8 - 12 - L - 15 139

Capreolus ſuper quarto ſententiarum.

ℭ Eximu veritatis ſcbole profeſſoris fratris Joannis Capreoli tbolosani ordinis predicatorum liber quartus defenſionum theologie diui doctoris Thome de aquino in quarto ſententiarum feliciter incipit.

ℭ Utrum in ſacramentis noue legis ſit aliqua virtus gratie cauſatiua. Queſtio. I

Circa primam diſtinctionē quarti ſentētiarū querit̄. Utrū in ſacramētis noue legis ſit aliq̄ virtus gratie cauſatiua. Et arguit̄ ꝙ nõ: qꝛ idē nõ põt eſſe in diuerſis: ſed ad ſacramēta ꝯcurrunt diuerſa. ſ. res ⁊ verba: vnius autez ſacramenti non poteſt eſſe niſi vna virtus. ergo videtur ꝙ in ſacramento nulla ſit virtus.

In oppoſitum arguitur. qꝛ dicit Aug° ſuper Job. Que tanta vis aque vt corpus tāgat ⁊ cor abluat. Et Beda dicit ꝙ dñs tactu ſue mūdiſſime carnis vim regeneratiuā ꝯtulit aquis.

In hac queſtione erunt tres articuli. In p̄ ponentur cõcluſiones. In ſcdo obiectiones. In tertio ſolutiones.

Quantum ad primū articulū ſit p̄ma ꝯ. Diffinitio ſacri quā põit Magr̄. ſ. Sacr̄z eſt inuiſibilis gratie viſibilis for°: ita vt ei° imaginē gerat: ⁊ cū exiſtat eſt bn̄ aſſignata: ⁊ cõpetēs ſacr̄is noue legis. Hāc ꝯnē ponit ſctūs Tho. 4°. ſen. diſ. i. q. i. arti. p̄ queſtiūcula 5°. vbi ſic dicit. (Illa diffinitio Magr̄i cõpletiſſime rõnē ſacri deſignat: put nūc loqmur d̄ ſacr̄is. Ponitur. n. efficiētia ſctitatis in h̄ qd̄ dr̄: vt cā exiſtat: ⁊ modus ꝯpetēs hoi q̄tū ad cognitionē in hoc qd̄ dicit: inuiſibilis gr̄e viſibilis for°: ⁊ mod° ſignatōis hoi ꝯnālis ex ſilitudine ſenſibiliū i hoc qd̄ dic̄: vt imaginē gerat.) Hec ille. Itē ibidē in ſolutiõe p̄me queſtiūcule ſic dic̄ (Sacr̄z ſm ꝓprietatē vocabuli vr̄ iportare ſanctitatē actiue: vt dicat̄ ſacr̄m: quo aliqd ſacrat̄: ſicut ornamentū dr̄ quo aliqd ornat̄. Sed qꝛ actiões actiuoꝝ debēt ꝓportionari ꝯditiõib° paſſiuoꝝ: iõ in ſanctificationē qua hõ ſanctificat̄ dꝫ eſſe talis ſanctificādi mod°: qui hoi cõpetat ſm ꝙ eſt rõnalis: qꝛ ex hoc eſt hõ: ⁊ inq̄ſtū autē eſt rõnalis hꝫ cognitionē a ſenſibilib° ortā. vñ oꝫ ꝙ ſanctificet̄ hõ hoc mõ ꝙ ſua ſanctificatio ſibi innoteſcat: ⁊ p ſilitudinē ſenſibiliū reꝝ. et ſm hoc inuenit̄ diuerſa acceptio ſacri. Aliqñ. n. ſacr̄m iportat rem qua fit ꝯſecratio: ⁊ ſic paſſio xp̄i dr̄ ſacr̄m: ⁊ hec eſt p̄ma acceptio: quā Magr̄ ponit. Aliqñ võ icludit modū ꝯſecrationis q hoi cõpetit ſecundum ꝙ cauſe ſanctificantes ⁊ ſua ſanctificatio p ſimilitudines ſenſibilium ſibi notificāt̄: ⁊ ſic ſacramēta noue legis ſacr̄a dr̄r: qꝛ ⁊ conſecrāt ⁊ ſanctitatē ſignificāt mõ p̄dicto ⁊ ēt p̄mas ſctificatiõis cās: ſicut baptiſmus: ⁊ puritatē deſignat: ⁊ mortis xp̄i ſignū eſt. Aliqñ includit ſignificationē p̄dictoꝝ cõſecrātiū tm̄mõ: ſicut ſignū ſanitatis dr̄ ſanū: ⁊ hoc modo ſacramēta veteris legis ſacr̄a dr̄r inq̄tū ſignificāt ea: que in xp̄o geſta ſūt: ⁊ ēt ſacr̄a noue legis. Relicto ĝ p̄io mõ dicēdi de ſacr̄is 2° ⁊ 3° modo dictis non poterit alia cõis diffinitio aſſignari niſi vt dicatur. Sacramētū eſt ſacre rei ſignū: ita ꝙ opꝫ vt itelligat̄ modus ſignificādi: q ē p ſilitudinē rei ſenſibilis: qd̄ magr̄ addit: vt. ſ. eius ſimilitudinē gerat.) Hec ille. Similez ſniam ponit 3° p̄te. q. 60. arti. 2°. 3°. ⁊. 4°. Ex quibus põt formari talis rõ p ꝯne. Illa diffinitio ē bene aſſignata ⁊ competens ſacramētis noue legis: que explicat oīa q̄ ſunt de rõne taliū ſacramentoꝝ: ſed dicta diffinitio eſt h°. ĝ ⁊c.

Diuerſa acceptio ſacri.

ℭ 2ª ꝯ. Sacramēta noue legis ꝯſiſtūt i rebus ⁊ v̄bis. Hāc ponit ſanctus Tho. 4°. ſen. diſ. i. q. i. arti. 3°. vbi ſic dicit. (Hoc eſt cõe oīb° ſacr̄is ꝙ cõſiſtant in rebus ſenſibilib° ⁊ inſibilē gratiā ſignificātib°: ſꝫ h̄ ē ſpeciale ſacr̄is noue legis: ꝙ reb° addant̄ verba pp̄ tres rõnes. Prima eſt: qꝛ hec ſacramēta nõ ſolū ſignificāt op° redēptionis: que p xp̄m facta eſt ſicut alia ſacr̄a: ſꝫ etiaꝫ ab ipſa xp̄i paſſione fluxerūt: ⁊ iõ ſicut effectus ꝓximi hñt ſue cauſe imaginē q̄tū poſſunt: vt. ſ. ex reb° ⁊ v̄bis cõſiſtāt: ſicut xp̄s ex v̄bo ⁊ carne. Scda rõ eſt: qꝛ nõ ſolū ſunt ſigna futuroꝝ: ſicut ſacr̄a veteris legis: ſꝫ ⁊ p̄ſentiū ⁊ p̄teritoꝝ: que pñt expreſſi° ſignificari q̄ futura: ſicut ⁊ certi° cognoſci: ⁊ ideo ſignificatio verboꝝ: que eſt expreſſiua adiūgit̄ ſignificationi rerū. Tertia rõ eſt: quia gr̄aꝫ cõtinēt ex ſanctificatiõe q̄ fit p verbū dei.) Hec ille. Similia ponit 3° p̄te. q. 60. arti. 4°. 5°. ⁊. 6°. Nam ar. 4°. ſic dicit. (Diuina ſapiētia vnicuiqꝫ ꝓuidet ſꝫ ſuuz modū: ⁊ pp̄ h̄ dr̄ Sap. 8°: ꝙ diſponit omnia ſuauiter. ⁊ Math. 24°. dr̄: ꝙ dedit vnicuiqꝫ ſm ꝓpriā virtutem. Eſt autē homini cõnaturale vt p ſenſibilia ꝑueniat ad cognitionē intelligibiliū. Signū autē eſt: p quod qs deuenit in cognitionē alterius: vñ cū res ſacre que per ſacramēta ſignificant̄: ſint quedā ſpiritualia: ⁊ intelligibilia bona: quib° hõ ſctificat̄: ꝯñs eſt vt per aliquas res ſenſibiles ſignificatio ſacri impleat̄: ſicut ēt p ſimilitudinē ſenſibiliū rerū in diuina ſcriptura res ſpūales nobis deſcribūtur. Et inde eſt ꝙ ad ſacr̄a requirunt̄ res ſenſibiles: vt etiā ꝓbat Dionyſi° in p̄io ca. eccleſiaſtice hierarchie.) Hec ille. Et arti. 5°. ꝓbat ꝙ ad ſacr̄a requirunt̄ determinate res. Et arti. 6°. ꝓbat ꝙ ad ſacr̄a noue legis reqrunt̄ verba. vñ ſic dicit. (Sacr̄a adhibent̄ ad hominis ſanctificationē ſicut quedā ſigna. Tripliciter ĝ cõſiderari pñt: ⁊ vtroqꝫ modo cõgruit eis: ꝙ verba rebus ſenſibilib° ꝯiungant̄. Primo enī pñt ꝯſiderari ex p̄te cauſe ſanctificationis: que eſt verbū incarnatū: cui ſacr̄m cõformat̄ quodāmodo in hoc ꝙ rei ſenſibili verbū adhibet̄: ſicut in myſterio incarnatiõis carni ſenſibili eſt vnitū v̄bū dei. Scdo pñt ꝯſiderari ſacr̄a ex parte hoīs: q ſanctificat̄ q cõponit̄ ex aīa ⁊ corpore: cui ꝓportionat̄ ſacramētalis medicina: que partē viſibilē. ſ. corpus tāgit: ⁊ p verbū ab aīa credit̄. Unñ Augu. dicit ſup illud Joh. 4°. Iā vos mundi eſtis pp̄ ſermonē ⁊c. Unñ iſta eſt tanta virtus aque vt corpus tangat ⁊ cor abluat niſi faciēte verbo: nõ qꝛ dicit̄: ſꝫ qꝛ creditur. Tertio pñt cõſiderari ex parte ipſi° ſignificationis ſacramentalis. Dicit autē Aug° in 2°. de doctrina xp̄iana ꝙ verba inter hoīes obtinuerūt p̄ncipatū ſignificādi: ⁊ qꝛ verba diuerſimode formari pñt ad ſignificandū diuerſos ꝯceptus mētis: ⁊ pp̄ hoc p verba magis diſtincte poſſumus exprimere qd̄ mēte concipimus: ⁊ iõ ad ꝑfectionē ſignificationis ſacr̄alis neceſſe fuit vt ſignificatio reꝝ ſenſibiliū p aliqua verba determinaret̄. Aqua enī põt ſignificare ⁊ ablutionē pp̄ ſuā humiditatē: ⁊ refrigeriū pp̄ ſuā frigiditatē. Sed cū dr̄: ego te baptizo: manifeſtat̄ ꝙ aqua vtimur in baptiſmo ad ſignificandū ſpūalē emūdationē.) Hec ille. Et ſequenti arti. 6°. ꝓbat ꝙ in ſacr̄is requirunt̄ verba determinata: in qui

Sacra pñt tripliciter cõſiderari.

b⁹ manifeſte rõnes explicite cõtinent̃ ꝓ ꝯne. ¶ 3ᵃ ꝯ. Sacr̃a noue legis ſũt cauſa grẽ nõ ſolũ ꝑ modũ cãe ſine qua nõ imo ꝑ modũ cauſe ꝑ quã. Hãc põit ſcũs Tho. 4°. ſen. diſ. 1. q. 1. arti. 4. queſtiũcula pma. vbi ſic dicit. (Oẽs cogunt̃ ponere ſacr̃a noue legis aliquo mõ eſſe cauſas grẽ ꝑꝑ auctẽtates q̃ hoc expreſſe dicũt vl̃ ponũt. Sed diuerſimode eas cauſas ponunt. Quidam enim dicunt ꝙ non ſunt cauſe per quas quaſi facientes aliqd in aĩa: ſʒ cauſe ſine qb⁹ nõ: qꝛ increata virtus q̃ ſola effectus ad grãm ꝑtinẽtes in aĩa facit: ſacr̃a aſſiſtit per quãdã dei ordinatiõeʒ: ꝛ q̃ſi pactionẽ. Sic. n. ordinauit ꝛ q̃ſi pepigit de⁹: vt. ſ. q ſacr̃a accipiũt ſimul ab eo grãʒ recipiãt nõ q̃ſi ſacr̃a aliqd faciãt ad hoc. Et eſt ſiĺe õ illo q accipit denariũ plũbeũ facta tali ordinatiõe ut q habuerit vnũ õ illis denariis habeat cẽtũ libras a Rege: q qdẽ denari⁹ nõ dat illas cẽtũ libras: ſʒ ſolus Rex accipiẽti ipm. Et qꝛ talis pactio nõ erat facta in ſacris veteris legis: vt accedẽtes ad ipa grãm acciperẽt: ideo dicũtur grãm nõ ꝯferre: ſʒ ꝓmittebãt tñ. Sʒ h̃ nõ vr̃ ſufficere ad ſaluãdũ dicta ſctõꝝ: cã. n. ſine qua nõ: ſi oĩno nihil faciat ad inducẽdũ effectũ: vel diſponẽdo: vl̃ meliorãdo q̃ntũ ad rõnẽ cauſandi: nihil hẽbit ſupra cãm ꝑ accñs: ſicut albũ eſt cã domus ſi edificator ſit alb⁹: ꝛ ſm hoc ſacr̃a eſſent tñ cã ꝑ accñs iuſtificatiõis. Illa eni ordinatio quã dicũt ſiue pactio nihil dat eis de rõne cãe: ſʒ ſolũ de rõne ſigni: ſicut denarius plũbe⁹ eſt tñ ſignũ indicãs q̃ debeat accipere. qð aũt eſt ꝑ accñs omittitur ab arte: nec ponit̃ in diffõne. Unde in diffõne ſacri nõ poneret̃ cauſalitas ꝓdicta: nec ſancti multũ curaſſent dicere de ea. Nec itẽꝝ ſacr̃a noue legis q̃ differũt a ſacr̃is veteris legis ſm ordinationẽ ꝓdictã differrẽt ab eis ſm rõnẽ cauſe: ſʒ ſolũ q̃ntũ ad modũ ſignificandi: inq̃ntũ hec ſignãt grãʒ: vt ſtati dãdã illa vo non. Et iõ alii dicũt: ꝙ ex ſacr̃is cõſeqt̃ in aĩa vnũ qð eſt ſacrʒ ꝛ res: ſicut character: vel aliqs ornatus aĩe in ſacr̃is in quib⁹ nõ imprimit̃ character. Aliud eſt qð eſt res tñ: ſicut grã. Reſpectu igr̃ pmi effect⁹ ſũt ſacr̃a cãe aliquo mõ efficiẽtes: ſʒ reſpectu ſcdi ſũt cãe diſponẽtes tali diſpoſitione q̃ eſt neceſſitas: niſi ſit impedimẽtũ ex pte recipientis. ꝛ hoc vr̃ magis theologis ꝛ dictis ſanctoꝝ conueniẽs. Ad cui⁹ euidẽtiã ſciẽdũ eſt ꝙ cã efficiẽs poteſt dupliciter diuidi. Uno mõ ex pte effect⁹. ſ. in diſponentẽ q cauſat diſpõnẽ ad formã vltimã: ꝛ ꝑficiẽtẽ q ducit in vltimã ꝑfectionẽ. Alio mõ ex pte ipſi⁹ cauſe in agẽs pncipale: ꝛ agẽs inſtr̃ale. Agẽs. n. pncipale eſt pmũ mouens agens vero inſtrumentale mouens motum. Inſtrumento autem competit duplex actio. Una quam hʒ ex ꝓpria nã. Alia quã hʒ put eſt motũ a pmo agente. Sicut calor ignis q eſt inſtr̃m virtutis nutritiue: vt dr̃ in 2°. de aĩa: ex nã ꝓpria habet diſſoluere ꝛ ꝯſumere: ꝛ hmõi effect⁹: ſʒ inq̃ntũ eſt inſtr̃m aĩe vegetabilis. generat carnẽ. Sed ſciẽdũ eſt ꝙ actio inſtr̃i q̃nqʒ ꝑtingit vſqʒ ad vltimã ꝑfectionẽ quã pncipale agẽs inducit. aliqñ aũt nõ. Semꝑ tñ ꝑtingit ad aliquid vltra id qð cõpetit ſibi ſm ꝓpriã naturã: ſiue illð ſit vltima forma ſiue diſpoſitio alias nõ ageret vt inſtr̃ʒ. Sicut q̃litates actiue ꝛ paſſiue elemẽtoꝝ ꝑtingũt inſtr̃alr̃ ad formas nãles educẽdas de mã nõ aũt ad ꝓductionẽ aĩe hũane que eſt ab extrinſeco. Dõm igr̃ ꝙ pncipale agẽs reſpectu iuſtificatiõis de⁹ eſt: nec indiget ad hoc aliqb⁹ inſtr̃is ex parte ſua. Sed ꝑꝑ cõgruitatẽ ex pte hoĩs iuſtificãdi vtit̃ ſacr̃is: q̃ſi quibuſdã inſtr̃is iuſtificationis. Hmõi aũt mãlib⁹ inſtr̃is ꝯpetit aliq̃ actio ex nã ꝓpa: ſicut aque abluere: ꝛ oleo facere nitidũ corp⁹. Sʒ vlterius inq̃ntũ ſunt inſtr̃a diuine miſericordie iuſtificãtis

Inſtr̃o ꝯpetit duplex actio

t.c.50.

Semꝑ inſtr̃ʒ agit aliqd vltra ỽtutẽ ꝓpriẽ forme

ꝑtigũt inſtr̃alr̃ ad aliquẽ effectũ ĩ ipa aĩa q ꝓ correſpõdet ſacr̃is: ſicut eſt character vel aliq hõ. Ad vltimum aũt effectũ q eſt grã: non ꝑtingunt etiã inſtr̃aliter niſi diſpoſitiue: inq̃ntũ hoc ad quod inſtr̃aliter effectiue pertingũt eſt diſpoſitio: q̃ eſt neceſſitas q̃ntũ in ſe eſt ad grẽ ſuſceptionẽ. Et qꝛ oẽ inſtr̃m agẽdo actionẽ nãlẽ q̃ competit ſibi inq̃ntũ eſt res quedã ꝑtingit ad effectũ: q competit ſibi inq̃ntũ eſt inſtr̃m: ſicut dolabrum diuidendo ſuo acumine ꝑtingit inſtr̃aliter ad formã ſcãni: iõ etiã nãle elemẽtũ exercẽdo actionẽ nãlẽ ſm quã eſt ſignũ interioris effectus. ꝑtingit ad interiorẽ effectũ inſtr̃aliter. Et hoc eſt qð dicit Aug⁹ ꝙ aqua baptiſmi corpus tangit: et cor abluit. et iõ dr̃ ꝙ ſacr̃a efficiũt qð figurãt. Et hunc modũ iuſtificãdi vr̃ Magr̃ tangere in lr̃a. Dicit eni ꝙ homo nõ q̃rit ſalutẽ in ſacr̃is q̃ſi ab eis: ſed ꝑ illa a deo. Hec eni ꝓpoſitio a denotat pncipale agens: ſed hec ꝓpoſitio ꝑ denotat cauſam inſtr̃alẽ.) Hec ille. Simile ſniam ponit 3ᵃ pte. q. 62. arti. pᵒ. ꝛ de veritate. q. 27. arti. 4. niſi ꝙ in ꝓdictis locis videt̃ dicere ꝙ ſacr̃a ꝑtingunt effectiue inſtr̃aliter ad ipſam grãm nõ faciendo mentionẽ de diſpoſitione. Sed intelligendũ eſt ꝙ ꝑtingũt ad gratiã ſacramentalẽ effectiue: ad gratiã vero gratũ facientẽ ſolũ diſpoſitiue: vt exponit Petrus de palude. ex qb⁹ pñt formari multe rõnes ꝓ ꝯne. ¶ 4ᵃ ꝯ. In ſacr̃is noue legis eſt aliqua virtus grẽ cauſatiua. Hãc ꝯnẽ põit ſctũs Tho. 4°. ſen. diſ. 1. q. 1. ar. 4°. q̃ſtiuncula ſecũda. vbi ſic dicit. (Propter auctẽtates inductas neceẽ eſt ponere aliquã virtutẽ ſupnaturalem in ſacr̃is. Suſtinẽtes aũt pmã opinionẽ dicũt ꝙ illa virt⁹ nõ eſt niſi quidã ordo ad aliqd. Sed hoc nihil eſt dictu. qꝛ virt⁹ ſꝑ noiat pncipiũ alicui⁹ actionis: ꝛ ꝑcipuẽ put ſumitur hic pro virtute cauſe. Ad aliqd aũt ſiue relatio nõ põt eſſe pncipiũ actionis vel terminus: vt ꝓbat̃ 5°. phyſicoꝝ. ꝛ iõ ille ordo nullo mõ põt hr̃e nomen virtutis: et ꝑꝑ hoc alr̃ dõm eſt ꝙ virtus agẽdi ꝓportionat̃ agẽti. Uñ alio mõ opʒ ponere ỽtutẽ agẽdi in pncipali agẽte: ꝛ alio mõ in agẽte inſtr̃ali. Agẽs enim pncipale agit ſm exigentiam ſue forme: ꝛ iõ virtus actiua in ipſo eſt aliqua forma vel qualitas hñs eſſe cõpletum in nã. Inſtr̃m aũt agit vt motũ ab alio: ꝛ iõ competit ſibi virtus ꝓportionata motui: motus aũt non eſt ens cõpletũ: ſed eſt via in ens quaſi mediũ qd inter potẽtiaʒ purã ꝛ actuʒ purũ: vt dr̃ 3°. phyſicoꝝ. ꝛ iõ virtus inſtr̃i inq̃ntũ hmõi ſm ꝙ agit ad effectũ vltra id qð ꝯpetit ſibi ſm ſuã naturã nõ eſt ens ꝯpletũ hñs eſſe fixũ in natura: ſʒ quoddã incõpletũ: ſicut eſt virtus īmutandi viſum in aere inq̃ntũ eſt inſtrumentũ motũ ab exteriori viſibili. Et hmõi entia cõſueuerũt intẽtiões uocari: ꝛ hñt aliqd ſiĺe cũ ente qð eſt in anima: qð eſt ens diminutũ. vt dr̃ 6°. me˙˙. Et qꝛ ſacramẽta non faciunt effectũ ſpiritualẽ niſi inq̃ntũ ſunt inſtr̃a: iõ virtus ſpũalis eſt in eis nõ q̃ſi ens fixũ: ſʒ ſicut ens incõpletũ.) Hec ille. Eandẽ ꝓbationẽ ponit 3ᵃ pte. q. 62. arti. 4° ꝛ ĩ õ virtute vbi ſupra. Ex qb⁹ pñt tales rõ formari. In quocũqʒ efficiẽte ꝛ agẽte opʒ ponere ỽtutẽ agendi ꝓportionatã cãe agẽti: ſʒ ſacr̃a noue legis ſũt cã effectiua grẽ aliquo mõ vt cauſa inſtrumẽtalis. g̃ hñt virtutẽ ꝓportionatã agẽti inſtr̃ali. Et in hoc pmus articulus terminatur.

t.c.10.

Alio mõ eſt virtus agẽdi in principali agẽte: ꝛ alio in inſtrumentali

t.c.7.ꝛ.15.

Quantũ ad ſcdm articulũ arguendũ eſt ꝯ ꝯnes. Et qdẽ ꝯ pmã arguit Durãdus ꝓbãdo: ꝙ ad ſacr̃m noue legis nõ requirãtur tres ꝯditiones poſite in ꝓbatõe ꝯnis: qꝛ vt dicit in ſacr̃o matrimonii nulla ꝓdictaꝝ triũ ꝯditionũ reqrit̃. Sufficiunt. n. ad matrimoniũ veꝝ ſola verba exprimentia cõſenſum: ĩ quibus ille tres ꝯditiones reqri nõ pñt. ¶ Itẽ de neceſſitate ſacri

tate ſacri

tate ſacri ordis nō eſt ꝯſecratio mãe: nec ī ſe nec in ſuo ſili ſaltē q̃tū ad quattuor minores ordines: ⁊ q̃tū ad ſubdiaconatū: ⁊ tñ ſūt ſacra. ❡ Itē tertia conditio. ſ. ꝙ ſacra cōtineāt inuiſibilē gratiā ſm Hugonē: vel ꝙ ſint cā gr̃e ſʒ Magr̃m calūniā hʒ apud multos. Uñ diffinitio data a Magiſtro nō vr̃ bona: nec ſilr̃ diffinitio Hugonis qua dr̃. Sacr̃m eſt mãle elemētū exterius oculis ſuppoſitū ex inſtōne diuina ſignās: ex ſilitudine repñtans: ex ſanctificatiōe inuiſibilē gratiā ꝯtinēs. Sʒ diffinitio Auguſtini qua dr̃. Sacr̃m eſt in quo ſub tegumēto reꝝ viſibiliū virt⁹ diuina ſalutē noſtrā ſecretius opaṫ. vr̃ ceteris p̄ferēda. vtpute que nullā patiṫ calūniā. ❡ Cōtra 2ᵃᵐ ꝯnē arguit idē Durād⁹ dicēs ꝙ matrimoniū pōt cōtrahi ſine verbis: puta p lr̃as inter abſentes: vel p nutus ⁊ ſigna inter mutos vel verecūdos p̄ſuppoſito interiori cōſenſu: ⁊ eſt eque veꝝ ſacr̄ʒ ſicut matrimoniū p vba ꝯcta: qḋ pro tāto eſt: qꝛ matrimoniū fuit in veteri lege ſicut in noua: nec aliqd reale additū eſt ad matrimoniū in noua lege ſupra illud quod erat de rōne ei⁹ in veteri: niſi forte indiuiſibilitas: ⁊ iō ſicut tunc poterat ꝯhi ſine vbis: ita ⁊ nūc. Nec valet qḋ ab aliqb⁹ dr̃ ꝙ mr̄imoniū ſm ꝙ eſt ſacr̃m ī diſpēſatione miniſtroꝝ ꝯſiſtēs reqrit aliq̃ vba. ſ. bñdictionē ab eccl'ia īſtitutā: qꝛ bñdictio nubētiū nō ē de eſſentia matrimonij: ſed ſolū de ſolēnitate: nec oē matrimoniū bñdiciṫ: ſed ſolū p̄mū: ⁊ tñ ſʒ eſt ſacr̃m ſicut primū: nec eccl'ia pōt ſtatuere aliq̃ q̄ ſint eſſentialia ſacro ⁊c̄. Itē ꝙ nō oīa ſacra noue legis ꝯſiſtāt ī vbis ⁊ reb⁹: ſʒ ſolū que dā pʒ. Sacr̃m. n. matrimonij ſm ſuū potiſſimū eſſe cōſiſtit in vbis exprimētib⁹ ꝯſenſum de p̄ñti. Sacr̄ʒ etiā pnie ꝓut eſt ſacr̃m noue legis: hoc eſt ꝓut includit confeſſionē penitētis ⁊ abſolutionē ſacerdotis cōſiſtit in ſolis vbis: nec reqriṫ in aliquo p̄dictoꝝ ſacramētoꝝ aliqua res p̄ter vba. igiṫ p̄dicta ſacra nō ꝯſiſtūt in verbis ⁊ rebus. Et ſi dicaṫ ꝙ in matrimonio vba vnius cōiugis tenēt locū forme: ⁊ vba alteri⁹ tenēt locū materie. In pnia vba ſacerdotis abſoluētis tenēt locū forme: ⁊ verba penitētis tenēt locum materie. nō valet: qꝛ nos nō dicimus qn in quolibet ſacro ſit aliqd pro forma ⁊ aliqd pro mãa: q̃uis in matrimonio ſit difficile aſſignare hoc: qꝛ qlibʒ cōiugū de pari ſe hʒ ad mr̄imoniū: ⁊ iō verba vni⁹ cēſenda ſūt ſicut vba alteri⁹. Sʒ q̃rim⁹ an oīa ſacramēta noue legis ꝯſiſtāt in vbis ⁊ reb⁹: ⁊ ꝯſtat ꝙ nō q̃tū ad p̄dicta duo ſacramēta: qꝛ cū diciṫ ſacr̃m cōſtare ex vbis ⁊ reb⁹: res ⁊ vba ſunt duo ſepata: ita ꝙ nec vba pñt accipi pro reb⁹ nec res pro vbis: ſi illō dcīn debeat vificari: ⁊ iō q̃uis in mr̄imonio ⁊ pnia ſint verba nō eſt pp hoc dicēdū ꝙ cōſiſtāt in reb⁹ ⁊ vbis. Nec pſone ꝯcurrētes ad matrimoniū aut ad ſacr̃m penitētie pñt dici res ꝓut nūc loqmur: qꝛ ſuſcipientes ſacr̃m nō ſunt de itrinſeca rōne ſacri. Et ſic pʒ ꝙ nō oīa ſacra noue legis ꝯſiſtūt ī reb⁹ ⁊ vbis: ſaltē pnia ⁊ mr̄imoniū. Hec Durandus. ❡ Cōtra 3ᵃᵐ ꝯnē arguit idē Durand⁹ ꝓbādo ꝙ p̄ter gr̃am nō debeat poni diſpō aut ornat⁹ cauſatus in aīa p ſacra. Cōſtat enī ingt ꝙ ſine diſpōne vel ornatu quē ponis pōt hēri gr̃a: vt in illis q ſanctificanṫ in vtero: vel in adultis q iuſtificanṫ an̄ ſuſceptionē baptiſmi: ⁊ in illis q vē ꝯterunṫ an̄ ꝯfeſſionē ⁊ abſolutionē. Gratia āt habita ſine illis ſufficiētiſſime ornat animā: q̃re ponere talē diſpōnē vel ornatū vr̃ eē pura adinuētio ad palliādū ꝙ ſacra aliqd cauſant ī anima: de nullo enī alio ſeruit p̄dicta diſpō vel ornatus: vel dicas de quo: ⁊ nō erit facile fingere. Dic aūt nō includimus characterem: qꝛ de illo fiet inferius mētio ſpālis. Itē matrimoniū verū ⁊ ratum pōt ꝯhi inter abſentes

Con. 2ᵐ Cōcluſionē Durā. argui vbi ſup. q. 3.

Con. 3ᵐ Cōcluſionē Dur. vbi ſ. q. 4ᵃ. Utrum diſpō aut ornat⁹ dētur p ſacra.

q̃tūcūqʒ diſtātes. ſi ḡ p tale matrimoniū cōferṫ ꝯhentib⁹ hñ diſpoſitio gr̃e: que ē a ſolo deo q ē p̄ñs oīb⁹ q̃tūcūqʒ inter ſe diſtātibus: qualiter tñ p vba matrimonij ꝓlata in hiſpania pōt ꝯferri alteri coniugū exñti in frācia aliqs ornat⁹ vel diſpō ad gr̃am nō apparet ꝓbabile. ❡ Itē vē ꝯterit⁹ hʒ gr̃am anteq̃ cōfiteaṫ vel abſoluaṫ. ſi ḡ p ſacr̃alē abſolutionē cauſaṫ aliqs ornat⁹ in eo. ille n̄ poterit eē diſpō ad gr̃az q̄ p̄ceſſit: nec ad augm̄tū gr̃e qꝛ ſicṫ dicat ſe oſtēdiſſe lib⁹ p. diſ. 17. Forma augmētabilis pōt augere ex pte ſoli⁹ agētis ſine noua diſpoſitiōe ſubiecti. igr̃ nulla neceſſitas eſt ꝙ p ſacr̃m imp̄matur talis diſpō vel ornat⁹. nec apparet vtilitas. q̃re nec ꝓbabilitas. ❡ Itē p ſacra q̄ dnr̄ characterē imp̄mere nō poniṫ cāri talis diſpō vel ornat⁹. character ḡ excludit nec̃itatē ⁊ ēt ꝯgruitatē cuiuſcūqʒ alterius diſpōnis ad gr̃am. Cū ḡ baptiſm⁹ ꝯfirmatio ⁊ ordo dicanṫ imprimere characterē indelebilē. ſequiṫ vt vr̃ ꝙ baptizatis cōfirmatis: ⁊ ordinatis recipiētib⁹ alia ſacra nō imprimaṫ p ea aliq̃ diſpō vel ornat⁹: ⁊ ſic illa ſacra nihil cauſabunt. Et ſi dicaṫ ꝙ character baptiſmi non excludit nec̃itatē nec ꝯgruitatē alteri⁹ diſpōnis ad gr̃am abſolute ſʒ ſolū reſpectu gr̃e baptiſmalis: ⁊ cōſiſr̃ ē ō character ꝯfirmationis ⁊ ordinis. nō valet: qꝛ eadem eſt gr̃a ſm ſpeciē p quā in baptiſmo tollitur culpa originalis ⁊ in pnia culpa actualis: ⁊ p quam meritorie exercemus actus ad quos deputamur p ꝯfirmationē ⁊ ordinē ⁊ alia ſacra: ⁊ iō ſi character tollit nec̃itatē vel ꝯgruitatē diſpōnis vel ornat⁹ reſpectu vni⁹. tollit etiā reſpectu cuiuſcūqʒ alterius: ⁊ ſic non vr̃ ꝙ ſit ponenda talis diſpō vel ornatus. Hec Durādus in forma. ❡ Contra eandē ꝯnē arguit Scotus ꝓbādo: ꝙ nullū ſacr̃m ēt in virtute dei attingat ad characterē vel diſpoſitionē ad gr̃am vel ornatū effectiue inducēdū. Primo ſic. Creatura nō pōt agere inſtr̄aliter ad terminū creatiōis ſm te: ⁊ hoc vt tu dicis alibi maxime eſt veꝝ ō ſuba corporea: cuiuſmodi eſt ſacr̃m. Diſpoſitio aūt p̄ma vel p̄uia ad gratiā qualē ponis eſt termin⁹ creationis. ḡ ⁊c̄. hᵉᶜ ꝓbaṫ: qꝛ illa diſpō eſt forma ſimplr̃ ſupnālis: ⁊ qualʒ talis eſt eque ineducibilis de potētia nāli ſubiecti recipiētis: eque ēt ſubiectū eſt ī potētia obediētiali ad quācūqʒ talē formā. ❡ 2°. qꝛ iſta diſpoſitio cum ſm te ſit neceſſitās reſpectu gr̃e qñ nō eſt impedimentū in ſuſcipiēte. ſeqṫ ꝙ ſimul fiāt in aīa nō indiſpoſita iſta diſpō ⁊ gr̃a. igiṫ fit in inſtāti ſicut ⁊ gr̃a: qꝛ nō eſt ſucceſſio in inductiōe alicui⁹ forme niſi penes ptes mobilis vl' forme. Neutrū aūt eſt hic. Nō p̄mū: qꝛ ſubiectū eſt īdiuiſibile. Nō ſm: qꝛ tūc gradus forme nō poſſent eſſe niſi talis diſpō ꝯtinue fieret maior ⁊ maior: ſʒ poſſibile eſt in aliquo ſuſcipiēte ſacr̄ʒ minimā diſpōnē induci: ſicut ⁊ minimā gr̃am infūdi: ad illam autem gratiam non reqriṫ niſi minima diſpoſitio. non eſt igiṫ ibi ſucceſſio penes gradus ſm quos diſpō ſucceſſiue inducaṫ pʒ ēt 3°. illa ꝓpoſitio: qꝛ inſtr̄m nō agit niſi in v̄tute p̄ncipalis agētis: igr̃ ſi inſtr̄m pōt agere in tpe ad illā diſpōnē ſeqṫ ꝙ deus agat in tpe vel ſucceſſiue ad eādē. ꝯñs vr̃ incōueniēs. Tū pp infinitatē potētie agētis. Tū pp ſūmā capacitatē ſuſcipiētis nō hñtis ꝯrīū. Sic ḡ ſuppo-niṫ ex iſtis tribus rōnib⁹ ꝙ illa diſpō p̄uia ad gr̃az quā tu ponis inducaṫ vel induci poſſit in inſtāti. ſacra aūt cōiter nō pñt habere actionē ſuā in inſtāti. ❡ Primo. qꝛ cōiter in ſacris reqrunṫ multa vba: illa aūt non pñt hr̃e eē in inſtanti. igiṫ in tpe. q̃re nec agere actiōe ſua nāli. igiṫ nec ſupnāli: qꝛ ſm te qñ inſtr̄m hʒ actionē excedētē ſuā virtutē: hʒ etiā actionē ꝓpriā. Si aūt fingatur vna illaꝝ ſyllabaꝝ totius orōnis ſacralis haberī eē

Con. eidem Sco. d. 1. q. 5 Utrū Sacra ad characterē attigāt ꝑ⁹ vel ad diſpōnē ad gr̃az vl' ad ornatū effectiue iducēdum.

Utrum diſpō p̄uia ad gr̃az ſit terminus creationis.

An ſacra in inſtāti agant.

in inſtāti qḋ iō fictio eſt:q꞉ formatio hui⁹ ſyllabe ē cū
motu locali aeris:⁊ mot⁹ nō ē in iſtāti: adhuc nō ſalua
tur ꝓpoſitum: q꞉ aut illa eēt p̄ma ſyllaba:aut vltima:
aut intermedia:q̄cūq꞉ ponat̄:ex quo hꝫ actionē ad illā
diſpōnē q̄ cauſat̄ in inſtāti:⁊ nulla alia: ſeq̄t̄ ꝙ illa ſo
la ſufficeret:⁊ illa ſola īter alias hēret rōnē ſacr̄i:q꞉ oēs
alie p̄ter illā nec inſtr̄aliṫ:nec quocūq꞉ mō agūt illā di
ſpōne p̄uia. qḋ eſt īcōueniēs:q꞉ in tali orōne ſacr̄ali
nō vna ſyllaba ponit̄ ſacr̄m:ſꝫ tota orō.ꝙ ſi vltra fin
gas vltimā ſyllabā eē ſacr̄ꝫ ↄpletiue:⁊ hr̄e actionē que
attribuit̄ ſacro nō in v̄tute ꝓpria:ſꝫ in v̄tute oīum p̄ce
dētiū:ſicut vltia gutta in v̄tute oīuꝫ p̄cedētiū cauat la
pidē.8°.phy.ħ nihil ē.Nūq̄ꝫ.n.ī talib⁹ vltimū ↄpletiue
cāt effm̄ ī v̄tute p̄cedētiū niſi q꞉ p̄cedētia d̄relīq̄rūt ali
q̄ꝫ diſpōnē p̄uiā ad illū terminū:ħc āt ſyllabe p̄cedētes
nullā talē diſpōnē d̄relinquūt an̄ vltimā. igr̄ ⁊c. 3°.q꞉
in aliq̄ ſacr̄o.ſ.in euchariſtia non vr̄ iſta cauſalitas eſſe
poſſibilis:⁊ hoc ſiue loq̄mur de ſacr̄o pleno ſiue eucha
riſtia iā ↄſecrata:vel de ipſa ↄſecratiōe ſacr̄ali q̄ eſt via
ad ſacr̄m. Nā p̊ mō loq̄ēdo illa ſpēs panis nō vr̄ eſſe
cā inſtr̄alis attingēdo effectū.ſ.exiſtentiā realē corpis
xp̄i hic:neq꞉ ēt aliquā diſpōnē ad illū effectū. De cōſe
cratiōe ēt pꝫ ꝙ illa v̄ba ꝓlata nō attigūt trāſubſtantia
tionē q̄ ē termin⁹ p̄ncipalis illi⁹ ↄſecratōis:cū illa tran
ſubſtātiatio n̄ fiat niſi v̄tute dei īfinita:qḋ eque vl̄ ma
gis pꝫ q̄ꝫ de creatiōe. Neq꞉ attigit aliquā diſpōnē p̄uiā
ad illā trāſubſtantiationē:q꞉ aut illa diſpō eēt in pane
aut in corpe xp̄i. Neutrū pōt dici. Nō.n.ī corpe xp̄i: q꞉
tū nō eēt diſpō. Nec in pane:q꞉ cū illa diſpō eēt neceſſ̄a
ad trāſubſtātiationē i eodē inſtāti: cū trāſubſtātiatiōe
eēt:⁊ tūc in illo inſtāti eēt panis:q꞉ qn̄ eſt diſpō eſt eiꝰ
ſubiectū. Sic ḡ panis ē in illo eodē inſtāti:in quo ē illa
diſpō ⁊ trāſubſtātiatio.qḋ icludit ↄdictōēꝫ. Siliter pu
ra fictio vr̄ ꝙ ꝑ iſta v̄ba:ħ ē corp⁹ meū.magis alteret̄
panis q̄ꝫ ꝑ alia v̄ba ꝓlata:puta iſte panis ē panis:⁊ hꝰ
cū ſon⁹ nō hēat v̄tutē actiuā ad cauſandū realē altera
tionē in pane. Pōt ēt ħ argui vt pri⁹:q꞉ illa v̄ba ſacr̄a
lia hn̄t eē ī tp̄e.igr̄ ⁊ actionē ſuā ī tp̄e. Illa aūt diſpō ad
eucharīſtiā ſi fingat̄:nō p̄t cauſari in tp̄e:ꝑꝑ ea q̄ ſupra
dctā ſūt. In ꝓpoſito ēt ē rō ſp̄alis q̄re v̄ba ↄſecratiōis
hoſtie nō p̄nt hr̄e actionē reſpectu trāſubſtātiatiōis ſeu
T.c.4.t.c.8. ⁊ inde. diſpōnis neceſſ̄arie ad illā trāſubſtātiationē:q꞉ non prius
agūt circa paſſum q̄ꝫ tāgāt illud ſm̄ te ⁊ ſm̄ ph̄m 3°.
phyſicoꝝ de ſimultate agētis ⁊ paſſi. Nūc aūt in inſtā
ti cōplete ꝓlatiōis nōdū ſpēs hꝰ obiecti v̄boꝝ tāgunt
ſpeciē panis:q꞉ m̄ltiplicatio ſoni nō fit niſi ī tp̄e:ſꝫ pl̄ꝫ
in de ſenſu ⁊ ſenſato obiectiōe penultima.igr̄ ꝑ tp̄s poſt
vltimū inſtās ↄplete ꝓlatiōis nōdū trāſubſtātiatio fa
cta eſt.nec diſpō p̄uia ad ipſā.igr̄ panis ꝑ totū illō tp̄s
T.c.50. ꝑmanet.qḋ eſt ↄ cōēꝫ opinionē de eucharīſtia. ❡ 4°.
T.c.60. arguit̄:q꞉ iſta opinio ponit pl̄alitatē ſine neceſſ̄itate: qḋ ē
T.c.48. ↄ doctrinaꝫ phoꝝ vt pꝫ ꝑ phy.ſ de opiniōe Meliſſi ⁊
Idē.l.c.7.c.52. ei⁹ ↄmētatoris ↄ Anaxagorā. Et 7° phyſi.⁊ 3°.de aīa.q꞉
nā nihil facit fruſtra. Semꝑ.n.paucitas ſi ſufficiat ad
ſaluādū apparētiā:ē magis ponēda. Sꝫ talē diſpōnem
fieri vliter in ſacr̄is oīo vr̄ ſupfluū:nec hꝰ pl̄alitatis vr̄
eē aliq̄ neceſſitas:vt pꝫ in eucharīſtia:q꞉ fictio puriſſi
ma vr̄ eē ponet̄ aliquā diſpōnē p̄cedētē vl̄ īter ſpēs pa
nis q̄ ſūt ſacr̄ꝫ:⁊ īter exiſtētiā corpis xp̄i ī q̄ ē res ſigna
ta. In aliqs ēt ſacr̄is hoc ꝓbat̄. Nā in illis q̄ non impri
mūt characterē nulla neceſſ̄itas vr̄ ponēdi talē diſpōnēꝫ
que dr̄ ornat⁹ ſm̄ te:imo hoc vr̄ ↄ cōēꝫ doctrinā theo
logoꝝ. In q̄buſcūq꞉.n.ſacr̄is īp̄mit̄ diſpō ad effcꝰ p̄n
cipalē:ſi ꝑꝑ obicē in ſuſcipiēte nō cauſet̄ tūc effectus fi
nalis:ceſſante obice ſufficit diſpō ad illū effectū p̄nci
palē. Appareret ēt in ſacr̄is īp̄rimētib⁹ characterē q̄ ꝑꝑ
hoc ſunt initerabilia:ſꝫ in ficte penitēte. ceſſante fictio
ne nihil eſt qḋ ſufficiat ad effectū v̄e penitētie:alioquin
nō oporteret talē ficte ↄfeſſaꝫ de eiſdē pctīs iteꝝ confi
teri. Igr̄ ī tali ſacr̄o n̄lla īmp̄mit̄ diſpō q̄ ſit diſpō neceſſ̄i
tās ad effectū ſacr̄i. Hec Scot⁹ ī forma. ❡ Cōtra eādē
ↄnē arguit Aureol⁹ multiplr̄ ⁊ p̄̄o ſic. Si ſacr̄m habe
ret talē efficaciā ⁊ v̄tutē:ħ deberet poni in ſacr̄o digniſ
ſimo puta eucharīſtie:ſꝫ talē efficaciā ⁊ v̄tuteꝫ impoſſi
bile eſt poni ī ſacr̄o eucharīſtie.igr̄ nō oꝫ ponet̄ in aliqs
ad ſaluādū eoꝝ dignitatē.h⁹ ꝓbat̄.q꞉ trāſubſtātiatio
eſt actio incōp̄rehēſibilis intellectui creato:puta ꝙ ali
q̄d trāſeat ī aliḋ:⁊ nihil ponat in eo:nec maneat ī ſe nec
annihilet̄:hoc vr̄ īcōp̄rehēſibile oī creato intellectui.
Et rō eſt:q꞉ paſſio in 2° mō dicēdi per ſe hic ſepat̄ a ſu
biecto cū tn̄ ſubiectū in nā ſua determinet ſibi hāc paſ
ſionē. Dicet̄ forte ꝙ iſtā trāſubſtātiationem dupliciter
poſſumus cōſiderare.ſ.q̄ꝫtū ad terminū ad quem.ſ.cor
p⁹ xp̄i:⁊ terminū a quo puta ſubſtām panis. Lꝫ ḡ ſacr̄ꝫ
nō habeat efficaciā circa terminuꝫ ad quē:hꝫ tn̄ circa
terminū a quo:oīa aūt illa miracula ſunt circa termi
nū ad quē. Cōtra iſtā r̄nſionē arguit̄ ſic.q꞉ nō intelligo
ꝙ iſta opinio velit dicere q̄ v̄tute trāſubſtantiationis
fiat aliq̄d in pane puta diſpō aliq̄.ſicut aliq̄ mollities
vel aliq̄ alia q̄litas:vel reſpect⁹ quo panis apt⁹ tranſe
at in corp⁹ xp̄i. Si eni mille tales q̄litates fiāt:nō ꝑꝑ ħ
appet panis apt⁹ ad trāſubſtātiationē ī corp⁹ xp̄i.2° q꞉
illa q̄litas ⁊ diſpō induceret̄ ī pane ī vltio inſtāti ꝓla
tiōis v̄boꝝ ſacr̄aliū ſed in vltimo inſtanti ꝓlationis
verborum panis nō eſt:ſꝫ deſinit eē:⁊ ſic illa diſpō ⁊ q̄
litas fieret in nō ente. Sic igr̄ īntelligo iſtā r̄nſionē: non
ꝙ ſacr̄a ſic agāt in trāſitū panis in corp⁹ xp̄i: q꞉ ſic age
rēt in termino ad quē.ſꝫ q꞉ agūt in paneꝫ: nō poſitiue
cauſando diſpōnē aliquā in pane: ſꝫ p̄uatiue agēdo in
deſitionē panis:ita ꝙ v̄tute eoꝝ deſinit eē panis. Et ſi
opinio ſic ītelligat̄:arguit̄ ↄ eā.⁊ ꝓbo ꝙ ſi ſacr̄a agunt
ad deſitionē panis neceſſario agūt ad trāſitū in corp⁹
xp̄i.⁊ arguit̄ ſic. Eadē actione ⁊ motu quo q̄s recedit a
termino a quo:accedit ad terminū ad queꝫ. Nā nihil
aliud eſt receſſus ab hoc q̄ꝫ acceſſus ad hoc: ꝑ hoc.n.ꝙ
accedo ad hoc recedo ab hoc. Sed ꝑ te v̄tute v̄boꝝ fit
receſſus a ſubſtā panis.igr̄ v̄tute eoꝝ fit acceſſus ad cor
p⁹ xp̄i. ❡ 2°. quia ſi v̄ba ſacr̄alia agūt ad deſitionē panis
igr̄ actio eoꝝ erit annihilatiua:ſꝫ impoſſibile eſt ꝙ an
nihilare ↄueniat alicui creature. Tū ēt q꞉ ꝑ hoc docto
res euadūt ꝙ panis in trāſubſtātiatiōe nō annihilatur:
q꞉ trāſubſtātiatio nō terminat̄ ad nō eē panis.ſꝫ ad eē
corpis xp̄i:q꞉ panis nō deſinit eē:ſꝫ ↄuertit̄ in corpus
xp̄i. ❡ 3°.q꞉ deſitio eē panis nihil aliud ē q̄ꝫ ſubtractio
influx⁹ dei in eſſe panis.igit̄ agere ad hoc eſt agere ad
hoc ꝙ de⁹ ſubtrahat īfluxū reſpectu panis:⁊ tūc ſic illa
v̄t⁹ p̄t agere ad hoc ꝙ de⁹ ſubtrahat influxuꝫ reſpectu
panis ita ⁊ poſſet agere ad hoc ꝙ ſubtrahat influxum
reſpectu alterius creature.ḡ illud ſacr̄m nō pōt agere
ad deſitionē panis. Confirmatur.q꞉ panis ſic deſinit eſ
ſe ꝙ totū eē panis.ſ.mā ⁊ forma deſinit eē. tūc ſic. Im
poſſibile eſt aliquā creaturā ſic agere ad deſitioneꝫ ali
cuius.igr̄ ⁊c. Aſſumptū ꝓbat̄.q꞉ nullū accñs p̊ agit ad
deſitionē ſui ſubiecti:oīs āt actio creature eſt accñs ha
hēs creaturā ꝓ ſubiecto.ḡ nulli⁹ creature actio ē p̄mo
ad deſitionem mãe. ❡ 4° ſic. Suppono primo ꝙ oīs
actio creature eſt accñs.2°.ſuppono ꝙ in trāſubſtantia
tiōe ſūt duo ſigna.primū eſt nō entitas panis.2m eſt en
titas corpis xp̄i.quero igit̄ de actiōe v̄boꝝ ſacr̄aliuꝫ in
quo eſt ſubiectiue.aut in p̊ ſigno ſubē ipſi⁹ panis:aut in

ſigno ſube corpis xpi:aut eſt actio ſine ſubiecto ſubſiſtēs. Nō pōt dici pmū:qꝛ in illo ſigno eſt nō entitas panis. pbaꝛ qꝛ in inſtāti in quo eſt trāſubſtātiatio primo nō eſt panis:qꝛ tūc pmo ɔuerſus ē in corpꝰ xpi. Nec pt dici 2ᵐ.qꝛ ꝑ te actio ꝓcedēs vtute illoꝝ vboꝝ nō attingit terminū ad quem.relinqꝛ igr̄ tertiꝰ modus ꝙ actio illa ſit ſubſiſtens: vel oportet dicere ꝙ talis actio eſt impoſſibilis. Dices ꝙ actio illa ē in ſuba panis que deſinit eē.ſuba.n.panis ē i aliq̄ vltio in toto tpe ꝓcedēte ɔuerſionē:ꝛ actio ē in pane ꝓ iſtāti deſitiōis ad qd̄ immediate ſeqꝛ totū tpˢ i q̄ panis hȝ nō eē. Cōtra iſtā rñſionē arguiꝛ ſic. Suppono ꝙ panis nō deſinit eē ꝑ motū:ſȝ i inſtāti cōplete ꝓlatiōis vboꝝ i q̄ ꝑ ē actio diua reſpectu termini ad quē. Tūc ſic. Aut actio illoꝝ vborum eſt in eodē inſtāti i q̄ eſt actio diua:ꝛ tūc cū actio illa ꝑ te ſit ſubiectiue in pane:hēo ꝙ in eodē inſtāti erit ibi ſuba panis ꝛ eē corporis xpi. Aut actio diua ꝛ actio vboꝝ ē i alio ꝛ alio inſtāti.ꝛ tūc vl̄ iter illa duo inſtantia ē tpˢ mediū:ꝛ tūc cadit mediū iter eē panis ꝛ eſſe corpis xpi:ita ꝙ ē tpˢ i q̄ nec ē ibi panis nec corpꝰ xpi. Uel iter illa duo iſtātia nō cadit tpˢ mediū:ꝛ ſic erunt duo iſtātia imediata.igr̄ oȝ dicere ꝙ actio illoꝝ vboꝝ ſit i iſtāti i quo ē actio diua circa corpꝰ xpi: ꝛ ꝑ ɔñs qñ panis ꝑ nō ē:ꝛ ſic nō ē ſubiectiue i pane. Igr̄ vel ē ſubiectiue i termino ad quē.ſ.i corpe xpi.vel eſt ſubſiſtēs. vtrūq; aūt eſt īpoſſibile. Sic igr̄ pȝ ꝙ in ſacro eucbariſtie nō pt eē aliq̄ actiuitas reᵘ cuiuſcūq; diſpōnis i pane:nec reᵘ deſitiōis panis:nec reᵘ termini ad quē: qꝛ tūc actio creature hr̄et i termīo ad quē multa miracula q̄ ſūt poſſibilia ſoli diue vtuti. ¶ 2ᵒ.pncipalr̄ arguit ſic. Ad ſaluādū verā efficaciā ſacroꝝ reᵘ gr̄e ꝛ ſctificatōis quā attribuūt eis ſci nō oȝ ponere talē vtutē inherētē ꝑ quā attigāt ad aliquā diſpōnis ꝑuiā ad gr̄az puta characterē vel ornatū.igr̄ ɔ̄ falſa.ɔñs tenet. Sȝ aſſumptū ꝓbaꝛ.qꝛ illi ō alie opiniōe ita bn̄ ſaluāt efficaciā ꝛ actiuitatē ſacroꝝ ſicut tu.qd̄ ꝓbaꝛ duplici rōne. Pria eſt: qꝛ qñ due diſpōnes ita ſe hñt ad aliquā formam ſic ꝙ vna nō eſt magis diſpō vl̄ neceſſitas ex nā rei q̄ȝ alia imo neutra eſt diſpō ex nā rei:ſȝ vtraq; ē diſpō tm̄mō ꝑ volūtatē agētis:eque bn̄ ſaluat cauſalitatē diſpoſitiuā q ponit qd̄ iducit tm̄ ꝑ ſecūdā diſpōnē.ſicꝰ ille q ponit qd̄ iducit ꝑ pmā. Probatio iſtiꝰ eſt. Nā ꝑ te cauſalitas ſacroꝝ nō eſt niſi diſpoſitiua ꝑ h ꝙ iducūt diſpōnē ad gr̄az.ſi igr̄ h qd̄ tu ponis nō eſt magis diſpō ex nā rei q̄ȝ illō qd̄ poniꝛ ab alijs:ſȝ vtrūq; eſt diſpō:quia plȝ pncipali agēti:ſeqtur ꝙ ita bn̄ agit aliqd inducēdo alīā diſpōnē qcūqȝ ſit illa.ſicꝰ agit iducēs ꝑuiā diſpōnē quā tu pōis. Sȝ character vl̄ ornatꝰ q ꝑ te poniꝛ diſpō ad gr̄az in aīa nō eſt magis diſpō vl̄ nec̄itas ex nā rei q̄ȝ ſit illa extriſeca opatio nālis ſacri.puta ablutio vel aliqd hō.imo vtrūq; eſt diſpō:qꝛ plȝ diue voluntati ꝛ eque bn̄ plȝ diue volūtati ꝙ ſola ablutio ſit diſpō.ſicut ponūt alij.ſicꝰ character vel ornatꝰ quē tu ponis. ǵ non magis tua poſitio ſaluat efficaciā ſacroꝝ q̄ȝ illi qui ponūt i ſacris tm̄ nālē opationē exteriorē. Maior nō ē.hᵒᵒ ꝓbaꝛ.ſ.ꝙ character nō eſt magis diſpō ad gr̄az ex nā rei q̄ȝ ſit nālis opatio extriſeca ſacroꝝ. Primo qꝛ dato oppoſito ſeqꝛ ꝙ hñs ſūmā gr̄az deberet hr̄e ſūmū characterē. Probaꝛ.qꝛ hñs formā aliquā i ſūmo nec̄io hȝ diſpōnē q̄ neceſſitat ad illā formaȝ i ſūmo. Uerbi gr̄a. hñs formā ignis in ſūmo hȝ diſpōnē q̄ ad illaȝ neceſſitat in ſūmo. Sȝ ɔñs eſt falſū qꝛ in xpo fuit gr̄a i ſūmo: qꝛ nō eſt ei datꝰ ſpūs ad mēſurā:ꝛ tm̄ xpˢ nō hūit characterē:qꝛ character eſt ſpūalis ptās a xpo determinata. Hec aūt ptās ſpūalis nō eſt in xpo. ¶ 2ᵒ.ad idem.

Utrum poſſit efficacia ſacramētoꝝ ita bn̄ ſaluari ſine characterꝰ ꝛ ornatu ſicut cū charactere.

Utrū character ſit magis ex natura rei diſpō ad gratiam q̄ȝ ſacri nālis opatio.

Qñ aliqd eſt diſpō ex nā rei:vbicūq; eſt forꝰ.ibi eſt diſpō. Si igr̄ character eēt diſpō ad gram ex nā rei:tunc eēt character i q̄cūqȝ eſſet gr̄a.ſȝ ɔñs eſt falſū.qꝛ in antiqs prñbꝰ puta Abrahā ꝛ alijs nō ē dubiū qn fuit gr̄a. ꝛ tm̄ in eis nullus poniꝛ ornatus aut character. ¶ 3ᵒ.ad idē.qꝛ gr̄a ꝓcedit characterem:nulla autem forma precedit ſuam diſpoſitionē. Aſſumptū pȝ.qꝛ in cathetizato adulto ɔtrito ē gr̄a:ꝛ tm̄ nō ē character niſi poſtq̄ȝ eſt baptizatꝰ. Tū qꝛ cōiter teneꝛ ꝙ ex ɔtritione cordis diminuaꝛ culpa.ǵ tūc daꝛ gr̄a:qꝛ de facto nullꝰ eſt ſine culpa niſi ſit in gr̄a:ꝛ tm̄ character nō daꝛ ei ex ſola ɔtritiōe:ſȝ poſt ſuſceptionē ſacri. ¶ 4ᵒ ad idē. Eq̄ imediate aīa ē ſuſceptiua gr̄e ſicꝰ glie:ſȝ aīa ꝑȝ ſolā eſſētiā ſuā eſt ſuſceptiua glie ſꝫm Augᵘᵐ.eo eni aīa eſt capax beatitudinis q̄ eſt imago trinitatis. ǵ ſilr̄ ſꝫ ſuā ſubaȝ eſt capax gr̄e. Cōfirmaꝛ qꝛ q̄ȝdiu manet diſpō que eſt neceſſitas ad formā:manet forma: ſȝ nō tādiu mānet gr̄a q̄ȝdiu manet character. Pȝ de malo ſacerdote q̄ cadēte in pctm̄ mortale manet character:nō tm̄ manet gr̄a. Sic igr̄ apparet ꝙ character ñ eſt diſpō ad gr̄az niſi vl̄ ſola diua volūtate:qꝛ plȝ deo.ſed eque bn̄ ſola ablutio quecūqȝ alia opatio nālis ſacri pōt eē diſpō. vt puta ſi placeret deo ꝙ cuicūqȝ fuerit talis opatio applicata detur gr̄a.igiꝛ nō magis ſacr̄a erūt cā diſpoſitiua gr̄e ꝑ h ꝙ fuerint actiua reᵘ characteris.q̄ȝ ꝑ h ꝙ hñt proprias opatiōes nāles. ¶ 2ᵃ rō ꝓ pncipali aſſūpto eſt talis. Ille modꝰ q ſaluat efficaciā ſacroꝝ cū pluribus pactis ꝛ pluribꝰ icōueniētibꝰ.nō ſaluat eque bn̄ efficaciā ſacrorū ſicut ille modꝰ q ſaluat cū paucioribꝰ pactis ꝛ nllis incōueniētibꝰ:ſȝ ponētes ſacr̄a ageꝛ tales characteres ꝛ ornatꝰ ꝑuios ad gr̄az ꝑ vtutes iſuſas ponunt plura ꝛ ſupflua pacta. Qd̄ ꝓbaꝛ. Nā ad minus oȝ ꝙ ponāt q̄ȝtuor pacta. Primū ē de iſuſiōe vtutis puta ꝙ deꝰ accedēte vbo ad elemētū pepigerit infūdere hōi vtutē. 2ᵐ pactū eſt i electiōe. Nā ſi ſacerdos hēat tres hoſtias corā ſe ꝛ ꝓferat vba ſacr̄alia dirigēdo actionē ſuā ad vnā illaꝝ.illa ſola ɔuertiꝛ in corpꝰ xpi.ǵ oȝ ꝙ h ſit nouū pactū vt deꝰ pepigerit ꝙ vtꝰ quā iſūdit vbis ñ agat niſi in illud ad qd̄ dirigiꝛ itētio ꝓferētis. 3ᵐ pactū eſt in expectatiōe. Nā in ſacro baptiſmi qd̄ itegraꝛ ex ablutiōe ꝛ vbo nō opȝ ꝙ idē inſtās ſit finis ablutiōis ꝛ ꝓlationis verboꝝ.igr̄ ſi priꝰ finianꝛ vba q̄ȝ ablutio oȝ ꝙ deꝰ pepigerit qd̄ expectabit quouſqȝ ſit facta ablutio ꝛ finita. vel ſi priꝰ ſacerdos ablueret puerū q̄ȝ vba finianꝛ. ſi finita ablutiōe puer hȝ characterē.igr̄ nihil faciunt virtus verba illa.ſi vō nōdū hȝ characterē ꝛ gr̄az xpi. igr̄ deꝰ expectat ita qd̄ pepigit ꝙ nō dabit gr̄am quouſqȝ verba finianꝛ. 4ᵐ pactū eſt qꝛ deus pepigit ꝙ hñti characterē dabit gr̄az.qd̄ pactū aliō eſt a ꝑdictis. Iſte modus ſilr̄ ponit multa icōueniētia q̄ ſuplus ſūt adducta. ¶ Cōfirmaꝛ:qꝛ aut illa verba cauſant characterē ad ꝓlationē vltie ſyllabe.aut ꝑ oēs ſil. Nō 2ᵐ qꝛ ipoſſibile eſt ꝙ oēs ſyllabe ſil ꝓferanꝛ.nihil aūt cauſat qñ nō eſt. Nec pmū pōt dari:qꝛ tūc pme fuerūt ſupflue: nec fuerūt digne. Et ſi nō ꝑ pmā:eadē rōne nec ꝑ vltimaȝ. Et ſi dicas ꝙ ꝑ vltimā i vtute ꝓcedētiū. iam venis ad aliud pactū:qꝛ oȝ te dicere ꝙ ſic eſt.qꝛ deus ſic ſtatuit. Cur igr̄ deꝰ nō poſſet ſic ſtatuere ꝙ cui fuerit applicata exterior ablūo imediate ɔferat ei gr̄az. ¶ Cōfirmatur adhuc:qꝛ nō appet ſi pōaꝛ talis vtus in vbis vbi ſit ſubiectiue. Nō.n.in voce aut ſono:qꝛ eſt quedaȝ qualitas:q̄litas aūt nō eſt ſubiectū q̄litatis: nec in aere fracto:vel gutture:aut toto ſpacio:qꝛ oīa iſta ſonāt in quādā icōueniētiā. Nō igr̄ iſta ſacr̄a plꝰ faciūt ꝑ virtutem infuſam q̄ȝ ꝑ ſolā ablutionē exterioreȝ. ¶ 3ᵒ. pncipalr̄

arguit ꝓbãdo ꝙ diſtinctio facta de cã ꝑncipali ꝛ inſtrũa
li nõ iuuet: qꝛ inſtrã nõ aliter agũt niſi qꝛ recipiunt ꝑm
effectiuũ ipſi⁹ agẽtis ꝑncipalis: ꝗ ñ ẽ ali⁹ ꝗ̃ mot⁹ localis
nec hñt aliquã ṽtutẽ impſſam a ꝑncipali agẽte: ſꝫ ſolũ
motũ localẽ. Ponere aũt ſacrã illo mõ agere eſt incõ-
ueniẽs. Aſſũptũ ꝓbaꝛ. qꝛ ſicut eſt ĩ alijs motib⁹: ſic ſuo
mõ in motu locali: ſꝫ ĩ alijs motib⁹ puta ĩ motu ad for-
mã agẽs actiue expellit formã ꝑ ſe ꝛ ꝑ ſuũ ꝑncipiuꝫ in
trinſecũ: for³ ãt ĩducta ab agẽte nõ expellit illã formaꝫ
actiue: ſꝫ actio agẽtis terminaꝛ ad inductionẽ albedis
ꝗ̃ ĩducta ꝑꝑ icõpoſſibilitatẽ ſeqꝛ nõ eẽ nigredinis: qđ
gdẽ eſt ab agẽte effectiue: formalr ṽo ab ipſa albedine
ꝗ ſic ẽ ĩ motu locali: ꝙ ꝑ illđ qđ moueꝛ ad vbi ñ expel-
liꝛ aliud corp⁹ actiue: ſꝫ tñ ꝑꝑ incõpoſſibilitatẽ ſubie-
ctiuã: ꝗ̃ ĩpoſſibile ẽ eũdẽ ſitũ nũero eẽ ĩ duab⁹ dimẽſio
nib⁹: actiue aũt expelliꝛ ꝑ mouẽs tale mobile. Imagi-
nãdũ eſt. n. ꝙ in oĩ actiõe artis ꝑ inſtrm̃ ꝑmus effectus
agẽtis ẽ mot⁹ localis ordinat⁹ ad vlteriorẽ effcm̃: iſte
aũt mot⁹ localis recipiꝛ ĩ inſtrõ: ꝑ quẽ acqriꝛ inſtrõ ali-
qs ſit⁹: ꝛ ex ꝯſequẽti excludiꝛ ab eodẽ ſitu aliđ corpus
eodẽ mõ quo acqſita aliq̃ for³ alicui ſubiecto ex conſe
quẽti ſit excluſio effect⁹ formalis alteri⁹ forme ab illo
ſubiecto. ꝛ ſic ꝑ hoc ĩ corpe ſit ali⁹ ꝛ ali⁹ ſit⁹: ꝛ ꝑ ꝯñs alia
ꝛ alia figura. qꝛ alietas figure ſeqꝛ ad alietatẽ ſit⁹ ꝑtiũ.
qꝛ figura nõ eſt aliđ ꝗ̃ terminatio quãtitatis: termina-
tio ṽo variaꝛ ad variationẽ ſitualẽ ꝑtiũ quãtitatis: ꝛ qꝛ
ꝑtes variãt ſitũ actiue ab agẽte. ex ꝗdã aũt repugnãtia
ꝛ ĩcõpoſſibilitate ſubiectiua ab inſtrõ. qđ ꝑ recipit mo
tũ localẽ ab agẽte. iđ alia ꝛ alia variatio ſit⁹ ꝑtiũ exigit
aliud ꝛ aliud inſtrm̃. Cũ ꝗ ſacrã nõ agãt ſicut inſtrã ar
tificialia ꝑ h̃ ꝙ recipiunt motũ localẽ ꝛ cãnt ex ꝗdam
incõpoſſibilitate aliũ ꝛ aliũ ſitũ. Nec ꝑ modũ inſtrõꝝ
nãliũ. nã talia nõ ſũt aliđ ꝗ̃ ꝗlitates ꝯplexionales faci
entes ꝯſiles ꝗlitates ad ꝗ̃ neccio ſeqꝛ for³ ſubſtãtialis
nõ ſic aũt ꝑt poni de ſacrĩs: ſeqꝛ ꝙ improꝑe dcm̃ eſt ꝙ
agãt ad gr̃aꝫ inſtrãlr: ſꝫ ſi agãt h̃ ẽ applicãdo actiua paſ
ſiuis. Hec Aureol⁹ ĩ forma contra 3ᵃᵐ ꝛ aliqualr con-
tra quartam concluſiones.

Cõtra 4ᵃᵐ Dur. arguit vbi ſupra. ſ. q. 4ᵃ. Utrum virt⁹ ſpũalis cauſatiua gr̃e ſit in reb⁹ ſacramẽtalibus.

¶ Contra quartam arguit
Durãd⁹ ꝓbãdo ꝙ nec in reb⁹ nec ĩ ṽbis ſacrãlib⁹ ſit po
nẽda aliq̃ ṽt⁹ ſpũalis a deo influxa q̃ cauſet inſtrãliter
diſpõnẽ vl̃ ornatũ ĩ aĩa. Qđ. n. ĩngr ĩ reb⁹ ſpũalib⁹ ſicͭ
eſt aĩa rõnalis cũ ſuis potẽtijs ſeꝑabilibus poſſit eẽ di-
ſpõ ſpũalis: ꝯſonũ ẽ rõni: ſꝫ ꝙ ĩ reb⁹ pure corꝑalibus q̃
les ſũt res ſacrãles poſſit eẽ ṽt⁹ ſeu q̃litas ſpũalis: non
vꝛ ꝯſonũ rõni. Nõ. n. qđlꝫ accñs natũ ẽ eẽ ĩ quolꝫ ſubie
cto: ſꝫ determinatũ ĩ determinato. Act⁹. n. actiuoꝝ ſũt
in patiẽte diſpoſito: ſubiectũ aũt receptiuũ ṽtutis ſpũa
lis nõ eſt res corꝑalis ſicͭ ſubiectũ ſuſceptiuũ accidẽtis
corꝑalis nõ ẽ res ſpũalis. Uñ ſicͭ angelus nõ ꝑt eẽ ſub-
iectũ quãtitatis corꝑalis vel coloris: ſic res corꝑales ſi
cut ſũt res ſacrãles nõ ſũt ſuſceptiue actiuitatis ſeu vir
tutis ſpũalis. Ad hoc dicũt gdã ꝙ lꝫ res ſpũalis vt an-
gelus nõ poſſet eẽ ſubiectũ quãtitatis vl̃ albedinis vel
alteri⁹ q̃litatis corꝑalis: denominaꝛ tñ a ꝯditiõe corꝑa
li rõne effect⁹ quẽ facit ĩ corpe. Dicim⁹. n. angelũ eẽ in
loco rõne effect⁹ quẽ facit circa corp⁹ exiſtẽs in loco. ꝛ
ſiliter vt dicũt ꝗ̃uis ṽt⁹ que ẽ ĩ ſacrõ nõ ſit ſpũalis per
eſſẽtiã. nec rõne ſubiecti: pt tñ dici ſpũalis rõne effect⁹
quẽ facit ĩ aĩa q̃ ẽ ſpũalis: ſicͭ ẽt herba dr̃ ſana rõne ſa-
nitatis quã facit. Sed h̃ nõ valet: qꝛ rõni hñ ꝯſonat ꝙ
corp⁹ agat ĩ corp⁹. ꝛ ſpũs ĩ corp⁹: ꝛ ꝙ denomineꝛ ab ef
fectu quẽ faciũt. Sꝫ nõ ꝯſonat rõni ꝙ corp⁹ agat ĩ ſpi
ritũ: nec ꝑ ꝯñs habet ibi locũ denominatio ab effectu.
¶ 2ᵒ. arguit. qꝛ q̃ rõne eẽt aliq̃ ṽt⁹ ĩ ṽbis. eadẽ rõne eſ
ſet in alijs reb⁹ ſacrãlib⁹ ꝛ ĩ miniſtro. qꝛ hec oĩa ſũt de ne
ceſſitate ſacriꝛ: ſꝫ h̃ nõ ꝑt eſſe vt ꝓbaꝛ. igꝛ ꝛc. Probatio
minoris. Qꝛ ſi in quolibꝫ ꝑdictoꝝ ſit aliq̃ virtus tunc
multiplicabunꝛ virtutes ſm̃ multiplicationẽ eorum.
Hoc aũt nõ vꝛ cõueniẽs: qꝛ in genere cauſe efficientis
plura nõ occurrũt imediate ad vnũ effectum niſi ꝑꝑ
imperfectionẽ cuiuſlibet eoꝝ. ſupplẽt enĩ oĩa vicẽ vni⁹
perfecti agẽtis. Si ꝗ ſunt plures virtutes ſm̃ pluralita
tem eorum que concurrũt ad neceſſitatẽ ſacramenti:
ſequiꝛ ꝙ quelibet ſit imꝑfecta: ꝛ de ſe ĩſufficiẽs ad pro
ducẽdũ effectũ ſacramẽti: ꝛ ſic de⁹ daret plures virtu-
tes rebus ſacramẽtalibus: qꝛ nõ poſſet eẽ vnica que to-
tũ ꝓduceret: qđ eſt ficticiũ. Ul̃ ſi poſſet eẽ aliqua vna
talis: meli⁹ eſſet ꝙ illa dareꝛ ſacramẽtis ꝗ̃ ꝙ alie im-
perfecte multiplicarenꝛ. ¶ 3ᵒ. arguiꝛ ſic: ꝙ nec in ipſis
verbis videtur eſſe talis virtus: quia cũ oratio ſit quãti
tas diſcreta ĩpoſſibile eſt vnã virtutẽ numero eẽ in to-
ta oratiõe: oportet igiꝛ ꝙ vel ſint tot virtutes quot ſũt
ſyllabe in oratiõe. vel ꝙ ſolũ in vltima ſyllaba ſit vir-
tus illa. Nõ poteſt dici ꝙ in qualibet ſyllaba ſit ſpecia
lis ṽtus: qꝛ cũ ſacramẽta nõ habeãt efficaciã ſuaꝫ niſi
in vltimo inſtãti quo verba cõplenꝛ. ante qđ iſtãs pre-
cedẽtes ſyllabe deſierũt eſſe: ꝛ ꝑ ꝯñs virtutes exiſten-
tes in eis: ſequiꝛ ꝙ ille virtutes nihil faciũt ad effectũ
ſacramẽti: nec in inducẽdo ipſuꝫ: qꝛ tũc nõ ſũt: nec in di
ſponẽdo: ſicut diciꝛ de guttis ꝑcedẽtibus cauationem
lapidis: q̃ diſponũt ad illud qđ vltima perficit: qꝛ ante
characterem vel ornatũ quẽ ſacramẽta efficiũt. nulla
diſpoſitio ꝑcedit in anima que fiat ꝑ ſacramenta. Iteꝫ
nec talis virtus eſt ſolũ in vltima ſyllaba: qꝛ per eãdeꝫ
rationem virtus que eſt in aqua baptiſmi eẽt ſoluꝫ in
vltima parte aque: que tãgit corpus baptizati quod fa-
cile aſſimilatur ficticio. ¶ 4ᵒ. arguitur ſic. Nullum in-
ſtrumẽtum agit in virtute alterius circa aliquã mate-
riam niſi exercẽdo circa eandẽ ſuam ꝓpriã actionem.
licet enim deus poſſet imediate facere lectum: ſi tamẽ
faciat mediãte dolabra vt inſtrõ: neceſſe ẽ ꝙ dolabra
ſuaꝫ propriã actionẽ exerceat circa materiã de qua fit
lectus. Sed res ſacramẽtales cuꝫ ſint corporales ſuam
ꝓpriam actionem non poſſunt habere circa animã in
qua recipitur effectus ſacramenti: vt ꝓbat Aug⁹. 6ᵒ.
mu⁽ᶜ⁾. igꝛ impoſſibile eſt ꝙ res ſacramentales agãt ali
quid in anima noſtra in virtute alterius. Ad h̃ reſpon-
dent aliqui ꝙ res ſacramentales agunt de ſe circa to-
tũ compoſitum: ſicut aqua baptiſmi corpus animatuꝫ
abluit ꝛ oleũ vngit: ꝛ per ꝯñs agunt in quãlibet partẽ
ꝓpter qđ vt inſtrumẽtũ dici poſſunt agere in animaꝫ
que eſt pars totius cõpoſiti. Sed iſtud non valet: qꝛ il
lud quod agit in totũ cõpoſitũ nõ poteſt agere in quã-
libet partem niſi ꝗ̃tũ ad id ĩ quo partes ſibi inuicẽ cõ
municãt in cõpoſito: quia actio ꝛ paſſio cõis requirunt
aliquã cauſam cõem: ſed anima vt eſt ſuſceptiua gr̃e
vel characteris vl̃ alteri⁹ diſpoſitionis cauſate ꝑ ſacra
mẽtum in nullo cõicat cum corpore ꝗ̃tũ ad aliquam
cõditionem ꝑtinentem ad cõpoſitum. igitur res ſacra
mentalis que agit in totũ compoſitum non ꝓpter hoc
agit in aiaꝫ vt eſt ſuſceptiua gr̃e vel alteri⁹ ſpũalis effe
ctus: ꝛ ſic idẽ qđ pri⁹. ¶ 5ᵒ. arguit ꝯ illđ qđ dr̃: ꝙ omne
inſtrm̃ dũ moueꝛ a ꝑncipali agẽte recipit ab eo aliquã
virtutẽ. Aduertendũ eſt ingr ꝙ inſtrm̃ vocatur aliqđ
dupliciter. Uno modo id quod nõ agit niſi motum lo
caliter: ſicut eſt inſtrumentum artis: vt dolabra vel ſe-
curis reſpectu artificis: ꝛ in talib⁹ recipitur proprie no-
men inſtrumenti: ꝛ tale inſtrumentum non agit niſi
motum: ꝛ per virtutem receptam a principali agente.
vocando virtutem receptam motum localem in eo
cauſatũ:

Virtus agens inſtrãle inq̃ꝗ̃tũ hmõi hẽat aliquã ṽtutẽ impſſaꝫ a ꝑn cipali ꝑter motũ localẽ. De eoꝺ. infra ar. gu. 50.

cauſatū:ꝛ nō aliquid aliud:qꝛ ꝑ motū localē nulla forma fit in mobili:vt dī 8°.phyſicoꝝ.ipſe tñ motus localis pōt dici vtus:qꝛ motus localis vnius eſt rō mouēdi aliud:ſicut motus localis baculi eſt cā motus localis lapidis vel aeris:ꝛ qꝛ pura forma artificialis vt eſt forma domus vel ſcāni pōt acqri ꝑ ſolū motū localē:cuꝫ nō ſit aliud q̄ ordo vel cōpoſitio:in talibus inſtrm̄ agit motū localr̄ ꝛ per vtutē receptā:que eſt ipſemet mot⁹ localis:nec eſt querenda alia rōne iā dicta. Uirtus aūt que eſt motus localis:vel ꝑ talē motū acqſita:nō eſt ſacramētis a deo influxa:qꝛ ois motus localisq eſt in rebus ſacr̄alibus fit preciſe a vtute pure nāli ipſius miniſtri. Alio mō capit inſtrm̄ minus ꝓprie pro agente ſecūdario ſiue cōiuncto:ſicut calor nālis dr̄ inſtrm̄ aie: ꝛ ois qualitas actiua nālis dr̄ eſſe inſtrm̄ forme ſubalis:ſiue ſeparate:ſicut agentia nālia inferiora dnr̄ inſtrā ſuperiorū agentiū a quibus hnt formas ſuas ꝛ vtutes operādi. Inſtrz aūt cōiunctū vt calor aie nō mouetur localr̄ a pncipali agēte:vt de ſe pꝫ:nec recipit ab eo aliquā vtutē:qꝛ eadē rōne vtus illa reciperet quādā aliaꝫ ad hoc vt attingeret ad eductionē forme ſubalis: cum ipſa ſit accidēs ſicut ꝛ pma:nec agat vltra ſuā ſpēꝫ niſi vtute alterius:ꝛ ſic eſſet pceſſus in infinitū in vtutibus receptis:qđ eſt incōueniēs. Dicit igit iſtud inſtrm̄ agere in vtute alterius quatenus eſt ei cōiunctū:ꝛ actio ei⁹ ordinat ſub actione pncipalis agentis vt diſponēs. Inſtrumentū aūt ſeparatū qđ eſt ſecundariū agens recipit a pncipali agēte formā ꝛ vtutē operādi. Nō tñ opꝫ ꝙ qñ agit de nouo ꝙ recipiat nouā vtutē: ſed agit per vtutē pus receptā ſm curſum nāt:ꝛ ꝑ hoc nō pōt dici ꝙ res ſacr̄ales recipiāt aliquā vtutē a deo qñ applicantur ad vſum. Nō tñ eſt negādū:quin deus poſſit eis aliquā vtutē influere:illā dūtaxat cuius a nā ſūt capaces: ſed nulla neceſſitas:aut cōgruitas apparet ꝙ ita ſit de facto. ¶ 6° arguit ſic. Sacra noue legis dnr̄ eſſe ſigna ꝛ cauſe:ꝛ ꝙ ſint ſigna nō hꝫ calūniā:ſꝫ de cauſalitate ꝛ modo cauſalitatis dubitat. Arguit igit pmo ſic:ſicut rebus ſacr̄alibus cōpetit rō ſigni:ſic ꝛ rō cauſe: ꝛ non plus:ſed res ſacr̄ales nō ſunt ſigna gr̄e:niſi ex pactione: ordinatione:ſeu inſtitutione:ꝛ nō ꝑ aliquā vtutē eis inherentē:vel in eis exiſtētē.ergo nō ſunt cauſe ꝑ vtutem inherentē:ſed ex pactione. ¶ 7°.ſic. Scdm oēs circūciſio in veteri lege ꝯferebat gr̄am:ſed hoc fuit ſolū ex quadam pactione diuine ordinationis: ſicut hr̄ Gen.17°. Hoc eſt pactū meū qđ obſeruabitis:circūcidet in vobis omne maſculinū:ꝛ ibidē. Maſculus cui⁹ caro preputij circūciſa nō fuerit:delebit aia eius de populo ſuo qꝛ pactū meū irritū fecit:ꝛ ſilr̄ vr̄ ꝙ in alijs ſacr̄is non cōferat gr̄a niſi ex pactione diuina. Cōfirmat per Bedā qui dicit in omelia de circunciſione dnī:ꝙ idem ſalutifere curationis auxiliū circūciſio in lege cōtra originalis peccati vuln⁹ agebat:quod nūc baptiſmus agere reuelate gr̄e tpe ꝯſueuit. Ecce ꝙ etiā ſilem actionē attribuit circunciſioni ꝛ baptiſmo. ſi ergo circūciſio nihil agebat niſi ex pacto: ꝛ vt cā ſine qua non:ſequit ꝙ nec baptiſmus:nec alia ſacr̄a. ¶ 8°.ſic. Sicut ſe hꝫ lex vetus ad legē nouā:ſic ſacr̄a noue legis ad ſacr̄a veteris legis:ſed lex vetus ſic ſe hꝫ ad nouā legē ꝙ illđ qđ ꝓmittebat in lege veteri ſoluit in noua:non per legē. ſed a deo in lege.igit ſimilr̄ eſt in ſacr̄is ꝙ gr̄a in ſacr̄is veteris legis ꝓmiſſa vel figurata exhibet in ſacr̄is noue legis nō qdē ꝑ ipſa:ſed a deo in ipſis:ꝛ in hoc ſufficienter excellūt ſacr̄a noue legis ſacr̄a veteris legis: ſicut lex noua legē veterē:nec eſt querēda maior excellētia: qꝛ iſta ſufficit. ¶ 9°.qꝛ rō in qua vr̄ potiſſime fundan

Tex.cō.59.

ꝯtraria opio eſt:qꝛ cā ſine qua nō ſi nihil faciat ad effectum inducendo diſponēdo vel meliorando quantuꝫ ad rationē cauſandi:nihil hꝫ ſupra cauſas per accidēs: ſicut albedo domificatoris nō eſt cauſa domus niſi ꝑ accidens:nec pactio dat aliqđ de rōne cauſe:ſed ſolum de rōne ſigni:vt pꝫ in exēplo de denario plumbeo. Qđ aūt eſt per accñs omittitur ab arte:nec ponit in diffinitione:vt dicit in 6° meta ce. Uñ vr̄ ꝙ ſi ſacr̄a non eſſent niſi cauſa ſine qua nō:in diffinitione ſacr̄i nō poneret iſta cauſalitas:nec ſcti fuiſſent ita ſolliciti ponere iſtaꝫ cauſalitatē in diffinitiōe ſacr̄i.ſed hoc nō valet:qꝛ nullus ſcūs poſuit in diffinitione ſacr̄i ꝙ eēt cauſa gr̄e:ſed ſolum Magiſter ſen.qui accepit ab Aug°.ex 2° libro. Aug' de doctrina xp̄iana:ꝙ ſacrm̄ eſt inuiſibilis gr̄e viſibilis forma:ꝛ addidit de ſuo illud qđ ſequit ſcꝫ:vt ei⁹ imaginē gerat:ꝛ cauſa exiſtat. Nullus aūt pōt meli⁹ exponere Magrm̄ q̄ ipſe ſemetipſum. Ipſe aūt exponit ſeipſuꝫ in lr̄a dicēs:ꝙ hō nō querit ſalutē in ſacr̄is q̄ſi ab eis:ſed ꝑ illa a deo. Nec videt valere illud qđ aliq dicūt ꝙ in illis verbis Magr̄i hec ꝑpoſitio a.denotat pncipale agēs:ſed hec ꝑpoſitio ꝑ.denotat cām inſtr̄alē qꝛ talis cauſa inſtrumētalis accipienda eſt de cā ſine q̄ non ſm deſcriptionē btī Aug' dicentis ꝙ ſacrm̄ eſt in quo ſub tegumēto rerū viſibiliū diuina virtus ſalutem nr̄am ſecretius operat. Qđ aūt addit ꝙ illud qđ eſt ꝑ accñs dimittit ab arte: nec debet poni in diffinitione vel deſcriptiōe. Dōm ē ꝙ dup' eſt accñs. Unū accñs ꝑ accidēs qđ eſt ſeꝑabile:ꝛ nihil penit⁹ facit:nec ad operationē rei:nec ad eius notificationē:ſicut ē de albedine reſpectu edificatoris:de quo accidente procedit argumentum. Aliud eſt accidens ꝓprium vel ex nā rei: ſicut riſibile eſt propriū hoī:vel ex ordinatione humana: ſicut denarius plumbeus accipit rationē ſigni ꝛ cauſe ſine q̄ non reſpectu elemoſyne regie:vel ex ordinatione diuina:ſicut res nāles accipiūt rōnē ſigni ꝛ cauſe ſine q̄ nō reſpectu gr̄e:ꝛ tale accidens multū facit ad notificationem rei:ꝛ ideo debet poni in deſcriptione notificante rem precipue quantū ad quid nois:ſicut eſt deſcriptio ſacramēti. ¶ 10.quia auctoritas Aug' vl' Bede:in qua fundatur cōtraria opio nō iuuat. Nō quidē Aug' quia nō eſt eius intētio ꝙ in aqua baptiſmi ſit aliqua vtus inherens ei:ſed ꝙ ibi eſt ſola virtus diuina aſſiſtēs:ſicut ipſe dicit in notificatione ſacr̄i dicēs:ꝙ ſacrm̄ eſt in q̄ ſub tegumēto rerū ſenſibiliū vtus diuina ſalutē nr̄am ſecretius operat. Unde verba ſua ſunt iſta. Unde eſt hec tāta vis aque:vt corpus tangat ꝛ cor abluat:niſi faciente vbo:nō quia dicit:ſed qꝛ creditur. Ecce ꝙ nō dicit aliquā vtutē eſſe in aqua:niſi quā facit fides vbi q̄ baptiſmus confertur:hoc eſt fides qua credimus prēꝫ ꝛ filiū ꝛ ſpm̄ ſanctū:in cuius inuocatione confert baptiſmus remittere peccata in baptiſmo:ꝛ ſic dicit eē vtus in aqua per verbū:qꝛ vere credim⁹ ꝙ vtus pr̄is ꝛ filij ꝛ ſpūs ſancti inuocata per vbū ſanctificat baptiçatum in aqua:nec opꝫ ſponere aliā vtutē inherentē:nec vnq̄ ſic intellexit Aug°. Item auctoritas Bede nō iuuat:qꝛ eſt cōtra tenētes aliā opionē. Dicunt enim ꝙ illa virt⁹ eſt a deo ſicut principali agente:ꝛ a paſſione xp̄i:ſicut a cā meritoria:ꝛ ex fide eccleſie ſicut ex cōtinuante inſtrm̄ principali agenti:ſed caro xp̄i vel eius cōtactus neutrū predictorum eſt.igit ex contactu cum aquis in ſuo baptiſmo:nulla vis data eſt aquis. Itēꝫ ſi ex tactu carnis xp̄i eēt data aliqua vis aquis: eſſet data tūc ꝛ illis aquis quas caro xp̄i tetigit:ꝛ tūc ille aque habuiſſent in ſe talem virtutem:qđ iterum eſt contra eos:qꝛ dicunt ꝙ illa virtus nō eſt in ſacr̄is:niſi qñ applicant ꝑ vſuꝫ ad il

Arguit ꝯtra rōnē ꝓ ꝯclōne factam.

Tex.cō.4.

tū qui recipit ſacrū. Et ideo dōm eſt ꝙ Beda nō intelligit ꝙ aliqua virtus inheſerit aquis ex cōtactu carnis xpi: cū ipſe expſſe dicat ꝙ idē agebat circūciſio qđ nūc agit baptiſmus: ⁊ tñ nullus tenet ꝙ circūciſio hrēt aliquā vtutē inherentē: ſed intelligit ꝙ baptiſmus xpi: in quo caro xpi aquā tetigit: fuit ſignū ⁊ repreſentatio ꝙ p xpm effectiue inꝗtū deus: ⁊ meritoꝛie inquātū hō baptiſmus p ipm iſtitutus eēt ſacrm regnationis ſpūalis que fit p aquā ſub pſcripta forma vboꝝ tāꝗ̄ p ſacrū: ⁊ p ſolū deū tanꝗ̄ p cām imediate efficientē gcqd ad ſpiritualē regnationē ptinet: ⁊ iſtud ſatis inſinuat Joh. 3° vbi xps loquēs de baptiſmo dicit. Niſi ꝗs renatus fuerit ex aq̄ ⁊ ſpū ſcō nō pt itrare i regnū dei. Ubi poſtꝗ̄ fecit mentionē de aq̄ baptiſmi noīe aque: poſtea totaꝫ ei⁹ efficaciā attribuit ſpūi ſcō: ⁊ nullā aque dicens. Qđ natū eſt ex carne: caro eſt: ⁊ qđ natū eſt ex ſpū: ſpūs eſt. Hec Durādus in foꝛā. ¶ Cōtra eādē ↄnē arguit Sco.

Cōtra eādē ↄclonē Scotus. 4°. ſen. diſtin. i. q. 5.

pbādo ꝙ nulla vtus ſupnālis ſit in ſacro. Pꝛio ſic: qꝛ ſi illa vtus ſupnālis eſt in ſacro: aut eſt ibi idiuiſibiliter aut diuiſibilr: id eſt tota in toto ⁊ in ꝗlibet parte: aut tota in toto: ⁊ pars in parte. nō pꝛimo mō: qꝛ inter oēs formas pficiētes mām coꝛpalē ſola intellectiua poniť talis nec 2° mō: qꝛ tūc extēderetᷣ p accña in ſubo: qđ eſt ↄtra rōnē vtutis ſpūalis. ¶ 2°. qꝛ in ſacris requiruntᷣ mlta vba. vel ꝗ in ꝗlibꝫ ſyllaba eēt eadē vtus oīno: vl in alia ⁊ alia ſyllaba eēt alia ⁊ alia vtus. ſi p mō. tūc opꝫ dr̄e ꝙ idē accña migraret ⁊ remaneret poſtꝗ̄ ſubm deſinit. ſi ſcdo mō. ſeqᷣ ꝙ ſacrm ↄſiſtēs i tota oꝛone nō hrēt aliquā vtutē vnā. ¶ Et ſi dicas ꝙ hꝫ aliquā vtutē aggregatā ex multis vtutib⁹ partiū. hoc nō valꝫ. qꝛ nō eſſet dare que iſtaꝝ eſſet pn̄m cauſandi illū effectū ſpūalem in aīa. Nec vr̄ pꝛobabile ꝙ ſacrm vnū formalr: cuꝫ hō: formalis rō ſit ex rōne vtutis ſupnālis hēat tot vtutes ſupnāles aggregatas. ¶ 3° quero qñ iſta vtus ſupnālis cātur in iſto ſenſibili ptinēte ad ſacrm. Aut eni ante applicationē eius ad actū ſiue vſum: aut i ipſa applicatione. ſi ante. igiť eius creatio eſt pure miraculoſa: qꝛ eſt p actū diuinū: ⁊ nō p aliquā pactionē perpetuā cū eccl'ia. Nā nō ſequiť ad aliqd pp qđ poſſit dici ꝗſi ↄn̄s nālr ſine miraculo: ſicut eſt de aīatione hoīs. Si vo cauſeť in applicatione ad vſū: ſeqᷣ iſcōueniēs. Nullū. n. inſtrm iō eſt foꝛalr aptū ad vſuꝫ: qꝛ aliqs vtiť eo vt inſtro. pꝫ iductione ⁊ rōne. Nā idoneitas iſtri pcedit vſū nālr inſtrumēti vt inſtrm eſt. Igiť nō qꝛ imergo puerum ſiue vtoꝛ aliquo ſenſibili ad actū ſacri: ideo recipit illā vtutē ſpūaleꝫ. nō eſt ꝗ dare qñ recipiat. ¶ 4°. qꝛ hic poniť plalitas ſine neceſſitate. Nō eni pꝫ neceſſitas talis vtutis q̄ fingiť in ſacro: neqꝫ ſm rōnē nālē manifeſtū eſt: neqꝫ ſm fidē: qꝛ ſicut ſequēdo rōnē nālē nō ſunt ponēda pla niſi q̄ rō nālis cōludit: ita ſequēdo fidē nō ſunt plura ponenda ꝗ̄ vitas fidei regrat. Ueritas aūt fidei nō regrit ponere talē vtutē ſupnālē in aqua: vl in vbis. nec aliq̄ rō cogit ad hō plalitatē: pſertim qꝛ ſi poneretur talis vtus ipſa nō creareť regulr niſi ex pactione diuina cū eccl'ia: ⁊ ita ſine tot ſupfluis in aq̄ ⁊ aīa iterius dꝛa pōt ſaluari ꝙ pactio diuina ſit imediata cā re⁹ effectus ↄferēdi recipiēti ſacrū. ¶ 5°: qꝛ exēpla q̄ adducūť de vtute recepta in inſtro nō ↄcludūt. Nō qdem illud exēplū de ſenſibili ſmone. nā accipit manifeſte falſuꝫ. Nā ſermo audibilis nō hꝫ formalr in ſe aliquā intentionē aīe. Qđ pbať: qꝛ ſermo nō ipoſitus ad ſignificandū nullā talē formā hꝫ in ſe. pꝫ oib⁹. Per impoſitioneꝫ aūt nō recipit aliquā abſolutā formā: nec reſoneꝫ: niſi forte rōnis. Hoc etiā pbať aliter: qꝛ eodē exūte agente pꝛincipali ⁊ inſtro ſufficiēte ſequiť eadē actio: ſed ſi latinus pferat vba latina greco: idē eſt agens pncipale ⁊ inſtrm: qđ eēt ſi loquereť alicui latino: ⁊ tñ effectus nō ſequiť: qꝛ nullus cōceptus cauſať in greco audiēte. igiť ſermo nō erat inſtrm ex ſe ſufficiēs ad cauſandū aīe cōceptū in audiēte. Fallit ꝗ exēplū p tāto: qꝛ ſermo audibilis eſt ſignū remotū re⁹ ↄceptus ita ꝙ facta imutatione ſenſus ab ipſo ſermone: ⁊ vlterius intell's inquantū talis nā eſt intell's cognoſcēs ipm eē impoſitū ad ſignificandū talē nām ex collatiōe eius ad illud aliud: itelligit illud aliud: nō ita ꝙ ſermo p aliquā formā cauſet ↄceptū de aliq̄ re: ſed eius cōceptus eſt previus ad ↄceptū de re: q̄ cauſať per ppꝛiā ſpēm rei vel fantaſma in aīa. Qđ patet: qꝛ quātūcūqꝫ ſermo pferreť: ſi audiens nō hrēt in ſe ſpēm rei plate: nō cauſareť in eo cōcept⁹ de illa re. Uñ p voces nō intelligim⁹ res niſi quaꝝ ſpecies habemus: ſed ꝙ eas actualr ↄſiderem⁹. hoc eſt pp collationē ſigni ad ſignatū. Itē exēplū de inſtro artificis nō ↄcludit. Ualde eni impole vr̄ ꝙ aliq̄ foꝛa ſpūalis totiens cauſareť in ſerra: quotiēs moueretᷣ ab artifice ⁊ totiens deſinat eſſe: quotiens deſinit actu moueri. Itē exēplū de motu nō cogit: qꝛ quocūqꝫ mō ſube cauſenť a celo: ſaltē motus localis celi nō pōt eē formale pn̄m pducendi eas. igiť ⁊c. ¶ 6°. qꝛ inſtra artificialia nō ſunt formalr actiua: ſed tñ receptiua vni⁹ effectus pꝛioꝛis ordinati ad effectū vltimū. Serra eni nō habꝫ in ſe niſi quātitatē: figurā: ⁊ motū localē: de quib⁹ oib⁹ patꝫ ꝙ nō ſunt forme actiue. Et pbať: qꝛ aliter mathematicus cōſiderās quātitatē ⁊ figurā nō abſtraheret a motu. Si aūt ponať ꝙ duritiés ſit ꝗlitas actiua. hoc nō valꝫ: qꝛ ſi deus de po⁹ ſua abſoluta aliqđ ꝗtū molle cōſeruaret: ⁊ in eadē quātitate ⁊ figura mouēdo ipſuꝫ localiter eque diuideret aliqđ coꝛpus: ſicut mō inſtrꝫ durū illđ diuidit. ꝗ duritiés que eſt ꝗlitas nō eſt formale pn̄m agendi. Apparet tñ eſſe pro eo ꝙ eſt ꝗdā incōpoſſibilitas reſiſtens corrūpēti. Manēte aūt quātitate coꝛpoꝛis ⁊ figura: nō mutato alio: nec corrupto. ſi localiter moueť: opꝫ ꝙ expellat aliđ ppoꝛtionatū quātitati ſue ⁊ figure: qđ nō opoꝛteret: ſi ei⁹ quātitas nō maneret: ſed cederet. Pꝛobať etiā ppoſitū: qꝛ vbicūqꝫ eſt formalis incōpoſſibilitas inter aliq̄: vnū coꝝ non expellit aliud actiue: ſꝫ tñmō formalr: agens aūt qđ iducit vnū effectiue expellit aliud effectiue. Coꝛpa aūt videnť hr̄e incōpoſſibilitatē reſpectu eiuſdeꝫ vbi: ſicut ꝗlitates ↄrie reſpectu eiuſdē ſubiecti. Sicut igiť illud agens effectiue iducit calorē: ita frig⁹ expellit. nō aūt effectiue calor expellit frigus: ſed tñmodo formalr. Ita in ppoſito de expulſione vnius coꝛpoꝛis ab vbi p aliud coꝛpus. Diuiſio aūt ligni p ſerrā vel ſecurim nō eſt niſi quedā expulſio partiū ab vbi: ad qđ moueť ſecuris ab ipſo artifice cedendo. Tenendo ꝗ ꝙ inſtrumenta artificialia nō ſunt formalr actiua: ſꝫ tñ receptiua cuiuſdā pꝛoꝛis effectus ordinati ad effectū vltimū: apparet quō ſacramētum pōt dici inſtrumentū: licꝫ nō habeat ppꝛie vtuteꝫ actiuā reſpectu termini: ſed ſic ꝙ ſit effectus pꝛioꝛ ordinatus ad grām. Et ſi dicať ꝙ nō eſt ſimile: qꝛ ſacramētuꝫ non ſuſcipit illū effectū pꝛioꝛē: ſicut ſecuris recipit motionē. Hoc non obſtat: qꝛ ſicut totū qđ recipit effectū pꝛioꝛē pōt dici inſtrumentū: ita ⁊ quodāmodo effectus ipſe receptus pōt dici inſtrm. Uere eni pōt dici ꝙ per motū ſerre lignū diuidiť. Sacrꝫ aūt ſiue ſuſceptio ſacri eſt effect⁹ ille pꝛoꝛ in ppoſito. igiť ⁊c. ¶ Arguit ēt ↄ eandē Aureolus: qꝛ in ſacro mr̄imonij nulla eſt talis vtus poſſibilis poni. igiť nec in aliqa. Aſſumptū pꝫ. Quero eni vbi eſt illa vtus infuſa in ſacramento iſto ſubiectiue: qꝛ aut in ↄiunctione mutua: aut in vbis vel in ſi-

gnis

gnis: ⁊ patet ꝙ in nullo iſtoꝝ: quia ſola copula carnalis
cū vbis de futuro qͥ́qꝫ cauſat mr̄imoniū. Itē poſito
ꝙ talis virtus ſit in aliquo predictoꝝ. Quero qͥd cauſa
bit. Aut eni cauſat p̄mā rem ſacri ſcꝫ obligationē: ⁊ hoc
nō pōt dici cū illa ſit relatio rōnis: ⁊ reſpectu taliū non
opꝫ ponere virtutē actiuam: nec etiam cauſat ſcdaꝫ rē
ſacramenti. ſcilꝫ gratiam. igitur nihil.) Hec ille.

Ad arg. Du- ran. ꝯ p̄mi. QUANTU ad 3m articlm rndendū eſt obiectiōib9 ſupradictis cū dei adiutorio. Et qͥdē ad
obiecta ꝯ p̄mā ꝯnē rndendo p̄notandū eſt ꝙ illa obie
cta directiue ſunt ꝯ diffōnē ſacri poſitā ab Hugone q̄
ꝯtra diffōnē Magiſtri. tn̄ neutrā efficaciter reprobāt.
Vn̄ p itellectu diffōnis poſite ab Hugone dicit ſcūs
Tho. 4°. ſen. diſ. 1. q. 1. arti. p̄. in ſolone q̄ſtiuncule qͥnte.
(Diffinitio inquit qͥnta ſcꝫ Hugonis eadē eſt cū diffō
ne quā ponit Magiſter in lr̄a hoc excepto ꝙ addit cāꝫ
ſignificationis: que eſt diuina inſtitutio: ⁊ cām efficacie
que eſt ſanctificatio. Idē eni eſt dictu: mā̄le elm̄tū exte
rius oculis ſuppoſitū ex inſtitutione ſignificās: qđ inuiſi
bilis gr̄e viſibilis forma: ⁊ ex ſimilitudine repreſentās:
idē eſt ei qđ dr̄: vt ei9 imaginē gerat: ⁊ ex ſanctificatio
ne inuiſibilē gr̄aꝫ cōtinēs: idē eſt ei qđ dr̄: vt cā exiſtat.)
Hec ille. Ex qͥb9 pꝫ ꝙ ille diffōnes in idē redeunt: ⁊ ꝙ
argumēta ꝯ vnā: ſunt ꝯ aliā. Cum aūt dicit arguēs: ꝙ
In mr̄imo- nio eſt māle elementum. in ſacro mr̄imonij nulla illaꝝ triū ꝯditionū reperitur
falſum eſt. Tū p̄: qꝛ in illo eſt mā̄le elm̄tū exterius ocu
lis ſuppoſitū ſuo modo. De hoc ſcūs Tho. 4°. ſen. diſ.
26. q. 2. arti. p̄. arguit ſic 2° loco. (Sacr̄ꝫ ſm̄ Hugonē
eſt mā̄le elm̄tū: ſed mr̄imoniū nō hꝫ pro mā̄ aliqđ mā̄
le elm̄tū. ḡ nō eſt ſacr̄m.) Ecce argm̄. Seqͥt rn̄ſio. (Hōꝫ
inquit ꝙ ſacr̄m mr̄imonij pficit̄ p actū eius qui illo ſa
cramēto vtit̄: ſicut pnīa: ⁊ ideo ſicut pnīa nō habꝫ aliā
mām̄ niſi ipſos actus ſenſui ſubiectos q ſunt loco mā̄
lis elm̄ti: ita eſt de mr̄imonio.) Hec ille. Tū ſcđo. qꝛ in
ſacro mr̄imonij eſt ſignificatio ex diuina inſtitutione.
De hoc ſcūs Tho. in 4°. vbi ſupra arti. p̄. arguit ſic 4°
loco. (Oē ſacr̄m noue legis efficit qđ figurat: ſed mr̄im
nō efficit cōiunctionē xp̄i ⁊ eccl̄ie quā ſignificat. ḡ mr̄i
moniū nō eſt ſacr̄m.) Ecce argm̄. Sequit̄ rn̄ſio. (Hōꝫ
inqͥt ꝙ vnio xp̄i ad eccl̄iā nō eſt res cōtēta in iſto ſacro:
ſed res ſignificata nō cōtenta: ⁊ talē rem nullū ſacr̄m
efficit: ſed hꝫ aliā reꝫ contentā ⁊ ſignificatā quā efficit:
vt dicet̄. Magiſter aūt poſuit rē nō contentaꝫ: qꝛ erat
huius opīonis ꝙ nō haberet aliquā rem contentam.)
In ſacro ma trimonij ſunt illa tria q̄ ſūt in alijs. ſ. ſa cramētū tm̄: res ⁊ ſacrꝫ: ⁊ effect9. Idꝫ infra ad ſcđꝫ p̄io loco cō- tra ſecundā. Hec ille. Itē in ſolone qͥnti ſic dicit. (In hoc ſacro ſūt
illa tria q̄ ſunt in alijs: qꝛ ſacr̄m tm̄ ſunt actus exterius
apparētes: ſed res ⁊ ſacrꝫ eſt obligatio q̄ naſcit̄ viri ad
mulierē ex talib9 actib9: ſed res vltima cōtenta eſt effe
ctus huius ſacri: nō cōtenta aūt eſt res quā Magr̄ de
terminat.) Hec ille. Itē arti. 3° in ſolone p̄mi ſic dicit.
(Sicut aqua baptiſmi hꝫ ꝙ corpus tāgat ⁊ cor abluat
ex tactu carnis xp̄i: ita mr̄imoniū hoc hꝫ ex hoc ꝙ xp̄s
illud ſua paſſione repn̄tauit: ⁊ nō p̄n9 ex aliqua ſcificaō
tione ſacerdotis.) Hec ille. Tū 3°: qꝛ i ſacro mr̄imonij
eſt repn̄tatio ex ſilitudine. De hoc ſcūs Tho. vbi ſupra
arti. p̄. arguit ſic in 3° loco. (Sacr̄a hn̄t efficaciā ex paſ
ſione xp̄i: ſed p mr̄imoniū nō cōformat̄ hō paſſiōi xp̄i
que fuit penalis: cū hēat delectationē adiunctā. igit̄ nō
eſt ſacr̄m.) Ecce argm̄. Sequit̄ rn̄ſio. (Hōm inquit ꝙ
mr̄imoniū etſi nō ꝯformet̄ xp̄i paſſioni quātū ad pe
nā: cōformat̄ tn̄ ei q̄tū ad charitatē: per quā pro eccle
ſia ſibi in ſponſam cōiungēda paſſus eſt.) Hec ille. Itē
arti. 4°. in ſolone ſcđi ſic dicit. (Signatio rei cōtēte eſt
de neceſſitate ſacri: ⁊ ad hanc ſignatiōnē nō ptinet car
nalis cōmixtio: ſed ad rem nō cōtentā.) Tū 4°. qꝛ in ſa
cramento mr̄imonij confert̄ gr̄a per illud ſacrꝫ ex ſan
ctificatione. id eſt ſua ſancta inſtitutōe a xp̄o facta: vel
ex ſanctificatione. id eſt ſacre v̄tutis collatione data ſa
cramento. De hoc ſcūs Tho. vbi ſupra arti. 3°. arguit ſic
ſcđo loco. (Oē ſacr̄m cōferēs gr̄am: cōfert eā ex mā̄ ⁊
forma ſua: ſꝫ actus q ſunt mā̄ in hoc ſacro: nō ſunt cau
ſa gr̄e: qꝛ hoc eſſet hereſis pelagiana ꝙ actus nr̄i ſūt cā
gr̄e. Verba ēt exprimētia cōſenſum nō ſunt cā gr̄e: cū
in eis nō ſit aliqua ſanctificatio. ḡ in mr̄imonio nullo
mō dat̄ gr̄a.) Ecce argm̄. Seqͥt rn̄ſio. (Hōm inquit ꝙ
ſicut aqua baptiſmi vel forma verboꝝ non opat̄ imme
diate ad gr̄am: ſed ad characterē: ita actus exteriores ⁊
vba exprimentia cōſenſuꝫ directe faciūt nexū quēdā
q eſt ſacr̄m mr̄imonij: ⁊ hō nexus v̄tute diuine inſtitu
tionis diſpoſitiue operat̄ ad gr̄am.) Hec ille. Ex qͥbus
⁊ multis alijs in predicta qōne cōtentis ſatis apparet:
ꝙ in mr̄imoniū put eſt ſacr̄m cōcurrūt oia illa tria q̄
ponit Hugo in ſua diffōne. Nec valet qđ dicit arguēs:
qꝛ in ſacro mr̄imonij nō ſolū cōcurrūt vba exprimen
tia cōſenſuꝫ: veꝝ ēt aliq actus exteriores: vt ſupra dcꝫ
eſt: qui ſūt loco mā̄e. Et vlterius eēntia ipſius ſacri ma
trimonij nō ſunt vba: ſed cōiunctio viri ⁊ mulieris ad
aliqđ vnū: vt diffuſe oſtēdit ſcūs Tho. 4° ſen. diſ. 27. Infra diſtin. 26. q. 1.
q. 1. arti. p̄. Et de hoc alias dicet̄ latꝰ. ¶ Ad 2m qđ obij
cit̄ de ſacro ordinis dr̄ p̄: ꝙ in ſacro ordinis eſt ſanctifi In ſacro or dinis eſt ſan- ctificatio.
catio. De hoc ſcūs Tho. 4° ſen. diſ. 24. q. 1. arti. 1. in ſo
lutione tertie q̄ſtiuncule ſic dicit. (Sacr̄m nihil aliud
eſt q̄ꝫ q̄dā ſanctificatio hōi exhibita cū aliquo ſigno vi
ſibili: vn̄ cū in ſuſceptiōe ordinis quedā cōſecratio ho
mini adhibeat̄ p viſibilia ſigna: ꝯſtat ordinē eē ſacrꝫ.)
Hec ille. ¶ Dicit̄ ſcđo ꝙ nō opꝫ mām̄ huius ſacri pre
ſanctificari. De hoc ſcūs Tho. vbi ſupra in ſolone qͥn
te q̄ſtiūcule ſic dicit. (Mā̄ in ſacr̄is exteri9 adhibita ſi
gnificat v̄tutē in ſacr̄is agētē extrinſecus oino aduenī
re. vn̄ cū effect9 ꝓpri9 hui9 ſacri. ſ. character nō pcipiat̄
ex aliq̄ opatione ipſi9 q ad hoc ſacr̄m accedit: ſicut erat
in pnīa: ſꝫ oino extrinſec9 aduenit: cōpetit ei mā̄ hr̄e:
tn̄ diuerſimode ab alijs ſacr̄is q̄ mām̄ hn̄t: qꝛ hoc qđ i
ſacro ꝯfert̄ in alijs ſacr̄is deriuat̄ tm̄ a deo: nō a mini
ſtro q ſacr̄m dat: ſꝫ illud qđ in hoc ſacro tradit̄. ſ. ſpūal̄
ptās: deriuat̄ ēt ab eo q ſacrꝫ dat: ſicut ptās iperfecta a
pfecta: ⁊ iō efficacia alioꝝ ſacroꝝ p̄n9 conſiſtit in mā̄ q̄
v̄tutē diuinā ſignificat ⁊ ꝯtinet ex ſcificatione p mi
niſtrū exhibita: ſed efficacia hui9 ſacri p̄ncipalr̄ reſidet
penes eū qui ſacr̄m diſpēſat. Mā̄ aūt adhibet̄ magis
ad determinādū ptātē q̄ tradit̄ pticulariter ab hn̄te eā
cōplete q̄ꝫ ad ptātē cāndū. Qđ pꝫ ex hoc ꝙ mā̄ cōpetit
vſui ptātis.) Hec ille. Itē ibidē arguit ſic 2° loco. (In
iſto ſacro ꝯfert̄ gr̄e plenitudo ſicut in cōfirmatione: ſꝫ
mā̄ ꝯfirmationis p̄exigit ſanctificationē. cū ḡ ea q̄ vr̄
eē mā̄lia i hoc ſacro nō ſint preſanctificata: vr̄ ꝙ nō ſit
mā̄ ſacri.) Ecce argm̄. Seqͥt rn̄ſio. (Hōm iqͥt ꝙ mā̄ꝫ
in alijs ſacramētis opꝫ ſanctificari ꝓpter virtutē quaꝫ
cōtinet: ſed nō eſt ita in ꝓpoſito.) Hec ille. Ex quibus
patet ꝙ in hoc ſacramēto aliter ſe hꝫ ſanctificatio quo
ad ſubiectum: vel quo ad mām̄ ſacramenti: q̄ꝫ in alijs:
nec opꝫ ꝙ vniuoce dicatur materia in oibus ſacramē
tis: ſed analogice. ¶ Ad tertiū dicit̄ ꝙ tertia ꝯditio po
ſita in diffōne ſacramēti a Magiſtro vel Hugone nul
lam patitur calumniā apud recte intelligentes: ſic poſt
videbitur. De diffinitione autē Augu. dicit ſcūs Tho.
4° ſen diſ. 1. q. 1. arti. 1. in ſolone q̄rte queſtiuncule. (Diſ
finitio inquit illa Aug. ſi tn̄ in verbis illis ſacr̄m diffini
re intendit datur de ſacramēto quantum ad id: qđ eſt
principale in ratione ipſius. ſcilicꝫ cauſare ſanctitatē:

⁊ qꝛ ſacra nõ ſunt pme cãe ſcĩtatis: ſed q̃ſi cãe ſcbarie ⁊ iſtrãlis: iõ diffiniunt ſacra vt ſcificatiõis inſtra. Actio aũt nõ attribuit inſtrõ: ſed pncipali agenti: cuius vtute inſtra ad opus applicant pᵗ ſunt mota ab ipſo: ⁊ ideo inſtra nõ dicit eſſe ſanctificãtia: ſꝫ q̃ in eis diuina vtus occulta ex rõe ſanctificat.) Hec ille. Itẽ ibidẽ in ſolõne tertij ſic dicit. (In ſacris deus opat ſalutẽ ſicut in iſtrumẽtis qbus mediãtibus ſalus cauſat.) Itẽ i ſolõne pri mi ſic dicit. (Sacrm eſt cã ⁊ ſignũ: eſt quidẽ cã iſtrãlis ⁊ ideo vtus agẽtis pncipalis occulte in ipſo opat ſicut virtus artificis in ſerra: ſed i quãtũ eſt ſignũ eſt ad manifeſtãdũ hᵒ occultationẽ ⁊c̃.) Hec ille. Ex qbus pꝫ q̃ vba Augꝰ oñdunt aliquã cãlitatẽ ſalutis humane eſſe in ſacris. ¶ Ad obiecta ꝯ 2ᵃᵐ ꝯnẽ dr̃ q̃ ſolõ ibidẽ data eſt ſufficiẽs: ⁊ illã ponit btũs Tho. 4°. ſen. diſ. 1. q. 1. arti. 3°. in ſolõne qnti: vbi ſic dicit. (Mrimoniũ ſm q̃ eſt in officiũ: ⁊ pnia ſm q̃ eſt virtus nõ hñt aliquã formã vboꝝ: ſed ſm q̃ vtrunqꝫ eſt ſacrm in diſpenſatiõe miniſtroꝝ eccleſie ꝯſiſtens. verũ qꝫ hꝫ aliqua vba: ſicut in mrimonio ſunt vba exprimẽtia cõſenſum: ⁊ iterũ benedictiones ab eccl̃ia inſtitute. In pnia aũt eſt abſolutio ſacerdotis verbotenᵘ facta.) Hec ille. Tũc ad iprobationẽ huius rñſionis dr̃ p̄ q̃ vba bñdictionis ſacerdotalis nõ ſunt de eẽntia ſacri mrimonij tanq̃ forma vl mã. De hoc ſcũs Tho. 4° ſen. diſ. 26. q. 2. arti. p̄. in ſolõne pmi ſic dicit. (Uerba qbᵘ ꝯſenſus mrimonialis exprimit ſunt forã huius ſacri: nõ aũt bñdictio ſacerdotalis: q̃ eſt quoddam ſacrale.) Hec ille Dicit 2° q̃ i ſacro mrimonij opꝫ ꝯcurrere vba vel aliqd vbis eqpollens. De h̄ ſcũs Tho. vbi ſupra diſ. 27. q. 1. arti. 2. queſtiũcula 2ᵃ. vbi arguit ſic 2° loco. (Mrimoniũ pt ee inter aliquos q ſuũ cõſenſuꝫ ſibi mutuo vbis exprimere nõ pñt: qꝛ vel ſunt muti vel diuerſarũ linguaꝝ. ḡ expreſſio conſenſus p vba nõ reqrit ad mrĩᵐ.) Ecce argᵐ. Seqt rñſio. (Hõm ẽingt q̃ q̃tũs tales nõ poſſunt vota ſua mutuo ſibi vbis exprimere: pñt eã exprimere nutibus: ⁊ tales nutus p vbis hñtur.) Hec ille. Itẽ 3° loco arguit ſic. (Si omittat illud qð eſt de neceſſitate ſacri q̃cũqꝫ ex cã nõ eſt ſacrꝫ: ſꝫ in aliq̃ caſu ẽ mrĩᵐ ſine expſſiõe vboꝝ: ſicut qñ puella tacet pre verecũdia parẽtibus eã viro tradẽtibᵘ. ḡ expſſio vboꝝ nõ eſt de neceſſitate mrimonij.) Ecce argᵐ. Seqt rñſio. (Hõm inquit eſt q̃ ſic dicit Hugo de ſcõ victore. Eos q ꝯiungunt ſic opꝫ conſentire vt inuicẽ ſe ſpõtanee recipiãt: qð indicat fieri ſi i deſponſatione nõ ꝯdicãt. Unñ vba parẽtũ in illo caſu cõputant ac ſi eſſent vba puelle. Sunt eni ſignũ ſufficiẽs q̃ ſunt eius: ex quo nõ ꝯdicit.) Hec ille. ¶ Ad 2ᵐ dicitur q̃ tã in ſacro pnie q̃ꝫ mrimonij ſunt res ⁊ vba: licet differẽter ab alijs ſacris: de h̄ ſupra dictũ eſt. Nã ſcũs Tho. 4° ſen. diſ. 26. q. 2. artic. p̄. in ſolõne pmi ſic dicit. (Uerba qbᵘ ꝯſenſus mrimonialis exprimit ſũt forma huiꝰ ſacri: nõ aũt bñdictio ſacerdotis q̃ eſt qðdã ſacrale.) Hec ille. Itez in ſolõne ſcdi ſic dicit. (Sacrm mrimonij pficit p actũ eiꝰ q ſacro illo vtit ſicut pnia: ⁊ iõ ſicut pnia nõ hꝫ aliã mãm niſi ipſos actus ſenſui ſubiectos q ſũt loco mãlis elñti: ita eſt de mrimonio.) Hec ille. Ex qbus pꝫ q̃ i ſacro mrimonij ſũt vba ⁊ res. Uerba qdẽ ſunt illa q̃ exprimũt ꝯſenſuꝫ mrimonialẽ: res aũt dñr qcũqꝫ alij actus cũ vbis ꝯcurrentes. De hoc btũs Tho. 4° ſen. diſ. 14. q. 1. arti. p̄. queſtiũcula pma. in ſolõne pmi ſic dicit. (Sicut in corpalibus medicinis q̃daꝫ ſunt que ꝯſiſtũt in ſola paſſione vel receptiõe curati: vt ſectio vulneris: vel appoſitio emplaſtri: q̃dã vo que cõſiſtunt in actu laborãtis ſicut diſcurſiões ⁊ h̄ꝰ: ita etiã in ſacris q̃dã nõ reqrunt actũ eius qui ſanctificat q̃tũ

In ſacro matrimonij opꝫ ꝯcurrer vba vl aliqd vbo eqpollẽs tan q̃ forma ſacramẽti. de eo dr ad ſcdʒ.

ad ſubam ſacri: niſi p accñs: ſicut remouẽs phibẽs: vt pꝫ in baptiſmo ⁊ ꝯfirmatione ⁊ hᵒ. Quedã aũt reqrũt eẽntialr: ⁊ per ſe actũ eius q ſacrm recipit ad eẽntiam ſacri: ſicut patet in pnia ⁊ mrimonio. In illis ḡ ſacris q̃ ſine actu nr̃o cõplent eſt mã q̃ ſignificat ⁊ cauſat exterius: q̃ſi medicina appoſita. In illis aũt ſacris que actũ nr̃m reqrũt nõ eſt talis mã: ſed ipſi actus apparẽtes h̄ idẽ faciũt qð mã in alijs ſacris. Uerũ in diffõne ſacri opꝫ q̃ mãle elñtũ accipiat cõiter p oĩ ſenſibili: ſiue ſit mã aliq̃ corpalis: ſiue ſit actus aliqs ſenſibilis.) Hec ille. Itẽ in ſolõne ſcdi ſic dicit. (In hoc ſacro ſunt aliq̃ res. ſcꝫ ipſi actus exteriores: ⁊ aliq̃ vba. ſcilꝫ ſacerdotis abſolutiõis q̃ ſunt forma huius ſacri qbus exprimit ab ſolutionis actᵘ.) Hec ille. Silr dicit in 3ª parte. q. 84. arti. p̄. in ſolõne primi argumẽti. Cũ aũt dicit arguens: q̃ cũ dicit ad ſacra ptinere res ⁊ vba: hoc intelligẽdũ eſt ſic q̃ talia ſint duo ſeperata ⁊c̃. Dr̃ q̃ res ⁊ vba eiuſdem ſacri ſunt duo ſeparata: hoc eſt nũeralr vel ſpecifice diſtincta: nõ tñ opꝫ ea diſtingui genere ſic: q̃ res ſacramẽti nullo mõ ſit verbũ: potiſſime in iſtis duobᵘ ſacramẽtis: in qbus res vel mã ſacri nõ vniuoce dr̃ cum rebus alioꝝ ſacroꝝ. De hoc Petrus de palude. 4°. q. huius diſtinctionis ſic inqt. Sicut in illis ſacris vbi eſt res diſtincta euidẽter: nõ eſt ipſa ibi vniuoce: qꝛ in aliqbus eſt ſanctificata: vt in cõfirmatiõe: ⁊ etiã in vnctione extrema. In aliqbus non ſctificata. vt in baptiſmo: ordine: eucbariſtia: ſic nec in alijs opꝫ q̃ ſit vniuoce: qꝛ in pnia p mã eſt actus ſuſcipiẽtis nõ aliqd a miniſtrãte exhibitũ. In mrimonio aũt idẽ eſt mã in q̃: ⁊ ex qua ſcꝫ pſone ꝯhẽtes vel ſuſcipiẽtes: niſi q̃s dicat conſenſuꝫ vniᵘ eẽ mãle reſpectu alterius: qꝛ vltimus eſt q̃ſi forã cõplẽs: vt in nũeris vltia vnitas. Scðo ſciẽdũ q̃ licꝫ in ſacris veteris legis ſint res ſole ⁊ nõ vba: in q̃ deficiũt a ſacris noue legis: tñ ſicut res nõ ẽ vniuoce i oĩbᵘ ſacris noue legis: ſilr nec vba ſũt ibi vniuoce: qꝛ in qbuſdam reqrunt vba vt vba: qꝛ ſũt p forᵃ: qꝛ ſine eis nihil actũ eſt: vt in baptiſmo: ꝯfirmatione: ordine: eucbariſtia: extrema vnctione: ⁊ etiã in pnia quo ad abſolõnẽ: que eſt forma. Nã ꝯfeſſio ſcripto vel nutu fieri põt ſicut ⁊ p interpretẽ. In mrimonio aũt reqrunt vba ſolũ vt ſignificatiua. Unñ ſi loco vboꝝ ſint nutus vel ſigna vl epl̃e: ſufficit nõ ſolũ in mutis aut verecũdis: ſꝫ ẽt in alijs: qꝛ ex quo cõſenſus eſt pncipalis cã: ſufficit q̃liſcũqꝫ expſſio. Utrũ aũt mutuᵘ ꝯſenſus cũ carnali copula ſine alio ſigno ſufficiat: vr̃ q̃ nõ: qꝛ dꝫ exprimi p ſigna ordinata ad expſſionẽ cõſenſus: ſiue pcedẽtia: vt in ſpõſalibᵘ de futuro carnali copula ſubſecuta affectu mrimõiali vl ſubſequẽda: qð nõ eſt hic. Ad hoc eniꝫ datus eſt nobis ſermo: vt preſto ſint mutue voluntatis indicia. Hec Petrus ⁊ hñ. Preter hoc q̃ ponit mãm ⁊ reꝫ ſacri matrimonij eſſe pſonas ꝯhentes. Hoc eni nõ cõcordat dictis ſci Tho. pdictis vt de ſe pꝫ. Põt etiã dici q̃ cũ qs loquit vel pfert vbũ. ipſa platio vbi realiter diſtinguitur a verbo: ſicut actio a ſuo termino. Ideo vnũ bonuꝫ poteſt dici res: aliud verbuꝫ: ⁊ ſic eſt ibi res ⁊ verbum. Ulterius in tali cõtractu matrimonij non ſolũ ſunt vba. imo pter illa ꝯcurrũt ibi de neceſſitate ſacramenti multi alij actus. puta ſenſationes ⁊ perceptiones vborũ: ⁊ ſigna mutue cõplacentie ⁊ ſiliar: ſic ſemp eſt aliq̃ res diſtincta a vbo. In ipſis etiã verbis vna pars ẽ formalis reſpectu aliaruꝫ: ⁊ alie ſunt materiales reſpectu illius: vt poſtea dicet. ¶ Ad argumẽta Durandi cõtra tertiã ꝯnem nũc dicendũ eſt. Et quidẽ ad primũ dicit negando añs: nunq̃ꝫ eni gratia gratũ faciens data fuit ſine diſpoſitione vel ornatu preuio. De hoc ſcũs Tho.

Mão accipiatur mãle elemẽtũ in diffinitione ſacri.

Nũq̃ datur gra gratũ faciens ſine diſpõne vel ornatu preuio.

primo

p̄ma 2ᵉ.q.iiz.arti.2ᵒ.ſic dicit.(Gr̄a dupl'r dr̄ q̄nq3 gdẽ
ipſum habituale dei donũ: q̄nq3 aũt ipſum auxilium
dei mouẽtis aiam ad bonũ. Prio g̃ mõ accipiẽdo gra/
tiã p̄exigit ad gr̄am aliq̃ aie p̄paratio:q2 nulla forma
põt eſſe niſi in mã diſpoſita ⁊c.) Jtẽ ibidẽ i ſolõne ter/
tij ſic dicit.(Agens ĩfinite v̄tutis non exigit mãm vel
diſpõnẽ mãe q̄ſi p̄ſuppoſitã ex alterius cauſe actione:
ſꝫ tñ opꝫ ꝙ ſm ↄditionẽ rei cauſande in ipſa re cauſet
⁊ mãm ⁊ diſpõnẽ debitã ad formam. Et ſil'r ad hoc ꝙ
deus infundat gr̄am aie.nulla p̄patio exigit̃ quaz ipſe
nõ cauſet.) Hec ille. Jtẽ de v̄itate.q.24.art.15ᵒ ſic dic.
(Quidã dicũt ꝙ hõ nõ põt ſe preparare ad gr̄az habẽ/
dã:niſi per aliquã gr̄am gratis datã:qḋ gdẽ nõ v̄r eſſe
verũ:ſi per gr̄am gratis datã intelligãt aliqḋ habituale
gr̄e donũ duplici rõne. Prio gdẽ:q2 pp hoc p̄ponit̃ pre
paratio ad gr̄az eẽ nec̃ia:vt oñdat̃ aliq̃lis rõ ex pte nr̄a
ex q̃ gbuſdã dat̃ gr̄a gratũ faciẽs:gbuſdã aũt non. Si
aũt nec ipſa p̄paratio gr̄e ſine aliq̃ habituali gr̄a eẽ p̄t.
aut iſta gr̄a dat̃ oĩbus:aut nõ. ſi oĩbus dat̃:nõ v̄r aliud
eẽ q̄ꝫ aliqḋ nãle donũ.nã in nullo ĩueniunt̃ oẽs hoies
ↄuenire niſi in aliq̃ nãli. Jpſa aũt nãlia gr̄e dici pñt in/
quãtũ nullis p̄cedẽtibus meritis hoĩ a deo dant̃. ſi aũt
nõ oĩb⁹ dat̃:opꝫ iteꝝ ad preparationẽ redire:⁊ eadẽ rõ/
ne aliã gr̄az ponere:⁊ ſic in ĩfinitũ:⁊ ita meli⁹ eſt vt ſte/
tur in p̄.2ᵒ.q2 p̄parare ſe ad gr̄az alio mõ dr̄ facere qḋ
in ſe eſt:ſicut eſt ↄſuetũ dici:ꝙ ſi hõ facit qḋ in ſe ẽ de⁹
dat ei gr̄am:hoc aũt dr̄ in aliquo eẽ qḋ eſt in p̄tãte eius
vñ ſi hõ p liberũ arbitriũ nõ põt ſe ad gr̄am p̄parare.
facere qḋ in ſe ẽ nõ erit ſe p̄parare ad gr̄am. Si autẽ p
gr̄am gratis datã ĩtelligãt diuinã ꝓuidentiã q̃ miſeri/
corditer hõ ad bonũ dirigit̃:ſic eſt verũ ꝙ hõ ſine gr̄a
nõ põt ſe p̄parare ad hñdũ gr̄am gratũ facientez. Qḋ
gdẽ pꝫ duplici rõne. Prio gdẽ:q2 ĩpoſſe eſt hoĩem inci/
pere aliqḋ velle de nouo niſi ſit aliqḋ qḋ ipſuz moueat
Tex.cõ.20. ſicut pꝫ p pħm.8.phyſico.dicentez:ꝙ motus aialium
poſt quietẽ neceſſe eſt precedere alios motus qb⁹ aia
excitat̃ ad agẽdũ:⁊ ſic cũ hõ incipit ſe ad gr̄az p̄parare
de nouo ↄuertẽdo volũtatẽ ſuã ad deũ:opꝫ ꝙ ad h̄ ida
cat̃ aliqb⁹ exteriorib⁹ actionib⁹:vtputa exteriori ãmo
nitione:aut aliq̃ h̄:aut aliquo ĩteriori inſtinctu ſm ꝙ
deus in mẽtibus hoiuz opat̃:vel etiã vtroq3 mõ. Hec
aũt oĩa ex diuina mĩa hoĩ ꝓuidẽt̃:⁊ ſic ex diuina miſe/
ricordia cõtingit ꝙ hõ ſe ad gr̄am p̄paret. Scḋo.q2 nõ
q̃liſcũq3 motus volũtatis eſt ſufficiẽs p̄paratio ad gra/
tiã:ſicut nec q̃liſcũq3 dolor ſufficit ad pcti remiſſionez:
ſed opꝫ eſſe aliquẽ determinatũ modũ:q gdẽ hoĩ not⁹
eſſe nõ põt:cũ ẽt ipſum donũ gr̄e cognitionẽ hoĩs exce/
dat:nõ enĩ põt ſciri modus p̄parationis ad formaz:niſi
forma ipſa cognoſcat̃. Qñcũq3 aũt ad aliqḋ faciẽdũ re
quirit̃ aliq̃s certus modus ignotus operãti:operꝫ ĩdi/
get gubernãte ⁊ dirigẽte:vñ pꝫ ꝙ liberũ arbitriũ nõ p̄t
ſe ad gr̄am p̄parare:niſi ad hoc diuinitus dirigat̃. Et p
pter has duas rões duplici mõ loquendi in ſcripturis
deus exorat̃ vt hãc p̄parationẽ gr̄e in nobis operetur.
Uno mõ petẽdo ꝙ nos ↄuertat quaſi ab eo in quo era
ps.84. mus ad ſe v̄tat:⁊ hoc pp p̄mã rõnẽ cuꝫ dr̄. Cõuerte nos
deus ſalutaris noſter. 2ᵒ petẽdo ꝙ nos dirigat:vt cum
ps.24. dicit̃. Dirige me in veritate tua:⁊ hoc pp ſcḋaz rõnẽ.)
Hec ille. Ex qbus pꝫ ꝙ ponere in aia diſpõnẽ:aut p̄pa
rationẽ:aut ornatũ p̄uiũ ad gr̄az nõ eſt fictio: ſed pura
veritas ↄſona rõni:⁊ dictis ſacre ſcripture. De hoc Pe
trus de palude p̄ma q̃õne huius diſtinctionis ſic dicit.
Sacramẽta attingũt ad ꝓducẽdũ diſpõnez ad gr̄am
que eſt character vel ornatus:⁊ pari ratione ad gr̄am
ſacr̄alẽ ſi differat ab alia gr̄a pp tria. Prio.q2 ſicut per
que qs peccat p hec ⁊ torquet̃:ſic q2 hõ peccat p ſenſi/
bilia:⁊ p ſenſibilia torquet̃ in inferno:ita ⁊ p ſenſibilia
humiliet̃:vt p illa iuſtificet̃ penitẽs in mundo. Sꝫ ſen
ſibilia fuerũt cã pcti nõ ſolũ ſine qua nõ:ſed inſtr̄alis:
q2 vidit mulier ꝙ eẽt pulchrũ viſu ⁊ ſuaue ⁊c. ita ꝙ fru
ctus viſus mouit ſenſuz:⁊ p illũ intellectũ:⁊ cũ hoc ap/
petitũ:qui eſt mouẽs motuz ab appetibili:licꝫ in v̄tute
itellectus agẽtis:vt dicit̃ 3ᵒ.de aia.g̃ ⁊ in iuſtificatione Tex.cõ.ſo.
ipſa ſenſibilia ſe hñt actiue:ſꝫ in virtute dei. ¶2ᵒ.quia
nõ fuit alius modus reparatiõis nr̄e miſerie cõueniẽs
q̄ꝫ ille:quo deus vtit̃ ad iuſtificationẽ nr̄am:ſed homo
aptus natus eſt mediãtibus ſenſibus ab ipſis ſenſibili/
bus acqrere p̄fectionẽ:ita vt ab illis p̄ficiat̃ ſcĩa ⁊ v̄tu/
tibus mediãte corpe cõiuncto actiue:ſed nõ p̄ncipal'r:
ſed in v̄tute ĩtell'e agentis.g̃ ſic debꝫ acqrere p̄fectiões
ſupnãles vt p ſenſibilia ad illas diſponat̃. vñ ⁊ fides q̃
eſt v̄tus theologica ĩfuſa eſt ex auditu:inquantũ audiẽ
do hõ diſponitur vt ei fides infundat̃:ad quã diſpõnẽ
illa ſenſatio agit:q̄uis illa ſit actus liberi arbitrij: iſta
aũt nõ:que eſt in ſacr̄is:ſed ſit habit⁹ gdã. ¶3ᵒ.q2 cum
gr̄a nõ dat̃ ſm legẽ cõem niſi diſpoſito:opꝫ ꝙ receptiu/
rus gr̄am vel diſponat ſe p liberũ arbitriũ:vel diſpona
tur ab alio:ſed paruulus nõ diſponit ſe.g̃ opꝫ eũ diſpõi
ſacr̄o. Jtem in ſacr̄is noue legis:in qbus datur gr̄a niſi
hõ ponat obicẽ nõ p ſe reqrit̃ ꝙ hõ ſe diſponat:ſꝫ ſoluꝫ
ꝙ nõ ſe opponat.igit̃ p ipm̃ ſacr̄m diſponit̃:⁊ ſic eſt p/
babile in oĩ ſacr̄o noue legis:qḋ iuſtificat ex ope opato
ꝙ cõferant diſpõnẽ ad gr̄am. Jn ſacr̄is aũt veteris le/
gis nõ ſolũ promittebat̃ gr̄a:ſed dabat̃ illis a deo: ſed
reqrebat̃ diſpõ quã ſacr̄a nõ faciebãt:niſi circũciſio:ſꝫ
ipſemet ſuſcipiẽs. vñ iuſtificabant ex ope opante nõ ex
opato. Cũ igit̃ iſta iuſtificent ex ope opato:ſicut illa ex
ope opante:ſicut opus operãs ibi cauſabat formal'r di/
ſpoſitionẽ:ita hic opus operatũ: vt ſicut hõ ibi ſuſcipiẽs
ſacr̄m diſponebat ſe ad gr̄am:ſic nunc ipſa ſuſceptio ſa
cramẽti: vel ſacr̄m ſuſceptũ ipſum diſponat. Eſt tamẽ
dr̄ia ĩter hanc diſpõnẽ ⁊ illã ſicut inter actũ ⁊ habitum
quãtũ ad hoc ꝙ illa trãſit:hec aũt manet:⁊ iſta iclinat
ad illaz ſicut habitus ad actũ. Unde ⁊ ſine actu ita põt
eſſe diſpoſitio in illo q nõ hꝫ vſuz liberi arbitrij ſicᷓ eſt
in illo q hꝫ. Jſta eſt diſpoſitio per ſe:alia p accñs ad re/
mouẽdũ ꝓhibẽs:nec habitus iſte cauſat ex actibus ad
quos diſponit ſicut nec habitus infuſus.) Hec ille cuꝫ
multis alijs hñfaciẽtibus ad ꝓpoſitũ. Ex quibus appa
ret:ꝙ nec ſanctificatis in vtero:nec iuſtificatis añ ba/
ptiſmi ſuſceptionẽ:nec contritis ante ſacr̄alem abſolu/
tionẽ:cõfert̃ gr̄a niſi prius natura ſint diſpoſiti ad gr̄e
ſuſceptionẽ aliqua diſpoſitione actuali vel habituali:⁊
ꝙ hoc non eſt fictio. Patet etiaꝫ ꝙ talis diſpoſitio vel
ornatus ſit a deo:cum ſit diſpoſitio ad gratiam que eſt
forma deifica:ad cuius ſuſceptionẽ ĩmediatã nãlia nõ
ſufficiũt. ¶Ad 2ᵐ r̄ñdet Petr⁹ de palude vbi ſupra q
tale argᵐ recitat. Corpus nõ agit in illud qḋ nõ tangit:
ſed verũ matrimoniũ cõtrahitur inter abſentes ⁊ per
nuncios vel per epiſtolã vbi nõ põt eſſe cõtactus.ergo Quãt ↄtact⁹
ſaltez ſacramentũ matrimonij tunc nihil cauſat in cõ/ mãe reqrat̃ i
trahẽtibus. Ecce argumentũ. Sequit̃ r̄ñſio. Dõm in/ vſu ſacroꝝ:õ
quit ꝙ in baptiſmo:cõfirmatione:⁊ vnctione:⁊ ordine eodẽ ad 3ᵐ.
niſi eẽt cõtactus verus nõ eẽt ſacr̄m. Jn matrimonio
aũt niſi eſſet auditus verboꝝ vel viſus nutuũ non eſſet
mutua intellectio:nec mutuus cõſenſus:⁊ p ↄñs nihil
eẽt actũ. Nec in pnĩa ſꝫ quoſdã niſi eſſet auditus abſo/
lutionis. Jn eucha riſtia poſſet dici ſil'r ꝙ niſi eſſet ſo/
nus qui perueniret ad quãlibꝫ hoſtiã nõ cõſecraretur.
Nec obſtat ſi ſint mlte hoſtie vna ſuper aliã:q2 q̃cũq3

in aere cõtingant ſe medius eſt aer:ꝑ quẽ facilr ſonus
diffundiť ſpūalr. Sʒ qꝛ ſurdus pt abſolui:ꝛ mr̃imoniū
ꝯtrahere:ꝛ ſilr temꝑatio alr ꝛ meliꝰ dõʒ eſt:ꝙ licʒ nãlr qḋ
nõ tãgit nõ agat:tñ ſupnãlr:ꝛ in vͭtute dei:q̃ ꝯtulit ſpiri
tibus ꝑ nãʒ agere ſine tactu molis:põt hoc dare corpo
ribus grãz. Poſſet ẽt deus ꝯſeruare lumẽ ſolis in luna
etiã annihilato lumine medio:ꝛ nihilominus eſſet illḋ
lumẽ a ſole:ꝛ nõ eſſet per mediū:ꝛ ſic imediate ageret
qḋ imediate nõ tangeret: q̄uis dubiū ſit:vtrū tũc ꝯſer
uareť a ſole:ſʒ ſicut deꝰ põt agere ſine omni medio:ſic
põt agere mediãte vno medio ſubtracto:ſic g̃ põt lucẽ
cõſeruare in luna ſine alio lumine:ita mediãte ſolo lu
mine ſolis. Uñ etiã ꝙ poſſet deus facere ꝙ ignis cõbu
reret ſtuppã diſtãtẽ in vacuo. Et ꝓterea ſi tactus requi
riť h̄ eſt magis ſignū ꝙ ſacr̃a agãt q̄ꝫ ꝙ ſint ſolū ſigna
ꝛ cã:ſine q̃ nõ ex pactione:qꝛ meralus qui ex pactione
eſt ſignū ꝛ cã ſine qua nõ hñdi prãdiū:põt recipi ꝑ ſe vl̃
per aliū:vel cū cyrotheca ſine hoc ꝙ tangať manu nu
da:ꝛ pater recipit ꝑ ſe ꝛ filio. Sic g̃ mater baptiçabiť
pro ſe ꝛ pro filio maxime quẽ geſtat in vtero:nec opor
tebit ꝙ tangať ab aqua:ꝛ ſilr cū larua ꝛ veſte poterit
baptiçari ſine hoc ꝙ attingať caro:ꝛ ſi hõ ſic ꝯſequiť
grãm ꝑ ſacr̃m:ſicut clericus de ꝓbẽda inueſtiť ꝑ librũ
ꝛ nõ aliter:tũc poterit ꝑ ꝓcuratorẽ baptiçari:cõfirmari
inungi:ꝛ hꝫ. ſicut põt de ꝓbẽda inueſtiri. Cõtra qḋ dicit
Augꝰ. Que eſt iſta vis aq̄ vt corpus tãgat ꝛ cor abluat:
niſi g̃ tãgať corpus nõ abluiť ſpūs:ꝛ iõ in cõtactu mãe
ꝛ ſuſcipiẽtis in baptiſmo:ꝯfirmatione:ꝛ ordine:ꝛ l vſu
eucharíſtie:qꝛ ſuſcipe ſacr̃alr eucharíſtiã nõ eſt ſolū tã
gere:ſed guſtare ꝛ mãducare. In his eſt euidẽs ꝯtactꝰ.
tñ mã eucharíſtie nõ opʒ ꝙ tangať a cõficiente: qꝛ in
quãtū hꝫ nõ eſt ſuſcipiẽs:ſʒ efficiens ſacr̃m:ſed opʒ ꝙ
ꝯtingať a v̄bo id eſt ab aere ſubiecto ſoni:ſi ibi dʒ aliqḋ
agere:ſʒ ſi ibi nihil ageret:ſʒ ſolū deꝰ:adhuc haberetur
ꝓpoſitū:qꝛ ſufficit ꝙ ſacr̃m agat diſpõnẽ in ſuſcipiẽte
ad grãm:qḋ faciũt ſpẽs ſuſcepte:ſʒ tũc nõ eẽt adhuc vͭ
tus in forma:ſʒ tñ in mã:ſi v̄ba nihil agerent ad ꝯuer
ſionẽ. Uñ meliꝰ dr̃ ꝙ v̄ba ad hoſtiã attingunt:ꝛ ad cõ
uerſionẽ diſponũt. In ꝯfeſſiõe aũt nõ opʒ ꝙ ſit ꝯtactꝰ
mãe:ſi mã ẽ cõfeſſio q̃ eſt magis in agẽdo q̄ꝫ in patien
do:ſed ſi mã eſt peccator:ipſe attingiť a v̄bis abſolonis
In mr̃imonio aũt vbi mã ſunt ꝯtrahentes:nullus ꝯtactꝰ
reqriť:ſed in oı́ ſacr̃o ꝑ ſe reqriť ꝯtactus forme.puta
ꝙ ſonꝰ v̄boꝝ veniat vſqʒ ad recipiẽtẽ qñ ꝯſiſtit in vſu.
vel vſqʒ ad mãm qñ ꝯſiſtit in ꝯſecratione mãe:ſed nõ
reqriť ꝙ ſuſcipiẽs ſacr̃m itelligat v̄ba:cū aliqñ ſit par
uulus vel laicus:nec ẽt ꝙ audiat ſonū:cū aliqñ ſit ſur
dus:qꝛ nõ ex ope operãte ſuſcipiẽtis:ſed ex ope operato
a ſe:ꝛ a deo:ꝛ a paſſione ſuſcipiẽtis opanť v̄ba ipſa ab
ſolutionis. Uñ in ſacr̃o altaris vi v̄boꝝ fit ꝯuerſio di
ſpoſitiue ipſius panis ꝛ vini:in qbꝰ nõ eſt auditus: nec
intellꝰ. Qñ g̃ puer baptiçať ſicut aqua ſm̃ nãlẽ vͭtutẽ
affligit eū ſi eſt nimis frigida:vel delectat ſi eſt tepida
ꝛ forte vſqʒ ad volũtatẽ ꝑuenit hec paſſio ex itellectio
ne ꝯfuſa:ſic poſſet imaginari:ꝙ mediãte tali quadã in
tellectione ꝯfuſa trãſfũdereť character a ſono verboꝝ
mediãte itellectiõe:vel ſpecie ſine itellectione. h̄ tñ nõ
ꝑ ſe reqriť:ſʒ accidit:qꝛ ſicut ſol nõ illuminat:ſʒ tñmõ
calefacit illḋ qḋ eſt calefactibile:ꝛ nõ illuminabile: vt
ꝓfũdū terre qḋ nõ illuminat:ſʒ ſolū ſupficiẽ:ſic in aq̄
ꝛ aere ſubiecto v̄boꝝ eſt vͭtus q̃ ſi ſuū ſubm ſentiať me
diante illa ſenſatiõe opať. ſi aũt nõ ſentiať : nihilomi
nus opať. Nõ.n.qꝛ ſentiť a ſuſcipiẽte iõ opať:ſed qꝛ a
deo applicať. In mr̃imonio aũt qḋ iter abſentes ꝯhiť
ipſa v̄ba nunq̄ꝫ audiunť:vl̃ lr̃e legũť:ꝛ ſic aligs ꝯtactꝰ
ſenſuū iueniť. ſi tñ ſacr̃m mõ ordinato miniſtreť:ꝛ de
ſit ꝯtactꝰ mãe vel forme:ꝛ verū ſit ꝙ corꝑale nõ poſſit
etiã dei vͭtute agere niſi tangat:tũc deus ex pactione
illud ſupplet:ſicut qñ duo vel tria millia baptiçabant
ſcī aplī:nec forte qlibet fuit aq̄ tactus. Qꝛ autẽ dr̃. Niſi
q̄s natus fuerit ex aq̄ ꝛ ſpū ſcō. Poſſet intelligi ex aere
q dr̃ ſpūs:qꝛ aer eſt ſubm forme:q̃ attingit baptiçatū
ſicut aq̄ niſi ꝙ in qbuſdã libris additť:ex aqua ꝛ ſpiritu
ſcō. q̄uis poſſet intelligi ſcō:qꝛ eſt ſubm v̄bi ſanctificã
tis. Sʒ h̄ lõge eſt ab expõne ſcõꝝ:ꝛ ideo illa expoſitio
nullo mõ eſt tenenda. Hec Petrus. In quibus licet po
nat aliqua dubia:tñ iſtud eſt verū ꝙ qñ mr̃imoniū cõ
trahiť inter abſentes ꝑ epl̃am vel nũciū ſemper eſt ibi
aligs ꝯtactꝰ forme ad mãm:ꝛ iõ põt cãri diſpoſitio ad
grãm in ſuſcipiẽtibꝰ q̄tũcũqʒ diſtẽt vnꝰ ab alio. Ulte
rius ſciẽdū ꝙ ſm̃ mẽtẽ ſcī Tho. in talibꝰ cauſis iſtrũali
bus reſpectu effectuū ſpūaliū nõ ſemꝑ neceſſario req
riť cõtactus corꝑalis:ſed ſufficit cõtactus ſpūalis per
fidẽ ꝛ votū vel deſideriū aut ꝓpoſitū. De hoc ſanctus
Tho. 3ª pte. q. 48. arti. 6º. vbi arguit ſic 2º loco. (Nul
lū agens corꝑale efficiẽter agit niſi ꝑ cõtactū. vñ etiaʒ
ꝛ xp̄s tãgẽdo mũdauit leproſuʒ:vt oſtẽderet carnẽ ſuã.
vͭtutẽ ſalutiferã hr̃e:ſicut Chryſoſtomus dicit:ſʒ paſſio
xp̄i nõ potuit attingere oẽs hoĩes. g̃ nõ potuit operari
oĩum hoĩum ſalutẽ.) Ecce argm̃. Sequiť riſio. (Dõm
inquit ꝙ paſſio xp̄i licʒ ſit corꝑalis:hʒ tñ vͭtutẽ ſpūalez
ex diuinitate vnita:ꝛ iõ ꝑ ſpūalem ꝯtactū efficaciã ſor
tiť. ſcʒ ꝑ fidẽ ꝛ fidei ſacr̃a ſm̃ illud apl̄i. Queʒ ꝓpoſuit
ꝓpiciatorẽ ꝑ fidẽ in ſanguine eius.) Hec ille. Item q.
56. arti. p̊ arguit ſic 3º loco. (Si reſurrectio xp̄i ſit cã re
ſurrectionis corpoꝝ:aut eẽt cã exẽplaris:aut cauſa effe
ctiua:aut cã meritoria:ſed nõ eſt cauſa exẽplaris:qꝛ re
ſurrectionẽ corporū deus opabiť ſm̃ illḋ Ioh. 5º. Pa
ter ſuſcitat mortuos:deus aũt nõ indiget inſpicere ad
aliqḋ exẽplar extra ſe. Silr etiã nõ eſt cã effectiua:quia
cã efficiẽs nõ agit niſi ꝑ cõtactū:ſʒ reſurrectio xp̄i non
põt agere ꝑ cõtactū corꝑalẽ ad mortuos q reſurgẽt ꝓ
pter diſtãtiã tp̄is ꝛ loci. Silr nec ꝑ cõtactū ſpūalẽ q eſt
ꝑ fidẽ ꝛ charitatẽ:qꝛ etiã infideles ꝛ peccatores reſur
gent ꝛc̃.) Ecce argm̃. Seqť riſio. (Dõʒ inqt ꝙ reſur
rectio xp̄i nõ eſt ꝓprie loquẽdo cauſa meritoria nr̃e re
ſurrectionis:ſʒ cauſa efficiẽs ꝛ exẽplaris. Efficiẽs qdeʒ
inquantū humanitas xp̄i ſm̃ quã reſurrexit eſt quodã
modo inſtr̃m diuinitatis ipſius:ꝛ opať in vͭtute eius: ꝛ
iõ ſicut illa que xp̄s in ſua humanitate fecit vel paſſus
eſt ex vͭtute diuinitatis ipſius ſunt nobis ſalutaria:ita ꝛ
reſurrectio xp̄i eſt cã efficiẽs nr̃e reſurrectionis virtute
diuina:cuius ꝓpriū eſt mortuos viuificare. Que quidẽ
vͭtus pñtialiter attingit oĩa loca ꝛ tp̄a:ꝛ talis cõtactus
vͭtualis ſufficit ad rõnẽ huius efficiẽtie.) Hec ille. Et ſi
milr dõm eſt de ſacr̃is ꝙ aliqñ diſponũt ad grãm ꝑ ſo
lũ ꝯtactū ſpūalẽ vel vͭtualẽ:vt poſt diceť. ¶ Ad 3m dr̃
p̊ ꝙ ꝯtritus nõ ꝯſequiť grãm niſi vͭtute ſacri qḋ hʒ in ꝓ
poſito:ꝛ ex cõtactu ſpūali vel vͭtuali ad ſacr̃m. De hoc
ſcūs Tho. 4º. ſen. diſ. 17. q. 3. arti. p̊. queſtiũcula p̊ma ſic
dicit. (Paſſio xp̄i ſine cuius vͭtute nec actuale:nec ori
ginale peccatū dimittiť in nobis:opať ꝑ ſacroꝝ ſuſce
ptionẽ q̃ ex ipſa efficaciã hñt:ꝛ ideo ad culpe remiſſio
nẽ ꝛ originalis ꝛ actualis requiriť ſacr̃ʒ eccl̃ie vel actu
ſuſceptū vel ſaltẽ voto:qñ articulus neceſſitatis nõ cõ
tẽptus ſacr̃m excludiť ꝛc̃.) Itẽ ibidẽ in ſolone p̊mi. Ad
grẽ infuſionẽ ꝯſequẽdã ordinata ſunt grẽ ſacr̃a:vñ q̄ꝫ ꝑ
ſuſceptionẽ vel actu vl̃ ꝓpoſito aligs grãʒ nõ ꝯſequiť.
Diciť 2º ꝙ abſolutio ſequens ꝯtritionẽ auget gratiaʒ
in ꝯtritione collatã. De hoc ſcūs Tho. eadeʒ q. arti. 5:
queſtiũcula

Contritus nõ ꝯſeqť grãz niſi vͭtute ſacri qḋ hʒ in ꝓpoſito.

Penitẽs ſequitur eſt ſacrm̃ ꝑcipue in cõfeſſione perficiatur.

queſtiūcula pͥma ſic dicit. (Pnia īq̄tū ē ſacrm̄ pcipue in ꝯfeſſiōe pficit: qꝛ p eā hō ſe ſubdit miniſtris eccleſie q ſūt ſacroꝝ diſpēſatores: cū cōtritio .n. votū ꝯfeſſiōis annexū hꝫ: ⁊ ſatiſfactio p iudicio ſacerdotis cui fit confeſſio taxat. Et qꝛ i ſacro pnie grā īfundit: p quam fit remiſſio pctōꝝ ſicut in baptiſmo: iō eodē modo cōfeſſio ex vi abſolutiōis ꝯiūcte remittit culpā ſicut ⁊ baptiſm⁹. Liberat .n. baptiſm⁹ a morte pcti nō ſolū ſm ꝙ actu ſuſcipit: ſꝫ ſm ēt ꝙ in voto habet. ſicut pꝫ in illis q iā ſctificati accedūt ad baptiſmū. Et ſi aliq̄ īpedimētū nō pſtaret. ex ipa collatiōe baptiſmi grāꝫ ꝯſequeret remiſſiōē pctī. ſi pri⁹ ſibi remiſſa nō fuiſſent. Et ſiliter dōm eſt de ꝯfeſſiōe adiūcta abſolutiōe: qꝛ ſm ꝙ in voto penitētis pceſſit a culpa liberauit. Poſtmodū aūt i actu ꝯfeſſiōis ⁊ abſolutiōis grā augetꝛ: ⁊ remiſſio pctōꝝ daret. ſi pcedēs dolor de pctis nō fuiſſet ſufficiēs ad ꝯtritionē: ⁊ ipe tūc obicē grē nō pberet.) Hec ille. Cū aūtē dicit arguēs ꝙ forma augmētabilis pōt augeri ex pte ſoli⁹ agētis ſine noua diſpōne ⁊c. Dr̄ ꝙ poſito ꝙ h ēēt veꝝ in formis q̄ nullā diſpōnē p̄uiā reqrūt i ſuo ſubiectō penit⁹ falſū eſt i pꝑpoſito: qꝛ grā p̄reqrit in ſuo ſubiecto aliquā diſpōnē p̄uiā vt dictū eſt: ⁊ iō nō pōt augeri niſi aucta tali diſpōne. Et qꝛ iſta mā i p̄ ſen. diſcuſſa fuit. iō nō pl⁹ dr̄ d illa. p nūc ad alia pꝑperādo. ¶ Ad 4ᵐ dr̄ ꝙ rn̄ſio ibidē data bona eſt. Et ad ei⁹ iprobationeꝫ dr̄ p. ꝙ lꝫ in oīb⁹ ſacr̄is noue legis ꝯferat grā gratū faciēs euſdē ſpeciei: tn̄ pter illā grāꝫ ꝯfert i ſingulis quedā ſpālis grā q̄ dr̄ grā ſacr̄alis: ad quā directe ſacr̄m ordinat. De hoc ſctūs Tho. pͦti diſ. q. pͣ ar. 4ͦ. q̄ſtiūcula 9ͣta ſic dicit. (Grā gratūꝫ faciēs eſt vna ⁊ eadē i eſſentia aīe ſicut in ſubiecto: ⁊ ab ipſa fluūt v̄tutes ⁊ dona ad pficiēdū potētias aīe: ſicut ēt potētie aīe fluūt ab eſſentia: ⁊ diſtinguunt iſte v̄tutes ſm diuerſos act⁹ ad quos oꝫ potētias aīe pfici. Siliter ēt a grā illa q̄ eſt in eſſentia aīe fluūt aliq̄ ad reparādū defect⁹ q ex peccato īnciderūt: ⁊ hec diuerſificant ſꝫ diuerſitatē defectuū. Sꝫ qꝛ hꝫ defect⁹ nō ſūt ita nobis noti ſicut act⁹ ad q̄s v̄tutes pficiūt: iō effect⁹ grē ad repandū defectū nō hꝫ ſpāle nomē ſicut v̄t⁹: ſꝫ retinet nomē ſue cauſe: ⁊ dr̄ grā ſacr̄alis ad quā directe ſacr̄a ordinant: q̄ tn̄ nō pōt eſſe ſine grā q̄ reſpicit eſſentiā aīe: ſicut nec v̄tutes. Sed tn̄ grā que eſt in eſſentia aīe nō pōt eē ſine v̄tutib⁹: ⁊ ideo v̄tutes in ea hn̄t cōnexionē: pōt tn̄ eē ſine grā ſacr̄ali: nā grē ſacr̄ales cōnexionē nō hn̄t. Et ita pꝫ ꝙ grā quāꝫ ſacr̄m directe cōtinet differt a grā q̄ eſt in v̄tutib⁹ ⁊ donis: q̄uis ēt illā grām p quādā cōtinuationē ꝯtineat.) Hec ille. Siliter dicit 3ͣ pte. q. 62. ar. 2ͦ. (Gratia igit ſꝫ ſe cōſiderata pficit eſſentiā aīe in q̄tū pticipat quādāꝫ ſilitudinē diuine eſſentie. Et ſicut ab aīa fluūt ei⁹ potētie: ita ⁊ a grā fluūt q̄dā pfectiōes ad potētias aīe que dn̄t dona ⁊ v̄tutes: qb⁹ potētie pficiūt in ordie ad act⁹ ſuos: ordinant aūt ſacr̄a ad quoſdā ſpāles actus i vita xp̄iana necc̄ios. ſicut baptiſm⁹ ordinat ad ſpūalē regenerationē qua hō morit vitijs ⁊ fit mēbrū xp̄i. Qm̄ q̄dē effectus eſt aliqd ſpāle pter act⁹ potētiaꝝ aīe ⁊ eadē rō eſt in alijs ſacr̄is. Sicut g v̄tutes ⁊ dona addūt ſup gratiā cōiter dictā quādā pfectionē determinate ordinatā ad act⁹ pꝑprios potētiaꝝ: ita grā ſacr̄alis addit ſup gratiā cōiter dictā ⁊ ſupra v̄tutes ⁊ dona quoddā diuinū auxiliū ad ꝯſequēdū ſacr̄i finē: ⁊ p hunc modū grā ſacr̄alis addit ſup grāꝫ donoꝝ ⁊ v̄tutū.) Hec ille. Ex q̄bus pꝫ ꝙ arguēs falſū aſſumit. ſ. ꝙ eadē ⁊ nullo modo diuerſa ſm ſpēm grā cōferat in oīb⁹ ſacr̄is. Et iō cū in ſacr̄is imp̄mētib⁹ charactere ꝯferat aliq̄ hit⁹ gratuitus diſtinct⁹ ſpē ab hitib⁹ collatis in ſacr̄is nō impri-

mētib⁹ characterē: nimiꝝ ſi p quedā ſacr̄a cauſet diſpō que dr̄ ornat⁹ tn̄: in alijs v̄o cauſet diſpō que nō ſolūꝫ dicat ornatus veꝝ ēt character. cui⁹ rōne ponit ſctūs Tho. 4ͦ ſen. diſ. 4. q. 1. ar. 4. queſtiūcula 2ͣ. (Sacr̄a in quit noue legis ſunt q̄dā ſctificatiōes: ſctificatio aūt duob⁹ mōis accipit. Uno mō p emūdatiōē: qꝛ ſctm̄ idē ē qꝺ mūdū. Alio mō p mācipatiōē ad aliqꝺ ſacrū: ſicut dr̄ altare ſctificari vel aliqd hꝫ. Oīa aūt ſacr̄a ſūt ſctificatiōes p̄ mō: qꝛ oīa dant i remediū ꝯ aliquē defectū. Sed quedā ſūt ſctificatiōes ēt 2ͦ mō: ſicut pꝫ pcipue in ordine: qꝛ ordinat⁹ mācipat ad aliqꝺ ſacrū: nō aūt oīa: ſicut pꝫ de pnīa. Quicūqꝫ aūt mācipat ad aliqꝺ ſacr̄m ſpūale exercēdū oꝫ ꝙ habeat ſpūalē ptātē: ⁊ ſolū taleꝫ: ⁊ iō nō oīa ſacr̄a noue legis characterē imprimūt: ſꝫ q̄dā: que ēt 2ͦ mō ſctificationes dn̄r.) Hec ille. Siliter dicit 3ͣ pte. q. 63. ar. 6ͦ. p totū. Ex qb⁹ apparet ꝙ multiplex ē diſpō ad grāꝫ gratū faciētē: qꝛ q̄dā p modū act⁹ ſcdī. puta cū qs p actū liberi arbitrij ſe diſponit ad grā tiā: q̄dā v̄o p modū act⁹ p̄mi vel hitus. vꝫ puta cū qs ſine actu 2ͦ pꝑprio iuſtificat ſuſcipiēdo ſacr̄a: ⁊ in quolꝫ iſtoꝝ generꝫ ſūt multe ſpēs: qꝛ multiplex eſt diſpō ad grāꝫ p actū 2ᵐ q ē mot⁹ liberi arbitrij: ⁊ multiplex eſt diſpō ad grāꝫ p actū p̄ᵐ: qꝛ q̄dā ē ornat⁹ tn̄. alia v̄o eſt ornat⁹ ⁊ character: vt pꝫ ex dictis. Ad arg⁹ Scoti ꝯ ea de ꝯnē 3ᵐ nūc oꝫ dicere. Et q̄dē ad p̄ᵐ negat hͦᵃ. lꝫ .n. grā ſit termin⁹ creatiōis: nō tn̄ diſpō ad grāꝫ quāꝫ dicimus characterē aut ornatū. Et de hoc Petr⁹ de paluꝺe, multū hn̄ ad pꝑpoſitū p̄ͦ. q. hui⁹ diſ. ſic inqt arguendo. Illa que eq̄liter ſūt in potētia paſſiua ⁊ actiua: eq̄liter inde educunt ſiue p creationē. vt v̄tutes īfuſe ⁊ dona. ſiue p gnationē. vt forme corpales. lꝫ vna ſit perfectior altera: ſꝫ grā ⁊ character ſūt hmōi: qꝛ neutrū ē i potētia actiua nāe. nec p ꝯnſ in potētia paſſiua nāe. ergo eq̄liter cauſant vel gnant: ⁊ eq̄liter pn̄t a creatura produci vel nō pduci. Ecce argᵐ. Seqt rn̄ſio. Dōꝫ inqt ꝙ q̄tū ad potētiā paſſiuā. aᵃ eſt v̄a. ⁊ hᵃ ē falſa. qꝛ diſſiliter ſūt in potētia paſſiua: qꝛ ſicut in potētia paſſiua nāli ſimplr p̄exiſtit aliqd re⁹ p̄mi celi qꝺ pt pduci v̄tute ipſi⁹ pꝑpria. ſicut for⁹ non viuēs. aliqd autem p̄exiſtit min⁹ in potētia qꝺ pōt pduci a celo in v̄tute diuina. ſicut aīa corpalis: ⁊ aliqd i ſola potētia nāe obediētiali qꝺ nō pt pduci aliqualr niſi v̄tute diuina ⁊ ſola: ſicut aīa rōnalis. ſic aliqd ſimplr eſt in potētia nāli aīe: vt q̄ nāliter acqrūt: aliqd v̄o ſimplr totalr in ſola potētiā obediētiali: vt ea q̄ a ſolo dō recipit. ſicut ſūt grā ⁊ glīa que dn̄r pꝑprie creari vł ꝯcreari: aliq̄ v̄o medio mō. q̄ pn̄t pduci a nā v̄tute dei. vt character ⁊ ornat⁹: vt proceſſus grē correſpōdeat pceſſui nāe: quo ſupmū ē a ſolo deo pncipalr ⁊ inſtrālr: infimum aūt eſt a nā principaliter ⁊ inſtrumentaliter: medium autēꝫ a nā inſtrālr a deo aūt p̄ncipalr. Q̄tū aūt ad aliā ptē de potētia actiua dicēdū ꝙ aᵃ eſt v̄a de his q̄ ſunt eſſentialr in potētia p̄ncipali nō de altera tn̄. hᵃ autē ſub hoc ſenſu eſt falſa: qꝛ lꝫ grā ⁊ character ſint equalr extra potētiā p̄ncipalē creature: nō tn̄ ſupra potētiā inſtrālē. Et rō hui⁹ eſt: qꝛ qꝺ nō excedit limites creature pt cōicari creature: ⁊ qꝺ cōpetit vni creature p nām p̄ncipalr. ſi ꝯceditur alteri inſtrālr. nō dr̄ creari. ſꝫ vel nāliter pduci ſi ordo nature hoc cōmiſerit. ſicut pducere aīam vegetatiuā ⁊ ſenſitiuā cōpetit nāliter p̄ncipalr plāte ⁊ aīali: qꝛ eſt ſꝫ ſuā diſpōnē. Un̄ qꝛ cōicatū ē celo ſine plāta ⁊ aīali q̄ ſdam aīas hꝫ pducere īq̄tū ſemē heſt i nā. n̄ pp hoc aīe ille creant q̄uis ſine ſemine pducant. Illud aūt qꝺ excedit limites creature: nec cōpetit alicui creature nāliter ⁊ p̄ncipalr: nec in ſenectu ſuo ſilr: nō eſt cōicabile etiāꝫ

Gratia gratū faciēs pōt eſſe ſine grā ſacr̄ali: nō aūt ſine v̄tutibus ⁊ donis.

Quedam ſacra cāu ſit nō quēdā ornatū: quedāꝫ etiāꝫ characterem.

Lꝫ grā ſiter min⁹ creatōnis nō tamē diſpō ad grām.

inſtr̃alr. Uñ cũ ꝓducere grãm ſic excedat limites creature vt nulli cõpetat ꝑ naturã principalr: nec in ſe nec in filii vel maiori: nulli eſt cõicabile: vł ſaltẽ nulli cõicatũ eſt etiã inſtr̃alr. E cõtrario aũt cũ libero arbitrio cõpetat ꝑncipalr ſe ad grãm diſponere ⁊ facere id qḋ eſt imediata diſpoſitio ad grãm: ſi diſpõnẽ ad grãz facere cõicat̃ ſacr̃o inſtrumẽtalr: nõ erit hoc creare: nec creaturã extra limites ſuos ponere. Uerũ eſt ꝙ in hoc eſt diſſimile ꝙ aĩa q̃ ꝑ putrefactionez gñat̃ a celo: eſt eiuſdẽ rõnis cũ illa q̃ ꝑ ſemen gñat̃ a ꝑticulari agẽte: q̃uis aliq̃ dixerint oppoſitũ. Diſpoſitio autez q̃ eſt character nõ eſt aliqḋ vnius rõnis ꝑ eẽntiã cũ diſpõne q̃ eſt act⁹ liberi arbitrij: q̃uis ſit vni⁹ rõnis ꝑ efficientiã: etiã ſi ſit alia grã in ſacr̃is ab illa q̃ eſt in ṽtutib⁹ ⁊ donis: qꝛ character ⁊ ornatus ſacr̃alis ꝑn̄r diſponũt ad grãz gratum faciẽtẽ q̃ eſt vna in oib⁹. Sꝫ nec illa diſſimilitudo obſtat: qꝛ etiã ſunt aĩe aliq̃ imꝑfecte q̃ a ſolo celo ꝓducũt̃: ſed nõ creant̃: qꝛ nobiliores ab aĩato ꝓducũt̃. Et ſic eſt in ꝓpoſito. Sic eñi diſpõ q̃ eſt ꝑ liberũ arbitriũ eſt nobilior q̃z illa q̃ eſt per ſacr̃m ⁊ efficacior. Tũc eñi ſi diſpõ nobilior ꝯpetit ꝑ nãz ꝑn̄r vni creature: alia q̃ eſt iferior poterit iſtr̃alr alicui creature ẽt inferiori cõicari. Si ãt diſpõ ſacr̃alis eſt nobilior q̃z liberi arbitrij adhuc ſeq̃t̃ idẽ: vt ꝓbabit̃. Puta qḋ eſt ſupnãle ſm genus ſuũ totũ illud creat̃: nec ei⁹ ꝓductio aliquo mõ creature cõicat̃: ſed qḋ nõ eſt ſupnãle ſm genus ſuũ licꝫ ſm eẽ ſpẽi ſit ſupnãle: põt ei⁹ ꝓductio cõicari creature ſaltẽ iſtr̃aliter. ſicut aliq̃ dicũt: ꝙ charitas q̃ ſm totũ gen⁹ ſuũ eſt ſupnãlis: ⁊ grã non pñt ꝓduci ṽtute creata: ſed diligere deũ ſup oĩa eſt nãle ſm genus ſuũ: diligere aũt meritorie eſt ſupnãle ſm ſpẽm ſuã: ſiue quo ad efficaciaz: ſiue quo ad ſubam: vt q̃dã dicũt: tñ hoc põt creature ꝑ ṽtutẽ dei vel manẽtẽ. ſicẽ eſt charitas: vel in motu. vt Magiſter dicit. Ex his g̃ pꝫ: ꝙ illḋ qḋ ex nã ſui gñis ꝑn̄r cõpetit alicui creature: põt ſupnãlr cõicari alicui aliȷ etiã iferiori iſtr̃alr. vel idẽ ſpẽ: ſicẽ cũ celũ in ṽtute dei ꝓducit aĩam ꝑfectã corꝑale: quã aĩal ꝑfectũ ꝓducit ex nã: vel differẽtẽ ſpẽ: ſiue excellẽtiorẽ: vt in exẽplo de dilectione meritoria dictũ eſt. vel iferioris ſpẽi: ſicut celuz in ṽtute diuina aĩam aĩalis imꝑfecti qḋ generare non põt nã niſi ꝑ putrefactionẽ. Et hui⁹ rõ eſt: qꝛ ſicut videmus in nãlib⁹ ꝙ aliq̃ effectus eſt in ṽtute vni⁹ cãe nãliter vniuoce: ꝗ quidẽ eſt in ṽtute ſupioris cãe equoce: ſicut calefacere ẽ a calore vniuoce: ⁊ a ſole equoce non vtiq̃ꝫ niſi ordinatiõe dei: ſic nulla ꝯdictio appet. ſi illḋ qḋ vna creatura hꝫ nãliter ⁊ eſt ꝑfectõis ṽtute dei det̃ alteri creature ſupnãlr. ꝓpter h̃ cũ xp̃s dicat Matth. vltio. Data eſt mihi oĩs ptãs in celo ⁊ in terra: nullũ inconueniẽs vr̃. ſi oẽz po²ˢ alteratiuã quã hꝫ q̃dcũq̃ꝫ corp⁹ habuit corp⁹ xp̃i: vt ſic tactu ſuo curaret oẽz morbum quẽ herba vel gẽma curaret ſuo tactu: ⁊ fimbria veſtimẽti eius: aut vmbre Petri. hec ṽtus potuit cõicari. ſi eã aliq̃ vmbra hũit vel corp⁹. Uñ de xp̃o dr̃ ꝙ ṽtus de illo exibat ac ſanabat oẽs: ⁊ ſic v̄ificat̃ ṽbũ Gregorij 2° dialogoꝝ: ꝙ ſci viri aliq̃n ex ptãte miracula faciunt: ⁊ ſic aĩa xp̃i oẽz ṽtutẽ motiuã cãe ⁊ corꝑis ſupnãlr hũit quã hꝫ q̃cũq̃ꝫ angelus nãlr. Jtẽ ſi illa ṽtus quã hꝫ vna creatura nãlr põt alia a deo obtinere ſupnãlr. multo magis aliã min⁹ ꝑfecta. Uñ cũ liberũ arbitriũ ex ſua nã poſſit diſponere ſe ad grãz ꝑfecti⁹ ⁊ nobili⁹ q̃z ſit illa diſpõ q̃ dat̃ i ſacr̃o: ſiue ſit ab eo: ſiue nõ: ꝑꝑ qḋ nobili⁹ dr̃ adult⁹ ſaluari ꝑ diſpõnẽ a ſe factã ꝓprio motu q̃z paruulus ꝑ diſpõnẽ a ſacr̃o ſuſceptã. igit̃ ſic diſponere põt cõicari ſacr̃o: cũ melius diſponere ſit a libero arbitrio. imo ẽt ſi diſpõ habitualis ſacr̃i eẽt nobilior q̃z actualis

Aliq̃ gñ atã ex putrefactione ſũt eiuſdẽ rõnis cũ aliq̃bus gñatis ex ſemine.

liberi arbitrij: ꝑꝑ hoc ꝙ ipſa manet ⁊ alia nõ: adhuc ex ſilitudie generꝭ ſupradicta illa põt cõicari ſicut de dilectiõe õi meritoria q̃ nobilior ẽ. ſꝫ ſimp̃r loq̃ẽdo diſpõ liberi arbitrij eſt melior: qꝛ illa poſita nõ pt̃ eẽ obex ad grãz: ſicẽ põt eſſe cũ charactere. Forma aũt q̃ eſt diſpõ: ⁊ cui⁹ a nã finis eſt diſponere: tãto ſimp̃r eſt melior: q̃to eſt diſpõ efficacior ⁊ ifallibilior. Hec Petrus in forma. Ex q̃b⁹ appet ꝙ h⁹ ꝑus negata ẽ falſa: nõ .n. character: aut ornat⁹: aut diſpõ quã ſacr̃m iſtr̃alr cãt ẽ for̃a ſimp̃r ſupnãlitatis vt ei⁹ ꝓductio creatio dici mereat̃. ¶ Ad ſcḋz dr̃ ꝙ diſpõ cãta ꝑ ſacr̃z: ſiue ſit character: ſiue alia diſpõ ad grãz cãt̃ ⁊ ꝓducit̃ in iſtanti ſicut ⁊ grã. Et ad hui⁹ iprobationẽ dr̃ ꝙ ſicut oṙo ꝓlata in vltimo iſtãti ꝓlationis ſue cãt ꝑfectã ſigñationẽ in aĩa ꝑferẽtis aut alteri⁹ ſi ſit capax: ⁊ hoc ſiue in illo inſtãti ꝑmaneat aliqua ps diuiſibilis ſoni: ſiue aliqḋ idiuiſibile ſe hñs ad totũ ſonũ ſicut mutatũ eẽ ad motũ vel inſtãs ad tẽp⁹: vt nõ ſit ps toti⁹ ſucceſſiui: ſed termin⁹ itrinſecus q̃ocũq̃ꝫ hoc ſit in illo iſtãti dat̃ ṽtus oṙoni: ⁊ actio re⁹ effectus ad quẽ iſtr̃alr attingit. De hoc ſcũs Tho. 4° ſen. di. 8. q. 2. art. 3° arguit 6° loco. (Faciẽs ⁊ factũ cã ⁊ cãtũ debẽt eẽ ſil: qꝛ qḋ nõ eſt nõ põt aliqḋ facere: nec cã alicuius exiſtere: ſed cũ ꝯuerſio ꝑdicta fiat in iſtãti: ⁊ ṽba forme ſucceſſiue ꝓferant̃: q̃ñ ſit cõuerſio. ṽba illa non pñt ſimul eſſe: niſi ſm aliqḋ minimũ ſui. igit̃ ṽtute aliqua q̃ ſit in illis ṽbis nõ põt fieri ꝯuerſio.) Ecce arg⁹. Seq̃t̃ r̃ſio. (Dõm ꝙ ṽtus cõuerſiua q̃ eſt in his ṽbis cũ ſit ſacr̃alis ſeq̃t̃ ſigñationẽ: ſigñatio aũt exiſtẽtia cõuerſionis: cũ iportet ordinẽ vni⁹ ad alterꝫ nõ põt fieri ꝑ dictionẽ: ſꝫ opꝫ ꝙ ꝑ oṙonẽ fiat: cui⁹ ptes q̃uis ſucceſſiue ꝓferant̃: tñ ſignificatio eſt tota ſil: quã tũc complet vltima oṙonis ꝑticula ad modũ dr̃e vltime in diffõnibus. Et hac ſignificatione exiſte in vltio ꝓlationis iſtãti fit trãſubſtãtio.) Jtez 7° loco arguit ſic. (Uerba iſta nõ hñt ṽtutẽ ex ſeipſis: hoc planũ eſt. ſi g̃ hñt aliquam hꝫ ṽtutẽ: opꝫ ꝙ ſit eis data diuinit⁹. Opꝫ ãt hãc ṽtutez eſſe ſimplicẽ: cũ ei⁹ effect⁹ ſit in iſtãti: ſimplex aũt ṽtus nõ põt ſucceſſiue dari: ⁊ ei⁹ ſubm opꝫ eẽ ſimplex. Cum ergo ꝑdicta ṽba ſucceſſionẽ hẽant nõ pt̃ ipſis tal̃ ṽr⁹ eẽ collata.) Ecce arg⁹. Seq̃t̃ r̃ſio. (Dõm inq̃t ꝙ ſigñatio oṙonis q̃uis relata ad ptes q̃b⁹ ſit ſigñatio videat̃ cõpoſita: tñ relata ad rẽ ſigñatã ſimplex eſt: inquãtũ ſignificat vnũ q̃d. ſ. ꝯpõnẽ huius cũ hoc. ſicut ẽt ph̃s dic̃ 5°. metaphy. ꝙ ſuba ſenarij nõ eſt bis tria: ſꝫ ſemel ſex: quã ibi q̃litatẽ noiat. Uñ ſicut ad hãc q̃litatẽ ſenarij ſe hñt ptes ei⁹ vt diſpõnes mãles nõ vt q̃litates ꝑtiũ ſic̃ ptes vni⁹ toti⁹ q̃litatis: ita ſignificationes ꝑtiũ ſunt diſpõnes ad ſignificationẽ totius oṙonis q̃ cõſurgit ex ſignificatione ꝑtis in ordine ad oẽs ꝑcedẽtes: ſꝫ qꝛ ṽtus ꝯuerſiua ſeq̃t̃ ſignificationẽ: iõ in ipſo cõplemẽto ſignificatiõis dat̃ illa ṽtus toti oṙoni: ita ꝙ ſingule ptes ſe hñt mãlr tñ ad illã ṽtutẽ.) Hec ille. Sile ponit 3ª pte q. 78. arti. 4° in ſolone tertij. vbi ſic dicit. (Uerba q̃b⁹ fit ꝯſecratio ſacr̃alr opant̃. Uñ vis ꝯuerſiua q̃ eſt i formis hoꝝ ſacr̃oꝝ ſeq̃t̃ ſignificationẽ q̃ in ꝓlatiõe vltime dictionis terminat̃: ⁊ in vltimo inſtanti ꝓlationis ṽboꝝ ꝑdicta ṽba conſequunt̃ hãc ṽtutez. in ordine tñ ad ꝑcedẽtia: ⁊ hec ṽtus eſt ſimplex rõne ſignificati: licꝫ in ipſis ṽbis exteri⁹ ꝓlatis ſit q̃dã ꝯpoſitio.) Hec ille. Et in multis alijs locis ponit eãdẽ ſniam. Ex quo patꝫ r̃ſio ad argumẽtũ. Cũ aũt dicit arguẽs: ꝙ ſacr̃z nõ hꝫ actionẽ ſuã nãlẽ in iſtãti. g̃ nec ſupnãlẽ: qꝛ ſm nos ⁊c. Dicit̃ ꝙ ſicut motus corꝑis nõ eſt in iſtãti: tñ mutatũ eẽ eius eſt in inſtanti: ſic actio corꝑis dato ꝙ nõ eẽt tota ſimul in inſtãti: tñ aliqḋ eius puta actũ eẽ vł egiſſe

aut aliud

Jn vltio iſtãti ꝓlatiõis: ṽba ſacr̃alia cõſigñãt effectũ ad quẽ ordinantur.

Tex. co. 19.

aut aliud eius idiuiſibile ſe hñs ad totã actionẽ:ſicͭ mu
tatũ eẽ ad motũ:vel inſtãs ad tpꝰ:aut pũctus ad lineã:
põt eẽ in inſtãti. Itẽ ſicut ſol illuminat i iſtãti:ꝛ ſenſibi
le cãt aliqd in ſenſu in inſtãti.ſic ſermo vel vox põt cã
re i aĩa aliqd in inſtãti:puta cõpletã ſignificationẽ oro
nis ꝓſuppoſita ꝓlatiõe ꝓcedentiũ vocũ aut ſyllabarũ.
Itẽ dato ꝙ nec orõ nec aliq̃ eius ps diuiſibilis:nec ali
qd eius idiuiſibile orõnẽ terminãs poſſet hẽre aliquã
actionẽ nãlẽ in inſtãti:cũ h̃ ſtat ꝙ effectꝰ eius cãtus in
tpe remanet in inſtãti:puta ablutio ex pte aque:vl ſigni
ficatio plena ex pte verbox:aut aliqd hmõi ex tali ꝓ
latione derelictũ:ꝛ h̃ ſufficit ad hoc ꝙ poſſit vtute ſup
nãli:ꝛ actione ſupnãli agere in inſtãti. ¶ Cũ vo vlteri
us dicit arguẽs ꝙ fictio ẽ dicere ꝙ aliq̃ ſyllaba formeť
in inſtãti ꝛc. Dr̃ vt ꝑus ꝙ ſicut motus localis nõ fit in
inſtãti.ſed in tpe.tñ indiuiſibile terminãs motũ : puta
mutatũ eſſe fit:ꝛ hꝫ eſſe in inſtãti ſic ꝓportionalr dato
ꝙ lr̃a vel ſyllaba formeť in tpe ꝛ nõ in iſtãti:tñ termi
nus eius idiuiſibilis fit ꝛ hꝫ eſſe in inſtanti.ꝛ h̃ ſufficit
ad ꝓpoſitũ.ſ.ꝙ ſyllaba ſm aliqd ſui diuiſibile vel indi
uiſibile hẽat eſſe in inſtanti. ¶ Cũ vo vlterius dr̃ ꝙ ſi
aliq̃ ſyllaba efficit totũ effectũ ſacri.tunc illa ſola ẽ ſa
cramẽtũ:ꝛ alie nõ faciũt ad ſacrm ꝛc. Diciť ꝙ ꝯña nõ
vꝫ.qꝛ ſicut poſt latiꝰ diceť ſacrm hꝫ ſignificare ꝛ effice
re:ꝛ iõ dato ꝙ alie ſyllabe nihil efficerẽt ad iductionẽ
gratie.tñ agerẽt ad cõplementũ ſignificationis ſacri:ꝛ
ita faciũt ad ſacrm ꝛ eius integritatẽ:tñ nõ opꝫ ad hoc
fugere:qꝛ eo mõ quo faciũt ad cõplemẽtũ ſignificatio
nis agũt mediate vel imediate:cõplete vel diſpoſitiue
ad effectũ ſacri:qui ſequiť ꝯpletã ſignificationẽ totius
orõnis. ¶ Cũ vero vlteriꝰ dr̃ ꝙ vltima ſyllaba nõ põt
agere in virtute ꝓcedentiũ:qꝛ ex illis nihil relictũ ẽ ꝛc.
Diciť ꝙ falſum eſt:qꝛ ſicut recitatũ eſt ex dictis ſancti
Tho.ꝓcedentes ſyllabe reliquerũt ptiales ſignificatio
nes q̃ ſe hñt ad totalẽ ſignificationẽ totius orationis ſi
cut diſpõnes. Et ita pꝫ ꝙ tota deductio huius argumẽ
ti.ꝛ ſi multũ videať hẽre apparentie. tñ vacua eſt apõ
recte ꝯſiderãtes veritatis ꝛ exñtie: ſicut poſtea ex dictis
Petri de palude melius oſtendeť. ¶ Ad 3m diciť ꝙ in
ſacro eucharistie ponẽda eſt ꝓdicta cãlitas vtroqꝫ mõ
quã tangit arguẽs. Et ad huius iprobationeꝫ diciť ꝑ ꝙ
lꝫ ſpẽs panis non agat iſtrãliter ad realẽ exñtiã corpis
xp̃i in ſacro:neqꝫ ad aliquã diſpõnẽ ꝓuiã.adhuc tñ ver
ba cõſecrationis inſtrãliter attingũt ad aliquã diſpõnẽ
puiã trãſubſtãtiationi nõ ordine tpis:ſed nãe vel rõ
nis. Et ad huius improbationẽ dr̃:ꝙ illa diſpõ ad quaꝫ
attingũt verba ꝯſecrationis eucharistie non opꝫ ꝙ ſit q̃
litas aut accidens poſitiuũ:ſed forte eſt diſpõ ꝑuatiua
vel negatiua:ſicut expulſio vnius forme a ſubiecto eſt
diſpõ ad introductionẽ forme oppoſite vel icõpoſſibi
lis. Sic in ꝓpoſito imaginandũ eſt ꝙ verba ſacrãlia v
tute diuinitus collata attingant inſtrãliter in ſacro eu
charistie ad hac diſpõnẽ ꝙ ſuba panis deſinat eſſe ſub
ſpẽbus panis:non qdem ad hoc ꝙ ſuba illa deſinat eẽ
ſimplr:nec ad hoc ꝙ tranſeat in corpus xp̃i:ſed ad hoc
ꝙ non ſit ſub illis ſpẽbus. vt ſicut ꝑ agens nãle ꝓpria
virtute efficit ꝙ mã:vel aliqđ ſubiectũ:aut paſſuꝫ deſi
nit informari aliqua forma ſubali vel accidentali : ita
in hoc ſacro verba conſecrationis virtute diuinitus col
lata ad hoc inſtrãliter ꝑtingunt ꝙ ſpẽs panis informã
tes ſubam panis aut vini deſinent ꝓdictã ſubam infor
mare:ꝛ tollant predictã inherentiã accidentiũ ad totũ
ꝓcedentẽ:nõ aũt ꝙ faciant accidẽtia ſine ſubiecto ſubſi
ſtere.nec ad hoc ꝙ corpus xp̃i ſit ſub ꝓdictis accñtibꝰ.
Et ad hunc ſenſum videnť mihi intelligẽda dicta ſan

cti Tho.4.ſen.ꝑma diſ.q.i.arti.4.queſtiũcula ꝑma in
ſolone 6a.vbi ſic dicit. (In trãſubſtatione cũ ſit quidaꝫ
motus ſeu mutatio:duo ſunt.ſ.receſſus a termino.ꝛ ac
ceſſus ad terminũ. Uerba igiť ſacrãlia ꝑtingunt inſtrã
liter ad tranſubſtationẽ q̃tũ ad receſſum a termino a q̃
ſed q̃tũ ad acceſſum ad terminũ ad quẽ non ꝑtingũt
inſtrãliter niſi diſpoſitiue:ſicut accidit in alijs ſacris.)
Hec ille. Itẽ.4.ſen.diſ.8.q.2.arti.3o.ſic dicit in ſolone
argumenti quinti. (Hec virtus iquit agentis ꝑncipalis
reſpicit ꝑncipaliter terminũ ad quẽ.ſed virtus cãe in
ſtrumẽtalis nũqꝫ nõ attingit ad terminũ ad quẽ:ſꝫ hꝫ
opationẽ ſuã in his q̃ ſunt citra terminũ: ſicut qualita
tes actiue elemẽtares nõ attingũt ad aĩe rõnalis intro
ductionẽ. Et ſimilr hic ꝯtingit:qꝛ virtus illa inſtrãlis q̃
eſt in verbis hꝫ opationẽ ſuã ſupra ſubaꝫ panis:qꝛ vbũ
ad elementũ accedit vt fiat ſacrm:ſm Augm. Nõ eſt ãt
aliquo mõ cã corp q̃ ſunt in termĩo ad quẽ. ſicut ꝙ ſint
accñtia ſine ſubiecto vel aliqd hm̃.) Et ſimile ponit in
multis alijs locis. Ex qbus pꝫ ꝙ illa diſpõ ad quã ꝑtin
gunt inſtrãliter vba ꝯſecrationis eucharistie nõ eſt ſub
iectiue neqꝫ in corpe xp̃i neqꝫ in ſuba panis aut vini:ſꝫ
potius in ſpẽbus remanẽtibꝰ. Efficiũt.n.ꝙ hmõi ſpẽs
deſinãt informare ꝓpriũ ꝛ ꝑmũ ſubiectũ:ꝛ ꝙ ſuba pa
nis aut vini nõ ſit ſub eis:ꝛ ꝙ dñnat ꝓcedẽs iformatio
ꝛ inheſio. Diciť 2o ꝙ ſicut arguẽs nõ reputat fictioneꝫ
ꝙ hec verba:hoc eſt corpus meũ:ſint cã ſine q̃ nõ con
uerſionis panis in corpꝰ xp̃i.potius q̃ alia vba:ita nullꝰ
catholicꝰ dꝫ reputare fictionẽ:ſꝫ potius veritatis expſſio
nẽ:ꝙ ꝓdicta vba ſint cã ꝑ quã inſtrãlis ꝛ diſpoſitiua ad
dictã tranſubſtationẽ. Diciť 3o.ꝙ in inſtãti cõplete ꝓla
tionis vbox ſonus tãgit ſpẽm panis aut vini aliquo ta
ctu aut corpali:aut intẽtionali vel virtuali:aut aliquo
alio ſicut ꝑus dictũ fuit:ꝛ idcirco tũc põt agere. Dictũ
aũt phĩ intelligẽdũ eſt de multiplicatiõe reali ipſiꝰ ſo
ni:qꝛ illa fit in tpe cũ ꝯſequať motũ localẽ. Secꝰ eſt d
multiplicatiõe ſpẽrũ ꝛ intẽtionũ ſoni:qꝛ illa põt fieri in
inſtãti:ſicut multiplicatio ſpẽx colox:tñ qcqd ſit de h̃
ſufficit ꝙ in vltimo inſtãti vbox ꝓlationis vba illa cõ
tingant ſpẽm panis ꝛ vini aliquo cõtactu:nec reqriť ꝙ
ſit corpalis:vt ꝑiꝰ dictũ ẽ. Itẽ poſito ꝙ reqrereť conta
ctus corpalis agẽtis inſtrãlis ad ſpẽs eucharistie in trã
ſubſtatione.põt dici ꝙ in vltimo inſtãti ꝓlatiõis vbox
lꝫ ſonus nõ tãgat corpalr eucharistiã:tãgit tñ aerẽ cõti
guũ eucharistie:ꝛ ſic eodẽ inſtãti vtus dať ſono q̃ mul
tiplicata ꝑ mediũ in eodẽ inſtãti ꝑtingit ad hoſtiã:lꝫ ſo
nus in eodẽ inſtãti ad hoſtiã nõ ꝑtingat. Idẽ eſt.n.aerẽ
tãgere hoſtiã ac ſi ſonus eã tãgeret:ex quo aer vehit vtu
tẽ de ſono ad hoſtiã. Põt ẽt dici ꝛ forte veriꝰ ꝙ cũ diť
ꝙ ſacrã ſortiunť effectũ in vltĩo inſtãti cõplete ꝓlatio
nis vbox ſacrãliũ.illa cõpleta ꝓlatio intelligẽda ẽ qñ
vba aut equollẽs vbis attingũt ſuſcipiẽtem ſacrm vel
mãm:ꝛ nõ aliť:ꝛ multis alijs modis illõ ſophiſma põt
declinari. Petrꝰ tñ de palude ſic dicit. Si vba ceſſant
añqꝫ motꝰ aeris deueniat ad illã rẽ i q̃ dꝫ eẽ effectꝰ ſpẽs
ſoni in eodẽ inſtãti deferť ad illã rẽ cũ q̃ ſubiectiue eſt
vtus in aere:alias eẽt ſine ſubo. cũ ſonus ſit accñs:cuiꝰ
ſubm eſt ſolus aer. Hec ille. Et redit in idem cũ ꝑma
ſolone. Diciť 4o. ꝙ poſito:ſꝫ nõ ꝯceſſo ꝙ vba euchari
stie nõ hẽrẽt quãcũqꝫ efficaciã circa tranſubſtationẽ:ad
huc ſtat ꝙ ſpẽs manẽtes poſt ꝓlationẽ vbox hẽant ef
ficaciã inſtrãlẽ diſpoſitiuã reſpectu grẽ iducende in ac
cedẽte digne ad ſacrꝫ. ¶ Ad 4m dr̃ ꝑmo ꝙ ponere diſ
poſitionẽ ad grãm cãm ꝑ ſacrã noue legis nõ eſt ſuꝑflu
um:ſꝫ neccẽriũ:ſi ſacrã dicãtur eẽ aliquo mõ cã grẽ. Et
cũ dicit arguens ꝙ fictio eſt ponere in eucharistia talẽ

Verba ſacrã lia i ſacro eu cha. ad qđ in ſtrumẽtalr ꝑ tingũt ꝛ quo de eodẽ ad ꝑ mus Aur. ꝛ eandẽ.

Multiplica tio ſoni nõ fit niſi in tpe:ꝙ ſentiũt.

diſpõnē ꝛc. dicit q nos nõ ponimus aliquã diſpõnem poſitiuã iter ſpēs ꝛ exiſtētiã corpis xpi ſicut dictũ eſt ſupra: ponimus tñ virtute ſpērũ ſacrãliũ cãri in digne accedēte ad ſacrm̃ diſpõnē ad grãm. Unũ illud argm̃ peccat p fallaciã ꝯñtis. Dicit 2° q in ſacris nõ ipꝛimentib⁹ characterē ipꝛimit vel cãtur ornatus diſponēs ad grãz ſicut in ſacro pnie. Et ad rõnē ad oppoſitũ dicit q ꝯñs finalr illatũ nõ eſt incõueniens. Jllõ.n. ꝯcedit .ſ. Tho. 4. ſen. diſti. 17. q. 3. arti. 4. qſtiuncula pma. vbi ſic dicit. (Cõfeſſio ē act⁹ vtutis: ꝛ ē ps ſacri: ſꝫ ãt q ē act⁹ vtutis: eſt actus meritorius ꝓpꝛie: ꝛ ſic ꝯfeſſio nõ vꝫ facta ſine charitate q̃ eſt pn͠m meredi: ſed ſm q eſt pars ſacri: ſic ordinat ꝯfitentē ad ſacerdotē: g hꝫ claues eccliẽ: g p cõfeſſionē ꝯſciam ꝯfitentis cognouit: ꝛ ſꝫ hoc ꝯfeſſio põt eſſe in eo g nõ eſt ꝯtritus: qꝛ põt pctã ſua ſacerdoti inoteſcere ꝛ clauibus eccliẽ ſe ſubycere: ꝛ q̃uis tũc nõ pcipiat abſolutiõis fructũ: tñ recedēte fictiõe pcipere incipiet: ſicut ēt eſt in alijs ſacris. Unũ nõ tenet iterare cõfeſſionē q fictus accedit: ſed tenet poſtmodũ ſuã fictionē ꝯfiteri.) Hec ille. Et ſilia ponit in alijs locis. Dicit 3° q nullũ incõueniens eſſet dicere q ſacra nõ ipꝛimētia characterē in ficto talia ſuſcipiēte nõ cãnt aliquam diſpõnē remanentē poſt ſumptionē ſacri. ſicut vr dicere de ſacro eucharistie ſanct⁹ Tho. 4. ſen. diſ. 4. q. 3. arti. 2°. qſtiũcula 3ª vbi arguit ſic 3° loco. (Sicut ingt aliqs ficte accedit ad baptiſmũ: ita ꝛ ad ſacrꝫ eucharistie. ſed recedēte fictione eucharistie effectũ nõ pcipit q pꝰus fictus acceſſerat. g nec ēt recedēte fictiõe aliqs baptiſmi effectũ pcipit.) Ecce argm̃. Sequit rñſio. (Dõm ingt q in eucharistia non imprimit character cuius virtute poſſet aliqs efficaciã ſacri pcipere fictione recedēte. ꝛ iõ nõ eſt ſile.) Hec ille. Si tñ ex hoc arguat q ſi ſacrm̃ eucharistie nõ cãt diſpõnē ad grãm in accedēte ficte: g nec in accedēte cõgrue: ꝛ ſine quacũqꝫ fictiõe ꝛ in diſpõne ꝯria: apparet q ē fallacia ꝯñtis. (Ad pm̃ Aureoli ꝯ candē 3am ꝯclõnē dicit: q minor eſt falſa. ꝛ ad eius ꝓbationē dicit q rñſio ibidē recitata bona eſt ꝛ eã ponit ſcrũs Tho. vt viſum fuit ſupra. ꝛ ad iprobationē dicte rñſiõis dicit q rñſio illa intelligēda eſt in ſcdo ſenſu: ꝛ nõ in p̊ ſicut ſupius viſum fuit. Et ſic ad pmã iprobationē rñſionis. 2° mõ intellecte dicit negando maiorē: ſi gnaliter intelligat: potiſſime ad hũc ſenſum q quacũqꝫ actiõe recedit a termino a q̊ accedat ad terminũ ad quē ĩductiue ꝛ pfectiſſime. Si aũt intelligat q q̃cũqꝫ actione recedit a termino a quo accedatur ad terminũ ad quē diſpoſitiue: vł pfectiue. aut quocũqꝫ mõ. tunc maiorē vera: ſꝫ nec ipſa: nec ꝯclõ illata ad hũc ſenſuꝫ itellecte ſunt villaten⁹ ꝯ nos. ꝯcedim⁹.n. q virt⁹ verboꝝ ꝯſecrationis agit diſpoſitiue ad exiſtētiã corpis xpi ſub ſpēbus. nõ aũt pfectiue vel imediate terminũ ad quē ĩducēdo. Et ſciēdũ ēt q alia eſt mutatio q̃ deſinit termin⁹ a quo ꝛ alia q̃ incipit termin⁹ ad quē. De h. ſ. Tho. de vitate. q. 28. ar. 1. ſic dicit. (Dñia ē iter motũ ꝛ mutationē. nã mot⁹ ē quo aliqd affirmatiue ſigtũ abycit: ꝛ aliud affirmatiue ſigfatũ acqrit. Eſt.n. mot⁹ de ſubo in ſubm. vt dr. 5. phyſi. Subiectũ aũt intelligit hic aliqd affirmatiue mõſtratũ vt albũ ꝛ nigrũ. ꝛ iõ vn⁹ motus alteratiõis eſt q̊ albũ abycit ꝛ nigrũ acqrit. Sꝫ in mutatiõib⁹ q̃ ſunt gñatio ꝛ corruptio alr eſt. Nã gñatio eſt mutatio de nõ ſubo in ſubm. vt de nõ albo in albũ. corruptio võ eſt mutatio de ſubo in nõ ſubꝫ vt de albo in nõ albũ. ꝛ iõ in abiectiõe vni⁹ affirmati ꝛ acceptiõe alteri⁹ oꝫ eē duas mutatiões: quaꝝ vna ſit generatio ꝛ alia corruptio vel ſimplr vel ſm qd. Si g in trãſitu q ē de albedine in nigredinē ꝯſideret ipe mot⁹

Qui fict⁹ accedit ad ꝯfeſſionē nõ tenetur eã iterare ſꝫ ſolã ſuã fictionē ꝯfiteri

Diuerſio mutationib⁹ ſpē a quo deſinit ꝛ ad quē incipit.

idē mot⁹ ſigfiat p ablationē vni⁹ ꝛ iductionē alteri⁹. nõ ãt ſigfiat eadē mutatio ſꝫ diuerſæ: tñ ſeinuicē ꝯcomitãtes: qꝛ gñatio vni⁹ nõ eſt ſine corruptiõe alteri⁹.) Hec ille. Ex qbus appet q cũ alia mutatio ſit q̃ abycit termin⁹ a q: ꝛ alia q̃ inducit termin⁹ ad quē. nimirũ ſi aliqua actio põt eſſe ad pmũ q̃ nõ erit ad ſcdm niſi diſpoſitiue. Ad 2am iprobationē pdicte rñſionis dr negando pmã ꝯñam ibi factã. nõ.n. oꝫ q ſi vba ſacralia agũt ad deſitionẽ panis ſub ſpēbus q eoꝝ actio ſit annihilatiua: qꝛ vt ſupra dictũ fuit: vba illa non agunt directe ad hoc q ſuba panis deſinat eē ſimplr aut in ſe: ſed ad h q deſinat eſſe ſub ſpēb⁹ ſacralib⁹. ꝛ q deſinat eē informatio ꝛ inherētia illaꝝ ad ſubam panis: h.n. nõ trãſcēdit actiuitatē creature: cũ p agens nãle poſſit tolli talis inherētia ꝛ iformatio. vt cũ de calido fit nõ calidũ: ꝛ tñ nõ dicit ãnihilare. Itē dato q vba ſacralia agãt inſtrãliter ad deſitionē forme ſubalis panis: nõ tñ p h actio illa erit ãnihilatiua: qꝛ agēs nãle ꝓpria virtute nãli hoc poſſet facere. ſic pꝫ de vtute digeſtiua aĩalis ꝯuertētis panē ĩ carnē: ꝛ forte ĩ ꝓpoſito vba ſacralia agũt ad deſitionē forme ſubalis panis. nõ tñ credo q agãt ad deſitionē mãe: qꝛ ſolus de⁹ h põt. agunt tñ vt dixi ad hoc q panis ꝛ q̃libet ei⁹ ps ẽntuales deſinat eē ſub ſpēb⁹. Utrũ aũt debeat ꝯcedi q ſuba panis deſinat eē in hoc ſacro. Dicit q ſic. nã ſ. Tho. 4. ſen. diſ. 11. q. 1. arti. 2° arguit ſic 3° loco. (Si vnũ ꝯdictorioꝝ ē falſuꝫ. reliquũ d neceſſitate erit veꝝ: ſꝫ facta ꝯuerſiõe hec ē falſa. panis ē aliqd vel de pane ē aliqd. g hec eſt va: nihil eſt de pane. g panis eſt ãnihilat⁹.) Ecce argm̃ ſequit rñſio. (Dõꝫ ingt q q̃uis nõ ſit aliqd. tñ illõ in quo panis ē cõuerſus: eſt aliqd ꝯuerſiõe facta. ꝛ iõ nõ ſeqtur q panis ſit ãnihilatus.) Hec ille. Itē 4° loco arguit ſic. (Illõ dr ãnihilari qd nec in ſe neqꝫ in alio manet: ſꝫ panis ſuba nõ manet in ſe facta ꝯuerſiõe. neqꝫ manet in corpe xpi. qꝛ ſic corp⁹ xpi augeret. igit panis ãnihilat.) Ecce argm̃. Seqt rñſio. (Dicēdũ ingt q q̃uis nõ mãeat panis in ſe neqꝫ in alio: manet tñ corp⁹ xpi in qd ꝯuerſus eſt. ꝛ iõ nõ ſeqtur q ſit ãnihilat⁹.) Idē põit i 3ª pte. q. 75. arti. 3° i ſolõne pmi ꝛ tertij. Ex qb⁹ appet q ſecure põt dici ꝛ aſſeri q in ꝯſecratiõe eucharistie ſuba panis deſinit eē: ꝛ hoc iterũ patet per expoſitionem huius verbi deſinit. Hec n. copulatiua ē va in vltimo inſtãti platiõis vboꝝ ſacralũ: ſuba panis pri⁹ exiſtens ſub his ſpēb⁹ nũc nõ eſt. ꝛ eadē ſuba imediate ãn h inſtãs fuit. Ad tertiã iprobationē pdicte rñſiõis dicit q deficit in duob⁹. Pꝛio qꝛ ſuppõit q vba ſacralia nõ poſſint alr agere in eucharistia q̃tũ ad terminũ a q̊ niſi cãndo deſitionē ſimplicē ſube panis. Hui⁹ aũt opp͠m ſupius ē oñſuꝫ. 2° qꝛ aſſumit vnã falſã ꝯditionalē ꝛ ꝯñam. ſ. q ſi vba ſacralia agãt ad h q de⁹ ſubtrahat influxũ ad eē panis q ēt poſſet agere ad h vt ſubtraheret iſluxũ alteri⁹ creature ad eē. pꝫ.n. q iſta ꝯditionalis nõ hꝫ aliquã appentiã: qꝛ vba ſacralia ordinãt ad ꝯuerſionē ꝛ trãſubſtãtiationē panis nõ aũt lapidis aut ligni. nec applicant tanq̃ inſtrm̃ a deo pncipali ꝯuertēte ad ꝯuerſionē lapidis: ſꝫ panis ꝛ vini. Concedit tñ q de⁹ poſſet ꝯferre vtutē ꝯuerſiuaꝫ lapidis in corp⁹ xpi aliqb⁹ verbis: ſicut ꝯtulit vbis ſacralib⁹ vtutē ꝯuerſiuã pãis ꝛ vini ĩ corp⁹ ꝛ ſanguinē xpi. Ad ꝯfirmationē dicit p̊ q ꝯdicit vbis pcedētib⁹. vbi negabat deſitionē ſube panis: quã h aſſerit. Dico 2° q opio nrã nõ ponit q vba ſacralia agãt ad totalē deſitionē ſube panis: ſicut arguēs falſe putat: ſꝫ vt ſepe dictũ eſt: agũt inſtrãliter ad deſitionē forme ſubalis panis: vel ad deſitionē iformatiõis ꝛ inherētie ſpērũ panis ꝛ vini ad ſua ſubiecta pcedentia. nõ aũt ponim⁹ q agãt ad deſitionē materie.

Uerba cõſecrationis in ſacramēto altaris nõ agunt ad deſitionē mãe abſolute ſꝫ vt ñ ſic ſubiectã ſpērũ.

mãe. Sicut.n.mutationib⁹ nãlib⁹ due forme ſubales aut accñtales ſuccedũt ſibiinuicẽ i eodẽ ſubo. ita in trã ſubatione ſacrali due ſube ſuccedũt ſibi ſub eiſdẽ accñ tibus. ſꝫ talia accñtia nõ inhereãt ſcðe ſube ſicut inhe rebãt pme. Et de hac ſucceſſiõe. ſ. Tho. 3ª pte. q. 75. arti. 8. diffuſe loquit᷑. ⁊. 4. ſen. diſ. xi. q. i. arti. 4. Ad 4ᵒᵐ im probationẽ illius rňſionis ꝯceſſis duab⁹ ſuppõnib⁹ ibi poſitis dicit᷑: ꝙ actio verboꝝ ſacraliũ qua agũt ad deſi tionẽ forme ſubalis panis: vel ad deſitionẽ inherentie ⁊ informatiõis accñtiũ ad ſubam panis. vel ad hoc ꝙ ſuba panis deſinat eſſe ſub accñtibus. duo iportat ſicut ⁊ q̃libet actio corruptiua. Primũ eſt forma q̃ ꝑ talem actionẽ abijcit᷑. 2ᵐ eſt habitudo de gñe actionis: ⁊ qdẽ q̃tũ ad 2ᵐ. eſt ſubiectiue in agẽte. puta in verbis ſacra libus. nõ aũt in paſſo: puta ſuba panis vel in corpe xpi. Sed q̃tũ ad primũ puta deſitionẽ forme: vel quo ad ipſam formã deſinentẽ quecũqꝫ illa ſit: nõ hꝫ q̃dcũqꝫ ſubiectũ ꝓprie loquẽdo: cũ talis forma deſinat in inſtã ti tota ſimul: ⁊ ꝓ illo inſtãti quo deſinit ipſa non ſit: ⁊ ꝑ nõ ſit vel incipiat nõ eſſe. Forme aũt deſinẽti eſſe ⁊ in cipiẽti non eẽ non opꝫ aſſignare ſubm: cũ nihil ſit potiſ ſime: qꝛ nõ ſolũ talis forma in ꝓpoſito nr̃o: ⁊ de qua lo gmur deſinit eſſe: imo ẽt ſuũ ſubm deſinit eſſe. ſꝫ nõ ꝑ actionẽ verboꝝ ſacraliũ: ſꝫ ſolius dei. Lꝫ aũt p̃dicta ac tio nõ hẽat ſubm nõ tñ eſt ſubſiſtẽs: qꝛ nihil eſt: vel nõ eſt aliqd: ⁊ ſic nec eſt inherens nec ſubſiſtẽs: ſꝫ purũ nõ ens. ſicut corruptio lucis in aere ẽ nõ ens. ſ. ipſa lux cor rupta: ſꝫ hẽat ſubm illo mõ quo negatio vel p̃uatio hꝫ ſubiectũ. Nec miꝝ ſi oĩa iſta vel multa ex illis ſint mi raculoſa: qꝛ creatura hñ põt cõcurrere effectiue inſtrã liter ad opus miraculi: ſicut oñdit. ſ. Tho. de po᷑ dei. q. 6. arti. 5. ⁊ 2ᵃ 2ᵉ. q. 178. arti. pᵒ. Et de hoc fuit in 3ᵒ diffuſi⁹ dictũ. De rňſione vero quã arguẽs recitat: ⁊ de eius im probatõe. nõ opꝫ laborare: qꝛ nõ ponim⁹ ꝙ ſuba panis deſinat illo mõ. quẽ arguẽs fingit: puta ꝙ ſit dare vlti mũ inſtãs eẽ panis. ſꝫ potius pmũ inſtãs ſui nõ eẽ. De hoc. ſ. Tho. 3ª pte. q. 75. arti. 7. in ſolõne primi ſic dicit. ⸿ Hec ꝯuerſio pficit᷑ ꝑ vba q̃ a ſacerdote ꝓferũt᷑. ⁊ ita vltimũ inſtãs ꝓlationis verboꝝ eſt primũ inſtãs in q̃ eſt in ſacrõ corpus xpi. In toto aũt tpe p̃cedente eſt in ſuba panis: cuius tpis nõ eſt accipe aliqđ inſtãs ꝓximo p̃cedens vltimũ: qꝛ tps nõ cõponit᷑ ex inſtãtibus cõſe quẽter ſe hñtibus. vt ꝓbat᷑ in. 6. phyſi. ⁊ iõ eſt dare q̃d dã inſtãs: in quo pᵒ eſt ibi corpus xpi. nõ eſt aũt dare vl timũ inſtans in quo ſit ibi ſuba panis: ſed eſt dare vlti mũ tps. Et idẽ eſt in mutatiõibus nãlibus. vt pꝫ ꝑ phꝫ in. 8. phyſi.) Hec ille. Et ſilia dicit. 4. ſen. di. xi. q. i. arti. 3. q̃ſtiuncula ſcða in ſolutione ſcði. Ex aũt p̃dictis ſupi⁹ ſint de mente ſancti Tho. potiſſime qualr̃ actio vboꝝ hẽat ſubiectũ vel non appet. Ipſe quidẽ. 4. ſen. diſt. 8. q. 2. arti. 3. in ſolõne ſcði ſic dicit. ⸿ Uirt⁹ creata p̃ſuppo nit mãm in qua ope᷑. qđ quidem contingit eſſe dupl͛r. Uno mõ ita ꝙ ſit mutatiõis ſubm. ſicut accidit in cõ uerſionibus nãlibus. Alio mõ ita ꝙ ſubſit termino a q̃ nõ aũt mutationi. ſicut accidit in dicta mutatione. ſed creatio neutro mõ mãm p̃ſupponit. ⁊ iõ magis põt ali qd deo cooperari inſtrãlr̃ in hac cõuerſione q̃ꝫ in ope creatiõis.) Hec ille. Ex quo pꝫ ꝙ illa mutatio non hẽt ſubm: ⁊ ꝑ ꝯñs nec actio verboꝝ ex ea pte: qua eſt eadẽ motui vel mutatiõi. Qualr̃ aũt actio ⁊ paſſio ſint vnus ⁊ idẽ motus ⁊ q̃liter mot⁹ ⁊ mutatio ſint idẽ ꝙ forma acq̃ſita vel ꝑdita per motũ. diffuſe viſum fuit in. 2. ſen. in pma diſ. ⸿ Ad 2ᵐ principale negat᷑ aña. Et ad ei⁹ ꝓbationẽ dicit᷑: ꝙ noſtra poſitio melius ſaluat efficaci am ⁊ actiuitatẽ ſacroꝝ noue legis q̃ꝫ oppoſita opinio

In ꝯuerſiõe panis i corp⁹ xpi nõ dat vl timũ eẽ pãis ſꝫ pᵐ nõ eẽ.

T. c. 76.

ponens ea eſſe cãs ſine qbus nõ: ⁊ nihil penitus efficere in aĩa ad collationẽ ⁊ ſuſceptionẽ gratie. Tunc ad pri mã rõnẽ in oppoſitũ dicit᷑ negãdo p̃ncipalẽ minorem ſ. ꝙ character vel ornatus quẽ ponimus cãri inſtrãlr̃ effectiue ꝑ ſacrã nõ ſit magis ex nã rei diſpõ ad grãm q̃ꝫ extrĩſeca nã vel opatio ſacri. puta ablutio vel vnctio cuius rõ multiplex poſſet aſſignari potiſſime: qꝛ totalr̃ appet iprobabile ꝙ diſpõ vltimata ad gratiã ſit ſubi ue in corpe exterius: ⁊ ꝙ ſacrum noue legis non cauſet aliã diſpõnem ad grãm q̃ꝫ hꝫ exteriorẽ ablutionẽ vel vnctionẽ quã poſſet facere ſacrũ veteris legis: vel alia res corporea: q̃ nullo mõ ẽ ſacrũ: vel ꝙ aliqd ſit diſpõ ad gratiã qđ põt eſſe ſubiectiue in aſino vel in lapide. Tũc ad pmã ꝓbõnẽ h⁹ minoris iam negate dr̃ negan do ꝯñam ibi factã: nõ. n. opꝫ ꝙ qcũqꝫ hꝫ gratiam hẽat characterẽ. Et cũ dr̃ ꝙ hñs formã in ſummo ⁊c̃. Dicit᷑ ꝙ h̃ eſt veꝝ loquẽdo de diſpõne cõuertibili cũ forma ad quã diſponit ſic. ſ. ꝙ forma nõ põt hẽri ſine tali diſ poſitiõe: nec e ꝯ diſpõ ſine forma: character aũt nõ ſic eſt diſpõ ad gratiã: ⁊ p̃ſertim qꝛ nõ diſponit ad gratiã de ꝓximo ⁊ directe: ſꝫ aliqd aliud. De h̃ bt̃us Tho. 3ª pte. q. 63. arti. 4. i ſolõne pmi ſic dicit. ⸿ Subꝫ alicui ac cidẽti attribuit᷑ ſm rõnẽ eius: ad qđ ꝓpinque diſponit nõ aũt ſm rõnẽ eius ad qđ diſponit remote vel indire cte: character aũt directe quidẽ ⁊ ꝓxime diſponit aĩaꝫ ad ea q̃ diuini cultus ſũt exequẽda: ⁊ qꝛ hec idonea nõ fiũt ſine auxilio grẽ: qꝛ vt dr̃ Joh̃. 4. Eos q adorãt deũ in ſpũ ⁊ vitate oꝫ adorare. oꝫ ex ꝯñti ꝙ diuina largitas recipiẽtibus characterẽ gratiã largiat᷑: ꝑ quã digne im pleant ea ad q̃ deputant᷑: ⁊ iõ characteri magis attribu endũ ſubm ſm rõnẽ actuũ ad diuinũ cultũ ꝑtinentiũ: q̃ꝫ ſꝫ rõnẽ grẽ.) Hec ille. Itẽ. 4. ſen. diſ. 4. q. i. arti. pᵒ ar guit ſic in qnto loco. ⸿ Ea q̃ ſũt in ſacris noue legis ordi nant᷑ ad gratiã cãndã: ſꝫ character nõ vr̃ poſſe cãre gra tiã: qꝛ mlti characterẽ hẽre dnr̃ q carẽt grã. g̃ nõ videt᷑ in ſacris aliq̃s character iprimi. Si dicat᷑ ꝙ ẽ diſpõ ad gratiã. Cõtra. Agẽs ifinitũ nõ reqrit mãꝫ diſpoſitã. cũ g̃ gratia ſit ab agẽte ifinite vtutis: videt᷑ ꝙ nõ oꝫ chara cterẽ dari i ſacris ad diſponẽdũ ad gratiã.) Ecce argᵐ. Seq̃t rňſio. ⸿ Dicẽdũ inqt ꝙ character ẽ diſpõ ad gra tiã ꝑ quãdã ꝯgruitatis dignitatẽ. Ex hoc. n. ipſo ꝙ hõ mãcipatus ẽ diuinis actionib⁹: ⁊ iter mẽbra xpi cõnume ratus. fit ei q̃dã ꝯgruitas ad gratiã ſuſcipiẽdã: qꝛ deus pfecte in ſacris hoĩ ꝓuidet. Uñ ſimul cũ charactere q̃ dat᷑ hoĩ vt poſſit exercere actiones ſpũales fideliũ vel paſſiões ſeu receptiões: dat᷑ gratia q̃ h̃ hñ poſſit.) Hec ille. Ex qbus pꝫ ꝙ character directe ⁊ ꝓxime diſponit ad aliud q̃ꝫ ad gratiã. Ulterius ſciẽdũ ꝙ character nõ eſt diſpõ niſi ad gratiã ꝑticipatã ⁊ impfectã: ⁊ eſt diſpõ annexa impfectiõi: iõ non cõpetit xpo. De h̃. ſ. Tho. 3ª pte. q. 63. arti. 5. ſic dicit. ⸿ Character ſacralis ẽ q̃dã pti cipatio ſacerdotij xpi in eius fidelib⁹. vt. ſ. ſicut xps hẽt plenã ſpũalis ſacerdotij ptãtẽ: ita fideles eius ei cõfigu rant᷑ in hoc ꝙ pticipãt aliquã ſpũalem ptãtem reſpectu ſacroꝝ: ⁊ eoꝝ q̃ ptinent ad diuinũ cultũ. Et ꝓpter hoc ẽt xpo nõ cõpetit hẽre characterẽ: ſed ptãs ſacerdotij eius cõparat᷑ ad characterẽ ſacerdotũ: ſicut illud qđ eſt plenũ ⁊ pfectũ ad aliq̃ꝫ ſui pticipationẽ.) Hec ille. Itẽ 4. ſen. di. 4. q. i. arti. 3ᵒ. queſtiũcula qnta ſic dicit. ⸿ Qui dã dicũt ꝙ xps nõ habuit characterẽ baptiſmalẽ: qꝛ a baptiſmo nihil accepit: habuit ãt characterẽ ordinis q pti net ad quẽdã eminentie ſtatũ. Sed melius eſt vt dica tur ꝙ xps nullũ characterẽ habuit: qꝛ ipſe habuit ptã tẽ plenitudinis in ſacris q̃ſi eoꝝ inſtituens ⁊ eis efficaciã p̃bens. Uñ ſicut poterat inducere effectũ ſacri in aliquo

caracter cur nõ competat chriſto.

ſine ſacro exterioꝛitas ex pte ipſi⁹ nõ requirebaẽ aliqð
ſacr̃ale iterius.) Dec ille. Ex q̃bus apparet ꝙ lꝫ chara
cter ſit diſpõ ad gratiã: non tñ cõuertibilis ꝛ adequata
ꝛ iõ nõ ſequiẽ ꝙ xp̃s habuerit characterẽ q̃uis hẽret
ſũmã grãm. Ad 2ᵃᵐ ꝓbationẽ pncipalis minoꝛis pꝫ ꝑ
ꝓdicta: qꝛ character nõ eſt diſpõ ad grãm ex nã rei con
uertibilis ꝛ adequata: ſꝫ ꝑ quandã ↄgruentiã ꝛ ex ↄñti
ꝛ remote. Proxime aũt diſponit ad aliqua q̃ antiquis
patrib⁹ nullatenus ↄgruebãt: ꝛ iõ characterẽ nõ habue
runt. De hoc ſctũs Tho. 4° ſen. diſ. 4. q. i. arti. 4. q̃ſtiũ
cula p̃ma ſic diẽ. (Sicut dicit ph̃s. 2° ethi. Uirtus ex q̃
bus innaſciẽ ea operaẽ. loquẽs de virtute acq̃ſita: ꝛ ſilr
in oĩbus virtutibus q̃ ex aliquibus actibus aliquo mõ
cãnẽ. Uñ cũ character ſit v̓tus ſeu po⁹ ſpũalis ad ſacra
les actiones ordinata ſi ex aliquo qð ꝑ nos fiat ĩprimi
debeat character: oꝫ ꝙ ꝑ ſacr̃a noue legis imprimaẽ. ꝛ
ꝑ ea tñ: qꝛ ad illas actiões tñ directe illa po⁹ ordiaẽ.)
Dec ille. Ad tertiã ꝓbationẽ eiuſdẽ minoꝛis pꝫ ex di
ctis: qꝛ ꝓcedit de diſpõne ↄuertibili ꝛ adequata: chara
cter aũt nõ eſt talis diſpõ. Ad quartã ꝓbationẽ negaẽ
aña ſi intelligaẽ de gloꝛia ꝛ beatitudine q̃ eſt act⁹ ſcðs
ſ. viſio vel fruitio: qꝛ grã eſt ſubiectiue in eſſentia aĩe
glia v̓o vel beatitudo q̃ ẽ actus ſcðs recipiẽ in aĩa me
diãtibus ſuis potẽtijs: q̃ ſunt intelleẽ ꝛ volũtas: ꝛ ita nõ
eodẽ mõ recipiunẽ in aĩa. De hoc mã plura dicta ſunt
2° ſen. ꝛ de hoc plura ſuo loco dicenẽ in ſequẽtib⁹. Rõ
vero in opp̃ᵐ adducta magis ẽ ad opp̃ᵐ q̃ꝫ ad ꝓpoſitũ:
qꝛ imago trinitatis non attendiẽ in aĩa ĩmediate rõne
eſſentie: ſꝫ rõne potẽtiaꝝ vel hituũ vel actuũ ſꝫ ꝙ oñ
dit ſctũs Tho. p̃mo pte. q. 93. arti. 7. Itẽ cõceſſo ↄñte il
lius argumẽti nihil habeẽ ꝫ nos: qꝛ nos nõ ponim⁹ ꝙ
character ſit talis diſpõ q̃ mediet ſubiectiue iter grãꝫ
ꝛ eſſentiã aĩe: imo ſctũs Tho. ponit ꝙ grã eſt ſubiecti
ue ĩmediate in eſſentia aĩe: character v̓o in intelleẽ vel
volũtate ſicut appet 4°. ſen. diſ. 4. q. i. arti. 3. in ſolone
p̃me queſtiũcule. vbi ſic dicit. (Nã ꝓpoꝛtiõalr ſpũali
tati ſubſterniẽ ſicut ꝑfectibile ꝑfectioni. Uñ ſicut grã
q̃ eſt ſpũalis vite pn̄ᵐ eſt in eſſentia aĩe ſicut in ſubiecto
ꝛ character q̃ ẽ ſpũalis po⁹ eſt ſicut in ſubõ in nãli po⁹
aĩe: ꝛ nõ in eẽntia aĩe niſi mediãte po⁹.) Dec ille. Iteꝫ
ibidẽ arguit ſic. (Diſpõ ꝛ habitus ſũt in eodẽ ſubiecto:
ſed character diſponit ad habitũ grẽ. cũ ḡ grã ſit in eſ
ſentia aĩe ſicut ĩ ſubõ vĩ ꝙ ẽt character.) Ecce argᵐ. Se
quiẽ rñſio. (Dicendũ inqt ꝙ diſpõnẽ eẽ in eodeꝫ ſubõ
cũ eo ad ꝙ diſpõit nõ eſt neceſſe: niſi qñ diſpõ poſtea
fit ꝑfectio: ſicut ſciẽtia que primo fuit diſpoſitio poſtea
fit habitus: ꝛ iõ diſpõ q̃ eſt ſcia ꝛ habitus q̃ eſt ſcia ſũt
in eodẽ ſubõ ꝓprimo. Nõ aũt opꝫ hoc qñ diſpõ ꝛ ꝑfe
ctio differũt ꝑ eſſentiã: ſed pñt eẽ in diuerſis ſubiectis:
ꝛ ꝓcipue qñ illa hñt ordinẽ ad inuicẽ. Sicut opatio ſen
ſibilis eſt diſpõ ad intelligibilẽ operationẽ: ꝛ ſilr chara
cter eſt diſpõ ad grãm.) Dec ille. Ad ↄfirmationẽ dici
tur ꝙ diſpõ q̃ eſt neceſſitãs ad formaꝫ põt eſſe duplex.
Quedã q̃ ĩpoꝛtat oẽ poſitiuũ ꝛ oẽ negatiuũ neceſſariũ
ad inductionẽ forme. Alia vero eſt q̃ includit oẽ poſiti
uuꝫ: ſed nõ oẽ negatiuũ vel priuatiuũ. puta remotionẽ
oĩs obicis ꝛ ĩpedimenti. Loquẽdo de prima diſpõne.
maioꝛ argumẽti eſt vera: ſed argᵐ in h̓ ſenſu nõ ꝓcedit
ꝫ nos: qꝛ nos nõ dicimus ꝙ character ſit illo mõ diſpõ
q̃ eſt neceſſitãs: qꝛ lꝫ character includat oẽ poſitiuũ ne
ceſſariũ ad grãm: nõ tñ oẽ priuatiuũ. puta remotioneꝫ
fictionis: aut peccati moꝛtalis: imo ſtat cũ illo. Loquẽ
do vero de diſpõne 2° mõ dicta negaẽ maioꝛ argumẽ
ti: ꝛ ↄcediẽ ꝙ character eſt illo mõ diſpõ q̃ eſt neceſſi
tans ad grãm. Et ꝙ dicta diſtinctio ſit ad mentẽ ſancti

Patres an-
tique legis nõ
habuerũt ca-
racterẽ.

Aliq̃ diſpõ ẽ
in eodẽ ſubie
cto in quo eſt
id ad qð diſ-
ponit. q̃dã ve
ro non.

Tho. pꝫ. qꝛ 4° ſen. diſ. 4. q. 3. arti. 2°. queſtiũcula ſcða
ſic dicit. (Ad hoc ꝙ aliqđ effectũ alicuius agẽtis ꝑcipe
re debeat opꝫ ꝙ ſe hẽat in debita diſpõne ad cãm agẽ
tem ꝛ ad effectũ ꝑcipiendũ: ꝛ iõ indiſpoſitio volũtatis
q̃ vltimũ effectũ baptiſmi impedit eſt duplex. Una ſꝫ
oꝛdinem ad ſacr̃m ipſum. alia ſm oꝛdinẽ ad effectũ ſa
cramenti. Ad ip̃m aũt ſacr̃m ↄtingit voluntatẽ eſſe in
diſpoſitã duplr. Uno mõ ꝑ ſubtractiõeꝫ neceſſarij. alio
mõ ꝑ poſitionẽ ꝫrij. Silr ꝑ cõpationẽ ad eff̃m baptiſ
mi opꝫ ꝙ diſponaẽ aliq̃s adhibẽdo neceſſariũ ꝛ remo
uendo ꝫrium ꝛc̃.) Dec ille. Ex q̃bus pꝫ ꝙ ꝑfecta diſpo
ſitio q̃ eſt neceſſitãs ſimplr ad formam duo req̃rit. ſ. re
motionẽ ꝫrij. ꝛ poſitionẽ neceſſarij. Qꝫ aũt character
ſit diſpõ 2° mõ: ꝛ nõ p̃mo mõ ſatis pꝫ. Uñ ſctũs Tho.
4° ſen. diſ. 4. q. i. arti. p̃. i ſolone quarti ſic dicit. (Chara
cter eſt cã ſacr̃alis grẽ. ꝛ ꝙ quidã cũ charactere grãꝫ nõ
recipiũt eſt ex eoꝝ indiſpõne ad grãm ſuſcipienduꝫ.)
Dec ille. Itẽ. q. 3. arti. 2. queſtiũcula tertia ſic dicit. (In
baptiſmo imprimiẽ character q̃ eſt ĩmediata cã diſpo
nens ad grãm: ꝛ iõ cum fictio characterẽ nõ auferat re
cedente fictione que effectũ characteris ĩpediebat: cha
racter qui eſt pñs in aĩa incipit hẽre ſuum effectũ: ꝛ ita
baptiſmus recedẽte fictione effectũ ſuũ ↄſequiẽ.) Dec
ille. Patet ḡ ex oĩbus ſupradictis ꝙ character ẽ diſpo
ſitio ad gratiã: nõ ſolũ ex diuino hñplacito foꝛmalr ve
rũ etiã aliqualr ex nã rei ꝑ modũ cuiuſdã ↄgruẽtie: lꝫ
non ſit diſpõ ↄuertibilis ꝛ adequata ipſi gratie: nec diſ
ponat ĩmediate ꝓxime ꝛ directe ad grãm: ſed ad aliq̃s
actus q̃ nõ pñt ↄgrue exerceri ſine grã. Patꝫ ſimilr ꝙ
nõ ita ꝓbabilr poniẽ ꝙ ſola opatio exterioꝛ nãlis ſacri
ſit totalis diſpõ ad grãm cãta ꝑ ſacr̃m: ſicut de chara
ctere vel oꝛnatu cãto in aĩa: ꝛ ꝙ poſitio Aureoli nõ ita
hñ ſaluat actiuitatẽ vel cãlitatẽ ſacroꝝ reſpectu gratie
ſicut opinio nr̃a: ꝛ ↄñter p̃ma rõ ꝓ pncipali aſſumpto
ſcði pncipalis argumẽti nõ ꝓcedit. Similr nec 2ᵃ rõ
ꝓ eodẽ aſſumpto valet. Cũ eñi dicit ꝙ poſitio nr̃a non
ſaluat efficaciã ſacroꝝ niſi cũ multis ꝛ pluribus pactis
q̃ꝫ opĩo oppoſita ꝛc̃. Diciẽ ꝙ oĩa pacta q̃ poſitio nr̃a po
nit ſequũẽ ex dictis ſacre ſcripture: vel ſanctoꝝ: aut do
ctoꝝ: aut ex recta ꝛ ꝓbabili rõne. Opinio vero ꝫria ne
gat pacta ſequẽtia ex ꝓdictis: imo eſt ĩprobabilioꝛ: ꝛ mĩ
nus cõſona dictis ſanctoꝝ. Diciẽ 2° ꝙ opinio ꝫria tot
ꝛ foꝛte plura pacta hẽt ponere q̃ꝫ nr̃a. Primo nãqꝫ hẽt
ponere tale pactũ ꝙ verbo accedẽte ad elementũ diui
na virtus agit in ſuſcipiente ſacr̃m. 2°. ꝙ in caſu poſito
de tribus hoſtijs corã ſacerdote diuĩa virtus ſolũ agit
in illã ad quã dirigiẽ intẽtio ſacerdotis. 3°. ꝙ in baptiſ
mo diuina virtus non cõfert effectũ ſacri vel grãꝫ quo
uſqꝫ verboꝝ ꝓlatio ꝛ aque ablutio ſint cõplete. 4° ꝙ
hñti ablutionẽ baptiſmi diuina virtus confert grãm: ꝛ
ita tot pacta hẽt ponere opinio ꝫria ex pte diuine vir
tutis aſſiſtẽtis: quot noſtra ex pte virtutis inherẽtis ſa
cramẽti. Diciẽ 3°. ꝙ ex poſitione nr̃a nulla incõuenien
tia ſequuntur. ſicut ſupra patuit. Ex opinione aũt ꝫria
multa ſequunẽ. ſicut oñdit ſctũs Tho. in ꝓbatiõe dua
rũ vltimaꝝ ↄcluſionũ. Et ẽt ſicut ſupra ðductũ fuit. puta
ꝙ ſacr̃a nullã ſpũalẽ diſpoſitionẽ cãnt pluſq̃ꝫ ſacr̃a ve
teris legis. nec pluſq̃ꝫ aqua qua abluiẽ caput aſini. aut
oleũ quo vnguntẽ ſotulares. Et vlterius ꝙ baptiſmus
aut ↄfirmatio nõ cõfert ſuſcipienti quãcunqꝫ diſpõneꝫ
cuius ſimilis nõ ſit capax creatura irrõnalis: ꝛ multa
alia deliramẽta. ſalua reuerẽtia talr opinantiũ ex illa
opinione ſequunẽ. Diciẽ 4°. ad primã cõfirmationeꝫ
ꝙ vltime ſyllabe verboꝝ ſacr̃alium cãt effectũ ſacri: ꝛ
nõ ꝓcedentes: cuius cã ſupius dicta ꝛ aſſignata fuit: qꝛ
Nec

Qñ caracter ſit diſpõ
neceſſitãs ad
grãm: ꝛ quãdo
non.

Baptiſmus
ficte ſuſcept⁹
fictiõe recedẽ
te effectũ ſuũ
conſequitur.

tunc eſt cōpleta ſignificatio totius orationis ⁊ nō pri⁹. Nec valet qd̄ dicit̄ de nouo pacto: q2 conſimile pactuȝ hȝ ponere opinio ꝯria vt ſupra dictū eſt. Dicit̄ ergo ad 2ᵐ confirmationē ꝙ virtus collata verbis ſacralibus eſt ſubiectiue in vocibus ⁊ ſonis verboꝝ vno modo: ſȝ alio mō eſt ſubiectiue in eodē ſubō: in quo eſt vox vel ſonus. Nec valet ꝙ dr̄ qualitatē nō eſſe ſubm̄ qualitatis. De hoc. ſ. Tho. ꝺ vtutib⁹. q. i. arti. 3ᵒ. ſic dicit. (Subiectū tripl̄r comparat̄ ad accidens. Uno mō ſicut prebens ei ſuſtentamentū. nā accn̄s ꝑ ſe non ſubſiſtit: ſulcit̄ vero ꝑ ſubiectū. Alio mō ſicut po⁹ ad actū: nā accn̄ti ſubijcit̄ ſicut quedā po⁹ ſuo actui. vn̄ ⁊ accidens forma dicit̄. 3ᵒ mō ſicut cā ad effectū: nā principia ſubiecti ſunt ꝑncipia ꝑ ſe accidētis. Qn̄tū ḡ ad primū vnū accn̄s ſubiectū alterius eē nō pōt: nā cū nullū accn̄s ꝑ ſe ſubſiſtat: non pōt alteri ſuſtentamētū ꝑbere. Niſi forraſſe dicat̄ ꝙ inq̄ntū qd̄ eſt a ſubiecto ſuſtētatū aliud accn̄s ſuſtentat: ſed q̄ntū ad alia duo vnū accn̄s ſe hȝ ad aliud ꝑ modū ſubiecti: nā vnū accidens eſt in po⁹ ad alterū: ſicut diaphanū ad lucē: ⁊ ſupficies ad colorē. Unū etiā accidens pōt eſſe cā alterius vt humor ſaporis: ⁊ ꝑ hūc modū vnū accidens dicit̄ eſſe ſubiectū alterius accidētis: nō ꝙ accidens poſſit alteri accidēti ſuſtentamētuȝ ꝑbere: ſed q2 ſubiectū eſt receptiuū vnius accidētis altero mediāte. Et ꝑ hunc modū dicit̄ po⁹ aie eſſe ſubiectū habitus. nā habitus ad potentiā aie compat̄ vt actus ad potentiā: cū potentia ſit indeterminata q̄ntū eſt de ſe: ⁊ ꝑ habitū terminet̄ ad hoc vel illud. Ex ꝑncipijs ēt potentiarū habitus acq̄ſiti cāntur. Sic ḡ dicenduȝ ē potentias aie eſſe virtutuȝ ſubiecta. q2 virtus ineſt aie mediante po⁹.) Hec ille ex q̄bus pȝ ꝙ vna qualitas pōt dici ſubiectū alterius qualitatis. ¶ Ad 3ᵐ ꝑncipale negat̄ ꝑncipale aſſumptū. ſ. ꝙ inſtrā non recipiant a ꝑncipali agēte aliquā virtutē ſed ſolū motū localē. Et ad ꝓbationem dr̄ ꝙ ſimilitudo inducta de motu locali ⁊ alijs motibus valde inepte applicat̄ ad ꝓpoſitū: q2 ſimilitudo ſi debite applicet̄: falſum aſſumit vel nihil ꝯ nos cōcludit. qd̄ pȝ. Si enim intēdat ſic arguere. ſicut eſt in alijs motibus ⁊c̄. ſed in illis motib⁹ patꝫ ꝙ ſunt ad formā. forma inducta ꝑ agens vel mouēs nō agit nec expellit aliā formā effectiue: ſed ſolum formaliter. ḡ a ſimili in motu locali vbi acq̄ſitū ipſi mobili ꝑ ſuum mouens nō expellit aliud vbi ab eodē ſubiecto effectiue: ſed formal̄r: tunc rō hn̄ concludit. ſed non ꝯ nos. Iteȝ ſi arguit̄ ſic. Sicut eſt in alijs motibus ſic eſt in motu locali: ſed in alijs motibus mobile nō agit nec expellit aliud mobile effectiue: ſȝ tm̄ formal̄r. ergo in motu locali mobile nō agit nec expellit aliud mobile effectiue ſed ſolū formaliter. pȝ ꝙ ſimilitudo directe procedit ⁊ ꝯn̄a eſt bona. ſed minor eſt falſa. ſicut pȝ. q2 ignis calefacit aerē. ⁊ aer manū. iō nimirū ſi ꝯclo ſit falſa. Si vero intēdat ſic arguere. Sicut eſt in alijs motibus ⁊c̄. ſȝ in alijs motibus forma nō agit effectiue: ſed ſolum formaliter. ergo in motu locali mobile non agit effectiue ſed formal̄r. apparet ꝙ ſimilitudo falſe applicat̄: q2 in vna ꝓpoſitione comparat̄ forma ad formaȝ. ⁊ in alia mobile ad mobile. q̄ ſimilitudo nulla eſt: q2 alio mō ſe hȝ mobile ad mobile q̄ȝ forma ad formā: q̄ntum ad hō quod ē mouere vel agere vel expellere effectiue: q2 forme inherenti ⁊ nullatenus ſubſiſtēti nō cōpetit agere effectiue: ſed mobili motu locali: cuiuſmodi ē baculus vel ferra: aut aliud inſtrm̄ artis pōt ꝯpetere agere ⁊ mouere ⁊ expellere aliud corpus de loco ſuo ⁊ de ſuo vbi: non q̄dē ſolū formal̄r: imo ēt effectiue ⁊ ꝑ virtutem ipreſſam a mouēte. Un̄ hec ē expſſe mens p̄hi ⁊ ſui cō-

Agens ꝑnci pale imprimit inſtrō nō ſoluȝ motū localeȝ ſed ēt quādā ꝟtutē itētiōalē. ꝯ dē. ſ. ad 5ᵐ 3 4ᵐ.

mētatoris. 8. phyſicoꝝ pte. 82. vbi Ariſtoteles loquēs de motu ꝓiectoꝝ in aere aut aqua ſic dicit. Prim⁹ motor eſt ꝙ hoc facit. Uerbi gratia ꝙ mouet aerē aut aquā aut aliud quod natū eſt moueri ⁊ mouere: ſȝ nō debet ſimul q̄ſcere ab hoc ꝙ mouet ⁊ mouet̄. immo ceſſat moueri ab hō ꝙ mouet̄ ceſſante ei⁹ motore a motione: ⁊ poſtea remanet mouēdo. Un̄ vnū mouet aliō ſibi ſuccedēs ⁊ ꝓcedit iſtud aliud ēt hō eodem ꝓceſſu. Motus aūt illius q̄ſcit cū virtus mouēdi diminuit̄ in ſucceſſione paulatim. ⁊ vltimo ceſſat q̄n motor penultimus ꝑuenit ad hō ꝙ nihil agat: ſed ſolum mouet̄. Hec Ariſtoteles. Ubi cōmētator ſic dicit. In motu aq̄ a lapide ꝓiecto in illā videm⁹ ꝑteȝ q̄ ſequit̄ lapidē moueri vndiq3. Deinde trāſfert̄ motus ab illa pte ad pteȝ ꝯtem: deīde illa ad aliā quouſq3 ceſſet. Partes tn̄ aq̄ nō ſimul mouent̄: ſicut mouent̄ ptes figurati corporis ⁊ hō pȝ in circulis ꝙ in aqua fiūt q̄n lapides cadūt ī eā. Motus aūt harū ptiū iō q̄ſcit: q2 virtus motiua non ceſſat diminui deprimi in illis ꝑtibus q̄ mouent ſeinuicē ſucceſſiue. iō ꝙ in vltima pte nō remanet mouere ſed ſolū moueri. Hec ille. Siſr̄ dicit 3ᵒ de aīa cōmento. 65. Ex q̄bus apparet p̄ ꝙ in talib⁹ corporibus ſeinuicē mouētib⁹ puta ꝑtibus aque. vel lapide ⁊ aqua ꝑmuȝ mouēs nō mouet effectiue imediate oīa ſequētia: ſȝ ꝑmū effectiue mouet ſecūdū: ⁊ ſecūdū effectiue mouet tertiū: ⁊ non ſolū formal̄r. 2ᵒ appet q̄liō tam p̄hs q̄ȝ cōmētator ſenſerūt ꝙ in motu violēto ſecūdū mouēs hȝ a p̄ nō ſolū motū localē: q̄nimo virtutē mouēdi tertiū: ⁊ hoc idē hȝ tertiū a ſcdō: ⁊ quartū a tertio donec ꝟtus total̄r ſit diminuta in penultimo moto. 3ᵒ appet ꝙ mouens ꝑncipale tribuit ſuo inſtrō artificiali duo. ſ. motū localē ⁊ virtutē motiuā: ⁊ ꝯſiter q̄liō tota deductio huius tertij ꝑncipalis falſo innititur fundamēto: ⁊ ꝙ diſtinctio nr̄a de agēte ꝑncipali ⁊ inſtrāli ſtat in ſui veritate. Et hec ſufficiāt ad argumēta Aureoli ꝯ 3ᵃᵐ ꝯclonem. ¶ Ad argumēta ꝯ q̄rtā ꝯclonē nūc dicēdū eſt. Et quidē ad primū Durādi ꝯ eādē ꝯclonē rn̄det btūs Tho. 4ᵒ ſen. diſ. i. q. i. arti. 4ᵒ. q̄ſtiuncula 2ᵃ in ſolone q̄rti. Arguit. n. ſic. (Oē qd̄ recipit̄ in aliquo eſt in eo ꝑ modū recipiētis: ⁊ inde ē ꝙ ꝟtus ſpūalis nō pōt eē in re corpali: ſed hec ꝟtus q̄ ordinat̄ ad grām inducēdā eſt maxie ſpūalis. ḡ nō pōt eē in reb⁹ corpalib⁹.) Ecce argumētū. Seq̄t̄ rn̄ſio. (Dicēdū ē inq̄t ꝙ in re corpali nō pōt eē virtus ſpūalis ſm̄ eē cōpletū: pōt tn̄ ibi eſſe ꝑ moduȝ intētionis: ſicut in inſtrīs motis ab artifice ē ꝟtus artis: ⁊ ſermo audibilis explicā diſciplīe vt dr̄ de ſenſu ⁊ ſenſato ꝯtinet intētiones aīe quodāmodo: ⁊ ēt in motu eſt ꝟtus ſube ſepate mouētis ſm̄ p̄hos: ⁊ ſemē agit in ꝟtute aīe. vt dr̄ in. xi. de aīalib⁹.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone q̄rte q̄ſtiūcule ſic dicit. (Sicut ſe hȝ agēs ad ꝟtuteȝ activāntā ſe hȝ ad ꝯtinendū formā effect⁹: ⁊ q2 agēs inſtrāle nō hȝ virtutē agēdi vt aliquod ens cōpletū: ſed ꝑ modū itētionis: ⁊ ideo ⁊ forma itroducta ꝯtinet̄ in eo ꝑ modū intētiōis: ſicut ſunt ſpēs coloꝝ in aere a q̄bus aer nō denoīat̄ coloratus. Et hō mō grā eſt in ſacrīs: ſic in inſtrō nō cōplete q̄ntū ad q̄ttuor. Primo q2 in inſtrō nō eſt forma effectus ſm̄ cōpletā rōnē ſpēi: ſicut eſt in effectu iam cōpleto ⁊ in cā vniuoca. 2ᵒ q2 ē in eo ꝑ modū intētionis: ⁊ nō ſm̄ eē cōpletū in nā: ſicut forma effectus ē in cā ꝑncipali nō vniuoca ſm̄ pfectū eē in nā. 3ᵒ. q2 nō eſt in eo ꝑ modū intētionis q̄ſcētis: ſicut ſunt intētiones reꝝ in aīa: ſed ꝑ modū intētionis fluētis duplici fluxu quoꝝ vnus eſt de potentia in actū: ſicut ēt in mobili eſt forma q̄ eſt terminus motus: dū mouet̄: vt fluens de potētia in actū: ⁊ iter hec cadit mediū mo

Uirtus ſpūal̄ pōt eē ī re corporali nō aūt ſȝ eē incōpletū ſeu intētionale.

tus cuius virtute inſtr̄m agit. alius de agēte in patiēs
inter q̄ cadit mediū inſtr̄m: put vnū eſt mouens: ⁊ al-
terū eſt motū. 4°. q2 sacr̄m ēt inſtr̄aliter nō attingit di
recte ad gr̄az ipāz.) Hec ille. Sil'e dicit 3ª pte. q. 62. art.
4°. in ſolone primi. (Virtus inqt ſpūalis nō pōt eē in
re corporea ꝑ modū virtutis ꝑmanētis ⁊ cōplete. nihil
tn̄ ꝓhibet in corpore eſſe virtutē inſtr̄alē inq̄tū3. ſ. cor
pus pōt moueri ab aliqua ſuba ſpūali ad aliquem effe
ctum ſpūalem inducendū: ſicut ⁊ in ipſa voce ſenſibili
eſt quedā vis ſpūalis ad excitandū intell'3 hois: inquā-
tum ꝓcedit a ꝯceptiōe mentis. Et hoc mō vis ſpūalis
eſt in sacr̄is inq̄tum ordinanꝫ a deo ad aliquē effectū
ſpūalez.) Hec ille. Itē de veritate. q. 27. arti. 4. in ſolo
ne quarti ſic dicit. (Sacr̄a non opanꝫ ad gr̄az ꝑ virtu
tem ꝓprie forme: ſic enim operenꝫ vt ꝑ ſe agentia: ſed
operanꝫ ꝑ virtutē ṗncipalis agentis. ſ. dei in eis exiſtē:
q̄ quidē virtus nō h3 eſſe cōpletū in nā: ſed eſt qd incō
pletū in gn̄e entis: qđ p3 ex hoc ꝙ inſtr̄m mouet inq̄-
tum mouetꝫ. motus aūt eſt actus imꝑfectus ſm ph'm.
Vn̄ ſicut illa q̄ mouenꝫ inq̄tū ſunt iā3 quaſi in termi-
no motus aſſimilata agēti mouent ꝑ formā ꝑfectā: ita
illa q̄ mouent put ſunt in ipſo moueri mouēt ꝑ virtu-
tē incōpletā: ⁊ hmōi virtus eſt in aere ad mouendū vi-
ſum ſm ꝙ īmutatꝫ a colore parietis: vt in fieri nō vt in
facto eſſe. Vn̄ ſpēs coloris eſt in aere ꝑ modū intētio-
nis: non ꝑ modū entis ꝯpleti ſicut ſunt in pariete. Si-
militer sacr̄a operanꝫ ad gr̄am put ſunt quaſi mota a
deo ad hūc effectū. Qui quidē motus attendiꝫ ſm iſti
tutionē: ſanctificationē: ⁊ applicationē ad eū q accedit
ad sacr̄a. Vn̄ hn̄t virtutē non ꝑ modū entis cōpleti: ſ3
quaſi incōpleti: ⁊ ſic nō eſt incōueniens ꝙ vtus ſpūalis
ſit i re corporali ⁊ mal'i: ſicut ſpēs coloꝝ ſunt ſpūaliter
in aere.) Hec ille. Item ibidē3 in ſolone qrti ſic dicit.
(Virt' illa neq3 pōt dici corporea neq3 incorporea ꝓ-
prie loquēdo: corporeū enim ⁊ incorporeū ſunt dr̄ie en
tis cōpleti: ſed ꝓprie dr̄ virtus ad incorporeū ſicut etiā
motus magis dr̄ ad ens q̄ ens ⁊c̄.) Hec ille. Ex quib'
appet ꝙ in re corporea ⁊ mal'i pōt eſſe virtus ſpūalis ꝑ
modū intētionis fluentis: ⁊ ꝙ virtus q̄ eſt in sacr̄is hēt
hō eſſe fluens ⁊ intētionale: ⁊ ſic nō obſtāte ꝙ ſit ſpūa-
lis formal'r ⁊ ꝑ eēntiā nō ſolū rōne effectus ſpūalis ad
quē ordinaꝫ. tn̄ pōt informare ſubm mal'e ⁊ corporale.
Dicaꝫ 2°. ꝙ rn̄ſionē quā arguens recitat nō hēmus ne-
ceſſario ſuſtinere. puta ꝙ illa virtus ſit quedam q̄litas
formal'r ⁊ ꝑ eſſentiā extenſa ⁊ corp̄alis: nec dicaꝫ ſpūa-
lis niſi ſolū rōne ſui effectus ſpūalis: quē iſtr̄aliter cāt
in aia: q2 ſicut apparet ex ṗdictis ſenctus Tho. ponit eā
eſſe mere ſpūalē tam ꝑ eſſentiā q̄ ꝑ efficientiā. Verū-
tn̄ ṗdictā ſolonē Pe. d' palude ꝓbabil'r ſuſtinet dicēs.
Scḋm veritatē illa virtus eſt q̄litas corp̄alis eſſentia
liter ⁊ formal'r nō nata eē in ſpū vniuoce: tn̄ rō non co
git: q2 nō ſequiꝫ: eſt forma in corpore. igiꝫ ē corporalis:
q2 aia rōnalis eſt actus corporis: ⁊ tn̄ eſt non ſolū ſpūa
lis: ſed ſpūs ꝑ eſſentiā ⁊ ꝑ efficientiā: q2 h3 opationes ⁊
habitus ſpūales. Si dicaꝫ ꝙ hoc eſt q2 ipſa eſt forma
ſubalis que trahit ad ſe mām: ⁊ nō trahiꝫ a mā ⁊ nā ṗ-
cedit eſſe corporeū. Dicendū ꝙ dona ⁊ virtutes mora-
les infuſe imo ēt acq̄ſite videnꝫ eſſe ſpūales effectiue:
l3 ſint corporales ſubiectiue: q2 faciunt obedire rōni q̄
eſt ſpūalis. Et cū dr̄ ꝙ virtus ſpūalis nō pōt eſſe in cor
pore in eſſe fluēti: q2 nihil eſt ſubiectū rubedinis in trā
ſitu. ſicut rubeſcūt verecūdati. niſi ꝙ eſt eius ſubiectū
in eſſe ꝑmanenti. Si inquā ſic dicaꝫ non cogit. q2 non
eſt intētio dicere ꝙ ſit vna virtus ſpūalis q̄ poſſit ꝑma-
nere ad horā ⁊ nō diu in corpore: ſed ſicut forma ſcāni

Secūdum q̄ attendaꝫ motus sacr̄oꝝ a deo ad gr̄az.

Virtus ſpūal' q̄ ē in re corporali nō pōt ꝓprie dici cōporea vl' icorporea.

eſt in dolabra in fluxu. nō formal'r: ſed virtute ⁊ in flu-
xu nō niſi q̄diu mouetꝫ: ſic ēt character q manet in aia
eſt ēt in sacr̄o virtute ſolū q̄diu sacr̄m eſt in vſu: id eſt
in ꝯiunctione mā̄e ad formā a miniſtrāte applicate ſu
ſcipiēti. Sil'r cū dr̄ ꝙ ſicut in ſpū nō eſt corporalis vir-
tus ſubiectiue nec eſſe pōt. ſic nec econuerſo ſpūalis in
corpore. Dicēdū ꝙ ſicut virtus corporalis formal'r nō
pōt eſſe in ſpū ſubiectiue. ſic nec virtus ſpūalis formal'r
pōt eſſe in corpore ſubiectiue: niſi vt dictū eſt: ſed ſicut
virtus ſpūalis pōt agere in corpore ⁊ in corpus. ſic ecō-
uerſo virtus corporea in ſpūale ⁊ in ſpūm. Sed in hoc
eſt dr̄ia: q2 illa in ꝓpria virtute: q2 hoc eſt infra: ⁊ nō ſu
pra ſuā ſpēm: hec aūt in aliena. Itē cū dr̄ ꝙ illa virtus
non pōt eſſe corporalis: q2 agit in ſpūm. Dicendū ꝙ fal
ſum eſt. imo virtus exiſtens in corpore pōt agere in ſpi
ritū: ⁊ aliqd ſpūale ſicut fantaſma in intell'm poſſibilē
q2 ab agente vl'i ⁊ indeterminato in paſſu3 indetermi-
natū nō ſequiꝫ actio determinata niſi cōcurrēte agēte
ꝑticulari ⁊ determinato. vn̄ cum intell's agēs ſit potēs
oia facere: que poſſibilis ē potēs fieri niſi fantaſma de-
terminatū ꝯcurrat agēdo: q2 non pōt cōcurrere patien
do: nunq̄ ſequereꝫ determinata intellectio. Ite3 ſicut
fantaſma eſt motus factus a ſenſu ſm actū. ſic vr̄ intel
lectio eē mutatio facta a fantaſmate ſm actū. ⁊ ſic fal-
ſum eſt ꝙ aſſumiꝫ. Cū ēt ignis inferni agat in ſpūm: ⁊
celū in virtute dei ꝓducat aiam ſenſitiuā quā Greg. vo
cat ſpūz: q corpore regiꝫ: ⁊ cū corpore moriꝫ: ⁊ cū calor
aliqd poſſit in virtute aie: ꝙ non pōt in vtute ignis vel
alicuius inferioris. puta gn̄are carnē. iō ꝙ aliquod cor-
pus nihil poſſit plus in virtute dei q̄ quod poſſet in vir
tute ſua vel alterius corporis aut creature. nō videꝫ ꝓ-
babile. Sed verū ſit realis virtus ⁊ qualis. poſſet ima-
ginari quidē ꝙ virtus sacr̄alis ſupra virtutē nā̄e nō eſt
aliqua vna res: ſicut nec virtus in fantaſmate ꝑ quā dr̄
mouere intell'm poſſibilē in virtute intell's agentis eſt
aliqua res addita ꝓprie nā̄e: ſicut ēt virtus in celo ꝑ q̄
gn̄at viuū in vtute dei nō ē aliđ a ſua forma nāl'i. igiꝫ
ſicut deus ſm curſum nā̄e aliq̄bus corporibus ab ori-
gine ꝯſtituit vt in virtute ſua aliqd faciant qđ in virtute
ꝓpria non pnt. Sic nō eſt incōueniens ꝙ in curſu gra-
tie ſupnāliter aliq̄bus rebus in caſu hoc faciat. Qz eni3
calor calefaciat: hoc nō h3 niſi a diuina volūtate. Vn̄
qn̄ de' voluit. calor nō cōbuſſit tres pueros in camino
ignis. Si ergo deus vellet: frigus calefaceret. q̄uis enī
ad actionē ṗncipalis agentis oporteat in agēte eſſe pro
prium ṗn'' formā abſolutā: non tn̄ ad actionē inſtr̄i o3
in ea eſſe illam formā ꝑ quā ꝓducitur forma: ad quā3
ꝑtingit vt inſtr̄m. Et ſicut de creatura fit quicqd deus
vult paſſiue. ſic quicqd vult fit a creatura actiue: dū tn̄
nō excedat limites creature. Sed iſtud non videꝫ: q2
nihil agit niſi ſm ꝙ eſt in actu. Vn̄ ſicut deus non pōt
facere aliqd eſſe de nouo in actu niſi ꝑ nouā formam.
ſic nec pōt facere aliqd realiter agere qđ prius nō pote
rat niſi ꝑ nouā formā. Nec eſt ſimile de inſtr̄o cōiūcto
ſm eſſe. ſicut eſt fantaſma. quod eſt idē ſubiecto vel ſal
tem ſuppoſito cū intell'u agēte. ⁊ de sacr̄o qđ non eſt cō
iunctū deo ſm eſſe. Item nec eſt ſimile de forma celi q̄
a ṗn° habuit illā formā q̄ eſt illa virtus: ⁊ de sacr̄o qđ
de nouo incipit hr̄e illā virtutē nō vtiq3 ꝑ nihil. Nec ē
ſimile de po'' paſſiua q̄ ab alio tranſmutaꝫ ⁊ de actiua
q̄ ex ſe trāſmutat. Vn̄ nō ita facit creatura quicqd vult
de' eā facere ſine vtute addita: ſicut fit ex creatura ꝙ de'
vult ex ipſa ⁊ i ea fieri ſine additōe alicui' ꝑcipiētis illā
factionē. Itē qn̄ sacr̄m applicaꝫ: ille motus non eſt for
mal'r illa virtus q̄ cā: q2 cū ſit idē motus in iudēc ſic

Virt' corpo ſꝫ agere i ſpiritū. J dez. ſ. ad 4m.

in baptizante. eſſet eadẽ virtus in vtroqꝫ: ⁊ ꝙ nõ idem faceret: deus impediret. ſicut eadeꝫ virtus ignis fuit in camino puerorum qḋ eſt abſurdũ. Unde nihil hꝫ realẽ virtutem ad aliqḋ agendũ ad qḋ prius nõ habebat niſi capiat formã realẽ de nouo quã prius nõ habebat q̃ eſt illa virtus ꝑ eſſentiã: vel niſi ꝑ eſſentiã ipa forma fiat ꝑfectior q̃ꝫ prius ꝑ intenſionẽ ſui ipſius. ſicut forma intenſa aliqd põt qḋ nõ põt remiſſa: qḋ nõ hꝫ locũ in ſacro. vñ illa virtus nõ eſt ipſa motio ſacri put eſt a deo: ſꝫ aliqd aliud: ⁊ magis credo ꝙ alia forma: qꝛ ſi calor ꝑ eẽntiã eſt po⁹ calefactiua: qcqd hꝫ calorẽ hꝫ virtutẽ calefactiuaꝫ. vñ cũ in ludẽte ſit idẽ mot⁹ ſpecie q̄ i nõ ludẽte. vtroqꝫ a deo eẽntialr effectiue. ita eẽt ibi virtus ſicut h. qḋ nõ vr̃. Hec Petrus in forma. Ex quibus appet p̄ ꝙ virt⁹ corpalis formalr ⁊ ꝑ eẽntiã ⁊ ſubiectiue põt agere aliquẽ effectũ ſpũalem: ⁊ in paſſuꝫ ſpũale: potiſſime iſtrãliter qñ agens pncipale eſt ſpũale vel ſpũs. 2° ꝙ deductio Aureoli qua aſſerit exteriorẽ ablutionẽ vel vnctionem ſacr̃alem eẽ totã diſpõnẽ ad gratiã quã cõfert ſacramentũ baptiſmi vel cõfirmatõis. ⁊ ſic de alijs ſacramẽtis eſt vana. Uerũtñ q̃q̃ pdicta cõcluſio ſit multũ ꝓbabilis: ⁊ multa vera ad nr̃e poſitionis declarationẽ cõtineat. teneo ſicut prius. ſ. ꝙ virtus q̃ eſt in ſacr̃is inſtr̃aliter ad gratiã diſpoſitiua: ⁊ characteris vel ornatus cãtiua nõ eſt virtus corporea vel extẽſa: ſed mere ſpũalis ſicut ponit ſctũs Tho. ⁊ vt prius recitatũ eſt. ¶ Ad 2ᵐ pncipale Durãdi ridet ſanctus Tho. 4° ſen. diſ. i. q. i. arti. 4°. q̃ſtiũcula 2ᵃ in ſolone qnti vbi ſic dicit. (Sicut virtus abſoluta nõ eſt cõplete in quolibet cõgregatorum ad vnã actionẽ quã nullus ꝑ ſe ꝑficere põt: ſicut eſt de tractu nauis: ſꝫ eſt in oĩbus ſimul inq̃tũ oẽs ſunt loco vnius agẽtis: ⁊ ſic virtus in eis extr̃is ſuã retinet vnitatẽ: ita ẽt ẽ de inſtr̃is qñ vnũ nõ ſufficit: ⁊ ſic ẽtẽ in multis alijs q̃ ad ſacr̃ꝫ exigunt: qꝛ in oĩbus eſt illa virtus ſimul acceptis cõplete: in ſingulis aũt incõplete.) Hec illa. Itẽ diſ. 8. q. 2. arti. 3°. i ſolone noni ſic dic̃. (Qñ aliqḋ opus ꝑficitur pluribus inſtr̃is virtus inſtr̃alis nõ eſt cõplete in vno: ſed incomplete in vtroqꝫ: ſicut manu ⁊ pẽna ſcribit: ⁊ ſimilr cõtingit in ꝓpoſito: qꝛ virtus inſtr̃alis ad faciendũ pdictã cõuerſionẽ nõ eſt tñ in vbo vel in ſacerdote ſed in vtroqꝫ cõplete. qꝛ nec ſacerdos ſine verbo: nec verbũ ſine ſacerdote cõficere põt: ⁊ qꝛ ſacerdos eſt ſimilior pncipali agenti q̃ꝫ verbũ: qꝛ gerit eius figurã: ideo ſimplr loquẽdo ſua virtus iſtr̃alis ẽ maior ⁊ dignior. vñ ẽt ꝑmanet ⁊ ad multos hmõi effectus ſe hꝫ: virtus aũt verbi tranſit ⁊ ad ſemel tñ eſt. Sed ſm qḋ eſt potior virtus vbi inq̃tum efficit ꝓpinquior q̃ſi ſignũ ipſius: ſicut ẽt pẽna eſt ſcripture ꝓpiquior: ſꝫ manus ſcribenti.) Hec ille. Simile dicit 3ᵃ pte. q. 62. arti. 4° i ſolone q̃rti. (Sicut inqt eadẽ vis pncipalis agẽtis inſtr̃aliter inuenit in oĩbus inſtr̃is ordinatis ad effectũ put ſunt quodã ordine vnũ. ita ẽt eadẽ vis ſacr̃alis inuenit in rebus ⁊ verbis put ex verbis ⁊ reb⁹ ꝑficit vnũ ſacr̃m.) Hec ille. Similia ponit de veritate. q. 27. arti. 4° in ſolone decimi. Hãc ſoloneꝫ explicat Petrus de palude dicẽs. Põt dici ꝙ eſt eadẽ virtus in ſpecie in rebus: in miniſtro: ⁊ in verbis: qꝛ lꝫ ꝓprium accidẽs hẽat vnã propriã potentiã receptiuã: tñ accñs nõ ꝓpriuꝫ nõ opꝫ non ſolũ hẽre remotã: ſicut eadẽ albedo ſpecie eſt in cigno ⁊ niue: nec ẽt imediatã cum lux ſit in celo ⁊ in aere. ⁊ non ſit eadẽ diaphaneitas ſpẽ hic ⁊ ibi. ſaltem de accidente ſupnãli certũ eſt hoc: qꝛ nõ eſt eiuſdẽ ſpeciei gr̃a ⁊ ſue potentie cum ſubã angeli ⁊ ſuis potentijs per eandẽ rõnem: qꝛ ſi ſunt idẽ ꝙ eſſentia. certũ eſt ꝙ eẽntie differunt ſpecie. Si vero differũt. tunc differũt potẽtia ſuſceptiua: ⁊ ꝯñter ꝓprietates nãles: ⁊ tñ cõſtat ꝙ virtutes infuſe vie ⁊ patrie nõ differũt ſpecie in hoib⁹ ⁊ angelis: alias nõ poſſent equari hoies angelis. Unde cũ virtus q̃ eſt in ſacr̃is ſit ſupernãlis: nihil ꝓhibet ipſam eſſe eiuſdem rõnis ⁊ in diuerſis cõcurrentibus ad ſacr̃m: q̃uis differãt ſpecie vt gr̃e. Similiter põt dici ꝙ ſunt diuerſarum rõnum. Nec obſtat ꝙ hñt vnum effectum: qꝛ ſicut cõueniunt quattuor elementa ad vnum mixtũ: ⁊ qualitates pme ad medias. ſic multa ⁊ diuerſa inſtr̃a cõcurrunt ad vnũ effectũ: ſicut hic. Una eniꝫ conſtellatio q̃ ꝓducit vnũ effectũ eſt ex cõcurſu diuerſarũ virtutum ⁊ in eodeꝫ gr̃e cauſe. Tñ põt dici ꝙ nõ eſt virtus in miniſtro niſi inq̃tum adhibet res virtutem hñtes. niſi in ſolo xp̃o qui ſine rebus hoc poterat: ⁊ ideo in eo erat eadẽ virtus que in rebus ⁊ maior tñ virtus eſt in miniſtro q̃ꝫ ſpãliter ſacr̃m requirit q̃ eſt alterius rõnis. ſicut character ſacerdotalis in vnctiõe. pnĩa ⁊ eucharistia: ⁊ epiſcopalis in cõfirmatione ⁊ ordine. lꝫ iſta cã mediate agat. Eſt ergo virtus non oĩbus q̃ ſunt de eẽntia ſacr̃i: qꝛ in baptiſmo nõ eſt virtus in miniſtro plus q̃ꝫ in hoie adhibente ignem ad cõburendũ domũ nec eſt in ſuſcipiente qui ꝑ nãm eſt ſuſceptiuus: ſed eſt in verbis ⁊ in aqua. In cõfirmatione autẽ eſt virtus in miniſtro. ſ. character epalis. ⁊ in verbis ⁊ in mã. Et ſimiliter in ordine. In ſuſcipiente aũt ẽ potentia paſſiua character baptiſmalis. In pnĩa tota virtus eſt in miniſtro. ⁊ in vbis abſolutionis po⁹ receptiua: vt prius ẽ character baptiſmalis non cõfeſſio: qꝛ eſſe deſinit qñ incipit abſolutio. Poteſt tñ dici in ſatiſfactione: put eſt a ſacerdote iniũcta: eſſe virtuteꝫ. Sed hoc non videt. qꝛ vna pars ſatiſfactionis eſt elemoſina q̃ cõſiſtit in agendo in aliud: nõ in recipiẽdo. In extrema vnctione ſimiliter in miniſtro verbis ⁊ vnctione ⁊ oleo eſt potẽtia receptiua character baptiſmalis. In mr̃imonio aũt eſt vna potẽtia receptiua ẽt in nõ baptizato: ſi eſt verũ ſacramentũ. Sed tñ forte lꝫ ſit verum mr̃imoniũ ſine charactere baptiſmali. nõ eſt verum ſacr̃m: cũ baptiſmus ſit ianua ſacrorum: ſed virtus eſt in forma q̃ fit ꝑ verba vel aliqua ſigna: ita ꝙ cũ h ſacr̃m ꝯſiſtat in ſuſcipiẽdo. nõ in agendo vba viri cãnt in muliere illã diſpõnẽ ⁊ econuerſo. In eucharistia vero ẽ virtus in vbis ⁊ mã ⁊ miniſtro ad cõuerſionẽ: ſed virt⁹ imediate diſpoſitiua ad grãm eſt in ſolis ſpẽbus poſt ꝯſecrationẽ. Unde virt⁹ ſacr̃alis qñqꝫ eſt in ſola forma ſic mr̃imonio. Qñqꝫ in ſola mã ſicut poſt ꝯſecrationẽ remanet in ſpẽb⁹ virt⁹ diſponẽs ad grãm ſuſcipiẽtẽ. Qñqꝫ eſt in ſola forma ⁊ miniſtro. ſicut in pnĩa. Qñqꝫ in forma ⁊ mã ⁊ miniſtro ſicut in alijs. niſi qñ ex cõmiſſione Pape alius cõfirmat vel ordinat: tũc. n. cõmiſſio Pape nõ põt realẽ virtutem in cõmiſſario cãre. Hec Petrus in forma. Ex qb⁹ pꝫ ſolutio ad argᵐ in pte. Cũ aũt dicit arguẽs ꝙ ille diuerſe virtutes eẽnt icõplete ⁊c. pꝫ ex ſupradictis: ꝙ vbi agẽs pncipale agit ꝑ vnicũ inſtr̃m: tũc virtus iſtr̃alis cõpleta ⁊ totalis põt eſſe in illo inſtr̃o ſimplex ⁊ nõ cõpoſita ex ptib⁹ diuerſarum rõnũ: ſed vbi ꝯcurrũt diuerſa inſtr̃a opꝫ totalẽ virtutẽ cõponi ex ptibus diuerſarum rõnum ⁊ ex multis virtutibus incõpletis. Sic aũt eſt in ſacr̃is. ideo argᵐ non valet. ¶ Ad 3ᵐ principale patuit ſuperius in ſolonibus argumẽtorum Scoti ⁊ Aureoli ꝯ ꝯcloñẽ tertiã qd dicẽdũ. ꝯcedit. n. ꝙ virtus forme vbalis eſt in vltia ſyllaba in ordine tñ ad pcedẽtes: qꝛ tũc cõplet ſignificatio orõnis ⁊ nõ prius. Nec valet qḋ adducit de vltima gutta aque ⁊c. Dicit eni ꝙ ſola illa aqua baptiſmalis hꝫ virtutẽ ſacr̃alẽ q̃ tãgit corpus baptizati in vltio inſtãti ꝓlatiõis vborum: qꝛ forme nõ prius agit q̃ꝫ mã. nec

Qualr virt⁹ ſacr̃alis ſit in diuerſis ptinẽtib⁹ ad ſingula ſacr̃a.

In ſacro baptiſmi ſimul opꝫ eē ꝓlatio verboꝝ ⁊ ablatio corpoꝝ.

ecōtra: ſed forma ⁊ mā ſimul agunt ⁊ nō vnū ſine alio.
ideo opꝫ ꝙ ſimul ꝓferanť verba: ⁊ corpus abluať. De
predictis ſanctus Tho. de veritate. q. 27. arti. 4. in ſolu
tiōe decimi ſic dicit. (Quedā ſacrā ſunt in qbus reqriť
mā ſanctificata: ſicut in extrema vnctione ⁊ cōfirma-
tiōe. quedā vero ſunt in qbus nō reqriť de neceſſitate
ſacri. In oībus ergo veꝝ eſt ꝙ virtus ſacri non cōſiſtit
in mā tm̄. ſed in mā ⁊ forma ſimul: que duo ſunt vnuꝫ
ſacrm̄. Unde q̄ñcunqꝫ applicetť mā ſacri ad hoīeꝫ ſi-
ne debita forma verboꝝ: ⁊ alijs q̄ ad hoc reqrunť. non
ſequiť ſacri effectus. Sed in ſacris que indigent mate
ria ſanctificata manet vtus ſacri in mā poſt vſuꝫ ſacri

In mā nō ſā ctificata vtus ſacrālis non remanet poſt vſum ſacri.

partialiter: lꝫ non ꝯplete. In ſacris vero q̄ non indigēt
mā ſanctificata: nihil remanet poſt ſacri vſum. Unde
aqua in qua celebratus eſt baptiſmus nihil plus hēt q̄
alia aqua: niſi forte ꝓpter ꝑmixtioneꝫ criſmatis. qđ tn̄
non eſt de neceſſitate ſacri. Nec hͦ eſt inconueniens vt
virtus illa ſtatiꝫ ceſſet: qꝛ virtus illa ſe hꝫ vt in fieri exi
ſtens ⁊ in moueri: ⁊ hmōi ceſſant ceſſante motiōe mo-
uentis: ſtatim enim qñ mouens ceſſat mouere: ⁊ mobi
le ceſſat moueri.) Hec ille. ¶ Ad 4ᵐ ꝑncipale diciť ꝙ
maioꝛ vl̄iter intellecta falſa eſt: non enim opꝫ inſtrm̄
agere nāliter aliquā actionē: ⁊ virtute ꝓpria circa quā
cunqꝫ mām circa quā agit ſupnāliter ⁊ in virtute alte-
rius: ſufficit enim ꝙ agat ſuā nālem actioneꝫ circa idē
ſuppoſitū: ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito. Aqua enim agit circa ho
minē nāliter ⁊ ſupernāliter: ⁊ in virtute ꝓpria: ⁊ in vir-
tute dei: non tn̄ opꝫ ꝙ in virtute ꝓpria agat circa illaꝫ
ptē hoīs circa quā agit in vtute dei. ſ. circa aīaꝫ. Hāc ſo
lutionē dat ſanctus Tho. de veritate vbi ſupra in ſolu
tione. xi. qđ eſt tale. (Agēs ꝑſtantius eſt patiēte. Unde
Aug⁹ ꝓbat. l2. ſup Geñ. ad lr̄am ꝙ corpus non impri-
mit in aīam ſimilitudines quibus cognoſcit. Sed magis
eſt remotū vt corpus non ꝯiunctū aīe cauſet in aīa for
mā gratie ſupernālem q̄ ꝙ corpus ꝯiunctum vel vni
tum cauſet in ea effectū nālē. g̃ nullo modo vr̄ poſſibi
le ꝙ hmōi corꝑalia elemēta q̄ ſūt i ſacris ſint cā gr̄e.)
Ecce argᵐ. Sequiť rn̄ſio. (Dicēdū inquit ꝙ q̄uis cor-
poꝛale elementū ſit ignobilius aīa: ⁊ ꝓpter hoc nō poſ-
ſet aliqd efficere in aīa virtute ꝓprie nature: poteſt tn̄
aliquid efficere in aīa ꝑut eſt inſtrm̄ agēs virtute diui
na.) Hec ille. Itē. 17. arguit ſic. (In oī inſtrō reqriť
ſua nālis actio q̄ aliqd cōferat ad effectū intentū a ꝑn
cipali agente: ſed mālis elementi nālis actio nihil face
re videť ad effectū gratie quē deus in aīa efficere intē-
dit: ablutio enim non magis de prope reſpicit animaꝫ
q̄ ipſa aqua in baptiſmo. g̃ hmōi ſacrā non operantur
ad grām per modū inſtri.) Ecce argᵐ. Sequiť rn̄ſio.
Dicendū inquit ꝙ actio nālis mālis inſtrumenti adiu
uat ad effectum ſacri inq̄ꝫtum ꝑ eaꝫ ſacrm̄ applicatur
ſuſcipienti: ⁊ inq̄ꝫtum ſacri ſignificatio ꝑ actionē predi
ctam cōpleť: ſicut ſignificatio baptiſmi ꝑ ablutionē.)
Hec ille. Ex quo pꝫ falſitas maioris argumēti ꝑncipa-
lis: non enim opꝫ oē inſtrm̄ ſua nāli actione attingere
omne illud qđ attingit in virtute agentis ꝑncipalis: ſed
ſufficit ꝙ attingat idē ſuppoſitū alia duplici actione: ſi-
ue ſm eandē partem: ſiue ſm aliam ⁊ aliam. De rn̄ſio
ne vero quā arguēs recitat non eſt curandū: nec opꝫ il
lam neceſſario ſuſtinere. lꝫ Petrus de palude eandeꝫ
videať ponere. Ait enim ſic. Corpus qđ exterius attin-
git cōpoſitum agit eo mediante ēt in partē ſeparatam
actionē quā ſequiť paſſio: q̄ eſt ſalus ⁊ ꝑfectio: qꝛ intel-
lectus intelligit corpus ꝑ contactum ſenſatum: ⁊ volū-
tas inde gaudet aut dolet: ſed actioneꝫ cuius paſſio ſit
que magis facta abijcit a ſubā non. Tum qꝛ aīa illius

capax non eſt: tum qꝛ aīa vnitur corpori ꝓpter ſui per-
fectionem: ⁊ non ꝓpter ſui corruptionem. Et ſimilr̄ ſa
cramentū ꝑ corpus quod attingit agit in intellectū cha
racterem q eſt ſalus ⁊ ꝑfectio: ⁊ non aliquid aliud. Hec
Petrus. Nec militat ꝯ eum replica Durandi. Nā Pe
trus negaret minorem illius. ſ. ꝙ aīa vt eſt ſuſceptiua
characteris nō cōicat cōpoſito vel corpori in aliqua cō
ditione ꝑtinente ad cōpoſitū ⁊c. hoc enim falſuꝫ eſt: qꝛ
tam ſpēs q̄ corpus cōicant in iſta conditione que eſt
poſſe pati paſſione q̄ eſt ſalus ⁊ ꝑfectio: ſicut pꝫ de intel-
lectione ⁊ ſenſatione. Itē rn̄ſio Petri non dicit ꝙ vl̄i-
ter qcquid agit in cōpoſitum agat in quālibet partē cō
poſiti: ſed ꝙ illud quod agit in corpus pōt mediāte cor
pore in aīam ⁊ in eius potentias q̄ꝫcūqꝫ abiectas ac-
tione ꝑfectiua nihil abijciente. Itē ꝑdictam ſolutioneꝫ
cōfirmat Petrus infirmādo rōnem Durādi. ꝓbando
ſcꝫ ꝙ corpus poſſit agere in aīam vt inſtrm̄ dei. ⁊ hoc
ſic. Non minus pōt corpus vt inſtrꝫ diuine miſericor
die q̄ iuſtitie: ſed ignis purgatorij vel inferni ꝓpter hͦ
hꝫ vim affligendi ſpūm. ergo ſacrm̄ iuſtificandi. Nec
valet ſolutio diſtinguens de actione īmiſſiua ⁊ detenti-
ua: ꝙ. ſ. corpus pōt agere in ſpūm detinendo: non auteꝫ
īmittendo: qꝛ ſicut ſupra nām corporis eſt aliqd īmit-
tere in ſpūm: ſic ſpūm detinere. ⁊ plus qꝛ in īmittendo
corpus preualet ſpūi creato: qꝛ oē corpus hꝫ aliquā vir
tutē īmiſſiuam alicuius forme realis: ſpūs aūt nullā: ſꝫ
in mouēdo localr̄ vel detinendo in loco ſpūs preualet
corpori qđ ſibi obedit ad nutū in motu ⁊ quiete. Nec ē
ꝯ nām ſpūs recipere: ſicut detineri inuitum in loco. Si
igiť corpus inq̄ꝫtum eſt inſtrm̄ diuine iuſtitie pōt ſpm̄
detinere in loco: multo magis inq̄ꝫtum eſt inſtrm̄ diui
ne miſericordie pōt in ſpm̄ immittere. Itē pt̄ dici ꝙ ſi
corpus ſeparatū nihil īmittit in ſpm̄. nihilominus cor-
pus cōiunctum ſm eſſe īmittere pōt. Sicut econuerſo
ſpūs ſeparatus non immittit formā. nec īmediate mo-
uet ad formā: dico ſpūs creatus: ad nullam enim voli-
tioneꝫ angeli ſequitur īmediate calefactio vel affectio
aut paſſio quecūqꝫ in corpore humano ſine motu loca
li. Spūs aūt coniunctus corpori immittit formam: qꝛ
ad ſolam volitionem aīe coniuncte ſine omni motu lo
cali ſequiť affectio paſſio alteratio i appetitu ſenſitiuo.
ergo ſimiliter econuerſo. maxime qꝛ totus homo qui ē
preſtantioꝛ qualibet ſui pte mouet vnam per aliā: ⁊ ſic
mouens principale eſt nobilius moto: non oportet aūt
de inſtrumentali: ſicut animal per potentiam gn̄atiuā
generat potentiā ſenſitiuam que eſt nobilioꝛ. Si auteꝫ
dicatur ꝙ potentia actiua ſm ꝙ hmōi eſt nobilioꝛ paſ
ſiua. dicendū ꝙ hoc eſt bene veruꝫ: lꝫ non ſimpliciter
ſemꝑ. qꝛ ſenſus exterioꝛ ſm ꝙ hꝫ actu ſpēm quā inte-
rioꝛ habet tn̄ in potentia eſt nobilioꝛ. ⁊ ſic mouet illuꝫ.
Et ſimiliter potentia calefactiua reſpectu tactus eſt ac
tiua: ⁊ tn̄ eſt ignobilioꝛ ſimplr̄: ſed nobilioꝛ ſm quid. qꝛ
hꝫ virtute illud quod habet tactus in potentia. Et tunc
dicam ꝙ corpus mouet a ſacro ſm qualitatem corpo-
ralem quā hꝫ in potentia: ⁊ ſenſibile in virtute nāli in-
tellectus agentis mouet intellm̄ ad ſpēm. In virtute
aūt ſupernāli ſacrāli mouet ad characterē vel ornatū.
intellꝰ aūt agens eſt nobilioꝛ oī potentia aīe ſm cōem
opinionē. Item cū vnus ſpūs agit in aliū ſaltē illumi
nando pōt cōicari corpori ſupernāliter qđ agat in ſpm̄
vt videtur ita ꝙ afflictio ⁊ doloꝛ qui poſitiue eſt in dā-
natis ſit effectiue licet inſtrumentaliter ⁊ ſupnaturali-
ter ab igne. Item cum ignis ſit natus cauſare doloreꝫ
in ſpū cōiuncto: lꝫ mediante corpore. pōt ei deus cōfer-
re. vt ſine tali medio agat: qꝛ in virtute dei nō minꝰ po-
teſt q̄

teſt q̄ poterat in virtute intellectus agentis: ⁊ ſic in virtute dei pōt ſine corpore medio: qḋ de ſe non poterat ſine illo. Et ſic in inferno eſt imiſſior non ſolū detentio. Hec Petrus. Ex q̄bus pʒ ꝙ vtraqʒ premiſſarū q̄rti pn̄cipalis Durandi pōt rōnabilr̄ negari. Uerū͞m in dicta ſolōne ſunt aliqua dubia: puta ꝙ aīa per ſuā volitionē poſſit imediate alterare corpus ſibi ꝯiunctū non precedēte nec mediante motu locali cordis: ⁊ q̄dā alia ꝯtinet dubia: ⁊ ꝯ opōnē ſci Tho. ¶ Ad. 5m. pn̄lē dr̄ pmo ꝙ falſum aſſumit in hoc ꝙ dicit de inſtrō localiter moto: quia ſicut oſſum fuit ſuperius ex dictis phi. 8°. phyſi. ⁊ ſui cōmentatoris: mouens localr̄ violente non ſolū cauſat in mobili motū localē: imo ēt virtutē motiuaʒ ſicut pʒ in motu pięctoꝝ: ⁊ in motu partiū aque poſt pięctionē lapidis in eā: q2 ſicut dicūt tā phs q̄ cōmētator in talib⁹ aliqd poſtq̄ ceſſauit mouere adhuc mouet ⁊ hʒ virtutē mouēdi. Igit̄ ſm eoꝝ intentionē aliud eſt v̄tus motiua q̄ motus localis: cū vnū ipſoꝝ deſinat eſſe: alio remanente. Qḋ ēt in talibus inſtr̄is recipiat̄ nō ſolū motus localis: verū etiā forma artificiati: ⁊ virtus artificis aliq̄ mō teſtant̄ phi. vn̄ Alber. in ſuo p̊ lib. de itellectu ⁊ intelligibili tractatu p̊ ca°. 4°. ſic dicit. ¶ Forma artis q̄ eſt in mēte artificis hāc exequit̄ manus: ⁊ cadit in iſtr̄ʒ: ⁊ hanc ſuſcipit ferruʒ que ꝓportionalr̄ in oībus illis eſt eadē. Sed tn̄ eſt magis determinata ad mām in manu q̄ in mente: ⁊ iterū in malleo q̄ in manu. Maxie autē in ferro eſt determinata: eo ꝙ ferꝝ nāliter ſuſcipit eā.) Hec ille. Itē in. xi. metha. tractatu. 2°. ca°. 33°. ſilr̄ dicit. ⁊ in multis alijs locis. Cū aūt dicit arguens ꝙ p motuʒ localē nulla forma acq̄rit̄ mobili. Dr̄ ꝙ hoc eſt falſuʒ: q2 per talē motū acq̄rit̄ forma de p̄dicamēto vbi non ſolū locus exterior: alias talis motus nō eēt ſubiectiue in mobili: ſʒ in corpore locāte mobile. Rurſus p motū localē q̄nqʒ acquirit̄ grauitas actualis vel īpetus: ſicut pʒ: q2 graue deſcēdens de alto ꝯtinue velocitat motuʒ ſuū. Et iterū nos nō dicimus ꝙ forma artis vel virtus acq̄rat̄ inſtrō p motū localē: ſʒ ſil' cum motu locali per quēdā influxū artis in manū ⁊ in inſtr̄a: qui q̄dē influxus nō eſt ꝓprie motus: aut trāſmutatio phica. vn̄ ſcūs Tho. de po° dei. q. 5. ar. 8. ſic dicit. ¶ Corpus hʒ duplicē actionē. Unā quidē ſm ꝓprietatē corporis: vt. ſ. agat p motū: hoc enī eſt ꝓpriū corporis: vt motū moueat ⁊ agat. Aliā aūt hʒ actionē ſm ꝙ attingit ad ordinē ſubſtātiarū ſeparataꝝ: ⁊ participat aliqd de mō ipſaꝝ: ſicut nāe īferiores ꝯſueuerunt aliqd participare de ꝓpria nā ſuperioris: vt apparet in q̄buſdā aīalibus que pticipāt aliq̄ ſilitudinē prudētie: que eſt ꝓpria hoīs. Hec āt eſt actio corpis q̄ nō eſt ad trāſmutatōeʒ māe: ſʒ ad quādā diffuſionē ſilitudinis forme in medio ſm ſilitudinē ſpūalis itentionis q̄ recipit̄ de re in ſenſu vel in intellectu: ⁊ hoc mō ſol illuminat aerē. ⁊ color multiplicat ſpēm ſuaʒ in medio.) Hec ille. Ex q̄bus pʒ ꝙ corp⁹ aliqd participat de mō actionis ſubaꝝ ſeparatarū diffundēdo ſine trāſmutatiōe ſuā ſilitudinē in aliud corpus. Nō ergo eſt iconueniēs: ſi aīa humana q̄ vicinior ē ſubſtātijs ſeparatis ſcḋm nature ordinē participat illum moduʒ agendi ⁊ influēdi: vt. ſ. intentionem ſue forme influat mēbris: ⁊ mediantibus mēbris īfluat inſtr̄is: ⁊ materie exteriori intentionē forme artis. Dr̄. 2°. pn̄cipalr̄ ꝙ illud quod dicit arguēs de inſtrō. 2°. mō dicto manifeſte falſuʒ eſt. Nā agens primariū videmus influere in ſecūdariū ſiue ſit ꝯiunctū ſiue ſeparatū. Et de ſeparato pʒ. Nā celū influit lumen ⁊ virtutē actiuā corpibus īferiorib⁹. Magnes influit virtutē ferro ita vt ferrū confricatū vel tactū a magnete hēat virtutē trahēdi aliud ferrū. Senſibilia iprimūt medijs virtutē imutādi ſenſum. Aial iprimit virtutē formatiuā ſemini: ⁊ ſilr̄ planta grano. De p̄dictis ſcūs Tho. de po° dei. q. 3. ar. 7. ſic dic̄. ¶ Scḋʒ ordinē cauſaꝝ inuenimus eē ordinē effectuuʒ: qḋ neceſſe eſt ꝓp ſilitudinē effect⁹ ⁊ cāe. Nec cā. 2°. pōt in effectū p̊me p virtutē ꝓpriā: q̄uis ſit inſtr̄m p̊me cauſe reſpectu illi⁹ effectus. Inſtr̄m eni eſt cā quodāmō effectus pn̄cipalis cāe: non p formā vel virtutē ꝓpriā: ſʒ inq̄tū pticipat aliqd de v̄tute pn̄lis cauſe p modū eius: ſicut dolabra non eſt cā rei artificiate p formā vel virtutē ꝓpriā: ſʒ per virtutē artificis a quo mouet̄: ⁊ eā quoq̄ mō participat: vn̄ 4° mō vnū eſt cā actionis alterius: ſicut pn̄cipale eſt cā actionis inſtr̄i. Et hoc mō etiā opʒ dicere: ꝙ deus eſt cā oīs actionis rei nālis. Quanto. n. aliq̄ cā eſt altior: tanto eſt cōior ⁊ efficacior: ⁊ q̄to eſt efficacior tāto ꝓfundius ingreditur effectuʒ: ⁊ de remotiori po͡a ipſuʒ reducit ad actū. In q̄libet aūt re nāli inuenimus ꝙ eſt ens: ⁊ ꝙ eſt res nālis: ⁊ ꝙ eſt talis vel talis nāe. Quoꝝ primū cōe ē oībus entib⁹. 2m. oībus reb⁹ nālib⁹. 3m. oīb⁹ exñtibus in vna ſpē. ⁊ 4m ſi addamus accn̄a ē ꝓpriū huic īdiuiduo. Hoc ergo īdiuiduū agēdo nō pōt ꝯſtituere aliud in ſilī ſpē: niſi put ē inſtrʒ illi⁹ cauſe q̄ reſpicit totā ſpēm: ⁊ vlterius totū eſſe nāe īferioris. Et ꝓp hoc nihil agit ad ſpēʒ in iſtis īferiorib⁹ niſi p virtutē corpis celeſtis: nec aliqd agit ad eē niſi p v̄tute dei. Ipm. n. eſſe eſt cōiſſimus effectus p̊mus ⁊ intimior oīb⁹ alijs effectibus: ⁊ iō ſolo deo cōpetit ſm virtutē ꝓpriā talis effectus. vn̄ vt dr̄ in lib. de cauſis. intelligētia nō dat eē niſi put eſt in ea virtus dina. Sic ergo de⁹ eſt cā cuiuſlibet actionis put q̄libet agēs eſt inſtr̄m dīne v̄tutis operātis. Sic ergo ſi ꝯſideremus ſuppoſita agentia: q̄libet agēs pticulare eſt imediatū ad ſuū effectū. Si vō ꝯſiderem⁹ v̄tuteʒ q̄ fit actio ſic virtus ſupioris cāe erit imediatior effectui q̄ v̄tus īferioris. Nā virtus īferior nō ꝯiungit̄ effectui niſi p virtutē ſupioris. vn̄ dr̄ in lib. de cauſis ꝙ v̄tus cauſe p̊ͤ p̊mas īfluit in cauſatū: ⁊ vehemēti⁹ igredit̄ in ipm. Sic ergo opʒ v̄tutē dinā adeſſe cuilibʒ rei agēti ſicut v̄tutē corporis celeſtis adeſſe cuilibet corpi elemētari agēti: ſʒ in h̄ differt: q2 vbicūqʒ eſt v̄tus dina eſt eēntia dina: nō aūt eēntia corpis celeſtis ē: vbicūqʒ ē ſua v̄tus. Et iterū de⁹ eſt ſua v̄tus: nō āt corpus celeſte. Et iō pōt dici ꝙ de⁹ in q̄libʒ re nāli operet̄ inq̄tū ei⁹ virtute q̄libet res īdiget ad agēdū: nō aūt pōt ꝓprie dici ꝙ celū ſp agat in corpe elementari: ſʒ eius virtute corpus elemētare agat. ⁊c.) Hec ille. Itē in ſolōne ſeptimi ſic dicit. ¶ Uirtus nālis q̄ eſt ī reb⁹ nālib⁹ in ſua inſtōne collata ineſt eis vt q̄daʒ formā hñs eē ratū ⁊ firmū in nā: ſʒ illud qḋ a deo fit in re nāli quo actualr̄ agit ē vt itentio ſola hñs q̄ddaʒ eſſe incōpletū p modū: quo colores ſunt in aere. Sicut igit̄ ſecuri p artē dari potuit acumē vt eēt forma in ea pmanens: nō āt dari potuit ꝙ vis artis eēt in ea q̄dā forma pmanens: niſi hēret intellectū: ita rei nāli potuit cōferri virtus ꝓpria: vt forma in ipſa pmanens: nō aūt vis qua agit ad eē vt inſtr̄m prime cauſe: niſi daretur ei ꝙ eſſet vniuerſale eſſendi prin̄m. Nec iterū virtuti nāli cōferri potuit vt moueret ſeipſaʒ: nec vt ꝯſeruaret ſe in eſſe. vn̄ pʒ ꝙ ſicut inſtrō artificis conferri non potuit ꝙ operaretur abſqʒ motu artis: ita rei nāli conferri non potuit ꝙ operaretur abſqʒ operatione diuina.) Hec ille. Ex q̄bus patet ꝙ agentia naturalia inferiora preter ꝓprias virtutes naturales accipiunt virtutem actiuam inſtrumentalē ⁊ a deo et a corpore celeſti. Simile ponit p̊ma pte. q. 15. arti. 2°. in ſolutione ſecūdi: vbi dicit. ¶ Quecqd in iſtis inferioribus generatur mouet ad ſpēm ſicut inſtr̄ʒ corporis celeſtis ſm ꝙ dicitur. 2°. phyſi. ꝙ ſol ⁊ homo

Corpus hʒ duplicē actionem.

Lec. 9ª.

Lec. prima.

T.c.26.

generant hoīem. Item. q. 66. ar. 3°. in ſolōne ſecundi ſic
dicit. (Celū empyreū īfluit ī primū celū qḋ mouet nō
aliqd tranſiens ⁊ adueniēs per motū: ſʒ aliqd fixū ⁊ ſta
bile: puta virtutē cōtinendi ⁊ cauſandi: vel aliqd hōi ad
dignitatē ptinēs.) Itē de po° dei. q. 5. ar. 8. poſtq̄ diſtin
xit de duplici actiōe corpis de qua ſupra dictū ē ſubdit.
(Utreqʒ aūt modus actiōis in iſtis īferioribus cauſat
ex corporibus celeſtib°. Nā ignis calore ſuo trāſmutat
mām ex virtute corporis celeſtis. Et corpa viſibilia mul
tiplicant ſuas ſpēs in medio virtute luminis: cui° fons ē
in celeſti corpore. Unī ſi vtraqʒ actio corpis celeſtis ceſ
ſaret: nulla actio in iſtis īferiorib° remaneret: ſʒ ceſſante
motu celi ceſſabit prima actio: ſʒ non ſcḋa: ⁊ iō ceſſante
motu celi erit quedā actio in iſtis īferioribus illumina-
tionis ⁊ īmutatiōis medij a ſenſibilib°: nō aūt actio per
quā trāſmutat mā: quā ſeqt gnātio ⁊ corruptio.) Hec
ille. Qr aūt magnes īfluat virtutē motiuā ferro teſtat
Cōmentator. 7°. phyſi. cōmento. 10°. vbi ſic dicit. Attra-
ctio aūt in qua attrahēs eſt quieſcens: ⁊ attractū eſt motū
nō eſt attractio in rei veritate: ſed attractū mouet ex ſe
ad attrahens: vt pficiat ſe vt lapis mouet ad inferius: ⁊
ignis ad ſuperius: ⁊ ſilr opʒ hoc itelligere de motu ferri
ad magnetē: ⁊ alimēti ad mēbꝝ: verbi grā: de motu ſan
guinis ad ſuperiora corpis: ⁊ ſilr nutrimēti arboris ad
ſuperiora: ſʒ eſt dñia inter illa: ⁊ illa q̄ mouent ad locuʒ
pprium: qm̄ illa mouent ad locū: ſiue fuerit propinquus
aut remotus. Nutrimēta vō non mouent ad nutriēdū
niſi cū fuerint in aliq̄ diſpōne determinata. Et ſilr ferꝝ
non mouet ad magnetē niſi cū fuerit in aliq̄ q̄litate de
magnete. et iō magnes qn̄ fricat cum alio amittit vir-
tutē. Nā ferrū tūc non acqrit de lapide in illa diſpōne
q̄litatē per quā innatū eſt p ſe ferri ad lapidē: ⁊ hoc ma
nifeſtū eſt in cacabo: qḋ attrahit paleas qn̄ caleſit: ergo
modus ille motiōis ſi dicat attractio nō intēdebat ab
Ariſt. in hoc noīe attractio cū colloceṫ in eis q̄ mouent
ex ſe. Hec Cōmentator. Ex quo pʒ q ſm eum iō ferrū
mouet ad lapidē illū: qꝛ lapis ille īprimit ferro aliq̄ q̄-
litatē ⁊ virtutē motiuā. Itē q aīal vel planta īprimat
ſemini ſuā virtutē teſtat ſcūs Tho. de po° dei. q. 3. arti.
9°. vbi ſic dicit. (In ſemine a pn° ſue deciſiōis nō ē aīa:
ſʒ virtus aīe: que fundat in ſpū qḋ in ſemine ptinet: qḋ
de nā ſui ſpumoſuʒ eſt: ⁊ p ꝯñs corpalis ſpūs ꝯtentiuū.
Iſta aūt virtus agit diſponēdo mām ⁊ formādo ad ſuc
ceſſionē aīe ⁊c.) Itē arti. 11. in ſolone quīti ſic dicit. (In-
ſtrm intelligit moueri a pn° agente q̄diu retinet virtu
tē a pn° agente īpreſſam: vñ ſagitta tādiu mouet a ſa-
gittante q̄diu manet vis īpulſiue pꝓicientis: ſicut etiaʒ
gnātū tādiu mouet a gnante in grauibus ⁊ leuibus q̄-
diu retinet formā traditā ſibi a gnante: vñ ⁊ ſemē tam
diu itelligit moueri ab aīa gnantis q̄diu remanet vir-
tus īpreſſa ab aīa: lʒ corporalr ſit diuiſuʒ. Opʒ aūt mo-
uens ⁊ motū eſſe ſil' q̄tum ad pn° motus: nō tñ quātū
ad totū motū: vt pʒ in pꝓiectis.) Hec ille. Itē prima pte
q. 118. ar. p. in ſolone tertij ſic dicit. (Illa vis actiua q̄ eſt
in ſemine ex aīa gnantis eſt q̄ſi quedā motio ipſius aīe
gnantis: neqʒ eſt aīa aut pars aīe niſi in virtute: ſicut in
ſerra vel ſecuri nō eſt forma lecti: ſʒ quedā motio ad ta
lē formā. Et iō non opʒ q iſta vis actiua hēat aliqḋ or-
ganū in actu: ſʒ fundat in ipſo ſpū īcluſo in ſemine qḋ ē
ſpumoſuʒ: qḋ ēt atteſtat ipſa albedo eius: in quo ēt ſpū
eſt qdā calor ex virtute corpoꝝ celeſtiū: quoꝝ virtute
agentia īferiora agunt. Et qꝛ in hō ſpū concurrit virtus
aīe cū virtute celeſti dr̄ q hō gnat hoīeʒ ⁊ ſol: calidū āt
elemētare ſe hʒ inſtrālr ad virtutē aīe: ſicut ēt ad vir
tutē nutritiuā: vt dicit in. 2°. de aīa.) Hec ille. Ex qbus

Inſtrūtū tādiu mouet a generāte q̄diu retinet virtutem ab eo impreſſam.

pʒ q aīal gnans īprimit virtutē inſtrō ſuo qḋ eſt ſemē
⁊ idē pʒ de plāta gnante plantā. Qḋ autē ſenſibilia īpri-
māt medio itentiones formaꝝ ſuaꝝ quaꝝ virtute me-
diū mouet ſenſuʒ. pʒ ex. 7°. phyſi. cōmēto. 12. ⁊ per totū
ſcḋʒ librꝝ de aīa. Ex qbus appet falſitas illi° dicti arguē-
tis quo dicit q agens ſecūdariū ſeparatū nullā virtutē
accipit a pmario agente niſi ſuā pꝓpriā formā ſubalē: et
accidētia nālia illā ꝯñs. Utrū aūt agens ſecūdariū cō-
iunctū vel pn° agendi qḋ eſt q̄litas actiua recipiat ali-
q̄ virtutē ab agēte pn° qḋ eſt forma ſubalis in eodem
ſubiecto vel ſuppoſito exñs: puta calor ab aīa rōnali vl'
ſenſitiua. Dr̄ q ſic ad hūc ſenſum: qꝛ calor ille alterius
ſpēi eſt q̄ ſit calor exñs in nō viuētibus: aut nō ſentiēti-
bus: aut nō rōnalibus: ita q vtus addita tali calori non
intelligat eē aliq̄ q̄litas diſtincta eēntialr a calore: ſed
eē q̄dā dña ſpecifica addita ipſi gnī caloris ad ꝯſtituen
dū ſpēm q̄dā caloris diſtinctā ab alijs caloribus. Poſ-
ſet ēt dici q virtus aīe influxa calori aīalis q̄ eſt inſtrm
aīe vegetatiue eēt quedā virtus calori illi ſupaddita: ſi-
cut ⁊ calor celeſtis īcluſus in ſemine ꝯcurrēs ad gnatio
nē aīalis. Nec vʒ rō quā arguens in oppoſitū inducit q
eſſet pꝓceſſus in infinitū: hūc eñ pꝓceſſum non opʒ time
re: qꝛ dicet faciliter q illa virtus calori nāli ſupaddita
non agit vltra ſuā ſpēm: qꝛ cōtinet in virtute totā ſpēm
aīe vel aīalis: nō autē calor nālis elementaris. Uerūtñ
qcquid ſit de calore et de ſilibus q̄litatibus: tñ ſicut in
2°. ſen. diffuſius oſtenſum eſt: itellectus agens influit in
fantaſmata: ⁊ vna po° aīe in aliaʒ: ⁊ habitus in habitū.
Et hec ſufficiant ad quintū pn° Durandi. ¶ Ad. 6m. dr̄
q pma ꝯ ibideʒ deducta optime ſeqt ex pmiſſis. ſ. q
ſacra noue legis ſicut nō ſūt ſigna grē niſi ex diuina pa-
ctione vel inſtōne vel ordinatiōe: ita nec ſunt cā grē ni-
ſi ex tali ordinatiōe: ⁊ illa ꝯ ꝯcedit tanq̄ vera: ſed. 2a. ꝯ
que ibidē infert. ſ. q ſacra noue legis non ſint cā grane
per aliq̄ virtutē inherentē nullo mō ſeqt ex pmiſſis
iō negat tanq̄ falſa ⁊ īpertinens argm: plus eniʒ requi-
ritur ad rōnem cauſe: potiſſime cauſe p ſe: q̄ ad rōnem
ſigni ad placitū inſtituti: cuiuſmōi ſūt ſacra noue legis.
Itē ſm illū modū arguendi probaret q nullū ſignum
eſſet cā per aliquā virtutē inherentē: qḋ eſt falſum. Unī
ſcūs Tho. 4°. ſen. diſ. i. q. i. ar. p. q̄ſtiuncula pma in ſolo-
ne qnti ſic dicit. (Signū quantū in ſe eſt īportat qḋ ma
nifeſtū quo ad nos quo manuducimur in cognitōeʒ ali
cuius occulti: ⁊ qꝛ vt frequētius effectus ſūt nobis mani
feſtiores cauſis: iō ſignuʒ qñqʒ ꝯ cām diuidit: ſicut de-
monſtratio quia dicit per ſignū a Cōmentatore in pri-
mo phyſicoꝝ. Demonſtratio auteʒ pꝓpter quid eſt per
cauſam: quādoqʒ autē cauſa eſt manifeſta quo ad nos:
vtpote cadens ſub ſenſu: effectus aūt occultus: vt ſi qḋ
expectatur in futurū: ⁊ tūc nihil prohibet cauſaʒ ſignuʒ
ſui effectus dici.) Hec ille. ¶ Ad ſeptimū negatur, mi-
nor. Unde Petrus de palude ad hoc argumentū ſic re
ſpondet. Licet circūciſio non īprimeret characterem:
tñ diſpoſitionē īprimebat: qꝛ ſm Bedā agebat ad origi
nale tollendū: qꝛ erat perfectiua q̄ quodcūqʒ aliud ſa-
cramentum. Hec ille. Et huic ſolutioni ſatis concordat
ſanctus Tho. preſenti diſ. q. 2. arti. 4. queſtiuncula pri-
ma in ſolutione tertij vbi ſic dicit. (Sicut in baptiſmo
manet character ſpiritualis: ratione cuius fictus depoſi
ta fictione effectū baptiſmi recipit: ita manebat chara-
cter exterior in circūciſione: que hoc idem efficiebat.)
Hec ille. Aliter dr̄ et melius q ſilitudo data de baptiſ-
mo ⁊ circumciſione non valet: quia vt dicetur in ſequē-
ti queſtione. Circumciſio nihil cauſabat effectiue: ſecus
eſt de baptiſmo. ¶ Ad octauum reſpondet Petrus de
palude

Agēs principale puta aīa iprimit aliq̄ virtutē in inſtrumento cōiuncto.

paſſade in hunc modū dicens ꝙ non vꝫ ſilitudo: quia
legis non eſt facere: ſed docere. Vn̄ legis ꝑfectioris non
eſt facere qḋ iperfectior nō facit: ſꝫ ꝑfectiora precepta:
aut cōſilia dare: ⁊ iperfecta mutare: ⁊ ſic ſe hꝫ lex noua
ad veterē. Sꝫ ſacr̄m dr̄ a ſacrādo: vn̄ iperfectū eſt ſacr̄ꝫ
qḋ ſctātē ſignificat ⁊ nō cauſat: ꝑfectū aūt dꝫ aliq̄ mō
cauſare iō ⁊c̄. (Uel dōm ꝙ aliq̄ ꝓmiſſa in lege veteri
ſoluunt̄ in noua ꝑ ipāmmet legē nouā: ſicut declaratio
veritatis ⁊ gr̄e. Qḋ eni lex vetus docebat obſcure ⁊ pro
mittebat docendū clare: hoc clare docet lex noua: ſicut
articulos de humanitate xp̄i ⁊ hꝫ alia vera de⁹ exhibet
in ea ſicut q̄ ſunt gr̄e: aliq̄ poſt eā: ſed per eam ſicut que
ſunt gr̄e: ⁊ ſilr̄ eſt de ſacr̄is: qꝛ grām quā vetera ꝓmitte/
bant deus exhibet in nouis: ſꝫ per ea diſpōnē ad gratiā
cauſat.) Hec ille. Et hn̄ ⁊ ꝯcorditer ſcō Tho. de verita/
te. q. 27. ar. 4°. vbi ſic dicit. (Sacr̄a noue legis eē aliq̄li
ter cām gr̄e neceſſe eſt poni. Propter h̄ eni lex vetus oc
cidere dicebat̄: ⁊ trāſgreſſionē augere: qꝛ cognitōeꝫ pec
cati faciebat: gratiā vō adiutricē ꝯ peccatū non cōfere/
bat. Si igit̄ noua lex gr̄aꝫ nō ꝯferret: ſilr̄ occidere dice/
retur: ⁊ trāſgreſſione augere: cuius ꝯtriū doctrina aplica
ꝓfitet̄. Non aūt ꝯfert grām ꝑ ſolā inſtructionē: qꝛ lex
vetus hoc hēbat: ſꝫ per ſua ſacr̄a grām aliq̄liter cauſan
do. Vn̄ eccleſia nō eſt ꝯtenta cathecíſmo quo inſtruit
accedentē: ſꝫ ei ſupaddit ſacr̄a ad grām habendā: quā q̄
dem ſacr̄a veteris legis nō ꝯferebāt: ſꝫ tm̄ ſignificabāt.
ſignificatio vō ad inſtructioneꝫ ꝑtinet. Sic ergo qꝛ ve/
tus lex tm̄ inſtruebat eius ſacr̄a erāt gr̄e ſoluꝫ ſigna: q̄
vō lex noua inſtruit ⁊ iuſtificat: eius ſacr̄a ſunt cā gr̄e et
ſigna.) Hec ille. Dr̄ vlterius ꝙ excellētia noue legis et
ſuoꝝ ſacroꝝ: quā eis arguens attribuit ſupra ſacr̄a vete
ris legis nulla eſt: aut multū iſufficiens: qꝛ ex quo ſacr̄a
noue legis nihil penitus efficiunt ad iuſtificatiōeꝫ plus
q̄ꝫ ſacr̄a veteris legis: ſequit̄ ꝙ lex noua nō plus iuſtifi/
cat q̄ꝫ vetus: ſꝫ ſolū ꝙ alio mō ſignificat grām q̄ꝫ vetus
⁊ ꝙ de⁹ iuſtificat i iſta: ⁊ nō i illa. De hoc btūs Tho. de
veritate vbi ſupra ſic dicit. (Quō aūt ſacr̄a ſint cā gra/
tie non eodē mō oēs tradunt. Quidā eni dicunt ꝙ ſunt
cā gr̄e: nō qꝛ aliq̄d ad grām habendā operent̄ per aliq̄ꝫ
virtutē eis inditā: ſꝫ qꝛ in eoꝝ ſuſceptione gr̄a datur a
deo que ſacr̄is aſſiſtit: vt ſic dicant̄ cā gr̄e ꝑ modū cauſe
ſine qua nō: ⁊ ponūt exēplū de hoc ꝙ aliqs habēs dena
riū plūbeū accipit centū libras: non iō ꝙ denarius plū/
beus ſit cā faciens ad acceptionē centū librarū: ſed qꝛ
ſic eſt ſtatutū ab eo qui pōt dare: vt q̄cūqꝫ defert taleꝫ
denariū accipiat tantā pecuniā. Silr̄ ſtatutū eſt a deo:
vt q̄cūqꝫ accipiat ſacr̄a nō fictus: grām accipiat: non q̄
dem a ſacr̄is: ſꝫ ab ipſo deo. Et hoc idem dicunt ſenſiſſe
Magiſtrū in. 4°. ſen. diſ. ꝓma cū dixit: ꝙ accipiēs ſacr̄ꝫ
querit ſalutē in inferioribus ſe ⁊ ſic non ab illis. Hec āt
opinio non vr̄ ſufficienter dignitatē ſacroꝝ noue legis
ſaluare. Si eniꝫ recte ꝯſideret̄ exemplū ab eis poſitū ⁊
alia ſilia: nō inuenit̄ ꝙ cā quā dicunt ſine q̄ non ſe hēat
ad effectū niſi ſicut ſignū. Denarius eni plūbeus nō eſt
niſi ſignū acceptionis pecunie: ⁊ baculus ꝑſtitus q̄ ꝯfert̄
abbati: vn̄ ſi ſic ſe hn̄t ſacr̄a noue legis ad gr̄aꝫ: ſequit̄ ꝙ
ſint ſolū ſigna gr̄e: ⁊ ita nihil hēbunt p̄tꝫ ſacr̄is veteris
legis: niſi forte q̄s dicat ꝙ ſacramēta noue legis ſint ſi/
gna gr̄e ſilr̄ cū eis date: ſacr̄a vō veteris legis gr̄e ꝓmiſſe
ſꝫ hoc magis ꝑtinet ad ꝯditiōeꝫ tp̄is q̄ꝫ ad dignitatē ſa/
cramentoꝝ: qꝛ in tp̄e illo ꝓmittebat̄ gr̄a: nunc autē eſt
tp̄s plenitudinis gr̄e ꝑꝑ reparatiōeꝫ humane nāe iam
factaꝫ. Vn̄ ſm̄ h̄ ſacr̄a iſta ſi tunc fuiſſent cū toto eo qḋ
nūc hn̄t nihil plus feciſſent q̄ꝫ illa: nec illa nunc minus
facerēt q̄ꝫ iſta: etiā nulla additione eis facta.) Hec ille.

(Ad. 9ᵐ. dr̄ primo ꝙ ſicut ſupra viſum fuit ex illa diſ
finitione Aug'. hn̄ intellecta arguit̄ ꝙ ſacr̄a ſunt cā gr̄e
inſtr̄alis aliquo mō effectiua: cū dicit ꝙ dina virtus in
eis operat̄. Et dato ꝙ ꝓma facie appereret alicui ꝙ Aug.
in diffinitiōe quā allegat arguens: non dicit ſacr̄m eſſe
cām gr̄e: tn̄ ex multis dictis eius h̄ hr̄: vt puta cū dicit
aquā baptiſmalē abluere cor: ⁊ hēre tantā vim ad hoc.
ſi eni nihil faceret ad iuſtificatiōeꝫ: ſꝫ eēt tm̄ mō ſignuꝫ
nō diceret illā hēre tantā vim: ſicut de denario plūbeo
nō recte dr̄ ꝙ hēat vim: nec ꝙ det centū libras. De hoc
Gratianus. i. q. i. detrahe ſic dicit. Detrahe v̄bū aq̄: q̄d
eſt niſi aq̄: accedit v̄bū ad elemētū: ⁊ fit ſacr̄m. Vn̄ iſta
ē tāta virt⁹ aq̄: vt corpus tangat ⁊ cor abluat: niſi facien
te v̄bo: non qꝛ hoc dr̄: ſed qꝛ credit̄. Nā ⁊ in ipſo verbo
aliud eſt ſonus trāſiens: aliud v̄tus ꝑmanens. Hec ille.
Et ſūt v̄ba Aug'. ſuꝑ illud Joan. 15°. Uos mūdi eſtis ꝑꝑ
ſermonē ⁊c̄. vbi multa dicit de virtute v̄bi ⁊ baptiſmi:
q̄ nullo mō pn̄t hn̄ intelligi de cā ſine qua nō. q̄ nihil pe/
nitus efficit reſpectu effectus: cuius dr̄ cā. Itē de conſe/
cra. diſ. 4. Per baptiſmū agit̄ vt caro pctī euacuetur: ⁊
ſūt verba Aug' de baptiſmo paruuloꝝ. Itē ibidē. Non
pōt q̄s grām vite celeſtis accipere: niſi purgatus fuerit
ab oī ſorde pctī ꝑ pn̄tē ꝯfeſſionē ꝑ donū baptiſmi ſalu/
taris dn̄i ⁊ ſaluatoris nr̄i ieſu xp̄i: ⁊ ſūt v̄ba Chriſo'. Itē
ibidē. Paruuli baptiçati iter credētes reputant̄ ꝑ ſacr̄i
virtutē: ⁊ offerētis miſſionē: ⁊ ſūt v̄ba Aug' de baptiſmo
ꝑuuloꝝ. Itē ibidē. Per aq̄ꝫ baptiſmi trāſitus eſt de ter
renis ad celeſtia: iō paſca dr̄ trāſit⁹: h̄ trāſit⁹ eſt de terre
nis ad celeſtia: de pctō ad vitā: de culpa ad gr̄aꝫ: de ing/
nato ad ſctificatiōeꝫ. q̄ per hāc aq̄ꝫ trāſit nō morit̄: ſꝫ re/
ſurgit: nō oīs aq̄ ſanat: ſꝫ illa q̄ hꝫ gr̄aꝫ xp̄i. Aliud eſt ele
mētū: aliud ꝯſecratio. Nō ſanat aq̄ niſi ſpūs ſcūs deſcē
dat in eā: ⁊ aq̄ꝫ illā ꝯſecret: ⁊ ſunt v̄ba Ambro. de ſacr̄is.
Item ibidē. Nunq̄ꝫ baptiſmi aq̄ purgare pctā credētiū
poſſet niſi tactu dn̄ici corꝑis ſctificata fuiſſet: ⁊ ſunt v̄ba
Chryſo. Itē ibideꝫ. Prope in morte crucifixi: ⁊ in reſur/
rectiōe a mortuis po⁹ baptiſmi nouā creaturaꝫ cōdidit
ex vetere: ⁊ ſūt v̄ba Siricij Pape i ꝯcilio Teraconēſi:
⁊ multa ſilia ibidē recitant̄. Itē Ambro. in q̄dā ſermo/
ne de ephia q̄ incipit. Intelligere poſſumus frēs ⁊c̄. ſic
dicit. Sicut poſt partuꝫ glificata ē Marie caſtificatio:
ita poſt baptiſmū xp̄i aque eſt purificatio cōprobata: ni
ſi ꝙ maiori munere q̄ꝫ Maria hec vnda ditata ē. Illa
eni ſibi tm̄ meruit caſtitatē: iſta ēt nobis ꝯtulit ſctitateꝫ.
Illa meruit ne peccaret: iſta vt pctā portaret. Illa ꝓpria
delicta a ſe repudiat: iſta i ſe ꝑ dei gr̄aꝫ aliēa ꝯdonat. Il
li ē collata v̄gitas: iſti donata fecūditas. Illa vnū ꝓcrea
uit ⁊ pura ē: iſta gn̄at plures ⁊ v̄go ē. Illa ꝓter xp̄ꝫ filiū
neſcit: iſta cū xp̄o mr̄ eſt ꝑploꝝ. Hec Ambro. Iteꝫ Aug.
vt recitat ſcūs Tho. 3°. ꝑte. q. 62. ar. 4. i ſolōne tertij in
q̄dā ſmone d̄ ephia ſic dic̄. Nec mir̄ ꝙ aq̄ꝫ h̄ eſt ſubaꝫ
corꝑalē ad purificādā aiaꝫ dicim⁹ ꝑuenire: ꝑuenit plane
⁊ penetrat ꝯſcīe vniuerſa latibl'a: q̄uis. n. ipa ſit ſubtilis
⁊ tenuis: hn̄dictōe tn̄ xp̄i ſubtilior: occultas vite cās ad
ſecreta mētis ſubtili rore ꝑtranſit. Hec ille. Itē ſanctus
Tho. 4°. ſen. diſ. 7. q. i. ar. 3°. q̄ſtiuncula p̄ᵃ in ſolōne ſcḋi
ſic dicit. (Diony. dicit in fine eccleſiaſtice hierarchie. Cō/
ſumatiuas āt inuocatiōes. i. v̄ba q̄b⁹ ꝑficiūt̄ ſacr̄a nō eſt
iuſtū ſcripturas iterꝑtātib⁹: neqꝫ myſticū eaꝝ: aut i ipis
oꝑatas ex deo v̄tutes ex occulto ad cōe adducere: ſꝫ no
ſtra traditio hꝫ ſine pompa. i. occulte ea edocens ⁊c̄.
Ex q̄bus v̄bis tria poſſumus accipe. Primo: ꝙ apl̄i in
ſacramētis vtebant̄ certa forma verboꝝ: quia ipſe ali/
bi dicit: ꝙ tradit ritum ſacramētoꝝ ſicut apoſtoli doce
bāt. 2°. ꝙ in occulto tradebant̄ h̄ꝫ ſacramētalia in pri/

Ex dcīs ſcō/rū probat̄ ꝙ ſacr̄a no. le. ſūt cā gr̄e ali quo modo ef fectiua.

mitius eccleſie.3°.ꝙ in ipſis verbis eſt quedã virtus:qð quidã negãt.) Hec ille. Itẽ tertia pte.q.73.ar.i.in ſolu tiõe ſcðꝛ:ſic dicit.(Aqua baptiſmi nõ cauſat aliquẽ ſpi ritualẽ effectũ ꝑꝑ ipſaʒ aq̃:ſed ꝑꝑ virtutẽ ſpũs ſci in aq̃ exiſtentẽ. vñ Chryſoſtomus dicit ſup illud Joan.5°.An gelus dñi ſcðm tp̃s ꝛc̃. In baptizatis non ſimplr aq̃ ope raẽ:ſʒ cũ ſpũs ſci ſuſceperit gratiã:tunc oĩa ſoluit pctã.) Hec ille. Ex qbus oĩbus ꝛ multis alijs ſcõꝝ dictis que adduci poſſent:apparet manifeſte ꝙ cũ Magiſter ad dit diffinitiõi Aug' ſacra eſſe cãʒ grẽ:nõ addit ex ꝓprijs: ſʒ ex dictis Aug' ꝛ alioꝝ ſcõꝝ:ꝛ ꝙ in hoc ſequit̃ menteʒ eoꝝ. Itẽ appet ꝙ opinio Durãdi ꝛ alioꝝ dicenciũ ſacra nihil efficere ad iuſtificatiõeʒ vel grẽ ſuſceptiõeʒ: nec hẽ re aliq̃ʒ virtutẽ eis inditã ad hoc efficiendũ:multũʒ ex tnea ꝛ diſcors eſt a mente ſcõꝝ ꝛ ꝙ detrahit noue legi et ſuis ſacris ponẽdo ea infirma egena:ꝛ nullius actiuita tis ſicut erant ſacra veteris legis. Dico 2°.ꝙ gloſa quã dat arguens ad dicta magiſtri nihil vʒ cũ ſit ꝯ menteʒ magiſtri ꝛ ſcõꝝ:ꝛ forte ꝯtra dicta xp̃i ꝛ aplõꝝ. Xp̃s eñi dicit Joan.3°. Niſi qs renatus fuerit ex aq̃ ꝛc̃. Cõſtat ãt ꝙ li ex non põt ĩportare ibidem ſolã cãm ſine qua nõ: niſi ſũme abuſiue loquẽdo. Itẽ Paulus Ephe.5°. Mũ dans eã lauacro aque in vbo vite. Iteʒ Petrus p̃°.Pe. 3°.ſaluos facit baptiſma:ꝛ multa talia q̃ Auguſt.recitat Joan.15°.ꝛ applicat ad propoſitũ nr̃m ꝛ ſuum. Dr̃.3°.ꝙ diſtinctio quã facit arguens de duplici accidẽte non vʒ ad propoſitũ. Tũ qꝛ vt viſum eſt:ſacrũ non ſe hʒ ad cau ſandũ grãm ſolũ ꝑ modũ cauſe ꝑ accidẽs nihil oĩno ef ficientis. Tũ qꝛ lʒ accidens ꝓpriũ vel inſeparabile: qð iõ dicit̃ accidens:qꝛ inheret ei cuius dr̃ accidens: poſſit poni in deſcriptione ſubiecti vel diffinitiõe qd noĩs: tñ accidens qð non dr̃ accidẽs ab iherendo:ſʒ ex ſola con comitãtia ad illud:cuius dicit̃ accidens:nec fluit ex p̃n cipijs eius:nec notificat eius eẽntiã nec virtutẽ:imo po tius ducit in errorẽ circa predicta:nullo mõ dʒ poni in eius deſcriptiõe vera:ſicut in vera diffinitiõe qd noĩs. Sic aũt eſſet in ꝓpoſito:ſi ſacrũ nihil oĩno efficeret re ſpectu grẽ:qꝛ cauſalitas grẽ nõ iheret ſacro:ſʒ ꝯcomita retur illud. Nec notificaret eius eẽntiã aut virtutẽ: ſed potius abduceret ab eius noticia:cũ nõ cã diceret̃ eẽ cã ꝛ nõ efficiens efficiẽs. ſicut ſi qs vellet deſcribere q̃titatẽ dicens eã eſſe p̃in͂ motus ꝛ quietis corpoꝝ phyſi.qꝛ.ſ. talia nõ fiunt ſine q̃titate.(Ad 1m dr̃ primo ꝙ argu ens falſe gloſat Augm. Nã q̃tũcunqʒ garrulet̃ non põt euadere qn Auguſt.dicat ꝙ aq̃ baptiſmi coꝛ abluit:que ablutio nõ fit ſine grã. Itẽ Auguſt. dicit q̃ eſt tãta vis i illa aq̃.qð non diceret:ſi ſentiret illaʒ ſolũ eſſe cãm ſine qua non:ꝛ ꝑ accidẽs:ꝛ nihil oĩno efficere: ſʒ ſignificare: qꝛ in ſigno ꝛ in cã per accidẽs ꝛ ſine qua nõ opʒ ponere vim nec virtutẽ ad abluendũ aut efficiendũ. Itẽ qꝛ nõ ſolũ Auguſt. dicit hoc ſemel ſed ſepiſſime ſicut ꝛ alij ſci poſt xp̃m ꝛ aplõs. Dr̃ 2° ꝙ falſe exponit Bedaʒ ꝛ alios ſcõs poſt q̃s Beda locutus eſt:vt pʒ ex p̃dictis. Et cũ di cit arguẽs ꝙ dcm̃ Bede eſt ꝯ nos:qꝛ caro xp̃i nõ eſt paſ ſio xp̃i ꝛc̃. dr̃ ꝙ paſſio xp̃i nõ cauſat virtutẽ ſacralem vt paſſio eſt:ſʒ rõne ſubiecti ſui qð fuit caro xp̃i vnita diui nitati:vel rõne ſui ſuppoſiti qð eſt xp̃s:ꝛ iõ ꝛ caro xp̃i et paſſio cauſant illã virtutẽ: ſʒ imediati° caro ex pte p̃n͂ agẽtis:paſſio aũt fuit imediatioꝛ effectui:vt ſupra in ſilĩ dictũ fuit. De p̃dictis ſcũs Tho. de veritate.q.27.ar.4. ſic dicit.(Nec ſacrm̃ nec aliq̃ creatura põt dare grãm ꝑ modũ ꝑſone agẽtis:qꝛ hoc ſolius diue virtutis eſt:ſed ſacra inſtrũaliter ad gratiaʒ operant̃. Qð ſic pʒ. Damaſ. enĩ tertio lib. dicit ꝙ humana nã erat velut organũ di uinitatis:ꝛ iõ humana nã aliqd cõicabat in operatione virtutis diue:ſicut ꝙ xp̃s tangẽdo leproſum mũdauit: ſic enĩ tactus xp̃i cauſabat inſtrũaliter ſalutẽ leproſi. Si cut aũt humana nã in xp̃o cõicabat ad effectuʒ diuine virtutis inſtrũaliter in corporalibus effectibus:ita etiã in ſpũalibus. vñ ſanguis xp̃i ꝑ nobis fuſus habuit vim ab lutiuã peccatoꝝ. Apoca.p̃. Lauit nos a peccatis nr̃is in ſanguine ſuo. Et Roma.3°. Juſtificati in ſanguine ip̃i°. Et ſic humanitas xp̃i eſt cã inſtrũalis iuſtificationis:que quidẽ cã nobis applicat̃ ſpũaliter ꝑ fidẽ:ꝛ corporalr per ſacra:qꝛ xp̃i humanitas ꝛ ſpũs ꝛ corpus eſt ad hoc ut ef fectũ ſcificatiõis q̃ eſt ꝑ xp̃m in nobis ꝑcipiamus:vnde illud ſacrm̃ eſt ꝑfectiſſimũ:in quo corpus xp̃i realr cõti netur.ſ.eucharisſtia:ꝛ eſt oĩuʒ alioꝝ ꝯſumatiuũ:vt dicit Diony.i de ecclĩaſtica hierarchia. Alia võ ſacra que par ticipant aliqd de virtute illa q̃ humanitas xp̃i inſtrũali ter operat̃ ad iuſtificatiõeʒ:rõne cuius ſcificatus baptiſ mo ſcificatus in ſanguine xp̃i dr̃ ab aplõ Heb.10°. Unde ꝛ paſſio xp̃i in ſacris dr̃ opari:ꝛ ſic ſacra noue legis ſunt cã grẽ q̃ſi inſtrũaliter operãtia ad gratiã.) Hec ille. Ex qui bus pʒ ꝙ ꝛ xp̃i hũanitas ꝛ eius paſſio operant̃ in ſacris: ſed ſpũaliter circa ſacrm̃ baptiſmi:de quo vertit̃ q̃ſtio a quo hẽat efficaciã: vtrum a carne xp̃i vel eius paſſione. ſcũs Tho.4°.ſen.diſ.3°.q.i.ar.5°. dicit ſic in ſolõne 2e q̃ ſtiuncule(Multiplex inqͥt fuit baptiſmi inſtitutio. Fuit enĩ p̃mo inſtitutus q̃tum ad mãʒ in baptiſmo xp̃i. Tũc enĩ vim regñatiuã aqs cõtulit:ꝛ aliquo mõ forma fuit figurata per p̃ſentiã triũ perſonaruʒ in ſigno viſibili:qꝛ pr̃ apparuit in voce:fili° in carne:ſpũs in colũba. Et ſilr fructus baptiſmi ibideʒ prefiguratus fuit:qꝛ celi aperti ſunt ſup eum:ſʒ neceſſitas eius fuit declarata Joan.3°. vbi dixit. Niſi qs renatus fuerit ꝛc̃. Sʒ vſus eius fuit ĩ choatus qñ miſit diſcipulos ad p̃dicandũ ꝛ baptizãdũ: vt pʒ Math.10°. Sʒ efficaciã habuit ex paſſiõe xp̃i q̃ tum ad eius vltimũ effectũ qui eſt apertio ianue:ſʒ diuul gatio ei° q̃tũ ad oẽs nationes p̃cepta fuit Mathe. vlt° vbi dixit. Euntes docete oẽs gentes ꝛc̃.) Ex qbus pʒ ꝙ baptiſmus accepit virtutẽ inſtrumẽtaliter ꝛ ex conta ctu carnis xp̃i ꝛ ex eius paſſiõe:ſʒ diuerſimode. Itẽ ter tia parte.q.66.ar.2°.in ſolõne ſecũdi ſic dicit.(Añ paſ ſionẽ xp̃i baptiſmus hẽbat efficatiã a xp̃i paſſione inq̃ tum ipſaʒ prefigurabat:aliter tñ q̃ʒ ſacra veteris legis. Nã illa erãt figure tñ:baptiſmus autẽ ab ipſo xp̃o hẽ bat virtutẽ iuſtificãdi:per cuius virtutẽ etiã ipſa paſſio ſalutifera fuit.) Hec ille. Ex quo pʒ ꝙ falſe dic̃ arguẽs ꝙ xp̃i ꝯtactus nullã vim aquis ꝯtulit:ꝛ ꝙ temerarie ne gat dicta ſcõꝝ. Cũ võ dicit vlterius ꝙ ſcðm nos ſacra nõ hñt virtutẽ niſi qñ applicant̃ ad vſum ꝛc̃. Rñdet ſcũs Tho.4°.ſen.diſ.p̃°.q.i.ar.4°.q̃ſtiuncula.2°.in ſolõne ſe cundi.(Inſtrõ inqͥt datur virtus agendi inſtrũaliter du pliciter. Uno mõ q̃ſi inchoatiue qñ conſtituit̃ in ſpecie inſtrũti:iõ dicit Hugo de ſcõ Uictore:ꝙ ꝯtinent gratiã ex ſcificatione. Alio mõ datur cõplete qñ actio mouet̃ a principali agente:ſicut qñ carpentarius vtit̃ ſerra: et ſilr complete datur virtus ſacris in ipſo vſu ſacramẽto rum. Nec eſt inconueniens ſi virtus que motui ꝓportio nat̃ dat̃ rei ſtatim vel poſt modicũ deſiturę.) Hec ille. Itẽ in.3°.pte.q.66.ar.2°.ſic dicit.(Sacra ex ſui inſtõne hñt ꝙ conferãt gratiã. Unde tunc videtur aliqð ſacrm̃ inſtitui quãdo accipit virtutẽ ꝓducendi ſuum effectũ. Hanc aũt virtutẽ accepit baptiſmus qñ xp̃s eſt baptiza tus:vnde tũc vere baptiſmus inſtitutus fuit quãtuʒ ad ipʒ ſacrm̃.) Hec ille. Ex qbus patet ꝙ aqua accepit vir tutem ſacramentalem inchoatiue in ipſo baptiſmo xp̃i quo caro ſua aquas tetigit:ſed cõpletiue accepit virtu tem in ipſo vſu ſacri accedẽte verbo ad elementũ:ꝛ ſic

Accidens p̃prium ſʒ poni in aliqua diffinitione: nõ de accñs cõe.

Gatio p̃ me

Multiplex baptiſmi inſtitutio.

ꝯcordari

concordari poſſunt dicta ſanctoꝝ. Dicit̃ vlterius ꝙ circũciſio non cauſabat grãm effectiue ſicut cauſat baptiſmus: ⁊ alia ſacrã noue legis: ſicut prius dictũ eſt: ⁊ in ſequẽtibus latius explicabit̃. Sꝫ verũ eſt ꝙ in circũciſione rite collata ⁊ ſuſcepta ɔferebat̃ grã a deo non circũciſiõe: niſi ſicut a cã ſine qua nõ: ⁊ iõ non eſt ſiſe hic ⁊ ibidẽ. Dr̃ vltiõ ꝙ auctoritas xp̃i quã arguẽs affert eſt gladius ſolis ſuũ decapitans vectorẽ. Xp̃s enĩ expꝛ̃ſſe dicit. Niſi ꝗs renatus fuerit ex aq̃ ⁊c. vbi oñdit aq̃ꝫ regñre baptizatũ: ⁊ ɔñr aliqd agere ad eius iuſtificatiõẽ q̃ fit per grãm. Nec vꝫ ꝙ dicit arguẽs ꝙ xp̃s poſtea totã efficaciã attribuit ſpiritui ſcõ ⁊c. lꝫ enĩ attribuat efficaciam ſpũi ſcõ tanq̃ agenti pn̄ˡⁱ. non tñ negat: imo p̄mittit aq̃ꝫ aliqd in ſuo ordine agere tanq̃ inſtrũ. Et iſta ſufficiũt ad obiecta. Durãdi ɔ̃ 4ᵃᵐ ɔ̃neꝫ. ¶ Ad pᵐ Scoti ɔ̃ eandẽ quartã ɔ̃nẽ dr̃ ꝙ virtus quã ponimus in ſacr̃is ſm̃ ꝙ ſonant dicta ſcĩ Tho. eſt forma ſpũalis ꝑ eſſentiã ⁊ nõ ſolũ rõne effectus quẽ in aĩa cauſat. Et cum q̃rit arguens: an ſit in ſacro diuiſibilr̃: dr̃ ꝙ eſt ibi idiuiſibilr̃. i. tota in toto: ⁊ tota in q̃libet eius pte. Et ad hũ ip̄robãtionẽ dr̃ ꝙ lꝫ inter formas ꝑficientes mãm corporalẽ ꝑ modũ entis cõpleti ſola aĩa itellectiua ponat̃ talis. i. tota in toto: ⁊ tota in q̃libꝫ parte mãe ſue: tñ nihil ꝓhibet multas alias formas ſpũales ſe hñtes ꝑ modũ entis incõpleti ⁊ itentiõis fluentis illo mõ ꝑficere: non q̃dẽ corporalẽ mãm: ſꝫ rem corporeã ⁊ ſubm̃ corporeũ: ſicut ſuperius fuit ſepius recitatũ ex dictis ſcĩ Tho. Nec ẽ noua iſta poſitio. Nã Auerro. in. 3ᵒ. de aĩa cõmẽto. 5ᵒ. ponit fantaſmata corporalia eẽ ſubm̃ ſpeciei itelligibilis quã ɔſtat eſſe indiuiſibilẽ: ⁊ penitus iexteſaꝫ ⁊ oĩno ſpũalẽ. In quo lꝫ falſũ dixerit: tñ vt apparet apud eũ non erat iconueniens accidẽs ſpũale ⁊ indiuiſibile eẽ in ſubõ extenſo ⁊ diuiſibili corporali. ¶ Ad 2ᵐ pꝫ riſio per predicta: q2 virtus quã ponimus in verbis ſacr̃alibus eſt ſubiectiue dũtaxat in vltima ſyllaba: vel in actu eius vltimo: ſiue illud ſit diuiſibile ſiue indiuiſibile. Nec tñ ꝑcedentes ſyllabe ſupfluunt: q2 lꝫ nõ maneãt in vltimo inſtanti ꝓlationis ⁊ totius orõnis in ſe: manent tñ in ſuo effectu. ſ. in cõpleta ſignificatione totius orõnis ad quã cauſandũ aliqd efficit q̃libꝫ ſyllaba. De hoc Petrus de palude in ſuo quolibet. q. 2. ſic dicit. Nullum inconueniẽs ſequit̃ ſi ponat̃ ꝙ virtus ſacr̃alis ſit tñ in vltima ſyllaba verboꝝ: ⁊ in vltima gutta aque: q2 lꝫ ꝑcedẽtes ſyllabe vel ꝑcedentes ptes aque nihil efficiant ad cauſandũ effectũ ſacr̃i: tñ facerent ad ſignificandũ ſeu rep̄ſentandũ: ⁊ vtrunq3 eſt de rõne ſacr̃i. ſ. ſignificare ⁊ efficere. Et iõ alie ſyllabe ⁊ alie ptes aque nõ ſupfluerent: q2 facerent aliqd ad hoc: qđ eſt de rõne ſacr̃i. ſ. ſignificãdo ⁊ rep̄ſentando. Si aũt ponat̃ ꝙ virtus conferat̃ cuilibet ſyllabe: aut cuilibet pti aque: adhuc nõ ſequit̃ aliqđ iconueniẽs. Et hoc pꝫ p̄mo de aqua. Nã eſto ꝙ illa virtus ɔferret̃ toti aque a pn̄ᵒ lotionis: ⁊ vltimus effectus. ſ. character non habeat̃ niſi in vltĩo inſtãti: in quo cõpleta eſt lotio: tñ nõ fruſtra cõfert̃ virtus illa ptibus aque fluẽtibus ante lotionẽ cõpletã: q2 ſicut dicet̃ ĩfra: ſacr̃m exercendo ꝓpriã actionẽ circa compoſitũ: qđ eſt neceſſariũ ad hoc ꝙ agat ad effectũ p̄ncipalis agentis: effectus ille ꝓprius inſtrĩ qđ eſt ſacr̃m ſiue ſit mundatio: ſiue infrigidatio: ſiue qđcunq3 aliud: manet: dato ꝙ partes motus: quo hõ lauat̃ nõ maneant: ⁊ iõ manente effectu agit̃ ad effectũ p̄ncipalis agentis: qui quidẽ effectus eſt character. Et idẽ põt dici de verbis. Ad an̄ᵒ euidentiã ſciendũ eſt ꝙ verbũ q̃tũ ad ſonũ cauſatũ in aere moto nõ eſt ꝓpe q̃titas: ſꝫ q̃litas nata mouere organũ auditus: ſꝫ mẽſura motus quo talis q̃litas generat̃ eſt q̃titas diſcreta ſucceſſiua cõpoſita ex diuerſis inſtãtibus: quoꝝ tñ vnũ ſuccedit alteri: ſicut nec in quolibet tpe diſcreto: ⁊ iõ talis qualitatis effectus põt manere in cõpoſito: ſicut eſt organũ auditus tranſeuntibus p̄mis partibus orõnis vel dictiõis: ſicut dictũ eſt de ptibus lotionis: ⁊ iõ ẽt q̃tum ad cauſalitatẽ non ſupfluunt tales partes ꝑcedentes: q2 effectus eaꝝ manet. ¶ Sed ɔ̃ hoc poſſet obijci: q2 qua rõne põt manere effectus partium prioꝝ lotionis vel orõnis trãſeuntibꝰ p̄mis ptibꝰ lotõis vel orõnis: eadẽ rõne tranſeũte tota lotiõe vel oratione põt remanere effectus in cõpoſito: ſꝫ hoc eſt iconueniẽs q2 in vltimo iſtanti: quo complet̃ lotio vel orõ hr̃ effectus p̄ncipalis agentis. ſ. character: ⁊ iõ fruſtra maneret ille effectus in cõpoſito in cõparatõe ad effectũ p̄ncipalẽ agentis. ¶ 2ᵒ. ad idẽ: q2 ſicut cõiter dicit̃ non eſt dare vltimũ inſtãs in quo res vltĩo ſit: ſꝫ eſt dare primũ ĩſtans in quo res p̄mo nõ eſt: qđ eſt vltimũ inſtans tpis in quo res fuit. ſꝫ effectus ſacr̃i fit in iſtanti. Non in inſtãti in quo icipit vſus ſacr̃i: ſꝫ in iſtanti in quo terminatur talis vſus: ſꝫ ĩ illo iſtãti: nec ẽ vſus: nec v̄tus collata: ſꝫ in illo iſtanti v̄tus collata ſacro ⁊ vſus eiꝰ pᵒ nõ eſt: ſꝫ nihil agit qñ nõ ẽ: ergo v̄tus illa nihil agit ad characterẽ: q2 tũc p̄ eſt character: qñ illa v̄tus p̄ nõ eſt. ¶ Ad pᵐ iſtoꝝ dr̃ ꝙ nõ eſt iconueniẽs ꝙ effectus lotõis ⁊ orõnis maneat in cõpoſito tranſeunte tota lotione vel oratiõe. Nec tñ fruſtra: ſꝫ habeat ſuũ effectuꝫ in vltimo iſtanti quo complet̃ orõ vel lotio: q2 lꝫ maneat dũ nihil efficit hoc eſt: q2 nã rei hoc facit ꝙ nulla res põt manere in ſolo inſtãti tẽporis ɔtinui: ſꝫ bñ põt aliqd manere vel ſtare in ſolo inſtãti tẽporis diſcreti: ⁊ tũc eſſe in ſolo nunc tẽporis diſcreti eſt eẽ in aliq̃ pte tpis ɔtinui: ⁊ põt manere poſtq̃ꝫ hꝫ ſuũ effectuꝫ abſq3 hoc ꝙ ſit fruſtra: q2 nec eẽ potuit hẽre nec agere: niſi eẽt in aliq̃ parte tpis cõtinui: ſꝫ ſcðꝫ eos ꝗ ponũt ꝙ aliq̃ res põt eẽ in iſtanti tpis ɔtinui: effectꝰ ꝗ fit in cõpoſito hꝫ eẽ cõpletũ in ſolo nũc tpis ɔtinui: nec eſt añ: nec poſt in quo nũc hẽret effectũ: ſi character ẽ. ¶ Ad 2ᵐ facile eẽt rñdere ſcðꝫ eoſdẽ: q2 ſcðꝫ eos ẽ dare vltimũ inſtãs tpis cõtinui quo res hꝫ eẽ vltimo: ⁊ ſic nõ ɔſeq̃ret̃ ꝙ illa v̄tus ageret cũ p̄ nõ ẽ: ſꝫ qñ vltĩo ẽ: hoc ãt nõ ẽ icõueniẽs ꝙ res agat qñ eſt vltĩo loquẽdo de actiõe inſtãtanea. Loquẽdo ãt ſꝫ cõeꝫ opinionẽ dr̃ ꝙ qñ dr̃ ꝙ nõ eſt dare vltimũ iſtãs in quo res vltĩo ſit: hoc itelligit̃ de nũc tpis ɔtinui: nõ aũt de nunc tpis diſcreti: nũc ãt ita ẽ ꝙ virtus illa collata ſacr̃is: vel effectus cauſatus in cõpoſito: nõ mẽſuratur tpe ɔtinuo vel nũc eius ſicut ꝓpria mẽſura: ſꝫ nũc tpis diſcreti: qđ põt coexiſtere pti tpis ɔtinui: ⁊ iõ nõ opꝫ ꝙ agat qñ vltimo eſt: vl̄ qñ p̄ nõ eſt q̃tũ ad p̄mũ ⁊ vltiᵐ acceptũ ſcðꝫ nũc tpis ɔtinui: ſꝫ agit qñ vltimo ẽ ſcðꝫ nũc tpis diſcreti: in quo eſt dare vltimũ nũc in quo vltĩo res eſt: qđ q̃dẽ nunc coexiſtit alicui parti tpis ɔtinui q̃ hꝫ nũc p̄mũ ⁊ nũc vltimũ: in quoꝝ p̄mo hꝫ ſuũ effectũ illa virtus: ⁊ in vltĩo hꝫ primo nõ eſſe. Hec Petrus in forma: ⁊ bene niſi ꝙ recurrit ad iſtantia tpis diſcreti: vbi nõ apparet neceſſitas. Potiſſime q2 ſcũs Tho. 4ᵒ. ſen. di. xi. q. i. ar. 3ᵒ. q̃ſtiuncula 2ᵒ in ſolõne ſcði ponit ꝙ ɔuerſio panis in corpus xp̄i ſequit̃ motũ ꝓlationis verboꝝ ꝗ hꝫ reduci ad mẽſurã motus celi: ſicut illuminatio ſequit̃ ad motũ localẽ q̃ defert̃ illuminãs: ⁊ iõ opꝫ ꝙ iſtantia accipiãtur in hac ɔuerſiõe ſcðꝫ menſuraꝫ motus celi. Hec ille. Et ſilr̃ dicit 3ᵒ pte. q. 75. ar. 7ᵒ in ſolõne ſcði. Et iõ dõm eſt ſicut alias tã in 2ᵒ q̃ꝫ in 3ᵒ dictũ eſt ꝙ nõ eſt icõueniens talia entia incõpleta cuiuſmodi ſũt relatiões: mutationes: grãtiões: corruptiões: pũcta: iſtantia: mutata eẽ: ⁊ alia hm̄: que non ꝓpe fiunt nec generant̃ nec corrũ

Ad argumẽ cũ Scoti con tra quartam.

Nõ inconue nit dicere ꝙ virtus ſacr̃alis ſit in q̃libꝫ parte aque ⁊ in q̃libꝫ ſylla ba verboꝝ: ɔ̃ hoc ẽ paulo ĩfra arguit.

2ᵒ. d. 2ᵃ. qõ. ſcða ɔ̃ ſcðaꝫ. Quedaꝫ entia incõpleta nõ iconueniũt durare ꝑ vnũ cum inſtans temporis cõtinui: et talis eſt virtꝰ ſacr̃a lis ɔñs ꝓla tionẽ v̄boꝝ.

puntur:ſ3 ꝯſequunt̃ alioꝝ factiones durare ꝑ vnicū in-
ſtans tꝑis ꝯtinui:inter que pōt ꝯnumerari virtus ſacra-
lis que ꝯſequit̃ ꝓlatiōeʒ verboꝝ ſacr̃aliū:ꝛ cuius opa-
tio durat ꝑ ſolū inſtans tꝑis ꝯtinui:iō non opʒ eam am-
plius durare. Oīa enī argͣ que pñt adduci ꝯtra hoc qḋ
dicimus illā virtutē durare per ſolū inſtās tꝑis cōtinui:
pñt adduci ꝯtra hoc ꝙ eius opatio:puta ꝓductio chara-
cteris vel ornatus vel cooperatio ad trāſubſtātiationeʒ
panis in corpus xp̄i dr̃ durare per ſolū inſtans tꝑis con-
tinui. ꝛ tn̄ argͣ ꝯtra 2m inducibilia non valēt:ꝛ ꝯñr nec
iducibilia ꝯtra primū opʒ multū formidare. ❡ Ad 3m
principale Scoti pʒ rn̄ſio per ꝓdicta ad argͣ Durandū
qꝛ virtus ſacr̃alis datur ichoatiue rebus ſacr̃alibus añ
vſum ſacr̄i: ſicut aque baptiſmali in ipſo ꝯtactu corꝑis
xp̄i fuit collata vis regñatiua. Et ſilr̃ alijs rebus ſa-
cramētalibus collata fuit virtus iuſtificādi inchoatiue
in ipſa inſtōne ſacroꝝ a xp̄o:tn̄ cōpletiue hanc virtuteʒ
accipiūt in ipſa applicatōe ſacr̄i ad vſuʒ ꝓpriū. Nec va-
lent obiecta in oppoſitū. Nā ꝓma collatio nō ē aliter mi-
raculoſa ꝙ̄ iſtitutio ſacroꝝ:in qua xp̄s fecit ꝑpetuū pa-
ctū cum eccl̄ia de aſſiſtendo ꝛ cooperando ſacr̄is. Silr̃
tunc dedit idoneitatē ſacr̄is ad hoc:vt eēnt inſtr̄a habi-
lia ad cauſandū diſpōnē ad grāʒ. Nō ,eſt ēt icōueniēs
ſi agēs ꝑncipale plus cōfert inſtr̄o dū vtit̃ actualr̃ eo ad
inductionē ſui ꝑncipalis effectus: ꝙ̄ añ vſuʒ talis inſtr̄i:
qꝛ etiā ſm̄ arguentē ꝯfert ei aliq̄ꝫ portioneʒ: quā antea
non ꝯferebat. ❡ Ad 4m negat̃ ꝯñs: pluralitas enī quā
opinio nr̄a ponit:ſequit̃ ex fide.ſ. ex dictis xp̄i ꝛ aploꝝ ꝛ
ſcōꝝ doctoꝝ.ſ. ꝙ talis ṽtus cāſatiua diſpoſitiue ad grām
ſitan ſacr̄is:vt patuit ex ꝓdictis. Oē namqꝫ agens opʒ
agere ꝑ aliq̄ꝫ virtutē. vn̄ ſcūs Tho. 4°. ſen. di. i. q. i. arti.
4. q̄ſtiuncula. 4. ſic dicit. (Quia oē agens agit ſibi ſilr̃e
iō effectus agētis opʒ ꝙ aliq̄ mō ſit in agente. In qbuſ-
dā enī eſt idē ſ3 ſpēm:ꝛ iſta dr̃ agentia vniuoca: ſicut
calor ē in igne calefaciēte. In qbuſdā v̄o eſt idē ſm̄ pro-
portionē vel analogiā:ſicut cū ſol calefacit:eſt enī ideʒ
in ſole aliqd qḋ ita facit eū calefacientē ſicut calor facit
ignē calidū:ꝛ ſm̄ hoc calor dr̃ eſſe in ſole equoce: vt dr̃
in libro de ſubſtātia orbis. Et ex hoc pʒ:ꝙ illud qḋ ē in
effectu:vt forma dans eē eſt in agēte inq̄ꝫtū hꝫ vt virtꝰ
actiua:ꝛ iō ſicut ſe hʒ agens ad virtuteʒ actiuā : ita ſe hʒ
ad ꝯtinuandū formā effectus. Et qꝛ agens inſtr̄ale non
hʒ virtutē agendi:vt aliqḋ ens cōpletū:ſ3 per modū in-
tentionis:iō ꝛ forma introducta ꝯtinet̃ in eo ꝑ modū i-
tentionis:ſicut ſūt ſpēs coloꝝ in aere:a qbus aer nō de-
nominat̃ coloratus. Et hoc mō grā eſt in ſacr̄is: ſicut in
inſtr̄o nō cōplete q̄ꝫtū ad effectū ꝛc. vt prius allegatuꝫ
fuit. Cū aūt dicit arguēs ꝙ ſi eſſet in ſacr̄is talis virtus
nō cauſaret̃ in eis niſi ex diuina pactiōe ꝛc.) Dr̃ ꝙ deꝰ pe-
pigit dare grām ꝑ talia inſtr̄a. vn̄ ſcūs Tho. de veritate
q. 27. ar. 4. in. 16. loco arguit ſic. (Uēre auxilia ſignum
eſt īpotentie agētis:ſ3 inſtr̄a coadiuuant ad actiōeʒ ꝑn-
cipalis agētis:ergo deo q eſt potētiſſimuʒ agēs nō cōpe-
tit:vt per ſacr̄a q̄ſi ꝑ inſtr̄a grāʒ ꝯferat.) Ecce argm. ſeq-
tur rn̄ſio. (Dōʒ ingt ꝙ deus non vtit̃ inſtr̄is vel cauſis
medijs in ſua actiōe ꝓꝑ ſui idigentiā:ſ3 ꝓꝑ effectuū con-
uenientiā: ꝯueniēs enī ē:vt nobis diuina remedia exhibe-
ant̃ ſm̄ modū nr̄m. i. per ſenſibilia:vt dicit Diony. ꝑ. c.
eccleſiaſtice hierarchie.) Hec ille. ❡ Ad 5m negat̃ añs.
Nā exēpla q̄ hr̄ius Tho. adducit ſufficiētia ſūt ad h̄ ad
qḋ iducunt̃. Et ad ꝑmā iꝓbatiōeʒ ꝑl exēpli de ſmone
audibili dr̃ ꝙ ſermo doctoꝝ cōtinet virtualr̃ ꝯceptiōeʒ
itelligibilē:ad quā excitat diſcipulū. Et cū dicit arguēs
ꝙ ipoſitio vocū vel ſcriptoꝝ nō pōt dare voci:aut ſcri-
pto aliquā formaʒ abſolutā ꝛc. dr̃ ꝙ lʒ nō det voci aliq̄ꝫ
formā abſolutā hn̄tē eē cōpletū:pōt tn̄ dare ſibi formā
hn̄tē eē itentionale fluens.ſ. virtutē excitādi audientē:
vt reducat ſe de actu ꝑ in 2m:ꝛ vt ꝯceptiōeʒ quā hʒ hītu
ꝯſideret in actu. De h̄ ſcūs Tho. de veritate. q. xi. arti. ꝑ.
arguit ſic. xi. loco. (Scia nihil aliud eē vr̃ ꝙ̄ deſcriptio
reꝝ in aīa:cū ſcia eē dicat̃ aſſimilatio ſciētis ad ſcitū:ſ3
vnus hō nō pōt in aīa alteriꝰ deſcribere reꝝ ſilitudines
ſic. n. iterius operent̃ in ipſo:qḋ ſoliꝰ dei ē:ergo vnus hō
aliū docere nō pōt.) Ecce argm: ſequit̃ rn̄ſio. (Dōm in-
qt ꝙ in diſcipulo deſcribunt̃ forme intelligibiles:ex q-
bus ſcia ꝑ doctrinā accepta ꝯſtituit̃ imediate qdē ꝑ in-
tellectū agentē:ſ3 mediate per eū q docet. Proponit. n.
doctor reꝝ itelligibiliū ſigna ex qbus itellectus agens
accipit itentiones itelligibiles:ꝛ deſcribit eas in intelle-
ctu poſſibili. vn̄ ipſa ṽba doctoris audita:vel viſa in ſcri-
pto:hoc mō ſe hn̄t ad cauſandū ſciaʒ in intellectu ſicut
res q̄ ſunt ext̃ aīaʒ:qꝛ ex vtriſqꝫ itellectus agens itentio-
nes itelligibiles accipit: q̄uis ṽba doctoris ꝓpinquius
ſe habeāt ad cauſandū ſciaʒ ꝙ̄ ſenſibilia ext̃ aīaʒ exiſtē-
tia:inq̄ꝫtū ſūt ſigna itelligibiliū itētionū.) Hec ille. Itē
12. loco arguit ſic. Boetius dicit in libro de ꝯſolatione:
ꝙ ꝑ doctrinā ſolūmō excitat̃ mens hōis ad ſciēdū:ſ3 il-
le q excitat intellm̄ ad ſciēdū nō facit eū ſcire:ſicut ille
q excitat aliquē ad vidēdū corporalr̃ nō facit eū vide-
re. ergo vnꝰ hō nō facit aliū ſcire:ꝛ ita nō ꝓprie pōt dici
ꝙ eum doceat. Ecce argm. ſequit̃ rn̄ſio. Dōm ꝙ non eſt
oīno ſilr̃ de intellectu ꝛ viſu corporali:viſus. n. corꝑalis
nō eſt vis collatiua:vt ex qbuſdā ſuoꝝ obiectoꝝ in alia
ꝑueniat:ſ3 oīa obiecta ſua ſūt ei viſibilia ꝙ̄ cito ad illa
ꝯuertit̃. vn̄ hn̄s poam viſiuā ſe hʒ hoc mō ad oīa viſibi-
lia īuenda:ſicut hn̄s habitū ad ea q̄ habitualr̃ ſcit cōſi-
derāda. Et iō vidēs nō idiget alio excitari ad videndū
niſi q̄tenus ꝑ aliū eius viſus dirigit̃ in aliqḋ viſibile:vt
digito vel aliq̄ hꝫ. S3 poª intellectiua cū ſit vis collati-
ua:ex qbuſdā in alia deuenit. vn̄ nō eq̄liter ſe hʒ ad oīa
intelligibilia ꝯſiderando:ſ3 q̄dā ſtatim videt:vt q̄ ſūt ꝑ
ſe nota:in qbus īplicite ꝯtinent̃ q̄dā alia q̄ itelligere nō
pōt:niſi ꝑ offm̄ rōnis:ea q̄ in ꝑncipijs īplicite ꝯtinent̃ ex-
plicādo:vn̄ ad hꝫ cognoſcēda anteq̄ꝫ habitū hēat nō ſo-
lū eſt in poª actuali: ſ3 etiā in poª eſſentiali:idiget enim
motore q reducat eū i actu ꝑ doctrinā:vt dr̃ in. 8°. phy. T. c. 82.
quo nō idiget ille q habitualr̃ aliqd nouit. Doctor igit̃
excitat ad itelligēdū vel ſciēdū illa que docet:non ſicut
motor nālis:ꝛ educēs de poª in actū:ſ3 ſicut oſtendens rē
aliq̄ꝫ viſui corporali excitat eū:ſicut motor ꝑ accidēs:ꝑ
ut hn̄s habitū ſcie pōt excitari ad ꝯſiderādū de aliquo.
Hec ille. Ex qbus apparet q̄ṁo ṽba vel ſcripta hn̄t exci-
tare mentē diſcipuli ad reducendū ſe de poª in actum:
ꝛ ad formādū ꝯceptiones ꝛ itentiōes itelligibiles:ꝛ ꝯñr
hn̄t aliq̄ꝫ vim ad h̄:vt prius deductū eſt in ſolone q̄rti:
qꝛ oē agens agit ſibi ſilr̃e:ꝛ aliquo mō cōtinet formā ſui
effectus. Sciendū eſt etiā ꝙ illud qḋ dicit arguens. ſ. ꝙ
per ſermonē non intelligimus res:niſi quarū ſpecies ꝑ-
hēbamus:ꝛ ꝙ ꝑ voces nulla noua ſpecies pōt in nobis
cauſari. Hoc ſi qdem pōt ꝛ debet rationabilr̃ negari:qꝛ
lʒ per vocē non poſſit cauſari ſpēs rei totaliter noua: ſic
ꝙ nec ipſa nec aliquid eius precefferit in intellectu au-
diētis:nec actu:nec habitu:nec ṽtute:nec i ſe : nec in ſuo
ſimili:nec ſcðm totū:nec ſcðm parteʒ:tamē per vocem
ꝛ ſermoneʒ doctoris auditor pōt formare in ſeipſo ſpēʒ
aut conceptū perfectiorē:ꝛ magis ſpālē:ꝛ determinatū
ꝙ̄ prius haberet:vt quilibet in ſeipſo experiri pōt:potiſ-
ſime circa obiecta inſenſibilia: vel nunq̄ꝫ ſenſata : puta
circa ſubſtātias ſeparatas:ꝛ aīam rōnaleʒ:ꝛ eius poten-
tias ꝛ habitus. ꝛ ſilia. De hoc ſanctus Tho. de veritate.
q. xi.

q.xi.ar.p. vbi ſic 3° loco arguit. (Si aliquarū reꝝ ſigna
alicui ꝓponunẛ ꝑ hoīes: aut ille cui ꝓponunẛ cognoſcit
res illas: quarū ſūt ſigna: aut nō. Si quidē res illas cogno
ſcat de eis non docetẛ. Si vo non cognoſcit: ignoratis aūt
rebus: nec eoꝝ ſigna: aut ſignificatōes cognoſci pñt: qui
eni nō cognoſcit hāc rē que eſt lapis: nō pōt ſcire qd h
nomē lapis ſignificet. Ignorata vo ſignificatōe ſignoꝝ
nō pōt per ſigna aliqd addiſcere. Si ergo hō nihil aliud
faciat ad doctrinā niſi ſigna ꝓponere: vr̄ ꝙ hō ab hoīe
doceri nō poſſit.) Ecce argm: ſeqẛ rñſio. (Dicēdū eſt in
gt ꝙ illa de qbus per ſigna edocemur cognoſcimus q̄
dem q̄tum ad aliqd: ⁊ q̄tū ad aliqd ignoramus: vt po
te ſi doceamur qd eſt hō: opꝫ ꝙ de eo ꝑſciamus aliqd. ſ.
rōnē aīalis vel ſubſtātie: aut ſaltē ipſius entis q̄ nobis
ignota eſſe nō pōt. Et ſilr ſi doceamur aliq̄ ꝯnem: opꝫ
ꝑſcire de ſubiecto ⁊ paſſiōe qd ſunt: ⁊ pn° per que docetẛ
ꝯ eſſe ꝑcognita. Ois eni diſciplina fit ex preexiſtenti co
gnitiōe: vt dr̄ p poſterioꝝ.) Hec ille. Itē ⁊ mltū ad ꝓpo
ſitū 2° 2e. q. 173. ar. 2° ſic dicit. (Repſentanẛ menti hu
mane res alique ſm aliq̄s ſpēs ⁊ ſm nāe ordinē. Prio
ergo opꝫ ꝙ ſpēs repſentent ſenſui. 2°. imaginationi. 3°.
itellectui poſſibili q imutatẛ a ſpēbus fantaſmatū ſꝫ il
luſtrationē itellectus agentis. In imaginatiōe aūt non
ſolū ſūt forme reꝝ ſenſibiliū ſꝫ ꝙ accipiunẛ a ſenſu: ſꝫ
trāſmutanẛ diuerſimode: vel ꝑꝑ aliq̄ tranſmutationē
corporalē: ſicut accidit in dormiētibus et furioſis: vel q̄
ſm imperiū rōnis diſponunẛ aliq̄ fantaſmata in ordie
ad id qð eſt itelligendū. Sicut aūt ex diuerſa ordinatio
ne earūdē lraꝝ accipiunẛ diuerſi itellectus: ita etiā ſm
diuerſam diſpōnē fantaſmatū reſultāt in itellectu di
uerſe ſpēs intelligibiles. Iudiciū autē humane mentis
fit ſm vim itellectualis luminis. Per donū autē ꝓphe
tie cōferẛ aliqd humane mēti ſupra id qð ꝑtinet ad nā
lem facultatē q̄tū ad vtrunqꝫ. ſ. ⁊ q̄tū ad iudiciū ꝑ in
fluxū itellectualis luminis: ⁊ q̄tū ad acceptiōē ſeu re
ꝑſentatiōē reꝝ q̄ fit q̄tū ad aliq̄s ſpēs. Et q̄tū ad hoc
2m pōt aſſiſari doctrina humana reuelationi ꝓphetice:
nō at̄ q̄tū ad pm. Hō. n. ſuo diſcipulo repſitat aliq̄s res
ꝑ ſigna locutionū: nō at̄ pōt iterius illuminare ſic facit
de°.) Hec ille. Sile dicit de veritate. q. 12. ar. 7°. ꝑ totū.
Ad 2m vo ipꝛobatōez hui° exēpli dr̄ ꝙ aña ē falſa: qꝛ da
to ꝙ ſit idē agēs pn̄lc ⁊ iſtr̄ale ſufficiēs: nō opꝫ ꝙ ſequaẛ
eadē actio niſi paſſuꝫ ſit equalr̄ diſpoſitū. Nō grecus
⁊ latinus audiētes eūdē doctorē latinū: ⁊ eadē v̄ba lati
na nō ſunt equalr̄ diſpoſiti ad ſuſcipiēdū effectū docto
ris: cū vnus ſit in po° ēētiali reſpectu ꝯceptus ſignifi
cati ꝑ v̄ba: ⁊ ali° in po° accidētali: ſicut aūt dictū eſt: ſer
mo nō hꝫ vim eductiuā de po° ēētiali: ſꝫ ſolū de po° ac
cidētali ipꝫ audientē ad formādū itelligibiles ꝯceptio
nes. Cū aūt dicit arguēs ꝙ ſermo audibilis eſt ſignū re
motū reſpectu ꝯceptuū reꝝ ⁊c. dr̄ ꝙ h ꝯceſſo q̄litercū
qꝫ ſermo excitet audiētē: tñ opꝫ ꝯcedere ꝙ hꝫ in ſe ali
q̄ vim cauſatiuā mediate vl̄ imediate alicui° ꝯceptus
ſiue ſui: ſiue rei quā ſignificat: ſiue vtriuſqꝫ cū quodā or
dine ⁊ collatiōe: aliter vnus hō nō poſſet dici doctor al
terius. Similē rñſionē dat Petrus de palude ad ꝯſilē
rōnē. Arguit eniꝫ ſic. Si v̄tus ponatur in ſacris: aut iſta
virtus ageret ex neċitate nāe: aut ex electiōe: nō ex ne
ceſſitate nāe: qꝛ tūc eq̄liter ageret in dormiētē ⁊ vigilan
tē: ⁊ in fictū ⁊ nō fictū: nec ēt ex electōe: qꝛ illa virtus nō
eſt in ꝑtāte liberi arbitrij. Ecce argm. ſequitur rñſio. Di
cendū ingt ꝙ illa rō hꝫ multiplicē defectū. Primo qa
virtus agens de neċitate nāe nō agit indifferēter ⁊ eq̄li
ter in ſubiectū q̄litercūqꝫ diſpoſitū. Et iō non opꝫ ꝙ v̄
tus ſacriſi ageret de neċitate nāe ageret indifferēter et

Sermo hꝫ i ſe virtutē q̄dā cauſatiuā conceptus et quomodo.

Petrus con tra 3m 9m 2e opi, vlti. loco,

eq̄liter in fictū ⁊ nō fictū: in vigilantē ⁊ dormiētē: ſicut
nō opꝫ ꝙ ignis idifferēter agat in celū ⁊ in aerē. 2°. defi
cit: qꝛ opatio illi° v̄tutis pōt dici opatio agētis ex electio
ne inq̄tū illa v̄tus nihil pōt agere niſi cooperāte agēte
pn̄li q agit ex electiōe. Et iō illa virtus nō agit idifferen
ter in qðcunqꝫ: ſꝫ tm̄ in illud ad qð ordinatẛ ex electiōe
ꝑncipalis agētis. Sicut ſecuris nō agit in qðcunqꝫ: ſꝫ in
illud circa qð mouetẛ a pn̄li agente: qð eſt agens per ele
ctionē. Hec Petrus. Ad ipꝛobatiōez ſcdi exēpli dr̄ p ꝙ
nō opꝫ formā artis ꝓfluentē ab intellectu artificis in
inſtr̄m cōiunctū vel remotū eē formā ſpūalē: qꝛ illa or
dinatur ad effectū mere corporalē: ſecus eſt de virtute
iſtr̄ali ordinata ad grē ſuſceptionē vel iductiōē q̄ ē effe
ct° ſūme ſpūalis. Dr̄ 2°. ꝙ nō maius icōueniēs ē formā
artis cauſari frequenter inſtrumentis artificis q̄ idem
inſtrumentū frequēter moueri ab artifice ad iducēdū
diuerſas formas in diuerſas māas. De hoc Albertus. 12°
mec ſic dicit. Mouens ad ſanitatē eſt ars medicine: et
eſt mouēs nō ꝯiunctū: mouēs aūt cōiunctū ſanitatis ē
medicina ſūpta. Et mouens nō cōiunctū domus ē ar
edificatoria: ⁊ mouēs domus ꝯiunctū ē ars in manib° ⁊
inſtr̄is architecti ſꝫ actū edificātis. Hec ille. Et ſilia di
cit in pluribꝰ locis. ſ. ꝙ mouēs ꝯiunctū ſp eſt aliquo mō
vniuocū cū ſuo effectu. (Ad iprobatiōez tertij exēpli
dr̄ ꝙ motus celi eſt formale pnm vel inſtr̄m ꝓducendi
oīa gn̄abilia ⁊ corruptibilia nāliter. Et de hoc multa di
cta ſūt in. 2°. ſen. que hic nō opꝫ repetere: ſꝫ hic ꝑciſe ad
duco dictum Alberti. qui. 12. mec. ſic dicit. Ois forma
educitẛ de po° ad actū mouente aliq̄: qð eſt ꝯueniens in
noīe ⁊ rōne: hoc at̄ ꝙ verū ſit: ꝑꝫ ſi ponamus q̄ ⁊ q̄t cir
cūſtant gn̄atiōez ſubſtātie ſenſibilis. Sūt autē illa ut in
cōi dicatẛ qnqꝫ. quorū pmuꝫ ⁊ pnlc eſt: ꝙ oē qð generatẛ
educitẛ de po° ad actū: ⁊ po° de qua educitẛ eſt itra māaꝫ:
⁊ tñ nihil eſt de ſubſtātia māe. 2m eſt ꝙ oē qð educitẛ de
po° ad actum exhibitur ꝑ aliqd mouens: qð aut genito ē
vniuocū: aut reducitẛ ad vniuocū. 3m eſt ꝙ oīs motus in
ferioꝛ qui eſt in mā gn̄abiliū reducitẛ ad motū celi: q eſt
cā ⁊ menſura hꝰ motus ꝑ formā itelligētie mouētis mo
tū illū: ⁊ ꝑ formas ſtellaꝝ ⁊ orbes: ⁊ ꝑ virtutes radiorū.
4m eſt ꝙ nihil fit ex nihilo penitus ſꝫ nām: ſed q̄cunqꝫ
fiunt ꝓcedūt ex indeterminatis ⁊ ꝯfuſis icboatiōibꝰ ſua
rū ēētiaꝝ q̄ ſūt iducte māe. 5m eſt ꝙ non qðlibet fit ex
q̄libet: ſꝫ oē qð fit ꝓcedit ex aliq̄ ſui gn̄is. Et hoc genus
ambitu ſuo ⁊ extenſiōe ambit id qð fit ⁊ ſuū ꝯriuꝫ: ⁊ iō
ꝯria ſunt vnū in radice ſui gn̄is. Plato igitẛ ꝯſiderās ꝙ
mouens primū nō cōiunctū materie eſt intelligentia ꝑ
formā motus celi cauſans motū māe: ⁊ formās ⁊ regu
lans totā gn̄ationē dicit oē qð generatẛ ſic fieri ab vni
uoco: qꝛ forma illa q̄ regulat ⁊ format gn̄atiōez eſt hn̄s
virtutē ſeminis in efficiēdo ⁊ formādo ⁊ regulando. Et
hāc dicit eē ideam ab hac mā ſeparatā. Et q̄ ad hoc hn̄
dixit tangēdo primā cām ⁊ vl̄m ⁊ nō propriā ⁊ ꝓximā.
Et ideo dictuꝫ eſt in. 2°. perigeneſeos: ꝙ ſol ⁊ circulus
declinis ſunt cā gn̄ationis ⁊ corruptiōis. Sꝫ in hoc ma
le dixit ꝙ poſuit ꝙ hec forma in māam iduceretẛ: qꝛ hoc
nō eſt veruꝫ ⁊c. (Ad. 6m. ꝑncipale Scoti negatẛ aña. ⁊
ꝯceditẛ oppoſitū. ſ. ꝙ inſtr̄a artis non ſolū formaliter: ſꝫ
effectiue ſūt actiua: puta ſerra: gladius: martellus ⁊ hꝰ.
Et ad primā ꝓbationē antecedentis iā negati dicitur
primo ꝙ ſerra nō ſolū habet in ſe quantitatē ⁊ figurā ⁊
motū localē: dū actu mouetẛ ab artifice: imo preter hoc
habet in ſe virtutem mouendi localiter aliud corpus: ⁊
expellendi illud de loco ſuo ſicut ſepius ſupra dictū eſt.
Habet vlterius in ſe formaꝫ artis quā artifex iducit in
materiā exterioꝛē: ⁊ hoc ꝑ modū entis incōpleti ⁊ intē

Virtus ſacr̄a lis etiā ſi age ret de neceſſi tate nāe non ageret in qð cunqꝫ indiffe renter multo min° cū agat aliquo modo ex electione.

tionis fluentis: ꝛ nõ per modũ entis cõpleti: vt ſepe dictum eſt. Dicit̃ 2°. ꝙ licet figura ꝛ quãtitas nõ ſint forme actiue pᷓmo ꝛ per ſe reſpectu nãlium tranſmutationũ: tñ non oĩno ſe p accidẽs ſe hñt ad illas. De hoc beatus Tho. i ſũ. pᵃ parte. q. 78. ar. 3°. i ſolone tertij ſic dic. (Magnitudo ꝛ figura ꝛ hᵔ q̃ dñr cõia ſenſibilia: media ſũt inter ſenſibilia p accidẽs ꝛ ſenſibilia ꝓpria q̃ ſunt obiecta ſenſuũ. Nã ſenſibilia ꝓpria pᵒ ꝛ per ſe imutãt ſenſuꝫ: cũ ſint q̃litates alterãtes: ſenſibilia vᵒ cõia oĩa reducũtur ad q̃titatẽ: ꝛ de magnitudine qdẽ ꝛ numero pꝫ ꝙ ſunt ſpẽs q̃titatis. Figura aũt eſt q̃litas circa q̃titatẽ: cũ rõ figure ↄſiſtat in terminatõe magnitudis. Motus autẽ ꝛ quies ſentiunt̃ ſꝫ ꝙ ſubꝫ vno mõ vel plurib' ſe hꝫ ſꝫ magnitudinẽ ſubiecti vel localis diſtãtie q̃tũ ad motũ augmẽti ꝛ motũ localẽ: vel ẽt ſm ſenſibiles q̃litates: vt in motu alteratõis: ꝛ ſic ſentire motũ ꝛ quietẽ eſt q̃dãmõ ſentire vnũ ꝛ multa: q̃titas aũt eſt ꝓpriũ ſubm̃ q̃litatis alteratiue: vt ſupficies coloris: ꝛ iõ ſenſibilia cõia nõ mouẽt ſenſuꝫ pᵒ ꝛ p ſe: ſꝫ rõne ſenſibilis q̃litatis: vt ſupficies rõne coloris: nec tñ ſũt ſenſibilia per accidẽs: qꝛ hᵔ ſenſibilia aliq̃ diuerſitatẽ faciunt in imutatiõe ſenſus. Alio. n. mõ imutat̃ ſenſus a magna ſupficie: ꝛ a parua: qꝛ ẽt ipſa albedo dr̃ magna ꝛ parua: ꝛ oĩno diuidit̃ ſcꝫ ꝓpriũ ſubm.) Hec ille. Et ſicut ipſe dic de imutatione ſenſus: ita põt dici de alijs nãlibus mutatiõibus: qꝛ aliter agit calor in parua q̃titate: ꝛ aliter extra i magna: ꝛ aliter mouet grauitas corp' acutũ q̃ corp' obtuſuꝫ vel rotundũ aut latuꝫ. vñ Ar. 4°. celi ꝛ mũdi. vltio cap. ſic dicit. Figure autẽ non ſunt cã eius qꝺ eſt ferri ſimplr: aut deorſum aut ſurſuꝫ: ſꝫ eius qꝺ eſt velocius: aut tardius ꝛc. Ubi Albertus ſic dicit. Quamuis figure non ſint cauſe motus: tñ figura ad facilitatẽ motus facit p mediũ aeris vel aq̃: ſicut diximus. 4°. phy. tractatu de vacuo: qꝛ acutũ facili' penetrat q̃ latũ. Ingramus igit̃ de hoc: de quo antiq̃ phãntes ingrebant. Et eſt vnꝰ qꝺ coꝝ q̃re corpa terreſtria lata vel ↄcaua natãt ſup aquã: ſic ferrũ latũ: ꝛ plũbũ tenue ꝛ latũ: ꝛ vaſa ↄcaua ꝛ clauſa: lõga aũt ꝛ ſtricta nõ ↄcaua mergunt̃ in ipſa: ẽt ſi ſint minora q̃ pᵘ memorata: ſicut acus vel aliud tale corpus ꝛc. ſequit̃. Dicamus aũt nos ſoluẽtes qõnẽ inductã ꝙ corpoꝝ ↄtinuoꝝ q̃dã ſunt facilis diuiſiõis: ꝛ q̃dã difficilis. Aer. n. citius diuidit̃ q̃ aq̃: ꝛ q̃to fuerint aliq̃ corpora ſubtiliora ꝛ rariora: tãto facilius diuidunt̃: q̃to vᵒ fuerint ſpiſſiora: tãto diuidunt̃ difficilius: ꝛ difficili' penetrant̃: qꝛ oẽ penetrãs p alterũ diuidit ipꝫ. Silr ẽt diuidentiũ ꝛ penetrãtiũ q̃dã diuidũt ꝛ penetrãt facilr: ꝛ q̃dã difficilr. Quãto. n. aliq̃ fuerint acutiora ꝛ grauiora et duriora: tãto diuidũt ꝛ penetrãt facilius: ꝛ q̃to fuerint obtuſiora ꝛ minus grauia ꝛ molliora: tãto diuidũt ꝛ penetrant difficilius ꝛ tardius. Dico aũt diuiſionẽ facileꝫ p tranſitõeꝫ ꝛ penetratõeꝫ. Quãto. n. aliqꝺ facilius diuidit: tãto facili' penetrat ꝛ pertranſit: ꝛ poᵃ diuidẽs actiue optime ↄgregat̃ ex trib' dictis. ſ. acuto ꝛ graui ꝛ duro: et q̃tũ deficit i his trib': tñ defic a bonitate poᶜ diuiſiõis. Silr ẽt bonitas poᶜ diuiſiõis paſſiue ↄgregat̃ ex humido ꝛ raro: ꝛ q̃tũ fuerit humidũ rarius: tãto facilius diuidit̃: ꝛ q̃tũ de his duobus deficit: tñ deficit de bonitate poᶜ diuiſiõis paſſiue. Reuertẽtes ergo ad ſolonẽ qõnis dicimus ꝙ aer facili' ipellit̃ ꝛ diuidit̃ q̃ aq̃: ꝛ aq̃ facilius q̃ terra: qꝛ q̃to aliqꝺ fuerit ſubtili' ꝛ humidi': tãto facili' recipit ipulſionẽ diuiſionẽ ꝛ penetratiõeꝫ. Si ergo hec ita ſe hñt: tunc dicim' ꝙ corpa late figure tenuia nõ grauia multũ: licet ſint dura ꝛ terreſtria: tñ qꝛ non diuidũt hñ ꝑꝑ defectũ acuminis ꝛ defectũ grauitatis natãt ſup aq̃: q̃ nõ adeo de facili ſicut aer diuidit̃: qꝛ cũ iacẽt ſup aq̃ tangũt late aq̃: ꝛ multã aque ſuperficiẽ non ita pñt cõprimere ſicut paucã: ꝛ iõ natant ſuper aq̃ ꝛ nõ pfundant̃ velocius ſub aq̃. Et huius ſignũ eſt: qꝛ cũ mergunt̃ non cadũt ſub aquã ſequẽdo ſupficiẽ latã: ſꝫ potiꝰ inclinant̃ ſup latus ſtrictuꝫ: ꝛ ſup illud aquã diuidunt. Corpora aũt lõga ꝛ ſtricta eo ꝙ nõ tangũt aque ſupficiẽ niſi parũ: nõ cõprimunt ſub ſe multã aquã: ꝛ iõ facile diuidũt eã: ꝛ cito mergunt̃ ſub aqua ꝛc. Hec ille. Et ſimilia dicit btũs Tho. ſup eodẽ textu. Ex qbus apparet ꝙ figura nõ oĩno ſe p accidẽs ſe hꝫ ad motũ localẽ nãlẽ ꝛ alias nãles trãſmutatiões: potiſſime diuiſionẽ ꝛ penetrationẽ corporũ: ꝛ q̃uo acuties eſt pars poᶜ actiue diuiſiue. Et tũc cũ arguens obijcit ↄ̃ hoc: qꝛ tũc mathematicus ↄſiderans q̃titatẽ ꝛ figurã non abſtraheret a motu ꝛc. Dr̃ ꝙ ↄña non vꝫ: qꝛ licet talia de per ſe faciant ad motũ ꝛ actionẽ nãlem: non tñ primo: vt ſupra dictũ eſt niſi ex adiunctõe q̃litatũ actiuarũ ꝛ paſſiuarũ: puta grauitate duritie: ꝛ hᵔ. Et ſicut dictuꝫ eſt ꝙ de p ſe faciunt ad motũ nãlem rõne adiuncti: ſic de p ſe faciũt ad motum violentũ ꝛ artificialẽ rõne ipulſus impreſſi inſtro vl̃ mobili. Sicut pꝫ de acumine ſagitte, picte ꝛ gladij vel ſecuris: aut ſerre. Uñ in virtute artificis pñt inducere hanc q̃litatẽ que eſt figura. cuius rõnem tangit ſcũs Tho. de poᵃ dei. q. 6ª. ar. 7°. in ſolutione. 13ᶦ. vbi ſic dicit. (Figura eſt quedaꝫ forma que per abſciſionẽ materie: ꝛ ↄdenſatõeꝫ vel rarefactõeꝫ vl̃ diuiſionẽ: aut aliqꝺ hᵔ motũ i mã fieri põt.) Hec ille. Cũ ẽt dicit arguẽs ꝙ duritiea nõ eſt q̃litas formalr actiua ꝛc. Dr̃ ꝙ ꝓbatio huiꝰ nõ vꝫ: qꝛ in illo caſu: quẽ ponit arguẽs: deus ſupplet vicẽ duriciei: qꝺ pꝫ: qꝛ durũ dr̃ qꝺ non cedit cõprimẽti: ſed tꝫ figurã ſuã. In illo aũt caſu deus facit illa duo. Et iõ per hoc non ꝓbat̃ ꝙ duricies nullo mõ ſit actiua reſpectu diuiſiõis ꝛ cõpreſſiõis: potiſſime addita grauitati ꝛ acuciei vel ipulſui violenter mouẽtis. Cũ vlterius dicit: ꝙ vnũ corpus motũ non expellat aliud corpus ab eodeꝫ: vbi effectiue: ſꝫ tantũ mõ formalr ꝛc. pꝫ ꝙ illa tota deductio vana eſt: ſicut oñſum eſt rñdendo ad argu. Aureoli ↄ̃ tertiã ↄ̃nem q̃ in eadẽ vanitate fundant̃. Inſtꝛꝫ enĩ vel aliud corpus motũ violenter localiter a mouẽte extrinſeco non ſolũ recipit motũ a ſuo motore violento: ſꝫ imo ipulſum ꝛ vim motiuã expulſiuã alioꝝ corporum de ſuis ſitibus. Dicit̃ vlterius ꝙ ponere ſacr̃m nihil penitus efficere in aĩa diſponens ad grãꝫ: nec hẽre aliquã vim regeneratiuã aut iuſtificatiuã: ſꝫ ſolũ eſſe quendaꝫ effectũ ordinatũ ad grẽ ſuſceptionẽ eſt derogare dignitati ſacroꝝ noue legis: ꝛ ipſi noue legi: ꝛ dictis xp̃i ꝛ apl'orũ: ꝛ doctoꝝ ſcõꝝ: ꝛ iõ illa poſitio videt̃ temeraria ꝛ preſumptuoſa ꝛ ↄueniẽs legi veteri ſicut ſupra btũs Tho. deduxit. ❡ Ad argᵐ Aureoli dr̃ pᷓmo ꝙ virtus diſpoſitiua inſtr̃aliter ad grãm in ſacr̃o matrimonij eſt ſubiectiue in verbis vel in aliq̃ ſigno equipollẽte verbis: q̃lecũq; ſit illud: ꝛ hoc ſi tale matrimoniũ ſit ſacr̃m noue legis: qꝛ alias nõ opꝫ. vñ in illo caſu quo ſacr̃m matrimonij efficeret̃ p verba de futuro cũ carnali copula: cõcurreret aliqꝺ ſignũ eqpollẽs v̾bis de pñti. Dicit̃. 2°. ꝙ virtus pᵈicta cauſat in ↄ̃hentibus ꝛ ſuſcipientibus ſacr̃m diſpoſitionẽ ad grãm q̃ dr̃ ornatus: ꝛ obligatõeꝫ mutuã que eſt qd reſpectiuũ: ꝛ poteſtatem vtendi corpore cõiugis ꝛ petẽdi debitũ: que non eſt ſolus reſpectus rõnis: aut ſi ſit ille põt ↄſequi aliquẽ motũ vel actionẽ aliq̃ꝫ aut paſſionẽ: ꝛ iõ reſpectu illius põt poni virtus actiua. Verũ tñ de hoc erit ſermo latior loco ſuo dño ↄcedẽte. ❡ Ad argᵐ pn̄ˡᵉ ↄ̃ qõnẽ rñdet ſcũs Tho. 3ª. parte. q. 62. ar. 4°. in ſolone q̃rti ſic dicẽs. (Sic eadẽ vis pncipalis agẽtis inſtr̃aliter inuenit̃ in oĩbus inſtr̃is ordinatis ad effectũ

prout

Senſibilia ꝓpria cõia ꝛ p accidẽs quo diſtinguntur.

T. c. 32.

T. c. 70.

Quare corpa terreſtria: puta ferrea vel plũbea ſi ſint lata vl̃ cõcaua: natant ſuper aquã.

Virtus ſacramentalis i ſacr̃o matrimonij in q̃ ſit ſubiectiue ꝛ quid agat.

ꝑat ſunt quodã ordine vnũ.ita etiã eadez vis ſacr̃alis inuenit̃ i vbis ⁊ reb⁹: ꝑut ex vbis ⁊ reb⁹ ꝑficit̃ vnũ ſacramẽtũ.) Hec ille. Et hec ð q̃õne ſufficiãt. Diſt. II.

¶ Utrũ ſacr̃a veteris legis cauſent grãm. Qõ. II.

Terum circa eandem diſtinctionem q̃rit̃. Utrũ ſacr̃a veteris legis cauſent grãz. Et arguit̃ ꝙ ſic. q: dicit Beda in omel. circũciſiõis. Jdẽ ſalutifere curationis auxiliũ circũciſio in lege ↄ originalis pcĩ vulnus agebat: quod baptiſm⁹ agere reuelate gr̃e tp̃e ↄſueuit: ſ; baptiſm⁹ nũc ↄfert grãz. ergo ⁊ circunciſio grãz ↄferebat. Et pari rõne alia ſacr̃a legalia: q: ſic baptiſm⁹ eſt ianua ſacroꝝ noue legis: ita circũſio erat ianua ſacroꝝ veteris legis. Propter qð Aplus dicit Gal. 5°. Teſtificor oĩ circũcidẽti ſe: quoniam debitor eſt vniuerſe legis faciende.

Jn oppoſituʒ arguit̃: q: dr̃ Gal. 4°. Cõuertimini itez ad infirma elementa ⁊ egena. gloſa. i. ad legẽ q̃ dr̃ īfirma: q: nõ ꝑfecte iuſtificat. ergo ſacr̃a veteris legis nõ ↄferebãt grãm.

Jn hac queſtione erũt tres articuli. Jn p° ponentur ↄnes. Jn 2°. obiectiones. Jn 3°. reſponſiones.

Quantũ ad pꝛimũ articulũ ſit p° ↄ. Sacr̃a veteris legis nõ cõferebãt grãz ex aliq̃ vtute eis inherẽte ſicut faciũt ſacr̃a noue legis. Hãc ponit beat⁹ Tho. 3° pte. q. 2°. ar. 6°. vbi ſic dic̃. Nõ pt dici ꝙ ſacr̃a veteris legis ↄferãt grãz iuſtificãtẽ p ſeipſa. i. ꝓpꝛia virtute: q: ſic nõ fuiſſet neceſſaria paſſio xp̃i ſm illud Gal. 2°. Si ex lege eſt iuſticia. xp̃s gratis mortu⁹ eſt. ſed nec põt dici ꝙ ex paſſiõe xp̃i vtutẽ haberẽt ↄferẽdi grãm iuſtificãtẽ. Sicut. n. pʒ ex ꝑdictis virt⁹ paſſiõis xp̃i copulat̃ nobis p fidẽ ⁊ ſacr̃a. differẽter tñ. Nã ↄtinuatio que eſt p fidẽ fit p actũ aĩe interiorẽ: ↄtinuatio aũt que eſt p ſacr̃a fit p vſum exterioꝝ reꝝ. Nihil aũt ꝓhibet id qð eſt poſteri⁹ tp̃e anteq̃ ſit mouere ſ; ꝙ ꝑcedit in actu aĩe. ſic̃ finis q eſt poſterioꝛ tp̃e mouet agẽtẽ ſm ꝙ eſt apprehẽſus ⁊ deſideratus ab eo. Sed illud qð non dũ eſt in reꝝ nã nõ mouet ſm vſum exterioꝝ rerum. Unde cã efficiẽs nõ põt eẽ poſterioꝛ in eẽ ordine durationis ſicut cã finalis. Sic ergo manifeſtũ eſt ꝙ a paſſione xp̃i q̃ eſt cã hũana iuſtificatiõis. ↄuenĩẽter deriuat̃ virt⁹ iuſtificatiua ad ſacr̃a noue legis: nõ aũt ad ſacr̃a veteris legis: ⁊ tñ p fidẽ paſſionis xp̃i iuſtificabantur antiq̃ pr̃es ſicut ⁊ nos. Sacr̃a aũt veteris legis erãt quedã illi⁹ fidei ꝓteſtatiões inq̃tũ ſignificabãt paſſionez xp̃i ⁊ effectus ei⁹. Sic ergo pʒ ꝙ ſacr̃a veteris legis nõ habebãt in ſe aliquã vtutẽ: qua operarent̃ ad ↄſequendum grãz iuſtificantẽ: ſ; ſolũ ſignificabant fidẽ p quã iuſtificabant̃.) Hec ille. Jtẽ 4°. ſen. diſ. i. q. i. ar. 5°. in ſolutiõe prime queſtiũcule ſic dicit. ¶ Jn ſacroꝝ duo ↄſiderare ſcʒ ipſum ſacr̃m ⁊ vſum ſacr̃i. ipſuz ſacr̃m dr̃ aliqð op⁹ operatũ. vſus aũt ſacr̃i eſt ipſa opatio q̃ a q̃buſdã dicit̃ op⁹ opans. Cũ ergo dr̃ ſacr̃m p ſe loquẽdo grãz cõferre vl̃ nõ ↄferre. iuſtificare vel nõ iuſtificare. referẽdũ eſt ad op⁹ opatũ. De ope aũt opato in ſacr̃is veteris legis duplex eſt opinio. Quidã eñ dicũt ꝙ in illis ſacr̃is opus operatũ erat ſignũ ſacroꝝ noue legis ⁊ paſſionis xp̃i: a qua efficaciã hñt: ⁊ iõ illud op⁹ opatũ erat cũ quadam ꝓteſtatione fidei: ⁊ iõ indirecte ⁊ ex cõſequẽti hẽbant iuſtificare q̃ſi mediãtib⁹ aĩis ſacr̃is p ea ſigñtis a deo ſanctificationẽ habẽtia: vt dicit Hugo de ſctõ victore. Noſtra aũt ſacr̃a directe ⁊ imediate iuſtificãt q: ad h̃ directe ſunt inſtituta. Sed hec opinio nõ vr̃ cõuenire

Pꝛopter quid iuſtificabantur p fidẽ paſſionis xp̃i.

Quid operentur ſacr̃a ue. le. duplex opinio.

dictis ſctõꝝ. Dicũt eñ ꝙ lex erat occaſio mortis inq̃tũ oñdebat pctm̃: ⁊ grãm adiutricẽ non ↄferebat. Nec differt q̃tũ ad hoc qualitercũq; directe vel indirecte gratiã cõferret. Et ꝑterea ſm hoc nulla eſſet vel modica ꝑeminẽtia ſacroꝝ noue legis ad ſacr̃a veteris legis: q: ẽt ſacr̃a noue legis a fide ſigñiõe cauſandi efficaciã habẽt: vt dictũ eſt. Et iõ aliq dicũt ⁊ meli⁹ ꝙ nullo mõ ipſa ſacr̃a veteris legis. id eſt op⁹ opatũ in eis grãz cõferebat excepta circũciſiõe. de qua poſtea dicet̃.) Hec ille. Ex q̃b⁹ pt formari talis rõ pro ↄne. Nullũ ſacr̃m nõ agẽs in virtute verbi incarnati aut paſſiõis xp̃i eſt aut fuit efficiẽter gr̃e cauſatiuũ p virtutẽ ſibi inherẽtẽ: ſed oĩa ſacr̃a veteris legis erãt hm̃oi. igit̃ nullaʒ tale cauſabat grãz efficiẽter p aliquã virtutẽ ſibi inherentẽ. ¶ 2° ↄ. Jn circũciſione cõferebat̃ gr̃a. ſ; nõ vtute circũciſiõis. Hãc ↄnẽ ponit ſctũs Tho. 3° pte. q. 70. arti. 4°. vbi ſic dicit. ¶ Ab oĩb⁹ cõiter dr̃ ꝙ in circũciſiõe pctm̃ originale remittebat̃. Quidã tñ dicũt ꝙ nõ ↄferebat̃ gr̃a: ſed ſolũ remittebat̃ pctm̃. qð magr̃ ponit in p° diſtinctione quarti ſen. Et ad Ro. 4° in gloſa. ſʒ hoc nõ põt eſſe: q: culpa nõ remittit̃: niſi p grãz ſm illud Ro. 3°. Juſtificati gratis p gratiã ipſi⁹. ⁊c̃. Jdeo aliq dixerũt ꝙ p circũciſionẽ cõferebat̃ gr̃a q̃tũ ad effectus pꝛiuatiuos remotiõis culpe: ſ; nõ q̃tũ ad effectus poſitiuos: ne dicere cogerent̃ ꝙ gr̃a in circũciſiõe collata ſufficiebat ad implẽdũ mãdata legis: ⁊ ita ſupflu⁹ fuiſſet aduẽt⁹ xp̃i. Sed ẽt hec poſitio ſtare nõ põt. Pꝛio quidẽ: q: p circũciſionẽ dabat̃ pueris facultas ſuo tp̃e ꝑueniẽdi ad gl̃iaʒ que eſt vltimus effect⁹ gr̃e poſitiuus. 2°. q: pꝛiores ſunt naturaliter ſm ordinẽ cauſe formalis effectus poſitiui q̃ ꝑuatiui. ſ; ſm ordinẽ cauſe mãlis ſit ecõtra. for⁹ eñ nõ excludit ꝑuationẽ: niſi in formando ſubiectũ. Et iõ aliq dixerũt ꝙ in circũciſiõe cõferebat̃ gr̃a etiã q̃tum ad aliquẽ effectũ poſitiuũ q eſt facere dignũ vita eterna: ſ; nõ q̃tum ad oẽs effectus: q: nõ ſufficiebat repꝛimere cõcupiſcẽtiã fomitis: nec ẽt ad iplẽdũ mãdata legis. qð ẽt aliqñ mihi viſum eſt. Sed diligẽter conſideranti apparet ꝙ nõ eſt veꝝ: q: minima gr̃a põt reſiſtere cõcupiſcẽtie: ⁊ vitare oẽ pctm̃ mortale qð cõmittit̃ in trãſgreſſione mãdatoꝝ legis. Minima enim charitas plus diligit deũ q̃ cupiditas milia auri ⁊ argẽti. Et iõ dicẽdũ eſt ꝙ in circũciſiõe ↄferebat̃ gr̃a q̃tũ ad oẽs gr̃e effectus: aliter tñ q̃ in baptiſmo. Nã in baptiſmo ↄfertur gr̃a ex virtute ipſi⁹ baptiſmi quã hʒ inquantũ eſt inſtrumentũ paſſionis xp̃i iã ꝑfecte: circũciſio aũt cõferebat grãm inq̃tũ erat ſignũ fidei paſſionis xp̃i future: ita. ſ. ꝙ homo qui accipiebat circũciſionẽ ꝓfitebat̃ ſe ſuſcipere talẽ fidẽ: vel adultus pro ſe vel ali⁹ p paruulis. Unñ ⁊ Aplus dicit ad Ro. 4°. Abraham accepit ſignũ circũciſionis ſignaculũ iuſtitie fidei: q: ſ. iuſtitia erat ex fide ſignata: ⁊ nõ ex circũciſione ſignificante: ⁊ q: baptiſm⁹ operat̃ inſtrumentaliter in virtute paſſionis xp̃i: nõ aũt circũciſio: ideo baptiſm⁹ impꝛimit characterẽ icorporantẽ hoiem xp̃o: ⁊ copioſiorẽ grãm confert q̃ circũciſio. Maioꝛ eñ eſt effectus rei iam ꝑſentis q̃ ſpei.) Hec ille. Jtẽ ibidẽ in ſolutione pꝛimi dicit. ꝙ ex circũciſiõe nõ erat iuſtitia aliter q̃ p fidẽ paſſionis xp̃i. Similr̃ dicit 4°. ſen. pꝛima diſ. quo ad hoc ꝙ circunciſio nõ erat vllo mõ cã gr̃e iuſtificãtis: ſ; in circunciſione deus cõferret grãm accedẽti nõ ficto. Jbidẽ tñ ponit aliqua que poſtea retractauit in ſũma vt ꝑdictum eſt. ait eñ. ¶ Circa h̃ m̃ltiplex eſt opinio. Quidã eñ dixerũt ꝙ circũciſio q̃tũ eſt de ſe culpã tollebat. ſ; grãz nõ cõferebat: inĩtẽtes cuidã gloſe que habet̃ Ro. 4°. que dicit. Jn circũciſione peccata remittebant̃: ſed nõ

De circunciſione an ↄferret gratiaʒ ⁊ quo m̃ltiplex opinio. Jdẽ paulo infra.

Copioſioreʒ grãz ↄfert baptiſmus q̃ ↄferret circũciſio.

ꝑ eã grã pſtabať. Dicebãt eni φ cũ originale nihil aliõ ſit ꝗ̃ ↄcupiſcẽtia intẽſa: cũ carẽtia debite iuſticie: circũciſio ſine h φ grã ↄferreť. poterat auferre debitũ. auferẽdo reatũ: vt ꝑ h φ hõ illã iuſticiã nõ hẽbat. nõ iputareť ad penã. Sʒ h nõ põt eẽ. qꝛ manẽte inordinatione culpe. nullo mõ põt nõ iputari ad penã a deo: cũ culpe iordinatio ꝑ penã ordineť. Et iõ oʒ ſi iputatio ad penã tolliť φ inordinatio tollať: qõ ſine grã fieri nõ poteſt. Et iõ alij dicũt φ circũciſio ex ſua ṽtute culpã tollebat: ⁊ grãm circũciſio cõferebat: nõ ex vi circũciſiõis: ſed ex diuina liberalitate ablato grẽ ipedimẽto. Sʒ h nõ põt eẽ. qꝛ ꝗ̃uis ex pte recipiẽtis prius ſit expulſio ↄrij ꝗ̃ introductio forme: tñ ex pte agẽtis prius eſt inductio forme: qꝛ nõ expellit ↄriũ niſi introducẽdo formã: ⁊ iõ niſi circũciſio aliquo mõ grãm cõferret: nullo mõ culpã tolleret. Et iõ alij dicũt φ circũciſio ↄferrebat grãm ꝗ̃tum ad effectus priuatiuos q ſũt priuare culpã: ſʒ nõ ꝗ̃tũ ad effect⁹ poſitiuos. Sʒ h nihil eſt: qꝛ effect⁹ vltim⁹ poſitiuus grẽ eſt facere dignũ vita eterna: qõ fiebat ꝑ circunciſionẽ. ſicut nũc fit ꝑ baptiſmũ. Et iõ alij dicũt ⁊ ꝓbabili⁹ vt vʒ φ dabat gratiã ꝗ̃tũ ad effect⁹ priuatiuos culpe ⁊ reat⁹: ⁊ ꝗ̃tũ ad quoſdã effectus poſitiuos ſicut ordinare aĩas ⁊ facere dignũ vita eterna: nõ tñ ꝗ̃tum ad oẽs quos hʒ grã baptiſmalis: qꝛ illa ſufficit ad reprimẽdũ totalr cõcupiſcẽtiã ⁊ ad meritorie agẽdũ: ad quod grã in circũciſiõe data ſufficere nõ valebat: ⁊ ſm hoc intelligiť gloſa inducta.) Hec ille. Itẽ in ſolutione primi ſic dicit. (Sicut in ſacr̃o altaris eſt aliqd ex vi ſacri aliqd aũt ex nãli ↄcomitãtia: ita circũciſio pncipaliter erat ordinata ad ablationẽ culpe: ſʒ ex ↄſequẽti ad collationẽ grẽ.) Hec ille. Ex quib⁹ põt formari talis rõ ꝓ ↄne quo ad pmã ſui ptẽ. Illud ſacr̃m in quo culpa remittiť: ⁊ dãtur effectus grẽ tã poſitiui ꝗ̃ priuatiui: ↄfert grãʒ vel tãꝗ̃ cã ſine q̃ nõ: vl' tãꝗ̃ cã efficiẽs: ſʒ circunciſio erat hmõ. g̃ ⁊c̃. Pro 2ª pte ↄnis arguiť ſic. Sacr̃a veteris legis nõ hẽbãt ṽtutẽ cauſatiuã grẽ. nec tãꝗ̃ agẽs pncipale. nec tãꝗ̃ inſtr̃m paſſiõis xp̃i. ſed circũciſio fuit hmõ. igitur ⁊c̃. Et in hoc primus articulus terminatur.

Quantũ ad ſm articulũ arguiť ↄ ↄnes. Et qdeʒ ↄ pmã arguit Aureolus ꝓbãdo φ dr̃ia inter ſacr̃a veteris ⁊ noue legis incõuenienter aſſigneť ꝑ hoc φ ſacr̃a noue legis cauſant grãm ꝑ ṽtutẽ eis inherẽtẽ. alia võ nõ. pmo ſic. Nobilitas inſtr̃i ⁊ cuiuſlibet ordinati in finẽ ſumiť ex rõne vtilitatis: qꝛ quanto inſtrumẽtũ eſt vtilius tãto eſt nobilius: ſʒ tãte vtilitatis eẽt circũciſio ſicut eſt baptiſm⁹ ſi ꝑ vtrũqʒ dareť gratia equalis. ꝗ̃tũcũqʒ dareť alio ⁊ alio mõ. ſiue ꝑ vnũ ſacr̃m dareť grã ꝑ ṽtutẽ inherẽtẽ: ⁊ ꝑ aliud ex ſolo pacto diuino. ſiue ꝑ vnũ dareť pncipalr: ⁊ ꝑ aliud ex ↄſequẽti. ꝗ̃tũcũqʒ eni fiat variatio de mõ: dũ tñ vtrobiqʒ dareť equalis grã in eodẽ gradu: erũt eque vtilia. igr̃ ſacr̃a noue legis ⁊ veteris erũt equalis nobilitatis: ſi tñmõ differãt: vt tu ponis. Probať hec̃ duplr. Primo inductiõe. 2º rõne. Primo ſic. Dato φ in circũciſiõe nulla ſit virt⁹ infuſa: i baptiſmo autem ſit ṽtus infuſa: deinde grã ↄferať vtrobiqʒ in eodẽ gradu: qd ad me de tali ṽtute inherente. Uerbi gratia i ſili. Si iſta medicina ↄferat mihi ſanitatẽ in eodẽ gradu: ⁊ eque faciliter ſicut illa: qd ad egrũ vel medicũ ſi iſta medicina nõ agit ꝑ aliquã ṽtutem a tota ſpecie ſicut alia. ſʒ aliũde. Undecũqʒ veniat talis opatio equalis vtilitatis indicabunť. Rõne ꝓbať ſic idẽ. Nobilitas illi⁹ qõ nullã hʒ appetibilitatẽ ꝑꝑ ſe ſed ꝑꝑ aliud debet pẽſari ex nobilitate illi⁹ a quo hʒ totaʒ ſuã appetibilitatẽ: ſʒ tota appetibilitas ſacroꝝ eſt ex rõne effectus. ſ. grẽ quã ↄferũt. g̃ ſi ↄferãt grãm in equali gradu. dato φ eã ↄferãt differẽter ꝗ̃tũ ad modũ. puta φ vnũ ꝑ ṽtutẽ infuſam. aliud ex pacto. vnuʒ pncipalr aliud ex ↄſequẽti: erũt equalis nobilitatis i rõne inſtr̃i. ¶ Cõfirmať. qꝛ vbi vnũ ꝑꝑ alteꝝ vtrobiqʒ tñ vnũ 2º topicoꝝ: ſʒ nobilitas ſacr̃i eſt ꝑꝑ nobilitatẽ effect⁹. igiť ⁊c̃. ¶ Cõfirmať. qꝛ virtus infuſa nõ eſt ponibilis in ſacramẽtis. Si ẽt ponať talis ṽtus. illa nõ eſt ꝑꝑ ſe diligibilis: nõ eni ſacr̃a diligo ꝑꝑ ṽtutẽ: ſʒ ꝑꝑ effectũ: ⁊ ſi coꝝ effectus eſt equalis: nobilitas erit equalis. Nõ g̃ ꝑ hoc ſalvať dr̃ia ſacroꝝ veteris ⁊ noue legis ꝗ̃tũ ad coꝝ dignitatẽ. ¶ Diceť forte φ differũt. qꝛ ſacr̃a noue legis cõferũt grãm in maiori gradu: puta baptiſm⁹ ꝗ̃ circũciſio. ¶ Cõtra. qꝛ h non ſufficit. qꝛ maior dʒ poni dr̃ia inter baptiſmũ ⁊ circũciſionẽ ꝗ̃ iter baptiſmũ ⁊ baptiſmũ: ſʒ iter baptiſmũ ⁊ baptiſmũ eſt dr̃ia maioris ⁊ minoris gradus a pte effectus. ſcʒ gratie ⁊ aliarũ virtutũ in baptiſmo infuſarũ. Probatio. quis eni dubitat quin Paulus receperit maiorẽ gratiã ⁊ ṽtutẽ abũdantius i baptiſmo qñ baptizat⁹ fuit: ꝗ̃ vn⁹ paruul⁹ qñ baptizatur. ¶ 2º. qꝛ in illis que ſunt alteri⁹ rõnis in ſanctificãdo opʒ aſſignare effectus alteri⁹ rõnis: ſʒ ſacr̃a veteris ⁊ noue legis ſunt alteri⁹ rõnis in ſcĩficãdo. igr̃ eis correſpõdet effectus alteri⁹ rõnis in ſcĩficãdo: ſʒ gratie maioris ⁊ minoris gradus nõ ſũt alteri⁹ rõnis. magis eni ⁊ min⁹ nõ diuerſificãt ſpeciẽ. igiť ⁊c̃. Hec Aureolus in forma. ¶ Cõtra 2ᵃᵐ ↄnẽ arguit Scotus ꝓbãdo φ de potentia dei abſoluta poſſibile eſt culpã originalẽ deleri ſine grẽ infuſiõe. cui⁹ ↄriũ innuiť in ꝓbatione dicte ↄnis. Pri̇o ſic. Quecũqʒ ſibi iuicẽ repugnant circa aliqõ ſubiectũ: mutuo ſe excludunt circa illud. g̃ cui repugnãt plura circa aliqõ ſubiectũ: illud põt ꝑ qõlibet illorũ expelli vel excludi ab illo ſubiecto: ſʒ culpe originali repugnat rectitudo in puris nãlib⁹ ẽt ſine grã. patet de facto ſm magr̃m ponẽtẽ hoiem a deo ſic ↄditũ. pʒ etiã de poſſibili ꝑ rõnẽ: qꝛ ſi nõ poſſet nã fieri recta rectitudine nãli ſine grã: tũc grã eẽt nãlis. ſʒ nõ nature lapſe. tñ nature in ſua ꝓpria rectitudine inſtitute: illõ. n. eſt nãle qõ conſeqtur nãm ſm ſe. g̃ ſeqĩ φ ꝑ ſolã rectitudinẽ ⁊ nãlẽ ⁊ ſine grã põt culpa expelli. Si dicať φ rectitudo abſolute potuit eſſe inã abſqʒ grã. tñ poſt culpã nõ põt reſtitui abſqʒ grã collata. Cõtra illõ ⁊ ſimul ad pncipale arguiť. Forma nõ hñs eſſe alterius rõnis nõ hʒ aliã irrepabilitatẽ a quocũqʒ: qꝛ eni eſt talis for⁹ ⁊ tale eẽ hñs: ideo eſt repabilis vel irrepabilis a quocũqʒ: ſʒ forma nõ hʒ eẽ alterius rõnis in ſubiecto ex hoc φ ei⁹ oppoſitũ pceſſit in eo. vt pʒ de frigore ⁊ calore circa aquã. g̃ for⁹ nõ hʒ aliã irrepabilitatẽ a quocũqʒ per hoc φ eius oppoſitũ pceſſit in ſubiecto. vt pʒ. Sed rectitudo nãlis ſi nõ pceſſiſſet ſuũ oppoſitũ: poſſet ſeparari ꝑ te. g̃ ⁊c̃. ¶ 3º. ſic. Qualẽcũqʒ ſm formã abſolutã põt de⁹ hoiem creare: etiã ſm talẽ formã abſolutã põt poſt culpã repare: ſʒ in pura rectitudine nãli põt de⁹ hoiem creare. igr̃ ⁊c̃. aᵃ pʒ. qꝛ culpa nõ facit naturaʒ in ſe eſſe aliã: nec qn ſit capax illius cui⁹ prius fuit capax: agẽs aũtẽ diuinũ põt illi impmere qõcũqʒ cuius eſt capax: ⁊ hoc ſine alio quocũqʒ qõ nõ includiť in rõne illius impreſſi. ⁊ maxime ſi id incluſum ſit poſterius ipſa forma impreſſa. ſed grã eſt hõ reſpectu iuſtitie vel rectitudis nãlis. g̃ ⁊c̃. Sed ſi inſtetur contra maiorẽ: qꝛ deus non põt de nõ virgine facere virginẽ ſm Hieronymũ: ⁊ tñ a pncipio põt creare hoieʒ virginẽ. nõ valet inſtãtia: qꝛ in maiori dictũ eſt ꝗ̃lẽcũqʒ ſm formã abſolutaʒ: ⁊ ſic nõ eſt inſtãtia: qꝛ qõcũqʒ abſolutũ importatũ ꝑ virginitatẽ ſiue ſit pfectio in mẽte ſiue diſpõ in carne totuʒ põt de⁹ repare: ſʒ vltra iſta virginitas dicit quandã ne

Contra 2ᵐ. concluſiones Scotus, d.1, q.6,

gationē act⁹ ꝑterit.ſ.nunq̄ cecidiſſe mēte vel carne in
pctm̄ carnis. Ex quo aūt actus ꝑterijt nō pōt deus fa-
Idē.5. phy. t.c.7. cere quin preteriert. Unū philoſ.6⁰.ethicoꝝ ca⁰.3⁰.cōmen
Cur de⁹ non poſſit facere ꝙ ꝑterita nō fuerint ſcdm̄ Sco. dat dictū Agathonis dicētis. Hoc ſolo priuat̄ de⁹ inge-
nita facere que facta ſunt:⁊ rō eſt:q2 nulla factio ꝑt eē
nō entis vel de nō aliquo ente:q2 maxime extendēdo
factionē quelibet eſt vel entis de nō ente: vel nō entis
de ente:vt in annihilatione. Preteritū aūt nō eſt ens
⁊ ipſum nō ꝑteryſſe eſt aliud nō ens. ḡ nō pōt ex ꝑteri
to fieri nō ꝑteritū. ℂ 4⁰.q2 gr̄a nō opponit̄ formaliter
pctō originali: nec mō dimittit̄ illō pctm̄ ꝑ collationē
gr̄e:niſi quia gr̄a includit equalēter vel ꝑn̄r in accepta-
tiōe diuina iuſtitiā originalē q̄ formalr̄ opponit̄ pctō
originali. Hec Scotus in forma. ℂ Cōtra eādē arguit
Aureolus ꝑ ſic. Qn̄cūq3 aliqd̄ ſubiectū eſt tale ꝙ ipſuz
eſt ſuſceptiuū oppoſitoꝝ ⁊ mediy inter illa oppoſita nō
immediata.nō vr̄ repugnātia quin aliqd̄ agēs poſſit illō
reducere de vno extremo oppoſito ad mediū: nō redu
cēdo ipſum ad aliud extremū:ſed ſtatus puroꝝ nāliū
eſt ſtatus medius inter culpā ⁊ gr̄am qn alias gr̄a eſſet
ex puris nālib⁹:⁊ ſequeret̄ error Pelagij: vel peccatū
ineſſet ex puris nālibus:⁊ ſeqtur error Manichei.ḡ cū
aīa ſit ſuſceptiua culpe ⁊ gr̄e:⁊ ſiliter ſtatus mediy: ſeq
tur ꝙ nō eſt repugnantia ꝙ deus oīpotēs faciat aīam
trāſire de ſtatu culpe ad ſtatū nālē nō deducēdo ipſaz
ad gr̄am. ℂ 2⁰.arguit ꝓbādo ꝙ baptiſmus ⁊ circunci-
ſio nō differāt penes h̄ ꝙ baptiſm⁹ pri⁹ delet culpaz: ⁊
circūciſio pri⁹ remittit obligationē ad penā. Primo q2
vbi vnū ſeqtur ⁊ ineſt ꝓꝑ aliud vt ꝓꝑ cām ꝓpriam nō
cōuenīēter aufert̄ 2m̄.nō ablato prio. Uerbi gr̄a. medi
cus volēs curare morbū conat̄ ꝑſcindere prius cāz: nec
poſſibile eſt morbū curari cā relicta:ſed culpa in habē-
te origīale erat cā obligatiōis ad carētiā viſionis.ḡ de⁹
qui eſt medicus ordinatiſſime ſanans aīam prius curat
cām morbi.ḡ prius delet culpā. ℂ 2⁰.q2 ſi circūciſio prius
deleret obligationē q̄ culpā:ſeqtur ꝙ in aliquo inſtāti
rōnis eſſet aliqs dign⁹ viſiōe:⁊ in peccato origiali. Per
te enī quodā ordine rōnis eſt prius abſolutus ab obli-
gatiōe ad carētiā viſionis:q̄ ſit deleta culpa origīalis:
⁊ tūc in inſtāti quo culpa eſſet.ſeſſet ſil̄ vtrūq3.ſ.culpa.
⁊ ſpes diuine viſiōis:qd̄ eſt impoſſibile. igr̄ ⁊c̄. ℂ Con
Cōtra eādē concluſionē Duran. D.1. q.7. tra eādē ꝯnē potiſſime ꝯ aliq̄ cōtēta in ꝓbatione argu
it Durādus primo.q2 vt dicit:culpa origīalis vl actua
lis nō eſt ꝓuatio gr̄e formalr̄ ⁊ directe:ſed ſolū merito
rie:q2 ꝓꝑ meritū culpe:vel potius demeritū de⁹ aufert
gr̄am:ſi peccās prius eā habebat. Propter demeritū ēt
Ade deus abſtulit gr̄am ab oībus de ſtirpe eius deſcē-
dētib⁹ ꝑ viā nālis generationis:quā gratiā deus oīb⁹ il-
lis infudiſſet ſi Adā nō peccaſſet:ſ3 ipſa culpa origina-
lis vel actualis nō eſt formaliter priuatio gr̄e:vt tua rō
aſſumit. ℂ Preterea. Priuatiue oppoſitoꝝ alteꝝ ne-
ceſſe eſt ineſſe ſubiecto apto nato:ſ3 deus poſſet facere
ꝙ aliqs eſſet ſine culpa originali ⁊ actuali ⁊ ſine gr̄a:ſi-
cut ſi qs miraculoſe formaret̄ de limo terre vt Adā:ta
lis enī nō hēret culpā origīalē neq3 actualē. neq3 eſſet
neceſſe:ꝙ de⁹ daret ei gr̄am:qd̄ ēt aliq eſtimauerūt de
Adā in ſua creatiōe. gr̄a ḡ ⁊ culpa originalis vel actua
lis nō opponunt̄ ꝓuatiue. vt neceſſe ſit ſꝑ alteꝝ ineſſe
ſubiecto. Hec ille. Et in hoc ſecūd⁹ articul⁹ terminat̄.
Ad arg. Aureo.ꝯtra ꝑ^m. Quantū ad tertiū articulū rñdēdū eſt obiectiōi-
b⁹ ſupradictis. Et qdē ad primū Aureo
li ꝯ primā ꝯnē dicit̄ ꝑ ꝙ ſacr̄a veteris legis nō confe-
rebāt gr̄am ex ope operato:vt dictū fuit in ꝓbatione
ꝯnis.ſacr̄a v̄o noue legis illo modo ꝯferūt gr̄am : ⁊ nō
ſolū ex opere operāte vel ex deuotiōe ſuſcipiētis. Dici
tur 2⁰.ꝙ nec in ſacr̄is veteris legis cōferebat̄ regulari
ter gr̄a niſi in circūciſione:ita ꝙ circūciſio erat cā ſine
qua nō:⁊ nō cā ꝑ quā vel aliqualr̄ effectiua collationis
gr̄e:alia v̄o ſacr̄a neutro mō erāt cauſatiua gr̄e ex ope
operato.ſ3 vſus eoꝝ ⁊ deuota ſuſceptio eſſet meritoria
accedētib⁹ ad ea cū charitate. vt diffuſe dic̄ ſcūs Tho.
pn̄ti diſ.q.1.arti.5⁰.in ſolutione 2ᵉ queſtiuncule. ⁊ 3ᵃ par
te.q.62.ar.6⁰. Dicit̄ 3⁰.ꝙ poſito ſ3 nō cōceſſo ꝙ oīa ſa-
cramēta veteris legis cōferrēt gr̄am tanq̄ cā ſine qua
nō:⁊ ſacr̄a noue legis cōferāt gr̄am ꝑ virtutē eis inhe-
rētē.adhuc ſacr̄a noue legis arguunt̄ eē excellētiora: ⁊
digniora:⁊ vtiliora ſacr̄is veteris legis. Et ad ꝓbatio-
nē 1 oppoſitū dr̄ ꝙ h⁰ eſt manifeſte falſa: q2 illa ſacr̄a
que nullo mō cauſant gr̄am nec introductiue: nec diſpo
ſitiue:nec ꝑncipalr̄:nec inſtr̄aliter nullo mō ſunt dicē-
da vtilia ad ſuſceptionē gr̄e:ſ3 vſus taliū poſſit eē vti-
lis ad hāc:⁊ ſic op⁹ operās erit vtile:ſ3 nō op⁹ operatū.
Sicut enī dicit ſcūs Tho.ꝑ⁰ pte.q.5.ar.6⁰. in ſolutiōe
2ᵉ. Illa ꝓprie dr̄r delectabilia que nullā hn̄t aliā rōnē
appetibilitatis niſi delectationē.cū aliqn̄ ſint noxia ⁊
inhoneſta. Utilia v̄o dr̄r que nō hn̄t in ſe vn̄ deſiderē
tur:ſ3 deſiderant̄ ſolū vt ſunt ducentia in alteꝝ: ſicut
ſumptio medicine amare. Honeſta v̄o dr̄r que in ſeip
ſis hn̄t vn̄ deſiderent̄. Hec ille. Ex quo p3 ꝙ nihil dr̄
vtile niſi ducat in alteꝝ : ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſit cā aliqualr̄ effecti-
ua vel diſpoſitiua illius ad qd̄ ducit. Tūc ad primā ꝓ-
bationē hui⁹ minoris dr̄ ꝙ ſi aliq̄ medicina nullo mō
cauſat nec efficit ſanitatē:ſ3 ſolū in ſūptione illius dat̄
ſanitas nō tn̄ ꝑ illā cōſtat ꝙ illa nullo mō eſt vtilis ad
ſanitatē:ſ3 aliqd̄ ꝯcomitās illā ſit vtile ad ſanitatē. pu-
ta illud qd̄ ſanitatē aliqualr̄ efficit vl̄ ꝑncipalr̄ ⁊ diſpo
ſitiue. medicina autē que aliquo mō efficit ſanitatem
vtilis eſt illo modo quo efficit. Ad 2ᵐ probationem
dicte minoris dr̄ ꝙ ſacr̄a que nihil efficiūt ad gr̄e ſuſce
ptionē:nec hn̄t reſpectu illi⁹ aliquā verā cauſalitatem:
nō hn̄t appetibilitatē verā ⁊ ꝓpriā rōne ſui effect⁹ ex
quo nullū hn̄t effectū ꝓprie loquēdo:ſ3 ſunt ſigna effe Sacr̄a ve.le.
ctus alieni:⁊ nullo modo ſui. Uſus v̄o taliū q dr̄ opus vn̄ erāt vtilia
operās h3 illā appetibilitatē ⁊ vtilitatē:⁊ cōſequēter ta
lia ſacr̄a pn̄t dici appetibilia ⁊ vtilia rōne ſui vſus:⁊ ſic
remote ⁊ multū de ꝑ accn̄s ſunt appetibilia ꝓꝑ gratiā
nō cui⁹ ſint cā:ſed occaſio. Ad primā ꝯfirmationē p3 ex
ꝑdictis:q2 ſacr̄a veteris legis nullū hn̄t effectū ſpūalē
gratificū:ideo oīa iſta argumēta falſuz implicāt ⁊ ꝯdi
ctoria dū ex vna pte dicūt ſacr̄a veteris legis habere ef
fectū:⁊ ex alia tollūt oēm effectiuitatē ⁊ cauſalitatem
verā ab eis:vt dictū eſt. ℂ Ad 2ᵐ ꝯfirmationē dr̄ ꝙ
in ſacr̄is noue legis eſt ponēda virt⁹ inherēs vt patuit
in qōne ꝑcedēti. Dr̄ 2⁰.ꝙ virtus illa diligibilis:⁊ appeti
bilis:⁊ vtilis eſt ꝓꝑ ſuū effectū:ſ3 ſacr̄a nullā v̄tutē ha-
bētia nullū hn̄t effectū:⁊ ꝯſiter nullo mō ſunt diligibi
lia ꝓꝑ ſuū effectuz. Dicit̄ 3⁰.ꝙ poſitio que ponit ſacr̄a
noue legis habere verā rōnem cāliratis effectiue reſpe
ctu gr̄e:⁊ ꝙ hn̄t veraciter effectū gratificū ver⁹ ſaluat
dignitatē ⁊ excellētiā eoꝝ ſupra ſacr̄a veteris legis q̄
ꝯtria opinio q̄ nullo mō pōt ſaluare ꝑdicta. Cū v̄o vlte
rius arguēs recitat quādā rñſionē ad dicta ſua.dicit̄ ꝙ
nō neceſſario habem⁹ ſuſtinere ꝑdictā rñſionē: q2 non
lego alicubi ſcm̄ Tho. illā rñſionez poſuiſſe.ſ.ꝙ ſacr̄a
veteres legis differāt a ſacr̄is noue legis ꝑncipalr̄ ⁊ dū-
taxat in h̄ ꝙ noua cōferūt gr̄az in maiori gradu q̄ ve-
tera:ſ3 poti⁹ ꝙ noua ꝯferūt gr̄am effectiue: vetera v̄o
nequaq̄. Itē q2 in ſuſceptione nouoꝝ dat̄ gr̄a excellē
tior:⁊ forte alteri⁹ ſpeciei q̄ in ſuſceptiōe veteꝝ appel
lādo large gr̄am characterē ⁊ ornatus ⁊ alios effectus

ſacr̄ales in nouoꝝ ſuſceptiōe collatos. ⁊ ꝑ hoc patet rñ ſio ad ambas improbationes dicte rñſionis ſi eā opoꝛ teat ſuſtinere. Uerū tñ ſicut recitatū fuit in ĩprobatio ne zᵉ ꝯnis ſctūs Tho. zᵉ pte. q. 70. ar. 4. dicit ꝙ copio ſioꝛē grãz ꝯfert baptiſm⁹ ꝙ̄ circūciſio: ⁊ ꝙ ĩprimit cha racterē quē nō ꝯferebat circūciſio. Et ſic ex ṗdictis pz ꝙ q̄cq̄d ꝯferebatur in ſacr̄is veteris legis ꝯfertur in ſa cramentis noue legis: ⁊ adhuc plus. Itē ꝙ ſacramēta noue legis conferunt gratiam ⁊ ex opere operato ⁊ ex opere operante in adultis rite ſuſcipientibus ea: ⁊ du plā grãm conferunt vel in duplici gradu ad gratiā col latam in ſacramentis veteris legis in q̄bus ſolū cōfe rebať vnica gratia: vel ſimpla ſcz ex opere operante: ⁊ ſic pz ꝙ opinio nr̄a ſaluat cōuenienter drīam vtroꝝq̄ſ ſacramētoꝝ ⁊ excellētiam nouoꝝ ſuꝑ vetera. ⁊ plura alia circa hoc dicēť in ſequēti q̄one. ¶ Ad ṗmū Sco ti cōtra zᵐ ꝯnē dicať primo ꝙ rñſio ibi data eſt bona ⁊ ſufficiēs. Illā eni ponit ſctūs Tho. in m̄ltis locis. Nā de vitate. q. 28. arti. zᵒ. arguit ſic in 4ᵒ. loco. (Cōtrario rum mediatoꝝ vnū pōt remoueri ſine hoc ꝙ aliud in ducať: ſicut nigredo pōt expelli abſq̄z inductiōe albe dinis: ſed inter ſtatū culpe ⁊ ſtatū grē eſt aliq̄d mediū ſcz ſtatus nature cōdite in quo ſm̄ quoſdā homo neq̄z grãm habuit neq̄z culpā. ğ nō eſt neceſſariū ad remiſ ſionē culpe ꝙ aliq̄s grãm accipiat.) Ecce argumētuz. Seq̄tur rñſio. (Dicēdū inquit ꝙ ſuppoſita illa opinio ne ꝙ Adaz aliquo tēpoꝛe neq̄z grãm neq̄z culpā habue rit: q̄uis h̄ a quibuſdaz non cōcedať. dicendū eſt ꝙ ni hil ꝓhibet aliqua ꝯria eē mediata reſpectu alicui⁹ ſub

Eadē cōtra ria pñt eē cō traria media ta ſimplr: ⁊ imediata ſm̄ tempus.

iecti ſimpliciter accepti que ſunt imediata q̄tū ad tē pus determinatū. Sicut cecū ⁊ vidēs ſunt mediata in cane: nō tñ poſt nonū diē. Siliter ğ hoi reſpectu ſtat⁹ nãe cōdite grã ⁊ culpa cōparanť vt cōtraria mediata. ſz poſt illud tēpus: quo Adā grãm accepit vel accipere potuit ita etiā ꝙ in oēs eius poſteros tranſiret. null⁹ ca ret grã niſi per culpā actualē vel originalē.) Hec ille. Itē pᵃ zᵉ. q. 113. arti. zᵒ. in ſolutiōe ṗmi ſic dicit. (Pl⁹ re quiriť ad hoc ꝙ offendēti remittať offenſa q̄z ad h̄ ꝙ ſimpliciter aliq̄s nō offendēs nō habeať odio. Pōt. n. apud hoīes contingere ꝙ vnus homo aliquē aliuz nec diligit nec odit: ſed ſi eū offendat ꝙ ei dimittat offen ſam: hoc nō pōt cōtingere abſq̄ ſpeciali beniuolentia. Beniuolētia aūt dei ad hoīem repari dicit per donuz grē: ⁊ idō lz anteq̄z homo peccet poſſit eē ſine gratia ⁊ ſi ne culpa: tñ poſt peccatum nō poteſt eſſe ſine culpa niſi grãm hēat.) Hec ille. Et eſt reſpōſio directe ad argum tū prerecitatū. Similē rñſionē ad ſimile argumentuz ponit 4ᵒ. ſen. diſ. 17. q. 1. arti. 3. q̄ſtiūcula ṗma i ſolutio ne zᵃ. vbi ſic dič. (Cūis ñ ſequať poſitio grē ad remo tionē vel negationē culpe: tñ deſtitutio culpe prius exi ſtentis non pōt fieri niſi per grãm: qꝛ illa innocētie ho nitas: que inter vtrūq̄ media vř non ſufficeret ad hoc ꝙ dignū redderet imunitate ab infinita offenſa cōmiſ ſa prius: q̄uis ſufficeret vt imunē redderet illū in quē peccatū nō precesſit: in eo eni ꝗ peccauit reqriť ꝙ non ſolū peccatū abſit actu: ſed etiā ꝙ peccatū prius com miſſū expietur ⁊ quodāmō tegať: qd̄ fieri non pōt niſi ab aliquo hñte īfinitā virtutē. (Hec ille. Uñ ad hoꝯ de clarationē notādū eſt ꝙ ipſe in ṗncipali rñſione ſic di cit. (Neceſſitas ponēdi habit⁹ virtutū infuſos in aīa eſt

Neceſſitas po nendi hit⁹ in fuſos in aīa.

ex h̄ ꝙ illi act⁹ ꝗ hoi neceſſarij ſūt ad vitā eternā cōſe quendā ſūt ſupra hūane nãe facultatē: qꝛ ꝓprie vires nō ſufficiūt ad merēdū infinitū bonū. Sic aūt beatitu do ſūma hz infinitatē ex obiecto: ⁊ ꝑ ꝯñs act⁹ ſuos me ritorios oz eē aliquo modo īfinite virtutis; vt ſint tali

fini ꝓportionati: ita offenſa in deū cōmiſſa hz quādaz infinitatē ex eo in quē cōmiſſa eſt: ideo ad culpe remiſ ſionē nō ſufficit humana natura: ⁊ ꝑꝑ hoc opꝫ ꝙ ad ei⁹ remiſſionē ſic ad merēdū vitā eternā grã infundať.) Hec ille. Itē ṗma zᵉ vbi ſupra ſic dicit. (Homo pecca do deū offendit: offenſa aūt nō remittiť alicui niſi per hoc ꝙ anim⁹ offenſi pacať offēdēti: ⁊ idō ſm̄ h̄ peccatū nobis remitti diciť ꝙ de⁹ nobis pacať: que quidē paꝫ cōſiſtit in dilectione qua deus nos diligit. Dilectio aūt dei q̄tū eſt ex parte actus diuini eſt eterna ⁊ immuta bilis: ſz q̄tum ad effectū quē nobis imṗmit q̄nq̄z inter rūpiť: put ſcz ab ipſo q̄nq̄ deficim⁹: ⁊ q̄nq̄z iterū recu pam⁹. Effectus aūt diuine dilectionis in nobis qui per pctm̄ tolliť ē grã qua hō ſit dign⁹ vita eterna. a q̄ pctm̄ mortale excludit: ⁊ idō nō poſſet itelligi remiſſio culpe niſi eſſet infuſio grē.) Hec ille. Itē in ſolutiōe zᵈ ſic di cit. (Sicut dilectio dei nō ſolū cōſiſtit i actu volūtatis diuine: ſz etiā ipoꝛtat quēdā grē effectū: ita et h̄ qd̄ eſt deū nō iputare pctm̄ hoi ipoꝛtat quēdā effectuz in illo cui⁹ pctm̄ nō iputať. Qꝛ eni alicui nō imputať pctm̄ a deo: ex diuina dilectiōe ꝓcedit.) Hec ille. Itē de vita te vbi ſupra ſic dicit. (Remiſſio pctōꝝ nullo mō ſine grã gratū faciēte eē pōt. Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū eſt ꝙ cū in pctō ſint duo. ſ. auerſio ⁊ ꝯuerſio. remiſſio ⁊ reten tio pctī nō reſpiciūt ꝯuerſionē: ſz magis auerſionē: ⁊ il lud qd̄ ad auerſionem ſeq̄tur. Et idō cū aliq̄s deſinit ha bere volūtatē peccādi nō ex h̄ ipſo eſt ſibi peccatū re miſſuz: etiā ſi in ꝯtrariā tranſeat volūtatem. Dicit eni3 Aug⁹ in liᵒ. de nupᵗⁱˢ ⁊ concu⁹. Si a peccato deſiſtere h̄ eſſet nō hr̄e peccata: ſufficeret vt hoc nos moneret ſcri ptura. Fili tu peccaſti: nō adycias iterū. Nō autē ſuffi cit: ſed addidit. Et de priſtinis depcare vt tibi remittā tur. Scdm̄ h̄ ergo peccatū remitti dicitur: ꝙ auerſio ⁊ ea que ꝯſequunť illā ex actu peccati pterito ꝯſequens ſanatur. Sūt aūt tria ex pte auerſionis ſeſe cōcomitan tia: rōne quoꝝ ſine grã peccatoꝝ remiſſio fieri nō pōt ſcz auerſio: offenſa dei: ⁊ reat⁹. Auerſio aūt intelligitur a bono icōmutabili qd̄ ꝗs poterat hr̄e: reſpectu cui⁹ ſe impotētē fecit: alias auerſio nō eēt culpabilis. Nō ğ pt predicta auerſio remoueri niſi fiat cōiūctio ad bonum incōmutabile: a quo homo ꝑ peccatū diſceſſit. Hec aūt coniunctio nō eſt niſi per grãm per quā deus mētes in habitat: ⁊ mens ipſi deo ꝑ amoꝛem charitatis inheret. Uñ ad ſanādū ṗdictā auerſionē reqriť grē ⁊ charitatī infuſio: ſicut ad ſanationē cecitatis reqriť reſtitutio po tētie viſiue. Offēſa et q̄ ex peccato ſequiť ſine grã abo leri nō pōt: ſiue accipiať offenſa ex pte hoīs: inq̄ntuz ho mo peccādo deū offendit: ſiue ex pte dei ſm̄ ꝙ pecca toꝛi eſt offenſus ſm̄ illud ps. Odiſti oēs qui operantur iniq̄tatē. Quicunq̄ eni rē aliquā digniorē īdigniori ſuꝑ pōit: iniuriā ei facit: ⁊ tāto ampli⁹ quāto res eſt dignioꝛ. Quicūq̄z eni in re tpali finem ſibi cōſtituit: quod facit oīs moꝛtaliter peccās: ex hoc ipſo q̄tum ad effectum ſuū preponit creaturā creatoꝛi: diligens plus creaturaz q̄z creatoꝛem: finis enim eſt qd̄ maxime diligiť. Cum ğ in īfinitū de⁹ creaturā excedat: erit peccantis ꝯ deū infinita offenſa ex parte dignitatis ei⁹: cui ꝑ peccatum quodāmō ſit iniuria dū ipſe deus contēniť ⁊ eius ꝓce ptū. Uñ ad hāc offenſam abolendā nō ſufficiūt vires hūane: ſz reqriť munus diuine gratie. Ipſe etiā de⁹ dř peccatoꝛi offenſus vel eū odire: nō odio qd̄ opponitur amoꝛi quo diligit oīa. ſic eni nihil odit eoꝝ que ſeč: vt diciť Sap. xiᵒ. ſed opponiť amoꝛi quo diligit ſanctos bona eterna eis ꝓparādo. Huius aūt amoꝛis effectus eſt donū gratie gratū facientis. Unde offenſa qua de⁹

Deſiſtē a pec cato nō ſuffi cit ad remiſ ſionē pctōꝝ.

hoi

boī offendit̄ nō remouet̄ niſi ꝑ hoc ꝙ grām dat. Rea
tus etiā peccati nō ſolū eſt obligatio ad penā ſenſibilē:
ſʒ ꝑcipue ad dāni penā q̄ eſt carētia glorie. Unī reatus
nō tollit̄ q̄diu nō dat̄ hoī vnū poſſit ad gloriā ꝑuenire.
hoc aūt ē grā. iō ſine grā pctōꝝ remiſſio fieri nō pōt.)
Hec ille. Itē ibidē 6°. loco arguit ſic. (Pctm̄ poſtq̄ ac
tu trāſit dicit̄ remanere ſm̄ Aug^m li°. de nup^{tijs} ꝛ cōcu^{pi}.
inq̄tū act^us pctī ꝑteritus iputat̄ ad penā. ḡ ecōuerſo di
cit̄ remitti ſm̄ ꝙ nō iputat̄ ad penā ſm̄ illud ps. Bea
tus vir cui nō iputauit dn̄s pctm̄. Sʒ iputare vel non
imputare ponit aliqd tm̄ in deo iputāte vel nō iputāte.
ḡ ad remiſſionē pctī nō reqrit̄ grā in eo: cuius pctm̄ re
mittit̄.) Ecce argumētū. Seqt̄ rn̄ſio. (Dōm inqt ꝙ ſi
cut dilectio dei qua diligit nos ꝑter aliquē effectū in
nobis relinqt ſcʒ gratiā ꝑ quā digni reddimur vita eter
na ad quā nos diligit: ita h̄ ipm̄ qd̄ eſt deū nō imputa
re nobis delicta ex cōſequēti relinqt aliqd in nobis per
qd̄ a reatu ꝑdicto digni ſim^us abſolui. ꝛ hec eſt gratia.)
Hec ille. Ex qb^us oīb^us pʒ ꝙ aīa creature rōnalis pt̄ crea
ri ſine culpa ꝛ ſine grā: tn̄ ex quo peccauit nō pōt eē im
munis a culpa ꝛ reatu ꝛ offenſa dei: ꝛ ab auerſione ſi
ne infuſione grē gratū faciētis. Et puto ſine temeraria
aſſertione ꝙ hoc nō ſolū eſt impoſſibile potētie dei or
dinate: īmo potētie dei abſolute. Tn̄ vt ſecurius loqua
mur reſtringamus dicta ꝛ dicēda ad potentiā dei ordi
natā. (Et tūc ad improbationē ꝑdicte rn̄ſionis ꝛ ad
2^m ꝑncipale iuxta v̄ba arguētis dr̄ ꝑ̊ ꝙ argumētū pec
cat in forma: cū ſit ex puris negatiuis. Dicit̄ 2°: ꝙ dato
ꝙ poſſet reduci ad bonā formā. a^{ntecedens} eſt falſa. ſ. ꝙ forma
nō hn̄s eſſe alterius rationis nō hʒ aliā irrepabilitatē:
ſi loquat̄ de irrepabilitate quocūq3 modo dicta. Con
ſtat. n. ꝙ vita nullo modo pōt repari ꝑ naturā in eodē
ſubiecto: in quo mors preceſſit niſi per multa media: ꝛ
idē eſt de cecitate poſt viſum: ꝛ de multis habitib^us poſt
ſuas ꝑuatiōes: ꝛ de hoc Ariſtoteles in fine. 8^i. me^{ta} in il
lo ca°. De māli aūt ſubſtātia. Ubi ſctūs Tho. ſic dicit.
Quecūq3 ſic trāſmutant̄ adinuicē ſicut ex vino fit ace
tū: ꝛ aīali fit mortuū: nō fit ꝯuerſio trāſmutatiōis niſi
redeat̄ ad materiā. Sicut ſi ex mortuo dʒ fieri aīal vi
uū: opʒ ꝙ redeat̄ in mām ꝑmā: inq̄tū corpus mor
tuū reſoluit̄ in elemēta: ꝛ iterū ordine debito venit̄ ad
cōſtitutionē aīalis: ꝛ ſimile eſt de aceto ꝛ vino. Et hui^us
rō eſt: q2 mā qn̄cūq3 ſe hʒ ad diuerſa ſm̄ ordinē nō pt̄
ex poſteriori rediri in id qd̄ preceſſit ſm̄ ordinē. Sicut
in generatione aīalis ex cibo fit ſanguis: ꝛ ex ſanguine
fit mēſtruū: ꝛ ſemē ex qbus generat̄ aīal. Nō pōt autē
mutari ordo vt ſcʒ ex ſemie fiat ſanguis: aut ex ſangui
ne cib^us niſi ꝑ reſolutionē in primā māꝫ: eo ꝙ cuiuſli
bet rei eſt determinatus modus gn̄ationis. Et ſilr̄ ga
mā vini nō cōparat̄ ad acetū niſi ꝑ vinū: ſcʒ inq̄tū eſt
corruptio vini: ꝛ ſiliter eſt de mortuo ꝛ viuo: ꝛ de ceco
ꝛ vidente ꝛ ceteris hm̄ọ. Et ideo a talib^us ꝑuationib^us non
fit reditus ad habitū niſi ꝑ reſolutionē ad ꝑmā māꝫ.
Si aūt ſit aliq̄ ꝑuatio: ad quā mā ordinat̄ imediate
que. ſ. nihil ſignificet niſi negationeʒ forme in mā ſine
ordine ad formā: a tali priuatione pōt fieri reditus ad
formā: ſic̄ a tenebris ad lucē que nihil aliud ſunt q̄ ab
ſentia lucis ī diaphano.) Hec ille. Ex quib^us apparet ꝙ
aliquā irrepabilitatē hʒ forma ex h̄ ꝙ ſuū oppoſitum
ꝛ ſua ꝑuatio ꝑceſſit in eodē ſubiecto potiſſime vbi ta
lis ꝑuatio iportat nō ſolū negationē forme in ſubiecto:
īmo depꝛauationē: corruptionē: inhabilitationē ſubie
cti ad talē formā: tūc. n. for^a nō pt̄ repari niſi ſubiectū
prius reparet̄ ꝛ habilitet̄ ꝛ idoneū reddat̄ ad recipien
dū formā. Sic aūt eſt in ꝑpoſito. Nā ꝑuatio nālis re
ctitudis ꝑ pctm̄ origiale iportat negationē talis recti
tudis ī aīa: ꝛ cū h̄ mā īdiſpoētia aīaꝫ ad recipiēdum
nālē rectitudinē. ſ. auerſionē a deo offenſam dei ꝛ rea
tū pene: ad quoꝝ abolitionē reqrit̄ īfuſio grē gratū fa
ciētis: vt pʒ ꝑ ꝑdicta. Et iō arg^m nō ꝯcludit ꝙ nālis re
ctitudo poſſit repari poſt pctm̄ ſine grē īfuſiōe. Cōcedi
tur tn̄ ꝙ pt̄ repari cū infuſiōe grē: ꝛ iō nō ē ſimplr̄ irre
pabilis: ſʒ eſt irrepabil' ſm̄ qd: q2. ſ. nō ſine addito nec
īmediate. Dr̄ vlteri^us ꝙ poſito ſʒ nō ꝯceſſo ꝙ rectitudo
nālis poſſet reſtitui vel repari ſine grē īfuſiōe: nō tn̄ ſe
qt̄ ex h̄ ꝙ pctm̄ origiale poſſit remitti ſimplr̄ ꝛ ꝑfecte
ſine grē gratū faciētis īfuſiōe: cui^us rō ē: q2 vt dictū ē ta
le pctm̄ nō ſolū iportat negationē talis rectitudis: veꝝ
etiā q̄dā alia. Et iō poſitio nālis rectitudis nō tolleret
pctm̄ origiale ſimplr̄: ſʒ ſm̄ qd: vʒ quātū ad deordi
nationē ſubiecti in ſe nō quo ad deordinationē ſubie
cti ī ordie ad deū: nec q̊ ad reatū pene extrīſece. Scien
dū aūt ꝙ rectitudo nālis aīe rōnalis pt̄ itelligi ꝛ acci
pi triplr̄. Prio mō ꝓut iportat aliqd poſitiuū abſolutū
vel reſpectiuū nālē aīe hūane an̄ pctm̄ Ade ſine plri. 2°
mō ꝓut iportat ꝑdictū poſitiuū: ꝛ cū h̄ negationē: ꝛ ca
rētiaꝫ oīs obligatiōis culpe origial' ꝛ actualis ī potētijs
aīe ſuſceptiuis vitij ꝛ pcī. 3°. mō ꝓut iportat duo ꝑdcā
ꝛ vltra h̄ carētiā cuiuſlibet effect^us ꝛ ſeq̄le pcī ſiue ſit
macla: ſiue reat^us: ſiue diminutio bōi nāe: ſiue īclinatio
habitualis vitioſa: ſiue offēſa dei aut qdcūq3 aliō ex pctō
derelictū. Hac diſtictiōe ꝑmiſſa dr̄ ꝙ nālis rectitudo
ꝑ̊ mō dicta pt̄ a deo poſt pctm̄ repari ſine infuſiōe grē
gratū faciētis: ꝛ de illa ꝓbāt arg^a Scoti q̄ ꝑtēdūt recti
tudinē nālē eē quādā formā abſolutā ſine cuiuſcūq3 re
ſpect^us aut negatiōis iportatiōe: ſʒ rectitudo nālis 2°. ꝛ
3°. mō dicta nō pt̄ poſt pctm̄ repari ſine īfuſiōe grē gra
tū faciētis: nec d̄ tali rectitudie ꝓcedūt arg^a Scoti: q2
rectitudo talr̄ dicta nō ē qd pure poſitiuū abſolutū: ſed
quedā alia īcludit: ꝛ ex h̄ meli^us itelligunt̄ ꝑdicta ꝛ poſt
dicēda: ꝛ ſic pt̄ patere rn̄ſio ad ꝑ̊mū ꝑncipale Scoti: ꝛ
ſiliter ad replicā ꝯ̄ rn̄ſionē ſcī Tho. ꝛ ad 2^m ꝑncipale ꝯ̄
2^{am} ꝯ̄nē. (Ad 3^m ꝑncipale ꝯ̄ eādē dr̄ ꝑ̊: ꝙ forte for^a ar
guēdi peccat ꝑ ſophiſma figure dictiōis: q2 mutat̄ qd
in q̄le: q2 a^{ntecedens} loqt̄ de for^a abſoluta: ꝛ h^{ec} de for^a pure ꝛ ꝑ
ciſe accepta: iō nō recte ſubſumit̄ h^{ec} ſub maiori. Dici
tur 2°: ꝙ ſi for^a arguēdi debite ordinet̄: oʒ ꝙ a^{ntecedens} ſic itel
ligat̄ ꝙ ſʒ qualēcūq3 formā abſolutā: ꝛ ſolā ꝑciſeꝫ pu
rā pōt de^us hoīeꝫ creare: ſm̄ talē ſolā ꝑciſeꝫ purā: h̄ eſt ſi
ne pluri pt̄ illū poſt culpā mortalē originalē vel actua
lē recreare abſq3 aliq̄ addito: ꝛ ī h̄ ſēſu a^{ntecedens} negat̄ vt pʒ
ꝑ ꝑdicta. Nec valet ꝓbatio maioris: cū falſuꝫ aſſumat
ſcʒ ꝙ culpa nō reddat nāꝫ aliq̄ mō īcapacē illi^us cuius
ꝑus capax fuerit loquendo de capacitate īmediata: q2
vt pri^us viſuꝫ fuit nā an̄ culpā fuit capax īmediate īno
cētie a culpa: ꝛ imunitatis a pena. Poſt culpā aūt non
eſt capax taliū niſi mediāte gratia gratū faciente: ꝛ per
ꝯn̄s nec rectitudinis nālis que ledit̄ ꝑ pctm̄ tā origina
le q̄ actuale: vt oſidit ſctūs Tho. ꝑ̊^a 2^e. q. 85. ar. 3°. Nec
ſanat̄ niſi ꝑ grāꝫ: vt idē oſidit ibidē. q. 109. ar. 2°. Dr̄ 3°.
ꝙ poſito ꝙ de^us recrearet hoīeꝫ ſm̄ rectitudinē nāleꝫ:
hoc eſt cū oībus formis abſolutis: in qb^us creat^us fuit: h̄
nō ſufficeret ad remiſſionē vel deletionē pctī origialis
poſtea ſubſecuti ſimplr̄ dictā vt ſepe dcm̄ eſt: q2 adhuc
cū oīb^us illis poſſent ſtare illa q̄ ſūt ꝑncipalia in pecca
to originali. ſ. auerſio: offenſa: ꝛ reat^us pene. Et iō ad ꝑfe
ctā deletionē pctī origialis vl' actualis mortalis reqrit̄
reſtō ñ ſolū formaꝝ abſolutaꝝ ꝑus habitaꝝ vl' cōſimi
liū in ſpē. verū ēt multaꝝ negationū ꝛ reſpectuū qui ſi
ne grē gratū faciēte nequeūt repari: vt dcm̄ eſt. Dr̄ 4°

Cū dr̄ ñ poſſe ſine grā eē pcī remiſſionē intelligat̄ de pot^e dei ordīnata.

T. c. ſ.

ꝙ lʒ virginitas corporalis importãs ſolã integritatẽ car‐ nis poſſit poſt ei⁹ amiſſionẽ ꝑ deũ repari ſine grã gra‐ tũ faciẽte:nõ tñ virginitas ſpũalis ſi ꝯtigat eã ꝑ culpaʒ mortalẽ amitti pt̃ ſine ꝑdicta grã repari: ſicut nec alie virtutes vel ſtatus virtutũ deo accepti. Uel bꝛeui⁹ ad hec ⁊ ad oĩa ꝑcedẽtia in hoc argᵒ dr̃ iuxta ꝑmiſſam di‐ ſtinctionẽ de rectitudine nãli ꝙ h̾ argᵐ ſoluʒ ꝯcludit ꝙ de⁹ põt reparare virginitatẽ ſicͭ ⁊ nãlẽ rectitudinem ſi vtrũqʒ hoꝝ importet ꝑ ſe formã abſolutã ſine īfuſio‐ ne grẽ:nõ aũt ſi dicãt abſolutũ cũ negatione:qꝛ rectitu do nãlis hoc mõ ſumpta nullo mõ ſine grã pt̃ repari. virginitas aũt nec cũ grã: nec ſine grã repari poteſt. ¶ Ad 4ᵐ eiuſdẽ dr̃ ꝙ q̃lcũqꝫ grã grũ faciẽs oppõr̃ pctõ originali ſiue formalr̃ ſiue virtualr̃ ſiue demerito rie:aut alio mõ.tñ cõſtat ꝙ ad pctm̃ originale ⁊ actua‐ le mortale ꝯſequunt̃ multa q̃ ſine grẽ gratũ faciẽtis in

Ad arg. Au reo. ꝯ candẽ.

fuſiõe deleri ⁊ aboleri nõ pñt. ¶ Ad pᵐ Aureoli ꝯ can‐ dẽ ꝯnẽ pʒ ſolutio ꝑ ſupi⁹ dicta:qꝛ licet ſtat⁹ culpe ⁊ grẽ nõ ſint ꝯria imediata reſpectu hũane nãe ſimplr̃ acce pte:ſunt tñ ꝯria imediata poſt tps innocẽtie ⁊ in ſtatu nãe lapſe ⁊ tpe nũc currẽti quo ad deſcẽdẽtes ab Adaʒ mõ nãli:nec pp h̾ ſeqr̃ ꝙ grã ſit nãlis hoĩ nec clpa. Di‐ cit̃ zᵒ.ꝙ argᵐ nõ eſt ꝓprie ꝯ ꝯnẽ:qꝛ dato ꝙ aliqͤ ð ſta‐ tu culpe trãſferret̃ ad ſtatũ rectitudinis nãlis quo ad oĩa abſoluta:que icludit nõ trãſeũdo ꝑ ſtatũ grẽ:nõ tñ ex h̾ hr̃ ꝙ pctm̃ mortale originale vel actuale ſine grã gratũ faciẽte poſſit deleri:qꝛ pura nãlia tali puritate.ſ. ꝑ remotionẽ quorũcũqʒ poſitiuoꝝ abſolutoꝝ ꝯriorũ nãe nõ excludũt pctm̃ mortale ꝑteritũ quo ad oẽs ei⁹ effect⁹ relictos ꝗcquid ſit de peccato mortali preſenti. ¶ Ad ſcðm eiuſdẽ dr̃ pᵒ ꝙ illud dictũ qð arguẽs īpu gnat nõ ꝯtinet̃ formalr̃ vel v̾tualr̃ in nr̃a ꝯnc. Uerũtñ illud dictũ ponit ſcũs Tho. 4ᵒ. ſen. prĩa diſ. q. z. ar. 4ᵒ. in ſolutiõe zᵉ q̃ſtiũcule. vbi ſic d. (Pctm̃ qð ex alio cõ trahit̃ ꝯueniẽs eſt vt ꝑ aliũ tollat̃. Et iõ in quocũqꝫ ſta tu poſt pctm̃ fuit aliqð remediũ ꝑ qð origiale pctm̃ ex v̾tute paſſiõis xp̃i tolleret̃. Et ıtez. qꝛ nõ poterat puer nat⁹ anteq̃ hẽret vſuʒ liberi arbitrij ſe ad grãʒ ꝑpara‐ re:ne oĩo ſine remedio relinq̃ret̃:oportuit aliqð reme‐ diũ dari qð ex ipſo ope opato pctm̃ aboleret: ⁊ tale re‐ mediũ fuit circũciſio. Et iõ ab oĩb⁹ ꝯcedit̃ ꝙ pctm̃ au‐ ferebat ſicut ſignificat ablationẽ: ⁊ in hoc cũ ſacr̃is no ue legis quodãmõ ꝯueniebat ꝙ efficiebat h̾ qð figu‐ rabat. Opabat̃ ãt circũciſio pcti dimiſſionẽ a poſterio

In pctõ ori. ſut trã mala.

ri. In pctõ.n.originali ſunt tria.ſ.culpa reat⁹:carẽtia di ne viſionis:⁊ fomes. Prima duo totalr̃ tollunt̃: ſʒ ter‐ tiũ ꝑ ſacr̃a diminuit̃. Et iõ circunciſio q̃ erat pticularis abſciſſio directe ſignificabat ⁊ cauſabat diminutionem fomitis:⁊ ꝑ ꝯñs auferebat reatũ carẽtie diue viſionis: ⁊ ꝑ ꝯñs culpã. In baptiſmo aũt eſt ecõuerſo.qꝛ ꝑus de ſtruit culpã cui⁹ ablationẽ ſignificat ablutio exterior ⁊ etiã cauſat.⁊ ꝑ ꝯñs deſtruit alia.) Hec ille. Uerũtamẽ hũc modũ loquẽdi nõ legi ī ſũma nec alijs dictis ſuis vbi loquit̃ de efficacia circũciſiõis. Iõ tale dictuʒ non habem⁹ neceſſario ſuſtinere rõne ꝑcedẽtiũ ꝯnũ. Dicit̃ zᵒ.ꝙ qui vult dictũ illud ſuſtinere põt ꝓbabilr̃ dicere ꝙ ille ordo quẽ ꝑtẽdũt dicta beati Tho. iter ſublatiõeʒ reatus ⁊ deletionẽ culpe nõ eſt ordo durationis: ſʒ ordo nãe:vel rõnis:⁊ nãlis intelligẽtie:vel figurationis: aut aliquius ſignificationis volũtarie a deo inſtitute. Et ſi ꝯ iſtũ ordinẽ obijcit̃ dr̃ ad primã obiectionẽ ꝙ qꝛ cauſa‐ litas dei eſt realis effectiua ⁊ ꝑncipalis:iõ deus pri⁹ de let culpã q̃ꝫ tollat reatũ. Sʒ qꝛ cauſalitas circũciſiõis re⁹ taliũ effectuũ erat mere ſignificatiua vl̃ figuratiua ⁊ nõ realr̃ effectiua:iõ ſicut pri⁹ ſm nãm ⁊ rõnẽ ſignifi‐ cabat diminutionẽ fomitis q̃ꝫ ſublationẽ reatus:⁊ ꝑus ſublationẽ reatus q̃ꝫ deletionẽ culpe:ita ⁊ ꝑus dicebat̃ hoc q̃ꝫ illud cauſare vel efficere. ¶ Ad zᵐ obiectiõeʒ dr̃ ꝙ ſm ꝑdicta nihil aliud ꝯcludit niſi ꝙ in aliquo in ſtãti rõnis vel nature ſignificat̃ ſublatio reatus in quo nõ ſignificat̃ deletio culpe:⁊ hoc nõ eſt inconueniens. Sciẽdũ etiã eſt ꝙ nõ eſt incõueniẽs aliqd eẽ ꝑus ſm ordinẽ cauſe mãlis qð eſt poſteri⁹ ſm ordinẽ cauſe effi ciẽtis vel finalis: vt ſepe dicit ſctũs Tho. de remiſſiõe culpe ⁊ infuſiõe grẽ. Et ſilr̃ nõ eſt incõueniẽs aliqd eſſe pri⁹ ſm ordinẽ cauſe inſtr̃alis que nõ efficit niſi ſi‐ gnificãdo qð tñ eſt poſteri⁹ ſm ordinẽ cauſe ꝑncipalis

Ad arg. Du ran. ꝯ candẽ Petr⁹. q. 5. ꝯcluſiõe.

⁊c. ¶ Ad pᵐ Durãdi ꝯ eãdẽ ꝯnẽ rñdet Petr⁹ de palu‐ de dicẽs ꝙ illa obiectio nõ valet:qꝛ lʒ culpa actualis ⁊ grã nõ opponant̃ priuatiue: ſed demeritorie: tñ culpa originalis nihil aliud eſt formalr̃ niſi ꝑuatio grẽ ꝓpter peccatũ Ade. Et nõ eſt meritũ aliqð nec demerituʒ in paruulo:ꝫ ſicut pp aliẽnũ ⁊ ñ ſuũ meritũ ſaluat̃:ſic pp alienũ ⁊ nõ ſuũ demeritũ dãnat̃:⁊ lʒ poſſet deus de li‐ mo terre ꝓducere hoĩeʒ ſine culpa ⁊ grã in puris nãli‐ bus:tñ de⁹ dedit Ade ꝓ ſe ⁊ ꝓ ſua tota poſteritate grãʒ infundẽdã ⁊ iuſtitiã trãſfundẽdã ſub pacto nõ peccan‐ di. Unñ q̃cũqʒ eſt ð poſteritate Ade:aut eſt ī pctõ Ade: aut ſuo:aut hʒ grãʒ. Et iõ mox vt ſibi aufert̃ culpa:dat̃ grã. Hec Pe. ī for⁹. ⁊ q̃dẽ bñ ⁊ ꝯformiter dictis ſancti Tho. de v̾itate. q. z8. ar. zᵒ. in ſolutiõe 4ᶦ q̃ recitata fuit ſupius in ſolutiõe ꝑmi argumẽti Scoti ꝯ zᵐ ꝯnẽ. Ue rũtamẽ qð dicit Pe. peccatũ originale nõ eẽ aliud for malr̃ niſi ꝑuatiõeʒ grẽ pp pctm̃ Ade. opʒ ſane itelligi. Dicit enĩ ſctũs Tho. pᵃ zᵉ. q. 8z. ar. zᵒ. ꝙ ꝑuatio origina lis iuſtitie ꝑ quã volũtas ſubdebat̃ deo eſt formale in pctõ originali:oĩs autẽ alia inordinatio viriũ aĩe ſe hʒ in peccato originali ſicͭ quoddã mãle. Inordinatio aũt aliaꝝ viriũ aĩe ꝑcipue ī hoc attẽdit̃ ꝙ inordinate con‐ uertunt̃ ad bonũ ꝯmutabile:q̃ q̃dẽ īordinatio cõi noĩe põt dici ꝯcũ⁹:⁊ ita pctm̃ origiale mãlr̃ q̃dẽ eſt concupi‐ ſcẽtia:formalr̃ aũt defect⁹ origialis iuſtitie.) Hec ille. Et pᵃ pte. q. 95. ar. p. oſtẽdit ꝙ originalis iuſtitia īclude bat donũ grẽ gratũ faciẽtis. Ex qb⁹ appet ꝙ nec pctm̃ origiale nec actuale eſt formalr̃ ſola ꝑuatio grẽ:licʒ oẽ pctm̃ mortale actuale vel originale icludat talẽ priua‐ tionẽ in recto vel ī obliquo intrinſece vel extrinſece. Et cũ dicit arguẽs ꝙ ꝓbatio nr̃e ꝯnis fundat̃ ī h̾ ꝙ pctm̃ origiale ⁊ grã ꝑuatiue opponunt̃. dr̃ ꝙ ad ꝓbationem ꝯnis ſufficit ꝙ pctm̃ origiale icludat ꝑuationẽ grẽ aliq̃ mõ:⁊ iõ tolli nõ pt̃ ſine collatiõe grẽ ꝑferri qꝛ oẽ pctm̃ mortale originale aut actuale relinquũt in aĩa quedaʒ

Ad zᵐ Sco ti ⁊ ad ſm̃ aur. ꝯ zᵐ.

que ſine īfuſiõe grẽ tolli nõ pñt. ſicͭ ſepe dictũ ẽ. Ultra hoc ſcũs Tho. de v̾itate. q. z8. ar. zᵒ. arguit ſic 5ᵒ. loco. (Pl⁹ pt̃ de⁹ ī repãdo q̃ꝫ hõ poſſit ī corrũpẽdo: ſʒ hõ po tuit a ſtatu nature ī q̃ grãʒ nõ hẽbat corruere ī ſtatum culpe.ḡ de⁹ pt̃ hoĩeʒ a ſtatu culpe reducere ī ſtatũ nãe ſine infuſiõe grẽ.) Ecce argᵐ. Seqr̃ rñſio. (Dõm inqt ꝙ ⁊ ſi Adã ī ſtatu ſue ꝯditiõis grãʒ nõ habuerit ſm q̃ſ dã ponit̃ tñ ab eiſdẽ ꝙ ãn caſuʒ grãʒ adept⁹ eſt. Unñ a ſtatu grẽ cecidit ⁊ non ſoluʒ a ſtatu nature. Et ſi a ſolo ſtatu nãe cecidiſſet:nihilomin⁹ ad expiationẽ infinite offenſe donum diue grẽ reqreret̃.) Hec ille. ¶ Ad zᵐ Durãdi pʒ ꝑ ꝑdicta. ¶ Ad argᵐ pro qõne rñdet ſctũs Tho. zᵃ pte. q. 6z. ar. 6ᵒ. ī ſolutiõe tertij vbi ſic dicit̃. (De hoc inquit multiplex fuit opinio. Quidã.n. dixerunt ꝙ ꝑ circũciſionem nõ cõferebat̃ grã:ſʒ ſolũ auferebatur pctm̃. Sʒ h̾ nõ põt eẽ:qꝛ hõ nõ iuſtificat̃ a pctõ niſi ꝑ grãʒ ſm illud Ro. zᵒ. Iuſtificati gratis ꝑ grãʒ ipſi⁹. Et iõ alij dixerũt ꝙ ꝑ circũciſionẽ ꝯferebat̃ grã q̃tũ ad

effectus

effectus remotiuus culpe:ſʒ nō q̄tum ad effect⁹ poſitiuos. Sed hoc etiā vr̄ eē falſum: q: ꝑ circumciſionem dabaꝰ pueris facultas ꝑueniendi ad gloriā que eſt effectus vltim⁹ poſitiu⁹ grē. Preterea ſꝫ ordinē cāe formalis ꝑores ſunt nālr effect⁹ poſitiui q̄ ꝑuatiui:ſʒ ſm ordinē cāe mālis ſit ecōuerſo:for⁹.n.nō excludit ꝑuationē niſi iformādo ſubiectū. Et iō aliq̄ dicūt ꝙ circūciſio ꝯferebat grāʒ et q̄tū ad aliquē effectū poſitiuū q̄ ē facere dignū vita eterna:nō tn̄ q̄tū ad h̄ qḋ eſt reꝑmere ꝯcupiſcētiā impellētē ad peccādum. Qḋ aliqñ et mihi viſū eſt:ſʒ diligēt⁹ ꝯſiderāti appet h̄ ē nō eē veꝝ. Minima.n.grā ꝑt reſiſtere cuilibet ꝯcupiſcentie ⁊ mereri vitā eternā. Et iō meli⁹ dōʒ vr̄ ꝙ circūciſio erat ſignū dei iuſtificātis. vñ apl's dic̄ Ro.4°. ꝙ Abrahā accepit ſignū circūciſiōis ſignaculū iuſtitie fidei:⁊ iō in circūciſione ꝯferebaꝰ grā in q̄tū erat ſignū paſſiōis xp̄i future.) Hec ille. Et nota ꝙ nō dicit ꝙ circūciſio cauſaret grāʒ vel daret aut ꝯferret:nec ꝙ ꝑ eā dareꝰ aut ꝯferretur:ſʒ ꝙ in ea ꝯferrebaꝰ:q: ſic erat ſignū ⁊ nō efficiēs: niſi ſicut cā ſine qua nō. Silla dicit.q.70.ar.4°. put recitatū fuit i ꝓbatiōe z° ꝯnis. In de vitate aūt.q.28.ar. z°.in ſolutōe iz° ſic dic̄. Sacrā ſigilando cānt h̄.n.cānt qḋ figurāt. Et q: circūciſio hʒ ſignificationē i remouēdo:⁊ iō ei⁹ efficacia directe ordinabaꝰ ad remotionē culpe originalis:ſʒ ex ꝯſequēti ad grāʒ:ſiue ex vtute circūciſiōis grā dareꝰ ꝑ modū:quo daꝰ ex virtute baptiſmi: vt qdā dnt:ſiue dareꝰ a deo ꝯcomitāte circūciſionē. Et ſic remiſſio culpe nō fiebat ſine grā:tn̄ illa grā nō ita ꝑfecte reꝑmebat ꝯcupiſcētiā.ſicͤ grā baptiſmalis. Unde difficili⁹ erat ꝯcupiſcētie reſiſtere circūciſo q̄ baptizato:⁊ occaſiōe hui⁹ lex vet⁹ dicebaꝰ occidere occaſionaliter q̄huis circūciſio itra legis Moyſ nō ꝯtineaꝰ:eo ꝙ nō eſt ex Moyſe: ſʒ ex patrib⁹: vt dr̄ Joh. 7°. Et ſi in circūciſiōe aliq̄ grā dabaꝰ nō eſt ꝯ hoc qḋ dr̄:lex vet⁹ nō iuſtificabat.) Hec ille. Itē in p̄nti diſtinctiōe.q.z.ar.4°.in ſolutiōe p̄mi argumētī 3° q̄ſtiūcule ſic dicit: vt ꝑus recitatuʒ fuit. (Sicut i ſacro altaris eſt aliqḋ ex vi ſacri:aliqḋ aūt ex nāli ꝯcomitātia:ita circūciſio ꝑn⁹ ordinata erat ad ablationē culpe:ſʒ ex ꝯſequēti ad collationē grē.) Hec ille. Ex qbus oib⁹ apparet ꝙ lʒ ſctūs Tho.in aliqb⁹ locis viſus fuerit ſenſiſſe ꝙ circūciſio ex ope opato ⁊ ꝑ vtutē inherētē delebat culpaʒ vel ꝯferret grām aut vtrūq:tn̄ in 3° pte determinauit ꝙ nec circūciſio nec aliqḋ ſacrm̄ veteris legis contulit grām nec abſtulit culpā ex ope opato:nec ꝑ vtutē inherētē. Tn̄ i circūciſione remittebaꝰ culpa ⁊ ꝯferebatur grā ex diuina vtute ꝯcomitāte:nō aūt in alijs ſacris veteris legis. Aliter aūt eſt in baptiſmo ⁊ alijs ſacris noue legis. Tūc ad dictū Bede q̄ vr̄ aſſimilare circunciſionē baptiſmo in modo ꝯferēdi grāʒ dr̄:ꝙ dictū illud eſt ſic intelligēdum ꝙ.ſ.in vtroqʒ datur vel dabatur gratia non tamē per vtrunque:q: i baptiſmo daꝰ per baptiſmū ſicͤ ꝑ coefficiēs inſtrāle diſpoſitiuuʒ grē: non autēʒ in circūciſione que nihil penitus coefficiebat. Et hec de q̄ne ſufficiāt. De qua benedictus deus. Amē.

Lex vet⁹ occidit. Idē in ſpa ꝯcione z°

¶ Utrum ſacra veteris legis poſſint poſt paſſionē xp̄i ſine peccato mortali obſeruari. Queſtio. III.

ITerum circa primā diſtinctiōeʒ quarti ſniaꝝ ⁊ duas ſequētes querit. Utrū ſacra veteris legis poſſint poſt paſſionē xp̄i ſine pctō mortali obſeruari. Et arguiꝰ ꝙ ſic. Nō enī credēdū eſt ꝙ apoſtoli poſt acceptationē ſpiritus ſancti mortalr peccauerunt eius.n.plenitudine ſunt induti virtute ex alto: vt dicit Luce vltimo:ſʒ apoſtoli poſt aduētū ſpūs ſancti legalia obſeruauerūt. Dr̄ enī Actl.iz°. ꝙ Paulus circūcidit Timotheū. Et Actl.zi°. ꝙ Paulus ſm ꝯſiliū Jacobi aſſumptis viris purificatus eſt: cū eis intrauit templū annūciās expletionē dieꝝ purificationis donec offerreꝰ pro vnoquoqʒ eoꝝ oblatio. ḡ ſine pctō mortali pn̄t poſt xp̄i paſſionē legalia ſacra obſeruari.

In oppoſitum arguiꝰ. q: dicit apl's Gal.5°. Si circūcidimini xp̄s: nihil vobis ꝓderit:ſʒ nihil excludit fructū xp̄i: niſi peccatū mortale. igr̄ circūcidi ⁊ alia ſacra legalia obſeruaꝰ poſt xp̄i paſſionē eſt pctm̄ mortale.

In hac queſtione erūt tres articuli. In p̄ ponenꝰ ꝯnes. In z°. obiectiones. In tertio ſolutiones obiectoꝝum.

Quantū ad p̄m̄ articulum ſit p̄ª ꝯ. Sacra veteris legis ⁊ alie cerimōie legales ceſſauerūt quo ad vim obligādi:⁊ quo ad vtilitatē eoꝝ in aduētu xp̄i. Hāc ꝯnē ponit ſctūs Tho.4°. ſen.diſ.p̄ma.q.z.ar. 5°.queſtiuncula z°. vbi ſic dicit. (Triplex ē p̄cipua rō ceſſatiōis legaliū. Una eſt.q: lex fuit inſtituta ad ſignificandū grāʒ noui teſtamēti:que ꝑ xp̄m facta eſt: ⁊ iō adueniēte xp̄o ceſſare debuerūt:ſicut veniēte corpore ceſſat vmbra. Et hāc cām tāgit apl's Heb.io. Umbrā hn̄s futuroꝝ bonoꝝ ⁊c̄. Alia eſt ex īꝑfectiōe:q: in legalib⁹ grā nō ꝯferebaꝰ quā oportebat in nouo teſtō dari. Sicut.n.vtus rei nālis rei nāli ꝓportionaꝰ: ita virtus ſacrālis ſacro:vñ oportuit alia ſacra inſtitui:in qb⁹ amplior grā cōferreꝰ. Et hāc cām aſſignat apoſtol⁹ Heb. 7°. Reprobatio qdē ſit prioris mādati pp̄ infirmitatē ⁊ inutilitatē. 3° accipiꝰ ex pte eoꝝ quib⁹ lex data eſt q̄ erāt paruuli:⁊ iō erāt paulatim a priſtina cōſuetudine idolatrie abſtrahēdi:vt ſic eis ꝯcedereꝰ ea offerre deo: que ꝑus idolis obtulerūt vel offerri viderūt: ſicut rabi Moyſes dicit. Sʒ poſtmodū qñ ad ꝑfectā etatē gen⁹ humanū ꝑuenit debuit ab his obſeruātijs liberū eſſe. Et hāc cām tāgit aplus Gal.3°.⁊ 4°.⁊ Petrus Actl.5°. oñdēs illa legalia in onus eē īpoſita pplo rudi.) Hec ille. Itē ibidē in ſolutiōe p̄me q̄ſtiūcule ſic dicit. (Cū venit qḋ ꝑfectū eſt ſic euacuari dʒ qḋ ex pte eſt.ſi ad idēʒ ordineꝰ:q: grā nō facit ꝑ duo qḋ pōt facere ꝑ vnū: ſicͤ nec nā. Circūciſio aūt imꝑfecta erat a re⁹ baptiſmi tripliciter. Prio q̄tū ad ſignificationē:q: nō ita expreſſe ſignificabat emūdationē toti⁹ hoīs ab immundicia culpe originalis:ſicut ablutio baptiſmalis. z°. q̄tū ad efficiētiā.q: nō tā abundās grā ad bn̄ opandum ⁊ repremēdū fomitē dabaꝰ in circūciſiōe ſicut in baptiſmo. 3°. q̄tū ad vtilitatē:q: nō erat eius vtilitas ita cōis ſicut baptiſmi:cū haberet determinatū populum determinatū ſexum: determinatū mēbrū:⁊ tp̄s. Sed in baptiſmo nō ita accidit:⁊ iō adueniēte tpe plenitudis debuit ceſſare baptiſmo ſubſtituto.) Hec ille. Eādē ꝯneʒ ponit p̄ma z°.q.io3.ar.3°. Ex qbus pt formari multiplex rō pro ꝯne. ¶ z° ꝯ. Sacra legalia nō pn̄t obſeruari pro nūc ſine pctō mortali. Hāc ponit ſctūs Tho. p̄nti diſtictiōe vbi ſupra in ſolutiōe tertie q̄ſtiūcule. (Hec inqt qḋ vr̄ hr̄e difficultatē ex qbuſdaʒ ꝯrietatib⁹ que ſuꝑ h̄ inueniunꝰ tā in canone q̄ in dictis ſctōꝝ. Quicq̄.n.inueniunꝰ legalia eē obſeruata tpe grē: quicq̄ aūt ꝓhibita. Et de h̄ et Petr⁹ a Paulo redargutus vr̄ Gal. z°. et iō ſuꝑ hoc Hieronym⁹ ⁊ Aug⁹ diuerſa ſenſiſſe videꝰ. Uolebat.n. Hieronymus ꝙ legalia ſtati poſt paſſionē xp̄i q̄tū ad illos ad quos grā noui teſtamēti manifeſte diuulgata erat fuerūt mortifera:ſʒ aploſ q̄dā pia diſpenſatiōe his vſos fuiſſe ad vitādū ſcādalū iudeoꝝ:⁊ ideo

Circūciſio iꝑfecta erat reſpectu baptiſmi tripliciter

Petrus iudaizās nō peccauit diſpēſatorie id faciēs ſm
qd dr̄.p̄ᵃ.Corinth.9ᵒ.Omnib⁹ oīa facta ſū.Et ſilr Pau
lus diſpēſatorie eū redarguit:ne gentiles exēplo Petri
quoꝝ ip̄e apl's erat ſacra illa q̄ſi neccīa q̄rerēt:qꝛ ꝛ ipſe
inueniꝫ pia ſimulatiōe ea ſeruaſſe: ꝛ ſic vterqꝫ excuſaꝫ:
ꝛ Petr⁹ a culpa: ꝛ Paul⁹ a ꝑcaci rep̄bēſiōe. Sꝫ qꝛ nō
vꝫ ꝯueniēs ꝙ apl'i ꝯ̄ veritatē doctrie feciſſent ad vitā
dū ſcādalū iudeoꝝ. Nec iteꝝ ꝯueniēs ꝙ Paul⁹ i ep'la
ad Gal.aliqd ſimulate diceret:vbi dicit Petrum fuiſſe
rep̄bēſibilē:iō Aug⁹ dīc alr ꝛ meli⁹ ꝙ an̄ paſſionē lega
lia fuerūt obſeruāda ex neccītate diuine inſtitōis: ꝛ habue
rūt adhuc effectū:ſꝫ poſt xp̄i paſſionē an̄ diuulgationē
euāgelij obſeruari poterāt a iudeis ad fidē ꝯuerſis nō
ſpē in illis ponētib⁹ q̄ſi alicui⁹ v'tutis eēnt : aut q̄ſi ſine
eis gr̄a xp̄i nō ſufficeret ad ſalutē:ſꝫ ne oīo videreꝫ lex
vetus reprobāda ſi ſtati q̄ſi idolatria fugereꝫ.Et h̄ mō
erat deducēda mr̄ ſynagoga ad tumulū cū honore.Sꝫ
poſt diuulgationē euāgelij nō ſolū nō ſunt ſalutifera:
ſꝫ mortifera.Medio ḡ tp̄e Petr⁹ ꝛ Paul⁹ ꝛ alij apl'i le
galia obſeruabāt:nō ſimulatorie:ſꝫ v'e. Petr⁹ tn̄ incau
te ſe habuit in obſeruatiōe legaliū nimis ꝯdeſcēdēs iu
deis illisqꝫ legalia illa obſeruāda eē dicebāt:ita vt aliq
exēplo ei⁹ iducerenꝫ ad ea obſeruāda q̄ſi neccīa:ꝛ iō ve
re rep̄bēſibilis erat:ꝛ aliquā leuē culpā incurrit:ꝛ Pau
lus vere ꝛ nō diſpēſatiue ip̄m rep̄bēdit.) Hec ille. Itē
ibidē in ſolutiōe p̄mi ſic dīc.(An̄ xp̄i paſſionē qn̄ xp̄s
ea ſeruauit nō erāt mortua nec mortifera:ſꝫ ſalutifera
tp̄e v'o apoſtoloꝝ an̄ diuulgationē euāgelij erāt quidē
mortua q̄ſi nulli⁹ exiſtētia vtilitatis:ſꝫ nō mortifera.)
Hec ille. Itē p̄ᵃ 2ᵉ.q.103.ar.4ᵒ.ponit eandē ꝯ̄nē vbi ſic
dicit.(Oēs cerimōie ſunt q̄dā ꝓteſtationes fidei in q̄
ꝯſiſtit iterior fidei cult⁹.Sic aūt fidē iteriorē pōt hō ꝓ
teſtari factis ſicut v'bis:ꝛ in vtraqꝫ ꝓteſtatiōe ſi aliqd
falſuꝫ hō ꝓteſtaꝫ peccat mortalr.Quis aūt eadē ſit fi
des quā hem⁹ de xp̄o ꝛ quā antiq p̄res hūerūt:tn̄ qꝛ ip
ſi p̄ceſſerūt xp̄m ꝛ nos ſeqmur: eadē fides diuerſis v'
bis ſignificatur a nobis ꝛ ab ipſis. Nā ab eis dicebaꝫ.
Ecce virgo ꝯcipiet ꝛ pariet filiū:que ſunt verba futuri
tp̄is.Nos aūt idē rep̄ſentam⁹ ꝑ v'ba p̄teriti tp̄is dicen
tes ꝙ ꝯcepit ꝛ peperit.Et ſilr cerimonie veteris legis ſi
gnificab āt xp̄m naſciturꝫ ꝛ paſſurꝫ:nr̄a aūt ſacra ſigni
ficāt ip̄m vt natū ꝛ paſſum. Sicut ḡ peccaret mortalr
q nūc ſuā fidē ꝓteſtādo diceret xp̄m naſciturꝫ: qd anti
q pie ꝛ v'aciter dicebāt:ita ēt peccaret mortalr ſi qs nūc
cerimonias obſeruaret q̄s antiq pie ꝛ fidelr obſuabāt.
Et h̄ eſt qd Aug⁹ dīc ꝯ̄ Fauſtū. Iā nō ꝓmittiꝫ naſcitu
rus paſſurus reſurrecturus:qd illa ſacra quodāmō ꝑſo
nabāt:ſꝫ annūciaꝫ ꝙ natus ſit paſſus ſit reſurrexit: qd
hec ſacra que a xp̄ianis aguntꝫ iā ꝑſonāt.) Hec ille. Itē
ibidē in ſolutiōe p̄mi ſic dicit.(Circa h̄ diuerſimode
ſenſiſſe videnꝫ Hierony m⁹ ꝛ Aug⁹. Hieronym⁹ enim
diſtinxit duo tēpora. Unū tp̄s an̄ paſſionē xp̄i in quo
legalia nō erāt mortua q̄ſi nō habētia viꝫ obligatoriā
aut expiatoriā pro ſuo mō:nec ēt mortifera:qꝛ nō pec
cabāt ea ſeruātes.Stati aūt poſt paſſionē xp̄i incepe
rūt eē nō ſolū mortua q̄ſi nō habentia v'tutē ꝛ obliga
tionē:ſꝫ ēt mortifera:ita.ſ.ꝙ peccabāt obſeruantes ea.
Unde dicebat ꝙ apl'i nūq̄ legalia obſeruauerūt poſt
paſſionē xp̄i ſm veritatē:ſꝫ ſolū quadā pia ſimulatiōe
ne.ſ.ſcādalizarēt iudeos:ꝛ eoꝝ ꝯuerſionē īpedirēt.que
qdē ſimulatio ſic intelligēda ē:nō qdē ita ꝙ illos act⁹
ſm rei veritatē nō facerēt:ſꝫ q̄ nō faciebāt tāq̄ legis
cerimonias obſeruātes.Sicut ſi qs pelliculā mēbri vi
rilis abſcinderet ꝑꝑ ſanitatē nō cā legalis circūciſiōis
obſeruāde.Sed qꝛ indecēs v'r ꝙ apl'i ea occultarēt ꝑꝑ

ſcādalū q̄ ꝑtinēt ad veritatē vite ꝛ doctrine: ꝛ ꝙ ſimu
latiōe vterenꝫ in his q̄ ꝑtinēt ad ſalutē fideliū:iō cōue
niēti⁹ Aug⁹ diſtinxit tria tp̄a.ſ.vnū qdē an̄ paſſionem
xp̄i:in quo legalia nō erāt mortua:nec mortifera. Aliō
aūt tp̄s poſt euāgelij diuulgationē:in quo legalia ſūt ꝛ
mortua ꝛ mortifera.Tertiū aūt eſt tp̄s mediū.ſ.a paſ
ſiōe xp̄i vſqꝫ ad diuulgationē euangelij: in quo legalia
fuerūt qdē mortua:qꝛ neqꝫ vim aliquā habebāt : neqꝫ
aliqs ea obſeruare tenebaꝫ.nō tn̄ fuerūt mortifera: qꝛ
illi q ꝯuerſi erāt ad xp̄m vt iudei poterāt illa legalia li
cite obſeruare.Dū tn̄ nō ſic ponerēt ſpē i eis vt ea repu
tarēt ſibi neceſſaria ad ſalutē:quaſi ſine legalib⁹ fides
xp̄i iuſtificare nō poſſet. His aūt q ꝯuertebanꝫ ex gen
tilitate ad xp̄m nō erat cā:vt ea obſeruarēt: ꝛ iō Pau
lus circūcidit Timotheū q ex matre iudea natus erat.
Titū aūt q ex gētilib⁹ genit⁹ erat circumcidere noluit.
Ideo aūt voluit ſpūs ſctūs vt nō ſtati ꝓhiberenꝫ his q
ex iudeis ꝯuertebanꝫ obſeruatio legaliuꝫ : ſicut inhibe
baꝫ his q ex gētilib⁹ ꝯuertebāꝫ gētilitatis ritus:vt que
dā dr̄ia inter hos ritus oſtenderenꝫ. Nā gētilitatis rit⁹ re
pudiabaꝫ tāq̄ oīo illicitus:ꝛ a deo ſp̄ ꝓhibit⁹:rit⁹ autē
legis ceſſabat tāq̄ ipletus ꝑ paſſionē xp̄i. vt pote a deo
in figura xp̄i cōſtitutus vel inſtitutus.) Hec ille.Ex q
b⁹ pōt formari talis rō pro ꝯ̄ne. Mendaciū in ꝓteſta
tiōe fidei catholice eſt peccatuꝫ mortale : ſꝫ obſeruatio
legaliū indiſtīctū hō p̄nti tp̄e facta eſt mēdaciū circa ꝓte
ſtationē fidei.ḡ ꝛc.(3ᵒ ꝯ̄.Baptiſmus nō obligauit ad
ſui ſuſceptionē:nec cadebat ſb̄ p̄cepto an̄ paſſionē xp̄i.
Hāc ponit ſctūs Tho.4ᵒ.ſen.diſ.2ᵃ.q.i.ar.4. queſtiū
cula 3ᵃ vbi ſic dicit.(Sacra noue legis duplr inſtituta
ſunt. Primo ad documētū ꝛ exercitiū quoddā:ꝛ ſic po
tuerūt eē an̄ paſſionē xp̄i.2ᵒ q̄tū ad neceſſitatē ꝛ obli
gationē:ꝛ ſic eoꝝ inſtitutio nō fuit an̄ paſſionem:qꝛ ad
huc legalia nō fuerūt mortua.Uñ a tp̄e p̄dicatiōis xp̄i
vſqꝫ ad paſſionē ſacra noue legis ſimul currebāt cuꝫ le
galib⁹:ꝛ vtraqꝫ ad ſalutē operabanꝫ. Sic ḡ q̄tū ad 2ᵐ
modū inſtitutionis omnia ſimul in paſſione xp̄i inſti
tuta ſunt.Sed quantum ad primum oportuit vt prio
inſtituerentur illa que ſunt maioris neceſſitatis vñ ſta
tim in principio predicationis predicauit penitentiam:
vt legitur Math.4ᵒ. ꝛ baptiſmum docuit : vt legitur
Joh.3ᵒ.alia ſacramenta proceſſu temporis inſtituit ꝛ
docuit.) Hec ille. Item tertia parte.q.66.arti.2ᵒ.ſic di
cit.(Sacramenta ex ſua inſtitutione habent ꝙ gratiā
conferant.Unde tunc videtur aliquod ſacramentum
inſtitui quando accipit virtutem producendi ſuum ef
fectum. Hāc autem virtutem accepit baptiſmus quā
do xp̄s eſt baptizatus.Unde tunc vere baptiſmus in
ſtitutus fuit q̄tum ad ipſum ſacramētum.Sed neceſ
ſitas vtendi hoc ſacramento inducta fuit hominibus
poſt paſſionem ꝛ reſurrectionem. Tum quia in paſſio
ne xp̄i terminata ſunt figuralia ſacramenta: quib⁹ ſuc
cedit baptiſmus ꝛ alia ſacramēta noue legis. Tū etiā
qꝛ ꝑ baptiſmū figuratur homo paſſioni ꝛ reſurrectio
ni xp̄i in q̄tum moritur peccato:ꝛ incipit nouam vitaꝫ
iuſtitie:ꝛ ideo oportuit xp̄m pati prius ꝛ reſurgere q̄
hominibus indiceretur neceſſitas ſe configurandi mor
ti ꝛ reſurrectioni eius.) Hec ille. Item ibidem in ſolu
tione 2ᵃ ſic dicit.(Homines non debebant multiplici
bus figuris characterizari per xp̄m:qui venerat ſua ve
ritate figuras impletas auferre:ꝛ iō an̄ paſſionem ſuā
baptiſmū inſtitutū non poſuit ſub precepto:ſed voluit
homines ad eius exercitiū aſſueſieri ꝛ p̄cipue in popu
lo iudeoꝝ:apud quem omnia facta figuralia erant : vt
Auguſtinus dicit cōtra Fauſtū. Poſt paſſionē v'o ꝛ re
ſurrectionē

Sacra lega
lia qn̄qꝫ fue
runt neceſſa
ria:qn̄qꝫ mō
tua.qn̄qꝫ mō
tifera.

Cur nō ſtati
poſt paſſionē
xp̄i repudia
ta ſūt legalia.

ſurrectionē nō ſolū iudeis:ſed etiā gentilibus ſuo precepto neceſſitatē baptiſmi īpoſuit dicens. Euntes docete oēs gētes.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone tertij ſic dicit. (Sacrā nō ſunt obligatoria niſi qn̄ ſub precepto ponūtur:qḋ gdē nō fuit ante paſſionē. Qḋ eni ante paſſionē dn̄s dixit Nichodemo Ioh.3°. Niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto nō pōt introire in regnum dei:magis videt̄ ad futurū reſpicere q̄ȝ ad p̄ſens tp̄s.) Hec ille. Ex q̄bus pōt formari talis rō pro ꝯne. Sacrā noue legis nō cadebāt ſub precepto:nec erant obligatoria durātib⁹ legalibus ſacrīs:ſed ſacrā legalia obligabant vſqȝ ad paſſionē ⁊ reſurrectionē xp̄i.ḡ ⁊c. ❡ 4° ꝯ Sacrā noue legis cōferūt grām alteri⁹ rōnis q̄ȝ ſit grā donoꝝ ⁊ v̄tutū. Hāc ꝯnē ponit ſctūs Tho.3° pte.q.62. arti.2° vbi ſic dicit. (Grā ſm̄ ſe ꝯſiderata pficit eentiā aīe īquātū pticipat quādā ſilitudinē diuini eē. Et ſicut ab aīa fluūt eius potētie:ita ⁊ a grā fluunt q̄dā pfectiones ad potentias aīe:que dn̄r dona ⁊ v̄tutes:quibus potentie pficiunt̄ in ordine ad ſuos actus. Ordinant̄ aūt ſacrā ad quoſdā effectus ſpeciales neceſſarios in vita xp̄iana:ſicut baptiſmus ordinat̄ ad quādā ſpūalē regenerationē qua hō morit̄ vitijs ⁊ fit mēbrū xp̄i:q gdē effectus eſt aliquid ſpeciale preter actus potentiarum: aīe:⁊ eadē ratio eſt in alijs ſacrīs:ſicut ergo v̄tutes ⁊ dona addunt ſup grām cōiter dictā quādā pfectionē determinate ordinatā ad ꝓprios actus potētiaꝝ:ita grā ſacralis addit ſup grām cōiter dictā ⁊ ſupra virtutes ⁊ dona quoddā diuinū auxiliū ad ꝯſequēdū ſacrī finē. Et per hūc modū grā ſacralis addit ſup grām donoꝝ ⁊ v̄tutū.) Hec ille. Silr̄ dicit 4° ſen.diſ.1.q.1.arti.4°. in ſolutione quinte queſtiūcule:vt fuit recitatū p̄ma qōne huius diſtinctionis. Ex q̄bus pōt formari talis ratio pro ꝯcl'one. Ad ſpāles effectus gratificos diſtinctos a cōibus actibus potentiaꝝ aīe requirit̄ ſpeciale principium gratificū:ſed ſacrā noue legis ordinant̄ ad tales effectus.ergo cōferunt ſpāle principiū gratificū. Hoc autem dr̄ gratia communi nomine. Et in hoc primus articulus terminatur.

Cōtra p̄mā ⁊ ſcdm̄ Sco. diſ.3.q.4. in ſcdo p̄ncipali. Quantum ad ſcdm̄ articulū arguit̄ ꝯ ꝯnes. Et quidē ꝯtra p̄mā ⁊ ſcdaȝ ꝯnes arguit Scotus. Ipſe nāqȝ p̄mo vult pbare q circūciſio non aliter obligauit poſt mortē xp̄i q̄ȝ ante:⁊ q iudei non aliter tenebant̄ vel nō tenebant̄ vſqȝ poſt xp̄i aſcēſionem. Primo.q2 nullus aliter ſe hȝ ad aliquā legē:niſi q2 eſt ſibi aliter ꝓmulgata:ſed poſt paſſionē xp̄i an̄q̄ȝ apoſtoli p̄dicaſſent baptiſmū nō fuit baptiſmus aliter ꝓmulgatus q̄ȝ ante.ḡ per ꝯñs nō habuerūt ſe aliter ad circūciſionē q̄ȝ ante. ❡ 2°.q2 ab eodē hñt p̄cepta vim obligandi ⁊ medēdi ⁊ curādi. Patet p Bedā ſup illud Ioh.3°.⁊ ponit̄ in littera diſ.prima. Niſi quis renatus fuerit ⁊c. Qui nunc per euangeliū ſuū terribiliter ac ſalubriter clamat:niſi quis renatus fuerit ⁊c.terribiliter dicit̄ ꝓpter artā obligationē ſalubriter pp efficacē medelā. Ille dudū clamabat per legē: Maſculus cui⁹ caro p̄putij circūciſa nō fuerit:peribit aīa eius de populo ſuo.ſed circūciſio habuit viȝ medendi vſqȝ ad eius reuocationē:ſed p ſolā xp̄i mortē nō eſt aliter reuocata q̄ȝ prius. Patet ex rōne precedēti:q2 nō erat aliter promulgata. ❡ 3°. Poſt mortē xp̄i vſqȝ ad tp̄s ꝓmulgationis iudei tenebant̄ circūcidere paruulos ſuos:q2 nullo modo ꝯſtabat eis de reuocatione circūciſionis:nō aūt cōtulit eā paruulo niſi vt vtile ⁊ neceſſariū ad ſalutē: q2 tenebat̄ ponere ſpem in ea:ſicut p̄us.ḡ tenebant̄ neceſſario hr̄e opionē de circūciſiōe:qḋ nihil eſt dictu:q2 de⁹ nullū decipit.nec obligat neceſſario ad decipiēdū.

❡ 4°. Nunq̄ȝ fuit hō relictus ſine remedio certo:de q̄ eſſet cert⁹ q erat remediū certū:ſȝ illo tp̄e poſt paſſionē an̄ publicationē euāgelij nullū fuit certū remediū iudeis datū de nouo:q2 nec publicatū.ḡ remāſit idem qḋ prius eque certū remediū ſicut primo. Hec Scotus. ❡ Ulterius vult probare directe ꝯ ſcdaȝ ꝯneȝ q poſt publicationē euāgelij potuerūt ſine peccato legalia obſeruari. Primo q2 Act'.21.legit̄ de Paulo q aſcendit in hieruſalē:⁊ ibi de cōſilio Iacobi ⁊ alioꝝ fratrū poſt quartā ſynodū habitā hyeroſolymis purificatus ſm̄ legē aſcendit templū:⁊ obtulit ſacrificiū pro ſe. Qḋ autē euāgeliū eſſet ibi ſolēniter publicatū patȝ Act'.21. Dixit Iacobus. Uide quot milia hoīum in Iudea crediderunt:⁊ oēs emulatores ſunt legis.ḡ ſtante tāta publicatione euāgelij ibi ⁊ ipſo Paulo ⁊ iudeis cōuerſis approbat̄ obſeruatio legis:⁊ ipſe Paulus ibi iter tot xp̄ianos opus legis impleuit. Quo aūt tp̄e fuerit iſta Pauli conuerſio purificatio ⁊ obligatio ſm̄ legem conuinci poteſt partim ex proceſſu Actuum:partim ex Magiſtro hiſtoriarū. Iſtud enim fuit ante captionem Pauli per ſex dies:ſicut patȝ Actuum.21. Iſta autē captio fuit circa p̄ncipiū regis Neronis:q2 tertio anno Neronis venit romā ſm̄ magiſtrū hiſtoriaꝝ. Nero aūt incepit regnare circa vigeſimū annū poſt paſſionē xp̄i. In tāto aūt tēpore videt̄ euangeliū ſatis publicatū:vbi tn̄ Paulus maxie ſeruauit legalia. Hec Scotus. ❡ Contra tertiā ꝯnē arguit Scotus pbādo q ſi ante paſſionē xp̄i baptiſm⁹ fuit ſub cōſilio:tūc circūciſio nō fuit ſub p̄cepto. Prio q2 ſi vnū preceptū impoſitū reuocat totaliter aliud:ꝯſiliū ſeu monitio de vno facit aliud nō neceſſariū:q2 cuius actus preceptū eſt alterius ꝓhibitio: eiuſdem actus conſiliū eſt licētia de nō obſeruando reliquū.ḡ ſi preceptū de baptiſmo erat ꝓhibitio circūciſionis quantū ad fructū:ſequit̄ q cōſiliū de baptiſmo erat reddēs circūciſionē nō neceſſariā. ❡ 2°.q2 ſi ante paſſionē aliq̄s iudeus ad p̄dicationē xp̄i vl' Petri paruulum baptiçaſſet ⁊ non circūcidiſſet.ſi paruulus fuiſſet mortuus fuiſſet ſaluatus:q2 recepiſſet grām in baptiſmo:a prima eni inſtitutione baptiſmus cōtulit gratiā. ❡ Si dicat̄ q paruulo ſuffeciſſet baptiſmus:ſed pater peccaſſet non circūcidendo illū. ❡ Cōtra. Pater ante octauū diē potuit paruulū ſuū baptiçare:⁊ ex quo ille habuit remediū ꝯtra originale:⁊ hoc pr̄ crediciſſet.nā credidit baptiſmū efficacē ad hoc:tūc videt̄ q non tenebat̄ neceſſario prouidere paruulo de alio remedio. Hec Scotus in forma. ❡ Cōtra q̄rtā ꝯnē arguit̄ a nōnullis:quoꝝ dicta recitat Petrus de palude ſic primo. Sicut ſe hȝ ſanitas p artē reſtituta ad ſanitatē p naturā:ſic grā ſacralis ad v̄tutes:q2 ſacrā ſunt quedā medicine:ſed illa eſt eadē 7° meta.ergo ⁊c. ❡ 2°.per idē tollitur malū inquantū priuat bonū oppoſitū:⁊ īquantum ledit ſubiectū diminuēdo habilitatē ad illud. Uiſus viſus miraculoſe reſtitutus qui tollit cecitatē ⁊ indiſpoſitionē:eſt vnus ⁊ idem cū viſu nāli: ſed peccatum vnū ⁊ idē eſt qḋ priuat grām ⁊ corrūpit potentias anime per maculā.ḡ eodē tolleret̄ formalr̄ quātū ad vtrūqȝ. ❡ Tertio.q2 eodē tollit̄ defectus potentie ⁊ pficit̄ potentia:cū eni defectus potētie dicat purā priuationem pfectionis:que eſt iperfectio ſola poſitione habitus deſtruet̄ imperfectio.p̄mo gdē ex pte materie.2° pficiet̄ potētia:ſicut eodē lumie expellit̄ tenebra ⁊ illuminat̄ aer. ❡ 4°.q2 licȝ vni ſm̄ diuerſa opponant̄ plā:vt eq̄li maius ⁊ minus.10°.meta.tn̄ ſicut vnū eſt peccatū qḋ hȝ inordinationē actus ⁊ imp̄ficit potētias aīe:ita vna eſt virtus que habentē pficit:⁊ opus eius bonū reddit.

Idē vbi ſupra ſcdo loco directe ꝯ ſcdam.

Cōtra tertiā ꝯcl'onē arguit Sco.

Lex.cō.23.ſ

Lex.cō.17.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

¶ 5°. Qꝛ ꝑ idē recedit aliqͣd ab vno termino: ⁊ tendit ad oppoſitū: vt ꝑ leuitatē a centro ſurſum. Nec valꝫ ſolutio qua dicit ꝙ vt oppōit ͛tuti: ⁊ vt vulnerat: qꝛ ſi oppoſitio ad virtutē eſſet formalr̄ per aliud ꝙ̄ per vulnus bene requireret aliud ⁊ aliud remediū: ſicut in vulnerato qui cū hoc hꝫ febrē: duplex requirit ſanitas: ſꝫ qñ vtrūqꝫ eſt per idē: vtrūqꝫ tollit per idē. Verbi grā aer eſt tenebroſus ꝑ abſentiā luminoſi: ⁊ per īterpoſitionē opaci: vñ requirit lux formalr̄ expellēs tenebram: ⁊ remouens opacū īterpoſitū: qđ cauſat inhabilitatē ad lucē: ſed ſi ſola abſentia lucis cauſat tenebrā ſola reſtitutio eius tollet vmbrā quantū ad oēm eius effectū. Et ſic eſt in ꝓpoſito: qꝛ pctm̄ nō corrūpit potētiā aīe ꝑ habitū aliquē vel priuationē dn̄tes ab habitu ⁊ priuatione oppoſitis ͛tuti: ⁊ iō ſola virtus reſtituta ſufficit quo ad vtrūqꝫ ⁊c̄. Nec valꝫ qđ dicit ꝙ grā ſacr̄alis nō erat neceſſaria in ſtatu īnocētie: ſꝫ grā ͛tutū tūc erat necīa: ⁊ ſic vr̄ ꝙ nō ſint idē: qꝛ licꝫ grā ſacrox ⁊ ͛tutū ſit vna tn̄ fuit neceſſaria hec ⁊ nō illa in ſtatu īnocentie: inquātum hꝫ: ſed tn̄ id qđ vtrāqꝫ fuit neceſſariū: ſicut ſanitas ꝑ medicinā reſtituta nō eſt necīa ei qui nūqꝫ fuit infirmus: eſt tn̄ necīa infirmo: ⁊ tn̄ nō differt a nāli niſi penes cāꝫ extrinſecā ⁊ accñtalē. Vel dōm ꝙ grā ſacr̄alis nō fuit necīa in ſtatu īnocētie inquantū cōfert ꝑ ſacr̄a nec inquantū ordinat ad ſanādū: ſed inquātū ordinat ad bene operādū fuit neceſſaria. Nec obſtat ſcđo illud qđ dicit ꝙ licꝫ nō cōtritus recipit grām ſacr̄alē ſi non fictus accedat: nō ꝯtritus aūt nō hꝫ ͛tutē pnīe: nec per ꝯñs alias ͛tutes: ⁊ ſic vr̄ ꝙ nō ſunt idē: qꝛ licꝫ nullus adultus recipiat grām niſi non fictus: tn̄ nō fictus pōt carere grā ⁊ ͛tutibus: vt ſi ſit attritus ⁊ nō cōtritus: nec tunc erit ſine peccato ⁊ gratia. Imo erit in peccato mortali: ſed ͛tute ſacr̄i attritio mutabit in cōtritionē: ⁊ ſuſcipiet grām ͛tutū ⁊ ſacr̄i. Sic enī dicit frater Tho. ſuper 4°. ſen. diſ. 6. arti. tertio queſtione prima in vltimo argumento ꝙ ſufficit attritio precedēs ad excludendū fictionē. Si aūt ſit ꝯtritus: tūc ſuſcipiet grām ſacramētalem: nō ꝑ infuſionē noue gratie: ſed ꝑ augmētū ꝑexiſtētis: ſicut in illo qui bis vere penituit de eodeꝫ peccato. Nam in ſcđa ſuſceptione ſacr̄i conſtat ꝙ nulla grā noua ſibi infundit: ſed ſola ꝑexiſtens auget: qꝛ nouiter infuſa eſſet eiuſdē rōnis cū ꝑma. Nec valꝫ qđ tertio dicitur ꝙ ͛tutes ſunt cōnexe: ſed gratie ſacr̄ales nō. ergo non ſunt idem: qꝛ non eſt ſile: virtutes enī hn̄t cōnexionē: qꝛ fluūt ab vna gratia: que ſine eis eē nō pōt: ſed ſacr̄a nō fluunt a grā que ſine eis eſſe pōt. Nec valꝫ ꝙ 4° cōſueuit argui: qꝛ diuerſox effectuū ſunt diuerſe cāe: ſed effectus ſacr̄ales ſunt diuerſi. ergo a diuerſis gratijs: ⁊ ſic nō eſt vna. Et dōm ꝙ diuerſa ſacr̄a habēt diuerſos effectus qui ſunt characteres vel ornatus: nō autē grē. Vel dōm ꝙ ad diuerſitatē cauſarū formaliū: ſequitur diuerſitas effectus: nō aūt ad diuerſitatē efficientium maxime inſtr̄aliū. Sicut enī vna eſt ſanitas que diuerſis infirmitatibus pōt tolli: ⁊ ſic diuerſis medicinis reparari: ita vna eſt grā: que diuerſis peccatis tollit: ⁊ diuerſis ſacr̄is reparatur.) Hec ille. Petrus recitat dicta cōtrarie opionis. Et in hoc ſcđus articulus terminatur.

Ad ar. Sco. cōtra ꝑmas duas concluſiones.

Quantū ad tertiū articulū rñdendū eſt obiectionibus ſupradictis. Et quidē ad primum eox que ꝑmo loco Scotus arguit cōtra duas ꝑmas cōcluſiones. Dicit primo ꝙ circūciſio quantū eſt ex parte ſui non obligauit iudeos poſt paſſionē xp̄i: ſicut obligabat añ paſſionē. Cuius rō eſt: qꝛ circūciſio ſic̄ cetera legalia in paſſiōe xp̄i reuocata fuit: ⁊ terminū accepit. De hoc ſctūs Tho. 4°. ſen. diſ. i. q. 2° arti. 5. queſtiūcula 2° vbi arguit ſic 3° loco. (Preceptū nō pōt reuocari niſi ꝑ equalē vel ſuperiorē: ſed deus nūqꝫ legit reuocaſſe preceptū de ſacr̄is legalib⁹ in noua lege. ergo adhuc durāt.) Et ce arg⁹. Sequit rñſio. (Dōm inquit ꝙ dñs ipſo facto reuocauit adimplēs: q̄ in figurā ꝓceperat obſeruanda: ⁊ ideo in ſui paſſione dixit: ꝯſummatū eſt Ioh. 19°.) Hec ille. Itē ꝑ° 2e. q. 103. arti. 3° ī ſolōne 2i. ſic dicit. (Myſteriū redēptionis humane ꝯpletū fuit in paſſione xp̄i. vñ tūc dñs dixit. Cōſumatū eſt. vt hr̄ Ioh. 19°. ⁊ iō tunc totaliter debuerūt ceſſare legalia: quaſi iā ͛itate eox cōſummata. In cuius ſignū in paſſione xp̄i velū tēpli legit eſſe ſciſſum Matth. 28. Et iō añ xp̄i paſſionē xp̄o ꝑdicante ⁊ miracula faciēte currebāt ſil' lex ⁊ euāgeliū: qꝛ iā myſteriū xp̄i erat inchoatū: ſed nōdū ꝯſūmatū. Et ꝑꝑ hoc mādauit domin⁹ añ paſſionē ſuā leproſo: vt legales cerimonias obſeruaret.) Hec ille. Itē ibidem in ꝑncipali rñſione articuli ſic dic̄. (Oia ꝓcepta cerimonialia veteris legis ad cultū dei ſūt ordinata. Exterior aūt cultus dꝫ ꝓportionari interiori cultui q conſiſtit in fide: ſpe: ⁊ charitate: vñ ſm̄ diuerſitatē īterioris cultus debuit diuerſificari cultus exterior. Pōt aūt diſtingui triplex ſtatus interioris cultus. Primus qdē ſm̄ quē hr̄ fides ⁊ ſpes de bonis celeſtibus: ⁊ de his ꝑ q̄ in celeſtia īntroducimur: de vtriſqꝫ qdē ſicut de quibuſdā futuris: ⁊ talis fuit ſtatus fidei ⁊ ſpei in veteri lege. Alius aūt eſt ſtatus īterioris cultus: in quo hr̄ fides ⁊ ſpes de celeſtibus bonis: ſicut de qbuſdā futuris: ſed de his ꝑ que īntroducamur in celeſtia: ſicut de ꝑſentibus vel ꝑteritis: ⁊ iſte eſt ſtatus noue legis. Tertius autē ſtatus eſt ī quo vtrāqꝫ hn̄tur vt ꝑſentia: ⁊ nihil credit vt abſens: nec ſperat vt futurū: ⁊ iſte eſt ſtatus btōx. In illo autē ſtatu btōx nihil erit figurale ad diuinū cultū pertinēs ſed ſolū gratiax actio ⁊ vox laudis: ⁊ iō dicit Apoc. 21. de ciuitate beatox. Templum nō vidi in ea: dñs deus oipotēs tēplū illi⁹ eſt. Pari rōne cerie ꝑmi ſtatus: ꝑ q̄s figurabat: ⁊ ſecūdus: ⁊ tertius: veniente 2° ſtatu ceſſare debuerunt: ⁊ alie cerimonie induci: que ꝯuenirēt illi ſtatui cultus diuini: pro quo tpe illo in quo bona celeſtia ſunt futura: bñficia aūt dei ꝑ que ad celeſtia introducimur ſunt preſentia.) Hec ille. Ad hoc ſunt expꝛſſe multa dicta ſanctox. Augu'. ⁊ Hieronymi ⁊ cōis opio ſcōx doctox ꝙ legalia oēm vim obligādi ⁊ oēm vtilitatē ꝑdiderūt in paſſione xp̄i. Ex qbus pꝫ ꝙ circūciſio non ita obligauit poſt paſſionē xp̄i ſicut ante etiā loquendo pro tēpore medio īter paſſionē xp̄i ⁊ eius aſcēſionē vel publicationem euangelij ⁊ baptiſmi. Dicit ſcđo ꝙ nec iudei ꝓ illo tpe eodē mō obligabant ad obſeruationē circūciſionis ſicut añ paſſionē xp̄i: qꝛ tpe illo non obligabant ad circūciſionē ex aliq̄ vi circūciſionis: nec ex diuino ꝓcepto: qđ erat renouatū in paſſione xp̄i: ſed obligabant ex q̄dā erronea ꝯſcīa qua credebāt circūciſionē adhuc obligatoriā ⁊ ſalutiferā eſſe: ⁊ ex ignorantia qua neſciebāt ſolū baptiſmū eē ſalutiferū. Imo oppoſitū credebāt: ⁊ forte in talē erroneā ꝯſciam ⁊ ignorātiā multi merito pctōx ꝓcedētiū inciderāt. Cōſciētia aūt erronea obligat ad nō faciēdū ꝯ illā. ſicut oñdit ſctūs Tho. in ꝑ° 2e. q. 19. arti. 5°. vbi ſic dicit. (Cū ꝯſcīa ſit qđdam dictamē rōnis: eſt enī q̄dā applicatio ſcīe ad actū: idē eſt q̄rere vtrū volūtas diſcordās a rōne errante ſit mala: qđ eſt q̄rere vtrū ꝯſcīa errās obliget. Circa quod aliq diſtinxerūt tria gñā actuū: qdā enī ſūt boni ex genere: qdā ſunt īdifferētes: qdā ſunt mali ex gñe. Dicūt ergo ꝙ ſi rō vel ꝯſcīa dictat aliqd eē faciēdū qđ ſit bonū ex gñe: nō eſt ibi error. Silr̄ ſi dictat aliqd nō eē faciendū qđ eſt malū ex ſuo gñe. Eadē enī rōne ꝓcipiūt

Circūciſio ſic̄ ⁊ cetera ſacr̄a legalia ī paſſione xp̄i reuocata fuit.

Qñ obligabāt iudei ad circūciſionē vel alia ſacr̄a legalia poſt paſſionē xp̄i. De eodē cōtra ad tertiū ⁊ quartum.

bona

bona quã ꝓhibenṫ mala. ſed ſi rõ vel ꝯſcia dictat ali/
cui ꝙ illa que ſunt ſm ſe mala: hõ teneaṫ facere ex ꝑce
pto: vel illa que ſunt ſm ſe bona: ſint ꝓhibita: erit ratio
vel ꝯſcia errans. Et ſilr ſi ꝯſcia vl̃ ratio dictat alicui ꝙ
illud qḋ eſt ſm ſe indifferẽs: vt leuare feſtucã de terra:
ſit ꝓhibitũ vel ꝑceptũ: erit ratio vel ꝯſcia errãs. Dicũt
ergo ꝙ ratio vel ꝯſcia errãs circa indifferẽtia ſiue ꝑci/
piẽdo ſiue ꝓhibẽdo obligat: ita ꝙ volũtas diſcordans
a tali rõne vel cõſcientia errante: eſt mala ⁊ peccatum.
ſed ratio vl̃ ꝯſciẽtia errãs ꝑcipiẽdo ea q̃ ſunt ꝑ ſe mala
vel ꝓhibẽdo ea que ſunt ꝑ ſe bona ⁊ neccĩa ad ſalutem
nõ obligat: vñ in talibus voluntas diſcordãs a rõne vl̃
cõſciẽtia errãte nõ eſt mala. Sed hoc irrationabilr̃ vr̃.
In indifferentib⁹ enĩ volũtas diſcordãs a rõne vel cõ/
ſciẽtia errãte eſt mala aliquo mõ ꝑꝑ obiectũ a quo bo
nitas vl̃ malitia volũtatis depẽdet: nõ aũt ꝑꝑ obiectũ
ſm ſui nãm: ſed ſm ꝙ per accñs a rõne cõprehẽditur
vt malũ ad faciendũ vel vitandũ. Et qꝛ obiectũ volun
tatis eſt id qḋ ꝓponiṫ a rõne: ex q̃ aliqḋ ꝓponiṫ a rõne
vt malũ vo[lun]tas in illud ferṫ accipit rõnẽ mali. Hoc
aũt ꝯtingit nõ ſolũ i idifferẽtib⁹: ſꝫ etiã in ꝑ ſe bonis vel
malis. Nõ enĩ ſolũ illud qḋ eſt indifferẽs põt accipere
rõnẽ boni vel mali per accñs: ſꝫ etiã id qḋ eſt bonũ ꝑt
accipere rõnẽ mali: vel id qḋ eſt malũ rõnẽ boni ꝓpter
apprehenſionẽ rõnis. Puta abſtinere a fornicatiõe bo
nũ quoddã eſt: tñ in hoc bonũ nõ ferṫ volũtas niſi ſm
ꝙ a rõne ꝓponiṫ. Si igiṫ ꝓponiṫ vt malũ a rõne errã/
te: ferṫ in hoc ſub rõne mali: vñ volũtas erit mala: qꝛ
vult malũ: nõ quidẽ illud qḋ eſt ꝑ ſe malũ: ſed ꝑ accñs
ꝑꝑ apprehenſionẽ rõnis. Et ſimilr̃ credere in xp̃m eſt
ꝑ ſe bonũ ⁊ neceſſariũ ad ſalutẽ: ſed volũtas nõ ferṫ in
hoc niſi ſm ꝙ a rõne ꝓponiṫ. Unde ſi a rõne ꝓponiṫ
vt malũ: voluntas ferṫ in hoc vt in malũ: nõ qꝛ ſit ma/
lũ ſm ſe: ſed qꝛ eſt malũ ꝑ accñs ex apprehenſione rõ/
nis: ⁊ ideo ph̃s dicit 6⁰. ethico℞: ꝙ ꝑ ſe loquẽdo incõti/
nens eſt q nõ ſeqṫ rectã rõnẽ: ꝑ accñs aũt qui nõ ſeqṫ
etiã falſam. Vñ ſimplr̃ dõm eſt ꝙ oĩs volũtas diſcor/
dans a rõne ſiue recta ſiue errante ſemper eſt mala.)
Hec ille. Et ſimilia ponit in multis alijs locis. Ex qb⁹
apparet ꝙ iudei habẽtes ꝯſciaꝫ erroneã dictantẽ legalia
poſt paſſionẽ xp̃i eſſe obligatoria ⁊ ſalutifera: obligabã
tur ad nõ faciẽdũ ꝫ talẽ ꝯſciam. Utrũ aũt ſequẽdo ta/
lẽ ꝯſciam eſſent a peccato excuſati: eſt idẽ q̃rere quod
vtrũ ꝯſcia erronea excuſet. De quo dicit ſctũs Tho. ibi
dẽ arti. 6⁰. (Sicut queſtio qua queriṫ. vtrũ ꝯſcia erro/
nea liget eſt eadẽ cũ q̃õne precedẽte. ſcꝫ vtrũ voluntas
diſcordãs a rõne errãte ſit mala: ita qḋ q̃ queriṫ. vtrũ
volũtas ꝯcordãs rõni errãti ſit mala eſt eadẽ cũ illa q̃
queriṫ. vtrũ ꝯſcia erronea excuſet. Hec aũt queſtio de/
pendet ab eo qḋ ſupra de ignorãtia dictũ eſt. Dictum
eſt enĩ ſupra ꝙ ignorantia qñq; cãt inuoluntariũ: qñq;
autẽ non. Et qꝛ bonũ ⁊ malũ morale cõſiſtit in actu in
quantũ eſt volũtarius: manifeſtũ eſt ꝙ illa ignorantia
que cauſat inuoluntariũ: tollit rõnẽ boni ⁊ mali mora/
lis: nõ aũt illa que inuoluntariũ nõ cauſat. Ignorantia
aũt que eſt aliquo modo volita: ſiue directe: ſiue idire/
cte: nõ cauſat inuolũtariũ. Et dico ignorãtiã directe vo/
luntariã: in quã ferṫ actus volũtatis: indirecte autẽ ꝑꝑ
negligẽtiã: ex eo ꝙ aliqs nõ vult illud ſcire qḋ ſcire te/
neṫ. Si igiṫ ꝯſcia errat errore voluntario: vel directe:
vel ꝑꝑ negligentiã: qꝛ eſt error circa id qḋ quis ſcire te/
neṫ: tũc talis error rõnis vel ꝯſcie nõ excuſat: qn volũ/
tas cõcordans rationi vel ꝯſcie ſic errãti ſit mala. Si
aũt ſit error qui cauſet inuoluntariũ ꝓueniẽs ex ignorã
tia alicuius circũſtantie abſq; omni negligentia: tũc ta
lis error rõnis vel ꝯſcie excuſat vt volũtas rõni erran/
ti ꝯcordãs nõ ſit mala. Puta ſi ratio errãs dictat ꝙ hõ
teneaṫ ad vxorẽ alterius accedere: volũtas cõcordans
huic rõni errãti ẽ mala: eo ꝙ error iſte ꝓuenit ex igno
rantia legis dei: quã ſcire teneṫ. Si aũt ratio errat in h
ꝙ credit aliquã mulierẽ ſubmiſſam eſſe ſuã vxorẽ: ⁊ ea
petente debitũ velit eã cognoſcere: excuſaṫ volũtas ei⁹
vt nõ ſit mala: qꝛ error iſte ex ignorãtia circũſtãtie ꝓue
nit: q̃ excuſat ⁊ cauſat inuolũtariũ.) Hec ille. Ex qbus
ꝑt deduci ꝙ illi iudei q ignorabãt inuolũtarie tp̃s ceſſa/
tionis circũciſionis: ⁊ tẽpus obligatiõis baptiſmi ponẽ/
tes ſpem in circũciſione: ⁊ eã obſeruãtes vt neceſſariaꝫ
ad ſalutẽ excuſabãṫ a peccato: nõ aũt q volũtarie igno
rabant: ⁊ ꝑtinaciter errabãt: vl̃ xp̃i doctrinã aut aplo℞
reppulerãt: aut ꝯtẽpſerãt: aut neglexerant. ¶ Diciṫ 3⁰.
ꝙ iſtud ꝑmũ arg[umentu]m Scoti licꝫ nõ ꝓbet ꝙ circũciſio eq̃
liter obligaret iudeos tp̃e medio inter paſſionẽ ⁊ publi
cationẽ euãgelij vel ſacro℞ noue legis ſicut ante: tñ ſa/
tis bñ ꝓbat ꝙ illo tp̃e baptiſmus nõ obligabat eos: qꝛ
nõdũ ꝑceptũ de baptiſmi ſuſceptione erat ꝓmulgatũ:
⁊ ideo nõ obligabat eos: apud quos nondũ erat ꝓmul/
gatũ actu vel ꝓxima potẽtia. Vñ ſctũs Tho. ꝑ⁰ 2ᵉ. q. 90
arti. 4⁰. ſic dicit. (Lex imponiṫ alijs ꝑ modũ regule ⁊
mẽſure. Regula autẽ ⁊ mẽſura iponiṫ ꝑ hoc ꝙ appli/
caṫ his qui regulanṫ ⁊ mẽſuranṫ. Vñ ad hoc ꝙ lex vir
tutẽ obligãdi obtineat qḋ eſt ꝓpriũ legis: opꝫ ꝙ appli/
ceṫ hoĩb⁹ qui ſm eã regulari debẽt: talis aũt applicatio
fit ꝑ hoc qḋ in noticiã eo℞ deducaṫ ex ipſa ꝓmulgatio
ne. Vñ ꝓmulgatio neceſſaria eſt ad hoc ꝙ lex ſuã ha/
beat vĩtutẽ.) Hec ille. Itẽ ibidẽ in ſolone ſcdi ſic dicit.
(Illi corã quib⁹ lex nõ ꝓmulgaṫ: obliganṫ ad legem
ſeruãdã inquantũ in co℞ noticiã deuenit ꝑ alios: vl̃ de
uenire põt ꝓmulgatione facta.) Hec ille. Ex qbus pa/
tet qḋ dictũ eſt. ſcꝫ ꝙ baptiſmus nõ obligat iudeos an/
q̃ꝫ ꝑceptũ de illius ſuſceptiõe eſſet eis ꝓmulgatũ actu
vel potẽtia ꝓxima. ¶ Et ſi vr̃ ꝫ ꝑdicta ꝙ ſicut ꝑceptũ
de baptiſmi ſuſceptione nõ habuit vim obligãdi ante
ſuã ꝓmulgationẽ: ſic ꝑceptũ de circũciſionis obſeruan
tia nõ ꝑdidit vim ſuã ante reuocationis ꝓmulgationẽ
⁊ ita nõ ſtatim in paſſione xp̃i ꝑdidit vim obligandi: ſꝫ
ſolũ tũc ꝑ qñ reuocatio legaliũ ⁊ iſtitutio baptiſmi pu/
blicata fuit. ¶ Diciṫ ad hoc ꝙ nõ eſt ſile: qꝛ plura req̃/
runṫ ad cõſtruendũ q̃ꝫ ad deſtruendũ: ⁊ ad hoc ꝙ lnĩa
aliqua vel preceptũ ſuperioris liget: q̃ꝫ ad hoc ꝙ nõ liget
qꝛ ad 2[u]m ſufficit ſola reuocatio: ad ꝑmũ aũt nõ ſufficit
ſola inſtitutio: ſed reqriṫ ꝓmulgatio. Uel licꝫ ſola re/
uocatio ꝑcepti tollat ei vim obligandi: tñ ſubditus cui
datũ eſt illud ꝑceptũ: ligaṫ ad illud obſeruandũ: donec
ſibi inoteſcat reuocatio: nõ qdẽ vĩtute ꝑcepti: ſed ꝑꝑ di/
ctamẽ ꝯſciẽ: vt ſupra dictũ ẽ. Patet igiṫ ex ꝑdictis qḋ
ſit dõm ad ꝑmũ Scoti. ¶ Ad 2[u]m eiuſdẽ negaṫ minor
Diciṫ enĩ ꝙ ꝑ ſolã mortẽ xp̃i circũciſio fuit reuocata ⁊
penitus mortifera: qꝛ ex tũc nõ habuit vim obligandi
nec medendi. Nec valꝫ qḋ diciṫ de ꝓmulgatiõe: quia
illa nõ eſt neceſſaria ad reuocationẽ legis: ſicut ẽ neccĩa
ad eius efficaciã: vt ſupra dictuꝫ eſt. Licꝫ poſſit dici ꝙ
xp̃s vbo ⁊ facto ꝓmulgauit reuocationem legis in ſua
paſſione dicens: cõſummatũ eſt. ¶ Ad 3[u]m diciṫ ꝙ tp̃e
medio inter paſſionẽ xp̃i ⁊ promulgationẽ reuocatiõis
⁊ ceſſationis legaliũ iudei nõ tenebanṫ ex diuino pre/
cepto ad circũcidendũ paruulos ſuos: nec ad ponendã
ſpem in circumciſione quaſi in remedio ſalutifero: ſed
tenebantur ⁊ obligabantur aliunde: vt ſepe dictũ fuit.
¶ Ad 4[u]m vr̃ ꝙ tp̃e illo intermedio iudei habebãt cer/
tũ remediũ ꝫ originale paruulo℞. ſcꝫ fidẽ parẽtũ: ſiue

Utrum ꝯſcia erronea ex/ cuſet.

An ignorã tia excuſet a peccãto: ⁊ q̃ nõ.

Ad reuoca/ tionem legis nõ reqriṫ ꝓ/ mulgatio. de eodem ſupra ad primum.

qua circūciſio nō valebat: ⁊ a q̄ ſola erat tota vtilitas
circunciſionis: vñ illo tpe medio circūciſio exterior cū
fide īteriori erat remediū ꝯ originale paruulo꞉: ſicͭ añ
paſſionē xp̄i nō q̄dē ita ꝙ tpe medio circūciſio aliquā
vtutē effectiuā hr̄et: q꞉ nec talē vnq̄ꝫ habuit añ paſſio-
nē xp̄i: nec obligatoriā ex diuino p̄cepto: ſicut habuit añ
paſſionē: ſ꞉ pp̄ fidē interiorē: cuius circūciſio p̄teſtatio
erat: licꝫ falſa p̄ tūc. Et ſilr ex obediētia ⁊ ope operāte
circūcidentis puer꞉: qui in hoc arbitrabat̄ obedire ſe di
uino p̄cepto: licꝫ falſe: ⁊ p̄ hac ſolōne facit illud qđ dicͭ
ſctūs Tho. 3ª pte. q. 70. arti. 4°. in ſolone ſcd̄i vbi ſic di-
cit. (Sicut ante inſtitutionē circūciſionis fides xp̄i fu-
turi iuſtificabat tā pueros q̄ꝫ adultos: ita etiā circunci-
ſione data: ſed antea nō reqrebat̄ aliqđ ſignū p̄teſtati-
uū hō fidei: q꞉ nōdū hoīes fideles ſeorſum ab infideli-
bus ſeparati poterant adunari ad cultū vnius dei: tñ p̄
babile eſt ꝙ parētes p̄ paruulis natis: ⁊ maxīe in peri-
culo exiſtētibus aliquas preces deo funderēt: vel bn̄di
ctionē aliquā eis adhiberēt: qđ erat qđdā ſignaculū fi-
dei: ſicut adulti p̄ ſeipſis preces ⁊ ſacrificia offerebāt.)
Hec ille. Ex quo apparet ꝙ p̄ncipale iuſtificatiuū: ⁊ re-
mediū ꝯ originale ex pte hoīs erat tā ante īſtitutionē
circūciſionis q̄ꝫ tpe circūciſionis: nō ipſa exterior circū
ciſio: ſed fides xp̄i futuri. ⁊ ideo nimi꞉ ſi tpe illo inter-
medio fides illa p̄fuit paruulis: cū illa exteriori falſe:
ſed obedienti p̄teſtatione fidei modo p̄expoſito. Nec
eſt mirādū ſi obediētia hn̄s aliquā falſaꝫ opionē adiū
ctā poſſit alicui p̄deſſe: nō quidē rōne falſitatis: ſꝫ rōne
obediētie ⁊ amore vitatis: q꞉ ſicut dicit btūs Tho. 2ª
2e. q. i. arti. 3°. in ſolone p̄mi. (Quia verū eſt bonū itel-
lectus: nō eſt aūt bonū appetitiue vtutis: ideo oēs vtu-
tes que p̄ficiūt intellectū excludūt totalr falſum: q꞉ de
rōne vtutis eſt ꝙ ſe hēat ſolū ad bonū. Uirtutes autē
p̄ficiētes partē appetitiuā nō excludūt totalr falſum.
Pōt enī aliq̄s ſm iuſtitiā aut temperātiā agere: aliquā
falſam opionē hn̄s de eo circa qđ agit.) Hec ille. Itē
3°. ſen. diſ. 24. q. i. arti. p̄. q̄ſtiuncula 3ª. arguit ſic q̄rto lo-
co. (Latria p̄ fidē dirigit̄: ſed in actu latrie aliq̄s pōt
errare: ſicut q̄ credit eſſe hoſtiā conſecratā: que non eſt
conſecrata: ⁊ eā adorat. ḡ ⁊ fidei pōt ſubeſſe falſum.)
Ecce argm̄. Seqt̄ rn̄ſio. (Dōm eſt ꝙ fides nō eſt ꝺ hac
hoſtia rite cōſecrata: ſed ꝙ hec hoſtia ſit rite ꝯſecrata:
hoc eſt humane eſtimationis: ⁊ ex hac pte pōt accidere
error in latria.) Hec ille. Sic in p̄poſito dico ꝙ tpe in
termedio īter paſſionē ⁊ p̄mulgationē baptiſmi ac re-
nouationis legaliū: iudei q̄b⁹ nōdū erat facta p̄mulga
tio p̄dicto꞉: habebāt ſufficiēs remediū ꝯ pctm̄ origina
le p̄uulo꞉ videlꝫ fidē īteriorē ⁊ obediētiā parentū. licꝫ
ipſi adhiberēt circūciſionē falſaꝫ p̄teſtationē fidei: ad
quā nō tenebant̄ ex p̄cepto diuino: ſꝫ ex dictamie ꝯſcie
erratis: vt ſupra dictū eſt. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ fides eoꝛū
īterior falſa erat: cū crederēt xp̄ꝫ futurū: q̄ tūc erat p̄e-
teritus: ⁊ ita illa falſa fides nullo mō poterat p̄uulū iu
ſtificare: nec ei p̄deſſe. ¶ Rn̄det̄ ꝙ illa eſtimatio fal-
ſa nō p̄cedebat ex habitu fidei theologice: nec iuſtifi-
cabat puer꞉: ſꝫ illa eſtimatio q̄ credebat xp̄m aliqñ na-
ſci: vel ante: vel tunc: vel poſt: illa p̄cedebat ex habitu
fidei: ⁊ erat vera: ⁊ iuſtificabat paruulum. De hoc ſctūs
Tho. 2ª 2e. q. i. arti. 3°. arguit ſic 3° loco. (Fides antiq̄꞉
fuit ꝙ xp̄s eſſet naſciturus: ⁊ hec fides durauit in mul-
tis vſq̄ ad p̄dicationē euāgelij: ſed xp̄o iā nato anteq̄ꝫ
p̄dicare īciperet: falſum erat xp̄m naſciturū. ḡ fidei pt
ſubeſſe falſum.) Ecce argm̄. Seqt̄ rn̄ſio. (Dōm inquit
ꝙ hoc ad fidē credētis p̄tinebat poſt xp̄i natiuitatē ꝙ
crederet eū q̄nq̄ꝫ naſci. ſed illa determinatio tpis in q̄

Cōtigit quā
libꝫ vtutē ha
bētē opionē
falſam adiū-
ctaꝫ prodeſſe
poſſe.

decipiebat̄: non erat ex fide: ſed ex ꝯiectura humana.
Poſſe eſt enī hoīem fidelē ex ꝯiectura humana falſaꝫ
aliq̄d eſtimare: ſed ꝙ ex fide falſum eſtimet: hoc eſt i-
poſſibile.) Hec ille. ¶ Ad p̄m̄ co꞉ que ſcd̄o loco obijcit
Scotus ꝯ p̄mas duas ꝯnes: ⁊ directe ꝯ ſcd̄am dicit̄ ꝙ
publicatio euāgelij duplex fuit. Prima q̄dē īperfecta
qua ſcꝫ p̄ aploſ: aut alios p̄dicatū fuit myſteriū incar-
nationis: ⁊ paſſionis: reſurrectionis: aſcenſionis: ⁊ alij ar
ticuli fidei ad xp̄i diuinitatē ⁊ humanitatē p̄tinētes: ⁊
neceſſitas obſuādi ſacra noue legis: ⁊ xp̄i p̄cepta: ⁊ hō.
Alia vero publicatio euāgelij dicit̄ perfecta qua ſcilꝫ
non ſolum p̄dicata ſunt ſupradicta: verum etiam ſuffi-
cientia ⁊ vtus noue legis ſine obſeruatione legaliū: ⁊
inutilitas veterū legaliū ⁊ eo꞉ nocumentū. Et ꝙ iſta
diſtinctio ſit recte facta pꝫ ex glo. ſup Actuū. 21. ⁊ ma-
giſtrū in hiſtorijs: vbi diſtinguūt̄ q̄ttuor ſynodi hiero-
ſolymis celebrate. Ex quo pōt cōcludi ꝙ nō oia p̄tinē-
tia ad euangeliū fuerint ſimul p̄mulgata: ſed p̄ vices.
Dicit enī Magr̄. Sic diſtingue q̄ttuor ſynodos in pri-
mitiua eccl̄ia hieroſolymis celebratas. Primā de ſub-
ſtitutione Mathie. 2am de electione ſeptē diaconorū.
3am de legalib⁹: qñ ſtatutū eſt ꝯuerſis ad fidē ex genti-
bus nō eſſe imponēdū onus legaliū: qñ aſcēderūt Pau
lus ⁊ Barnabas de antiochia in hieruſalē. 4am de qua
hic agit̄: qñ cōſtitutū eſt nō p̄hibere iudeos ab obſer-
uantijs legalib⁹. dūmodo nō ponerent ſpē in eis. Hec
Magr̄. ⁊ ſilr ponit glo. Rabani Act. 21. Ex quo pꝫ ꝙ
tpe q̄rte ſynodi nondū vtus euāgelij erat p̄fecte publi-
cata. Opꝫ ḡ ꝙ fieret poſt: qñ determinatū fuit legalia
eſſe nō ſolū mortua: ſꝫ mortifera: qđ qñ factū ſit nō le-
gi. Dicit̄ ḡ ꝙ poſt p̄mā publicationē euāgelij legalia ſi-
ne pctō potuerunt obſeruari a iudeis nō ponētib⁹ ſpē
in eis: ⁊ hoc mō Paulus legalia obſeruauit: vt probat
Scotus. nō aūt poſt 2am cōpletā ⁊ p̄fectā publicationē
nec tūc Paulus obſeruauit ea: nec hoc arguit Scotus.
¶ Ad primū Scoti ꝯ 3am ꝯnē dicit̄ ꝙ maior nullā hꝫ
apparentiā: niſi in illis p̄ceptis q̄ ſunt de oppoſitis acti-
bus: vel de aliq̄bus icōpoſſibilibus: vtputa de virgini-
tatis obſeruatione ⁊ mr̄imonio: vel de ſtatu religioſi ⁊
laici: ⁊ ſilib⁹: tūc enī ꝯſiliū de vno facit aliud nō neceſ-
⁊ tollit ei⁹ obligationē. Ubi aūt p̄cepta dant̄ de actib⁹
nec oppoſitis nec icōpoſſibilib⁹: ſed ſolū ſe hn̄tibus vt
p̄fectū ⁊ imp̄fectū: vel vt bonū ⁊ melius: tūc ꝯſiliū de
vno taliū actuū nō reuocat p̄ceptum de alio: nec tollit
ei⁹ obligationē: ſicͭ pꝫ: q꞉ ꝯſiliū de charitate p̄fecta non
tollit obligationē p̄cepti de hn̄da q̄licūq̄ꝫ dilectōe dei
⁊ p̄ximi: ſic aūt eſt in p̄poſito: q꞉ baptiſmus ⁊ circunci
ſio nō ſe habebāt tpe illo ſicut actus incōpoſſibiles aut
oppoſiti: ſꝫ ſicͭ p̄fectū ⁊ imp̄fectū. vt oſtidit ſctūs Tho. 3ª
pte in multis locis: ⁊ 4°. ſen. diſ. i. q. 2. arti. 5°. in ſolone
p̄me. q. Itē pōt dici ꝙ maior eſt va qñ ꝯſiliū ſeqt̄ p̄ce
ptū reuocatiuū alteri⁹: nō aūt ſi p̄cedat illđ. Sic aūt fuit
in p̄poſito: q꞉ añ paſſionē xp̄i nō fuit datū p̄ceptū reuo
catiuū circūciſionis: iō non valꝫ. ¶ Ad 2m dr̄ ꝙ rn̄ſio
ibidē recitata eſt ſufficiens: ⁊ ad īp̄obationē eius dr̄ ꝙ
pr̄ q̄ baptiçaſſet filiū añ 8m diē licꝫ p̄uidiſſet filio de re
medio efficaci: tñ nō p̄uidiſſet ſibiipſi de obſeruatione
legis ⁊ p̄cepti: ⁊ iō tāq̄ꝫ trāſgreſſor legis peccaſſet mor-
taliter: niſi circūcideret puer꞉ 8° die: ſi puer adhuc viue
ret. De hoc ſctūs Tho. 4° ſen. diſ. i. q. 2. arti. 3° in ſolone
p̄me q̄ſtiūcule ſic dicͭ. (Circūciſio ⁊ erat p̄ceptū: ⁊ erat
ſacr̄m. Octau⁹ ḡ dies erat de neceſſitate circunciſionis
quantū ad obligationē p̄cepti: ita ꝙ reus trāſgreſſiōis
erat q̄ illud tp̄s nō obſeruabat: ſꝫ nō erat de neceſſitate
eius q̄tū ad efficaciā ſacri: q꞉ in alio etiā tpe circūciſio
facta

Ad ar. Sco.
cōtra ſcd̄am
directe.
Duplex pu-
blicatio euā-
gelij.

Solum poſt
cōpletā ⁊ p̄fe
ctā publicati
onē euāgelij
legalia ſuāt
mortifera.

Nō ē vērū ve
rū ꝙ ꝯſiliū
de vno actu
faciat aliū
tollat neceſſi
tatē illius al
terius.

facta ſuū effectū ſacr̃alē hēbat ⁊c̃.) Hec ille. Et ꝙ iſtō argumentū nō valeat oſtendit ſctūs Tho. in ſili modo arguendi tertia parte. q. 68. arti. p̃. vbi arguit ſic 3° loco. (Baptiſmus daꝛ ad hoc ꝙ aliq̄s p̄ gr̃az a pctō mūdeꝛ ſed hoc ꝯſequūꝛ illi q̄ ſunt ſcificati in vtero ſine baptiſmo. ḡ nō teneñ ad ſuſcipiēdū baptiſmū.) Ecce argm̃. Seqꝛ rn̄ſio. (Illi inqt q̄ ſunt ſanctificati in vtero conſequunꝛ qdē gr̃am emūdantē a pctō originali: nō tñ ex hoc ipſo ꝯſequunꝛ characterē quo xp̄o ꝯfigurenꝛ: ⁊ pp̄ hoc ſi aliq̄ nūc ſcificanꝛ in vtero: necē eſt eos baptiçari: vt p̄ ſuſceptionē characteris aliꝭ mēbris xp̄i ꝯformēꝛ.) Hec ille. Silr̄ dico in ꝓpoſito ꝙ̄uis paruulus baptiçatus eēt mūdat⁹ a culpa originali p̄ gr̃am: nō tñ ſine circūciſione erat ꝯformat⁹ Abrahe ⁊ reſiduo pp̄lo dei: nec p̄teſtabaꝛ paſſionē xp̄i futurā ſigno ad hoc iſtituto. ideo pater eius tenebaꝛ illū circumcidere ꝙ̄tūcūq̄ eſſet ſanctificatus. De hoc ſctūs Tho. 3ª pte. q. 68. arti. p̃. in ſolone p̄mi ſic dicit. (Nūq̄ hoīes potuerūt ſaluari etiā añ xp̄i aduētū: niſi fierēt mēbra xp̄i: qꝛ vt dr̃ Act. 4°. Nō eſt aliud nomē datū hoib⁹: in quo oporteat nos ſaluos fieri: ſed añ aduētū xp̄i hoīes icorporabanꝛ xp̄o p̄ fidē futuri aduentus: cuius fidei ſignaculū erat circumciſio: vt apl̄s dicit Ro. 4°. Añ vō ꝙ̄ circūciſio inſtitueretꝛ ſola fides: vt Grego. dicit: cū ſacrificioꝝ oblatione: cū q̄bus ſuā fidē antiq̄ p̄res ꝓteſtabanꝛ: hoīes xp̄o incorporabanꝛ. Poſt aduentū xp̄i ēt hoīes p̄ fidē xp̄o incorporanꝛ ſm̄ illud Eph. 3°. Habitare xp̄m p̄ fidē in cordib⁹ vr̃is: ſed alio ſigno manifeſtaꝛ fides rei iā p̄ntis ꝙ̄ demōſtrabaꝛ qñ erat futura: ſicut aliꝭ v̄bis ſignificaꝛ preſens p̄teritū ⁊ futurū: ⁊ iō licꝫ ſacr̃m baptiſmi nō ſemp̄ fuerit neceſſariū ad ſalutē: fides tñ cuius baptiſmus ē ſacr̃m ſemp̄ neccīa fuit.) Hec ille. Ex q̄bus pꝫ ꝙ añ paſſionē xp̄i iudei tenebanꝛ ꝓteſtari paſſionē xp̄i futuraꝫ ſignificatiōe circūciſionis: nec ſufficiebat aliud ſignū. puta baptiſmus. ¶ Ad argm̄ ꝫ 4m̄ ꝯnē rn̄det Petrus de palude in 3° q̄ōne 2ª diſtinctiōis: vbi ſic dicit. (Singularis opīo Tho. eſt in ꝯriū: ⁊ ſic poſſet concordari qđ ipſe in 4° dicit. ſacr̃a nō attingere ad gr̃az: ſed ad ornatū: qđ veꝝ eſt de gr̃a gratū faciēte: ⁊ in vltima pte dicit ꝙ attingit ad gr̃az: qđ verū eſt ſacr̃alē: que differt a p̃°. Sed Tho. vr̃ velle ꝙ iſta gr̃a ſacr̃alis nō ſo[...] differat a gr̃a gratū faciēte: ⁊ v̄tutib⁹ acq̄ſitis: ⁊ infuſis: ⁊ donis: ſed etiā ab ipſo ornatu vel charactere: qꝛ dicit ꝙ gratie ſacr̃ales fluunt a gr̃a ſicut ⁊ v̄tutes: ⁊ ſic ſupponūt gr̃az gratū faciētē: qđ nō facit character nec ornat⁹: ⁊ p̄ iſta opīone eſt: qꝛ vnūqđq̄ ſacr̃m eſt introductiuū in ſpāle remediū ꝯtra ſpālē defectū: ſiue ſit culpa: ſiue pena ex culpa derelicta: ſiue q̄đcūq̄ aliud: vñ cū effectus ꝑticularis reducaꝛ in cām ꝑticularē nō vlem imediatā: cuꝫ cōmune ſit ſacr̃is noue legis gr̃am ⁊ v̄tutes ꝯferre: ſpeciale vō ſit vnicuiq̄ ſuppoſita gr̃a: remediū p̄bere ꝯ ſpālē defectū: videꝛ ꝙ vnūqđq̄ ſacr̃m hꝫ aliquē ſpālē effectū ꝯ ſuū ꝓpriū d̄fectū: ⁊ hoc pꝫ in ſingulis: ſicut p̄nia ꝯ oē pctm̄ actuale. Baptiſmus ꝯ pctm̄ originale. Mr̃imoniū ꝯ ꝯcupiſcētiā. Cōfirmatio ꝯ timiditateꝫ ⁊ verecūdiā. In ꝯfirmatione igiꝛ audacia manifeſta: formaliter eſt p̄ gr̃am ſacr̃alē: ⁊ nō ſolū p̄ v̄tutē fortitudinis: q̄ maior daꝛ in ſacr̃o qđ plus ꝯfert de gr̃a: ſicꝫ in euchariſtia ⁊ ordine. Et ſilr̄ in eucharíſtia maior tēperantia īfundiꝛ ꝙ̄ in mr̄imonio: ſed in mr̄imonio ſpecialis gr̃a ſacr̃alis datur: vt ſciat vnuſq̄ſq̄ vas ſuū poſſidere. Ergo in ꝯfirmatione eſt aliqđ robur: gratia gratis data ſupponēs tñ gr̃az gratū faciētē: ⁊ ſilr̄ in mr̄imonio. In ordine vō daꝛ ſpālis gr̃a exequēdi ſuū officiū: ⁊ ſic de aliꝭ. Si dicaꝛ ꝙ per vnum ſacr̃m plenius hꝛ effectus alterius ſpālis: ſicut per baptiſmū actualia plenius remittunꝛ ꝙ̄ p̄ p̄niam. ḡ a ſimili nō eſt incōueniēs p̄ aliđ ſacr̃m plenius mederi ꝯ cōcupiſcētiaꝭ ꝙ̄ p̄ mr̄imoniū ⁊ ſic de aliꝭ. Hoc nō vꝫ: qꝛ illud eſt per accñs: aſtud aūt per ſe. ſcꝫ collatio v̄tutū ⁊ augmētū in eucharíſtia. Vñ ſi ſpecialia remedia in aliꝭ ſacr̃is eſſent p̄ ſe ex gr̃a gratū faciēte: ⁊ v̄tutib⁹ per ſe: ⁊ non per accñs: eucharíſtia plus remediaret ad oīa ꝙ̄ cetera: ⁊ ſic alia ſup̄fluerēt. ¶ Ad q̄nq̄ aūt rōnes p̄ alia opīone que ſunt ꝯ iſtā eſt ſimul reſpondendū per interēptionē illius qđ ſupponiꝛ: qꝛ in omni ſacr̃o daꝛ remediū ꝯ ſpālē defectū diuerſū: cui nō ſubueniꝛ p̄ gr̃am gratū facientē p̄ ſe ⁊ imediate nec p̄ eius augmētū: cū ſe cōpatianꝛ: licꝫ p̄ gr̃am gratū facientē tollaꝛ culpa: ⁊ macula mortalis: ⁊ pena eterna qꝛ iſta nō p̄ñt ſimul ſtare: tñ nec culpa venialis: nec pena tp̄alis: nec verecūdia: nec ꝯcupiſcētia: nec multi aliq̄ defectus inclinātes ad peccatū qui ſtant cū ea etiā itenſa per eā tollunꝛ: qꝛ nihil corrūpiꝛ niſi a ſuo ꝯrio. ḡ eſt alia gr̃a ꝯra iſti defectui vel iſtis defectibus: per quaꝫ tollunꝛ vel remittunꝛ. Vtrū aūt ex vno ſacr̃o iterato ꝓfluat gr̃a vna tm̄ ſpē. an diuerſe: dubiū eſt. Et poſſet dici ꝓbabilr̄ ꝙ qñ defectus eſt vnius ſpēi: tunc eſt vna ſicut in mr̄imonio ⁊ ſilibus: ſed qñ defectus eſt vnius generis licꝫ ſit differēs ſpecie: tūc forte gr̃e differūt ſpecie: ſicut in ſacr̃o p̄nie de eodeꝫ peccato numero vl̄ ſpecie bis cōfitentes gr̃am eandē vel augmētū eiuſdē reciperēt. de diuerſis diuerſaꝫ: vel forte ſicut virtus p̄nie eſt de oībus: ſic ⁊ hic vna gr̃a: differēs tñ quꝫ illa maior infundaꝛ in eucharíſtia. Hec ille in forma: ⁊ cōuenienter dictis ſci Tho. vñ 3ª pte. q. 62. arti. 2° arguit ſic p̄io loco. (Per gr̃am v̄tutū ⁊ donoꝝ pficiꝛ aīa ſufficiēter ⁊ quantū ad eſſentiā aīe ⁊ quātū ad potētias: ſed gr̃a ordinaꝛ ad aīe perfectionē. ergo gratia ſacr̃alis non pōt aliquid addere ſup̄ gratiā v̄tutū ⁊ donoꝝ.) Ecce argm̄. Sequiꝛ rn̄ſio. (Dōm inquit ꝙ gr̃a virtutū ⁊ donoꝝ ſufficienter perficit eſſentiā ⁊ potētias aīe quātū ad generalē ordinationē actuū: ſed quātū ad quoſdā effect⁹ ſpeciales: qui requirunꝛ i vita xp̄iana: requiriꝛ ſacr̃alis gratia.) Hec ille. Item ſcd̄o loco arguit ſic. (Defectus aīe ex peccatis cauſanꝛ: ſed oīa peccata ſufficienter excludunꝛ p̄ gr̃am v̄tutū ⁊ donoꝝ: qꝛ nullū eſt peccatuꝫ qđ nō ꝯrarieꝛ alicui v̄tuti. ergo gratia ſacr̃alis cū ordinetꝛ ad defect⁹ aīe tollēdos nō pōt aliqđ addere ſuper gratiā v̄tutū ⁊ donoꝝ.) Ecce argm̄. Sequiꝛ reſponſio. (Dōm inquit ꝙ per dona ⁊ v̄tutes ſufficiēter excludūtur vitia quantū ad preſens ⁊ futurū: inquantū ſcꝫ ipediꝛ homo a peccādo p̄ v̄tutes ⁊ dona: ſed quantū ad p̄terita que tranſeūt actu ⁊ p̄manent reatu: adhibeꝛ hoī ſpeciale remediū per ſacr̃a.) Hec ille. Ex quibus patet ad oīa argumēta. Primū enī deficit i hꝫ ꝙ putat ꝙ gratia ſacr̃alis: ⁊ gr̃a v̄tutū nō aliter differūt. niſi ſicut ſanitas per nām: ⁊ ſanitas per artē reſtituta. Hoc aūt lōge eſt a ꝓpoſito nr̃o: qꝛ plus differunt: vꝫ puta: ſicut ſanitas per nām: ⁊ aliq̄s nouus effectus alius a ſanitate per medicinā collatus. ¶ Nec ſilr̄ ſcd̄m valet: qꝛ ſupponit ꝙ gr̃a ſacr̃alis non ſit pp̄ aliud niſi ad tollēdū inhabilitatē ad gr̃am derelictā ex peccato in potētiꝭ aīe: vel in eſſentia aīe. Hoc aūt falſum eſt: qꝛ nō ſolū ad illū gr̃alē defectū: ſed ad quoſdā alios ſpāles defectus tollendos: ⁊ ſpāles effectus idacēdos ordinaꝛ. Et illud argumentū ſupponit falſum. ſcꝫ ꝙ gr̃a ſit ſubiectiue in potentiꝭ aīe: ⁊ ꝙ formalr̄ tollat p̄uationē: vel vulnus potētiarū: ⁊ multa alia falſa ⁊ negāda ſm̄ mētē ſci Tho. Gratia enī gratū faciens talia nō tollit formalr̄: ſꝫ effectiue. ſcꝫ cauſando aliqđ in dictis potētiꝭ: per qđ talia

In quo diſtiguunt gr̃a v̄tutū ⁊ donoꝝ a gr̃a ſacr̃ali ⁊ ad qđ vira qꝫ.

formalr̃ tollũt. Et p idẽ pz nullitas ſequẽtiũ que in eo-
dẽ falſo fundant̃. Nec valz tertiũ: qꝛ in eodẽ falſo fun
dat̃. ſcꝫ ꝙ gr̃a ſacr̃alis ſolũ ſit ad tollendũ illũ gñalez
defectũ potẽne q eſt ꝑuatio ṽtutis aut gr̃e. ¶ Nec vꝫ
q̃rtũ: qꝛ gr̃a ſacr̃alis nõ ordinat̃ ad ꝑficiẽdũ aiam illa
gñali ꝑfectione q̃ eſt p gr̃am ⁊ ṽtutes: nec ad eliciendũ
bonũ opus ṽtutis in gñali rõne virtutis: ſed ad aliud.
¶ Nec valet qntũ: qꝛ gr̃a ſacr̃alis non ordinat̃ ſolum
nec directe ad tollẽdũ illõ vulnus gñale qđ eſt ꝑuatio
gr̃e aut ṽtutis: ſed potius ad tollẽdũ reatũ pcti preteri-
ti: ſicut in pnia: vel ad remittẽdũ ⁊ mitigãdũ ꝯcupiſcẽ-
tiã: vt in mr̃imonio: vel verecũdiã ⁊ timorẽ ꝯfitẽdi no
mẽ xp̃i: vt in ꝯfirmatione: vel inordinationẽ ⁊ indeuo
tionẽ circa actus latrie: vt in ordine: ⁊ ſic de ceteris. Et
Quõ gratia gratũ faciẽs tollat defect⁹ potẽtiarũ ex aĩa. — potiſſime oĩa iſta qnqꝫ deficiũt vt ꝑdictũ eſt: qꝛ gratia
gratũ faciẽs nullũ defectuꝫ tollit imediate ⁊ formalr̃
ab aliq̃ po⁹ aie: neqꝫ eſt imediatũ ꝓductiuũ aut eliciti-
uũ alicuius oꝑationis potẽtiarũ aie: ſed cauſat ⁊ efficit
ꝓxima tollẽtia defectũ: ⁊ ꝓxima elicitiua oꝑationum.
Ideo ꝑter gr̃am gratũ faciẽtẽ requirunt̃ habitus ṽtu-
tũ ⁊ donoꝝ: ⁊ ſilr̃ gr̃e ſacr̃ales. Et ſicut ꝑdicta qnqꝫ ar-
gumẽta fundant̃ in falſo. ita oĩa ſequẽtia: vt per ſe pꝫ.
Ad quos aũt actus ſpãles in vita xp̃iana ⁊ ꝯ quos defe
ctus ordinẽt̃ ſingula ſacr̃a. oſtẽdit idẽ ſctũs Tho. tertia
pte. q. 65. arti. p̃. vbi ſic dicit. (Sacr̃a eccl̃ie ordinentur
ad duo ſcꝫ ad ꝑficiẽdũ hoiem in his que ptinẽt ad cul-
tũ dei ſcꝫ religionẽ vite xp̃iane: ⁊ in remediũ ꝯ defectũ
pcti. Utroqꝫ aũt mõ ꝯuenienter ponunt̃ ſeptẽ ſacr̃a. Ui
ta enĩ ſpũalis ꝯformitatẽ aliquã hꝫ ad vitã corporalẽ:
ſicut ⁊ cetera corpalia ſilitudinẽ quãdã hñt ſpũalium.
Uita corpal̃ multiplr̃ perficitur. — In vita enĩ corpali duplr̃ aliqs ꝑficit̃. vno mõ q̃ntũ ad
ꝓpriã ꝑſonã. alio mõ quo ad reſpectũ ad totã cõitatez
ſocietatis in qua viuit: qꝛ hõ eſt aĩal nãliter ſociale. re-
ſpectu aũt ſuipſius perficit̃ homo in vita corpali du-
pliciter. Uno mõ per ſe acquirẽdo ſcꝫ aliquã vite perfe
ctionẽ. Alio mõ p accñs. ſcꝫ remouẽdo aliq̃ vite impe
dimẽta. puta egritudines: vel aliqd hmõi. Per ſe aũt per-
ficit̃ vita corpalis triplr̃. Primo qdẽ p gñationẽ p quã
hõ icipit eẽ ⁊ viuere: ⁊ loco hui⁹ in vita ſpirituali eſt ba
ptiſmus q eſt ſpũalis regñatio ſcꝫ illud ad Titũ tertio.
Per lauacrũ regñationis ⁊c. 2° per augmentũ quo
aliqs perducit̃ ad ꝑfectã quãtitatẽ ⁊ ṽtutẽ: ⁊ loco hui⁹
in ſpũali vita ẽ cõfirmatio in qua dat̃ ſpũs ſctũs ad ro-
bur. Unĩ dr̃ diſcipulis iaꝫ baptiçatis Luce vltimo. Se
dete in ciuitate quouſqꝫ induamini ṽtutẽ ex alto. 3° per
nutritionẽ qua ꝯſeruat̃ in hoĩe vita ⁊ ṽtus: ⁊ loco hui⁹
in ſpũali vita ẽ eucharĩſtia. Unĩ dicit̃ Joh. 6°. Niſi mã-
ducaueritis ⁊ biberitis eius ſanguinẽ nõ habebitis vi-
tam in vobis. ⁊ hoc quidem ſufficeret homini ſi hr̃et ⁊
corpalr̃ ⁊ ſpũalr̃ impaſſibilẽ vitã: ſed qꝛ hõ icurrit inter-
dũ ⁊ corporalẽ infirmitatẽ ⁊ ſpũalẽ. ſcꝫ pctm̃: ideo ne-
ceſſaria eſt hõi curatio ab ĩfirmitate. que quidẽ eſt du-
plex. Una quidẽ eſt ſanatio que ſanitatẽ reſtituit: ⁊ lo-
co huius in ſpũali vita eſt pnia ſcꝫ illud ps. Sana aĩ-
mã meã qꝛ peccaui tibi. Alia aũt ẽ reſtitutio valitudinis
priſtine p ꝯuenientẽ dietã ⁊ exercitiũ: ⁊ loco huius ĩ ſpi
rituali vita eſt extrema vnctio: q̃ remouet peccatoꝝ re
liquias: ⁊ hoĩeꝫ paratũ reddit ad finalẽ glĩã habendã.
Unde dr̃ Jaco. qnto. Et ſi in peccatis ſit: dimittent̃ ei.
Perficit hõ in ordine ad cõmunitatez dupliciter. — Perficit̃ aũt homo in ordine ad totã cõitatẽ dupliciter.
Uno modo per hoc ꝙ accipit poteſtatẽ regendi multi-
tudinẽ: ⁊ exercendi actus publicos: ⁊ loco huius in ſpiri
tuali vita eſt ſacramentũ ordinis ſcꝫ illud Hebre. 7°.
Sacerdotes hoſtias offerũt non ſolũ pro ſe: ſed etiam
pro populo. 2° quantũ ad nãlẽ propagationẽ qđ fit per

matrimoniũ tam in corpali q̃ in ſpũali vita: eo ꝙ eſt
non ſolũ ſacrm̃: ſed nature officiũ. Ex his etiã pꝫ nũer⁹
ſacroꝝ ſcꝫ ꝙ ordinant̃ in remediũ ꝯ defectuꝫ peccati.
nã baptiſmus ordinat̃ ꝯ carẽtiã vite ſpũalis. Cõfirma
tio ꝯ ĩfirmitatẽ animi que in nuper natis inuenit̃. Eu-
chariſtia cõtra labilitatẽ ad peccandũ. Pnia ꝯ actuale
pctm̃ poſt baptiſmũ cõmiſſum. Extrema vnctio ꝯ reli
quias peccatoꝝ: que ſcꝫ nõ ſunt ſufficienter per pniam
ſublate: aut ex negligentia: aut ex ignorãtia. Ordo ꝯtra
diſſolutionẽ multitudinis. Mr̃imoniũ in remediũ cõ-
tra ꝯcupiſcentiã ꝑſonalẽ: ⁊ cõtra defectũ multitudinis
qui p mortẽ accidit.) Hec ille. Silr̃ dicit 4° ſen. diſ. 2.
Quõ ſe hẽt gr̃a ſacr̃alis ad gr̃am gratũ facientem. — q. i. arti. 2°. Itẽ 4° ſen. diſ. i. q. i. arti. 4. in ſolone q̃nte q̃-
ſtiũcule ſic dicit. (Gr̃a gratũ faciẽs eſt vna: ⁊ eſt in eẽn
tia aie ſicut in ſubo: ⁊ ab ipſa fluunt ṽtutes ⁊ dona ad
ꝑficiẽdũ potẽtias aie: ſicut etiã potẽtie fluũt ab eẽntia
⁊ diſtinguũt̃ iſte ṽtutes ſcꝫ diuerſos actus: ad quos oꝫ
potẽtias aie perfici. Silr̃ etiã a gr̃a illa q̃ eſt in eẽntia aie
fluunt aliq̃ ad repandũ defectus q ex pctõ inciderãt: ⁊
hec diuerſificant̃ ſcꝫ diuerſitatẽ defectuũ: ſꝫ qꝛ hmõi de-
fectus nõ ſunt ita noti ſicut actus ad quos ṽtutes perfi
ciũt: iõ effectus ad repandũ defectũ nõ hꝫ ſpãle nomẽ
ſicut ṽtus: ſed retinet nomẽ ſue cauſe: ⁊ dicit̃ gr̃a ſacr̃a
lis: ad quã ſacrꝫ directe ordinat̃: que tñ nõ põt eẽ ſine
gr̃a q̃ reſpicit eẽntiã aie: ſicut nec ṽtutes: ſed tñ gr̃a que
eſt in eẽntia aie nõ põt eẽ ſine ṽtutib⁹: ⁊ iõ ṽtutes hñt
in ea ꝯnexionẽ. Põt tñ eẽ ſine gr̃a ſacr̃ali. nã gr̃e ſacr̃a
les cõnexionẽ nõ hñt. ⁊ ita pꝫ ꝙ gr̃a quã ſacrm̃ directe
cõtinet: differt a gr̃a q̃ eſt in ṽtutib⁹ ⁊ donis: q̃uis etiaꝫ
illã gr̃am p quãdã ꝯtinuationẽ cõtineat.) Hec ille. Itẽ
de ṽitate. q. 27. arti. 5°. in ſolone. 12ª. ſic dicit. (Sicut di-
uerſe ṽtutes ⁊ diuerſa dona ſpũs ſcti ad diuerſos actus
ordinant̃: ita etiã diuerſi ſacroꝝ diuerſoꝝ effectus ſũt
vt diuerſe medicine peccati ⁊ participatiões ṽtutis do-
minice paſſionis: que tñ a gr̃a gratũ faciente depẽdẽt:
ſicut virtutes ⁊ dona: ſed ṽtutes ⁊ dona nomẽ ſpãle ha
bent pp hoc ꝙ actus ad quos ordinant̃ ſunt manifeſti
vnde etiã ſcꝫ nomẽ a gr̃a diſtinguunt̃: defectus autez
peccati ꝯ quos ſacr̃a inſtituunt̃ latentes ſunt. vñ ſacro
rũ effectus nomẽ ꝓpriũ nõ hñt ſed noĩe gr̃e noĩantur.
Dicunt̃ enĩ gr̃e ſacr̃ales: ⁊ penes has ſacr̃a diſtinguũt̃:
ſicut penes ꝓprios effectus. pertinẽt aũt iſti effectus ad
gr̃am gratũ faciẽtẽ: q̃ ẽt iſtis effectibus coniungit̃: ⁊ ſic
cum iſtis ꝓprijs effectibus hñt effectũ cõem q eſt gr̃a
gratũ faciẽs: que etiã p ſacrm̃: ⁊ nõ hñti dat̃: ⁊ habenti
auget̃.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ gr̃a gratũ faciẽs ſicꝫ non
imediate elicit actũ ṽtutis: ſꝫ mediãte habitu ṽtutꝭ. ita
nõ imediate elicit act⁹ ad quos ſacr̃a ordinant̃: nec im
mediate tollit defectũ: aut vulnus potẽtiaꝝ aie: ſꝫ me-
diante aliquo habitu: vel ſe hñte p modũ habit⁹ ĩfuſo
in collatione: vel ſuſceptione ſacri: nec ad talẽ effectuꝫ
ſacri ſufficiũt habit⁹ ṽtutũ aut donoꝝ: qꝛ cũ tales hit⁹
infundant̃ in ſuſceptione baptiſmi vel cuiuſlibꝫ ſacri:
ſeq̃ret̃ ꝙ q̃libꝫ ſacrm̃ hr̃et effectũ oĩum ſacroꝝ: ⁊ ita
nõ differrent penes effect⁹ ſuos: ⁊ multa alia falſa ⁊ in-
cõuenientia ſequerent̃. Cũ aũt dicũt arguentes ꝙ argu-
mentũ illud de gr̃a ſacr̃ali nõ neccĩa in ſtatu inocentie
nõ valꝫ ⁊c. dicit̃ ꝙ illud arg^m ſatis bñ ꝯcludit ꝓpo^m no
ſtrũ: nec valꝫ ſolo: qꝛ gr̃a ṽtutũ ⁊ gr̃a ſacroꝝ non ſolũ
drñt penes ꝯnotationẽ ĩfirmitatis ꝑcedẽtis vl̃ nõ ꝯno
tationẽ: ſꝫ ſicut cã ⁊ effect⁹: vel ſicꝫ ſanãs formalr̃ imedia-
te cui⁹ eſt gr̃a ſacr̃alis ⁊ ſanãs effectiue ⁊ mediate: cui⁹
eſt gr̃a ṽtutũ: vel gr̃a gratũ faciẽs ⁊c. ⁊ ſimiliter gratia
ſacr̃alis nõ ordinat̃ ad meritorie operandꝫ ſicut gr̃a
gratũ faciẽs. Qđ aũt inducit̃ ſcđo de attrito ⁊ ficto ⁊c.

male

male ſoluiť:qꝛ nō oīa nō fictus eſt attritus.iō aliqs nō fictus recipit characterē baptiſmi vel ꝯfirmationis vľ ordinis:q nō recipit gr̄am gratū facientē:ꝛ ſilr eſt de ornatu i pnia:vt poſtea patebit. Qō vo iduciť tertio loco eſt de mēte ſci Tho.ſcꝫ ꝙ gr̄e ſacr̄ales nō ſunt cōnexe: ſicut vtutes vel dona:vt ſupra patuit. Et qō inſtať ꝯ B. nihil valꝫ:qꝛ q̄cūqꝫ ſit cā q̄re gr̄e ſacr̄ales nō ſunt ꝯnexe:ſicut dona ꝛ vtutes:tn̄ ex hoc ſolo ꝙ nō ſunt cōnexe ſufficiēter arguiť ꝙ gr̄a ſacr̄alis nō eſt eēntialr̄ gr̄a gratū faciēs:nec vtus:nec donū:ſed aliud a p̄dictis. Ex quo tā gr̄a gratū faciēs q̄ꝫ vtutes ꝛ dona pnt eē ſine gr̄a ſacramētali:vt pꝫ in ſctificatis i vtero:ꝛ ſilr cū gr̄e ſacrales ſint multe:gr̄a vo gratū faciēs ſit vna tm̄:ſequiť ꝙ dr̄nt. Qō aūt vltimo adduciť male ſoluiť. Pria enim ſolo nō valꝫ:diciť eni ꝙ characteres ꝛ ornat' ſacr̄ales ſunt gr̄e q̄dā ſacr̄ales:nec alias opꝫ ponere p̄ter characteres vel ornatus per modū actus p̄mi vel habitus: qcqd ſit de actibus ſcd̄is. Scd̄a vero ſolō ēt nō valet: qꝛ q̄ñcūqꝫ diuerſoꝝ efficiētiū iſtr̄aliū ſpē diſtinctorūꝫ idē eſt effectus ſpē nō refert q̄ntū eſt ex pte efficientiuꝫ qōcūqꝫ illoꝝ iſtroꝝ apponať ad inducēdū vltimū effectū inſtr̄i.imo qcqd pt iduci p vnū:pōt iduci p reliquū qō in ꝓpoſito dici nō pōt:qꝛ tūc oēm effectū ſacr̄alem quē inducit mr̄i[m] iduceret baptiſm' vel pnia:ꝛ eẋ:qō ē manifeſte falſuꝫ:ꝛ eq̄ valeret ꝯtrito ſuſcipere mr̄i[m]:ſicť ſacr̄m pnie. Sed obyci pōt ꝯ p̄dicta:qꝛ ſepe dictuꝫ eſt ꝙ gr̄e ſacr̄ales fluunt a gr̄a gratū faciēte ſicut vtutes ꝛ dona.q̄re ğ gr̄e ſacr̄ales nō ſūt ꝯnexe ſicut vtutes ꝛ dona. Dicitur ad hoc ꝙ non eſt ſimile:quia virtutes ꝛ dona fluunt a gr̄a gratū faciēte ſicut a cauſa totali in gn̄e cāe efficiētis cāte:q̄ qdē cū efficiat qcqd efficit imediate mere nālr:ꝛ hēat ſemp paſſuꝫ eiuſdē rōnis:iō ſemp efficit eadē dona ſpūs ſci ꝛ eoſdē habitus vtutū:ſꝫ gr̄a gratū faciēs nō eſt totale pductiuū gr̄aꝝ ſacr̄aliū.imo ad hoc ꝯcurrūt effectiue ſacr̄a:ꝛ qꝛ ſacr̄a ſunt diuerſa. ꝛ nō ꝯnexa:ideo a gr̄a gratū faciēte nō ſimul pducūť oēs gr̄e ſacr̄ales:ſed mō vna cū baptiſmo: mō alia in pnia:mō alia in cōfirmatiōe:ꝛ ſic de ceteris:ꝛ hec ſufficiāt ad arg[m] ꝯ 4[m] ꝯnē. ¶ Ad arg[m] p qōne pꝫ quid dōm ex allegatis in ꝓbatione 2[e] ꝯnis:qꝛ ſcꝫ apli nūq̄ ſeruauerūt ſm vitatē legalia poſt pfectā publicationeꝫ euāgelij ꝛ reuocatiōis legaliū. Et hec de qōne ſufficiāt: de qua hn̄dictus deus oē per euū. Amē. ¶ Diſtin. IIII

¶ Utrū baptiſm' characterē aliquē ip̄mat i aīa. Qō. I.

Circa quartā diſtinctionē q̄rti ſen. q̄riť. vtrū baptiſm' ip̄rimat aliquē characterē in aīa. Et arguiť ꝙ non:qꝛ vt dicit ph̄s 2° ethi[c]. Oē qō eſt in aīa vel eſt po[a]:vel habitus vel paſſio ſꝫ character nō eſt po[a]:qꝛ po[e] oīb' hoīb' cōes ſunt:character aūt nō:cū ſit ſignuꝫ diſtinctiuū ſicut ipſiuꝫ nomē oñdit. Et preterea potētie ſunt a nā:nō aūt character:nec iteꝝ eſt paſſio:qꝛ paſſiones aīe ꝯtingūt cū aliq̄ trāſmutatiōe corp̄ali:vt dr̄ 4°. ethicoꝝ:ꝛ ptinēt ad ſenſitiuā partē:vt dr̄ in 7° phyſicorū.nec iterū eſt habitus:qꝛ habitus ordinať ad agēdū: vt pꝫ per diffinitionē Auguſtini. Habitus eſt quo quis agit cū tempus fuerit.ergo character nō eſt aliquid in anima:ꝛ ſic baptiſm' nullū characterē imprimit in aīa.

In oppoſitum arguitur:qꝛ Damaſcenus in diffōne baptiſmi ponit ſigillum:ſed ſigillū impreſſum in aliquo eſt character qdā. ergo in baptiſmo imprimiť character.

In hac queſtione erunt tres articuli. In primo ponenť ꝯnes. In ſecundo obiectiones. In tertio ſolutiones.

Quantum ad p̄[m] articulū ſit p̄ma ꝯ. Aliqua ſacramēta noue legis imprimunt characterē. Hāc ꝯnē pōit ſcūs Tho. 4°. ſen. diſ. 4. q. i. arti. p̄. vbi ſic dicit. ¶ Characterē ip̄rimi in aliquib' oēs moderni cōfitenť:ſed in modo ponēdi ipſum in aīa ptim differunt:ꝛ ptim ꝯueniūt. Cōueniūt qdeꝫ in hoc ꝙ oēs dicūt p characterē iportari triplicē relonē. Eſt eni character ſignū diſtinctiuū ꝛ cōfiguratiuū. Inquātū ergo eſt ſignū:iportat relationē ad id qō ſignificat. Inquantū aūt eſt diſtinctiuū:iportat relonē ad ea a qb' diſtinguit. Inquātū āt eſt ꝯfiguratiuū:iportat relonē ad ea qbus aſſimilat. Differūt tn̄ in hoc:qꝛ qdā ponunt iſtis relationibus nō ſubeſſe aliqō accn̄s abſolutū:ſed immediate in aīa fundari iſtas relones. Hoc aūt eſſe nō pōt qꝛ ſignū p formā quā ſenſibus ingerit vel itellectui imprimit facit aliud in cognitionē venire. Similr etiam nihil diſtinguiť ab alio niſi p aliquā formaꝫ. Silitudo etiā relatio ē ſup vnitate q̄litatis fūdata. vt dr̄ 5° me[ce]. Tex.cō.20. Unī pꝫ ꝙ q̄libꝫ illaꝝ relationū q̄s iportat character regrit aliā formā ſubſtratā:ꝛ cū nō ſit forma ſub̄alis: qꝛ forma ſubſtātialis in ſacramētis non dať:relinquiť ꝙ forma ſubſtrata ſit qualitas quedā:cuius vnitas conſignificationis ſilitudinē facit:ꝛ ideo quidā dicūt ꝙ nō eſt in aliqua quattuor ſpecierū qualitatis:ꝛ tn̄ eſt in genere qualitatis innitentes illi verbo ph̄i in predicamētis. (Utrū character ſit i gn̄e qualitatis i q̃ qua ſpecie.) Fortaſſe inqt aliq apparebūt q̄litatis modi:ſed hec eſt fuga quedā:quia q̄uis ſint alij modi qualitatis:tn̄ oēs reduciūť ad has ſpēs. Qō pꝫ ex B ꝙ nulla alia ſpēs inueniri ad B potuit. ꝛ iō dicūt alij:ꝙ ē in 4° ſpē q̄litatis:qꝛ ipſa cōfiguratio quā character ſuo noīe exprimit:iportat vnitatē figure que eſt in q̄rta ſpē qualitatis. Et qdā dicunt hanc figurā eſſe crucē xp̄i.ſed hoc nō pōt ſtare. quia aut figura ꝓprie accipitur:ꝛ ſic iportat terminationē quātitatis dimenſiue:quā cōſtat in aīa nō eē. Si aūt metaphorice dicať:tūc opꝫ ꝙ metaphora reducať ad aliquā ꝓprietatē:qꝛ res nō poniť in genere p id qō de ea metaphorice diciť:ſicut non diciť ꝙ apoſtoli ſint in genere qualitatis:qꝛ eis dictum eſt Matth. 5°. Uos eſtis lux mūdi:nec poterit aliqd in q̄rta ſpē q̄litatis inueniri qō ſit in aīa ſm ꝓprietatē. Unī character de quo loqmur nō pōt fundari ſupra q̄litatē q̄rte ſpēi. ꝛ ideo quidaꝫ dicunt ꝙ eſt in tertia ſpē:eo ꝙ ſenſui ſpirituali īfert quādā mulcebrē paſſionē:inquantū aīeꝫ ornat ꝛ decorat:ſed hoc iterū ſtare nō pōt qꝛ ſicut ꝓbat ph̄s in 7°. phy[s]. tertia ſpēs qualitatis non eſt niſi in ſenſibili pte aīe:character aūt a nullo poniť in hac parte aīe:ſꝫ in intellectiua. Tex.cō.14. Et p̄terea ille qualitates ſemp hn̄t ordinē ad aliquā trāſmutationē corp̄alē vel quaꝫ inferunt vel a qua cauſanť. Et ideo alij dicunt ꝙ eſt in p̄ma ſpecie qualitatis:ꝛ eſt quaſi media inter diſpoſitionē ꝛ habitū.inquātū eni eſt difficile mobilis cōuenit cum habitu:inquātū aūt nō eſt vltima pfectio:ſed ad gr̄aꝫ diſponit:cū diſpōne cōuenit. ſed hoc nō pōt ſtare:quia ſꝫ ph̄m in ſcd̄o ethicoꝝ. habitus eſt quo habem' nos ad paſſiones bn̄ vľ male. Et vlr ꝯſiderāti hec apparet differētia inter habitū ꝛ potētiā:qꝛ potētia eſt qua poſſumus aliqd:ſed habitus eſt quo poſſumus illud bn̄ vel male:ſicut intellectus eſt quo cōſideramus:ſcia q̄ bn̄ cōſideramus:cōcupiſcibilis eſt qua cōcupiſcimus: tēperantia qua bn̄ cōcupiſcim':itēpantia q̄ male. (Dña inter habitū ꝛ nālem potentiam.) Silr eſt de diſpoſitione:qꝛ diſpoſitio nihil aliud eſt q̄ꝫ qdaꝫ habitus icōpletus. Cū ergo character ordineť ad aliqd ſimpliciter:ꝛ nō ad illud bn̄ vel male:qꝛ ſacerdos pōt cōficere bene ꝛ male:nō pōt eē ꝙ qualitas ſuper quaꝫ

(Aliqs nō fictus recipit characterem baptiſmi vel cōfirmatiōis vel ordinis q nō ſcipit gr̄am gratū faciente. De eodem infra diſtinctione 7°.)

(Tex.cō.14.)

Character ē qualitas ſcdē ſpecie.

fundaꝭ characteris relatio ſit habitus:ſed magis potē tia. Uñ relinquiꝭ ꝙ nō ſit in pma ſpē q̃litatis:ſed magis reducitꝭ ad ſcdaꝫ:vt qdā alij dicunt:ꝛ hoc ſic pꝫ:ſicut enī cuiuſlibꝫ exiſtētis in aliq̃ nāa ſunt aliq̃ opationes ꝓprie:ita ēt eſt in ſpūali vita regñati:vt dicit Dionyſius in ſcdo caplo eccliaſtice hierarchie. Ubicūqꝫ aūt ſunt opationes ꝓpe:opꝫ ꝙ ſint ꝓpria pn° illaꝝ opationuꝫ. Uñ ſicut in aliꝗs reb° ſūt potētie nāles ad ꝓprias opationes:ita etiā renati in vitā ſpūalē hñt q̃ſdā potētias ſm q̃s pñt illa opa:q̃ potētie ſunt ſiles illis vtutib° qꝛ facrā efficaciā hñt ſibi inditā:qꝛ ſicut ſacrā cānt grām

Cap. 8.

iſtrūalr:ita recipiētes characterē opanꝭ diuina ꝑ miniſteriū. Miniſter aūt eſt ſicꝭ inſtrm ei° cui miniſtrat. vñ dicit phs in. 8°. ethicoꝝ:ꝙ ſeruus eſt organū aiatū. ꝛ iō tā vtus ſacri q̃ miniſtri:q̃ eſt character:erit iſtrālis:ꝛ ꝙ hꝭ po° ſit character pꝫ ſi qs diligēter ꝯſiderat vba Dionyſij a quo p̄ traditio characteri nob aduenit. Aſſignās enī myſteriū ritus cuiuſdā q in p̄mitiua ecclia obſeruabaꝭ qñ adulti baptiçabanꝭ:dicit ꝙ accedētl ad baptiſmū hierarcha id eſt pōtifex manū ipōebat:ꝛ ſignabat eū ſigno crucis:ꝛ p̄cipiebat eū deſcribi inter noīa xpianoꝝ:vt de cetero ad diua cū aliꝗs admitterēꝭ. Dicit. n. ꝙ ſic accedētē ſcꝫ ad vitā ſpūalē diuine beatitudo ad ſuppſitus ꝑticipationē recipit. ſcꝫ ſacerdos baptiçādū:ꝛ de ꝓprio lumine q̃ſi quodā ſigno ipſi tradit. ſcꝫ ſui ꝑticipationē:ꝑficiēs eū ſicꝭ diuinū ꝛ cōicantē diuinoꝝ ꝛc. Patꝫ ḡ ꝙ ipſe ꝑ h̄ ſignū nō aliud itēdit q̃ illud qd ſacꝭ eū ꝑticipatiuū diuinaꝝ opationū. Unde hoc ſignū nil aliud eſt q̃ q̃dā po° q̃ pōt in actiōes hierarchicas q̃ ſūt miniſtrationes ꝛ receptiones ſacroꝝ:ꝛ alioꝝ que ad fideles ꝑtinēt:ꝛ ad hoc ꝙ has opationes hō exerceat indiget habitu ꝯferēꝭ ꝛ alie po° habitibus idigent.) Hec ille. Eādē ꝯnē ponit 3° pte. q. 63. arti. p̄ ꝛ ſcdo. Nā p̄art. oſtdit ꝙ ſacrā ipimāt characterē in aīa ſic dicēs. (Sacramēta noue legis ad duo ordinanꭉ. ſcꝫ ad remediuꝫ ꝯ pctm:ꝛ ad ꝑficiēdū aīam in hiis q̃ ꝑtinēt ad cultū dei ſm ritū vite xpiane. Quicūqꝫ aūt ad aliqd certū deputatur:ꝯſueuit ad aliud ꝯſignari:ſicut milites q aſcribebanꭉ ad militiā antiqtus ſolebāt aliqb° characterib° inſigniri eo ꝙ deputabanꭉ ad aliqd corꝑale:ꝛ iō cum hoies ꝑ ſacrā deputenꭉ ad aliqd ſpūale ꝑtinēs ad cultū dei:cōueniēs eſt ꝙ ꝑ ea fideles aliquo ſpūali charactere inſigniāꭉ. Uñ Aug° dicit 2° ꝯ Permenianū. Si militie characterē in corꝑe ſuo nō militās pauidus exhorruerit:ꝛ ad clemētiā imꝑatoris cōfugerit:ac prece fuſa ꝛ venia ipetrata militare iā cepit nunqd hoīe libato atqꝫ correcto character ille repetiꭉ:ac nō poti° agnitus approbaꭉ. an forte minus hñt ſacrā xpiana:an corꝑalis hec nota.) Hec ille. Ibidē etiaꝫ arguit ſic.) Dicit enī inquit aplūs 2° Corinth. p̄. Qui vnxit nos:deus eſt:ꝛ qui ſignauit nos ꝛ dedit pignus ſpūs in cordibus nr̄is: ſed nihil aliud iportat character q̃ quandā ſignationē ḡ de° ꝑ ſacrā ſuū nobis characterē ipimit.) Hec ille. Itē arti. 2°. ꝓbat ꝙ character ſit ptās ſpūalis. (Sacrā inquit noue legis characterē ipimūt inquātū ꝑ ea deputamur ad cultū diuinū ſm ritum xpiane religionis. Unde Dionyſius 2° caplo eccliaſtice hierarchie cum dixiſſet:ꝙ deus quodā ſigno tradit ſui ꝑticipationē accedenti:ſubiungit:ꝑficiēs eū diuinū ꝛ cōicatorē diuinorū:diuin° aūt cultus cōſiſtit vel in recipiēdo aliq̃ diua vel in tradēdo aliꝗs. Ad vtrūqꝫ aūt hoꝝ reqriꭉ q̃dā potētia. nā ad tradēdū aliꝗs reqriꭉ po° actiua:ad recipiēdū aūt reqriꭉ po° paſſiua:ꝛ iō character iportat quādā potētiā ſpūalē ordinatā ad ea:q̃ ſūt diuini cultus. Sciēdū tñ ꝙ hec po° ſpūalis eſt inſtrālis:ſicut vtus q̃ eſt in

ſacris. Habere enī ſacri characteres cōpetit miniſtris dei:miniſter aūt opaꭉ ꝛ ſe hꝫ ꝑ modū inſtrī:vt dicꭉ phs p̄ poli^ce. Et ideo ſicut vtus q̃ eſt in ſacris non eſt in gñe ꝑ ſe:ſꝫ ꝑ reductionē eo:ꝙ eſt q̃dā fluēs incōpletū. ita etiā character nō ꝓpe eſt in gñe vel ſpē:ſed reduciꭉ ad ſcdam ſpēm q̃litatis.) Hec ille. Ex qbus pñt elici due rōnes. Prima ad ꝓbādū ꝙ in ſacris noue legis ipmiꭉ character:q̃ talis eſt. Quicūqꝫ ad ſpūalē militiaꝫ ꝛ ad ſpūalem cultū deputaꭉ. debꝫ ꝑ aliqd ſpūale ſignari:ꝛ ꝑ ſpūalē characterē cōſignari:ſed ꝑ ſuſceptionē ſacramentoꝝ noue legis hō deputaꭉ ad ſpūalē militiā ꝛ cultū dei. ḡ ꝛc. ¶ Scda eſt ad ꝓbādū ꝙ character ſit po° ſpūalis:ꝛ eſt talis. Quicūqꝫ deputaꭉ ad recipiēdū vel tradendū diuina myſteria accipit potētiā ſpūalem actiuā vel paſſiuā:ꝑ quā diſtinguiꭉ a nō hñtibus ꝛ cōfiguraꭉ hñtibus:ſꝫ recipiēs characterē eſt hꝫ. ḡ ꝛc. ¶ 2° ꝯ. Character eſt ſubiectiue in po° aīe ꝛ nō imediate in eēntia. Hāc ponit ſcūs Tho. 3° pte. q. 63. arti. 4°. vbi ſic dicꭉ. (Character eſt quoddā ſignaculū quo aīa iſigniꭉ ad ſuſcipiēdū vel tradēdū aliꝗs ea q̃ ſunt diuini cultus. Diuinus aūt cultus in qbuſdā actibus cōſiſtit:ad act° aūt ꝓprie ordinanꭉ po° aīe:ſicut eēntia ordinaꭉ ad eē: ꝛ ideo character nō eſt ſicut in ſubto in eēntia aīe:ſꝫ in eius po°.) Hec ille. Itē 4°. ſen. diſ. 4. q. i. arti. 3° in ſolone p̄me q̃ſtiuncule ſic dicit. (Nā ꝓportionalr ſpūalitati ſubſterniꭉ ſicut ꝑfectibile perfectioni. vñ ſicut grā q̃ eſt ſpūalis vite pn^m eſt in eēntia aīe ſicut in ſubō. ita ēt character q eſt ſpūalis po° eſt ſicut in ſubto in nāli po° aīe:ꝛ nō in eēntia aīe:vt qdā dicūt niſi mediāte potentia aīe.) Hec ille. Itē ibidē arguit ſic. (Character cōfigurat trinitatē creatā trinitati increate:vt pꝫ ꝑ quādaꝫ diffōnē magrālē q̃ talis eſt. Character ē diſtictio a charactere eterno ipreſſa aīe rōnali ſm imaginationē cōſignās trinitatē creatā trinitati creanti ꝛ recreanti:ꝛ diſtinguēs a nō ꝯfiguratl ſꝫ ſtatū fidei:ſed trinitas creata cōſiſtit in potētijs ſicut vnitas in eēntia. ḡ character nō eſt ſubiectiue in eēntia aīe:ſed in potētijs.) Hec ille. Ex qbus pñt formari multe rōnes pro ꝯne:vt patet.

Characteris diffinitio magiſtralis.

¶ 3° ꝯ. Character eſt ſubiectiue in po° intellectiua. Hāc ponit ſcūs Tho. 4°. ſen. vbi ſupra in ſolone 3°. q. vbi ſic dicꭉ. (Imago pn° cōſiſtit in po° cognitiua:qꝛ ex memoria ꝛ intelligētia oriꭉ volūtas. vñ tota imago eſt in pte itellectiua ſicut in radice. Et iō oē qd attribuiꭉ hoi rōe imaginis pn° reſpicit itellectiuā ꝛ ex ꝯñti affectiuā:qꝛ etiā ex intellectiua pte hō hꝫ ꝙ ſit hō:ſed ex affectiua hꝫ ꝙ ſit bon° vel malus:ꝛ iō qꝛ character reſpicit imaginē:pn° eſt in pte itellectiua.) Hec ille. Itē 3° pte. q. 63 arti. 4° in ſolone tertij dicit. (Character ordinaꭉ ad ea que ſunt diuini cultus:q qdē eſt q̃dā fidei ꝓteſtatio ꝑ exteriora ſigna:ꝛ ideo opꝫ ꝙ character ſit in po° aīe cognitiua in qua eſt fides.) Hec ille. Ex qbus pōt formari talis rō ꝓ ꝯne. Illud qd pn° reſpicit imaginē creatā: ꝛ cultū diuinū ꝑtinet ad potētiā cognitiuā vel itellectiuā:ſꝫ character eſt hꝫ. ḡ ꝑtinet ad ptē itellectiuā. ¶ 4° ꝯclo. Nō oīa ſacrā noue legis ipmūt characterē:ſꝫ ſolū tria. Hāc ponit ſcūs Tho. 3° pte. q. 63. arti. 6°. vbi ſic dicit. (Sacrā noue legis ad duo ordinanꭉ. ſcꝫ in remediū peccati:ꝛ ad cultū diuinū. Eſt aūt oibus ſacris cōe ꝙ ꝑ ea exhibeꭉ aliqd remediuꝫ ꝯ pctm ꝑ hoc ꝙ grām ꝯferūt. Nō aūt oīa ſacrā ordināt directe ad cultū diuinū:ſicut pꝫ de pnia ꝑ quā hō liberaꭉ a pctō. Nō tñ per hoc ſacrꝫ exhibeꭉ hoi aliqd de nouo ꝑtinēs ad diuinū cultū:ſed reſtituiꭉ in p̄ſtinū ſtatū. Pertinet aūtē aliqd ſacrm ad diuinū cultū tripľr. Uno mō ꝑ modū ipſius actionis. Alio mō per modū agētis. tertio mō ꝑ modū

Imago ſpūalis principaliter ꝯſiſtit in parte intellectiua.

recipiētis. Per modū quidē ipſius actionis ptinet ad diuinū cultū eucharistia in q̄ pn' diuin⁹ cult⁹ ɔſiſtit:in q̄rū eſt eccl'ie ſacrificiū. Et p h idē ſacrm non īprimit hoi character. q2 p h ſacrm nō ordinat hō ad aliqd vl tenus agēdū vel recipiēdū in ſacris. cū poti⁹ ſit finis ꝛ ɔſummatio oīum ſacroꝝ: vt dicit Diony. 3° ca°. eccliaſtice hierarchie. Cōtinet tn̄ in ſeipſo xp̄z in q̄ nō ē character: ſꝫ tota ſacerdotij plēitudo. ſꝫ ad agētes in ſacris ptinet ſacrm ordinis: q2 p h ſacrm deputant hoies ad tradēdū alijs ſacra. Sꝫ ad recipiētes ptinet ſacrm baptiſmi p qð hō accipit ptātē recipiēdi alia eccl'ie ſacra. vn̄ baptiſm⁹ dr̄ eē ianua ſacroꝝ: ꝛ ad idē ordinat quodāmō ɔfirmatio: ꝛ iō p hec tria ſacra character īprimit ſ. baptiſmū ɔfirmationem ꝛ ordinē.) Hec ille. Itē 4°. ſen. vbi ſupra i arti. 4. in ſolone 2ᵉ q. ſic dicit. (Sacra noue legis ſunt q̄dā ſanctificatiōes. Sanctificatio aūt duob⁹ modis accipit. Uno mō p emūdatiōe: q2 ſctūꝫ eſt idē qð mūdū. alio mō p mācipatiōe ad aliqð ſacrꝫ ſicut dr̄ altare ſanctificari vel aliqd hmōi. Oia ḡ ſacra ſunt ſanctificatiōes p̊ mō: q2 oia dant in remediū ɔ aliquē defectū. Sed q̄dā ſunt ſctificatiōes ēt 2° mō. ſicut pꝫ p̄cipue in ordine. q2 ordinat⁹ mācipat ad aliqð ſacrꝫ nō aūt oia. ſicut pꝫ de pnia. Quicūqꝫ aūt mancipat ad aliqð ſacrm ſpūale exercēdū oꝫ q̄ hēat ſpūalē ptātem ꝛ ſolū talia: ꝛ iō nō oia ſacra noue legis characterē imprimunt: ſꝫ quedā que etiā 2° mō ſāctificatiōes dr̄.) Hec ille. Itē ibidē i ſolone 3ᵉ q. ſic dicit. (Sicut in nālib⁹ eſt po⁹ nālis actiua ꝛ po⁹ nālis paſſiua: ita ēt i ſpūalibus eſt po⁹ ſpūalis q̄ſi paſſiua p quā hō efficit ſuſceptiuus ſpūaliū actionū. Et talis po⁹ ſpūalis ɔfert in baptiſmo. q2 nō baptizatus effectū alioꝝ ſacroꝝ ſuſcipe nō poſſet: vn̄ p ɔñs nec alijs tradere. ꝛ hec eſt p̄ma diſtīctio: qua cōiter totus ppl's fidelis: cui⁹ eſt ſacroꝝ pticipē eſſe. ab alijs diſtīguit. Alia potētia eſt actiua ſpūalis ordinata ad ſacroꝝ diſpēſatiōnē: ꝛ aliaꝝ ſacraꝝ hierarchicaꝝ actionū exercitiū: ꝛ hec ptās tradit in cōfirmatiōe ꝛ ordine. Et q2 in eccl'iaſtica hierarchia nō oēs ſunt agētes. vtpute purgātes illuminātes pficiētes. ſic oēs ſunt recipiētes diuina. puta purgādi illuminādi pficiēdi. vt dicit Dionyſius. iō iſti duo characteres nō diſtīguūt ppl'm dei vl'iter ab alijs. ſꝫ quoſdā de pp'lo ab alijs.) Hec ille. Et qb⁹ pōt formari talis rō p cōclōne. Per illa ſacra īprimit character p q̄ mancipat hō ad aliqð ſacrm exercēdū actiue vel paſſiue. ſꝫ baptiſm⁹ cōfirmatio ꝛ ordo ſunt hm̄ꝫ non alia. igit in iſtis īprimit character ꝛ nō in alijs. Et in h p̄m⁹ articulus terminat.

Quantū ad ſcðꝫ articulū arguēdū eſt ɔ ɔclōnes. Et q̄dem ɔ p̄mā arguit Scotus pbando q̄ character nō ſit forma abſoluta. Primo q2 ſi ſic ɔdicis nbipſi. Nā ſm te diffinitio characteris ē talis. Character ē ſignū cōiōnis fidei ꝛ ordinationis datū a hierarcha. vel q̄ eſt ſignū cōiōnis diuinoꝝ ꝛ ſacre ordinatōis fideliū: ꝛ quocūqꝫ mō ſic vel ſic diffiniat ſignū ponit in diffōne characteris tanq̄ genus. Ex h arguit q̄ character nō pōt eē forma abſoluta: q2 ad q̄ditatē forme abſolute nō ptinet aliq̄s reſpect⁹: q2 tūc illa q̄ditas eēt ad ſe: ꝛ nō eēt ad ſe. Nec ēt pt dici q̄ relatio ponat ibi tanq̄ gen⁹: ꝛ nō ſit vere genus: q2 h mō ponit ſubꝫ in diffōne accn̄tis. Pꝫ eni q̄ relatio nō ē ſubꝫ abſoluti: nec ēt relatio eſt ſuſceptiua. ⸿ 2°. q2 ſicut nō ſūt ponēda plura ſine neceſſitate: ita cuꝫ aliqd poniū p̄ciſe pp aliud nō eſt illud ponēdū pfectius q̄ reqrat ad illð aliud: vel q̄ poſſit ex illo alio concludi. Nā illa pfectio vlterior q̄ poneret. fruſtra poneret: ſꝫ pp oia illa ppter q̄ ponit character nō eſt neceſſe q̄ ſit pfectio abſoluta. pñt. n. oia illa ſufficiēter ſaluari: ſi ponat q̄ ſit forma reſpectiua. ḡ ſupflue ꝛ ſine cā ponit eſſe pfectio abſoluta. ⸿ 3°. q2 falſum accipit q̄ nulla relatio nouiter aduenīat ſine nouitate abſoluti. hmōi. n. falſitas pꝫ tripl'r. Primo ſic: reſpectus non pōt magis intrīſece aduenire fundamēto q̄ q̄ neceſſario ſequit ipm poſito termino: q2 oīno nō pōt ineſſe fundamēto circūſcripto termino: q2 tūc nō eſſet reſpectus: ſed forma abſoluta. ḡ ſi aliq̄s reſpectus pōt extrīſecus aduenire fundamēto: ſequit q̄ nō neceſſario ſequit fundamētū poſito termino. ḡ iſte reſpectus pt eē nouus ſine nouitate fundamēti vel termini. ḡ ad eius eē nouū pōt eſſe mutatio: q2 non eſt ad aliqð abſolutū. Qz ſi dicas aliquē reſpectū extrīſecum aduenire ſubo nō fundamēto. h nihil eſt. q2 relōnes intrīſece vt pote ſilitudo q̄ cōſeqt albedinē ꝛ hmōi: pñt extrīſecus aduenire ſubo: q2 funda^m de nouo aduenit. ḡ ſi ille ſunt intrīſece ꝛ alie ſunt extrīnſece erit dñia earū in cōparatiōe ad funda^m. Itē agens nāle nō pōt de nouo agere niſi ponat aliqd nouꝫ in ipſo vel in paſſo vel habitudo noua illoꝝ. Hoc appet: q2 oībus iſtis vniformiter ſe hñtib⁹ vniformiter erit actio cuꝫ tale agēs agat de neceſſitate nāe. ḡ ſi aliqð agens nāle hꝫ nouaꝫ actionē vl' eſt aliq̄ forma abſoluta ante illā actionē noua in agēte: vel aliq̄ noua in paſſo vel noua habitudo agētis ad paſſuꝫ. Sed nec p̄^m nec 2^m eſt neceſſariū: pōt enim ignis de nouo agere in lignū abſqꝫ h q̄ ante illā actionē ignis recipiat nouā formā. vl' lignū: q2 p̄ma forma abſoluta quā recipit lignū eſt p illā actionē. ḡ ibi ē noua habitudo ignis ad lignū abſqꝫ oī nouitate forme abſolute. Hoc ēt pꝫ experimental'r: q2 actiuo eodē mō ſe hñte ſꝫ foraꝫ actiuā: ꝛ paſſiuo eodē mō ſe hñte ſꝫ po^am paſſiuā pximā ſi fuerit aliqð īpedimētū ēt inter illa interpoſitū nō aget illud agens in paſſuꝫ. amoto aūt illo īpedimēto ſiue obſtaclo aget: ḡ ibi noua habitudo agētis ad paſſum ſine noua forma abſoluta erit. Itē h probat ex intētione ph'i. 5. phyſi. q2 lꝫ neget motū eē in ad aliqd put ad genus ad aliqd ptinēt relōnes intrīſecus aduenientes. nō negat tn̄ motū vel mutationeꝫ eē in ad aliqd extrīſecus aduenīēs. imo ɔcedit. Cōcedit. n. i gn̄e vbi eē motū ppriē: ꝛ tn̄ vbi nō ē niſi reſpectus q̄dā corporis circūſcripti ad locū vel corpus circumſcribens. T. c. 10. 19. ꝛ inde.

⸿ 4°. p̄ncipal'r arguit: q2 vt dicit aliud falſum ibi aſſumit. ſ. q̄ relatio nō poſſit fundare relōnē. q2 ſm Euclidē. 5. geometrie in p̄n°. pportionalitas duaꝝ pportionū eſt ſilitudo. ḡ ſup pportionē q̄ dicit formal'r relōnē vel ſup vnitatē ei⁹ fundat ſilitudo. Et ſi dicas q̄ ſilitudo ē vnitas in q̄litate ſm ph'z. 5. meta. nō vꝫ. q2 ꝛ ſi vno mō q̄d appropriat ſube: ꝛ eodē mō idē ꝛ diuerſuꝫ: q̄ cōſequunt aliqd inq̄tū q̄d. fundat in vnitate ſube: ꝛ eq̄le in vnitate q̄ātitatis ſtricte accep: ꝛ ſile in vnitate q̄litatis: tn̄ alio mō accipiendo q̄d ꝛ q̄le. ꝛ ſile in oī gn̄e inuenit q̄d: accipiēdo rōnē illi⁹ gn̄is p̄ciſe ad ſe: ꝛ inuenit q̄le accipiēdo formā in illo gn̄e in rōne forme: ꝛ inuenit q̄ātitas virtutis: ꝛ ſic i oī gn̄e inuenit vnū ſile ꝛ eq̄le. hoc mō. n. pñt relōnes vni⁹ ſpēi dici ſiles ſm vnitatē illius relōnis ſic hñtes vnā formā ſubalē ſunt ſiles ſꝫ ſubaꝫ. Itē qð addit de relōne fundata in charactere. ſ. ſigni. illa pōt fundari i alia qð pter notitiā quā ſenſib⁹ ingerit aliqð in cognōne veīre facit: qð ē veꝝ non ſolū de ſigno ſenſibili: ſꝫ ēt veꝝ ē de ſigno itelligibili accipiēdo ſenſuꝫ gn̄al'r p q̄cūqꝫ po⁹ cognitiua. Nihil aūt ē ex cui⁹ cognitiōe nō poſſit deuēiri in cognōnē alteri⁹. ſaltē vt ex cognōne poſterioꝝ in pri⁹: ꝛ ſic illud poſteri⁹ pōt dici ſignū p̊oris. ꝛ ſic ɔcedit q̄ ſup aliquā relōnē realē pt fundari relo ſigni ad aliqd pri⁹. ſi talis relo nō tn̄ ducit in

Sanctificatio duob⁹ mōis accipitur.

Proportio po⁹ nālis ad ſpūalem.

Verū relatio poſſit fundare relationem.

T. c. 10.

cognōnē ſui.ſʒ alteri⁹.Et h̄ mō ſi gs videret ꝑnitatē
in ſuo funda⁰ poſſet eē ſignū rememoratiuū act⁹ grā
tionis ꝑterite.Et illo mō in ꝓpoſito:ꝛ maxie h̄ nō ē in
cōueniēs.qꝛ illa relo ſigni nō eſt niſi relo rōnis loquē
do de ſigno īſtituto ad placitū:cuiꝰ eſt character reſpe
ctu ſacri ſuſcepti.Itē illō qḋ dr̄ de relone ꝯfigurationis
vel obligatiōis nō vʒ.Pōt.n.religioſus ꝑ votū religio
nis obligari ad ſeruiēdū religiōi:ꝛ ꝑ facit homagium ꝑ
actū faciēdi homagiū obligari dn̄o ſuo:ꝛ ſilr in tali
bus ꝑ ꝓmiſſionē ꝑcedētē:tn̄ nō eſt ibi aliq̄ forma ab
ſoluta:ſup quā fundet̄ illa obligatio:nec forte alia relo
niſi rōnis:ꝛ ita bn̄ poſſet ſaluari rō obligationis.ſicut ſi
poneret̄ relo realis.Sicut in filio poſſet eē relo alicuiꝰ
hitudinis ad patrē.puta obligatiōis ad dilectionē nā
lem:ꝛ ſi poſſibile eēt filiationē eē ſolā. Nec vʒ ꝓbatio
de ꝓceſſu in īfinitū in relonibꝰ realibus.qꝛ aliq̄ eſt vlti
ma relo realis in q̄ nō pt̄ fundari aliq̄ relo realis: ſicut
aliqḋ accn̄s eſt vltimū in entibꝰ:qḋ nō pōt vlterius eē
ſubm alicuius alteriꝰ accn̄tis:ꝛ iō nō ſeqt̄ur ſi accn̄s eſt
in accn̄te ꝙ in accn̄tibus eēt ꝓceſſus in īfinitū. De re
lationibꝰ tn̄ rōnis bn̄ cōcedit̄ ꝙ ibi pōt eē ꝓceſſus in
īfinitū.qꝛ q̄libet relo ſiue realis ſiue rōnis pōt vlteriꝰ
Utrū character ſit poᵃ neceſſario reqſi ta ad aliquē actum. fundare aliā relonē.ꝙ ꝛc.¶ 5ᵒ.ꝓn̄ˢ.qꝛ aliud falſuꝫ aſſu
mit̄ in ꝓbatiōibꝰ.ſ.ꝙ character ſit poᵃ iſto mō ꝙ hn̄s
characterē poſſit in aliquē actū in q̄ ſine illo nō poſſet.
Nā baptizatus in nullū actū ſimplr̄ pōt in quē nō poſ
ſet nō baptizatus:ꝛ h̄ ſiue loquēdo de actu:in quē pōt
actiue ſiue ꝺ actu quē quodāmō ab alio recipit. Ita.n.
poſſet nō baptizatꝰ vngi criſmate ſicut baptizatus:ꝛ ita
poſſet abluere ſicut baptizatꝰ. Si aūt loq̄mur de ptāte
miniſtri.h̄ eſt ꝑ quā ſit ꝯueniēs miniſter alicuius ꝑnci
palis agētis:ꝛ ſine illa ptāte n̄ eēt ꝯueniēs miſter talis
ꝑncipalis agētis:talis ptās nō oʒ ꝙ ſit forma abſoluta
imo ſufficeret i miſtris ꝙ ſit tm̄mō relo rōnis.ꝓbat̄ ſʒ
te.nā dicis ꝯpatū n̄ eē ordinē vltra ſacerdotiū:ꝛ tn̄ ep̄s
hʒ talē ptātē miſterialē quā nō hʒ nō ep̄s.Eſt.n.ꝯueni
ens miſter in aliquo actu cui deꝰ aſſiſtit:vt in actu ordi
nādi:ꝛ nō ſilr̄ aſſiſteret ſi aliqs nō ep̄s exeq̄ret̄ ſileʒ ac
tū.Cōſilr ꝯſtitutus iudex ſi ferat ſniam:ſnia tʒ:ꝑus aūt
nō tenuiſſet:qꝛ ſnia a nō ſuo iudice lata nulla eſt. Nec
tn̄ ille iudex:ſʒ nec ille ep̄s hʒ aliquā formā abſolutam
realē:ſʒ reſpectiuā forte niſi rōnis tm̄:ꝑ illā.n. relonem
rōnis q̄ ille a ꝑncipe ꝯſtituit̄ iudex:volūtas ꝑncipis ra
tificat ſniam ab eo latā:ꝛ vult eā obſeruari:nō aūt vult
ſeruari ſnlaʒ alteriꝰ nō ꝯſtituti iudicis:nec ratificat illā
ꝛ ita iſte ꝑ aliquā habitudinē ad volūtatē ꝑncipis hēt
ptātē miſterialē reſpectu ꝑncipis ꝛ illiꝰ ꝑncipalis agen
tis ad aliquē actū ꝯueniēter exeq:ꝛ multo minꝰ poſſet
relo realis poni.ſi ineſſet talis ptās ꝯueniēter exequen
di miſterialr̄ aliquē actū:pʒ.n.ꝙ filiꝰ:qꝛ filiꝰ pōt hēre
aliq̄ȝ auc̄tatē miſterialr̄ exeq̄ndi ꝯueniēter i domo pr̄is
aliquē actū:quā nō hʒ nō filiꝰ:ꝛ itez nepos aliquē aliū
actū.ſʒ īferiorē ꝛ ptās illa ſic vel ſic in auc̄tate ꝑcipiēdi
vel imꝑandi nō eſt niſi cognatio vel filiatio.Sic ēt ap
paret iſtas ptātes:de qbꝰ arguit̄ in ſpāli. Nā ptās ordia
ti ꝛ ꝯfirmati ſi eſt actiua nō eſt niſi ad miniſtrādū cō
ueniēter in tali actu diuio vt ipſe ad talē actū miniſte
rialē aſſiſtat opanti ꝑnˢ eo mō q̄ nō aſſiſteret ſilr̄ mini
ſterio exhibito ab alio.Si aūt character baptiſmal̄ po
nat̄ poᵃ paſſiua:neqʒ vt receptiua:neqʒ vt rō recipiendi
poni pōt. Nihil.n.pōt abſolute recipe aīa baptizati qḋ
nō poſſet recipe aīa nō baptizati:ſʒ eſt ptās q̄dā recepti
ua de ꝯgruo a ꝑncipali agēte diſponēte agere in paſſuꝫ
hn̄s talē formā ꝛ nō in aliū paſſuꝫ: talis aūt rō recepti
ua de ꝯgruo reᵘ ꝑncipalis agētis volūtarie pōt eē ſola

relo ſicut aliqs diſpōit aliqd agere in aliquē:qꝛ filiꝰ vel
ꝯſanguineꝰ nolēs aliqd ſilr̄ cāre i nō hn̄te talē relonē.
Hec Scotꝰ in forma.¶ Cōtra eādē ꝯclonē arguit Au
reolus ꝓbādo ꝙ character nō ſit poᵃ actiua:ꝑ qꝛ ſi ſic. Cōtra eādē arguit Aur. Utrū character ſit poᵃ actiua. Ad idē ſ. Dur.
hmōi eēt character ſacerdotalis.ſʒ nulla poᵃ actiua pōt
eē in ſacerdote reᵘ ꝯſecratiōis. Nō.n.aliq̄ actio creata
attigit terminū ad quē trāſubſtatiōis vt ēt tu ꝯcedis:qꝛ
ibi ſūt multa miracula:ad q̄ nullū ordinē pt̄ hr̄e vtus
creata. Nec ēt aliq̄ vtus q̄ ſit in ſacerdote attigit ad ter
minū a quo.ſ.panē. Uel.n.attigeret diſponēdo vt trāſe
at in corpꝰ xp̄i faciliꝰ vel faciēdo ad ipſiꝰ deſitionē. Nō
ꝑ mō:qꝛ illa diſpō īduceret̄ in fine ꝓlatiōis.ꝑ illo.n.in
ſtāti ē ꝑciſe actio vboꝝ. In illo aūt inſtāti panis nō eſt
ꝛ tūc illa diſpō eēt nō entis:tū qꝛ illa diſpō cū ſit creatu
ra eque diſtat ab illo trāſitu ſicut panis:tū qꝛ nō appet
q̄lis diſpō eēt illa: vtrū rarefactio vl̄ calefactio vel hō.
Silr̄ nec 2ᵒ mō. Nulla.n.actio creature eſt ſine ſubo:
nec ēt corruptiua.q̄libet.n.regrit̄ i qḋ agat:tūc q̄ro vbi
eēt illa actio q̄ ageret ad deſitionē panis:nō pt̄ dici ꝙ i
pane:qꝛ panis nō ē q̄n ē illa actio. Nec i corpore xp̄i:qꝛ
corpꝰ xp̄i nō eſt terminꝰ illiꝰ actiōis:nec ſubm cū ſit no
biliꝰ nec illa actio attigit terminū ad quē. Itē actio illa
eēt abſqʒ termio ad quē.ad ipſaʒ.n.ſeq̄ret̄ nō eē panis
ſimplr̄ abſqʒ aliq̄ termio vltra.ꝛ ſic illa actio eēt ānihi
latiua:qḋ nō ꝑt ꝯpetere creatur̄.¶ 2ᵒ.qꝛ ſi deꝰ īfundit
ꝑtē illiꝰ vtutis in aīa ꝛ ꝑtē i vbis:vt tu dicis:q̄re oʒ ꝙ il
la q̄ pōit̄ i aīa ſit ꝑmanēs:ꝛ nō ſuffic̄ ꝙ ſit vtꝰ q̄dā tran
ſiens:q̄re ēt pōit̄ duplex talˢ vtᵒ.vna īmanēs.alia trāſi
ens:Si dicas ꝙ ꝓꝑ nobilitatē ſacri.Cōtra.nobilitas n̄
pōit̄ ex aliq̄ ıherēte:ſʒ ex terio nobiliori inducto:ſic̄ pʒ
de medicia poſito ꝙ īduceret ſanitatē nō a tota ſpē ſic̄
alia eq̄ nobil̄ eēt ſi īduceret ſanitatē ſic̄ aliaꝝ:dū tn̄ eque
ꝑfectā ſanitatē īduceret.¶ 3ᵒ qꝛ illa q̄litas i vbis ꝛ i aīa
aut ē eiuſdē rōnis aut alterius.ſi eiuſdē rōnis.Cōtra.ſi
ſint eiuſdē rōis ita ꝙ q̄libet ſit ꝑfecta:ꝛ ambe ꝯſtituāt
vnā ꝑfectā vtutē.tūc altera poterit tm̄ īcēdi ꝙ ſufficie
ret ſine alia ad illā actionē.Dices ꝙ h̄ deꝰ bn̄ poſſet fa
cere:ſʒ n̄ ordiauit ꝛc.Cōtra qꝛ iā venis ad pactū.¶ 4ᵒ
Idē ingt appet de ptāte diaconi ꝛ ſubdiaconi.nō.n.oʒ
in eis pōere q̄litatē a q̄ ꝓfluat opatio. Silr qꝛ ſufficit
ad h̄ itellc̄s dictās volūtas imꝑans ꝛ poᵃ exequēs. Nec
qꝛ faciliori mō elicitat̄ opatio: qꝛ eque bn̄ ꝛ facilr̄ ieget
epl̄am nō ſubdiaconꝰ ſine manipulo. Silr ꝓbatū ē pri
mo ꝙ nulla ē diſpō in baptiſmo reᵘ gr̄e q̄ ſit diſpō ex nā
rei.¶ 5ᵒ.qꝛ ſi character baptiſmi eēt poᵃ ſuſceptiua nō
deberet dici poᵃ:ſʒ īpotētia. Nā poᵃ facile patiēdi q̄ po
nit̄ in 2ᵃ ſpē q̄litatis i ꝑdicamētis ē i potētia ad reſiſtē
dū.¶ 6ᵒ.qꝛ ſm̄ dicta ſanctoꝝ character nō ē aliḋ q̄ȝ q̄
dā q̄litas exn̄s in aīa q̄ eſt ſilitudo ꝛ ꝓpria ſpēs aīe xp̄i
ſic ꝙ nullius alteriꝰ eētie ſit ſilitudo. Qꝛ.n.xp̄s eſt pri
ceps ꝛ caput fideliū placuit deo īſtituere characterem
agni ꝑ daret̄ oībꝰ veniētibꝰ ad fraternitatē xp̄i ꝛ famili
am ꝑ quā appeant filij ꝛ coheredes regni. Aſſūptū ꝓ
bat̄ ꝑ ꝑ Aplm̄ Gal.3ᵒ.Qcūq ingt in xp̄o baptizati eſtis
xp̄m īduiſtis. Aut ꝑ baptizatꝰ dr̄ xp̄m īduere: qꝛ īduit
gr̄aꝫ ꝛ vtutes q̄ in baptiſmo īfundunt̄.ꝛ h̄ nō vr̄ hn̄ di
ctū:eo ꝙ multi ſuſcipiūt ſacrm̄ ꝑ nō ſuſcipiūt rē ſacri.
Aut qꝛ īduit xp̄ꝫ eēntialr̄.ꝛ h̄ eſt īpoſſibile ꝑ nō ex alio
vr̄ niſi qꝛ īduit ſilitudinē aīe ipſiꝰ xp̄i. Itē Ro.8.Quos
ꝑſciuit hos ꝛ ꝑdeſtinauit ꝯformes fieri imagini eius.ꝑ
aliq̄ imago xp̄i format̄ i nobis ex diuīa ꝑdeſtiatōe. Itē
iᵃ.Corinth.15.Sic̄ portauim⁹ imaginē terreni:ſic porte
mus imaginē celeſtis. Itē Diony.2ᵒ.de eccl̄iaſtica hie
rarchia vocat characterē lumē q̄ ſignemur. Iſtud aūt
lumē nō vr̄ eē aliḋ q̄ȝ pulchritudo ꝛ aſſilatio. Silr ibi
dem

dē vocat characterē ſigillū quoddā. Pōt āt ad ħ talis rō ſdari. Sicut oēs q aſſumanł ad familiā pncipis por tāt ſignū ⁊ arma militie vel politie pncipis ⁊ ciuitatis vt p ħ pteſtenł ſe eē de tali dn̄io. ſic eſt rōnabile ꝙ in eis q aſſumunł ad xp̄i familiā ſit ſignū ſiue q̄litas ꝯfor mās xp̄o capiti. Et ſicut i politia exteriori quāto magis qs appropinquat ad pncipē ⁊ dignitatē ſicut milites ⁊ barones ſignis ſpāliorib⁹ diſtīguūtur: ſic ītra xp̄i fami liā milites: cuiuſmodi ſunt q recte receperūt ſacr̄m cō firmatiōis: ac pncipes. ſ. q receperūt ſacr̄m ordis. diuer ſis ſilitudinib⁹ deſignātur: ac p ħ ali⁹ ⁊ ali⁹ character in ſacr̄is īfundiŁ. ḡ character nō ē aliō q̄z ſpēs ⁊ imago p̄ dicta. ⁊ ſignū diſtictiuū familie xp̄i. Hec Aureol⁹ in for

Cōtra eādē ⁊ ad idem arguit Dur. 4. di. 4. q. pma. ma ꝯ pmā ꝯclonē. ¶ Cōtra eādē ꝯclonē arguit Durā dus. Et p̄ ꝯ ħ ꝙ ꝯclo ponit characterē eſſe po^{am} actiuā dicēs. Qz in miſtro ſit aliq̄ vtus ſicł in vbis ⁊ reb⁹ ſacrali bus. lz hēat aliquā pbabilitatē q̄tū ad characterē ordi nis p quē ordinat⁹ dr̄ opari diua p miſteriū: tn̄ nullā p babilitatē hz d̄ charactere baptiſmi: qz p baptiſmū nō efficiŁ aliqs miſter ſacrop. ſz ſolū receptiu⁹ eop. vn̄ cū vtus q̄ poniŁ ab aliqb⁹ in ſacr̄o ſit actiua ad pducēduz aliqd in altero: character q pōiŁ pportiōalr i miſtro dz eē po^a actiua ad pducēdū aliqd in altero: qō nō pt dici de charactere baptiſmali. De charactere āt ordis q ſm hāc poſitionē dr̄ eē po^a actiua. lz ſit maior pbabilitas: tn̄ iſtātiā hz ēt ſuppoſita p̄dicta opione. qz vtus q̄ pōiŁ in ſacr̄is ſm poſitores hui⁹ opionis nō eſt pmanēs: ſed trāſiēs. Solū .n. pōiŁ eē in reb⁹ ſacralib⁹ p tpe actualis exhibitiōis ſacr̄i: ḡ ꝯſiliter vtus q̄ pōiŁ in miniſtro dz eē trāſiēs ⁊ nō pmanēs poſt exhibitionē ſacr̄i. ħ āt ſz eos nō ꝯuēit characteri ordis quē dicūt idelebilr pmāere. Et ꝯfirmaŁ. qz nō baptizat⁹ pt baptizare: dū tn̄ ſeruet ritū eccl̄ie: ⁊ hēat ītētionē faciēdi qō fac eccl̄ia: ⁊ tn̄ ba ptizatus nō hz aliquē characterē. Aut ḡ hz aliā vtutez ſibi p tpe q̄ baptizat exhibitā aut nō. Si nō: ḡ i miſtro nō reqriŁ aliq̄ vtus pportionalr correſpndēs vtuti quaz dicūt eē in ſacr̄is. Si āt hz cū illa nō ſit character: vt di ctū ē. ſeqtur ꝙ vtus q̄ in miſtro correſpndet vtuti exñti in ſacr̄is nō eſt character: ſz alia trāſiens. ſi tn̄ aliq̄ ſit. qō p tāto dico: qz nō vr̄ ꝙ aliq̄ vtus trāſiens aut pmanēs actiua vel paſſiua ſit in miſtro vel in ſuſcipiēte ſacr̄m p modū quo iſti ponūt. Dicūt .n. ꝙ ſicut grā eſt pn̄^m vite ſpūalis: ſic talis vtus vel po^a eſt pn̄^m opatiōis ſpūalis: qz qncūqz in eodē ſuppoſito ſunt formalr pn̄^m quo viuiŁ ⁊ pn̄^m quo opaŁ opa vite: ſiue manēs in ipſo ſiue trāſiēs in alteꝝ: ipoſſibile ē ꝙ corrupto pn̄^o quo viuiŁ formalr remāeat in ipſo pn̄^m opationis vitalis actiuū vel paſſi uum. Q̄uia .n. in ſemine eq qō nō eſt viuēs ſit vtus iſtr̄s lis vitalis opatiōis: puta gn̄andi aliū equū: tn̄ in equo viuēte ⁊ hn̄te vim gn̄atiuā alteri⁹ eq ipoſſibile ē ꝙ cor rupta aīa p quā viuit remaneat in eo po^a gn̄atiua: ⁊ idē eſt de po^a receptiua opatiōis vitalis vt eſt viſus vel au ditus. Cū ḡ ſz iſtos grā p quā hō viuit ſpūalr poſſit cor rūpi in aliquo remanēte in eo charactere ordinis vel baptiſmi. ipoſſibile eſt ꝙ grā ⁊ character ſic ſe hēant ſi cut pn̄^m vite ſpūalis: ⁊ pn̄^m ſpūalis opatiōis: qz pn̄^m vi talis opatiōis nō pōt eē vbi nō ē vita: ſi ſubm ſit capax

Cōtra 2^{am} ⁊ 3^{am} ꝯclones arguit Sco. d. 6. q. xi. Nrū ſi: ſub iectiue in po tētijs aie. vtriuſqz. Hec Durād⁹ in forma. ¶ Ad ſcdam ⁊ tertiaz ꝯclones arguit Scot⁹ pbādo ꝙ icōueniēter pōaŁ cha racter ſubiue in potētijs aie. p̄ qz diſpō ad formā nūq̄ dz poni in poſteriori ſuſceptiuo forme. pz diſcurrēdo p ſingulas formas ⁊ diſpōnes eap. Sz character eſt ſm te diſpō ad grām. ⁊ grā p te eſt i ēēntia aie. ḡ character nō pōt pōi in aliq̄ ſuſceptiuo poſteriori q̄z ēēntia aie. ſi cut eſt po^a. qz eſt accn̄s ei⁹. ¶ z^o. qz rō tua nō vz: cuz ſit

arguis. Grā eſt in ēēntia aie. ḡ po^a vel diſpō ad grām ē i po^a aie. imo ſequiŁ opp^m. ſ. ꝙ vel ipſūmet ſuſceptiuū gr̄e ſit ſuſceptiuū po^e vel diſpōnis: vel ſaltē ſi eſt diſpō illa nō pōt eē in aliquo poſteriori illo in q̄ eſt forma. ħ ēt pz in alijs: qz hītus ſupnālis nō eſt in hītu nāli. ſz in po^a nāli in q̄ eſt hītus nālis: ⁊ ħ iō. qz po^a nālis eſt pꝰ vtroqz hītu. ¶ 3°. qz pbatio q̄ pbaŁ grā eē in eſſentia aie nō ꝯcludit. qz pfectio nālis pus ineſt alicui q̄z po^a ſu pernālis. nā po^a nālis ⁊ intriſeca ſtatiz ſequiŁ nām ſui pfectibilis. Po^a aūt ⁊ ſi ſit accn̄s ſm te: tn̄ eſt pfectio i triſeca ipſi⁹ aie. ḡ pus nāliter ineſt ſibi po^a q̄z grā: ⁊ per ꝯñs poſſet hr̄e rōnē ſubi receptiui. ¶ 4°. qz illud qō ad diŁ de vita nō ꝯcludit. qz vita ſpūalis p ineſt aie vt eſt ꝯiūgibilis deo. Un̄ ſm Aug^m d̄ ciuitate dei De⁹ ppter hoc dr̄ vita aie. qz aie nō ineſt vita niſi in ꝯiūctiōe eius ad deū vt ad obm. Aīa aūt nō eſt ꝯiungibilis deo in rō ne obi niſi p potētiā. ¶ 5°. qz illud qō addiŁ de volūta te ꝙ ipſa oriŁ ex itellc̄u non vz. Quero .n. aut intellc̄s hz talez pozitatē aut volūtatē gn̄atiōis ſiue originis. ⁊ ex hoc nō pbaŁ pfectio i itellc̄u re^a volūtatis. ſz impfectio. Uliter .n. impfectiora pcedūt pfectiora ordine gn̄atio nis. 9. meta. Si aūt itelligiŁ ꝙ intellc̄s ſit pōr vel radix Z. c. iſ. volūtatis tanq̄z eminēter vel virtualr ꝯtinēs volunta tē. hoc iprobaŁ ex dictis. qz ordinatū ad alteꝝ vt prius origine nō ꝯtinet ipm̄ virtualr vel eminēter. act⁹ autē intellc̄s ordinaŁ eſſentialr ad actū volūtatis: vt pbabi tur iferius. ¶ 6°. qz ſi character eſt ſignū vt funda^m ob ligatiōis aie ad deū. rōnabile eſt ꝙ ponaŁ in illa po^a cu ius eſt p obligari: vel eē rōnē obligādi: talis aūt eſt vo lūtas. qz pcipue p eius actū aliqs ſe obligat pn̄^r. Jlla .n. q̄ ꝯcurrūt ex pte intellc̄s vel alterius po^e in hoīe nō ſūt niſi pambula ad futuꝝ velle vt q̄dā ſigno manifeſtan tia illud eē futuꝝ. Hec Scotus in forma. ¶ Cōtra ean Cōtra eādē 3^{am}. Dur. ar guit d. 4. q. pma. dē ꝯclonē arguit Durādus pbādo ꝙ character nō ſit in po^a itellectiua tanq̄z in ſubo: qz illc̄s vtus q̄ nō pficit Nrū charac ter ſit ſubie ctiue i po^a itel lectiua vl̄ po tia in exe quutiua. hoiem q̄tū ad cognoſcere nec q̄tū ad appetere: ſed ſo lū q̄tū ad opari. nō eſt ponēda in po^a cognitiua: nec ap petitiua: ſed ſolū in po^a executiua. ſed character nō pfi cit hoiem q̄tū ad cognoſcere vel appetere: ſed ſolū or dinaŁ ad opari. ḡ non pōt poni in po^a cognitiua vel ap petitiua. ſed in po^a executiua p quaz miniſter applicat formā ⁊ mām ſacr̄i ad ſuſcipiētē. maior pz. Ars .n. pōiŁ in po^a itellectiua. qz pficit hoiem ad verā cognitionem factibiliū. Et vtus moralis poniŁ in appetitu. qz incli nat ad appetēdū put recta rō determinat. Sed po^a fa ctiua eſt in manibus artificis. minor de ſe manifeſta ē. qz character nō pficit ad cognoſcere nec ad appetere: ſz ſolū ad miniſtrationē ſacrop. Un̄ ꝯueniētius pone reŁ eſſe in manibus ſacerdotis qbus tz hoſtiā ꝯſecran dā: ⁊ ad hoc ꝯſecrate ſunt. vel in ore vel in lingua pfe rēte vba ꝯſecrationis q̄z in intellc̄u: vt ſic vtus q̄ poniŁ in verbis ⁊ virt⁹ miniſtri q̄ dr̄ character ſimul vnite cō currerēt ad effectū ſacr̄i. ¶ z^o arguit: qz diſpō ⁊ forma ad quā diſponit debēt eſſe in eodē ſubo. ſed ſm te cha racter eſt diſpō q̄dā ad grām. ḡ dz eſſe in vno ſubiecto cū grā ⁊ nō in alio. Ad hoc dicūt quidā ꝙ duplex ē diſ poſitio. vna q̄ diſponit ſubm in compatione ad vlterio rez actū. ſiue ille actus ſit forme ſiue opatio: ⁊ talis diſ poſitio eſt in eodē ſubo cū actu ad quē diſponit. chara cter aūt non eſt talis diſpō ad grām. Alia eſt diſpō cō gruitatis: ſicut ſi diceret hō prudens diſpoſit⁹ eſt diſpō ne quadā ꝯgruitatis ꝙ cōmittaŁ ſibi regimen aliop: ⁊ ſic eſt vt dicant de charactere. qz cū p characterez effi ciaŁ aliqs diſpenſator ſacrop cōgruuz eſt ꝙ ſibi detur grā: ſine qua nō poſſet ea hn̄ ⁊ digne miniſtrare: ⁊ talis

diſpō non opʒ φ ſit in eodē ſubo cū eo ad qđ diſponit.
Sed hoc nō vʒ ꝑꝑ duo. Primū eſt qꝛ dictū eoꝝ ꝛ exē-
plū ꝑ eos adductū magis eſt ad oppᵐ q̄ȝ ad ꝓpoſitū. cō
gruū.n.eſt. φ digno deť ptās. ꝛ qꝛ ꝑ prudētiā efficiť ali
gs diſpoſitus ꝛ dignus ad regēdū alios. iō prudētia eſt
diſpō ꝯgruitatis ad regimē alioꝝ. Qui vō non eſt pru
dēs expectare dʒ φ efficiať prudēs vel bonᵒ. Cū ḡ cha
racter ſit ptās adminiſtrādi ſacrā: ꝛ grā ſit aliqd ꝑ qđ
digne admiſtranť. rōnabile eēt dicere φ grā eēt diſpō
ꝯgruitatis ad characterē: ſicut prudētia vel vtus ē diſ-
poſitio ꝯgruitatis ad hńdū regimē alioꝝ: ꝛ nō ecōuer-
ſo. ſ. φ character ſit diſpō ꝯgruitatis ad grām ſicut non
eſt dicēdū φ ptās vel auctas regēdi ſit diſpō ad prudē
tiā. 2ᵐ eſt. qꝛ iſti videť diuertere a dicto ſuo de cāſita-
te ſacroꝝ. Dicūt.n. φ vtus quā ponūt eſſe in ſacris atti
git inſtrālr ad ꝓductionē characteris ꝛ ꝑ hoc attingit
diſpoſitiue ad grām: ſicut vtus q̄ eſt in ſemine hoīs atti
git inſtrālr ad aliquā diſpōnē corporis: ꝛ ꝑ ꝯñs attigit
diſpoſitiue ad formā ſiēdā in eodē ſubo. igiť character
vel quecūqȝ diſpō quam faciūt ſacrā inſtrālr in aīa ſi
ſunt diſpōnes ad grām cāndā ſunt in eodē ſubo: alr nō
vʒ eoꝝ ſilitudo ſeu ꝯparatio. ¶ 3ᵒ. arguit ſic. Sicut nū
mᵒ ſortiť rōnē pcij ꝛ merius rōnē ſigni ex humana in-
ſtitutiōe. ſic res nāles ſortiunť rōnē ſacri ꝛ hō rōnē mi
niſtri ex diuina inſtōne. ſʒ nūmus efficiť pciū ꝛ merius
ſignū ꝑ ſolā relōnē rōnis humane ſic inſtituentis. ḡ res
ſacrales ſortiunť rōnē ſacri: ꝛ hō rōnē miniſtri ꝑ ſolaȝ
relōnē rōnis diuine ſic iſtituētis. Cū ḡ character ſit ali-
qd quo hō efficiť miniſter ſacroꝝ vel ſuſceptiuus eoꝝ
pʒ φ character nō eſt niſi relō rōnis ex ordinatiōe vel
pactiōe diuina. ¶ 4ᵒ. qꝛ cū ſcriptū ſit Eccle. 24ᵒ. Qui
elucidāt me vitā eternā hēbunt. ad ea q̄ ſunt fidei cum
ſint ſatis obſcura de ſe nō eſt ꝯueniens adducere vias
obſcuras: ꝛ q̄ plus hnt obſcuritatis ꝛ difficultatis q̄ȝ ꝓ
poſitū ꝑncipale. Sic aūt eſt de vtute q̄ poniť in ſacris
ꝛ de charactere q ponit in miniſtro. Dicere aūt φ res
nāles hnt rōnē ſacri ꝛ hō rōnē miniſtri ex ſola iſtitutio
ne ꝛ ordine dei q ſolᵒ dat grāȝ ꝛ oēȝ effectū ſpūalē quē
recipit ſuſcipiēs ſacrā nihil difficultatis ꝯtinet apud fi
deles. ḡ ꝛc. ¶ 5ᵒ. qꝛ btūs Diony. a quo pᵒ traditio chara-
cteris apud nos aduenit vř idē ſentire cū eo qđ dictuȝ
eſt de charactere: recitat.n. quēdā ritū q obſeruabať in
ꝑmitiua ecclīa qñ adulti baptizabanť. Tūc.n. accedē-
ti ad baptiſmū hierarcha. id ē pōtifex manū iponebat
ꝛ ſignabat cū ſigno crucis ꝛ ꝑcipiebat eum aſcribi īter
noīa xp̄ianoꝝ vt de cetero cū alijs admitteret ad diui
na. ꝛ iſte ritᵒ exterioꝛ cū baptiſmo erat characterizatio
ſua. nec de alio charactere locutus eſt Diony. Hec Du
rādus in forma. ¶ Cōtra 4ᵃᵐ ꝯclōnē arguit Scotᵒ ꝓ-
bādo φ baptiſmus nō īprimat aliquā formā q̄ dicatur
character. Primo qꝛ ſicut ſequēdo rōnē nāleȝ nō ſunt
ponēda plura quoꝝ neceſſitas nō appet ex notis ſʒ rō-
nē nālem. ita de creditis vel de ſacris nō ſunt ponenda
plura quoꝝ neceſſitas non appet ſm fidē. ſed neceſſi-
tas talis forme īpreſſe non appet ēx ſcđm ea q̄ credita
ſunt de baptiſmo. ḡ ꝛc. minoꝛ ꝓbať. qꝛ nec ſcriptura ſa
cra illā exp̄mit eē neceſſariā ī bapᵒ nec ſancti explicite:
nec ſequiť euidēter ex vitate bapⁱ credita. qꝛ tota vitas
baptiſmi ꝯſiſtit in ſacro viſibili ꝛ in effectu inuiſibili ꝛ
effectū inuiſibilē Augᵒ vbiqȝ vocat grāȝ ſpālr. ſ. in lra.
vbi dř φ ſancti ſatis tradūt de charactere ſm illū mo-
dū quo loqmur: vt pʒ de Dionyſio ꝛ de Damaſceno. ſʒ
iſte auctoritates videnť eſſe vocaleter nō ad intētionē
ſanctoꝝ. ſicut.n. reſpiciēdo trāſlationē ꝛ expoſitioneȝ.
Vercellēſ. caᵒ 2ᵒ eccliaſtice hierarchie in pte ſepta. in

Cōtra q̄rtaȝ ꝯclōnē argu it Sco. d. 4. q. 9. Utrū baptiſ- mus īprimat aliq̄ȝ formaȝ q̄ dicať cha- racter.

libro quē vidi ſunt iſta vba q̄ allegānť: vt dicit ſʒ iſtaȝ
trāſlationē. In ſurſum actū diuina beatitudo ad ſupp-
ſitus ꝑticipationē recipit: ꝛ de ꝓprio lumie ſicut quodā
ſigno ipſi tradit diuinū faciēs ꝛ cōmunicatoreȝ in deo
manentiū. ꝛ ſequiť ibidē. Sanctū ſignū a hierarcha ac
cedēti data aſſignatio. Ubi adducūt aliq de alia trāſla
tione talia verba φ venienti ad baptiſmū donať a ſum
mo ſacerdote ſacrū ſignaculū. Siliter de Damaſcenoᵒ
lib. 4. cap. i. ſic adduciť φ ꝑ bapᵐ dať nobis regnatio
ꝛ ſigillū. ꝑ ſigillū itelligiť ſm eos character. Ibidē āt
dř φ illud eſt ſigillū. Qđ aūt iſte auctēs nō adducāť
ad itētionē auctoꝝ. pʒ de ꝑma: qꝛ ſic ꝯtinet planū lrē: ꝛ
vcelleñ. exponit in ꝑma pte. ca. 6. 2ᵒ declarat de quodā
ꝑambulo ad baptiſmū ſm ritū grecoꝝ. In ꝑmitiua.n.
ecclīa baptizādus ꝑ in eccliaȝ iducebať cū hierarcha
manū capiti īponēs ſignabat eū ꝑcipiēs ſacerdotibᵒ φ
tā ipm q̄ȝ eius ſuſceptionē deſcribant. Illud aūt fiebat
longe añ baptizationeȝ. ſicut appet ex ꝓceſſu lrē ibi. qꝛ
de actu baptizādi determinať pte illa ſub lra p. Unde
vel textus ille Dionyſij ſm intētionē illius Vercellen-
ſis trūcate adduciť. Premiſſo.n. de ꝓprio lumie ſicut
quodā ſigno: ipſi tradit ꝛ cōicationē in deo manētiū: ꝛ
tū de iſtis ſubdit. Quoꝝ eſt ſctm̄ ſignū a hierarcha ac-
cedēti data ſignatio. ꝛ ſacri ſalutaris deſcriptio. Quoꝝ
inquā redde ſingula ſingulis. ſ. illuminationis tradite
ſctm̄ ſignū eſt a hierarcha data ſignatio. ſ. īpoſitio ma-
nuū in capite. φ ſit cōicator diuinoꝝ. ſignū eſt ſacerdo
tū ſalutaris deſcriptio. q. ſ. dſcribūt eū ꝛ eius ſuſceptio
nē tāq̄ȝ in cōionē xp̄ianoꝝ receptū. Illa āt īpoſitio ma-
nuū ꝛ deſcriptio fiebat lōge añ baptizationem. ḡ nullo
mō illa hic dicta pñt itelligi de aliquo ſigno impſſo in
baptiſmo q̄re ꝛc. Silr auctas Damaſ. valde inepte ad-
duciť. qꝛ pō vniᵒ ōronis adiūgiť cū pte alteriᵒ ſequētis
ꝑtermiſſa ſnīa ꝯcipiēda cū pte ꝑcedēte. Jacet.n. ſic lra
in Damaſ. Per baptiſmū ꝑmitiua ſpūs ſancti aſſumi-
mus. Et eſt ibi vſus: ꝛ ſequiť aliᵒ vſus: ꝛ pñᵐ alteriᵒ vite
ſit in nobis regnatio: ꝛ tūc ſequiť ſtatī. Cuſtodia ꝛ ſigil
lū ꝛ illuminatio. ḡ nullo mō vult ipſe dicere φ ꝑ baptiſ
mū ſit in nobis ſigillū. ſʒ φ per bapᵐ ſumimᵒ ꝑmitias
ſpūs ſancti in ꝑ vſu. ꝛ in alia clauſula φ regnatio ē pñᵐ
vite ꝛ ſigillū ꝛc. ḡ ex illa auctāte nō pōt hēri niſi φ bap
tiſmᵒ ſiue regnatio ſit ſigillū: nō aūt φ ꝑ baptiſmū fiat
in nobis ſigillū. Alia aūt auctas Damaſ. nihil vʒ. Naȝ
expſſe ibi loqť de cruce. d. Ille nobis ſignatio in fronte
data eſt queadmodū iſraheli circūciſio. ꝑ ipſam.n. fide
les ab ifidelibᵒ diſtinguunť. ꝛ ſequiť de eadē cruce. Il-
la ſcutū eſt arma ꝛ trophēū aduerſus diabolū: illō eſt
ſigillū vt nō appꝛoximet nobis vaſtatoꝛ. Nō plus dice-
re vult niſi φ īpreſſum eſt nobis ſigillū ꝯ inimicū. ꝛ cō
ſtat hoc nō eē ad ꝓpoſitū. ¶ 2ᵒ. pñᵗ arguit. qꝛ Augᵒ q
tm̄ tractat de itentiōe baptiſmi. vtpote in lib. 6. de bap
tiſmo ꝯ donatiſtas. ꝛ ī vno volumie de baptiſmo puu-
loꝝ. ꝛ in 3ᵒ. volumine de vnico baptiſmo. ꝛ cū h̄ multa
ſup Job. ꝛ in aliqbᵒ capl'is libri de fide ad Petrū. non
tacuiſſet de charactere ſi ipſe fuiſſet imediatᵒ ꝛ neceſſa
rius effectᵒ baptiſmi. Et ſi dicas φ nō negat. dico φ ad
ꝓpoſitū ſufficit φ nō affirmet. qꝛ tāte iueſtigatōis ſup
poniť φ ſi character fuiſſet res ꝓxima baptiſmi alicu
bi expſſiſſet. nūc aūt in baptiſmo nō diſtiguit niſi ſacrū
hoc eſt aliqd viſibile. ꝛ rē ſacri. ſ. grām. nec vnq̄ȝ dicit ſi
ctū recipe rem ſacri: nec vnq̄ȝ initerabilitatē baptiſmi
oñdit ꝑ talē characterē īpreſſuȝ. ¶ Cōfirmať qꝛ de cō
ſecratiōe diſ. 4ᵃ colligunť auctoritates ſanctoꝝ de ba-
ptiſmo. nec vř veriſīle φ nullus eoꝝ locutᵒ eēt de cha-
ractere: ſi ipſe fuiſſet neceſſarius effectᵒ baptiſmi. Et φ
videtur

vr̄ magni pōderis magr̄ ſniaꝝ nunq̄ de illo characte-
re ſm illā itentionē locutus eſt. cū tn̄ ipſe diligēter au-
ctoritates ſanctoꝝ de materijs q̄s tractat cōpilauerit.
¶ 3° qꝛ nihil fruſtra ponēdū eſt in opibus dei. qꝛ deus
⁊ nā nihil faciūt fruſtra. ſ3 character ſm illā itellm po
ſitus fruſtra pōit. Qḋ pbaṫ dupl'r. Primo compando
ad effectū pncipalē baptiſmi q eſt grā. 2° ad illos effe-
ctus q attribuūt characteri. ſ. aſſimilare diſtīguere ⁊c.
Quātū ad primū arguit ſic. Si character reqrit vt diſ
poſitio ad grām. aut ḡ ex pte ſuſceptiui aut ex pte agen
tis. nō ex pte ſuſceptiui. qꝛ aīa nō hñs actu pctm̄ eſt ſū
me diſpoſita ad ſuſcipiēdū grām. Nec ex pte agētis: qꝛ
agēs eſt īfinite vtutis. Et ſi dicas ꝙ reqrit vt diſpō p
manēs ad effectū inducēdū qñqꝫ poſteri' tpe: q nō ſta
tim īducit: vt pote ad h ꝙ fictus baptizat' poſtea reci-
piat effectū baptiſmi. Contra h aūt arguit. Aut p illo
poſteriori qn̄ recipit vltimū effectū baptiſmi reqritur
character vt diſpō ex pte ſuſceptiui: aut ex pte agētis. ⁊
ſtat rō vt prius. Arguit ēt hic ſpāliter. qꝛ ſine tali ſigno
poſſet de' aſſiſtere baptizato ad cāndū effectum baptiſ
mi recedēte fictiōe: ſicut aſſtitiſſet i ipſo baptiſmo: ſi nō
fuiſſet prius fict'. ¶ Cōfirmat qꝛ effect' baptiſmi non
daṫ illi q ponit hr̄e characterē niſi peniteat vere. ſed p
verā pniam ſine tali forma dareṫ grā. Quātū āt ad ali
os effect' pbaṫ ppoſitū. qꝛ ſine forma īherēte poſſ3 ba
ptizatus aſſimilari baptizato ⁊ diſtīgui a nō baptizato
p hoc ꝙ recipit baptiſmū. ſicut p3 in multis alijs: qꝛ p
feſſus in aliq̄ religiōe aſſimilaṫ alteri pfeſſo ⁊ diſtīgui
tur ab altero nō pfeſſo: nō p aliquā formā ſibi īheren
tē poſt pfeſſionē: ſ3 qꝛ talē actū habuit i pterito. Eodē
mō de tertio effectu ꝙ ponit ſignū ꝯfiguratiuū xp̄o ſi
ue obligatiuū. pōt. n. aliqs eē obligat' alicui. ⁊ ita ꝯfigu
rat' illi q̄tū ad obligationē ꝯfigurādi ſine oī forma in
herēte. ſicut ille q facit homagiū obligaṫ alteri ad fide
litatē ſeruandā: ⁊ ita ad quādā cōfigurationē vel cōfe-
derationē: ⁊ pfeſſus ex pfeſſiōe teneṫ ꝯformari ſeu cō
figurari plato ſuo. ⁊ tn̄ nec faciēs homagiū nec pfitēs
recipit aliquā formā abſolutam q̄ ſit ſignū pfitēdi. De
4° effectu. ſ. ꝙ ponit ſignū ꝯmemoratiuū ipſius ſacri.
Argui. qꝛ aut reſpectu ſacri ponit tale ſignū rememo
ratiuū pp excellētiā ſacri in ſe. aut pp aliquā habitudi-
nē ad alios q ex ſigno cognoſcāt ſignatū. Nō pmo mō:
qꝛ excellētiora ſunt fides ⁊ charitas q̄ ſuſcepiſſe baptiſ
mū. ⁊ tn̄ illa nō hn̄t aliqḋ ſignū rememoratiuū poſtq̄
īfuerūt. Nec 2° mō: qꝛ vel in compatiōe ad deū vel ad
pximū. Non ad deū. qꝛ deus ſine oī ſigno inexiſte co-
gnoſceret illū ſuſcepiſſe ſacrm̄. nō ad pximū. qꝛ vel ad
beatū in glia ad maiorē gloriā hn̄tis tale ſignū. vel ad
dānatū i iferno ad maiorē ꝯfuſionē hn̄tis tale ſignū.
Neutrū eſt dare. qꝛ maior glia eſt beato habuiſſe actū
charitatis q̄ ſuſcepiſſe baptiſmū: ⁊ maior ꝯfuſio ē dā
nato cecidiſſe a charitate q̄ a ſuſceptiōe baptiſmi: ⁊ tn̄
charitatis ſeu act' meritoꝝ nullū pōit ſignū rememo
ratiuū in beato vel dānato. Spāliter aūt arguo de bea
titudine. qꝛ ſi illḋ ſignū eēt in hn̄te ad excellētiā in glo
ria ſequit ꝙ ſolus ſacerdos iter oēs xp̄ianos poſſet hē
re talē excellētiā in glia: qꝛ ſolus ſacerdos h3 oēs chara
cteres. Sequereṫ ēt ꝙ xp̄s careret illa excellētia i glia
qꝛ ipſe nō eſt ſic baptizat' baptiſmo xp̄i: nec baptiſmus
Johis impſſit characterē: nec fuit ordinat' ita vt ꝯfert.
in ordine ſacerdotali: qꝛ nō fuit ab aliquo ordinat': pa
ri rōne. nec ꝯfirmat' ꝯfirmatiōe ſacrali ēt ſequit ꝙ ſā-
cti patres ⁊ beā vgo nō hērēt illā excellentiam in glia.
¶ 4° pn' arguit ſic. qꝛ nō vr̄ pbabile ꝙ alicui q nō tm̄
eſt in pctō mortali ſ3 ēt actu peccat mortalr̄ de' ꝯferat
ſuū donū. ⁊ h̄ pbō eſt. qꝛ dei pfecta ſunt opa Deutro.
32. ⁊ iō nullū curat quē nō pfecte curat. Impiū. n. eſt a
deo dimidiā ſperare ſalutē. vel impfectā veniā. Nullū
ḡ donū ſuū dat alicui peccāti mortalr̄: ſ3 fict' in ſuſcipi
endo baptiſmū peccat mortalr̄: qꝛ facit irreuerentiā ſa
cramēto. ſ3 deus ex vtute hui' actus q̄ peccat mortalr̄
nō dat ſibi aliqḋ donū ſpāle. ḡ p3 mior qꝛ oē donū dei
datū hoi: aut eſt grā gratū faciēs vel actualr̄ vel diſpo
ſitiue. Qḋ breui' dici pōt. qꝛ de' nullū donū dat hoi: ni-
ſi vel pp bonū eius: vel pp bonū eccl'ie: cuiuſmodi eſt
donū linguaꝝ: vel illa de q̄ loquiṫ Apl's 1° Corinth. 9.
ſ3 talis character non pōt poni nec dici grā gratis data
pp bonū eccl'ie: qꝛ illḋ nulli v3 ēt niſi tm̄ hn̄ti. p3 qꝛ ni-
hilominus effect' vtilis eccl'ie ſequiṫ. ſ3 nec ē donū gra
tū faciēs: qꝛ p iſtud donū nō ꝯſtituiṫ pſona in aliq̄ gra
du acceptiōis reſpectu dei: nec ēt tale cōferṫ ſine grā ⁊
charitate. qꝛ de' pfecte ſanat. ¶ 6° arguit ex mō ponē-
di characterē. qꝛ. ſ. pōit idelebilis. ⁊ h ſic. Nulla forma
ineſt aīe quā nō poſſit delere deus: qꝛ min' eſt delere q̄
creare: ſaltē nō icluderet ꝯdictionē formā creatā in aīa
deleri ab aīa. ḡ ſi character ſit idelebilis nulla talis for
ma eſt in aīa baptizata. ¶ Cōfirmaṫ iſtud. qꝛ ſi chara
cter eſt idelebilis. ḡ eadē rōne illa vtus quā ponis in ſa
cramētis ē idelebilis: qḋ tu negas. ¶ 7° tu ponis ꝙ cir
cūciſio nō iprimebat characterē. Cōtra. qꝛ ſm te circū
ciſio non erat cā grē niſi qꝛ iprimebat diſpōnē ad grāꝫ
illa āt diſpoſitio vr̄ character. Hec Scotus in forma.
Et in hoc ſcḋs articulus terminaṫ.

Quantum ad tertiū articulū rñdendū eſt obie
ctionib' ſupradictis. Et qdez ad pm̄
Scoti ꝯ primā ꝯclōnē dr̄ negādo primā ꝯñam ibi fa-
ctā. Et ad pbationē dr̄ ꝙ neutra illarū diffinitionū eſt
eſſentialis aut qditatiua: ⁊ iō ſignū nō ponit ibi tanq̄
genus characteris nec vt ſubm̄ eius: ſed illa diffō eſt p
poſteriora ⁊ accn̄talia: ⁊ eſt q̄dā deſcriptio p reſpectus
ꝯñs eēntiā characteris abſolutā. eēntia. n. characteris
eſt q̄litas abſoluta de 2° ſpē q̄litatis: quā ꝯſequnṫ in
ſepabilr̄ reſpectus. ſicut ⁊ oēs q̄litates de 2° ſpecie q̄li-
tatis. Uñ ſicut in ſuo ſīli dictū fuit in 3° talis character
nō eſt reſpect' nec ꝯpoſitū ex reſpectu ⁊ abſoluto: ſed ē
abſolutū ſub reſpectu. Et pōt diffiniri dupl'r. ſ. vel quo
ad abſolutū vel quo ad reſpectū: ⁊ ſīle eſt de oib' que
ſunt relatiua ſ3 dici. De hoc ſctūs Tho. de vitate. q. 21.
arti. 6. ſic diē. (Aliqḋ nomē pt iportare reſpectū dupl'r.
Uno mō ſic ꝙ nomē iponaṫ ad ſignificādū ipm̄ reſpe
ctū ſicut hoc nomē pater vel filius aut pn̄itas ipa. que
dā vero dr̄r iportare reſpectū. qꝛ ſignificāt rē alicuius
gn̄is quā comitaṫ reſpect' q̄uis nomē nō ſit ipoſitum
ad ſignificādū ip3 reſpectū. ſicut hoc nomē ſcia eſt im-
poſitū ad ſignificādū qualitatē quādā quā ſequiṫ qdā
reſpectus non aūt ad ſignificādū reſpectuꝫ. Et p hunc
modū rō boni reſpectū iplicat: non qꝛ ipm̄ nomē boni
ſignificet ipm̄ reſpectū ſolū. ſ3 qꝛ ſignificat id ad qḋ ſe
quiṫ reſpectus cū reſpectu ipō.) Hec ille. Sīlis dicit in
m'ltis locis. Hāc ſolōnē magis expmit 3ª pte. q. 63. arti.
2° vbi arguit ſic. (Character a qbuſdā diffiniṫ ſic. Cha
racter eſt ſignū ſanctū cōionis fidei ſancte ordinatiōis
datū a hirrarcha. Signū aūt eſt in gn̄e relōnis non in
gn̄e ptātis. nō ḡ character ē ſpūalis ptās). Ecce argm̄.
Seqṫ rñſio. (Dicēdū inqt ꝙ relatio q̄ importaṫ noīe
ſigni o3 ꝙ ſup aliqḋ fundeṫ relo: at hui' ſigni qḋ ē cha-
racter nō pōt fundari imediate ſup eēntiā aīe: ⁊ iō op3
poni aliqḋ in aīa ſup qḋ fundeṫ talis relo: ⁊ h eſt eſſen
tia characteris. Uñ nō oportebit ꝙ ſit i gn̄e relōnis. vt
qdā poſuerūt.) Hec ille. Itē ibidē in ſolōne 4i ſic diē.

Aliqḋ nomē pt importare reſpectum dupliciter. De eodem. ſ. ad tertium.

Character
tranſſubſtantiatione
quid.

(Character hꝫ rōnē ſigni p cōparationē ad ſacr̄m ſenſibile: ſꝫ ſꝫ ſe ꝯſideratū hꝫ rōnē pncipij p modū iā dcm̄) Hec ille. Jtē arti. p̄. i ſolone zᵃ ſic dicit. (Character aie īpreſſus hꝫ rōnē ſigni inꝗꝫtū p ſenſibile ſacr̄m īprimit̄ p B.n. ſcit̄ aliqs baptiſmali charactere īſignitus ꝙ eſt ablut᷒ aq̄ ſenſibili. Nihilomin᷒ tñ character vel ſigna culū dici pt p quādā ſilitudinē: oē qḋ ꝯfigurat alicui vl̄ diſtiguit ab alio ēt ſi nō ſit ſenſibile: ſic xp̄s dr̄ figura vl̄ character pr̄ne ſubē ſm Aplm̄ Heb. p̄) Hec ille. Ex quib᷒ pꝫ ꝙ ſicut iſta ꝯña nō vꝫ. pn̄ᵐ pōit̄ in diffōne po' actiue: ſꝫ pn̄ᵐ dicit relonem. ḡ potentia actiua eſt relo vel eſt eſſentialr̄ in gn̄e relonis. ita nec arg᷒ arguēns. Pōt ēt breuiter dici ꝙ ō charactere poſſum᷒ loq dupl̄r. Pͥmo mō ꝗ̄ ad rē ⁊ vt ꝗdā res in ſe. zᵒ mō quo ad nomen ⁊ vt character eſt ⁊ noiat̄. p̄ mō eſt abſolutū qd. nec eſt in gn̄e ad aliqd nec in gn̄e ſigni eēntialr̄. zᵒ mō eſt ad aliqd ⁊ relatiuū. Modo dicte diffōnes dant̄ de charactere. zᵒ mō: nō aūt p̄ mō. Sūt. n. diffōnes qd nois: nō āt qd rei. Et hec ſolo in idē redit cū p̄mo. (Ad zᵐ negat̄ minor. qꝛ character nō ſolū ponit̄ vt ſignū imo vt pn̄ᵐ actiuū vel paſſiuū vt ſtatim dictū eſt. Pura autē relo nō eſt pn̄ᵐ actiuū nec paſſiuū: ⁊ iō oꝫ ꝙ eēntia characteris ſit forma abſoluta: quā tñ comitat̄ reſpectus. (Ad 3ᵐ negat̄ añs. veꝝ. n. eſt ꝙ nunꝗ̄ aduēit noua relo aut nou᷒ reſpectus ſine nouitate abſoluti vel circa abſolutū facta ꝗ̄ tñ pōt multipl̄r ꝯtigere: vtputa qꝛ alteꝝ correlatiuoꝝ nouiter acqrit vel dep̄dit aliqd abſolutū ſibi inherēs: puta aut formā ſubalē: aut eē: aut aliquā p̄tē: aut aliquā ꝗ̄litatē: aut quantitatē: aut hꝯ. Alio mō qꝛ nouiter acqrit vel dep̄dit aliqḋ abſolutū extrinſecus adiacēs: puta locū vel habitū vel ꝯſile. Tunc ad p̄mā p̄bationē añtis p̄ncipalis iā negari dr̄ ꝙ lꝫ reſpectus quē vocāt extrīſec᷒ aduenientē cuiuſmodi ē vbi vl̄ qn̄ aut habit᷒: ⁊ ſiles poſſint nouiter aduēire alicui ſine nouitate ſubi aut fūdamēti p̄mi aut termini: tñ ſemp̄ eſt ibi ꝗdā inouatio penes aliqḋ abſolutū inherēs vel extrīſecū: qḋ pꝫ: qꝛ reſpect᷒ vbi nūꝗ̄ cāt̄ de nouo in corp̄e locato: niſi qꝛ acqrit nouū locū extrinſece: nec reſpect᷒ de p̄dicamēto hitus nouiter acqrit̄: niſi qꝛ ſubꝫ illius nouiter acqrit veſtē: aut aliū hitū: vel aliqd ꝯſile: ⁊ idē ē de actiōe paſſiōe: ⁊ alijs. Jn oīb᷒. n. talib᷒ vl̄r veꝝ ē ꝙ ad nouitatē taliū ꝯcurrit aliꝗ̄ nouitas alic᷒ abſoluti qḋ vel nouiter īcipit aut deſinit: vel nouiter applicat̄ alicui cui nō pri᷒ applicabat̄: vl̄ ceſſat applicari ei cui p̄us applicabat̄: faltē termin᷒ abſolut᷒ funda'ᵒ abſoluto: ⁊ eꝯ. Et p̄ hac ſolone facit. ſ. Tho. zᵒ ſen. diſ. i. q. i. arti. 5ᵒ. vbi arguit ſic 5ᵒ loco. (Jmpoīe ē nouā relonē eē iter aliꝗ̄ niſi aliꝗ̄ mutatiōe facta circa alteꝝ eoꝝ. Sicut in eꝗ̄litate. nō. n. aliꝗ̄ fiūt eꝗ̄lia de nouo niſi altero extrēorū augmētato vel diminuto. ſꝫ oīs mot᷒ īportat relonēꝫ mouētis ad motū. ḡ īpoīe ē aliquē motū eē nouū niſi p̄cedat aliꝗ̄ mutatio vel ī mouēte vl̄ in moto. ſic ꝙ vnū approximat̄ ad alteꝝ vel aliqd hꝯ. ḡ an̄ oēm motū eſt mot᷒. ⁊ ſic mot᷒ ē ab eterno ⁊ mobile ⁊ mūd᷒. Et hec ē rō p̄hi. 8ᵒ. phyſi.) Ecce argᵐ. ſeqt̄ rn̄ſio. (Dicēdū igr̄ ꝙ nouitas relonis ꝯtigit ñ ex mutatiōe mouētis: ſꝫ ex mutatiōe mobilis: vt large mutatio ſumat̄ p̄ creatione: ꝗ̄ mutatio p̄p̄e ñ dr̄. Uñ motū celi p̄cedit creatio ei᷒ ad min᷒ nā: creationē āt nō p̄cedit aliꝗ̄ mutatio: cū ſic ex nō eē ſimpl̄r. Si tñ ſupponeret̄ ꝙ celus extitiſſet anꝗ̄ moueret̄: adhuc rō nō p̄cederet. qꝛ itelligēdū eſt ꝙ eſt duplex relo. ꝗdā ē relo abſoluta ſicut in oīb᷒ ꝗ̄ ſunt ad aliqd ſm eſſe. vt p̄nitas ⁊ filiatio. ⁊ talis relo nō efficit̄ noua niſi p acqſitionē illi᷒ in quo relo fundat̄. Uñ ſi acquirat̄ p motū talis relo ſequit̄ motū. Sicut ſilitudo vni᷒ ad alteꝝ ſequit̄ alterationē in ꝗ̄litate ſupra quā fundat̄ relo. Si aūt acquirit̄ p creationem: ſequit̄ creationē. ſicut ſilitudo creature ad deū fundata ſup̄ bonitatē ꝗ̄ p creationē acqrit̄. p quā creatura deo aſſimilat̄ quedā aūt relatiua ſunt ꝗ̄ ſil īportāt relonē ⁊ fundaᵐ relonis. Nouitas aūt taliū relonū exigit acqſitionē illius rei ꝗ̄ ſigniat̄ p nomē: ſicut ipſi᷒ hitus ꝗ ē ſcīa. Et ſimiliter eſt de relone quā īportat nomē mot᷒ ꝗ̄ efficit̄ noua p acqſitionē ipſi᷒ mot᷒ a mouēte īmobili.) Hec ille. Ex quibus pꝫ ꝙ nouitas relonis ſemp̄ reqrit nouitatē circa abſoluta ꝗ̄liſcūqꝫ ſit illa nouitas. Ad zᵃᵐ p̄bōnē dicit̄ iuxta p̄miſſa ꝙ agēs nāle nō pōt nouiter agere in ſuū paſſum niſi ꝯcurrat aliqḋ triū ꝗ̄ enumerat arguēs. Sꝫ totus p̄ceſſus vlterior nihil vꝫ: qꝛ lꝫ noua hitudo agentis ad paſſuꝫ poſſit ꝯtingere ſine nouitate forme abſolute in ipſo agēte vel paſſo: nō tñ ſine nouitate cuiuſlibet abſoluti circa agēs vel paſſum. puta loci vel habit᷒ vel alicuius extrīſeci. Et iō in argᵒ ꝯmittit̄ fallacia ꝯñtis arguēdo negatiue ab īferiori ad ſup̄ius. Ad 3ᵃᵐ p̄bationē ꝗ̄ ſumit̄ ex exp̄imēto dr̄ ꝙ amotio īpedimēti inter agēs ⁊ paſſuꝫ nō pōt fieri ſine aliꝗ̄ inouatione circa abſoluta: ⁊ ꝯſr nec noua habitudo nec actio īter illa. Ad 4ᵃᵐ p̄bōnē ꝗ̄ ſumit̄ ex dictī p̄hi pꝫ p p̄dicta. qꝛ nec nouū vbi nec mot᷒ ad vbi poſſet ꝯtingere niſi mobile ⁊ corp᷒ vbicatū vltra illū reſpectū acqreret extrinſece nouū abſolutū puta locū: ⁊ ſic pꝫ añs p̄ncipale hui᷒ tertij argumenti nulliter fuiſſe p̄batū. ⁊ eius oppoſitū in ſua manere v̄itate. (Ad 4ᵐ negat̄ añs: ⁊ ꝯcedit̄ eius oppoſitū: nulla. n. relo realis potiſſime de gn̄e ad aliqd pōt fundari pn̄r ⁊ p̄ciſe ſupra purā relonē aut purū reſpectū niſi radicalr̄ ⁊ p̄marie fundet̄ ſup̄ aliqḋ abſolutū. iō oīs relo fundata pure ⁊ p̄ciſe in relone ē reſpect᷒ rōnis ⁊ nō reſpect᷒ realis. De hoc ſctūs Tho. de v̄itate q. i. arti. 5ᵒ. ī ſolone iſ᷒. argumēti ſic dicit̄. (Cū oīa alia gn̄a inꝗ̄ꝫtū hmōi ponāt aliqd in reꝝ nā: quātitas. n. eo ipſo ꝙ quātitas aliqd dicit: ſola relo nō hꝫ ex B ꝙ eſt hmōi ꝙ aliqd ponat ī reꝝ nā. qꝛ nō p̄dicat aliqd: ſꝫ ad aliqd. Uñ īueniunt̄ ꝗdā relones ꝗ̄ nihil in reꝝ nā ponūt: ſꝫ ī rōne tm̄: qḋ qdē ꝗ̄drupl̄r ꝯtingit vt ex dictis p̄hi ⁊ Auicēne pōt hr̄i. Uno mō qn̄ aliqd ad ſeipm̄ refert̄. vt cū dr̄ idē eidē idē. Si. n. hec relo aliqd in reꝝ nā poneret additū ei qḋ dr̄ idē: eēt in īfinitū p̄cedere in relonib᷒. qꝛ ipſa relo p quā aliꝗ̄ res diceret̄ eadē eſſet eadē ſibi ipſi p aliquā aliā relonē: ⁊ ſic in infinitū. zᵒ mō qn̄ ipſa relo ad aliqd refert̄. nō. n. pt dici ꝙ p̄nitas referatur ad ſubm̄ ſuū p aliquā relonē mediā. qꝛ illa ēt media relatio īdigeret alia media relone. ⁊ ſic in īfinitū. Uñ illa relo ꝗ̄ ſigniat̄ in cōparatiōe p̄nitatis ad ſubm̄ nō dr̄ in reꝝ nā. ſꝫ in rōne tm̄. 3ᵒ qn̄ vnū relatiuū dep̄ēdet ab altero ⁊ nō ecōuerſo. vñ relo ſcīe ad ſcibile ē aliqd in reꝝ nā: nō aūt relo ſcibilis ad ſcīam: ſꝫ in rōne tm̄. 4ᵒ qn̄ ens cōparat̄ ad nō ens. vt cū dicim᷒ ꝙ nos ſum᷒ p̄ores his ꝗ futuri ſunt poſt nos: alias ſeq̄ret̄ ꝙ poſſent eē īfinite relones in eodē: ſi gn̄atio in īfinitū p̄tēderet̄ in futuꝝ.) Hec ille. Silia ponit p̄ ſen. diſ. 26. q. z. arti. p̄. ⁊ de po᷒ dei. q. 7. arti. xi. Jtē p̄ma p̄te. q. 4z. arti. p̄ in ſolone 4ⁱ ſic dicit̄. (Jdē ad ſeipꝫ nō refert̄ aliꝗ̄ relone reali. neqꝫ iteꝝ vna relo refert̄ ad alterā p aliquā relonē. Cuꝫ enī dicim᷒ ꝙ p̄nitas opponit̄ filiatiōi: oppoſitio nō eſt relo media īter p̄nitatē ⁊ filiationē. qꝛ vtroqꝫ mō relatio multiplicaret̄ in īfinitū.) Hec ille. Tūc ad p̄mā p̄bōnē illius añtis negari dr̄ ꝙ p̄portionalitas ⁊ ꝗ̄cunqꝫ alia hitudo īter duas p̄portiones vel habitudines aut relones non eſt relo: nec reſpect᷒ realis: ſꝫ rōnis tm̄ ⁊ p ꝯñs nō eſt aliqd realr̄ diſtinctū ab extremis. vt pꝫ

Nō aduenit
noua relo ſine
nouitate abſoluti
ſolutiōe ſenſus.

Nulla relatio
realis pōt fundari
ſup̄ alia
relone ꝗ̄ ſe
ſus. Ubi al.
zᵃ 13ᵒ.

ex dictis

ex dictis. Ad 2ᵐ pbõnẽ de reſone ſigni fũdata in characterere ꝛc̃. Dicit̃ iuxta p̃dicta q̃ ſi reſo vl̃ reſpect⁹ iportatus noĩe ſigni fundet̃ i ſola para reſone: ille reſpect⁹ non erit realis: ſʒ tm̃mõ rõnis. tale aũt ens rõnis cũ nihil ſit in reꝝ nã: nõ põt dici imediat⁹ effectus ſacroꝝ noue legis. Dr̃ vlteri⁹ q̃ ſicut p̃mitas nõ p̃t itelligi nec videri ex ſe: ſʒ ex fundamẽto ꝛ termino: ita nec põt ex ſe ducere in cognitionẽ alteri⁹: nec eſſe ſignũ niſi rõne fundamẽti ꝛ termi. Ad aliũ q̃ dr̃ de reſone ↄfigurationis vel obligationis ꝛc̃. dr̃ p̃ q̃ reſo ↄfigurationis opʒ q̃ fundet̃ in aliq̃ forma abſoluta vt dictũ fuit in pbõne p̃me ↄcluſiõis. Uñ ↄfiguratio talis attẽdit̃ in h̃ q̃ character eſt q̃dã p̃ticipatio ſacerdotij xp̃i. vt dicit ſanctus Tho. 3ᵃ p̃te. q. 63. arti. 3. vbi ſic dicit (Character p̃p̃e ẽ ſignaculũ quoddã quo aliq̃d iſignit̃ vt ordinatũ in aliquẽ finẽ. ſicut charactere inſignit̃ denari⁹ ad vſum cõmutatiuũ: ꝛ milites charactere iſigniant̃ q̃ſi ad militiã deputati. Hõ aũt fidelis ad duo deputat̃. Primo q̃dẽ ꝛ p̃n⁹ ad fruitionẽ gl̃e. ꝛ ad h̃ inſigniunt̃ ſignaculo gr̃e ſm̃ illud Ezech. 9. Signa thau ſup frõtes viroꝝ gemẽtiũ ꝛ dolentiũ. Et Apoc. 7. Nolite nocere terre ꝛ mari neq; arborib⁹ quoadus q; ſignem⁹ ſeruos dei nr̃i in frõtib⁹ eoꝝ. 2⁹ deputat̃ q̃ſq; fidelis ad recipiẽdũ vel tradendũ aliis ea q̃ ptinẽt ad cultũ dei. ꝛ ad h̃ p̃p̃ie deputat̃ character ſacr̃alis: totus aũt ritus xp̃iane religiõis deriuat̃ a ſacerdotio xp̃i: ꝛ iõ mãifeſtũ eſt q̃ character ſacr̃alis eſt character xp̃i: cuius ſacerdotio ↄfigurãtur fideles ſm̃ ſacr̃ales characteres: q̃ nihil aliud ſunt q̃ q̃dã p̃ticipatiões ſacerdotij xp̃i ab ipſo deriuate.) Hec ille. Itẽ ibidẽ in ſoĺone ſcdi argumẽti ſic dicit. (Character ſacr̃alis eſt res reſpectu ſacr̃i exterioris: ꝛ ẽ ſacr̃uʒ reſpectu vltimi effect⁹. ꝛ iõ dupl̃r põt aliq̃d characteri attribui. Uno mõ ſub rõne ſacr̃i. ꝛ hoc mõ eſt ſignũ inuiſibilis gr̃e q̃ in ſacr̃o ↄfert̃. Alio mõ ſm̃ rõnẽ characteris. ꝛ h̃ mõ eſt ſignũ ↄfiguratiuum alicui principali apud quẽ reſidet auctas eius ad quẽ aliq̃s deputat̃. ſicut milites q̃ deputant̃ ad pugnã inſigniũt̃ ſigno ducis q̃ quodãmõ ei ↄfigurant̃. Et hoc mõ illi q̃ deputant̃ ad cultũ xp̃ianũ cuius actor eſt xp̃s characterẽ q̃ xp̃o ↄfigurãt̃ accipiũt. vñ p̃p̃ie eſt character xp̃i.) Hec ille.) Dr̃ 2⁹ q̃ q̃d ſit de reſone obligatiõis verũ fundet̃ i aliquo abſoluto p̃riti vel p̃terito puta ↄſenſu voluntatis ad ſeruiẽdũ vel aliq̃d agẽdũ. Et verũ p̃ reſonẽ rõis aliq̃s dici poſſit realr̃ obligat⁹. tñ h̃ nõ eſt ad nr̃ʒ p̃poſitũ q̃ꝛ nõ legi q̃ ſctũs Tho. vlldbi ponat characterẽ eſſe ſignũ tm̃mõ obligatiõis. vel eẽ reſonẽ obligationis aut fundatiuum talis reſonis. Ad aliũ q̃d adducit̃ ibidem de p̃ceſſu in iſinitũ in realibus reſonib⁹ ꝛc̃. Dr̃ q̃ ſimilitudo ibidẽ adducta de ſubo accñtis: ꝛ de fundamẽto reſonis nõ vʒ. Cuius rõ eſt. q̃ꝛ nullũ accñs p̃ ſe aut p̃p̃ie dr̃ eſſe ſubm̃ alterius accñtis: ſed ſoluʒ rõne ſub̃e. cui iheret nãliter loquẽdo. ꝛ iõ q̃ꝛ aliq̃d accñs imediatius inheret ſub̃e q̃ aliud: iõ rõnabile eſt q̃ vnũ accñs poſſit ſubyci ꝛ aliud nõ. Secus eſt de fundamẽto reſonis: q̃ꝛ accñs q̃d ponit̃ fundare reſonẽ nõ fundat eã rõne ſui ſubi. ſed ſm̃ ſe. Et iõ ſi aliq̃ relatio realis fundet aliã reſonẽ realẽ vel de p̃dicamẽto ad aliq̃d. nõ vr̃ alicui reſoni reali repugnare ex nã ſui gñis aut ſp̃ei fũdare aliã reſonẽ: ꝛ hoc euſdẽ gñis. q̃ꝛ forte nõ appet aliq̃bus incõueniẽs: q̃ reſo realis fundet reſpectũ realẽ alterius gñis q̃ ad aliq̃d puta reſpectũ vbi aut qñ. De p̃ borũ. ſ. q̃ño vnũ accñs dr̃ ſubm̃ alterius dicit. ſ. Tho. õ virtutibus. q. i. arti. 3⁹. (Subʒ tripl̃r comparat̃ ad accñs. Uno mõ ſicut p̃bens ei ſuſtentamẽtũ. nã accñs p̃ ſe nõ ſubſiſtit: ſulcit̃ v̄o p̃ ſubm̃. Alio mõ ſicut po⁹ ad actum: nã ſubm̃ accñti ſubycit̃ ſicut q̃dã po⁹ actui: vñ ꝛ accñs forma dr̃. 3⁹ mõ ſicut cã ad effectũ: nã p̃ncipia ſubi ſunt p̃ncipia p̃ ſe accñtis. Quãtũ ḡ ad p̃mũ vnũ accñs ſubiectũ alterius eſſe nõ põt. Nã cũ nullũ accñs p̃ ſe ſubſiſtat nõ põt alteri ſuſtẽtamẽtũ p̃bere. niſi fortaſſe dicatur q̃ inq̃ntũ eſt a ſubo ſuſtentatũ vnũ accñs aliud ſuſtentat. Sed q̃ntũ ad alia duo. vnũ accñs ſe hʒ ad aliũ p̃ modũ ſubi. Nã vnum accñs eſt in po⁹ ad aliud: ſicut diaphanũ ad lucẽ. ꝛ ſup̃ficies ad colorẽ. Unũ ẽt accñs põt eẽ cã alterius vt humor ſaporis. Et p̃ hũc modũ dr̃ vnũ accñs alterius accñtis eẽ ſubm̃: non q̃ vnũ accñs poſſit alteri ſuſtẽtamẽtũ p̃bere: ſed q̃ꝛ ſubʒ eſt receptiuum vnius accñtis mediãte altero.) Hec ille. Ex q̃bus pʒ q̃ nullũ accñs eſt p̃ncipale ſubm̃ alterius: nec ſm̃ ſe ſed rõne ſub̃e. ſecus eſt de fundamento reſonis. q̃ꝛ ad hoc nihil facit ſubm̃. Qꝫ aũt reſo poſſit fundare reſpectũ alterius gñis: legit̃ in quodã tractatu de reſonibus q̃ attribuit̃ ſancto Tho. vbi ſic h̃etur. Iſta q̃ttuor p̃dicamẽta. ſ. qñ vbi poſitio ꝛ hitus reſones q̃dã ſũt: ſed alterius modi q̃ ea q̃ ſunt in p̃dicamento reſonis. p̃p̃ q̃d diuerſa gñia ↄſtituũt ab inuicẽ ꝛ a relatiuis: ꝛ nõ ſunt in p̃dicamẽto reſonis. Qꝫ aũt reſones ſint: nõ aliter oſtẽdo q̃ p̃ eoꝝ diffõnes. q̃ vltro ſe offerũt. Qꝫ aũt ſit alterius modi q̃ ea q̃ ſunt in p̃dicamento reſonis pʒ: q̃ꝛ genus reſpectiuoꝝ ꝛ alioꝝ q̃nq; generũ cadant in ſp̃ualibus citra deũ ꝛ in corp̃alibus in nãlibus: ꝛ q̃ circa nãm ſunt. Dico citra deũ: q̃ꝛ ꝛ ſi reſones in deo cadãt: non tñ accñs. Sʒ alia q̃ttuor gñia in ſolis nãlibus ꝛ corp̃alib⁹ accidũt. q̃ꝛ cãnt̃ ex adiacẽtia t̃pis ꝛ loci: aut alicuius localr̃ ↄtinẽtis. locus aũt ꝛ t̃ps nõ ſunt niſi in nãlib⁹ ꝛ corporalibus. Itẽ genus relatiuoꝝ ↄtinet relatiua fundata ſup̃ res q̃nq; generꝝ abſolutas ſuo modo imediate. Alia v̄o q̃ttuor gñia ſunt reſones ꝛ ſũt fundata ſup̃ relatiões: ꝛ iõ quodãmõ min⁹ ſunt q̃ relatiua: q̃ꝛ magis remota ſunt ab eẽ abſoluto. Cũ ḡ corp̃alia ſint in t̃pe: ꝛ in eo q̃d localr̃ ↄtinet ſenſibili circũſcriptiõe: vtrobiq; eẽ in reſpect⁹ q̃dã eſt: ꝛ reſo p̃ quã hoc ↄtinet illud q̃d ↄtinet̃. Sup̃ hanc aũt reſonẽ p̃ adiacentiã t̃pis ad t̃palia relinquit̃ qñ in re t̃pali corp̃ali. vñ mihi vr̃ q̃ qñ ſup̃ hmõi reſonẽ fundat̃. Et hoc teſtat̃ ſua diffõ q̃ eſt q̃ qñ eſt q̃d ex adiacẽtia t̃pis relinquit̃. Hec. n. adiacẽtia t̃pis nõ eſt niſi aliq̃d t̃pale: q̃d in t̃pe eſt. Sup̃ illã autẽ reſonẽ ↄtinẽtie p̃ adiacentiã loci ad corp̃alia cãnt̃ cetera gñia: ꝛ h̃ penes ↄtinere ꝛ ↄtineri. Penes. n. adiacẽtiã loci ad corp⁹ totale ſm̃ q̃ ille ↄtinet ꝛ illud ↄtinet̃ cãtur in corp̃e ↄtento vbi. Uñ vbi radicat̃ ſup̃ ↄtinẽtiaʒ paſſiuã teſtãte ſua diffõne q̃ eſt q̃ vbi eſt circũſcriptio corp̃is ex loci circũſcriptiõe p̃cedens. Penes adiacentiam aũt loci ad corp̃is p̃tes ꝛ p̃tiũ ad inuicẽ ordinatiõẽ ꝛ reſpectu loci cãtur poſitio ſm̃ ſuã diffõnẽ: que eſt q̃ poſitio ẽ q̃dã ſitus p̃tiũ ꝛc̃. vñ poſitio radicat̃ ſup̃ cõtinentiã paſſiuã p̃tium. Penes aũt adiacẽtiã corporis ad illud q̃d ↄtinet ipm̃ vel ecõuerſo ſm̃ q̃ ↄtentuʒ dr̃ hẽre: ꝛ ↄtinens hẽri. derelinquit̃ habitus in cõtinente. vñ ſm̃ cõmẽtatorẽ ſup̃. 5⁹. meta. Ubi ꝛ hitus ſic differunt q̃ reſpect⁹ ille quo ↄtinẽs dr̃ hr̃e ↄtentũ: facit vbi p̃ut cyphus dr̃ hr̃e aquã: ꝛ ciuitas hoĩes: ꝛ oĩno loc⁹ locatũ. Cõuerſus aũt reſpectus. ſ. p̃ut ↄtentũ dr̃ hẽre continẽs facit p̃dicamẽtũ hitus: vt aĩal hʒ cutẽ: ꝛ hõ veſtẽ. Uñ habitus fundat̃ ſup̃ reſoneʒ ↄtinentie actiue. vbi ſup̃ reſonẽ ↄtinẽtie paſſiue.) Hec ille ex q̃bus pʒ q̃ relatio põt fundare reſpectũ realẽ q̃ nõ eſt de p̃dicamento ad aliq̃d: ſʒ n ĩſa reſo p̃t p̃ ſe fũdat̃ reſonẽ õ p̃dicamẽto ad aliq̃d realẽ. cũ ḡ reſones iportate noĩe characteris vel ſigni ſint de p̃dicamẽto ad aliq̃d: cõſtat q̃ non

Cõfiguratio quã iportat character: p̃ nos q̃d attendatur.

Dupl̃r p̃t aliq̃d characteri attribui.

An duo vnũ accidens poſſit eẽ ſubiectum alterius.

Una reſo põt fundare aliã reſonẽ realẽ alterius gñis

pñt fundari de ꝑ ſe in ſola ⁊ pura relone. Uñ breuiter ſſiſtudo argũetis magis eſt ad oppoſitũ q̃ȝ ad ꝓpoſitũ. qꝛ ſicut nullũ accñs ſm ſe ẽ ꝑncipale ſubm alterius accidẽtis. ſic ſi ſſiſtudo valeat: nulla relatio põt eẽ fundamentũ ꝑncipale alterius relonis realis. Uerũtñ verũ illa q̃ ſunt vltimo allegata de illo tractatu ſint de mente ſancti Tbo. nõ eſt multũ curandũ: nec illis innitendũ. qꝛ priora ſufficiũt ꝓ rñſione ad dicta Scoti. ſ. ꝙ reſpectus characteris reqrit ꝓ fundamẽto aliqd abſolutum cũ ſit de gñe ad aliquid. ¶ Ad 5ᵐ ꝑncipale negatˀ añs. Nã non baptizatus nullũ ſacrm nec effectũ ſacri recipere põt a ſacro: lȝ forte aliunde recipet effectum ſacri ſine ſacro a deo. De hoc. ſ. Tbo. 3ᵃ pte. q. 72. arti. 6. ſic dicit. (Character ꝯfirmatiõis ex neceſſitate ſuppõit characterẽ baptiſmalẽ. ita ẽt ꝙ ſi aliquis nõ baptizatˀ ꝯfirmaretˀ: nihil reciperet: ſȝ oporteret ipm iterato cõfirmari poſt baptiſmũ. Cuius rõ eſt qꝛ ſic ſe hȝ confirmatio ad baptiſmũ ſicut augmentũ ad gñationẽ. Manifeſtũ eſt aũt ꝙ nullus põt ꝓmoueri in etatẽ ꝑfectã niſi ꝑ fuerit natus. Et ſſiliter niſi aliqs ꝑ fuerit baptizatus: nõ põt ſacrm ꝯfirmationis accipe.) Hec ille. Itẽ ibidẽ arguit ſic ꝑmo loco. (Sacrꝫ ꝯfirmatõis ordinatˀ ad ꝯfitendũ publice fidẽ xpi: ſed multi ẽt ante baptiſmũ fidẽ xpi publice ꝯfeſſi ſunt ſanguinẽ fundẽtes ꝓ fide. ḡ character ꝯfirmationis nõ ꝑſupponit characterẽ baptiſmalẽ.) Ecce argumẽtũ. Seqˀ rñſio. (Dicẽdũ inquit ꝙ virtus diuina nõ eſt alligata ſacris. Uñ põt cõferre homini ſpũale robur ad ꝯfitendum publice fidẽ xpi abſqȝ ſacro ꝯfirmatiõis: ſicut ẽt põt cõſequi remiſſionẽ pctõꝝ ſine baptiſmo. tñ ſicut nullus cõſequitˀ effectũ baptiſmi ſine voto baptiſmi: ita nullus conſequitur effectũ ꝯfirmatiõis ſine voto ipſiˀ: ꝙ põt hẽri etiaȝ añ ſuſceptionẽ baptiſmi.) Hec ille. Itẽ in ſolone tertij ſic diˀ. (Audiẽtes ꝑdicationẽ Petri acceperũt effectuȝ ꝯfirmatõis miraculoſe: nõ tñ ſacrm ꝯfirmatõis. Dcm̃ eſt aũt ꝙ effectˀ ꝯfirmationis ꝑt alicui ꝯferri añ bapᵐ: nõ aũt ſacrm ꝯfirmatiõis. Sicut. n. effectˀ ꝯfirmatiõis q̃ eſt robur ſpũale ꝑſupponit effectũ baptiſmi q̄ eſt iuſtificatio: ita ſacrm ꝯfirmatiõis ꝑſupponit ſacrm baptiſmi.) Hec ille. Silr dicit 4°. ſen. diſ. 7. q. 2. arti. ꝑ. q. 3ᵃ vbi ſic dicit. (Nihil põt ꝑcipere actionẽ aut ꝓprietatẽ alicuius nãe niſi prius hẽat ſubſiſtẽtiã in illa nã: vñ cũ ꝑ baptiſmũ qui eſt ſpũalis gñatio hõ acquirat ſubſiſtentiã in vita ſpũali xpiane religionis nõ põt nõ baptizatus aliqd eoꝝ q̃ ad hãc ſpũalem vitã ꝑtinẽt ꝑcipere: ⁊ iõ non põt accipe characterẽ cõfirmationis. Et hanc cãm aſſignat Dionyſius 2° ca° eccliaſtice hierarchie.) Hec ille. Itẽ ibidẽ adducit dictũ Dionyſij vbi ſupra dicẽtis. (Nihil diuinitus traditoꝝ opari põt q̄ non eſt regeneratus ꝑ baptiſmũ.) Diˀ 2° ꝙ nõ baptizatˀ põt qdẽ baptizare: ſȝ nõ ex officio. De hoc Petrus ꝺ palude 2ᵃ qõne huius diſtinctiõis ſic dicit. Nõ eſt aliqs character q̄ ſit poᵃ baptizãdi abſolute nec actiue nec paſſiue: licet aliqs ſit poᵃ baptizãdi ex officio: nõ tñ paſſiue: ſȝ eo ipſo ꝙ aliqs eſt volũtarius vere vel interpretatiue põt baptizare ⁊ baptizari eo ꝙ character nõ eſt ꝑnᵐ oĩs actiõis hierarchice ſimplr exercẽde: ſȝ alicuius ſimplr ⁊ alicuius ex offõ. Uñ character ſacerdotalis ⁊ eꝑalis eſt ꝑnᵐ ſimplr ꝯficiendi ⁊ ordinãdi: ⁊ character baptiſmalis ẽ ſimplr ꝑnᵐ alia ſacra ſuſcipiẽdi. Uñ q̄ caret iſtis characteribus nihil hoꝝ facere aut recipere põt. qꝛ caret ꝑnᵒ opatiuo. Sed character alioꝝ ordinũ eſt ꝑnᵐ operãdi ex officio: ⁊ character confirmationis confitendi ex officio: ⁊ character ſacerdotalis baptizãdi ex officio. Nullus autem character eſt ꝑnᵐ baptizãdi actiue vel paſſiue ſimplr loquẽdo: ⁊ iõ hos actus põt quidẽ hõ exercere ſine oĩ charactere: ſed nõ ex officio. Hec petrˀ. Et ꝯformatˀ a ſcõ Tbo. 3ᵃ pte vbi ſupra. Dicit eniȝ arti. 5°. in ſolone 2ⁱ. (Oĩa ſacra ſunt q̃dã fidei pteſtatiões. ſicut ḡ baptizatus accipit ptãtem ſpũalem ad ꝓteſtandũ fidẽ per ſuſceptionẽ alioꝝ ſacroꝝ. ita ꝯfirmatus accipit ptãtem publice fidem xpi vbis ꝓfiteri quaſi ex officio.) Hec ille. Itẽ 7° diſ. 4ⁱ. q. 2. arti. i. q. 3ᵃ in ſolutiõe ꝑmi ſic dicit. (Ad ea q̃ ſunt neceſſitatis hõ admittitˀ ẽt ſi illud nõ cõpetat ſibi ex officio. ſicut pȝ ꝙ ẽt non hñs ordinẽ in caſu neceſſitatis baptizare põt licite: q̃uis hoc non cõpetat ſibi ex officio. Similiter qꝛ ꝯfiteri nomẽ xpi vbi confeſſio exquiritˀ eſt neceſſitatis. ideo ẽt nõ baptizatis hoc cõpetit: q̃uis hoc non hẽant ex officio characteris.) Hec ille. Ex q̄bus oĩbus pȝ ꝙ arguens falſe putat ꝙ ꝯfirmans nihil cauſet in aĩa cõfirmati. ſed ſolum corpus eius exterius vngat: vel ꝙ ſacrm baptiſmi ꝯſiſtat in ſola ablutione exteriori: et ſacrm cõfirmationis in ſola vnctione non ponẽdo aliquid interius qõ ſit res ⁊ ſacrm puta character ⁊ ornatus. Itẽȝ falſum ẽ ꝙ quicqd põt actiue baptizatus poſſit nõ baptizatus: qꝛ nullus nõ baptizatus põt cõficere: aut confirmare: aut ordines cõferre: qꝛ ptãs eꝑalis ⁊ character ſacerdotalis neceſſario ꝑſupponunt characterez baptiſmi. Ad illud vero qõ adducit de ptãte miniſteriali diˀ ꝙ ptãs miniſterialis miſtri diſpẽſãdis ſacra ñ ꝑt eẽ pura relo realis vl rõnis. tũ qꝛ nlla relo ꝑt eẽ ꝑnᵐ actiõis. tũ qꝛ relo realis reqrit reale fundaᵐ. tũ qꝛ nõ adducit nouiter niſi ſcã inonatõe circa abſoluta. tũ qꝛ tal reſpectiua poᵃ nõ põt imediate fundari in eẽntia aĩe. vt ſupiˀ oſtẽſum ẽ. Relo n. ſupnãlis vel gratuita reqrit fundaᵐ ſupnãle vel gratuitũ abſolutũ: ⁊ nõ pura nãlia. Cũ aũt dicit arguẽs ꝙ ſm nos ptãs eꝑalis nõ eſt forma abſoluta: ⁊ ꝙ eꝑatus nõ eſt ordo vltra ſacerdotiũ ⁊c̃. Dico ꝙ neutrũ dicit. ſ. Tbo. qõ pȝ. nã 4°. ſen. diſ. 24. q. 3ᵃ arti. 2. q. 2. determinat ꝙ eꝑatus ẽ ordo: ⁊ alius a ſimplici ſacerdotio lȝ nõ ſit aliud ſacrm ab illo. Unde ibidẽ ſic dicit. (Ordo ꝑt dici dupl'r. Uno mõ ſm ꝙ eſt ſacrm. ⁊ ſic oĩs ordo ordinatˀ ad eucbariſtie ſacrm. Unde cũ eꝑs non hẽat ptãtẽ ſupiorẽ ſacerdote: q̃tũ ad hoc eꝑatus non erit ordo. Alio mõ põt ꝯſiderari ordo ſm ꝙ eſt quoddã officiuȝ reſpectu quarũcunqȝ actionũ ſacraꝝ: ⁊ ſic cũ eꝑs habeat ptãtem in actionibus hierarchicis reſpectu corporis miſtici ſupra ſacerdotẽ eꝑatus eſt ordo.) Hec ille. Itẽȝ ibidẽ in ſolone ſcdi ſic dicit. (Ordo put eſt ſacrm iꝑimens characterẽ ordinatˀ ſpãliter ad ſacrꝫ eucbariſtie in quo ipſe xꝑs cõtinetˀ: qꝛ ꝑ characterẽ ipſi xꝑo configuramur. Et iõ lȝ detˀ aliqua ptãs ſpũalis eꝑo in ſua ꝓmotione reſpectu aliquoꝝ ſacroꝝ. nõ tñ illa ptãs hȝ rõnem characteris: ⁊ ꝓpter hoc eꝑatus nõ eſt ordo ſm ꝙ ordo eſt quoddã ſacrm.) Hec ille. Itẽ ibidem in ſolutiõe tertij ſic dicit. (Ptãs eꝑalis nõ ẽ tm̃ iuriſdictionis: ſed ẽt ordinis vt ordo cõiter accipitˀ.) Hec ille. Ex q̄bus appet ꝙ lȝ ordo eꝑalis non iꝑimat characterẽ: tñ imprimit ſpũalem ptãtẽ que eſt ꝑncipiũ aliquaruȝ actionũ hierarchicarũ: ⁊ ꝯñter ſm mentẽ ſancti Tbo. illa ptãs non eſt relo rõnis nec realis: ſed forma abſoluta. Ulterius cũ dicit arguens ꝙ habenti talẽ relationẽ rõnis deˀ aſſiſtit ⁊c̃. Diˀ ꝙ deˀ aſſiſtit eꝑo in actu ꝯfirmãdi ⁊ ordinãdi. nõ qdẽ tãq̃ȝ nihil agẽti vel cãe ſine q̃ nõ. Imo ſicut agẽs principale agenti inſtrũali. ⁊ iõ opȝ ꝙ poᵃ eꝑi ſit forma abſoluta. Qđ aũt dicit arguẽs de ptãte iuriſdictionis: nõ vȝ: qꝛ non eſt ſimile de ptãte iudiciaria: ⁊ de ptãte eꝑalis ordinis. vt poſtea videbitˀ. Qđ vlterius diˀ de filiatiõe reali. ꝙ põt dici potentie nõ vȝ. qꝛ

Suſceptõ ſacroꝝ ſaltẽ in voto neceſſaria eſt ad ſuſcipiendũ effectus eoꝝ.

Ptãs miniſtro ad eccle non eſt pura relatio.

Abſoluiſter ſacramentoꝛuꝫ inſtrumentalr agit in aia recipiētis ſacramentum.

filiatio non eſt principiū realis actionis ſicut character
ſacralis: ⁊ ptās ordinis epalis. vñ oia iſta fundantur in
falſo. ſ. ꝙ miniſter ſacrorum nihil agat in aia recipientis
ſacramentuꝫ: ſed ſolus deus. Ulterius falſum eſt ꝙ po-
teſtas ordinati ⁊ ꝯfirmati nō ſit ad aliqd ſpūale agēdū:
ſꝫ ad ſolas actiones ſenſibiles exterioꝛes. Ulterius fal-
ſum eſt ꝙ aia baptiçati nihil poſſit abſolute recipe qḋ
nō poſſit recipere aia nō baptizati. vñ cōtra totā decla-
ratiōnē huius quinti argͥ facit dñs Petrus de palude 2ᵒ
q. huius pſentis diſtinctionis. vbi ſic dicit. Character eſt
poᵃ ⁊ res abſoluta. Qḋ probaꝝ: qꝛ illud per qḋ pōt aliqs
in effectū realē actiue vel paſſiue per indifferētiā ad bñ
⁊ male eſt res vera ⁊ abſoluta ⁊ poᵃ ꝓprie dicta: qꝛ poᵃ
actiua eſt pzinᵐ tranſmutandi aliud inq̄tū aliud. ⁊ poᵃ
paſſiua eſt pzinᵐ tranſmutandi ab altero inquātū alte-
rū: ⁊ iſtud nō eſt ens rōnis nec relatio ſꝫ abſolutū: ſꝫ cha
racter eſt hꝰ. ergo ⁊c. aᵃ probata ē. bᵃ poſtea probabiꝝ.
Sꝫ prius remouebunꝝ tres inſtātie ꝯtra maioꝛē ⁊ ꝯnē.
Prima eſt: qꝛ ſi dicaꝝ ꝙ cū in matrimonio non ſit aliq̄
res: que dicaꝝ vinculū: qꝛ ſctūs Tho. dicit ꝙ eētialr re-
latio tali rōne effectus aliorū ſacroꝝ. ſ. ornatus. chara
cter ⁊ hꝰ eſt aliq̄ relatio ⁊ nō aliq̄ res abſoluta. Dōm ꝙ
matrimoniū prout eſt qd humanū eſt pura relatio rō-
nis: ſꝫ put eſt quid diuinuꝫ ex eo cauſaꝝ aliqḋ reale qḋ
eſt ens abſolutū. qḋ tñ cōcomitaꝝ relatio: ſꝫ forte eſt in
virtute organica. vñ in morte tollitur: aliter maneret i-
delebilr vt character. Sꝫ de hoc plenius dicet diſ. 26.
2ᵃ inſtātia eſt: qꝛ vꝫ ꝙ poſſe ⁊ nō poſſe ſacrā dare vel ſu
ſcipere nō arguit diuerſitatē realeꝫ in pnᵒ. qꝛ ꝑ cognatio
nē ſpūaleꝫ: ⁊ publice honeſtatis iuſtitiā q̄ ſūt de iure po-
ſitiuo humano dirimiꝝ matrimoniū: ita ꝙ non pōt hꝰ
ſacrm matrimonij ſuſcipere qui hꝫ illud īpedimentuꝫ.
Qui vō non hꝫ pōt illud ſuſcipe ⁊ q̄ſi dare: qꝛ eſſentiaꝫ
matrimonij ſibi mutuo dant ꝯhētes. Non. n. eā a ſacer-
dote ſuſcipiunt: ſꝫ forte hoc eſt: qꝛ illud diuinū reale qḋ
ibi eſt pſupponit priuatiōeꝫ huius īpedimenti: inq̄tū
matrimoniū eſt qdaꝫ ꝯtctus qui ſubeſt ordinationi pnᵐ
⁊ platoꝝ: nō ꝙ ens reale fundeꝝ in fundamēto rōnis: ſꝫ
in ipſo poᵃ vel eſſentia nāli ſꝫ in via gñationis ex diuina
inſtōe vel ordinatiōe aliud pſupponet: qḋ non eſt niſi
ens rōnis vel eiꝰ priuatio. 3ᵃ inſtātia eſt: qꝛ ſi dicaꝝ ſicut
ſacerdos pōt ligare ⁊ abſoluere ⁊ cōficere: ⁊ epūs ordina-
re qḋ non pōt nō epūs: ⁊ nō ſacerdos: ita index pōt ligare
⁊ abſoluere in foro exteriori qḋ non pōt nō index: qꝛ a
non ſuo iudice lata ſnīa non tꝫ: nec tñ ptās iudiciaria ꝑ
pter hoc ponit aliqd reale in iudice: nec hēre claues iu-
riſdictionis eſt niſi purus reſpectus rōnis: ergo a ſili nec
hēre claues ordinis ⁊ hꝰ ponunt aliquid reale in hoīe.
Hoc non vꝫ: qꝛ ille claues non hñt realē effectū iterius
ſicut iſte hñt: ⁊ ꝑpea pōt illas pro libito voluntatis au-
ferre nō iſtas: qꝛ pōt facere de iudice non iudicē: nō aūt
de ſacerdote nō ſacerdotē: ⁊ ꝑpter hoc videꝝ aliqd diui
num indelebile in iſto: qḋ non in illo. Tunc probaꝝ bᵃ
pncipalis: qꝛ ſacerdos pōt cōficere ⁊ abſoluere qḋ prius
nō poterat: ⁊ epūs ꝯfirmare ⁊ ordinare qḋ prius nō pote
rat. ergo ſequiꝝ ꝯclō ꝙ nihil pōt qḋ prius non poterat
niſi hēat aliqḋ eſſe reale qḋ prius non hēbat. vñ inſtrm
pōt hoc qḋ prius non poterat: qꝛ realiter moueꝝ cū pꝰ
non moueret: ⁊ calor aīe participat eſſe aīe qḋ prius nō
hēbat: ⁊ ſic agit qḋ prius non poterat. vñ nō dicimus ꝙ
ſacerdos nō poſſit celebrare in calice nō conſecrato: ⁊ in
altari ⁊ veſtibus non ꝯſecratis: ſꝫ ſolum ꝙ non dꝫ: qꝛ. ſ.
pōt. Sꝫ de illo q characterē ſacerdotalē nō hꝫ non ſolū
dicimus ꝙ non dꝫ: ſed cū hoc ꝙ non pōt cōſecrare: qui
tñ poſtq̄ hꝫ characterē pōt qḋ non poterat prius. Siſr

epūs poſt ꝯſecrationē pōt ⁊ dꝫ cōferre ordines: qḋ prius
nō poterat. Si aūt ſola relatio rōnis fieret ſicut per ꝯſe-
crationē reꝝ inanimataꝝ: tunc ideꝫ eſſet ſicut de illis.
Preterea ſi directe ⁊ pfecte non pōt in effectū realeꝫ: in
quē prius nō poterat ſicut dicunt quidā: tunc mentiꝝ ſa-
cerdos dicēs. ego abſoluo te vel baptizo te: ſꝫ dꝫ dicere:
ego aſpergo te corpoꝛalr: ⁊ xp̄s baptizat te ſpūaliter. Si
ergo vere abſoluit ⁊ vere ordinat ⁊ vere ꝯfirmat ⁊ non
aliꝰ. q̄ vere hꝫ ptātē hoc faciēdi: qꝛ cuiꝰ ē actus eiꝰ eſt poᵃ
ergo idē qḋ pꝰ. Preterea ſicut differūt re abſoluta: po-
tēs baptizare ⁊ nō potēs baptizare ꝑ ſe: ſicut hō ⁊ nō hō
ita differūt re abſoluta potēs abſoluere ⁊ nō potens: po
tēs ordinare ⁊ nō potēs. i. ſacerdos ⁊ nō ſacerdos: epūs ⁊
non epūs. Itē ſi nō eſt plus in marito q̄ in ſponſo: q̄re nō
pōt papa diſpenſare in matrimonio ſicut in ſpōſalibus.
Et ſicut papa pōt facere ꝙ calix nō ſit ſacer poſt ꝯſecra
tionē: qꝛ oē qḋ eſt ꝑ ſolā ordinationē eccl'ie pōt amoue-
re: q̄re non pōt ſiſr facere ꝙ ſacerdos ſit non ſacerdos
nō apparet. Itē q̄re ſacrm eucharis̄tie hꝫ realē effectuꝫ:
qꝛ realr deſinit ibi eſſe ſubā panis ⁊ vini: ⁊ realiter tran-
ſubſtantiaꝝ pter effectū gratie: que eſt in vſu nō in eēn-
tia ſacrī: ſed alia ſacrā non hñt aliquē realē effectū pter
grām: nō apparet. Nec vꝫ qḋ alij dicunt ꝙ nec in ſacrā
nec in miniſtro eſt virtus ſubiectiue: ⁊ ſic non eſt pzinᵐ.
effectus realis: qꝛ ex quo actio ⁊ effectꝰ vtriqꝫ attribuiꝝ
effectiue: qꝛ ſacrꝫ dꝛ purgare illuſtrare pficere: qꝛ ſacrꝫ
dicaꝝ a ſacrādo actiue: ⁊ miniſter dicitꝝ ſoluere ⁊ ligare:
⁊ ſibi dicunꝝ dari claues regni celoꝝ: ⁊ nō ſolui nec liga
ri niſi put ipe ſoluerit ⁊ ligauerit. ergo i ſacro ⁊ miniſtro
eſt ptās actiua: cum ſit ibi actio: alias nullus a deo in ce
lis nec ſoluiꝝ nec ligaꝝ. Ueꝝ eſt tñ ꝙ ſunt aliq̄ ſacrā: in
q̄bus nulla virtus ſpūalis eſt in miniſtris: ſꝫ tota in ſa-
cramēto: ⁊ ſacrm eſt totū ſanctificaᵐ pter deū: miniſter
aūt nō eſt niſi ſicut cā ſine qua nō: ſine applicāe: ꝑꝑ qḋ
in ipſo nō requiriꝝ aliqd ſupra nāꝫ. Et hoc eſt in baptiſ-
mo ex parte miniſtrātis: ⁊ etiaꝫ in ſacro matrimonij ex
parte vtriuſqꝫ: qꝛ vterqꝫ eſt dans ⁊ recipiēs. Nec reqriꝝ
diſpō. ſacramentalis ad recipiendū hoc ſacramentū: cū
apud non baptizatos ſit verū matrimoniū: niſi aliqs di-
ceret ꝓbabiliter ꝙ añ baptiſmū eſt verū matrimoniū:
ſꝫ illud nō eſt ſacrm: qꝛ baptiſmus eſt ianua oīuꝫ ſacro-
rū noue legis: ſed ſolū eſt tale ſacrm quale erat tempo-
re legis nature vel legis ſcripte. In oībus āt alijs ſacra-
mentis ex parte ſuſcipientis poteſtas paſſiua ſupnālis
requiriꝝ: que character baptiſmalis dicaꝝ: alias ſi ſola re
latio rōnis per ea dareꝝ nō video q̄re ante baptiſmum
talia nō poſſint recipi. In alijs aūt quinqꝫ ſacris ex par-
te conferentis vel facientis id ad qḋ ſequiꝝ eſſentia ſa-
cramenti requiriꝝ in miniſtro poteſtas alia ab illa: que
eſt in verbis ⁊ mā: ⁊ in ipſo eſt principalioꝛ virtus q̄ in
eſſentia ſacri. Alias ſicut nō ſacerdos ⁊ non baptizatus
pōt baptiçare ⁊ matrimoniū dare vel ſuſcipere: ſic non
epūs pōt ordinare ⁊ confirmare: ⁊ nō ſacerdos conficere
inungere ⁊ abſoluere: dū tñ diceret verba: ⁊ hēret mām
ſi in miniſtro nō plus reqriꝝ hic q̄ ibi: qḋ nullus catho-
licus diceret. imo erroꝛ eſſet ꝙ nō ſacerdos factus poſ-
ſit ꝯficere ſicut ſacerdos. Item in charactere baptiſma-
li eſt potētia tranſmutādi ab alio. i. recipiendi ſacramē-
ta: q̄bus realiter tranſmutatur per diſpoſitionē realeꝫ:
qꝛ ſm curſum nature deus non dat grām niſi ſoli pꝑa-
rato ⁊ diſpoſito nec tali negat. vñ cū ſm cōem curſum
deus det grām puulo poſt baptiſmū ⁊ nō añ: ⁊ in puulo
nō eſt alia pparatio q̄ pꝰ pūnēs ad actū ſcōꝫ. ergo eſt
ibi aliq̄ pparatio q̄ prius ꝑtinens ad actū primū. Sed
veꝝ eſt ꝙ iſta rō ꝯcluderet ꝙ i circūciſiōe fuiſſet cha-

racter vel ornatus: de quo dictū eſt prima diſtinctione.
Item in adulto ſemꝑ eſt aliqua diſpoſitio ꝑ ſe requiſita
ad hoc ꝙ grām recipiat: ſʒ in ſuſcipiente actu baptiſmū
nō requirit̄ per ſe deuotio: ſʒ ſolū per accidēs: ergo alia
eſt ibi diſpō: ſed hꝫ non eſt illud qḋ exterius ꝑ. vit̄. ergo
aliqḋ interius fit qḋ eſt imediata diſpō ad illā. Itē ꝑ
ſacra que iprimunt characterē hō recedēte fictione ꝯſe
quit̄ grām quā a pn° ꝯſecutus fuiſſet: ergo vr̄ ꝙ quedā
diſpoſitio ad grām īpreſſa fuit per modū habitus ma-
nētis ⁊ non trāſeuntis. Nec vʒ ſi dicat̄ ꝙ ꝑ characterē
hō non pōt in aliquē effectū in quē prius nō poſſet niſi
ſicut per cām ſine qua nō: qꝛ cauſe que pure eſt ſine qua
nō nunꝗ̄ attribuit̄ effectus. verbi grā: nunꝗ̄ dr̄ ꝙ mer
lus det prandiū: ſʒ ille a quo eſt merlus. Nec dicim⁹ ꝙ
ſacra veteris legis darent grām: ⁊ tn̄ erant cā ſine qua
nō ita hn̄ ſicut ſacra noue legis. Et plus illa que tūc erāt
neceſſitatis: q̄ illa que nūc ſūt voluntatis: ſʒ ſecū per ſe
regrerēt opus operās. Ex quo apparet ꝙ claues iuriſdi-
tionis nō ſūt res vera ſicut claues ordinis: quia ad illos
nō ſequit̄ niſi effectus rōnis: ſicut eē excōicatū vel eſſe
abſolutū a vinculo exteriori: ⁊ ꝙ nō eſt particeps ſuffra
gioꝝ eccl̄ie: hoc nō eſt ex virtute excōicatōis: ſʒ ex diua
pactione: qꝛ humana ordinatio nil reale cauſat: ſʒ ſecus
eſt de clauibus ordinis in qbus diua ordinatio operat̄.
Sʒ ꝯtra hoc argr̄ ſic. Illud nō pōt in operatōez in q̄
nō eſt prin^m operatōis: aliogn ageret qḋ non poſſet: ſed
aliqs in quo nō eſt character pōt in operatōez diuinā:
vt nūc loqmur. Judeus enim vel gentilis in quo nullus
ē character pōt baptiçare: qḋ ē opus diuinū. ergo chara-
cter īpreſſus ex ſacro non eſt pn^m taliū operationū. Dōʒ
ꝙ non eſt aliqs character ꝙ ſit po^a baptizandi abſolute
nec actiue nec paſſiue ⁊c̄. vt ſupra recitatuʒ eſt. Hec oīa
dicta Pe. hn̄ ſunt ꝯſona ſcō Tho. ⁊ veritati. Et hec ſuf-
ficiunt ad obiecta Scoti ꝯ primā ꝯnē. Pʒ enim ꝙ ſola
relatio rōnis ſine nouo fundamēto abſoluto nō ſufficit
ad ſaluandū actiuitatē quā ſci: ⁊ determinatio eccl̄ie at-
tribuunt ſacris ⁊ eoꝝ miniſtris: et ꝑ ꝯn̄s character non
pōt poni ſola relatio: ſʒ opʒ ꝙ ſit forma abſoluta. Sed
dubiū eſt in dictis Pe. vr̄ enim ꝯdicere ſibiipſi. Nā ex
vna parte dicit ꝙ miniſter baptiſmi nullā hʒ virtutem
ſupernālem ad aliquē effectū cauſandū in aīa: ſed ſolū
ē cā ſine qua nō. Ex alia vō parte dicit ꝙ ſi ſacerdos non
pōt directe ⁊ ꝑfecte in realē effectū in quē prius nō po-
terat tunc mentit̄ dicēs: ego te baptizo: ſʒ dʒ dicere ego
te aſpergo: ⁊ xp̄s te baptiçat interius: ⁊ ſic vr̄ aſſerere ꝙ
miniſter baptiſmi aliqd operat̄ interius: ⁊ ꝯſr ꝙ in ipſo
ſit ponēda virtus ſpūalis: ⁊ nō ſolū in ſacerdote: imo in
q̄cunqʒ miniſtrante baptiſmū: alias qlibet talis mētire
tur dicēdo: ego te baptizo. Dr̄ ꝙ ſm veritatē illud arg^m
Pe. hn̄ ꝯcludit de miniſtro eucbariſtie ⁊ pnīe: qꝛ mini-
ſtris eucbariſtie dixit xp̄s: hec quotiēſcūqʒ feceritis ⁊c̄.
⁊ hoc facite in meā cōmemoratōez ⁊ ſilr in qbus eſſe-
rit miniſtrū aliqd ſpūale facere ⁊ cōſecrare. Silr mini-
ſtris pe^c dicit: qḋcunqʒ ligaueritis ⁊c̄. vn̄ miniſter mēti-
ret̄ ſi nihil ageret in aīa cū dicit: ego te abſoluo: ⁊ xp̄s fal
ſum dixiſſet dicens: hoc facite: ſi miniſter non facit ali-
qd in trāſubſtantiatiōe ⁊ ꝯuerſiōe panis in corpus xp̄i.
Sʒ arg^m illud nihil ꝯcludit de miniſtro baptiſmi: qꝛ cō-
ceſſo ꝙ nihil ſpūale agat in aīa baptizati non ſequit̄ ꝙ
mentiat̄ dicendo. ego te baptizo: qꝛ baptizare qn̄qʒ ſu-
mitur pro exterius abluere: nam ⁊ ipa exterior ablutio
dr̄ baptiſmus: vt oſtdit ſcūs Tho. 3ª parte. q. 66. arti. ꝑ.
Cōſtat aūt ꝙ talē ablutionē facit miniſter. Qn̄qʒ autē
ſumit̄ baptizare ꝑ cauſare rē ꝓximā vel vltimā baptiſ
mi. ſ. characterē vel grām: ⁊ iſto mō ſolus xp̄s vel ſacrā

Miniſter baptiſmi nō eſt cā vltimi effectus baptiſmi.

exterius baptizat: ⁊ ſi miniſter diceret ſe hoc mō bapti-
çare falſum diceret: ⁊ mentiret̄ in caſu. iō illud 2^m dictū
Pe. nō hēmus ſuſtinere: ſʒ tn̄ primū. ¶ Ad primū Au
reoli ꝯ eandē ꝯnem negatur h^{er}. ſ. ꝙ nulla po^a actiua re
ſpectu ꝯſecratiōis ſit in ſacerdote. Et ad ꝓbatiōez eī^s pʒ
qd ſit dōm ex dictis in prima qōne prime diſtinctionis
huius q̄rti. Dr̄ enī vt prius ꝙ character ſacerdotalis ſi
cut ⁊ virtus que eſt in ꝟbis ꝯſecratōis facit ad deſitiōez
ſube panis mō ꝑus expoſito. Et cū arguēs q̄rit de ſubo
actionis illi⁹ corruptiue. rn̄ſum eſt ꝙ nec ſubſiſtit: nec ē
in ſubo q̄tū ad abſolutū qḋ icludit. ſ. formā vel ſubām
deſinentē eſſe: ſʒ quātū ad reſpectū quē iportat ſit ſubie
ctiue in ſacro vel miniſtro: ꝯcedit etiā ꝙ forma q̄ deſi-
nit fuit in ſubo vel ꝙ fuit ſubʒ. Nec vʒ qḋ dicit ꝙ agēs
cauſatū regrit in qḋ agat: qꝛ vt ſupra dictuʒ eſt: hoc eſt
veꝝ q̄tū ad terminū a quo: nō aūt quo ad ſubm muta
tionis: vt dicit btūs Tho. 8°. diſ. huius. q. 2. arti. 3°. in ſo-
lutiōe ſcḋi. ¶ Virtus inqt creata ꝑſupponit mām in qua
operet̄: qḋ quidē cōtingit eſſe dupl'r. Uno mō ita ꝙ ſit
mutatiōis ſubm ſicut accidit in ꝯuerſionibus nālibus.
Alio mō ita ꝙ ſubſit termino a quo: nō aūt mutationi:
ſicut accidit i dicta ꝯuerſiōe: ſʒ creatio neutro mō māʒ
ꝑſupponit: ⁊ iō magis pōt aliqd cooperari deo inſtrali-
ter in hac ꝯuerſione q̄ in ope creationis.) Hec ille. Cū
aūt arguēs vlterius īfert ꝙ iſta actio eēt annihilatiua:
dr̄ ꝙ actio pōt dici annihilatiua dupl'r. Primo qꝛ ꝑ ipſaʒ
aliqd deſinit eē: ⁊ nihil ꝑ ipſaʒ incipit eē: nec aliqd ꝑ eā
ꝓducit̄: ⁊ hoc mō ꝯcedit̄ iſtā actionē eſſe annihilatiuā.
Alio mō qꝛ nec ꝑ ipſaʒ ꝓducit̄ aliqd: nec eſt diſpō ad ꝓ
ductionē nec ad acqſitōez alicuius poſitiui termini: nec
ſubordinat̄ alteri actioni ꝓductiue vel acqſitiue poſiti
ui termini: ⁊ iſto mō negat̄ dictā actionē eſſe annihila-
tiuā: qꝛ talis actio eſt diſpō ad hoc ꝙ corpus xp̄i ſit ſub
ſpēbus eucbariſtie: ⁊ ſubordinat̄ actioni diue qua poſi-
tiuus terminus acqrit̄. Et iō dicta actio nō ē annihila-
tiua ſimpl'r: ſʒ ſm qd. imo pōt dici acqſitiua diſpoſitiue
noui ⁊ poſitiui termini. Ponere āt actiōez creature ꝑmo
mō annihilatiuā nō eſt īconueniēs. ¶ Ad 2^m dr̄ ꝓ ꝙ iō
ꝟtus quā ponimus in ꝟbis eſt trāſiens ⁊ nō ꝑmanēs: qꝛ
nō eſt niſi ad vnū effectū: ⁊ iō habito tali effectu ceſſat
ꝟtus āt ⁊ character miniſtri ē ad plres effect⁹: ⁊ iō eſt ꝑ-
manēs ⁊ nō tranſiēs. Et hāc ſolōnē dat īplicite ſanctus
Tho. 8°. diſ. q. 2. arti. 3°. in ſolone. 8. vbi ſic dič. ¶ Ualde
ꝯueniēs eſt ꝙ oē qḋ eſt ꝓꝑ aliqd deſinat eē ꝑfecto eo ad
qḋ erat. Et qꝛ ꝟtus illa nō erat ad ꝑfectiōez eius cui da-
bat̄: ſʒ magis ad faciēdū ꝯuerſionē de q̄ loqmur: cū ſit
tn̄ virtus inſtrālis: iō nō eſt īcōueniēs ſi ſtatiʒ ꝯuerſiōe
facta ⁊ ꝟba ⁊ virtus ꝟboꝝ deſinant eē.) Hec ille. Itē in
ſolone 9ª ſic dič. ¶ Qn̄ aliqḋ opus ꝑficit̄ plurib⁹ inſtrīs:
ꝟtus inſtrālis nō eſt cōplete in vno: ſʒ cōplete in vtroqʒ
ſicut manu ⁊ pēna ſcribit̄. Et ſilr ꝯtingit in ꝓpoſito: qꝛ
ꝟtus inſtrālis ad faciēdū ꝓdictā ꝯuerſionē nō tn̄ eſt in
ꝟbo nec i ſacerdote: ſʒ i vtroqʒ cōplete: qꝛ nec ſacerdos
ſine ꝟbo: nec ꝟbū ſine ſacerdote ꝯficere pōt. Et qꝛ ſacer-
dos ſimilior eſt agenti prin^li q̄ verbū: qꝛ gerit ei⁹ figurā
iō ſimpl'r loq̄ndo ſua ꝟtus inſtrālis eſt maior ⁊ dignior
vn̄ ⁊ ꝑmanet ⁊ ad multos effectus hō ſe hʒ. Uirtus aūt
verbi trāſit ⁊ ad ſemel tn̄ eſt: ſʒ ſʒ qd eſt potior virtus
ꝟbi inquātū effectui ꝓpinquior q̄ſi ſignū ipſi⁹. Sicut ēt
pēna ē ꝓpinqor ſcripture: q̄ manus ſcribēti.) Hec ille.
Ex qbus apparet nullitas arg^li ⁊ rn̄ſio ad duplicē qōnē
quā ꝯtinet. Cū āt vlterius dicit ꝙ nobilitas inſtri nō at-
tēdit̄ ex aliq̄ iherente: ſʒ ex nobiliori termino īducto ⁊c̄.
Dr̄ ꝙ illa copulatiua īplicat ꝯdictionez: qꝛ ſi inſtrm no-
bilē terminū īducit: opʒ ꝙ hēat nobilē ꝟtutē iherentē.
vel incōplitē

Quare ꝟtus ſacralis in ꝟbis eſt tranſiens: miniſtro vero permanens.

vel inexiſtentē: nālem vel ſupernālem: aut violentā vel hm̄. Rurſus cum ſm̄ arguentē ſacr̄m nihil vere ꝛ realr̄ inducat in ſuſcipiente: nō pōt dici nobile ꝑꝑ quēcunqꝫ terminū ab alio agēte īductū: ſꝫ poſſꝫ dici nobile ſignū: non tñ nobile inſtr̄m. Silitudo aūt de medicina adducta nihil vꝫ ad ꝓpoſitū: qꝛ illud qđ nihil penitus efficit ad expulſionē morbi nec ad īductionē ſanitatis nō pōt dici medicina: nec vllo mō inſtr̄m inductiuū ſanitatis: vt alias dictū fuit. ¶ Ad 3m dr̄ ꝙ virtus q̄ eſt in verbis ſacr̄alibus nō eſt eiuſdē rōnis cū charactere q eſt in miniſtro: vt alias dictū eſt p̄ma qōne p̄e diſtinctiōis hui9 q̄rti. Dr̄ 2° ꝙ poſito ꝙ hec virtus ꝛ illa eſſent vnius rōnis: tñ rō in oppoſitū inducta nō vꝫ: qꝛ qñ ad aliquem effectū req̄runt̄ duo inſtr̄a diuerſaꝝ rationū: q̄ntūcūqꝫ virtus vnius intēdat̄ nō ſufficit ad effectuꝫ ſine virtute alterius: ſicut pꝫ de manu ꝛ pēna reſpectu ſcripture. Dr̄ 3° ꝙ poſitio nr̄a nō negat pacta dei cū ſua eccl'ia: nec aſſiſtentiā virtutis diuine cū miniſtris ſacr̄oꝝ: ſꝫ ponit ꝙ ꝑter illud pactū ꝛ talē aſſiſtentiā ſacr̄a ꝛ eoꝝ miniſtri aliqd inſtr̄aliter operant̄ ad vltimā rē ſacr̄oꝝ: nō qdē p̄ncipaliter: ſꝫ inſtr̄aliter ꝛ diſpoſitiue: ꝛ ꝙ nō ſunt ſolū cā ſine qua nō: nec ſolū ſigna nihil penitus intrinſecus operant̄: ſicut ponit arguēs ꝛ ceteri partis aduerſe: qꝛ ſicut arguit Pe. de palude: abſurde vr̄ ꝙ deus nō aliter agat in ſacr̄is ad iuſtificādū q̄ȝ diabolus in ſortilegijs ad maleficiendū. ſ. ex pactiōe herbe vel charte ponēde ſub lecto vel limine: ꝛ nihil penitus agēte: aut ꝙ v̄ba ſacr̄alia nihil plus faciant nec miniſter q̄ȝ verba īcantatoꝝ aut ipſe: ſꝫ ſicut illis dictis ex pactione demon agit in ſerpēte trahēdo venenū vel mortificādo vl̄ aliqd hm̄: ſic eēt in ꝓpoſito. ¶ Ad 4m dr̄ negādo añs. vñ ſcūs Tho. 24. diſ. huius. q. 1. ar. 2° in ſolōne 2e. q̄ſtiuncle ſic dicit. (Circa hoc fuit triplex opinio: qdā dixerūt ꝙ in ſolo ordine ſacerdotali īprimit̄ character: ſꝫ hoc nō videt̄ verū: qꝛ actū diaconi nullus pōt exercere licite niſi diaconus: et ita pꝫ ꝙ hꝫ aliq̄ȝ ſpūalem ptātem in diſpenſatiōe ſacr̄oꝝ quā alij non hn̄t. Et ꝑꝑ hoc dixerunt alij ꝙ in ſacris ordinibus imprimit̄ character: nō aūt in minoribus. Sꝫ hoc iteꝝ nihil eſt: qꝛ ꝑ quēlibet ordinē aliqs ↄſtituit̄ ſupra plebē in aliquo gradu ptātis ordinate ad ſacr̄oꝝ diſpenſatiōeꝫ: vñ cum character ſit ſignū diſtinctiuū ab alijs: opꝫ ꝙ in oībus imprimat̄ character. Cuius etiā ſignū eſt ꝙ ꝑpetuo manēt ꝛ nunq̄ȝ reiterant̄: ꝛ hec eſt tertia opinio que cōioꝛ ē.) Hec ille. Et cū dic̄ arguēs ꝙ ad actū diaconi ꝛ ſubdiaconi nō opꝫ ponere q̄litatē a qua ꝓfluat opatio ꝛc̄. Rurſum eſt ſupra ex dictis Pe. de palude in ſolōne ad ꝗtū Scoti. ꝙ character ſacerdotalis ꝛ ptās epālis eſt prin̄m exercendi operationē hierarchicam ſimplr̄: character aūt alioꝝ ordinū eſt prin̄m exercendi operatiōeꝫ ex officio. Cum aūt dicit arguēs ꝙ non ſubdiaconus eque bene ꝛ facilr̄ legit epl'am ꝛc̄. non vꝫ. vñ ſcūs Tho. vbi ſupra in ſolōne p̄mi ſic dicit. (Quilibet ordo vel hꝫ actū circa ipm̄ ſacr̄m vel ordinatū ad ſacr̄oꝝ diſpenſatiōeꝫ ſicut oſtiarij hn̄t actum admittendi hoīes ad diuinoꝝ ſacr̄oꝝ inſpectionē ꝛ ſic de alijs. Et in oībus requirit̄ ſpūalis ptās.) Hec ille. Cum aūt dicit arguens ꝙ nulla eſt diſpō in baptiſmo reſpectu gr̄e ꝛc̄. Dictuꝫ eſt alias ꝙ q̄cq̄d ſit de hoc tñ ↄgruentius dr̄ ꝙ diſpoſitio ad gr̄am ſit aliqd ſpūale: ſicut nos ponimus q̄ȝ aliquid mere corporale: cuius capax pōt eſſe aſinus puta exterior ablutio. vnde illa poſitio deriſibilis eſt. ¶ Ad 5m dr̄ ꝙ duplex eſt po° ſuſceptiua: nā quedā recipit cū violenta abiectiōe alicuius actus p̄exiſtentis cōuenientis nāe: ꝛ talis pōt dici īpotentia. Alia v̄o recipit ſine tali abiectiōe ſicut diaphanū ꝛ potētie cognoſcitiue ſenſitiue ꝛ itellectiue ꝛ tales nō dicūr īpotentie. vñ ſi hoc argm̄ valeret: vtrīqꝫ probaret ꝙ nec viſus nec intellꝯ debent dici potentie: ſꝫ quedā īpotentie: qꝛ ſuſcipiunt ſpēs ſui obiecti: vñ pꝫ ꝙ in ꝓpoſito non vꝫ: qꝛ character non eſt po° ſuſceptiua p̄mo mō: ſꝫ ſcđo mō. ¶ Ad 6m negat̄ aſſumptū: ſi enī talis ſpēs imprimeret̄ in baptiſmo: tunc adultus non īpeditus poſſet ꝑ illā cognoſcere aīam xp̄i ꝓpria ꝛ diſtincta cognitiōe: qđ nō experimur. Tūc ad primā probatiōeꝫ negati dr̄ ꝙ diuiſio ibidē data eſt īſufficiens: qꝛ induere xp̄m pōt q̄s non ſolū modis ibidē recitatis: ſꝫ aliter puta per participatiōeꝫ ſacerdotij xp̄i ꝛ ei9 ſpūalis ptātis: vt ſupra dictū eſt. vñ ſicut ſepius dictum fuit character eſt talis participatio ꝛ ↄfiguratio ad xp̄m. Itē dico ꝙ p̄ma auctoritas adducta intelligit̄ de induitione xp̄i per gr̄am ꝛ virtutes ꝛ imitationeꝫ actionis et paſſiōis. improbatio aūt huius intellꝯ non vꝫ: qꝛ Paulus loquit̄ de ſuſcipiente baptiſmū quo ad ſacr̄m ꝛ rem ſacr̄i proximā ꝛ remotā. ſ. characterē ꝛ gratiā: non autē de ficte accedētibus: qui nō vtrūqꝫ recipiūt. Aliter tñ dat glo. ſuper eodē loco dicens. Induūt hoīes xp̄m aliqñ vſqꝫ ad ꝑceptionē ſacr̄i: aliqñ etiā vſqꝫ ad vite ſctificationē. Et illud primū bonis ꝛ malis cōe eſt: hoc alterū v̄o ꝓpriū eſt bonoꝝ. Hec glo. Item btūs Tho. 3a. parte. q. 69. arti. 9. in ſolōne p̄mi ſic dicit. (Baptiçari in xp̄o pōt intelligi duplr̄. Uno mō in xp̄o. i. in xp̄i conformitate: ꝛ ſic q̄cunqꝫ baptiçant̄ in xp̄o cōformati ei ꝑ fideꝫ ꝛ charitatē xp̄m induūt ꝑ gr̄aꝫ. Alio mō dicūr aliq baptiçari in xp̄o inquātū ſacr̄m xp̄i accipiūt: ꝛ ſic oēs induūt xp̄m ꝑ ↄfiguratiōeꝫ characteris: non aūt ꝑ ↄformitateꝫ gr̄e.) Hec ille. Pꝫ g̊ ꝙ character nō eſt xp̄i nec aīe xp̄i: ſꝫ eſt ſilitudo ptātis xp̄i accipiendo large ſilitudinē pro q̄licunqꝫ participatione vel forma participata ꝛ nō pro ſpecie intelligibili ſicut putat arguens. Ad alias duas auctoritates Pauli dr̄ ꝙ imago xp̄i non ſolū pōt dici ſpēs aīe xp̄i: verū ēt participatio ſacerdotij xp̄i ꝛ ſue ſpūalis ptātis: vel ↄformitas ad gr̄am ꝛ virtutes ꝛ vitā xp̄i: ꝛ finaliter ad gloriā ꝛ btītudinē xp̄i. vñ ille auctātes nullo mō ſunt ad ꝓpoſitū: ſicut pꝫ īſpicienti gloſas illarū. Ad primā auctoritatē Dionyſij dr̄ ꝙ ex illa hr̄ ꝙ character ꝑtinet ad intellm̄: vt oñdit ſcūs Tho. p̄ſenti diſ. q. 1. art. 3° in ſolōne 3e. q. non aūt ꝙ ſit ſpēs intelligibilis. vnde argm̄ peccat per fallaciā ↄñtis: qꝛ ad intellm̄ ꝑtinet po° intellectiua ꝛ ſpēs ꝛ habitus ꝛ actus. Ex ſcđa v̄o auctoritate Dionyſij concludit̄ ꝙ ꝑ characterē quis ↄfigurat̄ xp̄o ſicut cera ſigillo. Hec tñ ↄfiguratio non opꝫ ꝙ fiat per ſpēm intelligibilē: ſed alio mō fit: vñ ſimilr̄ peccat hoc argumentū ſicut p̄cedens. ¶ Ad rationeꝫ vltimo inductā pꝫ per p̄dicta ꝙ peccat per fallaciā ↄſequentis. Immo ſi aliqd valet cōcludit oppoſitū illius qđ intendit: qꝛ ſi character non ſit aliud q̄ȝ expreſſa ſpecies aīe xp̄i: nō appet rōnalis modus diſtinguēdi characteres ſacr̄ales ſpecifice niſi dicat̄ ꝙ character ſacerdotalis vl̄ ptās epālis aut papalis ſit expr̄ſſiſſima ſilitudo aīe xp̄i: nō ſic de alijs characterib9. Ex h̄ āt quot ſequunt̄ inconueniētia q̄s nō videat: ſilr̄ ſequeret̄ ꝙ papa expreſſius intelligit aīam xp̄i q̄ȝ aliqs viator: ꝛ ep̄s q̄ȝ ſimplex ſacerdos: ꝛ ſacerdos q̄ȝ nō ſacerdos: qđ eſt falſum. ¶ Ad primū Durādi ↄ eandē ↄnē pꝫ reſpōſio ꝑ p̄dicta: qꝛ character bapi nō ē po° actiua ſꝫ paſſiua. Nec vꝫ obiectio de v̄tute ſacr̄i: qꝛ illa ordinat̄ ad agēm: nō oꝫ ꝙ ſit po° actiua: ſꝫ character bapi nō ordinat̄ ad agēm: nec ad miniſtrādū: ſꝫ ſolū ad ſuſcipm̄: vt ſepi9 dcm̄ fuit. ¶ Ad illud qđ obicit ↄtra characterē ordinis ꝙ. ſ. non dꝫ eſſe res ꝑmanens: ſꝫ trāſiens ſicut virtus q̄ ponit̄ in v̄bis ꝛc̄. Dicit̄ ꝙ hoc nullaꝫ habet probabilitatē: qꝛ non eſt ſimile hinc inde: vt dcm̄

Character baptiſmi non eſt po° actiua ſꝫ paſſiua. de eodem ſupra ad 5m Sco. ↄ primam.

fuit in ſolõne ſcđi argi Aureoli. ¶ Ad ↄfirmationẽ dr̃
ꝙ non baptiçatus qñ aliũ baptiçat nõ facit aliqd in aĩa
baptiçati nec tanq̃ agens pein:nec tanq̃ inſtrale:ſꝫ ap
plicat actiuũ ſuo paſſiuo.ſ.ſacr̃m hoi:ꝛ iõ non opꝫ ꝙ ha
beat aliq̃ virtutẽ ſupnãlẽ pmanentẽ aut tranſeuntẽ:ſic
ctus eſt de miniſtris alioꝝ ſacroꝝ. Iõ vlterior ↄña facta
nõ vꝫ. Et de hoc ſatis dcm̃ eſt in ſolõne qnti argi. Sco
ti recitãdo verba Pe. Cum autẽ vlterius vult pbare ꝙ
in nullo miniſtro ponẽda ſit virtus actiua q̃ remaneat
cũ priuatiõe grẽ. rñdet Pe. de palude ꝙ illa rõ non vꝫ:
q2 oĩs forma que eſt prinm operãdi qđcunqꝫ ſiue remo
tũ ſiue ppinquũ eſt prinm eſſendi formalr̃: cum oẽ qđ
agit agat ſm ꝙ eſt actu:ſꝫ non ↄuertit̃: q2 aliqd eſt pnm
eſſendi qđ nõ eſt prinm operandi imediate:ſicut eſt for
ma ſubſtantialis vel nullo mõ ſicut q̃titas vel relatio
aut aliqd hꝫ. Illa ergo forma actualis que ſic eſt prinm
eſſendi ꝙ nõ operandi ſaltim imediate ↄgrue ponit̃ in
eſſe illi ſubiecto qđ eſt prinm eſſendi:non aũt principiuꝫ
operãdi imediate: vt ſic pfectio ꝛ pfectibile ſibi inuiceꝫ
correſpondeãt. Et pp hoc grã que nullius operatiõis eſt
principiũ imediate ↄgrue eſt in eſſentia ꝛ non in poa:ſꝫ
oĩs forma que eſt imediate principiũ agendi vel patiẽ-
di ſupaddita eſſentie ꝛ poe: ↄgruentius ponet̃ in poten-
tia: que ſilr̃ eſt principiũ imediatũ q̃ in eſſentia: que ſo
lũ eſt principiũ remotũ. Et quia hꝫ eſt character. iõ cõ-
grue ponitur in poa. Et cum dr̃ ꝙ deſtructo prino eſſen-
di deſtruit̃ principiũ operandi. verũ eſt de illo qđ fun-
dat̃ ſuper illud principiũ. Principiũ eni operandi meri
torie qđ eſt charitas fundat̃ ſup principiũ eſſendi quod
eſt grã. Uñ deſtructa grã deſtruit̃ charitas:ſꝫ pncipiuꝫ
operandi actiue vel paſſiue actiones hierarchicas non
eſt grã. Immo grã eſt terminus ꝛ finis: q2 ad hoc exer-
cent̃ vt grã habeat̃. Nec pro tãto dr̃ character pncipiũ
operãdi ꝛ grã principiũ eſſendi: ꝙ vnũ rñdeat alteri ſi-
cut fundamentũ: ſed q2 q̃tũcunqꝫ ſint diſperata princi
pium eſſendi ꝛ non operãdi: dꝫ eſſe in eſſentia: ꝛ ſibi con
formari: ſꝫ principiũ operandi in potantia. Hec ille. Sꝫ
hec ſolutio vr̃ dubia: q2 nõ videt̃ q̃re nec q̃uo charitas
que eſt principiũ operandi magis fundet̃ ſup grãꝫ que
eſt principiũ eſſendi q̃ character: cum tam charitas q̃
character ſint in alio ſubiecto q̃ grã: charitas quidẽ in
voluntate: character in itellectu: grã vo in eſſentia aĩe.
Et ſic grã neutruꝫ illoꝝ fundat ſubiectiue: nec apparet
ex dictis eius alia fundatio. Non eni grã fundat chara-
cterẽ eõ mõ quo abſolutũ fundat relationeꝫ aut ſubm:
vel rõ ſubyciẽdi fundat accidẽs: niſi forte dicat̃ ꝙ grã
fundat charitatẽ per modũ cauſe vel effectꝰ prioris nã-
li prioritate: ſicut itellectus volũtatẽ: ita ꝙ nãliter pus
producit̃ ꝛ infundit̃ grã q̃ charitas: lꝫ ſiſ̃ tpe vel dura-
tione: nec charitas eſt diſpoſitio vel aliq̃ mõ preuia ad
grãm. Nõ ſic aũt fundat characterẽ: cũ character ſit di-
ſpoſitio ad grãm non eꝫ. Poſſet etiã aliter dici ad argm
Durandi ꝙ aui argi eſt vera ſoluꝫ ꝛ dũtaxat qñ princi-
pium operandi neceſſariã cõnexioneꝫ hꝫ cum principio
eſſendi: ſicut potentia aĩe cũ eſſentia eius: non aũt vbi i-
ter illa principia nõ eſt talis neceſſaria cõnexio: ſicut in-
ter grãm ꝛ fidẽ ꝛ ſpem: qđ cõtingit potiſſime qñ princi-
pium eſſendi in aliqua natura vel vita nõ eſt principiũ
eſſendi ſimpliciter: ſed principiũ bñ eſſendi vel bene ſe
habendi in tali nã. Principiuꝫ vo opandi ordinatur ad
opandũ ſimplr̃: ꝛ non ad bñ operãdũ: ſic aũt eſt de grã
Ad argumẽ. Sco. contra ſecundã ꝛ tertiã concluſionẽ. respectu characteris: ꝛ ſilr̃ de grã reſpectu virtutũ q̃ pñt
eẽ informes: cuiuſmodi ſũt fides ꝛ ſpes: vt dictũ eſt. Et
multis alijs modis põt dici p nullitate illius argumẽti.
¶ Ad pm Scoti ↄ ſcđaꝫ ꝛ tertiaꝫ ↄnes dr̃ negando mi-
norẽ loquendo de diſpõne indirecta vel remota. vñ ad
hoc argm reſpondet ſctũs Tho. 3a parte. q. 63. arti. 4a. in
ſolõne primi: vbi ſic dic. (Subiectũ alicui accidenti et-
enbuit̃ ſm rõnem eius ad qđ ppinque diſponit: nõ aũt
ſꝫ rõnẽ eius ad qđ diſponit remote vel idirecte. Chara-
cter aũt directe qdẽ ꝛ ppinque diſponit aĩam ad ea q̃ ſũt
diuini cultus exequẽda: et q2 hec idonea nõ ſiunt ſine au-
xilio grẽ: q2 vt dr̃ Joan. 4. Eos q adorãt deũ in ſpũ ꝛ ve
ritate opꝫ adorare: ex ↄſequẽti ꝙ diña largitas recipiẽ-
tibus characterẽ grãm largiat̃ p quã digne ipleant ea
ad q̃ deputant̃. Et iõ characteri magis eſt attribuendũ
ſubm ſm rõnẽ actuũ ad diuinũ cultũ ptinentiũ q̃ ſcđꝫ
rõnẽ grẽ.) Hec ille. Itẽ pma qõne huius diſtõnis arti.
3. q. i. in ſolõne primi ſic dicit. (Diſpõneꝫ eẽ in eodẽ ſub- Que diſpoſitio ſit in eodẽ ſubiecto cum ſuo habitu.
iecto cũ eo ad qđ diſponit non eſt neceſſe niſi qñ diſpõ
poſtea ſit perfectio: ſicut ſciã que prius fuit diſpõ poſtea
ſit habitus. Et iõ ſciã diſpõ ꝛ ſciã habitus ſunt in eodeꝫ
ſubiecto primo. Nõ aũt hoc opꝫ qñ diſpõ ꝛ pfectio dif-
ferunt per eẽntiã: ſed pñt eẽ in diuerſis ſubiectis: ꝛ pci-
pue qñ illa diuerſa hñt ordinẽ ad inuicẽ: ſicut operatio
ſenſibilis eſt diſpõ ad intelligibilẽ operationẽ: ꝛ ſilr̃ cha
racter eſt diſpõ ad grãꝫ.) Hec ille. Ex qbus apparet qd
dđꝫ ad argm. Item actus liberi arbitrij in adulto eſt di-
ſpoſitio ad infuſioneꝫ grẽ: ꝛ ſilr̃ diſplicentia pcti ꝛ dolor
ſenſualitatis: ꝛ actus multaꝝ poꝝ aĩe. Gratia aũt ſꝫ cõeꝫ
doctrinaꝫ ponit̃ ſubiectiue in eẽntia aĩe que ordine nãe
pcedit oẽs potẽtias. nõ ergo eſt iconueniẽs diſpõneꝫ ad
aliq̃ formã ineſſe ſubiectiue ſubiecto poſteriori ſm nãꝫ
ſubiecto forme ad quã diſponit. Itẽ compõ corporis ẽ
diſpõ ad aĩam ꝛ eius potẽtias: ita ꝙ ſm diuerſitatẽ cor-
porũ eſt diuerſa nobilitas aĩarũ ꝛ potentiarũ anime: vt
alias in ſcđo viſuꝫ fuit. ¶ Ad 2m pꝫ rñſio ex dictis Pe.
in ſolõne argumentoꝝ Durandi ↄ primã ↄnẽ recitatis:
q2 ſicut ibidẽ dictũ eſt: illud qđ eſt prinm eſſendi ſup nã-
liter ꝛ nõ eſt imediatũ prinm operandi dꝫ poni eſſe ſub-
iectiue in eſſentia aĩe ꝛ non in aliq̃ potentia. Illud autẽ
qđ eſt imediatuꝫ prinm operandi dꝫ in eſſe potentie aĩe
ꝛ non eſſentie. Et iõ grã ponit̃ in eſſentia aĩe: character
aũt in potẽtia. Qđ aũt obycit̃ de habitu ſupnãli ꝛ nãli
non hꝫ apparentiã: q2 habitus nõ eſt natus ſubyci ſicut
poa aĩe. De hoc ſctũs Tho. 3a pte. q. 63. ar. 4a. vbi arguit
ſic 2o loco. (Poa aĩe nõ vr̃ eẽ ſubꝫ alicuius niſi habitus
vel diſpõnis: ſꝫ character non eſt habitus nec diſpõ: ſed
magis poa: cuius ſubm nõ eſt niſi eẽntia aĩe. ergo vr̃ ꝙ
character nõ ſit ſicut in ſubo in poa aĩe: ſꝫ magis in eẽn-
tia ipſius. (Ecce argm. ſequit̃ rñſio.) Dđꝫ ingt ꝙ eẽntia
aĩe eſt ſubm potentie nãlis que ex pncipijs aĩe pcedit:
talis aũt potẽtia nõ eſt character: ſed eſt quedã ſpũalis
potẽtia ab extrinſeco aduenięs. vñ ſicut eẽntia per quã
eſt nãlis vita hoĩs pficit̃ per grãꝫ q̃ aĩa ſpũalr̃ viuit ita
potentia nãlis aĩe pficit̃ per ſpũalẽ potentiã que eſt cha
racter. Habitus eni ꝛ diſpõ ptinent ad potentiaꝫ aĩe: eo
ꝙ ordinant̃ ad actus quoꝝ potentie ſunt principia: ꝛ ea
dem rõne oẽ qđ ad actũ ordinat̃ eſt potentie attribuen
dum.) Hec ille. ¶ Ad 3m negat̃ añs. Et ad probationẽ
illiꝰ dr̃ ꝙ pfectio nãlis cuius ſunt potẽtie aĩe prius ineſt
aĩe q̃ potẽtia vel pfectio ſupernãlis loquẽdo de priorita-
te durationis vel nãe: non aũt de prioritate imediatõis:
nã eque imediate ineſt eſſentie aĩe grã ſicut intellectus
vel volũtas que ſũt potentie nãles: non autẽ ita inſepa
rabiliter vel neceſſario: et ideo non oportet ꝙ gratia ſit
ſubiectiue in aliquo poſteriori ad eẽntiã aĩe: puta in ali-
qua potentia. vnde ad hoc argumentum ſoluit ſanctus
Tho. de vitate. q. 27. arti. 6. Arguit enim ſic tertio loco.
(Gratuita preſupponũt nãlia: ſed potẽtie ſunt nãles p-
prietates

pꝛietates aīe ſm Auicen. ergo grā non eſt in eſſentia aīe niſi ꝑſuppoſita po^a: ⁊ ſic eſt imediate in po^a aīe ſicut in ſubo.) Ecce argm̄. ſequit̄ rn̄ſio. (Dōm inqt ꝙ gratuita ꝑſupponunt nālia ſi ꝓportionalr̄ vtraqꝫ accipiant̄: ⁊ iō virtus que eſt gratuitū opatiōs ꝑn^m ꝑſupponit po^m q̄ eſt eiuſdē pꝛin^m nāle: ⁊ grā que eſt ſpūalis eſſe principiū ꝑſupponit eſſentiā aīe que eſt ꝑn^m eſſe nālis.) Hec ille.

Gratuita ſupponūt nālia: quas ſenſus.

(Ad quartū negat̄ a^m. ſ. ꝙ vita ſpūalis ꝑmo inſit aīe vt eſt ꝯiungibilis deo vt obiecto: nec hoc dicit Aug. Eſt eni aliq̄ alia ꝯiunctio pꝛioꝛ aīe ad deū q̄ per actū ſcdm vel qōcunqꝫ pꝛin^m actus ſcdi. ſ. per donū grē a qua pullulant vtutes ⁊ habitus: vñ btūs Tho. de veritate vbi ſupra arguit ſic. (Pꝛimū donū dei eſt in eo qđ eſt i nobis pꝛius ⁊ deo ꝓpinquius: ſꝫ grā eſt pꝛi^m donū dei in nobis ipſa. n. ꝑcedit fidē ⁊ charitatē ⁊ alia hꝫ: vt pꝫ per Aug. in ſcđo lib. de ꝑdeſtinatōe ſcōꝝ: ad āt qđ in nobis eſt: ⁊ deo ꝓpinquius eſt eſſentia aīe a q̄ fluunt po^e: ergo grā eſt in eſſentia aīe ſicut in ſubiecto. Itē cā ſecūdaria per pꝛius recipit īfluentiā pꝛi^e cauſe q̄ꝫ effectus cauſe ſecundarie: ſꝫ eētia aīe eſt pꝛin^m potentiarū: ⁊ ſic eſt cā ſecundaria earū: quarū deus eſt cā ꝑmaria. ergo eētia aīe ꝓ pꝛius recipit influentiā gratie q̄ꝫ po^e.) Hec ille ibidē cū multis alijs bn̄ facientibus ad ꝓpoſitū. (Ad qntū dr̄ ꝙ intellectus eſt pꝛioꝛ volūtate nō ſolū pꝛioritate originis aut gnationis: ſꝫ ēt pꝛioritate ꝑfectiōis vel tanq̄ꝫ ꝯtinēs illā eminēter ⁊ virtualr̄: vt oñdit ſcūs Tho. ꝑma pte. q. 82. arti. 3°. per totū. ⁊ de veritate. q. 22. arti. 11. ⁊ multis alijs locis. Tūc ad argm̄ in oppoſitū dr̄ ꝙ actus intellectus ſimplr̄ ⁊ abſolute loquēdo non ordinat̄ eētialiter ad actū volūtatis vt ad finē: ſꝫ potius ſe hꝫ ad illum vt cā ad effectum: ⁊ ſimilr̄ intellectus ſe habet ad voluntatē vt motoꝛ ad mobile. vñ hoc argm̄ ſoluit quaſi in foꝛma ſcūs Tho. ꝑma parte vbi ſupra: arguit eni ſic ſcđo loco. (Res nāles inueniūt̄ ꝓcedere de iperfectis ad ꝑfecta: ⁊ hoc ēt in potētijs aīe appet: qm̄ ꝓcedit̄ de ſenſu ad intellectū qui eſt nobilioꝛ: ſꝫ nālis ꝓceſſus eſt de actu intellectus ad actū volūtatis: ergo volūtas eſt nobilioꝛ ⁊ ꝑfectioꝛ po^a q̄ꝫ intellūs.) Ecce argm̄. ſequit̄ rn̄ſio. (Dōm inquit ꝙ illud qđ eſt pꝛius gnatōe ⁊ tpe eſt iperfectius: qꝛ in vno ⁊ eodē po^a ꝑcedit actū tpe: ⁊ iperfectio ꝑfectionē ſꝫ illud qđ eſt pꝛius ſimplr̄ ⁊ ſm nāe ordinē eſt ꝑfectius ſic. n. actus eſt pꝛioꝛ po^a. Et hoc mō intellūs eſt pꝛioꝛ voluntate ſicut motiuū mobili ⁊ actiuū paſſiuo: bonū eni intellꝫ mouet voluntatē.) Hec ille. Itē q̄rta diſ. huius. q. 1. arti. 3°. in ſolone. 3^e. q. ſic dicit. (Imago ꝑncipalr̄ ꝯſiſtit in po^a cognitiua: qꝛ ex memoꝛia ⁊ intelligētia oꝛit̄ voluntas. vñ tota imago eſt in parte intellectiua ſicut in radice: ⁊ ideo oē qđ attribuit̄ hoī rōne imaginis ꝑncipalr̄ reſpicit intellectiuā partē: ⁊ ex ꝯſequēti effectiuā. qꝛ ēt ex intellectiua parte hꝫ hō ꝙ ſit hō: ſꝫ ex affectiua ꝙ ſit bonus vel malus: ⁊ iō qꝛ character reſpicit imaginē ꝑncipaliter eſt in intellectiua parte.) Hec ille. Itē in ſolone ſecūdi ſic dit̄. (Aſſimilatio hoīs ad deū in bonitate ꝑcipue eſt ꝑ volūtatē: ſꝫ aſſimilatio in eſſe ⁊ poſſe magis ē ex parte intellūs: qꝛ ex hoc ipſo ꝙ aliqđ imateriale eſſe hꝫ intellectiuū eſt ⁊ po^m hꝫ q̄dāmō infinitā ſm ꝙ intellectus vlium eſt: que q̄dāmō ſunt īfinita vtute. Et iō cū ꝯfoꝛmitas characteris reſpicit ſpūalē ꝑtātē: magis cōpetit parti intellectiue q̄ꝫ affectiue.) Hec ille. (Ad 6^m dr̄ pꝛimo ꝙ ſcūs Tho. nullibi dicit characterē eē ſignū vel fundamētū obligatiōis aīe ad deū. iō ad obiecta ꝯ̄ hoc nō hēmus rndere. Dr̄ ſcđo ꝙ dato ꝙ character eēt tale qd: tn̄ qꝛ non ſolū eſt ſignū: ſed ēt pꝛin^m ſuſcipiendi vel miniſtrādi actiōes hierarchicas q̄ ſunt q̄dā ꝓteſtationes fidei: iō potius ponit̄ in potētia intellectiua q̄ꝫ in

Aſſimilatio hoīs ad deū per intellectū ⁊ per volūtatē: qualiter

volitiua: qꝛ fides eſt in itellectu. vñ ſcūs Tho. 3ª parte. q. 63. ar. 4°. in ſolone tertij ſic dicit. (Character ordinat̄ ad ea q̄ ſūt diuini cultus: qui quidē eſt quedā ꝓteſtatio fidei ꝑ exterioꝛa ſigna: ⁊ iō opꝫ ꝙ character ſit in cognitiua potētia aīe in q̄ eſt fides.) Hec ille. Itē in pꝛīi diſ. q. 1. ar. 3°. q. 3. in ſolone ꝑmi ſic dicit. (Grā nō eſt in itellectiua: neqꝫ in affectiua: ſꝫ in eētia aīe. Tn̄ magis de ꝓpinquo reſpicit affectiuā: qꝛ grā datur ad bn̄ operandū. Qualr̄ aūt aliqs operet̄: ꝑcipue ex volūtate dependet: ſꝫ character dat̄ ad exercendas actiones ſpūales aliq̄s ſimplr̄: ꝙ āt bn̄ vel male fiat: hoc eſt ꝑ grāꝫ ⁊ habitū vtutū: ⁊ iō nō eſt ſilis rō de charactere ⁊ de grā.) Hec ille. Et ad hoc facit illud qđ ipſe dicit ꝑma 2^e. q. 56. arti. 3°. ꝙ. ſ. habitus qui ſūt in intellectu inq̄ꝫtū hō ꝑſtant facultatē agendi: nō aūt bn̄ vel male agēdi niſi in ordine ad voluntatē: ſꝫ habitus qui ſūt in volūtate nō ſolū ꝑſtant facultatē agēdi ſimplr̄: ſꝫ etiā bn̄ vl̄ male agēdi: iō character quo qs pōt bn̄ ⁊ male vti potius dꝫ poni in itellectu q̄ꝫ in voluntate. (Ad pꝛimū Durādi ꝯ̄ eandē ꝯ̄neꝫ rndet Pe. de pa. dicens. Lꝫ character nō faciat ſubꝫ: niſi inſtrm̄ agendi vel patiēdi reſpectu ſacroꝝ: que ſūt coꝛpoꝛalia: non tn̄ ꝓꝑ hoc dꝫ eſſe character in parte coꝛpoꝛea: puta manu que tāgit māꝫ: vel oꝛe qđ ꝓducit foꝛmā: qꝛ hō eſt inſtrm̄ dei a ſacri: qđ per intellm̄ applicat ſe ad ꝯferendū ſacrm̄ vel ſuſcipiendū: ad qđ etiā requirit̄ intentio que eſt actus itellectus ſicut dirigētis. vñ in ꝑmo pꝛincipio directiuo huius itentionis ⁊ applicationis dꝫ eſſe character: ⁊ nō in mēbris exequētibus. Sicut etiāꝫ potentia medicatiua facit medicū coopera toꝛeꝫ inſtrumentalē nature per applicationē medicinaliū: cum nō ſit principale agēs ſanitatē. Nec ꝓpter hoc ars medicatiua ponit̄ in oꝛe dictante: nec in manu cirurgiçante: ſed in intellectu dirigente. Et ſilr̄ ars domificatiua ⁊ hꝫ. et ſimile eſt in ꝓpoſito. Jō ⁊c̄. Nec obſtat ꝙ talis directio vel itentio nō pōt eſſe in paruulo: qꝛ iſtud accidit ſacro. Hec ille. Ex quo apparet ad vnā parteꝫ argumenti quo arguens vult ꝓbare characterē debere poni in parte oꝛganica. Ad aliā vero parteꝫ qua vult ꝓbare qđ non dꝫ poni in intellectu rndet Pe. dicens. Sicut ſcia pꝛactica ⁊ factiua eſt pꝛincipalr̄ ꝓpter opus operatuꝫ: nec tn̄ ſūt in potētia eliciente illud ꝓꝑ qđ ſunt pꝛincipalr̄: ſꝫ in potentia dirigēte ⁊ cooperāte: ⁊ ſic character eſt pꝛincipalr̄ ꝓꝑ recipere vel ꝯferre ſacrꝫ: cuius collatio vel ſuſceptio imediate elicit̄ a potētia oꝛganica: non tn̄ ꝓꝑ hoc eſt in ea: qꝛ iſta collatio ⁊ ſuſceptio exterioꝛ dꝫ regi ⁊ dirigi ab interioꝛi actiōe vel itentiōe. Et iō in intellectu ꝗ eſt pꝛn^m regulās ⁊ dirigēs in dādo ⁊ ſuſcipiēdo ſacra dꝫ poni character: vt. ſ. intellūs ꝑ fidē illuſtratus dirigat itentionē ad ꝯferendū ⁊ ſuſcipiendū ſacrm̄ hoc vel illud: q̄uis etiā in īfideli ſit character: ⁊ in nō characteriçato fides: ſicut in cathecumino. Et iō nō eſt ſic itelligēdū ꝙ character eliciat intentionē nec dirigatiuā equaliter nō characteriçatus intēdat ⁊ characteriçatus nō intēdat: ſꝫ qꝛ intētio per characterē hꝫ virtutē quā aliter non hēret. Et iō dicendū ꝙ character eſt ꝓpter vtrāqꝫ operationē intellectus. ſ. elicitā ⁊ iperatā: non quidē vt eliciat elicitā vel dirigat: nec vt imperet aliaꝫ: ſed vt directio ⁊ imperiuꝫ habeat effectū. Qui eni ſacra miniſtrat debet itendere ꝙ faciat illud qđ facit eccleſia: nec ad hoc iuuat directe character: ſed facit vt intentio habeat effectū. Per characterem eni baptiſmalē intentio recipiendi alia ſacramenta facit ipſaꝫ vere ſuſcipere ea: ⁊ character ſacerdotalis facit ꝙ ſacerdos confitendo vel abſoluendo efficiat quod intendit. Hec Petrus. Et hec ſufficiunt ad pꝛimū Durādi. qꝛ vt patet ex dictis h^m eſt falſa: nā cha

racter perficit actum itellectus vel appetitus dando eidem efficaciā mō ſupradicto. ¶ Ad ſcōʒ dr̄ ꝙ rn̄ſio ibidē data bona eſt ſatis: ⁊ eſt ſm mentē ſci Tho. in parte vt ſupra viſum eſt: lʒ ſcūs Tho. nō adducat illud exemplū de prudētia ⁊ pſidentia. Et ad primā improbationē dicte rn̄ſionis dr̄: ꝙ ⁊ prudentia eſt diſpō ɔgruentie ad ſuſceptiōeʒ ⁊ executiōeʒ prīatis: ⁊ ſilr ecōtra prīa ē diſpō ad ſollicite acquirendū prudentiā: lʒ differenter: qꝛ pri⁹ diſpō eſt quaſi cauſe efficientis ad bn̄ operandū. Scda vō quaſi cauſe mālis eſt diſpō ad ſuſcipiendū: ſicut eniʒ dicit btūs Tho. de virtutib⁹. q. i. ar. p̄. in ſolone. 9. argᵗⁱ. Diſpō dr̄ tribus modis. Uno mō per quā mā diſponit̄ ad forme receptiōeʒ: ſicut calor eſt diſpoſitio ad formaʒ ignis. Alio mō per quā aliqḋ agens diſponit̄ ad agēdūʒ ſicut velocitas eſt diſpō ad curſum. 3° mō dr̄ ordinatio aliquoꝝ ad inuicē ⁊c̄. Cum vō arguēs dicit ꝙ gr̄a poti⁹ deberet dici diſpō ad characterē ⁊c̄. Non vʒ qꝛ ſicut potentijs nālibus itellectu ⁊ volūtate nemo bn̄ operat̄ ſine habitu virtutis: nec tn̄ dicimus ꝙ habit⁹ ſit diſpō ad poᵗᵐ nālem: ſʒ ecōtra habens poᵗᵐ diſpoſitus eſt ad habitū ſic in ꝓpoſito. Non tn̄ neceſſe eſt ſuſtinere dcm̄ exēplum per oīa: ſʒ ſolū quo ad hoc ꝙ ſicut habēs poᵗᵐ diſpoſitus eſt ad habitū: ſic habēs characterē diſpoſit⁹ eſt ad gr̄am: qꝛ iam hʒ quoddā debitū ⁊ exigentiā gr̄e: ſine qua non pōt bene vti charactere illo. Ad ſcḋam iprobationē dr̄: ꝙ ſcūs Tho. nō diuertit a ſuo ꝓpoſito p̱ hoc ꝙ dicat characterē eē in alio ſubiecto ꝙ̄ graꝫ: ⁊ tn̄ ſit diſpō ad gr̄aꝫ: nā ſicut ipſe dicit p̄ᵃ 2ᵉ. q. 74. ar. 4. in ſolone tertij. (Diſpō tripli̇r ſe hʒ ad id ad qḋ diſponit. Qnq̄ʒ eniʒ eſt idem ⁊ in eodē: ſicut ſcia inchoata dr̄ eſſe diſpoſitio ad perfectā ſciam. Qnq̄ʒ āt eſt in eodē ſʒ non idē: ſicut calor eſt diſpō ad formā ignis. Qnq̄ʒ vero nec eſt idem nec in eodē: ſicut in his q̄ habēt ordinē adinuiceʒ vt ab vno perueniat̄ in aliud. Sicut bonitas imaginatiōis eſt diſpoſitio ad ſciam que eſt in intellectu. Et hoc mō peccatū veniale qḋ eſt in ſenſualitate. pōt eſſe diſpoſitio ad peccatū mortale qḋ eſt in rōne.) Hec ille. Cū aūt dicit arguens ꝙ ſcūs Tho. aſſimilat virtutē inſtr̄alē que eſt in ſacr̄is virtuti inſtr̄ali q̄ eſt in ſemine ⁊c̄. Dr̄ ꝙ nō opʒ ꝙ ſilitudo currat per oīa hinc ⁊ inde: ſʒ ſolū quo ad hoc ꝙ vtraq̄ʒ dr̄ eſſe cā vltime forme diſpoſitiue: qꝛ. ſ. inducit diſpōnē ad formā pn̄lᵉᵐ: ſiue in eodē ſubiecto ſiue in alio. Et hoc ſufficit ad ſuū ꝓpoſitū. ¶ Ad 3ᵐ rn̄deꝫ Pe. dicens ꝙ rō illa non vʒ: qꝛ iſtitutio humana nō eſt cā rerum nāliū: vn̄ nihil pōt addere vel detrahere nāe rerum pp̱ hoc ꝙ rebus nālibus nihil acq̄rit̄ ex pactiōe humana: qḋ ſit forma realis: ſʒ ſolū ordo ⁊ relatio ratiōis. Un̄ oīa iura incorporalia de q̄bus iura loquunt̄ nō ſūt niſi entia rōnis. vn̄ ꝙ ego emendo rē ſiam dn̄s: dn̄ium ſeruitus obligatio actio hereditas ⁊ oīa hō ſunt entia rōnis: ſʒ dei ordinatio ⁊ iſtitutio ſūt cauſa reꝝ. Un̄ ſicut inſtitutio nāe ponit in rebus entitatē nature: ſic inſtitutio gr̄e ponit entitatē ad gratiaꝫ: nec eſt relatio ēt realis: qa illa nō eſt prinᵐ agendi ſicut character ɔfirmationis et ordinis: nec patiendi ſicut character baptiſmi. Nec vʒ ſi dicat̄ ꝙ in politicis dn̄s pōt obligare ⁊ alienare rē: nō dn̄s āt nō pōt: ⁊ tn̄ dn̄s non differt a nō dn̄o niſi relatōe rōnis: qꝛ ibi non eſt effectus realis cū in re p̱ trāſlatonē ɔuētionalē nullā fiat realis mutatio: ⁊ p̱ ɔn̄s nō req̄rit̄ cā realis: ſed ɔſecratio hoīum que eſt ſacr̄m: et oīs vera ſacri adminiſtratio hʒ effectuꝫ realem: ergo ibi opʒ eſſe cām realem ⁊ principiū reale. Item ſicut Papa pōt cōmittere cui vult oēm conſecratiōeʒ ſacramentaleʒ que non eſt ſacramentū: quia per illā ſola relatio rōnis acq̄ritur: ſic poſſet omnē que eſt ſacramentū: ſi per illaꝫ ſilr non niſi relatio rationis acquireret̄. Nunc aūt non pōt: ſed aliquā ſic ⁊ aliquā non. Sʒ q̄uis iſta rō equalr concludat de oī ſacr̄o: tamen eſt ſpālis rō ꝙ Papa plus poteſt imutare circa vnum ſacr̄m ꝙ̄ circa aliud. Et quare vel quō poſſit mutare miniſtrū ɔfirmationis vel ordinis diceter loco ſuo. Quare aūt pōt imutare materiā matrimonij: lʒ ſit īpertinens: preter id qḋ de hoc alibi dicetur: ad pſens pōt dici ꝙ ſic deus res adminiſtrat vt eas proprios motus agere ſinat ſm Aug. vnde ſicut corpus ſuū facit realiter eſſe in ſacramentalibus ſpēbus: quo tn̄ vult ita ſubeſſe agentibus nālibus ſicut prius ſuberant: ⁊ ſm variationē illaꝝ diuerſimode ibi eſſe: puta ſi ſpēs corrūpant̄ deſinit ibi eē: ſi augent̄: icipit in maiori loco eſſe: ſi q̄dē ɔdēſant̄ in minori: ſic vtus quā ponit in vbis ē ſubiectiue in aere: ſicut ⁊ vba que ſūt q̄dā ſonus. Et q̄diu vba durāt tādiu durat ibi vtus: hoc eſt quādiu durat ꝓlatio vltime ſyllabe: in q̄ ſignificatio cōplet̄: poſtea deſinit ibi eſſe vtus: ſicut colūba redyt in ꝑadiacentem mām peracto officio: vel ſi vba ceſſant anteq̄ motus aer ꝑueniat ad rē in q̄ dʒ eē effectus ſpēs ſoni eodē inſtāti defert̄ ad illā rē cum q̄ ſubiectiue eſt vtus in aere. Alias eēt ſine ſubiecto cū ſonus ſit accidēs. cui⁹ ſubiectū eſt ſolus aer. Sic ⁊ deus exp̄ſſionē cōſenſuū accipit pro inſtr̄is dimittēs tn̄ ea ſub diſpōne prelatoꝝ ſicut nāe humane politie req̄rit. Propter qḋ lʒ ꝙ Papa diſpenſat ⁊ irritat eſt ibi vtus vel nō eſt ſicut in ſpēbus corrumptis vel nō corruptis eſt vel non eſt corpus xp̄i. Hec ille. Ex q̄bus ſatis pʒ rn̄ſio ad 3ᵐ Durandi vt vr̄. ¶ Ad 4ᵐ negat̄ hⁿ. Nam poſitio nr̄a nō adducit vias obſcuras ad ſaluandū efficaciā ſacr̄oꝝ ſane itelligētibus: nec aliq̄d qḋ non ɔtineat̄ iplicite in dictis xp̄i vel diſcipulorū eius: aut ſcōꝝ doctoꝝ. Poſitio vō arguentis ⁊ aliorū multa falſa ⁊ ɔtria dictis ſcōꝝ et determinationi eccl̄ie ɔtinet: vt poſt dicet̄ ſuo loco. Itē dato ꝙ poſitio ɔtria ſit prima facie facilior nō ſequit̄ ꝙ iō ſit verior: qꝛ multa falſa multis veris ſūt ꝓbabiliora ſm ph̄m: ſicut oppoſita articulis fidei ſunt ꝓbabiliora ipſis articulis. ¶ Ad quintū negat̄ hⁿ: nā Diony. loquit̄ ibideꝫ de alio ſigno qḋ vocat lumen vt poſtea dicetur ꝑter ſigna exteriora. Et q̄cq̄d ſit de Diony. tn̄ eccl̄ia determinauit pro charactere quē ponit opi. ſci Tho. vt poſtea dicet̄. ¶ Ad primū Scoti ɔ q̄rtam ɔnē negat̄ hⁿ. Sci eni ⁊ eccl̄ia ponunt iſtū characterē: quē nos ponimus ſic pʒ. nā Augu. in ep̄la ad Donatū ꝑſbyterū: ⁊ hr̄ in decretis. 23. q. 4. c. diſplic̄ʒ circa mediū ſic dicit. Uos oues xp̄i eſtis: characterē dn̄icū portatis in ſacr̄o qḋ accepiſtis: ſʒ erratis ⁊c̄. Ex q̄bus doctores cōcludunt ꝙ in baptiſmo imprimit̄ character. Un̄ pro intellectu predictoꝝ ſciendū ꝙ ſanctus Tho. 3ᵃ parte. q. 66. ar. p̄. arguit ſic p̄mo loco. (Uidetur inq̄t ꝙ baptiſmus nō ſit ipſa ablutio. Ablutio eni corporalis tranſit: baptiſmus aūt permanet: ergo baptiſmus nō eſt ipſa ablutio: ſʒ potius regeneratio ⁊ ſigillūʒ ⁊ cuſtodia ⁊ illuminatio. vt Damaſ. dicit in quarto li.) Ecce argumentū: ſequit̄ reſponſio. (Dicēduꝫ inquit ꝙ in baptiſmo id qḋ eſt ſacramentū ⁊ res tn̄. ſ. character: ⁊ id qḋ eſt res tantū. ſ. interior iuſtificatio permanent: ſed character permanet indelebiliter: iuſtificatio auteꝫ permanet ſed amiſſibiliter. Damaſ. ergo baptiſmū diffinit non quantū ad id qḋ exterius agitur: qḋ eſt ſacr̄m tantū: ſed quātuꝫ ad id qḋ eſt interius. vnde ponit duo pertinentia ad characterē: ſcʒ ſigillum ⁊ cuſtodiā inquātum ipſe character qui dicitur ſigillū quātū eſt de ſe cuſtodit aīam in bono. Duo etiā ponit pertinentia ad vltimā rem ſacramenti: ſcʒ regenerationē que ad hoc pertinet: ꝙ per baptiſmū homo inchoat nouā vitā iuſtitie:

Diſpoſitō tripliciter ſe hʒ ad id ad qḋ diſponit.

Ex pactione humana non ſurgit niſi relatio rōnis.

Virtus ſacralis i ſacro matrimonij cadit ſub diſpōne prelatorū.

⁊ illuminationẽ que pertinet ſpecialr ad fidem per quã hõ ſpiritualẽ vitam accipit ſm illud Abacuc ſecũdo. Juſtus aũt ex fide viuit. Baptiſmus autẽ eſt quedã fidei pteſtatio: vnde dr̃ fidei ſacr̃m. Et ſilr Diony. baptiſmũ diffinit p ordinẽ ad alia ſacr̃a dicens ſcdo cap. ecle. hierar. ꝙ eſt qõdã prin͂ ſanctiſſimoꝝ mandatoꝝ ſacre actionis ad eoꝝ ſuſceptiuã opportunitatẽ formans noſtros aĩales habitus. Et iteꝝ in ordine ad celeſtẽ gloriã que eſt finis vl'is ſacroꝝ cum ſubdit. Ad ſupceleſtis gẽtis anagogẽ nr̃m iter faciens. Et iteꝝ quãtũ ad prin͂ ſpiritualis vite p hoc qõ ſubdit. Sacre et diuiniſſime nr̃e regilationis traditio. Hec ille. Jtẽ idem Aug. ſcdo lib. ɔ Parmenianũ. ⁊ hr̃. i. q. i. ꝙ qdã. Si forte militie characterẽ in corpore ſuo nõ militãs pauidus exhorruit: ⁊ ad clementiã iperatoris ɔfugerit: ⁊ ipetrata venia militare iã ceperit: nunqd hoĩe liberato atq; correcto character ille repetit? An non potius agnitus approbat. An forte minus hẽrent ſacr̃a xp̃iana ꝙ̃ corporalis hec nota: cum videamus nec apoſtatas carere baptiſmate: qb⁹ vtiq; p pñiam redeuntibus nõ reſtituit? Et iõ amitti nõ poſſe indicat. Hec ille. Ubi glo. baptiçatus characterem nõ põt amittere. Jtẽ Aug. in epl'a ad Uincentiũ donatiſtã ⁊ recitat. 23. q. 7. c. queadmodũ. Querimus perditos vt de inuẽtis gaudere poſſimus dicẽtes. Mortuus erat frater nr̃ ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuentus eſt. Quare ergo me ingt nõ baptiças: vt abluas me a petis? rñdeo qꝛ nõ facio iniuriã characteri iperatoris: cũ errorẽ corrigo deſertoris ⁊c̃. Jtẽ in lib. de baptiſmo: ⁊ hr̃ de ɔſe. diſ. 4. c. q̃ño deus ſic dicit. Nõ malignis ſʒ bonis filijs dictũ eſt: ſi cui dimiſeritis pctã dimittent ei: ⁊ reliq̃. Habere tñ ⁊ dare ⁊ accipe ſacr̃m baptiſmi foris ecclie catholice paſtoribus claruit: ⁊ ouem que foris errabat: ⁊ dñicũ characterẽ foris accipiebat: venientẽ ad xp̃iane vnitatis ſalutẽ ab errore corrigi characterẽ: tñ dñicũ in ea cognoſci potius ꝙ̃ iprobari. Quẽquidẽ ipm characterẽ multi ⁊ lupi ⁊ lupis infigũt qui videnť eſſe intus ⁊c̃. Ex qbus et multis alijs dictis Aug. pʒ eum ſenſiſſe characterẽ iprimi baptiſmo. Jtẽ ꝙ hec ſit ſnĩa catholice ecclie determinatione ſuffulta pʒ ex̃ de bap. ⁊ eius effec. c. maiores vbi ſic dr̃. Jtẽ queriť vtrũ dormientibus et amentibus ſacr̃i ſaltẽ character in baptiçato imprimať ⁊c̃. ⁊ ſequiť poſt pauca. Alij nõ abſurde diſtinguunt ꝙ is q terroribus atq; ſupplicijs violenter attrahiť: ⁊ ne detrimentũ incurrat baptiſmi ſuſcipit ſacr̃ʒ: talis ſicut ⁊ is qui ficte ad baptiſmũ accedit characterẽ ſuſcipit xp̃ianitatis impreſſum ⁊c̃. Et poſt ſequiť. Jlle võ q nunꝙ̃ ɔſenſit: ſʒ penitus ɔ̃dicit: nec rem nec characterẽ ſuſcipit ſacr̃i. Et ſequiť poſt. Tunc ergo characterẽ imprimit ſacr̃alis operatio cũ obicẽ voluntatis ɔ̃rie nõ inuenit obſiſtentem. Hec Alexander tertius. Ex qbus pʒ propoſitũ. Et multa alia ex decretis ⁊ decretalibus poſſent ad ppoſitũ induci niſi breuitati ſtuderemus. Cum aũt dicat arguens ꝙ verba Diony. nõ adducunť ad mentez eius: negatur. Nec vʒ qõ dicit arguẽs ꝙ ſignũ de quo loquiť Diony. non eſt aliud ꝙ̃ ſignatio hierarche ⁊ impoſitio manuũ ⁊ deſcriptio baptiç ãdi: que oia fiebant longe añ baptiſmũ ⁊c̃. Hoc ſi quidẽ non vʒ pp̃ multa. Tum qꝛ falſum aſſumiť ꝙ Diony. non loquatur niſi de vnico ſigno. qõ manifeſte pʒ: qꝛ de ſigno iteriori dicit ꝙ eſt lumẽ datũ a diuĩa beatitudine. Ut. n. allegat arguẽs verba Diony. ſunt iſta. Jn ſurſum actum diuina btitudo ad ſui ipſius participationẽ recipit: ⁊ ſic de pprio lumine q̃ſi quodaʒ ſigno ipſi tradit diuinũ faciens ⁊ cõicatorez in deo manentiũ. Et vlterius loquiť de ſigno exteriori dato a hierarcha cũ dicit. Diuinũ faciens ⁊ cõicatorẽ in deo manentiũ adimpletiõis ⁊ ſancte ordinationis: quoꝝ eſt ſignum factũ a hierarcha accedenti data ſignatio ⁊ ſacerdotũ ſalutaris deſcriptio ⁊c̃. Ubi pʒ ꝙ iſtud ſcdʒ ſignũ aliud eſt a pmo: qꝛ ſʒ verba Diony. primũ ſignũ eſt lumen faciens hoĩem diuinũ ⁊ cõicatorẽ adimpletionis ⁊ ordinationis: quoꝝ ſignũ eſt ſignatio hierarche. vnde iſtud ſcdʒ ſignũ ſignificat effectuʒ primi. Tum ſcdo qa aliud falſum aſſumit arguẽs. ſ. ꝙ Diony. per tale ſignũ ⁊ lumen intelligat aliqd pcedens baptiſmuʒ: ⁊ ꝙ primo loquať de tali lumine ac ſigno ꝙ̃ de actu baptiçãdi. huius eñi falſitas manifeſte pʒ. nã ſcdo cap. eccliaſtice hierarchie ſub rubrica que dicit. Myſteriũ illuminatiõis: in fine ſic dicit. Et cum quidã ſacerdotũ ex deſcriptiõe ⁊ ipm ⁊ ſuſceptõeʒ predicauerint: ille quidẽ a ſacerdotibus in aqua agitur ad hierarche manũ ab ipſis manu actus: hierarcha võ deſup ſtans clamantibus rurſuʒ ſacerdotibus ad hierarchã in aqua nomẽ eius: qui perficitur ter quidẽ ipſuʒ baptizat tribus eı⁹qui perficiť depoſitionibus ⁊ alleuatiõibus trinã diue btitudinis ſuper. clamans pſonã ⁊c̃. Ubi pʒ ꝙ expſſe loquiť de actu baptizandi. Jn ſequẽti võ rubrica que dr̃ ɔtemplatio ⁊ nigrum que icipit ſic. Hoc quidez eſt ſicut i ſignis ⁊c̃. poſt pauca loquiť de charactere dicens. Nos aũt aſcenſionibus ſcis ad eoꝝ que fiunt prin⁹ reſpicientes: ⁊ iſta ſcẽ docti cognoſcemus: quoꝝ characterũ ſunt expreſſiones: ⁊ quoꝝ occultoꝝ imagines: nã ſicut in negocio de itelligibilibus ⁊ ſenſibilib⁹ plane annunciatũ eſt: quedã quidez ſenſibilr facta ſunt intelligibiliuʒ imagines ⁊c̃. Ex quo pʒ ꝙ Diony. loquiť de aliquo charactere itelligibili deſignato p ſigna ſenſibilia ſacr̃alia. Jtẽ poſt multũ ⁊ magnũ proceſſum iterũ loquiť de illo lumine intelligibili. Si bone ingt ordinationis prin͂ eſt ſm ꝙ ſui ipſorũ ſũt cognitrices mẽtes: que ad propriũ viſibile nature recurrit: in prin⁹ quidẽ quis ipſe eſt videbit: ⁊ hoc ſumet ex reſpectu ad lumen primũ ſanctũ dom͂. Jtẽ poſt multa ſubdit verba que pmo allegat arguẽs. Jn ſurſum actũ diuina btitudo ⁊c̃. Ex quo pʒ ꝙ arguens iportune exponit Dionyſiũ: ⁊ forte non aduertit: ꝙ in rubrica primo allegata Diony. ponit ritum ſacr̃i: ⁊ in alia exponit ſignificationẽ ritus: ſicut manifeſte pʒ legẽti ambas rubricas. Cum aũt vlterius dicit arguens ꝙ auctoritas Damaſ. inepte adduciť: negať. Nec vʒ qõ dicit: ꝙ nos de duab⁹ ſententijs ſeparatis faciamus vnã aut continuã. Nam ſicut patet ex precedentibus ⁊ ſequentibus illius capituli in illa auctoritate Damaſ. exprimit effectuʒ huius baptiſmi. vnde arguens male punctuat dicta Damaſ. ⁊ facit verſum vbi non eſt: ⁊ de propoſitione que eſt de copulato extremo: vult facere copulatiuã. vnde littera debet ſic continuari. viſibilia enim ſymbola note eorum que intelliguntur ſunt: regeneratio namq; ſecundũ animã fit: fides enim filios facere nouit: et ſi ſint creature per ſpiritum: ⁊ in priſtinam reducere beatitudinẽ. Jgiť peccatorum quidem remiſſio omnibus ſimilr per baptiſma datur: gratia autem ſpiritus ſcdm proportionez fidei ⁊ purgatio. Jgitur nunc quidẽ per baptiſma primitias ſpiritus ſancti accipimus: ⁊ principiũ alterius vite fit nobis regeneratio: ⁊ ſigillum ⁊ cuſtodia et illuminatio. Hec Damaſ. Ex quibus patet primo ꝙ baptiſmus exterior non eſt regeneratio: ſed ſignum ⁊ cauſa vel principium effectiuũ intelligibilis regenerationis que fit in aĩa: ⁊ ɔ̃ſiter falſe exponit Damaſ. dicẽtẽ ꝙ baptiſmus ẽ regeneratio. ſcdo ſequiť ꝙ ſm Damaſcenũ baptiſmus non eſt ſigillum: nec cuſtodia: nec illuminatio: ſed eſt ſignũ ⁊ cauſa predictorũ. tertio ſequiť ꝙ baptiſmus non eſt principium alterius vite: accipiendo principiuʒ pro.

Nõ baptiſmus ĩprimat characterem nõ ſolũ dicũt ſcti doctores ſʒ eſt etiã per eccleſiam determinatũ.

Nõ idẽ ſenteru Damaſ.

pꝛima parte rei:ſed eſt pꝛincipiū productiuū inſtrumē-
tale alterius vite:et conſequenter totum hoc pertineat
ad eandem propoſitionē de copulato predicato.ſ.hanc.
Per baptiſma pꝛimitias ſpūs ſci accipimus:⁊ pꝛin^m al-
terius vite ſit nobis ⁊c̄.vt ſit ſenſus ꝙ baptiſmus opera
tur in nobis oīa illa.4.° ſequit̄ ꝙ dato ꝙ nouus verſus
ſciperet ſibi:⁊ pꝛn^m alterius vite ⁊c̄.adhuc hēmus ꝓpoſi-
tū:q꞉ cū baptiſmus nō ſit eſſentialr̄ pꝛin^m alterius vite:
nec regñatio:nec ſigillū:opȝ ꝙ ſit cā predictoꝝ.Et iō in
illa oꝛone ſcda ad hoc ꝙ hēat perfectū ſenſum:opȝ ꝙ i-
telligat̄ hoc cōplexū per baptiſmū.Dr̄ vlterius ꝙ in to
to ꝑmo cap.Damaſ.nō loquit̄ in mā baptiſmi de ſigno
crucis:nec in ſcdo cap.vbi loquit̄ de fide.ſȝ in 3° qđ ſolū
eſt de cruce.Nec de illo tertio cap.adducimus auc̄titatē
ſȝ ſolū de ꝑ:qđ expꝛſſe loquit̄ de ſigillo inuiſibili qđ dicit̄
character.Ex qbus pȝ ꝙ antiq meli⁹ itelligebāt Dio-
nyſiū ⁊ Damaſ.ꝙ̄ Scotus:⁊ ꝙ expoſitio antiquoꝝ ſtat
in ſuo vigoꝛe.expoſitio vō Scoti nulla eſt.¶ Ad ſcdm
ꝑn^le pȝ rn̄ſio per ꝑdicta:q꞉ Aug.in multis libꝛis ⁊ epl̄is
ſuis locutus ē de charactere baptiſmi:⁊ qđ ex idelebili-
tate characteris arguit initerabilitatē baptiſmi. Sed
Scotus foꝛte nō oīa dicta Augu.legerat.Dr̄ vlterius ꝙ
Gratian⁹ locut⁹ ē de charactere de ꝯſe.diſ.4.c.qūo de⁹:
vt ſupꝛa recitatū eſt.Magr̄ aūt ſniaꝝ loqt̄ de hoc cha
ractere.6ª.diſ.hui⁹ cap.De his vō q baptizant̄ ⁊c̄.in fine
⁊ dato ꝙ nō faceret mentōez ſufficiūt auc̄tates alioꝝ.
¶ Ad 3^m ꝑn^le dr̄ negādo minoꝛē.ſ.ꝙ character fruſtra
ponat̄.Et ad pꝛimā ꝓbatōez eius dr̄.Pꝛio ꝙ character
ponēdus eſt tanꝙ̄ diſpō ad grāz:nō qdē ex pte dei agē-
tis:ſȝ ex pte ſuſceptiui:q꞉ ſm ꝑſentē legē nemini datur
grā:niſi ſit ad eā diſpoſitus aliq̄ diſpōne ſupaddita eēn
tie ⁊ potētijs aīe ſe hñte per modū actus ꝑmi vel ꝑ mo-
dū actus ſcdi.Paruuli aūt nō hñt ſcdaȝ diſpōnē cū nō
habeāt actū liberi arbitrij.ergo reſtat ꝙ hñt pꝛimā que
dr̄ character vel oꝛnatus habitualis.Et de hec alias plu
ra dicta ſūt.ꝑmo diſ.hui⁹.Et cū dicit arguēs ꝙ oīa non
hñs actu peccū eſt ſūme diſpoſita ad grāz:negandū eſt.
Cū vlterius dicit ꝙ ſine tali ſigno de⁹ poſſit aſſiſtere ba-
ptizato ⁊c̄.Dr̄ ꝙ deus nō alligauit po^am ſuā ſacris qn ſi-
ne illis poſſet ꝯferre grām:⁊ per ꝯñs nec charactem: tñ
ſm oꝛdinationē ſue ſapīe aliter inſtituit vt hoīs ſcifica-
tio ꝑ ſenſibilia fiat.vñ iſta rō ſi aliqd valeret:ſequeret̄
ꝙ fruſtra iſtituta eēnt ſacra:q꞉ ſine illis poſſet deus cō-
ferre grām.Cū aūt in ꝯfirmatiōe dr̄ ꝙ ficte baptiçat⁹:
lȝ hēat characterē:nō accipit grām niſi peniteat ⁊c̄.Dr̄
ꝙ talis accipit grām per pꝛiam tanꝙ̄ ꝑ remouens ꝓhi
bens:ſȝ per characterē ſicut ꝑ cām ꝑ ſe diſponentē ad
grāz:vt oſidit btūs Tho.pꝛīti diſ.q.3.ar.2.q̄ſtiuncl̄a.3ª.
⁊.3ª.parte vt poſt dicet̄.Quātū vō ad alia q̄ obycit ꝯ 2^m
effectū characteris.ſ.ꝙ eſt ſignū aſſimilatiuūȝ ⁊c̄.Dr̄ ꝙ
iſta rō multos hȝ defectus ſm ꝙ patuit in ꝑmiſſis.Tū
q꞉ character nō ſolū eſt ſignū aſſimilatiuū:imo eſt pꝛn^m
actiuū vel paſſiuū:⁊ iō opȝ ꝙ ſit foꝛma abſoluta ⁊ inhe
rens.Tū q꞉ character eſt ſignū ꝑmanens poſt receptio
nē baptiſmi:iō non ſufficit dicere ꝙ ſit ipſa receptio ba
ptiſmi tranſiēs in pꝛeteritū.Tum q꞉ nō eſt ſile de ꝓfeſ-
ſione religiōis humane q̄ nullū abſolutū cauſat in ꝓfi-
tente:⁊ de ꝓfeſſiōe xpiane religiōis ꝑ ſuſceptiōez ſacri:
qđ eſt inſtr̄m dei oīaz ſcificantis:⁊ grāz in ea cauſantis.
Tū q꞉ character eſt ſignū ſpūale:ſignū vō religiōis eſt
ſenſibile.Tum q꞉ plus efficit diuīa iſtitutio ꝙ̄ hūana oꝛ
dinatio vel ꝓmiſſio.Tum q꞉ auctoꝛitates ſanctoꝝ ſūt
in oppoſitū.et ꝓꝑ multa alia pȝ nullitas arg^ti. Quantū
aūt ad illa q̄ arguēs obycit de tertio effectu.ſ.ꝙ chara-
cter eſt ſignū ꝯfiguratiuū ⁊c̄.pȝ rn̄ſio ex ꝑdictis.ſ.quia

character nō ſolū eſt ſignū:ſȝ pꝛin^m actiuū vel paſſiuū:
iō non pōt eſſe aliqd tranſiens in pꝛeteritū:nec relatio
realis aut rationis:ſȝ opȝ ꝙ ſit aliqđ abſolutū ꝑmanens:
ſicut character ⁊ nota milicie pꝛincipis:vt ſepe dictū ē.
Quātū ad illa que obycit de q̄rto effectu.ſ.ꝙ eſt ſignuȝ
rememoratiuū ⁊c̄.pȝ ſolutio ex ꝑdictis.Nā nō ſolū po-
nit̄ vt ſignū rememoratiuū:ſȝ etiā vt pꝛn^m actiuū vl̄ paſ
ſiuū.Tum q꞉ ꝯceſſo ꝙ ponat̄ vt tale ſignū:rō in oppo-
ſitū non vȝ.Dr̄.n.ꝙ tale ſignū ponit̄ ꝓpter ipm ſacr̄m
in ſe:⁊ ꝓpter ipm ſuſcipientē:⁊ ꝓꝑ alios.De hoc ſanctus
Tho.ꝑſenti di.q.1.ar.2°.q̄ſtiuncula.2ª in ſolone ꝑmi ſic
dicit.(Character nō eſt ſignū tātū vt diſtinctiōis nota.
ſȝ vt diſtinctionē cauſans:ſicut ⁊ alia ſacra ſigna:⁊ ideo
eo idiget̄ ad diſtinctionē faciendū.)Itēȝ in ſolone ſcdi
ſic dicit.(Iſtud diſtinctiōis ſignū eſt ⁊ ꝓpter ipȝ hoīeȝ
q ſuſcipit:q eo accipit diſtinctū poſſe ab alijs:⁊ propter
alios hoīes qui eū admittunt ad ſpūales actiōes ex cō-
ſignatiōe ſacrali exterioꝛi interioꝛē ꝑpendētes:⁊ quo ad
deū q eius actionib⁹ ſpūalibus efficaciā ꝑbȝ.)Hec ille.
Cū aūt dicit arguens ꝙ charitas non hȝ aliqđ ſignū re-
memoratiuū ⁊c̄.non vȝ.vñ ſcūs Tho.ibidē in q̄rto lo-
co arguit ſic.(Charitas eſt excellētioꝛ virtus ꝙ̄ fides:ſȝ
charitati nō ponit̄ aliqđ ſignū diſtinguens nec alijs vir
tutib⁹.ergo nec fidei dȝ poni.)Ecce arg^m.ſequit̄ rn̄ſio.
(Dōm iquit ꝙ fides hoī nota eſt:charitas autē incerta
nihil eni eſt alicui certius ſua fide:vt Augu.dicit.ſed an
charitatē hēat:nō eſt alicui certuȝ.Et iō diſtinctio data
magis reſpicit fidē ꝙ̄ charitatē vel alias virtutes . Uel
dōm ꝙ diſtinctio iſta ꝑcipue attendit̄ quātū ad opatio
nes que ſunt in ſacris in qbus maxime operat̄ fides.)
Hec ille.Itē 5° loco arguit ſic.(Cōtrariū ſufficiēter di-
ſtinguit a ꝯtrio:ſȝ fides eſt īfidelitati ꝯtria.ergo ſufficien-
ter fides ab īfidelibus diſtinguit:⁊ ita non opȝ ꝙ ꝑ cha
racterem diſtinguant̄.(Ecce arg^m.ſequit̄ rn̄ſio.)Dōm
inqt ꝙ fides ſufficienter diſtinguit fideles ab īfidelibus
quantū ad actus fidei:ſȝ non quantū ad actus ſpūales
que cōpetunt fidelibus:q꞉ ad hos opȝ ꝙ ſpūalis poten-
tia addat̄.)Hec ille.Itē 3° loco arguit ſic.(Hō nō cōfi-
guratur trinitati niſi ꝑ imaginē ⁊ ſiīitudinē:ſȝ pꝛima cō
figuratio eſt per nām.⁊ ſcda per grām.ergo character
nullo mō ꝯfigurat.)Ecce argumētū.ſequit̄ reſpōſio.(
Dicendū inquit ꝙ configuratio iſta attendit̄ ad deum
ſcdm participationē diuine poteſtatis:que non eſt neqȝ
per gratiā virtutū neqȝ per naturā.)Hec ille.Ex quib⁹
pȝ quale ſignum eſt character:⁊ ad quid ponitur:⁊ quo-
modo potius ponitur vt ſignū rememoratiuū ſacramē
ti ꝙ̄ charitatis vel fidei ſine ſacramētis:⁊ ſimiliter quo-
modo character ponitur propter ipſuȝ ſuſcipientem: ⁊
propter deum:⁊ propter pꝛoximuȝ: aliter tamen et ali
ter. Cum autem dicit̄ ꝙ non debet poni in dānatis aut
beatis propter maioꝛem gloꝛiā:aut confirmationē.Dr̄
ꝙ hoc falſuȝ eſt.Pꝛimo quidē de beatis:q꞉ ſicut in via
dȝ poni ſignū ſpiritualis poteſtatis:nō aūt charitatis rō
ne iam dicta:ita ⁊ in patria remanebit ſpiritualis pote-
ſtatis ſignū acquiſitū in via:non autē ſignuȝ charitatis
acquiſitū in via:ſed alia ſigna ibidē erunt.ſ.excellētioꝛ
glia eſſentialis.Et ꝓpoꝛtionalr̄ dicendū de damnatis:
q꞉ maioꝛ dānatio erit ſignū caſus a maioꝛi charitate:et
ita erit ibi ſignū nouū:non in via ipꝛeſſuȝ. Secus eſt de
ſigno ſacramenti.De predictis ſanctus Tho.ꝑſenti diſ.
q.1.ar.3°.q̄ſtiuncula.4.ª in ſolone ſcdi ſic dic̄.(Per cha-
racterē hō conſignat̄ ꝙ ſit de cetu fideliuȝ et particeps
hierarchicarū actionū.Eccl̄iaſtice aūt hierarchie ſucce
dit celeſtis:⁊ iō ad cōionē fideliū in eccl̄ia triūphanti:⁊
ad ꝑticipatiōez celeſtis hierarchie actionū character in
patria

Cur magis fidei debeat hoc signū ꝙ̄ charitati.

Quō in btis atqȝ in dānatis mācbit vl̄ non manebit character.

patria perficiet:ꝛ ſic erit ad alios actus:ſicut virtutes ꝛ
dona. In dānatis etiā manet:ſ3 hoc per accńs eſt:ꝛ pre
ter intentionē imprimētis characterē ꝙ recipiēs dāne
tur:ꝛ ita nō eſt ibi ordinatus ad aliquē finē:tn̄ de⁹ qui
nihil inordinatū relinquit:elicit ex hoc aliqđ bonū.ſc3
ꝙ apparet iuſtior eoꝝ dānatio qui tantū munus negle
xerunt.) Hec ille. Itē 3ª parte.q.63.arti.5° in ſolone ter
tij ſic dicit.(Cūis poſt hāc vitā nō remaneat exterior
cultus:remanet tn̄ finis illius cultus:ꝛ ideo poſt hāc vi
tam remanet character:ꝛ in beatis ad gloriā:ꝛ in ma/
lis ad eoꝝ ignominiā. Sicut etiā militari character re/
manet in militibus poſt adeptā victoriā:ꝛ in his ꝗ vice
runt ad gliā:ꝛ in his qui ſunt victi ad penā.) Hec ille.
Ex qb⁹ apparet ſoliditas p̄dictoꝝ. Ad illud aūt qđ ar/
guēs addit de ſacerdote ꝛc̄. Dicit̄ ꝙ nō eſt incōueniēs
ꝙ ſacerdos beatus habeat aliqđ gaudiū accńtale ꝛ ex/
cellētiā accńtalē beatitudini ſupra oēs btōs non ſacer/
dotes:nec btīcs aliquid ſupeminēter cōtinens chara/
cterē ſacerdotalē:qđ dico ꝑꝑ btā3 virginē:que lic3 nō
habeat talē characterē:h3 tn̄ aliqd eminētius ptāte ſa/
cerdotali:ep̄ali:papali:vt pulcherrime declat dn̄s Al/
bertus in mariali loquēs de gratijs ſacr̄alib⁹. Sicut ēt
p̄dicator virgo martyr hn̄t aureolas ꝗs ceteri nō hn̄t.
lic3 maioris meriti:vt h3 declarari.49.diſ.huius. Qđ
vlterius addit de xp̄o.nihil val3 penitus:qꝛ l3 xp̄s non
habeat characterē:h3 tn̄ aliquid ſupeminēter ꝯtinens
characterē:vt alias dictum eſt. Un̄ ſcūs Tho.3ª parte
qōne.63.arti.5° ſic dicit.(Character ſacerdotalis eſt q̄/
dam participatio ſacerdotij xp̄i in fidelibus eius.vt.ſ.
ſicut xp̄s h3 plenā ſpūalis ſacerdotij ptātē:ita fideles
eius ei cōfigurent̄ in hoc ꝙ participāt aliquā ſpālē ptā
tem reſpectu ſacr̄oꝝ:ꝛ eoꝝ que pertinent ad diuinum
cultū. Et ꝓpter hoc xp̄o nō cōpetit hr̄e characterē:ſed
poteſtas ſacerdotij eius comparat̄ ad characterē ſacer/
dotū:ſicut illud qđ eſt plenū ꝛ ꝑfectū ad aliquā ſui ꝑti
cipationē ꝛc̄.) Hec ille. Itē diſ.p̄ri.q.i.arti.3°.queſtiū/
cula.5ª ſic dicit.(Xp̄s nullū characterē habuit:qꝛ ipſe
habuit poteſtatē plenitudinis in ſacr̄is:q̄ſi ea iſtituēs:
ꝛ eis efficaciā prebēs. Unde ſicut poterat inducere effe
ctū ſacr̄i in aliquo ſine ſacr̄o exteriori:ita ex parte ipſi⁹
ad hoc nō reqrebat̄ aliqđ ſacr̄ale iterius.) Itē in ſolo/
ne primi ſic dicit.(Xp̄s fuit ſacerdos q̄ſi ſacerdotiū in
ſtituēs:ꝛ ei⁹ nō eſt hr̄e characterē:ſed illius ꝗ ſacr̄m ali
unde ſuſcipit:vt ꝑ characterē p̄ncipali ſacerdoti ꝯfigu/
ret̄.) Itē in ſolone ſcđi ſic dicit.(Aliqd eſt ꝑfectiōis in
nobis qđ nō eſſet in xp̄o:ſicut gr̄a adoptiōis. Et ſiliter
eſt de charactere:qꝛ poneret in eo ſpālē ptātem coarta/
tam:ꝛ ab alio deriuatā.) Hec ille. Ex quib⁹ melius in/
telligunt̄ p̄dicta. Itē 3ª parte.q.22.arti.p̄.in ſolone p̄i/
mi ſic dicit.(Ptās hierarchica cōuenit q̄dē angelis in/
quātū ꝛ ipſi ſunt medij inter deū ꝛ hoiem:vt pat3 per
Dionyſiū in li° cele.hierar.ita ꝙ ipſe ſacerdos inquātū
eſt medius inter deū ꝛ populū angeli nomē h3 ſm illđ
Malach.2°. Angelus dn̄i exercituū eſt. Xp̄s āt maior
angelis fuit nō ſolū ſm diuinitatē:ſed etiā ſm huma/
nitatē inquantū habuit plenitudinē gratie ꝛ glorie.vn̄
etiā excellentiori mō hierarchiam ſeu poteſtatē ſacer/
dotalē pre angelis habuit:ita etiā ꝙ ipſi angeli fuerunt
miniſtri ſacerdotij eius ſm illud Math.4°. Acceſſerūt
angeli ꝛ miniſtrabāt ei ꝛc̄.) Ad illud vō qđ obijcit̄ de
beata maria ꝛ patrib⁹ veteris teſtamēti p3 ſolutio per
p̄dicta. Tū qꝛ nullū icōueniēs eſt dicere ꝙ ipſa nō h3
oīa gaudia accidentalia beatitudinis:nec oēs characte/
res:ſicut ēt in via nō habuit vſum oīu3 grāꝝ gratis da
tarū. Ut oſtēdit ſcūs Tho.3ª pte.q.27.ar.5° in ſolutio

Btā ṽgo ha buit qđ excel lentius ipſis characterib⁹ in via.de eo dem ſi.

Xp̄s nō eſt ſi li⁹ adoptiu⁹ dei:ḡm ſcđm humanitatē.

ne tertij vbi ſic dicit.(Nō eſt dubitādū ꝙn beata ṽgo
accepit excellēter donū ſapie:ꝛ grāz ṽtutū:ꝛ etiā grām
ꝓphetie:ſicut habuit xp̄s:non tn̄ accepit vt hr̄et vſus
haꝝ ꝛ ſiliu3 grāꝝ ſicut habuit xp̄s:ſed ſm ꝙ cōuenie/
bat ꝯditioni illius. Habuit eni vſum ſapie in cōtēplan/
do ſm illud Luce 2°. Maria aūt cōſeruabat oīa ṽba
hec cōferens in corde ſuo. Nō aūt vſum ſapie quantū
ad docēdū:eo ꝙ hoc nō ꝯueniebat ſexui mulierū ſm
illud 2ª Timothi.2°. Docere aūt mulieri nō permitto.
Miraculoꝝ aūt vſus ſibi nō cōpetebat dū viueret:qꝛ
tūc tp̄is cōfirmāda erat doctrina xp̄i miraculis:ꝛ ideo
ſoli xp̄o ꝛ diſcipulis eius qui erant baiuli doctrine xp̄i
ꝯueniebat miracula facere. Propter qđ etiā de Joāne
baptiſta dr̄ Joā.10.ꝙ ſignū nullū fecit.vt ſc3 oēs i xp̄o
intēderēt. Uſu3 aūt ꝓphetie habuit: vt patet in cātico
qđ fecit. Magnificat aīa mea dn̄m.) Hec ille. Ex qb⁹
p3 ꝙ ſicut non habuit vſum oīum grāꝝ in via:nec oēs
characteres:nec in glīa:op3 ꝙ hēat oēs excellētias acci
dētales potiſſime illas q̄ ſuo ſexui nō cōpetūt. Tū ſcđo
qꝛ vt dictū eſt ſm Albertū:ipſa habuit aliqd excellen/
tius illis characteribus i via:ꝛ ꝯſiter excellētiora gau/
dia in patria.(Ad 4ᵐ p̄ncipale negat̄ añs:qꝛ donū ꝓ
phetie eſt donū dei:ꝛ tn̄ dat̄ alicui actualr̄ peccāti mor
talr̄:ſicut p3 đ Balaā cui actualr̄ peccāti pctō auaricie:
infidelitatis:ꝛ idolatrie:ꝛ odij populi dei:ꝛ alijs multis
peccatis data fuit ꝓphetia ſicut habet̄ Numeri.23.ꝛ
24. Et potiſſime nō eſt incōueniēs dona dei q̄ ſubiecti
ue ꝑtinēt ad itellectū dari actualiter peccanti:qꝛ pctm̄
mortale directe ꝯdicit grē q̄ eſt in eēntia aie:ꝛ charita/
ti:q̄ eſt in affectu ſubiectiue:nō āt oīa pctā ꝯriant̄ fidei
aut characteri:aut ꝓphetie:que ſunt in itellectu. De h
in ſuo ſili ſcūs Tho.2ª 2ᵉ.q.172.art.4° ſic dicit.(Pro
phetia pōt eē ſine charitate:qđ apparet ex duob⁹.p̄mo
q̄dē ex actu vtriuſq3. Nā ꝓphetia ꝑtinet ad intellectū.
cuius actus p̄cedit actū volūtatis:quā ꝑficit charitas.
Unde ꝛ Ap̄s.i.Corin.13°. ꝓphetiā ꝯnumerat alijs ad
intellectū ꝑtinētib⁹:que p̄nt hr̄i ſine charitate.2° ex fi/
ne vtriuſq3 ꝛc̄.) Hec ille. Sic in ꝓpoſito dico de chara
ctere quē ponimus ſubiectiue in intellectu ꝙ pōt eſſe
ſine charitate.imo in actualr̄ peccāte mortalr̄. De hoc
ſcūs Tho.in p̄ri.diſ.q.3.arti.2° in ſolone p̄me q̄ſtiun/
cule ſic dicit.(Duplex eſt effectus baptiſmi. Prim⁹ ꝗ
eſt res ꝛ ſacr̄m.ſc3 character. Et qꝛ character nō impri
mit̄ ad ꝑperandū hoīs volūtatē:vt aliqd hn̄ fiat:cum
nō ſit habitus:ſed potētia:vt dictū eſt.iđ hūc effectum
baptiſmi indiſpoſitio volūtatis nō impedit.dūmō ad/
ſit aliqualis volūtas ſuſcipiēdi ſacr̄m. Alius effect⁹ eſt
ꝗ eſt res ꝛ nō ſacr̄m.ſc3 grā:ꝛ ea que ad ipſa3 cōſequū/
tur ꝑ que volūtas hoīs ꝑparat̄ vt bene velit:ꝛ hn̄ opet̄
ꝛ ideo ad hunc effectū ꝑcipiēdū nō ſufficit q̄lib3 volun
tas ſacr̄m ꝑcipiēdi:ſed requirit̄ talis volūtas a q̄ remo
ueat̄ oīs indiſpō ꝯria grē:qꝛ ꝯria nō ſe cōpatiunt̄. Un̄
remanēte ꝯria diſpōne baptiſm⁹ vltimū effectū ſuum
hr̄e nō pōt.) Hec ille. Cū aūt dicit arguēs ꝙ opa dei ꝑ/
fecta ſunt:ꝛ quēcūq3 curat:ꝑfecte curat ꝛc̄.p3 ꝗd dōm
ex p̄dictis. Tū qꝛ nō oē opus dei eſt ꝑfectu3 ꝑfectione
grē gratū facientis:nec ſemꝑ in eſſe nāe:lic3 aliqualr̄ ſit
ꝑfectū. Tū qꝛ character non curat:nec directe dat̄ ad
hn̄:vel male agendū:ꝛ iđ fictus recipiēs characterē nō
curat̄ a deo ſm totū:nec ſm dimidiū:nec recipit dimi
diā veniā.imo nullā. Unde arg̃ᵐ nō val3. De hoc ſcūs
Tho.3ª pte.q.68.arti.4° in ſolone tertij ſic dicit.(Nō
eſt inquit ꝑ impreſſionē characteris baptiſmalis aliqs
diſpoſitus ad grā3 q̄diu appet in eo volūtas peccādi:
qꝛ de⁹ neminē ad ṽtutē cōpellit:vt dicit Damaſ.) Hec

Dōa dei ꝑti/ na dant̄ etiā actualr̄ peccā ti vt Balaā ꝓphetia.

Duplex effe ct⁹ baptiſmi.

ille. ¶ Ad 5m ꝑncipale dr̄ ad ꝑmā diuiſionē ibi factā ꝙ character eſt donū dei: ⁊ nō ē grā gratū faciēs: ſꝫ eſt diſpoſitio habitualis ad illā: nō tn̄ totalis diſpoſitio in adulto q pōt accedere ficte ad baptiſmū: eſt tn̄ ſufficiēs diſpoſitio in paruulo: in quo nō pōt hr̄e locū fictio. Dicit̄ 2o ꝑ alia diuiſione ꝙ character eſt donū dei: ⁊ ē vtile q̄tū eſt de ſe ipſi habēti: q2 diſpōit eū ad receptionē grē: ⁊ ꝑ eū aſcribit̄ cetui fideliū: ⁊ efficit̄ ꝑticeps hierarchicaꝝ actionū. Qd aūt hn̄ti characterē nō det̄ grā: accidit characteri ex defectu ſuſcipiētis ponētis obſtaculū: quo remoto character hꝫ ſuū effectū. Inſup talis character vtilis ē aliqn potiſſime character ordinis: cū ſit ptā miniſtrādi populo ſacr̄a. Character etiā baptiſmalis vtilis eſt populo ad hoc ꝙ ſciat quē dꝫ admittere vel repellere a ꝑceptiōe diuinoꝝ: ⁊ q2 auget populū dei numero ſemꝑ in actu: ⁊ merito in potentia ꝓxima. De ꝑdictis ſcūs Tho. 3a pte. q. 69. arti. 10. ſic dicit. ¶ Baptiſmus eſt q̄dā ſpūalis regeneratio. Cū aūt aliqd gñatur ſimul cū forma recipit effectū forme: niſi ſit aliqd impediēs: quo remoto forma rei generate ꝑficit ſuum effectū: ſicut ſimul cū corpus graue generat̄: mouetur deorſum: niſi ſit aliqd ꝓhibēs: quo remoto ſtatim incipit moueri deorſū: ⁊ ſilr qn̄ aliqs baptiʒat̄ accipit characterē q̄ſi formā: ⁊ ꝯſequit̄ ꝓpriū effectū: q eſt grā remittens oīa pctā. Impedit̄ aūt qn̄qꝫ ꝑ fictionē: vn̄ opꝫ ꝙ ea remota per pn̄iam: baptiſm9 ſtatim ꝯſequat̄ ſuū effectū. Hec ille. Itē i ſolone ſcd̄i ſic dicit. ¶ Fictio nō remouet̄ ꝑ baptiſmū: ſed ꝑ pn̄iam: q̄ remota baptiſm9 aufert oēm culpā: ⁊ reatū oīū pctōꝝ precedentiū: ⁊ ēt ſimul exiſtentiū cū baptiſmo. vn̄ Aug9 dicit. Soluitur heſtern9 dies: ⁊ qcqd ſupeſt: ſoluit̄ ⁊ ipſa hora momentūqꝫ ⁊c. ⁊ ſic ad effectū baptiſmi ꝯſequēdū ꝯcurrit baptiſmus ⁊ pn̄ia: ſed baptiſmus ſicut cā ꝑ ſe agens. pn̄ia vo ſic cā ꝑ acciñs. i. remouēs ꝓhibēs.) Hec ille. Et attede ꝙ baptiſm9 q̄ ad illud qd̄ eſt ſacr̄m tm̄: ⁊ nō res nō eſt regn̄atio formalr̄: ſed effectiue: q̄tū vo ad id qd̄ eſt res tm̄. ſcꝫ grā vel res ⁊ ſacr̄m. i. character eſt regn̄atio formalr̄ ⁊ ꝑ eſsntiā. ¶ Ad 6m dr̄ ꝙ character non idō dr̄ indelebilis: q2 de9 illū ⁊ ſubm̄ eius nō poſſet delere cōiunctim ⁊ ſepatim de ſua oīpotētia abſoluta: ſed ideo q2 de po9 del ordinata nō pōt deleri: q2 ſic hꝫ ordo diuine ſaple ꝙ nō delea̅t. Cui9 rōnē aſſignat ſcūs Tho. preſenti. diſ. q. i. arti. 3a i ſolone 4e q̄ſtiuncule dicēs. ¶ Impreſſio characteris eſt per quādā aīe rōnalis ſcificationē: put ſanctificatio ē deputatio alicu9 ad aliqd ſacrū. Ad hāc aūt ſcificationē nō magis actiue opat̄ aīa ſanctificāda q̄ aq̄ ſcificāda: vel oleū: vel criſma ad ſui ſāctificationē: niſi ꝙ hō ſe ſubijcit huic ſcificationi ꝑ conſenſum: res aūt ꝑdicte ſine ꝯſenſu ſubijciant̄: q2 libero arbitrio carēt: ⁊ idō q̄litercūqꝫ aīa variet̄ ꝑ ꝓprias opationes: nūq̄ characterē amittit: ſicut nec criſma vel oleū aut panis cōſecratus nunq̄ ſanctificationē perdunt: q̄litercūqꝫ trāſmutent̄: dū tn̄ nō corrūpant̄.) Hec ille. Itē in ſolone ꝑmi ſic dicit. ¶ Cā idelebilitatis characteris eſt ⁊ ex pte ſubi qd̄ ē icorruptibile: ⁊ ex pte cāe q̄ inuariabilis eſt. Grā aūt hꝫ aliquo mō cām nō efficientē: ſed diſponētē ex pte ſubi: q2 ſꝫ Aug9 q creauit te ſine te nō iuſtificabit te ſine te. ⁊ idō ꝑ idiſpōnē ſubi gratia amittit̄.) Hec ille. Itē 3a pte. q. 63. arti. 5. ſic dicit. ¶ Character ſacerdotalis eſt q̄dā ꝑticipatio ſacerdotij xp̄i in ei9 fidelib9: vt ſcꝫ ſicut xp̄s hꝫ plenā ſpūalis ſacerdotij ptātē: ita fideles ei configurant̄ in hoc ꝙ ꝑticipant aliquā ſpālē ptātē re9 ſacroꝝ: ⁊ eoꝝ q̄ ad cultū dei ꝑtinent ⁊ ꝑ ꝑ hoc etiā xp̄o nō cōpetit hr̄e characterē: ſꝫ ptās ſacerdotij eius cōparat̄ ad characterē ſacroꝝ: ſicut illud qd̄ eſt plenū ⁊ ꝑfectū ad aliquā ſui ꝑticipatōēꝫ. Sacerdotiū aūt xp̄i eſt eternū ſm̄ illud pſal. Tu es ſacerdos in eternū ⁊c. ⁊ inde eſt ꝙ oīs ſanctificatio q̄ fit ꝑ ſacerdotiū ei9 eſt ꝑpetua re cōſecrata manēte: qd̄ pꝫ etiā in reb9 inaīatis. Nā eccl̄ie vel altaris ſemꝑ manet ꝯſecratio: niſi deſtruant̄. Cū g̃ aīa ſit ſubm̄ characteris ſꝫ itellectiuā ptē in q̄ eſt fides: manifeſtū eſt ꝙ ſicut itellc̄s ē ꝑpetu9 ⁊ icorruptibilis: ita character idelebiliter mañet in aīa.) Hec ille. ¶ Ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ ſilitudo nō valꝫ: q2 nec mā nec forma ſacr̄i eſt icorru|le ſicut aīa: nec vtus dat̄ ſacr̄is ad h̄ ad qd̄ character aīe: vt ex ꝑcedentibus ſatis pꝫ: ⁊ idō vtus ſacroꝝ tranſit: character mañet. ¶ Ad 7m dr̄ ꝙ ſm̄ vltīa dicta bti Tho. circūciſio nllo mō effectiue cauſabat grām: ſed ſolū erat cā ſine q̄ nō. ſec9 de ſacr̄is noue legis: ⁊ idō nō oportebat ꝙ aliquā diſpōnē actualē aut habitualē iꝑmeret aīe: ſꝫ ſolū corpi. De h̄ ſcūs Tho. 3a pte. q. 70. arti. 4. vt ſepe recitatū fuit ſic dic̄. ¶ Aplūs dic̄ Ro. 4o. ꝙ Abrahā accepit ſignū circūciſionis ſignaculū iuſtitie fidei: q2 ſcꝫ iuſtitia ex fide erat ſign̄ata nō ex circūciſione ſignificante: ⁊ q2 baptiſmus opat̄ in vtute paſſionis xp̄i. idō baptiſmus imꝑmit characterē incorꝑantē hoīem xp̄o: ⁊ copioſiorē grāꝫ ꝯfert q̄ circūciſio ⁊c. ¶ De hoc plr̄a dicta ſunt diſ. pa. Eādem ſn̄iaꝫ expſſius ponit 3a pte. q. 63. arti. ꝑ. in ſolone tertij vbi dicit. ¶ Sacr̄a veteris legis nō habebāt in ſe ſpūalē vtutē ad opandū aliquē ſpūalē effectū: ⁊ idō in illis ſacramētis nō reqrebat̄ aliqs ſpūalis character: ſꝫ ſufficiebat ibi corꝑalis circūciſio: quā Aplūs ſignaculū noīat Ro. 4o.) Hec ille. ¶ Ad argm in oppoſitū qōnis rn̄det ſcūs Tho. pn̄ti diſ. q. i. arti. ꝑ. in ſolone ꝑmi dicēs. ¶ Character inquit nō eſt habitus nec paſſio: ſꝫ po9 q̄daꝫ ꝯſis aīam ſm̄ ꝙ eſt in vita ſpūali regn̄ata: ⁊ ideo nō opꝫ ꝙ oībus ſit: vel ꝙ a nā ſit.) Hec ille. Et h̄ de qōne ſufficiāt. De qua bn̄dict9 de9. Amē. ¶ Diſtin. V. ⁊ VI.

¶ Utrū pauli īfideliū ſint iuiti pentib9 baptiʒādi. Q. I.

CJrca quintā ⁊ ſextaꝫ diſtinctiones q̄rti ſn̄iaꝝ q̄rit̄. Utrū pauli īfideliū ſint inuitis parētib9 baptiʒandi. Et arguit̄ ꝙ ſic. Nā magis dꝫ hoī ſubueniri ꝯ ꝑiculū mortis eterne q̄ ꝯ periculū mortis tꝑalis: ſꝫ puero in periculo mortis tꝑalis exiſti eſt ſubueniēdū etiā ſi parētes ꝑ maliciā ꝯ niterent̄. g̃ multo magis eſt ſubueniēdū pueris īfideliū contra ꝑiculū mortis eterne etiam inuitis parentibus.

In oppoſitum arguit̄: q2 in decretis diſ. 45 ex cōcilio Toletāo ſic dicit̄. De iudeis ꝑcepit ſcā ſynodus nemini deinceps ad credēdū vim iferre. Nō enī tales iuiti ſaluādi ſunt: ſꝫ volentes: vt integra ſit forma iuſtitie.

In hac qōne ſūt tres articli. In ꝑ ponēt̄ ꝯnes In 2o obones. In 3o ſolones.

Quantū ad ꝑm articlm ſit ꝑa ꝯ. Pueri īfidelium filij nōdū hn̄tes vſū rōnis nō ſūt baptiʒādi iuitis parētib9. Hāc ꝯnē ponit ſcūs Tho. 3a parte q. 68. arti. 10. vbi ſic dicit. ¶ Pueri infideliū filij aut hn̄t vſū rōnis: aut nō hn̄t. ſi hn̄t. iā q̄tū ad ea q̄ ſunt iuris diuini vel nālis icipiūt ſue ptātis eē: ⁊ idō ꝓpria volūtate iuitis parētibus pn̄t baptiſmū ſuſcipe: ſicut ⁊ mr̄m ꝯhere. ⁊ idō tales licite pn̄t moneri ⁊ iduci ad baptiſmuꝫ ſuſcipiēdū. Si vo nōdū hn̄t vſū liberi arbitrij: ſm̄ ius nāle ſunt ſub cura parētū q̄diu ſibi ipſis ꝓuidere non pn̄t. Un̄ etiā de pueris antiquoꝝ dr̄ ꝙ ſaluabant̄ in fide parētū: ⁊ idō ꝯ iuſticiā nālē eēt ſi tales pueri inuitis parētib9 baptiʒarēt̄. ſicut etiā ſi aliqs habēs vſū rōnis baptiʒaret̄

Character quō dicat̄ in delebilis.

baptiçaret̃ inuitꝰ. Eſſet etiã piculoſum taliter filios infideliũ baptiçare:qꝛ de facili ad īfidelitatẽ redirent ꝑꝑ nālẽ affectũ ad parẽtes. Et iõ nõ hꝫ hoc eccl'ie ↄſuetudo:ꝙ filij infideliũ inuitis parẽtibꝰ baptiçent̃.) Hec ille. Eãdẽ ↄnẽ põit 2ᵃ 2ᵉ.q.10.arti.12. vbi ſic dicit.(Maximã auctoritatẽ hꝫ eccl'ie ↄſuetudo:q̃ ſemꝑ eſt ĩ oībꝰ emulãda:qꝛ ꝛ ipſa doctrina catholicoꝝ doctoꝝ ab eccl'ia auctoritatẽ hꝫ. Uñ magis ſtãdũ eſt auctoritati eccleſie q̃ auctoritati Aug. vel Hiero. vel cuiuſcũqꝫ doctoris.

Auctoritas ꝛ ↄſuetudo eccleſie ꝑfert̃ auctoritati ſcõꝝ doctoꝝ.

Hoc aũt vſus eccl'ie nũq̃ habuit ꝙ iudeoꝝ filij inuitis parẽtibus baptiçarent̃:q̃uis fuerint retroactis tꝑibus multi catholici ꝛ potẽtiſſimi ꝑncipes vt Cõſtãtinus ꝛ Theodoſius ꝛ alij plures:qbus familiares fuerũt ſctiſſimi epĩ vt Silueſter Cõſtãtino:ꝛ Ambroſiꝰ Theodoſio:q nullo mõ ꝑtermiſiſſent hoc ab eis ĩpetrare. ſi hoc eẽt ↄſonũ rõni:ꝛ iõ piculoſuꝫ vr̃ hãc aſſertionẽ de nouo inducere:vt ꝑter ↄſuetudinẽ hactenus in eccl'ia obſuatã iudeoꝝ filij inuitis parẽtibꝰ baptiçent̃. Et huius rõ duplex ẽ. Una qdẽ ꝑꝑ piculũ fidei. ſi eñ pueri nõdũ vſuꝫ rõnis hñtes baptiſmũ ſuſciperẽt:poſtmodũ cũ ad ꝑfectã etatẽ venirẽt de facili poſſent a parẽtibus induci:vt relinq̃rẽt qđ ignorãtes ſuſceperũt. qđ vergeret in fidei detrimẽtũ. Alia võ rõ ẽ:qꝛ repugnat iuſticie nāli. Filiꝰ eñ nāliter eſt aliqd pr̃is. ꝛ ꝑ̇ qdẽ a parẽtibꝰ non diſtinguit̃ ſm corpꝰ q̃diu in mr̃e in vtero ↄtinet̃. Poſtmodũ võ poſtq̃ ab vtero egredit̃ anq̃ vſuꝫ liberi arbitrij habeat ↄtinet̃ ſub cura parentũ ſicut ſub quodam ſpũali vtero. Q̃diu eñ vſum rõnis nõ hꝫ puer non differt ab aĩali irrõnali. Unde ſicut bos vel equus eſt alicuius vt vtat̃ eo cũ voluerit ſm ius ciuile ſicꝫ ꝓprio inſtrõ:ita de iure nāli eſt ꝙ filius anq̃ hẽat vſuꝫ rõnis ſit ſub cura pr̃is. Uñ ↄ iuſticiã nālẽ eſſet. ſi puer anq̃ hẽat vſuꝫ rõnis a cura parẽtũ ſubtrahat̃:vel de eo aliqd ordinet̃ inuitis parẽtibus. Poſtq̃ aũt incipit hr̃e vſũ liberi arbitrij iã icipit eẽ ſuus:ꝛ põt q̃tũ ad ea q̃ ſunt iuris diuini vel nālis ſibiypſi ꝓuidere:ꝛ tũc eſt inducẽdus ad fideꝫ nõ coactione:ſꝫ ꝑſuaſione:ꝛ põt ẽt inuitis parẽtibꝰ conſentire fidei ꝛ baptiçari:nõ aũt anteq̃ hẽat vſuꝫ rõnis. Uñ de pueris antiquoꝝ patrũ dr̃ ꝙ ſaluati ſũt in fide parentũ:ꝑ qđ daẗ intelligi ꝙ ad parẽtes ꝑtinet ꝓuidere filijs de ſalute ſua:precipue anq̃ hẽant vſũ rõnis.) Hec ille. Silia v̄ba ponit 2ᵒ q̃libꝫ.q.7. Ex qbus poteſt formari talis rõ ꝓ ↄne. Nihil vᵍgens in piculũ fidei ꝛ derogationẽ iuris nālis īduci dꝫ ĩ eccl'ia:ſed baptiçare ꝑuulos īfideliũ inuitis parẽtibꝰ eſt hꝰ.ḡ ꝛc. ¶ 2ᵒ ↄ. Oẽs ꝑuuli bapᵗⁱ eq̃lẽ effm̃ ꝑ ſe ſuſcipiũt ĩ bapᵐᵒ ex ipſo bapᵐᵒ. Hãc ponit ſctũs Tho. 3ᵃ pte.q.69.arti.8ᵒ. vbi ſic dicit. (Duplex eſt effectus baptiſmi. vnꝰ ꝑ ſe:ꝛ alius ꝑ accñs.

Duplex eſt effectꝰ baptiſmi: vnꝰ ꝑ ſe:alꝰ per accñs.

Per ſe qdẽ effectꝰ baptiſmi eſt id ad qđ baptiſmꝰ eſt inſtitutus. ſ. ad gñandũ hoïes in ſpũalẽ vitaꝫ. Uñ qꝛ oẽs pueri eq̃lr ſe hñt ad baptiſmũ:qꝛ nõ in fide ꝓpa:ſed in fide eccl'ie baptiçant̃:oẽs eq̃lẽ effectũ ꝑcipiũt in baptiſmo. Adulti võ q ꝑ ꝓpriã fidẽ ad baptiſmũ accedũt:nõ eq̃lr ſe hñt ad baptiſmũ. Nã qdã cũ maiori:qdã cũ minori deuotione ad baptiſmũ accedũt:ꝛ iõ qdã plus:qdã minꝰ de gr̃a nouitatis accipiũt. ſic etiã ab eodẽ igne accipit plus caloris q plus ei appropinquat:licet ignis q̃tũ eſt de ſe:eq̃lr ad oẽs ſuũ calorẽ effundat. Effectus aũt baptiſmi ꝑ accñs eſt ad quẽ baptiſmus nõ eſt ordinatus:ſꝫ diuina vtus hoc in baptiſmo miraculoſe opat̃: ſicut ſuꝑ illud Ro.6ᵒ. Ut vltra nõ ſeruiamꝰ pctõ. dicit glo. Nõ hoc pſtat̃ in baptiſmo:niſi forte miraclo ineffabili creatoris:vt lex pcti que eſt in mẽbris prorſus extinguat̃:ꝛ talis effectꝰ nõ eq̃lr ſuſcipit̃ ab oĩbus baptiçatis ẽt ſi cũ eq̃li deuotione accedũt:ſed diſpenſat̃ hꝫ effectus ſm diuine ꝓuidẽtie ordinẽ.) Hec ille. Itẽ 4ᵒ diſ.4ᵗ.q.2.arti.3ᵒ in ſolõne 3ᵉ q̃ſtiuncule ſic dicit. (In pueris baptiçatis nihil ex pte eoꝝ regrit̃:ſꝫ hñt q̃ſi ꝑ diſpõne ad ſalutẽ fidẽ eccleſie:ꝛ ꝑ effectiuo ſalutis virtutẽ paſſionis xp̃i:q̃ opat̃ in baptiſmo. Et hec duo eq̃liter ad oẽs pueros ſe hñt:ꝛ iõ nõ dr̃nt q̃tũ ad effectum baptiſmi ſuſcipiẽdũ:ſꝫ oẽs eq̃lẽ gr̃aꝫ ſuſcipiũt.) Hec ille. Ex qbus põt formari talis rõ ꝓ ↄne. Paſſa eq̃liter diſpoſita vel īdiſpoſita ad idẽ actiuũ eq̃lr ſe hñtia:eq̃leꝫ ꝑcipiũt effectũ ab eodẽ actiuo:ſed ꝑuuli ſuſcipiẽtes baptiſmũ eq̃liter ſunt diſpoſiti vel indiſpoſiti ad recipiendũ effectũ ꝑ ſe baptiſmi:ꝛ eq̃lr ſe hñt ad paſſioneꝫ xp̃i operantẽ in ſacr̃is. igit̃ ꝛc. ¶ 3ᵒ ↄ. Recipiẽs ſcienter baptiſmũ a malis miniſtris ab eccl'ia dei ꝑciſis ꝑ hereſiꝫ vel ſciſma vel excõicationẽ ex̄ caſum neceſſitatis peccat. Hãc ponit ſctũs Tho. 5ᵒ diſ.4ᵗ.q.2.artic.2ᵒ.q.5. vbi ſic dicit. (Malus miniſter aut eſt ab eccl'ia ꝑciſus:aut nõ. Si ſit ꝑciſus ab eccleſia:tũc peccat ab eo accipiens ſacr̃m niſi neceſſitate:in qua poſſet a pagano vel iudeo etiã ſuſcipe. Si ãt nõ ſit ꝑciſus ab eccl'ia dei nõ peccat ab eo accipiẽs ſacr̃ꝫ niſi per accidẽs. ſcꝫ ſi eius peccato ↄſentiret.) Hec ille. Iteꝫ 3ᵃ pte.q.64.arti.9ᵒ. in ſolõne ſcdi ſic dicit. (Hereticoꝝ qdã ĩ collationẽ ſacr̃oꝝ formã eccl'ie nõ ſeruãt:ꝛ tales neqꝫ ſacr̃m ↄferũt:neqꝫ reꝫ ſacr̃i. Quidã võ ſeruãt formã eccl'ie:ꝛ tales ↄferũt qdẽ ſacr̃m:ſed nõ ↄferũt rẽ ſacr̃i:ꝛ hoc dico ſi ſunt manifeſte preciſi ab eccl'ia:qꝛ ex hoc ĩpo ꝙ aliqs accipit ab eis ſacr̃a peccat:ꝛ ꝑ hoc ĩpedit̃ ne effectũ ſacr̃i ↄſequatur. Uñ Augꝰ dicit in liᵒ. de fide ad petrũ. Firmiſſime tene ꝛ nullatenꝰ dubites extra eccleſiã baptiçatis ſi ad eccleſiã nõ redierint baptiſmo cumulari ꝑniciẽ. Et ꝑ hunc modũ dicit Leo papa. In ſede alexãdrina ſacr̃oꝝ baptiſmũ eẽ extinctũ. ſcꝫ q̃tũ ad rẽ ſacr̃i:nõ aũt q̃tuꝫ ad ipſum ſacr̃m. Cyprianus aũt nec ſacr̃m cõferre hereticos credebat:ſed in hoc eius ſnĩa nõ tenet̃. Uñ Augꝰ dicit. Martyrẽ Cyprianũ q apud hereticos vel ſciſmaticos dat̃ baptiſmum nolebat cognoſcere:tãta merita vſqꝫ ad triũphũ martyrij ſecuta ſũt:vt charitatis qua excellebat luce obũbratio illa fugaret̃:ꝛ ſi qd purgãdũ erat paſſiõis falce tolleret̃.) Hec ille. Itẽ in ſolõne tertij ſic dicit. (Ptãs miniſtrãdi ſacr̃a ꝑtinet ad ſpũalem characterẽ q eſt ĩdelebilis:ꝛ iõ ꝑ hoc ꝙ aliqs ab eccleſia ſuſpẽdit̃ vel excõicat̃:vel etiã degradat̃ nõ amittit ptãtẽ ↄferẽdi ſacr̃m:ſꝫ licẽtiã vtẽdi hac ptãte. ꝛ iõ ſacr̃ꝫ qdẽ ↄfert:ſꝫ tñ peccat ↄferendo:ꝛ ſilr ille q ab eo accipit ſacr̃m. ꝛ ſic etiã nõ ꝑcipit rẽ ſacr̃i:niſi forte ꝑ ignorãtiã excuſet̃.) Hec ille. Ex qbꝰ põt formari talis rõ pro ↄne. Quicũqꝫ ſciẽter extra caſum neceſſitatis ꝑticipat in diuinis ꝛ in pctõ cũ excõicatis vel preciſis ab eccl'ia peccat:ſed recipiens ſciẽter baptiſmũ extra caſũ neceſſitatis a ꝑdictis eſt hꝰ.igit̃ ꝛc. ¶ 4ᵒ ↄ. Malus miniſter baptiçãs cũ ſolẽnitate q̃ſi miniſter eccl'ie peccat mortaliter. Nõ aũt ſi in caſu neceſſitatis ſine ſolẽnitate:ꝛ nõ vt miniſter baptizet. Hãc ponit ſctũs Tho. 5ᵒ diſ. huius q̃rti.q.2.arti.2ᵒ.queſtiũcula 4ᵒ. vbi ſic dic̃. (Quicũqꝫ in pctõ mortali ex ꝓfeſſio exhibet ſe miniſtrũ eccl'ie:in quocũqꝫ ſpũali peccat ſm quorũdã opĩonẽ ſatis ꝓbabilẽ: que ꝑ auctoritatẽ Dionyſij ↄfirmat̃:ꝛ iõ ſacerdos baptiçãs cũ ſolẽnitate q̃ſi miniſtrũ eccl'ie ſe exhibẽs peccat mortalr̃. Si aũt ſimplr̃ baptizet in articulo neceſſitatis nõ q̃ſi miniſter eccl'ie:ſed ſicut vetula baptizare poſſet nõ peccat.) Hec ille. Itẽ 3ᵃ pte.q.64. arti.6ᵒ. ſic dicit. (Aliqs in agẽdo peccat:ꝓ hoc qđ opat̃ non ſm ꝙ opꝫ operat̃:vt pꝫ ꝑ phm̃ in 2ᵒ ethicoꝝ. Eſt aũt cõueniẽs vt ſacr̃oꝝ miniſtri ſint iuſti:qꝛ miniſtri debẽt cõ-

ex caplo ſexto ꝛ nono.

formari ei:cuius ſit miniſtri ſm illud Leui.19. Sancti eritis:qm ego ſcūs ſum:& Eccliaſtici.10. Scdm iudicē ppl'ſic & miniſtri eius:& iō nō eſt dubiū qn mali exhibētes ſe miniſtros dei & eccl'ie in diſpēſatiōe ſacrox peccēt:q2 hoc pctm ptinet ad irreuerētiā dei:& ꝯtaminationē ſacrox: q̄tū eſt ex pte hoīs pctōris:lz ſcā ſz ſe ipſa icōtaminabilia ſint:ꝯñs ē q tale pctm ex gñe ſuo eſt mortale.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone tertij ſic dic. (Ille q eſt in pctō mortali nō eſt pplexus ſimplr.ſi ex officio icūbat ei ſacra diſpēſare:q2 pt penitere de pctō & licite miniſtrare. Nō eſt aūt incōueniēs q ſit pplex' ſuppoſito quodā.ſcz q velit remanere in pctō. In articulo tñ neceſſitatis nō peccaret baptizando in caſu: in quo laicus etiā poſſet diſpenſare:ſic eni patz q nō exhibet ſe miniſtrū eccl'ie:ſed ſubuenit neceſſitatē patiēti. Secus aūt eſt in aliis ſacris:que nō ſunt tāte neceſſitatis.) Hec ille. Ex qb' pōt formari duplex rō ſm duplicem ptē ꝯnis:q eni malus miſter baptizās cū ſolēnitate peccet arguit:q2 qcūqz exñs i pctō mortali exhibet ſe miniſtrū dei & eccl'ie peccat mortalr:ſz miniſter malus molitia pcti mortalis baptizans cū ſolēnitate ē hm̄. igit &c. Pro 2ª pte ſcz q talis in caſu neceſſitatis baptizans ſine ſolēnitate:nec vt miniſter nō peccet arguit. q2 opus mīe licitū laico licitū eſt malo miniſtro:ſz baptizare in caſu neceſſitatis ſine ſolēnitate eſt opus mīe licitū laico.igit &c. Et in hoc pm' articulus terminat.

Cōtra ꝯclo nem arguit Sco.4.di. 4.qō. nona.

QUANTUM ad 2m articlz arguit ꝯ ꝯnes. Et qdē ꝯ pªs arguit Sco.pbādo q puuli iudeox & aliox ifideliū ſint inuitis pentib' baptizandi: pſertim q pnceps hoc poſſit facere:cui in regimine rei publice ſūt tales ſubditi. Pmo q2 i puulo dñs hz mai' ius dominij q̄ parētes:vlr eni ptātibus ordinatis:poteſtas iferior nō obligat i his q̄ ſūt ꝯ ſupiorē:ſicut docet Aug' de vbis dñi omelia 6ª.& ponit in vltimo caplo ſcdi ſen. Si illō iubet ptās qō nō debeo facere:hic ſane ꝯtēne ptātē tenēdo vel ſequēdo ptāte maiorē:& declat in exēplo de curatore & pſule & ipatore:& de impatore & deo. Igit ille q hz regere rez publicā magis dz cogere vnūquēqz ſubdi dño ſupiori.ſicut ſi impator deberet ſniare aliquē obedire debet pcōſuli cōtēpto pcepto curatoris & iferioris.ſi ꝯdiceret pcōſuli. Ita ēt ſi eēnt ſub eodē diuerſo ordinata.ſcz ſi aliqs eēt ſuus titij:& titius petri:magis deberet impator cogere ſeruū ſuire petro q eſt ſupior titio:q̄ titio ſi titi' vellet vti ſuo ꝯ dñiū petri.g maxime dz zelare pnceps p ſeruādo dño ſupmi dñij.ſ.dei:& per ꝯñs nō ſolū licz:ſz dz pnceps auferre puulos a dñio pentū volentiū eos educare ꝯ cultū dei q eſt ſupmus & honeſtiſſim' dñs:et dz eos applicare cultui diuino. Dico g breuiter q ſi pnceps hoc faceret cuz bona cautela.ſcz ne parentes cognoſcētes hoc futuruz occiderēt puulos:& q baptizatos facerēt religioſe educari:bene fieret.imo qō plus eſt:credo religioſe fieri ſi parentes ipſi cogerent minis & terrorib' ad ſuſcipiēdū bapm.& ad ſuādū poſtea ſuſceptū:q2 eſto q ipſi nō eēnt vere fideles in aio:tñ min' malū eſt eis nō poſſe ipune legē ſuā illicitā obſuare q̄ poſſe eā libere ſeruare. Itez filij eox ſi bñ educarent in tertia & q̄rta pgenie eſſent vere fideles. Et ſi dicas q ſz pphetiā Iſaie quā recitat Paulus Ro.9º Relique iſrl ꝯuertēt in finē.& iō iudeos nō opz cogi totalr ad bapm ſuſcipiēdū & relinquēdū legē ſuā.nō vz.q2 nō dubito qn vā ſit pphia xpi quā recitat Joh.5º.Ego veni i noie pris mei & nō recepiſtis me: ſed alius veniet in noie ſuo illū ſuſcipietis.g ad minus ex vbo ſaluatoris erūt ꝯuertēdi:q2 adherebūt illi peſſimo antixpo de quo eſt ſermo xpi pdictus. Et ſi dicas q vi ſa deſtructione antixpi:illi q ſibi adheſerāt ꝯuertēt. Dico q p tam paucos:& ſic tarde ꝯuertēdis: q2 modicus eſt fructus eccl'ie: & de qb' nulla eſt ppagatio filiox in lege xpiana:nō oporteret tot iudeos in tot mūdi ptib' tātis tpib' ſuſtinere in lege ſua pſtare:q2 finalis fruct' eccl'ie de eis erit modicus. Vñ ſufficeret aliqs paucos in aliq̄ iſula ſeqſtratos pmitti legē ſuā ſeruare: de qb' tādē illa pphia Iſaie cōpleret. ¶ Cōfirmat qō dictū eſt de parētib' ifidelibus cogendis p minas & terrores q2 ſic cōmēdat cōciliū toletanū de qbuſdaz iudeis q pridē ad xpianitatē coacti ſunt:ſicut factū eſt tpibus ſiſebuti:in quo approbat eū tanq̄ religioſum pncipem: q2 cogebat ifideles ad fidē. Hec Scotus in forā. ¶ Cōtra eādē ꝯnē arguit Durādus ponēdo tres ꝯnes. Pria eſt q puuli ifideliū ſepatox a dñio & ꝯuerſatiōe fideliū:quēad' ſaraceni ſubiti regi granate ſunt ſeparati loco & dñio a fidelibus hiſpanis vicinis eox:taliū inquāz infideliū filij nō ſunt eis auferēdi:nec ipſis inuitis baptizandi:nec in caſu quo liceret fidelibus iuſtū bellū ꝯ eos mouere & bona & pſonas eox tollere. ¶ 2ª ꝯ eſt q ſi infideles ſubſunt dñio fideliū:& cū eis in eadez terra ꝯuerſant tanq̄ liberi ſicut mercatores q̄nqz morant in dñio & terra fideliū & ecōtra:tūc nō licz eox filios ipſis inuitis rapere:nec baptiſmo ꝯferre. ¶ 3ª ꝯ eſt q ſi ifideles ſubſint pncipi fideli tanq̄ ſui ſicut ſunt iudei:tūc filij taliū pñt ipſis inuitis baptizari. Et hāc ꝯnē que ꝯprie eſt ꝯ nrām ꝯnē pbat ſic:q2 ſi nō.hoc maxie videret pp rōnē tactā in pbōne ꝯnis:que in vitate talis eſt. q q̄uis aliq poſſint eſſe ſerui aliox q̄ ad opa ciuilia:in his tñ q̄ eis ꝯpetūt iure nāli vel diuino nō ſunt ſerui:ſz liberi:pōt eni ſeruus comedere inuito dño:& ꝯhere matrimoniū:vt hr ex de ꝯiugio ſeruox.c.p. Hec.n.ꝯpetūt eis de iure nāli. Et ſilr pōt inuito dño credere in deuz:& hm̄ que pertinēt ad ius diuinū:ſz baptizari ptinet ad ius diuinū.g cū cura puulox iure nāli & diuino q̄tū ad hoc cōpetat pentib'. Manifeſtū eſt q nō pñt eis licite auferri vt baptizent:licz poſſint eis auferri vt vēdant:ſicut & cetere res ad opa ciuilia. Hec aūt rō directe cōcludit q iudei & ceteri infideles adulti qui ſūt ſerui xpianox nō pñt nec debēt cogi q baptizent:& hoc ſuit ꝯius conceſſum:ſed de pueris eox carētib' vſu rōnis q nō poſſint licite eis auferri eis inuitis & baptizari:nō pbat:q2 ſi auferrent eis & baptizarent nō fieret preiudiciū pueris:ſed poti' ꝯferret eis magnū bñficiū:nec parētibus eox:q2 licite pñt eis auferri & vendi in ſuitutē fidelib' vel infidelibus ppe vel lōge:vt iſti ꝯcedūt: quo facto ſubtrahunt totalr a cura parētū:& ſubſunt in oib' cure eox qb' vēditi ſunt. Propter qō ſi ab eis offerant baptiſmo:nulli vr fieri piudiciū:licz pdictis pueri ſtātib' ſub cura parētū fieret piudiciū & iniuria ſi eis inuitis baptizarent:nec eēt decēs nec ſecurū q pueri baptizati manerēt ſub cura infideliū:ſed q2 vt pdictū eſt:pueri ſeruox ifideliū pñt p dñm licite ſubtrahi a cura parētū vēdēdo eos vel donādo alijs:qui extūc curā eox hēt:nō apparet qn liceat illis qbus ſunt vēditi vel dōati cuicūqz offerre eos bapmo ſine piudicio cuiuſcunqz. Nō ſic aūt licz pueros ifideliū liberox auferre a cura pentū:nec p ꝯñs offerri eos bapmo. 2º ſic ad idē. Res & bona ſeruox ſunt dñox ſuox:in quox terris habitant. vt hr ex de iudeis & ſarra.c.& ſi iudeos.g res & bona iudeox ſunt pncipū xpianox:ſed filij ſunt q̄dā res pentū g filij iudeox ſunt in ptāte pncipuz vt res eox. Pñt g eis vti vt placet:offerēdo eos ad bapm. 3º quia pnceps xpian' dñs iudeorū pōt filios eox vēdere in ſeruitutē terrenā.g fortiori rōne pōt eos offerre in ſuitutē diuinā:

Cōtra eādē arguit Dur. 4.di.4.q.6 articu. ſcdo.

Cōtra rōnes pro ꝯclone.

qō ſit

gđ ſit per baptiſmū. Jmmo videnť in hoc mereri ſi h faciūt ꝓp ſalutē puuloꝝ ⁊ honorē dei:⁊ nō vt parētes co gant ad credēdū:qꝛ illud nō eſt licitū. ℂ Cōtra ſcđaꝫ ꝯnē arguit Scotus ꝓbādo φ paruuli baptiçati inequalr pticipāt grām in bapᵐᵒ:qꝛ deus ꝑdeſtinauit electos ad diuerſos gradus glie:⁊ hoc añ determinationē hui⁹ ſi gni ad tātā vel tātā grāꝫ ꝯferēdā:⁊ qꝛ ordinato ad ma iorē gliaꝫ rōnabilr pōt ꝯferri maioꝛ grā:poſſet deus in determinādo vtatē ſeu certitudinē huius ſigni diſpo nere ꝯferre alicui ſuſcipiēti ꝑcīſe illā grām q̄ regrit ad certitudinē hui⁹ ſigni:⁊ alicui maiorē grāꝫ quē ꝑdeſti nauit ad maiorē gliaꝫ:ſed ille vltim⁹ gradus nō ꝯferť vtute bapᵐⁱ:ſed de ſpāli beniuolentia diuina:⁊ ꝓp h dici pōt φ ex pte cāe pn̄ˡⁱˢ effect⁹ eq̄lis cōiter dať vtute ba ptiſmi:qꝛ ſupponiť de lege cōi φ p̄ᵒ grā nō dať maioꝛ abſqꝫ oī cā alia ꝑter cām pn̄ˡᵉᵐ. ℂ 2°.qꝛ cā meritoria il lius grē q̄ ꝯferť in bapᵐᵒ pōt efficacius opari ad grām in vno q̄ꝫ in alio:vel qꝛ ſpālius oblata ꝓ vno q̄ꝫ ꝓ alio ad intētionē offerētis q̄ꝫ ꝓ alio:vel qꝛ q̄tū ad executionē ꝓ vno oblata in effectu ꝓ alio nō niſi in ꝑuiſione diuina. Pꝛio mō xp̄s cōiter poniť noſſe oīa:q̄ de⁹ nouit ſcīa vi ſiōis:⁊ ꝑ ꝯñs nouit oēs electos:⁊ ad quē ḡdū glie fuerīt electi. Potuit ḡ ꝑdeſtinato ad maiorē gliaꝫ pleni⁹ offer re paſſionē ſuā:⁊ ꝑcipue cū ſe offert ꝓ grīe huano:vt de eis ipleret diuina ꝑdeſtinatio. 2ᵒ paſſio xp̄i multo effi caci⁹ opať ꝓ nobis ꝗ ſum⁹ in lege euāgelica q̄ꝫ ꝓ pr̄ib⁹ in lege moyſi:qꝛ obſequiū ꝓſtitū ad mai⁹ boᵐ accepta q̄ꝫ bn̄ficiū ꝑuiſuꝫ.⁊ iſto 2ᵒ eſt inequitas in ſuſcipiētib⁹ grās ꝑ circūciſionē ⁊ bapᵐ ꝓp īeq̄lē applicationē cauſe meritorie ad eos:⁊ forte ēt in baptiçatis añ paſſionē ⁊ poſt:ſꝫ φ in p̄ᵒ.ſ.ꝓp ſpāliorē obligationē i volūtate xp̄i ſit ieq̄litas grē in aliq̄b⁹ baptiçatis eſt poˡᵉ. ℂ 3°.qꝛ licꝫ paruli ꝯpando ad paruulū cū nullā hēant ꝓpriā motio nē nullā hēant ieq̄litatē ad grās ex pte ſui:pōt tñ in pa rentib⁹ vni⁹ eē maioꝛ mot⁹ ꝓ ſuo paruulo q̄ꝫ alterius ꝓ ſuo:vel in aliq̄b⁹ alijs miſtrātib⁹ vł aſſiſtētib⁹ bapᵒ:ꝓp q̄ꝝ merita de⁹ vni paruulo ꝑt ꝯferre maiorē grāꝫ q̄ꝫ alte ri:ſꝫ h nō eſt vtute bapᵐⁱ ſꝫ meriti:⁊ h mō forte paren tes btī Nicolai oꝛonib⁹ ſuis meruerūt ſibi maiorē gra tiā:q̄ erat in eo ēt paruulo vł p̄nᵐ mirabilis effectus:quia duob⁹ dieb⁹ in ebdo. vnica lactatione ꝯtētus erat tñ. Et q̄ ad h magis optādū eſt pueꝝ baptiçari a bono ſa cerdote q̄ꝫ malo:qꝛ oꝛones boni ſacerdotis ꝗs multas facit añ ⁊ poſt bapᵐ magis valēt:⁊ exaudiūť q̄ꝫ oꝛones mali. Hec Scotus. ℂ Cōtra 3ᵃᵐ ꝯnē arguit Scotus ꝓ bādo φ a malo miniſtro ꝑciſo ab eccl̄ia romana totalr in caſu lꝫ recipe ſacr̄m bapᵐⁱ:qꝛ ꝑceptum ſupioris plus obligat q̄ꝫ ꝑceptū iferioris:de⁹ aūt ꝑcepit bapᵐ ſuſcipi: eccl̄ia aūt ꝓhibet cōicare cū tali miſtro.ḡ magis obe diendū eſt diuino ꝑcepto q̄ꝫ eccl̄ie:in caſu iſto quo nō eſt īuenire aliū ad baptiçādū meliorē. ℂ 2°.qꝛ plus teneť excōicat⁹ vitare aliū q̄ꝫ alius vitare eū:qꝛ illō ꝑceptuꝫ de vitādo nō īponiť alicui niſi ꝓp ſe:ſed ꝑciſus vł ex cōicatus in caſu iſto nō teneť vitare aliū.imo teneť nō vitare. Si.n.talis ꝑciſus ſciret paruulū aliquē ñ baptiça tū ſtatiꝫ moritūꝝ:teneť necio eū baptizare:⁊ ita nō vi tare in caſu baptizādi. Hoc ꝓbať:qꝛ ſi iueniret eū expo ſitū picūlo vite corꝑalis ꝓp famē:teneť necio eū nutri re ad ſaluādū vitā corꝑalē. Magis aūt teneť diligere vitā ei⁹ ſpūalē q̄ꝫ corꝑalē.ḡ qñ paruulus eſt expoſitus pe riculo vite ſpūalis teneť ille ſibi ꝯferre remediū necīi ad vitā ſpūalē.ḡ multo magis alius nō teneť eū vitare de cōicando cū eo in tali caſu vel actu. ℂ 3°.qꝛ Aug⁹ ō bapᵐᵒ ꝯ donatiſtas li.8°.circa poſt p̄nᵐ vł dīe φ adulto licꝫ recipe bapᵐ a ꝑciſo:ſi ali⁹ miniſter hr̄i nō pōt. De

Cōtra ſcđaꝫ ꝯclonē argu it Scot⁹ vbi ſupra.q.7.

Cōtra tertiā ꝯclonē Sco t⁹.diſ.5.q.2.

litas eſt eni φ a tali recipiat q̄ꝫ φ de hac vita ſine bap⁹ diſcedat. ℂ 4°.qꝛ in caſu quo pr̄ paruli non poſſet hr̄e miniſtrū idoneū:⁊ iminet picūluꝫ mortis:teneť necio offerre illū ꝑciſo:qꝛ nimis eēt durꝫ dīe φ teneť paruulū ſuū ꝑmittere dānari ꝑpetuo:cū poſſet hr̄e aliquē ꝗ euꝫ baptizaret ſm illō de ꝯſe.di.4. Roman⁹.vbi dī in fi ne. Romanus pōtifex nō attēdit hoīeꝫ ꝗ baptizat:ſed deū:⁊ ſi pagan⁹ ſit ꝗ baptizat.1.i.q.i.ſi fuerit. Nō exhoꝛ reat colūba miniſteriū minoꝝ. Hec Scotus. ℂ Cōtra 4ᵃᵐ ꝯnē arguit Durādus ꝓbando φ in nullo caſu pōt malus miniſter baptizare:qn baptiçet vt miniſter:⁊ ꝑ ꝯſequens quin peccet:qꝛ illud quod non poteſt facere niſi vt miniſter:aliquis,niſi miniſter non poteſt facere ſed adminiſtrare qđcūqꝫ ſacr̄m nō pōt niſi miniſter tñ. ille ſcꝫ ꝗ ex ordinatione diuina eſt miſter:qꝛ miſter eſt ō necītate ſacri:ſic mā ⁊ foꝛ⁹.ḡ nullus pōt miniſtrare qđ cūqꝫ ſacr̄m:niſi vt miſter:⁊ iō ꝗcūqꝫ baptiçat:ſi eſt ve rus bapᵐⁱ:oꝫ φ ſit miſter veri bapᵐⁱ:⁊ baptiçet vt mi niſter:licꝫ nō baptizet cū ſolēnitate inſtituta ab eccl̄ia. Solēnitas.n.nō dat ei eē miſtrū:ſꝫ eſt ſignū miniſterij ſui. ℂ 2° arguit φ nullus caſus necītatis excuſet eum: qꝛ caſus euitabilis non eſt caſus necītatis excuſantis a peccō:qꝛ tollit rōnē volūtarij:ſꝫ talis eſt caſus nr̄:qꝛ ſi in cūbet alicui baptizare pueꝝ morietē:⁊ eſt ſibi ꝯſci⁹ ali cuius pcti moꝛtalis:in ptāte ei⁹ ē hr̄e diſplicētiā ō peccō illo:⁊ tūc pōt ſine ſcrupło pueꝝ baptizare.ḡ talis caſus neceſſitatis nō excuſat baptizantē qn peccet. Hec ille. Et in hoc ſecundus articulus terminatur.

Cōtra q̄rtaꝫ arguit Dur. diſ.5.q.2.

Quantum ad 3ᵐ articl̄m rn̄dēdū eſt obiectioni bus ſupradictis. Et q̄dē ad p̄ᵐ Sco. ꝯ p̄ᵃᵐ ꝯnē dī φ ſi maioꝛ itelligiť de illis:⁊ quo ad illa q̄ ptinēt ad ius ciuile ⁊ hūanū¹ va eſt:ſꝫ minoꝛ i eodē ſen ſu accepta falſa eſt:qꝛ baptizari ⁊ credere nō ptinēt ad ius hūanū vel ciuile:ſꝫ ad nāle vel diuinū. Si aūt ma ioꝛ itelligať de his q̄ ptinēt ad ius nāle vel diuinū:fal ſa eſt:qꝛ in talibus mai⁹ ius ⁊ dñiuꝫ ⁊ ptātē hn̄t paren tes in filiū q̄ꝫ princeps. Nec vꝫ ꝓbatio maioris negate h i ſenſu:qꝛ ptās ꝑncipis in talib⁹ nō eſt maioꝛ nec ſupi oꝛ ptāte parētū:ſꝫ minoꝛ:vel forte nulla:q̄ꝫdiu paruulus nō hꝫ vſum rōnis:niſi forte in caſu de quo diceť poſt. Jtē ptās ꝑncipis nō ſe extēdit ad hoc φ cogat ſubditos obedire deo de nouo.ſ.illos ꝗ nunq̄ꝫ fidē ſuſceperūt ad hoc φ eā ſuſcipiant. Vñ ſcūs Tho.2ᵃ 2ᵉ.q.10.arti.8.ſic dicit. (Jnfideliū q̄dā ſunt ꝗ nūq̄ꝫ ſuſceperūt fidē ſic gē tiles ⁊ iudei:⁊ tales nullo mō ꝯpellēdi ſunt ad fideꝫ:vt ipſi credāt:qꝛ credere eſt volūtatis.ſunt tñ ꝯpellendi a fidelib⁹ ſi facultas adſit:vt fidem nō īpediāt blaſphe mijs vel malis ꝑſuaſionib⁹:vł ēt aptis ꝑſecutionib⁹:⁊ ꝓp h ēt fideles xp̄i frequēter ꝯ īfideles bellū mouent: nō q̄dē vt eos ad credēdū cogāt:ſꝫ ēt ſi eos viciſſent:⁊ captiuos haberēt:in eoꝝ libtate relinquerēt: an credere vellēt:ſꝫ ꝓp h vt eos cōpellāt:ne fideꝫ xp̄i impediant. Alij vō īfideles ſūt ꝗ qñqꝫ fidē xp̄i ſuſceperūt:⁊ eā ꝓfi tenť ſicut heretici:vel alij q̄cūqꝫ apoſtate: ⁊ tales ſunt cōpellēdi:vt ipleant qđ ꝓmiſerāt:⁊ teneāt qđ ſemel ſu ſceperunt.) Hec ille. Ad hoc ēt facit illud qđ ipſe dicit p̄ma 2ᵉ.q.91.arti.4°.vbi ſic dicit. (De his pōt hō legeꝫ ferre:de q̄bus pōt iudicare. Judiciū aūt hoīs nō pōt eē de interiorib⁹ motibus ꝗ latēt:ſꝫ ſolū de exteriorib⁹ ꝗ apparēt ⁊c. De h Pe.de palu.ſic dic. Videť φ eccl̄ia poſſꝫ ꝯpelleť iudeos ⁊ filios eoꝝ ad bapᵐ ſic filios xp̄ia noꝝ:qꝛ pr̄es eoꝝ xp̄iani fuerūt:⁊ ad legē moyſi ſe obli gauerūt:⁊ ꝑ ꝯñs ad fidē xp̄iacā ſit eadē fides moder noꝝ ⁊ antiq̄ꝝ:⁊ eadē eccl̄ia q̄ eſt vna colūba.ḡ ſic here tici ab eccl̄ie gēaliū exeūtes ad eā cogi pñt:⁊ ipſis inui

Ad argumē tū Sco.con tra primam.

Ptās ꝑnci pis fideliū ſu per īfideles ad q̄ ſe exten dat.

tis forte filij grecoꝝ ad ritū nſm licite attrahant̃:ſic ⁊ iudei filij ſcōꝝ patrū:maxīe qꝛ ⁊ ipſi ad legē moyſi ſe obligauerũt. Executio aūt ptinet ad iudiciū eccl̃ie legis veteris:ſicut ⁊ legis noue:ſicut ḡ hereticos legis noue pfeſſoris eccl̃ia cogit ad ipſius obſeruātiā ſꝫ verū illi⁹ intellm:q̄uis nō obligēt ſe ad eā ſm veꝝ itellm:ſꝫ ſꝫ ſuū:qꝛ tñ obligādo ſe ad eā:obligāt ſe ad veꝝ intellm. ſilr iudei pfeſſores legis moyſi q̄uis nō obligauerint ſe ad legē ſm veꝝ intellm:ſꝫ ſm ſuū:cogēdi tñ ſūt ad hoc ipſuꝫ:⁊ liberi coꝝ vt vr̃. Un̄ ēt ꝙ oīs pagan⁹ poſſet cogi:ſicut.n.oīs hō pagan⁹ pōt puniri a pncipe catholico pp crimē. Un̄ ſarracenus ſi homicidiū cōmitteret pari ſuo:iuſte ſuſpēderet̃. Cū ḡ ifidelitas ſit mai⁹ pctm:cuꝫ ipſa teneat̃ ad ſuſcipiēdū legē xpi ⁊ fidē:nō ſuſcipiēdo eā peccat. Cū ḡ pctm omiſſionis ſit pctm pena dignuꝫ: ſic pctm cōmiſſionis:ſicut poſſet ab eccl̃ia puniri de blaſphemia ⁊ ꝯtumelia creatoris:ſicut quotidie puniunt̃ iudei:vt diſcant nō blaſphemare:ſic pñt oēs infideles puniri:qꝛ nō recipiunt nec fidē:nec ſacra eccl̃ie:vt ſic idirecte eā ſuſcipiāt:⁊ qꝛ ritus iudeoꝝ eſt idolatria:hoc ſoltē:vt vr̃ punire pōt eccl̃ia:ſꝫ licꝫ ita videat̃ eſſe ſm rōnē:aliter tñ eſt ſm diuinā phibitionē. A ſcis.n.traditū hēmus ꝙ nō eſt volūtas dei vt occidant̃.ps. Ne occidas eos:ne qñ obliuiſcant̃ populi mei.vt ſcꝫ maneat memoria mortis xpi. Item ſm ꝓphias ad pdicatione Enoch ⁊ Helie ſunt ꝯuertēdi:vñ vſqꝫ tūc vult de⁹ eos in ſua cecitate tollerari. Si aūt ipſi vel coꝝ filij ipſis inuitis baptiçent̃:tūc nulli tpe Enoch ⁊ Helie iuenirent̃ nec p ꝯñs ꝓphie verificarent̃. Silr idē vr̃ de aliqꝫ infidelib⁹:qꝛ ab aplis traditū hēm⁹:vt ad fidē nemo inuitus trahat̃ vel cogat̃.ſic pꝫ ga hec btūs Jacobus dixit Hermogeni ⁊ fileto:⁊ aplſ dicit. Quid ad nos de his q̄ foris ſunt iudicare. Un̄ nō hoīes armatos fortes ⁊ potētes: ſed ifirmos ⁊ ꝯtēptibiles eligit deus:vt gladio oris non māli hoīes ꝯuertat. Un̄ de aliqꝫ criminib⁹ pñt iuſte infideles a fidelib⁹ puniri:qꝛ deus nō phibuit:⁊ nālis rō dictat:de crimine aūt infidelitatis non. Un̄ ſic mulier ſi ordinet̃ nō ſolū peccat:ſed etiā nihil recipit:qꝛ de⁹ ordinauit ꝙ vir ⁊ nō mulier ordinet̃:ſic deus ordinauit ꝙ adultus volēs volūtate ꝓpria ⁊ puulus volūtate parentū baptiçet̃. Un̄ aliter nihil agit̃. Itē ſicut bruttum nō eſt capax baptiſmi:ſic nec puer ſine voluntate parētum. Sed iſtud exēplū nihil valꝫ:qꝛ ex quo hō eſt ſuſceptiuus baptiſmi eſt:ſed preter hoc ad eſſentiam baptiſmi requiritur intentio ſua vel alterius: ⁊ ideo non eſt ꝓpriū exēplum. Sed ꝙ aliq dicūt ꝙ decretū eccl̃ie nihil iuris hꝫ in puulis nō baptiçatoꝝ:ſed in puulis baptizatoꝝ nō vr̃ valere:qꝛ eo ipſo quo aliqs cōmittit crimē hereſis:cui⁹ cognitio ptinet ad eccl̃iaꝫ: eccl̃ia hꝫ aliqd iuris in eo:⁊ ſit de foro eccl̃ie. Cū ḡ pctm originale ſolo iudicio eccl̃ie poſſit purgari.ſcꝫ ſacramento baptiſmi:qd ē ſolū eccl̃ie.ḡ eo ipſo ꝙ hꝫ originale hꝫ i ipſo aliqd eccl̃ia.imo cū nihil poſſit ſolui vel ligari niſi a ſuperiore:niſi eēt eccl̃ie ſubiect⁹ nō poſſet eccl̃ia p aliqd ſacrm ei exhibitū ipſuꝫ ſoluere a culpa:nec a pena. Sꝫ ad hoc dr̃ ꝙ adultus ſe ſubijcit volūtate ꝓpria.puulus aūt ſe ſubijcere nō pōt. Un̄ opꝫ ꝙ parētes eū ſubdant qb⁹ nā eū ſubijcit:⁊ eius pcuratores fecit. Si dicat̃ ꝙ iſtud crimen nō ꝯpit in terra eccl̃ie:qꝛ non eſt natus de vētre fideli:nec de pr̃e fideli:nō vr̃ valere:qꝛ dictuꝫ eſt Petro. Qdcūqꝫ ſolueris ſup terrā ⁊c̃. Un̄ tot⁹ mūdus eſt ei p nauicula.ita eni habuit ſedē in Antiochia ſicut in Roma:⁊ vbicūqꝫ vult pōt eē ſedes ſua ēt in Babylonia. Un̄ cuꝫ hēat plenitudinē ptātis in oī terra ⁊ in oī hoīe eā hꝫ:etiā ſi nec parētes:nec ipſi ſe ſubijciant.deus

eni ſubiecit ſibi oēꝫ hoīeꝫ.vñ nō facit hoc defectus iuris:ſꝫ phibitio ſupioris.vñ ⁊ de alijs criminibus punit infideles:ſed de iſto nō:qꝛ deus phibet:cui coacta ſeruitia nō placēt:⁊ ſic eccl̃ia pōt de his que foris ſunt iudicare:ſicut pōt arcere ifideles a cōione fideliū ꝓpter pctm in morib⁹ nō pp pctm in fide:qd eſt in eoꝝ ritu. Et ſi arguat̃ ꝯ ea q̄ dicta ſunt:qꝛ magis eſt occurrēdū pıculo mortis eterne q̄ tēporalis:ſꝫ paruulo exiſtēti in periculo mortis tꝑalis ſubueniēdū eſt ꝯ volūtatē parētū:etiā ſi ex malitia vellēt opp⁹.ḡ multo magis ſubueniēdū eſt pueris ifideliū ꝯ pıculū mortis eterne etiā inuitis parētibus. Rñdet̃ ⁊ dñ ꝙ nulli ſubueniēdū eſt ꝯ ordinē iuris ciuilis in pıculo corꝑali. Un̄ ſi qs a iudice ſuo rite ꝯdēnet̃ ad mortē nō eſt p violētiā eripiēdus. Et ſilr ꝯ ordinē iuris nālis ⁊ diuini quo fili⁹ eſt ſub cura parētū nō eſt eripiēdus vt liberet̃ a pıculo mortis eterne. Nō eni ſūt faciēda mala:vt eueniāt bona. Hoc aūt fieret ſi filius ifidelis parētib⁹ auferret̃:quoꝝ cure ſub eſt q̄tū eſt de iure nāli ⁊ diuino:qꝛ ſicut nō eſſet auferenda aq̄ ꝓpria alicui eo iuito ad puerū baptiçandū.ſi eā nollet dare gratis:nec p pecunia:qꝛ eēt ꝯ iuſtitiā:ſic nec puer auferēdus eſt patri pp bap⁹.ſicut licꝫ auferre panē pp extremā neceſſitatē ꝓximi releuādā:vel aquā ꝓſertim qꝛ aq̄ ⁊ panis ſunt ad hoc ex nā ſua vt ſuccurrāt corꝑi:ſꝫ ad ſubueniēdū aīe nō niſi ex inſtitutiōe poſitiua:ſicut pp mortē licꝫ recipe elemoſinā ab excōicato:nō tñ ei loq vel ad miſſaꝫ eū recipe:ſi aliter morteꝫ intēderet.extra de his que vi metuſue cā fiunt.ca.ſacris. Quia cibus eſt p ſe ⁊ de ſe remediū ꝯ mortē.⁊ ſilr pot⁹ nō ſic aūt eſt de loquela vel miſſa:ſicut nō licuit Suſanne adulterari pp mortē:vel vt mortē euaderet.imo ſi medici dicerēt:⁊ verū eēt ꝙ niſi ifirmus fornicationē fecerit moriet̃:nullo mō fornicari liceret:ſꝫ nec ꝯhere liceret religioſo vel voto obligato pp tale periculū:ſed pp tale periculū ꝯhere liceret nō obligato ad ꝯtinētiā. Sed de aqua videret̃ ꝙ poſſet auferri pp puerū baptiçandū:qꝛ ⁊ ſi vſus eius p ſe nō ſit ad lauādū aīam:ē tñ ad lauandū corpus:⁊ ſicut corꝑis etiā lotione indiget pro corꝑis ſalute:ita in regñatiōe. Un̄ ſicut ſi vita pueri ſine balneo nō poſſet ſeruari pp hoc poſſet aq̄ auferri.ita vr̃ ⁊ hic:ſꝫ nō eſt ſile:qꝛ lotio corporis de nā ſua ē mā balnei:nō ſic aūt eſt de cā regñationis:niſi ex diua iſtitutiōe. Si vō ꝯ dicta arguit̃:qꝛ qlibꝫ hō ē magis dei a q̄ hꝫ aīaꝫ:q̄ pr̃is a quo hꝫ corpus.nō igit̃ vr̃ iniuſtuꝫ ſi pueri ifidelib⁹ auferant̃:⁊ deo p bap⁹ ꝯſecrent̃. Reſpōdet̃ ⁊ dñ:ꝙ hō ordinat̃ in deū p rōnē:p quā pt deū cognoſcere:⁊ iō puer anteq̄ hēat vſuꝫ rōnis ordinat̃ in deū p rōnē parentū:quoꝝ cure nālr ſubiacet. Propter qd ſm eoꝝ diſpōnē ſunt circa eū agenda diuina. Un̄ ſi puer parētes nō hēat:vel nō cōpareāt:qcūqꝫ vult loco parētis ei ſit:⁊ ſicut in nutriēdo ita in baptizādo:⁊ ſufficit ꝙ nō appareat volūtas parētū ꝯria:⁊ ſi qdē pater ⁊ mater iudei mortui eēnt:ſicut pr̃ aliqſ moritur relicta vxore pregnante:que ēt morit̃ in partu:vel moriuntur ambo parētes anteq̄ puer hēat vſum rōnis:tūc ꝓpinquiores de gñe ſunt tutores legitimi loco parētū. Un̄ nō deberēt nec poſſent baptizari ipſis inuitis ſicut nec parētib⁹ inuitis:ſed ſi nō apparerēt nec parētes:nec ꝓximi loco parētū:ſuccedit tūc qcūqꝫ vult:⁊ iō quicūqꝫ vellet poſſꝫ eū baptiſmo tūc offerre:qꝛ nālis rō dictat vt cui parēs deficit:ali⁹ parēs ſit:ſicut vna auis alienos pullos nutrit:qñ mr̃ deficit. Ex his oībus colligit̃ ꝙ ſicut parētes nō pñt cogi ad ea q̄ ſūt pure fidei ſupra legē nature:⁊ ſi coacti nō ꝯſentiētes bap⁹ recipiāt nihil ē actū licꝫ ad ea q̄ ſunt legis nāe poſſint cogi:ſic filij eoꝝ ꝯ eo

rum

Utruꝫ liceat furto aq̄ ſurripere ꝓ bap⁹ puul i extrema ꝯ ... [illegible]

rū volūtatē in his que ſunt legis nāe pñt coerceri.vt.ſ.
eis ſubijciant̄:ſ3 in his que ſunt pure iuris diuini:⁊ que
volūtatē verā requirūt vel interpretatiuā nō d3 fieri
hoc factum v3:ſed qcūqȝ parentū ↄſentiat cuiuſcunqȝ
etatis puulus ſit in fauorē illius videret̄ baptiçandus:
qꝛ de p̄re expreſſus eſt:de ↄuer.in fide.c.p̄. De m̄re vero
ↄriū de facto in Auguſtino.ſed ſicut ſ3 leges qñ pater
egit ad diuortiū:⁊ eſt timor ne machinet̄ in ꝑle3 odio
alterius p m̄rem d3 potiꝰ educari:ſic hic d3 matri dari.
Uñ qꝛ ille q non vult ↄuerti dat cām diuortij.iō apud
ↄuerſu3 d3 educari:ſiue ſit pr̄ ſiue m̄r:ſiue maior trien-
nio:ſiue minor.ar.c.de diuor.auté. ſi mater.quia pupil-
lus nō d3 educari apud illas ꝑſonas:q̄ ipſius pudicitie
pñt inſidiari.ff.vbi pupil.debeat edu.l.penul.⁊c. Hu-
iuſqȝ ſunt verba Pe.de palu. In qbus hic vnū eſt du-
biū.ſ.vtrū puuli infideliū ipſis inuitis baptiçati recipi-
ant veꝝ baptiſma quo ad pmā vel vltimā re3 ſacri.ſc3
characterē ⁊ gratiā:ſed qcqd ſit de hoc ex dictis eiꝰ ap-
paret q nec iperator nec papa d3 filios infideliu3 ipſis
inuitis baptiçare q̄diu pueri ex iure diuino vel natura-
li ſubſunt cure parentū.Et pncipalis rō eſt:qꝛ deꝰ ꝓhi-
bet ne infideles:aut eoꝝ filij añ vſum rōnis cogantur
ad ſuſcipiēdū fide3 vel bapᵐ.ſed ſpālis rō eſt de puul.
qꝛ hoc faciēdo fieret iniuria parētibus ⁊ ↄ iura nāle. Et
iterū qꝛ ſ3 Pe.puuli ex tali bapᵐᵒ nihil ſuſciperent cū
nec adeſſet eis voˡᵘᵐ ꝓpa nec īterpreᵗᵃ:qꝛ voˡᵘᵐ īterpᵗᵃ
puuloꝝ ante vſu3 rōnis nō eſt niſi volūtas parētū:q̄ꝝ
cure ſubſunt.Secus aūt eſt ſi cure illoꝝ p mortē vl' iu-
ſtum iudiciū ſubtrahant̄:vt poſt dicet̄. Dōm ḡ ad di-
cta Scoti pmo q pnceps nō pōt cogere īfideles ad ſu-
ſcipiēdū fidē:nec ad fidei ſacra:nec ad obediendū deo
in his que pure ſpectāt ad ius diuinū:⁊ excedūt rōnes
nāle. 2ᵒ dicit̄ q nullus pnceps:aut ꝑlatus xpianus d3
aut pōt licite taliū filios īuitis parētibus baptiçare q̄-
cūqȝ cautela adhibita pp rōnes ꝑdictas. 3ᵒ dr̄ q poſi-
to:ſed nō cōceſſo q minus malu3 eſſet iudeis:aut alijs
īfidelibꝰ ꝑuari libertate ſeruādi legē ſuā ⁊ ritus q̄ h̄re
libertatē ſeruādi:tñ ꝑuādi eos tali libertate ⁊ cogenti
ad ſeruādū legē xpi eſſet deterius ⁊ peiꝰ:qꝛ ageret cō-
tra ꝓhibitionē dei. Ipſis etiā iudeis ⁊ īfidelibꝰ poneret-
tur ſcādalū:qꝛ grauius peccarēt agendo ↄ leges ⁊ ſacra
xpi ſuſcepta q̄ añ ſuſceptionē. 4ᵒ dr̄ q dato q taliū
filij poſt tertia3 ⁊ q̄rtā gñationē bñ educati eſſent vere
fideles:tamē nō ſunt fiēda mala vt eueniāt bona:nec
pp deſideriū aliene ſalutis d3 qs ꝓprie ſalutis incurre-
re detrimētū. 5ᵒ dr̄ q qꝛ diuina ꝑſcia ⁊ reuelatio ꝓphe-
tica h3 iudeos per antixp̄m fore ↄuertēdos ⁊ ad ꝑdica-
tionē Helie ↄuertēdos:hoc ſolū deb3 ſufficere ad ꝓpo-
ſitū:q ſc3 nō ſunt cogendi in totū ad fidē:qꝛ hoc eſſet
fruſtra niti ↄ diuinā ꝑſciam ⁊ reuelationē:⁊ eadē rōne
neqȝ in p̄tē:⁊ ſic reclusio ⁊ ſequeſtratio illoꝝ in quadā
inſula parū valeret. 6ᵒ dicit̄ q toleratio ritus iudaici
nō ſolū in fine mūdi:veꝝ etiā de preſenti ꝓdeſt eccle:
⁊ nō modicū fructū affert. De hoc ſctūs Tho.2ᵃ2ᵉ.q.10.
arti.11.ſic dicit.(Humanū regimē deriuat̄ a diuino re-
gimine:⁊ ipm d3 imitari. Deus aūt c̄q̄uis ſit oīpotens ⁊
ſūme bonus:pmittit tñ aliq̄ mala fieri in vniuerſo que
ꝓhibere poſſet:ne eis ſublatis maiora bona tollerent̄:
vel etiā peiora mala ſequerēt̄.ſic ḡ ⁊ in regimie huma-
no illi q ꝑſunt recte aliq̄ mala tollerāt:ne aliq̄ bona i-
pediant̄:vel etiā ne aliq̄ mala peiora incurrant̄. Sicut
etiā Augᵘ dicit in ſcdo de ordine. Aufer meretrices de
rebꝰ humanis:turbaueris oīa libidinibus. Sic ḡ q̄uis
īfideles in ſuis ritibus peccent tolerari pñt:vl' pp aliqd
bonum quod ex eis prouenit:vel propter aliquod ma-

Tolleratio ritꝰ iudaici nō ſolum in fine mundi ⁊ verū ēt nūc ꝓdeſt eccleſie.

lū quod vitat̄.Ex hoc aūt q iudei ſuos ritus obſeruāt
in quibꝰ olim figurabat̄ vitas fidei quā tenemꝰ.h bo⁻
ꝓuenit q teſtimoniū fidei nr̄e habemꝰ ab hoſtibꝰ:⁊ q̄-
ſi in figura nobis repn̄tat̄ qđ credimus:⁊ ideo in ſuis
ritibus tollerāt̄. Alioꝝ vō īfideliū ritus:qui nihil veri-
tatis:aut vtilitatis afferūt nō ſunt aliqualr̄ tollerandi:
niſi forte ad aliqđ malū vitādū:videl3 ad vitādū ſcan-
dalū vel diſcidiū:qđ ex hoc poſſet ꝓuenire:vel impedi-
mentū ſalutis eoꝝ:qui paulatim ſic tollerati cōuertūt̄
ad fidē. Propter hoc enī hereticoꝝ ⁊ paganoꝝ ritꝰ ali-
qñ eccleſia tollerauit:qñ erat magna īfideliū multitu-
do.) Hec ille. Ibidē ēt allegat dictū Gregorij in decre-
tis.diſ.45.c.qui ſincera. vbi dicit. Omnes feſtiuitates
ſuas ſicut hactenus ipſi ⁊ p̄res eoꝝ p lōga colentes tpa
tenuerūt liberā hēant cōſeruādi celebrādiqȝ licentia3.
7ᵒ dicit̄ q exēplū ſiſebuti ꝓhibet̄ imitandū in ſacro
canone nec laudat̄ de tali coactione:ſed de pia intētio-
ne:ſicut p3 diſ.45.vbi ſic dr̄. De iudeis aūt ꝑcepit ſan-
cta ſynodus nemini deinceps ad credendū vim īferre.
Cui.n.deus vult miſeret̄:⁊ quē vult indurat.nō enī ta-
les inuiti ſaluādi ſunt:ſed volētes vt integra ſit forma iu-
ſtitie.ſicut enī hō ꝓpria arbitrij volūtate ſerpenti obe-
diens perijt:ſic vocāte ad ſe grā dei ꝓpria mentis ↄuer-
ſione quiſqȝ credēdo ſaluat̄.ḡ nō vi.ſed libera arbitrij
ſui volūtate atqȝ facultate:vt ↄuertant̄ ſuadendi ſunt
nō potius cōpellēdi.qui aūt iā pridē ad xpianitatē co-
acti ſunt:ſicut factū eſt tpibꝰ religioſiſſimi pncipis ſiſe-
buti:qꝛ iā ↄſtat eos ſacris aſſociatos:⁊ baptiſmi grā3 ſu-
ſcepiſſe:criſmate vnctos eſſe:corpis dñi extitiſſe parti-
cipes:op3 vt fide3:quā ēt vi vel neceſſitate ſuſceperint
tenere cogant̄:ne nomē dñi blaſphemet̄:⁊ fides quā3
ſuſceperūt vilis ac cōtēptibilis habeat̄. Hoc cōcilium
Toletanū. Itē ibidē recitat̄ dictum Gregorij ſcribētis
Paſcaſio epo neapolitano. Quiqȝ ſincera intētione ex-
traneos a xpiana religione ad fidē cupiūt rectā ꝑduce-
re blādimētis debēt nō aſperitatibꝰ ſtudere:ne quorū3
mētē reddita ratio de plano poterat reuocare:pellat p-
cul aduerſitas. Nā qcūqȝ aliter agūt ⁊ eos ſub hoc ve-
lamine a ↄſueta ritus ſui volūt cultura remouere:ſuas
illic magis q̄ dei ꝓbāt̄ cāa agere. Hec Gregᵒ. Ex qbus
p3 q decreta nō faciūt p opione Scoti:ſed oīno ↄtra.
¶ Ad pᵐ Durādi ↄ eādē ↄnē dr̄ q 3ᵒ ↄ ibi poſita male
ꝓbat̄.ſc3 q filij iudeoꝝ pñt inuitis parētibus baptiça-
ri q̄diu carēt vſu rōnis. Et ad ꝓbōnē dr̄ q argᵐ p ↄne
nr̄a nō ſolū ꝓbat de parētibus infidelibus q non ſunt
cōpellēdi ad fidē ⁊ bapᵐ.imo ꝓbat q puuli eoꝝ non
ſunt ipſis inuitis ⁊ ↄdicētibus baptiçādi. Et cū dicit̄ q i
caſu quo oīno puuli ſubtrahunt̄ cure parentū ⁊c. Dicit̄
q puuli nō pñt oīo ſubtrahi a cura parētū quo ad illa
que ↄcernūt ius nāle aut dīnū añ vſū rōnis:ſ3 quo ad
ea q̄ ↄcernūt ius ciuile poſſint:⁊ iō quātūcūqȝ vēdant̄
⁊ ad remotas regiones transferant̄:nullus d3 ſciēter ↄ
volūtatē parētū eos baptizare añ vſū rōnis:qꝛ nec for-
te añ illud tēpus pñt licite pñbꝰ ſubtrahi:aut eis inuitis
vēdi:aut trāſferri:ſ3 poſt tpꝰ illud pñt. Nec ſctūs Tho.
vſqȝ hoc ↄcedit:qcqd ſit de alijs ſuis ſeq̄cibus. Unde
ſctūs Tho.2ᵃ2ᵉ.q.10.art.12ᵒ.argᵗ ſic 3ᵒ loco.(Filij ſuo-
rū ſūt ſui ⁊ in ꝑtāte dñoꝝ:ſ3 iudei ſūt ſerui regū ⁊ pnci-
pū.ḡ ⁊ filij eoꝝ. Reges ḡ ⁊ principes hñt ꝑtātē de filijs
iudeoꝝ facere qđ volūt.nulla ḡ eſſet iniuria ſi eos ba-
ptiçarēt inuitis parētibꝰ.) Ecce argᵐ. Seq̄t̄ reſſo.(Dō3
lingt q iudei ſūt ſui pncipū ſuitute ciuili:q̄ nō excludit
ordinē iuris nālis vl' diuini.) Hec ille. Itē in ſolone 4ᵗ
ſic dicit.(Hō nālr ordinat̄ ad deū p rōnē:p quā nāliter
eū cognoſcere pōt. Uñ puer añq̄ hēat vſu3 rōnis nāli

Cogere infideles ad ſuſcipiēdā fidē eſt ꝓhibitū p eccleſiam.

Ad argumētū Dur.contra primam.

ordine ordinaẽ in deũ ꝑ rōnē pentũ:q̄ꝝ cure naturalr̄
ſubiacet:⁊ ſm̄ coꝝ diſpōnē ſunt circa ipm̄ agēda diña.
Hec ille. Ex qb' appꝫ ꝙ pualli iudeoꝝ an̄ vſum rōnis
nō pñt ſine ꝓiudicio ⁊ iniuſticia totalr̄ ſubtrahi cure pa
rentũ potiſſime in his q̄ ſunt iuris nālis vel diuini. Dr̄
ſcdo ꝙ ſi aliquo caſu ſine ꝓiudicio pualli poſſent totalr̄
ſubtrahi cure parẽtũ:tũc de talib' vr̄ dōm ſicut ð illis
q parẽtib' ſũt orbati:qꝛ ille qui coꝝ curā iuſte ſuſcipit
ſuccedit loco parentũ:⁊ ſꝫ eius diſpōnē diña ſunt circa
ipſum agēda. Vñ talis ſi baptiçet ab eo q hꝫ curā eius
nō baptiçaẽ inuitis imo volētib' pentib'. Et de hoc pl'a
allegata ſunt ſupius ex dictis Petri de palude. ¶ Ad
ſcdꝫ ⁊ 3m pꝫ rñſio ꝑ ꝓdicta:qꝛ ꝯtinenẽ v̄tualr̄ in p̄ arg°.
Vñ ad 2m rñdet Pe. de palu. dicēs. Nō licet ſua re vti
ad oēm vſuꝫ. Nō eni liꝫ vt ancilla ad ꝯcubitũ:ſed ad
ſeruitiũ:qꝛ ad hoc eſt ſua:⁊ non ad illud. vñ nec inuitā
pōt dñs accipe vel dare in vxorē. Silr̄ ē ſuus ꝑncipis
nō plus fili' q̄ꝫ pr̄. imo fili' nō eſt ſuus niſi qꝛ pr̄ vl' mr̄
qꝛ ptus ſequiẽ ventrē. ſic ḡ p̄rem non poſſet cogere ad
bapm q̄uis ſit res ſua:ita non pōt cogere patrē in filio.
volũtas eni pr̄is volũtas filij reputaẽ:ſicut pr̄ teſtatur
filio ſicut ⁊ ſibi:⁊ eligit ei ſepulturaꝫ ſicut ſibi. vñ ſicut
filiũ adultũ ꝯ ei' voleꝫ baptiçare nō poſſet:ſic nec filiũ
īpuberē ꝯ volūtatē pr̄is:q̄ eſt diſpoſitiua de filio:qꝛ illo iu
re vꝫ teſtamētũ pupillare factũ a pr̄e:quo teſtaẽ adul
tꝰ ſui iuris factũ ab eo. ¶ Ad 3m rñdēs qui ſupra dicit.
Per idē pꝫ ad 3m. qꝛ in his q̄ ſunt iuris hũani ad que ſe
extēdit ſeruitus pōt diſponere ꝑnceps p̄re inuito. ſicut
⁊ de ipſo p̄re:ſed nō in his q̄ ſunt de iure nāli vel diuīo:
ſicut nō poſſet ꝯhere ſpōſalia ꝓ filio vel filia p̄re inuito:
ſicut nec ipm̄ p̄reꝫ inuitũ poſſet vxorare. Hec Pe. Ex q
bus pꝫ ſolo ad dicta Scoti ⁊ Durādi. ¶ Sed ꝯ ꝓdicta
pōt obijci:qꝛ opio ſcī Tho. ⁊ ſequētiũ vr̄ fũdari i q̄nqꝫ
rōnibus. Quaꝝ p̄ma eſt ꝙ q̄uis aliqui poſſunt eē ſerui
alioꝝ q̄tũ ad opa ciuilia:tñ in his q̄ eis ꝯpetũt iure nā
li ⁊ diuino nō ſunt ſerui:ſꝫ liberi. Pōt eni ſeruus comede
re ⁊ bibere inuito dño:⁊ mr̄im ꝯhere:hec eni cōpetũt eis
de iure nāli:⁊ ſilr̄ pōt inuito dño credere in deũ ⁊ hꝰ q̄
ꝑtinēt ad ius diuinũ:ſed baptiçari ꝑtinet ad ius diuinũ.
ḡ cura puloꝝ de iure nāli ⁊ diuino ꝯpetit q̄tũ ad h̄ pa
rentib'. Manifeſtũ eſt aũt ꝙ nō pñt eis licite auferri
vt baptizenẽ:liꝫ poſſint eis auferri vt vēdātẽ:ſicut ⁊ ce
tere res ⁊ opa ciuilia. ¶ Cōtra iſtā rōnē vt dicit Pe. de
palu. poſſet ſic inſtari. Pōt eni dici ad minorē ꝙ educa
tio liberoꝝ eſt ð iure nāli:qđ oīa aīalia docēt. ſꝫ doctri
na in moribus ē de iure gētiũ. Si aũt pr̄ vellet docere
filiũ malos mores nō eēt ꝑmittēdus. puta ꝙ eſſet me
chādũ:aut ꝙ eēt furādũ. ⁊ hꝰ. imo iuſte hoc ſibi ꝓhibe
tur:etiaꝫ tutela filij auferreẽ:⁊ merito iure p̄rie ꝑtātis
ꝓuareẽ:ſicut dñs ꝓſtituēs ācillā. C. de ep̄is. ſi lenones.
etiā ſi pr̄ liber eſſet:auferenda eēt ſibi filia quaꝫ vellet
ꝓſtituere. Cũ ḡ fornicatio ſpūalis ſit peior ⁊ magis no
ceat ciuilitati xp̄iane:multo magis auferenda eſt ſibi
proles quā vult facere a fide adulterā. ¶ 2a rō eſt:qꝛ
nō minorē ꝑtātē hñt dñi tꝑales ſup iudeũ q̄ꝫ ſup ei' fi
liũ. imo q̄ſi maiorē:qꝛ a ſuitute patris deriuaẽ ſeruit'
filij. ſꝫ ꝯſtat ꝙ ꝑnceps nō poſſet licite iudeuꝫ cōpellere
ad cultũ bapmi ſuſcipiēdi in ſe. vt hr̄ diſ. 45. ex ꝯcilio to

Quinqꝫ rō/nes ꝓ p̄ma ꝯcluſione fū/dantes opio/nē ꝓpria cō/cluſione ⁊ ſin/gularē impu/gnate.

letano. vbi dr̄ ſic. De iudeis ꝑcepit ſcā ſynodus ⁊c̄. ḡ nō
pōt ei inferre vim auferēdo filiũ vt baptizeẽ:cũ volūtas
filij pualli ſit volūtas pr̄is q̄uſq; hēat vſũ rōnis. ¶ Sꝫ ad
iſtā rōnē pt̄ rñderi ꝙ ꝯ voleꝫ ſuā directā vl' īterpretatiuā
nullus eſt baptiçandus:ſed volũtas pr̄is nō eſt volūtas fi
lij niſi in bonis filij:⁊ inq̄tũ ſe exhibet piũ p̄rem:nō āt
hoſtē. ſic tutores ⁊ curatores dicũtur dñi:q̄ñ hñt adminiſtrãt:

nō aũt q̄ñ pupillũ ſpoliãt. Itē ſi volũtas parentũ non
requiriẽ ad bapm. ḡ ꝯ̄ria volũtas nō impedit bapm:qꝛ
ſic oppoſitũ in oppoſito:⁊ ꝓpoſitũ in ꝓpoſito:ſꝫ ſi puer
nō hꝫ p̄rem nec mr̄em:ſed ambo ſunt mortui:cuꝫ non
deſit remediũ ſalutis:ſiue ſit fideliũ filius:ſiue īfideliũ
puer pt̄ ⁊ dꝫ baptiçari:⁊ pentis gerēs offm̄ q ei' curā ge
rit h̄ facer̄ hꝫ:ſic ex pietate nutriẽ puer expoſitus:cui' pa
rētes ignorāẽ. ſi ḡ ſine volūtate pentũ pt̄ eē vīus bapmus. ḡ
⁊ ꝯ voleꝫ eoꝝ. Silr̄ ī hñte vſũ rōis eoꝝ voluntas regriẽ ad
effectũ:⁊ ꝯ̄ſns nec ꝯ̄ria voluntas ipedit effectũ:ſꝫ ad h̄ poſſꝫ
dici ꝙ volũtas nō requiriẽ:nec ꝑ oppoſitũ impediẽ q̄ñ
nō hꝫ parētes:vel q̄ñ finita eſt tutela parentũ:ſꝫ q̄diu
viuũt ⁊ cure eoꝝ īcũbũt ſecus eſt. ¶ 3a rō eſt:qꝛ ſi hoc
eēt licitũ:credēdũ eſt ꝙ ſancti ⁊ eccleſie rectores h̄ con
ſuluiſſent terrenis ꝑncipibus quos habuerũt valde fa
uorabiles:vt Silueſter Cōſtātinũ:⁊ Ambroſi' Theo
doſiuꝫ:qui nunq̄ꝫ leguntur hoc feciſſe. ergo nō eſt ꝓba
bile ꝙ hoc poſſit licite fieri. Sed vt dicit Petrus ad
hanc rationem poſſet inſtari:⁊ dici ꝙ ꝓpter ſcandaluꝫ
in ꝑncipio eccleſie multa ommittebanẽ ⁊ diſſimulabã
tur:q̄ mō nō diſſimulanẽ. Tũc eni heretici ad fideꝫ nō
cogebanẽ:q tñ iuſte poterãt:ne videreẽ fides virib' nō
v̄tutibus ꝓſperari. Tũc eni eccl'ia ſolũ pugnabat gla
dio oris:nunc aũt ⁊ gladio mãli pugnat ꝯ hoſtes fidei.
¶ 4a rō eſt:qꝛ nō eſſet ſecurũ:ſed valde periculoſũ ꝙ
puer baptizatus dũ veniret ad etatē adultã poſſꝫ de fa
cili reſilire ab eo qđ feciſſet ignorãs ꝯ volũtatē hñtiuꝫ
curā eius. Ex qb' pꝫ ꝙ nō eſt licitũ ꝑncipib' terraꝝ au
ferre filios iudeoꝝ ⁊ offerre eos baptiſmo. ¶ Sed ad
hāc rōnē pōt dici ſm̄ Petruꝫ de palu. ꝙ magis ſile eſt
ꝙ nō redeat ad fidē:in qua nō eſt nutritus:q̄ꝫ ſi eēt in
ea nutritus:qꝛ adoleſcens iuxta viã ſuã ⁊c̄. Vñ magis
ꝓbabilr̄ timeẽ ꝙ manēs in iudaiſmo in ꝑpetuũ nō cō
uertaẽ:vel ꝙ ꝯuerſus ꝑuertaẽ:ſicut ſepe accidit:q̄ꝫ ſi a
p̄n° eēt ꝯuerſatus iter ſolos xp̄ianos:qꝛ tũc raro ad iu
daiſmũ redit. Si dicaẽ ꝙ h̄ vr̄ eē ꝯ nãm:ſicut mr̄ hñs
filiũ ſuũ mortuũ q̄ alteri' filiũ ſurripuit:cui iuſto iudi
cio reddit' fuerit:⁊ in ꝑdicib' vna alteri' oua ſurripit:⁊
q̄ nō pepit fouet:ad vocē tñ vere mr̄is redit:illa ſpreta
que fouerat. Dōꝫ ꝙ nō eſt ſile in ꝓpoſito:qꝛ pia fraus
eſt hic:⁊ nutrix eſt mr̄:mr̄ autē nouerca. ¶ 5a rō eſt:qꝛ
ad ſuſceptionē baptiſmi nō ſufficit ꝙ nō iueniaẽ obex
ꝯ̄rie volũtatis in eo q dꝫ baptiçari:ſꝫ regriẽ intentio ſu
ſcipiēdi bapm directa vel īterpretatiua:qđ pꝫ. qꝛ ſi adult'
aliqs ſic eēt nutrit' ꝙ nihil oīo audiuiſſet de fide:⁊ eēt
in ſuo ociũ:ſi talis dormiret ⁊ ī dormiēdo baptiçareẽ cō
ſtat ꝙ nihil fieret:⁊ tñ in volũtate eius baptiſm' nullũ
obicē inueniret. Plus ḡ regriẽ ſcꝫ itētio ſuſcipiēdi bapm
directa vel īterpretatiua:directa in adulto:interpreta
tiua in paruulo. ſola āt volũtas pentũ ē volũtas īterpta
tiua paruuloꝝ anteq̄ꝫ habeant vſuꝫ rōnis. Propter qđ
cōſueuit dici ꝙ āntiquitus ante datã circũciſionē ſalua
batur in fide parentũ:nō aũt alioꝝ:niſi quatenus gere
bant vicē parẽtũ. Quare ſi inuitis parentib' puer bapti
çareẽ paruulus:nihil videẽ fieri:cũ deſit volũtas eoꝝ di
recta ⁊ īterpretatiua. Sed vt dicit Pe. hec rō veꝝ dič in
maiore ꝙ regriẽ intētio vel īterpretatiua:nec ſuffi
cit nō hr̄e obicē:ſicut in illo qui haberet legē naturalē:
⁊ nō fidē. Sed in minori poſſet dici ꝙ intētio īterpreta
tiua non eſt ſolũ pentũ carnaliũ:ſed magis ſpūaliũ:vel
adoptātiũ. vñ cũ iſte q agit curā ſalutis aīe exhibeat ſe
patrē. alius vero hoſtē:ex quo iſte qui adoptat eũ exhi
bet ſe patrē:⁊ ille tanq̄ꝫ patrinus pro eo reſpondet q ge
rit typũ eccl'ie:vr̄ ꝙ intētio ⁊ volũtas īterpretatiua pa
rentũ ſpūaliũ ibi fuerit. ⁊ hoc ſufficit. Si. n. tutoꝝ ꝑſone

⁊ curatoꝝ

ꝛ curatoꝛ reꝝ ſuccedūt loco parentū.mlto magis iſti qui qſi parentib⁹ famoſis vel furioſis exiſtētib⁹ tutelā ꝛ curā filioꝝ ſuſcipiūt. ❡ Sed his ṅ obſtātib⁹ tenēdū vt prius: qꝛ rñſiões date rōnib⁹ ṅ valēt. qḋ pʒ ꝑ ſingulas diſcurrēdo. Rñſio ſiqdē ad pmā rōnē data nō valet. qꝛ paruulū añ vſū rōnis pr̄ nō pt̄ docere malos moꝛes: ꝛ iō añ illud tp̄s nō eſt ſibi paruulus auferēdus ad addiſcēdū bonos moꝛes: nec ad ꝯſeruādā ipʒ a malis. Secus ē dum puer ē capax rōnis. ꝛ iō tūc i tali caſu poſſet ſibi auferri ſi doceret eū malos moꝛes. Jtē ſec⁹ ē ḋ doctrīa moꝝ ſecus de doctrīa i fide. qꝛ p̄ᵐ ꝑtinet ad ius ciuile. 2ᵐ ad ius diuinū. ꝛ iō ſiliṫudo nō valet. Similiter reſponſio ad ſecundam rationem nō valet. Pͥo qꝛ volūtas patris ē volūtas filij i his q̄ ꝑtinēt ad ius nãle vel diuinū anteq̄ʒ paruul⁹ hēat vſū rōnis. ſec⁹ ē de his q̄ ſpectāt ad diſpōnē iuris hūani ꝛ ciuilis. 2°. qꝛ nō ē ſiīe ḋ carēte parentib⁹ baptizato ſine volūtate parētū carnaliū: ꝛ de hñte parentes carnales baptizato ꝯ volūtatē parentū carnaliū. qꝛ i 2° caſu fit iniuria parentib⁹ paruli: i p̄ vo nulli fit iniuria vt diffuſe dcm̄ ē prius. vñ ſiliṫudo ṅ valet. 3° qꝛ aliḋ eſt de adulto hñte vſuʒ rōnis: ꝛ de paruulo nōdū habēte. Vñ rñſio ibidē data hōa ē ḋ nō hñte parētes: ꝛ de ſini ta tutela. ❡ Siliṫer rñſio ad 3ᵐ rōnem non valet. qꝛ nec ip̄mitiua eccl'ia nec poſt aliq̄s impatoꝛ ſup h' legē ſanxit: nec ſacri canones. imo talē coactionē reprobauerūt. qḋ nō feciſſent ſi eēt ꝯſona rōni. Attēto ꝙ tā impatores q̄ʒ reges xp̄ianoꝝ q̄ʒ pontifices maiorē zelū hūerūt ad cultū dei q̄ʒ moderni ꝛ hui⁹ opinioīs inuētores. Et eccl'ia q̄ nūc gladio mãli pugnat ꝯ hereticos: nullo mō approbat coactionē iudeoꝝ ad fidē. imo reprobat: ꝛ recte ꝑꝑ multa ſup̄i⁹ dicta. ❡ Siliṫer rñſio ad 4ᵐ nō valet. qꝛ ad ea q̄ fiūt circa paruulū añ vſū rōnis nllū hītū moralē aut itellectualē cāuſāt i eo: ꝛ iō nō iclinatur ad talia potiſſime cū fiūt ipo ignorāte ꝛ ꝯ volūtatē parētū ſuoꝝ ad quos nãlr̄ afficit̄. Et q̄cq̄d ſit de h' tñ nō ſunt faciēda mala vt eueniāt bōa. fieret aūt malū ſubtrahēdo paruulū parentib⁹ qb⁹ eū de⁹ ꝛ nã ſubiecit. De⁹ etiā ꝓhibuit talē fraudē quā rñdēs dic̄ eē piā: nec vult holocauſtū offerri ſibi de rapina reꝝ aut ꝑſonarū ſic̄ fieret in ꝓpoſito. ❡ Siliṫer rñſio ad 5ᵐ rōnē data nō valet. qꝛ volūtas interp̄tatiua paruli añ vſū rōnis in his q̄ ſūt iuris nãlis aut diui ē ſola volūtas parētū vel eoꝝ q loco parentū iuſte ſuccedūt: ſec⁹ ē ḋ ciuilib⁹ ꝛ hūanis. Et iō ſiliṫudo data de tutore ꝛ curatore nullū i ꝓpoſito locū hʒ vt diffuſe patuit ex p̄dictis. Hec Pe. ❡ Ad pmū ſcoti ꝯ 2ᵐ ꝯnē dr̄ ꝙ ſi aᵃ vliter itelligat̄ falſa ē. ſ. ꝙ oēs ꝛ q̄ſlʒ electos de⁹ p̄deſtinauerit ad diuerſos ꝛ ineq̄les grad⁹ glieꝙ nulli duo ſint p̄deſtinati ad eq̄lē gradus glie. qꝛ vn⁹ hō nō ſolū eq̄t̄ alteri hoī i glia. veꝝ ēt angelo ſic̄ cōiter diſt doctores: vt. ſ. Th. p̄° pte. q. 108. ar. 8. vbi ſic dic̄. (Quidā ꝯſiderātes diſti⁰ᶜᵐ nãꝝ poſuerūt ꝙ nullo mō hoīes trāſferri pñt ad eq̄litatē angeloꝝ: qḋ eſt erroneū. Repugnat. n. ꝓmiſſiōi xp̄i dicētis Luce. 20. ꝙ filij reſurrectiōis erūt eq̄les angelis i celis. Jllḋ eni qḋ ē ex pte nãe ſe hʒ vt mãle i rōne ordis: ꝯpletiuū vo ē id qḋ ē ex dono gr̄e q̄ depēdet ex libalitate di nō ex ordie nãe. Et iō ꝑ donū gr̄e hoīes mereri pñt tātā gliā vt angelis eq̄nt̄ ſʒ ſingulos angeloꝝ grad⁹: qḋ eſt hoīes aſſumi ad ordies angeloꝝ.) Hec ille. Siliā pōit 2°. ſen. diſ. 9. ꝛ mltis alijs locis. Dr̄ 2° ꝙ ſi illa maioꝛ nō intelligat̄ vliter: ſʒ pticulariter. tūc ex tūc ex illa nō ſeq̄t̄ ꝙ talis ineq̄litas ſit iter paruulos baptizatos: qbus ex ſola gr̄a baptiſmali ſine alijs meritis de⁹ diſpoſ vel p̄deſtinauit dare gliā: ꝛ q i ſola tali gr̄a decedūt: ſʒ ē falſa ꝯſltis. Dico 3°: ꝙ ſi aᵃ itelligat̄ ḋ paruulis baptizatꝭ qb⁹ de⁹ diſpoſ dare gliaʒ nō ſolū ex gr̄a baptiſmali: ſʒ ꝑꝑ alia merita ſeq̄ntia: tūc ꝯceſſo ꝙ aliq̄ tales ſint poꝛdinati ad inequalē gliaʒ: ꝛ ꝯñter ad inequalē gr̄aʒ: tūc dico ꝙ q̄cq̄d ſit ḋ ꝯne. tñ ex h' arᵒ ſine plꝰ ṅ ꝓbat̄ ꝙ illā ineq̄litatē gr̄e pcipiāt i bapᵐᵒ: ſʒ poſt ꝑ ineq̄lē diſpōnē ad augᵐ gr̄e: vel ꝑ inequalia bōa opa vel ineq̄lē ſuſceptionē ſacr̄oꝝ ꝛ ꝑ alia q̄ faciunt ad ineq̄le augᵐ gr̄e. Et iō argᵐ nullo mō ꝓbat ex pte cāe p̄ncipalis q̄ ē diuīa p̄deſtinatio: nec ex pte cāe iſtr̄alis q̄ ē baptiſm⁹ ꝙ tales paruli i bapᵐᵒ ſuſcipiāt ineq̄lē gr̄aʒ. Dr̄ 4° ꝙ illḋ quod addit̄ de ſpeciali beniuolētia dei ad vnū paruulū p̄deſtinatū plus q̄ʒ ad aliū: quoꝝ vterq̄ʒ decedit i ſola gr̄a baptiſmali nō ꝓbat̄ rōne nec auc̄tate ꝙ ſit ita: ſʒ ꝙ poſſit eē: ꝛ h' nō negat̄. ❡ Ad 2ᵐ dr̄ ſiīr ꝙ paſſio xp̄i q̄ eſt cā meritoria ꝛ effectiua iſtr̄alr̄ illi⁹ gr̄e q̄ ꝯfert̄ i bap° ꝛ i alijs ſacr̄is eq̄ efficaciter opat̄ q̄ntū ē ḋ ſe in eq̄ diſpoſitis ad ſuſcipiēdū ei⁹ effcm̄: dū tñ eis eq̄lr̄ applicet̄ ꝑ actū ſuſcipiētis: vl' ꝑ adhibitionē ſacri. Oꝛ āt xp̄s ſpālr̄ obtulerit paſſionē ſuā ꝓ vno paruulo baptizato q̄ʒ ꝓ alio quoꝝ vterq̄ʒ decedit i ſola gr̄a baptiſmali. nō ꝓbat̄ ꝙ ita fuerit rōne nec auc̄tate: ſʒ ſolū ꝙ ita potuerit eē: ꝛ h' nō negat̄. Poſito tñ ꝙ ita fuerit. ṅ tñ ex h' hr̄ ꝙ iſta ineq̄litas gr̄e veniat ex v̄tute bapᵐⁱ aut paſſiōis xp̄i p̄ciſe: ꝛ ḋ ꝑ ſe: ſʒ ꝑꝑ aliḋ. ſ. ꝑꝑ ſpecialiorē affectionē xp̄i ad vnū q̄ʒ ad aliū. Sic̄ i alio ꝓpoᵒ oñdit. ſ. Tho. 3°. ſen. diſ. 22. q. 2. ar. 2°. i ſolōne 4ᵉ. q. vbi q̄rit. Vtrū xp̄s i ſuo deſcēſu ad iferos liberauit oēs q erāt i purgatorio. Dicit eni ſic. (Cū is h' ṅ iueniat̄ determinatū a ſcīs. pt̄ tñ dici ꝙ illi q erāt i purgatorio nō fuerūt liberati: qꝛ cū pena purgatorij debeat̄ pctō actuali: oʒ ꝙ expiet̄ ꝑ ꝓpꝛiū actū vel paſſionē illi⁹ q peccauit: vl' alteri⁹ ſpālis ꝑſone agētis ꝓ ipo. Jn purgatorio aūt clpa nō pt̄ expiari per aliquē actū meritoriū. qꝛ nō ſūt i ſtatu merēdi. Vñ oʒ ꝙ expiet̄ culpa eoꝝ ꝑ penā quā ipſi ſuſcipiūt niſi ꝑ ſuffragiū eoꝝ q ſūt i ſtatu merēdi liberent̄. Paſſio aute ꝫ xp̄i imediate remouit ipedimētū ex pctō origiali ꝓueniēs: qḋ ex altero ꝯcrū ē. Sʒ ad remouēdū penā ḋbitā ꝓ actuali pctō qḋ q̄s ex ſeipo ꝯmiſit ꝑrigit ei⁹ efficacia mediāte aliq̄ ſacr̄o cc ꝑſonā exhibito: aut aliq̄ actu ipſi⁹ ꝑſone vl' alteri⁹ ad ipaʒ relato: ꝛ iō nō ḋcebat vt ꝑ ſolā paſſionē xp̄i a purgaᵗᵒ liberarēt̄: niſi dicat̄ ꝙ in vita ſua h' meruerūt vt ꝑ paſſionē xp̄i liberarēt̄: vl' h' ex ſpāli gr̄a fuit ꝙ illi q i purgatorio iuēti ſūt abſolᵗⁱ ſūt ꝑ paſſionē xp̄i: q̄uis nūc illi q ſt̄ i purgaᵗᵒ nō ꝯſeq̄nt̄ effectū pleᵗᵉ libatiōis ex ſola paſſiōe xp̄i.) Hec ille. Jtē 3° pte. q. 52. ar. 8°. i ſolōne 2ᵉ ſic dic̄. (Virt⁹ xp̄i opat̄ i ſacr̄is ꝑ modū ſanatiōis ꝛ expiatiōis cuiuſdā. vñ ſacr̄ʒ eucharˢᵗⁱ liberat hoīes a purgatorio i q̄ntū ē quoddā ſacr̄ʒ ſatiſfactoriū ꝓ pctō. deſcēſus aūt xp̄i ad iferos ṅ fuit ſatiſfactori⁹. Opabat̄ tñ i v̄tute paſſiōis q̄ fuit ſatiſfaᵗᵃ: ſʒ erat ſatiſfactoria i gñali: cui⁹ v̄tutē opoꝛtuit applicari ad vnūquēq̄ ꝑ aliq̄d ſpālr̄ ad ipʒ ꝑtinēs: ꝛ iō ṅ oʒ ꝙ ꝑ deſcēſū xp̄i ad iferos oēs fuerit a purgᵗᵒ libati.) Hec ille. Sic i ꝓpoᵒ dr̄ ꝙ poᵗᵒ ꝙ paruuli ieq̄le gr̄aʒ accipēt i bapᵐᵒ: h' ṅ eēt ex ipo bap°: nec ꝓpē ex paſſiōe xp̄i q̄ ſe hʒ vt cā q̄dā vlis collatōis gr̄e ꝛ remiſſiōis pctōꝝ: nec agit effcm̄ pticularē niſi adhibeat̄ ſingulis mediāte aliq̄ cā pticulari puta ꝑ fidē vl' ſacr̄a: vt oñdit. ſ. Tho. 3° pte. q. 49. ar. p̄. i ſolone 4ᵉ ꝛ 5ᵉ. Et eadē rōne fruct⁹ paſſiōis ꝛ effect⁹ nō inequalr̄ pticipat̄ niſi ꝑꝑ inequalitatē diſpoſitiōis vel applicatiōis ꝛc̄. h' aūt i paruulis locū nō habet. ❡ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ nihil arguit ꝯtra ꝯnē ſic̄ nec p̄cedētia. Tū qꝛ non ꝓbat ꝙ de facto maioꝛ gr̄a ꝯferat̄ vni paruulo baptiza-

Ad argumē. Sco. ꝯ 2ᵐ.

Vtrū ex diuīa p̄deſtinatiōe ꝑſes electi hēant eq̄les ḡ in glia: nō ſolū hoīes: ſʒ ēt angelis: ꝛ ꝯ rīū tenere eſt erroneum.

Vtꝝ paſſio xp̄i idiuerſis equalis vl' inequalis gr̄e cā ſit. De eodem ad 3ᵐ.

to ꝙ̄ alio: ſʒ ſolū qḋ ita pōt eē. Tū 2°. qꝛ h̄ poſito. nō bꝫ ꝙ iſta ineq̄litas ſit v̄tute baptiſmi ſʒ aliūde: ⁊ ꝙ h̄ ac cidit baptiſmo ⁊ ei⁹ effectui: nec cōuenit de ꝑ ſe. De pre dictis ⁊ ſpecialr̄ de eq̄litate baptiſmi a q̄cūqꝫ ↄferatur: ponit ſcūs Tho. 4°. ſen. diſ. 5. q. 2. ar. 2°. q. 3°. vbi querit. Utrꝫ baptiſmus dat⁹ ꝑ melioreꝫ miſtꝝ bēat maioreꝫ effe ctū. arguit. n. ſic. (Multiplicata cā m̄ltiplicat̄ effect⁹: ſʒ baptiſm⁹ ex ope opato grāz ↄfert: ⁊ ſil̄iter ēt pꝫ ꝙ ſci bo|ies ex ope opāte p̄ᵐ grāz alicui meret̄. ḡ ſi op⁹ opāt baptiz̄ᵗⁱˢ adiūgat̄ cū efficacia bapᵐⁱ ma⁹ grā dat̄.) Ecce argᵐ. Seqt̄ r̄nſio. (Dōʒ igt̄ ꝙ aliqd̄ dr̄ eē effect⁹ alicu i⁹ ꝑ ſe: ⁊ aliqd̄ ꝑ accn̄s. Per ſe qdē effect⁹ alicui⁹ ē qḋ ꝑ ipꝫ ad h̄ ordinatū ꝑducit̄. ſic̄ dom⁹ edificatoris. Per accn̄s āt ē id qḋ ↄiūgit̄ ei qḋ ē effect⁹ ꝑ ſe: ſic̄ ſi inhabi tatio dom⁹ dicat̄ effect⁹ edificatoris. Sic ḡ dico ꝙ ef fect⁹ ꝑ ſe bapᵐⁱ eq̄lis ē a q̄cūqꝫ det̄ vel a malo vel a bo no: ceteris parib⁹ ex ꝑte baptizati. Sʒ cū effectu bapᵐⁱ p̄t aliqd̄ aliḋ baptizato ↄferri ſiue ꝑtineat ad ſalutem corꝑis ſiue aīe ex merito baptizātis. Sʒ h̄ nō ē ꝓꝑe ef fect⁹ baptiſmi: qꝛ baptiſm⁹ nō ē niſi cā inſtr̄alis: ⁊ nō ē in ſtr̄m agēs i v̄tute miſtri q ⁊ ipē ē inſtr̄m: ſʒ i v̄tute xp̄i ⁊ dī. Et ꝑ h̄ pꝫ ſolō ad obiecta.) Hec ille. Ex p̄dictis cō cludit ꝙ effect⁹ de ꝑ ſe baptiſmi eq̄lis ē in oib⁹ ꝑuulis baptizatis: ſʒ effect⁹ ḋ ꝑ accn̄s pōt eē ineq̄lis ex illo tri plici capite tacto ꝑ arguētē: ⁊ iō arg⁹ ei⁹ nō ꝓcedūt con tra mētē ↄnis. imo exponūt ↄnē. ¶ Ad p̄ᵐ Scoti ↄtra 3ᵃᵐ ↄnē dr̄ ꝙ nec illḋ nec alia ꝓcedūt ↄ̄ ↄnē. qꝛ ſic̄ pꝫ i ꝓbōne ↄnis licitū ē i caſu nec̄citatis quā bn̄ exp̄mit ar guēs recipe bapᵐ ab heretico vl̄ ſciſmatico: aut excōi cato: aut q̄cūqꝫ p̄ciſo ab ecclia: vtputa ſi ſuſcipiēs erit i ꝑiculo mortis nec adeſſet ali⁹ q ſciret ⁊ vellet. poſſet eū baptizare. Jō ↄcedit̄ ↄ argᵗᵘᵐ tāq̄ꝫ declaratiua ↄnis no ſtre. Unde btūs Tho. 4°. ſen. diſ. 6. q. i. ar. 3°. i ſolōne 3ᵉ. q. ſic dicit. (Jlle q baptizat̄ ab heretico ꝑꝑ pctm̄ hereſi ci nō ꝑcipit̄ grā baptiſmalē: ſʒ qn̄qꝫ ꝑꝑ pctm̄ ꝓꝑiū. Un̄ ſi ſit puer in quē culpa actualis nō cadit: ſi baptizat̄ in for⁹ ecclie recipit ſacrm̄ ⁊ rē ſacri. Et ſil̄r ſi ſit adult⁹: ⁊ baptizās nō ſit heretic⁹ manifeſt⁹: ⁊ ab eccleſia p̄ciſus vel ſi baptizat⁹ ſit i articulo nec̄citatis. Si aūt ſcit ipſuꝫ eē hereticū ⁊ ab ipſo bapᵐ ex̄ caſuꝫ nec̄citatis recipiat: h̄ cōtingit: vel qꝛ fauet hereſi ſue: vl̄ in ↄtēptū ecclie vel ꝑꝑ aliqḋ cōmodū tꝑale: ⁊ ſic ipſemet peccat. Un̄ ꝓꝑio pctō obicē ponit ſpūi ſcō ne ↄſequat̄ rē ſacri.) Hec il le. Et ibidē i ſolōne p̄mi exponēs dictū Auguſtini dicē tis: ꝙ q foris eccliaꝫ baptizāt̄: nō ſuſcipiūt bapᵐ ad ſa lutē: ſʒ ad ꝑniciē ⁊c̄. r̄ndet Tho. ꝙ Aug⁹ loqtur i illo ca ſu quo aliqs i fauorē hereſis ab heretico bapᵐ ſuſcipit. Hec ille. Et ad hūc ſenſū intelligēda ſūt oīa q̄ dic̄ 3ᵃ ꝑte q. 64. ar. 9°. que recitata ſunt i ꝓbōne ↄnis. Et ſil̄iter il lud qḋ dicit ibidē in ſolōne tertij: vbi dicit ꝙ q accipit ſacrm̄ ab excōicato ſuſpēſo vel degradato peccat: ⁊ nō recipit rē ſacri niſi ꝑ ignorātiā excuſet̄. Et ſil̄iter intelli gēdū eſt illḋ qḋ dic̄ eadē qōne ar. 6°. i ſolōne 2ⁱ. Ubi di cit ꝙ q accipit ſacrm̄ a miſtro p̄ciſo ab ecclia. q ē excōi cat⁹ vel ſuſpēſus vel degradatus peccat: qꝛ cōicat pctō ei⁹ ⁊c̄. Hec oīa intelligēda ſunt qn̄ baptizādus nō ē i ar ticulo nec̄citatis extreme. Si dicat̄ ꝙ adultus nō p̄t eē in tali articlō neceſſitatis extreme: qꝛ vbi nō inueniret aliū baptiſtā niſi eū quē ſcit eē hereticū vl̄ ab ecclia p̄ ciſuꝫ ſufficit ei baptiſmus p̄nie. Nō valet. qꝛ vt arguit Scot⁹: ⁊ bn̄: p̄ceptū dei ē ḋ bapᵐᵒ ſuſcipiēdo ⁊c̄. Nec va let ſi dicat̄ ꝙ ꝑticipat pctō alteri⁹ ⁊c̄. qꝛ i tali caſu bapti zās nō peccat: vt dicit 4ᵃ ↄ. ⁊ ſic nec baptizat⁹ ab eo cōi cat pctō ei⁹. ¶ Ad p̄ᵐ Durādi ↄ̄ 4ᵃᵐ ↄnē r̄ndet Petr⁹ de palu. dicēs ꝙ aᵃ illi⁹ argⁱ q̄ꝫtū ē ex for⁹ eſt falſa: qꝛ

Qui ſi q poſſit licite baptizari a p̄ciſo ab ecclia.

hō nō p̄t baptizare niſi ſit coloratus: qꝛ ſi nō ſit colora tus nō eſt hō. Nō tn̄ baptizat inq̄ꝫtū colorat⁹. Tn̄ ↄce dēdū eſt grā mā̄e ꝙ hō nō baptizat niſi vt miſter xp̄i ⁊ ſacri. Nec tn̄ index q vt miniſter xp̄i ⁊ legis ſuſpēdit latronē: ⁊ carnifex exequēdo actū ꝑꝑ h̄ peccat: q̄ꝫuis ſit in pctō. Sed q facit aliqd̄ iq̄ꝫtū miſter ecclie ſcūs ⁊ ſci ficatus ille niſi ſcūs ſit peccat. Sed ſi facit aliqd̄ nō in q̄ꝫtū miniſter ecclie. ad h̄ ipm̄ ſcificatus exteri⁹: quia hoc idē de volūtate ecclie facit miniſter nō ſcificatus tūc ſectus eſt. Un̄ ſi mācus videret puerū moriētē ↄſu lere dꝫ pctōri. vel etiā dicēti ſe nolle de pctō penitere. vt baptizaret eū: ⁊ tn̄ nulli cōſulēdū eſt ꝙ peccet. Jteꝫ decretalis dicit recipiēdā eē ↄfeſſionē ei⁹ q etiā dicit de pctō ſe nō penitere: ⁊ ſil̄iter ↄſulit̄ ei lʒ immūdo ſacrm̄ tāgere: ſʒ h̄ nō facit vt miniſter ſcificat⁹ ad h̄ ſicut ſa cerdos q abſoluit. Jtē dicit Jnno. de peni. ⁊ remiſ. ca°. ꝙ in te: ꝙ ſacerdos pctōꝛ in nec̄citate cōicās moriētem excuſat̄ a pctō. Sil̄r ſi qꝛ nō ſolēniter dicit ep̄laꝫ ſicut ⁊ laic⁹ faceret q̄ꝫuis ſit ſubdiacon⁹ excōicat⁹ nō efficit̄ irregularis: qꝛ nō adminiſtrat in ſuo ordine ſolēniter ſi cut pꝫ. ḡ a ſili in ꝓpoſito. Un̄ tūc peccat qn̄ admini ſtrat ſolēniter ſacrꝫ ſolēnitate ab ecclia inſtituta: quia ſic nō dꝫ miniſtrare niſi q ad h̄ eſt ſolēniter inſtitutus ſiue ↄſecratus. Et lʒ ſolēnitas ſacri quod dat nō faciat ipſum miniſtrum tamen ſupponit eum: ⁊ requirit mi niſtrum ſolēniorem ⁊ ſolēniter ſacrum. Unde ſolēni tas ſacri reqrit ſolēnitatē miniſtri. Et ſicut ſolēnitas re qrit ſolēnitatē. ſic ſanctitas ſanctitateꝫ. Hec Petrus. ⁊ bn̄. ¶ Ad 2ᵐ dicit ꝙ in aliquo caſu eſt poſſibile inter uenire miniſtro aliqḋ tale ⁊ reale impedimētū: qḋ mi ſter nō p̄t amouere. vt ſi eſt cathecuminus nō baptiza tus: nō pōt ſeipſuꝫ baptizare. ſaltē baptiſmo fluminis. Jtē ſi eſt excōicatus nō pōt ſeipſū abſoluere: ⁊ ſic nec̄ē eſt in ſuo impedimēto remanere: ⁊ tn̄ hoc nō obſtāte pōt ⁊ dꝫ baptizare multo magis q̄ꝫ fame moriētē pa ſcere: ⁊ tn̄ excōicatus eſt magis ſeparatus a ſanctis vel ſa cramētis q̄ꝫ pctōꝛ. Plus. n. peccat ſciēs ſe excōicatuꝫ ſi celebret anteq̄ꝫ abſolueret̄: dato ꝙ de oī pctō eēt cōtri tus q̄ꝫ nō excōicatus ſi in pctō mortali celebret. Et ge q̄d ſit de hoc ad minus ep̄s ↄferēs ordines plus pecca ret excōicatus q̄ꝫ in pctō mortali exn̄s. Un̄ pl⁹ punit̄ ⁊ ipē ⁊ q ſacrꝫ ab ipſo ſuſcipet: ⁊ tn̄ h̄ nō obſtante dr̄ ꝙ magis ſit ꝓhibitū excōicato cōferre ſacrm̄ q̄ꝫ pctōri. Tn̄ excōicat⁹ i nec̄citate baptizās excuſat̄ a pctō. ḡ mul to magis pctōꝛ. Jtē p̄t dici ꝙ ſola nec̄citas ſi excuſat: qn̄ nō ē nec̄citas abſoˡᵃ. ſic̄ bn̄ argr̄: qꝛ ita hꝫ ſacerdos nec̄ē baptizar̄ pueꝝ ſolēniter qn̄ reqrit̄ i ecclia ſic̄ vetula qn̄ morit̄. Et ſic peccaret mortalr̄ ſi renueret. Nec ꝑꝑ hoc excuſat̄ ſi ē i pcō mortali: qꝛ p̄t peniteꝛ. Sʒ qn̄ nec̄citas eſt abſoˡᵃ tāta ꝙ ipē ſacrꝫ miſtret ſine illa ſolēnitate q̄ eſt ꝓꝑa miſtro ecclie q ē ad hoc ↄſecratus: talis nec̄citas excuſat: qꝛ tūc nō baptizat vt miſter ſcificatus: ⁊ ꝑ ↄn̄s ſi reqrit̄ ꝙ ipē ſit ſcūs iteri⁹ ſic̄ nec ſcificat⁹ exteri⁹. Jtē nec̄citas facit ꝙ ipſe nō ex ↄtēptu facit h̄: ſʒ cū dolore ⁊ inuit⁹ timēs ꝙ pl⁹ peccaret ſi omitteret: ⁊ ſic nec exhi bet irreuerētiā ſacro nec cōtēptū: ſicut ille q nulla nec̄ci tate iminēte ſpōte ſe igerit. Qui ēt ſacra miſtrat ſolēni ter mētit̄ ſacro in eo qḋ eſt xp̄iane religionis: oſtendēs ſe ſcm̄ in veſtib⁹ ſacris ſaltim ſtola: cū tn̄ ſanct⁹ nō ſit. Sʒ q vt vetula baptizat nullā ſcitatē oſtēdat: ſed ſoluꝫ hoc eſt ꝙ ſacrm̄ pollutus tāgit: ſicut ille qui corp⁹ dn̄i cū metu ⁊ timore: lʒ pctōꝛ recolligit de luto. Ul̄ pōt di ci ꝙ h̄ eſt neceſſitas: qꝛ de quolibet pctō mortali debet homo in ſpeciali ↄteri: ⁊ ideo magnus pctōꝛ. ſi dēret dolere de ſingulis: anteq̄ꝫ de ſingulis doluiſſet cōtinge ret

Quomodo miniſter eccleſie exiſtēs i pctō: peccat aut nō peccat miſtrādo.

ret puulū baptiçādū qñqꝫ ſine bapᵐᵒ mori. Et ſi tūc do lore cordis ↄtrit⁹ ī gn̄ali curat: ⁊ ipſꝫ baptizat cū ꝓpoſi to ↄfitēdi ⁊ ↄterēdi ī ſpeciali poſtea meli⁹ facit. Et ideo poſſꝫ inueniri via media talis ꝺ illo q ē ī nec̄itate: ⁊ ſine ſolēnitate baptizat. qꝛ aut actu recolit ꝺ pctō nec atteri tur nec ↄterit de pctō: ſꝫ vult ī pctō remanere: ⁊ nihilo min⁹ vult baptizare: ⁊ tūc ſi ē talis q ſcire dēat ꝙ hō a pctōrib⁹ ↄtigi nō debēt q̄ꝫuis nō ex libidine vl' ↄtēptu baptiçet. ſꝫ intuitu nec̄itatis ħ faciat. nō excuſaṫ ab ir reuerētia ⁊ ↄtēptu: qꝛ ſic ↄſciētia ei dicebat vl' dicerˀ de bebat. Jmmūde: tu nūc ſcā ↄtrec. Et ſic ē vā ſuperior oplo: qꝛ miſter ē: ⁊ neceſſe nō hꝫ cū pctō baptizare: licet nec̄io dēat baptizare. Si aūt cuꝫ metu ⁊ tremore ⁊ do lēs ꝺ pctō ī gn̄ali. ſꝫ ꝑꝑ ħ ſciat ſe de pctō nō mūdari: ſꝫ ſpe tñ ad pleuū ↄterēdi: vel qꝛ ē excōicat⁹ ⁊ nō pōt ab ſolui vl' ꝑꝑ aliqd hꝫ ħ facit. tūc excuſaṫ ar¹ᵒ illoꝝ q im mūdi mādncauerūt paſcha. qꝛ ñ ita cito poterāt purifi cari ꝑ qb⁹ Ezechias orauit ⁊ de⁹ cito remiſit. Et ſic eſt vā opīo Thome. Sꝫ q ſolēniter baptizat ex quo nō eſt picula ī mora ꝺ̄s dꝫ ſe ꝑfecta pn̄ia lauare vel ſaltim ſi ſacerdotē nō hꝫ dꝫ ſe lauare ꝑ ꝑfectā ↄtritionē. Si aūt nō recoleret nō faceret irreuerētiā ſacro ⁊ ſic excuſaṫ. Dec Petr⁹ ⁊ hñi ad mētē ſcti Thome ſic ꝑt patere ex ꝺ̄s recitatis: ⁊ ſīliter ex dictis ei⁹. 24. diſ. hu⁹. q. i. ar. 3: q̄ſtiūcula 5ᵃ. ¶ Ad argᵐ ꝓ ↄne patuit ſupˀ ſolo ī for⁹ ſepˀ. Et hec de qōne ſufficiāt. De q̄ bndict⁹ de⁹. Amē.

¶ Utrū baptiſmus aut ↄfirmatio a ficto ſuſcepta rece dente fictiōe ſortiaṫ ſuū effectū. Queſtio. II.

Circa ꝓcedētes ⁊ 7ᵃᵐ diſtinctionez querit. Utrū baptiſmus aut cōfirmatio a ficto ſuſcepta recedēte fi ctiōe ſortiaṫ ſuū effectum. Et arguiṫ ꝙ nō. qꝛ op⁹ mortuū qꝺ eſt ſine charitate nō pōt vnq̄ꝫ viuificari. ſꝫ ille q fict⁹ ac cedit ad bapᵐ vel ↄfirmationez recipit ſacramentum ſine charitate. ergo nunq̄ꝫ poteſt viuifi cari hoc modo: vt gratiam conferat.

In oppoſitū arguiṫ: qꝛ dicit Aug⁹ in liᵒ. de ba ptiſmo. Tūc valere icipit ad ſa lutem baptiſmus. cum illa fictio veraci confeſſione re ceſſerit que corde in malitia perſeuerāte vel ſacrilegio peccatorum oblationem non ſinebat fieri.

In hac qōne tres erūt articuli. Jn ꝑ ponēṫ ↄ neo. Jn 2ᵒ obieᶜⁿᵉˢ. Jn 3ᵒ ſolones.

Quantū ad ꝑᵐ articlm ſit ꝑā ↄ. Fictio īpedit effe ctū baptiſmi ⁊ ↄfirmatiōis. Dāc ponit ſctūs Tho. 3ᵃ pte. q. 69. ar. 9ᵒ. vbi ſic dicit. (Sic dīc Da maſ. de⁹ nō cogit hoīem ad iuſticiā. E. ↄ ad ħ ꝙ aliqs iuſtificeṫ ꝑ bapᵐ reqriṫ ꝙ voluntas hoīs amplectaṫ ⁊ bapᵐ ⁊ baptiſmi effectū. Dr̄ aūt aliqs fict⁹ ꝑ ħ ꝙ volū tas ei⁹ ↄdicit vl' bapᵐᵒ vl' ei⁹ effectui. Nā ſꝫ Aug⁹. q̄tu or mōis dr̄ aliqs fict⁹. Uno⁹ ille q ñ credit. cū tñ baptiſ m⁹ ſit fidei ſacrm. Alio⁹ ꝑ ħ ꝙ ↄtēnit ipſꝫ ſacrꝫ. 3ᵒ mō ꝑ ħ ꝙ alr̄ celebrat ſacrm. nō ſeruās ritū eccl'ie. 4ᵒ mō ꝑ ħ ꝙ aliqs indeuot⁹ accedit. Uñ manifeſtū ē ꝙ fictō īpedit effectū baptiſmi.) Dec ille. Jdē ponit. 4ᵒ diſ. hu ius. q. 3. ar. 2ᵒ. in ſolone ꝑme. ⁊ 2ᵉ. q. Jn ſolone n iqꝫ pme q. ſic dīc. (Duplex ē effect⁹ baptiſmi. Prim⁹ q eſt res ⁊ ſacrm. ſ. character: ⁊ qꝛ character nō īprimiṫ ad ꝑparā dū hoīs volūtatē: vt aliqd hñ fiat: cū nō ſit hit⁹: ſꝫ potē tia: iō hūc effectū indiſpō volūtatis nō īpedit dūmō ſit aliq̄lis volūtas ſacrꝫ ſuſcipiēdi. Ali⁹ aūt effect⁹ ē q eſt res ⁊ ñ ſacrꝫ. ſ. grā: ⁊ q̄ ad eā ↄſequūṫ. ꝑ q̄ volūtas hoīs ꝑparaṫ vt hñ velit ⁊ hñ opeṫ: ⁊ iō ad hūc effectū perci piēdū nō ſufficit q̄lꝫ volūtas ſacrm ꝑcipiēdi: ſꝫ reqriṫ volūtas talis a q̄ oīs indiſpō grē ↄria grē baptiſmi re moueaṫ: qꝛ ↄria nō ſe ↄpatiūṫ. Uñ manēte ↄria diſpō ne baptiſm⁹ ſuū effectū hr̄e nō poſſet.) Dec ille. Jtem in ſolone 2ᵉ. q. ſic dicit. (Ad ħ ꝙ aliqd alicui⁹ agētis ef fectū ꝑcipe debeat oꝫ ꝙ ſe hēat ī ꝺbita diſpōne ad cāꝫ agētē ⁊ ad effectū ꝑcipiēdū: ⁊ iō indiſpō volūtatis q̄ vl timū effectū baptiſmi īpedit ē duplex. Vna ſm ordinē ad ipm ſacrm. Alia ſm ordinē ad effectū ſacri. Ad ipſꝫ aūt ſacrm ↄtingit volūtatē eē indiſpoſitā duplr̄. Uno⁹ ꝑ ſubtractionē neceſſarij. Alio⁹ ꝑ poſitionē ↄrij. Qꝛ aūt oīs actio eſt ꝑ ↄtactū: iō diſpō ꝑ poſitionē neceſſarij eſt ꝙ recipiēs ſacrm quodāmō ipſꝫ ↄtingat: ⁊ ꝑ itellectuꝫ: quē qdē ↄtactū facit fides: ⁊ ꝑ affectū: quē facit deuo tio: ⁊ iō idiſpoſit⁹ reputaṫ ⁊ q nō credit: ⁊ q idevot⁹ ac cedit. Silr̄ aūt duplex eſt ↄriū qꝺ oꝫ abſtrahi. Unū ē ex pte eoꝝ q̄ exteri⁹ aguṫ: ⁊ ſic idiſpoſitus eſt q alr̄ cele brat. Aliō ē ex pte vītutis itriſece q̄ ſecreti⁹ opeṫ ſalutē: ⁊ ſic idiſpoſit⁹ ē q ↄtēnit. Siliter ꝑ cōpatiōnē ad effcm baptiſmi oꝫ ꝙ diſponaṫ aliqs adhibēdo nec̄iuꝫ. ſ. fidē q̄ cor purificat: ⁊ ꝙ remoueat ↄriū. ſ. pctm ꝑ ↄtritiōem. Et iō Ambro⁹ dīc ꝙ nō ſūt nec̄ia ex hac pte niſi fides ⁊ ↄtritio. et tñ ↄtritio ēt in deuotiōe includiṫ.) Dec il le. Jtē ibidē in ſolone ꝑmi ſic dicit. (Fictio ꝓpe eſt cū qs aliqd oñdit dicto vel facto qꝺ nō ē ī vītate. Doc āt cōtingit duplr̄. Uno⁹ qñ hac itētiōe aliqd fit vl' dr̄: vt aliud oñdaṫ q̄ꝫ rei vitas hꝫ: ⁊ tūc fictio ē ſpeciale pctm ⁊ ſic nō accipiṫ hec. Alio⁹ qñ aliqd oñdiṫ qꝺ rei vitas nō hꝫ dicto vl' facto: ēt ſi nō ꝑꝑ ħ dicaṫ vel fiat: ⁊ ſic ac cipiṫ hic fictio. Quicūqꝫ. n. ad bapᵐ accedit oñdit ſe ve teri vite abrenūciare ⁊ nouā incohoare. Uñ ſi volūtas eius adhuc in vetuſtate vite remaneat aliud oñdit q̄ꝫ ſit in rei veritate: ⁊ ideo eſt fictio.) Dec ille. Ex quibus poſſunt formari multe rōnes pro ↄne potiſſime talis. Quia grā que eſt vltimus effectus baptiſmi ⁊ cōfirma tiōis nulli indiſpoſito infundiṫ: ſꝫ oīs fictus eſt indiſpo ſitus. q̄ nulli tali grā infundiṫ q̄ꝫuis recipiat ſacramētū.

¶ 2ᵃ ↄ. Recedēte fictione baptiſmus vel cōfirmatio ſuū vltimū ſortiṫ effectū. Dāc ponit ſanctus Tho. 4ᵒ diſ. 4. q. 3. ar. 2ᵒ. in ſolutione 3ᵉ. q. vbi ſic dicit. (Jn ba ptiſmo impmiṫ character q eſt imediata cā diſponēs ad grām: ⁊ ideo cum fictio characterem nō auferat re cedente fictione qui effectum characteris impediebat character qui eſt preſens in anima incipit habere effe ctū ſuū: ⁊ ita recedente fictione baptiſmus ſuū effectuꝫ ↄſequeṫ.) Dec ille. Jtē ibidē arguit ſic in ↄriū. (Remo ta cā remouetur effectus: ſed cauſa impediēs effectuꝫ bapᵐⁱ erat fictio. q̄ remota fictiōe baptiſm⁹ ſuū effcm conſequitur. Jtē cuilibet morbo culpe in ſtatu vie pōt remedium adhiberi: ſed cōtra originalē culpaꝫ nō eſt aliud remedium q̄ꝫ baptiſmus. ergo cum ficte acceden tibus originale non remittatur: oporteret baptiſmū ite rari ſi recedente fictione baptiſmus ſuum effectū non haberet: quod eſt inconueniens ⁊ hereticum.) Dec il le. Jtē 3ᵃ pte. q. 69. ar. 10. ſic dicit. Baptiſmus eſt quedā ſpūalis regn̄atio. cū autē aliqd gn̄atur ſimul cū forma recipit effectū forme: niſi ſit aliqꝺ impedimētū quo re moto forma rei gn̄ate ꝑficit ſuū effectū. ſicut ſimul cū corpus graue gn̄aṫ. moueṫ deorſum niſi ſit aliqꝺ impe diens: quo remoto ſtatim incipit moueri deorſum. Et ſiliter qñ aliqs baptizaṫ accipit characterē q̄ſi formaꝫ ⁊ cōſequiṫ ꝓpriū effectū q ē grā remittēs oīa pctā. Jm pediṫ autē qñqꝫ ꝑ fictionē. vñ oꝫ ꝙ ea remota per pēi tentiā baptiſmus ſtatim ↄſequaṫ ſuū effectū.) Dec il le. Ex qbus patent multe rōnes in forma pro ↄne. Et ī hoc primus articulus terminatur.

Indiſpō vo luntatis q̄ vl timū effcm baptiſmi īpe dit ē multiplex

Quantū ad 2m articulū arg' ꝯ ꝯnes: ꝛ q̄dē ꝯ 2am arguit Durād'. Pͥo q2 effect' i actu re grit cāz i actu: vt dr̄ 2. phy. ſ3 i eo q̄ ꝑus ficte recipit baptiſmū: ꝛ poſtmodū recedit fictio nō ſuſcipiṫ actu baptiſm'. ḡ nō pt ee̅ i eo actu aliq̄s effect' baptiſmi. ¶ 2o q2 diſpō nec̃itatis ad formā nūq̄ pt ſtare cū3 oppoſito forē: q2 q̄d ſit ꝺ diſpōne nec̃itatis ad motū. ſic diſpō neceſſitatis ad for^am ignis nō pt ſtare cū for^a aq̄. Sz character poteſt ſtare cum oppoſito gratie. ergo character non eſt diſpoſitio nec̃itatis ad grām. ¶ 3o. q2 illō p̄ qō bō diſpōiṫ ad aliq̄d ſimplr̄ ꝛ nō ſ3 bn̄. nō ē diſpō nec̃itatis ad grāz: q2 qō ſimplr̄ dr̄ ꝛ abſo^te idifferēs ē ad bn̄ vel male: grā aūt determinat ad id qō ē bn̄. Sz character diſpōit ad aliq̄d agēdū ſimplr̄: ꝛ nō ſ3 determinatione ad bn̄. ḡ ꝛc̄. ¶ 4o. q2 illō nō ē diſpō nec̃itatis ad grāz ſine q̄ daṫ grā: ꝛ cū q̄ nō daṫ. Sed ſine charactere daṫ grā. vt i bap^mo flamīs: ꝛ cū charactere q̄nq3 nō daṫ vt in ficte acredētib'. ḡ ꝛc̄. ¶ 5o. q2 ſi i ſacris ē ſubiectiue aliq̄ vt' ſpūalis agēs ad effcm̄ bap^mi. tūc nō apparet q̄lr recedēte fictiōe bap^mo ꝑus ſuſcept' poſſit de nouo hr̄e aliquē effcm̄: q2 vt' illa agit ꝺ nec̃itate nāe: nec agē pōt niſi dū ē. Sz talis vt' nō ē niſi i actuali exhibitōe: trāſit. n. ꝛ nō ꝑmanet. igr̄ nihil pt niſi i actuali exhibitione. Nec valet ſi dicaṫ ꝙ l3 baptiſm' trāſeat. tn̄ manet character ad quē nec̃io ſeq̄ṫ grā: q2 oñſū ē ꝙ character nō ē diſpō neceſſitās ad grāz. ¶ 6o. q2 diſpō nec̃itatꝭ pt accipi duplr̄. Uno° dr̄ diſpō nec̃itatis oīs illa diſpō que nec̃io ꝑexigiṫ i ſubiecto ad h̄ ꝙ aliq̄ for^a i eo itroducaṫ ſicut diaphoneitas ē i aere diſpō nec̃itatis ad recipiendū lumē. Alio° dr̄ diſpō nec̃itatis ad quā nec̃io ſeq̄ṫ: ſic ad diſpōnē quā facit ſemē hoīs i gn̄atōe hoīs ſeq̄ṫ iſaliblr̄ aīa rōnalis. Sz character nullo ꝓdictoꝝ modoꝝ eſt diſpō nec̃itatis ad grāz. ḡ nullo mō. a^m pȝ ex dictis. b^m ꝓbaṫ. Or. n. character nō ſit diſpō nec̃itatis ad grāz ꝑ mō claꝝ ē. q2 ſine charactere pōt i aīa recipi grā. Nec 2o mō: q2 talis diſpō nō ſtat cū oppoſito forme ad quā diſponit: nec ſe h3 idifferēter ad formā ꝛ ꝑuatione forme. Character aūt ſtat cū oppoſito grē: ꝛ idifferēter ſe h3 ad grāz ꝛ culpā. quare ꝛc̄. Si aūt dicaṫ ꝙ character eſt diſpoſitio congruitatis. patet: ꝛ alias ꝓbatū eſt ꝙ illud nō eſt cōuenīēter dictū. ḡ ꝛc̄. Hec Durandus. Et in hoc ſecundus articulus terminatur.

Quantū ad 3m articl'z rn̄dēdū ē obiectōib' ſupea dictis. Et q̄dē ad ꝑ^m dr̄ ꝙ l3 i eo q̄ ꝑ recipit ficte bap^m: ꝛ poſtea recedit fictio. nō ſuſcipiaṫ actu baptiſm' tpe q̄ penitet ꝺ fictiōe. tn̄ ꝓ tūc remanet baptiſm' q̄ ad illō qō ē res ꝛ ſacrm̄. ſ. character. ꝛ iō q̄ ad h̄ pt ee̅ cā i actu alicui' effect' i actu. ſ. grē. De h̄ i ſuo ſimili ſcūs Tho. 3a pte. q. 66. ar. ꝑ. vbi q̄rit. Utrū baptiſm' ſit ipſa ablutio. arguit. n. ſic ꝑ loco. (Ablutio corpalis trāſit: baptiſm' aūt ꝑmanet. ḡ baptiſm' nō eſt ipſa ablutio: ſ3 poti' regn̄atio ſigillū: ꝛ cuſtodia: ꝛ illuminatio vt dic̄ Damaſ. i 4o.) Ecce arg^m. Seq̄ṫ rn̄ſio. (Dō3 i gt ꝙ i bap^mo id qō ē ſacrm̄ ꝛ res. ſ. character: ꝛ id qō eſt res tm̄. ſ. iterior iuſtificatio ꝑmanēt: ſ3 character ꝑmanet idelebilr̄. iuſtificatio aūt ꝑmanet: ſ3 amiſſibilr̄. Damaſcen' ḡ bap^m diffinit nō q̄tū ad id qō exterius agiṫ qō ē ſacr̄z tm̄: ſ3 q̄tū ad id qō eſt iterius ꝛc̄.) Hec ille. De hoc Pe. ꝺ Palu. 4o dl. 4. ſic dicit. Cū ingt dr̄ ꝙ effect' i actu regrit cām i actu. Dōm ꝙ ſic pr̄ relinq̄t in vtero mr̄is illō cui' vtute eo mortuo gn̄aṫ poſthumus: q2 pr̄ ē cā ꝓlis nō imediate: ſ3 mediāte diſpōne cui' eſt cā in fieri ꝛ nō i eē: vn̄ ipſo nō exnte: vt' formatiua operatur: ſic i regn̄atiōe ſpūali p̄ bap^m ſic p̄ cāz i fieri ꝓducit character: q̄ recedēte fictiōe eſt diſpō ad grāz. Et iō maior ꝓpoſitio itelligēda eſt de cā i eē ꝛ effectu imediatori nō aūt de cā i fieri. Un̄ cā i actu efficiēs grē ē de' character aūt vel oꝑat' ē cā diſponēs. Hec Pe. ꝛ ſatis ꝯformiter ſcō Tho. i ſili ꝓpoſito. Nā de po^a dei. q. 3. ar. 11o. in ſolone gn̄ti ſic dic̄. (Inſtr̄z itelligiṫ moueri a ꝑncipali agēte q̄diu retinet vtutē a ꝑncipali agēte impſſā: vn̄ ſagitta tādiu moueṫ a ꝓiciēte q̄diu manet vis ipulſus ꝓiciētis. ſic ēt gn̄atū tādiu moueṫ a gn̄ante i grauib' ꝛ leuib' q̄diu retinet formā ſibi traditam a gn̄ante. Un̄ ꝛ ſcm̄ tādiu itelligiṫ moueri ab aīa gn̄antis: q̄diu remanet vt' impſſa ab aīa: l3 corpalr̄ ſit diuiſū. Oz aūt mouēs ꝛ motū eē ſil' q̄tū ad ꝑncipiū mot': nō tn̄ q̄tū ad totū motū. vt appet i ꝓiectis.) Hec ille. Ex q̄b' appet ꝙ baptiſm' exterior pt hr̄e effectū i actu ēt poſtq̄ ceſſat eſſe actu: q2 remanet character ab eo impreſſus. ¶ Ad 2m rn̄det Pe. vbi ſupra dicēs. Cū dr̄ ꝙ diſpō neceſſitatis nō ſtat cū oppoſito forē. Dōm ꝙ h̄ veꝝ ē de diſpōne q̄ eſt nec̃itas ſimplr̄: nō aūt de illa q̄ ē nec̃itas ex ſuppoſitōe. Sic diaphoneitas eſt diſpō nec̃itatis ad illuminationē nō ſimplr̄: ſ3 ſuppoſito ꝙ nō ſit iterpoſitū aliq̄d corp' opacū i medio: ꝛ talis diſpō bn̄ ſtat cum corpore opaco ꝛ illo remoto ſi diſpō nec̃ia ſuppoſito ꝙ corp' luminoſū ſit pn̄s. Cōſilr̄ character eſt diſpō nec̃itatis ad lucē grē deo ſp̄ pn̄te: ſuppoſito ꝙ pctm̄ mortale nō diuidat iter hoīez ꝛ deū. Sz ſicut diaphonū pōt hr̄e corp' mediū quo ſtāte nō illuminabiṫ: ꝛ q̄ remoto ſtati illuminabiṫ. ſic character ſtat cū pctō mortali. quo ſtāte nō infūdiṫ lux grē. ſublata autē vmbra mortalis culpe ſtati infundiṫ lux grē. Uel pōt dici ꝙ character nō eſt diſpō nec̃itatis nec ex pte agētis. q2 de' nō nec̃itaṫ: nec ex pte paciētis. q2 libeꝝ arbitriū nō cogiṫ. ſicut gn̄atio hoīs eſt diſpō ex pte mr̄is. diſpō inq̄ā nec̃itatꝭ vel nec̃itans mām ad receptionē aīe ſm̄ quoſdā: ſ3 eſt diſpō nec̃itatis re^a ei' ad qō diſponit ſuppoſita ordinatiōe dina: ꝛ remoto ꝓhibēte ex pte hoīs: q2 iſtis poſitis nec̃io ſeq̄ṫ infuſio grē. Sic organizatio fetus eſt diſpō nec̃itās ad infuſionē aīe ex ordinatione dina niſi ſit indiſpō. Hec Pe. ꝛ bn̄. Pōt ēt in eodē ſenſu breuiter dici vt alias dictū eſt ꝙ a^a arg^i ē vā dūtaxat de diſpōne nec̃itatis: que icludit oē poſitiuū ꝛ oē ꝑuatiuū reqſitū ad itroductionē forme. talis. n. diſpō nō pōt ſtare cū3 oppoſito forme. Sic ſi dicam' ꝙ diſpō ad introductionē lucis vel luminis i aere ē diaphoneitas cū remotione oīs obſtaculi iter aerē ꝛ corp' luminoſū ꝛ oīs impedimēti. Si aūt a^a itelligaṫ de diſpōne nec̃itatis: que includit oē poſitiuū: ſ3 nō oē ꝑuatiuū nec̃ariū ad i troductionē forme. a^a eſt falſa: q2 talis diſpō pōt ſtare cū oppoſito forē ſic diaphoneitas cū tenebra in aere. Character aūt eſt diſpō nec̃itatis ad grāz 2o nō aūt ꝑ mō: ꝛ iō pt ſtare cū oppoſito grē. ſ. culpa. ¶ Ad 3m rn̄det Pe. dicēs. Nihil ꝓhibet aliq̄d de ſe eē indeterminatū ꝛ p̄ aliq̄d ſuperueniens determinari. Sicut potētia concupiſcibilis eſt indeterminata ad bene ꝛ male cōcupiſcēdū: ſed per habitū ſupueniētem determinatur ad alterū. Et ſimiliter character de ſe eſt indeterminatus ad bn̄ ꝛ male: ſ3 p̄ grām determinatur ad bn̄. Sed iſta ſolutio paꝝ valet: q2 tūc nō eēt diſpoſitio ad grāz pluſq̄ ad oppoſitū: ſicut nec potentia plus ad habitū bonū q̄ ad hitū malū. Et iō dō3 ꝙ character p̄ ſe q̄dē ē diſpō ad grāz ſuppoſita carētia pcti mor^lis: ꝛ ſic dtermiaṫ ad bn̄. Sz q2 pt ſtaṫ cū oppo^to grē: ex h̄ idifferēter ſe h3 ad bn̄ ꝛ male. Sicut diaphoneitas ē diſpoſitio nec̃itatis ad lucem: ſed inq̄tum poteſt coniungi opaco medio indifferens eſt ꝛ ad tenebram. Uel dicendum eſt per interēptionē: q2 grauitas ē diſpō ad eē deorſū ꝛ ad moueri

T. c. 37.
Contra 2am arguit Duran. 4. d. 4. q. 6.

Utrū character ſit diſpō neceſſitās ad grām.

Ad arg. Duran. 2m.

Diſpō nec̃itatis nō ſtat cū oppoſito forē quō intelligi.

Supra. d. 4. ad ꝑ^m Duran. 3 2am.

deri deorſū: ⁊ tñ pt eē ſurſū ꝑter nãꝫ vl̃ deorſū ꝑ nãm. Nec pp̄ h̄ ē ꝑ ſe idifferēs ad vtrū ꝙ ſicͭ ſupficies ad albū ⁊ nigrū. Si dicas ꝙ aliõ ē diſponeꝛ ad motū: ⁊ aliõ diſponere ad formam. nõ valet: qꝛ ꝯrietas in motib⁹ ⁊ formis eq̄lr reſpicit cãm ſuã. Videm⁹. n. formã aq̄ q̄ ꝑ ſe eſt determinata diſpõ ad frigiditatē ꝙ pt ſtaꝛ cū calore: ſꝫ h̄ eſt ꝑter nãm ſuã. ſic ⁊ character. ꝑ ſe gdē diſponit ad gr̃aꝫ: ſꝫ ꝑ accñs ſtat cū oppoſito. Hec Pe. Põt ēt dici ꝙ a^m eſt va tñ de diſpõne nec̃itatis ad gr̃aꝫ que ſe hꝫ ꝑ modū opatõis vl̃ hit⁹. Nõ aũt d̃ diſpõne ad gr̃aꝫ q̄ ſe hꝫ ꝑ modū potētie. Eſt. n. triplex diſpõ ad gr̃aꝫ. Pria eſt opatio ⁊ act⁹ liberi arbitrij: ſicͭ pꝫ in iuſtificatiõe impij adulti hñtis vſum liberi arbitrij. Talis. n. nõ iuſtificaꝛ ꝑ gr̃aꝫ gr̃mã ſine diſpõne p̃dicta. 2ª diſpõ ſe hꝫ ꝑ modū act⁹ p̃mi ⁊ hit⁹. ſicͭ ꝯtigit i ſacñis nõ iprimētib⁹ characterē: ſꝫ ſolū ornatū hitualē que ē diſpõ ad gr̃aꝫ. 3ª diſpõ ſe hꝫ ꝑ modū potētie ſicͭ ē diſpõ quã iprimūt ſacñs in qb⁹ imp̃mit character: q̄ nõ eſt opatio nec hit⁹: ſꝫ potētia ſupnãlis vt ſupi⁹ ſepi⁹ dictū fuit. Talis aũt diſpõ indeterminata eſt ad bñ ⁊ male agēdū. ⁊ potiſſime: qꝛ nõ diſponit ad gr̃aꝫ directe ⁊ imediate: ſꝫ ꝑ quãdã congruētiã. De h̄ ſctũs Tho. 3ª pte. q. 63. ar. 4. in ſolone p̃mi ſic dic̃. (Character directe gdē ⁊ ꝓpinque diſponit aiaꝫ ad ea q̄ ſūt diui cult⁹ exequēda. Et qꝛ h̄ idonee nõ fiūt ſine auxilio gr̃e. qꝛ vt dr̃ Joh. 4°. Eos ꝑ adorãt deū i ſpū ⁊ v̄itate adorare oꝫ. ex ꝯñti diuina largitas recipiētib⁹ characterē gr̃aꝫ largitꝛ: ꝑ quã digne ipleãt ea ad que deputanꝛ.) Hec ille. Itē 4°. ſen. diſ. 4. q. 1. ar. p̃. in ſolone gnãi ſic dic̃. (Character eſt diſpõ ad gratiã per quãdã ꝯgruitatis dignitatē. Ex h̄. n. ꝙ hõ mācipat⁹ eſt diuinis actiõib⁹ ⁊ iter mēbra xp̄i cõnumerat⁹ fit ei q̄daꝫ ꝯgruitas ad gr̃aꝫ ſuſcipiēdã: qꝛ de⁹ ꝑfecte ꝓuidet hoi in ſacñis. Unde ſimul cum charactere q̄ daꝛ hoi vt poſſit exercere ſpũales actiones fideliū vel paſſiões ſeu receptiones: daꝛ ei gr̃a q̄ hoc bene poſſit.) Hec ille. ¶ Ad 4^m r̃ndet Pe. vbi ſupra dicēs: ꝙ triplex ē diſpõ nec̃itatis. vna ſine qua nõ eſt illõ ad qõ diſponit: ſiue illa ſit poſita ſiue nõ. Sicut quãtitas ē diſpõ nec̃ia ad triãgulū ⁊ albedinē: q̄ ſublata nõ põt eē h̄ vel illud: vñ eſt neceſſaria ad h̄ ꝙ ſint. Sed tñ poſita ſupficie nõ. pp̄ hoc iſta ponūꝛ: ſꝫ forte eoꝝ oppoſita. Et talis diſpõ nec̃itatis ad gr̃aꝫ nõ ē character: cū nõ ſit imediatū ſubiectū gr̃e: ⁊ cū gr̃a ſit in xp̄o ⁊ angelis ⁊ in multis viris ſctis catheciminis: ⁊ veteris teſtamēti i qb⁹ null⁹ character eſt. Nã talis diſpõ ad gr̃aꝫ nõ ē ſubſa itellectualis que ſola ſuſceptiua eſt gr̃e ⁊ hoc p̃uationis. 2° mõ dr̃ diſpõ nec̃ia ſi ſine q̄ eē ñ poſſit ad illõ qõ diſpõit: ſꝫ q̄ poſita neceſſaria põiꝛ illõ ad qõ diſponit. Et hoc duplr. Vel ſimplr ſicͭ alteratio cõpleta eſt diſpõ neceſſaria ad gn̄ationē ⁊ corruptionē: ſine q̄ poſſet de⁹ corrūpe ⁊ gn̄are: ſꝫ illa poſita neceſſario ſeqꝛ gn̄atio ⁊ corruptio. Vl̃ ex ſuppoſitiõe ſicut diaphonitas re^m lucis vt dictū eſt. 3° mõ dr̃ diſpõ nec̃ia vtroqꝫ mõ. ſicͭ ē ſubiectū re^m ꝓprie paſſiõis q̄ ineſt ſoli ⁊ oi ⁊ ſp̄: qꝛ illo poſito nec̃io poniꝛ ꝓpria paſſio: ⁊ illo ſublato corrūpiꝛ. Character aũt icidit in 2^m mēbrū 2ⁱ mēbri: qꝛ ē diſpõ nec̃ia ſicͭ diaphonū. vt dictū ē. Vel dõꝫ ꝙ duplex ē diſpõ ad gr̃aꝫ. Una ꝑ ſe: vt mot⁹ liberi arbitrij in deū: ⁊ hãc ſupplet character. Alia ꝑ accñs ſicͭ mot⁹ i pctm̄ ſi hꝫ pctm̄: ⁊ hãc non ſupplet. Vñ i puulis ſufficit character: ⁊ in amētibus ⁊ dormiētib⁹: ſꝫ nũq̄ hũerint pñiaꝫ de pctis: qꝛ tūc hr̃e nõ pñt. Hec Pe. ⁊ bñ. Põt ēt dici ꝙ character ē diſpõ nec̃itatis ad gr̃aꝫ: nõ iõ qꝛ nõ pt eē ſine gr̃a: ſꝫ qꝛ ſine ea nõ põt bñ opari ea q̄ ſūt cult⁹ diui: vt ſupi⁹ expoſitū fuit. Et ſic eſt nec̃is ſeq̄la gr̃e ad characterē: nõ gdē abſolute: nec ex cã efficiēte: ſꝫ ex ſuppoſitiõe finis characteris qꝛ talis finis ſine gr̃a nõ põt ꝯgrue haberi. Et hec ſolõ pt fundari i dictis btĩ Tho. 7° diſ. hui⁹. q. 1. ar. p̃ in ſolone 2ⁱ. q. ⁊ ſilr i dictis ei⁹ in ſolone tertij recitatis. ¶ Ad 5^m dr̃ ꝙ v̄t⁹ q̄ poniꝛ i ſacñs nõ agit niſi dū eſt i ſe vl̃ remanet in ſuo effectu. Et qꝛ recedēte fictiõe poſt vſuꝫ ⁊ exhibitionē ſacñi remanet character a dicta v̄tute derelictus. iõ dicta v̄t⁹ dr̃ tūc agere vel poti⁹ hr̃e effectū ſuū mediatū vl̃ imediatū eo mõ q̄ diffuſe expoſitū fuit in ſolone p̃mi. Nec valet replica ꝯ hãc ſolonem: qꝛ vtiq̄ character ē diſpõ nec̃itatis ad gr̃aꝫ modis ſepe dictis. ¶ Ad 6^m dr̃ ꝙ character eſt diſpõ nec̃itatis ad gr̃aꝫ nõ p̃ mõ. ſꝫ 2°. Et ad hꝫ iprobationē pꝫ qd ſit dõꝫ ex p̃dictis in ſolone 2ⁱ ⁊ tertij. Cū vlteri⁹ dicit ꝙ character nõ pt poni diſpõ ꝯgruitatis ad gr̃aꝫ. pꝫ qd dõꝫ ex p̃dictis in hac qõne: ⁊ multis p̃cedētib⁹. potiſſime 4ª diſ. huius. ¶ Ad arg^m i p̃nci° ꝯ qõnē factū r̃ndet ſctũs Tho. 3ª pte q. 69. ar. 10. in ſolone p̃mi dicēs. (Sacrꝫ baptiſmi ē op⁹ dei ⁊ nõ hois. ⁊ iõ nõ ē mortuū in ficto ꝗ ſine charitate baptizaꝛ.) Hec ille. Itē 4°. ſen. diſ. 4. q. 3. ar. 2°. q̄ſtiūcula 3ª in ſolone p̃mi ſic dicit. (Baptiſm⁹ nõ hꝫ efficaciã ſolū ex ope opante: ſꝫ magis ex ope opato: qõ eſt opus dei: ⁊ nõ hoĩs: ⁊ iõ nõ põt eſſe mortuū.) Hec ille. Et h̄ de qõne ſufficiant. De qua bñdictus deus. Amen.

¶ Utrum ſacerdos ſimplex etiam ſi non ſit epiſcopus poſſit confirmare. Queſtio. II.

Terum circa ſeptimã diſtictõeꝫ q̄riꝛ. Utrū ſacerdos ſimplex ēt ſi nõ ſit ep̄s poſſit ꝯfirmare. Et argꝛ ꝙ ſic. qꝛ in ſacñs ex pte ꝯferētis reqriꝛ ordo ⁊ itētio: ſꝫ ep̄s nõ hꝫ aliquē ordinē vl̃ characterē quē nõ hēat ſimplx ſacerdos. ergo ſicͭ ep̄s ita ⁊ ſacerdos ſimplex põt cõfirmare ſi habeat intētionē confirmandi.

In oppoſitū arguiꝛ. quia ſoli epiſcopi in locū aploꝝ ſuccedunt: ſꝫ ſoli apoſtoli in primitiua eccl̃ia manus imponebant: quod erat cõfirmare. ergo ſoli ep̄i nũc poſſunt ꝯfirmare.

In hac qõne erūt tres articuli. In p̃ ponēꝛ ꝯnes. In 2° obie^{ces}. In 3° ſolones.

Quantū ad p̃^m articlm ſit h̄ p̃ª ꝯ. Sol⁹ ep̄s pt ꝓpria ptãte ⁊ auctãte ꝯfirmare. Hãc ponit ſ. Th. 7° diſ. 4ⁱ. q. 3. ar. p̃. q̄ſtiūcula 2ª. vbi ſic dic̃. (In oĩb⁹ artib⁹ ⁊ potētijs ordiatĩ vl̃ hitib⁹ ita ē ꝙ vltia ꝑfectõ reſuaꝛ iducēda ꝑ ſupmã artē i gn̄e illo. ſicͭ artes q̄ opãtur circa mãꝫ nauis reſeruãt iductionē forē arti ſupiori q̄ nauē cõpaginet: ⁊ illa reſuat vlteri⁹ finē. ſ. vſū naui arti ſupiori. ſ. gubnatorie. Vñ cū ep̄i i eccl̃iaſtica hierarchia teneãt ſupmū locū. illõ qõ ē vltimū i actiõib⁹ hierarchicis eis reſuãdū fuit. Et qꝛ pficeꝛ aliqd h̄ mõ qõ ſit ſup cõeꝫ ſtatū alioꝝ ē ſupmū i actõib⁹ hierarchicis iõ ſacra ꝯfirmatõis ⁊ ordis qb⁹ h̄ efficiꝛ ſolis ep̄is reſeruãꝛ diſpēſanda.) Hec ille. Itē 3ª pte. q. 72. ar. 11°. ſic dic̃. (In vnoq̄qꝫ ope vltia ꝯſumatio ſupme arti aut v̄tuti reſuaꝛ. ſicͭ p̃patio mãe ptinet ad iferiores artifices ſupior aũt dat formã. Supm⁹ aũt ē ad quē ptinet vſus q̄ eſt finis artificiatoꝝ. Et ep̄la q̄ a notario ſcribiꝛ a dño ſignaꝛ. Fideles aũt xp̄i ſūt q̄dã op⁹ diuinū ſꝫ illõ p̃ᶜ Cori. 3°. Dei edificatio eſtis. Sūt ēt q̄ſi q̄dã ep̄la ſpū dei deſcripta. ſicͭ dr̃ 2ª ad Cori. 3°. Hoc aũt cõfirmatõis ſacrꝫ ē q̄ſi vltia ꝯſūmatio ſacñi baptiſmi. ita. ſ. ꝙ ꝑ bap^m edificaꝛ hõ i domū ſpũalē: ⁊ cõſcribiꝛ q̄ſi q̄dã ſpũalis ep̄la Sꝫ ꝑ ſacr̃m cõfirmatõis q̄ſi dom⁹ edificata dedicaꝛ i tēplū ſpũs ſci: ⁊ q̄ſi ep̄la ꝯſcripta ſignaꝛ ſigno crucis. Et iõ collatio hui⁹ ſacñi ep̄is reſeruaꝛ. q̄ obtinēt ſūmã ptã

Ut. ſ. d. 4. ad p^m. Dur. 3 p^m.

Ordo baptiſmi ad ꝯfirmationem.

tē i eccliaːſicͥ i ꝓmitiua eccliā ꝑ ĩpoſitionē man⁹ apl'oꝝ q̄ꝝ vicē gerūt epi.plēitudo ſp̄us ſci dabaẗ: vt hr̄ Act. 8°. vñ Urban⁹ pp̄ dic̄. Oēs fideles ꝑ man⁹ ĩpoſitiones epoꝝ ſpm̄ ſcm̄ p⁹ baptiſmū accipe debēt: vt pleni xp̄ia i ĩueniaẗ.) Hec ille. Ex qb⁹ pt formari talis rō ꝓ ꝯne. Ultia ꝯſumatio baptiſmi: ⁊ vltimū i actiōibus hierar chicis eccĺie reſuaẗ epis. ſʒ ꝯfirmatio ⁊ ordinatio ſſ hō. igr̄. ¶ 2° ꝯ. Simplex ſacerdos ⁊ nō eps pt ex ꝯmiſſiōe ſol⁹ pape ꝯfirmare. Hāc pōit vbi.ſ. Nā i 4°. eiſdē.q.⁊ ar. i ſolone 3ᵉ.q. ſic dic̄. (Circa hāc qōnē ſunt tres opio nes. Quidā.n. dñt q̄ pſbyter ſimplex ō mandato pape nō pt ꝯfirmare: ⁊ qð dr̄ i lr̄a de Gregorio exponūt q̄ il li pſbyteri ex mādato pape nō ꝯferebāt ſacrꝫ ꝯfirma tiōis: ſʒ aliqd ſacr̄ale ſiĺe illi ſacro: ſicͭ aliciu porrigiẗ pa nis bñdict⁹ loco eucbariſtie. Sʒ nō vr̄ ꝯueniēs q̄ talē ſimulationē i diſpēſatiōe ſacroꝝ idmpiſſet Greg⁹ vĺ ſu ſtinuiſſet: q2 diſpēſatio ſacroꝝ ptinet ad vitatē doctrie: que ñ ē pp̄ ſcādalū dimittēda. Et iō aliq dñt q̄ auctas pape ⁊ ita ē q̄ ei⁹ mādato qlʒ pt ꝯferre qð hʒ: vt ꝯfirma t⁹ ꝯfirmare. ſacerdos ſacerdotiū ꝯferre. diacon⁹ diaco natū. Nō aūt mādato ipſi⁹ pt cōferre qð nō hʒ: vt dia con⁹ ordinē ſacerdotalē. Sʒ h̄ opio vr̄ nimis ampla. Et iō media via ſm̄ alios tenēda ē. Et iō ſciēdū q̄ cuꝫ eps⁹ nō addat ſup ſacerdotiū aliqd ꝑ relōnē ad corp⁹ dñi veꝝ: ſʒ ſolū ꝑ relōnē ad corp⁹ myſticū: pp̄ ꝑ h̄ q̄ eſt epoꝝ ſūm⁹ nō dr̄ hr̄e plēitudinē ptātis ꝑ relōnē ad cor p⁹ dñi veꝝ: ſʒ ꝑ relōnē ad cōp⁹ myſticū. Et q2 gr̄a ſacra lis deſcēdit i corp⁹ myſticū a capite: iō ois operatio i cor p⁹ myſticū ſacralis ꝑ quā gr̄a daẗ. depēdet ab opatiōe ſacrali ſup corp⁹ dñi veꝝ. Et iō ſol⁹ ſacerdos pt abſol uere i foro pnīali: ⁊ baptizare ex offō. Et iō dōʒ q̄ pro mouere ad illas pfectiōes q̄ nō reſpiciūt corp⁹ dñi ve rū: ſʒ ſolū corp⁹ myſticū pñt a papa q̄ hʒ plenitudinem ptātis pontificalis cōmitti ſacerdoti: q̄ hʒ ſūmū actum ſupra corp⁹ dñi veꝝ: nō aūt diacono vel alicui inferio ri: q̄ nō hʒ pficere corp⁹ dñi veꝝ: ſicͭ nec abſoluere in fo ro pnīali. Nō aūt pt ſacerdoti ꝯmittere ꝓmouere ad pfectionē q̄ aliquo mō reſpicit corp⁹ dñi veꝝ: ⁊ iō ſim plex ſacerdos ex mādato pape nō pōt ꝯferre ordinē ſa cerdotij: q2 ordines ſacri hñt actū ſupra corp⁹ xp̄i verū vel ſupra māꝫ ei⁹. Pōt aūt ꝯcedere ſimplici ſacerdo ti q̄ cōferat minores ordines: q2 iſti nullū actū hñt ſu pra corp⁹ dñi veꝝ vel māꝫ ei⁹: nec ſupra corp⁹ myſti cū actū ꝑ quē gr̄a ꝯferaẗ: ſʒ hñt ex offō q̄dā act⁹ ſecun darios ⁊ ꝓpatorios. Et ſiliter pōt ꝯcedere alicui ſacerdo ti q̄ ꝯfirmet: q2 ꝯfirmatio pficit eū in actu corpis my ſtici: nō aūt hʒ aliquā relōnē ad corp⁹ dñi veꝝ.) Hec il le. Itē ibidē arguit ſic. (Mai⁹ ē ordinē ꝯferre q̄ ꝯfir mare: ſʒ ex mādato pape aliq nō epi cōferūt quoſdam ordines ſicut ſunt pſbyteri cardinales q̄ cōferūt mino res ordines. g̃ multo forti⁹ ex mādato pape pōt aliqs ſacerdos ſimplex ꝯfirmare.) Hec ille. Itē arguit. quia in lr̄a pñtis diſtinctionis dr̄ q̄ Grego⁹ in caſu pmiſit q̄ ſacerdotes ſimplices poſſent ꝯfirmare. Item 3° pte.q. 72. ar. xi⁹. in ſolutōe. pmi ſic dic̄. (Papa i eccliā hʒ ple nitudinē ptātis. ex quo pōt q̄dā q̄ ſūt ſupioꝝ ordinū cō mittere inferioꝝ⁹ q̄buſdā. ſicut pſbyteris cardinalib⁹ ꝯcedit cōferre minores ordines: qð ptinet ad ptātē epa lē. Et ex hac plenitudine ptātis ꝯceſſit btūs Gregorius papa q̄ ſimplices ſacerdotes conferrēt h̄ ſacrm̄ q̄diu ſcādalū tolleref.) Hec ille. Ex qbus pōt formari talis rō pro ꝯne. Quicūq3 hʒ plenitudinē ptātis ſacralis taꝫ ſup corp⁹ xp̄i veꝝ q̄ ſup corp⁹ xp̄i myſticū pōt ꝯmitte re hñti ptātē ſacralē ſup corp⁹ xp̄i veꝝ ꝓmotionē ſacra lē ſup corpus xp̄i myſticū: ſed papa hʒ plenarie vtrāq3 ptātē: ⁊ ſacerdos ſimplex hʒ ptātē ſacralē ſup corpus xp̄i veꝝ. Cōfirmare aūt ē ꝓmouere ad pfectionē concer nētē ſolū corp⁹ xp̄i myſticū. g̃ pp̄ pt ꝯmittere ſimplici ſacerdoti collatōēs ꝯfirmatōis. Et i h̄ p⁹ articlĩs ſīniaẗ.

Quantum ad 2ᵐ articulū arguēdū ē ꝯ ꝯnes. Et qdē ꝯ 2ᵐ arguit Durād⁹ mĺtiplr̄. p̄ ſic. Q2 de ĩtegritate cuiuſlibet ſacri ſūt mā ⁊ for⁹ ⁊ mi niſter: ſʒ papa nō pōt mutare aliqd circa formā ſacroꝝ vel circa māꝫ. g̃ nec circa miniſtrū. Aut g̃ ſimplex ſa cerdos ex inſtōne diua eſt miniſter ꝯfirmatōis: ⁊ tunc abſq3 cōmiſſiōe pape pt eā ꝯferre. Aut nō eſt miniſter: ſʒ ſolus eps. ⁊ tūc ex quacūq3 ꝯmiſſiōe nō pōt eā ꝯferre. Ad hoc tn̄ poſſet aliqs dicere q̄ miniſter nō eſt ita de in tegritate ſacri ſicut materia ⁊ forma: q2 materia ⁊ for ma ſunt intrinſeca ſacramento: miniſter autē extriſe ce ſe hʒ ad ipm̄. Propter qð aliq̄ variatio pōt fieri cir ca miniſtrū: nō circa māꝫ vel formaꝫ. Qð pʒ in ſacro pnīe in quo pōt fieri variatio circa miniſtrū ꝑ papaꝫ: ſi cut cū papa dat aliqb⁹ pũilegiū abſoluēdi: cui pus ab ſoluere nō poſſent: vel cū ſubtrabit ab his q̄ pus habue rūt. nunq̄ tn̄ pōt mutare māꝫ aut formā ſacri pnīe. Et ſiliter vr̄ q̄ poſſet facere circa alia ſacra: vt.ſ. poſſet variare miſtrū: nō aūt māꝫ vel formā. Sed iſtud nō vr̄. Priosq papa circa ſacrm̄ pnīe nō mutat miſtrum: q2 miſter ei⁹ eſt ois ſacerdos: cū oi ſacerdoti dicaẗ: acci pite ſpm̄ ſcm̄ q̄ꝝ remiſeritis pctā ⁊c. ſʒ ſubtrahit māꝫ iſti vel illi ſicut ſibi plʒ. qð eſt pro tāto: q2 ſacrꝫ pnīe ſit iudiciale: mā hui⁹ eſt pctōꝛ ſubditus. Pōt aūt papa facere q̄ ſubditus iſti ſacerdoti ſibi ampli⁹ nō ſit ſub ditus: ⁊ ſic ſubtrabit iſti vel illi māꝫ abſoluēdi: qua ſub tracta nō pōt ſoluere nec ligare. ſicut ſi ſacerdoti ſub traberet panis ⁊ vinū nō poſſet cōficere. Siliter papa pōt alicui ſubdere ſubditū q̄ pus ei nō erat ſubditus: ⁊ tūc poterit eū abſoluere quē pus nō poterat ex defe ctu materie. Non g̃ mutat papa miſtrū pnīe. ſicut nec in alijs ſacris: ſed dat māꝫ vel ſubtrabit. Uel pōt alio mō dici q̄ papa miniſtrū alicuius ſacri mutare nō pt. Pōt tn̄ precipere q̄ nullus a tali vel tali miniſtro reci piat ſacra: ⁊ tūc recipiēs ꝯ inhibitionē pape peccat: nec recipit gratiā. Et q̄tū ad ſacrm̄ pnīe nihil oīno recipit: nec ſacrm̄: nec rē ſacri: nō q2 ſacerdos nō ſit miniſter: ſʒ q̄ ꝯfeſſio nō eſt integra. q2 tacet pctm̄ qð actu ꝯmit tit: ⁊ ſic eſt defectus in mā. Aut ſi nō tacet. nihilomin⁹ nō recipit rē ſacri.ſ. gr̄aꝫ: cū actu cōmittat culpā: eſt tñ ver ſacrm̄. Sed q2 totus effect⁹ pnīe eſt remiſſio cul pe: iō ſacrm̄ eſt in tali iterādū: ſicut eēt aliud ſacrꝫ: per qð nihil penitus eſſet factū. Nec valet qð dr̄ miniſtrꝫ ſe hr̄e extrinſece ad ſacrm̄: ⁊ mā ⁊ forma intrinſece: q2 ſicut miniſter conferens ſe hʒ extrinſece ad ſacrm̄. ſic ⁊ ſuſcipiēs ipſꝫ. Sed vbi ſuſcipiens aliqð ſacrm̄ ē deter minatus ſicut in extrema vnctiōe infirm⁹ vel in ordie maſculus. ꝑ papā mutari nō pñt. Unde nullū eſt ſacrꝫ ſi ſanus inungaẗ vel mulier ordineẗ. g̃ ſiliter circa mi niſtrū nihil oio pōt mutari abſq3 euacuatiōe ſacramē ti q̄uis extrinſece ſe habeat ad ſacrm̄. Et hoc ē 2ᵐ argu mentū. ¶ 3° arguit ſic. Diſpēſare ſacra quoq3 actus re ſpicit corpus xp̄i myſticum nō conuenit pape aut epis rōne iuriſdictionis: q2 cū papa electus: ⁊ eps cōfirma tus habeant plenariā iuriſdictionem antēq̄ ſint con ſecrati poſſent tūc ſacra conferre ſeu diſpēſare qð eſt fal ſum: q̄ nō competit eis rōne iuriſdictiōis: ſed rōne ꝯſe crationis. Sed ea que cōſecrationem reſpiciunt nō conſecrato cōmitti nō poſſunt: vt habetur extra ō ꝯſe. eccle. vel alta. c. vl. ergo papa vel eps non poſſunt non epiſcopo cōmittere q̄ poſſit alia ſacramenta conferre.

Coll. 2ᵃᵐ cō clone argu Dur. d. 7. q. 4ᵃ.

¶ 4°

¶ 4ᵒ ſic. Papa nō hȝ maiorē ptātem ꝙ̄ eṗs niſi ī foro cāꝝ. ſi ḡ ex cōmiſſione pape ſimplex ſacerdos pōt conferre ꝯfirmationē vel minores ordines: idē poterit qlibet ſacerdos ex cōmiſſiōe ꝓprꝫ epi: qḋ a nullo ꝯcedit. ¶ 5ᵒ: qꝛ ſicut i baptiſmo cōferē ptās ſuſcipiēdi ſacrā: ſic in ordine diſpēſandi ea: ſȝ papa nō pōt facere ꝙ nō baptizatus ſuſcipiat veꝝ ſacr̄m. ḡ nō pōt facere ꝙ nō ordinatus illa ordinatiōe: qua qs recipit ptātē diſpēſatiuā ꝯfirmatiōis vel ordinis poſſit hoc ſacr̄m conferre. ¶ 6ᵒ: qꝛ mirū eēt ſi aliqs poſſet in actionē reſpectu cuiꝰ nō hȝ potētiā. Scḋm iſtos aūt character ordis vl baptiſmi ſunt ptās ſuſcipiēdi ⁊ ꝯferēdi ſacra. nullꝰ aūt pōt hr̄e characterē baptiſmi vel ordis ex ꝯmiſſiōe Pape: ſȝ reqrit ſuſceptio ſacroꝝ. ḡ nō habēti characterem ordinis ꝑ ſuſceptionē ſacri nō pōt ꝑ quēcūqȝ cōmitti actus illiꝰ ſacri. Itē deducit vt ꝑus. qꝛ miniſter cōfirmatiōis aut eſt ordinatꝰ ordine epali aut ſimplicis ſacerdotis. Si epali: cōmitti nō pōt nō epo. Si ſimplicis ſacerdotis: ſimplici ſacerdoti nō eſt neċia cōmiſſio: niſi forte ꝑꝑ ꝓhibitionē eccl̄ie ad vitādū culpā inobedientie. ¶ 7ᵒ arguit. qꝛ rō tue opinionis non vr̄ ꝯcludere. Cū. n. dicit ꝙ Papa hȝ plenitudinē ptātis ſuꝑ corpus myſticū. veꝝ eſt vnā ꝙ̄ pt ſacra diſpēſare: ſȝ nō cōmittere: cū hec ſit ptās ꝯſecratiōis in qua cū ipſo cōicant oēs epi. Aliā ptātē hȝ que eſt iuriſdictiōis ꝙ̄ eſt in ſeruādo citādo excōicādo ſuſpēdēdo: in qua nullꝰ ei eq̄tur: ⁊ hāc pōt cōmittere cui vult in toto vl̄ in pte. Sȝ de h̄ nihil ad ꝓpoſitū: ſȝ de pᵃ que ꝯmitti non pōt. ¶ 8ᵒ. qꝛ qḋ dr̄ ꝙ illa cōmiſſio nō pōt fieri niſi ſacerdoti ꝗ habȝ ptātē ſuꝑ corpꝰ dn̄i verū: nō vr̄ cogere: qꝛ a corpe dn̄i vt ꝯſideratur in ſe vel ꝑ ſepata paſſo vel mortuo influit gr̄a in corpꝰ myſticū: ⁊ non ab ipſo ſolū vt eſt in ſacro. Sacerdos aūt nō hȝ ptātē ſuꝑ corpꝰ dn̄i veꝝ: vt eſt in ſe: ſȝ ſolū ꝓut eſt in ſacro: ⁊ iō q̄tū eſt de v̄tute ſermōis vel rōnis nō eſt neċariū ꝙ ſibi ſoli cōpetat diſpēſatio ſacroꝝ ꝑ que effluit gr̄a ſuꝑ corpꝰ myſticū. Qḋ ēt patȝ. qꝛ aliꝰ a ſacerdote pōt ꝯferre baptiſmū q̄tū eſt de rōne ſacri: lȝ ex inſtōne eccl̄ie ſolus ſacerdos habeat auctoritatē miniſterij. ¶ 9ᵒ. qꝛ cū dr̄ ꝙ p̄sbyteri cardinales ꝯferūt minores ordines. Dōm eſt ꝙ eque dubium eſt de minorībꝰ ordinībꝰ: ⁊ de ꝯfirmatiōe. Non. n. clarет quō poſſint a nō epo ꝯferri: ſi ſolus eṗs ex ordinatione xp̄i ſit hoꝝ ſacroꝝ miniſter. Si vō oīs ſacerdos ſit miniſter: ſed ex ordinatiōe eccl̄ie reſeruat ſolis epis. tūc qlibȝ ſacerdos pōt vere cōfirmare: ⁊ minores ordines ꝯferre: lȝ peccet ꝯferēdo faciēs ꝯ̄ ſtatutū eccleſie. Eccl̄ia. n. pōt miniſtrū ſacri ligare ſuo ſtatuto: ſȝ nō pt irritare ſacr̄m ꝯcurrētibꝰ hiis q̄ ſunt de neceſſitate ſacri. Et ſi h̄ eſt veꝝ: tūc Gregoriꝰ potuit ꝯferre ſacerdotibꝰ ꝙ licite ꝯfirmarēt: ꝗ alias peccaſſent ꝯfirmādo: lȝ alr̄ cōfirmaſſent. Si aūt nō eſt ita: ſȝ ſolus eṗs eſt miniſter. neſcio cur nō poſſit dici ꝙ Gregoriꝰ cū fuerit hō ⁊ non deus errare nō potuerit. ¶ 10ᵒ: qꝛ vr̄ ꝙ ꝓpriꝰ miniſter cōfirmatiōis ſit eṗs ꝑ illud qḋ dr̄ ḋ cōſe. diſ. 5. Miniſter aūt minoꝝ ordinū vr̄ eē ſimplex ſacerdos: vt patet ꝑ illḋ qḋ dr̄ extra de ord. ab epiſ. qui renū. ſuo epiſ. c. pᵒ. Et in hoc ſecundus articulus terminatur.

Quantū ad 3ᵐ articulū rndēdū eſt obiectōibꝰ ſupradictis. Et qdē ad pᵐ rndet Pe. ḋ palu. in pᵒti diſ. q. 4ᵃ. ꝙ cū ſacerdos fiat eṗs: ⁊ miniſter huiꝰ ſacri ſit ſacerdos eṗs: qꝛ nō pōt eē eṗs niſi ſit ſacerdos. imo nō vr̄ aliꝰ character: ſȝ idē plenior cōmittere ſacerdoti ſimplici nō eſt mutare miniſtrū quo ad ſubſtātiā. Sciēdū eſt aūt ꝙ forte ex diſpēſatiōe Pape ex criſmate nō ꝯſecrato ⁊ de oleo nō benedicto poſſent ſani ꝯfirmari ⁊ morientes inungi: ⁊ eēt eadē m̄a. qꝛ conſecratio illa nihil reale addit: ſȝ purā relationē rōnis dr̄. Unde xp̄s m̄am inſtituit: ⁊ ſcificationē eccl̄ie cōmiſit: Unde ꝗ ē ſuꝑ totā eccl̄iaȝ nō pōt qdē m̄am mutare: ſȝ eiꝰ ꝯſecrationē forte poſſet mutare vel omittere: qꝛ ſic xp̄s inſtituit ꝙ oleū vel criſma ſit m̄a: eo mō quo fuerit ꝑ eccl̄iaȝ determinatū. vn̄ forte nō eſt apud oēs. Et qꝛ ꝯſecratio illa nō eſt ſacr̄m. ſed aliqḋ ſacrale: iō vr̄ eſſe in diſpōne eccl̄ie. Sed ſicut nullū eſt m̄rimoniū inter ꝑſonas: quas eccl̄ia reddit illegitimas: ſic nō eſſet cōfirmatio nec vnctio ſi fieret de m̄a ꝯ̄ ritū eccl̄ie preparata. Silr̄ ḡ ſi ꝯſecratio epi nō ſit ſacꝫ: ſȝ ſacrale: vr̄ ꝙ Papa poſſit circa illud diſpēſare: vt. ſ. miniſter ꝯferēs illa ſacra qbꝰ aliqs preficit corpori xp̄i myſtico: ſic ſit a xp̄o determinatus. ſ. ꝙ ſit ſacerdos ſcḋm ꝙ placuerit eccl̄ie ipſum ꝯſecrare. Un̄ ꝗ preeſt toti eccl̄ie pōt ei cōmittere ſine hac cōſecratiōe. Sȝ qꝛ gn̄alr̄ ſtatuit ꝙ nō eṗs hoc nō faciat. iō ꝗ ꝯ̄ hoc agit: nihil facit. Determinationē. n. ſacerdotis xp̄s eccl̄ie cōmiſit: ſȝ ꝙ ſacerdos eēt hoc determinauit. Un̄ forte Papa pōt facere ꝙ ſimplices ſacerdotes epm̄ cōſecrarēt: ſed reſpectu aliorū ſacroꝝ que reſpiciūt corpꝰ xp̄i veꝝ. xp̄s determinauit nō ſolū ꝙ eſſet ſacerdos: ſȝ etiā qualis ſacerdos: qꝛ eṗs ſcḋm ritū eccl̄ie cōſecratus. Un̄ modum cōferendi eccl̄ie cōmiſit: ſȝ eū conſecratum voluit eſſe vlteriori ritu ꝙ̄ ſimplicē ſacerdotē. Et q̄uis iſta nō ꝓbent: tn̄ iſto mō eē potuit ⁊ iſto mō ſaluari pt qḋ eccl̄ia Ro. fac. ḋ ꝙ̄ ſupponēdū eſt ꝙ nō errat. Dec. Pe. ¶ Sed ꝯ̄ hāc ſolutionem arguit Durādus dicens ꝙ hec opinio nō ſolū vr̄ falſa: ſed fidei ⁊ eccleſie valde periculoſa. Et ꝙ ſit falſa pȝ: qꝛ ſcḋm oēs ſanctos ⁊ doctores theologos ⁊ ſacros canones xp̄s nō ꝯmiſit alicui hoī reſpectu ſacrorū niſi ſimplex miniſteriū: ⁊ nō poteſtatē excellentie: vel aliqḋ ad eam pertinēs. Sed ordinare de m̄a ſacri puta de oleo vel criſmate ꝙ benedicat vel nō bn̄dicatur. vel ꝙ benedicat tali benedictione vel alia. Et ꝙ hō ordinatio ſit de neceſſitate ſacramenti: ⁊ nō ſolum de ſolēnitate ꝑtinet ad poteſtatē excellētie: ⁊ nō ad ſimplex miniſteriū: qḋ ꝯſiſtit ſolū ꝑ ꝑaſe i faciēdo ea que circa ſacramēta ſunt inſtituta ꝑ xp̄m: ⁊ iſtud non fuit cōmiſſum alicui hoī: nec pape. nec alicui alij. Et qḋ dictum eſt de m̄a. habet locū de miniſtro: qꝛ ordinare ꝙ miniſter ſit ordinatus tali vel tali cōſecratiōe ꝓut placet ordināti ⁊ ꝙ talis ordinatio ſeu conſecratio ſit de neceſſitate ſacramēti ꝑtinet ad poteſtatē excellentie ⁊ nullo modo ad ſimplex miniſteriū. Qꝛ etiā ꝑdicta opinio ſit fidei ⁊ eccleſie valde periculoſa patet. quia ſicut iſti dicunt ⁊ ponunt ꝙ xp̄s cōmiſit voluntati ⁊ diſpoſitioni eccleſie vel Pape ꝙ criſma vel oleum ſit benedictum vel non benedictū: ⁊ ſi benedictum ꝙ benedicatur tali benedictione ſcḋm volūtatē ⁊ ordinationē eccl̄ie vel Pape. Et ſicut ponunt de miniſtro cōfirmationis vel ordinationis epiſcopalis ꝙ ſit ſacerdos conſecratus conſecratione ſimplicis ſacerdotij vel ſummi pro voluntate ⁊ ordinatione Pape vel eccleſie: que ordinatio eſt de neceſſitate ſacramenti. ita poſſunt dicere circa alia ſacramenta ſcilicet baptiſmi eucbariſtie penitentie ⁊ extreme vnctionis. Poterit enim dici ꝙ miniſter eucbariſtie penitentie ⁊ extreme vnctionis ex inſtitutione Chriſti eſt ſacerdos. Sed Chriſtus cōmiſit diſpoſitioni eccleſie: vel Pape: quali conſecratione ſit ille ſacerdos conſecratus. videlicet ꝯſecratione ſimplicis ſacerdotij vel conſecratione epiſcopali. Et ſi Papa ordinaret ꝙ eſſet conſecratus conſecratione epiſcopali. tunc ſoli epiſcopi poſſent ſacramētū eu

Utrū pp̄ poſſit aliqḋ mutare ēē ſacra vel ſacralia ꝑ xp̄m īſtituta.

chariſtie pficere vel cõficere: ꝛ abſoluere i foro pnie: ꝛ infirmos vngere: nec alias eſſet vex ſacrm. Silr circa ſacrm baptiſmi poſſet dici ꝙ xps ſolũ iſtituit ꝙ baptiſmus fieret in aqua: ſed cõmiſit Pape vel eccl'ie determinationẽ aque vz an eſſet bñdicta vel nõ bñdicta: calida vel frigida. Et ſiliter poſſet dici ꝙ xps inſtituit ſolũ ꝙ vinũ eẽt mã ↄſecrationis ſanguinis: ſꝫ cõmiſit determinatiõi Pape vel eccl'ie quale eẽt illud vinũ albũ vel rubeũ. Et ſi Papa circa aquã baptiſmi determinaret ꝙ deberet eẽ cala: ꝛ circa vinũ ꝙ deberet eẽ rubeũ. baptiſmus nõ poſſet fieri ſaltẽ ext̃ caſuꝫ neceſſitatis: niſi in aqua cala: nec ſanguis xpi ↄſecrari: niſi in vino rubeo: qꝛ ordinatio eccl'ie eẽt de nec̃itate ſacri ex ↄmiſſione xpi. Nec eſt maior rõ dicẽdi illa que iſti dicũt: ꝙ̃ dicẽdi hec que ſubiecta ſunt. Et piculoſa aũt ſint hec oĩa ꝑpẽdere põt quilibꝫ prudẽs: eo ꝙ fides quã habem' de ſacris depẽderet ex illa volũtate vni' hoĩs .ſ. Pape. Et qn̄tũ ad aliqua que eẽnt de neceſſitate. Itẽ abſurdũ vr̃ ꝛ contrarium ſacre ſcripture ꝙ ex commiſſione Pape ſimplices ſacerdotes poſſent epm ↄſecrare. Dicit .n. apl'us ad Hebreos ꝙ abſqꝫ vlla ↄdictiõe minor a maiore bñdicitur: ſꝫ eps nõ eſt minor ſimplici ſacerdote. immo maior: ſiue ↄſecratio epalis ſit ſacrm ſiue ſacrale. g̃ abſurdũ eſt dicere ꝙ ſimplices ſacerdotes poſſunt epm ↄſecrare. Tenẽdũ eſt g̃ ſm cõem ꝛ ſanã doctrinã ꝙ circa ſacra ꝛ ſacralia ꝑ xpm inſtituta nihil põt mutari ꝑ quẽcũqꝫ hoĩem qn̄tũ ad ea que ſunt de neceſſitate ſacroꝝ vl' ſacraliũ: ſi qua ꝑ xpm iſtituta fuerint: nec in his xps cõmiſit hoĩ Pape vel alteri niſi ſimplex miniſteriũ qn̄tũ ad ſolẽnitatem miniſterij potuerit ꝛ poſſit eccl'ia addere vel ſubtrahere vel mutare ꝓut indicauerit expedire. Hec Durãdus in forma. ¶ Suſtinẽdo aũt opinionẽ Pe. dõm eſt p̊ ꝙ illa opinio nõ eſt falſa: ſed vã. Et ad ꝓbationẽ dr̃ negãdo minorẽ .ſ. ꝙ ordinare aliqd circa bñdictionẽ ſacroꝝ materie: que qdem ordinatio ſit de neceſſitate ſacri: ꝛ nõ ſolũ de ſolẽnitate ꝑtineat ad ptãtẽ excellẽtie quã xps habuit re' ſacrorũ noue legis. Vñ ſciẽdũ eſt ꝙ talis ptãs nõ cõſiſtit in his que dicit arguẽs: ſꝫ in alijs. De hoc ſctũs Tho. 3ª parte. q. 64. ar. 3. ſic dic̃. (Interiorẽ effectũ ſacroꝝ opatur xps: ꝛ ſm ꝙ eſt de' ꝛ ſm ꝙ eſt hõ: alr tñ ꝛ alr. Nã ſm ꝙ eſt deus opatur in ſacramẽtis ꝑ auctoritatẽ: ſm aũt ꝙ eſt hõ opat̃ ad interiores effectus ſacroꝝ meritorie ꝛ efficiẽter: ſꝫ inſtr̃alr. Dictũ eſt enĩ ꝙ paſſio xpi que cõpetit ei ſm humanã nãm cã eſt iuſtificationis nr̃e meritorie ꝛ effectiue: non qdẽ ꝑ modũ ꝑncipalis agẽtis ſiue ꝑ auctoritatẽ: ſꝫ ꝑ modũ iſtr̃i: inqn̄tũ hũanitas ẽ inſtr̃ꝫ diuinitatis eius. Sed tñ qꝛ eſt inſtr̃m cõiũctũ diuinitati in ꝑſona hꝫ quãdã principalitatẽ ꝛ cauſalitatẽ reſpectu inſtr̃oꝝ: que ſunt miniſtri eccl'ie: ꝛ ipſa ſacra. Et iõ ſicut xps inqn̄tũ de' hꝫ ptãtẽ auctoritatis in ſacris: ita inqn̄tũ hõ hꝫ ptãtẽ miniſterij ꝑncipalis ſiue ptãtem excellẽtie: que cõſiſtit in q̈tuor. Prio qdẽ in hoc ꝙ meritũ ꝛ virtus paſſionis ei' opat̃ in ſacris. Et qꝛ virt' paſſiõis copulat̃ nobis ꝑ fidẽ ſm illud Ro. 3. Quẽ ꝓpoſuit de' ꝓpitiatorẽ ꝑ fidẽ in ſanguine eius: quã fidẽ per innocationẽ noĩs xpi ꝓteſtant̃. iõ 2º ad ptãtẽ excellentie quã xps hꝫ in ſacris ꝑtinet ꝙ in ei' noĩe ſacra ſanctificant̃. Et qꝛ ex inſtõne ſacra virtutẽ obtinent: inde eſt ꝙ 3º ad excellẽtiã ptãtis xpi ꝑtinet ꝙ ille q dedit virtutẽ ſacris potuit inſtituere ſacra. Et qꝛ cã nõ dependet ab effectu: ſꝫ potius ecõtra. iõ 4º ꝑtinet ad excellẽtiaꝫ ptãtis xpi ꝙ ille potuit conferre effectũ ſacri ſine exteriori ſacro.) Hec ille. Et cõſimilia dicit 4º. ſen. diſ. 5. q. 1. ar. p̊. Itẽ 3ª pte vbi ſupra. ar. 4º. ſic dicit. (Xps i ſacris hꝫ duplicẽ ptãtẽ. Unã auctoritatis que cõpetit ei ſm ꝙ de': ꝛ talis ptãs nulli creature potuit cõicari: ſic̃ nec diuina eſſentia. Aliã ptãtẽ habuit excellẽtie: que ↄpetit ei ſm ꝙ hõ: ꝛ talẽ ptãtẽ potuit xpus cõicare miniſtris eccl'ie. dãdo .ſ. eis tãtã grẽ plenitudinẽ: vt eoꝝ meritũ cooperaret̃ ad grẽ plenitudinẽ ad ſacroꝝ effectus: ꝛ vt ad innocationẽ noĩs eoꝝ ſanctificarent̃ ſacra: ꝛ vt ipſi poſſent ſacra inſtituere: ꝛ ſine ritu ſacroꝝ effectũ ↄferre ſolo imperio. Põt .n. inſtr̃m ↄiũctũ quãto fuerit fortius: tãto magis v̈tutẽ ſuã inſtr̃o ſeparato tribuer̃: ſicut manus baculo.) Hec ille. Itẽ ibidẽ in ſolutiõe p̊mi ſic dic̃. (Xps nõ ex inuidia ꝑtermiſit ptãtẽ excellẽtie miniſtris tribuere vl' cõicare: ſꝫ ꝓꝑ fideliũ vtilitatẽ. ne in hoĩe ſpem ponerẽt: ꝛ ne eẽnt diuerſa ſacra: ex qb' diuiſio in eccl'ia oriret̃: ſicut apud illos q dicebãt: ego ſum pauli. ego aũt apollo: ego autẽ cephe. vt dr̃ p̊ Cor. 3.) Hec ille. Ex qb' apparet ꝙ ordinar̃ aliqd ꝑtinẽs neceſſario ad ſacrm: nõ qdẽ p̊marie ꝛ ꝑncipalr: ſꝫ ſecũdarie ꝛ min' ꝑncipalr potiſſime ex cõmiſſione xpi nõ ꝑtinet ad ptãtẽ excellẽtie in ſacris: ſꝫ ad ptãtẽ miniſterialeꝫ. Nõ qdẽ q̈liſcũqꝫ aut cuiuſcũqꝫ miniſtri: ſꝫ ſolũ miſtri q hꝫ plenitudineꝫ poteſtatis miniſterialis in eccl'ia: cuiuſmodi eſt Papa. Hoc .n. non eſt inſtituere ſacra quo ad eſſentialia ſacroꝝ vel ſubam: ſꝫ ordinare ꝛ diſponere de qbuſdã actib' neceſſario tñ reqſitis ad ↄplementũ ſacroꝝ: ꝛ hoc nõ auctoritate ꝓpria: ſꝫ ex cõmiſſione xpi ſpeciali vel gnali implicita vel explicita. Et ad hoc vr̃ facere dictũ ſancti Tho. 3ª pte. q. 72. ar. 3. in ſolutione tertia. vbi ſic dicit. (Materia corpalis nõ eſt capax gratie q̈ſi gratie ſubiectũ: ſed ſolũ ſicut grẽ inſtrumentũ: ꝛ ad hoc mã ſacri conſecrat̃: vel ab ipſo xpo. vel ab epo q gerit in eccleſia ꝑſonam xpi.) Hec ille. Itẽ in ꝑncipali ſolutione ſicut dicit. Tota ſacroꝝ ſanctificatio a xpo deriuat̃. Eſt autem conſiderandũ ꝙ quibuſdam ſacris habentibus materiã corporeã xpus eſt vſus ſcꝫ baptiſmo ꝛ euchariſtia: ꝛ iõ ex ipſo vſu xpi mãe hoꝝ ſacroꝝ aptitudinẽ acceperũt ad perfectionẽ ſacramenti. Unde Chryſoſtomus dicit ꝙ nunq̈ꝫ aque baptiſmi purgare peccata credẽtiũ poſſent: niſi tactu dominice carnis ſanctificate fuiſſent. Et ipſe ſimiliter dn̄s accipiens panem benedixit. Similiter aũt ꝛ calicem: vt habetur Math. 26. ꝛ Luce 22. Et ꝓꝑ hoc nõ eſt de neceſſitate hoꝝ ſacroꝝ ꝙ mã plus benedicatur: qꝛ ſufficit benedictio xpi. Si qua v̊o benedictio adhibeat̃: ꝑtinet ad ſacramenti ſolẽnitatẽ: non aũt ad neceſſitatem. Unctiõib' aũt viſibilib' xps nõ eſt vſus ne fieret iniuria inuiſibili vnctioni qua eſt vnct' p̄ ↄſortibus ſuis: ꝛ ideo tã criſma q̈ꝫ oleũ ſcrũ: ꝛ oleũ infirmoꝝ p̊us bñdicũtur q̈ꝫ adhibeant̃ ad vſum ſacri.) Hec ille. Ex qbus vr̃ ꝙ bñdictio criſmatis vel olei nunq̈ꝫ fuerit facta vl' exercita a xpo actualr: nec bñdictionis forma explicite ab ipſo tradita: ſꝫ eccl'ie ꝛ epoꝝ p̊mo .ſ. Pape cõmiſſa: ꝛ ꝙ hoc nõ ꝑtinet ad ptãtẽ excellẽtie: ſꝫ miniſterij. Inſtitutio aũt ſacroꝝ ꝑtinet ad ptãtẽ excellẽtie: vt dictũ eſt. Et de hoc ſctũs Tho. 4º. ſen. diſ. 17. q. 3. ar. p̊ i ſolutiõe 5ª q̈ſtiũcule ſic dicit. (Miniſtri eccl'ie inſtituũt̃ in eccleſia diuinit' fundata: ꝛ iõ inſtitutio eccl'ie preſupponit̃ ad operationẽ miniſtroꝝ ſicut op' creationis p̄ſupponit̃ ad op' nãe. Et qꝛ eccl'ia fũdat̃ i fide ꝛ ſacris: iõ ad miſtros eccl'ie: nec nouos articlos fidei eder̃: aut editos remouere: aut noua ſacra iſtituere: aut iſtituta remouere ꝑtinet: ſꝫ h̄ ẽ ptãtis excellẽtie q̈ ſoli debetur xpo q ẽ eccl'ie fun'. Et iõ ſic̃ papa non ꝑt diſpẽſare vt aliqs ſine baptiſmo ſaluet̃: ita nec ꝙ ſaluet̃ ſine cõfeſſiõe ꝛc̃. Itẽ diſ. 7. q. 1. ar. p̊. i ſolone p' arg'. p̊me q̈ſtiũcule ſic

Utrũ ex commiſſiõe pape poſſꝫ ſimplex ſacerdos epꝫ ↄſecrare.

Chriſtus in ſacris hẽt duplicẽ ptãtem.

Propter mã Baptiſmi ꝛ euchariſtie ñ neceſſario bñdicatur.

le ſic dic.(Circa iſtitutionē huius ſacri.ſ.ꝯfirmatiōis ē triplex opinio. Una.n.dicit ꝙ hoc ſacrm nō fuit iſtitutũ nec a xpo nec ab apl'is:ſed poſtea ꝓceſſu tpis in quodā ꝯcilio gn̄ali:ꝛ dicūt ꝙ dn̄s rē huius ſacri ꝯferebat ſine ſacro manus iponēdo.ſilr ꝛ apl'i.eo ꝙ ipſi confirmati fuerūt imediate a ſpū ſancto. Sꝫ hoc vr̄ valde abſonū.qꝛ ſm̄ h̄ eccl'ia tota die poſſet noua ſacr̄a iſtituere qḋ ē falſum.cū ipſi nō ſint factores legis:ſꝫ miniſtri: ꝛ fundamētū cuiuſlibet legis in ſacr̄is ꝯſiſtit.ꝛ ꝑterea in lr̄a dr̄ ꝙ tpe aploꝝ nō ab aliqo q̄ȝ ab apl'is fuit pactuꝫ. Jō aliq dicūt ꝙ nō fuit a xpo:ſꝫ ab apl'is iſtitutū hoc ſacramētū. Sed h̄ ēt nō cōpetit:qꝛ ꝛ ipſi apl'i q̄uis eēnt baſes eccl'ie. nō tn̄ fuerūt legiſlatores: vn̄ ad eos nō ptinebat ſacr̄a iſtituere:ꝛ iō ꝓbabilior vr̄ alioꝝ opinio q dicūt h̄ ſacrm ſicut ꝛ oīa alia a xpo fuiſſe iſtituta.qḋ pꝫ ex h̄ ꝙ ipē ēt dn̄s pueris man⁹ iponebat. vt pꝫ Math. 19. Nec obſtat ꝙ in euāgelio vel in actib⁹ aploꝝ nō fit mētio de mā vel de forma hui⁹ ſacri:qꝛ forme ſacroꝝ ꝛ alia q̄ in ſacr̄is exiguntur.occultāda erāt in ꝑmitiua eccl'ia pp irriſiones īfideliū.vt dicit Dionyſi⁹ ꝛc.) Jtē eadē qōne arti.3°.q.1.in ſol'one ſcḋi ſic dicit.(Quidā dicūt ꝙ apl'i pp dignitatē ꝛ auctoritatē ipſoꝝ ꝯfirmabāt ſine mā ꝛ forma p ſolā manus ipoſitionē. Sed hoc nō vr̄ bn̄ dictū:qꝛ q̄ntūcunqꝫ ipſi eſſent magne auc̄tatis.tn̄ ptātē excellētie in ſacr̄is diſpēſandis nō hēbant. Et iō dicēdū eſt ꝙ Apl'i aliq̄ forma vtebanꝫ q̄uis nō fuerit ſcripta. Multa.n.apl'i ſeruabāt in ſacroꝝ diſpēſatione q̄ nolebāt diuulgari pp irriſionē īfideliū euitandā. Sicut pꝫ p aplm dicētē.1° Cori.xi. Cetera cū venero diſponā:ꝛ loquiꝫ de celebratiōe ſacri eucbariſtie ꝛc.) Jtē di. 2.q.1.art.4°.i ſol'one q̄rte.q.ſic dic.(Quidā dn̄t nō oīa ſacr̄a a xpo imediate iſtituta fuiſſe:ſed q̄dā ipſe p ſe inſtituit:q̄dā vo apl'is inſtituēda ꝯmiſit.ſ.ꝯfirmationē in qua ſpūs ſctus daꝫ ad robur:cuius iſtitutio eē nō debuit ante plenā ſpūs ſcti miſſionē. Et extremā vnctionē q̄ cū ad gl'iam reſurrectiōis ſit imediatū ꝛ ꝓximuꝫ ꝑparatoriū ante reſurrectionēꝫ inſtitui nō debuit. ſꝫ qꝛ iſtitutio ſacroꝝ vr̄ ad ptātē plenitudinis excellentie in ſacr̄is ptinere quā ſibi xpo reſeruauit in ſacr̄is:cū ex inſtitutiōe ſacr̄a hēant ꝙ ſignificēt:iō aliqs ꝓbabilius vr̄ ꝙ ſicut puri hoīs nō ē ſacr̄a mutare vel a ſacr̄is abſoluere.ita nec noua ſacr̄a iſtituere:ꝛ iō oīa ſacr̄a noue legis ab ipſo xpo iſtitutionē hn̄t.) Hec ille. Similis pōit 3ª pte.q.64.arti.2.vbi ꝓbat ꝙ ſolus de⁹ eſt ſacroꝝ inſtitutor. Et ſiliter.q.72.arti.p̊.vbi ꝓbat ꝙ xps iſtituit ſacrm ꝯfirmatiōis nō exhibēdo.ſed ꝓmittēdo. Ex q̄bus oībus appꝫ ꝙ noua iſtitutio ſacroꝝ ptinet ad ptātēꝫ excellētie ſolius xpi:nō aūt iſtitutio bn̄dictiōis aut alicuius accn̄talis ꝛ nō ſubalis determiatio mā̄e ſacr̄alis. illa.n.cōpetere pōt pape. Sed nūc reſtat dubiū.qꝛ ſctūs Tho.dicit 3ª pte.q.64.arti.2.in ſol'one p̄mi ꝙ illa q̄ aguntꝫ in ſacr̄is p hoīes iſtituta nō ſunt de neceſſitate ſacri:ſed ad quādā ſolēnitatē q̄ adhibeꝫ ſacr̄is ad excitādā deuotionē ꝛ reuerētiā i his q̄ ſacr̄a ſuſcipiūt. Ea vo q̄ ſunt de neceſſitate ſacri ſunt ab ipſo xpo iſtituta q eſt de⁹ ꝛ hō.ꝛ lꝫ nō oīa ſint tradita in ſcripturis.hēt tn̄ eccl'ia ea ex familiari traditione aploꝝ ſicut apl's 1° Cori.xi.Cetera cū venero diſponā.) Hec ille. Dicēdū eſt ꝙ loquiꝫ de iſtitutis p hoīes nō hn̄tes plenitudinē ptātis hierarchice in eccl'ia:cuiuſmodi ſūt iferiores papa:ſed nō intēdit icludere papā.qḋ pꝫ.qꝛ 4°ſen.di.40. q.1.arti.4.vult ꝛ determinat ꝙ gradus ꝯſanguinitatis īpedi̇ētes mr̄imoniū pn̄t taxari ab eccl'ia vſqꝫ ad 4ᵐ gradū:ita ꝙ de neceſſitate ſacri ē ꝙ ꝯhētes ꝛ illō ſacrꝫ accipiētes nō attineāt ſibi in aliquo q̄ttuor graduū.

Un̄ 2° loco arguit ſic(Mr̄imoniū ē ſacrm ſicut baptiſm⁹:ſꝫ nō pōt ex ſtatuto eccl'ie fieri ꝙ ille q ad baptiſmū accedit nō reciperet characterē baptiſmalē ſi ex iure diuino eius capax fuerit.ḡ nec eccl'ie ſtatutuꝫ facere pt ꝙ mr̄imoniū nō ſit iter illos q p iure diuinū mr̄imonialr ꝯiūgi nō ꝓhibenꝫ.) Ecce argᵐ. Seqꝫ rn̄ſio.(Dicēdū inqt ꝙ mr̄imoniū nō tn̄ ē ſacrm:ſꝫ ēt eſt in offi̇ꝛ iō magis ſubiacet ordinationi miniſtroꝝ eccl'ie quaꝫ baptiſm⁹:q eſt tn̄ ſacrm:qꝛ ſicut ꝯctus ꝛ officia humana determinanꝫ legib⁹ humāis:ita ꝯctus ꝛ officia ſpūalia lege eccl'ie.) Hec ille. Jtē diſ.25.q.1.arti.p̊. arguit ſic 3° loco.(Jlla q̄ ſunt ordinis nō pn̄t alicui cōmitti q nō hꝫ ordinē:ſed ꝯferre minores ordines cōmittiꝫ aliq̄b⁹ q nō ſunt epi ſicut pſbyteris cardinalib⁹. ḡ ꝯferre ordines nō eſt epalis ordis.) Ecce argᵐ:ſequiꝫ rn̄ſio.(Dicēdū inqt ꝙ papa q hꝫ plenitudinē pōtificalis ptātis pōt cōmittere nō epo ea q̄ ad epalē dignitatē ptinēt:dū tn̄ illa nō hēant imediatā relōnē ad veꝝ corp⁹ xpi. Et iō ex eius ꝯmiſſiōe aliqs ſacerdos ſimplex pōt ꝯferre minores ordies ꝛ ꝯfirmare:nō aūt aliqs nō ſacerdos: nec iteꝝ ſimplex ſacerdos maiores ordines q hn̄t imediatā relōnē ad corp⁹ xpi:ſupra qḋ ꝯſecrādū papa nō hēt maiorē ptātē q̄ȝ ſimplex ſacerdos.) Hec ille. Ex q̄b⁹ apparet p̄mo ꝙ Papa pōt iſtituere circa mām ſacroꝝ aliquā deteriatiōnē vel ꝯditiōnē aut circūſtātiā ita neceſſariā ſacro ꝙ ei⁹ omiſſio facta ab iferiorib⁹ Papa reddit ſacrm nullū. 2° ꝙ papa pp cōplementū ꝛ plenitudinē ſue ptātis aliquā ꝯditionē miſtri ſacroꝝ neceſſariā ſacro collato ab iferiorib⁹ papa pōt facere non neceſſariā:vt pꝫ de miniſtro ordinis ꝛ ꝯfirmatiōis. 3° cōcediꝫ qꝛ nihil inſtitutū a papa circa ſacroꝝ mām aut formā aut miniſtrū eſt ſic ꝛ taliter neceſſariū ſacro ꝙ nō poſſit p eundē papā aut p aliū miniſtrū eccl'ie ſibi eq̄lē puta ſuū ſucceſſorē reddi nō neceſſariū ſacro. Sec⁹ eſt de iſtitutis circa ſacr̄a p xpm:in q̄bus ea q̄ ſunt nec̄ia nullus miſter eccl'ie pt reddere nō neceſſariū ſine xpi vo ꝛ expſſo aut iterꝑtatiuo: ꝛ eq̄pollēti mādato:cuiuſmodi ē in pn̄ti mā circa ſacr̄a ꝯfirmatōis ꝛ minoꝝ ordinū circa q̄rū cōmiſſionē Papa ſpālē ptātēꝫ accepit: q̄ Petrus viſus fuiſſe crediꝫ:ꝛ multi ſui ſucceſſores potiſſime btūs Grego. ꝛ mos Romane eccl'ie ſic hꝫ. Ex q̄bus oībus pꝫ.qualr ptās Pape lꝫ nō ſit ptās excellētie:pt tn̄ duo ſupradicta. Cōcediꝫ ēt ꝙ nihil iſtitutū p Papā cōſiſtēs pciſe in hꝪ eſt de neceſſitate ſacri ſtricte ſumēdo ſacrm. Nō.n.pōt aliqḋ addere vel ſubſtrahere neceſſariū forme ſacri. Cū aūt vlteri⁹ dicit arguēs ꝙ opinio Pe.eſt picuļoſa fidei vel eccl'ie.negādū eſt. Nec vꝫ ſua ꝓbatio p ſilitudinē de ſacro baptiſmi vel eucbariſtie. Tū qꝫ nec aploꝝ ꝑncepe:nec romana eccl'ia:cuius fides piclitari pōt:ſed nō deficere.vnq̄ȝ circa ſacrm baptiſmi aut eucbariſtie aliq̄ neceſſaria ꝑdictis ſacr̄is q̄ntū ad mām vel formā aut miniſtrū leguntꝫ iſtituiſſe:ſi cut circa ſacrm ordinis ꝯfirmatiōis ꝛ mr̄imonij. Tum qꝛ baptiſm⁹ eſt ſacrm neceſſitatis: iō miſter ꝛ mā non pōt p Papā artari aliq̄ ſpāli determinatione ſicut mā mr̄imonij aut miniſter ordis aut ꝯfirmatiōis:q̄ ſacr̄a nō ſunt tāte neceſſitatis:tū qꝛ vt ſepe dictū ē ſacr̄a maiorū ordinū ꝛ eucbariſtie hn̄t imediatā relōnē ad corpus xpi veꝝ.nō ſic eſt de ſacr̄is ꝯfirmatiōis aut matrimonij vel minoꝝ ordinū. Papa vo lꝫ nō hēat in ſacr̄is ptātē excellētie ſic xps hꝫ tn̄ cōpletiſſimā ptātē miniſtri:ꝛ iō q̄dā nō neceſſaria pōt reddere neceſſaria:ꝛ circa q̄dā neceſſaria pōt diſpēſare ꝛ reddere nō neceſſaria circa ſacr̄a que non hn̄t imediatā relōnē ad corp⁹ xpi veꝝ:ſed pficiūt in aliquo gradu corpis myſtici:ꝛ h̄ ſuf

Aliqua iſtituta p eccl'iaꝫ ſunt de neceſſitate ſacrañ ꝛ matrimōij:

ficiat ꝑ nūc ad replicā Durādi ↄ ſolonē Pe. ad ꝑmū Durādi. Forte tñ nō oꝫ ſuſtinere oīa q̄ dicit Pet. circa bñdictionē mãe ↄfirmatiōis aut vnctiōis: aut epi: qꝛ ñ oīa videnť eē de mēte ſcī Tho. cui⁹ dcā ſuſcepim⁹ defē dēda. vl̄ poti⁹ ſuſtinēda dūtaxat. ¶ Ad 2ᵐ Durādi rñ det Pe. dicēs. ꝙ actio trāſiēs ñ ſolū eēntialr̄. ſꝫ ēt ſubi ue differt ab agēte: ſꝫ patiēs ē idē ſubo cū ea. Uñ eſſen tialiꝰ ſe hꝫ patiēs ad actionē trāſeūtē ꝙ̄ agēs. Uel ꝑt dici ꝙ ſicut papa nō ꝑt mutare ſubꝫ a deo determiatū: ſic nec agēs a deo determiatū. ſꝫ ſubm ē gdē qñqꝫ a deo determiatū totalr̄ ⁊ ſimplr̄: ⁊ tūc papa nihil pōt. Aliqñ ↄditiōalr̄. ſ. ſuppoſita ordinatiōe ecclie. ſicut in mřimo nio vir ⁊ mulier. vñ ibi papa ꝑt facere ꝑſonas illegitias ⁊ legitias. ⁊ ſilr̄ eſt ex ꝑte miſtri: qꝛ qñ eſt determiatus totalr̄ ⁊ ſimplr̄ papa nihil pōt. puta ſacerdos ē determia tus ad vngendū ⁊ abſoluēdū: qñ āt eſt determiat⁹ ſub ↄditiōe cui⁹ ipletio eſt in ptāte ecclie: tūc papa ꝑt. Et ſic ſuppōiť eē h̄: ſic ecōuerſo ſuppōiť i ſuſcipiēte oīa ſacřa ꝑter baptiſmū ⁊ mřimoniū: qrū baptizat⁹ ē ſuſceptiu⁹: ⁊ nō ali⁹. vñ nec papa ꝑt facere: ꝙ ñ baptizat⁹ poſſit ali qđ ſacřm ſuſcipe. qꝛ ſic xp̄s ordiauit. ſi āt ordinauit ſilr̄ ꝙ ſolus ſacerdos ſit ſuſceptiu⁹ ep̄alis ↄſecratōis. tūc pa pa nō ꝑt diſpēſare. Uñ qꝛ ſupponim⁹ ꝙ ecclia nō errat in his in qb⁹ ecclia diſpēſatiōe vtiť ſupponēdū ē deter minationē vltimatā eē ecclie cōmiſſaꝫ. In qb⁹ v̄o non dū attētauit ſupponēdū ē a xp̄o determinationē eē fa ctā. Hec Pe. ⁊ bñ. Poſſꝫ tñ dici ꝙ in caſu quo papa cō mittit collationē ↄfirmatiōis ſimplici ſacerdoti nō ꝓ ꝑte mutat miniſtrū ſacři: qꝛ miſter illi⁹ ſacři ē ſub diſ iunctiōe ep̄s vel ſimplex ſacerdos cōmiſſari⁹ pape ad h̄ ſpāliter deputat⁹: tū qꝛ in tali caſu papa cōmittēs dr̄ ↄfirmare g eſt ↄpetēs miniſter: tū qꝛ ſi h̄ nō ↄcediť: tñ in tali caſu ſcđm pape ē ſcđm xp̄i: ⁊ talis miniſtrat ſacřm īſtitutiōe xp̄i nō noua: ſꝫ antiq̄: nō abſoluta: ſꝫ ↄditiona li. ¶ Ad 3ᵐ rñdet Pe. dicēs ꝙ lꝫ ep̄s nō poſſit cōmitte re nō ↄſecrato in ep̄ꝫ ea q̄ ſunt ep̄alis ↄſecratiōis puta dedicare eccliās ⁊ hō. Papa tñ poſſet nō ep̄o. imo ēt ñ ſacerdoti niſi illa q̄ icludūt miſſe celebrationē cōmit tere: qꝛ talia ſūt de iure poſitiuo. De his v̄o q̄ ſunt de iu re diuino nihil lꝫ īferiori papa: ſꝫ pape ſic ſcđm diſtictio nē factā. Uel pōt dici ꝙ nō ↄſecrato nō pñt cōmitti ēt a papa: ſꝫ ↄſecrato in ſacerdotē: lꝫ nō ſit ↄſecrat⁹ in ep̄ꝫ pñt aliq̄ ↄmitti a papa: ⁊ nō ab alio ſicut ſunt illa de q bus agiť. Uñ decretalis. aquā. de ↄſe. eccle. nō eſt ad ꝓ poſitū. qꝛ loquiť de ep̄o g ea q̄ ſunt ↄſecratiōis nō ep̄o nō ꝑt cōmittere. imo nec tonſurā ↄferre: cū tñ ↄſtet ꝙ papa hmōi cōmittat: qꝛ cū hēat plenitudinē pōtificat⁹ ea q̄ ſunt pōtificū ēt nō pōtifici cōmittit: qđ nō ꝑt face re ꝑticularis pontifex. ꝑfectū. n. ē qđ pōt ſibi ſile gñare. Et qñ vn⁹ ep̄s cōmittit alteri ordines in ſua dioceſi cō ferre vel hō. ille g ordines ↄfert iure ſuo ↄfert. ⁊ auctõ te ſua nō ↄmittētis: qꝛ ēt nō ↄſecrat⁹ cōmittere pōt. ꝑꝑ qđ oꝫ ꝙ is cui cōmittit g iure ſuo h̄ facere pōt: ſit cōſe cratus illa ↄſecratiōe ad quā h̄ ꝑtinet. Sꝫ qñ ex cōmiſ ſiōe pape ↄfirmat vel dat minores ordies nō ſua auctõ te: ſed vice pape h̄ facit: qꝛ ñ pōt facere ꝑfectū ep̄ꝫ ſicut vult. ſ. mutādo mãm ⁊ formā. ſic ⁊ ꝑtialē ep̄m id eſt in ꝑte dare alicui ptāte ep̄i vt ep̄s eſt: nec qñ hꝫ vt ep̄s ⁊ ſacerdos. ſ. collationē ordinū maioꝝ g reſpiciūt corp⁹ xp̄i verꝫ. Hec Pe. ⁊ ſatis ↄformiter dictis ſancti Tho. in ſimili ꝓpoſito. Uñ 4° ſniaꝝ diſ. 25. q. 1. arti. 1. arguit ſic 5° loco. (Pl⁹ diſtat ſacerdos a diacono ꝙ̄ ep̄s ab ep̄o ſed ep̄s pōt ↄſecrare ep̄m. g ſacerdos pōt ꝓmouere dia conū). Ecce argᵐ. ſeqť rñſio. (Dicēdū igť ꝙ ad cōſcrā dū alteri ꝙ ge hꝫ. non tñ exigiť ꝓpinqtas. ſed cōple tio ptãtis: ⁊ qꝛ ſacerdos nō hꝫ cōpletā ptātē i hierarchi cis officijs ſicut ep̄s. īđ non ſeqtur ꝙ poſſit diacones fa cere: q̄uis ille ordo ſit ſibi ꝓpinquus.) Hec ille. Sic in ꝓpoſito dici pōt de papa reſpectu epiſcopoꝝ aliorum. ¶ Ad 4ᵐ rñdet Pe. dicēs. ꝙ lꝫ papa non hēat maiorē ptātē ↄferēdi ſacřa ꝑ ſe ꝙ̄ ep̄s: tñ hꝫ maiorē ptātē in cō ferēdo ea ꝑ aliū: qꝛ ↄferre eſt ↄſecrationis: ſed cōmitte re eſt iuriſdictionis. Eſt aūt papa maior in iuriſditiōe ꝙ̄ alius ep̄s. ſed eq̄lis eſt in ↄſecratione: qꝛ equalis eſt vtriuſqꝫ ↄſecratio: cū ſit eadē. vñ ep̄s fact⁹ papa ñ am plius ↄſecrať. Et pōt poni exēplū in ep̄o ⁊ inqſitore. qꝛ nō hꝫ ep̄s maiorē ptātē in cognoſcēdo de crimie here ſis ꝑ ſe. imo de pari currūt. ſꝫ ep̄s cū ſit ordinarius hēt maiorē in cōmittēdo ꝙ̄ inqſitor g ↄmittere nō ꝑt ep̄o. Preterea ↄñā appet falſa in oībus ↄſecratiōib⁹ q̄ ſunt ſacřales ⁊ nō ſacřa: qꝛ ita pōt in illis ep̄s ꝑ ſe ſicut papa. tñ pōt eas cōmittere nō ep̄o. nō āt pōt h̄ ſimplex ep̄s. Uñ in decretali. aquā. papa diſſimulādo ratā hēt cō ſecrationē factā ad qđ ratihabitio ĩferioris nō valeret: nec aliqd faceret. Hec pe. ⁊ bñ. ¶ Ad 5ᵐ rñdet Pe. di cēs: ꝙ ſicut papa nō pōt facere ꝙ non baptizat⁹ recipi at alia ſacřa. qꝛ character baptiſmalis eſt ſimplr̄ po⁹ paſſiua ad alia ſacřa: ⁊ nemo recipit illud: cuius nō hēt potētiā receptiuā: ⁊ ſilr̄ papa non pōt facere ꝙ nō ordi natus g caret charactere ordinis poſſit ↄferre ↄfirma tionē vel minorē ordinē: qꝛ character ordinis eſt po⁹ ac tiua ad ↄferēdū ea. vñ bñ oꝫ ꝙ characterē ſacerdota lē hēat ille cui papa hoc cōmittit. ſed non oꝫ ꝙ hēat ordinē ep̄alē. ſicut diceretur ꝙ character ordinū ĩferioꝝ eſt ptās faciēdi ex officio qđ ſine illis hō facere nō pōt ex ſe: ſed ſolū ex cōmiſſione. Ita ēt ordo ep̄alis eſt ptās ↄferēdi ordines ex ſe: ſine quo quaſi ex ſe ⁊ ex ꝓprio of ficio nullus pōt ↄferre. ſed ex cōmiſſiōe pape ſacerdos pōt illud qđ ep̄s ex ſe pōt in talibus quaſi nō ſit ordo ptās ↄferēdi ſicut character baptiſmalis recipiēdi. ſed aliqs ordo eſt ptās faciēdi quod alr̄ fieri non pōt: vt ſa cerdotiū ↄficiēdi: ⁊ ligādi ⁊ ſoluēdi: ⁊ ep̄atus ad maio res ordines ordinādi qđ alius non pōt. Eſt aūt ptās in alijs faciēdi ex offō ordinarie qđ alius non pōt niſi ex cōmiſſo ⁊ vice alterius: ⁊ ſic ordo ĩferior ad ſuos actus ⁊ ep̄atus ad minoꝝ collationē ⁊ ↄfirmationē ꝓportio nalr̄ ſe hñt. Hec Petrus ⁊ bñ. ¶ Ad 6ᵐ rñdet ꝙ mini ſter eſt duplex. Unus ſimplr̄ g ſic pōt hoc facere ꝙ nul lus alius ⁊ talis ꝑ papā nō pōt poni nec amoueri. ſicut ſacerdos eſt miniſter ↄficiēdi: qꝛ nec ꝓhibitio pape im pedit qn ſacerdos ↄficiat: ⁊ ſic nullus eſt miniſter cōfir mādi vel ordinādi minores ordines. 2° eſt aliqs mini ſter non ſimplr̄: ſed ex officio: g. ſ. pōt facere aliqd ex of ficio ſuo q̄ſi ordinarie qđ alius iure ſuo non pōt. ſꝫ tñ ex cōmiſſo: ⁊ talis miſter ꝑ papā poni pōt lꝫ ꝑ papā ille g ex ſe hoc hꝫ nō poſſit amoueri: ſic ↄfiteri fidē ꝑtinet ad ↄfirmatū: ⁊ ad minoris ordinis actus quos tñ ſupior alteri cōmittere pōt: vt fiāt ab alio licite. auctoritate ēt minoris ꝓlati ꝙ̄ papa ſit. ſed non pōt facere qn ad iſtos ex offō ꝑtineat iſtud: lꝫ poſſit ꝓhibere ꝙ offm̄ ſuū non exerceāt: ⁊ ſic miniſter ↄfirmationis ⁊ collatiōis mino rū ordinū eſt ep̄s: vt ad ipm ſolū ꝑtineat ex offō. ꝙ pa pa ſibi auferre non pōt: lꝫ poſſit eū ab executiōe ſuſpē dere. ſed h̄ ipm papa pōt cōmittere non ep̄o: dū tñ ſit ſacerdos: qꝛ ille eſt miniſter ſimplr̄: ſꝫ impfectus de ſe niſi vel maior ↄſecratio vel ſupioris ↄmiſſio ſuppleat. Hec Pe. ⁊ bñ ↄformiter dictis ſancti Tho. in alia mãa ſ. de ↄfirmatione dicēs ꝙ aliqd ꝑt ↄfirmatus ex offō qđ non ꝑt ex officio non ↄfirmat⁹. lꝫ alias poſſit vt cō fiteri publice fidē corā aduerſarijs fidei. vt pꝫ 3° ꝑte. q. 72. arti. Ep̄s factus pa pa nō amplius ↄſecratur ſcđm Pe. de pal.

72.arti.5° in ſolone ſcdi. pōt ēt dici ꝙ dato ꝙ ad ꝯfirmādū ⁊ ad ꝯferendū minores ordines neceſſario regratꝰ character ſacerdotalis: ⁊ vltra h̄ ptās ep̄alis. tñ papa ex plenitudine ⁊ ꝯplemēto ptātis miniſterialis: ⁊ ex ordinatōe xp̄i: cuius eſt vicarius: pōt tollere illā neceſſitatē: q2 illa neceſſitas nō eſt niſi reſpectu īferioꝝ miniſtroꝝ. ſicut aliqd eſt neceſſariū ꝑ reſpectū ad cās ſecūdas nāles. qđ nō eſt neceſſariū ꝑ reſpectū ad cāz ꝑmā. ſicut mortuū nō reſurgere. virginē nō parere. ⁊ ſīlia. Et de hoc .ſ. Tho. de poᵃ dei. q. i. arti. 3° ⁊ 4° ⁊ multis alijs locis. ⸿ Ad 7ᵐ rñdet Pe. dicēs ꝙ illud argᵐ inuit talē rōnē. Q2 aut itelligit papā hēre plenitudinē ptātis rōne ꝯſecrationis vel rōne iuriſdictōis. Non rōne ꝯſecrationis: q2 q̄ntū ad iſtā oēs ep̄i ſunt eq̄les pape. ſi aūt rōne iuriſdictionis: ſic eſt veꝝ. ſed ad illā nō ꝑtinet cōmiſſio talis. ḡ papa nō pōt cōmittere nō ſacerdoti collationē ꝯfirmatiōis ⁊ minoꝝ ordinū. Sed ad h̄ dr̄ ꝙ papa hꝫ plēitudinē ptātis ēt q̄ntū ad ꝯſecrationē in qua etiā alij nō ſibi equant: q2 lꝫ oīa ſacr̄a poſſunt alij ep̄i ꝯferre ſicut ipſe. tñ in ſacr̄is ꝯferēdis alij tenent ad modos cōſecrādi: ad quos ipſe nō tenet. Itē in multis ꝯſecratiōibus ipſe hꝫ ptātē excellētie. q2 ſine illis pt res ꝯſecrare: ex quo ꝯſecratio eſt ꝑ iſtitutionē eccl̄ie. Itē qđ dr̄ ꝙ ad plenitudinē iuriſdictionis in q̄ nullus equat ei non ptinet cōmiſſio. falſuꝫ eſt. Oīs. n. cōmiſſio ad iuriſditionē ꝑtinet: q2 in iuriſditione ꝯtinet iudiciū dādi licētiaꝫ. ff. de iure ⁊ iudi. l. i. Et lꝫ ꝑ ſe ordinare ⁊ ꝯfirmare ſit cōſecrationis: tñ hoc cōmittere eſt iuriſdictionis. vñ nō ſacerdos curatus pōt cōmittere audiētiā ꝯfeſſionū ſacerdoti: ⁊ nō ꝯſecratus ep̄s cōmittit ep̄o ordines ꝯferre in ſua dioceſi. Hec Pe. ⁊ bñ. ⸿ Ad 8ᵐ rñdet ꝙ lꝫ gr̄a fluat a xp̄o nō ſolū ꝓut eſt in hoc ſacr̄o. ſꝫ ēt ꝓut eſt in ſe. ⁊ ꝓut eſt in alijs ſacr̄is: q̄uis ſacerdos nō hēat ptātem ſuꝑ ip̄m ꝓut eſt in ſe. hꝫ tñ ptātē ſuꝑ ip̄m ꝓut eſt in h̄ ſacr̄o ⁊ in alijs: q2 oīa illa ordinant aliquo mō ad iſtō. Et iō ille q ex officio hꝫ ptātē in iſtud ſacr̄m. ſ. eucharī ſtiā: ex hoc ipſo aptus eſt vt hēat ptātem in alia ex cōmiſſione. Potuit tñ deus alr ordinare: ſꝫ ſupponimꝰ ꝙ ſic ordinauerit ex quo romana eccl̄ia ſic facit. Or autē dr̄ ꝙ nō ſacerdos pōt baptizare. ⁊ ſic ꝯfert ſacr̄m gr̄e: q tñ nō hꝫ ptātē ſuꝑ corpus xp̄i veꝝ. Dr̄ ꝙ hoc eſt ex ordinatione xp̄i: ⁊ nō pape. Et ſīliter m̄rimoniū ꝯtrahūt in quo dat gr̄a nō ſacerdotes: quod nō eſt ex cōmiſſione pape. ſed ex ordinatiōe dei. ſed ex ꝯmiſſione pape fieri non pōt ꝙ ille ꝯferat ſacr̄m gr̄e q non eſt ſacerdos: nec alius a ſine ordinatione pape illud ꝯferre poſſet. tūc eni papa hēret ptātē excellētie ī ſacr̄is. ſi ad libitū poſſet miniſtrū inſtituere vel deſtituere. Hec pe. ⁊ bñ. ⸿ Ad 9ᵐ rñdet ꝙ aliqua ſunt ep̄i vt ep̄s eſt q̄ntū ad poſſe ſimplr ⁊ totalr: q̄ non pn̄t ꝯmitti nō ep̄o: ſicut ꝯferre maiores ordines. Alia aūt ſunt ep̄i vt ep̄s eſt non q̄ntū ad poſſe ſimplr: ſed q̄ntū ad poſſe ex officio ſicut ꝯfirmare ⁊ conferre minores ordies: ⁊ iſta a ſolo papa pn̄t cōmitti nō ep̄o vt hēt auctoritate ſūmi ep̄i. Ad illud aūt qđ dr̄ de Gregorio non bñ rñdetur: q2 extra de ꝯſe. c. iiij. dr̄ ꝙ ſi ſimplex ſacerdos ſine cōmiſſione ꝯfirmat nō ſolū peccat ſed inaniter ꝯfert: ⁊ veritas ſacr̄i nō ſubeſt: ⁊ multo magis de minoribꝰ ordinibus. ḡ illud mēbrū quo dicit ſacerdoti cōpetere. ſed ſuꝑioribꝰ reſeruatū non vꝫ. Aliud ꝟo quo dicit Gregoᵐ erraſſe peius ē. Hec Pe. ⸿ Ad 10ᵐ rñdet ꝙ cū dr̄ ꝙ ſimplex ſacerdos eſt miniſter minoꝝ ordinū. dicēdū ꝙ veꝝ eſt ex ꝯmiſſiōe iuris vt abbates lectorātꝰ ſm quoſdā antiqtꝰ vel ex cōmiſſiōe pape vt ꝑſbyteri cardinales: alr non. vñ dr̄ de ordiatis ab illo q renūciauit ep̄atui ꝙ tales ordines aliqñ ꝯferun

tur a nō ep̄is qñ. ſ. eis cōmittit: ⁊ nō ex officio: ꝯ de etate ⁊ q̄litate ordinādoꝝ. cū ꝯtigat. 69. diſ. qm̄ videmus. ſed ſi diceremꝰ ſubdiaconatū ⁊ minores ordines ab eccleſia iſtitutos ꝓpria auctāte: tunc papa ꝓ libito poſſet hoꝝ collationē cōmittere ēt nō ſacerdoti. ſicut cōſecratiōes alias q̄ nō ſunt ſacr̄a. Hec Pe. ⁊ bñ. ſic ḡ pꝫ ad argumēta Durādi. ⸿ Ad argᵐ ꝓ qōne rñdet. ſ. Tho. in pn̄ti diſ. q. 3. arti. ꝑ. q̄ſtiūcula 2ᵃ ī ſolone tertij vbi ſic dicit. (Quāuis ep̄s ñ hēat aliquē ordinē ſupra ſacerdotē ſm ꝙ ordines diſtinguunt ꝑ actꝰ relatos ad corpꝰ dñi veꝝ: verūtñ hꝫ aliqueꝫ ordinē ſupra ſacerdotē ſm ꝙ ordines diſtinguunt ꝑ actus ſupra corpus myſticū. vñ Dionyſius in eccl̄iaſtica hierarchia pōit ep̄atū ordinē. Vñ ⁊ cū quadā ꝯſecratione dignitas ep̄alis ꝯfert: ⁊ iō ēt in ꝓmotione mēbroꝝ corporis myſtici aliquid pōt cōpetere ep̄o: quod nō ꝯpetit ſimplici ſacerdoti.) Hec ille. Et hec de queſtione ſufficiant. De qua benedictus deus. Amen.

Diſtinctio. VIII.

⸿ Vtrū forma ſacr̄i eucharīſtie ſit ꝯueniēs. ſ. hoc ē corpus meū. ⁊ hic eſt calix ſanguinis mei. Qō. I.

CIrca octauā ⁊ nonā diſtinctōes q̄rti ſniaꝝ q̄rit. Vtrū forma ſacramēti eucharīſtie ſit ꝯueniens. ſ. hoc ē corpꝰ meū. ⁊ hic ē calix ſanguinis mei. Et arguit ꝙ ñ. q2 forma ſacr̄i ſufficit ad ꝑfectionē ſacr̄i. vñ ſacr̄ꝫ baptiſmi qñqꝫ ꝑficit ſolis v̄bis forme ꝓlatis ⁊ oībus alijs ꝑtermiſſis ſi ḡ ꝑdicta v̄ba ſint for̄a ſacr̄i huiꝰ. vr̄ ꝙ aliqñ h̄ ſacr̄m poſſit ꝑfici his ſolis v̄bis ꝓlatis ⁊ oībꝰ alijs ꝑtermiſſis q̄ in miſſa dñr: qđ tñ vr̄ eē falſum. q2 vbi alia v̄ba ꝑtermitterent. ꝑdicta v̄ba acciperent ex ꝑte ſacerdotis ꝓferētis in cuius corpꝰ ⁊ ſanguinē panis ⁊ vinū ñ ꝯuertūtur. nō ḡ ꝑdicta v̄ba ſunt forma huius ſacr̄i ꝯueniens.

In oppoſitū arguitur quia Ambro. dicit in libᵒ d̄ ſacr̄is ꝙ ꝯſecratio fit v̄bis ⁊ ſermōibꝰ dñi iħu. nā ꝑ reliq̄ oīa q̄ dñr laus deo defertur: orōne petit ꝓ ꝑplo: ꝓ regibꝰ: ꝓ ceteris. vbi āt ſacr̄ꝫ ꝯficit. iam nō ſuis ſermonibus vtit ſacerdos: ſed vtit ſermonibꝰ xp̄i. ergo ſermo xp̄i conficit hoc ſacr̄m.

In hac qōne ſunt tres articuli. In ꝑ ponēt ꝯ̄ones. In 2° obiōes. In 3° ſolones.

Quātū ad ꝑmū articuluꝫ ſit ꝑᵃ ꝯ̄. Eucharīſtia eſt ſacr̄m. Hāc ponit ⁊ ꝓbat. ſ. Tho. 3ᵃ ꝑte. q. 73. arti. i. vbi ſic dicit. (Sacr̄a eccl̄ie ordiant ad ſubueniendū hoī in vita ſpūali. Vita aūt ſpūalis vite corporali ꝯformat: eo ꝙ corꝑalia ſīlitudinē ſpūaliū gerunt. Manifeſtū eſt aūt ꝙ ſicut ad vitā corꝑale regrit gn̄atio ꝑ quā hō vitā accipit: ⁊ augmētū quo hō ꝑducitur ad ꝑfectionē vite: ita ēt regrit alimentū ꝑ qđ hō cōſeruat in vita. Et ideo ſicut ad vitā ſpūalē oportuit eē baptiſmū q eſt ſpūalis gn̄atio ⁊ ꝯfirmationē q̄ eſt ſpūale augmētū. ita oportuit eſſe ſacr̄m eucharīſtie qđ ē ſpūale alimētū.) Hec ille. Itē. 8. diſ. huius. q. i. arti. i. q̄ſtiuncula. i. ſic dicit (Eucharīſtia ſacr̄m qđdā ē. alio tñ modo ab oībus alijs ſacr̄is. Sacr̄m. n. ſm ſui noīs ꝓprietatē ſanctitatē actiue iportat: vñ ſm hoc aliqd hꝫ rōnē ſacr̄i ſm ꝙ hꝫ rōnē ſanctitatis vel ſanctificationis: qua fit aliqd ſanctū. Dr̄ aūt aliqd ſanctuꝫ duplr. Vno mō ſimplr ⁊ ꝑ ſe: ſicut qđ eſt ſubiam ſanctitatis. ſicut dr̄ hō ſanctꝰ. Alio mō ſecūdario ⁊ ſm qd ex eo ꝙ hꝫ ordinē ad ſanctitatē hāc: vel ſicut hñs virtutē ſanctificandi. ſicut criſma dr̄ ſcm̄: vl quocūqꝫ alio mō ad aliquod ſanctū deputat. ſicut altare ſanctū. Et iō ea ꝑ q̄s aliqd fit ſcm̄ ꝑmo mō dñr ſacr̄a ſimplr: illa āt ꝑ q̄s aliquid fit ſanctū 2° mō non dñr ſacr̄a: ſꝫ ſacr̄alia magis. In alijs

Sacr̄ꝫ quid importet.

ergo i ſacris fit aliqđ ſanctū p̄mo mō.ſ.hō ſuſcipiēs ſacr̄m:nō aūt elementū corp̄ale ſanctificās hoīem:q2

Dña īter eucbariſtiam ⁊ alia ſacra in ordine ad ſācitatem.

eſt ſanctū 2° mō:⁊ iō hoc qđ p̄tinet ad ſanctitatē māe in oībus ſacris alijs nō eſt ſacr̄m:ſed ſacr̄ale. ſed h̄ qđ p̄tinet ad vſum māe qua hō ſanctificat̄ eſt ſacr̄m. In hoc aūt ſacr̄o illud qđ eſt ſanctificās hoiem eſt ſanctū p̄ mō:q̄ſi ſubm ſanctitatis qđ eſt ipſe xp̄s:⁊ iō ipſa ſanctificatio māe eſt h̄ ſacr̄m:ſed ſanctificatio hoīs ē effectus ſacri.Et iō h̄ ſacr̄m in ſe ꝯſideratū eſt digni⁹ oīb⁹ alijs ſacris:q2 h3 abſolutā ſanctitatē ēt p̄ter ſuſcipiētē oīa aūt alia non hn̄t niſi in ordine ad aliud. Et iō hoc ſacr̄m eſt p̄fectio alioꝝ ſacroꝝ:q2 oē qđ eſt p̄ aliđ reducit̄ ad id qđ ē p̄ ſe:ſicut p3 de ſuba ⁊ accn̄te.) Hec ille. Itē ibidē arguit ſic 2° loco.(In oī ſacr̄o noue legi id qđ figurat̄ efficit̄ p̄ id q̄ figurat.vel p̄ ſignū figurans.ſed ſpēs panis ⁊ vini q̄ figurāt ⁊ ſignificāt corpus xp̄i veꝝ ⁊ myſticū nō efficiūt illud. ḡ eucbariſtia nō eſt ſacr̄m noue legis.) Ecce arg^m.ſequit̄ rn̄ſio.(Dicendū inq̄t q̄ ſicut ad ſpēs ſenſibiles alioꝝ ſacroꝝ ſe h3 virtus q̄ iteriꝰ ineſt p̄ ſanctitatē acq̄rit:ex qua ſacr̄m efficit ſm̄ Hugonē.ita in h̄ ſacr̄o ſe h3 veꝝ corpus xp̄i qđ p̄ conſecrationē ſub ſpēbus illis fit.vñ ſicut in alijs ſacris māle elemētū nō eſt cā virtutis q̄ in ipſo eſt:neq3 alicuius ſp̄ūalis effectus in hoīe niſi mediāte virtute: ſm̄ q̄ ex elemēto ⁊ v̄tute vnū q̄ſi efficit̄.ita in h̄ ſacr̄o ſpēs non ſunt cā corp̄is xp̄i:nec alicuius effectus ſp̄ūalis in aīa: niſi mediāte corp̄e xp̄i vero ſm̄ q̄ ex ſpēb⁹ ⁊ corp̄e xp̄i fit vnū ſacr̄m.) Hec ille. Ex q̄bus pōt formari talis rō p̄ ꝯclōne. Oē ſignū ſenſibile ſanctificatiuū hoīs eſt ſacramētū noue legis.ſ3 eucbariſtia eſt hmōi.ḡ ⁊c. ¶ 2° ꝯcluſio. Eucbariſtia eſt vnū ſacr̄3.⁊ nō plura ſacra. Hāc

T.c.a. pōit.ſ.Tho.3° p̄te.q.73.arti.2° vbi ſic dicit.(Sicut dr̄ 5° metaphiſice.vnū dr̄ nō ſolū qđ eſt idiuiſibile vel qđ eſt ꝯtinuū.ſed ēt qđ eſt p̄fectū:ſicut cū dr̄ vna domus ⁊ vnus hō.Eſt aūt vnū p̄fectione.ad cuius integritatē ꝯcurrunt oīa q̄ req̄runt̄ ad finē eiuſdē.ſicut hō integratur ex oībus mēbris neceſſarijs op̄ationi aīe:⁊ domus ex p̄tibus q̄ ſunt neceſſarie ad inhabitādū.Et ſic hoc ſacramētū dr̄ vnū.ordinat̄ .n.ad ſp̄ūalē refectionē: que corporali ꝯformat̄.Ad corp̄alē aūt refectionē duo req̄runt̄.ſ.cibus q̄ eſt alimentū ſiccū:⁊ potus q̄ eſt alimentū humidū.Et iō ēt ad integritatē huius ſacri duo req̄runt̄.ſ.ſp̄ūalis cibus:⁊ ſp̄ūalis potus ſm̄ illud Joh.6°. Caro mea vere eſt cibus:⁊ ſanguis meus vere eſt pot⁹. ḡ h̄ ſacr̄m multa q̄dē māliter eſt:ſed vnū eſt formalr ⁊ p̄fectiue.) Hec ille. Itē.i.q.huius diſ.arti.p̄.q.2° ſic di-

Per ſe vnū ſimplr ⁊ qđ ē nūero vnū dr̄ triplr.

cit.(Per ſe vnū ſimplr: ⁊ qđ ē numero vnū dr̄ triplr. vno mō ſicut idiuiſibile eſt vnū: vt pūct⁹ ⁊ vnitas:qđ neq3 eſt multa actu:neq3 po^a. Alio mō qđ eſt vnū cōtinuitate:qđ tn̄ eſt multa po^a:ſicut linea.3° mō qđ ē vnū p̄fectione:ſicut dr̄ calciamētū vnū qđ h3 oēs p̄tes q̄ req̄runt̄ ad calciamētū:⁊ hec vnitas dr̄ in oībus illis:ad quoꝝ itegritatē aliqua exigunt̄.ſicut vnus hō.vna domꝰ.Et q2 ad eē ſacri multa ꝯcurrūt:ſicut forma ⁊ mā ⁊ hmōi.iō ab hac vnitate dr̄ ſacr̄m vnū eē.Illa.n.ſunt de itegritate alicuius inſtr̄i:q̄ req̄runt̄ ad op̄ationē illā ad quā inſtr̄m eſt deputatū.h̄ aūt ſacr̄m deputatū eſt ex diuina inſtōne ad cibationē ſp̄ūalē:q̄ p̄ cibationem corporalē ſignificat̄. Et q2 cibatio corp̄alis duo req̄rit ſ.aliqđ p̄ modū cibi:⁊ aliqđ p̄ modū potus:iō ad integritatē huius ſacri ex diuina inſtitutiōe eſt aliqđ p̄ modū cibi.ſ.corpus xp̄i:⁊ aliqđ p̄ modū potus.ſ.ſanguis.) Hec ille. Ex q̄bus pōt formari talis rō p̄ ꝯclōne. Omne ꝯtinens plura req̄ſita ad alicuius totius itegritatē ⁊ hn̄s oīa ordinata ad vnā p̄ncipalē op̄ationē, eſt ⁊ dr̄ vnū p̄fectione.ſ3 eucbariſtia eſt hmōi.ḡ. ¶ 3° ꝯcluſio

Sacr̄m eucharīſtie differt ab alijs i duob⁹.

Forma hui⁹ ſacri ꝯſiſtit in v̄bis p̄dictis a p̄n⁹. Hāc ponit.ſ.Tho.3° p̄te.q.78.arti.p̄.vbi ſic dicit.(Hoc ſacr̄m differt ab alijs ſacris in duob⁹.p̄ q̄tū ad hoc q̄ hoc ſacramentū p̄ficit̄ in ꝯſecratione māe:alia vero ſacra p̄ficiunt̄ in vſu māe ꝯſecrate.2° q2 in alijs ſacris ꝯſecratio māe cōſiſtit ſolū in quadā bn̄dictiōe:ex qua mā cōſecrata accipit inſtr̄alr quandā ſp̄ūalem virtutē. que p̄ miniſtrū q̄ eſt inſtr̄3 aīatū pōt ad inſtr̄a inaīata p̄cedere:ſed in hoc ſacr̄o ꝯſecratio māe conſiſtit in quadā miraculoſa ꝯuerſione ſube:q̄ a ſolo deo p̄fici pōt. Vñ miniſter in hoc ſacr̄o p̄ficiendo nō h3 aliū actū niſi p̄olationē verboꝝ.Et q2 forme dr̄ eē ꝯueniēs rei: iō forma huius ſacri differt a formis alioꝝ ſacroꝝ in duobus.p̄ q2 forme alioꝝ ſacroꝝ i͂portant vſum māe.puta baptizationē vel ꝯfirmationē:ſed forma huius ſacri i͂portat ſolā ꝯſecrationē māe que in trāſmutatiōe ꝯſiſtit. puta cū dr̄. Hoc eſt corpus meū:vel hic eſt calix ſanguinis mei:2° q2 forme alioꝝ ſacroꝝ p̄ferunt̄ ex p̄te miniſtri ſiue p̄ modū exercētis actū.ſicut cū dr̄.Ego baptizo te. vel ego ꝯfirmo te:ſiue p̄ modū imp̄antis.ſicut in ſacr̄o ordinis dr̄.Accipite p̄tātem ⁊c.ſiue p̄ modū dep̄cātis: ſicut cū in ſacr̄o extreme vnctiōis dr̄. Per iſtā vnctionē ⁊ noſtrā interceſſionē ⁊c. Sed forma huius ſacri p̄fertur ex p̄ſona ipſius xp̄i loquētis.vt det̄ itelligi q̄ miniſter in p̄fectiōe huius ſacri nihil agit niſi q̄ p̄fert verba xp̄i.) Hec ille. Ex q̄bus pōt formari talis rō p̄ concluſione illa. Forma v̄boꝝ cōpetit ſacr̄o q̄ p̄fecte p̄portionat̄ ꝯſecratiōi ſacri q̄tū ad oīa q̄ ad illā ꝯcurrūt. ſ3 ſic eſt de p̄dictis formis.ḡ p̄dicta v̄ba cōpetunt ſacr̄o p̄ modū forme. ¶ 4° ꝯclō. Forma ꝯſecratiōis panis cōueniens ⁊ cōpleta dūtaxat ⁊ p̄ciſe cōſiſtit in his verbis hoc eſt corpus meū. Hāc ponit 3° p̄te.q.78.arti.2° vbi ſic dicit.(Hec eſt ꝯueniens forma cōſecratiōis panis. Dictū eſt enim q̄ hec ꝯſecratio cōſiſtit in conuerſione panis in corpus xp̄i. Op3 aūt formā ſacri ſignificare illud qđ in ſacr̄o efficit̄:vñ ⁊ forma ꝯſecratōis panis d3 ſignificare iſtā ꝯuerſionē panis in corpus xp̄i. In qua tria cōſiderent̄.ſ.illa cōuerſio.⁊ terminus a quo: ⁊ terminus ad quē.cōuerſio aūt pōt conſiderari duplr. vno mō vt in fieri.alio mō vt in facto eē. Non debuit aūt ſignificari cōuerſio in hac forma vt in fieri:ſed vt in fcō eſſe. Primo quidē:q2 hec cōuerſio nō eſt ſucceſſiua.ſ3 inſtātanea. In hmōi aūt mutationib⁹ fieri nō eſt niſi factū eē.2° q2 ita ſe hn̄t forme ſacr̄ales ad ſignificādū effectū ſacri ſic vt ſe hn̄t forme artificiales ad rep̄ntādū effectū artis:forma aūt artificialis eſt ſil̄itudo vltimi effectus:in quē fert̄ intētio artificis. Sicut forma artis in mēte edificatoris eſt forma edificati p̄n⁹:ſed edificationis p̄ ꝯñs. Vñ ⁊ in hac forma d3 exp̄mi cōuerſio:vt

Cōuerſio panis in corpus xp̄i nō debuit p̄ v̄ba forme ſignificari vt in fieri.

in facto eſſe ad qđ fert̄ intētio. Et q2 conuerſio exp̄mit̄ in hac forma vt in facto eſſe.neceſſe eſt q̄ extrema cōuerſionis ſignificent̄.vt ſe hn̄t in facto eſſe cōuerſiōis. Et tūc aūt terminus ad quē h3 p̄priam nām ſue ſube: ſed terminus a quo nō manet ſm̄ ſuā ſubam:ſed ſolū3 ſm̄ accn̄tia:q̄bus ſenſui ſubiacet:⁊ ad ſenſum terminari pōt. Vñ cōuenientēr terminus a quo cōuerſionis exprimit̄ p̄ p̄nomē demſtratiuū relatū ad accn̄tia ſenſibilia q̄ manēt:terminus aūt ad quē exprimit̄ p̄ nomē ſignificās nām eius in qđ fit cōuerſio.qđ q̄dē eſt totū corp⁹ xp̄i.⁊ nō ſola caro eius. Vñ hec eſt forma cōuenientiſſima:hoc eſt corpus meū.) Hec ille. Itē.8.diſ.4^a.q.2°. arti.i.in ſolōne p̄me.q.ſic dicit.(Per formā cuiuſlibet ſacri op3 q̄ exprimat̄ hoc:in quo ſuba ſacri conſiſtit.ſicut in forma baptiſmi ablutio exterior exp̄mit̄:quia baptiſmi

pꝛiſmi pficiꝰ ſacrm̄:tota aūt pfectio huius ſacri in ipſa
mãe cōſecratione ꝯſiſtit:q̄ eſt p trāſubſtātionē panis in
corpus xp̄i.Et hāc tranſubſtationē exprimunt vba hec.
Hoc eſt corp⁹ meū:ꝛ iō hec vba ſunt forma hui⁹ ſacri.)
Hec ille.(Itē ibidē in ſolōne 2ᵉ.q.ſic dicit.In ħ ſacro
ſicut ꝛ in alijs duo ſunt.ſ. conſecratio mãe ꝛ vſus mãe
conſecrate:ꝛ hec duo per verba domini exprimuntur.
In hoc eni q̄ dr̄.Accipite ꝛ mādůcate ex hoc oēs.ꝑcipi
tur vſus ſacri.In hoc q̄ dr̄. Hoc eſt corp⁹ meū.tradiꝰ
mãe cōſecratio:ꝛ qꝛ cōſecratio mãe eſt ad vſum fide-
liū.iō vſus ſm̄ itēꝰ in demr̄atione ſacri:q̄uis ſequaꝰ
in executione:qꝛ finis eſt prioꝛ in intētione ꝛ cognitiōe
ꝛ vltimus in executiōe vel opatione.Sed qꝛ vſus ma-
terie in ħ ſacro nō eſt de eēntia ſacri ſicut in alijs:iō il
la vba q̄ ad vſum ptinēt nō ſunt de forma . ſed tm̄ illa
q̄⁹ad ꝯſecrationē mãe ptinent.ſ. Hoc eſt corp⁹ meū.)
Hec ille.Ex q̄bus pōt formari talis rō.Illa eſt cōpleta
ꝛ ꝑciſa forma ꝯſecrationis panis in ſacro eucharīſtie q̄
ex inſtitutiōe xp̄i pfecte exp̄mit illud qđ in ſacro ꝛ con
ſecratione panis efficiꝰ.ſʒ ꝑdicta forma eſt hmōi.ḡ ꝛc.

Uerba q̄ ad vſum ptinent nō ſunt d̄ forma ſacri eucha.

¶ 5ᵃ ꝯclo.Predicta locutio quā pfert ſacerdos in ꝯſe
cratiōe panis.ſ.Hoc eſt corpus meū.va eſt. Hāc pbat
ſ.Tho.3ᵃ pte.q.78.arti.5ᵒ vbi ſic dicit.(Circa ħ fuit mł
tiplex opinio.q̄dā.n.dixerūt q̄ in hac locutiōe.Hoc eſt
corp⁹ meū.hec dictio hoc īpoꝛtat demr̄atione vt conce
ptā:nō vt exercitā:qꝛ tota iſta locutio ſumiꝰ mãliter cū
recitatiue pferaꝰ.recitat.n.ſacerdos xp̄m dixiſſe:hoc ē
corp⁹ meū.Sed hoc ſtare nō pōt.qꝛ ſm̄ hoc vba nō ap
plicarenꝰ ad mãm corpoꝛalē pñtē:ꝛ ita nō pficereꝰ ſa-
cramētū.dicit.n.Aug⁹ ſup Ioħ.Accedit vbū ad elemē-
tū:ꝛ fit ſacrm̄.Et ex hoc totalr̄ nō euitaꝰ huius difficul
tas ꝯclonis.qꝛ eedē rōnes manēt circa p̄mā ꝓlationē
qua xp̄s ꝓtulit hec vba:in qua manifeſtū eſt:q̄ nō mã
liter:ſed ſignificatiue ſumebanꝰ.Et iō dicēdū eſt q̄ ēt
qñ pferunꝰ a ſacerdote ſignificatiue:ꝛ nō tm̄ mãliter
accipiunꝰ.Nec obſtat q̄ ſacerdos ēt ea recitatiue pro-
fert quaſi a xp̄o dicta:qꝛ pp̄ īfinitā virtutē xp̄i:ſicut ex
ꝯtactu carnis ſue mūdiſſime vis regñatiua puenit nō
ſolū ad illas aq̄s q̄ xp̄m tetigerūt.ſed ad oēs vbiq̄ ter
rarū p oīa futura ſecula:ita ēt ex ꝓlatiōe ipſius xp̄i hec
vba virtutē cōſecratiuā ſunt ꝯſecuta a quocunq̄ ſacer
dote dicanꝰ:ac ſi xp̄s ea pñtialr̄ ꝛ pſonalr̄ proferret.Et
iō alij dixerūt q̄ hec dictio hoc in hac locutiōe facit de
mōſtrationē nō ad ſenſuʒ:ſed ad intellm̄:vt ſit ſenſus
Hoc eſt corp⁹ meū.i.ſignificatū p hoc ē corpus meū.
Sʒ nec ħ ſtare pōt:qꝛ cū i ſacris ħ efficiaꝰ:q̄ ſigr̄aꝰ nō
fieret p hāc formā:vt corpus xp̄i ſit in hoc ſacro ſm̄ ve
ritatē:ſed ſolū ſicut in ſigno:qđ eſt hereticū.ꝛ iō alij di
xerunt q̄ hec dictio hoc facit demr̄ationē ad ſenſuʒ.ſʒ
intelligiꝰ hec demr̄atio nō p illo inſtāti locutiōis quo
pferꝰ hec dictio:ſed p vltimo inſtāti in locutiōis.Sicꝰ
aliq̄s dicit:nunc taceo.ħ aduerbiū nūc facit demr̄atio
nē p inſtāti imediate ſequēti locutionē.eſt eni ſenſus:
ſtatim dictis his vbis taceo.Sed nec hoc ſtare pōt:qꝛ
ſm̄ hoc hui⁹ locutionis ſenſus eſt:corp⁹ meū eſt corp⁹
meū.qđ ꝑdicta locutio nō facit:qꝛ hoc fuit ēt ante ꝓla
tionē vboꝝ.Et iō aliter dicendū eſt q̄ hec locutio hēt
vtutē factiuā ꝯuerſionis panis in corp⁹ xp̄i:ꝛ iō cōpara
tur ad alias locutiones q̄ ſolū hñt vim ſignificatiuā ꝛ
nō factiuā.ſicut cōparaꝰ cōceptio intellꝰ practici q̄ eſt
factiua rei ꝯceptiōi intellꝰ nr̄i ſpeculatiui q̄ eſt accepta
a reb⁹.Nā voces ſunt ſigna itellectuū ſm̄ pħm.ꝛ ideo
ſicut ꝯceptio practici intellꝰ nō ꝑſupponit rē cōceptā:
ſed facit eā:ita vitas huius locutiōis nō ꝑſupponit rē
ſignificatā:ſed facit eā.Sic.n.ſe hʒ vbum dei ad res fa-
ctas p vbū.hec aūt cōuerſio nō fit ſucceſſiue.ſed in iſtā
ti:ꝛ iō opʒ q̄deʒ itelligere ꝑdictā locutionē ſm̄ vltimū
inſtans ꝓlationis verboꝝ:nō tm̄ ita q̄ ꝑſupponaꝰ ex p
te ſubi id qđ eſt terminus ꝯuerſionis.ſ.q̄ corpus xp̄i ſit
corpus xp̄i:neq̄ ēt id q̄ fuit ante ꝯuerſionē.ſ. panis.ſʒ
id qđ cōiter ſe hʒ q̄tū ad vtrūq̄.ſ.ꝯtentū in gñali ſub
iſtis ſpēbus.Nō.n.faciūt hec vba q̄ corpus xp̄i ſit cor
pus xp̄i:neq̄ q̄ panis ſit corpus xp̄i.ſed q̄ ꝯtentū ſub
his ſpēbus qđ prius erat panis:ſit corp⁹ xp̄i:ꝛ iō ſignan
ter nō dicit dn̄s.Hic panis eſt corp⁹ meū.qđ eēt ſʒ in-
tellm̄ ſcđe opionis:neq̄ ħ corpus meū eſt corp⁹ meuʒ.
qđ eēt ſm̄ intellm̄ 3ᵉ.ſed in gñali:hoc eſt corp⁹ meum.
nullo noie appoſito a pte ſubi:ſed ſolo ꝓnoie qđ ſigni
ficat in cōi ſubam ſine q̄litate:id ē ſine forma determi-
nata.)Hec ille.Silia dicit 2ᵒ.q.huius diſ.arti.1.q.4.in
ſolōne p̄mi.Ex q̄bus pt̄ formari talis rō p ꝯclone.Lo
cutio vel oro practice factiua alicuius effect⁹ vel opera
tionis exp̄mēs illud qđ efficit ſufficiēter ꝛ ꝑciſe:eo mō
quo efficit vera ē.ſʒ h⁹ forma ꝯſecratiōis eſt hmōi.igiꝰ
ꝛc.¶ 6ᵃ ꝯclo.Sola ꝯueniens ꝛ cōpleta forma ꝯſecra
tiōis ſanguis xp̄i eſt hec.Hic eſt calix ſanguis mei no-
ui ꝛ eterni teſtamēti myſteriū fidei:q̄ p vobis ꝛ p mul
tis effundeꝰ in remiſſionē pctōꝝ.Hāc pbat.ſ.Tho.3ᵃ
pte.q.78.arti.3.vbi ſic dic̄.(Circa hāc formā ē duplex
opinio.q̄dā.n.dixerūt q̄ de ſuba forme hui⁹ eſt hoc ſo-
lū qđ dr̄.hic eſt calix ſanguis mei:nō aūt ea q̄ ſequunꝰ
Sed ħ vr̄ incōueniēs.qꝛ ea q̄ ſequunꝰ ſunt determina-
tiones ꝑdicati.id eſt ſanguis xp̄i:vn̄ ptinēt ad itegrita-
tē locutionis.Et pp̄ ħ ſunt alij q̄ melius dicūt q̄ oīa ſe
quētia hñt de ſuba forē vſq̄ ad ħ qđ ſeqꝰ poſtea.ſ.hec
quotiēſcūq̄ feceritis.q̄ ptinēt ad vſum ſacri huius:vn̄
nō ſunt de ſuba forme.Et inde ē q̄ ſacerdos eodē ritu
ꝛ mō.ſ.tenēdi calicē in manib⁹.oīa hec vba pfert.Lu
ce ēt.22ᵒ iterponunꝰ vba ſequētia vbis p̄mis cū dr̄:hic
calix nouū teſtm̄ eſt in ſanguie meo.Dicēdū ē ḡ q̄ oīa
ꝑdicta vba ſunt de ſuba forme.ſʒ p p̄ma vba:hic eſt ca
lix ſanguis mei.ſigr̄aꝰ ipſa ꝯuerſio vini in ſanguineʒ.
eo mō quo dictū ē in forma ꝯſecratiōis panis.p verba
aūt ſequētia deſignaꝰ virtus ſanguis effuſi in paſſione
q̄ operaꝰ in ħ ſacro:que q̄dē ad tria ordinaꝰ.p̄ quidē ꝛ
pn⁹ ad adipiſcēdā eternā hereditatē ſm̄ illud Heb.10.
Hntes fiduciā in itroitu ſanctoꝝ p ſanguinē eius:ꝛ ad
hoc deſignādū dr̄:noui ꝛ eterni teſtamēti.2ᵒ ad iuſtitiā
gr̄e q̄ eſt p fidē ſm̄ illđ Ro.3ᵒ.Quē ꝓpoſuit de⁹ ꝓpitia-
torē p fidē in ſanguine eius.vt ſit ipe iuſtus ꝛ iuſtificās
eū q̄ ex fide eſt ihu xp̄i.ꝛ q̄tū ad hoc ſubdiꝰ.Myſteri
um fidei.3ᵒ ad remouēdū īpedimēta vtriuſq̄ ꝑdictoꝝ
ſ.pctā.ſm̄ illud Heb.10.Sāguis xp̄i emūdabit cōſciaʒ
nr̄am ab opibus moꝛtuis.i.peccatis:ꝛ q̄tū ad hoc ſub-
diꝰ.Qui p vobis ꝛ p multis effundeꝰ in remiſſionem
pctōꝝ.)Hec ille.Silia dicit.8.diſ.hui⁹.q.2ᵃ arti.2ᵒ in
ſolōne p̄me.q.Ex q̄b⁹ pt̄ formari talis rō p ꝯclone.In
illis vbis ꝑciſe ꝛ adeq̄te ꝯſiſtit forma ꝯueniēs ꝛ cōple-
ta ꝯſecratiōis ſanguis q̄ ꝯtinent oīa ꝛ ſingula ptinentia
ad integritatē locutiōis ꝯſecratiue quā xp̄s ꝯſecrādo p
tulit:ꝛ q̄ ꝯgruunt mō ꝛ ritui ſacerdotis conſecrātis ſm̄
vſum apl̄icum ꝛ romanū.ſed ꝑdicta vba ſunt hmōi.ḡ.
Et in hoc primus articulus terminaꝰ.

Virt⁹ ſanguinis xp̄i q̄ operatur i ſacro eucharist. ad tria ordiaꝰ q̄ p verba cōſecratiōis ſanguinis ſūt expreſſa.

Quātū ad ſcđm articulū arguendū eſt ꝯ ꝯclones.
Et q̄dē ꝯ p̄mā ꝯclonē arguit Aureolus ꝓ-
bādo p̄mo q̄ in ꝓbatione ꝯclonis incōuenienter dcm̄
ſit:q̄ corpus xp̄i cū ſpēbus cōcurrat p modū vni⁹ vir-
tutis:ꝛ arguit ſic.Quia illđ qđ eſt res ſacri non ē ſacr̄
ſaleē nō eſt vtus ſacri.qꝛ ſm̄ te vtus q̄ cū elemento eſt
ſacrm̄:nō eſt res ſacri:vn̄ in baptiſmo character ꝛ gr̄a

nõ ſunt vtus ſacroꝝ:eo φ ſunt res ipſe ſacri. Sed corp⁹ xp̄i eſt vere res ſignificata p̄ ſacr̄m eucbariſtie. ſic eniz diffinit. c. cū marthe. de cele. miſ. ⁊ d̄ ꝯſe. diſ. z. c. in xp̄o. φ res huius ſacri eſt duplex. ſ. corpus xp̄i: ⁊ charitas in mēte fideliū. Aliter magr̄ idē dicit in p̄nti diſtinctione. ergo intra ſacr̄m eucbariſtie nõ ingredit̄ corp⁹ xp̄i: ſed trūmõ ſpēs ⁊ verba. ¶ z⁹ arguit ꝯ aliud dictū p̄bādo φ ſpēs non ſint mā̄ hui⁹ ſacri. q̄ꝛ illud nõ eſt mā̄ huius ſacri: in quo recipit̄ p̄mus effect⁹ ſacri: nõ enim res ſacri recipit̄ in mā̄ ſacri. ſicut character baptiſmi nõ recipit̄ in aqua: ſed in aīa. ſed in ſpēbus panis recipit̄ p̄ma res hui⁹ ſacri: puta corpus xp̄i. ḡ ⁊c̄. ¶ Cõfirmat̄: q̄ꝛ ſm̄ te mā̄ ſacri eſt illud qd̄ recipit virtutē infuſam quā ponis agere inſtr̄alr̄ ſaltē ad primā rē huius ſacri. hic āt nul la eſt talis vtus. naz corpus xp̄i nõ eſt hoc mõ vtus: nec pars virtutis: vt p̄batū eſt cū ſit res ſacri. ¶ Cõfirma tur: q̄ꝛ diaconus nõ põt dici mā̄ ordinis: ⁊ rõ eſt q̄ꝛ reci pit p̄ᵐ effectū ordis. ḡ cū ſpēs ħ mõ p̄ᵐ effectū ſacri h⁹ recipiāt. ſunt enim tegumētū ſub quo vtus diuina ope rat̄ ſalutē ſꝫ Ambro. q̄re nõ ſunt p̄prie mā̄ hui⁹ ſacri. ¶ 3⁹ arguit φ viſus huius ſacri eſt ps eſſentialis huius ſacri. q̄ꝛ illud qd̄ facit aliqd̄ circa ſacr̄ꝫ qd̄ figurat vere ptinet eſſentialr̄ ad illud ſacr̄ꝫ. de rõne. n. ſacri eſt φ ef ficit: qd̄ figurat. Sed ſic eſt de comeſtione: q̄ꝛ lꝫ ſacr̄m hēat primū effectū. ⁊ rē ſacri. puta corp⁹ xp̄i. non tñ hꝫ zᵐ effectū q̄ eſt vnitas ⁊ charitas fideliū. Immo abſqꝫ ſumptiõe ſacri nõ hñt ſpēs φ ſignificēt talē vnionē fi deliū ⁊ eccłie cū xp̄o. ḡ ⁊c̄. ¶ Cõfirmat̄: q̄ꝛ illud qd̄ non tm̄ ex deuotiõe: ſꝫ ex ope opato ſignificat ⁊ efficit id qd̄ ſigñat eſt vere ſacr̄m. pꝫ p̄ diffõnē ſacri quā põit magr̄. ſed acceptio ⁊ ſumptio corpis xp̄i eſt h̄. nõ. n. efficit qd̄ ſigñat ex deuotiõe ſumētis. ſꝫ ex ope opato. Pone eniz duos hñtes eq̄lē actū deuotiõis ⁊ vn⁹ celebret miſſaz: ⁊ alius audiat. In iſtis ē ineq̄litas fruct⁹ ſacri ſtāte eq̄li tate deuotionis. Hec ille. ¶ Cõtra ſcdam ꝯcłonē argu

Contra zᵃᵐ ꝯcłones arg. Aur.

Utꝫ ſacr̄ꝫ eu chã. ſit vnum vnitate īṫegri tatis aut refe ctionis p̄faſe.

it Aureolus p̄bādo φ iſtud ſacr̄m nõ ſit dicēdū vnum vnitate īṫegritatis p̄ciſe. Q̄ꝛ vbi eſt ſola vnitas integri tatis. nõ eſt vex̄ dicere φ accipiēs vnā p̄tē accipiat to tū: ſicut nõ põt dici φ hñs manū hēat totū corpus. ſed recipiēs corp⁹ dñi recipit vere totū ſacr̄m. vñ recipiens baptiſmū ⁊ ꝯfirmationē ⁊ ſolū corp⁹ dñi cū alys ſacris vere dr̄ φ recepit oīa ſacra. Et iſta rõ eque p̄bat φ iſtd̄ ſacr̄m non ſolū dr̄ vnū vnitate refectionis. Hec ille in forma. ¶ Cõtra 3ᵃᵐ ⁊ q̄rtā ꝯnes arguit Scotus p̄bā do φ nõ ſolū illa vba: ħ ē corp⁹ meuz. ſint p̄ciſe forma

Cõtra tertiā ⁊ q̄rtā ꝯclo nes, arg. Sco. 4. d. 8. q. z.

ꝯſecratiõis corpis xp̄i. p̄. q̄ꝛ vba ſacr̄alia ex vi vboꝝ de bēt ſignificare illd̄ qd̄ efficit̄ ex vi ſacri. ſꝫ ex vi h⁹ ꝯſe cratiõis efficit̄ φ ibi ſit vex̄ corp⁹ xp̄i. ḡ vba ſufficiēter ex vi p̄pria debēt ſignificare p̄prie ibi ꝯtineri corp⁹ xp̄i ſed hec vba: hoc eſt corp⁹ meū p̄lata ſine p̄cedētib⁹. ħ nõ ſignificāt abſolute. q̄ꝛ li meū ſignificat̄ referri ad p̄ ſonā loquētis: q̄ꝛ lꝫ miniſter poſſit intēdere. vt loquat̄ ī pſona xp̄i. nõ tñ p̄p̄ hoc ſigñatū illoꝝ eēt: q̄ꝛ li meū. nõ demr̄aret corp⁹ xp̄i: ſed corpus loquētis. Sicut ſi icipe rē ſic loq̄: mea doctrina nõ eſt mea. lꝫ intēderē loq̄ in p̄ ſona xp̄i: tñ ex vi vboꝝ nõ hētur φ iſta doctrina ſit xp̄i ſed illius q̄ loq̄tur. Sicut angelus q̄ñ loquebat̄ in pſo na dei: ego ſum de⁹ abrahā. ⁊ p̄ ꝯñs nõ eēt p̄poſitio fal ſa p̄ ſenſu p̄ quo fieret. tñ nõ erat p̄prie ſigñatū huius p̄poſitionis: φ li ego ſupponeret p̄ pſona dei. ¶ z⁹ ar guit. q̄ꝛ dicit Ambro. de ꝯſe. diſt. z. Panis eſt in altari ſmo xp̄i creaturā mutat. Cõſecratio q̄bus vbis ſiat at tendite Accipite ⁊ edite ex ħ oēs: hoc eſt corpus meuz. Ubi vr̄ ꝯiungere illa verba. ſ. accipite tanq̄ꝫ vba conſe crationis. ſed nõ eſt itelligēdū tanq̄ꝫ ſicut eſſentialr̄ p̄ti

nēcia ad neceſſitatē cõſecrationis: ſed tanq̄ꝫ neceſſario p̄mittēda. Et nõ ſolū illa: ſed plura alia p̄cedētia in ca none. Ex q̄bus poſſit ex vi ſermonis hēri φ iſta vba: ħ eſt corpus meū. dicant̄ in pſona xp̄i. Uñ nõ ſine cā ec cleſia ita ꝯnectit totū canonē miſſe φ ab illo loco: cõi cātes vſqꝫ ad illū locū: ſupplices te rogam⁹ oīpotēs de us. nõ eſt aliq̄ oratio q̄ nõ neceſſario connectat̄ cū p̄ce dēte. vel p̄ copulā vel p̄ ꝯiunctionē copulatiuā. Sicut: hanc ḡ oblationem. ⁊ hmõi. vel p̄ nomē īfinitū. vt quā oblationem ⁊c̄. Et q̄ pridie q̄ꝫ ⁊c̄. ⁊ poſt ꝯſecrationē. ſu praqꝫ p̄picio ⁊c̄. vel p̄ relõnē. vt ibi: ſimili mõ ⁊c̄. Hec Scotus in forma. ¶ Cõtra q̄ntā ꝯcłonē arguit Scot⁹ p̄bādo φ in hac oñone: ħ ē corp⁹ meū. li ħ demr̄et ali qd̄ determinatū. ſ. vel in tp̄e p̄nti vel in futuro ⁊ nõ ali qd̄ cõe vtriqꝫ. p̄mo q̄ꝛ lꝫ nõ oporteret φ ħ p̄nomē hoc demr̄aret aliqd̄ p̄ determinato tp̄e cū ꝯueniret. tñ ſi cut tu arguis. ſigñatio oñonis cõſtituit̄ ex ſignificato p̄ tiū: ⁊ p̄tes ſignificant q̄ñ proferunt̄. iõ ſm̄ te etiam ne

Cõtra q̄ntā ꝯcłonē argu it Sco. vbi. ſ. p̄bādo φ li hoc cū dicit̄. hoc eſt corp⁹ meū: demr̄et aliqd̄ deter minatū.

ceſſe ē dicere φ li ħ q̄ñ p̄fert̄ illud ſignificat ēt φ tunc demr̄at: tūc aūt nõ videt̄ poſſe demr̄are aliqd̄ qd̄ non ē nūc ꝯtentū ſub illis ſpēb⁹. q̄ꝛ ſic poſſet dici: hic ignis eſt aq̄. vel hoc corp⁹ eſt aq̄. loquēdo de igne ſtatiꝫ ꝯuer tēdo in aquā: ⁊ faciēdo talē demr̄atiõnē ad ſenſuz in ob liquo: ad intellm̄ in recto: ⁊ hoc diſtinguēdo corpus qd̄ nūc eſt vel in p̄ximo erit. ſed nõ vr̄ rõnabile dicere de aere ſtatim corrūpēdo φ hoc corp⁹ eſt ignis. hec eñi eſt ſimplr̄ vera: ħ corp⁹ eſt aer: ⁊ de eodē nõ dr̄ ſimul ignis ⁊ aer. igit̄. ¶ z⁹. q̄ꝛ ſi tūc ſigñant p̄tes oñonis q̄ñ p̄ferū tur. ⁊ ex ſigñatis eaꝝ hoc mõ acceptis eſt ſigñatū toti⁹ oñonis ſm̄ φ accipit̄. opꝫ dicere φ li eſt q̄ñ p̄fertur po nat ſigñatū ſuū p̄ p̄nti qd̄ ſignificat. ſubiꝫ autē p̄ alia p̄te diſiunctiõis nõ accipit̄ p̄ aliquo eodeꝫ tp̄e cū illo qd̄ iportat̄ p̄ copulatiuā. ḡ ſignificatio toti⁹ illi⁹ oñonis nõ refert̄ ad aliquod idē tp̄s vel inſtās. ¶ 3⁹. q̄ꝛ diſiun ctiua non ponit alterā p̄tem determinate. ſꝫ eſt fallacia ꝯñtis. ḡ ſi ſtat diſiūctiue nõ determiate ponit reſpectu p̄dicati vnā. ſ. hoc qd̄ in p̄ximo erit ſub iſtis ſpēbus: ſi cut nec alterā. ſ. φ nūc ē ſub iſtis ſpēb⁹: ⁊ ſic nõ efficit̄ p̄ iſtā oñonē ſm̄ te niſi vt ipſa ē vā. ḡ p̄ iſtā nõ efficit̄ ma gis illud qd̄ erit q̄ꝫ illud qd̄ eſt nūc ſub iſtis. ¶ Contra eādē arguit Aureolus p̄bādo φ hoc p̄nomē hoc non demr̄et aliqd̄ p̄tiale imo aliqd̄ totale. ita φ demr̄at nõ ſolū ſubam: ſed quātitatē ⁊ accñtia cū totali rõne quā titatis. p̄. ſic. Illud demr̄at̄ p̄ hoc p̄nomen ħ qd̄ rñdet̄ ad q̄õnē factā p̄ q̄d eſt hoc. Iſta p̄bat̄. q̄ꝛ d̄ ſignificato īterrogatiuoꝝ nõ hēmus certitudinē niſi p̄ ſignificatū reſpõſiuoꝝ. Sed q̄rēdo q̄d eſt hoc. nõ rñdet̄ aliqd̄ par tiale: ſed totū. Poſſum. n. q̄rere q̄d eſt hoc vel quale ē hoc: vel q̄ñtū eſt hoc: ſed cū q̄rit̄ q̄d eſt hoc: rñdet̄ tam ſuba q̄ꝫ quātitas ⁊ q̄ꝫ q̄litas. ḡ abſolute loquēdo li hoc claudit oīa ſub ſe: ⁊ ecõtra. ¶ Cõfirmat̄ p̄ Ariſtoteleꝫ ⁊ cõmētatorē. 7⁹ metaphyſice q̄ p̄ hoc probāt φ ſuba ē p̄or: q̄ꝛ p̄ p̄as rñdet̄ ad q̄õnē factā p̄ li hoc. ¶ z⁹ arguit̄ ꝯ ꝯcłonē in hoc φ ponit corp⁹ xp̄i eſſe ſub ſpēb⁹ p̄ mo dū ꝯtenti. q̄ꝛ vt dicit. hoc falſuz eſt. Itē q̄ꝛ li hoc nõ hēt p̄ ſe demr̄are aliqd̄ ꝯtentū: ſed aliqd̄ p̄ ſe determinatū ad ſitū. hec Aureolus in forma. ¶ Cõtra 6ᵃᵐ ꝯcłonem arguit Durādus probādo φ in iſtis vbis: hic ē calix ſan guinis mei. ꝯtineat̄ tota forma ꝯſecratiõis. ita φ eis di ctis ⁊ nõ alys ſequētib⁹. vere eēt ſanguis xp̄i ſub ſpēb⁹ vini. Et arguit ſic p̄: q̄ꝛ in illis vbis p̄ciſe cõtinet̄ forma ꝯſecratiõis ſacri q̄ ſunt ſignificatiua ⁊ expſſiua totalis effectus ꝯtēti in ſacr̄o. ſed hmõi ſunt hec vba: hoc ē cor pus meū. reſpectu ꝯſecratiõis panis ⁊ hic eſt calix ſan guinis mei. reſpectu ꝯſecratiõis vini. ḡ in his vbis cõſi

Cõtra ſextā arguit Dur. d. 8. q. ſcda. Utrū forma ꝯſecrationis ſanguinis cõſiſtat p̄ciſe in his vbis. hic eſt calix ſan guinis mei.

ſtit p̄ciſe

ſiſt pciſe forma ſacri. maior pꝫ: qꝛ hoc ſacrm̄ cōſiſtit in
ꝯſecratione mãe. ⁊ minor ſiſr. qꝛ qcqd eſt in cōſecratio
ne totū ſufficiēter exꝓmit̃ p illa verba. ¶ Confirmat̃
qꝛ ſm oēs doctores ſacra noue legis efficiūt qḋ ſignifi
cāt. ſed pdicta vba: hoc eſt corpꝰ meū. ⁊ hic eſt calix ſan
guinis mei cū dicant̃ recitatiue vt plata p xp̄m ſigni
ficāt corpꝰ ⁊ ſanguinē xp̄i eē ſub ſpēbus panis ⁊ vini. g̃
illa ſola verba ſufficiunt ꝗtuꝫ eſt de neceſſitate ſacri.
Ad hec duo ingꝫ rñdent qdā p interemptionē maioris
vtriuſqꝫ rōnis. qꝛ ſi aliquis dicat: ego baptizo te. ⁊ nihil
plus. nō eſt puer baptizatꝰ. niſi addat̃ in noīe patris ⁊c.
⁊ tñ totus effectus baptiſmi ſignificat̃ in pmis vbis ſi
ne ſecūdis. Et ſiliter in ꝓpoſito ꝗuis p illa vba ſignifi
cet̃ qcqd cōtinet̃ in ſacro eucharīſtie: nō tñ opꝫ ꝙ alia
nō ſint de neceſſitate ſacri vel forme ſacri. Sed hec rñ
ſio pꝫ vꝫ. qꝛ cū effectus ſacri ſit a deo ⁊ nō a ſacriōne
ſi ſicut a ſigno: vel ſicut a cā ſine qua nō: iō forme vbo
rū debēt ſignificare effectū ſacri eē a deo: qḋ fit p īuo
cationē trinitatis vel diuini noīs in oībus ſacris q̄ cōſi
ſtunt in applicatiōe ad ſuſcipiētē: vt ſunt oīa ſacra pter
eucharīſtiā: i q̄ ſignificat̃ corpꝰ ⁊ ſanguis xp̄i eē ſub ſpē
bus ſacri virtute dīna p h ꝙ vba ꝯſecratiōis recitant̃
vt plata a xp̄o. Cū g̃ dicat̃ cōiter ab oībus doctoribus
ꝙ ſacra efficiūt id qḋ ſignant ⁊ forme ſacroꝝ ſunt ille
q̄ ſignificāt effectū ſacri. ſubintelligit̃ qñ ſignificāt illū
effectū eē a deo: mō quo dictū eſt. ¶ 2ᵒ arguit ſic. For
ma ꝯſecrationis corpis cōſiſtit eſſentialr in his verbis
pciſe: hoc eſt corpus meū. nec d eēntia huiꝰ forme eſt li
enī ibi īterpoſitū cū dr̄: hoc eſt. n. corpus meū. ⁊ hoc te
nent oēs doctores. g̃ ſiliter forma ꝯſecrationis ſanguis
conſiſtit eſſentialr in his verbis: hic eſt calix ſanguinis
mei: nec de eēntia forme ē aliqd ei appoſitū. ꝯña pꝫ: qꝛ
nō maioris efficacie ſunt hec verba: hic eſt calix ſangui
nis mei. ad tranſſubandū vinū in ſanguinē xp̄i ꝗ̄ ſint
hec verba: h eſt corpus meū. ad tranſſubandū panē in
corpꝰ xp̄i. g̃ ⁊c. ¶ 3ᵒ arguit. Qꝛ greci ꝯficiūt vere ſacrꝫ
eucharīſtie ſicut ⁊ latini: nec vnꝗ̄ inuentū eſt ꝙ eccl'ia
romana ſenſerit grecos nō vere ꝯficere. ſed greci in cō
ſecratione ſanguinis nō ponūt oīa verba q̄ ponit roma
na eccl'ia. maxime ab illo verbo: noui ⁊ eterni teſtamē
ti vſqꝫ ad finē. g̃ illa verba nō ſunt de eēntia forme. qꝛ
omiſſio illoꝝ euacuaret ꝯſecrationē. quare ⁊c. minor
pꝫ: qꝛ forma ꝯſecratiōis corpis ſm grecos put ꝯtinet̃
in miſſali beati Baſilij: quā angelo dictante accepit: vt
dr̄ ⁊ put in canone pdicte miſſe de verbo ad verbū hꝫ
ſicut nos fecimus corā nobis legi ⁊ extrahi eſt iſta. Ac
cipite ⁊ comedite: hoc ē corpus meū qḋ p vobis tradet̃
in remiſſionē peccatoꝝ. verba aūt ꝯſecrationis ſangui
nis put in eodē canone cōtinet̃ ſunt iſta. Bibite ex eo
oēs: h ē ſanguis meꝰ noui teſtamēti q p vobis ⁊ p mul
tis effundet̃ in remiſſionē peccatoꝝ. Ex qbus apparet
ꝙ forma grecoꝝ in ꝯſecratiōe corporis xp̄i nō hꝫ eniꝫ.
ſicut nos hēmus. hꝫ tñ: qḋ p vobis tradet̃ in remiſſio
nē pctōꝝ. qḋ nos nō habemus. In ꝯſecratione vō ſan
guinis forma grecoꝝ non hꝫ eterni: nec myſteriū fidei
nec calix q̄ tñ oīa nos hēmus. Et tñ nō vr̄ cū ipſi vere cō
ſecrent ſicut ⁊ nos ꝙ oīa que nos hēmus ⁊ oīa que ipſi
hñt ſint de eſſentia forme: alioqn nec ipſi nec nos vere
ꝯſecramus. Quid aūt veritatis hēat vtraqꝫ opinio ad
uertendū eſt ꝙ qcquid ponit̃ in forma verboꝝ q̄ vtit̃
romana eccl'ia ſiue aliter ſiue ꝯriter totū ꝯtinet vitatē
ꝗuis non totuꝫ ſit de intraneitate forme. ꝙ. n. ꝓmittit̃
ꝙ Ihs eleuatis oculis in celū grās agens bndixit ⁊c. ꝗ̄
uis nō habeat̃ in textu euāgelico p tpe quo xp̄s hoc ſa
cramētū īſtituit. tñ ex alijs locis euāgelij pꝫ hoc cōpro

bari. Si. n. ī reſurrectiōe Lazari Ihs eleuatis oculis
ſurſum grās egit patri. ꝓbabilius eſt ꝙ ſiſr fecerit ⁊ di
xerit qñ panē ⁊ vinū in ſuū corpus ⁊ ſanguinē trāſſuba
uit. Hec tñ non ſunt de ſuba forme: ſed quedā añtia. ꝙ
aūt addit̃ eterni: ⁊ myſteriū fidei: vtrūqꝫ veꝝ eſt. qꝛ no
uum teſtm̄ qḋ xp̄i ſanguine cōfirmatū eſt eterna pmit
tit: ſicut vetus teſtm̄ ꝓmittebat tpalia. Dicit̃ ēt myſte
riū fidei: qꝛ aliud exterius viſibilr cernit̃: ⁊ aliud inuiſi
bilr ꝯtinet̃. Et ſic expōit̃ extra d cele. miſ. c. cū marthe.
Iſta tñ nō ſunt de eſſentia forme: ſicut nec añtia: ſed po
nunt̃ ad excitationē deuotionis ⁊ ad exꝓmēdū fructū
dñice paſſionis. Quis. n. dicit ꝙ illud verbū myſteriuꝫ
fidei ſit de eēntia forme ꝯſecratiōis ſanguis: cū equalr
ꝯueniat ꝯſecrationi panis: ſicut ꝯſecrationi vini. vtro
biqꝫ. n. aliḋ viſibilr cernit̃: ⁊ aliud inuiſibilr ꝯtinet̃. Itē
ſi illud quod addit̃ noui ⁊ eterni teſti vſqꝫ in finē eſſet
de ſuba forme ꝯſecrationis vini fortiori ratione de ſub
ſtantia forme cōſecratiōis panis eſſet nō ſoluꝫ: hoc eſt
corpus meū. ſed ēt: qḋ p vobis tradet̃. Hāc. n. determi
natiōnē expreſſius ponūt euāgeliſte ꝗ̄ aliā. Cōſtat aūt
ꝙ nullus dicit ꝙ de ſuba forme cōſecratiōis ſit illa de
terminatio: qḋ p vobis tradet̃. quare vt videt̃ de ſuba
forme cōſecrationis vini nō eſt illa alia determinatio:
noui ⁊ eterni teſtamēti ⁊c. Eſt tñ de neceſſitate pcepti
eccl'ie. ⁊ iō totū ſub eodē ritu pfert̃. ¶ 4ᵒ arguit. Qꝛ
verba ptinētia ad vſum huius ſacri magis ptinent ad
integritatē forme ꝗ̄ verba ptinētia ad eius effectū: qꝛ
inter hoc ſacrm̄ qḋ ꝯſiſtit in ꝯſecratione mãe: ⁊ eius ef
fectū. vſus eſt medius. ſed verba ptinētia ad vſum nō
ſunt de integritate forme. vt illud: accipite ⁊ mãduca
te. vel illud: accipite ⁊ bibite. g̃ multo minus verba pti
nētia ad eius effectū: talia aūt ſunt illa q̄ addant̃: vt no
ui teſti: vſqꝫ: in remiſſionē pctōꝝ. g̃ nō ſunt de eſſentia
forme. ¶ 5ᵒ arguit ꝯ ꝓbationē ꝯñis ꝙ nō valeat: qꝛ cū
dr̄ ꝙ de integritate orōnis eſt totū illḋ īclaſiue vſqꝫ in
remiſſionē pctōꝝ: cū ſit determinatio pdicati. g̃ eſt de
integritate ꝯſecrationis. ac p hoc de eēntia forme. Hoc
ſiqdē nō vꝫ. qꝛ ēt determinatio pdicati eſt hoc: qḋ p vo
bis tradet̃. ⁊ tñ non eſt de eſſentia forme cōſecrationis
panis. ¶ 6ᵒ: ad idē. qꝛ cū arguit̃ ꝙ ſub eodē ritu pfert̃
a pnᵒ vſqꝫ ad finē dicēdo: hic eſt calix ſanguinis ⁊c. vſ
qꝫ: in remiſſionē pctōꝝ. qḋ non fieret niſi totum ptine
ret ad formā ꝯſecratiōis. h ſiqdem nō vꝫ. qꝛ non ꝗcun
qꝫ pferunt̃ eodē ritu ſunt de eēntia: ſicut accipite ⁊ hĩ: q̄ non ſunt de eēntia. ¶ Arguit ad idē Aureolus pmo Cōtra eāđeꝫ ⁊ ad idē arg. Aur.
qꝛ ſicut hoc qḋ dr̄ noui ⁊ eterni teſti: eſt determinatio
forme: qua ſanguis ꝯficit̃. ſic hoc: qḋ p vobis tradet̃. ē
determinatio forme qua corpus cōficit̃. qḋ pōt expſſe
ꝓbari per illud Pauli. i^c. Corin. xiᵒ ⁊ p euāgelia. Sꝫ ec
cleſia a forma qua ꝯficit̃ corpus. abſtulit hoc qḋ dico:
qḋ p vobis tradet̃: ac p hoc nō eſt de eſſentia forme. er
go ſiliter eſt dicēdū de hoc ꝙ dr̄ noui ⁊ eterni teſtamē
ti. reſpectu forme qua conficit̃ ſanguis. g̃ ⁊c. ¶ 2ᵒ. qꝛ ec
cleſia tenet ꝙ greci vere cōficiunt: q tñ vtunt̃ pciſe for
ma quā tradit Paulꝰ: hic calix noui teſtamēti ē in meo
ſanguine. ¶ 3ᵒ arguit̃ ēt ꝯ eandē ab aliqbus ꝓbando
ꝙ verba nō ſint de eſſentia huius ſacri: ſicqꝛ nihil trā
ſiens eſt de eſſentia alicuius pmanētis. ſꝫ ſacrm̄ eucha
riſtie eſt qd pmanens: pmanet. n. ꝗ̄diu remanēt ſpēs.
verba aūt ꝯſecratiōis trāſeunt in vltimo īſtāti platio Ad arg. Aure. ꝯ pmā cōcluſionem.
nis verboꝝ. g̃ ⁊c. Et in hoc ſcḋs articulus terminat̃.

Quātū ad tertiū articulū rñdendū eſt obiectioni
bus ſupradictis. Et qdem ad pmū Aureo
li ꝯ primā ꝯclōnē dr̄ pmo: ꝙ poſitio ſancti Tho. nō hꝫ
ꝙ verū corpus xp̄i ſit virtus ſacri eucharīſtie formalr

ꝛ ꝑ eſſentiã:ſed qð eſt ſubʒ talis vrtutis partialr: ꝛ ſili‑
ter ſpẽs ſunt ſubm illius virtutis ꝑnaliter. Aggregatuʒ
aũt ex vtroqʒ ſunt cõpletũ integruʒ adequatũ ſubum
eius. Dicit̃ 2° ꝙ nõ eſt incõueniens aliqd idẽ eẽ rẽ ꝑ‑
pinqͣ ſacri eucbariſtie: ꝛ tñ intrinſece ꝑtinere ad ſacrm
eucbariſtie. Eſt aũt incõueniẽs idẽ eſſe rẽ vltimã ſacri
ſ. effectũ ſacri: ꝛ ſimul ꝑtinere intrinſece ad eẽntiã ſacri
ſicut arguit̃ de effectu baptiſmi q eſt character ꝛ grã: il
la. n. ſunt ſubiectiue in ſuſcipiẽte ſacrm: ꝛ non in ſacro.
Secus aũt eſt de corpe xp̄i qð eſt ſub ſpẽbus ſacralib⁹.
De pdictis btũs Tho. 3ª pte. q. 73. arti. ꝑ in ſolone ter‑
tij ſic dicit. (Sacrʒ dr̃ eo ꝙ ꝯtinet aliqð ſacrũ. Põt aũt
aliqd eſſe ſacrũ dupli. ſ. abſolute: ꝛ in ordine ad aliud.
Hec autem dr̃ia eſt inter eucbariſtiã ꝛ alia ſacra hñtia
mãm ſenſibilẽ ꝙ eucbariſtia cõtinet aliqd ſacrũ abſo
Dr̃ia inter eu‑ cba. ꝛ alia ſa‑ cramenta in hoc qð ẽ ꝯti‑ nere ſacrʒ.
lute. ſ. ipm xp̄ʒ. Aqua vero baptiſmi ꝯtinet aliqð ſacrũ
in ordine ad aliud. ſ. virtutẽ ad ſanctificãdũ: ꝛ eadẽ rõ
eſt de criſmate ꝛ ſilibus. Et iõ ſacrm eucbariſtie pficit̃
in ipſa cõſecratione mãe. alia vero ſacra pficiunt̃ in ap
plicatione mãe ad hoiem ſanctificandũ. Et ex h ẽt ſe‑
qtur alia dr̃ia. Nã in ſacro eucbariſtie id qð eſt res ꝛ ſa
cramẽtũ eſt in ipſa mã: id autẽ ꝙ eſt res tñ: eſt in ipſo
ſuſcipiẽte. ſ. grã q confert̃. In baptiſmo aũt vtrũqʒ eſt
in ſuſcipiẽte. ſ. ꝛ character q eſt res ꝛ ſacrm: ꝛ grã remiſ
ſiõis pctõꝝ: q ẽ res tñ: ꝛ eadẽ rõ ẽ de alijs ſacris.) Hec
ille. Itẽ pᵒ q. hᵒ diſt. arti. ꝑ. q. i. quĩto loco arguit ſic. (In
oĩ ſacro id qð eſt res ꝛ ſacrʒ eſt aliqd effectiuũ in ſuſci
piente: ſicut character in baptiſmo. ſed corpus xp̄i veꝝ
qð ponit̃ hic res ꝛ ſacrm non eſt aliqd in ſuſcipiente ef
fectiuũ. ergo nõ ẽ ſacrm eiuſdẽ rõnis cũ alijs.) Ecce ar
gumẽtũ. ſequit̃ rñſio. (Dicendũ inqᵗ ꝙ ex hoc ipſo ꝙ
alia ſacra pficiunt̃ in acceptione vel collatiõe cõtingit
ꝙ illud qð in eis eſt ſacrm ꝛ res eſt aliqd acqſitũ in ſu
ſcipiẽte. In h aũt ſacro eſt aliter.) Hec ille. Dr̃ 3° ꝙ in
eucbariſtia ſacrm põt ſumi tripl̃r. pmo mõ ꝑ ſigno ſen
ſibili qð eſt ſignũ ꝛ ſacrm: ꝛ non res. 2° mõ ꝑ illo qð eſt
res ꝛ ſacrm. 3° mõ ꝑ aggregato ex vtriſqʒ mõ corpus
xp̄i non eſt pars ſacri eucbariſtie pmo mõ dicti: nec ꝑ‑
tinet intriſece ad illud: ſed ſolũ ꝯtinet̃ ſub illo. Sumẽ‑
do aũt ſacrm eucbariſtie 2° mõ. conſtat ꝙ corpus xp̄i
eſt eſſentialr illud ſacrm pmo ꝛ adequate. ſed ſumẽdo
ſacrm 3° mõ conceditur ꝙ corpus xp̄i veꝝ ꝑtinet ad ſa‑
cramẽtũ eucbariſtie intrinſece partialr. ¶ Ad 2ᵐ dici
Nõ ſpẽs ſed panis ꝛ vinũ ſunt ꝓprie lo quẽdo mã h⁹ ſacri.
tur pmo ꝙ ex vbis ſancti Tho. nõ põt hẽri ꝙ ſpẽs ſint
mã ꝓprie loquendo huius ſacri eucbariſtie. ſed potius
De eodẽ. j. ad 3ᵐ.
panis ꝛ vinũ. qð pʒ. Nã 3ª parte. q. 74. arti. i. determi‑
nat ꝙ mã ſacri eucbariſtie ſunt panis ꝛ vinũ quadru‑
plici rõne. ſ. rõne vſus ſacri: ꝛ rõne paſſionis xp̄i: ꝛ rõne
effectus ſacramẽti conſiderati in ipſo ſuſcipiẽte. ꝛ rõne
effectus ſacri reſpectu toti⁹ eccleſie. Et ſimilia dicit. xi.
diſ. huius quarti. q. 2. arti. i. qͣſtiuncula 2ª ꝛ 3ª. Dicit̃ 2°
ꝙ accipiendo extenſo noĩe mãm ſacri pro quolibet ſi
gno ſenſibili hñte conditiones mãles. puta extenſionẽ
ſitum ꝛ hmõi ſic poſſet ꝯcedi ꝙ ſpẽs panis ꝛ vini ſunt
mã huius ſacri: eo mõ quo dicit Hugo ꝙ ſacrʒ eſt mã‑
le elemẽtũ exteri⁹ oculis ſuppoſitũ ꝛc. De hoc. ſ. Tho.
8. diſ. huius. q. i. arti. i. qͣſtiũcula pma arguit ſic 3° loco. (
Sacrm eſt mãle elementũ exterius oculis ſuppoſituʒ
ſm Hugonẽ. ſed corpus xp̄i veꝝ qð hic dr̃ ſacrm ꝛ res
nõ eſt oculis videntiũ ſuppoſitũ. ergo non eſt ſacrm.)
Hec ille.) Ecce argᵐ. ſequitur rñſio. (Dicẽdũ inqᵗ ꝙ om
ne ſacrm eſt viſibile. non tñ opʒ ꝙ quicqd eſt in ſacro
ſit viſibile. vr̃ enim ſpẽs ſenſibilis aque in baptiſmo: ſʒ
non vr̃ virtus ſpũalis que ſecretius operat̃ ſalutem. Et
ſiliter hic vident̃ ſpẽs. ſed non videt̃ verũ corpus xp̄i.
Uel dicendũ ꝙ eſt viſibile non in ſe: ſed in ſpẽbus que
ipſum tegunt: ſicut ꝛ ſuba aliorum corporum videtur
mediãte colore.) Hec ille. In quibus apparet ꝙ nõ ne
gat: imo conceditur ꝙ ſpẽs ſunt mãle elementũ viſibile
in hoc ſacramento: ꝛ ſic quodãmodo materia. Itẽ pᵒ
ma diſt. huius. q. i. arti. i. queſtiuncula qͣrta arguit ſic p‑
mo loco. (Mã non pdicat̃ de toto: ſʒ mãle elementuʒ
eſt mã ſacri. ergo male ponitur in diffinitione ſacri vt ge‑
nus.) Ecce argᵐ. ſequit̃ rñſio. (Dicenduʒ inqᵗ ꝙ ſicut
forme artificiales qꝛ ſunt accidentales: ꝛ in artificiali‑
bus tota ſuba eſt mã: ꝛ propter hoc predicat̃ vt dicatur
phiala eſt aurum. ita etiã cum forma ſacri non det eſſe
ſubale ſed accidentale in genere cauſe ꝛ ſigni. nõ eſt in
conueniens vt mã ſacramenti de ſacramẽto pdicet̃ ꝛ
ponat̃ in eius diffinitione ſicut genus. Hoc enĩ in alijs T. c. 17.
accñtibus cõtingit vt dr̃. 7° metaphyſice. vt cũ dicitur ſi‑
mum eſt naſus curuus.) Hec ille. Ex quibus patet ꝙ ſi
gnum ſenſibile põt dici mã ſacri: non quidem mate‑
ria ex qua. ſed in qua vel circa quã. Tunc ad formã ar‑
gumenti ꝯ pdicta dr̃ ꝙ maior eſt falſa loquendo de ſa‑
cramento quod conſiſtit in cõſecratione mãe. Ibi eniʒ
opʒ ꝙ prima res ſacri recipiat̃ in materia ſacri vel ſal‑
tem in ſpẽbus mãlibus ſacramẽti. ſicut eſt in ꝓpoſito.
Secus eſt de alijs ſacris: que non conſiſtunt in conſe‑
cratione materie. ſed in vſu ꝛ applicatione materie ad
ſuſcipientẽ: ſicut eſt in baptiſmo: de quo procedit argu
mẽtũ. Unde ſimilitudo de baptiſmo ꝛ eucbariſtia nul
la eſt. ¶ Ad primã cõfirmationẽ dicit̃ primo ꝙ virt⁹
inſtr̃alis quã ponimus in ſacris non ſolũ eſt ſubiectiue
in mã ſacramenti: imo in verbis: ꝛ qñqʒ in prima re ſa‑
cramenti: ꝛ qñqʒ in miniſtro: ſicut alias diffuſe dictuʒ d. pᵃ ad 2ᵐ
eſt. Dicit̃ 2° ꝙ virtus inſtr̃alis agens ad primã reʒ hu‑ ꝯ 4ᵃᵐ. 4. 4. ad 2ᵐ Dur.
ius ſacramenti non eſt ſubiectiue in mã qualitercũqʒ cõtra pmã.
ſumat̃ mã. neqʒ eſt in prima re ſacramenti. ſed eſt par
tim in forma verboꝝ ꝛ partim in miniſtro. Dicit̃ 3° ꝙ
virtus inſtr̃alis agens ad inductionẽ ſcðe rei huius ſa‑
cramẽti. ſ. gratie eſt partim in ſpeciebus materialibus
ſacramẽti ꝛ partim in prima re ſacramenti: ſcilicet cor‑
pore xp̄i. vt dictũ eſt in ſolutione primi. vbi rñſum eſt
ad illud qð dicit ſe ꝓbaſſe. ſ. ꝙ corpus xp̄i nõ ſit ſubm
talis virtutis vel partiale agens ad vltimũ effectuʒ ſa‑
cramenti. ¶ Ad ſcðam ꝯfirmationẽ patet ſolutio ꝑ p‑
dicta. nã non eſt ſimile de ſacramento ordinis ꝛ de eu‑
cbariſtia. nam ſacrm ordinis non conſiſtit in ſanctifica
tione alicuius materie exterioris. ſed potius in ſanctifi
catione perſone per mãm exteriorem. vt dicit ſanctus
Tho. 24. diſt. huius. q. i. arti. ꝑ. in ſolutione. 5. queſtiun‑
cule. vbi ſic dicit. (Materia in ſacramẽtis exterius ad
hibita ſignificat virtutem in ſacramẽtis agentẽ extri‑
ſecus oĩno aduenire. vnde cũ effectus ꝓprius huius ſa‑
cramenti. ſ. character non ꝑcipiat̃ ex aliqua operatione
illius qui ad ſacramentũ accedit. ſicut erat in peniten‑
tia. ſed oĩno extrinſecus adueniat: competit ei habere
materiã: tamen diuerſimode ab alijs ſacramẽtis q̃ ma‑
teriam hñt. in hoc ꝙ illud quod in hoc ſacro cõfert̃: in
alijs ſacramentis deriuat̃ tñ a deo: non a miniſtro. q
ſacrm dat ſicut ptãs imperfecta a perfecta. Et ideo ef‑
ficacia alioꝝ ſacrorum principaliter conſiſtit in mate‑
ria que virtutẽ diuinã ꝛ ſignificat ꝛ cõtinet ex ſanctifi
catione ꝑ miniſtrũ adhibita. Sed efficacia huius ſacra
menti principalr reſidet penes eum q ſacrm diſpenſat
materia aũt adhibet̃ magis ad determinandã ptãtem
que tradit̃ particulariter ab hñte eã complete: q̃ ad
ptãtez cauſandã. qð patet ex hoc ꝙ materia competit
vſui poteſtatis.) Hec ille. Ex quibus pʒ ꝙ falſa eſt illa

ꝓpoſitio

183

ꝓpoſitio in qua fundat ſe arguēs in ꝑma ↄfirmatiōe.ſ. ꝙ virtus ſacralis ꝑncipaliter ſit in materia ſacramenti ſi eam generaliter intelligat. Huius enī oppoſitū patet in ſacro ordinis: ⁊ ſimilr eucbariſtie: vt dictū fuit ſupra. ¶ Ad 3ᵐ pa^le negat arⁿs. Et ad ꝓbatiōes negat hᵃⁿ.ſ. ꝙ vſus huius ſacri ꝑ ſe ⁊ ſeorſuȝ aliqd efficiat vltra illud qđ efficit ſacrm̄.ſ.ſpēs cū corꝑe xp̄i efficiētia ꝓpter dcā. Et ad eius ꝓbatiōeȝ dr̄: ꝙ vltimus effectus ſacri.ſ.grā: et illa ↄcomitātia cauſatur ab ipſo ſacro ⁊ nō ab eius vſu. Uerūtn̄ vſus pōt dici cā ſine qua non hr̄ vltima res ſacramenti: vel ↄditio ſacri ſine qua nō agit. Et hoc qꝛ eſt quedā ꝑfectio ſecūdaria ipſius. ſȝ nō ꝑtinet ad eētiā eius. Et de hoc ſcūs Tho.3ᵃ pte.q.78.arti.ꝑ in ſolone 2ᵘ ſic dicit. (In his vbis: accipite ⁊ comedite: itelligit vſus mãe ↄſecrate que non eſt de neceſſitate hui⁹ ſacri. Et iō nec hec vba ſūt de ſuba forme: qꝛ tn̄ ad qͣdā ꝑfectionē ſacri ꝑtinet mãe ↄſecrate vſus ſicut opatio nō eſt ꝑma. ſȝ ſcđa ꝑfectio rei: nō ꝑ oīa hec vba: hoc ē corp⁹ meū. exꝑmit tota ꝑfectio hui⁹ ſacri. Et hoc mō Euſe. itellexit hęc vbis ↄfici ſacrȝ qͣtū ad ꝑmā ⁊ ſcđaȝ ꝑfectōes illi⁹.) Hec ille. Itē.q.2ᵃ hui⁹ diſ.arti.ꝑ.qͣſtiuncula 2ᵃ in ſolone ꝑmi ſic dic. (Omis vſus ſacri nō ſit de eētia ſacri: ē tn̄ ad cōpletū eē illi⁹: inqͣtū ꝑtingit ad hoc ad qđ ē iſtitutū: ⁊ iō qͣqȝ dicūt eē de forma nō ſolū illa q̄ ꝑtinent ad ↄſecratōeȝ: ſȝ ēt illa q̄ ꝑtinēt ad vſuȝ: ⁊ ſic loquit Amb. ⁊ magiſter ſniarū in lra.) Hec ille. Cū aūt dicit arguēs ꝙ ſpēs ſacrales ſine vſu ſacri nō ſignificāt vltimā rem ſacri. negādū ē. vñ ſcūs Tho.3ᵃ pte.q.74.arti.ꝑ.ſic dic. (Panis ⁊ vinū ſūt mā ↄueniens hui⁹ ſacri: ⁊ h̄ rōnabilr. Primo qdē qͣtū ad vſum hui⁹ ſacri q eſt mãducatio: ſicut enī aq̄ aſſumit in ſacro bapⁱ ad vſum ſpūalis ablutiōis: qꝛ corꝑalis ablutio cōiter fit ī aq̄: ita panis ⁊ vinū qb⁹ cōius hoies reficiunt aſſumunt in h̄ ſacro ad vſuȝ ſpūalis mãducatiōis. 2ᵒ qͣtū ad paſſionē xp̄i in qua ſanguis a corꝑe eſt ſeꝑatus: ⁊ iō in hoc ſacro qđ ē memoriale dñice paſſiōis. ſeorſuȝ ſumit panis vt ſacrm̄ corꝑis: ⁊ vinū vt ſacrm̄ ſanguinis. 3ᵒ qͣtū ad effectū cōſideratuȝ in vnoqͦqȝ ſumētiū: qꝛ vt dic Ambro. ſup eplaȝ ad Cor. In hoc ſacro caro xp̄i ſub ſpecie panis ꝓ ſalute corꝑis: ſanguis vͦo ꝓ ſalute aīe ſub ſpecie vini offert: ſicut dicit Leui.17. ꝙ aīalis oīa in ſanguine ē. 4ᵒ qͣtū ad effectū reſpectu toti⁹ eccliē q̄ ↄſtituit ex diuerſis fidelib⁹: ſicut panis conficit ex diuerſis granis: ⁊ vinuȝ fluit ex diuerſis vuis: vt dicit glo. ſup illud .i. Cor.10. Multi vnū corpus ſumus.) Hec ille. Ex qb⁹ pȝ ꝙ ſpēs panis ⁊ vini inqͣtuȝ hñt pter vſuȝ ⁊ ſignificatiōeȝ vſus ſacri ſignāt vltimā rē ſacri: ſȝ vſus ſacri faciat ad cōpletiſſimā ſignatioeȝ ſacri: ſicut ⁊ ad ei⁹ potiſſimū eē ⁊ vltimatā ꝑfectionē. Et de ſignificatōe vſus hui⁹ ſacri.ſ. mãducatōis ⁊ potatōis loquit ſcūs Tho.i.q.9ᵃ.diſ.arti.ꝑ.in ſolone ꝑme qͣſtiuncule oñdēs qūo illa mãducatio ſignat ꝑ vnionē mãducātis ad xp̄m. 2ᵒ vulneratōeȝ xp̄i in ſua paſſiōe. 3ᵒ robur aīe. 4ᵒ viſionē btificā ꝑ quā ꝑ eētiā ſuā videtͣ coniungit. Iō illa vnio exꝑmit noie mãducatiōis. ¶ Ad ↄfirmationē pȝ ꝑ ꝑdicta ꝙ hᵃⁿ eſt falſa ad intellȝ arguētis: qꝛ ſumptio ſacri nihil ꝑ ſe ſeorſuȝ efficit aliud ab effectu ſacri: ſȝ eſt cā vel ↄditio ſine q̄ ſacrm̄ nō hȝ ſuū vltimū effectū: ſane tn̄ itelligēdo mō quo exꝑimit ſcūs Tho. 3ᵃ parte.q.80.arti.ꝑ.in ſolone tertij vbi ſic dic. (Effect⁹ ſacri pōt ab aliquo percipi ſi ſacrm̄ habeat in voto: quāuis nō habeat in re. Et iō ſicut aliq baptiçant bap⁹ flaminis ꝓpter deſideriū baptiſmi anteqͣȝ baptiçent baptiſmo aque. ita ⁊ aliq manducant ſpiritualr hoc ſacrm̄ anteqͣȝ ſacramentalr ſumant: ſȝ hoc cōtingit dupliciter. Uno mō ꝓpter deſideriuȝ ſuſcipiendi illud ſacramentum: ⁊ hoc mō dicunt baptiçari ⁊ manducare ſpūaliter ⁊ nō ſacramentalr illi qui deſiderant ſumere hoc ſacrm̄ iā inſtitutū. Alio mō ꝑ figurā ſicut dicit Aplš.i.Cor.10. ꝙ antiqui pr̄es baptizati ſūt in nube ⁊ in mari: ⁊ ꝙ ſpūalē eſcam mãducauerūt ⁊ ſpūalē potū biberunt: nec tn̄ fruſtra adhibet ſacralis mãducatio: qꝛ plenius iducit effectū ſacri ipſa ſacri ſuſceptio: qͣȝ ſolū deſideriū ſicut ſupra circa bapᵐ dictū eſt.) Hec ille. ¶ Ad priᵐ Aureoli ↄ 2ᵃᵐ ↄnē negat hᵃⁿ. Nec vȝ ꝓbatio dr̄ enī ꝙ ſumēs tn̄ ſacrȝ ſub ſpē panis nō ſumit cōplete hoc ſacrm̄ qͣtū ad duo. Primo nō qͣtū ad illud qđ eſt ſacrm̄ tn̄: ⁊ nō res. ſcđo nec qͣtū ad cōpletū ⁊ integrū vſum ſacri q eſt cibatio ⁊ potatio. De hoc ſcūs Tho.8.diſ. huius.q.i.arti.ꝑ.qͣſtiuncula ſcđa in ſolone quinti ſic dicit. (Omis xp̄s ꝑfect⁹ ſit ſub vtraqȝ ſpē: non tn̄ qͣtū ad integrū vſuȝ ſacri eſt ſub vtraqȝ: ſȝ qͣtū ad diuerſos vſus.) Itē 2ᵒ loco arguit ſic. (Sacrȝ eſt in gn̄e ſigni. ſed ea que ſūt in gn̄e ſigni ſicut noia plurificant ad plurificationē ſignatuū: quāuis ſit idē ſignatuȝ. ſicut Marcus ⁊ Tul. ſunt duo noia: qͣuis ſit eadē res ſignificata. Cū ergo in eucbariſtia ſint duo ſignificātia: ſicut ſpēs panis ⁊ vini: vr̄ ꝙ ſint plura ſacra.) Ecce argᵐ. ſeqt rñſio. (Dōm ingt ꝙ illa ratio ꝓcedit qn̄ vtrūqȝ ſignū hȝ integrā ſignificationē. ſic aūt nō eſt hic: qꝛ cibatio ſpūalis nō ſignificat ꝑfecte neqȝ ꝑ panis ſumptionē tm̄: neqȝ ꝑ vini ſumptiōeȝ: ſȝ ꝑ vtrūqȝ ſil: ſicut in ſignificatōe noiuȝ cōpoſitoꝝ.) Hec ille. Ex qbus ⁊ multis aliis dictis in ſolone illius qōnis pȝ: ꝙ ſumens ꝑ ſe ſpēm panis ↄſecrati nō ſumit itegre totū ſacrm̄: lȝ ſumat integre totuȝ chriſtū qui eſt res vtriuſqȝ ſpeciei. Et ſi alique auctoritates ſonēt oppoſitū exponende ſūt ad ſenſuȝ pdictū. De hoc ēt multa ad propoſitū dicit btūs Tho.xi.diſ. huius.q.2.arti.ꝑ.qͣſtiuncula 2ᵃ. ⁊ in ſolutiōe ſcđi. vbi ſic dicit. (Omis totus xp̄us ſit ſub ſpecie panis ſcđȝ rei veritatē: non tn̄ eſt ibi ex vi ſacri niſi corpus eius: ⁊ hȝ ꝙ venit in vſuȝ fideliū.) Hec ille. Et multa alia ibidē dicit ad ꝓpoſitū facientia. Ex qbus pȝ rñſio ad dicta Aureoli ↄ ſcđaȝ ↄnē. Uerūtn̄ ne faueat nouis hereticis Boemiſtis q dicunt huſſite: ſciendū ꝙ btūs Tho.3ᵃ pte.q.80ᵃ.arti.12. ſic dic. (Circa vſuȝ hui⁹ ſacri duo pn̄t cōſiderari. Unū ex parte ipſius ſacri. Aliud ex parte ſumentiū. Ex pte ipſi⁹ ſacri ↄuenit ꝙ vtrūqȝ ſumat. ſ. ⁊ corpus ⁊ ſanguis: qꝛ in vtroqȝ ↄſiſtit perfectio ſacri. Et iō qꝛ ad ſacerdotē ꝑtinet h̄ ſacrm̄ ↄſecrare ⁊ ꝑficere: nullo mō dȝ corp⁹ xp̄i ſumere ſine ſanguine. Ex parte aūt ſumētiū reqrit ſūma reuerentia ⁊ cautela: ne aliqd accidat qđ vergat in iniuriā tanti ſacri ⁊ myſterij: qđ ꝑcipue poſſet accidere in ſanguinis ſumptiōe: qui qͣdē ſi incaute ſumeret de facili poſſet effundi. Et qꝛ creſcēte multitudine ppl̄i xp̄iani in qua ↄtinent ſenes ⁊ iuuenes ⁊ paruuli: quoꝝ quidā nō ſūt tante diſcretiōis vt cautelā debitā circa vſuȝ hui⁹ ſacri adhiberēt. iō ꝓuide in qbuſdā eccliīs obſeruat: vt pplo ſanguis ſumendus nō det: ſȝ ſolū a ſacerdote ſumat.) Hec ille. Itē ibidē i ſolone ſcđi ſic dic. (Perfectio hui⁹ ſacri nō eſt in vſu fideliū: ſȝ in ↄſecratōe mãe. Et iō nihil derogat ꝑfectioni huius ſacri ſi pplo ſumat corp⁹ ſine ſanguine: dūmō ſacerdos ↄſecrans ſumat vtrūqȝ.) Itēȝ in ſolutione tertij ſic dicit. (Repſentatio dñice paſſionis agit in ipſa cōſecratione huius ſacri in qua non dȝ corpus ſine ſanguine ↄſecrari. Poteſt autē a pplo corpus ſine ſanguine ſumi: nec exinde aliquod detrimentuȝ ſequit: qꝛ ſacerdos in perſona oīum ſanguinē offert ⁊ ſub vtraqȝ ſpecie totus xp̄s continet.) Hec ille. ¶ Ad priᵐ Scoti ↄ 3ᵃᵐ ⁊ 4ᵃᵐ ↄnes reſpondet bene ⁊ ſufficiēter Durandus.2ᵃ.q. hui⁹ diſ. vbi ſic dicit. Hic eſt vnū dubium ſi poſſet cōſecrari

Quid ſignificet vſus manducationis et potationis in hoc ſacro.

Sumēs hoc ſacrm̄ tn̄ ſub ſpē panis: nō ſumit ipm̄ cōplete quantū ad duo.

Quare celebrans teneat ſumē hoc ſacramētū ſub vtraqȝ ſpecie. nō aūt pplo.

corpus xpi per iſta verba pciſe: hoc eſt corpus meū: non expreſſis verbis pcedētibus. ſ. q pdic ꝙ pateret. Et dicunt qdā ꝙ nō: qꝛ ſacralia vba debent ſignificare illud qd cōtinet in ſacro: ſꝫ iſta verba: hoc ē corpus meū: ſine alijs vbis pcedētibus plata: nō ſignificāt corp⁹ xpi realiter ɔtineri ſub ſpēbus panis: ſꝫ ſignificant corp⁹ ſacerdotis pferentis ɔtineri ſub eis. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmat: qꝛ ſi ergo dicerē. Paulus dicit. Hec eſt doctrina mea non ꝛc. ſequit̄ riſio. Iſtud inqt Durādus nō vꝫ: qꝛ ſufficit ꝙ verba ɔſecrationis ſignificēt corp⁹ xpi eē ibi ex inſtōne xpi ordināti: et ex itentiōe miniſtri pferētis: q̄uis pcedentia verba hūc ſenſuꝫ nō innuant. Qd pꝫ: qꝛ ſi oporteret ꝙ ex forma verboꝝ inſinuaret̄ corpus xpi ibi eſſe: non ſolū nō fieret ɔſecratio p hec verba: hoc eſt corp⁹ meuꝫ alijs nō pmiſſis: ſꝫ ēt per eādē rōnē eis pmiſſis. Qd pꝫ: qꝛ pcedētia vba recitant̄ vt dicta a xpo. ſ. Accipiens panem bñdixit fregit dedítqꝫ diſcipulis ſuis dicēs: hoc eſt corpus meū. Cōſtat aūt ꝙ p hanc ſeriē verboꝝ nō ſignificat̄ ꝙ corp⁹ xpi ſit ſub ſpēbus panis queꝫ ſacerdos tꝫ: vel corā ſe hꝫ: ſꝫ ſolū ſub ſpēbus panis quē xps accepit ꝛ bñdixit. ergo p hec vba nō eſſet corpus xpi ſub ſpēb⁹ panis pñtib⁹ ſacerdoti: qd eſt falſuꝫ. ꝛ erroneū. Sufficit ergo ꝙ verba ɔſecratiōis ſignificēt illud qd ɔtinet̄ i h̄ ſacro nō ex ſerie verboꝝ pcedentiū: ſꝫ ex inſtōne xpi: et intentiōe miniſtri gerētis pſonā xpi. Hec Durandus in forma ꝛ hn̄: ɔformiter ad dicta ſci Tho. 3ᵃ pte. q. 78. ar. p̄. in ſolōne q̄rti. vbi ſic dic. (Si ſacerdos ſola predicta verba pferret: ꝛ cū itentiōe ɔficiēdi h̄ ſacr̄m perficeret̄ hoc ſacr̄m: qꝛ itentio faceret vt hec verba intelligerent̄ q̄ſi ex pſona xpi plata: ēt ſi verbis pcedētib⁹ hoc nō recitaret̄. Grauiter tñ peccaret ſacerdos ſic ɔficiēs h̄ ſacr̄ꝫ: vtpote ritū eccl̄ie non ſeruans.) Hec ille. Silr dicit. 2ᵒ q. huius diſ. art. p̄. q̄ſtiuncula 4ᵃ in ſolōne q̄rti. Ex qbus pꝫ ſolutio ad pri͂ᵐ Scoti: ꝛ ad eius cōfirmatiōeꝫ. ¶ Ad 2ᵐ pꝫ ſolō ex dictis ad 3ᵐ Aureoli ɔ̄ primā ɔ̄nē. Ambr. eni ꝛ Euſebi⁹ dicūt illa verba: accipite ꝛc. ptinere ad cōſecrationē rōne ibidē tacta: nō qꝛ ſint de eētia forme ɔſecratiue: ſꝫ qꝛ faciūt ad pleniorē expſſionē ɔſecrationis ſacri. dū explicāt nō ſolū primā: ſꝫ ēt ſcdaꝫ pfectiōeꝫ ſacri. vñ in miſſali Ambroſiano hec ōro: h̄ eſt. n. corpus meū: eſt ſcripta lr̄is aureis: ꝛ ſilr totū h̄: hic ē. n. calix ꝛc. vſqꝫ in remiſſionē pctōꝝ icluſiue vt recitat Pe. de pal. Ex quo pꝫ ꝙ ſolū hec vba: h̄ eſt. n. corp⁹ meū: ſūt de eētia for̄ ɔſecratiōis panis: ꝛ nō aliq̄ pcedētia: ꝛ ſilr ꝙ ad eētiā forme ɔſecratiōis ſanguinis ptinēt nō ſolū hec verba: hic eſt ſanguis meus: imo oia ſequētia vſqꝫ li remiſſionē pctōꝝ incluſiue. Nec ob. ſi dicat̄ ēt ꝙ li eni eſt ibi ſcriptū lr̄is aureis: ꝛ tñ nō eſt de eētia: qꝛ hoc iō eſt: qa eſt i medio partiū eētialiū for̄. ꝛ ne viderent̄ due formeiō factū eſt. ¶ Ad pri͂ᵐ Scoti ɔ̄ 5ᵘᵐ ɔ̄nē dr̄ p̄ ꝙ arguēs falſe īponit ſcō Tho. ꝙ totalis ſignatio ōronis cōſtituat̄ ex partialib⁹ ſignatiōib⁹ partiū q̄ſi totū. Hoc. n. expſſe negat ſcūs Tho. ſꝫ ɔcedat ꝙ ſignatio totius ōronis reſultat ex ſignatis partiū. vñ 2ᵃ. q. hui⁹ diſ. arti. 3ᵒ. in ſolōne 7ⁱ ſic dic. (Signatio ōronis q̄uis relata ad ptes qbus fit ſignificatio videat̄ cōpoſita: tñ relata ad rē ſignificatā ſimplex ē: in q̄tū ſignat vnū qd. ſ. cōpoſitionē hui⁹ cū h̄. ſicut ēt phs dicit in 5ᵒ me͂ᶜᵉ ꝙ ſubā ſenarij nō ē bis tria: ſꝫ ſel ſex: quā ibi q̄litatē nōiat. vñ ſicut ad hāc q̄litatē ſenarij ſe hñt ptes ei⁹ vt diſpōnes mālēs: et non vt q̄litates partiū: ſicut ptes vni⁹ toti⁹ q̄litatis: ita ſignificatiōes partiū ſūt diſpōnes ad ſignatiōeꝫ toti⁹ ōronis q̄ ɔſurgit ex ſignatione vltie ptis in ordīe ad oēs pcedētes ꝛc.) Hec ille. Itē arti. p̄. in ſolōne pmi arg͞ᵗⁱ. 4ᵉ. q. ſic dicit. (Ea q̄ ſūt in voce pportionant̄ his q̄ ſūt in aīa. Cōceptio aūt aīe duob⁹ modis eſt. Uno mō vt repreſentatio rei tñ: ſicut eſt in oībus cognitionibus vel ɔceptib⁹ acceptis a rebus: ꝛ tūc veritas ɔceptiōis pſupponit entitatē rei ſicut pprīā menſurā: vt dr̄. io. me͂ᶜᵉ: ꝛ p modū huius ɔceptionis ſe habēt locutiōes: que cā ſignificatiōis tñ proferunt̄. Alio mō conceptio aīe non eſt repſentatiua rei tñ: ſed magis pſignatiua: ſicut exemplar factiuū: ſicut pꝫ in ſciētia practica: que eſt cā rei: ꝛ veritas huius ɔceptionis non pſupponit entitatē rei: ſꝫ precedit illam nāliter: q̄ſi cauſa eius: ꝛ ſi ſint ſil' tēpore. Et per hūc modum ſe habent verba pmiſſa. ſ. hoc eſt corpus meuꝫ: q̄ ſunt ſignificatiua ꝛ factiua eius qd ſignificat̄. Uñ veritas ꝛ ſignificatio huius locutiōis pcedit nāliter entitatē rei quā ſignificat: ꝛ nō pſupponit illā: q̄uis ſil' ſit cā propria cū ſuo effectu pprio. ſed qꝛ ſignificatio ꝛ veritas locutionis que eſt ſil' tēpore cum tranſſubatione conſurgit ex ſignificatiōibus partiū ſucceſſiue platarꝫ. iō opꝫ ꝙ dictio vltimo plata cōpleat ſignificatōeꝫ locutionis: ſicut dr̄ia ſpecifica: ꝛ ſil' cum ſignificatiōe ſit entitas rei: ꝛ per ɔñs ſignificatiōes primarū partiū precedant trāſſubſtantiationē: que quidē nō ſucceſſiue fit: ſꝫ in iſtanti vltio per ſignificatiōeꝫ locutionis iā perfectā. Sic ergo hoc pnomen hoc neqꝫ demōſtrat terminū ad quē trāſſubſtantiatiōis determinate: qꝛ iam ſignificatio locutionis pſupponeret entitatē rei: ꝛ nō eſſet cā eius: neqꝫ itez demonſtrat terminū a quo determinate: qꝛ eius ſignificatio īpediret veritatē ſignificatiōis totius locutionis: cū terminus a quo nō remaneat in vltimo inſtāti locutionis. Relinquit̄ ergo ꝙ demonſtret hoc qd eſt cōe vtriuſqꝫ termino indeterminate. Sicut aūt in formalib⁹ mutationibus cōe vtriqꝫ termino eſt ſubiectuꝫ vel mā: diſtinguunt̄ aūt termini p formas ſubales vel accidentales: ita in tranſſubſtātiatione cōe eſt: accidētia ſenſibilia que remanēt. diuerſitas aūt eſt ſubarum. Uñ ſenſus ē: hoc. i. ɔtentū ſub his ſpēbus eſt corpus meū. Et hec eſt cā q̄re cū pronoīe nō ponit̄ aliqd nomē ne demonſtratio ad aliq̄ꝫ ſpēm ſubſtātie determinet̄. ſicut. n. in locutione q̄ ſignificat tñ alterationē: per ſe ſubm eſt ſubm alterationis cōe: vt cū dr̄ hoc fit albū: ita opꝫ ꝙ in locutione que facit tranſſubſtantiationē ſubm ſit hoc qd eſt cōe in tranſſubſtantiatione.) Hec ille. Ex qbus apparet ꝙ ſm mentē ſci Tho. ſignificatio huius cathegorice: h̄ eſt eni corpus meū: ꝛ aliaꝝ ſimiliū eſt q̄dā forma ſimplex nō cōpoſita ex ſignificatiōibus partiū: ſꝫ ſe hñs ad illas ſicut formale ad ſua materialia. Scdo ꝙ totalis ſignificatio ɔſurgit ex ſignificatiōibus partialibus: ſicut forma ex ſua diſpōne māli. Tertio ꝙ in hac ōrone: hoc eſt corp⁹ meū: li h̄ nō demōſtrat determinate terminū a quo: nec determinate terminū ad quē trāſſubatiōis: ſꝫ aliqd cōe vtriqꝫ p modū idiuidui vagi: puta hic hō ſm modū loquēdi Durādi ꝛ Pe. de palu. ꝛ multoꝝ alioꝝ. 4ᵒ ꝙ li hoc nō demōſtrat aliqd ſub diſiunctione: puta terminū a quo vel terminū ad quē: ita ꝙ dicta locutio eqpollet tali diſiunctiue hoc eſt. i. a. eſt corpus meū: vel hoc. i. b. eſt. c. m. Nec eqpollet alicui ppoſitiōi de diſiuncto ſubo: puta tali hoc. i. a. vel. b. eſt corpus meū: ſꝫ li hoc hꝫ ibi ſuppoſitiōeꝫ non ſimplicē. nec determinatā: ſꝫ ſuppoſitionē cōfuſam tñ: ꝛ ſi nō ex virtute ſermonis: tñ ex inſtōne xpi accomodātis hāc locutionē practicā ꝛ factiuā ex ſuo bñplacito ad talē ſuppoſitiōeꝫ ꝛ ſignificatōeꝫ: ꝛ ſubm eius ad pdictā demōſtratōeꝫ vnitꝰ cōfuſi cōis ad terminū a quo ꝛ ad terminū ad quē ſine actuali expſſione vel demōſtratōe alicuius illoꝝ p modū copulatiue vel diſiunctiue: aut p modū ppoſitiōis de diſiūcto aut copulato ſubo: ſꝫ vterqꝫ terminus ibidē demōſtrat̄

in q̄dā

Ad conſecrationē ſacri euchari. ſufficit ꝙ verba ɔſecratōis ſignificēt illud qd ɔtinet̄ in hoc ſacro nō qdē ex ſerie vboꝝ pcedentiū: ſꝫ ex inſtōne xpi ꝛ itentiōe miniſtri.

Lꝫ totalis ſignificatō orationis reſultet ex ſignificatiōe partiū: nō tñ ɔſtituit̄ ex partialib⁹ ſignificatiōib⁹ partiuꝫ vt totū: ſed vt for̄ ſimplx ex ſua diſpōne materialis.

in quodã cõi confuſe ꝛ potentialr̃: ſicut ſingulare in ſuo vlĩ vel cõi vel ſuperiori. Ex qbus pꝫ ꝙ argm̃ Scoti non vadit ad mentẽ ſcĩ Tho. Tũ qꝛ falſuꝫ ſupponit in hoc qḋ dicat ſignificatões orõnis ↄſtitui ex ſignificatiõibus partiũ. Tum qꝛ cõceſſo ꝙ li hoc qñ profert̃ demõſtret illud qḋ ſignificat ꝛ eꝫ: non iõ ſequit̃ ꝙ demõſtret actu ꝛ determinate ꝛ in particulari ſignificato aliqd qḋ tpe illius plationis eſt ↄtentũ ſub illis ſpẽbus: nec aliqd ꝑ tunc nõ ↄtentũ ſub illis. Sufficit.n. ꝙ demõſtret aliqd cõe vtriqꝫ vtrũqꝫ ↄtinens in pº ꝛ ↄfuſe. ꝛ neutrũ actu ꝛ determinate vel diſtincte: ſicut aial cõtinet ſuas ſpẽs: ꝛ hõ ſua indiuidua. Tũ qꝛ ſimilitudo quã adducit de iſta locutiõe: hoc corpus eſt aq̃: ꝛ iſta: hoc eſt corpus meũ: nihil vꝫ: qꝛ pma locutio eſt ſpeculatiua. 2ª ãt eſt practica. Prĩa nõ eſt accõmodata tali demonſtratiõi. 2º vo ſic. Tũ qꝛ ſupponit ꝙ li hoc demonſtret tp̃s certũ vel ſub certo tpe. Hoc.n. falſum eſt: qꝛ pnomẽ non hꝫ ſignificare nec ſupponere cũ tpe. Et de hoc Pe. de palu. in ꝓpoſito ſic dic. Quidã dicũt ꝙ hoc pnomẽ hoc facit demõſtrationẽ ad ſenſuꝫ ꝛ intellm̃ ſil'. ſic itelligẽdo ꝙ demõſtrat aliqd qḋ eſt obiectũ intellꝰ: ꝛ aliqd qḋ eſt obiectũ ſenſus: primũ ĩ recto. 2m̃ in obliq̃: vt ſit ſenſus: hoc.i. aliqd ſub hac ſpẽ ſenſibili. nõ reſtringendo exiſtentiã ſub hac ſpẽ ſenſibili: ad aliq̃ tpis dr̃iaꝫ determinatã. Signatio.n. noĩs ſiue ſubſtãtiui ſiue adiectiui nõ reſtrigit̃ ad aliq̃ dr̃iam tpis. vñ ſm Donatũ tp̃s nõ eſt de accidẽbus noĩs. Et qꝛ ſuppoſitio noĩs fundat̃ ſup eius ſignificationẽ: ita ꝙ nihil ſupponit niſi in quo ſaluat̃ ſignificatũ eius. iõ per hũc terminũ ſubaleꝫ vel ſubſtantiuũ põt ſupponi ſuba: que eſt vl' q̃ fuit vel q̃ erit. Cũ ergo ſꝫ Donatũ iõ dicat̃ pnomẽ: qꝛ ponit̃ pro noĩe: demonſtratuꝫ ꝑ hoc pnomẽ hoc põt intelligi aliqd pñs: vel de ꝓpinquo futurũ ſub hac ſpẽ. ſm eñi Donatũ pnoĩ nõ accidit tp̃s. Nec põt dici ꝙ reſtringat̃ per verbũ pñtis tpis ad ſupponẽdũ pro aliq̃: qḋ eſt pñs ſub illa ſpẽ: cũ verbuꝫ futuri tpis reſtringere nõ poſſit terminũ ad ſupponendũ tm̃ pro re futura. Cuius rõ eſt: qꝛ ↄ̃uis res ſigta per verbũ ſit imediate vnita rei ſignate ꝑ ſuppoſitũ: tamẽ ſignat ꝑ modũ diſtãtis. Idẽ aũt ſignificatũ ꝑ modũ diſtãtis nõ reſtringit id qḋ eſt ſignatũ ꝑ modũ diſtantis. Cũ eñi dr̃. iſte hõ eſt albus: iſte terminus hõ nõ reſtringit̃ ad ſupponendũ ꝑ albis tm̃: ſicut cum dr̃: hõ albus. Cũ ergo ſacerdos in pſona xp̄i pferat hãc ꝓpoſitioneꝫ: hoc eſt corpus meũ: ſenſus eſt: ꝙ aliqd ſub hac ſpẽ pñs vl' de ꝓpinquo futuꝝ eſt corpꝰ meũ. Et h̃ eſt ſimplr̃ veꝝ: qꝛ ↄ̃uis hec diſiunctiua rõne huiꝰ partis: aliqd pñs ſub hac ſpẽ: nõ ſit vera niſi ſꝫ vſuꝫ loquẽdi: quo aliqd ſtatiꝫ ↄuertendũ in rẽ illã dr̃ res illa eſſe: vt aq̃ ſtatim ↄuertẽda in aerẽ dr̃ aer: ꝛ humor ſtatim ↄuertendus in carnẽ dicit̃ caro. Tñ rõne alterius partis diſiunctiue ex vi locutionis vera eſt. Orõni.n. aſſiſtit virtus operãs in fine ꝓpoſitionis rẽ ſignatã per eã. Diſiunctiua autẽ eſt vera ſi altera pars eſt vera: ꝛ indefinita vel particularis ſilr̃ eſt vera cuicũqꝫ ſuppoſito ꝑ ſubm̃ ↄueniat predicatũ: ſꝫ hec dicta de demõſtratiõe ↄ̃tũ ad intellꝫ indiuidui vagi videt̃ hñ ſaluare ꝙ nõ ſit falſitas: ſi addat̃ ꝙ ſimplr̃ fiat demõſtratio quo ad ſenſuꝫ ꝛ intellm̃. Nã ſi ſolũ ad intellm̃: nõ eſſet neceſſe ꝙ ſacerdos hẽret ante ſe mãꝫ: cũ demõſtratio ad intellectũ abſtrahat ab hic ꝛ nũc: ſꝫ ex quo ſenſus eſt. Cõtentũ ſub his ſpẽbus eſt corpꝰ meũ vl' illud qḋ ↄtinet̃ ſub his ſpẽbus eſt corpus meũ: vl' id qḋ ↄtinebit̃ ſub his ſpẽbus eſt corpꝰ meũ ꝛc. eſt duplex demõſtratio. Una ad ſenſum q̃ refert̃ ad ſpẽs: ꝛ hec eſt ĩdiuidui ſignati. Alia ãt ad intellm̃ q̃ eſt ĩdiuidui vagi: ꝛ põt eẽ vera: ſꝫ ꝑ diuerſis: qꝛ ſi dicas id qḋ eſt ↄtẽtũ ſub his ſpẽbus eſt corpꝰ. verũ ẽ: qꝛ corpꝰ panis. Si dicat corpus meũ: verũ eſt: qꝛ qñ dicit meũ: tũc eſt ibi corpꝰ xp̄i. Et põt poni tale exemplũ: ponat̃ ꝙ deus ex aere faciat ignẽ remanente ↄ̃titate ꝛ q̃litate ſymbola: ſicut aliq dicunt fieri nãliter: ꝛ ponat̃ ꝙ alteratio qua fit h̃ incipiat me icipiẽte dicere: illud qḋ ↄtinet̃ ſub hac ↄ̃titate ꝛ q̃litate ẽ ignis: ꝛ cõpleat̃ me ↄplẽte hãc orõnẽ: tũc orõ erit vera. Sꝫ ↄ̃ hoc vr̃: qꝛ qñ dico h̃: illud qḋ ↄtinet̃ vel ẽ cõtentũ ꝛc. vtrũqꝫ vbũ ẽ pñtis tpis. vñ ſenſus ẽ. Illud qḋ ↄtinet̃ nũc vel ẽ ↄtẽtũ nũc ẽ illud. Et h̃ ẽ falſuꝫ: qꝛ aliḋ ↄtinet̃ in pñº orõnis: ꝛ aliud ĩ fine: nec vnũ eſt aliud. Et dõꝫ ꝙ ſmoni nõ res: ſꝫ rei ſube ẽ ſmo: ꝛ itentõi dicẽtis ꝛ qꝛ nõ itẽdit de ↄtẽto ꝑ nũc: ſꝫ de ↄtẽto ꝑ fine locutõis iõ ꝛc. Sꝫ nec iſtud vꝫ: qꝛ tũc eẽt ſenſus: h̃.i. qḋ ↄtinẽduꝫ ẽ: ꝛ nõ id qḋ ẽ ↄtẽtũ ꝛc. ꝛ ſic pus eẽt ſcm̃ q̃ ſigtũ. Et ſic vba nõ efficerẽt: ſꝫ ſupponerẽt. vñ vr̃ ꝙ ſicut demõſtratio ad intellꝫ eſt de ĩdiuiduo vago. ſic ẽt ↄſignificet̃ tp̃s vagũ: ita ꝙ itẽdat pus ſignari q̃ verificari: ꝛ entitas rei ſit media iter ſignatões ꝛ veritatẽ ſignatis: q̃ſi diceret: h̃ eſt corpꝰ meũ.i. volo ꝙ hic ſit corpꝰ meũ. dũ hic dicet̃ ꝛ qꝛ dicet̃ ꝛ vere dicat̃. Sꝫ ſꝫ h̃ vr̃ ꝙ nõ de ṽtute ſmonis: ſꝫ de bonitate itellꝰ verificet̃. Sꝫ dõꝫ ꝙ aliud ẽ loq de rebꝰ factiuis: in qbꝰ locutio accipit̃ ꝑ tpe quo icipit ꝑferri vel añ: aliud de ſiẽdis ĩ qbꝰ ẽt ex ꝓprietate loq̃ndi ſignatio refert̃ ad futuꝝ: ꝛ aliud de ſmone ſpeculatiuo q ſeqt̃ rẽ: ꝛ de factiuo q pcedit. et talis eſt ſermo iſte. vñ nõ ẽ itẽtio ꝙ ꝑ illo nũc ſit vera: ſꝫ ꝑ vltĩo. Sic g̃ ſenſus ẽ: h̃ ẽ corpꝰ meũ.i. ↄtẽtũ ſub his ſpẽbꝰ ẽ corpꝰ meũ: ꝛ tũc pnomẽ ſupponit ꝛ demõſtrat ↄtentũ abſtrahẽdo ab oĩ dr̃ia tpis. vñ põt verificari ꝑ iſtãti vltĩo locutiõis. Sicut eꝫ dici poſſet: hic ẽ panis.i. ↄtentũ ſub his ſpẽbꝰ ꝛc. ꝛ tũc verificaret̃ ꝑ pͦ iſtãs. Nomẽ.n. ꝛ pnomẽ vt dictũ eſt abſtrahũt a tpe: cũ nõ ↄſignificẽt tp̃s. Nec obſtat ꝙ vbũ ſubſtãtiuũ eſt ↄſignat tpe pñs: qꝛ poꝛ eſt eiꝰ ſignatio q̃ copulat pdicatũ ſubo q̃ ↄſignatio tpis q̃ deſignat tp̃s illiꝰ copule. vñ cũ copulatio nõ cõpleat̃ ante vltime dictiõis platiõnẽ: per ↄñs nõ deſignat̃ illud tp̃s. Unde ſenſus eſt: ↄtentũ ſub his ſpẽbus eſt corpꝰ meũ: tũc pͦ cũ h̃ dcm̃ ẽ. Hec Pe. in forma. In qbꝰ multa dicit ad ꝓpoſitũ potiſſime de ↄſignatõe tpis in copula vbali. ſ. li eſt: ꝛ de ampliatõe vel reſtrictiõe ꝛ oĩmoda ſuppoſitiõe et cõnotatione ↄſignificatiõe ꝛ demõſtratiõe huiꝰ pnoĩs hoc in pdicta orõne: hoc eſt corpꝰ meũ. Apparet ãt mihi ꝙ ↄ̃tũcũqꝫ li hoc reſtringeret̃ ad demõſtranduꝫ aliqd pñs ꝛ ad tp̃s ſignificatũ per li eſt ſicut hꝫ cõis logica: ex hoc tñ nullo mõ poſſet inferri ꝙ ſupponeret ꝑ aliq̃ pñti ſignificato: puta pane vl' corpore xp̄i: ſꝫ ſufficit ꝙ ſupponat pro aliq̃ pñti vago cõi cõfuſo eo mõ quo talia poſſunt dici pñtia pterita vel futura. Itẽ nec opꝫ ꝙ illa pñtia intelligant̃ reſpectu menſure in qua profert̃ li hoc: ſed reſpectu menſure in qua completa eſt ſignificatio totius orationis. Nam pro illo inſtanti li eſt: intelligit̃ copulare predicatũ ſubiecto: ꝛ nõ prius in talibus orationibus factiuis: quarũ completa ſignificatio nãliter pcedit entitatẽ rei ꝛ veritatẽ oratiõis. Secus eſt de orõnibus ſpeculatiuis: quarũ veritas pſupponit entitatem rei: nec aliquo mõ eam cauſat aut efficit. ¶ Ad 2m̃ pꝫ reſponſio per idẽ: qꝛ fundat̃ in multis falſis. Primũ eſt ꝙ ſignificatio totius orationis cõſtituat̃ ex ſignificatis partiuꝫ. 2m̃ eſt ꝙ partes illius orõnis ſupponant pro aliquo ſignificato determinato pñti ꝑ mẽſura plationis vocũ. 3m̃ eſt ꝙ li eſt deſignet preſentiã menſure precedentis completã prolationẽ orationis. 4m̃ eſt ꝙ ſubiectum orationis pdicte ſupponat diſiunctiue pro altero duorum ſignanter ꝛ determinate ꝛ in actu. ſcꝫ pro ter

mino a quo vel ad quem: ⁊ ꝙ dicta locutio equipollent
hypothetice diſiūctiue vel cathegorice de diſiūcto ſub-
iecto ꝯtinēte actu ⁊ determinate duo aliqua ſignata: et
multa alia ſupponit ꝑ nos neganda. ¶ Ad 3ᵐ pꝫ rñſio
per predicta: qꝛ fundatᷣ in falſo. Et hoc ſufficit ad argᵘᵐ
Scoti. ¶ Ad pᵐᵘᵐ Aureoli ꝯ eandē dr: ꝙ li hoc demon-
ſtrat ꝯtentū ſub ſpēbus ſacri. ſub illis aūt nō ꝯtinetᷣ pro
prie qd̄cūqꝫ accidēs virtute ſacri: ſꝫ ſola ſuba tanꝗ̄ ſi-
gnabile ꝑ ea vel ſuccedēs ſignabili virtute ꝯuerſionis.
ſi aūt alia ꝯtinētᷣ ſub ꝑdictis ſpēbus. ſ. ꝗ̄titate q̄litate:
hoc nō eſt virtute ſacri nec ꝯuerſionis: ſꝫ per ꝯcomitan
tiā ad ſubam vt alias forte dicetᷣ. Nec li hoc demōſtrat
ꝑ̊ ⁊ per ſe in hac locutiōe niſi ſubam: ⁊ nō qd̄cūqꝫ acci
dens: nec cōpoſitū ex ſuba ⁊ accidente. Et ſi forte ꝯcedi
poſſet ꝙ aliqñ in aliq̄ demōſtratione ad ſenſuꝫ demon
ſtrat ſubam ſub accidētibus: nō tñ vtrūqꝫ ex equo: nec
eq̄ ꝑ̊mo aut per ſe. ſꝫ ſubam directe: ⁊ vt qd̄: accidētia vō

Hoc ꝓnomē hoc in forma cōſecrationis nō demōſtrat accidentia: ſꝫ ſubſtātiā ſub eis contentā.

indirecte ⁊ vt cuius. Uel ſubam vt illud qd̄ directe de-
mōſtratᷣ: accidētia vō: vt qbus ſuba eſt demōſtrabilis
⁊ ſignabilis: ſi loq̄mur de demōſtratiōe ad ſenſum. Et
ad ꝓbationē hᵒᵃ eſt neganda. Nā ad q̄ōnē per qd eſt h
nō neceſſe eſt rñderi per aliqd̄ ens ꝑ accidēs cōplectens
in ſe ſubam ⁊ accidēs: ſꝫ ſufficit rñdere per merā ſubaꝫ.
Potiſſime vbi eſt dmōſtratio ad intellectū ⁊ nō ad ſen
ſum: vel ſil̄ ad intellm̄ ⁊ ad ſenſum. Ad intellꝫ in recto:
⁊ ad ſenſum in obliq̄: ſicut eſt in hac locutōe: hoc eſt cor
pus meū: vt ſuperius eſt expoſitum. ¶ Ad ꝯfirmationeꝫ
dicitᷣ: ꝙ magis eſt ad oppᵐ q̄ ad ꝓpoſitū: qꝛ ſuba de qua
ibi loquitᷣ phūs ⁊ cōmentator accipitᷣ put de ea tractat
meᶜᵘˢ: ⁊ vt eſt cōis ad ſubam ſenſibilē ⁊ ad ſeparataꝫ: ⁊
prior vtraqꝫ. Et ꝯſtat ꝙ talis ſuba nō includit accidētia
ſignificātia ſubam: nec facientia ad eiꝰ ſinualē demōſtra
tionē. Cū ergo ſm Ar. talis ſuba rñdeatᷣ ad q̄ōnē qd ē
hoc: ꝯſtat ꝙ li hoc nō opꝫ ꝙ demōſtret ſubaꝫ cū accidē
tibuſcum poſſit demōſtrare ſubas ſeparatas ab oī tali
accidēte ſignatiuo ſube. De ꝑdictis ſctūs Tho. ꝑ̊ma par
te. q. 13. arti. ꝑ̊. in ſolōne tertij ſic dicit. (Pronoia demō-
ſtratiua dicuntᷣ de deo ſm ꝙ faciūt demōſtrationē ad
id qd̄ intelligitᷣ: nō aūt ad id qd̄ ſentitᷣ: ſm eniꝫ ꝙ a no-
bis itelligitᷣ ſm hoc ſub demōſtratiōe cadit.) Hec ille.
Silia dicit ꝑ̊ ſen. diſ. 12. q. i. arti. ꝑ̊. in ſolōne tertij. Itē ad
ꝓpoſitū tertia pte. q. 78. ar. 5ᵒ. arguit ſic. 2ᵒ loco. (Hoc ꝓ
nomē hoc facit demōſtrationē ad ſenſuꝫ: ſꝫ ſpēs ſenſibi
les q̄ ſunt in hoc ſacro neqꝫ ſūt ipm corpus xp̄i neqꝫ ſūt
accidētia corpis xp̄i: ergo hec locutio nō pōt eē vera: h
eſt corpꝰ meū.) Ecce argᵐ. ſequitᷣ rñſio. (Dōꝫ ingt ꝙ h
ꝓnomen h nō demōſtrat accidētia ipſa: ſꝫ ſubaꝫ ſub ac
cidētibus ꝯtentā q̄ ꝑ̊ fuit panis: ⁊ poſtea eſt corpus xp̄i:
qd̄ lꝫ nō informetᷣ his accidētibus: tñ ſub eis cōtinetᷣ.)
Hec ille. ¶ Ad 2ᵐ dr ꝙ corpus xp̄i ꝯtinetᷣ in hoc ſacro
⁊ dr ꝯtentū eē in ſacro non ſicut locatū ꝯtinetᷣ a loco: ſꝫ
mō quodā ſpāli. vñ ſctūs Tho. 3ᵃ parte. q. 75. arti. ꝑ̊. in ſo
lutiōe tertij ſic dicit. (Corpus xp̄i nō ē eo mō in ſacro ſi
cut corpꝰ in loco qd̄ ſuis dimēſionibꝰ loco cōmēſuratᷣ: ſꝫ
quodaꝫ ſpāli mō q eſt ꝓprius huic ſacro. vñ dicimus ꝙ
corpꝰ xp̄i eſt in diuerſis altaribꝰ nō ſicut i diuerſis locis:
ſꝫ ſicut in ſacro. Per qd̄ nō itelligimus ꝙ xp̄s ſit ibi ſo-
lū ſicut in ſigno: ſꝫ ſacrm ſit in gñe ſigni: ſꝫ intelligimus
corpꝰ xp̄i ineſſe ſm modū ꝓpriū huic ſacro.) Hec ille.
Itē. 10. diſ. 4ᵗⁱ. q. i. ar. ꝑ̊. in ſolone. 4ᵗⁱ. (Corpꝰ xp̄i non eſt h
vt in loco ꝑ ſe loquēdo: ſꝫ vt in ſacro nō ſolū ſignificāte

Corpus xp̄i dr aliquo mō cōtinere ſpēs ſacrales.

ſꝫ ꝯtinente ipm ex vi ꝯuerſionis facte ⁊c̄. Conceditᷣ tñ
ꝙ cū corpus xp̄i ſit in hoc ſacro mō ſpāli: ⁊ q̄ſi ꝯſilr il-
li mō quo ſpūalia ſūt in loco: nō eſt iconueniens ꝯcede-
re ꝙ corpꝰ xp̄i ꝯtineat aliquo mō ſpēs ſacrales. De hoc

ſctūs Tho. 9. diſ. 4ᵗⁱ. q. i. arti. primo. q. i. in ſolutiōe ſcd̄i ſic
dic. (De rōne mādūcatiōis ē ꝙ aliqd ꝑ os itroꝛſum ſu-
matᷣ: ſꝫ eſſe in aliter eſt in corpalibꝰ: ⁊ alr in ſpūalibꝰ: qꝛ
in corpalibꝰ qd̄ eſt i continetᷣ ſicut locatū in locoin ſpūa
libus aūt ꝙ ē i ꝯtinet ſicut aīa corpꝰ. Et id̄ ꝯueniēter ci-
bus corpis trahitᷣ ad corpꝰ vt ꝯtentū ad id qd̄ ꝯtinet: ci-
bus aūt mētis trahit ad ſe mentē vt ꝯtinens ꝯtentuꝫ.)
Hec ille. Et ſicut ipſe dicit xp̄m ꝯtinere ſumētē vel mē
tē eiꝰ: ita pōt ꝯcedi ꝙ xp̄s ꝯtinet hoc ſacrm vnoꝰ: ſꝫ alio
mō ꝯtineatᷣ a ſacro. Pria ꝯtinētia eſt vtualis: ⁊ q̄ſi cau
ſe efficiētis. 2ᵃ eſt relatiua ſterioꝝ ꝑ modū hitus ⁊ acci
dētis: ſꝫ de hac mā diffuſiꝰ dicetᷣ poſt. ¶ Ad illud āt qd̄
vltimo iducitᷣ. ſ. ꝙ li h: nō hēat demōſtrare aliqd̄ ꝯten
tum ⁊c̄. dr ꝙ hoc ē falſuꝫ: qꝛ oē intelligibile pōt demon
ſtrari ꝑ phm demōſtratiōe ad itellectū: ēt deꝰ. Demon
ſtratiōe vō ad ſenſuꝫ nō pōt niſi ipſe ſitus vel aliqd de-
terminatū ad ſitū. Qd̄ tñ pōt multiplr ꝯtingere. ſ. qꝛ ta-
le qd eſt ſubm ſitus vt q̄tū: vl̄ eſt pars ſubiecti ſitus vl̄
accidens eiꝰ vel vnitū illi vl̄ velatū ab illo: aut alio mō
ꝯtentū q̄licūqꝫ ꝯtinētia ab ipſo q̄to. ¶ Ad pᵐᵘᵐ Durā-
di ꝯ 6ᵃᵐ ꝯnē rñdet Pe. de palude mō quo recitat argu
ens. Dicit. n. ſic. Dōm ad primū ꝙ aᵃ eſt falſa: qꝛ i illis
vbis que xp̄s iſtituit ꝯſiſtit forma ⁊ nō i medietate illo-
rū: q̄uis ꝯtineret totū effectū. Si. n. dicatᷣ: ego baptiço
te: ⁊ nihil plus: non eſt baptiſmus: q̄uis illud qd̄ additᷣ
in noīe pr̄is ⁊c̄. non ꝑtineat ad effectū: ſꝫ ad cām. Et ſilr
ſi dicatᷣ ꝯfirmo te: ⁊ non addatᷣ ꝯſigno te ⁊ criſmate: et
in noīe ⁊c̄. non eſt ꝯfirmatio. Ita ⁊ in ꝓpoſito: qꝛ ex ritu
romane eccl̄ie ab apl̄is traditū ſupponimus ſicut acce-
perūt a dn̄o ꝙ illa vba dicantᷣ ſub eodē ritu: nō ſupponi
mus illis vbis ⁊ nō paucioribꝰ ꝯſecrari. Hec Pe. in for
ma: ⁊ multū bñ. Cum aūt ꝯ hoc replicat Durandus dr
Primo ꝙ replica ſua deſtruit argᵐ. Si. n. in maiori argⁱ
ſui itendat dicere ꝙ nō ſufficit ꝙ forma vboꝝ ſacralū
exprimat totū effectuꝫ ſacri: niſi cum hoc exꝑmat cām
primariā effectiuaꝫ ſacri ⁊ ſui effectus: ⁊ quedā alia de-
terminatiua ꝑdictoꝝ: tūc apparet qd̄ aᵃ intellecta ⁊ ſu-
bite ſumpta ſub maiore ſic intellecta falſa eſt. qꝛ in iſtis
vbis ꝑ̊aſe: hic eſt calix ſanguinis mei ⁊c̄. nō exprimuntᷣ
oīa ꝑdicta. ſ. determinantia cām ⁊ effectū ſacri: ⁊ potiſſi
me ex inſtōne xp̄i. Si aūt in maiori velit ⁊ itendat dice
re ꝙ ſufficit ꝙ forma verboꝝ ſacralium ꝯſecratōis ſan
guinis exprimāt ꝑ̊aſe effectū ꝯſecratōis ſanguinis non
exprimendo cām ſacri: nec aliq̄ꝫ determinatiōeꝫ cauſe:
vel effectus ſacri: tūc per argᵐ Pe. apparet ꝙ aᵃ eſt fal-
ſa: ⁊ ſilr ex ꝓpria ꝯceſſiōe Durandi in ſua replica. Si āt
intendat dicere ꝙ reqritᷣ expreſſio cauſe primarie ſacri
puta inocatio trinitatis vel xp̄i noīatio: nō aūt q̄cunqꝫ
alia determinatio effectus vel cauſe vel mrē vel actus
miniſtri: tūc apparet ꝙ dcm̄ ſuū eſt voluntariū: ⁊ falſuꝫ
in forma ſacri ꝯfirmatiōis: ⁊ ꝯtra ritū romane eccleſie
quo ad ſacrm eucharīſtie: ⁊ ꝯ modū ⁊ ritū cōſecratiōis

Forme ſacrorū ſignificāt effectum eorūꝫ ſenſus.

hti Ambro. de quo ſupradictū eſt. vñ rñſio Pe. ſtat. ⁊ re
plica Durandi: ⁊ corroboratio argⁱ ſui non vꝫ vſqꝫq̄qꝫ.
Dr 2ᵒ ꝙ cū dicūt doctores autēnci ꝙ ille ſūt forᵉ ſacro
rū q̄ ſignificant effectū ſacri: nō intelligunt ꝙ illa verba
ꝑ̊aſe ꝑtineant ad formā ſacri. que ſignificāt effectū vel
cām ſacri: vt bene ꝓbat Pe. ſꝫ intelligūt ꝙ talia ſignifi
catio neceſſaria eſt forme ſacramēti. Sꝫ nō ſufficit ſine
pluri ⁊ integrā formā ſacramenti: niſi addantur oīa et
ſingula verba inſtituta a xp̄o ad cōpletā ſignificationē
ſacramēti. Sic aūt nō eſt in ꝑdictis verbis: hic eſt calix
ſanguinis mei. Si aūt doctores nō autētici dicāt oppo-
ſitū: non eſt curandū de dictis eoꝝ: qꝛ ſepe plus ſtudent
cōtentioni q̄ veritatis auditioni. Et ex predictis pꝫ ad
ꝯfirmatōes

confirmationez primi argumenti Durandi. ¶ Ad 2ᵐ principale rñdet Pe. dicens ꝙ nõ mirũ ſi verba ↄſecrationis panis ſine determinatiõe ſufficiũt: qꝛ in ↄſecrando chriſtus ea ſine determinatiõe protulit: ꝛ talez vim eis dedit: qui potuit etiam vni verbo eandem vim tribuere ſi voluit. Nã quod addidit: quod pro vobis tradet̃: nõ in ↄſecrandoꝛ iʒ añ vel poſt dictũ eſt vt ſupponimus ex ritu eccľie: ꝙ nec ante nec poſt illud dicit: q̃ tñ in ↄſecrãdo nihil de vbis xp̃i omittit. In ↄſecratõe aũt ſanguinis p̃ tãto talia vba nõ ſufficiũt: qꝛ xp̃s ea ſine determinatiõe nõ p̃tulit ſicut p̃ma: ꝛ ſic voluit p̃ferri vt ipſe p̃tulit: ꝛ ſic hẽre efficaciã: ſicut tũc habuerũt: nõ aliter. Et ſi q̃rat̃ q̃re in ↄſecratõe ſanguinis plus voluerit addere determinatõez q̃ȝ in ↄſecratõe corpis. Põt dici ꝙ iõ qꝛ in totali effuſiõe ſanguinis fuit cõſumatũ myſteriũ redẽptiõis: nõ aũt in traditõe corpis: qđ die p̃cedẽti factũ ẽt: ꝛ qꝛ in lanceatõe expiſſime ſigtũ ẽ ꝙ de latere xp̃i formata eſt eccľia: ſicut de latere Ade dormiẽtis Eua. Hec Pe. ꝛ bñ ꝛ cõformiter ſcõ Tho. 3ᵃ pte. q. 78. ar. 3ᵒ. vbi arguit ſic 2ᵒ loco. ¶ Nõ ſũt minoris efficacie vba q̃ p̃ferũt̃ in ↄſecratiõe panis q̃ȝ ea q̃ p̃ferunt̃ i ↄſecratõe vini: cũ vtraqȝ ſint vba xp̃i: ſʒ ſtati dcõ: h̃ eſt corp̃ meũ: eſt p̃fecta ↄſecratio panis. ergo ſtati vt dictũ eſt: hic eſt calix ſanguinis mei: ẽ p̃fecta ↄſecratio vini ꝛ ſanguinis: ꝛ ita eaq̃ ↄſecrant̃ nõ ſũt de ſuba forme: p̃ſertim cũ p̃tineãt ad p̃prietates hui⁹ ſacri.) Ecce argᵐ: ſequit̃ rñſio. ¶ Dõm ingt ꝙ qꝛ ſanguis ſeorſuʒ ↄſecrat⁹ expſſe paſſionẽ xp̃i rep̃ſentat. iõ potı⁹ in ↄſecratõe ſanguinis ſit mẽtio de effectu paſſiõis q̃ȝ i ↄſecratõe corpis qđ ẽ paſſiõis ſubm. Qđ ẽt deſignat̃ in h̃ ꝙ dña dicit: qđ p̃ vobis tradet̃. q. d. qđ p̃ vobis paſſiõi ſubyciet̃.) Hec ille. Itẽ 2ᵒ q. hui⁹ diſ. arti. 2ᵒ. q. i. in ſolone 2ᵉ rñdet ſic ad idẽ argᵐ. ¶ Cũ eucharistie ſacrᵐ ſit memoriale dñice paſſiõis in cõſecratiõe corpis nõ rep̃ſentat̃ niſi paſſiõis ſubm. ſʒ in ↄſecratiõe ſanguinis rep̃ntat̃ paſſiõis meritũ. Nõ eni a corpe xp̃i ſanguis ei⁹ ſeorſuʒ fuit niſi p̃ paſſionẽ: ꝛ iõ ↄditiões dñice paſſiõis exprimũt̃ p̃ vba ſequẽtia magis in ↄſecratiõe ſanguinis q̃ȝ in ↄſecratõe corpis.) Hec ille. Itẽ ibidẽ 3ᵒ loco arguit ſic. ¶ Proprietates nãlr ↄſequuntur ſubaȝ rei: ſʒ illõ qđ ↄſequit̃ ſubaȝ nõ põt eẽ factiuũ trãſubatõis. ergo cũ illa vba q̃ ſequũt̃ deſignẽt aliq̃s p̃prietates ſanguinis in quẽ fit trãſubſtatiatio. videt̃ ꝙ nõ ſint d̃ forma.) Ecce argᵐ. ſeqt̃ rñſio. ¶ Dõʒ ingt ꝙ q̃uis illa q̃ ſequunt̃ ſint vt p̃prietates ↄſeq̃ntes xp̃i ſanguinẽ inq̃tũ hm̃ō: ſunt tñ ẽentiales ſanguini xp̃i inq̃tũ eſt p̃ paſſionẽ effuſus. Nõ ẽt ſeorſũ a corpe xp̃i ↄſecrat̃ ſanguis xp̃i: ſicut nec alie ptes ei⁹: niſi p̃ eo ꝙ eſt in paſſiõe effuſus: ꝛ iõ illa q̃ ſequũt̃ ſũt ẽentialia ſanguini put in hoc ſacro ↄſecrãt̃: ꝛ iõ opʒ ꝙ ſint de ſuba forme.) Hec ille. Et multa ſimilia dicit in p̃dictis locis ↄformia ſolutiõi Pe. ¶ Ad 3ᵐ rñdet Pe. ꝙ ſi vex ẽ qđ dr̃ ꝙ. ſ. greci aliq̃ vba omittãt: tũc dõʒ ꝙ ipſi nõ ↄficiũt: ſʒ baptiçẽt. Nec nõ negat̃ ↄficere p̄p mutatiões forme: ſʒ ſolũ dr̃ ꝙ mutatio q̃litatis mãe: qꝛ in fermẽto ↄficiũt nõ ĩpedit ſacrᵐ quãuis ipſi eȝtͦ dicãt nos nõ ↄficere in azimo.) Hec Pe. ꝛ bñ: vñ appet mihi ꝙ vel hyſtoria Durãdi falſa ẽ: vel ſi vera eſt: opʒ dicere ꝙ ſi greci vere ↄficiũt: h̃ eſt ex ſpãli ↄſilio ꝛ virtute ſpũs ſci: ſicut apľi aliq̃ñ baptiçabãt ĩ noĩe xp̃i. vñ ſcũs Tho. 3ᵃ pte. q. 66. ar. 6. ſic dic̃. ¶ Sacra hñt efficaciã ex iſtõne xp̃i: ꝛ iõ ſi p̃termittat̃ aliqđ eorũ q̃ xp̃s iſtituit circa aliqđ ſacrᵐ efficacia caret: niſi ex ſpãli diſpẽſatõe ei⁹ q̃ vtutẽ ſuã ſacris nõ alligauit ꝛc̃. ¶ Ad 4ᵐ rñdet Pe. dicẽs ꝙ vba p̃tinẽtia ad effectũ q̃ cauſat̃ ex vſu hui⁹ ſacri: iter quẽ ꝛ ſacrᵐ eſt vſus mediꝰ: nõ ſũt de ẽẽntia ſacri: nec de his vbis fit hic mẽtio: ſʒ vba pertinentia ad effectũ ſanguinis chriſti: nõ prout eſt in ſacramento: ſed prout fuit fuſus in cruce p̃tinent ad eſſentiã pro tãto: qꝛ vt determinatiua p̃dicati ſũt poſita in orõne vna: que eſt cõſecratiua ſanguinis: nec eſt cõpleta ſignificatio quouſqȝ tota orõ ſit cõpleta: nec p̃ ↄñs ẽ totalis effectus añ: qꝛ ſignificãdo cauſant. Et de talib⁹ vbis eſt qđ. nõ aũt de p̃imis. Hec Pe. Et ↄformiter ad alia ſuperi⁹ dicta in ſolone tertij p̃ncipalis Aureoli ↄ p̃imã ↄnẽ. Ibi. n. allegat̃ ſcũs Tho. 3ᵃ pte. q. 78. arti. p̃ in ſolone ſcďi: vbi ſic dicit. ¶ His verbis accipite ꝛ comedite ĩtelligit̃ vſus mãe ↄſecrate qui nõ eſt de neceſſitate huius ſacri: ꝛ iõ nec hec vba ſũt de ſuba forme ꝛc̃.) ¶ Ad 5ᵐ rñdet Pe. ꝙ ĩpugnatio rõnis non vʒ: qꝛ illa determinatio: qđ pro vobis tradet̃: nõ ponit̃ in forma: ſʒ ponat̃ ĩ hyſtoria euãgelij. Alia vͦo ponit̃ in forma pluſq̃ȝ in hyſtoria: qꝛ nec intentio euangeliſtaꝝ fuit ponere formas ſacroꝝ: ſʒ magis hyſtoriã doctoꝝ ꝛ ſcõꝝ. Hec Petrus ꝛ ↄformiter dictis hči Tho. 3ᵃ pte. q. 78. arti. 3ᵒ. in ſolone noni: vbi ſic dic̃. ¶ Euãgeliſte nõ itẽdebãt tradere formas ſacroꝝ: quas in p̃mitiua eccľia oportebat eẽ occultas: vt dicit Diony. in fine eccľiaſtice hierarchie: ſʒ itenderũt de xp̃o hyſtoriã texere ꝛc̃. Siľe dicit. 2ᵒ. q. huius diſ. arti. 2ᵒ. q. i. in ſolone p̃mi argᵗⁱ. ¶ Ad 6ᵐ rñdet Pe. ꝙ ĩpugnatio illa nõ vʒ: qꝛ non oĩa q̃ p̃tinent ad ritũ ſũt de ẽẽntia: ſʒ illa ſola q̃ ſignificãt illa: que ad ẽẽntiã pertinent ſacri: vel ex pte ſubiecti vel ex pte p̃dicati: ꝛ ſub eodẽ ritu p̃ferunt̃. De talib⁹ intelligit aᵒʳ. de qbus eſt illõ noui ꝛ eterni teſti ꝛc̃. Qꝛ aũt dicit Magiſter in littera. ꝛ Ambro. de ↄſecratiõe diſ. 2ᵃ. Panis eſt in altari qđ illis vbis ↄficit̃. ꝛc̃. qꝛ corpus ꝛ reliq̃ p̃tinẽt ad laudes ꝛ orationes. Referendũ eſt ad reliq̃ que nõ ſunt pars illius orõnis q̃ fit cõſecratio. Hec Pe. ꝛ bñ. ¶ Ad p̃iᵐ ꝛ 2ᵐ. Aureoli ↄ eãdẽ pʒ rñſio ex dictis ad 2ᵐ Durãdi. Nã illã determinatõez: qđ p̃ vobis tradet̃: nõ addidit xp̃s i forma ↄſecratõis panis ſicut illaȝ: noui ꝛ eterni ꝛc̃. addidit in forma ↄſecratiõis vini. De forma vͦo grecoꝝ ſatis dictum eſt in ſolone tertij Durãdi. ¶ Ad 3ᵐ dr̃ ꝙ forma vboꝝ eſt de ẽẽntia ↄſecratiõis ſacri non aũt de eſſentia ſacri ↄſecrati ꝛ cõpleti. Hoc eni ſacrᵐ differt ab alijs: qꝛ alia ↄſiſtunt in q̃dã ſucceſſiõe ꝛ factiõe ꝛ receptione: ꝛ ampliatiõe mãe exterioris ad hoiem: ꝛ iõ forma verboꝝ in illis eſt de eſſentia ſacri: ſed hoc ſacrᵐ cõſiſtit in ↄſecratione materie: non quidẽ actiua ſʒ paſſiua. vñ differt ab alijs ſicut p̃manens a ſucceſſiuis. Propter ꝙ nõ oportet formã verboꝝ eſſe de eſſentia huius ſacramẽti ſed de eſſentia ↄſecrationis actiue ſacri: quia tranſeunte forma manet integrũ ſacramentũ quãdiu ſpecies ſacramentales manent. Uel ſi concedat̃ ꝙ forma eſt aliquo mõ de eſſentia ſacramẽti: hoc intelligendũ eſt quo ad fieri non quo ad factũ eſſe. ¶ Ad argumentũ cõtra ↄcluſionẽ rñdet ſcũs Tho. 3ᵃ parte. q. 78. arti. p̃ in ſolone q̃rti. ¶ Quidã iquit dixerũt hoc ſacrᵐ perfici nõ poſſe predictis verbis p̃latis ꝛ alijs pretermiſſis precipue que ſũt in canone miſſe. Sʒ hoc pʒ eſſe falſuʒ: tũ ex verbis Ambroſij p̃dictis: tũ etiã qꝛ canon miſſe nõ eſt idẽ apud oẽs: nec ſm̃ oĩa tempora: ſed diuerſa ſunt a diuerſis appoſita. Unde dõm eſt ꝙ ſi ſacerdos ſola verba p̃dicta p̃ferret: ꝛ cũ ĩtentiõe ↄſecrãdi h̃ ſacrᵐ: p̃ficeret̃ h̃ ſacrᵐ: qꝛ itẽtio faceret vt hec vba itelligerent̃ q̃ſi ex pſona xp̃i p̃lata: ẽt ſi vbis p̃cedẽtib⁹ h̃ nõ recitaret̃. Grauiter tñ peccaret ſacerdos ſic ↄficiens h̃ ſacrᵐ: vtpote ritũ eccľie nõ ſeruãs. Nec ẽ ſiľe de bapᵐᵒ: qđ eſt ſacrᵐ neceſſitatis. Defectũ aũt hui⁹ ſacri põt ſupplere ſpũalis mãducatio: vt Augu. dicit.) Hec ille. Et hec de q̃one ſufficiãt. De qua benedictus deus. Amen. Diſtinctiõe. X.

Cur in conſecratione corporis non dr̃ qđ pro vobis tradet̃ ſicut i cõſecratione ſanguinis: dr̃ qđ pro vobis effundetur.

Sacerdos ẽt ſi ſola vba cõſecrationis p̃ferat cũ intentione ↄficiendi ↄficit hoc ſacramentũ.

¶ Utrum corpus Chriſti ſit in altari vel eucbariſtie ſacramento realiter. Queſtio. I.

Circa decimā diſtinctionē 4ⁱ ſen. querit̃. Utrū corpus xpi ſit in altari vel eucbariſtie ſacro realiter. Et arguit̃ ꝙ nō: q2 nullū corpus pōt eē in diuerſis locis: ſ3 corpꝰ xpi eſt vere in celo quo aſcendit. ergo impoſſe eſt ꝙ ſit in altari. Probatio pme: q2 nihil h3 eē ex̃ terminos ſuos: ſ3 termini cuiuſlibet corporis locati ſunt ſimul cum terminis corporis locantis. ergo nullū corpus locatū in vno loco pōt eē ex̃ terminos illius loci: ⁊ ita non pōt ſimul eſſe in duobus locis.

In oppoſitū arguit̃: q2 veritas noui teſti d3 rn̄dere figuris veteris teſti: ſ3 in veteri teſtō ipſe agnus qui figurabat xp̄3 ſumebat̃ in cibū vt p3 Exo. 12°. ergo in noua lege ipm̄ verū corpus xpi qđ per agnū ſignificatur debet manducari.

In hac qōne erunt tres articuli. In primo ponentur concluſiones. In ſecūdo obiectiones. In tertio ſolutiones.

Quantū ad pmū articulū ſit hec pmª ꝯclō. Uerū corpꝰ xpi eſt in ſacro eucbariſtie ſ3 veritatē: ⁊ nō ſolū ſicut in ſigno: vel ſm̄ ſolā figurā. Hāc ponit ſctūs Tho. 3° parte. q. 75. arti. p. vbi ſic dic̃. (Uer̄ corpus xpi ⁊ ſanguinē eſſe in hoc ſacro neq3 ſenſu neq3 rōne deꝑhendi pōt: ſ3 ſola fide tenet̃ que diuine auctoritati innititur. vn̄ ſuper illđ Luce. 22°. hoc eſt corpus meū ⁊c̃. dicit Cirillus. Nō dubites an hoc ſit ver̄: ſ3 potius ſuſcipe verba ſaluatoris in fide: cū enī ſit veritas nō mētit̃. Hoc aūt ꝯueniēs eſt: pmo gdē ꝑfectiōi noue legis. Sacrificia enī veteris legis illud ver̄ ſacrificiū paſſionis xpi ꝯtinebāt ſolū in figura ſ3 illud Hebre. 10°. Umbrā h3 lex futuror̄ bonor̄: nō ipſā rer̄ imaginē: ⁊ iō oportuit vt aliqđ plus hēret ſacrificiū noue legis a xpo inſtitutū: vt. ſ. ꝯtineret ipm̄ xpm̄ paſſū: nō ſolū in ſigno vel figura: ſ3 ēt in rei veritate: ⁊ iō ipſū ſacrm̄ qđ ipſū xp̄3 realiter ꝯtinet: vt dicit Diony. 3° cap. eccl'iaſtice hierarchie eſt ꝑfectiſſimū oīum ſacror̄ alior̄: in gbus virtus xpi participat̃. 2° hoc cōpetit charitati xpi ex qua p ſalute nr̄a corpus verū nāe nr̄e aſſumpſit: ⁊ q2 maxie ꝓpriū eſt amicis ꝯuiuere put dicit phs. 9° ethicor̄: ſui pñtiā corporalē nobis repromittit in pmiū Matth. 24. Ubi fuerit corpꝰ ibi ꝯgregabunt̃ ⁊ aquile. Interī tn̄ nec ſua pñtia corporali in hac peregrinatōe deſtituit: ſ3 p virtutē corporis ⁊ ſanguinis ſui nos ſibi ꝯiungit in hoc ſacro. vn̄ ipe dicit Joan. 6°. Qui manducat carnē meā: ⁊ bibit ſanguinē meū: in me manet ⁊ ego in eo. vn̄ hoc ſacr̄3 eſt maxie charitatis ſignū: ⁊ nr̄e ſpei ſubleuamentū ex tā familiari ꝯiunctōe xpi ad nos. 3° hoc cōpetit fidei perfectioni q̄ ſicut eſt de diuinitate xpi: ita eſt de eiꝰ humanitate ſ3 illud Joan. 14°. Creditis in deū: ⁊ in me credite: ⁊ q2 fides eſt inuiſibiliū: ſicut diuinitatē ſuā nobis exhibet xpc inuiſibilr̄: ita ⁊ in hoc ſacro carnē ſuā nobis exhib3 inuiſibili mō. Que quidā nō attēdētes poſuerūt corpus xpi ⁊ ſanguinē non eſſe in ſacro niſi ſicut in ſigno: qđ eſt tanq̄ hereticū abijciendū: vtpote verbis xpi ꝯtrariū. vn̄ ⁊ Berengarius q pmus inuētor huiꝰ erroris fuerat: poſtea coactus ē ſuū errorē reuocare ⁊ veritatē fidei ꝯfiteri.) Hec ille. Itē 4°. ſen. di. 10. q. i. arti. p. ſic dic̃. (Sub ſacro altaris ꝯtinet̃ ver̄ corpus xpi qđ de virgine traxit: ⁊ ꝯtrariū dicere eſt hereticū: q2 derogat veritati ſcripture q̄ dn̄s dicit. Hoc eſt corpus meū. Rō aūt q̄re opꝫ ꝙ xps i h ſacro ꝯtineat̃ ē: q2 nō ita ꝑfecte nobis xps ꝯiungeretur: ſi ſola illa ſacra hēremus: i gbus ꝯiungit̃ nobis xps per virtutē ſuā in illis ſacris participatā: ⁊ iō opꝫ eē aliqđ ſacr̄3 quo xps nō participatiue: ſ3 per ſuā eſſentiā cōtineat̃: vt ſit ꝑfecta cōiunctio capitis ad mēbra. Conſequunt̃ ēt m'lte alie vtilitates: ſicut eſt oñſio maxie charitatis in h ꝙ ſeipm̄ dat nobis i cibū: ⁊ ſubleuatio ſpei ex tā familiari ꝯiūctiōe ad ipm̄: ⁊ maximū meritū fidei i h ꝙ i h ſacro credūt̃ m'lta q̄ nō ſolū ſūt ꝓter rōnē: ſ3 ēt ꝯ ſenſū. vt vr̄. Et m'lte alie vtilitates q̄ ſufficiēter explicari nō pn̄t.) Hec ille. Ex gbꝰ pn̄t formari m'lte rōnes p ꝯ̃ne. Pria q2 ꝯ̃ cōpetit ꝑfectiōi noue legis ꝑfectōi charitatis xpi ꝑfectiōiq3 fidei ⁊ ſpei nr̄e. 2ª q2 h cōpetit ꝑfecte ꝯiūctōi capitis ad mēbra. 3ª q2 oppm̄ ꝯ̃nis derogat oībꝰ ſupradcis: ⁊ ſup ē ꝯdēnatū tāq̄ hereticū. ¶ 2ª ꝯ̃. Ver̄ corpꝰ xpi p h ꝙ icipit eē realr̄ i ſacro i terris: nō deſinit eē realr̄ in celis: imo ſil' ē in celo localr̄: ⁊ in terra vel altari ſacralr̄: ⁊ in diuerſis locis ⁊ altaribꝰ in terra ſil'. Hāc ponit ſctūs Tho. l. 4°. vbi ſupra in ſolōne. 5. vbi ſic dicit. (Nll'3 corpꝰ cōpat̃ ad locū niſi mediantibꝰ dimēſiōibꝰ q̄titatiuis: ⁊ iō ibi ē aliqđ corpꝰ vt i loco. vbi ꝯmēſurāt̃ dimēſiōes eiꝰ dimēſiōibꝰ loci. Et ſ3 h corpꝰ xpi nō ē niſi i vno loco tm̄. ſ. i celo: ſ3 q2 ſuba panis ꝯuerſa ē in corpꝰ xpi. q̄ pus erat i h loco determinato mediātibꝰ dimenſiōibꝰ ſuis: q̄ manēt trāſubſtatōe fcā: iō manet locꝰ: nō gdē imediate hn̄s ordinē ad corpꝰ xpi ſ3 ꝓprias dimēſiones: ſ3 ſ3 dimēſiones panis remanētes: ſub gbꝰ ſuccedit corpꝰ xpi ſube panis. Et iō nō ē h vt in loco p ſe loq̄ndo ſ3 vt i ſacro: ñ ſolū ſigñte: ſ3 ꝯtinēte ipm̄ ex vi ꝯuerſiōis fcē. Et ſic p3 ꝙ corpꝰ xpi nō ē ex̃ terminos ſui loci p illū modū p quē ꝯuenit ei eē alicubi vel eſſe ex̃ aliqđ ex dimēſiōibꝰ ꝓprijs: eē āt alicubi p cōmēſuratōe3 ꝓpriarū dimēſionū ē p ſe eē alicubi: ⁊ ſilr̄ eē ex̃ aliqđ ſ3 ſitū ꝓpriarū dimēſionū eſt eē ex̃ aliqđ p ſe: ſ3 corpꝰ xpi eſt ex̃ terminos loci q cōpetit ei ſm̄ ꝓprias dimēſiōes q̄ſi per accidēs: ⁊ h mō ē ſub ſacro: q2 cōpetit ei eē alicubi rōne illar̄ dimēſionū: q̄ remāſerūt ex illo corpe: qđ ꝯuerſum ē in corpꝰ xpi.) Hec ille. Sile dicit 3° pte. q. 75. arti. p. in ſolōne tertij. vbi ſic dicit. (Corpꝰ xpi nō ē eo mō i ſacro ſicut corpꝰ in loco: qđ ſuis dimēſiōibꝰ loco cōmēſurat̃: ſ3 q̄dā ſpāli mō q eſt ꝓprius huic ſacro. vn̄ nō dicimꝰ ꝙ corpꝰ xpi eſt in diuerſis altaribꝰ ſicut in diuerſis locis: ſ3 ſic i ſacro ⁊c̃.) Itē arti. 2° ſic dic̃. (Corpꝰ xpi nō icipit eē in hoc ſacro p motū localē. Prio gdē: q2 ſequeret̃ ꝙ deſineret eē in celo. Nō. n. qđ mouet̃ localr̄ puenit de nouo ad aliquē locū: niſi deſerat priorē. 2° q2 oē corpus localiter motū ptranſit oīa media: qđ hic dici non pōt. 3° q2 impoſſe ē ꝙ vnus motꝰ eiuſdē corpis localr̄ moti terminet̃ ſil' ad diuerſa loca: cū tn̄ in pluribꝰ locis corpꝰ xpi ſub h ſacro eē ſil' icipiat ⁊c̃.) Hec ille. Ex gbꝰ pōt formari p ꝯ̃ne talis rō. Ea q̄ nullā iportāt ꝯdictōe3: oppoſitionē: aut q̄ſcūq3 repugnātiā: vel icōpoſſibilitatē circa idē ſubm̄ ſi pn̄t eidē ſucceſſiue ieſſe: ⁊ ſilr̄ pn̄t eidē ſil' ineſſe: ſaltē p dei poᵃᵐ: ſ3 eē in diuerſis locis in vno p ſe ⁊ i alio p accidēs ſe hn̄t h mō circa xpi corpꝰ. ergo pn̄t ſil' ineē corpori xpi. Et in h pmus articulus terminat̃. Corpus xpi nō eſt i ſacro vt i loco. De codē ifra ad pu^m ꝯ pmā.

Quantū ad 2ᵐ articulū arguēdū eſt ꝯ ꝯ̃nes. Et gdē ꝯ pmā arguit Durādus ꝓbādo ꝙ corpus xpi nō ſit in hoc ſacro tāq̄ ꝯtētū: ſ3 ſolū tanq̄ pn̄s. Dic̃. n. ſic. Refert aliqđ eē pñs alteri ⁊ eē i altero: ⁊ vt loq̄mur in ꝓpoſito refert aliqđ eē in loco: ⁊ eē pn̄s loco. eē enī in loco iportat habitudinē cōtinentie ex pte loci. Eſſe āt pñs loco nō iportat hitudinē ꝯtinentie: ſed ſolū realē exhibitionē eſſentie. Un̄ ⁊ locus eſt pñs realiter locato ſicut ecōuerſo: q̄uis locus nō ꝯtineat̃ a locato: ſed ecōuerſo. Et q̄uis ꝓprie loquēdo ita ſit: vt dictū eſt: tamen large loquendo conſueuit dici oē illud eſſe in

Contra pmā argu. Dur. d. 11. q. pma. Utrū xps ſit i ſacro eucbariſtie nō tanq̄ contentū: ſed ſolū tanq̄ pñs.

loco

loco.qͦ eſt pñs loco.vñ ꝛ deũ dicimus eſſe in oĩ loco:et
angelũ in aliq̃:cũ tñ deus ꝛ angelus loco nõ ꝯtineant.
Et ſm hoc dicere poſſum⁹ ꝙ aliqd ẽ in loco dupliciter.
ſ.ꝓprie rõne ꝯtinẽtie:vel large rõne ſoli⁹ pñtie ad locũ.
Prio mõ aliqd põt eẽ in loco dupl'r.ſ.circũſcriptiue vt
q̃titas ꝛ ea q̃ q̃titate extẽdunt ꝛ diffinitiue:vt ea q̃ ſũt
in quãto:ſʒ q̃titate nõ extẽdunt:ſicut ponit̃ de aĩa hu/
mana.Ex quo.n.corp⁹ cuius aĩa eſt act⁹ loco terminat̃ ꝛ
finit̃ tanq̃ termino ꝛ fine extrinſeco:ꝯñs eſt ꝙ aĩa eo/
dẽ termino finiat̃:ſʒ nõ circũſcribat̃:qꝛ nõ eſt q̃ta:nec
ꝑ ſe:nec ſm accidẽs.Large vͦo aliqd dr̃ eſſe in loco rõ/
ne ſoli⁹ pñtie ad locũ ſicut illud qͦ nec eſt q̃tũ nec eſt ĩ
q̃to:vt angelus dr̃ eſſe in loco rõne ſolius ordinis queʒ
hʒ ad locum vel ad corpus exñs in loco.His ſuppoſitis
dõm eſt ꝙ corpus xp̃i nõ eſt in hoc ſacro ꝑmõ.ſ.circũ/
ſcriptiue:nec ſcdo mõ.ſ.diffinitiue:ſʒ tertio mõ.Primũ
pʒ:qꝛ illud eſt alicubi circũſcriptiue qͦ cõmenſurat̃ lo/
co ꝯtinẽti ꝛ ꝯfigurat̃ ei:ſʒ corpus xp̃i nõ cõmẽſurat̃ nec
ꝯfigurat̃ dimẽſionib⁹ ſpẽꝝ panis ꝛ vini:nec loco eoꝝ.
ergo nõ eſt ibi circũſcriptiue.2ᵐ pʒ qꝛ corpus xp̃i nõ eſt
in ſpẽbus ſacralib⁹:nec ĩ aliq̃ alio ſubiectiue queadmo/
dũ aĩa ẽ in corpe:vt ꝑ illud poſſit dici corp⁹ eſſe diffiniti
ue ĩ ſacro queadmodũ aĩa eſt diffinitiue in loco in q̃ cor
pus aĩatũ eſt circũſcriptiue.)Hec ille.Ex ꝑdictis itaqʒ
vult deducere ꝙ ĩconuenienter dicat̃ corp⁹ xp̃i eẽ in hoc
ſacro tanq̃ ꝯtentũ in ſacro vel in loco ſacri:qꝛ oẽ qͦ ꝯti
net̃ loco opʒ ꝙ circũſcribat̃ vel diffiniat̃ loco vel corpo
re exiſtẽte ĩ loco:quoꝝ neutrũ ꝯuenit corpi xp̃i ꝓut eſt
in ſacro:ſʒ ſolũ dr̃ eẽ in ſaro per pñtiã eẽntie ſue:eo mõ
quo ſubs nõ q̃ta:puta angelus dr̃ eẽ in corpore qͦ põt
ab eo moueri ꝑ talẽ pñtiã:ꝛ reſpectũ ꝑſentie ad tale cor
pus ſine q̃cũqʒ ꝯtinentia a tali corpe.Et ad hoc ĩducit
aliq̃s ꝓbatiões q̃s non recito:qꝛ nõ ſunt ꝓprie ꝯ ꝯnem.
¶ Cõtra eandẽ ꝯnez arguit eꝯ Aureolus imo verius ꝯ
Durãdũ ꝓbãdo ꝙ ꝑſentialitas quã hʒ corp⁹ xp̃i ad ſpẽs
nõ ſit ordo aut reſpect⁹.Prĩo ſic.Nullã habitudinẽ hʒ
nũc corp⁹ xp̃i ad ſpẽs quã nõ hẽret prius ſuba panis ad
illas dũ ibi erat pñs:ſʒ eñi nõ oẽm habitudineʒ quã hẽ/
bat panis añ trãſubatiõeʒ ad ſpẽs hẽat nunc corp⁹ xp̃i
poſt trãſubatõeʒ:qꝛ nõ hitudinẽ ſubiecti ad accidẽs vl'
extenſi ad extẽſionẽ:tñ eꝯ verũ eſt dicere ꝙ oẽm hitu/
dinẽ quã hʒ corp⁹ xp̃i ad ſpẽs poſt tranſubatõeʒ habuit
panis ante tranſubatõeʒ.Et hoc põt ꝯfirmari ꝑ hoc qͦ
fide tenemus ꝙ corp⁹ xp̃i eſt hic:ꝑ hoc ꝙ panis ꝯuertit̃
in ipʒ.ergo corp⁹ xp̃i vĩute illius ꝯuerſiõis acq̃ſiuit hitu
dinẽ ad ſpẽs q̃s habuit prius panis:et circa iſtud fundat̃
tota itentio antiquoꝝ doctoꝝ:ſʒ panis ante ꝯuerſioneʒ
nõ habuit ad ſpẽs aliquẽ reſpectũ extrinſec⁹ aduenientẽ
nõ eñi panis mediãte aliq̃ reſpectu erat pñs illis ſpẽb⁹.
eo ꝙ iter accidẽs ꝛ ſubʒ nullus cadit reſpectus medi⁹.
qͦ pʒ:qꝛ ea q̃ per ſe vniunt̃:nõ vniunt̃ mediãte aliq̃ re/
ſpectu:ſʒ ſubm ꝛ accidens ꝑ ſe vniunt̃.Pʒ 8ᵒ me^{ce}.vbi
dr̃ ꝙ nulla cã q̃rẽda ẽ q̃re figura ꝛ es faciũt vnũ.De oĩ
aũt eo qͦ cũ alio mediãte aliq̃ reſpectu tertio fac̃ vnũ cõ
tingit cãʒ q̃rere q̃re cũ iſto fac̃ vnũ.Cũ ergo panis nllm
talẽ reſpectũ fũdaret ĩ ordĩe ad ſpẽs.ergo nec corp⁹ xp̃i
nũc fundat talẽ reſpectũ.¶ 2ᵒ ſic.Illud qͦ ꝓprie ꝛ ꝑ ſe
nõ denoĩatiue rñdet̃ ad iterrogatiõeʒ factã ꝑ qd eſt h
demõſtratis ſpẽbus illud nõ hʒ tñ ad ſpẽs reſpectũ pñ
tialitatis extrĩſec⁹ aduenientẽ.probat̃:nã de angelo q hẽ
bat talẽ reſpectũ ad colũnã nubis nõ poterat rñderi de
mõſtrata colũna ad iterrogatõeʒ factã ꝑ qd ẽ hoc ꝓpe
niſi tñ denoĩatiue.Puta qꝛ erat ab angelo mota vl' hͦ.
ſʒ ſm doctrinã ſcõꝝ:ꝛ verbũ xp̃i demonſtrato eo qͦ ſa
cerdos tʒ in manib⁹ ꝛ fcã iterrogatõe qd eſt hoc.rñdet̃
ꝓprie ꝛ non tñ denoĩatiue.Corpus xp̃i ergo hʒ ad ſpẽs
aliã hitudinẽ q̃ reſpectũ pñtialitatis.aᵃ ꝓbata ẽ:ꝛ pʒ ꝑ
exemplũ de colũna q̃ demõſtrata nõ poterat rñderi ꝙ
eẽt angelus vel ſpũs ſcũs.bᵃ ꝓbat̃ auctãte Aug.ĩ lib.
ſniaꝝ ꝓſperi:ꝛ ſũr de ꝯſecratõe di.2ᵃ.c.añ bñdictioneʒ.
ꝛ ĩ illo.c.ego Berẽgarius.ꝛ ẽ ꝯfeſſio ſibi tradita a papa
in ꝯſiſtorio.vbi ꝯfitet̃ ꝙ illud qͦ ſacerdos tʒ in manib⁹
eſt veraciter corp⁹ xp̃i.ꝛ Aug.in ca.allegato dicit:ꝙ illõ
qͦ añ bñdictõeʒ ſuit panis ẽ corp⁹ xp̃i.Et xp̃s ĩ cena di/
cit.Accipite ꝛ mãducate hoc.ſ.qͦ teneo eſt corp⁹ meuʒ.
¶ 3ᵒ qꝛ reſpectus pñtie extrinſecus adueniẽs ſubeſt vo
lũtati ipſi⁹ pñtis:ſi ſit nãe intellectualis:ſicut de angelo
ꝑſente huic loco.vñ põt ſe mutare de vna pñtia ad aliã
ꝓ libito volũtatis:ſʒ pñtia quã hʒ xp̃s ad ſpẽs nõ ſubeſt
volũtati ipſi⁹ xp̃i:ſʒ imediate ſoli diue volũtati:ꝛ inq̃ã
tũ eſt deus.vñ inq̃tũ hõ nõ põt volũtate ſua transfer/
re ſe de pñtia quã hʒ ad ſpẽs ad abſentiã:ergo ꝛc̃.¶ 4ᵒ
qꝛ oĩs reſpect⁹ eſt aliqd derelictũ in aliq̃ ab alio ſm au/
ctorẽ ſex pñ^{ciſ}.ꝛ pʒ iducẽdo.Nã vbi eſt aliqd derelictuʒ
ex circũſcriptõe paſſiuaꝛ qñ ex adiacẽtia tpis habit⁹ vͦo
ex ornatu:ſʒ circa corp⁹ xp̃i nõ relinquit̃ aliqd qͦ dicat̃
pñtia nec ornari nec circũſcribi ꝛ hͦ igit̃.Si dicas ꝙ il
le reſpectus pñtie nõ eſt in aliq̃ ſex ꝑdicamẽtoꝝ.Cõtra
ergo erit dare vndecimũ ꝑdicamẽtũ.Dices ꝙ nõ eſt in
cõueniẽs ꝙ Ariſto.nõ viderit oĩa ꝑdicamẽta.Cõtra:ita
ĩconueniẽs ẽ ꝙ tu nõ videas ꝙ qcqd dr̃ qͦ ſit dicibi/
le incõplexũ nõ reducat̃ ad aliqͦ decẽ generũ.¶ 5ᵒ q̃/
titas corpis xp̃i nullã hʒ ꝑſentiã q̃ ſit reſpectus ad illas
ſpẽs.ergo nec ſuba corpis xp̃i.Tʒ ꝯña:qꝛ vniformis eſt
connexio ſube corporis xp̃i ad ſpẽs:ꝛ oĩum cõcomitan/
tiũ.Añs probat̃:qꝛ ꝑſentia quãtitatis ad quãtitatẽ non
eſt aliud q̃ contactus.quod pʒ:qꝛ talis preſentia eſt ſi/
multas.Tunc ſic.Illa ſimultas aut eſt ſcdʒ vltima:aut
ſcdʒ ſe tota:ꝛ q̃cunqʒ mõ dicas ſemꝑ eſt ibi cõtactus:eo
enim mõ quo due quãtitates ſunt ſil':eo mõ ſe tangunt:
ĩpoſſibile eſt eñi duabus quãtitatibus ſibi inuicẽ preſen
tibus circũſcribere rõneʒ contactus.Si ergo quãtitas
corporis xp̃i haberet talẽ preſentiã ad tales ſpẽs:eẽt ibi
virtus ꝯtactus:ꝛ ita eſſet ibi extenſa.Hec ille in forma.
Ex qbus videt̃ ꝙ corpus xp̃i non ſit realiter in eucharí
ſtia tanq̃ contentũ:nec tanq̃ ꝑſens ſpẽbus ꝑſentia re/
ſpectiua.¶ Cõtra ſcdaʒ ꝯcl'onẽ arguit Scotus multi/
pliciter.Et ꝑmo vult ꝓbare ꝙ modus ponendi quo cor
pus xp̃i ſil' eſt in celo ꝛ in ſacro vel ſil' in pluribus locis
ſacri aliter ſit incõueniens.Primo qꝛ ꝯuerſio non eſt rõ
formalis corpori xp̃i eſſendi hic:neqʒ ꝙ ſit preſens.qͦ
pʒ:qꝛ ipſa ꝯuerſiõe tranſeũte manet hic corpus xp̃i.Ne
qʒ ꝯuerſio vt ꝑterita:qꝛ tũc deus non poſſet facere cor/
pus ſuũ nõ eſſe hic ſicut neqʒ ꝯuerſionẽ ꝑteritaʒ nõ eſſe
ꝑteritã.Nec ẽt illud qͦ vocat̃ ſacr̃m.ſ.ſpẽs ſunt forma
lis rõ corpori xp̃i eſſendi hic:qꝛ non ſunt formal'r aliqd
in corpore xp̃i:nec ꝑ ea põt aliqd ineſſe corpori xp̃i.Ex
hoc arguitur ſic.Deus põt facere in creatura aliqd ſine
eo ꝙ nõ eſt formalis rõ ei eẽndi:nec aliquo mõ de eẽn/
tia eius:ꝯuerſio aũt vt oñſum eſt non eſt hͦ rõ eſſendi
corpori xp̃i:nec ſpẽs.ergo deus põt facere corpus xp̃i eẽ
hic ſine vtroqʒ iſtoꝝ:quare ꝛc̃.¶ Scdo ſic.Nõ eſt hᵃ
repugnãtia corp⁹ xp̃i eſſe ſil' cũ ſuba panis q̃ cũ q̃titate
eius:qꝛ nõ magis repugnat ſuba ſube:q̃ quãtitas ſube:
quo ad talẽ ſimultateʒ:ſed corpore xp̃i exiſtente in celo
põt deus facere idẽ corpus ſil' eſſe cum quãtitate panis
ſm oẽs.ergo põt facere idẽ ſil' eſſe cũ ſuba q̃ntitate panis:
ꝛ per ꝯñs ſine cõuerſione:ſi etiam illa ſubſtantia panis
quanta ponat̃ ſacr̃m:adhuc eſt ꝯ te:qꝛ vt ſupra oſtẽſum
ẽ facilius eſt facere corpus eẽ alicubi cũ ſuo mõ nãli q̃

ſine illo:ſed cum ſuba panis quāta pōt deus facere corpus ſuū modo ſacr̄ali.i.nō nāli.ergo ⁊ mō nāli.ergo poſſibile eēt ꝙ deus alibi ꝙ̄ in celo faceret idē corpus ſub mō ſuo nāli ſub ſuba quāta. Et ſi dicas ꝙ relatio nō poteſt eſſe vel fieri ſine ꝓprio termino:ſicut nec ſine fundamēto. Propriꝰ āt terminus huius p̄ſentie eſt ſacr̄ʒ.i.aliqd ſenſibile replens locū cū quo ⁊ ſub quo eſt corpus xp̄i nō localiter. Cōtra nō magis eſt poſſibile vt videt̄ corpus xp̄i eſſe cū iſto ꝙ̄ cū alio.ergo nō magis ſibi repugnat eſſe cū ſube panis ꝙ̄ cum q̄ntitate. vt dictū eſt. Et ſic de q̄cūqʒ alio a ſe. Et tūc vltra ſi pōt fieri alibi ꝙ̄ vbi eſt ſub modo non nāli.ergo ⁊ cū vel ſub ſuba mō nāli:nō enī apparet ſi pōt fieri idē in diuerſis locis ſacr̄aliter:quin poſſit eſſe in diuerſis locis mō nāli:cum in primo ſint duo miracula:⁊ in ſcđo tm̄ vnū. In p̄mo quidē ſunt duo miracula. vnū in cauſando p̄ſentiā corporis xp̄i hic:⁊ aliud in ſeparando illud a ſuo mō nāli. ſic ergo pōt eſſe hic mō nāli.ſicut mō nō nāli ſub ſacramento. Hec Scotus in forma. Ulterius nitit̄ ꝓbare ꝙ idē corpus poſſit eſſe localiter ſil' in diuerſis locis. Primo in gn̄ali:qꝛ quodlibet eſt tenendū deo poſſibile qđ nec ex terminis eſt manifeſtū eſſe īpoſſibile:nec ex eo impoſſibilitas vel ꝯdictio euidēter ꝯcludit̄. Sic autē eſt in ꝓpoſito.qđ pʒ cum enim dico idē corpus eſſe ſimul in diuerſis locis localr̄.nihil dico ſupra corpus niſi quēdā reſpectū extrinſecus aduenientē fundatū in vno q̄to ad aliud quātū circūſcribens. Talē aūt reſpectū plurificari ſup idē fundamentū ad diuerſos terminos non apparet ꝯtra aliqd notū ſm rōnem:qꝛ reſpectus intrinſecus aduenientes:de q̄bus minus videt̄ p̄nt plurificari manēte eodē fundamēto. vt ſupra eandē albedinē p̄nt fundari due ſilitudines ad duos terminos. Aſſumptū pʒ:qꝛ.ſ.vbi nō dicit reſpectū itrinſecus aduenientē notū eſt:⁊ mirū eſt ꝙ ſequētes rōnem tm̄ loquant̄ ſm imaginatōēʒ:ꝙ qꝛ imaginatio nō ſeparat locū a corpe:nec ꝯtra nec ꝓpt̄ vnū plurificari ſine alio.iō dicat̄ ſimplr̄ īpoſſibile vnū plurificari ſine alio.ſequēdo enī tm̄ imaginationē nō apparet aliud:ſʒ ſequēdo rōnē ex rōnibus terminoꝝ nulla eſt neceſſitas:ꝙ plurificato vno plurificetur aliud ſicut plurificato poſteriori nō eſt neceſſe p̄us plurificari. Ipſa aūt vbi ſunt manifeſte poſteriora ipſo quāto locato:⁊ accidentalr̄ ⁊ ꝯtingenter aduenientia. In multis enī aliis vbi eſt maior ꝯnexio ſm rōnēʒ conceditur vnū plurificari ſine alio. Ux.n.eſt aliq̄ alia habitudo accidentalior ſuo fundamento ꝙ̄ ſit vbi:neqʒ aliqs modus eēndi in:neqʒ aliqs modus ab:⁊ de aliis habitudinibus nō ita ꝑterue aſſerit̄ īpoſſibilitas plurificationis habitudinū circa idē fundam. Et ſi dicas ꝙ verū eſt ꝙ plures reſpectus p̄nt fundari in eodē fundam:q̄n vnus eoꝝ nō adequat totū fundam. Hʒ aūt vnū vbi adequat totā rōnē quāti inq̄ātū eſt locale. Hoc vr̄ eſſe dictū ſine rōne:qꝛ reſpectus q̄ orit̄ ex nā fundati magis videt̄ adequari fundao:ꝙ̄ ille qui oritur extrinſecus ceteris paribus:ſʒ ad duos p̄nt eē in eodē fundao duo tales reſpectus orientes ex nā fundamēti:vt due equalitates ad duo quāta eq̄lia.ergo ſine rōne fingit̄ ꝙ hic vnus reſpectus adequat. ¶ Confirmat̄:qꝛ non magis adequat q̄ntitatē ſuā p̄ſentia ad locū ꝙ̄ adequat ſuba in ſua p̄ſentia ſibi ꝯuenienti:ſʒ nulla p̄ſentia in altari adeq̄t ſubaʒ:qꝛ ſuba pōt hēre plures p̄ſentias ēt p̄mo:cū ſit primus terminus multaꝝ ꝯuerſionū in altaribus:⁊ cū hoc tn̄ ē p̄ſens in celo ſub ſuo mō q̄ntitatiuo. ¶ 2o arguit̄ principaliter. Nō minus incōueniens vr̄ duo corpora eſſe ſil' ꝙ̄ idē corpus eſſe ſil' in duobus locis:ſʒ deo eſt poſſibile p̄mū.ergo ⁊ 2m.ans pʒ:qꝛ ſm principia ſua phi ponerē

Idem cōtra eūdē ſcđo loco.q.ſcđa vbi ſupra. Utrum idem corpus poſſit ſil' eſſe in diuerſis locis.

oīno repugnantiā īter duo q̄ta reſpectu eiuſdē vbi ſicut īter albū ⁊ nigrū reſpectu eiuſdē ſubiecti ſicut patet 4o phyſi.cap.de vacuo:qꝛ q̄tū vnū eo ꝙ q̄tū expellit aliud eiuſdē q̄ntitatis nō qꝛ tale vel tale. Et exēplificat de cubo:hoc pʒ de facto ꝑ dotē ſubtilitatis in natiuitate xp̄i: ſilr̄ xp̄s intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis. ⁊ de ſepulchro clauſo exiuit. Dicet̄ forte ꝙ due dimenſiones repugnant ꝓp ſitū localē:⁊ hoc tollit dos ſubtilitatis:ſʒ illud qđ eſt rō limitatiōis ad vnū vbi ſicut ſitus determinatus non pōt tolli ꝑ aliqđ donū vel dotē:qꝛ etiā corpus glōſum hʒ ſitū determinatū quo opʒ ipm ita eſſe hic ꝙ nō alibi:lʒ nō hēat ſitū localē quo reſiſtat alteri corpi. Sʒ ꝯ hoc arguit̄:qꝛ aut vnū corpus eē in diuerſis locis eſt impoſſe:qꝛ opʒ locatū multiplicari cū multiplicatōe locoꝝ:qꝛ cōmenſurat̄ loco. Aut ꝓp aliā rōnēʒ aliq̄ ſpālem:ſi ꝓp p̄mū:cū eque oporteret loca cōmenſurari locatis ſicut eꝯ:qꝛ talis reſpectus eſt cōis:tūc ſequit̄ ꝙ ad multiplicatōēʒ locatoꝝ ſequit̄ multiplicatio locoꝝ:et tūc eq̄ impoſſe eſt duo corpa eē in eodē loco ſicut vnū ī diuerſis. Si vō ꝓp aliqd aliud:hoc nō pōt eē niſi poſterioritas nālis vel nālis ſimultas loci reſpectu dimēſionis locate. Nā prius nāliter nō opʒ mltiplicari cū poſteriori:ſʒ poſterius p̄ori:⁊ ſil' ei cū quo ē ſil:⁊ ſi iſta eſt rō.manifeſtū eſt ꝙ dimēſiōes loci ſūt poſteriores dimēſiōibꝰ locati.ergo magis opʒ dimēſiones loci multiplicari ad mltiplicatiōēʒ dimēſionū locati ꝙ̄ eꝯ. Aſſumptū pʒ:tū qꝛ dimēſiōes locati ſūt cā dimenſionū loci:qꝛ locatū facit latera ꝯtinuitatis diſtare:⁊ ſupficiē eiꝰ eē in actu. Tū qꝛ p̄us eſt qđ pōt eē ſine alio:⁊ nō eꝯ:dimēſiones āt corporis locati p̄nt eē ſine dimēſiōibꝰ loci. Qđ pʒ de ſupficie p̄mi celi.nō aūt eꝯ:qꝛ ſupficies locātis nō p̄nt diſtare abſqʒ diſtantia partiū locati. Et pʒ per aliud:qꝛ in q̄cunqʒ motu locali manet eadē ſupficies locati nō autē loci.imo cōiter mutat̄ ſupficies loci mutato locato ēt ſi corpus eq̄le ſuccedit eq̄li:⁊ ſiliter figurato adhuc nō manet eadē ſupficies p̄ori circūſcribens corpus 2m. Et iō rō pōt ſic formari ad ꝓbandū iſtā ꝯñam. Duo corpa p̄nt ſil' eſſe in eodē loco.ergo idē corpus in diuerſis locis ſil'. Añs ꝯcedit̄ ab oībus.probat̄ ꝯña.qꝛ magis poſſibile eſt ſil' cū vnitate prioris nāliter ſtare multitudinē poſterioris nāliter ꝙ̄ eꝯ. Dimenſio aūt locati eſt prior dimenſiōe loci:vt nūc probatū eſt.ergo ſilr̄ magis poſſibile eſt vni corpori locato correſpondere plures dimēſiōes locorum ꝙ̄ eꝯ. ¶ 3o arguit̄ ſic principalr̄. Poſſibile eſt ꝙ deꝰ ꝯuertat q̄ntitatē ī q̄ntitatē:ſicut ꝯuertit ſubaʒ in ſubaʒ. Hoc poſito cū ſʒ te illud ī qđ aliqd ꝯuertit̄ ſit vbi p̄us erat aliud ꝯuerſum ī ipʒ:ſeq̄t̄ tūc ꝙ corpꝰ in qđ fit ꝯuerſio ſit vbi p̄us fuit illud qđ ꝯuertit̄:⁊ nō pōt eē ſʒ ſuā q̄ntitatē in aliq̄ loco:ita ꝙ q̄ntitas ſit ei rō eēndi ibi: ſicut eēt ſi eēt ꝑ ſe terminus ꝯuerſiōis:niſi ſit ibi localr̄ ſʒ te.ergo idē corpꝰ erit localr̄.vbi p̄us localr̄ fuerit aliud ꝯuerſū. Et cū h̄ manet in ꝓprio loco:qꝛ ꝯuerſio nō transfert terminū ī quē ē a loco ſuo.ergo pōt eē ſil' localr̄ ī duobꝰ locis. Dicet̄ forte:ꝙ aut ſuba panis manet ī tali ꝯuerſiōe ⁊ tūc vl' afficit̄ dimēſiōibꝰ corpis xp̄i:⁊ nō ſeq̄t̄ ꝓpoſitū ꝙ corpꝰ xp̄i ſit dimēſiue ī duobꝰ locis:ſʒ tm̄ ī vno: aut non afficit̄ ſuba panis illis dimēſiōibꝰ corpis xp̄i:⁊ tūc corpꝰ xp̄i nō eſt vbi ſuba panis:niſi rōne ſube panis: ⁊ ꝑ ꝯñs nō dimēſiue:qꝛ ſm phʒ p̄ phyſi.ſuba nullā hʒ magnitudinē:⁊ ſic nō erit ibi localr̄ ī duobꝰ locis. Aut oīno totum ꝯuertit̄ in totū:⁊ tūc nihil manet:rōne cuꝰ corpꝰ xp̄i dicat̄ eē in loco illiꝰ cōuerſi:⁊ iō hoc vltimū nō ē ponēdū qꝛ nō eēt alicubi ſacr̄alr̄:qꝛ ſub nll'a ſpē ſenſibili: ⁊ nō ē alicubi alr̄ ꝙ̄ ſacr̄alr̄ niſi ī celo. Et ꝓp h̄ cū corpꝰ xp̄i nō eēt ibi dimēſionalr̄:nō ipleret locū:quē p̄us ipleuerant dimēſiones

I.c.76.

dimēſiōes panis: ⁊ ita nō remaneret illa capacitas. Sꝫ in inſtāti ꝯuerſiōis ptes aeris ꝯcurrerēt ⁊ deſinerent eē loc⁹. q̇ p̄us: ⁊ ſic p ipſꝫ nō maneret ibi corpus xp̄i. ſicⁱ nec tn̄ō manet corruptis ſpeciebꝰ panis. Si ḡ adhuc maneret. h̄ nō eēt niſi p̄p ſubaꝫ ptiū aeris q̄ imediate p̄us tāgebāt dimēſiōes panis: ⁊ ſic ſp maneret ibi corpꝰ xp̄i: q2 ſp manere poſſent in eodē ſubiecto vel ſitu ille partes aeris. Cōtra iſtā ſolōnē oñdiť. q2 nō ſoluit. q2 cōuertať ſuba quāta equalis corpi xp̄i i corpꝰ xp̄i q̄tū: ⁊ tūc ſtat argᵐ q̄ illō in qō fit ꝯuerſio erit quātitatiue i loco termini ꝯuerſi: ⁊ cū h̄ i loco p̄p̄o vbi p̄us. Qñ ḡ rñdeť videndo p̄t dari h̄ mēbꝛū: q̄ totū oīno ꝯuertiť i totum. Nec ſequiť q̄ terminꝰ ꝯuerſiōis nō ſit ibi: ſi nihil maneat niſi negeť iſta p̄p̄ō: q̄ ťminꝰ ꝯuerſiōis ſit vbi p̄us fuit ꝯuerſū: ⁊ forte negares eā: niſi cū iſta additiōe ſi illud manet. qō fuit i ꝯuerſo rō locādi. Et tūc iſtud argᵐ nō ꝯcludit ꝯ̄ rñſionē. Nec ēt de aere eq̄li ꝯuerſo in corpꝰ xp̄i curo iſiſtere: q2 credo q̄ illa p̄poſitio cui innitiť iſta rō ſit fl̄a. ſ. q̄ oꝫ terminū ꝯuerſiōis eē vbi p̄us fuerit ꝯuerſuꝫ ſiue māeat illud qō in ꝯuerſo fuit rō locādi ſiue nō. Poſſet tn̄ dari aliō mēbꝛū. ſ. q̄ quātitas aeris cōuerteret in quātitatē corpis xp̄i ſuba aeris remanēte: ⁊ tūc poſſet inferri q̄ corpꝰ xp̄i eēt ſub ſua quātitate ⁊ dimēſiōe. Patet ⁊ quātitas eiꝰ vbi p̄fuit quātitas aeris cōuerſi. ḡ corpꝰ xp̄i ibi erit dimēſiue: ⁊ cū h̄ in celo.

¶ 4ᵒ argʳ ſic p̄ncipalr. Ubicūqꝫ deꝰ p̄t faceř ſubaꝫ nālē nō ſub ſuo mō nāli vł ſub mō oppoſito pōt eā faceř ſub ſuo mō p̄p̄io nāli ſeu ꝯueniēti ſue nāe: q2 in p̄. ſ. faciēdo illō ſine ſuo mō nāli ſunt duo miracula: ⁊ i 2ᵒ eſt tm̄ vnū. ſꝫ deus ſm oēs pōt facere corpꝰ ſuū ſacrālr id eſt nō ſub mō nāli ſil̄ eē in diuerſis: ⁊ facit de facto. ḡ pōt facere idē i eiſdē ſub mō nāli. ſ. localr ⁊ dimēſiue. Nec valet ſi diceť q̄ eſt ibi p ꝯuerſionē alteriꝰ in ipꝫ. Immo pōt fieri ſine ꝯuerſiōe alteriꝰ in ip̄m ſicut cum cōuerſiōe. q2 trāſeūte ꝯuerſiōe: adhuc manet. ḡ formalis rō illi eſſendi hic nō eſt ꝯuerſio. ḡ ſine ꝯ̄dictiōe pōt alicui cōferri eē hic ſine ꝯuerſiōe aliciꝰ in ipſuꝫ. ḡ ⁊c̄. Dices forte q̄ cōuerſio vt p̄terita eſt cā huiꝰ p̄ntie. Cōtra. De potētia dei abſoluta deꝰ nō pōt facere hāc cōuerſionē p̄teritā nō p̄teriſſe. ḡ de ſua poᵃ abſoluta nō poſſꝫ facere ꝑſens hic nō eē p̄ns hic: qō eſt falſuꝫ. vt pꝫ. Forte diceť q̄ ſp̄ēs ꝯuerſi remanēs poſt ꝯuerſionē ē rō corpi xp̄i eſſendi hic: ⁊ iō ſi ꝯtigit panis nihil remanere. ſꝫ totū ꝯuerti in totū ſeq̄tur q̄ corpꝰ xp̄i nō erit i loco cōuerſi. Cōtra. Illa ſpecies non eſt formalr i corpe xp̄i: ḡ nō eſt formalr rō corpi xp̄i eſſendi aliq̄le. Et h̄ loquendo de aliq̄li p q̄cūqꝫ qō formalr ineſt corpi xp̄i. ſꝫ corpꝰ xp̄i ꝯcediť eſſe hic formalr p̄ns. ḡ ⁊c̄. hᵒʳ p̄batur ſic. Poſſibile eſt nouitatē eē circa poſteriꝰ ſine nouitate circa p̄us. ḡ poſſibile eſt talē p̄ntiā eſſe nouā ſine nouitate circa formā ſubalē que p̄oꝛ eſt oī tali reⁿ.

¶ 5ᵒ ſic. Angelus pōt eē ſil̄ i plibꝰ locis diffinitiue. ḡ ⁊ idē corpꝰ dimēſionalr ⁊ localr. ꝯ̄ñs pꝫ. q2 cōſilis eſt limitatio hic ⁊ ibi. ⁊ p ꝯ̄ñs ſilis determinatio ad locū mō vtriqꝫ cōueniēti. Añs p̄bať. q2 deꝰ pōt panē ꝯuertere in angelū: vt poſt oñdeť. ſꝫ ſm te. vbi eſt ꝯuerſuꝫ: ibi eſt illud i quod cōuertiť poſt ꝯuerſionē ſaltē ſi rō localis manet. ḡ angelus eſt vbi fuit panis. Sꝫ nō pōt eē ibi p̄ns q̄n ſit ibi vt i loco: ⁊ ſꝫ modū ſibi ꝯueniētē eſſendi in loco: ⁊ cūꝫ hoc manet i p̄p̄io loco: nec moueť de celo. ḡ eſt i duobꝰ locis. Et nō pōt niſi mō ꝯueniēti ſibi. ſ. diffinitiue. ḡ ⁊c̄. Hec Scotus in forᵃ.

Cōt. eādem ꝯclōnē arguit Aur.

¶ Cōtra eādē ꝯ̄ñē arguit Aureolꝰ. Idē corpꝰ eē in diuerſis locis localr nō eſt repugnātia p̄mi modi. ḡ deꝰ poteſt illō facere. Uñ ratio p̄t ſic formari. Deꝰ pōt illud qō nō iplicat ꝯ̄dictionē vel repugnātiā in p̄ mō. q2 hoc facere nō eſt faceř affirmationē ⁊ negationē eiuſdē de eodē: ſꝫ facere qō idē corpꝰ ſit in diuerſis locis nō eſt ꝯ̄dictio aut repugnātia in p̄ mō: q2 nō eſt affirmatio ⁊ negatio eiuſdē. ḡ ⁊c̄. Probaťʳ hᵒʳ. Si deꝰ facit idē corpꝰ i diuerſis: facit vnā affirmatiuā ⁊ aliā negatiuā. nō de eodē ſubiecto: ſꝫ de eodē p̄dicato: affirmatio eſt iſta plurificari. negatio ē iſta nō plurificari. mō plurificatio ibidē dř de ſitu: q2 ſitus plurificať. nō plurificatio dř de corpore: q2 corpꝰ ibi nō plurificatur. Sed conſtat q̄ ſitus ⁊ corpus nō ſunt idē. ḡ affirmatio ⁊ negatio ibi non dř de eodem.) Hec ille. Et in hoc ſecundus articulus terminatur.

Quantū

Ad arg. Durā. ꝯ̄ p̄mā.

Quantū ad 3ᵐ articlm rñdēdū eſt obiectionibꝰ ſup̄dictis. Et iō ad argᵗᵘ Durādi ꝯ̄ p̄ᵃᵐ ꝯ̄nē dř q̄ ſolū ꝯcludūt q̄ corpꝰ xp̄i nō ſit in eucbariſtia p̄p̄ie localr nec circūſcriptiue nec diffinitiue: ⁊ q̄ neutro illoꝝ modoꝝ ꝯtineť in ſacro. Et hoc cōcediť. Non tn̄ cōcludūt q̄ nullo mō ibi ꝯtineať. Eſt. n. aliꝰ modus ꝯtinētie p̄ter illos. ſ. modus quo quātitas ꝯtinet ſubaꝫ cui inheret vł ſubam ſuccedētē ſube: cui quātitas inheſit: ⁊ h̄ mō ſp̄ēs ſacri ꝯtinēt corpꝰ xp̄i. Uñ ſctūs Thomas p̄nti diſ. q. i. ar. 3ᵒ. in ſolone p̄me q̄ſtiūcule ſic dič. (Locus dř circūſcribere locatū ex eo q̄ i circuitu deſcribit figurā locati. q2 loci p̄p̄ꝫ ⁊ locati oꝫ eſſe vnā figuram. Figura aūt eſt q̄litas circa quātitatē: ⁊ q2 corpꝰ xp̄i nō hꝫ ordinē ad ſp̄ēs: ſub q̄bus cōtineť mediāte quātitate: ſꝫ ecōuerſo: iō neqꝫ figura corpis xp̄i rñdet figuř ſpecierū ſic pꝫ ad ſenſuꝫ. Et iō pꝫ q̄ nō eſt ſub ſpeciebꝰ circūſcriptiue: ⁊ p ꝯ̄ñs nec eſt i eis ſicut in loco: q2 nihil proprie ⁊ p̄ſe loquendo eſt in loco vt in loco niſi quod loco circumſcribitur.) Hec ille. Item ibidē in ſolone primi ſic dicit. (Comparatio corpis xp̄i ad ſpecies ſub q̄bus eſt: nō eſt ſilis alicui cōparatiōi nāli: ⁊ iō nō p̄t reduci p̄p̄ie loquendo ad aliqueꝫ modorum eſſendi in alio a p̄hō aſſignatoꝝ. hꝫ tn̄ aliquam ſimilitudinē cū illo mō quo aliquid dř eſſe in loco ſm eē in loco eſt eſſe in aliquo ſeparato eē ſubaꝫ ſuā: qō nō eſt cā eiꝰ. Et ſm hoc Innocētiꝰ dicit corpꝰ xp̄i eē i pluribꝰ locis ſm q̄ cōtineť ſub pluribꝰ ſpeciebꝰ.) Hec ille. Itē in ſolone 2ᵉ. q. determinat q̄ corpꝰ xp̄i nō diffinitiue ꝯtineť ſub ſpeciebꝰ ſacri. Itē 3ᵒ pte. q. 76. ar. 5ᵒ. ſic dič. (Corpus xp̄i non eſt in h̄ ſacro ſm p̄p̄iū modum quātitatis dimēſiue: ſꝫ magis ſm modū ſube. Oē aūt corpꝰ locatū eſt in loco ſm modū quātitatis dimēſiue inq̄tū. ſ. cōmēſurať loco ſm ſuā quātitatē. Uñ relinq̄tur q̄ corpꝰ xp̄i nō eſt in h̄ ſacro ſicut i loco: ſed p modū ſube: eo. ſ. mō q̄ ſuba ꝯtineť a dimēſionibꝰ. Succedit. n. ſuba corpis xp̄i i h̄ ſacro ſube panis. Uñ ſicut ſuba panis non erat ſub ſuis dimēſionibꝰ localr: ſꝫ p modū ſube: ita nec ſuba corpis xp̄i. Nec tn̄ ſuba corporis xp̄i eſt ſubiectū illaꝝ dimenſionū: ſicᵗ erat ſuba panis: ⁊ iō panis rōne ſuaꝝ dimenſionū localr erat ibi: q2 cōpabať ad locū mediātibꝰ p̄p̄ys dimēſionibꝰ. Suba aūt corpis xp̄i cōpať ad illū locū mediātibꝰ dimēſiōibꝰ alienis. ita q̄ econuerſo dimēſiōes p̄p̄ie corpis xp̄i cōpanť ad locū illū mediante ſuba: qō eſt ꝯ̄ rōnē locati. Uñ nullo mō corpꝰ xp̄i ē i h̄ ſacro localr.) Hec ille. Ex q̄bꝰ appꝫ q̄ lꝫ corpꝰ xp̄i nō ſit in h̄ ſacro ſicᵗ in loco. ꝯtineť tn̄ i ſacro ⁊ a ſacro mō p̄dicto: nō p modū locati. ſꝫ p modū ſube ꝯtētē ſub accidētibꝰ nō ſibi inherētibꝰ: ſꝫ ſuccedētis p̄oꝛi ſube q̄ ſub ſtabat eiſdē. Dř vlterius q̄ modus ille nouus: de cuius inuētiōe gloriať Durandus. quo dicit ſubaꝫ corpis xp̄i eē in ſacro nō p modū cōtēti: ſꝫ p modū p̄ntis. parū valet. Et de h̄ multū bene ingrit Pe. de palu. vbi inter cetera oſtēdit q̄ poſitio Durādi multa falſa vł dubia cō

Quo mō corpus xp̄i ſit in hic ſacro.

tinet pſertim.qꝛ ponit ſubaꝫ angeli ſpc: ⁊ ſimul eē pñtez oib⁹ corꝑib⁹ ab ipſo nālr mobilib⁹ ſine actu moueat. ſi tñ ſolū ī po⁰.2⁰ qꝛ pōit ex pſſe vl̄ ī v̓tute ꝙ ſuba celi vel ſolis ſi eēt ſepata a q̄ntitate eēt realr ſil̄ pñs oib⁹ corꝑi b⁹ īferiorib⁹ ab ipō mobilib⁹. 3⁰ qꝛ ponit corp⁹ xp̄i non alr eē pñs ſacro eucha͛ q̄ȝ angelꝰ exñs ī celo ſit pñs corꝑib⁹ hūanis ī terra exñtib⁹ ī q̄ pt nālr agere. 4⁰. qꝛ ſupponit ꝙ ſuba corꝑis xp̄i ſit in ſacro ſine ꝓpria q̄ntitate. De cuius falſitate poſtea videbit̄. Oia iſta pſeq̄t̄ bene Pe. in p̄ñti diſtin. ¶ Ad p̄ͫ Aureoli ꝯ eādē ꝯnē ꝑ quā to pt facere ꝯ eādē aut oia ſequētia: dr̄ negādo maiorē
Ad arg. Aureo. ꝯ primā.
Suba.n.corꝑis xp̄i hꝫ habitudinē alteri⁹ rōnis ad accidētia panis q̄ȝ hret ad illa ſuba panis. Tū qa ſuba corꝑis xp̄i hꝫ habitudinē ad illa accñtia ꝑ modū cōtētis: nō ſubiecti ad cōtinēs nō inherēs. Suba vō panis hēbat habitudinē ad illa ꝑ modū ꝯtēti ⁊ ſubiecti vt dcm̄ eſt. Tū qa panis hēbat ad illa accñtia habitudinem vt ad rōnē circūſcriptiuā ⁊ diffinitiuā ī loco. cui⁹ oppoſitū eſt hic: vt dcm̄ eſt. et multe alie diſſilitudines hinc inde aſſignari poſſent. Et ad ꝯfirmationē illi⁹ maioris dr̄ ꝙ lꝫ corp⁹ xp̄i ſit ī h̄ ſacro v̓tute ꝯuerſiōis panis in ipm. ex h̄ nō ſeq̄t̄ ꝙ corp⁹ xp̄i acq̄ſiuerit oēm habitudinem ad ſpēs quā p̄us hūit panis: ſꝫ ſolū ſilitudines ī gn̄e: ſꝫ nō in ſpecie: nec ꝙ nām nouā ⁊ priorib⁹ diſſimilē acq̄ſierit. aut ois diſparatā vt dictū eſt. Dr̄ 2⁰ ꝙ h⁹ͤ arg͠ꝰ ē falſa. qꝛ panis añ ꝯuerſiōeꝫ hūit aliquē vl̄ aliq̄s reſpectus ad ſpēs derelictas in ſacro. Nec valet ꝓbō: cū aſſumat falſuꝫ. ſ. ꝙ īter accñs ⁊ ſubiectū nō eſt reſpect⁹ medi⁹. Et cū h̄ vult ꝓbare ꝑ h̄ ꝙ accñs ⁊ ſubiectū vniūt̄ immediate ⁊c̄. Dr̄ ꝙ īter vnita triplex pōt ꝯſiderari medium. ſ. ipſe reſpcūs vnionis. aut ipa vnio q̄ ē īdiuiſio vnitoꝝ in aliq̄ vno eē. ⁊ 2⁰ pōt ꝯſiderari mediū cā̄ne vnionē. 3⁰ mediū ſequēs vnionē. Mō cōcedit̄ ꝙ nullus reſpect⁹ cadit medi⁹ īter accñs ⁊ ſubiectū tanq̄ȝ cauſans eoꝝ vnionē: ſꝫ bn̄ cadit īter ea mediū ſequēs vnionez. puta inherētia hui⁹ ad illō: ⁊ ſubiectio illi⁹ ad h̄: ⁊ ſic de ſilib⁹. De h̄ ī ſuo ſili ſcūs Tho. 3⁰ ſen. diſ. 2. q. 2. ar. 2⁰ in ſolone 3ᵉ q̄ſtiūcule ſic dicit. (Inter humanā nām ⁊ diuinā neceſſe eſt cadere vnionē mediā nō ſic cām: ſꝫ ſicut
Inter vnita triplex medium.
effectū ꝯductionē nāꝝ ꝯiūtē. Eſt. n. nā relonis vt ī aliis reꝝ gn̄ib⁹ cām habeat: qꝛ minimū hꝫ de nā entis vt dicit cōmētator in. xi⁰. metaphiſice. Vn̄ q̄uis relo per ſe nō terminet motū. qꝛ ī ad aliqd nō eſt motus. vt in 5⁰.
Co. 19.
phy. ꝓbat̄. tñ ex h̄ ꝙ mot⁹ ꝑ ſe terminat̄ ad aliqd ens.
T. c. 10.
de nc̄itate cōſeq̄t̄ relo aliq̄: ſic ex h̄ ꝙ mot⁹ alteratiōnis terminat̄ ad albedinē cōſeq̄t̄ relo ſilitudis ad oia alba. Silr ex h̄ ꝙ mot⁹ gn̄atiōis terminat̄ ad formaꝫ. cōſeq̄t̄ hec relo ſm̄ quā mā̄ eē ſub for⁹ dr̄. Ita ēt ex h̄ ꝙ mot⁹ aſſumptiōis nāe hūane terminat̄ ad ꝑſonā. cōſequit̄ hec relo q̄ dr̄ vnio. Vn̄ vnio eſt mediū: nō ſicut aſſūptionē cauſans: ſꝫ poti⁹ ſic eā ꝯñs.) Hec ille. Et ſimilia dicit ꝑ totū illū articlm̄ ⁊ p̄cedētē: ⁊ ī multis aliis locis ponit ſilia. ſ. ꝙ īter formā ⁊ mām īter accñs ⁊ ſubiectū eſt aliq̄ relo vel reſpect⁹: nō q̄dē vnionē p̄dictorū cauſans: ſꝫ poti⁹ ꝯñs. Et de p̄dictis multa dicta ſunt tā in 2⁰ q̄ȝ in 3⁰ ſen. ¶ Ad 2ͫ negat̄ minor tanq̄ȝ falſa: ⁊ forte erronea. qꝛ ſicut iſta ꝓpō eſt ſimplr̄ falſa. Accidētia panis vel ſpēs panis derelicte in eucha͛ poſt conuerſionē ſūt corp⁹ xp̄i: ita cōſilr iſta eſt falſa: hoc eſt corp⁹ xp̄i. demōſtrādo ſpēs vel accñtia p̄dicta. Sꝫ verū ē ꝙ ſic iſta ē v̓a: cōtētū ſub iſtis ſpeciēb⁹ ē corp⁹ xp̄i. Ita cōſilr ⁊ iſta: h̄ eſt corp⁹ xp̄i. demōſtrādo nō q̄dē ſpecies: ſꝫ ꝯtētū ſub illis: ⁊ ad hūc ſenſuꝫ itelligēde ſūt auctoritates ⁊ dicta xp̄i. Illud. n. qḋ vr̄ corꝑalr̄ ī manib⁹ ſacerdotis: ⁊ ſentit̄ aliq̄ ſenſu exteriori nō eſt corp⁹ xp̄i: ſed ſacr̄m ⁊ velamētū corꝑis xp̄i: vt patꝫ ex dictis magiſtri in p̄ñti diſ. ¶ Ad 3ͫ dr̄ ꝙ a͛ͫ eſt falſe loquēdo d̓ p̄ñtia ſupnālr facta cuiuſmodi ē ī ꝓpoſito. Pñtia enī corꝑis xp̄i ad ſpēs ſola v̓tute diua fit p̄ncipalr: ſꝫ inſtrūlr diſpoſitiue ſiat v̓tute ſacri. Et iō talis pñtia nō oꝫ ꝙ ſubſit volūtati hūane xp̄i p̄ncipalr: ſꝫ diue volūtati. Sicut in ſuo ſili pñtia ſpūs dānati ad ignē inferni cui ē diuinitus alligat⁹ nō ſubeſt volūtati ei⁹: ſꝫ volūtati diue.
Superaliis pñtia corꝑis xp̄i ad ſpēs ⁊ nō ſubeſt volūtati hūane xp̄i.
ſicut oñdit. ſ. Tho. 4⁰. ꝯ gētiles ca⁰. 9. vbi ſic dic̄. (Patiunt̄ ḡ ab igne corporeo ſube icorporee ꝑ modum alligationis cuiuſdā. Pñt. n. ſpūs alligari corꝑib⁹ vl̄ ꝑ modū for⁹: ſic aīa corpori hūano vt det ei vitā: vl̄ ēt abſq̄ꝫ h̄ ꝙ ſit for⁰ ſic nigromātici v̓tute demonū ſpūs alligant imaginib⁹ aut hꝰ reb⁹. Multo ḡ magis v̓tute diua ſpūs dānādi igni corꝑeo alligari pñt. Et h̄ ipꝫ eſt eis ī afflictionē ꝙ ſciūt ſe reb⁹ īferiorib⁹ alligatos in penaꝫ.) Hec ille. Silia ponit diſ. 44. hui⁹ 4ⁱ. q. 3. ar. 3⁰ ī ſolone. 3ᵉ q̄ſtiūcule. vbi ſic ī fine dic̄. (Ignis ſꝫ nām ſuā hꝫ ꝙ ſpūs incorpore⁹ ſibi poſſit vniri vt loco locatū. ſꝫ in q̄ntū eſt inſtrꝫ diue iuſtitie hꝫ vt ipꝫ q̄dāmō detineat alligatū. Verūtamē iſta ſilitudo nō currit ꝑ oia: qꝛ alr ꝯtinetur corp⁹ xp̄i a ſpeciēb⁹ ſacri: ⁊ alr detinet̄ ſpūs dānat⁹ ab igne. vl̄ ab alio corꝑe cui alligat̄. ¶ Ad 4ͫ negat̄ h⁹ͤ. qꝛ vtriq̄ȝ circa corp⁹ xp̄i vt eſt in ſacro derelinq̄t̄ aliq̄s reſpcūs realis vl̄ rōnis ad ſpēs ſacrales. Nā ſic dictū ē ī ſolone arg͠ꝰ Durādi cōꝑatio corꝑis xp̄i ad ſpēs ſub q̄b⁹ eſt lꝫ nō ſit ſilis alicui cōꝑationi nāli: tñ hꝫ aliquā ſilitudinē cū illo mō quo aliqd dr̄ eē in loco: ⁊ ſilr cū illo mō quo dr̄ ſuba ꝯtineri a ſuis dimēſiōib⁹. Et iō talis reſpect⁹ pōt reduci ad p̄dicamētū. vbi vl̄ habit⁹. Nā iſte ſpēs dnr̄ a ſctis opimētū corꝑis xp̄i. vt pꝫ ex dictis Magiſtri in p̄ñti diſ. ¶ Ad 5ͫ negat añs. dr̄. n. ꝙ quātitas corꝑis xp̄i eſt realr ⁊ pñtialr ī h̄ ſacro. ſicut ⁊ corp⁹: ſꝫ alr ⁊ alr. ⁊ ꝑ ꝯñs hꝫ reſpectū pñtie ad ſpēs ſacri. Vn̄ ſcūs Tho. p̄ñti diſ. q. 1. ar. 2⁰. q. 3. in ſolone 2ᵉ ſic dicit. (Quia dimēſiōes corꝑis xp̄i nō ſūt ex vi ſacri: ſꝫ ſolū ex eo ꝙ cōcomitant̄ inſeꝑabilr ſubaꝫ. ꝯſtat ꝙ cōtrario modo ſūt ibi dimēſiōes ꝓprie corꝑis xp̄i ⁊ dimēſiones locati corꝑis in loco. Corꝑis. n. locati ſuba nō hꝫ ordinē ad locū niſi mediātib⁹ dimēſionibus: ⁊ iō qꝛ dimēſiōes corꝑis locati nō pñt eē ſil̄ cū aliis dimēſiōib⁹ ſeq̄t̄ ex ꝯñti ꝙ ſuba corꝑis locati nō poſſit eē ſil̄ cum aliis dimēſiōib⁹ ſeparatis neq̄ȝ ī alio corꝑe exñtib⁹. Sꝫ hic ꝯ͛rio ſuba corꝑis xp̄i ꝑ ſe imediate ordinat̄ ad h̄ ꝙ ſit ſub ſacro: ⁊ dimēſiōes ei⁹ ꝓpē ex ꝯñti ⁊ ꝑ accñs. Suba aūt ex h̄ ꝙ ē ſuba nō ꝓhibet̄ eē cū dimēſiōib⁹ q̄buſcūq̄ȝ ſiue ꝯiūctis ſiue ſeparatis: ſiue etiā exiſtētib⁹ in alio ſubiecto: ſicut ſuba angeli pōt eſſe ſimul vbi eſt aliud corp⁹: ⁊ iō corp⁹ xp̄i ſub ꝓpria q̄ntitate pōt eſſe ſub dimēſiōib⁹ panis.) Hec ille. Ex q̄b⁹ apparet ꝙ quātitas corꝑis xp̄i hꝫ ſimultatē ⁊ pñtiā ad ſpēs ſacri ſicut ⁊ ſuba corꝑis xp̄i: nō tñ eodē mō. Tūc ad ꝓbationem añtis iā negati dr̄ ꝙ pñtia vel ſimultas quantitatis ad q̄ntitatē ī h̄ ſacro nullo mō hꝫ rōnē cōtact⁹. Nec valet ꝓbatio in oppoſitū. qꝛ plus requirit̄ ad rōnē contactus q̄ȝ ad rōnē pñtie vel ſimultatis vni⁹ q̄ntitatis ad aliā. Opꝫ. n. ꝙ vtraq̄ȝ q̄ntitas habeat modum eſſendi q̄ntitatis. Sic aūt nō eſt hic: qꝛ q̄ntitas corꝑis xp̄i eſt in h̄ ſacro ꝑ modū ſube: ⁊ nō ꝑ modū q̄ntitatis ī ordine ad ſacr̄m. Unde ſicut ſpecies ſacri non tangunt ſubaꝫ corꝑis xp̄i ita nec q̄ntitatē ei⁹. Et de hoc habebit̄ ī ſeq̄nti q̄ōne. ¶ Ad p̄mū Scoti ꝯ 2ͫ ꝯnem dr̄ p̄ ꝙ conuerſio panis in corp⁹ xp̄i eſt aliquo mō cā corꝑi xp̄i ꝙ incipiat eē in h̄ loco dato ꝙ nō ſit formalis rō ꝙ corp⁹ xp̄i ſit in hoc loco. Sicut gn̄atio ignis ex lignis eſt cā vl̄
Quātitas corꝑis xp̄i eſt realr in hoc ſacro: ⁊ habꝫ reſp͠ꝰ pñtialitatis ad ſpēs: ⁊ nō aūt reſp͠ꝰ contactus.

cõcauſa ꝙ ignis ſit vbi prius erãt ligna: ſ; nõ ſit forma lis ratio ignis eſſendi in tali loco: nec permanẽdi ĩ eo. Et de hoc dicet̃ in ſequẽti diſtinctione latius. Dr̃ 2° ꝙ ſpẽs ſacrãles ſunt corpi xp̃i rõ eſſendi ĩ hoc loco. puta in altari vel parapſide. Nec valet pbõ ĩ oppoſitum. qꝛ ſ; iſte ſpẽs nõ informẽt corp⁹ xp̃i. tñ corp⁹ ſuccedit ſub̃e iformate p illas inſepabilr̃ quãdiu ille manẽt: ⁊ iõ ſicut ille ſpẽs determinabãt ſub̃az panis ad talẽ locũ. ita determinãt corp⁹ xp̃i ad locũ: ſ; nõ eodẽ mõ. De hoc. ſ. Tho. 3° pte. q. 76. ar. 5°. ſic dicit. (Sub̃a panis rõne ſuarũ dimẽſionũ localr̃ erat ibi: qꝛ cõpabat̃ ad locũ mediãtib⁹ ꝓprys dimẽſionib⁹. ſub̃a aũt corpis xp̃i cõparat̃ ad locũ illũ mediãtib⁹ dimẽſiõib⁹ alienis ⁊c̃.) vt dictũ ẽ in ſolõne arg¹ˢ Durãdi ꝯ pmã ꝯnẽ. Itẽ. i. q. hui⁹ diſ. ar. p̊. in ſolõne 9ⁱ ſic dicit. (Quia ꝯuerſa eſt ĩ corp⁹ xp̃i ſub̃a panis q̃ prius erat ĩ hoc loco determinato mediãtib⁹ dimẽſiõib⁹ ꝓprys ſuis q̃ manẽt trãſubſtãtiatiõe facta: iõ manet loc⁹: nõ qdẽ imediate hñs ordinẽ ad corp⁹ xp̃i ſm ꝓprias dimẽſiões. ſ; ſm dimẽſiões panis remanẽtes ſub qb⁹ ſuccedit corp⁹ xp̃i ſub̃e panis. Et iõ nõ eſt hic vt in loco p ſe loquẽdo: ſ; vt in ſacro.) Hec ille. Dr̃ 3°. ad formã arg¹ⁱ ibidẽ factã ꝙ hẽc ar¹ⁱ falſa eſt. qꝛ ſpẽs ſũt formalis rõ corpi xp̃i eſſendi in hoc loco: mõ quo dictũ eſt. ſ. nõ vt in loco: ſ; vt in ſacro. Utrũ aũt p potẽtiã dei abſolutã poſſet corp⁹ xp̃i eẽ in hoc loco vt in loco ſine cõverſiõe panis ĩ illud ⁊ ſine ſpeciẽb⁹ remanẽtib⁹ poſtea videbit̃. ſ. xiᵃ diſ. ¶ Ad 2ᵐ negat̃ aᵃ. qꝛ ſi corp⁹ xp̃i eẽt ſil̃ cũ ſub̃a q̃ãta panis in hoc loco ſacri: hoc nõ poſſet eẽ niſi p aliquã mutationẽ vel motũ factũ ĩ corpe xp̃i. qḋ tñ nõ oʒ ad hoc ꝙ corp⁹ xp̃i ſit ſil̃ cũ dimẽſionib⁹ panis. vt oñdit ſcũs Tho. i. q. xiᵉ diſ. ar. p̊. in ſolõne pme q̃ſtiũcule. vbi ſic dicit. (Impoſſibile ẽ aliqḋ eẽ nũc vbi prius nõ fuit niſi ipʒ mutet̃ vel aliqḋ in ipʒ. Nec poſſet etiã p miraculũ fieri ſicut nec ꝙ eẽt aĩal rõnale ⁊ mortale: ⁊ non eſſet hõ. Alr̃. n. ſe hr̃e nũc ⁊ prius eſt idẽ qḋ moveri vel trãſmutari. Si ḡ verũ corp⁹ xp̃i eẽt ſub ſacro nũc ⁊ nõ prius. oporteret aliquẽ motũ vel mutationẽ intervenisse: ſ; nulla mutatio eſt facta ex pte panis ſm hãc poſitionẽ. ḡ opʒ ꝙ corp⁹ xp̃i ſit mutatũ localr̃ vt dicat̃ ꝙ corp⁹ xp̃i eſt hic. qꝛ p motũ localẽ huc venit. Quod ẽ oio ipoſſibile: qꝛ cũ ſil̃ ⁊ ſemel in diverſis locis corpus xp̃i ꝯficeret̃. oporteret ꝙ ſil̃ ⁊ ſemel ad diverſa loca idẽ corp⁹ moveret̃: qḋ eſt ipoſſibile: qꝛ cõtingeret ſil̃ ꝯrios mot⁹ ineſſe eidẽ ſubiecto.) Hec ille. Et multa ſilia dicit ibidẽ. ⁊ in 3ᵃ pte vt poſtea videbit̃ in. xiᵃ diſ. Et ad pbõnẽ maioris iã negate dr̃: ꝙ ſ; ſimultas ſub̃e cum ſub̃a ſit poſſibilis ſimplr̃. ſicut ſub̃e corpis xp̃i cũ aliena dimẽſiõe: tñ iceptio talis ſimultatis reqret novam mutationẽ in corpe xp̃i. nõ aũt iceptio ſimultatis corpis xp̃i cũ aliena dimẽſiõe. Cũ aũt ulteri⁹ dr̃ ꝙ facili⁹ eſt facere corp⁹ eẽ alicubi cũ ſuo mõ nãli ⁊c̃. Dr̃ ꝙ facere corp⁹ xp̃i eẽ in duob⁹ locis circũſcriptive nõ eſt facere illud eẽ in 2° illoꝝ locoꝝ mõ nãli: ſ; potius mõ ꝯ nãʒ: ⁊ ꝯ oẽm potẽtiã paſſivã nãlẽ ⁊ obediẽtialẽ creature: cum ꝯdictionẽ iplicet vt poſtea dicet̃. Dr̃ ulteri⁹ ꝙ corpus xp̃i eſſe in multis locis de p accñs ⁊ mõ ſacrali nõ iplicat ꝯdictionẽ dato ꝙ ſint ibi multa miracula: ſ; corp⁹ xp̃i eẽ in duob⁹ locis de p ſe ⁊ circũſcriptive iplicat cõtradictionẽ: ⁊ ibi nec vnum nec plura miracula ſufficerẽt: ſ; de hoc ſtatim plus dicet̃.

Ad argumẽ. Sco. 2ᵉ 3 ſcdam.

¶ Ad pmũ coꝝ q̃ 2°. loco Scotus inducit ꝯ eandẽ ꝯnẽ ꝓbando. ſ. ꝙ poſſibile ſit idẽ corp⁹ localr̃ eẽ ſil̃ in diverſis locis: dr̃ negãdo minorẽ. hoc. n. iplicat ꝯdictionẽ. ſicut oſtẽdit ſcũs Tho. 3°. quolibet. q. 2°. vbi ſic dicit. (Aliqḋ corp⁹ eẽ localr̃ ĩ aliquo loco nihil eſt aliḋ q̃ꝫ corp⁹ circũſcribi ⁊ cõprehẽdi loco ſm cõmẽſurationẽ ꝓpriaꝝ dimẽſionũ: qḋ aũt cõprehẽdit̃ a loco ita eſt in illo ꝙ nihil eius eſt ex̃ locũ illũ. Unñ ponere illud eẽ ſil̃ ĩ alio loco eſt ponere ꝯdictoria eẽ ſil̃. Unde ſm pmiſſa hoc a deo fieri nõ põt. Iterʒ oĩa duo loca diſtinguunt̃ ab inuicẽ ſm aliquã loci contrarietatẽ que ſũt ſurſum: ⁊ deorſum: ante retro: dextrũ ⁊ ſiniſtrũ: ſ; deus nõ põt facere ꝙ duo ꝯria ſint ſil̃: hoc enĩ implicat ꝯdictionẽ. ḡ deus nõ põt facere ꝙ idẽ corpus ſit localr̃ ſil̃ ĩ diverſis locis.) Hec ille. Silia ponit. 44. diſ. hui⁹. q. 2. ar. 3°. ĩ ſolõne tertij ar¹ⁱ 3. q. vbi ſic dicit. (Quãuis reſiſtẽtia qua mobile reſiſtit moventi p ꝯrietatem quã hʒ ad talẽ motũ rõne inclinationis ad ꝯriũ motũ poſſit a movẽte infinite v̾tutis totalr̃ ſuperari: nõ tñ reſiſtẽtia qua mobile reſiſtit ex hoc ꝙ hʒ ꝯriũ locũ: niſi auferat̃ ab eo eẽ in tali loco vl̃ ſitu. Sicut. n. albũ reſiſtit nigro rõne albedinis: ⁊ tãto magis quãto albedo magis diſtat a nigredie: ita corp⁹ reſiſtit alicui loco p hoc ꝙ hʒ locũ oppoſitũ: ⁊ tãto eſt maior reſiſtẽtia quãto ẽ diſtãtia. Nõ aũt põt a corpe removeri ꝙ ſit ĩ aliquo ſitu vel loco niſi auferat̃ ei ſua corporeitas p quã debet̃ ei locus vel ſit⁹ ⁊ cetera.) Hec ille. Tũc ad pbõnẽ minoris iã negate dr̃ p̊ ꝙ cũ dicim⁹ idẽ corp⁹ eẽ ſil̃ localr̃ in diverſis locis nõ ſolũ dicim⁹ vel addim⁹ ſupra corpus quẽdã reſpectũ extrinſecus advenientẽ fundatũ in vno quãto ad aliud quãtũ circũſcribens ipʒ: imo ultra illũ reſpectũ ponim⁹ cõphẽſionẽ quãti vel corpis circũſcripti a quãto vel corpe circũſcribẽte: ⁊ pᷓter negationẽ alterius circũſcriptionis a quocũqꝫ quãto vl̃ corpe extrinſeco: ⁊ ita ponimus corpus locatum ſil̃ bis cõprehẽdi. qꝛ in duob⁹ locis: ⁊ nullatenus cõprehẽdi: cũ totũ ſit extra quẽlibet ipſoꝝ locoꝝ: qḋ iplicat manifeſte nõ ſolũ vnã. imo duas ꝯdictiões. Sit enĩ vnus illoꝝ locorũ. a. ⁊ alius. b. tũc pma ꝯdictio eſt ꝙ. c. corp⁹ cõphendit̃ ab. a. ⁊ idẽ. c. nõ cõphẽdit̃ ab. a. 2ᵃ ẽ ꝙ. c. corp⁹ cõphẽdit̃ a loco. b. ⁊ idẽ nõ cõphẽdit̃ a loco. b. Ul' alr̃. Pria ꝯdictio eſt ꝙ nihil ipſi⁹. c. eſt ex̃. a. ⁊ ſil̃ cũ hoc quelibet ps. c. eſt extra. a. 2ᵃ vo ꝯdictio eſt ꝙ nihil ipſi⁹. c. eſt extra. b. ⁊ ſil̃ cũ hoc q̇lʒ ipſi⁹. c. eſt ex̃. b. Dr̃ 2° ꝙ reſpectũ vbi plurificari ſup idẽ fundamentũ ad diverſos terminos eſt eq̃ ipoſſibile. ſicut duo ꝯria ineſſe ſil̃ eidẽ ſubiecto in actu: qꝛ q̇libʒ duo reſpect⁹ de gñe vbi ad diverſa loca ſũt ꝯrij: ſicut ⁊ quelibʒ duo loca: ⁊ ſicut albedo expellit nigredinẽ formalr̃: ita vnuʒ vbi expellit aliud vel reſiſtit alteri. Et qdẽ de ꝯrietate locoꝝ expſſe põit Ariſto. io. ethicoꝝ. ca°. 4°. qḋ icipit. Quid autẽ vel q̃le qd manifeſtius ⁊c̃. vbi ſic dicit. In tpe enĩ eſt oĩs motus ⁊ finis alicuius puta edificatiua pfecta cũ faciat qḋ appetit vel ĩ oĩ tpe utiqꝫ vel in hoc. In ptib⁹ aũt tpis oẽs impfecte ⁊ altere ſpecie a tota ⁊ ab invicẽ. Lateꝝ. n. cõpoſitio altera a colũne baiulatione: ⁊ he a tẽpli ficatiõe: ⁊ tẽpli qdẽ pfecta nullo enĩ indigẽs ad ꝓpoſitũ. Fundamẽti aũt ⁊ ſculpti impfecta pars enim utraqꝫ ſpecie. ḡ differũt. Et nõ in quacũqꝫ ſpecie accipe motũ pfectum eſſe: ſ; ſi qdẽ in oĩ. Silr̃ aũt in ambulatione ⁊ in reliqs. Si. n. eſt latio mot⁹ vñ ⁊ quo ⁊ hec differre ſ; ſpẽs volatio ambulatio ſaltatio ⁊ talia. Nõ ſolũ aũt ſic: ſ; ⁊ in ipſa ambulatiõe. Hec. n. vñ ⁊ quo nõ idẽ in ſtadio. ⁊ in altera ⁊ altera pte: neqꝫ ptrãſire lineã hãc ⁊ ſub̃az nõ ſolũ in lineã ptrãſit: ſ; in loco exiſtẽtem: in altero aũt hec ab illa. Per certitudinẽ qdẽ ḡ õ motu ĩ alys dictũ eſt. Ur̃ aũt nõ ĩ oĩ tpe pfect⁹ eẽ: ſ; multi impfecti ⁊ differẽtes ſpecie. Si qdẽ ꝙ vñ: ⁊ quo ſpecificũ. Hec ille. Qḋ exponẽs ſcũs Tho. in ſcripto ſup eodẽ loco ſic dicit. (Generatiões totius ⁊ partiũ differũt ſpecie. Et ſicut eſt in generatiõe: ſilr̃ vr̃ eſſe in ambulatione: ⁊ in oĩbus alys.

Idẽ corp⁹ eẽ ſil̃ in diverſis locis iplicat contradictiones duas.

Idẽ ad 2ᵃᵐ rõnẽ. ⁊ infra ad pᵐ Aure. ꝯ ſcdams

Idẽ vbi reſpicere diverſos terminos implicat ꝯdictionem.

motib⁹ localib⁹. Manifeſtū eſt enī ꝙ latio id eſt motus localis eſt motus vnde ⁊ quo: id eſt a termino ⁊ ad terminū. ⁊ ſic oꝫ ꝙ ſpecies diuerſificent̄ ſm diuerſitatē terminoꝝ. Sūt aūt diuerſe ſpēs motus localis i aīalibus volatus q̄ cōpetit auibus: ambulatio que cōpetit greſſibilib⁹: ſaltatio q̄ cōpetit locuſtis: ⁊ alia hōi que diſferūt ſm diuerſas ſpēs ꝑncipioꝝ motuū. Nō enī ſunt eiuſdē ſpeciei aīe diuerſoꝝ aīaliū: nec ſolū mō ꝑdicto diuerſificant̄ ſpēs localiū motuū: ſꝫ ēt in vna dictaruꝫ ſpecieꝝ puta ambulatione diuerſe ſpēs inueniunt̄. Si enī accipiat̄ motus quo qs ꝑambulat ſtadiū: ⁊ motus quo qs ꝑambulat aliquā pt̄e eius: nō eſt vtrobiqꝫ idē vnde ⁊ quo. id eſt terminus a quo ⁊ terminus ad queꝫ: ⁊ ſimile eſt de motibus quibus aliquis ambulat hanc ⁊ illam partem ſtadij: q2 nō ſunt idē termini. Non. n. eſt idē ſm ſpeciē ꝑtrāſire hāc lineā ⁊ illā. Et ſi eis. n. oēs linee inq̄tū hō ſint eiuſdē ſpeciei. tn̄ ſm ꝙ i certo ſitu ſeu loco conſtituunt̄. accipiunt̄ vt ſpecie differētes ſm diuerſitatē locoꝝ: que attēdit̄ ſꝫ ordinē ad ꝑ^m ꝯtinēs. Ille ēt q ꝑtrāſit lineā nō ſolū ꝑtrāſit lineā. ſꝫ lineā i loco exiſtē. q2 in alio loco eſt vna linea ab alia. Et ita manifeſtū eſt ꝙ ſꝫ diuerſitatē terminoꝝ differt ſpecie totus motus localis a ſingulis ꝑtib⁹: ita tn̄ ꝙ totus mot⁹ hꝫ ꝑfectā ſpēm. ꝑtes aūt habēt ſpeciē īꝑfectā. ⁊c̄.) Hec ille. Ex qbus pꝫ ꝙ diuerſa loca diuerſitatē ſpecificaꝫ ⁊ ꝯtrietatē habēt: ⁊ ꝯſīter diuerſa vbi ex circūſcriptiōe taliū locoꝝ derelicta. Sicut vbi ſurſuꝫ: ⁊ vbi deorſum. ⁊ ſic ð alijs. Et ꝑ ꝯñs apparet ꝙ maiorē icōpoſſibilitatē habēt diuerſi effect⁹ de genere vbi ad coexiſtēdū eidē fundamēto ad diuerſos terminos q̄ꝫ diuerſe ſimilitudines in eodē albo ad diuerſa coalba: q2 duo vbi differūt ſpecie: ⁊ ꝯtriant̄ ad inuicē: nō ſic due ſilitudines i eodē fundamēto fundate in ordine ad diuerſos termios. Dr̄ 3° ꝙ nec due reales ſilitudines inſunt eidē ſubiecto ꝑ idē fundamētū ſimul in ordine ad diuerſos termios ⁊ de hoc ſatis dictū eſt 3° ſen. cū tractaret̄ de filiatione xp̄i ad mr̄em ⁊ pr̄em. Immo idē ſubiectū albedinis ꝑ eādē relo̅ rē realē ſilitudis refert̄ ad oīa alia alba. De h ſcūs Tho. 3° ſen. diſ. 8. q. i. ar. 5°. ſic dicit. (Relo ñ hꝫ

Eſt hēt relatio ꝙ ſit ali qd in rez nā.

ex hoc ꝙ ad alterū dr̄ ꝙ ſit aliqd in rez nā: ſed hoc hꝫ ex eo ꝙ relonē cauſat in re que ad alteꝝ dr̄. Et q2 ex eo res hꝫ vnitatē ⁊ multitudinē ex quo hꝫ eē: iō ſm id in quo relo fundat̄ iudicandū eſt de ea vtꝝ ſit ſm rē vna vel multe. Sūt ḡ quedā relones q̄ fundant̄ ſuꝑ quātitatē ſicut eq̄litas que fundat̄ ſuꝑ vnū in quantitate. Et cū vnitas quātitatis non ſit niſi vna in vna re. inde eſt ꝙ ꝑ vnā eq̄litatē eſt res eq̄lis oīb⁹ qb⁹ eq̄lis dr̄.) Hec ille. Silia dicit 3ª pte: q. 35°. arti. 5°. ⁊ multis alijs locis. Dicit̄ 4° ꝙ nō ſolū ſequēdo imaginationē. immo ſeq̄ndo rōnē hēm⁹ ponere ꝙ plurificato loco plurificat̄ corpus. qḋ pꝫ inſpicienti qd eſt corp⁹ eē in loco localr̄. Hoc enī importat corp⁹ comprehendi loco: ita vt nihil eius ſit ex illo: ⁊ ꝯſīter adequationē loci ⁊ locati: ⁊ ꝯſīter ad multiplicationē vni⁹ ſeq̄t̄ multiplicatio alterius. Nec valet rō i oppoſitū ð ꝑori ⁊ de poſteriori adducta. q2 lꝫ ad multiplicationē poſterioris nō neēio ſequat̄ multiplicatio ꝑoris q̄ñ poſteriora talr̄ m̄ltiplicata reſpiciūt diuerſa ſuſceptiua ⁊ ñ idē ſic diuerſi radij vni⁹ lūinaris vl̄ effectus ſolis vel ſi reſpiciūt idē ſubiectū. nullaꝫ tn̄ habēt ꝯtrietatē ad inuicē nec icōpoſſibilitatē ſil̄ inexiſtēdi eidē ſubiecto: ſicut due potētie aīe. puta intellect⁹ ⁊ volūtas: aut duo habit⁹ eiuſdē potētie. tn̄ q̄ñ poſteri⁹ recipit̄ in ꝑori ſubiectiue ⁊ quecunqꝫ duo accepta ſub tali poſteriori habēt ad inuicē ꝯtrietatē vel icōpoſſibilitatē ſil̄ inexiſtēdi eidē: tūc oꝫ ꝙ multiplicato poſteriori realr̄ multiplicet̄ prius ſꝫ rē. ſicut multiplicatis formis ſubalib⁹ multiplicat̄ mā: ⁊ multiplicatis ꝯtrijs accidētibus multiplicat̄ ſubiectū: ⁊ idē eſt de accñtib⁹ ſolo numero differētib⁹ eiuſdē ſpēi. Sic aūt eſt in ꝓpoſito. q2 diuerſi reſpectus ð genere vbi lꝫ ſint poſteriores corꝑe locato: tn̄ q2 recipiunt̄ in eo: ⁊ qlibꝫ tales duo derelicti ex diuerſis locis hnt̄ ꝯtrietatē ⁊ incōpoſſibilitatē reſpectu eiuſdē locati: iō m̄ltiplicatis talib⁹ reſpectib⁹ multiplicant̄ eoꝝ ſubiecta: nec pnt̄ ſil̄ ineſſe eidē ſubiecto. Dr̄ 5°. ꝙ rñſio quā arguēs recitat pōt ꝓbabilr̄ ſuſtineri dicēdo ꝙ qlibet vbi adequat ſuū fundamētuꝫ ⁊ ſubiectū ſic qḋ repugnat cuilibet alteri accidēti eiuſdē gn̄is circa idē ſubiectū mō ꝑdicto: ſic q̄libet for̄ ſubalis cuilibet alteri circa eādē mām: ⁊ vnum ꝯtroꝝ alteri circa idē ſubiectū: ⁊ qlibet accñs alteri eiuſdē ſpeciei. Et ad ꝑmā improbationem dr̄ ꝙ fundat̄ in duob⁹ falſis. Primū eſt ꝙ duo reſpect⁹ eiuſdeꝫ ſpeciei. puta due eq̄litates vel ſilitudines vel filiatiōes poſſint ſil̄ eideꝫ ſubiecto vel fundamēto ineſſe. 2^m eſt ꝙ eē in loco localiter nō iportet niſi ſolū reſpectū ð gn̄e vbi ⁊ nō aliquā negationē alteri⁹ vbi nec comꝑhēſionē locati a loco: cuius oppoſitū viſuꝫ eſt ſupra. ¶ Ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ ſilitudo ibidē poſita de pn̄tia quātitatis ad locuꝫ: ⁊ de pn̄tia ſubē ad locū penit⁹ nihil valet: q2 ð rōne pᵉ ē cōprehēſio talr̄ pn̄tis a loco cui dr̄ eē localr̄ pn̄s: ⁊ nō autē de rōne 2ᵉ. potiſſime q2 2ª pn̄tia eſt q̄ſi ꝑ accñs: cū non ſit ð rōne alicui⁹ formalr̄ iexiſtētis ſubē talr̄ pn̄ti. ſꝫ ſolā rōne extrinſecaꝝ dimenſionū. ſ. panis ꝯuerſi in corpus xp̄i ſub qb⁹ 2ª ſuba ſuccedit ꝑori. Et ſic pꝫ q ꝑª rō ꝑncipalis nō militat ꝯ ꝯ̄nē. ¶ Ad 2^m rōnē ꝑncipalem negat̄ añs. Cui⁹ rōnē aſſignat ſcūs Tho. 4° ſen. diſ. 44. q. 2. ar. 2°. q̄ſtiūcula 3ª in ſolone 4ᵉ. vbi ſic dicit. (Unū corp⁹ eſſe localr̄ in diuerſis locis nō pōt fieri ꝑ miraculū. corp⁹. n. xp̄i nō eſt in altari localr̄ vt ſupradictuꝫ eſt q̄uis miraculoſe poſſit fieri ꝙ duo corꝑa ſint in eodē loco: q2 eē in plurib⁹ locis ſil̄ repugnat indiuiduo rōne ei⁹ qḋ eſt eē indiuiſuꝫ in ſe. ſeq̄t̄. n. ꝙ eſſet diſtinctū i ſitu: ſꝫ eē cū alio corꝑe in eodē loco repugnat ei q̄tuꝫ ad hoc ꝙ ē eē diuiſū ab alio. Rō aūt vni⁹ ꝑficit̄ i idiuiſione: vt pꝫ 4°. metᵉ. ſꝫ diuiſio ab alijs eſt de ꝯñtib⁹ ad rōnē vni⁹. Unñ ꝙ idē corpus localr̄ ſit i diuerſis locis ſil̄ icludit ꝯdictionē ſicꝫ ꝙ hō careat rōne: ſꝫ duo corꝑa eē in eodē loco nō icludit ꝯdictionē vt ex dictis pꝫ. iō non eſt ſile.) Hec ille. Itē ꝑ quolibꝫ ar. 22° arguit ſic. (Sicꝫ ſe hꝫ vnū corp⁹ ad vnū locū. ita duo corꝑa ad duo loca. ḡ ꝯmutatiꝫ ſicut vnū corp⁹ ad duo loca. ita duo corꝑa ad vnū. Sꝫ vnū corp⁹ nullo mō pōt eē i duob⁹ locis. ḡ nec duo corꝑa i vno loco.) Ecce ar^m. Seq̄t̄ rñſio. (Hōꝫ ꝓportiōe ꝯmutata ſic eſt videdū. Sicut ſe hꝫ ꝑmuꝫ ad 2^m vt duo ad tria. ita ſe hꝫ 3^m ad 4^m. ḡ cōmutatiꝫ ſicut ſe hꝫ primū ad 3^m. vt duo ad quattuor. ita ſe hꝫ 2^m ad 4^m. vt tria ad ſex. Et ſm hoc rō deberet ꝓcedere. Sicꝫ ſe hꝫ vnū corp⁹ ad vnū locū. ita duo corꝑa ad duo loca. ḡ ſicut ſe hꝫ vnū corpus ad duo corpora: ita vnus locus ad duo loca: ⁊ ſic nō ſequit̄ ꝙ ſi vnū corpus nō ꝑt eē in duobus locis ꝙ duo corpora nō poſſint eſſe i vno loco. Unū enī corpus eſſe localr̄ in duobus locis implicat ꝯdictionē q2 de rōne loci eſt ꝙ ſit terminus locati: terminus aūt eſt ex̄ quē nihil eſt rei. vn̄ nihil locati ꝑt eſſe i loco exterior: q2 ſi ponat̄ eē in duob⁹ locis. ſequitur ꝙ ſit extra locum: ⁊ ita ſequitur ꝙ ſit locatum ⁊ nō locatū. Nec eſt inſtātia de corpore xp̄i: q2 non eſt in ſacramento altaris localiter: ſed ꝑ conuerſionē.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ minus inconueniēs eſt duo corꝑa eſſe ſimul in eodē loco q̄ꝫ idē corpus eſſe ſimul localiter in

Nō implicat ꝯdictionē ſe pare ab aliquo ea q̄ ꝯſequunt̄ rōnē ei⁹ ſ. ꝓprias paſſiones.

diuerſis

diuerſis locis:cũ 2ᵐ implicet ↄ̃dictionẽ ſimplr̃ ⁊ abſo-
te.pmũ vo nõ iplicat ↄ̃dictionẽ ſimplr̃ ⁊ abſolute:ſʒ ſʒ
qd.Et de h ſcũs Tho.in ſcripto ſup Boetiũ de trinita
te in illa q̃one q̃ quent. Utrum duo corpa poſſint intelligi
eẽ in eodẽ loco arguit ſic.(Dis ppõ vr̃ eẽ intelligibilis
in cui⁹ ſubiecto nõ includit̃ oppoſitũ pdicati: qa talis
ppõ nõ hʒ repugnãtiã intellectuũ.Sed hec ppõ:duo
corpa ſũt in eodẽ loco.nõ eſt hmõ.alias nunq̃ poſſet fie-
ri miraculoſe.qđ pʒ eẽ falſum in corpe dñico qđ exiuit
clauſo vtero virginis:⁊ intrauit ad diſcipulos ianuis clau
ſis:nõ.n.põt de⁹ facere q affirmatio ⁊ negatio ſint ſil'
vera.vt dicit Aug⁹ ↄ̃ Fauſtũ.g̃ põt aliqs intelligere vl'
ſaltẽ intellectu fingere duo corpora eẽ in eodẽ loco.)
Ecce argᵐ.Sequitur riſio.(Dõs ingt q duplr̃ põt eẽ ali
qua ppõ nõ intelligibilis. Uno mõ ex pte intelligẽtis
qui deficit intellectu.ſicut hec ppõ.In trib⁹ diuinis pſo
nis eſt vna eſſentia.⁊ hmõ ppõ nõ opʒ q iplicet ↄ̃dictio
nẽ.Alio mõ ex pte ipſi⁹ ppõnis.Et hoc duplr̃.Uno⁰ qr
implicat ↄ̃dictionẽ ſimplr̃ ⁊ abſolute ſicut iſta. Rõna
le eſt irrõnale.⁊ hmõ ppoſitiones nullo miraculo verifi
cari poſſunt.Alio mõ qr implicant ↄ̃dictionẽ aliq̃ mõ.
ſicut iſta. Mortuus redit ad vitã virtute ppria.cũ po-
nat̃ p hoc q dr̃ mortuũ ol pncipio vite deſtitutũ: ⁊ ta-
lis poſſunt verificari miraculo ſuperiori virtute operã
te.Et ſilr eſt in pposito. Sicut eni duob⁹ corporib⁹ in
eodẽ loco poſitis nõ põt aliq̃ cã nãlis diuerſitatis inue
niri.ſic diuina virtus põt ea q̃uis ſint vnita in ſitu i ſua
diſtinctiõe ↄ̃ſeruare:⁊ ſic miraculoſe fieri põt duo cor
pora eẽ in eodẽ loco.) Hec ille. Tũc ad pbationẽ ma-
ioris negate dr̃ p̃: q lʒ pħi ponerẽt repugnantiam iter
duo quãta reſpectu eiuſdẽ vbi mõ pdicto: nõ tñ talem
qualis eſt inter duo ↄ̃ria reſpectu eiuſdẽ ſubiecti: quia
vbi nõ eſt ſubiectum duorum corporum:nec recipit ea
ſicut ſubiectum recipit in ſe ↄ̃ria: ſed potius reſpectus
Nõ põt idem vbi ſil' eſſe in duob⁹ q̃tis. de gñe vbi recipit̃ ſubiectiue in corpore vel quãto loca
to. Tñ pħi dicerẽt q duo corpora vel quãta nõ poſſũt
hr̃e idẽ vbi ſil' ea rõne.qr impoſſibile eſt idẽ accñs eſſe
in diuerſis ſubiectis.Dr̃ 2⁰ q poſito p miraclm q duo
quãta eſſent ſimul in eodẽ loco:ex h nullaten⁹ ſeqt̃ q
illa duo quãta haberẽt idẽ vbi numero:ſʒ duo diſticta
ſicut duo alba hñt duos reſpect⁹ ſilitudinis in ordĩe ad
eũdẽ terminũ:⁊ duo tẽporalia habẽt duos reſpect⁹ de
genere qñ ad idẽ tp̃s vel inſtãs.Dr̃ 3⁰ q duorum quanto
rum repugnantia reſpectu eiuſdem loci ſimul non eſt
repugnãtia pp̃e formalis:qualis eſt iter duo ↄ̃ria vel
ↄ̃dictoria vel priuatiue oppoſita:ſʒ poti⁹ repugnãtia effe
ctiua:qr.ſ.vnũ expellit reliquũ quãtũ ſibi equale de eo
dẽ loco effectiue:nõ aũt formalr̃:qr in expulſione for-
mali illud qđ expellit̃ deſinit eẽ ⁊ ineſſe ſicut termin⁹
a quo adueniẽte termino ad quẽ.Talẽ aũt repugnãtiã
effectiuã põt de⁹ ſuſpẽdere manẽtibus duob⁹ quantis
in eodẽ loco:nõ aũt repugnãtiã formalẽ q̃lis ẽ iter duo
vbi reſpectu eiuſdem corpis.Unñ pbõ illa arguit ↄ mi
nori affirmatiue:iõ nõ valet.Dr̃ 4⁰.q dos ſubtilitatis
nõ tollit a duob⁹ quãtis illud qđ eſt cã incõpoſſibilita-
Quid pħibet dos ſubtilitas corpi diñ. tis duorum quãtorum in eodẽ loco.aut duorum vbi vel locorum.
reſpectu eiuſdẽ locati:iõ riſio ibidẽ recitata nõ eſt te
nẽda.Et de h ſcũs Tho.4.4.diſ.hui⁹ q̃rti.q.2.ar.2⁰.in
ſolone 2ᵉ q̃ſtiũcule ſic dicit.(Nõ põt dici q corp⁹ glo
rioſum rõne ſubtilitatis ſue hẽat q poſſit eẽ cũ alio cor
pe i eodẽ loco:niſi p ſubtilitatẽ auferat̃ ab eo illđ quo
pħibet̃ nũc eẽ ſil' cũ alio corpe in eodẽ loco.Dicũt au-
tẽ quidã q pħibet̃ ab hoc in iſto ſtatu rõne corpulen-
tie p quã hʒ q repleat locũ:que qdẽ corpulentia ab eo
p dotẽ ſubtilitatis tollet̃. Sed h ſtare nõ põt pp duo,

pmo qr corpulentia quã dos ſubtilitatis: aufert eſt ad
defectũ ptinẽs puta aliq̃ inordinatio mãe non pfecte
ſubſtãtis ſue forme:totũ eni qđ ad itegritatẽ corpis pti
net in corpe reſurget:tã ex pte forme q̃ʒ ex pte mãe: qr
q aliqđ corpus ſit repletiuũ loci h hʒ p id qđ eſt de in T.c.63.
tegritate ei⁹:⁊ nõ ex aliquo defectu nãe.Cũ eni plenum
opponat̃ vacuo.illud ſolũ nõ replet locũ quo poſito in
loco locus nouus remanet vacu⁹. Uacuũ aũt diffinit̃
4⁰.phy.q eſt locus nõ replet⁹ ſenſibili corpore. Dr̃ aũt Nõ deerunt corpi glioſo nãlia accñtia vt calidũ:fri-
aliqđ corp⁹ ſenſibile ex mã ⁊ forma ⁊ nãlib⁹ accñtibus gidũ ⁊ hmõi.
que omnia ad integritatẽ materie pertinent. Conſtat
etiã q corp⁹ glioſum erit ſenſibile ſm tactũ:vt pʒ in cor
pe dñi Luce vlt. Nec ei deerit mã aut forma aut alia
nãlia accñtia.ſ.calidũ ⁊ frigidũ ⁊ hmõ.Unde pʒ q corp⁹
glorioſum nõ obſtãte ſubtilitatis dote replebit locum.
Inſania autẽ vr̃ dicere eẽ q locus vbi eẽt corp⁹ glioſũ
eſſet vacuus. 2⁰ rõ eorum pdicta nõ valet.qr ipedire exi-
ſtẽtiã corpis in eodẽ loco eſt i plus q̃ʒ replere locũ. Si
eni ponam⁹ dimẽſiones eẽ ſeparatas a mã. ille dimen T.c.76.
ſiones nõ replent locũ.Unñ quidã ponẽtes vacuũ dixe T.c.9.
rũt vacuũ eẽ locũ in quo ſunt hmõ dimẽſiones ſine aliq̃
corpe ſenſibili:⁊ tñ iſte dimenſiões pħibẽt ne ſint ſil'
cũ alio corpe i eodẽ loco vt pʒ p pħm 4⁰.phyᶜ ⁊ 3⁰.me-
taphiſice.vbi hʒ pro icõueniẽti q corp⁹ mathematicũ
qđ nihil aliud eſt q̃ʒ dimẽſiões ſepate ſint ſil' cũ corpo-
re nãli ſenſibili.Unñ dato q ſubtilitas corporis glorioſi
auferret ab eo h qđ eſt replet̃ locũ.nõ tñ ſeq̃ret̃ q pp
hoc poſſet eẽ cũ alio corpe i eodẽ loco:qr remoto eo qđ
eſt in min⁹ nõ pp hoc remouet̃ qđ eſt in plus.Dõm eſt
g̃ q illud qđ impedit corp⁹ noſtrum nũc ne ſit ſil' cum
alio corpore in eodẽ loco.nullo mõ poterit ab eo remo
ueri p dotẽ ſubtilitatis. Nihil eni põt pħibere corp⁹ ali
qđ ne ſit ſil' ſituatũ cũ alio corpe i eodẽ loco niſi qđ fa-
cit in eo q reqrat diuerſũ ſitũ:nihil eni eſt impedimẽ-
tũ identitatis niſi qđ eſt cã diuerſitatis. Hãc aũt diſti- T.c.76.
ctionẽ ſitus nõ reqrit aliq̃ corpis q̃litas:qr corpi nõ de
bet̃ aliqs ſitus rõne ſue q̃litatis.Unde remoto a corpe
ſenſibili q ſit calidũ aut frigidũ aut graue aut leue: ni-
hilominus in eo remanet necẽitas pdicte diſtinctionis:
vt pʒ p pħm 4⁰.phy.⁊ p ſe planũ eſt. Silr ẽt mã nõ põt
inducere necẽitatẽ diſtictõis pdctẽ: qr mãe nõ adueit ſi
tus niſi mediãte quãtitate dimẽſiua. Silr ẽt neq ſor⁹
ſitũ hʒ niſi ex mã ſitũ habentẽ. Reſtat g̃ q neceſſitas
diſtinctõis duorum corporum in ſitu cãtur a nã quantitatis
dimenſiue cui per ſe conuenit ſitus.Cadit enim in diffi
nitione eius:qr quantitas dimenſiua eſt quantitas po-
ſitionem habes vel ſitum:⁊ inde eſt q remotis omni-
bus aliis que ſunt in re:talis diſtinctionis neceſſitas in
uenitur in ſola quantitate dimenſiua.Si enim accipiat̃
linea ſepata.oportet q ſi ſint due linee vel due partes
vnius linee q ſint diſtincte in ſitu.alias linea addita li
nee non efficeret maius:qđ eſt ↄtra cõem animi conce
ptionẽ:⁊ ſimiliter eſt de ſupficieb⁹ ⁊ corporibus mathe
maticis.Et qr materie dñet̃ ſitus in q̃tũ ſubſtat dimẽ
ſioni:exinde pdicta neceſſitas ad materiã ſituatam de
riuatur:vt ſicut non eſt poſſibile eẽ duas lineas vel du
as partes linee niſi ſint diſtincte ſm ſitum.ita impoſſibi
le eſt eſſe duas materias:vel duas ptes materie:niſi ſit
diſtinctio ſitus.Et qr diſtinctio materie eſt pncipiũ di
ſtinctionis indiuiduorum.inde eſt q Boetius dicit in li⁰.
de trinitate q duob⁹ corporib⁹ vnũ locum fingere nul
lo mõ poſſum⁹:vt hãc ſaltẽ varietatẽ accidẽtiũ diſtin
ctio indiuiduorum reqrat.Subtilitas aũt a corpe glioſo
dimenſionẽ nõ auferet. Unde nullo modo auferet ſi-
bi pdictã neceſſitatem diſtinctiõis ſitus ab alio corpe.

⁊ ita corp⁹ glioſū nō h₃ rōne ſue ſubtilitatis ꝙ poſſit eē ſimul cū alio corpe. S₃ poterit eſſe ſimul cū alio corpore ex opatiōe virtutis diuine. Sicut etiā corpus Petri nō hūit ex aliq̄ ꝓprietate indita ꝙ ad inumbrationez eius ſanarent̄ infirmi: ſed hoc fiebat virtute diuina ad edificationē fidei. Ita faciet virtus diuina vt corpus glorioſuz poſſit eſſe cū alio corpe ad ꝑfectionē glie.) Hec ille. Silr̄ dicit vltima. q. ꝑ̄. quolibet. Ex qb⁹ p₃ virtus quarti dicti. Dr̄ 5° ꝙ l₃ rn̄ſio allegata nō valeat. tn̄ ipugnatio ei⁹ parū valet. Qz eni impoſſibile ſit idē corpus eē localr̄ i diuerſis locis. h nō ē ꝓ̄baile ex aliq̄ cāꝝ q̄s arguēs ponit. ſ. ex cōmēſuratiōe loci ⁊ locati: neq₃ ex ꝓ̄oritate vel poſterioritate aut ſimultate vnius illoꝝ reſpectu alterius. Sed illa ipoſſibilitas eſt ex cauſis ꝑ ſctm̄ Tho. aſſignatis. ſ. qꝛ locus cōprehēdit locatū: ⁊ ē terminꝰ locati: ⁊ nō ecōtra: ideo q₃ nihil locati ꝑt eē ex̄ locū proprie loquēdo de li ex̄. ſ. vt ſit ibi localr̄. Quia eē in alio ſacr̄alr̄ nō localr̄: ſ₃ de ꝑ accn̄s nō eſt ꝓprie extra. Dr̄ 6°. ꝙ forma rōnis vltime adducta paruz mouet. qꝛ aᵃ eſt negāda in illo caſu: vbi multitudo poſterioris cū vnitate prioris infert oppoſita lēē eidē nō aūt multitudo prioris cū vnitate poſterioris. Sic autē eſt in ꝓpoſito vt patere pōt ex dictis. ¶ Ad 3ᵃᵐ rōnē ꝑncipalē rn̄det virtualr̄ ſcūs Tho. 3° quolib₃. q. 2ᵃ. vbi arguit ſic. (Difficilius eſt ꝙ hec ſub̄a mutet̄ in illā ſub̄az q̄ꝫ ꝙ hoc accidēs mutet̄ in illud accn̄s. Sed in ſacr̄o altaris ex h ꝙ diuina v̄tute ſub̄a panis remanētib⁹ ei⁹ dimēſiōib⁹ ſm̄ quas loco cōmēſurat̄ ꝯuertit̄ in ſub̄az corpis xp̄i. ſeqtur ꝙ idē corp⁹ xp̄i ſit nō localr̄ ſm̄ cōmēſuratiōez ꝓpriaꝝ dimēſionū: ſ₃ ſacr̄alr̄ in plurib⁹ locis ſil̄. g̊ pōt facere ꝙ ꝯuertat̄ dimēſio huius corpis in dimēſionē alteri⁹: ⁊ ſic erit idem corpus localiter in diuerſis locis ſil̄.) Ecce argᵐ. Seq̄t̄ rn̄ſio. (Dōm īngt ꝙ difficili⁹ eſt hoc accn̄s mutari in illud accn̄s q̄ꝫ hāc ſub̄am mutari in illā ſub̄am. Tū qꝛ due ſub̄e ꝯueniūt in ſubiecto mā̄li qđ eſt ps vtriuſq₃ ſub̄e eſſentialis. Tū qꝛ ſub̄a h₃ indiuiduationē ꝑ ſe ipm̄. accn̄s vō nō eſt indiuiduabile ꝑ ſeipſuz: ſ₃ ꝑ ſubiectū: vn̄ nō pōt ſibi ꝯuenire ꝙ hoc accidēs ꝯuertat̄ in h accn̄s. Dato tn̄ ꝙ hec dimēſio ꝯuerteret̄ in illā dimēſionē: nō ſequeret̄ ꝙ idē corp⁹ eſſet in duob⁹ ſil̄: ſed in vno tm̄. qꝛ ſicut poſtq̄ꝫ ſub̄a panis conuerſa eſt in ſub̄az corpis xp̄i: iā nō ſunt ibi due ſub̄e: ſed vna tm̄: ita etiā ſi hec dimēſio hui⁹ corpis ꝯuertat̄ i illā dimēſionē alteri⁹ corpis. iā nō due erūt dimēſiones ſed vna tm̄: ⁊ ſic nō ꝯmēſurabit̄ diuerſis loci. ſ₃ vni tm̄.) Hec ille. Ex quo p₃ ſolo ad argᵐ Scoti. Dr̄ eni ꝙ in caſu argⁱ ſm̄ ſub̄a ꝑ̄us ſubiecta quātitati ꝯuerſe in quātitatē corpis xp̄i vl̄ alterius ex vi talis ꝯuerſiōis nō haberet ꝙ eſſet in aliq̄ loco localr̄. Nō gdē in loco ꝑ̊ g ſibi debebatur ratione ſue dimēſiōis: qꝛ illa dimēſio facta ꝯuerſiōe tali cū nō ſit nō eſt in loco: nec dat ſub̄e ꝙ ſit in loco quocūq₃ ſicut dabat ꝑ̄us: ⁊ ſic talis ſub̄a nec ex ſe nec ex quacūq₃ dimēſiōe h₃ ꝙ ſit in primo loco. Silr̄ nec h₃ ꝙ ſit in loco quātitatis vel dimenſionis in quā ſua dimēſio ꝯuerſa eſt: qꝛ dimēſio ſua nō eſt i illo loco: cū tūc nō ſit. nec ſub̄a illa cōuerſa in aliā ſub̄az vt ſupponit̄. Et dato ꝙ in aliā ſub̄az ꝯuerſa eēt: nō tn̄ v̄tute ꝯuerſiōis. nec v̄tute ꝓprie dimēſiōis: nec aliene eēt in alio loco localr̄. Et ſic p₃ ꝙ in dicto caſu dimēſio cōuerſa nō eſt ex vi ꝯuerſiōis i duob⁹ locis localr̄. Silr̄ nec ſub̄a ꝑ̄us illi ſubiecta eēt: nec in vno loco localr̄: ⁊ i alio ſacr̄alr̄: nec i duob⁹ locis ſacr̄alr̄: ſ₃ vna ſub̄a q̄ ꝑ̄us erat i loco localr̄ rōne ꝓpriaꝝ dimēſionū ſi remaneret nō cōuerſa in aliud: eēt abſtracta ab oī loco ſitu ⁊ vbi niſi forte diceret̄ eſſe alicubi ꝑ cōtactū v̄tutis eo modo quo ſub̄e ſepate: g modus nō eſt ad ꝓpoſitū. Silr̄ nec quātitas in quā ꝯuerſa eſt: nec ſub̄a ei ſubiecta virtute ꝯuerſiōis ꝑ̄dicte eſſet in duob⁹ locis localr̄: qđ appet. Cū eni dicat arguēs ꝙ ſm̄ nos termin⁹ conuerſiōis ad quē eſt vbi ꝑ̄us fuit termin⁹ a quo ꝯuerſiōis ⁊ in eodē loco ⁊c. p₃ ꝙ h nō valet ad ꝓpoſitū. qꝛ illa ꝓpō ſolum h₃ locū vbi remanet rō locatiōis ipſi⁹ ꝯuerſi. Sicut in eucha⁹ facta ꝯuerſiōe remanēt dimēſiōes ſub̄e ꝯuerſe que erāt ſibi rō eſſendi in loco. iō ſub̄a corpis xp̄i capit eſſe in loco vbi ſunt dimenſiōes ſub̄e ꝯuerſe: que erant rō locādi. Sed i caſu argⁱ cū nulla rō locatiua quātitatis ꝯuerſe remaneat: nō o₃ ꝙ termin⁹ ad quem ſit vbi ꝑ̄us fuit terminus a quo ꝯuerſiōis. Vel dato ꝙ terminus ad quē fingeret̄ eē ibi aliquo mō. non tn̄ localr̄. Et ſic nullo modo ſequit̄ ꝙ terminus ad quē ſit in duob⁹ locis localr̄. ſ₃ tm̄ in vno. Vn̄ p₃ ꝙ rn̄ſio quā recitat arguēs ſufficiēter euacuat argᵐ. nec replica ꝯ rn̄ſionē adductā valet vt finaliter arguēs ꝯfitet̄. Cū āt finalr̄ dic̄ ꝙ in caſu quo quātitas aeris ꝯuerteret̄ in quātitatem corpis xp̄i manēte ſub̄a aeris ⁊c. Reſpōdet̄ ꝙ i illo caſu cōp⁹ xp̄i cū ſua quātitate nō eēt localiter alibi q̄ꝫ ꝑ̄us qꝛ nec rōne ſuaꝝ dimēſionū nec alienarum. Vn̄ argᵐ iſtud nihil ꝯcludit ſicut nec ꝓcedētia. Et ſi dicat̄ ꝙ imo: qꝛ dimēſio corpis xp̄i nullo caſu ſuccederet quātitati aeris ō ꝑ ſe ⁊ directe i eodē loco i q̊ ꝑ̄us erat quātitas aeris: ⁊ eēt in quātitate ⁊ ꝑ modum quātitatis: ⁊ ita localr̄. nec ꝑꝑ talē ꝯuerſionē deſineret eē in celo localiter: ⁊ ita ſil̄ eēt in duob⁹ locis. Dicit̄ ꝙ cū loc⁹ eēt gđ extrinſecum quātitati conuerſe: nec vllatenus foret eidē rō eſſendi in loco: nō oporteret ꝙ quātitas corpis xp̄i eēt poſt ꝯuerſionē i loco in quo ꝑ̄fuit quātitas conuerſa. Vel ſi dic̄ ꝙ corp⁹ xp̄i ſm̄ ſuā quātitatē inciperet eē localiter in eodē loco. tūc deſineret eſſe in celo localr̄ ⁊ eſſet tm̄ in altero locoꝝ in quo placeret deo ⁊ nō i vtroq₃ ⁊ localr̄ ſil̄. Et hoc ſufficit ad argᵐ illud. ¶ Ad 4ᵐ ꝑncipale dr̄ ꝙ forma arguēdi nō valet: aut nihil cōcludit ꝯ ꝯnē. Si aūt reducat̄ ad debitā formā. dicēdo ſic. In quotcunq₃ locis deus pōt facere ſub̄am nālē ſil̄ eē mō ſacr̄ali. pōt eā in tot locis facere ſil̄ eſſe vel ponere mō locali ⁊ ſue nāe conuenienti ⁊c. tūc ſic negat̄ illa aᵃ. qꝛ ſub̄am nālē corpis xp̄i eſſe in multis locis localiter implicat ꝯdictionē: nō autē illā eē ſimul in multis locis nō localr̄: ſed ſacr̄aliter vt ſepe dictuz fuit. Nec valet ꝓbatio maioris. qꝛ ad faciēdū ſub̄am eē ſil̄ in pluribus locis localr̄: vel mō cōuenienti ſue nāe. non ſufficit vnū miraculū. imo reqret̄ poſitio ipoſſibiliū vel icompoſſibiliū. ſ. ꝙ duo ꝯdictoria eēnt ſil̄ vera. De rn̄ſione vō quā recitat arguēs dicēdū eſt ſicut ꝑ̄us dictū fuit in ſili rn̄dēdo ad ꝑ̄ᵐ argᵐ coꝝ q̄ ꝓ loco ꝯ iſtā ꝯnē inducta ſunt. ſ. ꝙ cōuerſio nō eſt formalis rō corpori xp̄i eſſendi in h loco. ſ₃ potius ſpēs panis qb⁹ mediātib⁹ cōpat̄ ad locū nō tn̄ localr̄: ſ₃ ſacr̄alr̄. Nec obſtat ꝙ tales ſpēs nō iſūt formalr̄ corpi xp̄i. Suffic. n. ꝙ iſuerit ſub̄e panis cui ſub̄a corpis xp̄i ſucceſſit ⁊ h₃ aliquam ꝑ̄ſentiaz vel vnitionem aut alligationem ad illas ſpecies. ſicut quātitas iformās corp⁹ humanū eſt formalis rō aīe intellectiue eſſendi in loco. licet nō inſit aīe formalr̄: nec econtra ꝓpter aliqualē vnionē coꝝ in tertio. ſ. corpore humano: potiſſime qꝛ corp⁹ xp̄i nō eſt in hoc loco vt in loco: nec vt ſubiectū vbi vel ſitus: ⁊ ſic nec formaliter in loco ꝓprie. Cum aūt vlterius dicit ꝙ poſſibile eſt nouitatē eē circa poſteriꝰ nulla facta nouitate circa ꝑ̄us ⁊c. Dr̄ ꝙ impoſſibile eſt ponere nouum reſpectuz ſine nouitate vel innouatione facta circa aliqđ abſolutuz: vt alias dictū eſt. Talis aūt nouitas nō apparet in ꝓpoſito alia:

Difficilius ē hoc accidēs conuerti ſeu mutari in illud accn̄s q̄ꝫ hāc ſub̄az in illam.

to alia: que ſufficiat ad nouitatē pñtie corꝑis xp̄i ī loco vel ſacr̄o niſi noua inceptio alicui⁹ vel cōuerſio alicui⁹ ꝑus hic locati in corp⁹ xp̄i: vel mot⁹ vni⁹ ad aliud. Pri mū & tertiū nō pñt dari. ḡ oꝫ dare zᵐ. Sꝫ de h̄ ī ſequē ti qōne latior erit ſermo. Et lꝫ non oē ꝑus innouet᷑ ad innouationē poſterioris. tñ aliqd̄ ſic inouat᷑ ſicut ſubie ctū ad innouationē ꝓprie paſſionis q̄ nā poſterior eſt: & multe alie inſtātie dari pñt. ℂ Ad 5ᵐ negat᷑ añs ſicut implicās ꝯdictionē. quod eni diffinitiue eſt in aliq̄ lo co. ſic eſt ibi ꝙ nō alibi. Vñ ſcūs Tho. 3ᵃ pte. q. 76. ar. 5. in ſolone pmi ſic dicit. (Corp⁹ xp̄i nō eſt in h̄ ſacr̄o diffinitiue. q2 ſic nō eēt alibi q̄ꝫ in hoc altari. vbi ꝯficit᷑ hoc ſacr̄ꝫ. cū tñ ſit in celo ī ꝓpria ſpecie & ī multis alijs altaribus ſub ſpecie ſacr̄i.) Hec ille. Silia dicit pſenti diſ. q. i. ar. 3. in ſolone zᵉ q̄ſtiūcule. Et pma pte. q. 52. ar. zᵒ. ſic dic᷑. (Diuerſimode eē ī loco ꝯuenit corꝑi & ange lo & deo. Nā corp⁹ dr̄ eē ī loco circūſcriptiue. q2 cōmen ſurat᷑ loco. Angelus aūt nō circūſcriptiue: q2 nō cōmē ſurat᷑ loco ſꝫ diffi^ue. q2 ita ē ī vno loco ꝙ nō ī alio. De⁹ āt neqꝫ diffi^ue neqꝫ circūſcriptiue: q2 ē vbiqꝫ.) Hec ille. Tūc ad ꝓbōnē añtis negati dr̄ p̄ ꝙ dato caſu illo qui multis appꝫ impoſſibilis angelus eēt ſub ſpecieb⁹ pa nis ꝯuerſi in angelū mō ſacr̄ali. Nec oporteret ꝙ eſſet ibi diffinitiue. ſicut nec corp⁹ xp̄i eſt diffinitiue ſub ſpecie b⁹ ſacr̄i. Vñ pñti diſ. vbi ſtatī allegatū eſt dicit ſic ſcūs Tho. (Ad h̄ ꝙ aliqd̄ ſit ī loco diffinitiue duo req̄runt᷑ primū eſt vt cōpetat ei ibi eē: q2 qd̄ nō eſt in aliquo lo co nō pōt illo loco diffiniri. zᵐ eſt ꝙ ſit ibi ſicut in loco cōmēſurato aliquo mō ſue quātitati vel v̄tuti. Corpus eni cubitale nō diffinit᷑ loco vni⁹ cubiti. q̄uis aliq̄ mō ibi ſit: neqꝫ aīa eſt diffi^ue in manu: q2 ēt eſt in alijs pti b⁹: eo ꝙ nō eſt in manu ſm ſuā totā v̄tutem: & iō oē qd̄ hꝫ quātitatē finitam vel virtutem finitā oꝫ ꝙ ſit diffi nitiue in loco in quo eſt: & iō angeli diffinitiue ſunt ī lo co: nō tñ de⁹. Corp⁹ aūt xp̄i q̄uis ſm v̄tutē ſuā ſit ſub ſpecieb⁹: nō tñ ꝯpetit ei eē ibi rōne ſui: q2 nec rōne ſue quātitatis vt dictū eſt: nec rōne ſue v̄tutis: ſꝫ rōne illi⁹ qd̄ in ipꝫ ꝯuerſuꝫ eſt ibi ꝑexiſtēs: cuius dimēſiones cor ꝑis adhuc manēt: qb⁹ ad locū illū determinabat᷑: & iō nō diffinit᷑ illo loco: ſꝫ ſilr mō ꝑt eē alibi vbicūqꝫ fue rint dimēſiōes panis ꝯuerſi in ipſum.) Hec ille. Itē ibi dē arguit ſic. (Oē qd̄ ꝑt ſine ſua mutatione alibi eē q̄ꝫ hic: nō eſt hic diffinitiue. Propter h̄ eni ponimus ange los moueri: q2 loco diffiniunt᷑. Sꝫ corp⁹ xp̄i pōt alicu bi eē q̄ꝫ ſub iſtis ſpecieb⁹ ſine oī mutatione ſua vel ſpe cieꝝ. puta ſi alibi corp⁹ xp̄i ꝯſecrat᷑. igit᷑ nō eſt hic diffi nitiue.) Hec ille. Dr̄ zᵒ ꝙ poſito ſꝫ nō ꝯceſſo ꝙ angel⁹ eēt in loco ſpecieꝝ diffinitiue: & mō nāli: q̄lle pōt ange lo ꝯpetere: nō tñ oꝫ ꝙ ſilr cū h̄ eēt alibi nāli mō. q2 poſ ſibile eſt angelū nullibi eē localr: imo nunq̄ꝫ ē alicubi localr ꝓprie loquendo ſicut ſubiectū vel vbi vel ſitus: nec eſt ī loco ſicut ī loco ꝑ ſe: ſꝫ ꝑ accñs rōne corꝑis ab eo aſſūpti vel moti vel aliq̄lr ſibi vniti aut alligati: & iō caſu illo nō opꝫ ꝙ eēt ſilr ī duob⁹ locis localr. immo nec alicubi localr ꝓp̄e loquēdo. Et de h̄ ſatis dictū eſt zᵒ ſen. Et iſta pñt ſufficere ad argᵐ Scoti. ℂ Ad dicta Aureoli ꝯ eādē ꝯnē dr̄ negādo añs pme forme: q2 ſicut dictū fuit idē corp⁹ eē ī eodē loco localr īplicat ꝯdictio nē pmi modi. ſ. affirmationē & negatōeꝫ de eodē ſubie cto inicē. Seq᷑. n. ex h̄ pᵒ ꝯdictio ꝙ idē corp⁹ eſt com ꝓhēſū a loco. & idē corp⁹ nō eſt ꝯꝓhēſū ab eodē loco. zᵃ eſt ꝙ idē corpus eſt locatū: & idē nō eſt locatū: & multe alie ꝯdictiōes ſupi⁹ deducte ex dictis ſcī Tho. Cū aūt dicit arguēs ꝙ ī illo caſu nō ſeq᷑ ꝙ corp⁹ idē plurifice tur ſm ſitus &c. Dr̄ ꝙ ex illo caſu ſeq᷑ ꝙ corp⁹ nō plu rificet᷑ cū maneat idē ī duobus locis: & ſilr cū h̄ ſeq᷑ ꝙ idē corp⁹ plurificet᷑ & nō maneat idē: nec vnū: nec indi uiſuꝫ. q2 ſi eſt in h̄ loco localr. ḡ nihil eius eſt ex̄ hūc lo cū. ḡ oē qd̄ eſt ī alio loco localr eſt aliud ab iſto corꝑe & ab oī pte ei⁹: & nō eſt h̄ corp⁹: nec aliqd̄ corꝑis huius. igr̄ exñs ī zᵒ loco nō ē idē cū exñte ī pᵒ loco. ſꝫ aliud. & ſic ſūt duo diſtīcta corꝑa. Et iſta ſufficiāt Aureolo. ℂ Ad argᵐ ꝯ qōnem rñſum eſt ſupra in ꝓbōne zᵉ ꝯnis ꝑ di cta btī Thome in forma rñdentis ad illud. Et hec de queſtione ſufficiant. De qua benedictus de⁹. Amen.

ℂ Utrum corpus xp̄i ſit in eucbariſtie ſacramento vel Chriſtus totaliter. Queſtio. II.

Uterum circa decimam diſtin ctionē q̄rit᷑. Utrū corp⁹ xp̄i ſit in eucbariſtie ſacr̄o: vel xp̄s tota liter. Et arguit᷑ ꝙ nō. q2 xp̄s incipit eſſe in hoc ſacr̄o ꝑ ꝯuerſionē panis & vini. ſꝫ manifeſtū eſt ꝙ panis & vinū nō pñt cō uerti neqꝫ in diuinitatē xp̄i neqꝫ in eius aīaꝫ. Cū ḡ xp̄s exiſtat ex trib⁹ ſubſtātijs. ſ. diuinitate aīa & corꝑe. vr̄ ꝙ xp̄s nō ſit totus in hoc ſacramento.

In oppoſitū arguit᷑. q2 dicit Ambroſi⁹ in liᵒ. de ſacr̄is. In iſto ſacr̄o tot⁹ xp̄s ē.

In hac qōne tres erūt articli. In pᵒ ponent᷑ ꝯ nes. In zᵒ obieᶜᵒ. In 3ᵒ ſolones.

Quantū ad pᵐ articlm ſit pᵃ ꝯ. Xp̄s eſt totus & to talr ī h̄ ſacr̄o quo ad oēꝫ ſui ſubaꝫ. Hāc ponit ſcūs Tho. 3ᵃ pte. q. 76. ar. pᵒ. dicēs. (Oio neceē ē cō fiteri ſm fidē catholicā ꝙ totus xp̄s ſit ī h̄ ſacr̄o. Sciē dū eſt tñ ꝙ aliqd̄ ē ī h̄ ſacr̄o duplr. vno mō ex vi ſacr̄i. alio⁹ ex nāli ꝯcomitātia. Ex vi qdē ſacr̄i ē ſub ſpecieb⁹ hui⁹ ſacr̄i: id in qd̄ directe ꝯuertit᷑ ſuba panis & vini ꝑ exiſtēs. put ſigr̄ ꝑ verba forme q̄ ſūt effectiua ī hoc ſacr̄o ſicut & ī ceteris. puta cū dr̄: hoc ē corp⁹ meū: hic ē ſanguis me⁹. Ex nāli aūt ꝯcomitātia eſt ī h̄ ſacr̄o illō qd̄ eſt realr ꝯiūctū ei ī qd̄ ꝑdicta ꝯuerſio terminat᷑. Si eni aliq̄ duo ſunt realr ꝯiūcta. vbicūqꝫ eſt vnum realr oꝫ & aliud eē. Sola eni opatiōe aīe diſtinguunt᷑ q̄ ſūt realr ꝯiūcta.) Hec ille. Itē. q. 75. ar. 6ᵒ. in ſolone zᵉ. ſic dicit. (Aīa eſt forma corꝑis dās ei totū ordinē eē ꝑfe ctum. ſ. eē & eē corporeū. & eē aīatū. & ſic de alijs. Cōuer tit᷑ ḡ forma panis ī formā corꝑis xp̄i ſm ꝙ dat eē cor poreū: nō aūt ſm ꝙ dat eē aīatū tali aīe.) Hec ille. Si milia ponit pñti diſ. q. i. ar. zᵒ. in ſolone pme q̄ſtiūcule. Itē diſ. xi. q. i. ar. pᵒ. q̄ſtiūcula 3ᵃ arguit ſic zᵒ loco. (Illō qd̄ nō mutat᷑ in aliqd̄ corꝑis xp̄i oꝫ ꝙ poſt cōſecratio nē remaneat: ſꝫ forma ſubalis panis nō ꝯuertit᷑ ī aliqd̄ corꝑis xp̄i: q2 ſi ꝯuerteret᷑: oporteret ꝙ ꝯuerteret᷑ ī ani mā q̄ ē for⁹ ſubalis corꝑis xp̄i: in quā nō ꝯuertit᷑ aliqd̄ ḡ for⁹ ſubalis panis manet ſicut accñtia.) Ecce argᵐ. Se quitur rñſio. (Dōm inqꝫ ꝙ aīa nō eſt for⁹ q̄ ꝑficiat vni formiter ſuū ꝑfectibile ī toto & in oīb⁹ ptib⁹: vñ ſingu le ptes ex aīa ꝯſequunt᷑ ꝑfectionē eīs ꝓportionabileꝫ. Vñ q̄uis ī aīaꝫ xp̄i ſm ꝙ eſt ꝑfectio toti⁹ nō ꝯuertit᷑ aliqd̄: tñ ſuba pāis tota: & q̄tū ad māꝫ & q̄tū ad formā cōuertit᷑ in ipm corp⁹ xp̄i totū ſm ꝙ intelligit᷑ accepiſ ſe ꝯgruētes ꝑfectiōes ī ſingulis ptib⁹: q2 ſic ē organicū. & ꝓpa mā aīe.) Hec ille. Ex qb⁹ pōt formari talis rō ꝓ ꝯne. Ubicūqꝫ eſt aliq̄ cauſata & itegra ſuba xp̄i ē q̄libꝫ ſuba xp̄i: ſꝫ ī eucha⁹ ē aliq̄ cauſata ſuba xp̄i. puta caro & ſanguis. ḡ ibi ē q̄libet ſuba xp̄i. puta diuinitas. aīa. & ſic de alijs ptib⁹ hūane nāe. ℂ zᵃ ꝯ. In euch⁹ ē tot⁹ xp̄s tota litate quantitatis dimēſiue ſic ꝙ tota quātitas dimēſi ua corꝑis xp̄i ē ī h̄ ſacr̄o. Hāc ponit. ſ. Tho. 3ᵃ pte. q. 76 ar. 4ᵒ. vbi ſic dic᷑. (Duplr aliqd̄ xp̄i ē ī h̄ ſacr̄o. vno mō

ex vi ſacri. alio mõ ex nãli ↄcomitãtia. Ex vi qdẽ ſacri quãtitas dimẽſiua corpis xpi nõ eſt in hoc ſacro. Ex vi eni ſacri eſt i h ſacro illõ i qõ ↄuerſio directe terminatur. ↄuerſio aũt q̃ fit i h ſacro terminaꝛ directe ad ſubam corpis xpi. nõ aũt ad dimẽſiões ei⁹. qõ pꝫ ex h ꝙ quãtitas dimẽſiua panis remanet facta ↄſecratõe ſola ſuba panis trãſeũte. Quia tñ ſuba corpis xpi realr non diuidiꝛ a ſua quãtitate dimẽſiua ꝛ ab alijs accñtibus: inde eſt ꝙ ex vi realis ↄcomitãtie ẽ i h ſacro tota quãtitas dimenſiua corpis xpi: ꝛ oĩa alia accñtia ei⁹.) Hec ille. Itẽ ar. 3°. ſic dicit. (Quia i h ſacro ſuba corpis xpi ẽ ex vi ſacri: quãtitas aũt dimẽſiua ex vi realis ↄcomitãtie. iõ corp⁹ xpi eſt in h ſacramento ꝑ modum ſubſtantie. ideſt per modum quo ſubſtantia eſt ſub dimenſionib⁹: nõ aũt ꝑ modũ dimẽſionũ. id eſt nõ ꝑ illũ modũ quo quãtitas dimẽſiua alicui⁹ corpis eſt ſub quãtitate dimẽſiua loci. Manifeſtũ ẽ aũt ꝙ nã ſube tota ẽ ſub q̃libꝫ pte dimẽſionũ: ſub qb⁹ ↄtineꝛ ꝛc̃. Item ar. 4°. arguit ſic ꝓ loco. (Totũ corp⁹ xpi ↄtineꝛ ſub q̃libꝫ pte hoſtie ↄſecrate: ſꝫ nulla quãtitas dimẽſiua tota ↄtineꝛ in aliquo toto ꝛ in qualibet ei⁹ pte. g̃ ĩpoſſibile eſt ꝙ tota quãtitas dimẽſiua corpis xpi ↄtineaꝛ i h ſacro.) Ecce arg͞m. Seqꝛ rñſio. (Dõm inqt ꝙ mod⁹ exiſtẽdi cuiuſlibꝫ rei determinaꝛ ſm illõ ꝙ ineſt ei ꝑ ſe: nõ aũt ſm illõ ꝙ ẽ ꝑ accñs. Uñ ꝛ dulcedo eſt i viſu ſꝫ modũ albedinis: ꝛ nõ ſm modũ dulcedis. Quia g̃ ex vi ſacri hui⁹ eſt in altari ſuba corpis xpi: quãtitas aũt dimẽſiua eſt ibi ↄcomitãter ꝛ q̃ſi ꝑ accñs. iõ quãtitas dimenſiua corpis xpi ẽ i h ſacro nõ ſm ꝓpriũ modũ. vt. ſ. ſit totũ i toto: ꝛ ſingule ptes i ſingulis ptib⁹: ſꝫ ꝑ modũ ſube: cuius nã ẽ tota i toto ꝛ tota in q̃libꝫ pte.) Hec ille. Idẽ ponit i. q. hui⁹ diſ. ar. 2°. in ſolone 3°. ꝛ 4°. q. Itẽ 8°. q̃libꝫ. q. 8. ponit idẽ. Ex qb⁹ pñt formari rõnes ꝓ ↄñe. ꝓ° ſic. De rõne corpis viui ẽ organizatio q̃ reqrit diuerſũ ſitũ partiũ. ſit⁹ aũt ẽ ꝓſupponit quãtitatẽ. g̃ oꝫ ꝙ corp⁹ xpi ſi ſit viuũ in ſacro ꝙ ſit ibi ſub ꝓpria quantitate. 2° ſic. Subiectũ nũꝙ̃ ſepaꝛ a ꝓpria paſſiõe: ſꝫ ſube corpalis ꝓpria paſſio ẽ quãtitas dimẽſiua. g̃ cuꝫ ſuba corpis xpi ſit ſub ſacro ꝛ quãtitas ei⁹ dimẽſiua erit in ſacro. 3°. Totalitas corpis attẽdiꝛ ſm totalitatẽ quãtitatis ei⁹: quia ſm quãtitatẽ diuidiꝛ ꝛ hꝫ ptes. ſꝫ ſm Augu. totus xpus mãducaꝛ i ſacro. igr̃ ẽ ibi ſꝫ totã ſuã q̃titatẽ. 4°. ſic. Impoſſibile ẽ aliqd eẽ alicubi ſꝫ ptẽ q̃titatis ꝛ nõ ſm totã niſi diuiſa q̃titate ipſi⁹: ſꝫ quãtitas corpis xpi non diuidiꝛ actu: qꝛ corp⁹ illud ẽ ĩcorruptibile. igr̃ cũ i ſacro ↄtineaꝛ aliqd q̃titatis ei⁹. ĩpoſſibile ẽ qn ↄtineatur ibi tota. Itẽ qñcũꝙ duo ſũt realr ↄiũcta ꝛ neutrũ excedit reliquũ: ſꝫ vtrũꝙ adeq̃t alteꝝ: vbicũꝙ ẽ realr vnũ illoꝝ ꝛ reliquũ: ſꝫ ſic ẽ de corpe xpi ꝛ ei⁹ tota q̃titate. igr̃ ꝛc̃. Dico aũt notãter qñ neutrũ excedit reliquũ ꝓꝑ inſtãtias q̃ poſſent dari õ diuinitate re⁹ hũanitatis aſſũpte: ꝛ õ aĩa re⁹ ſuaꝝ potẽtiaꝝ. Et i h ꝓm⁹ articlꝰ terminaꝛ.

Cõtra cõcluſiones ĩnq̃rum ſupponiꝛ ꝙ in eodẽ cõpoſito ñ poſſint eẽ plẽs fõme ſubales argu͞it Sco. d. xi. q. 3. art. ſcdo.

Quantũ ad 2ᵐ articlꝰm arg͞r ↄ̃ ↄ̃nes. Et qdẽ ↄ̃ aliqua ↄtẽta i declaratiõe ꝓme ↄ̃nis. ſ. ꝙ ex vi ſacri ↄtineꝛ i eucha⁹ aĩa rõnalis. nõ ĩnq̃ntũ aĩa: ſꝫ ĩnq̃ntũ dat eẽ corporeũ. Et qdẽ ſupponiꝛ ꝙ i xpo non eſt aliq̃ for⁹ ſubalis ꝓter aĩaꝫ rõnalẽ q̃ dat ꝛ eẽ ſubeꝫ ꝛ eẽ corp⁹: ꝛ eẽ aĩal ꝛ eẽ hoĩeꝫ ꝛ cetera: arguit Scot⁹ ꝑ ſic. Qꝛ ſi hoſtia ↄſecrata in cena a xpo i ꝑpꝛide fuiſſet ↄſeruata i triduo. ꝑmãſiſſet ibi eadẽ res ꝓ ↄtẽta. Illõ aũtẽ in qõ fiebat ꝑ ↄuerſio nõ fuit mã ꝓma nec accñtia nec cõpoſitũ ex mã ꝛ accidẽte. g̃ cõpoſitũ ex mã ꝛ for⁹ ſubali. illõ g̃ ſꝑ mãſiſſet i triduo. Sꝫ tũc nõ erat ↄpoſitum ex ꝓma mã ꝛ aĩa ĩtellectiua: qꝛ xpus fuit vẽ mortuus in cruce: ꝛ ita aĩa intellectiua vẽ fuit ſepata: ſꝫ nõ põt ſiꝛ eẽ ſepata ꝛ vnita corpi. igr̃ ꝛc̃. ❡ 2°. Qꝛ termin⁹ hui⁹ cõuerſiõis oꝫ ꝙ ſit ens reale: qꝛ ↄuerſio ẽ realis: ſꝫ aĩa ĩtellectiua vt dat eẽ corporeũ diſtinguẽdo ↄ̃ eẽ ĩtellectiuũ ſm te nõ eſt eẽ reale: ſꝫ tñ quoddã abſtractũ ꝑ actum intellect⁹ ſicut cõe eſt aliqd ꝓter ſingularia ſꝫ te. g̃ iſta ↄuerſio nõ ꝓt eẽ i aĩaꝫ vt eſt dãs eẽ corporeũ. ❡ 3° ſic arguit. Illõ corp⁹ qõ ponis terminũ ↄuerſiõis ꝓᵐ ẽ corp⁹ mathematicũ aut corp⁹ nãle: nõ. n. diſtiguit phs corp⁹ i plura. Si mathematicũ. g̃ includit actu quãtitatẽ. g̃ quãtitas eẽt ibi ꝓ ex vi ↄuerſiõis: nec erit trãſubſtãtiatio: ſꝫ trãſaccidẽtatio. ſi accñs ꝑ ſe reqraꝛ i termino. Si ſit corp⁹ nãle. g̃ ẽ nãle ꝑ formã ſubalẽ vl̃ ꝑ q̃litatẽ. Si ꝓ mõ. hr̃ ꝓpoſitũ: ꝙ illa for⁹ nõ ẽ aĩa ĩtellectiua. Si 2° mõ: cũ q̃litas nãlis ꝓſupponat quantitatẽ. adhuc hr̃ ꝓpoſitũ ꝙ ꝓm⁹ termin⁹ ↄuerſiõis ĩcludit mãꝫ cũ quãtitate ꝛ q̃litatẽ: ꝛ ita erit duplr̃ ens ꝑ accñs. ❡ 4°. Qꝛ nõ efficaciora ſũt v̓ba ſuꝑ ſanguinẽ q̃ ſuꝑ corpus. ſꝫ dicẽdo: hic eſt ſanguis: vel hic eſt calix ſanguinis mei: nõ põt ibi fingi termin⁹ ↄuerſiõis ſola mã ſub mõ quãtitatiuo: qꝛ illõ nõ ẽ ſãguis: cũ ſãguis dicat aliquã ſubaꝫ que gñaꝛ a nutrimẽto ſũpto: ꝛ ẽ ꝓximũ ↄuertendũ in carnẽ. Nõ aũt gñareꝛ: nec cõuerteretꝛ niſi hẽret ꝓpriaꝫ formã ſubalẽ. ❡ 5°. Qꝛ cũ dr̃: h ẽ corp⁹. nõ poniꝛ ad diſtrahẽdũ õ v̓itate carnis ꝛ oſſis ꝛ hꝫ. ſꝫ pon⁹ vt ĩcludit oẽs ptes ei⁹ qõ ẽ ꝓ aĩabile: ſꝫ ſi diceretꝛ: hec ẽ caro vl̃ oſſictio videretꝛ poneꝛ terminũ ↄuerſiõis eẽ tñmõ mãꝫ ſub mõ quãtitatiuo vel mãꝫ ſine forma ſubali. g̃ multo magis i ꝓpoſito accipiẽdo corp⁹ vt ẽ quoddã ĩcludẽs oĩa illa ſicut hic accipiꝛ. ❡ 6°. Qꝛ iſta via nõ ſolũ nõ ſaluat ſufficiẽter v̓itatẽ eucha͞e: ſꝫ nec ſaluat v̓itateꝫ rei ↄtẽte in eucharĩſtia ſm v̓itatẽ corpis ꝛ ſanguis xpi: qꝛ ſicut i exñtia mãli. ita ꝛ in eucharĩſtia erat idẽ corp⁹ viuũ ꝛ mortuũ vt ꝓbaꝛ ꝑ multas auc̃tates ſanctorũ. Silr̃ nec idẽtitatẽ ſanguinis effuſi ſuꝑ terrã de latere xpi mortui. Hec ille. cũ multis alijs rõnib⁹ adductis ſuꝑ 2ᵐ ſen. i mã õ ꝑlolitate for͞aꝝ i hoĩe q̃ non ſũt ad pñs ꝓpoſitũ. Iõ nõ reciraꝛ. ❡ Cõtra eãdẽ ↄ̃nẽ arguit Aureolus: ꝛ ſꝫ idẽ triplr̃. Pͥo qꝛ qñ aliq̃ differũt ſola rõne. ĩpoſſibile ẽ ꝙ ꝑ aliquã actionẽ attingaꝛ vnũ ꝛ non aliũ. ſꝫ aĩa vt dat eẽ corpeũ ꝑ te ſola rõne differt a ſeipſa vt dat eẽ ĩtellectiuũ. trãſubſtãtiatio aũt ẽ actio realis. g̃ ĩpoſſibile ẽ ꝙ attigat aĩam vt dat eẽ corpeũ: qn attingat eã vt dat eẽ ĩtellectiuũ. g̃ vi ↄuerſiõis eque directe aĩa ẽ i ſacro vt dat eẽ ĩtellectiuũ ſicut vt dat eẽ corpeũ. g̃ vr̃ ↄ̃dictio ꝙ termin⁹ ↄuerſiõis ſit aĩa dãs eẽ corpeũ: ꝛ vt eſt ĩtellectiua ſit tñmõ termin⁹ ꝑ cõcomitãtiam.

Cõtra eãdeꝫ ꝛ ad idẽ arguit Aur.

❡ 2° ſic. Naꝫ Innocẽtius in de officio miſſe dicit. Ego vitã eternã habere deſidero. iõ carnẽ xpi comedo veraciter illã: quã extraxit de virgine. Tunc ſic. Si in triduo aliqs aploꝝ ↄfeciſſet. aut fuiſſet illa caro que hodie eſt: aut nõ. Si ſic. habeꝛ ꝓpoſitũ. qꝛ illa caro q̃ tũc fuit nõ includebat aĩam vt xpi dat eẽ corporeũ: ſꝫ aliã formã carnis. Si v̓o nõ ſit eadẽ caro q̃ hodie ẽ i eucharĩſtia ꝛ illa q̃ fuiſſet in triduo. g̃ nõ ẽ ſacrũ ſꝑ vniforme. Et ſeqꝛ vlteri⁹ ꝙ illa caro q̃ ẽ hodie nõ ẽ illa a q̃ fluxit ſanguis i cruce. ꝛ q̃ iacuit i ſepulchro: qꝛ ſanguis exiuit a carne ſepata ab aĩa rõnali. vt habeꝛ Joh. 19°. Silr̃ ſeqtur ꝙ hodie nõ fit trãſubſtãtiatio in ſanguinẽ q̃ emanauit de xpi latere: qꝛ ille nõ erat aĩat⁹. ❡ 3° ſic ex eadẽ auc̃tate. Nã dicit ibi. Illã carnẽ mãduco quã xpus de virgine traxit. ſed ↄſtat ꝙ xpus nõ traxit de virgine aĩam cũ aĩa nõ ſit ex traduce. igiꝛ ꝛc̃. Hec Aureolus in forma. ❡ Cõtra eãdẽ ↄ̃nẽ arguit Henric⁹ 9°. q̃libet q. 8. dicẽs poſt multa argumenta qb⁹ ꝓbat in homine eſſe aliã formam ſubalem ꝓter aĩam rõnalẽ. infert ſic.

Ex pte

Ex pte corpis ꝑʒ in quis ꝙ ſit cōuerſio:q2 in corp⁹ aliaʒ
formā hñs ṗter aīaʒ rōnalē. Itē videndū eſt ex pte cō-
uerſionis:q2 tota ſuba panis ꝯuertit̃ in verū corp⁹ xp̄i:
q2 eſt ibi:⁊ nō aliter niſi ꝑ cōuerſionē:⁊ iō cū mā nō ſit
corpus:nō fit cōuerſio in ſolā mām:tūc eni cū min⁹ eē
habeat mā q̄ forma ſubalis:hñs maius ⁊ verius eſſe
cōuerteret̃ actione diuina in minus eē. Qḋ eſt icōueni
ens:q2 ſic̄ de⁹ nulli eſt cā tendēdi in nō eē ſm Aug. 83.
q̄onū. ita nec tendēdi in min⁹ eē:q2 vtrūq3 ſonat i defe
ctū.g̃ tota ſuba panis nō ꝯuertit̃ in māʒ. Itē nec i māʒ
cū itētione corpeitatis abſq3 re alicui⁹ forē:q2 ſic non
eēt ꝯuerſio in corp⁹ reale:ſʒ rōnis. vn̄ nō fit ꝯuerſio in
rē que eſt aīa rōnalis:ſicut nec in diuinitatē:lʒ q̄dā noua
poſitio dicat ꝙ cōuerſio fit in aīam ſm ꝙ dat eſſe cor-
poreū:nō aūt ſm ꝙ dat eſſe aīatū tali aīa:ſed ſi h̓ eēt
tūc nō eēt ꝯuerſio in corp⁹ gn̄atū ex v̓gine:q2 aīa rōna
lis ſm nullā rōnē gn̄ata eſt:qḋ falſuʒ eſt:q2 dicit Am-
broſius:ꝙ ꝯficim⁹ corp⁹ qḋ de v̓gine ē. ❡ 2°. Et ſi ita
eēt tūc in triduo aīa ſepata a corpore nō potuit dici ꝙ
corpus xp̄i fuit in ſepulchro niſi ſm māʒ:nec fuiſſet fa
cta ꝯſecratio niſi i nudā māʒ:⁊ nō in corpus:q2 deficie
bat terminus ꝯuerſionis:q2 corpus xp̄i nō eſt corp⁹:vt
dicūt niſi ab aīa rōnali:nec fuit illud corpus idē viuuʒ
⁊ mortuū niſi vnitate ſuppoſiti:⁊ ſic in triduo nō fuiſ-
ſent v̓a v̓ba ꝯſecrationis:hoc eſt corpus meū. ❡ 3°. Si
hoſtia cōſecrata añ mortē xp̄i fuiſſet ſeruata cū fuiſſet
aīa ſepata in morte nō mãſiſſet corp⁹:⁊ ſic manētibus
ſpēbus defeciſſet res ſacr̄i:⁊ nō fuiſſet corp⁹ xp̄i ſub ho
ſtia:que ſūt icōueniētia:nec pñt euadi niſi ponēdo for
mā aliā in hoīe ṗter aīam. Fit g̃ ꝯuerſio in tale corpus
qḋ mãſit i triduo idē qḋ pus:⁊ ꝯſecratū remãſiſſet niſi
ꝙ hora mortis in cruce mortuū fuiſſet per ſeparationē
aīe. Vn̄ dicit Guilielmus altiſiodoceñ. ꝙ ſi corpus xp̄i
fuiſſet ſeruatū in pixide:cōcedendū eſſet iſta:corp⁹ xp̄i
morit̃ in pixide. Nec ꝑ hoc itelligit̃ aliq̄ noua ꝓpetas
aduenire:ſʒ ſenſus eſt:aīa xp̄i icipit nō eē h̓. ⁊ ſic nō eſt
ponēdū ꝙ maneat mā nuda ſine forma: nec ꝙ forma
cadaueris introducat̃:⁊ ſic ſtat ꝙ diuinitas ⁊ aīa non
ſunt in ſacr̄o ex vi ſacr̄i:lʒ ſint ibi ꝑ nālē ꝯcomitātiam
q̄diu aīa cōiuncta fuit ṗter triduū:⁊ ideo non valʒ qḋ
moderni dicūt ꝙ cōuerſio fit in aīam ſm ꝙ dat eē cor
poreū:tñ vt ē rōnalis nō eſt ibi niſi ꝑ ꝯcomitātiā. imo
fit ꝯuerſio in corp⁹ qḋ hʒ aliā formā. In bruto aūt cuʒ
nō ſit alia for͛ q̄ aīa ſi v̓tute diuina fieret ꝯuerſio alicu
ius in corpus bruti. dicēdo:hoc eſt corp⁹ bruti:aīa bruti
eēt ibi vi v̓boꝝ:⁊ nō ꝑ ꝯcomitātiā:q̄ ad illō qḋ ē ibi ſm
rē:q̄ ad rōnē aūt vegeᵗⁱᵘ ⁊ ſenſiᵗⁱᵘ nō eēt ꝯuerſio in cor-
pus:ſʒ tñ in mām ⁊ ptes eius:que corpus nō appellat̃.
Hec Henricus in forma. ❡ Cōtra ſcḋaʒ ꝯnē arguit Du
rādus ꝓbādo ꝙ in eucbariſtia nō ſit q̄ātitas dimēſiua
corpis xp̄i. Pr̄io q2 nō ſeqt̃:q̄ātitas xp̄i nō ſepat̃ a cor-
pore ſuo. g̃ eſt cū corpe in ſacr̄o ꝑ ꝯcomitātiā:ſicut eniʒ
locus celi nō ſepat̃ ab eo ſm ꝯtactū:⁊ tñ nō ꝑꝑ hoc eſt
in ſacr̄o:ſic vr̄ eſſe hic. ❡ 2° ſic. Ceſſante cā ceſſat effe-
ctus:⁊ iō cū corpus xp̄i ſit hic ꝑꝑ ordinē quē hʒ ad ſpēs
vt ſuba:nō vt quātū. g̃ eſt hic ſuba:⁊ nō quātitas. ❡ 3°.
q2 ꝙ aliq arguūt vʒ. dicūt eni ꝙ nō ſeqt̃. deus facit ca
lidū pñs calefactibili:niſi cōparet̃ ei in rōne calefaciē-
tis ſuſpēdēdo actionē ⁊ retinēdo calorē. g̃ in ſe nō ē ca-
lidū vel calefactiuū. g̃ licʒ nō faciat q̄ātitatē corpis xp̄i
eſſe in ſe idiuiſibilē:q2 h̓ eēt ꝯdictio:pōt tñ facere ipaʒ
ꝯparari ad ſpēs que ſunt extra mō īdiuiſibili. Hoc āt
nō eſt ſile:q2 qḋ ſequit̃ ad approximationē agentis ad
patiens eſt aliqd abſolutuʒ:qḋ deus pōt impedire:ſed
ſicut nō pōt facere ꝙ quātitates vnius rōnis ad inuicē
comparate vna nō ſit inferior alia vel equalis:ſic etiaʒ
nec ꝗn vna ſit maior aut minor aut eq̄lis:quo facto ſic
nō cōparet̃ diſſimilr̄ ad totū ⁊ partē:vel pars ad ptem
⁊ totū ad totū ⁊c̄. ❡ 4° ſic. Impoīe eſt ꝙ q̄ātitas cōpa
ret̃ quātitati mō nāe icōpoſſibili:ſed modus nāe quā
titatis eſt diuiſibilitas. g̃ īpoīe eſt ꝙ quātitas cōparet̃
mō indiuiſibili:ſed ſi quātitas corpis xp̄i pñs eēt ſpe
ciebus mō ſube:cōparet̃ ad eas mō īdiuiſibili. igit̃ ⁊c̄.
❡ 5°. q2 ſuba pōt ꝯparari ad locū circūſcriptiuū medi
ante quātitate quā hʒ:⁊ ſequit̃ modū q̄ātitatis:q2 h̓ nō
repugnat ſue nāe. Licʒ eni ſuba non ſit diuiſibilis:aut
quāta ſʒ ſe:eſt tñ quāta ⁊ diuiſibilis ꝑ accñs rōne quā-
titatis ſibi inherētis:ꝑ quā extēdit̃:ſed quātitas cū de
rōne ſua itrinſeca habeat partes poſſibiles diſtinctas:⁊
per hoc ſit diuiſibilis:nullo mō pōt ſibi cōpetere re⁹ cu
iuſcūq3 alteri⁹ indiuiſibilr̄ ſe hr̄e:ꝑꝑ qḋ nō cōpari pōt
ad locū mō ſube vt tota ſit ſub ſpēbus:⁊ tota ſub quali
bet parte. ❡ 6°. q2 aīa rōnalis que ſm ſe eſt idiuiſibilis
q̄uis ſit in corpe quāto ⁊ mediāte eo ſit in loco:tñ non
cōparat̃:nec cōparari pōt diuiſibilr̄ ſeu quātitatiue ad
ipſum corpus quātū:nec ad eius locū. imo ipſa tota eſt
in corpe ⁊ in q̄libʒ pte corpis:⁊ ſilr̄ ſe hʒ ad locū ꝯtinēs
corpus ſuū. g̃ ſilr̄ quātitas q̄ de ſe ⁊ de nā ſua itrinſeca
eſt diuiſibilis:q2 hʒ ptes pōne differētes:q̄uis ſit i ſub-
ſtātia que de ſe eſt nō quāta nec diuiſibilis. nō pōt rōne
ſube cōparari ad aliqd indiuiſibilr̄:ſed nec̄io cōparat̃
quātitatiue ⁊ diuiſibilr̄:ita ꝙ nec̄io ſe hʒ diſſilr̄ ad totū
⁊ ad quālibʒ eius ptē:⁊ ſic ſi quantitas corpis xp̄i eſt in
ſacr̄o ꝑ cōcomitātiā ad ſubam:nō apparet poīe qualr̄
ipſa tota poſſit eſſe equalr̄ pñs ſpēbus ⁊ cuilibet parti
ſpecierū. ❡ 7°. quia vbicunq3 eſt ſuba in ſe realr̄:ibi eſt
ſubaliter:q2 iſte modus eſt ab ea iſeparabilis. ergo ſilr̄
vbicūq3 eſt quātitas in ſe realr̄ eſt ibi quātitatiue:quia
iſte modus eſt ſibi eſſentialis vel inſeparabilis:ſed illō
qḋ ineſt quātitatiue alicui nō pōt cōparari ad totū vel
eius ptē ꝯſilr̄ agit̃ vt pus. Hec Durādus. ❡ Cōtra can
dē ꝯnē arguit Scotus ꝓbādo ꝙ modus ponēdi corp⁹
xp̄i quantū non quātitatiue in eucbariſtia non ſit cōue
niens. Pr̄io q2 vnūq̄dq3 ſiue ſit primus terminus tran
ſubſtātiationis ſiue ſecūdus:ſi tñ eſt ibi:habʒ ꝓprieta-
tes ſuas que ſibi neceſſario ⁊ naturalr̄ ꝯueniunt:quod
ꝓbatur ex eo ꝙ ſi deus creet ſubſtantiā quantā vel nā
generet ſubam:vt concomitetur quantitas vtriuſq3 ꝓ-
ductionis. primus terminus eſt ſuba ⁊ terminus cōco-
mitans eſt quātitas:⁊ tñ taʒ in genito q̄ in creato quā-
titas habʒ ſuum modū realem ſicut haberet ſi primo
terminaret aliquā mutationē:⁊ hoc ꝓbat̃ per rationē:
q2 alia ⁊ alia habitudo ad agens non variat naturā rei
hoc eſt pma vel ſcḋa mediata vel imediata. dum tñ ꝓ-
ducat̃:q2 nec habitudo ad aliud agens variat nām rei
acte ſm Aug. 3°. de trinitate ca°. 9°. Non ergo carebit
quātitas ſuo ꝓprio modo nāli ꝓpter hoc tantū:q2 nō
eſt prim⁹ terminus trāſubſtationis:dūʒ tñ ſit ibi realiter
ſiue pmo:ſiue ſcḋo per illā mutationē. ❡ 2° ſic. Si per
cōuerſionē ſit terminus ad quē:vbi pus fuit termin⁹ a
quo. g̃ modus eſſendi huius ⁊ illius erit ſimilis:alle ſal-
tē qui pōt eē cōis vtriq3:ſʒ panis ꝯuerſus erat hic q̄āti-
tatiue ſuo mō:q2 ſub q̄ātitate hñs ptē ex̄ ptē. g̃ ⁊ ſuba
corpis xp̄i extrīs hic ex vi ꝯuerſionis erit hic ſuo modo
quātitatiue:hñs ſcʒ ptē ſube ſub pte quātitatis: ⁊ tunc
quātitas eius erit hic ꝓprie dimēſiue. ❡ 3°. q2 poſitio
que eſt dr̄ia quātitatis nec̄io eſt in quāto continuo per
manenti:⁊ iſtam oportet ſaluari in ꝓpoſito:que ſcilicʒ
dicit ordinē partiū in toto. Non eni eſt intelligere ali-
quid eē dimenſionatū ꝗn ſit ſignificare in toto ordinē

Cōtra ſcḋa3 arguit Dur. di. 10. q. ſcḋa Cōtrā i eucha riſtia ſit quātitas corpis xp̄i quocūq3 modo.

Cōtra eādē arguit Sco. 4. diſ. 10. q. 1. Cōtrā ꝯueniē ter dicat̃ ꝙ i eucha⁹ ſit cōr pus xp̄i q̄ātū ſʒ nō quātitatiue.

huius ptis ad illã ſm quãtitatẽ iterminatã.) Hec ille.
¶ Cõtra eãdẽ arguit Aureo. pbando ꝙ non idõ quãti-
Cõtra eãdẽ ⁊ ad idez arguit Aureo. tas corpis xpi in eucbariſtia abſoluit a legibus quãti-
tatis: qꝛ nõ eſt ibi niſi p ꝯcomitãtiã. Prio qꝛ ſm te di-
menſiones iterminate non ſunt in mã niſi p formã ita
ꝙ ꝯcomitant formã in mãe gñatio que per ſe termi-
nat ad formã: terminat ſcdario ⁊ p accñs ad quãtitatẽ
⁊ quãtũ dat gñans de forma: tantũ dat de quãtitate. ſ3
hoc nõ obſtãte ꝙ q̃titates ſint in mã p cõcomitantiã
nõ abſoluunt in ſe a legibus quãtitatis: alias oẽ corpus
eſſet idiuiſibile ſm ſuã q̃titatẽ ⁊c. ¶ 2° qꝛ ſi ratio tua
ſit bona: ꝙ qꝛ ſuba eſt ibi ſine legib' q̃titatis. ideo ille
dimẽſiones ſint ſine pprietatib' q̃titatis: eo ꝙ ſũt ibi
p ꝯcomitantiã ſube: p eãdẽ rõnẽ ſeqt ꝙ iſte dimenſio-
nes ibi ſint ad idiuiſibilitatẽ reducte: qꝛ ſunt ibi modo
ſube: que de ſe idiuiſibilis eſt. ¶ 3°. qꝛ oẽ accñs ⁊ ſi ſit
poſteri' ſuo ſubto: in illo tñ poſteriori quo aduenit ſu-
biecto ponit ſuũ effectũ formalẽ ⁊ ſuaꝝ paſſionũ circa
ſubm: ſicut albedo in poſteriori: quo aduenit ſubiecto
dat eẽ albũ: ſed p te in ſacro altaris eſt v̓a quãtitas cor-
poris xpi realr: l3 p accñs. ġ in illo poſteriori dabit eſſe
quãtũ corpi: ⁊ alias paſſiones q̃titatis. ¶ 4°. Illud qd
cõcurrit cũ ſuba ad fundandũ ordinẽ ad diuiſibilitatẽ
videt hr̃e p ſe ordinẽ ad illã: ſ3 q̃titas cũ ſuba cõcurrit
ad fundandũ illũ ordinẽ: qꝛ illa ſuba corpis xpi: aut eſt
diuiſibilis: aut idiuiſibilis. ſi vt fundat illũ ordinẽ par-
tiũ adinuicẽ ſit diuiſibilis. ġ p quãtitatẽ: ⁊ hr̃ ppoſitũ.
ſi ſit idiuiſibilis. ġ nõ h3 ptes: ⁊ ſic corpus xpi in ſacro.
non habet caput: nec plura membra.) Hec ille in forma.
Et in hoc ſecundus articulus terminatur.

Ad ar. Sco. ꝯ pmã ꝯclo. Quantũ ad 3m articulũ rñdẽdũ eſt obiectiõibus
ſupradictis. Et gdẽ ad pmũ Scoti ꝯtra
pmã ꝯnẽ dicit ꝙ in illo caſu quẽ tãgit argm. eadez mõ
remanſiſſet in eucbariſtia res pmo ibi cõtenta eadem
numero vel ſpẽ: ſicut remãſit eadẽ extra eucbariſtiã3.
puta in ſepulchro vel ſupra terrã: nec op3 dare maiorẽ
idẽtitatẽ corpi vel ſanguini xpi p tunc in eucbariſtia q̃
Corpus xpi quo fuit ſimplr idez nuõ viuũ ⁊ mortuũ: ⁊ quo nõ ſimplr. habuerit ꝑtũc extra eucbariſtiã. Corpus aũt ⁊ ſanguis
xpi in triduo nõ fuerũt extra eucbariſtiã eadẽ que pus
idẽtitate ſpecifica pp vnitatẽ alicuius forme ſubalis re
manẽtis in corpe xpi vel ſanguie mortuo ⁊ pus exñtis
in viuo: ſed fuerũt eadẽ nuõ pp tria. ſc3 pp vnitatẽ mãe
pp vnitatẽ ſuppoſiti: ⁊ pp vnitatẽ eiuſdẽ eſſe actualis
exiſtẽtie ſm ꝙ declarat Bernardus de gãnaco in ſpu
gnatiõibus qlib3 9' Henrici. q. q. 8. ⁊ p quolib3. q. 4. et
ſcdo quolib3. q. 2. ⁊ 3°. Itẽ ſcũs Tho. 3' pte. q. 50. arti. 5°.
ſic dicit. (Hoc qd dico ſimplr põt duplr accipi. Uno'
pnt ſimplr idẽ eſt qd abſolute: ſicut ſimplr dr̃ qd nllo
addito dr̃: vt phs dicit: ⁊ hoc mõ corpus xpi mortuũ ⁊
viuũ fuit ſimplr idẽ nuõ. Dr̃ eni ſimp' aliqd eẽ idẽ nu
mero: qꝛ eſt idẽ ſuppoſito. Corpus aũt xpi viuũ ⁊ mor-
tuũ fuit ſuppoſito idẽ: qꝛ nõ habuit aliã hypoſtaſi3 vi-
uũ ⁊ mortuũ pter hypoſtaſim vbi dei: ⁊ hoc mõ loqtur
Athanaſi' i epła ad Epitetũ dicẽs. Circũciſo corpi: ⁊ po
tato ⁊ mãducãti ⁊ laborãti: ⁊ in ligno affixo inerat ipaſ
ſibile ⁊ incorporeũ dei vbũ: hoc erat in ſepulchro poſi-
tũ. Alio' ſimplr idẽ eſt qd oino: vel totalr: ⁊ ſic corpus
xpi viuũ ⁊ mortuũ nõ fuit ſimplr idẽ numero: qꝛ non
fuit totalr idẽ: cũ vita ſit aliqd dẽ eẽntia corpis viuẽtis.
Eſt eni pdicatũ eẽntiale nõ accñtale: vñ ꝯñs eſt ꝙ cor-
pus qd deſinit eẽ viuũ: nõ totalr idẽ remaneat. Si aũt
diceret ꝙ corpus xpi mortuũ totalr idez nuõ remane-
ret: ſeqt ꝙ nõ eẽt corruptũ corruptione dico mortl: qd
eſt hereſis gaionitaꝝ. vt dicit Iſidorus: ⁊ hr̃ in decretl.
24. q. 3. Et Damaſ. dicit in 3° li. ꝙ nomẽ corruptionis
duo ſignat. vno' ſepationẽ anie a corpe ⁊ alia hmõi. alio'
diſſolonẽ in elnta. ergo incorruptibile dicere corp' dñi
ſm Iulianũ ⁊ Galanũ ſm pmũ corruptionis modum
ante reſurrectionẽ ipiũ eſt: qꝛ corp' xpi nõ eẽt ꝯſubale
nobis: nec in veritate mortuũ eẽt: nec ſm v̓itatẽ ſalua-
ti eẽmus. 2° mõ aũt corp' xpi fuit incorruptũ.) Hec il-
le. Itẽ 3° qlib3. q. 4. querit. Utrũ oculus xpi poſt mor-
tẽ fuerit equoce oculus. Et rñdet ſic. Equocũ ⁊ vniuo-
cũ ſm rõnẽ diffinitiuã dñr eadẽ: vel nõ eadẽ. Rõ autẽ
diffinitiua cuiuſlib3 ſpẽi ſumit a forma ſpecifica ipſi': Remota aia rõnali nõ remanet homo aut pars hominis niſi eq uoce.
forma aũt ſpecifica hoĩs eſt aia rõnalis. vñ remota aia
rõnali nõ põt remanere hõ vniuoce: ſed tñ equiuoce.
Op3 aũt idẽ accipere in partibus qd eſt in toto. na3 ſicut
aia ſe h3 ad totũ corpus: ita pars aie ſe h3 ad ptẽ corpis Tex cõ. 9.
vt viſus ad oculũ. vt dicit ſcdo de aia. vñ ſepata aia a
corpe: ſicut nõ dicit hõ niſi equoce: ita nec dicit oculus
niſi equoce: ⁊ hoc indifferẽter: ſiue pſupponat alia for̃a
ſubalis in corpe ante aiam rõnalẽ: vt quidã volũt: ſiue
non: vt magis vr̃ ꝯſonũ v̓itati. Qdcũq3 eni pncipiorũ
eſſentialiũ ſubtrahat. iã nõ remanebit eadẽ rõ ſpeciei:
vñ nec nomẽ vniuoce dicet. Solo aũt hoc mõ recedẽ-
te aia remaneret corpus humanũ ⁊ eius ptes ſ3 eãde3
rõnẽ ſpẽi. ſi aia nõ vniret corpi vt forma: ſed tũc ſeqre
tur ꝙ nec p vnitionẽ aie eẽt ſubalis gñatio: nec p ſepa
tionẽ corruptio: qd gdẽ ponere in corpe xpi eſt hereti-
cum ⁊c. Itẽ 2° quolib3. q. 1. ſic dicit. (De xpo in triduo
mortis poſſum' loq duplr. Uno mõ q̃tũ ad pſonã vl
hypoſtaſi3: ⁊ ſic eſt idẽ nũero ſimplr g pus fuit: aut quã
tũ ad nãm hũanã: ⁊ hoc duplr. Uno mõ quãtũ ad to-
tã nã3 que humanitas dr̃: ⁊ ſic xps nõ fuit hõ in triduo
mortis. Uñ nec idẽ hõ: nec ali' hõ: ſed eadẽ hypoſtaſis
aut quantũ ad ptes hũane nãe: ⁊ ſic aia: gdẽ oio fuit ea-
dẽ numero: eo ꝙ nõ eſt trãſmutata: ſm corpus vo fuit
idẽ nuõ ſm mã3: ſed nõ ſm formã ſubalẽ que eſt aia.
vñ nõ põt dici ꝙ ſimplr fuerit idẽ nuõ: qꝛ quelib3 dña
Aia ẽ dña ſubal ad bonum ſenſum. ſubalis excludit idẽ ſimplr. Aia aũt eſt dña ſubalis: ⁊
idõ mori eſt corrũpi: nõ alterari tñ. Nec iterũ põt dici
ꝙ ſit nõ idẽ vel aliud: qꝛ nõ eſt ſm totã ſubam nõ idẽ
vel aliud. Dõm eſt ġ ꝙ ſm quid eſt idẽ: ⁊ ſm quid non
idẽ. ſm mãm eni eſt idẽ ſm formã vo nõ idẽ.) Hec il-
le: ⁊ ſilia dicit multis alijs locis. Ex qbus appet ꝙ cor-
pus xpi i triduo nõ fuit oino idẽ qd añ dũ viueret: nec
per ꝯñs res prio ꝯtẽta in eucbariſtia in nocte cene: cõ
tenta in eucbariſtia in triduo ſepulture: fuit oino eadẽ:
ſed ſm quid illo triplici mõ quẽ ponit Bernardus de
gãnaco vbi ſupra. Nã corp' xpi cõtentũ in eucbariſtia
tpe mortis dicit quoddã cõpoſitũ ex mã pma: ⁊ ex ali-
qua forma ſubali dante eſſe corporeũ: nõ aũt eẽ viuũ3
vel aiatũ. Corpus aũt xpi viuẽtis dicit cõpoſitũ ex mã
⁊ aia rõnali pnt dat eſſe corporeũ de gñe ſube ipſi ma
terie. Cõſtat aũt illa duo ꝯpoſita nõ oio eſſe idẽ: vt ſepe
dictũ fuit. Uerũtñ ad iſtud argum põt dici aliter ſc3 ꝙ
in caſu argumẽti ſub eucbariſtia ꝯtinebat mã pus in-
formata ab aia. Et ſilr aia xpi pnt ꝯtinet v̓tualr formã
corporeitatis: nõ quidẽ vt informãs mãm: ſed aſſiſtẽs
illi. Et hãc ſolonẽ ponit Herue' in tractatu de plurali-
tate formaꝝ rñdẽdo ad. 143m argm: qd eſt tale in for̃a.
Ponat ꝙ aliqs ꝯſecraſſet in die cene: ⁊ reſeruaſſet ho-
ſtiam vſq3 ad ſabbatũ ſequẽs: tũc quero vtrũ corp' xpi
ſit ſub illa hoſtia ſacralr: aut non. Non põt dici ꝙ non:
qꝛ manẽte hoſtia vr̃ manere ibi idẽ corpus xpi ſub ho
ſtia. ſi aũt ponat corpus xpi eẽ ſub hoſtia: quero vtru3
corpus xpi viuũ ſit ſub ea: aut corpus xpi mortuũ. non
corpus xpi viuũ: qꝛ tunc non erat viuũ: nec corpus xpi
mortuũ: niſi remãſerit aliqua forma corporeitatl: que
fuerat

fuerat in vino:in quã facta fuerat illa ꝯuerſio:qꝛ ſi noua forma eſt introducta in mortem in quã nõ fuit cõuerſa forma panis illa forma corpis mortui non eſſet ſub ſacr̃o vtute ſacr̃i:ſed ſola mã pᷓma.ꝗ opꝫ ponere in xp̃o aliquã formã corporeitatis preter aĩam in quã fiat illa cõuerſio predicta.)Ecce argumẽtũ qḋ eſt virtualr̃ idẽ cũ argumẽto Scoti.Sequit̃ reſpõſio.(Dõm ĩquit ꝙ ſm quoſdã corpus xp̃i mortuũ eſſet ſtãte hypoteſi ſub ſacr̃o ſolũ quo ad mãm.Aliter põt dici ꝙ corpus mortuũ põt dici illud qḋ ꝑ mortẽ eſt generatũ:ꝛ tale corpꝰ mortuũ eſt cadauer.Cadauer enĩ non corrũpit̃ ꝑ mortem:qꝛ qḋ eſt corruptũ iam nõ eſt:ſed magis genitũ. ꝛ tale corpus mortuũ nõ eẽt ſub ſacr̃o ſtãte hypotheſi vtute ſacr̃i:niſi ſolũ q̃tũ ad pᷓmã mãꝫ.Alio mõ dr̃ corpus mortuũ corpus qḋ fuit viuũ:qḋ ꝑ mortẽ eſt corruptũ:ꝛ tale corpus mortuũ idẽ eſt realr̃ qḋ hõ mortuus. ꝛ tale corpus mortuũ ſtante hypoteſi fuiſſet in ſabbato in ſacr̃o quãtũ ad ſuas ptes que ſunt aĩa rõnalis:ꝛ mã pᷓma:q̃ in morte cũ aliĩs hõis remanẽt:licet diuiſim. Et ſi dicat̃ ꝫ hoc ꝙ nõ remanerẽt diuiſim.ſi cõiungerent̃ in ſacr̃o.Dico ꝙ licꝫ ſm eſſe ſacr̃ale quo ſunt in ſacramẽto vnirent̃:nõ tñ vnũ vnit̃ alteri vt forma mãe pᷓis gdẽ vnio nõ repugnat morti.ſed 2ᵒ. Unĩ quantũ ad diuiſionẽ oppoſitã ſcḋe vniõi ſtãte hypoteſi adhuc remanerẽt diuiſa in morte.)Hec ille.ꝛ hec ſufficiãt ad pᷓmũ Scoti.(Ad ſcḋꝫ negatur minor.ſcꝫ ꝙ aĩa rõnalis vt dat eſſe corporeũ non ſit ens reale:ſed tñ rõnis.

Nullus reſpectꝰ rõnis ptinet per ſe ad per ſe terminum conuerſionis in ſacramẽto.

Nec valet ꝓbatio ꝑ ſile de cõi abſtracto a ſingularibꝰ. Cũ enĩ dicit̃ aĩa rõnalis:vt dat eſſe corporeũ preter eſſe rõnale:ꝛ hᷓ mõ intẽdo dicere aliqḋ cõe ſic abſtractũ a ſingularibus per intellectum:nec aliquod ens fabricatum per intellectum.puta actũ intellectus:aut ſpẽciẽ pcemẽ actuũ:aut cõceptũ terminantẽ actũ intelligẽdi:aut reſpectũ rõnis:vel aliqḋ tale:ſed dico merã realitatem aĩe prout ꝯtinet in ſe vtualr̃ ꝛ realr̃:lꝫ nõ formalr̃ formã ſubalẽ de gñe ſubſq̃ue nata eſt dare materie vl̃ cõpoſito eſſe corporeũ:ꝛ nõ eſſe viuũ:vel aĩatũ:aut rõnale:eo modo quo forma ſupior cõtinet iferiorẽ eiuſdẽ generis ſubalterni reᵘ ſubiecti capacis vtrarũq̃. Nec etiã dicimus ꝙ aĩa vt dat eſſe corporeũ diſtinctũ ab eẽ rõnali ſit in ſacr̃o hoc mõ ꝙ diſtinctio illa:que eſt mere ꝛ precĩſe rõnis ſit primus terminus:vel pars:aut accidens:aut cõditio pᷓmi termini ꝯuerſionis in actu:licꝫ in potẽtia fundet talẽ diſtinctionẽ rõnũ:aut diſtinctionũ aut reſpectuũ rõnis:ꝛ ideo arguẽs falſe recitat poſitionẽ ſcĩ Tho.in hoc ꝙ talis diſtinctio ſit aliqḋ termini cõuerſionis:ꝛ pro hoc multũ bene loquit̃ Herueus vbi ſupra in ſolone.139.argumẽti.vbi ſic dicit.Sciẽdũ ꝙ qñ in aliq̃ eſſentia ſimplici inueniunt̃ plures pfectiones:que licꝫ in aliis rebus plurificent̃:realiter tñ i illa re ſimplici ſunt vnũ realiter:ꝛ ſola rõne differunt:tũc inquantũ inuenit̃ in illa pᷓncipiũ alicuius actus ſꝫ vnã illarũ ꝛ nõ ſm aliã.illa vna ꝛ eadẽ realis eſſentia dicit̃ ſm alterã illarũ pfectionũ ꝑ ſe requiri ad illum actũ:ꝛ ſm alterã nõ requiri ꝑ ſe:ſed cõcomitatiue ſe hr̃e.ſicut eadẽ diuina eſſentia eſt nã ꝛ volũtas:ꝛ realiter eſt nã:ꝛ realr̃ eſt volũtas:ꝛ volũtas ꝛ nã in ea nõ differũt realr̃ ſed ſola rõne:ꝛ tñ in gñatione filij eẽntia diuina vt nã eſt per ſe pᷓnᵐ ꝓductiuũ:ſed vt volũtas hꝫ ſe cõcomitatiue:nõ quin eẽntia que realr̃ eſt volũtas vere ꝛ realr̃ ſit illud qḋ eſt pᷓnᵐ ꝓductiuũ filij:ſed qꝛ ad hoc ꝙ talis eẽntia ſit pᷓncipiũ ꝓductiuũ filij nõ requirit̃ ꝙ ipſa ſꝫ ꝙ eſt hꝰ pᷓnᵐ ſit volũtas vt voluntas.Et ſicut ſi eadem eſſentia eſſet calor:ꝛ calor diceret̃ calefacere ſm ꝙ eſt calor:ſed ſm ꝙ eſt calor ꝯcomitatiue ſe haberet.ita ẽt

licꝫ illud in qḋ ꝯuertit̃ forma panis ſit realr̃ ꝛ eſſentialiter forma corporeitatis:ꝛ ſit aĩa:tñ nõ eſt terminꝰ in eo ꝙ aĩa:ſꝫ in eo ꝙ forma corporeitatis:qꝛ dato ꝙ illa eſſentia nõ eſſet aĩa:ꝛ eſſet forma corporeitatis:adhuc conuerteret̃ in eam forma panis:qꝛ v̓ba ſacr̃i efficiunt qḋ ſignant:ꝛ ſignant ꝯuerſionẽ fieri in corpus.ſic ergo eſſentia in quã ꝯuertit̃ forma panis:ꝛ eſt forma panis ꝛ eſt aĩa:ſed tñ eſt ibi cõcomitatiue inquãtũ eſt aĩa:qꝛ accidit illi eſſentie ꝙ ſit aĩa ad hoc ꝙ fiat in eã ꝯuerſio forme panis:ſicut ẽt in gñatione filij dicit̃ cõcomitatiue ſe hr̃e volũtas.Hec ille.Itẽ in ſolone.140.meliꝰ facit ad ꝓpoᵐ.Argumẽtũ enĩ.140ᵐ.tale eſt.(Terminꝰ cõuerſionis eſt res v̓a:intẽtiões aũt ſm quas eadẽ res põt rõne differre a ſeipſa vt eſt corpea:ꝛ vt eſt aĩata nõ ſunt termini ꝯuerſionis niſi ꝑ accñs.Eoꝝ aũt que ſunt termini per accñs ipſius ꝯuerſionis:qua rõne vnũ ponit̃ eẽ terminus:ꝛ aliud.Ergo nõ põt dici ꝙ forma panis ꝯuertat̃ in aĩam vt dat eſſe corporeũ:ſicut nõ conuertitur in ipſam:vt dat eſſe aĩatũ.)Ecce argᵐ.Seq̃t̃ reſponſio.(Dõꝫ inquit ꝙ minor ſupponit falſum.ſcilꝫ ꝙ eſſe corporeũ ꝛ eſſe animatũ ſiue forma corporeitatis ꝛ aĩa dicant intẽtiones logicas:ſiue entia rationis. Hoc enim eſt falſum.imo forma corporeitatis ꝛ aĩa dicant res veras:ꝛ ideo qñ ponit̃ ꝙ forma hoĩs ſm qḋ dat eſſe corporeũ ſit terminus ꝯuerſionis:nõ ponit̃ terminus ꝑ accñs:ſed ponit̃ terminꝰ ꝑ ſe.Sed ſi querat̃: q̃re etiã ipſa aĩa cũ ſit eadẽ realr̃ cũ forma corporeitatis non ſit terminus huius ꝯuerſionis per ſe:ꝛ ſm ꝙ ẽ aĩa.Dico ꝙ huius cã eſt:qꝛ dato ꝙ illa eſſentia nõ eẽt aĩa:dũ tñ eſſet forma corporeitatis adhuc fieret in eã cõuerſio:ſed ſi eẽt aĩa ita ꝙ non eſſet forma corporeitatis:nõ fieret in eã cõuerſio.)Hec ille:ꝛ bñ:ꝛ ſufficiẽter ad 2ᵐ Scoti cũ p̃cedẽtibus.(Ad 3ᵐ eius dicit̃ ꝙ corpus in qḋ fit ꝯuerſio eſt corpꝰ nãle ꝛ phyſicũ ꝑ formã ſubſtantialẽ que eſt aĩa vt dat eſſe corporeũ.ꝛ ideo neganda eſt minor cũ dicit ꝙ illa forma nõ eſt aĩa intellectiua.(Ad 4ᵐ dõm ꝙ cũ dicit̃.hic eſt calix ſanguinis ꝛc̃.terminus ꝯuerſionis nullo modo includit aĩaꝫ: ſed aliquã aliã formã ſubalem dantẽ eſſe corporeũ ꝛ ſanguineũ:quia ſm multos aĩa nullo modo eſt forma ſubalis ſanguinis.lꝫ ſit forma ſubalis oĩum partiũ corporis.puta carnis:oſſis:nerui ꝛ ſimiliũ:ſecus eſt de ſanguine:qui nõ eſt actu pars aĩalis:ſed tñmodo in potẽtia:ꝛ licꝫ de hoc diffuſe dictũ ſit 2ᵒ ſen.tñ hic recito dcᵐ ſcĩ Tho.in q̃õnibꝰ de aĩa.q.9.vbi ſic dicit.(Inter oĩa eſſe eſt illud qḋ imediatius ꝛ intimius conuenit rebus vt dr̃ in libro de cauſis.vñ opꝫ ꝙ cũ mã hẽat eſſe actu per formã ꝙ forma dans eſſe mãe añ oĩa intelligat̃ aduenire mãe ꝛ imediatius ſibi ineſſe.Eſt aũt hoc ꝓpriũ forme ſubalis ꝙ det mãe eſſe ſimplr̃:ipſa enĩ eſt ꝑ quã res eſt hoc aliqḋ:nõ aũt ꝑ formas accñtales hꝫ eẽ ſimpliciter:ſed eſſe ſꝫ quid:puta eſſe magnũ:vel coloratũ: vel aliqḋ tale.Si qua ergo forma eſt que nõ det mãe eſſe ſimplr̃:ſed adueniat mãe exiſtenti in actu ꝑ aliam formã:nõ erit forma ſubalis.Ex quo pꝫ ꝙ inter formã ſubalẽ ꝛ mãm nõ põt cadere aliqua forma ſubalis media:ſicut quidã volũt ponẽtes ꝙ ſꝫ ordinẽ generũ quorũ vnũ ſub altero ordinat̃ eſt ordo diuerſaꝝ formarũ in mã:vtpute dicamus ꝙ mã ſm vnã formã hꝫ ꝙ ſit ſuba in actu ꝛ ſm aliã ꝙ ſit corpus:ꝛ ſic deinceps. Sed hac poſitione facta ſola prima forma que faceret eſſe ſubſtantiã in actu eſſet ſubſtãtialis.alie vero oẽs accidentales:quia forma ſubſtãtialis eſt que facit hoc aliquid:vt iam dictum eſt.Opꝫ ergo dicere ꝙ eadem forma numero ſit:per quaꝫ res habet ꝙ ſit ſubſtãtia:ꝛ ꝙ

ſit in vltima ſpecie ſpecialiſſima:⁊ in oībus itermedijs
gn̄ibus. Relinquit̄ ḡ dicendū ꝙ cū forme rerū nālium
Lex.cō.io. ſint ſicut numeri:in quibus eſt diuerſitas ſpeciei addi
ta:vel ſubtracta vnitate. vt dicit̄ 8°.meta.opȝ intellige
re diuerſitatē formarū nāliū ſm̄ quas cōſtituit̄ mate
ria in diuerſis ſpēbus ex hoc ꝙ vna addit perfectionē
ſuper aliā. vtpura ꝙ vna forma conſtituit in eſſe corpo
rali tm̄. Hūc enī opȝ eſſe infinitū gradū formarū natu
raliū:eo ꝙ mā nō eſt in potētia niſi ad formas corpora
les:que enī incorporee ſunt imālia ſunt. Alia aūt perfe
ctior forma ꝯſtituit mām in eſſe corpali:⁊ vlterius dat
eſſe vitale:⁊ vlterius alia forma dat ei ⁊ eſſe corporale:
⁊ eē vitale:⁊ ſup hoc addit eē ſenſitiuū:⁊ ſic eſt in alijs.
Opȝ ergo intelligere ꝙ forma ꝑfectior ſm̄ ꝙ cōſtituit
mām in ꝑfectione inferioris gradus ſimul cū materia
compoſitū itelligatur vt māle reſpectu vlterioris ꝑfe
ctionis:⁊ ſic vlterius ꝓcedendo:vtpote materia prima
ſm̄ ꝙ iā cōſtituta eſt in eſſe corporeo eſt in potentia re
ſpectu vlterioris ꝑfectionis que eſt vita. Et ex inde eſt
ꝙ corpus eſt genus corporis viuentis:⁊ animatum ſiue
viuens eſt dr̄ia. nā genus ſumit̄ a mā ⁊ differētia a for
ma:⁊ ſic quodāmodo vna ⁊ eadē forma. ſcȝ que conſti
tuit mām in actu inferioris gradus eſt media inter ma
teriā ⁊ ſeipſam ſm̄ ꝙ cōſtituit eā in actu ſupioris gra
dus. Materia aūt prout intelligit̄ cōſtituta in eſſe ſub
ſtantiali ſm̄ ꝑfectionē inferioris gradus per ꝯñs intel
ligi pōt vt accidētibus ſubiecta. nā ſuba ſm̄ inferiorē
illū gradū ꝑfectionis neceſſe eſt ꝙ habeat aliqua acci
dentia ꝓpria que neceſſe eſt ei ineſſe:ſicut ex mā cōſti
Dimēſiones ꝯſequūt per ſe corpus vt ſic. Idem od ſcōm Durā. ꝯ ſecundam. tuta in eſſe corporeo ꝑ formas ſtatim cōſequit̄ vt ſint
in ea dimenſiones per quas intelligit̄ mā diuiſibilis ꝑ
diuerſas partes:vt ſic ſm̄ diuerſas ꝑtes ſui poſſit eē ſu
ſceptiua diuerſorū formaꝝ. Et vlteri⁹ ex quo materia
iam intelligit̄ cōſtituta in eſſe quodā ſubſtantiali:intel
ligi pōt ſuſceptiua accidētiū ꝗbus diſponit̄ ad vlterio
rē perfectionē ſuſcipiendā. Huiꝰ aūt diſpōnes ꝑintelli
gunt̄ forme vt inducte ab agente in mām:ſȝ ſint acci
dentia ita ꝓpria forme: ꝙ non niſi ex ipſa forma cau
ſantur in materia. vñ nō preintelligūtur in mā forme
quaſi diſpoſitiones:ſed magis forma ꝑintelligit̄ eis ſicͭ
cauſa effectui. Sic ergo cū aīa ſit forma ſubalis:qȝ cō
ſtituit hoīem in determinata ſpecie ſubſtātie:nō eſt ali
qua alia forma ſubalis media inter aīam ⁊ mām ꝑmā
ſed homo ab aīa ipſa ꝑficit̄ ſm̄ diuerſos gradus perfe
ctionū:vt ſit ſcȝ corpus:⁊ corpus animatū:⁊ aīal ⁊ ratio
nale. ſed opȝ ꝙ mā ſm̄ ꝙ intelligit̄ vt recipiens ab aīa
rōnali ꝑfectiones inferioris gradus. puta ꝙ ſit corpus
⁊ aīatū corpus:⁊ aīal intelligit̄ ſimꝰ cū diſpōnibus ꝯue
nientibus ꝙ ſit materia ꝓpria ad aīam rōnalem ſȝ ꝙ
dat vltimā perfectionē. ſic ergo aīa ſm̄ ꝙ ē forma dās
eſſe nō hȝ aliqd aliud mediū inter ſe ⁊ mām primā:ſȝ
qȝ eadē forma dans eſſe mǣ eſt etiā opatiōis ꝑncipiū
eo ꝙ vnūqȝqȝ agit ſm̄ ꝙ eſt in actu:neceſſe eſt ꝙ aīa
ſicut ⁊ quelibȝ alia forma ſit opationis principiū. Sed
conſiderandū eſt ꝙ ſm̄ gradū formaꝝ in perfectione
eſſendi eſt etiā gradus earū in v̄tute operādi:cū opera
tio ſit exiſtentis in actu:⁊ ideo quāto aliqua forma eſt
maioris ꝑfectionis in dando eſſe:tāto eſt maioris vtu
Quāto ſoꝛa ē nobilioꝛ tā to maioꝛē di uerſitatē in partibus ad diuerſas opa tiones regrit tis in opando. vñ forme ꝑfectiores hñt plures opatio
nes ⁊ magis diuerſas ꝗ̄ forme minꝰ ꝑfecte. Et ide eſt
ꝙ ad diuerſitatē opationū in rebus minus ꝑfectis ſuf
ficit diuerſitas accn̄tiū:in rebus aūt magis ꝑfectis reꝗ
ritur vlteriꝰ diuerſitas partiū:⁊ tāto maior:quāto forā
fuerit ꝑfectior. Uidemus enī ꝙ igni cōueniūt diuerſe
opationes ſm̄ diuerſa accidētia:vt ferri ſurſum ſm̄ le
uitatē:calefacere aūt ſȝ calorē:⁊ ſic de alijs:ſed tm̄ que
libet harū operationum cōpetit igni ſm̄ quālibet eius
partem. Corporibus v̄o aīatis que hñt nobiliores for
mas diuerſis opationibus deputant̄ diuerſe ꝑtes:ſicͭ in
plantis alia eſt opatio radicis:⁊ ſtipitis:⁊ ramoꝝ:⁊ quā
to corpora aīata fuerint ꝑfectiora tāto ꝓꝑ maiorē ꝑfe
ctionē neceſſe eſt īueniri maiorē diuerſitatē in ꝑtibus.
Unī cū anima rationalis ſit ꝑfectiſſima formaꝝ mate
rialiū:in hoīe inuenit̄ maxima diſtinctio ꝑtium ꝓpter
diuerſas opationes:⁊ aīa ſingulis earuȝ dat eſſe ſubale
ſm̄ illuȝ modū quo ꝯpetit operationi illarū. Cuius ſi
gnū eſt ꝙ remota aīa nō remanet neqȝ caro:neqȝ ocu
lus niſi equiuoce. ſed cū oporteat ordinē inſtr̄oꝝ eē ſm̄
ordinē operationū:diuerſaꝝ aūt opationū que ſunt ab
aīa vna nāliter precedit aliā:neceſſe eſt ꝙ vna ꝑs cor
poris moueatur per aliā ad ſuā operationē. ſic ergo inter Forma ſuba lis nō eſt ime diatum ꝑnci piū operādi.
aīam ſm̄ ꝙ eſt motor ⁊ ꝑncipiū operationū:⁊ totū cor
pus cadit mediū aliqd:qȝ mediante aliqua primo ꝑte
mouet alias partes ad ſuas operationes:ſicut mediāte
corde mouet alia mēbra ad vitales opationes:ſed ſm̄
ꝙ dat eſſe corpi imediate dat eſſe ſubale ⁊ ſpecificum
oībus partibus corporis. Et hoc eſt qꝺ a multis dicitur
ꝙ aīa vnit̄ corpi vt forma ſine medio:vt autē motor
vnit̄ ei per mediū:⁊ hec opio ꝓcedit ſm̄ ſnīam Ariſto
telis qui ponit aīam eſſe formā ſubſtātialē corpis. Sȝ
quidā ponentes ſm̄ intentionē Platonis aīam vniri
corpori ſicut vnā ſubam alteri:neceſſe habuerūt pone
re media:quibus aīa vniret̄ corpi: qȝ diuerſe ſubſtātie
⁊ diſtantes non colligantur niſi ſit aliqd qꝺ vniat eas.
ſicut poſuerunt quidā ſpiritū ⁊ humorē eſſe mediū inter
aīaȝ ⁊ corpus:⁊ quidā lucē:⁊ quidā potētias aīe:vel ali
quid aliud hmꝰ:ſed nullū iſtoꝝ eſt neceſſariū:ſi aīa eſt
forma corporis:qȝ vnūqȝqȝ ſm̄ ꝙ eſt ens eſt vnuȝ. vñ
cū forma ſm̄ ſeipſam det eſſe mǣ ſm̄ ſeipſam vnitur
mǣ:⁊ nō ꝑ aliqꝺ ligamētū.) Hec ſcūs Tho. Ex quibꝰ
apparet ꝓ ꝙ ꝑ eādē formā ſubalē hō eſt ſuba ⁊ corpꝰ ⁊
aīatū ⁊ aīal ⁊ rōnale ⁊ nō ꝑ diuerſas formas. ſcđo ꝙ ꝑ
eādē formā nō ꝑ diuerſas caro hoīs ē caro:⁊ os eſt os.
⁊ ſic de ceteris:que ſunt ꝑtes hoīs in actu:⁊ non ſolū in
potētia proxima vel remota:qꝺ addo ꝓꝑ quattuor hu Aīa nō eſt actu ſoꝛa ſan guis flegma tis: collere ⁊ aut melenco lie:⁊ ideo ꝓ dicti q̄ttuoꝛ hūoꝛes nō ſt actu ꝑtes aīa lis.
mores ꝯplonales:ꝗ nō ſunt ꝑtes aīalis in actu:ſȝ in poꝰ
ꝓxima. puta ꝑ ꝯuerſionē digeſtiuā. vñ nō eſt neċe dr̄e
ꝙ aīa ſit forma ſubalis ſanguinis:aut flegmatis:aut
colere:aut melancolie:ſicut dicit̄:⁊ eſt forma corpis: ⁊
cuiuſlibet partis aīalis in actu. puta carnis:oſſis:⁊ ner
ui capitis pedis ⁊ hmꝰ. Qȝ aūt predicti humores nō ſint
ꝑtes aīalis in actu:ſed in potentia oſtendit ſcūs Tho.
tertia parte qōne.3i.articu.5°.in ſolōne ꝑmi ſic dicens.
(Cū btā virgo fuerit eiuſdē nāe cū alijs feminis:cōſe
quens eſt ꝙ habuit carnē ⁊ oſſa eiuſdem nāe. Carnes
aūt ⁊ oſſa ſunt actuales partes corporis:ex quibus ꝯſti
tuit̄ integritas corporis:⁊ ideo ſubtrahi non poſſunt ſi
ne corruptione corpis vel diminutiōe. Xp̄s aūt ꝗ vene
rat corrupta reparare:nullā corruptionē aut diminutio
nē itegritati mr̄is iferre debuit:⁊ ideo nō debuit corpꝰ
xp̄i formari de carne vel oſſibꝰ v̄ginis:ſȝ de ſanguine ꝗ
nōdū eſt actu ps:ſed eſt poꝰ totū:vt dr̄ in libro de gn̄a
tione aīaliū:⁊ iō dr̄ carnē de v̄gine ſumpſiſſe:nō ꝙ mā
corpis fuerit actu caro:ſed ſanguis ꝗ eſt poꝰ caro.) Hec
ille. Et hoc mō itelligi dȝ illud qꝺ ipſe dicit 3ª ꝑte.q.76
arti.2°.in ſol.2ᵢ.ꝙ ſanguis eſt vna partiū corpis hūani:
⁊ ſimr illꝺ qꝺ dic̄ 4°. ſen. diſ.44.q.i.arti.2°.q̄ſtiͦ 2ª in
ſolōne tertij ſic dicit.(Sicͭ eīnta ſūt in via gn̄atiōis reꝰ
corpoꝝ mixtoꝝ:qȝ ſunt ſicͭ coꝝ mā:nō āt ita ꝙ ſꝑ ſint
in trāſeūdo in corpa mixta:ita ēt hūores ſe hñt ad mē
bra.

bra: ⁊ ꝓpter hoc ſicut in partibus vniuerſi hñt formas determinatas: rõne quarũ ſunt de ꝑfectione vniuerſi ſicut ⁊ corpa mixta. ita etiã humores ſunt de ꝑfectiõe corpis humani ſicut ⁊ alie partes: lʒ ipſi nõ ꝑueniãt ad tantã ꝑfectionẽ ſicut alie ptes: nec elemẽta hñt ita ꝑfectas formas ſicut mixta. Sicut aũt oẽs ptes vniuerſi a deo ꝑfectionẽ ↄ̈ſequũ̃ nõ equalr: ſed vnũqđqʒ ſʒ modũ ſuũ. ita ⁊ hũores aliquo mõ ꝑficiunẽ ab aĩa rõnali: nõ tñ eodẽ mõ ſicͭ ptes ꝑfectiores.) Hec ille. Ex qbus videreẽ ꝙ ſanguis ⁊ alij humores ꝑficianẽ ab aĩa rõnali: ſicut caro ⁊ os. que ſunt ptes aĩalis in actu: nec habeant aliã formã ſubſtãtialẽ pter aĩam. Sed dĩm ꝙ hoc nõ hr̃ ex dictis ſci Tho. ſʒ ſolũ ꝙ ſicut deus ꝑficit effectiue: licʒ nõ formalr elñta. ſic aĩa ꝑficit effectiue q̈tum ad hũores: nõ aũt formalr. imo ibidẽ expſſe ponit hũores hr̃e ꝓprias formas. Dicit eñi ſic. (Eſt aũt in hoĩe triplex humiditas. Quedã eñi humiditas eſt in receden-

Triplex humiditas i homine: ⁊ illa q̃ reaſſumeẽ i reſurrectione.

do a ꝑfectione huius idiuidui: vel q2 illo eſt in via corruptionis: ⁊ a nã abycit: ſicut vrina: ſudor. ſanies: ⁊ hꝫ. vel q2 a nã ordinaẽ ad ↄ̈ſeruationẽ ſpẽi in alio indiuiduo: ſiue ꝑ actũ ꝑñatiue: ſicut ſemẽ. ſiue ꝑ actuʒ nutritiue ſicut lac: ⁊ nulla taliũ humiditatũ reſurget: eo ꝙ nõ eſt de ꝑfectiõe idiuidui reſurgẽtis. ſcđa humiditas eſt que nõdũ ꝑuenit ad vltimã ꝑfectionẽ quã nã opaẽ in idiuiduo: ſed eſt ad illã ordinata a nã. Et hec eſt dupl᷑: q2 q̃dã eſt que hꝫ aliquã formã determinatã ſm quã ↄ̈tineẽ iter ptes corpis: ſicut ſanguis: ⁊ alij tres humores quos nã ordinat ad mẽbra que ex eis ꝑñanẽ: ſed tñ hꝫ aliq̃s formas determinatas ſicut ⁊ alie ptes corpis ⁊ ideo reſurgent cũ alijs ptibus. Quedã vͦ humiditas eſt in via trãſeũdi de forma i formã. ſcʒ de forma hũoris in formã mẽbri: ⁊ talis humiditas non reſurget: q2 poſt reſurrectionẽ corpis ſingule partes corpis in ſuis formis ſtabilienẽ. vt alia in aliã nõ trãſeat: ⁊ ideo non reſurget illa humiditas q̃ eſt in ipſo actu trãſeundi de forma in formã. Hec aũt humiditas põt in duplici ſtatu accipi ⁊c.) Hec ille. Ex qb᷒ appet ꝙ ſʒ eũ hñt for̃as determinatas: ex qbus põt eſſe trãſitus ad formã mẽbri ꝑ viã ꝑñationis. Cũ aũt forma mẽbꝛoꝝ ſit aĩa rationalis in hoĩe ſm eũ: manifeſte pʒ ꝙ intẽtio eius eſt ꝙ ſanguis nõ eſt pars hoĩs in actu: ſʒ in potẽtia: nec hꝫ formã hoĩs in actu: ſed in potẽtia ꝓxima. Ex qbus vlterius ſequiẽ ꝙ ſilitudo de corpe xp̄i ⁊ ſanguine nõ valʒ q2 dato ꝙ v̈tute ↄ̈ſecrationis ſanguinis pmus termin᷒ cõſecrationis includeret aliquã formã ſubalẽ: que non eſt aĩa rõnalis: ſecus eſt de ↄ̈ſecratione corporis xp̄i: vt patet per p̄dicta. Si vͦ aliqs ↄ̈tẽdat ꝙ imo forma ſubſtantialis ſanguinis xp̄i eſt aĩa rõnalis. Dĩʒ eſt vt p̄us de forma corporis vt eſt corpus: ſed tñ ex dictis ſancti Tho. nõ cogimur dicere aut cõcedere dictã ſilitudinẽ aut idẽtitatẽ forme corpis xp̄i ⁊ forme ſanguinis: nec per ↄ̈ñs eundẽ terminũ partialẽ dictarũ ↄ̈uerſionũ: ꝙ ſalicʒ aĩa rõnalis ſit partialis terminus vtriuſqʒ: ⁊ hec ſufficiãt ad 4ᵐ. ¶ Ad 5ᵐ pʒ per p̄dicta. Nõ eñi dicim᷒ ꝙ p̄mus terminus conuerſionis panis ſit mã ſola: aut materia ſub eſſe accidẽtali: ſʒ potius quoddã cõpoſitũ ex mã ⁊ forma ſubſtãtiali. puta aĩa rõnali in cõuerſione panis: ⁊ ex mã ⁊ forma ſanguinis in conuerſione vini: ⁊ ſic argᵐ nõ valʒ. ¶ Ad 6ᵐ dr̃ ꝙ iſta via ſufficiẽter ſaluat ea que ſunt fidei: ⁊ ea que poſſunt concludi ex dictis ſcõꝝ hñi itellectis. ſcilʒ quõ in triduo fuit idẽ corp᷒ xp̄i ſepulti ⁊ corpis viui: vt patuit in rñſione ad p̄muʒ. Et ideo añs argumẽti eſt negãdũ. Oppoſita vͦ via nõ ꝑt euadere mlta ↄ̈ria fidei: vtputa ꝙ aĩa rõnalis nũq̃ fuit forma ſubalis corpis xp̄i: ⁊ ꝙ corpus xp̄i ꝑ ſepara-

tionẽ aĩe non fuit veraciter mortuũ aut corruptum: ⁊ multa alia que dañt ex p̄dictis. ¶ Ad p̄mũ Aureoli ↄ̈ eãdẽ ↄ̈ñeʒ diciẽ ꝙ argumẽtũ fundaẽ in falſa ↄ̈ña. Puta hac. cõuerſio terminaẽ ad eſſe corporeũ: ⁊ ad eſſe intellectiuuʒ. igiẽ ſi ꝑ ſe ad p̄ᵐ. per ſe ad ſcđm: ⁊ ſi directe ad p̄ᵐ: directe ad 2ᵐ. Et nullitas hui᷒ argⁱ ſatis pateẽ ꝑ ex dictis Heruei in ſolõne ad 2ᵐ Scoti. Cũ eñi aliqua ſunt eadẽ ꝑ accñs ⁊ nõ per ſe: nõ opʒ ꝙ actio que per ſe terminaẽ ad primũ ꝑ ſe termineẽ ad ſcđm: ſicut ibidẽ diffuſe dictũ fuit. ¶ Ad ſecundam partʒ reſpõſio ex dictis ad p̄mum: quia ſicut habeẽ ex ibidem dictis: caro xp̄i mortua ⁊ caro xp̄i viua nõ ſunt eadẽ caro ſpecifice nec vniuoce ꝓp cauſas ibidẽ dictas. Nec valʒ hui᷒ ꝓbatio ſumpta ex vniformitate ſacri nũc ⁊ tunc: quia ſicͭ res ſacramẽti difformiter ſe hẽbat nũc ⁊ tũc ex ſacr̃m nõ eſt icõueniẽs ſi difformiter ſe habuit ſub ſacr̃o nũc ⁊ tũc. Quo ad ſcđm incõueniẽs ibidẽ illatũ dr̃ ꝙ caro xp̄i que hodie cõtineẽ in euchariſtia eſt eadẽ illi: a qua fluxit ſanguis: ⁊ que iacuit in ſepulchro: triplici mõ idẽtitatis ſuperius ſepe dicto. nõ aũt fuit ſimpl̄r eadẽ: alias nõ fuiſſet vere mortua: nec veraciter fuiſſemus per eã redẽpti ſm ꝙ deducit Damaſ. Quo ad tertiũ incõueniẽs ibidẽ illatũ de ſanguine xp̄i: pʒ quid dĩm per p̄dicta: q2 ſm vnũ modũ põt dici ꝙ eſt oĩno ideʒ ſanguis nũc ſub eucharistia: qui tunc effundebaẽ de xp̄i latere: ſm vͦ aliũ modũ põt dici ꝙ eſt idẽ nõ oĩno: ſed ſʒ qđ ſcʒ triplici idẽtitate. ¶ Ad tertiũ diciẽ ꝙ penitus nihil valʒ: ſicut nec p̄cedẽtia. vñ ad iſtud argumẽtũ ⁊ ↄ̈ſilia que deducunt ad aliqua incõueniẽtia ſm iudiciũ vulgi: ⁊ nõ ſimpl̄r icõueniẽtia: dicit Herueus vbi ſupra in ſolõne .12. argumẽti. Xp̄s habuit corpus a matre ſua ſicut a preparãte mãm tranſeuntẽ: ſicut ſi aliqs diceretur hr̃e panẽ a dãte farinã: nõ aũt habuit corpus ab ea ſicut a dãte formã ſubalẽ corpeitatis manẽtem in eo ⁊c. Hec ille. Et ſicut ille dicit de corpe. ita dĩm eſt de carne. Vñ Bernardus de gãnaco vbi ſupra. Qđ dicit Henricus ꝙ nõ heret cõuerſio in corpus generatũ de v̈gine Dicẽdũ ꝙ illo modo quo corpus xp̄i in celo eſt de virgine: ꝙ in illud idẽ fit ↄ̈uerſio: lʒ eñi nõ ſit ibi aliq̃ forma ſubalis quã xp̄s traxerit de v̈gine: eſt tñ mã eadẽ ⁊ corpus quãtuʒ ad idẽ ſuppoſitũ: ⁊ idẽ eſſe qđ habuit xp̄s in vtero virginis: ⁊ illud idẽ ſuppoſitũ qđ nãm humanã aſſũpſit in v̈gine: illud idẽ eſt in celo: ⁊ in illud corp᷒ fit conuerſio. Vñ ſicut nulla mater in brutis miniſtrat aliquaʒ formã ſubalẽ: q2 forma fetus in brutis educiẽ ꝑ virtutẽ maris non femine. ſic beata virgo nullã formam dedit xp̄o: ſed mãm tñ cũ diſpõnibus cõuenientibus ad aĩam. Hec ille. Ad illud etiã pʒ ſolutio ex dictis ſci Tho. ſupius recitatis de 3ª parte. q. 31. arti. 5ᵒ: in ſolone primi in fine. vbi expoſituʒ eſt quõ dʒ intelligi xp̄m ſumpſiſſe de virgine carnem. ¶ Ad primũ Henrici ridet Bernardus vbi ſupra dicens. Tota ſubã panis conuertiẽ in corpus xp̄i ⁊ aĩam ſm ꝙ dat eſſe corporeũ: nõ eñi aĩa xp̄i ſepata eſt a corpe. In illud ĝ corpus ſʒ ꝙ hꝫ ab aĩa rõnali vt corp᷒ ſit: fit cõuerſio ⁊ materie in mãm: ⁊ forme in formã. id eſt in aĩam ſm ꝙ hꝫ v̈tutẽ corporeitatis. ita ꝙ ↄ̈uerſio ex vi ſacri non attingit ad rem que eſt aĩa: ſed ad corpus: qđ eſt compoſitũ ex materia ⁊ forma corporeitatis: que virtute includitur in anima: ita ꝙ vſqʒ ad aĩam ſm ꝙ habet talem virtutẽ attingit vis ſacramenti: ſed ipſa aĩa ſm ꝙ rõnalis eſt non eſt ibi ex vi ſacramenti: ſed ex nãli concomitantia. vnde non fit conuerſio in ſolã mãm: ſed in corpus xp̄i reale ⁊ verũ: q̃le eſt illud qđ hꝫ xp̄s. Qđ aũt diẽ ꝙ nõ fieret ↄ̈uerſio in corpus ꝑñatum de v̈gine. dicen-

Cõtraria fidei q̃ ſequũẽ ad opionem Scoti.

Ad ar. Aur. ↄ̈ p̄mũ ↄ̈clo.

Ad arg. Henrici ↄ̈ p̄mam cõcluſionem.

dū ꝙ illo mō quo corpus xpi in celo eſt de vgine ⁊c̄. vt ſtatim recitatū eſt ad vltimū Aureoli. ¶ Ad 2m rn̄det idē ꝙ ſm ꝑdicta verū fuit dicere ꝙ corpus xpi iacuit in ſepulchro: nō ꝓp aliquā formā ſubalē quā habebat: ⁊ que ꝑus fuerit in xpo viuo: ſ; qꝛ habebat illā ſimplicē idētitatē: de q̄ dictū fuit ꝑus. vn̄ ſi in triduo fuiſſet conſecratū: fuiſſet corpus mortuū ꝯſecratū: quia tale erat ſm veritatē: ⁊ ſi hoſtia cōſecrata fuiſſet ſeruata: dōm eſſet gᵒ viuēte corpore xpi erat in hoſtia: quia tale eſt in hoſtia corpus viuū: ⁊ eo mortuo erat mortuū in hoſtia ſm veritatē q̄le eſt in ſeipſo. Per ꝑdicta p; ad multa alia q̄ dicit. Finalr aūt redit ad ꝓpom nr̄m: qꝛ dicit ꝙ ſi in corpus beati v̓tute diuina fieret ꝯuerſio: aīa beati eēt ibi ſm illud qḋ eſt de vi ſacri: ſed nō īquātū vegetabilis aut ſenſibilis. q̄re gᵒ in xpo aīa rōnalis ſm illud qḋ dat eſſe corpi nō eſt ibi ex vi ſacri: ⁊ inquātū rōnalis ſolum ꝑ ꝯcomitātiā nō vr̄ rō eſſe. Un̄ in tenēdo pōnem iſtā meliᵘ ſaluāt oīa q̄ꝫ in tenēdo ſuā. Hec Bernardus

Ad arg. Duran ꝯ ſcḋam cōcluſionē. ꝯ Hēricū ⁊ bn̄. Ex q̄bᵘ p; ad 3m eiuſdē Henrici. ¶ Ad pmū Durādi ꝯ ſcḋaꝫ ꝯnē rn̄det Pe. de palu. dicens: ꝙ nō eſt ſile de ꝯtiguis quoꝝ nō ipſa: ſed illoꝝ vltia ſunt ſimul. nec vnū locat ꝑ aliud. vn̄ ignis ⁊ aer nō ſepant ſm ꝯtactū: tn̄ ignis eſt in celo ſic̄ in loco: ⁊ de illis quorū vnū cū alio facit vnā nām: ita ꝙ illud qḋ conuenit vni ꝑ ſe: ꝯuenit alteri ꝑ accn̄s: ⁊ eſt ꝯn̄a talis. Quātitas xpi nō ſepat ab eſſentia ⁊ nā corpis xpi: ſicut nec albedo a quātitate. gᵒ cū corpus xpi ſit in ſacro ꝑ ſe: ibi eſt ⁊ quātitas ꝑ accn̄s: ſicut vbi eſt quātitas ꝑ ſe: ibi erit eius color ꝑ accn̄s: nec eſt ſile de locato ⁊ locāte q̄ differunt ꝑ eēntiā ⁊ nām: ⁊ ſubiecto ⁊ ſuppoſito: ⁊ vnū eſt ex̄ aliud

Tex. cō. 40. ⁊ ſepatū: vt dr̄ 4.ᵒ phyſicoꝝ. Hec Pe. in forma ⁊ bene. Clarū eſt enī ꝙ ſilitudo nō val; de inſepabili ꝑ īherentiam: qḋ eſt q̄ſi ꝓpria paſſio ſube corpee: vt corpus eſt: mō ꝑus expoſito per dicta ſcī Tho. ¶ Ad ſcḋm rn̄det idē Pe. ꝙ ꝯn̄tia ē nulla: qꝛ lic; ceſſante cā ceſſet effcūs inq̄tū hꝫ: tn̄ qꝛ aliqḋ eſt cā vniᵘ ꝑ ſe ⁊ alteriᵘ ꝑ accn̄s. imo ēt calidū qḋ eſt cā calefaciēdi ꝑ ſe eſt cā oppoſiti. ſ. frigefaciēdi ꝑ accn̄s. iō non ſeqt: ceſſat a cālitate ꝑ ſe. gᵒ ceſſat a cāndo. Cōſtat enī ꝙ ſuba nō eſt in loco cauſalr vt ſuba eſt: ſ; vt quāta eſt. ita ꝙ q̄titas eſt cā eſſendi in loco: nō tn̄ ꝓp hoc ſeqt ꝙ ſola quātitas ſube ſit in loco. imo ⁊ ſuba. ipſa qdē quātitas eſt in loco ꝑ ſe. ſuba vero ꝑ accn̄s. ⁊ ſilr qꝛ ſuba eſt in ſacro vt ſuba eſt: nō vt quāta eſt: ꝓpter hoc ſeqt: ꝙ q̄titas nō eſt hic ꝑ ſe ⁊ directe ex vi ſacri: ſed ſolū ſuba. Nō tn̄ ſeqt gn̄ quātitas ſit hic cū ſuba ex nāli ꝯcomitātia. imo ſequit ꝙ ſic: ex quo eſt idē ſubiecto. Hec Pe. ⁊ bene. Hoc addito ꝙ quantitas eſt accn̄s abſolutū ⁊ ꝓpria paſſio corpis inquātū hꝫ. qꝛ loquēdo de accn̄tibus reſpectiuis nō op; ꝙ oē accidēs inherēs corpi xpi in celo īhereat ei vt eſt in ſacro: ſicut p; de reᵒ q̄ eſt de gn̄e vbi vel ſitus. De hoc ſcūs Tho. 3ᵃ pte. q. 76. arti. 5ᵒ arguit ſic 3ᵒ loco. (In ſacro ē corpᵘ xpi cū ſua quātitate dimēſiua: ⁊ cū oībᵘ ſuis accn̄tibus: ſ; eſſe in loco eſt accn̄s corpis: vn̄ ⁊ vbi numerat inter nouē gn̄a accn̄tiū. gᵒ corpus xpi ē in hoc ſacro localr.) Ecce argm. Seqt rn̄ſio. (Accn̄tia ingt corpis xpi ſūt in hoc ſacro ſm realē cōcomitantiā: ⁊ ideo illa accn̄tia corpis xpi ſunt in hoc ſacro: que ſūt ei itrinſeca. Eſſe aūt in loco eſt accn̄s per cōparationē ad extrinſecū ꝯtinēs: ⁊ iō non op; ꝙ xps ſit in hoc ſacro ſicut in loco.) Hec ille.

Alio quātitati cui per ſe cōpetit diuiſibilitas poſſit eēᵗ i ſacro eucharistie īdiuiſibiliter. ¶ Ad 3m rn̄det Pe. ꝙ deus nō pōt facere gn̄ quātitas corpis xpi alteri cōparata non ſit maior aut minor aut eq̄lis. vn̄ q̄titas corpis xpi eſt multo maior q̄ꝫ q̄titas hoſtie: ſ; qꝛ quātitas corpis xpi nō eſt in hoſtia ꝑ ſe: ſ; ꝑ hoc ꝙ ipſa eſt in ſuba corpis xpi: iō cū ſuba corpis xpi ſit in altari ſolū īfra circūferētiā hoſtie ſicut ⁊ ſuba cōuerſa erat: iō ſolū ibi: ⁊ nō ex̄ eſt quātitas corpis chriſti ſacralr: ⁊ ſic̄ aīa ꝯiuncta eſt in loco ꝑ accn̄s rōne quātitatis ſui corpis: nec tn̄ ꝓp h̄ ei cōmēſurat: qꝛ ei repugnat ſic: quātitas eſt in hoſtia ꝑ nc̄ciaꝫ ꝯcomitātiā: nō tamē cōmēſurat quātitati hoſtie. qꝛ repugnat quātitati ſm eē nō quātitatiuū cōmēſurari quātitati ꝑut hꝫ modū quātitatiū: vel ſic̄ aīa cui repugnat ꝑ ſe circūſcribi: eſt tn̄ circūſcriptiue in loco ꝑ quātitatē: nō ꝙ ipſa imediate circūſcribat: ſ; qꝛ ſua quātitas circūſcribit: ⁊ aīa mediāte q̄titate eſt in loco circūſcribēte: ſic ecōuerſo q̄titas cui repugnat eſt īdiuiſibile: eſt tn̄ mō indiuiſibili in ſacro ꝑ ſubam īdiuiſibilē: nō ꝙ ipſa in ſe hēat modum īdiuiſibilē: ſed qꝛ ſuba in qua eſt vt ſic hꝫ modū īdiuiſibilē: qꝛ ſicut pūctus tāgit lineā mō īdiuiſibili. ſ. ꝑ ſuum modū nō illius: ſic ſuba ſine quātitate ꝯuertit: ⁊ ꝑ ꝯn̄s vt īdiuiſibilis ꝯparat ad ſuū terminū īdiuiſibilr: ſ; ille ſic diuiſibilis quātitati ꝯiūctᵘ: ⁊ ſicut aīa erat in loco ꝑ diuiſibile mō diuiſibili: qꝛ mediāte ſua quātitate occupabat locū diuiſibilē ⁊ diuiſibilr: ſic ecōuerſo quātitas xpi ꝑ eius ſubam ſuccedentē mō īdiuiſibili ſube ꝯuerſe īfra ſpēs erit ibi mō īdiuiſibili: qꝛ ꝑ ſuā ſubaꝫ erit ibi preſens mediate īdiuiſibilr. nō. n. plus repugnat diuiſibili eē in loco īdiuiſibilr. q̄ꝫ ecōuerſo īdiuiſibili eſſe in loco diuiſibilr. Nec obſtat ſi dicat ꝙ poᵗ viſiua īheret aīe: nec ꝓp hoc eſt in pede. vbi tn̄ eſt aīa: qꝛ aīa excedit potētiā viſiuā: nec ꝑ eā tota terminat: ſ; corpus xpi qḋ rōne corpeitatis eſt in ſacro nō excedit ſuā quātitatē: vt poſſit eē alicubi ſine illa: que eſt ſuus terminᵘ ⁊ totalis. Hec Petrᵘ. ⁊ bn̄. lic; nō oporteat ꝯcedere oīa q̄ ponit: in hoc tn̄ veꝝ dicit: ſi tn̄ ītendat ita dicere ꝙ ſic approximato agēte ad paſſuꝫ dīna v̓tute pōt īpediri mutua actio ⁊ paſſio q̄ includūt reſpectū. puta ſuſpēdēdo actionē actiui vel nolēdo ei coagere: vl̓ ſubtrahēdo agēti corpali modū q̄titatiuū: ſic̄ colori xpi in ſacro: ⁊ multis alijs modis deo poſſibilibᵘ: ita ſilr poſſe eſt quātitatē exn̄tē in ſacro mō nō q̄titatiuo ſilr ſe hr̄e ad totū ⁊ ad ptes loci ⁊ dimēſionis quo ad h̄ ꝙ ſic̄ nō cōmēſuratur nec cōdiuidit parti quātitatis extrinſece: ita nec toti quātitati. ¶ Ad 4m dicit Pe. ꝙ verū eſt deū nō poſſe facere aliqḋ de aliquo illi icōpoſſe: qꝛ ꝯdictio eēt. Itē hn̄ eſt incōpoſſe illud qḋ eſt diuiſibile: inquātū hꝫ eē indiuiſibile: ⁊ ecōuerſo: ſed illud qḋ intrinſece eſt diuiſibile cōparari ad aliud ex̄ mō īdiuiſibili: videt poſſe. etiaꝫ ꝑ nāꝫ ſm ꝙ dicunt ꝑſpectiui: ſpēm viſibilē que diuiſibilis eſt: vt ad oculū appet mō indiuiſibili ꝯparari ad ſpeculū. Tū qꝛ vt dicūt recipit in pūcto: tū qꝛ ad diuiſionē ſpeculi multiplicat in tāta quātitate ſicut prius:

Nō eſt īpoſſe enī ꝑ nām vt id qḋ de ſe ē diuiſibile cōparet ad alterū īdiuiſibiliter. ſicut pūctᵘ ad diuiſionē lineę: multo magis h̄ eſt poſſe dīna v̓tute. Itē ſicut qn̄ ſpericū tāgit planuꝫ in puncto vel vnū ſpericū aliud ſpericū in cōuexo vtrūq; eſt diuiſibile: ⁊ tn̄ ad inuicē ꝯparāt vel ꝯmēſurant mō īdiuiſibili: qꝛ illud ſm ꝙ ſe tāgūt ē diuiſibile: ita q̄titas hoſtie ⁊ q̄titas corpis xpi lic; ſint duo in ſe diuiſibilia: qꝛ tn̄ ad īuicē ꝯpant mediātibᵘ duobᵘ īdiuiſibilibᵘ. ſ. ſuba pāis ⁊ vini q̄ ꝯuerſa ē: ⁊ ſuba corpis xpi ⁊ ſanguinis inquātū ꝯuerſa eſt q̄ pᵉ ſucceſſit: q̄ꝝ ꝯpatio ad īuicē hūit modū īdiuiſibilē. iō ⁊ iſta mediata mō īdiuiſibili ad īuicē ꝯpant. Hec Pe. ⁊ bn̄. Nulla. n. ꝯdictio ē duo diuiſibilia ꝯpari ad īuicē ꝑ accn̄s: ⁊ meᵗᵉ ⁊ īdirecte mō īdiuiſibili: ſic aūt eſt in ꝓpoᵗᵒ. ¶ Ad 5m p; rn̄ſio ꝑ ꝑdicta. Aſſumit. n. falſuꝫ. ſ. ꝙ ſic̄ de rōne quātitatis dimēſiue eſt hr̄e ꝑtibilitatē ⁊ diuiſibᵗᵃᵐ: ⁊ pōnē: vl̓ ſitū prius in ſe: ⁊ oppoᵐ repugnet ei: ſic ō rōe eiᵘ ſit hr̄e ꝑtibilitatē ⁊ ſitū in ordine ad quātitatē extrinſecā: ſiue compet ei per ſe

⁊ imediate

ꝛ imediate ꝛ directe:ſiue ꝑ accidẽs ꝛ indirecte ꝛ mediã
te alio:vt enĩ dictũ eſt hoc nõ opꝫ potiſſime vbi ꝑ diuinũ
miraculũ aſſumit modũ eſſendi nõ quãtitatiuũ.ſcilicꝫ
habendo modũ ſubẽ in ordine ad aliqd extrinſecum.
¶ Ad 6^m dr̃ ꝓ ꝙ aĩa rõnalis q̃ de ſe eſt idiuiſibilis non
põt cõparari ad corpus ꝓpriũ:nec ad locũ corpis ſui diui
ſibilr̃:ſic ꝙ ipſa ſm̃ eius eẽntiã cõdiuidat̃ alicui quãto
ſed ſic ꝙ dat eẽ corporeũ:ꝛ quãtũ:ꝛ circumſcriptibile:ꝛ
eſt forma corporeitatis:ꝛ ꝑ eẽntialis nãe corpee cõſtitu
tiua ſubẽ ꝑtibilis in ꝑtes homogeneas ꝛ etherogeneas.
Et vlterius rõne corpis quãti hꝫ multiplicẽ diuiſibili
tatẽ potẽtiaꝝ organicaꝝ:ꝛ ita aliquã ꝑtibilitatẽ ſortit̃
rõne corpis qđ informat:ꝛ aliq̃ mõ diuiſibilr̃ ꝯpat̃ ad
locũ ſui corpis:q2 in alia pte loci hꝫ potẽtiã viſiuaꝝ:ꝛ in
alia auditiuã:ꝛ ſic ð ceteris ſenſibus tã exterioribus q̃
iterioribus:ꝛ ita diuiſibilr̃ ſe hꝫ ad totũ locũ:ꝛ ad par
tes loci:q2 oẽs po^e ſunt in toto loco:ſꝫ nõ oẽs ſũt in qua
libet pte loci. Itẽ plres effectus trãſeũtes ꝛ imanẽtes ex
ercet in toto loco q̃ in aliq̃ pte loci. Et ſic ſilitudo Pe.
de palude ſupius poſita de aĩa rõnali:ꝛ de quantitate
põt ſuſtineri. De hoc ſcũs Tho. in q̃onibus de aĩa.q.10.
ſic dicit. (In aĩa hoĩs ꝛ cuiuſlibꝫ aĩalis pfecti nõ põt ac
cipi totalitas niſi ſm̃ perfectionẽ ſpẽi:ꝛ ſm̃ potẽtiã ſeu
v̾tutẽ. Dicim^9 ḡ ꝙ cũ pfectio ſpeciei ptineat ad aĩaꝫ ſꝫ
ſuã eẽntiã. aĩa aũt ſm̃ ſuã eſſentiã eſt forma corpis:ꝛ ꝑ
ꝫ eſt forma corpis eſt in q̃libꝫ pte corpis vt oñſũ eſt.
relinquit̃ ꝙ aĩa tota ſit in q̃libet pte corpis ſm̃ totalita
tẽ pfectionis ſpẽi. Si aũt accipiat̃ totalitas quantũ ad
v̾tutẽ ꝛ ptãtẽ:ſic nõ eſt tota in qualibꝫ pte corpis:nec ẽt
tota in toto:ſi loquamur de aĩa hoĩs. Oñſuꝫ enĩ eſt ex
ſupioribus q̃onibus ꝙ aĩa humana:q2 excedit corpis
capacitatẽ:remanet ei v̾tus ad opandũ q̃ſdã opatiões
ſine cõicatione corpis:ſicut ſunt intelligere ꝛ velle. vñ
intellc̃s ꝛ volũtas nõ ſunt actus alicui^9 organi corpalis.
ſed q̃tũ ad alias opationes q̃s exercet ꝑ organa corpa
lia:tota v̾tus ꝛ ptãs ei^9 ẽ in toto corpe:nõ aũt in q̃libet
pte corpis:q2 diuerſe ptes corpis ſunt ꝓportionate ad
diuerſas opationes aĩe:ũ ſꝫ illã potẽtiã tm̃ eſt in aliq̃
pte q̃ reſpicit opationẽ:q̃ ꝑ illaꝫ ptẽ corporis exercet̃.)
Hec ille. Silr̃ dicit prima pte.q.76.arti.8. Dicit̃ 2° ꝙ
dato ꝙ exẽplũ de aĩa rõnali datũ a Petro nõ ſufficie
ret ad ꝓpo^m.tñ in alijs aĩab^9 ꝛ formis ſubalibus tenet
quo ad hoc ꝙ ſit̃ for^a lapidis:aut vegetabilis:aut bru
ti:licꝫ ſit ſm̃ ſe indiuiſibilis:tñ mediãte corpe qđ infor
mat ſortit̃ diuiſibilitatẽ ptiũ quãtitatiuaꝝ per accidẽs
ſic ecõuerſo quãtitas q̃ de nã ſua hꝫ diuiſibilitatẽ ꝛ di
ſtinctionẽ ptiũ mediãte ſuba quã informat põt ſortiri
quẽdã modũ idiuiſibilr̃ ſe hñdi nõ in ſe:ſꝫ reſpectu ex
trinſeci. puta exterioris loci aut dimẽſionis:ꝛ hoc idire
cte ꝛ mediate:ꝛ ꝑ accñs ꝛ v̾tute ſupnãli. Dr̃ 3° ꝙ cum
nãliter prius poſſit trahi ad pticipãdũ aliqđ ð mõ poſte
rioris:vt pꝫ de aĩa ꝯiuncta corpi:nimirũ ſi poſterius v̾
tute diuina poſſit trahi ad pticipãdũ aliqđ de mõ prio
ris. puta quãtitas de mõ ſubẽ. ¶ Ad 7^m dr̃ prio ꝙ ſub
ſtãtia nõ põt alicubi eſſe niſi ſubalr̃:ſi per ly ſubſtãtia
liter intelligat̃ aliqs modus cõueniẽs ſubẽ in p̄mo vel
ſcdo mõ dicẽdi vel eſſendi ꝑ ſe:potiſſime ſola virtute
creata. Poſſet tñ ſuba eſſe alicubi vel in aliquo nõ ſub
ſtantialr̃ v̾tute diuina. ſi per ly nõ ſubſtãtialr̃ intelligat̃
modus qui licꝫ non ſit repugnans ſubẽ in p̄mo vel 2°
mõ perſeitatis:nec diuine virtuti:tñ nõ hꝫ in ſuba crea
ta potẽtiã nãlẽ actiuã nec paſſiuã:licꝫ habeat obedien
tialẽ potẽtiã. ſicut pꝫ de nã humana i ſupposito diuine
ꝑſone:vbi hꝫ aliquẽ modũ accñtis:dũ innitit̃ alteri^9 na
ture ſupposito:ꝛ trahit̃ ad pticipationẽ exiſtẽtie actua
lis ꝑſone filij:ꝛ diuini eẽꝫ modus ẽ aliquo mõ nõ ſub
ſtantialis nõ ſolũ extrinſece. imo intrinſece. Dicit̃ ſcdo
ꝙ quãtitas dimẽſiua nõ põt eẽ alicubi mõ nõ quãtita
tiuo ſi ꝑ nõ quantitatiue intelligat̃ modus repugnans
quãtitati in p̄mo vel ſcdo mõ pſeitatis:ꝛ ꝯ oẽm poten
tiã paſſiuã quãtitatis nãlẽ ꝛ obediẽtialẽ. Põt aũt diua
v̾tute eẽ in aliq̃ vel alicubi nõ quãtitatiue. hoc eſt mõ
cui nõ correſpõdet aliq̃ po^a paſſiua quãtitatis nãlis:ſꝫ tñ
obediẽtialis:ꝛ ꝑ quẽ nõ derogat̃ nãe quãtitatis in ſe:ſꝫ
tñ in cõpatione ad aliqđ extrinſecũ:qđ qdẽ nõ nec̃io:
nec ꝑ ſe p̄ vel ſcdo mõ ꝯſequit̃ quãtitatẽ:ſicut eſt reſpe
ctus de ḡrie vbi vł ſitus:vt pꝫ in vltia ſpera q̃ nullũ re
ſpectũ hꝫ ad ꝯtinẽs extrinſecũ. ſic aũt eſt in ꝓpoſito. ꝛ
hec ſufficiũt argumẽtis Durãdi. ¶ Ad p^m Scoti ꝯtra
eãdẽ ꝯnẽ dicit̃ p̄mo ꝙ quãtitas corpis xp̃i ꝑ hoc ꝙ cõ
comitatur in ſacro p̄mũ terminũ trãſubſtãtiatiõis nõ
caret ibi aliq̃ ꝓprietate ſibi nãliter ꝛ neceſſario conue
niente:vt quãtitas eſt. Licꝫ enĩ nõ hẽat modũ eſſendi
quãtitatiue in ordine ad extrinſecũ a ſe ſeparatũ:hꝫ tñ
modũ eſſendi quãtitatiue quo ad ſe ꝛ ꝓpriũ ſubꝫ:ꝛ ſic
non perdit aliqđ nec̃io ꝛ nãlr̃ ꝯñs:q2 cõdiuidi ꝛ cõmẽ
ſurari loco vł exteriori dimẽſioni nõ nec̃io nec nãliter
ꝯuenit quãtitati dimẽſiue. ſic pꝫ de quãtitate vltie ſpe
re:que nulli loco vel ꝯtinẽti cõmẽſurat̃. Nec vꝫ ſi dica
tur ꝙ hoc ideo eſt:q2 nõ cõtinet̃ aliq̃ dimenſione exte
riori:cũ nullã hẽat extra ſe:q2 etiã nõ opꝫ quãtitatẽ di
menſiuã exiſtẽtẽ infra locũ vel aliã dimẽſionẽ exterio
rẽ ſeparatã illi ſemꝑ cõmẽſurari:aut cõdiuidi:niſi hẽat
per ſe habitudinẽ aut ordinẽ ad exteriorẽ dimẽſionẽ.
nõ ſic aũt eſt hic:ꝛ idõ nõ opꝫ ꝙ quantitas corpis xp̃i ſit
mõ quãtitatiuo ſub dimẽſionibus panis:nec īfra locaꝫ
illaꝝ dimẽſionũ. De predictis btũs Tho. ſcri. di.q.1.
arti.2° in ſolone 3^e ꝛ 4^e queſtiũcule plura dicit. Vñ in
ſolone 3^e q̃ſtiũcule ſic dicit. (Subã panis q̃ ꝯuertit̃ in
corpus xp̃i nõ hꝫ aliquã ꝓportionẽ ſilitudinis ad quã
titatẽ vel alia accñtia xp̃i:ſꝫ tñmõ ad ſubãm corporis
tm̃:ꝛ idõ cũ nihil ꝯuertat̃ in corp^9 xp̃i de pane niſi ſub
ſtantia panis:q2 accñtia manẽt. ꝯſtat ꝙ ꝯuerſio illa di
recte terminat̃ ad ſubaꝫ:nõ ãt ad accñtia:q2 accñtia pa
nis remanẽt:ꝛ idõ q̃titas ꝛ alia accñtia corpis xp̃i nõ ſt̃
ibi ex vi ſacri:ſũt tñ ibi ſꝫ rei v̾itatẽ ex nãli ꝯcomitãtia
accñtiũ ad ſubꝫ.) Hec ille. Itẽ.q.4.arg^t ſic 3° loco. (Qñ
cũqꝫ ſub aliq̃ q̃ti^te extri^ca ꝯtinet̃ aliqđ corp^9 hñs ptes
diſtictas ſꝫ ſuã itrin^ſcam q̃titatẽ totã:ꝯtingit aſſignare
ſub q̃ pte illi^9 q̃ti^tis ſingule ptes ꝯtineãt̃:ſꝫ corp^9 xp̃i cũ
ſit organicũ hꝫ ptes diſtinctas. ſi ḡ ſꝫ totã ſuã q̃titateꝫ
ꝯtinet̃ ſub dimẽſionib^9 panis:erit aſſignare vbi ſit ca
put ei^9 ꝛ man^9 ꝛ pes:qđ ẽ ipoſe.) Ecce arg^m. Seqt̃ riſ
ſio. (Dõꝫ igr̃ ꝙ ſit^9 q̃ti^tem p̄ſuppõit:ꝛ q2 q̃ti^tas xp̃i nul
lã hꝫ hitudinẽ ad dimẽſiones pãis:idõ ẽt nec ſit^9 ptium
corpis xp̃i. ꝛ idõ q̃uis corp^9 xp̃i put ẽ ſub ſacro hẽat ptes
diſtictas ꝛ ſituatas ſitu nãli:nõ ẽ tñ aſſignare in ptibus
dimẽ^ſiu pãis vbi ſingle ptes cõpis xp̃i iaceãt:nec tñ ſe^9
ꝙ dicat̃ corp^9 xp̃i ꝯfuſũ:q2 ſꝫ ordinẽ illũ nõ ꝯpat̃ ad
dimẽſiões exteriores.) Hec ille. Itẽ 3ª pte.q.76.arti.3°
arguit ſic. (Corp^9 xp̃i ſp retinet veraꝫ corpis nãm:nec
vnq̃ mutat̃ in ſpũ:ſꝫ de rõne corpis eſt vt ſit q̃titas
põnẽ hñs:vt pꝫ i p̄dicti:ſꝫ ad rõnẽ hui^9 q̃ti^tis ptinet:ꝙ
diuerſe ptes i diuerſis ptib^9 loci exiſtãt.ḡ ꝛc̃.) Ecce ar^m
Seqt̃ riſſio. (Dõꝫ igr̃ ꝙ rõ illa ꝓcedit de nã corporis
quã hꝫ ſꝫ q̃ti^tem dimẽſiuã. Dictũ ẽ ãt ꝙ corp^9 xp̃i non
ꝯpat̃ ad hoc ſacꝫ rõne q̃titatꝭ dimẽſiue:ſꝫ rõne ſubẽ.)
Hec ille. Itẽ in ſolone 2^a. ſic dicit. (Determinata diſtã
tia ptiũ in corpe organico fundat̃ ſupra q̃titatẽ dimẽ
ſiuã ipſi^9. ipſa aũt nã ſubẽ ꝓcedit q̃titatẽ dimenſiuam.

Modalitas cõ poris xp̃i eſt i ſacro eucha riſtie nõ quã titatiue. Ad dẽ ad p^m Sco.

Ad ar. Sco. cõtra eãdẽ.

Et qꝛ ꝯuerſio ſubē panis directe terminaṫ ad ſubſtan‑
tiā corporis xp̄i ſm cuius modū ꝓprie ⁊ directe eſt in
hoc ſacro corpus xp̄i:talis diſtantia partiū eſt in corpe
xp̄i vero:ſed nō ſm hanc diſtantiā cōparaṫ ad hoc ſa‑
Quātitas cor poris aut ſan guis xp̄i nul lo mō eſt ter min⁹ trāſubſta tiōis ſacral. cramētū:ſed ſm modū ſubē.) Hec ille. Ex qbus appa
ret pmo φ quātitas corpis xp̄i nullo mō eſt terminus
tranſubſtātiationis ſacralis pmus aut ſecūdus:nec me
diatus aut imediatus:cuius oppoᵐ ſupponit argᵐ. ſcdo φ
quātitas illa nullo mō eſt in ſacro ṽtute ꝯuerſiōis ſub‑
ſtātialis aut accidētalis. 3° φ illa quātitas nullū de ꝑ
ſe hꝫ ordinē nec aliquā cōparationē ad dimēſiones pa
nis:que ſit reſpectus de gn̄e vbi aut ſitus:aut cōtactus
aut ſit poſitio:aut alia ꝯſilis habitudo:que ſit de per ſe
⁊ ꝓprie quātitatis ad quātitatē plus q̄ ſubā corpis xp̄i
hēat ad dictas dimēſiones:vel aīa xp̄i ad illas. 4° φ
quātitas corpis xp̄i det illi corpi eē quātū ⁊ diuiſibile
⁊ ſitum nālē partiū in toto:nō tn̄ dat ei ſitum partium
in loco:qui eſt de ſpāli gn̄e ſitus. 5° φ illa quātitas ē in
dicto ſacro quātitatiue:hoc eſt quo ad modū ꝯſtitē quā
titatē in ordine toti⁹ ad partes:⁊ talis accidētis ad ſuū
ſubm. ſcꝫ ſitum de gn̄e quātitatis:nō tn̄ eſt ibi quātita‑
tiue quantū ad modū ꝯſequētē quātitatē in ordine ad
cōtinēs ſeparatū:qḋ eſt ſitus de p̄dicamēto ſitus. 6° φ
pmus ſitus vel poſitio eſt inſepabilis a quātitate. ſcꝫ or
do partiū in toto:nō aūt ſecūdus ſcꝫ ordo partiū i loco
extrinſeco:potiſſime vbi quantitas dimēſiua eſt in ali‑
quo loco ꝑ accńs:⁊ mediāte ſuba:⁊ per miraculū diuū.
vt ſepe dictū fuit. Diciṫ 2° ad argᵐ φ neutra ꝓbatio
añtis aſſumpti ꝓcedit ꝯ ꝯnē. Nō qdē pma:qꝛ i vtroqꝫ
caſu ibidē poſito quātitas eſt ꝓprie termin⁹ productio
nis. ſcꝫ creationis:aut gn̄ationis:⁊ nō ſolū cōcomitaṫ
terminū ꝓductionis:⁊ ideo nimirum ſi in vtroqꝫ caſu
quātitas hꝫ vtrūq̄ ſitum ⁊ vtrūqꝫ modū quātitatiuū.
ſcꝫ extēdere ſubm:⁊ occupare locū:ſed ſecus eſt in ꝓpo
ſito nr̄o. Alr̄ nec valꝫ 2ᵃ ꝓbatio:qꝛ vt dictū ē in eucha‑
riſtia quātitas nō eſt tanq̄ ſecūdus terminus ꝯuerſio‑
nis:aut trāſubſtātiationis:aut cuiuſcūqꝫ ꝓductiōis vl̄
mutationis:nec ꝓp̄e eſt ibi virtute alicuius talis actio
nis:ſed mere per accńs ex cōcomitantia ſubiecti:⁊ vlte
rius in eucharistia nō variaṫ nāꝫ nec aliqd nāle quanti
tati:qꝛ nō eſt ſibi nāle hr̄e cōparationē ad dimēſionez
extrinſecā:vel locū ſub quo nō eſt per ſe:nec rōne ſui:
ſed ſolū ex cōcomitantia ſubiecti:vt ſepe dictuꝫ fuit in
ꝓbatione ſcḋe ꝯnis. ¶ Ad 2ᵐ negaṫ ꝯña pncipalis:qꝛ
terminus a quo cōuerſionis. ſcꝫ ſuba panis erat in loco
rōne ꝓpriarū dimēſionū:⁊ ꝯſiter erat ibi quātitatiue
vtroqꝫ modo:ſed terminus ad quē nō eſt in dicto loco
rōne ꝓpriaꝝ dimēſionū:ſed rōne dimenſionuꝫ panis.
Aliter aūt eſt aliqd i loco rōne ꝓpꝛaꝝ dimēſionū:⁊ ali
ter rōne dimenſionū nō ſibi inherentiū:ſed ſeparatuꝫ.
De hoc ſctus Tho. pn̄ti diſ. q. i. arti. 2ᵒ in ſolone 2ᵃ 3ᵉ que
ſtiuncule ſic dicit. (Quia dimēſiōes corpis xp̄i nō ſūt
ibi ex vi ſacri:ſed ſolū ex eo qḋ inſepabilr̄ ꝯcomitatur
ſubam:cōſtat φ ꝯrio ordine ſunt ibi dimēſiones ꝓp̄e
corpis xp̄i:⁊ dimēſiones corpis locati i loco. Corporis
enī locati ſuba nō hꝫ ordinē ad locū niſi mediātib⁹ di‑
menſionibus:⁊ iō qꝛ dimēſiones corpis locati non pñt
eē ſimul cū alijs dimēſionib⁹:ſeqꝛ φ ex ꝯn̄ti ſubē cor‑
poris locati nō poſſit eē ſil' cū alijs dimēſionibus ſepa‑
tis:nec in alio corpe exiſtibus:ſed hic ecōtrario ſubſtā‑
tia corpis xp̄i ordinaṫ per ſe imediate ad hoc φ ſit ſub
ſacro:⁊ dimēſiones ei⁹ ꝓprie ex ꝯn̄ti:⁊ ꝑ accńs. Suba
aūt ex hoc φ eſt ſuba nō ꝓhibeṫ eſſe cū dimenſionib⁹
qbuſcūqꝫ ſiue cōiūctis ſibi:ſiue ſepatis:aut exiſtib⁹ in
alio ſubiecto:ſicut ſuba angeli pōt eſſe ſimul vbi ē aliḋ
corpus:⁊ ideo corpus xp̄i pōt eē ſub dimēſionibus pa‑
nis cū ꝓpria quātitate.) Hec ille. Itē ꝫ arti. 3° in ſolone
ad 3ᵐ 3ᵉ q. ſic dicit. (Spiritus cōuenit eē totū in toto:⁊
in qualibꝫ pte:qꝛ nō hꝫ quātitatē:nec ſuba eius a quā‑
titate depēdet. Corpus aūt xp̄i q̄uis in ſe ꝯſideratū nō
abſoluaṫ a ꝓpria quātitate:tn̄ nō cōparaṫ ad hoſtiam
ſub qua eſt ſꝫ ꝓpriā quātitatē:⁊ ideo nō eſt ſpūs:ſꝫ pti‑
cipat q̄ntū ad aliqd ꝓpꝛietatē ſpūs ſm ꝯpationē ad ſpēs
ſub qb⁹ ꝯtineṫ.) Hec ille. Itē arti. p̄ in ſolone 5ᵃ ſic dic.
(Nullū corpus cōparaṫ ad locū niſi mediātibus dimē
ſionibus q̄ntitatiuis:⁊ iō ibi eſt corpus aliqḋ vt in loco:
vbi cōmenſuranṫ dimēſiones eius dimēſionibus loci.
Et ſm hoc corpus xp̄i eſt in vno loco tm̄. ſcꝫ in celo. ſed
qꝛ ꝯuerſa eſt in corpus xp̄i ſuba panis:que pus erat in
hoc loco determinato mediātibus dimēſionibus ſuis
que manēt trāſubſtātiatione facta:ideo manet locus:nō q‑
dē hn̄s imediate ordinē ad corpus xp̄i ſm proprias di
mēſiones:ſed ſm dimenſiones panis remanentes:ſub
qbus ſuccedit corpus xp̄i ſube panis:⁊ iō nō eſt hic vt
in loco ꝑ ſe loquēdo:ſed vt in ſacro nō ſolū ſignante:ſꝫ
ꝯtinēte ipſuꝫ ex vi cōuerſionis facte in ipſum ⁊c̄.) Hec
ille. vt in p̄cedenti q̄ōne allegatū fuit. ¶ Ad 3ᵐ parꝫ re
ſpōſio ꝑ p̄dicta:cōcediṫ enī φ corpus xp̄i ſub ſacro hꝫ
ſitū de gn̄e q̄ntitatis. Unñ ſctus Tho. vbi ſupra arti. 3°
in ſolone 2ᵃ 3ᵉ q. ſic dicit. (Cōfuſio opponiṫ ordini ptiū
q ptinet ad rōnē ſitus:⁊ qꝛ corp⁹ xp̄i nō eſt ſitualr̄ ſub
ſacro:ideo nō ſequiṫ ibi aliq̄ cōfuſio partiū ex hoc φ
in quolibꝫ ſignato hoſtie eſt totū corp⁹:⁊ quelibꝫ pars
eius:q̄uis enī nō ſit accipere ordinē ptiū corpis xp̄i ſꝫ
ꝯparationē ad ptes hoſtie:tn̄ eſt accipe ordinē ipſaruꝫ
ptiū ad inuicē in corpe xp̄i ſm ꝓpriā quātitatē.) Hec
ille. Ex qbus ⁊ multis alijs ſupius allegatis in pn̄ti di‑
ſtinctione pꝫ q̄uo quātitas corpis xp̄i eſt in eucharistia
q̄ntitatiue:⁊ q̄uo nō:⁊ quē ſitū hꝫ. ⁊ quē nō:⁊ q̄uo mod⁹
eſſendi ſub ſacro eſt ſup:vel p̄ter:vel ꝯ nāmꝫ. q̄uo nō:
hoc addito ⁊ ſemꝑ p̄ſuppoſito φ ſemꝑ diuina ṽtus no‑
uos modos eſſendi pōt dare taꝫ ſube corpis xp̄i q̄ ſue
dimēſioniq tn̄ modus nō repugnat nāe illaꝝ:nec con
uenit eis niſi tm̄ ſm potētiā obedientialē:⁊ nō ſm nā‑
leꝫ potentiā paſſiuā:⁊ hoc ſufficit ad argumēta Scoti.
Ad ar. Aur. ꝯ eādē ſcḋaꝫ ¶ Ad pmū Aureoli ꝯ eādē ꝯnē. diciṫ pmo φ in eucha
riſtia nō totalr̄ abſoluiṫ quātitas legibus a quātitatis:
nec ab aliquo ſibi nexio cōuenienti intrinſece:ſed a quo
dā reſpectu extrinſecus aduenientē:vel a quodā effectu
accidētali. Diciṫ 2° φ poſito φ quātitas abſoluaṫ ibi a
quadā lege extrinſeca:hoc nō eſt totalr̄ nec pncipaliter
niſi a ṽtute diuina efficiente:⁊ nō ex cōcomitātia ſube:nec
ex aliquo creato:licꝫ aliq̄ negatio vel reſpectus ſit di‑
ſpoſitio ad illā abſolutionē. puta φ quātitas non eſt in
eucharistia tanq̄ terminus ꝯuerſionis:nec ṽtute ſacri:
ſed ex inſeparabili inheſione ⁊ cōcomitantia ſubiecti.
Diſſimilitudo l ter eē q̄ntita tis intermina te in mā ⁊ q̄ titatē corpis xp̄i in ſacro. Diciṫ 3° φ inſtātia vel ſilitudo adducta de q̄ntitate in‑
terminata nō eſt ad ꝓpoᵐ ſm predicta. Tū qꝛ dimen‑
ſiones iterminate vel quātitas interminata ꝯcomitaṫ
formā ſubalē in mā tanq̄ terminus ꝓduct⁹ vel cōpro
ductus per gn̄ationē terminatā ad formā ſubalem:aut
ꝑ aliā ꝓductionē vel mutationē preuiā:aut ſubſequen
tē gn̄ationē:⁊ non mere ꝑ accńs. Nō ſic eſt de quātita‑
te corpis xp̄i in eucharistia. Tum qꝛ ille dimenſiones
ſunt in mā ṽtute talis mutationis:nō ſic in eucharistia
in qua nulla quātitas vere ⁊ realiter ꝓduciṫ:nec vere
aliqd in quātitatē ꝯuertiṫ:nec ad eucharistiā realr̄ mo
uetur aliqua quantitas:⁊ multe alie diſſimilitudines
adduci poſſunt. Potiſſime:qꝛ in qualibet generatione
ſimplici prius diſpoſitiue eſt ꝯuerſio quātitatis inquā‑
titatem

titatē q̄ vnius forme ſubālis in aliā. Quid aūt ſentien dū ſit de dimenſionibus interminatis diffuſe dictū fu it 2° ſen. ⁊ forte in ſequētibus adhuc dicet̃. ¶ Ad 2ᵐ di cit̃ p̄mo q̄ poſitio nr̄a non dicit q̄ ſuba ſit in euchari ſtia olo abſoluta in ſe ⁊ itriſece a legibus quātitatis: cū ponat ſubam corporis x̄pi hēre eē quātū ⁊ diuiſibile: ⁊ ordinē ptiū in toto: ⁊ diſtinctionē ptiū organicaꝝ: ſꝫ di cit q̄ abſoluit̃ a quadā ſecūdaria lege quātitatis q̄ eſt p quātitatē cōparari ad locū: ⁊ hēre ſitū localē: ⁊ ordi nē ptiū in loco. Hec. n. ꝓprietas nō neceſſario ꝯſequit̃ quātitatē nec eius ſubm niſi qn̄ quātitas p̄mo ⁊ p ſe hꝫ ordinē ad locū vel ad dimenſiones exteriores vt ſepe dcm̄ fuit cuius oppoſitū eſt in euchariſtia. Dr̄ 2° q̄ illo mō quo quantitas corpis x̄pi in euchariſtia abſoluit̃ a lege vel ꝓprietate extrinſeca. illo mō abſoluit̃ a diuiſi bilitate extriſeca: q̄. ſ. nō cōdiuidit̃ loco: ⁊ hꝫ quēdam modū idiuiſibilitatis ⁊ ſpūalitatis in ordine ad extrin ſecū. vt dcm̄ fuit de ſuba p̄us. ſed ſicut nō abſoluit̃ a le ge intriſeca quātitatis: ita nec ab itrinſeca diuiſibilita te: nec hꝫ intriſecā idiuiſibilitatē in ſe: nec in ordine ad ſubm ꝓpriū. ¶ Ad 3ᵐ pꝫ rn̄ſio p p̄dicta. ꝯcludit. n. vnā ꝯceſſaꝝ a nobis. ſ. q̄ quātitas corpis x̄pi dat ei oēm eſſe ctū formalē quē quātitas dat ſuo ſubo intriſece: nō tn̄ ꝯcludit q̄ det ei reſpectū de gñe vbi aut ſitus in ordie ad euchariſtiā. aut ad locū euchariſtie. vt ſepiſſime re plicatū fuit. ¶ Ad 4ᵐ pꝫ p idē. cōcedit̃. n. q̄ ſuba cor poris x̄pi vt in ſacro hꝫ diuiſibilitatē ⁊ ptes ⁊ ſitū ptiū in toto de gñe quātitatis: ⁊ ſic eſt ibi quantitatiue aliq̄ mō. Nō aūt hꝫ diuiſibilitatē aut ſitū in ordine ad ſpēs euchariſtie: nec ad locū eaꝝ: ⁊ ſic aliquo mō eſt ibi non quātitatiue ⁊ idiuiſibilr̃: ⁊ mō ſpūali: in ordine ad extri ſecaꝫ mō prius expoſito. ¶ Ad argᵐ ꝯ ꝯclōne rn̄det. ſ. Tho. 3ª pte. q. 76. arti. i. in ſolone p̄mi dicēs. (Quia cō uerſio panis ⁊ vini non terminat̃ ad diuinitatē. vel ad aīam x̄pi. ꝯn̄s eſt q̄ diuitas vl̃ aīa x̄pi nō ſit in h̄ ſacro ex vi ſacri: ſed ex reali cōcomitātia. Qꝛ. n. diuinitas cor pus aſſumptū nunq̄ȝ depoſuit: vbicūqȝ eſt corp⁹ x̄pi ne ceſſe eſt ⁊ eius diuinitatē eē. Et iō in h̄ ſacro neceſſe eſt eē diuinitatē x̄pi ꝯcomitātē eius corp⁹. vn̄ in ſymbolo vel ſynodo ephesino legit̃. Participes efficimur corpo ris ⁊ ſanguis x̄pi: nō vt cōem carnē pticipantes: vt viri ſanctificati. ⁊ v̄bo ꝯiuncti: ſꝫ diuinitatis vnitatē: ſꝫ vere viuificatricē. ⁊ ipſi⁹ v̄bi ꝓpriā factā. Aīa vero realr̃ fuit ſepata a corpe in triduo: ⁊ iō ſi in illo triduo mortis fu iſſet h̄ ſacrm̄ celebratū. nō fuiſſet ibi aīa: nec ex vi ſacri nec ex reali cōcomitātia. ſꝫ qꝛ x̄ps reſurgēs ex mortuis iā nō morit̃ vt dr̄ Ioh. 6. aīa ei⁹ ſemp ē realr̃ carni vni ta. ⁊ iō in hoc ſacro eſt corpus x̄pi ex vi ſacri. aīa aūt ex reali ꝯcomitātia.) Hec ille. Et hec de q̄ōe ſufficiāt. De qua b̄ndictus deus. Amē. Diſtinctio. X.

Mō ſba cō poris x̄pi ab ſoluat̃ a legi b⁹ q̄titatis i ſacro: ⁊ a qb⁹

Mō diuini tas ſit in hoc ſacro ⁊ ſiliter aīa x̄pi.

¶ Utrū corp⁹ x̄pi ſit in euchariſtia mobilr̃: hoc ē vtrū ibi moueatur localr̃. Queſtio. III.

Curſus circa eandē decimā diſtin ctionē q̄rit̃. Utrū corpus x̄pi ſit in euchariſtia mobilr̃: h̄ ē vtrū ibi moueat̃ localr̃. Et arguit̃ q̄ non. qꝛ impoſſibile eſt idē eē motū ⁊ quietū. qꝛ ſic ꝯdictoria verificarent̃ de eodē. ſed cor pus x̄pi in celo quietū reſidet. nō ḡ mouet̃ in hoc ſacro.

T. c. 21. In oppoſitū arguit̃. qꝛ dicit ph̄s 2° topicoꝝ q̄ motis nobis mouent̃ oīa q̄ in nobis ſunt. qd̄ q̄dē veꝝ eſt ēt de ſpūali ſuba aīe. ſꝫ x̄ps eſt in hoc ſacro. ḡ mouet̃ ad motū ipſius.

In hac q̄ōne erunt tres articuli. In p̄ ponent̃ ꝯnes. In 2° obiones. i 3° ſolones.

Quantū ad p̄mū articulū ſit p̄ma ꝯclō. X̄ps ſm̄ eſſe qd̄ hꝫ in euchariſtia nō mouet̃ p ſe. ¶ 2ª ꝯclō. Pōt moueri p accn̄s localr̃ ad motū eucha riſtie. Has duas ponit. ſ. Tho. 3ª pte. q. 76. arti. 6. vbi ſic dicit. (Cū aliqd eſt vnū ſubo ⁊ mltiplex ſm̄ eē. nihil p hibet ipm̄ ſm̄ aliqd moueri: ⁊ ſm̄ aliud imobile pma nere: ſicut corpi aliud eſt eē albū. ⁊ aliud eē magnū: vn̄ pōt moueri ſm̄ albedinē ⁊ pmanere ſm̄ magnitudinē imobile. x̄po aūt nō eſt idē eſſe ſm̄ ſe: ⁊ eē ſub ſacro: qꝛ p hoc q̄ dicimus ipm̄ eē ſub ſacro ſignificat̃ q̄dā habi tudo eius ad hoc ſacrm̄. ſm̄ ḡ hoc eē nō mouet̃ x̄ps p ſe ſm̄ locū. ſed ſolū p accn̄s: qꝛ x̄ps nō eſt in h̄ ſacro ſi cut in loco. Qd̄ aūt nō eſt in loco nō mouet̃ p ſe in loco ſed ſolū p motū eius in q̄ eſt. Siliter aūt neqȝ p ſe mo uet̃ ſm̄ eſſe qd̄ hꝫ in ſacro quacūqȝ alia mutatione. pu ta q̄ntū ad h̄ q̄ deſinat eē ſub ſacro: qꝛ illō qd̄ hꝫ eē ide ficiens nō pōt eē deficiēdi p̄nᵐ: ſed alio deficiēte h̄ eē deſinit in eo. ſicut de⁹ cuius eē eſt indeficiēs ⁊ imortale deſinit eſſe in aliqua creatura corpali p hoc q̄ creatura corpalis deſinit eē. ⁊ hoc mō cū x̄ps hēat eſſe ideficiēs ⁊ incorporale nō deſinit eē ſub ſacro neqȝ p hoc q̄ ipm̄ deſinat eē: neqȝ ēt p motū localē ſui: ſꝫ p hoc q̄ ſpēs hu ius ſacri deſināt eē. vn̄ pꝫ q̄ x̄ps p ſe loq̄ndo imobilr̃ ē in hoc ſacro.) Hec ille. Itē in hac diſ. q. i. arti. 3°. in ſolo ne 4ᵉ. q. ſic dicit. (Moueri i loco icludit eē in loco: vn̄ ad hoc q̄ aliqd p ſe moueat̃ in loco. opꝫ q̄ p ſe ſit in lo co: ⁊ q̄ p ſe moueat̃ nō ad motū alterius. Sed p accn̄s aliqd mouet̃ in loco dupl̃r. vno mō qꝛ p accn̄s ē in lo co: alio mō qꝛ p ſe eſt in loco. ſed p accn̄s mouet̃ in lo co: ſicut pꝫ in his q̄ vehunt̃: qꝛ locus quē mutāt eſt p ſe eoꝝ ꝓprius locus vel cōis. Corpus aūt x̄pi in loco quē ſpēs mutāt nō eſt p ſe: neqȝ ſicut in loco ꝓprio: neqȝ ſi cut in loco cōi. ſicut ex dictis patere pōt. ⁊ iō p ſe in illo moueri nō pōt: neqȝ p accn̄s: ſicut corpora p accn̄s mo uent̃. Sed hoc mō q̄ aliqd ⁊ p accn̄s eſt in loco ⁊ p ac cidēs mouet̃. nec differt vt q̄dā dicūt dicere. vtrū ſpēs moueant̃ in eodē loco aut trāſferant̃ de loco ad locuꝫ: qꝛ qd̄ in eodē loco manēs ſm̄ ſubam mouet̃. mutat lo cū nō ſolū ſꝫ ptes. ſꝫ ſꝫ totū. vt in 6°. phyſicoꝝ ꝓbat̃.) T. c. 74. Hec ille. Ex qbus pn̄t formari rōnes p vtraqȝ ꝯclōne. Pro p̄ma talis. Oē qd̄ p ſe mouet̃ localr̃ in aliquo. p ſe eſt in illo vt in loco. ſꝫ x̄ps nō eſt in euchariſtia vt in lo co nec eſt p ſe in loco euchariſtie. ſed ſolū p accn̄s. ḡ nō p ſe mouet̃ localr̃ ſm̄ eſſe qd̄ hꝫ i euchariſtia. Pro 2ª ꝯclōne arguit̃ ſic. Qd̄ continetur in aliquo localr̃ moto ſm̄ ſe ⁊ qd̄libet ſui. ⁊ non ſeparat̃ ab eo q̄diu mouetur tale mouet̃ ſaltem p accidens ad motū alterius: ſic eſt de corpore x̄pi reſpectu euchariſtie. igit̃ ⁊c̃. Et in hoc p̄ mus articulus terminatur.

Per accn̄s aliqd mouet̃ dupl̃r.

Quantum ad ſcd̄m articulū arguit̃ ꝯ ꝯclōnes. Et q̄dē ꝯ 2ᵃᵐ arguit Scot⁹ ꝓbando q̄ nlla v̄tus creata pōt mouere corpus x̄pi vt in ſacro. Primo. qꝛ qd̄ nō hꝫ virtutē motiuā ſup aliqd qn̄ illud ē p ſe nō mouet illud p accn̄s qn̄ eſt cū alio cū quo nō facit p ſe vnū. ſicut actus cū po^a: ſed v̄tus creata oīno nō pōt ſup corp⁹ x̄pi in ſe. ſub iſto mō exiſtē ad mouen dū ipm̄. ḡ qn̄ eſt cū alio: reſpectu cuius nō eſt ſicut po^a: nec ſicut actus. ſequit̃ q̄ eadē v̄tus nō poterit illud mo uere ēt p accn̄s. Sic aūt eſt cū hoſtia. qd̄ pꝫ: qꝛ ſpēs nō eſt forma eius: nec ipſa eſt forma ſpēi. Si maior: iſta ne gat̃. qꝛ graue exñs in naui mouet̃ a mouēte nauem: ſꝫ graue non ſit forma nauis: nec ꝯ. Inſtantia non eſt ad ꝓpoſitū. qꝛ virtus motiua illius poſſet ſup graue p ſe: ſi graue p ſe eſſet. Ideo aūt addidi in maiore: quoꝝ neu trū eſt actus alterius. qꝛ ⁊ ſi aliqd qd̄ eſt actus alicuius

Contra 2ᵃᵐ ꝯclōnē argu it Sco. d. 10. q. 6. ꝯclō. 4.

non poſſet p ſe moueri ab illo: tñ põt per accñs moueri ab eodẽ potẽte mouere totũ cuius illud eſt actus. Sed vt oĩs inſtãtia tollaẽ accipiaẽ iſta maior. Qñ aliqua cõiungunẽ ꝑeſſe p actũ volũtatis ƺtingẽter ſe hñtis ad illã ƺiunctionẽ. ſi vnũ illoꝝ ſit mobile oĩo ĩproportionatũ alicui mouẽti. ⁊ reliquũ ꝓportionatũ. ipm nõ eadeꝫ motiõe põt mouere vtrũqꝫ ƺiunctoꝝ. pꝫ: qꝛ ſi mouet vnũ qđ eſt ſibi ꝓportionatũ: nõ ꝓpter hoc p accñs mouet reliquũ: qꝛ reliquũ nõ eſt pñs iſto mõ: nec vt actus potẽtie: nec ecõtra: nec ſimplr ex aliqua neceſſitate itã nãli. ſicut graue ẽ pñs illi cui inittiẽ: ⁊ pp hoc ſimul mouetẽ cũ illo. ſed tñmõ eſt ſibi pñs volũtate alia ƺtingẽter ſe hñte ad illã ƺiunctionẽ q̃ p ƺñs põt nõ velle iſtaꝫ ƺiunctionẽ: ſtante tñ motiõe alterius illoꝝ. Exẽplũ iſtius. ſi ãgelus volũtarie faceret ſe pñtẽ lapidi. ſi moueo lapidẽ nõ ꝓpter hoc moueo angelũ: qꝛ nec eſt mobilis p ſe a virtute mea: nec p accñs in ꝓpoſito: qꝛ nec ẽ forma: nec pᵉ alicuius mobilis p ſe a me. ſi ḡ angelus eẽt pñs lapidi moto a me ⁊ ſimul moueretẽ: hoc nõ eẽt per actũ meũ: ſed p ſuã ꝓpriã actionẽ: qua faceret ſe pñteꝫ illi. Eodẽ mõ in ꝓpoſito cũ corpus xp̄i ſit pñs ſpẽi tñmõ p actũ volũtatis diuine. ſi facio ſpẽm hẽre nouum vbi. p illã motionẽ nõ erit ibi corpꝰ: qꝛ nullo mõ ſubeſt pñtialitas illius corpis neqꝫ noua neqꝫ antiqua volũtati mee: nec ẽt p accñs. qꝛ nõ eſt forma: nec pᵉ illiꝰ qđ ſubeſt mee motioni. Hec Scotus.

Cõtra eãdẽ ƺclu. arguit Dur. di.10.q.3.

¶ Cõtra eãdẽ ƺclõnẽ arguit Durãdus ꝓbãdo ꝙ corpus xp̄i nõ moueẽ ad motũ hoſtie: p̄ qꝛ qñ aliq̃ duo ita ſe hñt ꝙ nõ ſunt vnũ ſm ſubm: nec ſe hñt vt ƺtinẽs ⁊ ƺtentũ: nec hñt alligationẽ aut cõtactũ: nullo mõ vno moto moueẽ alterũ: ſed corpus xp̄i ⁊ ſpẽs nõ ſunt vnũ ſubo: nec vnũ ƺtineẽ ab alio: nec hñt alligationẽ: nec ƺtactũ: qꝛ nõ ſe tangũt. ergo ad motũ ſpẽrũ nullo mõ nec p ſe nec p accñs ſeqtur motus corpis xp̄i. Maior pꝫ inducẽdo in oẽs modos ſm quos vno moto moueẽ aliud. minor pꝫ ex dictis coꝝ. ¶ 2° qꝛ vnũ ⁊ idẽ nõ põt ſimul moueri oppoſitis motibꝰ maxime qñ vterqꝫ motus ƺuenit ei eodẽ mõ: ſed illud ƺtingeret ſi corpꝰ xp̄i moueretẽ motu hoſtie. ḡ ⁊c. minor ꝓbaẽ. qꝛ vno eleuãte hoſtiã ſurſum alius deponit aliaꝫ deorſum. ſi ḡ corpus xp̄i moueretẽ motu hoſtie. vel ad motũ hoſtie. ſimul moueretẽ ſurſum ⁊ deorſuꝫ. ¶ 3° qꝛ ſi corpus xp̄i moueretẽ motu hoſtie: eadẽ rõne frãgeretẽ fracta hoſtia: ſed illõ eſt falſuꝫ. ḡ ⁊ aliud. ¶ 4° qꝛ corpus xp̄i exñs in celo localr ſit de nouo in hoc ſacro nõ motũ localr nec p ſe nec p accñs. ḡ fortiori rõne exñs in hoc ſacro: nec deſerẽs locũ ſuũ in celo nõ moueẽ rõne motus ſpẽrũ localr. nec p ſe nec p accidens. igiẽ. ¶ 5° qꝛ ſi ſic. h maxime videreẽ pp hãc rõnẽ. qꝛ. ſ. qđ icipit eẽ vbi p̄us nõ erat ⁊ deſinit eẽ vbi p̄us erat vr̃ localr motũ. ſed corpus xp̄i p motũ hoſtie deſinit eẽ in altari vbi p̄us erat. ⁊ incipit eẽ in ore hoĩs vbi p̄us nõ erat. ḡ ⁊c. ſed iſta rõ nõ vꝫ ꝓpter multa. Primo qꝛ maior eſt falſa de mõ quo aliq̃d eſt in h ſacro. vbi ẽ ſolũ ꝓpter ordinẽ ad ſpẽs huius ſacri. ſicut. n. corpꝰ xp̄i nõ motũ incipit eẽ in hoc ſacro: ⁊ corruptis ſpẽbus deſinit eẽ ibidẽ abſqꝫ motu ſuo: ſic trãſlatis ſpẽbus icipit eẽ vbi ferunẽ ſpẽs p ſolã trãſlationẽ ſpẽrũ. ⁊ non p motũ ſuũ: qꝛ nõ eſt pñs loco: niſi qꝛ eſt pñs ſpẽbus exiſtẽtibus in loco: eadẽ aũt ẽ rõ pñtie xp̄i ad ſpẽs ſiue ſint mote ſiue qeſcentes. Itẽ qꝛ maiore ƺceſſa põt dici ad minorẽ ꝙ corpus xp̄i in hoc ſacro nõ deſinit eẽ vbi prius erat: nec icipit eẽ vbi p̄us nõ erat p motũ hoſtie: qꝛ corpus xp̄i ſolũ pñs eſt hoſtie ex vi ſacri: ſꝫ ad locũ hoſtie nullã pñtiã hꝫ rõne qua eſt in hoc ſacro: qꝛ p aliã rõnẽ cõparanẽ ſpẽs ad locũ ⁊ corpꝰ xp̄i ad ſpẽs vt ad ſacrũ.

Cõtra rõnes p̄ ƺclõne.

Et iõ manẽtibus ſpẽbus q̃ſtũcũqꝫ transferanẽ de loco ad locũ corpus xp̄i pñs eis ſemp ẽ vbi erat: qꝛ ẽ in celo localr. ⁊ in ſpẽbus ſacralr: ad nihil aliud aũt hꝫ realẽ pñtiã. Et põt poni exẽplũ ſatis ƺueniẽs. qꝛ angelus ẽ realr pñs corpori qđ mouet. iſta tñ pñtia in angelo nõ eſt localis ſic ꝙ angelus ſit illi corpi ꝓpiquus: ⁊ ab alio diſtet. Propter qđ moto corpe de loco ad locũ angelꝰ nõ moueẽ in ſe: nec p ſe: nec p accñs: nec efficiẽ i aliquo loco de nouo. ſic cũ pñtia corpis xp̄i in ſacro nõ ſit localis q̃ſtũcunqꝫ ſpẽs moueãẽ localr. ipm tñ non moueẽ nec p ſe: nec per accñs: nec acq̃rit nouũ locũ. Hec Durãdus. Et in hoc ſcđs articulus terminaẽ.

Ad arg. ſcot. ƺ ſcdam.

Quantũ ad tertiũ articulũ rñdẽdũ eſt obiectiõibus ſupradictis. Et q̃dẽ ad oĩa Scoti ƺ 2ᵃᵐ ƺclõnẽ dr̃ p̄ ꝙ facilr poſſet dici ꝙ ex dictis in p̄ma ƺne nõ p̄t exp̄ſſe hẽri ꝙ corpꝰ xp̄i ſm eẽ qđ hꝫ in eucariſtia poſſit moueri a ſacerdote vel ab alia v̓tute creata: ſꝫ ſolũ ꝙ ſm tale eẽ moueri põt ⁊ moueẽ a q̃cũqꝫ v̓tute hoc fiat creata vel increata. Dr̃ 2° ꝙ conceſſo ꝙ poſſit moueri a v̓tute creata. ſic puto ſenſiſſe ſcm̃ Tho. tñ argumẽta Scoti nõ ƺcludũt ſufficiẽter oppoſitum. Unde ad p̄mã formã ibidẽ factã dr̃ negãdo maiorẽ. ſufficit. n. ꝙ tale mobile p accñs ad motũ alteriꝰ faciat aliqualr vnũ cũ illo qđ moueẽ p ſe: ⁊ ſi nõ ſicut actus cũ poᵃ vel poᵃ cũ actu: tñ ſicut ſuccedẽs ſubo aut potentie actꝰ. eque inſepabilr vnitũ actui remanẽs: ſicut ſubm aut poᵃ p̄cedens tali actui vniebaẽ: lꝫ p̄ma vnio potentie cũ actu eẽt p inherentiã ⁊ informationẽ: nõ ãt vnio vel ƺiunctio ſequẽs. ſic aũt eſt in ꝓpoſito nr̃o. qꝛ lꝫ corpus xp̄i non faciat vnũ p ſe cũ ſpẽbus euchariſtie ſicut poᵃ vel ſubam cũ actu: nec actueẽ aut iformeẽ p̄dictis ſpẽbus: tñ ſuccedit ſube panis q̃ vniebaẽ p̄dictis ſpẽbꝰ ſicut ſubm ⁊ poᵃ ſuo actui: ⁊ actuabaẽ ⁊ informabaẽ eidẽ: ⁊ tãta eſt inſepabilitas ſpẽrũ panis a corpe xp̄i: quãta fuit earũdẽ a ſuba panis. ſic ꝙ ipſis ſpẽbus manẽtibus nlla v̓tute creata pñt ſepari a corpe xp̄i potiſſime localr: lꝫ corpꝰ xp̄i poſſit eẽ ſine eis poſtq̃ꝫ corrupte ſũt. ſicut ſuba panis poterat eẽ ſine illis. ſi nãli v̓tute ſpoliareẽ accñtibus ſupradictis ſicut ⁊ poterat. ⁊ de tali inſeparabilitate loqtur ꝓbatio p̄me ƺclõnis in pte: Et ꝓpter hoc. ſ. Tho. 3ᵃ pte. q. 76. arti. 6. in ſolõne tertij ſic dicit. (Corpꝰ xp̄i remãet in h ſacro nõ ſolũ in craſtinuꝫ. ſꝫ ẽt in futurũ quouſqꝫ ſpẽs ſacrales manẽt: q̃bus ceſſantibus deſinit eẽ corpus xp̄i ſub eis: nõ qꝛ ab eis depẽdeat: ſed qꝛ tolliẽ hitudo corpis xp̄i ad illas ſpẽs: per quẽ modũ deꝰ deſinit eſſe dñs creature deſinẽtis.) Hec ille. Dr̃ 3° ꝙ inſtãtia adducta de graui inſufficiẽter ſoluiẽ. Põt. n. dari caſus: in quo aliq̃d mouet aliquã ſubam inãialem per accñs mouendo aliq̃d p ſe: ⁊ tñ illa ſuba inãialis nullo mõ eſt vnita tali moto p ſe: ſicut cũ nauta mouẽdo nauẽ per ſe mouet p accñs aĩas hoĩum exiſtẽtiũ in naui p accñs: ⁊ tñ aĩa hoĩs nõ facit per ſe vnũ cuꝫ naui: ſicut actus cũ potẽtia: ſꝫ ſolũ cũ ꝓprio corpe. Itẽ falſum dicit arguẽs in h: ꝙ q̃libet v̓tus mouens aliqđ graue per accidens ad motum nauis poſſit illud graue per ſe mouere. ſi ſit ſepatũ a naui. Huius. n. falſitas mãifeſte pꝫ. Nã nauta mouẽdo nauẽ mouet per accñs cẽtũ equos vel boues. ⁊ imẽſa põdera ferri q̃ tñ nõ põt p ſe mouere extra nauẽ. Dr̃ 4° p 2ᵃ forma ibidẽ adducta ꝙ ƺceſſa maiore ibidẽ poſita minor negãda eſt. qꝛ corpꝰ xp̄i ſm eſſe qđ hꝫ in euchariſtia nõ eſt mobile oĩno ĩproportionatũ potentie motiue creature. lꝫ. n. non ſit ꝓportionatũ quo ad moueri p ſe a creatura: ẽ tñ ꝓportionatũ quo ad moueri per accñs ad motuꝫ hoſtie: qꝛ lꝫ nõ ſe hẽat ad hoſtiã modis ibidẽ recitatis. tñ ſuffi

Ad d'uiſionẽ cũ moto p ſe exigat motũ p accñs.

cienter

cidet vniat̃ eucbariſtie mõ pdicto.vt puta per modum ſuccedētis ſubo accñtiũ ordinē btitis ad illa cũ equali inſeparabilitate quātā babuit pcedēs ſubz ad accñtia pdicta mõ ſuperi⁹ expoſito.Et iõ ſilitudo de prima āgeli ad lapidē:ꝛ de corpore xpi ad boſtiā nõ vz in ꝓpoſito.Dr̃ 5°.ꝙ nõ eſt incõueniēs ꝯcedere in tali motiõe p accñs corporis xpi ad motũ boſtie eē aliquā participationē miraculi:nec mere fieri v̾tute create pncipalr.ſi ꝙ talis motio ſit nouũ miraculũ:ſz depēdet ex pncipali miraculo ꝯuerſiõis ſube panis in corp⁹ xpi:quo fit vt corp⁹ xpi ſine īformatiõe ꝛ inbeſiõe vniat̃ iſeparabili ꝯcomitātia ſpēb⁹ pānis ꝯuerſi remanētib⁹:ꝛ ſic reddat̃ mobile ꝓportionatũ v̾tuti create motiõe per accñs ſz eē qd̃ bz ſub ſpēb⁹.vt dcm̃ eſt.vt ſic v̾tus create per ſe moueat boſtiam.vt agens principale:corpus chriſti vo moueat vt mouēs inſtr̃ale reſpectu diue v̾tutis pncipaliter mouētis illud:vñ nõ opz bic refugere ad miraculũ iõ ſtãdũ ē in pma ſolone ꝙ iſta motio fit a virtute creata nãli ſine īfuſione noue v̾tutis ſupernãlis ipſi mouēti boſtiā:lz nõ ſit ſine miraculo ꝙ corpus xpi ſit mobile p accñs ꝓportionatũ virtuti create mouēti p ſe boſtiā.Et bec ſufficiãt ad oba Scoti. ❡ Ad pmũ Durandi ↄ eande ꝯclonē rñdet Pe.de palude dicēs ꝙ maior illius argumēti in nãlib⁹ qdē nõ bz inſtãtiā:ſed ſimplr loquēdo falſa eſt in ꝓpoſito.qꝛ ſi aliq̃ duo ſe btit aliq̃ illoꝝ modoꝝ quos ponit.ſi tñ ſe bēant p cõcomitãtiaz iſeparabilē.ſic.ſ.ꝙ nõ ſolũ vbicũqz eſt vnũ eſt aliud.ſz ꝙ vbicũqz vnũ eē icipit localr̃:ꝛ aliud icipit eē ibi realiter pñs cũ pri⁹ realr ibi eēt abſens:ꝛ vbicũqz vnũ deſinit eē localr̃:aliud incipit ibi eē realr abſens:cũ prius realr̃ eſſet ibi pñs.tũc verũ eſt ꝙ ad motum vnius p ſe mouet̃ aliud p accñs.Moueri.n.de loco ad locũ eſt realr deſerere pmũ locũ.ꝛ realr petere 2ᵐ locũ:q̄uis alteꝝ nõ ſufficiat:qꝛ corpus qd̃ de nouo creat̃ bz nouum locũ:nec tñ eſt localr motũ.Siliter ꝙ de nouo gñat̃:ꝛ ecõuerſo qd̃ de nouo corrũpit̃ pdit locũ quē bēbat:nec tñ eſt localr motũ.ſz corp⁹ xpi dato ꝙ nullo modorũ quos ponit arguens ſe bēret ad ſpēs:tñ ſe bz ad eas ſm bmõi cõcomitãtiā inſepabilem.ḡ ipm mouet̃ p accidēs ad motũ illaꝝ per ſe.Unde dato ꝙ corp⁹ xpi nõ poſſet dici motũ localr̃ ſacr̃aliter:qñ de nouo cõſecratur:qꝛ lz bēat locũ quē prius nõ bēbat:nõ tñ deſerit pmũ locũ:ꝛ ſiliter non põt dici motũ qñ ſpēs corrũpuntur:qꝛ lz deſinat eſſe bic:non tñ p boc deſinere incipit alibi eſſe:ſi vtrũqz requirat̃:tñ qꝛ per motũ localē ſpērũ deſinit eē in primo loco ſpērũ.ꝛ incipit eē in 2° loco eaꝝ videt̃ eſſe motũ ſm illud eē locale qd̃ bz in ſacr̃o. Hec Pe.ꝛ bñ ꝛ cõformiter ad pdicta. ❡ Ad 2ᵐ rñdet idē Pe.dicēs ꝙ idē ſm idem eſſe nũerale non põt moueri diuerſis motib⁹.ſed ſm diuerſa ſic.ſicut.n.ſz vnã manũ põt bõ moueri ſurſum ꝛ ſm aliã deorſum.ſic ſi vna manus poſſet eē dextra ꝛ ſiniſtra.ſm eſſe dextrũ poſſet leuari.ꝛ ſm ſiniſtrũ deponi.Cũ.n.motus localis fundet̃ imediate nõ ſup illud qd̃ eſt in loco:ſed ſup ipſum eſſe in loco.ſi vnũ ꝛ idē bz duo eſſe in loco.poterit bēre duos motus.Ergo ſm vnã boſtiā nõ diuiſaz in q̃ xpe bz vnũ eē ſacr̃ale nũero.nõ põt ipſe moueri motibus oppoſitis:ſed ſm duas boſtias in qb⁹ bz duplex eē ſacr̃ale ſic.Qꝛ aũt in diuerſis boſtijs corp⁹ xpi bēat duplex eſſe ſacr̃ale ſm numeꝝ.lz vnũ ſm ſpēm.probat̃. Qꝛ que ſunt vnũ ſm eſſe nũerale ſimul gñant̃ ꝛ corrũpunt̃:ſed corpus xpi ſeorſum incipit eſſe ꝛ deſinit in diuerſis locis boſtiaꝝ ſm ꝙ diuerſis tpibus cõſecrantur ꝛ corrumpunt̃.ḡ ſunt ibi diuerſa eē:ꝛ per ꝯñs ↄrij motus pñt ineſſe.Siliter motus ꝛ quies non pñt ꝯuenire

Ad õe in motiõe corporis xpi ad motũ boſtie īterueniat miraclꝫ.

Corp⁹ xpi bꝫ i diuerſis boſtijs diuerſũ eē ſacr̃ale ſz nũerũ:lz vnũ ſm ſpēm.

eidē ſm eundē modũ eſſendi:ꝛ ſm idē eſſe in.ſed ſuppoſito ꝙ aliqd bēat eſſe in pluribus locis nibil ꝓbibet ipm moueri ſm vnũ locũ ꝛ manere ſm aliũ.ꝛ ſic ſuppoſito ꝙ xpe non ſit localr niſi in celo:impoſſibile ē ꝙ per ſe moueat̃ localr ꝛ q̄eſcat:ꝛ ſiliter ſuppoſito ꝙ non ſit ſacr̃aliter niſi in vno altari:impoſſibile eſt ꝙ ſm eē ſacr̃ale moueat̃ ꝛ quieſcat:ſed ſi eſt in celo localr ꝛ in altari ſacr̃aliter:poterit diſcurrere per celũ:ꝛ q̄eſcere in altari:ꝛ poterit q̄eſcere in celo.ꝛ portari per vicũ ad infirmũ.Et ſi eſt in multis altaribus ſacr̃aliter poterit in vno q̄eſcere:ꝛ in alio moueri.ſicut ſi ſm pedē ego ſum in aqua.ꝛ ſm manũ in aere.ſm vnũ poſſum moueri.ꝛ ſm aliũ q̄eſcere:ꝛ idē erit de ſola manu ſuppoſito ꝙ ipſa poſſet eē ſimul in diuerſis locis.Hec pe.ꝛ bñ. ❡ Ad 3ᵐ rñdet idez Pe.ꝙ non ſeqt̃.mouet̃ motu boſtie.ḡ frangit̃ fracta boſtia.qꝛ ad motũ localē ſufficit ꝙ aliquid deſerat locũ quē prius bēbat:ꝛ accipiat nouũ locum quē prius non bēbat.Tunc.n.ſicut dicebat̃ prius eē in loco primo:ꝛ tunc in loco dr̃ motũ de loco ad locũ qꝛ mutari non eſt aliud q̃z aliter ſe bēre nunc ꝛ pri⁹ ſm vnũqdqz genus mutationis.Unñ aliter ſe bēre ad locũ q̃z prius eſt mutari ſm locũ.Unñ cũ corpus xpi dicatur eſſe in illo loco vbi eſt boſtia realr ꝛ pñtialiter:ꝛ ſi non localr.ſicut illi q dicunt angelũ eſſe in loco diffinitiue dicant eũ moueri localr:qꝛ incipit eſſe realr abſens illi cui erat realr pñs ꝛ econuerſo:q̄uis non ſit alicubi localiter.ſed diffinitiue.ſic exquo ad motũ boſtie corpus chriſti incipit eſſe ꝛ deſinit eē in loco:ꝛ reali preſentia ꝛ abſentia.ergo ſic ei cõuenit moueri de loco ad locũ ad motũ boſtie ſicut eē in loco ad pñtiam boſtie.Sed ad fractionē nõ ſufficit nec reqrit̃ ꝙ ipſum qd̃ erat in vno loco fiat in pluribus:cũ et in vacuo fractio eē poſſit ſed ꝙ illud qd̃ erat vnũ ꝯtinuũ ꝛ integrũ p violentiaz in duas ptes diuidat̃.quaꝝ quelibet ſit minor toto.Et qꝛ boc realiter cõpetit quantitati boſtie.ideo quãtitas illa que pdita ſua integritate in minutas ptes diuidit̃ vere frangit̃.Sed ſic nõ eſt de corpore xpi.ꝛ eius quãtitate:qꝛ manet integrũ ꝛ indiuiſum cũ ſit impaſſibile ꝛ eſt totũ integrũ in qualibet parte boſtie fracte:ita ꝙ nõ ſolũ eſt integer in ſe:imo itegro mõ eſt in parte fracta:ſicut erat in integra.iõ nec ſm ꝙ eſt in ſe.nec ſz ꝙ eſt in boſtia frangit̃.Sed ſi ad fractionē boſtie xpe in ſe manēs integer nõ eſſet ſm ſe totũ in qualibet parte ſed ſm partē tñ:tunc bēret coloꝛe ꝙ ſicut ad motum boſtie mouet̃ nõ ſm eſſe locale qd̃ bz in celo:ſed ſz eē ſacr̃ale qd̃ bz in ſacr̃o.ſic ſm fractionē boſtie frãgeret̃ ꝛ ipſe.non ſm eē nãle qd̃ bz in ſe.ſed ſm eſſe ſacr̃ale ꝙ bz in alio.Et forte talē fractionē berēgarius fieri dixit in corpore xpi ſm eſſe ſacr̃ale non nãle. Hec Pe.ꝛ bñ verũtñ ſanctus Tho.3ª parte.q.77.art.7.in ſolone tertij ſic dicit.(Illud qd̃ mãducat̃ in ꝓpria ſpecie ipſum frãgit̃ ꝛ maſticat̃ in ſua ſpecie.Corpus aũt xpi nõ mãducat̃ in ſua ſpecie:ſed in ſpecie ſacr̃ali:ꝛ ideo ipm corpus xpi non frangit̃ niſi ſm ſpēm ſacr̃alem.ꝛ boc mõ intelligenda eſt ꝯfeſ⁹ Berengarij.vt fractio ꝛ contritio dentiũ referat̃ ad ſpēm ſacr̃alē ſub qua eſt corp⁹ xpi.) Hec ille. ❡ Ad 4ᵐ negatur ꝯña.qꝛ ad rõnem motus ꝛ mutationis ꝓprie dictorum reqrit̃ deperditio termini a quo.ꝛ acquiſitio termini ad quē:ꝛ illoꝝ terminoꝝ ſucceſſio nõ ſimultas.imo q̃dã incõpoſſibilitas.nõ ſic aũt eſt de loco xpi in celo q ſibi cõpetit rõne ꝓpriarum dimēſionũ:ꝛ de loco q ſibi cõpetit in altari rõne dimēſionũ panis:q̃ loca ſimul ſibi cõueniunt:nec acquiſitio vnius eſt perditio alterius.ſecus eſt de diuerſis locis ſibi ꝯuenientibus rõne trãſlationis boſtie de loco ad lo

Cũ corp⁹ xpi nõ frãgat̃ aut diuidat̃ ad fractionē ꝛ diuiſionē boſtie.

Ad motũ vꝫ mutationē ꝓprie dictã qd̃ reqrit̃.

cū vt pʒ per p̄dicta. Uerūtñ Pe. de palude negat aſſo buius argumēti. ⁊ ɔcedit φ corpus xp̄i exn̄s in celo nō īcipit eē in ſacro niſi interueniat aliqs motus in xp̄o. Dicit.n.ſic. Illud φ īcipit eſſe realr̄ vbi p̄us nō erat p̄ aliquod in ſe realr̄ factū id eſt ad ſe mutatū: vel in ſe mutatū: aut ɔuerſum. illō eſt motū realr̄ ſm̄ realitatē eēndi qua ibi eſt. ſic ē in ꝓpoſito. ḡ ⁊c̄. Itē ſicut xp̄s nō obſtāte ſua īpaſſibilitate pōt eē mutabilis ð loco ad locū: ⁊ īcipit eſſe localr̄ vbi p̄us nō erat. ſic non p̄iudicat ſue īpaſſibilitati: ſi īcipit eē realr̄ pn̄s vbi pri⁹ nō erat: q2 pn̄s ſit in eo p̄ iſtā nouā pn̄tiā q̄ ſieret p̄ nouā circūſcriptionē. ſicut ḡ diceref motū localr̄ ſi īciperet eē circumſcriptiue vbi pri⁹ nō erat. ſic pōt dici mot⁹ ſacr̄alr̄: q2 ē ſacr̄aliter vbi nō erat. Itē vr̄ φ poſſit dici realr̄ mutatus. q2 eſt ſubm̄ realr̄ mutatiōis: ⁊ bʒ realē modū eſſendi quē p̄us nō hēbat: ita.n. realr̄ eſt in ſacro ſicut in celo. Un̄ ſicut eē alicubi eſt in eo modus realis eēndi: ſic eſſe in ſacro. Et ſicut ſi īcipit eſſe localr̄ vbi p̄us nō erat eſt in eo facta mutatio realis: q2 ſe bʒ nūc aliter q̄ p̄us qō tñ nō p̄iudicat ſue īpaſſibilitati. q2 p̄ hoc nihil de abſolutis mutaf in eo. ſic in ꝓpoſito. Nec vʒ ſi dicaf: de⁹ incipit eſſe de nouo in mūdo realr̄ cum prius nō eſſet ſine ſui mutatiōe: q2 deus nō incipit eē in re p̄ mutationeʒ rei in ſe: ſicut corpus xp̄i. vñ cū realr̄ res in corp⁹ xp̄i cōuertaf: ⁊ p̄ hoc corpus xp̄i hic eē īcipit. nō vr̄ abſurdum dicere corp⁹ xp̄i mutatū eē: cū hoc ſit minus q̄ ſi localr̄ mutaref. Itē corruptis ſpēbus deſinit ibi eē: ⁊ cum ois corruptio ſit q̄dā mutatio cū eē qō hēbat ibi eēt quodda eſſe reale: ⁊ non tñ rōnis relo: ſicut eſt ſignatū in ſigno: ſicut qn̄ aliqd deſinit eē in loco: ſm̄ vbi corrūpif. ⁊ eſt realis mutatio. ſic vbi ſacr̄ale gn̄af qn̄ hoſtia cōſecraf: ⁊ corrūpif qn̄ hoſtia corrūpif: ⁊ tñ cū corpus xp̄i ſm̄ ſubam ſit ſubm̄ iſtius vbi ſacr̄alis: ſicut eius quātitas eſt ſubm̄ vbi n̄alis. vr̄ hic ſicut ibi eſſe q̄dā mutatio cuius ſubm̄ eſt ſuba: ⁊ p̄ ɔn̄s eſt mutata ſe hn̄s alr̄ nūc q̄ p̄us ſm̄ tale vbi extrīſecū. Si dicaf φ ad motū localeʒ reqrif deſitio p̄mi loci. ⁊ adeptio ſcd̄i: vñ qō mouef a loco ad vacuum. vel a vacuo ad locūʒ non mouetur localr̄. lʒ poſſit dici motū a loco. vel ad locū: ⁊ p̄ ɔn̄s facta ɔuerſione nō pt̄ dici mutatus: q2 nō deſinit eſſe in celo: ⁊ corruptis ſpēbus nō eſt mutatus: q2 nō incipit p̄ hoc eē alibi vel alicubi ſicut creatū in loco: vel ānihilatū in loco: nō eſt motū localr̄: lʒ incipiat vel deſinat eē ī loco realr̄. Dicēdū φ ſaltē qn̄ hoſtia ɔſecrata de loco ad locū trāſferf. corp⁹ xp̄i cōcomitans pōt dici moueri ſacr̄alr̄: q2 deſerit p̄mū locū ſacr̄alē. ⁊ bʒ nouū locūʒ ſacramētalē: imo ēt p̄ nouā ɔuerſionē ⁊ nouā corruptionē ſpērū pōt dici eſſe motū ſacr̄alr̄: q2 nō ſolū dr̄ mutari illō qō trāſit de vno extrīſeco in aliud: ſed ēt illō qō trāſit de nō eſſe ad eē: ⁊ de eē ad nō eē. ſicut aer cū ð tenebroſo ſit lucid⁹: ⁊ eʒ. vñ corp⁹ motū de loco in vacuū vel eʒ pōt dici mutatū accipiēdo vel p̄dēdo nouū vbi. Et ſilr̄ in ꝓpoſito corp⁹ xp̄i nouū eē ſacr̄ale acqrēdo ⁊ nullū p̄dēdo: ⁊ ſilr̄ eē ſacr̄ale p̄dendo ⁊ nullū acqrēdo mutaf realr̄: cū illō eſſe ſit res vera vel realis mod⁹ eſſendi. Nec eſt ſile de illo qō creaf vel ānihilaf in loco. q2 qō creaf n̄ p̄exiſtit: ⁊ qō ānihilaf nō remāet: ɔʒ āt ad verā mutationē idē nūero ſubſterni vtriqʒ termio.

Ecc.ch.io. Hic aūt corp⁹ xp̄i idē nūero p̄exiſtit ɔuerſioni ⁊ remanet poſt corruptionē. Qō ḡ dicūt doctores: φ nō mutatur. verꝫ eſt p̄ ſe: ſʒ p̄ accn̄s: ſicut dr̄ 5°. phyſicoꝝ φ relo noua realis aduenit nulla mutatiōe facta in ipſo. verū eſt p̄ ſe. ſʒ p̄ accn̄s: q2 bʒ modū eēndi realē quē p̄us nō hēbat. ſed q2 cōis opinio eſt in ɔ̄riūʒ φ. ſ. ſine ſui mutatione corpus xp̄i incipit eē ⁊ deſinit eē in altari: iō ɔ̄riū

ingſitiue ſine aſſertiōe deū acapiaf. ſed qn̄ moueaf p̄ accn̄s ad motū ſpēꝝ nō vr̄. Hec Petrus: ⁊ ſatis ꝓbabiliter quo ad multa: lʒ aſſumat aliqua dubia potiſſime φ corpus xp̄i bʒ realē habitudinē. relōnē: aut cōparationē ad locū eucbariſtie: vel ſpērū panis. Itē qō īcipit eē ſub ſpēbus panis p̄ realē motū: ⁊ deſinit eſſe ſub eis ſilr̄. Iteꝫ φ eque realr̄ ſit in loco eucbariſtie ſicut in loco celi. ſic φ eque realē reſpectum hēat ad altare vel calicē in ſacro: ſicut ad ꝓpriū locū in celo: ⁊ q̄dam alia q̄ videnf diſſona a doctrina ſancti Tho. vt in ſequētibus forte dicef ⁊c̄. ¶ Ad 5ᵐ rñdet idē Pe. ī ſn̄ia dicēs. Si dicaf ſicut aliq dicūt φ trāſlatis ſpēbus īcipit eſſe ⁊ deſinit⁹ ſine ſui motū. verꝫ eſt ſm̄ eē locale ⁊ n̄ale: ſed nō ſine ſui motu quē bʒ ſm̄ eē in ſacro: q2 ex quo ipſiuʒ eē in ſacro mutaf: p̄ ɔn̄s corpus xp̄i ſubm̄ illius eē mutaf ſubiue: ſicut terminatiue. Et qn̄ dicūt φ nō eſt pn̄s loco niſi q2 eſt pn̄s ſpēbus exn̄tibus in loco. verꝫ eſt. Et qn̄ ſubiūgūt φ eādē rōnē pn̄tie bʒ ad ſpēs motas ⁊ geſcentes. verꝫ eſt. ſed ꝓpter h̄ nō ſeqtur: qn̄ ad motū earū moueaf: ⁊ ad qetē eaꝝ qeſcat ſʒ eē qō bʒ in eis. Sicut color eſt in quīto qeſcēte ⁊ moto eodē mō. ſ. p̄ inherentiā q̄ inherētia nō variaf p̄ motū ſubi: nec p̄ quietē: tñ q2 ad motū ſubi accidit ipm̄ colorē diſtare ⁊ approꝑinquare: ⁊ eſſe pn̄s ⁊ abſens. dr̄ moueri p̄ accn̄s: ita eſt in ꝓpoſito. Nec eſt ſile qō adducūt de deo: q2 incipit eē ⁊ deſinit alicubi p̄ reꝝ gn̄ationē ⁊ corruptionē ſine ſui mutatiōe: q2 deus nō eſt diffinitiue in loco. ſic hic φ nō ibi: imo in oī qō eſt deus eſt. ſʒ corp⁹ xp̄i ſicut eſt localr̄ vbi eſt ſua quātitas: ita eſt diffinitiue ſacr̄alr̄ vbi ē quātitas ſube in illud ɔuerſe. ſed q2 in multis locis pōt eē ſimul iſta ɔuerſio: iō nō eſt diffinitiue in vno loco conuerſionis ſic φ nō in alio: ſed locū ſube cōuerſe ſic ſibi diffinit φ eſt vbi erat φ in eū ɔuerſum eſt: ⁊ non alibi rōne cuius diffōnis moueri pōt. ſed q2 q̄dā negant minorē dicentes: φ corpus xp̄i eſt ſolū pn̄s hoſtie ex vi ſacramenti: ſed ad locū hoſtie nullā pn̄tiā bʒ rōne qua ē in h̄ ſacro: q2 p̄ aliā rōnē cōparaf ſpēs ad locū: ⁊ corp⁹ xp̄i ad ſpēs vt ad ſacr̄m: ⁊ iō manentibus ſpēbus q̄uis trāſferaf de loco ad locū corpus xp̄i: qō eſt pn̄s eis ſemp̄ eſt vbi erat. ſʒ ꝓpter h̄ nō eſt negāda minor. Et ideo ꝓbaf ſic. q2 qn̄ aliqs cōicat: corp⁹ xp̄i eſt in ore eius: ⁊ ī vētre eius: ⁊ realr̄ ſuſcipit corpus xp̄i: ⁊ ſic īcipit eſſe vbi p̄us nō erat. vñ apl̄s. Panē quē ſumimus ⁊c̄. Et q̄ mādacat ⁊ bibit ⁊c̄. Mādūcatio aūt eſt motus q̄dā: ⁊ ſic ē vbi p̄us nō erat: ⁊ qn̄ ablatū eſt de altari iam plus non eſt ibi. Et iō ad rōnem ſuā eſt dicendū φ lʒ corpus xp̄i nō ſit pn̄s niſi ſpēbus īmediate: tñ ipſis mediātibus eſt pn̄s illis: q̄bus ille ſunt pn̄tes: ⁊ ex quo eas īſeparabilr̄ ɔcomitaf ſequif eas quocūqʒ vadāt. vñ lʒ corpus xp̄i tranſlatis ſpēbus ſemp̄ ſit vbi erat: q2 eſt in ſpēbus vbi p̄us erat: tñ loquēdo de loco cōi ⁊ remoto eſt vbi prius nō erat: ⁊ nō eſt vbi prius erat. Sicut ḡ eſt in naui ſemp̄ eſt vbi erat: ſi de ſede ſua ſe non moueat q̄tuʒ ad nauē: q2 in eadem p̄te nauis vbi pri⁹. ſed reſpectu aque vr̄ ripe ex qua nauis eſt mota eſt: vbi prius nō erat: ⁊ non eſt vbi prius erat. Et ſilr̄ eſt in ꝓpoſito de eſſe ſacr̄ali: ſicut ibi de eſſe locali. Nā corpus xp̄i ſm̄ eſſe ſacr̄ale ſic in altari eſt φ nō in celo. imo ſm̄ illud eſſe eſt realr̄ abſens ⁊ diſtans a celo: ⁊ realr̄ pn̄s ⁊ ꝓpinquū altari: ergo ſm̄ tale eſſe ɔuenit ei motus ſʒ φ diffinit ſibi locū. ⁊ ſi nō eſt ſm̄ circūſcriptionē ⁊ ſitū: ſaltem quo ad realē pn̄tiā: vt nō dicā ꝓpinqtatem q̄ ſonat modū quantitatis: q2 nō eſt hic mō quātitatiuo.) Hec ille. Ex quib⁹ pʒ ſolō ad vtrūqʒ caput qnti argumēti. Cū.n. fert inſtātiā ɔ̄ maiorē argumēti Pe. pʒ ex dictis φ inſtātia nul

Prio cor.io
Prio cor.u.

la eſt

le eſt. ſicut p3 ex dictis in ſolōne quarti. Nā dū corpus xpi incipit eſſe in ſacrō: ipm̄ incipit eſſe in vno loco non deſerēdo aliū locū: ſecus eſt dū hoſtia de loco ad locū trāſfert̄. Rurſus q2 corpus xpi icipit eē in ſacrō: ⁊ in loco ſacri p̄ ꝯuerſionē panis in ipm̄. ⁊ p̄ realē mutationē vel deſitionē alterius: iō nō op3 corpus xpi ex h̄ mutari. ſecus eſt dū ꝯcomitādo ſacr̄m trāſfert̄ de loco ad locū nulla facta ꝯuerſione vel mutatiōe alicuius ſubē in ipm̄. Et ſic l3 in p̄ caſu corpus xpi nō poſſit dici ꝓprie motū vel mutatū: tn̄ in 2° caſu veraciter mouet̄. Sciē dū tn̄ eſt ꝙ cū dicit Petrus ipm̄ vere moueri vel mutari ēt in p̄ caſu: q2 ad verā mutationē3 ſufficit acq̄ſitio noui termini ſine ꝑditione p̄oris. ſicut cū aer de tenebroſo fit lucidus ⁊c̄. Dr̄ ꝙ ad verā mutationē3 ſufficit acq̄ſitio noui termini ſine ꝑditione alicuius poſitiui ꝑexñtis: ſed hoc nō ſufficit ad verā rōnē motus. vbi o3 vtrūq3 terminū a quo ad quē eē poſitiuū: vt p3. 5°. phyſi. Latio aūt localis eſt mot⁹ ꝓprie dictus. vt p3. 5°. phyſi. iō nihil mutat̄ localr̄ niſi ꝑdat vnū locū ⁊ acq̄rat aliū. ⁊ iō cū corpus xpi icipit eē in ſacrō. ⁊ in loco ſacri p̄ nouā ꝯuerſionē: non pōt dici motū: aut mutatū localr̄: nec appet quo alio motu vel mutatione tūc mutet̄: cū3 p̄ter locū ⁊ ſacr̄m nullū abſolutū acq̄rat: ſed pu3 reſpectū extra genus ipſius vbi: g̃ nō pōt eē termin⁹ mot⁹ ꝓprie dici. Ex acq̄ſitione aūt extrīſeci ſacri vel loci ſacri nō pōt dici motū eē: ſed forte mutatū eſſe īꝓprie vel de mutatiōe acq̄ſitiua vel ꝑditiua. Et forte h̄ ꝯcedēdū eſt vt fiat vis īter motū localē ⁊ mutationē localē: ⁊ itez īter mutationē localē locati: ⁊ mutationē localē nō locati. ſ3 tn̄ vniri locato: q̄ ē mutatio localis p̄ accidens: ſicut ⁊ acq̄ſitiua loci p̄ accñs ⁊ mediāte aliquo p̄ ſe locato: ⁊ ita 2° mutatio localis p̄ accñs pōt ꝯcedi ineſſe corpi xpi in inſtāti ꝯuerſionis panis in ipm̄: nō aūt motus localis. Dr̄ 2° ꝙ inſtātia lata ꝯ minorē argumēti ſufficiēter euacuata eſt ex p̄dictis. q2 corp⁹ xpi l3 non hēat ad locū hoſtie pñtiā p̄ ſe ⁊ imediate: h3 tn̄ pñtia3 ad illū p̄ accñs: ⁊ mediāte rōne dimēſionū panis quas inſepabilr̄ cōcomitat̄. ⁊ q̄bus aliq̄ vnione ꝯiūgit̄. Exēplū aūt qđ adducit̄ de angelo nō v3. tum q2 ſba angeli alio mō eſt pñs corpori moto ab angelo: ⁊ alio mō corpus xpi ad ſpēs panis: q2 prima pñtia eſt ſicut motoris ad mobile. 2ª vō pñtia ē ſicut ſubē ad q̄ātitatē. ⁊ hñs aliq̄d ſimile illi pñtie qua ſub3 dr̄ pñs ſuo accñti: q2 l3 corpus xpi nō ſubq̄ciat̄ dimēſiōib⁹ panis ꝯuerſi: ſuccedit tn̄ ſubō dimēſionū ſine īformatiōe in cōſimili pñtia: ⁊ eadē vel tāta inſepabilitate: tū q2 pñtia angeli ad corpus eſt volūtaria: nō āt pñtia corpis xpi ad ſpecies mō p̄us expoſito: tū q2 falſum aſſumit arguēs. ſ. ꝙ āgelus mouēs corp⁹ nō moueat̄ ad motū talis corpis. Vn̄ ſ. Tho. p̄ᵃ pte. q. 5i. arti. 3°. in ſolōne tertij ſic dic̄. (Motus g̃ eſt a motore ꝯiuncto eſt ꝓpriū op⁹ vite. ſic aūt nō mouent̄ corpa aſſumpta ab angelis: q2 angeli nō ſunt forme coꝝ: mouent̄ tn̄ angeli p̄ accñs motis hmōi corporib⁹: cū ſint in eis ſicut motores in mobilib⁹: ⁊ ita ſūt hic ꝙ nō alibi: qđ ð deo dici nō pōt. vn̄ l3 deus nō moueat̄ motis his in q̄bus eſt: q2 vbiq3 eſt: angeli tn̄ mouent̄ p̄ accñs ad motū corpoꝝ aſſumptoꝝ: non aūt ad motū corpoꝝ celeſtiū: ⁊ ſi ſint in eis vt motores in mobilibus. q2 corpora celeſtia nō recedūt de loco ſm̄ totū nec determinat̄ ſpūi mouēti orbē loc⁹ ſ3 aliquā determinatā partē ſubē orbis q̄ nūc eſt in oriēte nūc in occidēte: ſed ſm̄ determinatū ſitū: q2 ſemꝑ eſt in oriēte virtus mouēs. vt dr̄. 8. phyſi.) Hec ille. Ex q̄bus p3 exemplū adductū ad ꝓpoſitū nil valere. Et hec ſufficiāt ad obīa Durādi. ¶ Ad argͫ ꝯ q̄ōnem p3 rn̄ſio p̄ p̄dicta.

Nō eodē mō ē pñs cōpus xpi loco ſpērū: quo āgel⁹ loco ſui mobilis

Angeli non mouētur ad motū corpoꝝ celeſtiū.
T.c.64.

Et hec de queſtione ſufficiant. De qua benedictus ſit deus. Amen.

Diſtinctio. X.

¶ Vtrū corpus xpi ſit in euchariſtia viſibilr̄. h̄ eſt vtꝝ poſſit ibi videri oculo creato. Q̄ō. IIII.

Ltimo circa decimā diſtin. q̄rit̄. Vtrū corp⁹ xpi ſit ī eucchariſtia viſibilr̄. h̄ eſt vtꝝ poſſit ibi videri oculo creato. Et arguit̄ ꝙ ſic. q2 corpa glioſa erūt ꝯfigurata corpi claritatis xpi. vt dr̄ Phil. 3°. ſed oculus xpi videt ſeipm̄ ꝓut eſt in ſacrō hoc. g̃ pari rōne q̄libet alius oculus glificatus pōt ipm̄ videre.

In oppoſitū arguit̄ ſic. Nihil. n. idē ⁊ eodem mō exñs pt̄ ſimul ab eodē videri ī diuerſis ſpēb⁹. ſ3 ocul⁹ glificat⁹ ſemꝑ videt xp̄3 ꝓut eſt in ſua ſpē ſ3 illud Yſaie. 33. Regē in decore ſuo videbūt. g̃ vr̄ ꝙ nō videant xp̄m ꝓut eſt ſub ſpē h⁹ ſacri.

In hac q̄ōne erūt tres articli. In p̄ ponētur ꝯ̄nes. In 2° obiones. In 3° ſolōnes.

Quantū ad p̄ᵐ articulū ſit p̄ma ꝯclō. Null⁹ oculus corpalis pōt videre corp⁹ xpi ꝓut ē in h̄ ſacrō. ¶ 2ᵃ. q̄libet oculus intellualis btūs pt̄ videre corpus xpi ꝓut eſt in h̄ ſacrō. ¶ 3ᵃ. nullus oculus intellectualis nō btūs pōt videre carīu nāli ⁊ ꝓpria vtute nāli corp⁹ xpi ꝓut ē in h̄ ſacrō. Has tres ꝯclōnes ponit ſnialr̄ btūs Tho. 3ᵃ pte. q. 76. arti. 7. vbi ſic dic̄. (Duplex eſt oculus. ſ. corpalis ꝓprie dict⁹. ⁊ intellualis g̃ p̄ ſilitudinē dr̄. A nullo aūt oculo corpali corp⁹ xpi pōt videri ꝓut ē in h̄ ſacrō. p̄ q̄dē ꝙ corp⁹ viſibile p̄ ſua accñtia imutat mediū: accñtia aūt corpis xpi ſūt in h̄ ſacrō mediāte ſbatia. ſ. ꝙ accñtia corpis xpi n̄ hñt imediatā hitudinē: neq3 ad locū: neq3 ad corpa q̄ ipm̄ circūſtāt: ⁊ iō nō pñt imutare mediū: vt ſic aliquo corpali oculo videri poſſint. 2° q2 corp⁹ xpi ē in h̄ ſacrō p̄ modū ſubē. ſuba aūt inq̄ʒtū h̄ non eſt viſibilis oculo corpali neq3 ſubiacet alicui ſenſui: neq3 imaginatiōi: ſ3 ſoli intellui cuius obm̄ eſt qđ q̄d eſt. vt dr̄ 3° de aīa: ⁊ iō ꝓprie loq̄ndo corp⁹ xpi ſm̄ modū eēndi quē h3 in ſacrō iſto: neq3 ſenſu: neq3 imaginatiōe ꝑceptibile eſt: ſ3 ſolo intellu q̄ dr̄ oculus ſpūalis. ꝑcipit̄ aūt diuerſimode a diuerſis intellectib⁹: q2. n. mod⁹ eēndi quo xp̄s eſt in h̄ ſacrō ē penit⁹ ſpūalis a ſpūali intellu. ſ. diuino ſm̄ ſe viſibilis eſt. ⁊ p̄ ꝯ̄ñs ab intellu btō angeli vel hoīs: q̄ ſm̄ p̄ticipatam claritatē diuini itells videt ea q̄ ſpūalia ſunt p̄ viſionē diuine eſſentie. Ab intellu aūt hoīs viatoris nō pōt cōſpici niſi p̄ fidē3: ſicut ⁊ cetera ſpūalia vel ſupnālia. ſed nec ēt intells angelicus ſm̄ ſua nālia ſufficit ad h̄ inuēdū. vn̄ demones nō pñt videre p̄ intell̄m xp̄m in h̄ ſacramēto niſi p̄ fidē: cui nō volūtate aſſentiunt: ſ3 ad ea ſignoꝝ euidētia ꝯuicunt̄: ꝓut dr̄ Jaco. 2° ꝙ demones credūt ⁊ ꝯtremiſcūt.) Hec ille. Itē pñti diſ. q. i. arti. 4° ī ſolōne p̄me q̄ſtiūcule ſic dicit. (Nihil vr̄ corpali viſu niſi p̄ h̄ ꝙ oculus eius mouet̄ ab obō ſm̄ ſilitudinē coloris in ipō exñtis: q̄ q̄dē ſilitudo p̄ fit in medio: ⁊ deīn in ſenſu. Corp⁹ aūt xpi nō h3 ordinē ad ſpēs ſub q̄b⁹ eſt rōne q̄ntitatis ſue: ⁊ iō nō pōt aggñari ſilitudo coloris ei⁹ in aere ꝯtingēte ſpēs duplici rōne. p̄ q2 oīs actio corporalis req̄rit ꝯtactū: tact⁹ aūt corpalis ſeq̄tur q̄ātitatē: q2 nihil aliud ē q̄3 ꝯiūctio terminoꝝ duaꝝ q̄ātitatū: ⁊ iō corp⁹ xpi nō tāgit aerē circūſtātē: ꝑꝑ h̄ nō pōt in ipſo aggñare ſilitudinē ſui coloris. 2° q2 color ſeq̄t̄ q̄ātitatē. cū imediatū ſubm̄ ei⁹ ſit ſupficies: ⁊ q2 corp⁹ xpi nō h3 ordinē ad hūc locū rōne ſue q̄ātitatis: iō nec rōne ſui coloris. Et iō ſicut nō ꝯiungit̄ aeri circūſtāti ſm̄ q̄ātitatē: ita nō aſſimilat ſibi ipm̄ aggñando ſilitudi-

T.c.26.

nē coloris ſui in ipſo.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone 4ᵉ q. ſic dicit. (Angelꝰ nihil videt viſiōe corpali: qꝛ lꝫ corpꝰ aſſumat. nō tñ ↄcedit ꝙ videat ꝑ corpꝰ aſſūptū. vñ relinquit ꝙ in eo nō ē niſi viſus itellꝰ. qȯ gdē nō eſt i recipiēdo a ſenſibilibꝰ ſꝫ vel ꝑ ſpēs inatas q̄tū ad ea q̄ nālı cognōne itelligūt: vel ꝑ v̄bū qȯ vidēt q̄tū ad ea q̄ ſupra nālē cognōnē ipſoꝝ ſunt. Et qꝛ angeli ſunt beati oꝫ ꝙ hēant plenā viſionē oīuꝫ eoꝝ de qbꝰ ē fides q̄tū ad viſionē glīoſaꝫ. q̄ fidei ſuccedit. Et iō ſicut fides credit corpꝰ xp̄i eē ſub ſacro: ita viſiōe btā angeli vident. Credo aūt ꝙ oīa q̄ ſunt fidei ſunt ſupra nālē cognōnē angeloꝝ. ſicut ſupra nālē rōnē hoīum: ⁊ iō myſteria fidei dr̄ eē abſcōdita a ſeculis in deo vt dr̄ Eph. 3°. Unn nāli cognōne nō vidēt āgeli corpꝰ xp̄i eē ſub ſacro. ſꝫ ſolū btī. Demones vō nō vidēt plenarie: ſꝫ credūt ⁊ ↄtremiſcūt.) Hec ille. Itē i ſolone 5ᵉ q̄ſtiūcule ſic dicit. (Illa tñ itellꝰ nr̄ videre dr̄ ꝓprie loquēdo quoꝝ eēntia ei repn̄tanť ſiue lumīe nāli ſiue grē aut glie: ⁊ iō ꝑ ↄn̄s videre dr̄ illa p̄ncipia q̄ ſtatim cognitis termis q̄ſi viſis eſſentijs terminoꝝ cognoſcunť: ⁊ ꝑ ↄn̄s oīa. ⁊ tñ illa q̄ reducūť in illa p̄ncipia: ſicut ↄclōnes ſciaꝝ. Ea vō nullo mō ordinē hn̄t ad p̄ricipia nāliter cognita: nec ad ſē ſue ꝑceptionē nō pōt in ſtatu vie videre. Et qꝛ corpus xp̄i eē ſub ſacro nullū ordinē hꝫ ad p̄ncipia nāliter cognita q̄ ſunt p̄ncipia ſciaꝝ. neqꝫ ēt ſenſu a nobis cōprehēdi pōt: iō intellꝰ viatoris nullo mō h̄ videre pōt: ⁊ multo minꝰ cōprehēdere: qꝛ aligd dr̄ qȯ nō cōprehēdiť ſicut eēntia dīna in patria: niſi videre largo mō dicto ſꝫm ꝙ dicimur videre ea q̄ ſūt fidei i ſpeculo ⁊ in enigmate. 1°. Cori. 13°.) Hec ille. Ex qbꝰ pn̄t formari rōnes ꝓ ↄclōnibꝰ. Et gdē ꝓ pria pōt ſic formari rō. Nullum corpꝰ non potēs imutare mediū vidēdi ꝑ ſua accn̄tia: nec organū viſus pōt videri ab oculo corpali. ſꝫ corpus xp̄i ſꝫm eē qȯ hꝫ in eucbariſtia ē hmōi. igiť ſꝫm tale eē nō pōt videri ab oculo corpali. Pro 2° arguiť ſic. Quilibet oculus btūs itellꝰualis videt actu vel hītu oīa de qbꝰ eſt fides viatoris. ſed de corpe xp̄i ſꝫm eē ꝙ hēt in eucbariſtia ē fides viatoris. ģ ⁊ viſio btōꝝ ē de illo vel eē pt. Pro 3° arguiť ſic. Nālıs cognitio viſiua angeloꝝ nō pōt eē de illo de q̄ directe eſt fides: ſꝫ xp̄m eſſe in eucbariſtia eſt hō. igiť ⁊c. In h̄ p̄mus articulus terminať.

Cōtra p̄mas arguit Sco.

Quantum ad 2ᵐ articulū arguendū eſt ↄ ↄnes. Et gdē ↄ primā ↄclōnē arguit Scotus ꝓbando ꝙ oculus corpalis pōt videre corpꝰ xp̄i vt exn̄s in eucbariſtia. Primo. qꝛ ſi corpus xp̄i vt exn̄s in eucbariſtia nō poſſet imutare viſum. h̄ eēt qꝛ eſt inextēſum. ſed hoc nō vꝫ: qꝛ angelus nuſq̄ eſt pn̄s localr̄ niſi diffinitiue. mouet tñ localr̄ corpꝰ ſibi ꝓportionatū pn̄s: ⁊ ſi hēret virtutē alterādi ip̄m alteraret corpꝰ vt ē pn̄s. ģ nō reqriť ex pte mouētis extēſio corpalis ad h̄ ꝙ alteret organū ad ſenſationē. ¶ 2°. qꝛ corpꝰ xp̄i nō ē pn̄s ſub ſpē alicuiꝰ ad minꝰ niſi minimo ſenſibili. qꝛ niſi in diuiſibili eſt pn̄s. minimū aūt ſenſibile pōt ꝑcipi a ſenſu ꝑfectiſſimo ſꝫm phm̄ in de ſenſu ⁊ ſenſato. ģ ⁊ iſtud poterit ꝑcipi a viſu ꝑfectiſſimo nō obſtāte ſuo mō exn̄di. ¶ 3°. qꝛ illud qȯ dr̄ de tactu in ꝓbatiōe ↄclōnis nō vꝫ nec ↄcludit. qꝛ ↄtactus vt dicit hītudinē corpis ad corpus extriſecū. nō vr̄ neceſſario reqri ad aliquā actionē abſolutā cuiuſmodi ē mutatio ſenſus: qꝛ actio abſoluta vr̄ poſſe p̄cedere quēcūqꝫ talē reſpectū extriſecus aduenientē. ģ lꝫ corpꝰ xp̄i. vt hic nō ↄtingat excludēdo talē reſpectū extriſecus aduenientē ad aliud corpus. nō ſequiť qn poſſet alterare qȯ eſt mouere vel mutare ad formā abſolutam. ¶ 4°. qꝛ illud ꝙ dr̄ de q̄ntitate nō ↄcludit niſi ꝙ color non hꝫ ordinē ad locū eo mō quo quātitas q̄ eſt eius ſubm̄ nō hꝫ ordinē ad locū. hoc aūt nō eſt niſi qꝛ nō eſt extēſio ꝓportionabilis extenſioni quātitatis illius corpis. ģ iferas ꝙ color nō extēdiť extēſioni quātitatis ↄtinētis: ſed ſi iferať. ģ nō pōt alterare mediū. nihil ad ꝓpoſitū. ¶ 5°. qꝛ ſiliter illȯ de deriuatiōe ꝑ mediū. nō vꝫ vt pꝫ ꝑ primā rōnē. qꝛ angelus pōt hn̄ hēre aliquē effectū ordiāte determinatū in paſſo ſꝫm ptes paſſi: lꝫ angelus vt agēs nō hēat alicubi eē localr̄. ¶ 6°. qꝛ cū viſio ſit forma abſoluta pōt ſine ↄdictiōe fieri a deo i oculo quocūqꝫ ſiue glificato. ſiue nō glificato ſine reſpectu pn̄tialitatis ad obꝫ. vl q̄cūqꝫ tali reſpectu: vt vr̄. ¶ 7°. qꝛ illȯ qȯ addiť d̄ miraculo nō vꝫ. qꝛ miraculū nō eſt ad illȯ qȯ icludit ↄdictionē. ſed ꝙ oculus corpalis videat corpꝰ xp̄i vt h̄ p̄ iplicat. patꝫ qꝛ tā cātio q̄ꝫ terminatio viſionis reqrit in obō p̄ cāte vel termināte diſpōnē debitā: ⁊ hoc ſꝫ locū: vtpote approximationē ⁊ diſtātiā debitā. ſꝫ corpꝰ xp̄i vt i eucbariſtia nō pōt debite approximari organo: nec diſtare debite: qꝛ nō ē hic vt in loco. Hec Scotꝰ in forma. ¶ Cōtra 2ᵐ ↄclōnē arguit idē Scotꝰ ꝓbādo ꝙ btūs ꝑ actū beatificū nō videt corpꝰ xp̄i in eucbariſtia. qꝛ btūs non diſtiguiť a nō btō niſi btificū obm̄ vidēdo: ⁊ ea q̄ icludunť in ipſo. vt eſt tale obm̄: ſꝫ corpꝰ xp̄i in eucbariſtia nō eſt tale obm̄ btificū. vt pꝫ nec icluſum in obō beatifico. pꝫ: qꝛ eque nāliter ptinet ad obm̄ btificū in rōne obi videre vnā rem vnius ſacri. ſicut alterius: ſicut ad fidē eq̄ ptinet credere v̄itatē vniꝰ articuli ſicut alterius ſed nullo mō ptinet ad obm̄ btificū icludere iſtud ſub rōne oſtenſi. ſ. grām ↄferri paulo in baptiſmo. vl grāꝫ ↄferri ↄfitēti in ↄfeſſiōe: ⁊ iſta eque veraciter icludunť in ſacris ſicut corpꝰ xp̄i in eucbariſtia. ģ nullo mō obm̄ btificū vt obm̄ tale eſt icludit corpꝰ xp̄i vt viſum in eucbariſtia. Et addo iuxta h̄ ꝙ multo minꝰ reqriť ad btitudinē ꝙ btūs videat exn̄tiā corpis xp̄i in eucbariſtia in ꝓprio gn̄e. qꝛ multo minꝰ reqriť ad btitudinē talis ꝑfectio viſiōis q̄ꝫ viſiō is in v̄bo. Hec Scotꝰ in forma.

Cōtra ſcd̄aꝫ arguit idem Sco.

¶ Cōtra 3ᵐ ↄclōnē arguit idē Scotꝰ ꝓbādo ꝙ itellꝰ angelicus vel aīe ſepate ſiue hoīs btī nāliter pōt videre exn̄tiā corpis xp̄i in eucbariſtia. Primo. qꝛ intellꝰ ſe hn̄s ad itelligibilia ſicut ipſa ſunt itelligibilia in ſe primo intelligit illud qȯ priꝰ ē itelligibile in ſe: ⁊ ꝑ ↄn̄s illȯ qȯ p̄us eſt in ſe entus: qꝛ vnūqȯqꝫ ſicut ſe hꝫ ad eē ita ad itelligibilitatē ⁊ v̄itatē ſꝫm ſe. vt pꝫ. 2° meᵗᵉ. talis aūt intellꝰ reſpicit totū ens ⁊ qȯlibet ſꝫm ordinē ſue itelligibilitatis. ſuba aūt eſt p̄or ſicut in entitate ita in cognoſcibilitate q̄cūqꝫ mō accn̄tali ipſiꝰ. ģ talis intellꝰ p̄us itelligit ſubam ipſam q̄ꝫ quēcūqꝫ modū eius: ⁊ ꝑ ↄn̄s nullus modꝰ eius ſub ſpē pōt ipedire itellectionē ſube a tali itellꝰ. Breuiter arguit ſic. Modus accn̄talis in ꝑ ſe obō nō ipedit cognitionē illius obi. iſta pn̄tia in eucbariſtia eſt modus accn̄talis ſube corpis xp̄i: ģ nō ipedit illā ſubam cognoſci a tali intellꝰ: cuius ipſa eſt ꝑ ſe obiectū. Eſt aūt obm̄ ꝑ ſe illius intellꝰ abſtracta q non depēdet in itelligēdo a ſenſibꝰ. igiť ⁊c. Dices ꝙ iſta cōcludūt ꝙ talis ſuba corpis xp̄i poſſet cognoſci a tali itellꝰ ſꝫ nō itmitiue videre: qꝛ illa exn̄tia eſt ſupnālis: ⁊ ꝑ ↄn̄s iꝓportionabilis itellectui creato vel nāliter cognoſcēti. Sed ↄ h̄ arguiť. qꝛ v̄tus potēs cognoſcere obm̄ itmitiue dū eſt pn̄s: pt cognoſcere eius abn̄tiā dū eſt abſens pꝫ 2° de aīa. qꝛ viſu nō tm̄ cognoſcimꝰ lucē. ſed tenebrā ſꝫ intellꝰ talis pōt cognoſcere ſubam panis. vel pn̄tiaꝫ panis qn̄ eſt pn̄s: qꝛ nō eſt obꝫ ſupnāle. ģ pōt cognoſcere abn̄tiā panis qn̄ eſt abſens. Et qua rōne pt cognoſcere iſtā abſentiā ſube panis pōt cognoſcere ſubaꝫ corpis xp̄i: qꝛ illud in ſe eſt obm̄ ꝓportionatū tali itellectui vt intuenti.

Cōtra tertiā arguit Sco.

Tex. co. 5.

inuenti.ğ modus accñtalis ipſius corpis nõ ipedit qui
ſic obm intbile ipſi itellectui.℄ 2° ſic. Totũ ens crea
tũ ſicut eſt obm pportionatũ tali itellectui q̄tũ ad co-
gnitionẽ abſtractiuã.ita q̄tũ ad intuitiuã. Nõ.n.differt
intuitiua ab abſtractiua niſi pp̄ter p̄ntiã obi aliã ⁊ aliã
ꝗcquid aũt põt eẽ ſibi p̄ns hac p̄ntia:ħ ⁊ illa. Si ergo
qðcũqʒ ens põt abſtractiue cognoſci a tali itellectu qꝛ
eſt ſibi p̄ns vno mõ.ſequit̃ ꝙ põt intuitiue intelligi qꝛ
eſt ſibi p̄ns in ꝓpria exñtia actuali.℄ 3° ſic. Nãle ⁊ ſu
pernãle nõ diſtinguũt nãm alicuius in ſe. ſed tñ in cõ
paratione ad agens.iõ.n.dr̃ aliqd ſupnãle.qꝛ a ſupnãli
agẽte.nãle vo qꝛ a nãli agẽte.habitudo vo ad agẽs aliõ
⁊ aliud nõ ꝯcludit aliqd eſſe aliud ⁊ aliud in ſe ſm Au
gu.3° de trinitate ca.9.ergo nõ ꝯcludit illud eſſe aliud ⁊
aliud in rõne intelligibilis. Hoc ẽt pʒ.qꝛ impfectũ ens
poſſet eſſe ſupnãle.⁊ nãle aliqd poſſet pfectius eẽ:ſicut
oĩs ſubã eſt ſimplr̃ pfectior oĩ accñte.7° meta.⁊ tñ ali
cui ſubẽ q̄ eſt ens mere nãle poſſet ineſſe aliquod acci
dens ſupnãle.hoc aũt pʒ.qꝛ virtutes theologice vt cha
ritas ⁊ hmõi ſunt in determiata ſpẽ q̄litatꝭ:⁊ ſm mul
tos angelus hʒ nãliter p̄ncipia cognoſcẽdi oẽs ſpẽs en-
tiũ:⁊ cognoſcendi illas vtutes:lʒ ſint entia ſupnãlia. Hec
ſcot⁹ in forma.Et in ħ ſcðs articulus terminat̃.

Ad arg. ſco. ꝯ p̄mam.

Quãtũ ad 3ᵐ articulũ rñdendũ eſt obiõib⁹ ſupra
dictis. Iõ ad primũ ꝯ ꝯcl'onẽ dr̃ negando
minorẽ ſeu ſcðam p̄tẽ añtis.Et ad ꝓbationẽ eius dr̃ ꝙ
ſĩlitudo adducta de angelo mouẽte corp⁹ nõ vʒ:qꝛ mo
dus nãlis angeli mouẽtis corp⁹ eſt tãgere corpus ſolo
tactu metaphyſico vl̃ vtutis:ſine ꝯtactu mathematico
⁊ ille tactus ſufficit ad hoc ꝙ moueat corpus motu lo-
cali.Sĩliter talis ꝯtactus virtutis ſufficit ad hoc ꝙ aĩa
rõnalis moueat corp⁹ ſibi ꝯiũctũ motu locali ⁊ augmẽ
ti ⁊ alteratiõis.Secus aũt eſt de agẽte mere corpali:ta
le.n.nõ põt nãliter agere niſi tãgat ſuũ ꝓximũ ⁊ imme
diatũ paſſuʒ tactu mathematico.De ħ.ſ.Tho.2° ꝯ gẽ
tiles cap.56.(Eſt īgt qdã ꝯtactus quo ſubã itellectualis
corpori vniri põt.corpa.n.nãliter tãgendo ſe alterãt:⁊
ſic ad inuicẽ vniunt̃ nõ ſolũ ſm vltima quãtitatꝭ.ſed
ẽt ſm ſĩlitudinẽ qualitatis aut forme:dũ alterans for
mã ſuã iprimit in alteratũ.⁊ q̄uis ſi ꝯſiderent̃ ſolũ vl-
tima quãtitatis opʒ in oĩbus vniuocũ eẽ tactũ:tñ ſi at-
tendat̃ ad actionẽ ⁊ paſſionẽ inueniunt̃ aliq̄ eẽ tãgẽtia
tñ:⁊ aliqua tacta tñ.Corpa.n.celeſtia tangũt qdẽ hoc
mõ elemẽtaria corpa inq̄tũ alterãt ea:nõ aũt tangũt̃
ab eis.qꝛ ab eis nõ patiunt̃.Si ğ ſint aliqua tãgentia q̄
in quãtitatis vltimis nõ tangãt:dicet̃ nihilomin⁹ tãge
re inq̄tũ agũt:ſm quẽ modũ dicim⁹ ꝙ ꝯtriſtãs nos tã-
git.hoc mõ tãgẽdi poſſibile eſt vniri ſubãʒ itellectualẽ
corpi p cõtactũ.Agũt.n.ſubẽ itellectuales in corpora ⁊
mouẽt ea:cũ ſint imãles ⁊ magis in actu exñtes.hic ẽt
tactus nõ eſt quantitatis.ſed virtutis.vñ differt hic ta
ctus a tactu corporeo in trib⁹.p̊.qꝛ hoc tactu id qð eſt in
diuiſibile põt tãgere diuiſibile:qð in tactu corporeo nõ
põt ꝯtigere:nã pũcto nõ põt tãgi niſi aliqd idiuiſibile.
Subã aũt itellectualis q̄uis ſit idiuiſibilis põt tãgere
quãtitatẽ diuiſibilẽ.inq̄tũ agit in ipſaʒ. Alio.n.mõ eſt
idiuiſibile pũctũ.⁊ ſubã itellectualis. Pũctũ qdẽ ſicut
quãtitatis terminus:⁊ iõ hʒ ſitũ determiatũ in ꝯtinuo
vltra quẽ porrigi nõ põt.ſubã aũt itellectualis ẽ idiuiſi
bilis q̄ſi extra gen⁹ quãtitatis exñs:⁊ vñ nõ determinat̃
ei aliqð idiuiſibile quãtitatis ad tangẽdũ. 2°.qꝛ tactus
quãtitatis eſt ſolũ ſm vltima:tactus aũt vtutis eſt ad
totũ qð tãgit̃.Sic.n.tãgit̃ ſm ꝙ patit̃ ⁊ mouet̃:hoc ẽt
ſit ſm ꝙ eſt in po⁹.Po⁹ eſt aũt ſm totũ:⁊ non ſolũ ſm
vltima totꝰ:vñ totũ tãgit̃.Ex quo pʒ tertia dñia.qꝛ in

Tact⁹ vtutis ſeu ſpũal dif-ferꝫ a tactu cõ poreo ĩ trib⁹

tactu q̄titatis qui ſit ſm extrema:opʒ tãgẽs extrinſe-
cũ eẽ ei qð tangit̃:⁊ nõ põt incedere p ipm:ſʒ ipedit̃ ab
eo.Tact⁹ aũt vtutis q cõpetit ſubſtãtijs itellectualib⁹
⁊ ſpũalib⁹ cũ ſit ad intima facit ſubam tãgentẽ eẽ itra
id qð tangit̃:⁊ icedentẽ per ipm abſqʒ ipedimẽto.Sic
ğ ſubã itellectualis põt vniri corpi per ꝯtactũ vtutis.)
Hec ille.Sĩlẽ ponit 4° in iax dil.44.q.3.arti.3°.q.4.in
ſolone.7ᵉ argⁱ.Ex quo pʒ nullitas ſĩlitudĩs argumẽti:
qꝛ in motiõe qua ſubã intellectualis mouet corp⁹ q̄li-
cũqʒ motu ſiue locali ſiue alterationis ſufficit ꝯtactus
vtutis ſine ꝯtactu q̄titatiuo:qꝛ aliũ ꝯtactũ hr̃e nõ põt
reſpcũ corporis aut alteri⁹ paſſibilis vel mobilis. Cor-
pus aũt nõ põt mouere ſuũ ꝓximũ ⁊ imediatũ mobi-
le niſi illud tangat tactu quãtitatiuo q dicit̃ mathema
ticus. Nã ꝯtactus quo ſubã intellectualis tangit corp⁹.
corpi ꝯuenire nõ põt:vt pʒ ex duabus vltimis ꝯdiciõi-
bus p̄dicti tactus ſupradictis.Et tñ mouẽs ⁊ motũ opʒ
eẽ ſimul:⁊ mouẽs tangere aliq̄liter mobile.Unde ſan
ct⁹ Tho.2° ꝯtra gẽtiles cap.20.ſic dicit.(Nullũ corp⁹
agit niſi moueat̃:eo ꝙ opʒ agens ⁊ patiens eẽ ſimul vl̃
faciẽs ⁊ factũ.ſimul aũt ſunt q̄ in eodẽ loco ſunt vt ha
bet̃ 5° phyſico.locũ aũt nõ acqrit corp⁹ niſi p motũ ⁊c. Tex.cõ.21.
Itẽ in fine caⁱ ſic dicit.(Mouẽs ⁊ motũ faciẽs ⁊ factũ Tex.cõ.10.
opʒ ſimul eẽ vt ꝓbat̃ 7° phyſi.Corp⁹ aũt agens nõ põt
adeſſe ſuo effectui niſi per ꝯtactũ quo tãgentiũ vltima
ſimul ſunt.vñ ipoſſibile eſt aliqð corpus agere niſi tã-
gẽdo ⁊c.) Hec ille.℄ Ad 2ᵐ negat̃ añs:qꝛ corp⁹ xp̄i nõ
ſolũ eſt p̄ns minimo ſenſibili eo mõ quo ꝯcedendũ eſt
minimũ ſenſibile poſſe dari.ſ.ad hũc ſenſuʒ ꝙ tale qd
ſeparatũ poſſet ſentiri ⁊ nullũ min⁹ eo ſepatũ ab alijs
poſſet ſentiri:lʒ inexiſtẽtis alicui toti poſſet cũ alijs ſen
tiri.tali inq̄ã minimo ſenſibili in p̄tib⁹ eucharíſtie cor
pus xp̄i eſt p̄ſens:⁊ nõ ſolũ tali imo cuilibet p̄ti ei⁹.Ta
le.n.minimũ in infinitũ diuiſibile eſt in p̄tes non ſolũ
mathematice q̄titatis imo in p̄tes ſenſibiles vt inexi-
ſtũt toti:lʒ nõ in partes ſeparatum ſenſibiles. Cũ ẽt ob-
icit arguẽs ꝙ corp⁹ xp̄i nõ eſt p̄ns alicui indiuiſibili ſub
ſpẽ.⁊c.Dicit̃ p̄mo ꝙ ſubã corpis xp̄i eſt p̄ns cuilibʒ p̄ti
dimẽſionũ:⁊ cuilibet puncto.⁊ linee.⁊ ſupficiei.⁊ corpi
q̄bus ſubã panis fuit p̄ns.Quodlibet.n.p̄dictorũ fuit
ſubiectiue mediate vel imediate in ſubã panis ſicut in
ſubto adequato vel inadequato vt diffuſe dcm̃ fuit 2°
ſententiarum.Dicitur 2°.ꝙ poſito ꝙ corpus xp̄i non d.ij. q̃ō.ij.ad
eſſet p̄ns alicui idiuiſibili de genere q̄titatis aut ſubẽ arg. Grego.
ex hoc nõ habet̃ ꝙ nõ ſit p̄ſens alicui minori minimo ꝯ ſcðam.
ſenſibili:qꝛ illud minimũ nõ ideo dicit̃ minimũ ſen-
ſibile:eo ꝙ oẽ minus illo:aut ipſum ſit indiuiſibile:vel
qꝛ nõ habeat partes con ſenſibiles:ſed qꝛ nõ eſt diuiſi-
bile in partes ſeorſuʒ ſenſibiles.Dicit̃ 3° ꝙ hec ꝯſequẽ-
tia:in qua argumẽtũ fundat̃.ſ.corpus xp̄i eſt p̄ns mini
mo ſenſibili in eucharíſtia.ğ corpus xp̄i in eucharíſtia
eſt ſenſibile:nõ plus valet q̄ iſta:aĩa rõnalis eſt p̄ns di
gito ſenſibili.igit̃ ipſa eſt ſenſibilis in digito:cuius cã ẽ.
qꝛ minimũ ſẽſibile offert̃ oculo mõ extẽſiuo:nõ ſic ẽ ãt
corpus xp̄i p̄ns illi:cũ nõ habeat modũ quãtitatiuũ in
ordine ad locũ vel corpus extrinſecum.vt ſepe dictum
fuit prius.Obiectũ aũt oculi corpalis eſt qd extenſiue
obiectũ oculo.℄ Ad 3ᵐ negat̃ añs:qꝛ ꝓbatio adducta
de tactu bona eſt vt p̄us patuit.Et ad iꝓbationẽ illi⁹
probationis dicit̃ ꝙ oĩs actio corpis ſiue abſoluta ſiue
reſpectiua neceſſario p̄ſupponit ꝯtactũ corporis ad cor
pus vt p̄dictũ eſt.℄ Ad 4ᵐ dr̃ ꝙ fundat̃ ſuper illo fal
ſo male probato in primo argumento:ſcʒ ꝙ corpus vl̃
qualitas corporalis poſſit imutare mediũ vel organũ
ſenſus abſtracta a quãtitate vel a modo quantitatiuo

De rōne viſionis corporalis q.

In ordine ad extrinſecū. Dui9.n.opp^m ſepe dictū fuit.
¶ Ad 5^m.pꝫ p idē: qꝛ ſilr̄ imdo de actiōe āgeli.ꝛ de actio
ne corporis vel q̄litatis corpee nō vꝫ vt viſū fuit in p̄ ar
gumēto: vel in ſolone p̄mi argumēti. ¶ Ad 6^m dr̄ q viſio
ſio corpalis lꝫ ſit forma abſoluta q̄tū ad illud qd̄ dicit
intrinſece ꝛ in recto. īportat tn̄ in obliquo reſpectum ad
potētiā viſiuā ſicut ad ſuā efficiēs ꝛ ſubm: eſt.n.in illo
ꝛ ab illo. Et ſilr̄ īportat reſpectū pn̄tialitatis ad obꝫ
ꝓportiōatū potētie ꝛ eidē debite oblatū: puta ſub mō
extēſiuo: ꝛ iō ſicut p nullā potentiā poſſet fieri viſio in
oculo corpali p quā videret̄ ſubā abſtracta a quātitate
vel color īdiuiſibilis. ꝛ penit9 inextēſus: ſic nulla viſio
ne corpali pōt videri color vel coloratū hn̄s modū exi
ſtēdi ſpūalē ꝛ ſine coextēſione reſpectu extriſeci mediꝫ
vel organi. cuiuſmodi eē hꝫ corp9 xp̄i in eucharistia ꝛ
eius quātitas ꝛ color. vn̄ de h̄ Pe. de palude vltima.q.
hui9 diſ. ſic dicit. Corp9 xp̄i oculo corpali mortali nō vr̄
ſm q eſt in ſacro. Et rō eſt.qꝛ eſt velatū ſpēb9 opacis.
vltra q̄s acuties viſus figi nō pōt: ēt ſi eſſet localr̄ ibi.q̄
ſi in poris vel ꝯcauitate: ſicut medicina coopta nebula
nō vr̄. Ulterius dico q nec vr̄ oculo corpali īmortali
v̄ginis beate: dato ēt q opacitas mediꝫ īterpoſiti non
īpediret viſum oculi glificati: vt q exntes in celo ſine
motu viderēt dānatos in īferno nō obſtante opacitate
terre: qd̄ forte eēt poſſibile. ſi non ab obo ſpēm reciperet
oculus: ſicut nūc: ſed a deo. qd̄ hic eē nō pōt: qꝛ eē ſenſa
tū nō pōt niſi qd̄ ſenſibile eſt: ſenſibile aūt ꝓpriū nō ē
ſine ſenſibili cōi: qꝛ albedo nō quāta viſibilis nō ē. Idē
aūt eſt eē nō quātū: ꝛ nō hēre modū quātitatiuū q̄tū
ad ꝓpoſitū: pp qd̄ xp̄s quāt9 eēntialr̄ eſt in pua hoſtia:
ac ſi nō eēt quāt9: qꝛ nō ē ibi mō quātitatiuo. ḡ nec ocu
lus glificat9 pt ibi videre corp9 xp̄i. vbi nō ē mō quāti
tatiuo: ſicut nec poſſet videre ipm vbi eēt ſine quātitate.
Dico 3° q nec ocul9 xp̄i. q̄uis Tho. h̄ dicat arguendo ꝛ
ſoluēdo. dicit.n. q ſi eēt extra q nō videret ſe niſi p mi
raculū: vbi tn̄ nō aſſerit q exns īntra videat ſe: nec q p
miraculū: ꝛ iō p̄ oñdo q nō videt ſe put ē extra: qꝛ ocu
lus xp̄i eſt localr̄ extra ꝛ īntra ſacralr̄: qꝛ lꝫ ocul9 xp̄i ꝓ
ut eſt extra hoc ſacrm̄ localr̄ ſit viſiu9: nō tn̄ ē viſiuus
eē intellualis: ſed ſenſibilis. Cum ḡ nullū eē ſubale ſit
ſenſibile niſi mediāte accn̄tali. iſta mutatio put ē ſuba
lis in nullo attigēs accn̄s nō eſt ſenſibilis maxime ſen
ſu exteriori: qd̄ dico pp aliquos q dicūt ſubaꝫ īdiuidua
lē ſentiri p cogitatiuā. Cū ḡ accn̄s xp̄i nō fiat hic niſi p
ſubam. ḡ nec ſuum fieri hic eſt cognoſcibile niſi p fieri
ſube: qꝛ eadē ſunt p̄ncipia eſſendi ꝛ cognoſcēdi. Ulteri
us ēt ſi mutatio nō eſt ſenſibilis: nec p ꝯn̄s mutatū eē.
vel terminus eius: ita.n.ē ſenſibilis dealbatio ſicut al
bedo. ḡ.ꝛc. Preterea corp9 xp̄i ſm eē ſacrale nō eſt pn̄s
ſed abſens oculo xp̄i ſm eē locale. ḡ opꝫ q ei pn̄tetur.
Aut ḡ ſm modū q eſt in ſacro: ꝛ ille nō eſt modus viſi
bilis: cū ſm figurā pyramidalē ſit nata fieri viſio: ꝛ nō
ſm modū indiuiſibilē. Aut repn̄tabit̄ aliter q̄ ſit: ꝛ ſic
nō videbit̄ put ē ibi. Dico 4° q nec ēt videt ſe put eſt
īntra ſacralr̄: ꝛ rō eſt qꝛ nō eſt ibi xp̄i oculus mō viſiuo
cū de rōne oculi vt viſiuus eſt ſit extēſio: oculus autē
chriſti non eſt in ſacramento modo quantitatis: ſicut
nec corpus chriſti: ita quod nec corpus chriſti ē hic mo
do viſibili: nec oculus modo viſiuo: quia neutrum mo
do quantitatis: qui ſolus modus eſt viſibilis ꝛ viſiu9. ꝛ
iō oculus xp̄i abſolute loquēdo videbat xp̄m exntē in
ſacramento in cena: ꝛ nunc etiam videt ſe exiſtentē in
ſacro: ſꝫ nō videt oculus xp̄i put eſt extra localr̄: vel in
tra ſacralr̄: vel q̄uolibet alr̄ xp̄m put eſt in ſacro.ſ. ſm
eē ſacrale. Sed ſꝫ eē nāle oculus xp̄i nūc extra hoc ſa

cramētū ſp eū videre pōt: ſꝫ aūt eē qd̄ hꝫ h̄ nō ꝯuenit
ſibi videri nec videri. Dico 5° q nec ēt p miraculū hoc
fieri poteſt. qꝛ nō pōt fieri q potētia ferat̄ niſi ī ſuū ob
iectū. Cū ḡ obꝫ viſus ſit quātitas ꝛ q̄litas inq̄tū hō. nō
ſuba: quātitas q̄ eſt hic p modū ſube eſt inuiſibilis. ꝛ lꝫ
de9 facere poſſit ſine obo ſpēm viſibilē: tn̄ ſpēs quā de
us faceret ſi repn̄taret corpus xp̄i put eſt ibi nō repn̄ta
ret eū mō viſibili. vn̄ ſicut non pōt fieri p miraculū q
oculus videat ſpm̄: ſic nec q videat corp9 ſm q hꝫ mo
dū ſpūs. Niſi forte diceret̄: q ſi aliq ſenſus īterior co
gnoſcit ſubam. pōt de9 facere q ſenſus exterior cogno
ſceret eā vel quātitatē: vt hꝫ modū ſube. ſed nec hoc ſe
quit̄. qꝛ de9 nō pōt facere q oculus videat ſonū: q̄uis
ſonus ſit pceptibilis aliq̄ ſenſu. Preterea cū corpus xp̄i
ſit ibi mō ſpūali nō corpali: qꝛ non eſt ibi ſitualr̄: nec lo
caliter: nec h̄: nec nūc: ſub qb9 ꝯditiōibus tn̄ ſenſus ap
prehēdit. iō eſt ibi īſenſibilr̄. Nō vr̄ ēt verꝫ illud q ſta
tim ſupponebat̄.ſ. q aliq ſenſus q̄tūcūqꝫ alt9 poſſit
ſubam apphendere: qꝛ ſuba nō eſt ſenſibile ꝓpriū: nec
cōe: q̄ ſola ſentiunt̄ ſenſibus īterioribus ꝛ exterioribus
excepta eſtimatiua. qꝛ illa ſunt forme accn̄tales: vt pꝫ
diſcurrēdo p oīa. Nec ēt p eſtimatiuā: qꝛ illa nō apphē
dit formas intētionales: ſꝫ tn̄ accn̄tales. Unde nullus
ſenſus apphendit q qd eſt ſube qd̄ eſt ꝓpriū obm īntel
lectus: vt dr̄ 3° de aīa. Hec Petrus in forma. ꝛ bn̄. Sꝫ
in eius dictis ſunt duo dubia. Primū eſt: Utrū ſuba ſit
aliquo ſenſu īteriori pceptibilis. 2^m eſt quid ſenſerit.ſ.
Tho. de hoc. Utrū p miraculū oculus corporeus poſſit
ſentire corpus xp̄i ſm eē qd̄ hꝫ in eucharistia. De p̄mo
ſciēdū eſt q.ſ. Tho. in tractatu de p̄ncipio īdiuiduatio
nis q incipit. Qm̄ due ſunt potētie cognoſcitiue. ꝛc. ad
illud ꝓpoſitū ſic dicit. (Nūc reſtat oñdere vbi ſeparet̄
cognitio ſenſus ꝛ intellc̄s mutuo a ſe. Manifeſtū eſt.n.
intellc̄m īcipere vbi ſenſus deſinit. ſenſus aūt exterio
res ipſa ſenſibilia accn̄tia.ſ. ꝓpria ꝛ cōia hn̄t p p ſe ob
iectis. q̄ddītas aūt pticularis rei in pticulari nō ſpectat
vt p ſe obm ad iſtos ſenſus exteriores: cuꝫ q̄dditas iſta
ſuba ſit nō accn̄s. nec ad intellc̄m ptinet vt p ſe obm ei9.
ꝓpter ſuā mālitatē. Ideo q̄ddītas rei mālis in ipſa ſua
pticularitate eſt obm rōnis pticularis: cuius eſt de intē
tionibus pticularibus ꝯferre. loco cuius in brutis ē eſti
matiua nālis. hec.n. po9 p ſui ꝯiunctū cū intellc̄u. vbi eſt
ipſa ratio que confert de vlibus. pticipat vim collatiuaꝫ.
Sed qꝛ pars ſenſitiua eſt. nō abſtrahit oīno a mā:
vnde obm ſuum ꝓpriuꝫ manet q̄dditas rei pticularis
mālis. Hoc aūt non eſt: eo q iſta potentia apprehēdat
mām in ſe: cū ipſa nō poſſit ſciri: niſi p analogiā ad for
mā: ſed hoc eſt q collatio de mā in ordine ad formā p
mām indiuiduatā ſpectat ad hāc potentiā. ſicut colla
tio ſiue conſideratio de mā in cōi in ordine ad formas
ſpeciei ſpectat ad rōnem ſuperiorem.) Hec ille. Simi
lis dicit. 4.9. diſ. 4^1.q.2. arti.2°. (Senſu corporali inge
aliqd ſentitur dupl̄r. vno mō per ſe. alio modo per acci
dens. Per ſe q̄dē ſentit̄ illud qd̄ per ſe paſſionē ſenſui
corporali inferre pōt. Per ſe aūt pōt aliquid paſſionē
inferre ſenſui dupl̄r. aut ſenſui inq̄tum ſenſus eſt. aut
huic ſenſui inq̄tum eſt hic ſenſus. Qd̄ aūt 2° mō infert
paſſionē: ſenſui dicit̄ ſenſibile ꝓpriū. ſic color reſpectu
viſus. ꝛ ſonus reſpectu auditus. Qꝛ aūt ſenſus inq̄tuꝫ
eſt ſenſus vtitur organo corporali: nō poteſt ī eo aliqd
recipi niſi corporalr̄: cū omne qd̄ recipit̄ in aliquo ſit in
eo p modū recipientis: ꝛ ideo oīa ſenſibilia inferūt paſ
ſionē ſenſui inq̄tum eſt ſenſus ſm q habent magnitu
dinē: ꝛ ideo magnitudo ꝛ oīa ꝯn̄tia vt motus: ꝛ qe. nu
merus: ꝛ huiōi dr̄ ſenſibilia cōia: p ſe tn̄: per accidens

autem

Utrū ſuba ſit aliquo ſenſu interiori pceptibilis.

Q̄dditas rei pticularis i ipſa ſua particularitate ē obm cogitatiue.

aũt ſentitur illud qđ non infert paſſionẽ ſenſui neqʒ inquantũ eſt ſenſus: neqʒ inq̃tũ eſt hic ſenſus: ſʒ ↄiungũt his que p ſe ſenſui inferũt paſſiones: ſicut ſortes ꝛ filius diarꝭ ꝛ amicus ꝛ alia hmõi q̃ p ſe cognoſcunt̃ in vlĩ intellectu: in ꝑticulari aũt virtute cogitatiua i hoĩe: eſtimatiua aũt in alijs aĩalib⁹. Hõ aũt tũc ſenſus exterior dr̃ ſentire quãuis p accñs: qñ ex eo qđ p ſe ſentit̃: vis apphẽſiua: cui⁹ ẽ illud cognitũ p ſe cognoſcere: ſtatĩ ſine dubitatõe ꝛ diſcurſu apphẽdit: ſicut videmus aliqđ viuere ex h̃ ꝙ loquitur. Qñ aũt aliter ſe hʒ nõ dr̃ ſenſus illud videre ẽt per accñs ꝛc.) Hec ille cũ multis alijs facientib⁹ ad mãʒ de inſenſibilitate corꝑis xp̃i in eucheriſtia. Siĺr dicit pri⁹ pte. q. 85. ar. 3⁹. vbi ſic ait. (Pa͂m ſcđʒ ſenſuʒ iudicamus magis cõe q̃ʒ minus cõe: ꝛ ſcđʒ locũ ꝛ ſcđʒ tp̃s. Scđʒ locũ qđẽ: ſicut cum aliqđ vr̃ a remotis pꝰus dephendit̃ eẽ corp⁹ q̃ʒ dephendat̃ eẽ aĩal: ꝛ pꝰus dephẽdit̃ eſſe aĩal q̃ʒ dephendat̃ eſſe hõ: ꝛ pꝰus dephendit̃ eſſe hõ q̃ʒ dephendat̃ eſſe ſortes vel Plato. Scđʒ tp̃s autẽ: qꝛ puer a pn⁹ prius diſtinguit hoĩeʒ a nõ hoĩe q̃ʒ diſtinguat hũc hoĩeʒ ab alio hoĩe: ꝛ iõ pueri in prin⁹ appellant oẽs hoĩes p̃res poſterius aũt determinãt vnũquodqʒ vt dr̃ pmo phyſi.) Hec ille. Itẽʒ. q. 86. art. p̃. in ſolõne 2ᵉ dicit conſiliũ. ſ. ꝙ pars ſenſitiua format ꝓpoſitiões ꝑticulares vt iſtã: ſortes eſt hõ: nec itellˀs tales format: niſi cũ adminiculo ptis ſenſitiue. Et hoc mõ intelligendũ eſt qđ dicit in pn̄ˡⁱ ſolutione argⁱⁱ. ſ. ꝙ intellˀs tales ꝓpoſitiões idirecte format p reflexiõeʒ ad fantaſmata: qꝛ ↄſtat ꝙ nllˀʒ fantaſma eſt ſubiectiue in itellectu poſſ.: nec aliq̃ ſpẽs aut conceptus idiuiſibilis ſortis vt ſortes eſt. Ex q̃bus ꝛ multis alijs apparet ipm in p̃dictis locis ſenſiſſe ꝙ quidditas ſubẽ mãlis ꝛ ipſe ſubẽ ꝑticulares pñt cognoſci ꝛ percipi ſenſu iterioꝛi: qui dr̃ virtus cogitatiua ſeu rõ particularis. Talia eniʒ obiecta ſiĺr includũt ſubam cũ accidẽtibus.

Contradictionis apparentis ↄciliatio.

Eſt autẽ vr̃ p dicta in ꝓbatiõe p̃me ↄnis ipſʒ in 3⁹ parte ſenſiſſe ſubam nullo ſenſu interioꝛi aut exterioꝛi: ſʒ ſolo itellectu ꝑcipi poſſe. Sʒ nõ eſt vere ↄ̃dictio: qꝛ in ꝓbatiõe pri⁹ ↄnis adducta de 3⁹ pte loquit̃ de ſuba ſeorſuʒ ab accidẽtibus accepta vĺ abſtracta a mõ eẽndi q̃titatiuo: ꝛ accepta ſm ꝓpriũ modũ eſſendi ſubẽ. Conſtat. n. ꝙ ſuba ſic accepta ſolo intellectu ꝑceptibilis eſt. Sʒ in alijs locis loquit̃ de ſuba phica ſm propriũ modũ nãlem eẽndi accepta. ſ. q̃titatiuo ꝛ q̃litatiuo ꝛ ſine abſtractione p̃dicta. Sic aũt accepta icludit ſenſibilia cõia et ꝓpria ꝛ per accñs: vñ põt percipi ſenſu iterioꝛi vt dictũ eſt. De hoc Alber. in cõmẽto ſup p̃ phyſi. tractatu p̃ cap. 6⁹ ↄcorditer ad p̃dicta. vñ nõ ẽ ꝓprie ↄ̃dictio in p̃dictis. Ad 2ᵐ dubiũ patebit in ſequẽtib⁹. ¶ Ad 7ᵐ dõm eſt ꝙ ſcũs Tho. pri⁹. q. p̃ntis diſtinctiõis arti. 4. q. i. arguit ſic p̃ loco. (Ipſe xp̃s ſub ſpẽbus exiſtens videt ſeipſʒ ibi corꝑali oculo: ſʒ corpora gl̃ificata ↄformant̃ corpori ei⁹: vt dr̃ Phil. 3⁹ ergo ꝛ ali⁹ oculus gl̃ificatus: pura v̄ginis poſſet h̃ ipm.) Ecce argᵐ. ſequit̃ rn̄ſio. (Dõm inqt ꝙ ſi oculus xp̃i eſſet ex̃ ſpẽs ſacri nõ videret ſuã ſubam itra ſpẽs contentã ex nã glˀe niſi miraculoſe: et iõ nõ opʒ ꝙ oculus gl̃ificatus videat ipm niſi forte per miraculũ.) Hec ille. Itẽ ibidẽ in ſolõne ſcđe. q. ſic dic̃. (Poſſet fieri diuino miraclˀo ꝙ ſiĺitudo corꝑis xp̃i fieret in oculo: ſicut nãliter fieret ſi corpus xp̃i pñs eẽt. Nec eſt deceptio: qꝛ non fit niſi ad iſtructiõeʒ fidei ꝛ deuotiõeʒ excitandã.) Hec ille. Ex q̃bus videret̃ ipm ſenſiſſe ꝙ per miraculũ poſſet fieri ꝙ aliqs oculus corꝑalis videret corp⁹ xp̃i put eſt in ſacr̃o. Cuius oppoſitũ predictũ fuit. Sʒ dõm ꝙ ſcũs Tho. ibideʒ loquit̃ cũ dubitatiue ꝛ opinatiue ſine firma aſſertione: qđ innuit modus ſuus loquẽdi cum ſi forte. Põt ẽt dici ꝙ diuino miraculo poſſʒ fieri ꝙ oculus gl̃ificatus videret corpus xp̃i in ſacr̃o non tanq̃ʒ viſibile p ſe: ſʒ per accidẽs. ſ. videndo circa ſacrʒ aliq̃ corporalia ꝛ viſibilia ſigna teſtificantia exiſtentiã corporis xp̃i ſub ſacr̃o. Et ad hũc ſenſuʒ ↄcedit i ſuo ſiĺi ꝙ poſt reſurrectionẽ oculus corꝑalis videbit diuaʒ eẽntiã. Vñ pri⁹ parte. q. 12. ar. 3⁹. arguit ſic ſcđo loco. (Aug. dic̃ in fine de ciuitate dei. Vis p̄cellẽtior erit oculoꝝ. ſ. gl̃ificatoꝝ nõ vt acrius videãt q̃ʒ qdã ꝑhibent̃ videre ſerpẽtes aut aq̃le: q̃ntũ aliud pñt videre q̃ʒ corpora: ſʒ vt videãt icorporalia. Quicũqʒ aũt põt videre incorporalia põt eleuari ad videndũ deũ: ergo oculˀs gl̃ificatus põt videre deuʒ.) Ecce argᵐ. ſequit̃ rn̄ſio. Dõm inqt ꝙ Aug. loquit̃ inquirendo in illis verbis: ꝛ ſub ↄditione: qđ pʒ ex ipſo qđ premittit̃. Longe itaqʒ alterius potẽtie erũt. ſ. oculi gl̃ificati ſi p eos videbit̃ icorporea nã. Sʒ poſtmodũ h̃ determinat dicẽs. Valde credibile ẽ ſic nos viſuros mundana tũc corꝑa celi ꝛ terre noue: vt deũ vbiqʒ pñtẽ et vniuerſa corꝑa gubernãtẽ clariſſima ꝑſpicui⁹ videam⁹: nõ ſicut nũc inuiſibilia dei per ea q̃ facta ſunt intellˀa conſpiciunt̃: ſʒ ſicut hoĩes mox vt aſpicimus nõ credim⁹ viuere ſʒ videmus. Ex quo pʒ ꝙ h̃ mõ itelligit oculos gl̃ificatos viſuros deũ: ſicut nũc ocli nr̃i videt alicuius vitam. Vita autẽ nõ vr̃ oculo corꝑali ſicut p ſe viſibile: ſʒ ſicut ſenſibile p accñs: qđ quidẽ p viſuʒ nõ cognoſcit̃: ſʒ ſtatim cũ ſenſu aliq̃ alia v̄tute cognoſcitiua. Et aũt ſtatim viſis corꝑibus diua p̃ſentia ex eis cognoſcat̃ p itellectũ ex duob⁹ ↄtinget. ſ. ex ꝑſpicuitate itellˀs: ꝛ ex refulgentia diue claritatis in corꝑibus innouatis.) Hec ille.

Oculus corporeus btõꝝ videbit diuinã eſſentiam ſicut ſenſibile per accñs.

Siĺr ponit. 4. q. diſ. 4. q. 2. ar. 2. (De⁹ ingenĺio mõ põt videri viſu corporali: aut aliquo alio ſenſu ſentiri ſicut per ſe viſibile: nec hic nec in pr̃ia: qꝛ ſi a ſenſu remoueat̃ id qđ ↄuenit ſenſui inq̃tũ ſenſus eſt: nõ erit ſenſus. Et ſiĺr ſi a viſu remoueatur id qđ ẽ viſus nõ erit viſus. Cũ ergo ſenſus ꝑcipiat magnitudinẽ ꝛ viſus inquãtũ eſt talis ſenſus ꝑcipiat coloꝛẽʒ: impoſſˀe ꝙ viſus ꝑcipiat aliqđ qđ nõ ẽ color nec magnitudo: niſi ſenſus diceret̃ equoce. Cũ ergo viſus ꝛ ſenſus ſit futurus idẽ ſpẽ i corꝑe gl̃ificato: nõ poterit eẽ ꝙ diuã eẽntiã videat ſic̃ p ſe viſibile. videbit aũt eã ſicut viſibile p accñs: dũ ex vna pte viſus corꝑalis tãtã gloriã dei iſpiciet in corꝑibus ꝛ p̃cipue gl̃ioſis: ꝛ maxie in corꝑe xp̃i: et ex alia pte intellˀs tã clare videbit deũ ꝙ in rebus corꝑalib⁹ viſis deus percipiet̃ ſicut in locutiõe ꝑcipit̃ vita. Cõis eni tũc intellˀs nõ videat deũ ex creaturis corporalˀr viſis: videbit tñ deuʒ in illis ꝛc.) Hec ille. Siĺr põt dici in ꝓpoſito de oculo gl̃ificato reſpectu ſubẽ corꝑis xp̃i in eucheriſtia. Põt tertio dici ꝙ ſcũs Tho. in ſcripto fuit illi⁹ opĩonis: ſed in tertia pte ſũme aliter opinatus eſt. Qđ põt patere: qꝛ ad predictum argᵐ aliter rn̄det nullã de miraculo faciẽdo mentionẽ. Dicit. n. ſic tertia pte. q. 76. arti. 7. in ſolutione 2ᵉ. (Oculus corporalis xp̃i videt ſeipſuʒ ſub ſacr̃o quantũ pertinet ad intellˀm: nec tñ eſt ſimile de alio oculo glorioſo: qꝛ ꝛ ipſe oculus xp̃i eſt ſub ſacramẽto: i quo nõ cõformat̃ ei alius oculus glˀioſus.) Hec ille. Vbi pʒ expſſe quõ oculus corporalis xp̃i dr̃ ſe videre ſub ſacr̃o quãtum pertinet ad intellectũ: hoc eſt dictu: ꝙ oculus corporalis videt corpus chriſti ſub ſacr̃o tanquã viſibile p accidens: per ſe tñ viſum ab intellectu eo mõ quo dictũ eſt ſupra oculũ corporalẽ videre vitam: ꝛ diuinam eẽntiam viſuruʒ poſt reſurrectionẽ: ꝛ innouationẽ mundi. Et hec ſufficiãt ad obiecta Scoti cõtra primã ↄcluſiones.

Ad argumẽ. Sco. contra ſecundam.

¶ Ad primã contra ſcđaʒ ↄnẽ dr̃ negando minoreʒ: lʒ eni corpus xp̃i vt in eucheriſtia nõ ſit obiectũ btificuʒ: tñ ſm preſentẽ curſum gr̃e ꝛ glorie includit̃ in obiecto beatifico. hoc eſt dictu ꝙ obiectũ beatificũ inquãtũ hʒ

repreſentat videnti ipm corpus xpi ſm q est in euchariſtia: ⁊ conſilr res alioꝝ ſacroꝝ: ſ3 ſcdõ potentiã dei ab ſolutã aliter eẽ poſſet: nã dato q ſola diuinitas videret clare: ⁊ nulla creatura in ea videretur: adhuc talis viſio eẽt beatifica. Q2 aũt btĩ videãt res ↄtentas in ſacris põt hẽri tum ex ꝓbationib⁹ ↄnũ: tũ ex dictis ſcĩ Tho. z⁹ z⁹. q. i. arti. 8. vbi ſic dicit. (Illa per ſe ꝑtinẽt ad fidẽ quorũ viſione in vita eterna ꝑfruemur: ⁊ ꝑ que deducimur in vitã eternã. Duo aũt nobis ibi videnda ꝓponunt. ſ. occultũ diuinitatis: cuius viſio nos btõs facit: ⁊ myſteriũ humanitatis xpi per quẽ in gloriã filioꝝ dei acceſſũ hẽmus ⁊c.) Itẽ. q. 4. arti. pmo. (Fides dr ſuba ſperandarum reꝝ: q2. ſ. prima ichoatio rerũ ſperandarũ in nobis eſt ꝑ aſſenſum fidei que vrtute ↄtinet oẽs res ſperãdas. In hoc eni ſperamus btificari q videbimus apta viſione veritatẽ cui ꝑ fidẽ adheremus.) Hec ille. Itẽ prima ſcdẽ. q. 67. arti. 5⁹. oñdit q nihil fidei remanebit in pñia: ſ3 oĩa credita ibi erunt clare viſa. Itẽ. q. 103. art. 3⁹. (Exterior cultus ꝓportionari d3 interiori cultui q ↄſiſtit in fide ſpe ⁊ charitate. vñ ſ3 diuerſitatẽ interioris cultus debuit diuerſificari cultus exterior. Põt aũt diſtingui triplex ſtatus interioris cultus. Unus qdẽ ſm q hr fides ⁊ ſpes de bonis celeſtibus ⁊ de his ꝑ que in celeſtia itroducimur. De vtriſq3 quidẽ ſicut de quibuſdã futuris: et talis fuit ſtatus fidei ⁊ ſpei in veteri lege. Alius autẽ eſt ſtatus interioris cultus: in quo hr fides ⁊ ſpes de celeſtibus bonis: ſicut de quibuſdã futuris: ſ3 de his per que itroducimur in celeſtia: ſicut de pñtibus vel pteritis: ⁊ iſte eſt ſtatus noue legis. Tertius autẽ ſtatus eſt in quo vtraq3 habent vt pñtia ⁊ nihil credit vt abſens neq3 ſperat vt futuꝝ: ⁊ iſte eſt ſtatus btõꝝ. In illo ergo ſtatu btõꝝ nihil erit figurale ad diuinũ cultũ ꝑtinens: ſ3 ſolũ gratiarũ actio ⁊ vox laudis.) Hec ille. Itẽ 3⁹ ſniaꝝ diſ. 31. q. 2. arti. pmo in ſolone pme. q. ſic diẽ. (In fide eſt cognitio quedã ⁊ modus cognoſcendi: q2 cognoſcit in ſpeculo ⁊ in enigmate. Modus aũt iperfectiõis eſt ⁊ obſcuritatẽ importat. Unũ cum glia adueniens oẽm obſcuritatẽ ⁊ imperfectiões tollat: tollet quidẽ modũ fidei quãtũ ad modũ cognoſcẽdi: ſ3 remanebit cognitio eoꝝ quorũ eſt fides: nõ qdẽ iam enigmatica: ſed clara.) Hec ille. Silis dicit 4⁹ ſen. diſ. i. q. i. arti. 2⁹. qſtiuncula. 5⁹. in ſolone pa¹. vbi ſic diẽ. (Sicut diẽ Diony. in eccliaſtica hierarchia. Status noue legis medius eſt inter ſtatũ veteris legis ⁊ ſtatũ celeſtis pñie: ⁊ iõ ea que ſunt noue legis: ſũt veritas reſpectu ſignoꝝ veteris legis: ⁊ ſũt figure reſpectu manifeſte ⁊ plene cognitõis veritatis que erit in pñia: ⁊ iõ op3 ad hoc q in noua lege maneãt aliq figure. S3 in pñia vbi erit plenaria ꝑceptio veritatis: oẽs figure ceſſabũt.) Hec ille ⁊ loquit de figuris ſacroꝝ. Idẽ diẽ 3⁹ parte. q. 61. arti. 4⁹. in ſolone pa¹. (Sicut īgt diẽ Dionyſius qnto cap⁹. eccleſiaſtice hierarchie: ſtatus noue legis medius eſt inter ſtatum veteris legis cuius figure implentur in noua lege: ⁊ ſtatum glorie: in qua oĩs nude ⁊ ꝑfecte manifeſtabit veritas: et ideo tunc nulla erunt ſacra. Nunc aũt qdiu ꝑ ſpeculũ in enigmate cognoſcimus: vt dr pa⁹ Cor. i3⁹. Op3 nos ꝑ aliq ſigna ſenſibilia in ſpũalia deuenire: qõ ꝑtinet ad rõnes ſacroꝝ.) Hec ille. Ex qbus apparet q de oĩbus de qbus nunc eſt fides: in glia erit manifeſta viſio. Itẽ q oĩa figurata in ſacris tũc manifeſte videbunt. Dr ſcdo pncipalr q nõ equalr ꝑtinet ad obiectũ beatificũ res ſacrĩ bap²¹ vl penitentie: ſicut res contenta in eucharistia. Tum q2 res contenta in eucharistia propinquius ſe habet ad myſterium xpi: de quo pncipalr eſt fides q res ſacrĩ bap²¹ vel pnie: vt de ſe p3. Tum q2 res puta ſacrĩ eucharistie continet in eucharistia: nõ ſic res bap²¹ vel pnie: que nõ cõtinet actualr: ſ3 ſolũ virtualr in ſacrõ: formaliter vero continet in ſuſcipiente ſi ſit diſpoſitus. Tũ q2 ſacrm eucharistie nunq fruſtrat ſua re: cum ſemꝑ ↄtineat xpm: alia vero ſacra pñie fruſtrari ex fictione ſuſcipientis. Tũ q2 eucharistia eſt principaliſſimũ inter oĩa ſacra: ⁊ iõ ꝑfecta cognitio cõtenti in ipſa ⁊ modi quo corpus xpi in ea continet magis ꝑtinet ad cognitõẽ btificam glie. ſicut nunc magis ꝑtinet ad fidẽ vie. Tũ q2 res bap²¹ vel pnie aliqñ dependet diſpoſitiue ex cognitiõe ⁊ volitiõe ſuſcipiẽtis: que ſũt occulta quedã reſeruata diuine cognitioni: ⁊ ipſi⁹ cognoſcẽtis vel volentis: ⁊ oĩb⁹ aliis ignota: niſi ꝑ ſpãlẽ vl gnalẽ reuelatiões dei. Ex qbus p3 falſitas illius aſſumpti dicẽtis q eque ꝑtinet ad cognitionẽ btificam res vnius ſacrĩ ſicut alteri⁹. Dr 3⁹ q vltimũ dcm arguẽtis ſtare põt. ſ. q ad btitudinẽ nõ requirit q beatus videat exiſtentiã corpis in ſacrõ per viſionẽ eius in ꝓprio gñe: hoc eſt ꝑ viſionẽ factã per mediũ vel ſpẽm creatã ⁊ nõ per ipm verbũ: que dicat viſio veſpertina ⁊ non matutina. Uerũtñ op3 q qlibet hõ btũs hẽat de hoc aliq cognitõẽ cũ de eodẽ cognitionẽ fidei habuerit in via: nec ſit veriſile q aliqõ credibile cognitũ per fidẽ theologicã in via ſit a btõ oblitũ vel ignoratũ: aut totalr neſcitum. Cũ ergo de talibus nõ hẽat cognitionẽ enigmaticã: reſtat q h3 apertã viſionẽ. Uerũtñ ↄ predicta põt inſtari: q2 nõ apparet q qlibet beatus hõ purus videat in verbo aliqd qõ non oẽs angeli vidẽt in vbo: ſ3 non oẽs angeli vidẽt in verbo exiſtentiã corporis xpi in eucharistia. ergo nec qlibet purus hõ btũs. a²¹ videt nota: ſ3 h⁹ probat: q2 nõ oẽs angeli viderũt in vbo a pncipio ſue beatitudinis exiſtentiaȝ corporis xpi in ſacrõ eucharistie: nec alia ſacroꝝ myſteria. ergo nec nunc vident talia in verbo. T3 ↄña per ea que dicta ſũt. 3⁹ ſen. cũ de ſciẽtia aĩe xpi tractaret. vbi dictũ eſt q nõ ẽ poſſe beatũ videre in verbo plura nũc q pus niſi videat clarius ipm verbũ nunc q prius: ⁊ ↄñr niſi fiat beatior: qõ nõ ↄcedit. Ad hoc videt Pe. de palu. vbi ſupra dicens. Oculus itellectualis btũs tam angeli q hoĩs videt clare exiſtentiã corporis xpi in ſacrõ. Hoĩs qdẽ: q2 qõ audiuit hic ⁊ credidit: illic clare videbit ſm illud. Niſi credideritis nõ itelligitis ⁊ ſm illud. Sicut audiuimus ſic vidimus ⁊c. Idẽ eſt de oculo itellectuali angeli: q2 hierarchia nr̃a illuminat a hierarchia celeſtia q differt in luce ⁊ enigmate. vñ ipſi clare vidẽt oĩa: de qbus credẽdis nos illuminant credibilia nobis ⁊ eis ꝑ ſtatu vie cõicaticut trinitatẽ ⁊ h3: meruerũt ipſi videre ſicut ⁊ nos. Credibilia aũt nobis ꝓpria ſicut articulos icarnationis vidẽt ꝑ reuelatiões. vñ de oĩbus myſterijs grẽ dei de qb⁹ nos illuminãt habẽt gratuitã viſionez. Hec Pe. Mihi videt q oẽs angeli btĩ a prin⁹ ſue beatitudinis viderũt in verbo oĩa myſteria grẽ: de qbus eſt principalr fides hoĩum viatoꝝ: ⁊ de qbus angeli viatores illuminant: ſicut ſunt articuli fidei: ⁊ ſacra ad myſteriũ incarnatõis xpi ꝑtinentia. Alia vero myſteria gratie de qbus nõ eſt principalr fides: ſ3 ꝑtinent ad inſtructiões vel ꝓmotionem alicuius ꝑſone vel cõitatis particularis pñt aliqui angeli cognoſcere non in verbo: ſ3 in ꝓprio gñe: ⁊ de talibus noviter illuminari per ſuperiores angelos qui talia vident in verbo. Et hoc ſufficit ad obiecta ↄ ſcdam ↄnem. ¶ Ad primum ↄtra 3ᵃᵐ ↄnem dicit primo q h⁹ eſt ſimpliciter falſa: q2 nec intellectus angelicus nec aĩe ſeparate ſe habent ad oĩa intelligibilia ſicut illa ſunt intelligibilia in ſe. Nã ſi ita eſſet: tunc quilibet talis intellectus prius ⁊ ꝑfectius itelligeret deũ q ſeipſ3: ⁊ ꝑfectiora in entib⁹ q iperfectiora: qõ eſt manifeſte falſum. De

Beati vidẽt res ↄtentas i ſacris ↄ hoc obiicit in hoc eadem ſol.

Comparatio euchariſt. ad alia ſacra in hoc qõ eſt ꝑtinere ad obiectum beatificum.

Angeli a pncipio ſue btitudis cognouerunt i vbo quedã myſteria grẽ: quedã vero in ꝓceſſu tẽpons ꝑ reuelatiões de hoc eodẽ ad primã cõtra circa ſi.

hoc ſcūs Tho. de veritate. q. 8. arti. 3°. arguit ſic 2° loco. (Qď pōt itelligere minus pōt intelligere maius: ſꝫ eēn tia diuina eſt maxie itelligibilis: cū ſit a mā īmunis: ex quo contingit aliqď eſſe itelligibile actu: cum tn̄ intell'ſ angeli nāli cognitione poſſit alia itelligibilia cognoſce re: multo fortius poterit ex puris nālibus itelligere diui nam eēntiā. Sꝫ dicebat ꝙ lꝫ diuina eēntia ſit in ſe ma xime itelligibilis: nō tn̄ eſt maxime itelligibilis intelle ctui angelico. Sꝫ ꝯtra qď eſt magis viſibile in ſe non eſſe maxie viſibile nobis cā eſt defectus nr̄i viſus: ſꝫ in intellectu angelico nō eſt aliqs defectus: cū angelus ſit ſpeculū purū clariſſimū incōtaminatū: vt dicit Diony. 4. cap. de diuinis noibus. ergo illud qď eſt magis intelli gibile in ſe ē magis itelligibile angelo.) Ecce argm̄ cum replica. ſeqˀ rñſio. (Dōm iquit ꝙ q̄uis diua eſſentia ſit in ſe maxie cognoſcibilis: tn̄ non eſt maxie cognoſci bilis intellectui creato: qꝛ eſt ex̄ genus ipſius. Ad 3m̄ in quit dōm ꝙ intell'ſ angelicus dicit̄ eſſe ſpeculū purū: ⁊ incōtaminatū ⁊ ſine defectu: qꝛ non patitur defectū in telligibilis luminis: ꝯſiderata nā ſui gñis: ſicut patit̄ in tellectus humanus in quo itelligibile lumē obumbrat̄ in tantū vt neceſſe ſit a fantaſmatibꝰ accipere: ⁊ cū cōti nuo tpe ⁊ diſcurrēdo de vno ī aliō. Propter qď Yſaac dicit: ꝙ rō oritur in vmbra itelligentie: ⁊ iō poᵉ itellecti ua eius pōt intelligere oēm formā intelligibilē creataꝫ que eſt ſui gñis: ſꝫ intell'ſ angelicus cōparatus ad eſſen tiā diuinā que eſt ex̄ genus ſuū inuenit̄ defectiuus ⁊ te nebroſus: ⁊ iō deficit a viſione diuine eēntie. q̄uis ipſa ſit in ſe maxie itelligibilis.) Hec ille. Item ibidē in ſolone q̄rti ſic dicit. (Pro iāto ſuba itelligibilis q̄ in ſe eſt ma xime itelligibilis ſit nobis minus intelligibilis: qꝛ exce dit formā a ſenſu abſtractā q̄ nāliter intelligimus: ⁊ ſilr multo amplꝰ eſſentia diua excedit formā intelligibilē creatā qua intelligit itell'ſ angeli: ⁊ iō intell'ſ angeli mi nus itelligit eēntiā diuā: q̄uis ſit magis itelligibilis: ſicut ⁊ intell'ſ nr̄ minus itelligit eſſentiā angeli: q̄uis ſit ma gis itelligibilis q̄ res ſenſibiles.) Hec ille. Ibi cū m ltis ſilibus. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ itell'ſ angelicus non ita ſe hꝫ ad oia itelligibilia ſicut nr̄ itelligibilia in ſcripis: vt ꝑius dicebat̄. Dr̄ ſcdo ꝙ ꝯceſſa ꝯne argꝰ que pōt iferri debite ex pre miſſis nō aliud hr̄ niſi ꝙ intell'ſ angelicus pōt intellige re ſubam corpis xp̄i exiſtentē ſub ſpē panis: non tn̄ ꝯclu dit ꝙ itelligat illā ſm eē qď hꝫ ſub ſacro: nec modū eēn di ſub illo. Et iō rñſio quā arguēs recitat bona eſt: ſi re cte intelligat̄ vt equaleat huic dicto. Lꝫ eniꝫ nō legā in ſcō Tho. illā in formis diſtinctiōeꝫ de noticia intuitiua et abſtractiua: hēri tn̄ pōt in equalenti ex dictis eius: vt di camus ꝙ alia eſt noticia viſionis: alia noticia ſimplicis intelligēne: ꝑma dicatur intuitiua. ſcda vō abſtractiua. Hāc āt ponit pᵒ pte. q. 14. arti. 9. (Hoꝝ iqt que actu nō ſūt: eſt attendēda quedā diuerſitas. Quedā. n. lꝫ nō ſint nūc in actu: tn̄ fuerunt vel erūt: ⁊ iſta oia dr̄ deus ſcire ſciētia viſiōis: qꝛ cū intelligere dei qď eſt eius eē eterni tate menſuret̄: q̄ ſine ſucceſſiōe exiſtens totū tpˀ cōpre hēdit: ꝑſens intuitus dei fert̄ in totū tpˀ ⁊ in oia q̄ ſūt in q̄cūqꝫ tpe exiſtunt in ſibi ſubiecta ꝑſentialr. Quedā vō ſūt ī poᵉ dei vel creature: que tn̄ nec ſūt nec erūt nec fuerūt ⁊ reſpectu hoꝝ nō dr̄ hēre ſciam viſionis: ſꝫ ſimplicis i telligētie: qď iō dr̄: qꝛ ea que vident̄ apud nos hn̄t eē di ſtinctū ex̄ vidente.) Hec ille. Eandē diſtinctionē ponit ꝑmo ſen. diſ. 39. q. 1. arti. 4°. ⁊ 3° ſen. diſ. 14. q. 1. arti. 2° in ſolone 2ᵉ q. ⁊. 4°. ſen. diſ. 49. q. 2ᵃ ar. 5°. vbi ſic dic. (Deꝰ vidēdo eſſentiā ſuā cognoſcit oia q̄ ſūt vel erūt vel fue runt. Et hec dr̄ cognoſcere noticia viſiōis: qꝛ ad ſilitudi nē viſionis corporalis cognoſcit ea q̄ſi ꝑńtia. Cognoſcit

Que dicatur noticia intuitiua ⁊ abſtractiua ſm ſcm̄ Tho.

inſuper videndo eſſentiā ſuā oia que pōt facere: q̄uis nunq̄ fecerit nec facturus ſit: alias nō ꝑfecte cognoſce ret poᵗᵐ ſuā. Et hec dr̄ cognoſcere noticia ſimplicis itel ligentie.) Hec ille. Silr̄ ponit de vitate. q. 8. arti. 4. ⁊. q. 20. arti. 4°. ⁊ multis alijs locis. Ex qbus pōt hēri ꝙ illa noticia intellectiua dr̄ viſionis ſcia: ꝑ quā cognoſcit̄ res intellecta vt ꝑſens ſm eē ſuū ⁊ modū eēndi ipſi intelli gēti. Hoc aūt alij dicūt noticiā intuitiuā. Noticiā auteꝫ intellectiuā ſimplicis itelligentie vocat ſcūs Tho. illaꝫ per quā intelligit̄ eēntia rei nō intellecta eius exńa vel ꝑſentialitate aut mō exiſtendi ex̄ ipſuꝫ intelligentē. Et hanc vocāt alij noticiā abſtractiuā: ſic itaqꝫ intelligēdo diſtinctionē de noticia īntuitiua ⁊ abſtractiua ꝓcedit rñ ſio per arguentē recitata. ſ. ꝙ angelus nāli cognitōe pōt cognoſcere ſubaꝫ corpis xp̄i que eſt ſub ſacro abſtracti ue ſeu noticia ſimplicis itelligentie nō aūt intuitiue vel ſcia viſionis: qꝛ non videt corpus xp̄i eſſe ſub ſacro illo mō ſupernāli quo eſt ibi: ſꝫ videat modū nāleꝫ quo eſt ex̄ ſacrm̄: cuius rō eſt: qꝛ angeli nō cognoſcūt plene my ſteria gratie nāli cognitiōe. De hoc ſcūs Tho. ꝑmo pte. q. 57. arti. 5° ſic dic. (In angelis eſt duplex cognitio: vna quidē nālis ſm quā cognoſcūt res: tū per eſſentiā ſuaꝫ: tū etiā per ſpēs innatas: ⁊ hac cognitōe myſteria gr̄e co gnoſcere nō pñt. Hec eni myſteria ex pura dei volūtate dependēt. Si aūt vnus angelus nō pōt cognoſcere cogi tatiōes alterius ex volūtate eiuſdē dependētes: multo minus pōt cognoſcere ea q̄ ex dei volūtate dependent. Et ſic argumentat̄ apl's ꝑma Cor. 2°. Que ſunt hois ne mo nouit niſi ſpūs hois q̄ in ipo eſt: ita ⁊ q̄ ſūt dei nemo nouit niſi ſpūs dei. Eſt aūt alia angeloꝝ cognitio q̄ eos btōs facit: q̄ vidēt v̄bū ⁊ res in v̄bo: ⁊ hac qdē viſiōe co gnoſcunt myſteria gr̄e non qdē oia: nec equalr: ſꝫ ſm ꝙ deus eis voluerit reuelare ſm illud apli. pᵉᵃ Corin. 2°. Nobis aūt reuelauit deus ꝑ ſpūm ſuū.) Hec ille. Dr̄ 3° ꝙ replica ꝯ rñſionē datā no vꝫ: qꝛ cōceſſo ꝙ intellectus angelicus nāli cognitione poſſit cognoſcere ꝑſentiaꝫ et abſentiā panis ſub accidētibus eucharíſtie: nō tn̄ preſen tiā ſubſtantie corpis xp̄i ſub eiſdē: nec pōt illud ibi itue ri ſicut intuebat̄ ibi ſubam panis: qꝛ exiſtēs panis ſub ſpēbus erat modus panis nālis exiſtendi ſub illis: non aūt modus quo corpus xp̄i eſt ſub eiſdeꝫ. Nec ſequit̄: ſi corpus xp̄i eſt iuiſibile in ſe ab angelo ꝙ modus quo eſt ſub ſacro ſit iuiſibilis ab eodē. Et ſic angelus non intuet̄ corpus xp̄i vt eſt in ſacro: ſꝫ ſolū vt eſt in celo vel abſtra hendo a q̄libet exiſtentia. ⁋ Ad ſcdm̄ dicit̄ ꝑmo ꝙ pri ma pars añtis eſt ſimilr falſa: qꝛ nullus angelus nāli co gnitione ſua per ſola prinᵒ intrinſeca pōt cognoſcere in tuitiue ⁊ in particulari cogitationes alterius angeli: vt diffuſe tractatū fuit in ſcdo ſen. ⁊ pat ꝓbat ſcūs Tho. in multis locis: vbicūqꝫ loquit̄ de illa mā: ſꝫ poſſit cogno ſcere tales cogitatiōes abſtractiue: ⁊ in vlī ⁊ ꝯiecturali ter per ſigna exteriora. Eſt etiaꝫ dubiū: vtrū angelus na turaliter cognoſcat gratiā aut charitatē ſuā vel alterius angeli qcqd ſit de ſua loquēdo de noticia intuitiua vel viſiōis. Nec valet probatio aſſumpti de duplici preſen tia. Tum qꝛ arguens falſe ſupponit ꝙ obiectuꝫ noticie intuitiue nō ſit ꝑſens per ſpēm intellectui angelico aut aīe ſeparate: nec illa noticia fiat per mediaꝫ ſpēm inter obiectum ⁊ intellectū: ſed ꝙ ipſuꝫ obiectū ſit preſens in ſua reali exiſtentia: ⁊ per illā moueat itellectū ad ſui no ticiam: obiectū autē abſtractiue ſit ꝑſens per ſpēm que īmediate moueat intell'm ad noticiam obiecti. Hoc. n. falſuꝫ eſt: qꝛ nullū extrinſecū mouet itellectū angelicū īmediate: imo cuiuſlibet noticie angelice ſpēs intelligi bilis ab obiecto diſtincta ē ꝑ ꝓximū ꝓductiuū. vna cū

Que poſſit angelus intuitiue ⁊ q̄ ſolū abſtractiue co gnoſcere.

potentia intellectiua:niſi q̄ñdo angelus intelligit ſeipm vel deū nālit̄er: vel qñ videt diuinā eſſentiā beatifice:tūc enī eſſentia angeli vel eēntia diuina tꝫ locū ſpēi intelligibilis ⁊ actus pmi. Et iſta determinat diffuſe ſcūs Tho. tā in ſūma q̄ȝ in ſcriptis q̄ȝ in q̄ōnibus diſputatis. Tū ēt qꝛ illud falſuȝ aſſumit.ſ.ꝙ de oībꝫ poſt potens pſentari vel eſſe pñs angelico itellectui abſtractiue poſſit eē ſibi pñs intuitiue nālit̄er:hoc.n.falſuȝ eſt de futuris ↄtingētibus:que pōt angelus cognoſcere abſtractiue in cauſis ſuis:nō tñ intuitiue q̄ñdiu futura ſūt:vt oñdit ſcūs Tho. pri° parte.q.75.arti.3°.⁊ multis alijs locis. Siliṙ falſum eſt de cogitatōibꝫ ⁊ volitionibꝫ alioꝝ angeloꝝ aut hoīuȝ q̄s angelus nō pōt nālit̄er cognoſcere intuitiue:ſꝫ tm̄ abſtractiue:vt pꝫ per eūdē ſcm̄ Tho.pri° parte.q.75.arti. 4°.⁊ de v̄itate.q.8.arti.13°.⁊ de malo.q.16.arti.8.⁊ multis alijs locis:in q̄bus oñdit ꝙ angelus nālit̄er non pōt eas cognoſcere ſꝫ ꝙ in ſe ſūt:qḋ eſt cognoſcere itiutiue ſꝫ put ſunt in ſuis cauſis:vel manifeſtant̄ exterius p ſigna:qḋ eſt cognoſcere abſtractiue. Et m̄lta alia exēpla dari pñt in q̄bus illud aſſumptū fallit. Tū etiā qꝛ argm̄ ſupponit aliud falſum.ſ.ꝙ obiecta exteriora moueant intellm̄ angelicū ad ſui cognitōēȝ cauſando in eo actuȝ pri" vel 2m̄. Hoc.n.falſuȝ eſt. Nā oīa q̄ angelus nālit̄er cognoſcit:cognoſcit p eēntiā ſuā:vel per ſpēs innatas et ↄcreatas:vt oñdit ſcūs Tho.in multis locis. Tū etiā qꝛ ſpēs cōcreate angelo nō equaliṙ pñt pſentare ſubas ⁊ accidentia p accidēs talibus ſubſtātijs:potiſſime accidentia ſupernālit̄er eis ↄtingētia: vl' a ſola volūtate dei:aut creature depēdētia:nō habētia nālē ⁊ neceſſariū ordinē ad ſubas vel aliq̄ȝ cām nālem vniuerſi: vt oſtēdit ſcūs Tho.locis p̄allegatis potiſſime de malo.q.16.art.8.vbi arguit ſic.17° loco ſicut dicit Aug.ſcḋo ſup gen̄.ad lr̄aȝ: (Angeli p ſpēs q̄ in ſui creatōe receperūt oīa q̄ ſūt infra eos cognoſcūt:ſꝫ cogitatōes nr̄e ſunt ifra eos ſꝫ ordinē nāe:aīa.n.eſt inferior angelo.ergo demones p illas ſpēs inatas pñt cognoſcere cogitatōes hoīuȝ.) Ecce argm̄.ſequit̄ r̄ñſio.(Dōm itq̄t ꝙ Aug.itendit loq̄ de naturis inferioribꝫ q̄s angeli nālit̄er cognoſcunt p formas inatas nō aūt de cognitōibus volūtatis.) Hec ille. Itē de veritate.q.8.arti.13.ſic dic̄.(Motus volūtatis alterius nō pōt angelo notus eſſe nāli cognitiōe: qꝛ angelus nālit̄er cognoſcit p formas inditas q̄ ſunt ſilitudines reꝝ in nā exiſtētiū:motus aūt volūtatis nō hꝫ depēdentiā nec cōnexionē ad aliquā cām nālem:ſꝫ ſolū ad cām diuinā q̄ in volūtate ſola iprimere pōt:vn̄ motus volūtatis ⁊ cordis cogitatio nō pōt cognoſci in aliq̄bus ſilitudinibꝫ rerum nāliuȝ:ſꝫ ſolū in diuina eſſentia ⁊c̄.) Hec ille. Sed q̄ret aliq̄s ex quo vnus angelus p ſpēs:quas hꝫ apud ſe nō pōt nālit̄er cognoſcere itūitiue cogitatiōes alterius: q̄uō ergo alius angelus pōt ei loq̄ vl' reuelare cogitationem vel volitionē ſuā? Dr̄ ꝙ hoc fit nō p ipreſſionē nouarū ſpēꝝ:nec p hoc ꝙ alius angelus cauſet cognitionē aliq̄ȝ in alio:ſꝫ per hoc ꝙ angelus loq̄ns alteri ordinat conceptū ſuū ad manifeſtādū alteri ſuā volūtatē. Statim enī ꝙ ↄceptus vnius ordinat̄ ſic ad aliū innoteſcit alteri:vt oñdit ſcūs Tho.pri° pte.q.107.arti.p̄.⁊ de veritate.q.9.arti.4.⁊.5. Nec opꝫ ꝙ cauſet̄ in audiente noua ſpēs:qꝛ per ſpēs concreatas diuerſimode ordinatas:vel per ↄfortationē luminis alterius angeli ſibi loq̄ntis et illuminātis pōt aliq̄d noui͏ter cognoſcere qḋ prius non poterat:ſicut in ſuo ſiliˢ oñdit ſcūs Tho.2° 2e.q.173.art. 2°. loq̄ndo de reuelatione p̄phetica:⁊ de veritate.q.12. ar.7.⁊ multis alijs locis. Et ſicut eſt dictū de reuelatiōe cogitationū:ita dōm eſt de reuelatōe ſecretoꝝ ſacraliū ad q̄ nālis angeli cognitio nō pōt p̄tingere:niſi p reuelationē eis factā p viſionē dei:vel p ſpēs noui͏ter ipreſſas in eis a deo ↄcreatas. Et hoc ſufficit ad 2m̄ Scoti. ¶ Ad 3m̄ faciliṙ pꝫ ſolo per p̄dicta. Dr̄.n.pmo ꝙ diſtinctio nāliū ⁊ ſupnāliū nō ſolū eſt per reſpectū ad agens aliud ⁊ aliud:imo q̄nq̄ȝ eſt p ſpecificā diſtinctionē eēntiaꝝ hoꝝ ⁊ illoꝝ:ſicut pꝫ de gr̄a ⁊ glīa:que diſtinguūt̄ ab oībꝫ effectibꝫ nālibus ſpecifice:nec aliqḋ agens nāle pōt producere aliq̄d eidē ſpē cū charitate aut gr̄a gratuȝ faciēte vel cū ſeptē donis ſpūs ſc̄i:aut cū glīa aīe vel corpis:vt de ſe pꝫ. Cōcedit̄ tñ ꝙ q̄cquid p̄ducit̄ a cā nāli pōt p̄duci a cā ſupnāli. Nec ſp quicq̄d p̄ducit̄ a ſola cā ſupnāli dr̄ ſupernāle vel miraculoſuȝ:niſi in tribus caſibꝫ:quos ponit ſcūs Tho.pri° parte.q.105.arti.8.ſ.qñ effectus p̄ductus excedit facultatē nāe quo ad ſubaȝ facti:ſicut ꝙ duo corpa ſint ſil' vel ꝙ ſol retrocedat vel ꝙ corpus humanū glificet̄:qḋ nā nllo mō pōt facere. 2° qñ effectus excedit facultatē nāe nō q̄ñtū ad illḋ qḋ fit:ſꝫ q̄ñtū ad illud i q̄ fit ſic̄ reſuſcitatio mortuoꝝ vl' illuminatio cecoꝝ. Pōt.n.nā cāre vitā:ſꝫ nō i mortuo:⁊ pōt p̄ſtare viſuȝ:ſꝫ nō i ceco. 3° qñ excedit facl'tatē nāe q̄ñtū ad modū ⁊ ordinē faciēdi:ſic̄ cū aliq̄s ſubito p v̄tutē diuinā pōt a febre curat̄ abſq̄ȝ curatōe ⁊ ↄſueto curſu nāe i talibꝫ:⁊ cū aere ſtatim ↄdenſat̄ in pluuias v̄tute diua abſq̄ȝ nālibꝫ cauſis:ſicut factuȝ ē ad p̄ces ſamuelis ⁊ helie. Dr̄ 2° ꝙ poſito ꝙ aliq̄s effectus ſupnālis q̄nq̄ȝ ſit iperfectior aliquo effectu nāli:⁊ ſe hēat ad illū vt ſuba ad accn̄s:nō tñ ſeq̄tur ꝙ ſi angelus cognoſcit nālit̄er effectū nālē q̄ eſt pfectior:ꝙ iō cognoſcat effectū ſupernālē q̄ eſt iperfectior. Cuius cā eſt:qꝛ angelus hꝫ ſpēs directe rep̄ſentantē nālē:⁊ nō ſupernālē:vel aliq̄ȝ ſubaȝ:⁊ nō eiꝰ accn̄a ſicut pꝫ de ſuba angeli ⁊ eius nālibus potētijs.i.itellectu ⁊ volūtate.que ſūt nālit̄er note cuilibet angelo:nō tñ eius cogitatiōes aut volitiōes aut habitus ſupernālit̄er infuſi. Et de hoc diffuſe loq̄t̄ ſcūs Tho.vbi ſupra pri° pte.q. 57.arti.4.de veritate.q.8.arti.13.de malo.q.16.ar.8. Dr̄ 3° ꝙ ſm̄ p̄dicta nullus angelus hꝫ ſpēs ↄcreatas rep̄ſentātes directe oēs effectus nāles:hoc ē cauſis nālibus p̄ducibiles:p̄ſertim arbitrio libero:qḋ eſt cā nālis:hoc eſt nō ſupernālis:licꝫ nō dicat̄ nālis diſtinguēdo nāle ↄ̄ voluntariū liberū:⁊ multo minus oēs effectus gr̄e vel glorie:ſed ſpēs eis cōcreate directe rep̄ſentant ſubas materiales ⁊ imateriales:que ſūt de pfectione nāli vniuerſi: vt ſupra dictū eſt:ꝙ aūt per eas poſſint noui͏ter cognoſcere effectus gr̄e vel glīe:aut volūtates vel cogitatōes alienas:vel futura ↄtingētia:ↄtingit ex alterius reuelatione.que qualiter fiat alterius eſt ſpeculationis:⁊ tñ in parte tactū eſt in p̄cedēti ſolōne. Et hec ſufficiūt ad obiecta Scoti. Sciendū tñ ꝙ Pe.de palu.vltima.q.huiꝰ diſ.pro precedentiū intellm̄ ſic dicit. Oculus intellectualis angeli boni vel mali nō pōt videre corpus xp̄i in altare clare ⁊ imediate ⁊ directe: qꝛ ē de ſupernālibus intellectualibꝫ:qꝛ ſupernālia ſenſibilia angelus nouit:cū etiā ad oculū hō videat ea:puta mortuū reſuſcitatū:vel oculū reſtitutū. Supernālia aūt itelligibilia angelus nō videt nālit̄er. Tale aūt eſt eē corpis xp̄i in altare.iō ⁊c̄. ſꝫ ꝙ ex nālibus angelus cognoſcat h̄ eē accn̄a ſine ſubo nō aūt hic eē corpꝰ xp̄i.dubiū ē:qꝛ ipſe pōt ſcire q̄d ſcīt eſt de ſuba panis:qꝛ nō eſt annihilata:⁊ ꝙ nō eſt ↄuerſa in corpꝰ xp̄i ſicut ꝙ cibꝰ ↄuertit̄ in cibatū ⁊ hō. Scit enī g̃ñatōēȝ ⁊ corruptōēȝ reꝝ nāliū:ſꝫ corpus xp̄i nō eſt hic niſi per hoc ꝙ in ipm ↄuerſum eſt id qḋ erat h̄. ergo ⁊c̄. Sed pōt dici ꝙ angelus ſcit vl' ſcire pōt niſi prohibeat̄ ſpāliter quicquid fit in naturalibus modo naturali:ſed quod fit modo ſupernaturali nō oportet. Nec ap̄p̄ uret quare plus cognoſcat accidentia eſſe ſine ſubiecto quā

ↄuerſionē

Vn̄ aliq̄d dr̄ nāle aut ſupnaturale.

Producū a ſola cā ſupernāli:qñ dicat̄ miraculoſuȝ.

ꝯuerſionē factā in corpus xp̄i:cū vtrunq3 ſit preter curſum nāe. Uel dōm eſt ꝙ ſicut nos cognoſcimus ſenſibilia:ſic ipſe intelligibilia. vñ ſicut videmus accn̄a corpea nō eſſe:ſ3 nō videmus qd̄ de illis factū ſit cū apparet in for͛ carnis vel pueri:ſic angelus videt ſubam ibi nō eē: ſ3 nō videt vtrum ſit annihilata vel ꝯuerſa:ſ3 hꝫ nālia pn̄t ipſi citius ⁊ certi͛ ꝗ̄ nos ꝯnycere ſidirecte ꝑ miracl̄a facta ꝗ ipſi ſciunt eē vera:nos aūt non:qꝛ ꝗ nobis vr̄ ſacitat͛ forte eſt angelus i corpe aſſūpto:ſ3 talis deceptio nō cadit in angelo. Uñ credūt ⁊ ꝯtremiſcūt:credunt qꝛ nō vidēt illud in ſe:ſicut nec trinitatē:nec vnionē verbi cū carne:tñ ſciunt ſidirecte ꝑ miracula:qꝛ ꝯiectant qȯ īpoſſibile eſt nō eſſe veꝝ:ſicut aliter:cognoſco puerū natū quē in ſe video alr̄ qn̄ adhuc eſt in vtero tumeſcēte. Sꝫ neſcio qd̄ determinate an viuū aut mortuū:maſculus an femina. Et ſic ē de ſupnālibus reſpectu demonū que ꝑ miracl̄a cadētia ſub coꝝ nāli euidētia ſūt ꝓbata. Oculus ꝗ̄ angeli nālis nō videt clare hic eē corp͛ xp̄i:ſ3 hoc cōnycit infallibilr̄ ex miracl̄is ſenſibilib͛ que clare vidit fieri ad teſtimoniū huius veritatis. Hec Petrus ⁊ bene:⁊ ꝯformiter ſupradictis potiſſime pro ſolone ſecundi. ¶ Ad argm̄ pro qōne pꝫ ſolutio ex dictis ad argm̄ Scoti ꝯ primā ꝯnem. Et de q̄ſtione hec ſufficiant. De qua benedictus deus. Amen. Diſtinctio. XI.

¶ Utrum poſt conſecrationē eucbariſtie remaneat ibi ſubſtantia panis. Queſtio. I.

Circa vndecimā diſtictōꝫ 4i ſn̄iarū q̄rit̄. Utrū poſt ꝯſecratōēꝫ eucbariſtie remaneat ibi ſuba panis. Et arguit̄ ꝙ ſic:qꝛ dicit Damaſ.lib.4°. Qꝛ ꝯſuetudo eſt hoīb͛ comedere panē ⁊ bibere vinū:ꝯiugauit eis ſuā diuinitatē ⁊ fecit ea corp͛ ⁊ ſanguinē ſuū. Et ita panis cōicationis nō ſimplex panis ē:ſ3 vnit͛ diuinitati:ſ3 ꝯiugatio eſt rerū exiſtentiū actu. ergo panis ⁊ vinū ſimul ſunt in ſacro eucbariſtie cum corpore ⁊ ſanguine xp̄i.

In oppoſitū arguit̄:qꝛ dicit Ambro.lib. de ſacramentis. Lꝫ figura panis ⁊ vini videatur:nihil tamen aliud ꝗ̄ caro chriſti et ſanguis poſt conſecrationem credenda ſunt.

In hac qōne erūt tres arti. In p̄ ponēt̄ ꝯnes. In 2° obiectōes. In 3° ſolutōes.

Quantū ad pri͛ articulū ſit pri͛ ꝯ. Suba panis ⁊ vini nō remanet p͛ ꝯſecratōēꝫ i h̄ ſacro. Hanc ponit ſcūs Tho.3a parte.q.75.ar.2°. vbi ſic dicit. (Quidā poſuerūt poſt ꝯſecratōēꝫ ſubaꝫ panis ⁊ vini remanere i h̄ ſacro. Sꝫ hec poſitio ſtare nō pōt. Primo ꝗdē:qꝛ ꝑ hāc tollit̄ veritas vel veritas hui͛ ſacri:ad quā ꝑtinet vt veꝝ corp͛ xp̄i in h̄ ſacro exiſtat:qȯ ꝗdē ibi nō ē añ ꝯſecratōēꝫ. Nō āt aliqd̄ pōt eē alicubi vbi prius nō erat niſi ꝑ loci mutatōēꝫ:vel ꝑ alteri͛ ꝯuerſionē in ipm̄. Sic̄ i domo aliq̄ icipit de nouo eē ignis:aut qꝛ illuc deferēt̄:aut qꝛ ibi gn̄at̄. Manifeſtū ē āt ꝙ corp͛ xp̄i nō icipit eſſe in h̄ ſacro ꝑ motū localē. Primo ꝗdē qꝛ ſeq̄ret̄ ꝙ deſineret eē i celo:nō.n. aliqd̄ localr̄ ꝑuenit de nouo ad locū aliquē niſi deſerat p̄orē. 2° qꝛ oē corp͛ localr̄ motū ꝑtranſit oīa media:qȯ h̄ dici nō pōt. 3° qꝛ impoſſe eſt ꝙ vnus mot͛ eiuſdē corpis localr̄ moti terminet̄ ſil̄ ad diuerſa loca:cū tñ in plurib͛ locis corp͛ xp̄i ſub h̄ ſacro ſil̄ eſſe icipiat. Et ꝓꝑ hoc relinquit̄ ꝙ nō poſſit aliter corp͛ xp̄i incipere de nouo eē in hoc ſacro:niſi per ꝯuerſioneꝫ ſube panis in ipm̄. qȯ autē ꝯuertit̄ in aliud:facta ꝯuerſione non manet. Uñ relinquit̄ ꝙ ſalua veritate huius ſacri ſuba panis poſt ꝯſecrationē remanere non poſſit. Scdo qꝛ hec poſitio ꝯriatur forme hui͛ ſacri: in qua dicit̄: hoc eſt corpus meū:qȯ non eſt veꝝ ſi ſubſtantia panis ibi remaneret. Nunꝗ̄ eniꝫ ſubſtantia panis eſt corpus xp̄i:ſed potius eſſet dicendū:hic eſt corpus meum. Tertio qꝛ contrariaret̄ venerationi huius ſacramēti ſi aliqua ſubſtantia eſſet ibi:que nō poſſet adorari adoratione latrie. Quarto qꝛ contrarioret̄ ritui eccleſie ſcḋm quē poſt corporalē cibū non licet ſumere corpus chriſti cū tamen poſt hoſtiā conſecrataꝫ liceat ſumere aliā. vñ hec poſitio vitanda eſt tanꝗ̄ heretica.) Hec ille. Item i.q. huius diſ.arti.primo. in ſolone prime q̄ſtiuncule ſic dicit. (Hec poſitio que ponit ſubſtātiā panis remanere poſt cōſecrationē ſimul cū vero xp̄i corpore eſt incōpetens huic ſacramento ⁊ īpoſſibilis ⁊ heretica. Incompetens quidē:qꝛ impediret venerationē debitā huic ſacramento:eſſet eñi idolatrie occaſio:ſi hoſtie veneratio latrie exhiberet̄ ſubſtantia panis ibi remanēte. Eēt etiaꝫ ꝯtra ſignificationē ſacramēti:qꝛ ſpecies non ducerēt in veꝝ corpus xp̄i per modū ſigni:ſ3 magis in ſubſtantiaꝫ panis. Eēt ēt contra vſum ſacramenti:qꝛ cibus iſte non eſſet ſpūalis:ſ3 corporalis etiaꝫ. Sed ꝙ ſit īpoſſibilis:pꝫ ex hoc ꝙ īpoſſibile eſt aliqd̄ nunc eſſe vbi prius nō fuit niſi ipſo mutato vel alio in ipm̄. Nec poſſet etiā per miraculū fieri:ſicut nec ꝙ aliqd̄ eſſet aīal rōnale ⁊ mortale:⁊ non eēt hō. Aliter eñi ſe hēre nunc ⁊ prius eſt idem qȯ moueri vel tranſmutari. Si ergo veꝝ corpus chriſti eſſet ſub ſacramēto nunc ⁊ non prius. oporteret aliqueꝫ motū vel mutationē interueniſſe:ſ3 nulla mutatio eſt facta ex parte panis ſcḋm hanc poſitionē. ergo opꝫ ꝙ corpus xp̄i ſit mutatū ſaltē localiter vt dicat̄ ꝙ corpus xp̄i eſt hic:qꝛ per motū localeꝫ huc venit. Qȯ oīno eſſe non poteſt:qꝛ cū ſimul et ſemel in diuerſis locis corpus xp̄i conſecret̄. oporteret ꝙ ſimul ⁊ ſemel ad diuerſa loca vnū numero corpus moueret̄. Qȯ eſt īpoſſibile:qꝛ contingeret ſimul ꝯtrarios motus ineſſe eidē ſubiecto. Qꝛ auteꝫ ſit heretica pꝫ ex hoc:qꝛ ꝯdicit veritati ſcripture. Nō.n. eſſet verū dicere:hoc eſt corpus meū:ſed hic eſt corpus meū.) Hec ille. Cū multis alys ad propoſituꝫ. Simile ponit 4° ꝯtra Gētiles cap.58. ⁊ alys locis. Ex ꝗbus pōt formari talis rō. Illa poſitio que tollit veritatē eucbariſtie:⁊ contrariat̄ forme ſacramenti:⁊ eius venerationi et ritui abyciēda eſt tanꝗ̄ heretica:ſ3 poſitio ꝗ ponit ſubſtantiā panis remanere in eucbariſtia poſt ꝯſecratōēꝫ ē hꝰ ꝗ̄ rē. ¶ Scḋa ꝯ. Suba panis ⁊ vini licꝫ nō maneat in eucbariſtia poſt ꝯſecratōēꝫ:nō tñ ꝓprie annihilatur. Hāc ponit ſcūs Tho.3a parte.q.75.arti.4°. vbi ſic dicit. (Quia ſuba panis vel vini nō manet in hoc ſacro: ꝗdā īpoſſibile reputātes ꝙ ſuba panis vel vini in corp͛ xp̄i ⁊ ſanguinē ꝯuertāt̄:poſuerūt ꝙ ꝑ ꝯſecratōēꝫ ſuba panis ⁊ vini vel reſoluatur in ꝑiacentē mām̄ vel ꝙ annihilet̄. Preiacēs aūt mā̄ in quā corpa mixta reſolui pn̄t: ſunt q̄ttuor elemēta. Nō.n. pōt poni reſolutio in mā̄ꝫ p̄maꝫ: ita ꝙ ſine for͛ exiſtat:q2 mā̄ ſine forma eſſe nō pōt. Cū aūt poſt ꝯſecratōēꝫ nihil ſub ſpēbus remaneat niſi corpus ⁊ ſanguis:oportebit dicere ꝙ elemēta in ꝗ reſoluta eſt ſuba panis ⁊ vini:inde diſcedāt ꝑ motū localē:qȯ ſenſu ꝑciperet̄. Silr̄ ēt ſuba panis ⁊ vini manet vſq3 ad vltimū inſtās ꝯſecratōis:in vltio aūt inſtanti ꝯſecratōis iā eſt ibi ſuba corpis ⁊ ſanguinis xp̄i:ſicut in vltio inſtanti gn̄ationis iā ineſt forma:vñ nō erit dare aliqȯ inſtans in quo ſit ibi ꝑiacens mā̄. Nō eñi pōt dici ꝙ paulatim ſuba panis ⁊ vini reſoluat̄ in preiacenteꝫ mā̄m vel ſucceſſiue egrediat̄ de loco ſpecieꝝ:qꝛ ſi hoc inciperet fieri in vltimo inſtanti ꝯſecrationis ſil̄ ſub aliq̄ parte hoſtie eēt corpus xp̄i cum ſuba panis: qȯ eſt contra predicta. Si vero incipiat fieri ante conſecrationē: erit dare ali-

Preiacens mā in quam mixta reſoluuntur: que.

qḋ tēpus in quo ſub aliq̄ parte hoſtie neq3 erit ſubſtantia panis neq3 erit corpus chriſti: qḋ eſt iconueniens. Et hoc ipſi ꝑpendiſſe vident̄: vñ poſuerūt aliud ſub diſiunctione. ſ. ꝙ annihilet̄: ſ3 nec hoc eſſe pōt: q2 nō erit dare aliquē modū: quo corpus xp̄i ver̄ incipiat eſſe in hoc ſacramēto: niſi ꝑ ꝯuerſionē ſubē panis in ipm: que quidē ꝯuerſio tollit̄ poſita vel annihilatiōe panis vel reſolone eius in ꝑiacentē mām. Silr non eſt dare vñ talis reſolutio vel annihilatō in hoc ſacro cauſet̄: cum effectus ſacri ſignificet̄ ꝑ formā: neutrū aūt ſignificat̄ ꝑ hec verba forme: hoc eſt corpus meū. Vñ pz ꝑdictā poſitionez falſaz.) Hec ille. Silr ponit prīi di. q. i. ar. 2°. (Nō pōt ingt dici ꝙ ſubā panis annihilet̄ eo ꝙ oīs motus denominat̄ a termino ad quē: ſicut motus q eſt ad albedinē dr̄ dealbatio. vñ illa trāſmutatio tm̄mō poſſ3 dici annihilatio: cuius terminus ad quē eēt nihil: h̄ aūt nō pōt eē in iſta ꝯuerſiōe: q2 opz hanc ꝯuerſionē terminari ad corpus xp̄i: q2 nihil pōt icipere eē hic: cū ṗus non fuerit hic niſi ꝑ motu3 aut mutatiōe3 ꝓpriā vel alteri9 terminatā ad ipm aliquo mō. vñ ſi cōuerſio ꝑdicta ad corpus xp̄i non terminaret̄ oporteret ꝙ corp9 xp̄i eſſet hic in altari facta ꝯſecratiōe. vbi ṗus nō erat ꝑ motū propriū. vñ pz ꝙ opinio illa falſa eſt q̄ ponebat ſubām panis annihilari.) Hec ille. Itē ibidē arguit ſic. (Aug. dic̄ in lib. 83. qōnum. Ille ad quē nō eſſe nō ꝑtinet nō eſt cā tendēdi ad nō eſſe: ſ3 deus eſt hō. ergo ipſe nihil in nihilū reducit. ſ3 ꝑdicta ꝯuerſio fit v̄tute diua. ergo non reducit̄ ſubā panis in nihilū.) Hec ille. Eandē ꝯnē tz 4° ꝯ gentiles ca°. 58. ꝛ. 6. q̊libet. q. xi. Ex q̇bus pōt formari talis rō ꝑ ꝯne. Ois annihilatio ꝓprie terminat̄ ad nihil: ſ3 ꝯuerſio panis vel eius mutatio nō terminat̄ ad nihil: ergo ꝛc. (C 3° ꝯ. Subā panis ꝛ vini ꝯuertit̄ i corp9 ꝛ ſanguinē xp̄i ꝯuerſione ſingulariſſima. Hanc ponit 3° ꝑte. q. 75. ar. 4°. vbi ſic dic̄. (Cū in hoc ſacro ſit ver̄ corp9 xp̄i: nec icipiat ibi eē de nouo ꝑ motū localē: cū etia3 nec corpus xp̄i ſit ibi ſicut in loco: neceſſe eſt dicere ꝙ ibi icipiat eē ꝑ ꝯuerſionē panis in ip̄3. Hec tñ ꝯuerſio non eſt ſilis ꝯuerſiōibus nālibus: ſ3 eſt oīno ſupnālis ſola dei virtute effecta. Vñ Ambro. in lib. de ſacris dicit. Liquet ꝙ ꝑter nāe ordinē virgo gñauit. ꝛ hoc qḋ cōficit̄ corp9 ex virgine eſt. Quid igit̄ q̄ris nāe ordine3 in xp̄i corpore cū ꝑter nām ſit ipſe dñs ieſus partus ex virgine. Et ſuꝑ illud Joan. 6°. Verba que ego locutus ſum vobis. ſ. de hoc ſacro: ſpūs ꝛ vita ſūt. dicit Chriſo. idest ſpūalia ſūt: nihil habētia carnale neq3 ꝯſītiam nāle3: ſ3 eruta ſunt ab oī tali neceſſitate q̄ in terra ē: ꝛ a legibus q̄ hic poſite ſūt. Manifeſtū eſt. n. ꝙ oē agens agit inq̄ntū eſt actu. q̊libet autē agens creatū eſt determinatū in ſuo actu: cū ſit determinati gñis ꝛ ſpēi: ꝛ iō cuiuſlibet agētis creati actio fert̄ ſuꝑ aliquē determinatū actū. Determinatio aūt cuiuſlibet rei in eſſe actuali ē per formas eius: vñ nullū agens nāle vel creatū pōt agere niſi ad imutationē for°: ꝛ ꝓꝑ hoc oīs cōuerſio q̄ fit ſm̄ leges nāe eſt formalis: ſ3 deus eſt infinitus

Ois imutatio ab agente nāli ē ad formam.

actus: vñ eius actio ſe extēdit ad totā nām entis: non ergo ſolū pōt ꝑficere ꝯuerſionē formalē: vt. ſ. diuerſe for° ſibi in eodē ſubō ſuccedant: ſ3 ēt ꝯuerſionē totius entis: vt. ſ. tota ſubā huius ꝯuertat̄ in totā ſubām illius. Et h̄ agit̄ diua virtute in hoc ſacro: nā tota ſubā panis cōuertitur in totā ſubām corpis xp̄i: ꝛ tota ſubā vini in totam ſuba3 ſanguinis. vñ hec ꝯuerſio nō eſt formalis: ſ3 ſubālis: nec ꝯtinet̄ inter ſpēs motus nālis: ſ3 ꝓprio noie pōt dici trāſubſtātiatio.) Hec ille. Itē ibidē arguit ſic. (Cōuerſio eſt quedā mutatio: ſ3 in oī mutatiōe opz eē aliqḋ ſubm qḋ ṗus eſt in po° ꝛ poſtea in actu: vt. n. dr̄ 3° phyſi. Motus eſt actus entis exiſtētis in po°: nō eſt autē dare

Cōuerſio panis et vini in corpus ꝛ ſanguinē xp̄i nō eſt formalis.

T.c.61.

aliqḋ ſubm cōe ſubē panis ꝛ corpis xp̄i: q2 de rōne ſubē eſt ꝙ nō ſit in ſubiecto: vt dr̄ in ꝑdicamētis: nō ergo pōt eē ꝙ tota ſubā panis cōuertat̄ in corp9 xp̄i.) Ecce argm̄. ſeqt̄ rñſio. (Dō3 ingt ꝙ obiectio illa ꝓcedit de mutatione formali: q2 forme ꝓpriū eſt eē in mā vel in ſubō. Nō aūt h3 locum in ꝯuerſiōe totius ſubē. vñ cū hec ꝯuerſio ſubālis iportet quēdā ordinē ſubaꝝ: quaꝝ vna cōuertit̄ in alterā: eſt ſicut in ſubō in vtraq3 ſubā: ſicut ordo ꝛ numerus.) Hec ille. Eandē ſniaz ponit prīi diſ. q. i. arti. 3°. in ſolone ṗme q̄ſtiuncule: dic̄. n. ſic. (In mutatōibus nālibus inuenit̄ aliq̄ mutatio ſm̄ quā nihil variat̄ de illo qḋ eſt intraneū rei: ſed ſolū hoc qḋ eſt ex̄. ſicut pz in motu locali. Aliq̄ v̄o eſt mutatio in qua variat̄ illud qḋ ineſt rei accidētalr q̄ſi q̄ntitas vel qualitas: vt pz in motu augmenti ꝛ alteratōis. Aliq̄ v̄o eſt mutatio que ꝑtingit vſq3 ad formā ſubale3 ſicut gñatio ꝛ corruptio: ſ3 nālis mutatō nō pōt ꝑtingere vſq3 ad variatōe3 māe: q2 operatur ex ſuppoſita mā: ſicut q̊libet ſcḋ3 agēs operat̄ ꝑ ſuppoſitis his: que ſibi data ſūt a ṗmo agēte: ꝛ hec prin° opz manere in opatione nāe: vt dr̄ ṗ phyſic. Sicut āt qḋ ex ſuppoſitōe māe nā producit: operationi nāe ſubijcit̄ ita ipſa mā quā ṗſupponit nā ſubijcit̄ actioni primi agētis. ſ. dei a quo hoc ipm iperfectū eſſe. ſ. in po° qḋ h3 accepit. Vñ operatio diua ꝑtingere pōt ad variatōe3 māe: vt. ſ. ſicut nā facit hoc totū ex toto aere totaz aq̄ꝛita de° facit ex hac mā ſig̃ta illā. Et quia mā ſignata eſt indiuiduatiōis prin°m nō ſolius dei operatōe fieri pōt: vt hoc indiuiduū demōſtratū fiat illud idiuiduu3 demonſtratū. Et talis modus ꝯuerſionis eſt in hoc ſacro: q2 ex hoc pane fit hoc corpus xp̄i. Ex quo pz ꝙ iſta conuerſio differt ab oībus nālibus ꝯuerſionib9 in q̄ttuor. Pmo in hoc ꝙ vſq3 ad mām ꝑtingit: qḋ in illis non inuenit̄. Et q2 materia eſt primū ſubiectu3: ꝛ ipſius non eſt aliud ſubm: iō 2° differt in hoc ꝙ hec ꝯuerſio non h3 ſub3 ſicut ille habent. 3°. q2 in nālibus ꝯuerſiōibus totū ꝯuertit̄ in totū: nō aūt partes eēntiales in partes. Totus. n. aer ꝯuertit̄ in aq̄: ſ3 mā aeris nō ꝯuertit̄ in aq̄: q2 eſt eade3. For° ēt nō ꝯuertit̄ q2 vna abſcedit ꝛ alia itroducit̄: ſ3 h̄ ꝛ totū cōuertit̄ i totū: q2 tot9 panis i totū corp9 xp̄i: ꝛ ꝑtes ꝯuertūtur in partes: q2 mā panis fit mā corporis chriſti: et forma ſubſtātialis ſimilr fit illa forma q̄ eſt corporis chriſti. 4° q2 in nālibus cōuerſionibus tranſmutat̄ ꝛ id qḋ conuertit̄: ꝛ illud in qḋ conuertit̄. Illud quidē qḋ in alterū conuertit̄ ſemper tranſmutat̄ corruptiōe. ſed illud in qḋ aliquid naturaliter conuertit̄: ſi quidē ſit ſimplex conuerſio tranſmutat̄ per generationē: ſicut cū aqua generat̄ ex aere. Si aūt ſit ꝯuerſio cū additione ad alterū ꝑexiſtens: illud cui additur tranſmutat̄ ſcḋm augmentū: vel ſaltem per reſtaurationez perditi: ſicut accidit in nutrimento: ſ3 hic illud in qḋ fit conuerſio erat preexiſtens: ꝛ quod cōuertit̄ non ei additur: quia vt dictu3 eſt id qḋ conuertit̄: conuertitur in ipm ꝛ ſcḋm totū ꝛ ſcḋm oēs partes eius. Vñ hic ēt illud: ad qḋ terminat̄ cōuerſio nullo mō tranſmutat̄. ſ. corpus xp̄i: ſ3 ſolū panis qui ꝯuertit̄.) Hec ille. Item ibide3 in ſolone tertij ſic dicit. T.c.61. (Trāſmutatio nālis ponit actū iperfectū: vt pz 3° phy. Et q2 idem eſt ſubiectū actus ꝑfecti ꝛ iperfecti: iō oportet ꝙ ſubiectu3 tranſmutationis naturalis ſit id qḋ eſt ſubiectū poſtmodū actus perfecti. ſ. forme ad quā tendit motus: ꝛ non ipſam iam perfectū: ſed tranſmutatio huius ꝯuerſionis nō ponit aliquē actū imperfectu3: ſed ſolū ſucceſſionē q̄ndā perfectoꝝ: non ſolū actuū: ſ3 reru3 ſubſiſtētiū. ſucceſſio aūt eſt in ſuccedentib9 ſibi ſicut ordo i ordinatis. S3 ſ3 regulā in ṗ lib. diſ. 26. de relatiuis datā: erit iſta relatio ordinis hui9 ſucceſſiōis. ſm̄ rē q̇de3

in ipſo

in ipſo pane qui mutatur: nō aūt in corpore xp̄i niſi ſm
rōnem: q2 ip̄m immutatū permanet.) Hec ille. Ex qbus
pōt formari talis rō pro prima parte ꝯnis. ſ. ꝙ panis cō
uertaꝶ in corpus xp̄i. Omne oē qḋ icipit eē bi cū eſt hic no
uiter per propriā mutationē: vel p mutationē alterius
terminatā ad ip̄m: ſ3 corpus xp̄i icipit eē in altari ⁊ ſub
ſacr̄o: ⁊ non per ꝓpriā mutationē. igiꝶ p mutationē alte
rius terminatā ad ip̄3: ſ3 nō eſt aliud cuius mutatio ter
minetꝶ ad ip̄3: niſi panis: nec ille niſi p ꝯuerſionē. igiꝶ ⁊c̄.
Pro 2° pte ꝯnis pōt ſic argui. Illa mutatio vel ꝯuerſio
eſt ſingulariſſima que ſingulariſſime differt ab oī nāli
mutatione: ſed conuerſio panis in corpus chriſti eſt h°:
ergo ⁊c̄. Et in hoc primus articulus terminatur.

Quantū ad 2m articulū arguēdū eſt ꝯ ꝯnes. Et q̄/
dē ꝯ p̄mā arguiꝶ a q̄dā Joāne pariſienſi
volēte pbare iprobabilitatē nr̄e poſitōis: ⁊ pbabilitatē
opp̄ᵉ. ſ. ꝙ pbabilius eſt ponere ſubā3 panis remanere in
ſacr̄o q̄3 ponere opp̄m: aut ſaltē poſſi^lem ſue noue poſitōis
Prio auctoritate Damaſ. 4. lib. ca°. 5. vbi dicit ꝙ panis
aſſumiꝶ ⁊ vniꝶ diuinitati i hac eſca ſpūali: ſicut carbo eſt li/
gnū vnitū igni: ⁊ hūanitas deo i icarnatōe. Itē idē Da/
maſ. li. 4. ca. 5. dic̄ ſic. Nūc iterrogas q̄liter panis fit cor
pus xp̄i ⁊ vinū ⁊ aq̄ ſanguis xp̄i: tibi dico ⁊ ego ꝙ ſpūs
ſcūs ſuꝑuenit: ⁊ hec facit q̄ ſuꝑ rōnē ⁊ intellc̄3 ſunt. Pa/
nis āt ⁊ vinū aſſumunꝶ: ⁊ h̄ dic̄ Damaſ. ꝯſir ei qḋ dixe/
rat de aſſūptiōe humane nāe a ſuppoſito filij dei de q̄
dictū eſt v̄gini p angelū: ſpūs ſcūs ſuꝑueniet i te ⁊c̄. Itē
īfra eodē cap. dr̄ ſic. Queadmodū in baptiſmate: q2 cō/
ſuetudo eſt hoīb⁹ aq̄ lauari ⁊ oleo vngi ꝯiugauit oleo et
aq̄ grā3 ſpūs: ⁊ fecit illud lauacrū regn̄atiōis: ita q2 con/
ſuetudo eſt hoīb⁹ panē comedere ⁊ bibere vinū ⁊ aquā:
ꝯiugauit eis diuinitatē: ⁊ fecit ea corpus et ſanguinē eius.
Silr īfra loquēs de hoc ſacr̄o dicit. Carbo āt lignū ſim
plex nō eſt: ſed vnitū3 igni: ita ⁊ panis cōionis nō panis
ſimplex ē: ſ3 vnit⁹ diuinitati. Diony. ēt de eccliaſtica hie/
rarchia cap. 3°. pte que itimlaꝶ theoria. vocat iſtō ſacr̄3
aſſūptiōis vel ſūptiōis: ⁊ īfra exponit dicens ꝙ xp̄s hic
aſſumit nr̄a vt cōicet nobis ſua. ¶ 2°. q2 apl̄s dicit p̄ma
Cor. 10. Panis quē cōicamus ⁊c̄. ¶ 3°. q2 ab antiq̄ incēta
eſt hec opinio nō ſolū de poſſi^le: ſ3 de entitate ⁊ rō eſt: q2
plures difficultates tolluntꝶ p hāc poſitionē. Solū enī3
difficultas de vnione ē hic. Cū ergo pauciora ſint ponē/
da in articulis fidei: ⁊ q̄ ſaluāt apparētia: apparēt āt in h̄
ſacr̄o eē panis ⁊ vinū qḋ ꝯuerſio nō ſaluat: ſ3 aſſumptio
⁊ aſſūptio eſt ſpēlis articulus. ergo ⁊c̄. ¶ 4°. q2 cōfeſſio
Berēgarij eſt ꝙ corp⁹ xp̄i ſenſualiter frangiꝶ. Nec ob. ꝙ
nō eſſet ibi vnitas vel veritas: q2 ſic̄ dicit ſubām panis
manere. i. ſubā3 q̄ eſt panis vt creatura ſaltē: ſic dicim⁹
corp⁹ xp̄i. i. corp⁹ qḋ eſt xp̄s: ⁊ hoc eſt corp⁹ meū qḋ p vo
bis tradeꝶ. ¶ 5°. q2 iſta poſitio q̄ ponit ſubā3 panis ma/
nere q̄ ad eēntiā: nō quo ad eē: ⁊ p aſſumptiōe3 i multis
differt ab illa q̄ ponit ſubām panis manere ſine aſſum/
ptiōe ⁊ reputaꝶ heretica. Prio q2 illa ponit poſt ꝯſecra/
tionē duo ſuppoſita: hec autē vnū ſolū in trib⁹ naturis.
2° q2 illa ponit manere panis ſubſiſtentiā: hec āt ſubā3
p modū accidētis nō ſubſiſtētē. 3° q2 illa ponit manere
panē quo ad eē ꝓpriū: hec aūt q̄ ad eſſentiā tm̄. 4° q2 il
la ponit eūdē panē ⁊ idē vinū: hec v̄o aliū panē3 ⁊ aliud
vinū: ſ3 eandē paneitatē ⁊ vineitatē. 5° q2 ex illa ſequiꝶ
veraciter nō eē corp⁹ xp̄i in altari de nouo cū nec ip̄ſum
muteꝶ nec aliud in ip̄m: hec aūt ſic: q2 ponit vinū muta
ri quo ad eſſe. 6° q2 ex illa nō eſt cōicatio idiomatū3: cū
ſint ſicut duo ſuppoſita: ex iſta autē ſic. 7° q2 ex illa non
adoraꝶ qcquid eſt in altari adoratiōe latrie: ex iſta āt ſic
pp vnitatē ſuppoſiti. 8° q2 illa dicit ſic eē: hec aūt nō ſic:
ſ3 poſſe eſſe. ¶ 6°. q2 q̄cūq3 ſunt idē ſuppoſito limitata:
vbicūq3 eſt vnū ibi eſt reliquū: ſicut vbicunq3 eſt muſi
ca ſortis: ibi eſt eius albedo. Dico āt limitata: q2 ſi vnū3
eēt limitatū ⁊ aliud illimitatū: q̄uis vbicūq3 eēt limita
tū ibi eēt illimitatū: ſi tn̄ vbicūq3 eēt illimitatū ibi eēt
⁊ limitatū3: nec idē p̄^ie ſupp^ti ſuffi^ret ad h̄. Uerbi grā: ſ3
n. vbicūq3 ē corp⁹ xp̄i ibi ſit xp̄s: nō tn̄ vbicūq3 ē xp̄s ſm
diuinitatē ibi ē ſua hūanitas. ſ3 pane aſſūpto corp⁹ xp̄i hu
manū ⁊ corp⁹ panis eēt vnū ſupp^o ⁊ vtrūq3 eēt limita/
tū. g̃ cū i altari eēt panis aſſūpt⁹. ibi eēt p ꝯn̄s corp⁹ xp̄i.
¶ 7°. q2 mediū eſt ꝓpinquius: q̄3 extremū: ſed ſi xp̄s aſſu
meret panē vel paneitatē. h̄ faceret mediāte ſua corpo/
reitate: q2 idigni⁹ aſſumptibile ē mediāte digniori ſm cō
gruitatē aſſūptōis: igiꝶ cū ſupp^m xp̄i aſſumēs eēt in alta
ri cū pane aſſūpto. multo magis ibi eēt corp⁹ xp̄i qḋ eēt
mediū aſſūptōis. ¶ 8°. q2 ibi ē xp̄s ſacr̄alr vbi ē v̄tute
ſacr̄i directe: ſ3 directi⁹ ſit xp̄s in altari p aſſūptiōe3 q̄3 p
ꝯuerſionē: q2 for^a hui⁹ ſacr̄i q̄ efficit ſignādo directi⁹ effi/
cit illud qḋ magis ꝓprie ſignificat: ⁊ h̄ eſt vnio p aſſūptiōe3 q̄
cōicanꝶ idiomata: ita vt h̄ ſit illud qḋ ſonāt v̄ba for^e: h̄
eſt corp⁹ meū: nō āt vnio ꝯuerſiōis: q2 p illā panis nō eſt
xp̄s nec ecōuerſo: ſed panis fit xp̄s vel cōuertiꝶ in xp̄m.
Igiꝶ ⁊c̄. Ponit ergo iſta opīo tria. Primo dicit ꝙ corp⁹
xp̄i eſt vl̄ pōt eē i eucheriſtia p aſſūptiōe3 nāe panis me
diāte corpe qḋ eſt ps: ⁊ non toto ſupp^o vel hūanitate: vt
ſit cōicatio idiomatū corpis ⁊ panis: ſic̄ nūc ē dei ⁊ hoīs
q2 īmediate aſſūpſit hūanitatē: nō aūt aſſumētis ad aſ/
ſumptū: q2 reputaꝶ erroneū dicere v̄bū ipaneatū3 ſicut
v̄bū incarnatū: ſicut dr̄ albus cui albedo ineſt mediāte
tota ſupficie. ſ3 ethiops dr̄ albus dēte: q2 dens eius eſt al
bus: q2 eſt ps mediāte q̄ ineſt albedo: ſ3 nō ipſe dr̄ alb⁹:
q2 nō ſm totū ſui ꝯiungiꝶ albedini. 2° ponit hec opinio
ꝙ ex hoc ſequiꝶ corp⁹ xp̄i de virgine natū crucifixū eſſe
h̄ realr: q2 q̄cunq3 p̄dicanꝶ de p̄dicato ⁊ de ſubo. cum er
go panis ſit hic: q2 corpus xp̄i eſt panis: per ꝯſequēs cor/
pus illud eſt hic. Sicut q2 hō erat in p̄ſepio vel in cruce
vel in vtero: ibi erat deus q erat hō: ⁊ ſicut q2 de⁹ eſt ille
hō q eſt paſſus ⁊ mortu⁹ ⁊c̄. de⁹ eſt paſſus ⁊ mortuus ⁊c̄.
ita ſic p ꝯn̄s: q2 panis manducaꝶ frangiꝶ ⁊ comediꝶ vel
diuidiꝶ: ꝯſir corpus chriſti qḋ eſt panis frangiꝶ ⁊c̄. 3° po
nit ꝙ nihilominus ſaluanꝶ auctoritates ſanctoꝝ de cō/
uerſione cū aſſumptione. Cū enim eſſe differat ab eſſen
tia: vnū pōt aſſumi alio nō aſſumpto. vn̄ non ſic eſt ver
bum incarnatū ſicut impanatū: q2 in illa aſſumptione
p̄uenta fuit eſſentia aſſumpta: anteq̄3 haberet eē: vnde
nunq̄3 habuit eſſe aliud ab eſſe diuino ſibi cōicato: pro/
pter qḋ fuit aſſumptio ſine cōuerſione aliq̄ aſſumpti in
aſſumens ⁊ ecōuerſo. vnde eccl̄ia dicit. Non conuerſio
ne diuinitatis in carne: nec ſupple econuerſo: ſed aſſum
ptione humanitatis in deo. ſ3 panis p̄exiſtens habē3 eſſe
⁊ eſſentiā: ⁊ aſſumptio ad vnitatē ſuppoſiti cōſumit ip̄3
ſubſiſtere: non per annihilationē: ſed per aſſumptione3
eſſentie ſubſtantialis perficiꝶ hoc myſteriū3. Et ſic oēs
auctoritates de tranſubſtantiatione loquētes ⁊ conuer/
ſione poſſunt referri ad eſſe: ⁊ non ad eſſentiā: ⁊ auctori/
tates dicentes ꝙ poſt conſecratione3 non manet panis:
ſed fuit. verum eſt ſcd̄m eſſe: ſed ſolum ſcd̄m eſſentiam.
Sic ergo dicit iſta opinio ꝙ ita veraciter poteſt eſſe ſa/
cramentaliter in altari corpus chriſti ſine conuerſione
per aſſumptione3 paneitatis: ſicut modo ponitur cōiter
per conuerſionē. ¶ Contra eandē ꝯnem ⁊ ſimilr cōtra
3^am p eadē media arguit Scotus pbando ꝙ corpus xp̄i
non incipit eſſe in ſacr̄o ſolum per conuerſionē panis in
illud. Prio ingt ſuppono ꝙ ſm te tranſubſtantiatio eſt
mutatio ſubſtantialis eo mō quo conceditur eē muta/

Cōtra p̄mā3 ꝯclonē arguit Joānes pariſieñ. pbās ꝙ corp⁹ xp̄i ſit in hoc ſacramēto p aſſūptionē3 panis: ⁊ nō per ꝯuerſionē panis in ipſum corpus.

Que ſit opio arguentis.

Cōtra p̄mā3 ⁊ tertiam arguit Sco.

Utrū per trāſubſtantiatio nem in ſacro eucha. acgra tur preſentia corporis xpi in eo.

tio. Ex hoc ſequitur q̄ habet pro per ſe termino ad quē ſubam. Per nullā autem mutationē habet per ſe illud qđ eſt poſterius ſuo p ſe termino: ſꝫ hꝰ p̄ſentia eſt quid poſterius ſimplr ſuba corporis xpi que ſuba terminat mutationē: q2 non eſt hꝰ p̄ſentia prius nālīter aut eſſentialr ipſa ſuba: q2 ſuba corporis xpi poſſet eſſe ſine hꝰ p̄ſentia: nec ſimul nā: q2 tunc non poſſet p̄ſentia talis deſtrui niſi deſtrueret ſuba corporis chriſti: qđ eſt falſum. ⁋ Scđo ſic. Per nullā mutationē hr̄ per ſe illud quod eſt aliud a p ſe termino: ſꝫ hꝰ p̄ſentia ē aliđ ſimplr a ſubſtantia que eſt per ſe terminus tranſubſtationis. ergo ꝛc. aor pꝫ: q2 vnius mutatōis p ſe: eſt vnus per ſe terminus ꝛ ita quicqđ eſt aliud ab illo per ſe termino: ſꝫ ſit per accidens idē cū eo: non hr̄ per ſe per illā mutationē. hor pꝫ: q2 hꝰ p̄ſentia non eſt ſuba panis: nec iſta p̄ſentia ē ſuba corporis xpi: q2 hꝰ ſuba fuit qñ iſta p̄ñtia non fuit. ⁋ 3o. q2 deus pōt facere corpus ſuū p̄ſens cū pane manente ſuba panis: ꝛ tūc non erit hic per aliq̄ꝫ mutatōeꝫ que ſit ad ſubam vt per ſe terminū: q2 nulla eſt noua ſuba panis: ꝛ tñ per illā acqrer̄ p̄ſentia eiuſdeꝫ rōnis cū illa que nūc hr̄. ergo opꝫ q̄ p mutatōeꝫ eiuſdē rōnis. ergo p aliā fieret q̄ꝫ p mutationē ſubalem. aor probar̄ q2 ad nouitatē poſterioris nō ſeqtur̄ nouitas prioris ex 6o phyſi. vbi vult Ariſt. q̄ intētio pōt eſſe motus ſm vbi: ſꝫ nō poſſit ibi eſſe nouitas ſm aliq̄ꝫ formā abſolutā: vñ aliqđ pōt moueri localr ſine mutatiōe ad ſubam: cuius rō eſt: q2 vbi eſt quidā reſpectꝰ extrinſecus adueniēs: ꝛ nō forma abſoluta: ſꝫ p̄ñtia iſta poſterior ē ſuba panis: ſicut reſpectus poſterior eſt abſoluto maxie poſterior ſuba. ergo ſine mutatiōe aliq̄ circa ſubaꝫ panis pōt eſſe noua p̄ñtia corporis xpi ad panē. Opꝫ ergo dare aliā mutationē ad hꝰ p̄ſentiā que nō ſit ſubalis: ꝛ p ꝯñs in ppoſito per trāſ mutationē ſubalē non per ſe hr̄ iſta p̄ñtia: q2 terminus eiuſdē rōnis cuiuſmodi eſt p̄ñtia nō eſt ppie ꝛ p ſe terminus duarū mutationū diſtinctaꝝ ſm genus. Et ſi dicas q̄ pōt fieri p̄ñs cū ſuba panis ſine mutatione ſubali. tñ nūc fit p̄ñs p mutatōeꝫ ſubalē panis in corpus xpi ꝛ nō per aliā. Contra. In corpꝰ xpi prius factū p̄ñs pani poſſet deꝰ ꝯuertere panē: nō. n. hic eſt magis ꝯdictio q̄ꝫ q̄ mō ꝯuertat̄ in corpꝰ xpi nō prius p̄ſens. ergo p taleꝫ ꝯuerſionē nō factā tūc in corpus xpi p̄ns p̄ñs ſpēi panis non fieret ibi de nouo p talē ꝯuerſionē. Uel opꝫ dicere q̄ fieret p̄ñs p̄ns q̄ꝫ fuit p̄ñs: ꝛ q̄ eadē p̄ñtia terminaret duas mutatōes dictas. ⁋ 4o. Qđ ꝯuertit̄ in aliqđ p̄exiſtens magis acqrit ꝯditiōes eius q̄ꝫ eꝫ. pꝫ. Si. n. nutrimētū conuertat̄ in carnē: magis olatur ola carnis q̄ꝫ caro informet̄ formis eius: ꝛ vīr acqrit ꝯditiōes abſolutas: ꝛ vbi ꝛ alias reſpectꝰ carnis q̄ꝫ eꝫ. ergo ex ſola ꝯuerſione panis in corpꝰ xpi p̄exiſtens magis acqreret panis vt cōuerſus p̄ſentiā corpis xpi i celo q̄ꝫ corpꝰ xpi p̄ſentiā ſpēi panis in altari. ⁋ 5o Q2 deꝰ poſſꝫ ꝯuertere ſubaꝫ panis i corpꝰ xpi vt extra i celo vel vt hñs eē in celo: q2 hꝰ nō eſt maior ꝯdictio q̄ꝫ in ea ꝯuerſiōe que nūc ponit̄: ſꝫ tūc nō hēret corpus xpi eē ſub ſpē panis ex ipſa cōuerſiōe. ergo nec nūc. ⁋ 6o. Si panis q̄ntus ꝯuerteret̄ i corpꝰ xpi q̄ntū ita q̄ q̄titas in q̄titatē ꝛ ſuba i ſubaꝫ: corpus xpi q̄ntuꝫ nō hēret vbi circūſcriptiue: qđ fuit panis circūſcriptiue ergo ex ꝯuerſione ſube in ſubam: corpus xpi nō hꝫ vbi diffinitiue: qđ erat ſube panis diffinitiue. Añs notū eſt: q2 non poſſet illud q̄ntum corpus xpi eſſe circūſcriptiue in loco panis cū ſit maius pane. Cōſequentia pbar̄: q2 ſicut ſuba ꝛ ſuba que ſubſunt q̄titati diffinitiue ſe habēt ad locū: ita ſuba q̄nta ad ſubam q̄ntam circūſcriptiue. ergo ꝯuerſio ſube in ſubam facit ad eſſe circūſcriptiue in loco. Hec Scotus in forma. ⁋ Cōtra ſcđaꝫ ꝯnē arguit idem Scotus pbando q̄ ſuba panis annihilet̄ in tranſubſtantiatione ſic. Illud qđ preceſſit ꝛ nihil eius remanet annihilatū eſt: ſꝫ ſuba panis p̄fuit: ꝛ nihil eius manet: q2 nec mā nec forma: totuꝫ. n. totalr tranſit. ſ. mā in māͣm ꝛ forꝰ in formaꝫ. ergo ꝛc. ⁋ 2o ſic. Qđ p̄fuit ꝛ mō nihil eſt nec in ſe nec in alio annihilat̄. Panis autē poſt ꝯuerſionē nihil ē in ſe: nihil ēt eſt in corpore xpi q2 tunc corpus xpi augeret̄ p ꝯuerſionē panis in ipꝫ: illud. n. fit maius in qđ ꝯuertit̄ aliud q̄ntum manens. Si dicat̄ q̄ nō ē nihilatio: q2 terminus ad quē huiꝰ trāſitus ē aliqđ ſ. corpus xpi. Contra hoc arguit̄: q2 ꝛ ſi deſitioneꝫ huius panis comitet̄ poſitio corporis xpi: hic tñ illa deſitio panis ſm ppriā rōnē nō diſtinguit̄ ab annihilatiōe: q2 terminus ad quē eius eſt nihilitas panis. Cōfirmat̄ p ſilr: q2 corruptio nō eſt annihilatio mō non pp hoc ſolū: q2 gñatio concomitat̄ eam: q2 ſi pp hoc ꝛ pp terminū gñatiōis pciſe nō eēt annihilatio ipſa corruptio eſſet mutatio poſitiua pp terminū mutatiōis poſitiuū: qđ ē falſuꝫ. Nūc ḡ corruptio ſꝫ ppriā rōnē ſui vt diſtīguit̄ eēntialr a gñatiōe ꝯcomitāte nō ē annihilatio: q2 aliqđ corruptī manet. ſ. mā: ꝛ ex hꝰ ſeqt̄ q̄ negatio ad quā ē: ē negatio i apto nato. ḡ p̄uatio. ḡ p oppᵐ cū in ppoſito nihil termini a q̄ maneat: nec negatio eē panis ſit p̄uatio: q2 nō i apto nato: ſꝫ purꝫ nō eē: ſeqt̄ q̄ iſta deſtructio panis ſꝫ ppriā rōnē ſui ſit annihilatio. Cōfirmat̄ vlteriꝰ: q2 p ſe rō alicuiꝰ nō variat̄ ex aliq̄ ꝯcurrēte p accñs cū eo: ſꝫ p accñs ē q̄ cū deſtructiōe panis ꝯcurrit poᵗᵒ corpis xpi hꝰ p̄: poſſet. n. p̄ᵐ ſepari a 2o. ḡ pp iſtā poᵗᵒᵐ corpis xpi: hic nō variat̄ rō huiꝰ deſtructiōis: ſꝫ ſi ſola eēt ſine illa poſitiōe: eēt annihilatiō panis. ḡ ꝛ mō. Itē ſi panis annihilaret̄ ꝛ corpus xpi poneret̄ hic p̄ñs oi eodē mō hēret ſe tā panis q̄ꝫ corpꝰ xpi q̄ntū ad oēm ꝯditiōeꝫ tā eſſe q̄ꝫ nō eē: ſicut mō ſe hꝫ: ſꝫ qđ oi eodē mō ſe hꝫ ſicut ſi eſſet annihilatū illđ eſt annihilatū. ergo ꝛc. Pria ppoſitio manifeſta eſt: q2 ſi eſſet annihilatio: nec forma nec mā eiꝰ maneret: ꝛ eodē mō nec nūc: ſꝫ ēt tūc corpus xpi eēt p̄ñs ſub accidentibꝰ ita ꝛ nūc. Itē q2 terminus noue actiōis ē nouus. ergo negatio eē panis vt terminus deſitiōis panis noua ē. Sꝫ vt in corpe xpi nō eſt noua: nā illo mō quo diſperatū icludit negatiōeꝫ diſperati ante deſitiōeꝫ panis corpus xpi fuit non panis: ꝛ ſilr corpus xpi p̄ns fuit. igitur terminus illius deſitōis nō ē corpus xpi. nec negatio panis in corpore xpi. Si dicas q̄ nō eſſe panis: vt in corpe xpi nō eſt noua negatio: ſicut nec diſparatio corpis xpi ad panē eſt noua: ſꝫ tñ nō eſſe panis eſt nouū. Cōtra. Ex hoc ſequit̄ q̄ nō eſſe panis eſt terminus: q2 negatio iſta vt in corpe eſt p rōnē diſparationis. Si ergo nō eſſe terminat vt nouū: terminat vt nō in corpe p rōnē diſparatiōis. Forte dicet̄ pp iſta argᵗᵃ aliter ad pmos rōnes q̄ poſt ꝯuerſionē ſuba panis nō eſt totalr nihil: ſꝫ eſt q̄dā mō aliqđ: nō illud qđ p̄fuit: ſꝫ illud in qđ ꝯuerſa eſt. Sꝫ ꝯ hoc arguit̄ p̄: q2 terminus mutatōis inq̄ntū eſt terminus includit nō eē alterius termini. Hoc probat̄: q2 inq̄ntū eſt terminus hꝫ aliq̄ꝫ incōpoſſibilitatē ad aliū terminū. ergo vt eſt terminus nō icludit aliqtateꝫ alterius termini: nec alterū terminū eſſe aliq̄ mō aliqđ: q2 ꝯdictio ē q̄ vt icludit nō eſſe eius icludat aliqtatē eius. 2o. ad idē: q2 corpus xpi nullo mō aliter ſe hꝫ poſt ꝯuerſionē q̄ꝫ ante. ergo nec aliqđ alio mō hꝫ eē in ipſo: ſꝫ panis nō ꝯuerſus nllo mō hꝫ aliqtatē ſuā i corpe xpi: nec aliqtatē corpis xpi. ergo nec panis poſt ꝯuerſioneꝫ. Probat̄ ꝯñs pma. Eſſe ſꝫ qđ in aliq̄ eſt pp eius eſſe ſimplr: quia enī aliqđ in ſe eſt tale. iō ſic vel ſic hꝫ aliqđ in ſe. ergo nō eſt dr̄ia in mō eſſendi alicuius in aliq̄ niſi pter dr̄iam entis in ſe. Tertio ad ideꝫ. Cuius eſt aliqtas illud eſt ea

Cōtra ſcđaꝫ ꝯclōnē arguit Sco. pbādo q̄ in tranſubſtantiatione ſubſtantia panis annihiletur. d. xi. q. quarta.

Alia reſponſio ad pma argumenta.

aliqd formalr. ſi ğ aliqtas corpis xpi ſit eius nunc qḋ
fuit ſuba panis. ğ illud qḋ fuit ſuba panis eſt aliqd for
malr illa aliqtate. Quero qd aliqd. Nō panis: qꝛ nō ē
panis. Et preterea ꝯdictio eē vr̄ ꝙ aliqtate corpis ſit ali
qd formalr qḋ nō eſt panis. Nec iſta aliqtate eſt aliqd
qḋ fuit panis. puta corp⁹ xpi. qꝛ qḋ fuit ſuba panis ſim
plr deſijt eē: corp⁹ aūt xpi manet in eodē eē. Nec pt̄ di
ci ꝙ iſta aliqtate eſt aliqd aliud niſi panis vel corpus.
Hec Scot⁹ in forma. ℭ Cōtra eādē ꝯnē ſil' ꝛ pcedētē
arguit Durādus pbādo ꝙ vel aliqd de ſube panis. pu
ta mā remanet in hoc ſacro. vel ſuba panis veraciter ꝛ
pprie annihilat̄. Prio ſic. Illud qḋ nō eſt magis i alio
nūc ꝗ̄ prius nō eſt magis ꝯuerſuꝫ in aliud nūc ꝗ̄ prius: ſꝫ
ſi panis nō manet poſt cōuerſionē nō eſt in ſacro tunc
plus ꝗ̄ ante vel prius. Si dicat̄ ꝙ vnū manet in alio. qꝛ
cōicāt in mā: ꝛ vnū eſt educibile de altero ṽtute diuina.
Nō valet. qꝛ ſili mō maneret panis in corpe xpi ſi eēt
corruptus corruptiōe nāli: qꝛ eodē mō cōicaret cū ipſo
in mā: ꝛ poſſet educi ð ipſo ṽtute diuina. igr̄ ꝛc̄. ℭ 2°.
ſic. Ois terminus actiōis attingit̄ p actionē: ſꝫ in ꝯuer
ſiōe panis in corp⁹ xpi ſm te corp⁹ xpi eſt termin⁹. ğ p
talē actionē attingit̄. ſꝫ ſi nihil ſit in ipſo: qualr attigat̄
nō eſt intelligibile: cū illud eēt actio p quā nihil agere
tur. Nec valet ſi dicat̄ ꝙ p ꝯuerſione ſube aliqd agat̄
in corp⁹ xpi put eſt hic. ſ. put eſt i ſacro altaris: qꝛ iſtō
nō ſit p ꝯuerſionē. qꝛ ſi fieret ꝯuerſio totius in totū ſꝫ
ſubaꝫ ꝛ oia accñtia. corp⁹ xpi nō eſſet plus hic nunc ꝗ̄
prius. ğ ꝛc̄. ℭ 3°. Quia ſi in corruptiōe mā deſineret eſſe
quēadmodū ꝛ forma. tūc nō eſſet corruptio. ſꝫ annihi
latio. ſꝫ ſm hāc poſitionem mā panis deſinit eē ſicut ꝛ
forma. ğ ibi eſt vera annihilatio: ꝛ non cōuerſio. ℭ 4°.
ſic. Qualiter pōt intelligi cōuerſio forme in formā pre
exiſtētē nō eſt intelligibile: qꝛ nihil aliud vr̄ hic eē niſi
ꝙ vna deſinit eē alia incipiēte eē. ex quo p deſitionem
vni⁹ nihil aduenit alteri: ꝛ ꝙ mā que fuit ſub vna for
ma ſit de nouo ſub alia. quēadmodū dicit phs ꝓ phyſi
coꝝ. ꝙ mā ꝓ fuit ſub vno ꝯrioꝝ. poſtea ſub alio. ℭ 5°.
Qꝛ ſi mā nō ānihilat̄: ſꝫ ꝯuertit̄. h̄ eſt altero duoꝝ mo
doꝝ: aut qa manet nō in ſe: ſꝫ in ſuo ſili. ſ. mā alterius:
aut qꝛ ex ipſe ꝛ mā alteri⁹ efficit̄ vnū. Primū nō pt̄ di
ci. qꝛ tūc ꝯuerſio nō differret ab annihilatiōe. Annihi
lata. n. mā vni⁹ nihilomin⁹ ipſe remanet in ſili mā al
teri⁹. Nec pōt dici magis ꝯuerti in mām alicui⁹ deter
minati ꝗ̄ in māꝫ alteri⁹ cuiuſcūqꝫ: cū mā oiuꝫ ſit eiuſ
dē rōnis. Si vō dicat̄ 2m̄ hr̄ ppoſitū: qꝛ ſic mā nō diſti
guit̄ a mā niſi p formā ſub qua ē: ſic nō pōt effici vnū
cū mā alterius: niſi qꝛ vtrūqꝫ efficit̄ ſub eadē forma. ğ
mā panis nō pt̄ ꝯuerti in mām corpis xpi niſi efficiat̄
ſub eadē forma: ꝛ ſic aliqd qḋ fuit ſub forma panis ef
ficit̄ ſub forma corpis xpi: ꝛ nō deſinit totalr. ℭ 6°. Si
de duab⁹ hoſtijs ſuba panis vni⁹ annihilaret̄ manēti
b⁹ ſpecieb⁹ ꝛ ſuba panis alteri⁹ ꝯuerteret̄ eo mō quo
dicit tua poſitio: nō plus maneret de ſube panis vnius
ꝗ̄ alteri⁹. ğ ſi pma nō dr̄ ꝯuerſa: ſꝫ annihilata: pari rō
ne nec 2ª. ℭ 7°. Quia ſi remanēte corpore xpi in nullo
mutato rediret eadē ſuba panis que prius fuit: ipſa vere
crearet̄. qꝛ de nihilo fieret: nō eni fieret de ſuba corpis
xpi: nec de alia vt ſupponim⁹. ğ ſi pexiſtēte corpe xpi: ꝛ
nihil ſube panis in eo remanēte panis deſinat eē vere
annihilat̄. ꝯña pbat̄. qꝛ eodē mō ſe hꝫ aliqd vt ſit ter
min⁹ ad quē annihilatiōis. ꝛ vt ſit termin⁹ a quo crea
tiōis: ꝛ iō ſicut exiſtētia corpis xpi nō ipediret qn eſſet
creatio ſuba panis redeūte: ſic exiſtētia ei⁹ nō impedit
qn ſit vā annihilatio nihil de ſuba panis remanēte i ip
ſo. ℭ 8°. Illud qḋ prius fuit aliqd ꝛ poſtea eſt nihil ē ve
annihilatū: ſꝫ ſm te ſuba panis ante cōſecrationē fuit
aliqd. poſt ꝯſecrationē aūt eſt nihil. ğ ſuba panis eſt ve
annihilata. aᵃ pꝫ de ſe ex rōne terminoꝝ. bᵃ pbat̄. qꝛ
illud qḋ nō eſt aliqd in ſe vel in alio eſt ve nihil: qꝛ nō
aliqd ꝛ nihil eqpollēt: ſꝫ ſuba panis poſt ꝯſecrationem
nō eſt aliqd in ſe. qꝛ deſijt eē: nec eſt i alio. ſ. corpe xpi.
qꝛ poſt ꝯſecrationē nihil eſt plus in corpe xpi ꝗ̄ an̄ ſm
te. ğ ꝛc̄. Et ſic pbata eſt aᵃ. ꝛ bᵃ. ꝛ ꝯña: ꝛ p ꝯña tota rō.
Hec Durādus. ℭ Cōtra 3m̄ ꝯnē arguit Scot⁹ pban
do ꝙ ꝯuerſio ſi eſt: nihil facit niſi diſpoſitiue ad eē cor
p⁹ xpi in altari: ꝛ ꝙ de⁹ ſine ꝯuerſiōe eque facere pōt.
Et ꝓ ſupponit ꝙ p carētiā quātitatis eſt angel⁹ pñs oi
corpi. qꝛ ſola quātitas facit diſtare ꝛ eē abſens. ꝛ p ꝯñs
pñatio quātitatis facit realr eē pñe: ꝛ idē ꝯueniret hoi
ſi eēt ſine quātitate ſicut angelo: ꝛ idem hoi quāto ſi nō
vteret̄ quātitate reſpectu oiuꝫ: vel ſi abſolueret̄ ab vſu
quātitatis reſpectu hui⁹ ꝛ nō illius. iſti eēt pñs ꝛ illi ab
ſens realr. ℭ 2° oñdit qd ꝯuerſio faciat. nā qꝛ ſuba cō
uertit̄: ꝛ accidētia remanētia faciūt eſſe ibi corpus xpi
ſacrālr: qꝛ ſignificāt ipm ſicut prius ſignificabāt ibi eſſe
ſubam ſuā. Sed hoc nō eſt ibi eē realr: ſꝫ eē ſicut in ſi
gno. Cōuerſio vō ſube in corpus xpi. facit qdē hr̄e iſtas
ſpēs habitudinē imediatā: ſꝫ ex h̄ nō ſeqtur ꝙ corpus
xpi ſit hic realr: qꝛ lꝫ ꝯuerſio fiat i corp⁹ xpi directe ex
vi ſacri put eſt ſuba. ſit tñ ꝯñter ex nāli ꝯcomitātia in
corp⁹ qḋ eſt quātitatū: ſic cū corp⁹ ēt ſit quantū prout
eſt termin⁹ ꝯuerſiōis nō pōt p hoc hic eē realr pñs: cū
ſecū ferat quātitatē: p quā diſtat ꝛ ē realr abſens. ℭ 3°.
dicit ꝙ diuina virtus abſoluēs quātitatē ab vſu quāti
tatis p eſt facere diſtare ꝛ eē abſens ꝯpletiue ꝛ vltima
te. facit hic eē corp⁹ xpi. Illud eni qḋ eſt realr: ꝛ eſt nō
abſens nec diſtās realr alicui eſt ei pñs realr. Unī quia
cōuerſio facit hr̄e corp⁹ habitudinē ad iſtas ſpēs: ꝛ nō
ad lapidē qui nō eſt i ipm ꝯuerſus: ide eſt ꝙ abſolutio
ab vſu quātitatis quā ſola diuina vt⁹ facit eſt reſpectu
iſtaꝝ ſpecieꝝ cā pp quā eſt ibi pñs vbi eſt facta cōuer
ſio: ꝛ nō alibi. Si āt vbicūqꝫ eēt facta ꝯuerſio: vbicūqꝫ
eēt. nō ꝙ cōuerſio facit ipſuꝫ eē ibi. ſꝫ ſolū determinat
abſolutionē ab vſu quātitatis p quā eſt ibi. ℭ 4°. dic̄
ꝙ deus nulla facta cōuerſiōe pōt facere iſtā abſolutio
nē ab vſu quātitatis. ſic̄ fecit qn̄ intrauit ad diſcipulos
ianuis clauſis. Qñ. n. erat i eodē loco cū ianuis nō erat
ibi localr: qꝛ duo corpora eē ſil' localr eſt duo ꝯria eē ſi
mul qḋ eſt ipoſſibile: ſꝫ altrꝫ priuabat̄ vſu quātitatis ne
locū occupet qḋ eſt effect⁹ quātitatis nō formalis: cū vl
tima ſpa in ſupficie cōuexa nō occupet locum. Et qꝛ ia
nue videbant̄ ꝛ nō corp⁹ xpi: iō ꝓtunc ianue qdē erant
in loco ſuo localr: corp⁹ aūt xpi erat ſil' cū eis ſicut eēt
vn⁹ ſpūs nō localr: nec p motū localē p quē ad diſcipu
los ſenſibilr venit: ſꝫ p abſolutionem ab vſu quātitatis
effectiue: ꝛ p realē exhibitiōeꝫ pñtie ſue formalr. Unī ſi
ianue ſignaſſent xpm. fuiſſet ibi ſacrālr: nūc aūt pp de
fectū ſigni fuit tñ pñs realr: ꝛ nō ſacrālr. Sꝫ illō fecit
nō ꝯuerſiōe facta alicui⁹ in corp⁹ xpi. ğ corp⁹ xpi diua
virtute p ſolā abſolutionē ab vſu quantitatis ſit realr
pñs ſine cōuerſiōe. ℭ 5° declarat ſic. qꝛ de⁹ pōt facere
effectū q eſt res abſoluta vel relatio ſine cā eius in ſie
ri. ſicut gñationē ſine alteratiōe. Unī ſi ex ꝯuerſiōe cau
ſat̄ iſta habitudo in corpe xpi ad ſpēs p quā dr̄ eē pñs
realr loco ſpecieꝝ cū eē h̄ i corpe xpi remācat trāſeūte
ꝯuerſiōe. ğ ſi i cōuerᵐᵉ pt̄ de⁹ cāre i corpe xpi iſtā hitu
dinē que eſt eē hic realr pñs: ꝛ ſic hr̄ ppoſitū. ℭ Cōtra
eādē ꝯnē arguit Durādus pbādo ꝙ poſſit eſſe corpus
xpi in altari nulla facta cōuerſiōe: ſꝫ manēte ſuba. Et
pmittit quādā diuiſionē ex ꝗ̄ poſtea format arg⁹ ſuū:

Cōtra primā ꝛ 2m̄ arguit Dur. ad idē.

Z. c. 5i.

Cōtra tertiā ꝯclūnem arguit Sco. Utrū conuerſio diſpoſitiue niſi concurrat ad hoc ꝙ corp⁹ xpi ſit in altari.

Cōtra eādē arguit Dur.

Quia ſi ↄuerſio regrerer̃. hoc eẽt ꝑꝑ alterã iſtaꝝ triũ
cãꝝ. Aut qꝛ corp⁹ xp̃i nõ põt eẽ ſub illis ſpeciebꝰ ſil̃ cũ
alio corꝑe. Aut qꝛ corp⁹ xp̃i nõ poſſet eẽ i ſacr̃o niſi ſuba
panis mutarer̃ in ipſũ. Aut qꝛ nõ ſaluarer̃ vitas vboꝝ
ſacralium. Sꝫ neutro iſtoꝝ modoꝝ ĩpedir̃. g̃ ꝛc. Qꝛ non
ꝑꝑ p̃mũ. ꝓbar̃ ſic. Corpus qd̃ põt ſimul eẽ cum alieno
quãtitate põt ſil̃ eẽ cũ ſuba ſubiecta illi quãtitati. Non
eni repugnat duob⁹ corꝑib⁹ eẽ ſil̃ niſi rõne quãtitatis
cui⁹ eſt excludere ab eodẽ ſitu aliã quãtitatẽ. Sed cor
p⁹ xp̃i põt eẽ ſil̃ cũ quãtitate panis: vt ponit cõis opio:
que tenet corp⁹ xp̃i eẽ in h̃ ſacr̃o. g̃ eque facil̃r põt eſſe
cũ ſuba panis manẽte ſub ſua quãtitate. Nec ꝑꝑ 2ᵐ de
bet poni. quia ↄuerſio panis in corp⁹ xp̃i ſi ponar̃ non
eſt rõ q̃re corp⁹ xp̃i ſit ibi de nouo. Qd̃ pꝫ dupl̃r. Pri̊o
qꝛ ſi ꝑꝑ ↄuerſionẽ panis in corp⁹ xp̃i eẽt corp⁹ xp̃i vbi
fuit p̃us ſuba panis: eadẽ rõne ſi tot⁹ panis q̃ ad ſubaꝫ
ꝛ quãtitatẽ ↄuerterer̃ in quãtitatẽ corꝑis xp̃i. corp⁹ xp̃i
ꝛ ſua quãtitas ex vi talis ↄuerſiõis eſſent de nouo vbi
p̃us fuit panis. H̃ aũt falſũ eſt. qꝛ tunc oporteret q̄ cor
pus xp̃i mutarer̃ ſm̃ locũ. Cõparer̃ enim circũſcripti
ue ad locũ vbi p̃us fuit panis: qꝛ nõ cõpararer̃ ad ipm̃
rõne ſube: ſꝫ rõne quãtitatis ſue. cũ ↄuerſio eẽt nõ ſolũ
ſube in ſubaꝫ: ſꝫ quãtitatis in quãtitatẽ. Ergo ſil̃r vr̃ q̄
ꝑꝑ ſolã ↄuerſionẽ ſube corp⁹ xp̃i nõ ſit vbi p̃us fuit pa
nis. 2º. Quia ꝑ ↄuerſionẽ alicuius rei in aliquã p̃exiſtẽ
tẽ vr̃ magis fieri q̄ res cõuerſa ſit vbi erat res in quaꝫ
cõuertir̃ q̃ ecõtra: ſicut cũ cõuertir̃ alimẽtũ in ſubam
comedẽtis: alimẽtũ fit vbi erat comedẽs. ꝛ nõ ecõtra.
Cũ g̃ ſuba panis cõuertir̃ in corp⁹ xp̃i tanq̃ in aliquid
p̃exiſtẽs magis fit virtute ↄuerſiõis q̄ panis ſit vbi erat
corp⁹ xp̃i q̃ ecõuerſo. Propter 3ᵐ ſil̃r nõ opꝫ dicere q̄
ſuba panis nõ remaneat. qꝛ ex quo ponir̃ corp⁹ xp̃i rea
liter in h̃ ſacr̃o: pro ipſo põt reddi va locutio: vt nõ ſo
lũ dicar̃ corp⁹ xp̃i eẽ hic. ſꝫ dicar̃ hoc. i. ↄtẽtũ ſub h̃ eſt
corp⁹ meũ: qꝛ idefinita verificar̃ pro vno ſolo. Nec opꝫ
q̄ ſuba panis demõſtrarer̃ dato q̄ eẽt ibi: ſicut non fit de
mõſtratio ſpecieꝝ ibi exiſtẽtiũ. ¶ 2º principal̃r arguit
q̄ argᵐ quoddã ſupius poſitũ nõ valeat. ſ. ĩpoſſibile eſt
aliqd̃ eẽ nũc nouiter vbi nõ fuit p̃us niſi ipſo mutato
vel alio in ipſuꝫ ꝛc. Dicit eni q̄ vtraq; ꝓpoſitio huius
argumẽti tã aᵉ q̃ bᵉ eſt falſa rõ etiã magis concludit
oppoſitũ q̃ ꝓpoſitũ. Qꝛ eni aᵐ ſit falſa pꝫ. qꝛ de⁹ poſſet
facere q̄ ſupra vltimã ſperã que nũc eſt eẽt alia conti
nẽs illã: ꝛ in qua eẽt ſicut in loco: ꝛ ſic vltima ſp̃a q̃ nũc
eſt eẽt i loco vbi p̃us nõ fuit abſq; mutatiõe ſui ꝛ abſq;
mutatiõe alteri⁹ in ipam. Q̃uis. n. ſpera de nouo crea
ta eẽt mutata large ſumẽdo mutationẽ pro creatione:
tñ nõ eẽt mutata in priorẽ ſperã. Et ſil̃r poſſet deus fa
cere q̄ corp⁹ xp̃i eẽt de nouo in ſacr̃o altaris abſq; mu
tatione ſui ꝛ abſq; mutatiõe alteri⁹ in ipſuꝫ facta aliq̃
mutatiõe circa panẽ. vel aliqd̃ aliud. Nec ſeq̃tur: ſi cir
ca panẽ ſit aliq̃ mutatio q̄ illa ſit cõuerſio panis i cor
pus xp̃i: qꝛ põt eẽ aliq̃ alia. Sed eſſet fallacia ↄñtis a
ſupiori ad inferi⁹ affirmatiue. bᵐ etiã eſt falſa. qꝛ corp⁹
xp̃i exiſtẽs de nouo in ſacr̃o non eſt vbi p̃us nõ fuit: qꝛ
eẽ in ſacr̃o nõ eſt hr̃e nouũ vbi. Nam vbi eſt circũſcri
ptio corꝑis a circũſcriptiõe loci ꝓcedẽs. cũ g̃ corp⁹ xp̃i
nõ ſit in loco circũſcriptiue. pꝫ q̄ nõ eſt in eo tanq̃ i ali
quo vbi: nec ꝑ ↄñs eſt vbi p̃us nõ fuit: cui⁹ oppoſitum
aſſumit minor ꝓpõ. Rõ ẽt magis cõcludit oppoſituꝫ
q̃ ꝓpoſitũ. qꝛ diffinitio nõ põt cõuenire niſi cui conue
nit diffinitũ. Si g̃ al̃r ſe hr̃e nũc q̃ p̃us ſit diffinitio ei⁹
qd̃ eſt moueri vel mutari nõ cõueniet alicui niſi cui cõ
uenit eẽ motũ vel mutatũ. Si g̃ corp⁹ xp̃i ꝑ h̃ q̄ eſt de
nouo in ſacr̃o ſe hẽat al̃r nũc q̃ p̃us ꝑut tu arguis. ſeq̃

Utrum ↄuerſio panis i corp⁹ xp̃i ſit rõ q̃re corp⁹ xp̃i ſit de nouo in altari.

tur q̄ ipm̃ ſit motũ vel mutatũ ꝛ nõ panis in ipm̃: cui⁹
oppoſitũ intẽdis ↄcludere. Et ſic pꝫ q̄ illa rõ nõ cogit.
¶ 3º p̃ncipal̃r. qꝛ cũ ↄuerſio nõ ſit nec̃ia ad exiſtẽtiam
corꝑis xp̃i in ſacr̃o q̃tũ ad ei⁹ ꝑmanẽtiã: ſꝫ ſolũ q̃tũ ad
fieri de nouo: qꝛ corp⁹ xp̃i in ſacr̃o eſt q̃diu ꝑmanẽt ſpe
cies: cõuerſio aũt nõ ſꝑ fit: ſꝫ ſolũ i ꝓlatiõe vboꝝ: ſanis
darũ eſt ꝛ derogare vr̃ imẽſitati diuine potẽtie dicere
q̄ de⁹ nõ poſſit facere corp⁹ ſuũ in ſacr̃o eẽ ꝑ aliũ mo
dũ q̃ ꝑ ↄuerſionẽ ſube panis in ipm̃. maxime cũ pone
re ↄuerſionẽ fieri difficillimũ ſit videre qual̃r ipſa fa
ciat aliqd̃ ad h̃ q̄ corp⁹ xp̃i ſit in ſacr̃o: qꝛ ſicut ſe habet
ſuba ad ſubaꝫ: ſic ſe hꝫ quãtitas ad quãtitatẽ. Sꝫ ſi fie
ret ↄuerſio quãtitatis panis in quãtitatẽ corꝑis xp̃i. nõ
ꝑꝑ hoc quãtitas corꝑis fieret vbi p̃us fuit quãtitas pa
nis. g̃ ſil̃r ꝑꝑ ↄuerſionẽ ſube panis in corpus xp̃i nõ ap
paret q̄ corp⁹ xp̃i debeat eẽ vbi fuit ſuba panis: nec q̄
ad hoc talis ↄuerſio aliqd̃ oper̃. ¶ 4º p̃ncipal̃r dicit q̄
temerariũ eſt dicere q̄ corp⁹ xp̃i virtute diua nõ poſſit
eẽ in ſacr̃o niſi ꝑ ↄuerſionẽ ſube panis in ipꝫ. Tenet. n.
fides q̄ hũanitas que de ſe nata eſt ↄſtituere ꝓpriũ
ſuppoſitũ fuit i alieno ſuppoſito ꝑ ſolã habitudinẽ exi
ſtẽdi i alio ſibi datã a deo. Quare g̃ nõ poterit dici q̄
corp⁹ xp̃i nõ mutatũ ſm̃ locũ nec ſm̃ formã aliquã ab
ſolutã poſſit eẽ de nouo in ſacr̃o ꝑ nouũ ordinẽ ſeu ha
bitudinẽ ſibi datã a deo inq̃tũ eſt ſuba ꝛ nõ inq̃tũ eſt
quãtas: qꝛ ſm̃ q̄ eſt ſuba nõ eſt limitata ad aliquẽ locũ.
¶ Cõtra eãdẽ ↄñe arguit Aureolus ꝓbãdo q̄ nõ ſuffi
cit dicere q̄ i trãſubſtãtiatiõe ſit ſucceſſio eẽ vni⁹ ſube
poſt nõ eẽ alteri⁹. Pri̊o qꝛ oẽ qd̃ ſuccedit alteri: in aliq̃
ſuccedit illi: ſꝫ nõ p̃t dari i q̃ corp⁹ xp̃i ſuccedat pani. g̃
ꝛc. aᵐ nõ eſt qꝛ oẽ qd̃ ſuccedit aut ſuccedit in eſſendo.
qꝛ. ſ. nõ fuit ꝛ mõ eſt. vel ſuccedit in t̃pe. qꝛ ẽ in t̃pe poſt
q̃ erat in t̃pe. vel ſuccedit in loco. Sꝫ nõ eſt dare p̃mũ
in ꝓpoſito. qm̃ virtute trãſubſtãtiatiõis corp⁹ dñi non
accipit eẽ poſt nõ eẽ. qꝛ p̃us erat. Nec põt dari 2ᵐ qꝛ eo
dẽ mõ ſuccedit ipſi nõ eſſe panis lapis. g̃ eſt i altari. qꝛ
eſt in t̃pe poſt q̃ panis habuit nõ eẽ. Nec ſufficit terti⁹
modus. qꝛ h̃ mõ nõ eẽt aliud trãſubſtãtiari panẽ i cor
pus xp̃i q̃ eẽ corp⁹ xp̃i vbi fuit panis. Sil̃r nec põt da
ri q̄ ſuccedat in ſpeciebꝰ: vt qꝛ p̃us fuerũt in pane ꝛ po
ſtea ſunt i corpore xp̃i. qꝛ h̃ nõ eẽt niſi trãſaccidẽtiatio
vel trãſaccidẽtatio. Si g̃ pꝫ q̄ nõ põt dari i quo ſit iſta
ſucceſſio. ¶ 2º. Qꝛ aut iſta ſucceſſio eſt ſm̃ eẽ antiquũ
corꝑis xp̃i ↄſeruatũ poſt nõ eẽ panis: aut acq̃ſitio alicu
ius noui eẽ in quo ſuccedit pani. Primũ nõ ſufficit. qꝛ
tũc panis diceret̃ trãſubſtãtiari in oẽ illud qd̃ ↄſeruar̃
poſt nõ eẽ panis: ꝛ ita ſi deus annihilaret lapidẽ dicere
tur trãſubſtãtiari in ſolẽ. imo hoc mõ panis trãſubſtan
tiarer̃ in ſolẽ ꝛ totũ mũdũ. qꝛ ſol ꝛ tot⁹ mũdus ↄſeruã
tur poſt nõ eẽ panis. Si vo der̃ ſcd̃s mod⁹. hr̃ ꝓpoſitũ.
qꝛ illud acq̃ſitũ nõ põt eẽ entitas ſimpl̃r. Aut g̃ eſt t̃ps
aut loc⁹: ꝛ nõ appet qd̃ ſit: vt ꝓbat p̃ma rõ. ¶ 3º ſic. Cer
tũ eſt q̄ ſucceſſio eſt habitudo poſterioris ad p̃us. Si
g̃ trãſubſtãtiatio ſit talis ſucceſſio. tũc panẽ trãſubſtan
tiari in corp⁹ xp̃i nõ eſt aliud q̃ deũ dare corꝑi xp̃i ha
bitudinẽ talẽ poſterioris ad p̃us. ſꝫ hoc nõ ſufficit. Tũ
qꝛ oẽ poſterius in aliquo eſt poſterius. ſ. nã vel t̃pe vel
loco vel quoquo alio⁹: vt pꝫ 5ᵒ metaphiſice. In ꝓpoſi
to aũt nõ põt dari i quo. Tũ qꝛ talis modus eſt cõiter
ↄ doctores. qꝛ ad illũ ſeq̃tur q̄ neceſſario eſt facta mu
tatio in corꝑe xp̃i eque ꝛ magis q̃ in pane. Confirmar̃
qꝛ ſi talis ſucceſſio ſit reſpectus aut exigitur reſpectus
intrinſecus adueniens aut extrinſecus adueniens. Si
p̃ mõ. Cõtra. qꝛ ille nõ adq̃ir̃ niſi acq̃ſito aliq̃ abſolu
to. g̃ per trãſubſtãtiationẽ aduenit corꝑi xp̃i aliqd̃ abſo
lutũ.

Cõtra eãdẽ arguit Aur. ſtirã̃ In trã ſubſtãtiatiõe facit cucps⁹ ſit ſucceſſio eẽ ſe vnius ſube poſt non eſſe alterius.

Z. c. 16.

latū. Si z^m. mō: cū ad illū ſit ꝑ ſe motus. ſeqꝛ ꝙ corp^9 xpi mutabiꝛ acq̄ſito tali reſpectu. ℂ 4°. Quia vbi vnū ꝑciſe ſuccedit alteri nō eſt verū dicere ꝙ illud cui ſuccedit accedat ad illud quod ſuccedit. imo ecōtra. Sed ꝑ Hugonē de ſacramētis. pte z^a. cap^o. 8°. panis accedit ad corp^9 xpi ⁊ ad vnitatē cū eo. ſancti etiā cōiter dicūt ꝙ panis ⁊ vinū trāſeūt in corp^9 xpi. ergo talis trāſubſtātiatio nō ē ſucceſſio. ℂ Cōfirmaꝛ. Qꝛ lꝫ forme ſuccedat ꝑuatiōi: nō tñ ꝑuatio dicit̄ ꝯuerti in formā. ℂ 5°. Qn̄ inter aliq̄ eſt habitudo ꝑ accn̄s rōne alicui^9 tertij trāſeūte ī illo tertio trāſit illa habitudo. Verbi grā. habitudo eſt ꝑ accn̄s iter policletū ⁊ edificatorē reſpectu tertij cui cōiungiꝛ. ſ. reſpectu artificis: ſꝫ ꝗcito nō eſt artifex. iā nō edificat policletus. Sed ſm pħm ꝙ phyſicoꝝ: ⁊ cōmentatorē ibidē. Habitudo iter terminū a quo ⁊ terminuꝫ ad quē eſt ꝑ accn̄s: puta habitudo carnis ⁊ vermis rōne tertij qđ trāſit de vno in aliud. Sed in ꝓpoſito non eſt dare aliqđ tertiū trāſiēs. ergo inter panē ⁊ corp^9 xpi nō eſt talis habitudo. ℂ 6°. arguit ꝙ trāſubſtātiatio vł cōuerſio nō ſit ſubiectiue in pane. qꝛ impoſſibile eſt ꝙ aliqđ accidēs ſit in illo ſubiecto qđ nunq̄ eſt: dū illud accidēs eſt. Probaꝛ qꝛ accidēs eē in ſubiecto nō eſt aliud q̄ ſuſtentari in ſubiecto. ꝙ autem nō eſt: ſuſtentare nō valet. imo vr̄ eē ꝯdictio de plano dicere: ꝙ accidens ſit in ſubiecto ⁊ ſubiectū nō ſit. Sed ꝑ te in inſtāti in quo trāſubſtātiatio eſt: panis nō eſt. ergo ⁊c̄. ℂ 7°. ad idem. Qꝛ ſm te nihil trāſubſtātiatiōis eſt in tpe ꝑcedēte. ſꝫ eſt totaliꝛ in inſtāti. ergo nihil facit ꝑ te dicere ꝙ panis hꝫ eē in toto tpe ꝑcedēte ⁊ in vltimo inſtāti eſt tranſubſtantiatio. ergo in illo inſtanti hꝫ ſubiectum. ſꝫ tūc panis non eſt. ergo ⁊c̄. Et in hoc ſecundus articulus terminatur.

C.c.75.

Ad arg. Jo. pariſ. ꝯ pmā.

Quantū ad tertiū articlm rn̄dēdū eſt obiectiōibus ſupradictis. Et q̄dē ad p^m Joh. pariſieſis ꝯ pmā ꝯnē dr̄ ꝙ auctātates ille Damaſ. nō ſūt ad ꝓpoſitū ſi bene ītelligantꝛ. Cū eñi dicit Damaſ. li°. 4°. ca°. 5°. ꝙ panis ⁊ vinū aſſumiꝛ. nō eſt ītelligēdū ꝺ aſſūptiōe in vnitate ſuppoſiti. ſꝫ de aſſumptiōe ad mām ⁊ vſuꝫ ſacri: qꝛ. n. hoc ſacr̄m ꝑ modū cibi ſumiꝛ. iō xp̄us ad mām ⁊ vſum ſacri huius inſtituit panē ⁊ vinū: nec aliter aſſumpſit: vt pꝫ ex ſequenti auc̄tate que allegaꝛ ꝙ quēadmodū in baptiſmate. Quia ꝯſuetudo eſt hoībus lauari in aqua ⁊c̄. cōſtat eñi ꝙ aq̄ baptiſmatis nō aſſumiꝛ in vnitate ſuppoſiti diui: nec grā ſpūs ſci vniꝛ ei. ita vt faciat vnū ſuppoſitū. q̄re ſilr panis ⁊ vinū nō aſſumunꝛ ad diuū ſuppoſitū: nec eis ꝯiungatur diuinitas in vnitatē ſuppoſiti. Sꝫ ſic aq̄ ibi aſſumiꝛ vt mā ſacri ꝑmanēs. ſic panis ⁊ vinū aſſumunꝛ vt mā ſacri trāſiēs qꝛ mā ſacri cōuertiꝛ in corp^9 xpi: ⁊ ꝑ ꝯſequens dr̄ aliq̄ modo vniri diuinitati nō ꝑ aſſūptionē manēte nā panis aut vini: ſꝫ ꝑ trāſubſtātiatione ī hūanitatē pus aſſūptā. Et ꝙ ita intelligi debeat pꝫ ex ſequentibus. vbi dr̄ ſic. Quēadmodū nālr ꝑ comeſtionē panis: ⁊ vinū ⁊ aqua ꝑ potū in corp^9 ⁊ ſanguinē comedētis ⁊ bibētis tranſmutanꝛ: ⁊ nō fit aliud corp^9 ꝑter pus. ita ⁊ ꝓpōnis panis ⁊ vinū ⁊ aq̄ ꝑ mutationē ⁊ aduētū ſpūs ſci ſupnālr trāſit in corp^9 dñi ⁊ ſanguinē: ⁊ iō nō ſunt duo ſꝫ vnum ⁊ idē. Ex q̄bus pꝫ ꝙ nō eſt intentio Damaſ. ꝙ ſuba panis ⁊ vini remaneāt ⁊ aſſumanꝛ a diuo ſuppoſito. ſed trāſeant in corp^9 ⁊ ſanguinē xpi: ⁊ ſic vniunꝛ diuinitati. Qꝛ āt poſtea dr̄ ꝙ ſicut carbo lignū ſimplex nō eſt: ſꝫ vnitū igni. ita panis cōionis nō eſt ſimplex ſꝫ vniꝛ^9 diuinitati. eodē mō itelligendū eſt. qꝛ carbo ⁊ ignis nō ſunt ſuppoſito idē. vnū tñ cuꝫ ſua corruptiōe trāſit in aliud. Sic panis cōionis nō eſt cū diuinitate vnuꝫ ſuppoſito: ſꝫ ſua deſitiōe trāſit in corp^9 xpi qđ eſt vnitū diuinitati. Dicta aūt Dionyſij nullā difficultatē inducūt. cū eñi hoc vocat ſacramentum aſſumptionis. hoc dicit ꝑꝑ cauſaꝫ iā aſſignatā: aut ꝑꝑ vſuꝫ ſacri q ꝑ modū manducatōis intelligiꝛ. Cōſueuimus eñi dicere de comedēte ꝙ ſumpſit vel aſſumpſit cibū: nec ex verbis ei^9 pōt ali^9 clar^9 ſenſus elici. Hec eſt ſolo Durādi ad pmū arg^m. Cōcordat Pe. ꝺ palu. dicēs ad auctoritatē Damaſ. dōꝫ eſt ꝙ eſt ſilr ꝗtū ad hoc. qꝛ in carbone lignū cōuertiꝛ ī ignē qui ꝑfecte accēdiꝛ: ⁊ tūc nō manet lignū: ⁊ in incarnatione ſanguis virginis cōuerſus eſt in corpus xpi: ⁊ nō eſt ſimile quo ad alia. Uel dicēdū ꝙ ſic ē hic ſicut ibi. ita vere eſt hic de^9 ⁊ hō ſicut ibi ſꝫ ꝑ aliū modū. Qꝛ aūt dicit Damaſ. ꝙ de^9 ꝯiungauit diuinitatē pani. dōꝫ ē ꝙ nō ꝑ aſſūptionē: ſꝫ ſicut cib^9 ꝯiūgiꝛ cibato: qꝛ ꝯuertitur in ipſum. Qꝛ aūt Dionyſi^9 vocat hoc ſacr̄m aſſumptionis: hoc eſt. qꝛ ſpecies aſſumuntur ad vſum myſterij: ⁊ ſuba ꝯuertiꝛ. Sicut dr̄ cib^9 ſumpt^9 vel aſſumptus. qui tñ nō manet. Hec Pe. ⁊ hñ. Cōcordat ſctūs Tho. pmi diſ. q. i. ar. ꝑ. q̄ſtiūcula p^a. in ſolone pmi dicēs. (Verbuꝫ Damaſ. intelligēdū eſt ꝗtū ad ſpēs q̄b^9 corp^9 xpi diuinitati vnitū mō ineffabili ꝯiūgiꝛ.) Hec ille. Itē z^a pte. q. 75. arti. z°. in ſolone pmi ſic dicit. (De^9 cōiungauit diuinitatē ſuā. id eſt diuinā vtutē pani ⁊ vino nō vt remaneant ī hoc ſacro. ſꝫ vt faciāt inde corp^9 ⁊ ſanguinē ſuū.) Hec ille. ℂ Ad z^m dr̄ ꝙ illa locutio eſt figuratiua tam ex pte ſubiecti q̄ ex pte ꝑdicati. nā pñis ex pte ſubiecti ſupponit pro ſacro ſenſibili. ſ. ſpeciēb^9 panis. corp^9 aūt xpi ē ſumiꝛ figuratiue. Unde ſm gloſaꝫ ꝑ illā locutionē nō daꝛ intelligi ꝙ ſuba panis aut ſpēs panis ſit vere ⁊ realr xp̄us aut corp^9 xpi. nec ꝙ corp^9 xpi ꝑdiceꝛ in recto de ſuba panis: aut de ſpecie panis. ſꝫ eſt ſenſus. panis quē frāgim^9 in ſacro. i. ꝑticipatio panis fracti in altari participatio corpis dñi eſt. i. facit nos vnū eē cū xp̄o ⁊c̄. ⁊ iō ꝑdicta auctoritas non eſt ad ꝓpoſitū. ℂ Ad 3^m dōꝫ ꝙ illa antiqua poſitio ꝺ exiſtentia panis ſilr cū corpe xpi ī eucharıſtia dudū reprobata ē: ⁊ pō ꝺ ꝯuerſiōe panis in corp^9 xpi ꝑ eccleſiā approbata eſt. Nec vꝫ probatio adducta. qꝛ ſicut dicit Durandus in his q̄ ſunt fidei nō ſꝑ eſt eligēdū illud ad qđ pauciores ſequuntur difficultates. ſic eñi poneremus in diuis vnū ſolū ſuppoſitū: ⁊ illud abſolutū: ad quā poſitionē nulla difficultas ſeqtur hūanā rōnē: ſꝫ ponēdū eſt magis id qđ ē cōſonū dictis ſanctoꝝ ⁊ traditioni eccleſiaſtice: lꝫ plures difficultates occurrāt. Opꝫ eñi intellectū captiuare in obſequiū fidei. Hec Durādus. Petrus aūt dicit ꝙ lꝫ illa aſſūptio magis ſaluaret appentiā ad ſenſuꝫ. tñ ꝯuerſio magis ſaluat apparētiā ad itellectū. i. vba euāgelij que meli^9 eſt ſaluare: qꝛ nō pñt mētiri ſic ſenſus pñt decipi. Sctūs Tho. vo pmi diſ. vbi ſupra in ſolone tertij ſic dic̄. (Ad hāc poſitionē ſeqꝛ grauı^9 icōueniēs. ſ. ꝙ cōtradictoria ſūt ſilr va. qꝛ ponit diffōnē. ſ. aliter ſe habeꝛ nūc q̄ pus: ⁊ nō pōt ponere diffinitū. ſ. motū neq̄ i corpe dñi neq̄ in ſuba panis.) Hec ille. Cū aūt dr̄ ꝙ conuerſio nō eſt ſpecialis articul^9 ⁊c̄. rn̄det Pe. ꝙ articulus de eucharıſtia pōt eē ſpecialis ſub illo vbo: ſcōꝝ cōmunionē ⁊c̄. Idē dic̄ btūs Tho. z° z^e. q. i. ar. 8°. i ſolone 6°. (In ſacro igr̄ euchaꝛ duo pñt ꝯſiderari. Unū. ſ. ꝙ ē ſacr̄m. ⁊ h hꝫ eādē rōnē cū alijs effectib^9 grē ſcificātis. Aliō ē ꝙ miraculoſe ibi corp^9 xpi ꝯtineꝛ: ⁊ ſic ꝯcludiꝛ ſub oīpotētia ſicut ⁊ oīa alia miracula q̄ oīpotentie attribuunꝛ. Itē 3°. ſen. diſ. 25. q. i. ar. z°. in ſolone. 10. ſic dicit. (Fides ꝺ corpe xpi ⁊ de oīb^9 ſacris ⁊ clauib^9 ⁊ oīb^9 hōi includiꝛ i articlo q eſt de effectu grē: q eſt ſanctā eccleſiā catholicā. ⁊ iō ī Nicēo ſymbolo additū ē. Cōfiteor vnū baptiſma ⁊c̄.) ℂ Ad 4^m rn̄det Durād^9 dicēs. ꝙ

Panis ⁊ vinū aſſumunꝛ ⁊ vniunꝛ diuinitati ergo ſcd̄^9.

Cur ſacr̄ꝫ eucha dicaꝛ ſacr̄m aſſūptionis.

Articulus ſit de ipſius eſt de eucha.

aūt inducit̃ de ꝯfeſſiōe Berēgarij. Dōꝫ ꝙ ſic dic̃ gloſa ibidē niſi ſane itelligas vba Berēgarij i maiorē icidas errorē ꝙ̃ ipſe hēīt niſi oīa referas ad ſpēs ipſas que frāgunt̃ ⁊ dētib⁹ atterunt̃. Nā de corpe xp̄i ptes nō facim⁹: ſꝫ ſub illis ſpēb⁹ fractis ⁊ attritis totū ⁊ īegrū corp⁹ xp̄i mādacat̃ ⁊ ſumit̃. Hec Durād⁹. Cōcordat Pe. dicēs. Qꝛ iducūt Berēgariū dicētē ꝙ corp⁹ xp̄i frāgit̃ exponēdū eſt. i. manet ſub ſpēb⁹ que frāgūt̃ q̃ndiu manēt in quātacūqꝫ modica pte. Sic ġ dico ꝙ de⁹ poſſet panē ⁊ vinū aſſumere. ſic poſſꝫ ꝯuertere: ⁊ ꝙ poſſꝫ vba inſtituere ad quoꝝ ꝓlationē ſeq̄ret̃ aſſumptio: ſic nūc ad hoꝝ ꝓlationē ſeq̄tur ꝯuerſio: nō tn̄ dedit hāc vtutē iſtis vbis: nec poſſet ſaluari ſenſus modernoꝝ vboꝝ ſi fieret aſſūptio: ⁊ non ꝯuerſio. Hec ille. ⁊ bn̄. ¶ Ad 5ᵐ dr̃ ꝙ q̃lītūqꝫ differat iſta pō ponēs aſſūptōē paneitati ab alia q̄ pōit ſubaꝫ pāis remanere ſine aſſūptōe ⁊ ſine ꝯuerſiōe. verū tn̄ iſta ē multū icōueniēs ⁊ irrōnabilis. ſic oñdit Durād⁹ dicēs. Hec opio deficit in duob⁹ q̄ ponit. Pīo q̄dē in hoc qḋ ponit de aſſūptiōe ſube panis 2° in h̄ qḋ ponit ꝙ ꝑ talē aſſūptionē corp⁹ xp̄i ſūptū de vgine ſit in altari vel in ſacro altaris. Pīmuꝫ apparet multiplr̄. Pīo ꝙ nō fiat talis aſſūptio. qꝛ ridiculū eſt ꝙ oī die aſſumat̃ vna nā. imo multe a ſuppoſito diuino: ⁊ oī die deponant̃. Hoc aūt eēt ſi ſuba panis in hoc ſacro de nouo aſſumeret̃: qꝛ quot fiūt ꝯſecrationes tot aſſumerent̃: ⁊ quot fiūt ſūptiōes ſacri tot deponerent̃: cū deſināt eē ꝑ vſū ſacri. Qꝛ ſi dicat̃ ꝙ nā imediate aſſumpta nūqꝫ deponit̃: ſꝫ bn̄ deponit̃ q̄ eſt aſſūpta mediāte alia. vt pꝫ de fame ſiti calore frigore carne ſluēte ⁊ reſluēte q̄ de nouo fuerūt in xp̄o mediāte hūanitate. nō valet. qꝛ aliḋ eſt ꝺ ꝓprietatib⁹ nāꝫ ꝯītib⁹ ꝙ inſint vi aliis mediāte nā: qꝛ tales nō dn̄r de nouo aſſumi. ⁊ ſi de nouo inſint. qꝛ de nā ſua nō hn̄t eē in ſe. ſꝫ i alio qḋ ſm ſuā nām eſt taliū ꝓprietatū ſuſceptibile ſiue maneat i ſe ſiue aſſumat̃ ab alio: ⁊ aliḋ ē de nā q̄ nata eſt eē in ſe: nec pōt eē i alio niſi ꝑ miraculoſaꝫ aſſūptionē. De tali eni eq̄ icōueniēs ē qḋ ꝺ nouo aſſumat̃ imediate vl̄ mediāte alio. 2°. qꝛ non ſolū vr̄ icōueniēs ꝙ aliq̄ nā ꝺ nouo aſſūat̃ ⁊ ſtatī depōat̃. ſꝫ vr̄ ēt ipoſſibile ꝙ talis aſſūptio fiat mediāte aliq̄ creato. ſic ponit ꝓdicta opio: qꝛ illḋ mediū vel ſe hꝫ in rōne efficientis talē aſſūptionē. vel i rōne terminātis: ſꝫ nihil creatū ꝑt ſe hr̄e ad aſſūptionē aliq̄ iſtoꝝ modoꝝ: ġ ⁊c̄. ꝓbat̃ hᵒᵗ. Qꝛ. n. nihil creatū poſſit eē cā efficiēs talis aſſūptionis. pꝫ. qꝛ talis aſſūptio fit ꝑ h̄ ꝙ res amittit ſuū ꝓpriū ⁊ nāle modū eſſendi ⁊ accipit nouū ⁊ q̄ſi oppoſitū. ſꝫ ꝙ res aliq̄ ⁊ in nā ſua manēs amittat ſuū nāle ⁊ ꝓpriū modū eſſendi ⁊ alienū induat: nō vr̄ poſſe facere niſi actor nāe: ġ ſic ſol⁹ nāe reꝝ iſtituit ſic ſolus eas mutare poſſe vr̄. Per idē vr̄ ꝙ nihil creatū poſſit terminare talē aſſūptionē. qꝛ ſi pōt tribui alicui nāe qḋ ē ſupra nām ⁊ totū curſū nāe: h̄ aūt ē ſubſtātificar̄ aliā nām q̄ nata ē i ſe ſubſiſtere. 3°. Qꝛ gegd ſit ꝺ poſſibilitate talis aſſūptiōis. oīno tn̄ icōueniēs ē ꝙ fiat mediāte corpe pte vt iſti dicūt. Nūqꝫ. n. corp⁹ vt accipit̃ vt ps hūane nāe ponēdo vnā formā tm̄ in hoīe. vt iſti ponūt: pōt noīare ſolā māꝫ: ſꝫ neceſſario noīat cōpoſitū ex mā ⁊ forma dāte eē corporeū. Si ġ nō ſit niſi vnica forma in hoīe: neceē eſt vt corp⁹ hūanū dicat realr̄ totū ⁊ nō ptē. ſꝫ ſm rōnem poſſit noīare ptē eo ꝙ aīa dat oēs ꝑfectiōes q̄s dāt forme iferiores. Et iḋ ſi ꝯſideret̃ cōpoſitū ex mā ⁊ for⁹ q̄ eſt aīa ꝓut dat eē corpeū tm̄: ꝯparet̃ ad idē ꝯpoſitū ꝓut per aīaꝫ hꝫ nō ſolū eē corpeū. ſed ſenſuꝫ ⁊ vitā ⁊ rōnem ſic corp⁹ ꝓ mō ſumit̃ vt ps. ⁊ 2ᵐ vt totū. Sꝫ cū hec dr̄ia ſit ſolū rōnis nō eſt ad ꝓpoſitū eo qꝛ iſti dicūt realē aſſumptionē pāis fieri mediāte corpe pte. Dr̄ia. n. rōnis nihil facit ad dr̄iaꝫ realis aſſumptiōis. 4°. Qꝛ incidūt in illud qḋ vitare intēdūt. Dicūt. n. paneitatem aſſumi mediāte corpe pte: ⁊ nō mediāte hūanitate: ne cogātur dicere ꝙ ꝑ talē aſſūptionē vificet̃ ꝙ de⁹ ſit panis vl̄ im panet̃. ſicut dicim⁹ ꝙ vbū ē icarnatū. Iſtḋ aūt nō euadūt. qꝛ ſi aliq̄ for⁹ accn̄tis eq̄ ꝑfecte oī mō ꝑfectōis poſſꝫ eē i toto mediāte pte ſic mediāte toto: eq̄ vificaret̃ ꝺ toto ꝙ ieēt ei mediāte pte. ſic ꝙ ieēt ei imediate. Ex neutra. n. pte eēt ꝺnoīatio ſꝫ q̄d ſꝫ ſimplr̄. Propter h̄. n. ſolū dr̄ ethiops alb⁹ nō ſimplr̄: ſꝫ ſm dētē: qꝛ albedo nō ita ꝑfecte ineſt ethiopi rōne illi⁹ ptis: ſic ſi ineſſet ei rōne totius. Cū ġ eq̄ ꝑfecte ponat̃ aſſumi ſuba panis ⁊ vini mediāte corpe pte. ſicut ſi aſſumeret̃ imediate vel mediāte tota hūanitate: pꝫ ꝙ eq̄ ve pōt dici de⁹ panis. ſicut diceret̃ ſi eēt facta aſſumptio ſube panis imediate vel mediante totali hūanitate. ¶ 2° pncipaliter deficit hec pō in h̄ ꝙ ponit ꝙ ꝑ talē aſſumptionē corpus xp̄i ſūptū de vgine ſit i h̄ ſacro ꝑ cōicationē idiomatū qꝛ vnū ꝓdicat̃ de altero. qꝛ q̄ rōne corp⁹ xp̄i eēt i ſacro altaris ꝑ aſſūptionē ſube panis: eadē rōne ſanguis eēt in h̄ ſacro ꝑ aſſūptionē ſube vini. Sed h̄ nō eſt verum vt ꝓbabit̃. ġ ⁊c̄. Aſſumptū ꝓbat̃. qꝛ ſi ſanguis xp̄i eēt in h̄ ſacro ꝑ aſſūptōeꝫ ſube vini. ſic ponit̃ de corpe xp̄i ꝑ aſſūptionē ſube panis. tūc oporteret ꝙ ſic panis aſſumit̃ mediāte corpe qḋ ꝑtinet ad vnitatē ſuppoſiti aſſumētis. ſic vinū aſſumeret̃ mediāte ſanguine ꝑtinente ad vnitatē ſuppoſiti aſſumētis. mō ꝯſtat ꝙ ſāguis xp̄i nō ꝑtinet ad idētitatē ſuppoſiti xp̄i cū ſanguis nōdum ſit ſub forma hūana: ſꝫ ſit humor i via ad ꝯuerſioneꝫ. vt fiat ſub forma hūana. ġ vinū nō ꝑt aſſumi a ſuppoſito xp̄i mediāte ſanguine. Niſi forte diceret̃ ꝙ i q̄libꝫ cōſecratiōe hui⁹ ſacri eēt aſſūptio ſanguinis xp̄i imediate: ⁊ mediāte ſanguie aſſūptio vini: ⁊ ſic oī die eēt aſſūptio noue nāe. ſ. ſanguis abſqꝫ oī ordie ad nāꝫ ꝓus aſſūptā. qḋ aliꝫ negāt: ⁊ mediāte iſta eēt aſſūptio vini. 2°. Quia corp⁹ xp̄i ē i altari vel ſacro altaris ꝑ verā exiſtētiā ſue nāe: ⁊ nō ꝑ ꝓ ſolā cōicationē idiomatū. ſicut ponit h̄ opio. qḋ pꝫ. qꝛ relatiuū ſꝑ refert ideꝫ numero qḋ ꝓceſſit: ſed xp̄s iſtituēdo hoc ſacrm̄. dixit hec vba Luce. 22°. Hoc eſt corpus meū qḋ pro vobis tradet̃. ⁊ hic eſt calix in meo ſanguine q ꝓ vob̄ effundet̃. ġ illḋ ideꝫ corp⁹ nūero qḋ poſtea fuit traditū ad crucifigēdū. fuit ꝓus traditū aplīs in ſacro ad edēdū. Sꝫ corp⁹ qḋ fuit traditū ad crucifigēdū nō fuit ꝺ nā panis: ſꝫ fuit corp⁹ ꝑtinēs ad nām hūanitatis. ġ corp⁹ traditū aplīs i ſacro altaris fuit ve de nā hūanitatis: ⁊ pari rōne in ſacro noſtro ē corp⁹ xp̄i ꝑtinēs ad ei⁹ hūanitatē: ⁊ nō eſt ibi ſolū ꝑ cōicationē idiomatū ex aſſūptione paneitatis. Qꝛ ſi quis dicat ꝙ relatiuum refert idem ſecundum ſuppoſitum nō idem ſm naturā: ⁊ ſic pōt ve dici demōſtrato pane aſſumpto: hoc eſt corp⁹ meū: qḋ ꝓ vobis tradetur. quia idē ē ſuppoſitū habēs paneitatē aſſūptā: ⁊ corporeitatē poſtea traditā: ⁊ ſic idē ſuppoſitū fuit primo demōſtratū: ⁊ deide traditū: ſꝫ ſm aliā ⁊ aliā nāꝫ. Nō valet. qꝛ cū dr̄. h̄ ē corp⁹ meū. corp⁹ nō pōt ibi teneri ꝓ ſuppoſito hn̄te corpeitatē. ſꝫ poti⁹ ꝓ nā habita: vt notat ꝓnomē poſſeſſiuū: cui addit̃ cū dr̄: corp⁹ meū. h̄ ē. qḋ hēo. ġ eadē nā ꝓus oñdit̃ q̄ poſtea refert̃. ⁊ nō ſolū idē ſuppoſitū. Cū ġ referat̃ nā corpis hūani q̄ tradita fuit ad crucifigēdū. pꝫ ꝙ eadē ſꝫ ſe ꝓus i ſacro fuit data diſcipulis ad edēdū. 3°. qꝛ dicta aſſūptio nō ſufficit ad h̄ ꝙ corp⁹ xp̄i ſit in altari neqꝫ realr̄ neqꝫ ſꝫ cōicatiōeꝫ idiomatū. Nō q̄dē realr̄: qꝛ aſſūptio duarum nāꝝ ab vno ſuppoſito nō ſufficit ad h̄ ꝙ vbi ē vna nā ſit alia: quia

Hic ponēs ꝙ ſuba panis aſſumit̃ i vnitate ſuppoſiti vini i eucha. ſeq̄nt̃ multa inconueniētia.

q2 ſi ſuppoſitū filij a pncipio aſſūpſiſſet hūanitatē Petri in roma ⁊ Pauli i iudea. nō pp̄ h̄ vbi eēt Petr⁹: ibi eēt Paul⁹ ⁊ ecōuerſo: niſi q̄ ad ſuppoſitū qḋ ḋ vtroq3 predicatur ⁊ de quo vtrunq3 predicatur concretiue. Similiter dato q̄ ſuppoſitum filij aſſumpſerit humanitatē ⁊ paneitatē. nō oportet q̄ vbi ē nā pāis ibi ſit nā hūanitatis: neq3 rōne ſuppoſiti poſſet dici: q̄ vbi eſt panis ibi ē corp⁹ xp̄i pp̄ cōicationē idiomatū: q2 ſm̄ illaꝫ opionē nomē ſuppoſiti nō recipit pdicationē pāis aſſūpti nec corpis ptis. Nō. n. ē veꝝ dī ſm̄ iſtos q̄ fili⁹ dei ſit panis vel corp⁹ qḋ ē ps. g̃ rōne cōis ſuppoſiti nō pōt vnū de altero predicari vt ſic dicat̃ vnum eē alteruꝫ. vel vnum eſſe vbi eſt alterum. Nec eſt ſimile de dente ethiopis ⁊ eius albedine: quia album dicitur dens. ⁊ dens dr̄ alb⁹: ⁊ vbi ē vnū ē alteꝝ. q2 h̄ ē p̄ h̄ q̄ ſūt vnū ſubiecto: ⁊ p̄ ɔ̄ſ̄ñ indiſtīcta ſubiecto ⁊ loco. Nō ſic aūt pōt dici de corpe hūano ⁊ paneitate aſſūpta. Hec Durādus i for⁹. In qb⁹ l3 dicat mlta vā ⁊ ſatis efficaciter īpugnet opionē illā de aſſūptiōe paneitatis. tñ aliq̄ falſa erronea ⁊ hereticalia iterſerit. potiſſime de nō aſſūptiōe. ⁊ nō ypoſtatica vniōe ſanguis xp̄i effuſi i cruce. ⁊ exhibiti i ſacro ad diuū ſuppoſitū filij. Hoc. n. erroneum eſt: q2 ſm̄ h̄ ille ſanguis nō fuiſſet ſufficiēs pciū redēptiōis hūani gnīs: cū nō eēt vnit⁹ ypoſtatice diuinitati: qḋ ē ɔ̄ oēꝫ doctrinā euāgelicā aplicā ⁊ catholicoꝝ doctoꝝ. De h̄ ſcūs Tho. i multis locis pſerti 6⁰. q̇libȝ. q. 6. ſic dicit. (Sāguis xp̄i i paſſiōe effuſus hūanū gen⁹ ſcificauit ſm̄ illḋ Heb. vlt. Ihs vt ſcificaret p̄ ſanguinē ſuū ppl̄m ex̄ portā paſſus ē. Hūanitas aūt xp̄i v̄tuteꝫ ſalutiferā hūit ex v̄tute v̄bi ſibi vniti vt Damaſ. dīc 3⁰ li⁰. vn̄ manifeſtū ē q̄ ſanguis i paſſiōe effuſus q̄ maxīe fuit ſalubris fuit diuinitati vnit⁹: ⁊ iō oportuit q̄ in reſurrectiōe iūgeret̃ alijs hūanitatis ptib⁹ ⁊c̃.) Hec ille. Ex qb⁹ p3 qḋ dcm̄ ē. Petr⁹ vō ḋ pa. iprobat dictā pōnē ibi alr̄ dicēs. Hec opio appet falſa. Pmo q2 aut aſſumeret panē cū accn̄tib⁹. aut ſolā ſubam. Si p̄ mō. p̄ h̄ nō eēt in altari ſacr̄alr̄: ſ3 localr̄ p̄ quātitatē cū ſuba aſſūpta i altari nec ide mota: ſic̄ localr̄ fuit i vtero p̄ quātitatem cū hūanitate ibi aſſūpta. Si 2ᵐ forte h̄ ē ipoſſibile. q2 qḋ nō ē p̄ ſe factibile nec ſuſtētabile q̄cūq3 v̄tute vt relatio vl̄ aliqḋ h̄ꝫ. nō ē p̄ ſe aſſūptibile. Suba aūt corporalis ſine quātitate fieri nō pōt. q2 ē ſu⁹ termin⁹: ⁊ ppria paſſio magis q̄3 quantitas ſine figura. Itē dato q̄ eēt poſe: adhuc nō faceret ibi eē corp⁹ xp̄i: q2 aliḋ ē dicere corp⁹ qḋ ē xp̄s: h̄. n. ē gen⁹ ad aīal: ⁊ dīc totū ſuppoſitū xp̄i: ⁊ aliḋ corp⁹ xp̄i qḋ dīc ptē hūanitatis. L3 aūt corp⁹ vtroq3 mō ſūptū ſit in altari tñ differēter: q2 corpus qḋ ē ſuppoſitū: ē ibi ſecūdario tñ ex nāli ɔcomitātia: ſ3 corp⁹ qḋ ē ps ē ibi v̄tute ſacri ⁊ ex vi v̄boꝝ directe. qḋ p3 ex for⁹ ɔſecratiōis ipſi⁹ corpis q̄ dī: h̄ eſt corp⁹ meū. Qḋ nō pōt itelligi ḋ corpe qḋ ē gen⁹: ſ3 ſolū ḋ corpe qḋ ē ps. q2 gen⁹ nō pdicat̃ poſſeſſiue ḋ ſuo iferiori ſicut ps ḋ toto. Nō eni dico hūanitas mea ⁊ man⁹ mea: nō aūt aīal meū nec hō me⁹ de meipſo. Hoc idē appareret ex ɔſecratione ſanguis q̄ dī: hic eſt calix ſanguinis mei. Sanguis autē nō eſt equocū ad gen⁹ ⁊ ad ptē. ſicut corp⁹. ſ3 tñ ſumit̃ p̄ pte. Dato g̃ q̄ corp⁹ qḋ ē xp̄us p̄ aſſūptionē eēt ex vi ſacri i altari: nō tñ corp⁹ xp̄i qḋ ē ps. niſi tñ ex nāli ɔcomitātia: q2 p̄ aſſūptionē nō fieret vnio in natura: ſ3 tñ i pſonā. Un̄ p̄ illā aſſūptionē fieret q̄ pāis eēt corp⁹ qḋ ē xp̄s: nō āt corp⁹ xp̄i ſic̄ nec mō diuinitas eſt hūanitas. Itē corp⁹ xp̄i nō icipit eē realr̄ niſi mutatiōe facta i ipſo. puta ſi ſm̄ locū de celo moueatur. vl̄ mutatiōe facta i ipm̄. ſ3 neutrū ɔtingit p̄ aſſumptionē: q2 ſ3 panis aſſūptus mutet̃ pdēdo ſubſiſtentiā ppriā. nō tñ mutaret̃ i xp̄m: nec i corpus xp̄i: vt poſtea dicet̃. g̃ ⁊c̃. Itē paneitas aſſūpta corruptis ſpeciēb⁹ cum qb⁹ fuit aſſūpta maneret oīo fruſtra i eternū. nō enim corrūpi poſſet cū careat q̄litatib⁹ ɔ̄rijs. nec ſumi poſſet in vſū fideliū pp̄ quē ſit ɔſecra⁹. ⁊ ſic ſi māeret fruſtra maneret. Si āt dicit q̄ nō māeret. Cōtra. q2 ſic̄ corp⁹ hōis aſſūptū nō debuit corrūpi nec putreſieri nec in ſubā nec i quātitate: ſic nec deberet corrūpi panis ſi aſſumeret̃. Itē ſi aſſūeret̃ vna nā ſp̄ eēt diſtīcta ab alia. ita q̄ vna nō eēt for⁹ alteri⁹. cū due nāe ſubales pfecte nō poſſint ſeinuicē iformare. S3 manēte diſtinctione nāꝝ ⁊ ſinitate vtriuſq3 idētitas ſuppoſiti non facit ibi eē vnū: vbi ē reliquū. Nō. n. ſi xp̄s aſſūeret lapidē rome. ⁊ lignū pariſi⁹. pp̄ h̄ lapis eēt pariſi⁹ nec eɔ̄. g̃ q̄ntū panis aſſūpt⁹ ſit i altari. ñ pp̄ h̄ corp⁹ xp̄i hūanū ē ibi. Itē ñ poſſ3 aſſūi mediāte p̄ corpe. q2 aut h̄ eēt mediū i ſubſtātificādo ita q̄ pus ſubſtātificet̃ i corpe xp̄i. poſtea i ſuppoſito diuo: qḋ nō eſt poſe. tū q2 ſuppoſitū finitū nō pōt ſubſtātificare alienā nām. tū q2 ſuppoſitum hūanū nō h3 ibi ſubſiſtētiā ppriā. vn̄ oēm nām a deo aſſūptā o3 imediate ſubſtātificari in ſuppoſito eterno. Aut eēt mediū ɔgruitatis pp̄ dignitatē: ſ3 h̄ nō ē poſe cū vnū nō ſit for⁹ alteri⁹: q2 forme ſubalis nō ē alia forma: nec māe ē alia mā. Itē3 ſi eēt mediatio: nihil faceret ad ppoſitum: nō. n. eēt maior vnio panis ad corp⁹ xp̄i q̄3 fuerit aīe ad corp⁹ in triduo: q2 cum ibi māſerit vnio i ſuppoſito: ſi hic eēt maior o3 q̄ eēt in natura: ita q̄ vnū ɔuerteret̃ i aliud: vl̄ p̄ cōpōnē vnū eēt for⁹ alteri⁹. qḋ eſt ipoſſibile. ſ3 i triduo p̄ ɔſecrationeꝫ aīa nō fuiſſet i ſacro ad min⁹ ex vi ſacri. q̄ntūis i ſacro eſſet corpus ex aīe panis. Itē falſitas eēt i ſacro v̄itatis q̄ dī: h̄ eſt corp⁹ meū. q2 ɔtētū ſub ſpeciēb⁹: q̄uis eēt corp⁹ qḋ eſt xp̄s: nō tñ corp⁹ xp̄i vt dictum eſt. Hec Pe. ⁊ bene.

¶ Ad 6ᵐ rūdet Pe. de palu. dicēs q̄ illa rō tenet ſolū in his q̄ ſūt i loco per accidens. ſecus autem eſt de his que ſunt in loco p̄ ſe vt dictū ē ḋ duob⁹ corpib⁹ aſſumptis ab eodē ſuppoſito diuo. ¶ Ad 7ᵐ dr̄ q̄ ſic̄ ſupi⁹ eſt oſtēſū illa mediatio eſt impoſſis. ſ. q̄ vnū corp⁹ aſſumatur mediāte alio. Et ſilr̄ poſito q̄ eēt poſſis ipa nō faceret corp⁹ xp̄i eē veraciter i altari. ſic̄ nec aīa i triduo fec̄ corp⁹ eē i iferno ſecū. ¶ Ad 8ᵐ dr̄ q̄ data illa pōne forma ɔſecratiōis panis eēt falſa vt dictū ē: q2 ɔtētū ſub ſpeciēb⁹ q̄uis eēt corp⁹ qḋ eſt xp̄s: nō tñ corp⁹ xp̄i. et iō arg⁹ pl⁹ ē ad oppoſitū q̄3 ad ppoſitū. Si. n. li h̄ demſtet ſubāꝫ ⁊ nāꝫ pāis. tūc locutio pcit⁹ falſa ē. tāte. ſic̄ hec diuinitas ē hūanitas. vel aīa xp̄i ē corp⁹ xp̄i: q2 nā ñ pdicat̃ de nā i abſtracto vl̄ equalētī abſoluto: q̄ntūcūq3 habeāt idē ſuppoſitū. Si aūt ḋmōſtret veꝝ corp⁹ xp̄i qḋ eſt ps hūanitatis. tūc v̄tute taliū v̄boꝝ nec ſuppoſitum xp̄i: nec nā panis eſt directe in ſacro. Et vltra h̄ poſitio illa nō pōt hoc ponere: cū dicat li h̄ demōſtrare nō aliquā nām: ſ3 ſuppoſitū triplicis nāe. ſ. diuinitatis ⁊ hūanitatis ⁊ paneitatis. Un̄ ſ3 illā pōnē vl̄ formā ɔſecrationis falſa eſt. vel ſi v̄a ē nec ſuppoſitū filij nec nā panis eſt directe vi v̄boꝝ i ſacro eucariſtie. ſ3 ſola nā corporeitatis ptis humanitatis xp̄i: cuius oppoſitū ponit. Et ita vr̄ iplicare ɔ̄dictionem dum ex vna parte verificat formā ɔſecrationis: ⁊ ex alia falſificat eā. Dr̄ vlteri⁹ q̄ tria pncipalia dicta hui⁹ poſitionis ibidē recitata māifeſtā ɔtinēt improbabilitatē. ſicut oſtēdit Pe. de palude. Primū ſiqdē nō valet. q2 l3 corp⁹ aſſumptū ſit mediante aīa. nō tñ pp̄ hoc corp⁹ ē aīa nec ecōuerſo. Nā q̄3. n. vna ps pdicat̃ de alia ſub noīe ptis q̄uis ſint idē ſuppoſito niſi ſolū denominatiue: quia ſic importat totū. Preterea ſic dr̄ in duob⁹ accidētib⁹ vel in ſuba ⁊ ac

Sāguis xp̄i in paſſiōe effuſus fuit vnitus diuinitati ypoſtatice.

Nō eſt factibile q̄ ſuba corpea ſit ſine q̄ntitate.

tidẽte. vt albũ eſt muſicum: ⁊ dectis eſt albus. nõ ſic au
tẽ in duab⁹ ptibus ſubſtãtialib⁹. Uñ non dr̃: caput pe
ditatũ. nec tibia peditata. Quo pes ſit mediãte tibia.
Et ſi ꝑꝑ hãc mediationeꝫ poſſet dici tibia peditata: aut
brachiũ manicatũ: nõ tñ pt dici tibia pes: nec brachiuꝫ
man⁹ aut econtra: ſꝫ magis hõ pedatus. Sic ḡ forte cor
p⁹ xpi ꝑꝑ illã mediationẽ poſſet dici paneũ vel panca
tũ. nõ tñ poſſet dici panis: ſꝫ totũ ſuppoſitũ diceret im
pancatũ vel paneũ: ſicut dr̃ corpeũ a corpe. imo cuꝫ pa
nis dicat ſuppoſitũ: q2 panis ẽ quoddã corp⁹: poſſet dici
ꝙ ſuppoſitũ eſt panis: ⁊ ſic eẽt cõicatio idiomatũ re⁹aſ
ſumẽtis ⁊ aſſumpti nõ re⁹ mediꝫ aſſũptiõis: h. n. nõ facit
mediatio aſſũptiõis: ſꝫ idẽtitas ſuppoſiti ⁊ modus pre
dicãdi. q2 ↄcretũ ſigt̃ ꝑ modũ toti⁹: ⁊ nõ ptis. Silr̃ nec
valet z^m qđ ponit poſitio illa. q2 ſublata cõicatiõe idio
matũ deſtruit̃ ꝙ inexiſtẽtia vni⁹ nõ verificat pdicatiõeꝫ
inexiſtẽtie alteri⁹. Dato ẽt ꝙ eẽt ibi cõicatio idiomatũ
nõ ſequeret̃ corp⁹ xpi magis ĩ altari eẽ q̃ꝫ ecõtra panẽ
eẽ ĩ celo: q2 ſic de⁹ ẽ ĩ vtero ꝑ h ꝙ de⁹ ẽ ille hõ: ita fili⁹
hoĩs ẽ ĩ celo ꝑ h ꝙ de⁹ ẽ ĩ celo. qđ ipſi nõ dicũt. Nec h
eſt eſſẽtiã corpis xpi eẽ realr̃ hic. ſꝫ ſuppoſitũ corporis:
q2 eſſentia corpis ⁊ ſanguis nõ eſt vſq̃ꝫ vbi vl̃ localr̃. ſꝫ
ꝑ ↄuerſionẽ. Silr̃ z^m nõ valet. Q2 ſi ꝑꝑ hoc ꝙ eſſenti a
panis nõ hꝫ ibi ꝓpriũ eẽ poſſet dici nõ manere: ſꝫ tranſi
re. pari rõne in incarnatiõe dici poſſet humana natura
tranſire non manere: quia ſcđm eos non habet ibi pro
priũ eẽ. Itẽ cũ ↄuerſio nõ fit niſi cõicãtiũ in mã: ſꝫ eos
ſi ĩ deo nõ eſt niſi vnũ eẽ. ſ. diuinũ: cũ ĩ eẽ diuinũ nihil poſ
ſit ↄuerti. ḡ nõ eſt in qđ illud eſſe panis ↄuertat̃. Et ꝙ
dicũt ꝙ panis fit corp⁹ xpi: ⁊ corp⁹ xpi fit panis. qđ ſi eẽt
niſi maneret. exponẽdũ eſt. i. vbi erat panis: ibi fit cor
p⁹ xpi. Hec Pe. ⁊ hñ. ¶ Ad p^m Scoti ↄ eiđe ↄnẽ dr̃ p̊
ꝙ ſi a^{ct} ſic itelligat̃ ꝙ termin⁹ ꝑ ſe illi⁹ ↄuerſiõis vl̃ trã
ſubſtãtiatiõis ſit ſuba corpis xpi. ita ꝙ pñtia ſubiecti ad
ſpẽs panis ↄuerſi nllo mõ ſit ꝑ ſe termin⁹: nec p̊ nec z⁹
illi⁹ trãſubſtãtiatiõis: ſꝫ olo de ꝑ accñs ſe hẽat ad illaꝫ
trãſubſtãtiationẽ. a^m inq̃ꝫtũ ſic itellecta falſa eſt. Sicut
enĩ gñatio ſubalis p̊ ⁊ ꝑ ſe terminat̃ ad formã ſubaleꝫ
tñ. ſꝫ ꝑ ſe z⁹ terminat̃ ad qũtitatẽ ⁊ figurã ⁊ alia ꝑ ſe
paſſiões ↄñtes formã ſubalẽ rei generate: ⁊ vlteri⁹ ad
locũ ei⁹: ſic ꝫ trãſubſtãtiatio ꝑ ſe p̊ terminet̃ ad ſubam
corpis xpi. tñ ꝑ ſe z⁹ terminat̃ ad multa alia inter que
eſt vnũ pñtia ſube corpis ad ſpẽs panis trãſubſtãtiati.
Nec eſt icõueniẽs vnã mutationẽ terminari ad duos
terminos ꝑ ſe ſub quodã ordie quoꝝ vn⁹ pt dici termi
nus intrinſecus. alius aũt termin⁹ extrĩſec⁹ pſcietẽ ha
bẽs ad intrinſecũ ⁊ ꝑ ſe ↄñtã ⁊ ſeq̃lã. De h ſcõs Tho.
de vitate. q. 9. ar. 3. ſic dic. (In q̃libꝫ gñatiõe vel muta
tiõe eſt duos terminos iuenire. ſ. terminum a quo ⁊ ter
minũ ad quẽ. Utercꝫ aũt diuerſimode iuenit̃ ĩ diuer
ſis. In q̃buſdã. n. termin⁹ a quo ẽ aliqđ ↄriũ pfectioni
acquirẽde: ſic nigredo eſt ↄria albedini q̃ ꝑ dealbatio
nẽ acqrit̃. Quãdoq̃ꝫ vo pfectio acqrẽda nõ hꝫ ↄriũ di
recte: ſꝫ p̊cedũt in ſubiecto diſpõnes q̃ ſũt ↄrie diſpõni
b⁹ ordinãtib⁹ ad pfectionẽ iducẽdã. ſic pꝫ ĩ corpis aia
tione. Qñq̃ꝫ vo nõ p̊ſupponit̃ niſi p̊uatio ſiue negatio
forme itroducẽde: ſicut in aere illuminãdo p̊cedũt te
nebre q̃ ꝑ lucis pñtiã remouẽt̃. Silr̃ ẽt termin⁹ ad quẽ
eſt qñq̃ꝫ vn⁹ tm̃: vt in dealbatiõe termin⁹ ad quẽ ẽ al
bedo. Qñq̃ꝫ vo ſũt duo termini ad quẽquoꝝ vnus ad
aliũ ordinat̃. ſicut pꝫ ĩ gñatiõe vl̃ alteratiõe elemẽtoꝝ
cuius vn⁹ termin⁹ eſt diſpõ q̃ ẽ neceſſitas. ali⁹ aũt ipſa for
ma ſubalis.) Hec ille. Dr̃ z⁹. ꝙ dato ꝙ pñtia ſube cor
pis xpi ad ſpẽs nõ eẽt ꝑ ſe termin⁹ p̊ vel z⁹ trãſubſtan
tiatiõis. ſꝫ ſola ſuba corpis xpi vt ponit a^{us}: tñ h^m eſſet
negãda. q2 cũ h ſtat ꝙ ꝑ mutationẽ ad ſubam ſolã ter
minatã ꝑ ſe ⁊ nõ ꝑ accñs hr̃ pñtia ſube ad ſpẽs: q2 in
illo caſu diceret̃ ꝓbabilr̃ ꝙ mutatio terminata ad ſub
ſtãtiã eẽt cũ mutatiõis terminate ad pñtiã ſube ad ſpe
cies ſi ſint due mutatiões: ſic dealbatio eẽt cũ aſſimila
tionis vel acq̃ſitiõis illi⁹ ſilitudis dealbati ad alia co
alba. ſi eſſent due mutatiões: quaꝝ vnũ terminaretur
ad albedinẽ: alia ad ſilitudinẽ. qđ tñ puto nõ eẽ verũ.
Uñ ſicut ꝑ dealbationẽ hr̃ nõ ſolũ albedo veꝝ etiã re
ſpectus ſilitudinis ⁊ vtrũqꝫ ꝑ ſe: ita ꝑ trãſubſtãtiatiõeꝫ
ꝑ ſe hr̃ ſuba ſuccedens ſube ⁊ pñtia ſube corpis xpi ad
ſpẽs panis trãſubſtãtiati. Et potiſſime eſt ibi pſeitas ex
pte efficiẽtis ⁊ finis: q2 trãſubſtãtiatio ordiat̃ ad pñtiã.
Jõ. n. de⁹ trãſubſtãtiat panẽ ĩ ſubam corpis ſui vt pñs
hoib⁹ fiat in ſacro: ⁊ veniat in vſũ hoiꝫ. ¶ Ad z^m ne
gat̃ a^{us} vt pꝫ ꝑ pdicta. q2 ꝑ dealbationẽ hr̃ nõ ſolũ albe
do q̃ ẽ ꝑ ſe termin⁹ ei⁹. imo reſo ſilitudinis ſuppoſitis
aliqs coalbis: q̃ ſuppoſitio ſꝑ ſtat: q2 omne album habꝫ
partes albas. ⁊ ita ſibi ſiles in albedine. ſemper ḡ acq̃ſi
ta albedine acquiritur ſimilitudo: ⁊ vtrũqꝫ habet̃ per
ſe. licꝫ vna p̊mo: alia ſecundario. Et ad ꝓbationẽ alioꝝ
dicitur ꝙ vni⁹ mutatiõis ꝑ ſe eſt vnicus ꝑ ſe terminus
p̊mus. ſꝫ põt habere duos ꝑ ſe terminos vnum p̊mo ⁊
aliũ ſecundario vt dictum eſt. Et dato ꝙ nulla muta
tio hr̃et duos ꝑ ſe terminos. cũ hoc ſtat ꝙ ꝑ vnicã ꝑ ſe
mutationem habentur duo de per ſe: quoꝝ vnũ eſt ei⁹
per ſe terminus. aliud vo eſt aliqđ ꝑ ſe ↄñs terminũ vl̃
finis per ſe termini: dato ꝙ non ſit per ſe terminus illi⁹
mutationis: qđ ſpecialr̃ verũ eſt de talib⁹ reſpectibus q
non ſunt per ſe termini p̊mi: nec p̊ncipales alicui⁹ mu
tatiõis: ſꝫ ↄſequuntur ꝑ ſe p̊mos ⁊ p̊ncipales terminos
mutationũ. Unde illa ꝓbatio peccat ꝑ fallaciã ↄſeq̃n
tis arguẽdo a negatione añtis ad negationeꝫ ↄñtis. be
ne enĩ ſequit̃. a. eſt terminus huius mutationis. ḡ habe
tur ꝑ hãc mutationẽ ꝑ ſe. ſꝫ nõ ſequitur. a. nõ eſt termi
nus huius mutationis. ḡ non habet̃ per ſe ꝑ hãc muta
tionem. ſicut patet. q2 illuminatio nõ eſt termin⁹ ſaltẽ
p̊mus generatiõis ignis flãme. ⁊ tñ habet̃ per ſe ꝑ ge
nerationẽ ignis. Per gñationẽ q̃ppe ignis non ſolũ hr̃
per ſe eius terminus. imo aliqua alia. ſed differenter:
quia generatio eſt acquiſitiua ſui termini formalr̃: cuꝫ
ſit acquiſitio eius: eſt autem acquiſitiua ei⁹ qđ cõſeq̃t̃
per ſe terminũ effectiue. ¶ Ad 3^m dicit̃ primo ꝙ deus
põt facere corpus ſuũ preſens cum pane manente ſub
ſtantia panis ſine q̃cunqꝫ tranſubſtantiatione vel mu
tatione ad ſubam terminatã vt ꝑ ſe terminũ. puta po
nendo duo corpa in eodeꝫ loco circũſcriptiue. Hoc tñ
fieret ꝑ motũ localẽ alterius vel vtriuſqꝫ illoꝝ ad al
teꝝ: qđ nõ habet locum in ꝓpoſito. Dicitur z⁹ ꝙ pñ
tia corporis xpi ad ſpecies panis: qualis nunc eſt in eu
chariſtia vel eiuſdẽ rõnis cum illa non põt acquiri de
nouo manẽte ſubſtantia panis ſub eiuſdẽ ſpeciẽb⁹ niſi
ꝑ aliquã mutationẽ ſubalẽ nouiter factã in corpe xpi
vel ſuba panis: vel aliqualẽ vnionẽ vnius ad alterã cõ
currẽte aliq̃ motu locali vt in ꝓbatione ↄnũs dictum
fuit. Cũ aũt fides nõ ponat hꝫ motũ factũ in corpore
xpi: nec aliqua mutatio panis localis fiet. reſtat ꝙ iſta
pñtia reqrit trãſitum ſube panis in corp⁹ xpi. Confir
mat̃. q2 ſi ſuba corpis xpi habere poteſt preſentiã eiuſ
dem rõnis ad ſpecies panis manente ſuba panis quaꝫ
nunc habet nõ manente ſuba panis. aut ſuba corporis
xpi eſſet ſub ſpeciẽb⁹ mediãte ꝓpria quantitate. aut im
mediate ꝑ ſeipſam aut per vtrũqꝫ. Si detur p^m aut 3^m
tũc ſubſtãtia corpis xpi eſſet hic localiter ⁊ circũſcripti
ue: cũ illo mõ non poſſit eſſe in locis pluribus: oporte
ret ꝙ

Ad argumẽ. Scot. ↄ pri-mam.
Tranſubſtantiatio per ſe terminat̃ non ſolũ ad corp⁹ xpi ſed ẽt ad pñtiã eius in ſacro q̃do.

Unius mutationis ẽ vnus terminus ꝑ ſe ſenſus.

ret ꝙ dū icipit eē in eucbariſtia relinꝗret ꝓpꝛiū locum quē bꝫ ī celo ꝑ nouū motū aut mutationē localē: qḋ ē falſū. Si dēr 2ᵐ. tūc cū ſuba mālis vt abſtrahit a quātitate non poſſit fundare reſpectū pñtie de genere vbi aut ſitus. nec poſſit fūdarē reſpectū pñtie ad aliā ſubaꝫ mālē ſuppoſito diſtinctā eo mō ꝗ aīa rōnalis vł forma ſubalis eſt pñs corpi qḋ iformat vł ecōtra: nec eo mō quo ſubiectū eſt pñs accidēti vel ecōtra: nec eo modo quo angelus eſt pñs corpi qḋ mouet vł a ꝗ patit̄ vł ecōtra: nec eo mō quo deꝰ eſt pñs creature quā tenet ꝛ conſeruat in eē vł ecōtra: nec poſſit hr̄e aliquē ꝯtactū molis aut vtutis ad aliā ſubaꝫ mālē: nō appet modꝰ quo poſſit eidē eē pñs: cū nec angelus poſſit eē pñs alicui loco vel corpi niſi ꝑ aliquē ꝯtactū. Relinqt̄ ġ ꝙ ſolo illo mō quē pōit eccl'ia ſuba corpis xp̄i poſſit eē pñs ſpecie bꝰ pāis. ſ. ꝑ ꝯuerſionē ſube panis ī ſubaꝫ corpis xp̄i ſub eiſdē accn̄tibꝰ vtute ꝯuerſiōis ſuccedētē. Iſto eteniꝫ ꝛ ſolo mō pt̄ ꝯgrue ſaluari ſufficiēs ꝯtactꝰ ꝛ ordo corpis xp̄i ad ſpēs: q2. ſ. ſuccedit ſubiecto ſpecieꝶ tāꝗ̄ terminꝰ ad quē ſubiecti ꝯuerſiōis ī ꝗ manet ī potētia obediētiali idē nūero ſubiectū dīna poꝰ educibile de eodē terᵐᵒ ad quē ad exidū ſb remanētibꝰ ſpēbꝰ: ꝛ ad oīmode idē pſtinū eē. De h̄ ēt latius ī ſequētibꝰ dicet̄. Dr̄ 3ᵒ ꝙ iſta ꝯña eſt ſimplr̄ nulla. Dic ꝛ ibi eſt pñtia eiuſdē rōnis. ġ hr̄ ꝑ mutationē eiuſdē rōnis. Et pꝫ iſtātia. Nam pñtia quā hꝫ ignis ad locū ſue gñatiōis ī inſtāti ſue gñatiōis eſt eiuſdē rōnis cū pñtia quā hꝫ ad locū terminātē motū eiꝰ: ꝛ tn̄ ꝯſtat ꝙ nō acqrunt̄ ꝑ mutationē eiuſdē rōnis. Nā 2ᵃ acqrit̄ ꝑ motū localē nō aūt pma: ſʒ ꝑ ſubalē gñationē. Dr̄ 4ᵒ. ꝙ ꝓbatio maioris ſolū ꝯcludit ꝙ pñtia ſube corpis xp̄i ad ſpēs panis vel ad ſubaꝫ panis pōt eē ſine ꝯuerſiōe vel trāſubſtātiatiōe vł deſitiōe alicuiꝰ ſube. qḋ ꝯcedit̄. Nō tn̄ ꝓbat ꝙ poſſet eē ſine tranſubſtātiatiōe vł deſitiōe vel icepriōe ſube ꝛ ſine motu locali. Et q2 ī ꝯſecratiōe eucbariſtie nō eſt motꝰ localis nec gñatio alicuiꝰ ſube. oꝫ ꝙ ſit ꝯuerſio ſube. Cū autēꝫ dicit ꝙ terminꝰ eiuſdē rōnis cuiꝰ eſt talis pñtia non pōt eē ꝑꝑe ꝛ ꝑ ſe terminꝰ duaꝶ mutationū diſtinctaꝶ ſm genꝰ ꝛc. pꝫ qḋ dōꝫ ſit ex pdictis. Uep. n. eſt ꝙ non pt̄ eē terminꝰ taliū duaꝶ mutationū eodē mō: ſʒ diuerſimode pt̄ eē terminꝰ earūq ꝛ quātitas qñqꝫ acqrit̄ ꝑ motū augmētatiōis: qñqꝫ vō ꝑ ſubalē gñationē: ꝛ qñqꝫ ꝑ creationē. vn̄ illa maxīa paꝶ hꝫ apparētie ꝛ minus vitatis. Dr̄ 5ᵒ. ꝙ rn̄ſio ibidē recitata bona eſt. nec valet eiꝰ impugnatio: cū fūdet̄ in illa falſa maxīa ſtari negata. cuiꝰ oppoſita eſt vā ſm fidē catholicā. Nā ſm fideꝫ caro hūana ꝑ gñationē vel nutritionē acqſita: ꝛ caro ꝑ reſurrectionē repata ſūt vel erūt vel fuerūt ī xp̄o eiuſdē rōnis: ꝛ tn̄ ꝯſtat ꝙ gñatio nutritio ꝛ reſurrectio ſūt mutationes ſpē differētes. Sic in ꝓpoſito pñtia corpis xp̄i ad ſpēs pt̄ eē terminus diuerſaꝶ mutationū ſm genus trāſubſtātiationis ꝛ gñationis ꝛ motꝰ localis vt dictū eſt. De falſitate pdicte maxīe diffuſe loqt̄. ſ. Tho. 4ᵒ. ſen. diſ. 43. q. i. ar. p. in ſolone. 3ᵉ qſtiūcule qua qrit. Utrū reſurrectio ſit nālis vel miraculoſa. ❡ Ad 4ᵐ negat̄ aᵒʳ. nec valet ꝓbatio. q2 lʒ nutrimētū acqrat per ꝯuerſionē ꝯditiōes formales abſolutas aliti ꝛ eiꝰ ī qḋ ꝯuertit̄. tn̄ in inſtāti ꝯuerſiōis forꝰ aliti iformat mām alimēti ꝛ acqrit vbi ꝛ ſitū ꝛ locū ipſius nutrimēti. Alr̄ qḋ alit̄ ꝛ auget̄ nunꝗ̄ occuparet maiorē locuꝫ ꝗ̄ pus: nec eēt ī alio loco ꝗ̄ pus ſm ſe totū nec ſm ptes: cuius oppoſitū eſt veꝝ. Dr̄ vlteriꝰ ꝙ dato ꝙ ita eēt ſicͣ ponit maior in ꝯuerſiōe alimēti in alitū: nō tn̄ oꝫ ꝙ ita ſit in ꝓpoſito. q2 illa ꝯuerſio fit cōcurrēte motu locali alimēti ad alitū: ꝛ ad locū eiꝰ ꝛ venas ꝛ arterias ꝛ poros: nō ſic aūt fit in ꝯuerſiōe ſube panis in eucbariſtiaꝫ in qua ſuba panis nō mouet̄ ad locū corpis xp̄i nec eꝯ. Itē in ꝯuerſiōe alimēti fit additio māe ad māꝫ: nō ſic in eucbariſtia: nec totū ꝯuertit̄ ī totū: ſʒ ī ptē nō qdē pexiſtē ſʒ nouiter ꝓductā. ſecꝰ ī eucbaᵃ. Sʒ dū totū lignū conuertit̄ ī totū ignē: terminꝰ ad quē ē ī loco termini a ꝗ ꝛ non eꝯ. ſic ī ꝓpoſito. ❡ Ad 5ᵐ negat̄ hᵒʳ. q2 deꝰ poſſet ꝯuertere ſubaꝫ panis ī corpꝰ xp̄i vt exn̄s ī celo: mouendo localr̄ panē cū ſuis dimēſiōibꝰ ad locū xp̄i in celo ꝛ in termino motꝰ: ponēdo ī eodē ſitu dimēſiones panis ꝯuerſi cū dimēſiōibꝰ corpis xp̄i: ꝛ tūc ſuba corpis xp̄i eēt ſub ſpēbꝰ panis ſacr̄alr̄ ꝛ ī ꝓprio loco circū ſcriptiue. Dr̄ 2ᵒ ꝙ cū iſta trāſubatio iporteret ſucceſſionē duarum ſubaꝶ ſub eiſdē ſpēbꝰ. nō appet mihi ꝓ tūc ꝙ ſuba panis poſſet ꝯuerti ī ſubaꝫ corpis xp̄i vt eſt ī celo niſi mō pdicto vł ꝯſilī: iteruenīēte motu locali ſpecieꝶ pāis ad corpꝰ xp̄i: vt ſic terminꝰ ad quē ꝯuerſiōis eēt ſub ſpēbꝰ termini a quo. Et ſic ſꝑ ꝯuerſio reqrit pñtiā ſube corporis xp̄i ad ſpēs pāis. ❡ Ad 6ᵐ dr̄ p: ꝙ ſʒ pdicta cū ꝯuerſio ꝗ cōiter fit ī eucbᵃ iporteret ſucceſſionē duaꝶ ſubaꝶ totaliū ꝛ pfectaꝶ ſub eiſdē accn̄tibus. ꝛ dato caſu argᵗⁱ nullū accn̄s panis remaneret ſub ꝗ alia ſuba ſibi ſuccedere poſſet. vr̄ ꝙ talis ꝯuerſio eēt īpoſſis: vel ſaltē nō eēt eiuſdē rōnis cū illa ꝗ mō fit. Dr̄ 2ᵒ ꝙ admiſſo caſu argᵗⁱ negāda ē ꝯña ibidē facta: q2 nō eſt ſilē qḋ adducitur ꝓ ſilī. Nā ī tali ꝯuerſiōe nō remanerēt aliꝗ accidētia panis ꝯuerſi: ſub ꝗbus ſuba corpis xp̄i eidē ſuccederet: ꝛ rōne quoꝶ eēt circū ſcriptiue aut diffinitiue aut alio mō ī loco panis ꝯuerſi. Secꝰ eſt ō ꝯuerſiōe moderna in qua pdicta accn̄tia remanēt: rōne quoꝶ ſuba corporis xp̄i dr̄ eē vbi erat panis diffinitiue vel alio mō. Et de hac mā āpliꝰ dicet̄ ī ſequētibꝰ. Et iſta ꝓ nūc ſufficiāt ad argᵗᵃ Scoti ꝯ pmā ꝯnēꝫ ꝗ̄ ēt militāt ꝯ tertiaꝫ. ❡ Ad pᵐ eiuſdē ꝯ 2ᵃᵐ ꝯnem dr̄ ꝙ rn̄ſio ibidē recitata ſufficiēter euacuat pᵐ ꝛ 2ᵐ argᵐ. Et hāc vtualr̄ ponit. ſ. Tho. 3ᵃ pte. q. 75. ar. 3ᵒ. vt recitatū fuit ī ꝓbatiōe ꝯnis. Et ſilr̄ ibidē ī ſolone pmi ſic dic. (Suba panis vł vini facta ꝯſecratiōe nō manet ſub ſpēbꝰ ſacri neqꝫ alibi: nec ꝙ tn̄ ſeqtur ꝙ annihilet̄. ꝯuertit̄. n. ī corpꝰ xp̄i. Sicͭ nō ſeqt̄: ſi aer ex ꝗ genitꝰ eſt ignis nō ſit hic nec alibi ꝙ ſit annihilatꝰ.) Hec ille. Itē pñti diſ. q. i. arti. 2ᵒ. arguit ſic 4ᵒ loco. (Illud dr̄ annihilari qḋ neqꝫ in ſe neqꝫ in alio manet. ſʒ ſuba panis facta ꝯuerſiōe nō manet ī ſe neqꝫ in corpe xp̄i. ġ annihilat̄.) Ecce argᵐ. Seqt̄ rn̄ſio. (Dicēdū ſinge ꝙ ꝗuis nō maneat panis neqꝫ in ſe neqꝫ in alio: tn̄ manet corpꝰ xp̄i ī qḋ ꝯuerſus eſt panis: ꝛ iō nō ſeqtur ꝙ ſit annihilatus.) Hec ille. Itē in ſolone pˡ ſic dicit. (In mutationibꝰ nālibꝰ terminꝰ a ꝗ eſt forᵃ aliꝗ. que qdē nō ꝯuertit̄ ī terminū ad quē: ꝛ iō annihilatur niſi quatenꝰ manet poᵃ ī ſuo ſubiecto. Sʒ illḋ qḋ ꝯuertit̄ ad terminū ad quem eſt ſubiectū mutatiōis: nō quidem vt ſit illud: ſʒ vt ſit ſub illo. vn̄ ſubiectū annihilari nō dr̄ inꝗ̄tū ī illḋ ꝯuertit̄. Un̄ cū ī hac ꝯuerſiōe terminꝰ a quo. ſ. ſuba panis ꝯuertat̄ ſm ſe totū ī terminū ad quē. ſ. corpus xp̄i nō qdē vt ſit ſub ipſo: ſʒ vt ſit ipſummet. pꝫ ꝙ nō eſt annihilatio ſube panis.) Hec ille. Similia ponit. 5ᵒ. qlibꝫ. ar. i. q. ſ. ꝯuerſio nō eſt ānihilatio q2 nō eſt motꝰ ad nihil. ſʒ ad aliqd: q2 terminꝰ eiꝰ ē corpus xp̄i. Tūc ad pᵃᵐ iprobationē huiꝰ rn̄ſiōis dr̄: ꝙ deſitio ſube panis talis ꝗlis fit in eucbariſtia ſm ꝓpriam rōnē diſtinguit̄ ab annihilatiōe: nō qdē vt deſitio eſt: ſʒ vt talis deſitio: nec terminꝰ eiꝰ eſt nihilitas panis. ſʒ nō panis ġ eſt ſuba corpis xp̄i. Uel dato ꝙ nihilitas panis eēt primus terminꝰ: nō tn̄ vltimus illiꝰ deſitionis cum illa deſitio ſit quaſi diſpoſitio ordinata ad poſitio

Terminꝰ eiuſdē rōnis pōt eē ꝑ ſe terminꝰ diſtinctaꝶ mutationū ſʒ genus.

Ad argumē. Sco. ꝯ ſcd'aꝫ cōcloñem.

nẽ corpis xp̄i a p̄ncipali actiuo hui⁹ conuerſiõis.ſ.deo. Annihilatio vo ꝓprie dicta hȝ p p̄nli term nihilitatem annihilati: ⁊ nõ ẽ diſpõ ad poſitionẽ alicui⁹ poſitiui: vł ſi ipaȝ ↄcomitet̃ aliq̃ põ: h ẽ p acciñ: ⁊ p̄ter itẽtionem agẽtis. Ad ↄfirmationẽ ibidẽ factã dr̃ ꝙ corruptio dif- *Dr̃ia iter an nihilationem ⁊ corruptõeȝ*
fert ab annihilatiõe ꝓp̄e dicta. nõ ſolũ q2 aliqd corrupti manet.ſ.mã. nec ſolũ q2 negatio ad quã ẽ: eſt negatio ĩ ſbto apto: vel p̃uatio: ſȝ ẽt q2 ẽ diſpõ ad gñationeȝ poſitiuã. Nec tñ ſeqr̃ ꝙ ſit mutatio poſitiua õ ꝓprimo ⁊ inductiue. ſȝ poſſit dici poſitiua vltimate ⁊ diſpoſitiue: q2 nõ ẽ diſponẽs ordinatũ ad idnctionẽ poſitiui ẽ poſitiuũ cũ multe ſint diſpõnes negatiue. ſic in ꝓpoſito de deſitiõe pãis. 3m mẽbrũ diuiſiõis ſtati poſite ſufficit ad diſtinguẽdũ eã ab ãnihilatiõe ꝓp̄e dicta. Rurſus q2 ſȝ nihil panis deſinẽtis maneat actu ĩ ſe vł ĩ alio manet tñ illõ in qõ ↄuerſũ eſt.ſ. corp⁹ xp̄i: ĩ quo ẽt aliq̃liter remanet panis ĩ po⁹ obeli vt ex corpe xp̄i ſm ẽẽ ſacramẽtale ĩ eucariſtia poſſit per dei potẽtiã panis redire. Ut ſic pane deſinẽte ẽẽ ſub ſpecieb⁹ corp⁹ xp̄i incipit ẽẽ ſub eiſdẽ. ſic eꝫ corpe xp̄i deſinẽte ẽẽ ſub illis iterũ redeat ſuba panis ſub eiſdẽ vt poſtea dicetur. Et ſic ſcꝫ negatio ad quã ẽ deſitio ſube panis poſſet aliq̃ſr dici p̃uatio ⁊ negatio: nõ qdẽ ĩ ſbto apto: ſȝ ĩ accidẽtib⁹ manẽtib⁹: ĩ qb⁹ mãet aptitudo nõ qdẽ nãlis: ſȝ obediẽtialis ad iterato iformãdũ ſubaȝ panis. ¶ Ad 2m confirmationẽ negat̃ hoc. q2 põ corpis nõ oĩno ſe hȝ de per accñs ad deſitionẽ ſube panis: cũ deſitio de p ſe vt nũc ordinet̃ ad illã põnẽ: ⁊ pp illã itẽdat̃: ⁊ ad illã diſpõat: vt dictũ eſt. Cũ aũt dr̃ ꝙ deſitio poſſit ſepari a põne ⁊c̃. dr̃ ꝙ poſito illo caſu talis deſitio q̃ nec ex ſe: nec ex itẽtiõe agẽtis ordinaret̃: nec diſponeret ad põnẽ alicuius termini poſitiui ſicut iſta facit nõ ẽẽt eiuſdẽ rõnis cum iſta. Et iõ nõ ſeqr̃ ſi illa ẽẽt annihilatio ꝙ ẽt iſta ſit annihilatio. Potiſſime q2 vt dictũ eſt termin⁹ p̄rim⁹ huius deſitiõis nõ eſt pura negatio ſȝ negatio ĩ apto ẽ rei que ſȝ nõ maneat ĩ ſe: manet tñ illud ĩ qõ ↄuerſa eſt cũ po⁹ obediẽtiali ad rẽ deſinẽtẽ. ¶ Ad 3m dr̃ negãdo maiorẽ. q2 ĩ tali caſu nec panis nec corp⁹ xp̄i oĩo eodẽ mõ ſe haberẽt vt nũc ſe hñt. Qõ pȝ de pane. q2 ſi ipſe annihilaret̃ ſua deſitio nullo mõ ẽẽt diſpoſitiua nec itẽta nec ordinata ad põnẽ ſube corpis xp̄i ſic ẽ nũc: nec maneret actu ĩ ſe: nec aliqd ĩ qõ ↄuerſus ẽẽt ſic nũc mãet: ſilr̃ tũc nõ maneret in po⁹ obediẽtiali alicui⁹ poſitiui ſicut nunc remanet in po⁹ obediẽtiali corpis xp̄i ſm ẽẽ ſacrãle vt dictũ eſt. corp⁹ xp̄i nihilomin⁹ nõ eodem mõ ſe hẽret ad panẽ aut ad ei⁹ deſitionẽ: q2 nõ ẽẽt finis deſitionis panis: nec hẽret potẽtiã paſſiuã obediẽtialeȝ ad reditionẽ panis ↄuerſi: ⁊ multe alie diſſimilitudines dari pñt iter illũ caſũ ⁊ p̄ſentẽ: ⁊ iõ nõ ſeqr̃: ſi illa deſitio ẽẽt annihilatio ꝙ ⁊ iſta. ¶ Ad 4m pȝ ſolo p p̄dicta. ↄcedit̃.n. ꝙ nõ ẽẽ panis eſt nouũ in corpe xp̄i. q2 ſȝ p̃us an deſitionẽ panis ⁊ ↄuerſionẽ ei⁹ ĩ corp⁹ xp̄i p rõnem diſpẽſatiõis in corpore xp̄i ẽẽt nõ ẽẽ panis. tñ illud nõ ẽẽ nullo mõ ↄiũctũ erat potẽtie obediẽtiali relicte in corpe xp̄i ad ſubaȝ panis. ſic eſt poſt ↄuerſiõeȝ. Et ſic pȝ ꝙ nõ ẽẽ panis eſt nouũ ⁊ nouatio in corpe xp̄i ⁊ nouatio ſub ſpẽb⁹. Dr̃ 2° ꝙ dato ꝙ nõ ẽẽ panis nõ ẽẽt nouatio in corpe xp̄i poſt deſitionẽ panis. ẽẽt tñ nouũ in ſe: ⁊ ordinatũ ⁊ itẽtũ ⁊ diſponẽs ad põnẽ ſube corpis xp̄i. Ad iprobationẽ rñſiõis 2° loco recitate dr̃: ꝙ illa tria argta ↄ eã iducta hñ ↄcludũt ꝙ poſt ↄuerſionẽ panis nõ eſt aliqd actu in ſe vł in alio. nõ aũt ꝓbãt qn ſit potẽtialr̃ obediẽtialr̃ ĩ corpe xp̄i poſt ↄuerſionẽ. Secus.n. eſt de termĩs hui⁹ ↄuerſiõis ⁊ de termĩs aliaꝝ mutationũ nãliũ in qb⁹ mã nõ mutat̃ in aliã mãm: nec termin⁹ a q̃

põt remanere potẽtialr̃ ĩ termino ad quẽ: ſicut ẽ h. de p̄dictis ſcũs Tho. 5°.q̃.1.ar.2°. ſic dr̃. (Annihilatio quẽ dã motũ iportat. oĩs aũt mot⁹ denominat̃ a termino ad quẽ. vñ termin⁹ annihilatiõis eſt nihil. Cõſecratio aũt panis nõ terminat̃ ad nihil. ſȝ ad corp⁹ xp̄i: aliogn nõ ẽẽt dare quõ corp⁹ xp̄i icipiat ẽẽ ĩ ſacrõ. Nõ.n. icipit ibi ẽẽ p motũ localẽ. aliogn deſineret ẽẽ ĩ celo. relinqt̃ g ꝙ ĩ ↄſecratiõe panis nõ eſt annihilatio aliq̃: ſȝ trãſubſtãtiatio panis in corp⁹ xp̄i.) Hec ille. ¶ Ad p̄m Durãdi ↄ eãdẽ ↄnẽ ⁊ alias duas rñdet Pe. de palu. dicẽs ꝙ a̅m argti falſa eſt. q2 imo ↄuerſuȝ ſm ꝙ hõ non manet ſm aliqd ſui. Uñ aer q ↄuertit̃ in ignẽ dr̃ ↄuerti ſȝ formã: ⁊ forma dr̃ ↄuerſa ſm nihil ſui manẽs. Nõ aũt dr̃ ↄuerſus ſm mãm: ſed additus. Et ſilr̃ q2 hec cõuerſio eſt ſm totũ. ideo totũ deſinit ẽẽ: alr̃ nõ ẽẽt cõuerſio totius in totũ. Uel põt dici ſine aſſertiõe: ꝙ de⁹ põt conuertere ſubam in accidẽs ⁊ ecõuerſo: ſicut in gñatione que ſit ex ſpẽb⁹. Et tũc ſuba panis ↄuertit̃ in corp⁹ xp̄i ſecundum ẽẽ p̄ns realr̃ in altari: ⁊ corp⁹ xp̄i ſm ẽẽ in altari eſt in potẽtia obediẽtiali ad ẽẽ ſubam panis: vt ſic mã in mãȝ ⁊ forma in formã ↄuertant̃ nõ ſm ẽẽ ſubale abſolutũ: ſȝ ſm illud eſſe in altari. Cũ eni corꝫ quoꝫ vnũ eſt in potẽtia ad aliud: de⁹ poſſit vnũ cõuertere in aliud: ſi mã eſt in potentia ad formã. deus põt conuertere materiã in formã ⁊ econuerſo: q2 poteſt repare qõ deſtruxit. Nec oȝ illud de q̃ ſit aliõ manere in illo actu tãq̃ partẽ: q2 de mã educit̃ forma cui⁹ pars nõ eſt mã. *Ad arg. Durã p̄ſcdam ↄ terminum ↄclu ſionis.*
Et ſimiliter cũ omne accidẽs corporeũ ſit in potentia mãe. de potentia materie educi põt: ⁊ in illud materia conuerti põt: ⁊ ecõuerſo accidens in materiã: ⁊ ſm hoc poſt conuerſiõem manet ſm ẽẽ potentiale totũ in corpore xp̄i ſm eſſe in altari. Dico autẽ potentiale a potẽtia obedientiali nõ nãli. Secũdũ aũt iſtũ modũ aliter manet panis in potentia poſt ↄuerſionem in corpe xp̄i q̃ꝫ maneret poſt annihilationẽ. Nã poſt ãnihilationem fieret alias de nihilo vel de corpe xp̄i ſm ſe: ⁊ nõ de ẽẽ corpis xp̄i in altari: cũ illud eſſe nõ eſſet. Hec Pe. ⁊ hñ. ↄcorditer ſcõ Tho. quo ad ſenſum. ſȝ verba in aliquo diſſonent: potiſſime cũ dicit in mutatione nãli vnã formã cõuerti in aliã: cuius oppoſitũ ſupra dcm̃ ẽ. ¶ Ad 2m rñdet Pe. cõcedendo maiorẽ. q2 terminus actiõis qui eſt conuerſio eſt corp⁹ xp̄i ſm eſſe in altari: ⁊ hic attingit̃. q2 ſicut termin⁹ corruptiõis eſt generatio: ſic termin⁹ corruptiõis panis ẽ termin⁹ gñatiõis illi⁹ mõi eſſendi ĩ corpe xp̄i. Et ſic magr̃ poſuit nihil de alimento ↄuerti in veritatẽ hũane nãe q̃ ad additionẽ: ſȝ quo ad modũ eſſendi vt nõ ↄſumat̃ vel vt calor habeat in qd agat. ſic ⁊ corruptio panis ſit nõ vt ↄuertat̃ ĩ corp⁹ xp̄i ſm eſſe ĩtrinſecũ ſibi additũ: ſȝ in modũ eſſendi ei⁹ ſub ſacrõ. ⁊ hic termin⁹ attingit̃. Et ad iprobationẽ hui⁹ rñſiõis dicet̃ in ſequẽtib⁹. Hec Pe. ⁊ hñ. Dũ tñ ſane itelligatur vt ſcȝ terminus huius ↄuerſiõis nõ intelligat̃ eſſe ſolus reſpectus aut mod⁹: ſȝ ſuba ſub mõ eſſendi. ¶ Ad 3m dicit Pe. ꝙ licet totum deſinat eſſe: nõ tñ totum eſt annihilatũ: quia annihilatio eſt verſio in nihil *Terminus p ſe ↄuerſionis panis ĩ corp⁹ xp̄i nõ eſt pu rus reſpectus vel modus: ſȝ ſuba ſub mõ eſſendi in ſacramento.*
hic aũt eſt verſio in aliquid. Et quãdo aer conuertit̃ in ignem. nõ ſolũ aer cuius aliqd manet non dr̃ annihilari. ſed nec forma ſubalis: nec accidentia. de quibus nec pars nec totũ manet dicantur annihilari. ſed cõuerti: quia vertunt̃ in aliquid ⁊ non in nihil. Et ſimiliter in nutritiõe ſm opinionẽ magiſtri diceret̃ alimẽtũ ↄuerti in eſſe magnũ corpis nutriti ſi augeatur: ⁊ non in intrinſecũ vitatis: ⁊ licȝ nõ maneat ſi totũ ſecedat: tñ p p̄ter effectũ poſitiuũ quẽ relinquit: dr̃ nõ annihilari. ⁊ ſilr̃ ↄuerſio panis in corp⁹ xp̄i ſm eſſe in altari ſacrãlr̃

ꝙ̃tis nihil remaneat in ɔuerſo:q2 tñ manet in ſuo eſſe cca realiꝫ de quo pōt dei vtute educi:ideo nō annihilatur. Hec Pe.⁊ bñ ſane itelligēdo. ¶ Ad 4.ᵐ dicit Pe. ꝙ licꝫ for⁹ nō ɔuertat̃ in formā niſi ꝑ hoc ꝙ cōicant ſibi mãꝫ:⁊ ſic vnū ɔtriū ɔuertit̃ in aliud:hoc eſt via nãe. ſed dr̃ hic formā ɔuerti in formā:nō q2 vna forma fiat ſimplr̃ ex alia corrupta:nec ꝙ vna addat̃ aliꝫ.tūc eniꝫ nō fieret vna ex alia:ſed fieret vna cū alia:⁊ cōpoſituꝫ ex duab⁹:ſed dicit̃ hic forma panis cōuerti in formam corporis xp̄i:q2 ex deſitione forme panis fit exiſtētia corporis xp̄i ibi:vbi erat forma panis. Hec ille.⁊ bñ. ¶ Ad q̇ntū dicit Pe.ꝙ neutro mō mã ɔuertit̃ in mãm.ſ.nec ꝑ remanere in ſui ſilr̃ tñ:q2 hoc eſſet etiā ſi ve annihilaret̃:nec ꝑ ɔiūgi mãe corporis xp̄i:ſꝫ ꝑ hoc ꝙ in eā trāſubſtantiat̃ ad eſſe vbi ipſa erat. Inquātū eni ꝑ deſitionem mãe panis fit mã corporis xp̄i ibi realr̃ pn̄s:vbi alia erat localr̃ ꝓut dr̃ mã ɔuerti in mãm. Hec Pe.⁊ bñ. ¶ Ad ſextū pꝫ ſolo ꝑ dicta ad argumēta Scoti:q2 ſcꝫ in illo caſu ſubſ̃a panis ɔuerſi plus maneret in corpore xp̄i ꝙ̃ ſubſ̃a panis annihilati. Et vlterius dato ꝙ nō aliter nec plus maneret in corpore xp̄i ſubſ̃a vni⁹ ꝙ̃ alteri⁹: tñ deſitio vnius aliter in gn̄e cāe mãlis diſpoſitiue ſe hr̃et ad poſitionē corporis xp̄i ꝙ̃ deſitio alterius. vt ſepe dictum fuit. ¶ Ad ſeptimū negat̃ maior:vt eni patꝫ ex p̄dictis ſi ſubſ̃a panis ɔuerſi in corpus xp̄i eadē nuō diuina vtute redirer:ipſa in tali caſu nō crearetur ꝓprie:ſed fieret ex corpore xp̄i ſm eſſe qḋ hꝫ in eucbariſtia:licꝫ nō fieret ex illo abſolute. Et huic ſoloni concordat illud qḋ dicit ſctūs Tho.3ᵃ pte.q.77.arti.5°.vbi ſic dicit.(Si ſubſ̃a panis ⁊ vini ɔuerſa eſt in corpus ⁊ ſanguinē:nō pōt ſubſ̃a panis vel vini redire niſi corpe aut ſanguine xp̄i iterū ɔuerſo in ſubſ̃am panis vel vini:qḋ eſt ipoſe.ſicut ſi aer ſit ɔuerſus in ignē nō pōt redire aer niſi iterū ignis cōuertat̃ in aerē.) Hec ille. Silr̃ pōt.iꝫ.di.4ᵃ.q.1.arti.3° in ſolone 4ᵉ queſtiūcule. Ex qbus patꝫ eū ſenſiſſe ꝙ ſubſ̃a panis ɔuerſa redire nō pōt:niſi corpus xp̄i econuerſo vtat̃ in ſubſ̃am panis. Qz aūt reputat hoc impoſſibile nō ɔtrat̃ p̄dictis. Nā bñ eſt impoſe ſꝫ potētiā dei ordinatā:nō aūt ſm abſolutā. Itē licꝫ ſm ordinatā ſit impoſe ꝙ ſubſ̃a corporis xp̄i ſꝫ eē abſolutū vtat̃ in panē: nō tñ ſm eē ſacr̃ale:modo quo dictū eſt ṗus. ¶ Ad 8ᵐ negat̃ maior:vt patet ex ſolone p̄mi ⁊ ſcḋi Scoti. Naꝫ licꝫ ſubſ̃a panis poſt ɔſecrationē nihil ſit:illud tamē in qḋ ɔuerſa eſt ⁊ in quo potētialr̃ manet eſt aliqḋ:⁊ ideo nō eſt annihilata. ¶ Ad p̄mū Scoti ɔ tertiā ɔnē quod etiā vtualr̃ recitat Durādus:rn̄det Pe.de palu.dicens ꝙ illud qḋ p̄ſſumit nō valꝫ:q2 ſm eos in angelo ſunt cāe q̄re ipſe eſt omni corpi pn̄s realr̃ ex habitudine ſua. ſcꝫ carētia quātitatis actu ⁊ extenſione:que eſt ſolū cā ſine qua nō:⁊ imediat⁹ ordo ad oē corpus qḋ ipſe pōt mouere imediate:ꝓp ꝙ ſꝫ eos aīa ſepata eſt nuſꝙ̃ ꝓp carētiā ꝙ̃titatis:ſed nō eſt alicui pn̄s ꝓp nullū ordinem mouēdi ad corp⁹. vñ ſi ſubſ̃a corpea q̄ eſt nata eē quāta ſit ſepata actu a quātitate:⁊ dato ꝙ ꝓp h̄ ſit nuſꝙ̃ ⁊ indiſtans:q2 ſola ꝙ̃titas facit diſtare localr̃:non tñ ꝓp h̄ erit realr̃ pn̄s cuilibꝫ corpi:q2 nō ex ſe hr̃et imediatum ordinē mouēdi qḋlꝫ corp⁹:ſicut nec aīa ſepata:⁊ ꝑ ɔñs abſolutio ab vſu ꝙ̃titatis nō facit eā pn̄tē alicui:⁊ licꝫ faciat nō diſtātē:vel nō abſentē:tñ opꝫ dare aliqḋ poſitiuū qḋ faciat eā pn̄tē:q2 ſubſ̃a q̄ eſt nata eē quāta:nō ē nata eē pn̄s vel abſens niſi ꝑ ꝙ̃titatē:aut niſi det̃ ſibi modus ſpēi. Qḋ forte de ſolo corpe xp̄i poſſet vificari ſm illū modū:q2 ſi corp⁹ xp̄i hꝫ vtutē mouēdi oē corp⁹ ſme²:ſic angel⁹:⁊ abſoluat̃ ab vſu ꝙ̃titatis:tūc ē eadē rōne qua ⁊ angelus erat pn̄s realr̃ oī corpi corpus xp̄i deſiꝫ ſine aliq̄ ɔuerſiōe eē pn̄s oī corpi:ſed iſtū modū iſti nō ponūt:nec etiā ſufficit in angelo:⁊ ſi ſufficeret in angelo:ꝑ nō eſt natus diſtare:nō tñ i corpe qḋ eſt natū diſtare:⁊ maxime qḋ actu diſtat:q2 ſi aīa ꝙ̃diu eſt ītra corpus hr̃et potētiā mouēdi imediate oē aliud corpus nō ꝓp hoc minus diſtaret a corpe exteriore ꝙ̃ ṗus: ab oī eni corpe diſtat ꝙ̃tū ſuū ꝓpriū corpus diſtat: ꝙ̃diu eſt eius forma:⁊ corp⁹ ei⁹ vtit̃ ꝙ̃titate:vñ cū corp⁹ xp̄i ſit ſubſ̃m quātitatis:ꝑ quā eſt localr̃ in loco.ſcꝫ in celo: ⁊ ſi nō abſoluat̃ ab vſu ꝙ̃titatis:q2 locū occupat in celo:videt̃ ſola abſolutio reᵐ panis nō facere ipſuꝫ min⁹ diſtare ꝙ̃ prius. illud ergo querēdū eſt. Hec Pe.⁊ bñ. Mihi tñ vr̃ illud dictū de angelo eſſe ſimplr̃ falſum. ſcꝫ ꝙ ſit actu p̄ſens cuilibꝫ corpi qḋ pōt imediate mouere:⁊ de hoc dictū fuit ſatis.2° ſen.duꝫ tractaret̃ quō angelus eſt in loco. Cōcedit̃ tñ ꝙ dictus ordo āgeli ad corpus ab eo mobile facit ipſum p̄ſentē in po°:ſed non actu:q2 vltra hoc reqrit̃ actualis ɔtactus vtutis:vt ibi dictū fuit. ¶ Ad 2ᵐ rn̄det Pe.dicēs:ꝙ verū eſt accidētia remanētia nō plus facere ꝙ̃ dicit arguēs:ſed falſuꝫ eſt cōuerſionē ſubſ̃e hoc nō facere:q2 facit p̄mū terminū cōuerſionis loco cōuerſi ſuccedere:nec eſt veruꝫ ꝙ fiat ɔuerſio in ꝙ̃titatē ex ɔũti:q2 termin⁹ a quo.ſ.ſubſ̃a panis nō ɔuertit̃ in accñs:nec eꝫ:dato ꝙ ꝙ̃titas poſſit ɔuerti in ꝙ̃titatē. vñ cū ɔuerſuꝫ ſit ſubſ̃a non quātitas nō eſt ɔuerſio niſi in ſubſ̃am. Nec ſeq̄t̃ ſi quātitas ē ibi ꝙ ſit ibi ſicut termin⁹ ɔuerſionis:ſicꝫ pꝫ de diuinitate in quā nihil ɔuerti pōt:q̄ tñ eſt ibi. Nec requirit̃ ibi abſolutio ab vſu quātitatis:vbi quātitas nō eſt ꝑ ſe:ſed ꝑ ſubſ̃am:q2 ſicut ſubſ̃am eſſe alicubi ꝑ quātitatē ſine alio facit eā eē ibi mō ꝙ̃titatiuo:ſic econuerſo ꝙ̃titatē eē alicubi ꝑ ſubſ̃aꝫ.facit eā ibi eſſe mō ſubſtātiuo. Hec Pe.⁊ bene. Tamē videt̃ mihi ꝙ accidētia remanētia:in quibus corpus xp̄i ſuccedit ſubſ̃e panis faciūt formalr̃:licꝫ non effectiue:ꝙ corpus chriſti ſit in altari realiter diffinitiue:aut ſacr̃aliter:vel alio mō:ſicut faciebāt ꝙ ſubſ̃a panis erat ibi circūſcriptiue. Cōuerſio eni p̄terita nō eſt formalis rō eſſendi in loco:ſed poti⁹ ſe hꝫ vt effectiua. ¶ Ad 3ᵐ dicit concedendū eſt ꝙ determinata ɔuerſio dat habitudinē ad aliqḋ determinatū:ſed plus:q2 dat ibi eſſe realr̃ per hoc ꝙ facit ſuccedere illi qḋ hic erat realr̃. Hec Pe.⁊ bñ.itelligēdo vt ṗus. ¶ Ad 4ᵐ dicit ꝙ de⁹ pōt abſoluere ꝙ̃titatē ab vſu occupādi locū:ſed ꝑ h̄ ꝙ̃titas aut res quāta nō erit niſi vbi ṗus erat:⁊ ſic niſi corp⁹ xp̄i fuiſſet motū de loco vbi ṗus erat:abſolutio ab vſu quātitatis nō feciſſet ipſum eſſe vbi ṗus nō erat:ſicut vltima ſpa nō eſt:vbi eēt ſi hr̃et corpus cōtinens mālr̃:⁊ tñ diſtat a ceteris quātū diſtaret ſi circūſcriberet̃ ⁊ occuparet locū. Abſolutio ḡ ab vſu quātitatis nō dat realē pn̄tiaꝫ:ſed illa ſuppoſita facit nō eē localiter vbi eſſet localr̃. Hec ille ⁊ bñ. ¶ Ad q̇ntū dicit ꝙ dato ꝙ deus corpi exiſtenti in celo poſſit dare illud vbi nuō:qḋ hr̃et exiſtēs in terra:nō tñ ꝓp hoc eēt in terra:ſicut ſi poſſet dare hoī p̄nitatē ſine hoc ꝙ genuiſſet: nō tñ eſſet pr̃:q2 nō eſt idē eſſe p̄rem hr̃e p̄nitatē:ſicut eſſe albū hr̃e albedinē:ſꝫ eſt genuiſſe. vñ ⁊ xp̄s eſt fili⁹ vginis nō ꝑ hr̃e filiationē:ſꝫ ꝑ eſſe genitū:ſic etiam licꝫ deus poſſet dare corpi xp̄i idē vbi ſacr̃ale nuō:qḋ in eo cauſat̃ ex ɔuerſione.ſi eſt aliq̄ res differens:tñ nō eſſet hic realr̃:ꝙ̃uis hr̃et ipſam eſſe hic:q2 eſſe hic ſacramētaliter realiter eſt ſuccedere vel ſucceſſiſſe hoc ei quod ibi erat localiter:qḋ ſine ɔuerſione eē nō pōt. Hec Pe. ⁊ male:quo ad hoc qḋ dicit ꝙ eſſe p̄reꝫ nō eſt idē ɔuertibiliter cuꝫ hoc qḋ eſt hr̃e paternitatē. Oppoſitum eni huius videt̃ eſſe ꝑ ſe notū. Itē ipoſe eſt hr̃e p̄nitateꝫ

In ſacro eucbariſtie forma conuertit̃ in formã : ꝗ ſenſus.

In ſol. argu. Sco contra ſecundam.

Ad ar. Sco. cōtra tertiaꝫ.

ꝛ nõ genuiſſe: ꝛ impoſſe eſt patrẽ genuiſſe ꝛ nõ eſſe vel
fuiſſe pr̃ez: q2 ex tali fundamẽto poſito termino nec̃io
reſultat reſo pr̃nitatis. Qz aũt dicit de filio v̄ginis pa-
rũ valz: q2 nullus vnq̃ negauit qn fili⁹ dei ꝙ̃tũ ad hu-
manitatẽ hẽat reſpectũ filiationis realez vel rõnis ad
v̄ginẽ. Imo etiã: vt fuit viſum in 3° hz realẽ reſpectũ ad
mr̃ez: licz nõ mereat̃ dici filiatio pp ſuppoſitationẽ hu-
manitatis in alio ſuppoſito: g tñ reᵐ diceret̃ ꝛ eẽt filia-
tio: ſi humanitas deponeret̃ a filio dei. Cõſilr falſũ eſt
ꝙ aliqd poſſit hr̃e illud vbi nuõ qd hr̃et exñs in terra:
ꝛ nõ cẽ in terra: q2 eẽ i terra nõ aliõ ẽ ꝙ̃ hr̃e reᵐ de gñe
vbi vel ꝯſiſtẽri ad terrã. Aliter g dr̃ ad argᵐ ꝙ reᵐ per
nullã potentiã põt cãri vel hr̃i in aliquo ſine ſuo funda-
mento: ꝛ q2 corpus xp̃i eſſe hic ſacr̃alr dicit in corpore
xp̃i reſpectũ fundatũ ſup ꝯuerſionẽ pñtẽ: aut p̃rentaz:
ſicut paternitas dicit reſpectũ fundatũ ſup gñationez
actiuã: iõ ſic̃ ipoſſe eſt aliquẽ hr̃e reſpectũ pr̃nitatis non
interueniẽte gñatiõe actiua: ita ipoſſe eſt corpus xp̃i hr̃e
p̃dictũ reſpectũ nõ interueniẽte ꝯuerſiõe alicui⁹ ſube in
ipſuz. Falſuz eſt etiã ꝙ deus poſſit facere oẽz effectuz
ſine cã ſcd̃a que eſt cã ei⁹ ſolũ in fieri. Deus enĩ nõ poſ-
ſet creare creaturã ſubſiſtentẽ ſine creatione paſſiua in-
termedia ſm ſctñ Tho. p̃ma pte. q. 45. arti. 3° in ſolone
tertii: ꝛ tñ eadẽ creatio hz aliquã cãlitatẽ in fieri reſpe-
ctu creature: ſicut paſſio reᵐ ſui termini: ſicut ꝛ aliquaz
p̃oritatẽ: vt dicit ibidẽ: ꝛ de hoc ſatis dictũ fuit in ſcd̃o.

Diſtin. pria qõne ſcda. Ad ar. Dur. ꝯ eãdẽ tertiã

¶ Ad pᵐ Durãdi ꝯ eãdẽ ꝯnẽ rñdet Pe. dicẽs. Corpus
xp̃i hñ põt eẽ in altari cũ ſuba panis localr deſcẽdẽdo
de celo: deo faciente eẽ duo corpa in eodez loco: ſed ꝙ
manẽs in celo localr ſit in altari cũ ſuba panis ſacr̃alr
nõ põt eſſe. Ad formã igit̃ dõz ꝙ maior eſt v̄a de eẽ lo-
cali: ꝛ falſa de eẽ ſacr̃ali: eſſe enĩ cũ alio localr quãtitas
impedit: nõ aũt eſſe ſil' ſacr̃alr: q2 nõ eſt ibi mõ quãtita-
tis: minor aũt ẽ v̄a de eẽ ſacr̃ali: ꝛ nõ locali. Et ſic ꝯ non
ſeq̃t̃: q2 corpus xp̃i põt eẽ cũ quãtitate panis ſacr̃alr p
hoc ꝙ ſuccedit ſube eius: nec tñ ſeq̃t̃ ꝙ poſſit eſſe cum
ſuba. Hec Pe. ¶ Ad 2ᵐ dicit ꝙ nõ ſeq̃t̃: ſi pp ꝯuerſio-
nẽ ſube in ſubaz eſt vbi p̃us erat panis ſubalr ꝛ ſacr̃a-
liter. g p ꝯuerſionẽ ſube cũ quãtitate eſſet vbi p̃us non
erat ſitualr ꝛ circũſcriptiue. Imo tũc nõ eẽt ibi aliq̃ mõ
nec quo ad ſubam: nec quo ad ꝙ̃titatẽ: nec mõ ſubali:
nec mõ quãtitatiuo: q2 pro tãto ponit̃ eẽ vbi erat ſuba
in ſe ꝯuerſa: q2 ibi manẽt ſpẽs locũ occupantes ſic̃ p̃us:
mediãtib⁹ qbᵘ ſuba ꝯuerſa ibi erat: ꝛ q2 corpus xp̃i ſuc-
cedit ſube in ſe ꝯuerſe: nõ quãtũ ad inherentiã: ſz ꝙ̃tuz
ad imediatã pñtiam. iõ ſicut nõ eẽt ibi ſuba panis niſi
eſſent ſpẽs: ita nec corpus xp̃i. vñ ſi panis ꝯuerteret̃ in
corpus xp̃i ꝛ accñtia ei⁹ annihilarent̃: nõ eſſet ibi corp⁹
xp̃i: ꝛ q2 p ꝯuerſionẽ quãtitatis nõ remaneret quãtitas
ideo p hoc nõ eſſet ibi corpus xp̃i. ¶ Ad 3ᵐ dicit ꝙ cu3
dr̃ ꝙ p ꝯuerſionẽ ſit ꝯuerſum in loco termini: nõ econ-
uerſo: ſi eſt ꝯuerſio in p̃exiſtẽs. Dõm eſt ꝙ vez eſt qñ
ꝯ̃uerſuz ſm nihil ſui remanet in loco p̃ori ꝛ ſm aliqd
ſui addit̃ ad ꝯuertẽs ſicut in alimẽto: ſz qñ ꝯuerſuz ſic
trãſubat̃ ꝙ nihil eius remanet additũ ꝯ̃uertẽti: ꝛ ali-
quid eius remanet in loco priori: tunc conuerſum non
poteſt dici eſſe in loco conuertentis: nec ſm id qd ma-
net: q2 illud ꝯuerſuz nõ eſt: ſed eſt a ꝯuertẽte ſeparatum:
nec ſm id qd ꝯuerſuz ẽ: q2 illud nõ remanet: ꝛ ꝙ nihil
eſt in ſe: nihil eſt in alio: ſed econuerſo ꝯuertẽs põt dici
eſſe in loco ꝯuerſi: q2 p ꝯuerſionẽ in ſe factam ſuccedit
ſm pñtialitatẽ ipſi qd in ipſuz ꝯuerſuz eſt. Et ſic ſicut
illud erat ibi: ſic ꝛ iſtud ibi ſit: ꝙ̃uis iſtõ imaginationẽ
trãſcẽdat: ꝛ nihil tale videamus in nãlib⁹. ¶ Ad ꝙ̃rtũ
dicit ꝙ hñ vez eſt ſi corpus xp̃i ibi eſſet poſſz dici: hoc
eſt corpus meũ: manẽte ſuba panis: ſicut ſi eẽt ibi loca-
liter vtrũq3 corpus: vtrũq3 poſſet demr̃ari: ꝛ ad vtrũq3
ferri vel fieri demr̃atio: ad ſenſuz ſi ſenſibilr: ꝛ ad itell'3
ſi ſolũ ſacr̃alr: ꝛ ſi poſſz demr̃ari nõ obſtãte ſuba: ſic̃ nũc
nõ obſtãte ꝙ̃titate ꝛ q̃litate: ſilr poſſz adorari ſine ido-
latria nõ obſtãte ſuba. ſic̃ nũc nõ obſtãte ꝙ̃tu⁹: q2 qcqd
ibi ſit cũ corpe xp̃i ſiue accñs ſiue ſuba ſiue vtrunq3:
ſacerdos nõ intẽdit pñtare ad adorandũ: nec populus
adorare niſi corpus xp̃i: ſed p̃batũ eſt ꝙ manẽte ſuba
nõ põt ibi fieri corpus xp̃i: q2 ibi nõ põt eẽ realr aliqd:
niſi aut p illapſuz: quẽadmodũ deus eſt in oĩbus ſpiri-
tibus: ꝛ ſpũs creatus in corpe aſſũpto: aut localiter quẽ-
admodũ p miraculũ duo corpa ſunt ſil: aut p ꝯuerſio-
nẽ. Si g eſt hic corp⁹ xp̃i cũ nõ poſſit hic eſſe p illapſũ:
ſi nõ eſt hic p cõuerſionẽ: erit hic p locationẽ: ſicut fuit
qñ exiuit clauſo vtero virginis: ꝛ ſepulchro: ꝛ oſtio: ꝛ ſic
nõ erit ſimul in celo: ꝛ in plib⁹ altarib⁹: qd eſt erroneũ:
Hec Pe. ꝛ bene ꝙ̃tũ ad hoc qd dicit: ꝙ ipoſſe ẽ corpus
xp̃i incipe eſſe ſub ſpẽbus panis niſi p mutationẽ ſuba-
lẽ panis: aut p motũ localẽ panis: aut corpis xp̃i. Verũ
tamẽ illud qd dicit de nutrimẽto ꝛ nutribili: nõ videt̃
mihi ſimplr verũ: q2 vt dictuz eſt prius: forma aliti cũ
nouiter informat mãm alimenti accedit aliqualr ad ſi-
tũ: ꝛ ad vbi mãe alimẽti: ac per hoc ad vbi alimẽti: vel
ſaltẽ mã addita ꝛ materia p̃cedens occupant aliũ no-
uum locũ aliquo modo ſm totũ vel ſm partẽ ꝙ̃ p̃us.
ꝛ vlterius interuenit motus localis alimenti ad alitum:
qd nõ cõuenit in eucheriſtia: vt dictũ fuit. ideo ſilitudo
nõ valz. ¶ Ad 2ᵐ p̃ncipale Durãdi dicit̃ negando añs
pro triplici ſui parte: nec enĩ maior eſt falſa: nec minor:
nec ratio eſt ad oppoſitũ plus ꝙ̃ ad p̃poſitũ. Et ad pro-
bationẽ p̃me ptis añtis primã dicitur ꝙ inſtantia lata
cõtra maiorẽ nõ valz: q2 maior intelligit̃ ſic: nihil põt
eſſe nouiter in loco vbi prius nõ fuit. ſi locus ille prius
fuit: niſi p mutationẽ ſubalẽ vl' localẽ ſui vl' alteri⁹ ꝛc̃.
Cõſtat aũt ꝙ ſic intellecta maiore inſtantia illa nõ p-
cedit: quia in illo caſu quẽ tangit argumentum vltima
ſpera eſſet vbi p̃us nõ fuit: ſed nõ in loco prius exiſtẽti
ſed nouiter p̃ducto. Ad aliud qd ibi additur de muta-
tione panis dicit̃: ꝙ nulla mutatio panis p̃ter eius con-
uerſionẽ in corpus xp̃i faceret ibi eẽ nouiter corp⁹ xp̃i
ſuppoſito ꝙ corpus xp̃i maneat localr: vbi p̃us ſcilz in
celo: ꝛ ꝙ nõ poſſit illabi alteri corpi: nec eẽ ſiml' localr
pluribi: nec rõne ſue ſube hr̃e p̃ſentiã ad aliud corp⁹ vl'
dimenſiones alterius corpis ſine ſucceſſione ad aliam
ſubſtãtiã: modo ſepe dicto. ¶ Ad improbationẽ mino-
ris pz reſpõſio per p̃dicta in aliis qõnibus: q2 licz corp⁹
xp̃i non ſit in ſacramento tanq̃ in loco: dicit̃ tamẽ eſſe
in loco ſpecierũ per accidens: veraciter tamẽ ꝛ realiter
ꝛ habz habitudinẽ ad illum locum: mediante tamẽ ſa-
cramẽto: ꝛ cõſequenter dum incipit eſſe ſub ſacramen-
to incipit eſſe vbi prius non fuit: non ꝙ ſit ſubiectũ no-
ui vbi: ſed quia habz habitudinem ad ſacramentũ qd
eſt ſubiectũ alterius vbi ꝙ̃ ſit vbi corporis xp̃i in celo.
Ad illud quod additur ꝙ ratio cõcludit oppoſituz ꝛc̃.
Dicitur ꝙ rõ bene intellecta ſufficienter concludit p-
poſitũ: ꝛ nõ oppoſitum. Cũ enĩ dicit̃ ꝙ aliter ſe habere
modo ꝙ̃ prius eſt diffinitio ipſius moueri vel mutari.
ſic intelligendũ eſt: ꝙ iſta duo inſeparabiliter ꝛ neceſ-
ſario ſeſe ꝯcomitant̃. ſcz mutari: ꝛ aliter ſe habere nũc
ꝙ̃ p̃us: non ꝙ de quocunq3 dicitur vnũ dicatur ꝛ reli-
quũ: q2 conſtat dum duo corpa ſuccedunt ſibi in eodẽ
loco: locus aliter ſe hz nunc ꝙ̃ prius: cũ locet ſcd̃m cor-
pus: ꝛ deſinat locare primuz: ꝛ habeat ſucceſſiue duos
reſpectus ad duo corpora: ꝛ duas circũſcriptiones acti-
uas

Aliter ſe hr̃e nũc ꝙ̃ prius eſt diffinitio ipſius moueri ſeu mutari ꝙ ſentiũt. de hoc infra ad tertiũ Aure.

nis ad illa: ꝛ tñ locus nō ꝓprie dicit̄ moueri vel muta ri: tñ illud aliter ſe hr̄e nō ꝯtingit ſine motu vel muta tione alicuius. puta corpoꝝ ſibi ſuccedētiū circa eundē locū: ꝛ ſic gnāl r nūq̄ aliqd hꝫ ſe aliter q̄ ꝑus niſi ꝯcur rēte aliquo motu vel mutatiōe illius vel alterius: ꝛ ſic eſt in ꝓpoſito: qꝛ corpus xp̄i alr ſe hꝫ dū icipit eē in ſa cramēto q̄ ꝑus ſe hr̄et: nō tñ ipſuꝫ mouet̄: aut mutat̄: ſed aliqd aliud: nec ſufficit mutatio alteri⁹ ad ħ niſi ſit trāſubatio: vt dictū eſt. Pōt ēt dici ꝙ hoc ꝛ ꝑcedentib⁹ ꝙ aliter ſe hr̄e nūc ꝛ ꝑus ꝑ ſe: hoc eſt non ꝑ aliud nec ꝑ accńs: ſꝫ rōne ſui: met: eſt diffinitio ipſius moueri vl̄ mu tari: ꝛ de q̄cūqꝫ ꝑdicat̄ talis diffinitio predicat̄ diffini tum. modo corpus xp̄i licꝫ habeat ſe aliter nūc q̄ ꝑus dū incipit eſſe in eucharīſtia: hoc tñ nō eſt ꝑ ſe: ſed per aliud. ſcꝫ per ꝯuerſionē alterius in ip̄ꝫ. Proportionalr dr̄ ad alia ꝑus inducta ꝯ ip̄robationē maioris: qꝛ i illo caſu vltima ſpera alr ſe hr̄et: ꝛ eſſet in alio loco nō per ſe: ſed ꝑ aliud: vt pꝫ. vñ nō opꝫ ꝙ corpus xp̄i moueat̄ per hoc ꝙ alr ſe hꝫ nūc ꝛ prius: ſed aliud mutat̄: ꝛ ſile ē in alio caſu de vltia ſpera. ¶ Ad 3ᵐ ꝑnl̄ pꝫ rn̄ſio ꝑ ꝑdicta dr̄ eni ꝑ ꝙ in nullo derogat diuine po ponere ꝙ non pōt ip̄oſſia ꝛ ꝯdictionē iplicātia: ſic̄ eſt ꝙ corpus xp̄i in cipiat eſſe ſacr̄alr ſub ſpēb⁹ panis ſine motu locali cor poris xp̄i: ꝛ ſine ꝯuerſione alicui⁹ in ipſuꝫ vel motu ad locū ei⁹ in celo. Dicit̄ ſcḋo ꝙ licꝫ difficile ſit videre quō ꝑ ꝯuerſionē panis corp⁹ xp̄i icipit eē in ſacr̄o: tñ diffici lius imo ip̄oſſe eſt videre aliū modū. Dr̄ 3° ꝙ rō ibi ſcā ꝯ ꝯuerſionē ſubē in ſubam ꝑ ſile de ꝯuerſione quātita tis in q̄litatē ſuprius ē euacuata multiplr ex dictis Pe tri: qꝛ in illo ſcḋo caſu nō manet rō locādi ſicut ꝑ caſu. Et iō in nr̄a ꝯuerſione corpus xp̄i ſuccedit pani ꝯuer ſo quo ad locū ꝛ accñtia: nō āt in illa ꝯuerſione: ꝑ quā quātitas ꝯuerteret̄ in qualitatē. ¶ Ad 4ᵐ ꝑnl̄ dr̄ ꝑ ꝙ poſitio nr̄a in nullo eſt temeraria: ſed potius arguēs lo quit̄ temerarie ꝯ doctrinā ꝑ eccl̄iā approbatā. Dr̄ 2° ꝙ ſilitudo de exn̄tia humanitatis i diuino ſuppoſito per quādā habitudinē: ꝛ de exn̄tia corpis xp̄i in ſacr̄o ꝑ ſo lā habitudinē diuinitus ſibi datā nō valꝫ: tū qꝛ falſuꝫ ſupponit. nā humanitas nō eſt in diuino ſuppoſito per ſolā habitudinē: ſicut aſſumit arguēs. imo ꝑ idiaſionē ſuppoſiti ꝛ nāe hūane in quodā eē ſubſiſtēte ꝛ exn̄tie: ꝛ tractū humanitatl ad diuinū eē: ſeu ad diuinū ſubſi ſtere: vt fuit dictū in 3°. tū qꝛ ſuppoᵐ diuinū eſt vbiqꝫ: ꝛ ſic vnio humanitatis ad illud nō facit illā eē in duob⁹ locis: nec ex̄ locū ꝓpriū. Pn̄tia aūt ſubē corpis xp̄i ad ſubaꝫ panis alibi exiſtentē: faceret corpus xp̄i deſerere ꝓpriū locū vel eſſe in duob⁹ circūſcriptiue: qḋ eſt incō ueniens: ꝛ hoc ſatis bn̄ deducit Petrus qꝛ nullus ordo aut reſpcūs aut hitudo diuinitus impſſa corpi faceret ip ſum pn̄tē ſubē panis: ꝛ ei⁹ loco niſi eēt reſpectus de gn̄e vbi: aut ſit⁹: vel reᵐ ſubti ad accn̄s vel mouētis ad mo tū vel reᵐ illabētis ad illud cui illabit̄: vel aſſumentis ad aſſumptū: aut vniti ad vnitū: aut aliqs ſilis ſupradi ctis. mō ꝯſtat nullū talē reſpectū poſſe dari i ꝓpoſito: ſtantib⁹ nūc creditis ꝛ ſcōꝝ dictis. Reſtat ḡ ſolū illuꝫ reſpectū ſufficere: quē ſcūs Tho. ponit ſcꝫ pn̄tiam ſubē corpis xp̄i ad accn̄tia panis ꝯuerſi ꝑ ſucceſſionē duarū ſubaꝝ ſub eiſdē accn̄tib⁹ ꝛ ꝯuerſionē ꝑᵉ in 2ᵐ. ¶ Ad ꝑmū Aureoli ꝯ eādē ꝯnē negat̄ minor: ꝛ ad ꝓbationē dr̄ ꝙ ſuba corpis xp̄i imediate ſuccedit ſubē panis ſub eiſdē accn̄tibus ꝛ ſpēbus mediātib⁹ qbus ſuccedit ſubē panis quo ad locū: licꝫ ſuba panis alr ſe hr̄et ad ſpēs q̄ mō hēat ſuba corpis xp̄i: vt ꝑus dictū fuit. Nā ſuba pa nis eiſdē iformabat̄: nō aūt ſuba corpis xp̄i: licꝫ ſit eis eque pn̄s: nec ſeqt̄ ꝙ ibi ſit ſola trāſaccidentatio. tū qꝛ nihil ꝯuertit̄ in ꝑdicta accidētia: nec ecōtra aliqḋ acci dēs ꝯuertit̄ in aliqd: tū qꝛ ꝑter ſucceſſionē ſubē ad ſub ſtantiā eſt ibi ꝯuerſio vni⁹ ſubē in aliā: ꝛ iō eſt vā tran ſubatio: ꝛ nō ſola trāſaccidentatio. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ iſta ſucceſſio eſt ꝑm aliqḋ nouū eſſe acquiſitū corpi xp̄i: qꝛ ſcꝫ nouiter hꝫ eē ſacr̄ale ſub ſpēb⁹: ſub qb⁹ ſuba panis habebat eē ſubiectiuū: ꝛ quātitatiuū: ꝛ q̄lēꝛ hal̄ꝫ. Nec valꝫ hui⁹ ip̄robatio: vt pꝫ ex dictis ad ꝑmū. Itē ſic̄ pa nis erat preſens ſpēb⁹ ita corpus xp̄i: ꝛ ita acqrit nouū reſpectū ꝑſentie ad illas: ꝛ ꝑter hoc panis remanet i po tētia paſſiua obedīētiali nouiter i corpe xp̄i mō ꝑus ex poſito. ¶ Ad 3ᵐ pꝫ ſolō ꝑ ꝑdicta: qꝛ in trāſubatione nō ſolū eſt ſucceſſio. imo ꝯuerſio ſubē in ſubaꝫ: ꝛ cū ꝓbat̄ ꝙ tal̄ reᵒ ſucceſſionis nō ſit i corpe xp̄i: qꝛ nō eſt dare in q̄ ſit poſteri⁹ pane: nl̄ ſū ē q̄ ad pn̄tiā. Nec iſtud eſt ꝯ doctores: qꝛ nō ſolū ponim⁹ ſucceſſionē. imo ꝯuerſionē ꝛ mutationē ſubē panis: nō āt ſeqt̄ mutatio aliq̄ i cōpe xp̄i: cū ꝑ ꝑ acqſitionē reᵒ ſine acqſitione abſoluti nihil ꝓpe mutet̄: vt pꝫ 5° phyſi. nec ſilr aliqd dr̄ ꝓpe mutari ſi nouiter hꝫ in ſe aliqd in po⁰ obedīētiali ꝑ ꝯuerſiōeꝫ alicui⁹ in ipm: ꝛ ꝑ ħ ꝙ eſt termin⁹ ꝛ nō ſubm ꝯuerſio nis: nec hꝫ aliqd actu nouiter in ſe: ſꝫ ſolū in po⁰: ſic aūt eſt in ꝓpoᵒ. ¶ Ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ talis ſucceſſio eſt reᵒ extrinſec⁹ adueniēs: nec opꝫ ꝙ acqrat̄ ꝑ motū cor pis xp̄i: qꝛ ēt reᵒ de gn̄e vbi pōt acqri nouiter ſine mo tu ſui ſubti: ſic pꝫ in exēplo ſupius poſito. puta ſi e ī vlti mā ſperā crearet̄ alia ſpa ipſaꝫ vndiqꝫ ambiēs: ſic loca tū ꝓpriū. Cū ēt aer ꝯuertit̄ in ignē terminus cōuerſio nis acqrit nouū vbi ſine motu locali: ſꝫ concurrat ibi gn̄atio ignis. Sile pꝫ de pila pōtis circa quā fluit aq̄: ꝛ de baculo fixo in aq̄: ꝛ de turri circa quaꝫ fluit aer: aut vēt⁹: ꝛ de ſilib⁹ acqrētib⁹ nouū vbi ſine ſui mutatiōe ꝑ ſolā mutationē alicui⁹ corpis locātis ea: qꝛ vt ꝑus dcꝫ eſt talia hn̄t ſe nūc alr q̄ ꝑus ꝑ aliud: ꝛ nō ꝑ ſe. iō nō pt argui ꝙ talia moueāt̄: ſꝫ ꝙ aliḋ ab eis moueat̄. ¶ Ad q̄rtū pꝫ ex ꝑdictl: qꝛ i eucha⁰ nō pōim⁹ q̄lēcūqꝫ ſucceſ ſionē: ſꝫ talē ſucceſſionē ꝛ taliū ſubaꝝ: q̄ꝝ vna trāſit ꝛ ꝯuertit̄ i aliā: ꝛ q̄dāmō manet in alia: nō actu: ſꝫ poten tia obedīētiali: ꝛ iō pt dici ꝙ vna accedit ad aliā: ꝛ tran ſit in aliā. Nec valꝫ ꝯfirmatio de for⁰ ſubali ꝛ ꝑuatiōe: qꝛ ꝑuatio vt ꝑuatio non manet in for⁰ ſubali. iō nullo mō ꝯuertit̄ i eā. Itē ꝑter ordinē ſucceſſiōis corpus xp̄i acqrit nouū eē ſacr̄ale: ꝛ fac̄ q̄dāmō vnū ſacr̄m cū ſpē bus. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ ꝙ ſec⁹ ē i mutatiōib⁹ nālib⁹: ꝛ in trāſ ſubatione ſupnāli: vel ēt in creatiōe: vl̄ trāſubatiōe: qꝛ in alijs ē aliqd cōe ſubꝫ vtriqꝫ termio: nō aūt in iſta: ſꝫ ordo terminoꝝ ad inuicē. vñ btūs Tho. pn̄ti diſ. q. i. art. 4° i ſol. ꝑ⁰. q. ſic dic̄. (Hec ꝯuerſio in ħ differt ab oīb⁹ alijs mutatiōib⁹: qꝛ i oīb⁹ alijs eſt aliqḋ ſubꝫ cōe: i hac āt nō: ſꝫ ſolū ē accipe duos terminos ꝯuerſiōis: ꝛ iō oēs locutiōes exꝑmētes mutaᵒⁿᵉᵐ ꝑ quā ip̄ortat̄ ordo termi ni ad terᵐ ꝯcedēde ſūt i hac mā: ſic̄ hec: pānis ꝯuertit̄ i corp⁹ xp̄i. Locutiōes vō q̄ exꝑmūt idētitatē ſubti nō ſūt ꝯcedēde ꝓpe loquēdo: ſꝫ qꝛ i hac ꝯuerſiōe ē aliqd ſile idētitati ſubti. ſ. cōitas ſpēꝝ q̄ manēt hīc inde: q̄uis ille ſpēs nō ſint mutatiōis ſubꝫ: iō ēt tales locutōes aliqn̄ a ſcis poſite inueniūt̄: vt idētitas ip̄ortata nō referat̄ ad ſubꝫ: ſꝫ ad ſpēs eaſdē. vñ tales locuᵒⁿᵉˢ nō ſūt extēdēde: qꝛ ſūt ip̄roprie: ꝛ qꝛ hec locutio: qḋ ē ħ fuit illḋ: vl̄ qḋ eſt ħ erit illḋ exꝑſſe ip̄ortat idētitatē ſubti mutationis ꝑ ꝑ nāꝫ relonis: iō nō ē ſimpl̄r ꝯceᵈᵃ.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ dcꝫ phi ꝛ ꝯmētator: nō hꝫ locū i ꝓpoᵒ: qꝛ talē mutaᵒⁿᵉᵐ q̄lē pōit fides: neuter credidit: ꝛ ꝑter ħ falſū ē ꝙ in nā lib⁹ nūq̄ ſit hitudo iter terminos factōis niſi rōe ſubti. vñ ſcūs Tho. ibidē in ſol. 3ᵉ queſti. ſic dic̄. (Hec locu

Diſ. 5. q. 1. ꝛ ſum. 6.

Ad arg. Au reoli contra eandē tertiā.

In ſolone ar gu. Sco. con tra ſecundā.

Tex. cō. 10.

Qualr ſit ſuc ceſſio ſubaꝝ i ſacro eucha riſtie.

Que locutio nes ſint con cedēde vl ne gāde circa ſa cramentū eu chariſtie.

tio ex hoc fit hoc. ꝑncipalr exprimit ordinē terminorū ad inuicē: ſic per ꝯſis qſiq3 vnitatē ſubiecti: vñ qſiq3 iportat ordinē tñ ſine hoc ꝙ iportet ſubm: vt cū dr ꝙ mane fit meridies. id eſt poſt. vt dr 2° meta. ⁊ ſm hoc
Tex.c.7. hec erit incōgrua: panis fit corp⁹ xpi: ſed hec erit ꝯcedēda: ex pane fit corp⁹ xpi. ſi ly ex nō denotet ſubm: ⁊ q̄ſi cām mālē: ſ3 tñ ordinē terminoꝝ ad inicē.) Hec ille. Et ſilia ponit p° ꝑte. q. 45. arti. p° in ſolone tertij dicēs. (Cū dicit ex nihilo aliqd fieri: hec ꝑpō ex nō deſignat cām mālē: ſed ordinē tm: ſicut cū dr ex mane fit meridies: id eſt poſt mane.) Hec ille. Sile dicit de po° dei. q. 3. arti. 2° in ſolone ſeptimi. Itē 2° ſen. diſ. i. q. i. arti. 2° in ſolo. 2'. ¶ Ad 6m dr p̄mo ꝙ nuſq̄3 legi ꝙ ſcūs Tho. dicat formalr ⁊ expſſe ꝙ trāſubſtātio vel cōuerſio ſit ſubiectiue in pane: lic3 dicat ꝙ ſucceſſio duaꝝ ſubaꝝ: q̄ꝝ vna eſt terminus a quo: ⁊ alia terminus ad quē: eſt ſubiectiue in duob⁹ ſubiectis. ſc3 tā in pane q̄3 in corpore xpi: ſicut numer⁹: ⁊ ordo: ⁊ ꝯſilia regrunt duo ſubiecta. vt p3 in ꝑbōne 3ᵉ ꝯnis. Dicit 2° ꝙ ſi trāſubſtātio ſit illa ſucceſſio duaꝝ ſubaꝝ ſub eiſdē accntib⁹ cū ꝯſili pñtia vtriuſq3 ad illa accidētia ⁊ deſitione ac mutatiōe vni⁹ illarū in aliā cū po° recōuerſionis 2ᵉ in p̄mā: tunc talis trāſubſtātio dr pot⁹ eē ſubiectiue in pane q̄3 i corpe xpi: q2 ꝑ eā deſinit eē: ⁊ magis mutat a ſtatu ſuo. ⁊ a ſuo eē ⁊ a ſua eēntiarꝫ q̄libet ſua ꝑfectione: ⁊ quolib3 realr ſibi inexiſtēte panis q̄3 corp⁹ xpi: q2 nihil abſolutum ꝑdit ꝑ trāſubſtātionē. imo potius aliqd acqrit itrinſece vl' extrinſece abſolute vel reſpectiue: actu vel po°: ſine tamē reali ſui mutatione: vt ꝑdictū eſt. Dicit 3° ꝙ argm̄ ꝯtra hoc factū nō val3: q2 cū dr ꝙ impoſſe ē ꝙ aliqd accns ſit in illo ſubiecto ⁊c. dr ꝙ ꝑbatio illa optie ꝯcludit de accnte mere poſitiuo: ſed nō de accnte pure negatiuo: vel p̄n' includēte negationē: cui⁹ eſt trāſubſtātio q̄ includit poſitatē pāis re'' cōpis xpi ſub ſpēb⁹. ⁊ d'ſitionē ſube pāis i iceptiōe pñtie corpis xpi ſub ſpēb⁹. Illa aūt poſitas cū ſit re'' poſitiuus eſt ſubiectiue i pane toto tpe ꝯlatiōis vboꝝ ſacraliū ꝑter vltimū ei⁹ inſtans: in quo tpe adhuc eſt ſuba panis ſub ſpēb⁹: ſ3 in vltio inſtāti illi⁹ tpis deſinit panis eē ſub ſpēb⁹: ⁊ incipit corp⁹ xpi eē ſub eiſde3: ⁊ ſicut iceptio eſt ſubiectiue in corpe xpi. ita deſitio dr eē ſubiectiue in pane: lic3 tūc panis nō ſit: q2 deſitio cū ſit accns negatiuū nō regrit ſub3 exñs. imo ſubm nō exñs: nec regrit ſuſtētās. imo cadēs: cu3 nō ſit ibi realis inherētia: nec ſuſtētatio: ſed ſola denoīatio rationis: ſicut cū deſit eſſe forma ignis: deſitio dr eſſe in illa forma ſubiectiue: nō ꝑ realē inherentie3: ſed ꝑpter h ſolū q2 denoiat eā deſinētē a poni eē. ¶ Ad ſeptimū p3 rñſio ex ꝑdictis: q2 trāſubſtātio quo ad inceptionem pñtie corpis xpi: ⁊ quo ad deſitionē ſube panis ſub ſpēbus: nō eſt niſi in vltimo inſtāti ꝯlationis vboꝝ: ⁊ pro illo inſtāti deſitio ⁊ iceptio pñtie ad ſpēs hñt ſua ſubiecta mō quo dictū eſt. Et de ꝑdictis ſcūs Tho. pñti diſ. q. i. arti. 3°. q. 2° in ſolone tertij ſic dicit. (In qualib3 mutatiōe op3 deſignari nūc ⁊ p̄us ſm duos terminos mu
Tex.co.42. tationis q ſunt incōtingētes: vt dr p° phyſicoꝝ. id eſt q nō pñt ſil' eē. vñ ſm diuerſitate3 terminoꝝ in diuerſis mutationib⁹ ſm h diuerſimode ſignant ibi nūc ⁊ p̄us. Aliq̄ enī mutatio eſt iter cuius terminos pōt accipi mediū ⁊c.) ⁊ poſt mlta ſic ꝯcludit. (In mutatiōib⁹ in qbus termini ſunt affirmatio ⁊ negatio tñ: ſeu p̄uatio ⁊ forma tñ: in talib⁹ ꝑ ſe loquēdo nō pōt eſſe receſſus a termino vl' acceſſus ad terminū añ pectionē ad vltimū terminū: ⁊ illud p̄us nō ꝑtinet ꝑ ſe ad hāc mutationē: ſed ſolū ꝑ accns rōne illius adiuncti ad negatione3 ſm ꝙ ꝑ accns negatio recipiebat magis ⁊ minus: ⁊ per ꝯſis mediū. Vñ ꝑ ſe loquēdo pertinet ad ꝑcedētē motū: ſicut ad alterationē q̄ ꝑcedit gñationē: ⁊ ad motū localē q ꝑcedit illuminationē: ⁊ ꝑꝑ h iſte mutatiōes dicūt eē in iſtāti: ⁊ q2 vt dictū eſt iter ſubaꝫ panis ⁊ ſuba3 corpis xpi nō eſt accipe mediū qd magis ſit ꝑpiquū corpi xpi q̄3 ſube panis q̄tū ad hoc ꝙ cōuertit in ipm vtute diuine. ideo idē eſt iudiciū h iſta ꝯuerſiōe: ⁊ de ꝑdictis mutationib⁹.) Vñ ad hāc ꝯuerſionē nō ꝑtinet niſi illd nūc in quo deſinit eē panis: ⁊ icipit eē corp⁹ xpi: ſ3 illud p̄mū vel p̄us ꝑtinet ad totū tps ꝑcedēs qd mēſurabat ꝯlationē vboꝝ: q̄ quodāmō efficit ꝯuerſionē.) Hec ille. cū multis alijs bene faciētib⁹ ad illucidationē ꝑdictoꝝ ꝑ totū 3m articl'3: qb⁹ ſilia pōit 3°. ꝑte. q. 71. arti. 7° per totū. Et q2 ſupradictū eſt ꝙ in trāſubſtātione nō ſolū eſt ſucceſſio ſubaꝝ. imo ꝙ in corpe xpi relinquit nouus effectus ⁊c. De hoc Pe. de palu. ſic dicit. Iſta conuerſio nō eſt annihilatio: q2 nō eſt verſio in nihil: ſ3 in aliqd: lic3 illud in qd eſt ꝯuerſio nō acqrat ex ꝯuerſione nouā formā: ſicut cū aer vtit in ignē ꝑ gñationē: nec nouā māstory: ſic cū cibus ꝯuertit i cibatū: ſ3 ſicut qñ eſt corruptio ſine gñatione vt qñ lux corrūpit ipſa for' nō annihilat: ſ3 cōuertit in ſubm: nō ſic ꝙ ſub3 ex luce generet: nec ꝙ aliqd lucis addat eēntie ſubiecti: ſ3 trāſit in ſubm cedēs in potētiā eius: ⁊ q̄uis nō ſit plus in potentia hui⁹ ꝑtis: in quā cedit q̄3 alteri⁹: dr tñ in iſtā ꝑtē3 ꝯuerti vel trāſire. ſic dr ſuba ꝯuerti in corp⁹ xpi ⁊ tranſubſtātiari: ⁊ hec ſuba in illā trāſire: nō q2 in illa fiat noua forma ſubalis aut mā: ſed ꝑ ſimplicē tranſitionē in illā: q2 relinquit ibi nouū effectū: vt ſtatim dicet. Hec Pe. Quō aūt relinquat nouū effectū recitatū eſt prius in ſolone p̄mi argumēti Durādi ꝯ p̄mā ꝯnē. ¶ Ad argumētū p̄ncipale ꝑ qōne rñdet beūs Tho. ꝑſenti diſ. q. i. arti. p°. q. i. in ſolone p̄mi argumēti dicēs ꝙ vbū Damaſ. intelligēdū eſt q̄tū ad ſpēs: qbus corp⁹ xpi diuinitati vnitū modo ineffabili coniungit. Hec ille. Et hec de qōne ſufficiant: de q̄ bñdict⁹ de⁹. Amē. ¶ Diſ. XII.

¶ Vtrū accidētia ſepata a ſuba panis ꝯuerſi in corpus xpi poſſint īmutare ſubalr aliqd extrinſecum. Qō. I.

Circa duodecimā diſtinc̄tōes 4i q̄rit. Vtrū accntia ſepata a ſuba panis ꝯuerſi in corp⁹ xpi poſſint īmutare ſubalr aliqd extrinſecū. Et arguit ꝙ nō. Nihil agit vltra ſuā ſpēm: ſed citra q̄3: q2 effect⁹ nō eſt nobilior ſua cā: ſed ſuba eſt nobilior oī accidēte. igit illa accidētia nō pñt aliquā ſubſtantiam generare.

In oppoſitum arguit: q2 iſte ſpēs hñt eādē vtutē quā hēbāt añ trāſubſtātionē: q2 nihil eſt eis ablatū ſed additū: ſ3 añ tranſubſtātionē poterāt aliqd ſubaliter īmutare. ergo ⁊ poſt.

In hac qōne erūt tres articuli. In p° ponēt ꝯnes. In 2° dubones. In 3° ſolones.

Quantū ad p̄m articl'3 ſit p° ꝯ. In ſacro eucha⁹ remanēt accntia pāis ſine ſubo qd ſit ſubſtantia: ⁊ aliqd accns ſine q̄cūq3 ſubto. Hāc ponit ſcūs Tho. pñti diſ. q. i. arti. p°. q. 3. vbi ſic dic. (Quidā dixerūt ꝙ ſi ſuba panis ſil' remanet ſub ſacro cu3 corpe xpi: ⁊ ſm h accntia nō eēnt in h ſacro ſine ſubto: ſ3 hec opio in ꝑcedēti diſtictione ipugnata ē ⁊ iprobata. Alia opio eſt ꝙ remanet ibi for⁹ ſubalis: ⁊ in ea fūdant oia accntia q̄ ibi apparēt: ſ3 nō min⁹ difficile ē mālē formā ſubalē a mā ſepare q̄3 accntia a ſubtis. Et ꝑterea q̄titas nō reſpicit formā niſi rōne māe. vñ forē īmāles dimēſionib⁹ carēt: ⁊ iō cū alia accntia mediāte q̄titate referāt ad ſubam: nō poterit forē ſine mā exiſtere accidentiū In ſacro euchariſtie accidētia nō ſunt ſubiectiue in forma ſubſtātialis panis.

ſenſibiliū

ſenſibiliū eſſe ſubm:⁊ hoc etiā dicit Boetius 3° libro
de trinitate:ꝙ forma ſimplex ſubm eſſe nō pōt. Et iō
aliꝗ dixerūt ꝙ accñtia illa fundant in aere:ſicut in ſu-
biecto. Sed hoc oīo ſtare nō pōt. Cōſtat enī ꝙ an̄ trā-
ſubſtātionē ſub dimēſionibus panis nō erat aer. ḡ ſi cō-
uerſione facta ſit ibi aer:opꝫ ꝙ aer ſubintrauerit ꝑ mo-
tū localē dimēſiones illas:ſed iſte motus nō percipit:
⁊ ꝑterea icōueniēs eſt ꝙ ſubm moueat motu locali ad
accidens:⁊ ꝙ accidens trāſeat de ſubiecto in ſubiectū.
Probatū etiā eſt a phis ꝙ corpus nāle ⁊ corpꝰ mathe-
maticū nō pñt eē ſil. vñ cū ille dimēſiones q̄ fuerunt
panis ſint qōdā corpus nō nāle:ſꝫ mathematicū:nō po-
terit aer cū illis dimēſionibꝰ ſil eē:nec poterit eē ſubm
eaꝝ:qꝛ hꝫ ꝓprias dimēſiones aer. Cū ḡ oēs dimēſiōes
ſint eiuſdē ſpēi in q̄cūqꝫ mā ſint:qꝛ mā nō itrat i diffō
nē cōem eaꝝ. ſi dimēſiones iteꝝ panis ſint in aere ſicut
in ſubto:ſeqꝛ ꝙ duo accñtia eiuſdē ſpēi ſint in eodem
ſubto:qd̄ eſt ɔ̄dictoria eē ſil:qꝛ accñtiū eiuſdē ſpēi nūe-
ratio nō eſt niſi ex ſubto:vñ ſi ſubm ſit vnū:ſeqꝛ illa
accñtia eē plā:⁊ nō plura. Cōſtat etiā ꝙ aer nō ē ſuſce-
ptiuꝰ taliū accñtiū .ſ. diuitiei figure determinate:⁊ alio-
rū hꝫque ibi apparēt. Et ideo dōm ꝙ accñtia ſunt ibi
ſine ſubiecto:nō eniꝫ pōt dici ꝙ ſint in corpe xpi ſicut
in ſubto. ¶ Sciendū aūt ꝙ ſuba corpalis hꝫ ꝙ ſit ſu-
biectū accñtiū ex nā ſua:cui ineſt primo ſubyci alteri.
Prīa diſpō māe eſt quātitas. Pria aūt diſpō māe eſt quātitas:qꝛ ſm ipſam attēdit
diuiſio eius ⁊ indiuiſio:⁊ ita vnitas ⁊ multitudo q̄ ſunt
pma ɔ̄tria ens:⁊ ꝑꝑ h̄ ſunt diſpōnes totiꝰ māe:nō huiꝰ
aut illiꝰ tm̄. Un̄ oīa alia accñtia mediāte quātitate in
ſuba fundāt:⁊ quātitas eſt pºr eis nāliter:⁊ iō nō clau-
Tex.cō.39. dit mām ſenſibilē in rōne ſua:ꝗ̄mus claudat mām itel-
ligibilē:vt dr in 7° meta. vñ ex hoc gdā decepti fuerūt
vt crederēt dimēſiones eē ſubam reꝝ ſenſibiliū:qꝛ re-
motis q̄litatibus nihil ſenſibile remanere videbāt niſi
quātitatē:que tn̄ ſm eē ſuū depēdet a ſuba:ſicut ⁊ alia
accñtia. Uirtute aūt diua ɔ̄fert dimēſiōibꝰ q̄ fuerunt
panis:vt ſine ſubto ſubſiſtant in hoc ſacro:qd̄ eſt pma
ꝓprietas ſube:⁊ ꝑ ɔ̄ñs dat eis vt ſuſtineāt alia accñtia
ſicut ⁊ ſuſtinebāt:qn̄ ſuba eis ſuberat:⁊ ſic alia accñtia
ſunt in dimēſionibus ſicut in ſubto:ipe vo dimēſiones
ſunt ſine ſubto.) Hec ille. Eādē ɔ̄nē ponit 3° pte.q.77.
arti.pº ⁊ 2°.nā arti.pº ꝓbat pmā ptē ɔ̄nis dicēs.(Accidē-
tia panis ⁊ vini q̄ ſenſu dephendūt in hoc ſacro rema-
nere:nō ſunt poſt ɔ̄ſecrationē ſicut in ſubto in ſuba pa-
nis ⁊ vini q̄ nō remanēt:vt ſupra dictū eſt:nec etiā in
forma ſubali q̄ nō remanet:⁊ ſi remaneret ſubm eē nō
poſſet:vt pꝫ ꝑ Boetiū 3° libro de trinitate. Manifeſtū
eſt etiā ꝙ hꝰ accñtia nō ſūt in ſuba corpis ⁊ ſanguinis
xpi:ſicut in ſubto:qꝛ ſuba humani corpis nullo mō pōt
his accñtibus affici:neqꝫ etiā eſt poſe ꝙ corpus xpi glo-
rioſuꝫ ipaſſibile exñs alteret ad ſuſcipiēdū huiꝰ q̄lita-
tes. Dicūt aūt gdā ꝙ ſunt ſicut in ſubiecto in aere circum-
ſtante. Sed nec hoc eē pōt. Primo quidē:qꝛ aer nō eſt
hꝰ accñtiū ſuſceptiuus. 2° qꝛ hꝰ accñtia nō ſunt vbi ē
aer:q̄ imo ad motū haꝝ ſpēꝝ aer depellit. 3° qꝛ acci-
dētia nō tranſeūt de ſubto in ſubm. vt ſcꝫ idē nuō ſit
qd̄ pmo fuit in vno ſubto poſtmodū in alio. Accñs enī
numerū accipit a ſubiecto. vñ nō pōt eſſe ꝙ idē nume-
ro manens ſit qñqꝫ in hoc qñqꝫ in alio ſubiecto. 4° qꝛ
cū aer nō ſpolietur accñtibus ꝓprijs ſil hēret ꝓpria acci-
dentia ⁊ aliena:nec pōt dici ꝙ hoc fiat miraculoſe vir-
tute ɔ̄ſecrationis:qꝛ vba ɔ̄ſecrationis hoc nō ſignificāt:q̄
tn̄ nō efficiūt niſi ſignatū:⁊ ideo relinquit ꝙ accñtia
in hoc ſacro manēt ſine ſubiecto:qd̄ gdē diua vtute fie-
ri pōt. Cū enī effectꝰ magis depēdeat a cā pma q̄ a cā
ſcda.pōt deus q est pma cā ſube ⁊ accñtis ꝑ ſuā īfinitā
vtutē ɔ̄ſeruare in eē accidēs ſubtracta ſuba ꝑ quā con-
ſeruabat in eſſe:ſicut ꝑ cāꝫ primā:ſicut etiā alios effe-
ctus nāliū cāꝝ pōt ꝓducere ſine nālibus cauſis:ſicut cor-
pus humanū formauit in vtero vginis ſine virili ſemi-
ne.) Hec ille. Ex qbus pꝫ pma pars ɔ̄nis.ſcꝫ ꝙ nulluꝫ
tale accñs panis ſit in aliq̄ ſuba ſubiectiue. Pro 2ª pte
ɔ̄nis dicit ſic in ſequēti articulo.ſcꝫ 2°.(Nec ē dicere
Alia accñtia ſunt in quātitate dimenſiua ſicut in ſbo. alia accñtia que remanēt in hoc ſacro eē ſicut in ſubto
in quātitate dimēſiua panis ⁊ vini remanēte. Primo
quidē ꝑ hoc ꝙ ad ſenſuꝫ appet aliqd̄ quātū eē ibi colo-
ratū:⁊ alijs accñtibus affectū:nec in talibꝰ ſenſus deci-
pit. 2° qꝛ pma diſpoſitio māe eſt q̄titas dimēſiua. vñ
⁊ Plato poſuit pmas drīas māe magnū ⁊ pūū:⁊ qꝛ pm
ſubm eſt mā:ɔ̄ñs eſt ꝙ oīa alia accidētia referant ad
ſubam mediāte q̄titate dimēſiua:ſicut ⁊ primū ſubm
coloris dr eē ſupficies:rōne cuius gdā poſuerūt dimen-
Tex.3.ſi.e 13. ſiones eē ſubas corpoꝝ:vt dr 3° meta. ⁊ quia ſubtracta
ſuba remanēt accñtia ſm eſſe qd̄ prius habebant:ɔ̄ñs
eſt ꝙ oīa accñtia remaneāt fundata ſup q̄titatē dimē-
ſiuā. 3° qꝛ cū ſubm ſit pnm̄ indiuiduationis accñtiū:⁊ pꝫ
illud qd̄ ponit aliquoꝝ accñtiū eē ſubm:eē aliquo mō
indiuiduationis pnm̄. Eſt aūt de rōne indiuidui ꝙ non
poſſit eē in pluribus:qd̄ gdē ɔ̄tingit dupl̄r. vno modo
qꝛ nō eſt natū eē in aliquo:⁊ hoc mō forme imāles ſe-
parate ꝑ ſe ſubſiſtentes ſunt ēt ꝑ ſeipſas īdiuidue. Alio
modo ex eo ꝙ forma ſubalis vel accñtalis eſt gdē na-
ta in aliquo eē:nō tn̄ in plibus:ſicut hec albedo que eſt
in hoc corpe. Q̄tū ḡ ad pmū mā eſt idiuiduationis pn-
cipiū oībus formis ihērētibus:qꝛ cū hꝰ forme quātū
eſt de ſe ſint nate in aliquo eē ſicut in ſubto:ex quo ali-
qua earū recipit in mā que nō eſt in alio:nec ipſa forma
ſic exiſtēs pōt in alio eſſe. Quantū aūt ad ſcdm dōꝫ eſt
ꝙ indiuiduationis pnm̄ eſt quātitas dimēſiua:ex h̄ enī
aliqd natū eſt eē in vno ſolo ꝙ illud eſt indiuiſum in
ſe ⁊ diuiſuꝫ ab oībus alijs:diuiſio aūt accidit ſube rōne
Tex.cō 15. q̄titatis:vt dr pº phyſicoꝝ:⁊ ideo ipa q̄titas dimēſiua
eſt quoddā indiuiduationis pnm̄ formis:inquātū ſilicꝫ
diuerſe forme numero ſūt in diuerſis ptibus māe. vñ
ipſa q̄titas dimēſiua ſm ſe hꝫ quādā diuiſionē ⁊ indi-
uiduationē:ita ꝙ poſſumus imaginari plures lineas
eiuſdē ſpēi differentes poſitione:que cadit in rōne quā-
titatis huius. Cōuenit enī dimēſioni ꝙ ſit quātitas po-
ſitionē hñs. ⁊ iō potius quātitas dimēſiua pōt eē ſubꝫ
alioꝝ accñtiū q̄ eꝫ.) Hec ille. Silia dixit 4° ɔ̄ gētiles
caº.65. Et 9° quolibꝫ.q.5. Ex quibus pñt formari rōnes
ꝓ vtraqꝫ pte ɔ̄nis. Pro pº gdē:qꝛ ſi accñtia panis eēnt
facta ɔ̄uerſione in aliqua ſuba:aut illa eſſet ſuba panis
aut ſuba corpis xpi:aut aliq̄ alia:ſed nullū hoꝝ dici po-
teſt. ergo nullum tale accidens eſt ſubiectiue in aliqua
ſubſtātia. Sed pro ſcda pte ɔ̄clōnis arguit ſic. Omnis
qualitas extenſa ⁊ diuiſibilis:⁊ mouens ſenſum eſt ſu-
biectiue in quātitate:ſed q̄litates eucharīſtie ſunt hꝰ.
ergo ⁊c. ¶ Scda ɔ̄clo. Predicta accidētia poſſūt imu-
tare ſubſtātialiter aliqd extrinſecum. Hanc ponit ſan-
ctus Tho. tertia parte. vbi ſupra articulo 3° dicēs.(Qꝛ
vnūqdqꝫ agit inquantum eſt actu ens:ɔ̄ſequens eſt ꝙ
vnūquodqꝫ ſicut ſe habet ad eſſe:ita ſe habꝫ ad agere.
Quia ergo ſacrālibus ſpeciebus datū eſt diuina vtute
vt remaneant in ſuo eſſe qd̄ habebāt ſuba panis ⁊ vini
exiſtēte:ɔ̄ñs eſt ꝙ etiā remaneant in ſuo agere:⁊ ideo
oēm actionē quā poterant agere ſuba panis ⁊ vini exi-
ſtēte:pñt etiā agere ſuba panis ⁊ vini trāſeunte in corpꝰ
⁊ ſanguinē xpi. vñ nō eſt dubiū ꝙ pñt imutare exterio-
ra corpa.) Hec ille. Itē ibidē in ſol. tertij argumēti ſic

dicit.(Immutatio que ē ad formā ſubalē nō fit a for‑
ma ſubali imediate:ſʒ mediātib⁹ q̄litatibus activis ⁊
paſſiuis que agunt in v̄tute forme ſubalis. Hec autem
v̄tus inſtr̄alis ꝯſeruať in ſpēb⁹ ſacr̄alibus diña v̄tute:ſi
cut ⁊ ꝑus erat:⁊ iō pn̄t agere ad formā ſubalē inſtr̄alr:
ꝑ quē modū aliqd pōt agere vltra ſuā ſpēm:nō q̄ſi v̄tu
te ꝓpⁱa.ſʒ v̄tute pn̄ⁱᵖ agentis.) Hec ille. Itē 4° ſen.diſ.
12.q.i.arti.2° in ſolone pme.q.ſic dicit.(Agere non eſt
niſi rei ꝑ ſe ſubſiſtentis:⁊ iō neqʒ mā̄ agit:neqʒ forma:
ſed cōpoſitū:qḋ tn̄ nō pōt agere rōne mā̄e:ſed rōne for
me:que eſt actus ⁊ actionis pn̄ᵐ:⁊ q2 quātitas ſe tenet
ex pte mā̄e:q̄litas ex pte forme:iō quātitas nō agit niſi
mediate q̄litate:que eſt ꝑ ſe actōis pn̄ᵐ.vn̄ q̄litates ſūt
ſenſibiles ꝑ ſe ꝓ:q̄titates ſcḋo. Q2 g̃ i ſacr̄o q̄litates re
tinēt eūdē modū eēndi quē hēbant manēte ſuba pa‑
nis:iō hn̄t eundē modū agēdi:vt imutēt ⁊ agāt nālr̄:ſi
cut prius.quātitatis eni ē aliū modū eſſendi hʒ:q2 nō
eſt in ſubto:nō ē agere niſi mediāte q̄litate.) Hec ille.
Itē in ſolone ſcḋe q̄ſtiūcule ſic dicit.(In actionib⁹ nā
libus forme ſubales nō ſūt imediatū ⁊ ꝓximū actiōis
pn̄ᵐ:ſʒ agunt mediātib⁹ q̄litatib⁹ actiuis ⁊ paſſiuis ſicſ
ꝓpꝛijs inſtr̄is:vt dr̄ ſcḋo de aīa ꝙ calor nālis eſt q̄ aīa
agit:⁊ iō q̄litates nō ſolū agunt in v̄tute ꝓpꝛia:ſed etiā
in v̄tute forme ſubalis.vn̄ eaꝝ actio nō ſolū terminať
ad formā accn̄talē:ſʒ ēt ad formā ſubalē:⁊ ꝑꝑ hoc gña
tio eſt termin⁹ alterationis. Hui⁹ aūt v̄tutē inſtr̄ale re
cipiūt eo ipſo:quo a ꝓncipijs eēntialib⁹ cāne. Vn̄ ſicut
remotis ſubſtātijs remanet accn̄tibus idē eē ſm ſpēm
v̄tute diña:ita ēt remanet eis eadē v̄tus que ꝑus:⁊ ideo
ſicut añ poterāt imutare ad formā ſubalē:ita ⁊ nūc.)
Hec ille. Sile ponit 4° ꝯ gētiles ca.66.⁊ m̄ltis alijs lo
cis. Ex qb⁹ pōt formari talis rō pro ꝯne. Vbicūqʒ ma‑
net idē ⁊ ſm idē eſſe pn̄ᵐ actionis:ibi pōt eſſe actio ad
eūdē terminū:ſʒ in eucharíſtia manet idē ſm eēntiaꝫ:
⁊ ſm eē pn̄ᵐ actionis ꝓductiue ſube qḋ erat prius.g̃ ab
illo pōt ꝓcedere eadē actio ad eūdē terminū. (3° ꝯ.
Predicta accn̄tia pn̄t corrūpi:⁊ ex eis ſic corruptis pōt
gn̄ari ſuba. Hāc ponit ſcūs Tho.3° pte.q.77.arti.4° ⁊
5°. Nā arti.4° ſic dicit.(Corruptio eſt motus de eſſe in
non eſſe. Dictū eſt aūt ſupra ꝙ ſpēs ſacr̄ales idē eſſe re
tinēt qḋ prius habebat ſuba panis ⁊ vini exn̄te:⁊ iō ſicſ
eſſe hoꝝ accn̄tiū corrūpi poterat ſuba panis ⁊ vini exi‑
ſtēte.ita ēt pōt corrūpi illa ſuba abeūte. Poterāt autē
hⱥ accn̄tia ꝑus corrūpi dupl̄r.vno mō ꝑ ſe:alio mō per
accn̄s:ꝑ ſe qdē ſicut ꝑ alterationē q̄litatū ⁊ augmentū
vel diminutionē q̄titatis:nō qdē ꝑ modū augmēti vl̄
diminutionis q inuenit̃ in ſolis corporibus aīatis:q̄lia
nō ſunt ſuba panis ⁊ vini:ſʒ ꝑ dimēſionē vel diuiſionē.
Nā ſicut dr̄ 3° meta.per diuiſionē vna dimēſio corrū‑
pit̃ ⁊ fiunt due:per additionē aūt ecōtra ex duabus fit
vna:⁊ ꝑ hūc modū manifeſte pn̄t corrūpi hⱥ accn̄tia
poſt ꝯſecrationē:q2 ⁊ ipſa q̄titas dimēſiua remanens
pōt diuiſionē ⁊ additionē ſuſcipe:⁊ cū ſit ſubm qualita
tū ſenſibiliū pōt ēt eſſe ſubm alterationis eaꝝ.puta ſi
altereť color:aut ſapor panis ⁊ vini. Alio mō poterant
corrūpi ꝑ accn̄s ꝑ corruptionē ſubti:⁊ hoc mō pn̄t cor‑
rūpi etiā poſt ꝯſecrationē:q̄uis eni ſubʒ nō remaneat:
remanet tn̄ eſſe qḋ habebāt hⱥ accn̄tia in ſubiecto:qḋ
quidē eſt ꝓpꝛiū ⁊ ꝯforme ſubeꝛ:⁊ iō accn̄tia pn̄t corrū‑
pi a ꝯrio agēte:ſicut corrūpebať ſuba panis ⁊ vini:q̄ ēt
nō corrūpebať niſi ꝓcedente alteratione circa acciden
tia. Diſtinguēdū tn̄ eſt inter vtrūqʒ ꝓdictaꝝ corruptio
nū:q2 cū corpus xp̄i ⁊ ſanguis ſuccedāt in h̄ ſacr̄o ſube
panis ⁊ vini:ſi fiat talis imutatio ex pte accidētiū que
nō ſuffeciſſet ad corruptionē panis ⁊ vini:ꝑꝑ talē imu‑
tationē nō deſinit corpus ⁊ ſanguis xp̄i eſſe ſub hoc ſa‑
cramēto:ſiue fiat imutatio ex pte q̄litatis:puta cū mo
dicū imutať color:aut ſapor panis aut vini:ſiue ex pte
quātitatis:ſicut cū diuidať panis:aut vinū in tales par
tes ꝙ adhuc i eis pōt ſaluari nā panis aut vini. Si vo
fiat tāta imutatio ꝙ fuiſſet corrupta ſuba panis:aut vi
ni:nō remanet corpus ⁊ ſanguis xp̄i ſub hoc ſacr̄o. ⁊ h̄
tā ex pte q̄litatū:ſicut cū ita imutať color ⁊ ſapor: ⁊ alie
q̄litates panis ⁊ vini ꝙ nullo mō poſſet pati nā panis
⁊ vini:ſiue ex pte q̄titatis:puta ſi puluericeť panis vel
vinū:⁊ in minimas ptes diuidať:vt iā nō remaneant
ſpēs panis vl̄ vini.) Hec ille. In ſequēti vo articulo ſic
dicit.(Cū corruptio vnius ſit gn̄atio alterius:vt dr̄ pri‑ Tex.cō.17.
mo de gn̄atione:neceē eſt ꝙ ex ſpēbus ſacr̄alibus aliqd
generet:cū corrūpanť.vt dictū eſt. Nō eni ſic corrūpū
tur:vt oīno diſpereāt q̄ſi in nihilū redigant̃:ſed mani‑ Vtrū ex ſpē‑
feſte aliqd ſenſibile eis ſuccedit. Quō aūt ex eis aliqd bus ſacr̄ali‑
gn̄ari poſſit:difficile eſt videre. Manifeſtū ē eni ꝙ ex bus aliqd ge
corpe ⁊ ſanguine xp̄i que ibi veraciter ſunt:nō gn̄ať ali nerentur.
qd:cū ſint incorruptibilia. Si aūt ſuba panis ⁊ vini re‑
maneret in hoc ſacr̄o vel coꝝ mā:facile eſſet aſſignare
ꝙ ex eis gn̄ať illud ſenſibile qḋ ſuccedit:vt quidā po‑
ſuerunt:ſed hoc falſum eſt:vt ſupra habitū eſt:⁊ ideo
quidā dixerunt ꝙ ea que generanť nō fiunt ex ſpēbus
ſacr̄alibus:ſed ex aere circūſtāte:qḋ quidē multipl̄r ap
paret eſſe impoſe. Primo quidē q2 ex eo gn̄ať aliquid
qḋ ꝑus alteratū ⁊ corruptū apparet:nulla aūt alteratio
aut corruptio prius apparuit in aere circūſtante.vn̄ ex
eo v̄mes aut cineres non generanť. ſcḋo q2 nā aeris nō
eſt talis ꝙ ex eo ꝑ tales alterationes talia generenť. 3°
q2 pōt cōtingere in magna quātitate hoſtias ꝯſecratas
cōburi vel putreſieri:nec eſſet poſe tm̄ de corpore ter‑
reno ex aere gn̄ari:niſi magna:vel etiaꝫ valde ſenſibili
inſpiſſatione aeris facta. 4°.quia idē pōt accidere ſoli‑
dis corporibus circūſtantibus:puta ferro aut lapidib⁹
que integra manēt poſt ꝓdictoꝝ gn̄ationē.vn̄ hec poſi‑
tio ſtare nō pōt:q2 ꝯriať ei qḋ ad ſenſuꝫ apparet:⁊ ideo
alij dixerunt ꝙ redit panis ⁊ vinū in ipſa corruptione
ſpēꝝ:⁊ ſic ex ſuba panis ⁊ vini redeūte gn̄anť cineres
aut v̄mes:aut aliqd hⱥ:ſed iſta poſitio nō videť eē poſ‑
ſibilis. Primo q2 ſuba panis ⁊ vini ꝯuerſa eſt in corpus ⁊
ſanguinē:⁊ iō nō pōt ſuba panis vl̄ vini redire:niſi cor‑
pore:aut ſanguine xp̄i iteꝝ ꝯuerſo in ſubaꝫ panis ⁊ vi‑
ni. Qḋ eſt īpoſe:ſicut ſi aer ſit ꝯuerſus in igneꝫ non pōt
aer redire niſi iteꝝ ignis ꝯuertať in aerē. Si vo ſubſtā‑
tia panis ⁊ vini ſit annihilata nō pōt iteꝝ redire:q2 qḋ
in nihilū decidit nō redit idē nuō:niſi forte dicatur re‑
dire ꝓdicta ſuba:q2 de⁹ de nouo creat nouā ſubaꝫ loco
pme. 2° vo h̄ eē īpoſe:q2 nō eſt dare qñ ſuba panis rede
at. Manifeſtū eſt.n.ꝙ manētib⁹ ſpēb⁹ panis ⁊ vini ma
net corpus ⁊ ſanguis xp̄i:q̄ nō ſūt ſil̄ cū ſuba panis ⁊ vi
ni in h̄ ſacr̄o:vn̄ ſuba panis ⁊ vini nō pōt redire ſpēb⁹
ſacr̄alibus manētibus. Sil̄r ēt nec eis ceſſantib⁹:q2 iā
ſuba panis ⁊ vini eēt ſine ꝓpꝛijs accn̄tib⁹:qḋ eſt īpoſe,
niſi forte dicať ꝙ in ipſo vltio inſtāti corruptiōis ſpēꝝ
redit nō ſuba panis ⁊ vini:q2 illud idē inſtans eſt in q̄
primo hn̄t eſſe ſube generāte ex ſpēb⁹:ſed mā̄ panis ⁊
vini magis q̄ſi de nouo creata diceret̃:q̄ rediēs ꝓprie
loquēdo:⁊ ſm h̄ poſſet ſuſtineri ꝓdicta poſitio. Verum
q2 nō rōnabil̄r vr̄ dicī ꝙ miraculoſe aliqd accidat niſi
ex ipſa ꝯſecratiōe:ex qua nō eſt ꝙ mā̄ creeť vel redeat
meli⁹ vr̄ dōs ꝙ in ipſa ꝯſecratiōe dať quātitati dimen
ſiue ſpēꝝ panis ⁊ vini ꝙ ſit pꝛᵐ ſubʒ ſubſequētiū foꝛmaꝝ.
h̄ āt ē ꝓpꝛiū mā̄e:⁊ iō ex ꝯſeᵗⁱ dať ꝓdicte q̄titati dimē
ſiue oē illō qḋ ad māꝫ ptꝫ:⁊ iō qcqd poſſꝫ gn̄ari ex mā̄
panis

Qualitas ñ agit niſi me‑diante quali‑tate.

Tex.cō.50.

Tex.13.

Vtrū q̄s corrumpentes ſpēꝝ remanet vel non remanet corpus ⁊ ſanguis xp̄i ſub ſacr̄o.

210

panis ſi eſſet: totũ põt gñari ex predicta quantitate dimenſiua panis vel vini: nõ quidẽ nouo miraculo: ſʒ ex vi miraculi prius facti.) Hec ille. Eandẽ ꝯnẽ ponit cũ ſili pbatione. 4°. ſen. iz. diſ. q. i. artic. z° in ſolone q̃rte queſtiuncule. vbi ſic dič. (Ille ſpẽs ſicut hñt ex hoc ꝙ ſubſiſtãt ꝙ pñt agere quicqd poterãt ſubſtãtijs panis ⁊ vini exiſtentibus. ita hñt vt poſſint ꝯuerti in qcqd poterãt ꝯuerti ſubẽ p̃exiſtẽtes. qð ſic intelligi põt. Sicut enĩ dicit Cõmenta. in p̃ phy. ⁊ in libro de ſubã orbis. in mã gñabiliũ ⁊ corruptibiliũ opꝫ intelligere dimẽſiões interminatas ante aduẽtũ forme ſubalis: alš nõ poſſet intelligi diuiſio mãe vt in diuerſis ptibus mãe diuerſe forme ſubales eẽnt. Huiꝰ aũt dimẽſiones poſt aduentũ forme ſubalis accipiũt eſſe terminatũ ⁊ cõpletum. Quicqd aũt intelligit̃ in mã ante aduẽtũ forme ſubalis hoc manet idẽ nũõ in genito ⁊ in eo ex quo gñat̃: q2 remoto poſteriori: opꝫ remanere p̃us. Dimẽſiones aũt ille iterminate ſe hñt ad genus quãtitatis: ſicut mã ad genus ſube: vñ ſicut in quolibꝫ cõpleto in gñe ſube eſt accipe mãm: que eſt ens incõpletũ in gñe illo: ita in dimenſiõibus cõpletis que ſunt in hoc ſacro eſt accipere dimẽſiões icõpletas: ⁊ his mediãtibꝰ mã panis formã reciperet eiꝰ qð ex pane generaret̃: pane nõ ꝯuerſo in corpus xpi. vñ ſicut dimenſionibus illis datũ eſt vt ſubſiſtãt: ⁊ ſubſint illi eſſe qð eſt cõforme eſſe prioris ſube: ⁊ terminatiõi quãtitatis: ⁊ oĩbus alijs accidẽtibꝰ: ita etiã datur eis ꝙ poſſunt ſubeſſe alteri forme nãli: ⁊ alijs accidentibus: q2 de nã ſua nõ hñt ꝙ ſubſint tñ accidẽti: ſed ẽt forme ſubali: vt dictũ eſt: ⁊ tũc vel ex cõſequenti adueniat ẽt mã pp ꝯcomitãtiã nãlẽ forme ad mãꝫ: ſic pp ꝯcomitãtiã nãlẽ aĩe xpi ad corpꝰ erat aĩa ſub ſacro. ⁊ hoc quodãmõ redit in p̃us dictũ. vt. ſ. mã ibi de nouo fiat: vel dimẽſioni diua v̄tute dabit̃ nã mãe pp propinquitatẽ ad ipſam. vt ſic illud genitũ ſit ꝯpoſitũ ex mã ⁊ forma.) Hec ille. Sĩlis dicit 4° ꝯ gẽtiles caº. 66. Ex qbus põt formari talis rõ p ꝯne. Ex eo qð retinet oẽꝫ v̄tutẽ actiuã ⁊ paſſiuã ſube põt gñari oẽ qð poterat gñari ex tali ſuba: ſed accñtia eucharĩſtie ſunt hĩ. ḡ ⁊c. Et in hoc p̃mus articulus terminatur.

Cõtra p̃maꝫ arguit Sco. diſ. 12. q. ſcða. QUANTŨ ad zᵐ articulũ arguendũ eſt ꝯ ꝯnes. Et q̃dẽ ꝯ p̃mã arguit Scotꝰ pbãdo ꝙ alia accñtia eque pñt eẽ ſine ſubto ſicut quantitas. Primo q2 dependẽtia ad p̃mũ eſt eẽntialior ꝗ̃ ad aliqð poſterius loquẽdo de abſolutis depẽdẽtibus: ſʒ qualitas eſt forma abſoluta ſicut quãtitas. ḡ eque eẽntialr̃ vel eẽntialius depẽdet qualitas a ſuba ꝗ̃ a quãtitate. ſi ḡ põt eſſe qualitas ſine actuali depẽdẽtia ad ſubam: poterit eſſe qualitas ſine depẽdẽtia actuali ad q̃titatẽ. ⸿ z°. ſic. Abſoluto ⁊ pfectiori nõ magĩ repugnat p ſe eẽ ꝗ̃ abſoluto ipfectiori: ſed qualitas eſt forma abſoluta ſʒ tñ ⁊ pfectior ꝗ̃ quãtitas. ergo ⁊c. minor pbat̃ p̃mo q̃tuꝫ ad ſcðꝫ ptẽ: q2 q̃litas eſt p ſe p̃nᵐ agẽdi actione reali.

Utruꝫ q̃litas ſit perfectior quãtitate.

pꝫ. etiã in ꝯcedis: ſʒ quãtitas nõ. q2 nulla actio realis: vt hic loq̃mur ꝯuenit quãtitãti. z°. q2 ſm ordinẽ ſubaruꝫ attendit̃ ordo qualitatũ: ſubſtãtijs enĩ nobilioribꝰ correſpõdent q̃litates nobiliores: nõ ſic aũt corrñdet ordo quãtitatũ: nõ enĩ ſemp nobilior ſuba eſt maior quãtitate. Mãxia enĩ in gñe corporaliuꝫ: cuiꝰ ſunt elña ſunt impfectiſſima. Illud aũt videt̃ pfectius qð pportionaliter in ſua pfectione corrñdet pfectiori. 3°. q2 p q̃litates ſube pfecte ꝯſequũt̃ finẽ ſuũ: vel enĩ actus beatificus eſt qualitas: vel ſi nõ: ſaltẽ ſm oẽm opionẽ ad beatitudinẽ requirunt̃ aliq̃ue forme ſupnãles: vel aliq̃ forte que eſt qualitas: quãtitas ãt nullo mõ eſt p̃nᵐ attigẽdi finẽ ſuũ. 4°. q2 q̃titas ꝯſequit̃ ꝯpoᵐ rõne mãe: q̃litas aũt rõne forme: forma autẽ eſt ſimplr̃ pfectior ꝗ̃ mã.

Z. c. 7. ⁊ ide.

7° meta. ca. z°. Et iſtud vltimũ forte eſt rõ p̃mi ⁊ ſecũdi ⁊ tertij medij. Propter h̃ enĩ ordo q̃litatũ corrñdet ſm pfectionẽ ordini ſubarũ: ⁊ pp hoc qualitas eſt p̃nᵐ actionis realis: ⁊ ẽt ipſi ſube p̃nᵐ attingẽdi finẽ ſuum. 5°. q2 illud qð magis cõuenit cũ perfectione ſimplr̃ eſt ſimplr̃ pfectiꝰ: q̃litas aũt vtputa ſapia magis cõuenit cũ pfectiõe ſimplr̃: ſic intelligere ⁊ velle ꝗ̃ q̃titas: q2 vel eſt vna rõ fočalis diue ſapie ⁊ create ſapie q̃ eſt q̃litas: vł ſi nõ: ſaltẽ ad oẽm ppinq̃tatẽ in analogia magis eſt ppinq̃tas ſapie create ad diuaꝫ ſapiam ꝗ̃ alicuius quantitatis ad deũ: vel ad aliqd eiꝰ. vñ ſicut poſe eſt pfectionẽ ſimplr̃ eẽ in creatura. ſcꝫ cũ limitatione: qualitas: ꝗ̃ ẽ ſapia eſt pfectio ſimplr̃ hñtis eã. nulla aũt quãtitas eſt pfectio ſimplr̃: nec eſt ſicut poſe eſt creaturaꝫ hñre rõnẽ pfectionis ſimplr̃. ⸿ 3° p̃ncipalr̃. Magis vĩ repugnare accñti relatiuo ſeu reſpectiui eẽ ſine ſubo ꝗ̃ cuicũq3 abſoluto vel alteri accñti: ſed iſtud põt eẽ ſine quocũq3 ſubto. ḡ q̃cũq3 aliud. pbat̃ minor: q2 ſi repugnet ſibi: aut ḡ vĩ accñs: aut vĩ relatio: nõ vĩ accidẽs: q2 tũc repugnaret cuicũq3 accñti. Nec vĩ relo: q2 tunc repugnaret relationi diue: qð eſt falſum: q2 illa non eſt in ſubiecto. ⸿ 4°. Nã multa alia accñtia de facto ſunt ibi ſine ſubiecto. naꝫ ille ſpẽs eucharĩſtie pñt rareſieri ⁊ cõdenſari: ſed talis ꝯdenſatio vel rarefactio nullũ hꝫ ſubm. ḡ erit ibi motus rarefactionis ⁊ ꝯdenſatiõis ſine ſubiecto: maior nota eſt ad ſenſuꝫ: ſed minor pbat̃: q2 cũ ille ſpẽs cõdẽſant̃ vel rareſiunt quãtitas prior ⁊ quãtitas poſterior eſt alia ⁊ alia: ita ꝙ nihil p̃oris remanet in poſteriori: nec aliq̃ ps poſterioris p̃fuit in p̃ori. ḡ illa rarefactio nullũ hꝫ ſubm: q2 nec p̃orẽ quãtitatẽ: nec poſteriorẽ. Aſſumptũ iſtud de alietate quãtitatis pbatur. p̃mo ſic. Terminos motus opꝫ eẽ incõpoſſes ex 5° phyſicoꝝ. ḡ nihil vnius termini manet in altero: ſic incõpoſſe nõ eſt in ſuo icõpoſſi. Si etiã dicat̃ ꝙ aliq̃ quãtitas hic manet eadẽ: ſed termini mutationis ſunt magis ⁊ minus in ipſa quãtitate manente: hoc nõ valꝫ: q2 ſubm motus ⁊ terminos opꝫ realr̃ differre: ſed quantitas illa ⁊ maius ⁊ minus in quãtitate nõ dĩnt realr̃: nõ enĩ põt dici ꝙ fiat variatio ſm maius ⁊ minus gn fiat variatio ſm eẽntiã quãtitatis: cũ maius ⁊ minus non ſint niſi ipſum quãtũ eẽntialr̃. Cũ ḡ ſubm motus ſtet ſub vtroq3 termino: vnus aũt terminus nõ ſtet cũ alio opꝫ ſubm motus ab vtroq3 realr̃ differre. z° pbatur idẽ aſſumptũ ſic. Quelibꝫ pars rarioris eſt rarior. ḡ q̃libet pars rarioris eſt maior ſm q̃titatẽ ꝗ̃ p̃us. ḡ q̃libet eſt quãta noua quãtitate. Si dicas ꝙ nõ ſeq̃t̃ oĩno noua q̃titas: ſed noua ſm ptẽ tñ. Cõtra. q2 ſi aliqd p̃oris quãtitatis maneat. q̃ro in quo ſubto: nõ niſi eodẽ i quo p̃us: q2 accñs nõ migrat. igit̃ illud qð prius fuit q̃tum hac q̃titate: nõ erit quãtũ eadẽ. ḡ nõ põt eẽ quãtũ: nec ſm ſe totũ: nec ſm partẽ aliq̃ noua quãtitate niſi ideꝫ ſit ſil̃ q̃tũ duabus quãtitatibus: qð eſt ipoſſe: vel niſi in rarefactiõe ſit aggeneratio nouaꝝ ptiũ ſube ſub noua quãtitate: ⁊ additio quãtaꝝ ad quãtas p̃exiſtẽtes ſit rarefactio: ſed hoc nihil eſt: q2 tũc nõ q̃libꝫ pars rarioris eſſet rarior: illa enĩ pars antiqua nõ eſſet rarior formaliter per h̃ ꝙ ſibi ꝯtinuaret̃ alia ps noua. igit̃ ⁊c. Cõfirmat̃ ſic argᵐ. Sicut quãtitas diuina v̄tute habꝫ eſſe in eucharĩſtia ſine ſubiecto: ita habꝫ oĩa que ſibi ꝯuenire poſſunt in ſubo eadẽ diuina v̄tute: ſʒ quãtitas ꝯiuncta ſubto rareſit ⁊ ꝯdenſat̃: nec tñ ipſa eſt ſubm illiꝰ motꝰ. ḡ ⁊ in pppoſito cũ eſt ſepata ipſa rareſit ⁊ ꝯdẽſat̃ ſine h̃ ꝙ ſit ſubm motus. Itẽ q2 illa fractio ⁊ diuiſio ſpẽꝝ eſt motꝰ ⁊c. tñ nõ hꝫ ſubm. ⁊ idẽ dicit̃ de appoſitiõe. igit̃ ⁊c.

Uez aliquod accñs relatiuum poſſit p ſe eẽ ſine ſubiecto.

Tex. cõ. 26.

Arguit ſcḋo loco ꝯ eādē. Tex.cō. 14. ❡ Ulterius arguit ꝙ in eucbariſtia quātitas non ſit ſu
biectū alioꝝ accidentiū. Primo qꝛ ſm pħm 4° meta.
accidēs nō accidit accidēti: niſi qꝛ ambo accidūt eidē
ſubto: nihil enī hoc illi magis ineſt ꝗ̄ illud huic. ❡ 2°.
Quia ſicut ſube ꝯuenit ꝑ ſe eſſe: ita accidenti conuenit
inherere. ergo ſicut repugnat ſube inherere: ita accidenti ꝑ
ſe eē vel ſubſtare. ❡ 3°. Quia nullū depēdēs terminat
dependētiā eiuſdē rōnis: ſꝫ oē accn̄s depēdet dependē
tia ad ſubm. ergo nullū accn̄s terminat hāc dependētiaꝫ.
Cōtra eādē ꝯnē arguit Aur. ❡ Cōtra eādē ꝯnē arguit Aureolus ꝓbādo ꝙ modus q̄
ponit̄ accidēs in eucbariſtia ſeparī a ſubiecto nō ſit cō
ueniēs. ſcꝫ ꝙ det̄ accn̄ti ſubſiſtere ꝛ modus eēndi ſube
ꝛ entis cōpleti: qꝛ ꝯdictio eſt ꝙ aliq̄ v̄tute vnum genus
trāſmutet̄ in aliud vel ſpēs in ſpēm: vt ꝙ qualitas fiat
quātitas: vel hō fiat equus: rō eſt: qꝛ hoc repugnat ꝑ ſe
in ṗmo mō. Sequit̄ enī ex hoc eādē rē eē ꝛ nō eſſe. ſed
eēntia accn̄tis ſm genus ſuū cōſiſtit in eſſe reꝫ itermi
nabilē intrinſece ꝑ ſua ṗn°: ſꝫ oino per extrinſecū. puta
per ſubm: ſicut eſſe linee ꝯſiſtit in eſſe rē interminataꝫ
intrinſece. eſſe aūt terminatā extrinſece. ſcꝫ ꝑ puncta.
ergo impoſſe eſt ꝙ h̄ mō accidētia fiāt entia termina
ta ꝛ itegra. Tūc enī genus accidētis mutaret̄ in ſubaꝫ:
cui ſoli ꝯuenit intrinſece ſm genus ſuū eē eēntiā inte
grā ꝛ terminatā. ❡ 2° arguit ꝙ quātitas nō ſit ibi ſine
ſubiecto pluſꝗ̄ q̄litas: qꝛ quātitas nō eſt aliqd hn̄s par
tes: ſed eſt ꝑtibilitas ipſa formalis qua hn̄s ptes eſt for
malr̄ ꝑtibile: ſed ꝯſtat ꝙ ꝑtibilitas eſt ſubiectiue in eo
qḋ hꝫ ptes formalr̄: cui° ſunt q̄litates remanētes in eu
chariſtia. ergo quātitas eſt ſubtiue in illis q̄litatib°. Aſſū
ptū ꝓbat̄: qꝛ res eſt ꝑtibilis ꝑ quātitatē. Tūc q̄ro. aut
illa ꝑtibilitas eſt ipſamet quātitas: aut eſt aliqd aliud
ſimpſiꝫ a quātitate. ſi det̄ ṗmū hr̄ ꝓpoᵐ. ſi det̄ 2ᵐ. Cō
tra: qꝛ tunc poſſeꝫ intelligere ſubam ꝑtibilē ſine quāti
tate: ꝛ poſſet deus facere eā ſub illo mō derelicto nō fa
ciendo eā ſub quātitate. Silr̄ tunc cauſalitas eius eſſet
cauſalitas efficiētis: ꝛ nō forme. igit̄ opꝫ dare ṗmū mo
dū ꝙ quātitas ſit ipſamet ꝑtibilitas ptiū. ❡ Cōfirma
tur ꝙ aliter nō pōt vitari gn plures dimēſiones eſſent
ſil. Nā cū dimēſio imediate ꝯſequat̄ ptes. ſi ptes ligni
vel alterius ſube: aut accn̄tis quāti ſint diuiſe a ꝑtibus
quātitatis: necio alie erūt diuiſiones ſube vel qualita
tis: ꝛ alie diuiſiones quātitatis. ſi enī illud qḋ ſubſter
nit̄ q̄titati hr̄et ptē ꝛ ptē corrñdentē ꝑtibus quātitatis
ſubſtratā: tūc diuerſe realitates hoc mō haberēt aliam
ꝛ aliā ꝑtibilitatē qꝛ multiplicato effectu formali multi
plicat̄ formalis rō illi° effect°: ꝛ tūc haberēt necio aliā
Idē ſcḋo loco ꝯ eād. m. ꝛ aliā diuiſionē. ❡ Ulteri° arguit ꝙ de° poſſet oē acci
dēs quātūcūqꝫ ſit modice entitatis a ſubto ſepare. Pri
mo qꝛ illud qḋ nō implicat ꝯdictionē in ṗmo mō dicē
di per ſe: eſt deo poſſe: ſed accn̄s eſſe: ꝛ ſubm non eſſe nō
eſt repugnātia per ſe in ṗmo mō: qꝛ repugnātia in prio
mō eſt affirmatio ꝛ negatio vnius ꝛ eiuſdē: mō ſi dica
tur accn̄s eſt: ꝛ ſubm nō eſt. licꝫ ꝑdicatū ſit idē: tn̄ ſubꝫ
nō eſt idē ꝑ ſimplicē indiuiſionē. ❡ 2°. Qꝛ deus pt ma
nutenere quācūqꝫ realitatē in ſuo eſſe. Tūc ſic: qn̄ due
realitates ſic ſe hn̄t ꝙ vna nō eſt alia: licꝫ fundēt eādē
indiuiſionē pōt de° manutenere vnā illaꝝ nō manute
nēdo aliā: nec indiuiſionē illaꝝ. ❡ 3°. Quia plus poteſt
deus ꝑ ſuā potētiā facere ꝗ̄ itellꝰ arguere vel intueri.
Nō eſt: qꝛ multa deo poſſia ſunt que nō pōt intellectus
nr̄ intueri. ſicut pꝫ de vnione ad v̄bū. ſed licꝫ intellꝰ nr̄
nō poſſit intuitiue appḋdere accidēs nō apprehēdēdo
ſubm: tn̄ argūtiue pōt a poſteriori cognoſcere ꝙ vna
re a nō eſt alia ꝑꝑ trāſmutationē: qꝛ contingit ſubm de
vno in aliud trāſmutari: ꝛ tunc intellꝰ pōt arguere ꝙ
quācūqꝫ duo ſic ſe hn̄t ꝙ vnū pōt manere alio nō ma
nente: illa nō ſunt eadē: ꝛ ideo nō eſt ꝯdictio ꝙ vnum
intelligat̄ nō itellecto alio: ſed ſic eſt de accn̄te ꝛ ſubto.
igit̄ ꝛc.) Dec ille. ❡ Contra ſcḋaꝫ ꝯnē arguit Scotus Cōtra ſcḋaꝫ Arguit Scotus diſ.12.q.3 Dico ꝗ̄ ꝛc.
ꝓbādo ꝙ in actionib° nālibus imediatū ṗnᵐ actiōis
nō ſemꝑ ſit accn̄s. Prio. qꝛ nihil agit vltra ſuā ſpēꝫ: ſꝫ
terminus actionis nālis eſt q̄nqꝫ ſuba. igit̄ accn̄s nō ē
imediatū ṗnᵐ actionis ꝑducte. Si dicas ꝙ veꝝ eſt v̄tu
te ꝓpria: ſed v̄tute alteri°: cui° eſt inſtr̄m aliqd hn̄ poſ
ſet agere vltra ſuā ſpēꝫ: ſicut ſi ſerra agat ad formā ſcā
ni. Cōtra. qꝛ nihil eſt iſtr̄ꝫ alicuius cāe niſi ſupioris cāe
in genere cāe efficiētis. ergo ſi accidēs cōiunctū eſt inſtr̄ꝫ
ſuba erit ſupius agens: ſed ſupius agēs ṗus nālr̄ agit: ꝛ
ſi eſt nāle agit qcqd pōt. ergo ſuba in illo ṗori nā: in eodeꝫ
tn̄ inſtāti tpis: in quo accn̄s agit vt inſtr̄m eius: ſuba ꝑ
ducit terminū tn̄ quātū ꝑducere pōt: ſed pōt ꝑducere
totā ſubam: qꝛ ꝑfectio ſube ꝑducte nō excedit ꝑfectio
nē ſube ꝑducētis. ergo in ſcḋo inſtāti nāe accn̄s nō pro
ducit ſubam: vel eadē ſuba bis ꝑducet̄. ergo ꝛc. ❡ 2°. Qꝛ
ois po° mere paſſiua eſt ꝯdictionis. 9° meta. ſuba autē Tex.cō.17.
nō eſt in po° ꝯdictionis ad ꝓpriā paſſionē. ergo hꝫ aliā cāli
tatē re° eius a cālitate māe: nō aūt niſi efficiētis: ꝙ nō
formalis pꝫ de ſe. de fine aūt nō eſt ſermo hic. Unde vi
det̄ ꝙ opꝫ te iſtud cōcedere ſm dicta tua. dicis enī po
tentias fluere ab eēntia aīe. Et hic dicis ꝙ accn̄s habꝫ
v̄tutē inſtr̄alē: qꝛ cāt̄ a ṗncipijs eēntialibus aīe vl̄ ſub
ſtātie. Iſta aūt nō pn̄t itelligi tn̄ mō paſſiue pro ſubto
receptiuo. ❡ 3°. Si accn̄s ꝑducit̄ ꝛ ꝑ aliqḋ ṗnᵐ imedia
tū ꝑductiuū qḋ eſt ꝑ ſe accn̄s: ſeq̄t̄ ꝓceſſus in infinituꝫ
nō loquēdo de ifinitate accn̄tali. ſcꝫ gn̄antiū in eadeꝫ
ſpē: de q̄ loquunt̄ pħi: quero ordinē eēntialē in iſtis ac
cidentibus. Ubicūqꝫ enī eſt ordo accn̄talis in generan
tibus opꝫ dare extra illū ordinē aliquā cām eſſentialr̄
ꝑfectiorē. ergo reſpectu accidentiū ſingulariū in ſpecie
caloris damus cauſam ꝓximam eſſentialr̄ ordinataꝫ
ad totam illam ſpeciem. Eodē modo arguā de indiui
duis illius ſpeciei: ꝛ nō eſt procedere infinitū in ordine
eſſentiali. ergo ſtabit ad aliquaꝫ ſpēm accn̄tis que erit
cāta: ꝛ nō ab aliquo accn̄te: ſꝫ imediate a ſuba: ꝛ ꝑ ꝯn̄s
ſuba hēbit rōnē ṗncipij actiui imediate re° accidentis.
❡ Cōfirmat̄ ꝑ pħm 7° meta. caplo 9°. in fine vbi dicit Tex.cō.31.
pħs ꝙ ꝓpriū ſube ex his accipe eſt ꝙ nece eſt ꝑexiſter̄
aliquā aliā ſubam actu exiſteꝫ que facit vt aīal: ſit aīal
quale vero ꝛ quantū nō neceſſario niſi ptāte ſolū actu
ꝑexiſtere que producat: ſed ad hoc ꝙ quantuꝫ ꝛ quale
producant̄ nō opꝫ aliqḋ quantuꝫ vel quale ꝑexiſtere.
niſi in po° tn̄. ergo aliqd qḋ nō eſt quantū vel quale actu
pōt eē ṗnᵐ ꝑductiuū mediatū quāti vl̄ qualis. Itē. 4° Tex.cō. vlti.
metheoroꝝ dicit ꝙ ſingulā eſt illud qḋ eſt dū pōt in ꝑ
priaꝫ operationē: ꝛ ſile habetur a Damaſ. ca°. 6°. Et licꝫ
iſte auctoritates habeāt inſtātiā in entib° imperfectis
tn̄ videt̄ valde icōueniēs ꝙ ens ꝑfectū ſm genus iter
creata careat actione: ita ꝙ forma eius non poſſit eſſe
imediatū ṗncipiū proximū ꝑductiuū alicuius actōis.
❡ Quinto arguit̄ ſic ſm vnū ṗncipiū tuuꝫ: qꝛ illa for
ma eſt principium agendi: in qua generans ꝛ genitum
aſſimilant̄: ſed genitum aſſimilat̄ principalr̄ generan
ti in forma ſubali: ſm quid aūt in accn̄tibus. ſi in illis
aſſimilat̄. Nec pōt euadi dicēdo: ꝙ iſta cōcludunt for
mā ſubalē eē ṗnᵐ agendi: ſed remotū tā reſpectu ſube
ꝗ̄ reſpectu accidētis: de quibus procedūt rōnes. Hoc nō
ſufficit: qꝛ nullus negat in deo eē aliquā formā: que ſit
ꝓximū ṗnᵐ agendi: nō ꝙ deus ſine cauſis intermedijs
intrinſecis agat: ſꝫ qꝛ in ſuo ordine cauſandi ꝑ nihil in
termediū vltra formā ſuam agit. Ita eſt in propoſito
qḋ eſt

qđ tñ falſũ eſt ꝙ accñs hẽat quãdã actionẽ ad ſubam poſterioꝛẽ actione ſube. ſuba tñ ꝑ ꝓpriã formã ſuã erit pñm actiõis ſibi ꝓprie in ſuo ordine agẽdi. Hec Scot⁹ ĩ forma. ¶ Ulteri⁹ arguit ꝙ accñs ſepatũ nõ poſſit ĩmutare ad formam ſubalẽ in virtute ꝓpria. nec in virtute ſube quã ĩformat. ꝯſtat. n. ꝙ nõ in vtute ꝓpria: qꝛ tunc ageret in vtute ꝓpria vltra ſuã ſpẽz. Qꝛ aũt nec in q̃tuz eſt inſtrm ſube pbaẽ. Quero. n. qđ intelligiẽ ꝑ h qđ dĩ ĩ vtute ſube agere. qꝛ ſiue ĩtelligaẽ abſolutũ ſiue reſpectiue. q̃ro in q̃ eſt illđ. ſi. n. ĩtelligaẽ abſolutũ qđ ẽ ſuba vel aliqđ qđ ẽ in ſuba cũ ſuba panis nõ ſit ſimplr. ſeq̃ ꝙ ꝑ nihil ſiue ꝑ nõ ens gñabit vel vtute nihili. Si ĩtelligaẽ abſolutũ qđ eſt accñs: vel ĩ accñte: nihil eſt ibi nobilius ipſo accñte: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ magis põt in vtute talis in aliqđ ꝑfecti⁹ q̃ in vtute ꝓpria. ſi ĩtelligaẽ hitudo accidẽtis ad ſubam: vel ad ſubam pore: cũ ad nihil nõ ſit aliq̃ hitudo: ⁊ panis nõ ſit aliqđ ens. ſequiẽ ꝙ ꝑ h ꝙ ẽ ĩ vtute nõ poniẽ aliqđ poſitiuũ: ⁊ ita idẽ qđ pri⁹. ¶ 2°. Qꝛ ex tuis vbis vĩ ꝙ ponas illã vtutẽ ĩſtrãlẽ eẽ ĩ accidẽte. Dicis. n. ꝙ illa vtus cãtur in accñtib⁹. vel ꝙ ipſaz recipiũt eo ꝙ cãnẽ a pncipijs eẽntialib⁹ ſube: ⁊ tũc ſeq̃tur mãifeſte cũ nihil in accñte ſit nobili⁹ accñte. nõ pt accñs ꝑ hoc ꝙ dĩ in vtute. i. ꝑ hãc vtutẽ ĩ aliqđ ꝑfecti⁹. q̃ poſſit ex ſe. ſz ĩtellʒ ver⁹ boꝝ vboꝝ in vtute talis cãe vbi dcã vba locũ hñt. vĩ eẽ iſte. ſ. ꝙ dicat hitudinez cãe ĩferioꝛis ad cãm ſupioꝛẽ vel ꝑfectioꝛẽ ꝯcurrẽtẽ in cãndo ſicut in ſluẽtia quã recipit agẽs ĩferius a ſupioꝛi nõ eſt aliq̃ forma tũc cãta: ſz eſt tñmõ ordo cert⁹ cãrũ in ſimul agẽdo. ¶ 3°. Qđ nõ ẽ nullã rõnẽ cãe hz reſpectu geniti qñ gñaẽ. Pz ex 2° phyſicoꝝ. ⁊ 5° meta. ca° de cã. qꝛ cã in actu ⁊ effect⁹ in actu ſil ſunt ⁊ nõ ſunt. pz ẽt rõne: qꝛ nõ ens qñ nihil eſt: nihil cãt in quocunqz ordine cãe. ſuba aũt nõ eſt quã iſtđ accñs efficit: ⁊ cui⁹ erat accidens. ğ illa ſuba nullã hz rõnẽ cãe ꝓpinque vel remote reſpectu effect⁹ cãti ab accñte: ⁊ ꝑ ꝯñs accñs nõ cãt ĩ vtute ei⁹ tanq̃ in vtute cãe ſupioꝛis. ¶ 4°. Nihil eſt cã ĩſtrãlis reſpectu illi⁹ ad qđ ſua vt⁹ actiua ſufficit ad ꝓducẽdũ. pz ſi accipiaẽ ĩſtrm ſtricte. ſicut ſerra ⁊ ſecuris dñr inſtra mouẽtia mota: tale. n. inſtrm nõ hz de ſe formã ſufficiẽtẽ ad ꝓducẽdũ effectũ: ſz tñ ꝑ motionẽ pncipal agẽtis ſupioꝛis ꝓduciẽ qđ ꝓduciẽ. Si ẽt iſtrz accipiaẽ alio mõ ꝓut cã ĩferioꝛ dĩ inſtrm vel forma quã hmõi cã recipit ꝑ motionez agẽtis ſupioꝛis qua forma agit: adhuc nullũ iſtoꝝ inſtroꝝ ꝑ formã ſuã põt in effectũ reſpectu cui⁹ ẽ inſtrz: ſz neceſſe eſt ꝙ ad illũ effectũ ꝯcurrat ſimul illđ cõcauſans cui⁹ eſt inſtrm. Nũc autẽ accñs ꝑ formã ſuã pciſe ſine oĩ actiõe ſube in quodcunqz agat agit. ğ nullo mõ agit in vtute ſube vel vt inſtrz eius ad aliquẽ effectum. ¶ 5°. Põt argui ꝑ pncipia tua qꝛ oẽ inſtrm eſt mouẽs motũ. ſz accñs in ꝓpoſito nõ ẽ motũ a ſuba: cũ ipſa nõ ſit. ğ accñs nõ eſt inſtrm. ¶ 6° ꝙ accñs ſepatũ nõ ſit pñm gñandi ſuba pncipalr ſicut erat panis in quo prius erat illud accñs. arguiẽ ſic. Oẽ agẽs totale vel eſt vniuocũ. ⁊ ita eq̃ ꝑfectũ cũ ꝓducto. vel equiuocũ. ⁊ ita ꝑfecti⁹. Accñs aũt eſt oĩo imꝑfectius ſuba. ğ ⁊c. Diceẽ forte qđ aliqđ agens equiuocũ põt eſſe ignobili⁹ ſuo effectu ſicut albedo reſpectu ſenſatiõis. ⁊ ſicut cõmẽtatoꝛ recitat de Galieno ſup illđ. 7° meta. de illa vtute quã vocat diuinã q̃ ẽ formatiua fet⁹. ⁊ tñ nõ ẽ ſimplr nobilioꝛ fetu formato. Cõtra h arguiẽ. ſz illa ꝓpõ: ſimplr imꝑfecti⁹ ſm ſpẽm vel gen⁹ nõ põt eẽ totale pñm actiuũ reſpectu ꝑfectioꝛis. ſit mihi eque nota ſicut alia in pħia. qua negata neſcirẽ ꝓbare aliquẽ ordinez entiũ: nec ꝙ primũ ens ſit ꝑfectiſſimũ: imo poſſet proteruiẽdo dici ꝙ totũ vniuerſum ⁊ quodlibet in eo ẽ ſu ctuz a muſca. Si. n. arguas ꝙ muſca eſt imꝑfecta: ⁊ tñ idẽ dicis ꝙ imꝑfect⁹ põt ꝓducere ꝑfect⁹: habito hoc nulla ẽ rõ q̃re nõ poſſit imꝑfect⁹ ꝓducere aliqđ ſic ꝑfectius. Nec illa poſſet reprobari ꝙ pma cã ſit ꝑfectiſſima excellẽs oĩa alia in creatiõe: nec ẽt addito ꝙ ſit cã equoca. imo ꝙ cũ hoc poſſet ſtare ſz iſtã ꝯteruiã ꝙ eſſet imꝑfectiſſima vel imꝑfectioꝛ creatis: tñ ꝓbo dictaz ꝓpoſitionẽ aliter. ꝓ ſic. Cã vniuoca hz effectũ vniuocũ ꝓ termĩo adequato ſue potẽtie. ſz ꝑ te cã equoca totalis eſt imꝑfectioꝛ cã vniuoca. ğ ĩpoſſibile eſt cãm illam equocã eẽ cãm totalẽ reſpectu illius effect⁹. Et ſic deus nõ poſſet facere effectũ cuiuſcũqz creature: qđ ẽ abſurdũ: pz ꝯñs. qꝛ effect⁹ adeq̃t⁹ potẽtie ꝑfectioꝛi nullo mõ põt eẽ a po⁹ imꝑfectioꝛi. 2° ſic. Ubicũqz ad ꝓductionẽ alicui⁹ effect⁹ ꝯcurrũt cã vniuoca ⁊ cã equoca: equoca ẽ ꝑfectioꝛ ſm phz. 12. metaphyſice: ⁊ libro metheoroꝝ: ꝓpter h. n. opz totũ ordinẽ accñtalẽ reducere in aliquã ſpẽm eſſentialr ſupioꝛẽ in cãndo: qꝛ difformitas vniformis opz ꝙ reducaẽ in cãm vniformẽ q̃ ſit cã vniformitatis in ꝯtinuatiõe gñatiõis ⁊ corruptiõis. Et h habeo iſtã ꝓpoſitionẽ ꝙ vbi ad idẽ ꝯcurrũt cã vniuoca ⁊ equiuoca: cã equoca eſt ꝑfectioꝛ. ſed ꝙ nõ poſſit ſine vniuoca h eſt aliq̃lis imꝑfectiõis in cã equoca. pz. qꝛ. n. deus põt ſine cã vniuoca. ſed ſol nõ põt in aĩal ꝑfectũ: ſz poſſit in aĩal ĩperfectũ. ğ q̃cũqz cã equoca põt ſine vniuoca in effectũ ipa eſt ſimplr ꝑfectioꝛ q̃ illa equoca q̃ poſſet ꝯcurrere cũ vniuoca ad illđ cãndũ: ⁊ ꝑ ꝯñs equoca totalis hz duplicẽ pemĩnẽtiã cãlitatis ſup effectũ. vnã quã hz equoca vliter ꝯcurrẽs cũ vniuoca: ⁊ aliã qꝛ hz illã ꝑfectionẽ quã vniuoca addidit ĩ cãndo: qꝛ illa carẽt multe cãe equoce: ſz lõge ꝑfectiores vniuocis. ¶ 3° ſic. Si forma cãe equoce daret eẽ formalr alicui: nõ poſſet dare eẽ ſimplr ꝑfecti⁹ ſeipſa. ſz dans eẽ effectiue alicui dat ei eẽ mõ imꝑfectioꝛi q̃ dãdo ſibi eẽ formalr. Non enĩ eſt poſſibile ꝙ aliqs mod⁹ dãdi aliqđ eẽ ſit ita ꝑfectus ſicut dãdi formalr illud eẽ: ſicut nec eẽntia diuina põt alicui dare eẽ a ſe in quocũqz gñe ꝑfecti⁹ q̃ ſit eſſe qđ ipſa dat formalr. ¶ 4°. Si cãtũ ſit ſimplr ꝑfecti⁹: ſz ſimplex tñ ſm ĩtellm põt diuidi in duo. ſ. in illud in q̃ coequaẽ ſue cãe. ⁊ in illđ in quo excedit ſuã cãm: primũ dicaẽ. a. 2m. b. iſte effect⁹. ſ. a. pciſe eſt effect⁹ ſue cãe: qꝛ ſimplr eque ꝑfectũ ens ſicut cã. ğ. b. erit a ſeipſo. vel a nihilo: qꝛ ab. a. vel ab ipſa cã nõ põt eẽ: nã vltra effectũ adequatũ cãe nõ põt. ⁊ iſta rõ accipiẽ ab Auicẽna 6°. ſue metaphiſice. pz ğ ꝙ ꝓpter nullas pticulares inſtantias negãda eſt iſta vlis ꝓpõ q̃ nota eſt ex termis. ꝙ totale cãns nõ põt eẽ ĩperfectius ſuo cãto loquendo de cã efficiẽte: ⁊ ꝙ totale cãns equocũ ẽ ꝑfectius: qꝛ nõ eque ꝑfectũ. ſpẽs ãt ſe hñt vt nũeri. Ex qb⁹ pz ꝙ accñs ſeparatũ nõ eſt totalis cã effectiua gñatiõis ſube: nec ꝑ ꝯñs corruptiua alicuius ſube: nec põt in vltimũ gradũ alteratiõis diſponẽtis ſubam ad corruptionẽ. Ideo cõcediẽ ꝙ ſi tota ſuba ignis in ſpera ſua deſtrueẽ: ⁊ manerent ibi omnia ſua accidentia gutta aque ibi poſita nõ deſtrueretur ab illis. Hec Scotus. ¶ Contra 3m concluſionẽ arguit idẽ Scot⁹ ꝓbãdo ꝙ cũ ex accñtib⁹ ſeparatis gñaẽ vermis forma ſubalis noua non recipiaẽ ſubiectiue in dimẽſionibus iterminatis: nec adueniat noua mã q̃ ſubyciaẽ forme nouiter gñate. Cõtra pmũ arguit ſic ꝓ. Forma determiata ad aliqđ receptiuũ nullo mõ põt aliud ꝑficere. ſicut nec albedo angelũ: nec ſapientia lapidẽ. ſed forma ſubalis determinaẽ ad mãz ſubalẽ: vt ad ꝓpriũ ſuſceptiuũ. ğ nullo mõ põt ꝑficere dimẽſionẽ de gñe q̃titatis q̃ nõ ẽ mã ſubalis. ¶ 2°: qꝛ for⁹ de gñe pori nõ põt ꝑficere ſuſceptiuũ de gñe poſte

Tex. cõ. 37.
Tex. cõ. 3.

Utrũ oĩs cã equoca ſit nobilioꝛ ſuo effectu.

Tex. cõ. 19. & inde.

Cõtra tertiã arguit Sco.

Utrũ forma ſbalis ĝnãs genita ex ſpẽbus in ſacro euch. recipiatur ſubiectiue in dimẽſioĩb⁹ iterminatis

riori.ḡ nec forma ſubalis dimẽſionẽ.aſſo pbaṫ.q2 act⁹
ꝑſupponit potẽtiã.ꝛ hoc loquẽdo de ordine origis. act⁹
aũt gñis ꝑoris nec origine nec ꝑfectiõe aliqd ſupponit
de gñe poſteriori. ℭ 3°. Q2 mãifeſtũ vꝫ ꝙ forma ſuba
lis eſt talis act⁹ q̄ natus eſt ꝯſtituere ꝑ ſe ſubam.ḡ potẽ
tia ad talẽ actũ nõ ẽ aliqd de gñe quãtitatis. ℭ 4°. Il
lud qḋ eſt eẽntialis rõ terminãdi depẽdentiã ad aliud
nõ põt ad illḋ depẽdere.forma ſubalis eſt hmõi reſpe
ctu quãtitatis.ḡ ꝛc. ℭ 5°. Q̃ño de po⁹ dimẽſiõis ꝑt edu
ci forma ſubalis cũ ex nã rei non ſit in illa. vt in ꝑprio
potẽtiali. ℭ 6°. q2 tũc ignis genit⁹ ex illo dimẽſiõe. ꝛ ex
forma ſubali ignis non eſſet vniuoce:nec vniformiter
ignis cũ alio igne gẽito ex forma ſubali ꝛ ex mã ignis.
ꝛ tũc nõ vniuoce ageret cõburẽdo hoſtiã ſicut cõburẽ
do lignũ. ℭ 7°. Q2 ſequereṫ abſurditas iſta nõ ſolũ in
vno.ſ.ꝙ erit ignis mathematic⁹ ex quantitate ꝛ forma
ſubali cõpoſit⁹.ſ3 ẽt ſeqtur talis ꝑceſſus in gñatiõibus
ꝛ corruptiõib⁹ vſq3 ad finẽ mũdi. Nã ex illo igne hñte
dimẽſionẽ ꝑ mã ꝛ mãto gñabiṫ aq̃ hñs idẽ ꝑ mã qḋ
habuit corruptũ ꝑ mã:ꝛ ex illa aqua aer:ꝛ ſic vſq3 ad
finẽ mũdi vel in infinitũ ſm phos. ℭ 8°. q2 ſeqtur ꝙ
ſi ſacerdos eẽt nutritus de iſtis ſpẽb⁹.ſicut eſt poſſibile
ꝑ magnũ tpe:quouſq3 multe ꝑtes mãe fluxiſſent. ꝛ mul
te noue gñate ſemꝑ fuiſſent.ſequiṫ ꝙ iſte ꝑtes non ita
erũt vere ꝑtes carnis ꝯſtitute ex eẽntialib⁹ ꝑtib⁹ carnis
ſicut alie ꝑtes q̄ nõ eſſent genite ex ſpẽbus. Et ſic poſſi
bile eẽt ponere caſu3 ꝙ puer nutritus ex ſpẽb⁹ vſq3 ad
finẽ vite ſue nõ reſurgeret niſi hõ cõpoſit⁹ ex dimẽſio
nibus ꝛ forma ſubali vna vel plurib⁹. ℭ 2ª ps ꝯclõis
iprobaṫ. Q2 ſi mã redeat.q̃riṫ qñ veñit aut ſit ĩ vltimo
inſtãti quo gñaṫ aliqd ex ſpẽbus:aut ante vltimum in
ſtãs. Nõ ante ꝑpter duo:pmũ eſt.q2 tũc manẽte ibi eu
chariſtia.erit ibi alia mã a mã corpis xp̄i:qḋ nõ t3 cõis
ſchola. 2m eſt.q2 tũc illa mã eſſet ſine forma:qḋ ẽ ſim
pliciter ĩpoſſibile ſm te:ſaltẽ nõ eſt poſſibile ſine nouo
miraculo.ſ3 miracula nõ ſunt ponẽda ſine neceſſitate.
Si vo dicaṫ ꝙ in inſtãti gñatiõis redit ibi mã.fruſtra
poniṫ ibi redire ad h:vt agẽs nãle gñaret ex ea. q2 ſm
te nõ gñat niſi de mã quãta. Siliter nõ poſſet gñare ni
ſi cũ iſta gñatione ꝯcomitereṫ aliqua corruptio ſm te.ſ3
tũc nõ corrũperet aliquã ſubam:q2 illa mã nõ redit cũ
forma ſubali corrũpẽda:q2 tũc hẽret eẽ:ꝛ nõ hẽret eẽ.
Hec Sco.in forma.

Cõtra eãdẽ ꝯcluſionem arguit Dur. d.12. q.2.art. ſcḋo. Cõtrã ꝙ quãtitas eucha. poſſit nãliter corrũpi.

ℭ Cõtra eãdẽ ꝯclõnẽ arguit Du
rãdus ꝑbãdo ꝙ quãtitas eucharīſtie nõ poſſit nãliter
corrũpi. Q2 ſi corrũpereṫ nãliter:h eẽt vel actione ꝯrij
vl corruptiõe ſubiecti aut diuiſiõe ſui. Nõ pmo mõ:q2 quã
titas nõ h3 ꝯriũ. Nec ſcḋo mõ:q2 i hoc ſacro nõ h3 ſub
iectũ. Nec tertio mõ:q2 oẽ qḋ corrũpiṫ diuiſiõe ſui h3
terminũ in min⁹.ſed quãtitas nõ h3 terminũ in min⁹.
ſ3 eſt de ſe diuiſibilis in ĩfinitũ.ḡ nã nõ põt corrũpere
talẽ quãtitatẽ. Hec ille. Et in h ſcḋo articul⁹ terminaṫ.

Quantũ ad 3m articulũ rñdendũ eſt obiectiõib⁹
ſnpradictis. Unde ad argumẽta Scoti cõ
tra pmã ꝯclõnẽ cõiter dꝛ. ꝙ nõ eſt intẽtio ſancti Tho.
dicere vel aſſerere ꝙ liter nouẽ gña accñtiũ ſola quãti
tas ꝑ diuinã potentiã poſſit eẽ vel fieri ſine ſubo cũ ipſe
ponat ꝙ deus poſſet facere q̄litatẽ ſine quãtitate:ꝛ nõ
ſolũ ſine ſuba: vult tñ ꝙ quãtitas eſt q̄ ad h habilior ꝑ

Quãtitas ẽ habilior ꝑ ceteris accñtib⁹ ad hoc ꝙ ſepata ſubſiſtat Idẽ ad ſcḋm.

ceteris accñtib⁹ corporeis.q2 ſepata a ſubiecto poſſet re
tineri eũdẽ modũ idiuiduatiõis quẽ h3 in ſubo:nõ aũt
alia accñtia. Et de h ſanct⁹ Tho. q̃libet 7°. arti.10. dicit
(Diuiſe potẽtie rõe ſue imẽſitatis attribuẽdũ eſt quic
qd in defectũ nõ ſonat.tñ aliqua ſunt q̄ nã create non
patiṫ vt fiãt ꝑpter aliquã repugnãtiã quã importãt rõ
ne ꝯdictiõis iplicite:ꝛ de talibus ꝯſueuit a qbuſdã dici
ꝙ de⁹ ea facere poſſit:q̃uis ea fieri nõ poſſint. Ut ḡ vi
deamus vtrũ fieri poſſit a deo ꝙ albedo ſit ſine quãti
tate:ſciẽdum ꝙ in albedine ꝛ in q̄libet alia corpali q̄li
tate eſt duo ꝯſiderare.ſ.ipſam nãm albedinis ꝑ quam
ſpẽm ſortiṫ:ꝛ idiuiduationẽ ei⁹ ſm ꝙ ẽ hec albedo ſen
ſibilis ab alia ſenſibili albedine diſtincta. Poſſet ḡ fie
ri diuino miraculo vt nã albedinis ſubſiſteret abſq3 oĩ
quãtitate. tñ illa albedo nõ eẽt ſic albedo ſenſibilis:ſ3
eẽt q̄dã forma itelligibilis ad modũ formaꝝ ſepataꝝ
q̄s poſuit Plato.ſ3 ꝙ hec albedo ſenſibilis eſſet indiui
dua ſine quantitate fieri non poſſet:q̃uis fieri poſſit ꝙ
quãtitas idiuiduata eẽt ſine ſuba:q2 quãtitas nõ idiui
duaṫ ſolu3 ex ſubo ſicut alia accñtia:ſ3 ẽt ex ſitu q̄ ẽ de
rõne ipſius quãtitatis dimẽſiue q̄ ẽ quãtitas poſitionẽ
hñs:ꝛ iõ poſſibile ẽ imaginari duas lineas ſepatas eiuſ
dẽ ſpẽi nũero diuerſas ſm diuerſu3 ſitũ:alias linea nõ
eẽt diuiſibilis ex ipſa rõne ſui gñis:nõ.n. diuidiṫ linea
niſi in lineas. Plures aũt albedines eiuſdẽ ſpẽi ſine ſub
iecto imaginari ĩpoſſibile eſt:ꝛ ſic p3 ꝙ albedo nõ indi
uiduaṫ niſi in ꝛ ex ſubiecto ꝛ ꝑpter hoc nõ poſſet eſſe
idiuiduata niſi eẽt in aliquo ſubo ad min⁹ in quãtita
te.ſ3 quãtitas h3 vñ idiuiduaṫ ẽt abſq3 ſubo: ꝛ iõ ꝑ mi
raculũ põt eẽ hec quãtitas ſenſibilis abſq3 ſubiecto ſi
cut p3 in ſacro corpis xp̄i.) Hec ille. Itẽ ibidẽ ad pmu3
ſic dicit.(Albedo ſi ſine quãtitate eẽt:iã nõ eẽt corpa
lis quãtitas.ſ3 ſpũalis.) Itẽ 4° ꝯ gẽtiles.c.65. ſic dicit.(
Non eſt ĩpoſſibile ꝙ accñs virtute diuina poſſit ſubſiſtere
ſine ſubiecto. Idẽ.n.iudicãdũ eſt de ꝑductiõe reꝝ:ꝛ de
ꝯſeruatiõe eaꝝ in eẽ. diuina ãt virtus põt ꝑducere effect⁹
q̄rũcũq3 cãrũ ſcḋarũ ſine ipſis cauſis ſecũdis:ſicut po
tuit formare hoiem ſine ſemine:ꝛ ſanare febrẽ ſine opa
tione nãe:qḋ accidit ꝑpter ĩfinitatẽ virtutis eius:ꝛ q2 oĩ
bus cauſis ſecũdis largiṫ virtutẽ agẽdi. vñ ꝛ effect⁹ cãrũ
ſecũdaꝝ ꝑt ꝯſeruari in eẽ ſine cauſis ſecũdis. Et h mõ
in h ſacro accñtia ꝯſeruat in eẽ ſublata ſuba q̄ ipſa cõ
ſeruabat. Qḋ ꝑcipue dici põt de quãtitatib⁹ dimẽſiuis
quas ẽt platonici poſuerũt ꝑ ſe ſubſiſtere ꝑpter hoc ꝙ
ſm intellm ſeparanṫ. Mãifeſtũ eſt aũt ꝙ plus põt de
us in operãdo q̄ʒ intellꝰ human⁹ in appꝛhẽdẽdo. H3 ãt
ꝛ hoc ꝑpriũ quãtitas dimẽſiua iter reliqua accñtia ꝙ
ipſa ſm ſe idiuiduaṫ:qḋ iõ eſt:q2 poſitio q̄ eſt ordo par
tiũ in toto in eius rõne icludiṫ:eſt enĩ dimẽſio quanti
tas poſitionẽ hñs. Ubicũq3 aũt itelligiṫ diuerſitas par
tiũ eiuſdẽ ſpẽi:neceſſe eſt itelligi idiuiduationẽ:nã que
ſunt vni⁹ ſpẽi nõ multiplicanṫ niſi ſm idiuiduũ. Et in
de eſt ꝙ nõ pñt appꝛhẽdi multe albedines niſi ſm ꝙ
ſunt in diuerſis ſubiectis:pñt aũt appꝛhẽdi multe linee.
ẽt ſi ſ3 ſe ꝯſiderenṫ. Diuerſitas.n. ſit⁹ q̄ ꝑ ſe linee ineſt
ad pluralitatẽ lineaꝝ ſufficiẽs eſt. Et q2 ſola quantitas
dimẽſiua de ſui rõne h3 vñ multiplicatio idiuiduoru3
in eadẽ ſpẽ poſſit accidere. Prima radix hui⁹ multipli
catiõis ex dimẽſione eẽ vꝫ:q2 ꝛ in gñe ſube multiplica
tio fit ſm diuiſionẽ mãe:q̄ nec itelligi poſſet niſi ſm ꝙ
mã ſub dimẽſionib⁹ ꝯſideraṫ. Nam remota quãtitate
oĩs ſuba idiuiſibilis eſt. vt p3 ꝑ phm ĩ phyſicoꝝ. Ma
niſeſtũ eſt aũt ꝙ in aliis gñibus accñtiũ multiplicanṫ Ex.cõſ.
idiuidua eiuſdẽ ſpẽi ex ꝑte ſubiecti.ꝛ ſic relinquitur ꝙ cũ
in h ſacro ponam⁹ dimẽſiones ꝑ ſe ſubſiſtere ꝛ alia ac
cidẽtia in eis ſicut in ſubo fundari.eõ oꝫ nos dicere ꝙ
accñtia h⁹ idiuiduata nõ ſint. Remanet.n.in ipſis di
mẽſionib⁹ idiuiduatiõis radix.) Hec ille. Ex qb⁹ p3 q̄
ſit mens eius in hac mã:ꝛ ꝙ arg̃ª Scoti nõ ꝯcludunt
ꝯ ꝯclõnẽ hñ itellectã. ℭ Und ad pmã dꝛ ꝙ nõ aliḋ cõ
cludit niſi ꝙ cũ q̄litas eẽntialiter depẽdeat a ſuba q̄ʒ a
quãtitate quo ad ſuũ eẽ. ſicut põt eſſe ſine ſuba diuina

virtute

vⱥte ita ⁊ ſine quãtitate. Nõ aũt ↄcludit ꝙ poſſit hre ſuã idiuiduationẽ:q̃ ẽ hec ſenſibilis q̃litas ab alia euſdẽ ſpẽi diſtīcta ſine quãtitate:q2 quo ad h plus depēdet a quãtitate ꝙ̃ a ſuba vt pdictū ẽ. ❡ Ad 2ᵐ dr̃ ꝑ ꝙ ꝗcqd ſit d̃ ↄcłone quã vltro ↄcedim᷒. tñ argᵐ parū aut nihil vȝ.nã maioꝛ põt ꝓbabilr negari.ſ.ꝙ abſoluto ꝑfectiori nõ magis repugnet ꝑ ſe eſſe ꝙ̃ abſoluto iꝑfectiori. ⁊ h accipiẽdo ꝑ ſe eẽ ꝑ eẽ ſine ſubo. Huiꝰ.n.falſitas euidẽter appꝫ.q2 q̃libet forma ſubalis eſt qd abſolutū ꝑfecti᷒ ſua mã:⁊ tñ nãlr loquẽdo mã nõ ẽ in ſubo: cū tñ q̃libet forma ſubalis educta d̃ poᵃ mãe ſit in ſubiecto:nec poſſit eẽ nãliter niſi in ſubo ↄ̃ter ꝑ ſe:⁊d ẽ nõ i ſubo eẽ plus repugnat abſoluto ꝑfectiori ꝙ̃ abſoluto iꝑfectiori. De h.ſ.Tho.ꝑmi diſ.q.i.arti.ꝑ.q.3ᵃ in ſolōne ꝑmi ſic dicit. ❨ Pria accñtia ↄ̃tra ſubaȝ ſunt quãtitas ⁊ q̃litas. ⁊ hec duo ꝓportionant duob᷒ ꝑncipijs eẽntialib᷒ ſube.ſ.forme ⁊ mãe:q2 quãtitas riidet mãe:vñ magnū ⁊ paruū Plato poſuit dr̃ias mãe:ſȝ q̃litas ſe tȝ ex ꝑte forme:⁊ q2 mã eſt ſubm ꝑmū qd non eſt in alio forma ãt eſt in alio:q2 in mã.iõ magis appropinquat ad h qd eſt nõ eẽ in alio quãtitas ꝙ̃ q̃litas:⁊ ꝑ ↄ̃ñs ꝙ̃ alia accñtia.❩ Hec ille. ❡ Ad 3ᵐ princi͠ dr̃ ꝑ ꝙ accñs reſpectiuū ꝑ nullã potẽtiã ꝑt eẽ vel fieri ſine ꝓprio fūdamẽto aut termino:cū ab illis capiat ſuã rõnẽ. vñ nec in diuinis eſt rełõ ſine fundamẽto. Cõſilr rełõ realis nõ ꝑt eẽ ſine aliq̃ abſoluto:nec in deo nec in creatura. Vñ.ſ.Tho.ꝑᵃ ꝑte.q.28.art.2.arguit ſic 2ᵒ loco. ❨ Augᵒ dič 7ᵒ de trinitate ca.p. Oĩs res q̃ relatiue dr̃.ẽ ẽt aliqd excepto relatiuo.ſicut hõ dñs.⁊ hõ ſeruus.ſi g̃ aliq̃ relõnes ſunt in deo.opȝ in deo eẽ aliqd ꝑter rełõnes:ſȝ h aliud nõ ꝑt eẽ niſi eẽntia.g̃ eẽntia ẽ aliud a rełõnib᷒.❩ Ecce argumentū.ſeqᷓ rñſio. ❨ Sicut inḡt in reb᷒ creatis in illo qd relatiue dr̃ nõ ſolū eſt inuenire reſpectū ad alteꝝ:ſȝ ẽt aliqd abſolutū.ita ⁊ i deo:ſȝ tñ aliter ⁊ alr. nã id qd inueniᷓ in creatura ꝑter id qd ↄtineᷓ in ſigniatiõe nois relatiui eſt alia res. In deo ãt nõ ẽ alia res:ſȝ vna ⁊ eadẽ:q̃ nõ ꝑfecte exꝑmiᷓ noie relatiuo q̃ſi ſub ſigniatiõe talis nois cõprehẽſa ⁊c̃.❩ Hec ille ex qb᷒ pȝ ꝙ rełõ realr̃ nõ ꝑt ſeparari a q̃libet abſoluto Dr̃ 2ᵒ.ꝙ dato ꝙ rełõ realis creata diuina vꝛtute poſſet fieri vel ſeparari a ſubo:ſȝ nõ abſqȝ oi fundamẽto abſoluto.nõ tñ hrẽt illū modū indiuiduatõis quẽ mõ hȝ:nec eẽt ꝓprie eadẽ idiuiduū numero ſicut dcm̃ eſt de q̃litate. Dr̃ 3ᵒ.ꝙ maioꝛ h᷒ argu͠ modicã hȝ appentiã apd̃ btm̃ Tho. Nã ſȝ eū rełõ ſeu reſpect᷒ ex rõne ꝓprij gñis nõ hrit ꝙ ĩhereãt alicui ſubiecto:nec ꝙ ſint accñtia.ſicut diffuſe oñdit i multis locis.potiſſime de poᵃ dei.q.8.arti.2.vbi ſic dič. ❨ Inter nouẽ gñia q̃ ↄtinenᷓ ſub accñte q̃dã ſigniãᷓ ſm rõnes accñtis:rõ.n.accñtis eſt ineſſe. ⁊ iõ illa dico ſigniari per modū accñtis q̃ ſigniãᷓ vt ĩherẽtia alteri:ſicut quantitas ⁊ q̃litas. Quãtitas.n.ſigniãᷓ vt aliqd alicui᷒ in quo eſt. ⁊ ſiliter q̃litas. Ad aliqd võ nõ ſigniãᷓ ſm rõnẽ accidẽtis:nõ.n.ſigniãᷓ vt aliqd ei᷒ in q̃ eſt ſȝ vt ad id qd extra ẽ. Et ꝑꝑ h dicit pħs.5ᵒ.meta.ꝙ ſcia inq̃tū ẽ relatiuū nõ eſt ſciẽtis.ſȝ ſcibilis. Vñ qdã attẽdẽtes modū ſigniãndi in relatiuis dixerūt ea nõ eẽ ĩherẽtia ſubſtantijs:ſȝ q̃ſi eis aſſiſtẽtia:q2 ſigniãᷓ vt quoddã mediū inter ſubam q̃ referᷓ:⁊ id ad qd referᷓ. Et ex h ſeq̃batᷓ ꝙ in reb᷒ creatis rełõnes nõ ſunt accñtia:q2 accñtis eẽ eſt ineſſe. vñ ⁊ qdã theologi.ſ.porretani hõ poſitionẽ vſqȝ ad diuinas rełõnes extẽderūt dicẽtes rełõnes nõ eſſe in ꝑſonis:ſȝ eis aſſiſtere:⁊ q2 eſſentia diuina eſt in ꝑſonis ſeq̃batᷓ ꝙ rełõnes nõ ſunt diuina eẽntia:⁊ q2 oẽ accidẽs ĩheret:ſeq̃batᷓ ꝙ nõ eſſent accñtia:⁊ ſm h ſoluebãt dictū Aug᷒.i.ꝙ rełõnes nõ ꝑdicanᷓ de deo ſȝ ſubam:nec ſm accñs:ſȝ ad hũc opinionẽ ſeq̃tur ꝙ rełõ non ſit res aliq̃:ſȝ ſolū ens ſm rõnẽ. Oĩs.n.res vel eſt ſuba vel accidẽs. vñ ⁊ qdã antiq poſuerūt rełõnes eſſe de ſcḋa intellectis. vt dicit cõmẽtatoꝛ.xi.meta. ⁊ iõ oȝ h porretanos dicere.ꝙ rełõnes nõ ſint niſi ſm rõnẽ. ⁊ ſic ſequiᷓ ꝙ diſtĩctio ꝑſonaꝝ nõ erit realis:qd eſt hereticū. vñ dicẽdū eſt ꝙ nihil ꝓhibet aliqd eẽ ĩherens qd tñ non ſigniãᷓ vt ĩherẽs:ſicut ⁊ actio nõ ſigniãᷓ vt in agẽte:ſȝ vt ab agẽte:⁊ tñ ↄ̃ſtat actionẽ eẽ in agẽte. Et ſilr ſȝ ad aliqd nõ ſignificeᷓ vt ĩherẽs:tñ oȝ vt ſit ĩherẽs:⁊ h qñ relatio eſt res aliq̃.qñ võ eſt ſm rõnẽ tm̃:tũc nõ eſt inherens ⁊c̃.❩ Hec ille. Itẽ.q.7.arti.8.ſic dicit. ❨ Rełõ i hoc differt a quãtitate ⁊ q̃litate.q2 q̃litas ⁊ q̃ñtitas ſūt q̃dã accñtia in ſubo remanẽtia:rełõ ãt vt dicit Boetiꝰ in libro de trinitate nõ ſigniãᷓ vt in ſubo manẽs: ſȝ vt i trãſitu quodã ad aliud. vñ ⁊ porretani dixerūt rełõnes nõ eſſe ĩherẽtes.ſȝ aſſiſtẽtes:qd aliqualr veꝝ eſt ⁊c̃. Siliã põit ꝑma ꝑte.q.28.arti.2ᵒ. Itẽ ꝑ ſen.diſ.26.q.2.arti.ꝑ. Et.9.quolibet.q.4. ⁊ in l̃ris alijs locis. vt patuit in ꝑo ſen. Ex qbus appꝫ ꝙ min᷒ repugnat rełõni aut reſpectiui eſſe ſine ſubo ꝙ̃ quãtitati aut q̃litati. q2 rełõni ſolū repugnat rõne qua accñs:⁊ non rõne qua rełõ:alijs võ repugnat nõ ſolū ex ea ꝑte qua ſunt accñtia. verū ẽt ex rõne ꝓprij gñis. Et pȝ ẽt q̃ nõ ſolū rełõ diuina ⁊ increata eſt ſine ſubo. vȝ ẽt oĩs rełõ vł reſpectus rõnis talis.n.nec eſt ſuba nec accidẽs. ❡ Ad 4ᵐ negaᷓ añs. ⁊ ad ꝓbationẽ dr̃ ꝑ:ꝙ motus ↄdenſationis ⁊ rarefactionis nõ dicūt aliqd abſolutū realr diſtinctū a quãtitate ⁊ q̃litate.nã rarefactio vel ↄdenſatio nõ eſt niſi q̃litas vel quãtitas ꝓcedens de actu in potentiã. vel eȝ. Et qdẽ ſi ſit quãtitas.argᵐ non ↄcludit ꝙ aliud accñs ꝑter quãtitatem ſit in eucheriſtia ſine ſubo. Siliter ſi talis mot᷒ ſit qualitas:cū oĩs qualitas eucheriſtie ſit ſubiue in quãtitate nõ ↄcludiᷓ ꝙ talis mot᷒ ſit ſine ſubo:⁊ ſic penitus nihil ↄcludit. Qz ãt mot᷒ ad formã nõ ſit aliud abſolutū a forma lõge oñſum fuit 2ᵒ ſen. ex dictis pħi ⁊ ſancti Tho. ⁊ alioꝝ:ſȝ ꝑ nũc ſufficit allegare dcm̃ ſcĩ Tho.i ſcripto ſup.xi.met.lectiõe.9.vbi ſic dicit. ❨ Motus nõ hȝ aliquã nãm ſeparatã a reb᷒ alijs:ſȝ vnaqueqȝ forma ſm ꝙ eſt in fieri eſt act᷒ iꝑfect᷒ q dr̃ motus. Hoc.n.eſt ipm mouens ad albedinẽ qd eſt incipe albedinẽ actu fieri in ſubiecto:ſȝ nondū eſſe in actu ꝑfecto ⁊c̃.❩ Itẽ ſup 3ᵒ.phyſi.lectiõe 2ᵃ ſic dič. ❨ Cõſiderãdū ẽ ꝙ aliqd ẽ in actu tm̃:aliqd in poᵃ tm̃.aliqd võ medio mõ ſe hñs iter potẽtiã ⁊ actū. Quod igiᷓ eſt in poᵃ tm̃:nondū moueᷓ:qd aũt eſt iã in actu ꝑfecto. nõ moueᷓ:ſȝ iã motū eſt. Illud g̃ moueᷓ qd medio mõ ſe hȝ iter potẽtiã ⁊ actū.qd qdẽ ꝑtim eſt in poᵃ.ꝑtim võ in actu. vt pȝ in alteratiõe. Cū.n.aq̃ eſt ſolū in poᵃ calida. nõdū moueᷓ:cū võ eſt iã calefacta:terminat᷒ eſt mot᷒ calefactionis:cū võ iã ꝑticipat aliqd d̃ calore:ſȝ iꝑfecte.tũc moueᷓ ad calorẽ.nã q2 calefit paulatim ꝑticipat calorẽ magis ac magis. Ipe.n.act᷒ iꝑfectus caloris in calefactibili exñs eſt motus:nõ qdẽ ſm illõ qd actu eſt tm̃:ſed ſm ꝙ iã actu eſt:⁊ hȝ ordinẽ in vlterioꝛẽ actū:q2 ſi tolleretᷓ ordo ad vlterioꝛẽ actū:ipſe actus q̃tūcunqȝ iꝑfect᷒ eſſet termin᷒ motus:⁊ nõ motus:ſicut accidit cū aliqd ſemiplene calefit. Ordo ãt ad vlterioꝛẽ actū cõpetit exñti in poᵃ ad ipm. Et ſilr ſi act᷒ iꝑfectus cõſidereᷓ tm̃ vt in ordine ad vlterioꝛẽ actū ſȝ ꝙ hȝ rõnẽ potẽtie:nõ hȝ rõnẽ mot᷒:ſȝ ꝑncipiū motus.põt.n. incipere calefactio ſicut a frigido.ita ⁊ a tepido:ſic g̃ act᷒ iꝑfectus hȝ rõnẽ motus ſm ꝙ cõparaᷓ ad vlterioꝛẽ actū vt in poᵃ:⁊ ſȝ ꝙ cõparaᷓ ad aliqd iꝑfecti᷒ vt act᷒. vñ neqȝ eſt poᵃ exñtis in poᵃ.neqȝ eſt act᷒ exñtis in ac,

Eſſe ꝑ ſe ſine nõ i ſubo pl᷒ q̃ĩqȝ repugnat abſoluto perfectiori q̃ iꝑfectiori.

Rełõ ſm rõnẽ ſui gñis ñ ſigniãᷓ vt ĩherẽs paulo pᵒ ꝑa.

Ca.26.20.

Motus ad formã nõ eſt aliud abſolutum a forma ꝑꝫ pꝛima.

tus: ſʒ eſt act° exiſtis in po°: vt p id qd dr̃ act° deſigneͬ or do eius ad pcedentē potentiā: ⁊ p id qd dr̃ in po° exiſtis ſigneͬ ordo eius ad vlteriorē actū. vn̄ ↄuenientiſſime pħs diffinit motū dicens ꝙ eſt endelechia. id eſt actus exiſtis in po° ſm ꝙ hmōi.) Hec ille. Ex qbus pʒ ꝙ mot° quo ad ſuū mãle ⁊ quo ad ſuū qd nō eſt aliō a forma q̄ acqriͬ vel pdiͬ: ⁊ iō rarefactio nō eſt tertia nã diſtincta a quãtitate ⁊ q̄litate. ſʒ eſt q̄ntitas vł q̄litas mãliter ſʒ aliquos reſpect° vltra h̄ importet p formali vt dictū ē ſ. ordinē ad aliqd potẽtialē ⁊ ad aliō actualē. Itē 4°. ſen. diſ. i. q. i. arti. 4. q̄ſtiūcula 2ª in ſolone pmi ſic dicit. (Motus quantum ad ſuā ſubſtantiam reducitur ad illō gen° in quo ſūt termini motus ſicut imperfectum ad pfectū. q̄uis pōaͬ in pdicamēto paſſiōis ſʒ ꝙ importat ordinē mouētis ad motū. vt dicit cōmentator in 3°. phyſicoꝝ.) Hec ille. Dr̃ 2° ꝙ ſicut raritas vel denſitas nō dicūt i recto q̄ntitatē: ſʒ poti° q̄litatē. ſic ⁊ rarefactio ⁊ ↄdēſatio. De h̄ .ſ. Tho. 3° pte. q. 77. arti. 2. i ſolone tertij ſic dicit. (Raꝝ ⁊ dēſuʒ ſunt q̄dā q̄litates ↄſites corpora ex h̄ ꝙ hñt multū vel parū de mã ſub dimēſionibus. ſicut ⁊ oīa alia accñtia ↄſequūͬ ex pncipijs ſube: ⁊ ſicut ſubtracta ſuba diuina vtute ↄſeruanͬ alia accñtia: ita ſubtracta mã diuina vtute ↄſeruāͬ q̄litates mãʒ ↄſites ſicut raꝝ ⁊ dēſum.) Hec ille. Dr̃ 3°. ꝙ multū ē incōueniēs ſm doctrinā ſci Tho. dicere ꝙ p quãcūqʒ rarefactionē ⁊ p quãcūqʒ ↄdēſationē deſinat eē quãtitas eucharıſtie ⁊ ſm totū. ⁊ ſm ptē quãlibet ſui: ⁊ acqraͬ alia totalr̃ noua: cu° nihil pſuit: qr ſʒ h̄ ad quãcūqʒ talē mutationē deſineret ibi eē corp° xp̄i. vt patuit in probatiōe 3ᵉ ↄnis. Dr̃ 4°. ꝙ ēt falſuʒ eſt ꝙ in rarefactione vel ↄdēſatiōe fcā ſm quãtitatē ⁊ q̄litatē ſubſtãtijs īberētes. ⁊ nō in eucbariſtia corrūpaͬ totalr̃ pª quãtitas ⁊ acqraͬ aliq̄ noua: cu° nihil pſuit: ⁊ ō h̄ diffuſe tractatū fuit 2°. ſen. Nec valēt pbōnes ad h̄ iducte. nō qdē pª. nã lʒ termini mot° ſint icōpoſſibiles quo ad ſua formalia: pñt tñ eē cōpoſſibiles quo ad ſuū mãle: potiſſime i alteratiōe q̄ eſt ſm itenſionē vel remiſſionē eiuſdē forme. Eadē. n. forma ſub eē remiſſo eſt termin° a q̄: ⁊ ſub eē itēſo eſt termin° ad quē. Cū āt dicit arguēs ꝙ magis ⁊ min° vel mai° ⁊ min° nō variāt eſſentiā forme. nō obſtat. ſufficit. n. ꝙ varieͬ eē forme. lʒ nō eēntia. vt diffuſe dictū fuit in p ſen. Nec vʒ qd addiͬ ō dña ſimul ſub iecti mot° ⁊ termioꝝ. qr vt dcm̄ ē ſi mot° ille ſit de gñe quãtitatis: eſt ſine ſubo. Si āt eſt de gñe q̄litatis ē ſubiectiue in quãtitate eucbariſtie: ⁊ ſic neutro mō ſubm talis mot° eſt idē cū termīs mot°. Silr̃ nec vʒ 2ª pbō. Naʒ ↄceſſo p ↄñte ibidē illato. ſ. ꝙ q̄libʒ ps rarioris ē rarior tñ vlterior ↄña q̄ iferͬ: q̄ q̄libet eſt quãta noua quãtitate nō vʒ. qr vt in 2° dcm̄ fuit in tali rarefactiōe nulla noua quãtitas ſm eſſentiā acqriͬ in ſubo: nec in aliq̄ pte illius: ſʒ ſicut in intēſiōe albedis aut alteri° q̄litatis eadē albedo ſm eēntiā nulla alia acqſita pus dabat eē albū remiſſe. ⁊ poſtea dat eſſe albuʒ itenſe pp aliud ⁊ aliud pp pfecti° ⁊ iperfecti° eē qd dat ſubo: ⁊ ſic itendiͬ ⁊ remittiͬ: ſic eadē quãtitas ſine additiōe ⁊ ſubtractione alicui° quãtitatis mō dat eſſe palmale: poſtea bipalmale. Et ſic tale ſubm rareſit ſine acqſitiōe noue quãtitatis: nō tñ ſine acqſitiōe noui eē q̄ntitatis ⁊ noue actualitatis. Et ſi alicui videatur miꝝ ꝙ quãtitas poſſit augeri ſine additione. legat ſcm̄ Tho. p. ſen. diſt. 17. vbi agit de itenſiōe charitatis: et in ſcda ſcde. q. 24. arti. 5. i ſolone pmi. vbi dicit ſic. (Quãtitas corpalis pt i aliqd inq̄ntū eſt quãtitas. ⁊ in aliqd inq̄ntū eſt forma accñtalis. Inq̄ntū eſt quãtitas hʒ ꝙ ſit diſtīguibilis ſm ſitum vel numeꝝ: ⁊ iō h̄ mō ↄſideraͬ augmētū magnitudis p additionē. vt pʒ in aīalib°. Inq̄ntū vō eſt forma accñtalis eſt diſtīnguibilis ſolū ſm ſubm. ⁊ ſm h̄ hʒ pprium augmentū. ſicut ⁊ alie forme accñtales p modū itēſionis in ſubo. ſicut pʒ in his q̄ rareſiunt. vt pbat pħs 4°. phyſicoꝝ.) Hec ille. Si āt qs dicat ꝙ quãtitas nō ſuſcipit magis ⁊ min° ſm pħm in pdicamētis. ad h̄ rñſuʒ ē in 2°. ⁊ ſilr̃ pʒ rñſio p ſtatī dicta q: h̄ nō cōpetit quãtitati vt quãtitas eſt: ſʒ vt eſt forma accñtalis apta dare ſubo ſuo pfecti° ⁊ iperfecti° eē. ⁊ ipam diuerſimode actuare. ¶ Ad ↄfirmationē 3° loco factā dr̃: ꝙ pprie loquēdo ſicut quãtitas eſt ſubm raritatis ita ⁊ rarefactionis q̄ eſt mot° p ſe terminatus ad q̄litatē: ſʒ ex ↄñti ad quãtitatē: ⁊ h̄ tã in rarefactōe eucbariſtie q̄ in alijs rarefactiōib°. Ad illud qd vltimo addiͬ de fractiōe ſpēꝝ ⁊c. pʒ p pdicta: qr in tali fractiōe eſt mot° localis prium quãtitatis. ⁊ corruptio vnius totalis quãtitatis cōpoſite ex ptibus. Motus aūt localis ↄſtat ꝙ eſt ſubiue in ptibus q̄ mouenͬ ⁊ ab inuicē ſepanͬ. Corruptio aūt forme toti° mãliter nō eſt aliō ab illa forma tēdēte de actu in potentiā: ⁊ de eē in nō eſſe. Vn̄ ſicut illa forma erat in ſuis ptibus: ita ⁊ dicta corruptio: et ſicut illa for° erat ſine ſubo. ita ⁊ illa mutatio. ⁊ ſic pʒ ꝙ ſola quãtitas eſt ibi ſine ſubo. p idē pʒ de additiōe. Sciendū āt ꝙ ſi motus non ponaͬ eſſe forma fluens: ſʒ poti° fluxus forme put ponūt aliq tunc dicendū eſſet ꝙ talis fluxus eſſet ſubiue in quãtitate vel q̄litate fluēte. vide hāc mãʒ in 7°. quolibet Godofredi. q. 3ª cū ipugnatiōib° Bernardi de gānaco. Mlta ēt de hac mã dcā ſunt 2°. ſen. ¶ Ad pmū coꝝ q̄ 2° loco iducit 3 ↄcłonē pbādo: ꝙ in eucbariſtia quãtitas nō ſit ſubm alioꝝ accñtiū. Dicendū ꝙ pħs 4° meta. itendit ꝙ vnū accñs nō accidit alteri nãliter tanq̄ pncipali ſuſtētatiuo: qr nullū accñs in vtute ppria pt ſuſtētare aliud accñs. De h̄ ſepe dcm̄ eſt alias vn̄. ſ. Tho. de vtutib°. q. i. arti. 3°. ſic dicit. (Subʒ tripliciter cōparaͬ ad accñs. Vno mō ſicut pbens ei ſuſtentamētū: nã accñs p ſe nō ſubſiſtit. fulciͬ vō p ſubm. Alio mō ſicut po° ad actū. nã ſubm accñti ſubijciͬ ſicut quedā po° actui: vn̄ ⁊ accñs forma dr̃. 3° mō ſicut cā ad effectū nã pncipia ſubi ſunt pncipia p ſe accñtis. q̄ntū q̄ ad primū vnū accñs ſubm alteri° eſſe nō pōt: nã cū nullū accidēs p ſe ſubſiſtat nō pt alteri ſuſtentamentuʒ pbere. niſi forte dicaͬ ꝙ inq̄ntū eſt a ſubo ſuſtentatū: aliud accidens ſuſtētat. ſʒ q̄ntū ad alia duo vnū accñs ſe hēt ad aliud p modū ſubi. nã vnū accñs eſt in po° ad aliud ſicut diaphonū ad lucē. ⁊ ſupficies ad colorē. vnuʒ ēt accñs pt eſſe cā alteri° vt humor ſaporis. ⁊ p hūc modū dicitur vnū accñs eſſe alteri° accñtis ſubm: nō ꝙ vnū accidēs poſſit alteri ſuſtentamentū pbere: ſʒ qr ſubʒ eſt receptiuū vnius accñtis mediāte alio.) Hec ille. Ex qbus pʒ ad argm̄. ⁊ potiſſime pʒ ꝙ argm̄ in ppoſito nullū locum hʒ: qr deficiēte cā deficit effectus. Cā āt q̄re vnū accñs nō pōt eē alteri° ſubm pprie tanq̄ ſuſtentatiuū ei° nãliter ē iſta. qr. ſ. nullū accñs nãliter ſubſiſtit. ⁊ qr hec cā tolliͬ in eucbariſtia: qr vtute diuina quãtitas ſubſiſtit: iō nimiꝝ ſi tolliͬ effectus. ſ. nō poſſe eſſe ſubm alterius: Immo qr ipſa ſola ſubſiſtit: iō pt eē ſubm ſuſtentatiuū alioꝝ. ¶ Ad 2m̄ dr̃ ꝙ ſicut diuina vtute accñs pt participare aliquā ſilitudinē pſeitatis ſube. ⁊ modū eēndi ſube. vt pʒ in ſacro eucbariſtie: ita ēt ſuba ↄpleta cuiuſmodi eſt hūanitas pt eadē vtute pticipare modū eēndi accñtis. vt pʒ de humãitate xp̄i. Et de h̄ plura dicta ſunt 3° ſen. Poſſet tñ dici ꝙ ſilitudo paꝝ vʒ: qr plus repugnat pfecto trahi ad modū impfecti q̄ eͦ. ¶ Ad 3m̄ negaͬ minor in ppoſito. qr quãtitas eucbariſtie nō dependet actu ab aliq̄ ſubo: ſʒ p ſe ſubſiſtit: ⁊ iō pōt terminare de

pendentiā

Raritas ⁊ denſitas ſunt q̄litates: ⁊ cōſeruanͬ in ſacramēto ſubtracta mã panis,

Rarefactio ⁊ ↄdēſatio fit ſine additione vł ſubtractione q̄ntitatis.

Ter. cō. 14.

Ad arg. q̄ 2° lo. arguēs p dict° iducit 3 eandē,

ca. vlt. 3

pēdentiā alioꝝ accñtiū q̄ nō ꝑ ſe ſubſiſtūt. Dr̄ z° ꝙ nō ſemꝑ reqrit̄ ad rōnē ſubi eē terminatiuū talis depēdē tie qualē reqrit arguēs: nec in accñtib⁹ eucbariſtie: nec in alijs: q2 ſicut oñſuꝫ eſt. Ꝟ ſolū reqrit̄ ad ſubm̄ ꝑ° mō ſumptū: nō aūt ad ſubꝫ z° vel 3° mō ſumptū. Nō.n. oꝫ ꝙ oē ſubm̄ ſit ſuſtentatiuū. ⁊ ꝑ ꝯñs nec oꝫ ꝙ ſit terminatiuū depēdentie accñtis ⁊c̄. ⁋ Ad ꝑ᷑ᵐ Aureoli ꝯ eandē ꝯnē negat̄ minor. nō.n. eēntia accñtis ī tali terminabilitate ꝯſiſtit de q̄ arguēs loquit̄. nec ī repugnātia ad oppoſitā terminationē aut terminabilitatē. ſꝫ in Ꝟ ꝙ eſt eēntia talis cui ſm̄ nāꝫ ſuā debet̄ eē in alio: nec hꝫ potētiā nālē ad eē ꝑ ſe. hꝫ tñ potētiā obediētie ad Ꝟ. ⁊ ſic ſi det̄ ſibi eē ꝑ ſe vel teriatio ꝑpria ſine extriſeco ſubto nō dat̄ ei aliqd ſue nāe repugnās: ſꝫ aliqd ſupra nāme nec trāſfert̄ in aliō gen⁹. ſꝫ ꝑticipat modū eēndi ſuperioris gr̄ie. De ꝑdictis. ſ. Tho. p̄ti diſ. q. i. arti. ꝑ. q. i. in reſ ſione ꝑmi ſic dic̄. ⁋ Ineſſe nō dicit eē accñtis abſolute: ſꝫ magis modū eēndi q ſibi ꝯpetit ex ordie ad cāꝫ ꝑmā ſui eſſe. Et q2 remoto ordie accñtis ad cām ꝑmā adhuc ꝑt remāere ordo ipſi⁹ ad cāꝫ ꝑmā ſꝫ quē modū ipſi⁹ eēndi nō eſt ineſſe: ſꝫ ab alio eē. iō ꝑt de⁹ facere ꝙ ſit accñs: ⁊ nō inſit. nec tñ eē accñtis ab accñte remouebit̄: ſꝫ mod⁹ eēndi. ⁋ Hec ille. Itē in ſolone z° ſic dicit. ⁋ Sicut ꝑbat Auic. in ſua me° ꝑ ſe exiſtere nō ē diffō ſube: q2 ꝑ Ꝟ nō demrat̄ qdditas ei⁹: ſꝫ ſuū eē: ⁊ ſua qditas nō eſt ſuū eē. alſ nō poſſet eē gen⁹: q2 eē nō pōt eſſe cōe ꝑ modū gn̄is: cū ſingula ꝯtenta in gn̄e differūt ſꝫ eē. ſꝫ diffō vel q̄ſi diffō ſube ē res hñs qdditatē cui ac grit̄ eē vel debet̄ eē nō in alio. Et ſilr̄ eē in ſubo nō eſt diffō accñtis: ſꝫ ecōtrario res cui debet̄ eē in alio. ⁊ hoc nūq̄ ſepat̄ ab aliq̄ accñte: nec ſepari pōt: q2 illi⁹ rei q̄ ē accñs ſm̄ rōnē ſue qdditatis ſemꝑ debet̄ eē in alio. ſed ꝑt eē ꝙ illō qđ debet̄ alicui ſꝫ rōnē ſue qdditatis ei diuina vtute agēte nō ꝯueniat. ⁊ ſic pꝫ ꝙ facere accñs eē ſine ſuba nō eſt ſepare diffōnē a diffinito. Et ſi aliqn̄ Ꝟ dicat̄ diffō accñtis: ꝑdicto mō itelligenda eſt dicta diffinitio: q2 aliqn̄ ab accñtib⁹ diffōnes ponūt̄ cā breuitatis: nō ſm̄ debitū ordinē: ſꝫ tāgunt̄ illa ex qb⁹ ꝑt accipi diffō. ⁋ Itē eodē arti. q. z° ī ſolone. 5. ſic dicit. ⁋ Cū iſta accidētia hēant eē ⁊ eēntias ꝑprias ⁊ eē cū coꝝ eēntia nō ſit ſuū eē. ꝯſtat ꝙ aliō eſt in eis eē ⁊ qđ eſt ⁊c̄. ⁋ Itē ibidē ī ſolone 6°. ſic dicit. ⁋ Sicut ſubiectū qđ pōit̄ ī diffōne accidētū nō eſt de eēntia accñtis. ita mā q̄ ponit̄ in diffōne rareſactis ⁊ dēſitatis nō ē de eēntia coꝝ ⁊c̄. ⁋ Itē 3° ꝑte. q. 77. arti. i. in ſolone z° ſic dicit. ⁋ Cū ens nō ſit gen⁹ Ꝟ ipm̄ qđ eſt eē nō ꝑt eē eēntia ſube vel accñtis. Nō ḡ diffō ſube eſt ens ꝑ ſe ſine ſubo: nec diffō accñtis ē ens in ſubo: ſꝫ qdditati ſeu eēntie ſube cōpetit hr̄e eē nō in ſubto. In Ꝟ āt ſacro nō dat̄ accñtib⁹ ꝙ ex vi ſue nāe vl̄ eēntie ſint ſine ſubto. ſꝫ ex diuina vtute ſuſtētante. Et iō nō deſinūt eē accñtia: q2 nec ſepat̄ ab eis diffō accñtis nec ꝯpetit eis diffō ſube. ⁋ Hec ille. Itē ibidē in ſolone 4° ſic dicit. ⁋ Accñtia hmōi manēte ſba panis ⁊ vini nō hēbāt ipſa eē: nec alia accñtia: ſꝫ ſuba coꝝ hēbat eē hō ꝑ ea. ſicut nix eſt alba ꝑ albedinē. ſꝫ poſt ꝯſecrationem ipſa accñtia q̄ remanēt hñt eē: vñ ſunt cōpoſita ex eē ⁊ qđ eſt. ⁋ Hec ille. Itē. 9° q̄libet arti. 5. in ſolone ꝑmi ſic dicit. ⁋ Cū dr̄ accñtis eē ē ineſſe. vel q̄litercūqꝫ pōat̄ ſubiectū in diffōne accñtis itelligit̄ eē ꝑ additionē. vt hr̄ ī 7°. me°. Et dr̄ diffō ꝑ additionē qn̄ in diffōne pōit̄ aliqd qđ eſt extra nāꝫ diffiniti. ſic̄ naſus pōit̄ in diffōne ſimi. Hoc āt eſt ꝑꝑ nālē depēdētiā accñtis a ſubo. ſꝫ Ꝟ ñ īpediēte de⁹ pōt accñtia ſine ſubo ꝯſeruare. Nec tñ ſequitur ꝯdictoria eē ſil. q2 ſubm̄ nō eſt de eēntia accñtis. ⁋ Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ eēntia accñtis nō icludit ſubm̄:

nec q̄ſi ꝑtē ſui: nec q̄ſi terminū intriſecū vel extriſecū aut q̄ſi cōpletiuū vel itegratiuū: ita ꝙ ſine ſuba nō ſit eēntia itegra. aut cōpleta vel terminata ꝑprio termio. ſ. gn̄e ⁊ dñia vel actu ⁊ po°. ſꝫ veꝝ eſt ꝙ nāliter accñs nō hꝫ eſſe terminatū niſi ꝑ ſubam ſibi ſubiectā q̄tū ad Ꝟ ꝙ accñs nō eſt qđ eſt ſꝫ q̄ aliqd ē. Et ſilr̄ q2 in ſua diffōne icludit ſubm̄ vt terminū nālis depēdentie: q̄ tñ ꝑt a deo ſuppleri ſupra nām. Et de hac mā multa dicta ſūt in z° q̄ nō oꝫ Ꝟ repetere. ⁋ Ad z^m negat̄ maior. ⁊ ꝯcedit̄ opp^m. ſ. ꝙ quātitas hꝫ ꝑprias ꝑtes realr̄ diſtīctas a ꝑtib⁹ ſube ⁊ alioꝝ accñtiū. ſicut ſonat cōis doctria oīuꝫ ꝑhoꝝ: potiſſime illoꝝ q poſuerūt mathe^ca a ſenſibilib⁹ ſepata. Et ad ꝑbōnē dr̄ ꝙ ꝑtibilitas ꝑt ſumi ī ꝑpoſito q̄druplr̄. Primo mō ꝑ forma vel nā abſoluta cui ꝑ° ⁊ ꝑ ſe ꝯuenit diuiſio ⁊ hr̄e ꝑtes: ⁊ q̄ eſt rō alijs hn̄di ꝑtes ⁊ diuiſionē. z° ꝑt ſumi ꝑ po° vel aptitudine ad hn̄dū ꝑtes ꝯ diuiſionē. 3° ꝑ effectu formali ꝑtibilitatis ꝑ° mō dicte. quē dat ſuo ſubo. ſ. eē ꝑtibile vl̄ diuiſibile in ꝑtes vni⁹ rōnis: ſic̄ effect⁹ formal̄ albedis quē dat ſuo ſubo. ē eē albū. 4° mō ꝑ aliq̄ reſpectu ꝯñte ſubaꝫ vel accñs ꝑtibile. tūc dr̄ ꝙ ꝑtibilitas ꝑ° mō dcā ē ipſa nā q̄titatis. ſed z° dcā eſt ſuba vel q̄litas ſaltē fundamētalr̄: q2 ipſa ſuba mālis añ aduētū quātitatis eſt in po° ad q̄titatē: ⁊ ad hn̄dū ꝑtes ⁊ diuiſionē. ſꝫ 3° dcā differt a q̄titate: ſicut eē ab eſſentia. ⁊ effect⁹ formalis a forma q̄ dat talē effectū ⁊ tale eſſe. De 4° acceptiōe nō eſt cura. Cū āt ꝯ Ꝟ arguit̄. q2 tūc poſſet itelligi ſuba ꝑtibilis ſine q̄titate ⁊c̄. Negat̄ ꝯñā. q2 effect⁹ formal̄ ꝑ nullā potētiaꝫ ꝑt eē vel fieri ſine forma a q̄ fluit: ſicut eē albū ſine albedine: vel eē aiatū ſine aia. Silr̄ nec z° ꝯñā vꝫ: q2 nō ſolū effect⁹ efficiētis differt a cā efficiēte. imo āt effect⁹ cāe formalis differt a forma. Differt āt cālitas hec ab illa. q2 effect⁹ cāe efficientis ꝑcedit ab ea ꝑ trāſmutationē vel actionē intermediā: nō āt effect⁹ formalis. ſed ꝑ quādā nālē reſultationē ⁊ ꝯñtiā. Et vlteri⁹ q2 effect⁹ formalis nō differt a forma ſic̄ vna eēntia ab alia. ſꝫ ſicut act⁹ eſſentie ab eſſentia. effect⁹ āt cāe efficiētis differt a ſua cā ſicut eē ab eēntia. Et rurſus q2 effect⁹ formalis nō hꝫ exiſtere a forma. imo eſt ipꝫ eē forme ⁊ ipm̄ eius exiſtere. ſec⁹ eſt ō effectu cāe efficiētis: q2 cā efficiēs dat exñtiā ſuo effectui. Iteꝝ effect⁹ formalis ē rō ꝑductionis ſue forme. q2 in Ꝟ vel ex Ꝟ forma dr̄ ꝑduci. q2 exiſtit ⁊ ē: vl̄ poti⁹ dat eē ⁊ exiſtere ſimplr̄: vel ſm̄ qđ ſuo formabili. ſec⁹ eſt de effectu cāe efficiētis: ⁊ multe alie diſſimitudies dari pñt in ꝑpoſito. ⁋ Ad ꝯfirmationeꝫ negat̄ ꝯñā ibi fcā. ⁊ ad ei⁹ ꝑbatōeꝫ dr̄ ꝑ: ꝙ lꝫ diuiſio cōſequat̄ vel comitet̄ ꝑtes. nō tñ oꝫ ꝙ ad multiplicationē ꝑtiū q̄rūcūqꝫ idifferēter multiplicent̄ dimenſiōes. ſꝫ ſolū ad multiplicationē ꝑtiū ꝑmi ⁊ ꝑ ſe ꝑtibilis: qđ ē quātitas dimēſiua poſitionē hñs: nō āt multiplicationē ꝑtiū coꝝ q̄ ſunt ꝑ accñs vl̄ ſcḋario ꝑtibilia. cuiuſmodi ſunt ſube. ⁊ octo gn̄a accñtiū. Et iō cū nō ſint ſil̄ aut in eodē ſuppoſito mlta ꝑtibilia ꝑ° ⁊ ꝑ ſe. q̄uis ſint ſimul multa ꝑtibilia vnū ꝑ ſe: ⁊ aliō vl̄ alia ꝑ accñs aut ſcḋario: iō nō ſeq̄t̄ ꝙ plures diuiſiōes ſint ſil̄ ꝑ nām. Dr̄ z°. ꝙ ſi ad mltiplicationē ꝑtiū ſequat̄ pluralitas dimēſionū. tūc arguēs icidit in id qđ vitare itēdit: nec vllo mō ꝑt euadere icōueniēs: qđ ꝯ alios deducit. Nā poſito ꝙ quātitas nō hr̄et ꝑtes alias a ꝑtib⁹ ſube vl̄ alteri⁹ quantitatis: non tñ ꝑt negare qn ꝑtes ſube ſint alie a ꝑtib⁹ q̄litatis: nec qn ꝑtes vni⁹ q̄litatis ſint diſtīcte a ꝑtib⁹ alteri⁹ qualitatis in eodē ſubto: vt ꝑtes albedis a ꝑtib⁹ dulcedinis in lacte: q2 ſicut totū differt a totalitate, ita ꝑtes a ꝑtib⁹. Si ḡ ad multiplicationē ꝑtiū ſeq̄tur multiplicatio dimenſionū. ḡ in q̄libet corꝑe ſenſibili erūt diſtincte ⁊ plures

Actualis īhe rētia nō ē de eētia accñtiū ſed ē modus eēndi in ordine ad cauſaꝫ ꝑmā.

Ad olꝫ accñs hꝫ ꝑpriā gn̄is ⁊ ꝑpriā dñiā.

Effectus formalis ꝑ nullā po^am pōt ſepari a ſorma

Quātitas hȝ ptes alias a ptibus ſube.

dimēſiones:cū ſuba hēat ſuas ptes:ꝛ q̄litas ſuas ptes diſtictas a ptib⁹ ſube. Dr̄ 3° ꝙ māifeſte falſum eſt quā titatē nō hr̄e ptes alias a ptib⁹ ſube.q꜡ h̄ poſito ſeqtur ꝙ quātitas eſt accn̄s oīo idiuiſibile:qḋ eſt ꝫ ſenſū.ima ginationē.ꝛ itellēꝫ.ꝛ ꝫ diffōnē quāti ꝛ q̄ntitatis datāꝫ 5°.

Tex.cō.io.

meta.dicētē:ꝙ quātū eſt diuiſibile in ea q̄ iſunt ꝛc̄. Dr̄ 4°.ꝙ nō ſemꝑ oꝫ m̄ltiplicato effectu formali multipli cari formā vel rōnē illi⁹ effect⁹:niſi qñ effect⁹ multipli cati diſtinguunt̄ ſuppoſito ꝛ ſubto:ꝛ nullū iter ſe ordi nē hn̄t:ſꝫ eque p̄ ꝛ imediate ſe hn̄t ad formā q̄ eſt p̄n᷑ taliū effectuū.vbi āt tales effectus nō differūt ſuppoſi to.nec ſubto ꝛ quodā ordie ꝓfluūt a forma:nō oꝫ effe ctib⁹ multiplicatis multiplicari formā.ſic āt eſt in ꝓpo ſito.nā ꝑ eādē quātitatē dimēſiuā hꝫ eē extēſaꝫ ſuba q̄ quātitati ſubijcit̄ p̄.ꝛ alia accn̄tia ꝯſītia quātitatē 2°:i ter q̄ ēt eſt certus ordo.ꝛ oīa talia ſunt in eodē ſuppoſi to.ꝛ h⁹ in alio ꝓpoſito ſiſe ē.nā ꝑ eādē aīam hn̄t aīate oēs ptes integrales rei aīate. ❡ Ad arg᷑ q̄ 2° loco ꝫ eā dē ꝯclonē iducit.pꝫ rn̄ſio ꝑ dcā ad arg᷑ Scoti. conclu dūt.n. veꝝ vno mō.nō āt alio mō. Pl⁹.n. repugnat ſe parari q̄litati q̄ quātitati:ſi vtrūqꝫ retineat ſuā idiui duationē.vt pri⁹ expoſitū fuit:ꝛ rurſuꝫ iherētia magis nālıter ꝯſequūt̄ accn̄tia abſoluta q̄ relatiua vt dcm̄ ē. ❡ Ad p̄mā Scoti ꝫ 2ᵃᵐ ꝯclonēꝫ dr̄ ꝙ rn̄ſio ibi data bona ē.q꜡ illā ponit.ſ.Tho.p̄ti diſ.q.i.arti.2° q̄ſtiūcu la 2ᵃ iſolone 2ᵃ dicēs.(Propria v̄tute nihil agit vltra ſuā ſpēm:ſꝫ v̄tute alteri⁹cui⁹ eſt inſtr̄m pōt agere vltra ſuā ſpēm.ſicut ſerra agit ad formā ſcāni.) Hec ille. Eā dē rn̄ſionēꝫ ponit 3° pte.q.77.arti.3°.in ſolone tertia vt

Suba ꝛ ſuū accn̄s q̄ agit non ſunt due cāe efficiētes

recitatū fuit i ꝓbōne ꝯclonis. Tūc ad iprobationē h⁹ rn̄ſionis dr̄ p̄ ꝙ maior eſt falſa.q꜡ accn̄s dū eſt in ſuba ſubiectiue nō eſt inſtr̄m eo mō q̄ dicit arguēs.ſ.ꝙ ſuba ſit vna cā ſupior effectiua.ꝛ accn̄s ſit alia cā effectiua i ferior.nā ignis ꝛ ei⁹ calor nō ſunt illo mō due cāe effi ciētes:ſꝫ poti⁹ vna ꝓprie loquēdo.nā ipſa ſuba eſt qḋ ef ficit.calor āt q̄ efficit ē agit.ꝛ nō eſt ꝓprie efficiēs nec agēs. Dr̄ 2°.ꝙ poſito:ſꝫ non ꝯceſſo ꝙ ſuba ꝛ ſuū accn̄s eēnt due cāe efficiētes talr̄ ordinate vt dicit arguēs.ad huc nō bn̄ ꝓbat ꝙ ābe nō poſſint ꝯcurrere ad ꝓducē dū imediate eādē ſubaꝫ:nec ꝙ eadē ſuba bis ꝓducat̄. h pꝫ:q꜡ nullus catholic⁹.ſꝫ ſol⁹ heretic⁹ manicheus pōt negare qn de⁹ ꝛ aliq̄ cā efficiēs 2ᵃ puta ignis ꝯcurrant ad ꝓducēdū eādē ſubam.puta ignē:ꝛ vtraqꝫ cā ē effe ctiua ꝛ imediate ꝓduc̄ ꝑ ſuā actionē eūdē effectū. nec oꝫ ꝙ idē effect⁹ bis ꝓducat̄.ꝛ idē eſt cū ſol ꝛ arbor pro

Una cāꝫ agere p̄us nā q̄ alia aliquid.

ducūt arborē:vel ſol ꝛ aſin⁹ aſinū.ꝛ ſic de ceteris. Dr̄ 3° ꝙ ꝓbatio adducta ad h.nō vꝫ:q꜡ fundat̄ in iſto falſo p̄n᷑ ꝛ falſa ꝯn̄a.ſ.a.p̄ri⁹ nāliter agit q̄ agat.b.ḡ i aliq̄ in ſtāti nāe p̄ori agit.a.in q̄ inſtāti nō agit.b. Dui⁹.n.opp᷑ ē veꝝ.nō.n.cā ſupior dr̄ p̄us agere nāliter q̄ agat cā in ferior.iō q꜡ agāt in diuerſis iſtātibus nāe:ſꝫ ſolū ꝑꝑ h q꜡ actio p̄me nō depēdet ab actōe 2ᵉ.ſꝫ poti⁹ eꝫ. Et de h multa dcā ſunt in p̄ ꝛc̄. ❡ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ cū btūs Tho. ꝛ alij doctores eū ſeq̄ntes dicūt ꝙ ſubꝫ eſt cā effectiua ꝓprie paſſiōis:ꝛ ꝙ potētie aīe fluūt ab aīa:vl̄ ꝙ accn̄s cātur a p̄ncipijs ſube:ꝛ ſilia nō itelligūt nec intēdūt di cere ꝙ talis ſuba ſubiecta ſit imediatū p̄n᷑ actiōis q̄ ꝓ ducit̄ ꝓpria paſſio.vel tale accn̄s:nec ꝙ ꝓprie loquen do p̄ncipale effectiuū paſſiōis ſit ei⁹ ſubm:ſꝫ potius ge nerās vel creās ſubm gn̄at vel creat ei⁹ paſſionē.ſꝫ ſm quēdā ordinē p̄oris ꝛ poſterioris. ſubm āt puta aīa dr̄ eē effectiuū ꝓprie paſſiōis ſatis iꝓprie.ex h.ſ. q꜡ ꝓpa paſſio nō ꝓducit̄ niſi mediāte ſubo.ꝛ hūc itellm̄ inuit ſ.Tho.p̄ᵃ pte.q.7.art.6.vbi arguit ſic 3° loco.(Emana tio quēdā motū dicit.ſꝫ nihil mouet̄ a ſeipſo niſi forte rōne ptis:ſicut aīal dr̄ moueri a ſeipſo:q꜡ vna ps ei⁹ eſt mouēs ꝛ alia mota.neqꝫ ēt aīa mouet̄ vt dr̄ p̄ de aīa.ḡ aīa nō cāt a ſe ſuas po᷑.) Ecce arg᷑.ſeq̄t̄ rn̄ſio.(Dicē dū ingt ꝙ emanatio ꝓprioꝝ accn̄tiū a ſubo nō ē ꝑ ali quā trāſmutationē:ſꝫ ꝑ nālē ꝯſītiā.ſicut ex vno nāliter aliō reſultat.vt ex luce color.) Hec ille. Itē ibidē in ſo lutiōe 2ᵃ ſic dic̄.(Subꝫ eſt cā ꝓprij accn̄tis.ꝛ finalis.ꝛ q̄dāmō actiua.ꝛ ēt vt mālis ꝛc̄.vbi pꝫ ꝙ nō intēdit ꝙ ſit p̄n᷑ actiua.ſꝫ q̄dāmō:cū dic̄ quodāmō actiua.) Itē ar.7°.ſic dicit.(In hiis q̄ ſm nālēꝫ ordinē ꝓcedunt ab vno.ſicut p̄ᵐ eſt cā oīuꝫ.ita qḋ eſt p̄ ꝓpinquus ē q̄dāmō cā eoꝝ q̄ ſunt magis remota ꝛc̄.) Itē ibidē in ſolone p̄ mi ſic dic̄.(Sicut po᷑ aīe ab eēntia fluit nō ꝑ trāſmuta tiōeꝫ ſꝫ ꝑ nālē quādā reſultationē ꝛ ē ſil̄ cū aīa:ꝛ ita ēt eſt de vna po᷑ reſpectu alteri⁹.) Hec ille. Ex q̄ pꝫ q̄lem actiuitatē pōit in eſſentia aīe re᷑ potētiaꝝ:ꝛ in vna po᷑ re᷑ alteri⁹.ꝙ āt itendat ꝓpriū ꝛ p̄cipale effectiuū paſ ſiōis ꝓprie eē id qḋ gn̄at ſubm appet.nā p̄° 2ᵉ.q.23.ar ti.4° ſic dic̄.(Oē mouēs trahēdo ad ſe patiēs tria fac̄ in ipſo. Primo q̄dē dat ei iclinationē vel aptitudinē. vt i ipm tēdat.ſicut cū corp⁹ leue qḋ eſt ſurſū dat leuitatēꝫ corpi gn̄ato ꝑ quā hꝫ iclinationē ꝛ aptitudinē ad h ꝙ ſit ſurſuꝫ. 2° ſi corp⁹ gn̄atū ē extra ꝓpriū locū dat ei mo ueri ad locū. 3°.dat ei geſcere in loco cū ꝑuenerit. q꜡ ex eadē cā aliqḋ geſcit in loco:ꝑ q̄ mouebat̄ ad locū ꝛc̄.) Hec ille. Ex q̄ pꝫ ꝙ ab eodē gn̄at̄ ꝛ effectiue ꝓducitur ignis ꝛ ſua ꝓpria paſſio q̄ ē leuitas.ꝛ ei⁹ mot⁹ ꝛ q̄es nā lis. Silia dic̄ vbicūqꝫ loq̄t̄ ō motu nāli grauiū ꝛ leuiū vt pꝫ i ſcripto ſuꝑ 8°.phyſi.illo ca.qḋ ſic icipit. Sꝫ ꝛ h alio mō ꝛc̄. Itē 2° ſen.diſ.14.q.i.arti.3°.ꝛ diſ.26.q.i.art. 2°. Itē de veritate.q.24.art.p̄.ꝛ de potētia dei.q.3.arti.in ſolone 5ᵃ.vbi ſic dicit.(Inſtr̄m intelligit̄ moueri a p̄ncipali agēte q̄diu retinet v̄tutē a p̄ncipali agente ipreſſā.vn̄ ſagitta tādiu mouet̄ a ꝓiciēte q̄diu manet vis ipulſiua ꝓicientis:ſicut ēt gn̄atū tādiu mouet̄ a ge nerāte i grauib⁹ ꝛ leuib⁹ q̄diu retinet formā ſibi tradi tā a gn̄ante ꝛc̄.) Et hic ē ꝙ cōiter.ſ.Tho. dicit ꝙ ꝓpa paſſio ſeu accn̄s ꝓpriū cātur a p̄ncipijs ſubi q̄ſi idē ſit cā ꝓductiua vtriuſqꝫ. De h p̄ ſen.diſ.17.q.i.art.2.i ſolo ne 2ᵃ ſic dic̄.(Subꝫ diuerſimode ſe hꝫ ad diuerſa accn̄ tia.quedā.n.ſunt accn̄tia nālia q̄ cauſantur ex p̄ncipijs ſubi:ꝛ h dupl̄r.q꜡ aut cāt̄ a p̄ncipijs ſpēi:ꝛ ſic ſunt pro prie paſſiones q̄ ꝯſequūt̄ totā ſpēm:vel ex p̄ncipijs idi uidui:ꝛ ſic ſunt accn̄tia cōia ꝯſītia p̄ncipia nālia indiui dui. Sūt ēt q̄dā accn̄tia ꝑ violētiā idacta ſicut calor in aquā:ꝛ iſta accn̄tia ſunt repugnātia p̄ncipijs ſubi. q̄dā āt ſunt q̄ cāt̄ ab extriſeco nō repugnātia p̄ncipijs ſubi ſꝫ magis ꝑficiētia ipm ſicut lumē in aere. Tn̄ ſciēdū ē ꝙ oīb⁹ accn̄tib⁹ cōiter loquēdo ſubm ē cā q̄dāmō.inq̄ tū.ſ.accn̄tia in eē ſubi ſubſtātificāt̄:nō tn̄ ita ꝙ ex p̄nci pijs ſubi oīa accn̄tia educant̄.) Hec ille. Silia dicit 2° ſen.diſ.26.q.i.arti.2° in ſolone 2ᵃ.ꝛ i multis alijs locis. De hac mā diffuſe hr̄ i 2° quolibet Godofredi.q.4.q̄ q̄rit. Utrū aliq̄ ſuba creata ſit imediatū p̄n᷑ actiuū ali cuius opatōis.vn̄ Bernard⁹ ipugnādo Godofredū ibi dē ſic dicit. Si loq̄mur de accn̄te qḋ ꝯſeq̄tur imediate ſubam ſicut ꝓpria paſſio.ſic veꝝ eſt ꝙ eadē actione q̄ ꝓducit̄ tale ſubm ꝓducit̄ tale accn̄s.nō.n. alia actiōe ꝓducit̄ triāgulus:ꝛ eq̄litas triū angulorꝝ duob⁹ rectis. ꝛ h ē q꜡ ſubm nō pt̄ hr̄e actionē niſi ſm ꝙ itelligit̄ vt eſt ens actu:ſꝫ ſm ꝙ eſt actu imediate ꝯſequūt̄ ipſuꝫ talia accn̄tia.ḡ ꝑ actionē ſubi talia accn̄tia ꝓpria ꝓdu ci nō pn̄t. Itē talia accn̄tia imediate ꝯſequunt̄ eēntiā rei.h āt nō eēt ſi cāret̄ mediāte aliq̄ actōe rei:cū actio rei create ſit alia ab ea:ſubm āt nō pt̄ eē p̄n᷑ actiuū re

ſpectu

ſpectu ꝓprij accñtis.ſz de accñte ſepabili qđ nō ꝯſeq̄t
imediate eſſentiā ſubi nō eſt vītr veꝝ: imo oꝫ pōere ꝙ
ſubm ſit p̄n^m actiuū multoꝝ accñtiū:ſicut pꝫ de aq̄ ca-
lefacta q̄ reducit ſeipſ ad frigiditatē:q2 ſibi dimiſſa re
dit ad frigiditatē nllo alio agēte extriſeco ꝛc̄.)Et poſt
multa ſubdit. Jngrēdū eſt qūo ſubꝫ ꝑt eē actiuā reſpe
ctu accñtis.Et dicēdū eſt ꝙ de ꝓprio veꝝ eſt ꝙ nō eſt
actiuū:ſz de cōi accñte loquēdo diſtinguēdū eſt.q2 du
plex eſt accñs.Unū qđ bꝫ eē pmanēs in ſubo.aliud qđ
bꝫ eē q̄ſi in fieri:ſicut opatio p̄ mō nō ꝑt ſubm eē cā ac
tiua ꝑ ſe niſi in v̄tute alteri^9 vel intriſeci vel extriſeci.ſi
cut calor exterior ꝑt eē cā nigredinis in ſubo:vel ēt īte-
rior:ita ꝙ nigredo cāuſ a ſubo nigro ꝑ calorē iteriorē
ꝑ certū eſt ꝙ nō agit niſi in v̄tute ſubi.vñ nō ꝑt dici ꝙ
ſubm nullo mō ſit cā nigredis cū cāur a calore intriſe
co:vel cū rubedo cāur ab aliq̄ accñte intriſeco.Sed q̄
reo de p̄ accñte.puta de calore.vtrū ſubm ſit ꝑ ſe cā ac-
tiua eius.Et dōm ꝙ oꝫ ire ad tale accñs qđ ſit in ſubo
ꝑ virtutē actiuā alterius.ſicut calor nāls ꝑ virtutē ge-
nerātis:ita ꝙ p̄mū accidēs abſolutū ꝛ pmanens ſemꝑ
bꝫ ſubiectū ꝑ v̄tutē actiuā alteri^9:ꝛ nō ꝑ ſuā:ſz mediā-
te illo accñte ſubiectū pōt eſſe cā alteri^9.Nā pħs in de
ſenſu ꝛ ſenſato ponit ꝙ humidū intrinſecū ē cā ſaporis
ꝛ calidū intrinſecū cā odoris:ꝛ ſic vnū accidēs intrin-
ſecū ē cā alteri^9:qđ nō eſt niſi in v̄tute ſubiecti:cuꝫ acci
dens nō agat:ſz ſit rō agendi.Si aūt loquamur de ac-
cidente qđ bꝫ eē in fieri in ſubiecto.vt ē opatio.ſic dicē
dū ꝙ ſubiectū pōt eē cā actiua:vel magis elicitiua ta-
lis accidentis mediāte accidente ꝓprio:ſicut ē potētia
elicitiua a qua imediate eliciſ opatio. ſicut enī cuilibꝫ
rei attribuiſ ꝓpria forma.ita ꝓpria opatio.ſz quodam
ordine:q2 forma pri^9.ꝛ opatio ex ꝯſequēti.ꝛ iō cuꝫ for
ma eſt totalr ab alio:nō pōt dici ꝙ aliqđ hēat formaꝫ
a ſe effectiue:ſz opatio ē a p̄ncipio itrinſeco qđ eſt for-
ma:ꝛ ideo oportet ꝙ operatio ſit elicitiue vel effectiue
ab opante:ſz aliq̄n opatio tranſeat extra. ꝛ aliquando
maneat in ſuba opantis.Hec Bernard^9 d̄ gānaco. Si

Aqua nō re-
ducit ſeipſaꝫ
effectiue ad fri
giditatē.

militer dicit in 4°.q̄libet.q.2°.q̄ oia videnſ bñ dcā.h ſo
lo excepto ꝙ dicit aquā calefactam reducere ſeipſaꝫ ef
fectiue ad frigiditatē.h.n.falſuꝫ eſt:ꝛ ꝯdicit dictis eiuſ
dē qb^9 dicit:ꝙ nulla ſuba efficit aliqđ ſuū accñs pma-
nēs niſi mediāte aliq̄ alio.nō āt appꝫ q̄le accñs abſolu
tū effectiuū mediet iter aquā ꝛ ei^9 frigiditatē:ſola.n.ḡ
uitas mediat q̄ nullo mō eſt rō agēdi:ꝛ iō dicēdū ꝙ ſicꝫ
grauitas aq̄.ꝛ eius mot^9 nāl̄is ꝛ gcō ſunt a gñante. ita ꝛ
frigiditas ei^9.Hoc ſufficiat ad ꝯcordādū dcā ſci Tho.
in ꝓpoſito.Dr̄ 2°.ꝙ illa maxima quā aſſumit arguēs
ſ.ꝙ ois po^9 mere paſſiua eſt idifferēter ad oppoſita vel
ꝯdictoria.falſa eſt.ꝛ bꝫ multas iſtātias. Pria eſt d̄ mā
celi q̄ ſe bꝫ pure paſſiue ad formā quā bꝫ: ꝛ tñ nō eſt in
po^9 ad aliā formā:nc̄ ad p̄uationē illi^9 forme quā bꝫ.2°
eſt:q2 mā p̄ma eſt in po^9 mere paſſiua ad formā: nec tñ
ꝑt eſſe ſine forma.3° eſt:q2 quātitas pure paſſiue ſe hēt
ad figurā:nec tñ ꝑt eſſe ſine figura. ꝛ multe alie iſtātie

Ois po^9 ꝯdi
ctōis ē ad op
poſita go ſca
lus.

dari pñt.Dr̄ 3° ꝙ Ariſtoteles nō itēdit illā maximā:ſz
ſolū ei^9 ꝯuerſaꝫ.ſ.ꝙ oia po^9 ꝯdictōis eſt paſſiua.nō tñ
ꝙ ſit mere paſſiua.ſicꝫ pꝫ de volūtate reſpectu oppoſita
rū electionū.q̄rū vtrāqꝫ pricialr efficit:ꝛ mlta alia dicē-
da eēnt ad itellm illaꝝ maximaꝝ q̄ nō ſunt ad ꝓpoſi
tū.¶ Ad 3^m pꝫ rñſio ꝑ p̄dicta.q2 p̄mū accñs īherēs im
mediate ſube create nō cāuſ ꝓprie effectiue a tali ſuba
ſz ab aliq̄ exteriori.ſ.vl̄ a deo q nō agit mediante aliq̄
accñte:vel ab aliq̄ ſuba creata corpali vel ſpūali:ꝛ q̄li-
bet illaꝝ agit mediāte aliq̄ accñte qđ ē imediatū ꝛ ꝓ-
pimū p̄n^m actiōis q̄ pducit ſubꝫ ꝛ ei^9 ꝓpria paſſio:ꝛ ita

nō ꝯcludit ꝙ aliq̄ ſuba creata ſit imediatū p̄n^m alicui^9
actōis:ſz ſol^9 de^9 ē hmōi.q2 ei^9 ſoli^9 actio eſt ſuba.¶ Ad cō
firmationē pꝫ ꝑ p̄dicta:q2 ꝯcediſ ꝙ effect^9 q̄lis ꝛ quāt^9
ꝑt pduci a ſuba nō q̄li nec quāta: ſz ſine q̄cūqꝫ accñte
extrīſeco.Jlla tñ ſuba eſt icreata ſicꝫ patuit in p̄° pductiōe
accñtiū ꝛ toti^9 mūdi.ſz loquēdo de ſuba creata:h ē im-
poſſibile:q2 q̄libet talis bꝫ q̄litatē q̄ eſt ſibi p̄n^m agēdi:
ſz ſube ſepate ſint ſine quātitate molis.Ad aliđ qđ alle
gaſ de 4°.methe^.dr̄ ꝙ nō aliđ ꝯcludit niſi ꝙ ſuba pfe
cta ꝑt eē p̄n^m actōis p̄^m.nō āt ꝙ poſſit eē ꝓximū:nec ꝙ
alicui^9 creature po^9 opatiua ſit ei^9 eēntia.Cui^9 rōnē aſſi-
gnat.ſ.Tho.in multis locis potiſſime de ſpūalib^9 crea
turis.q.vltī.vbi ſic dicꝫ.(Jmpoſe ē ꝙ alicui^9 ſube crea
te ſua eēntia ſit ſua opatiua po^9.Manifeſtū eſt.n.ꝙ di
uerſi act^9.diuerſoꝝ ſunt:ſꝑ vō act^9 ꝓportiōat^9 ē ei cui^9 ē
act^9:ſicut āt ipm eē eſt actualitas q̄dā eēntie: ita opari
eſt actualitas opatiue po^s ſeu v̄tutis:ſm.n.h vtraqꝫ ea
rū eſt in actu:eēntia q̄dē ſm eē.po^9 vō ſm opari.vñ cū
in nulla creatura ſuū opari ſit ſuū eē:ſz h ſit ꝓpriū ſoli
us dei.ſeqꝫ ꝙ nullius creature opatiua po^9 ſit ei^9 eſſen
tia.ſz ſoli^9 dei ꝓpriū eſt.vt ſua eēntia ſit ſua po^9.) Hec
ille.Jdē in q̄ōnib^9 de aīa.q.12.dicit ſic.(Unūqđqꝫ agit
ſm ꝙ eſt actu illđ.ſ.qđ agit:ignis.n.calefacit nō inq̄tū
eſt lucid^9:ſz inq̄tū eſt actu calid^9:ꝛ exide eſt ꝙ oē agēs
agit ſibi ſile.vñ oꝫ ꝙ ex eo qđ agiſ ꝯſidereſ p̄n^m a quo
agiſ:oꝫ.n.vtrūqꝫ eē ꝯforme.vñ 2° phyſicoꝝ dr̄ ꝙ forā
ꝛ gñans ſint idē ſpē.ꝛ iō q̄n illđ qđ agiſ nō ꝑtiet ad eē
ſubale rei:īpoſe eſt ꝙ p̄n^m q̄ agiſ ſit aliqđ de eēntia rei.
ꝛ h māifeſte appꝫ in agētib^9 nālib^9.q2.n. agēs nāle in
gñatiōe agit trāſmutādo māꝫ ad formā:qđ q̄dē fit ſm
ꝙ mā p̄ diſponiſ ad formā:ꝛ tādē ꝯſeqꝫ formā ſm ꝙ
gñatio ē termin^9 alterationis:neċe eſt ꝙ ēt ex ꝑte agēns
illđ q̄ imediate agit ſit forma accñtalis:vel corridens
diſpōni māe:ſz oꝫ vt forma accñtalis agat in v̄tute for
me ſubalis q̄ſi inſtr̄ꝫ ei^9.alr nō iduceret agēdo formā
ſubalē:ꝛ ꝑꝑ h in elemētis nō appent aliq̄ p̄n^a actionū
niſi q̄litates actiue ꝛ paſſiue:q̄ tñ agūt i v̄tute formaꝝ
ſubaliū:ꝛ ꝑꝑ h eaꝝ actio non ſolū termiaſ ad diſpōnes
accñtales:ſz ēt ad formas ſubales:nā in artificialibus
actio inſtr̄i termiaſ ad formā itētā ab artifice. Si vō ē
aliqđ agēs qđ directe ꝛ imediate pducat ſubaꝫ ſua ac-
tiōe:ſic nos dicim^9 de deo q creādo pducit reꝝ ſubas:
ꝛ ſicut Auicēna dicit de itelligētia agēte. a q̄ ſm ipſuꝫ
effluūt forme ſubales in iſtis iferiorib^9.hmōi agēs agit ꝑ
ſuā eēntiā:ꝛ ſic nō erit i eo aliđ po^9 actiua:ꝛ ei^9 eēntia.)
Hec ille.Et ſilia pōit p̄° ꝑte.q.77.arti.p̄.ꝛ i mltis alijs
locis:vbi agit de drīa potētiaꝝ aīe ab ei^9 eēntia.¶ Ad
5^m pꝫ rñſio ꝑ p̄dicta.q2 veꝝ eſt ꝙ illa forma ē po^9 opa-
tiua ꝛ imediatū p̄n^m agēdi in q̄ genitū imediate aſſimi
laſ gñanti ꝛ pductū pducēti.ꝛ paſſū agēti : ꝛ q2 nullū
pductū vel genitū vl̄ paſſū creatū imediate aſſimilaſ
ſuo creato gñanti aut pducēti aut agēti in forma ſuba
li:ſz imediate aſſimilat ſibi q̄ ad diſpōnes accñtales:ſz
q̄nqꝫ remote aſſimileſ ei q̄ ad formā ſubaleꝫ:iō nec ex
ꝑte agētis creati ꝓxima rō agēdi eſt forma ſubalis:ſed
aliqđ accñs:ſz p̄n^m remotū agēdi ſit forma ſubalis.Se
cus āt eſt de deo pñte in gñatiōe vbi : q nō aſſimilat ſibi
vbū pductū directe ꝛ imediate q̄ ad aliqđ accñs:nec q̄
ad aliquē reſpectū:ſz imediate ꝛ directe q̄ ad diuinam
eēntiā:ꝛ iō po^9 gñandi in deo nō dicit p̄n^9 ꝛ in recto ac-
cidēs:nec relōnē:ſz diuinā eēntiā.Et h itelligit.ſ.Tho.
vbi ponit p̄dictā maximā.vtputa p̄° ꝑte.q.41.arti.5.ꝛ d̄
po^9 dei.q.2.arti.2°.ꝛ mltis alijs locis.Et hec ſolo con-
firmaſ ex dictis ei^9 in de aīa vbi ſupra.ſtatī.n.poſt vba
ſupius allegata ſic ſubdit.De po^9 vō paſſiua māifeſtū ē

Nulli^9 crea-
ture po^9 opa
tiua ē ei^9 eēn
tia.

De eodeꝫ.ſ.
ad p̄^m 2° lo.ſ.
paulo p^9 ꝑn.

T.c.60.

Inſtrm̄ intelligit̄ moueri a p̄ncipali agente q̄diu reti net virtutē a p̄ncipali agente īpreſſam: vñ ſagitta tādiu mouet̄ a ꝓiciente: q̄diu manet vis īpulſiua ꝓicientis: ſicut etiā gn̄atū tādiu mouet̄ a generāte in grauib⁹ ꝛ le uibus: q̄diu retinet formā ſibi traditā a gn̄ante. Uñ et ſemen tādiu intelligit̄ moueri ab aīa gn̄antis: q̄diu re manet virtus impreſſa ab aīa: licꝫ corporalr̄ ſint diuiſa. Opꝫ aūt mouens ꝛ motū ſil̄ eſſe quātū ad motus p̄n^m: nō tn̄ quātū ad totū motuꝫ: vt apparet in ꝓiectis. Hec ille. Ibidē ēt dicit̄ in ſolone .iz^i. Uirt⁹ celeſtis corporis in īferiorib⁹ corpib⁹ relinquit̄ īquātū ab eo trāſmutant̄ ſicut a p̄ alterante. Et pp̄ hoc dicit phs in lib. de aīali. q̄ oīa corpa ſūt plena v̄tutib⁹ aīe ꝛc̄.) Hec ille. Ad 4^m ne gat̄ b^m: q̄ꝛ accidēs ſeparatū a ſubo ſubali in eucbariſtia ad ꝓductionē ſube agit: nō ſoluꝫ in v̄tute ꝓpria: ſꝫ vt eſt v̄tus ſube cōuerſe: ꝛ vt inſtrm̄ celi ꝛ dei vt predictū eſt. Ad 5^m pꝫ riſio ꝑ ea q̄ dicta ſunt ad 3^m: q̄ꝛ q̄diu q̄lita tes eucbariſtie retinēt virtutē acceptā a ſuba tādiu mo uent̄ ab eaꝫ p̄ter hoc mouent̄ a celo ꝛ a deo motōe vir tuali ꝛ īfluxiua. Ad 6^m dr̄ q̄ agēs eguocū īſtr̄ale pōt eſſe iperfectius ſuo effectu: nō āt p̄ncipale agens. iō ſolo quā recitat bona eſt: ꝛ ſm̄ mentē ſci Tho. vñ prima di ſtinctiōe huī⁹ 4^i. q. i. ar. 4°. q̄ſtiuncula p̄ma in ſolone .3. ſic dic̄.

Agens nō ſp̄ eſt ſimplr̄ no bilius patiē te: ſecus ſcḋm q̄d eſt agens.

(Agēs nō ſp̄ eſt nobili⁹ patiēte ſimplr̄ loquēdo. ſꝫ inq̄tū eſt agēs. Agit. n. ferrū vel ignis in corp⁹ huma nū qḋ eſt ſimplr̄ nobili⁹: quo tn̄ ignis ē nobilior inq̄tuꝫ eſt actu calidus: ꝛ ſm̄ hoc agit in corp⁹ humanū. Et ſilr̄ nō opꝫ q̄ res ille māles q̄ ſūt ī ſacris ſint ſimplr̄ aīa no biliores: ſꝫ ſm̄ q̄d inq̄tū ſūt inſtrā diuine mīe operantis ad iuſtificatōes. Nec iterꝫ opꝫ q̄ inſtr̄alr̄ agens ſit ſim plr̄ nobili⁹ effectu: q̄ꝛ effect⁹ nō ꝓportionat̄ inſtrō: ſꝫ p̄nci pali agenti: qḋ q̄nq̄ꝫ ꝑ vilia inſtrā nobiliores effect⁹ in ducit: ſicut medicus inducit ſanitatē per cliſteriuꝫ ꝛc̄.) Hec ille. Itē ibidē ī ſolone q̄rta ſic dic̄. (Cā vniuoca vel nō vniuoca ꝓprie loquēdo ꝛ ſimplr̄ ſunt diuiſiōes illi⁹ cauſe cui⁹ eſt ſilitudinē hēre cū effectu. Hoc aūt eſt p̄n cipalis agētis ꝛ nō inſtrī. vt dicit Alexan. ſm̄ q̄ narrat Cōmētator in .xi. me^{ce}. Et iō ꝓprie loquēdo inſtrꝫ neq̄ꝫ eſt cā vniuoca neq̄ꝫ eguoca. Poſſet tn̄ reduci ad vtrū libet ſꝫ q̄ p̄ncipale agēs in cui⁹ v̄tute agit: eſt cā vniuo ca vel eguoca.) Hec ille. Et ſilis dic̄ tertia pte. q. 62. art. 4°. Cū vo dicit arguēs q̄ illa ꝓpoſitio eſt ſibi ꝑ ſe nota. ſ. ſimplr̄ iperfecti⁹ ſm̄ ſpēm vel genus nō pōt eē totale p̄n^m actiuū reſpectu ꝑfectioris ꝛc̄. Dicit̄ q̄ nos nō poni mus q̄ accidēs eucbariſtie vel aliud agēs creatū ſit to tale agens alicui⁹ effectus: ſi li totale īportet excluſionē alteri⁹ agētis: qḋ nō ſit ꝑs vel forma vl̄ aliq̄d talis agē tis creati: q̄ꝛ cuiuſlibet effect⁹ de⁹ eſt cā p̄ncipalis. Si vo li totale ſumat̄ ex pte effect⁹: vt ſit ſenſus: q̄ q̄cq̄d eſt in tali effectu eſt ꝓductū a tali cā ꝛ nō ſoluꝫ ꝑs: ſꝫ totū: tūc ꝯcedit̄ q̄ aliq̄d iperfectius ſꝫ ſpēm vel genus pōt eē cā totalis alicuius ꝑfectioris: ſꝫ tn̄ non erit cā p̄ncipalis: ſꝫ inſtr̄alis: agēs eni in v̄tute alteri⁹ ꝑfectious vel eque ꝑ fecte illi effectui. Nec ex iſta poſitiōe deſtruit̄ aliq̄ de monſtratio ꝓbans ordinē entiū: aut q̄ p̄i^m ſit ꝑfectiſſi mū: nec fauet̄ illi ꝓteruie q̄ poneret totū vniuerſuꝫ ꝛ oē qḋ ē in eo eē factū a muſca: nec ſequunt̄ alia ibidē addu cta: q̄ꝛ nos ſp̄ ponimus q̄ nihil iperfectius eſt cā p̄ncipa lis alicui⁹ ꝑfectious ſe: ſꝫ hoc ſolū dicimus de īſtr̄ali. Et tūc ad p̄ma hui⁹ iꝓbatōeꝫ negat̄ b^m. Nō. n. ponim⁹ q̄ aliq̄ cā eguoca totalis vel p̄ncipalis ſit imperfectior cā vniuoca alicui⁹ effectus: ſꝫ ſolū h̄ dicimus de cā inſtr̄ali que ꝓprie loquēdo nō dꝫ dici eguoca nec vniuoca: vt ꝓ habitū eſt. Ad ſcḋaꝫ ꝓbatōeꝫ pꝫ per idē: q̄ꝛ accidens qḋ ponimus poſſe imutare ad formā ſubalē inſtr̄aliter nō eſt ꝓprie cā eguoca. ꝛ dato q̄ poſſet dici eguoca: non tn̄ p̄ncipalis nec totalis. Talē āt cāꝫ eguocā nō opꝫ eē ꝑfe ctiorē cā vniuoca: nec ad talē cām opꝫ reducere totū or dinē accidētalē cauſarū vniuocarū: ſed ſolū ad cauſaꝫ equiuocā principalē: cuius cauſe ille iferiores vniuoce ſint q̄ſi inſtrā ꝛ mouentia mota: vel potius in cām ana logā: ſicut oſtendit ſcūs Tho. p̄ma parte. q. 13. arti. 5°. in ſolutiōe p̄mi. vbi ſic dicit. (Lꝫ in p̄dicationibus opor teat eguoca ad vniuocū reducere: tn̄ in actionib⁹ agens nō vniuocū ex neceſſitate p̄cedit agens vniuocuꝫ. Agēs eni non vniuocū eſt cā vl̄is totius ſpēi: ſicut ſol eſt cau ſa gn̄ationis oīum hoīum. Agens vo vniuocuꝫ non eſt cauſa agens vl̄is totius ſpēi: alioquin eſſet cauſa ſui ip ſius: cum ſub ſpecie ꝯtineat̄: ſꝫ eſt cauſa particularis re ſpectu huius indiuidui: qḋ in p̄cipatiōe ſpēi conſtituit cauſa autē vniuerſalis prior eſt particulari. Hoc autem agens vl̄e lꝫ non ſit vniuocū: non tn̄ eſt equiuocū oīno: q̄ꝛ ſic nō faceret ſibi ſile: ſed pōt dici agens analogū: ſicut in p̄dicationibus oīa vniuoca reducunt̄ ad vnū primū nō vniuocū: ſꝫ analogū qḋ eſt ens.) Hec ille. Ad tertiaꝫ dr̄ p̄mo q̄ b^m argumenti eſt falſa ſimplr̄. Nā deus nulli creature dat eſſe formalr̄: ſꝫ effectiue ſolum: ꝛ tn̄ perfe ctiori mō dat eſſe aſino vel lapidi ſuū eſſe limitatū qḋ habet q̄ſi daret ſibi illud idē eſſe nō effectiue: ſꝫ forma liter: q̄ꝛ hoc ſcḋꝫ argueret imperfectionē in deo: non aūt primū. De hoc ſcūs Tho. p̄ma parte. q. 51. arti. p̄. in ſolu tiōe tertij ſic dicit. (Uiuificare effectiue ſimplr̄ ꝑfectio nis eſt. vñ ꝛ deo cōuenit ſm̄ illud primi Regū. 2°. Dñs mortificat ꝛ viuificat. Sꝫ viuificare formalr̄ eſt ſubſtā tie que eſt ꝑs alicuius nāe ꝛ non habentis in ſe integrā nām ſpeciei. Uñ ſuba ſpūalis que non eſt vnita corpo pori eſt ꝑfectior q̄ꝫ ea que ē corpi vnita.) Hec ille. Sile ponit de ſpūalibus creaturis. q. 5. in ſolutione ſexti argu menti. Cōcedit̄ tn̄ q̄ ſi diuina eſſentia daret aſino vel la pidi eſſe diuinū: ꝑfectius eſſe ſibi daret q̄ꝫ mō det effe ctiue: ſꝫ hoc nō eſt ad ꝓpoſitū: q̄ꝛ tūc daret ſibi aliud eē q̄ꝫ det mō. Dicit̄ ſcḋo q̄ ſimilitudo aſſumpta in maio ri non valet: q̄ꝛ non eſt duplex modus dādi eſſe forma liter: ſicut eſt duplex modus dādi effectiue eē. ſ. vt agēs p̄n^{le}: ꝛ vt inſtr̄ale. Et iō lꝫ nullū accidens poſſit dare for malr̄ ꝑfectius eē q̄ꝫ ſit ſuū: pōt tn̄ dare effectiue eſſe ꝑfe ctius ſuo eē ꝓprio: nō quideꝫ vt efficiēs p̄ncipale: ſed vt inſtr̄ale in virtute alicui⁹ ꝑfectioris vt dictuꝫ eſt. Et de additū de diua eēntia nihil vꝫ: q̄ꝛ diua eēntia nō pōt eē inſtrm̄ alicui⁹ ꝑfectioris ſe: ſicut accidēs eſt inſtrm̄ ſube ꝛ iō eēntia diua nō pōt dare ꝑfectius eē effectiue q̄ꝫ det formalr̄. ſecus eſt de accidente. Dr̄ 3° q̄ arg^m peccat per fallaciā figure dictionis: q̄ꝛ mutat̄ q̄d in q̄lo vel res in modū. Cōcludit. n. ſi aliq̄d ꝯcludat q̄ accidens nō pōt dare eſſe ꝑfectiori mō q̄ꝫ formalr̄: cū tn̄ deberet ꝯclude re q̄ nō poſſet dare eē ꝑfectius effectiue q̄ꝫ illud qḋ dat formalr̄: ꝛ m̄ltos alios defectus hꝫ illud arg^m. Ad 4^{am} ꝓbatōeꝫ dr̄ p̄ q̄ illud arg^m nō procedit ꝯ̄ nos ſi loquat̄ de cā efficiente p̄ncipali: q̄ꝛ nos nō ponimus q̄ talis cā ſit iperfectior ſuo effectu: nec q̄ ei⁹ effectus ſit ſimplr̄ ꝑ fectior ea. Dr̄ 2° q̄ nec p̄cedit ſi arguat de cā inſtr̄ali: q̄ꝛ oīs iſtr̄alis cā ēt ē eque ꝑfecta vl̄ ꝑfectior ſuo effectu ali quo mō. ſ. vel actu vel v̄tute vl̄ vt talis res ē vl̄ vt iſtrꝫ alteri⁹ eſt. Sic in ſili dicit ſcūs Tho. pri⁹ 2^e. q. 114. art. 3°. ī ſolone tertij dicēs. (Gr̄a ſpūs ſci quā ī p̄ñti hēmus: ꝛ ſi nō ſit eq̄lis glie ī actu: eſt tn̄ eq̄lis ī v̄tute. ſicut ꝛ ſemē ar boris ī q̄ ē v̄tus ad totā arborē ꝛc̄.) Hec ille. Itē pri⁹ pte q. 118. ar. p̄. ī ſolone 2^i ſic dic̄. (Uirt⁹ gn̄atiua nō gn̄at ſo lū in v̄tute ꝓpria: ſꝫ in v̄tute toti⁹ aīe cui⁹ ē po^a. Et iō vir tus gn̄atiua plante generat plantam: virtus vo gn̄atiua

Dare eē for maliter argu it iperfectiōeꝫ non autē da re eſſe effectiue.

animalis gñat aïal. Quãto eni aïa fuerit pfectior tanto
virtus ei⁹ gñatiua ordinaẽ ad pfectiorẽ effectũ.) Hec il-
le. Itẽ ibidez in pain⁹ rñſiõe. (Ex aïa inge gñantis deri-
uaẽ quedã virtus actiua ad ipm ſemẽ aïalis vel plãte:
ſicut a pn⁹ agente deriuaẽ quedã vis motiua ad inſtrz.
Et ſicut nõ refert dicere q aliqd moueaẽ ab inſtrõ vel
a pn⁹ agente: ita non refert dicere q aïa gñati cauſeẽ ab
aïa generantis: vel deriuata ab ipſa que eſt in ſemine.)
Hec ille. Cum multis alijs bñ facientibus ad ppoſitũ.
Silr dicit de po^a dei. q. 3°. ar. pi^o. per totũ potiſſime in ſo
lutione 4^e. vbi dicit. (Aïa ſenſibilis nõ ẽ actu in ſemine
ſʒ ppriã ſpẽz: ſʒ ſicut in vtute actiua: ſic domus in actu
eſt in mẽte artificis vt in vtute actiua: ⁊ ſicut forme cor-
porales ſũt i vtutib⁹ celeſtib⁹.) Hec ille. Ex qb⁹ pʒ q cã
inſtrãlis eſt eq̃lis aliq̃ mõ effectui p illã aliq̃ mõ iducto
⁊ q̃dãmõ ptinet illũ in actu: ⁊ lʒ nõ ſm rõnẽ pprie ſpẽi:
tñ ſm actũ virtutis. Dr̃ 3° q rõ Auicẽne ſolũ arguit de
cã que poneret eẽ oĩno iperfectior ſuo effectu tã actu q̃
vtute: nos aũt nõ ſic ponim⁹: ⁊ ita nihil arguit ꝫ nos. Dr̃
4° q ſi arguens nil aliud itendit pcludere niſi q pain^le
cauſans equocũ nõ ẽ iperfecti⁹: oĩno fruſtra laborauit:
qꝛ h̃ gratis ſibi pceſſuz fuiſſet. Si aũt itendit pcludere
de agẽte inſtrãli ẽt fruſtra laborauit: qꝛ vt dictũ eſt: non
pcludit q tale oporteat eẽ pfectius in actu formali: ſuf-
ficit eni q ſit pfectius in vtuali actu. Dr̃ 5° q accidẽs ſe
paratũ nõ ponim⁹ eẽ totalẽ nec pncipalẽ cãm effectuã
gñatiõis ſube: ſʒ partialẽ ⁊ iſtrãlẽ: ⁊ ſilr̃ eſt de corruptiõe
ſube: ⁊ de inductiõe vltimi gradus alteratiõis diſponẽ-
tis ad corruptiõez ſube. Dr̃ 6° q illud qd vltimo addit
de gutta aq̃ poſita ⁊c. falſuz eſt: qꝛ calor ignis remanens
⁊ pſeruatus a deo in poti extra ſine priori ſuba poſſʒ de
ſtruere guttã aque ſibi debite approximatã in vtute pri
ſtine ſubet in virtute celi: ⁊ in vtute dei: vt prius dictũ
fuit. ¶ Ad pri^m Scoti ꝫ tertiã pnez ⁊ ad oïa ſequentia
dr̃ p q nõ eſt mens bri Tho. q cũ ex accidẽtib⁹ eucha-
riſtie generaẽ aliq̃ ſuba: puta vermis q forma ſubalis
rei nouiter gñate ex illis recipiaẽ ſubiectiue in ſolis di-
mẽſionib⁹ iterminatis. ⁊ nõ in aliq̃ mã: qꝛ hoc eẽt mul-
tũ incõueniens: vt bri pcludit arguens p. 8. media. Sed
intẽdit q dimẽſiones iterminate puertunẽ dina vtute
in mãm q̃tam que eſt ſubm forme ſubalis nouiter in-
ducte: ⁊ eſt pars cõpoſiti nouiter gñati. Et q hec fuerit
mens ſci Tho. pʒ. Nã preſenti diſ. q. i. arti. 2° q̃ſtiuncula
4. i ſolõne ſcdi ſic dicit. (Hoc nõ eſt remotũ qn de⁹ poſ
ſet mutare corp⁹ in ſpũ: ⁊ tñ q̃tum ad aliqd dimẽſiões
interminate magis ſũt ppinque mãe corporali q̃ corp⁹
ſpũi.) Hec ille. Itẽ in ſolõne tertij ſic dicit. (Sicut q̃do
aer puertiẽ in ignẽ non dicẽ q mã ignis fiat duo. i. mã
ignis ⁊ forme ignis: ſʒ vnũ tñ qd fit. i. ignis: ita ẽt dimẽ
ſiones ille nõ dicũr duo fieri: ſʒ vnũ tñ. i. mã ſic dimẽſio
nata: ⁊ h̃ fit dina virtute.) Hec ille. Itẽ in ſolõne 4^e ſic
dicit. (Scdʒ q̃libet poſitionẽ opʒ ponere aliqd in hac ge-
neratiõe eẽ miraculoſuz ⁊ aliqd nãle. Reditus. n. ſube:
vel creatio mãe vel puerſio dimẽſionũ in mãm eſt mi-
raculũ. Sʒ q mã iã exiſtens recipiat talẽ formã cuius
diſpõnes precelſerũt in dimẽſionib⁹ hoc eſt nãle.) Hec
ille. Et ſilr̃ dicit in pncipali rñſione: vt recitatũ eſt in p-
batiõe tertie pnis. Itẽ tertia pte. q. 77. arti. 5°. in ſolõne
tertij ſic dicit. (Quãtitas dimẽſiua panis ⁊ vini retinet
nãm ppriã: ⁊ accipit miraculoſe vim ⁊ pprietatẽ ſube: ⁊
iõ põt trãſire in vtrũqʒ. ſ. in ſubam ⁊ dimenſionẽ.) Hec
ille. Ex qbus oïbus pʒ q mens eius fuit q dimẽſiones
ſubſiſtẽtes in eucbariſtia puertanẽ dina vtute in mãm
q̃tã vt predictũ fuit. Et iõ ad arg^ta facta ꝫ oppoſitũ nõ
opʒ rñdere. Dr̃ ſcdo q arg^ta facta ꝫ ſcdaʒ ptez diuiſiõis

Cauſa inſtru-
mẽtalis ẽ ali
quo mõ eque
nobilis vt ſu⁹
effectus.

In gñatione
vermis vl̃ ali
cui⁹ talis rei
ex ſpẽbus ſa
cramẽtalib⁹
dimenſiones
ſubſiſtẽtes cõ
uertunẽ dina
virtute i mãʒ
quãtã ipſius
geniti.

ibi poſite. ſ. ꝫ aduentũ noue mãe nõ valẽt. Cũ eniʒ q̃rit
arguẽs qñ aduenit illa mã: dr̃ q in iſtanti gñatõis noue
ſube. Nec valẽt iprobatiões huius ptis. Nõ qdẽ pri^a: qꝛ
nõ ponimus q adueniat mã ſine q̃titate: ſʒ poti⁹ q ve-
nit p cõuerſionẽ noue a mã ſub noua q̃titate dino mira-
culo. Itẽ nec vʒ ſcda iprobatio: qꝛ lʒ nõ iteruenia t corru
ptio alicui⁹ ſube cõcomitãs gñatõez ſubalẽ: iteruenit tñ
corruptio vl̃ deſitio q̃titatis ſubſiſtẽtis ad modũ ſube
⁊ vicẽ gerentis ſube panis quo ad oẽm actionẽ ⁊ paſſio
nẽ vt dictũ fuit in pbatione pnis. De pdictis Pe. de pa.
ſic dicit. Ex accidẽtib⁹ põt aliqd gñari ⁊ nutriri: lʒ qdeʒ
dicant q ſola dina virtute põt ex eis aliqd gñari: ⁊ ſine
dubio nõ ſic põt poni q nã ex eis gñet: ſicut q nã p ea
gñet. In his eni in qbus nã iferior ⁊ pticularis deficit.
nã ſuperior ⁊ vlis ſubuenit: ne ſit in nã monſtrũ. Unde
qꝛ eẽ corruptiõez ſine gñatiõe niſi in nutritiõe eſt mon
ſtrũ in nã: maius q̃ eſſe vacuũ cum ad illud ſequaẽ: vel
mãʒ eẽ ſine for^a: vel ipſaʒ annihilari ⁊ corrũpi. iõ poſtq̃
ſpẽs corrumpũt illud in qd agebãt: puta ſpẽs vini i mo
dicã q̃titatẽ aq̃: nã ſupior: vel ipſe ſpẽs in vtute nãe ſu-
perioris create inducũt formã vini in mã: ſic graue mo-
ueẽ ſurſum: ne ſit vacuũ. ſed vbi nã creata non põt: opʒ
ad deũ recurrere. Sic ãt eſt in pductiõe mãe. Uñ cum
ex his ſpẽbus aliqd gñeẽ mã q̃ eſt in genito: aut eſt per
creationẽ: ⁊ ſic eſt a ſolo deo: aut eſt p puerſionẽ ſpẽz in
mãm ⁊ nec h̃ põt nã: ſʒ ſi de⁹ põt annihilatũ idẽ nume-
ro reparare: cũ min⁹ ſit puerti q̃ annihilari: põt mlto ma-
gis mãm puerſaʒ eãdẽ numero facere redire. Nec opʒ
pp h̃ corp⁹ xpi puerti in panẽ: qꝛ mã nõ fuit ipſi addita
ſicẽ fit in nutritiõe. Imo etiã in nutritiõe de⁹ poſſet mãm
exhbere q̃ fuit vnita: ⁊ aq̃ de vino lymphato. Uel poſſʒ
dici q i oïb⁹ gñatis ex ſpẽb⁹ erit for^a ſubalis cũ accidẽti
bus ſine mã pri^a. Cõis melius videaẽ q ſic ſtet⁹ in mira-
culo: nec vltra h̃ faciẽ ſit aliqd miracloſuz: ſʒ redeaẽ ad
ſtatũ nãe deo creãte mãʒ vel reparãte vel in eã accñtia
puertẽte: q̃uis oĩum creatio vr̃ rõnabilior: qꝛ ad eã nihil
nouũ ſeqẽ: qd de⁹ alias nõ fecerit: cũ oïs mã ſit a deo p
creationẽ. Itẽ de nutritiõe illi idẽ dicũt qd de gñatiõe:
qꝛ vel de⁹ mãʒ creat vel reparat vel i eã accñtia puertit:
ſʒ non opʒ q vtute dina mã fiat ſub for^a nutriti: ſic opʒ
q fiat ſimplr̃: qꝛ mãʒ de nouo creari vel puerſaʒ vl̃ an
nihilatã repari excedit vtutes nãe: ⁊ plus creatõ q̃ repa
ratio. Sʒ q mã ſcã fiat ſub for^a nutriti nãle ẽ: nec exce-
dit nãm for^e q iformet oẽʒ po^tem ſue mãe piunctã. Itẽ
nõ ẽ imaginãdũ q pus fiat mã ſub ſpẽb⁹ q̃ ſub for^a nu
triti: qꝛ tũc deſineret eẽ pus in corp⁹ xpi manẽtib⁹ ſpẽb⁹
qd nõ dr̃: qꝛ ſi poſſet ibi eẽ manẽte mã nulla neceſſitas
eẽt mãʒ puerti pp pñtiã corpis xpi: nec iterũ mã poſſet
eẽ ſub accñtib⁹ ſine for^a ſubali. vñ cũ ſola mã ſit neceſ-
ſaria ad h̃ q ex ſpẽb⁹ fiat gñatio ⁊ nutritio: ipſa ſola re-
dit ⁊ nõ pus q̃ fiat ſub forma nutriti vel geniti. Qd aũt
Tho. h̃ dicit nõ poſſe redire ſubaʒ panis: nec in totũ: nec
in pte: verũ ẽ p nãm: ſʒ per dinã po^tem. ẽt ſuppoſito q nõ
poſſet annihilatũ idẽ numero reparare: ex q̃ pn⁹ hic proce
dit: alibi vo pbat ꝯriũ. Et ſʒ illud dñʒ ẽ q mlto magis
põt reparare puerſuz q̃ annihilatũ. Et ſic pductio chara
cteris põt cõicari creature: nõ ãt pductio gr̃e. ſic reſtau-
ratio puerſi: nõ ãt reparatio annihilati: qꝛ ex q̃ annihilatũ
ẽ factũ ẽ nihil. Ex nihilo autẽ creatura non agit. Sʒ qd
eſt puerſuʒ: ⁊ nõ annihilatũ nõ eſt factũ oĩno nihil: ſʒ eſt
redactuʒ in eẽ po^lis: po^a obediẽtiali: ⁊ ſi nõ nãli. vñ forte
põt cõicari. Et ſic idẽ qd corrũpit ſpẽs: virtute dei repat
ex eis mãʒ: q̃ i eis i po^a obediẽtiali remãſit. Nã ſi dicaẽ
q illud eẽ po^le in quo mã remanſit: eſt in corpore xpi ⁊
nõ in ſpeciebus: cũ corpus xpi a corrũpente ſpẽs nõ at-
tingatur

tingatur.tunc a ſolo deo fit reparatio illa. Sed quia ſcūs Tho.dicit ꝙ ſpēs ꝯuertunt̄ in māꝫ vel ꝗ̄titati interminate dat̄ nā materie.ſ.po ͣ. vꝫ ſentire ꝙ eſſe illud potentiale obedientiale remāſit in ſpēbus:⁊ eē potentiale nāle trāſit:qꝛ ꝗ̄titas eē potentiale nāle fit eſſe māe:nihil tn̄ prohibet eſſe potētiale aliqḋ obediētiale ⁊ supernāle:qḋ eſt alia eēntia a nā ſm hanc opinionē:que ponit formā ⁊ accidēs poſſe ꝯuerti in māꝫ. Hec Petrus ⁊ bn̄ ⁊ ꝯformiter ſupradictis. Preter hoc qḋ ponit creatiōeꝫ māe rōnabilius ponit ꝙ̄ ꝯuerſionē accidētiū in māꝫ. Hoc eni non vꝫ:qꝛ tūc genitū nō fieret:nec ġnaret̄ ꝓprie ex ſpēbus ſi li ex diceret habitudinē māe:ſꝫ ſolū ſi li ex dicit ordinē:vt ſit ſenſus ex ſpēbus.i.poſt ſpēs:ex quo ſpecies nullo mō trāſeunt in ſubaꝫ geniti. Et de hoc diffuſe loquitur ſcūs Tho.pͥti diſ.q.i.arti.2ᵒ.q̄ſtiuncula.4.

Ad argum. Dur. 3 5ᵐ.

¶ Ad argᵐ Durandi ꝫ eādē ꝯnē ridet Petrus de pa. dicens:ꝙ argᵐ deficit in tribus mēbris q̄ aſſumit. Pꝛio qdē:qꝛ pōt dici ꝙ ꝗ̄titas corrūpit̄ per ꝯriū:qꝛ licꝫ ſube nō hꝫ ꝯriū:eſt tn̄ ſuſceptibilis ꝯrioꝝ: rōne quoꝝ ois paſſio magis facta abijcit a ſuba:⁊ ſic corrūpit̄ ſuba aq̄ per corruptiōeꝫ frigiditatis a ſuo ꝯrio calido. Sic lꝫ ꝗ̄titati nihil ſit ꝯriū:qꝛ tamē eſt ſuſceptibilis ꝯrioꝝ: quoꝝ vnū eſt ſibi ꝯnāle ⁊ ꝯſeruatiuū:aliud vero ꝯriū:ex quo retinet tale eē:⁊ talis nāe q̄le prius dr̄ corrūpi ꝑ ꝯrium: lꝫ eni ꝗ̄titas de ſe ſit īdifferens ad calorē ⁊ frigiditatē: tn̄ ꝗ̄titas vt eſt ignis determinat ſibi caloreꝫ: vt eſt aq̄ determinat ſibi frigus:⁊ per corruptiōeꝫ q̄litatis ꝯnālis:⁊ per aduētū ꝯrie corrumpit̄ nāliter. 2ᵒ pōt dici ꝙ corrumpit̄ corruptōe māe ſeu ſubiecti nō actualis:ſed aptitudinalis:qꝛ ſubm ſuū fuit corruptū qn̄ fuit ꝯuerſum:⁊ nihilominus ꝗ̄titas māſit. Sꝫ qꝛ ꝗ̄titati ſeruat̄ idē eſſe:qḋ prius:qꝛ eſſe eſt terminus corruptiōis oibus modis:qbus poterat corrūpi ⁊ nūc. Vn̄ ois alteratio q̄ corrupiſſet ſubm ſi manſiſſet:corrūpit ea que manēt:qꝛ poſſet videri alicui ꝙ ſicut ſuba eſt pͦor ġnatione ſic eēt poſterior corruptōe. Cū eni accidēs non ſit nāliter ſine ſubo:opꝫ prius eſſe ſubaꝫ ꝙ̄ accidēs:alias eēt an̄ ſubaꝫ. Item opꝫ prius corrūpi accidens ꝙ̄ ſubaꝫ:alias manere post ſubam ſine ſubo. Dr̄ aūt accidēs corrūpi corruptione ſubiecti nō ſicut ꝑ cām efficientē que ꝑdit eſſe eiꝰ:ſꝫ ſicut ꝑ finalē que ſequit̄:vt ſit ſenſus ꝙ qn̄cunqꝫ ſubm eſt corruptū:prius oē accidēs eius corrūpitur:qa hec eſt diſpoſitio ad corruptiōeꝫ ſube. vn̄ accidēs corrūpitur ꝑꝑ ſubam corrūpendā ſicut generat̄ ꝑꝑ genitā. 3ᵒ pōt dici ꝙ corrumpit̄ ꝑ diuiſionē:qꝛ lꝫ ꝗ̄titas vt quātitas ſit diuiſibilis in infinitū:tn̄ vt nālis eſt hꝫ minimū. Et qꝛ per nām non pōt ꝗ̄titas ab oi qualitate nāli ſeparari:qꝛ per diuiſioneꝫ fieri pōt vt nulla q̄litas nālis remaneat:qꝛ in oi tali eſt dare minimū:per ꝯñs corrupta oi tali q̄litate corrumpit̄ ꝗ̄titas:que a q̄litate oino ſeparari nō pōt:qꝛ oium nā ꝯſtantiū eſt terminus. Et iō 4ᵒ pōt dici ꝙ corrumpit̄ ꝑ augmentationē:qꝛ eni quātitas retinet idē eſſe ⁊ eiuſdē nāe qḋ prius habuit:qꝛ ſꝫ ꝙ erat ſube ⁊ taliū q̄litatū erat diminuibilis ⁊ augmētabilis vſqꝫ ad certum terminū vltra quē non poterat manere in illo ſubiecto:nec cū illis q̄litatibus ꝯnālibꝰ: ſꝫ corrumpit̄:ita ⁊ nūc per augmentū ⁊ diminutiōeꝫ ꝑdens oēm qualitateꝫ perderet ⁊ perdidiſſet nāle ſubm. Hec Petrus ⁊ bene. Quo autē intelligēda ſint ea:que ſcūs Tho.dicit in probatiōe huius tertie ꝯnis de dimēſionibus interminatis:⁊ verum mediēt inter materiaꝫ ⁊ formā ſubſtantialeꝫ viſum fuit in 2ᵒ ſen.nec opꝫ hic repetere. ¶ Ad argumentum contra qōnem pꝫ ſolutio ꝑ predicta. Et hec de queſtione ſufficiant. De qua benedictus deus. Amen.

Diſtinctio. XIII.

¶ Vtrum hoſtie vel ſanguini a duobus cōſecrato poſſit aliquid admiſceri. Queſtio. I.

Circa fineꝫ duodecime diſ.⁊ circa 13ᵐ diſ.4ᵗ.ſen.querit̄. Vtrū hoſtie vel ſanguini a duobus cōſecrato poſſit aliqḋ admiſceri. Et arguit̄ ꝙ nō. Qꝛ nec plures poſſūt eandē hoſtiā cōſecrare nec ſpēbus panis ⁊ vini pōt aliqḋ admiſceri.ergo qō falſa. Añs probatur pro prima parte:qꝛ pluriū agentiū ſunt plures actiōes maxie qn̄ quilibet ſufficit ad agendū:ſꝫ vnus ſacerdos tn̄ pōt ꝯſecrare.ergo ſi plures ꝯſecrant ſil̄ ſūt plures cōſecratiōes ſup eandē hoſtiam:⁊ ita fit iniuria ſacramēto. Pro ſcḋa parte probatur:qꝛ vt in pͥmo de generatione probat phs accidens nō ꝑmiſcet̄ ſubſtantie: ſed quilibet liquor ſubſtantia quedā eſt:cum ergo ſpēs ſint tn̄ accidentia:videtur ꝙ nihil poſſit eis permiſceri.

In oppoſitū arguit̄:⁊ pͦ ꝑ pͥma parte qōnis:qꝛ ꝯſuetudo eſt q̄rūdā eccleſiaꝝ ꝙ noui ſacerdotes ī ſua ordinatōe ep̄o ꝯcelebrāt ſup eādē māꝫ panis ⁊ vini. Pro 2ᵃ pte arguit̄:qꝛ maiꝰ eſt corrūpi ꝙ̄ ꝑmiſceri:ſꝫ ille ſpēs pñt corrūpi.ergo ⁊ miſceri.

In hac qōne ſūt tres articli. In pͦ ponēt̄ ꝯnes. In 2ᵒ obiectiōes. In 3ᵒ ſolōnes.

Quantū ad primū articulum ſit prima cōcluſio. Plures ſacerdotes poſſunt ſil̄ vnā ⁊ eandem hoſtiā:vel idem vinū ꝯſecrare. Hāc ponit ſanctꝰ Tho.3ᵃ parte.q.82.ar.2ᵒ.vbi ſic dic̄. (Sacerdos cū ordinat̄ ꝯſtituit̄ in gradu eoꝝ qui a dn̄o acceperunt in cena ptātem ꝯſecrandi.⁊ iō ſm ꝯſuetudinē q̄rundā eccleſiarū ſicut apl̄i xp̄o cenanti ꝯcenauerunt:ita noviter ordinati ep̄o ordinanti ꝯcelebrant. Nec ꝑ hoc iterat̄ conſecratio ſup eandē hoſtiā:qꝛ ſicut dicit Innocē.tertius. Oium intentio dꝫ ferri ad idē inſtans conſecrationis.) Hec ille. Idem dicit 4ᵒ ſen.diſ.13.q.i.arti.2ᵒ in ſolōne 2ᵉ q. (Scḋm morē inquit quarūdam eccleſiaruꝫ plures ſacerdotes ep̄o ꝯcelebrāt qn̄ ordinant̄ ad repñtandū ꝙ qn̄ dn̄s hoc ſacrm̄ ꝯſtituit ⁊ ptātē ꝯſecrandi diſcipulis dedit eis ꝯcenauit:ſicut ep̄s ſil̄ cū ordinatis pͥſbyteris celebrat.) Hec ille. Itē ibidē arguit ſic. (Vnꝰ dicēs vba virtute vboꝝ ꝯſecrat:ſꝫ qḋ factū eſt fieri nō pōt:qꝛ qḋ eſt nō fit.ergo alij nihil faciūt.ergo ſupfluū eſt ꝙ dicūt verba.) Ecce argᵐ. ſequit̄ riſſio. (Dōꝫ inqt ꝙ ſicut Innoc.dicit. Oēs ꝯcelebrātes debēt intentionē referre ad illud iſtans in q̄ ep̄s vba pfert:⁊ ſic ep̄i ītētio nō fraudat̄:nec aliqs ibi facit qḋ factū eſt.) Hec ille. Ex qbus pōt formari talis rō ꝑ ꝯne. Celebratio in cōſecrādo per eccliaꝫ tolerata ⁊ a ſacris doctoribꝰ approbata effectuꝫ ꝯſecratōis hꝫ:nec ē ſine effectu:ſꝫ hꝰ eſt celebratio pluriū ſacerdotū ī eoꝝ ordinatōe ſup eādē māꝫ panis ⁊ vini.ġ ⁊c. ¶ 2ᵃ ꝯ. Vino cōſecrato pōt aliꝰ liq̄r admiſceri. Hāc pōit ſcūs Tho.3ᵃ pte.q.77.ar.8.vbi ſic dic̄. (Spēs in hꝫ ſacro ꝑmanētes ſicꝫ adipiſcūt̄ vtute ꝯſecratōis modū eēndi ſube:ita ēt adipiſcunt̄ modū agēdi ⁊ patiēdi: vt.ſ.agere ⁊ pati poſſint qcqd ageret vel pateret̄ ſuba:ſꝫ ſi ſuba ibi eēt:poſſet aliꝰ liq̄r ꝑmiſceri.ġ ⁊ iſtis ſpēbus. Hꝫ tn̄ ꝑmixtōis duplex eēt effectꝰ.ſ.ſm formā liq̄ris:et ſm ꝗ̄titatē. Si.n.ꝑmiſceret̄ aliqs liquor in tāta ꝗ̄titate ꝙ poſſet diffundi ꝑ totū vinū:totū fieret ꝑmixtū:qḋ āt eſt ꝑmixtū ex duobꝰ neutrū miſcibiliū eſt:ſꝫ vtrūqꝫ tranſit in quoddā tertiū ex his cōpoſitū. Vn̄ ſequeret̄ ꝙ vinuꝫ pͥus exiſtēs nō remaneret:ſi liquor permixtus eēt alteriꝰ ſpēi. Si aūt eſſet eiuſdē ſpēi liquor adiunctꝰ: puta ſi vinū ꝑmiſceret̄ vino:remaneret qdē eadē ſpēs: ſꝫ nō remaneret idē numero vinū. Qḋ declarat diuerſi

Mixtiōis liquoris cū vino cōſecrato duplex effectꝰ.

tas accidentiū:puta ſi vnū vinū eſſet albū:⁊ aliud rubeum. Si vō liquor adiunctus eēt tā paruę ꝗtitatis ꝙ nō poſſet diffundi ꝑ totū:nō fieret totū vinū ꝑmixtū:ſʒ aliq̄ pars ei⁹:q̄ ꝗdē nō remaneret eadē numero ꝑꝑ permixtionē ex̄ nec mā:remaneret tñ eadē ſpēs:nō ſolū ſi paruus liquor ꝑmixt⁹ eēt eiuſdeʒ ſpēi:ſʒ ēt ſi eēt alteri⁹ ſpēi:qꝛ gutta aq̄ multo vino ꝑmixta trāſit in ſpēʒ vini: vt dr̄ ꝑ de ꝯſiatōe. Manifeſtū eſt aūt ꝙ corp⁹ ⁊ ſanguis xp̄i remanēt in h̄ ſacro ꝗdiu ille ſpēs manēt eedē:ꝯſecraſ.n.hic panis:⁊ hoc vinū:vñ ſi fiat tāta ꝑmixtio liq̄ris cuiuſcūqʒ ꝙ ꝑtingat ad totū vinū ꝯſecratū:⁊ fiat ꝑmixtio erit aliud numero:⁊ nō remanebit ibi ſanguis xp̄i. Si vō fiat tā parua alicui⁹ liquoris adiunctio ꝙ nō poſſit diffundi ꝑ totū:ſʒ vſqʒ ad aliq̄ꝫ ꝑtē ſpēꝝ deſinet eſſe ſanguis xp̄i ſub illa parte vini cōſecrati: remanebit tñ ſub alia.) Hec ille. Siłr ponit.4⁹.ſen.di.12.q.i.ar.2⁰ i ſolone.6ᵃ.q.(Quidā inqt dicūt ꝙ qcūqʒ liquor addaſ ſpēbus vini in q̄cunqʒ ꝗtitate deſinit ibi eſſe corp⁹ xp̄i: qꝛ dimēſiones ille nō manent eedē:⁊ iterū liquor q̄ addiſ per totū diffundiſ. Unñ cū corpus xp̄i nō ſit ſub ſpēbus cū alio corpore:opʒ ꝙ in toto deſinat eſſe corp⁹ xp̄i. Sʒ hec poſitio nō pōt ſtare. Cōſtat.n.ꝙ corpus xp̄i manet ibi ꝗdiu illa accidētia manēt. Jlla āt accn̄a nō corrumpunſ aliter ꝗꝫ corrūpereſ ſubā panis ⁊ vini. Cōſtat aūt ꝙ ex paruo liquore addito non deſtrueref vinuʒ:et iō nec ſpēs vini remanentes. Rōnes ēt predicte nō cogūt. Primo qꝛ nō quelibet dimēſionū deſtructio tollit ſacr̄m. ſicut enim additio ita ⁊ diuiſio facit aliā dimenſionē:vt pʒ per ꝓhʒ. Diuiſio aūt nō tollit veritatē ſacri: vt pʒ in pane q̄ frangiſ. vñ nec additio: qꝛ illa varietas dimenſionū quā facit talis additio ⁊ diuiſio eſt quātuʒ ad determinatōeʒ ipſaꝝ:⁊ nō ꝗtū ad indeterminatū eē eaꝝ ſm qd̄ cōpetit eis ſubſiſtere:neqʒ ꝗtū ad eſſe:in q̄ ſubſiſtūt ꝯforme ſubſtātie ꝑcedēti. Siłr etiā paruus liquor ꝯſtat:ꝙ nō pōt diffundi ꝑ oēs dimenſiōes:niſi excederet in virtute ⁊ tranſmutareſ in aliā ſpēm: vñ non opʒ ꝙ occupet oēs dimenſiōes. Et iō aliter dōʒ ꝙ hoc mō admiſceſ liquor qcunqʒ illis ſpēbus:ſicut admiſceret ſubē vini. Liquor aūt additus ſi eēt eq̄lis ꝗtitatis vel maioris pertingeret ad oēs dimenſiōes vini:⁊ ſic ſi eēt alteri⁹ ſpēi faceret alterā ſpēʒ liquoris mediā. Si āt eſſet eiuſdē ſpēi vinū faceret aliud vinū ſm numeruʒ: maxīe ꝗtū ad accidētia. Si aūt liquor additus eēt minoris ꝗtitatis nō poſſet ꝑtingere ad oēs dimenſiōes totius vini:ſʒ ad aliq̄ꝫ:⁊ illas imutaret aliq̄ dictoꝝ modorū:⁊ forte mutareſ ſm ſpēʒ ſi eēt alteri⁹ ſpēi. Cōſtat aūt ꝙ in hoc ſacro nō manet corpus xp̄i niſi ꝗdiu ille ſpēs manēt eedē numero:⁊ iō ſi ponaſ paruus liquor:corrūpet partē ſpecieꝝ:⁊ ſub illa parte deſinet eē corpus xp̄i. Nō.n.eſt ꝓbabile ꝙ vna gutta aque ꝑ totuʒ cyphū diffundaſ. Si aūt addaſ in magna quātitate:ſic corrūpet ſpēs ſm totū:⁊ ita totaliter deſinet eē corpus xp̄i.) Hec ille. Ex qͥbus pōt formari talis rō pro ꝯne. Quicqd poterat pati ſubſtantia vini ante cōſecrationē pōt pati ſpēs remanens poſt conſecrationē:ſed ſubſtantia vini poterat miſceri alys liquoribus. ergo hoc poſſūt ſpēs remanentes. Et in hoc primus articulus terminatur.

Contra ꝑnā ꝯclonē arguit Dur.d.15. q 3ᵃ. Utrum plures ſacerdotes poſſint ꝯſecrare eandē hoſtiā ſic ꝙ vnus cōſecret vnā partē ⁊ ali⁹ aliā.

Quātū ad 2ᵐ articulū arguēdū eſt ꝯ ꝯnes. Et ꝗdē ꝯ primā arguit Durandus in hūc moduʒ. Cōcluſio iſta inqt pōt itelligi dupłr. Uno⁰ ꝙ plures ſacerdotes ſic ꝯſecrent vnā hoſtiā ꝙ vnus ꝯſecret vnam partē hoſtie:puta medietatē:⁊ alius ꝯſecret aliā medietatē:hoſtia tñ integra remanente. Alio mō ꝙ qlibet cōſecret eā totā. Primū adhuc pōt itelligi dupłr. Uno⁰ ꝙ qlibet itendat ꝯſecrare ſolū medietatē nō ſignādo quā medietatē hoſtie:alio mō eā ſignando ſenſu vel imaginatiōe vel q̄cunqʒ alio mō. Si ꝑ mō. ſic dōm eſt ꝙ plures ſacerdotes nō pñt cōſecrare vnā hoſtiā:ſi nullus ſignet quā medietatē itendit ꝯſecrare:ſʒ ſolū in gn̄ali intendit de medietate q̄cūqʒ ſit illa ⁊ non de tota. Qd̄ ſic pʒ:qꝛ qua rōne talis ſacerdos ꝯſecraret hāc medietatē: puta q̄ eſt a dextris:eadē rōne ⁊ illaʒ q̄ eſt a ſiniſtris:qꝛ itentio ſua nō eſt magis de hac ꝗꝫ de illa:ſʒ eſt abſolute de medietate q̄ indifferenter ſe hʒ ad hāc ⁊ ad illā. ergo aut vtranqʒ eq̄liter ꝯſecrat aut neutrā. Nō vtranqʒ:qꝛ tūc ꝯſecraret totā:qd̄ non pōt eē cū nō itendat cōſecrare totā:ſʒ ſolū medietatē. ergo neutrā ꝯſecrat:qd̄ eſt ꝑꝑ defectū itentiōis que dʒ eſſe determinate de mā ꝯſecrāda. Si aūt itelligas ſcd̄o mō.ſ.ꝙ ſacerdos ſignet medietatē quā vult ꝯſecrare. ſic poſſet videri alicui ꝙ ſi conſecratio fuit ꝑ trāſubſtātiationē panis in corp⁹ xp̄i:nullo mō ē poſſe hoſtia manēte integra vnā partē ꝯſecrari ſine alia pte. Primo qꝛ talis ꝯſecratio nō eſt poſſe:niſi vna ps ſubſtantie panis poſſit ꝯuerti ſine alia pte:ſʒ hoc nō ē poſſe: vt ꝓbabiſ. ergo ⁊c̄. Probatō minoris:qꝛ ſubā panis ſub ꝗtitate hoſtie nō hʒ partē:imo ꝗtitas ſua eſt eſſentialr ſua partibilitas. nō eñi ꝑter ptes ꝗtitatis ſunt alie ptes materie: vt aliq imaginanſ:niſi diceremus ꝙ alia ē extenſio mãe:⁊ alia ꝗtitatis:qd̄ nō ē veꝝ. ergo nō pōt cōuerti ps ſubē panis:niſi ſil ꝯuertaſ ſua ꝗtitas:q̄ eſt eēntialr ⁊ itrinſece ſua ꝑtibilitas:q̄ ſcd̄o hoſtia non remanet integra. q̄re ⁊c̄. 3⁰ qꝛ vnū numero non pōt fieri multa niſi diuiſiōe ꝗtitatis:cū diffinitio ꝗti ſit ꝙ quātū eſt diuiſibile i ea q̄ inſunt. 5⁰. me͡c. ſʒ ſi pars ſubē panis ꝯuerteſ ꝗtitate manēte integra. vnū numero.ſ.ſubā panis diuidereſ in plēs ptes.ſ.in ptē ꝯuerſaʒ ⁊ in ptē non ꝯuerſaʒ: abſqʒ diuiſiōe ꝗtitatis. ergo h̄ non eſt poſſe. Sʒ ad hoc pōt dici ꝙ ſi ps q̄ ꝯuertiſ maneret actualr ⁊ nō corrūpereſ:iſte rōnes ꝑcederēt nāliter loq̄ndo ſʒ qꝛ ps que ꝯuertiſ ſua ꝯuerſiōe deſinit eē:nec mirū:qꝛ deſinit actu eē. iō nō opʒ ꝙ ꝯuerſione talis ptis ꝗtitas ꝯuertaſ:nec ad diuiſionē toti⁹ i tales ptes:quaꝝ vna corrūpiſ ⁊ alia remanet. reqriſ diuiſio ꝗtitatis:qꝛ tñ forma ſubalis ꝗꝫ accidētalis ꝑ ꝗtitatē extenſa corrūpiſ ſʒ ptē ꝗtitatiuā ꝗtitate manente icorrupta. Actio.n.corrūpēns nāliter lʒ nō ſit niſi in aliqd ꝗtū:tñ reſpicit q̄litatē vt terminū q̄ abycit ⁊ corrūpit:i ꝗtitatē vō vt ſubm qd̄ manet nec corrumpiſ niſi ꝑ accidēs:q̄tenus corruptis q̄litatib⁹ corrūpiſ ſubalr:⁊ ꝑ ꝯñs ꝗtitas q̄ ineſt ſubē vt ſubo. Et ſicͭ fit nāliter corruptio ptis ꝗtitatiue albedinis abſqʒ corruptiōe aut diuiſiōe ꝗtitatis:ſic v̓tute diua pōt fieri corruptio ptis ſubē panis. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝯuerſio ei⁹ in corpus xp̄i abſqʒ corruptiōe ⁊ diuiſiōe ꝗtitatis. Poſſet ēt v̓tute diuina fieri ꝙ ps ſubē panis maneret:⁊ fieret ſub alia ꝗtitate:puta nō corrupta nec diuiſa:qꝛ lʒ diffinitō ꝗti ſit ꝙ ꝗtū ē diuiſibile i ea q̄ iſūt:tñ h̄ nō eēt diuiſio: ſʒ aliō gen⁹ actiōis videlʒ corruptio ⁊ ꝯuerſio vt nūc fit i ſacro vł trāſlatio eiuſdē ſubī de vno accn̄te ad aliō. ſic.n.de⁹ poſſet facere ꝙ ſuba q̄ ē nūc ſub vna ꝗtitate fieret ſub alia:puta nō corrupta nec diuiſa:ſic vt vr̄ poſſʒ facere ꝙ ps ſubē exn̄tis ſub pte vni⁹ ꝗtitatis fieret ſub pte alteri⁹ ꝗtitatis. Propter qd̄ dōʒ ē alr̄: ꝙ ſi media ps hoſtie itegre pōt ſenſu imaginatiōe vel itellectu ſignari abſqʒ reali diuiſiōe:tūc media ps pōt ꝯſecrari ſine alia:qꝛ cōcurrūt oīa q̄ ꝑtinēt ad ſacrʒ.ſ.forma mā miniſter ⁊ itētio. Si nō:nō. Eſt aūt valde difficile videre q̄uō ſenſus imaginatio vł intellꝰ iter ptes ꝯtinuas poſſint diſtincte ſignare vnā ptē nihil accipiēdo de altera. Si āt ꝯ itelligatur ſcd̄o mō.ſ.an plures ſacerdotes poſſint cōſecrare vnam hoſtiā:ita ꝙ quilibet conſecret eam totam:ſic eſt

Utrum plures ſacerdotes poſſint ſiꝰ ꝯſecrare vnā ⁊ eandeʒ hoſtiā ſic ꝙ quilibet conſecret totam.

duplex

duplex modus dicendi. Quidā eni dicūt ꝙ ſic etiā ſi nō ſimul proferāt verba cōſecrationis: ſed vnus poſt aliū. Quoꝝ ratio eſt: q2 ſacerdos cū ordinaṫ cōſtituiṫ in gra du eoꝝ qui in cena acceperunt poteſtatē a dn̄o ꝯſecran di: ſ3 apl̄i qui tūc hanc ptātē acceperunt xp̄o cenanti cō cenauerūt: ⁊ iō noui ordinati ſm̄ q̄rundā eccleſiaꝝ con ſuetudinē ep̄o celebrāti ꝯcelebrant: ⁊ p ꝯñs ꝯſecrant eā dem māā: cū ep̄o. Nec per hoc iteraṫ conſecratio ſup eandē māā: q2 ſ3 diuerſis tp̄ibus ꝓferant verba vnus ⁊ alius: tn̄ ſicut dicit Innocē. tertius itētio d3 ferri ad idē inſtans ꝯſecrationis: forte ad illud in quo cōſecrat ep̄s. S3 hic oriunṫ aliq̄ noua dubia. Primū eſt: q2 ⁊ ſi apl̄i xp̄o cenāti ꝯcenauerūt: nō tn̄ ꝯcelebrauerūt: q̄re ſilr or dinati ep̄o cōicanti cōicare debēt: qđ ⁊ fit ſm̄ ꝯſuetudi nem oīum eccleſiaꝝ: non tn̄ debēt ꝯcelebrare. Et qđ dr̄ 2ᵒ. ꝙ hec eſt ꝯſuetudo aliquaꝝ eccleſiaꝝ: dōm ꝙ hn̄ eſt ꝯſuetudo in aliq̄bus eccleſijs ꝙ illi q̄ ordinanṫ in ſacer dotes ep̄o incipiente canonē miſſe ipſi incipiūt et perſi ciunt totū: exceptis verbis ꝯſecratiōis que nō dicunt: et ſup hoc ſpāliter inſtruunṫ: ⁊ cū in illis vbis ꝯſiſtat cōſe cratio: cōſtat ꝙ non ꝯſecrant cū ep̄o. Et ſi in aliq̄bus lo cis ſit ꝯſuetudo ꝙ dicāt verba ꝯſecratiōis: nō eſt dubiū ꝙ periculoſa eſt: ⁊ magis eſt abolēda ꝙ̄ ſeruāda: q2 vix aut nunꝙ̄ pōt fieri ꝙ oēs ſil̄ proferāt vba ꝯſecratiōis: cū illi qui ordinanṫ ſint parū ſcientes ⁊ paruꝫ diſcreti: ⁊ nec vnus expectat aliū in dicēdo vba canonis ⁊ ꝯſecratiōis nec illa vba dicanṫ in alto vt vnus poſſit aliū audire: et ſe ei ꝯformare: ⁊ ſic ꝯtingit ꝙ vnus ꝓfert verba ꝯſecra tionis añ aliū: ⁊ ꝑmus ꝯſecrat totū ſi tunc ꝯſecrare iten dit: ⁊ ſequētes nihil faciant: ſ3 iterant vba ꝯſecratiōis ſu per māā iā ꝯſecratā. Itē talis cōſuetudo potius d3 dici corruptela vel abuſus ꝙ̄ cōſuetudo. Cuius rō eſt: q2 qn̄ aliqđ ē omiſſuꝫ de ꝑtinētib' ad ordinatiōeꝫ alicui' illō d3 ſuppleri anteꝙ̄ ille exequaṫ offm̄ ſui ordinis: ſ3 ordi natio ſacerdotū nō eſt cōpleta qn̄ fit ꝯſecratio in miſſa: imo reſtant q̄dā facienda. ſ. manuū īpoſitio cū ꝑſcripta forma verborū. Accipite inq̄t ſpm̄ ſcm̄. ergo irrōnabile eſt ꝙ ſacerdotes ſil̄ cū ep̄o ſint ꝯcelebrantes cū nondū cōpleta ſit ordinatio eoꝝ. Nec v3 qđ dr̄ ꝙ intellō oīum ferṫ ad idē inſtās ꝯſecratiōis. ſ. ad illō in quo ep̄s ꝓfert vba: q2 intētio non facit ꝙ verba hēant ſuā efficaciā an teꝙ̄ ꝓferanṫ: vel poſtꝙ̄ ꝓlata ſūt: aliogn̄ effectus cōſe cratiōis poſſet anticipari vel differri ſm̄ volūtatē ſacer dotis: ita ꝙ ꝓferens vba ꝯſecratiōis mane: ⁊ itendēs ꝙ nō hērent effectū ſuū tūc: ſ3 circa tertiā: cōſecraret circa tertiā virtutē vboꝝ ꝑcedētiū: qđ nō vr̄ ꝯueniēs: ſ3 peri culoſuꝫ ⁊ enorme. ergo vba ꝯſecratiōis hn̄t effectū ſuuꝫ in ꝑſtāti: quo ꝓlata ſūt vl̄ nūꝙ̄. Si ergo nō oēs ſil̄ vba ꝯſecratiōis ꝓferāt: ꝑmus ꝓfert totū ꝯſecrat: ſi p tūc cō ſecrare itendit: ſequētes aūt nihil faciūt: ſ3 ſolū vba cōſe cratiōis iterant ſup māā iā ꝯſecrataꝫ. Et ad h̄ dicūt q̄ dā ꝙ illi qui ꝓferūt vba ꝑus ꝙ̄ ep̄s nō itendūt tūc cōſe crare. ⁊ iō tūc nō ꝯſecrāt: cū deſit itentio tūc ꝯſecrandi: ſ3 vtus vboꝝ tráſeuntiū manet vtute diua in aere vſq3 ad inſtās in quo ep̄s ꝓfert vba ꝯſecratōis: ⁊ tūc ꝯcurrūt oēs vtutes verboꝝ ꝑcedentiū: ⁊ ſic oēs ꝯſecrant eandē māā. Cū. n. eccl̄ia regaṫ a ſpū ſcō: credibile eſt ꝙ ꝯſue tudines ab eccl̄ia approbate ſint ꝯformes diue volūta ti: ⁊ iō vbi eſt talis ꝯſuetudo quā romana eccleſia ſcit: ⁊ Innocen. q̄ fuit papa ſciuit nec reprobauit: imo poti' ap probauit temerariū vr̄ tales ꝯſuetudies reprobare. Cū tis. n. itētio ſacerdotis nō poſſit anticipare vel retarda re effectū verboꝝ. diua tn̄ vtus cui cōcordes ſunt tales ordinatiōes pōt effectū verborū ſuſpēdere ⁊ retardare. Qđ aūt Innocē. talē ꝯſuetudinē approbet cōfirmaṫ per

illud qđ ipſe dicit de offō miſſe pte 3ᵃ. cap. 9. vbi dicṫ ſic. Cōſueuerūt ꝑſ byteri cardinales romanū pontificē cir cūſtare: cūq3 ꝯſumatū eſt ſacrificiū de manu ei' corōnē accipe: ſignificātes apl̄os qui cū dn̄o pariter diſcūbētes de manu eius eucharīſtiā acceperūt. S3 primū iſtoꝝ. ſ. ꝙ virtus ꝑcedentiū verborū remaneat in aere vſq3 ad inſtās verboꝝ in q̄ ep̄s ꝯſecrat eſt adeo deriſoriū ꝙ nō eſt reprobatōe dignū. Qz. n. detis ꝑꝑ particularē ꝯſuetu dinē aliq̄rū eccleſiaꝝ trāſferat accidēs de ſubo in ſubꝫ. ſ. virtutē quā ponūt in vbis q̄ trāſeunt ⁊ ꝯſeruet eam in aere ⁊ mutet ritū ſacroꝝ quē ipſe inſtituit eſt pure ficti cium: ſ3 illud qđ vl̄is eccl̄ia t3 de ſacris ⁊ oraculis eſt a ſpū ſcō. Qđ aūt dr̄ de Innoc. qui vr̄ approbaſſe illaꝫ con ſuetudinē: pōt dici ꝙ approbauit vt doctor ⁊ non vt pa pa: nec ſua doctrina teneṫ in oībus: nec eccl̄ia romana t3 illud qđ ipſe dicit de ꝑſ byteris cardinalib' ꝯcelebrā tibus cū papa. Et ſi fiebat tp̄e ſuo nūc tn̄ nō fit: q2 viſuꝫ eſt periculū poſſe de facili cōtingere in tali celebratiōe: imo vix fieret q̄n periculū ꝯtingeret: ⁊ iō illa ꝯſuetudo abolita eſt: ſicut nobis ꝯſtat: q̄ in curia romana lōgo tp̄e ſtetimus: ⁊ adhuc ibidē ſumus: ⁊ miſſis ſūmoꝝ pontifi cū interfuimus: in q̄bus illa ꝯſuetudo nunꝙ̄ fuit obſer uata. Et ſi obſeruareṫ non eēt neceſſariuꝫ credere ꝙ hn̄ fieret: q2 ſm̄ Hierony. nō qđ fit rome: ſ3 qđ fieri d3 attē dendū eſt. Alius modus eſt ꝙ plures ſacerdotes eādeꝫ hoſtiā pn̄t ꝯſecrare: dū tn̄ verba ꝯſecratōis ſil̄ ꝓferant alius nō. S3 pmo ꝓferens totū ꝯſecrat ⁊ ſequēs nihil facit. qđ probaṫ ſic. Concurrentibus oībus q̄ ſunt de ne ceſſitate ſacri vere perficiṫ ſacr̄3: ſed qn̄ ſacerdos ꝓfert verba ꝯſecratiōis ſuper debitā māā cū itentiōe ꝯſecrā di. tūc ꝯcurrunt oīa que ſūt de neceſſitate ſacri. ergo ve re ꝯſecrat. Sed qua rōne iſte ꝯſecrat: eadē rōne ⁊ alius qui eadem verba ſil̄ profert ſili intentiōe. q̄re ⁊c. Hec Durādus. ¶ Contra ſcōaꝫ ꝯnem arguit Durandus tri pliciter. Primo ꝯ̄ hoc qđ dicit ꝯ̄ de liquore addito alte rius ſpēi. vult. n. ꝓbare primo ꝙ ſi talis liquor eſt eq̄lis vel maioris virtutis deſinit ibi totalr̄ eſſe ſanguis xp̄i. Scđo ꝙ ſi ſit minoris virtutis: remanet ibi ſanguis ſub oī parte ſpecieꝝ ſub q̄ prius erat: ſ3 nō incipit eē ſub li quore admixto ⁊ corrupto: q2 qđ inde gn̄atur eſt vinuꝫ ⁊ non ſpēs vini. Primū probat: q2 qn̄ deſinit eē ꝯſecra tio: deſinit eſſe ſanguis: ſed ſic eſt in ꝓpoſito. ergo ⁊c. hoc probaṫ: q2 ꝙ deſinat ibi eſſe q̄ntū ad qualitates ſaporis ⁊ coloris nō eſt difficile videre: q2 vt dr̄ primo phyſi. ad agendū ſufficiunt duo ꝯ̄ria: ad patiendū vero vnū ſubꝫ: ſ3 hic eſt dare ꝯ̄rietatē inter qualitates eius qđ apponiṫ puta aque: ⁊ eius cui apponiṫ puta vini: ſubm̄ aūt paſſi bile ſub vtraq3 q̄litate ē q̄ntitas: que de ſe nata eſt ſubq̄ ci ꝯ̄rijs. ergo iſta ſufficiūt ad hoc vt q̄litates ſpecieꝝ vi ni per admixtionē ꝯ̄rij: puta qualitatū aque corrūpanṫ. De quātitate aūt q̄uo corrumpaṫ per admixtionē liquo rū non clare p3: q2 nō per actionē ꝯ̄rij: nec ꝑ corruptiōeꝫ ſubiecti: nec ꝑ o. miſſionē: ſ3 diuina virtute corrūpiṫ. S3 dato ꝙ nō corrumpaṫ q̄ntitas: corruptio q̄litatū ſuffice ret ad hoc vt ſanguis xp̄i ibi deſineret eſſe ꝑꝑ duo. Pri mo quia ſpēs vini ꝑtinent ad ſacrm̄ quatenus rep̄ſen tant ſubſtantiā vini que cōuerſa eſt: ſed ſubaꝫ magis re ꝑſentant q̄litates ꝙ̄ q̄ntitates: q2 q̄ntitas eſt oībus cōis: q̄litates aūt aliq̄ ſūt ꝓprie ſm̄ nām forme ſpecifice. ergo q̄litates magis ꝑtinēt ad hoc ſacr̄3 ꝙ̄ q̄ntitas: ipſis ergo corruptis deſinit ſacr̄3. 2ᵒ q2 ſacr̄3 ē ſenſibile ſignū: vt p3 ex ſua diffinitiōe: ſ3 ſpēs magis ſūt ſenſibiles rōne q̄litatū ꝙ̄ q̄ntitatis: vt ſic eoꝝ corruptio ſufficiat ad cor ruptionē ſacri. vnde Innocen. tertius dicit. ꝙ vbi ſimi litudo deficeret: ſacrm̄ non eſſet. Similitudo aūt attendi

Cōtra ſcōaꝫ arguit Dur. d. 12. q̄ōne. 3ᵃ. Utrum ſi ſan guini chriſti admiſceaṫ li quor alterius ſpēi maioris vel eq̄lis vir tutis deſine ret ibi eē tota liter ſanguis chriſti. L. c. 64.

tur penes q̄litates. Sc̄dm pz: q2 tamdiu manet ſanguis
xp̄i q̄diu manent pu' ſpēs: ſ3 ille manent incorrupte ſi
ue diuiſe ſiue nō: q̄diu ſunt maioris v̄tutis: q2 corrūpūt
ꝛ non corrūpunt̄ .igitur ꝛc̄. Hec Durādus in forma. Ex
qbus vꝫ ꝙ ſcūs Tho. diminute diſtinguit de admixtiō
ne liquoꝝ alterius ſpēi. ¶ Sc̄do pōt argui ꝯ eādē ptē3
ꝯnis que dicit ꝙ per additionē modici liquoris alteriꝰ
ſpēi aliq̄ pars ſpecieꝝ corrumpit̄: q2 non magis ſequit̄
corruptio ſpēꝝ p̄ additiōe3 aque poſt ꝯſecratiōe3 q̄ añ:
ſ3 per appoſitionē aque ante ꝯſecratiōe3 nō dicimus ali
q̄ partē vini quantūcūq3 modicā corrūpi: ſic ꝙ illa nō
fiat ſanguis xp̄i ſicut in aliis: imo vinū ꝯuertit in ſe aq̄3
ꝛ totū ē vinū qđ totū ꝯuertit̄ in ſanguinē: ſicut ipſemet
Tho. dicit diſ. xi. arti. de aqua. ergo a ſili gutta aque ap-
poſita ſpēbus vini nulla ſpecieꝝ pars corrūpit̄: ſed ſola
gutta aque cōuertit̄. Ūn̄ in nulla parte ſpecieꝝ deſinit
eē ſanguis xp̄i in qua p̄us eſſet. ¶ 2° loco ꝯ eandē ꝯne3
arguit idē Durādus p̄bando: ꝙ ſi liquor appoſitus ſpē-
bus vini ſit eiuſdē ſpēi quo ad nām̄ ſubſtātie ꝛ qualita-
tū: vtpote ſi de eodē dolio p̄ ꝯſecrat̄ vinū: ꝛ poſtea cōſe
crato apponeret̄ ſi̇le nō ꝯſecratū: ꝙ non p̄p hoc deſinit
ibi eē ſanguis xp̄i: ſiue illud qđ apponit̄ ſpēbus vini ꝯſe
crati ſit maius ſiue eq̄le ſiue minus: q2 ſi̇le nō corrūpit
ſibi ſi̇le: ſ3 cōtingit ꝙ liquor appoſitus ſpēbus vini ſit p̄
oīa ſi̇lis eis: ꝛ ſic ponit̄ in p̄poſito cū de eodē dolio vtrū
q3 vinū accipit̄. ergo p̄ appoſitiōe3 talis liquoris ſpēs p̄-
exiſtētes nō corrūpunt̄. ¶ Ulterius ex hoc arguit̄ ſic.
Quotienſcūq3 q̄tū addit̄ q̄to manente q̄titate vtriuſ
q3, q̄tacūq3 fiant vnū ꝯtinuū: ſp̄ tñ̄ diſtinguunt̄ ſm̄ po-
ſitionē ꝛ ſitū: q2 due q̄titates ēt ſi ſint partes vnius q̄-
titatis ꝯtinue neceſſario diſtinguunt̄ ſitu ꝛ poſitione: ſ3
ſic eſt in p̄poſito vt oſtenſum eſt: q2 vinū appoſitū3: ꝛ ſpēs
qbus apponit̄ manent quo ad q̄titatē ſuā: ꝛ quo ad q̄li
tates. ergo q̄tūcūq3 faciāt vnū ſ3 ꝯtinuitatē: eo ꝙ ſūt
ſi̇lis ſm̄ ſpēm ꝛ vtrūq3 liq̄dū p̄p qđ de facili ꝯtinuant̄:
ſp̄ tñ̄ diſtinguunt̄ ſm̄ ſitū. Hanc autē ꝯtinuitatē q̄tita-
tū ꝛ nihilominus diſtinctionē ſm̄ ſitū: non ſic intelligo
ꝙ totū vinū appoſitū ſit ex vna p̄te ꝛ ſpēs vini ꝯſecra-
ti ex alia: ꝛ ꝯtinuent̄ ſolū ſm̄ vnū latus in quo applicē-
tur: quēadmodū in inſertione ramus appoſitus trunco
ꝯtinuat̄ ei ſolū ſm̄ vnā extremitatē: ſi tñ̄ ſit ibi vera cō
tinuatio: q2 talis modus ꝯtinuatiōis eſt ꝯ nām̄ liq̄dorū:
ſ3 vnū ſubintrat alteꝝ ſm̄ paruas partes. ꝛ cedūt vnū3
alteri: ſp̄ tñ̄ diſtinguunt̄ ſm̄ ſitū partes vtriuſq3 vini: l3
iperceptibilr̄ p̄p paruitatē partiū et ſi̇litudinē earū: ꝛ iō
ſub partibus ſpecieꝝ vini p̄exiſtentibus manet ſanguis
xp̄i: ꝛ nō ſub partibus vini appoſiti. ¶ Cōfirmat̄. Quia
oēs doctores cōiter dicunt ꝙ ſanguis xp̄i nō deſinit eē
ſub ſpēbus vini ꝯſecrati niſi p̄ talē alteratiōe3 ſeu imu-
tationē p̄ quā deſineret ibi eē ſuba vini ſi ſubeſſet: ſ3 cō
ſtat ꝙ p̄ appoſitiōe3 vini ſi̇lis in ſuba ꝛ q̄litate p̄cedens
nullo mō deſineret eē. ergo p̄ appoſitione3 vini ſi̇lis in
ſuba ꝛ q̄litate vino ꝯſecrato ꝛ ſpēbus eiꝰ nō deſinit cor-
pus xp̄i eē ſub ſpēbus p̄oribus vini cōſecrati. ¶ 3° loco
arguit ꝯ eandē ꝯnē p̄bādo: ꝙ ſi liquor appoſitꝰ ſit eiuſ-
dē ſpēi quo ad ſubam: nō aūt quo ad aliq̄s q̄litates: pu-
ta ſi vino rubeo ꝯſecrato apponeret̄ vinū albū nō cōſe
cratū3 ꝙ adhuc remanet ſanguis xp̄i: ac ſi fuiſſet appm
vinū totalr̄ ſi̇le: q2 p̄cedens color nō eſt corruptus: nec
nouus gn̄atus ſm̄ rē: ſ3 ſolū ſm̄ apparentiā p̄ ſuſceptio
nē p̄uarū partiū vtriuſq3 liquoris: qđ ex eo poſſet aliqs
credere hic: q2 color qui reſultat ex appoſitiōe vini albi
cū rubeo nunq̄ apparet ita purus nec ita vniformis in
ſuis p̄tibus: ſic ſi eēt n̄ālis. Ul' dato ꝙ p̄cedēs color cor-
rūpat̄: nō obſtat q̄ ad p̄poſitū: q2 corruptio vel variatio

Utrū ſi liquor
admixtꝰ eēt
ſi̇lis ſ3 ſuba3
non aūt ſc̄dm
oēs qualita-
tes faceret de
ſinere ibi eſſe
ſanguinē xp̄i

illaꝝ ſpēꝝ q̄ ſe hn̄t p̄ accidēs ad ſacr̄m nō mutat ip̄3: ſ3
variatio albi ꝛ nigri circa vinū ſe h3 p̄ accn̄s ad ſacr̄m:
pōt. n. ꝯfici de vno ſic̄ de alio. Iſte ēt q̄litates non p̄prie
demōſtrāt ſpē3 vini: cū poſſint ī aliis rebꝰ inueniri: nō ſic
āt ē de ſapore vl' aliq̄ alio tali. ḡ corruptio vl' mutatiō ta
liū q̄litatū nō mutat ſacr̄3. Et pōt ꝯfirmari p̄ rōnē īme
diate p̄us factā: q2 ſuba vini nō deſineret eē p̄ ſolā alte-
rationē de colore in colorē: ꝛ eodē mō nec ſanguis xp̄i.
¶ Ulteriꝰ finalr̄. 3° p̄bat ꝙ rō adducta pro ꝯne nō v3.
Fundat̄. n. ꝯ in hac rōne. Quelibet p̄s mixti ē mixta: ſi
ḡ aliqs liq̄r miſceat̄ ſpēbꝰ vini ꝯſecrati q̄libet p̄s totius
mixti erit mixta. ḡ nō erit ſeorſum ſignare liq̄rē appoſi-
tū ꝛ ſpēs p̄exiſtētes. ergo p̄ totū mixtū ē ſuba liq̄ris ap-
poſiti: ſ3 ſanguis xp̄i nō eſt in h̄ ſacr̄o cū ſuba alteriꝰ cor
poris. ergo p̄ talē admixtionē deſinit ibi eē ſanguis xp̄i.
Ecce rōnē. Qz āt iſta rō nō valeat oſtdit dicēs. (In ap-
poſitiōe ingt ſi̇liū3 nō ē mixtio p̄prie dc̄ā ſm̄ quā q̄libet
p̄s mixti ē mixta de q̄ loquit̄ Ariſt. p̄ de gn̄atiōe. Illa. n.
mixtio diffinit̄ ſ3 ip̄3 ꝙ eſt mixtibiliū alteratoꝝ vnio:
ꝛ loquit̄ de alteratiōe q̄ iducit corruptionē: ſic. n. alterā-
tur elemēta vt veniūt ī cōpoſitionē corporis mixti: q2 nō
manēt actu ſ3 ſuas formas ꝛ qualitates actiuas ꝛ paſſi
uas: ſ3 virtute tñ̄. Si̇lia aūt ſ3 ſpē3 ſi ſint q̄ ad oīa ſi̇lia
nullo mō ſe alterāt. Si vō ſint ſi̇lia ſ3 ſpēm ſuba ꝛ diſſi
milia ſ3 aliq̄s q̄litates ſic̄ vinū albū ē diſſimile rubeo.
ſic p̄nt ſe alterare aliq̄ mō: ſed nō corrūpere. Mixtio ḡ
taliū ē p̄ iuxta poſitionē p̄tiū3 ꝙ nl'a p̄s ē ibi mixta:
ſ3 totū dr̄ mixtū q̄tenus ꝯtinet partes diuerſoꝝ.) Hec
ille in forma. Et in hoc tertius articulus terminatur.

Quantū ad 4m articulū r̄ndendū eſt obiectiōibꝰ
ſupradictis. Et q̄dē ad obiecta ꝯ p̄ma3
ꝯnē. p̄ mō intellam. ſ. an plures poſſunt eandē hoſtiā ſil'
partialr̄ ꝯſecrare: ita ꝙ neuter totā: ſ3 vnus vnā medie-
tatē: ꝛ alius ꝯſecret aliā. Dr̄ p̄ ꝙ illū modū ponendi nō
legit̄ ſcūs Tho. poſuiſſe nec ī ſcriptis: nec ī ſūma: ſ3 ſolū
2m modū ibidē recitatū: ꝛ iō nō eſt neceſſe r̄ndere argꝰ
ſ3 p̄m dōi modū recipiētis. Dr̄ 2° ꝙ nec argꝰ adducta
ꝯ illū modū ꝯcludūt ſufficiēter potiſſime ꝯ 2m mēbrū
diuiſiōis ibidē fc̄ē. Concedit̄. n. qđ ꝯcludit̄ ibidē ꝯ p̄m
mēbrū. ſ. ꝙ itendēs ī ꝯfuſo ꝛ ſine aliq̄ ſpāli determina-
tiōe ꝯſecrare medietatē alicuiꝰ hoſtie nihil ꝯſecrat. ſ3 ſi
itendat ꝯſecrare medietatē determinata3 alicuiꝰ hoſtie
quā ſignat ſenſu aut imaginatiōe aut itellc̄u pōt illā ſolā
ꝯſecrare: ꝛ aliꝰ aliā medietatē ꝯſilr̄ ſig̃tā dato ꝙ hoſtia
ſit integra pōt ꝯſecrare: ꝛ ſic duo p̄nt eandē hoſtiā p̄tialr̄
ꝯſecrare ſic ꝙ neuter totā: ſ3 vterq3 dimidiā conſecret.
Nec argm in oppm valēt. Nō q̄dē p̄m: q2 hꝰ ē falſa. ſ. ꝙ
vna p̄s hoſtie itegre nō poſſit ꝯuerti ī corpꝰ xp̄i alia p̄te
nō ꝯuerſa ſ3 remanēte. Nec v3 p̄batio illius minoris: q2
fundat̄ ī vno manifeſte falſo. ſ. ꝙ ſuba panis et vini nō
hēat alias p̄tes diſtinctas a p̄tibꝰ q̄titatis ſibi inherētis
ꝛ eā extēdētis. L3. n. q̄titas ſit p̄bilitas ſubeꝛ id q̄ for
malr̄ ſuba h3 p̄tes vnꝰ rōnis: tñ̄ p̄tes ſube non ſūt p̄tes
q̄titatis nec eꝯ: ſ3 ſub diuerſis p̄tibꝰ q̄titatis ſūt diuer-
ſe p̄tes ſube vnius rōnis. Et l3 ſit eadē extēſio formalis
ſube ꝛ q̄titatis: nō tñ̄ idē extēſū3 vtriuſq3: q2 ſuba ē qđ
extenſum: l3 denoiatiue: ꝛ per aliud q̄titas vero eſt ali-
qđ extēſū3 formalr̄ ꝛ p̄ ſe. Si. n. ſuba q̄ntitati ſubiecta
nullas hēret p̄tes p̄ter p̄tes q̄titatis: ſequit̄ ꝙ ipſa ſe hē
ret ad q̄titatē ſibi iherētē: ſic̄ aīa rōnalis ſe h3 ad corpꝰ
qđ iformat. ſ. ꝙ eēt tota ī toto: ꝛ tota ī q̄libet p̄te. ſequit̄
ēt ꝙ diuerſe p̄tes q̄titatis hērēt idē ſubm̄ adeq̄tū: imo
ꝙ idē eēt ſubm̄ adeq̄tū totius q̄titatis ꝛ cuiuſlibꝫ p̄tis
eius: ꝛ ꝙ duo accidētia: imo īfinita eiuſdē ſpēi eſſent in
eodē ſubo adeq̄to. ſ. īfinita puncta: infinite linee: infini-
te ſupficies

Duo ſacer-
dotes p̄nt eā-
dē hoſtiā con
ſecrare ſic ꝙ
neuter totam
ſed vterq3 di-
midiā partē3
ſignatā ſenſu
vel intellectu.

de ſuperficies infinite partes ꝓportionales eiuſdē ꝗ̄titatis. Sequit̄ etiā ꝙ aliqd eēt ſub ꝗ̄titate ꝯtinue ⁊ nullo mō eēt extēſuꝫ:nec diuiſibile actu:nec poᵒ in ptes intrinſecas:⁊ infinita alia icōueniētia ſequunt̄ ex illa poſitiōe. Itē ſi ꝓbatio valeret:nō ſolū ꝯcluderet ꝙ nō eēnt alie ptes ſubē a ptibꝰ ꝗ̄titatis. veꝝ ēt ꝙ nullū accñs hēret ptes alias a ptibꝰ quātitatis nec ꝑ ſe nec ꝑ accñs:nec actu nec poᵒ. Itē ꝙ eedē eēnt ptes ſubē ⁊ ꝗ̄titatis ⁊ ꝗ̄litatis ⁊ oium ꝯcomitantiū vel ꝓcedētiū aut ſequētiū ꝗ̄titateꝫ:q̄ oīa ſunt abſurda ⁊ manifeſte falſa. Seq̄ret̄ ēt ꝙ eadeꝫ ſubā mālis eēt circūſcriptiue in diuerſis locis: qꝛ ſub diuerſis ptibꝰ ꝗ̄titatis q̄ ſūt in diuerſis ſitibꝰ. Cōcedit̄ ergo ꝙ alie ſūt ptes itegrales ſubē ſubiecte ꝗ̄titati:⁊ alie ſūt ptes ꝗ̄titatis:⁊ alie ſūt ptes ꝗ̄litatis:ꝫ rō ptibilitatis oīuꝫ ſit ꝗ̄titas. Alias poſſet ꝯcedi ⁊ debēt ꝙ in ſacro eucariſtie remanent ptes ſubē panis ſub ꝗ̄titate exiſtētis. cū ibi remaneant ptes ſue ꝗ̄titatis ex quo ille ptes ⁊ iſte erāt eedē:⁊ ſi remanēt oēs ptes. ergo ⁊ idē totū:⁊ ſic tota ſubā remanet:qḋ ē falſuꝫ. De h̄ ſcūs Tho. pri° pte. q. 76. ar. 6. in ſolōne 2ᵃ. ſic dicit.(Dimēſiōes ꝗ̄titatiue ſūt accñ̄a ꝯñ̄a corporeitatē q̄ mā̄e toti cōuenit. Un̄ mā iā intellā ſub corporeitate ⁊ dimēſionibꝰ pōt itelligi vt diſtincta ſm̄ diuerſas partes:vt ſic accipiat diuerſas formas.) Dec ille. Itē in tractatu de nā mā̄e ſic dicit.(Nihil penitus eſt cōe forme ⁊ pua tiōi niſi mā nuda:qꝛ terminus actōis phyᶜᵉ. ſ. gn̄atio attingit nudā eēntiā mā̄e:qꝛ gn̄atio nō eſt motus. Alteratio aūt nō attingit ipſaꝫ eēntiā mā̄e cū nullū accidēs trāſeat ſuū ſubm: ſubm aūt alteratōis eſt ens actu habens diuerſas ptes: qꝛ alteratio ē morᵒ:loqmur. n. de alteratōe q̄ eſt ꝑ abijciēdo aliqd a re alterata:talis nāqꝫ alteratōis terminꝰ ē gn̄atio. Māꝫ āt hēre diuerſas ptes ꝑ ſe nō ē poīe:qꝛ diuerſitas ptiū ē ꝓprie ipſiꝰ cōpoſiti ꝯſtituti ex diuerſis ptibꝰ. Un̄ mā ſic ē i poᵒ ad formā i cuiꝰ acqſitōe ē gn̄atio cōpoſiti ꝯſtituti ex diuerſis ptibꝰ:ita ē i poᵒ ad diuerſitatē partiū eiuſdē cōpoſiti ex ea gn̄ati. Ex mā. n. nō gn̄at̄ forma ſm̄ phm̄ ꝑ ſe:qꝛ illud ex q̄ gn̄at̄ aliqd ꝑ ſe eſt ptē eiꝰ:mā āt nō eſt ps forᵉ:ſꝫ ipſiꝰ cōpoſiti:ꝫ cōpoſitū gn̄at̄ ꝑ ſe vt dr̄. 7ᵒ. meᵗᵉ. Cōpoſitū aūt dr̄ qḋ diuerſas ptes hꝫ vn̄ diuerſitas ptiū nō ē mā̄e ꝑ ſe. nec forᵉ ꝑ ſe:ſꝫ cōpoſiti. Cōpoſituꝫ vō eē nihil aliud ē q̄ꝫ mām̄ trāſmutari ad formā ad quā erat in poᵒ. Ex q̄ manifeſtū eſt ꝙ nō aliā de mā eſt in poᵒ ad ptes terminatas ⁊ diſtinctas q̄ꝫ ꝑ id qḋ eſt in poᵒ ad formā:cuiꝰ iductio ē gn̄atio cōpoſiti ex diuerſis ptibꝰ. Et ex h̄ manifeſtū ē ꝙ nulla poᵒ ponēda eſt ex pte mā̄e:niſi illa q̄ ꝑficit̄ ꝑ formā ſubalem: cū ad idē genus ſpectēt mā ⁊ ſua forma. Poᵒ aūt in q̄ dimenſiones ꝑdicte ponunt̄ nō informat̄ forma ſubali:cū ad idē genus ſubē ptineat. Impoīe eſt ergo aliā poᵗᵉᵐ ponere a pte mā̄e reſpectu forme ſubalis ⁊ reſpectu diuerſitatis ptiū ipſiꝰ cōpoſiti gn̄ati ꝑ inductiōeꝫ forme in mā. Qn̄ ergo aliq̄ forma ſubalis ꝑficit mām̄ ſicut poᵒ mā̄e ad formā eſt reducta ad actū:ita ꝑ vnū ſiue ꝟtutē eiuſdē eſt mā trāſmutata ad diſtinctōeꝫ ⁊ terminatōeꝫ totius ⁊ partiū. In forᵉ eni ſubali nō ſolū eſt vis ꝑfectiua mā̄e:ſꝫ diſtinctiua totiꝰ ꝑ ptes. Et hanc eſt neceſſe trīdere potentiā a pte mā̄e que reſpiciat ⁊ ipſaꝫ ꝑfectōeꝫ ſuā ꝑ formā:⁊ ēt ptiū ſequentē diuerſitatē.) Dec ille. Cōcedit̄ tn̄ ꝙ forma ſubalis potiſſime forma totius ſicut eſt lapideitas vel ligneitas ē tota aliq̄ totalitate ſub q̄libet pte ꝗ̄titatis. De hoc ſcūs Tho. 4ᵒ. ſen. diſ. 10. q. i. arti. 3ᵒ. in ſolone. 3ᵉ. q. ſic dicit.(Forma ꝗ̄ſcens abſolute in ſubo aut eſt ꝯñ̄a ꝗ̄titatē:ſic albedo q̄ fundat̄ in ſuꝑficie:aut eſt ꝓcedēs ꝗ̄titatē:ſicut forma ſubalis. Si ꝑmo mō:de neceſſitate eſt tota in toto ⁊ ps i pte añ fractionē ⁊ poſt.

Materiam habere diuerſas partes per ſe impoſſibile.

Ex mā nō generat forma per ſe.
L. c. 27.

Accidēs ſub ſtantialis forma eſt aliquo modo tota in toto ⁊ tota in q̄libet parte.

Si āt eſt ꝓcedens ꝗ̄titatē eſt tota in toto ⁊ tota in ptibꝰ ante fractionē ⁊ poſt:ſicut tota forma ſubalis ligni ē in q̄libet parte eius:qꝛ totalitas forme ſubalis nō reſpicit totalitatē ꝗ̄titatis ſic eſt de totalitate formaꝝ accidentaliuꝫ que fundant̄ in ꝗ̄titate ⁊ ꝑſupponūt ipſaꝫ.) Dec ille. Siſe ponit 3ᵃ parte. q. 76. arti. 3ᵒ.(Manifeſtū eſt iꝗ̄t ꝙ nā ſubē tota eſt ſub q̄libꝫ parte dimenſionū ſub quibus continet̄:ſicut ſub q̄libet parte aeris eſt tota nā aeris:⁊ hoc idifferēter ſiue dimēſiones fuerint actu diuiſe:ſicut cū aer diuidit̄ vel panis:vel ēt ſint actu indiuiſe:diuiſibiles vō poᵒ.) Dec ille. Siſe ponit prima pte. q. 76. arti. 8. Sciendū ēt ꝙ partes mā̄e indiuiduales vel partes integrales ſiq̄te nō ſūt partes ſpēi:ſꝫ cōpoſiti ⁊ indiuidui ſub nā ſpeciei. Et de hoc ſcūs Tho. ſuꝑ Boetiū de trinitate in illa q̄ōne qua q̄rit. Utrū mathe°ᶜᵃ cōſideratio ſit ſine mā de his que hīt eſſe in mā:ſic dic.(Totū non a q̄buſlibet partibus pōt abſtrahi. Sunt. n. q̄dā partes a q̄bus dependet rō totius q̄ri. ſ. hoc ē eē tali toti qḋ ē ex talibꝰ partibꝰ cōponi ſicut ſe hꝫ ſyllaba ad lr̄aꝝ ⁊ mixtū ad elemēta:⁊ tales partes dicunt̄ partes ſpēi ⁊ forme:ſine q̄bus totū non pōt itelligi cū ponant̄ in eiꝰ diffinitōe. Quedā vō partes ſūt que accidūt toti in q̄ntū hꝫ:ſicut ſemicirculus ſe hꝫ ad circuluꝫ. Accidit. n. circulo ꝙ ſumant̄ ꝑ diuiſionē duo eius partes eq̄les vel ineq̄les vel plures:nō aūt accidit triāgulo ꝙ in eo deſignētur tres linee:qꝛ ex hoc triangulus eſt triangulus. Siſe ēt per ſe cōpetit hoi ꝙ in eo inueniant̄ aīa rōnalis ⁊ corpus cōpoſitū ex q̄ttuor elementis:vn̄ ſine his partibus hō itelligi non pōt:⁊ has opꝫ poni in diffinitiōe hois. vn̄ ſūt partes ſpēi ⁊ forme. Sed digitus pes ⁊ manus et hꝫ partes ſūt ꝑter intellꝫ hois:vn̄ ex illis rō eēntialis hois nō depēdet:vn̄ ſine his itelligi pōt:ſiue eni hēat pedes ſiue nō:dū mō ponat̄ cōiunctus ex aīa rōnali ⁊ corpore cōpoſito ex q̄ttuor elementis ꝓpria cōmixtione quā requirit talis forma eſt hō. Et he dicunt tales partes mā̄e q̄ non ponunt̄ in diffinitiōe totius:ſed magis econuerſo. Et hoc modo ſe habent ad hoiem oēs partes ſignificate:ſicut hec aīa hoc corpus ⁊ hoc os ⁊ hꝫ. He eni partes ſunt partes quidē ſortis ⁊ platonis:non tamē hois in q̄ntum eſt homo.) Dec ille. Simile dicit. 7ᵒ. metaphyſice in illo cap. Quoniaꝫ vō diffinitio ratio eſt ⁊c. ⁊ cap. ſequēti qḋ incipit. Dictū eſt ergo ⁊c. Ex q̄bus oibus apparet ꝑmo ꝙ manifeſte falſum eſt ſubaꝫ ꝗ̄titati ſubiectā non habere alias partes ꝑter partes ꝗ̄titatis. Secūdo ꝙ forma ſubalis eſt tota in toto:⁊ tota in qualibet parte. Tertio ꝙ eēntia vel nā ſpecifica nō hꝫ partes integrales:nec partes mā̄e ſignificatas:ſic ꝙ ad ipſaꝫ ꝑ ſe ꝑmo pertineant:ꝫ ſine illis eē nō poſſit. 4ᵒ ꝙ idiuiduū mā̄le per ſe ex talibꝰ partibꝰ ꝯſtituit̄. Uerūtn̄ ſanū intellm̄ huius q̄ōo. ſ. forma ſubalis que dr̄ forma totius vel forma partis eſt tota in toto ⁊ tota in q̄libet parte ⁊ q̄ totalitate:require pri° pte. q. 76. arti. 8. Itē 2ᵒ ꝯ gētiles cap. 72. Itē de aīa. q. 10. ⁊ de ſpūalibꝰ creaturis. q. 4. ⁊ in ſuis alijs locis. Uideturꝰ dr̄ ꝙ poſito:ſꝫ nō ꝯceſſo:ꝙ ſubā panis ſub ꝗ̄titate hoſtie non hēret partes alias a partibꝰ ꝗ̄titatis: adhuc probatio minoris nō vꝫ. Nā ſicut dicit Petr. de palu. Lꝫ diuiſio requirat quātitateꝫ quo ad pricipiū:non tn̄ quo ad terminū:ſicut corruptio requirit ens pro termino a quo:nō ꝓ termino ad quē. Nō eniꝫ pōt deus diuidere nō ꝗ̄tū:ſꝫ hn̄ pōt diuidere ꝗ̄tū in non ꝗ̄tū:imo in non entia:quia diuidendo poteſt annihilare vtranqꝫ partē vel alterā. Et qn̄ nā reſoluit cōpoſitū in quattuor elemēta:ſꝫ diſtinctio generatoꝝ ſit ꝓpter diuiſionem quātitatis manētis:tamē diuiſio corrupta:puta ꝙ hec pars conuertatur in iſtud elementū ⁊ alia in illud:non eſt ꝓpter

Partes ſpēi ptinent per ſe ad nām̄ ſpecificam:partes vō mā̄e ad indiuiduum.

quantitatē que maneat: ſed ꝓpter illā que corrūpit̃. Qꝛ enī3 inuenit quātū illud qḋ corrūpit: nō pōt diuiſim corrumpere. Qꝛ aūt corrūpit cū ſubā q̄ntitatē: hoc eſt qꝛ aliter non pōt attingere ſubām. Deus ergo qui pōt imediate attingere ſubām: non q̄dē per diuiſionē partiū q̄ non ſūt: ſ3 per multiplicatiōe3 pōt ꝯuertere ſubām ꝑut ſtat ſub hac parte: non ꝑut ſub illa. Et ſilr̃ q̄n ſine corruptione q̄ntitatis albedo vel alia q̄litas in vna pte corrūpit̃: non pōt dici ꝙ pars ſit corrupta ⁊ pars icorrupta: cū nō ſit ibi pars niſi in q̄ntitate. Vn̄ ꝯdictio eſt dicere ꝙ ſuba vel q̄litas nō hēat partibilitatē niſi illā que eſt q̄ntitatis: et illa nō tacta dicat̃ ſuba vel q̄litas partita: ſiue in partes manentes ſiue nō manentes. Nec v3 prima rō que adducebat̃: qꝛ l3 ſuba nō hēat partibilitatē formalē niſi quātitatē: tn̄ inquātū ſuba panis ſtat formalr̃ ſub iſta parte q̄ntitatis: ipſa eſt diſtincta ſitu a ſuba que ſtat ſub alia pte. Vn̄ cū prius attingat̃ a ꝯuertente et ſeparante q̄ȝ deſinat eſſe formalr̃ quāta: vr̃ ꝙ hoc ſufficiat ad hoc ꝙ partialr̃ poſſit ꝯuerti. Poſſet. n. deus retenta integra q̄ntitate annihilare ſubām ꝑut ſtat ſub iſta parte: ⁊ retinere ꝑut ſtat ſub alia: ⁊ pari rōne pōt ꝯuertere. Hec Petrus. et bn̄ quo ad hoc ꝙ oſtdit ꝯnem non valere: male aūt quo ad hoc ꝙ vr̃ ꝯcedere aīa ſuperius iprobatū. ſ. ꝙ eadē oīno ſuba indiuidua ſit ſub diuerſis partib⁹ q̄ntitatis tota. Ex h̄. n. ſequit̃ ꝙ ſit circū ſcriptiue in diuerſis locis ⁊ ſitibus: ⁊ ꝙ eadem numero ſuba pōt eē ꝯuerſa ⁊ non ꝯuerſa annihilata ⁊ actu exiſtens ſil̃ ⁊ ſemel: non quidē ſm̄ diuerſas ptes eiuſdē ſube: ſ3 ſm̄ ſe totā: ⁊ ſm̄ qḋlibet ſibi intrinſecū ſubale: ⁊ multa alia falſa. ¶ Ad ſcḋa3 rōnē r̄ndet Petrus ꝙ vnū pōt fieri multa ſine diuiſione vni⁹ q̄ntitatis in duas cū illa multa hn̄t quātitates diſtinctas. ſicut deus de vna ſuba ignis manēte q̄ntitate vel annihilata ⁊ nō diuiſa poſſet facere duas aq̄s: ⁊ de vno mixto corrupto non diuiſo pōt gn̄ari q̄tuor elemēta. Qꝛ ſi nā pōt facere quantitate corrupta nō diuiſa: deus poſſet hoc facere q̄ntitate ſeruata īegra. Solū āt Durādi qua dicit ꝙ diuiſio in ptes manētes nō eſt ſine diuiſiōe q̄ntitatis: ſ3 in ptes nō manētes ſic nō v3: qꝛ nihil diuidit̃ realr̃ nec in manētia nec nō manētia: niſi q̄ntū: ⁊ nō pōt de illo fieri ꝯuerſio: de quo nō pōt fieri gn̄atio. Vn̄ ſi de ſuba panis: q̄ntitate nō diuiſa: non pōt fieri gn̄atio: ſic ꝙ aliq̄d de ſubā maneat ſub prima q̄ntitate: ⁊ aliud ſub noua: pari rōne nec ꝯuerſio. Vn̄ dōȝ eſt ꝙ nō eſt ꝓprie diuiſio. Nā vnū lignu3 q̄diu eſt q̄ntū pōt diuidi in duo ligna: ⁊ illud idē ſeparata q̄ntitate poſſet fieri duo ligna p̄ gn̄ationē nō p̄ diuiſione3. Et ſic eſt hic: qꝛ l3 quātitas corpis ꝯuerſi maneat integra: eſt tn̄ diuiſa a q̄ntitate corporis xp̄i in qḋ eſt cōuerſa: vn̄ ſuba panis ꝑut ſtat ſub vna pte ſue q̄ntitatis ꝯuertet̃ in aliud q̄ntū qḋ ē corpus xp̄i: ⁊ ipſa eadē ꝑut ſtabat ſub alia pte q̄ntitatis ſub eadē remanebit. Preterea ſ3 ꝙ dic̃ Durādus eadē eſt rō de ſuba ⁊ q̄litate q̄ ad extēſionē. vn̄ cū ad ſenſu3 appeat ꝙ adhibito igne ad aquā ex vna pte: ex vna pte corrūpit̃ frigiditas p̄ calorē ⁊ manet adhuc in pte oppoſita aq̄ nō diuiſa nec corrupta q̄ntitate aq̄ i pte nec i toto: ſic deus pōt ſuba3 pro pte ꝯuertere ⁊ p̄ pte nō q̄ntitate non diuiſa: nec corrupta nec ꝯuerſa. Si dicat̃ ergo ē alia ps ſube a pte q̄ntitatis nō ſequit̃: qꝛ non ꝓprie dr̃ ꝙ ps ſube cōuertat̃ ⁊ ps maneat: ſ3 vna ⁊ eadē ſuba ſm̄ ꝙ ſubſtat vni pti cōuertit̃: ⁊ ſm̄ ꝙ ſubſtat alī manet. S3 in his q̄ ſūt actu diſtincta ſic̄ ſūt duo ligna diuiſa: hn̄ verū eſt ꝙ hn̄t alietatē ⁊ diuerſitatē aliā a diuerſitate q̄ntitatis: qꝛ illa ptialitas nō eſt eēntialr̃ q̄ntitas: ſ3 eſt p̄ q̄ntitatē ſic̄ p̄ cām in fieri ⁊ ſine q̄ nō. Vn̄ q̄n quātū lignū diuidit̃ due ſūt multiplicatōes: ſ3 eſt vna diuiſio ita ꝙ q̄ntitas q̄dē diuidit̃ ⁊ multiplicat̃: ſ3 ſuba p̄ ſe formalr̃ ⁊ eēntialr̃ multiplicat̃: ſ3 nō diuidit̃: niſi qꝛ eſt ſubm̄ ei⁹ qḋ diuidit̃. Hec Pe. ⁊ bn̄ quo ad aliq̄: male āt quo ad illud falſu3 fundamētū qḋ ſupponit cōcorditer cū Durādo. ſ. ꝙ ſuba non hēat alias ptes a ptib⁹ q̄ntitatis: hoc. n. eſt dicere ꝙ ptes ſube nō ſūt ſube: ſ3 accidētia: ⁊ ꝙ ſuba componat̃ ex nō ſubys. Itē ꝙ eadē ſuba corporea ſ3 ſe totā nālr̃ ē i diuerſis locis ⁊ ſitib⁹ ⁊ opꝑus dcm̄ eſt. Silr̃ falſu3 eſt ꝙ ſola q̄ntitas diuidat̃: ⁊ nō ſuba nec q̄litas. Rurſus falſu3 ē ꝙ eadē ſuba multiplr̃ in diuerſas ptes nullo ſibi addito vel ab ea remoto qḋ eēt ſibi intrinſecū p̄ modū ptis: ſ3 ſolū p̄ diuiſionē q̄ntitatis ſibi iherētis. Concedēdo nāq3 realē multiplicatiōe3 poſſet dici ꝙ per diuinā poam ex ſuba pugilli aeris poſſet fieri tātus aer q̄ntū eſt totū elementū aeris ſine additiōe mōe ⁊ ſine aliq̄ rarefactiōe: imo ꝙ mā ſube occuparet tm̄ ſpaciū q̄ntū eſt ſpaciū totius mūdi: ⁊ ꝙ illa mā poſſet fieri tota ſpera gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū. Et iō aliter pōt dici breuiter. ſ. ꝙ aīs vel ans huius argti eſt falſa. ſ. ꝙ vnū nō poſſit fieri multa ſine diuiſiōe q̄ntitatis. Pōt nāq3 vnū fieri multa ſine diuiſione q̄ntitatis q̄n illud vnū h3 multas ptes in poa ſub diuerſis ptib⁹ q̄ntitatis potiſſime p̄ diuinā poam que pōt attingere imediate ſubām q̄ntitati ſubiectā cōuertendo vel corrūpendo vel diuidēdo: nō diuidēdo nec cōuertēdo nec corrūpēdo q̄ntitatē. Sic āt eſt in propoſito. Nec h̄ eſt ꝯ diffinitiōe3 q̄ntitatis: qꝛ ſuba ſi diuidit̃ eſt q̄nta: et p̄ q̄ntitatē h3 plures ptes: nō q̄dē actu diuiſas: ſ3 poa: ſicut ⁊ q̄ntitas ſibi inherēs. Preterea ſicut arguens dicit: in tali caſu nō eſt ꝓprie diuiſio: ſ3 alius modus actiōis vel paſſionis: ⁊ multis alys modis inſiſti pōt ꝯ argm. Ad illud vo qḋ in fine dr̃ de ſignatiōe medietatis hoſtie ⁊c̄. Dr̃ p̄ ꝙ hoſtia in q̄ ſūt linee ⁊ circulus pōt ſignari facilr̃: puta ꝙ ſacerdos vult ꝯſecrare illō qḋ eſt īfra circulū ⁊ nihil aliud: ⁊ econuerſo: ⁊ ſic erit facile ⁊ tunc pars ꝯſecratur. Dr̃ ſcḋo ꝙ ſi ſenſu nō ſignet̃: dū tn̄ intellectu ſignet̃: idē ſequit̃: puta ſi de hoſtia plana itendat ꝯſecrare ſolā medietatē q̄ eſt ex pte ſua ⁊ nō aliā vel aliquid h̄. cū. n. eccas poſſit cōſecrare: ⁊ ſilr̃ vidēs hoſtias alys ſuppoſitas q̄s nō videt: nihil facit ſignatio: nec demōſtratio ad ſenſum: dū tn̄ ſit in pītia: qꝛ ibi ꝯcurrit mā: cū q̄libet pars panis ⁊ vini ſit panis ⁊ vinū ⁊ fora ⁊ itētio determinata ſm̄ intell̃3: ⁊ ſi nō ſ3 ſenſu3: cū intētio ſit act⁹ ptis itellectiue nō ſenſitiue. Et q̄ntis alias determinatio itell̃s ſit ſm̄ determinatiōe3 ſenſus: hic tn̄ non op3 ꝙ ſit ſignatio certe ptis ſ3 ſenſu3: qꝛ nec p̄ viſu3: cū cecus poſſit ꝯſecrare. Nec p̄ tactū: cū ſine tactu ēt mancus poſſit cōficere. Nec p̄ imaginatiōe3 aut aliū ſenſu3: qꝛ idiuiſibile ſm̄ ꝙ h⁹ nō ē ſenſu ꝑceptibile: illud āt q̄ vna ps ꝯtinui ab alia diſtiguit̃ ſ3 ꝙ h⁹ ē idiuiſibile: ſic̄ linea q̄ ſ3 latitudinē ē idiuiſibilis vnā ptē ſupficiei diuidit ab alia. Qꝛ āt dr̃ magnitudo eē vnū de ſenſibilib⁹ cōibus: verū ē inq̄ntū magnitudo ē diuiſibilis nō inq̄ntū idiuiſibilis. Vn̄ ſuffic̃ ſ3 intell̄m: qꝛ intell̄s h⁹ idiuiſibile appħēdere pōt: qḋ non pōt ſenſus. Hec Pe. ⁊ bn̄. Qꝛ ēt dū ꝯſecrans panē dicit: hoc ē corp⁹ meū: li h̄ nō demōſtrat ipa accn̄ia ſenſibilia: ſ3 ſubām ſub accidētib⁹ ꝯtētā. Et ꝯñr demōſtrat aliq̄d intelligibile ⁊ non ſenſibile ſenſu exteriori: vt dicit ſcūs Tho. 3a pte. q. 79. arti. 5°. in ſolone 2i. Et hoc ſufficit ad argm ꝯ primā ꝯnē in p̄ ſenſu intellectā. ¶ Ad argm ꝯ eadē ꝯnē intellectā ſcḋo mō. Dr̃ pmo ꝙ l3 apl̄i non cōcelebrauerint xp̄o in cena: tn̄ oēs cōicauerūt de manu eius: ⁊ poteſtatē celebrādi ⁊ ꝯſecrādi eucbariſtiā acceperūt. Et qꝛ preſbyteri in ſua ordinatiōe in eode3 gradu ⁊ pcāte inſtituunt̃: iō ad hoc ꝑfecte reprītādū nō ſolū ꝯcōmunicāt epo cōmunicante: imo cōcelebrāt ⁊ ꝯſecrant epo ꝯſecrante

Quō vnum poſſit fieri multa ſine diuiſione q̄ntitatis.

Sacerdos pōt cōſecrare vnā partē hoſtie p̄ intell̄m ſolū ꝑ ſignādo: ita ꝙ non reqrit̃ ſignatio ſenſus.

Cauſe quare apl'i nō cōſecrauerit xp̄o conſecrāte in cena.

ꝯſecrāte ſm̄ morē aliquaꝝ eccleſiarū. Cā aūt q̄re apl'i
tūc nō ꝯſecrauerūt xp̄o ꝯſecrāte potuit eſſe multiplex.
vꝫ putā vt oſideret̄ iſtō bui⁹ ſacri ad ſolū xp̄ꝫ ptinere:
ꝙ qꝛ adbuc erāt inexꝑti circa celebrationē: nec erāt ſuf-
ficiētes ꝙ idonei ad ꝯſecrādū vſqꝫ poſt aſcēſionē xp̄i ꝙ
ad aduētū ſp̄ūs ſci. Cā aūt q̄re p̄ſbyteri i ſua ordinatio
ne ep̄o cōcelebrāt oſidit Jnnocēti⁹ ð offō miſſe pte 3ª
ca°.24. Cōſueuerūt ingt p̄ſbyteri cardinales romanū
circūſtar̄ pōtificē ꝙ cū eo piter celebrar̄. Cūqꝫ ꝯſumatū
eſt ſacrificiū de manu ei⁹ cōionē accipe: ſignātes aplos
q cū dn̄o piter diſcūbētes ſacrā de māu ei⁹ eucbariſtiā
acceperūt. Et in eo ꝙ ipſi cōcelebrāt: oſidūt aplos tūc
a dn̄o bōꝫ ritū ſacrificij didiciſſe.) Hec ille. De h̄ Pe. ð
pa. Qñ ingt dicit arguēs ꝙ n̄ ꝯſecrauerūt apl'i. verꝫ di
cit. tn̄ cōicauerūt carni ꝙ ſanguini. ꝙ dictū eſt eis. Hoc
facite in meā cōmemorationē. Jn cui⁹ repn̄tationem
p̄ſbyteri i ſua ordinatiōe cōicāt ꝙ ꝯcelebrāt. Sꝫ bn̄ ve
rū eſt ꝙ illud nullā bꝫ neceſſitatē: qꝛ magis repn̄taret̄
qð factū fuit in cena ſi ordinaret̄ ꝙ cōicarēt tm̄ ꝙ non
celebrarēt ſic̄ tūc de aplis factū eſt q̄ꝫ ſi pl'. Nec Tho.
inducit h̄ p cā nec̄ia: qꝛ tūc eccl'ie h̄ nō faciētes pecca-
rēt. qꝛ deberēt ſe ꝯformare xp̄o in diſpēſatiōe ſacroꝝ
niſi quo ad ea i qb⁹ ē ꝯria rō i xp̄o ꝙ i nob: ſic̄ i celebran
do poſt cenā. Hec Pe. ꝙ bn̄. Niſi quo ad h̄ qð dicit. Si
p̄ſbyteri i ſua ordinatiōe nō ꝯcelebrarēt magis repn̄ta
rēt qð tūc factū fuit. Hoc. n. falſū eſt: vt pꝫ p Jnnocen-
tiū. qꝛ lꝫ h̄ factū ſimili⁹ eēt alteri q̄ ad exteriora: tn̄ nō
pfecte repn̄taret iteriora facta tūc: puta collationē ſp̄ūa-
lis ptātis celebrādi q̄ nūc repn̄tar̄ dū ꝯcelebrāt. Dr̄ 2°
ꝙ illud qð arguēs dic̄ de ꝯſuetudine eccliaꝝ ꝛc̄. nō va
let. qꝛ ſic̄ dicit Petr⁹ de pa. magis ē credēdū Jnnocen-
tio q̄ arguēti. Sꝫ l h̄ verꝫ dic̄ ꝙ ſi reſiduū canonis di-
ceret̄. ꝙ ſola v̄ba forme omitterent̄: nihil ꝯſecrarēt: ſic̄
eſt de cathecíſmo ꝙ exorciſmo re° forme bapt'mi. Et qð
dicit ꝙ illa ꝯſuetudo eſt corruptela. qꝛ nō debēt exeq
ea que ſūt ordis quouſqꝫ ſua ordinatio ſit ꝯpleta. Dōꝫ
ꝙ regulariter exeq nō debēt: ſꝫ i caſu ꝙ diſpēſatiue ð cō
ſuetudine eccl'ie: quā romana eccl'ia ſcit ꝙ diſſimulat
imo Jnnocēti⁹ p̄p approbat. Ex q̄. n. characterē ſacerdo
talē receperūt ē ſi nihil adderet̄ ꝯficere ꝓt ꝙ dꝫ i caſu ab
eccl'ia ꝯceſſo. Et ſicut celebrar̄ miſſa i ꝯſumatiōe cōſe-
cratiōis eccl'ie: ꝙ cōſumar̄ i celebratiōe ꝙ terminatione
miſſe: ſic ꝙ hic ꝯſuetudo eccl'ie excuſat. Et qñ mos erat
crimē nō erat. Unñ ſi nūc dicat v̄ba ꝯſecratiōis excuſat̄
ſi talis eſt mos illi⁹ eccl'ie: ꝙ romana eccleſia ſcit ꝙ non
reprobat. Hec Pe. ꝙ bn̄. Dr̄ 3°. ꝙ lꝫ in tali cōcelebratio
ne ꝙ ordinatiōe gdā pferāt ſil' cū ep̄o. gdā pu⁹ vel poſt
hoc nō obſtat. Unñ Jnnocēti⁹ vbi ſupra ſic dicit. Cū aūt
interdū vni pontifici multi ſacerdotes concelebrant.
ſi forte nō oēs ſil' v̄ba ꝯſecratiōis pnūciēt. an ſolus il-
le ꝯficiat q p̄m⁹ pnūciat: qd q̄ ceteri faciūt: An iterēt
ſacr̄a: Poterit q̄ ꝯtigere ꝙ ille nō cōficit q pncipalr̄ ce
lebrat: ꝙ ille cōficiet q ſecūdario celebrabit: ꝙ ſic pl'a ce
lebrātis intētio defraudabit̄. Sane dici pōt ꝙ pbabilr̄
videri ꝙ ſiue p̄us ſiue poſteri⁹ pferāt ſacer^{tes}. referri dꝫ
eoꝝ intētio ad inſtās platiōis ep̄i cui pncipalr̄ celebrā
ti aſſiſtūt: ꝙ tūc oēs ſil' ꝯſecrāt ꝙ ꝯficiūt. Hec Jnnocen
tius i forma. Et cū arguēs arguit ꝯ h̄. videt Petr⁹ de
pal'a. Qꝛ ingt dicit arguens ꝙ impoſſibile eſt ꝯſecrare ſil'
plures. ſi in diuerſis tp̄ib⁹ v̄ba pferāt ſine dubio diffici
le eſt: qꝛ vt dicit intētio ꝯſecrātis nō p̄t anticipare aut
retardare effectū v̄boꝝ qn in vltio inſtāti habeant eſſe
tiā vel nūq̄. Sꝫ dōꝫ eſt ꝙ oia q̄ ſūt de eſſentia alicui⁹
effectus oꝫ ſil' ꝯcurrere. Sꝫ cum pncipale agēs i ſacr̄is
ſit virt⁹ diuia q̄ ex volūtate agit: ſic ſufficit ad verꝫ ſacr̄ꝫ

Cā q̄re p̄ſbyteri in ſua ordinatiōe ep̄o cōcelebrant.

ea q̄ aliqd agūt ad illud ꝯcurrere ſicut deus vult. Qꝛ q̄
eccl'ia regit̄ a ſp̄ū ſcō. ſupponim⁹ ꝯſuetudies ab eccl'ia
approbatas eē ꝯformes diue voluntati. Qꝛ q̄ oēs ſil' cō-
ſecrātes intētionē ſuā ordināt ad horā platiōis pncipa
lis: lꝫ aliq pri⁹ aliq poſteri⁹ pferāt. tūc tn̄ eſt effect⁹ ex
diuina ordinatiōe: q̄uis alias ſm̄ cōeꝫ curſū intētio non
poſſet anticipare vel retardare. Hoc tn̄ eſt verꝫ ꝙ pri-
mus q v̄ba pfert nō ꝯſecrat añ alios ſi h̄ nō intendat.
Unñ ſi hō pferret v̄ba ꝯſecratiōis intētiōe nō cōſecrā-
di nihil ꝯſecraret. q̄ ſi pferat cū intētiōe: nō tūc conſe
crādi. tūc nō cōſecrat. Sꝫ vbi eſt v̄tus q̄ poſtea ꝯſecra-
tur: Pōt dici ꝙ illa virt⁹ manet ſubiectiue i aere ſbto
vocis q̄ trāſit dei v̄tute eā ꝯſeruāte quouſqꝫ oia ſint cō
pleta. Jtē ſic̄ ſp̄ūs ſcūs i p̄mitiua eccl'ia diuerſas for̄as
bapt'mi ordinauit pp diuerſas cauſas: ſic ordinare potuit
diuerſas for̄as i talib⁹ eccl'ijs. vbi ſūt tales ritus: ſic̄ alr̄
cōſecrāt greci ꝙ alr̄ latini. Jn illo igr̄ ritu quo plures ce
lebrāt: cū vltim⁹ cōpleuerit oēs hāt ſuū effectū. ita ꝙ
tādiu manet in aere v̄tus p̄cedēs quouſqꝫ veniat v̄tus
ſequēs: nō ex intētiōe dicētis ſolū: ſꝫ ex v̄tute diua. v̄tu
te illā pducēte ꝙ cōſeruāte. Certū eſt eni ꝙ hic opꝫ ali
qd de cōi curſu mutari. ſ. ꝙ v̄ba habeāt effectū vl' poſt
q̄ plata ſunt q̄tū ad illos q p̄us cōplēt vel anteq̄ ſint
plata q̄tū ad illos q poſtea pferūt niſi oiaꝫ intētio fe-
rat̄ ad inſtās quo vltim⁹ pfert. Si aūt nō oēs ꝯſecrāt:
ſꝫ tm̄ vn⁹: nō iō eſſet dōꝫ ꝙ ſolus ille ꝯſecret q p̄m⁹ v̄ba
pfert cū h̄ n̄ itēdat: ſꝫ vl' ep̄s vl' vltim⁹: niſi diceret̄ ꝙ q
liber intēdit ꝯſecrare verba ſua dicēdo vl' cōplendo: ſꝫ
nō intēdit cōplere niſi ſil' cū ep̄o vl' vltio tunc veriſile
eſt qð dicit ꝙ ſol⁹ q p̄mo pfatur cōficit. Hec Pe. ꝙ bn̄.
Dr̄ 4°. ꝙ hec ſola Petri nō ſufficiēter ipugnar̄ a Durā
do. Nō. n. eſt ficticiū nec deriſoriū dicere ꝙ ſp̄ūs ſctūs
regēs eccl'iam ꝙ dirigēs in ſuis ritib⁹ ſacr̄alib⁹ ſingula
riter miraculoſe opet̄ in ſingularib⁹ ritib⁹ ꝙ ꝯſecratiōi
b⁹ ſacr̄oꝝ: ſic̄ eſt illud in quo plures ſacerdotes cōcele
brāt: ꝙ eādē mām panis ꝙ vini ex ei⁹ inſtinctu ꝯſecrāt.
Nemini eni dubiū eē dꝫ eccl'iaꝫ romanā talē cōſuetu-
dinē nec inueniſſe nec obſeruaſſe nec toleraſſe aut ap-
probaſſe ſine ſp̄ali cōſilio ſp̄ūs ſancti. Nō nimirū q̄ ſi
ſp̄ūs ſcūs i hac ſingulari cōſecratiōe aliqd ſingulare opet̄
puta ꝙ v̄tus inſtr̄alis cōſecratiua v̄boꝝ ſacr̄aliū tran-
ſeat de ſubiecto in ſubiectū: vl' remaneat ſine ſubiecto
deficiēte pprio ſubiecto puta voce: vl' hēat effectū poſt
q̄ deſijt eē vel añq̄ ſit. Hoc eni n̄ eſt nouū nec incōue-
niēs de cā efficiēte inſtr̄ali: qð pꝫ in ſimili. Nam paſſio
xp̄i p v̄tutē inſtr̄alē in ſe exiſtētē hūit effectū in pdeſti
natis p̄cedētib⁹ xp̄i paſſionē ꝙ in ſequētib⁹ ſicut ponit
ſcūs Tho. 3ª pte. q. 48. ar. 6°. vbi arguit ſic. (Nllū agēs
corpale agit niſi p cōtactū. Unñ ꝙ xp̄s tāgēdo mūdauit
lepꝛoſum vt oſtenderet carnē ſuā ſaluiferā hr̄e v̄tutē.
ſicut dicit Chryſoſtomus. Sed paſſio xp̄i nō potuit cō
tingere oēs hoies. q̄ nō potuit efficaciter opari oium ho
minū ſalutē.) Ecce argumētū. Sequit̄ rñſio. (Dōꝫ ꝙ
paſſio xp̄i licet ſit corpalis. hꝫ tn̄ virtutē ſpiritualē ex
diuinitate vnita: ꝙ iō per ſpiritualē contactū efficaciaꝫ
ſortit̄. ſ. p fidem ꝙ fidei ſacr̄a ꝛc̄.) Hec ille. Silr̄. q. 62.
arti. 5°. oſtendit ꝙ ſacr̄a eccl'ie ſp̄aliter hn̄t virtutē ex
paſſione xp̄i: cuius virtus quodāmō copulat̄ per ſuſce
ptionē ſacr̄oꝝ. Jn cuius ſignū de latere xp̄i pēdētis in
cruce fluxerūt aqua ꝙ ſanguis quoꝝ vnū ptinet ad ba-
ptiſmū: aliud ad eucbariſtiā que ſūt potiſſima ſacr̄a.)
Jtē ibidē i ſolne 2ⁱ ſic dicit. (Per fidē xp̄s habitat i no
bis: ꝙ iō virtus xp̄i copulat̄ nobis p fidē. Et qꝛ virt⁹ re
miſſiua peccatoꝝ ſp̄ali quodā mō ptinet ad paſſionem
ipſius: iō per fidem paſſionis eius ſp̄aliter hoies liberā

Ubi maneat virt⁹ v̄boꝝ ꝓus ꝓlatorū donec cōcele brādo eadē ꝓferat.

tur a pctis. Et virtus ſacroꝝ q̄ ordinaꝛ ad tollendum pctā ꝑncipue ē ex fide paſſiōis xp̄i.) Hec ille. Itē.q.78. ar.5°.ſic dic̄. (Sic ex ꝯtactu carnis mūdiſſime xp̄i vis regeneratiua ꝑuenit nō ſolū ad illas aq̄s q̄ xp̄m tetigerūt:ſ3 ad oēs vbicūq3 terraꝝ ꝑ oia futura ſecula: ita et ex ꝓlatiōe ipſi⁹ xp̄i hec verba ꝯſecrationis eucbariſtie ṽtutē ꝯſecratiuā ſūt ꝯſecuta a quocūq3 ſacerdote dicātur ac ſi xp̄s ea pn̄ialr̄ ꝓferret.) Hec ille. Ex qb⁹ hn̄tur duo. Primū eſt ꝙ virtus inſtr̄alis pōt hr̄e effectū anteq̄3 illa ṽtus ſit ⁊ poſtq̄3 deſijt eē.dū tn̄ copuleꝛ paſſio:⁊ ꝯtingat illud mō ſpūali puta ꝑ fidē. 2^m eſt ꝙ ſicut ſi de⁹ pōt anticipare effectū ṽtutis vel retardare effctū ṽtutis paſſionis xp̄i in boīb⁹ vel in ſacris:nō appet icōueniēs ꝙ intētio ꝯſecrātis ⁊ concelebrātis cū eo ex fide eccl̄ie ꝓcedēs ⁊ a ſpū ſcō regulata poſſit anticipare vl̄ retardare effectū ꝯſecratiōis.potiſſime vbi de⁹ eſt ꝑncipale agēs:qd pōt vti ṽtute inſtr̄ali ṽboꝝ ſicut vult.ſicut vtiꝛ ṽtute paſſiōis i ꝑdeſtinatos ꝑcedētes ⁊ ſequentes ⁊ ꝯcomitātes paſſionē xp̄i. De h̄ ſctūs Tho. p̄ᵃ.diſ. 4ᵃ.q.i.ar.4°.in ſolone 3ᵉ q̄ſtiūcule ſic dicit. (Inſtr̄3 virtutē nō recipit niſi ſm ꝙ agēti ꝑncipali ꝯtinuaꝛ vt virtus ei⁹ quodāmō in inſtr̄m trāſfundaꝛ. Principale autē ⁊ ꝑ ſe agēs ad iuſtificationē eſt de⁹ ſicut cā efficiens: ⁊ paſſio xp̄i ſicut meritoria. Huic aūt cauſe cōtinuaꝛ ſacr̄m ꝑ fidē eccl̄ieq̄ inſtr̄m refert ad ꝑncipalē cauſa3: ⁊ ſignū ad ſignatū. Et iō efficacia vl̄ ṽt⁹ ſacroꝝ ē ex trib⁹.ſ.ex inſtōne diua ſicut ex ꝑncipali cā agēte:ex paſſione xp̄i ſicut ex ꝑma cā meritoria:ex fide eccl̄ie.ſicut ex cōtinuāte inſtr̄m ꝑncipali agēti. Dr̄ 5°.ꝙ vt ꝑdictū fuit cū Innocēti⁹ fuerit papa meli⁹ ſcivit ꝯſuetudīes romane eccl̄ie q̄3 arguēs. Nec eſt credēdū ꝙ eccl̄ia romana vnq̄3 obſeruauerit ꝯſuetudines aut ritus in celebratione eucbariſtie vel alioꝝ ſacroꝝ irrationabiles aut ꝑiculoſos:q deberēt dici corruptele. Utrū aūt illa ꝯſuetudo nūc obſeruetꝛ in eccl̄ia romana neſcio. Conſtat tn̄ ꝙ tpe Innocētij ⁊ multoꝝ ſūmoꝝ pōtificū tā ꝑcedentiū q̄3 ſequētiū ſeruata fuit:⁊ in multis eccl̄ijs tpe ſācti Tho.ſeruabaꝛ.vt ipſe teſtaꝛ. Ad ea ṽo que dic̄ contra Innocētiū ⁊ eccl̄iam romanā nō o3 rn̄dere: q2 temere ⁊ detractorie dicta ſunt. Dr̄ 6°.ꝙ ſecūdus modus quē3 arguēs ponit inſufficiēs eſt. Cū eni dicit ꝙ ſi virt⁹ diua ſit aſſiſtēs ⁊ nō pōaꝛ aliq̄ ṽt⁹ iſtr̄alis tūc ipſa pt ꝑ vnū ⁊ ꝑ plures ſicut ſibi pl3. Hoc eni bn̄ verū eſt.ſ3 tūc non d3 diſtingui.vtrū ſimul an ſucceſſiue ꝓferāt: q2 ſic de⁹ pōt agere indifferēter cū vno ⁊ cū plurib⁹. ita cū pluribus ſimul ⁊ nō ſimul:q2 ſemper ſunt cā ſine qua non. Poſſet eni de⁹ ordinare ꝙ nō fieret cōuerſio niſi duo vel tres ꝓferrēt ṽba vnus poſt aliū. Hec Pe.⁊ bn̄. Dr̄ 7°.ꝙ cū arguēs dicit in alio ꝓpoſito ꝙ ſi virtus conſecrādi ſit inherēs ſubiectiue ṽbis.impoſſibile eſt ꝙ plures ſil̄ ꝯſecrēt etiā ſi verba ſil̄ cōpleāt:q2 ab agētib⁹ nālīb⁹ ſil̄ ꝯcurrētib⁹ nō ꝓcedit effectus niſi intēſior. Dō3 eſt ꝙ l3 itētio ſit volūtaria ⁊ actio ſacroꝝ neceſſaria.ſic ſi duo applicarēt ignē q neceſſario cōbureret. tn̄ ſi paſſu3 nō eēt natū ſuſcipe plus ab vno q̄3 a duob⁹.vel effect⁹ eēt nō intēſibilis:nihilomin⁹ a duob⁹ ſequereꝛ idē effectus q ab vno.non eni plus ab vno q̄3 ab alio: cum ſit eq̄lis rō. Nec a neutro:cū qōlibet ſit ſufficienter approximatū ⁊ diſpoſitū:nec vnū ipedit:ſed iuuat aliud. Et ita eſt in ꝓpoſito. Un̄ ab vtroq3 erit ꝯſecratio: non tn̄ maior nec minor q̄3 ab vno. Et ꝓbaꝛ ꝑ rōnē ſuā. q2 ꝯcurrētib⁹ oīb⁹ necc̄ijs ad ſacr̄3:ſeqꝛ ſacr̄m:ſ3 hic ſūt oia neceſſaria reſpectu vtriuſq3 agētis.ſ.mā ⁊ forma ⁊ intētio.g̊ ⁊c̄. Hec Pe.⁊ bn̄. Et hec ſufficiāt ad arg^{ta} ꝯ ꝑmā ꝯnē inductā.

Ad argu. ꝯ rōes ꝯclōnē.

¶ Ad arg^{ta} ꝯ 2^{am} ꝯnē īductā nūc dō3 eſt. Et ꝑmo ad ea q̄ ꝑ loco inducūꝛ.ſ. de mixtiōe liquoris alteri⁹ ſpeciei. Et qdē ad ꝓbationē ꝑme ꝯnis ibidē introducte.ſ.qn̄ liquor addit⁹ alteri⁹ ſpeciei eſt maioris virtutis ⁊c̄. Dr̄ p̄ ꝙ qcqd ſit de ꝯne:tn̄ ꝓbatio ei⁹ nō val3. q2 aſſumit falſu3.ſ.ꝙ deſinētib⁹ q̄litatib⁹ manēte quātitate deſinit ibi eē corp⁹ xp̄i vl̄ ſanguis. Nec ꝓbōnes ad hoc iducte ꝯcludūt. Nō qdē ꝑma. Un̄ rn̄dendo ad illud arg^m ſic dicit Pe. Si q̄litates manēte quātitate ſic corrūpereꝛ ꝙ nō remaneret ſil̄itudo nec rei ꝯtēte nec rei cōuerſe:tūc deſineret ibi eē corp⁹ xp̄i ⁊ ſanguis ſicut qn̄ de ſpēb⁹ ſit aqua vel acetū. S3 ſi maneat ſil̄itudo rei ꝯtēte.i.corꝑis vel ſanguis xp̄i.q̄uis nō rei cōuerſe: vt qn̄ ſit ſuba carnis aut ſanguis aut pueri manet ibi corp⁹ xp̄i. Immo ſuppoſita cōi opīone ꝙ corp⁹ xp̄i ſit in loco ꝯuerſe ſube in ſe:cū abſentia illi⁹ ſube ſit cā p̄ntie corꝑis xp̄i q̄3diu remanet ibi vel tota quantitas vl̄ ps ſine ſubiecto q̄ītūcūq3 oēs q̄litates ſint corrupte manet ibi corp⁹ ⁊ ſanguis xp̄i. E cōuerſo aūt q̄3 cito icipit ſub ſpēb⁹ fieri noua ſuba q̄ītūcūq3 alia oia manerēt incipit ibi vbi eſt ſuba deſinere eē corp⁹ xp̄i ⁊ ſanguis. Et iō illa ꝓpō ō repn̄tatione ſpecieꝝ q̄ dic̄ ꝙ ſpēs vini ꝑtinēt ad ſacr̄m quaten⁹ repn̄tat ſubam vini ⁊c̄.falſa eſt.q2 ſpēs nō ꝑtinet ad ſacr̄m ꝑ h̄ ꝙ repn̄tat rē cōuerſa3.ſ3 magis ꝑ h̄ ꝙ repn̄tat rē ꝯtentā. Un̄ hac ſil̄itudine manēte.manet ſacr̄m. Hec Pe.⁊ bn̄. Preter hoc ꝙ ſupponere vel ꝯcedeꝛ vr̄ ꝙ qn̄ ex vino ſit aqua vl̄ acetū corrūpanꝛ oēs qualitates vini ⁊ remaneat eadē quātitas in generato ⁊ corrupto. Hoc eni falſu3 eſt: q2 corrupta ſuba corrūpiꝛ eius quātitas ⁊ qōlibet eius accn̄s vt ipſe poſtea dicit. ¶ Ad 2^{am} ꝓbōnē dicit:ꝙ vbi ſil̄itudo rei ꝯtēte deficeret: ſacr̄3 nō eēt:q2 tūc etiā ſepatio a ſubiecto deficeret. Corruptio eni q̄litatib⁹ corꝑalib⁹ ⁊ quātitas corrūpiꝛ ⁊ alia ſuba ⁊ alia accn̄tia generanꝛ ſ3 ſi corrupta ſil̄itudine remaneret quātitas ſine ſubiecto vt pri⁹:adhuc remaneret ibi ſacr̄3. Si g̊ ſil̄itudo rei cōtēte remaneat:ſufficit.⁊ de iſta cōcludūt rōnes. Dato etiā ꝙ nō remaneret ſil̄itudo rei ꝯtēte:nec alicui⁹ alteri⁹:⁊ nulla ēt qualitas remaneret.ſi tn̄ quātitas ibi remaneret:corp⁹ ⁊ ſanguis ibi remaneret.q2 tādiu remanet ibi ſanguis xp̄i ſacralr̄ q̄3diu ibi māſiſſet ſuba vini localr̄ ſi cōuerſa nō fuiſſet:ſ3 illa manſiſſet ſemꝑ cum quātitate ſua omnib⁹ alijs corruptis. alias ſuba corrupta poſſet quātitas nō corrūpi.igiꝛ ⁊c̄. Cū aūt ꝓbaꝛ ꝙ ſacr̄m corrūpitur ꝑ ſolam corruptionem ſigni ſenſibilis ⁊ ſimilitudinis. Dicēdū ꝙ aliqn̄ plus requiritur ad rei factionē q̄3 ad rei facte conſeruationē. Sicut mollities reqriꝛ in cera ad figure impreſſionē:nō autē ad cōſeruationē. Et ſil̄r verū eſt ꝙ rō ſigni ⁊ ſil̄itudinis magis attendiꝛ ſm qualitates q̄3 ſm quātitatē:imo quātitas ſola nihil hoꝝ eſt. Sed he rōes l3 regranꝛ a ꝑncipio ad hoc ꝙ de nō ſacro fiat ſacr̄m:tn̄ ex quo ſemel factū eſt ſacr̄m:nō deſinit eē ſacr̄m:l3 deſinat eē ſignu3. Uel ſi deſinat hr̄e nomē ſacri:non tn̄ deſinit hr̄e eſſentiā rei. Sicut oleū cōgelatū de q̄ nō pōt fieri vnctio cōꝑalis nec ꝑ ꝯns ſignatio ſpūalis:nō ꝓp hoc deſinit eē cōſecratū.ita ⁊ hic. Hec Pe. ⁊ bn̄ ꝯcorditer ſctō Tho. Un̄ 3ᵃ pte.q.76.arti.8°.vbi q̄rit. Utrū corp⁹ xp̄i deſinat eē ſub ſacro qn̄ ibi miraculoſe apparet caro vel puer. ſic dicit. (Duplr̄ ꝯtingit talis apparitio:qua qn̄q3 i hoc ſacro miraculoſe vr̄ caro aut ſanguis aut etiā aliquis puer. Qn̄q3.n.h̄ ꝯtingit ex pte videntiū quoꝝ oculi imutanꝛ tali imutatiōe ac ſi expreſſe viderēt exterius carnē aut ſanguinē vel pueꝝ:nulla trāſmutatiōe facta ex pte ſacri ⁊c̄. Qn̄q3 ēt ꝯtingit talis apparitio nō ꝑ ſolā imutationē videntiū:ſed ſpē que vr̄ exterius realr̄ exiſtēte.

Uirt⁹ inſtr̄alis pt hr̄e effectū ſuū anteq̄3 ſit.

Deſinētibus qualitatibus ſ3 manēte q̄ītitate non deſinit eē in ſacro eucha.cōꝑus xp̄i.

ſtētē. Et dōz ꝙ tūc manētib⁹ dimēſiōib⁹ ꝗ ꝑus fuerūt
ſit miraculoſe ꝗdā imutatio circa alia accn̄tia. puta fi-
gurā ⁊ colorē ⁊ alia hmōi. vt videat̄ caro aut ſanguis aut
puer. Et h̄ nō eſt deceptio: qꝛ i figura eiuſdē v̄tutis ꝯti
git. ſ. ad oñdēdū ꝑ hāc appitionē ꝙ i h̄ ſacro eſt ve cor
p⁹ ⁊ ſanguis xp̄i. Et ſic pꝫ ꝙ remanētib⁹ dimēſiōib⁹ ꝗ
ſūt fundamēta alioꝝ accn̄tiū. remanet veꝝ corp⁹ xp̄i
i h̄ ſacro.) Hec ille. Itē ibidē arguit ſic. (Corp⁹ xp̄i deſi
nit eē i ſacro qn̄ deſinūt ſpēs ſacrales: ſꝫ qn̄ appet caro
vel puer deſinūt eē ſpēs ſacrales. g̃ ⁊c̄.) Ecce argm̄. Se
quitur riſio. (Dōm ꝙ facta tali appitione ſpēs ſacrales
qn̄qꝫ gdē manēt totalr̄ in ſeipſis: qn̄qꝫ aūt ſm̄ illō qđ
eſt potiſſimū in eis. ſ. q̄ntū ad dimēſiōes.) Hec ille. Si
mile ponit 4°. ſen. di. 10. q. i. arti. 2°. i ſolone p̄ⁱ. (In tali
caſu ingt adhuc ſpēs panis manēt q̄ntū ad dimēſiones
que p̄u⁹ ſubſiſtebāt ⁊ principales erāt i ſacro: q̄litas co-
lor ⁊ alia hmōi nō maneāt diua v̄tute h̄ faciēte. Et iō ſub
illis dimēſiōib⁹ adhuc manet corp⁹ xp̄i.) Hec ille. Ex
qb⁹ pꝫ ꝙ cū diua v̄tute q̄litates ſenſibiles eucharīſtie
deſtruant̄: dū tn̄ maneāt dimēſiōes panis aut vini. nō
iō deſinit ibi eē corpus xp̄i: nec rō ſacri. Dr̄ 2° p̄ncipalr̄
ad ꝯnē p̄mā Durādi ⁊ 2m̄ ſil̄ ꝙ in aliqb⁹ caſib⁹ hꝫ ve
ritatē: ⁊ i aliqb⁹ nō. Un̄ Pe. loquēs de opione ſci Tho.
⁊ Durādi ſic̄. Ptn̄ ingt he due opiniones ſic ꝯcordari.
qꝛ talis liquor pōt addi ſpeciēb⁹ differēs ſpecie q̄ nō eſt
penetrabilis ab eis. nec penetratiu⁹: ſicut ſi oleū adda-
tur: qđ natū eſt aliis liquorib⁹ nō miſceri: ſꝫ ſupnatare.
Aliqn̄ aūt liquor additus ⁊ ꝑcedēs ſunt ad inuicē pene
trabiles: ſꝫ ꝑꝑ ſpiſſitudinē ⁊ cōpactionē alteri⁹ ꝑ talem
mixtionē nullus liquor pōt ſic diuidi qn̄ q̄libꝫ pars re
maneat ita magna ꝙ in ea nata eſt ſaluari forma toti⁹
ſic̄ eēt de ceruiſia: ⁊ qbuſdā vrinis groſſiſſimis ad inſtar
ſanguis canis. Aliqn̄ aūt ⁊ ſi ſint liquores inuicē ꝯmixti-
biles ⁊ diuiſibiles vſqꝫ ad talia minima in qb⁹ ſpēs ſal
uari nō pñt. iſta tn̄ cauſata diuiſio fit tarde ⁊ nō ſtatiꝫ.
In iſtis v̄o oīb⁹ eſt vera opio Durādi. qꝛ i talib⁹ non fit
corrup⁹ ꝑ diuiſionē. g̃ aut n̄ fit ibi aliq̄ corruptio aut fit
ꝑ actionē v̄tutꝭ ꝯrie. Et qꝛ v̄t⁹ oñans corrūpit ⁊ n̄ corrū
pit̄. ide ē ꝙ qn̄ ſpēs vini ſit̄ maioris v̄tutis q̄ꝫ liquor ap
poſitus. tūc corrūpūt illū. Uel ſi nōdū corrūpunt: tunc
anteq̄ꝫ ſit facta cōmixtio non pñt corrūpi: qꝛ nec rōne
v̄tutis: q̄ minor eſt: nec rōne diuiſiōis: q̄ aut nō fit: ſi nō
ſubintrat vt oleū. aut ſupponit̄ nōdū facte: ⁊ ſic adhuc
ex ꝑte ſpecieꝝ nl̄la facta corruptōe manet ſanguis ſub
oīb⁹ partib⁹ ſicut prius. Si autē ſint eq̄lis v̄tutis: q̄ntis
nō eq̄lis quātitatis: adhuc faciliter generat̄ ide 3° ſpēs
⁊ ſic tūc totalr̄ deſinit ibi eē ſanguis xp̄i. Si aūt liquor
ſuperadditus eſt maioris virtutis: tūc corrūpit ⁊ con
uertit in ſe ſpēs: ⁊ ſic pari rōne deſinit ibi eē ſāguis xp̄i.
Si aūt liquores ſint ad inuicē penetrabiles: ⁊ fiat diui
ſio ꝑexiſtētis vſqꝫ ad minima. tūc locū hꝫ opio Tho.
diſtinguēs de quātitate molis: qꝛ ſi liquor additus eſt
eq̄lis vl̄ maior facta ꝑfecta ꝯmixtiōe i minimas partes
diuidit̄ ꝑexiſtēs: ⁊ ſic nō manet aliqua ꝑticula non cor
rupta: qꝛ vel ꝯuertit̄ in liquorē ſupadditū: ſi eſt maio-
ris v̄tutis: vel in tertiū vtrūqꝫ. Si aūt eſt minoris quā
titatis: ſicut ſe hꝫ totū ad totū: ſic pars ad partē. Unde
tūc facta ꝯmixtione ad ꝑtes ꝓportionatas. vel corrū-
pit̄ ꝑ viā diuiſiōis: ⁊ ꝑ ꝯſequēs deſinit ibi eē ſāguis xp̄i
ſiue ex ipſis fiat vnū qn̄ ſpēs ꝑualēt i v̄tute: ſiue liquor
additus qn̄ ecōuerſo: ſiue 3° ſpēs qn̄ ſunt eq̄lis v̄tutis li
cet inequalis quātitatis. Hec Petrus ⁊ bn̄. ¶ Ad 2m̄
ibidē adductū ꝯ eādē ꝑtē ꝯnis dr̄ ꝯcedēdo maiorē: ⁊
negādo minorē: ita. n. corrūpit̄ ꝑticula vini ꝑ appoſitio
nē gutte aque: ſic̄ aliq̄ ꝑticula ſpecieꝝ. Sed ſicut ſpēs

Un̄ deſinat vel non deſi-nat eē ſāgu. xp̄i i ſacro ex cha. ſup infu-ſo alio liquo. de eodem ad arg. 2° ⁊ 3° lo. ꝯtra eādem.

cōuertūt guttā in vinū nouū generādo. qđ cōtinuatur
ꝑtib⁹ ꝑexiſtētib⁹: ⁊ poſſet ꝯuerti in ſanguinē ſi dicerent̄
verba: ita gutta aque appoſita vino ante conſecratio-
nem corrūpit aliquā ꝑticulam vini: de qua cū gutta aq̄
generatur vinū: ⁊ totum fit vinū vnū continuū: quod
totū ꝑ verba conſecrat̄. Cū enim omne agēs nālr̄ tō-
patiat̄. qn̄ minus de aqua apponit̄ vino vel ſpēb⁹ vini
ꝑꝑ aliq̄lē reſiſtētiā aq̄ modicū qđ de vino corrūpit̄ vl̄
de ſpēb⁹: ⁊ ſic ex vtroqꝫ fit gn̄atio vini: vl̄ iſta corruptio
fit ꝑ gn̄ationē vt poſtea dicet̄. Hec Pe. ⁊ bn̄. Dū tn̄ ſp
intelligat̄ de liquorib⁹ differētib⁹ ſpecie nata ad inicē
agere: ⁊ mutuo ſe corrūpere ⁊ cōuertere: alias nō hēret
veꝝ. ¶ Ad argm̄ 2° loco inducta ꝯ eādē ꝯnē. ſ. quo ad
illud qđ dicit de liquorib⁹ eiuſdē ſpeciei quo ad ſubaꝫ
⁊ accidentia vt eſt vinū de eodē dolio. Dr̄ p̄ ꝙ ꝯ Durā
di ſi gn̄aliter ⁊ i oī caſu itelligat̄. vr̄ falſa ⁊ irrōnabilis:
qꝛ tūc ſi gutta ſanguis ꝓijciat̄ i doliū plenū vino eiuſ-
dē ſpēi nō deſineret ibi eē ſanguis xp̄i: qđ vr̄ ridiculuꝫ.
Un̄ vr̄ diſtinguēdū vt p̄u⁹: qꝛ aut illō vinū eſt ita ſpiſ-
ſum ꝙ nō cōmiſcet̄ ſpēb⁹ ꝑ diuiſionē vſqꝫ ad minima
que ꝑ ſe nō pñt ſaluari: vel tarde h̄ fit: ⁊ anq̄ꝫ h̄ factuꝫ
ſit cū plures ꝑticule nō ſint corrupte nec ꝑ viā diuiſio-
nis q̄ nō i totū ꝓceſſit adhuc: nec ꝑ alterationē ꝯrie vir
tutis: qꝛ ſūt eiuſdē rōnis. Et ſic veꝝ dicit Durādus. qꝛ
tūc itegre remanet in oīb⁹ ꝑtib⁹ ſanguis xp̄i. Aut facta
eſt cōmixtio vſqꝫ ad talia minima: ⁊ tūc deſinit ibi eē
ſanguis xp̄i: vl̄ totalr̄ ſi equalis aut maioris quātitatis
ſit vinum additū: vel ꝑtialiter ſi minoris vt dictū eſt.
Hec Pe. ⁊ bene. Dicit̄ 2°. ꝙ ratio Durandi nō valet. ſꝫ
enī nihil corrūpat̄ a ſuo ſilī ꝑ ſe: ſꝫ a ſuo contrario: ſed
tn̄ ꝑ accidens ſic. qꝛ qn̄ fit diuiſio alicuius elemēti vel
mixti vſqꝫ ad minimū qđ eſt dare: diuiſione ampli⁹ fa
cta fit corruptio vndecūqꝫ fiat hec diuiſio: ſiue ꝑ virtu
tem contrarij ſiue ꝑ ſubintrationeꝫ ſimilis. In illo v̄o
qđ ꝯmiſcet̄. ſiue corrūpat̄ ſiue corrūpit nūq̄ꝫ fit ſāguis
xp̄i: qꝛ nūq̄ꝫ ꝑdit materiā ſuā: vel formā niſi corrūpat̄.
Qn̄ aūt corrumpit̄ retinet materiā: ꝑdit autē primam
formā ſubaleꝫ: ſꝫ accipit nouā. Un̄ cū illa ſuba q̄ nūq̄ꝫ
fuit cōuerſa in ſanguinē nō ſtat ſanguis. Sciendū aūt
ꝙ in cōmixtione liquoris ſiue equalis ſiue ineq̄lis vir-
tutis: qn̄ ſunt diuiſibilis facilis ſubintrationis ad inicē
ſepius fit corruptio via diuiſiōis q̄ꝫ via alterationis: qꝛ
virt⁹ diuiſa debilior eſt q̄ꝫ vnita. Un̄ qn̄ nō eſt notabi
lis exceſſus v̄tutis vel eſt eq̄litas: ſtatī incipit diuiſio ⁊
remittit̄ actio q̄ erat ꝑ ꝯtactū vel ꝑ ꝯrietatē: ita ꝙ citi⁹
ꝑtes corrumpunt̄ ꝑ diuiſionē ſui q̄ꝫ ꝑ actionē cōtrarij:
vbi eſt contrarietas. Itē qn̄ illud additum eſt minoris
quātitatis differens ſpē vel nō tunc in ꝑte equali poſt
factam diuiſionē deſinit eſſe ſanguis xp̄i: non ſic intelli
gendo ꝙ ſit vna ps ſola continua e regione ſita iſti cō-
iuncta: in qua deſinat eſſe ſanguis: ſed ſicut duo pugil-
li aque vel vnus aque alius vini ꝑfecte miſcerentur: ⁊
totū illud corrumperet̄: ⁊ generaret̄ aliqđ tertium: ſic
gutta aque vel vini ſubintrat partē equalē: ⁊ ad inuicē
fit mixtio ⁊ diuiſio in diuerſis ꝑtibus vel in vno: ⁊ totū
corrumpit̄: ⁊ vna forma in ꝑticulis cōiunctis inducit̄:
⁊ ꝑ creationē vel reꝑationē vl̄ ꝯuerſionē eſſentie mā̄e
ꝓportionaliter ſupadddit̄: ⁊ ibi deſinit eſſe ſanguis. Et
ſi dicat̄ ꝙ imo in omnib⁹ deſinit: qꝛ tm̄ extendit̄ ſub-
ſtantia quantū ſua quātitas: ⁊ cū ſit vna quantitas nu-
mero ſpecierū manentiū ⁊ ſube generate ex ꝑte addi
te: ⁊ ꝑte ꝑexiſtētis corrupte. g̃ ſub vtraqꝫ ſuba illa extē
dit̄: ⁊ ꝑ ꝯñs deſinit ibi eē ſanguis. Dōm ꝙ ſuba tn̄ ex-
tēdit̄ q̄ntū ſua quātitas: q̄ ē ꝑ ſe ſua: nō aūt quantum
illa q̄ ē ꝑ acciñs ſua. ſ. q̄ ꝑ acciñs ē facta vna ꝯtinua cuꝫ

Ad arg. 2° lo co inducta ꝯ ſcōam.

Nihil ꝑ ſe ꝑa tꝛ a ſuo ſimi-li ſꝫ ꝑ accñs

ſlla q̃ erat ſua. Sicut de⁹ ſi duas aq̃s ſic ꝯiūgeret ꝙ vna nō ſubintraret aliā p iuxta poſitionē fieret vnū ꝯtinuū: nec tñ eēt vna aq̃ affecta quātitate alterius: ſic nec pes efficiꝉ quātitate man⁹ ꝗmis ꝯtinueꝉ: ita ꝛ hic ps ꝑexiſtēs manet ſine ſubiecto: addita tñ ſuba hꝫ quantitatis ptē: ꝗmis ſit difficile imaginari: cū ſuba ſe extēdat quouſqꝫ termineꝉ quātitate: ꝛ quātitas vbi nō eſt terminata nō poſſit terminare: cū quātitas ꝯtinua nō hēat terminū i medio g terminet ibi ſubam. Hec Pe. ꝛ hñ. Et ꝯformiter ſcō Tho. in oib⁹ ꝑter h ꝙ vꝛ negare ſubam hr̄e alias ptes a ptib⁹ quātitatis: ꝛ ponere ſubaꝫ mãleꝫ ſm ſe totā eē ſub qualꝫ pte quātitatis ſue. Falſū ēt ē ꝙ quātitas ꝯtinua nō hēat terminū in ſuo medio actu vꝉ po^a: cū de rōne quātitatis ꝯtinue ſit hr̄e terminū cōeꝫ ad quē ptes ei⁹ copulenꝉ. Falſū etiā ē ꝙ ꝗlibꝫ ps ſube tm̄ extēdaꝉ quātū extēdiꝉ toti⁹ ſube quātitas: cuius eſt pars: ꝛ mlta alia deſcēdētia ex illo falſo ꝑncipio i ꝑme ꝗnis obiectiōib⁹ recitato ꝛ reprobato. Ex ꝑdictis patꝫ rñſio ad oīa dicta Durādi 2° loco iducta ꝯ 2^am ꝯnem. Nā ꝑmū arg^m fundaꝉ in falſo. ſ. ꝙ ſile nūꝗ corrūpat ſile vt dictū eſt. Et ꝯñter falſuꝫ eſt qḋ ibi ꝯcludiꝉ. ſ. ꝙ p appoſitionē vini oīo ꝯſimilis ſpēs nō corrūpanꝉ. Similiter 2^m arg^m nō valet. qꝛ fūdaꝉ in falſo. ſ. ꝙ in tali appoſitiōe liquoris ad ſpēs vtrūqꝫ maneat icorruptū. Et ꝯñter falſa eſt ꝯ ibidē illata. ſ. ꝙ ſāguis xp̄i maneat ſub ꝗlibꝫ pte ſpecieꝝ: vt ꝑus: nec deſinat eē ſub aliꝗ. Silr ꝯfirmatio nō valet. qꝛ h^oꝛ falſa eſt ſicut patuit in ſolone arg^{ror} ꝑ loco iductoꝝ ꝯ ꝯnē potiſſime in ſolone 2^a. Sicut. n. p appoſitionē vini oīo ꝯſilis corrūpiꝉ aliqua ſpecieꝝ ps p⁹ ꝯſecrationē: ita p ei⁹ appoſitionē fuiſſet corrupta aliꝗ ps vini añ ꝯſecrationē. De h. ſ. Tho. io. ꝗli. ar. 3. ſic dicit. ⸿Aliꝗ admixtio alteri⁹ liquoris facit vt totalr deſinat eē ſanguis xp̄i ſub ſpēbus: ꝛ aliꝗ: nō: ſꝫ ſolū ſub pte ſpecieꝝ. Dū. n. eēt ibi ſuba vini ſi ali⁹ liquor in magna quātitate admiſcereꝉ totalr illud vinū corrūperet: ꝛ deſineret eē vinū. Si liquor admixt⁹ eſſet alteri⁹ ſpēi. uel deſineret eſſe hoc vinum ſi eſſet eiuſdem ſpeciei. Si aūt ali⁹ liquor i pua quātitate admiſcereꝉ. nō poſſet illi⁹ liquoris ꝑmixtio ad totū vinū ꝑuenire: ſꝫ ad aliquā ptē ei⁹ quā variaret vel ſm ſpēs: ſi eēt alteri⁹ ſpēi: quā ꝑmixtionē nō totalr amitteret: vꝉ ſꝫ numeꝝ ſi eēt eiuſdē ſpēi: vꝉ ſꝫ ſpēꝫ ſuā ꝑmixtioneꝫ totalr amitteret: ſicut gutta aq̃ ꝑiecta in amphora vini.) Hec ille. Et iſta itelligēda ſūt de liquoribus facilr penetratiuis ꝛ penetrabilib⁹ ad inicē mō pri⁹ expoſito.

Ad arg. 3⁹ loco iducta contra eadem.

⸿Ad arg^{ta} 3° loco ꝯ ꝯnē iducta dr̄ ꝙ ꝙꝯ illoꝝ arg^{ror} in caſu eſt ꝯcedēda ꝛ in caſu negāda. Unñ Pe. Uideꝉ ſinge in hoc eē diſtinguēdū ſic pri⁹: qꝛ ꝑt eē vinū eiuſdē ſpēi hñs ꝗlitates ꝯrias. ſic ſi differret ſpē. Si g̃ vinum diſſile ſupadditū penetret vel peneteꝉ ſic ꝙ ꝑexiſtēs diuidaꝉ in minima nō ſubſiſtētia: deſinit ibi eē ſāguis xp̄i vel totalr: ſi ad oēs ptes hec diuiſio ꝛ corruptio ꝑtigat: vel ptialr ſi ad quaſdā tm̄. Si āt nō fiat corruptio p diuiſionē: ꝛ ſic ꝟtus ꝯria i vinis: ꝛ p ꝯñs ſint in ſe mutuo actiua. ſi ē eq̃lis ꝟtutis tādē fit tertiū vinū differēs numero: ꝛ p ꝯñs deſinit ibi eē ſanguis xp̄i. Si autē ſit maior i ꝑexiſtēte. qꝛ forte erat grecū vel vernaticum: ꝛ aliud debile gallicū: vel ſi i magna quātitate erāt ſpēs ꝛ iſtud in vna gutta: tūc ſpēs corrūpūt illud: ꝛ ſic mãet ibi itegralr ſanguis. Si aūt eꝯ nō manet: qꝛ totum corrūpit. Hec Pe. ꝛ hñ. Dr̄ 2°. ꝙ rōnes p ꝯne adducte nō ꝯcludūt. Nō qdē ꝑma pp duo. Prio qꝛ falſū aſſumit in h ꝙ dicit ꝑorē calorē nūꝗ corrūpi. 2°. qꝛ falſū dicit in h ꝙ aſſerit ꝑorē ſaporē nūꝗ corrūpi: nec alia accidētia ſenſibilia vini: vel ꝙ corruptio taliū nūꝗ īfert corruptionē ſacri vel deſitionē ſanguis ſub ſpēb⁹. Silr cōfirmatio nō valet. Tū qꝛ eſt ꝯ arguētē. Tū qꝛ falſum aſſumit. De iſtis duob⁹ late ꝑſeqꝉ Pe. dicēs. Iſta opīo deficit. qꝛ dicit ꝙ manet idē color nūero g ꝑtes. qꝛ tūc eēnt multi colores ſm ſpēm: ꝛ p ꝯñs non ꝯtinui: qꝛ ſicut duo⁹ differētes ſpē nō pñt ꝯtinuari: ſic nec qualitates. Hoc aūt vꝛ falſuꝫ cū p mixtionē liqdoꝝ fiat vnū cōtinuū ſm quātitatē: ꝛ p ꝯñs ſm ꝗlitatē. qꝛ ꝗlitas coextēdiꝉ quāto: ꝛ ſic copulanꝉ ad vnū cōeꝫ terminū. g̃ cū totus color ſit cōtinu⁹. vꝛ eē vn⁹: ꝛ ſic duo ꝑmi ſunt corrupti: ꝛ terti⁹ eſt gñat⁹. Sꝫ iſta rō nō vꝛ necīa. qꝛ vni⁹ ꝯtinui vna ps ꝑt eē alba: ꝛ alia nigra: nec erit aliꝗ ps ſupficiei abſcolor media. ſꝫ diſtinguenꝉ ſeipſis: nec erūt cōtinui colores: ſꝫ nec diſcōtinui: ſꝫ ſint i ꝯtinuo. Nec oꝫ ꝙ ſi ex ſubīs ꝛ quātitatib⁹ ꝗ ſūt vni⁹ rōnis fiat ꝛ tertia ꝙ pp h ex ꝗlitatib⁹ ꝗ differunt ſpē fiat tertia. Magis tñ ꝑbabile eſt ꝙ ſicut ex diuerſis ſubīs ꝛ ꝗlitatib⁹ elemētoꝝ fit i mixto ꝗlitas media ꝛ ſuba media. ſic ꝛ h: maxime ſi veꝝ eſt ꝙ ex mixtiōe liqdoꝝ pp ſubintrationē ptiū ſequaꝉ vtriuſqꝫ ſubiecti corruptio: qꝛ p ꝯñs quātitates: ꝛ oīa alia accñtia corrūpunꝉ. Et qḋ dicit arguēs ꝙ ſec⁹ eſt de colore g accidit. ꝛ de ſapore g videꝉ eē ꝑpria qualitas vini. vꝛ eē ꝯ illud qḋ ſupra dixit indiſtincte ꝙ corruptio ſolius ꝗlitatis facit deſinere eē ſacr̄m. Hoc aūt dicit nō de illa ꝗlitate ꝗ accidit ſic colori: ſꝫ de illa ꝗ ē ꝑpria vini ſic ſapor. Preterea p admixtionē vini alteri⁹ i magna quātitate qḋ eſt fortiſſimuꝫ vt vernaticū ꝛ hm̄ nō ſolū mutaꝉ color. ſꝫ totalr mutaꝉ ſapor odor vigor color: ꝛ fere oēs ꝗlitates ſenſibiles: ꝛ ſic ſm eū nō maneret ſacr̄m. Tñ ſicut ſupra dictū eſt. quecūqꝫ accidētia mutenꝉ ſi quātitas manet eadē nūero ſine ſubiecto ſicut pri⁹ ſemꝑ manet ſacr̄m. Sed p tantam mutationem qualitatū naturaliū ex nā individui videꝉ quantitas corrūpi. vt dictū eſt: ꝛ etiā p ſubintrationē oīuꝫ partiū videꝉ natura manere ſine ſubiecto. ꝛ ſic vbicūqꝫ eſt alia ſuba: ꝛ p ꝯſequens deſinit eē ſacramentū. Itē p talem mixtionē fit corruptio ſubalis: ꝛ p ꝯſequens omniū accidentiū. vt ex ſupradictis pꝫ. Itē ſi ē alia qualitas noua corrupta qualitate cōnaturali totū deſtruiꝉ vt ſupra dictū eſt. Et iō non vꝫ illud quod arguens adducit: qꝛ ꝗuis qualitates diuerſorum vinoꝝ accidant ſacramento: tñ qualitatib⁹ naturalib⁹ corruptis cetera corrumpunꝉ: ꝛ ſuba ſi ibi eſt: ꝛ quantitas niſi miraculoſe retineaꝉ: ſicut qñ apparent ſpecies carnis ꝛ ſanguinis. vel pueri p nouas ſpecies ſupinductas. Sed non poſſet fieri hoc niſi cū corruptione ꝑmarū. ꝛ p ꝯñs quātitatis niſi de⁹ eam retineret. Et iō cum eadē quantitas poſſit eē ptim ſine ſubiecto: ꝛ ptim in ſubiecto. dum tñ quelibet pars p ſe ſumpta ſit tanta ꝙ poſſet eē p ſe ſepata ab omni alia: ꝛ in tali natura ꝗle eſt ſubiectū quod habet vel habuit. Unñ qñ minor liqꝛ admiſceꝉ: g tñ p ſe prius ſtabat fit vnū continuū qḋ eſt cū ſubiecto quantū occupat pars adiūcta vꝉ forte duple. ꝛ alia ſine ſubiecto quanta eſt reſidua ps: ꝗ tñ non ſūt ad ſenſuꝫ diſtincte. ſꝫ qñ liquor admixtus ē maior vel equalis fit vnum cōtinuū. Et qꝛ omnes ptes ſubintranꝉ ꝛ penetranꝉ: non eſt dare partē ſine ſubiecto que poſſet p ſe ſtare. Nec aliā cū ſubiecto: vñ totū corrūpiꝉ ꝛ tertiū generaꝉ. addita materia vel multiplicata: ꝛ generata noua forma. licet hec nō ſit illa mixtio cui⁹ ꝗlibꝫ ps mixti eſt mixta. Hec Pe. ꝛ bene quo ad illud qḋ dicit de dimēſione ptim exiſtēte in ſubiecto: ꝛ ptiꝫ ſine ſubiecto. De hoc ſcus Tho. 3° pte. q. 77. arti. 8°. vbi arguit ſic. ⸿Si aliqs liquor ꝑmiſceꝉ illis ſpeciebꝰ oportꝫ ꝙ ex illis fiat aliquod vnū. ſꝫ nō pōt fieri aliqḋ vnum

Pōt vnū diuiſione eē in ſubiecto ſꝫ vnā partē non in ſbo: ꝛ ſꝫ aliā in ſubiecto.

neqꝫ ex liquore qui eſt ſubſtã: ꝛ ſpeciebꝰ que ſunt accidentia: neqꝫ ex liquore ꝛ ſanguine xp̄i ꝗ rõne ſui eſt incorruptibilis: neqꝫ additionē recipit neqꝫ diminutionē. ǧ nullus liquor pt admiſceri vino ꝯſecrato.) Ecce argm. Seq̄r riſio. (Dōm inq̄t ꝙ liquor appoſitus vino cõſecrato nullo mõ miſcet̄ ſubſe ſanguis xp̄i: miſcet̄ tñ ſpēbꝰ ſacralibꝰ: ita tñ ꝙ ꝑmixtione facta corrūpūt̄ ꝓdicte ſpēs vl̄ in toto vel in pte: ꝛ ſi qdē corrūpūt̄ ī toto nulla iā remanet qð: q2 iā totū erit vniforme. Si aūt corrūpunt̄ in pte: erit qdē vna dimēſio ſm ꝯtinuitatē quātitatis: nõ tñ vna ſm modū eſſendi: q2 vna ps eius erit ſine ſubiecto: ꝛ alia erit in ſubiecto. Sicut ſi aliqð corpꝰ ꝯſtituit̄ ex duobꝰ metallis: erit vnū corpꝰ ſm rõnem quātitatis: nõ tñ ſm ſpēm nāe.) Hec ille. Idē dicit 4° ſen. diſ. 12. q. 1. ar. 2. q. 6a in ſolone tertij dicēs. (Nõ ē icõuenīēs vnā dimēſionē ſ3 vnā ptē ſui eē ī h̄ ſacro nõ in ſubiecto: ꝛ aliā eē ī ſbo: q2 plures ptes dimēſiõis q̄uis ſint vna dimēſio ī actu: ſūt tñ plures in poa.) Hec ille. Illud aūt qð dicit Pe. de multiplicatiõe māe. nõ valꝫ vt viſū ē 2° ſen. diſ. 18. Hoc enī eſt ita rõnī diſſonū ſicut illð qð dicit magr̄ de formatiõe corporis Eue ex coſta Ade ꝑ multiplicationē māe nulla additiõe facta. Unñ ſcūs Tho. pa pte. q. 92. ar. 3° in ſolone pe. ſic dicit. (Quidā dicūt ꝙ ꝑ multiplicationē māe abſqꝫ alterꝰ materie additiõe formatū fuit corpꝰ mulieris ad modū quo dñs multiplicauit q̄nqꝫ panes. Sed h̄ ē oīo īpoſſibile. Multiplicatio enī ꝓdicta aut accidit ſ3 trāſmutationē ipſiꝰ māe: aut accidit ſm trāſmutationē dimēſionū illiꝰ. Nõ aūt ſm trāſmutationē ſubſe ipſius māe. Tū q2 mā in ſe ꝯſiderata ē oīno itrāſmutabilis. vtpote exiſtē ī poa. ꝛ hñs ſolū rõnē ſubiecti. Tū ēt q2 multitudo ꝛ magnitudo ſūt pter eſſentiā ipſiꝰ māe. Et iõ nullo mõ põt intelligi multiplicatio māe eadē mā manēte abſqꝫ additione niſi ꝑ h̄ ꝙ mā maiores dimenſiones accipiat. Hoc aūt ē eā rareſieri. ſ. maiores accipe dimēſiões: vt dicit Phs 4° phyſi. Dicere ǧ māꝫ multiplicari abſqꝫ rarefactiõe eſt ponere ꝯdictoria ſil'. ſ. diffõnē abſqꝫ diffinito.) Hec ſcūs Tho. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ illa multiplicatio quā ponit Pe. eſt irrõnabilis ſicut ꝛ põ magri: ꝛ q̇ ad aliqd deterior ī h̄ ꝙ ponit eandē māꝫ ſm ſe totā eſſe ſub diuerſis dimēſiõibꝰ pcialibꝰ: ita ꝙ tota ſub q̄libet pte dimēſionū: ꝛ tota ſub diſtinctis ſitibꝰ. 3° võ rõ Durādi ñ ꝯcludit. Nā duo falſa aſſumit. Primū ē ꝙ mixtio nõ põt eē ſimiliū ſm ſpēm ꝛ accidētia. 2m eſt ꝙ ſilia ſm ſpēm: ſ3 diſſilia q̇ ad accñtia pñt ſe alterare: ſ3 non corrūpe. De his Pe. ſic dicit. Qz autem dicit arguens ꝙ ſilia nllo mõ ſe alterāt. h̄ ē verꝫ ꝑ ſe. ſ3 ꝑ accñs vtiqꝫ pñt. q2 diuiſionē ī ptes minimas q̄ nõ pñt ꝑ ſe ſtare ſeq̄t̄ alteratio ꝛ corruptio ſaltē a ꝯtie. Et hoc fit ꝑ mixtionē ptiū ſubintrātiū ſe mutuo. ꝛ iõ ſeq̄t̄ miſcibilium alteratio. Qð aūt dicunt poſtea ꝙ diſſilia ſm q̄litates pñt ſe alterare: nõ aūt corrumpe. nõ valet. q2 alteratio magis facta abijcit a ſubſtã. ſic maior ignis corrūpit minorē ignē vel ſaltē ꝑ diuiſionē ꝛ ſubintrationē. Et qð dicit ꝙ mixtio ē ꝑ ſecꝰ põnē ptiū. nõ vꝫ. ſicut ī nutritione ꝑ h̄ ꝙ mā cibi fit ſub forma nutriti nõ eſt dicere ꝙ diſtinguat̄ ſitu: alias eodē mõ miſcerent̄ arida homogenea ꝛ liq̄da. qð tñ ipſe negat. Hec Pe. ꝛ hñ. Et h̄ ſufficiāt ad arga Durādi. (Ad argm ꝯ qõnē negat̄ aña ꝑ q̄libet pte. Et ad ꝓbõnē p̄me ptis rñdet ſcūs Tho. 12. diſ. 4. q. 1. ar. 2°. q̄ſtiūcula 2a in ſolone pe dicēs. (Qz intētio regrit̄ ad ꝑfectionē ſacrox. iõ cū oēs hēant itētionē vnā ꝯſecrationē faciēdi nõ eſt niſi vna tñ conſecratio.) Hec ille. Ad ꝓbõnē võ ſecūde ptis antis rñdet 12. diſ. q. 1. ar. 2°. q̄ſtiūcula 6a in ſolone pe dicēs. ꝙ ꝓbñs intelligit de accidēte cuiꝰ ſubiectū eſt ſubſtã qð ei nõ ꝑmiſcet̄: ſic aūt nõ eſt in ꝓpoſito. Et hec de qõne dicta ſufficiant. De qua benedictus deus. Amen.

Quõ fuerit formatū corpꝰ Eue ex coſta Ade.

Z. c. 04.

Diſt. XIIII.

Utrum ſacramētū penitentie poſſit tollere culpam remanente reatu. Queſtio. I

Circa decimā quartā diſtinctionē quarti ſniax q̄rit̄. Utx ſacrꝫ pnie poſſit tollere culpā remanente reatu. Et argr̄ ꝙ nõ. q2 remota cā remouet̄ effectꝰ: ſ3 culpa eſt cā reatꝰ pene. iõ enī aliqs eſt dignꝰ pena. q2 culpā cõmiſit. ǧ remiſſa cl̄pa ñ pt remanere reatꝰ pene.

In oppoſitū argr̄. q2 2. Regū. 12. dr̄ ꝙ cū Dauid penitēs dixiſſet ad Nathā: peccaui dño. dixit Nathā ad illū. dñs tranſtulit a te pctm̄ tuū nõ morieris: verūtñ filiꝰ q natꝰ ē tibi morte moriet̄: qð fuit in penā ꝓcedētis pcti: vt ibidem dr̄. ǧ dimiſſa culpa ꝑ pniam remanet reatꝰ alicuiꝰ pene.

In hac qõne erūt tres articli. In p̄ ponent̄ ꝯclones. In 2° obiectões. In 3° ſolones.

Quantū ad pm articlm ſit pa ꝯ. Pnia eſt ſacrm. Hāc põit ꝛ ꝓbat. ſ. Tho. 3a pte. q. 84. ar. p. vbi ſic dicit. (Sicꝫ dicit Gregoriꝰ ꝛ hr̄ in decretis. 1. q. 1. Sacrm eſt in aliq̄ celebratiõe cū res geſta ita fit. vt aliqd ſignificatiue accipiamꝰ: qð ſane accipiēdum eſt. Manifeſtū eſt aūt ꝙ in pnia ita res geſta fit ꝙ aliqd ſcm̄ ſignificat̄ tā ex pte peccatoris penitētis q̄ꝫ ex pte ſacerdotis abſoluētis. Nā peccator penitēs ꝑ ea q̄ agit ꝛ dicit: oñdit cor ſuū a pctõ receſſiſſe. Silr̄ ēt ſacerdos ꝑ ea q̄ agit ꝛ dicit circa penitētē ſig̃t opꝰ dei remittentis pctm̄: vñ manifeſtū ē ꝙ pnia q̄ ī ecclia agit̄ eſt ſacrꝫ.) Hec ille. Itē 4° ſen. diſ. 14. q. 1. ar. p. ī ſolone pe. q. ſic dicit. (Sacrm īportat ſctitatē actiue ꝑ modū q nob ſctificādis cõpetit. vt. ſ. adiūgat̄ ſignificatio ſanctificatõis inuiſibilis ꝑ viſibilia ſigna. put nunc de ſacro loqmur. Unñ vbicūqꝫ fit aliq̄ ſanctificatio ſig̃ta aliqbꝰ ſenſibilibꝰ ſignis: ibi eſt ſacrm. Et iõ cū h̄ fit in pnia: cõſtat ꝙ pnia eſt ſacrm.) Hec ille. Ex qbꝰ pꝫ facilr̄ rõ ꝓ ꝯne arguēdo ſic. Ubicūqꝫ fit aliq̄ ſcificatio ſig̃ata ſenſibilibꝰ ſignis: ibi eſt ſacrm. ſ3 h̄ eſt in pnia. ǧ ꝛc̄. Et additur huic ꝯni ꝙ pnia nõ ſolū eſt ſacrꝫ: ſ3 etiā eſt vtꝰ. vt poſt dicet̄. 2a ꝯ. Ꝓpria mā ſacri pnie ſūt pctā. Hāc ponit ſcūs Tho. 3a pte. q. 84. ar. 2°. vbi ſic dic̄. (Duplex ē mā. ſ. ꝓpria ꝛ remota. ſicut ſtatue ꝓpria mā eſt metallū. remota võ aq̄. Dictū eſt aūt ꝙ ꝓpria mā pnie ſacri ſunt pctā de qbꝰ dolet: ꝛ q̄ ꝯfitet̄: ꝛ ꝓ qbꝰ ſatiſfacit. Unñ relinquit̄ ꝙ remota mā pnie ſūt peccata nõ acceptāda: ſed deſtruēda ꝛ deteſtāda.) Hec ille. Itē eadē. q. ar. p. in ſolutiõe p̄mi ſic dicit. (Noīe corpaliū rex itelligunt̄ large etiā ipſi exteriores actus ſenſibiles. q ita ſe hñt ī hoc ſacro ſic aq̄ in bapmo vel chriſma in ꝯfirmatiõe. Eſt āt attendēdū ꝙ in illis ſacris in qbꝰ ꝯfert̄ excellēs grā q̄ ſupabūdat oēm facultatē hūani actꝰ adhibet̄ aliq̄ corpalis mā exteriꝰ: ſicut in bapti ſmo vbi fit plena remiſſio pctõrum ꝛ quantum ad culpam ꝛ quantum ad penā: ꝛ ī ꝯfirmatiõe vbi dat̄ plenitudo ſpūs ſcti: ꝛ ī extrema vnctione vbi dat̄ ꝑfecta ſanitas ſpūalis: q̄ ꝓuenit ex vtute xp̄i. ſicut ex quoddā p̄ncipio extrinſeco. Unñ ſi q actꝰ hūani ſūt ī talibꝰ ſacris. nõ ſunt de eētia māe ſacrox. ſ3 diſpoſitiue ſe hñt ad ſacra. In illis āt ſacris q̄ hñt effcm̄ corrñdētē hūanis actibꝰ ipſi actꝰ hūani ſenſibiles ſūt loco māe vt accidit ī pnia ꝛ mrīmonio. ſicꝫ ēt in medicis corpalibꝰ q̄dā ſūt res exteriꝰ adhibite: ſic emplaſtra ꝛ electuaria: q̄dā võ ſūt actꝰ ſanādox puta exercitatões quedā.) Hec ille. Itē. q. 90. arti. p. ī ſolone

tertiȷ ſic dič. (Peccata ſūt mā remota pnīe inq̄tū ſūt
mā vel obm būanoꝝ actuū q ſūt ꝑpria mā pnīe ꝑut
eſt ſacr̄m.) Hec ille. Ex qb⁹ pōt formari talis rō ꝓ ꝯne.
Qñcūq; alicui⁹ ſacr̄i mā ꝓxima eſt aliq̄s act⁹ būanus
exterioꝛ ſenſibilis eiuſdē ſacr̄i mā remota tñ ꝑpria eſt
obm talis actus: ſ; mā ꝓxima ſacr̄i pnīe eſt act⁹ būan⁹
ſenſibilis q ē ꝯfeſſio pctī cui⁹ obm ē pctm. g̃ mā remo-
ta tñ ꝑpria eſt pctm qđ eſt talis ꝯfeſſiōis obm. Qꝛ aūt
ꝯfeſſio vel ꝯtritio vel ſatiſfactio ſint ꝓxima mā ſacr̄i
pnīe ſupra oſtēſuꝫ eſt ⁊c̄. Et ꝯſilr addit huic ꝯni q̇ pec
cata ſūt mā pnīe q̄ eſt virtus vt poſtea videbit̄ in 3⁰ ar
ticulo diffuſe. ¶ 3ᵃ ꝯ. Sacr̄m pnīe q̄nq; tollit culpā ⁊
totū reatū: q̄nq; vō tollit culpā remanente aliq̄ reatu.
Hanc ponit ſcūs Tho. 3ᵃ pte. q. 86. arti. 4⁰ vbi ſic dicit
(In peccato mortali ſūt duo. ſ. auerſio ab icōmutabili
bono: ⁊ ꝯuerſio ad bonū cōmutabile ioꝛdinata. Ex pte
g̃ auerſiōis ab incōmutabili bono ꝯſequit̄ pctm moꝛ-
tale reat⁹ pene eterne: vt q ꝯ̄ eternuꝫ bonū peccauit in
eternū puniat̄. Ex pte ēt ꝯuerſiōis ad bonū cōmuta
bile inq̄tū eſt inoꝛdinata ꝯſeq̄t̄ pctm moꝛtale reatus
alicui⁹ pene: qꝛ inoꝛdinatio culpe nō reducit̄ ad oꝛdinē
iuſtitie niſi p penā. Juſtū ē. n. vt q volūtati ſue plus in-
dulſit q̄ debuit ꝯ̄ voluntatē ſuā aliq̄d patiat̄: ſic. n. erit
eq̄litas. vñ ⁊ Apoca. 18. dicit̄. Quantū glorificauit ſe ⁊
in delitijs fuit tm̄ date illi tormētū ⁊ luctū. Qꝛ tñ ꝯuer-
ſio ad bonū ꝯmutabile finita eſt nō hꝫ ex hac p ſe pec-
catū moꝛtale qđ debeat̄ ei pena eterna. Vñ ſi ſit inoꝛ-
dinata ꝯuerſio ad bonuꝫ cōmutabile ſine auerſione a
deo: ſicut eſt in pctīs venialib⁹ nō dēbet̄ pctō pena eter
na: ſ; tpalis. Qñ igit̄ p grām remittit̄ culpa tollit̄ auer
ſio aīe a deo inq̄tū p grāꝫ aīa deo ꝯiūgit̄. Vñ ⁊ p ꝯñs
ſil̄ tollit̄ reat⁹ pene eterne: pōt tñ remanere reat⁹ alic⁹
pene tpalis.) Hec ille. Jtē ibidē in ſolōne tertiȷ ſic dič.
(Paſſio xp̄i de ſe eſt ſufficiēs ad tollēdū oēꝫ reatū pe
ne nō ſolū eterne: ſ; tpalis: ⁊ ſm modū quo homo pti-
cipat v̄tutē paſſiōis xp̄i pcipit etiā abſolutionē a reatu
pene. Jn baptiſmo aūt totalr homo pticipat v̄tutē paſ
ſiōis xp̄i. vtpote p aquā ⁊ ſpm̄ ſcm̄ xp̄o cōmoꝛtuus pec
cato ⁊ regenerat⁹ ad nouā vitā: ⁊ iō in baptiſmo hō cō-
ſeq̄t̄ v̄tute paſſionis xp̄i remiſſionē toti⁹ reat⁹: nō autē
in pnīa: ſ; ſolū ſm modū ꝑprioꝝ actuū q ſūt mā pnīe.
ſicut aqua baptiſmi. Et iō nō ſtatī p pmū actū pnīe q̄
remittit̄ culpa ſoluit̄ reat⁹ toti⁹ pene: ſ; ꝯpletis oib⁹ pe
nitētie ptib⁹.) Hec ille. Eādē ponit pñti diſtinctiōe. q.
2. ar. p. in ſolone 2ᵉ. q. dicēs. (Scđꝫ phm̄ in. 8⁰. ethicoꝝ

Ca. 5⁰.
tā iuſticia q̄ amicitia i q̄dā eq̄litate ꝯſiſtit. Qui g̃ ali-
quē offendit peccat ꝯ̄ eq̄litatē amicitie inq̄tū affectuꝫ
debitū nō ipedit: ⁊ ꝯ̄ eq̄litatē iuſtitie inq̄tū rē debitaꝫ
ſubtrahit. Et ſicut hec duo in offēſa q̄nq; diuidunt̄: ita
etiā i cōpēſatiōe ſepant̄. Sicut qñ offendēti pena ꝑuio
lētiā ifert̄ ſic fit recōpēſatio q̄tū ad iuſtitiā: ſ; nō q̄tū
ad amicitiā. Silr qñ offendēs offenſuꝫ v̄bis placat nō-
dū re ſubtracta reſtituta fit recōpēſatio amicitie: ſ; nō
iuſtitie. Peccatoꝛ g̃ p affectū peccati amicitiā dei vio-

Pctōꝛ violat amicitiā ⁊ iuſtiā dei: ⁊ p pniam fit recōpēſatiō quo ad vtrūq; ſ; diuerſimode.

lat: ⁊ p inobediētiā legis diuine honoꝛē deo debitū ſub
trahit. Et ex pᵒ amittit grām ⁊ icurrit offenſā: ⁊ ex ſecū-
do meret̄ penam vt ab eo qui per inobedientiam ſub-
traxit ſubſtrahat̄ p penā: ⁊ h meritū pene dr̄ reatus: ⁊
iō p pniam q̄ hō deo ſe ſupponit pctā p̄terita deteſtan
do cū emēdatiōis ꝓpoſito remittit̄ q̄dē pctm q̄tū ad
offenſaꝫ: ſ; nō oꝫ q̇ remittat̄ q̄tū ad totū reatū niſi pe
na iā ꝑſoluta: ⁊ ſic p pniaꝫ nō ſil̄ cū culpe dimiſſione to
tus reat⁹ dimittit̄.) Hec ille. Jtē pma 2ᵉ. q. 87. ar. 6⁰. ꝓ
bat q̇ reat⁹ pene remanet non ſolū poſt actū pctī: imo
poſt remiſſionē pctī. Et ſilr 2⁰. ſen. diſ. 42. q. 1. ar. 2⁰. ꝓbo

Pctm̄ moꝛtale ꝯſequitur ⁊ reatus pene eterne ⁊ pene tpalis ſm diuerſa q̄ i ipſo pctō includit̄.

bat q̇ poſt actū pctī remanet reat⁹ pctī. Ex qb⁹ pt̄ foꝛ
mari talis rō ꝓ ꝯne. Reat⁹ pctī nō tollit̄ totalr p ſacr̄ꝫ
pnīe niſi āmota oī ioꝛdinata auerſiōe ⁊ cōuerſiōe pec-
cātis. ſ; hec duo q̄nq; amouent̄ i ſacro pnīe: ⁊ q̄nq; pri
mū ſine ſecūdo. g̃ q̄nq; tollit̄ totalr reat⁹: ⁊ q̄nq; non.
Jtē p ſacr̄ꝫ pnīe tūc ſolū tollit̄ totalr reat⁹: qñ penitēs
pfecte recōpēſat amicitiā ⁊ iuſtitiā circa deū: ſ; hec du
plex recōpēſatio q̄nq; ꝯcurrit i penitēte: ⁊ q̄nq; pma ſi
ne ſecūda. igit̄ ⁊c̄. Et i h pm⁹ articul⁹ terminat̄. qꝛ plu-
ra in ſolutionibus ad dictoꝝ confirmationē dicent̄.

Contra pma; ꝯclonē arguit Dur. d. 14. q. 4. ſic.

Quantū ad ſm articlm arg⁹ ꝯ̄ ꝯnes. Et q̄dē ꝯ̄ p
mā ꝯnē arguit Durādus: ⁊ p vult ꝓbat̄
q̇ pnīa nō ſit ſacr̄m nec debeat dici ſacr̄ꝫ pnīe: ſ; ſacr̄ꝫ
ꝯfeſſionis ⁊ abſolutiōis: qꝛ in ꝯfeſſiōe ⁊ abſolutiōe ꝯſi
ſtit h ſacr̄m tāq̄ i ſua mā ⁊ ſua forma. Pnīa aūt ſi ac-
cipiat̄ p habitu vel actu iterioꝛi eſt ad h ſacr̄ꝫ ſicut tā-
q̄ diſpō ſuſcipiētis. Si aūt accipiat̄ ꝓ executiōe pene
ſatiſfactorie: ſic eſt ꝯñs ad h ſacr̄ꝫ: ⁊ ſic pnīa q̄cūq; ſdi
ctoꝝ moꝝ accepta nō ē iñtca huic ſacramēto. ¶ 2⁰
arguit q̇ pnīa nō ſit q̄dā ſpāl̄ v̄t⁹ ab alijs diſticta potiſ
ſime a iuſtitia: qꝛ vl eēt iſuſa vl̄ acq̄ſita. ſed neutrū ē. g̃
⁊c̄. hᵐ pᵗ: qꝛ nlla v̄t⁹ ē iſuſa p̄ter tres theologicas: vt dic
ſe ꝓbaſſe 3⁰. lib. Qꝛ āt ñ ſit acq̄ſita ꝓbat. qꝛ ſi eēt ſ; ſe q̄-
dā v̄t⁹ acq̄ſita ex actib⁹ penitēdi. tc ille q plies peccaret
⁊ pluries peniteret eēt v̄tuoſioꝛ: ſeu plēs v̄tutes hr̄et q̄
inocēs q ſp i actib⁹ v̄tuoſis ꝑſeuerarent: ⁊ p ꝯñs ñ acq̄re
ret ſibi v̄tutē pnīe ex actib⁹ penitēdi: qꝛ nūq̄ peniteret
eo q̇ pctm ñ feciſſ;. Hoc āt ē irriſoꝛiū. eſt g̃ v̄t⁹ pnīe ipa
met v̄t⁹ iuſtīc: c⁹ act⁹ ē reddere vnicuiq; qđ ſuū ē. hō obe
diētiā obſuādo mādata: ⁊ fugiēdo trāſgreſſioneꝫ eoꝝ.
tñ ꝯtigat trāſgredi: tc elicit actū penitēdi ꝑꝑ quē actū
ſoꝛtit̄ nomē pnīe. ¶ 2⁰ ad idē. qꝛ penitere ñ pt̄ eē pñ¹ᵉ
act⁹ alic⁹ v̄tutꝫ: qꝛ pᵘˢ ⁊ pñ¹ᵉ act⁹ v̄tutꝫ nūq̄ p̄exigit actū
vitiȷ i opāte v̄tuoſe. Act⁹. n. pñ¹ᵉ tꝑantie ñ req̄rit q̇ hō
pᵘˢ itꝑate egerit: n̄c act⁹ pñ¹ᵉ libalitatꝫ req̄rit q̇ aliq̄s pᵘˢ
fuerit auar⁹: ⁊ ſ ſingulꝫ v̄tutib⁹: aliogn null⁹ poſſ; fieri
v̄tuoſus niſi pᵘˢ fuiſſet vitioſus: qđ ñ ē veꝝ: ſ; penitere
neccio p̄ſupponit actū vitioſuꝫ p̄ceſſiſſe i penitēte. ē. n. ð
malo ꝯmiſſo. g̃ penitere ñ pt̄ eē pm⁹ ⁊ pñ¹ᵉ act⁹ alic⁹ v̄tu
tꝫ. g̃ ⁊c̄. ¶ 3⁰. qꝛ act⁹ pᵘˢ ⁊ pñ¹ᵉ v̄tutꝫ cuiuſ; ē ſ; electōeꝫ
bōi vt fiat. 2⁰ vō dr̄is a p̄ reꝫ rōe ē fuga mali ne malū
fiat. 3⁰ āt ē ſi ꝯtigat malū fieri q̇ illđ diſpliceat. vt pꝫ i
oib⁹ v̄tutib⁹. ⁊ peniteꝛ ð malo qđ iā ꝯtigit ñ ē pᵘˢ ⁊ pñ¹ᵉ
act⁹ v̄tutꝫ: ſ; ſcđ⁹: vl̄ terti⁹: ⁊ ð obo ꝯtigēti p accñs ipi
v̄tuoſo. ꝯtigit. n. v̄tuoſū peccare: ſ; ñ iq̄tū ē v̄tuoſ⁹: p hi
tū tñ v̄tutꝫ oñdit̄ malū ſi q̄d ꝯtigit. ¶ 4⁰. qꝛ ois v̄t⁹ vl̄
ē itellcal̄ vl̄ theological̄ vl̄ moral̄: ſ; pnīa neutꝝ eē pt̄
Cōſtat. n. q̇ ñ ē itellcual. Qꝛ āt ñ ſit theoᶜᵃ ꝓbat̄. qꝛ v̄t⁹
theoᶜᵃ hꝫ deū p obō: ⁊ ñ actū hūanū boᵐ vl̄ malū: ſ; pe-
nitere hꝫ p obō actū hūanū. ſ. pctm̄ p hoīeꝫ ꝯmiſſuꝫ. g̃
pnīa ñ ē v̄t⁹ theoᶜᵃ. Qꝛ āt ñ ſit moral̄ pꝫ: qꝛ v̄t⁹ moral ñ
hꝫ p fine ꝓxio ñc pcircūſtāᵃ iſoꝛāte aliq̄d qđ excedat
dictamē rōis nāl: ſ; pnīa vl̄ pēitere hꝫ ꝓ fine ꝓxio ⁊ ꝓ
circūſtātia iſoꝛante aliq̄d qđ excedit dictamē rōis nāl.
Qđ pꝫ. qꝛ finis ꝓxim⁹ penitēdi ē vt hō recōciliet̄ deo
quē offendit p pctm̄ ſatiſfaciēdo p pniaꝫ: illđ āt nō ca
dit ſub dictamine rōnis naturalis. Opoꝛtet g̃ q̇ actus
penitēdi nō ſolū ſit a virtute moꝛali: ſ; theologica vna
vel pluribus. qualitercūq; hoc fiat. g̃ pnīa nō eſt ſpālis
virt⁹ ſm ſe diſtincta ab alijs potiſſime a iuſticia. ¶ 5⁰
qꝛ omnis virtus moꝛalis q̄ oꝛdinat hoīem ad alterum
in rōne debiti ptinet ad iuſtiāā. ſ; pnīa oꝛdinat hoīem
ad alterū in rōne debiti. igit̄ ptinet ad iuſticiā. Aⁿᵗ pꝫ.
qꝛ v̄tutes moꝛales alie a iuſtitia aut nō oꝛdināt hoīem
ad alterū vt tꝑerātia. aut ſi oꝛdināt. vt liberalitas. nō

tñ in

eſt in rõne debiti. Nõ.n.liberalis tenet̃ ei cui dat ex aliquo debito. Si.n.teneret̃ ex debito nõ eſſet liberaliter datũ:ſʒ neceſſario redditũ.ſʒ ad ſolã iuſtitiã ptinet rõ debiti. vt ipm nomẽ ſonat. Qð.n.iuſtũ eſt fieri debitũ eſt:ꝛ qð debitũ eſt iuſtũ eſt reddi.ꝛ ſic pʒ aⁿ.bⁿ pbat̃. qꝛ pnia ordinat hoiem ad deũ in rõne debiti. Hec Durãdus in forma. ⁋ Cõtra 2ᵘᵐ ꝯnẽ arguit Aureo. Et p̈mo pbat ꝙ mã vel obm pnie v̈tutis nõ ſit pctm̃ ſʒ pena. Primo ex dicto phi 2ᵒ ethicoꝝ. Juſtitia punitiua in penis eſt que reducit offenſaʒ ad equalitatẽ. Cõſiderãdũ eſt eni ꝙ ille q iniuriat̃ hʒ plᵘ:qꝛ egit qð nõ debet. Ille vo q paſſus eſt hʒ minᵘ:qꝛ puatᵘ eſt honore ꝓprio. Pena aũt iuſta reducit iſtos ad equalitatẽ pp ꝙ pena vt ſic ẽ obiectũ iuſtitie pũitiue. Aſſi pctm̃ cuʒ inducat quãdã ineq̃litatẽ iter deũ ꝛ hoiem auferendo illud qð ſuũ eſt. puta reuerentiã obediẽtiã ꝛ honorẽ:in quo deᵘ p peccatorẽ ingꝛtum eſt ex parte peccatoris ſit minᵘ hẽs.peccator aũt attribuẽdo ſibi ꝛ vſurpãdo ꝓprium votũ ꝛ beneplacitũ ac deſideriũ ſit plus hñs. Jdcirco hãc inequalitatẽ reducit ad equalitatẽ pnia auferẽdo peccatori ꝓpria deſideria:ꝛ exhibẽdo reuerẽtiã deo ꝛ obediẽtiã.g̃ pctm̃ nõ ẽ obiectũ pnie:ſʒ pena vt reductiua illiᵘ inequalitatis ad equalitatẽ. ⁋ 2ᵒ.ſic. Jllud eſt ꝓprie obiectũ ꝛ mã alicuius v̈tutis circa qð illa virtus immediate ponit ꝛ cõiecturat bonũ ꝛ mediũ rõnis faciẽ qð eſt quaſi forma iducẽda a v̈tute. Sed pnia non ponit hȝ bonũ ꝛ mediũ rõnis circa peccata: ſʒ circa penas:vt illius ineq̃litatis reductiuas.g̃ ꝛc̃.aⁿ patʒ ex 2ᵒ. ethicoꝝ.qꝛ virtus eſt cõiectatrix medij. pura circa mediũ rõnis cõſiſtẽs:ꝛ debitas circũſtãtias inducit in materiã determinatã.bⁿ pʒ.qꝛ in peccatũ hȝ circũſtãtias nõ iducit:ſʒ agẽs circa penitentem apponit penas: qꝛ ꝛ qñ ꝛ vbi ꝛ ſicut oꝫ:ꝛ ſic de alijs circũſtãtijs. ⁋ Confirmat̃ qꝛ nulla virtus hʒ pro obiecto illud qð corrũpit: cũ ipſa hẽat modificare ſuũ obiectũ: ſed pnia corrũpit peccata.g̃ ꝛc̃. ⁋ 3ᵒ. Quia ſicut eſt de iuſtitia punitiua ꝛ vindicatiua:ſic eſt de pnia. Juſtitia eni punitiua eſt directiua in penis:que a iudice ĩfligunt̃ iuſtitia autẽ vindicatiua eſt directiua i penis q̃ iſligũt̃ a ꝑſona priuata. vbi iudicia nõ hñt̃ pñtia. ſicut tpe Machabeoꝝ Machabeus ꝛ filij eiᵘ punierũt peccatores. Ultra iſtas eſt tertia punitiua ſuipſius infligẽdo penã ſibi deuotã ſʒ iudiciũ rõnis.ꝛ hec eſt pnia. Dico g̃ ꝙ ſicut eſt de iuſtitia punitiua ꝛ vindicatiua:que ſunt ad alteꝝ: ſic eſt de pnia que eſt iuſtitia punitiua in ſeipſum: ſʒ iuſtitia punitiua ꝛ vindicatiua ſunt directe in penis: nec hñt pro obiecto peccata:ſed penas:ſʒ moueant̃ ex peccatis cõmiſſis:tñ ꝓprius actus illaꝝ eſt circa moderationẽ penarũ in alterum ſm circũſtãtias reqſitas. g̃ iuſtitia directiua penaꝝ in ſeipſum:ꝛ ſi motuʒ capiat ex pctõ.tñ totus eius actus eſt circa penas vt reductiuas ad equalitatẽ. Hec ille. ⁋ 2ᵒ.loco arguit pbando ꝙ nullus aliᵘ actus penitẽtis ſit de eſſentia penitentie que eſt ſacrm̃ p̈ter cõfeſſionẽ. Primo.qꝛ iſtud ſacrm̃ põt eẽ ſine ſatiſfactõe. Unde papa põt cõmittere ſimplici ſacerdoti ꝙ abſoluat penitẽtem a pena ꝛ culpa:ꝛ ſilr ſacerdos nullã tenet̃ iniũgere pniam tãta poſſet appere ꝯtritio i penitẽte. Sed nullũ ſacrʒ põt eẽ ſine eo qð eſt ꝓpria mã ſacri:vel de eiᵘ eſſentia.g̃ ꝛc̃. ⁋ 2ᵒ. Quia illud nõ ẽ mã ſacri in quo nõ põt eẽ aliq̃ virtus ſupnãlis infuſa ſʒ tenẽ qui dicis ꝙ in mã ſacri eſt virtus ſupnãlis infuſa actiua reſpectu diſpõnis gr̃e. Sed in ſatiſfactione nulla põt eẽ virtus infuſa que ſit actiua reſpectu illius diſpõnis: qꝛ ante ſatiſfactionẽ infundit̃ grã. Si dicas ꝙ non debet culpa ſine ſatiſfactione in ꝓpoſito. Cõtra. Satiſfactio in ꝓpoſito nõ eſt ſignũ ſenſibile.g̃ nec mã huius ſacramẽti. ⁋ 3ᵒ.ſic. Nũq̃ eſſentia huius ſacri manet qñ morbus nõ manet:ſʒ qñ pnia impoſita explet̃.nõ manet morbᵘ:qꝛ culpa iã deleta eſt g̃ ꝛc̃. Cõſilr dico de cõtritiõe ꝙ nõ põt eẽ mã huiᵘ ſacri:cũ nõ ſit ſignũ ſenſibile. Hec ille. ⁋ Cõtra 3ᵘᵐ ꝯnẽ arguit Scotus pbando ꝙ ceſſante actu peccati nõ manet aliqs reatᵘ vl obligatio:que ſit aliqd reale relatiuũ vel abſolutũ:qꝛ nulla relatio realis manet in aĩa ceſſante actu peccati. 2ᵒ.qꝛ ſi manet nõ ab illa diceret̃ aĩa peccatrix. Primũ pbatur.qꝛ relatio realis intrĩſecus adueniẽs ſeq̃t̃ nec̃io poſitionẽ extremoꝝ:hec aũt nõ ſeqtur: Patet.qꝛ manente eadẽ aĩa ꝛ deo ſeu pena eodẽ mõ ſe hñte nõ pp hoc aĩa eſt obligata ad penã:qꝛ nõ ante pctm̃. Oꝫ ſi ſit extrĩſecus adueniẽs:neceſſe eſt ſibi dare cãm p quã adueniat extremis iã poſitis.ſicut eſt de vbi. Nõ.n.põt eſſe reſpectus realis q nõ ſequat̃ extrema poſita.quin ſibi vt termino rñdeat aliq̃ actio realis:ſʒ iſtiᵘ obligatiõis dari nõ põt actio realis nec agẽs reale. Nõ eni aĩa: qꝛ peccãdo nõ habuit niſi vnicã actionẽ deordinatã que fuit ad illud velle p̈uatũ debitis circũſtãtijs: ꝛ ita nõ ad illã reſpectũ vt ad terminũ. Nec põt dici iſta obligatio terminᵘ diue actiõis imediate:quia nulla aĩa dr̃ peccatrix p̈aiſe ab illo qð eſt terminᵘ imediatus diue actionis. 2ᵐ pbatur.qꝛ ſi eẽt in aĩa talis obligatio: nõ poſſet fingi incẽ niſi a deo imediate: ꝛ ita p illã nõ eẽt anima peccatrix formalr:cũ deᵘ nõ ſit cã peccati p ſe:ſʒ ſolum pmiſſiue. Jſtã difficultatẽ tãgit magr̃ diſtinctione.18. caᵒ vltimo. Et vr̃ ſoluere p h̃ ꝙ polluta eſt aĩa quouſqꝫ peniteat.ſicut erat dũ erat in ea praua volũtas. Et exẽplificat de illo q tetigit morticinũ. Ceſſante eni actu ẽ ĩmũdus ſicut prius. Et ſubdit. Jta polluta aĩa remãet: ſicut fuit in ipſo actu peccati:qꝛ ita eſt lõge a deo p diſſimilitudinẽ. Jpſa eni diſſimilitudo que ineſt anime ex peccato: ꝛ eſt elõgatio aĩe a deo macula vr̃. Sʒ ꝯ iſtud ſtat prior deductio.qꝛ macula iſta vel elõgatio vel diſſimilitudo quocũqꝫ noĩe cẽſeat̃ nõ põt eẽ triſmõ carẽtia gr̃e habitualis:qꝛ iſta totalr ineſt in p̈ pctõ. Nec carẽtia rectitudĩs in actu:qꝛ illa nõ eſt nata manere niſi manẽte macula in actu. Jtẽ macula ſũmi odij.a.ꝛ ſummus amor ipſiᵘ.a.repugnãt.g̃ p vnũ aufert̃ aliud: ꝛ p ꝯñs macula odij.a.poſſet auferri p imoderatũ amorez ipſiᵘ.a. ⁋ 3ᵒ.qꝛ ſi aliqd derelictũ ab actu peccati dicat̃ manere:illud nõ eſt formalr̃ pctm̃:qꝛ põt ſtare in iuſtificato.ſicut habitus vitioſus vl̃ diſpõ ad illũ manet in iuſtificato ſubito. Et h̃ pʒ qꝛ in p̈ncipio pnᵉ eſt ad acq̃rẽdũ illã inclinationẽ habitᵘ vitioſi:ſʒ pugnãdo ꝯ eam meret̃ ꝛ acq̃rit habitũ ꝯriũ. Uñ magni peccatores nõ ſtatim qñ iuſtificati ſunt hñt illã pacẽ:quã hñt pfecti ꝛ exercitati in v̈tutibᵘ. Quicũqꝫ ẽt habitus vel diſpõ vitioſa relinq̃t̃ ex actibᵘ.deſineret eẽ poſt fluxũ tpis niſi firmaret̃ pfecte p frequẽtiores actᵘ:ſicut vliter omis diſpõ ad habitũ deſinit eẽ ceſſantibᵘ actibᵘ. Sed illud quo aliqs dr̃ peccator poſt actũ quẽ cõmiſit nõ deſinit eſſe.nõ g̃ eſt ibi aliqð abſolutũ vel relatiuũ poſitiuum vel p̈uatiuũ:a q̃ dicat̃ peccator a tpe ceſſatiõis vſqꝫ ad pniam:ſʒ tñ quedã relatio rõnis in q̃tũ eſt obiectũ intellectus vel volũtatis dei. Qꝛ poſtq̃ ꝯmiſit volũtas dei ordinat illũ ad penã correſpõdẽtẽ pctõ:ꝛ intellectᵘ ꝓuidet p oĩ tpe donec pena ſi pſoluta. ⁋ 4ᵒ.qꝛ Augᵘ ſup illud ps. Beati quoꝝ remiſſe ſũt iniqtates ꝛc̃. Uidere inqt pctã deũ eſt ad penã iputare. Auertere autẽ faciẽ a peccatis.h̃ eſt ea ad penã nõ reſeruare. Jta g̃ dicit ab eo tecta:nõ vt nõ videat:ſʒ vt nõ velit aiaduertere.id eſt punire. g̃ hoiem remanere in reatu poſt actus

Cõtra ſcðm ꝯ arguit Aur.

Ca.2ᵒ.

Utꝫ obm penitẽtie q̃ ẽ v̈tus ſit pena vel pctm̃.

Ca.5ᵒ.

Cõtra eãdeꝫ 2ᵒ lo. arguit idem.

Utrũ ſola cõfeſſio ſit d̃ eſſentia ſacri penitentie.

Cõtra tertiã arguit Sco. d.14.q.pria.

peccati trāſeūtē nō eſt aliud niſi ipſaȝ a dei volūtate or dinari ad penā ꝯdignā illi pctō. Obȝ aūt intellꝰ vl̄ vo lūtatis vt ītellectū vl̄ volitū nō hȝ niſi reſpectū rōnis. ġ ꝛc. ¶ 5°. Quia eſto ꝙ deꝰ in multiplicationē merito rū nō intēderet habitū charitatis. ſicut poſſibile eſt. ſi merita ſint remiſſa vel ēt ſi eēnt intēſa: tū ille ꝗ plura merita hūit trāſeūtibꝰ īterioribꝰ ꝛ exteriorbꝰ eſt magis meritꝰ ꝗ̄ aliꝰ. qḋ nihil aliud eſt niſi q2 ordinatus eſt ad maiorē glīam: ꝑ qḋ nō hr̄ aliqḋ poſitiuū vel ꝑuatiuum abſolutū vel relatiuū intrīſecū iſti: ſȝ tm̄ vnō relō rōnis inq̄ntū eſt obm diuine volūtatis vt ſic ordinet̄ ad multi plicatiorē glīaȝ. Iſti enī in acceptatione diuina ordinant̄ ꝑ iſta merita vel iſte per iſta merita ordinat̄ ad talē vl̄ ta lē gloriā. Sicut ġ iſta acceptatio ꝑꝑ merita tranſeūtia nihil eſt realiter niſi actꝰ diuine volūtatis: ꝛ in iſto tantū modo relō rōnis ſicut in obiecto volito: ita ex alia pte ꝑꝑ peccata trāſeūtia eſt abiectio vel reprobatio vel ex pulſio in volūtate diuina: ꝛ in peccatore eſt relatio rōnis tm̄ vt obiecti reprobati ad talē vel talē penā. ¶ 6°. Q2 ſi ꝗs offendat magnū ꝑncipē tali offenſa: cui correſpō deat magna pena: ceſſante illo actu nihil eſt in ipſo qḋ ꝑꝰ nō fuit an̄ actū pctī ꝑꝑ qḋ nūc dicat̄ inimicus ꝛ nō ꝑꝰ: ſȝ tm̄ in volūtate dn̄i eſt actꝰ trāſiēs ſup ipm̄: ꝛ per hoc in ipſo eſt relatio rōnis vt in obiecto volito ad talē penā. Ex quo pȝ ꝙ ceſſante actu pctī nihil aliḋ eſt offē ſa macula vel reatus niſi iſta relō rōnis: ſȝ iſta relō rō nis. ſ. ordinatio ad penā vt eſt diſcōueniēs aīe dr̄ eius macula. ſicut ꝑ oppoſitū pulchritudo. vt aūt eſt obliga tio formalr̄ ad illā penā dr̄ reatꝰ. Et vt eſt actꝰ volūta tis diuine: in qua eſt tota illa realitas ꝑ quē actū ordinat̄ ad talē penā dr̄ offenſa. Hec Scotus in forma. ¶ Cō tra eādē ꝯnē arguit Aureolus. Et ꝑ̇ nitit̄ ꝓbare ꝙ illḋ quo ꝗs dr̄ formalr̄ pctōr trāſeūte actu pctī nō ſit reſpe ctus realis. Q2 nullus reſpectus realis pōt de nouo acq ri niſi acqſito aliquo abſoluto: ſȝ trāſeūte actu pctī non aduenit aliqḋ abſolutū reale de nouo. ġ ꝛc. Itē cum iſte reſpectꝰ nō ſit de gn̄e relōnis ſȝ ꝛc: nec appet de q̇ gn̄e ſit: nō eſt rōnabile illū ponere. Itē ſi obligatio ad penā eſt illḋ q̇ aliꝗs dr̄ formalr̄ pctōr. ġ ī q̇cūq; eſſet ta lis obligatio ille eēt ī culpa. Qḋ ē falſū: q2 pctō ꝑ pniaȝ dimiſſo adhuc remanet obligatio ad aliquā penā. Di ces ꝙ ſola obligatio ad penā eternā ē illḋ q̇ ꝗs dr̄ forma liter pctōr. Cōtra. q2 pctm̄ veniale manet ſine obligatio ne ad penā eternā. ġ vbi nō ē obligatio ad penā eternā ibi eſt rō culpe. Ulterius ꝓbat ꝙ illḋ q̇ ꝗs dr̄ formalr̄ pctōr trāſeūte actu pctī non ſit ꝑuatio actualis iuſtitie vel gr̄e ī volūtate: q2 illḋ nō pōt dici forͣlis rō pctī: quo nō itēſo nec remiſſo pctm̄ dr̄ intēdi ꝛ remitti: formalis enī rō ꝛ illud cuiꝰ eſt rō mutuo intēdunt̄. Sed tali pri uatione nō intēſa nec remiſſa pctm̄ dr̄ intēdi ꝛ remitti. ġ ꝛc. Hꝰ ꝓbat̄. q2 ꝑuatio iuſtitie ꝛ gr̄e nō ſuſcipit inten ſionē aut remiſſionē ex additione pctōꝝ: eq̄ue enī pri uat̄ gr̄a ꝗ fecit vnū pctm̄ ſicut ꝗ fecit mille. Silr̄ aliꝗs poſſet eē ꝑuatꝰ gr̄a: nec tn̄ diceret̄ pctōr: ſicut ille ꝗ ī pu ris nālibꝰ crearet̄. Nec valet ſi dicas ꝙ ex priuatione gr̄e ſimplr̄ nō dr̄ ꝗs pctōr: ſȝ oȝ ꝙ ꝯmiſerit culpā ꝑ quā gr̄a ſe ꝑuauit. Hoc enī nō valet: q2 ego loquor de forͣli rōne pctī. Ulterius arguit ꝙ illud q̇ ꝗs dr̄ forͣlr̄ pctōr trāſeūte actu pctī non ſit macula ex peccator relicta. ſicut contagiū ex contactu morbi. q2 tūc illud eēt que dā habilitas relicta: ꝛ h̄ nō ꝑt eē. q2 aliꝗs nō pctō ꝑt eē magis habilitatꝰ ꝗ̄ pctōr. Aut eēt aliqd aliud: ꝛ nō ap pet quid ꝑt eſſe.) Hec ille. Et ī hoc 2ꝰ articlꝰ terminat̄.

Quantū ad 3m articlm̄ rn̄dēdū ē obiectiōibꝰ ſup dictis. Et qdē ad ea q̇ Durādꝰ ꝑ̇ loco ob ycit ꝯ ꝑmā ꝯnē. Dr̄ ꝑmo ꝙ hoc ſacrm̄ ꝓprie noīat̄ ſa cramētū pnīe. Tū q2 finis eiꝰ ꝑncipalis eſt ꝑ penā puni re pctm̄ ꝛ peccantē ad ſatiſfaciendū deo: ꝛ ad abolēdū offenſā dei. Tū q2 oīa ꝯcurrētia ad hoc ſacrȝ hn̄t rōnē pene. vȝ puta dolor ꝯtritiōis: erubeſcentia confeſſiōis: ligamen ſacerdotis ad penā: ꝛ labor ſatiſfactionis. De ꝑdictis beatus Tho. 4°. ſen. diſ. 16. q. 1. ar. ꝑ̇. in ſolutione 2e. q. ſic dicit. (Penitentia culpe precedentis offenſam abolet ꝑ modū recōpenſatiōis cuiuſdā. Hec autē recō penſatio differt a recōpenſatiōe vindicatiue iuſtitie in duobꝰ. Primo q2 in vindicatiua iuſtitia ille ꝗ peccauit ſe hȝ ad recompenſationem vt patiēs tm̄ inq̄ntum pe na ꝑ quā fit culpe recōpenſatio eſt ab alio inflicta. ꝛ iō nō ꝑ̇ſupponit̄ ad recōpenſationē dolor de pctō: ſed ex pena recōpenſante dolor inſurgit̄. In pnīa autē ille qui peccauit: ſe hȝ ad recōpēſationē ēt vt agēs: q2 ipſe ſpōte ſua ad penā recōpēſantē accedit: ꝛ iō diſplicentia culpe ꝑexigit̄. 2°. differt: q2 in vindicatiua iuſtitia taxat̄ pe na recōpēſans ſm̄ arbitriū iudicis ꝛ nō eius in quē cō miſſaȝ ē pctm̄: ſȝ ī pnīa oȝ ꝙ pena recōpēſans taxet̄ ſȝ arbitriū eiꝰ ī quē pctm̄ ꝯmiſſū eſt: q2 talis recōpēſatio fitꝰ ad recōciliādū aīaȝ offenſi: q̇ recōciliatio eē nō pōt niſi pena recōpēſās volūtati eiꝰ ſufficiat: ꝛ iō oȝ ī pnīa ꝙ modꝰ pene ſatiſfactorie ſm̄ arbitriū ſacerdotis ꝗ vi cē dei obtinet ſeruet̄. Utriq; ġ recōpēſatiōi h̄ cōe ē ꝙ fiat recōpēſatio nō ſm̄ arbitriū eiꝰ ꝗ peccauit: ſȝ alte rius hoīs. Arbitriū aūt rectū reqrit cognitionē culpe que quidē ſi ei ꝗ debet penā taxare ꝑ eū ꝗ peccauit fiat confeſſio dicitur. ſi autem alias vel ab alȝs: dicit̄ con uictio. Et q2 in pnīa ſponte ꝗ peccauit ad recōpēſatōeȝ faciendā accedit requiritur confeſſio. Et ſic recom pē ſatio tribꝰ gradibꝰ ꝑficit̄. quoꝝ ꝑmus eſt diſplicētia cul pe ꝑterite. Alias nō ſpōte ad recōpēſationē accederet: ꝛ h̄ ꝑ ꝯtritionē ꝑficit̄. 2° eſt vt culpā ſuā notificet deo ꝑ ſacerdotē. alias nō ſe ad recōpēſationē ſm̄ arbitriū eius in quē peccauit offerret: ꝛ q̇ntū ad h̄ eſt cōfeſſio. 3° eſt vt recōpēſet ſm̄ arbitriū ſacerdotis: ꝛ q̇ntū ad h̄ eſt ſatiſfactio.) Hec ille. Silua dicit 3ª pte. q. 90. ar. 2°. Ex qbꝰ pȝ ꝙ ꝯfeſſio ꝯtritio ſatiſfactio ꝯcurrūt ad ꝯpletaȝ punitionē penitētis: ꝛ iō h̄ ſacrm̄ merito dr̄ ſacrȝ pnīe. Dr̄ 2°. ꝑncipaliter ad argm̄ ꝙ ad h̄ ſacrȝ nō ſolū ꝑtinet ꝑ mā ꝯfeſſio penitētis. imo ēt ꝯtritio ꝛ ſatiſfactio. De h̄ ſcūs Tho. 4°. ſen. diſ. 22. q. 2. ar. ꝑ̇. q̇ſtiūcula 2ª vbi q̇ rit. Utrum iterior pnīa ſit res hꝰ ſacrī. arguit 3° loco. (Pnīa iterior vr̄ eē idē qḋ ꝯtritio: ſȝ ꝯtritio nō eſt res hu ius ſacrī. cū ſit pars ſacrī. ġ iterior pnīa nō eſt res huius ſacrī.) Ecce argm̄. Seqtur rn̄ſio. (Dōm ꝙ tres ptes pe nitētie ſunt in pnīa exteriori ꝛ iteriori: q2 ꝯfeſſio ꝛ ſatiſ factio. q̇ vident̄ tm̄ ad exteriorē pnīam ꝑtinere inueniū tur in iteriori pnīa q̇ntū ad ꝓpoſitū ꝛ ꝑmeditationem eoꝝ: ꝛ ēt ꝯtritio que vr̄ tm̄ iterioris pnīe eē inuenit̄ ī pe nitētia exteriori ſm̄ q̇dā ſigna: qbꝰ ſenſibilr̄ manifeſta tur vel alȝs: vl̄ ſaltē ipſi penitēti ꝗ dolorē ſenſibilē per cipit in ſeipſo.) Hec ille. Ex qbꝰ appet ꝙ nō ſolū ꝯfeſſio exterior: veꝝ ēt ꝯtritio ꝛ ſatiſfactio ꝑtinēt ad mām hu iꝰ ſacrī: ꝛ ꝙ h̄ ſacrȝ ꝓprie dr̄ ſacrȝ pnīe. Itē. 4°. ſen. diſ. 16. q. 1. ar. ꝑ̇. in ſolōne 3e. q. ſic dicit. (Pena quā penitens patit̄ tota ī rōnē ſatiſfactiōis cedit. Nō. n. ſola exterio ri pena hō ſatiſfacit: ſȝ ēt iteriori. Alia oro mētalis non eēt ſatiſfactoria. Unde ꝛ pena q̇ eſt ī ꝯtritiōe: ꝛ que eſt in confeſſione in ꝑtem ſatiſfactionis cedit. Et q2 ſatiſfa ctio eſt vltima pctōrum ſacrm̄ a pena denominatur: ſicut res denominatur ab vltimo ſui.) Hec ille. Ex q bꝰ pȝ ꝙ diuiſio quā arguēs facit inſufficiens eſt. Quia pnīa nō ſolū accipit̄ ꝑ actuali hītu interiori: ſꝫ ꝑ exte riori.

Cōtra eādē argunt Aur. Utrū illud q̇ formalr̄ quo dr̄ pctōr tran ſeūte actu ſit r̄ſpectꝰ realis

Utrū illud q̇ formalr̄ vt ſ. ſit macula ex pctō relicta.

Ad arg. ꝯtra ꝑmā ꝯclōnē.

Recōpēſatiō pnīe differt a recōpēſatiōe vīdicatiue iu ſtitie ī duobꝰ

De eodeȝ. ſ. ad ꝑ̇m Aur. ꝯ ſcdaȝ ꝛ ad ꝑ̇m 2° loco ꝯ ſcdam.

rioti pnia iniūcta: veꝝ ēt p ipa ꝯfeſſiōe q̄ ē q̄dā pena: τ pnie ps. Cū āt dicit argues ꝙ cōtritio non pōt dici ps hui⁹ ſacri: q2 ē diſpō pnia ad ſacrm τc. Dr̄ ꝙ ē diſpoſitō pnia anteq̄ adſit ꝯfeſſio: ſʒ aſſiſtēte ꝯfeſſiōe ē ps integral ſacri. Pōt ēt dici ꝙ ꝯtritio pcedēs ꝯfeſſionē ēt eſt ps ſacri: q2 in illa icipit ſacrm. Et ſilr dr̄ ꝙ executio penitētie ſatiſfactorie nō ſeqr̄ cōpletū ſacrm: ſʒ ē vltima ps cōplēs ſacrm q̄ ad ſuū māle: ſacrm .n. pnie eſt quoddā totū itegrale ſucceſſiuūʒ: ſicut docet ſcūs Tho. vbi ſupra. (Partes itegrales ſūt duplices. q̄dā ſūt ptes q̄ntitatis: q̄ q̄līq3 ſunt vni⁹ rōnis: vt in totis homogeneis. Q̄līq3 vo diuerſaꝝ rōnū vt i totis etherogeneis. Quedā3 vo ſūt ptes eēntie: ſicut mā τ forma: τ nō q̄ntitatis: τ he ſp ſunt diuerſaꝝ rōnū: τ hn̄t ordinē nāe ad inuicē: τ q̄līq3 ēt ordinē tpis: in his q̄ꝝ eē nō ē ſil. Et hō ſūt partes: de q̄b⁹ loq̄muꝛ: q2 pnie ſacrm ſm rōnes ſue ſpēi ex his tribus itegraf: τ vna ē poꝛ altera ſʒ nāʒ: τ q̄līq3 ēt ſm tpe. Eoꝝ eni actuū humanoꝝ q ſūt māles in pnia nō eſt totū eē ſil: ſʒ ſuccedūt ſibi inuicē. Sʒ q̄līq3 plures eoꝝ q̄ꝝ vn⁹ ē altero poꝛ ſʒ nām: ſūt ſil tpe.) Jtē i ſolone 2ⁱ argⁱ ſic dicit. (Jn ptib⁹ ſucceſſiuoꝝ ex q̄libet pte pt ꝯcludi totū: ſicut hora tertia ē q̄ dies ē. Nō tn̄ totū de vna pte pdicaf. Nō .n. dicim⁹ ꝙ hora ſit dies: ſʒ tn̄ de oīb⁹ ptib⁹ ſiml accepti aliq̄ mō inuenit pdicari totū: ſʒ iproprie. Et ſic ēt de q̄libet pte pnie pnia ꝯcludif. eo ꝙ pnia nō habʒ totū eē ſuū ſiml. Nō tn̄ totū de ptib⁹ pdicaf: neq3 ꝯiūcti neq3 diuiſiʒ pp̄e loquendo.) Hec ille. Ex q̄b⁹ pʒ ꝙ ꝯtritio pcedēs ꝯfeſſionē τ abſolonēz ē ps ſacri pnie τ ptinʒ ad ei⁹ itegritatē eēntialē. 2°. pʒ ꝙ executio pene ſatiſfactorie ptinet ad itegritatē eēntie dicti ſacri. 3°. pʒ ꝙ nec ꝯtritio pcedēs abſolonē. nec ſatiſfactio ſeq̄ns abſolonē pcedūt aut ſequūf ſacrʒ pnie. ſic arguēs falſe putat: ſʒ ꝯtritio illō icboat: τ executō pnie ſatiſfactorie illō ꝯſūmat. De his tamen pl̄e dicef in ſeq̄ntib⁹ d⁹ arti. τ forte i. 16°. vl. 17°. di. Uerūm ad oīa q̄ ibi dic̄ Durād⁹ volens pbare ꝙ nec ꝯtritio nec ſatiſfactio ſint ptes h⁹ ſacri. pʒ miſſio p pdicta: q2 oia i vtute ſoluta ſūt. Nec de illis p p h oʒ facef ſpālē q̄ōnē. niſi fortᵃ aliq̄d occurrat. ¶ Ad eū q̄ 2° loco iducif. ſ. ꝙ pnia vt ē vt⁹. dr̄ p̄ i ḡnali ꝙ pnia ē q̄dā vt⁹ ſpālis diſticta nō ſolū ab itellectualib⁹ aut theologicis. imo a q̄libet triuʒ moraliū cardialiū: ꝙ .n. ſit vt⁹ q̄dā: oñdit ſcūs Tho. 3ᵉ pte. q. 85. art. p̄. dicēs. (Penitere ē de aliq̄ a ſe p̄us facto dolere. Dolor āt vl triſticia dr̄ dupl'r. vno mō ſʒ ꝙ eſt paſſio q̄dā appetit⁹ ſēſitiui: τ q̄tū ad h pnia n̄ ē vt⁹: ſed paſſio. Alio mō ſʒ ꝙ ꝯſiſtit i volūtate: τ h mō eſt cū q̄dā elcōe. q̄ q̄dē ſi ſit recta neċe ē ꝙ ſit act⁹ vtutis. Dr̄ .n. 2°. ethi⁹. ꝙ vt⁹ ē hit⁹ electiu⁹ ſʒ rectā rōnē. Ptinet āt ad rectā rōnē ꝙ aliq̄s doleat de q̄ dolēdū ē: qō q̄dē obſuaf i pnia. de q̄ nūc loq̄mur. Nā penitēs aſſumit moderatū dolorē d pctis pteritis cū intētōe remouēdi ea. Un̄ manifeſtū ē ꝙ pnia de q̄ nūc loq̄mur: ē vt⁹ vl act⁹ vtutis.) Hec ille. Jtem 4°. ſenten. diſtin. 14. q°. i. arti. p̄ in ſolone 2ᵉ. q°. ſic dicit. (Jn penitentia ſe habʒ hō vt recipiēs τ vt agēs. Recipit .n. a deo veniā τ reconciliationem p eccl'ie miniſtros: τ ſm hoc habʒ rōnem ſacramenti. Sʒ ex pte actus ſunt de ipſo diuerſe opiniones. Quidā .n. oñt ꝙ ē act⁹ vtutis: τ non ē vtus. Sʒ hoc non pt eē: q2 cū act⁹ vtutis nō ſint in dormiēte: dormiēs nō poſſet dici penitēs: qō ē falſū. Et iō aliq̄ dixerūt ꝙ ex pte iſta pnia ē vt⁹: ſʒ nō pp̄e loq̄ndo: ſed cōiter: put oia laudabilia vtutes dn̄r: ēt ſi ſint paſſiōes. Sʒ h n̄ ē veꝝ q2 ſm Phm̄. 8° ethi⁹ p̄ncipale in vtute morali ē elcō: vn̄ oīs hit⁹ q facit rectā elcōnē: pt dici pp̄e loq̄ndo virtus. Un̄ cū act⁹ pnie n̄ cauſef tn̄ ex paſſiōe: ſʒ mag̊ ex

Contritio ptinet ad ſacrз pnie τ vt diſpō precuia τ vt pars.

ca. 5.

Pnia ſʒ eē aliud τ aliud ē virtᵉ. τ ſacramentum.

ca. 4.

elcone: ēt ſi nulla ſit paſſio: ꝯſtat ꝙ pnia pp̄e loq̄ndo eſt vt⁹: τ nō iproprie: ſicut verecūdia: vel hō.) Hec ille. Jtem ibidē i ſolone p̄mi argⁱ ſic dic̄. (Nō ſm idē pnia ē vt⁹ τ ſacrm: ſʒ inq̄tū p pnlam recipit grāʒ curātē pcī vuln⁹: pt eē ſacrm: in q̄tū āt p hitūʒ iſtiū ordinaf ad actū recti: ſic ē vt⁹.) Hec ille. Q2 āt pnia ſit ſpāl vt⁹: oñdit 3ᵉ pte vbi ſupra arti. 2°. (Spēs ingt habituū diſtiguūf ſʒ ſpēs actuū: τ iō vbi occurrit ſpālis rō act⁹ laudabil: ibi neċe eſt ponere ſpālē hitū vtutis. Manifeſtū ē āt ꝙ in pnia inuenif ſpālis rō act⁹ laudabil. ſ. operari ad deſtructionē pctī pteriti inq̄tū ē offēſa dei: qō nō ptinet ad rōnē alteri⁹ vtutis: vn̄ neċe ē ponere ꝙ pnia ſit ſpālis virtᵘ.) Hec ille. Jtē 4°. ſē. vbi ſupra i ſolone 3ᵉ. q. ſic dicit. (Pnia accipit vel aſpicit ſpālē rōnē obiecti: q2 reſpicit pctm̄ a ſe cōmiſſū vt expiabile p penitētis actum: τ ita act⁹ pnie nō ē deteſtari pctm̄ abſolute: q2 h eſt cuiuſlibet vtutis: ſʒ deteſtari ad expurgationē ei⁹: τ q̄tū ad culpā τ q̄tū ad reatū. Hoc .n. nulla alia vt⁹ fac̄.) Hec ille. Q2 āt pnia nō ſit vt⁹ theolᵒᵃ: oñdit ibidē i ſolone 4ᵉ q̄ſtiuncule dicēs. (Uirt⁹ theologica hʒ idē p obiecto τ p fine. Hoc āt n̄ ē i pnia: q2 obiectū ei⁹ ē pctm̄ cōmiſſū qō itendit expiare: finis āt ē de⁹ cui itēdit recōciliari: τ iō n̄ eſt vt⁹ theologica: ſʒ iter vtutes morales numeranda eſt.) Hec ille. Q2 autem pnia ſit alia vtus a iuſtitia cōiter dicta oñdit ibidē in ſolone. 5ᵉ. q°. dicens. (Q2 iuſtitia eq̄litas q̄dā ē. iō vbi n̄ pt eē adeq̄tio vᵃ ibi n̄ pt eē pfecta rō iuſtᵉ: ſʒ aliq̄s iuſtᵉ mod⁹ ſic dicit Phs in. 5°. ethi⁹. ꝙ dn̄i ad ſeruū nō ē ſimpl'r iuſtū: ſʒ dn̄atiuū iuſtū. Cū g̊ iter hoīeʒ τ deū ſit max⁹ diſtātia: n̄ poterit ibi eē pp̄e dcā iuſtᵃ hoīs ad deū: ſʒ aliq̄s iuſtᵉ mod⁹: q̄ſi p ſiliᵃᵗⁱᵒⁿ. Hō aūt efficif debitoꝛ alteri hoī dupl'r: vno mō p h ꝙ ab eo ſibi datū ē: ſic i volūtarijs cōmutatiōib⁹: puta in ēptiōib⁹ τ vēditiōib⁹. Alio mō p h ꝙ ei ſbtraxit: ſic ē in iuolūtarijs cōmutatiōib⁹: vt ē furtū: pcuſſio τ hō. Silr aliq̄s efficif deo debitoꝛ p h ꝙ ab eo aliq̄d recipit: τ in hac rōne deo reddit debitū honorē latria ſiue religio. Alio mō ex h ꝙ ꝯtra deū peccat: τ ſic reddit deo debitū pnia: vn̄ ſic religio ponif ps iuſtᵉ a Tullio: n̄ q̄dē q̄ſi ſpēs: ſʒ q̄ſi ps potētialis inq̄tū aliquē modū iuſtitie participat: ita ēt pnia ps iuſtitie dʒ poni.) Hec ille. Silr dicit 3ᵃ pte. q. 85. arti. 3°. niſi ꝙ ibi vr̄ velle ꝙ pnia ſit q̄dā ſpecies iuſtitie. Ait eni ſic. (Pnia nō hʒ ꝙ ſit ſpecialis virtus ex hoc ſolo ꝙ dolet de malo ppetrato: ad h eni ſufficeret charitas: ſʒ ex eo ꝙ penitēs dolet de pctō cōmiſſo inq̄tū eſt offenſa dei cū emendationis ppoſito. Emēdatio aūt offenſe cōtra aliquē commiſſe fit nō per ſolā ceſſationē offenſe: ſʒ exigif vlterius q̄dā recōp[illegible]: que hʒ locū in offenſis in alteꝝ cōmiſſis ſicut τ retributio: niſi ꝙ recōpenſatio ē ex pte eius q offēdit: vt puta cū ſatiſfacit: retributio aūt eſt ex pte ei⁹ in quē fuit offenſa cōmiſſa: vtrūq3 eni ad mām iuſtitie ptinet: q2 vtrūq3 eſt q̄dam cōmutatio. Un̄ manifeſtū eſt ꝙ pnia ſʒ ꝙ ē vtus ē pars iuſtitie. Sciēdum tn̄ ꝙ ſm Phm̄. 5°. ethi⁹ dupl'r dr̄ iuſtū: ſcʒ ſimpl'r τ ſm q̄d. Simpliciter quidē iuſtum eſt inter equales: eo ꝙ iuſtitia ē eq̄litas quedā: quod ille vocat iuſtū politicū vel ciuile: eo ꝙ oēs ciues eq̄les ſunt: q̄tum ad hoc ꝙ ſunt immediate ſub principe ſicut liberi exiſtentes. Juſtum autē ſm quid dicif illud qō eſt inter illos: quoꝝ vnus ē ſub poteſtate alterius: ſicut ſeruus ſub dn̄o: filius ſub pr̄e. vxoꝛ ſub viro: τ tale iuſtum conſideratur in penitētia. Unde penitēs recurrit ad deū cum emēdationis ppoſito: ſicut ſeru⁹ ad dn̄ʒ ſm illud ps. Sicut oculi ſeruoꝝ in manib⁹ dn̄oꝝ ſuoꝝ: ita oculi nr̄i ad dn̄m deū noſtrum. donec miſereaf noſtri. Et ſicut filius ad patrē

verſus ſi.

ca. 10.

Pnia ē ps iuſtie cōmutatiue τ quō.

Juſtū dupliciter. ca. 10.

ps. 122.

ſm illud Luce. 15. Pater peccaui in celū ⁊ coram te.
Et ſicut vxor ad vir ſm illud Piere. 3°. Tu fornicata
es cū amatorib⁹ m̄ltis: tñ reuertere ad me dicit dñs.)
Hec ille. Ex qb⁹ pʒ φ virtus penitētie nō ē iuſtitia ſim
pliciter: ſʒ ſm qd. Et ſic dʒ intelligi illud qd dicit in ſo
lutione q̄rti. ſcʒ φ penitētia eſt directe ſpecies iuſtitie.
Et ſilr illud qd dicit in ſolutiōe tertij. ſcʒ φ penitentia
cōtinet ſub iuſtitia cōmutatiua. Iſtis p̄miſſis dicit ad
argumēta ſingula. Et ad primū quidē dicit negādo mi
norē. Nā pnia pōt dici virtus infuſa. ⁊ virt⁹ acquiſita.
Nec valet iprobatio huius. Tū qꝛ falſū ē φ ſole virtu
tes theologice infundant a deo: vt viſum fuit. 3°. ſentē.
diſ. 33°. ⁊ ibi reſponſū fuit obiectionibus arguētis. Tū
etiā qꝛ habitus penitētie acq̄ſitus ex actib⁹ pōt dici vir
tus. Et cū dicit arguens φ tunc penitēs haberet virtu
tē: qua caret innocēs ⁊c. dicit φ ſicut nō eſt incōueni
ens φ ille q fuit peccator hēat dū penitet aliquē actū
virtuoſū: quē nō habuit innocēs qui nū q̄ peccauit: ſic
nō eſt incōueniēs φ habeat aliquē habitū virtuoſum
potiſſime acq̄ſitū ex actib⁹ quē nunq̄ habuit innocēs.
Unū argumētū pax: vel nihil hʒ apparentie: ⁊ minus
exñtie. De p̄dictis ſctūs Tho. 4°. ſen. vbi ſupra arti. 3°. i
ſolutiōe 2ᵉ. q. ſic dicit. (Habit⁹ eſt medi⁹ inter potentiā
⁊ actū. Et qꝛ remoto priori remouet poſterius. nō autē
ecōuerſo: ideo remota potētia ad actū: remouet habi
tus: nō aūt remoto actu. Et qꝛ ſubtractio materie tollit
actū propter hoc φ act⁹ non pōt eē ſine materia in quā
trāſit: ideo habitus alicuius virtutis cōpetit alicui: cui
non ſuppetit materia: pp̄ter hoc φ ſuppetere pōt: ⁊ ita
in actū exire. Sicut paup hō pōt hēre habitū magnifi
cētie: ſʒ non actū: qꝛ non hʒ magnitudinē diuitiax: que
ſūt materia magnificētie: ſʒ pōt habere. Et iō cum in
nocētes in ſtatu innocētie nō habeant pcā commiſſa. q̄
ſunt mā pnie. ſʒ poſſint hēre. actus pnie in eis eē nō po
teſt: ſʒ habitus pōt. Et hoc ſi grām hēant cum qua oēs
virtutes īfundant. Hec ille. (Ibidē ēt oſtendit in ſolu
tione. 3ᵉ. q. φ pnia remanet in beatis hoībus: ſʒ quo ad
aliū actum q̄ in via. Itē in multis locis tʒ ſctūs. Tho.
φ in chr̄o nō fuit ſpes neq; pnia: vt pʒ 3ª pte. ⁊. 3°. ſen.
(Ad 2ᵐ negat p̄ncipale aſſumptū. Penitere enīʒ eſt
p̄ncipalis ⁊ prim⁹ actus virtutis pnie. Nec valet pba
tio. qꝛ ſec⁹ eſt de virtutib⁹ retrahētibus a malo: ⁊ de ali
is. Unū ſctūs Tho. 4°. ſentē. vbi ſupra arti. p̄. q. 2ᵉ arguit
ſic 4° loco. (Ois virtus ē p ordinē ad bonū: ſed pnia
dr̄ per ordinē a malo: ḡ non ē virt⁹.) Ecce argumētū.
Seq̄ rñſio. (Dicēdū φ bonū illud ad qd virt⁹ imme
diate ordinat ē act⁹ pfect⁹ ipſi⁹. ⁊ iō aliq̄ virtutes ſūt q̄
p̄ncipalē actū hīt in retrahēdo a malo: ſicut eſt mode
ſtia: ⁊ tpantia. ⁊ hō. Et ſilr act⁹ pfectus pnie eſt in retra
hēdo a malo: nec pp̄ter hoc ſeqtur φ nō ſit virt⁹.) Hec
ille. Itē ibidē in ſolutione 5ᵉ ſic dicit. (Penitētia reſpi
cit turpe in p̄terito cui pōt ſuccedere pfectio i pñti: ⁊ iō
nō ē actus iperfecti de neceſſitate.) Itē 3ª pte. q. 85. ar
ti. p̄ i ſolutione 2ᵉ ſic dicit. (Pnia ſm φ ē paſſio nō eſt
virtus. eſt aūt virt⁹ ſm φ hʒ electionē rectā ex pte vo
lūtatis. Qd tñ magis pt dici de pnia q̄ de verecūdia.
nā verecūdia reſpicit turpe fcm̄ vt p̄ñs: pnia aūt vt pre
teritū. Eſt aūt ꝯ pfectionē v̄tutis φ aliqs i pñti hēat tur
pe fcm̄ de q̄ oporteat eū verecūdari: nō ē aūt ꝯ pfectionē
v̄tutis φ aliqs p̄us cōmiſerit turpia fcā. de qb⁹ oporte
at eū penitere: cū ex vitioſo fiat aliqs v̄tuoſus.) Hec il
le. Cū aūt dicit arguēs φ aliqs pt fieri v̄tuoſus q nū q̄
fuit vitioſus. dr̄ φ h̄ nō valet. Tū qꝛ virt⁹ pnie ſit infū
dit cū grā in baptiſmo: ſʒ nō pōt exire in actū: niſi p̄ce
dēte aliq̄ pcō. Unū ſctūs Tho. 4°. ſē. vbi ſupra. arti. 3. q.

In inocenti b⁹ nō ē v̄tus regſita pnie: ſʒ infuſa. De eodē ad 2ᵐ.

q. 7. ar. 4. d. 26. q. 2. ar. 5. penitere ē pri mus ⁊ p̄nci palis act⁹ pe nitētie.

2. arguit ſic p̄ loco. (Penitere ē mala commiſſa plāge
re: ſʒ inocētes nullū malū cōmiſerūt. ḡ in eis nō ē peni
tētia.) Ecce arg^m. Seq̄ rñſio. (Dicēdū φ q̄uis nō cō
miſerit. pñt tñ cōmittere: ⁊ iō eis habitū pnie hēre cō
petit. Sʒ tñ iſte habit⁹ nō pōt exire in actum: niſi forte
reſp⁹ venialiū peccatox: qꝛ pctā mortalia tollūt ipſum.
Nec tñ eſt fruſtra: qꝛ eſt pfectio potētie nālis.) Hec il
le. Tū etiam qꝛ nō eſt incōueniēs aliquem habitum
acq̄ſitū ex actib⁹ a malo retrahentibus eē ⁊ dici virtu
tē: vt dictū eſt. (Ad 3ᵐ pʒ ſolutio p predicta. Conce
dit enī φ p̄ncipalis act⁹ pnie eſt bonū facere: vel elige
re: ſʒ iſta bona electio pōt eſſe in retrahendo a malo: ⁊
deteſtādo illud: eligēdo talē deteſtationē tanq̄ recte
rōni ꝯſonā: ⁊ in electiōe pp̄ortionādo ⁊ taxādo penā
pcō cōmiſſo: ⁊ in placādo deū: ⁊ expurgādo pctm̄. Un
de mā remota pnie: vt ſupra dictū eſt: eſt pctm̄ ⁊ malū:
circa qd pōt eē multiplex bona electio. Sicut tpantia
facit rectā electionē circa turpiſſimas paſſiōes: ſcʒ cir
ca ꝯcupiſcētias ⁊ delectatiōes tact⁹: vt oñdit diffuſe ſc̄
ctus Tho. 2ª 2ᵉ. q. 141. i octo articul. Nō oʒ aūt φ pri
mus ⁊ p̄ncipalis act⁹ virtutis ſit electio circa bonā ma
teriā remotā: cū circa furtū ⁊ homicidiū hīt eligat ipa
iuſtitia. Itē: vt dictū ē: aliud ē de virtutib⁹ retrahētib⁹
a malo: ⁊ aliud de iclinātibus in bonū: Quis aūt ſit actus
pnie: ⁊ q̄s hēat cōiter oñdit ſctūs Tho. 3ª pte. q. 85. ar
ti. 5°. dicēs. (De pnia poſſum⁹ loq dupl̄r. Uno mō q̄tū
ad habitū: ⁊ ſic imediate infūdit a deo ſine nobis p̄nci
pal̄r opantib⁹: nō tñ ſine nobis diſpoſitiue coopantib⁹
p alios act⁹. Alio modo poſſum⁹ loq de pnia q̄tum ad
actus: quibus deo operanti in penitentia coopamur: q̄
rū actuū primū p̄ncipiū ē dei opatio ꝯuertētis cor ſm il
lud. treñ. 5°. Conuerte nos dñe ad te ⁊ conuertemur. 2ᵘˢ
act⁹ ē motus fidei. 3⁹ act⁹ ē mot⁹ timoris ſeruilis q̄ qs ti
more ſuppliciox a pctīs retrahit. 4° ē mot⁹ ſpei q̄ quis
ſb̄ ſpe venie ꝯſeq̄nde aſſumit pp̄oſitū emēdādi. 5⁹ act⁹ ē
mot⁹ charitatis q̄ alicui pctm̄ ſm ſe diſplicet: ⁊ nō iā p
pter ipſa ſupplicia. 6° ē mot⁹ timoris filialis q̄ pp reuerē
tiā dī aliqs emēdā dō volūtari⁹ offert. Sic ḡ pʒ φ act⁹
pnie a tiore ſuili pcedit: ſic a p̄ motu affect⁹ ad h̄ ordia
ti: a timore aūt filiali ſicut ab imediato ⁊ p̄ximo p̄ncipio.)
Hec ille. Itēʒ ſeq̄nti articlō. (In virtutib⁹ (inq̄t) non
attēdit ordo tpis q̄tū ad habit⁹ qꝛ cū v̄tutes ſint con
nexe oēs ſil̄ īcipiūt eē in aīa. Sʒ dr̄ vna eax eē p̄or alia
ordie nāe. q ꝯſiderat ex ordie actuū ſʒ φ act⁹ vni⁹ v̄tu
tis p̄ſupponit actū alteri⁹ v̄tutis. ſʒ h̄ ḡ dicēdū ē φ act⁹
qdā laudabiles ēt tpe p̄cedere poſſūt actū ⁊ habitū pe
nitētie: ſic act⁹ fidei ⁊ ſpei īformis: ⁊ act⁹ timoris ſeruil.
Act⁹ aūt ⁊ habit⁹ charitatis ſiml̄ ſūt tpe cū habitu ⁊ actu
pnie: ⁊ cū habitib⁹ aliax v̄tutū. Nā in iuſtificatiōe im
pij ſiml̄ ē mot⁹ liberi arbitrij i deū q ē act⁹ fidei p chari
tatē format⁹: ⁊ mot⁹ libi arbitrij i pctm̄ qui ē act⁹ pnie.
Hox tñ duox actuū p̄m⁹ nāliter p̄cedit. 2ᵐ. Nā actus
pnie v̄tutis ē ꝯ pctm̄ ex amore dei. Unū p̄m⁹ act⁹ eſt cā ⁊
rō 2ⁱ.) Hec ille. Et ſilr dicit 4°. ſent. vbi ſupra artic.
2°. i ſolōne p̄ᵉ ⁊ 2ᵉ. q. Unū i ſolōne q̄rti arg^ti. 2ᵉ. qd. dicit
φ mot⁹ pnie q̄n q; pueuit ex elcōne boni: q̄n q; ex fuga
mali. Et i eodē arti. ſepe dicit φ pnia ordinat ad receſ
ſū a malo: ⁊ oēs alie v̄tutes ad ꝯſecutionē boni. Ex qb⁹
oīb⁹ pʒ φ ſufficit ad p̄ᵐ ⁊ p̄ncipalē actū v̄tutis φ ſit ele
ctio boni: vel φ ipʒ ꝯcomitet elcō boni. Sic autē ē de
actu pnie quē ꝯcomitat amor dī. (Ad 4ᵐ dr̄ φ pnia
ē v̄t⁹ moral. Et ad iprobationē h⁹ dr̄ φ nulla v̄t⁹ moral
mere hʒ p obiecto vl̄ fine p̄xio vl̄ p circūſtātia iformā
te aliqd excedēs dictamē rōnis nāl: ⁊ h̄ exſcipſa. Pōt
tñ talia hr̄e ex ꝯcurſu vel ipio v̄tutū theologicarū. Itē
licet

Duo actus hēat pnia.

Act⁹ pnie p cedit a timo re ſuili ⁊ fi liali ſʒ diuer ſa.

Ad p̄ᵐ ⁊ pri cipalē actum virtutis ſuffi cit elcō.

lʒ illa ꝓpõ hẽret verũ loquẽdo de virtutib⁹ moralib⁹ ac quiſitis:nõ tñ loquendo de infuſis. Et de h ſcũs Tho. 4.° ſen. vbi ſupra ar.p̊.q.4.i ſolone z ſicut dicit.(Uir
Uirtutes iſte ſe triplr ſe hñt ad deũ. tutes infuſe triplr ſe hñt ad deũ. Quedã.n.hñt deuʒ ꝑ obto ⁊ fine ſicut theo.ᶜᵉ. Quedã võ nõ ꝑ obto in qð trã ſeat actus:ſʒ ꝑ fine ꝑmo:ſicut pʒ de latria q̃ aliquas ſuitutes preſtatiões q̃ſi mãm hʒ:quas imediate ordi nat in deũ q̃ſi in finẽ. Et tales virtutes ꝓpingſſime ſũt theologicis. vñ ⁊ actus harũ virtutũ attribuunẽ theo logicis:ſicut ꝑime imꝑantib⁹. vñ dr̃ ab Augu. ꝙ fide ſpe charitate colit̃ de⁹. Quedã aũt nõ hñt deũ ꝑ obto neqʒ ꝑ fine ꝑmo:ſʒ vltimo ſic ꝑantia q̃ hʒ paſſio nes ꝑ mã:⁊ gerẽ al ꝑ fine ꝑmo:ſʒ hãc vlterius ordi nat ad deũ. Penitẽtia aũt q̃uis nõ hẽat deũ ꝑ obto:hʒ tñ deũ ꝑ fine ꝑmo:q2 ad hoc in pctã ꝯmiſſa deſtruẽ da mouet̃. vt deo recõciliet̃. ⁊ iõ actus eius.ſ. pctñ ex pellere vel iuſtificare q̃nqʒ fidei:q̃nqʒ charitati aſcri bit̃.) Hec ille. ❡ Ad 5ᵐ dr̃ ꝙ ſolũ ꝓbat ꝙ penitẽtia ꝑ tineat ad iuſtitiã. nõ qdẽ ꝙ ſit ipſa virtus iuſtitie ſim pliciter dicte:que eſt iter eq̃les ⁊ reddit eq̃le ex debito: q2 nõ ſic põt hõ reddere deo eq̃le:ſʒ ꝑtinet ad iuſtitiaʒ q̃ſi ꝑs potẽtialis:vel ꝑs ſubiectiua iuſtitie cõiter ⁊ ſm qd dicte. Nõ.n.q̃libet virtus que ordinat hoiem ad al terũ in rõne delicti eſt iuſtitia ꝓprie dicta. vt oſtendit ſcũs Tho. z.ᵃ z.ᵉ q.80.ar.p̊ vbi ſic dic̃.(In virtutib⁹ q̃ ali cui pñ.ˡⁱ adiũgunt̃:duo ſũt ꝯſideranda. Prio qdẽ ꝙ vir tus ille in aliq̃ cũ virtute pñ.ˡⁱ ꝯueniãt ſcðo ꝙ in aliq̃ defi ciãt a ꝑfecta rõne ipſi⁹. Q2 võ iuſtitia ad alterũ eſt oẽs virtutesq̃ ad alterũ ſũt:ꝑñt rõne ꝯueniẽtie:iuſtitie anne cti. Rõ võ iuſtitie ꝯſiſtit in hoc ꝙ alteri reddat̃ quod ei debet̃ ſm eq̃litatẽ. Duplr̃ ḡ aliq̃ virtus ad alterũ exi ſtẽs a rõne iuſtitie deficit. Uno qdẽ mõ ĩquantũ defi cit a rõne eq̃lis. Alio mõ inquãtũ deficit a rõne debiti. Sunt eñi quedã virtutes que debitũ qdẽ alteri reddũt. ſed nõ pñt reddere equale. Et prio quidẽ q̃cq̃d ab hoie deo redditur debitũ eſt:nõ tñ põt eſſe eq̃le. vt.ſ.tñ hõ
Pſal.116. ei reddat q̃ntũ debʒ ſm illud ꝑs. Quid retribuã dño ꝑ oib⁹ que retribuit mihi. Et ſm hoc adiungit̃ iuſtitie re ligiõ:que vt dicit Tullius ſuꝑiori cuidã nãe:quã diui nã vocãt curã vel cultũ cerimoniãqʒ offert ⁊c̃.) Hec il le. Et ſicut dicit ibi de religione ⁊ pietate ⁊ obſeruãtia ꝙ deficiunt a rõne iuſtitie:q2 licʒ reddant debitũ:non tñ eq̃le:ita obm eſt de pnĩa:vt ſuperius patuit. Et hec
Ad ar. Aur. ꝯ ſcðaz ꝯcl̃o. ſufficiũt ad arg.ᵗᵃ Durãdi. ❡ Ad arg.ᵗᵃ Aureoli ꝯ ſcðaz ꝯnẽ dr̃ prio in gñali ꝙ mã ⁊ obiectũ pnĩe virtutis poteſt dici nõ ſolũ ipſa pena. imo ipm pctñ cõmiſſum ꝑ quo infert̃ pena. Q2 eñi obm pnĩe ſit pctñ. pʒ ex precedenti bus. et vlterius q2 ꝑncipalis eius actus eſt dolere ⁊ de teſtari. Cõſtat aũt ꝙ mã ⁊ obʒ illius actus eſt peccatũ: ⁊ ꝑ ꝯñs eſt obm ⁊ mã virtutis. Q2 ẽt pena poſſit dici obʒ vel mã pnĩe:pʒ:q2 ad pniam non ſolũ ꝑtinet deteſtari pctã: imo vltra hoc act⁹ pnĩe eſt ꝓpo.ᵐ emẽdãdi ⁊ pur gãdi pctñ ꝑ penã. ⁊ ſic vtrũq3 tã pena q̃ culpa põt dici mã vel obiectũ pnĩe. De ꝑdictis ſcũs Tho. 4.° ſen. diſ.
De eodẽ. li. ad p̊ᵐ ꝯ p̊ᵃᵐ 14.q.i.ar.p̊ in ſolone 6.ᵃ q. ſic dicit.(Pnĩa ⁊ vindicati ua iuſtitia circa idẽ aliquo modo ſunt.ſ. circa punitio nẽ offenſe:ſed in duob⁹ dĩnt. Prio q2 vindicatiua ꝓpe eſt in iudice penã infligente quã reus q̃nq3 inuite ſuſti net:ſʒ pnĩa eſt in ipſo reo ꝑ volũtarius penã ſuſtinet ꝑ culpa cõmiſſa. z.° q2 vindicatiua iuſtitia reſpicit offen ſam cõiter:ſed pnĩe virtus reſpicit offenſam dei. vñ opʒ ꝙ pnĩa ꝯſiſtat in emendatione offenſe volũtarie aſſũ pta:⁊ tali q̃lis deo ꝯpetit:ſicut aũt hoibus ꝑ videt ea q̃ foris patẽt ſit offenſe recõpenſatio ꝑ aliqua exteriora: ita deo ꝑ intuet̃ cor:opʒ ꝙ incipiat recõpẽſatio fieri in

ipſo cordis affectu:ſit aũt recõpẽſatio exterius in duo bus. Primo in hoc ꝙ aliq̃s exterius penã ſubit ꝑ offen ſa quã fecit. z.° in hoc ꝙ cauet in futurũ ne ſiĩis offenſa ab eo fiat:⁊ hec duo opʒ ꝙ hõ in corde exhibeat ꝑ pe nitentiã. Prio dolorẽ cordis pro malis q̃ fecit. z.° ꝓpo.ᵐ de cetero talia nõ cõmittendi. ⁊ hec duo diffinitio pnĩe cõtinet. vñ magr̃ diffiniẽs pniam aliqd ponit q̃ſi gen⁹ in h qð dicit:ꝙ eſt virtus:dolorẽ de pctis i hoc qð dicit: qua mala cõmiſſa plangim⁹:⁊ ꝓpoſitũ de futura emẽ dationeci in hoc qð dicit:cũ emẽdationis ꝓpoſito.) Hec ille. Ex q̃b⁹ pʒ ꝙ actus cõpletus pnĩe duo obiecta reſpi cit.ſ. culpã de q̃ dolet:⁊ penã quã aſſumit. Utrũ aũt eo dẽ ſimplici actu doleat de peccato ⁊ eligat penã ⁊ emẽ dam:aut ſint duo actus:nõ refert ad ꝓpoſitũ:ſed vr̃ ꝙ ſit idẽ actus hñs duo obiecta ordinẽ iter ſe hñtia:vt fi nis:⁊ id qð eſt ad finẽ:aut aliq̃ alio mõ ordinata.) Itẽʒ ibidẽ in ſolone ſcði argumẽti ſic dicit.(Illud qð perti net ad corꝑalẽ imutationẽ nõ ꝑtinet ad virtutẽ q̃ſi eſſen tialis actus ei⁹:ſʒ põt ꝑtinere ad virtutẽ ſicut mãle:circa qð operat̃:q2 etiã paſſiones corꝑales ſunt virtutiʒ mã. ⁊ ſm h dõm ꝙ ipſius virtutis pnĩe ſenſibilis dolor vl̃ cor poralis fletus põt eſſe quoddã mãle:inquãtũ h reddit deo penitẽs q̃ſi debitũ ꝑ offenſa cõmiſſa:⁊ ideo ſi ꝑ plã ctũ ſignat̃ actus pnĩe. tunc nihil aliud dicit q̃ deteſta tionẽ. ſi aũt dicat̃ mãle pnĩe. ſic põt etiaʒ ſenſibilẽ vel corporalẽ fletũ dicere.) Hec ille. Dicit̃ z.° ꝙ primũ ar gumẽtũ magis ẽ ad oppoſitũ q̃ ad ꝓpoſitũ:q2 iuſtitia punitiua:⁊ gñalr̃ iuſtitia cõmutatiua nõ ſolũ hʒ ꝑ mã penã. imo culpã cui reddit eq̃lẽ penã. De h ſcũs Tho. z.ᵃ z.ᵉ q.61. arti.3.° vbi ſic querit. Utrũ eadẽ ſit mã iuſti tie diſtributiue ⁊ cõmutatiue:ſic dicit.(Iuſtitia eſt cir Iuſtitia punitiua non ſolum hʒ ꝑ mã penã:ſed cum culpam.
ca q̃ſdã oꝑatiões exteriores. ſcʒ diſtributionẽ ⁊ cõmu tationẽ que ſunt qdã vſus quorũdã exterioꝝ vel rerũʒ vel perſonarũ: vel etiã operũ. rerũ qdẽ ſicut cũ aliq̃s aufert vel reſtituit alteri rẽ ſuã. Perſonaꝝ ãt cũ aliq̃s in ipſam ꝑſonã hois iniuriã facit. puta ꝑcutiẽdo vel cõ uiciãdo:aut etiã cũ irreuerẽtiã exhibet. Opeꝝ aũt ſũt cũ quis ab alio iuſte exigit:vel reddit aliqð opus. Si ḡ accipiam⁹ vt mãm vtriuſqʒ iuſtitie ea:q̃ ꝑ oꝑationes ſunt vſus:eadẽ eſt mã cõmutatiue ⁊ diſtributiue iuſti tie. nã ⁊ res diſtribui pñt a cõi in ſingulos:⁊ cõmutari de vno in aliũ:⁊ eſt etiã q̃dã diſtributio laborioſoꝝ ope rũ:⁊ recõpenſatio. Si aũt accipiam⁹ vt mãm vtriuſqʒ iuſtitie actiones ipſas pñ.ˡᶜᵃ q̃b⁹ vtimur reb⁹ ⁊ ꝑſonis ⁊ oꝑibus:ſic inuenit̃ vtrobiqʒ alia mã. Nã diſtributiua iuſtitia eſt directiua diſtributionis:cõmutatiua võ iu ſtitia eſt directiua cõmutationũ:q̃ attẽdi pñt iter duas ꝑſonas:q̃ꝝ q̃dã ſunt inuolũtarie:quedã volũtarie. In uolũtarie qdẽ qñ aliq̃s re alterius vtitur:vel ꝑſona:vel opere:eo inuito. Qð quidẽ q̃nq3 ꝯtingit occulte ꝑ frau dẽ:q̃nqʒ manifeſte per violentiã ⁊c̃. ⁊ poſtea enumera tis cõmutationibus tam voluntarijs q̃ inuolũtarijs.) cõcludit dicẽs.(In hĩs aũt actionib⁹ ſiue volũtarijs ſi ue inuolũtarijs eadẽ eſt rõ accipiendi mediũ. ſcʒ ſm eq̃li tatem recõpenſationis. ⁊ ideo oẽs iſte actiones ad vnã ſpẽm iniuſtitie ꝑtinẽt. ſcʒ cõmutatiuã.) Hec ille. Ex q̃ bus pʒ ꝙ iuſtitie mã ſunt nõ ſolũ punitiões. imo furta homicidia:⁊ alie inuolũtarie:⁊ culpabiles ꝯmutatiões. ſicut ergo iuſtitia punitiua reſpicit illa duo:ſic pnĩa re ſpicit tanq̃ mãm vel obiectũ tam culpam q̃ penas:ſʒ differenter:q2 culpam reſpicit vt mãm circa quã agit: penã võ vt id qð agit:⁊ quaſi ꝓpriũ effectũ:ſicut ⁊ iuſti cia punitiua vel cõmutatiua differenter reſpicit iuſtũ ⁊ iniuſtũ. vnde argumẽtũ nõ aliud cõcludit niſi ꝙ pec catum nõ eſt obiectũ pnĩe vt operatum ab ea:quia illo

mō pnīa eſt ei⁹ obiectū:cū quo ſtat ꝙ pctm̄ eſt obiectū pnīe tanꝙ̄ id circa qd̄ operat̄ ꝛ ſup qd̄ cadit ꝑncipalis actus pnīe.ſcʒ deteſtatio ꝛ diſplicētia. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ minor. vñ ſcūs Tho. 4.ᵒ ſen. vbi ſupra arti.p̊.q.4.in ſolutione 4ᵉ ſic dicit.(Mediū nō eodē mō accipit̄ in iuſtitia: ꝛ in alijs vtutibus moralibus accipit̄ eniʒ iuſtitie

Mediū nō eodē mō accipit̄ in iuſtitia ꝛ in alijs vtu tibus.

mediū ꝑ adequationē rei ad rē. Hec aūt adequatio fit in iuſtitia cōmutatiua qñ ab eo ꝗ babuit plus aliquid ſubtrahit̄: ꝛ ei⁹ ꝗ minus babuit addit̄. Ille aūt ꝗ alterū offendit vel leſit:plus babuit: ꝛ ꝗ leſus eſt babuit min⁹ inquātū huic ſubtractū eſt qd̄ ei debebat̄: ꝛ ille vſus ē ꝓpria volūtate in hoc qd̄ nō debuit: ꝛ iō vindicatiua iuſtitia ab eo ꝗ offenſaʒ fecit:quantū babuit plus debito tm̄ ſubſtrabit ei: ꝛ dat illi qui eſt leſus:dū ad honorē ꝛ in ſatiſfactionē eius aliū punit. Sic ḡ vindicatiua iuſtitia ɔſtituit mediū in offenſis:q̄ ſunt mā ei⁹. Nō gdem tenēdo mediū in offenſis vt q̄ſdā recipiat: ꝛ quaſdam obyciat:ſicut tēperātia ponit mediū in delectationib⁹ ſed omni offenſe ꝓportionādo penā debitā. Et ſilr penitētia pro quolibʒ peccato cōmiſſo penā īfert ſibypſi debitā:non aūt ita ꝙ aliqd̄ pctm̄ dimittat ꝛ aliqd̄ abyciat.) Hec ille. Ex ꝗb⁹ pʒ falſitas minoris arg̃ⁱ dicens: ꝙ pnīa nō ponit mediū in offenſis aut peccatis. Quod

Pnīa ponit mediū ī offēſis ꝛ pctis.

aūt dic̄ de circūſtātijs ꝛc̄. nō valʒ:q2 eodē mō pnīa ponit circūſtātias circa pctm̄ ſicut ponit mediū:q2 ſcʒ penā circūſtātionatā ꝛ ꝓportionatā pctis adhibet. ¶ Ad ɔfirmationē dr̄ ꝙ nō eſt ſile de pnīa ꝛ alijs vtutibus. vñ ſcūs Tho. vbi ſupra in ſolone ꝑmi argumenti 3ᵉ.q. ſic dicit.(Oīs vtus expellit pctm̄ oppoſitū formalr q̄ᵐ ad ſuū actū ꝑmū:ꝗ eſt informare ſubm̄:ſed actus ſecūdus in alijs vtutib⁹:ꝗ eſt opatio nō ordinat̄ ꝑnᵉ ad repellendū pctm̄:ſicut eſt in pnīa: ꝛ iō pnīa non formalr: ſed q̄ſi effectiue pctm̄ expellit. Habʒ.n.pctm̄ expellendū ꝓ mā: ꝛ operat̄ circa ipʒ vt expellat̄.) Hec ille. Itē tertia pte.q.85.arti.2ᵒ in ſolone 2ⁱ ſic dic̄.(Pnīa h abʒ gdē realr gn̄alē mām inquātū reſpicit oīa pctā:ſed tm̄ ſub rōne ſpāli inquātū ſunt emūdabilia ꝑ actū hoīs cooperātis deo ad ſuā iuſtificationē.) Itē in ſolone tertij ſic dicit.(Pnīa expellit oē pctm̄ effectiue inquantum operat̄ ad deſtructionē pctī put eſt remiſſibile ex diuina gratia hoīe cooperante.) Hec ille. Ex quibus oībus patet ꝙ pnīa reſpicit ꝓ mā ꝛ obiecto illud qd̄ ipſa deſtruit:licʒ hēat pro partiali obiecto aliquid qd̄ ipſa efficit:vt ſupra dictū fuit. ¶ Ad tertiuʒ pʒ rñſio ex ſolone

In ſol. ꝑmi ɔ ꝑmā col.2ᵉ Ad ar.ɔ eidē ſcd̄o loco adducta.

ꝑmi ꝛ ſcd̄i:q2 minor eſt negāda.ſcʒ ꝙ iuſtitia punitiua vel vindicatiua nō hēat offenſam ꝓ materia vel obiecto. ¶ Ad ea que ſcd̄o loco obycit ɔ ɔnem eandē dicit̄. Et ad ꝑmū quidē dicit̄ ꝑmo:ꝙ ad māʒ ſacri pnīe pertinēt tres actus penitētis.ſcʒ cōtritio confeſſio: ꝛ ſatiſfactio. ꝛ de hoc plura dicta ſunt in ꝑnᵒ huius tertij articuli. Vñ ſcūs Tho. 3ᵃ pte.q.90.arti.2ᵒ. ſic dicit.(Duplex eſt ps

Tex.cō.31.

vt habet̄ in 5ᵒ meta.ſcʒ pars eſſentie: ꝛ pars quātitatis. Partes quidē eſſentie ſunt nālr mā ꝛ forma:logice aūt genus ꝛ dr̄ia. Hoc aūt modo qd̄libʒ ſacrm̄ diuidit̄ in mām ꝛ formā ſicut in partes eſſentie. vñ ſacra conſiſtunt in rebus ꝛ verbis:ſed q2 quantitas ſe tenet ex parte mãe:ptes quātitatis ſunt partes mãe. Et hoc modo ſacro penitētie ſpecialr aſſignant̄ ptes quantiū ad act⁹ penitentis:qui ſunt mā huius ſacri. ¶ Sciendū autem ꝙ alio modo fit recōpenſatio offenſe in pnīa ꝛ in iuſtitia vindicatiua. Nam in vindicatiua iuſtitia fit recompenſatio ſm̄ arbitriū iudicis:nō ſm̄ volūtatē offendētis vel offenſi. Sed in pnīa fit recōpenſatio offenſe ſm̄ voluntatē peccantis: ꝛ ſm̄ arbitriū dei in quē peccatur q2 hic non querit̄ ſola reintegratio equalitatis iuſtitie ſicut in iuſtitia vindicatiua:ſed magis recōciliatio amicitie:qd̄ fit dū offendens recōpenſat ſm̄ volūtatē eius quē offendit. Sic ergo requirit̄ ex parte penitētis. Primo quidē voluntas recōpenſandi:qd̄ fit per ɔtritionē. ſcd̄o ꝙ ſe ſubyciat arbitrio ſacerdotis loco dei:qd̄ fit in cōfeſſione. 3ᵒ ꝙ recompenſet ſm̄ arbitriū miniſtri dei: qd̄ fit in ſatiſfactione. ꝛ ideo ɔtritio ɔfeſſio ſatiſfactio ponunt̄ ptes pnīe.) Hec ille. Dicit̄ 2ᵒ ꝙ aña vltīa ꝑoris argumēti eſt falſa:q2 ſacrm̄ pnīe nō eſt ꝑfectū ſacrʒ niſi penitēs ſatiſfaciat actu vel ꝓpoſito ꝑ ſe vel per aliū. Nec valʒ illō qd̄ adducit̄ de papa:q2 dū papa dat tales idulⁿᵃˢ:nō tollit ſatiſfaⁿᵉᵐ:ſʒ ſatiſfaⁿᵉᵐ ꝛ pnīas ſcōꝝ ꝗ ſꝰ in gloria:applicat talr abſolutis:ſicut oñdit ſcūs Tho. 4ᵒ ſen. diſ.20.q.1.arti.3ᵒ in ſolone ꝑme.q. ꝛ ibidē in ſolutione ſcd̄i argumēti. vbi ſic dicit.(Ille qui indulgentias ſuſcipit non abſoluitur ſimplr loquendo a debito pene:ſed dat̄ ſibi vnde debitū ſoluat ꝛc̄. De hoc alias. Cū aūt vlterius dicit ꝙ tanta poſſet apparere cōtritio in penitēte ꝛc̄. dicit̄ ꝙ in tali caſu in penitēte eſſet ſatiſfactio triplr.ſcʒ in ꝓpoſito: ꝛ in ſigno: ꝛ in ſui initio. Ee enī talis ſatiſfaciet quo ad ꝓpoſitū patʒ:aliter nō eēt cōtritus niſi haberet ꝓpoſitū ſatiſfaciendi ꝛ recōpenſandi: ꝛ oēm penā ſibi rōnabilē iniungēdā portādi. Ee aūt haberet ſatiſfactionē ſicut in ſigno:pʒ ex dictis. Ex quo enī cōfitet̄:ſubycit ſe arbitrio ſacerdotis: ꝛ ſignat ſe paratū ſatiſfacere. Ee aūt habeat ſatiſfactionē ſicut in ſui initio vel medio:pʒ q2 ſatiſfactio incipit in cōtritione ꝛ mediat̄ in ɔfeſſione: ꝛ ɔplet̄ in exteriori pena. De hoc ſcūs Tho. 4ᵒ ſen. diſ.16.q.1.arti.p̊.i ſolone 3ᵉ.q. vbi ſic dicit.(Pena quā penitēs patit̄ tota in rōne ſatiſfactionis ſuccedit. Nō enī ſola exteriori pnīa homo ſatiſfacit:ſed etiā interiori:alr oratio mētalis nō eēt ſatiſfactio. vñ ꝛ pena q̄ eſt in ɔtritione: ꝛ pena que eſt in ɔfeſſione:in partē ſatiſfactiōis cadit: ꝛ q2 ſatiſfactio eſt vltima ps:totū ſacrm̄ a pena denoiat̄:ſicut res denoiat̄ ab vltimo ſui.) Hec ille. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ maior. Nec valʒ ꝓbatio:q2 ſcūs Tho. non dicit ꝙ in mā cuiuſlibʒ ſacri ſit aliq̄ vtus ſupnālis:vt pʒ diſ.22.q.2.arti.p̊ in ſolone ꝑme.q. vbi ſic dicit.(In ſacro pnīe ſacrale ſignū nō eſt aliq̄ mā exterius appoſita:ſed exteriores actus quibus hō ad ſalutē ſuā opat̄: ꝛ cōplemētū operationis ab extrinſeco ſignat̄ per abſolutionē ſacerdotis:ſicut mā in alijs ſacris ꝑ miſtri ſcificationē efficaciā ſacralē recipit ꝛ ideo pnīa exterior ē ſacrale ſignū in ſacro pnīe.) Hec

Pnīa exterior eſt ſacrale ſignū in ſacramēto penitentie.

ille. Item ibidē in ſolone ſcd̄i ſic dicit.(Mā que eſt in alijs ſacris ſignū ſacrale:inquātū ab exteriori datur: repreſentat exterius agens in ſanctificatione: ꝛ ideo aliq̄ mō cōpetit vt gr̄am cauſet. Sed pnīa exterior que eſt ſignū ſacrale in hoc ſacro:repreſentat cooperationē recipiētis: ꝛ nō īfluētiā q̄ eſt ex parte agentis extrinſeci: ꝛ ideo nō cōpetit ei ꝙ graʒ aliquo mō cauſet.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone tertij ſic dicit.(Sacralib⁹ ſignis in alijs ſacris adhibet̄ forma vboꝝ ad eoꝝ ſcificationē: q2 gr̄am cōtinēt ꝛ cauſant. ſʒ exterior pnīa nō eſt ſignū graʒ cauſans: ꝛ iō nō opʒ ꝙ ſanctificet̄ ꝑ aliquā formā verboꝝ. Sed vba que a ſacerdote abſoluēte ꝓferunt̄ īmediate ferunt̄ ad eū ꝗ ſe ſubycit ſacro. Vñ ipſe ſanctificat̄ vtute abſolutionis: ꝛ gr̄am ſuſcipit:nō aūt ſanctificat̄ eius confeſſio:vt ex ea gr̄am accipiat:ſicut erat in bapᵐᵒ de ſanctificatione aque.) Hec ille. Itē ibidem in ſolone ſcd̄e.q. ſic dicit.(Interior pnīa eſt res exterioris pnīe:ſʒ vt ſignata tm̄ ꝑ act⁹ penitētis. vt ſignata aūt ꝛ cāta ꝑ eoſdē act⁹ adiūctis abſolone miſtri:ꝑ quā aliq̄ mō ad graʒ diſpōit̄:ſic ēt ī ſacro eucariſtie corp⁹ xp̄i verū eſt res ſignata tm̄ ꝑ ſpēs panis ꝛ vini:ſed cāta ꝑ

vba

vba miniſtri: ꝛ illa duo ꝯiūcta ſunt ſit ſignū ꝛ cauſa.)
Hec ille. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ nō eſt mens ſci Tho. ꝙ in ꝗlibet
ſacro noue legis mā ſacri hēat vtutē ſupnālr infuſam
actuā reⁱ diſpōnis ad grām: ſed ſolū in illis: in qbꝰ vba
miniſtri dirigunt ad mām ſcificādā. Itē ſufficit ꝙ mā
ſacri ſit diſpō ad grām: licꝫ nō cāet aliā diſpōnē ex aliq̄
vtute ſibi inherēte. ſic aūt eſt de ipſa ꝯtritione. Ad ipu-
gnationē riſiōis ibidē date dr̄: ꝙ lꝫ ſatiſfactio pnialis:
vt pciſe ꝯcepta vel in ꝓpoſito volita nō ſit ſignū ſenſi-
bile: nec ꝑpe mā ſacri pnie: tn̄ vt volita: ꝛ ſignata: ꝛ in-
choata: ꝛ mediata: eſt ſignū ſenſibile: ꝛ vt ſic pōt eē mā
ſacri. ¶ Ad 3ᵐ negat maior: qꝛ eius oppoſita vā. ſcilicꝫ
ꝙ in eodē inſtāti q̄ inchoat h ſacrm̄ in ſui mā. puta in
vā ꝯtritione. deſinit morbus pcti quo ad culpā: ꝛ iō nō
mirū ſi cōpleta ſatiſfactione deſinit morbꝰ q̄ ad pene
reatū. vn̄ illud argᵐ paꝝ hꝫ apparētie. vn̄ btūs Tho. 3ª
pte. q. 90. arti. 2ᵒ in 2ᵒ loco arguit ſic. (In ſacris noue le
gis ꝯfert grā: ſed in ſatiſfactione nō confert aliq̄ grā. g
ſatiſfactio nō eſt pars ſacri.) Ecce argᵐ. Seqt reſpōſio
(Dōm lqꝛit ꝙ ſatiſfactio ꝑut eſt in ꝓpoſito ꝯfert gra
tiā: ꝛ auget eā: ꝑut eſt in executione: ſic bapᵐᵘˢ in adul-
tis.) Hec ille. Ex qbꝰ pꝫ nullitas argumēti: qꝛ ſi qd ꝓ-
baret: vtiqꝫ ꝯcluderet ꝙ bapᵐᵘˢ collatus ꝯtrito adulto:
nō eēt ſacrm̄: qd̄ eſt falſuꝫ. Ad illud qd̄ viſio adducitur
de ꝯtritione dr̄ ꝙ licꝫ ꝯtritio in ſe nō ſit ſenſibilis exte-
rius: eſt tn̄ ſenſibilis in ſe ipſi ꝯtrito: vt ſupra dictū eſt.
Dr̄ 2ᵒ ꝙ licꝫ ꝯtritio in ſe nō ſentiat exterius ab alys a
ꝯtrito: pōt tn̄ ſentiri in ſuo ſigno ꝛ effectu: puta ꝯfeſſio-
ne ꝛ ſatiſfactione. De hoc ſcūs Tho. 3ª pte vbi ſupra: ar
guit eni ſic. (Cōtritio ē in corde: ꝛ ſic ptinet ad īteriorē
pniaꝫ. Cōfeſſio aūt eſt in ore: ꝛ ſatiſfactio eſt in opere: ꝛ
ſic duo vltima ptinēt ad exteriorē pniaꝫ. Pnia aūt in-
terior non eſt ſacramentū: ſed ſola penitentia exterior
que ſenſui ſubiacet. g ꝯtritio nō eſt ps ſacri penitētie.)
Ecce argᵐ. Sequit riſio. (Dōm inquit ꝙ cōtritio ſm̄
eſſentiā qdē eſt in corde ꝛ pertinet ad interiorē pniaꝫ:
virtualr aūt pertinet ad pniam exteriorē inquantum
īplicat ꝓpoſitum confitendi ꝛ ſatiſfaciendi.) Hec ille.
Ad ar. Scoti 3 tertiam. ¶ Ad primū Scoti cōtra tertiā ꝯnē dicat pmo in gnā
li ꝙ nuſq̄ legi ſcm̄ Tho. ſenſiſſe: ꝙ reatus derelictꝰ ex
actu pcti ſit qd reale abſolutū. puta habitus: aut diſpō
de gne qualitatis: nec ſilr ꝙ ſit reſpectꝰ: aut relatio rea-
lis. Nā ſcūs Tho. loquens de reatu querit prima 2ᵉ. q.
87. arti. p̄. Utrū reatus pene ſit effectꝰ peccati. Et in re
ſpōſione pncipali ſic dicit. (Ex rebus nālibꝰ ad res hu-
manas deriuat. vt illud qd̄ ꝫ aliud īſurgit: ab eo detri-
mentū patiat. Uidemꝰ eni in rebus nālibꝰ ꝙ vnū cō-
trariū vehementius agit altero cōtrario ſupueniēte: ꝓ
pter qd̄ aq̄ calefacte magis congelant vt dicit in ſcdo
metheoroꝝ. Un̄ in hoibus h ex nāli inclinatione inue-
nit: vt vnuſqſqꝫ deprimat eū q ꝯtra ipſum inſurgit
Manifeſtū eſt aūt ꝙ ꝗcūqꝫ ꝯtinent ſub aliquo ordie
ſunt quodāmodo vnū in ordine ad pnᵐ ordinis. vnde
qcqd cōtra aliquē ordinē inſurgit: ꝯñs eſt vt ab ipſo or
dine a pncipe ordinis depmat. Cū aūt peccatū ſit actꝰ
inordinatus: manifeſtū eſt ꝙ qcūqꝫ peccat: ꝯtra aliquē
ordinē agit: ꝛ ideo ab ipſo ordine ꝯueniēs eſt vt depri-
matur: que quidē repſſio pena eſt. Un̄ ꝫ tres ordines
Hō pōt puniri triplici pena. quibus ſubdit humana voluntas: triplici pena pōt hō
puniri. Prio qdē ſubdit humana nā ordini ꝓpie rō-
nis. 2ᵒ ordini exterioris hoīs gubernātis ſpūalr vel tē-
poraliter: politice ſeu yconomice. 3ᵒ ſubditur vlt ordini
diuini regiminis. Quilꝫ aūt hoꝝ ordinū ꝑ pctm̄ per-
uertit dū ille q peccat agit: ꝫ rōnē: ꝛ ꝯtra legē huma-
nā: ꝛ ꝫ legē diuinā. vn̄ triplicē penā incurrit. vnaꝫ qdē
a ſeipſo que eſt cōſciētie remorſus. aliā vo ab hoīe. ter-
tiam vero a deo.) Hec ille. Item eadē. q. arti. 6ᵒ. querit
Utrū reatꝰ pene remaneat poſt pctm̄. ꝛ rn̄det ſic. (In
pctō duo pñt ꝯſiderari. ſcꝫ actus culpe: ꝛ macla ſequēs.
Planū eſt aūt ꝙ ceſſante actu peccati remanet reatus
in oībus peccatis actualibus. Actus eni pcti facit hoīeꝫ
reū pene inquātū tranſgredit ordineꝫ diue iuſtitie: ad
quē nō redit niſi ꝑ quādā recōpēſationē pene: que ad
equalitatē iuſtitie reducit. vt ſcꝫ qui plus voluntati ſue
indulſit ꝙ debuit ꝫ mandatū dei agens: ſm̄ ordinē di-
uine iuſtitie aliqd ꝫ id qd̄ vellet ſimplr ſpōtaneus iui-
tus patiat. Qꝛ etiaꝫ in iniuriys hoibus factis obſeruat
vt ꝑ recōpenſationē reintegret equalitas iuſtitie. vnde
pꝫ ꝙ ceſſante actu peccati vel iniurie illate adhuc re-
Quō macula pcti quō tollatur ab anima. manet debitū pene. Sed ſi loquamur de ablatiōe pec-
cati quo ad maculā: ſic manifeſtū eſt ꝙ macula pecca-
ti ab aīa auferri nō pōt: niſi per hoc ꝙ aīa deo ꝯiungi-
tur: per cuius diſtantiā detrimētū propꝛij nitoris incur
rebat: qd̄ eſt macula. Cōiungit aūt hō deo ꝑ volūtatē.
Un̄ macula peccati tolli nō pōt niſi volūtas hominis
ordinē diuine iuſtitie acceptet: vt ſcꝫ vel ipſe penaꝫ ſibi
ſpōtaneus aſſumat in recōpenſationē culpe pterite: vl
etiā a deo illatā patiēter ſuſcipiat. Utroqꝫ. n. mō pena
rōnē ſatiſfactōis hꝫ. Pena aūt ſatiſfactoria diminuit
aliqd de rōne pene. Eſt eni de rōne pene: ꝙ ſit ꝫ volun
tatē. Pena āt ſatiſfactoria ꝛ ſi ſm̄ abſolutā ꝯſideratio-
nē ſit ꝫ volūtatē: nō tn̄ vt hic ꝛ nūc. Et ꝑ h ē volūtaria
vn̄ ſimplr ē volūtaria. ſm̄ qd āt inuolūtaria. Dōm eſt
g ꝙ remota macula culpe pōt qdē remanere reatꝰ pe-
ne: nō ſimpˡ: ſꝫ pene ſatiſfactorie.) Hec ille. Itē 2ᵒ ſen.
diſ. 42. arti. 2ᵒ ſic dic. (Reatꝰ dr̄ ſꝫ ꝙ aliqs ē reⁱ pene
Et iō ꝓprie reatꝰ nihil aliud ē ꝙ̄ obligatio ad penā. Et
qꝛ hec obligatio quodāmō ē media īter culpā ꝛ penaꝫ:
ex eo ꝙ ꝑꝑ culpā aliqs ad penā obligat. iō nomen me-
dij trāſumit ad extrema. vt interdū ipſa culpa. vl etiā
pena reatꝰ dicat. Cū aūt pena ſit medicia qdā: vt dicit
Capl'o tertio. Phs in 2ᵒ ethi. medicia vo nō eſt niſi ꝫ aliquē defectū
opꝫ ꝙ ad penā ꝓ aliquo defectu obliget: nō ꝙ ille dfe-
ctus ſemꝑ ſanet ꝑ penā in eo in quo eſt: vt pꝫ in dāna-
tis: ꝛ in fure qui ſuſpēdit: ſꝫ pena recōpēſat defectū in
ſtatu vniuerſi: vel ēt reipublice ꝑꝑ ordinē iuſtitie: q in
pena apparet. Nō aūt defectus ꝗlibet ad penā obligat.
ſunt. n. defectus qdā inuolūtarij magis miſericordiaꝫ
ꝙ̄ iram ꝓuocantes. Sed illi ſoli defectus q ex actibus
volūtarijs relinquunt: penā merent: in eo qui volūta-
rie defectū inducit. Un̄ cū trāſeūte actu dfectus rema-
neat: opꝫ ēt ꝙ reatꝰ remaneat poſt actū.) Hec ille. Itē
ibidē in ſolōne tertij ſic dic. (Reatus non fundat ꝑ ſe
loquēdo ſupra diſpōnē vel habitū. ſed ꝑ accidēs ſm̄ ꝙ
talis diſpoſitio vel habitꝰ cuidā defectui ꝯiungit.) Itē
in ſolutione qrti ſic dicit. (In peccāte ſunt duo defectꝰ
vnꝰ q eſt in ipſo actu peccati ſm̄ ꝙ aliqs limites legis
diuine ꝛ recte rōnis tranſgredit. Alius eſt in ipſo peccā
te ꝑuatio virtutis ex priori defectu actꝰ inductꝰ. Quā-
uis aūt cū aliquis grām recuperat. ſecundus defectus
tollat: non tamen ex toto pmus ſublatus eſt: qꝛ opꝫ vt
quātū voluntati ſue obediuit preter legem dei: tantuꝫ
in cōtrariū recōpēſet: vt ſic iuſtitie ſeruetur equalitas
ꝛ ideo poſt gratiam recuperatam iniūgitur ſatiſfactio:
ꝛ eſt homo adhuc reus tēporalis pene.) Hec ille. Iteꝫ
in ſolutione pmi ſic dicit. (Cauſa ꝓxima reatus eſt
ipſe defectus per actū peccati iductus: actus vero eſt ſi-
cut cauſa remota: vnde non oportet ꝙ tranſeunte actu
reatus tranſeat.) Item in ſolutione ſcdi ſic dicit. Non
ſolum quia verum eſt dicere aliquem actum peccati

qñq3 egiſſe ad penã obligaĩ:qꝛ ſic qñcũq3 verũ eẽt di-
cere eũ hoc feciſſe:eſſet pene obnoxius:ſed qꝛ defectus
manet in ipſo adhuc ꝓp actũ quẽ ꝑus fecit.) Hec ille.
Ex qbus pꝫ ꝙ ſm eũ reatus nõ eſt qd reale abſolutuꝫ:
per modũ habitus aut diſpõnis:nec eſt relõ realis:cuꝫ
ꝓximũ eius fundamẽtũ ⁊ cã ſit negatio vel ꝑuatio ſeu
defectus ex pctõ derelictus:⁊ nõ actus:nec habitus aut
diſpoſitio. Defectus aũt vel negatio nõ põt fundare re-
ſpectũ realẽ. Eſt ḡ reſpect⁹ rõnis.puta obligatio ad pe-
nã ꝓp defectũ volũtariũ.puta trãſgreſſionẽ ordinis di-
uine legis:aut humane vel recte rõnis:vt ſupra dictuꝫ
eſt:⁊ talis reſpectus põt ↄſequi actũ intellectus creati:
vel increati. Dr̃ 2° ꝙ argumẽta Sco. ↄ iſtũ ſenſuꝫ nõ ꝓ-
cedunt. Nõ quidẽ ꝑmũ. Cõcedit̃ eniꝫ ꝙ iſte reſpectus
eſt extrinſecus adueniens:⁊ hꝫ pro cã remota actũ pec-
cãdi. Nec valꝫ hui⁹ iꝓbatio:qꝛ eadeꝫ actio ẽ ad velle
inordinatũ ꝑ ſe ꝑ:⁊ ad defectũ ⁊ reatũ ꝑ accñs vel con-
ſecutiue ⁊ ſecũdario. Nec valꝫ qd dicit̃ de diña actio-
ne. Dato enĩ ꝙ ille reſpectus ↄſequat̃ actũ diuini itelle-
ctus ordinãtis aĩaꝫ que peccauit ad penã:ex hoc nõ ſe-
quit̃:ſicut infert arguẽs:ꝙ aĩa ſit peccatrix formalr̃ ꝑ-
ciſe ꝑ illud qd eſt a diuina actione:tũ qꝛ ille reſpectus
ↄſequit̃ actũ peccati:⁊ actionẽ iordinatã creature:⁊ nõ
ſolũ diuinũ agere.tũ qꝛ aĩa nõ dicit̃ formalr̃ peccatrix
ꝑciſe ꝑ illũ reſpectũ:ſed ꝑ actũ peccati ꝑteritũ:q̃ fuit cã
hui⁹ reſpect⁹:nec iſte reſpectus aut obligatio eſt pctm̃:
ſed effectus peccati. Unñ ſcũs Tho. de malo.q.7.artic.
2°.arguit ſic in.14° loco. (Aug⁹ dic̃ ꝙ pctm̃ trãſit actu
⁊ manet reatu:hoc aũt nõ eẽt ſi ipſe actus exterior eſſet
pctm̃.ḡ ipſe actus exterior nõ eſt peccatũ.) Ecce argu^m
Seq̃t̃ rñſio. (Reat⁹ inquit ideſt obligatio ad penã eſt
qnidã effectus ↄñs ad pctm̃.vñ cuꝫ dr̃ ꝙ pctm̃ tranſit
actu:⁊ manet reatu:idẽ eſt ac ſi diceret ꝙ trãſit ꝑ ſuam
eẽntiã:⁊ manet ĩ ſuo effectu.) Hec ille. ¶ Ad 2^m negat̃
añs:qꝛ vt ſtatiꝫ dictũ eſt:illa obligatio nõ ſolũ cauſat̃
a deo:ſed a creatura ꝑ actũ ſuũ iordinatũ. A deo ſiqdẽ
eſt ꝙ oĩs legẽ trãſgrediens obliget̃ ad penã. Qꝛ aũt iſte
trãſgrediat̃ legẽ nõ ẽ a deo:ſꝫ a volũtate ꝓpa:⁊ ita iſtũ
obligari ad penã eſt a deo ſicut a cã primaria ⁊ vlĩ:ſed
a ꝓpa volũtate ſicut a cã ꝓxima ⁊ ꝓpa. Qꝛ ſi qs di-
cat.iſte reſpectus cũ ſit rõnis eſt effectiue ꝑ actũ itellꝰ:
ſed nõ itellect⁹ creati:q̃ forte talẽ reſpectũ nõ ↄſiderat
ḡ eſt ſolũ ꝑ actũ itellꝰ diui:⁊ ita eſt a ſolo deo effectiue.
Dicit̃ ꝙ ille re^{us} eſt potentialr̃ aptitudinalr̃ ⁊ exigitiue
ex ꝑte peccãtis:ſed cõpletiue eſt ꝑ intellm̃ q̃ intelligit
peccantẽ in ordine ad penã:eo modo quo nã rei exigit.
ſuppoſita lege diña vel hũana vel recta rõne. Dr̃ vlte-
rius ꝙ ſilitudo quaꝫ ponit magr̃ bona eſt. Nec valet
qd ↄ eã iducit̃. Nõ quidẽ ꝑ^m:qꝛ macula aĩe poſt pctm̃
remanẽs nõ ſolũ dicit carẽtiã habitualis grẽ:nec ſoluꝫ
dicit carẽtiã rectitudinis in actu:ſed dicit vtrũq3.ſ.carẽ-
tiã habitualis grẽ cãtã ex carẽtia rectitudinis in actu:
vel ex actu inordinato.vñ ſcũs Tho.4°.diſ.18.q.1.arti.
ſcdo in ſolõne ꝑ^e.q.ſic dicit. (Ex hoc aliqd maculatuꝫ
dr̃:qꝛ debite pulchritudinis patit̃ detrimẽtũ.vñ macu-
la ſm ꝙ hõ nõ hꝫ ꝙ aliqd ponat:ſed ꝑ cõparationẽ ad
id qd pulchritudinis cãt detrimentũ aliqd qñq3 pone-
re dr̃:ſic aliqd in facie iductũ qd candorem facie. tegit
aut priuat. Pulchritudo aũt aĩe ↄſiſtit in aſſimilatiõe
ipſius ad deũ:ad quẽ formari dꝫ per claritatẽ grẽ ab eo
ſuſceptã.ſicut aũt ꝑceptio claritatis corꝑalis a ſole ꝓhi-
bet̃ a nobis ꝑ aliqd obſtaculũ iterpoſitũ:ita etiã clari-
tas grẽ ꝓhibet̃ ab aĩa ꝑ pctm̃ cõmiſſuꝫ:qd diuidit iter
nos ⁊ deũ:vt dr̃ Iſaie.59. Unñ ipſa macľa q̃tũ in ſe eſt
nõ ponit de eẽntia ſua niſi ꝑuationeꝫ grẽ:ſed ponit vt
cãm obſtaculũ peccati:qd obſtat ad grẽ receptioneꝫ.⁊
ꝓpter hoc etiã macula dicit̃ tenebra rõne predicte ſili-
tudinis.) Hec ille. Itẽ ibidẽ in ſolõne ꝑmi argumenti
ſic dicit. (Omnis quo ad ipſaꝫ ꝑuationẽ grẽ nõ differũt
macule peccatoꝝ:differũt tñ quãtũ ad cãm ex qua ma-
cula ↄſeq̃t̃.⁊ ſm h̃ etiã qñlibꝫ peccatũ vnã maculã ad-
dit iquãtũ nouum obſtaculum gratie ponit.) Hec ille.
Item ſcdo ſen.diſtin.42.qõne ꝑma articu.2° in ſolõne
quarti ſic dicit. (Priuatio grẽ nõ habꝫ rõneꝫ macule:
niſi ſm ꝙ ex actu ꝑcedente inducitur:⁊ ideo ſm diuer-
ſitatem actuum ſunt etiaꝫ diuerſe macule:q̃uia enim
quolibꝫ actu mortalis peccati q̃libꝫ vĩtus priuat̃ nõ tñ
eodẽ mõ.ſed actu luxurie caſtitas ꝑ ſe ꝑuat̃:⁊ alie vĩtu-
tes ex ↄſequẽti ſm ꝙ ſunt caſtitati ãnexe. Per furtum
aũt priuat̃ per ſe iuſtitia:⁊ alie vĩtutes ex ↄſequẽti:⁊ ſic
de aliis.⁊ ideo nõ opꝫ ꝙ oĩuꝫ pctõꝝ ſit vna macula:vl
vnus reatus.) Hec ille. Itẽ ꝑma 2^e.q.86.arti.ꝑ ſic dic̃.
(Macula ꝓpe dr̃ in corꝑalib⁹:qñ aliqd corpus nitidũ
ꝑdit ſuũ nitorẽ ex cõtactu alterius corꝑis:ſicut veſtis ⁊
aurũ ⁊ argentũ aut aliud hõ. In reb⁹ aũt ſpũalibus ad
ſilitudinẽ huius opꝫ maculã dici.habet aũt aĩa hominis
duplicẽ nitorẽ:vnuꝫ qdẽ ex refulgentia luminis nãlis
rõnis:ꝑ quã dirigit̃ in ſuis actibus:aliũ võ ex refulgen-
tia luminis diui.ſcꝫ ſapie ⁊ grẽ:ꝑ quã hõ ꝑficit̃ ad bñ ⁊
decẽter agẽdũ. Eſt aũt q̃ſi qdã aĩe tactus qñ iheret ali-
qbus ꝑ amorẽ. Cũ aũt peccat adheret rebus aliqbus ↄ
lumẽ rõnis ⁊ diñe legis.vñ ipm̃ detrimentũ nitoris ex
tali ↄtactu ꝓueniẽs macula aĩe metaphorice vocat̃.)
Itẽ ibidẽ in ſolõne tertii ſic dicit. (Macula nõ eſt ali-
qd poſitiue in aĩa:ſꝫ ſignificat ꝑuationẽ quãdã nitoris
aĩe in ordine ad ſuã cãm:q̃ eſt pctm̃:⁊ ideo diuerſa pec-
cata diuerſas maculas inducũt.) Hec ille. Ex qb⁹ patꝫ
ꝙ macula nõ ſolũ dicit ꝑuationẽ grẽ:nec ſolũ carentiã
rectitudinis in actu:vt putat arguẽs:ſꝫ iportat ꝑuatio-
nẽ grẽ cãtã ex iordinato actu. Cũ aũt dicit arguẽs ꝙ ca-
rentia rectitudinis in actu non eſt nata manere ⁊c̃.non
valꝫ.qꝛ ꝑuatio exiſtẽs ſubitiue in actu:licꝫ non ſit nata
manere nõ manẽte actu:tñ trãſgreſſio ordinis diñe iu-
ſtitie:⁊ ineq̃litas ex actu iducta manet ceſſante actu:nec
tollit̃ niſi facta q̃dã recõpẽſatione:vt ſupra dictuꝫ eſt.
Cũ dr̃ vlterius dicit ꝙ macula ſũmi odii.a.⁊ ſummus
amor ⁊c̃.nõ valꝫ.vñ hoc argu^m ſoluit q̃ſi in forma ſcũs
Tho.ꝑ^a 2^e.q.87.arti.2°.vbi arguit ſic 3° loco. (Nullus
ſubiicit̃ ſil̃ duob⁹ ↄriis:ſꝫ q̃dã pctã ſunt ↄria:vt ꝓdiga-
litas ⁊ illiberalitas.ḡ q̃ ſubiicit̃ pctõ ꝓdigalitatis:nõ ſi-
mul ſubiicit̃ pctõ illiberalitatis. Põt tñ contingere ꝙ
ꝑus ei ſubiiciebat̃.ḡ peccãdo vitio ꝓdigalitatis:libet̃ a
pctõ illiberalitatis:⁊ ſic remittit̃ aliqd pctm̃ ſine grã.)
Ecce arg^m. Seq̃t̃ rñſio. (Dõm inqt ꝙ ſic dicit Aug⁹ in
lib.de nup^{ti} ⁊ ↄcu^p. Si a pctõ deſiſtere hoc eẽt nõ hr̃e
pctm̃:ſufficeret vt hoc moneret ſcriptura. Fili peccaſti
nõ adiicias iterꝫ:nõ ãt h̃ ſuffic̃:ſꝫ addit̃:ſꝫ de ꝑſtinis de-
precare vt remittãt̃.trãſit enĩ pctm̃ actu:⁊ remanet rea-
tu. Et iõ cũ aliqs a pctõ vni⁹ vitii trãſit in pctm̃ ↄrii vi-
tii:definit qdẽ hr̃e actũ ꝑteriti:ſꝫ nõ deſinit hr̃e reatũ.
vñ ſil̃ hẽbit reatũ vtriuſq3 pcti.nõ.n.pctã ſ t̃ ↄria ex ꝑ-
te auerſiõis a deo:ex q̃ ꝑte pctm̃ hꝫ reatũ.) Hec ille. Et
ſic dic̃ de reatu.ita dꝫ ẽ de macľa. ¶ Ad 3^m ꝑn^{le} ↄcedi-
tur ꝙ macľa vľ reat⁹ nõ ẽ aliqd poſitiuũ reale ex pctõ
derelictũ.vñ btũs Tho.ꝑ^a 2^e.q.86.art.ꝑ.arguit ſic 3° lo.
(Si pctm̃ maculã cãt:aut illa macľa eſt aliqd poſitiue
aut eſt ꝑuatio pura.ſi ſit aliqd poſitiuũ:non põt eẽ niſi
diſpõ vľ hitus:nihil.n.aliud vr̃ ex actu cãri:ſed diſpõ vel
hitus nõ eſt. Cõtigit.n.remota diſpõne vľ hitu adhuc
remanet̃ maculã.vt pꝫ ĩ eo q̃ mortalr̃ peccauit ꝓdigali-
tate:

Reat⁹ pene ex actu peccati relict⁹ ẽ reſpect⁹ rõnis ad 3^m ⁊ 5^m.

Reatus non ſolum a deo cauſatur. ſed ẽt a creatura

Ex diuerſitate pctõꝝ diuerſe macule oriũt̃ in aĩa.

In ſol. ꝑmi.

In eadẽ aĩa põt eẽ reatus ↄrioꝝ vitioꝝ.

tate: ⁊ poſtea trāſmutat̄ mortalr peccādo in habitum vitiȷ oppoſiti. nō ğ macula pōt aliqd poſitiue ī aīa ⁊c̄. Et idē arg̃ᵐ facit. 4. ſen. diſ. 18. q. i. arti. 2°. Cū qbus tñ ſtat φ macula eſt ꝑuatio: de qua ſupra dictum eſt: ⁊ φ reatus eſt obligatio ſupradicta: que licȝ nō ſit reſpcūs realis: eſt tñ reᵘˢ rōnis: vt poſtea dicet̄. Per qd aūt dr̄ quis peccator ceſſante actu pcti: ſupra dictū eſt. Falſuȝ aūt eſt qđ dic̄ arguēs: φ ſcȝ ceſſante actu pcti nō remaneat alius reſpectus rōnis: niſi ğ ↄſeq̄r actū diuini itellectus aut diue volūtatis: puta reᵘˢ ordinati ⁊ puīſi ⁊c̄. Nā ſic̄ pȝ ex p̄dictis trāſeūte actu pcti remāet reſpcūs ineq̄litatis: ⁊ obligationis: ⁊ debiti: ⁊ idignitatis: ⁊ meriti: cū multis alijs. ¶ Ad 4ᵐ pȝ ex p̄dictis. Prio nāqȝ falſum ↄcludit φ ex pctō nō relinquat̄ reatus niſi per

In ſolo. pmi

actum intellectus aut volūtatis: ſicut eni ſupra dictuȝ eſt ſcḋm triplicē ordinē relinquit̄ triplex reatus: ⁊ ſic dictus reᵘˢ nō ſolū īſurgit ex actu diuini intellꝰ: verū etiā ex actu intellectus ipſius peccantis: vel ſui p̄ncipis: aut ſupioris. Rurſus q̄libȝ illoꝝ reatuū nō ſolū īſurgit ex pte itellꝰ. imo p̄nˢ ex pte obiti. Indignitas eni ⁊ deformitas actus ⁊ agētis talē reſpectū ⁊ reatū ex nā rei fūdat ſuppoſitis ſupiori lege ⁊ ordine ac oībꝰ illis que tali actu violant̄: vt ſupra dictū eſt. Alias ſi talis reatꝰ pcī ſe ex actu diuini intellꝰ vl̄ volūtatis ieſſet: ⁊ nullo mō ex pte obiecti exigitiue: nō magis ex nā rei reᵘˢ eēt adulter q̄ȝ dei dilector ſup oīa: qđ eſt falſuȝ. ¶ Ad 5ᵐ negatur minor. Dicit̄ eni φ ſicut in peccatore poſt actū peccati remanet reatus pene ğ nō ſolū ꝓuenit ex pte intellectus: veꝝ ēt ex pte obiecti: ſuppoſita ſupiori lege ⁊ regula: ſic ꝑ oppoſitū dicit̄ φ in eo ğ legē ſeruat ⁊ merita multiplicat eſt reſpectus meriti ⁊ debiti ⁊ cōgrui vl̄ cōdigni in ordine ad p̄miū: q nō ſolū inſurgit ex pte diuini itellꝰ aut volūtatis: verū etiā ex pte obiecti ex natura actus ⁊ agētis p̄ſuppoſita diua ꝑmiſſione. Cōcedit̄

In ſolo. pmi

tñ φ vterqȝ reᵘˢ eſt rōnis ⁊ nō realis: cuius rō aſſignata eſt ſupius: ⁊ preter illā pōt alia aſſignari: qꝛ nullus reᵘˢ entis ad nō ens eſt realis: ſed ſic eſt de vtroqȝ iſtoꝝ: qꝛ terminus vtriuſqȝ eſt qd futurū nōdū actu exiſtēs. ſcȝ pena vel p̄miū: loquēdo de pena alterius ſeculi: ⁊ ſilr̄ de glia. Qꝛ aūt q̄libȝ talis reᵘˢ ſit rōnis: ⁊ nō realis oſtēdit ſcūs Tho. de poᵃ dei. q. 7. arti. xi. vbi ſic dicit. (Sic̄ realis relatio ↄſiſtit in ordine rei ad rem: ita relatio rōnis cōſiſtit in ordine itellectuū. Qꝛ qdē pōt duplr̄ ↄtingere.

Relationem rōnis ↄſiſtit in ordine intellectuū contingit multipliciter.

Uno mō ſcḋm φ iſte ordo eſt adinuentus ꝑ intellectū ⁊ attributus ei qđ relatiue dr̄: ⁊ hꝰ ſunt relōnes q̄ attribuunt̄ ab intellectu rebꝰ itellectis ꝓut ſunt itellecte: ſicut relatio gn̄is ⁊ ſpēi. Has eni relōnes rō adinuenit cōſiderans ordinē eiꝰ qđ eſt in itellectu ad res q̄ ſūt ex̄: vel ēt ordinē itellectuū ad inicē. Alioꝰ ſcḋm φ hꝰ relōnes ↄſequunt̄ modū itelligēdi. vȝ. qꝛ itellꝰ itelligit aliqd in ordine ad aliud: lȝ illū ordinē itellꝰ nō adinueniat: ſȝ magis ex q̄dā neĉitate ↄſeq̄tur modū itelligēdi. Et hꝰ relatiōes itellꝰ nō attribuit ei qđ eſt in itellectu: ſȝ ei qđ eſt in re. Et h̄ qdē ↄtingit ſcḋm φ aliq̄ nō habētia ſȝ ſe ordinē ordinate itelligunt̄: lȝ itellꝰ nō intelligat ea hr̄e ordinē: qꝛ ſic eēt falſus. Ad h̄ aūt φ aliq̄ hēant ordinē opȝ φ vtrūqȝ ſit ens: ⁊ vtrūqȝ diſtinctū: qꝛ eiuſdeȝ ad ſeipm nō eſt ordo: ⁊ vtrūqȝ ſit ordinabile ad aliđ. Qñqȝ aūt itellꝰ accipit aliq̄ duo vt entia: quoꝝ alterū vel neutrū eſt ens: ſicut cū accipit duo futura: vl̄ vnū p̄ns. ⁊ aliud futurū: ⁊ itelligit vnū cū ordine ad aliđ dicens alterū eē p̄us altero: vn̄ ſunt relōnes rōnis tm̄. vtpote modū itelligēdi ↄſites. Qñqȝ vō accipit vnū vt duo: ⁊ itelligit ea cū quodā ordine: ſicut cū dr̄ aliqd eē idē ſibyp̄ſi: ⁊ ſic talis relō eſt rōnis tm̄. Qñqȝ vō accipit aliq̄ duo vt ordinabilia ad inuicē iter q̄ nō eſt ordo mediꝰ. ſimo alterū illoꝝ eſt eēntialr ordo: ſic cū dicit relōnē accidere ſubto. vn̄ talis relō rōnis ad qđcūqȝ aliđ tm̄ rōnis eſt. Qñqȝ vō accipit aliqd cū ordine vt p̄ᵐ eſt terminus ordinis alteriꝰ ad ip̄m: lȝ ip̄m nō ordinet̄ ad aliđ: ſicut cū accipit ſcibile vt terminū ordinis ſcīe ad ip̄m: ⁊ ſic cuȝ q̄dā ordine ad ſciam nomē ſcibilis relatiue ſignat. ⁊ eſt relō rōnis tm̄. Et ſilr̄ aliq̄ noīa relatiua deo attribuit itellꝰ noſter inq̄tū accipit deū vt terminuȝ relōnū creaturarū ad ip̄m: vn̄ hꝰ relōnes ſi rōnis tm̄.) Hec ille. Et ſciēdū φ tales relōnes rōnis qñqȝ hn̄t realē cām i eo qđ refert̄ ꝑ eas. Un̄ ſcūs Tho. ibidē in ſolutiōe tertij ſic dicit. (Sicut aliqd eſt idē realr̄ ſibyp̄ſi. ⁊ nō ſolū ſcḋm rōnē: lȝ relō ſit ſcḋm rōnē tm̄. ꝓꝑ h̄ φ relationis cā eſt realis. ſ. vnitas ſube quā itellꝰ ſub relōne itelligit: ita ptās coercēdi ſubditos ē in dō realr̄ quā intellꝰ itelligit in ordine ad ſubditos ꝓꝑ ordineȝ ſubditorū ad ip̄ȝ: ⁊ ꝓꝑ h̄ dr̄ dn̄s realr̄: lȝ relō ſit rōnis tm̄: ⁊ eodē mō appet φ dn̄s eēt nullo itellectu exn̄te.) Hec ille.

Aliq̄ue relōnes rationis hn̄t realē cāȝ in eo quod refertur.

Ex qbꝰ appet p̄ φ cū reatꝰ ſit obligatio ad penā futurā: nō pōt eē reᵘˢ realis: ſȝ rōnis tm̄. 2° φ h̄ nō obſtante pctōr dr̄ realr̄ reꝰ ⁊ obligatꝰ ad penā: qꝛ in eo eſt cā realis talis reᵘˢ. 3° φ talis reſpectus nō ſolū dependet ab itellectu. imo a re: ⁊ qđ dictū eſt de reatu: itelligēdū eſt de merito cōgrui vel cōdigni. ¶ Ad 6ᵐ dr̄ p̄ φ in caſu argⁱ in offendēte p̄ncipē ceſſante actu ē aliqd nouū. puta ieq̄litas oppoſita amicitie ⁊ iuſtitie: ⁊ obligatio ad penā q̄ licȝ ſit reſpectꝰ rōnis: hȝ tñ realē cāȝ in offendēte: ⁊ eſt in ipſo potētialr ⁊ exigitiue: licȝ actualitas reſpcūs q̄lē natꝰ eſt hr̄e cōpleat̄ ꝑ intellm̄. Dr̄ 2° q̄ illa adaptatio quā facit arguēs de macula ⁊ reatu ⁊ offenſa icōpetēs eſt. tū qꝛ macula dicit qd p̄uatiuū: tū qꝛ ordinatio ad penā remanet in aīa ceſſante macula pcti. vt pȝ in ↄtrito ğ nōdū plene ſatiſfecit: ⁊ ſic nō ſūt idē. tū qꝛ ſublata offenſa ⁊ recupata amicitia dei ꝑ infuſionē grē gratū facientis pōt remāere aliq̄s reatꝰ. vt ſupra dictū fuit. Falſū eſt ğ φ idē reſpcūs rōnis ſit reatꝰ: ⁊ macla ⁊ offēſa: ſȝ macula: ſic̄ dictū ē ſupra: eſt ipſa priuatio luminis gratuiti vel nālis ex actu pcti derelicta. Reatꝰ vō ē obligatio ad penā: ⁊ differt a macula ſicut effectꝰ a ſua cā. Offenſa vō eſt inequalitas q̄dā que ſilr̄ eſt cā reatꝰ. De p̄dictis ſcūs Tho. 4°. ſen. diſ. 14. q. 2. arti. p̄. in ſolōne p̄ᵉ q. ſic dicit. (Offenſa inq̄tū hꝰ eſt ieq̄litas quedā qua vnꝰ alteri ſubſtrahit qđ debitū erat ⁊c̄.) In ſolōne vō ſequētis q̄ōnis vr̄ dicere φ offenſa ſit violatio diuine amicitie ex pte peccatoꝝ. Dicit. n. ſic. (Peccator ꝑ affectū peccati amicitiā dei violauit: ex quo amittit grāȝ: ⁊ incurrit offenſam ⁊c̄. vt prius dictū fuit in 3ᵃ ↄclōne. Uerū eſt φ diſ. 18. q. i. arti. 2° in ſolōne 3ᵉ. q. videt̄ dicere φ offenſa ſit q̄dā idignatio offenſi ad offendenteȝ. Et forte mens ſua eſt φ offenſa ex parte offendētis ſit ineq̄litas: ſed ex pte offenſi eſt indignatio. De hoc ſcūs Tho. de veritate. q. 28. arti. 2°. ſic dicit. (Offenſa que ex pctō ſeq̄t̄: ſine grā aboleri nō pōt: ſiue accipiat̄ offenſa ex pte hoīs: iquātū hō peccādo deū offendit: ſiue ex parte dei ſcḋm φ a peccatore eſt offenſus ſcḋm illud p̄s. Odiſti oēs ğ opant̄ iniq̄tatē. Quicūqȝ eni rē aliquā dignio rē idignioꝛ ſupponit: iniuriā ei facit: ⁊ tāto āplius quāto res ē dignior. Quicūqȝ eni in re tpali finē ſibi conſtituit: qđ fac̄ oīs mortalr̄ peccās: ex h̄ ipō q̄ȝᵐ ad affectū ſuū p̄pōit creaturā creaᵗⁱ. diligēs plus creaᵗᵘʳᵃᵐ q̄ȝ creaᵗᵒʳᵉᵐ finis. n. ē qđ maxīe diligit̄. Cū ğ i iſtiᵘˢ deꝰ creaturā expcedat: erit ↄ deū peccātis mortalr̄ ifinita offenſa ex parte dignitatis eiꝰ: cui ꝑ pctm̄ quodāmō ſit iniuria. duȝ ipſe deus ↄtēnit̄ ⁊ eiꝰ p̄ceptū. Un̄ ad hāc offenſaȝ abolēdā

Qualr̄ ſe inuicē diſtinguntur macula ⁊ reatꝰ ⁊ offēſa

Pſal. 5.

nõ ſufficiant vires humane:ſ3 reqrit̃ manus diue gr̃e.
Ipſe etiã deus dr̃ peccatori offenſus vel eũ odire:non
odio qđ opponit̃ amori quo diligit oĩa:ſic.n.nihil odit
eoꝝ q̃ fecit:vt dr̃ Sap.xi.ſed amori quo diligit ſctõs bo
na eterna eis pparando. Huius aũt amoris effectus eſt
bonũ gratie gratũ facientis. vnde offenſa qua deus ho
mini offendit:nõ remouet̃ niſi p h̃ q̃ gr̃a3 dat.) Hec il
le. Siliã dicit .p° z°.q.iij.arti.z°. Q2 aũt macula ⁊ rea
tus non ſint idẽ:oñdit eadẽ diſ.18.q.i.arti.z°.q.3°.dicẽs

Sicut i pctõ ſiit duo:ſic ⁊ duo ſunt effectus peccati.

(In pctõ duo ſunt:ſc3 ꝯuerſio ad bonũ cõmutabile:⁊
auerſio ab incõmutabili bono:⁊ ſm hoc duo ſunt effe
ctus peccati. Unus eſt indignatio dei ad nos auerſioni
corñdẽs. Alius eſt pena iordinatã ꝯuerſionẽ ordinãs.
⁊ q2 pmũ in peccato ex pte nr̃a eſt ꝯuerſio:⁊ qđ eſt prius
in gñatione eſt poſterius in deſtructione:iõ ex pte dei
pmo eſt recõciliatio illius ad nos.z^m eſt liberatio a de
bito pene.ſed pena eſt duplex.ſc3 exterminãs hoſtes:⁊
talis pena in ipſa recõciliatione remouet̃. Alia pena ẽ
que corrigit ciuẽ vl̃ amicũ:⁊ debitũ illius põt remane
re recõciliatione iã facta:⁊ ideo ſil̃ cũ pctm̃ remittitur
quo ad maculã:remittit̃ quo ad penã eternã que eſt ex
terminãs:ſed nõ quo ad penã tpalẽ q̃ eſt corrigens.)
Hec ille. Itẽ ibidẽ in ſolõne pmi ſic dicit.(Sicut act⁹
pcedens fuit cauſa macule:⁊ tñ tranſeunte actu nõ trã
ſit macula:ita actus mediãte macula fuit cã debiti pe
ne:⁊ iõ nõ op3 q̃ ceſſante macula dbitũ pene ceſſet:q2
ceſſante pmo effectu nõ oportz q̃ ceſſet ſcđus.) Hec il
le. Itẽ ſcđo ſen.diſ.4z°.in expõne lr̃e ſic dicit.(Ma
cula eſt mediũ inter actũ peccati ⁊ reatuz q̃ſi effectus
ipſius actus ⁊ fundamẽtũ reatus.) Hec ille. Ex qbus
p3 q̃ macula reatus ⁊ offenſa nõ ſunt idẽ reſpect⁹ per
eẽntiã.vt putat arguẽs. (Ad pmũ Aureoli ꝯ eãdem

Ad ar. Aur. ꝯ eandem.

ꝯnẽ dicit̃:q̃ ſuppõit duo falſa. Primũ ẽ q̃ ſctũs Tho.
ponat hoiem dici formalr̃ pctõrẽ trãſeũte actu peccati
pciſe p reſpectũ q dr̃ reatus vel obligatio ad penã.hui⁹
enĩ oppo^m dictũ eſt prius.z^m eſt q̃ reatus ſit re^{us} realis.
(Ad z^m p3 p idẽ. Cũ enĩ talis reſpectus non ſit realis:
nõ op3 ſibi aſſignare genus reale ppꝛie loquẽdo. Põt
tñ reduci ad genus ad aliqđ:cũ hẽat aliquã ꝯueniẽtiã
cum relatiuis ꝯñtibus agere vl̃ pati:ſicut meritũ ⁊ de
meritũ:debitũ:dignũ:obligatũ:⁊ ſilĩa. (Ad 3^m patet
ex dictis:q2 fundat̃ in falſo. Nõ enĩ obligatio ad penã
tẽporalẽ vel eternã eſt id:quo quis dicit̃ formaliter pec
cator:ſ3 potius peccatũ pñs aut pteritũ:manẽs tñ i ſuo
effectu:puta i eq̃litate:vel offenſa:vel macula aut alio
ſili. (Ad ea ſilr̃ que ſcđo loco inducit ꝯ ꝯnẽ p3 q̃ fal

Ad ea q̃ ſecũdo loco ꝯ eãdẽ idẽ inducit

ſum ſupponunt. nõ enĩ ſctũs Tho. ponit q̃ aliquis dica
tur formalr̃ peccator trãſeunte actu peccati p aliquam
priuationẽ actualis iuſtitie vel gr̃e in volũtate preciſe:
nec ſilr̃ p talẽ puatiõnẽ:vt eſt derelicta ex actu peccati:
ſed vt dictũ eſt:ille qui peccatũ cõmiſit tranſeũte actu
peccati nõdũ peccato remiſſo p gr̃am:aut gr̃e ſacro in
illo intermedio dicit̃ formalr̃ peccator p peccatũ prece
dens aliquo mõ manẽs in ſuo effectu derelicto ex pte
ꝯuerſionis vel auerſionis. Nec op3 q̃ ſi iſte dicat̃ actu
peccator:q̃ ſit formalr̃ peccator per aliqđ qđ eſt actu
pñs:q2 nõ vniuoce dr̃ quis peccator eẽ:dũ actu peccat:
⁊ dũ ceſſat ab actu peccati:lic3 non a reatu. ⁊ ideo pp ta
lẽ analogiã hui⁹ nois peccator:⁊ nõ vniuocationẽ põt
qs denoiari peccator formalr̃ nõ ſolũ3 a peccato pñte.
imo a peccato pterito:dũmodo aliqualr̃ maneat. (Ad

Ad arg. eiuſdẽ tertio loco ꝯ eãdem.

illud qđ 3° loco adducit p3 rñſio.tũ q2 falſum ſupponit
⁊ falſe ipõnit.tũ q2 pma ꝯña argumẽti nõ val3:q2 non
op3 q̃ macula ſit habitus:aut habilitas vel diſpõ:nec
aliqđ poſitiuũ abſolutũ aut relatiuũ:ſed qđ ſit:ſupius
dictũ eſt ſepius:⁊ ita p3 q̃ argumẽta ꝯ ꝯnes iducta nõ
valẽt. (Ad arg^m ꝯ qõnẽ rñdet ſctũs Tho.3° pte.q.86.
arti.4.in ſolo.p°.vbi ſic dicit.(Culpa mortalis vtrũq3
habz:⁊ auerſionẽ a deo:⁊ ꝯuerſionẽ ad bonũ creatum.
ſed auerſio a deo eſt ibi ſicut formale:cõuerſio aũt ad
bonũ creatũ eſt ibi ſicut mãle. Remoto autẽ formali
quibuſlibz rei tollit̃ res ipſa:ſicut remoto rõnali tollit̃
ſpẽs humana. Et ideo ex hoc ipſo dr̃ culpa mortalis re
mitti q̃ p gr̃a3 tollit̃ auerſio mẽtis a deo ſimul cũ rea
tu pene eterne. Remanet tñ id qđ eſt mãle.ſ.inordina
ta ꝯuerſio ad bonũ creatũ:p quo debet̃ reatus pene tẽ
poralis.) Hec ille. Et hec de qõne dicta ſufficiant. De
qua benedictus deus. Amen.

(Utrũ poſt pniam reſurgat hõ in eq̃li vtute. Qõ.II.

Terum circa quartãdecimã di
ſtinctionẽ q̃rit̃. Utrum
poſt pniam reſurgat hõ in eq̃li virtute.
Et arguit̃ q̃ ſic. Dicit enĩ aplũs Ro.8.
Diligẽtib⁹ deũ oĩa cooperant̃ in bonũ.
vbi dicit glo. Aug^i. q̃ hoc adeo verũ eſt
vt ſi qui eoꝝ deuient ⁊ exorbitent:hoc
ipſum deus faciet eis in bonũ pficere.ſed hoc nõ eſſet
ſi homo reſurgeret in minori virtute.ergo ⁊c̃.

In oppoſitum arguit̃:q2 charitas pficiens
vel pfecta maior eſt q̃ cha
ritas incipiẽs:ſed qñq3 aliqs cadit a charitate pficiẽte:
reſurgit autem in charitate incipiente.ergo reſurgit ho
mo quãdoq3 in minori charitate ⁊ virtute.

In hac qõne erant tres articuli. In p ponent̃
ꝯnes. In z° obones. In 3° ſolo.

Quantũ ad p^m articlz ſit p° ꝯ. Per pniam vtutes
reſtituunt̃. Hãc ponit ſctũs Tho. 3° pte
q.89.art.p.vbi ſic dicit.(Per pniaz remittũt̃ peccata.
Remiſſio aũt pctõꝝ nõ põt eẽ niſi p infuſionẽ gr̃e.vñ
relinquit̃ q̃ p pniaz gr̃a hoi infundat̃. Ex gr̃a aũt con
ſequunt̃ oẽs vtutes gratuite:ſicut ex eẽntia aĩe fluunt
oẽs potẽtie. Uñ relinquit̃ q̃ p pniam oẽs vtutes reſti
tuant̃.) Hec ille. Eandẽ põit pñti diſ.q.z.arti.z° dicẽs.
(Gr̃a ⁊ vtutes in aĩa cauſant̃ ex influẽtia diuini lumi
nis:q̃ qdẽ influẽtia ipedit̃ p pctm̃ qđ aĩam a deo auer
tit:ſic nubes iterpoſita iter nos ⁊ ſolẽ,radiũ eius a nob
phibet. vñ dicit̃ Iſaie 59. Pctã nr̃a diuiſerũt iter nos
⁊ deũ nr̃m. ⁊ q2 p pniaz peccata dimittunt̃:⁊ in pño pe
nitẽtie actu cõtritũ ad offenſaz. ideo ſicut ventus auferẽs
nubẽ radiũ ſolis nobis reſtituit:ita pnia tollẽs remouẽs
phibẽs gr̃a3 gratũ faciẽtẽ ⁊ oẽs vtutes nob reſtituit.)
Hec ille. Ex qbus põt formari talis rõ. Quicqđ reſti
tuit gr̃a3 gratũ faciẽtẽ reſtituit vtutes:ſed pnia eſt hm̃.
ergo ⁊c̃. (z° ꝯ. Penitẽs nõ ſp ſurgit in eq̃li gr̃a vl̃ vir
tute.imo qñq3 in minori. Hãc põit ſctũs Tho.3° parte
q.89.arti.z° dicẽs.(Motus liberi arbitrij q eſt in iuſti
ficatiõe ipij:eſt vltima diſpõ ad gr̃a3. vñ in eodẽ inſtã
ti eſt gr̃e ifuſio cũ3 pdicto motu liberi arbitrij. In quo
quidẽ motu cõprehendit̃ actus pnie. Manifeſtũ ẽ aũt
q̃ forme q̃ pñt recipe magis ⁊ minus intenduntur ⁊ re
mittunt̃ ſm diuerſam diſpõnẽ ſubiti:⁊ inde eſt q̃ ſm
q̃ motus liberi arbitrij in pnia eſt itẽſior vel remiſſior
ſm hoc penitẽs ꝯſequit̃ maiorẽ vel minorẽ gr̃am. Cõ
tingit aũt intenſionẽ mot⁹ penitẽtis qñq3 pportiona
tã eſſe maiori gr̃e:q̃ illa a qua cecidit p pctm̃:qñq3 autẽ
equali:qñq3 aũt minori:⁊ ideo penitẽs qñq3 reſurgit i
maiori gr̃a q̃ prius habuerat:qñq3 aũt in equali:qñq3
etiã in minori. Et eadẽ rõ eſt de vtutibus q̃ ex gr̃a con
ſequunt̃.) Hec ille. Eãdẽ ponit 3°.ſen.diſ.3i.q.i.ar.4°.
Ubi in ſolone prime.q.ſic dicit.(Menſura charitati

ꝑſigitur a deo ſm ſuā volūtatē: ⁊ aliquo mō cōmēſuraꝛ ad conatū illius g gratiā recipe. Uñ cū aliqs poſt pctm̄ poſſit multū ⁊ parū conari ad recipiēdū charitatē: ⁊ diuine liberalitati nō ponaꝛ terminus ꝑ pctm̄: cū ipſe q̄tū in ſe eſt ſit paratus oīa peccata totalr̄ delere. oꝫ dicere ſicut ⁊ cōiter dr̄: ꝙ aliqs pōt in maiori ⁊ minori charitate reſurgere.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone ſcdē q. ſic dicit. (Nō ē neceſſariū ꝙ penitēs ſemꝑ in maiori charitate reſurgat: qꝛ ēt minor ꝑparatio ⁊ equalis ſufficit ad hoc ꝙ gr̄a īfundaꝛ.) Hec ille. Itē in ſolone 3ᵉ. q. ſic dicit. (In minori charitate pt hō reſurgere: qꝛ q̄tūcūqꝫ remiſſe de pctō doleat: ⁊ ad gr̄aꝫ ſe ꝑparet: dūmō ad terminuꝫ ꝯtritionis ꝑueniat quo plus diſplicet ei a deo receſſiſſe q̄ꝫ aliquod tꝑale incōmodū. gr̄am hēbit: ēt ſi nō tm̄ ꝑparet ſe quātū ꝑus dum fuit inocēs ꝑparauit.) Hec ille. Itē ibidē arguit ſic. (Minia ꝯtritio ſufficit ad deletionē oīuꝫ pctōꝝ: ſꝫ ſꝫ quātitatē ꝯtritiōis attēdiꝛ quātitas charitatis: in q̄ qs reſurgit. g̃ cū potuerit qñ ꝑus gr̄aꝫ hūit ex magna ꝑparatōe gr̄aꝫ accepiſſe vr̄ ꝙ poſſibile ſit ꝙ recipiat minorē gr̄am ⁊ charitateꝫ q̄ꝫ ꝑus hūit.) Hec ille. Et in h̄ pm̄ᵘ articulus terminaꝛ.

Contra 2ᵃᵐ ꝯclonē arguit Sco.

Quantū ad 2ᵐ articulū arguēdū eſt ꝯ ꝯnes. Et q dē ꝯ 2ᵃᵐ arguit Scotus ꝓbando ꝙ oīs reſurgēs a pctō reſurgit ad maiorē gloriā q̄ꝫ an̄ caluꝫ. Primo qꝛ reſurgēs reſurgit in oībus illis bonis q̄ prius hūit iam viuificatis: ⁊ pter h̄ in iſto actu pnīe ꝑ quē reſurgit. ⁊ quē ſupaddit illis ꝑteritis: ⁊ ſic hꝫ plura merita in acceptatōe diua: q̄ꝫ dū cecidit: ⁊ ex ea pte ordinaꝛ ad maiorē gl̄iam. Si dicaꝛ ꝙ nō cuicūqꝫ merito debetur aliquod pmiū eēntiale ſibi corrñdens in gloria: ſed tm̄ aliqd̄ pmiū accñtale. Cōtra h̄. qꝛ ſi qs illud ſolū hēret ſine alio merito: ꝑ ſolā gr̄aꝫ ſine meritis beatificareꝛ: ſicut puulus baptizatᵘ. gl̄ia. n. cuiuſcūqꝫ hñtis proꝑiū meritū excedit gl̄iā talis. g̃ qd̄cūqꝫ meritū ſequēs alia merita iā habita regrit ꝓpriū gradū gl̄ie eēntialis ſibi corrñdēſē: nec tn̄ ꝑ qd̄cūqꝫ meritū ſtatim augetur gr̄a: nec hñs plura merita ſemꝑ eſt in maiori gr̄a: ⁊ ſi g̃ ſufficiat ſola gr̄a ad aliquā gloriā: tn̄ meritis corrñdet aliqs determinatᵘ gradus gl̄ie ſaltēꝫ: ſꝫ maiori gr̄e ſine meritis corrñdeat maior gl̄ia. tn̄ in quocūqꝫ gradu eodē poniꝛ meritū anexū: ſꝫ illo nō ſtari intēdiꝛ gr̄a: tn̄ corrñdet ſibi aliqs gradus gl̄ie vltra illū gradū q ꝑciſe corrñdet iſti gr̄e. Et qꝛ iſta via conſonat ſcripture q̄ in multis locis iſtā ſnlam diuine iuſtitie aſſerit ꝙ redderet vnicuiqꝫ ſm opa ſua in ꝑs. Et ad Ro. Nuſq̄ꝫ aūt hr̄ ꝙ vnicuiqꝫ reddet ſꝫ habitū ſuū. Cōſonat ēt obſeruātie diuine legis: qꝛ ſm ipſam vtile eſt q̄tū poſſibile eſt opera meritoria exercere q̄tūcūqꝫ remiſſa a deo: ⁊ ſi ꝑ illa nō ſtatim augeꝛ gr̄a: qꝛ corrñdet ſingalis in acceptatiōe diuina determinatus gradus gl̄ie: nec adeo expedit ſaluare gr̄am q̄tū opus remiſſuꝫ agere ꝑ quod nō augeꝛ gr̄a. qꝛ ⁊ ſi iſte remiſſe agēs nō hēat maioreꝫ gr̄am ꝑ opus ſuū q̄ꝫ ille dormiēs in quo ſaluaꝛ gr̄a ſine tali opere. nō tn̄ iſte fruſtra egit: nec in nullo excedit illū q dormiuit. imo ꝑ h̄ qd̄ egit iā dignus eſt aliquo bono eterno quo nō eſt dignus ille alius. Hec Scotus in forma.

Cōtra eādē arguit Aur.

¶ Cōtra eādē ꝯclonē arguit Aureolus ꝓbādo ꝙ reſurgēs a pctō ſemꝑ reſurgit in maiori habita charitatis ⁊ gratie vel ſaltē in eq̄li: ⁊ idē eſt de gl̄ia. Prio qꝛ bona opa reuiuiſcūt. g̃ mereꝛ eundē gradū gl̄ie quē ꝑus: ⁊ nō ſolū h̄. ſed eūdem gradū gr̄e. ꝑ actuꝫ ēt pnīe acgritur nouū meritū: q additus prioribus mereꝛ ampliorē gradū gr̄e: ⁊ ex ꝯn̄ti gradū gl̄ie ampliorē. ¶ 2ᵒ. qꝛ qñ aliqua cadūt ordinate ſub merito mediate ⁊ immediate: ita ꝙ alteri debeꝛ meritū alio mediāte. qcūqꝫ mereꝛ mediatū: mereꝛ imediatū ꝑ qd̄ deueniꝛ ad illud mediatū. ſed augmētū gl̄ie ⁊ augmētū gr̄e h̄ mō cadūt ſub merito ordinate ꝙ nullus mereꝛ augmētū gl̄ie niſi mediāte augmēto charitatis iuxta illud Augᵘ. Charitas mereꝛ augeri: vt aucta mereaꝛ ꝑfici: ſupple ꝑ premiū gl̄ie. q̄ſi dicat ꝙ iō charitas augeꝛ: vt pmiuꝫ gl̄ie augeaꝛ: ac ꝑ hoc vr̄ ꝙ gloria ꝑ h̄ augeꝛ. qꝛ gr̄a prius augeꝛ. ſed ꝑ te bona opa mereñꝛ augmētū gl̄ie. g̃ neceſſario mereñꝛ augmētū gr̄e. Cōfirmaꝛ qꝛ cuicūqꝫ cōpetit augere mauis cōpetit augere minᵘ. bona auteꝫ opa mereñꝛ augmētū glorie. g̃ ⁊ augmētū gr̄e. ¶ 3ᵒ. qꝛ q hꝫ plura merita eſt deo magis acceptus. g̃ qcūqꝫ mereꝛ maiorē gradū pmij: mereꝛ maiorē gradum gratie. ¶ 4ᵒ. qꝛ qcūqꝫ eſt melior magis eſt deo gratus. ſed qcūqꝫ hꝫ plura merita eſt melior. g̃ ē deo magis gratᵘ. ¶ 5ᵒ. qꝛ ex oppoſito ſequiꝛ hoc incōueniēs ꝙ q magis diligit a deo minus premiaꝛ. nā ꝑ te hñtem minorem gr̄am magis pmiabit. Hec Aureolus in forma.

Hēr reſurgēnū a pctō vnᵘ ſurgat i maiori gr̄a q̄ꝫ alius. aut oēs i equali.

¶ Cōtra eandē ꝯclonē arguit Hēricus quolibet. 5ᵒ. q. 23. vbi vult ꝓbare ꝙ reſurgētiū a pctō vnᵘ nō reſurgit in maiori gr̄a q̄ꝫ alius. ſꝫ oēs in equali dicēs ſic. Aliqꝫ dicūt ꝙ charitas daꝛ ſm conatū recipiētiū: ⁊ qꝛ poſt pctm̄ pōt hō plus vel minus conari ⁊ vnus plus q̄ꝫ alius: ⁊ deus paratus eſt dare cuilibet ſm ꝙ paratᵘ eſt ⁊ diſpoſitᵘ vnus pōt reſurgere in eq̄li vel maiori vel miori. ſed h̄ nō vꝫ. qꝛ conatus q eſt in deteſtationē pcti: ⁊ adeptiōeꝫ gr̄e eſt ad bonū ſupnāle: ⁊ iō nō pōt eē ſine gr̄a ꝑueniēte liberꝫ arbitriū: ⁊ inclināte ad illū motū: ⁊ ꝑueniēte illū conatū. ¶ 2ᵒ. qꝛ gr̄a nō daꝛ regulr̄ ſm mēſurā conatus. qꝛ ſi gr̄a ꝑueniens dareꝛ ſm mēſurā conatus: tunc dareꝛ ſm mēſurā opeꝝ ſequētiū. qd̄ eſt falſū: qꝛ ſi gr̄a dareꝛ ſm mēſurā operū ſequētiuꝫ: tūc oēs q ex maiori gr̄a ꝑuenirenꝛ maiora opa facerēt. qd̄ non poniꝛ. Si g̃ illa gr̄a ſit gratū faciēs nō daꝛ ſm mēſurā conatᵘ. ſi vo gratia data ꝑueniēs conatū liberi arbitrij. oꝫ ꝙ ipm̄ ex ſe ſine coopatione liberi arbitrij in deteſtatione pcti ⁊ appetitū gr̄e moueat: ita vt liberꝫ arbitriū nō moueaꝛ niſi motū: cui iclinationi ſeu ipulſui ſi liberū arbitriuꝫ nō reſiſtat q̄ro. Utrū anteq̄ꝫ coagat deꝛ gr̄a iuſtificāte aut nō: ſꝫ expectaꝛ eius coopatio q̄ dr̄ conatus. ſi pmo mō: g̃ nō daꝛ illa ſm conatū. ſi 2ᵒ mō: tunc gr̄a dabiꝛ ex merito: ⁊ ſic iuſtificatio erit ex merito cōgrui nō cōdigni. qd̄ nō eſt dicendū: qꝛ tunc paꝝ dabiꝛ largitati diuine: qꝛ Augᵘ ꝯ pelagianos vr̄ ſentire: ꝙ gratia iuſtificans ꝑuenit oēm motū liberi arbitrij ex electione: ⁊ iō nō eſt ponendū ꝙ libero arbitrio a gr̄a ipulſo ⁊ non rebellanti deꝛ gr̄a iuſtificās: vt ipm̄ nō rebellare ſit non meritū cōgrui. ⁊ iō vr̄ magis ꝙ deus iclinat ꝑ gr̄aꝫ gratis datā ad deteſtationē pcti ⁊ bonū ſupnāle: dūmodo tali motui nō reſiſtat dat gr̄am: ſꝫ nō coneꝛ: nec coopereꝛ: vt ſic in pma iuſtificatiōe deus iuſtificet te ſine te nō rebellāte: vt coopatores dei ſimus ſolū augmentuꝫ gr̄e iuſtificātis merendo ita vt menſura charitatis ſit a deo ſolū ſm libitū volūtatis eius: q̄tū tn̄ ex pte liberi arbitrij: in quo recipiꝛ hꝫ cōmēſurari diſpōni eius. hec aūt diſpō eſt pure negatiua. ſ. nō reſiſtere. In pura aūt negatione nō eſt magis ⁊ minus: ⁊ ideo nō magis reſiſtit vnus q̄ꝫ alter: ſꝫ oēs equalr̄: ſꝫ reſiſtere hñ recipiat magis ⁊ minus: qꝛ ſit ꝑ aliqd̄ poſitiue: ⁊ ideo pma gr̄a iuſtificās q̄tū eſt ex pte liberi arbitrij equalr̄ daꝛ oibᵘ: ⁊ ſic oīs reſurgēs inq̄tū reſurgēs in equali charitate reſurgit.

2ᵒ lo. arguit ꝯ eandē Hēric.

¶ 2ᵒ loco pnᵗ agit de cōparatiōe charitatis ꝑcedētis ad ſequētē dicēs. Si vero fiat cōparatio ad charitatē: quā cadēdo amiſit. Dicēdū ꝙ hic qōneꝫ ꝑcedunt alie due. ſ. vtrū opa mortificata reuiuiſcāt in reſurgēte.

Et dato ꝙ ſic. vtrū charitas ex q̄ pceſſerūt reparet̃ in
charitate illa: qua reſurgēs iuſtificat̃: an in diſpōne dñ
nina reſeruet̃ ꝯferenda in augmēto charitatis qḋ fiet
in glorificatiōe. Si p̊ mō: tunc qlibet in maiori reſurge
ret. Si z° mō tunc nō reſurgeret in minori. ſi poſt pri
mā grām p bona opa aliqḋ augmētum grē meruiſſet.
¶ 3° loco vult ꝓbare ꝙ cuilibet reſurgenti a pctō dat̃
maior grā ꝙ̄ innocēti dicēs. Si fiat cōparatio ad q̄lita
tē recipiētis iuſtificationē a pctō originali tñ vt in par
uulis. nō reqrit̃ ibi grā ꝑueniens ad inclinandū liberꝝ
arbitriū. neqȝ ꝑparatio poſitiua: vt in adultis: ſed ſolū
reqrit̃ ꝙ nō ponat̃ obex. ſ. mod⁹ aliqs in pctī morta
le: ⁊ ſic iſta diſpō negatiua eſt. ppter qḋ equalis grā cō
fert̃ oībus inocētib⁹. ſȝ alia eſt rō negatiōis in nō ponē
do obicē: ⁊ alia illius in nō rebellādo: qꝛ iſta ē negatio
ꝯceſſiua in malū. illa aūt pugne ꝯ bonū: ⁊ ptinet iſta ad
cōcupiſcibilē ⁊ ꝯuerſionē ad bonū vt nunc. illa ad ira
ſcibilē ⁊ ꝯuerſionē a bono ſimplr. Quia ḡ peius eſt ipu
gnare bonū ſimplr ꝙ̄ ꝯcupiſcere bōa vt nūc: qꝛ forma
lis rō pctī magis cōſiſtit in auerſione a bono ſimplr ꝙ̄
in ꝯuerſiōe ad bonū vt nūc. nō. n. mala eēt illa ꝯuerſio:
niſi qꝛ mala eſt auerſio. ideo eē melior eſt ipugnationis
negatio ꝙ̄ ꝯcupiſcētie: ⁊ melior diſpō ad maiorē grām
diſpoſitiō maior gratia dat̃ qbuſcūqȝ reſurgētibus a
pctō actuali ꝙ̄ q̄ dat̃ innocētibus purgatis a ſolo origi
nali.) Hec ille. Et in h ſcḋs articulus terminat̃.

Ad arg. ſco. ꝯ z^m co. lu ſionem.

Quantū ad 3^m articulū rñdendū eſt obiectiōib⁹
ſupradictis. Et iō ad p̊^m Scoti ꝯ ſcḋam
ꝯcłonem dr̃ ꝙ ad illud argm̃ rñdet. ſ. Tho. 3° ſen. diſti.
3i. q. i. arti. 4. queſtiuncula 3ª. vbi arguit ſic in 4° loco.
¶ Pnīa viuificat merita p pctm̄ mortificata. ḡ penitēs
tantā hēbit gloriā quantā ante pctm̄ meruerat. ſed tm̄
meruerat quātū de charitate hūerat. ḡ gloria quā peni
tens hēbit ꝓportionat̃ charitati quā ante pctm̄ habuit
ꝓportionat̃ aūt charitati in qua in morte iuenit̃ poſt
pniaȝ: qꝛ lignū vbi ceciderit ibi erit eccłiaſtes vltimo
ḡ charitas in qua reſurgit penitēs eſt eq̄lis charitati a
qua cecidit.) Ecce argm̄. ſequit̃ rñſio. ¶ Dicendū iqt:
ꝙ ſicut ex ꝑdictis pȝ p priora merita merebat̃ ſibi tan
tam gliam quātā charitatē hēbat. ſed ipſe p pctm̄ fact⁹
eſt alter ⁊ nō plenarie ad priſtinū gradū reſtitutus: ⁊ iō
nō plenarie recipiet effectū prioꝝ meritoꝝ: niſi ꝙ̄tum
ad ꝑmium accñtale: qḋ cōmenſurat̃ actibus magis ꝙ̄
habitui charitatis.) Hec ille. Itē arti. i. in ſolōne z^e ſic
dicit. ¶ Quidā dixerūt ꝙ charitas nūꝙ̄ meret̃ niſi fina
lis. Sȝ h fȝ ē: qꝛ charitas finalis nō pōt dici niſi q̄ eſt i
vltimo termino vite: ⁊ tūc forte hō nihil meret̃. ſȝ dor
mit. Un̄ dicēdū ꝙ quolibet actu charitatis meret̃ vitā
eternā: ⁊ efficit eā ſibi debitā. ſed qñ peccat iam efficit̃
quodāmō alius: vt dicit pħs in. 9. ethi^r. qꝛ tranſmutat̃
ab eo qḋ erat ſibi ꝯueniens ſm nām in id qḋ eſt preter
nām. ⁊ iō nō oȝ ꝙ ei reddat̃: ſicut ⁊ illud qḋ eſt debitū
reddi ſano nō reddit̃ furioſo.) Hec ille. Ex qb⁹ pȝ ꝙ
lȝ penitēs reſurgat in oīb⁹ meritis q̄ ante pctm̄ habuit.
⁊ ꝓ quolibet corrñdeat ſibi aliqs grad⁹ glorie. nō tñ tā
tus quātus ante pctm̄ ſibi corrñdebat niſi reſurgat in
equali charitate: qꝛ ſi reſurgat in minori iam ē effect⁹
alter ⁊ idiſpoſitus ad recipiēdū totū effectū ꝑcedētiū
meritoꝝ viuificatoꝝ. nec tñ dr̃ ꝙ in tali reſurgēte me
ritis viuificatis corrñdeat tm̄ ꝑmiū accñtale: ⁊ nullū
eēntiale: ⁊ iō rñſio quā arguēs recitat nō ē tenēda: nec
eſt ſm mētē ſcī Tho. qḋ pȝ. nā 3° pte. q. 89. arti. 5. argu
it ſic 3° loco. ¶ Opa in charitate facta merent̃ gliaȝ ſm
quātitatē grē vel charitatis. ſȝ qñqȝ p pniam hō reſur
git in minori grā vel charitate. ḡ nō ꝯſequit̃ gliam ſm
merita prioꝝ opeꝝ: ⁊ ita vr̃ ꝙ opa mortificata p pctm̄
nō reuiuiſcāt.) Ecce argm̄. ſeqt̃ rñſio. ¶ Dicēdū iqt ꝙ
ille q p pniam reſurgit in minori charitate ꝯſeqtur pre
miū eēntiale ſm quātitatē charitatis in qua iuenit̃. hē
bit tñ maius gaudiū: de opibus q̄ ſic fecit: qḋ ptinet ad
ꝑmiū accñtale.) Hec ille. Dr̃ z°: ꝙ ipugnatio illius rñ
ſionis aſſumit qḋdā dubiū. vel forte falſum. ſ. ꝙ cuicū
qȝ merito addito grē corrñdeat maius ꝑmiū eēntiale:
ꝙ̄ ſoli grē ꝑciſe. Si. n. h ſic itelligat̃ ꝙ aliqs grad⁹ glie
corrñdet opi ꝑciſe q nō corrñdeat grē pñti vel future:
falſū ē. qꝛ ꝑmiū eēntiale cōmēſurat̃ grē ⁊ charitati. ſi
aūt intelligat̃ ſic ꝙ opi elicito a grā pñti corrñdet aliqs
grad⁹ glie: q nō cōmēſurat̃ pñti grē ſȝ future. verꝝ dicit
nā qcūqȝ act⁹ eſt meritori⁹ noue glie vel noui ei⁹ grad⁹.
eſt ēt meritori⁹ noui grad⁹ grē: cui corrñdet ⁊ cōmenſu
rat̃ gradus glie. De h. ſ. Tho. p̊° z^e. q. ii4. arti. 8. in ſolō
ne tertij ar^ti ſic dic̃. ¶ Quolibet actu meritorio meret̃
hō augmētū grē: ſicut ⁊ grē ꝯſūmationē q̄ eſt vita eter
na: q̄ ſicut nō ſtatiȝ reddit̃: ſȝ ſuo tpe: ita nec grā ſtatim
auget̃: ſȝ ſuo tpe: cū. ſ. aliqs ſufficiēter fuerit diſpoſitus
ad grē augmētū.) Hec ille. Itē z° z^e. q. z4. arti. 6. in ſo
lutione ꝑmi ſic dic̃. ¶ Quilibet act⁹ charitatis meret̃ vi
tā eternā: nō qdē ſtatī exhibendā ſed ſuo tpe. Silr qli
bet act⁹ charitatis meret̃ charitatis augmētū: nō tñ ſta
tiȝ auget̃: ſȝ qñ aliqs conat̃ ad hō augmētū.) Hec ille.
Uerūtñ p̊ ſen. diſ. i7. q°. z. arti. 3°. in ſolōne 5^e vr̃ dicere
oppm̄. ait. n. ſic. ¶ Qñ ē talis act⁹ charitatī q̄lis reqrit̃ ad
augmētū charitatis: tūc ēt auget̃ ꝑmiū ſubale qḋ debet̃
maiori charitati ꝯñti actū: nō aūt charitati q̄ ē radix ac
tus. nō aūt oēs ſunt tales: ⁊ iō ad multiplicationē taliū
actuū nō ſeqt̃ de neceſſitate augmentū ꝑmij ſubalis.)
Hec ille. Et plura ſilia dicit i eodē arti. ⁊ z° ſen. diſ. 40.
ſȝ tenēdū eſt qḋ finalr̃ dixit in ſūma. Dr̃ 3°. ꝙ ꝯceſſo ꝙ
penitēs reſurgat in plurib⁹ meritis ꝙ̄ añ: nō tñ ſeqt̃ ꝙ
reſurgat ſemp ad maiorē gliaȝ: qꝛ qñqȝ merita ꝑcedē
tia pctm̄ ⁊ ſeqntia poſt pniaȝ innitūtur minori habitui grē ⁊
charitatis ꝙ̄ añ. ⁊ ſic ſunt min⁹ gratifica ⁊ min⁹ accepta
⁊ ad minorē gliā ordiata. ¶ Ad z^m dr̃ p̊ ꝙ via ſcī Tho.
magis ꝯſonat ſcripture ꝙ̄ via Scoti. qꝛ lȝ ſcriptura di
cat deū redditurꝝ cuilibȝ ſm opa ſua. tñ alibi dicit grā
dei vita eterna. Un̄. ſ. Tho. 4° ſen. diſ. 49. q. i. arti. 4. q̄
ſtiūcula q̄rta. vbi q̄rit: vtrū diuerſe māſiōes pr̄ie diſti
guant̃ penes diuerſos grad⁹ charitatis. arguit ſic in z°
loco. ¶ In ꝑs. dr̃: tu reddes vnicuiqȝ ſm opa ſua. ſȝ illḋ
qḋ reddit̃ eſt btitudīs mēſura. ḡ grad⁹ btitudinis diſti
guent̃ ſm diuerſitatē opeꝝ: ⁊ nō ſȝ diuerſitatē charita
tis. Itē 3° arguit ſic. ¶ Premiū debet̃ actui ⁊ nō habitui.
vñ nō fortiſſimi coronāt̃. ſȝ agonizātes vt pȝ p̊ ethi^r. ⁊ z^a
Timoth. z°. Nō coronabit̃ niſi q lgle certauerit: ſȝ btī
tudo eſt ꝑmiū. ḡ diuerſi grad⁹ btitudinis erūt ſȝ diuer
ſos grad⁹ opeꝝ: ⁊ nō ſm diuerſos grad⁹ charitatis.) Ec
ce argm̄. ſeqtur rñſio. ¶ Ad z^m iqt dicēdū ꝙ opera non
hñt ꝙ eis retributio glie reddat̃ niſi inꝙ̄tū ſunt chari
tate iformata: ⁊ iō ſm diuerſos charitatis grad⁹ erunt
diuerſi gradus in glia. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ ꝙ̄uis habitus
charitatis vl̃ cuiuſcūqȝ v̇tutis nō ſit meritū cui debea
tur ꝑmiū: eſt tñ ꝑn^m ⁊ tota rō merēdi in actu: ⁊ iō ſȝ ei⁹
diuerſitatē ꝑmia diſtinguūt̃ ꝙ̄uis ēt ex ipſo grē actus
poſſit aliqs grad⁹ in merēdo ꝯſiderari: nō qdē re^s ꝑmij
eēntialis: qḋ eſt gaudiū de deo: ſȝ re^s alicuius ꝑmij acci
dentalis: qḋ eſt gaudiū de aliq̄ bono creato.) Hec ille.
Itē in ꝑncipali rñſiōe. q. ſic dicit. ¶ Prin^m diſtictiuū mā
ſionū ſiue graduū btitudis ē duplex. ſ. ꝓpiquū ⁊ remo
tū. ꝓpinquū ē diuerſa diſpō q̄ erit in btīs: ex q̄ ꝯtiget di
uerſitas ꝑfectiōis apḋ eos in opatiōe btitudis. ſed ꝑn^m

R. z penitens ſurgat i plu rib⁹ meritis ꝙ̄ antea cu lumg i pouerib⁹.

Idē. J. ad ꝑ mū ⁊ z^m artic.

remotum

remotū eſt meritū q̄ talē btitudinē ꝯſecuti ſunt. ꝑ mō
āt diſtiguunt māſiōes ſm charitatē pñte:q̄ q̄to in aliq̄
erit pfectioꝛ tanto eū reddet capacioꝛē diue claritatis
ſꝫ cui⁹augmētū augebit pfectio diue viſiōis.2⁹ vo mō
diſtigūtꝰ ſꝫ charitatē vie:act⁹.n.nr̄ nō hꝫ ꝙ ſit merito
ri⁹ ex ipſa ſuba actus.ſꝫ ſolū ex hitu vtutis q̄ iformat.
vis āt merēdi ē i oīb⁹ vtutib⁹ ex charitate q̄ hꝫ ipꝫ finē
p obto:ꝛ iō diuerſitas i merēdo tota reducit ad diuer
ſitatē charitatis:ꝛ ſic charitas vie diſtigūt manſiōes p
modū meriti.) Hec ille. Dr̄ 2⁹.ꝙ illa via Scoti nō ita
ꝯſonat obſeruātie legis ſicꝰ via oppoſita. obſeruatio.n.
legis ꝯſiſtit magis in gr̄a ꝛ charitate q̄ꝫ i exteriori ope.
Nā lex noua pn̄ ꝯſiſtit in gr̄a ſpūs ſci. De hꝰ.ſ.Tho.pᵃ
2ᵉ.q.106.arti.1.ſic dicit.(Unaq̄q̄ꝫ res vr̄ eē illō qḋ ē i ea
potiſſimū vt dicit phs.9.ethi.ꝛ. Illō āt qḋ ē potiſſimū i
lege noui teſti ꝛ in q̄ tota ei⁹ virt⁹ꝯſiſtit ē gr̄a ſpūs ſci q̄
dat p fidē xp̄i. Et iō pn̄ lex noua eſt ipſa gr̄a ſpūs ſci
q̄ dat xp̄i fidelib⁹.ꝛ hꝰ māifeſte appet p aplꝫ q ad Ro.4.
dicit. Ubi eſt gliatio tua:excluſa eſt p quā legē: factoꝝ
nō:ſꝫ p legē fidei. Ipſaꝫ.n.fidei gr̄aꝫ legē appellat.ꝛ ex⸗
pſſius ad Ro.8⁹ dr̄ Lex ſpūs vite in xp̄o ihū liberauit
me a lege pctī ꝛ mortis. Un̄ ꝛ Aug⁹ dicit in li.de ſpū ꝛ
lr̄a:ꝙ ſicut lex factoꝝ fuit in tabulis lapideis.ita lex fi⸗
dei ſcripta eſt in cordib⁹ fideliū. Et alibi dicit in eodeꝫ
libro q̄ ſunt leges dei ab ipſo deo ſcripte in cordib⁹.ni
ſi ipſa pn̄tia ſpūs ſci:hꝫ tn̄ lex noua q̄dā ſicꝰ diſpoſitiua
ad gr̄aꝫ ſpūs ſci.ꝛ ad vſuꝫ hᵉ gr̄e ptinētia:q̄ ſūt q̄ſi ſcda
ria i lege noua:de qb⁹ oportuit iſtrui fideles xp̄i:ꝛ vbis
ꝛ ſcriptis tā circa credēda q̄ꝫ circa agēda:ꝛ iō dicēdū ē
ꝙ pn̄ noua lex eſt lex īdita.ſcḋario āt ē ſcripta.) Hec
ille. Itē ad hꝰ facit gloſa ex Aug⁹ ſūpta ſup illō ps.70.
Qm̄ nō cognoui negociationē.vl̄ lr̄aturā ꝛc̄.q̄ ſic dicit.
Negociatio grece ab actu dr̄:latine a negocio. Negocia
tores g̃ actiuoſi ſunt.ſ.iudei ꝛ alij q ob eo qḋ agunt pſu⸗
mūt:opa ſua laudāt:nō puemūt ad gr̄aꝫ q̄ hꝰ cōmēdat.
vt nemo de ſe gliet.ꝙ vo gliat tanq̄ꝫ negociatoꝛ de tē
plo a dn̄o eijcit:q eiecit vēdētes ꝛ emētes de tēplo:ꝯ
reges ē i deo q iuſtificat. Illi negociatores poti⁹ ſūt ige
ri q̄ꝫ bōi opatores.vn̄ ꝛ negociatores dn̄ſq̄ꝫ negāt ociū
ꝺ q̄ dr̄ Uacate ꝛ videte qm̄ ſuauis ē dn̄s: ꝛ ē ſenſus nō
cognoui negociationē:id eſt ꝺ actib⁹ pſumētes.ꝛ ex opi
bus ſuis iuſticiā q̄rētes ꝛc̄.ꝛ poſt multa ſic dicit. Nō co⸗
gnoui lr̄aturā.id eſt nō apprebaui quēq̄ꝫ ex opib⁹ legis
iuſtificari.ſꝫ reprobaui de lr̄a legis pſumētes a gr̄a reſi
liētes. Hec ille ex qbus pꝫ ꝙ obſeruatio legis non pn̄
ſtat in actu exteriori vel in negociatiōe. Dr̄ 3⁹ ꝙ p opa
remiſſa null⁹ acqrit nec meret nouū gradū glie:niſi qꝛ
ſil meret nouū gradū gr̄e vl̄ charitatis:ꝛ iō pncipalis
conat⁹ dꝫ eē cuilibet vt creſcat in gr̄a ꝛ charitate dei ꝛ
ꝓximi in q̄ eſt pncipalis obſeruatio legis:ꝛ ſꝫ quā quā
tificabit glia vt ſepe dcm̄ ē. Ad itellm̄ pdictoꝝ facit il⸗
lud qḋ dicit.ſ.Tho.3⁹ ſen.diſ.18.q.1.art.2⁹.in ſolone 4ᵉ
arg̃i.vbi ſic dic.(Ille q meret nō oꝫ ꝙ pficiat q̄tū ad
rōnē merēdi. Hꝰ.n.accidit ei ex hꝰ ꝙ radix meriti.ſ.chari
tas nō eſt in ſuo termio.ſꝫ oꝫ ꝙ oīs q meret pficiat q̄ꝫ
tū ad mercedē quā meret vt.ſ.eā ſibi debitā faciat vl̄
ſimplr̄ vel q̄tū ad aliquē modū q̄ ſibi pus debita non
erat.) Hec ille. Item arti.5.ſic dicit.(Mereri eſt face
re aliqd ſibi debitū:hꝰ.n.ꝯtigit trib⁹ modis.vno mō qn̄
aliqs facit ꝺ nō debito ſibi debitū.ſicꝰ aliqs ꝑ motu cha
ritatis meret vitā eternā faciēs eā ſibi debitā q̄ pus ei
debita nō erat. Alio mō ꝙ erat ſibi min⁹ debitū faciē⸗
do magis debitū.qḋ ꝯtingit in eo in q̄ charitas auget.
3⁹.mō ꝯtingit qn̄ aliqs qḋ eſt vno mō debitū facit alio
mō ſibi debitū:ſicut puer baptizat⁹ cui debet vita eter

Mereri eſt facere aliquid ſibi debitum qd ꝯtingit tripliciter.

na ex hitu gr̄e in bap⁹ īfuſe:qn̄ vſuꝫ liberi arbitrij icipit
hr̄e facit eā ſibi debitā ex actu.ꝑ g̃ mō xp̄s meruit in ꝑ
inſtāti ſue ꝯceptiōis claritatē corpis:q̄ qdē nō erat ſibi
debita ex ꝯditiōe nāe in ſe ꝯſiderate.neqꝫ ꝯſeq̄bat ex
vniōis neceſſitate:ſicut glia fruitiōis.2⁹ āt xp̄s mereri
nō potuit:qꝛ charitas nō eſt aucta in ipſo.3⁹ meruit ſibi
in oīb⁹ actib⁹ ſuis poſt pᵐ inſtās ꝯceptiōis ſue:qꝛ fecit ſi
bi ꝺbitā aliqb⁹ actib⁹ qḋ pus alijs actib⁹ ꝺbebat.) Hec
ille. Nō tn̄ itelligat ꝙ nūq̄ꝫ p actū exercitū ab hitu cha
ritatis vel gr̄e aliqs mereat nouū gradū glie vltra illō
qḋ debet hitui eliciēti ꝛ iformāti actū. ſꝫ ſolū illud qḋ
vno mō debebat actui ꝑ.alio mō debeat actui 2⁹. Iſte
n.ſenſus falſus ē:vt patuit ꝛ patebit.ſꝫ eſt itelligēdū ꝙ
ille grad⁹ glie q debebat gr̄e debet actui elicito p eā:ꝛ
vltra hꝰ debet ei nouus grad⁹ glie corn̄ſdens nouo gra
dui gr̄e quā meret.ſi gr̄a ſit augmētabilis.ꝛ nō i termi
no. Null⁹.n.meret nouū gradū glie:niſi qꝛ pri⁹ uā me⸗
ret augmētū gr̄e ꝛ nouū gradū ei⁹. ¶ Ad pᵐ Aureoli
negat pᵃ ꝯn̄a.ſꝫ.n.pora merita mortificata reuiuiſcant
in penitēte.nō tn̄ hn̄t oēꝫ ꝛ eūdē vel tm̄ effectū:quē vl̄
q̄tū an̄ pctm̄:dū ex maiori gr̄a vel charitate eliciebat:
q̄ꝫ ſit noua gr̄a in q̄ penitēs reſurgit:ꝛ ſic nō oꝫ i illo ca⸗
ſu ꝙ pducāt ad eūdē vl̄ eq̄lē gradū glie q eis an̄ pctm̄
debebat.ꝛ hꝰ ꝯtigit pp īdiſpoſitionē remiſſe penitētis.
vt pus dcm̄ eſt. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ nihil cōcludit ꝯ nos qꝛ
ſi loq̄tur de meritis pcedētib⁹ pctm̄.ꝯcedit ꝙ illa vtrū
qꝫ merebāt.ſ.augmētū gr̄e ꝛ glie.ſꝫ i iſto remiſſe peni
tēte q nō diſpōit ſe ad ſuſceptionē eq̄lis ſꝫ minoris gr̄e
nō ſortiūt ꝯpletū effectū:vt.ſ.in pn̄ti recipiat totū illō
augmētū gr̄e:ꝛ in futuro totū illō augmētū glie niſi in
tēſius ſe diſpōat q̄ꝫ in actu ꝑ pn̄ie. Si āt loq̄tur de meri
to nouo act⁹ remiſſi pn̄ie q minori charitate ꝛ gr̄a infor
mat ꝛ elicit q̄ꝫ pcedētia merita. Dr̄ ꝙ nō meret eq̄leꝫ
gradū glie:ꝛ ſic nec eq̄lē gradū gr̄e ſicꝰ pora merebāt.
¶ Ad ꝯfirmationē pꝫ p idē.pōt tn̄ dici ꝙ poſito ꝙ pᵐ
meritū penitētis mereret eq̄lē gradū gr̄e.nō tn̄ ſeqt ꝙ
augmētū gr̄e ſtati ſibi ifundat:ſꝫ i futuꝝ qn̄ ad hꝰ erit
diſpoſit⁹:ꝛ ſic nō ſeqt ꝙ reſurgat in eq̄li vl̄ maiori gr̄a
ſicꝰ nec reſurgit cū glia:vt pꝫ ex pdictis. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ
an̄s ē dubiū vl̄ falſū.ſi.n.itelligat cōparatio iter duos q̄
rū vn⁹ hꝫ plura merita q̄ꝫ ali⁹.an̄s vl̄r itellꝫ falſū ē.nā
ꝯtigit aliquē hn̄tē pauca merita eē deo magis acceptū
ꝛ gratū q̄ꝫ ſit ali⁹ hn̄s plura merita.ſicꝰ pꝫ de angelo reᵘ
bois.ꝛ de aīa xp̄i reᵘ aie vgis Marie cōparādo eas p
iſtāti ꝯceptiōis xp̄i. In illo.n.iſtāti illa aīa erat ſūme ac
cepta ꝛ grata deo:ſꝫ hn̄et pauca merita. Nō.n.hn̄s plu⸗
ra merita ē gratioꝛ deo q̄ꝫ hn̄s paucioꝛa:niſi cetera ſint
paria:puta act⁹ eq̄ pfecti ſm ſpēꝫ:ꝛ eq̄ itēſi ſm gradū:ꝛ
iformati eq̄li gr̄a ꝛ hitu vtutis. Alioqn vnū meritū itē
ſuꝫ maiori gr̄a iformatū reddit gratiorē q̄ꝫ multa me⸗
rita remiſſa pua gr̄a iformata. Si āt fiat ꝯparatio eiuſ
dē ad ſeipꝫ q.ſ.nūc hꝫ plura merita q̄ꝫ pus hūit:adhuc
an̄s vl̄r itellm̄ falſū eſt:niſi cetera ſint paria tāꝫ ex pte
meriti q̄ꝫ ex pte merētꝭ.ꝯtigit.n.gratiorē eē eūdē boīeꝫ
cū q̄ttuoꝛ meritis tpe q̄ hꝫ maiorē gr̄aꝫ q̄ꝫ cū qnqꝫ tpe
q̄ hꝫ minorē gr̄aꝫ:ꝛ remiſſi⁹ ſe diſpōit ꝛ remiſſi⁹ diligit
deū ꝛ ꝓximū pp deū actu ꝛ hitu q̄ꝫ pus. Si aūt cetera
ſint paria tunc ꝯcedit ꝙ hn̄s plura merita eſt gratioꝛ
ſimplr̄ vel ſm qd in re vel in ſpe:qꝛ.ſ.ad multiplicatio
nē meritoꝝ auget gr̄a vel in futuꝝ augebit niſi pſtet
ipedimētū. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ ſi an̄s itelligat i ſenſu q̄ dꝫ cō
cedi:arg̃ᵐ nō vꝫ.qꝛ minoꝛ eſt negāda.nā penitēs remiſ
ſe ſe diſponēs lꝫ hēat plura merita q̄ꝫ pus: nō tn̄ eq̄lis
ꝑoꝛib⁹:vl̄ n̄ eq̄lr̄ reᵘ ei⁹ opantia pp ſuā idiſpōnē. ¶ Ad
4ᵐ negat minoꝛ.ſi vl̄r itelligat.ꝯcedit tn̄ ꝙ hn̄s plura

Cōtingit aliquē hn̄tē pauca merita eē deo magis acceptū ꝛ gratū q̄ꝫ ſit alius hn̄s plura merita.

merita ꝙ̄ prius ⁊ eq̄lis in ſe ⁊ re⁹ merētis vt prius eſt melioꝛ ſimplr̄ vel ſ₃ q̄d:in re vel in ſpe ꝙ̄ prius. ſ₃ h̄ nō h₃ locū ī ꝓpoſito:vt p₃ ex dictis ſepe. ¶ Ad 5ᵐ negat̄ ꝯña. nec v₃ ei⁹ ꝓbō. nō .n. dicim⁹ ꝙ reſurgēs ī minoꝛi grā magis pmiet̄ eēntiali pmio ꝑꝑ plura merita remiſſa q̄ h₃ nūc ꝙ̄ pri⁹ dn̄ hēbat pauca ſ₃ itēſa. ſ₃ pt ꝯcedi ꝙ ꝑꝑ plura digni⁹ ē pmiari nūc ꝙ̄ prius:vl' ꝙ meret̄ plura pmia nō tn̄ eque itēſa vt prius. vt de ſe p₃. vn̄ oīa arg⁹ ꝓcedūt ex falſo itellu ꝯnis. vel ex q̄dā falſa ſuppōne nō ꝯceſſa nec ꝓbata. ſ. ꝙ q̄libet reſurgēs a pctō ꝑ pn̄iaꝫ reſurgat ad eq̄lē glīā eēntialis pmij. qđ. ſ. Tho. nō itēdit nec cōcedit:vt ſupra patuit. ¶ Ad arg⁹ Hērici ꝯ eādē ꝯnē īducta. dr̄ ꝙ oīa tria pūcta vel tres ꝯnes q̄s itēdit ꝓbare falſe ſūt. vn̄ ad pᵐ ꝑ pᵃ ſua ꝯne dr̄ negādo aīs. nō .n. oꝫ ꝙ diſpō poſitiua ad grāꝫ. ſ. deteſtatio pcti ⁊ appetit⁹ grē ⁊ iuſticie ꝓcedat ex grā hituali gratū faciēte. ſ₃ ſufficit ꝙ ꝓcedat ex grā actuali gratis data:q̄ eſt aliq̄ motio:vt oñdit. ſ. Tho pᵃ 2ᵉ. q. 112. arti. 2⁹ vbi ſic dic. (Grā duplr̄ dr̄. q̄nq₃ q̄dē ipm hituale donū. q̄nq₃ āt ipm auxiliū dei mouētis aīaꝫ ad bonū. pᵒ g̃ mō accipiēdo grāꝫ exigit̄ ad grām aliq̄ aīe ꝑparatio:q2 nulla forma pt eē niſi in mā diſpoſita ſ₃ ſi loq̄mur de grā ſ₃ ꝙ ſignat auxiliū dei mouētis ad bonū:ſic nulla ꝑparatio requirit̄ ex parte hoīs q̄ſi ꝑueniēs diuinū auxiliū:ſ₃ poti⁹ q̄cūq₃ ꝑparatio in hoīe eē pt eſt ex auxilio dei mouētis aīaꝫ ad bonū. ⁊ ſ₃ h̄ ipſe bon⁹ mot⁹ liberi arbitrij q̄ qs ꝑparat̄ ad donū grē ſuſcipiēdū ē act⁹ liberi arbitrij moti a dō. Et q̄tū ad h̄ dr̄ hō ſe ꝑparare ſm illud ꝓuer. 16. Hoīs eſt ꝑparare aīam:⁊ tn̄ eſt pn' a deo mouēte liberꝫ arbitriū:⁊ ſm h̄ dr̄ a deo volūtas hoīs ꝑparari:⁊ a dn̄o greſſus hoīs dirigi.) Hec ille. Itē arti. 4. ſic dic. (Grā ex parte ſubi pt recipe magis ⁊ min⁹ ꝓut. ſ. vn⁹ pfecti⁹ illuſtratur a lumie grē q̄ ali⁹. cui⁹ diuerſitatis rō q̄dē ē aliq̄ ex pte ꝑparātis ſe ad grāꝫ. Qui .n. ſe ad grām magis ꝑparat pleniorē grāꝫ ſuſcipit. ſed ex hac pte nō pt accipi pᵃ rō h⁹ diuerſitatis. q2 ꝑparatio ad grāꝫ nō ē hoīs niſi in q̄tū liberū arbitriū ei⁹ ꝑparat̄ a deo. vn̄ pᵃ hui⁹ diuerſitatis cā eſt accipiēda ex pte dei q̄ diuerſimode ſua dona diſpēſat ad h̄ ꝙ ex diuerſis gradib⁹ pulchritudo ⁊ ꝑfectio eccl'ie ꝯſurgat:ſicut ⁊ diuerſos grad⁹ rex iſtituit vt eēt vniuerſuꝫ pfectū ⁊c.) Hec ille. Silem ſniaꝫ pōit 4⁹. ſen. diſ. 17. q. 1. arti. 2⁹. in ſolone 2ᵉ. q. ⁊ ī rñſiōe ad 2ᵐ vbi ſic dicit. (Volūtas nr̄a ē oīo pediſſeq̄ re⁹ dine grē ⁊ nullo mō ꝑuia:q2 ipſa volūtas bona q̄ grāꝫ gratū faciētē ꝓcedit ex deo nobis ꝓuenit ꝑ gratuita ſui volūtate nos ad h̄ ꝓuocat:vl' flagellis:vl' aliq̄ auxilio iteriori. nec tn̄ volūtas h̄ eſt ꝑuia:ſ₃ pediſſequa re⁹ grē gratuꝫ faciētis:q2 nō eſt cā ipſi⁹:ſ₃ aliq̄lr ad ipſaꝫ viā parat.) Hec ille. Cōcordat iſti ſoloni Bern. de gannaco in ipugnatiōe ꝑdicti q̄libet Hērici. vbi ſic dicit. Multa iquit dubia dicit:⁊ opio quā ipugnat hc̄ eſt ꝙ in adultis ſm maiorē vel minorē conatū dat̄ maioꝛ vl' minoꝛ charitas ſm cōeꝫ curſū:ſ₃ de⁹ d potē ſua abſoluta poſſet dare ſine conatu:vl' maiorē vbi eēt minoꝛ conat⁹. Qꝫ āt dicit ꝙ conatus in deteſtationē pcti:⁊ acceptionē grē eſt ſupnālis. Dōm ꝙ talis conat⁹ ſuppōit aliq̄d ſupnāle: puta vel fidē iformē vel auditū aliquē de reb⁹ ſpūalib⁹: nō āt oꝫ ꝙ ꝓcedat ipm grā gratū faciēs. Itē iſtū conatū ꝓcedit q̄dā motio dīna q̄ hō mouet̄ ad motū ſupnāle. faciēdo qđ in ſe eſt. ꝙ āt ꝑ ſpālē dei motioneꝫ moueat̄ vel conet̄:vl' ad aliq̄d ſupnāle nō eſt icōueniēs. Ille tn̄ conat⁹ niſi ſit cū charitate. nō eſt meritoꝛi⁹ merito de ꝯdigno:ſ₃ de ꝯgruo. nō g̃ oꝫ ꝙ grā ꝑueniat liberꝫ arbitriū:vt dicit:ſ₃ motio illa vel aliq̄ ꝑcognitio de ſupnālib⁹. Hec Bernardus ⁊ bn̄. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ ꝯña:q2 conatus ille nō eſt opus ſequēs tpe vl' nā grāꝫ gratū faciētē:ſ₃ ꝓcedēs tpe q̄nq₃:ſ₃ ſeq̄t aliquā grāꝫ 2ᵐ dictā:ꝓuta dīnā motionē. De h̄ Bernard⁹ vbi ſupra ſic dicit. Ad aliō qđ dic ꝙ ſi grā daret̄ ſ₃ mēſurā conat⁹:tūc daret̄ ſm mēſurā opeꝝ ſequētiū. Dōm ꝙ nō ſeq̄t. pᵃ .n. grā q̄ hō iuſtificat̄ dat̄ gratis:⁊ ſine merito de ꝯdigno. pōt tn̄ ipſaꝫ ꝓcedere meritū de ꝯgruo:⁊ ſ₃ ꝙ maius ē in vno ꝙ̄ in alio dat̄ maioꝛ charitas. ⁊ iſtō meritū eſt conatus iſte ſm quē regulr̄ dat̄ maioꝛ vl' minoꝛ charitas. Si aūt illa motio q̄ liberꝫ arbitriū mouetur ad bonū ſupnāle vocet̄ grā gratis data. tūc talē cōatū ꝓcedit grā gratis data. nec oꝫ ꝙ iclīet liberꝫ arbitriū ad deteſtādū pctm̄ ſufficiēter:q2 tūc ſine charitate poſſet ſufficiēter deteſtari pctm̄:qđ ē falſū. Nec ē incōueniēs ꝙ liberꝫ arbitriū nō moueat ſe ad grāꝫ gratū faciētē:niſi motū a deo. n̄ dat̄ āt grā iuſtificās adulto an̄ꝙ̄ cōgat aliq̄d ꝯſentiēdo dīne motioni:q2 āt ipꝫ deteſtari pctm̄ iperfecte vt ꝑ attritionē:⁊ appetet̄ grāꝫ aget̄ qđdā ē. ⁊ h̄ ꝓcedit grām iuſtificātē:ſ₃ ſil' tpe poſſit eē. Vn̄ aliq̄n attritio ꝓcedit ꝯtritionē:aliq̄n āt nō ꝓcedit attritio:ſ₃ ſil' tpe cū hō icipit deteſtari pctm̄ dat̄ ei grā:ita ꝙ act⁹ q̄ ex pte ſui ꝓricipij nō erat meritoꝛi⁹ ꝑ grāꝫ ꝯcomitātē q̄ſi iuſtificat:⁊ iō adhuc dabit̄ ſm mēſurā conat⁹:ſ₃ de⁹ poſſit eā dare ſine conatu:vt dedit Paulo. Qꝫ āt dic ꝙ ſi grā nō ꝓcederet illū conatū. vel ſi conat⁹ eēt diſpō ad grāꝫ:tūc iuſtificatio eēt ex merito ſicut reprobatio. Dicēdū ꝙ nō eſt incōueniēs:ꝙ iuſtificatio ſit ex merito de ꝯgruo:nō āt de ꝯdigno:⁊ iō nō ſimplr̄ ex merito dat̄:ſ₃ ſ₃ diuinā largitatē. Qꝫ āt dicit ꝯ Aug⁹ ꝙ grā iuſtificās ꝓcedit oēꝫ motū liberi arbitrij. Dici pt duplr̄. pᵒ ꝙ ꝓcedit oēꝫ motū meritoriū liberi arbitrij. 2ᵒ ꝙ Aug⁹ vocat hic grāꝫ iuſtificātē illā diuinā motionē:q̄ pᵒ icipit moueri liberꝫ arbitriū:q̄ dr̄ iuſtificās:q2 diſpōit ad iuſtificationē:nō q2 faciat iuſtificationē. nec pōim⁹ ſicut iſte pōit ꝙ ipꝫ nō rebellare ſit meritū ꝯgrui. h̄ .n. parꝫ eēt. ſ₃ ipm ꝯſentire ex maioꝛi vel minoꝛi affectiōe illi motiōi dīne ponim⁹ eē meritū ꝯgrui. vn̄ nō rebellare nō eſt ſufficiēs diſpō: q2 plus pt hō facere ⁊ ſine grā:q2 ꝯſentire illi motiōi: ⁊ appetere grāꝫ. ⁊ iō extorte expōit dcm̄ Aug'. q2 de⁹ nō iuſtificat adultū niſi eo coopante ſaltē ꝑ ꝯſenſū:⁊ iō nō ſufficit ꝙ nō rebellet. Vn̄ coopatores dei ſum⁹ nō ſolū merēdo augmētū grē vt dic:imo ⁊ merēdo pmā grāꝫ merito de ꝯgruo nō ꝯ ꝯdigno. De⁹ āt nō mēſurat grāꝫ ſm cōeꝫ curſū:niſi ſm recipiētiū diſpōnē. Qꝫ aūt dicit ꝙ diſpō ad grāꝫ ē pure negatiua. nō eſt verꝫ. imo ē poſitiua vt viſū eſt:⁊ itēdit̄ ⁊ remittit̄ in diuerſis:⁊ iō nō dat̄ eq̄lis grā iuſtificans oīb⁹ reſurgētib⁹. vt fingit. De grā āt q̄ dat̄ paruulis eſt alia rō:q2 illa dat̄ ſine merito ꝓprio ⁊ ꝯgrui ⁊ ꝯdigni ex mera liberalitate dei. vn̄ q̄tū eſt ex pte paruloꝝ oēs ſūt eq̄liter diſpoſiti ad grāꝫ:⁊ iō eq̄lis grā regulr̄ eis dat̄:ſ₃ deus poſſet alr̄ facere. Hec Bern. ⁊ bn̄. ⁊ ꝯformiter ſcō Tho. pᵃ 2ᵉ. q. 112. arti. 2. ⁊ q. 114. arti. 3. ꝙ̄ ad mlta. Et ſilr̄. 2⁹. ſen. diſ. 27. q. 1. art. 4. vbi arᵐ ſic. 4⁹ loco. (Si de⁹ dat alicui grām:aut dat digno: aut idigno. Si dat idigno:iſipiēs eſt ⁊ iniuſt⁹. qđ ē ipoſſ g̃ dat digno:ſ₃ null⁹ ē dign⁹ hr̄e aliq̄d niſi q̄ h̄ meruit. g̃ q̄cūq₃ accipit grāꝫ pmā prius meruit ipſaꝫ.) Ecce arg⁹. Seq̄t rñſio. (Dōꝫ ꝙ idignū pōt ſumi duplr̄. ſ. negatiue tn̄. ⁊ ſic de⁹ dat grām idignis:q2 hi q̄ nō ſunt ſufficiēter ad h̄ digni:ſ₃ tn̄ hn̄t aliquā diſpōnē ad recipiendū:ex q̄ dr̄r q̄dāmō ex ꝯgruo mereri. Nec ex h̄ ſeq̄t ꝙ de⁹ ſit iniuſt⁹:ſ₃ liberalis. Vel ſumit̄ ꝯrie. vt dicat̄ idigni q̄ hn̄t volūtatē reſiſtētē grē:⁊ talib⁹ grām nō infundit:q2 ad virtutꝫ nō cogit vt dic Damaſ.) Hec ille. Itē de virtutib⁹. q. 1. arti. pᵒ. i ſolone 2ᵉ ſic dicit. (Mereri

duplr̄

Grā ex pte ſubi pt ſuſcipere magis ⁊ minus.

Nō de⁹ dicat dat grām dignis vel indignis.

duplr accipit. Uno mõ ꝓprie: ⁊ ſic nihil aliud ē q̃ facere aliq̃ actionē vñ aligs iuſte ſibi acqrat mercedez. Alio mõ iproprie: ⁊ ſic q̃libet ꝯditio q̃ facit hoiez aliq̃ mõ dignũ meritũ dr: vt ſi dicam⁹ ꝙ ſpẽs p̃ami meruit iperiũ q: digna fuit ipo ⁊c̃.) Hec ille. Ex qb⁹ pȝ ꝙ ſ͛ȝ eũ i dcis locis poſſet dici: ꝙ hõ poſſet ſibi mereri p̃mã grãz merito ꝯgrui: ſȝ nõ ꝯdigni. Uerũtñ i p̊° z°. vr̃ põere ꝙ nullo mõ p̃t qs ſibi mereri p̃mã grãz: ſȝ ꝙ act⁹ p̃cedẽtes grãz hitualez ſȝ poſſint dici diſpõnes: nõ tñ merita re° grẽ. Un̄ .q. iiz. arti. z°. in ſolõne p̃mi ſic dic̃. (Preparatio hoïs ad grãz hñdã q̃dã ē ſil' cũ ipſa iſuſiõe grẽ: ⁊ talis p̃paratio ē q̃dẽ meritoria. ſȝ nõ grẽ q̃ iã hr̃: ſȝ glĩe q̃ nõdũ hr̃. Eſt aũt alia p̃paratio grẽ imꝑfecta q̃ aliqñ p̃cedit donũ grẽ gratũ faciẽtis q̃ tñ ē a deo mouẽte: ſȝ iſta nõ ſufficit ad meritũ nõdũ hoïe p grãz iuſtificato: q: nullũ meritũ p̃t eẽ niſi ex grã.) Hec ille. Et ſilr ad h̃ vr̃ redire z° ſen. vbi ſupra. nã i ſolõne 5ª ſic dicit. (Po° mãe ē ꝓportionata ad receptionē forẽ: ⁊ iõ diſpõnes illi⁹ ⁊ habilitates ꝯuẽiẽter pñt merita noïari. ſȝ grã excedit oẽs ꝓportionẽ nãe vt act⁹ nãles nõ poſſint dici merita re° grẽ: ſȝ diſpõnes remote tñ.) Hec ille. Itẽ p̊° z°. q. iiq. arti. 5°. in ſolõne z° ſic dicit. (De⁹ nõ dat grãz niſi dignis: nõ tñ ita ꝙ p̃us digni fuerint: ſed q: ipſe p grãm eos facit dignos. q ſol⁹ p̃t facere mũdũ de imũdo ꝯceptũ ſemie.) Hec ille. Ex qb⁹ pȝ ꝙ ſ͛ȝ vltimã ei⁹ determĩationẽ nulla diſpõ p̃cedens hitũ grẽ p̃t dici meritũ p̃me grẽ: nec de ꝯdigno: nec de cõgruo niſi multũ iproprie. Dr̃ vlteri⁹ ꝙ cũ arguẽs põat aliquã diſpõnẽ negatiuã ex pte ſuſcipiẽtis grãz q̃ ſic ē ab hoïe ꝙ nõ a deo mouẽte p grãz aliq̃lr declinat ad errorẽ pelagianoꝝ ponẽtiũ aliquaz diſpõnẽ ex pte liberi arbitrij: quã nõ hȝ a deo vel diuia grã. nec effugit error ille p diſtĩctionẽ de diſpõne poſitiua ⁊ negatiua: q: talis diſpõ negatiua hȝ rõnẽ hõi. ⁊ ſic hȝ illa poſitio dicere aliqd bonũ ñ eẽ a deo: qd erroneũ eſt potiſſime in hõis quocũq; mõ ad grãz ptinẽtib⁹: ſiue añter ſiue ꝯcomitãter: ſiue ꝯñter. De h̃ ſ. Tho. p̊° pte. q. z3. arti. 5. vbi diffuſe d̃ h̃ loqtur. ⁊ iter cetera dic̃. (Quicqd ē in hoïe ordinãs ip̃m i ſalutẽ totũ cõp̃hẽdit ſub effectu p̃deſtiatiõis. ẽt ipſa p̊° p̃paratio ad grãm. neq; .n. hec fit niſi p auxiliũ diuinũ ſ͛ȝ illd Tren. vltio. cõuerte nos dñe ad te: ⁊ ꝯuertẽtur.) Itẽ ibidẽ ſic dic̃. (Nõ ē diſtĩctũ qd eſt ex libero arbitrio ⁊ ex p̃deſtiatiõe: ſic nõ ē diſtĩctũ qd ē ex cã z°. ⁊ ex cã p̊°. diua .n. puĩa p̃dn cit effectũ p opõnes cãꝝ ſcdaꝝ.) Hec ille. Itẽ p̊° z°. q. 109. arti. 6. pbat ꝙ hõ nõ p̃t ſe p̃parare ad lumẽ grẽ ſuſcipiẽdũ niſi p auxiliũ gratuitũ dei iteri⁹ mouẽtis. Ad illd qd adducit p ſua z° ꝯne rñdet Bern. vbi ſupra dicẽs. Lȝ aũt opa mortificata reuiuiſcãt i reſurgẽte a pctõ nõ tñ opȝ ꝙ ſp reſurgat in maiori charitate q̃ fuit illa quã amiſit vt dicit: q: nõ ſic reuiuiſcũt vt grã p̃cedens redeat: ⁊ alia addat: ſȝ q: i diſpõne diua iputat ad vitã eternã: q̃ nõ iputaret niſi iſte reſurgeret a pctõ. ⁊ iõ ſ͛ȝ conatũ maiorẽ vl' minorẽ dabit ei aᵒʳ vel bᵒʳ charitas q̃ fuit illa quã amiſit. Nec oȝ qcqd dr̃: ꝙ ſp r̃ſurgat i maiori: q: nec ſic de⁹ fuat i ſua diſpõne bona opa vl' charitatẽ: ex q̃ ꝓceſſerũt: qn ẽt pat⁹ ſit dare charitatẽ maiorẽ magis diſpoſito. Qd aũt dic̃ i ſolõne argu° ꝙ de⁹ reſtituit grãz amiſſam. nõ credo ꝙ reſtituat eãdẽ nuõ: q: idẽ p̃t facere alia grã. ⁊ iõ nõ oȝ ꝙ ſp ſit aᵒʳ recupata q̃ pdita. Hec Bern. ⁊ bñ. Ex qb⁹ pȝ ad arg° .: q: nec p̊° charitas eadẽ nuõ repat. ⁊ eq̃ itẽſa ſp i reſurgẽte: nec eadẽ charitas ⁊ eq̃ itẽſa reſuat ſibi ꝯferẽda in poſteꝝ. Nec ſilr oȝ ꝙ ſi ex opib⁹ ex p̊° grã elicitis meruit aliqd augmẽtũ grẽ recupet illã vl' eq̃lẽ grãz cũ eq̃li aug° vt p̃us data fuit. imo põt ꝯtigere: ꝙ reſurget in maiori charita-

te ⁊ grã: ſȝ forte i poſteꝝ ptinget ad illd aug°: qd p̊° meruit. ⁊ forte nunq̃ ptinget ſi debilr remiſſe: aut tepide. nulliter ad h̃ conet. ⁋ Ad pbõnẽ 5ª ꝯnis rñdet Bern. vbi ſupra dicẽs. Qd aũt dic̃ d̃ duab⁹ diſpõnib⁹ negatiuis nõ vȝ: q: ñ ſũt diſpõnes p ſe. imo i adultis ē diſpõ poſitiua. ⁊ iõ ñ ē nec̃iũ qd dic̃ ꝙ oïb⁹ r̃ſurgẽtib⁹ a pctõ dat aᵒʳ grã q̃ inocẽtib⁹. Põt .n. adult⁹ tãz modice conari ꝙ modica grã dabit ei: forte bᵒʳ q̃ puulo: cui dat grã ſine conatu: ⁊ ſine diſpõne poſitiua.) Hec ille ⁊ bñ. p̃ter h̃ ꝙ ponit grãz iſundi puulis ſine q̃cũq; diſpõne poſitiua. Hoc .n. nõ ē veꝝ: q: baptiſm⁹ collat⁹ puulis iprimit eis diſpõnẽ aliq̃ poſitiuã ad grãz q̃ dr̃ ornat⁹ vl' character vt alr̃ dcm̃ ē. et d̃ h̃ alr̃ forte videbit. Ur̃ .n. ſctũs Tho. velle ꝙ nũq̃ ꝯfert grã alicui niſi cũ diſpõne poſitiua ad grãz. Un̄ p̊° z°. q. iiz. art. z° arguit ſic. (Agẽs iſinite v̊tutis nõ reqrit diſpõne i mã: cũ nec ipaz mãz reqrat ſic̃ i creatiõe appet: cui collatio grẽ ꝯpat. q̃ dr̃ noua creatura ad Ga. vlt. Sȝ ſolus de⁹ q ē iſinite v̊tutis grãz cãt. g nlla p̃paratio reqrit ex pte hoïs ad grãz ꝯſidaz.) Ecce arg°. ſeqt rñſio. (Dõm ē ꝙ agẽs iſinite virtutis nõ exigit mãz vel diſpõnẽ mãe q̃ſi p̃ſuppoſitã ex alteri⁹ cãe actiõe: ſȝ tñ oȝ ꝙ ſ͛ȝ ꝯditionẽ rei cãnde in ipſa re cauſet ⁊ mãz ⁊ diſpõnẽ debitã ad formã. ⁊ ſilr ad h̃ ꝙ de⁹ grãz iſundat aïe: nulla p̃paratio exigit: quã ipſe nõ faciat.) Hec ille. Cõſilr p̊° diſ. 4ª. q. i. arti. 4. i ſolõne p̊ᵉ q. ſic dicit. (Pricipale agẽs re° iuſtificatiõis de⁹ ē nec i diget ad h̃ aliqb⁹ inſtrĩs ex pte ſua. ſȝ pp ꝯgruitatẽ ex pte hoïs iuſtificãdi vtit ſacrĩs q̃ſi qbuſdã inſtrĩs iuſtificatõis. hõ aũt mãlib⁹ iſtrĩs ꝯpetit aliq̃ actõ ex nã ꝓpa ſic aq̃ abluere: ⁊ oleo facere nitidũ corp⁹. ſȝ vlteri⁹ inq̃tũ inſtrã diuie miſericordie iuſtificãtis ptingunt inſtralr ad aliquẽ effectũ in aïa q p̊ corrñdet ſacrĩs: ſicut ē character vel aliqd hõ. Ad vltimũ aũt effectũ q eſt grã nõ ptingũt ẽt inſtralr niſi diſpo ſitiue q̃tũ ad h̃ ꝙ illd ad qd inſtralr effectiue ptingũt: ē diſpõ q̃ eſt neceſſitãs q̃tũ i ſe ē ad grẽ ſuſceptionẽ.) Hec ille. Silia põit 3° pte. q. 63. arti. 6. in ſolõne tertij. ⁊ in multis alijs locis. Ceterũ vo q̃ dicit Bern. pñt ſtare potiſſime de diſpõne reqſita in adultis. Un̄ ſ. Tho. p̊° z°. q. iiz. arti. z° arguit ſic z° loco. (Ille inqt q i pctõ ꝓgredit nõ ſe p̃parat ad grãz hñdã. ſȝ aliqb⁹ in pctõ ꝓgrediẽtib⁹ data eſt grã. ſicut pȝ de Paulo q grãz ꝯſecut⁹ eſt: dũ eẽt ſpirãs minaꝝ ⁊ cedis in diſcipulos dñi: vt dr̃ Act. 9. g nulla p̃paratio ad grãz reqrit ex pte hoïs.) Ecce arg°. ſeqt rñſio. (Hõ iqt ad grãm ſe p̃parare nõ p̃t niſi deo p̃ueniẽte ⁊ mouẽte ad bonũ. ⁊ nõ refert vtrũ ſubito vel paulatine aligs ad pfectã p̃parationẽ pueniat. Dr̃ .n. Eccl'. xi. Qr facile eſt in oculis dei ſubito honeſtare pauperẽ: ꝯtingit aũt q̃nq; ꝙ de⁹ mouet hoiez ad bonũ: nõ tñ pfecte: ⁊ talis p̃paratio p̃cedit grãm. ſȝ q̃nq; ſtatiȝ pfecte mouet ip̃m ad bonũ ⁊ ſubito hõ grãm accipit. ſ͛ȝ illd Joh. 6°. Ois q audiuit a prẽ ⁊ didicit venit ad me: ⁊ ita ꝯtingit Paulo. q: ſubito cũ eſſet in ꝓgreſſu pcti. pfecte motũ eſt cor ei⁹ a deo audiẽdo ⁊ addiſcẽdo ⁊ veniẽdo: ⁊ iõ ſubito grãm cõſecut⁹ ē.) Hec ille. Et hec ſufficiũt p rñſiõib⁹ obiectorũ. ⁋ Ad arg° p q̃õne rñdet ſ. Tho. 3° pte. q. 89. arti. z. in ſolõne p̃mi dicẽs. (Nõ oïb⁹ diligẽtib⁹ deũ coopat i bonũ h̃ ip̃m ꝙ p pctm̃ a dei timore cadũt. qd pȝ in his q cadũt: ⁊ nũq̃ reſurgũt. vel q reſurgũt iteꝝ caſuri. Sed in his q ſ͛m ꝓpo° vocati ſunt ſcil. ſ. p̃deſtinatis: q q̃tiẽſcũq; cadẽt: finalr tñ reſurgũt. cedit g eis in bonũ h̃ ꝙ cadunt: nõ q: ſp in maiori grã reſurgũt ſȝ q: reſurgũt i pmanẽtiori grã. nõ q̃dẽ ex pte ipſi⁹ grẽ: q: quãto grã eſt maior tanto eſt pmanẽtior. ſȝ ex pte hoïs q tãto ſtabili⁹ in grã pmanet. quãto ē cautior ⁊ hũilior. vñ ⁊ gl. ibidez

Nulla diſpõ p̃cedẽs hitũ grẽ p̃t dici meritũ grẽ.

Grã non dat̃ puulis ſine q̃cũq; diſpõne poſitiua.

Diligẽtibus deũ oïa cooperant̃ in bona qs ſciſus.

ſubdit: q̄ iō ꝓficit eis ī bonū ꝙ cadunt: qꝛ hūiliores redeūt: qꝛ doctiores fiūt.) Hec ille. Et ī idē redit miſſo da ta ad idē argᵐ 3° ſen. diſ. 31. q. i. arti. 4°. q̄ſtiuncula 3° in ſolone ꝑml. vbi ſic dicꝭ. (Hoc deꝫ itelligi nō ſemꝑ q̄ꝫ tū ad maiorē quātitatē charitatis. ſꝫ q̄ꝫtū ad maiorem diligētiā vl̄ hūilitatē in q̄ penitēs reſurgit ad min⁹ actualr. min⁹ āt malū ē vt charitas diminuaꝭ q̄ꝫ vt totalr amittaꝭ: ⁊ min⁹ malū ꝫputaꝭ ꝓ magis bono vt dꝭ. 5° ethiᶜ. Et iō ī bonū diligētis deū cedit pctm̄: ēt ſi in mio ri charitate reſurgat. qꝛ ꝑ hūilitatē ⁊ cautelā ab olōda gr̄e amiſſiōe caraꝭ.) Hec ille. Et h̄ de qōne ſufficiāt: de qua bn̄dictus de⁹ in ſecula. Amē. Diſtin. XV.

¶ Utrū hō poſſit deo ſatiſfacere ꝓ pctō. Qō I.

Circa quītadecimā diſtinctionem 4ᵗⁱ ſen. q̄riꝭ. Utrū hō poſſit deo ſatiſfacere ꝓ pctō. Et arguiꝭ ꝙ nō. qꝛ il le cui⁹ totū qd̄ hꝫ nō ſufficꝭ ad vnū debitū exſoluēdū. nō p̄t ꝓ alio ſuo debito ſatiſfacere. ſꝫ qcqd hō ē ⁊ p̄t ⁊ hꝫ nō ſufficit ad exſoluēdū debitū ꝓ bn̄ficio crea tiōis. Un̄ Iſa. 15. dꝭ. ꝙ ligna libani nō ſufficiēt ad holo cauſtū. g̃ nllō mō p̄t ſatiſfacere ꝓ debito offēſe ꝫmiſſe.

In oppoſitū arguiꝭ. qꝛ ſicut dicꝭ Hiero. q dicꝭ deū aliqd īpoſſe p̄cepiſſe hoī ana thema ſit. ſꝫ ſatiſfactio eſt in p̄cepto Luce 3°. Facite dignos fruct⁹ pn̄ie. g̃ poſſibile eſt deo ſatiſfacere.

In hac qōne erūt tres arᵗⁱ. In p̄ ponēꝭ ꝫnes. In 2° obiones. In 3° ſolones.

Quātū ad p̄ᵐ artiᵐ ſit p̄° ꝫ. Pur⁹ hō n̄ p̄t ꝑfecte ſatiſfacere deo: niſi in v̄tute meriti xp̄i. Hāc ꝫnē pōit. ſ. Tho. 3° pte. q. p̄ᵃ arti. 2. ī ſolone 2ⁱ. vbi ſic dicꝭ. (Aliq̄ ſatiſfactio p̄t dici ſufficiēs dupl̄r. vno° ꝑfecte: qꝛ ē ꝫdigna ꝑ quādā adeq̄tionē ad recōpēſationē cl̄pe cōmiſſe: ⁊ ſic hoīs puri ſatiſᶠᵒ eē n̄ potuit ſufficiēs: qꝛ tota nā hūana erat ꝑ pctm̄ corrupta: nec bonū alicui⁹ ꝑſone vl̄ pliū poterat ꝑ equiparātiā toti⁹ nāe detrimētū recōpē ſare: tū ēt qꝛ pctm̄ ꝯ deū ꝫmiſſū quādā īfinitatē hꝫ ex ī finitate diuine maieſtatis: tāto. n. offēſa eſt grauior quāto maior ē ille ī quē delinqꝭ: vn̄ oportuit ad ſatiſfactionē ꝫdignā vt actio ſatiſfactiōis ſatiſfaciētis hr̄et efficaciā īfinitā: vtpote dei ⁊ hoīs exn̄s. Alio° p̄t dici ſatiſfactio ſufficiēs īꝑfecte. ſ. ꝫ acceptationē ei⁹ q ē ea ꝫtēt⁹: q̄ꝫuis nō ſit ꝫdigna: ⁊ h̄ mō ſatiſfactio puri hoīs ē ſufficiēs: ⁊ qꝛ oē īꝑfectū p̄ſuppōit aliqd ꝑfectū a q̄ ſuſtēteꝭ: īde eſt ꝙ hoīs puri ſatiſfactio efficaciā hꝫ a ſatiſfactiōe xp̄i.)

Oportebat ꝙ ꝓ pctō nāe humane fieret ꝫdigna ſatiſfactio.

Hec ille. Eādē pōit 3° ſē. diſ. 20. q. ī. arti. 2. dicēs. (Opor tebat īgr̄ ꝙ ꝓ pctō nāe hūane fieret ꝫdigna ſatiſfactio tū qꝛ alr̄ hō nō reſtitueretꝭ p̄ſ dignitati: tū qꝛ ꝫueniēs ē eē vnū p̄ᵐ ī gn̄e ſatiſfactōis ꝑfectū: ſupra qd̄ oēs alie ſa tiſfactiōes īꝑfecte fūdēꝭ. Ad h̄ āt ꝙ ſatiſfactio eēt ꝫdi gna: oportebat ꝙ hr̄et v̄tutē īfinitā. qꝛ pctm̄ ꝓ q̄ fiebat ſatiſfactio īfinitatē quādā hēbat ex trib⁹. p̄ ex īfinitate diuine maieſtatiſ iq̄ꝫtū offēſa fuerat ꝑ ꝫtēptū īobediētie. q̄ꝫto. n. maior ē ī quē peccaꝭ: tāto grauior ē culpa. 2° ex bono qd̄ ꝑ pctm̄ auferebaꝭ qd̄ ē īfinitū. ſ. de⁹ ipſe cui⁹ ꝑ ticipatōe ſiunt hoīes hti. 3° ex ipa nā q̄ corrupta erat q̄ īfinitatē quādā hꝫ īq̄ꝫtū ī ea p̄nt ī īfinitū ſupp̄ᵃ multipli cari: actio āt pure creature nō p̄t hr̄e efficaciā īfinitā: ⁊ iō nll̄a pura creaꝭ a poterat ſufficienter ſatiſfactionē fa cere.) Hec ille. Itē arti. i. q. 3° ī ſolone tertiꝗ ſic dicꝭ. (Re miſſio pene q̄ fit aliꝗ hoīb⁹ p̄cipue pene ſatiſfactorie fūdaꝭ ſuꝑ v̄tutē ſatiſfactionis xp̄i q̄ ſupabūᵈᵗ ad omo uēdas oēs penaſ q̄ꝫtū ī ſe fuit. vn̄ oꝫ ꝙ ꝑticularis ſatiſfa ctio fūdeꝭ ſuꝑ ſatiſfactionē xp̄i ꝫdignā: ſicꝭ ī q̄libet gn̄e īꝑfectū oriꝭ ex ꝑfecto.) Hec ille. Itē diſ. p̄° tertiꝗ. q. i. ar ti. 2. ſolone 6ᵃ. ſic dicꝭ ī fine. (Hōꝫ ingt ꝫ q̄ſdā. ꝙ ēt ꝓ actuali pctō nō ſufficit pur⁹ hō ſatiſfacere niſi p̄ſuppoſi ta ſatiſfactōe xp̄i: ex cui⁹ paſſiōe ēt āāq̄ꝫ patrū ſatiſfa ctio efficax fuit q in fide ei⁹ ſaluabāꝭ.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ ī dictis locis ſenſit ꝙ pur⁹ hō nō ſufficꝭ ſatiſfacerē ꝓ pctō actuali mortali ſicꝭ nec ꝓ origīali. vex. 4°. ſen. diſ. 15. vn̄ alr̄ diceꝭ. Nā. q. i. art. 2. ſic dicꝭ. (Dupl̄r hō deo de bitor efficiꝭ. vno° rōne bn̄ficiꝗ accepti: alio° rōne pcti cō miſſi: ⁊ ſicꝭ grāꝫ actio vl̄ latria vl̄ ſi qd ē hō̄ reſpicꝭ debi tū bn̄ficiꝗ accepti ita ſatiſᶠᵒ: reſpicꝭ debitū pcti ꝫmiſſi. ī hī āt bono ab⁹ q ſūt ad parētes ⁊ deos ēt ꝫ p̄hꝫ īpoſſe ē eq ualēs reddeꝭ ꝫ q̄ꝫtitatē. ſꝫ ſufficꝭ vt hō reddat qd̄ p̄t: qꝛ amicitia nō exigit equalēs: ſꝫ qd̄ poſſe ē: ⁊ h̄ ēt ē eq̄le ali q̄liter. ſ. ꝫ ꝓportiōabilitatē: qꝛ ſicꝭ ſe hꝫ h̄ qd̄ deo eēt de bitū ad ipꝫ deū. ita h̄ qd̄ ipſe p̄t reddere ad eū: ⁊ ſic aliq̄ mō for⁹ iuſtitie ſuaꝭ: ⁊ ſilr̄ ē ex pte ſatiſfaciētis. vn̄ hō nō p̄t ſatiſfacerē ſi ī ſatis eq̄litatē q̄ꝫtitatis īporteret. ꝯtin git āt ꝙ īporteret eq̄litatē ꝓportiōis vt dcm̄ ē: ⁊ h̄ ſicꝭ ſuffi cit ad rōnē iuſtitie: ita ſufficꝭ ad rōnē ſatiſfactōis.) Hec ille. Itē ibidē ī ſolone p̄mi ſic dicꝭ. (Sicꝭ offēſa hūit quā dā īfinitatē ex īfinitate diuine maieſtatis: ita ⁊ ſatiſᶠᵒ ac cipit quādā īfinitatē ex īfinitate diuine mīe ꝓut ē grā in formata: ꝑ quā acceptū reddiꝭ qd̄ hō deo reddere pōt. Quidā tn̄ dicꝭ ꝙ hꝫ īfinitatē ex pte auerſiōis: ⁊ ſic gra tia dimittiꝭ. ſꝫ ex pte ꝯuerſiōis finita ē. ⁊ ſic ꝓ ea ſatiſ fieri p̄t. ſꝫ h̄ nihil ē: qꝛ ſatiſfactio nō ridet pctō niſi ſm̄ ꝙ ē offēſa dei. qd̄ nō hꝫ ex pte ꝯuerſiōis: ſꝫ auerſiōis ſo lū. Aliꝗ vō dicūt ꝙ ēt q̄ꝫtū ad auerſionē ſatiſfieri p̄t ꝓ pctō v̄tute meriti xp̄i. qd̄ qdē īfinitū fuit. Et h̄ idē redit qd̄ p̄⁹ dcm̄ ē. qꝛ ꝑ fidē mediatoris grā data ē credētib⁹. ſi tn̄ alio° grāꝫ daret: ſufficeret ſatiſfactio ꝑ modū p̄di ctū.) Hec ille. Ex qb⁹ videꝭ ꝙ p̄m⁹ hō p̄t ſufficiēter ſatiſfacere ꝓ pctō actuali mortali ſine merito paſſionis xp̄i. cᵒ oppᵐ ſuꝑi⁹ dixit. ſꝫ h̄ nll̄a ē ꝓpē ꝯdictio. qꝛ ſꝫ p̄us logꝭ ō ſatiſfactōe ꝑfecta: h̄ vō ō īꝑfcā. vn̄ p̄t tal̄ rō ꝓ ꝫ ne formari. Ad ꝑfectā ſatiſfactionē ꝓ pctō reqriꭲ adeq̄ tio ſatiſfactiōis ad offēſā: ſꝫ talē ⁊ tātā nō p̄t pur⁹ hō ex hibere niſi ꝯiūcto merito paſſiōis xp̄i. g̃ ⁊c. ¶ 2° ꝫclō. Null⁹ p̄t ſatiſfacere deo de vno pctō nō ſatiſfaciēdo ō alio: ſꝫ illō retinēdo. Hāc pōit. ſ. Tho. p̄nti diſ. 15. q. i. ar ti. 3°. ī ſolone p̄ᵉ. q. vbi ſic dicꝭ. (Quidā dixerūt ꝙ p̄t fie ri ſatiſfactio ō vno pctō ſine alio vl̄ ī alio: vt dicꝭ magr̄ ī lr̄a. ſꝫ h̄ nō p̄t eē. cū. n. ꝑ ſatiſfactionē dēat tolli offēſa p̄ cedēs oꝫ ꝙ tal̄ ſit mod⁹ ſatiſfactiōis q cōpetat ad tollē dū offēſam: offēſe āt ablatio ē amicitie reſtitutio: ⁊ iō ſi ſit aliqd qd̄ amicitie reſtitutionē īpediat: ēt apd̄ hoīes ſatiſfactio eē nō p̄t. cū g̃ q̄libet pctm̄ amicitiā charita tis īpediat: q̄ ē hoīs ad deū. īpoſſe ē ꝙ hō ō vno pctō ſa tiſfaciat alio retēto. ſicꝭ nec hoī ſatiſfaceret q ꝓ alapa ſi bi data ei ſe ꝓſterneret: ⁊ aliā ſil̄ daret.) Hec ille. Item ibidē arguit ſic. (Satiſᶠᵒ ē medicīa curās pctā p̄teri ta: ⁊ p̄ſeruās a futuris. ſꝫ pctā non p̄nt ſine grā curari. g̃ cū q̄libet pctm̄ mortale grām auferat: non p̄t de vno pctō fieri ſatiſfactio ſine altero. Itē Iſa. 58. dꝭ: ꝙ ieiūniū eoꝝ q ad ꝯtētiōes ⁊ lites ieiunabāt nō erat dō acceptū ſꝫ ieiunū ſit op⁹ ſatiſfactiōis. ſꝫ nō p̄t fieri dō ſatiſfactio niſi ꝑ op⁹ deo acceptū. g̃ q hꝫ aliqd̄ pctm̄ nō p̄t deo ſatiſ facere.) Hec ille. Ex qb⁹ p̄t formari tal̄ rō ꝓ ꝫne. Nul lū op⁹ īſufficiēs ad amicitie reſtitutionē: ⁊ cū illi⁹ īpedi mēto ſtans ē deo ſatiſfactoriū. ſꝫ oē op⁹ fcm̄ ī pctō mor tali: vl̄ cū retētiōe pcti mortal̄ ꝑ affectū ē hm̄. g̃ ⁊c. ¶ 3ᵃ ꝫ. Nullus poſt remiſſionē pcti mortalis ſibi factā ꝑ cō tritionē nouiter mortalr̄ peccās p̄t in ſtatu illo ex̄ cha ritatē ſatiſfacere ꝓ pctis p̄us ſibi dimiſſis. Hāc pōit. ſ. Tho. vbi ſupra ī ſolone 2ᵉ. q. vbi ſic dicit. (Quidā dixe

runt

rũt ꝙ poſtq̃ oĩa pctã ꝑ pniaʒ ⁊ ↄtritionẽ dimiſſa ſũt: ſi aliqͣ eã ſatiſfactionẽʒ pactã in pctm̃ decidat: ⁊ in pctõ exñs ſatiſfaciet ꝙ ſatiſfactio tal' ei valeat: ita ꝙ ſi in illo pctõ moreret̃: i iferno ð illis pctis nõ puniret̃. ſʒ h̃ eẽ nõ pt. q2 in ſatiſfactiõe oʒ ꝙ ẽt amicitia reſtituta iuſtiᵉ eq̃litas reſtituat̃. c' ↄ̃riũ amicitiã ſoluit: vt dicit ph̃s. 9. ethi. Eq̃litas ãt i ſatiſfactiõe ad deũ nõ ẽ ſm̃ equalẽtiã ſʒ magis ſʒ acceptationẽ ipſi': ⁊ iõ oʒ ꝙ ⁊ ſi offẽſa ſit dimiſſa ꝑ ↄtritionẽ ꝑcedẽtẽ ꝙ opa ſatiſfactoᵃ ſint deo accepta qḋ dat eis charitas. ⁊ iõ ſine charitate opa nõ ſũt ſatiſfactoᵃ fcã.) Hec ille. Itẽ ibidẽ arᵗ ſic. (Q2 dr̃ ꝓv. x. vniuerſa delicta opit charitas: ſʒ ſatiſfactiõis vtᵉ ẽ delere pctã vl' delicta. ḡ ſine charitate nõ hʒ vtutẽ ſuã. Iteʒ pcipuũ opᵘˢ i ſatiſfaciẽdo eſt elemoſina: ſʒ elemoſina eẋ charitatẽ fcã nõ vʒ: vt pʒ. 1ᵃ. Cori. 13. Si diſtribuero i cibos paupeꝝ ⁊c̃. ḡ nec aliq̃ ſatiſfactio ẽ eẋ charitatem.) Hec ille. Ex qbᵘˢ pt formari tal' rõ ꝓ ↄ̃ne. Nullũ opᵘˢ deo nõ acceptũ ẽ ſatiſfcõriũ. ſʒ oẽ opᵘˢ eẋ charitatẽ fcm̃ ẽ deo nõ acceptũ. ḡ ⁊c̃. ¶ 4ᵃ ↄ̃. Opa eẋ charitatẽ fcã ſicut nõ ſunt ſatiſfactoᵃ. ita nec alicuiᵘˢ pmij ẽt tpalis ꝓpe meritoria. Hãc põit. ſ. Tho. pͥti diſ. q. i. arti. 3. i ſolone 4ᵉ. q. vbi ſic dic̃. (Meritũ ꝓpe dr̃ actio q̃ efficit̃ vt ei ꝙ agit iuſtũ ſit aliqd dari. ſʒ iuſtitia dr̃ dupl'r. Uno ꝑpͥe q̃. ſ. reſpicit debitũ ex pte recipiẽtis. Alioᵒ q̃ſi ſilitudinarie q̃ reſpicit debitũ ex pte dãtis. Aliqd. n. decet dãtẽ dare ꝙ tñ nõ hʒ recipiẽs debitũ recipiẽdi: ⁊ ſic iuſtitia dr̃ decẽtia diuine bõitat'. ſic Anſel. dicit ꝙ deᵘˢ iuſtᵘˢ ẽ cũ pctõribᵘˢ parcit. q2 eũ h̃ dcet. Et ſʒ h̃ meritũ dr̃ dupl'r. Uno mõ actᵘˢ ꝑ quẽ efficit̃ vt ipſe agẽs hẽat debitũ recipiẽdi: ⁊ h̃ vocat̃ meritũ ↄdigni. Alioᵒ actᵘˢ ꝑ quẽ efficit̃ vt ſit dãdi debitũ i dãte ſʒ decẽtiã ipſiᵘˢ: ⁊ h̃ meritũ dr̃ meritũ cõgrui: cũ ãt in oĩbᵘˢ illis q̃ gratia dant̃ pͥᵃ rõ dãdi ſit amor ĩpoſe ẽ ꝙ aliqͣ tale dbitũ ſibi efficiat ꝗ amicitia caret: ⁊ iõ cũ oĩa bona ⁊ tpalia ⁊ eterna ex diuina libalitate nobis donẽt̃. nllᵘˢ acqret̃ pt dbitũ ĩcipiẽdi aliqḋ illoꝝ niſi ꝑ charitatẽ. ⁊ iõ opa eẋ charitatẽ fcã ñ ſũt meritoria ex ↄdigno nʒ eterni nʒ tpal' bõi alicᵘˢ apḋ deũ: ſʒ q2 diuinã bonitatẽ dcet. vt vbicũqʒ diſpõnẽ inenit pfectionẽ adycíat. iõ ex merito ↄgrui dr̃ aliqͣ mereri boᵘᵐ aliqḋ ꝑ opa eẋ charitatẽ fcã. ⁊ ſʒ h̃ opa illa ad 3ᵉ boᵘᵐ valẽt. ſ. ad tpaliũ bonoꝝ aſſecutionẽ. ad diſpõnẽ graꝝ ⁊ aſſuetudinẽ bonoꝝ opeꝝ. Et q2 cũ h̃ meritũ ñ ꝓpe dr̃ meritũ. iõ magl ↄcedẽdũ ẽ ꝙ hᵒ opa ñ ſint alicᵘˢ bõi meritoria q̃ ꝙ ſint.) Hec ille. Ex qbᵘˢ pt fořari tal' rõ ꝓ ↄ̃ne. Ex nullo ope dr̃ aliqͣ ꝓpe mereri aliqḋ boᵘᵐ ꝑ qḋ ñ acqrit dbitũ ꝓpe dcm̃ ex pte ſui aliqḋ bonũ recipiẽdi. ſʒ oĩa opa bõis extra charitatẽ fcã ſũt hᵒ in reᵘ ad deũ. ḡ ꝑ talia nihil meret̃ apud deũ merito ꝓprie dicto ⁊c̃.

Opa eẋ charitatẽ facta valẽt ad triplex bonum.

Quantũ ad 2ᵐ artiᵐ arguẽdũ ẽ ↄ̃ ↄ̃nes. Et qdẽ ↄ̃ ꝑmã arguit Scotᵘˢ ꝓbãdo ꝙ poſe ſit de poᵃ dei abſoluta deũ accipe aliquẽ actũ penitẽtis tãq̃ ſatiſfactionẽ iuſtã ꝓ pctõ nõ coniũcto merito paſſiõis xp̃i. ꝓ q2 nõ ẽ ĩpoſe filiũ dei nõ fuiſſe icarnatũ: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs nec paſſũ: ⁊ tñ poſe ẽ deũ ꝓduxiſſe ꝑdeſtinatũ ad btitudinẽ ⁊ iuſte: nõ tñ excludẽdo miam. ḡ poſſibile fuiſſet mõ penitẽtẽ ſibi ſatiſfeciſſe: q2 nõ põt iuſte ſine ſatiſfactiõe pctõrẽ btificare. ¶ Cõfirmat̃ iſtḋ ꝑ Augᵘᵐ. 13. de trini. ca. 4. Fuit qdẽ ⁊ aliᵘˢ modᵘˢ nr̃e redẽptiõis poſſibilis q̃. ſ. ꝑ incarnationẽ ⁊ paſſionẽ. ſʒ nullᵘˢ nr̃e miſerie ſanãde ↄueniẽtioꝝ. ḡ lapſus nr̃ potuit ſanari alia via q̃ ꝑ ĩcarnationẽ ⁊ paſſionẽ xp̃i. ¶ 2ᵒ. q2 paſſio xp̃i nõ delet culpã nr̃aʒ niſi vt cã meritoria: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs vt cã ſcḋa q̃ nõ ẽ de ẽẽntia rei. ḡ illa reducit̃ ad genᵘˢ cãe efficiẽtis: ſʒ qcqd pt deᵘˢ ꝑ cãʒ ſcḋaʒ effiᶜᵉᵐ pt immediate. ḡ ſine illa poſſʒ iuſte ⁊ ordiate remittere culpã. Si dicat̃ ad iſtḋ ꝙ deᵘˢ poſſet ſine xp̃o mediatore deleuiſſe iuſte culpã viatoris ⁊ ita eũ ꝓduxiſſe ad btitudinẽ ſm̃ pͥᵐ argᵘᵐ: ⁊ imediate iuſtificaſſe iuxta 2ᵐ argᵘᵐ: ſʒ tñ nõ ꝑ viã ſatiſfactiõis: q2 nõ fuiſſet aliqd equalẽs redditũ tũc. Nũc ãt eſt redditũ equalẽs ꝑ xp̃i paſſionẽ cũ iſta tñ tali q̃li ſatiſfactiõe iſtiᵘˢ. Cõtra. ſatiſfactio eſt redditio equalẽtis ꝓ equalẽti: ſʒ q̃tũ malũ fuit pctm̃ auertẽs a deo tm̃ bonũ eſt cõuerſio ad deũ ex charitate: q̃tũ ẽt bonũ natũ fuit ieſſe actui nr̃o: tm̃ bonũ ⁊ nõ plᵘˢ abſtulit pctm̃ nr̃m: ⁊ tm̃ bonũ pt ieſſe actui nr̃o 2ᵒ. ḡ ꝑ ipm̃ oĩno equalẽs reddit̃. ſi dicat̃ ꝙ actᵘˢ malᵘˢ nõ ſit equalẽs in bono illi malo in diſplicẽtia niſi actᵘˢ ille eliciat̃ a gr̃a. ſʒ pͥᵃ gr̃a ñ dat̃ alicui pctõri niſi ex paſſiõe xp̃i. Cõtra. de poᵃ dei abſoluta hñ poſſet dari pͥᵃ gr̃a ſine merito paſſiõis xp̃i. qḋ ꝓbat̃: q2 ſũma gr̃a data creature data eſt aĩe xp̃i: ⁊ ſine merito q̃cũqʒ. nlla. n. paſſio eiᵘˢ nec ꝑuiſa nec exhibita erat meritũ reᵘ gr̃e ↄferẽde ſibi. imo ꝑuidebat̃ vel pḟᵘˢ videbat̃ gr̃am hituᵘˢ q̃ paſſio acceptãda. Itẽ paſſio xp̃i fuit bonũ finitũ ẽt accepta ſʒ totã rõnẽ meriti i ea. q2 nõ erat bonũ icreatũ. Nec ꝑ ↄ̃ñs acceptat̃ a deo ĩfinite ex pte obi: q2 nõ fuit deᵘˢ btũs acceptãdo illã paſſionẽ ſic amãdo ſuã ẽẽntiã. ſi ḡ ĩfinitas ĩ pctõ ꝓhiberet ſatiſfactionẽ eẽ poſſibilẽ ẽt ꝓhiberet eã poſita paſſiõe xp̃i. ¶ 3ᵒ ſic. Deus de poᵃ abᵗᵃ poſſet dediſſe pctõri poſt attritioneʒ tãq̃ poſt diſpõnẽ ↄgruã ⁊ meritũ de ↄgruo gr̃aʒ ꝑ quã motᵘˢ eiᵘˢ fieret ↄtritio: ⁊ ſic ꝑ ſatiſfactionẽ deleuiſſe pctm̃ q2 ꝑ actũ illũ reddẽtẽ deo equalẽs illi bono qḋ abſtulit pctm̃: poſſʒ ẽt actᵘˢ ille eẽ aliãs idebitᵘˢ: q2 lʒ qcqd ſumᵘˢ ⁊ poſſumᵘˢ teneamur deo: tñ ex maxĩa ſua mĩa conſiderãs nr̃aʒ fragilitatẽ ⁊ difficultatẽ ad bonaʒ noluit nos regular' obligare niſi ad decalogũ: ⁊ ita potuiſſʒ ordinaſſe ⁊ obligaſſe hoĩeʒ tm̃ ad decalogũ xp̃o nõ incarnato. Poſſet ḡ tũc hõ aliq̃ ſupererogatiões opa exercere q̃ alſ eẽnt ſibi idebita: ⁊ tũc ſaluaret̃ tota rõ ſatiſfactiõis. de poᵃ ordiata tñ deᵘˢ nõ diſpoſuit ſibi recõciliare iniuſtũs niſi ꝑ obſequiũ ſibi magis gratũ q̃ erat offẽſa eius ſibi diſplicẽs: ⁊ illḋ ẽ meritũ paſſiõis xp̃i. Hec Scotᵘˢ in forma. ¶ Cõtra eãdẽ ↄ̃nẽ arguit Aureolᵘˢ: ꝓ q2 rigor iuſtitie exigit ꝙ actᵘˢ ſatiſfactoriᵘˢ ſit equalẽs in bõitate malitie actᵘˢ pcti. ſʒ poſſibile eſt hr̃e actũ gr̃a iformatũ equalẽtẽ in bõitate malitie pcti. ḡ ⁊c̃. minor ꝓbat̃. q2 ſi actus gr̃a iformatᵘˢ nõ poſſet equalere vl' ꝑpõderare malitie pcti. h̃ eẽt vel q2 culpa ẽ ĩfinita rõne obi: vel rõne ſub: vel rõne opantis. Si ꝑmoᵒ: nõ magis ẽ ĩfinitᵘˢ actᵘˢ pcti in malicia q̃ actᵘˢ bonᵘˢ gr̃a iformatᵘˢ i bõitate: q2 vterqʒ ẽ in deũ obiue. ḡ ſi ꝑꝑ obʒ ĩfinitũ actᵘˢ pcti hʒ ĩfinitã malicia: eadẽ rõne actᵘˢ gr̃a iformatᵘˢ hʒ ĩfinitã bõitatẽ. Si 2ᵒᵒ nõ: q2 actᵘˢ pcti nõ eſt ĩfinitᵘˢ formal'r: nec actᵘˢ gr̃a iformatᵘˢ. ſʒ 3ᵒᵒ poſſet ĩtelligi ĩfinitas malicie actus ex pte opantis h̃ mõ. ſ. q2 q̃tũcũqʒ augeret̃ actᵘˢ bonᵘˢ in bonitate nũq̃ eq̃ret gradũ malicie ſatiſfaciẽdo. Cuiᵘˢ rõ ẽ q2 in ↄmiſſiõe pcti ẽ magna iniuſticia ex pte hoĩs: q̃ñ vo hõ elicit actũ bonũ: nõ vr̃ ꝙ poſſit ſatiſfaciẽdo illã iniuſtitiã adeq̃re: q2 nullᵘˢ ſatiſfacit exhibẽdo illḋ ad qḋ alſ ẽt ſi nõ eẽt fiẽda ſatiſfactio teneret̃. ſʒ hõ dato ꝙ ñ peccaret tenet̃ dõ oẽʒ bonũ actũ exhibere: quẽ exhibet ⁊ plus q̃ exhibeat. ḡ ⁊c̃. ſʒ iſta rõ nõ dʒ mouere. q2 lʒ de ↄgruo ⁊ decẽti hõ obliget̃ ad ĩpẽdẽdũ oẽm bonũ actũ. h̃ tñ nõ eſt de rigore iuſtitie. Alſ q̃libet obligaret̃ ad intrãdũ religionẽ ⁊ actᵘˢ ↄſilĩes q̃ ſunt ſupererogationis. ḡ ſi ad tales actᵘˢ nõ tenet̃ hõ de rigore iuſtitie: ſi poſt pctm̃ eliciat talẽ actũ. poterit ſic ĩtẽſuʒ elicere in bonitate ꝙ pcti maculã adeq̃bit: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs erit ſatiſfactoriᵘˢ. Hec ille i forma. ¶ Cõtra eãdẽ arᵗ Dauidᵘˢ dicẽs. Quidã dñt ꝙ lʒ hõ ex ſe nõ poſſit ſatiſfacere reddẽdo equalẽ: pt

Contra pͥᵐᵐ arguit Scot. d. 15. q. pͥᵃ.

Ueru de poᵃ dei abſoluta poſſit hoĩ dari pͥᵃ gr̃a ſine merito paſſionis xp̃i.

Cõtra eãdẽ arguit Aur.

tri h̄ p h̄ ꝙ ſibi cõicaꝛ meritū paſſiõis xpi:qd̄ fuit aliq̄
mõ īfinitū.ſ3 h̄ nõ vr̄ veꝝ:q2 nec ipſe xp̄s ſ3 ꝙ hõ po-
tuit deo reddere p ſeipſo equalēs bn̄ficiꝗ acceptis:cū
ḡ qcq̄d erat ī xp̄o ſ3 hūanā nāꝫ totū eēt obligatū deo
⁊ ei debitū nõ potuit eē ſatiſfactio de ꝯdigno p q̄cūꝗ3
pctõ ꝯſiderādo nāꝫ opis vl̄ rei ſ3 ſolū ſ3 acceptationeꝫ
gratuitā dei.¶ Sꝫ ꝯ p̄dcā arguūt qdā dicētes ꝙ p̄dcā
deteriatio tollit oē meritū ⁊ oēꝫ poſſibilitatē ſatiſfaciē
di.qd̄ pbāt.q2 ḡ nihil p̄t ſoluere in nullo p̄t ſatiſfacere.
ſ3 ſ3 p̄dcā qcq̄d hõ h3 ē debitū deo rõne bn̄ficij vel ac-
cepti.ḡ null᷒ p̄t aliq̄ mõ ſatiſfacere p dlicto cõmiſſo.eo
dē mõ ēt tollit oē meritū:q2 null᷒ mereꝛ q nõ h3 aliq̄d
qd̄ poſſit īpēdere p p̄mio.ſ3 ſ3 p̄dcā null᷒ hõ h3 aliq̄d
ꝙ poſſit īpēdere p p̄mio.ḡ null᷒ hõ p̄t aliq̄d mereri:ſ3
iſta ſūt ſatis friuola.q2 bn̄ ꝯcludūt ꝙ null᷒ p̄t deo ſatiſ
facere de ꝯdigno ſ3 eq̄litatē emēde ad offenſā:nec me
reri de ꝯdigno ſtricte ⁊ ppͥe loq̄ndo de merito ꝯdigni
vitā eternā:⁊ h̄ ē ꝯcedendū.ſ3 d ꝯgruo ⁊ ſ3 dei accepta-
tionē gratuitā p̄t hõ mereri apd̄ deū:⁊ ſatiſfacere deo d
pctõ cõmiſſo. Nec p̄dicte rõnes pbāt opp̄m. Acceptat
n.de᷒ nr̄a bõa opa vt meritoria ⁊ ſatiſfr̄ia:q̄uis ſint i no
bis ab ipſo:⁊ q̄uis nõ reddam᷒ ei niſi qd̄ ſuū ē.ſicut ſcri
ptū ē.i.Paral.29.Tua ſūt oīa.⁊ q̄ de manu tua accepi-
m᷒ dedim᷒ tibi.Et hec opio magis ꝯſonat pietati fidei
q̄ min᷒ attribuim᷒ nobis:⁊ pl᷒ deo:vt dicat qlibet bon᷒:
cū p̄s.Saluū me fecit qm̄ voluit me:⁊ illd̄ Ro.9.nõ ē
volētis neqꝫ currētis:ſ3 dei miſerētis.Hec ille.¶ Cõ-
Contra 2ᵐ ⁊ 3ᵐ arguit Scot. vbi.ſ. arti.5. tra 2ᵐ ⁊ 3ᵐ ꝯnes arguit Sco.pbādo ꝙ aliqs manēs ī
vno pctõ poſſit ſatiſfacere p alio:⁊ ꝙ nõ oꝫ ſatiſfrīa pro
pctis hītualr̄ eē ꝯiūctas.p q2 opp᷒ ſnīa vr̄ nimis dura ꝯ
pctõres:⁊ occaſio maioris obſtinatiõis.Si.n.iſte hõ ve-
re penitēs ⁊ hūilr̄ recipiens ſatiſfactionē eſt ieiuniū triū
dieꝝ:cras recidiuat in pctm̄ mortale ⁊ de illo nõ peni-
tēs ſcd̄o die ieiunet q2 ſibi fuit īpoſitū.ſi dicas ꝙ illd̄ ie-
iuniū ſcd̄e diei nõ eſt aliq̄ ſatiſfactio exterior magis eſt
occaſio īducēdi iſtū lapſū vt tertio die non ieiunet:⁊ p
ꝯñs ad nouū pctm̄ mortale:cū ſit trāſgreſſio p̄cepti ec-
cleſie ⁊ vicarij dei ī h̄ caſu.¶ 2ᵒ ſic.Si poſt lapſū aīi cõ
pletā p̄niam nõ exeq̄ꝛ qs ſatiſfactionē p̄ſtinā ⁊ ſibi ipo
ſitā peccat mortalr̄ nouo pctõ.ſi ḡ exequaꝛ bn̄ facit:q2
actū obediētie facit:ſ3 nõ facit actū obedi᷑ niſi in q̄tuꝫ
illd̄ ē ſibi īpoſitū tāq̄ ps ſatiſfactiõis.ḡ ſatiſfacit.¶ 3ᵒ.
Q2 ſi alicui offenſe in regē corrn̄deat p̄ciſe ſ3 legē abſci
ſio man᷒.ſi iſti ēt inimo abſcidaꝛ man᷒ ſatis patiꝛ:⁊ intā
tū ſufficit regi:q2 ſ3m legē ⁊ iuſticiā nõ oꝫ ab eo penā vl̄
teriorē exigere:⁊ tn̄ nõ recipit eum in grāꝫ vl̄ amicitiā.
Multo magis poſſet ſufficere p punitiõe culpe ſi aliqs
penā debitā ſibi īfligeret:ſ3 nõ eēt in grā vl̄ amicitia ip
ſius iudicis offēſi.Hec Scot᷒ in for᷒.¶ Cõtra eandē ꝯ
Cõtra eādeꝫ arguunt alij quoꝝ arg. recitat pe. d pa lu.d.15.q.1. nē arguūt qdā alij.p̄ ſic:q2 ille q acceptata p̄nia poſtea
īcadit in mortale ſolū ē debitor pene certe ⁊ finite.ſ3 il-
lā exſoluit.ḡ nõ p̄t ab eo plus exigi:⁊ ſic ſatiſfacit.¶ 2ᵒ.
q2 ſ3 iuſtitiā hūanā ſi qs penā taxatā ⁊ acceptatā p p̄ce
dēte offenſa ſibi dimiſſa exſolueritꝫ:ēt poſtq̄ d nouo offē
dit liberat᷒ ē totalr̄.ḡ ſilr̄ ē ſ3m iuſtitiā diuā.¶ 3ᵒ.q2 ſi
nõ eēt liberat᷒ ab hac pena ⁊ exſolueret eā ī iferno:aut
ḡ finitā aut īfinitā.Si finitā eadē rõne finita pena ſcd̄
ī pctõ mortali dbent ſatiſfacere vl̄ ſufficere.ſi īfinitā h̄
vr̄ icõuenieñs:q2 nõ erat debitor niſi pene finite.¶ 4ᵒ.
Q2 vr̄ icõueniēs ꝙ hõ tn̄ pūiaꝛ p pctõ qd̄ fuit ſibi ve-
raciter dimiſſū.ſicꝫ p pctõ qd̄ nūq̄ fuit ſibi dimiſſū.alio
qn̄ nõ p̄deſſ3 ꝯtritio nec ꝯfeſſio.ſ3 iſtd̄ ſeq̄reꝛ ſi p pctõ
dimiſſo pūireꝛ pena eterna in iferno.ḡ ⁊c.Et ſi dicaꝛ ꝙ
nihil pbibet ꝙ aliqs puniaꝛ eq̄li pena p pctõ dimiſſo
ac ſi nõ fuiſſet dimiſſū.nõ qdē p ſe:q2 in dimiſſiõe culpe
dimittiꝛ reat᷒ pene eterne:ſ3 p accñs.ſ.rõne ſtat᷒:q2 in
iferno nlla ē redēptio.Nõ vꝫ:q2 ꝙ i iferno nõ ſit ſtat᷒
expiādi penā.h̄ ē q2 nõ ē ibi ſtat᷒ expiādi culpā:⁊ ad cul
pā ſeq̄ꝛ pena:ſ3 iſtd̄ nõ h3 locū q̄ ad penā culpe dimiſſe
debitā:q2 illa iā ē expiata:⁊ h̄ expſſe vr̄ tenere.ſ.Tho.
īfra diſ.22.arti.1.in ſolone 5ⁱ arg̅ⁱ.¶ Cõtra 4ᵐ ꝯnē ar
guūt qdā:⁊ p̄ ꝯ pbõnē ꝯnis dicētes ꝙ ñ ꝯcludit.q2 ar᷒
de amore dei ad nos:ꝙ quē nob dat.⁊ nõ de amore nr̄i
ad deū.q̄ carēt mali:q tn̄ ñ carēt p̄:q2 de᷒ diligit bonos
⁊ malos.¶ 2ᵒ arguūt.q2 ſicut exñs in charitate mereꝛ
bona grē q2 h3 amorē gratuitū.ſic exñs ī ſtatu nāe me
reꝛ bõa q̄ ſūt ad ꝯſeruationē nāe:q2 ſicꝫ ſe h3 amor gra
tuit᷒ ad bona grē.ſic amor nālis ad ea q̄ ſunt nāe.¶ 3ᵒ.
pbāt ꝙ null᷒ hõ p̄t aliq̄d mereri de ꝯdigno:q2 totū eſt Utrū hõ poſſit aliqd mereri de condigno.
ex liberalitate dātis ſ3 grāꝫ:⁊ nõ ſ3 dbitū.¶ 4ᵒ.q2 hõ
nõ poſſum᷒ reddere equalēs.ḡ m̄lto min᷒ poſſum᷒ euꝫ
ꝯſtituere debitorē nobis.Si dicaꝛ ꝙ peccans mortalr̄
mereꝛ ex ꝯdigno penā.⁊ tn̄ de᷒ nõ ē debitor īfligēdi ta
lē penā.ita vt ſit iniuſt᷒ ſi eā nõ īfligat. Et ſilr̄ in bonis
p̄t eē meritū de ꝯdigno ppͥe ⁊ ſtricte ſūpto.⁊ tn̄ de᷒ nõ
erit debitor reddēdi p̄miū p tali merito:nec erit iniuſt᷒
ſi nõ reddat.ſ3 h̄ nõ vꝫ:q2 nõ ē ſile in bõis ⁊ in malis:
q2 in bõis merēti ex ꝯdigno ſi nõ reddaꝛ p̄miū:ſubtra-
hiꝛ ei bonū qd̄ ē ei debitū:⁊ ita fit ei iniuſtitia.niſi h̄ p
cederet de volūtate ſua:q2 null᷒ patiꝛ iniuſtū volēs.ſ3
ſi peccāti nõ īfligiꝛ pena quā meruit nõ fit ſibi iniuſti-
tia:ſ3 grā:q2 pena vt pena ē.rõnē mali h3:q̄ qlibet libē-
ter caret:⁊ iõ in bõis merēti ex ꝯdigno reddēdū ē p̄mi-
ū ex debito:⁊ ille ad quē ptinet reddere iniuſt᷒ ē.ſi nõ
reddat.In malis v̄o ſi nõ reddiꝛ pena p culpa non fit
peccāti iniuſtitia:ſ3 mīa.Et ī h̄ ſcd̄s articul᷒ terminaꝛ.

Quantū ad 3ᵐ arti̅ᵐ rn̄dēdū ē oblonib᷒ ſupradcis.
Jõ ad arg̅ᵗᵃ Scoti ꝯ p̄mā ꝯnē dr̄ p̄ ī grā
li ꝙ ſi qd̄ pbāt nõ aliud ꝯcludūt efficaciter niſi ꝙ d po̅ᵃ
dei abſoluta de᷒ poſſ3 acceptare actionē hoīs grā infor
matā nõ ꝯiūcto merito paſſionis xp̄i vl̄ alio ei᷒ merito
ꝯſili tanq̄ iuſtā ſatiſfr̄ōem p pctõ ⁊ ſufficiētē ſ3 qd̄ ⁊ ipſe
cte:nõ at pfecte ſufficiētē p adeq̄tionē vl̄ exceſſū emē-
de ad offēſā ſ3 ꝙ dctū fuit ī p̄ᵃ ꝯne.vn̄ in caſu illo hꝫ
locū diſtictio Durādi q̄ i idē redit cū nr̄a.Dic.n.ſic.Cū
ſatiſfactio ſit act᷒ iuſtitie reducētis id qd̄ ē in eq̄le ad eq̄
litatē.oꝫ in ſatiſfactiõe ppͥe dcā eē eq̄litatē īter emē-
dā ⁊ offenſā.Eq̄litas āt inter iſta duplr̄ accipi p̄t.ſ.vel
ſ3m abſolutā cõparationē rei ad rē.⁊ illa eſt eq̄litas ppͥe
dcā.Uel p̄t accipi ſolū ſ3 acceptationē illi᷒ cui fit emē
da:⁊ hec eſt eq̄litas īterp̄tatiua ſolū.Dõm ḡ ꝙ accipiē-
do ſatiſfactionē ppͥe q̄ reqrit eq̄litatē rei ad rē.īpoſſe ē
hoīeꝫ ſatiſfacere deo p aliq̄ pctõ.Accipiēdo tn̄ large ſa
tiſfactionē put reqrit ſolū eq̄litatē emēde ad offēſam
ſ3 diuā acceptationē:poſſe ē hoīeꝫ deo ſatiſfacere.Hec
Durādus ⁊ bn̄ ſi loq̄mur ī cāu argūētis.ſ.de ſatiſfactio
ne puri hoīs nõ inixa ſatiſfactiõi dei ⁊ hoīs ihū xp̄i.vn̄
ad p̄ᵐ Scoti dr̄ ꝙ ſupp᷒ caſu illi᷒ arg̅ᵗⁱ.talis penitens p
deſtinat᷒ nõ potuiſſet deo ſatiſfacere loq̄ndo de ſatiſfa
ctiõe ppͥe dcā.potuiſſet āt ſatiſfacere īpꝓpͥe impfe
cte ⁊ īterp̄tatiue:⁊ huius rõ pꝫ ex dictis.q2 actio talis
hoīs nõ inixa ſatiſfactiõi xp̄i vl̄ alteri᷒ dīne pſone nllo
mõ equata fuiſſet:nec eq̄ri potuiſſet offenſe in deū cõ
miſſe.¶ Ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ lapſus hoīs aliter potu
it ſanari q̄ p paſſionē xp̄i:ſ3 tūc nõ fuiſſet ſanat᷒ p ꝯdi-
gnā ſatiſfactionē ſicꝫ nūc ē.¶ Ad 2ᵐ p̄ncipale dr̄ ꝙ rn̄-
ſio ibidē data ſufficiēs eſt vt pꝫ ex dictis.Et ad īpꝛoba-
tionē illius dr̄ p̄ ꝙ nõ tm̄ bona eſt cõuerſio puri hoīs
ad deū p grāꝫ quātū malū ē auerſio ei᷒ a deo ſ3 ſubaꝫ
tia᷒ ⁊ ex pte hoīs peccātis.loq̄ndo de eq̄litate ſ3 abſo-

Peccatū rōne auerſionis h₃ īfinitatem ex tribus.

lutam comparatiōe₃ rei ad rem. Nā auerſio eſt īfinita.
Tū q₂ eſt ꝯ infinitā maieſtatē dei. Tū q₂ aufert īfinitū
bonū ⁊ ab īfinito bono hoīe₃ ſepat. ſ. a deo. Tū q₂ infini
tā penā meret̄ ex ꝯdigno: vl̄ ēt annihilatōe₃. ⁊ puatōe₃
oīu₃ donoꝝ dei ꝑꝑ īgratitudine₃ peccantis ſm̄ ꝙ oñdit
ſcūs Tho. 4°. ſen. diſ. 46. q. 2. arti. 2°. vnde Tren. 3° dr̄.
Mīe dñi ꝙ non ſumus ꝯſumpti. Ipſa āt cōuerſio hoīs
ad deū ꝑ grām: nō eſt taliter īfinita potiſſime īquātū pē
det ex libero arbi°: q₂ vt ſic n̄ ē meritoria vite eterne: ni
ſi de ꝯgruo: vt oñdit ſcūs Tho. pͣ 2ᵉ. q. 114. ar. 3°. Nec ſe
q̄t̄ ſi auerſio a deo ſit īfinitū demeritū ꝑꝑ infinitatē dei

Nō ſic auerſio a deo ē infinitū demeritū: ſicut cōuerſio ad deū eſt infinitū meritum.

q offendit̄ ꝙ ꝯuerſio ad deū ſit īfinitū meritū: q₂ plura
requiruntur ad bonum ⁊ meritum: q̄₃ ad malum ⁊ de
meritum. Non. n. tantum meretur ſm̄ legem humanā
qui ſalutat regem quantum demeretur qui maledicit
regi. vn̄ opa nr̄a bona ꝑ q̄tō nr̄a ſūt ⁊ a libero arbi° pro
cedūt: parui valoris ſūt: vt dicit ſcūs Tho. 2°. 2ᵉ. q. 162.
ar. 6. allegās illud qđ hr̄ Yſa. 64. Quaſi pānus mēſtrua
te vniuerſe iuſtitie nr̄e. Si āt loq̄mur de bonis opibus
nr̄is put ſūt īformata charit̄ᵉ ⁊ grā: ſic poti⁹ ſunt opa dei
q̄₃ opa nr̄a. vn̄ btūs Tho. pͣ 2ᵉ. q. 114. ar. 3. ſic dic̄. (Opus
meritoriū hoīs pōt dupl̄r cōſiderari. vno° ſm̄ ꝙ ꝑcedit
a libero arbi°. alio° ſm̄ ꝙ ꝑcedit ex grā ſpūs ſci. Si ꝯſi
deret̄ ſm̄ ſubā₃ opis ⁊ ſm̄ ꝙ ꝑcedit ex libero arbitrio:
ſic nō pōt ibi eē cōdignitas ꝑꝑ maximā ineq̄litatē: ſ₃ ē
ibi ꝯgruitas ꝑ q̄dā eq̄litatē ꝓportionis. Uīr. n. ꝯgruū vt
hoī opanti ſ₃ ſuā v̄tutē: deus recōpenſet ſm̄ excellentiā
ſue v̄tutis. Si āt loq̄mur de ope meritorio ſ₃ ꝙ ꝑcedit
ex grā ſpūs ſci: ſic eſt meritoriū vite eterne ex condigno.
Sic. n. valor meriti attēdit̄ ſm̄ virtutē ſpūs ſci mouen
tis nos in vitā eternā ſ₃ illud Joan. 4. Fiet in eo fons
aq̄ ſaliētis in vitā eternā. Attēdit̄ ēt ꝑciū opis ſ₃ digni
tatē grē: ꝑ quā hō fact⁹ ꝯſors dīne nāe adoptat̄ in filiu₃
dei: cui debet̄ hereditas ex ipſo iure adoptōis ſm̄ illud
Ro. 8. Si filij ⁊ hr̄des.) Hec ille. Itē in ſolōne tertij ſic
dic̄. (Per grā₃ inhitat hoīe₃ ſpūs ſcūs q ē ſufficiēs cā vi
te et̄ne ⁊c̄.) Itē ibidē arguit 2° loco. (Q₂ ſup illō Ro. 6.
grā dei vita eterna. dic̄ gl. Poſſet recte dicere ſtipēdiu₃
iuſtitie vita eterna. Sed maluit dicere: grā dei vita eter
na. vt itelligeremus deū ad vitā eternā ꝑ ſua miſeratōe
nos ꝑducere nō meritis nr̄is. S₃ illud qđ ex ꝯdigno q̄s
meret̄ nō ex miſeratiōe: ſ₃ ex merito accipit. ergo vr̄ ꝙ
hō nō poſſit mereri vitā eternā ō ꝯdigno.) Ecce arg͡ᵐ. ſe
quit̄ rñſio. (Dōz ingt ꝙ verbū gloſe itelligendū ē q̄tū
ad pmā cā₃ ꝑueniēdi ad vitā eternā q̄ eſt miſeratio dei:
meritū aūt nr̄m eſt cā ſubſequēs.) Hec ille. Itē. q. 109.
ar. 9. oñdit ꝙ q̄libet viator q̄tūcūq₃ ī grā ꝯſtitutus ad
huc idiget auxilio dino q̄ moueat̄ ad recte ⁊ meritorie
agēdū ⁊ reale vitādū. Ex q̇b⁹ p₃ ꝙ auerſio hoīs a dō put
ē a libero arbitrio ē īfinita offenſa ⁊ ō meritū ⁊ īfinite pe
ne meritoria de ꝯdigno. S₃ nll's actus human⁹ put ē a
libro arbitrio ē īfinite bon⁹: aut īfinitū meritū: nec me
ritori⁹ de ꝯdigno īfiniti pmij. S₃ ꝙ ſit illi⁹ meritori⁹ h
eſt ex motiōe exterioris pncipij: ⁊ vt ē a deo poti⁹ q̄₃ ab
hoīe. Dr̄ 2° ꝙ dato ꝙ ꝯuerſio hoīs ad deū ꝑ grā₃ aliq̄₃
īfinitatē hēat ab extriſeco: nō tn̄ ꝑ eā pōt fieri deo equa
lens ſatiſfactio. Cui⁹ rō eſt: q₂ q̄libet purus hō quēcūq₃
ſuū actū d₃ deo ꝑ alio debito: puta ꝑ bñficio cōditionis
exoluere: ſi deus diſtricte ſecū agere vellet. Q₂ āt nō exi
gat: h ē liberalitatis dīne obligatōe₃ talē relaxātis. Uñ
ſcūs Tho. ī pīti di. q. i. ar. 2° arguit ſic 3° loco. (Illō cui⁹
totū qđ h₃ nō ſufficit ad vnū debitū exoluendū nō pōt
ꝑ alio debito ſatiſfacere ⁊c̄.) Sic allegatū fuit ī pn° qōnis.
Et ī rñſiōe ſic dicit. (Rō ingt illa cōcludit ꝙ deo nō pōt
fieri ſatiſfactio equalēs: nō āt ꝙ nō poſſit fieri ſufficiēs.
Quis. n. hō totū poſſe ſuū deo debeat: non tn̄ ab eo exi
git̄ de neceſſitate: vt totū ꝙ poſſit faciat: q₂ h ē ei īpoſe
ſm̄ ſtatū pn̄tis vite vt totū poſſe ſuū in aliq̄d vnū expē
dat: cū oporteat eū circa m̄lta ſollicitū eē. S₃ ē q̄dā men
ſura hoī adhibita q̄ ab eo req̄rit̄. ſ. īpletio mādatorū dei
⁊ ſup ea pōt aliq̄d erogare vt ſatiſfaciat.) Hec ille. Dr̄
3° ꝙ l₃ pctm̄ nō auferat formal̄r niſi tn̄ bonū q̄tū na
tū ē ieſſe actui hūano vel hitui aut po͡ᵉ vl̄ eēntie aīe hu
mane vl̄ mēti angelice: tn̄ effectiue aufert deū q ē ma
ius bonū q̄₃ q̄cūq₃ act⁹ vl̄ hitus hūanus: ⁊ h ex ꝯdigno:
⁊ ſ₃ ꝙ ꝑcedit a libero arbitrio. Per nll'₃ āt actū bonu₃
ſeq̄ntē pōt ex ꝯdigno ſ₃ ſubā₃ opis ⁊ vt ꝑcedit a libero
arbi°. tm̄ bonū reddi deo. Et ſi reddat̄ ꝑ actū grā infor
matū: h ē poti⁹ a deo q̄₃ ab hoīe. Et vlteri⁹ ille actus nō
pōt eē equalēs ſatiſfactio expiatiua pcedētis offenſe ſ₃
rigorē iuſtitie: ſ₃ ex q̄dā relaxatōe ⁊ acceptatōe dīna: vt
dictū fuit: q₂ ille nō ſufficiebat ſm̄ ſe ad ſoluēdū debi
ta priora rōne bñficij accepti. Et ſil'r nll's actus hoīs eſt
apō deū meritori⁹ alicui⁹ pmij ſ₃ iuſtitiā ꝓprie ⁊ ſtricte
acceptā: niſi ex p̄ſuppoſitōe dīne ordinatiōis: q₂ hoīs ad
deū eſt maxia ieq̄litas: in īfinitū eni diſtāt: ⁊ totū bonū
hoīs ē a deo. vn̄ nō pōt hoīs ad deū eē iuſtitia ſm̄ abſo
lutā eq̄litatē: ſ₃ ſ₃ ꝓportōe₃ q̄dā inq̄ātu₃. ſ. vterq₃ opat̄
ſ₃ modū ſuū. Modus āt ⁊ mēſura hūane v̄tutis ē a deo
⁊ iō meritū hoīs apō deū eē nō pōt: niſi ſ₃ dīne ordina
tiōis ſuppoſitiōe₃: ita. ſ. vt illud hō ꝯſequat̄ a deo ꝑ ſua₃
opatōe₃ q̄ſi mercedē ad qđ de⁹ ei v̄tutē opandi deputa
uit: vt dicit btūs Tho. pͣ 2ᵉ. q. 112. ar. p°. Ex q̇b⁹ p₃ ꝙ nll'a
opatio hoīs puri q̄tacūq₃ grā vel charit̄ᵉ formata eſt ſa
tiſfactoria offenſe vl̄ meritoria eterne vite q̄ ad abſolu
tā eq̄litatē dati ⁊ accepti q̄ ad meritū: nec offēſe ⁊ emē
de q̄ ad ſatiſfactōe₃: ⁊ ſic nll's pur⁹ hō pōt ꝑfecte deo ſa
tiſfacere ꝑ mōtali: ſ₃ ſolū iꝑfecte ꝑꝑ acceptatōe₃ dīne
liberalitatis vt dcm̄ ē. Ad h ēt addet̄ poſtea alie rōnes
in rñſionib⁹ arg͡ᵒꝝ Aureoli. q₂ vt poſtea videbit̄: oīa iſta
arg͡ᵃ fundant̄ in q̄dā falſo pn°. S₃ forte dicet aliq̄s: tu
ꝯcedis ꝙ meritū ⁊ ſatiſfactio hoīs puri: l₃ nō ſit v̄tutis
īfinite ſ₃ ſubā₃ opis: ⁊ ſm̄ ꝙ ē a libero arbitrio. Cū ꝯce
dis ꝙ h₃ īfinitā efficaciā ex pte pmi pncipij efficiētis. ſ.
dei: ⁊ ex pte pncipij formal. ſ. hit⁹ grē vel charit̄ᵗⁱˢ. ḡ vr̄ ꝙ
hēs ꝯcedere ꝙ ⁊ ſi nō ex pte hoīs puri. tn̄ ex pte ſpūs ſci
mouētis ⁊ ex pte charitatis vl̄ grē iformātis aliq̄ actio
hūana poſſ₃ eē ꝑfecte ſatiſfactoria ⁊ ꝑfecte meritoria:
ſic ⁊ actio xp̄i dei ⁊ hoīs ꝑꝑ motionē ſpūs ſci: q eq̄t̄ xp̄o
⁊ excedit oē₃ hitū creatū grē vl̄ charitatis. Dr̄ ꝙ nō v₃
ꝯñā ꝑꝑ duo. Prio q₂ in tali ſatiſfactiōe vel merito hoīs
puri cū q̄tacūq₃ grā: nll'a dīna ꝑſona meret̄ nec ſatiſfa
cit: ſ₃ ſolus hō: l₃ pͫ ⁊ remotū pnͫ actiuū taliū ſit de⁹ vt
efficiēs. grā vō vt rō efficiēdi ⁊ for° taliū actuu₃. Sec⁹ ē
de merito xp̄i. 2°. q₂ tales act⁹ a puro hoīe elicitos deus
nō ordinat nec acceptat ad ꝑfectā ſatiſfactione₃: nec ad
meritū ſ₃ rigorē iuſtitie: ſec⁹ āt ē de merito ⁊ ſatiſfactōe
xp̄i. ¶ Ad 3ᵐ pn͡ᶜ dr̄ ꝙ poſito ꝙ nll'a dīna ꝑſona fuiſſet
īcarnata vl̄ paſſa ꝑ hūano gnē: de⁹ potuiſſet alio mō cō
ferre grām hoīb⁹ q̄₃ ꝑ fidē ieſu xp̄i ⁊ ſue paſſionis: tn̄ in
illo caſu nulla ſatiſfactio hoīs poſt pctm̄ fuiſſet perfecte
ſatiſfactoria: ſ₃ ſm̄ q̄d ⁊ iꝑfecte ⁊ iterpretatiue ſm̄ ac
ceptationē dīnā ad modu₃ quo dicit Durandus. ¶ Ad
4ᵐ negat̄ aña. Meritū. n. paſſionis xp̄i fuit infinitū: vt
oñſu₃ fuit lib. 3° diſ. 18. Nō tn̄ īfinitū īfinitate ſimpl'r: ſ₃
ſm̄ q̄d. Nec v₃ hō improbatio qua dr̄ ꝙ non erat bonū
increatū: nec eius acceptatio erat beatificatiua ⁊c̄. Hoc
eni ſolū ꝓbat meritū illud non fuiſſe ſimpl'r eē̄ genus
infinitū ſicut eſt eēntia dīna. Nō aūt q̄n fuerit infinitū
in genere meriti: vt dictū eſt in prima ꝯne ex dictis ſci.

Tho. 3ª parte. q. i. arti. 2º. ⁊ in multis alijs locis: vt viſuz eſt in tertio in mã de gr̃a ⁊ merito xp̃i: q̃ nõ opʒ h̃ replicare. ¶ Ad 5m pʒ ex p̃dictis: qꝛ ſolũ ↄcludit ꝙ purus hõ nõ ↄcurrẽte merito paſſiõis xp̃i poſſʒ deo ſatiſfacere ſatiſfa'ᵉ iꝑfcã. nõ aũt ꝙ poſſet ſatiſfactiõe ꝑfecta: qꝛ nullus purus hõ pctõꝛ nõ adiut' ſatiſfactiõe xp̃i pt deo offenſo aliqd exhibere p emẽda qd nõ teneat̃ reddere deo pro recõpẽſatiõe prioꝝ debitoꝝ: nec aliqd qd ſit ꝓprie loquẽdo ſuũ: ſic ꝙ nõ ei' cui ſatiſfaĉ. De h̃ ſcũs Tho. p̃lti di. q. i. ar. 2. arguit ſic 2º loco. (Seru' qꝛ totũ qd hʒ dñi ẽ: nõ põt aliqd dño recõpẽſare: ſʒ nos ſerui dei ſumus: qcqd hẽmus boni ab ipſo hñtes: cũ g̃ ſatiſfactio ſit recõpenſatio offenſe p̃terite. vr̃ ꝙ deo ſatiſfacere nõ poſſum'.) Ecce arg^m. ſeq̃t̃ rñſio. (Dõʒ igr̃ ꝙ hõ q ad imaginẽ dei factus ẽ: aliqd liber'ᵗⁱˢ p̃ticipat: qꝛ in q̃ntũ ẽ dñs ſuoꝝ actuũ p liberũ arbitriũ. Et iõ ex h̃ qd per liberuʒ arbitriũ agit deo ſatiſfacere põt. qꝛ q̃uis dei ſit put a deo ẽ. tñ qd ſibi ↄceſſuʒ ẽ libere traditũ ẽ vt ei' dñs ſit: qd hũo nõ cõpetit.) Hec ille. Ex qb' pʒ ꝙ pctõꝛ nõ põt deo ſatiſfacere de reb' dei niſi ex q̃dã libera ⁊ gratuita ↄceſſiõe: ꝙ nõ ẽ ſimplr̃ ⁊ ꝑfcẽ ſatiſfacere: ſʒ ſm qd ⁊ iꝑfecte: qꝛ qcqd ſoluit de alieno ſoluit: ⁊ de bonis ei' cui ſoluit. ¶ Ad pm Aureoli ↄ̃ eãdẽ ↄ̃nẽ pʒ rñſio p p̃dicta. Dr̃. n. ꝙ ſi rigor iuſtitie ſtricte ſeruet̃ nõ ſolũ exigit̃ ꝙ actus ſatiſfactori' ſit equalẽs i boni'ᵗᵉ malicie pctĩ vt arguẽs aſſumit. imo p̃ter h̃ alia tria req̃runt̃. q̃ruʒ pm eſt ꝙ ſic offendẽs fuit p̃n'ˡⁱˢ vel total' cã malicie i offenſa: ita ſatiſfaciẽs ſit p̃n'ˡⁱˢ cã toti' boni'ᵗⁱˢ actus ſatiſfactorij: ⁊ nõ ille cui fit ſatiſfactio: qꝛ ſi ſic iã nõ ipe ſatiſfacere volẽs faĉ ſatis ipi offenſo: ſʒ ipſemet offenſus ſibi faĉ ſatis. 2m ẽ ꝙ ſatiſfaciẽs ſatiſfaciat p aliqd totalr̃ ſuũ: vl' ſaltẽ per aliqd qd non ſit p̃n'ˡⁱᵘˢ ei' cui fiẽda ẽ ſatiſfactio q̃ ipſi' ſatiſfaciẽtis: qꝛ ſi qs offerat regi id qd regis ẽ poti' ⁊ p̃n'ˡⁱᵘˢ q̃ offerẽtis nõ p h̃ ſatiſfaĉ ꝓprie ⁊ ſtricte regi offenſo. 3m eſt ꝙ illd qd exhibet̃ i ſatiſfactiõeʒ nõ teneat̃ alias exhibere pp alia debita dato ꝙ nõ offendiſſʒ ipſi offenſo. Et iſta tria concurrebãt in ſatiſfactiõe xp̃i q̃ xp̃s p hoib' ſatiſfecit deo. Ipſe ſiqdẽ erat p̃n'ˡⁱˢ cã totius bonitatis ſue ſatiſfactionis. ⁊ actio ⁊ paſſio ſua nõ erat poti' alteri' q̃ eius: qꝛ eq̃liter p̃ris ⁊ filij ⁊ ſpũs ſcĩ ⁊ nõ magis vni' pſone q̃ alterius. ⁊ 3º ipſe ex nullo p̃oꝛi debito vl' obligatõe tenebat̃ reddere deo qd eidẽ obtulit in ſua paſſiõe vel actiõe q̃cũqʒ: ⁊ iõ ipſe ꝑfecte ſatiſfecit deo. Nulla aũt pura creatura hʒ aliq̃d iſtaꝝ triũ ↄditionũ: ⁊ iõ nõ ſufficit ad ꝑfecte ſatiſfaciẽdũ deo: nec ꝓprie ⁊ ſtricte niſi ↄiuncto merito paſſiõis xp̃i vt dictũ ẽ. Cũ aũt dicit arguẽs ꝙ nõ obligat̃ hõ de rigore iuſtitie ad iṗendẽdũ deo oẽm bonuʒ actũ ⁊c̃. Dr̃ ꝙ hoc eſt ex diuĩa liberalitate ⁊ miĩa q̃ taleʒ neceſſitateʒ relaxat: ſʒ vtiqʒ poſſet h̃ exigere ſi diſtricte nobiſcũ agere vellet: ⁊ iõ pp talẽ relaxatiõeʒ põt hõ deo ſatiſfacere iꝑfecte: qꝛ reddere eq̃le ſʒ diuĩã acceptationẽ: nõ autẽ eq̃le ſimplr̃ ei qd deberet ſi nulla ſibi fieret relaxatio. Ad oĩa alia q̃ dicit rñſuʒ eſt ſupra. Oĩa. n. arg' iſta ⁊ ſilr̃ Scoti fundant̃ in iſta ꝓpõne. ſ. ꝙ ad ꝑfectaʒ ſatiſfactiõeʒ ſufficit: ꝙ act' ſatiſfactiõis in boni'ᵗᵉ pariſicet̃ malicie offenſe: ⁊ ꝙ ſcõs actus ſit eq̃ bonus ſicut primus fuit malus. Hec aũt ꝓpoſitio falſa ẽ vt viſuʒ eſt: qꝛ h̃ nõ ſufficit niſi addant̃ tria p̃dicta. Ul' vt breui' dicat̃ opʒ ꝙ tãta iuſtitia ſit i 2º actu q̃ta iniuſtitia fuit i pº: ⁊ tãta eq̃litas q̃ta fuit ineq̃litas ⁊ cã ꝓpter dc̃ã. ¶ Ad arg' Durandi ↄ̃ eãdẽ ↄ̃nẽ rñdet Pe. de pa. dicẽs. Lʒ humanitas xp̃i nõ poſſʒ deo reddere equalẽs: tñ ſuppoſitũ potuit. alias p alio ſatiſfacere nõ potuiſſʒ ſʒ ſe totũ debuiſſet. vñ ad ſatiſfactiõeʒ q̃ eſt ſʒ diuĩã acceptatiõeʒ potuit pura creatura: qꝛ ſi illa ẽ ex gr̃a hitũali cũ tãtã gr̃eʒ q̃tã habuit aĩa xp̃i potuerit de po' dei abſoluta habere pura creatura: p ↄ̃ñs potuit ſatiſfacere. ſʒ ad ſatiſfactiõeʒ q̃ ẽ ſʒ equalẽtiã abſolutã: oportuit ſatiſfactiõeʒ eſſe infiniti valoris. Et qꝛ xp̃s voluit iplere oẽm iuſtitiã: iõ ex diui'ᵗᵉ ſua fuit ꝙ ꝑfecte ⁊ plenarie ſatiſfecit: qd creatura pura nõ potuit.) Hec ille. ⁊ hñ. Et ſi dicat̃ ꝙ ſupp'ᵐ xp̃i q̃uis ſatiſfecerit: tñ nõ ſʒ diuinitatẽ ſʒ humanitatẽ ſatiſfeĉ: qꝛ ſʒ illã paſſus ẽ ⁊ meruit. g̃ ⁊c̃. Dr̃ ꝙ ⁊ ſi xp̃i ſupp'ᵐ nõ ſatiſfecit nec meruit niſi p actionẽ vl' paſſionẽ hũane nãe tñ illa actio vl' paſſio hẽbat i ſe v̄tutẽ diuĩe nãe. vñ btũs Tho. 3º ſen. diſ. 18. q. i. ar. 6. i ſolõne pᵉ. q. ſic diĉ. (Sicut diĉ Damaſ. i 3º lib. Caro xp̃i ⁊ aĩa erat q̃ſi inſtr̃m diuinitatis. vñ q̃uis eſſet alia oꝑatio dei ⁊ hoĩs: tñ oꝑatio humana hẽbat in ſe vim diuinitatis. ſicut inſtr̃ʒ agit in vi p̃n'ˡⁱˢ agentis. Et p̃terea dicit Damaſ. ꝙ ea q̃ hoĩs ſũt ſupra hoĩem agebat. Uñ ⁊ actio xp̃i meritoria q̃uis eẽt actio hũana tñ agebat in v̄tute diuĩa: ⁊ iõ erat potẽs ſupra totã nãm: qd nõ poterat eẽ de aliq̃ oꝑatiõe puri hoĩs: qꝛ hõ ſingularis ẽ min' dign' q̃ nã cõis: qꝛ diuini' eſt bonũ gẽtis q̃ bonũ vni' hoĩs. Et qꝛ oẽs hoĩes ſũt vnus hõ i nã cõi: vt dicit Porphi. Inde ẽ ꝙ xp̃i meritũ qd ad totã nãm ſe extẽdebat ẽt ad ſinglos ſe extẽdere poterat: ⁊ ita alijs mereri potuit.) Hec ille. Itẽ ibidẽ arguit ſic. (Xp̃s nõ meruit ſʒ ꝙ de' ſʒ ſʒ ꝙ hõ hñs charitatẽ. ſʒ vn' hõ hñs charitatẽ nõ meret̃ alteri niſi ex ↄgruo: qd nõ ẽ p ſe loquẽdo meritũ. g̃ ⁊c̃.) Ecce arg^m. ſeq̃t̃ rñſio. (Dõʒ igr̃ ꝙ xp̃s ea q̃ ſũt hoĩs ſupra hoĩeʒ agebat.) Hec ille. Itẽ 3ª parte q. 19. art. pº. ſic diĉ. (Actio ei' qd mouet̃ ab alio ẽ duplex. Una qdẽ quã hʒ ſʒ ꝓpriã formã. Alia quã hʒ ſʒ ꝙ mouet̃ ab alio. Sicut ſecuris oꝑatio ſm formã ꝓpriã ẽ inciſio: ſm aũt ꝙ mouet̃ ab artifice oꝑatio eius eſt facere ſcamnũ. Oꝑatio ergo q̃ ẽ alicui' rei ſʒ ſuã formã eſt ꝓpria eius: nec ꝑtinet ad mouentẽ niſi ſʒ ꝙ vtit̃ hmõi re ad ſuã oꝑationẽ. Sicut calefacere ẽ ꝓpria oꝑatio ignis. nõ aũt fabri. niſi ſʒ ꝙ vtit̃ igne ad calefaciẽdũ ferꝝ. ſʒ illa oꝑatio q̃ ẽ rei ſolũ ſʒ ꝙ mouet̃ ab aliq̃: nõ ẽ alia p̃ter operationẽ mouẽtis ipʒ: ſicut facere ſcamnũ nõ eſt ſeorſuʒ oꝑatio ſecuris ab oꝑatiõe artificis: ⁊ iõ vbicũqʒ mouens et motũ hñt diuerſas formas oꝑatiuas: ibi opʒ ꝙ ſit alia ꝓp̃a oꝑatio mouẽtis ⁊ alia ꝓp̃a oꝑatio moti: lʒ motũ ꝑticipet oꝑatõeʒ mouẽtis: ⁊ mouẽs vtat̃ oꝑatiõe moti: et ſic vtrũqʒ agit cũ cõione alteri'. Sic g̃ in xp̃o humana nã hʒ ꝓpriã formã ⁊ v̄tutẽ: p quã oꝑat̃: ⁊ ſilr̃ diuĩa. Uñ ⁊ humana nã hʒ ꝓpriã oꝑatõeʒ diſtinctã ab oꝑatõe diuĩa ⁊ ec̃: ⁊ tñ diuĩa nã vtit̃ oꝑatiõe nãe humane ſicut operatiõe ſui inſtr̃i. Et ſilr̃ humana nã ꝑticipat oꝑationẽ diuine nãe: ſicut inſtr̃m ꝑticipat oꝑationẽ p̃ncipalis agentis.) Hec ille. Ex qb' app̃et ꝙ lʒ xp̃s ſatiſfecerit ſm nãm humanã: tñ illa oꝑatio ſatiſfactoria hẽbat virtutẽ diuĩã: et poterat ſupra totã nãʒ humanã: ⁊ ſingula ei' ſupp' q̃ ad meritũ ⁊ ſatiſfactiõeʒ de ↄdigno ſtrictiſſime ſũpto. Et lʒ illa oꝑatio ſatiſfa'ᵗⁱᵃ vl' meritoria eẽt nãe hũane ſicut p̃n'ᵖⁱʒ formal' q̃ agit̃. erãt tñ diui ſupp' vt p̃ncipij p̃ncipalr̃ agẽtis p eã. iõ ſupp'ᵐ merebat̃ ⁊ ſatiſfaciebat ꝓp̃e loquẽdo: nõ nã hũana niſi ſicut q̃. Et q̃uis nã hũana i xp̃o nõ poſſʒ ſʒ ſe equalẽs ⁊ cõdignũ deo reddere: h̃ tñ poterat reddere ſupp'ᵐ eã ſuſtentans: ⁊ ipſa in v̄tute ſuppoſiti ſicut q̃ nõ vt qd vt dictũ fuit i 3º lib. diffuſe. Oꝑatio. n. meritoria ⁊ ſatiſfactoria ⁊ deo regratiatõia vt egrediẽs a diuino ſupp' melioꝛ erat q̃ oĩa hñficia formalia i humanitate xp̃i recepta p q̃to recepta in creatura. Et ſic xp̃s ſufficiẽter recõpenſabat hñficia create ſue hũanitati collata. Ad alia v̄o arg' ↄ̃ Durãdũ adducta ⁊ ad reſpõſiones et obiectiones Durãdi nõ opus eſt multa dicere: qꝛ rñſio eius ſtat in falſo. ſ. ꝙ ſupp'ᵐ diuinũ nõ meruit nobis nec

Ad h̃ ꝙ rigoꝛ iuſtitie ſtricte ſeruet̃ q̃tuoꝛ exigunt̃: que oĩa inueniunt̃ in ſatiſfactiõe qua xp̃s pro nobis ſatiſfecit.

ſatiſfecit ꝓ nob de ꝯdigno. Hoc.n.falſuʒ ē.imo meruit ⁊ ſatiſfecꝫ ꝯdigniſſime q̄tūcūqʒ ſtricte ⁊ ꝓprie accipiat̄ ꝯdignū ī ſatiſfactōe ⁊ merito:⁊ opp^m ē blaſphe^m ipuū et ſacrilegū:vt puta derogās paſſiōi xp̄i. Qꝛ ſcōs doctores minima gutta ſanguis xp̄i fuiſſʒ p̄ciū ſufficiētiſ^m p mūdi redēptōe:ſi xp̄s ad h̄ eā obtuliſſʒ. De h̄ ſcūs Tho.2^a q̄libet.q.2.⁊ 3^a pte.q.46.ar.5.⁊ mlt̄is alijs locis. ¶ Ad

Ad argumē. Sco. ꝯ 2^m ⁊ tertium.

p^m Scoti ꝯ ſcd̄aʒ ⁊ tertiā ꝯnes dē negando pri^m qđ aſſumit.ſ.ꝙ iſta ſnīa ſit occaſio maioris obſtinationis: imo iſta ſnīa de ꝑ ſe ē occaſio maioris cautele vitādi pctīn ī eo ꝗ vere penitet ⁊ ſollicit^r eſt de ſalutifera ſatiſfactōe fiēda:ex q̄ ſcit vel credit ſatiſfactōeʒ ī mortali factā nō valere. Nec vʒ ꝓbatio aſſūpti. Nā ī caſu ibidē poſito vi ꝗ ieiunat i mortali ſcd̄a die nō dat̄ occaſio ꝙ 3^a die nō ieiunet vl̄ omittat p̄ceptū ſui ꝯfeſſoris:ſʒ poti^s dat̄ ei occaſio ꝙ peniteat de mortali p^o ꝯfeſſionē ⁊ iniūctiōeʒ ſatiſfa^{ne} ꝯmiſſo:⁊ ſic ꝯpleat ſatiſ^{nem} iniūctaʒ ſibi:qꝛ ſic ei

Ad ne ſatiſfa- ctio fcā i mortali valeat: et ad qd. De eodem infra.d. 16.q.ſecunda ad quintū.

vʒ.⁊ ſuffic̄ ad ſatiſfa^{dum}. Et p̄ter h̄:qꝛ ſʒ ieiuniū fcm̄ illo mō ī mōtali nō ſit ſatiſfa^{rium}:ē tñ ipleto^m p̄cepti eccl'ie ⁊ geratorū obl'i^{ro} ⁊ vitatorū noue trāſgreſ^{ſio}. De h̄ Pe. de pa.ī p̄^o.q.pm̄is diſtictōis ſic dic̄. Qñ hō de oīb^s ē ꝯtritus ⁊ ꝯfeſſus ⁊ recepit pnīaʒ cū abſolōne.ſi recidiuās ī mor^{li} pagat eā.ipſe ſe liberat ab iniūctōe ſacer^{tis}:nec incurrit pctm̄ iobedie^e: qđ icurreret ſi eā ñ feciſſʒ:qꝛ nō ē forti^s vicu^m ꝯfeſſoris q̄ʒ dei vl̄ eccl'ie. Sʒ hō ī mor^{li} exn̄s ſplēdo p̄cep^m dei de honora^{re} parē^m vel eccl'ie dei ieiu^e q̄drage^e ab illo abſolute ſe liberat.ꝗ ⁊ h̄. Hec Pe.⁊ bñ. Jtē lʒ ieiu^m fcm̄ ī mor^{li} nō ſit ꝓ tūc ſatiſfactoriuʒ.tñ ei^s effect^s pōt eē ſatiſfa^{rius} adueniēte chari^{te}. vñ Pe.ibidē. Si inq̄t pnīa hʒ aliquē effectuʒ dereli^m vt elemo^{ſina} ꝓ uatōeʒ eius ieiu^m debilita^{tionem} corp̄is ⁊ h̄ꝯ.ſi poſtea peniteat ⁊ p̄ſeuerat:ſic character bap^{ti} hʒ effectuʒ ſuū fictiōe recedēte:ſic ⁊ iſtud derelictū ex ſacr̄o qđ opat̄ ex ope operato icipit valere ex ſubſequente ipſi^s approba^{tio}ne ⁊ ſacer^{tis} ratibitōe ⁊ nō ex ſimplici viuifica^{tione}:qꝛ op^s operās mortuū nunq̄ȝ viuificat̄. Si ãt nō hʒ effectū derelictū pnīa fcā ī mor^{li} ī nullo ē ſatiſfa^{ria}:gn ex itegro h̄:vl̄ alibi oportet ſatiſfa^{re}. Et idē ē ſi hūiſſʒ effectū derelictū:nec fuiſſet ſubſecuta pnīa finalis. Hec Pe.⁊ bñ.ꝯcorditer ſcō Tho.p^o.q.hui^s dia.3°.q.3^a.ī ſolone 3^a. vbi ſic dic̄. (Aliq̄ ſatiſfactiōes ſūt ex qb^s manet aliq̄s effect^s ī ſatiſfacie^{nte}: ãt poſtq̄ȝ act^s ſatiſfa^{tionis} trāſit.ſic ſicut^s manet corpis debilitatio:⁊ ex elemo^{ſine} largitiōe diminu^s ſubē.⁊ ſic de ſilib^s ⁊ tales ſatiſfa^{tiones} i pcīo nō opʒ ꝙ iterēt̄:qꝛ q̄tū ad illud qđ in eis manet ꝑ pnīaʒ deo accepte ſūt. Satiſfactiōes ãt q̄ nō dereliquūt aliquē effectū i ſatiſfaci^{te} poſtq̄ȝ act^s trāſijt opʒ ꝙ iterēt̄:ſicut ē de oīōne:⁊ ſilib^s. Act^s ãt iterior qꝛ totalr̄ trāſijt nullo^s viuifica^t: ſʒ opʒ ꝙ iteret̄.) Hec ille. Sciēdū tñ ē ꝙ ibidē ī ſolone p^{ri} arg^{ti} ſic dic̄. (Qūto ē maior ꝯtritio tāto magis diminuit de pena:⁊ q̄to aliq̄s plura bona fac̄ in pctō exn̄s magis ſe ad grāʒ ꝯtritōis diſponit:⁊ iō ꝓbabile ē ꝙ minoris pene ſit debitor. Et ꝑꝑ h̄ dʒ ō ſacer^{dos} diſcrete cōpu^{tare} vt ei minorē penā iniūgat inq̄tū inuenit eū meli^s diſpoſitū.) Hec ille. ¶ Ad 2^m dr̄ ꝙ exn̄s ſatiſfa^{ctionem} i pctō mor^{li} bñ fac̄ vl̄ bonū faciʒ ſi bñ. Et ꝙ fac̄ actū obedie^e faciēdo illō:qđ erat ſibi iniūctū ꝓ ſatiſfa^{ne}:nō tñ act^s ei^s ē formalr̄ ſatiſfactio:cū non ſit accept^s deo ꝑꝑ defectū chari^{tis} ⁊ grē. Pōt tñ dici mālr̄ ſatiſfa^{rius}:qꝛ apt^s eſt eē ſatiſfa^{rius} ſi chari^{te} formaret̄. vñ arg^m fūdat̄ ī iſta falſa ꝯn̄a. Jſte fac̄ illō qđ ſibi iniūctū ē tāq̄ȝ ꝑ ſatiſfa^{ne} vl̄ ad ſatiſfacie^{dum}.ꝗ ſatiſfac̄ vere ⁊ formalr̄. ¶ Ad 3^m dr̄ ꝙ nullus pōt ſatiſfa^{re} regi offenſo ſatiſfa^{ne} ꝓpe dcā niſi reſtituat regi eq̄le bo^{num} ſibi ablato ſʒ equalen^{tiam}.vl̄ abſolutā.vl̄ ſalē eq̄le ſʒ accepta^{tionem} regis. Cōſtat ãt ꝙ nullꝯ p^o offenſaʒ dei pōt deo reddere eq̄le ſʒ equalē^{tiam} abſolutā ſiue ſit ī chari^{te}:ſiue ſine charitate. Nec ex̄ charita^{tem} exn̄s pōt deo reddere eq̄le ſm̄ acceptationē dei.iō nullus in pctō mortali exiſtens pōt deo ꝓprie ſatiſfacere:⁊ de hoc multa dicta ſūt in 2° ⁊ 3° ꝯnibus. Ulteri^s cōſtat ꝙ nullus ꝓprie ſatiſfacit regi offenſo ꝗ regi exhibet aliq̄d nō ſibi acceptū vl̄ igratū:ſilr̄ nec ille ꝗ ꝯtinuat offenſaʒ regis. Pctōꝛ ãt ñ p̄t exhibere aliq̄d deo gratum:⁊ ſꝑ ꝯtinuat dei offenſaʒ. vñ arg^m nō vʒ. vt poſtea meli^s apparebit. ¶ Ad pri^m eoꝝ que ꝯ eandem ꝯneʒ alij inducunt:rn̄det Pe. de pa. dicens. Pctōꝛ poſtq̄ȝ eſt deo recōciliatus eſt debitoꝛ pene finite nō q̄liter cūq̄ʒ ſoluēde:ſʒ in ſtatu grē:in quo ſolū eſt deo accepta. Aliogn eſt debitoꝛ tāte pnīe quātū meret̄ culpa:et illa eſt īfinita. Uñ per ſe quidē pctō debebat̄ pena īfinita ſi erat mortale:ſʒ mutata fuit in tpalē:ſuppoſito ꝙ ꝑſeueret in amicitia. Nec eſt ſile de recōpenſatiōe pecunie q̄ nec plus nec minus vʒ tpe amicitie ſicut nec tpe inimicitie:⁊ de ſatiſfactiōe iniuſtitie ⁊ maxīe dei:q̄ non hʒ valorē niſi ex diuīa acceptatōe. Uñ ſi fiat tpe grē ſatiſfacit:ſi alias nunq̄ȝ:qꝛ nō ex equalētia ſimplr̄ nec grē hʒ efficaciā vel equalentiā. Uel ſi dicat̄ ꝙ hʒ equiualētiā ex grā.rn̄dendū ꝙ non ſimplr̄:ſʒ ſub ꝯditiōe erat facta dimiſſio pene:ſʒ dimiſſio culpe que ſtati hʒ effectuʒ eſſet facta ſimplr̄. Hec Pe. Et pro maiori declaratione huius ſolutiōis dicit ibidē ſic ꝯ Durandū. Si dicat̄ ꝙ deus non retractat id qđ ſemel acceptauerit:acceptauit aūt ſemel abſolutōeʒ a pena eterna.ergo illa nō redit. Dōm eſt ꝙ verū eſt de acceptatōe ſm̄ p̄deſtinationeʒ ⁊ p̄ſciam:nō aūt de illa q̄ eſt ſm̄ p̄ñtē iuſticiā:cuiuſmodi eſt iſta. Uel ſi dicat̄ ꝙ nihil retractat id qđ iſto mō acceptat:qꝛ pctā dimiſſa nō redeūt etiā in p̄ſcito:tunc pōt dici:ꝙ ſm̄ p̄ſentē iuſtitiā nō acceptat opus niſi qñ ⁊ cōtritio,⁊ ꝯfeſſio fuerit tpe grē:⁊ iō eas acceptat irretractabilr̄:ita ꝙ non opʒ plus ꝯfiteri vel ꝯteriſſʒ opus ſatiſfactoriū qđ fiebat tēpore inimicitie nunq̄ȝ fuit deo gratū nec acceptū:ſʒ acceptauit abſolutiōeʒ a pena eterna:⁊ īpoſitionē pene finite ſub ꝯditione.ſ.ſi in grā fieret. Et ſi q̄rat̄ q̄re magis acceptat abſolutōeʒ a cl'pa ſine ꝯditiōe q̄ȝ abſolutōeʒ a pena. Dōʒ ꝙ cl'pa trāſit ⁊ macula trāſijt ⁊ grā i momēto aduenit:ſʒ ſatiſfactio futura ē. Futuris ãt ſolet ꝯditio apponi:nō ãt p̄teritis nec p̄ñtib^s:vel ſi apponat̄ ꝯditio.certe ē:qꝛ ſi ē in grā pro tūc nō pōt eē ſine grā:⁊ iō remiſſio culpe fit ſine ꝯditiōe:vel fit ſimplr̄:qꝛ ꝯditio exiſtit. Uñ ſicut ꝑ ſacr̄m nō remitteret̄ culpa:niſi adeſſet grā:ſic nec poſſet ꝑ ſatiſfactōeʒ remitti pena niſi adſit grā. Jtē nō minoris valoris dʒ eē pecunia:de q̄ ſoluit̄ debitū q̄ȝ illa de q̄ emit̄ alienū:ſed ꝑ nllʒ opus pōt hō celū mereri niſi ſit factū in grā.ergo nec ſoluere pctm̄ vel penā pcti. Nec vʒ rn̄ſio ſi dicat̄ ad hoc ꝙ nō ē ſile:qꝛ ad merendū ſꝑ regrit̄ grā:qꝛ meritū nunq̄ȝ fuit p̄us acceptatū:ſʒ nō regrit̄ ad ſatiſfaciēduʒ de pctō p̄us dimiſſo:qꝛ ei^s ſatiſfactio tpalis ſel̄ fuit acceptata. Hoc q̄dē nō vʒ:qꝛ opus ſatiſfactoriuʒ nūq̄ȝ fuit acceptatū in ſe:ſʒ bñ fuit acceptatū in ſua cā:ꝙ.ſ.ille poſſet ſe liberare pena finita ſupp^o ꝙ maneret in grā. Hec Pe.⁊ bene.

Ad arg. aliorū ꝯ eandē.

¶ Ad 2^m rn̄det:ꝙ nō eſt ſile de pena cōmiſſa in hoieʒ:cui pōt rn̄dere emēda eq̄lis ſʒ q̄titatē rei:⁊ de illa q̄ debet̄ ꝓ offenſa in deū cōmiſſa.cui rn̄det emēda eq̄lis ſolū ſʒ acceptatōeʒ diuīā:q̄ nō eſt de opib^s ex̄ charitatē factis. Uñ ſi iudex dānaret aliquē ad emēdā gratioſam:dum tñ ſolueret infra tale tēpus ⁊ caueret ab offenſa. Alias ſi iterū offenderet:exigeret ab eo penā priſtinā: et deficiente conditione ad eā teneret̄ ſic eſt hic.ideo ⁊c̄. ¶ Ad 3^m rn̄det Pe.ꝙ cl'pa dimiſſa talis puniret̄ in inferno pena īfinita:non ꝑꝑ cōmutatōeʒ pene finite in īfini-

ti:ſz qz debitor eſt pene infinite ex quo nõ ſoluit penã finitã ſub illa ↄditõe q̃ debuit. Sic ꝑdẽs ꝓuilegiũ clerici ſcidit de foro mitti ad forũ ſanguinis: ſic g declinat foꝝ eccl'ie ſcidẽs in mortale ad foꝝ iuſtitie exterminãtis: in uenit penã eternã. Dec Pe. ꝛ bñ. ¶ Ad 4ᵐ dic̃ ꝙ i iferno tñ punit hõ ꝓ pctõ dimiſſo p q̃ nõ fec̃ pniaz i ſtatu gr̃e: ac ſi nõ fuiſſz dimiſſuz. Nec pp̃ h̃ ẽ laxat̃ cõtritio ꝛ ſatiſfactio: qz iſta p ſe itroducũt ad regnũ: ꝛ liberãt a pena eterna. Per accñs aũt vtrũqz põt ipediri .ſ. p peccm̃ ſubueniẽs: rõne cuiꝰ iterimit̃ ꝑcedẽs ↄtritio ꝛ ↄfeſſio ꝛ pena eterna exolueret̃: qz tpal'i quã mutata fuit p ↄtritionẽ nõ ẽ ſoluta in eo ſtatu ꝛ ↄditõe: vt debuit. Uel poſſz dici ꝙ lz puniat̃ tñ extẽſiue: nõ tñ iteñſiue ſic̃ p vno pctõ tãdiu q̃ntũ p mille: ſz nõ tñ acerbe: ſi ẽt pt̃ẽ pnie fecit et vnꝰ dies remãſit p illa die i eternũ puniet̃: nõ tñ tã acerbe ac ſi nũq̃ ↄtritꝰ aut ↄfeſſus fuiſſet: nec in aliq̃ ſatiſfactionẽ feciſſet. alias peccm̃ rediret. Inſtãtia aũt ſcã nõ vz: vt ſequẽs ſolo declarat: nõ .n. pp̃ ſtatũ dãnatorũ dicimꝰ ꝙ pena p pctõ dimiſſo debita ſit ifinita: ſz qz talis ẽ debita abſolute niſi tpalis ſoluat̃ ſicut dz ſolui. Dec Pe. poſt Durandũ g eaſdez ſolõnes ponit q̃ſi in forꝰ: ꝛc̃ in h̃ nõ diſcordantes ſcõ Tho. ¶ Ad pⁱᵐ ↄ q̃rtã ↄñez rñdet Pe. dicẽs ꝙ altiſſimꝰ odio hz pctõrẽ: ꝛ ſi eos diligit gratis diligit nõ ex debito. vñ ſi q̃cq̃d deꝰ dat: ex amore ſuo dat: q̃cũqz nõ meret̃ eiꝰ amorẽ: ſz potiꝰ eiꝰ odiũ: nihil meret̃ apud deũ. Pctõr aũt q̃ diu in pctõ manere eligit meret̃ odiũ dei nõ eiꝰ amorẽ. ergo nihil meret̃ ab eo de ↄdigno. Et bñ verũ eſt ꝙ magis eſt gratuitũ qḋ dat̃ inimico q̃ qḋ dat̃ amico: ſz pp̃ h̃ ẽ minꝰ debitũ. Unñ ſuppoſito ꝙ dans nihil det niſi ex amore ſuo: q̃ diu aliqs nõ meret̃ eius amorẽ nõ põt aliq̃d de ↄdigno mereri dandũ ex eius amore. igit̃ ꝛc̃. Dec Pe. ꝛ bñ. ¶ Ad 2ᵐ rñdet: ꝙ nõ eſt ſile qḋ inducit̃ pro ſiſi: qz q eſt in ſtatu gr̃e: eiꝰ bona opa ſunt ꝓportionata ad merendũ ꝛ bona nãe ꝛ gr̃e ꝛ g'liꝰque ꝓportio facit meritũ ↄdigni. Sz qui nõ eſt in gr̃a nequaq̃ : imo ex q̃ nõ eſt dignꝰ diuino amore: nec p ↄñs aliquo dono amoris. Et ꝑterea nemo põt ẽẽ in ſtatu dilectõis debite: gn ſit in ſtatu dilectõis gratuite: qz pñꝰ eſt diſpoſitio neceſſitans ad ſcḋaz. Et q' cunqz capax rõnis non eſt in ſtatu dilectionis gratuite: p ↄñs nõ eſt in ſtatu dilectõis nãlis a deo debite: qz eſt in ſtatu odij debiti ꝛ debiti. Et ſi diligit̃ ſcḋz q̃d: hoc ẽ gratuitũ nõ debitũ: qz ipſe nõ eſt dignꝰ pane quo veſcit̃: nec vita ipſa: ꝛ p ↄñs nihil apud deũ meret̃: qz ſi diligit̃ q̃o ad bona nãe: hoc ipſo idignꝰ eſt: ꝛ per ↄñs pl'ori ꝛ maiori honore idignꝰ eſt. Sz qui eſt in gr̃a dignꝰ eſt amore gratuito ꝛ ↄñtibus ad illũ. Et dato ꝙ eſſet ꝓportio amoris nãe ad bona tpalia: ꝛ gratuiti ad bona gr̃e in illo qui eẽt in puris nãlibus: qui lz nõ meruerit qḋ hz ſicut nec ille qui hz gr̃az: bñ tñ vtẽdo nãlibꝰ vr̃ dignꝰ his q̃ hz: ꝛ bñ vtendo meret̃ ↄſeruantia bona nãe: ſicut eſt de hñte gr̃az: nõ tñ qui eſt in pctõ mortali eſt dignꝰ vt dictũ eſt: ꝛ iõ non eſt ſile. Dec Pe. ꝛ bñ. ¶ Ad 3ᵐ rñdet Pe. ꝙ dare aliq̃d ex mera liberalitate ↄtigit tripl'r. Unoꝰ reſpectu dãtis. alioꝰ reſpectu accipiẽtis. 3ᵒ mõ reſpectu vtriuſqz. Qñqz .n. nec dans tenet̃ dare: nec recipiens ex pſona nec ex ope meret̃ recipere: ꝛ tunc reſpectu vtriuſqz eſt liberale donũ reſpectu cuiꝰ nõ eſt meritũ niſi ↄgrui. 2ᵒ mõ ꝛ dans tenet̃ dare ꝛ recipiẽs ex pſona et ex opere meret̃ recipe: ꝛ ſibi debitũ fecit: ꝛ ſic ꝓprie eſt meritũ ↄdigni. 3ᵒ mõ recipiens q̃dẽ ex pſona ꝛ ope ꝓportionato mercedi meret̃: tñ dans non tenet̃ dare: qz nec ex pmiſſo: nec aliter eſt obligatꝰ: ꝛ tũc eſt meritũ ↄdigni reſpectu merentis: q̃uis ſit gratuitũ reſpectu remunerãtis: qui ſine iniuſtitia potuit nõ remunerare: ſic̃

In iferno punitur hõ pro pctõ dimiſſo pro quo non fecit pniaz in ſtatu gr̃e: ac ſi nõ fuiſſz dimiſſum: ſaltẽ extenſiue.

Ad argumẽ. ↄtra quartaz ↄcluſionẽ.

ſi aliqs nõ ↄductꝰ faceret pro rege q̃ntũ ſtipẽdiariꝰ. Prioꝰ ſe hñt faciendo bona pctõres ad deũ. 2ᵒ mõ iuſti 3ᵒ mõ hĩdẽ ſi deus non tenet̃ eis ex pmiſſo. Eſt ergo meritũ ↄdigni operãti debitũ: dato ꝙ dans nõ ſit debitor: qz ſi meritũ ↄdigni nõ eſt niſi p hoc retribuens ſit debitor: tũc nõ eſt meritũ cõdigni reſpectu ſupplicij pluſq̃ reſpectu premij. Nõ .n. plꝰ tenet̃ deus dãnare Iudã q̃ ſaluare Petruz. immo ſaluare Iudã videret̃ mĩa: ꝛ dãnare Petrũ iniuſtitia. ergo ſi põt dici meritũ condigni reſpectu pene nõ obſtante ꝙ deꝰ non tenet̃ punire ex ſola hĩtudine peccantis ꝛ culpe ad penã condignã: pari rõne ex parte meriti. Itẽ veꝝ eſt ꝙ poſſet deus iuſte exigere ab hoĩe qḋcunqz bonũ facit: ſed non exigit. Et p ea q̃ nõ exigit ſicut ſũt ea que cadũt ſub ↄſilio meret̃ hõ de cõdigno: ſuppoſito diuino ſtatuto ꝙ bona bonis creata ſint: ſic̃ eſt de bonis cõ ↄſtatis ex ſtatuto ꝑncipis: qui lege ſua ligatꝰ nõ eſt. Dec Pe. ꝛ bñ. ¶ Ad 4ᵐ dicit ꝙ veꝝ eſt qḋ ibi ↄcludit̃ .ſ. ꝙ deũ nõ poſſumꝰ ↄſtituere nobis debitorẽ: nec reddere equalens abſolute intelligendo. Sz cũ deus nõ exigat ab hoĩe quicq̃d ipſe põt: ſz quietet ipſm a debito iplendo ꝑcepta de alijs põt apud eũ mereri q̃ gratis ei exhibet. Et q̃uis nihil faciat dignũ ad deũ ſibi obligandũ: tñ ex pſona ꝛ ex ope ꝓportionato meret̃ q̃ntũ in ſe eſt de ↄdigno. ꝛ lz faciẽs debitũ nihil mereat̃ apud priuatã pſonaz: tñ apud eũ q bona cõia hz ad hoc ſeruata vt bonis diſtribuant̃: talis meret̃ faciẽdo illũ ſibi debitorẽ q eſt ſolus adminiſtrator. Sz eũ q eſt dñs ꝛ nõ ſe obligauit: ſed ſic ſponte ordinauit ꝙ bona ſua det bñ facientibꝰ: ſz plus ꝛ minus apud talẽ faciendo etiaz illud ad qḋ tenet̃ debito legali: puta ꝙ exponit ſe mortis periculo p re publica in caſu in quo tenet̃: vel moraliter meret̃ ↄdigne nõ ↄſtituẽdo illũ debitorez: ſz ex parte ſua faciẽs ſe dignũ ſuppoſita illiꝰ ordinatiõe ꝛ ſua bona opatione. Nã dicere ꝙ meritũ morale nõ excludit meritũ ↄdigni: ſz ſolũ legale qḋ eſt de ꝑceptis nõ eſt bñ dictũ: qz ſi mutuo illi q mihi mutuauit: nõ pp̃ h̃ mereor: ſz ſoluo debitũ. ſz ipſe prior meruit. Itẽ cum aliqs gerit vtiliter negotia hereditatis iacentis: ipſe meret̃ de ↄdigno ꝛ facit ſibi debitas expenſas. vñ ꝛ hz actionẽ negotiorũ geſtoꝝ ſz legez: ꝛ tñ nõ eſt aliqs ſibi vere debitor ac ſi ageret negocia viuẽtis qui põt ei obligari. Ita ergo ꝓ deo operãs facit ſibi mercedẽ debitã: ſz deũ non ↄſtituit ſibi debitorẽ: ſicut ſi operaret̃ ꝓ hoĩe q põt ſibi obligari ſeu debitor fieri. Itẽ ſi diceret̃ ꝙ nõ debemꝰ deo totũ qḋ agimus debito legali niſi ꝑcepta: ſz debito morali ↄſilia non vz: qz tunc ſaltẽ nõ mereremur apḋ deuz q̃cq̃ iplendo ꝑcepta qḋ eſt graue. Itez ſi debito morali debemus ei ↄſilia. hoc itelligendũ eſt de debito tã debili qḋ poſſumus non ſoluere ſine pctõ. Propter qḋ male dicũt q dicũt ꝙ ſp̃ ẽ peccm̃ ſaltẽ veniale q̃ñ hõ non facit qḋ dz debito q̃tũcũqz. Alias oĩs hõ omittẽdo qḋcũqz bonũ peccaret: ſi q̃cq̃d facere põt totũ deo dz. Nec põt dici ꝙ q̃ñ facit tũc dz: ꝛ q̃ñ nõ facit nõ dz: qz hoc nunq̃ ↄtingit ꝙ facere bonũ cauſet obligatiõez: qz magis eſt natũ tollere obligatiõez q̃ parere: nihilominꝰ tñ debitũ morale ipedit meritũ eq̃liter ſicut legale: ſicut i exẽplo poſito. Propter hoc alia ſolutio melior eſt: qz ſoluẽdo debitũ meret̃ nõ inq̃ntũ ſoluit debitũ: ſz inq̃ntũ implet illud: ſub cuius ↄditione fuit ordinatũ ꝙ hẽret mercedẽ vel premiũ. Sic̃ ſi aliqs ꝓmiſit mihi ſcribere librũ: et ꝓmiſi ſibi ſoluere .x. ſub ↄditõe ſi ſcribit: ſcribẽdo librũ liberat̃ ab obligatõe q̃ mihi tenebat̃: nec poſſum facere eũ icarcerari vt librũ ſcribat ſicut ꝑus poteram cũ h̃ nihilominꝰ meret̃ mercedẽ ꝛ ↄſtituit me ſibi debitorẽ nõ qz ſoluit debitũ: ſz qz iplet ↄditõez ꝓmiſſi. vñ ſi ipſe nõ

Nõ poſſumꝰ nobis conſtituere deũ debitorem.

obligaſſet

obligaſſet ſe ad ſcribendū cum pmiſiſſez ſibi mercedē ſi ſcriberet librū: ſcribendo nō ſolueret debitū: ⁊ nihilominꝰ pmiū mereref. Ita ēt ſi ipſe pmiſit mihi ſcribere librū. ⁊ ego nihil pmiſi ei niſi ꝙ ſine aliq̄ obligatiōe darem: ⁊ inſinuaui ꝙ liberalr ei darē: ⁊ nō aliter ſi bn̄ faceret curialitatē: tūc eo bn̄ faciēte: ego qdē nō ſuz debitoꝛ ⁊ tn̄ illud ē ſibi debitū: q2 ita dignū ſe fecit. ſicͭ ſi me ſibi obligaſſez. ita ē hic. ergo ⁊c. Hec Petrꝰ l ſorꝰ: ⁊ bn̄. Uerūtn̄ ſcūs Tho. pꝛiꝰ 2ꝰ. q. 114. arti. p. breuiꝰ ſoluit ad oīa iſta. ppter nāq3 p loco arguit ſic. ❡ Nullꝰ vr̄ mercedez mereri ex h ꝙ reddit alteri qđ dz: ſed p oīa bona q̄ facimus nō poſſumꝰ ſufficiēter recōpēſare deo qđ debemꝰ qn ſp ampliꝰ debeamꝰ: vt ēt dicit phs. 8ꝰ ethi. vn̄ ⁊ Luce. 17. Cū oīa q̄ pcepta ſūt feceritis: dicite ſerui inutiles ſumus: q̄ debuimꝰ facere fecimꝰ. ergo hō nō pōt aliqđ mereri a deo.) Ecce argm̄. ſeqꝛ rñſio. ❡ Dōz inqt ꝙ hō inq̄tū ppꝛia volūtate facit illđ qđ dz mereꝛ. Alioqn actus quo qs reddit debitū nō eſſet meritoꝛiꝰ.) Hec ille. Itez 3ꝰ loco arguit ſic. ❡ Quicūq3 apđ aliquē aliqđ mereꝛ cōſtituit eū ſibi debitorē: debitū. n. ē vt aliqs merēti mercedē ipendat: ſ3 deus nulli ē debitoꝛ: vt dr̄ Ro. 11. Quis pꝛioꝛ dedit illi ⁊ retribuet ei: ergo nullus pōt a deo aliqđ mereri.) Ecce argm̄. ſeqꝛ rñſio. ❡ Dōz igr ꝙ q2 actio nr̄a non hz rōnē meriti niſi ex ſuppoſitōe diuine ordinatōis: nō ſeqꝛ ꝙ deꝰ efficiaꝛ ſimplr debitoꝛ nobis: ſ3 ſibiipſi inq̄tū debitū eſt vt ſua ordinatio ipleaꝛ.) Hec ille. Et ꝯſilr dic. 2ꝰ ſen. diſ. 27. q. i. ar. 3ꝰ. vbi fac pauci duo argꝰ. Un̄ ad pm̄ ſic ſoluit 3ꝰ loco. ❡ Dōz inqt ꝙ ēt reddēdo qđ dz mereꝛ aliqs i h. n. mereꝛ aliqs apud deū in q̄ ēt virtute laudabil ꝯſtituiꝛ apđ hoies. Actꝰ āt iuſtitie ē laudabil ſicͭ ⁊ aliaꝝ virtutū: vn̄ ēt ⁊ actus iuſtitie meritoꝛiꝰ eſt: q̄uis qdā h negauerūt: ⁊ tn̄ actus iuſtitie in redditōe debiti ēt qđ hoi debeꝛ ꝯſiſtat. Cū̄is. n. illud qđ reddit qđ debitū eſt alteri: ſuū nō ſit: nihilominꝰ tn̄ modus in q̄ fundaꝛ vis merēdi ⁊ laus reddētis ē q volūtarie ⁊ pp bonū iuſtitie reddit.) Hec ille. Itē ibidē ad ſcđz ſupra recitatū 4ꝰ loco ſic dic. ❡ Dōz inqt ꝙ deꝰ nō efficiꝛ nobis debitoꝛ niſi forte ex pmiſſo: q2 ipe bonū opantibꝰ pmiū pmiſit: ⁊ iđ nō eſt icōueniēs ſi ab ipſo qs mereri poſſit. Uel dōm ꝙ in iuſtitia cōmutatiua ille apud quē aliqs mereꝛ efficiꝛ debitoꝛ eiꝰ q mereꝛ: vt pz in illis q opas ſuas locāt in ſeruitiū alioꝝ. S3 in iuſtitia diſtributiua nō reqriꝛ rō debiti ex pte eiꝰ q diſtribuit. Pōt. n. ex liberalitate aliq̄ diſtribuere ei q̄ū tn̄ diſtributōe iuſtitia exigiꝛ ſ3 ꝙ diuerſis pꝛo eoꝝ qdas exigit ppoꝛtionalr tribuat.) Hec ille. Itē pꝛiꝰ pte. q. 21. art. p. arguit ſic 2ꝰ loco. ❡ Actꝰ iuſtitie ē reddere debitū: ſ3 deꝰ nulli ē debitoꝛ. ergo deo nō cōpetit iuſtitia.) Ecce argm̄. ſeqꝛ rñſio. ❡ Dōz inqt ꝙ vnicuiq3 debeꝛ qđ ſuū ē. Dr āt eē ſuū alicuiꝰ qđ ad ipm ordinaꝛ: ſicͭ ſeruus ē dn̄i: ⁊ nō ecōuerſo: nā liberū ē: qđ ſui cā ē. In noie ergo debiti ipoꝛtaꝛ qdā ordo exigētie vel neceſſitatis alicuiꝰ: ad qđ aliđ ordinaꝛ. Eſt āt duplex ordo ꝯſiderādus in rebꝰ. Unus q̄ aliqđ creatū ordinatur

Duplr pōt attēdi debitū in opatiōe diuina iuxta duplicē ordinē ꝯſideratū in rebus.

ad aliđ creatū: ſicͭ ptes ordinanꝛ ad totū: ⁊ vnaq̄q3 res ad ſuū finē. Aliꝰ ordo q̄ oīa creata ordinanꝛ in deū. Sic ergo ⁊ debitū duplr pōt attēdi in opatōe diuina: aut. ſ. ſm ꝙ aliqđ debeꝛ deo: aut ſ3 ꝙ aliqđ debeꝛ rei create. Et vtroq3 mō deꝰ debitū reddit. Debitū. n. ē deo vt ipleaꝛ in rebꝰ illud qđ eiꝰ ſapia ⁊ volūtas hz ⁊ ꝙ ſuā bonitatem manifeſtat. Et ſ3 h iuſtitia dei reſpicit decentiā ipſiꝰ ſ3 quā reddit ſibi qđ ſibi debeꝛ. Debitū etiā eſt alicuiꝰ rei create ꝙ hēat illud qđ ad ipſaz ordinaꝛ: ſicͭ hoi ꝙ hēat manus. ⁊ ꝙ ei alia aialia ſeruiāt. Et ſic deus iuſtitiā opeꝛ qn dat vnicuiq3 qđ ei debeꝛ ſm rōnē ſue nāe ⁊ ꝯditionis. S3 hoc debitū depēdet ex pꝛio: q2 vnicuiq3 hoc debeꝛ qđ eſt ordinatū ad ipm ſm ordinē diue ſapie. Licz aūt deus hoc mō debitū alicui det: non tn̄ ipſe eſt alteri debitoꝛ: q2 ipſe ad alia nō ordinaꝛ: ſ3 potiꝰ alia ad ipz.) Hec ille. Silr dicit 4ꝰ ſen. diſ. 46. q. i. arti. p. per totū. Ex qbus pz ꝙ ad rōnē meriti non ſp exigiꝛ ꝙ ille q meref ꝯſtituat illū apud quē mereꝛ debitorez ſibi aut alio mō eū obliget. Et quo ad h eſt bona ſolo Pe. Inſtātia vo quā arguēs vitio recitat vr̄ eē ſm mentez Pe. Et ad pbatōez illiꝰ dr̄ ꝙ licz in bonis ⁊ in malis nō ſint oīa ſilia ſ3 multa diſſilia: tn̄ ſufficit ꝙ ibi ſit iſta ſilitudo ꝙ neutrū meritū de ꝯdigno ꝯſtituit deum debitorē creature. Cū āt dicit ꝙ merēti de ꝯdigno premiuz fit iniuſtitia ſi nō reddiꝛ ⁊c. Dōm ꝙ ſicut ſupra dictū ē actio creature nō hz rōnē meriti apud deū niſi ex pſuppoſitiōe diuine ordinatiōis: ⁊ iđ nō ꝯſtituit deū debitorē creature: ſ3 ſibiipſi. Ita ꝯſilr ſi creature merēti de ꝯdigno non reddiꝛ illud qđ meruit ſm diuā ordinationē: non fit iniuſtitia ipſi creature: ſ3 deꝰ ipſe ſibimet irrogaret iniuſtitiaz reddendo ſe fallacē in pmiſſo: qđ eſt impoſſe. Nec tn̄ tūc ppꝛie faceret ſibiipſi iniuſtū: q2 nullꝰ iniuſtū patiꝛ volēs niſi diceremꝰ ꝙ nō ſ3 idē attributū: ſ3 ſ3 diuerſa ſm rōnē ageret ⁊ pateref iniuſtū. Et ſile eſſet de merito cōdigni in malis ſi deꝰ ordinaſſet ꝙ cuilibz pſeuerāti finalr in moꝛtali inferref ſine gr̄a q̄cunq3 pena eterna. Item ſicͭ dicat arguēs ei q mereꝛ de ꝯdigno bonū nō fit iniuſtitia: ſi nō reddiꝛ ei qđ meruit: qn̄ de volūtate eius pter-mittiꝛ talis redditō. Cū ergo volūtas dei reputeꝛ volūtas creature: ſicͭ volūtas dn̄i cenſeꝛ volūtas ſerui: ⁊ volūtas pr̄is cenſeaꝛ volūtas filij i rebꝰ ciuilibꝰ: ſicͭ non fit iniuſtitia filio ſi nō reddiꝛ ei qđ ſuū ē: vel qđ meruit de ꝯdigno in caſu q̄ hoc fieret volēte pr̄e ſuo vl cōmunitate: ita multo minꝰ fit iniuſtitia creature q̄ſtcūq3 merēti de ꝯdigno ſi nō reddiꝛ ei pmiū i caſu q̄ hoc fieret: volente deo cuiꝰ eſt ipſa creatura ⁊ ſuuz velle ⁊ nolle ⁊ oīa ſua. Qđ. n. fieret volēte deo: cenſeref fieri volēte creatura interptatiue. Poſſet etiā dici ꝙ ſi deꝰ nō redderet merēti de ꝯdigno premiū qđ meruit: deꝰ faceret iniuſtitiaz creature: nō qdē ſimplr: ſ3 ex ſuppoſitōe ſue ordinatōis

Non ſimplr fieret iniuſtitia creature ſi cuicūq3 merēti de ꝯdigno ſi nō redderetur ei pmiuz a deo.

iuſte: quā pteriret vel ꝯ quā faceret. qđ tn̄ eſt impoſſe. ſ3 ꝯditionalis nihil ponit: licz ſit vera: ſicͭ dōo deꝰ pōt peccare: ſi vult: vt docet ſcūs Tho. pꝛiꝰ pte. q. 25. ar. 3ꝰ. Et 6ꝰ q̄libet. q. 4ꝰ ⁊ aliqs locis. De predictis ſcūs Tho. 4ꝰ ſen. diſ. 46. q. i. arti. 2ꝰ in ſolone pꝛiꝰ. q. ſic dic. ❡ Nō ex h tn̄ aliqđ dr̄ eē iuſtū: q2 eſt a deo volitū: ſ3 q2 ē debitū alicui rei create ſ3 ordinē creature ad creaturā. Nihil āt alicui rei debitū eē pōt niſi rōne ſue nāe vel ꝯditiōis. Nature aūt ⁊ ppꝛietatis rei cā eſt diuina volūtas: ⁊ iđ totus ordo iuſtitie originalr ad diuā voluntatē reduciꝛ.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone q̄rti argumenti ſic dicit. ❡ Cū̄is deꝰ nō ſit debitoꝛ alicui creature: tn̄ creature pōt eſſe aliqđ debitū. ſ. qđ reqriꝛ ad ipaz: ad hoc ꝙ exēplar diue ſapiētie imiteꝛ. Et hoc debitū ꝯſeruit iuſtitia: cū dr̄ deus aliqđ iuſte facere. qđ quidez magis ptinet ad ordinē rei ad rem q̄ ad ordinē rei create ad deū.) Hec ille. Itē in ſolutione ſcđe. q. ſic dicit. ❡ Deꝰ dn̄ator oiuz bonoꝝ eſt: ⁊ in eū oīs petōꝛ peccat. vn̄ plus poſſet ꝯferre de bonis q̄ ſit alicui debitū: ⁊ minus reddere de malis vel etiā penaz totaliter relaxare. Nec in hoc ꝯ iuſtitiā: ſ3 pter iuſtitiaz faceret: ſ3 ſi alicui minus cōferret de bonis q̄ ei debeꝛ: vel plus puniret q̄ peccaſſet: hoc eſſet ꝯ ordinē iuſtitie: nec deus hoc poſſz loquendo de potētia ordinata: ſicut non poſſet facere quin eius opus ſcōm quod eſſe participat eum imitareꝛ. Ex hoc eniz ipſo ꝙ aliqđ alicui rei ē debitū ſm exigentiā ſue cōditionis: ſine illo exemplar diuū imitari nō pōt.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone pꝛiꝰ.

Deus ſeipm negaret:ſi creature nõ ꝯferret qđ ei debeť ſm ſuã diſpõnẽ. Sic.n.vitatẽ nõ ſeruaret in operũ ꝯductiõe vl' gubernatõe. Itẽ in ſolone tertij argu ſic dič.(Dãnare Petruz cui ex bñficio gr̃e ſibi collate ſalus debeť eẽt ꝯtrã iuſtitie. vñ h deus nõ poſſet de po° ordinata:ſʒ ſaluare Iudã nõ eſſet ꝯtrã iuſtitie:ſʒ pter eã: ſʒ tñ eẽt ꝯtrã eius pſcie ⁊ diſpõni q̃ ei eternã penaʒ pparauit. Uñ iuſtitie ordo nõ ipedit qn poſſit ſaluare Iudaz:ſʒ ipedit ordo pſcie ⁊ diſpõnis eterne.) Hec ille. Ex qbus pʒ p° q totus ordo iuſtitie:q̃ alicui creature aliqd debeť originať ex diuina volũtate: ⁊ ordine diuine ſapie. 2° q deus de po° ordinata nõ põt alicui creature minus conferre de bonis q̃ ei debeať:nec plus punire creaturã q̃ meruerit peccando:ſʒ vtrunqʒ debitũ a diuina volũtate ⁊ ſapia originať. 3° q deus nõ põt ſuã diſpõnẽ pterire nec ſeipſʒ negare. 4° q eq̃ impoſſe eſt deũ agere ꝯ ordinatiões ſue eterne diſpõnis ſicut ꝯ iuſtitiã ſuã. 5° q impoſſe ẽ deũ facere aliqd iniurioſuʒ ſibi aut creature. Sciẽdũ tñ q in pdictis vr̃ ſentire q deus dr̃ iuſte facere ſolũ ſʒ ordinẽ vnius creature ad aliã: ⁊ nõ ſm ordinẽ creature ad deũ: cui° oppm dicit pri° pte vt ſupra allegatũ eſt. Sʒ nõ ẽ ibi magna ꝯdictio:qꝛ itendit in 4° dicere q ali° modus iuſtitie ẽ h q̃ ibi:qđ pʒ:qꝛ 4°.ſen.diſ.46.q.i.ar.p°.i ſolone pri°.q.ſic dič.(Duo modi aſſignãť diuine iuſtitie. Un° inq̃tũ reddit p meritis. Ali° ſʒ q facit illud qđ decet ſuã bonitatẽ ⁊c.) Et ſile dič pri° pte.q.21.ar.p°. Ad argu ꝯ qđ nem pʒ riſio per pdicta. Et hec de qõne ſufficiant. De q̃ benedictus deus. Amen.

Dãnare petrũ eſſet ꝯtra iuſtitiam dei: nõ aũt ſaluare iudam: ſed preter.

Diſtinctio. XVI.

Utrum peccatum veniale poſſit remitti ſine mortali. Queſtio. I.

CIrca ſeptãdecimã diſtinctiõez 4i ſen.queriť. Utrũ peccatũ veniale poſſit remitti ſine mortali. Et arguiť q ſic. Peccato qđ ſufficiẽter punitũ eſt:nõ debeť alia pena:qꝛ nõ iudicat bis deus in idipſʒ:ſʒ pctm̃ veniale põt aliqñ i mortali exiſtẽs ſufficiẽter in ſeipſo puniri cũ debeať ei pena finita.g nõ reſeruabiť vlteri° ad penã.ſʒ nũq̃ abſoluiť aliqs a reatu pene:niſi pus abſoluať a clpa.g manẽte pctõ mõtali põt veniale dimitti.

In oppoſitũ arguiť.qꝛ Grego.dicit q veniale peccatũ obſcurat mentẽ:ſʒ mortale obtenebrat:ſʒ obſcuritas nõ remoueť niſi p lucez: lux autez eſt ſpũalis gr̃a:que etiã mortale delet.ergo nõ põt dimitti veniale ſine dimiſſione mortalis.

In hac qõne erũt tres articli. In p° poneť ꝯnes In 2° obiectiones. In 3° ſolones.

Quantũ ad pri͂m articulũ ſit pri° ꝯ. Peccatum veniale nõ põt dimitti volũtate manente ad illud. Hãc ponit ſctũs Tho.pñti diſ.q.2.ar.p°.in ſolone pri°.q.dicẽs.(Pctm̃ qđlibet põt dimitti vel remitti quo ad duo.ſ.q̃tũ ad culpã: ⁊ q̃tuz ad reatũ. Nõ ãt põt eẽ ſcda remiſſio ſine pri°:qꝛ q̃diu manet culpa: manet debitũ pene. Culpa ãt in deordinatõe volũtatis ꝯſiſtit. vñ nõ põt culpa remitti:niſi reordineť volũtas:qđ eſſe nõ põt q̃diu in ipſa deordinatõe manet: alias duo oppoſita eẽnt ſil' vera. Et iõ nullo mõ põt dimitti veniale q̃diu volũtas ad illud manet. Item manẽte cã nõ põt tolli effect°:ſʒ adherẽtia volũtatis inordinata ad aliqd erit cã venialis pcti.ergo manẽte voluntate fixa in illo: nõ põt ipm remitti. Itẽ affectus ad opus hʒ rõnez pcti ſicut ⁊ ipm opus venialis pcti:ſʒ opus venialis pcti dũ manet nõ pmittit veniale pctm̃ dimitti.ergo nec affect° ad ipm manens.) Hec ille. Ex qbus pʒ multiplex rõ p ꝯne. Scda ꝯ. Unũ peccatũ veniale põt dimitti ſine alio veniali. Hãc ponit ibidẽ i ſolone 2e.q.dicẽs.(Ea q̃ non hñt cõnexionẽ adinuicẽ vnũ põt auferri ſine alio: ſʒ que hñt aliquo mõ cõnexionẽ.vnum nõ põt ſine alio auferri. Pctã aũt mortalia q̃uis nõ habeãt cõnexionẽ ex pte ꝯuerſionis.hñt tñ ꝯnexionẽ ex pte auerſionis:qꝛ ab vno incõmutabili bono auertunt: ⁊ iõ vnũ ſine alio remitti nõ põt cũ remiſſio clpe magis reſpiciat per oppoſitũ auerſionẽ q̃ ꝯuerſionez:qꝛ culpa remittiť:cũ bõ reſtituiť ad id a quo culpa ſeparauit. Uenialia aũt non hñt cõnexionẽ:neqʒ q̃tũ ad ꝯuerſionẽ:neqʒ quãtuz ad auerſionẽ:cũ in eis nulla ſit auerſio a fine: ⁊ ſi ſit aliqs defectus in actu eoꝝ q̃ expediũt ad finẽ: ⁊ iõ vnũ veniale põt dimitti ſine alio. Itẽ maioris gr̃e ẽ remiſſio peccati mortalis q̃ venialis:ſʒ vnũ pctm̃ veniale manens fixũ i corde nõ ipedit remiſſionem pcti mortalis.ergo multo min° ipedit remiſſionem alteri° venialis.) Hec ille. 3a ꝯ. Pctm̃ veniale nõ põt dimitti ſine mortali vl' mortali remanẽte. Hãc ponit ibidẽ i ſolone 3e.q.dicẽs.(Remoto priori remoueť poſteri°:nec poſteri° reſtituiť niſi priori reſtituto. Feruor ãt charitatis cui veniale opponiť eſt poſterior ipſa charitate.vñ q̃diu charitas nõ reſtituiť:nec feruor charitatis reparari põt:i q̃ reparatõe ꝯſiſtit venialis pcti dimiſſio:ſic ⁊ in reparatiõe charitatis dimiſſio mortalis. ⁊ iõ nõ põt veniale dimitti ei cui mortale nõ dimittiť. Põt ẽt rõ aſſignari ex pte remittẽtis:qꝛ a deo g ſolus pctã dimittit:pctm̃ mõtale ſeparat:iõ effectũ ei° i remiſſiõe pcti venialis hñs pctm̃ mortale non pcipit. Silr ex pte ei° q̃ fit remiſſio.ſ.charitatis q̃ vniuerſa delicta opit puer.io.quã pctm̃ mõtale tollit.) Hec ille. Ex qb° pt formari talis rõ p ꝯne. Quicqd repugnat cuilibʒ feruori charitatis ipedit remiſſionem pcti venial:ſʒ pctm̃ mortale ẽ hmõi.igiť ⁊c. Et in h p̃mus articulus terminať.

Quãtũ ad 2m articulũ arguẽdũ ẽ ꝯ ꝯnes. Et qdẽ ꝯ tertiã q̃ videt directe ad qõnẽ arguit Durãdus. Pri°:qꝛ pctm̃ mortale differt a veniali eo q i mortali ſũt tria.ſ.clpa q̃ ꝯſiſtit i deordinatõe actus.offenſa q̃ ꝯſiſtit in puatiõe gr̃e:nõ.n.deus dr̃ offendi pctõri ſʒ affectũ:ſʒ ſm effectũ inq̃tũ pctõrẽ puat gr̃a q̃ hr̃ ad amicũ.3m eſt pena q̃ pctõ mortali debeť. Propter qđ ad remiſſionẽ pcti mortalis reqriť reordinatio voluntatis p ꝯtritionẽ ꝯ culpã:reſtõ gr̃e ꝯ offenſam:cõmutatõ pene eterne i tpalẽ. Sʒ i pctõ veniali ẽ q̃dã culpa pp deordinatõez actus:ſʒ nõ eſt ibi offenſa pdicto mõ accepta:qꝛ pctm̃ veniale de ſe nõ tollit gr̃az: ⁊ eſt ibi pena debita:ſʒ finita.ergo ad remiſſionem ei° ſolũ reqriť reordinatio volũtatis p debitã diſplicẽtiã ei°:qđ idebite placuit: ⁊ ſolo pene finite:nõ ãt reſtõ gr̃e q̃ nõ eſt amiſſa rõne pcti venialis.ſed hec pñt fieri ab hoie exñte in pctõ mortali. igiť ⁊c. 2°.qꝛ ponať q puer nõ bap͂tizatus exiſtẽs in originali qñ venit ad etatẽ q̃ p° põt peccare:peccet venialr:et ſtatim moriať. Aut puniet in inferno p pctõ veniali pena finita vel ifinita. Si finita:fortiori rõne potuit eã in pſenti vita ſoluere ſi vixiſſet:nõ obſtante pctõ originali cũ quo nõ ſtat gr̃a. Si ifinita vr̃ incõueniẽs:cũ ſm taxationem diuinã pctõ veniali nõ debeať niſi pena finita. Forte dicetur q puer veniẽs ad etatẽ:in q̃ põt peccare nũq̃ peccat p° venialr:ſʒ mortalr. Sʒ hoc eſt manifeſte falſum in pueris tã baptizatis q̃ nõ baptizatis. Multa enĩ ſũt delicta pueroꝝ q̃ ab oĩbus reputanť venialia aũ q̃ aliqs iudicet eos peccaſſe mortalr. 3°.qꝛ ſm oẽs p opera bona facta ex charitatẽ mereť aliqs ſaltẽ de congruo aliqđ bonũ tpale:ſʒ expiatio pene tpalis debite peccato veniali eſt qđdã bonũ tpale.ergo per bona opa fcã ex charitatẽ põt aliqs mereri apud deũ expiationẽ talis pene: ⁊ ſic exiſtẽs in pctõ mortali poterit p aliq̃ bona

Arg. contra 3am. Dur.d. 16.q.ſcda.

Utrũ puer veniens ad etatẽ in qua põt peccare poſſit primo peccare venialr.

opera

opera penalia ſatiſfacere de pena peccato veniali debi-ta. ¶ 4°. q2 ſi aliqͣ obſtaret potiſſime videret̃ ꝙ pena non eſt apud deũ ſatiſfactoꝛia niſi ꝗ̃tenus acceptat̃: ſed ab hoĩe qui eſt in pctõ moꝛtali qͣ'qd ſit non acceptatur a deo cũ ſit inimicus. ergo non eſt ſatiſfactoꝛiũ pro aliq̃ pctõ ꝗ̃tũcũq3 veniali. Sȝ hoc non ob. q2 aliqd põt eſſe acceptũ dupl'r. Uno° tanq̃ remunerandũ vita eterna: ꝛ talis acceptatio nõ eſt niſi ꝑ grãm. Alio mõ põt aliqd eſſe acceptũ deo tanq̃ remunerabile aliq̃ bono tp̃ali: et ſic bona facta ex̃ charitatẽ ſunt deo accepta nõ ſolũ ad adipiſcendũ tp̃ale: ſȝ etiã ad expiatõe3 pene tp̃alis pctõ veniali debite. Et in hoc eſt euacuatũ totũ fundamẽtũ tue opõniõis: ex hoc eñ ſolo ponis pctm̃ veniale nõ poſſe dimitti ſine moꝛtali: q2 nihil põt eſſe deo acceptũ ſine grã. Hoc aũt falſũ eſt: niſi de ſola acceptatiõe ad meritũ vite eterne. ¶ 5°. q2 rõ tue poſitiõis nõ cogit. Cũ eñ dicis ꝙ pctm̃ moꝛtale opponit̃ charitati: veniale aũt feruoꝛi charitatis. Dõm ꝙ ex neutra pte eſt oppoſitio foꝛmalis. Cũ eñ vtrũq3 pctm̃ tam moꝛtale q̃ veniale foꝛmal'r ꝯſiſtat in deoꝛdinatione actus: vtriq3 tñ opponit̃ deoꝛdinatio actus foꝛmal'r. Charitas aũt vel feruoꝛ charitatis nulli eoꝝ opponit̃ foꝛmal'r: ſȝ charitas ꝯſecutiue opponit̃ pctõ moꝛtali: q2 nõ ſtat cũ deoꝛdinatiõe actus pctĩ moꝛtalis: feruoꝛ aũt charitatis nõ opponit̃ pctõ veniali: nec foꝛmal'r vt dictũ eſt: nec cõſecutiue: q2 cũ pctõ veniali ſtat charitas ꝛ feruoꝛ charitatis. Feruoꝛ .n. charitatis aut itelligit̃ itenſio charitatis q̃tũ ad habitũ: et iſte nunq̃ diminuit̃ per qđcũq3 pctm̃: aut intelligit̃ de itenſiõe charitatis q̃tũ ad actũ: ꝛ talis feruoꝛ nõ opponitur veniali: gn̄ cũ tali feruoꝛe poſſit manere pctm̃ veniale. Nec talis feruoꝛ ſufficit ad deletionez pctĩ venialis ſine aliq̃ diſplicẽtia vel cõtritiõe: ſola aũt diſplicẽtia vl' ꝯtritio ſufficit ad deletionẽ pctĩ venialis ſine tali feruoꝛe: ꝛ iõ hͤ dicte rõnis eſt falſa ꝛc. ¶ 6°. q2 dcm̃ Greg. nõ iuuat: q2 pctm̃ veniale nõ obſcurat ꝑ diminutiõez luminis grẽ vel charitatis: q2 ſm oẽs l3 gratia ꝛ charitas poſſint augeri, nunq̃ tñ minuunt̃: ꝛ iõ nõ op3 ꝙ venialia dimittant̃ ꝑ intenſionẽ luminis grẽ ꝛ charitatis. Dicunt̃ tñ obſcurare ꝛ nõ total'r obtenebrare: q2 cũ oẽ peccatũ moꝛtale fiat ex defectu luminis rõnis: minoꝛ defectus eſt in cõmiſſiõe pctĩ venialis: qđ dr̃ obſcurare q̃ in cõmiſſione pctĩ moꝛtalis: qđ dr̃ obtenebrare. Hec Durandus in foꝛ°. ¶ Ad idẽ arguit̃ ab aliqͣ. Pͥo cum veniale poſſit fieri moꝛtale ꝛ ecõuerſo: vr̃ ꝙ nõ plus depẽdeat remiſſio venialiũ a remiſſione moꝛtaliũ q̃ eõ: ſed moꝛtale põt remitti ſine veniali. ergo ecõuerſo. ¶ 2° q2 pena debita veniali eſt finita ſimpl'r ꝛ nõ ſub ꝯditiõe. ſicut eſt de pena debita moꝛtali confeſſo. ergo põt ſolui. ¶ 3°. q2 nõ eſt ibi offenſa ſicut in moꝛtali: ſȝ ſolũ deoꝛdinatio volũtatis ꝛ pena finita. ergo ſufficiunt duo opp^ta. ergo ꝛc. ¶ 4°. q2 qđ nõ tollit̃ actu ꝛ aptitudine ꝑ pctm̃ nõ op3 reſtitui ad remiſſionẽ pctĩ: ſȝ ꝑ pctm̃ veniale nõ tollit̃ grã actu ſicut ꝑ pctm̃ moꝛtale: nec aptitudine ſicut per ſcdm̃. ergo ꝛc. Et in hoc ſcds articulus terminat̃.

Ad argumẽ. Dur. 3^m. In pctõ veniali nõ ſolum ẽ culpa ꝛ debitũ pene: ſed ẽt aliq̃lis macula: non tamen ꝓpꝛie.

Quantũ ad 3^m rñdendũ eſt obiectiõibus ſupradictis. Ad pͥmus ergo Durandi dr̃ ꝓ ꝙ in pctõ veniali nõ ſolũ ſunt illa duo q̃ tãgit arguẽs: verũ ẽt 3^m. ſ. aliq̃lis macula ꝛ offenſa. Et qdẽ ꝙ ſit ibi aliq̃lis macula dicit ſctũs Tho. pͥmi diſ. q. 2. arti. 2°. q̃ſtiuncula pͥ'ma in ſolõne ꝓmi. (Arguit .n. ſic. Pctm̃ veniale trãſiẽs actu: in aĩa manet reatus: ſȝ reatus fũdat̃ ſup maculã: cũ ergo macula nõ poſſit ab aĩa abſtergi niſi ꝑ grãm: ſicut nec tenebꝛa niſi ꝑ lucẽ: vr̃ ꝙ veniale dimitti non poſſit ſine grẽ ĩfuſiõe.) Ecce argm̃. ſeqͥt̃ rñſio. (Dõȝ inqͥt ꝙ macula põt eſſe dupl'r. Uno° per pͥuationẽ pulchꝛitudinis: ꝛ ſic in veniali nõ manet aliq̃ macula: q2 nõ tollit grãm q̃ ẽ aĩe decoꝛ. Alio° ꝑ h ꝙ pulchꝛitudo q̃ ĩeſt ĩpedit̃ ne exterius appeat: ſicut ꝑ puluerẽ pulchꝛitudo faciei fedat̃: ꝛ talis macula ẽ in veniali: q2 ĩpedit̃ decoꝛ grẽ ne ĩ actib' exterius oñdat̃. Uñ nõ op3 ꝙ tal' macula ꝑ ĩfuſionẽ grẽ tollat̃: ſȝ ꝑ actũ ꝗ grẽ ĩpedi^m tollat.) Hec ille. Simile dicit 3° pte. q. 87. ar. 2. ĩ ſolõne 3^i. qđ recitatũ ẽ. (Sicut igͥt ĩ coꝛpe ꝯtigit eẽ maculã dupl'r. Uno° ꝑ ꝓuatiõez ei' qđ reqͥrit̃ ad decoꝛẽ: puta debiti coloꝛis aut debite ꝓpoꝛtionis mẽbꝛoꝝ. alio° ꝑ ſupiductiõez alicui' ĩpediẽtis decoꝛẽ: puta luti aut pulueris. Ita ẽt ĩ aĩa ĩducit̃ macula vno° ꝑ ꝓuatiõez decoꝛis grẽ ꝑ pctm̃ moꝛtale: alio° ꝑ ĩclinatiõez ĩoꝛdinatã affectus ad aliqd tp̃ale: et h fit ꝑ pctm̃ veniale. Et iõ ad tollẽdũ maculã pctĩ venial' reqͥrit̃ act' ꝓcedẽs a grã: ꝑ quẽ remoueat̃ ĩoꝛdinata adheſio ad rẽ tp̃alẽ.) Hec ille. Uerũtñ iſta macula nõ ẽ ita ꝓpꝛie dcã ſicut macula pctĩ moꝛtalis: et ſic d3 ĩtelligi qđ idẽ ſctũs Tho. dicit ꝓ' 2^e. q. 89. ar. ꝓ. (Macula inqͥt ĩpoꝛtat detrimẽtũ nitoꝛis ex aliq̃ ꝯtactu. ſicut in coꝛpalib' p3 ex qb' ꝑ ſiĩitudinẽ nomen macule ad aĩa3 trãſfert̃. Sicut aũt ĩ coꝛpe ẽ duplex nitoꝛ. vn' qdẽ ex intrinſeca diſpõne mẽbꝛoꝝ ꝛ coloꝝ: ali' aũt ex exterioꝛi claritate ſupueniẽte: ita ẽt ĩ aĩa ẽ duplex nitoꝛ. vn' qdẽ habitualis q̃ſi ĩtrinſec'. alius aũt actualis q̃ſi exterioꝛ fulgoꝛ. Pctm̃ aũt veniale ĩpedit qdẽ decoꝛẽ actualẽ: nõ tñ habitualẽ: q2 nõ excludit nec diminuit habitũ charitatis ꝛ aliaꝝ ṽtutũ: ſȝ ſolũ ĩpedit eoꝝ actũ. Macula aũt ĩpoꝛtat aliqd manẽs ĩ re maculata. vñ magis vr̃ ꝑtinere ad detrimẽtũ habitual' nitoꝛis q̃ actual'. Uñ ꝓpꝛie loq̃ndo pctm̃ ve^le non cauſat maculã ĩ aĩa. ꝛ ſi alicubi dicat̃ maculã ĩducere: h ẽ ſȝ qd ĩq̃tũ ĩpedit nitoꝛẽ q ẽ ex actib' ṽtutũ.) Hec ille. Qz aũt ĩ pctõ veniali ſit aliq̃ offenſa dedoꝛidit ipe pͥ. el diſ. q. 2. ar. ꝓ. q̃ſtiũcula 2^a. vbi arguit ſic 3° loco. (Si q diſplicet deo pctm̃ nõ dimittit̃: ſȝ hͥñs vẽiale diſplicz deo. q̃ q̃diu manet vnũ. aliud nõ tollit̃ nec remitit̃.) Ecce argm̃. ſeqͥt̃ rñſio. (Dõȝ inqͥt ꝙ pctm̃ moꝛtale ita diſplicz deo ꝙ ẽt fac̃ ip3 peccãtẽ deo diſplicẽtẽ ĩq̃tũ pulchꝛitudinẽ grẽ quã de' ĩ ipo amat aufert. Sȝ pctm̃ veniale q̃uis deo diſpliceat: q2 ĩoꝛdinatũ ẽ. nõ tñ fac̃ peccãtẽ deo diſplicẽtẽ: q2 nõ ꝓuat̃ claritas grẽ: ſȝ q̃dãmõ obnubilat̃ ĩq̃tũ ei' ꝓceſſus ad exterioꝛa ĩpedit̃. ꝛ iõ dicit Grego. ꝙ pctm̃ vẽiale obſcurat: ſȝ moꝛtale obtenebꝛat ꝛc.) Hec ille. Ex qb' p3 ꝙ ꝛ ſi ꝓꝑ pctm̃ veniale deus nõ offendat̃ peccãs: tñ offendit̃ pctõ ĩq̃tũ ipm̃ deteſtat̃ ꝛ odit et punit tanq̃ ſibi diſplicẽs. Eſt ibi ergo nõnulla offenſa: ꝛ ꝑ ꝯñs ad ei' remiſſionẽ reqͥrit̃ aliqͣ act' ꝯri' deo placẽs in oꝛdiẽ ad vitã eternã. ſ. aliqͣ act' a grã ꝛ charitate elicit'. ſicut pctm̃ veniale retardat a vita eterna: ꝛ a ꝯſecutiõe illi' ĩpedit. De h ſctũs Tho. de malo. q. 7. ar. xi. ſic dicit. (Pctm̃ remitti nõ ẽ aliđ q̃ pctm̃ nõ ĩputari. Uñ in ꝓſa. cũ pͥ^m dixiſſet. Beati q̃rũ remiſſe ſũt inigtates: q̃ſi exponeret ſubdit. Btũs vir cui nõ ĩputauit dñs pctm̃. Imputatur aũt pctm̃ alicui ĩq̃tũ ꝑ ip3 ĩpedit̃ hõ a ꝯſecutione vltimi finis: q eſt btĩtudo eterna: a q̃ ĩpedit̃ hõ ꝑ pctm̃: ꝛ rõne culpe ꝛ rõne pene: q2 cũ btĩtudo eterna ſit ꝑfectũ bonũ hoĩs nõ cõpatit̃ ſecũ aliq̃ bonitatis minoꝛatiõe3. Ex h aũt ipſo ꝙ aliqͣ actũ pctĩ cõmiſit: ĩcurrit q̃dã boni minoꝛationẽ ĩq̃tũ fact' eſt vituperabilis: ꝛ indecentiã quãdã hñs ad tantũ bonũ. Ex h ṽo ꝙ reus ẽ penaꝛ ẽt ĩpedit̃ a btĩtudine ꝑfecta q̃ oẽ3 doloꝛẽ ꝛ penã excludit. Fugiet .n. ſibi doloꝛ ꝛ gemit' Iſa. 35°. Uerũq3 tñ hoꝝ aliter ĩpedit in pctõ veniali: ꝛ aliter ĩ pctõ moꝛtali. Nã in pctõ moꝛtali hõ patit̃ bonitatis minoꝛatiõez ꝑ ꝓuationẽ ꝓncipij ducẽtis ad finẽ. ſ. per pͥuatiõez charitatis: ſȝ in pctõ veniali patit̃ hõ minoꝛationẽ ꝛ ĩpedimẽtũ per q̃dã indecentiã act' in q̃ q̃ſi ĩpedimẽto exiſtẽte in ipſo

actu quo peragendū erat in finē retardaꝛ. Saluo tamē
ꝑn° inclināte: ſicut ēt graue pōt īpediri ne ꝑueniat deor-
ſum vel ꝑꝑ corruptiōeꝫ grauitatis in ipſo: vel ꝑꝑ aliqđ
īpedimentū occurrēs: quo īpediꝛ motus ei° ne ad fineꝫ
nālēꝫ ꝑueniat. Ex pte ēt reat° pene ē dñā. Nā per pctm̄
mortale mereꝛ q̄ſi inimicus effect° penā exterminantē:
ꝑ pctm̄ vō veniale penā corrigētē. Alr g̃ remittiꝛ pctm̄
veniale: ⁊ alr mortale. Nā quātū ad culpā ad h̄ ꝙ pctm̄
mortale nō iputeꝛ: opꝫ ꝙ tollaꝛ īpedimentum qđ erat ex cor-
ruptiōe ꝑncipij ꝑ nouā charitatis ⁊ grē īfuſionē. H̄ āt nō
reqriꝛ ī pctō veniali: qꝛ charitas manebat: ſꝫ opꝫ ꝙ tol-
laꝛ īpedimentum ꝑ aliquē fortē īpulſuꝫ repugnātē īpedimento qđ
erat appoſitū ex obice venialis. Sicut īpedimentum qđ ꝯtin-
git ex grauitatis corruptiōe nō pōt tolli niſi ꝑ iteratā ge-
neratiōeꝫ ei°. Impedimentum vō qđ eēt ex aliquo obice oppoſito
tolliꝛ ꝑ aliquē violētū motū remouētē ipm obicē. Sic
ergo veniale q̄tū ad culpā remittiꝛ ꝑ feruoreꝫ charita-
tis: mōtale vō ꝑ grē īfuſionē.) Hec ille. Dꝛ 2° ꝙ dato ꝙ
ī pctō veniali nō ſit macla vl̄ offenſa ſtricte ⁊ ꝓpe ſum-
pta ſic ꝙ ꝑ ipāꝫ de° offendaꝛ peccāti: vl̄ peccās offendat
deū: tn̄ ille q̄ hꝫ veniale cū mortali rōne mōtalis offen-
dit deū: ⁊ de° offenſus ē illi. Et iō q̄diu hꝫ mortale ⁊ ca-
ret charitate ⁊ grā: nō pōt hēre reordinatiōeꝫ volūtatis
ſufficiētē ad dimiſſionē venialis: nec ſolonē pene ſuffi-
ciētis ad h̄. De pdcis ſcūs Tho. de malo. q. 7. ar. 10. vbi
arguit ſic 6° loco. (Cōtingit qñqꝫ ꝙ aliqs ī mortali mo-
riens penitet de aliq̄ veniali cōmiſſo mutās in hac vita
volūtatē ſuā: quā habuerat pecādo venialr. Sꝫ i illa volūtate
remanet aīa i q̄ de corpe exit. ergo nō erit i eo q̄ ſic de-
cedit pctm̄ veniale poſt mōtē. Nō g̃ ꝓ eo eternalr puniet.)
Ecce argm̄. ſeqꝛ rn̄ſio. (Dōm ingꝫ ꝙ pctm̄ poſtq̄ trāſit
actu pōt manere reatu quē nō tollit q̄libet mutatio vo-
lūtatis: ſꝫ ſolū illa quā charitas opaꝛ.) Hec ille. Itē ibideꝫ
arguit ſic ꝓbādo ꝙ pctm̄ veniale ſine charitate puniaꝛ pe-
na eterna: qꝛ ꝙ pena pctōꝝ venialiū terminet. H̄ ē me-
rito fūdantis: vt pꝫ ꝑ aplm p° Cor. 3°. qđ qdē fūdamentum eſt fi-
des formata: vt dicit Aug. 21. de ciui. dei. ⁊ i lib. de fide ⁊
opib°. Hoc āt fundamentum nō ē in eo q̄ cū pctō mortali de-
cedit. g̃ pena venialiū nō terminabiꝛ in ipſo.) Hec ille.
Et ꝑ totū arti. ponit ꝙ pctm̄ veniale ꝯiūctū mortali ef-
ficiꝛ ꝑ accñs irremiſſibile inq̄tū eſt in ſubō ꝑuato grā.
Itē 3° pte. q. 87. ar. 4. ſic dic. (Remiſſio clpe cuiuſcūqꝫ
nūq̄ fit niſi ꝑ vtutē grē: qꝛ vt aplš dic Ro. 4°. Ad grāꝫ
dei ꝑtinet ꝙ de° alicui nō īputet pctm̄: qđ gl. ibi exponit
de veniali. Ille āt q̄ ē i pctō mortali caret grā. vñ nullū
pctm̄ veniale ſibi dimittiꝛ.) Hec ille. Itē 2° ſen. diſ. 42
q. pa° ar. 5. in ſolone 6ª. ſic dic. (Ille q̄ decedit cū morta-
li ⁊ veniali ſilr puniꝛ i īferno ꝓ veniali ⁊ puniꝛ ī eternū.
Lōge tn̄ minus acerba pena q̄ illa q̄ ē ꝓ mortali. Hoc
āt accidit veniali inq̄tū ē mortali ꝯiūctū: qđ grāꝫ ꝑuat
ſine q̄ nulla pena pōt eē purgatiua vel expiatiua.) Hec
ille. Silr dicit 4° ſen. diſ. 21. q. 1. arti. 4. in ſolone 3ª. q. ⁊
aliqs locis. Ex q̄bus pꝫ ꝙ exiſtēs in mortali nō pōt ſuffi-
ciēter reordinare volūtatē ſuā: nec aliq̄ ſatiſfactōeꝫ īpē-
dere q̄ ſufficiat ad pcti venialis remiſſionē: qꝛ nec cōtri-
tio nec ſatiſfactio eſt ex grāꝫ. reordinatio vō volūtatis
eſt ꝯtritio vt poſt diceꝛ. ¶ Ad ſcđꝫ rn̄det ſcūs Tho. de
malo. q. 7. art. 10. in ſolone 8ª. dicēs. (Nō ē poſſe ꝙ aliqs
decedat cū veniali pctō ⁊ originali abſqꝫ mortali: qꝛ an̄
vſuꝫ rōnis puer excuſaꝛ a pctō mortali: ita vt ſi etiā cō-
mittat actū q̄ de gñe ſuo ſit pctm̄ mōtale nō icurrit rea-
tū mortalis pcti. eo ꝙ nōdū hꝫ vſum rōnis. Vñ multo
magis excuſaꝛ a reatu pcti veniaꝛ: qꝛ qđ excuſat maius
pctm̄ mlto magis excuſat ⁊ minus. Sꝫ poſtq̄ hꝫ vſuꝫ
rōnis peccat mortalr: ſi nō facit qđ in ſe ē ad q̄rēdū ſuā

Non eſt poſſe ꝙ aliqs dece-dat cū venia-li pctō ⁊ ori-ginali abſqꝫ mortali.

ſalutē. Si aūt faciat: grām ꝯſequiꝛ: ꝑ quā immunis erit a
pctō originali. Et ſi ꝯ hoc arguit: qꝛ ꝙ aliqs actu cōuer-
taꝛ ad deū cadit ſub ꝓcepto affirmatiuo. Precepta aūt
affirmatiua ⁊ ſi obligent ſp: nō tn̄ obligāt ad ſp. Nō er-
go ſtatī peccat mortalr ſi nō ꝯuertaꝛ ad deū actu ſtatī
hito vſu rōnis. Pōt āt tūc peccare venialr. ergo pōt eſſe
pctm̄ veniale cū originali ſine mortali. Ad h̄ rn̄det idē
ſcūs Tho. ibideꝫ ad 9m̄ dicēs. (Lꝫ ꝓcepta affirmatiua
cōiter loquēdo nō obligēt ad ſp: tn̄ ad h̄ ē hō nāli lege
obligat°: vt ꝑ ſit ſollicit° de ſua ſalute ſm̄ illud Matth.
6°. Primum q̄rite regnū dei. Vltimus. n. finis nāliter cadit
ꝑ in appetitu: ſicut pa° ꝑn° nāliter cadūt ꝑ in appꝛhēſio-
ne. Sic. n. oīa deſideria ꝑſupponunt deſideriū vltimi fi-
nis: ſicut oēs ſpeculatiōes ꝯnū ꝑſupponūt ſpeculationē
primoꝝ ꝑncipiorum.) Hec ille. Silr ponit 2° ſen. diſ. 42. ⁊ ī ex-
poſitiōe lr̄e. ⁊ q. 1. arti. 5°. in ſolone 7ª. vbi ſic dic. (Poſi-
tio illa eſt īpoſſis. qđ ſic pꝫ. Si. n. aliqd eſt ſufficiēs ad ex-
cuſanduꝫ maius pctm̄: multo amplius ſufficit ad excu-
ſandū minus: ſꝫ īperfectio etatis excuſat pctm̄ mortale
vt puer nōdū hn̄s vſuꝫ liberi arbitrij: mortalis reſpect°
nō hꝫ: ēt ſi actū faciat: q̄ ex ſuo gñe pctm̄ mortale eſt: vñ
multo ampli° excuſat īfantia ne pctm̄ veniale iputetur.
Et iō non pōt eſſe ꝙ hō venialr peccet ante illud tp̄s q̄
vſuꝫ rōnis hꝫ: vt iā mortalr peccare poſſit. Statiꝫ āt vt
ad tp̄s illud ꝑuenit vel grāꝫ hꝫ: vel in pctō mortali eſt.
Qꝛ ſi facit qđ in ſe eſt: de° ei grām īfundit. Si āt nō facit
peccat mortalr: qꝛ tūc eſt tp̄s vt de ſua ſalute cogitet: et
ei operā det. Et iō poſitio ē impoſſis. ſi tn̄ ponaꝛ ꝑ īpoſſe:
tūc talis puniet pena ſenſibili ꝓ veniali in inferno: ⁊ pe-
na illa erit eterna. Sed h̄ accidit veniali inq̄tū eſt ſine
grā.) Hec ille. Itē pa° 2ª. q. 87. arti. 5. ī ſolone 2ª. vbi ſic
dic. (Pctō originali nō debeꝛ pena eterna rōne ſue gra-
uitatis: ſꝫ rōne ꝯditiōis ſubi. ſ. hoīs q̄ ſine grā inuenit: ꝑ
quā ſolā fit remiſſio pcti. Et ſilr ē de pctō veniali. Eter-
nitas enī pene nō rn̄det q̄titati culpe: ſꝫ irremiſſibilita-
ti.) Hec ille. Cū āt dicit arguēs ꝙ ꝓdicta de pueris ſūt
manifeſte falſa ⁊c̄. Negaꝛ. Sꝫ ſua ꝓbatō eſt manifeſte
falſa: qꝛ illi q̄ iudicāt pueros peccare venialr ꝑus q̄ ha-
beāt vſuꝫ rōnis q̄ poſſint peccare mortalr: falſe iudicāt.
ꝯcediꝛ tn̄ ꝙ an̄ vſuꝫ rōnis pn̄t facere multa q̄ ſm̄ gen°
ſuū ſūt venialia pctā: nō tn̄ in eis ſūt pctā ſic̄ ſilr dcm̄
eſt de mortalib°. ¶ Ad 3m̄ dꝛ ꝙ ſi maior itelligaꝛ de q̄-
libet bono tpali falſa eſt. Si āt intelligaꝛ particulariter
de aliq̄b° bonis tpalib° ſolū. tūc ꝯn̄ vera eſt. Sꝫ argm̄ eſt
ex puris idefinitis vel ꝑticularib°. Et ſic forma argumen-
di nulla eſt. Pro cui° declaratiōe ſciēduꝫ: ꝙ bona opa
facta in pctō mortali ſūt meritoria de ꝯgruo ſi debeat
dici meritū ꝗmplicis boni vel ꝑmij ſm̄ ꝙ ponit btūs
Tho. 15. diſ. 4ª. q. 1. arti. 3°. in ſolone q̄rte ⁊ q̄nte. q. Valēt
enī ꝑ ad diſponendū ad grāꝫ. 2°. ad aſſuefactionē bono-
rū operū. 3°. ad ꝯſecutiōeꝫ bonoꝝ tpaliū vel vitationeꝫ
maloꝝ. 4°. qꝛ minuūt penā īferni: nō qdē ꝙ i hērent a
pena: quā iā ga meruit: ſꝫ qꝛ īpediūt meritū pene: qꝛ hō
reatū omiſſionis euadit q̄ hō opa ꝑficit: ⁊ a mltis pctis
retrahiꝛ ⁊ cū minori ꝯtēptu peccat. g̃ ad dilatōeꝫ vl̄ mi-
nuitōeꝫ pene tpalis: ſic̄ legiꝛ de Achab. 3° Regū. Dꝛ 2°
ꝙ ꝑ talia opa nullꝰ mereꝛ de ꝯgruo aliqđ bonū tpale:
nec expiatōeꝫ alic° pene tpal' q̄ ſit poſteriꝰ nā īfuſiōe grē
grām facientis. ſic āt ē de pena ſatiſfactionis debita pctō veniali.
Nā expiatio talis pene ꝑſupponit remiſſionem clpe venialis:
⁊ remiſſio clpe veniaꝛ ꝑſupponit actū ⁊ hitū grē: ſic̄ pꝫ ꝑ ꝓ-
dicta. Vñ ſic̄ bona opa i mortali fcā nō ſūt meritoria remiſſionis
vl̄ expiatōis pene eterne: eo qꝛ illa ꝑſupponit remiſſionem clpe
mortal' ꝑ īfuſionē hit° grē: ita nō ſūt meritoria remiſſionis
pene tpalis ſatiſfactorie debite peccato veniali: qꝛ illa
ꝑſupponit

Bona opa i pctō mortali facta ſunt de ꝯgruo meri-toria ꝗmpli-cis ꝑmij ſed non remiſſio-nis pcti venia-lis: aut pene ꝑ eo debite.

ꝑſupponit remiſſionē culpe ꝑ actū elicitū a charitate ⁊ grã:imo min⁹ ſūt meritoria expiatiōis pene debite ve nialī ꝙ̄ pene debite pctō mortali. Qḋ pꝫ. q2 talia bona opa ſūt meritoria de ꝯgruo tali q̄li diſpōnis vel īfuſio nis grē. Ad grãꝫ aūt mox ſeq̄ꝛ pene eterne remiſſio:nō aūt pene tpalis. imo reſtat ꝑſoluēda poſt remiſſionem culpe venialis q̄nq3 ⁊ vt in plurib⁹. Eſt ḡ in argᵗᵒ falla cia ꝯñtis arguēdo ab idefinita ad eī⁹ ſingularē.ſ.bona opa i mortali facta ſūt meritoria expiatiōis alicui⁹ pe ne tpalis.ḡ ſūt meritoria expiatiōis ſatiſfactorie pene debite veniali. Hãc ſolonē ſiſlr pōit.ſ.Tho.i pria diſ. q.2.ar.ꝑ.q̄ſtiūcula 3ᵃ i ſolone 3ᵃ.qḋ recitatū fuit i pnci pio qōnis ꝑ pte affirmatiua dicēs.(Pena ēt hoīs offē ſaꝫ nō tollit niſi ab eo i quē pctm̄ ꝯmiſſuꝫ ē acceptetur nec acceptari pt ꝙ̄diu inimicitia ad ipm manet:⁊ ideo manēte inimicitia hoīs ad deuꝫ ꝑ pctm̄ mortale pena ꝙ̄tacūq3 veniale nō purgat. Uñ Iſa.58º. dñs diĉ nō eē accepta ieiunia eoꝝ q ad lites ⁊ cōtētiōes ieiunabāt.) Hec ille. Itē diſ.15.q.i.ar.3º.i ſolone.5ᵉ.q.arguit ſic i ſilī (Cū nll⁹ libeꝛ a pena niſi ſit abſolt⁹ a clpa.q2 effect⁹ ñ dimīuiꝛ.nec tollit niſi dimiu̇ʳ vl ablata cā.iōꝑ opa ex̄ charitatē facta q̄ neq3 culpā tolleꝛ neq3 diminuere pñt: pena iferni mitigari nō pt.) Hec ille. Ita i ꝑpoſito di ci dꝫ ō pena ōbita veniali i purgaᵗᵒʳⁱᵒ i foro pn̄iali. ¶ Ad 4ᵐ pꝫ ſolo ꝑ ꝑdicta.q2 cāꝫ illā aſſignat ſcūs Tho. vt ſta ti allegatū ē. Nec vꝫ iſtātia vl ſolo quā dat arguēs. q2 vt ꝑdictū ē bōa opa fcta i mortali nō ſunt accepta deo tāꝙ̄ remuneranda vita eterna. nec aliq̄ bono tpali aut expiatiōe pene tpalis niſi ꝑſupponēdo ordīe nãe in eo ḡ ſic remūeraꝛ:hītū vl actū grē ⁊ charitatis. Sic āt eſt de expiatōe pene ſatiſfaᵗᵉ ōbite pctō vēiali q̄ ipꝫ vēia le purgat. Sec⁹ ē ō alijs penis debitis i h̄ ſclo pctis ve nialib⁹ vl mortalib⁹ q̄ nō ſūt pctōꝝ purgatiue nec ſatiſ factorie:ſꝫ ꝑꝑ aliḋ eis nolētib⁹ iſligūꝛ:puta ad iniciam dānatōis eoꝝ vl glīaꝫ dei:vl bonū alioꝝ hoīm. Nā ad dilationē vl diminutionē vl ꝑſeruationē taliū penarū tpaliū bōa opa i mortali facta valere pñt. Sꝫ forte ar guēs decept⁹ fuit i h̄ ꝙ putauit pcti vēialis remiſſionē nō eē aliḋ ꝙ̄ pene tpalis ſolonē:⁊ nō diſtīxit īter r̄miſ ſionē clpe ⁊ remiſſionē pene. Que duo multū diſtāt:vt oñdit ſcūs Tho.ō malo.q.7.ar.12º. vbi poſtꝙ̄ oñdit ꝗd eſt pctm̄ veniale remitti q̄ ad culpā oñdit ꝗd ſit illō re mitti q̄ ad penā dicēs.(Sic ḡ veniale ꝙ̄tū ad clpaꝫ re mittiꝛ ꝑ feruorē charitatis:mortale vo ꝑ grē īfuſionē. Cētū ad penā aūt pctm̄ mortale nō remittiꝛ. q2 hꝫ pe nā iterminabilē ⁊ eternā. Pctm̄ vo veniale remittitur ꝑ exſolutionē pene tpalis finite.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone.17ᵃ.argⁱ ſic diĉ.(Remiſſio clpe nō fit ꝑ penā: ſꝫ ꝑ vſū grē.) Itē i ſolone pncⁱ diĉ.(Quibuſdā vēia lia remittunꝛ poſt hāc vitā q̄ ad culpā eo mō q̄ remit tunꝛ i hac vita.ſ.ꝑ actū charitatis i deū repugnātē ve nialib⁹ i hac vita ꝯmiſſis ⁊c.) Si vo arguēs diſtīxerit in ter illa duo:tūc falſe putauit vēiale remitti quo ad cul pā ꝑ diſplicētiā pcti ſine grã ⁊ dilectiōe dei ſuꝑ oīa: ⁊ quo ad penā remitti ꝑ exſolonē pene finite ex̄ gratiaꝫ ⁊ charitatem. Quia: vt dictum fuit: ſine gratia ⁊ charitate null⁹ dolor de pctō hꝫ rōnē ꝯtritiōis: nec op⁹ penale rōnē ſatiſfactiōis. Utrūq3 aūt req̄riꝛ ad cōple tā remiſſionē pcti venialis potiſſime ꝯtritio vt poſt dī ceꝛ. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ ꝙ ſolo quā dat ad argᵐ ꝓbans ꝯñem nō valet. Cū.n.diĉ ꝙ feruor charitatis nō oppōaꝛ pctō veniali nec formalr̄ nec ꝯſecutiue. falſū diĉ. Nec valet ſua ꝓbatio.q2 feruor charitatis ḡ delet veniale nullo mō ſtat cū illo vēiali qḋ delet:ſꝫ poſſit ſtare cū alijs ve nialib⁹. Talis.n.feruor eſt diſplicētia ⁊ ꝯtritio ḋ illo ve

Feruor cha ritatis ḡ dlet veniale nul lo mō ſit cū illo.

niali ⁊ nō de alijs. De h̄ ſcūs Tho. pria diſ.q.2.ar.ꝑ.q̄ ſtiūcula ꝑ⁹ i ſolone 2ᵃ.(Qlibꝫ pctm̄ mortale opponiꝛ cuilibꝫ ꝙ̄tūcūq3 pue charitati. Non aūt qōlꝫ veniale opponiꝛ cuicūq3 feruori charitatis. Dr̄.n.feruor chari tatis ꝑ ſilitudinē fm ꝙ ad exteriora q̄dāmō ebulliēn do diffūdiꝛ. Ex illa aūt pte q̄ veniale ꝯmittiꝛ charita tis feruor nō appeꝛ.ſꝫ aliquid ꝑter charitatē. Uñ ꝙ̄uis ſit feruor charitatis ꝙ̄tū ad aliq̄:pt eē tepiditas ꝙ̄tum ad alia. Et ſic nō qlꝫ feruor opponiꝛ cuilꝫ veniali. Uñ nō eſt ſilis ꝯparatio pcti mortalis ad charitatē ⁊ venia lis ad feruorē charitatis.) Hec ille. Itē ar.2º.in ſolone 2ᵉ.q.ſic dicit.(Pctm̄ veniale nō dimittiꝛ ꝙ̄diu volun tas manet i illo. Ipm aūt recedere volūtatē ab eo qḋ ꝗs ꝑus volebat eſt diſplicere ei qḋ voluit. Talis aūt di ſplicētia dolor ꝯtritiōis dr̄:qñ ē grã iforata. Sꝫ ſciēdū ꝙ ꝯtritio pt accipi triplr̄ vl actu vl hitu vl me⁹ mō. ha bitu ꝗdē ꝯtritio exñs nō ſufficit ad pcti venialis dimiſ ſionē. q2 tūc ꝗcūq3 hr̄et pn̄ie v̄tutis hitū: cui⁹ act⁹ ē ꝙ̄li bꝫ ꝯtritio ꝯſecut⁹ eēt pcti venialis dimiſſionē:⁊ ſic pec catū veniale cū grã eē nō poſſet. Nec iteꝝ req̄riꝛ ꝙ ſꝑ adſit actualis ꝯtritio:q2 ſeq̄reꝛ ꝙ pctm̄ qḋ aliq̄s in me moria vel cogitatiōe nō hr̄et remitti nō poſſet. Et iō di cēdū ꝙ req̄riꝛ ꝯtritio medio mō:qñ.ſ.⁊ ſi actu pctm̄ nō diſpliceat explicite:diſplicet tñ iplicite:q2 ex virtute ac tus quē agit ſeq̄reꝛ diſplicentia explicita pcti venialis ſi cogitatio ad illud ferreꝛ.) Hec ille. Itē ibideꝫ ꝑ loco arguit ſic.(Diĉ Greg⁹. Qḋ eſt aq̄ ad cauādū. h̄ ē venia le ad feruorē charitatis:ſꝫ feruor charitatis pt eē ſine ꝯtritiōe:q2 aliq̄s pōt feruēter i deū ꝯuerti:⁊ tñ de pctō nō dolere qḋ eſt ꝯteri.ḡ pctm̄ veniale pt dimitti ſine cō tritiōe.) Ecce argᵐ. Seq̄tur r̄nſio.(Dōm iꝗt ꝙ ꝙ̄uis feruor charitatis poſſit eē dū hō i deū ferꝛ motu chari tatis ſine h̄ qḋ ō pctō veⁱˡ cogitet:tñ explīᶜ i illo motu implicite ꝯtineꝛ diſplicētia venialis pcti vel vnius:vel oīuꝫ.q2 ſi feruēter i deū ferꝛ diſplicet ei oē qḋ a deo re tardat:vñ pt eē tā feruēs mot⁹ charitatis i deū ꝙ oīa venialia pctā delet etiā ſine actuali cogitatiōe ipſoꝝ.) Hec ille. Silia dicit 3ᵃ pte.q.87.ar.ꝑ. vbi ſic diĉ.(Re miſſio culpe fit ꝑ ꝯiūctionē ad deū a q̄ aliq̄lr ſepaꝛ cul pa. Sed h̄ ſeꝑatio ꝑfecte ꝗdē fit ꝑ pctm̄ mortale: imꝑ fecte aūt ꝑ pctm̄ veniale. Nā ꝑ pctm̄ mortale mēs oīo a deo auertiꝛ: vtpote ꝯ̄ charitatē agēs. Per pctm̄ āt ve niale retardaꝛ affect⁹ hoīs ne ꝓmpte in deū feraꝛ. ⁊ iō vtrūq3 pctm̄ ꝑ pn̄iaꝫ ꝗdē dimittiꝛ: q2 ꝑ vtrūq3 deordi naꝛ volūtas hoīs ꝑ imoderatā ꝯuerſionē ad bonū crea tū. Sic eni pctm̄ mortale remitti nō pt ꝙ̄diu volūtas pctō adheret:ita ēt nec pctm̄ veniale: q2 manēte cauſa manet effectus. Exigitur āt ad peccati mortalis remiſ ſionē ꝑfectior pn̄ia:vt.ſ.hō actualr̄ pctm̄ mortale ꝯmiſ ſuꝫ deteſteꝛ quātū i ipſo eſt vt.ſ.diligētiā adhibeat ad rememorādū ſingula pctā mortalia vt ſingula deteſte tur. Sꝫ h̄ nō req̄riꝛ ad remiſſionē pctōꝝ venialiū. Nō tñ ſufficit habitualis diſplicētia q̄ hr̄ ꝑ habitū charita tis vl pn̄ie v̄tutis:q2 ſic charitas nō cōpatereꝛ pctm̄ ve niale. qḋ pꝫ eē falſū. Uñ ſeq̄ꝛ ꝙ req̄riꝛ q̄dā v̄tualis di ſplicētia:puta cū aliq̄s ferꝛ h̄ mō fm affectū i deum ⁊ res diuinas:vt ꝗcꝗd ei occurrat qḋ eū ab h̄ motu retar dat ⁊ diſpliceret ei.⁊ doleret ſe h̄ cōmiſiſſe:ēt ſi actu de illo nō cogitaret. Qḋ tñ nō ſufficeret ad remiſſionē pcī mortal niſi ꝙ̄tū ad pctā oblita poſt diligētem inq̄ſitio nē.) Hec ille. Itē ibidē i ſolone tertij.(Feruor igr̄ cha ritatis v̄tualr̄ iplicat diſplicētiā venialiū pcōꝝ: vt dctm̄ eſt.) Hec ille. Ex ꝗb⁹ oīb⁹ pꝫ ꝙ feruor charitatis oppo niꝛ v̄tualr̄ pctō veniali vni vel pluribus vel oīb⁹. Et iō ſufficit ad deletionē venialiū pctōꝝ vni⁹ vl pliuꝫ vel

Cōtritio pōt accipi triplr̄ ⁊ q̄ ſufficiat ad venialis pcti dimiſſio nem.

Ad remiſſio nē pcti mor lis ⁊ pcti ve. que.

diuiz ꝛ ꝙ arguēs male itellexit talē feruorē: ꝛ ꝙ diſplicētia quā ipſe pōt ſine charitate nihil vꝫ vł nō ſufficit ad remiſſionē pcti venialis. Itē ꝙ feruor actualis charitatis aliqñ oppōit pcō veiali vtualr: lꝫ nō ſp. iō aliqñ tollit illō: lꝫ nō ſp. ℂ Ad 6ᵐ dī ꝙ arguēs iſufficiēter expōit dctm̄ Gregorij. qꝛ Greg⁹ nō loqͥ ꝺ obſcuratiōe lūinis nālis rōnis: ſꝫ luis gr̄e vł charitatis. Qō gdē lꝫ non diminuat q̄tū ad hitū p pctm̄ veniale: minuit tn̄ q̄tū ad actū vł feruorē. De ħ ſcūs Tho. ꝺ malo. q. 7. ar. 2°. in ſolone. 16ᵃ. ſic dicit. (Act⁹ pt diminui dupl'r. Uno mō q̄tū ad facilitatē vł facultatē agēdi: vt. ſ. hō non poſſit tm̄ agere q̄tū prius: ꝛ ſic qō diminuit actū: diminuit pn̄cipiū act⁹ qō ē forma. Alio mō q̄tū ad executionē act⁹ ꝛ ſic nō oꝫ ꝙ illō qō diminuit actū diminuat formā. Nō enī diminuit grauitatē lapidis colūna q̄ retinet ipſū: ne cadat deorſū: nec diminuit v̄tutē greſſiuā hoīs q ligat ipſū. ꝛ p hūc modū veniale diminuit actū charitatis: nō āt p̄ mō.) Hec ille. Itē ibidē i ſolone. 17ᵃ. arᵗⁱ. ſic dicit. (Feruor pōt accipi dupl'r. Uno mō ſꝫ ꝙ iportat intēſionē iclinatōis amātis i amatū: ꝛ talis feruō ē eēntialr charitas: ꝛ nō diminuiᷓ p veniale pctm̄. Alio mō dī feruor charitatis ſm ꝙ mot⁹ dilectiōis redūdat ēt i inferiores vires vt quodāmō ñ ſolū cor: ſꝫ ēt caro exultet i deū: ꝛ talis feruor diminuiᷓ p pctm̄ veniale abſq; diminutiōe charitatis.) Hec ille. Pōt tn̄ itelligi diminutio charitatis q̄ ad hitū: nō ſolū quo ad actū aliquo mō. Uñ ibidē i ſolone 4ᵃ ſic diᷓ. (Difficile mobile ñ ē dr̄ia ꝯſtitutiua hit⁹: nec. n. diſpō ꝛ hit⁹ ſūt diuerſe ſpēs. alioqn nō poſſet vna ꝛ eadē q̄litas q̄ prius fuit diſpō poſtea fieri hit⁹. Sꝫ facile mobile ꝛ difficile mobile ſe hēt ſic pfectū ꝛ ipfectū circa eādē rē. Dato aūt ꝙ difficile mobile eēt dr̄ia ꝯſtitutiua. adhuc rō nō ſequereᷓ. qꝛ ꝙ aliq̄s hit⁹ fiat de facili mobilis pt ꝯtigere dupl'r. Uno gdē mō p ſe: qꝛ. ſ. ñ hꝫ pfectū eē i ſbō: ꝛ ſic qcqd diminueret ħ: qō ē difficile mobile circa hitū diminueret ipſū hitū. Alio mō p accñs ex eo. ſ. qō iducitur diſpō ad ꝯriū: vt ſi dicam⁹ ꝙ ſoꝛa aq̄ p ſusceptionē caloris fit min⁹ ꝺ difficili mobilis: ꝛ tn̄ ꝯſtat ꝙ ſoꝛa ſubalis nō diminuiᷓ: ꝛ p hūc modū veniale diminuit ħ qō ē difficile mobile circa charitatē. Et p hūc modū itelligēduꝫ eſt ħ qō gdā dicūt: ꝙ veniale diminuit charitatē q̄tuꝫ ad radicationē i ſbō: nō gdē p ſe: ſꝫ p accñs: vt dctm̄ ē.) Hec ille. ℂ Ad q̄tuor ſequētia rñdet Pe. ꝺ pa. Uñ ad p̄ᵐ ſic dicit. Nō ē ſile. qꝛ illō q̄ remittiᷓ pctm̄ veniale. ſ. feruor charitatis ſuppōit illō q̄ remittiᷓ mortale. ſ. charitatē. nō aūt ecōuerſo. Uł ſi iſtō negaᷓ ſaltē remiſſio oīs pcti ē p gr̄aꝫ dei: nō ex opib⁹ hoīs. Aliꝯ gētilis poſſet ſatiſfacere de veniali ſine fide: ſine q̄ ipoſe ē placeᷓ deo. Nō aūt remittit niſi ei q ſibi plꝫ. Gr̄a aūtē nō daᷓ cū mortali. iō ꝛc̄. ℂ Ad 2ᵐ dicit ꝙ lꝫ pena ſit finita: tn̄ reqriᷓ ꝙ ſit deo accepta: qō nō eſt q̄diu pſona ē exoſa deo. ℂ Ad 3ᵐ diᷓ ꝙ lꝫ hō ex ſe poſſit deordinari ꝛ obligari ad penā. nō tn̄ pt ſe ex puris nālib⁹ reordinare maxime qñ ē deordinat⁹ p mortale. Cōtritio. n. ē mot⁹ liberi arbitrij nō ſolū i pctm̄ deteſtādū ſimpl'r: ſꝫ i pctm̄ deteſtādū pp deū: ꝛ ēt mot⁹ liberi arbitrij i deū ſup oīa diligēdū. Quoꝝ neutrū faᷓ q ē i mortali: qꝛ nec deū diligit ſup oīa: qꝛ tūc nō adhereret ei: nec deteſtaᷓ pctm̄ pure pp deū: qꝛ tūc magis deteſtareᷓ qō ē magis ꝯ deuꝫ. iō ꝛc̄. Nec ſilr pt hō ſeipſum a reatu pene liberare niſi a deo p gr̄am remittaᷓ. ℂ Ad 4ᵐ dicit ꝙ illud qō nec tolliᷓ nec ſupponiᷓ ad reſtōnē ei⁹ qō directe tolliᷓ per pctm̄ nō oꝫ reſtitui: ſꝫ qō ꝓſupponiᷓ ſic. Sicut p pctm̄ qōcūq; i morib⁹ nō tolliᷓ fides nec ſpes: q pctōr ꝛ credere ꝛ ſperare pōt: tn̄ de nullo pctō pōt hō liberari ſine fide ꝛ ſpe: qꝛ ſine fide ipoſe ē deo placere: ꝛ ſic ſupponiᷓ ad oēm reordinationē. Silr ē de charitate ꝛ gr̄a. Hec Pe. ꝛ bn̄ ꝯformiter ad pdicta. Uerūtn̄ ibidē in ſequēti h⁹ diᷓ aliq̄ ꝯria ſcō Th. ꝛ vitati. Dicit. n. rñdēdo ad 2ᵐ argᵐ ſupi⁹ ſolutū qō ñ ē ſile qꝛ ille q i ſolo originali ꝛ veniali ē pt ex puris nālib⁹ deū ſup oīa diligere: ꝛ ſic voluntatē ſuā reordinare: ꝛ eſt grat⁹ deo ad bona nāe hñda: ꝛ ad mala ſenſus euadēda q̄ nō debenᷓ pctō originali: lꝫ nō ſit grat⁹ q̄ ad hñdā gl'iaꝫ ꝛ vitandā penā dāni. Sed ille q eſt i mortali hꝫ volūtatē deordinatā ſimpl'r: ꝛ eſt re⁹ pene eterne dāni ꝛ ſenſus: vñ nō pōt ſe ordinaᷓ. Uñ ꝓ veniali cū mortali moriēs i eternū punieᷓ. Non ſic aūt ē de originali ꝛ veniali: vñ dico ꝙ ſine gr̄a poteſt remitti veniale i nō hñti mortale actuale: nō tn̄ cū mortali. Cuius oꝯ aliq̄ dicāt ꝙ nec ſic gr̄a ſimpl'r. Hec Petrus ꝛ male. Qō. n. dicit de dilectiōe dei ſup oīa poſſibili hñti pctm̄ originale: falſū eſt: et ꝯ ſcm̄ Tho. p̄ᵃ 2ᵉ. q. 109. ar. 3°. vbi ſic ꝯcludit. (Hō i ſtatu nāe itegre nō indigebat dono gr̄e ſupaddite nālib⁹ bonis ad diligēdū deū ſup oīa: lꝫ idigeret auxilio dei ad ħ eū mouētis. Sꝫ i ſtatu nāe corrupte idiget etiā hō ad ħ auxilio gr̄e nāꝫ ſanātis.) Hec ille. Et de ħ multa dicta ſūt 2°. ſen. diſ. 28. Uñ Pe. q̄ ad ħ falſe dicit: ꝛ ꝯſiter q̄ ad ħ ꝙ aliq̄s poſſit ſufficiēter ſine gr̄a ꝯteri de aliq̄ pctō ēt veniali. ℂ Ad argumētū ꝓ qōne pꝫ ſolo ex dictis in ſolone tertij. Et ħ de qōne ſufficiāt. De q̄ hñdictus de⁹ oē p euū. Amen.

ℂ Utrum pnīa habeat partes. Queſtio. II.

Terum circa eādē diſtinctiōeꝫ queriᷓ. Utrū pnīa habeat ptes. Et arguiᷓ ꝙ nō. Pnīa enī eſt v̄r⁹ ꝛ ſacr̄m: ſꝫ ei inq̄tū eſt virt⁹ nō aſſignanᷓ ptes: cū v̄r⁹ ſit hit⁹ gdā q eſt ſimplex q̄litas mētis. Silr ēt ei pnīe inq̄tū eſt ſacramentū nō videᷓ ꝙ partes ſint aſſignande: qꝛ baptiſmo ꝛ aliꝯ ſacr̄is nō aſſignanᷓ partes. g pnīe nulle partes debent aſſignari.

In oppoſituꝫ arguiᷓ. qꝛ ptes ſunt: ex quibus pfectio alicui⁹ itegraᷓ: ſꝫ pnīe pfectio integratur ex plurib⁹. ſ. ex contritiōe: confeſſiōe ꝛ ſatiſfactione. g penitentia hꝫ partes.

In hac qōne ſunt tres arᵗⁱ. In p̄ ponenᷓ ꝯnes. In 2°. obiectiōes. In 3°. ſolones.

Quantū ad p̄ᵐ articlꝫ ſit p̄ᵃ ꝯ. Pnīa hꝫ ptes. Hāc ponit ſcūs Tho. pn̄ti diſ. q. i. ar. p̄ in ſolone p̄me. q. dicēs. (In pnīa nō ē ꝓ mā aliq̄ res exterior ſicut i bapᵐᵒ aq̄. ſꝫ ipe act⁹ hūan⁹ loco mae i ħ ſacr̄o ſe hꝫ q p quādā recōpēſationē offenſā culpe ꝓcedētis tollit. In actib⁹ aūt hūanis ē gdā grad⁹ ad pfectionē ptīngēdi pp diuerſas ptes hoīs: q̄rū vna aliā mouet: ꝛ iō oꝫ ꝙ diuerſa ſm ordinē ad pfectionē pnīe cōſiderētur: ꝛ ħ dīr pnīe ptes.) Hec ille. Sile diᷓ 3ᵃ pte. q. 90. art. p̄. (Partes integrales rei ſūt in q̄s mālr diuidiᷓ totū. hñt enim ſe ptes ſic mā ad formā. Uñ i 2°. phy. ptes ponūᷓ i gn̄e cāe mālis: totū aūt i gn̄e cāe formalis. Ubicūq; g ex pte māe iueniᷓ aliq̄ pluralitas. ibi eſt iuenire ptiuꝫ rōnē. In ſacr̄o aūt pnīe act⁹ hūani ſe hñt p modū māe. Et ideo cū plures act⁹ hūani reqranᷓ ad pfectionē pnīe. ſ. ꝯtritio ꝯfeſſio ꝛ ſatiſfactō: ꝯñs ē ꝙ ſacr̄ꝫ pnīe hēat ptes.) Hec ille. Ex qb⁹ pōt formari talis rō. Oē ſacr̄m hñs plures ꝛ diuerſos act⁹ ſm ſpēm loco materie hꝫ ptes: ſꝫ pnīa eſt hō⁹. g ꝛc̄. ℂ 2ᵃ ꝯ. Pnīa ſm ꝙ eſt virtus nō hꝫ ptes. Hanc ponit pn̄ti diſ. vbi ſupra in ſolatiōe 4ᵉ. q. vbi ſic diᷓ. (Ab eo qō ſeqtur rem nō accidit aliq̄ compoſitio in re: qꝛ cōponentia ſunt priora ꝯpoſitis. Uñ cū act⁹ noſtri ſint poſteriores virtutib⁹: a qb⁹ eliciunᷓ diuerſi act⁹

qui

Quō veniale dicaᷓ diminuere actum vel habitum charitatis.

T. c. 31.

g ſʒ ordinē a virtute aliq̄ pgrediant̄ nō faciūt aliquā ꝯpōnē in vtute. ꝛ iō pdicta tria nō ſūt ptes pnie. vtutis ſʒ pnie ſacrī: q2 ipſi act⁹ ſūt q̄ſi mā ſacri: ꝛ penes diuiſionē mãe ptes rei q̄nq3 ſumūt.) Hec ille. Itē 3⁰ pte vbi ſupra i ſolōne 2ᵉ ſic dicē. (Pnie ſʒ ꝙ ē vt⁹ nō aſſignant̄ ptes. act⁹ n. hūani g multiplicant̄ in pnia nō ꝯparant̄ ad hītū vtutū ſicut ptes: ſʒ ſicut effcā. vñ relinqt̄ ꝙ partes aſſignent̄ pnie inq̄ntū ē ſacrm ad qð act⁹ hūani cōparant̄ vt mã. In alijs āt ſacris mã nō ſūt act⁹ hūani: ſʒ aliq̄ mã exterior. vel vna qdē ſimplex vt aq̄ vl ōlm ſiue ꝯpoſita vt chriſma. ꝛ iō alijs ſacramētis nō aſſignātur ptes.) Hec ille. Ex qb⁹ pōt formari talis rō p ꝯne. Nullus hitus hʒ act⁹ hūanos p ptib⁹: ſʒ vtus pnie ē q̄dā hitus. ptes āt pnie ſunt act⁹ hūani. g ꝛc. ¶ 3⁰ ꝯ. Partes pnie ꝯuenient̄er aſſignant̄ tres. ſ. ꝯtritio ꝯfeſſio ſatiſfactio. Hāc pōit 3⁰ pte vbi ſupra arti. 2⁰ vbi ſic dicē. (Duplex eſt ps vt dr. 5⁰ me^cc. ſ. ps eēntie. ꝛ ps q̄ntitatis. ptes qdē eēntie ſunt nālr mã ꝛ forā. Logice āt gen⁹ ꝛ dnīa. Hoc āt mō qðlʒ ſacrm diuidit̄ in mām ꝛ formā ſicut in ptes eēntie: vñ ſupra dcm eſt: ꝙ ſacra ꝯſiſtūt in rebus ꝛ in vbis. Sed q2 q̄ntitas tenet ſe ex pte: mãe ptes q̄ntitatis ſunt partes mãe: ꝛ h mō ſacro pnie ſpālr aſſignant̄ ptes q̄ntū ad act⁹ penitētis g ſūt mã hui⁹ ſacri. Dictū ē āt ſupra ꝙ alio⁹ fit recōpēſatio offenſe in pnia ꝛ in iuſtitia vindicatiua. n3 in vindicatiua iuſtitia fit recōpēſatio ſm arbitriū iudicis: nō ſm volūtatē offendentis vl offenſi: ſʒ in pnia fit recōpenſatio offenſe ſm volūtatē peccātis: ꝛ ſm arbitriū dei in quez peccat̄: q2 hic nō q̄rit̄ ſola reintegratio eq̄litatis iuſtitie: ſicut in iuſtitia vindicatiua: ſʒ magis recōciliatio amicicie: qð fit dū offendens recōpenſat ſm volūtatē ei⁹ quē offendit. Sic g regrit̄ ex pte penitētis pmo qdē volūtas recōpēſandi: qð fit p ꝯtritionē 2⁰ ꝙ ſe ſubijciat arbitrio ſacerdotis loco dei: qð fit in ꝯfeſſiōe. 3⁰ ꝙ recōpēſet ſʒ arbitriū miſtri: qð fit i ſatiſfactiōe: ꝛ iō ꝯtritio ꝯfeſſio ꝛ ſatiſfactio ponūt̄ ptes pnie.) Hec ille. Siliā pōit pñti. diſ. q. i. ar. p. i ſolōne 2ᵉ. q. q̄ recitata fuerūt ſup⁹ diſ. 14⁰ dīc eni ſic. (Pnia culpe p̄cedētis offenſā abolet p modū recōpēſatiōis cuiuſdā. Hec aūt recōpēſatio differt a recōpēſatiōe vindicatiue iuſtitie i duob⁹. ꝛc. ut ſupra recitatū fuit. Ex qb⁹ pt formari talis rō p ꝯne. Tot ꝛ nō plures ſūt ptes pnie quot ſūt act⁹ penitētis regſiti ad recōpēſationem deo fiendam: ſed ad talem recompenſationem requirunt̄ iſti tres act⁹ penitētis ꝛ ñ plures nec alij. ſ. ꝯtritio ſatiſfactio ꝛ ꝯfeſſio. g tot ꝛ tales ꝛ ñ plures: nec alij ſunt ptes pnie. ¶ 4⁰ ꝯ. Predicte ptes dicūt̄ ptes pnie integrales: nō aūt ꝓprie ſubiectiue nec potētiales. Hāc ponit pñti diſ. q. i. ar. p. i ſolone. 3ᵉ. q. aūt. n. ſic. (Quidā dicūt ꝙ illa tria ſūt ptes ſbiectiue pnie vno mō pniaʒ ꝯſiderādo ſm ꝙ hñt rōnē triū penc. q2 q̄libet hay ptiū ē pnitio q̄dā. Sʒ h nō pt eē. q2 totū vle non pdicat̄ i ſinglari de ſuis ptib⁹ plib⁹ ſil' ſūptis ſiue ſit gen⁹ ſiue ſpecies. Tres eni hoīes nō ſūt aīal: ſʒ aīalia: vñ cū tres ptes pnie nō ſint tres pnie: ſʒ vna: nō pt eſſe ꝙ ſint tres ptes ſubiectiue. ¶ P. pena quā penitēs patit̄ tota i rōnē ſatiſfactiōis cadit. Nō n. ſola pnia exteriori hō deo ſatiſfacit: ſʒ āt interiori: alias oro mētalis nō eſſet ſatiſfactoria. Vñ ꝛ pena q̄ ē i ꝯtritiōe: ꝛ q̄ ē i ſatiſfactione in ptē ſatiſfactiōis cedit. Et q2 ſatiſfactio ē vltia ps totū ſacrm a pena denominat̄ ſicut res denoiat̄ ab vltimo ſui. Et iō alij dicūt ꝙ ſūt ptes potētiales. Sʒ hoc iterū nō pōt eē: q2 i ptib⁹ potētialib⁹ totū adeſt ſm eētie ſue rōnē cuilibʒ pti ꝯplete: ſic eētia aīe cuilibet potētie: ſʒ tota rō pnie ſm ſpēm nō eſt i q̄libʒ hoꝝ. ¶ P. vnū coꝝ nō icludit i ſe vl oīuʒ alioꝝ: qð regrit̄ i ptib⁹ potētialib⁹: ſʒ vnūqðq ſm offm ſuū ſeruit: ꝛ iō dōʒ cū alijs ꝙ ſūt ptes integrales. Sʒ ſciēdū eſt ꝙ ptes integrales ſunt duplices. quedam ſunt partes quantitatis que ſunt quādoq3 vnius rōnis vt in totis homogeneis. q̄nq3 vo diuerſaꝝ rōnū vt i totis ethcrogeneis. Quedā vo ſūt ptes eētie. ſic mã ꝛ forma nō āt quātitatis: ꝛ he ſp ſūt diuerſaꝝ rōnū: ꝛ hñt ordinē nãe ad inicē: ꝛ q̄nq3 ēt ordinē tpis i his quoꝝ eē nō ē ſil: ꝛ hmōi ſūt ptes d qb⁹ loqmur: q2 pnie ſacrm ſm rōnē ſue ſpēi ex his trib⁹ integrat̄: ꝛ vna ē p̄or alia ſm nām: ꝛ q̄nq3 ēt ſm tpꝰ: coꝝ. n. actuū g ſūt i pnia mãles nō eſt totuʒ eē ſil: ſʒ ſuccedūt ſibi inuicē. Sʒ q̄nq3 ples coꝝ quoꝝ vn⁹ eſt p̄or alio p nām ſūt ſil tpe.) Hec ille. Siliā dicit 3⁰ pte. q. 90. ar. 3⁰. Ex qb⁹ pōt formari talis rō p ꝯne. Ille ptes de qb⁹ ſil ſūptis totū pdicat̄ i ſingulari numero ꝛ nō in plurali: ꝛ quaꝝ nulli totū adeſt ꝯplete ſm totā eſſentie rōnē ſūt ptes integrales: nō aūt ſubiectiue nec potētiales: ſʒ ꝯtritio ꝯfeſſio ꝛ ſatiſfactio ſūt hmōi ptes reſpectu pnie. g ſunt eius partes integrales ꝛ non ſubiectiue nec potētiales. Et in hoc primus articulus terminatur.

Dur alijs ſacris a pnia ñ aſſignāt partes.

Z.c.30.

Quantū ad 2ᵐ articlm arguit̄ ꝯ ꝯnes. Et qdeʒ ꝯ pmā ꝛ 3ᵃᵐ ꝯnes arguit Durādus pbādo ꝙ pnia vt eſt ſacrm nō habeat p partib⁹ tria pdicta. ſ. ꝯtritionē ꝯfeſſionē ꝛ ſatiſfactionē. Pͦ. q2 oē ſacrꝫ diſpēſat̄ a miſtris eccl'ie ſʒ quālibʒ ſui ptē: ſʒ nec ꝯtritio nec ꝯfeſſio nec ſatiſfactio ꝯfert̄ penitēti a miſtris eccleſie. g nō qðlibʒ coꝝ eſt ps ſacri pnie. ¶ 2⁰. Si iſte ſunt ptes ſacri pnie: aut ſūt ptes ſbiectiue: aut integrales. Nō ſubiectiue: q2 totū ſaluat̄ pfecte i q̄libʒ pte ſubiectiua: ſʒ ſacrm pnie nō ſaluat̄ pfecte i aliq̄ iſtaꝝ triū ptiū: ꝛ q2 ſacrm pnie ſi ſaluat̄ pfecte i ſola ꝯtritiōe: ꝛ ſic h alije. g nō ſūt ptes ſubiectiue. Nec integrales: q2 totū integrale regrit actualr quālibʒ ſui ptē: ſʒ ſacrꝫ pnie dū exhibet̄ nō regrit actualr ſatiſfactionē. g ſatiſfactio nō eſt h ei⁹ integritate. ¶ 3⁰. Q2 p̄ter mām ꝛ formā i ſacris nō eſt dare alias ptes ꝓpe dictas: ſʒ ꝯtritio ꝛ ſatiſfactio nō ſūt mã nec forma ſacri pnie. Forma. n. ꝯſiſtit in vbis abſolutiōis: mã vo ſi qua ſit in vbis ꝯfeſſiōis qb⁹ penitens ſuā ꝯſciam apit ſacerdoti. g ꝯtritio ꝛ ſatiſfactio nō ſūt ptes ſacri pnie ꝓpe loquēdo. ¶ 4⁰. ſpecialr arguit de ꝯtritiōe: q2 qcqd eſt de itegritate ſacri: oʒ ꝙ ſit aliquid ſenſibile extrinſec⁹ ad hitū: loqmur eni mō de illo qð eſt ſacrm tm: ſʒ ꝯtritio nō eſt hmōi. g nō eſt de itegritate ſacri tanq̄ ps itrinſeca ſacri pnie: ſʒ p̄exigit̄ necio ad h vt penitēs ſit diſpoſit⁹ ad ſuſcipiēdū effectū ſacri: q eſt grā ꝛ remiſſio pcti mortal: q2 nullū pctm pōt remitti q̄diu volūtas manet in eo. Volūtatē aūt recedere ab eo qð pri⁹ volebat eſt diſplicere ei qð pri⁹ placebat: in qua diſplicētia dolor ꝯtritiōis ꝯſiſtit: ꝛ iō ꝯtritio regrit̄ tanq̄ diſpō necia penitētie: ꝛ nō tāq̄ ps itrinſeca ſacramēti. ¶ 5⁰. arguit ſpālr de ſatiſfactiōe: q2 deficiēte aliq̄ qð eſt de neceſſitate ſacri fruſtrat̄ totū ſacrm: ſʒ ſi aliq nō exſoluāt pniam i ꝯfeſſiōe ſibi iniūctā nihilomin⁹ ꝓus fuit veꝝ ſacrm. g ſatiſfactio nō eſt de itegritate ſacri pnie tanq̄ ps. Sed ſic ꝯtritio p̄exigit̄ tanq̄ diſpō penitētie: ſine qua effectū ſacri nō reciperet: ſic ſatiſfactio cōcomitat̄ tāq̄ opatio ſine q̄ fruct⁹ ſacri i penitēte nō remaneret. Pʒ g vt dicit ꝙ ꝯtritio ꝛ ſatiſfactio nō ſūt ptes ſacri pnie ꝓprie loquēdo. Si vo ſumat̄ ps large p oī eo qð regrit̄ ad debitā ꝯfeſſionē ſiue antecedēter ſiue ꝯſeqter. ſic ꝯtritio ꝛ ſatiſfactio pnt dici ptes penitētie. ¶ Cōtra eaſdē arguūt alij: q2 ſine eētia ſacri nā hr toc⁹ effectus ſacri: ſʒ q̄nq3 eſt tāta ꝯtritio ꝙ nō regrit̄ ſatiſfactio: ꝛ ſic ſine ſatiſfactiōe eſt pfectū ſacrm pnie: ꝛ g ꝯñs nō eſt de eētia: cū ſine pte eētiali nō poſſit eē pfecta

cõtra pmū ꝛ tertiū arguit Dur. d. 16. q. prima.

rei eñtis. ¶ Itē pōt argui. qꝛ ſi ꝯtritio ſit ps integralis ſacti pnie: ſeqꝛ ꝙ ille q nō ꝯtrit⁹ ꝯfitet ⁊ abſoluit non recipit integrū ſacm̄ penitētie: cū deſit ei pma pars integralis. Sed h vr̄ falſū: qꝛ ſi ſic abſolutio ⁊ cōfeſſio nihil ī eo cārēt tūc nec poſt. Et ī h 2ᵒ articlꝰ terminat.

Ad arg. Durā ꝯ primū ⁊ tertium.

Quantū ad 3ᵐ articlm̄ rñdēdū ē obiectionib⁹ ſupradictis. Et iō ad pᵐ dr̄ ꝙ illud argᵐ in forma ſoluit ſcūs Tho. pmi diſ. q. i. ar. p. q. 2. in ſolone pᵃ dicēs. (In ſacris q̄ hnt p mā aliquā rē corpalē ē duplex actus miſtri eccliē. ſ. ſcificatio māe p vbū dei ⁊ applicatio māe ad eū q ſacꝫ ſuſcipit. Sꝫ ī h ſacto qḋ hꝫ p mā ipꝫ actū hūanū nō pōt ex miniſterio ſacerdotis mā applicari ad eū ſacm̄ q ſuſcipit: qꝛ act⁹ nō ſunt ab exteriori: ⁊ iō ad miniſteriū ipſi⁹ ptinet ipſoꝝ actuum ꝯſumatio ſm abſolutionē ⁊ pene iniūctionē qḋ eſt q̄ſi q̄dā ſcificatio.) Hec ille. Et in ideꝫ redit ſolo Petri dicētis ꝙ aᵐ eſt vā q̄tū ad ꝯſumationē ⁊ applicationeꝫ māe in hīs q̄ hnt māam exteriorē: nō aūt ī aliqa. Immo

Nō oē ſacꝫ dupēdtur a miſtris ecclie.

aliqḋ tota eſſentia eſt abſq miſterio ecclie: ⁊ ſola cōſumatio accñtalis ē p miſteriū ecclie vt ī mrīmonio: cui⁹ eēntia ē ſine miſtro ecclie ꝗ tota. Hoc aūt ꝯſtat ꝙ confeſſio ſm oēs eſt ps ſacti pnie d q̄ certū ē ꝙ nō miſtratur p miſtrū ecclie: ſꝫ ipſi miſtro ab alio. Sacerdos. n. nō ē ꝯfeſſiōis factor: ſꝫ auditor. Unū aᵐ hꝫ locū ſoluꝫ in ſacris quoꝝ mā ē aliō ab actu ſuſcipientis. iō ⁊c.) Hec ille ⁊ hn̄. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ iſte tres ptes ſūt ptes integrales pnie ⁊ nō ſubiectiue: nec potētiales. Et ad improbationē hui⁹ rñdet ſcūs Tho. vbi ſupra. q. 3ᵃ in ſolone tertij. Argᵐ. n. tertiū erat tale. (Partes itegles alic⁹ toti⁹ qḋ hꝫ eē pmanēs ſr̄ ſil: ſꝫ pnia hꝫ eē pmanēs ſicꝫ ⁊ alia ſacra. q cū ptes pnie n̄ ſint ſil: nō erūt ptes integrales.) Ecce argᵐ. Seqt̄ rñſio. (Dōꝫ ītgt ꝙ illud qḋ eſt mále in pnia eſt act⁹ nr̄: qꝛ illi act⁹ nō hnt eſſe pmanēs. iō nec pnia. Et ſic obio ex falſo pcedit.) Hec ille. Et in ſolone 2ᵃ pōit ꝙ pnia ē ens ⁊ totū ſucceſſiuū. ¶ Ad 3ᵐ rñdet Petr⁹ de pa. dicens. Qꝛ in ſubā nālī nō ſūt ptes eēntiales niſi vā mā ⁊ vā forma ſubalis. Tn̄ in cōpoſito artificiali ptes dicūt māles q̄ ſe tenēt ex pte māe: ⁊ ptes formales ea q̄ ſe tenēt ex pte forme. Unū ꝯtritio q̄ eſt diſpō ꝯfeſſiōis ⁊ pcīt ꝯfeſſionē pt dici mā remota: ſicꝫ ꝯfeſſio mā ppinq̄: ⁊ ſicꝫ abſolutio eſt forma. ſic ſatiſfactio in abſolutiōe iniūcta ē ps formalis ⁊ ps forme: qꝛ ſicut nō ē ꝯfeſſio pfecta niſi ꝯtritio pcedat vl̄ ꝯcurrat: ſic nō ē abſolō pfecta a culpa ⁊ a totali pena niſi ſatiſfactiōe ꝯpleta. Unū ſicꝫ ꝯtritio ē ps māe: ſic ſatiſfactio eſt ps forme. Hec ille ⁊ hn̄. Pōt tn̄ dici ꝙ ſatiſfactiō ēt ſe tenet ex pte māe ⁊ nō ex pte forme: qꝛ ⁊ ſi ſeq̄tur abſolonē q̄ ad eē exercitū: ⁊ ei⁹ executionē: tn̄ pcedit eā q̄ ad eē ꝯceptū ⁊ ppoſitū vl̄ itētū. Ipa ēt ſatiſfactio includit ī ꝯtritōis dolore: vt aliās dcm̄ eſt. ⁊ iſta rñſio ꝯſona eſt dictis ſci Tho. potiſſime 4ᵒ. ſen. diſ. 22. q. 2. ar. 2ᵒ. in ſolone pᵃ ⁊ 2ᵃ. q. vbi plies dic̄ ꝙ ī ſacto pnie act⁹ penitētis ſe hnt loco māe: act⁹ autem ſacerdotis loco forme. ¶ Ad 4ᵐ rñdet Pe. negādo maiorē: qꝛ cū d ītegritate ſacti ſit intētio ſm argūētē: ⁊ ſpālr ī mrīmonio: q̄ tn̄ nō eſt mā ſenſibilis: pt dici ꝙ ꝯſenſus ī mrīmonio eſt ps ſacti ſiue mālis inq̄tū ē diſpō māe. i. pſone 3hētis: vel formalis inq̄tū exꝓmit p vba forme. Et ī aliqa intētio cōferētis ē q̄ſi formalis: ⁊ itētio ſuſcipiētis eſt q̄ſi mālis. Ex quo enī ē de eēntia ſacti vr̄ reduci ad māam vel ad formā: ⁊ ad id qḋ ē ſacm̄ tm̄: cū pter illud ſit ibi res ⁊ ſacm̄. i. character vel vinculū aut ornat⁹: ⁊ aliqḋ qḋ ē res tm̄. ſ. grā. Uel pt dici ꝙ ꝯtritio nō ē ps pnie ſacti niſi put p vba ſenſibilr̄ māifeſtat ⁊ p ſatiſfactionē. Sic enī tres ptes pnie inueniunt ī exteriori pnia ⁊ ī interiori: qꝛ ꝯtritio ſm ꝙ in ſe manet diſponēs ad grāꝫ eſt res ſacti: ⁊ nō ps ſacti: ſꝫ aūt ꝙ innuit p ſigna ſenſibilia in exteriori pnia ſic ē ps ſacti. Propter qḋ ſciēdū ꝙ cōtritio accipit duplr̄. Uno mō pꝓe p actu grā īformato: ⁊ ſic nō ē ps ſacti: ſꝫ ē res ſacti: vl̄ pmus effect⁹ ei⁹: vl̄ hīdo ſcti vl̄ ſuſcepti. 2ᵒ mō accipit p actu līberi arbitrij dolētis d pctō q nō pt dici res ſacti: cū nō ſit effect⁹ eius: ſꝫ ē ei⁹ pncipiū: ⁊ ſic ē ps ſacti put exteri⁹ ſignatur actu vel hitu: ſicut ꝯſecratio chriſmatis ⁊ olei ad infirmos eſt ps ſacti mālis inq̄tū nō ē mā imediata illorū ſacroꝝ niſi ꝯſecrata. Et tn̄ lꝫ ꝯſecratio ſit qd ſenſibile: tn̄ eē ꝯſecratū nō eſt aliqḋ ſenſibile: ſꝫ ſolū itelligibile. Qꝛ tn̄ ē ī mā ſenſibili: ⁊ innoteſcibile p ꝯſecrationē q̄ ē actio ſenſibilis: iō ē ps ſacti. Hec Pe. Itē ꝙ ꝯtritio ſit ps eēntialis ſacti pnie ⁊ nō ſolū diſpō ad effectū ſacti oñdit Petr⁹ duplr̄. Pmō qꝛ ſicut mrīmoniū ꝯſiſtit in actu ſuſcipiētis nō hñs māam exteriorē. ſic pnia: ſed pp hoc eſt ibi de eēntia nō ſolū act⁹ exterior. ſꝫ ēt ꝯſenſus interior: ſine q̄ nihil agit. q ſilr ⁊ ꝯtritio niſi ꝙ in h differt pnia a mrīmonio. qꝛ in mrīmonio idē ē act⁹ iterior q̄ itēdit ſuſcipe ſacꝫ. ⁊ q ē ps ſacti. ſ. ꝯſenſus. niſi forte reſpectu bñdictiōis ecclie: quā ſi recipe intēderet. niſi iō mrīmoniū ꝯſentiret. mrīmoniū nō eēt. Hic aūt eſt ali⁹ act⁹ q̄ intēdit ſuſcipe ſacm̄ pnie. q nō ē ps ſacti. Et ali⁹ ē act⁹ q̄ dolet de pctō q ē ps ſacti: ⁊ p ſe reqrit non ſolū ſicut diſpoſitio pambula: ſꝫ ſicut ps ſacti. 2ᵒ. qꝛ ſi eēt ſolū pambulū cū reſtō q̄ reqrit ſolū iſto mō nō includat ptes pnie. nec in ſcō nec in ppoſito. ſꝫ ē pfecta reſtitutio ſine ppoſito ꝯfitēdi: nō ē aūt ꝯtritio vera niſi cū ppoſito ꝯfitēdi ⁊ ſatiſfaciēdi ſi facultas adſit. h eſt aūt ꝓprietas ptis hre habitudinē ad aliā ptē in cōparatione ad totū. ⁊ nō ſm ſe. Sicut lapides ⁊ ligna nō hnt ī q̄tū hꝫ habitudinē ad fundamētū ⁊ tectū. ſꝫ vt ſunt illa ps domꝰ. q̄ dr̄ paries: ſic hnt. q ⁊c. Hec Petr⁹ ⁊ hn̄ q̄ ad ſolutiōeꝫ argumēti. Nō. n. oꝫ ꝙ oē qḋ ē ps ſacti pꝓpe dicta ſit aliqḋ ſēſibile ſenſu exteriori in ſe. ſꝫ ſufficit ꝙ ſit ſenſibile in ſe vel in ſuo ſigno vel effectu pximo aut ſenſu interiori organico. Unū ſcūs Tho. 4ᵒ. ſen. diſ. 22. q. 2. arti. i. q̄ſtiuncula 2ᵃ ī ſolutiōe tertij ſic dicit. (Tres ptes pnie ſunt in pnia iteriori ⁊ exteriori. qꝛ ꝯfeſſio ⁊ ſatiſfactio q̄ videnť tm̄ ad exteriorē pniam ptinere īueniunt in interiori pnia q̄tū ad ppoſitū ⁊ pmeditationē eoꝝ. Et ēt ꝯtritio q̄ videt tm̄ eē interioris pnie īuenit ī pnia exteriori ſm q̄dā ſigna qb⁹ ſenſibiliter manifeſtat vel aliqꝛ vel ſaltē ipſi penitēti q dolorē ſenſibilē pcipit in ſeipſo.) Hec ille. Itē di. 17. q. 2. arti. i. q̄ſtiūcula 2ᵃ in ſolutiōe pmi ſic dicit. (In ꝯtritiōe ē duplex dolor d pctō

In ꝯtritiōe ē duplex dolor de peccato.

vn⁹ ē in pte ſenſitiua q ē paſſio: ⁊ h nō ē eēntialr̄ ꝯtritio put ē act⁹ vtutis. ſꝫ magis effect⁹ ipſi⁹. Sicut. n. pnie virtus exteriorē penā ſuo corpori īfligit ad recōpēſandū offēſā q̄ in deū ꝯmiſſa ē officiō mēbroꝝ: ita ēt ipſi ꝯcupiſcibili penā īfert doloris pdicti. qꝛ ipa ēt ad pctm̄ cooperabat. ſꝫ tn̄ hic dolor pōt ptinere ad ꝯtritionē inq̄tū eſt ps ſacti: qꝛ ſacra nō ſolū ꝯſiſtūt in iteriorib⁹ actibus ſꝫ ēt in exteriorib⁹ ⁊ ī reb⁹ ſenſibilib⁹ nata ſūt eē. Alius dolō ē ī volūtate ⁊c.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ ꝯtritio put eſt ps ſacti ē aliqualr̄ ſenſibilis ⁊ nō ſolū itelligibilis. ⁊ ſenſu interiori ī ſe. ⁊ ſenſu exteriori in ſuo ſigno vel effectu potiſſime q̄ ad dolorē ptis ſenſitiue. ¶ Ad 5ᵐ rñdet Petr⁹. ⁊ pmo pbat ꝙ ſatiſfactio ſit ps ſacti pnie. Pmo qꝛ illud qḋ recedēte fictiōe viuificat ⁊ hꝫ efficaciā factū

Pnia facta in mortali q̄ ⁊ qñ ē ſatiſfactoria.

in mortali ē ſacꝫ vel ps ei⁹. Nullū. n. op⁹ qḋ nō ē ſacꝫ factū ī mortali pōt viuificari. ſꝫ pnia fcā ī mortali ſi habuit effectū derelictū p pniam incipit eē ſatiſfactoriū. ſicut baptiſm⁹ recedēte fictione. q ⁊c. 2ᵒ. qꝛ ſicut ad detectionē

tionē originalis pctī ſufficit propoſitū baptiſmi veri: ⁊ nō alteriꝰ: ſic ad deletionē actualis ſufficit ꝓpoſitū pnie ſacrī: vel eiꝰ ſuſceptio p ſe. ſed niſi hō hrēt ꝓpoſitū ſatiſfaciēdi ſicut ↄfitēdi nō remitteret culpa: niſi ēt ſatiſfactio pcederet: vel ſeq̄ret: non remitteret tota pena. ḡ ſatiſfactio ē ita de eētia pnie ſicut ↄfeſſio. 2ꝰ loco ridet directe ad argumētū dicēs. ꝙ hꝫ ptes nō ſūt integrales eētiales totiꝰ pmanētis: qꝛ ille ſūt ſimul: ſꝫ totiꝰ ſucceſſiui cuiꝰ ptes nō ſūt ſimul. vñ vr̄ ꝙ ſatiſfactio ſit magis ps eētialis q̄ ↄfeſſio: ⁊ abſolutio: qꝛ cū pnia fuerit verū ſacrm in oī lege nāe ⁊ ſcripte ⁊ grē maxime ſꝫ illud qđ eſt in ea ſenſibile de tota pnia: nihil in lege nāe erat ſenſibile niſi ſola ſatiſfactio: qꝛ tūc nō erat ↄfeſſio nec abſolutio: nec i lege veteri erat abſolutio. ḡ vr̄ pnia nō erat ſacrm in lege nāe: vel ſacrm erat aliqd inſenſibile: ⁊ ſatiſfactio erat de eiꝰ eētia. Cū ḡ ſatiſfactio non ſit minꝰ nečia nūc q̄ tūc: vr̄ ꝙ nūc ſit de eētia ſicut tūc: ſꝫ aliqd ſit additū: qꝛ ſacrm coībꝰ oī legi remāſit aliqd eētiale cōe: ſicut mrimonio ↄſenſus ⁊ vba ⁊ alia ſigna: ſicut olim ita ⁊ nūc ſunt de eētia. ¶ P. Si argūm valeret. ↄfeſſio ⁊ abſolutio q̄ nō ſunt ſimul nō eēnt ptes integrales. ſilr añ ↄſecrationē ſanguinis: ⁊ vnctionē pedū eſt veꝝ ſacrm. ſed nō ↄpletū: ⁊ tñ ille ſunt ptes eētiales ſacri eucariſtie: ⁊ extreme vnctōis. ḡ ⁊ hic. Hec Petrus ⁊ bene. Intēdit. n. dicere ꝙ ſi ſatiſfactio iniuncta nō ipleat. illud qđ pceſſit. ſ. ↄtritio ↄfeſſio ⁊ abſolutio fuit qdē veꝝ ſacrm pnie: ſꝫ nō ↄpletū vltimo cōplemēto. Ad alia vō q̄ ſequunt in argu°. ridet Petrꝰ dicens. Qñ āt dr̄ ꝙ magiſter ⁊ ſci vocāt hꝫ ptes pnie. ridēt qdā ⁊ dicūt ꝙ capiunt ptes large p eo qđ regrit ad ſacrm pnie vel añter vel ↄñter. Sꝫ h̄ eſt falſum: qꝛ ſi ſic eēt. tūc nō deberet dici ſacrm pnie: ſed ↄfeſſionis vel abſolutionis: ex quo nec pnia interior nec exterior eſt de eiꝰ eſſentia: ⁊ tūc ſacrm pnie nō eſt i lege grē: ſed ſolū ſacrm ↄfeſſiōis ⁊ abſolutiōis: qđ differt ſpē nihil hñs eētiale tale: quale ſacrm pnie hūit i lege nāe vel Moyſi. qđ vr̄ abſurdū: qꝛ tūc eēt ex toto ſacrm nouū ſi nō fuit i lege antiq̄ ſm eētiā nec ſm pte eētie: ſꝫ ſolū ſm figurā. Et qđ dicit Tho. ꝙ matrimoniū ⁊ pnia nō fuerūt eētialr nō vt ſacra: ſꝫ ꝓut ſunt i offīis ⁊ actus vtutis. Verū ē ꝙ nō fuerūt vt ſūt ſacra noue legis totalr: ſꝫ vt ſacra fuerūt: qꝛ qñcūq̄ fuit morbꝰ fuit ſacrꝫ ↄ morbū remediās. Vñ cū Adā fuerit educt⁹ a ſuo peccato qđ nō ē niſi p ſacrm pnie. ḡ olo erat tūc pnie ſacrꝫ. Sꝫ nō q̄ ad abſolōnē ⁊ ↄfeſſionem: nec q̄ ad alia ꝓut iſta icludūt: qꝛ nō oportebat: ⁊ eēt ↄtritio cum ꝓpoſito ↄfitēdi nec ſatiſfactio iniūcta a ſacerdote: ſꝫ ſm ſe mālr erāt. ſilr mrimonium. ¶ Itē ↄ eadē dicta Durandi arguit ſic. Illud ſacrm qđ p eētia fuit i oī lege q̄tū ad aliqd ſui: ſm illud hꝫ pte eētie in noua ſm ꝙ i antiqua: ſicut mrimoniū qđ p eētiā fuit i oī lege conſenſū ⁊ expreſſionem quam habuit in omni lege hꝫ p eſſentiā i noua ſic i antiq̄: alias ñ fuiſſet p eētiā: ſi nihil idē eētiale habuiſſet i oī lege. Sꝫ pnia fuit p eſſentiaꝫ in oī lege poſt pctm̄: ⁊ hꝫ nūc ↄtritionē ⁊ ſatiſfactionē nō minus q̄ tūc. ſed tūc erat vtraq̄ꝫ eiꝰ ps eētialr. Cōtritio qdē: qꝛ maxie opabat ex ope opāte i q̄ illa excellit. Silr ſatiſfactio: alias nihil ſenſibile fuiſſet ps illiꝰ ſacri in q̄ nō erat ↄfeſſio: nec abſolō. ḡ ⁊c. Forte dicet ꝙ nō ſeqt ſi ↄtritio ⁊ ſatiſfactio erāt oli ſacra ꝙ pp h̄ modo ſint: qꝛ i lege āntiq̄ oblatiōes q̄ ſiebāt ꝓ pctis erāt ſacra. Sꝫ dōꝫ ꝙ illa q̄ i noua lege remāſerūt nō ſꝫ rōnē illā ſꝫ quā erāt oli ſacra ñ ſūt ſacra: qꝛ ceſſante cā ceſſat effectꝰ: ſic illa de qbꝰ arguit nō erāt oli ſacra niſi inq̄tū figuralia: ſic aūt nō remāſerūt nūc: qꝛ ſic eēt iudaizare

Sacrm pnie ⁊ mrimonij quo erāt i veteri lege.

Sed inq̄tū moralia in ſuſtētationē paupeꝝ miniſtroꝝ: ſꝫ illa in qbus eadē rō ſacri remāſit: vel melior ſucceſſit: alia ſunt ſacra ſicut priꝰ. Sicut oblatio altaris eſt pfectius ſacrm q̄ agnus paſchalis: ⁊ q̄cūq̄ oblatio antiq̄: qꝛ ſignificat grām: ⁊ cōtinet ⁊ cauſat eā p eſſentiaꝫ. ⁊ ſilr qꝛ ↄtritio ⁊ ſatiſfactio erāt ptes ſacri inq̄tū medela pctī q̄ nō minꝰ hñt nūc q̄ ante: iō nūc ſūt ptes ſacri ſicut tūc. Itē qꝛ cōfeſſio ⁊ abſolutio nō ſunt eſſentialr pnia: qꝛ pōt cōfiteri ipenitens ⁊ abſolui. conteri vō eſt eſſentialr penitere: qꝛ actꝰ a pnia elicitꝰ. Silr ſatiſfacere eſt penā tenere: ⁊ actꝰ a pnia impatus: ⁊ ab iſtis duobꝰ tractū eſt nomē pnie non ab alijs duobꝰ. Vñ ⁊ erat pnia qñ nō erat ↄfeſſio ⁊ abſolutio. Propter qđ ſi in noua lege ↄtritio ⁊ ſatiſfactio nō ſūt de eētia ſacri ⁊ eiꝰ integritate: ſꝫ ſolū ſe hñt ad ipm ſacrm ſicut diſpō ante ⁊ poſt nō dꝫ dici ſacrm pnie: ſꝫ ſolū ſacrm ↄfeſſionis ⁊ abſolutōis. Sicut dr̄ remediū ↄ origiale nō ſacrm catheciſmi vel exorciſmi: vl̄ ēt pnia añ baptiſmū q̄ tñ nečia regrit i adultoꝝ: nec vnctio q̄ poſtea fit i vertice. Sꝫ dr̄ ſacrm baptiſmi qꝛ baptiſmꝰ eſt ablutio ſub forma verboꝝ in q̄ eſt tota eētia. Sꝫ h̄ eſt ↄ cōe dictū theologorū ⁊ iuriſtaꝝ q vocant ſacrm pnie. ḡ ⁊c. Itē ſicut ſe hꝫ baptiſmꝰ ad originale: ſic pnia ad actuale. Sed ſolus baptiſmꝰ circūſcripto oī alio qđ nō eſt de eſſentia ſufficit ad deletionē origialis. ḡ ſola pnia ſufficit ad deletionē actualis. Sꝫ ↄfeſſio ⁊ abſolutio nō ſufficiūt ſine contritiōe ⁊ ſatiſfactiōe. ḡ iſta duo ſūt de eētia ſacri ſicut illa. Hec Pe. ⁊ bene. Sciēdū tñ ꝙ Durādꝰ ↄcedit ꝙ ſacrm iſtud nō dꝫ noiari ſacrm pnie: ſꝫ potiꝰ ſacrm ↄfeſſionis vel abſolutiōis vt ſpāīs recitatū fuit. Sꝫ i h̄ falſe dicit: vt ſupra oñſuꝫ eſt. Sciēdū vlteriꝰ ꝙ ſcūs Tho. vr̄ ↄdicere dictis Petri. Ipſe nāq̄ 4°. ſen. diſ. 8. q. i. ar. 2°. in ſolōne pme. q. ſic dicit. (Sacra noue legis triplr ſe hñt ad veterē legē. Quedā. n. eētialr fuerūt i veteri lege: q̄uis nō vt ſunt ſacra noue legis: ſꝫ magis ſm ꝙ ſunt in offīis vel actū vtutis: ſicut pnia ordo ⁊ mrimonium. Quedā vō fuerūt ſm aliqd eis reſpōdens nō eētialiter ſicut baptiſmus ⁊ eucariſtia. Quedā āt nihil reſpōdēs habuerūt in veteri lege ſicut ↄfirmatio ⁊ extrema vnctio. Cuiꝰ rō eſt. qꝛ pma tria ſacra nō ſolū ſūt ſacra ſꝫ pnia ē actꝰ vtutis. ordo aūt ptinet ad officiuꝫ diſpēſationis ſacroꝝ. mrimoniū ad offīm nāe: ⁊ iō in q̄libet lege regrit ⁊c. Sꝫ notādū ꝙ nō itēdit dicere ꝙ pnia in lege nāe vel Moyſi nullo mō eēt ſacrm: ſed ſolū ꝙ nō fuit illo mō ſacrm quo nūc in noua lege eſt ſacrm. Et ꝙ ita itelligat pꝫ. Nā pꝰ diſ. 4i. q. i. ar. 2°. q̄ſtiuncula 3ª in ſolutione ſecundi ſic dicit. (Ante legem ſcriptam erāt ſacra quedā neceſſitatis. ſicut illud fidei ſacramētum qđ ordinabat ad deletioneꝫ originalis pctī. ⁊ ſilr pnia q̄ ordinabat ad deletionē actualis. et ſilr matrimoniū qđ ordinabat ad multiplicationē generis humani. Sꝫ ſacrificia ⁊ oblatōes ⁊ hꝫ erāt volūtaria ⁊ neceſſitatis in cōi: vt. ſ. aliqd facerēt i ꝓteſtationē fidei ſue: qua deo p religionē latrie ſubiecti erāt. Sꝫ in ſpāli erāt volūtaria: vtrū. ſ. deberēt ſacrificia exhibere vel oblatōes vel aliqd hꝫ.) Hec ille. Ex q̄ pꝫ ꝙ ſm eū iſta tria erāt ſacra in lege nature: ⁊ conſtat ꝙ etiā in lege Moyſi. Qualiter aūt nō eodē modo erāt ſacramēta ſicut nūc ſūt. pꝫ ſpāliter ð matrimonio. Unde ſcūs Tho. 4°. ſen. diſ. 26. q. 2. ar. 2°. ſic dic. (Nā iclinat i mrimoniū intendens aliqđ bonū: qđ qdē variat ſm diuerſos hoīuꝫ ſtatꝰ: ⁊ iō oꝫ ꝙ illud bonū diuerſimode i diuerſis ſtatibꝰ hoīuꝫ iſtruat. ⁊ iō mrimoniū ſm ꝙ ordinat ad pcreationē ꝓlis q̄ erat nečia pctō nō exiſte: iſtitutū fuit añ pctm̄. Scdm aūt qđ remediū ꝓbet ↄ vulnus

Mrimoniū rōne diuerſorū ſtatuū diuerſis tpibꝰ ⁊ diuerſimode inſtitutū.

pcti: inſtitutū fuit poſt pctm̄ tpe legis nāe: ſʒ āt determinationē pſonaꝝ habuit inſtitutionē in lege Moyſi ſed ſm̄ ꝙ repn̄tat myſteriū ꝯiūctiōis xp̄i ⁊ eccl'ie: in ſtitutionē habuit in lege noua: ⁊ ſm̄ h̄ ē ſacr̄m noue legis. Quātū āt ad alias vtilitates q̄ ex mr̄imonio ꝯſequūt̄: ſic̄ ē amicitia: ⁊ mutuū obſequꝫ ſibi a ꝯiugib⁹ īpenſuꝫ: hʒ inſtitutionē i lege ciuili: ſʒ qꝛ de rōne ſacr̄i ē ꝙ ſit ſignū ⁊ remediū: iō q̄tū ad medias inſtitutiones ꝯpetit ei rō ſacr̄i: ſʒ q̄tū ad p̄ᵃᵐ inſtitutionē ꝯpetit ei ꝙ ſit i officiū nāe. Quātū v̄o ad vltimā: ꝙ ſit in officiū ciuilitatis.) Hec ille. Et ſic̄ dcm̄ ē de mr̄imonio: ita ſuo mō p̄t dici ď alys. ℂ Ad 6ᵐ r̄ndet Pe. dicēs. Dōm ꝙ pfectus effcūs ſacr̄i aliqn̄ hr̄ ex ſolo ꝓpoſito ſacr̄i ſine h̄ ꝙ aliqd de eēntia ſacr̄i hēat̄: ſic̄ ꝑ baptiſmū flamis ⁊ ſanguis. Aliqn̄ hr̄ qcqd ē res tm̄ i bapᵐᵒ q̄ tn̄ nō ē de eēntia bapᵐⁱ flumis. vt pʒ i pueris baptiꝫatis. ⁊ mlto magꝭ ꝑ ptē ſacr̄i q̄ ē ꝯtritio ſine ꝯfeſſione ⁊ ſatiſfactōe hr̄ aliqn̄ effcūs. q̄uis ď ꝯfeſſiōe ⁊ abſolutiōe nō ſit dubiū qn̄ ſint ď eēntia ſacr̄i. Sʒ ſi dicat̄ ꝙ ꝑ ſe ⁊ ſꝑ reqrit̄ ꝯfeſſio ⁊ abſolutio: nō āt ſꝑ ſatiſfactio. Dōm ꝙ imo ſemꝑ requirit̄ ꝯtritio ⁊ ſatiſfactio. nō āt ꝯfeſſio ⁊ abſolutio: qꝛ in venialib⁹ nō reqrit̄ ꝯfeſſio nec abſolutio: ſʒ reqritur ꝯtritio ⁊ ſatiſfactio vel hic vel alibi. Et ſi dicat̄ ꝙ nō ē ſacr̄m: qꝛ ē p⁹ hāc vitam. Dōm eſt ꝙ veꝝ ē inq̄tū hēt: ſʒ qꝛ ibi reqrunt̄ in ſupplemētū: qꝛ hic nō fuerūt vbi ꝑ ſe p̄ eē debuerunt. Et ſilr̄ ꝯfeſſio ⁊ abſolutio ſi nec̄itas īpediat nō ſūt nec̄ia: ſʒ alia duo ſꝑ ſunt nec̄ia vl̄ hic vl̄ alibi. Itē qn̄ ꝯtritio delet oēm penā: h̄ eſt inq̄tū hʒ dolorē ꝓ ſatiſfactione admixtū q eqpollet pene alteri: cū ēt q̄nqꝫ ſit cā pēalis ꝙ mori faciat. Hec Pe. ⁊ hn̄: ſi hn̄ itelligat̄. Cū .n. dicit ꝙ ꝯtritio ⁊ ſatiſfactio magꝭ ſūt nec̄ia q̄ ꝯfeſſio ⁊ abſolutio. h̄ pōt bn̄ ⁊ male itelligi. Si .n. itelligat̄ ꝙ ꝯtritio ⁊ ſatiſfactio ſūt magꝭ nec̄ia ad itegritatē ⁊ eſſentiā ſacr̄i pn̄ie q̄ ꝯfeſſio ⁊ abſolutio. falſuꝫ eſt qd̄ dr̄: qꝛ nullo⁹ pōt eſſe ſacr̄m pn̄ie ſine ꝯfeſſiōe ⁊ abſolutiōe. pōt tn̄ eē ſine ꝯtritiōe ⁊ ſatiſfactiōe: ſʒ nō q̄tū ad ſuū vltimū ꝯplemētū. Si āt itelligat̄ ꝙ p̄ᵃ duo ſūt magꝭ nec̄ia ad ſuſcipiēdū vltimū effectū ſacr̄i. ſ. remiſſionē pcti ⁊ īfuſionem grē q̄ alia duo. tūc veꝝ dicit Pe. qꝛ ſine ꝯtritiōe ⁊ ſatiſfactiōe nō pōt hēri plenaria pcti remiſſio q̄tū ad culpā ⁊ penā. q̄ tn̄ pōt hēri ſine actuali ꝯfeſſiōe ⁊ ſatiſfactione: nō tn̄ ſine ꝓpoſito ꝯfitēdi ⁊ abſolutionē recipiēdi loquēdo de pctō mortali. ℂ Ad argumētū alioꝝ dr̄ ꝙ de ſacr̄o pn̄ie poſſum⁹ loq 2ʳ. Primo⁹ q̄tū ad ſuā p̄ᵃᵐ pfectionē ⁊ actū p̄ᵐ vel p̄ᵃᵐ itegritatē ſine q̄ nō manet ei⁹ eēntia: nec veritas ſacr̄i: ⁊ iſto⁹ ptes ei⁹ ſūt abſolutio: ꝯfeſſio: ⁊ aliqualis diſplicētia de pctis: ſiue ſit ꝯtritio: ſiue attritio: ſiue q̄liſcūqꝫ ali⁹ dolor: vel deteſtatio pctōꝝ. ⁊ vbi aliq̄ iſtaꝝ ptium deeſſet: alie due nō ſufficerēt: nec ad veritatem: nec ad integritatem ſacramenti: nec ad ei⁹ p̄ᵃᵐ pfectionē vel actū p̄ᵐ 2ᵒ poſſum⁹ loq de ſacr̄o pn̄ie q̄tū ad 2ᵃᵐ ſuā pfectionē: qua. ſ. ꝯtinet ⁊ illud qd̄ ē ſacr̄m tm̄: ⁊ illud qd̄ eſt res tm̄: ⁊ id qd̄ eſt res ⁊ ſacr̄m. Et hāc 2ᵃᵐ pfectionē non hʒ ſine ꝯtritiōe. nec ſufficit ad illā qcūqꝫ alius dolor niſi ſit ꝯtritio. Patet g̊ ad argᵐ: qꝛ q ꝯfitet̄ ⁊ abſoluit̄: ⁊ nō ꝯterit̄: nec aliq̄ hʒ diſplicētiā de pctis: nihil recipit: qꝛ nullū ē ibi ſacr̄m ꝑ ꝓfectū vnꝰ ei⁹ ptis. ſ. doloris. Qui v̄o abſoluit̄ ⁊ ꝯfitet̄ ⁊ nō ꝯterit̄ ſʒ dolet: licet impfecte: veꝝ recipit ſacr̄m: ex quo aliqd i eo relinquit̄ qd̄ eſt res ⁊ ſacr̄m: qd̄ qdā vocāt ornatū. Nō tn̄ recipit vltimā rē ſacr̄i. ſ. grām vel remiſſionē pctōꝝ. Qui aūt ꝯterit̄: ꝯfitet̄: abſoluit̄: pfectū recipit ſacr̄m tā p̄ᵃ q̄

Sacr̄m pn̄ie nō p̄t hēre ſuā ꝯpletam pfectionē ſine cōtritione.

ſecūda pfectiōe: ⁊ ex ſacr̄o recipit non ſolū p̄mā: ſʒ vltimā rē ſacr̄i. Et de hoc dn̄o ꝯcedēte dicet̄ latius i ſequēti diſ. Et qꝛ dolor p̄mi ſacr̄i nō eſt format⁹ charitate: ſicut eſt dolor ſecūdi: iō p̄mū ſacr̄m pōt dici īforme: ſʒ v̄o dici p̄t formatū: ⁊ ꝯñter dōm ꝙ cōtritio eſt ps eēntialis formati ſacr̄i pn̄ie: nō aūt informis. quia ad illō nō reqrit̄ ꝯtritio ſʒ attritio vl̄ alius dolor. ℂ Ad argumētū ꝯ ꝯnē pʒ r̄nſio ꝑ p̄dicta. Et hec de q̄ōne. De qua benedictus deus. Amen. Diſtin. XVII.

Cōtritio eſt pars formati ſacr̄i pn̄ie nō aūt īformis.

ℂ Utrum vere contritus ⁊ penitens plus debeat eligere penā inferni vel oio nō eē q̄ peccare. Qō. II.

Circa decimā ſeptimā diſtinctionē 4ⁱ ſen. p̄ querit̄. Utrū ve contrit⁹ ⁊ penitēs plus debeat eligere penā inferni vl̄ oio nō eē q̄ peccare. Et arg⁹ ꝙ ſic: qꝛ nō min⁹ dʒ aliqs eliget̄ penā inferni vel oio ñ eē ad vitādū clpā: ſi eēnt nec̄ia ad eā vitādam q̄ debeat fortis eligere mori ad vitādū culpā oppoſitā fortitudini. Sʒ ſʒ rectā rōnē fortis dʒ eligere mortē ad vitādū vitiū oppoſitū fortitudini: qn̄ de facto dʒ alteꝝ icurrere: vt docet phs 3ᵒ. ethicoꝝ. g̊ xp̄ianus dʒ eligere icurrere penā inferni vel oino nō eē ad vitādū pctm̄ mortale qd̄ eſt offenſiuum dei: ſi oporteret alterum incurrere. Ca. 14.

In oppoſituꝫ arguit̄: qꝛ maius malum magis eſt fugiēdū: ſʒ eē in iferno vel oio nō eē eſt maius malū q̄ peccare. g̊ magis eſt fugiēdū ⁊ minus eſt eligēdū. hᵒʳ ꝓbat̄. qꝛ illud eſt maius malū qd̄ p̄uat plus de bono: ſʒ oio nō eſſe p̄uat eſſe bonū: eſſe autē in inferno p̄uat nō ſolum bonum moris ⁊ meriti: ſʒ etiā poſſibilitatem redeundi: malum autem culpe neutrum p̄dictorum p̄uat. g̊ ⁊c̄.

In iſta q̄ōne ſūt tres articli. In p̄ ponet̄ ꝯnes In 2ᵒ. obiecᵒⁿᵉˢ. In 3ᵒ. ſolutiones.

Quantū ad p̄ᵐ articlm ſit p̄ma ꝯ. Cōtrit⁹ tenetur in generali velle pati magis quācunqꝫ penā q̄ peccare: nō tn̄ tenet̄ i ſpeciali deſcēdere ad penā inferni aut aliam. Hāc ꝯnē ponit ſanctus Tho. 2ᵒ. quolibʒ. q. 9. vbi ſic dicit. (Cōtritus tenet̄ i gn̄ali velle pati magis quācūqꝫ penā q̄ peccare. Et h̄ iō: qꝛ contritio nō pōt eē ſine charitate: ꝑ quā oia pctā dimittunt̄. Ex charitate aūt plus hō diligit deū q̄ ſeipſū. Peccare aūt eſt facere ꝯ deū: punire aūt eſt aliqd pati ꝯ ſeipſuꝫ. Unde charitas h̄ reqrit vt quālibet penā hō ꝯtritus p̄eligat culpe: ſʒ in ſpāli deſcēdere ad hāc penā vl̄ ad illam nō tenet̄. Quinimo ſtulte faceret ſi qs ſeipſum vl̄ aliū ſollicitaret ſup hⁱ pticularib⁹ penis. Manifeſtū ē eniꝫ ꝙ ſicut delectabilia plus mouēt in pticulari ꝯſiderata q̄ in cōi: ita terribilia plus terrēt ſi in pticulari ꝯſiderētur. Et aliq ſūt q minori terrore nō cadūt: q forte maiori caderēt. Sic̄ aliqs audiēs adulteriū nō incitat̄ ad libidinē: ſʒ ſi ꝑ ꝯſiderationē deſcēdat ad ſingulas illecēbras magis moueret̄. Et ſilr̄ aliqs nō refugeret in gn̄ali audiēs ſe debere mori ꝓ xp̄o: ſʒ ſi deſcēderet ad cōſiderādū oēs penas magis retraheret̄. Et iō deſcendere in talib⁹ ad ſingula eſt inducere hominē in tētationē: ⁊ p̄bere occaſionē peccandi.) Hec ille. Itē ibidē adducit dictū Anſel. in libro de ſimilitudinib⁹: q dicit ꝙ aliqs dʒ magis eligere eē in iferno ſine culpa q̄ in paradiſo cū culpa: qꝛ inocēs i iferno nō ſentiret penā: ⁊ pctōr in paradiſo nō gauderet glīa. Eādē ꝯnē ponit p̄ſtī diſ. q. 2. ar. 3. q. p̄ᵃ in ſolone 4ⁱ argⁱ. vbi ſic dicit. (Quātitas diſplicētie de aliq̄ re dʒ eſſe ſm̄ quātitatē mali illi⁹: malicia aūt in culpa mortali mēſurat̄ ex eo in quē peccat̄ inq̄tuꝫ eſt ei nociua: ⁊ qꝛ hō plus dʒ deū q̄ ſeipſuꝫ diligere:

gere: iō plus dȝ odire culpā inq̄ʒtū ē offēſa dei q̄ȝ inq̄ʒtū eſt nociua ſibi. Eſt aūt nociua ſibi principalr inq̄ʒtū ſe ꝑat a deo: ⁊ ex hac pte ipſa ſepatio a deo q̄ pena q̄dā eſt magis dȝ diſplicere q̄ȝ ipſa culpa inq̄ʒtū h̄ nocumētuȝ inducit: qꝛ qđ ꝑꝑ alteꝝ odiť min⁹ odiť: ſȝ min⁹ q̄ȝ clpa inq̄ʒtū ē offēſa in deū. Inter aūt oēs penas attēdiť ordo malicie ſȝ quātitatē nocumēti: ⁊ iō cū h̄ ſit maxi⁹ nocumētū q̄ hō maxio bono ꝑuať. erit īter oēs penas maxia ſepatio a deo. Eſt ēt alia quātitas mali accītalis quā dȝ ī diſplicētia attēdere. ſ. rōnē pñtis ⁊ ꝑteriti: qꝛ qđ ꝑteritū eſt iā nō eſt: vñ min⁹ hȝ de rōne malicie vľ bōitatis. Et ide eſt ꝙ plus refugit hō ſuſcipe aliqđ malū in pñti vel ī futuro q̄ȝ horreat de ꝑterito. Vñ nec aliqua paſſio aīe directe r̄ndet ꝑterito: ſiċ dolor r̄ndet pñti malo ⁊ timor futuro. Et ꝑꝑ h̄ de duob⁹ malis ꝑteritis: illud magis abhorret aīus cui⁹ maior effect⁹ ī pñti remanet vel ī futurū timeť ēt ſi in ꝑterito min⁹ fuerit ⁊ qꝛ effectus ꝑcedētis culpe nō ita ꝑcipiť q̄ȝ ſiċ effectus pene ꝑterite. Tū qꝛ culpa ꝑfecti⁹ ſanať q̄ȝ q̄dā pene. Tū qꝛ defect⁹ corꝑalis ē magis manifeſt⁹ q̄ȝ ſpūalis. iō hō ēt hñ diſpoſit⁹ q̄ȝ magis ꝑcipit ī ſe horrorē ꝑcedētis pene q̄ȝ ꝑcedētis culpe: q̄uis magis eēt ꝑatus pati eādē penā q̄ȝ ꝯmittere eādē culpā. Eſt ēt ꝯſiderandū in cōꝑatiōe pene ⁊ culpe: ꝙ q̄dā pene hñt inſeꝑabiliter ꝯiūctā dei offenſaꝝ ſiċ ſepatio a deo: q̄dā ēt addūt ꝑpetuitatē ſiċ pena īferni. Pene aūt illa que offenſam hȝ annexā: eodē mō iudicāda ē ſiċ ⁊ culpa. Sȝ illa que ꝑpetuitatē addit eſt magi q̄ȝ culpa ſimplr fugiēda. Si tñ ſepeť ab eis rō offenſe: ⁊ ꝯſidereť tñ rō pene min⁹ hñt de malicia q̄ȝ culpa inq̄ʒtū eſt offenſa dei: ⁊ ꝑꝑ hoc min⁹ deberet diſplicere. Sciēdū ēt ꝙ q̄uis talis dēat eē ꝯtriti diſpō: nō tñ eſt de his tēt̄andus: qꝛ hō affect⁹ ſuos nō de facili pōt mēſurare: ⁊ q̄ȝ illō qđ min⁹ diſplicet vř magis diſplicere. qꝛ eſt ꝑpinquis ſenſibili nocumēto qđ magis ē notū nobis.) Hec ille. Ex qb⁹ pōt formari talis rō ꝑ ꝯne. Quicū̄ȝ diligit deū plus q̄ȝ ſeipſum magis eligit qđcū̄ȝ detrimētū boni ꝑpŕij q̄ȝ detrimētū boni diuini: ſȝ culpa mortalis eſt detrimētum boni diuini ⁊ iniuſticia dei offenſa: pena ṽo nō eſt niſi detrimētū boni ꝑpŕij. ğ qlȝ talis ꝑeligit omnē penā q̄ȝ diuinā offenſam dei. quilibet aūt ꝯtrit⁹ diligit deū ſuꝑ oia. ğ ⁊c. ¶ 2⁹ ꝯ. Quilibet ꝯtrit⁹ magis dolet ⁊ maiorē diſplicētiā hȝ de pctō inq̄ʒtū eſt offenſa dei: q̄ȝ de eodē vt eſt nociuū ſibiipſi. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs Tho. pñti diſ. q. 2. ar. 3⁹. queſtiūcula p̄ⁱ in ſolone 4ⁱ argⁱⁱ vbi ſtatiȝ recitatū fuit. Ex qb⁹ pt formari talis rō ꝑ ꝯne iſta. Quilibet ꝯtritus maiorē diſplicētiā hȝ de eo qđ peius eſt ⁊ plus hȝ de rōne malicie: ſȝ pctīn pl⁹ hȝ ő rōne malicie inq̄ʒtū eſt offenſiuū dei q̄ȝ ꝑut ē nociuū ꝑpō ſibi. ğ ꝯtrit⁹ maiorē diſplicētiā hȝ de pctō ꝑut eſt offenſa dei q̄ȝ ꝑut nocet vel nocuit ſibi. ¶ 3⁹ ꝯ. Fortis fortitudine politica pl⁹ dȝ fugere pctīn oppoſitū fortitudini q̄ȝ mortē corꝑalē: ⁊ ſm rectā rōnē expōit ſe morti ⁊ eligit mortē ꝑꝑ bonū cōe: cui⁹ eſt ꝑs. Hāc ponit ſcūs Tho. p̄⁹ pte q. 60. ar. 5⁹. vbi ſic dicit. (Vnūqđqȝ in reb⁹ nālib⁹ qđ ſȝ nām ſuā h̄ ipm qđ eſt alteri⁹ eſt ꝑncipali⁹ ⁊ magis inclinať in illō cui⁹ ē q̄ȝ ī ſeipm. Et hec īclinatio nālis demoſtrať ex his q̄ nālr aguнť: qꝛ vnūqđq̄ȝ ſicut nāliter agiť. ſiċ aptū natū eſt agi vt dř in 2⁹. phy. Videmus. n. ꝙ nālr ꝑs exponit ſe ad ꝯſeruationē toti⁹ ſicut manus exponiť ictui abſq̄ȝ deliberatiōe ad ꝯſeruationē totius corꝑis. Et qꝛ rō imitať nām. hō imitationē īuenim⁹ in ṽtutib⁹ politicis. Eſt. n. virtuoſi ciuis vt ſe exponat mortis ꝑiculo ꝑ toti⁹ rei publice ꝯſeruatione. Et ſi hō eſſet nālis ꝑs hui⁹ ciuitatis: hec īclinatio eēt ei nālis.) Hec ille. Silia ponit p̄ma 2ᵉ. q. 109. ar. 3⁹. Itē 3⁹. ſen. diſ. 29. q. 1. ar. 3⁹. (Bonū illud īqt vnuſq̄ſq̄ȝ maxie vult ſaluari qđ eſt ſibi magis placēs: qꝛ h̄ eſt appetitus īformato ꝑ amorē magis ꝯforme. Hoc aūt eſt ſuū bonū. Vnde ſm ꝙ bonū alicui⁹ rei eſt: vel eſtimať maius bonū ipſi⁹ amātis: h̄ amās magis ſaluari vult ī re amata. Bonū aūt ipſi⁹ amātis magis īueniť: vbi ꝑfecti⁹ eſt. Et iō qꝛ ꝑs q̄libȝ īꝑfecta eſt ī ſeipſa: ꝑfectionē aūt hȝ ī ſuo toto: iō ēt nāli amore ꝑs pl⁹ tēdit ad ꝯſeruationē ſui toti⁹ q̄ȝ ſuiipſi⁹. Vñ ēt nāliter aīal opponit brachiū ad defēſionē capitis: ex q̄ pēdet ſalus toti⁹: ⁊ inde eſt ꝙ ēt ꝑticulares hoſes ſeipſos morti exponūt ꝑ ꝯſeruatione ciuitatis: cui⁹ ipſi ſūt ꝑtes.) Hec ille. Itē eadē. q. ar. 5⁹. argait ſiċ 3⁹ loco. (Illud qđ aliqs maxie in ſeipſo diligit eſt eē ⁊ viuere: ſȝ charitas facit ponere vitā corꝑalē pro fratrib⁹. Quidā aūt gētiles ꝑ amore amicoꝝ ſe morti expoſuerūt ſine aliq̄ ſpe vite eterne. ğ amicitia ⁊ charitas facit magis diligi ꝑximū q̄ȝ ſeipſuȝ.) Ecce argᵐ. Seqtur r̄nſio. (Dōȝ īqt ꝙ tradere ſeipſū morti ꝑꝑ amicuȝ eſt ꝑfectiſſimus actus ṽtutis. Vñ hūc actū magis appetit ṽtuoſus q̄ȝ vitā ꝑpŕiā corꝑalē. Vñ ꝙ aliqs vitaȝ ꝑpŕiā corꝑalē ꝑꝑ amicū ponit: nō ꝯtingit ex h̄ ꝙ aliqs amicū plus q̄ȝ ſeipſū diligat: ſȝ qꝛ in ſe pl⁹ diligit ꝑs bonū ṽtutis q̄ȝ bonū corꝑalē.) Hec ille. Itē 2⁹ 2ᵉ. q. 26. arti. 3⁹. ſiċ dř. (Vnaq̄q̄ȝ ꝑs pl⁹ nālr amat cōe bonū toti⁹ q̄ȝ ꝑticularē bonū ꝑpŕiū. qđ mīfeſtať ex oꝑe. Quelibet eñi ꝑs hȝ īclinationē ꝑncipalē ad actionē cōem vtilitati toti⁹. Apparet etiā h̄ in politicis ṽtutib⁹ ſȝ q̄s ciues ꝑ bono cōi diſpēdia ꝑpŕiaꝝ rerū ⁊ ꝑſonaꝝ interdū ſuſtinēt.) Hec ille. Silia dicit. q. 23. ar. 5⁹. Ex qb⁹ pōt formari talis rō pro ꝯne. Ois īclinatio rōnis conformis inclinationi nature nō corrupte nec viciate eſt laudabilis ⁊ virtuoſa: vel ad virtutē ꝑtinēs: ſȝ electio qua fortis politicus eligit mortē corꝑalē pro ꝯſeruatiōe rei publice ⁊ plus fugit damnū rei publice q̄ȝ damnuȝ vite ꝑpŕie corꝑalis eſt cōformis inclinationi nature integre. ergo ⁊c. Et in hoc primus articulus terminatur.

Quantū ad 2ᵐ articlm arguēdū eſt ꝯ ꝯnes. Et quidē ꝯ primā arguit Durādus ꝑbādo ꝙ ꝑ vitādo malo culpe nullus debet eligere penā īferni vel oio nō eſſe. Primo: qꝛ maiū pene nūq̄ȝ eſt necīum eligere ꝑꝑ malū culpe vitādū: niſi qꝛ ſine eo nō pōt culpa vitari: aut qꝛ ꝑ tale malū ꝑmoueť bonum ṽtutis: ⁊ impediť malū vitij oppoſiti: ſed neutrū iſtoꝝ pōt dici de pena īferni vľ ő pura nō entitate. ğ ⁊c. Maiorē ſupponit eē ꝑbatā ī ꝑcedētib⁹ dictis ſuis. hᵉʳ ꝑbať. qꝛ nullū malū pene eſt neceſſariū ad vitādū culpā niſi illud qđ eſt mā̄ ṽtutis oppoſite. ſicut pȝ in actib⁹ ṽtutū q̄ hñt pro mā̄ aliq̄ penalia. ſiċ fortitudo q̄ eſt circa ꝑicula mortis vľ mortē inferētia: qꝛ q nō agit fortiter qñ tpe incūbit peccat. ſȝ nullus pt fortiter agere niſi ſuſtinendo triſtia: circa que eſt act⁹ fortitudinis. ğ ad vitādū peccatū oppoſitū fortitudini neceſſariū eſt penalia ⁊ triſtia ſuſtinere vel eligere: ſed pena inferni nō eſt mā̄ alicuius virtutis. De pura aūt nō entitate ꝯſtat. cum nō eē ⁊ virtutē ⁊ ſubiectū virtutis deſtruat. ğ ſuſtinere penā inferni: vel oio nō eē: nō eſt neceſſariū ad vitādū malū culpe. ¶ 2⁹. ꝑbať ꝙ nec etiā ſit licitū eligere ꝑdicta: qꝛ nūq̄ȝ malū pene licite eligiť ꝑꝑ malū culpe vitādū: niſi qꝛ eſt ꝑmotiuū ṽtutis oppoſite. ſiċ licitū eſt triſtia ſuſtinere ſm corpus: in quo cōſiſtit malū pene vt meli⁹ cōſerueť bonū ṽtutis: ⁊ ꝑfectius euiteť malū oppoſiti vitij. Et hoc mō licitū eſt corpus affligere ieiunijs ⁊ vigilijs ꝑꝑ ꝑmotionē boni temꝑantie: ⁊ repreſſionē vitij oppoſiti. Preter aūt iſtos modos nunq̄ȝ eſt licitū eligeř ma

Cur nō aliq̄ paſſio r̄ndet ꝑterito ſiċ aliqua r̄ndet pñti vel futuro.

T. c. 70.

Cōtra ꝑmaȝ ꝯclonē arguit Dur. d. 17 q. 5⁹.

lũ pene pro malo culpe euitãdo. Sꝫ pena inferni vł ol
no nõ eẽ nõ ꝓmouet ad aliquã virtutẽ vt ſic facili⁹ im
pediaꝛ viciũ oppoſitũ. ğ eligere penã iferni vel oĩo nõ
eẽ nõ eſt in vllo caſu licitũ. ğ nec culpa eſt eligẽda pp
vitãdã penã iferni vel oĩo nõ eẽ. Nec iſte pene vel de
fect⁹ ſũt eligẽdi pp vitandũ malũ culpe. et iõ ꝯ ſuppo
nit falſuꝫ. Supponit. n. vnũ eẽ eligẽdũ pro altero vitã
do: ꝛ q̃rit qd pro quo: ꝛ tñ neutꝝ eſt pro altero eligẽdũ.
Sed ꝯ h̃ vt dicit qdã dicũt ꝙ ꝑdicta rõ ĩpedit ſeipſaꝫ.
qꝛ ſi pena eſt eligẽda ad vitãdũ culpã qñ pena eſt mã
virtutis oppoſite culpe. Pena aũt iferni vt dicũt q̃tus
ad illud qđ eſt ibi mere penalitatis eſt mã v̾tutis. ğ ipſa
eſt eligẽda. Aſſũptũ ꝓbãt: qꝛ pena recõpenſans deordi
nationẽ culpe eſt mã iuſtitie puniẽtis culpã ꝑ penã: ſed
pena iferni ẽ h̃: qꝛ ꝑ eã recõpẽſaꝛ ex iuſtitia culpa ꝯmiſ
ſa. ğ ſm rectã rõnẽ ſi vigeret in dãnato deberet eligere
ſuſtinere penã iferni anteq̃ ſua culpa remaneret ĩpũi
ta. Iſtud aũt nõ valet: qꝛ nec eſt ad ꝓpoſitũ: nec eſt in
ſe veꝝ. Ad ꝓpoſitũ ſiqdẽ nõ eſt: qꝛ nos nõ q̃rim⁹ vtrũ
pctõꝛ exiſtẽs in pena inferni iuſte a deo ſibi ĩflicta pro
pter culpã ab eo cõmiſſam debeat plus velle ſuſtinere
penã illã q̃ ꝙ ſua culpa remaneat ĩpunita vł econuer
ſo. Sꝫ querim⁹ vtrũ de ꝯtritus ğ nõ eſt in illa pena nec
eſt illi⁹ pene debitoꝛ debeat vel poſſit licite vel ſuſtine
re penã iferni vel oĩo nõ eẽ pp euitationẽ culpe future
ꝛ imminẽtis ex aliq̃ tẽtatiõe. Et hec ſcđa ꝯ nõ eſt eadẽ
cũ prima: nec vna depẽdet ex alia. Et ſic illud dictũ nõ
eſt ad ꝓpoſitũ. Itẽ nec eſt in ſe veꝝ ꝙ iuſte cõdẽnatus
ad mortẽ tꝑalẽ põt licite optare ꝛ velle ꝙ nõ moriaꝛ:
ſꝫ ꝯdoneꝛ ei penitẽti miſericorditer pena mortis taxa
ꝑte q̃ a iudice. Nec iſtud eſt ꝯ iuſtitiã ꝙ ex cã culpa ſic
remaneat ĩpunita: ſꝫ eſt act⁹ miſericoꝛdie: ꝛ eodẽ modo
ſi dãnatus penitere poſſet: ꝛ optaret penã iferni ſibi a
deo miſericorditer dimitti vel relaxari nõ optaret ꝯ iu
ſtitiã: nec de⁹ ſi eã relaxaret faceret ꝯ iuſtitiã: ſꝫ ſm mi
ſericoꝛdiã: ꝛ iõ falſũ eſt qđ dicũt aliq ꝙ dãnat⁹ plus de
beret ſm rectã rõnẽ ſi vigeret ĩ eo eligere ſuſtinere pe
nã inferni q̃ culpa ſua remaneret impunita. imo ſi in
eo vigeret recta rõ nõ obſtinatus ĩ malo deberet pete
re ꝛ optare ꝙ pena iferni ſibi remitteretꝛ. Ad formã ğ
rõnis eoꝝ dõm eſt ꝙ pena qñ eſt mã v̾tutis circa quã
actus v̾tutis neceſſario verſaꝛ: ꝛ fugere penã eſt totalr
virtuti ꝯriũ: ſuſtinere talẽ penã eſt neceſſario eligẽdũ.
ſicut ẽ de pena quã ſuſtineret fortis ciuis ĩ reb⁹ bellicis
pro defenſiõe rei publice. Pena aũt iferni non eſt hoc
modo mã v̾tutis vt dclaratũ ẽ: ꝛ iõ ex hac rõne nõ ẽ eli
gẽda. ğ ꝛc̃. Si aũt ampliareꝛ ſic ꝙ põereꝛ ꝙ oporteret
alteꝝ incurrere culpã videlꝫ: vł penã iferni ſeu oĩo non
eſſe: an in caſu iſto deberet hõ poti⁹ eligere ſuſtinere pe
nã iferni vel oĩo nõ eẽ q̃ peccare vel ecõuerſo. Et dõꝫ
ꝙ hec poſitio eſt ĩpoſſibilis: q ĩ pena pp cuius vitationẽ
incurriꝛ culpa: ꝛ ſi nõ vitaꝛ culpa ĩcurriꝛ pena nõ põt
ſic ſe hr̃e ad culpã: vt ſi viteꝛ culpa neceſſariũ ſit ĩcurre
re penã: ſꝫ pena iferni eſt hõ. qꝛ timore talis pene ĩcurri
tur culpa. Hoc eni ꝑtinet ad timorẽ ſeruilẽ: vt hõ omit
tat peccare ne ĩcurrat penã gehẽne. ğ talis pena nõ põt
ſic ſe hr̃e ad culpã vt viteꝛ culpa: neceſſariũ ſit ĩcurrere
talẽ penã: ğn potius oppoſito modo ſe hʒ: qꝛ ſi nõ vita
tur cl̃pa ĩcurriꝛ pena: nec ĩcurriꝛ pena: niſi incurraꝛ cul
pa. Vñ ſe hñt ſicut añs ꝛ ꝯñs: ꝛ nõ ſicut oppoſita vł im
mediate diſpata: quoꝝ vnũ oporteat ineſſe altero non
inherẽte: ſicut poniꝛ ꝑ ypotheſi: pp qđ ipſa eſt impoſſi
bilis. Nec eſt mirꝝ ſi ex ſuppõne falſa ꝛ ĩpoſſibili ſequi
tur falſũ ꝛ ĩpoſſibile: ꝛ ſic nihil ꝯcludeꝛ verũ: aut poſſi
bile ꝯ opinionẽ q̃ dicit ꝙ pp vitãdã culpã nõ eſt neceſ

ſariũ nec licitũ eligere penã iferni: vł oĩo nõ eẽ. Sꝫ qui
dã hoĩes dimittẽtes veritatẽ rei abſolute volũt gloria
ri de ꝯñijs logicis factis ex ypotheſi. Itẽ ꝑdicta ſuppoſi
tio nõ ſolũ eſt ĩpoſſibilis: ſꝫ incõpoſſibilis. hoc eſt inclu
dẽs ꝯdictoria: ꝛ talis ſuppoſitio nõ dꝫ fieri ſm aliquaꝫ
artẽ: qꝛ ſm eã poſſunt ꝯcludi ꝯdictoria. Sicut ſi ponaꝛ
ꝙ hõ nõ ſit rõnalis: ſeqꝛ ꝙ hõ non ſit hõ: qꝛ ꝑ ſuppoſi
tionẽ nõ eſt rõnalis: ꝛ ſic nõ eſt hõ: cũ rõnale ſit de itel
lectu ꝛ de intrinſeca rõne hoĩs: ꝛ ſic eſt vna ꝯdictio. ſ. ꝙ
hõ nõ ſit hõ: alia ꝯdictio eſt: qꝛ ſeqꝛ ꝙ hõ ſit rõnalis ex
quo eſt hõ: ꝛ ꝙ nõ ſit rõnalis ꝑ ſuppoſitionẽ. Or antem
ꝑdicta ſuppoſitio ĩcludat ꝯdictionẽ pꝫ: qꝛ null⁹ põt pec
care niſi volẽs: cũ de rõne pcti ſit eẽ volũtariũ ſm Au
guſtinũ. Si ğ hoĩem volẽtẽ peccare neceſſariũ eẽt ĩcur
rere penã iferni: vł ñ oĩo nõ eẽ: iſta neceſſitas ꝓueniret
ex ꝑte infligẽtis tales penas: ꝛ hic eſt ſolus de⁹ ğ ſolus
põt hoĩem annihilare ꝛ facere ꝙ aĩa patiaꝛ ab igne in
fernali. Si aũt deus poneret has penas infligere nolẽ
tib⁹ peccaꝛ: qd aliđ eẽt niſi ꝙ de⁹ diceret hoĩ: aut tu pec
cab aut ego ponã te ĩ iferno: vł oĩo ãnihilabo: qđ eẽt ĩdu
cere hoĩeꝫ ad peccãdũ ex timore pene cõminate. Hoc
aũt nõ ſolũ eſt ĩpoſſibile. ſed incõpoſſibile. qꝛ ĩcludit ꝯ
dictionẽ: qꝛ nullus ꝯformãdo volũtatẽ ſuã volũtati di
ne volẽdo qđ de⁹ vult eũ velle peccat. Sed ſi de⁹ com
minaꝛ has penas alicui infligere niſi peccaret induce
ret eũ ad peccãdũ: ꝛ ſic vellet eũ peccare. ğ hõ faciendo
hoc ad qđ deus eũ induceret non peccaret: ſꝫ induceret
eũ ad peccãdũ. ğ nõ peccãdo peccaret: qđ ĩplicat clare
ꝯdictionẽ. Sꝫ eſto ꝙ he pene poſſent ĩfligi a creatura
puta ab angelo malo. Ad h̃ dicẽdũ ꝙ pp eas vitãdas
nõ liceret peccare: nec tñ liceret eas eligere ad vitandũ
pctm̃ pp rõnes pri⁹ dictas. Et ſi dicaꝛ ꝙ niſi peccaret ĩ
curreret has penas: ꝯcedaꝛ. tñ nõ ſuſtineret eas volũ
tarius: ſꝫ inuitus. ſi eni eas volũtari⁹ ſuſtineret pecca
ret. Et eſt ſimile ſi quis maliuolus vult me occidere: ꝛ
occidoꝛ ab eo inuitus nõ pecco: ſꝫ ſi vellẽ occidi peccarẽ.
Et ſilr eſt in ꝓpoſito: qꝛ ex hoc tollitur ratio peccati: ꝙ
tolliꝛ ratio volũtarij: ꝓpter qđ non valet iſta ꝯña: non
eſt illicitũ penã inferni ſuſtinere vel oĩo nõ eſſe ne cul
pa incurraꝛ. ğ nõ eſt illicitum eligere penã inferni: vel
oĩo nõ eẽ pp culpã oĩo vitãdã. ¶ Cõfirmatur qꝛ illud
quod ſeꝑat hominẽ a deo ꝛ ab eius viſione in ꝑpetuuꝫ
nullo mõ põt recte eligi: qꝛ deus ꝛ viſio dei debẽt ſum
me amari ꝛ optari: ſꝫ pena dãni ſeꝑat a deo ꝛ ab ei⁹ vi
ſione in ꝑpetuũ. igiꝛ illa pena nullo mõ põt recte eligi.
etiã ſi milleſies poſſet a creatura ĩfligi. Item ſi aliquid
moueret ad oppoſitũ ꝛ ꝑ ꝯne: hoc maxime videreꝛ ꝙ
meli⁹ eſt mala pati q̃ malo ꝯſentire ꝛc̃. Sꝫ ad hoc di
cendũ eſt ꝙ hoc eſt veꝝ ſub hoc ſenſu ꝙ nõ eſt illicitũ
mala pati ſi eſt ibi purum pati: qꝛ omne illicitum cõſi
ſtit ĩ actiõe. Sꝫ eligere mala pati cũ nõ ſit purũ pati: ſꝫ
aliquo modo agere. ſaltẽ quo ad actũ interiorẽ nunq̃
eſt licitũ ꝓpter malũ culpe euitandũ niſi ſit ad h̃ ne
ceſſariũ: qđ eſt qñ tale malũ eſt materia virtutis: vł ſit
ꝓmotiuũ boni virtutis: ꝛ valeat ad impediẽdũ facili⁹
viciũ oppoſitũ: qđ nõ habet locũ in pena inferni. Sed
contra hoc dicũt quidã ꝙ licet pena inferni ꝑ tꝑe quo
infligiꝛ non ꝓmoueat ad bonũ virtutis: nec ſilr oĩo nõ
eẽ: ğn poti⁹ deſtruit ſubiectũ ꝛ omne bonum: tñ ꝑ tꝑe
electionis ꝓmouẽt: qꝛ electio eſt virtuoſioꝛ: qñ aliquis
tanta mala eligit ne faciat contra virtutem. Exẽplum
de forti q eligit mori ꝓpter bonũ rei publice. Sed iſtõ
nõ ꝓbat ꝙ pena inferni vł oĩo nõ eſſe debeat eligi ad
vitãdũ mortale niſi ſub conditiõe: ſcꝫ ſi oporteret alte
rũ incurrere. Hec aũt poſitio impoſſibilis ꝛ incõpoſſi

bilis

bilis eſt: vt declaratum fuit. Sʒ poſito ꝙ eēt poſſibilis
adhuc argumentū nō valet: qꝛ minoꝛ ꝓpoſitio eſt fal-
ſa: qꝛ fortis ſm fortitudinem virtutis moralis nūꝙ̄ de
bet eligere mortem ad vitādū vitiū oppoſitū fortitudi
ni: maxime qñ poſt mortem nō ſpaꝛ alia vita: ſicut Ari-
ſtoteles ⁊ alij gentiles nō ſperauerūt. Sʒ ſufficit ad vir
tutem fortitudinis moralis ꝙ fortis eligat v̓tuoſe age
re in reb⁹ bellicis ꝓꝑ bonū rei publice non obſtante ti-
more mortis qui eſt in talibus ꝑiculis: ita ꝙ ſi incurrat
mortem incurrat inuitus ⁊ nō ex electione: qꝛ ex ꝑte eius
nō erit ꝓ tūc voluntariū ſimplr neqꝫ mixtū: ſʒ eſt pu-
ra paſſio q̄ ſm ſe nō eſt virtuoſa: ſʒ ſolum rōne actis.
Qꝛ ꝓꝑ timorē mortis ꝗ qñqꝫ ꝯtigit in ſcis bellicis: nō
omiſit ſe v̓tuoſe exponere ꝓ defēſiōe rei publice. Et ſi
fortis eligat mori: electio nō eēt v̓tuoſa: imo eēt vitio-
ſa: vt poſtea patebit. Nec ſilr pena iferni ⁊ oīmoda nō
entitas nō ſolū qñ īfligerenꝛ nō ꝓmouerēt ad v̓tutem:
ſʒ ſi ꝑeligerenꝛ redderēt electionē vitioſā.) Hec ille in
forma. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ ꝯnē arguit idē Durād⁹ ꝓbādo ꝙ
diſtinctio ibidē fcā nō valet dicēs. Culpe q̄ten⁹ eſt dei of-
fēſiua: ⁊ peccāti nociua rōne pene culpe debite: ſūt vnū
⁊ idē: īter q̄ nō dʒ poni diſtinctio: qḋ ꝓbaꝛ ſic. Qꝛ ira ⁊
offēſa nō dr̄ in deo ſm affectū: ſʒ ſm effectū inq̄tū in-
fert penā ⁊ ſepat: ꝗ offēſa dei nō ē niſi pena īflicta vel
īfligēda pctōri: ⁊ ſic in idē coīcidit offēſa cū pena. Sʒ
īter talia nō cadit diſtinctio: ꝗ culpa nō eſt magis odien
da q̄ten⁹ offēſa dei q̄ rōne pene: ꝑ quā eſt nociua pctō-
ri. Sʒ ꝯ̄ h̄ arguūt: vt dicūt ꝗdā ꝓbare nitētes ꝙ offēſa
dei ē aliud realr q̄ pena pcī. Dicūt. n. ꝙ offēſa ꝑt dici
actiue vl̓ paſſiue qñ vn⁹ offēdit aliū. ſ. ex ꝑte offēdētis: ⁊
ex ꝑte offenſi. Offēſa. n. offendētis nihil aliḋ eſt q̄ illḋ
ꝑ qḋ offēdēs diſplicet offēſo. ſ. aliquod dcm̄ vl̓ fcm̄ vel
omiſſio alicuius debiti fieri: qḋ diſplicet offēſo: ⁊ max̄
qñ talis diſplicētia ē tāta: q̄ tollit amicitiā offēſi ad offē
dentē: ⁊ merito dēat īducere inimicitiā oppoſitā. Offē-
ſa āt paſſiue dcā ex ꝑte. ſ. illi⁹ ꝗ offendiꝛ nihil aliḋ eſt q̄
diſplicētia quā merito dʒ hēre offēſus de iniuria illata
ab offēdēte: ſm quā dr̄ ꝙ ſilr ſūt odio īpi⁹ ⁊ ipietas ei⁹:
īpietas ſm ſe: īpi⁹ aūt rōne īpietatis. Probaꝛ ꝗ ꝓ ꝙ īm
poſſibile ē ꝙ offēſa actiue dcā ſit idē qḋ pena: qꝛ offen-
ſa actiue dcā eſt illḋ ꝑ qḋ offēdēs mereꝛ penam: ſʒ pena
nō ē meritū pene: qꝛ ſiue in bonis ſiue in maꝉ illud qḋ
retribuiꝛ ꝓ merito: nō ē idē cū merito: ꝗ ⁊c̄. Qꝛ āt offen-
ſa paſſiue dcā ſm quā dr̄ offēſus offēdi: ⁊ h̄ in cōpara-
tiōe ad deū: ⁊ pena q̄ offēdens puniꝛ nō ſint idē: ꝓbaꝛ
triplici rōne. Prīa eſt: qꝛ illa q̄ pñt eē ſine ſe īuicē non
ſūt idē: ſʒ ſic ē de offēſa dei ⁊ pena pctōris: ꝗ ⁊c̄. aᵃ ꝑʒ de
ſe: bᵃ ꝓbaꝛ. ſ. ꝙ pena ꝑt eſſe ſine offēſa: ⁊ offēſa ſine pe-
na ſaltē ꝓ eodē inſtāti: qḋ dico iō: qꝛ lʒ nunq̄ poſſet eē
pena niſi eēt offenſa dei: nec offenſa dei ꝗn ſequaꝛ aliq̄
pena: tñ pōt eē pena ꝓ aliq̄ tꝑe ꝓ q̄ nō eſt offenſa: ⁊ ecō
uerſo ſaltē in actu: qḋ facilr ꝑʒ. Primo q̄ ad h̄ ꝙ pena
poſſit eē ꝓ aliq̄ ꝓ q̄ non ē offēſa. Et h̄ ꝑʒ duplr. Primo
qꝛ ablata offēſa ꝑ ꝯtritionē: adhuc manet pena quam
pctōꝛ ꝯtrit⁹ ſoluit: ꝗ ⁊c̄. 2ᵒ: qꝛ de⁹ nō ſolū punit illū ꝗ of-
fendit pena extermināte: ſʒ ēt pena emēdante: ⁊ iā deo
recōciliato ſatiſfaciēte: ſʒ talis pena īfligiꝛ ablata offē-
ſa: ꝗ īpoſſibile ē ꝙ offēſa dei ⁊ pena ſint idē. Et ſic ꝓba-
tum ē ꝙ pena ꝑt eē ſine offēſa: ⁊ ꝯ⁹ offēſa ꝑt eē ſine pe-
na: ita ꝙ nō oʒ exñte offēſa ꝙ ſtatī ſit pena: qꝛ ſtatī qñ
pctōꝛ peccat ē offēſa: ſʒ nō ſtatī ē pena: ergo ⁊c̄. 2ᵒ. ꝓbaꝛ
idē ex cōparatiōe offēſe ad penā ſic: qꝛ offēſa dei aut ē
diſplicētia dei de pctō: aut volūtas penā inferendi. Sʒ
neutꝝ iſtoꝝ ē pena: ꝗ offēſa nō ē pena: aᵃ ꝑʒ de ſe: bᵃ
ꝓbaꝛ: qꝛ diſplicētia de pctō īportat actū volūtatis illi⁹
cui diſplicet: volūtas ēt īferēdi penā īportat actū volū-
tatis dei: ſʒ act⁹ volūtatis dei nō eſt pena: ꝗ ⁊c̄. 3ᵒ: qꝛ do-
ctores cōiter dicūt ꝙ dānato diſplicet pctm̄ non rōne
offēſe dīne: ſʒ rōne pene: ſʒ h̄ nō eēt ſi offēſa dīna ⁊ pe-
na eēnt idē: ꝗ ⁊c̄. Hec āt friuola ſūt: qꝛ illa diſtinctio de
offēſa actiue dcā ⁊ paſſiue ſolū hʒ locū in illis: in ꝗbus
ē offēſa ꝓprie dicta: que ē mot⁹ al ad diſplicentiā. In il-
lis. n. illa diſplicētia ꝑ quā hō ē formalr offenſus dr̄ of-
fenſa paſſiue: q̄ten⁹ ē ab alio cāta: ⁊ illḋ dictū vel factū
ex q̄ cauſaꝛ talis diſplicētia dr̄ offēſa actiue: qꝛ eſt cā ta-
lis diſplicētie. Et in talib⁹ offenſa actiue dcā nō eſt pe-
na: ſʒ meritū pene: vt iſti bñ dicūt q̄tū ad h̄: nec offen-
ſa paſſiue dcā ē pena: ſʒ ē mot⁹ animi ſm diſplicētiam: ⁊
ſūt ſepabilia ꝑ aliq̄ tꝑe. In deo āt nō eſt offenſa ꝓprie:
qꝛ in eo nō ē mot⁹ animi ad diſplicentiā cauſat⁹ ex aliq̄
malo dcō vel fcō nr̄o: ſʒ oīo ſilr ſe hʒ in ſe: ſiue pecce
mus: ſiue bñ faciam⁹: ⁊ ꝑ ꝯñs reſpectu dei nulla ē offē-
ſa actiue dcā: qꝛ oīs actio ridet paſſiōi ⁊ ecōtra. Sed dr̄
de⁹ irat⁹ vel offenſus ſolū metaphorice ⁊ ꝑ ſilitudinem
ad hoīem ꝗ dr̄ offenſus ab alio: qñ vult ei īfligere penā
⁊ īfligit qñ punit. Et ſilr de⁹ qꝛ punit pcōrē īfligēdo pe-
nam dr̄ ei offēſus vl̓ irat⁹: ita ꝙ offēſa nec ē in deo paſſi-
ue: nec ī nobis actiue reſpᵘ dei: ſʒ ē denoīatio metapho-
rica rōne ſoli⁹ pene quā īfligit pctōri. Et iō ꝑᵐ argᵐ qḋ
ꝓcedit de offēſa dei actiue vl̓ paſſiue dcā nō eſt ad ꝓ-
poſitū. ¶ Ad 2ᵐ dicēdū ē ꝙ offēſa dei nec ē diſplicen-
tia de pctō: nec volūtas īfligēdi penā: ſʒ eſt ſola denoīa-
tio metaphorica ſūpta a pena quā de⁹ infligit ex ſilitu-
dine pene quā hō irat⁹ vel offēſus alteri: īfligit eidem.
¶ Ad 3ᵐ dicēdū ꝙ v̓ba doctoꝝ nō ſemꝑ ſunt ſacralia
nec ꝓpria: qꝛ ſi ꝓprie loq̄mur ī hac mā dicim⁹ ꝙ dāna-
tis diſplicet eoꝝ culpa rōne pene: ⁊ nō qꝛ ē ꝯ̄ rōnē: vel
ꝯ̄ mādatū dīnū: ſʒ ex h̄ nō offendiꝛ de⁹: nec iraſcitur.)
Hec ille. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ ꝯnē arguit Durādus ꝓbādo ꝙ
loq̄ndo de fortitudine pure morali de q̄ tractauerunt
ph̄i ꝗ ignorauerūt aliā vitā futurā poſt iſtā: lʒ fortis ſi
dēat recedere ab oꝑe v̓tuoſo timore mortis: nūq̄ tñ lʒ
ei eligere mortē ꝓ defenſione rei publice: vel in q̄cūqꝫ
alio caſu ꝗ ad pñs occurrat. Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū eſt
ꝙ ſicut dr̄ 8ᵒ. ethiᶜ. amabile ꝗdē bonū: vnicuiqꝫ āt ꝓꝑi-
um. Et ſm h̄ in bonis q̄ dnr̄ amari ⁊ eligi accipiꝛ gra-
dus duplr. Uno mō ſm q̄titatē boni: qꝛ mai⁹ bonum
magis ē eligēdū ceteris ꝑibus: ⁊ iō cū bonū aīe ſit po-
ti⁹ bono corpis: ⁊ bonū corpis bonis exteriorib⁹: bona
aīe ſūt ꝑeligenda bonis corpis: ⁊ illa bonis exteriorib⁹:
⁊ mala oppoſita ſūt magis odiēda ⁊ fugiēda. Alio mō
pñt accipi grad⁹ in bonis diligēdis ⁊ eligēdis ex ꝑte ho
minis: qꝛ ꝓpriū bonū magis ē diligendū ⁊ eligendū q̄
extraneū: ſicut ꝗlibet teneꝛ plus diligere ſe q̄ alteꝝ: ⁊
iō amicabilia q̄ ſūt ad alteꝝ venerūt ex amicabilibus
ad ſeipſum. Dico āt bonū extraneū ⁊ nō cōe: qꝛ ī bono cōi
īcludiꝛ formalr bonū ꝓpꝛm: ſicut in bono toti⁹ corpis īclu
diꝛ bonū ꝑtis. Ciuis. n. ꝑs ē ciuitatis: ⁊ iō ciuis plus dʒ
diligere bonū ciuitatis q̄ boᵐ ſuū ſolū: ⁊ pl⁹ velle ꝙ cō-
ſeruetꝛ boᵐ toti⁹ ciuitatis q̄ ſolū boᵐ ſuum: īcluſo bono
ſuo in bono ciuitatis: ſic. n. diligēdo boᵐ ciuitatis dili-
git boᵐ ſuū: ⁊ boᵐ alioꝝ: qḋ ē meli⁹ q̄ diligere boᵐ ſuū
ſolū. Boᵐ āt extraneū voco boᵐ ꝑſone ꝑuate vl̓ rei pu
blice: cui⁹ hō nō eſt ꝑs: ſicut reſpᵘ ciuis pariſiē. boᵐ extra
neū eſt bonū ciuis tholoſani: ⁊ ēt bonum ciuitatis tho-
loſe: ⁊ vtrūqꝫ boᵐ debet ciuis pariſieñ. min⁹ diligere q̄
bonū ſuū ꝓpriū. Cū enī diligere aliquē ſit velle ei boᵐ
ſicut ꝗlibet homo teneꝛ plus diligere ſeipſū q̄ aliū ho
minē vel quācūqꝫ cōitatē in qua ipſe nō īcludiꝛ: ſic te-
neꝛ plus velle boᵐ ſibi q̄ alicui de predictis: ⁊ plus ſu-

Cōtra ſcḋam ꝯnē arguit Dur. vbi ſupra. q. 7.

Ut: dēat poni diſtinctio inter culpā vt ē dei offēſiua ⁊ vt ē peccanti nociua rōne pene culpe debite.

Utꝝ offēſa q̄ offēſus offendit ⁊ pena q̄ offēdēs puniꝛ ſint idem.

Cōtra tertiā concluſionem arguit D. ur. vbi ſupra. q. 6. ar. 2.

Ca. 2.

gerē malū ſuū ꝓprꝫ ꝙ̄ malū cuiuſcūꝗ̄ extranei:ꝛ pl⁹
dꝫ diſplicere illi ꝗ peccauit pctm̄ ſuū ꝙ̄ pctm̄ cuiuſcū-
ꝗ̄ alteri⁹ ꝑſone puate vł oīuꝫ alioꝝ. et ſic ē ī mał cul-
pe:ſic ē ī mał pene ceteris ꝑib⁹. Ex his arguiť ad ꝓpoſi
tū ꝑ ſic. Electio ꝑ quā eligiť maximū malū ꝑ aliq̄ bo-
no ad cui⁹ ꝯſeruationē nihil penit⁹ ꝓdeſt:ſꝫ poti⁹ obeſt:
ñ ē vtuoſa:ſꝫ magis vitioſa. Iſtō pꝫ:qꝛ cū electio ſit eo
rū q̄ ſt ad finē:ſi illō qō eligiť ñ ꝓſit ad ꝯſecutionē finꝭ
ſꝫ poti⁹ noceat:talis electio ē fatua:nec ē ſm prudētiaꝫ
q̄ fac̄ electionē rectā:ſꝫ electio mortis q̄ eſt maximum
malū ſꝫ nō credētes aliā vitā:nihil facit ad ꝯſeruatio-
nē rei publice:ſꝫ poti⁹ nocet:ꝗ talis electio nō eſt bona
nec vtuoſa. Maior iā pꝫ:ſꝫ minor ꝓbať:qꝛ cū bellū ſu-
ſcipiť ꝑ ꝯſeruatiōe rei publice:ad h̄ ꝓficit ꝛ ꝓducit pu-
gna cū victoria. Per h̄.n.ꝯſeruať res publica ꝙ ciues
pugnāt fortiter ꝯ hoſtes ꝛ eos vincūt. Mors āt vnius
ciuis vł pluriū magis īpedit victoriā ꝙ̄ ꝓmoueat:ꝛ iō
ꝗ̄uis fortis dēat eligere fortiter pugnare ꝑ defēſione
rei publice nō obſtātib⁹ ꝑiculis q̄ ſūt in reb⁹ bellicis: ñ
tñ dꝫ eligere mori:ſꝫ oppoſitū. Et ſi mors ꝯtingat dꝫ ei
diſplicere tanꝗ̄ nociua ſibi ꝛ rei publice. ¶ Cōfirmať
qꝛ ſiłe ē de vno ciue:ꝛ de q̄libet alio:ꝛ de oīb⁹ ſił: ſꝫ ni-
hil ē dictu ꝙ oēs ciues dēant eligeř mortē ꝑ defēſione
rei publice:qꝛ cū res publica ꝑncipalr̄ ꝯſiſtat in vita ci
uiū:mors oīum eoꝝ nō eēt ꝯſeruatio rei publice:ſꝫ to-
talis deſtructio:ꝛ mors cuiuſlibet ē ei⁹ diminutio. Vñ
mors ciuiū vni⁹ vł oīum nō ꝓmouet:nec ꝯſeruat rē pu
blicā:ſꝫ ſubuertit vł minuit. Itē ꝛ redit in idē. Nullus
aggrediēs bellū ſub ſpe victorie eligit mori ī bello: qꝛ
nō ſtant ſił in eodē mors ꝛ victoria. Sꝫ oīs vtuoſus ag
grediēs bellū ꝑ defēſiōe ꝛ ꝯſeruatōe rei publice:aggre
diť ipm̄ ſub ſpe victorie:qꝛ alr̄ nō p̄t defendi nec ꝯſer
uari:ꝗ talis nō eligit mori. ¶ 2⁹. ꝑncipalr̄ ad ꝓpoſitūꝫ
arguiť:qꝛ ſm btm̄ Aug̃ᵐ de trini. oīs recte eligēs effici
tur melior:qñ illō aſſeqtur qō recte eligit:qꝛ electio re-
cta nō ē niſi de vē bono nōdū habito vł minori malo
qñ oꝫ ipm̄ vł mai⁹ incurrere. Aſſecutio āt vi boni red
dit hoīem meliorē: vitatio ēt maioris mali ꝑ min⁹ ma-
lū reddit hoīeꝫ min⁹ malū:ꝛ ſic aſſecutio eius qō recte
eligiť:reddit hoīem meliorē vel min⁹ malū ꝙ̄ eēt ſi ñ
aſſeq̄reť qō eligit:ſꝫ ꝗ aſſeqtur mortē non credens vel
nec ſꝑans aliā vitā:non efficiť melior nec min⁹ malus:
ꝙ̄ eēt ſi viueret q̄litercūq̄ꝫ:qꝛ efficiť oīno nō ens ſm
opinionem quā habuerūt phi gētiles de morte: ꝗ talis
mors nō p̄t eligi ſm rectā rōnē. Sꝫ oīs electio virtuo-
ſa eſt ſm rectā rōnē:ꝗ ꝑ nullā virtutē pure moralē p̄t
recte eligere mortem. Et ſi ꝯſtaret ciuib⁹ vł ſi ꝓbabilr̄
crederēt ꝙ morerenť in bello:nō debent ſe exponere.
ca.14. Virt⁹.n. fortitudinis pure moralis eſt circa timores ꝛ
audacias:vt pꝫ.3⁰.eth̄ꝛ. Neutꝝ āt iſtoꝝ eſt circa ꝑicula
certa:ſeu q̄ certitudinalr̄ inferūt mortē. De malo eni
qō eſt vel eſtimať incuaſibile nō eſt timor:ſꝫ triſtitia:
qꝛ iā eſtimať quaſi pñs. Audacia ēt eſt cū fiducia eua-
dendi ꝑꝑ qō virt⁹ fortitudinis q̄ eſt circa timores ꝛ au-
dacias:nunꝗ̄ ē circa ꝑicula de qb⁹ eſtimať certitudina
liter ꝙ īferant mortē. Et multo min⁹ virt⁹ fortitudinis
pure moral ꝯſiſtit in electōe mortis nec hꝫ eā adiūctā:
ſec⁹ ē de fortitudine adiūcta fidei cuiꝰ fuit in martyri
b⁹. ¶ 3⁰. ad ꝑncipale:qꝛ rō ꝓbꝫ oppoſitū dicēs ꝙ bonū
cōe ꝑferēdū ē bono puato:ñ valet:qꝛ boᵐ cōe ñ ē ꝑferē
dū bono puato:niſi qñ ī bono cōi includiť boᵐ ꝓpꝛm.
alias boᵐ cōe ē extraneū:nec ē preferēdū bono ꝓpꝛio.
Et cū ꝯcludiť vlteri⁹ ꝙ ꝑ ꝯſeruatiōe boni cōis: in quo
īcludiť bonū ꝓpꝛiū dꝫ hō exponere vitā ſuā: verūꝫ eſt
ꝙ debꝫ ſe exponere ꝑiculo de q̄ preſumiť veriſimiliter

poſſibił euaſio:ꝛ defēſio rei publice. Qz aūt ꝑꝑ h̄ dēat
eligi mors:nō ē verū:qꝛ h̄ nō ꝓdeſſet ꝯſeruatiōi rei pu-
blice: ſꝫ poti⁹ obeſſet. ¶ 4⁰.:qꝛ illō qō adduciť ꝯ ꝓ h̄o ca.8.
9⁰.eth̄ꝛ dicēte:ꝙ ꝑ amicis oꝫ mlta pati ꝛ mori ſi opor-
teat:ſꝫ pl⁹ teneť aliqs diligere cōitatem ꝙ̄ ꝓuatos ami
cos:ꝗ ꝑ bono cōi dꝫ hō eligere mori:ſi necē ſit ꝛc̄. Hoc
īquā ñ obſtat:ſꝫ poti⁹ ꝯfirmat ꝓpoſitū nr̄m:qꝛ ꝯſtat ꝙ
null⁹ dꝫ diligere amicū pluſꝙ̄ ſeipſū:ꝛ iō null⁹ dꝫ elige
re mori ꝑ ꝯſeruatiōe vite amici:ſꝫ dꝫ facere illō qō ꝑti
net ad rōnē amicitie. Et ſi ex h̄ ſequať mors nō ſequi-
tur cū electiōe:ſꝫ caſualr̄. Nec ſolū exponit ſe hō licite
ꝑiculis mortis ꝑ defenſiōe rei publice vł amici:ſꝫ ēt ꝑ
defenſiōe bonoꝝ ſuoꝝ tꝑaliū. Et tñ nll⁹ ſapiēs diceret
ꝙ hō vtuoſe eligeret mori ꝑ cōſeruatiōe bonoꝝ ſuoꝝ
tꝑaliū.) Hec ille. Et in hoc ſecūdus articul⁹ terminať.

Quātū ad 3ᵐ artᵐ rñdēdū ē obiectiōib⁹ ſupradi- Ad arg. Durandi contra primam conclusionem.
ctis. Et q̄dē ad p̄ᵐ Durandi ꝯ p̄mā ꝯnē dr̄
negādo minorē:ſi itelligať vlr̄ ſic ꝙ pena īferni ꝙ̄tuꝫ
ē ibi ē pure pēalitatis p̄ſcindēdo rōnē culpe:ꝛ qcqd eſt
culpabile ī illa pena:in aliq̄ caſu poſſibili de potētia dī
abſoluta ñ poſſit eē mā alicui⁹ vtutis:h̄ᵒᶜ.n. ſic itellecta
falſa ē:qꝛ tał pena poſſet eē mā alic⁹ vtutis:puta obedi
entie ꝛ iuſtᶜ. Poſſet.n. de⁹ de potētia ſua abſoluta reue
lare alicui viatori p̄ſcito ſuā dānationē:ꝛ ꝙ īfligtur⁹ eſ
ſet ei penā eternā in īferno:ꝛ cāre in eo firmū aſſenſuꝫ
de h̄. Quo ſcō talis teneret velle ſuſtinere ꝙ crederet
deū velle ſibi īfligere:ꝛ ꝯformare volūtatē ſuā volūta
ti dine:ꝛ obedire:ꝛ ſi nō volēdo abſolute ꝛ ꝑ ſe ſuā dā-
nationē:tñ teneret velle ordinē iuſtᶜ dine ſuari circa
ſe in p̄dcis. De h̄ ſctūs Tho. de vitate.q.23.arti.8⁰.in ſo
lutōe 2ᵉ ſic dič. (Oīnis de potētia abſoluta de⁹ poſſꝫ re
uelare ſuā dānationē alicui:nō tñ p̄t fieri de poᵃ ordia-
ta:qꝛ tał reuelatio cogeret eū deſpare. Et ſi alicui talis
reuelatio fieret:deberet itelligi nō ſm modū ꝓphetie
p̄deſtinatiōis vł p̄ſcie:ſꝫ ꝑ modū ꝓphetie cōminatōis:
ſuppoſita ꝯditiōe meritoꝝ. Sꝫ dato ꝙ eēt itelligenda
ſm p̄ſcie ꝓphetiā:adhuc nō teneret ille cui tał reuela-
tio fieret velle ſuā dānationē abſolute:ſꝫ ſolū ordineꝫ
iuſtᶜ q̄ de⁹ vult ꝑſiſtētes in pcō dānāre. Nō.n. vult de⁹
ex p̄te ſua aliquē dānare:ſꝫ ſm id qō ex nob eſt: vñ vel
le ſuā dānationē abſolute nō eēt ꝯformare volūtatem
ſuā dine volūtati:ſꝫ volūtati pcti.) Hec ille. Siłr dicit
p̄ᵒ 2ᵉ.q.19.arti.10.in ſolone 2ᵉ.vbi ſic dič. (De⁹ nō vult
dānationē alic⁹ ſb rōne dānatiōis:nec mortē alic⁹ inꝗ̄-
tū ē mors:qꝛ ipe vult oēs hoīes ſaluos fieri:ſꝫ vult iſta
ſb rōne iuſti. Vñ ſuffiť circa talia ꝙ hō velit iuſtitiā di
ꝛ ordinē nāe obſeruari.) Hec ille. Itē p̄ ſen. diſ. vltia.
q.vltia.arti.vltio in ſolone 2ᵉ ſic dicit. (Illa poſitio ē q̄
ſi īpoſſibił:qꝛ nulli ſua dānatio reuelať:ſic ēt nec ange
lis vt dič Aug⁹. Si tñ reuelareť:poſſet credere h̄ eē di-
ctū ſm cōminationē:ꝛ nō ſm p̄ſciam. Teneret tñ vel
le volūtate deliberata illū ordinē iuſtᶜ:q̄ ꝗ in pcis mo-
riť dānať:qꝛ h̄ ēt de⁹ vult:ꝛ nō dānationē ꝑ ſe:nec cul-
pā.) Hec ille. Ex qbus pꝫ ꝙ ſcā tali reuelatiōe ille cui
fieret ñ teneret velle culpā ſuā:nec finalē īpenitētiaꝫ.
Siłr nec teneret velle abſolute penam ꝑpetuā īferni:
nec dānationē ſuā de ꝑ ſe vt ē dānatio:tñ teneret velle
ordinē dine iuſtᶜ:ꝛ velle fieri qcqd de⁹ iuſte vult circa
punitionē ſuā fieri:ꝛ aliq̄ mō velle iplicite vł explicite ī
ſe:vł ī ſuo aīcedēte penā illā ad vitādū pctm̄ inobedi-
entie ꝛ rebelliōis ꝛ diſformitatꝭ volūtatꝭ ſue ad dināꝫ
volūtatē. Sic ꝗ pꝫ ꝙ illa pena ꝓut p̄ſcidit ab oī culpa:
ꝛ eo mō q̄ ē volita a dō.ſ. ſb rōne iuſti p̄t eē mā vtutis
obediētie vł iuſtᶜ. Et electio illi⁹ pene ī ſe vł in ſua cā ꝛ
ī ſuo aīte explicite vł iplicite p̄t in aliq̄ caſu abſolute
poſſibili

poſſibili eē neceſſaria ad vitādū pctm̄: qꝛ. ſ. oīoda volitio re
pudiatio ⁊ fuga illi⁹ eēt pctm̄ inobedientie: iniuſt͛ ⁊ re
bellionis ad diuinā volūtatē. Et ſic pꝫ ad pͫᵐ. ¶ Ad zᵐ dr̄
ꝓ ꝙ aᵐ ē ſimplr̄ falſa ſi ꝑ pmotionē v͛tutis itelligat ali
quā inouationē: puta itēſionē circa habitū v͛tutis. Nā aīa
itratura purgatoriū: ⁊ receptura penā purgatorij: ſi inter
exitū a corꝑe ⁊ receptionē illi⁹ pene diuinit⁹ certificaret̄
de pena illa: ipſa teneret̄ eligere illā penā ad vitādum
culpā inobediētie: nec tn̄ ꝑ illā penā aliqͦ habit⁹ v͛tutis in
ea pri⁹ acqͥſit⁹ vl̄ īfuſus augeret̄: ſꝫ ſine electōe talis pe
ne vl̄ volūtaria patiā ⁊ toleratōe v͛tutis habit⁹ in ea ꝯſer
uari nō poſſet: qꝛ ſi penit⁹ illā refutaret mortalr̄ pecca
ret: ⁊ ſic habit⁹ īfuſos potiſſime charitatē ꝑderet. De h̄ ſā
ctus Tho. 4ᵒ. ſen. diſ. 21. q. 1. art. ꝓ. i ſolone. 4ᵉ. q. ſic dic̄.
¶ Aliqd dr̄ volūtariū dupl̄r. Uno mō volūtate abſo
luta: ⁊ ſic nulla pena ē volūtaria: qꝛ ex h̄ eſt rō pene ꝙ
volūtati ꝯriat̄. Alio mō dr̄ aliqd volūtariū volūtate
ꝯditiōata ſic̄ uſtio vl̄ ſectio ē volūtaria ꝑꝑ ſanitatē cō
ſeqͥndā: ⁊ ſic aliq̄ pena pōt eē volūtaria dupl̄r. Uno mō
qꝛ ꝑ penā aliqͦ bonū acqͥrim⁹: ⁊ ſic ipſa volūtas aſſu
mit penā aliquā: vt pꝫ in ſatiſfactōe. Uel ēt qꝛ ille libē
ter eā accipit ⁊ nō vellet eā nō eē: ſic̄ accit in martyrio.
Alio mō qꝛ q̄uis pena nullū nob̄ boᵐ accreſcat: tn̄ ſi
ne pena ad boᵐ ꝑuenire nō poſſum⁹: ſic̄ pꝫ de morte nā
li: ⁊ tūc volūtas nō aſſumit penā: ⁊ vellet ab ea liberari:
ſꝫ eā ſupportat: ⁊ q̄tū ad h̄ dr̄ volūtaria: ⁊ ſic pena pur
gatorij ē volūtaria.) Hec ille. Ex qͥb⁹ pꝫ ꝙ ad h̄ ꝙ aliq̄
pena licite poſſit eligi vl̄ volūtarie aſſumi vl̄ tolerari:
nō oꝫ ꝙ ꝑ eā pmoueat̄ boᵐ v͛tutis: ſꝫ ſufficit ꝙ ſine ea
aliqͦ boᵐ hēri nō poſſit. Et ſic aᵐ ē falſa. Dr̄ zᵒ. ꝙ licꝫ
pena īferni ſꝫ priūē curſū ⁊ ordinē a deo reb⁹ inditū nō
pmoueat boᵐ alicui⁹ v͛tutis: tn̄ in aliq̄ caſu poſſibili ꝺ
poᵃ dei abſoluta: volūtaria toleratio illi⁹ pene vitat no
uū pctm̄ inobediētie: vl̄ iniuſtitie: vl̄ īpatiētie: vt pꝫ ī caſu
ꝓdcō. Et iō cū vitare nouū pctm̄ ⁊ augmētū pctō ꝑ hē
at rōnē alic⁹ boni: ⁊ mlto plus h̄ hēat approbatio diui
ne iuſt͛ puniētis: pꝫ ꝙ tal̄ volūtaria toleratio pene īfer
ni hꝫ rōnē alicui⁹ boni. Dr̄ 3ᵒ. ꝙ miſſio quā arguēs reci
tat pōt ꝓbabil̄r ſuſtineri: nec ei⁹ īpugnatio qcq̄ ꝯ eaꝫ
efficaciter ꝯcludit. Cū. n. dicit ꝙ miſſio illa nō ē ad ꝓpo
ſitū ⁊c̄. Dr̄ ꝙ lꝫ alia qͦ ſit de ꝯtrito q ē in via: ⁊ de dā
nato q ē in īferno: tn̄ ambe qōnes in h̄ ꝯueniūt ꝙ vter
qꝫ coꝝ poti⁹ dꝫ eligere vl̄ volūtarie ſuſtinere penā īfer
ni ⁊ quācūqꝫ aliā potius q̄ peccare mortalr̄: ſi occurre
ret articul⁹ ꝙ oporteret alteꝝ īcurrere: vl̄ vbi oīmoda
reſpuitio pene īferni eēt pctm̄ mōtale: ⁊ toleratio volū
taria illi⁹ pene vitaret nouū pctm̄ mōtale. Cū āt vlteri
us dicat arguēs ꝙ dcā miſſio aſſumit falſū ⁊c̄. Dr̄ ad to
tā illā deductionē ꝙ lꝫ dānat⁹ ſi vigeret in eo iudiciū
recte rōnis poſſet ſine pctō optare penā illaꝫ ſibi a deo
miſericorditer remitti volūtate ātecedēte: nō tn̄ volūta
te ꝯñte: vel ſi volūtate ꝯditiōata: nō tn̄ volūtate abſo
luta: ex q̄ ꝯſtat ſibi de iuſtͥᵃ ⁊ īmutabilitate diuine vo
lūtatis circa ei⁹ ꝑpetuā punitionē. Itē iſta īpugnatio nō
directe vadit ad mētē alioꝝ: qꝛ illi q īpugnāt argᵘᵐ Da
rādi nō curāt vꝝ dānat⁹ poſſꝫ licite optare remiſſiōeꝫ
pene īferni: ſꝫ ſufficit eis h̄ ꝯcludere tanq̄ vꝝ ꝙ nō lꝫ
dānato oīno reniti diuine iuſt͛ punitiue: ⁊ oīo reſpuere
illā penā: tā in ſe q̄ in ſua cā: imo tenet̄ aliq̄ mō volun
tarie ſuſtinere illā: qͦ qꝛ nō facit: peccat. Quid āt ſit vel
le aliqd in ſua cā oñdit ſctūs Tho. zᵃ zᵉ. q. 20. arti. ꝓ. vbi
ſic dic̄. ¶ Tripl̄r aliqs vult aliqd. Uno qdē mō appeti
tu nāli: ſicut oēs hoīes volūt eē ⁊ viuere. Alio mō hō
vult aliqd ꝑ electionē ex aliq̄ pmeditatiōe. 3ᵒ mō hō
vult aliqd nō ſm̄ ſe: ſꝫ in ſua cā: puta q vult comedere

Aliq̄ pena pōt eē volūtaria ex ꝯditione dupliciter.

Uelle aliqd ī ſua cā aliqd. Tripliciter aliquid vult aliquid.

nociua: q̄ddā mō dicim⁹ eum velle infirmari.) Hec ille.
Sic in ꝓpoſito dico ꝙ dānat⁹ ſꝫ rectā rōnē tenet̄ velle
penā quā patit̄ nō ſm̄ ſe: ſꝫ in ſua cā: ſcꝫ volūtate ⁊ iuſtͥᵃ
diuina: a qͥb⁹ illa pena ſibi īfligit̄: ⁊ ſic aliq̄ mō dꝫ eam
volūtarie tolerare: ⁊ nō oīo fugere: nec diuine volūtati
ꝯire. Ex q̄ pꝫ vlteri⁹ ꝙ arguēs male ſoluit ad rōnē ꝯ ſe
factā: qꝛ falſū aſſumit in illa miſſiōe cū dicit ꝙ fugere pe
nā īferni ⁊ eā totalr̄ nolle: nō eſt in aliq̄ caſu v͛tuti ꝯriū
nec pctm̄. Hᵒ. n. falſitas oñſa ē. ¶ Ad aliō qͦ dic̄. ſ. ꝙ
illa poſitio q̄ poneret ꝙ in aliq̄ caſu oporteret alteꝝ in
currere. ſ. penā īferni vl̄ pctm̄ mortale ē oīno īpoſſibil̄.
Dr̄ ꝓ ꝙ null⁹ caſus ꝺ pña occurrit: nec appet dari poſſi
bil̄ in q̄ vitā culpā neceſſario icurrat penā inferni: qꝛ
poti⁹ ex vitatiōe culpe vitat̄ pena īferni: ⁊ ex cōmiſſiōe
culpe mortal̄: icurrit̄ reat⁹ illi⁹ pene. Dr̄ zᵒ. ꝙ ſm̄ ꝓdcā.
poſſibil̄ ē dari caſus: ⁊ forte ꝯtigit ſepe de fctō ꝙ aliqs
oīno reſpuēdo: ⁊ nullo mō volūtarie ſuſtinēdo vl̄ acce
ptādo penā īferni peccat mortalr̄. Et ſi volūtarie illaꝫ
ſuſtineret vitaret nouū pctm̄ mōtale: ⁊ tali poti⁹ ⁊ meli
us eēt acceptare volūtarie: aut ſuſtinere penā īferni q̄
mortalr̄ peccare. Et h̄ ſiue loq̄mur de illo q actu patit̄
illā penā: ſiue de illo cui ꝑ experimētū pene ꝯſtat ex di
uina iuſtͥᵃ ſibi dēri talē penā: ſiue ſit in corꝑe: ſiue extra
corp⁹. Dr̄ 3ᵒ. ꝙ nō qcūqꝫ omittit peccare timore pene īn
ferni: nec qcūqꝫ timet illā penā peccat; īmo ille timor
ē in ſe bon⁹: nec ē mal⁹ niſi ex adiūcto ꝑ accidēs. De h̄
ſctūs Tho. 3ᵒ. ſen. diſ. 34. q. zᵃ. arti. zᵒ. in ſolone ꝓme q̄
ſtiūcule ſic dicit. ¶ Scdᵐ ꝓhꝫ ꝓ meᶜᵃ: liber dr̄ q ſui cā ē:
ſeru⁹ āt ꝑ ꝯriū itelligēd⁹ ē q alteri⁹ cā ē: ⁊ nō ſui. Sumus
āt cā coꝝ q̄ ad nos ꝑtinent ꝑ volūtatē. Un̄ illud dr̄ ali
qs facere libere qͦ ſpōtanea volūtate facit. Illō āt ſer
uiliter ad qͦ faciēdū volūtas ſibi deeſt. Facit āt illud
coact⁹ ab alio violentia vl̄ metu: ⁊ iō cū triſtitia: qꝛ oē
coactū eſt ꝯ volūtatē ⁊ triſte: vt dr̄. 5ᵒ. meᶜᵃ. Et ſm̄ h̄ dr̄
aliqs ex libertate ſpūs aliqd facere qͦ bñplacito ſue
volūtatis delectabilr̄ facit. Timore āt ſeruili qͦ facit
coact⁹ metu pene: ⁊ ꝑ ꝯñs cū triſtitia. Mallet. n. nō fa
cere: niſi pena timeret̄. Pꝫ ḡ ꝙ ſeruilitas ex illa pte cō
ſequit̄ timorē: quo ad aliqd faciendū vel dimittēdum
īclinat. Hec āt inclinatio nō intrat eēntiā timoris: ſꝫ ē
effect⁹ eius. Eſſentiā vero ſuā hꝫ ex cōparatiōe ad ꝓpri
um obiectū qͦ eſt pena eterna: quā fides indicat eē ti
mendā. Un̄ ſeruilitas ē accñs timoris: ⁊ nō intrat eēn
tiā eius: ⁊ iō eēntia ei⁹ bona eſt: qꝛ refugere penas eter
nas nō eſt niſi bonū: vn̄ ſeruilis timor ſm̄ eēntiā ſuā: ē
a ſpū ſcō: nō tn̄ donū ſpūs ſcī: niſi cōiter loq̄ndo ꝑut di
cim⁹ oē qͦ eſt a ſpū ſcō: eſſe donū ei⁹. Sic aūt non loq
mur de donis. Sꝫ illa ꝯditio ſeruilitatis q̄ includit pri
uationē volūtatis iuſt͛: nō eſt a ſpū ſcō.) Hec ille. Iteꝫ
ibidē in ſolutione zᵉ. q. ꝯcludit ꝙ act⁹ timoris ſeruilis
pōt eſſe bonus ⁊ mal⁹. Et ibidē in ſolone. 3ᵉ. qō. dicit ſic.
¶ Timor ſeruilis manet adueniēte charitate q̄tuꝫ ad
ſubaꝫ: ſꝫ nō q̄tū ad ſeruilitatē. Cōſtat. n. ꝙ hō charita
tē hñs: timet penas eternas: qͦ erat ꝓpꝛium obiectū ei⁹
q̄tū ad ſubaꝫ habit⁹. Qꝛ. n. hoc plus timeat q̄ alia nō
ē de rōne habit⁹: ſꝫ de rōne ſeruilitatis.) Hec ille. Si
milia dicit zᵃ zᵉ. q. 19. arti. 6ᵒ. vbi ſic dic̄. ¶ Timor ſerui
lis ex amore ſui cāuſ: qꝛ ē timor pene q̄ ē detrimētuꝫ
ꝓpꝛij boni. Un̄ hoc mō timor pene pōt ſtare cū charita
te ſic̄ ⁊ amor ſui. Eiuſdē. n. rōnis ē ꝙ hō cupiat bonuꝫ
ſuū: ⁊ ꝙ timeat illo ꝓuari. Amor āt ſui tripl̄r ſe pōt hēre
ad charitatē. Uno modo. n. ꝯriat̄ charitati. ſ. ſm̄ ꝙ ali
quis in amore ꝓpꝛij boni fineꝫ ꝯſtituit. Alio mō vō in
charitate includit̄ ſm̄ ꝙ homo ſe ꝓpter deum ⁊ in deo
diligit. 3ᵒ mō a charitate qdem diſtiguit̄: ſꝫ charitati

Timor ſeruilis ſm̄ eēntiā ſuā nō ē malus: ſꝫ ē a ſpū ſcō: ſecus rōne ſeruilitatis.

Sicut amor ſui ita ⁊ timor ſeruilis tripliciter ſe pōt hēre ad charitatem.

nō 3ciaſ:puta cū aliq̄s diligit q̄dē ſeipm ſm rōnē pro
prij bonitatis tn̄ q̄ in h̄ ppō bono nō ɔſtituat finē. Si-
cut ēt ad proximū p̄t eē aliq̄ ſpālis dilectio p̄ter dilectio-
nē charitatis q̄ fundaſ in deo:vt̄ proxim⁹ diligiſ: vel rō-
ne ɔſanguinitatis:vl̄ alic⁹ alteri⁹ ɔditionis hūane:q̄ eſt
referibil̄ ad charitatē. Sic ḡ timor pene icluditur vno
mō in charitate. Nā ſeparari a deo ē q̄dā pena quā chari
tas maxīe refugit:vn̄ h̄ ptinet ad amorē caſtum. Alio
mō 3riaſ charitati ſm q̄ aliq̄s refugit penā 3riam bo
no ſuo nāli:ſicut p̄ncipale malū 3riū bono qd̄ diligiſ
vt finis:ꝛ ſic timor pene nō ē in charitate. Alio mō ti-
mor pene diſtiguiſ q̄dē ſm ſubam a timore caſto:q2.ſ.
hō timet malū penale:nō rōne ſeparatiōis a deo: ſꝫ inq̄ꝫ
tuꝫ ē nociuū pprij boni:nec tn̄ in illo bono ɔſtituiſ ei⁹
finis:vn̄ nec illd̄ malū formidaſ tāq̄ꝫ p̄ncipale malū:
ꝛ talis timor pene n̄ dr̄ eſſe ſeruilis:niſi q̄n pena formi
daſ ſicut p̄ncipale malū. Et iō timor inq̄ꝫtū ſeruilis non
manet cū charitate:ſꝫ ſuba timoris ſeruilis cū charitate
manere p̄t:ſicut amor ſui manere p̄t cū charitate.) Hec
ille. Ex q̄b⁹ elici p̄t q̄ nō q̄cūq̄ꝫ omittit peccare timore
penaꝝ ifernaliū:peccat in h̄:ſꝫ ſolū q̄n ſolū omittit p̄
h̄:vel p̄ncipalr̄ omittit illi⁹ pene timore quā fugit: ſic
ſūmū malū:ꝛ in ſuo ppō bono nāli ɔſtituit vlt^m finē.
¶ Ad aliud q̄ dicit.ſ.q̄ illa poſitio ē incōpoſſibilis: ꝛ in
cludēs 3dictoria ꝛc̄.pꝫ q̄d dicēdū. Nā nec ē ipoſſibile:
nec iplicās 3dictōeꝫ ponere q̄ caſus poſſit ɔtingere in
q̄ niſi aliq̄ mō volūtarie acceptet pena iferni: incurriſ
nouū pctm̄ mortale:vt ſepe dcm̄ eſt. Cōcediſ tn̄ q̄ illa
poſitio q̄ poneret q̄ caſus p̄t ɔtingere in q̄ ille q̄ nollet
peccare mortalr̄ ex h̄ icurreret penā iferni ifligēdā a
deo:iplicat 3dictionē. ¶ Ad aliud cū dicit q̄ ſi hō pena
iferni poſſet ifligi a demone hoi nolēti peccare ꝛc̄. Dr̄
q̄ in tali caſu cū hō non teneaſ ɔformare demoni vo-
lūtatē ſuā:nec dꝫ eligere culpā:nec penā iferni:ſed mi-
nus dꝫ abhorrere penā iferni q̄ꝫ culpā mortalē: ꝛ volū
tarie magis reniti culpe q̄ꝫ pene:ꝛ ſic penā illā coacte ꝛ
inuite ſuſtinere:nec vllo mō volūtarie in ſe ꝛ abſolute.
Sꝫ forte volūtarie in ſua cā:q2 eligit vitare culpā:que
vitatio ē in caſu illo cā q̄ demon ifligat ſibi talē penā.
Et ſic finalr̄ vbicūq̄ꝫ occurreret caſus q̄ neceſſariū eēt
icurrere culpā vl̄ penā iferni:ita q̄ ſm rē vel ſaltē ſm
hoīs eſtimationē vitatio culpe iduceret penā iferni:ſē-
p̄ p̄eligēda eēt pena iferni:nō q̄dē in ſe ꝛ abſolute: ſed
i ſua cā:ꝛ ɔditiōalr̄:vel ex ſuppōne. Cū āt arguēs addu
cit exēplū de maliuolo q̄ vellet aliū occidere ꝛc̄. Dr̄ q̄
exēpluꝫ non eſt ad ppoſitū:niſi ſic dicaſ q̄ maliuolus
vult ꝛ minaſ aliū occidere:niſi peccet:puta ſacrifican-
do idol̄ vl̄ abnegādo chr̄m:vl̄ aliud pctm̄ cōmittēdo. Et
tūc dr̄ vt pri⁹:q̄ ille cui imineret tal̄ neceſſitas vā vel
appeñs:dꝫ p̄eligere mortē:ꝛ ſi nō in ſe:tn̄ in ſua cā vel
ɔditionalr̄. ¶ Ad ɔfirmationē dr̄ q̄ ſeparari a deo in p-
petuū p q̄nto ē pure penal̄:nullo mō icludēs culpā: p̄t
in aliq̄ caſu ſm rectā rōnē eligi:nō in ſe ꝛ abſolute:ſꝫ in
ſua cā ꝛ ſub ɔditiōe. Puta ſi ɔſtaret euidēter deū vel-
le abſolute ꝛ ſimplr̄ ifligeſ talē penā alicui. Talis.n.te-
neſ velle ordinē diuine iuſt^e circa ſe obſuari. Et ſilr̄ p̄t
eligi ɔditionalr̄ puta ſi alr̄ nō p̄t vitari pctm̄:ꝛ offenſa
dei. De h̄ ſcūs Tho. de malo.q.i.arti.5°.vbi arguit ſic
3° loco. (Nihil magis ſepat a ſūmo bono q̄ꝫ ipa ſepatio
a ſūmo bono:ſꝫ ipa ſepatio a ſūmo bono eſt pena:ḡ pe-
na ē magis malū q̄ꝫ culpa.) Ecce arg^m. Seq̄tur riſio.
(Dicēdū inq̄t q̄ culpa ſepat a deo ſepatiōe q̄ opponiſ
vniōi charitatis ſm quā q̄s vult bonū ipſi⁹ dei ſm q̄ i
ſe ē. Pena aūt ſepat a deo ſepatiōe q̄ opponiſ fruitiōi
q̄ hō fruiſ bono diuino:ꝛ ſic ſepatio culpe ē peior q̄ꝫ ſe-

Diuerſimodē ſeparāt a deo pena ꝛ culpe ꝛ ſepatio culpe ē peior.

patio pene.) Itē.4°.loco arguit ſic. (Finis ē mai⁹ bonū
q̄ꝫ ordo ad finē:ſꝫ ipa p̄uatio finis ē pena q̄ dr̄ carētia
diue viſiōis:malū āt culpe ē p p̄uationē ordis ad finē:
ḡ mai⁹ vl̄ magis malū ē pena q̄ꝫ culpa.) Ecce arg^m. Se-
q̄ſ riſio. (Dicēdū inq̄t q̄ p̄uatio ordis ad finē p̄t acci-
pi duplr̄. Uno mō in ipo hoie:ꝛ ſic ordis ad finē p̄uatō
ē pena ſicut ꝛ p̄uatio finis. Alio mō in actiōe: ꝛ ſic p̄uatio
ordis ad finē ē culpa. Ex h̄.n.hō eſt culpabilis q̄ agit p
actionē n̄ ordinatā ad finē debitū. Un̄ nō ē compatio
mali culpe ad malū pene:ſicut p̄uatio finis ꝛ ordis ad fi-
nē:q2 vtrūq̄ꝫ aliq̄ modo p̄uat ꝛ finē ꝛ ordinē ad finē.)
Hec ille. Ex q̄b⁹ ſatis pꝫ q̄d dicendū ad illā ɔfirmatio-
nē:q2 magis mala ꝛ magis fugiēda ē ſepatio a deo per
culpā q̄ꝫ p penā:ꝛ ſic nō ē icōueniēs:ſi 2^m p̄t eē licite ali-
q̄ mō volūtaria ad fugiēdū p̄mā:vbi neceſſariū eēt vē
vl̄ appenter icurrere vnā vel aliā. Ad aliud qd̄ adduciſ
q̄ nō ē licitū mala pati:niſi ꝛc̄. Dr̄ q̄ h^m ē falſū:q2 ſicut ſe
pe dcm̄ fuit:pena iferni p̄t eē mā v̄tutis vl̄ ſaltē act⁹ li-
citi:ꝛ recte electōis:vl̄ volitiōis p̄ſecutiue. Itē a^m arg^i
illi⁹ ꝛ aliq̄ p̄ p̄cedēnū ſimplr̄ falſa eſt:q2 xp̄o licite ꝛ lau
dabilr̄ elegit pati mortē ꝛ alias penas:nec tn̄ p eas p̄mo-
tus ē in bono v̄tutis:nec facili⁹ pctā vitauit q̄ꝫ ſine illis.
Itē p penā iferni dānat⁹ ſm opionē arguētis nec p̄mo-
ueſ q̄ ad bonū v̄tutis:nec facili⁹ pctā vitat:q̄ ipe hꝫ cō-
cedere q̄ q̄libꝫ dānat⁹ teneſ illā penam nolle:nec vllo
mō eā acceptare:nec abſolute:nec ex ſuppōne:nec i ſe:
nec in ſua cā:ſꝫ poti⁹ reprobare diuinā iuſt^m:ꝛ ei⁹ ordi-
nē:nec aliq̄ mō ɔformare ſe diue volūtati ꝛ iuſt^e. q̄ ſūt
oīa falſa:q2 ſic teneretur peccare:qd̄ iplicat 3dictionem.
¶ Ad alia q̄ dicit rñdēdo aduerſarijs dr̄ p̄ q̄ illa poſi-
tio aduerſarioꝝ ē poſſibil̄ ꝛ ſm rē ꝛ ſm opionē:q̄ .n. i
aliq̄ caſu neceſſariū ſit vē ꝛ ſꝫ rē acceptare penā iferni
ad vitādū culpā oſtēſū eſt:imo h̄ ɔtigit cuilibet dānato
in via vl̄ i termio. Q2 āt poſſit caſus ɔtigere i q̄ neceſſari-
uꝫ ſit peccare ad vitādū penā iferni:ſic q̄ ſi n̄ peccatur
neceſſario illa pena icurriſ:h̄ n̄ p̄t eē ſm rē:ſꝫ ſm falſā opi
nionē:i q̄ tn̄ caſu ſic falſe opināti ꝛ pplex⁹ potius hēret
p̄eligere penā illā q̄ꝫ pctm̄ mortale:vt dcm̄ eſt. Dr̄ 2°.q̄
forte pure moral̄ n̄ ſpans aliā vitā hꝫ i aliq̄ caſu p ɔſer
uatiōe rei publice ꝛ bono pprij hīt⁹ eligere mortē:i n̄ q̄-
dē in ſe:vl̄ pp ſe aut abſolute:ſꝫ in ſua cā:ꝛ pp aliud:ꝛ ſb
ɔditōe. Et iō h̄ i ſeq̄ntib⁹ latior erit ſmo dn̄o cōcedēte.
¶ Ad p̄^m ɔ 2^m ɔnē dr̄ p̄ q̄ diſtictio fcā de pena ifligē-
da a dō:ꝛ de offēſa dei bona ē:nec illa duo ſūt oīno idē.
Nec valet pbō h⁹:q2 lꝫ ira n̄ dicaſ in deo p modū paſ-
ſiōis aut pturbatē:vl̄ noue affectiōis:ꝛ ſilr̄ nec offenſa:
vl̄ odiū:vl̄ idignatio:tn̄ cū dn̄r de deo ponūt in dō ali-
quē actū iuſte ꝛ tranq̄lle volūtatis:ꝛ n̄ pure metapho-
rice dn̄r ſine aliq̄ rei v̄itate ꝛ p̄pietate. Un̄ ſcūs Tho. p̄
3 gētiles ca° 91°. ſic dicit. (Dr̄ de⁹ aliq̄n irat⁹ inq̄ꝫtū ex or-
dine ſue ſapie aliquē vult punire ſꝫ illd̄ ps. Cū exarſe-
rit i breui ira ei⁹ ꝛc̄.) De odio vō pctōꝝ p̄ª pte.q.20.
arti.2°.i ſolōne tertij ſic dicit. (Nihil phibet vnū ꝛ idē
ſm aliq̄d amari:ꝛ ſm aliq̄d odio hēri. De⁹ ḡ pctōres in
q̄ꝫtū ſūt nāe q̄dā amat. Sic.n.ſūt:ꝛ ab ipſo ſunt. Inq̄ꝫ-
tū vō pctōres ſūt:n̄ ſūt:ſꝫ ab eē deficiūt:ꝛ h̄ i eis a deo
n̄ ē:vn̄ ſm h̄ ab ipſo odio hn̄r.) Hec ille. De offēſa vō
ſic dicit de v̄itate.q.28.arti.2°. (Ipſe de⁹ dr̄ pctōri offē-
ſus vl̄ eū odire n̄ odio qd̄ opponiſ amori q̄ diligit oīa:
ſic.n.nihil odit eoꝝ q̄ fecit:vt dr̄ Sap.11.ſꝫ odio oppo-
ſito amori q̄ diligit ſcōs:bona eterna eis p̄parādo. Hu-
ius aūt amoris effect⁹ eſt donū grē gratū faciētis. Un̄
offenſa qua deus hoi offendiſ non remoueſ niſi per h̄
qd̄ grāꝫ dat.) Hec ille. Itē p̄ma 2e.q.113.art. 2°. ſic dicit.
(Hō peccādo deū offendit. Offēſa āt non remittiſ ali

cui niſi

Priuatio ordinis ad finē duplr̄.

Tā culpa q̄ꝫ pena p̄uat ꝛ finem ꝛ ordinē ad finē ſꝫ diuerſimode

Ad arg. Durān. 3 ſcōam ɔcluſionē.

ps. 2.

tam niſi p h ꝙ aliꝰ offenſi pacaꝰ offendéti. Et iõ ſm h peccatũ nobis remitti dr̄ ꝙ deꝰ nobis pacaꝰ: que qdē pax ꝯſiſtit in dilectiõe q̃ deꝰ diligit nos. Dilectio aũt dei q̃tũ eſt ex pte actꝰ diuinĩ eterna ꝛ imutabilis: ſꝫ q̃tũ ad effectũ quē nobis ĩprimit: qñqꝫ interrũpitur: put. ſ. ab ipſo qñqꝫ deficimꝰ ꝛ qñqꝫ iterꝫ ipſũ recupamꝰ.) Hec ille. Idē. 4°. ſen. diſ. 16. q. 2. arti. p q̃ſtiũcula 2ª. in ſolone tertij ſic dicit. (Petm̄ mortale ita dō diſplicet ꝙ ē ſe cit ipſũ peccantē deo diſplicere inq̃tũ pulchritudinē grē quā deꝰ in ipſo amat aufert.) Hec ille. Ex qbus oĩbus pꝫ ꝙ offēſa paſſiue dcā q̃ deus dr̄ offenſus formaliter: nō pure metaphorice dr̄ de dō: nec ē ſolꝰ effcũs di ĩ pcõe poſitiuꝰ aut puatiuꝰ: ſꝫ vltra hoc ponit in deo aliquē actũ volũtatis q eſt pn̄ᵐ talis pene iflicte peccanti poſitiue vel puatiue: ſꝫ non dicaꝰ vniuoce de deo ꝛ de creatura. Dr̄ 2°. ꝙ poſito: ſꝫ non ꝯceſſo ꝙ offenſa dei: ꝛ pena iflicta petõri nō diſtinguerenꝰ realr: ſꝫ ſola rõne: tñ nō pp h vanũ eẽt q̃rere: ſb qua rõne petm̄ dꝫ magis diſplicere. ſ. vl̃ vt ē offenſe dei: vl̃ vt ē nociuũ petõri. Qđ oñdit ſcũs Tho. in q̃dam ſili pma. 2ᵉ. q. 36. arti. p. vbi q̃rit. Utrꝫ bonũ amiſſũ ſit magis cã doloris q̃ malũ ꝯiũctũ. Et in rñſiõe ſic dic̃. (Si h mō ſe hērent ꝑuatiões in appꝛheſiõe aie ſic̃ ſe hñt in ipſis rebꝰ: iſta qõ nulliꝰ momẽti eẽ videreꝰ. Malũ. n. ē puatio boni. Puatio aũt in reꝝ nã nō eſt aliud q̃ carẽtia oppoſiti hitus: ꝛ ſm h idē eẽt triſtari de bono amiſſo ꝛ de malo hito. Sꝫ qꝛ triſtitia ē motꝰ appetitꝰ appꝛhenſionē ſeq̃ntis: in appꝛheſiõe aũt ipa puatio hꝫ rõnē cuiuſdā entis: vñ dr̄ ens rõnis: ꝛ ſic malũ cũ ſit puatio: ſe hꝫ p modũ ꝯtrarij. iõ q̃tũ ad motũ appetitiuũ differt vtrꝫ reſpiciat pncipaliter malũ ꝯiũctũ vl̃ bonũ amiſſũ. Et qꝛ motꝰ appetitiuꝰ aialis h mō ſe hꝫ in opatiõibꝰ aie ſic̃ motꝰ nãlis i rebus nãlibꝰ: ex ꝯſideratiõe nãliũ motuũ: hꝰ vitas accipi pt. Si. n. accipiamꝰ i motibꝰ nãlibꝰ acceſſũ ꝛ receſſũ: acceſſus p ſe reſpicit id qđ ē ꝯueniēs nãe: receſſus aũt p ſe reſpicit id qđ ē ꝯtrariũ nãe. Sicut graue p ſe recedit a loco ſupiori: accedit aũt nãliter ad locũ iferiorē. Sed ſi accipiamꝰ cãm vtriuſqꝫ motꝰ. ſ. grauitatē: ipa grauitas per prius iclinat ad locũ deorſũ q̃ retrahat a loco ſurſũ a q̃ recedat vt deorſũ tendat. Sic g̃ cũ triſtitia i motibꝰ appetitꝰ ſe hēat p modũ fuge vel receſſus: delectatio aũt p modũ pſecutiõis vel acceſſus: ſic̃ delectatio p prius reſpicit bonũ adeptũ q̃ſi ꝓpriũ obiectũ: ita triſtitia reſpicit malũ ꝯiũctũ. Sꝫ cã delectatiõis ꝛ triſtitie. ſ. amor: p prius reſpicit boñ q̃ malũ. Sic g̃ eo mō q̃ obꝫ ē cã paſſiõis magis ꝓpe cã triſtitie vl̃ doloris ē malũ ꝯiũctũ q̃ boñ amiſſũ.) Hec ille. Sic in ꝓpoſito dato ꝙ offēſa di ꝛ nocumētũ hoĩs eẽnt idē realr: cũ differāt rõne: nō eẽt vanũ q̃rere de q̃ illoꝝ dēat poniꝰ dolere ꝯtritꝰ. Et ſi pdcã volumꝰ applicare ad ꝓpoñ: cũ in petõ offenſa dei hēat potiſſime rõnē mali: nocumētũ aũt potius hēat rõnē boni amiſſi: idē ē ꝙ ꝯtritꝰ plꝰ dꝫ dolere de petõ inq̃tum ē offenſa di: q̃ de eodē vt ē nocumētũ ꝓpriꝫ ſubiecti. Dr̄ 3°. ꝙ qcqd ſit de offēſa dei paſſiue dicta: tñ manifeſte pꝫ ꝙ offenſa actiue dcã ꝛ ex pte pctõris nō ē idē qđ pena a deo iflicta. Qꝛ ſi eẽnt idē nō ſolũ ſeq̃rentur oĩa illa icõueniētia q̃ argnēs recitat ab alijs inducta ꝯ ſcꝫ imo mlta alia: vt puta ꝙ ſic̃ deꝰ ē actor pene ita ꝛ ꝓpe offenſe: ꝛ culpe hũane: ꝛ pcĩ. Nullꝰ. n. põt negare qn petm̄ mortale ſit offēſa ꝛ clpa. Et ſic ꝯtr deꝰ eẽt vltor eoꝝ q̃ ꝑ ē actor: ꝛ eẽt iniuſtꝰ iudex: ꝛ alia innumerabilia. Qꝛ aũt in peccãte ſit offēſa actiue dcã ꝛ ꝓpe: oſtēdit ſcũs Tho. de veritate vbi ſupra dicēs. (Offenſa q̃ ex pcõ ſeq̃tur: ſiue gr̃a non pt aboleri: ſiue accipiaꝰ ex pte hoĩs in q̃tũ hō peccãdo deũ offēdit: ſiue ex pte dei ſꝫ ꝙ petõ hoĩ.

ri ē offenſus ſm illũ pſ. Odiſti oẽs qui opanꝰ iniq̃tatē. ps. 5o. Quicũqꝫ. n. rē aliquā digniorē indigniori ſupponit: iniuſtitiã ei facit: ꝛ tãto ampliꝰ q̃to res ē dignior. Quicũqꝫ aũt in re tꝑali finē ſibi ꝯſtituit qđ facit oĩs mortaliter peccãs: ex h ipſo q̃tũ ad effectũ ſuũ ꝓponit creaturā creatori: diligēs plꝰ creaturā q̃ creatorē. Finis. n. eſt qđ maxĩ diligiꝰ. Cũ g̃ in ifinitũ deꝰ creaturā excedat: erit peccãtis mortalr ꝯ deũ offenſa infinita ex pte dignitatis eiꝰ cui p petm̄ q̃dãmō iniuſtitia fit: qñ deꝰ ꝯtemniꝰ: ꝛ eiꝰ precepta. Uñ ad abolēdã hãc offenſaꝫ nō ſufficiũt vires hũane: ſꝫ reqriꝰ munꝰ diuine grē.) Hec ille. Ex quibus pꝫ ꝓpoſitũ. Dr̄. 4°. ꝙ arguens male ridet ad argtᵃ alterꝰ ptis. Nã rñſio quã dat ad pmũ nō valet pp duo. Primo qꝛ dicit ꝙ diſtĩctio de offēſa actiue ꝛ paſſiue dcã ſolũ hꝫ locũ in illis: vbi motꝰ diſplicẽtie cãtur ab offendēte extriſeco. Hoc. n. falſũ ē tã in diſplicẽtia q̃ ē in hoĩe q̃ de illa q̃ ē in ãgelis: q̃ de illa q̃ eſt in aĩabus beatis. Talibꝰ. n. pcã diſplicēt: ꝛ tñ illa diſplicẽtia nō cãtur ab extriſeco. 2°. deficit illa rñſio: qꝛ dicit ꝙ oĩs offēſa actiue dcã ſupponit vl̃ cãt vel ifert offēſam paſſiue dcãm. Hoc aũt falſũ ē: qꝛ ego poſſũ offēdere aliquē vel ſibi irrogare iniuſtitiã in rebꝰ vl̃ amicis vl̃ ifamia ipo neſciẽte: ꝛ p ꝯñs in illo nō cãbiꝰ ex offēſa actiua aliq̃ offenſa paſſiua. Nec valet qđ dic̃ ꝙ actio infert paſſionē ꝛc̃. qꝛ lꝫ h ſit verꝫ logicalr loq̃ndo: vl̃ grãmaticalr. ſ. ꝙ ꝓpõ de vbo actiuo ifert ꝓpõnē aliquã de vbo paſſiuo: nō tñ eſt gñalr verꝫ phice loq̃ndo: ſic̃ pꝫ de eterna dei actiõe: cui non corrñdet aliq̃ eterna paſſio: nec pductioni filij aut ſpũs ſci q̃ ſũt vaciter actiões corrñdet aliq̃ paſſio. Silr ter actiõibus imanẽtibꝰ in creaturis nō corrñdẽt aliq̃ paſſiões ſubiectiue extrĩſecis in ſuis obiectis. Sicut itelligere lapidē eſt aliq̃ actio: ſꝫ lapidē intelligi nō eſt aliq̃ paſſio in lapide. Sic in ꝓpoſito dato ꝙ i deo nulla eẽt offēſa paſſiue dcã: nec paſſio: nō p h pbaꝰ ꝙ in peccãte nō ſit offēſa actiue dcã. Et iõ dicit ſcũs Tho. 4°. ſen. di. 15. q. i. arti. 4°. in ſolone prie q̃ſtiũcule. (Recõpēſatio offēſe ĩportat adeq̃tionē quã oꝫ eẽ eiꝰ q offēdit ad eum in quē offenſa cõmiſſa ē. Adeq̃tio aũt in hũana iuſtitia attēditur p ſubtractionē ab vno q plus hobuit iuſto: ꝛ additionē ad alteꝝ cui ſubtractũ eſt aliqd. Deo aũt q̃uis ex pte ſua nihil ſubtrahi poſſit: tñ pcõr q̃tũ in ipſo ē aliqd ei ſubtraxit peccãdo. Uñ oꝫ ad h ꝙ recõpenſatio fiat ꝙ aliqd ſubtrahaꝰ a peccante p ſatiſfactionē: ꝛ in honorē dei cedat ꝛc̃.) Hec ille. Silr dicit arti. p. q. 3. i ſolone 4ᵉ dicēs. (Deo ſm rei veritatē nihil ſubtrahi pt q̃uis pcõr q̃tũ in ſe ē aliqd ſubtrahat ꝛc̃.) Hec ille. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ ſolo ad pmũ data nō valet. Silr nec ſolo. 2ᵉ. Tũ qꝛ reperit illud falſũ ĩꝓbatũ. ſ. ꝙ offenſa dei paſſiue dcã nō ponat aliquē actũ volũtatis ex pte dei: ſed ſolã denoĩationē metaphoricã. Tũ qꝛ dato ꝙ ita eẽt: icidit in id qđ vitare itēdit: qꝛ talis denoĩatio differt a pena: ꝛ a reſpꝰ nociuitatis: cũ tales reſpectꝰ vel denoĩatiões ſint ad diuerſos terminos. Tũ qꝛ offēſa actiue dcã differt a pena: dato ꝙ offēſa paſſiue dcã ñ differret ab ea: ꝛ abſoluta. Deniqꝫ rñſio data ad 3ᵐ ñ valet. Tũ qꝛ ꝯtrahit doctoribꝰ. Tũ qꝛ icidit i id qđ vitare intēdit: qꝛ ſꝫ eã aliã hitudinē vl̃ compationē hꝫ culpa ad penaꝫ quã mereꝰ: ꝛ p quã nocet ꝓpo ſubo: ꝛ aliã ad deũ: cuius honori ꝛ pceptis ꝛ amicitie pindicat: ꝛ iõ rõnabilr q̃rit pt ex q̃ ꝯſideratiõe ſit deteſtabilior: ſic̃ q̃rit qđ. De h ſcũs Tho. di. 14. q. 2. arti. p. q. 2ᵉ ſic dic̃. (Petõr p affectũ pcĩ amicitiã di violauit: ꝛ p inobediētiã diuine legi honorē dō debitũ ſubtraxit: ꝛ ex p amittit grãz ꝛ icurrit offenſã: ex ſecũdo mereꝰ penã vt ab eo q inobedientiaꝫ ſubtraxit ſubtrahaꝰ p penã: ꝛ hoc meritus pene. dicaꝰ

Actio infert paſſioné: go lenſue.

⁊ ad pſiſtēdū in bello: ⁊ ad nō fugiēdū de eodē: q̄ ꝯſtat
multū ꝯferre ad victoriā. Itē q̄ neget mortē Sanſo-
nis ꝓfuiſſe ad victoriā ppl'i ⁊ ꝓtectionē ei⁹ ab icurſu phi
liſtinoꝝ Judicū. 16°. Dr̄. 5°. ꝙ arg^m ſi aliqd ꝯcludat: hoc
ſolū ꝯcludit qḋ fortis nō dꝫ eligere mori in bello ſic ꝙ
velit mortē in ſe ⁊ abſolute: pōt tñ laudabilr̄ ⁊ ṽtuoſe
eligere mortē in ſua cā: ⁊ ſuppōne: ꝑ ꝑ aliū mō q̄ ſupi
us dcm̄ fuit. ❡ Ad ꝯfirmationē negatur a^{ns} nec ſilitu-
do valet: q2 mors oīuꝫ ciuiū ſil' nō pt̄ cedere in bonuꝫ
rei publice ſicut mors vni⁹ ſolū aliq̄ poſt ei⁹ mortē victo
riā ⁊ pacē ex ei⁹ morte reportātib⁹. Cōſtat eñ ꝙ mors
Eleazari q̄ moriēs iterfecit elephātē: ⁊ ad terrā deiecit
vectos ſup eū milites: ꝙ q̄ pmo Mach. 6°. ꝓfuit pplo
iſrl' ⁊ nocuit hoſtib⁹: ⁊ tñ mors toti⁹ exercit⁹ Jude cuius
ille erat ps in nullo ꝓfuiſſet rei publice. Sic nec valet
iſta ſilitudo: ꝑciſio vel expō man⁹ ꝑ ſalute capitis eſt
vtilis toti corpi: ḡ ꝑciſio oīuꝫ mēbroꝝ ſil' eſt vtilis toti
corpi. Sꝫ ē fallacia cōpōnis ⁊ diuiſiōis. Ad aliā formā
ibidē fcām dr̄ ꝙ a^{ns} in vno ſēſu eſt negāda: ⁊ in alio cō
cedēda. Si n. a^{ns} ſic itelligat ꝙ null⁹ aggrediēs belluꝫ
ſub ſpe victorie q̄ ipſe vicat eligit mori in bello: ꝯcedē
da ē. Sꝫ h^{ns} ad eūdē ſenſū negāda eſt: ſufficit n. forti ꝙ
vel ipſe vicat: vel exercit⁹: aut res publica: cui⁹ ipſe ē ps
vicat. Si at̄ a^{ns} itelligat ſic ꝙ null⁹ aggrediēs bellum
ſub ſpe victorie q̄ ipſe vel ali⁹ aut ſua res publica vl' ſu
us dux aut exercit⁹ vicāt eligit mori in bello: tūc a^{ns} ne
gāda ē: ⁊ h^{ns} concedēda. Et ſic neutro mō arg^m ꝯcludit
ꝓpoſitū ſuū ꝯ̄ ſenſū ꝯnis. ❡ Ad 2^m pncipale negatur
h^{ns}. Dr̄ n. ꝙ ille q̄ eligit mortē non in ſe: ſꝫ in ſua cā: ⁊ in
ſuo anñcedēte: vel ꝯcomitāte: vel ꝯñte efficit melior: vl'
min⁹ malus q̄ pri⁹ erāt ꝑ adeptionē anñcedētis vel con
comitātis vel ꝯñtis mortē: ⁊ h vel in ſe: vl' in re publi
ca c⁹ ē ps. Bonū n. toti⁹ eſt bonū ꝑtiū: ⁊ bonū ꝑtis poti
us repit in toto q̄ in pte: vt ſupra dcm̄ ē. Ille eteni qui
ſic eligit mortē vel ſuitē voluntarie illā ſuſtinet: efficit
melior in h ꝙ exercet optimū actum ṽtutis fortitudi-
nis. Nec valet ſi dicat ꝙ ille act⁹ nō ſtat cū morte. Sci
endū n. eſt ꝙ mors pt̄ dupl'r ꝯſiderari. Uno mō put ē
in fcō eē: alio mō put eſt in fieri: p mō ſm oṗiōnē gen-
tiliū non ſtat cū actu ṽtutis: ſꝫ 2° mō ſtat: q2 mors dici-
tur eē in fieri q̄diu durat alteratio īducēs mortē. Stā-
te at̄ illa alteratiōe fortis exercet actū fortitudinis taꝫ
agēdo q̄ patiēdo: pſiſtēdo in bono rōnis. Et de h i ſuo
ſili loquit ſctūs Tho. 2^a 2^e. q. 124. art. 4°. vbi arguit ſic
4°. loco. (Martyriū ē act⁹ meritori⁹: ſꝫ act⁹ meritori⁹
nō pt̄ eē poſt mortē: ḡ añ mortē: ⁊ ita mors nō eſt de rō
ne martyrij.) Ecce arg^m. Seqt̄ riſio. (Dicēdū ꝙ me-
ritū martyrij nō ē poſt mortem: ſꝫ in ipſa voluntaria ſu-
ſtinētia mortis: put. ſ. aliq̄ voluntarie patit̄ afflictiōes
mortis. Cōtingit tñ ꝙ qūq3 aliq̄ poſt vulnera morta-
lia ꝑ xp̄o ſuſcepta vel q̄ſcūq3 alias tribulatiōes ꝯtinua
tas vſq3 ad mortē q̄s a ꝑſecutorib⁹ patitur ꝑ fide chr̄i
adhuc viuat: in quo ſtatu act⁹ martyrij meritori⁹ eſt: ⁊
i ipſo eodē tpe q̄ hꝫ afflictiōes patit̄.) Hec ille. Itē 3^a
pte. q. 50. arti. 6°. ſic dīc. (De morte xp̄i poſſum⁹ loq du-
pl'r. Uno mō ſm ꝙ ē in fieri: alio mō ſm ꝙ ē in fcō eſ-
ſe. Dr̄ at̄ mors eē in fieri qñ aliq̄ ꝑ aliquā paſſionē vl'
nālē vel violētā tendit in mortē: ⁊ h mō idē eſt loq de
morte xp̄i: ⁊ de paſſiōe eius. Sꝫ in fcō eſſe mors ꝯſide-
rat̄ ſm ꝙ iā fcā ē ſeparatio corpis ⁊ aīe. Primo modo
mors xp̄i fuit cā nr̄e ſalutis ꝑ modū meritinō aūt 2°
mō.) Hec ille. Sic ad ꝓpoſitū dici pt̄ ꝙ mors forti pu-
re moral' put eſt in fieri ſtat cū actu ṽtutis. Itē ſciēduꝫ
eſt ꝙ arguēs aliud falſū aſſumit in h arg^{to}: ⁊ ꝑcedēti
hus: ⁊ ſeqntib⁹. ſ. ꝙ gētiles ꝓhi ſenſerint ꝙ fortis mo-
riēs efficitur olo non ens. Hoc n. falſum eſt: q2 omnes
ꝓhi peripatetici ⁊ ſtoici ſenſerūt aīam rōnalem rema
nere poſt mortē penit⁹ īmortalē. Et de h alias diſo cō-
cedēte videbit̄ lati⁹ in h. 4°. Dr̄ vlteri⁹ ad q̄dā addita
in arg^o ꝙ fortitudo pure moralis nō ſolū ꝯſiſtit circa
timores ⁊ audacias ꝑiculoꝝ futuroꝝ: de q̄bus non eſt
certū ꝙ īferant mortē: imo circa triſtitias pñtiū de q̄-
bus certū eſt ꝙ iducant mortē. De h ſctūs Tho. 2^a 2^e.
q. 136. arti. 4°. in ſolōne 2^i ſic dicit. (Act⁹ fortitudīs nō
ſolū ꝯſiſtit i h ꝙ aliq̄ i bono ꝑſeueret ꝯ̄ timores futu
roꝝ ꝑiculoꝝ: ſꝫ ēt vt nō deficiat ꝑ pñtem triſtitiaꝫ ſi-
ue dolorē: ⁊ ex hac parte hꝫ affinitatē cum patiētia. Et
tñ fortitudo eſt pncipaliter circa timores: ad quoꝝ rō-
nem ꝑtinet fugere: qḋ vitat fortitudo. Patientia vero
pncipal'r eſt circa triſtitias. Nā patiēs aliq̄ dr̄ non ex
hoc ꝙ nō fugit: ſꝫ ex h ꝙ laudabilr̄ ſe hꝫ in patiendo q̄
preſentia l'r nocent: vt ſcꝫ nō inordinate ex eis triſtetur
⁊c̄.) Hec ille. Ex q̄b⁹ ⁊ aliq̄s pcedētib⁹ pꝫ ꝙ dato ꝙ ali-
cui ciui ꝯſtaret certitudinal'r eūꝫ moritūꝝ in bello duꝫ
tñ cum hoc ꝯſtaret ſibi vel ꝓbabilr̄ ſperaret: ꝙ mors
ſua bonū toti rei publice ꝑgigneret: adhuc laudabilr̄ ex-
poneret ſe tali ꝑiculo qḋ ꝓhs vocat optimum. ❡ Ad
3^m pncipale pꝫ riſio ꝑ predicta. Includit eñ multa fal
ſa. Primū eſt ꝙ illius q̄ morit̄ ꝑ re publica bonū pro-
priū non icludat̄ in bono cōi. Cuius eñ falſitatē teſta
tur ꝓhs vbi ſupra dicēs: ꝙ moriens ꝑ amico maius
bonū acquirit ſibi q̄ amico ſcꝫ bonū virtutis. Qḋ poſt
to: ſꝫ nō ꝯceſſo dr̄ ꝙ licet ſm ꝓhm nō duraret p⁹ mor
tē: nec in morte put ē in fcō eſſe: durat tñ q̄diu mors
ē in fieri: ⁊ ſil'r q̄diu acceptat̄ periculū mortis: ſcilꝫ pu
gna belli. 2^m falſū eſt ꝙ fortis pure moralis non dꝫ ex-
ponere ſe ꝑiculo mortis: de q̄ non ſpat euadere ꝑ bono
rei publice. Cuius eñ falſitas ſupius eſt oñſa. 3^m eſt ꝙ
mors vni⁹ ciuis pure moralis in nullo caſu ꝓdeſt: ſꝫ ſē-
ꝑ obeſt rei publice. 4^m ē ꝙ non licet forti pure morali
eligere mori ꝑ re publica: nec in ſe: nec in aliq̄ anñceden
te: vel cōcomitante: vel ꝯñte. Hoꝝ eñ falſitas eſt nota
cuilibet vero ꝓho. ❡ Ad 4^m pncipale dicit̄ ꝙ penit⁹
ſubuertit mentē ⁊ ṽba Ariſtotelis. Nā Ariſtoteles. 3°.
ethicoꝝ negat illā falſam ꝯñam: in qua ſe fundat argu
ens ſcꝫ aliquis exponit ſe morti ꝑ amico: ḡ plus diligit
amicum q̄ ſeipſum: imo vt allegatum eſt in hoc ꝙ ex
ponit ſe mori ꝑ amico magis diligit ſeipſū q̄ amicū: ⁊
maius bonum ꝓcurat ſibi q̄ amico. Dicit̄ 2°. ꝙ fortis
virtuoſe tolerat mortē non ſolum caſualem ⁊ oīno in-
uoluntariā: immo laudabilr̄ ⁊ virtuoſe tolerat ꝑ bono
reipublice vel priuate ꝑſone mortem voluntariā ⁊ ali
quo modo electā modis prius dictis. Et hoc pꝫ q2 Ari
ſtoteles. 3°. ethicoꝝ. ca. 9°. mortem in bello ꝑ re publi-
ca ſuſceptā vocat frequenter bonam mortē ⁊ optimū
ꝑiculum: ḡ ſm eū habet aliquid appetibilitatis ſicut ⁊
bonitatis: cū omne bonū ſit appetibile ſm eum p° ethi
coꝝ. Dicit̄. 3°. ꝙ nullus ṽtuoſe exponit ſe ꝑiculo mor-
tis ꝑ conſeruatione ſuoꝝ bonoꝝ temporaliū ꝓprioꝝ
ꝑ quanto ſunt pure tp̄alia ⁊ pure ꝓpria: ſꝫ pro quanto
hñt aliquid ſpūalitatis vel cōitatis: puta ſi ſint neceſſa-
ria ad actū virtutis ad quem tenet̄ ex ꝑcepto: vel alio
mō: vel ſi talia bona ſint collegij vel cōitatis: cui tenet̄
ꝓuidere: tūc virtuoſe ꝑ taliū conſeruatione pōt ſe ex-
ponere ꝑiculo mortis. Nec ſeqtur ꝙ plus diligat talia
q̄ ſeipſum: ſꝫ ꝙ plus diligit bonū virtutis q̄ vitaꝫ cor
poralē. ❡ Ad argumentū ꝯ̄ qōnē riidet Pe. de pala.
dicens ꝙ a^{ns} argumenti ē vera qñ illud qḋ plus habet
de bono ⁊ min⁹ de malo nō includit in ſe aliqḋ inteligi
bile: ſicut eſt malū culpe. Uel pōt dici ꝙ h^{ns} ē falſa: q2

Margin notes:

Mors vir-tuoſa ſꝫ forti tudinē ē mo-rtua i fieri ñ āti fcō eē.

ſtra. d. 43. q. 2.

Fortitudo pu re moralis circa que ꝯſi ſtat. De eo-dē ad ꝓ^m.

Patiā circa q̄ ꝯſiſtat.

ca. 9.

ca. 9.

Aliq̄ vir-tuoſe pt̄ ſe q̄ exponere ꝑi culo mortis ꝑ ꝯſeruatiōe tp̄alium.

malū culpe ē peı⁹ q̄ꝫ nō eē: q2 nō eē nō eſt malū. Itē pe
ius ē q̄ꝫ bonū nāe cū malo pene: q2 malū culpe ē peius
malo nāe p ſe ſūpto: ḡ cū alio ceteris parib⁹: ꝙ ſi ineq̄li
bus eq̄lia addant̄ ſiūt ineq̄lia cōpoſita ſic erāt ſimpli
cia. Hec Pe. Ulteri⁹ dicit ad q̄ōnē ꝓncipalē ꝙ cū q̄rit̄
vtꝝ poti⁹ ſit eligēdū nō eē vel dānari q̄ꝫ peccare. Iſta
poſitio ē ipoſſibil̄. Nō.n. pōt poni ꝙ hō neceſſitet̄ vel
peccare vel ānihilari vel dānari: q2 nec h̄ ꝑt de⁹ facere
qn iduceret ad peccādū: nec creatura q̄ nō ꝑt annihila
re. Dato ēt ꝙ ſicut tyrānus poterat occidere corp⁹ no
lētis idolatrare: ſic demon poſſet ānihilare alaꝫ nolen
tis peccare: adhuc nō ꝑt licite ipſe altꝫ eligere: ſed hē
ret neceſſe: vel vnū eligere: ⁊ altꝫ pati inuit⁹: ſicut ali
q̄s torquet̄ īuit⁹ vel vberat̄: q2 nō vult facere alterius
volūtatē. Et iō hn̄ dr̄ ꝙ poſito h̄ p ipoſſibile non debe
ret h̄: nec illō eligere: ſꝫ pcm̄ reſpuere: ⁊ ānihilationeꝫ
vel dānationē īuit⁹ ſuſtinere: q2 malū nāe nō lꝫ eligere
niſi p neceſſitate vel vtilitate v̄tutis: q̄ ꝑ neutꝫ ē hic. Di
co āt v̄tutis vel ꝑmij v̄tutis: vn̄ martyres q potērāt nō
eligere negare fidē: ⁊ nō eligere: ſꝫ īuolūtarie ſuſtinere
mortē: nihilomin⁹ eligēdo ſuſtinere mortē: p quā ꝯſeq̄
bant̄ ꝑmiū v̄tutis: recte agebāt. Si q̄s āt nō credēs ali
am vitā: vbi nō tenet̄ ſe exponere morti: ne cōſentiret
pcō gratis: eligeret mortē ſuſtinere: vbi mors nō eēt ne
ceſſaria: q2 liberꝫ arbitriū nō ꝑt cogi: nec eēt mā̄ ꝑcepti.
Eligeret nihilomin⁹ ſuſtinere mortē: qr̄ ſm ei⁹ ꝯſciam
nō eēt vtilis ꝑmio v̄tutis peccaret: ſꝫ tūc dēret ſuſtine
re nō volūtari⁹. Qō ergo dicit Phs ꝙ q̄daꝫ ſunt adeo
praua vt meli⁹ ſit mori q̄ꝫ eis ꝯſentire: itelligendū eſt
ſm ei⁹ opinionē ſic ꝙ paſſio mortis nō eligat̄. Uel poſ
ſet dici ꝙ ſicut qn̄ tenetur ſe exponere morti: tūc ē ele
ctio mortis neceſſaria ad actū fortitudinis: ita qn̄ occi
dit̄ vel ānihilat̄ ē ſibi neceſſaria patientia: ⁊ p ꝯn̄s per
actū v̄tutis patiētie eligit ſuſtinere mortē vel annihila
tionē ꝑꝑ deū q ē potēs ānihilatū repare: vl̄ dānatū ſal
uare. Sꝫ ſuppoſito ꝙ nō eēt repandus vl̄ ſaluādus cū
electio mali nō ſit recta niſi ꝑꝑ mai⁹ bonuꝫ qō eligēdo
acq̄rit̄ q̄ꝫ ſit illō qō p malū priuat̄: cū p ānihilationē vl̄
dānationē ꝑpetuā electā vel ſuſceptā hō nō poſſit ꝯſe
q̄ maius bonū q̄ꝫ ſit bonū nāe gr̄e ⁊ glie: q̄ p illa tollū
tur: inde ē ꝙ hn̄ eligi nō poſſūt: ⁊ ſic ſemꝑ ē pcm̄ illud
eligere. Sꝫ poſito p ipoſſibile ꝙ nō eēt pcm̄ illud elige
re. Tū magis eēt eligēdū: q̄ꝫ peccare. Hec ille. Ulteri⁹
dicit ꝙ licitū eſt eligere malū nāe: vel q̄ōcūq̄ aliō ma
lū pene: p vitādo q̄cūq̄ malo culpe qn̄ alr̄ vitari non
ꝑt. Sicut qn̄ hō tenet̄ ſe exponere morti p defenſione
rei publice ēt vbi ſcit ſe nō poſſe euadere: vel vbi h̄ eſt
ꝓficuū ad actū v̄tutis: dum tn̄ ipſa electio nō ſit alias
pcm̄. Hec ille. In q̄b⁹ aliq̄ recte dicit. Sꝫ in aliq̄bus de
ficit. Potiſſime cū dicit ꝙ illa poſitio q̄ poneret ꝙ hō
neceſſitet̄ peccare vel ānihilari aut dānari eſt ipoſſibi
lis. Si.n. h̄ ſic itelligat̄ ꝙ ipoſſibile ē de q̄cūq̄ po⁹ di
ordinata vel abſoluta ꝯtigere caſū in q̄ q̄s nō eligēdo
vel volūtarie ſuſtinēdo ānihilationē vel penā ꝑpetuaꝫ
iferni icurreret pcm̄: ⁊ eligēdo talia vitaret pcm̄: falſuꝫ
dicit ſic̄ ſupra dcm̄ fuit. Si āt itelligat ꝙ in nullo caſu
poſſibili ꝑt ꝯtingere ꝙ aliq̄s eligēdo pcm̄ aut peccādo
volūtarie vitaret ⁊ penā inferni ⁊ ānihilationē: ⁊ niſi
volūtarie peccaret: talia mala icurreret: verum dicit.
Nec ſeq̄tur ꝙ in p̄ caſu de⁹ cogeret aut neceſſitaret ad
peccādū: nec ſilr̄ ꝙ eligeret̄ malū nāe ſine neceſſitate
v̄tutis. 2⁹ deficit in h̄ qō dicit ꝙ nō ſperās aliā vitaꝫ in
nullo caſu dꝫ eligere paſſionē mortis: ſꝫ eā īuit⁹ ſuſtinē.
Si itelligat ꝙ nullo mō dꝫ eā eligere: nec in ſe: nec in
ſua cā: vel añcedēte cōcomitāte aut ꝯn̄te: nec volunta
rie ſuſtinere: q̄cūq̄ꝫ mō ſumat̄ volūtariū: falſuꝫ dicit.
3⁹ deficit in h̄ qō dicit ꝙ ille q nō ſperaret ſe reparan
dū vel ſaluādū nō pōt licite eligere in q̄cūq̄ꝫ caſu: nec
volūtarie ſuſtinere ānihilationē aut dānationem eter
nā. H⁹ enī falſitas pꝫ ex dictis. Nec valet ꝓbatio h⁹: q2
electio mali nō ſolū ē recta qn̄ ꝑꝑ h̄ꝫ electionē maius
bonū acq̄rit̄ q̄ꝫ ſit illud q̄ p tale maluꝫ priuat̄: imo pōt
eē recta qn̄ p talē electionē: ⁊ ſi nullū aliō bonū ab ipſa
acq̄rit̄: tn̄ vitat̄ maius malū q̄ꝫ ſit illō qō eligit̄. Cōſtat
āt ꝙ maius maluꝫ eſt culpa inobediētie ⁊ deteſtatōis
diuine ordinatōis ⁊ iuſte volūtatis q̄ vult aliquē dā
nari q̄ꝫ ſit ipſa dānatio: p q̄nto ē pure pena: vl̄ q̄ꝫ ſit an
nihilatio quā de⁹ poſſet iuſte velle alicui iſligere ⁊ ſibi
iſligendā reuelare: ⁊ circa h̄ dare ſibi ꝑceptū obedien
tie ⁊ patiētie. Cōſonat huic rn̄ſiōi Henricus. iz⁹. q̄libet
q.iz. vbi ſic dicit. Illō qō dꝫ fieri ſm rectā rōnē lꝫ eq̄li
ter apud oēs: nec de h̄ dꝫ alr̄ iudicare ſperās aliā vitaꝫ
q̄ꝫ nō ſperās: nec catholic⁹ ⁊ phs. Cōſtat āt ꝙ ſm rectā
rōnē eligendū eſt mori p re publica ſpando aliā vitaꝫ:
non tā p ꝑmio futuro q̄ꝫ q2 peccaret niſi vitā corpaleꝫ
p re publica exponeret: ḡ nō ſpans aliā vitā dꝫ h̄ elige
re ſm rectā rōnē: cū opa v̄tutū ſint faciēda: ⁊ opa vitio
rū ſint fugiēda. Et ſic p re publica debet q̄libet eligere
mori. Nec oꝫ addere cū neceſſe fuerit: ſꝫ p temeritate
ſua: nec oꝫ addere p ſalute rei publice ⁊ nō p iactātia ⁊
bonore ꝓprio: q2 fortis nō eēt. Un̄ dicit Phs 3⁹. ethi⁹. ca.9.
Pricipalr̄ āt dicet̄ fortis q circa bonā mortē ipauid⁹:
⁊ q̄cūq̄ꝫ iferūt talia q̄ max̄ ſūt circa bellū. Et. 9⁹. ethi⁹. ca.9.
Amicoꝝ gr̄a multa agere: ⁊ ſi oꝫ mori. Un̄ dicendū ē ꝙ
turpiter viueret q p re publica nō ſe exponeret: vn̄ ad
h̄ tenet̄ iure nāe. Meli⁹ eſt aūt hn̄ mori q̄ꝫ turpiter vi
uere: q2 lꝫ p talē mortē bonū nō acq̄reret: ſꝫ oīa amitte
ret: euitaret tn̄ malū culpe. Hec ille. Itē ibideꝫ in ſolo
ne ꝑmi ſic dicit. Talis miſer eēt ſm v̄itatē: q2 ad penaꝫ
deſcēderet: ⁊ bona p̄ſētia amitteret. Sꝫ miſerior eēt: q2
nō ſe p re publica exponeret: q2 culpā incurreret. Ma
ior āt eſt miſeria culpe q̄ꝫ pene. Hec ille. De ꝑdictis di
cit ſcūs Tho. p̄. q̄lꝫ. ar. 9⁹. Arguit.n. ſic p̄ loco. (Pena in
ferni ē eterna ⁊ irremediabil̄: de pcō aūt ꝑt hō libari p
pniam. ḡ magis dꝫ velle peccare q̄ꝫ in iferno eē.) Ecce
arg⁹. Seq̄t̄ rn̄ſio. (Dicēdū inq̄t ꝙ culpa mortal̄ ēt de
ſe ꝑpetua ē: ſꝫ ex ſola dei mīa remedium hꝫ. Preterea
pl⁹ pōderat bonū diuinū ꝯ qō agit culpa bono nāe crea
te cui opponit̄ pena q̄ꝫ ꝑpetuitas pene tpalitati culpe.
Itē z⁹ loco arguit ſic. (Pena iferni icludit culpā: vna.n. Pena ifer ni ē min⁹ ma lū q̄ꝫ peccatū mortale.
de penis iferni ē v̄mis.i. ꝯſcie remorſus de culpa. Cul
pa āt nō icludit penā iferni: ḡ magis ē eligēda culpa q̄ꝫ
pena iferni.) Ecce arg⁹. Seq̄t̄ rn̄ſio. (Dicēdū inq̄t ꝙ
remorſus ꝯſcie nō ē culpa: ſꝫ ꝯn̄s ad culpā: ⁊ poſſet eē ſi
ne culpa in eo q hꝫ ꝯſciam errantē de p̄terito cōmiſſo:
ſic̄ ſi aliq̄s credat aliq̄d a ſe pri⁹ cōmiſſū eē illicitū: qō
tn̄ erat licitū: ⁊ dū ipſe faceret licitū reputabat. Hec ſā
ctus Tho. Et hec de q̄ōne dicta ſufficiāt. De qua bene
dictus deus. Amen.

Utrum confeſſio facta ab illo qui non eſt contrit⁹
nec penitens: aliquid valeat. Queſtio. II.

Terū circa decimāſeptimā diſtin
ctionē. 4⁹. q̄rit̄. Utꝝ ꝯfeſſio
fcā ab illo q nō ē ꝯtrit⁹ nec penitēs: ali
q̄d valeat. Et arguit̄ ꝙ non: q2 ꝯfeſſio
diſtiguit̄ ꝯ ꝯtritionē ⁊ ſatiſfactionē: ſed
ꝯtritio ⁊ ſatiſfactio nō valēt ſine chari
tate. ergo nec confeſſio.

In oppoſitū arguitur: q2 contritio valet ſine
actuali ꝯfeſſiōe: dūmō hēatur i
ꝓpoſito

ꝓpoſito.ğ ſiliter ꝯfeſſio valet ſine actuali cōtritione.

In hac qōne erūt tres articuli. In p° ponenť ꝯ̄nes. In 2° obiōes. In 3° ſolones.

Quantū ad p^m arti^m ſit pmo ꝯ̄. Cōfeſſio facta ſine ꝯtritiōe nō vꝫ ꝓ tpe quo fit ad remiſſionē pcti quo ad culpā vel penā. ¶ 2ª ꝯ̄. Talis ꝯfeſſio recedente fictione īcipit eſſe fructifera ꝯfitenti. ¶ 3ª ꝯ̄. Taliter cōfeſſus nō teneť iterare ꝯfeſſionē ꝑus factā: ſꝫ ſolū ꝯfiteri ſuā fictionē. Has tres ꝯ̄nes pōit ſ. Tho. pⁱti diſ. q. 3. arti. 4. in ſolone pᵉ q̄ſtiūcule. dic. n. ſic. (Cōfeſſio eſt actus v̄tutis: ⁊ ps ſacri. ſm aūt ꝙ ē act' virtutis eſt actus meritorius ꝓprie: ⁊ ſic confeſſio non vꝫ ſine charitate q̄ eſt pⁿ^m merendi: ſed ſm ꝙ eſt pars ſacri ſic ordinat ꝯfitentē ad ſacerdotē qui hꝫ claues eccl'ie: qui ꝑ confeſſionē conſciam confitentis cognoſcit: ⁊ ſꝫ hoc cōfeſſio pōt eſſe ēt in eo ꝗ non eſt contritus: qꝛ pōt pctā ſua ſacerdoti inoteſcere: ⁊ clauibus eccl'ie ſe ſubycere. Et q̄uis tūc non ꝑcipiat abſolutiōis fructū. tñ recedente fictiōe ꝑcipere icipiet: ſicut ēt ē in alijs ſacris. vñ nō teneť iterare ꝯfeſſionē ꝗ fictus accedit: ſꝫ teneť poſtmodū ſuā fictionē confiteri.) Hec ille. Itē ibidē arguit ſic. (Quilibet teneť ad ꝯfeſſionē mortaliū: q̄ ſi aliqs ſemel cōfeſſus eſt ēt in mortali ex̄ñs non tenetur vlterius ad ꝯfitēdū eadē pctā: qꝛ cū nullus ſciat ſe charitatē hēre. nullus ſciret ſe cōfeſſum fuiſſe. ğ non eſt de neceſſitate ꝯfeſſionis ꝙ ſit charitate formata.) Hec ille. Ex qb' pꝫ formari rōnes ꝓ qualibet ꝯclōne. Pro pmo ſiqdem arguiť ſic. Peccatū nō remittiť niſi adſit grā ⁊ charitas. ſed ꝯfeſſus incōtritus caret charitate ⁊ ⁊ grā. ğ nō ꝯſequiť remiſſionē pctōꝝ ꝓ tūc. Pro 2ª vo ꝯclōne arguiť ſic. Nō minoris efficacie eſt ſacr̄m pnīe q̄ ſacr̄m baptiſmi. ſꝫ fictus ſuſcipiēs ſacrꝫ baptiſmi recedēte fictione ꝯſequiť vltimū effectū baptiſmi ⁊ rem ſacri. ğ ſilr fictus recipiens ſacr̄m pnīe recedēte fictiōe ꝯſequiť vltimā rem ſacri. Pro 3ª ꝯclōne arguiť ſic. Sicut eſt de baptiſmo: ſic vř eſſe de ſacro pnīe: ſed fictus recipiens ſacr̄m baptiſmi non teneť iterato baptizari. ergo fictus recipiens ſacr̄m pnīe non teneť iterum confiteri ea: que prius ꝯfeſſus fuit cū fictione. Et in hoc primus articulus terminať.

Cōtra ſcḋas ⁊ tertiā ꝯcloneſ arg. Du. diſt. 17. q. 13.

Quantū ad 2^m arti^m arguendū eſt ꝯ̄ ꝯ̄nes. Et qui dē ꝯ̄ 2^am arguit Durādus dicēs. Aliqs pōt dici nō ꝯtritus ⁊ non penitēs dupl'r. Uno mō qꝛ dolet de pctis: ſꝫ nō ſufficiēter. Alio mō qꝛ nō dolet d̄ peccatis: nec ꝓ tunc abſtinere ꝓponit. p̄ mō cōfeſſio facta a nō ꝯtrito vꝫ: qꝛ nulli pōt ꝯſtare de ſufficiēti ꝯtritiōe: ⁊ iō ad hoc ꝙ excuſeť a trāſgreſſiōe ꝑcepti de ꝯfeſſiōe ſufficit ꝙ reputet ſe ꝯtritū: ⁊ credibile eſt ꝙ de' ſuppleat reſiduū: aut ꝙ ꝑ abſolutionē ꝑcedens dolor virtute clauiū ꝗ fuit inſufficiēs efficiť tūc ſufficiēs: aut poſtmodū ſupueniente ꝯtritione dimittiť pctm̄: nec teneť ad iterandū ꝯfeſſionē ꝑus factā. Si aūt ſit incōtritus: qꝛ nō penitet: nec ꝓ tunc abſtinere ꝓponit: ſic eſt difficilior qō. Circa quā ſunt duo modi dicēdi. Primus ꝙ talis ꝯfeſſio vꝫ ad remiſſionē culpe: qꝛ īpenitēs qñ cōfiteť ⁊ abſoluiť: ſꝫ tunc nō recipiat fructū abſolutionis. tñ recedēte fictione recipiet: ſicut de baptiſmo dictum eſt. Et forte rō huius opinionis eſt: qꝛ ſicut in bap° ipmiť character: ad quē recedēte fictiōe ꝯſequiť grā: ſic in pnīa recipiť q̄dam diſpō vel ornatus ad quē recedēte fictiōe ſeqtur grā: ꝑ quā eſt remiſſio pctōꝝ. ¶ Sed iſtud nō vř aliqs ꝓpter tria. Primo qꝛ nullus talis ornat' īprimiť a ſacro pnīe. ſed eſt adinuētio ficta. ¶ 2ª qꝛ ſi aliqd tale imprimiť nō manet niſi cū grā: alioqui multiplicareť in eodē ſꝫ numeꝝ: cū ꝯtingat iterari cōfeſſionē ⁊ abſolutionē de eiſdē pctis. ⁊ iterata cā iterať effectus: qḋ eſt incōueniens. Si aūt nō manet niſi cum grā. nō imprimiť niſi ꝑ cōfeſſionē ⁊ abſolutionē ꝑ quā confert grā. qḋ nō eſt in ꝓpoſito. ¶ 3ª qꝛ dato ꝙ talis ornatus poſſet eē cū grā ⁊ ſine grā: ad ipm non ſequeretur grā recedente fictione quacūqꝫ: cū indifferenter ſe hēat ad grāꝫ ⁊ ad ꝑuationē eius: ſicut ꝑus dictū eſt de charactere baptiſmi. ¶ 4ª arguiť ꝯ̄ illum modū: ⁊ ꝓ alio. ſ. ꝙ talis ꝯfeſſio non vꝫ ad remiſſionē culpe. nec ꝓ tunc nec recedēte fictione: qꝛ talis impenitens aut confiteť ſuā impenitentiā que eſt ꝓpoſitū non abſtinendi. aut non. Si non ꝯfiteť: tunc eſt fictus fictione q̄ eſt ſpālē pctm̄ ⁊ contēptus ſacri: ⁊ ita cōfeſſio eius nō eſt integra: cū omittat ꝯfiteri illud pctm̄: cōfeſſio aūt que non eſt integra non vꝫ: ſed eſt iteranda. ğ ⁊c̄. Si vero ꝯfitetur talem fictionē non dꝫ abſolui: qꝛ miniſter cū ſit inſtr̄m ꝑncipalis agētis. ſ. dei nō dꝫ aliquē abſoluere: quē ſcit a deo nō abſolui: ſicut inſtr̄a artis nō agūt niſi ꝓut mouenť a ꝑncipali mouente: ſed ſacerdos ſcit illū qui non penitet a deo non abſolui. ğ nullo mō dꝫ talēꝫ abſoluere. Et iō dicit Dionyſius in fine eccl'iaſtice hierarchie. ꝙ ſacerdotibus vtendū eſt virtutib' hierarchicis q̄ño diuinitas eos mouerit. Si aūt ſacerdos ꝑſumat d̄ facto talē abſoluere peccat: ſicut ille ꝗ a diuino ordine auertiť: nec abſolutio cōſequiť effectū aliquē: qꝛ virt' ſacroꝝ eſt principalr a deo: non aūt a ſacris vel miniſtro niſi ſicut a cā ſine qua nō: ⁊ iō qui ſic confiteť ⁊ de facto abſoluiť: teneť iteꝝ eadē ꝯfiteri: ⁊ de eis abſolui. Hec Durādus in forma ⁊c̄. ¶ Contra eaſdē ꝯcloneſ arguit Godofredus 5° quolibet. q. 12. multipl'r. Primo qꝛ ſi aliqs virtute abſolōnis facte ꝯſequať grām poſtea: ⁊ non ſtatim. hoc eſt qꝛ aliqua diſpō īprimiť in aīa: ad quā ſequiť grā ceſſante īpedimēto qḋ eſt fictio: q̄ manet tranſeūte abſolōne: ſicut poſt baptiſmū remanet character ad quē ſequať grā recedēte fictione. ſꝫ hoc non pōt poni in abſolōne ſacr̄ali: qꝛ ſi ibi aliqua diſpoſitio īprimitur nō manet q̄diu abſolutio impediť. ğ non pōt poni ꝙ in ficte cōfitente vi abſolōnis ꝑterite ſequať poſtea grā ⁊ remiſſio pctōꝝ: minor pꝫ: qꝛ illa diſpō aut pōt manere cū pctō: aut nō. Si nō. ğ nulla talis facta eſt in ficte cōfitente: cū remāſerint pctā. Si aūt pōt manere cū peccato. tunc hñs ex vna abſolōne talem diſpōnem ſi iterauerit pctm̄ non teneť iteꝝ confiteri: qꝛ hꝫ diſpōnē q̄ innata eſt ꝑ ſacr̄alem abſolōnē: ad quā dꝫ ſeq grā ⁊ remiſſio pctōꝝ: niſi ſit īpedimētū ex pte hoīs. hoc aūt non vř conueniēs. ğ inconueniēs eſt ponere talem diſpōnem manentē in ficto ꝑ quā poſtea ſequať remiſſio pctōꝝ. ¶ 2ª qꝛ de rōne ſacri pnīe vel pnīe ſacr̄alis eſt hēre iſtas tres ptes ſimul ſaltē in ꝓpoſito. ſ. confeſſionē ꝯtritionē ⁊ ſatiſfactionē. nec ſufficit vnū eoꝝ ſine alio in re vel in ꝓpoſito. ſed illa nō ſunt in ficte cōfitēte: nec in re: nec in ꝓpoſito. ğ eius cōfeſſio nō eſt ꝑ vere pnīe ſacr̄alis: nec ꝑ ꝯ̄ñs liberať niſi ꝯfitendo iteratā ꝯfeſſione q̄ ſit pars vere pnīe. ¶ 3ª qꝛ talis fict' ſaltem facto mentiť ⁊ cōmittit nouū pctm̄ fingēdo ſe velle dimittere pctm̄: qḋ ꝗdē non ꝯfiteť: ⁊ ſic eius cōfeſſio non eſt integra ğ dꝫ hēri ꝓ nulla: ⁊ ſic non tolliť obligatio ꝑcepti ꝑ talē ꝯfeſſionē. ¶ 4ª qꝛ iſta fictio aut eſt falſa aſſertio: qua ꝯfitens aſſerit ſe contritū cū non ſit: vel eſt defectus puꝝ diſplicentie de pctō. ſi p̄ mō tunc cōmittit nouū pctm̄: qḋ nō ꝯfiteť. ⁊ ſic ꝯfeſſio nulla ē: qꝛ non eſt integra. Si 2° mō aut teneť ꝯfiteri fictionem illā aut nō. Si non: hoc eſt ꝯ̄ te ꝗ ponis ꝙ debet cōfiteri fictionē. Si ſic. Cōtra: qꝛ nō pōt ꝯfiteri fictionē mō quo dꝫ niſi dicat in ſpāli ꝙ talia pctā in ſpāli confeſſus

Verū in ꝯfeſſione īprimatur al'q̄ diſpō ad grām ſeu al' qͦ ornat' ī aīa ꝯfitētis. Idē q̄ritur a Godofredo.

Cōtra eaſdē arguit Godofredus.

fuit ſine diſplicentia: q2 ſic ſolū reducunt̄ ad noticiā ſacerdotis oia pctā confeſſa: niſi forte ꝯfiteret̄ eidez cui prius: ꝛ tūc ſufficeret dicere: ꝯfeſſus ſui vobis ſine diſplicentia: ꝛ de h̄ ꝯfiteor. Item cū defectus talis diſplicentie non dicat ſpāle pctm̄. nō vr̄ ꝙ indigeat ſpāli cōfeſſione: ſi in ꝯfeſſione tali confert̄ aliqd. vn̄ recedēte fictione cōſequat̄ remiſſio peccatoꝝ: ſicut ēt baptizat᷒ cū fictione nō indiget alio ſacrō ad tollendū reatū illius fictōis niſi ꝙ recedat qḋ eſt ꝯ teſic ḡ ſequit̄ ꝙ ficte ꝯfitens tenet̄ iteꝝ confiteri. ita ꝙ ſi redit ad eum cui prius confeſſus fuit pctā ſua: ſi ille hēat memoriā ſufficit cōfiteri in gn̄ali fictionē ſuā. Si aūt aliȝ: tenet̄ iterare in ſpāli.

R̄ñdz ad rōnes ꝑ ꝯclōne

¶ 5°. q2 rōnes alterius ptis non valent q̄ ſunt potiſſime tres. Prima eſt: q2 cōfeſſio que eſt pars pnie q̄ eſt ſacr̄m non reqrit niſi ꝙ hō ordinet ſe ad ſacerdotem notificādo ei pctā ſua ꝛ ſubyciat ſe clauibus eccleſie. ſed hoc pōt facere taȝ fictus q̄ȝ contritus. ḡ cōfeſſio ſic facta ſufficit ad pniam ꝓut eſt ſacr̄m: ita ꝙ non opȝ eā iterare. tenet̄ tn̄ ſuam fictionez confiteri. 2°. q2 ficte confitēs implet ꝓceptum eccleſie: ſed nō ipleret niſi faceret illud qḋ reqritur ex pte ꝯfeſſiōis. ḡ ꝛc. 3° q2 ſacr̄z noue legis eſt rememoratiuū demrātiuūȝ ꝛ ꝓnoſticū. ſȝ ꝓnoſticū eſt reſpectu futuri. ergo ſacr̄z noue legis reſpicit grām futurā: ꝛ ſic lȝ aliq̄s ꝑ cōfeſſionē pntem dato ꝙ non conterat̄ nō hēat graȝ: tn̄ pōt eam vi ꝯfeſſionis facte hēre in futuro. ergo ꝛc. Sed iſte rōnes non cogunt. qḋ pȝ diſcurrēdo ꝑ ſingulas: q2 ad primā diceret̄ ꝙ confeſſio q̄ eſt pars pnie ſacr̄alis ꝓprie accepta reqrit diſplicentiā pcti ſine qua nō eſt ꝑfectū ſacr̄m pnie ꝓpter defectum mā̄e cōuenientis q̄ dȝ eſſe pctōr contritus vel attritus: lȝ ſit ibi aliqd ꝑtinens ad cōfeſſionē ſacramentalē: q2 cōfeſſor tenet̄ celare audita ſub ſigillo cōfeſſionis: ad qḋ tenet̄ ēt ſi nullam abſolutionē ipēderit. Ad 2ᵐ dōm ꝙ ꝓceptum de confitendo abſolute nō eſt ꝓceptum eccl̄ie ſed debeſed ꝯfiteri tpe determinato eſt ꝓceptum eccl̄ie. Un̄ dicendum ꝙ ſimplex narratio pcti ſufficeret ad implēdū ꝓceptū eccl̄ie: non tn̄ ad iplēdū ꝓceptū dei ſine diſplicētia. Uel pt dici ꝙ ēt nō iplet ꝓceptū eccl̄ie: q2 ei᷒ cōfeſſio vt dictū eſt non eſt integra. Itē ēt non ſatiſfacit itētioni eccl̄ie q̄ intēdit cōfeſſionē faciendā ad receptionē eucbariſtie dignā: ad quā reqritur diſplicentia pcti. Ad 3ᵐ dicendū ꝙ ſacr̄a noue legis non dnr̄ ſigna ꝓnoſtica reſpectu grē formalr̄ ſanctificātis: ſed magis demrātiua: q2 ſemꝑ in eis confert̄ gratia niſi ſit defectus ex pte recipiētis. ſed dnr̄ ſigna ꝓnoſtica reſpectu quorundā alioꝝ: puta reſpectu cōiunctiōis xp̄i ꝛ eccl̄ie vt̄ matrimōium ſignū ꝓnoſticū: ꝛ iō arg᷑ ꝓcedit: ac ſi eſſent ſigna pronoſtica reſpectu gratie: ꝛ iō non vȝ. Hec Godofredus in forma. Et in hoc ſcḋs articulus terminatur.

Quantū ad 3ᵐ articulū r̄ndendū eſt ad argumēta. Et q̄dē ad argumēta Durādi r̄ndet Pe. de palude. vn̄ ad primū dicit ꝙ lȝ non in oibus ſacramētis eodē mō ornatus iprimat̄: q2 in eucbariſtia

Ad arg. Duran. ꝯ 2ᵃᵐ ꝛ 3ᵃᵐ ꝯcloñe.

cuius eētia cōſiſtit in cōſecratiōe mā̄e ornatus nō imprimit̄ niſi in vſu: ꝛ tunc in ſola mā̄. l. in ſpēbus eſt iſta virtus: q2 verba iam trāſierunt: ſed ꝗ in eis cōtinet̄ ipōt grām ſicut vult iprimere: tn̄ cū oia ſacr̄a grē in hoc cōueniant qḋ eſt cōferre grām: ꝛ nō ꝯferant eā effectiue: ſȝ diſpoſitiue: ꝓbabile ē ꝙ ſicut in iprimētib᷒ characterē ꝑ diſpōne iprimit̄ character: ſic in nō iprimētib᷒ characterē: iprimit̄ aliqd cōſile diſponēs. Hec Pe. ¶ Ad 2ᵐ dicit ꝙ cū talis ornatus nō hēat ꝯriū: ſicut nec character nihil ipm corrūpit: ſed indelebilis eſt: ꝛ ſi iteret̄ idem ſacr̄m in ſpēciei intēdit̄ ornatus. Nec ꝓpter hoc grā intendit̄ ſi deuotio minuat̄: ſed ceteris paribus augeret̄. Uel pōt dici ꝙ character nō ſolū iprimit̄: vt ſit diſpō ad grām: ſȝ vt ſit ſignū diſtinctiuū ꝛ mācipatiuū ad aliqḋ ſacr̄m: vn̄ eſt indelebilis ſicut ꝛ cetere ꝯſecratiōes. Ornatus aūt ſolū iprimit̄ vt ſit diſpō ad grāz in fieri: vn̄ ipa adueniēte cedit: ꝛ quouſqȝ aduenerit nō recedit: ſed cū eā itroduxerit vt ſeta filū: ꝛ timor ſeruilis charitatē ei cedit. Uel dōm meli᷒ ꝙ ſicut v̄tus in ſacr̄o manet quouſqȝ diſpōnē cāuerit: qua cāta eē deſinit. ſic diſpō cāta q̄ nō eſt character: ſȝ ornatus: tn̄ durat vſqȝ ad iſuſionē grē iclaſiue: q̄ habita deſinit eē ſicut diſpō actualis nō manet. ¶ Ad 3ᵐ r̄ndet ꝙ lȝ ornatus poſſit ſtare cū ꝓuatione grē: tn̄ de ſe eſt diſpō ad grām. ſicut diaphoneitas eſt diſpō ad lucē q̄ tn̄ luce ſubtracta manet in tenebris eadē nūero. Hec Pe. ¶ Ad 4ᵐ dicit ꝓ ꝙ ꝓma ps illius rōnis ſm rei veritatē hn̄ ꝯcludit: q2 ſȝ oēs cōfeſſio nō integra eſt ex itegro iterāda: ꝛ niſi ſit integra eſt totalr̄ nulla: nec eſt veꝝ ſacr̄m: vn̄ nec tūc nec poſtea pōt hr̄e effectū niſi ꝙ ſi cōfiteret̄ eidē: ſicut cōiter hoīes faciūt ſuis curatis ſufficeret dicere fictionem nō dictā: ꝛ recedēte fictiōe hēret effectū ex ꝯtritiōe nō ex ſacr̄o: q2 nullū fuit niſi in caſu: 2°. dicit ꝙ cōcedēdū eſt ꝙ ſi ꝯfitet̄ fictionē nō eſt abſoluēdus ēt ſub cōditione: ſi ꝓus cōfiteat̄: q2 ꝑ fuit Lazarus a xp̄o ſuſcitat᷒ q̄ȝ a diſcipulis ſolutus. 3° dr̄ ꝙ ſi de facto abſoluit̄ ſicut abuſus baptiſmi ꝛ fictio nō ipediunt characterē: ſic dato ꝙ ſacerdos erret: ꝛ iſte ſit fictus: nō ipedit forte effectū ornatus. 4°. ꝯcordāt dicta Durādi cū dictis ſancti Tho. ponēdo q̄ttuor ꝯnes. Prima eſt ꝙ talis nō eſt liberatus a ꝓcepto dino ſi nō hūit intētionē ꝯfitēdi ꝛ abſoluendi ſacr̄aliter: ſed derudēdi: q2 ſine intētiōe nō pt ſuſcipi eēntia ſacr̄i q̄ ꝯſiſtit in vſu: ꝛ tūc tenet̄ iteꝝ cōfiteri. Et idē eſt ſi intēdebat iplere ꝓceptū e ſacr̄m verū ſuſcipe: qḋ eccl̄ia dat. tn̄ nullā hēbat pniam de pctō. recepiſſet q̄dē veꝝ baptiſmū ordinē ꝛ alia ſacr̄a: ſed non pniam: q2 ps eēntialis huius ſacr̄i qḋ ꝯſiſtit in actu ſuſcipiētis eſt actus iterior: vn̄ ſine eo nō eſt: ſicut nō eēt m̄rimoniū ſi qs intēderet veꝝ ſacr̄m ſuſcipe: nō tn̄ cōſentiret niſi in carnalē copulā ꝛ ad ipa. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt ꝙ ſi fuit talis pnia q̄ ſine ſacr̄o ſuffeciſſet: tūc fuiſſet contritio nec ſic curriț qḋ: q2 nō fuiſſet fictio. ¶ 3ᵃ ꝯ eſt ꝙ ſi fuiſſet talis attritio q̄ nō ſufficeret ſine ſacr̄o ſȝ cū ipſo: tūc ēt facta eēt ꝯtritio vi clauiū ꝛ fugata fictio: nec adhuc curreret qḋ. 4ᵃ ꝯ eſt ꝙ ſi fuiſſet talis pnia q̄ nec cū ſacr̄o eēt ſufficiēs ad grāz: tūc v̄a eſt opio Tho. ꝙ fictione recedēte icipit valere ꝯfeſſio: ꝛ nō tenet̄ ꝯfiteri niſi fictionē: vtpute ſi hūit dolorē q̄dē ꝑfectū: ſȝ nō ſufficiēter ꝯſciam diſcuſſiſſet. putabat ēt diſcuſſiſſe q̄ȝtū ſufficiebat: vel ſi dolebat de ꝑterito nō ꝓponēs cauere in futuro aut ecōuerſo: vel nō erat dolor maximus ſicut dȝ: ipſe tn̄ ſm ꝯſciaȝ ſuā nō erat ita fictus: lȝ ſm v̄itatē eēt: ꝛ ſic nihil celauit qḋ crederet mortale: ꝛ ꝑ ꝯñs ſm ſuū iudiciū ꝯcurrebāt oia q̄ erāt neceſſaria. poſtea āt certificat᷒ de errore ſue ꝯſcie penitet de illo defectu: ꝗ q2 erat error iuris diuini: nō tollit fictionē re᷒ vltimi effect᷒ ſacr̄i: q2 iprobabilis: ꝛ nō excuſat. ſȝ tn̄ eo ipſo ꝙ eſt error tollit fictionē q̄ excluderet eēntiā ſacr̄i. vn̄ veꝝ ſacr̄z fuit. ꝓpter qḋ fictiōe recedēte ſiue ex ꝯtritiōe ſiue ex ornatu remanente effectū hēbit. Et mirū eſt q̄ō illi ꝗ dicant pniam iteriorē non eē ptē ſacr̄i: negāt pniam valere poſtea: cū tn̄ oia fuerint q̄ ipſi ponūt de eēntia ſacr̄i ꝗbus poſitis oē ſacr̄m hȝ effectū ſuū: vel tūc vel poſtea recedēte fictiōe. Sed ipſi dicerēt ꝙ h̄ nō eſt veꝝ in ſacr̄is iterabilibus: ꝯ qḋ eſt: q2 matrimoniū qḋ nō habuit ꝯſenſum: ſȝ deceptionē cū ꝑbis poſtea ꝯfirmat̄ ex ſolo cōſenſu

ſenſu ſupueniēte. ſed ſupp° ꝙ ꝯſenſus ſit de eētia mrimonij: ſi a pncipio defuit: poſtea ad h ꝙ mrimoniū ſit nō ſufficeret ꝯſenſus nou° ſine exterioꝛi ſigno: niſi dicatur ꝙ ſignū qḋ pceſſit ſufficit. qḋ foꝛte nō ē veꝝ: qꝛ ſiſt debēt ꝯcurrere be gres ſacri. Ex his pȝ ꝙ oplo Tho. pt multis modis ſaluari. Uno mō. ſ. g dic° ē loquēdo de illo g fict° eſt puatiue nō poſitiue: qꝛ. ſ. hȝ doloꝛē ita impfectū ꝙ nec cū ſacro actu ſuſcepto ſufficeret ad cōtritionē: nihilominꝰ tñ hāc impfectionē q̄ eſt fictio: nō cōfiteꝛ: qꝛ credit eē ſufficiēter diſpoſitus: ⁊ ſic non ſciēter celat pctm̄: qḋ fuit in h ꝙ nō examinauit ꝯſciam ſuā ſicut debuit: tali ḡ g veꝝ ſacrm̄ ſuſcipit oꝛnat° ĩpꝛimiꝛ: ſȝ gr̄a nō daꝛ: ſed poſtea qñ redit ad coꝛ ⁊ recolit ſe nō hr̄ feciſſe debitū ſuū: ⁊ ex negligētia aliq̄ oblitū ſuū: incipit valere ꝯfeſſio: ⁊ nō teneꝛ ꝯfiteri illa q̄ tunc ꝯfeſſus fuit: qꝛ nō fuit dimidiatꝰ ex intētione: ſȝ ſolā fictionē illā. Si aūt fuiſſet ſic tūc poſitiue celata: fuiſſȝ ꝯfeſſio nulla: vel ſi fuiſſet ꝯfeſſa nō debuiſſet dari abſolō. ſȝ ſi fuiſſet data. dubiū ē vtrū oꝛnatū impſſiſſet. in quo caſu nō pōt Tho. itelligi. 2° mō pt itelligi qñ ē poſitiua fictio q̄ntū ad h ꝙ non dolet: nec ꝓponit abſtinere: tñ iſta fictio nō occurrit ſibi vt cōfitēda: nec actu cogitat ꝙ teneaꝛ eā ꝯfiteri. tūc. n. ſicut ō pctō qḋ occurrit gdē: ſȝ nō credit ꝙ ſit pctm̄: aut ꝙ ſit moꝛtale: ē de neceſſitate cōfitendū: idē eſt ac ſi fuiſſet oblitū ꝑ negligētiā: nec feciſſet debitū ſuū de ſcrutādo ꝯſciam. In quo caſu ſolū illud eſt ꝯfitendū ⁊ eſt veꝝ ſacrm̄: ſȝ hic ſit ignoꝛantia iuris diuī ibi facti: ⁊ h mō pt ſuſtineri dcm̄ Tho. 2°. 21. diſ. arti. p̊ in ſolōne vltimi argumētī: ꝙ ignoꝛātia iuris diuī nō excuſat a fictiōe. ḡ talē vocat fictionē. 3° pt ſuſtineri vt ſupꝛa tactū eſt in illo g ꝯfiteꝛ eidē cui pri°: q̄ntū ad h qḋ nō opoꝛteret reiterare ēt ſi nō recolerȝ: qꝛ nec vbi eſt itegra oȝ ꝙ recolat actu de pn° qñ ē in fine: ⁊ maxime qꝛ hic ſufficit abſoluere ab oīb°: ⁊ iniungere pniam ꝑ fictiōe: ⁊ ꝑ aliis ꝙ faciat pniaȝ ſibi iniunctaȝ tunc. ſed tūc alia ps nō vꝛ poſſe ſuſtineri. ſ. ꝙ non hēat effectū tūc: ſȝ recedēte fictiōe: qꝛ nullū ſacrm̄ fuit: nec ꝑ ꝯñs vllū hūit effectū nec tūc: nec poſt hēre potuit: ſȝ q̄ntū ad pmā ptē poſſet dici ꝓbabiliꝛ: ꝙ Tho. refert ſe ad ea q̄ cōiter ⁊ de iure cōi accidūt ꝙ hō ꝯfiteꝛ curato ſuo. Hec Pe. ⁊ hn̄. Pōt tñ dici breuius ad 4.m arg.m ꝙ talis fictus nō ſemꝑ in caſu quo nō ꝯfiteꝛ ſuā fictionē dimidiat ſuā ꝯfeſſionē ſm ſuā eſtimationē: nec contēnit ſacrm̄: nec ſemꝑ cōmittit in h ſpāle pctm̄: nec ſemꝑ teneꝛ illud ꝑ tūc ꝯfiteri. ſed aliqñ: ⁊ aliqñ nō: vt dcm̄ eſt: ⁊ latius dicetur: ⁊ iō opȝ diſtinguere de multiplici fictione: qꝛ talis poſſet eſſe fictio: in qua dicta Durandi ⁊ Godofredi hērent locū: puta cū ꝯfitens nō intēdit recipere ſacrm̄: ſed deridere eccleſiā: vel cū intēdit recipere ſacrm̄: ſed nō rem ſacri: vel cū intēdit vtrūqȝ ſuſcipere tñ nullā hȝ pniam de pctīs: vel ſȝ peniteat de pterito ꝓponit nō cauere de futuro: vl eȝ ꝓponit cauere in futurū: ſed nō delet de pterito: ⁊ hoc ipm actu cōſiderat. talis eni fictio totaliꝛ euacuat eētiā ſacri ⁊ ꝯñter omnes ei° effectū. ⁊ teneꝛ iteꝝ cōfiteri totū. Eſt aūt multiplex alia fictio: in qua locū hīt dicta ſancti Tho. vt hn̄ dicit Pe. Et hec ſufficiant ad obiecta Durādi. ¶ Ad arg.m Godofredi rñdet Bernardus de gannaco in impugnationib° Godofredi quolibet. 5°. q. 14. vbi ſic dicit. Queſtio quā Godofredus pōit ⁊ tenet nō eſt vera: qꝛ qui fictus cōfiteꝛ integre pctā ſua: vocādo fictū nō cōtritum ſicut ipſe vocat: nō teneꝛ iteꝝ cōfiteri eadē pctā: de quibus nō ꝯtritus cōfeſſus eſt: qḋ pȝ p̊: qꝛ nec ex obligatiōe diuina: nec eccliaſtica obligaꝛ quis ad id qḋ eſt impoſſibile ei: ſed ipoſſibile eſt ꝙ aliqs ſciat ſe. cōtritū: qꝛ

Trib° modis ꝯtigit ꝙ fictꝰ ꝯfeſſus nō teneat iterare cōfeſſionē: ſȝ fictionem tñ mō ꝯfiteri.

Fictio multiplex: ⁊ q̄dam facit ꝯfeſſionē nullā: ⁊ eē reiterabilē. q̄dā vero nō.

cōtritio nō eſt vera cōtritio ſine gr̄a: quā nullus ſȝ cōem curſum pōt ſcire ſe hēre. ḡ ſi non ꝯtritus teneret iterū ꝯfiteri: cū nullus ſciat vtrū fuerit ꝯtritus. nullus ſciret vtrū teneret iteꝝ cōfiteri: ⁊ ſic nunq̄ ſciret ſe abſolutū ab illa obligatōe reſpectu cuiuſcūqȝ peccati: de quo cōfeſſus ſit: qḋ eſt icōueniēs. vn̄ cū hō nō poſſit hoc ſcire. vtrū ſit ꝯtritus non pt ad h determiate obligari vt cōfiteaꝛ cū ꝯtritione. ſȝ obligaꝛ ad ꝯtritionē in cōfeſſiōe ſicut ad alia pcepta affirmatiua adimplēda: ad que obligaꝛ abſolute: ſed non ꝙ ipleat ex charitate: qꝛ tūc peccaret qñcūqȝ nō ipleret ea ex charitate: ⁊ oīs pctōꝛ vel quicūqȝ alius g honoꝛaret parentes nō exñs in charitate peccaret moꝛtaliꝛ honoꝛādo parētes: qꝛ trāſgrederetur pceptū. qḋ nullus diceret: nō ḡ abſolute ſumus obligati ad ſeruandū pceptū ex charitate: ſed ad ſeruāda abſolute. Un̄ g nō honoꝛaret parētes qñ opȝ: peccaret ſicut tranſgreſſoꝛ pcepti. Ad hoc eñ ꝙ obſeruatio pceptoꝝ ſit vtilis ſumus obligati ad ſeruandū ⁊ iplendū ea ex charitate: qꝛ nō ſunt nobis vtilia ad vitā niſi cū charitate impleanꝛ. Nō ſunt ḡ obligatiua ad penā ſenſus ſi nō impleaꝛ cū charitate: ſȝ ſunt puatiua vite eterne id eſt non vtilia ad eā. Et ſiliter dōm eſt in ꝓpoſito: ꝙ hō obligatus eſt ad cōfitendū abſolute: ita ꝙ implet pceptum de ꝯfeſſione ꝯfitendo integre: ſed non eſt ei vtile ad vitā eternā ſine cōtritiōe vel tūc pñte vel futura. vn̄ dicere ꝙ ꝯfeſſus nō ꝯtritus teneaꝛ iteꝝ ꝯfiteri. eſt obligare hoīem ad iteꝝ ⁊ iterū ꝯfitendū oīa: de qbus cōfeſſus eſt: cū nūq̄ ſciat ſe fuiſſe ꝯtritū. Sed foꝛte dices ꝙ non eſt idē neſcire ſe eē contritū: ⁊ ſcire ſe non eſſe contritū: vn̄ hn̄ veꝝ ē ꝙ null° ſcit ſe eē ꝯtritū: ſȝ hn̄ pt ſcire ſe non eē contritū: qꝛ hn̄ pōt ſcire: ſi pctā de qbus cōfeſſus eſt diſplicuerūt ei: ⁊ ſi fuit in ꝓpoſito iteꝝ cōmittēdi. In p̊ caſu non teneꝛ hō iteꝝ cōfiteri qꝛ. ſ. non pōt ſcire affirmatiuā ſcȝ ſe eſſe contritum: ſȝ negatiuā pōt ſcire. ſ. non eſſe contritū ꝓpter actus ꝯrios cōtritioni: qui ſunt cōplacentia de pctō pterito: ⁊ volūtas ꝯmittendi in futuro. Dicēdū ꝙ hō obligaꝛ ad ꝯfitendū pctā hoī ex pcepto diuino: vt ſic ſubyciat ſe clauibus eccleſie: que debēt in eo operari g hoīem miniſtrū dei ⁊ eccl̄ie. vt ḡ homo ſciat peccata ⁊ pniam debitā imponat oꝛdinata eſt confeſſio. Hoc aūt totū pōt fieri in illo qui ſcit ſe nō eſſe contritū: qꝛ ⁊ ipſe pctā ꝓpꝛia pōt dicere: ⁊ pōt condignā pniam ꝓ eis a ſacerdote recipere: quā implebit recedente fictione: ⁊ ſic valebit totū dūmodo peccatū fictionis confiteaꝛ. Teneꝛ ḡ deo ⁊ hoī. ſȝ ab obligatōe qua teneē deo recōciliari. nūq̄ deobligaꝛ ſine contritione: qꝛ niſi habeat eā nūq̄ reſtituiꝛ ad amicitiā diuinā. Hoī aūt nō eſt obligatus pter eius reconciliationē. qꝛ hoīem iſtū nō offendit directe: ſȝ eſt obligatus ad dicēdū pctā ſua hoī: ⁊ recipiendū pniam quā taxabit. ergo licȝ ſciat ſe nō eſſe contritū. abſoluiꝛ ab obligatiōe qua obligat° erat hoī ex pcepto diuino ⁊ eccleſiaſtico. Si tñ ſacerdos aduerteret iſtā fictionē: ſcȝ ꝙ non doleret de pctīs pteritis: nec ꝓponit cauere a futuris nō deberet eū abſoluere. In ſoluendo aūt rōnes ſuas apparebūt alie rōnes. Hec Bernard° in foꝛma. ¶ Ad pmū ergo Godofredi dicit ꝙ ſicut ꝑ ſacra q̄dā ĩpꝛimiꝛ character ſic ⁊ ꝑ alia ĩpꝛimiꝛ quedā diſpoſitio in aīa: vt nullum ſacrȝ ſit ſine aliquo effectu dūmodo rite ꝯferaꝛ: ⁊ rite ſuſcipiaꝛ. Ad hoc aūt ꝙ abſolutio ſacr̄alis ꝯferaꝛ: rite requiriꝛ ex pte ꝯferētis auctoꝛitas ⁊ noticia ō pctīs de quibus iudicat: ex pte recipiētis requiriꝛ miniſtratio materie q̄ ſunt pctā. vt fiat talis rō. Oē ſacrm̄ hñs debitū miniſtrū ⁊ debitā foꝛmā ⁊ materiā ⁊ debitū recipiēs aliqd operaꝛ. ſȝ ſic eſt in caſu nr̄o: qꝛ ſacerdos eſt debi

Ad pcepta affirmatiua tenemur abſolute: nō aūt vt ex charitate ipleantur.

tus miniſter. ⁊ vtať debita forma. Ité eſt ſibi debita mã
ſcꝫ pctã. ⁊ recipiens abſolonē ab hoīe. ſ. peccatoꝛ: g ſꝫ ſit
fict⁹ ⁊ nõ recipiat abſolonē a deo: qꝛ nõ īfundiť ei gr̃a:
recipit tñ abſolonē humanã ab hoīe. Ita ꝙ ſicut in ba-
ptiſmo nõ obſtãte fictiõe iprimiť character: ⁊ non gr̃a:
qꝛ gr̃a opponiť fictioni ⁊ nõ characteri: ita in abſolone
iprimiť diſpõ qdã: ⁊ nõ gr̃a: qꝛ diſpõ iſta nõ ꝯriať pctõ
ſicut nec character: ⁊ iõ ponũt doctores talē diſpõnem
iprimi in aīa in vtute ſacri: vt ſacr̃m hñs oīa q̃ dꝫ hēre
excepta fictiõe nõ careat oī effectu: ſicut cũ baptiſmus
hꝫ oīa que dꝫ hr̃e nõ ipediť ab impſſione characteris
ꝑpter fictionē recipiẽtis. Et eſt ſile in nãlibus: cũ ignis
calefacit aquã nõ põt aliqñ eã ꝯuertere in ſeipm̃: ſꝫ tñ
nõ ꝯuertat ita. ſ. ꝙ nõ iprimat formã ſubſtãlē in mãm aq̃:
iprimit tñ quãdã diſpõnē. ſ. calorē: vñ ſi nõ poſſit hēre
totũ effectũ. hꝫ tñ diſpõnē ad pncipalē effectũ: ſic oīno
eſt in ꝓpoſito: qꝛ cũ ſacr̃m nõ põt hr̃e pncipalē effectũ
q̃ ē remiſſio pctõꝝ q̃ñtũ ad abſolonē: iprimit tñ quãdã
diſpõnē ad effectũ pncipalē: ⁊ iõ recedẽte illo qd̓ impe
diebat pncipalē effectũ ſacri: iſta diſpo opabiť in virtu
te ſacri ſicut ſi ſacrꝫ eſſet priꝰ: ⁊ fiet tũc remiſſio pctõꝝ.
Qñ g̃ dicit ꝙ illa diſpõ non manet q̃diu abſolutio ipe
diť. Dicendũ ꝙ manet quouſqꝫ hēat effectũ ſuũ in v-
tute ſacri collati. Qꝛ g̃ ꝓbat ꝙ nõ. Dõm ꝙ illa diſpõ pt
manere cũ pctõ ſicut ⁊ character: ⁊ qd̓ dicit ꝙ hñs talē
diſpõnē ſi iterauerit pctã nõ teneret iterꝫ ꝯfiteri. Dicē
dũ ꝙ illa diſpõ non agit niſi in vtute ſacri collati ad eſt
abſolonis: ⁊ ideo ſolũ hꝫ vtutē ad illa pctã q̃ fuerunt
mã abſolonis: ⁊ iõ non oꝫ illa: ſed alia cõfiteri iterꝫ. vñ
pꝫ ꝙ rõ non ꝯcludit: qꝛ illa diſpõ non agit niſi vtute ab
ſolonis pterite: q̃ non põt ſe extendere ad pctã futura.
Hec Bern. ¶ Ad 2ᵐ dicit ꝙ de rõne vere ⁊ ſacrãlis
pnie ſunt ꝑdicte tres ptes: nec hꝫ totã ſuã efficaciã ſine
omibꝰ ptibus. Unñ nec in ficte ꝯfitẽte hēbit pfectã effica
ciã ſine ꝯtritiõe. ſꝫ ordo iter ptes ſꝫ ſit ꝯueniẽs vt cõtri
tio pcedat: nõ tñ eſt neceſſarius: ſꝫ ſufficit vt ꝯtritio ſe-
quať: qꝛ ẽt p ſolã ꝯtritionē remittunť pctã q̃ñtũ ad deũ
cũ ſolo ꝓpoſito ꝯfitẽdi: qꝛ hõ eſt obligat⁹ ad ꝯfeſſionē
⁊ iõ facta ꝯfeſſiõe ſi ſupueniat ꝯtritio hēbit in vtute cõ
feſſionis pterite ſuã efficaciã. vñ ẽt põt formari alia rõ
qꝛ nõ minus pt ꝯfeſſio pterita q̃ futura, imo magis: qꝛ
pterita hꝫ illã diſpõnē iprimere q̃ dicta eſt quã nõ ipri
mit futura q̃ñtũcũqꝫ hēať in ꝓpoſito. ſꝫ ꝯtritio cũ ꝓpo
ſito ꝯfeſſiõis future ſimplr̃ delet pctm̃: ita ꝙ nõ teneť
ꝯfiteri niſi ſemel habita opportunitate: quã ſi non hēret
nihilominꝰ abſolutus eēt. g̃ ⁊ ꝯtritio vtute ꝯfeſſiõis pte
rite ſufficit ad delendũ pctm̃ totalr̃: ita vt nulla obliga
tio: nec quo ad deũ rõne priũs ꝯtritionis: nec quo ad ec
cleſiã rõne pterite confeſſionis ⁊ abſolonis remaneat.
¶ Cõfirmať rõ: qꝛ vnũquodqꝫ virtuoſius ē in re ⁊ in
eē reali q̃ in ꝓpoſito: ſꝫ cõfeſſio pterita fuit in eſſe rea
li: ⁊ dimiſit ꝑdictã diſpõnē. ergo nõ minus fecit q̃ñtũ ad
oīa q̃ cõfeſſio hita in ꝓpoſito. Hec Bern. ⁊ bñ. ¶ Ad
3ᵐ dicit ꝙ talis fictus nõ cõmittit nouũ pctm̃: ſꝫ nouã
ꝯditionē pcti. Nõ penitere .n. de pctĩs pteritis: vel non
ꝓponere cauere a futuris. nõ eſt niſi circumſtãtia pcti: q̃
põt aggrauare pctm̃: q̃ tñ nõ trahit ad aliõ genꝰ pcti. vñ
nõ eſt neceſſariũ eã ꝯfiteri: ſꝫ ꝯgruũ ſit: ⁊ iõ ꝯfeſſio inte
gra eſt. vñ argᵐ ſupponit falſum ꝙ iſta fictio ſit nouum
pctm̃. Sed forte dices ꝙ accedere idigne ad ꝯfeſſionē
eſt nouũ pctm̃. Dõm ꝙ non: qꝛ accedere ad ꝯfeſſionem
vt hõ ſoluat obligationē ad quã ſe reputat obligatum
nõ eſt malũ p ſe: nec nõ diſplicẽtia de pctõ de nouo ad-
uenit: qꝛ ẽt nec priꝰ de pctõ dolebat: vñ nullum nouum
pctm̃ cõmittit: ſed circũſtantiã: qꝛ vbi cõfiteť pcti ad
hoc ꝙ ꝯfeſſio valeat ei: tunc deberet ꝯteri de pctĩs. vñ
pꝫ ꝙ rõ non ꝯcludit. Hec Bern. ¶ Ad 4ᵐ dicit ꝙ ſi ta
lis affirmaret ſe ꝯtritũ cũ non ſit. adhuc: forte nõ ipedi
reť fructus ꝯfeſſionis ſaltem ſequẽs: qꝛ tale mẽdaciuꝫ
nõ eſt pnitioſum: qꝛ nõ fit in detrimẽtũ alteriꝰ: qꝛ de ſe
nõ eſt mortale. vñ eſt officioſuꝫ. Pctm̃ aũt veniale nõ
facit ꝯfeſſionē non eē integrã: ſi nõ dicať in ꝯfeſſione:
cũ nõ ſit abſolute neceſſariũ pctã venialia cõfiteri. Ad
huc aũt minꝰ peccat mẽtiendo facto. ſ. ſimulãdo ſe ꝯtri
tũ cũ nõ ſit: qꝛ mẽdaciũ facti nõ eſt ita graue ſicut vbi:
qꝛ factũ nõ eſt ita ordinatũ ad ſignãdũ aliqd. ſicut v-
ba. vñ ẽt doctores ponũt: ꝙ nõ oīs ypocriſis eſt pctm̃: ⁊
iõ ſiue facto ſiue vbo dicat ſe ꝯtritũ: cũ nõ ſit: nõ ipediť
integritas ꝯfeſſionis. De ꝯfeſſione aũt fictionis cũ non
trahat in aliud genus pcti nõ teneť eã ꝯfiteri. ſi tñ cõfi
teť: bñ facit. Qꝛ g̃ dicũt doctores ꝙ dꝫ illã fictionē cõ-
fiteri: verꝫ eſt ꝙ ſic dꝫ eã cõfiteri ſicut dꝫ vitare venia
lia. q̃ glibet vitare dꝫ: tñ ſi non vitat: non peccat morta
liter: qꝛ tũc peccãdo venialr̃ peccaret mortalr̃. qd̓ falſũ
eſt. vñ nec in ſpãli nec in gñali teneť cõfiteri pctã priꝰ
ꝯfeſſa: nec ẽt fictione. vñ ſufficit ꝙ recedat fictio. Sed
tunc eſt difficultas: qꝛ ſi fictio nõ ē niſi venialis: vel qd̓
dã aggrauãs ſicut veniale: cũ veniale nõ ipediat gr̃am
vř ꝙ vel talis fictus recipiat gr̃aꝫ: qd̓ nullus ponit: vel
ꝙ talis fictio ſit pctm̃ mortale: p qd̓ gr̃a ipediť. Ed dicē
dũ ꝙ in iſta fictione ꝯſiderant duo. vnũ mãle. ſ. nõ pe
nitere de pctis: ⁊ aliud formale. ſ. accedere ad ꝯfeſſionē
cũ iſta impnia: ⁊ illud dř formalr̃ fictio. Rõne g̃ priũs
ipediť ne abſolutio conferat gr̃am: qꝛ q̃diu nõ penitet
de peccatis: nõ ꝯfert ei gr̃a: ſed rõne iſtius actus vt ſic
non ipediť formalr̃. ⁊ iõ fictio formalr̃ loquẽdo nõ im
pedit qn ꝯferať ei gr̃a: ſed illud qd̓ eſt mã fictionis: ⁊ ꝓ
pter hoc qñ recedit mã fictionis. ſ. ꝙ penitebit de pec-
catis pteritis: tunc recedit fictio totalr̃: ⁊ recipiet gr̃am:
⁊ iõ non oꝫ ꝙ fictionē confiteať. Nec ẽt oꝫ ꝙ dicat. Cõ
feſſus fui aliās: ⁊ non fui ꝯtritus: qꝛ hoc non eſt nouuꝫ
pctm̃: ſꝫ aliqua circũſtãtia pcti: que vt admiſceť cõfeſ
ſioni nõ mutat in aliud genus pcti: ⁊ ſic ex nulla pte ne
ceſſariũ eſt eã ꝯfiteri. Hec Bern. ¶ Ad 5ᵐ dicit ꝙ Go
dofredus male ſoluit ad rõnes alterius ptis: ſꝫ ille nõ
ſunt multũ efficaces. vñ quo ad ſolonem pme dicit: ꝙ
pnia ſacrãlis non hꝫ efficaciã ſuã ſine ꝯtritione vel priꝰ
te vel pterita vel futura. Unñ ſciendũ ꝙ in ſacro pnie ſi
cut in alijs eſt aliqd qd̓ eſt ſacr̃m tm̃: ſicut illud qd̓ agiť
exterius inter ꝯfitentē ⁊ ꝯfeſſorē: ⁊ eſt aliqd qd̓ eſt res
ſacri tm̃: ſicut gr̃a p quam remittunť pctã vel remiſſio
pctõꝝ: qd̓ idē eſt: ⁊ eſt ibi aliqd qd̓ eſt res ⁊ ſacrꝫ: ⁊ hoc
non pt eē niſi diſpõ q̃dã q̃ fit in aīa p abſolonē: ſicut p
bapᵐ character: ⁊ hec diſpõ ſufficit. Qꝛ ãt ſufficiat ad re
miſſionē pctõꝝ: ⁊ ꝙ oporteat Godofredũ h̓ ponere ꝓ
bať p ea q̃ iſte dicit hic. Dicit. n. ꝙ oꝫ ad h̓ ꝙ ſit va cõ-
feſſio ꝙ peccatoꝛ ſit ꝯtritus vel attrit⁹. Ita ꝙ vř ſꝫ euꝫ
ſufficere ad valorē ꝯfeſſionis ꝙ pctõꝛ ſit attrit⁹. ſꝫ attri
tio in h̓ differt a ꝯtritiõe: qꝛ ꝯtritio non eſt ſine gr̃a: qꝛ
iportat ſufficiẽtē diſplicẽtiã de pctõ: attritio ãt nõ ē cũ
gr̃a: qꝛ nõ iportat ſufficiẽtē diſplicẽtiã: ſꝫ aliq̃lē. Tũc g̃
arguo. Aut ꝯfeſſio q̃ fit cũ attritõe abſolone habita vꝫ
aut nõ. Iſte dicit ꝙ vꝫ. ſꝫ nõ vꝫ ꝓ tpe abſolonis. g̃ poſt
vel nunq̃ vꝫ. Si poſtea valeat q̃ro p qd. opꝫ. n. ponere
aliqd in attrito qd̓ remaneat poſt abſolonē: qꝛ abſolo
pterita: vt pterita nihil eſt: ſꝫ vt aliquē effectũ dimittit
g nõ pt eē niſi diſpõ illa quã ponũt alij. Et iõ ẽt p dicta
illiꝰ oꝫ põere neceſſario iſtã diſpõnē. ita ꝙ hic ſunt due rõ
nes q̃re oꝫ ponere hãc diſpõnē. vna eſt: qꝛ eſt ſacrꝫ ⁊ reſ
ſacri. Alia qꝛ iſte dicit ꝙ ꝯfeſſio valet attritis: ⁊ certũ ē
ꝙ non

ꝙ nõ vȝ eis ꝑ tp̄e illo ad remiſſionẽ culpe:ſed pro tp̄e
alio:qḋ nõ poſſet facere niſi aliquẽ effectũ in attrito di
mitteret. Itẽ ad maiorẽ euidentiã ꝑdictoꝝ opȝ ꝓbare
ꝯñm.eo ꝙ iſte dicit hic ꝙ.ſ.pctõr fictus vel nõ ꝯtritus
nõ ſit mã cõueniens cõfeſſionis vel abſolõnis:ꝙ autẽ
pctõr nõ ꝯtrit⁹ poſſit eẽ mã in ſacro pn̄ie.ita.ſ. ꝙ ſit ſu-
ſcipiens inꝗ̃tũ pctõr pȝ qꝛ alius nõ põt recipe abſolo-
nẽ cũ effectu niſi pctõr.mã aũt ſunt pctã ꝓprie:tñ non
faciẽdo vim dicam⁹ pctõrẽ:ſicut ipſe innuit mãȝ pn̄ie.
Qꝛ nõ ſit neceſſariũ eũ eẽ ꝯtritũ pȝ:qꝛ miniſter cuiuſli-
bet ſacri dȝ cognoſcere mãm ſacri qḋ miniſtrat: aliter
male poſſet ei formã applicare.ſȝ ſi pctõr cõtritus inꝗ̃-
tũ cõtritus eẽt mã huius ſacri:nõ aũt pctõr inꝗ̃tũ pec-
catoꝛ:nunꝗ̃ miniſter huius ſacri ſciret vel cognoſceret
mãm ſacri ſui:qꝛ in eo nõ eſt ſcire qs ſit cõtritus:tũ qꝛ
cõtritio eſt de interioribus q̃ non ſubſunt iudicio hoīs:
ẽt in foro pn̄ie:niſi inꝗ̃tũ exterius patefiunt: tũȝ ẽt qꝛ
ex quo ſpõte dicit pctã ſua:ꝛ nõ apparẽt exteri⁹ ſigna in
cõtritionis:qꝛ tunc nõ deberet eũ abſoluere.nõ dȝ iudi
care eũ icõtritũ:ꝛ iõ neceſſe eſt ponere ꝙ pctõr inꝗ̃tũ
ſponte ꝯfitet̃ pctã ſua ſit mã illius ſacri:ꝛ nõ inꝗ̃tũ cõ
tritus. Ex quo pȝ cũ dicit ꝙ cũ ſacerdos ſit ſufficiẽs mi
niſter ꝛ forma debita.ꝛ pctõr ſit mã inꝗ̃tũ ſponte cõfi
tet̃ pctã ſua.pȝ ꝙ in tali confeſſione eſt veꝝ ſacrm̄:ꝛ iõ
non tenet̃ iteꝝ cõfiteri. ¶ Contra 2ᵃᵐ ſolonẽ ſic dicit.
Simplex narratio pcti facta ꝑ modũ confeſſionis cui
dȝ fieri:ꝛ ſicut confeſſio:ſufficit non ſolũ ad impleduȝ
ꝑceptũ eccleſie:ſed dei:qꝛ deus lȝ det ꝑceptũ de confeſ
ſione ꝑ Jacobũ:cõfitemini alterutrũ pctã veſtra:tñ pȝ
ꝙ dat ꝑceptũ vt cõfeſſio fiat hoī:ꝛ iõ ad nihil extendit
ſe ꝯfeſſio niſi ꝙ põt ſubeſſe iudicio hoīs. Hoīs aũt iudi
cio nõ ſubeſt:vtrũ aliqs ſit contritus vel nõ ꝯtritus:ni
ſi expſſe diceret cõfitens ſe non eẽ ꝯtritũ:ita ꝙ diceret
ſe non penitere de pctis:vel nõ velle cauere in poſteꝝ.
vel ẽt niſi ꝑ facta euidentia oñderet ſe non eẽ cõtritũ:
in qbus caſibus ſacerdos:q non ſolũ dȝ claues aperiẽ-
di celũ:ſed ẽt claudendi.non dȝ eũ abſoluere. Ergo dũ
modo offerat ſe ſacerdoti ad modũ penitẽtis dicendo
pctã ſua:hoc ſufficit ad oẽm ꝯfeſſionẽ que dȝ fieri hoī:
ſiue ꝑcepto diuino ſiue eccliaſtico. Itẽ qḋ dicit ꝙ ꝯfeſ-
ſio non eſt itegra in iſto caſu oñſum eſt ꝯñm:qꝛ nõ peni
tere de pctõ non dicit pctm̄ aliquod ꝑ ſe:ſed circũſtan-
tiã pctĩ:q̃ ẽt noua non eſt qñ confitet̃:cũ ẽt prius fuerit
nõ penitẽs. Si aũt fuiſſet penitẽs ꝛ cõtritus ante cõfeſ
ſionẽ:ꝛ nihilominus in ꝯfeſſione nõ peniteret de pctis
de qbus ꝑus penituit:tũc ex mala volũtate ſua cõmit-
teret nouũ pctm̄:qꝛ de nouo hẽret cõplacẽtiã in malo.
ꝛ in tali caſu hñ oporteret confiteri pctm̄. vbi grã.hũi
cõplacẽtiã ꝛ in hoc ꝛ in illo ꝛ placuit mihi ꝙ fecerã. vñ
ſic dȝ confiteri in tali caſu:ſuppoſito ꝙ ꝯtritio ꝑceſſit:
ꝛ ꝙ ipſe ſciuerit eã ꝑceſſiſſe:qḋ eſt ipoſſibile:ꝛ iõ ſemꝑ
regulr̃ dicẽdum eſt ꝙ nunꝗ̃ iſtã impn̄iaȝ q̃ non eſt ni-
ſi circũſtantia pcti in aliud genus nõ trahens non tene
tur ꝯfiteri. ¶ Cõtra tertiã ſolonẽ dicit ꝙ ſacr̃a noue le
gis ſunt ſigna alicuius qḋ imp̃mit̃ ꝑ ea:qñ rite ſuſcipi-
unt̃:ẽt non ipediente fictione. vñ abſolo ſignificat illã
diſpõnẽ q̃ operat̃ remiſſionẽ pctõꝝ:niſi ſit ipedimẽtũ.
Hec ſunt rñſiones Bern.ad argꝰ Godofredi:in qbus lȝ
multa hñ dicta ſint:tñ aliq̃ falſa dicit. Primũ eſt ꝙ fi-
ctio confitẽtis in nullo caſu ſit nouũ aut ſpãle pctm̄:ſed
ſola circũſtãtia q̃ non trahit in aliud genus pcti:niſi in
caſu quẽ ponit ipugnando penultimã ſolonẽ Godofre
di. Hoc.n.falſum eſt:qꝛ ille q cũ cõplacẽtia pcti pteriti
vel cũ ꝓpoſito in futuꝝ peccãdi confitet̃.dico ꝙ tales
actus interiores hũerit anteꝗ̃ cõfiteret̃:tñ qꝛ cũ talib⁹

actibus accedit ad ſacrm̄ pn̄ie nouum pctm̄ cõmittit: qḋ pt̃ reduci ad ſpẽm vel genus ſacrilegij: ſicut dicit.ſ. *Qui accedit ad ꝯfeſſionez ſine cõtritiõe ſemꝑ nouum pctm̄ ꝯmittit ꝑtinẽs ad genus ſacrilegij.*
Tho.in ſuo ſcr̃i 3ᵃ pte.q.80.artĩ.4.vbi q̃rit. Utrũ pctõr
ſumẽs corpus xp̄i ſacr̃aliter peccet:ꝛ in ꝑncipali rñſiõe
ſic dicit.(In hoc ſacro ſicut in alijs illḋ qḋ eſt ſacr̃ m ẽ
ſignũ eius qḋ eſt res ſacri. Duplex aũt eſt res hui⁹ ſacri
vna qdem que eſt ſignata ꝛ contenta ſcȝ ipſe chriſtus.
Alia autẽ q̃ eſt ſignata:ꝛ non ꝯtenta.ſ. corpus xp̄i my
ſticũ:qḋ ẽ ſocietas ſanctoꝝ.quicunqȝ ĝ hoc ſacrm̄ ſumit
ex hoc ipſo ſignat ſe eẽ xp̄o vnitũ ꝛ mẽbris eius incoꝛ-
poratũ.qḋ qdẽ ſit per fidẽ formatã quã null⁹ hȝ in pctõ
mortali:ꝛ iõ manifeſtum eſt ꝙ quicunqȝ cum peccato
mortali hoc ſacrum ſumit falſitatẽ in hoc ſacro cõmit
tit:ꝛ iõ incurrit in h̃ ſacrilegiũ tanꝗ̃ ſacri violatoꝛ:ꝛ ꝓ-
pter hoc mortalr̃ peccat.) Hec ille. Itẽ ibidẽ in ſolone
tertij ſic dicit.(Maxima bona Aug⁹ itelligit virtutes
ale:qb⁹ nullus male vtit̃ q̃ſi pricipijs mali vſus: vtitur
tamẽ eis aliqs male quaſi obiectis mali vſus:vt patet
in his q de vtutibus ſupbiunt. Ita ꝛ hoc ſacrm̄ q̃ntũ eſt
ex ſe non eſt ꝑnᵐ mali vſus.ſed obiecm . vñ Aug⁹ dicit.
Multi idigne accipiũt corpus dñi.ꝑ qḋ docemur ꝙ ca
uendũ ſit accipe bonũ. Ecce.n.factũ eſt malũ dũ male
accipit̃ bonũ:ſicut ecõuerſo a pplo factũ eſt bonũ cum
hñ accipit̃ malũ.ſ.cũ ſtimul⁹ iat hanc patiẽter portat̃.)
Hec ille. Similia dicit qõne.69. articulo.9. in ſolutiõe
tertij in mã ô bap⁹. Similia dicit 4° ſen.diſ.9.q.i.arti.
3.in ſolone ꝑne ꝛ 2ᵉ.q. Sic dico in ꝓpoſito ꝙ cũ acce-
dens ad pn̄ie ſacrȝ oſtẽdat ſe penitere de pctis:ꝛ velle
deo recõciliari ꝛ ſatiſfacere:ſi talis ſit poſitiue ꝛ ſciẽter
fictus:vtpote qꝛ recolit ſe ꝯplacere in pterita culpa:vel
nullã de illa diſplicẽtiam hẽre:aut recolit ꝛ actu cõſide
rat:ſe ꝓponere peccare in futuꝝ mortalr̃:vel non hẽre
ꝓpoſitũ abſtinẽdi a pctõ mortali:vel nolle ſatiſfacere
deo:nec iniunctã pn̄iaȝ adimplere: talis cõmittit men-
daciũ facti:ꝛ ſacrilegiũ ꝛ violationeȝ ſacri:ꝛ ſic nouiter
peccat noua ſpẽ pcti 2ᵐ falſum qḋ dicit Bern.ẽ ꝙ ta
lis ficte accedẽs ad ſacrm̄ pn̄ie cõmittat nouã circũſtã
tiam pcti ꝛ aggrauationẽ pcti:ꝛ nullo mõ cõmittat no
uum pctm̄:nec aliquo mõ nouiter peccet. Iſtud.n.vr̃
iplicare ꝯdictionẽ ꝙ aliqs nouiter augeat pctm̄ ſuũ:ꝛ
aggrauet illḋ:ꝛ ꝙ i tali noua aggrauatõe ꝛ augmẽtatio
ne:nullo mõ nouiter peccet:nec nouiter ſit culpabilis.
vel ꝙ corrñdeat ſibi nou⁹ gradus pene:ꝛ tñ nullo mõ
cõmittat nouũ pctm̄ aut culpã aut gradũ culpe. Uñ q-
cunqȝ meret̃ nouũ gradũ pene cõmittit nouũ gradũ
culpe:ꝛ ꝯñter nouã culpã:qꝛ qlibet nouus grad⁹ culpe
ẽ noua culpa aliquo mõ. 3ᵐ falſum ꝙ dicit eſt ꝙ ſi ta-
lis fictus aſſerat ſe eẽ non fictũ:vel ſe eẽ ꝯtritũ:nõ ideo
ipedit̃ fructus ꝯfeſſionis:nec peccat mortalr̃:qꝛ nõ mẽ
tit̃ mẽdacio ꝑnicioſo in detrimẽtũ alterius. Hoc ſiqdẽ
falſum eſt:qꝛ lȝ in tali caſu ſuũ mendaciũ non noceat
alteri:tñ nocet ſibiipſi ꝛ cedit in cõtemptũ ꝛ violationẽ
ſacri:ꝛ irreuerentiã dei ꝛ eccl̃ie. 4ᵐ falſum qḋ dicit ẽ
ꝙ oẽ mẽdaciũ facti ſit leuius quolibet mẽdacio vbi. h̃
ſiqdem falſum eſt: qꝛ multa mendacia facti ſunt pctã
mortalia:ꝛ multa mẽdacia dicti ſũt venialia. 5ᵐ falſũ
qḋ dicit eſt ꝙ non ois ypocriſis ſit pctm̄. Hoc.n.falſũ ẽ
ꝑut oñdit ſanctus Tho.2ᵃ2ᵉ.q.iij. Nã in ꝑ arti.qõnis
oñdit ꝙ ois ſimulatio eſt pctm̄.ꝛ in 2° oñdit ꝙ ois ypo
criſis eſt ſimulatio qꝛ pctõr ſimulat ꝑſonã iuſti. Idẽ po
nit 4° ſen.diſt.16.q.4.arti.ꝑ.vbi ꝓbat quattuor ꝯnes.
Prima eſt ꝙ ois ypocriſis eſt pctm̄.2ᵃ ꝙ ypocriſis eſt
ſpãle pctm̄.3ᵃ ꝙ ypocriſis qñqȝ eſt pctm̄ mortale.4ᵃ ꝙ
ypocriſis directius ipedit effectum pn̄ie q̃ alia pctã:qꝛ
ſemꝑ excludit rectã intẽtionẽ actuum pn̄ie. Qñ aũt ſit

mortale pctm̄ oñdit ibidē ī ſolone .3ᵉ.q.dicēs.(Ypocri-
ſis h̄z eandē rōnem peccati ſicut ⁊ mendaciū: menda-
cium aūt non ſemꝑ eſt pctm̄ mortale:ſed qñ eſt ꝑnicio
ſum. Et ſimilr̄ ypocriſis nō ſemꝑ eſt pctm̄ mortale:ſed
qñ eſt ꝑniſioſa cadēs in nocumētū alterius ꝑſone:dū
ꝑꝑ creditā ſanctitatē aliū defraudat re quā h̄z vel h̄re
deberet:aut in nocumētū fidei ⁊ eccl̄ie:dū ꝑꝑ ſanctita
tē creditā de ipſo ei ꝯ̄ fidē ⁊ eccl̄iam credit.) Hec ille.
S̄z in 2ᵉ2ᵉ.q.iij.arti.4.ſic dicit in ypocriſi ſūt duo.ſ.de
fectus ſanctitatis ⁊ ſimulatio illius. Si ḡ ille dicat̄ ypo
crita:cuius intētio fert̄ ad vtrūq̄ȝ vt.ſ.aliq̄s nō curet
ſcitatē h̄re:ſȝ ſolū appere:ſic ꝯſueuit accipi in ſacra ſcri
ptura:ſic māifeſtū ē ꝙ ē pctm̄ mortale. Nullus.n.ꝓ̄ua
tur totalr̄ ſanctitate niſi ꝑ pctm̄ mortale. Si aūt dicat̄
ypocrita ille q̄ itēdit ſimulare ſcitatē a q̄ ꝓ̄uat̄ ꝑ pctm̄
mortale.tūc q̄uis ſit in pctō mortali ex quo ꝓ̄uat̄ ſcti-
tate vite.nō tñ ſp̄ ipa ſilatio eſt ei in pctm̄ mortale:ſed
qñq̄ȝ venialꝫ:qḋ diſcernendū eſt ex fine q̄ ſi repugnat
charitati dei vl̄ ꝓximi erit pctm̄ mortale:puta cū ſilat
ſcitatē vt falſā doctrinā diſſeminet.vl̄ vt adipiſcat̄ ec-
cleſiaſticā dignitatē idign̄ᵘ:vel q̄cūq̄ȝ alia tp̄alia bona
in qb̄ᵘ finē ꝯſtituit. Si vō finis intēt̄ᵘ nō repugnat cha
ritati erit vēiale.puta cū aliq̄s in ipſa fictiōe delectat̄.
De quo dicit ph̄s 4ᵒ ethi.ꝙ magis vr̄ vanᵘ q̄̄ malus.
Eadē.n.rō eſt de mēdacio ⁊ ſilatiōe:ꝯtingit tñ ꝙ aliq̄s
ſilat ꝑfectionē ſcitatis q̄ nō eſt de neceſſitate ſalutis:⁊
talis ſilatio nec ſemꝑ eſt pctm̄ mortale:nec ſemꝑ eſt cū
pctō mōtali.) Hec ille. Ex qb̄ᵘ appet ꝙ ypocriſiſ ē pctm̄
mortale qñ ē ꝑnicioſa.puta cedēs in detrimētū alteriᵘ
ꝑſone vel eccl̄ie vel fidei vel dei:cū q̄ ficte ꝯfitēs fictio
ne poſitiua ſupiᵘ expſſa q̄̄tū in ſe eſt detrimētū īferat
miniſtro dei ⁊ ſacr̄o dei:cuiᵘ vel quoꝝ effectū ipedit:cō
tēnat ēt deū in ſuo ſacr̄o:detrimētum ēt īferat ſibiipſi
quē tenet̄ plus q̄̄ ꝓximū diligere ꝑuādo vel excluden
do vel ipediēdo habitū charitatis ⁊ grē:⁊ pctōꝝ mor-
taliū remiſſionē:ſine qbus nō eſt ſalus ipſi:ꝯſtat ꝙ ſua
fictio ſimulatio ⁊ ypocriſis ē pctm̄ mortale.vtputa mē
daciū ꝑnicioſuȝ ex p̄tis. Nec dȝ dici mēdaciū officioſuȝ
cū nulli ꝓſit nec ꝓdeſſe poſſit. 6ᵐ falſū ē ꝙ talis ꝯfeſ
ſio eſt īegra facta cū tali poſitiua fictiōe ſciēter. 7ᵐ ē
ꝙ talr̄ ꝯfeſſus nō teneat̄ ꝯfiteri pctā ꝑus ꝯfeſſa:nec ip
ſam fictionē pluſq̄̄ pctā venialia. 8ᵐ ē ꝙ talr̄ fictᵘ nō
ipediat̄ ab effectu vltimo ſacr̄i ꝑ formale fictionis.ſ.ꝑ
indignū acceſſū ad ſacr̄m ⁊ abuſuȝ eiᵘ:ſȝ ſoluȝ ꝑ māle
fictiōis qḋ eſt nō penitere de pctīs. 9ᵐ falſuȝ eſt ꝙ at
tritus cū ſacr̄o vel ſacr̄i ſuſceptionē in nullo caſu ſuffi-
ciat ꝓ tp̄e ſuſceptiōis ſacr̄i ad remiſſionē pctōꝝ:ſȝ ſo-
lum poſt ſuſceptionē eius. Ur̄ enīȝ velle ꝙ ſacr̄alis ab
ſolutio nūq̄̄ de attrito efficiat ꝯtritū qḋ falſum eſt.
10ᵐ eſt:q̄z vr̄ velle ꝙ mā ſacr̄i pn̄ie ſit pctōꝝ ſpontanea
ꝯfitēs pctā:⁊ ꝙ nō reqrat̄ ad ꝓpriā māꝫ ſacr̄i ꝯtritio
nec attritio:nec aliq̄ diſplicētia de pctō. H.n. falſuȝ eſt:
q̄z lȝ ad veritatē ſacr̄i nō reqrat̄ in ꝯfitēte ꝯtritio reqri
tur tñ aliq̄lis diſplicētia de pctīs q̄ ꝯfitet̄:vel in ſingu-
lari vel in ſp̄ali vel in gn̄ali. 11ᵐ falſum ē ꝙ talis ficte
ꝯfeſſus regulr̄ ⁊ in oī caſu ſit abſolutus a p̄cepto eccl̄ie
⁊ dei ſine q̄cūq̄ȝ diſtinctiōe.vn̄ ſup h̄ Petrᵘ de palude
pōit q̄nq̄ȝ opiōnes.⁊ in vltima q̄ eſt ſua ſic dicit. Talis
liberat̄ a p̄cepto eccl̄ie:ita ꝙ qñ diū illū nō teneat̄ cō-
fiteri:ſiue dicat fictionē illā:ſiue ſi:dū tñ dicat oīa alia
pctā ſua:q̄z eccl̄ia nō ꝑt p̄cipere niſi actū exteriorē:nec
pōt p̄cipere aliquā ſatiſfactionē:nec penā iponere ꝓ ac
tu interiori.vn̄ qñ dr̄ ꝙ ꝯfiteat̄ oīa pctā ſua quo ad pctā
cordis eſt ꝯſiliū.ſȝ quo ad exteriora eſt p̄ceptū. Si di-
cat̄. Eccl̄ia nō p̄cipit illud qḋ eſt malū: q̄z p̄cepta boni
legiſlatoris dant̄ de actibᵘ virtutū. Dōm ꝙ ꝯfeſſio ⁊ ab
ſolutio in ficto nō ſunt mala de ſe:ſed ꝑꝑ circunſtātiaȝ
fictionis:⁊ iō ſm̄ ſe eſt in p̄cepto:⁊ quo ad ſubaȝ facti li
berat̄ a p̄cepto h̄ūano:qḋ nō potuit coincludere priua
tionē fictiōis:ſicut nec fictionē ꝓhibere:ſicut ſi elemoſy-
na eſt in p̄cepto ⁊ fiat ꝑꝑ ypocriſim: dūȝ tñ hō velit ſe
aquietare a p̄cepto:⁊ cū h̄ placere mūdo liberat̄ a p̄ce-
pto. Sciēdū eſt aūt ꝙ p̄cipere cōfiteri legē cōdēdo nō
eſt p̄ceptū fori pn̄ialis effectiue:lȝ ſit de illo foro mālí-
ter ⁊ obiue:ſicut dare indulgētias.vn̄ nō ꝑt ītelligi p̄ce-
ptū de ꝯfitēdo quo ad ptātē ordinis:ſȝ de foro pn̄ie ꝑt
cōfeſſor iniungere ꝙ frequēter ꝯfiteat̄ de iterioribᵘ:de
qbus ſe ei ſubmittit. Ad illud āt qḋ obycit̄ a qbuſdaȝ
ꝙ eccl̄ia pōt p̄cipere actū interiorē rōne exterioris qñ
ſine ꝑ nō h̄z effectū:ſicut q̄ pōt p̄cipere lectionē pōt p̄ci
pere meditationē ⁊c̄. Dicēdū eſt ꝙ nō oȝ: ſed eoipſo ꝙ
hō p̄cipit mihi lectionē deᵘ qui precepit mihi obedire
precipit mihi meditationē:ſine qua non poſſuȝ legere.
Si āt dicat̄ ꝙ eccl̄ia p̄cipit alicui ꝯ̄here mr̄imoniū:qḋ
nō eſt ſine ꝯſenſu.⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝯſenſuȝ.alr̄ ei obediret q̄ tñ
ꝑ v̄ba ꝯ̄heret ⁊ excōicationē euaderet. Dōm ꝙ nō eſt
ſimile:q̄z ſicut eccl̄ia de pctīs ꝯfeſſis lȝ cordis:q̄z iam ſi
bi ſubdant̄ dat indulgētias:ſic poſtq̄̄ aliq̄s ꝓmiſit ali-
cui ducere eā in vxorē obligatus eſt ad actū iteriorē:tn̄
ex facto qḋ eccl̄ie ſubiacet.vn̄ de rōe ꝯ̄tctus quo obliga
tus eſt ad actū iteriorē eccl̄ia cogit eū ad illū:ſicut ſi q̄s
ſolo corde vouiſſet eccl̄ia ad illius voti obſeruātiā non
cogeret. Si āt oret:tūc ſic. Dic ḋ iſte nō ſe obligauit ad
penitēdū iterius ꝓmiſſione q̄ ſubiaceat eccl̄ie: q̄z lȝ in
baptiſmo abrenūciauerit ſathane:⁊ ꝓfeſſus ſit religio
nē xp̄ianā:nō tñ obligauit ſe eccl̄ie ad obediēdū niſi in
illis q̄ ſunt ſibi cōmiſſa:⁊ hec ſunt exteriora. ſic religio
ſus nō pōt cogi niſi ad ea q̄ ex regula ⁊ ꝯſtitutionibus
h̄nt p̄lati iponere:ad q̄ ſe obligauit:nō ad plura: niſi ꝓ-
ut ſunt in caſu neceſſaria ad illa. Cū āt adducat̄ dictuȝ
legis ꝙ cū alicui aliqḋ cōmittit̄ ēt cōmittit̄ illud ſine
quo exeq̄ nō pōt:⁊ ſi alias nō cōpetat ⁊c̄. Dōm ꝙ com-
miſſa iuriſdictiōe tacite cōmittunt̄ illa q̄ ſunt ad h̄ ne
ceſſaria qñ ſunt talia q̄ ſolent alias expſſe ꝯmitti:talia
aūt nō ſunt actus iteriores:quoꝝ iudiciū deus hoī pro-
hibuit niſi in foro cōſcie:⁊ iō q̄uis nō poſſit p̄cipere cō-
feſſionē de pctō occulto exteriori in foro exteriori: pōt
tñ p̄cipere ꝯfeſſionē de illo in foro iteriori: eccl̄ia.n.h̄z
p̄ceptū in foro exteriori ad hn̄ ordinādū vtrūq̄ȝ foruȝ:
ſed quia actus interior omnino ſubterfugit forum ex-
terius:ēt ſi de ipſo cōſtaret:q̄z ſiquis cōfitet̄ ſe cōſenſiſ
ſe ī homicidiū:nō ꝓpter h̄ poſſet excōicari:ſicut nec de
collari:inde eſt ꝙ de actu iteriori nō ꝑt eccl̄ia ferre p̄ce
ptū:nec reſpectu fori pn̄ialis:nec iudicialis:ſed de actu
exteriori oīo occulto:ꝙ ipa poſſet pūire ſi ei ꝯſtaret.pu
ta ꝑ ꝯfeſſionē eius q̄ ſolus eſt ſibi cōſcius: qḋ aliter nō
pōt ei ꝯſtare ipſa nō pōt facere p̄ceptū in iudicio exte-
riori:ita.ſ.vt cogat̄ fateri veritatē:q̄z iure diuo ꝓhibet̄
de tali occulto īquirere:cū accuſatio vel clamoſa īſinua
tio debeat p̄cedere:lȝ in cōi poſſit excōicare eū:q̄ h̄ fe-
cerit:ſed de iſto actu pōt dare p̄ceptū exequēdi in foro
pn̄iali:ſȝ de ipſa iteriori pn̄ia nullo mō vr̄ poſſe p̄ceptū
dare:q̄z nullo mō cadit ſub eius p̄cepto:nec ꝙ talis in-
terior pn̄ia habeat̄:nec ꝙ aliq̄s de eius fictiōe ꝯfiteat̄.
Hec Petrᵘ. Ex qbᵘ ꝑȝ ꝙ ꝯfiteri cū pn̄ia iteriori nō eſt p̄
ceptū eccl̄ie:ſed xp̄i:⁊ ſilr̄ ꝯfiteri fictionē iteriorē:ſi-
cut ⁊ alia pctā cordis:lȝ non ſit p̄ceptū eccl̄ie:eſt tñ p̄ce
ptū dei. Silr̄ dico:ꝙ lȝ accedere cū fictiōe ad ſacr̄m
baptiſmi vel pn̄ie vel alia nō ſit ꝓhibitū p̄cepto eccl̄ie
eſt tñ ꝓhibitū p̄cepto xp̄i ꝓhibētis ypocriſiȝ q̄ ē pctm̄
mortale

Ypocriſis ꝑnicioſa ſemꝑ ē pctm̄ mortale.

Uerū ficte cōfeſſus ſit abſolutᵘ regulariter ⁊ ī oī caſu a p̄cepto eccl̄ie ⁊ dei.

In qbus ſit aliq̄s ſubditᵘ iuriſdictioni eccl̄ie vel ꝑſonali:⁊ in qbᵘ nō

Cōfiteri cū ꝯtritione cor dis ⁊ cōfiteri fictionē ſba dicā i ꝯfeſſio ne: ⁊ nō acce dere cū fictio ne ad aliqd ſacr̄m nō ca dunt ſub ſcē pto eccleſie: ſed dei.

mortale: nō tñ ꝓhibet illā q̄ eſt venialis. Alia vo q̄ dič Bern. ꝑit ſtare. Jō arg⁹ q̄ ipſe ſoluit incōuenienter: ſol uēda ſunt ex dictis Pe. de palu. potiſſime in ſolone ad 4m Durādi ſupius recitatis: vt pꝫ. ¶ Ad arg^m ꝯ ꝯnem ridet ſcūs Tho. ꝑiti diſ. q. 3. arti. 4. q̄ſtiūcula ꝑma. in ſolone 2a. dicēs ꝙ cōtritio ⁊ ſatiſfactio fiunt deo: ſꝫ ꝯfeſ ſio fit hoi: ⁊ ideo de rōne contritōis ⁊ ſatiſfactōis eſt ꝙ hō ſit deo ꝑ charitatē vnit⁹ nō aūt de rōne ꝯfeſſiōis.) Hec ille. Sꝫ ꝯ h arguit Pe. de palu. dicēs. Cōtra vba q̄ pōit Tho. vꝫ: qꝛ ſi ꝯtritio ⁊ ſatiſfactio qꝛ fiūt deo reg rūt ꝙ hō ꝑ iſta facit ſit vnit⁹ deo: ſic ꝯfeſſio qꝛ fit hoi re qrit ꝙ ſit vnit⁹ hoi: ⁊ ſi ꝑma vnio dꝫ eē ꝑ charitatē ꝑ̄ rōne 2a miſſi dicat̄ ſic ꝙ de⁹ q videt diſpōnē: nō indu cit formā niſi in māſm hñi diſpoſitāſꝫ hō q non videt cor: vl̄ ſi ei dr̄. facit qd ſuū eſt intēdēs facere qd facit ec cleſia: ſiue erret in fcō: ⁊ tūc nō peccat: qꝛ ali⁹ cui tenet̄ credere nō ꝯfitet̄ fictionē: ſiue erret in iure: qꝛ ali⁹ ꝯfi tet̄ eā: ⁊ iſte nihilominꝰ abſoluit abutens claue: tñ exq̄ itēdit abſoluere ⁊ veꝝ ſacr̄m ꝯferre vr̄ ꝙ conferat: ⁊ ſi tūc nō hꝫ effectum propter illiꝰ indiſpoſitionē: hēbit tñ poſtea vel ex pactōe dei: vel ex diſpōne remanēte. Et ſi dicat̄ ꝙ nō eſt ſacr̄m. q̄ lꝫ hēat verā formā: nō tñ ve rā māſm q̄ eſt pctōꝝ ꝯtritus: ſicut mā m̄rimonij hō cō ſentiēs. Dōm ꝙ qñ ſua fictio nō ſibi occurrit vt cōfitē da: tūc nō eſt ꝯfeſſio dimidiata: ⁊ qñ fictionē ſuaꝫ dicit cū aliys pctīs eſt ꝯfeſſio itegra: ⁊ ſic mā ꝑfecta cui pōt imprimi forma: qd ſi ſiat veꝝ ſacr̄m erit. Quis fieri nō debeat: ſicut ſacerdos hñs hoſtiā ſup altare nō pollutā nō deberet quidē celebrare: ſed ſi ꝓferret vba: vera eu chariſtia eēt: ⁊ ſufficit vt quidā dicūt: ⁊ tale ſacrꝫ nō va let ad remiſſionē culpe nec pene ꝓ tunc. ſed recedente fictione vꝫ ad vtrūqꝫ: vel ex pactione vel ex ornatu diſ ponēte: ſicut character ēt ſi cōtritio ponat̄ pars eēntia lis pnīe ſacri: qꝛ ſicut ſatiſfactio que ordine nāe debet ſequi confeſſionē ⁊ contritionem aliqñ ꝑcedit ꝯfeſſio nem ⁊ ſufficit ita vt non teneat̄ deo amplius ſatiſface re: puta qꝛ contritio deleuit penā: in quo caſu ſi cōſtaret ſacerdoti nullaꝫ pnīam iniungere deberet ſicut nec be ptizato: vel ſi tantā pnīam fecit poſt cōtritioneꝫ ꝓprio motu ꝙ videat̄ ſatiſfacēs cōfeſſori: non iniunget aliā. Aliqñ aūt precedit contritionē: vt qñ facta eſt in pecca to mortali: ⁊ eſt talis ꝙ aliquid demit de ſalbe. puta qꝛ tota pnīa erit in elemoſynis quas erogauit in peccato: poſtea cōterit̄ gratas hñs elemoſynas quas fecit pec cator: ⁊ eſt mā: ſed imunda niſi ſit ſaltim attritus: vel confeſſio ſine contritione eſt mā imunda ſic econuer ſo: lꝫ contritio debeat ꝑcedere confeſſionē ⁊ abſolutio nē: ſi tñ ſequit̄ ſufficit ad hñdam tunc fructū. Hec Pe trus. Mihi breuiter vr̄ dicendum ꝙ ꝓ tpe abſolōnis non ſit verū ſacr̄m pnīe nec integrū ſi confitens nō hꝫ tpe quo confitetur nec tpe quo abſoluit̄ vllam diſpli centiam de pctō: qꝛ in hoc caſu nō eſt vera nec integra nec ſufficiens mā ſacri: vt prius dictū eſt. Si aūt hꝫ ali quā diſplicentiā de pctō que tñ non attingit ad rōnem cōtritionis nec ſm ſemet cū ſacr̄o nihilominus eſt ve rum ſacr̄m: ſed non ꝑfectū in ſe: ⁊ in ſuo effectu: quam tñ vltimatā ꝑfectionē dabit ſibi contritio: ſi poſtea ſe quatur. Si aūt nec tpe confeſſionis: nec tempore abſo lutionis affuit attritio: nec qualiſcunqꝫ diſplicentia de pctō: tunc nulla contritio ſequens faciet nec integrabit nec perficiet precedens ſacr̄m qd nullū fuit: ſed aliūde poterit eſſe ſalutifera. puta ex deſiderio futuri ſacramē ti. Et hec de queſtiōe ſufficiant. De qua benedictus de us Amen.

Diſtinctio. XVIII.

¶ Utrum confeſſio non integre poſſit aliquid valere ad ſalutem.

Queſtio. I.

Circa decimāoctauā diſtinctionē ⁊ finē ꝑcedētis querit̄. Utrū ꝯfeſſio nō integra poſſit aliquid valere ad ſalutē. Et arguit̄ ꝙ ſic. qꝛ ſacerdoti non dꝫ fieri cōfeſſio de peccatis niſi ꝓpter abſolutionē: ſed qñqꝫ ſacerdos qui audit confeſſionem pōt de aliqbus pec catis abſoluere: ⁊ non de oībus. ergo ad minus in tali caſu non opꝫ: ꝙ confeſſio ſit integra.

In oppoſitū arguit̄: qꝛ ypocriſis ē ipedimē tū pnīe: ſed diuidere cōfeſſio nē ad ypocriſim ꝑtinet: vt Aug⁹ dicit. q̄ cōfeſſio dꝫ eſſe integra: ſic vt oīa pctā vni ſacerdoti qs cōfiteat̄.

In hac qōne erūt tres articuli. In ꝑ ponent̄ ꝯ nes. In 2o obiōes. In 3o ſolōnes.

Quantū ad ꝑm arti^m ſit ꝑa ꝯ. Confeſſio dꝫ ſic eſſe integra vt hō ꝯfiteat̄ vni oīa pctā q̄ hꝫ in memoria. Hanc ponit. ſ. Tho. 4o ſen. diſ. 17. q. 3. arti. 4o in ſolone 2e. q. vbi ſic dicit. (In medicis corporali oꝫ ꝙ medicus nō ſolū vnū morbū ꝯ quē medicaꝫ de re dꝫ cognoſcat: ſꝫ ēt vlīter totā habitudinē ipſius īfir mi: eo ꝙ vnus morb⁹ ex adiūctione alteri⁹ aggrauat̄: ⁊ ⁊ medicina q̄ vni morbo cōpeteret: alteri nocumētū ꝑ ſtaret. Et ſilr in pctīs: qꝛ vnū aggrauat̄ ex adiūctione alterius: ⁊ illud qd vni pctō eſt ꝯueniēs medicina. alte ri incētiuū ꝑſtaret: cū qñqꝫ aliqs ꝯtrȳs pctīs ſit infect⁹ ſicut docet Greg⁹ in paſtorali. Et iō de neceſſitate ꝯfeſ ſionis eſt ꝙ hō oīa pctā ꝯfiteat̄ q̄ hꝫ in memoria: qd ſi nō faciat nō eſt ꝯfeſſio: ſed ꝯfeſſiōis ſimulatio.) Hec ille. Jtē ibidē arguit ſic. (Cōfeſſio eſt ps pnīe. ſꝫ pnīa dꝫ eē integra: vt 20. diſ. magr̄ dič. q̄ ⁊ ꝯfeſſio.) Hec ille. Ex qb⁹ pōt formari talis rō ꝓ ꝯne. Non minor morbi ſpūalis detectio eſt neceſſaria in medicina ſpūali q̄ꝫ morbi cor poralis in medicina corꝑali: ſꝫ in medicina corꝑali opꝫ detegere vni ⁊ eidē medico oēꝫ morbū corꝑalē memo rie occurrētē. q̄ cōſilr in medicina ſpūali opꝫ detegere vni ⁊ eidē medico oēm ſpūalē morbū memorie occur rētē. ¶ 2a ꝯ. Nō eſt neceſſariū ꝙ ꝯfitēs ſp abſoluat̄ ab oīb⁹ pctīs ꝯfeſſis ꝑ vnū ⁊ eūdē. imo pōt ꝑ vnū abſolui ab aliqb⁹ ⁊ nō ab aliys: ſꝫ remitti ad alium q abſoluat a reliqs. Hāc ꝯnē ponit. ſ. Tho. vbi ſupra in ſolone 4i ar gumēti. Illō. n. arg^m ē tale. (Sacerdoti nō dꝫ fieri con feſſio de pctīs niſi ꝑꝑ abſolonē ⁊c̄). vt ſupra recitatū ē in ꝑ argumēto qōnis: ⁊ rñdet ſic. (Dōm īngt ꝙ ēt ſi ſa cerdos nō poſſit abſoluere de oīb⁹: tñ tenet̄ ſibi oīa cō fiteri vt quātitatē toti⁹ culpe cognoſcat: ⁊ de illis de qb⁹ nō pōt abſoluere ad ſupiorē remittat.) Hec ille. Ex q bus pōt formari talis rō ꝓ ꝯne. Deficiēte cā ꝓpria ali cuius effect⁹ tollit̄ effect⁹. ſed cā q̄re cōfeſſio dimidiata nō vꝫ ē qꝛ illa dimidiatio tollit notitiā quātitatis pctī: q̄ neceſſaria eſt ſacerdoti: ⁊ ipedit eius curationē. Dimi diatio vo abſolōnis nō tollit talē noticiā: nec impedit curam. ergo abſolō in caſu pōt dimidiari: non aūt ꝯfeſ ſio. Et in hoc ꝑmus articulus terminat̄.

Etiā ſi ſacer dos nō poſſit de oīb⁹ pctīs abſoluere: te net tñ q cōfi tet oīa eidē cōfiteri.

Quantū ad 2m arti^m arguēdū eſt ꝯ ꝯnes. Et qdē ꝯ ꝑmā arguit Durādus nō qdeꝫ directe ꝯ ꝯnē. ſꝫ ꝯ eiꝰ ꝓbationē dicēs: ꝙ rō adducta ꝓ ꝯne nō vr̄ neceſſario ꝓbare ꝙ neceſſariū ſit oīa pctā confiteri vni ⁊ eidē: ſed ſolū qd eſt valde cōgruū: qꝛ ſm eū nō ē neceſſe oīa pctā ſimul ꝯfiteri niſi rōne grauitatis quaꝫ vnū ſortit̄ ex alio vel rōne medicine q̄ ꝓdeſſet ꝯ vnū ⁊ nō ꝯ aliud. ſed ꝑꝑ primū nō oꝫ h ponere: qꝛ circūſtā tie aggrauātes nō ſunt de neceſſitate ꝯfeſſionis: ſꝫ ſolū ille q̄ addūt nouā ſpēm pctī: ſꝫ vnū pctm̄ ſi recipiat gra

Cōtra ꝑba. ꝑme ꝯcluſio nis arguit Du rā. d. 17. q. 16.

ualitatẽ ex alio ſibi adiũcto:nõ tñ recipit nouam ſpẽm.ğ
ad ꝯfeſſionẽ vni⁹ pcti nõ reqriᵵ neceſſario ꝙ fiat mẽ-
tio de alio. Nec pp 2ᵐ.ſ.pp medicinã:qꝛ vel loqtur de
medicina q̃ expellit morbũ vel de illa q̃ pſeruat a reci
diuo. Medicina aũt q̃ expellit morbũ pcti vni⁹ nunq̃
eſt ꝯtra medicine alteri⁹ pcti:qꝛ eadẽ eſt medicina ex-
pellẽs oẽ pctm̃.ſ.gr̃a:⁊ ita rõne illi⁹ medicine nõ oꝫ ꝯfi
teri ſimul oĩa pctã ne medicia q̃ curat vnũ pctm̃:grauet
vel augeat aliud:qꝛ iſtud nũq̃ eſt. Nec rõne medicine
pſeruatiue:qꝛ nõ eſt de rõne ṽe pnĩe ꝙ hõ ab ea nõ poſ
ſit excidere.ğ nõ eſt neceſſariũ ad verã pniam ꝙ exhi-
beanᵵ oĩmoda remedia ꝯ recidiuũ. Alius eſt ãt mod⁹
efficacior pbãs eãdẽ ꝯnẽ:⁊ eſt talis. Cõfeſſio rñdet cõ-
tritiõi ſicut ſignũ ſignato:qꝛ ea q̃ ſunt in voce note ſũt
eaꝝ q̃ ſunt in aĩa paſſionũ:⁊ ẽt correſpõdet p ſilẽ:qꝛ p con
tritionẽ fit mẽtalis cõfeſſio corã deo:ſicut p ꝯfeſſionẽ
vocalẽ fit manifeſtatio pctõꝝ corã miniſtro:ſed cõ-
tritio non põt eẽ de vno peccato ſine alio.ğ nec ꝯfeſſio
⁊ ſic pꝫ ꝙ cõfeſſio debet fieri integre de oĩbus peccatis
vni ⁊ eidẽ:quod eſt intelligẽdũ de peccatis q̃ memorie
occurrũt pͥma diſcuſſione conſcie q̃ dꝫ confeſſionẽ pce-
Arguit dire cte ꝯ ꝯcluſionẽ. dere. Hec Durãdus. ¶ 2° põt argui directe ꝯ ꝯnem:qꝛ
ſicut cõfeſſio hẽt determinatũ miniſtrũ:ita vr̃ hẽre de
bitã mãm q̃ eſt illud p qḋ peccata manifeſtanᵵ.ſed cõ
fitens vt vr̃ põt manifeſtare ptem pctõꝝ p vnum ſi
gnũ.ſ.verbo ⁊ ptem p aliud.ſ.ſcripto.ergo põt ptem pec
catoꝝ manifeſtare vni miniſtro:⁊ aliam partem alteri.
¶ Cõtra 2ᵐ ꝯnẽ arguit Durãdus dicẽs: ꝙ lꝫ eccleſia
ſeruet illũ modũ.ſ.ꝙ inferior audiens totã cõfeſſionẽ
abſoluit de caſibus qͥbus põt:ſuperior aũt ad quem re
mittiᵵ audit ſolum caſum ptinentem ad ſe:⁊ de illo ab
ſoluit:tñ ꝯ iſtũ modũ ⁊ ꝯ ꝯcluſionem ſequunᵵ aliqua
incõuenientia. Pͥmũ eſt:qꝛ cõfeſſio q̃ fit inferiori in-
tegre de oĩbus:⁊ ipſe non abſoluit de oĩbus:non hꝫ ali-
quã abſolõnem ſibi correſpõdentem. 2ᵐ eſt:qꝛ confeſſio
que fit ſupiori de ſolo caſu ptinente ad ipm̃ nõ eſt inte
gra. 3ᵐ eſt qꝛ cũ in illo peccato fuerit cõfeſſus inferio
ri:dubiũ eſt quare teneᵵ iterato alij confiteri : qꝛ q̃uis
nec confeſſus poſſit ſi velit iterato ꝯfiteri ꝙ tñ ad hoc
obligeᵵ non vr̃ rõnabile. 4ᵐ eſt:qꝛ abſolutio q̃ fit ab
inferiore ⁊ ſupiore nõ eſt vna:nec de eiſdẽ peccatis:ſꝫ
de diuerſis que oĩa videnᵵ incõuenientia. Forte diceretur
ꝙ non obſtãte ꝙ iferior abſoluat de caſibus ptinenti-
bus ad ipſꝫ:⁊ ſupior de caſu ad ſe ptinẽte : eſt tñ vna ab
ſolutio:qꝛ qͥlibet eoꝝ abſoluit vt miniſter dei qui eſt
vnus:lꝫ miniſtri ſint plures. Sed iſtud non ſoluit:imo
potius cõfirmat:qꝛ ſicut miniſter nõ abſoluit niſi vice
dei:ſic nõ fit ei cõfeſſio:niſi vt miniſtro dei. Si ğ abſo-
lutio q̃ fit a plurib⁹ miniſtris eſt vna pp vnitatẽ dei cu
ius miniſtri ſunt:eodẽ mõ cõfeſſio facta pluribus erit
Cõtra vtrã-qꝫ ꝯcluſionẽ ar. vna ⁊ ſufficiens. ¶ 2° põt argui ꝯ vtrãqꝫ ſimul ꝯnem:
qꝛ ſicut hõ nõ teneᵵ cõfiteri iegre niſi de qͥbus recolit
ſic cũ cõfeſſio fiat pp abſolutionẽ nõ teneᵵ cõfiteri in-
tegre niſi ei qui põt ipſum abſoluere.vñ vr̃ ſufficere ꝙ
peccator cõfiteaᵵ inferiori de illis de qͥbus põt eũ ab-
ſoluere:⁊ de reliqͥs ſupiori:⁊ p quẽlibet abſoluaᵵ de ca
ſibus ad eũ ptinẽtibus:abſurdũ eniꝫ vr̃ ꝙ aliqͥs tenea
tur ꝯfiteri de aliquo peccato ſacerdoti qui nõ põt eum
de illo pctõ abſoluere:⁊ ſic vr̃ ꝙ licite põt dimidiari tã
cõfeſſio q̃ abſolutio. Cõfirmaᵵ:qꝛ nõ eſt neceſſe vt qḋ
ſemel cõfeſſi ſumus.iteꝝ cõfiteamur:vt hẽtur de pe-
ni.diſt.i.c.menſurã:ſed dimidians cõfeſſionẽ curato ⁊
epõ rite confiteᵵ in caſu in quo curatus non põt eũ ab-
ſoluere de oĩbus:nec epõ vult audire niſi de ſuis:qꝛ ne
mo teneᵵ cõfiteri illi q non vult:vel non põt eũ abſol-
uere.ğ ⁊c̃. Et huius opinionis vr̃ eſſe Herui. de gannaco
in impugnationibus Henrici.quolibet.pͦ.q.26. Et in hͦ
ſecundus articulus terminaᵵ.

Quantũ ad 3ᵐ articulũ rñdẽdũ eſt obiectionibus ſu
predictis. Et qͥdem ad ea q̃ Durãd⁹ obij
cit ꝯ pbationẽ pͥme cõcluſiõis:rñdet Petrus de palude
dicẽs ꝙ qͥdã dicũt ꝙ circũſtantie ſi nõ mutãt ſpẽs nõ
ſunt cõfitẽde ⁊c̃. Dõm ꝙ non iõ circũſtantia ptinet ad
neceſſitatẽ cõfeſſionis:qꝛ mutat ſpẽm.ſed qꝛ eſt diſtin
ctum pctm̃ p ſe.vñ ſi nõ mutaret ſpẽm:⁊ eẽt diſtinctũ
pctm̃ nũero eſſet ꝯfitenda.ſed ex hͦ qḋ addit nouã ſpe
ciem ſeqtur ꝙ differat ſubalterñ in gñe moris:q̃uis ſit
idem nũero in gñe nãe:qꝛ ergo vnũ pctm̃ ex hoc ꝙ cir
cũſtat aliud:ſic illud aggrauat:lꝫ citra ſpẽꝫ:qḋ tñ rema
net ab eo diſtinctum.propter hoc ſcilicet eſt confiten-
dum:quia ſcilicet aggrauat: ⁊ nihilominus manet di-
ſtinctum in genere peccati mortalis:ſed ppter hoc ſꝫ
veritatẽ non eſt adhuc ſatiſfactũ:qꝛ lꝫ oẽ pctm̃ morta-
le diſtinctũ ſit diſtincte confitendum:tñ arg̃ᵐ querit q̃
re non ſolũ diſtincte:ſed ẽt ſimul de oĩbus alijs in ea-
dem cõfeſſione ſit confitendũ : cuius rõ ſi dicatur gra-
uitas improbatũ eſt. Et ideo dicẽdũ eſt ꝙ Tho.in hac
mã que non eſt demonſtrabilis nõ intẽdebat demon-
ſtrare:ſꝫ pbabiliter pſuadere:⁊ iõ rõ pbabilis eſt. Qḋ
aũt dicit de medicina expulſiua veꝝ eſt:qꝛ ſiue ſit con-
tritio ſiue gr̃a ſiue cõfeſſio vel abſolutio vel ſatiſfactio
iſta p ſe expellit pctm̃:non aũt inducit p ſe ad aliqḋ pec
catũ niſi forte p accñs : ſicut hõ de bono ope gloriatur
ſm ꝙ hmõi. Nec de iſta intẽdit Tho. ſꝫ õ pſeruatiua:
q̃uis aũt non ſit de rõne vere pnĩe nõ recidiuare:tñ de
rõne vere pnĩe eſt ꝙ hõ ſic peniteat ꝙ ſibi poſſit dari
remediũ ne recidiuet:⁊ ne hẽat tantã occaſionẽ recidi
ui ſicut pͥus:ſicut de rõne vere ⁊ pfecte medicine eſt ſic
curare morbũ ꝙ nõ remaneant veſtigia. Item curare
morbũ ⁊ reducẽtia morbũ. Itẽ ad hoc ꝙ medicus ad-
hibeat pfectã medicinam ſic ſibi morbus dꝫ detegi ꝙ
poſſit ſibi pfectã medicinã adhibere:ſiue adhibeaᵵ ſi-
ue nõ:nihilominus exiget ꝙ Tho.nõ intendebat vltra
demõſtrare:qꝛ confeſſio dꝫ eſſe integra. Qꝛ lꝫ ita ſit in q
buſdã peccatis ꝯrijs:non tñ oĩa ſunt ꝯria:imo aliqñ
peccator non hꝫ aliqḋ pctm̃ ꝯriũ alteri:ſed ſimile.im-
mo raro efficiᵵ hõ vitijs ꝯrijs:⁊ ſic nõ deberet eẽ inte-
gra niſi haberet vitia ꝯria. Item pctm̃ ſemel factũ ex
illo qḋ poſtea fit:nec alleuiaᵵ nec aggrauaᵵ:ſed tũc ſo-
lũ vnũ grauat aliud qñ eſt circũſtãtia alterius : lꝫ ſtat⁹
pctõꝝ aggraueᵵ ex multiplicatiõe pctõꝝ. Hec Petr⁹.
Ex qͥbus vr̃ velle ꝙ pbatio ſci Tho.nõ ſufficiẽter de-
mõſtret ꝯcluſionẽ. Mihi tñ vr̃ ꝙ inſtãtie illate ꝯ eã non
multũ mouẽt:qꝛ.ſ.Tho.nõ ſolũ fũdat ſe in dicta pba
tione ſiue plurĩ.imo fulcit eã aliũde in ſolonibus argu
mentoꝝ pſertim p hͦ ꝙ tanta itegritas reqriᵵ in cõfeſ-
ſione quãta i ꝯtritiõe. Ibidẽ.n.arguit ſic i 2° loco. Con
feſſio ad hͦ eſt neciã in pnĩa vt pena ſm arbitriũ ſacer
dotis pctõ taxeᵵ : ſꝫ ſufficiẽs pena põt iponi a diuerſis
ſacerdotib⁹ de diuerſis pctĩs.ğ nõ opꝫ vni ſacerdoti oĩa
pctã ꝯfiteri.) Ecce arg̃ᵐ. Seqtur rñſio. (Dicendũ inqͥt
ꝙ pena a diuerſis ſacerdotib⁹ ipoſita non eẽt ſufficiẽs:
qꝛ qͥlibet ꝯſideraret tñ vnũ pctm̃ p ſe:⁊ nõ grauitatẽ
illi⁹ quã hꝫ ex adiũctione alterius:⁊ qñqꝫ pena q̃ ꝯ vnũ
pctm̃ dareᵵ:eẽt pmotiua alterius pcti. Et pterea ſacer
dos ꝯfeſſionẽ audiẽs vicẽ dei gerit : ⁊ ideo dꝫ hoc mõ
ei fieri cõfeſſio ſicut fit deo in cõtritiõe.vñ ſicut non eſ
ſet ꝯtritio:niſi qs de oĩbus ꝯtereteᵵ:ita non eẽt ꝯfeſſio
niſi qs de oĩbus q̃ occurrũt memorie ꝯfiteaᵵ.) Hec il-
le. Cũ ğ dicit Durãdus:ꝙ non oẽs circumſtantie aggra-
uantes

uantes ſunt de neceſſitate ↄfeſſiōis: verū eſt ſi nō addūt nouā ſpēm pctō: vel niſi ipſe ſint aliud mortale pctm̄: ſicut bn̄ dicit Petrus. Cū aūt inſtat Petrus: q2 lʒ argm̄ ſci Tho. probꝫ ꝙ talis circūſtantia cū ſit pctm̄ mortale ſit ↄfitenda: non tn̄ ↄcludit ꝙ oīa ſilʾ ⁊ vni ⁊ eidē ſint cōfitenda. Dicit̄ ꝙ imo ſufficienter hoc ↄcludit: q2 ſine integritate ↄfeſſionis ſacerdos non pōt ſufficiēs remediū nec ſufficientē penā iponere pctō: cum eius grauitatē ⁊ ꝙtitatē ignoret. Et vlterius ſicut contenit̄ integralr coram deo: ita dꝫ ↄfiteri integralr corā eius miniſtro. Qd̄ aūt dicit Durandus de mediana expulſiua pctī verū eſt. Sed ↄ medicinā pſeruatiuā vt dicit Pe. ⁊ bn̄ nō cōcludit. Penitens enī taliter dꝫ peccatū detegere ꝙ ſufficiens ſatiſfactio ſibi poſſit iniungi: ⁊ ↄueniēs remediū adhiberi: qd̄ nō pōt fieri per dimidiatā ↄfeſſionē. Cum aūt inſtat Pe. ↄ probationē ſci Tho. q2 non ſemꝑ pctōr hꝫ peccata vel vitia ↄᵉria: ⁊ ita non ſemꝑ deberet integre ↄfiteri niſi in caſu quo hēret vitia ↄᵉria ⁊c. Dōm ꝙ non ſolū peccatū aggrauat̄ ex adiunctōe pctī vel vitij ↄᵉrij. imo ex peccato diſperato: ſicut auaritia ex luxuria vl ſuperbia ad minus ꝙtū ad hoc ꝙ ex ambobus cōſtituit̄ maius onus ⁊ maior culpa ⁊ maior reatus ⁊ offenſa extenſiue ꝙ̄ ex vno ſolū: ⁊ ex oīum integra ↄfeſſione magis depꝑhendit̄ ſtatus pctōꝝ: ⁊ grauitas cuiuſlibet pctī ſeorſuꝫ vtꝫ. ſ. ſit cōmiſſuꝫ ex paſſiōe vel ignorātia vl ex ↄtēptu vel ex ↄſuetudine peccandi. Qui. n. plura mortalia cōmiſit diſpata ⁊ diu in illis fuit: ſtatim depꝑhendit̄ nō ex paſſione: ſꝫ ex malicia peccaſſe. De hoc in ſuo ſcđo ſcūs Tho. vbi ſupra in ſoſone pmi ſic dic. (Unū pctm̄ per ſe ↄſideratū non ita demōſtrat malā diſpōnē peccātis ſicut qn̄ cū pluribus alijs cōſiderat̄: q2 in vnū pctm̄ aliquis qn̄qꝫ ex ignorantia vel infirmitate labit̄. Sed multitudo peccatoꝝ demonſtrat maliciā peccantis vel magnā corruptionē eiuſdē.) Hec ille. Ex qbus pꝫ ꝙ illud qd̄ addit Petrus. ſ. ꝙ peccatū ſemel factū non grauatur ex illo qd̄ fit poſtea ⁊c. parū vꝫ. Tum q2 dato ꝙ peccata ſequētia nō aggrauarent pcedens pctm̄: tn̄ ecōuerſo pcedentia aggrauant ſequētia put relinquunt diſpoſitionē ad maiorē ↄtemptū. Tum q2 etiā ſequentia aggrauant ꝙdāmō pcedentia inquātū indiſponant ad priōꝫ precedentiū: ⁊ ↄfirmant ↄtemptū pcedentē. Tū q2 poſito ꝙ non ſemꝑ ſꝫ aliqn̄ vnū peccatū aggrauetur ex ↄſortio alterius quocūqꝫ mō intelligat̄ illa aggrauatio: tn̄ vt in plurib9 ↄfitens eſt ipꝛitus circa diſtinctionem taliū: ⁊ ↄfeſſor tenet̄ eē peritus: ⁊ q2 legiſlator aſpicit illud qd̄ ↄtingit vt in pluribus: iō precipit̄ a deo confeſſio integre vni fieri q̄ de talibus hēat iudicare: nō ſolum a cōfitentibus ipꝛitis. imo a peritis. Cuius ſi fiat oppoſitū ↄfeſſio non vꝫ: nec eſt verū ſacr̄m. De illo aūt qd̄ dictū eſt. ſ. ꝙ precedentia pctā poſſunt aggrauare ſequētia: nemini dubiū eſſe dꝫ: cū pctā venialia qn̄qꝫ diſponant ad mortalia. De hoc ſcūs Tho. de malo. q. 7. ar. 3°. ſic dicit. (Ex multitudine actuū generatur habitus et creſcit auiditas ⁊ delectatio in pctō: ⁊ in tantū pōt creſcere ꝙ facilius inclinat̄ ad peccādū mortalr ⁊c.) Itēꝫ pma 2ᵉ. q. 88. arti. 3°. ſic dic. (Actus peccati ad aliqd duplicter diſponit. Uno quidēꝫ mō directe: ⁊ ſic diſponit ad actū ſimilē ſcđm ſpēm: ⁊ hoc mō primo ⁊ per ſe peccatum veniale ex gn̄e non diſponit ad mortale in gn̄e: cū differant ſpecie. Sꝫ per hūc modū peccatū veniale pōt diſponere per ꝙdā ↄſequentiā ad peccatū qd̄ eſt mortale ex parte agentis. Augmentata enī diſpoſitiōe vel habitu p actus pctōꝝ venialiū in tantū pōt libido peccandi creſcere: ꝙ ille qui peccat finē ſuū cōſtituat i peccato veniali. Nā vnicuiqꝫ habēti habitū inq̄tū hꝫ̀ finis eſt

Alio vnum pctm̄ mortale aggrauat aliud in codē

Pctm̄ veniale diſponit ad mortale quomodo.

operatio ſcđm habitum: ⁊ ſic multotiens peccando venialiter diſponit̄ ad pctm̄ mortale. Alio mō actus humanus diſponit ad aliqd remouēdo pꝛohibens: ⁊ hoc modo pctm̄ veniale ex gn̄e pōt diſponere ad pctm̄ mortale ex gn̄e. Qui. n. peccat venialr ex gn̄e pꝛetermittit aliquē ordinē: ⁊ ex hoc ꝙ ↄſueſcit volūtatē ſuā in minoribus debito ordini nō ſubijcere diſponit̄ ad hoc ꝙ etiā volūtatem ſuā non ſubijciat ordini vltimi finis elligēdo illud qd̄ eſt pctm̄ mortale ex gn̄e.) Hec ille. Itē. q. 73. art. 8°. ſic dicit. (Si nocumētū per ſe ſequit̄ ex actu pctī: lꝫ nō ſit intentū nec pꝛeuiſum directe pctm̄ aggrauat: q2 ꝙcūqꝫ per ſe ↄſequunt̄ ad pctm̄: ptinēt quodāmō ad ipſaꝫ pctī ſpēm. Puta ſi qs publice fornicet̄ ſequit̄ ſcandalū plurimoꝝ: qd̄ ꝙuis ipſe nō itendat: nec forte pꝛeuideat directe p hoc aggrauat̄ pctm̄.) Hec ille. Ex qbus pꝫ ꝙ vltimū dictū Petri non eſt vlr verū. Ad illud aūt qd̄ ſubdit Durandus de 2° mō pꝛobandi ↄnēꝫ rn̄det Pe. de pa. dicens: ꝙ illa ratio hꝫ inſtantias: q2 nō opꝫ ſic ſignū rn̄dere ſigtō: vt ꝙ ſi ſignatū ſit integrū ꝙ ſignū ſit integrū: q2 facies integra pōt repꝛeſentari p ſpeculū fractū dimidiatū. Item etiā in ſacr̄is: q2 in ſacr̄o altaris res ↄtenta ⁊ ſignata eſt vna ⁊ idiuiſa: ⁊ vna non ſeparata ab alia. ſ. corpus ⁊ ſanguis xp̄i ⁊ in ſe ⁊ in ſacr̄o: cum tn̄ ſacr̄m ſit diuiſum ⁊ ſeparatū: ⁊ ſpecies ipſe que ſunt mā̄ ⁊ verba vtriuſqꝫ forme: ⁊ forma ↄſecrationis corporis ſigt̄ diuiſim corpus ⁊ materiā: que tamen vtrunqꝫ ↄtinet: ⁊ ecōuerſo forma ⁊ mā̄ ſanguinis. Itē ſatiſfactio eſt ſignum ↄtritionis ↄfeſſionis ⁊ abſolutōis. Sꝫ ſatiſfactio pōt dimidiari: non ſic autē ꝙ penitens ſatiſfaciat de vno ⁊ nō pro alio: nec nunc nec alias intendat facere. Sed ſic ꝙ hodie facit penitentiam iniūctā pro vno ⁊ cras iniunctam pro alio: ſicut quādoqꝫ iniungitur ab eodeꝫ abſoluēte pnia diſtincta pro diſtinctis pctīs. Et q2 vnus pro alio pōt ſatiſfacere: partē penitentie facit per ſe: aliā per alium: ⁊ vnam per indulgentias: ⁊ aliā per elemoſynas ⁊ huiuſmodi ⁊ partē hic ⁊ partem in purgatorio. ergo ſimiliter ſi illa ratio valet poteſt dimidiari cōfeſſio ⁊ abſolutio. ſ. ꝙ iſti ↄfiteatur hodie vnū cū propoſito ↄfitendi cras aliud alij: ⁊ abſolui nunc ab iſto: ⁊ cras ab alio. Item mutoꝛ poteſt interimi: quia ſi homo conterit̄ de omnibus in generali: poſtea vult de ſingulis in ſpeciali conteri non oportet ꝙ totum ſit in vna hora: nec etiaꝫ vno die. Et quo habetur propoſitum de ſingulis conteri de vno poſt aliud. Et videtur ꝙ antequā ad vltimaꝫ contritionem de vltimo venerit ex ſolo bono propoſito deus eum de omnibus abſoluit: ⁊ ſic ſacerdos eū vl poſtquā ille totum dixerit: ex quo tamen alias dicere proponit vt videtur poteſt ſtatim abſoluere ſe deo conformando. Nam non eſt dubium ꝙ confeſſio dimidiari poteſt eidem: ſic tamen ꝙ abſolutio non recipiatur quouſqꝫ totum ſit confeſſus: ſicut in illis qui multis diebus generalem confeſſionem continuāt. Sed quantuꝫ ad propoſitū verū eſt ꝙ confeſſor non poteſt ſe conformare deo: quia ſi abſoluit a dictis ⁊ a non ſcienter retentis deus hoc non facit: ſed abſoluit ab omnibus mortalibus vel a nullo. Si autē abſoluit a retentis nō oblitis nec dictis hoc non pōt: q2 non ſunt materia niſi confeſſa ſpecialiter ⁊ oblita confeſſa generaliter. ideo ⁊c. Iteꝫ probatio ſua circularis eſt: q2 in ↄne de contritione pꝛobauit de oībus mortalibus ſil̄ debere conteri ⁊ ſigillatim: q2 ſic de ipſis eſt ↄfitendū: ⁊ mō ecōuerſo pꝛobat ↄfeſſionē debere eē integrā per integritatē ↄtritionis: ⁊ ſic vtrobiqꝫ eſt petitio pꝛincipij. ⁊ iō pōt eſſe tertia ratio ad eandem ↄclōneꝫ talis. Confeſſor debet ſe conformare deo quātū poteſt cōmode. Deus autem nō abſoluit niſi ab

omnibus. ergo nec iſte debet niſi ab omnibus. Sed nõ poteſt niſi a confeſſis vel oblitis que habentur pro confeſſis per gn̄alem ↄfeſſionẽ. ergo oĩa debet ↄfiteri. Dico aũt ſi põt: q2 ſi nõ põt ab oĩbus abſoluere: tunc non põt ſe ↄformare deo: ⁊ excuſat̃ vt iferior: q tñ abſoluit a caſibus ſuis. Superior võ nõ põt cõmode ab oĩbus: q2 nõ põt niſi audiat: ⁊ nõ põt audire oĩa pctã oĩum ad ſe venientiũ vel ↄfluentiũ de tota dioceſi forte vno die vel ſeptimana penoſe. Grauarent̃ ẽt hoĩes his oĩa dĩo ⁊c. Hec Petrus ⁊ bñ q̃ ad ea q̃ dicit ↄ Durãdũ. Sʒ rõ quã inducit p ↄ̃ne virtualr̃ ↄtinet̃ in dictis ſcĩ Tho. ⁊ cũ minori calũnia: vt p̃us recitatũ fuit. ¶ Ad 2ᵐ p̃n̄ˡᵉ ↄ eãdẽ ↄ̃nẽ r̄ndet Durãdus dicẽs: q nõ eſt ſile de pluriſicatõe mãe: ⁊ de pluriſicatõe miniſtroꝝ: q̄bus fit ↄfeſſio ⁊ a q̄bus fit abſolõ: q2 ſicut p ↄtritiõez cordis fit deo neceſſario itegra ↄfeſſio: ſic ↄfeſſio oris dʒ itegre fieri alicui miniſtro. Sʒ ſignũ p qđ ↄfitens manifeſtat pctã ſua ↄfeſſori nõ eſt tñ vnũ: q2 non eſt poſſe. Quidã eniʒ ſũt muti: ⁊ iõ non pñt per vba ↄfiteri pctã. Propter qđ cũ de⁹ nihil impoſſe reqrat: reſtat q tales pñt ↄfiteri p ſcriptũ ſigna vel nutus. Mã. n. ↄfeſſiõis nõ eſt vna ſm ſpẽʒ vt eq̃ in bap°: ſʒ eſt vna vnitate analogie q̃ eſt iter ſigna. Sic tñ q ſꝫ p̄ncipali⁹ eſſumat̃ de poſſibilib⁹: cuius rõ eſt: q2 in q̄buſdã ſacr̄is: puta i bap° ↄfirmatõe ⁊ ordine: nihil req̄rit̃ ex pte recipiẽtis niſi qđ nõ ſit impedi⁽ᵐ⁾: ⁊ iõ qcq̄d extrinſecus apponit̃ totum eſt determinatũ in ſpẽ vna ex ordinatiõe diuina. Sʒ in pñia reqrit̃ p ſe actus penitẽtis. ſ. q manifeſtet pctã ſua ſacer^ti: ⁊ q2 deus nõ reqrit a nobis niſi qđ poſſum⁹: iõ ſufficit q pctõr manifeſtet pctã ſua ſacer^ti p precipuũ ſignũ qđ eſt ſibi poſſe: q̃uis nõ ſit ſꝫ vnius rõnis. Hec Durandus ⁊ bñ. ⁊ ↄcorditer dictis ſcĩ Tho. diſ. 17. q. 3. ar. 4. q̃ſtiuncula 3°. in ſolõne 2ⁱ arg^ti. ¶ Ad arg^m ↄ ſcđaʒ ↄ̃nẽ r̄ndet Pe. de pa. Et p̃ ponit q̃tuor opiõnes. 2° ſubiũgit ſuã 5° loco dicẽs. Quintus modus dõi eſt: q2 aut oĩa ſũt venialia: aut oĩa ſũt mortalia: aut quedã mortalia ⁊ q̃dã venialia. In p̃ caſu põt abſolutio dimidiari idifferenter a ſupiori ⁊ iferiori: q2 horũ remiſſio nõ hʒ cõnexionẽ nec quo ad ↄtritionẽ nec quo ad ↄfeſſionẽ: nec p ↄñs quo ad abſolõnẽ. Qñ aũt retenta ſunt mortalia: ⁊ nõ retẽta venialia: ↄſtat per idẽ q ſuperior põt abſoluere de mortalibus ſine h̃ q abſoluat de venialib⁹: q2 mõrtale põt remitti nõ remiſſo veniali. Ecõuerſo aũt remitti nõ põt veniaˡᵉ ſine mortali: ſicut nec vnũ mortale ſine alio mortali. Uñ tunc eſt ideʒ qđ in ſcđo caſu qñ oĩa ſũt mortalia. Et quidẽ eccl̃ia romana ſic vtit̃ q abſoluit a maioribus mortalib⁹ remittẽs p minorib⁹ abſoluẽdũ: ⁊ iõ ſupponẽdũ eſt: q ita põt fieri. Quo ſuppoſito pari rõne põt fieri econuerſo: quia de mortalib⁹ non minus põt remittere minus ſine maiori q̃ ecõuerſo. Propter qđ qua rõne põt abſoluere ſupior de retẽtis nõ abſoluẽdo de ↄceſſis. eadẽ rõne iferior de ↄceſſis tñ: q2 ex quo iſte eſt abſolut⁹ quo ad deũ vt ſupponit̃ ex ↄtritiõe quã oñdit: ad qđ eſt ex parte eccl̃ie põt dimidiari in foro pñali: ſicut in foro iudiciali põt qs abſolui ab vno iudice ab vna ſñia: ⁊ ab alio ab alia. immo ẽt ſi nõ eẽt ↄtritus: eſt tamen ideʒ eſt: q2 diſpõ ad grãm põt dimidiari. Et ſicut in diſpõne actuali q̃ eſt p actũ liberi arbitrij quo opʒ in ſpẽli de oĩbus ↄteri: multi actus ↄcurrunt ex q̄bus ↄtritio gn̄alis ſequẽs fit diſpõ pfecta ad grãm: ⁊ ſicut qñ aliqs iungit̃ diuerſe ſũt vnctiones quaꝝ q̃libet hʒ ſeparatã formã ⁊ ſeparataʒ mãm: ⁊ oẽs ſũt neceſſarie: ⁊ oĩb⁹ pfectis tũc ex vi ſacr̄i ſeqt̃ effectus ⁊ nõ añ. Et idẽ eſſet ſi caſus mortis pu^i miniſtri cogeret miniſtros mltiplicari ſic ⁊ hic: q2 abſolõ reſpectu eccl̃ie põt dimidiari. ⁊ diſpõ reſpectu dei. Inde eſt q vl clauſũ

qñ completa eſt vltima abſolõ. tũc ſequit̃ effectus ⁊ nõ añ: ⁊ nõ eſt dubiũ q ſupior põt de oĩbus abſoluere vel de oĩbus abſoluendũ remittere. Et lʒ de potẽtia abſoluta poſſet cõmittere maiora ſine minoribus: nõ tñ de potentia ordinata: q2 ſi penitẽtiarius epĩ poſſet ſolũ abſoluere de epãlibus: qcunqʒ iret ad eum notaret ſe eo ipſo de illis: ⁊ cũ de alijs nõ poſſet abſoluere. Propter qđ Symon legatus reuocauit illã clauſulã ↄcilij Lõpendieñ. qua phibet̃ p̃latis cõmittere fratrib⁹ niſi maiora crimina. Põt ergo ſuperior abſoluere de oĩbus ſi tñ oĩa velit audire aliter nõ. Inferior autẽ nõ: q2 ſicut ſi abſolueret de excõicatione a ſuperiore retẽta nihil ageret: ſic etiaʒ de pctõ: q2 a nõ iudice ſuo lata ſñia non tʒ in eo in quo eſt nõ ſuus iudex: lʒ teneat in alijs vt ſi ab ordinario eſt appellatum in vna cã remanet iudex in alijs nõ in illa pp qđ ſñia ſua in illa non tʒ: ita eſt hic. ſʒ vtile p inutile nõ viciat̃ in illis que recipiunt diuiſionẽ: vñ ſi abſoluit ab oĩbus vʒ abſolõ in caſibus ſuis: nec plus opʒ ad eũ redire: ſʒ nõ in alijs. ſʒ ſi caſus reſeruatus eſt maioris excõicationis vel minoris nullo mõ põt añ abſolui q̃ fuerit remiſſus abſolutus: q2 nõ eſt capax ſacroꝝ. Sʒ dato q iſte hõ de quo poſitus eſt caſus non poſſet abſolui ab iferiore ab oĩbus: nec ſuperior vellet de oĩbus. tenet̃ tñ vni dicere oĩa: q2 lʒ inferior tũc nõ poſſet abſoluere ab oĩbus poſt remiſſionẽ. Tamen põt ab oĩbus abſoluere ſiue ille ſuperior abſoluerit ſiue non: ſiue ſit ordinarius ſiue ei⁹ vicarius: non q iſte poſſit cõmittere: ſʒ q2 talis ẽ itentio retinẽtiũ ſibi caſus: q poſtq̃ mandatũ ſuperioris receperũt: ex tunc nihil retinent: q2 ex tũc nolũt iſtã ad ſe redire quẽ remittunt: ⁊ iteruʒ decretalis dicit oĩa ſacerdoti nõ ſacerdotib⁹. Hec Petr⁹ in forma. Et hec ẽ opinio ſua ppria. Tũc ad arg^a Durãdi in oppoſitũ dr̃ q ex illo mõ dĩ nõ ſequit̃ aliqd qđ ſit iconueniẽs ſʒ veritatẽ. Et iõ ad primũ iconueniẽs ↄ hoc illatũ dr̃ q ↄfeſſio facta iferiori de oĩbus q tñ nõ abſoluit de oĩbus hʒ aliquã abſolutionẽ ſibi correſpondentẽ: q2 poſt remiſſionẽ ↄfitentis a ſupiori ad iferiorẽ iferior abſoluit eũ de oĩbus: vel ſi inferior p̃mo abſoluit eũ de ſibi ↄceſſis tñ: ⁊ poſtea ſuperior de retẽtis. vl̃ eẽ nõ eſt iconueniẽs illud qđ eſt eccl̃ie dimidiari in foro pñali: ſicut dimidiat̃ in foro iudiciali. Nec opʒ tali ↄfeſſioni correſpõdere aliq̃ abſolutionẽ adequatã: ſʒ duas. Ad 2ᵐ iconueniẽs dr̃ q ↄfeſſio facta ſupiori de ſolo caſu retento: lʒ nõ ſit itegra formalr̃: eſt tñ itegra in virtute p q̃to ↄfitens illũ ſolũ caſum eſt paratus oĩa cõfiteri ſi ſuperior vellet audire oĩa tñ nõ vult. Rurſus q2 illa dimidiata ⁊ particularis ↄfeſſio vʒ in virtute itegre ↄfeſſiõis p̃mo facte iferiori. Ad 3ᵐ iconueniẽs dr̃ ſm Pe. q nemo cogit̃ his idẽ peccatũ ↄfiteri: veꝝ eſt p ſe ⁊ ſimplr̃: ſʒ per accidẽs põt contingere. Nã ſi p̃mo ↄfitet̃ ſuperiori nõ oporteret poſtea cõfiteri alij cũ ille de oĩbus poſſit abſoluere. Nec vr̃ q debeat eũ poſt ↄfeſſionẽ remittere nõ abſolutũ: ſed abſoluendũ: q2 ſic cogit eũ his ↄfiteri idẽ cũ nõ poſſit illi⁹ pctã ſcribere ſm quoſdã: q̃uis pñlatj ↄtrã faciant. Et qui põt ſtatĩ dare bñficiũ non dʒ differre: nec ad aliũ mittere. Sʒ ſi eſt aliqs q nõ põt eũ abſoluere: tũc p accidẽs eſt q teneat̃ iteꝝ ↄfiteri potenti abſoluere vt abſoluat̃.) Hec ille. Ad 4ᵐ iconueniẽs dr̃ ſicut ad primũ: q2 nõ eſt ita inconueniẽs dimidiari abſolõnẽ ſicut eſſet inconueniẽs dimidiari ↄfeſſionẽ: tñ ↄfitẽs põt aliter abſolui q̃ per dimidiationẽ abſolutionis vt dictũ eſt: puta q ſuperior remittat eũ abſoluendũ ab oĩbus p inferiorẽ. De reſponſione võ que recitat̃ dicit̃ q non valet: lʒ Petrus eam nitatur colorare cũ Bernardo de gãnaco. iõ illã nõ approbo: ſʒ potius cũ Durãdo eius ipugnationem.

Neceſſe ẽ p̃mo abſoluere ab oĩ excõicatione q̃ a peccatis.

tionē.℄ Ad 2m pn͡c dr̄ primo ꝙ nō eſt ſiīle de pctis de qͥbus ꝯfitēs nō recolit: ⁊ de pctis de qͥbus ꝯfeſſor īferior abſoluere nō pōt: ſꝫ ſolū ſuperior. Tū qꝛ in p̊ caſu ſicut excuſat̄ quo ad ꝯtritionē corā deo: ita quo ad ꝯfeſſionē corā dei vicario: ſecus eſt in ſcdo caſu. Tū qꝛ in ſcdo caſu ꝯfitens ſciēter celat grauitatē pctī ſui ⁊ ſui ſtatus: ſecus in p̊ caſu. iō in ſcdo caſu eſſet fictio: nō aūt in p̊. Tū 3°. qꝛ dimidiatio ꝯfeſſiōis in ſcdo caſu ē volūtaria. in p̊ vō eſt penit᷒ inuolūtaria: cū ſit ꝑ ignorantiā: ⁊ mlte alie diſſilitudines pñt aſſignari. Dr̄ ſcdo ꝙ nō eſt icōueniēs ꝯfiteri oīa ei q non pōt ꝓ tunc de oīb᷒ abſoluere: tn̄ tpe debito poterit de oibus abſoluere. ſ. poſt remiſſionē ſibi factā ꝑ ſupiorē. Sꝫ ſi ille ꝯfeſſor nec tunc nec alio tpe poſſet de oibus abſoluere. tūc argm̄ hēret colorē. non aūt ſic eſt in ꝓpoſito: iō non vꝫ. ℄ Ad ꝯfirmatiōēꝫ pꝫ rñſio ꝑ pdicta. De hoc tn̄ latius loquit̄ Pe. de pa. dicēs. Uerum eſt ſimplr̄ ⁊ ꝑ ſe ꝙ eccl̄ia nō pōt artare vel cogere aliquē ad ꝯfitēdū bis idipm̄: qꝛ nō pōt mutare ſacra q̄ ad neceſſitatē. ꝙ. ſ. faciat ſacrꝫ neceſſitatis i tota eccl̄ia id qꝺ eſt volūtatis: ſicut nec econuerſo pōt facere bapm̄ ⁊ pniam q̄ ſūt neceſſitatis eſſe volūtatis ſolū. Cāꝫ ſiſ ſit diſſilis: qꝛ papa nō pōt ꝯ preceptū dei: ſꝫ pōt ꝑter ꝓcepta dei facere noua ꝓcepta. Dico autē gn̄aliter: qꝛ ſi neceſſitas eccl̄ie reqͥrat: pōt aliquē cogere ad mr̄imoniū. Puta filiā regis aut filiū vel ad ordinē ſuſcipiendū aut cōfirmatiōēꝫ: ſꝫ in gn̄ali ſtatuere: ꝙ oēs ꝯberent ⁊ nullus ꝯtineret vel ꝙ oēs ſuſciperent ſacros ordines ⁊ nullus ꝯberet nō vr̄. Nec ob. qꝛ ſtatuit ꝙ oēs ſil' in anno cōicēt in paſcate: qꝛ illud ſel' neceſſariū erat in vita ſicut pnia. Sicut. n. dr̄ niſi pniam egeritis oēs ſil' peribitis ſic dr̄. Niſi mādūcaueritis carnē filij hoīs ⁊c̄. Uel dōm eſt ꝙ hoc nō eſt mutare aliqͩ in ſacro: qꝛ cōntia illius nō cōſiſtit in vſu ſicut in alijs. Pōt etiā facere ꝙ cōferre ſacrꝫ ſit in ꝓcepto ꝙ̄ neceſſitatis: qꝺ ſuſcipe eſt volūtatis: qꝛ curatus ⁊ epi tenent̄ ex ſtatuto eccl̄ie ⁊ chriſti dicentis. Paſce oues meas: miniſtrare ſubditis eccl̄iaſtica ſacra. Sꝫ ſi ſuſceptio ſacri ſit eius cōntia. tunc ſuſceptionē neceſſariā facere volūtariā: vel ꝯ̄ eēt mutare ſacri īſtitutionē: qꝛ ꝑꝑ ſuſceptiōēꝫ eſt ſacrm̄: nō ꝑꝑ dantē. Lꝫ ergo ſimplr̄ ⁊ per ſe eccl̄ia non poſſit ſtatuere: vt. ſ. ſcda ꝯfeſſio q̄ de ſe eſt volūtaria ſit neceſſaria: tn̄ ꝑ accidēs ⁊ ſm̄ qꝺ pōt vt vr̄ ſtatuere ꝙ nullus poſſit abſoluere a culpa niſi ſub tali pacto ꝙ remittat ad ſuperiorē ꝓ abſolōne a culpa ⁊ a pena. ⁊ tūc ſi ille q īferiori ꝯfitet̄ reqͥrit abſolutionē ab illo ſibi exponēte ꝙ nō pōt eū abſoluere niſi ſic ꝙ vadat ad ſuperiorē iterū ꝯfeſſurus eo ipſo ſponte ſe obligat ad iterū ꝯfitēdū: ex quo ſub tali pacto recipit abſolōnē.) Hec ille. Et addit vlteri᷒ magis directe ad argm̄ dicens. ꝙ ꝯfeſſionē nō eſt neceſſe iterari niſi in qͣtuor caſib᷒. Primus qñ ꝑꝑ manifeſtū defectū abſoluētis fuit abſolō nll'a: ſiue qꝛ nō poterat abſoluere aliquo mō: vel qꝛ nō ſacerdos: vel qꝛ non ꝓprius: vel qꝛ nō potuit in parte: ⁊ in pte potuit: ⁊ tūc pro pte q̄ nō eſt abſolutus tenet̄ iterū ꝯfiteri: qꝛ tenet̄ totā abſolutiōēꝫ recipe. vn̄ qͥtus ſit liberatus a ꝯfeſſione directe: non tn̄ indirecte: qꝛ nō pōt abſolui niſi ꝯfiteat̄. Scds caſus eſt qñ nō potuit abſolui ꝑꝑ defectū ſuū: vt qꝛ excōicatus maiori excōicatione vel minori: niſi qꝛ in hoc caſu et in alijs ſi ꝯfiteret̄ eidē nō oporteret iterare pctā explicite: ſꝫ ſolū īplicite dicēdo. Peccaui in illis que vobis dixi alias: ſicut ſi nulla fuiſſꝫ abſolō de facto. Et dilata poſt multos dies ipartit pōt abſolō etiā ſi iſte oblitus fuerit. dū tamē ꝓus pniam inotuerit. qꝛ ſi nō taxaſſet pniam. tūc oporteret ſibi ad memoriā reducere vt moderaret̄ iuſte. Propter qꝺ remittēs ad epm̄ ſi non abſoluat: dꝫ pniam inoteſcere: quā poſt reditū iniūget dicēs. Facias qꝺ tibi dixi: qꝛ ligare non dꝫ anteqͣ̄ ſoluere. ita ⁊ in ꝓpoſito. Tertius caſus eſt qñ aliqꝺ mortale ſciēter ꝑ hypocriſi celauit. tunc. n. opꝫ iterū ꝯfiteri niſi forte eidē ꝯfiteret̄: quia tūc ſufficit illud celatū dicere explicite: alias tenet̄ dicere ſic in p̊mis caſib᷒: niſi ꝙ p̊mus vr̄ dubitabilior alijs: qꝛ ꝯfeſſio corā nō ſuo iudice facta nō tꝫ. Un̄ cū ille eēt nō ſuus iudex in p̊ cāu. ſaltē in hoc. iō ꝯfeſſio nulla: nec per ꝯñs ex illa pōt ꝓcedi ab illo poſtea facto iudice. Et dōm ꝙ ſi aliqs ꝯfiteat̄ coram ſuo iudice eē verū illud qꝺ corā non ſuo iudice ꝯfeſſus fuit: de quo cōſtat ex iſta noua ꝯfeſſione ꝯdēnari pōt: ac ſi de nouo explicite ꝯfeſſus eſſet: ⁊ ſic eſt hic. Quart᷒ caſus ē qñ dedit pniaꝫ obliuioni. Tūc eni tenet̄ pniaꝫ ſibi impoſitā cōplere: ⁊ nō pōt niſi ſciat eā: ⁊ iō tenet̄ ꝯfiteri vt ſciat ſibi iponendā: ⁊ ſic ipleat̄ loco illius: qꝛ ſicut votū qꝺ ipleri nō pōt dꝫ mutari in votū poſſe: ſic ⁊ pnia ipoſſis dꝫ mutari in poſſibilē: qꝺ non pōt fieri iuſte ⁊ equalr̄ niſi peccata dicant̄. Multis tn̄ vr̄ ꝙ non tenet̄ ꝯfiteri pctā: qꝛ ⁊ forte dedit oīa vel partē obliuiōi ſicut ⁊ pniam: nec tenet̄ ad aliqͣ̄ pniaꝫ: niſi ad ſibi ipoſitā: a qua ꝑꝑ ipoſſibilitatē ex ignorantia excuſat̄ vel liberat̄. Un̄ cū hō non teneat̄ ad cōfitendū niſi pctā non ꝯfeſſa: obliuionē ⁊ negligentiā hꝫ ꝯfiteri de neceſſitate ſalutis ⁊ nihil aliud. Sꝫ verū eſt ꝙ ſi vult in hac vita ſacrālem pniam facere pro primis pctis dꝫ ea ꝯfiteri vt eā accipiat. Si vō ex ſe hic vel alibi facere vult non tenet̄.) Hec ille. ⁊ hn̄. Ex oibus ꝓdictis apparet mihi ꝙ ſecurior modus eſt ꝙ in caſu: vbi inferior nō pōt de oibus abſoluere nec ſupior vult oīa audire vl' ab oibus abſoluere. tūc īferior p̊ audiat oīa pctā. 2° ſine abſolōne remittat eū ad ſupiorē: vt dicat ⁊ cōfiteat̄ ei caſuꝫ reſerūū. Et tertio ſuperior audito illo cāu remittat eum ad inferiorē abſoluendū vnica abſolutiōe ab oibus pctis ſicut oīa eidē confeſſus fuit. Et ſic oīa inꝯueniētia ꝓdicta ceſſarent. ℄ Ad argumentū ꝯ ꝯ̄nꝫ pꝫ reſpōſio per predicta. Et hec de qōne dicta ſufficiant. De q̄ bn̄dictus deus. Amen.

Deſtinctio. XIX.

℄ Utrum quilibet ſacerdos poſſit vti claue: quā habet in quēlibet hominem. Queſtio. I.

Circa decimānonā diſtinctiōēꝫ qͥrit̄. Utrū qͥlibet ſacerdos poſſit vti claue quā hꝫ in quēlibꝫ hoīeꝫ. Et arguit̄ ꝙ ſic. qꝛ pctās clauiū i ſacerdo͡tes deſcēdit ex illa dn̄i auctitate q̄ dixit. Accipite ſpm̄ ſcm̄ qꝛꝝ remiſeritis pctā remittūt̄ eis: ſꝫ illud īdeterminate dixit de oīb᷒. ergo habēs clauē pōt ea vti indifferenter in quēlibet.

In oppoſitū arguit̄: quia in decretis. 16. q. i. dicitur. Nulli ſacerdotum lꝫ parrochianum alterius abſoluere aut ligare. ergo nō quilibet poteſt quēlibet abſoluere. ergo ⁊c̄.

In hac qōne erūt tres arl'i. In p̊ ponent̄ ꝯnes. In 2° obiectiōes. In 3°. ſolōnes.

Quātū ad p̊m arlm̄ ſit p̊a ꝯ. In eccl̄ia ſūt ⁊ debuerūt eē claues. Hāc ꝓbat ſctūs Tho. 4°. ſen. diſ. 18. q. i. ar. p̊. Nā i ſolōne p̊e qͣſtiūcule ſic dicit. (In corꝑalib᷒ dr̄ clauis iſtꝫ q̄ oſtiū aꝑit. Regni āt celeſtis oſtiū nobis ꝑ pctm̄ claudit̄ ⁊ qͣtū ad maculā ⁊ qͣtū ad reatū pene: ⁊ iō pctās: qua tale obſtaculū remouet̄ dr̄ clauis. Hec aūt pctās ē qͥdē in deo ⁊ trinitate ꝑ auctoritatē. ⁊ iō dr̄ a qͥbuſdā ꝙ hꝫ clauē auctitatis. ſꝫ in hoīe xp̄o fuit hec pctās ad remouēdū hoc obſtaculū pctī merito paſſiōis q̄ et dr̄ ianuā aperire. Et iō dr̄ ſm̄ quoſdā hēre clauē excellentie. Sꝫ qꝛ ex latere xp̄i dormientis in cruce ſacrā fluxerūt: qͥbus eccl̄ia fabricat̄. iō in ſacris eccl̄ie effica-

Confeſſionē nō eſt neceſſe iterari niſi in qͣtuor caſib᷒

Clauē regni celor dr̄ in trinitate: xp̄o ſacramenta: ſacerdotes: ſed diuerſimode

tis paſſiōis manet. Et pp hoc in miniſtris eccl'ie qui ſūt diſpenſatores ſacrox eſt ptās aliq̄ ad predictū obſtaculum remouendū nō ꝓpria virtute: ſʒ virtute diuīa ꝛ paſſionis xp̄i. Et hec ptās metaphorice clauis dicit̄ eccl'ie que eſt clauis miniſterij.) Hec ille. Ex q̄bus pōt formari talis rō. Quicūqʒ hʒ ptātē remouēdi obſtaculū claudens oſtiū regni celox hʒ clauē metaphorice dictā: ſed miniſtri eccl'ie ſacerdotes hñt hō ptātē. ergo hñt clauē. Cōfirmat̄ ꝑ illō qō dr̄ Petro Matth. 16. Tibi dabo claues regni celox. ⁋ 2ª ꝯ. Clauis eccl'ie ē ptās ligādi ꝛ ſoluēdi q̄ iudex eccl'iaſtic⁹ dignos recipe idignos excludere dʒ a regno. Hāc ponit ſcūs Tho. ibidē i ſolōne 2ᵉ. q. dicēs. ⁋ Scdʒ phʒ 2º de aīa. Po͂ ꝑ actus diffiniūt̄. Unī cū clauis ſit q̄dā ptās opʒ q ꝑ actū ſiue ꝑ vſuʒ diffiniat̄ ꝛ q in actu obiectū exp̄mat̄ s q̄ ſpēʒ recipit actus: ꝛ modus agēdi: ex quo appʒ po͂ ordinata. Actus aūt ptātis ſpūalis ē: vt celū aperiat nō abſolute: q2 iā apertū eſt: ſʒ vt q̄ntū ad hūc apiat. Qō qdeʒ ordinate fieri nō pōt niſi idoneitate ei⁹ cui celū apiendū eſt pēſata. Et iō in diffinitiōe clauis ponit̄ genus cū dic̄ Ptās. Et ſubʒ ptātis: cū dr̄. Qua eccl'iaſtic⁹ iudex. Et actus. ſ. excludere ꝛ recipe ſʒ duos actus mālis clauis apire ꝛ claudere. Cuius obiectū tangit̄ in hoc qō dicit. A regno. Modus aūt in h q dignitas ꝛ idignitas in illis in q̄s actus exercent̄ pēſat̄.) Hec ille. Et ibidē i ſolōne p2ᵉ ſic dicit. ⁋ Ad duo q̄rū vnū ē cā alteri⁹ vna ptās ordinat̄. ſicut in igne ad calefaciendū ꝛ diſſoluendū. Et q2 oīs grā ꝛ remiſſio i corpore myſtico ex capite ſuo ꝓuenit ei. iō eadē ptās eē vr̄ ꝑ eēntiā q̄ ſacerdos cōficere pōt ꝛ q̄ pōt ligare ꝛ ſoluere ſi adſit iuriſdictio: nec differt niſi rōne ſm q ad diuerſos effect⁹ cōparat̄. Sicut ēt ignis dr̄ ſʒ aliā calefactiu⁹ ꝛ liq̄factiuus. Et q2 nihil aliud character ordīs ſacer^{tij} eſt q̄ ptās exercēdi id ad qō p̄ncipal'r ordo ſacerdotij ordinat̄: opʒ q ſit idē qō ſpūalis ptās. iō character ꝛ ptās ꝯficiēdi ꝛ ptās clauiū eſt vnū ꝛ idē ꝑ eēntiā: ſʒ differt rōne.) Hec ille. Ex q̄bus pōt formari talis rō ꝑ ꝯne. Cuiuſlibet ptātis recte aſſignat̄ diffinitio ꝑ actū ꝛ obiectuʒ actus ꝛ modū ꝓpriū agēdi: ſʒ diffinitio ptātis eccl'iaſtice que dr̄ clauis aſſignat̄ illo mō. ḡ recte aſſignat̄. ⁋ 3º ꝯ. Sacerdos nō pōt vti clauē ſue ptātis in quēlibʒ hoiēʒ. Hāc ponit ſcūs Tho. diſ. 19. q. 1. ar. 3ª. in ſolōne pᵉ q̄ſtiuncule vbi ſic dic̄. ⁋ Ea q̄ circa ſingularia opʒ opari nō eodē mō oībus cōpetunt. Unī ſicut p̄ter gn̄alia medicine p̄cepta opʒ adhibere medicos q̄bus p̄cepta vl'ia medicine ſingulis infirmis ſm q decet aptent̄: ita in q̄libʒ p̄ncipatu p̄ter illū qui vl'r p̄cepta legis tradit: opʒ eē aliq̄s qui ea ſingulis ſm q decet adaptent. Et pp hoc ēt in celeſti hierarchia ſub ptātib⁹ q̄ idiſtincte p̄ſunt i p̄epōnunt̄ p̄n^{tus} ꝑ ſingulis ꝓuincijs diſtribuunt̄: ꝛ ſub his angeli ꝑ ſingulis hoībus ad cuſtodiaʒ deputant̄. Unī ꝛ ita eſſe dʒ in p̄latiōe militantis eccl'ie: vt apud aliqueʒ eſſet p̄latio idiſtincte in oēs: ꝛ ſub h eſſent alij qui ſup diuerſos diſtinctā ptātē acciperent. Et q2 vſus clauiuʒ requirit aliq̄ p̄lationis ptātē: ꝑ quā ille in quē vſus clauiū exercet̄ efficit̄ mā ꝓpria illius actus. iō ille q hʒ indiſtinctā ptātem ſup oēs: pōt vti clauib⁹ in quēlibet. Illi aūt qui ſub eo diſtinctas ptātes accipiūt vel acceperūt: nō in q̄ſlibet pn̄t vti clauib⁹: ſʒ in eos tm̄ q eis in ſortē venerūt niſi in neceſſitatis articlō. vbi nemini ſūt ſacra deneganda.) Hec ille. Itē ibideʒ in ſolōne p2ᵉ arg^{ti} ſic dic̄. ⁋ Ad abſolutionē a pctō requirit̄ duplex ptās. ſ. ptās ordinis ꝛ ptās iuriſdictiōis. Pria quidē ptās eſt equal'r in oībus ſacerdotib⁹: nō aūt ſcda. Et iō vbi dn̄s ſcdo loco. Joan. 20. dedit oībus apl'is cōiter ptātē remittēdi pctā intelligit̄ de ptāte: que cōſequit̄ ordinē. vn̄ ꝛ ſacerdotibus q̄ ordinant̄ illa verba dn̄r. Sʒ Petro dedit ſingulariter ptāteʒ remittendi pctā. Matth. 16. vt intelligat̄ q ipſe p̄e alijs hʒ poteſtatē iuriſdictiōis. Ptās aūt ordinis q̄ntū ē de ſe extēdit ſe ad oēs abſoluēdos. Et iō idetermīnate dn̄s dixit. Quox remiſeritis pctā ꝛc̄. intelligēs tm̄ q vſus illi⁹ ptātis eē deberet ſuppoſita ptāte Petri collata ſʒ ipſi⁹ ordinatōeʒ.) Hec ille. Ex q̄bus pōt formari talis rō ꝑ ꝯne. Nullus hn̄s diſtinctā ꝛ reſtrictā ptātem in militāte eccl'ia pōt vti tali ptāte idiſtincte in quēlibʒ illi⁹ eccl'ie: ſʒ ſolū in aliquē ꝛ in aliquē nō: ſʒ multi ſacerdotes hn̄tes clauē eccl'iaſticā ſunt hō. ḡ ꝛc̄. ⁋ 4ª ꝯ. Sacerdos pōt abſoluere ꝛ ligare penitentē ſm ꝓpriū arbitriū diuino inſtinctu regulatū: aliter non. Hāc ponit ſcūs Tho. diſ. 18. q. 1. ar. 3ª. in ſolōne 4ᵉ. q. dicēs. ⁋ Sacerdos operat̄ in vſu clauiū ſicut inſtrm̄ ꝛ miniſter dei: nullū aūt inſtrm̄ hʒ efficacē actū niſi ſm q mouet̄ a p̄n^{li} agente. Et iō dicit Diony. in fine eccl'iaſtice hierarchie: q ſacerdotib⁹ vtēdū eſt v̄tutibus hierarchicis q̄n diuinitas eos mouerit. In cui⁹ ſignū Matth. 16. an̄ ptātē clauiū Petro traditā ſit mentio de reuelatōe diuinitatis ei facta. Et Joan. 20. premittit̄ ptāti remiſſiōis apl'is date ſpūs ſcī donū quo filij dei agunt̄. Unī ſi q̄s p̄ter iſtū motū diuinū vti ſua ptāte p̄ſumpſerit nō ꝯſeq̄ret̄ effectū: vt Diony. dicit. Et p̄ter hoc a diuino ordine auerteret̄: ꝛ ſic culpā incurreret. Et q2 pene ſatiſfactorie in fligēde vt medicine ſūt: ſicut medicine in arte determinate: nō oībus cōpetūt ſʒ variāde ſūt ſm arbitriū medici nō ꝓpriā volūtatē ſequentis: ſʒ ſciaʒ medicine: ita pene ſatiſfactorie in canone determinate nō cōpetūt oībus: ſʒ variāde ſūt ſm arbitriū ſacer^{tis} diuino īſtinctu regulatū. Sicut ēt medicus aliq̄n prudēter nō dat medicinā ita efficacē que ad morbi curationē ſufficiat: ne pp debilitatē nāe maius piculuʒ oriat̄: ita ſacerdos diuino īſtinctu motus nō ſp totā penā q̄ vni pctō cōpetit iniūgit: ne i firmus aliq̄s ex magnitudine pene deſpet ꝛ a pn̄ia totalr̄ recidat.) Hec ille. Ex q̄b⁹ pōt argui ꝑ ꝯne ſic. Nullʒ īſtrʒ hʒ efficacē actuʒ niſi ſʒ q mouet̄ a p̄n^{li} agēte: ſʒ ſacerdos ligādo ꝛ ſoluēdo ſe hʒ vt īſtrʒ re^{us} dei. ḡ ꝛc̄. Itē medicine i arte determinate variāde ſūt ſm arb^{ium} medici ꝯformātis ſe ſcie: ſʒ ſacerdos ē medicus. ḡ ꝛc̄. Et in h p̄mus articulus terminat̄.

Quantū ad 2^{m} articulū arguēdū eſt ꝯ ꝯnes. Et q̄dē ꝯ ſcdaʒ ꝯnē arguit Scotus ꝓbādo q nō ſint idē character ſacerdotalis ꝛ claues eccl'ie: q2 ille ptātes ſūt diſtcte: q̄rū vna pt eē ſine alia: ſʒ ptās ꝯficiēdi corpus xp̄i ſiue character ſacerdotij pōt eē ſine illa q̄ includit̄ in clauib⁹. ergo ꝛc̄. h^{ec} ꝓbat̄: q2 ſic fuit in apl'is in cena cū dicebat̄ eis: h facite in meā cōmemoratiōeʒ Ubi data eſt ptās ꝯficiēdi eucharīſtiā: ſʒ nō ptās clauiū vſqʒ poſt reſurrectōeʒ Joan. 20. dicente xp̄o. Quox remiſeritis pctā ꝛc̄. ⁋ Conſil'r vr̄ poſſe argui de q̄libet ſacerdote nūc ordinato. Primo. n. dicit ep̄s ordinādo: accipe ptātē ꝯficiendi vel celebrādi miſſam tā pro viuis q̄ ꝓ defunctis dans ei calicē. Et q̄buſdā interpoſitis ponit manū ſup caput eius dicēs. Accipite ſpm̄ ſcm̄ quox remiſeritis pctā remittunt̄ eis. Unī vr̄ q q̄libet ſacerdos pri⁹ tp̄e accipit ptātē ꝯficiēdi q̄ abſoluēdi. ergo eſt alia ꝛ alia. Et iſtud ꝓbat q nō tm̄ diſtinguit̄ a charactere ſi character eſt aliqd vnū: imo q ſūt diſtincte ptātes iter ſe. ⁋ 3º. q2 character nō pōt eē niſi relatio: relatio āt nō pōt eē eadē ad plures terminos. Sʒ corp⁹ xp̄i verū vel myſticū ꝛ ꝯſecratio hui⁹ ꝛ abſolō illi⁹ ſūt diſtīcti termini. ḡ illud qō eſt relatio ad ꝯſecratōeʒ nō ē idē cū ptāte ad abſolōnē. ⁋ 4º arguit̄ q ſint due claues ſimpl'r ſm eſſentiā: ꝛ q pn̄t de potētia dei abſoluta ab inuicē ſeparari. Sicut eni aliq̄s nunc p̄ſidens pōt alteri cōmittere

Caracter: poteſtas ꝯficiendi: ꝛ ptās clauiū eſt vnum ꝛ idē ꝑ eſſentiā: ſʒ differt ratione.

Cōtra ſcdaʒ ꝯcluſionē arguit Sco. di. 19. q. 1. ar. 3º. Utrū ſit ideʒ character ſacerdotalis et claues eccl'ie.

auctoritatē

auctoritatem cognoſcendi in cā nō cōmittendo ſibi auctoritatē ſniandi l ea: vtpote ſi diceret. Cōmitto tibi auctoritatē examinandi cām iſtā: ꝛ referas mihi vt ſniez. Poſſet ēt ꝯferre auctoritatē ſniandi ſine auctoritate cognoſcēdi: vt ſi ſic diceret. Cōmitto tibi vt ſine oī cognitione cauſe ſnies ſicut placebit. Talis tñ cōmiſſio non eēt ordinata aliculi: cui᷒ volūtas eēt obliq̄bilis: ita etiaꝫ poſſet cōmittere deus auctoritatē cognoſcendi ſine auctoritate ſniandi: ꝛ eēt iſta cōmiſſio ordinata ſimplr ſi eēt etiā in humanis. Poſſet etiā de po᷒ dei abſoluta alicui nō hñti volūtatē nō obliq̄bilē cōmittere auctoritatē ſniandi ſine oī cognitōe cauſe. De po᷒ aūt ordinata ſi ue de facto vtrunqꝫ cōmittitur cuilibet ſacerdoti. Hec Scotus in for᷒. ❡ Contra tertiā ꝯnē arguit Durandus volēs ꝓbare ꝙ abſolute loq̄ndo de ſacr̄o pnie circūſcribēdo oēm ordinatōēꝫ eccl̄ie q̄libet ſacerdos pōt q̄ēlibet abſoluere. Et ei᷒ rō p̄ᵃ eſt: qꝛ cōcurrentib᷒ ad ſacr̄m q̄ ſūt de neceſſitate ſacri ꝛ debita diſpōne ſuſcipiētis verū eſt ſacr̄m: ꝛ ſuſcipiēs recipit oēm effectū ſacri: ſꝫ circūſcribēdo a ſacr̄o pnie ordinatiōēꝫ eccl̄ie q̄libet ſacerdos eſt debitus miniſter: ꝛ ꝯfeſſio pctōꝝ eſt debita mā: forma aūt debita eſt abſolō qua dr̄. Abſoluo te ꝛc̄. Cōſitens aūt ſi ſit penitēs: eſt ſufficiēter diſpoſit᷒ ad ſuſcipiendū tā ſacr̄m q̄ȝ effectū ſacri. ḡ his ꝯcurrētib᷒ nō ſolū eſt verū ſacr̄m: ſꝫ ēt ſuſcipiēs recipit oēm effectuꝫ ſacri. aⁿˢ pꝫ. bⁿˢ clara eſt q̄ꝫtū ad mām ꝛ formā ſacri. Sꝫ dubiū ē q̄ꝫtū ad miniſtrū ꝛ diſpōnē recipiētis. Et q̄ꝫtū ad hoc ꝓbat̄ ſic: qꝛ ꝙ nō q̄libet ſacerdos ſit debit᷒ miniſter: nec q̄libet pctōꝛ penitēs ſit ſufficiēter diſpoſit᷒ ad recipiēdū ſacr̄m pnie ꝛ ei᷒ effectū a q̄libet ſacerᵗᵉ non pōt dici: niſi qꝛ pnia ē ſacr̄m iudiciale: ꝛ iō reqrit ꝙ eius miniſter ſit ſacerdos iuriſdictōēꝫ hñs: ꝛ ꝙ iudicādus ſit ei ſubdit᷒: qō nō iuenit̄ in q̄libꝫ ſacerᵗᵉ reſpectu cuiuſlibꝫ pctōꝛis. ſꝫ hoc nō cogit: qꝛ ꝛ ſi pnia ſit ſacr̄ꝫ iudiciale: tñ eſt volūtariū. Uñ ſacerdos q̄ eſt iudex in ſacr̄o pnie magis ē arbitrari᷒ de volūtate ꝑtiū aſſumpt᷒ q̄ȝ hñs iuriſdictiōēꝫ de ſe ſuꝑ ptes eas inuitas vel altero eoꝝ inuito. Cū. n. iudiciū pnie agat̄ inter deū ꝛ hoiēꝫ: ꝯſtat ꝙ ex pte dei ſacerdos eſt iudex voluntarie aſſūptus: q̄ ſibi fecit ſacerdotes mediatores ꝛ arbitros inter ſe ꝛ hoies. Et idē eſt ex pte hoiꝫ: qꝛ q̄ꝫtūcūqꝫ ſacerdos ſciret pctm̄ penitētis niſi ipſe penitēs volūtarie illud exꝓmeret ꝛ exponeret ſe iudicio ſacerᵈᵒᵗⁱˢ. nō poſſꝫ ſacerdos iudicialr̄ agere cū eo quo ad forū pnie. ergo vbi pctōꝛ volūtarie ſe ſubijcit iuriſdictioni ſacerᵈᵒᵗⁱˢ aſſumēs cū q̄ſi arbitrū: quē deus ꝓus aſſumpſit ad hoc. vr̄ ꝙ ille ſit verus iudex: ꝛ hō ver᷒ ſubditus q̄ꝫtū ꝑtinet ad tale iudiciū: ſꝫ hoc pōt facere q̄libꝫ pctōꝛ reſpectu cuiuſcūqꝫ ſacerᵈᵒᵗⁱˢ. circūſcripta oī ordinatiōe eccl̄ie. ergo tūc q̄libet ſacerdos eſt verus iudex: ꝛ q̄libet pctōꝛ ꝯfitēs vere penitēs eſt ei ſubiectus vere vel ſubditus. ❡ Cōfirmat̄ ſic: qꝛ papa nulli eſt ſubditus niſi q̄tenus voluntarie ſe ei ſubijcit. Ex iure. n. diuino nulli ſubijcit̄: ſꝫ oībus ꝓeſt. Ex iure vō hūano nulli pōt ſubijci: qꝛ canonū ſtatuta papā nō ligant: ſicut nec leges imperatorē: vt notat̄ ex̄ de ꝯſtōnib᷒. c. p̄. in gl. ergo cū ſubijciat ſe alteri in foro pnie: neceſſe eſt ꝙ ſufficiat ſubiectio q̄ ſit ex mera voluntate. Itē hoc idē pꝫ ex alio ſic: qꝛ papa nō pōt ſe ſubijcere iuriſdictōi alteri᷒ quo ad forū cōtentioſum. vñ nō pōt cōmittere alicui ꝙ excōicet eū niſi eius ſnie ꝑtinentiq: qꝛ talis iuriſdictio inuoluntaria eſt q̄ ad ſubditū: ꝛ ex alterius volūtate dependet: ꝛ ſic eēt in iuriſdictōe fori pnie: niſi eſſet mere volūtariū. ❡ 4ᵒ ſic: qꝛ ſi ex ordinatōe diuina miniſter ſacri pnie eſt ſacerdos hñs iuriſdictiōēꝫ: tunc in caſu extreme neceſſitatis nō poſſet q̄libꝫ ſacerdos q̄ēlibet peccatorē abſoluere: qꝛ nulla neceſſitas mutat miniſtrū a deo inſtitutū. Uñ ſic in extrema neceſſitate nullus pōt ſacraliſr abſolui niſi a ſacerdote: eo ꝙ ſacerdos eſt miniſter iſtitutus ſacri pnie: ſic nl̄ls poſſet abſolui niſi a ſacerdote hñte iuriſdictionē ſi tal̄ iuriſdictio reqreret̄ ad miniſtrū ex inſtōne xp̄i. Tꝫ aūt eccl̄ia ꝙ in caſu neceſſitatis q̄libꝫ ſacerdos pōt q̄ēlibet peccatorē de q̄libet pctō abſoluere: nec ēt forte poſſꝫ ꝯtrariū ordinare. ❡ 5ᵒ. qꝛ dato ꝙ miniſter ſacri pnie ſit ſacerdos hñs iuriſdictōēꝫ: idē ſequit̄: qꝛ ꝯſuetudo dat iuriſdictionē: ſꝫ tūc fuiſſet ꝯſuetudo ꝙ q̄libꝫ abſolueret q̄ēlibet a q̄libet. iō ꝛc̄. Sic ergo q̄libet ſacerdos poterat abſoluere q̄ēlibet ei volentē cōfiteri: ſicut olim iudices cartularij oi hoi ſe eis ſubijciēti ius dare poterāt nō alij. Hec Durandus in for᷒. Poſtea vō ꝓbat alias duas ꝯnes: quaꝝ p̄ma eſt ꝙ per ordinatōēꝫ eccl̄ie ꝯgrue factū eſt ꝙ non q̄libet poſſit abſoluere q̄ēlibet. 2ᵃ eſt ꝙ eccl̄ia hoc faciēdo nihil mutat de eēntialibus in hoc ſacr̄o. ſꝫ iſte ꝯnes nō militant ꝯ beatū Tho. ſed ꝓ ipſo. iō ꝓbatōes illaꝝ nō recito. ❡ Cōtra q̄rtā ꝯnē arguit Scotus ꝓbādo ꝙ ſacerdos nō hēat ptātē arbitrandi. P^o qꝛ nl̄li cōmittit̄ ptas arbitrādi in aliq̄ cā cui᷒ arbitriū nū̄q̄ȝ erit rectū ꝑ q̄ꝫcūqꝫ diligentiā poſſibilē adhiberi ab ipſo: ſꝫ tñ a caſu vel ꝑ miraculū ſpāle. Sꝫ ꝑ q̄ꝫcūqꝫ diligētiā poſſibilē adhiberi a ſacerᵗᵉ nō pōt ipe ꝑtingere ad illud idiuiſibile pene q̄ deus iudicat pctōrē eē dignū. ſi ergo ꝯtingat. h̄ erit a caſu vel per miraculū ſpāle: ergo nō hꝫ aliq̄ȝ auctoritatē arbitrādi. ❡ 2ᵒ qꝛ nō eſt veriſile ꝙ deus dederit eccl̄ie ptātēꝫ arbitrādi ſic ꝙ ipſe voluerit arbitrium eccl̄ie ratificare: ꝛ tñ ꝙ impoſſibile ſit eā recte arbitrari ſic vt ratificet̄ niſi a caſu vel ꝑ miraculū ſpāle. ❡ 3ᵒ qꝛ nl̄ls ꝯſtituit̄ arbiter inter ptes ſub hac ꝯditōe ꝙ ꝓciſe arbitret̄ ad volūtatē vnius ptis: ꝛ h̄ maxie q̄ñ nō pōt determinate noſſe volūtatē illi᷒ ptis: ſꝫ i iudicio pnie ptes ſūt de᷒ ꝛ pctōꝛ: iter q̄s eſt ſacerdos arbiter. ḡ nō ligat̄ ꝓciſe ad arbitrādū illā penā quā de᷒ ſibi iſligeret: maxie cū nō poſſit ſibi ꝯſtare de volūtate dei quo ad h̄ ꝓciſe vt eſt mēbrū eccl̄ie. ❡ 4ᵒ. qꝛ ſi ſacerdos iponat pniāꝫ aliq̄ȝtulū maiorē q̄ȝ correſpōdeat pctis nō eſt ꝓbabile q̄n penitēs teneat̄ eā iplere. ergo ſi aliq̄ȝtulū pena ſit minor ꝯdigna illa vr̄ ſufficere. Nā ſi nō aliā q̄ citra illā pūctualē quā dictat diuina iuſtitia. ḡ nō oporteret explere aliquā vltra illud punctale diuine iuſtitie. Hec Scotus in forma. Et in hoc ſcḋs articulus terminat̄.

Quātū ad 3ᵐ articulū rñdēdū eſt obiectōib᷒ ſuprādictis. Et iō ad obiecta Scoti ꝯ ſcḋaꝫ dr̄ ꝙ hᵉᵒ pri᷒ argⁱ falſa ē. Nec vꝫ ꝓbatio ei᷒: qꝛ dr̄ ꝙ ap̄lis nō ē data alia ptās i cena. ꝛ alia poſt reſurrectiōēꝫ. vt i argᵒ dr̄: ſꝫ eadē ptās erat q̄ p̄ dabat̄ in ordine ad p̄ᵐ ꝛ p̄n̄ᶜⁱᵖᵃˡᵉᵐ. actū. ſ. ꝯficiēdi eucharīſtiā. Et 2ᵒ dabat̄ ad actū ſecūdariū. ſ. ſoluēdi ꝛ ligandi. ſic. ſ. ꝙ accipientes illū characterē ꝑ illū poterāt inſtrālr̄ cooꝑari añ reſurrectiōēꝫ ad p̄ᵐ actū ſuꝑ corp᷒ xp̄i veꝝ: nō aūt ad 2ᵐ actū q̄ eſt ſuꝑ corpus xp̄i myſticū: ſꝫ poſt reſurrectiōēꝫ poterāt cooꝑari inſtrālr̄ ad vtrūqꝫ actū: qꝛ p̄n̄ˡᵉ agens. ſ. xp̄s ſic diſpoſuerat aliter cooꝑari eis añ reſurrectiōēꝫ ꝛ aliter poſt. Nec ſeq̄t̄ ꝙ ſit alia ꝛ alia ptās inſtrālis: qꝛ eodē inſtr̄o pōt haberi ad diuerſos effect᷒ ſꝫ diuerſa tp̄a diuerſimode operari. Ad hūc ſenſuꝫ intelligo ſcm̄ Tho. 4ᵒ. ſen. diſ. 24. q. 2. ar. 3ᵒ in ſolone 2ⁱ. vbi ſic dic̄. (Dñs dedit diſciplis ſacerdotalē ptātē q̄ꝫtū ad p̄n̄ᶜⁱᵖᵃˡᵉᵐ actū añ paſſionē i cena q̄ñ dixit: accipite ꝛ māducate. vñ ſubiunxit: h̄ facite in meaꝫ cōmemorationē. Sꝫ poſt reſurrectionē dedit eis ſacerdotalē ptātē q̄ꝫtū ad actū ſecundariū ꝛ qui eſt ligare ꝛ ſoluere.) Hec ille. ❡ Ad 2ᵐ pꝫ rñſio per idē. Dr̄ eniꝫ ꝙ tota eſſentia characteris ꝛ ptātis ſacerdotalis ipimit̄

Utrū q̄libet ſacerdos circūſcripta oī ordinatōe eccl̄ie poſſit abſolute q̄ēlibet abſoluere

Contra q̄rtā concl̄onē arguit Scotus vbi ſupra.

Utrum ſacerdos hēat poteſtatēꝫ arbitrandi.

in ipſa calicis porrectiõe:ſ3 non daṫ ſibi tũc quo ad oẽ3 eius actum:ſed ſolu3 quo ad primũ ⁊ principalẽ: poſtea vero daṫ ſibi quo ad actũ ſecũdariũ: vt dicit ſcũs Tho. vbi ſupra. ¶ Ad 3ᵐ dicit ꝙ tam aᵐ ꝙ̃ bᵐ ſũt falſe. aᵐ q̇dẽ q2 character nõ eſt purus reſpectus:ſ3 ab⸗ lutũ cum reſpectu. bᵐ ẽt falſa eſt:q2 vt viſu3 fuit 3ᵒ ſe... eadẽ relatio realis eſt ad plures terminos:ſicͭ eadẽ filiatõe hõ refert ad patrẽ ⁊ ad matrẽ. ¶ Ad 4ᵐ dr̃ ṗ ꝙ argᵐ bñ pbat ꝙ de⁹ poſſ3 dare alicui ptãtẽ q̃ ad vnũ illoꝝ actuu3 de q̇bus fit ſermo nõ dãdo ei ptãtẽ q̃ ad aliũ actũ:ſ3 nõ pbat ꝙ de facto ita ſit. Sicut de⁹ pduxit aliq̃ ſubas q̃ eſt itellectiua ⁊ nõ ſenſitiua:⁊ aliã q̃ eſt ſenſitiua ⁊ nõ itellectiua:tñ cũ hoc pduxit tertiã q̃ eſt ſenſitiua ⁊ itellectiua. ſic in ppoſito. Cõcediṫ tñ ꝙ l3 illa ptãs ſacerdꝰ ſit vna ⁊ eadẽ q̃ ad eẽntiã ſuã abſolutã:iplicat tñ diuerſos reſpect⁹ ad diuerſos actus vel effect⁹ ad q̃s ordinaṫ. Et de hoc vide ſcm̃ Tho. di.18.q.1.ar.ṗ. quõ ſũt due claues ⁊ quõ vna. Et hec ſufficiãt ad obiecta Scoti. ¶ Ad obiecta ꝯ tertiã ꝯnẽ nũc dõm eſt:ſ3 anteꝙ̃ ad ſingl'a deueniamus pmittẽda ſũt q̃dã vl'ia pambula ex dictis Pe. de pa. dicit.n.ſic. Ad euidentiã q̃õnis hui⁹ ſciendũ eſt ꝙ vnuſq̇ſq3 de eo qḋ ſuũ ẽ põt facere qḋ vult: q2 in ſua re q̇libet eſt moderator ⁊ arbiter:et nihil tã nãle eſt ꝙ̃ voluntatẽ oñi ſeruare volẽtis rẽ ſuã in aliũ transferre. vñ. q2 de ꝯtcibus vel q̃ſi hoïes nõ cõpelluntṫ litigare cora3 iudice niſi velint:ſ3 pñt eligere arbitros vel iter ſe cõponere ſicut volunt:quo fcõ ꝓtor ratũ hẽre debebit ħ:nec h3 eos ad rñdendũ corã ſe citare:pp hoc de talibus pñt ſe ſubmittere cuicũq3 iudici volunt hñti iuriſdictõe3 illius in ſeipſo: ⁊ tenebit ſnia q̃ſi a ſuo iudice in ſubditos lata vel ẽt in iudices cartularios q nullũ ſubditũ hẽbãt niſi volẽtes ſe eis ſubmittere. Si ãt eſt aliq̇d de q̃ hõ teneaṫ velit nolit ipſe vel actor vel accuſator cora3 iudice determinato rñdere:ſicͭ de feudo vel delicto de quo inuitus accuſatus corã alio iudice remittiṫ ad iudicẽ loci delicti. Vñ de talibus nõ põt actor ⁊ reus in extraneũ iudicem ꝯſentire:niſi de licẽtia ipſi⁹ iudicis:cui in hoc ſubditi ſunt. Et ꝑ hoc clerici qui ſpũli mõ ſubditi ſũt iudicib⁹ ſuis:nõ ſolũ in delictis ſicut ceteri:ſ3 etiã in ꝯtcibus:nec pñt renunciare pͥuilegio fori:nõ pñt ſe alieno iudici ſubmittere ꝓrogando eius iuriſdictõe3 niſi de licentia epi cui ſunt ſubi. Cũ ergo ex ordinatiõe xp̃i oïs aïa xp̃iana ſubdita ſit Petro de illis:in q̇bus ei ſubdita eſt ſine licẽtia eius aliq̇ ſubdere ſe nõ põt. Ex quo aũt poſt paſſionẽ xp̃i hõ mortalr̃ peccauit ⁊ poſt baptiſmũ ſuu3 teneṫ ad arbitriũ Petri ſatiſfacere cui dictũ eſt. Si peccauerit in te frater tuus ⁊c̃. Vñ de pctõ mortali ſine licentia ⁊ ordinatiõe Petri nõ licuit alteri ꝯfiteri. Siſr ligatus maiori vel minori excõicatiõe nõ põt ſeipſ3 ſoluere. Eſt ãt cõmiſſus Petro in oïbus in q̇bus indiget ab alio ſolui. ergo i iſtis nõ põt ſe alteri ſubdere. S3 de pctõ veniali põt hõ per ſeipſ3 ſine Petro ⁊ q̃cũq3 alio ſacerdote ſeipſ3 ſoluere:ſiſr de mortali de quo ſel eſt abſolutus. vñ niſi ordinatio eccl'ie ſit in ꝯtrũ q̇libet ſacerdos põt abſoluere quẽlibet ſibi volentẽ ꝯfiteri a q̃libet veniali ⁊ mortali:de quo alias eſt abſolutus:q2 de his nulli hoï eſt obligatus. Et iõ de his põt ſe ſubmittere q̇bus vult nõ ſolũ curatis ⁊ aliq̇s habẽtibus ppl'3:ſed ẽt ſimplicibus ſacerdotibus nullũ ſubditũ alios habẽtibus:niſi ꝙ ſi ſũt religioſi ſine aſſenſu p̃lati nihil tale debẽt agere. S3 ſi agerent nihilominus abſoluti ẽẽt:q2 cõcurrerẽt eẽntialia ſacri. De mortali aũt nondũ ꝯfeſſo de quo teneṫ ſatiſfacere Petro nõ video ꝙ ſine eius licentia poſſit ſe alteri ſubdere. Sicut hõ de franco allodio põt ſe cui vult ſubmittere. nõ aũt de feudo de quo ſ alteri homagiũ fecit

niſi de eius aſſenſu vel ſaluo iure eius. Vñ ſi hõ vellet alieno ſacerdoti ꝯfiteri cũ interiectiõe:nihilominus ꝯfitendi pprio ⁊ ſatiſfaciendi eius arbitrio. videṫ ꝙ poſſet eum alius abſoluere: ſicut dixit Raymundus ꝙ alienus poterat abſoluere ponendo ſpem in ratihabitione proprij ſacerdotis. Et quod dicunt illi de ꝯtria opinione ꝙ ſi q̇s alieno confitereṫ eſſet veꝝ ſacramentu3. Cõtra q2 a nõ ſuo iudice ſnia lata non tenet. Et ſimiſr ſi a ſuo de caſibus retẽtis:q2 intñ eſt nõ ſuus:ſ3 poſtꝙ̃ eſt abſolutus a ſupiore:a q̃cũq3 vult de illis abſolui põt per rõnem dicta3. Hec Pe. ⁊ hñ. Et addit ꝙ deus a pͥn° eccl'ie pfecit Petrũ curatũ dicens. Paſce oues meas ⁊c̃. ⁊ tibi dabo claues regni celoꝝ ⁊c̃. Vñ ſicut mõ ſine licẽtia curati cui cõmiſſa eſt cura hui⁹ parrochie in dioceſi non l3 alteri ꝯfiteri:ſic nec tũc poſtꝙ̃ fuit neceſſaria ꝯfeſſio ſine licẽtia Petri. Immo ſicut mõ cardinalibus nõ l3 cõfiteri ſine licẽtia pape:ſic nec tunc apl'is ſine licẽtia Petri de iure cõi:l3 libertas nõ hẽat legẽ. Et l3 oẽs apl'i fuerint imediate a xp̃o ordinati ſacerdotes in die cene qñ dixit eis: Ħ facite in meã cõmemoratiõe3:tñ nõ in epos niſi Petrus cui ſoli dictu3 eſt. Paſce oues meas. Et de Paulo q̇dẽ q tunc nõ erat diſcipulus certũ eſt. Itẽ ẽt Iacob⁹ pͥmus ab aliq̇s ꝯſecratus eſt hieroſolymoꝝ epus. Et ꝙ̃uis oẽs apl'i eẽnt facti epi a xp̃o ſicut aliq̇ dicũt: tñ ab eo Petrus vocatus eſt cephas qḋ eſt caput. Unde in euãgelio pͥmus apl'oꝝ dr̃: ⁊ aliq̇s ſp pferṫ: q2 voluit xp̃s hẽre vnũ vicariũ ⁊ eccleſiã vnũ caput vni⁹ capitis vicarium:a quo ceteri tenerent q̇cquid hẽrent. Sicut rex diuidens regnũ vult ſcḋo genitos a pͥmogenito tenere:ita ac ſi ab illo recepiſſent: ꝙ̃uis oẽs eque imediate a rege accipiant portiones. Tunc ad pͥᵐ Durandi rñdet Pe. ꝙ niſi peccator vellet nullus eũ abſoluere poſſet:ſ3 non ꝯuertitur ꝙ ſua voluntas ſufficiat in eo qḋ ſuũ non eſt vt ſupra dictũ eſt. ¶ Ad 2ᵐ dr̃ ꝙ papa iõ ſubijcit ſe cui vult:q2 cura ſuus nulli eſt cõmiſſa determinate ad cui⁹ arbitriũ hẽat ſatiſfacere ſicut cura oïs xp̃iani cõmiſſa eſt Petro:per cuius manũ opꝫt tranſire in regnũ ſicut ꝑ manus xp̃i qui hũc vicariũ dereliq̇t. vñ ſi Petr⁹ mortaliter peccaſſ3 tenebaṫ ꝯfiteri. Et q2 nulli erat ſpãliter obligatus. iõ de oïbus q̇bus ſibi xp̃s cõmiſerat poteſtatem abſoluẽdi libertatẽ hẽbat eligẽdi ⁊ h3 ſucceſſor ei⁹ qui nulli ſubeſt ⁊ pari ratiõe poteſtatẽ h3. Et peridẽ ꝑ3 ad tertiũ. ¶ Ad 4ᵐ rñdet di.20.q.1. dicens ꝙ in mortis articulo q̇libet poſſit abſolui a q̃libet ſacerdote: hoc eſt iure diuo:q2 l3 xp̃ianus peccans mortalr̃ ſit obligatus de hoc ſatiſfacere ad arbitriũ Petri vel ſui vicarij: hoc intelligitur qñ põt hẽre arbitriũ Petri vel ſui vicarij. aliter nõ:q2 tunc eẽt obligatus ad impoſſe. Oz tñ vi clauiũ abſolui oꝫ:iõ illius auctoritate quez inuenit qui claues h3 ſolui põt. Itẽ3 hoc eſt auctoritate iuris:q2 hoc papa cõmittit etiã in caſibus quos ſibi reſeruat:quia in mortis articulo quilibet ſacerdos abſoluit quemlibet a quolibet peccato. ¶ Ad 5ᵐ dicit ꝙ ꝯſuetudo non pͥiudicat iuri diuo. Vñ cum de iure diuo eſſet ꝙ oïs xp̃ianus de peccato mortali habeat ſatiſfacere Petro vel ei⁹ vicario: ꝯtria ꝯſuetudo ſi fuit nõ valuit. vñ ⁊ bene diciṫ de pnia. c. 2° ꝙ nulla ꝯſuetudo põt itroduci vt q̇s ſine licẽtia pprij ſacerdotis ſibi valeat eligere ꝯfeſſorẽ. Oz ſi ħ eſſet reſpectu inferioris pprij ſacerdotis vel epi qḋ eſt de iure poſitiuo non tñ reſpectu pape qḋ eſt de iure diuino. S3 q2 a principio eccleſie non eligebanṫ niſi boni ⁊ ſpãliter a xp̃o electi nõ erat periculũ: ⁊ volũtas xp̃i erat ⁊ Petri qui nõ q̃rebant niſi ſalutẽ animaꝝ ꝙ oẽs boni q̃les ſciebat eſſe illos qui tũc erãt:ita poſſent abſoluere ſicut ipſe nouerat. Nouerat enĩ Paulum ita hñ viſuru3

ſicut ſe:

Ꝙ ꝙ quilibet poſſit abſolui ab oi ligamine in mortis articulo ẽ de iure diuino. De eodẽ infra ad q̃rtum fm Dur.

Nec apl'i habuerunt iuriſdictionẽ i quẽlibet niſi com miſſione vel pmiſſione pe tri. De eadẽ infra conco. Itẽ3 ſcḋo ad pͥmũ co. 2°.

ſicut ſe: ⁊ ideo voluntas Petri erat Paulū eque vti: et ſilr alios bonos. Sȝ cito apparuit: q2 ſicut vnus de electis a xp̄o fuit diabolus: et de ſeptē diaconib⁹ vnus fuit ſathan. mlto magis de ſeq̄ntib⁹ futuꝝ erat. iō voluerunt ꝙ nō q̄libet quēlibȝ ſȝ diuiſim. Et diuiſerunt Paulo ⁊ Barnabe gētes: ⁊ ipſi ī circūciſionē. Nō ſic āt ꝙ Petr⁹ ꝑ h̄ ꝑdat ꝑtātē: qui ⁊ poſtea trāſiit ad gētes nulla noua ꝑtāte ſibi data: ſꝫ ſua ſibi reſeruata. vt ꝫ ẏc. Hec Petrus et bn̄. Ex q̄b⁹ pȝ ꝙ noua Durandi adinuētio nō vȝ: qḋ etiā ipſemet ꝯfitet̄ dicēs. Scḋo modus eſt ꝙ nō q̄libet abſolui pōt a q̄libet nō ſolū ꝑꝑ ordinatōēȝ eccl̄ie: ſȝ ꝑꝑ ordinatōēȝ xp̄i. Et hic modus appet mihi ꝑ nunc verior q2 xp̄s ſoli Petro tanq̄ paſtori cōmiſit curā ⁊ regimen toti⁹ ſui gregis. vt hr̄ Joh. vltio. Sȝ ꝑtās clauiū ordinis in ligando ⁊ abſoluēdo in foro pn̄ie: ⁊ ꝑtās iuriſdictiōis in ligādo vel abſoluēdo in foro ꝯtētioſo eſt in eccl̄ia ſolū ꝑꝑ curā ⁊ regimē omniū xp̄i. i. oīum xp̄ianoꝝ. ergo ad ſolū Petrū ꝑtinuit: et ad ſolū ſucceſſorē Pe. ꝑtinet iure ſuo ſibi a xp̄o collato vti vtraq3 claue in q̄libet xp̄ianū: ⁊ nulli alij niſi ex cōmiſſiōe Petri vel ſucceſſoꝝ: vel eius diſſimulatiōe viſus quē ſcit nec reprobet. Et iō ad p̄ᵐ argᵐ alteri⁹ opiniōis dōm ꝙ forus pn̄ie volūtari⁹ eſt nō ſolū ex ꝑte ſacer͠ᵗⁱˢ quē de⁹ volūtarie fecī mini[...] ſȝ ēt ex ꝑte ꝯfitētis q̄ volūtarie dicit petā ſua. Sȝ n[...] volūtari⁹ q̄ntū ad h̄ ꝙ q̄libet poſſit ꝑ libito eligere [...]i ſacerdotē q̄ abſoluat eū: q2 nllꝰ pōt eum abſoluere niſi cui cōmiſſuȝ ē a xp̄i vicario mediate vel īmediate: directe vel īdirecte. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ aliud ē de papa ⁊ aliud de ceteris xp̄ianis: q2 claues ordinis q̄ntū eſt de ſe extēdūt ſe ad abſolutōēȝ ab oī petō reſpectu cuiuſlibet ꝑſone: vt pȝ ex verbis dictis oībus apl̄is. Quoꝝ remiſeritis petā ẏc. In q̄bus nlla fit exceptio de ꝑſonis vl̄ de petis. Tota āt reſtrictio eſt ex ſpāli cōmiſſione fca̅ Petro de regimine vl̄is eccl̄ie. Illa aūt cōmiſſio fuit de oīb⁹ alijs a Petro. ſ. de oīb⁹ cōmiſſis cure ⁊ regimini Petri: ⁊ non de Petro. Et iō extēdit ſe ad oues Petri. i. ad oēs xp̄ianos ꝑter q̄ȝ ad Petꝝ ⁊ ad ei⁹ ſucceſſorē. Et iō papa ſucceſſor Petri nō ſubiacet illi reſtrictioni q̄n poſſit abſolui a quolibet hn̄te clauē ordinis p̄ut eligere voluerit. ¶ Ad 3ᵐ inq̄t dōm eſt: ꝙ nō eſt ſīle de clauib⁹ ordinis ⁊ de clauib⁹ iuriſdictōis: q2 effect⁹ clauiū iuriſdictiōis trāſit in līuitā effect⁹ āt clauiū ordinis nō trāſit niſi in volūtariā. Papa āt nō hȝ nec hēre pōt iudicē cui ſubmittat̄ iuitꝰ: neq3 ꝯn̄s pōt ſe ſubmittere alicui q̄ntū ad iuriſditionē q̄ de nā ſua pōt ferri in iuitū. Sȝ effect⁹ clauiū ordīs de ſe extēdit̄ ad oēs niſi ſint exēpti ꝑ p̄uilegiū Petri: qḋ n̄ militat ꝯ̄ Petrū: q2 ſoluȝ eſt de oīb⁹ ſubis Petro: ⁊ nō de ipſo. ꝑꝑ qḋ Petr⁹ potuit ⁊ ſucceſſor ei⁹ pōt ſubijcere ſe cui voluerit q̄ntū ad vſuȝ clauiū ordīs ī foro pn̄ie ẏc. ¶ Ad 4ᵐ inq̄t dōm ē ꝙ ex ordinatiōe xp̄i eſt ꝙ oues Petri nō regāt̄ nec ſubſint cure vl̄ regimini cuiuſcūq3 niſi ex cōmiſſione Petri mediata vel īmediata directa vel īdirecta. Sꝫ āt ſedes Petri voluit ꝙ ī articlo mortis q̄libet ſacerdos nō ꝑciſus ab eccl̄ia poſſȝ quēlibȝ abſoluere a petis in abſētia ill⁹ ad quē cura regulariter ꝑtinet: ⁊ ſi nollet in illo caſu nihilomin⁹ poſſȝ nō obſtāte p̄uilegio Petri: qḋ nō fuit ei datū ad deſtructiōēȝ: ſȝ ad edificatōēȝ cū fuerit ei datū ad paſcēdū oues. Vn̄ in illo caſu ceſſare p̄uilegiū Petri ⁊ ſtaret̄ p̄ᵒ ordinatiōi xp̄i de ꝑtāte clauiū ordinis q̄ ſe extēdit ad oēȝ peccātē ⁊ ad oē petm̄. Nec caſus neceſſitatis mutaret miniſteriuȝ: ſȝ ordinatio xp̄i q̄ in tali caſu nō dedit Petro p̄uilegiuȝ. Hec Durādus in forma et bn̄ ⁊ ꝯformiter ſcō Tho. 4ᵒ ſen. diſ. 20. q. 1. ar. ꝑ. q̄ſtiuncula 2ᵃ in ſolōne p̄i⁹ vbi ſic dicit. (Aliq̄s ꝑt vti iuriſdictiōe alteri⁹ ex volūtate: q2 ea q̄ iuriſdictiōis ſunt cōmitti pn̄t. Vn̄ q2 eccl̄ia acceptat vt q̄libet ſacerdos abſoluere poſſit quēlibȝ in articlo mortis: ⁊ iō ex hoc ipſo q̄ vſuȝ iuriſdictōis hȝ q̄uis iuriſdictiōe careat.) Hec ille. Sȝ ibidē in p̄n̄ᵗⁱ ſolōne 2ᵉ. q. vr̄ ꝯ̄dicere oīb⁹ ſupradcīs: ⁊ q̄ſi declinare ad opōnē Durādi p̄us ip̄robatā. Ait. n. ſic. Quilibȝ ſacerdos q̄ntū eſt de v̄tute clauiū hȝ ꝑtātē īdifferēter ī oēs: ⁊ q̄ntū ad oīa petā ſȝ ꝙ nō poſſit oēs ab oībus petīs abſoluere: h̄ eſt q2 per ordinatiōēȝ eccl̄ie hȝ iuriſdictōēȝ limitatā: vel nullam oīno hȝ: ſȝ q2 neceſſitas legē nō hȝ. iō q̄n articlus neceſſitatis īminet: ꝑ eccl̄ie ordinatiōēȝ n̄ ipedit̄ q̄n abſoluere poſſit: ex q̄ claues hȝ ēt ſacrālr: ⁊ tm̄ ꝯſequit̄ ex abſolōne alteri⁹ ſicut ſi a ꝓprio ſacerdote abſolueret̄. Nec ſolū a petīs pōt tūc abſolui: ſȝ ēt ab excōicatione a q̄cūq3 ſit lata: q2 hec abſolōo ēt ad iuriſdictōēȝ ꝑtinet: que per legē ordinatiōis eccl̄ie coartat̄.) Hec ille. Ex q̄bus p̄ᵒ facie videret̄ ꝙ ex ſola ordinatōe eccl̄ie eſt ꝙ nō q̄libet ſacerdos poſſit quēlibet abſoluere: ⁊ ꝙ illa ordinatiōe ſublata q̄libet pōt abſoluere quēlibet ex ꝑtāte ordinis a xp̄o collata. Sȝ dōm eſt ꝙ ſcūs Tho. nō intendit ꝙ illa reſtrictio ſolū ſit ꝑ ordinē eccl̄ie. ſic ꝙ nullo mō ſit ex ordinatōe xp̄i: qḋ pȝ. Tū q2 vt recitatū ē in ꝓbatiōe tertie ꝯ̄nis ipſe ponit diſ. 19. q. 1. art. 3ᵒ q̄ſtiuncula p̄ıᵃ in ſolone p̄ı⁹ ꝙ xp̄s lȝ oībus apl̄is dederit ꝑtātē remittendi petā tn̄ ei hoc intellexit ꝙ vſus illius ꝑtātis deberet eē ſup poſita ꝑtāte Petri ſm̄ illi⁹ ordinatiōēȝ. Itē diſ. 24. q. 3. arti. 2. q̄ſtiuncula 3ᵃ in ſolone p̄ıı ſic dicit. (Q̄uis oīb⁹ apl̄is data ſit cōiter ꝑtās ligandi ⁊ ſoluēdi: tn̄ vt in hac ꝑtāte ordo aliq̄s ſignificet̄. p̄ıo ſoli Petro data eſt. vt oñdat̄ ꝙ ab eo ī alios debeat iſta ꝑtās deſcendere. Propter qḋ ēt ei dixit ſingulariter: ꝯfirma fratres tuos: ⁊ paſce oues meas in loco mei: vt dicit Chriſoſto. ꝑpoſitus ⁊ caput eſto fratrū: vt ipſi te in loco meo aſſumētes vbiq3 terraꝝ te in throno tuo ſedētē p̄dicent ⁊ ꝯfirment.) Hec ille. Ex q̄bus pȝ ꝙ illa ordinatio qua inſtitutuȝ eſt ꝙ nō q̄libet ſacerdos poſſit quēlibet ex̄ caſuȝ neceſſitatis ab oīb⁹ petīs abſoluere: ſȝ ſolū ſm̄ arbitriū Petri vl̄ ei⁹ ſucceſſoris: nō ſolū eſt ordinatio eccl̄ie: ſȝ xp̄i. ¶ Ad p̄ᵐ Scoti ꝯ̄ q̄rtā ꝯ̄nē dr̄ negādo minorē. Et ad ꝓbatōēȝ dr̄ ꝙ peccat ꝑ fallaciā ꝯ̄ſn̄tis arguēdo negatiue ab vna cā veritatis ad ꝓpōnē hn̄tē plures cās veritatis. Nā arbitriū ſacer͠ᵗⁱˢ in iudicādo ⁊ iponēdo penitēti penā ſatiſfactoriā duplr̄ eē ꝯtingit rectū. P̄ıo mō: q2 attingit penā cuius eſt adeq̄te debitor penitens ſȝ iudiciū dei. Et ſic ꝯcedit̄ q2 arbitriū ſacer͠ᵗⁱˢ nō pōt hoc mō eſſe rectū: niſi caſu vel ꝑ miraculū ſpāle. 2ᵒ mō q2 attingit penam que in hoc ſeculo expedit penitēti ſm̄ iudiciū eccl̄ie. Et hoc mō arbitriū ſacer͠ᵗⁱˢ in tali mā pōt eſſe rectū ſine caſu ⁊ ſine miraculo: ꝯſiderādo regulas patrū ⁊ diſpoſitionem penitentis. ¶ Ad 2ᵐ pȝ per idē: q2 non eſt ipoſſibile eccl̄ſiā recte arbitrari ſic vt arbitriū ſit dignuȝ ratificari apud deuȝ: vt argᵐ falſe ſupponit ſicut p̄cedens. ¶ Ad 3ᵐ negat̄ hᵒᶜ: q2 lȝ ſacerdoti nō conſtet de voluntate dei quantā penā vult infligere penitēti: pōt tn̄ ſibi conſtare quāta pena eſt ſibi in hoc ſeculo expediens. Et hoc ſufficit ad rectū arbitriū. ¶ Ad 4ᵐ dr̄ ꝙ ſi ſacerdos īponat penitenti maiorē cōdigno: penitēs tenet̄ eā iplere ſi poſſit in hoc ſeculo: ſed in alio ſeculo non exigit̄ ꝙ totā exſoluat. Et ſimilr̄ ſi imponat minorē cōdigno non exigit̄ q̄ maiorē exſoluat hic: ſed in alio ſeculo exigetur. Oēs p̄dictas ſolutiōes ponit ſcūs Tho. ſimiliter diſ. 20. q. 1. ar. 2ᵒ. ī ſolōne 2ᵉ. q. vbi ſic dicit. (Actus miniſtri bonus vel malus nihil diuerſificat in efficacia ſacramētoꝝ. vnde ſiue ſacerdos diſcrete ſe habeat in iniunctiōe pn̄ie: ſiue nō nihil diuerſificat̄ q̄ntū ad efficaciaȝ abſolōnis ꝯfeſſ.

Ad argumē. Sco. ꝯ̄ q̄rtā concluſionē.

ſionis ⁊ ꝯtritionis. Et iõ ſiue diſcrete pñias iniungat ſi-ue nõ: ſꝑ manet reat⁹ ad penã eiuſdez ꝙ̃titatis: ⁊ iõ ſi eã hic nõ explet: ab eo in purgatorio exigeť.) Hec ille. Itẽ in ſolõne 2ᵉ ſic dič. (Penitẽs cui maior ꝯdigno pñia in iuncta eſt teneť eã explere ex ſacerdotis iniunctiõe q̃ nõ ſolũ debitũ pene ꝯſiderat: ſʒ pctõ remediũ adhibet. vñ poſt hãc vitã nõ exigiť ab eo tota: ſʒ ſolũ ꝙ̃tũ ſufficit ad debitũ ſoluẽdũ.) Hec ille. Itẽ in ſolõne tertiꝫ ſic dicit. (Sacerdos minorẽ ꝯdigno pñiaʒ iniũgẽs nõ ſꝑ peccat. Tũ qꝛ nõ põt determinate ꝙ̃titatẽ debite pene cogno-ſcere: ꝙ̃uis aliqd ꝑpñie ꝯſideratis regul' patrũ determi-nare poſſit. Tũ qꝛ qñqʒ etiã ex induſtria minorẽ penaʒ iponens plus ꝓdeſt penitẽti ꝙ̃ noceat: qui forte ꝑꝑ ma-gnitudinẽ pene poſſet a pñia peragẽda ipediri ꝑꝑ debi-litatẽ ṽtutis adhuc de nouo in eo recuperate: ⁊ iõ negli-git minus dãnũ vt euitet maius: ⁊ iterũ paulatim con-fortatus in eo diuinus amor ad plura opa pñie peragẽda ipm incitabit ꝓprus ſponte: quã ſacerdos ſibi ſm ꝙ̃tita-tem pctõꝝ iniungere potuiſſet.) Hec ille. Et plura alia dič in eodẽ articlo ad ꝯfirmatõeʒ dictaꝝ ſolutionuʒ ſa-ciẽtia. Ex qb⁹ pʒ ꝙ ad rectũ arbitriũ ꝯfeſſoris nõ exigiť ꝙ ſꝑ iponat penã ꝯdignã penitẽti: ſʒ ſufficit ꝙ iniungat ꝙ̃tã expedit ei ꝑ nũc ꝯſideratis regulis patrũ ⁊ diſpoſi-tione penitẽtis: cui⁹ opp^m arguẽs putabat ⁊ q̃uis oĩa arg^a fundanť in iſto paralogiſmo fallacie ꝯñtis. ſ. ſacerdos non põt recte arbitrari quo ad hoc. ergo nõ põt recte ar-bitrari vllo mõ. ¶ Ad argumentũ pro ꝯclone viſum eſt in reſponſione tertie ꝯnis. Et hec de qõne ſufficiant. De qua bñdictus deus. Amen. Diſtinctio. XX.

¶ Utrum per indulgentias poſſit aliquid remitti de pe-na ſatiſfactoria. Queſtio. I.

CIrca vigeſimã diſtinctõeʒ 4ᵢ ſen. querit. Utrũ per idulgẽtias poſſit aliqd remitti de pena ſatiſfacto-ria. Et arguiť ꝙ nõ: qꝛ hoc ad ptãtẽ ex-cellentie pertinet: vt ſine ſacřo effectus ſacřoꝝ tradať: ſʒ nullꝰ hʒ ptãtẽ excellen-tie niſi xp̃us cũ ergo ſatiſfactio ſit pars ſacři operans ad dimiſſionem pene debite. vr̃ ꝙ nullus purus hõ poſſit dimittere debitũ pene ſine ſatiſfactõe.

In oppoſitũ arguiť. quia eccl'ia gñalis nõ põt errare: qꝛ ille qui in oĩbus exaudi-tus eſt pro ſua reuerẽtia dixit Petro ſuꝑ cuius cõfeſſio-ne fundata eſt eccl'ia: ego pro te rogaui Petre vt nõ de-ficiat fides tua. Luce. 22. Sʒ eccl'ia generalis indulgẽ-tias approbat ⁊ facit. ergo indulgentie aliqd valent.

In hac qõne ſũt tres articl'i. In p° ponẽť ꝯnes. In 2° obiectiones. In 3° ſolones.

Quãtũ ad pri^m articulũ ſit pri° ꝯ. Indulgentie q̃s cõcedit eccl'ia aliqd valẽt tã in foro eccl'ie ꝙ̃ in iudicio dei. Hãc ꝓbat ſcũs Tho. pñti diſ. q. i. arti. 3° q̃ſtiuncula pma vbi ſic dič. (Ab oĩb⁹ ꝯcediť idulgẽtias aliqd valere: qꝛ ipiũ eẽt dicere ꝙ eccl'ia aliqd vane face-ret. Sʒ qdã dicũt ꝙ nõ valẽt ad ſoluendũ a reatu pene quã qs in purgatorio ſm dei iudiciũ mereť: ſʒ valẽt ad abſoluendũ ab obligatõe q̃ ſacerdos obligauit penitẽ-tem ad penã aliq̃: vel ad quã ẽt ordinať ex ſtatutis ca-nonũ. Sʒ hec opĩo nõ vr̃ vera. Primo qꝛ eſt expſſe ꝯ pri-legiũ Petro datũ vt qõ ille remitteret in terra ⁊ in celo remitteret. Unñ remiſſio q̃ fit in foro eccl'ie vʒ etiã ꝙ̃tũ ad forũ dei. 2° qꝛ eccl'ia hm̃õi idulgentias faciens magis dãnificaret ꝙ̃ adiuuaret: qꝛ remitteret ad grauiores pe-nas. ſ. purgatoriꝫ abſoluendo a penitẽtiis iniunctis. Et iõ alr̃ dõʒ ꝙ valẽt ⁊ ꝙ̃tũ ad foꝝ eccl'ie ⁊ quãtũ ad iudi-ciũ dei ad remiſ^{ſionem} pene reſidue poſt ꝯtritiõeʒ ꝯfeſſio-nẽ ⁊ abſolutiõeʒ ſiue ſit iniũcta ſiue nõ.) Hec ille. Ex q-b⁹ pʒ duplx rõ ꝑ ꝯne. ¶ 2ᵃ ꝯ. Hm̃õi idulgẽ^e valorẽ hñt ꝑꝑ merita xp̃i ⁊ alioꝝ ſcõꝝ. Hãc põit ſcũs Tho. vbi ſupra vbi ſtati poſt ṽba ꝑdcã ſic ſubdit. (Rõ aũt q̃re idulg^e valẽt ẽ vnitas corpis myſtici i q̃ m'lti i opib⁹ iuſtitie ſuꝑ erogauerũt ad menſurã debitoꝝ ſuoꝝ: ⁊ multas tribula-tiões iniuſte illatas ſuſtinuerũt patiẽter. ꝑ q̃s m'ltitudo penaꝝ poterat expiari: ſi eis deberet. Quoꝝ meritorũ tãta ẽ copia ꝙ oẽʒ penã debitã nũc viuẽtib⁹ excedũt: ⁊ ꝓ-cipue ꝑꝑ meritũ xp̃i: qõ ⁊ ſi i ſacřis opať: nõ tñ efficatia ei⁹ i ſacřis icludiť: ſʒ ſua ifinitate efficaciã ſacřoꝝ exce-dit. Dictũ eſt aũt. ſ. ꝙ vnus ꝑ alio ſatiſfacere põt. Sci aũt in qb⁹ ſupabundãtia opeꝝ ſatiſfactõis inueniť nõ deter-minate ꝑ iſto q̃ remiſ^{ſione} idiget hm̃õi opa fecerũt: alias eñi abſqʒ oĩ idulg^a remiſ^{ſionem} ꝯſeq̃reť: ſʒ cõiter ꝑ tota eccl'ia ſicut apl's dič ſe iplere ea q̃ deſũt paſſiõi xp̃i i corpe ſuo ꝑ eccl'ia: ad quã ſcri. Col. p°. Et ſic ꝑdcã merita ſũt cõia to-tius eccl'ie. Ea aũt q̃ ſũt cõia m'ltitudis alicui⁹ diſtribuuť ſingul' de m'ltitudie ſʒ arbitriũ ei⁹ q̃ m'ltitudini pẽſt. vñ ſicut aliq̃s ꝯſeq̃reť remiſ^{ſionem} pene: ſi aliq̃s ꝑ eo ſatiſfaceret: ita ẽt ſi ſatiſfactio alterius ꝑ eũ q̃ põt ſibi diſtribuať.) Hec ille. Et qb⁹ põt formari talis rõ pro ꝯne. Quicũqʒ põt alicui penitẽti diſtribuere ſatiſfactiones xp̃i ⁊ ſcõꝝ põt dare illi indulgentias: ſʒ primũ põt prelatus eccl'ie. ergo ⁊ ſecundũ. Et in hoc primus articulus terminať.

Quantũ ad 2^m articulũ arguẽdũ ẽ ꝯ ꝯnes. Et qdẽ ꝯ ſcõaʒ arguit Durãdus ꝓferẽs ꝯ aliq̃ cõ-tẽta i ꝓbatõe ei⁹ dicẽs. De merito xp̃i nll'ʒ eſt dubiũ q̃n ptineat ad theſauꝝ eccl'ie ⁊ ſufficiat. Xp̃s. n. ꝑ paſſionẽ ſuã ſatiſfecit ꝙ̃tũ ad ſufficiẽtiaʒ ꝑ pctis mũdi ſicut ꝑdixe-rat Joan. bap^{ta}. Ecce agn⁹ dei ecce q̃ tollit pctã mundi: vt hr̃ Joan. p. ⁊ pri° cañ. Joan. 2° cap. dr̃ ꝙ ipſe ẽ ꝓpitia-tio ꝑ pctis nr̃is. et nõ ſolũ ꝑ pctis nr̃is: ſʒ totius mũdi. Cõſtat aũt ꝙ nõ oẽs de mũdo ſaluanť: ſʒ pauci reſpectu alioꝝ ſʒ illõ euãgelicũ: m'lti ſũt vocati pauci ṽo electi. q̃ de pena xp̃i q̃ ſufficere põt ad recõpẽſandũ penã oĩuʒ pctõꝝ mũdi debitã: ſꝑ m'ltũ reſtat: cũ ꝑ paucis q̃ ſaluã-tur ſatiſfaciat. Et ſi oẽs de mũdo ſaluarenť ⁊ adhuc meri-tũ paſſiõis xp̃i ſupabũdaret: qꝛ q̃ rõne ſufficiẽs eſt ad ſa-tiſfaciẽdũ ꝑ pctis tot⁹ mũdi: eadẽ rõne ſufficiẽs eſt ad ſatiſfaciẽdũ ꝑ pctis pluriũ mundoꝝ ſi eẽnt. De merito aũt paſſiõis ſcõꝝ põt vẽti i dubiũ vtrũ ꝑtineat ad theſau-rũ eccl'ie. Poſſet. n. videri ꝙ nõ: qꝛ vn⁹ nõ põt mereri al-teri ſic ꝙ meritũ vni⁹ cedat alteri ad meritũ: ſʒ ſolũ q̃s fruct⁹ ſeu merces meriti vni⁹ redũdat in alteꝝ: vt cũ ali-q̃s ſeruit diuiti vt paupi ei obligat⁹ a debito libereť: vel vt hẽat mercedẽ opis i toto vl' i pte, ꝙ̃ pt plʒ operãti traſ-ferre. Ex h̃ ſic arguiť. Intẽtio merẽtis eſt neccĩa ad h̃ ꝙ fruct⁹ ſeu merces meriti ſui redũdet i alteꝝ. Sic. n. fru-ctus meriti paſſiõis xp̃i i nos redũdat ex ei⁹ expſſa iten-tiõe. Dixit. n. hoc eſt corpus meũ: qõ pro vobis tradeť: ⁊ hic eſt calix ꝛc. Qꝛ aũt intentio quorũcũqʒ fuerit fru-ctũ paſſionũ ſuaꝝ in nos trãſferre nulla hiſtoria docet: nec in geſtis martyrũ legitur. Qualiter ergo ⁊ per quẽ modũ fructus paſſionũ ſuarum cõicabiť nobis per in-dulgentiã factã a q̃cũqʒ nõ hñ appet. Idẽ ꝓbať ſic. Illõ qõ eſt plenarie remuneratũ vl' poſtea remunerabit: nõ vr̃ ꝙ ſit ꝑ alio ſatiſfactoriũ. Sʒ q̃cqd pene ſuſtinuerũt ſcĩ martyres vltra ꝙ̃ pctã eoꝝ meruerũt ẽ eis plenarie remuneratũ vel reſũpto corpe remunerabiť plenarie. ergo nõ vr̃ ꝙ illud poſſit nobis cedere ad ſatiſfactionẽ. Sʒ de theſauro eccl'ie dať nobis ꝑ indulgentiã pene ſa-tiſfactoriã ſʒ hãc opiõnẽ. ergo penes q̃s ſcĩ ſuſtinuerũt nõ ꝑtinẽt ad theſauꝝ eccl'ie: ſʒ ſolũ paſſio xp̃i q̃ excedit penã oĩbus pctis mũdi debitã. h^{ec} ſupponit. 4to ẽt vr̃ ex ꝓcedentib⁹

Cõtra ſcõaʒ ꝯcluſionẽ ar-guit Dur. d. 20. q. 3ᵃ. ar. 2°

ꝓcedētib⁹ ſatis clara: q2 ſi tota merces meriti reddeꝛ merēti: ⁊ eā in ſeipſo ⁊ pro ſeipſo recipit: nihil reſtat qđ in vtilitatē alteri⁹ poſſit cedere: q2 extra totū nihil eſt. Sed trī 3 hāc rōnē dicūt aliq ꝙ ſm eā ſeqtur ꝙ null⁹ hō nec ēt xp̄s hō poſſit ſatiſfacere ꝓ alio nec i toto nec in pte: nec aliqs ꝓ ſeipſo: q̄ ſūt falſa ⁊ erronea. Qđ pro bāt ſic: q2 dicūt ꝙ ipſi xp̄o ⁊ oī hoī plene remuneratū eſt: vel plenarie remunerabiꝛ in remiſſiōe gcgd meruerūt ſuſtinēdo quaſcūqȝ paſſiones: ⁊ quoſcunqȝ labores. Si ḡ illud qđ plenarie remuneratū eſt alicui nō pt cedere ad ſatiſfaciendū pro alio: ſeqꝛ ꝙ nec ipſe xp̄s per paſſionē ſuā: nec aliqs ſcūs fecit vł paſſus eſt aliqđ qđ poſſit aliqs cedere in expiationē alicuius pene. Imo nec ſibiipſi cū totū remunereꝛ. Hec aūt inſtātia ↄtinet que dā manifeſte falſa. Cōſtat. n. ꝙ merita xp̄i nō fuerant ei in ſeipſo a deo plene ⁊ pfecte remunerata: nec remunerabanꝛ ſicut ceteris ſanctis. Naȝ ſūma merces q̄ remunerānꝛ ſancti ꝓ ſuis meritis eſt viſio beata ⁊ fruitio. Cetera. n. oīa ſicut dotes corpis ⁊ q̄cūqȝ alia ptinēt ad pmiū accītale: qđ eſt minus respectu pmi eſt q̄ſi ſm gd. Cū ḡ xp̄s ꝓ ſuis meritis nō fuerit remunerat⁹ viſione ⁊ fruitiōe beatis. Hec enim habuit pleniſſime abſqȝ vllo merito ab inſtāti ſue ↄceptiōis. pȝ ꝙ merita eius nō fuerūt ei in ſeipſo remunerata eque plene ⁊ pfecte ſicut ceteris ſanctis: nec illo ſūmo pmio quo de⁹ merita ſcōꝝ ⁊ paſſiones remunerat ſupra ↄdignū ſm illud Ro. 8°. Nō ſūt ↄdigne paſſiōes hui⁹ tpis ad futurā gloriā q̄ reuelabiꝛ i nobis. ḡ qđ eſt ei minus plene remuneratū pōt nobis cedere ad ſatiſfactionē: ⁊ illud potiſſime fuit meritū ſue paſſionis. Vñ oēs doctores concorditer dicūt ꝙ xp̄s ꝑ ſuā paſſionē nō meruit ſibi niſi gloriā corpis ⁊ exaltationē ſui noīs: nobis autē meruit redēptionē ſeu liberationē a pctis: ſic clare falſuȝ eſt qđ iſti dicūt de merito xp̄i ⁊ ei⁹ remuneratiōe i ſeipſo ⁊c̄. Itē falſuȝ eſt qđ dicūt ꝙ ſȝ rōnē nr̄aȝ ſeqreꝛ ꝙ nullus hō poſſet ſatiſfacere ꝓ alio: nec ēt ꝓ ſeipſo. q2 pena ꝑ penā recōpēſaꝛ. Si ḡ qs ꝓ pctis ſuis ſit debitor pene ⁊ ipſe ↄtritus ꝓpria ſpōte vel ex ſacerdotis impoſitiōe faciat aliquā pniam: quare nō ſatiſfaciet i aliquo ꝓ ſeipſo? Silr ſi ō volūtate ſacerdotis vł ſatiſfaciētis vn⁹ faciat pniam ꝓ alio ipoſitā: quare nō ſatiſfaciet pro eo in aliq̄ nō apparet: nec ex rōne noſtra ſeqiꝛ. Circa qđ intelligēdū ꝙ oē op⁹ bonū factū ꝓ deo ⁊ i charitate eſt meritoriū vite eterne. Si aūt ſit penale nō ſolū ē meritoriū q2 bonū: imo eſt ſatiſfactoriū ꝓ pena. Nec plus remunerabiꝛ inq̄tū penale niſi ꝑ expiationē pene debite. ſemꝑ tñ acceptū erit deo inq̄tū eſt bonū ⁊ virtuoſum: ⁊ remunerabiꝛ pmio eſſentiali. Si aūt operās nō ſit debitor alic⁹ pene vł nō tāte: tūc op⁹ ſuū penale remunerabiꝛ nō ſolū pmio eſſentiali: q2 bonū fuit: ſed pmio accidētali: q2 fuit penale: ⁊ ſm hoc martyres nō ſolum dicunꝛ hēre aureā. h̄ eſt premiū eſſentiale: ſȝ aureolaȝ hoc eſt aliqđ premiū accidētale ꝑꝑ penalitatē martyrū. Cū ḡ dꝛ ꝙ oē opus bonū remuneratū eſt vel remunerabiꝛ cuilibet in reſurrectiōe: veꝝ eſt q̄tū ad pmium eſſentiale. Sed ſi ſit nō ſolū bonum ſȝ penale ⁊ opans ſeu ſuſtinēs penā fuerit debitor pene ꝓ ſeipſo: vel ſuſtinuit eā ꝓ alio. tūc talis pena nō plus remunerabiꝛ: q2 iā ceſſit in ſolonē alteri⁹. Hec Durādus i forma. ¶ Cōtra eādē ↄnē arguūt q̄dā aliȝ dicētes ꝙ dubiū eſt ō merito xp̄i: ⁊ quo ad penā dāni ⁊ quo ad penā ſenſus: quia gcgd ſit de pena actuali a pctī quo ad penā ſenſus non vꝛ ꝙ penā dāni xp̄s ſoluerit ꝗ illā nō ſuſtinuit. ¶ 2°. q2 cū actuali mortali dēaꝛ pena eterna ñ fuit tñ ō pēalitate i mōte xp̄i nec intēſiue nec extēſiue quātū ē in pena ſenſus eterna q̄ eſt in inferno. Vñ cū eq̄litas ſatiſfactiōis attēdaꝛ ſm compationē pene ad penā. xp̄s gdeȝ potuit mereri dimiſſionē pene eterne totalē dāni ⁊ ſenſus q̄ fit i baptiſmo adulti pctō: ⁊ ↄmutationē pene eterne i tpalē q̄ fit i pnia: q2 diuinitas illud opata ē: quia de⁹ agere ⁊ coagere pt: ⁊ ſic meritū fuit infinitū: ſȝ non potuit vt vꝛ ſatiſfacere ꝓ pena eterna: q2 nō potuit ex hūanitate ſuſtinere tātā penā quāta ē illa inferni. Nec diuinitas cōpaſſa eſt: q2 pati nō potuit: imo vꝛ ꝙ nec ſolutio pene tpalis fieri poſſit: q2 nō potuit eē tāt⁹ dolor in morte xp̄i: q̄ntus eſt dolor debitus oīb⁹ peccatis ofenſis ⁊ cōſuetudīs i hac vita. ¶ 3°. arguiꝛ. q2 ad ptātē excellētie xp̄i ptinet dare effectū ſacri ſine ſacro. ḡ purus homo ꝑ idulgētias q̄ nō ſūt ſacra nō pōt dimittere penā que eſt effect⁹ ſacri. ¶ Cōtra eandē ↄnē arguit Aureolus ꝓbādo: ꝙ papa pōt dare idulgētias nō ſolum ꝑ modū recōpēſatiōis ⁊ ſatiſfactiōis qđ fit accipiēdo de merito xp̄i ⁊ ſcōꝝ: ſȝ ēt auctoritate ſibi tradita a xp̄o cum dicit: qđcūqȝ ligaueris ſup terrā erit ligatū ⁊ in celis; ⁊ qđcūqȝ ſolueris ⁊c̄. abſolute nihil aliud ꝓ recōpēſatione dādo pt penas q̄s voluerit relaxare. Probaꝛ h̄: q2 reſcripta papalia obtinēt vim iuris ⁊ auctātis ſcrōꝝ: cū ius rō eſt: q2 ſūt maioris auctatis i diffiniēdo: cū ipe cōfirmet ⁊ det vim auctatib⁹ ſcrōꝝ ⁊ iuriſpitoꝝ. Sed in reſcriptis papalib⁹ vbi ↄtineꝛ tenor idulgētie quā largiꝛ. vꝛ ꝙ relaxet auctētico mō: nō aūt ꝑ modū recōpenſatiōis accipiēdo de merito xp̄i. Nō enī ↄtineꝛ i reſcripto pape: volum⁹ ꝙ de merito xp̄i: qđ tibi applicamus relaxenꝛ tibi cētū dies: ſȝ dꝛ ſic. Nos ḡ ō oipotētis dei miſericordia ⁊ auctāte aploꝝ Petri ⁊ Pauli ↄſiſi relaxamus tibi cētū dies ⁊c̄. Ex qb⁹ pȝ qđ ibi nō exprimitur niſi dei mia cu⁹ miſtri ſum⁹: ⁊ auctas aplica. ¶ 2°. q2 dictū fuit Petro: qđcūqȝ ligaueris ⁊c̄. ⁊ cū g dicit qđcūqȝ nihil excludit. Tūc arguiꝛ ſic. Oē vinculū ſup terram impediēs ab igreſſu celi papa pōt ſoluere: ⁊ i ei⁹ ptāte eſt auctētice relaxare apud quē eſt clauiū plenitudo. Sȝ obligatio ad penā ē vīculū ipediēs ſup terrā ab igreſſu celi. null⁹. n. igrediꝛ quouſqȝ reddat vltimū quadrātē. ḡ ⁊c̄. ¶ 3°. ſic. Cui cōmittiꝛ maius committiꝛ minus: ſed maius eſt ab ſoluere a culpa q̄ȝ a pena. et ↄmiſſum eſt capiti eccleſie ab omni culpa ſine exceptione abſoluere. ergo ⁊c̄. ¶ 4°. q2 claues nō ſolū extēdūt ſe ad culpā: ſȝ ad penā: ſȝ i aliq̄ ſacro q̄nqȝ pt relaxari tota pena ſicut in baptiſmo. ergo videtur ꝙ datum ſit alicui i eccleſia maxie pncipi ꝙ ſolū ē miſtrādo ſacrȝ pnie poſſit totā penā relaxare. Nā relaxatio culpe ſit mediāte ſacro. relaxatio pene ſit abſolute: ſȝ q̄nqȝ fiat ēt mediāte ſacro. Hec Aureol⁹. Et i h̄ ſcđo articulus terminatur.

Lōtra eādeȝ aliȝ arguunt. quoꝝ arg. recitat Petr⁹ d. 20. q. 4°.

Quantū ad 3ᵐ articlm rñdēdū ē obiectiōib⁹ ſupradictis. Et gdē ad pᵐ Durandi negaꝛ hᵃ. Nec valet ꝓbatio: q2 ſicut recitatū ē i ꝓbōne ↄnis 2ᵉ. Paulus p̄. Col. teſtaꝛ ſe iplere ea q̄ deſunt paſſioni xp̄i i ſuo corpe ⁊c̄. qđ exponēs btūs Tho. i poſtilla ſic dicit. Hec vba prauū poſſent hēre itellectū. ſ. ꝙ xp̄i paſſio ñ eēt ſufficiēs ad redēptionē: ſȝ addite ſūt paſſiōes ſcōꝝ ad cōplēdū. Sȝ h̄ eſt hereticū. q2 ſanguis xp̄i eſt ſufficiēs ad redēptionē ēt m̄ltoꝝ mūdoꝝ. i. Joh. p̄. Ipſe eſt ꝓpitiatio ⁊c̄. Sȝ intelligēdū ē ꝙ xp̄s ⁊ eccl̄ia eſt vna pſona myſtica: cui⁹ caput ē xp̄s corp⁹ āt oēs iuſti: quilibet aūt iuſt⁹ q̄ſi mēbrū hui⁹ capitis. De⁹ aūt ordinauit in ſua pdeſtinatiōe quātū meritoꝝ debeat iferri ꝑ totā eccleſiā tā i capite q̄ȝ i mēbris: ſicut ⁊ pdeſtinauit nūerū electoꝝ. et iter hec merita pcipue ſūt paſſiōes ſcōꝝ. Sed xp̄i. ſ. capitis merita ſunt infinita: ſanctus vo qlibȝ exhibet aliqua merita ſm ſuā mēſurā. Ideo dꝛ

Ad arg. Durā. p̄ ſecūdaȝ cōcluſioneȝ. Verbuȝ apli quo dicit ſe i plere ea q̄ deſunt paſſioni xp̄i in ſuo cōpore Col. p̄. quō intelligaꝛ.

aplſ. Adimpleo ea que deſunt paſſioni xpi ⁊ toti⁹ eccl'ie cui⁹ caput eſt xp̄s. adimpleo .i. addo mēſurā meam. Et hoc i carne .i. ego ipſe patiēs i carne vel q̄ deſūt i carne mea. Hoc .n. deerat: q2 ſic̄ xp̄s paſſus eſt i corpe ſuo: ita pateref i Paulo mēbro ſuo: ⁊ h̄ p corpe qđ eſt eccl'ie que erat redimēda p xp̄m. Sic ēt oēs ſancti patiuntur pp eccleſiā que ex eoꝝ exēplo roboraf. gloſa. Paſſiōes adhuc deſunt: eo ꝙ pitoria meritoꝝ eccl'ie nōdū ē plena: nec adimplebif niſi cū ſeculū fuerit finitū. Pantoria aūt eſt vas vel dom⁹ vbi pariter multa inferuntur. Hec ille. Cōcordat Nicola⁹ de gorrā in poſtilla ſup eodē loco dicēs. Paſſiōes q̄s xp̄s ſuſtinuit ⁊ fideles eius ſuſtinēt ſūt q̄ſi q̄dā res publica eccl'ie ⁊ theſaurus eius in quo q̄lz ponit ptē ſuā. ſicut i vaſe ad elemoſynā poſito ſup mēſam oēs piter ponūt donec ipleaf. Et iō vocatur pitoria: q2 oēs ibi piter ponūt. De iſto theſauro fiūt ita large idulgētie. Iſte aūt theſaur⁹ nō erit plen⁹ niſi in fine ſeculi. Hec ille. Et cōcordat gloſa ordinaria. Ex qb⁹ pȝ ꝙ nō ſolū paſſio xpi: imo paſſiōes alioꝝ ſctōꝝ reponunf in theſauro meritoꝝ eccl'ie ad vtilitatē tot⁹ eccl'ie. Et h̄ itēdebāt ſci martyres iplicite vel explicite: ſcȝ ꝙ merita eoꝝ pdeſſent nō ſolū ſibi: ſȝ ēt alijs: ſicut orabāt ⁊ ieiunabāt p eis. Et ſic pȝ ꝙ arg᷑ illud nō hȝ colorē. Potiſſime cū charitas faciat merita ſingulorꝝ eē oib⁹ cōia vt ſcī dīt. ¶ Ad z^m dr̄ negādo minorē. Lȝ n. paſſiōes martyꝝ ſint ſufficiēter p̄miate vel i futurꝝ p̄miāde i ipis ex illa pte q̄ ſr̄ meritorie eēntialis p̄mij: ſi tn̄ inq̄ntū ſūt ſatiſfactorie vl' meritorie accitalis p̄mij: ſȝ pnt i alijs hr̄e effectū ⁊ p̄miū puta liberationē a reatu pene: ⁊ iō h̄ arg᷑ multiplicē patif calūniā: ſicut oſtēdit Pe. de palu. ſic ingenio. Cōtra hāc rōnē vr̄: q2 deus nec xp̄m nec aliū remunerat citra meritū: ſȝ vltra. Un̄ cū p̄miū corrñdeat merito maxīe ſi eſt meritū condignū: qđ ſi eſt in aliquo fuit in xp̄o. iniuſtitia videref ꝙ xp̄s pl⁹ meruiſſet q̄ȝ recepiſſet. Quātū .n. ſibi meruit tātū i ſe recepit: ⁊ quātū alijs meruit tm̄ i ſe recipiet. Un̄ oē xpi meritū vel alteri⁹ eſt pfecte remuneratū vel remunerādū i pſona illi⁹: pro quo factū eſt. Un̄ ſi pp hoc nihil reſtat de meritis ſctōꝝ: p ↄñs nec de merito xpi q hȝ nō ſolū qđ meruit: ſȝ pluſq̄ȝ meruit: ⁊ qđ nō meruit .ſ. gloriam anime. ¶ P̄. nō eſt magis remuneratum vel remunerabile quod fecerunt ſcī mortui q̄ȝ illud qđ faciūt viui nūc: ſȝ nō obſtāte ꝙ orō orātis in ſinum orātis ↄuertaf: ⁊ ſic ꝙ oē bonū qđ hō faciat pro ſe vel p alio ſup caput ei⁹ ad plenā remunerationē reuertaf: nihilomin⁹ tn̄ vn⁹ p alio ſatiſfacere pt: ⁊ ſatiſfactio p deſt alij q̄n vnus p alio ſatiſfacere intēdit. q̄ q2 ſancti nō ſolū p ſe: ſȝ ēt p corpe xpi qđ eſt eccl'ia bona agere ⁊ mala pati volebāt. ſicut Paul⁹ dicit. Oīa facio pp electos vt ⁊ ipſi ſalutē ↄſequāf. lȝ eis ſit remuneratū: nihilomin⁹ p nobis pōt ſatiſfactoriū eē. Un̄ dōȝ ꝙ op⁹ bonū penale ſctōꝝ pt ↄſiderari dupl'r. Uno mō inq̄ntum eſt meritoriū: ⁊ ſic nō trāſgredif pſonā niſi ſolū meritū xpi q ſibi ⁊ alijs pl⁹ meruit q̄ȝ accepit vel receptur⁹ ſit in ſeipſo. z^o mō put eſt ſatiſfactoriū: ⁊ ſic multi plus ſatiſfecerant q̄ȝ debuerant. Licet enim pena purgatorij ſit maior oī pena mūdi: nō tn̄ ſeqf: tale petm̄ meref talē penā i purgatorio. q̄ grauiſſimā in mūdo. alias nullus poſſet pati penā vltra culpā cū a veniali nullus ſit imunis. Cū tn̄ dicat Iob. vtinā appēderenf pctā qbus irā merui ⁊ calamitas quā patior in ſtatera: q̄ſi arena maris hec grauior appareret. Itē lȝ hō nō poſſit facere bonū p alio qn mereaf: ſic tn̄ pt ſoluere p alio ꝙ non liberat ſe: ſȝ illū ſolū. Un̄ ſatiſfactio quā hō p alio facit ſibi q̄dē eſt meritoria: ⁊ nō illi: ſȝ illi eſt liberatoria: ⁊ nō ſibi. Q2 q̄ ſancti pl⁹ ſuſtinuerint q̄ȝ meruerint: h̄ aūt nō ſolū aio merēdi: ſȝ ſatiſfaciēdi p ſe q̄dē p̄ deinde p oib⁹ idigētibus ſm ordinationē eccl'ie. ideo illis p̄mo cedit in ſatiſfactionē ſm equalitatē culpe ⁊ pene: ſed reſiduū qđ nihil potuit liberare ð obligatione totalr ſolutū vel pditū fuit: qđ nō eſt dicēdum: vl' reſeruaf nobis indigētib⁹. Sicut .n. ſi hō ſoluat cōi debitori pluſq̄ȝ debeat dicēs: ſi totū a ſe nō debef cedat i ſolutū reſiduū p ſocio ſic ageret eū: ſic in ppoſito. ⁊ iō ⁊c̄. In h̄ q̄ cōueniūt ſcti cū xp̄o in his que fuerūt ſupererogatiōis ꝙ aliqd poſuerūt i theſauro eccl'ie ſicut xp̄s. Sȝ i h̄ diſcōueniūt ꝙ tota ſatiſfactio xpi ceſſit in theſaurū p ceteris: ⁊ nihil p ſe. q2 nullius debitor fuit: nec pene originalis nec actualis: ⁊ q2 ab eo eſt theſaur⁹ infinit⁹. alij aūt ſancti nō ſic. Beata aūt virgo medio modo ſe habuit: q2 de ſuis penalitatib⁹ illō ſolū pro ea ſatiſfecit qđ erat pena peccati originalis ſicut mors nāe: cui⁹ ipſa debitrix fuit. Reliquae aūt eius penalitates ſpōte aſſumpte tote nobis cedūt: nō illi: que nullius culpe actualis rea fuit: ⁊ idē eſt de martyrio innocētū ⁊ alioꝝ qui nec venialr peccauerūt. Qđ aūt aliq dicūt ꝙ nec diminutio nec remiſſio in ſacr̄is eſt niſi p ſolonē factā de paſſiōe xpi. nō vr̄ verū: q2 in baptiſmo nō eſt ſolo pene nec a xp̄o nec ab alio: q2 dicit Ambroſi⁹ ꝙ i baptiſmo gr̄a xpi oīa cōdonat gratis. Ubi aūt eſt plena ſolutio nō eſt gratuita donatio vel remiſſio. Hec Pe. ⁊ bn̄ quo ad multa preter vltimū. Cū aūt Durādus inſtātias p Petrū allegatas nitif euadere. Dr̄ p̄mo ꝙ illō qđ dicit de xp̄o non valet q2 Petrus nō dicit ꝙ oīa merita xpi ſufficienter fuerint remunerata in ipſo xp̄o q̄ſi ipſe in ſe receperit ſufficiēs p̄miū oiuȝ ſuoꝝ meritoꝝ: ſȝ ſolū vult ꝙ omne meritū xpi ē ſufficiēter remuneratū vel remunerādū in pſona illius pro quo factū eſt. ⁊ cui meruit ſaltē ad volūtatē ipſi⁹ xpi: cui datū vel dādū eſt eq̄le p̄miū in ſe vel in alio quantū ⁊ pro quāto intēdebat. Nec valet qđ dicit Durādus ꝙ merita xpi nō fuerūt remunerata in ſeipſo viſione vel fruitione beatifica: q2 merita xpi hoc nō merebanf: nec volūtas xpi creata vel increata ordinauit oīa ſua merita ad tale p̄miū in ſe recipiēdū: ſȝ ad aliud: vel in alio a ſe: ⁊ h̄ obtinuit vel habiturus eſt: ⁊ ſic qđ dicit de remuneratiōe meritoꝝ xpi nō valet: ⁊ inſtātia Petri adhuc ſtat ↄ rōnē Durādi: ⁊ vltra hoc dicta Durādi videnf ↄdictionē iplicare: q2 ex vna pte dicit ꝙ xp̄s p paſſionē ſuā nō meruit ſibiipſi beatificā viſionē aut fruitionē: ⁊ in h̄ ↄueniunt oēs doctores. ex alia vō parte dicit ꝙ meritū paſſiōis nō fuit ſufficiēter remuneratū in ſeipſo: q2 nō p viſionē beatificā aut fruitionē: in quo vr̄ dicere ꝙ nō eſt ſibi redditū illō qđ merebaf .ſ. viſio beatifica: ⁊ ſic vr̄ dicere ꝙ meruit viſionē beatificā: ⁊ ꝙ eā nō meruit: qđ eſt ↄdictio. Dr̄ z^o. ꝙ illud qđ dicit de opibus penalib⁹ ſctōꝝ nō valet. Supponit .n. ꝙ opa penalia ſctōꝝ nō pnt poſt mortē eoꝝ cedere in ſatiſfactionē pro pena debita viuentib⁹: ⁊ ꝙ paſſiōes illoꝝ nihil relinquunt in paritoria vel theſauro eccleſie: cuius oppoſitū dicit Paulus ⁊ gloſa ordinaria. Itē ſupponit ꝙ nullus viuēs poſſit ſatiſfacere pro futuris: ſȝ ſolū pro p̄ſentib⁹ vel p̄teritis: ⁊ ꝙ opa penalia ſctōꝝ nō pſunt poſt mortē illoꝝ niſi ſibiipſis ad aliquod premium accidentale conſequendū: ⁊ ꝙ ð ſuis opib⁹ penalib⁹ vt penalia ſunt: qb⁹ in via ſatiſfecerūt p alijs vel pro ſe: nō habebūt aliqđ premiū accidētale: ſȝ ſolū de penalib⁹ nō ſatiſfactorijs. Ex quo ſequif ꝙ aliq̄ actus meritorius priuaf aliquo premio eterno ex h̄ ſolo: q2 fuit act⁹ iuſtitie: ⁊ vt ſic ſolū tpal'r p̄miaf .i. ꝙ obeſt hoi ſatiſfacere in via pro alio vel pro ſe: quorū oppoſitū

Licet merita ⁊ Chriſti ⁊ ſctōꝝ ſint i eis ad plenum ⁊ ex ſupabūdāti p̄miata: nihilomin⁹ pnt cedere i ſatiſfactionē pene quā debemus pro peccatis noſtris.

Op⁹ bonum p alio factū eſt ſatiſfactoriū tn̄ p alio ſȝ meritoriū tn̄ p faciēte.

oppoſitū tenet cōis ſchola. Ideo illa opinio tanq̄ extra-
nea ꝛ litigioſa repudiāda eſt. Uñ ſcūs Tho. pñti diſ.
q.i.arti.3ᵒ.queſtiūcula 2ᵃ in ſolone 5ᵉ ſic dič. (Cauſa ꝓ
qua daꝛ indulgētia nō reqriꝛ ad h̄ ꝙ ſꝫ eā debeat mē
ſurari remiſſio pene:ſꝫ ad hoc ꝙ itētio illoꝝ quoꝝ me-
rita cōicanꝛ ad ipm ꝑuenire poſſint. Bonū aūt vnius
ꝯtinuaꝛ alteri dupliciter. Uno modo ꝑ charitatē: ꝛ ſic
etiā ſine idulgētijs aliqs eſt ꝑticeps oīuꝫ bonoꝝ que ſi
unt i eccliā ſi ſit in charitate. Alio modo ꝑ intētionē fa
ciētis: ꝛ ſic ꝑ indulgētias ſi cā legitima adſit pōt intētio
illiꝰ qui pro vtilitate eccleſie opatus eſt ad iſtū ꝯtinua
ri.) Hec ille. Itē ibidē in ṗncipali ſolone ſic dicit. Quā-

Que ꝯditio
nes reqrūtur
ad hoc ꝙ in-
dulgētie va-
leant.

titas effectus ꝯſeqtur quātitatē ſue cauſe:cā aūt remiſ-
ſionis pene in indulgētijs nō eſt niſi abūdātia merito-
rū ecclie que ſe hñt ſufficiēter ad totā penā expiādaꝫ:
nō aūt cā remiſſiōis effectiua eſt: vł deuotio aut labor
aut datū recipiētis:aut cā pro q̄ fit indulgētia: vñ nō oꝫ
ſm aliqd illoꝝ mēſurare quātitatē remiſſionis:ſed ad
merita ecclie q̄ ſp ſupabūdāt: ꝛ ideo ſm ꝙ applicātur
ad iſtū ſm hoc remiſſionē cōſequunꝛ. Ad h̄ aūt ꝙ ap-
plicenꝛ iſti reqriꝛ auctas diſpēſandi iſtū theſaurum: ꝛ
vnio eiꝰ cui diſpēſaꝛ ad eū ꝗ merebaꝛ:qđ eſt ꝑ charita
tē: ꝛ rō diſpēſationis ſecundum quam ſaluatur inten-
tio eoꝝ ꝗ opa meritoria fecerūt. Fecerūt.n.ea ad hono
rē dei ꝛ vtilitatē eccleſie in gnāli. Uñ quecūq̄ cā adſit
que in vtilitatē eccleſie ꝛ honorē dei vergat ſufficiēs ē

Per multi-
plicationē in
dulgētiaꝝ nō
derogatur di
ne iuſtitie vł
miſericordie
Ad arg. alio
rū ꝯ eandē.

rō indulgētias faciēdi. Et iō dōꝫ ꝙ indulgētie ſimplr
tm̄ valēt quantū ꝑdicanꝛ: dūmodo ex pte dātis ſit au
ctoritas:ex pte recipiētis charitas:ex pte cauſe pietas:
que ꝯprehēdit honorē dei ꝛ vtilitatē ꝓximi. Nec in h̄
ſit magnū forū de miſericordia dei: vt quidā dicūt:nec
dine iuſtitie derogaꝛ: q2 nihil de pena dimittiꝛ: ſꝫ vniꝰ
pena alteri cōputaꝛ.) Hec ille. ¶ Ad ṗmū eoꝝ que 2ᵒ
loco ꝯ eādē ꝯnē inducunꝛ dꝛ ꝙ ad h̄ ꝙ aliqua pena ſit
ſufficiēter pro aliquo peccato ſatiſfactoria nō reqritur
ꝙ ſit equalis vel tāta intēſiue in penalitate vel tāta ex
tēſiue in duratiōe quāta eſt pena quā talis culpa mere
tur in alio ſeculo:ſed ad h̄ ſufficit ꝙ talis pena vel tole
ratio volūtaria illiꝰ eque vel plꝰ ſit accepta deo cui fit
ſatiſfactio q̄ culpa fuit diſplicēs deo ꝛ offēſiua eiꝰ. De
hoc ſcūs Tho. 3ᵃ pte. q. 48. ar. 2ᵒ. ſic dič. (Ille ꝓprie ſa
tiſfacit pro offenſa ꝗ exhibet offenſo illō qđ eque vł ma
gis diligit q̄ oderit offenſam. Xp̄s aūt ex charitate ꝛ
obediētia patiēdo maius aliqd deo exhibuit q̄ exige-
ret recōpēſatio totius offenſe hūani generis. Prio qdē
ꝑꝑ magnitudinē charitatis ex qua patiebaꝛ. 2ᵒ. ꝑꝑ di
gnitatē vite ſue quā pro ſatiſfactione ponebat: que erat
vita dei ꝛ hoīs. 3ᵒ. ꝑꝑ grauitatē paſſiōis ꝛ magnitudi-
nē doloris aſſūpti: ꝛ iō paſſio xp̄i nō ſolū fuit ſufficiēs:
ſed etiā ſupabūdans ſatiſfactio pro pctō humani gnīs.
ſm illud. i. Joh. 2ᵒ. Ipſe eſt ꝓpitiatio pro pctīs nr̄is:nō
pro nr̄is aūt tm̄: ſꝫ etiam pro totius mundi.) Hec ille.
Itē. q. 46. ar. 6ᵒ. in ſolone tertij ſic dič. (Dolor aīe ſepa
te patiētis ꝑtinet ad ſtatū future dānatiōis: que excedit
oē malū pñtis vite:ſicut ſctōꝝ gloria excedit oē bonū
pñtis vite. Uñ cū diximꝰ xp̄i dolorē eē maximū: non
cōparauimꝰ ipſum dolori aīe ſeparate.) Hec ille. Et tm̄
in eodē arti. dicit ꝙ dolor xp̄i patiētis ꝛ eiꝰ quātitas ꝓ
portionabaꝛ magnitudini fructus ꝗ inde ſequebaꝛ: ꝛ
ſatiſfactioni pro oībꝰ pctīs hūani generis. Pꝫ ꝗ ꝙ non
oꝫ ad ꝑfectā ſatiſfactionē ꝙ ſatiſfaciēs patiaꝛ tm̄ dolo
rē vł tātā penalitatē quātā merebaꝛ i alio ſeculo pctōr
pro quo ſatiſfacit. Uex eſt ꝙ Pe. de palu. alr dič ad h̄
argᵐ. Dicit enī ꝙ xp̄s nō ſolū oībꝰ meruit: ſꝫ pro oībus
ſatiſfecit: q2 ſuppoſitū agebat ꝛ patiebaꝛ. Uñ nō ſoluꝫ
actio merēs: ſꝫ etiā paſſio ſatiſfaciēs infinita eſt. Non ē
ꝗ ex inſufficiētia ꝙ paſſio xp̄i in ſacrīs nō ſoluit: ſꝫ ex or
dinatione dei ꝗ gratis remittit. Et qđ dꝛ ꝙ reatꝰ pene
nō dimittiꝛ niſi q2 pena ſoluiꝛ nō eſt vex: q2 ſicut tota
obligatio ad penā pōt tolli liberali quietatiōe credito
ris ſine totali ſolone. ſic etiā ꝑs pōt remitti ſine partia-
li ſolutione. Dicere aūt ꝙ deus in ſacrīs in qbus maxie
liberalis exiſtit: vnde ꝛ ſacra gratie vocantur: nihil gra
tis remittat nec condonet: niſi q̄tum ſibi ſoluiꝛ: aut de
theſauro cōi eccleſie: aut de bono theſauro cordis vel
corporis vel oris: ꝓprie eſt dicere deū illiberalē: ꝛ licet
in hoc eſſet liberalitas hoīs xp̄i nobis cōicātis diuitias
ſue penalitatis: in h̄ tm̄ in nullo eſt liberalitas dei ꝗ ni-
hil de ſuo nobis donat. Propter qđ meliꝰ dꝛ ꝙ i ſacrīs
eſt liberatio a tota pena vel partiali: nō ex ſolone ſicut
in indulgētijs: ſꝫ ex liberali dei remiſſione. Ex merito
quidē xp̄i. i. ex amore xp̄i: qui ꝛ ſi pro pctō nr̄e ſoluit ꝛ
ſatiſfecit: nō ſic tm̄ pro pctō perſone. Sed cū vltra infi-
nitū nihil ſit: ꝛ vnū infinitū aliud ꝯſumat vł attingat:
ꝛ pena peccati originalis eēt infinita ꝛ intēſiue: q2 ꝑuat
bono infinito: ꝛ extēſiue q̄tuꝫ eſt de ſe: vt pꝫ de pueris
in limbo: quoꝝ pena nō finieꝛ. ꝗ ſatiſfactio q̄tis fuerit
infinita: exhauſta tm̄ fuit tollēdo penā i baptizatis. Ni-
hil ꝗ remanet ad ſoluēdū in indulgētijs vel pro actua
libꝰ peccatis. Ad qđ dōm ꝙ in infinitis que ſunt vnius
rōnis vnū aliud nō excedit: ſꝫ īfinitas dei que eſt inter
minabilis vite tota ſimul ꝛ ꝑfecta poſſeſſio: oēm aliaꝫ
ꝛ infinitas alias ſi eſſent excedit: q2 oīs īfinitatis entis
ꝛ poſſibilis eſt cā equoca ṗncipalis. ꝗ maior. Itē cauſa
volūtaria: ꝛ ſic pōt finire oē qđ eſt infinitū. Uñ virtus
diuine infinitatis ad infinita ſe pōt extēdere: ꝛ ad huc
illa excedit: cū oīa ad eaꝫ cōparata ſint finita. imo ſint
nihil: q2 pōt illoꝝ infinitatē ad finitatē redigere: ꝛ eoꝝ
entitatē ad nihilitatē. Ergo paſſio xp̄i inq̄tū meritoria
ꝛ inq̄tū ſatiſfactoria eſt infinita rōne ſuppoſiti: q2 oēs
infinitates exiſtētes ꝛ poſſibiles excedit: q2 oēm penaꝫ
dāni ꝛ ſenſus infinitam pōt facere finitā ꝛ nullā. Alio-
qn ſic argui poſſet: ꝙ paſſio xp̄i pro vno ſolo poſſet ſatiſ
facere: cuius pena eſt infinita: ꝛ nō ꝓ duobꝰ: ſicut priꝰ
arguebaꝛ: ꝙ pro originali ꝛ nō pro actuali: niſi diceret
qđ dictū eſt. Hec Petrꝰ: ꝛ male quo ad aliq̄: in quibus
videꝛ contrariari beato Thome ꝛ veritati. Primū eſt
ꝙ in baptiſmo ꝛ alijs ſacramentis nō fit ſolutio đ the-
ſauro ecclie: nec de merito aut ſatiſfactione xp̄i: ſed li-
beralis cōdonatio pene debite. Hoc enim ꝯriaꝛ dictis
ſcī Tho. 4ᵒ. ſen. diſ. 4. q. 2. ar. ṗ. queſtiuncula 2ᵃ. vbi ar
guit ſic. (Sicut dicit Augꝰ. pctm̄ aut hō punit aut deꝰ.
Si ꝗ hō in ſeipſo nō puniat pctm̄ qđ ꝯmiſit: a deo pu
nieꝛ: ꝛ ita ꝑ baptiſmū actualis pctī pena nō totalr tolli-
tur.) Itē 2ᵒ arguit ſic. (Culpa nō pt ordinari niſi ꝑ penā
ſed deus inordinatū nihil relinquit. ergo non dimittit
gn pro culpa aliquā penā infligat: ꝛ ſic baptiſmus non
abſoluit ab oī pena.) Ecce argumentū. Seqtur reſpon
ſio. (Dōꝫ inqt ꝙ xp̄s ꝑ mortē ſuā ſufficiēter ſatiſfecit
pro pctīs totius humani generis: etiā ſi eēnt multo plu
ra. Et q2 hō ꝑ baptiſmum in morte xp̄i baptizatur: ꝛ ei
cōmoriꝛ ꝛ ꝯſepeliꝛ: vt dꝛ Ro. 6ᵒ. ideo baptiſmus q̄tū
in ſe eſt totā efficaciā paſſionis xp̄i in baptizatū influit
ꝛ ꝑꝑ h̄ abſoluit eū a pena ſatiſfactoria: nō ſolū a culpa.
¶ Ad ṗmū ꝗ dōm ꝙ ꝑ baptiſmū hō incorporaꝛ xp̄o
ꝛ efficiꝛ mēbrū eius: ꝛ ideo pena quā xp̄s ſuſtinuit re
putaꝛ iſti in ſatiſfactionē: q2 ſi patiꝛ vnū mēbrū ꝯpa-
tiunꝛ cetera: vt dꝛ. i. Cor. 12ᵒ. Et iō deus in xp̄o peccata
illa ponit: ſicut dꝛ Iſa. 53ᵒ. Poſuit in eo iniqtatem oīuꝫ
noſtrū. ¶ Ad 2ᵐ dicēdū ꝙ pena ordinat culpā duplr.

Uno mō vt ſatiſfaciēs: ⁊ ſic culpa remanet ordinata p ſatiſfactionē xp̄i. Alio mō vt medicina ſanās vel releuās mēbrū inſanabile: ⁊ ſic culpa in baptizatis ordinatur vt ſanata p gratiā oppoſitā.) Hec ille. Silis dic̄ 3ª pte.q.69.ar.2º.(Per baptiſmū inqt aliqs icorpak mōti ⁊ paſſioni xp̄i ſm̄ illud Ro.6º. Si mortui ſum⁹ cum xp̄o credimus qꝛ etiā ſimul viuem⁹ cū eo. Ex quo pꝫ q̄ oī baptizato cōicak paſſio Chriſti ad remedium: ac ſi ipſe paſſus ⁊ mortuus eſſet: paſſio aūt xp̄i ē ſufficiēs ſatiſfactio pro pctis oīuꝫ hoīuꝫ: ⁊ iō ille q baptizatur. a reatu oīs pene ſibi debite pro pctis liberak ac ſi ipſe ſufficiēter ſatiſfeciſſet pro oīb⁹ pctis ſuis. ⁋ Ad primum ḡ dōm q̄ qꝛ pena paſſionis xp̄i cōicak baptizato inq̄ꝫtū fit mēbrū xp̄i ac ſi ipſe penā illā ſuſtinuiſſet ei⁹ pctā remanēt ordinata p penā paſſiōis xp̄i. Hec ille. Ex qui b⁹ pꝫ q̄ in baptiſmo ⁊ aliis ſacris nō fit ɔdonatio pene niſi cū pfecta ſatiſfactione ⁊ ſolōne: cui⁹ oppoſitū dicit Petrus ⁊ illo mō debet intelligi illud Ambro. dicētis q̄ baptiſmus oīa ɔdonat.ſ.qꝛ nō reqrit q baptizat⁹ p ſe ſatiſfaciat: ſꝫ xp̄s pro eo ſatiſfactionē dedit. ⁋ 2ᵐ in quo deficit Petr⁹ eſt: qꝛ dicit q̄ ſi deus nō ɔdonaret p ſacrā aliqd de pena debita ſine ſatiſfactiōe vel ſolōne: ipſe eēt illiberalis ⁊c̄. Hoc enī nō valet. imo ſua liberalitas ⁊ miſericordia magis oſ̄dik hoc mō q̄ꝫ illo: qꝛ cōicat nobis vnde poſſimus ſatiſfacere. De hoc in ſuo ſili ſctūs Tho. 3ª pte.q.46.ar.p̄.in ſolōne tertij argumenti ſic dicit.(Hoīeꝫ liberari p paſſionē xp̄i ɔueniēs fuit ⁊ mīe ⁊ iuſtitie ei⁹: iuſtitie qdē qꝛ p paſſionē ſuā xp̄s ſatiſfecit pro pctō humani generis: ⁊ ita hō p xp̄i iuſtitiā liberatus eſt. Miſericordie vō: qꝛ cū hō p ſe ſatiſfacere nō poſſet pro pctō toti⁹ nāe humane de⁹ filiū ſuū miſit ſm̄ illud Ro.3º. Juſtificati gratis p grām ipſius p redēptionē que eſt in xp̄o Jeſu: quē ꝓpoſuit deus ꝓpiciatorē p fidē ipſi⁹: ⁊ hoc fuit abūdātioꝛs miſericordie q̄ꝫ ſi pctā abſqꝫ ſatiſfactione dimiſiſſet. Unde dr̄ Eph.2º. Deus q diues eſt in miſericordia pp̄ charitatē nimiaꝫ qua dilexit nos cū eſſemus mortui peccatis cōuiuificauit nos in xp̄o Jeſu.) Hec ille. Itē 3º.ſen.diſ.1.q.1.arti.2º.in ſolōne 4ᵗ ſic dicit.(Cūis de⁹ ſit ſūme miſericors: tn̄ ſua miſericordia in nullo iuſtitie ei⁹ obuiat. Miſericordia enī que iuſtitiā tollit magis ſtulticia q̄ꝫ vtus dici dꝫ: ⁊ illa deum nō decet. Propter qō deus miſericordiā infinitaꝫ ſic manifeſtare voluit vt in nullo iuſtitie ei⁹ derogaret. Quod factū eſt dū pro nobis hō fact⁹ eſt: vt pro nobis ſatiſfaceret. In quo etiā ei⁹ abūdātioꝛ miſericordia oſtenſa eſt ad nos: q̄ꝫ ſi pctm̄ ſine ſatiſfactione dimiſiſſet inq̄ꝫtū nām noſtrā magis exaltauit ⁊ pro nobis mortē ꝑtulit.) Hec ille. Et ſicut ipſe dicit dē miſericordia: ita dōm eſt de liberalitate: qō magis oſ̄dik dū ſatiſfacit pro nobis: q̄ꝫ ſi ſine ſatiſfactiōe pctā dimitteret. Potiſſime qꝛ a nobis paruā ſatiſfactionē exigit ⁊ citra ɔdignū: ſꝫ tn̄ ipſe ſatiſfecit pro nobis vltra cōdignū: ⁊ ad hūc ſenſum dꝫ intelligi illud qō dicit 3º.ſen. diſ.20.q.1.arti.1.queſtiuncula.3ª. in ſolōne tertij vbi ſic dicit.(Quātū eſt de potētia dei abſoluta de⁹ poſſꝫ peccatū abſqꝫ oīuꝫ pena dimittere: nec iniuſt⁹ eēt ſi hoc faceret. Sed q̄ꝫtū eſt ex pte iſtius q peccauit ſm̄ ordineꝫ quē nūc de⁹ reb⁹ ordinauit ⁊ īpoſuit nō pōt pctm̄ congrue ſine pena dimitti. Nec ſeqtur: ſi cōgrue ps pene dimittik: q̄ etiā ɔgrue tota pena dimittak: pp̄ duo. Prīo qꝛ effect⁹ hꝫ aliqd ab agēte: ⁊ aliqd a recipiēte: vn̄ ſicut in collatiōe diuinoꝝ donoꝝ donū ex pte dātis eleuat recipiētē ſupra ſtatū ſuū: ex pte aūt recipiētis eſt infra modū quē de⁹ inſtituit: ita in remiſſionē pctōꝝ dꝫ q̄ ſit aliqd ex pte mīe remittētis: vt aliqd de pena debita remittak: ⁊ aliqd ex pte recipiētis vt.ſ.in aliq̄ puniak. 2º. qꝛ remiſſio pene que fit aliꝫ a hoīb⁹ ꝑcipue pene ſatiſfactorie fundak ſup virtutē ſatiſfactiōis xp̄i que ſupabūdauit ad amouēdas oēs penas q̄ꝫtū in ſe fuit. Un̄ opꝫ q̄ ꝑticulata ſatiſfactio fundek ſup ſatiſfactionē xp̄i cōdignā ſicut imꝑfectū ſ quolibet gn̄e oritur ex ꝑfecto.) Hec ille. ⁋ 3ᵐ in quo deficit Petr⁹ eſt q̄ de⁹ cōicādo nobis paſſionē xp̄i nihil dē ſuo donat: ſꝫ ſolū xp̄s vt hō. Iſtud enī nihil valet. Quare in tali cōicatione xp̄s vt deus imo tota trinitas plus cōicat nobis q̄ꝫ xp̄s vt hō. Nā lꝫ ſolus xp̄s paſſus ſit ſm̄ humanitatē ⁊ nō diuinitas nec trinitas nec pr̄ aut ſp̄ūs ſanctus: tn̄ alia rō reformat pactū: qꝛ valor illi⁹ paſſiōis ⁊ ſatiſfactiōis vel meriti fuit p̄ncipalr̄ ex charitate ⁊ ex bona voluntate xp̄i que duo ſunt a tota trinitate. Itē ex acceptatione diuina que cōis eſt toti trinitati. Itē ex ɔcomitātia diuinitatis cui humanitas erat vnita: ⁊ erat eius inſtrm̄: ex qua p̄ncipalr̄ habebat valorē infinitū oē xp̄i meritū: ⁊ q̄libet eius ſatiſfactio actio vel paſſio. Un̄ ſctūs Tho.3ª pte.q. 48.ar.2º.arguit ſic 3º loco.(Satiſfactio iportat equalitatē quādā ad culpā. cū ſit act⁹ iuſtitie: ſꝫ paſſio xp̄i non vr̄ eē eq̄lis oīb⁹ peccatis generis humani. qꝛ xp̄s nō eſt paſſus ſm̄ diuinitatē: ſꝫ ſm̄ carnē ſm̄ illud.1. Petri.4º. Xp̄o in carne paſſo. Aīa aūt in qua nō eſt peccatū potior eſt q̄ꝫ caro. nō ḡ xp̄s paſſione ſua ſatiſfecit pro pctis noſtris.) Ecce argᵐ. Seqtur rn̄ſio.(Dōm inqt q̄ dignitas carnis xp̄i nō eſt eſtimāda ſolū ſm̄ carnis nām: ſꝫ ꝑſonaꝫ aſſumentē inq̄ꝫtū.ſ.erat caro dei: ex quo hēbat īfinitā dignitatē.) Hec ille. Silr̄ dicit 3º.ſen.diſ.20.q. 1.ar.3º.in ſolōne 2ᵗ.(Uita inqt corꝑalis xp̄i hēbat quēdā infinitū valorē ex diuinitate ɔiūcta inq̄ꝫtū non erat vita puri hoīs: ſꝫ dei ⁊ hoīs: ⁊ iō poterat eē ſufficiens recōpēſatio vite ſpiritualis: ⁊ ꝑcipue rōne charitatis eximie ex qua offerebatur.) Hec ille. Cetera dicta Petri poſſunt ſtare. ⁋ Ad 2ᵐ pꝫ rn̄ſio ex dictis Petri in p̄cedēti ſolutione. ⁋ Ad 3ᵐ rn̄det ſctūs Tho. p̄mi diſ.q.1. ar.3º.queſtiūcula p̄ma in ſolutione tertij argumēti dicēs: q̄ effectus abſolutōis ſacralis eſt diminutio reat⁹: ⁊ hic effectus nō inducik p indulgētias: ſed pro eo faciens idulgētias ſoluit penā quā debebat de bonis cōib⁹ eccle. Hec ille. Itē ibidē in ſolōne 2ᵗ ſic dicit.(Ille q indulgētias ſuſcipit nō abſoluik ſimplr̄ loquēdo a debito pene: ſꝫ dak ſibi vnde dbitū ſoluat.) Hec ille. Durādus vō ad argᵐ iſtud ſic ait. Duplex eſt effect⁹ ſacri. Prim⁹ q eſt remiſſio culpe ⁊ collatio gr̄e. Et 2⁹ q eſt remiſſio vel diminutio pene. Collatio p̄mi effect⁹ ꝑtinet ad ptātē auctātis: ⁊ nō ad ptātē excellētie niſi meritorie: collatio aūt 2ᵗ effect⁹ qui eſt remiſſio vel diminutio pene pōt ꝑtinere nō ſolū ad ptātē excellētie: ſꝫ etiā ad ptātē miſterij. Si.n.purus hō nō habēs ptātem nec excellētie nec miſterij pōt ſatiſfacere pro pena alteri debita. multo magis h̄ potuit xp̄s: ⁊ ille q cōſtitut⁹ eſt ab eo ſummus miniſter eccle cui cōmiſſum eſt a xp̄o q̄ de theſauro paſſionis xp̄i poſſit cōicare fidelib⁹ ad expiationē pene quā debēt. Supponimus aūt q̄ talis ſit papa. quo nō ſuppoſito nō apparet via p quā idulgētie poſſent aliqd valere. Hec Durād⁹. Pe. vō de pa. ſic rn̄det. Pōt inqt dici q̄ ſine ſacro habito de facto vel ī voto nullus effectus ſacri neceſſarij ꝓpri⁹ ɔferri pōt niſi a xp̄o. Sed ſacro habito de facto vel in voto cōtingit hr̄e effectū ſine ſacro. Si enī aliqs ſit ɔtritus ⁊ anteq̄ꝫ ſit in mora ɔfitēdi vel ɔterēdo vel alr̄ penitēdo condignā pniam fecerit a ſatiſfaciēdo nō cōfitēdo abſoluik. Sicut ḡ ſine ſacro actu ſuſcepto potuit ſatiſfacere pro ſe de ſuo: ſic ⁊ p aliū. Verū de bonis ſp̄ūalibus ab aliꝫ

ſibi

In bap^mo fit ɔdonatio pene cū pfecta ſatiſfactiōe ⁊ ſolutione.

Nō fit congrue pctī ſine pena dimiſſi.

Alr abſolo ſacralis ⁊ alr idulgētie ſoluunt penam.

ſibi cōceſſis: maxīe qñ ſacrm̄ ſuſcipit voto ⁊ factori de
bis ad que p̄ ſacrm̄ obligat' eſt: ſicut ſine nouo ſacro ip
ſemet ſatiſfacit ꝗ nō hꝫ ptātē excellētie: ſic ⁊ ſi papa vl'
ali' miniſter ecclie det ſibi vl' ſoluat nō eſt h̄ ſupplere vi
cē ſacri: qḋ ēt ſine ptāte miniſtri fieri pōt. Hec Petrus
⁊ bene. Solutio aūt Durādi īplicat aliq̄ falſa. puta ꝙ
remiſſio culpe ⁊ collatio grē nullo mō pertineat effecti
ue ad ptātē excellētie xp̄i: ſꝫ ſolū meritorie. Hoc. n. fal
ſum eſt. De h̄ ſctūs Tho. 3ª pte. q. 64. ar. 3°. ſic dic. (In
teriorē ſacroꝝ effectū opat' xp̄s: ⁊ ꝫ ꝙ de' ⁊ ꝫm ꝙ hō:
alr tñ ⁊ alr. Nā ꝫm ꝙ eſt de' opat' in ſacris p̄ auctātē.
Scdm aūt ꝙ eſt hō opat' ad īteriores effectus ſacroꝝ
meritorie ⁊ efficienter: ſꝫ inſtr̄alr. Dictū eſt. n. ꝙ paſſio
xp̄i que cōpetit ei ꝫm humanā nām: cā eſt nr̄e iuſtifica
tōis ⁊ meritorie ⁊ effectiue. Nō qdē p̄ modū pncipalis
agētis ſiue p̄ auctātē: ſꝫ p̄ modū inſtri: inqꝫtū hūanitas
eſt inſtrm̄ diuinitatis ei': ſꝫ tñ qꝛ eſt inſtrm̄ ꝯiūctū diui
tati in pſona: hꝫ quādā pncipalitatē ⁊ cauſalitatē reſpe
ctu inſtroꝝ extrinſecoꝝ: que ſunt miniſtri ecclie ⁊ ipſa ſa
cr̄a: ⁊ iō ſicut xp̄s inqꝫtū de' hꝫ ptātē auctātis in ſacris:
ita inqꝫtū hō hꝫ ptātē miniſterij pncipalis ſiue ptātē ex
cellētie que ꝯſiſtit in q̄ttuor. Pmo qdē ī hoc ꝙ meritū
⁊ vtus paſſionis eius operatur in ſacramentis: ⁊ quia
virtus paſſionis eius copulat' nobis p̄ fidē. iō 2°. ad ptā
tē excellētie quā xp̄s hꝫ in ſacris ptinet ꝙ in eius noīe
ſacr̄a ſanctificant'. Et qꝛ ex inſtitutione ſacramēta vir
tutem obtinent: īde ē ꝙ 3°. ad excellētiā poteſtatis xp̄i
ptinet: ꝙ ille q̄ dedit vtutē ſacris potuit iſtituere ſacr̄a.
⁊ qꝛ cā nō depēdet ab effectu: ſꝫ potꝰ ecōuerſo: iō quar
to ad excellētiā ptātis xp̄i ptinet ꝙ ille potuit effectus
ſacroꝝ ſine exteriori ſacro ꝯferre.) Hec ille. Silia dic
4°. ſen. diſ. 5. q. i. ar. p̄. 2°. ⁊ 3°. Ex qb' pꝫ ꝙ ſolo Durādi
implicat falſaꝫ. Solo vo Petri nō vr̄ calūniabilis niſi
pro quāto: ⁊ ſi vellet innuere ꝙ īdulgētie ecclie poſſūt
valere alicui an̄ actualē ſuſceptionē ſacri pnie: ⁊ ꝙ ſuf
ficeret votū ſuſcipiēdi ſacrm̄. Hoc. n. vr̄ eſſe falſuꝫ: ⁊ ꝯ
cōem formā ꝯcedēdi īdulgētias q̄ dr̄. Cōcedim' oībus
vere penitētib' ⁊ cōfeſſis tot dies indulgētie ⁊c̄. Inſup
cōiter tenet' ꝙ tales indulgētie valēt ad expiationē pe
ne q̄ reſtat poſt actualē abſolutionem ſacerdotis: ⁊ iſte
modus dicēdi eſt ſecurior: quē tenet ſctūs Tho. vbi ſu
pra. Dicit. n. in pn̄ti diſ. vt ſupꝛ recitatū fuit in pbōne
p' ꝯnis ꝙ hō īdulgētie valēt qꝫtū ad forū ecclie: ⁊ qꝫtū
ad iudiciū dei ad remiſſionē pene reſidue poſt ꝯtritio
nē cōfeſſionē ⁊ abſolutionem: ſiue ſit iniuncta ſiue nō.
Itē ar. 5°. eiuſdē. q. in ſolone pme. q. dicit ꝙ ī oīb' īdul
gētijs ſit mētio de vere ꝯtritis ⁊ ꝯfeſſis. Itē 2°. quolibꝫ
q. vltima ſic dicit. (Ad h̄ ꝙ īdulgētia alicui valeat tria
reqrūtur. Pmo cā ptinēs ad honorē dei vel ad neceſſi
tatē aut ad vtilitatē ecclie. 2°. auctās in eo q̄ facit. Pa
pa. n. pōt pncipalr: alij vo inqꝫtū accipiunt ptātē ab eo
vel ordinariā vel cōmiſſam ſeu delegatā. 3°. reqrit' vt
ſit in ſtatu ſalutis ille q̄ indulgētiā vult pcipere: ⁊ hec
tria deſignāt' in lr̄a papali. Nā cā cōueniēs deſignat' ī h̄
ꝙ pmittit de ſubſidio terre ſancte. Auctoritas vo ī hoc
ꝙ ſit mētio de auctoritate aploꝝ Petri ⁊ Pauli ⁊ ipſi'
pape. Charitas aūt recipiētis in h̄ ꝙ dr̄: vere penitenti
b' ⁊ cōfeſſis. Nō dicit: ⁊ ſatiſfaciētib': qꝛ īdulgētia non
excuſat a ꝯtritiōe ⁊ cōfeſſiōe: ſꝫ cedit in locū ſatiſfactio
nis.) Hec ille. Sꝫ his nō obſtātib' vr̄ mihi cū Durādo
ꝙ papa poſſet ſi vellet ꝯcedere indulgētias de ꝯtritis ⁊
valerēt eis ante actualē ꝯfeſſionē ad ſatiſfactionē pro
pctis: ſꝫ cōiter oppoſitū ſonēt lr̄e papales: qꝛ etiā multi
plati dant indulgētias eis q̄ ſunt in ſtatu grē vl' erūt in
fra octo dies nō faciēdo mētionē d̄ ꝯfeſſiōe: ⁊ ſic dicta

Paſſio xp̄i eſt cā nō ſolū meritoria ſed etiā effectiua noſtre iuſtificationis.

Ad ꝙ ſi indulgentie alicui valeant: tria requirūt. De eodē ad pūctū Aur.

Ad arg. Aureo. ꝯ eandē ſolutionē.

ſolo Petri bona eſt: ſed ſctūs Tho. loqtur de indulgen
tijs: quas papa cōiter ꝯcedit ī ſuis reſcriptis. ¶ Ad pm̄
Aureoli ꝯ eādē ꝯnē dr̄ negando minorē. ſ. ꝙ ex vbis re
ſcriptoꝝ habeat' ꝙ papa det īdulgētias modo autenti
co ſine q̄cūqꝫ applicatiōe ſatiſfactiōis. Nec valet pba
tio de dei miſericordia: qꝛ ſicut de' in ſuis opib' nunq̄
vtit' miſericordia ſine iuſtitia: ita nec miniſter ei' q̄cūqꝫ
ſic pt vti diuina miſericordia ſeceruēdo oēm iuſtitiā: ⁊
de hoc btūs Tho. pn̄ti diſ. q. i. ar. 3°. in ſolone 2ᵉ. q. ſic di
cit. (Indulgētie ſimplr tm̄ valēt quātū ſonāt vel pdi
cant': dūmodo ex pte dātis ſit auctoritas: ex pte recipiē
tis charitas: ex pte cāe pietas: que cōprehēdit honorē
dei ⁊ pximi vtilitatē. Nec in h̄ ſit magnū forū de mi
ſericordia dei vt quidā dicūt: nec diuine iuſtitie dero
gat': qꝛ nihil de pena dimittit': ſꝫ vni' pena alteri ꝯputa
tur.) Hec ille. Quod āt addit arguēs de auctāte papa
lis ⁊ aploꝝ Petri ⁊ Pauli: n̄ valet. qꝛ auctoritas papa
lis n̄ ſe extēdit ad relaxādū peccata ſine q̄cūqꝫ ſatiſfa
ctione: ſꝫ ad h̄ ꝙ theſauꝝ ecclie poſſit in ſatiſfactionē
fidelib' diſpēſare: ⁊ ſatiſfactionē vnius alteri applicare:
non aūt pro libito relaxare. De hoc ſctūs Tho. 4°. ſen.
diſ. 18. q. i. ar. 3°. queſtiūcula quarta arguit ſic. (Omnis
xp̄i actio nr̄a eſt inſtructio: ſꝫ ipſe qbuſdā peccātib' nul
lā penā impoſuit: ſꝫ ſolū emēdationē vite: vt pꝫ d̄ adul
tera Ioh. 8°. q̄ vr̄ ꝙ ad arbitriū ſuū poſſit ſacerdos qui
eſt xp̄i vicari' dimittere totā penā vel partē.) Ecce ar
gumētū. Seqtur rn̄ſio. (Dn̄i inqt ꝙ xp̄s habuit ptā
tē excellētie in ſacris. vn̄ ipſe ex auctoritate totū vl' par
tē poterat dimittere ſicut volebat: nec eſt ſile de his q̄
operant' tm̄ vt miniſtri.) Hec ille. Et ibidē in ſolone
pncipali multa dicit q̄ faciūt ad ppoſitū. ¶ Ad 2m̄ pꝫ
ſolutio p̄ predicta: qꝛ aᵃʳ intellecta ad ſenſum arguētis
falſa eſt. Licet. n. papa plenitudinē clauiū habeat tam
ordinis q̄ iuriſdictiōis: nō tñ hꝫ ptātē excellētie: ſꝫ ſol'
xp̄s. iō nō pōt peccata dimittere ſine ſatiſfactione: que
eſt pars ſacri pnie ſicut xp̄s poterat. ¶ Ad 3m̄ dr̄ primo
ꝙ modus arguēdi nō valet: qꝛ ſi forma illa valeret: cō
cluderet nō ſolū ꝙ papa ex auctāte poſſet ſine ſatiſfa
ctione oē pctm̄ remittere quo ad culpā ⁊ reatū: īmo ꝙ
q̄cūqꝫ ſacerdos pōt remittere oē pctm̄ q̄ ad reatū ꝙ pt
remittere quo ad culpā vel offenſam: qḋ eſt manifeſte
falſū. Et pꝫ ꝯña: qꝛ ꝫ dicta arguētis mai' eſt abſoluere
a culpa q̄ a pena: multis aūt ſacerdotibus cōmiſſū eſt
abſoluere a culpa. q̄ ⁊c̄. Dicit' 2°. ꝙ lꝫ maius ſit abſolue
re a culpa q̄ abſoluere a pena. ſi vtraqꝫ abſolutio ſeor
ſum ꝯſideret'. tñ abſoluere a culpa ⁊ a tota pena ſiml'.
maius eſt q̄ abſoluere a culpa ſolū ⁊ nō a pena: vl' a cul
pa ⁊ ab aliq̄ parte pene: ſed nō a tota pena: ⁊ iō nō opꝫ
ꝙ cuicūqꝫ committit' 2m̄ cōmittat' pmū. Dr̄ 3°. ꝙ dato
ꝙ ſemp abſolutio a pena eſſet qd minus q̄ abſolutio
a culpa: nō tñ ſemp decet ꝙ cui cōmittit' min' cōmit
tatur maius: qꝛ abſolutio a culpa in nullo caſu pōt eſſe
nociua nec īpeditiua maioris boni: ſecus eſt de abſolu
tione a pena. De hoc ſctūs Tho. pᵃ 2ᵉ. q. 87. ar. 6°. in ſo
lutiōe tertij ſic dicit. (Remota macula ſanatū eſt vul
nus pctī qꝫtū ad voluntatem. Reqrit' aūt adhuc pena
ad ſanationē aliarū viriū aīe q̄ per peccatū precedens
deordinate fuerūt: vt. ſ. p̄ ꝯtraria curent'. Reqrit' ēt
ad reſtituendū eq̄litatē iuſtitie: ⁊ ad remouēdū ſcanda
lū alioꝝ vt edificent' ī pena q̄ ſcādalizati ſunt ī culpa.)
Hec ille. Et multa alia ꝯ argumētū adducit pn̄s. ¶ Ad
4m̄ negat' hꝰ. Nec valꝫ pbatio: qꝛ ſicut dictū fuit pus
in baptiſmo non fit relaxatio pene peccatis debite ſine
ſatiſfactione: imo cū ſufficiētiſſima ſatiſfactione p̄ me
ritū ⁊ ſatiſfactionē paſſionis xp̄i q̄ plenarie transfertur

Lꝫ ſit maius abſoluere a culpa q̄ a pena: nō tñ ſeqt' ꝙ cui ꝯmittit' pm̄ ꝯmittat' ſcdm.

in baptizatū. Itē dato ꝙ papa mediāte ſacro poſſit oēꝫ penā remittere. Hoc nō eſt niſi ꝑ ꝯpletū ſacrm̄. Nō ē aūt ꝯpletū vltimata cōpletiōe niſi quelibet ꝑs integralis ſacri ſit cōpleta. ſ. ꝯtritio cōfeſſio ⁊ ſatiſfactio. Nō ē āt cōpleta ſatiſfactio niſi penitēs ꝑ ꝓpria opa penalia plenarie ſatiſfaciat: vel ali⁹ pro eo: vel niſi ſatiſfactio xp̄i ⁊ ſctōꝝ ſibi ꝑ indulgētiā applicet̄ ab eo ꝗ pōt. De hoc mul tū bñ ad ꝓpoſitū dicit Durādus. Pena īgꝉ pctō debita tripl'r pōt dimitti. Uno mō ex mera grā qñ offenſus totā offenſā ⁊ penā offenſe debitā gratis remittit offendenti. Alio mō qñ aliqͥs penā debitā ſoluit pro aliquo ꝙ pena nō ꝯdonat̄ gratis: ſꝫ ſoluit̄ ꝑ aliū de volūtate eius ꝗ fuit offenſus. 3.º mō qñ ptim remittit̄ ⁊ ptim exſoluit̄ qđ fit quando magna pena ꝓ modica remittit̄. Prim⁹ mod⁹ ⁊ terti⁹ vident̄ hr̄e locū in indulgētijs: ſi attēderet̄ cōis vſus noīs. Tūc. n. dr̄ aliqͥs indulgere alteri delictū ꝯ ſe cōmiſſum qñ gratis ⁊ total'r remittit culpā ſeu offenſam ⁊ penā pro culpa debitā vel qñ magnā penā cōdonat pro modica. Qñ aūt tota pena exſoluit̄ ꝑ illū ꝗ peccauit: vel ꝑ aliū loco eius qđ ptinet ad 2ᵐ modū nō dr̄ eē indulta: ſꝫ ſoluta. Sed qꝛ ſm̄ Hilariū nō res ſermoni: ſꝫ ſermo rei dꝫ eē ſubiect⁹. iō magis attēdēdū eſt ad veritatē rei ꝙ̄ ad ꝓprietatē ſermonis. Cōſtat aūt ꝙ ſolus de⁹ pōt gratis cōdonare totā penā debitā pctō ꝯ ꝓcepta eius cōmiſſo vel ptē pene: vt ille cui ſup hoc legit̄ dediſſe ptāē. Nō appet aūt ꝙ de⁹ hanc ptāē dedit hoīb⁹ quos ſolū fecit miniſtros noui teſtamēti: ⁊ diſpēſatores miniſterioꝝ dei: ꝙ ipſi ſine ſacris quoꝝ ſūt diſpēſatores poſſint gratis cōdonare penā ꝓ peccatis debitā vel ptē eius: nec etiā mediātib⁹ ſacris. Nā qñ tota pena dimittit̄ in baptiſmo vel ps pene virtute clauiū in ſacro pnie: nō dr̄ ꝯdonari: ſꝫ dr̄ ꝙ cōicat̄ meritū paſſiōis xp̄i ad dimiſſionē tot⁹ pene in bapt̄ᵐᵒ vel ad dimiſſionē ptis pene in ſacro pnie: ita ꝙ de merito pene xp̄i exſoluit̄ tota pena debita pctō: vel ps ei⁹: ⁊ iō cōiter ſeqͥt̄ ꝙ mod⁹ quo valēt indulgētie eſt ꝑ modū ſolonis pene pctō debite ⁊c̄. Hec Durādus ⁊ bñ. Et hec ſufficiāt ad argᵗᵒ ꝯ ꝯnes. ¶ Ad argᵐ ꝯ qōnē pꝫ riſio ꝑ pdicta. Et hec de queſtione ſufficiant. De qua benedictus deus. Amen. Diſtin. XXI.

¶ Utrum peccatum veniale poſſit expiari quo ad culpā per penā purgatorij. Queſtio. I.

Circa vigeſimāprimā diſ. 4ᵗ ſen. ꝗrit̄. Utrū pctm̄ veniale poſſit expiari quo ad culpā per penā purgatorij. Et arguit̄ ꝙ nō. qꝛ clpa actualis nō delet̄ niſi ꝑ cōtritionē: ſꝫ poſt hāc vitaꝫ nō erit ꝯtritio que eſt act⁹ meritori⁹: qꝛ tūc nō erit meritū nec demeritū: cū ſꝫ Damaſ. hoc ſit hoīb⁹ mors qđ angelis caſus. ꝗ poſt hāc vitā nō dimittit̄ veniale in purgatorio quo ad culpā.

In oppoſitū arguit̄. qꝛ. i. Cor. 3º. Per lignum fenū ſtipulā venialiaītelligunt̄: ſꝫ lignū fenū ſtipula ꝑ purgatoriū cōſumunt̄. ꝗ ipſe culpe veniales poſt hāc vitam remittentur.

In hac qōne erūt tres articuli. In pͦ ponēt̄ ꝯnes. In 2º obieᶜᵒ. In 3º ſolones.

Quantū aū pᵐ articlm̄ ſit pͣ ꝯ. Culpa venialis in eo ꝗ cū grā decedit remittit̄ poſt hāc vitā in purgatorio. Hāc ponit ſcūs Tho. pñti diſ. q. i. ar. 3º queſtiūcula pͣ vbi ſic dic̄. (Quidā dixerūt ꝙ poſt hāc vitā nō dimittit̄ pctm̄ quo ad culpā: ⁊ ſi cū mortali culpa ꝗs decedat dānat̄: ⁊ remiſſionis capax nō eſt. Non aūt pōt eſſe ꝙ cū veniali decedat ſine mortali: qꝛ ipſa grā finalis culpā purgat veniālē. Ueniale. n. pctm̄ committit̄ ex hoc ꝙ ꝗs hñs xp̄m in fundamēto nimis aliqđ tpale diligit. qui qdē exceſſus ex ꝯcupiſcētie corruptiōe ꝯtingit. Unde ſi grā oīo ꝯcupiſcētie corruptionē vincat: ſicut in beata virgine fuit nō remanet aliqͥs locus veniali. Et ita cū in morte oīno diminuat̄ ⁊ annihilet̄ iſta ꝯcupiſcētia: potētie aīe total'r grē ſubijciuntur: ⁊ veniale expellit̄. Sed hec opinio friuola eſt: et in ſe: ⁊ in ſua cā. In ſe qdē: qꝛ dictis ſctōꝝ ⁊ euāgelij aduerſat̄ que nō pñt exponi de remiſſione venialiū ꝙ̄tū ad penā: vt magr̄ dicit in lr̄a. qꝛ ſic tā grauia ꝙ̄ leuia in futuro dicunt̄. Greg⁹ aūt leues culpas poſt hāc vitā remitti ꝓhibet: nec ſufficit qđ dicūt: ꝙ hoc dr̄ ſpecial'r de leuib⁹ ne putet̄ nihil graue pro eis nos paſſuros: qꝛ remiſſio pene magis auferet grauitatē penaꝝ ꝙ̄ ponat. Cētraꝫ ad cām aūt apparet friuola: qꝛ defectus corꝑalis q̄lis eſt in vltimo vite nō aufert cōcupiſcētie corruptioneꝫ vel diminuit ꝙ̄tū ad radicē: ſꝫ ꝙ̄tuꝫ ad actū: ſicut pꝫ ēt de illis ꝗ grauiter infirmant̄. Nec iterꝫ trāquillat potētias aīe in tm̄ vt eas ſubijciat grē: qꝛ trāqͥllitas potētiarū ⁊ ſubiectio eaꝝ ad grām eſt qñ inferiores vires obediūt ſupiorib⁹: que legi dei ꝯdelectant̄: qđ in ſtatu illo eſſe nō pōt: cū actus vtrarūqꝫ impediat̄. Niſi trāquillitas dicat̄ priuatio pugne ſm̄ qd: ſicut ēt in dormientib⁹ accidit: nec tñ ꝑꝑ hoc ſomn⁹ dr̄ cōcupiſcētiā diminuere: aut vires aīe tranquillare: aut eas grātie ſubdere. ¶ Pͣ. dato ꝙ ꝯcupiſcētiā radical'r diminueret defect⁹ ille ⁊ vires aīe ſubderet grē: adhuc hoc nō ſufficeret ad dimiſſionē culpe venialis iā ꝯmiſſe: ꝙ̄uis ſufficeret ad vitationē future: qꝛ culpa actualis ēt venialis nō remittit̄ ſine actuali motu cōtritiōis: vt dictū eſt diſ. 16º. ꝙ̄tūcūqꝫ habitualiter intēdat̄ grā. Cōtingit aūt ꝙ aliquis dormiēs morit̄ in grā exñs: ꝗ cū veniali aliquo obdormiuit: ⁊ talis nō pōt actū cōtritiōis hr̄e de veniali ante mortē. Nec pōt dici vt dicūt ꝙ ſi nō penituit actu vel ꝓpoſito in generali vel ſpeciali ꝙ ſit verſum in mortale ꝑꝑ hoc ꝙ veniale fit mortale dū placet. Quia nō quelibet placētia venialis facit pctm̄ mortale: alias omne veniale eſſet mortale: qꝛ qōlibet veniale placet caꝫ ſit volūtariū: ſꝫ talis placētia que ad fruitionē ſpectat ī ꝙ̄ oīs hūana ꝑuerſitas ꝯſiſtit: dū reb⁹ vtēdis fruimur vt dicit Aug⁹. Et ſic placētia illa que facit pctm̄ mortale ē actualis placentia: quia omne peccatuꝫ mortale ī actu ꝯſiſtit. Poteſt autem ꝯtingere ꝙ aliqͥs poſtꝙ̄ veniale peccatum cōmiſit nihil actualiter de peccato cogitet dimittendo vel tenendo: ſed cogitat forte ꝙ triāgulus habet tres angulos equales duobus rectis: ⁊ in hac cogitatione obdormiat ⁊ moriat̄. Unde pꝫ ꝙ hec opinio oīo irrationabilis eſt: ⁊ ideo cū aliqͥs dōꝫ eſt ꝙ culpa venialis in eo ꝗ cū grā decedit poſt hāc vitā dimittit̄ per ignē purgatoriū: qꝛ pena illa aliqualiter volūtaria virtute grē hēbit vim expiādi oēm culpā que ſimul cū grā ſtare pōt.) Hec ille. Intelligēdū tñ ꝙ ꝑ illā penaꝫ ſine pluri nō remittit̄ culpa venialis: niſi ꝓ quāto eſt cum aliquo motu deteſtationis pcti venialis explicite vl' implicite. Et hoc intēdit ſcūs Tho. ibidē in ſolone 4ᶦ argumēti qđ in pͥncipio qōnis recitatū fuit. (Dōꝫ ingꝉ ꝙ poſt hanc vitam non poteſt eſſe meritū reſpectu pͥmij eēntialis: ſed reſpectu alicuius accidētalis poteſt eē ꝙ̄diu manet homo in ſtatu vie aliquo modo: ⁊ iō in purgatorio poteſt eē actus meritorius ꝙ̄tum ad remiſſionem culpe venialis.) Hec ille. Eandem ꝯneꝫ ponit de malo. q. 7. arti. xi. cuius verba recitata fuere diſ. 16. Ubi in fine riſionis ſic dicit. (Oportet dicere ꝙ venialia remittūtur poſt hanc vitam etiā ꝙ̄tum ad culpā eo mō quo remittūtur in hac vita: ſcꝫ ꝑ actū charitatis ī de

repugnātē

Pena pctō debita tripl'r pōt dimitti.

In purgatorio eſt aliquis meritum.

repugnātē venialib⁹ in hac vita cōmiſſis. Quia tamen poſt hāc vitā nō eſt ſtat⁹ merēdi:ille dilectōis mot⁹ tollit qdē ipedimētū venialis culpe:nō tñ meret̄ abſolōnē vel diminutionē pene: ſicut in hac vita.) Hec ille. Itē ibidē in ſolōne.9ⁱ.argumēti ſic dicit.(Remiſſio peccati vēialis ī purgatorio q̄tū ad penā ē ex pte pene purgatorij quā hō patiēdo exſoluit:qḋ dz: ꝛ ita ceſſat reat⁹ Sed q̄tū ad culpā nō remittit̄ ꝑ penā: neqꝫ ſꝫ ꝙ actu ſuſtinet̄:qꝛ nō ē meritoria:neqꝫ ſm ꝙ cogitat̄. Nō.n. eſſet motus charitatis: ꝙ aliq̄s deteſtet̄ pctm̄ veniale ꝓꝑ penā:ſꝫ magis eſt motus timoris ſeruilis vel nālis. Remittit̄ ġ veniale in purgatorio quo ad culpā virtute gr̄e:nō ſm ꝙ eſt ſolū in habitu:qꝛ ſic cōpatit̄ pctm̄ veniale:ſed put exit in actū charitatis deteſtātis veniale pctm̄.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ ſic argui pro ꝯne. Ad remiſſionē venialis ſufficit act⁹ charitatis deteſtantis veniale pctm̄ ꝓꝑ deū:ſꝫ talis actus pōt eē ī purgatorio. ġ ꝛc. Sed vr̄ in dictis ſcti Tho.eē ꝯdictio: qꝛ in ſcripto dicit ꝙ in purgatorio pōt eſſe act⁹ meritori⁹ p̄mij accñtalis: in de malo vo negat eē meritū reſpectu cuiuſcūqꝫ premij eē in purgatorio. Dr̄ ꝙ in his nō eſt magna ꝯdictio qꝛ in ſcriptis accipit meritum large pro quacūqꝫ diſpōne ad donū gr̄e vel glorie vel dignitate ad remotionē impedimēti gr̄e vel glorie. In q̄onibus de malo ſumit meritū ſtricti⁹.ſ.p ꝓfectu vel augmento ſpūalis boni eterni:p̄ſertim glorie. qḋ pꝫ. Nā ibidē arguit ſic 6° loco.(Eiuſdē rōnis eē vr̄ ꝙ aliq̄s mereat̄ p̄miū eēntiale vel accidētale:ꝛ ꝙ ei remittat̄ pctm̄:qꝛ eadē rōne qua aliq̄s accedit ad vnū oppoſitoꝝ recedit ab altero: ſed hō poſt mortē nō pōt mereri neqꝫ p̄miū eēntiale neqꝫ accidētale.ġ pari rōne nō pōt ꝑcipere remiſſionē pctōꝝ venialiū aut mortaliū.) Ecce argm̄. Seqtur rñſio. (Dōꝫ inqt ꝙ meritū glorie eēntialis vel accidētalis ꝑtinet ꝑ ſe ad ꝓfectū ſpūalē ġ eſt ꝑ augmētū ſpūalis boni.) Hec ille. Pōt ēt dici ꝙ ſolū intendit h̄ dicere.ſ.ꝙ poſt hāc vitā nō eſt ſtatus merēdi eodē mō:nec tot nec tāta nec talia q̄lia in hac vita:nec vniuoce dr̄ meritū hic ꝛ ibi. ¶ 2° ꝯ. Pctm̄ veniale in inferno nullo mō pt̄ expiari quo ad penā. Hāc ponit ſctūs Tho.de malo.q. 7.ar.10.vbi ſic dicit.(Ea rōne clpe debet̄ pena: qꝛ clpa ordinat̄ ꝑ penā. Hō.n.peccādo ꝓpria volūtate diuine iuſtitie ordinē ꝑtermiſit. Qui qdē h̄ mō reparat̄ ꝑ h̄ ꝙ fit de hoīe iuſtitia:dū ꝯ ſuā volūtatē punit̄ ſm dei volūtatē. Rñdet aūt ꝑpetua pena pctō mortali ſm ordinē diuine iuſtitie:ꝛ ex ipſa ſpē pcti:ꝛ ex inherētia illi⁹ ad ſubiectū. Ex ſpē qdē pcti: qꝛ pctm̄ mortale eſt directe ꝯ charitatē dei ꝛ ꝓpriui ꝑ quā pcti pena dimittit̄.ġ aūt ꝯ aliqd peccat ex hoc ipſo meret̄ ei⁹ bñficio p̄uari:ſicut in reb⁹ humāis ġ ꝯ rē publicā peccat:hoc ipſo ī ꝑpetuū ſocietate reipublice p̄uat̄ vel ꝑpetuo exilio vel morte: in qua vt dicit Aug⁹.21°.de ciuitate dei:nō pēſat̄ pena tpis q̄ qſqꝫ occidit̄:ſꝫ poti⁹ ꝙ ꝑ mortē in eternū ciuitatis ei bñficio p̄uat̄:q̄uis clpa ꝯmiſſa forte fuerit momētanea aut breui tpe ꝑpetrata. Unñ ꝛ ille ġ mōtalr̄ peccat in q̄tū ꝯ charitatē peccat h̄ meret̄ vt remiſſiōe p̄uetur que eſt effect⁹ charitatis:ꝛ ſi de⁹ aliqñ remittit:nō ē ex merito hoīs:ſꝫ ex mīa ſua. Ex pte vo īherētie ad ſubiectū pctm̄ mortale perpetuā ꝑ enā meret̄: qꝛ p̄uat hominē gr̄a ꝑ quā fit remiſſio pctōꝝ. Pctō aūt manente nō ſoluit̄ pena:qꝛ in opib⁹ dei nihil pōt eē inordinatū. Et ideo ſicut hō ġ ſe in puteū ꝓiceret: vñ ꝑ ſe nō poſſet exire:q̄tū eſt in ipſo faceret vt in ꝑpetuū eſſet ibi: ita ēt ġ mortalr̄ peccat q̄tū in ipſo eſt ſe in penā eternā inducit. Ueniale aūt pctm̄ cū nō ſit ꝯ charitatē nō meret̄ penā ꝑpetuā ex ſpē pcti:nec ex pte inherētie ad ſubiectū ꝑ ſe loquēdo:qꝛ nō priuat gr̄aꝫ. Sed ꝑ accñs fit irremiſſibile pctō mortali ꝯiūctū in q̄tū eſt ī ſubiecto p̄uato gr̄a:ꝛ ſic ꝑ accñs punitur pena eterna.) Hec ille. Eādē ponit p̄ma diſ.q.1.ar.2°.in ſolone 3ᵉ.q.vbi ſic dicit. (Culpa nō pōt ordinari niſi ꝑ penā:qꝛ deus nihil inordinatū relinqt:iō nunq̄ꝫ culpā ſine pena de⁹ dimittit. In illis aūt qui dānant̄ nō pōt aliq̄ culpa dimitti: nec aliq̄s reat⁹ tolli cū careāt charitate ꝑ quā ꝛ culpa purgat̄ ꝛ reatus:ꝛ iō culpa venialis in eis ſꝑ manebit: vel reatus ei⁹ ēt ſi aūt pctm̄ mortale veniale dimiſſū fuiſſꝫ quo ad culpā manēte reatu:ꝛ ꝓꝑ h̄ dānati de venialib⁹ eternalr̄ punient̄.) Hec ille. Silr̄ dicit ī multis locis. Ex quibus poteſt formari talis rō. Omne peccatū irremiſſibile quo ad culpā per ſe:vel per accidens eternalr̄ puniet̄:ſed venialia dānatoꝝ ſunt irremiſſibilia.ġ ꝛc. Et in hoc primus articulus terminatur.

Quantū ad 2m articlm arguēdū eſt ꝯ ꝯnes. Et qdē ꝯ ꝓbōnē p̄me ꝯnis arguit Durādus indirecte. Ait eni ſic. Sciēdum ꝙ in pctō mortali ſunt tria.ſ.deordinatio act⁹ in qua ꝯſiſtit macula: ſicut ī deordinatiōe mēbri corpalis ꝯſiſtit turpitudo corpis: p̄uatio gr̄e que dr̄ offenſa:ꝛ reat⁹ pene. Hec aūt tria ſūt in pctō veniali p̄ter p̄uationē gr̄e. Dr̄ ġ pctm̄ remitti q̄ ad culpā qñ reordinat̄ act⁹ volūtatis ꝑ debitā diſplicētiā q̄ ad offenſaꝫ qñ gr̄a reſtituit̄:ſꝫ quo ad reatū pene qñ pena ꝯdonat̄ vel ſoluit̄.(Dōꝫ ġ ꝙ culpa mortalis nullo mō pōt dimitti poſt hāc vitā: nec venialis ſi ſit cū mortali. Uenialis tñ ſi ſit ſine mortali pōt poſt hāc vitā dimitti. Primū ſic pꝫ. Uolūtas in malo obſtinata nō pōt in actu ſuo reordinari:ita vt velit bonū ꝛ bñ: ſꝫ volūtas decedētiū cū pctō mortali eſt in malo obſtinata tā in hoīb⁹ q̄ꝫ ī angelis: vt cōiter ponūt doctores. ġ nō pōt reordinari vt velit bonū ꝛ bñ. Sed alr̄ nō dimittit̄ pctm̄ quo ad culpā niſi qꝛ volūtas reordinat̄. ġ ꝛc. Et qꝛ aliq̄ dicūt ꝙ volūtas dānatoꝝ hoīuꝫ ꝛ angeloꝝ pōt velle bonū moris ex genere ꝛ circūſtātijs: licꝫ tale velle nō poſſit eē meritoriū ꝓꝑ ſtatū in quo ſūt. iō addit̄ 2° rō talis. Ille ġ eſt in ſuo fine ꝛ termino nō pt̄ facere aliqd qḋ ordinet̄ ad ꝯſecutionē finis vel termi ꝯtrarij:ſed decedētes in mortali ſtatim ſunt in ſuo fine ꝛ termino.ſ.in inferno ġ eſt extremus termin⁹ dānatoꝝ: ſicut paradiſus eſt extrem⁹ termin⁹ beatoꝝ. ġ non pñt facere aliqd qḋ ordinet̄ ad ꝯſecutionē finis: ſꝫ dimiſſio culpe ad h̄ ordinat̄.ġ ꝛc. ¶ 2m ſic ꝓbat̄:qꝛ ad dimiſſionē culpe venialis ſufficit reordinatio volūtatis ꝑ debitā diſplicētiā:ꝛ hāc poſſunt hēre exiſtēs in purgatorio: cū nō ſint obſtinati in malo:ſꝫ ſint in charitate:nec ſint totalr̄ in termino:ſꝫ citra.ġ in eis pōt remitti pctm̄ veniale quo ad culpā. Hec Durādus. In qb⁹ vr̄ velle ꝙ ad dimiſſionē venialis quo ad culpā ſufficit diſplicētia dato ꝙ ñ īformet̄ charitate ſicꝫ ſupra dixerat diſ.16.ꝙ veniale pōt remitti in via mortali nō remiſſo. et ad hoc ampli⁹ diſcutiēdū mora ē queſtio. ¶ Cōtra eādē ꝯnē arguūt aliq̄.ſ.ꝙ nulla culpa venialis remittat̄ ī purgatorio:ſꝫ in via ſolū:qꝛ decedens in gr̄a cū morit̄ aut recolit de veniali:aut nō. Si recolit actu ꝛ penitet: culpa dimittit̄:ſi nō penitet peccat mortalr̄:qꝛ eligit a gloria retardari:ſi vo nō recolit:aut ſic eſt diſpoſitus ꝙ ſi recoleret peniteret:ꝛ tūc dimittit̄:aut nō peniteret: ꝛ ſic mortalr̄ peccat. ¶ Cōtra 2am ꝯnē arguit̄ a quodā:qꝛ volēs malū ſimplr̄ pōt velle bonū ſm qd: ſicut adherēs bono fini ꝑ charitatē firmiter pōt nihilomin⁹ peccare venialiter:ſic econuerſo adherens firmiter malo fini pōt ſm qd velle bonum: ꝛ ſic penitere de veniali. ¶ Confirmat̄ rō:qꝛ magis eſt dare ſūmū bonū q̄ꝫ ſū

Rō quare ꝑ pena penare ꝛpōdeat pctō mortali.

Cōtra ꝓbōnē p̄me ꝯcluſionis arguit Dur.indirecte.d.21.q.1.

Cōtra eādē ꝯclōnē arguunt alij: vt recitat Pe.d.21.q.1.ar.2°.

Cōtra ſcdaꝫ ꝯclōnē arguit qdā.vt recitat Pe.vbi ſupra.

mũ malũ. Si g adherere ſũmo bono cõpatit malũ i perfectũ multo magis cõ adherere ſũmo malo ↄpatit bonũ ipfectũ. ⁋ 2° vr ꝙ necia adherẽtia non plus faciat ꝗ voluntaria ꝗdiu eſt voluntaria. Sicut.n. illud qd eſt necio albũ nõ põt eẽ nigrũ: ſic illud qd ẽ voluntarie albũ ꝗdiu vult eẽ albũ nõ põt eẽ nigrũ: ꝙ ſi ꝑ voluntatẽ põt ſimul eẽ albũ ⁊ nigrũ pari rõne ſi ꝑ necitatẽ ẽ albũ nihilominus cũ h poterit eẽ nigꝝ: qꝛ ↄrietas nõ cãtur ex necio ⁊ voluntario: ſꝫ ex nã rei intrinſeca: qꝛ ↄrietas eſt dria ſm formã. Cũ g voluntarie adherẽs bono fini poſſit velle malũ ſm qd: ſic iuſt⁹ in via põt peccare venialr: ⁊ cõ adherẽs voluntarie malo fini facere bonũ ſm qd .i. ex circũſtantijs ſicut infidelis. g qñ ſunt in termino cui necio adherent: ⁊ beati pñt peccare venialr. ⁊ dãnati penitere de veniali. ⁋ 3° arguit ↄ qddã ↄtẽtũ in ꝓbatiõe ↄnis .ſ. ꝙ pctm veniale nõ põt dimitti ꝗ ad penã niſi dimittat quo ad culpã. Cõtra h põt dubitari qꝛ ſi nihil aliud ipediat niſi defect⁹ gratie g ipedit penã mortalis ſolui culpa durante: qꝛ exiſtens in ſolo veniali hꝫ grãm: ⁊ bona eius penalia ſunt deo accepta ⁊ grata: aliter nõ videret ꝙ aliq adulti poſſent euolare: qꝛ oẽs habẽt mltitudinẽ venialiũ: qꝛ ſepties in die cadit iuſt⁹: que quidẽ in momẽto mortis pñt deleri quo ad culpã. Si aũt reſtet ſolutio pene diu ſtabunt in purgatorio: ⁊ ſic nõ euolabunt. niſi dicat ꝙ ꝑus ſatiſfecerunt: ⁊ tunc remiſſio pene ꝑceſſiſſet remiſſionez culpe: qd eſt ꝓpoſitũ ⁊ cõtra ↄnem. ⁋ Cõtra eandẽ ↄnez arguit Scotus ꝓbando ꝙ peccato veniali nullo mõ debeat pena eterna: nec per ſe: nec per accidens: ⁊ qdem ꝙ nõ per ſe probat tripliciter. Primo ſic qꝛ nõ ſtat cũ charitate debitũ pene eterne: ſed cũ charitate ſtat veniale: non tñ nõ deletum poſt actũ: ſed etiã actualiter cõmiſſum ſm oẽs. ergo ⁊c. Probat maior: qꝛ per charitatem eſt aliquis dignus vita eterna. ſi ergo cuꝫ hoc ſtat debitũ pene eterne vel ad penã eternã. ergo aliqs eſt dignus ſimul vita eterna ⁊ pena eterna. Sed hoc ẽ impoſſibile: qꝛ nullus põt eſſe debitor pene pro inſtãti pro quo eſt ordinatus ad gloriã: qꝛ tunc ſimul poſſent ſtare gloria ⁊ aliqua pena. Probat 2° eadem maior: qꝛ poſt actũ peccati mortalis nihil manet de pctõ niſi debitũ pene. ergo ſi debituꝫ pene eterne poſſet ſtare cum gratia peccatũ mortale nõ remiſſum poſſet ſtare cum gratia eo mõ quo manet: ⁊ tunc idẽ eſſet amicus ⁊ inimicus. ⁋ 2° qꝛ eſſentialis pena dãnatoꝝ non eſt pena ſenſus: ſed dãni. Illa aũt necio ↄcomitat ꝗcũꝗ penã: qꝛ nulla pena põt ſtare cũ btitudine. g debitũ ad ꝗcũqꝫ penã eternã icludit debitũ ad penã eternã dãni: ⁊ ꝑ ↄñs ad penã eſſentialis dãnationis: ſed iſta non correſpõdet veniali. ⁋ 3°. qꝛ pctm veniale ⁊ mortale ſunt iproportionabilia in rõne malitie vel offenſe: qꝛ infinita venialia ſi eẽnt nõ equarent vni mortali in rõne offenſe: qꝛ nec oia iſta auerterẽt a fine vltimo ſicut vnũ mortale. g pena ſm iuſtitiã correſpõdẽs mortali iproportionabiliter ⁊ i infinitũ excedit penã debitã veniali. Sꝫ nõ improportionabilr ⁊ in infinitũ intẽſiue excedit: qꝛ quelibet pena ſm intẽſionẽ finite ſolũ excedit vl excedit ab alia. g hoc erit ſm extẽſionẽ. g nõ debet veniali de per ſe pena eterna. ⁋ 2° arguit: ꝙ nec ꝑ accñs debeat ſibi pena eterna qñ ↄiũgit mortali: qꝛ de⁹ ſꝑ punit citra cõdignũ: ⁊ eſto ꝙ ſimplr ſm rigorẽ puniret vſqꝫ ad cõdignũ: oio iniuſtũ eẽt penã eternã infligere ꝓ illo cui ſm ſe debet pena tꝑalis. Cũ ſicũqꝫ .n. ↄiũgat alteri: h non facit illd i infinitũ exire illud gen⁹ culpe. g nõ iuſte correſpõdet ſibi pena in infinitũ excedẽs. Hec Scotus i forma. Et in hoc ſecundus articulus terminatur.

Quantũ ad 3^m articlm rñdẽdũ eſt obiectionibus ſupradictis. Et qdẽ ad dicta Durãdi dicitur ꝙ ſuũ ꝑambulũ aliꝗ falſa cõtinet. Primũ eſt ꝙ culpa ⁊ macula ſunt idem. Hoc .n. nõ vr veꝝ qꝛ ꝑuatio ois pulchritudis dr ⁊ eſt formalr macula. Unñ cuꝫ grã ſit nitor aie ꝑuatio grẽ põt dici macula: ⁊ nõ ſolũ ipſa deordinatio actus. Itẽ vbi nullus eſt act⁹ ibi nec ordinatio nec deordinatio actus: ſꝫ i pctõ omiſſiõis nullus eſt act⁹: ſꝫ ꝑuatio act⁹ debiti: ⁊ tñ eſt ibi culpa ⁊ macula quia non habet debitã pulchritudinẽ. ergo oportet ꝙ per deordinationẽ actus intelligat etiam priuationem actus. 2^m falſum eſt ꝙ offenſa nõ eſt niſi priuatio grẽ. Hoc enĩ nõ videtur verum: qꝛ ſic in veniali per quod non priuatur gratia nulla eſſet offenſa ſicut ipſi dicũt: ſed hoc videt falſum: quia eſt ibi leuis offenſa. Itez ꝑ 2^m peccatũ mortale non ꝑuatur gratia actu: ſed ſolum aptitudine. ergo ſi offenſa dei non eſt niſi priuatio grẽ in ſolo ꝑmo peccato mortali eſt offenſa actu vbi ſolaꝫ eſt priuatio gratie actu: in alijs aũt non eẽt offenſa niſi ſolũ aptitudine. Item ſm Durandũ in deo non cadit offenſa ſm affectum: ſed ſolum ſm effectuꝫ qui eſt punitio: qd vtiqꝫ veruꝫ eſt niſi ſm preſciam ⁊ predeſtinationem qua odit ꝑſcitos: ⁊ diligit predeſtinatos. Item ſm preſentẽ iuſtitiam eo mõ quo dicit deus penitẽtia placari ⁊ culpa offendi: ſic dr aliquẽ ſcribere in libro vite de nouo ꝑ pniam: ⁊ delere de nouo ꝑ culpã. Itẽ ſi ſꝫ arguẽtẽ offenſa dei nõ eſt niſi punitio dei. g nõ ſolũ priuatio grẽ: ſꝫ ẽt obligatio ad penã: ⁊ executio in purgatorio vel inferno dicet offenſa: ⁊ tũc remittet pctm quo ad offenſã qñ pena i purgatorio ſoluit: qꝛ tunc punitio dei amouet: vl qñ a flagello de⁹ ceſſauit in hac vita: ⁊ qñqꝫ pena debita ſm iudiciũ dei tollit vel diminuit: qꝛ tãdiu de⁹ vr irat⁹ ꝗdiu punit vel punire intẽdit tenẽs hoiez i reatu pene: ita ꝙ ſic i reſtõne grẽ eſt remiſſio offenſe: qꝛ ꝑ h de⁹ ſe hꝫ ad modũ recõciliati: qꝛ reddit bonũ qd ad modũ irati abſtulerat: ſic qñ remouit malũ qd ad modũ irati intulerat. Si dicat ꝙ ꝑuatõ grẽ ꝓ tãto magis dr offenſa ꝗ alia pena: qꝛ eſt maior pena ꝗ quecũqꝫ alia: licet hoc ſit verum de pena huius vite falſum pena inferni dãni: que eſt priuatio glorie ⁊ pena ſenſus eterna: cum includat etiam iſtã eſt maior pena. g magis debꝫ dici offenſa: nõ ergo bñ dicit ꝙ ſola priuatio grẽ ſit offenſa peccati. Itẽ idem ſunt offẽſa ⁊ ira ſicut offenſus ⁊ irat⁹: ſed ſimul ſtant ira dei ⁊ gratia: qꝛ ſicut hõ aliter iraſcit hoſti quẽ vult exterminare: ⁊ alr filio quem vult caſtigare: eſt etiã ira per zelũ ad hominem quẽ diligim⁹: ſic de⁹ non ſolũ iraſcat malis quos vult exterminare: ſꝫ bonis ꝗs vult caſtigare iuxta illd: Iraſceris ⁊ ꝓpitius eris: ⁊ ira dei eſt ad illos qui ſunt in purgatorio: qui tamen ſunt in gratia ⁊ in peccato veniali: vbi eſt aliqua offenſa: licet leuis. Unde poſſet dici ꝙ illud idẽ quod eſt in peccato reatus reſpectu peccãtis eſt offenſa reſpectu dei. Unde offenſa dei non eſt aliud ꝗ voluntas ⁊ ꝓpoſitũ puniẽdi. Sed offenſa grauis eſt ꝓpoſitũ inferẽdi penã eternã vel ſenſus vl etiã dãni iuxta illud. Eram⁹ natura filij ire: ⁊ ſic diceretur offenſa in deo: nõ ſolũ per effectũ: ſꝫ etiã ſm affectum: qui affectus mutat nõ ſm ꝙ in ſe eſt: ſꝫ ſm ꝙ relatiõe rationis cõparatur ad nos. Qñdiu enĩ homo eſt obligatus ad penã de⁹ vult eũ punire: ⁊ eſt vna ⁊ eadem voluntas nõ mutata: qua vult modo punire: ⁊ vult modo puniſſe ⁊ nõ punire. Hec oia ſunt dicta Petri de palude: ⁊ concordant cum his que ſuper eadem materia dicta fuerant diſ. 16. q. 1. ⁋ 3°. principaliter dicitur ꝙ 2°. rõ quam Durãdus adducit ad ꝓbandũ primũ dictuꝫ

vel

Cõtra eãdez arguit Sco. d. 21. q. 4.

Ad arg. Durã. 3 primã. Culpa ⁊ macula nõ ſunt oio idem.

vel primã ꝯnem suã pati ꝑt calūniam: qꝛ vt dicit Pe
trus licʒ exñs in termino nō possit moueri ad illū termi
nū quē hʒ: tñ exñs in termino violēto ꝑt moueri ad ter
minū oppositū nālem: sicut leue exñs in centro moue
tur sursū: ⁊ graue exñs sursū mouetur deorsū. Unñ cuʒ
hō naturaliter fugiat miseriā ⁊ appetat beatitudinē: lʒ
exñs beatus nō possit agere aliqd ex quo fiat miser: si
cut ignis exñs sursum non mouet̃ deorsum: nec terra
ecōtra: tñ qui est dānatus vellet saluari: ⁊ ꝑt ad h age
re: sicut ignis in cētro exñs nisi ꝓhiberet̃ tenderet sur
sum ⁊ terra ecōtra. Liberū aūt arbitriū non ꝑt cogi ad
hoc qđ nāliter appetit: nec ad illud quod nāliter fugit.
Itē finis ⁊ bonū sunt idē ⁊ q̄tus finis hēat rōnem vlti
mi: non tñ omne vltimū est finis sicut mors: qꝛ non ē
gđ bonū: ita ⁊ hi q̄ sunt in inferno: ⁊ si in vltio termino
sūt: non tñ sunt in fine suo: qꝛ nō sūt ĩ bono: ⁊ qꝛ adhuc
distant a fine semꝑ mouent̃ ad finē ⁊ desiderāt finē: ⁊
nisi dicat̃ q̄ sicut graue exñs vltra celū non moueret̃
ad centꝝ cessante ĩfluentia celi suꝑ ipsum: sic in ꝓposi
to: qꝛ de orbe trāsferet eū deus. Unñ subtracta influen
tia primi agētis quā subtractionē meruit dānatus non
mouet̃ ad bonū. Hec Petr⁹. Mihi vr̃ q̄ nec rō Durā
di nisi addat̃ sufficienter ꝯcludit: ⁊ silr̃ q̄ Petrus aliq̃
falsa dicit in sua ĩpugnatiōe. Cū.n. rō Durandi non bñ
ꝯcludat: satis bñ ondit Petrus: qꝛ dānatus ꝑ hoc q̄ ē
ĩ iferno ⁊ extrema miseria pene nō adheret ĩmobiliter
tali miserie q̄si vltio finitimo summe odit eam: nec ĩ
pedit̃ ꝑ hoc a desiderio btitudinis opposite vel medio
rum ad ei⁹ ꝯsecutionē: sʒ oꝫ addere ꝑdicte rōni q̄ dam
nat⁹ tanq̄ fini vltio adheret alicui ꝑuerso fini ꝯtrario fini
omniū rectaꝝ voluntatū: puta qꝛ fruit̃ seipso: ⁊ omnia
q̄ vult deliberate ⁊ electiue refert ad illū finē: vel sal
tem nō refert actu vel hitu ad rectū finē: ⁊ sic in oībus
q̄ electiue ⁊ deliberate vult peccat: put ondit sanctus
Tho. di. 50. h⁹. 4ti. q. 2. artĩ. p. q̄stiūcula pria. vbi sic di
cit. ¶ In dānatis ꝑt duplex volūtas ꝯsiderari. s. volūtas
deliberatiua ⁊ volūtas nālis. Nālis qdē non est eis ex
seipsis: sʒ ex actore nāe qui in nā posuit hāc inclinatio
nē que nālis voluntas dr̃. Unñ cum nā in eis remane
at: sm̃ h bona poterit in eis eē voluntas nālis. Sʒ vo
lūtas deliberatiua ē eis ex seipsis sm̃ q̄ in ꝑtāte eoꝝ
est iclinari ꝑ affectū ad h vel illō: ⁊ talis volūtas in eis
est solū mala. Et h ideo qꝛ sunt ꝑfecte auerse a fine vl
timo recte volūtatis: nec aliq̄ volūtas pōt esse bona ni
si ꝑ ordinē ad finē predictū. Unñ et̃ ⁊ si aliud bonū ve
lint: non tñ bene volūt illud: vt ex h voluntas eoꝝ bo
na dici possit.) Hec ille. Et in 2ª ꝯne ostēdit q̄ dānati
nō penitent de pctis ꝑ se: qꝛ volūtas malitie pcti in eis
remanet: sed ꝑ accidēs in q̄tuʒ affligunt̃ de pena quā
ꝓ pctō sustinēt. Itē 4°. ꝯ gētiles ca°. 95°. sic dicit ¶ Aia
est in statu mutabili q̄diu corpi vnit̃: nō autē postq̄
fuerit a corpe sepata. Dispositio.n. aie mouet̃ ꝑ accñs
sm̃ aliquē motuʒ corpis deseruiētis aie ad ꝓprias opa
tiōes. Ad h.n. nāliter datū est ei vt in ipso exñs ꝑficia
tur q̄si ad ꝑfectionē mota. Qñ ḡ erit a corpe sepata nō
erit in statu vt moueat̃ ad ꝑfectionē: sed vt in fine ade
pto qescat: immobilis ḡ erit volūtas ei⁹ q̄tum ad desi
deriū vltimi finis. Ex vltio aūt fine dependet tota bo
nitas vel malitia volūtatis: qꝛ bona q̄cūq̄ aliqs vult
in ordine ad bo^m finē bñ vult: male aūt q̄cūq̄ in ordi
ne ad malū finem. Nō est ḡ volūtas aie sepate muta
bilis de bono in malū: vel ecōtra: lʒ sit mutabilis ab vno
volito in aliō: seruato tñ ordine ad eūdē vltimū finē.)
Hec ille. Ex q̄b⁹ apparet cā impenitētie dānatoꝝ: ⁊ in
sufficiētia rōnis Durādi: ⁊ q̄ Petr⁹ falsū dicit si inten

Damnatus i oib⁹ que electiue ⁊ deliberatiue vult: peccat. De eodē ad primum aliorū circa fi.

dat asserere q̄ ĩ dānatis nulla ē nālis ĩclinatio volūta
tis ad bonum: nec aliq̄ bona volitio q̄liscūq̄ bonitate.
Hoc.n. falsū est vt ꝑus patuit. 4°. dr̃ ꝯ Durādū q̄ ad
pcti venial' dimissionē non sufficit q̄liscūq̄ reordina
tio volūtatis: nec in h sclo: nec in purgatorio: sed soluʒ
illa q̄ est ꝯtritio formata ꝑ grām: aut ali⁹ act⁹ charitatis
ꝯtritionē virtualr̃ includēs. De h sctũs Tho. de malo.
q. 7. art. 10. vbi arguit sic 6° loco. ¶ Cōtingit aliq̄s q̄ aliqs
in pctō mortali moriēs penitet de aliq̄ veniali cōmis
so mutās in hac vita volūtatē suam quā habuerat de
peccādo venialr̃: sʒ in eadē volūtate remanet aia in q̄
de h corpe exit: ḡ nō erit in eo ḡ sic decedit pctm̃ venia
le post mortē: non ḡ ꝑ eo eternalr̃ punief̃.) Ecce arg^m.
Seqtur rñsio ¶ Dicēdū inqt q̄ pctm̃ postq̄ trāsit actu
ꝑt manere reatu quē nō tollit q̄libet mutatio volūtatis
sʒ solū illa quā charitas opat̃.) Hec ille. Ex q̄ pʒ q̄ pro
batio Durādi ē isufficiēs: qꝛ ad remissionē pcti venial'
nō sufficeret displicētia illi⁹ pcti: nisi adesset grā. ¶ Ad
obiecta alioꝝ ꝯ eādem ꝯnē dr̃ q̄ illō arg^m patit̃ multi
plicē calūniā sicut ondit Petr⁹ dicens: q̄ duo vltia mē
bra diuisiōis ibidē posita sūt falsa. Dispositio.n. habi
tual' bona nūq̄ delet culpā nisi adiūcta actuali displi
cētia aliq̄. Et silr̃ dispositio hitual' mala nūq̄ fac̃ pctm̃
cū illō in actu ⁊ nō in hitu ꝯsistat: nisi qñ ꝯiungit̃ actul.
sicut si qs cognoscens vxorē ꝑꝑ voluptatē parat⁹ eēt ha
bitu idē facere cū nō sua. Silr̃ non oīs pnīa de veniali
delet pctm̃ ipm̃: qꝛ ꝑt eē nimis ĩperfecta. Itē si nō vult
penitere ꝓ nūc: nō ꝑꝑ h peccat mortalr̃. Nō.n. tenetur
hō plus peccatum expiare q̄ vitare: vnde si sine mor
tali potest hō nō vitare veniale: ita sine mortali potest
nō penitere de veniali. Et hec rō valet ad ꝓbādū q̄ non
ē necesse venialia ꝯfiteri: cū nec sit nece ipsa nō cōmit
tere: nec ꝑ ꝯnis expiare: ⁊ mlto min⁹ isto vel illo mō ex
piare. Uideret̃ āt posse colorari dcm̃ aliqꝝ q̄. s. nō plus
retardet̃ qs a glia ꝑ culpā cū pena q̄ ꝑ solā penā: qꝛ nō
plus ē in tpe cū instāti q̄ in tpe sine istanti. Sicut nō est
maior linea cū q̄tuor pūctis qñ ē diuisa q̄ ꝑmū eēt cū
duob⁹ tñ qñ erat idiuisa: qꝛ ĩdiuisibile additū diuisibi
li nō reddit ipsū mai⁹. In illo āt instāti q̄ aia de corpe
egredit̃ toto conatu de oib⁹ pctis dolet: ⁊ ꝑ ꝯnis ois cul
pa sibi remittit̃: ⁊ illo toto tpe residuo ꝓ sola pena torq̄
tur. Et siue in illo istāti ē in purgatorio siue nō: nihil re
fert: cū istās nō addat ad durationē. Unñ tādiu ē ibi sine
culpa cū pena sola q̄diu si eēt cū vtroq̄: ⁊ ꝓ vtroq̄ cū
ꝑꝑ culpā nō sit ibi: nisi ꝑ solū istās. Sʒ ad h dicēdū ē q̄
lʒ nō sit ibi plus de tpe cū instanti ꝑ vel vltio q̄ sine eo.
tñ si culpa eēt dimissa añ instās mortis: eēt diminutū
aliqd de pena: qđ nō est qñ ē dimissa in instāti mortis.
Diceret et̃ aliqs q̄ nō oporteret in illo istanti q̄ ois cul
pa dimittat̃ cū possit hēre tantā multitudinē venialiū
q̄ nullo vno actu ē sufficiēs displicentia q̄ ad oīa: ⁊ sic
2° vl' 3° actu displicētie delebunt̃. Itē alicui posset vi
deri q̄ pnīa de veniali tolleret oēm reatū: qꝛ pl⁹ distat
pena eterna a tpali q̄ pena tpal' a nō pena positiue loq̄n
do: qꝛ plures gradus penalitatis ponit pena eterna su
pra tpalē q̄ icludat tpal': cū ĩfinities q̄libet pena tpal'
icludat̃ in eterna. Si ḡ pnīa de mortali ꝯsumit illam
eternitatis: ⁊ sic q̄si ĩfinitas penas tpales: multo magis
pnīa de veniali ꝯsumit totā penā tpalē. Sʒ h nō valet:
qꝛ pnīa de mortali nō absoluit ꝑ se a pena eterna: sʒ ꝑ
accidens inq̄tum. s. restituit amicitiā: cū q̄ nō stat pena
exterminās: qꝛ nullus amic⁹ vult sp̃ separi ab amico:
sʒ de tpali pena diminuit sm̃ quantitatē ꝯtritiōis siue
in mortali siue in veniali. Sʒ pnīa in purgatorio vl' ni
hil diminuit de pena: vel minus q̄ pnīa in hac vita: cū

Non est necesse venialia confiteri. Iꝫ d. 3. d. 19. ad primum contra scbam.

in hac vita ſit pnĩa magis fructuoſa q̃ in alia: imo re
ſpectu mortal' i alia vita nõ eſt fructuoſa: g̃ plus retar
dat̃ a glia qui non penitet hic de veniali q̃ q penitet.
¶ Ad argm̃ g̃ dicẽdũ ꝙ velle retardationẽ glie nõ eſt
de ſe mortale: qꝛ velle ad tps ſepari ab amico nõ eſt ꝯ
amicitiã. Vñ velle lõgã vitã: ẽt ſi hõ aduertat ꝙ ꝑ hoc
retardat̃ a vita btã non eſt ꝓꝑ h mortale. Non. n. oĩs
charitas cupit diſſolui: ⁊ eẽ cuꝫ xp̃o: ſ3 ꝑfecta charitas:
alia aũt non. Nec h eſt ſolũ ꝓꝑ maius meritũ: ſ3 ẽt qꝛ
nõ vult expoliari: nãliter refugit mortẽ. S3 velle ꝑpe
tuari in hac vita nõ eſt ſine mortali. Velle ãt ꝓlongari
ꝓꝑ delicias: nõ eſt ſine veniali. Nõ g̃ verꝫ dicit ꝙ tan
tuꝫ retardat ſola pena q̃ntũ culpa ⁊ pena ſi accipiatur
reſpectu eiuſdẽ culpe. Hec Petr⁹ ⁊ bñ. Et ꝯformiter q̃
ad aliq̃ ſctõ Tho. de malo. q. 7. arti. xi°. vbi arguit ſic.
16°. loco. (Qñ ẽ aliqd magnũ bonũ qd differt̃: ⁊ immi
net magnũ malũ: excitat̃ intẽſiue deſideriũ ad ꝯſeq̃n
dũ bo⁹ ⁊ euitãdũ malũ. S3 aĩe ſeparate q̃ ẽ purgatorio
obnoxia iminet magnũ malũ. ſ. acerba pena purgato
rij: ⁊ differt̃ a maxio bono ſeparato. ſ. a vita eterna: g̃ ſta
tim excitat̃ in ea feruẽs deſideriuꝫ. S3 feruor charita
tis nõ cõpatit̃ ſecũ veniale: g̃ in purgatorio aĩa ſepara
ta veniale hẽre non ꝑt: non g̃ põt veniale pctm̃ in pur
gatorio remitti.) Ecce argm̃. Sequit̃ rñſio. (Dicẽdum
ingt ꝙ illa rõ non ꝯcludit ꝙ pctm̃ veniale in purgato
rio nõ remittit̃: ſ3 ꝙ ſtati ibi remittit̃. Et hoc ſatis vĩ
ꝓbabile.) Hec ille. Vĩ tñ falſũ eẽ vltimuꝫ quod dicit
Pe. ſ. ꝙ non oĩs charitas cupit diſſolui ⁊ eẽ cum chr̃o.
Nã ſctũs Tho. in de vtutib⁹. q. de charitate. arti. xi°. ar
guit ſic. 8° loco. (Quicũq3 h3 charitatẽ plus amat vitã
eternã q̃ vitã tpalẽ: ſ3 q̃libet hõ tenet̃ ad act⁹ charita
tis: g̃ q̃libet hõ tenet̃ ad h ꝙ vitam eternã preeligat vi
te tpali: ſ3 ſicut Aug⁹ dicit. Charitas cũ ad ꝑfectionẽ ve
nerit dicit cupio diſſolui ⁊ eẽ cũ xp̃o: g̃ q̃libet tenet̃ hẽ
re ꝑfectã charitatẽ.) Ecce argm̃. Sequit̃ rñſio. (Dicen
duꝫ ingt ꝙ in hoĩe ſũt duo affectus: vnus charitatis q̃
aĩa deſiderat eẽ cum xp̃o: alius aũt nãlis quo aĩa refu
git ſeparari a corꝑe qui adeo eſt hoĩ nãlis ꝙ eũ Petro
nec ſenect⁹ abſtulit: vt Aug⁹ dicit ſup Ioh. Ex ꝯiũctio
ne g̃ hoꝝ duoꝝ affectuũ vult aĩa ſic ꝯiungi deo ꝙ non
ſeparet̃ a corꝑe ſm illud aplĩ 2° Cor. 5°. Nolumus ex
poliari: ſ3 ſupueſtiri: vt abſorbeat̃ qd mortale eſt a vi
ta. S3 qꝛ h eſt ipoſſibile: q̃diu. n. ſum⁹ in corꝑe peregri
namur a dño. vt ibidẽ ſubdit̃: inſurgit q̃dem ꝯtentio i
ter ꝑdictos affect⁹. Et q̃nto charitas eſt ꝑfectior tanto
ſenſibili⁹ affect⁹ charitatis vincit affectuꝫ nãe. Et h ad
ꝑfectionẽ charitatis ꝑtinet. Vñ ⁊ aplĩs ibidẽ ſubdit. Au
demus aũt ⁊ bonã voluntatẽ habem⁹ magis ꝑegrina
ri a corꝑe: ⁊ p̃ntes eẽ ad dñm. S3 i his i q̃b⁹ charitas ẽ
iperfecta: ⁊ ſi affect⁹ charitatis vincat: tñ ex repugnãtia
nãlis affect⁹ reddit̃ inſenſibil' victoria charitatis. Qꝛ
ergo apte ⁊ indubitãter ſiue audacter: vt aplĩs dicit: di
cat cupio diſſolui ⁊ eẽ cũ xp̃o: h ꝑfecte charitatis eſt: ſ3
ꝙ q̃litercũq3 l3 iſenſibilr̃ ꝑferat aĩa fruitionẽ dei vnio
ni corꝑis: eſt de neceſſitate charitatis.) Hec ille. Et ſi
milia dicit. 2° 2e. q. 24. arti. 9°. in ſolone tertij. Põt tñ
dictũ Pe. ꝯcordari cũ dictis ſcĩ Tho. vt dicat̃ ꝙ q̃libꝫ
charitas ſiue icipiens ſiue ꝓficiẽs ſiue ꝑfecta cupit diſ
ſolui ⁊ eẽ cum xp̃o volũtate antecedente: nõ aũt volũta
te ꝯñte: vel volũtate ꝯditiõata: nõ autẽ volũtate abſo
luta: vel volũtate vt eſt nã: non aũt volũtate vt eſt rõ
vel rõcinationem ſequẽs: ⁊ multis alijs modis: ſi tñ di
ctũ Pe. tenere dẽat in hac ꝑte. Vñ Durãdus facili⁹ ſe
expedit de h argm̃: ⁊ ſatis ꝯcorditer ſcõ Tho. Dicit. n.
ꝙ nec poſitio illa: nec rõ ſua valet: qꝛ ꝯtingit aliquẽ in
charitate ex̃ites cũ multis venialib⁹ obdormire: ⁊ dor
miẽdo mori. In tali aũt non penitere de pctõ veniali:
nullũ nouũ pctm̃ eſt: cũ ꝓ tunc nõ ſit in ptãte ei⁹ peni
tere. Ergo aut talis dãnabit̃: aut ſaluabit̃. Non dãnabi
tur cũ ſit in charitate. Nec ſaluabit̃ niſi dimiſſa culpa
veniali quã ſecũ portauit: g̃ neceſſe ẽ ꝙ culpa venialis
poſt hãc vitã dimittat̃. Nec rõ alioꝝ cogit: qꝛ g in fine
nõ penitet de pctõ veniali: qꝛ de illo nõ recolit: aut ſi d
illo recolit: nõ tñ penitet: non opꝫ ꝙ peccet mortalr̃. Et
cũ ꝓbat̃ ꝙ talis vĩ velle dilationẽ ſue glie. Nõ eſt verꝫ:
qꝛ ſi dilatio glie ſequat̃ ad cõmiſſionẽ culpe venialis:
non tñ oꝫ ꝙ ſit volita vel cognita. Itẽ nec ꝓꝑ h differt̃
glia: qꝛ in purgatorio ſimul cuꝫ ſolone pene põt culpa
dimitti: ⁊ ita tãtũ retardat ſola pena q̃ntum ſit culpa ⁊
pena. Hec Durãdus ⁊ bñ. preter vltimũ qd ſufficiẽter
iprobauit Pe. ſupra. Ex q̃b⁹ pꝫ ad argm̃: qꝛ aſſumit ſex
falſa. Primũ eſt qꝛ ſupponit ꝙ moriens cũ charitate ⁊
venialib⁹ ſemꝑ vigilet: aut ſit i ſtatu vtẽdi rõne. 2m fal
ſum ẽ ꝙ q̃cũq3 in articulo mortis recolẽs de veniali ⁊
nõ actualr̃ de ipſo penitẽs peccet mortalr̃. 3m eſt ꝙ ſola
habitual' diſpoſitio ꝯſtituat ac diluat pctm̃. 4m ẽ ꝙ q̃
cũq3 nõ penitet de veniali in mortis articulo eo ipo ve
lit retardari a glia. 5m ẽ ꝙ in oi caſu volens retardari a
glia peccet mortalr̃ q̃licũq3 mõ velit illã retardatiõe3
ſ. vel in ſe vel in ſua cã vel in ſuo antecedẽte explicite
vel iplicite vł vel iterpretatiue ⁊c. 6m eſt ꝙ q̃cũq3 peni
tẽtia deleat veniale q̃ntũcũq3 debilis vł remiſſa ſit. Et
multa alia falſa ꝯtinet. ¶ Ad ꝑmũ ꝯ 2m ꝯnem rñdet
Pe. dicẽs ꝙ adherẽs malo fini ꝑt velle aliqd bonũ ni
ſi ſit tali adheſiõi oppoſitũ. Sic ãt eſt in dãnatis q per
fecte adherẽt odio dei: qꝛ odiũt q̃cq̃d ille diligit: vñ eli
gũt de nullo penitere: qꝛ ſciũt penitere deo eẽ placitũ.
Qꝛ aũt veniale ſine mortali nõ poſſit remitti dictum ẽ
diſ. 16. h Pe. ⁊ bñ. Et ꝑt ꝯfirmari ꝑ dicta btĩ Tho. Ipe
nãq3 dicit de malo. q. 7. arti. xi. in ſolone ſeptimi ꝙ aĩa
poſt mortẽ trãſit in aliũ ſtatũ angelis ꝯformẽ. Vñ ea
dem rõne non põt peccare venialr̃: ſicut nec angelus.
Hec ille. Cur ãt angelus nõ põt peccare venialr̃ ondit
eadẽ. q. arti. 9° dicẽs. (In ãgelo bono vł malo pctm̃ ex
ſe nõ ꝑt veniale: cui⁹ rõ eſt: qꝛ angelus nõ h3 intellectũ
diſcurſiuũ ſicut nos hẽmus. Hoc ãt ꝑtinet ad rõnez in
tellect⁹ diſcurſiui vt ꝑncipia ſeorſũ interdũ ꝯſideret: ⁊
ꝯnes ſeorſũ: ⁊ ſic ꝯtingit ꝙ ab vno itellectu in aliũ di
ſcurratur nũc h: nũc illõ ꝯſiderãs. Hec ãt diſcurſio in in
tellectu deiformi eẽ non ꝑt: ſ3 ſemꝑ ꝯnes cõſiderat in
ipſis ꝑncipijs abſq3 oi diſcurſu. Dictũ eſt ãt ꝙ ſic ſe h3
finis ad ea q̃ ſũt ad finẽ in appetibilib⁹ ⁊ opatiuis ſicut
ſe h3 ꝑncipiũ ad ꝯnes i demõſtratiuis. Vñ in nob ꝯtin
git ꝙ cogitam⁹ vł afficimur circa ea q̃ ſũt ad finẽ tñ: ⁊
q̃nq3 ſolũ circa finẽ: qd in angel' eẽ nõ ꝑt: ſ3 ſemꝑ mot⁹
mẽtis ãgelice ſil' fert̃ in finẽ: ⁊ ea q̃ ſũt ad finẽ: vñ nũq̃
in eis ꝑt eẽ deordinatio circa ea que ſũt ad finẽ: niſi ſit
ex̃ite de ordinatiõe circa finẽ ipm̃. In nob aũt ꝯtingit
eẽ deordinationẽ circa ea q̃ ſũt ad finẽ ꝑ pctm̃ veniale
mẽte hoĩs habitualr̃ ex̃ite firma in fine. Et iõ in hoĩ
bus ꝯtingit eẽ pctm̃ veniale ſine mortali: nõ aũt in an
gelis. S3 eẽ pctm̃ in eis ẽ ꝑ auerſionẽ a fine vltiõ qd fa
cit pctm̃ mortale. Ex h. n. angelus peccat ꝙ inheret ali
cui bono creato auertẽdo ſe a bono icreato.) Hec ille.
Sic in ꝓpoſito dico ꝙ aĩa ſeparata oĩa q̃ vult: vult actua
liter ꝓꝑ vltm̃ finẽ cui adheret: ſiue volitũ ſit finis: ſiue
ad finẽ. Et qꝛ aĩa dãnata adheret vltimate ꝑuerſo fini
oĩa alia ĩfert actu ⁊ hitu ad malũ finẽ: iõq3 oĩs ei⁹ voli
tio electiua: id ẽ nõ mere nãlis eſt pctm̃ mortale: ac per
h nõ ꝑt eẽ diſpoſitio: ſ3 idiſpoſitio ad penitẽtiã3 ⁊ pcti
remiſſionẽ

Velle retardari a gloria non eſt de ſe mortale.

Satis ẽ ꝓbabile ꝙ pctm̃ ve. i purgatorio ſtatim remittatur.

Cuilibet exiſtẽs i charitate dicit. Cupio diſſolui quomodo.

remiſſionē ⁊ iuſtificationē. De h̄ ēt dictuꝫ eſt in rīſiōne ad obiecta Durādi. ¶ Ad ꝯfirmationē pꝫ ꝑ ideꝫ qꝛ ſola adheſio ad malū finē nō eſt ſufficiēs cā ipenitētie dānatoꝝ: nec icōpatibilitatis bonoꝝ actuū ſm gd: ſꝫ ꝑfecta auerſio ab vltimo fine recte volūtatis: ⁊ ꝑfecta adheſio mali finis: ⁊ relatio oīuꝫ volitoꝝ ad ꝑuerſū finē actual' ⁊ habitual': vt dictū eſt. ¶ Ad 2m pꝫ ꝑ idē: qꝛ ſola finis neceſſaria adheſio nō eſt ſufficiēs cā illius incōpatibilitatis: ſꝫ inſeꝑabilitas affectiōis finis ⁊ eoꝝ q̄ ſūt ad finē: qꝛ eodē motu volūtas aīe ſeparate fert' in vtrūq;: vt dictū eſt. Jō nec aīa btā pōt velle malū ſm gd ſic ꝙ illō velit male: nec aīa dānata ꝑt electiue velle bonū ſm gd: ſic ꝙ illō velit bn̄. ¶ Ad 3m rn̄det ꝑe. dicēs. Nunq̄ȝ pena anq̄ȝ culpa dimittit': qꝛ tandiu durat obligatio ad penā q̄ȝdiu culpa: ⁊ eſt ꝯdictio ꝙ aliq̄s ſit in culpa: ⁊ nō ſit dign⁹ pena. Hoc g̃ non eſt: qꝛ ei⁹ opus nō ſit deo acceptū: ſꝫ qꝛ non eſt acceptū ad h̄: vel qꝛ ipſe nō ordinat ad h̄: vel ordinādo: itētionē deordinat: ſic̄ ſi dicat volo ꝑ v̄bo ocioſo qđ dixi: dare elymoſinā: vt nō ſuſtineā aliā penā: non tn̄ penitet me dixiſſe: ⁊ ꝓpono iteꝝ dicere: ꝯ rōnē eſt hec volūtas: ⁊ ē nouū peccatū: ꝑ q̄ meret' nouā penā. Ad qđ dicendū ꝙ ſic̄ i die ſepties cadit iuſt⁹: ſic ſepties reſurgit. Non.n. regrit' in ſpāli ꝯtritio de venialib⁹: ſꝫ q̄libet die ꝑfect⁹ penitet de oī veniali: ⁊ in ſpāli de illis q̄ memorie occurrunt: ⁊ ſic ꝯtritio ꝓcedit ſatiſfactionē: ⁊ ꝑt euolare: qꝛ in hac vita ſatiſ'ecit. Ergo qꝛ culpa ē in h̄ ꝙ facit hō qđ non dꝫ: vl' omittit qđ dꝫ: ꝑ oppoſitū culpa remittit' qn̄ illud debituꝫ qđ faciebat culpā remittit'. Hoc āt eſt qn̄ volūtas pri⁹ deordinata vl' non reordinata reordinat' ꝑ ꝯtritionem. Nō.n. ꝑt hō facere gn̄ culpa fuerit: ſꝫ qn̄ facit qđ ꝑt ꝯ illud qđ peccauit liberꝫ arbitriū q̄ peccauit dr' culpa remiſſa: qꝛ nō plus dr' facere ꝯ debitū: ex q̄ quantuꝫ ꝑt ad id qđ eſt debitū reuertit'. Sed q̄ȝtū ad maculam pctī dimittit' qn̄ ſi grā ablata ē reſtituit': vel diſpoſitio ad ꝑditionē grē. Sꝫ q̄ ad offenſā qn̄ volūtas nocendi vel puniēdi mutat' nō ſubiectiue ex ꝑte dei: ſꝫ obiectiue ex ꝑte creature. Hec tn̄ oīa ſint dicta ſine aſſertione. Hec ꝑe. ⁊ bn̄ q̄ ad h̄ qđ dicit ꝙ impoſſibile ē pctīm veniale pri⁹ remitti q̄ ad penā: q̄ȝ remittat' quo ad culpā. Et ſilr ꝙ ꝑfectoꝝ venialia ⁊ alioꝝ cū vſu rōnis exeuntiū de hac vita cū charitate remittant' cōiter in hac vita. Vn̄ beāꝰ Tho. ꝺ malo. q. 7. art. xi. ſic dic̄. (Ad huius qōnis euidētiā oꝫ preītelligere gd ſit pctīm remitti: qꝛ nihil aliđ eſt q̄ȝ pctīm nō iputari: vn̄ in ꝑs. cū premiſiſſet. Btī q̄ꝝ remiſſe ſūt ⁊c̄. q̄ſi exponēs ſubdit. Btūs vir cui nō iputauit dn̄s pctīm. Jmputat' aūt pctīm alicui inq̄ȝtuꝫ ꝑ ipſum ipedit' hō a ꝯſecutiōe vltimi finis ꝗ eſt btitudo eterna: q̄ impedit' hō ꝑ pctīm: ⁊ rōne culpe: ⁊ rōne pene. Rōne culpe gdē: qꝛ cū btitudo eterna ſit ꝑfectū hoīs bonū: non cōpatit' ſecum aliquā bonitatis minorationē. Ex h̄ aūt ipſo ꝙ aliq̄s actū pctī cōmiſit icurrit q̄ndā boni minorationē inq̄ȝtum effect⁹ ē vituperabilior: ⁊ idecētiaꝫ q̄ndā hn̄s ad tantū bonū. Ex h̄ v̄o ꝙ re⁹ eſt pene ēt ipedit' a btitudine ꝑfecta q̄ oēꝫ dolorē ⁊ penā excludit: fugiet.n. ibi dolor ⁊ gemit⁹: vt dr' Eſaie. 35°. Vtrūq; tn̄ hoꝝ aliter ipedit in pctō veniali: ⁊ alr' in pctō mortali. Nā in pctō mortali patit' hō bonitatis minorationē ꝑ ꝑuationē ꝑncipij ducentis ad finē. ſ. ꝑ ꝑuationē charitatis. Sꝫ in pctō veniali patit' hō minorationē ⁊ ipedimētuꝫ ꝑ q̄ndā indecētiā act⁹ in q̄ q̄ſi ipedimēto exiſte in ipſo actu: vel q̄ ipedit' actus q̄ ꝑgēdū erat in finē: ſaluo tn̄ ꝑncipio inclināte. Sicut ēt graue pōt ipediri ne ꝑueniat deorſum vel ꝑꝑ corruptionē grauitatis in ipſo: vel ꝑꝑ aliqđ impedimētū obſtaculi occurrētis quo ipedit' motus ei⁹ ne ad finem nālem ꝑueniat. Ex ꝑte ēt reat⁹ pene eſt differentia. Nam ꝑ pctīm mortale meret' quaſi inimic⁹ effec⁹ penā exterminantē: per pctīm v̄o veniale penā corrigenteꝫ. Aliter g̃ remittit' pctīm mortale: ⁊ aliter veniale. Naꝫ quo ad culpā ad hoc ꝙ pctīm mortale nō imputet': oꝫ ꝙ tollat' ipedimentū quod erat ex corruptiōe principij ꝑ nouā charitatis ⁊ grē infuſionē. Hoc aūt non regrit' in pctō veniali: qꝛ charitas manebat: ſꝫ oꝫ ꝙ tollat' ipedimentum ꝑ aliquē fortē impulſū repugnātem ipedimento qđ erat appoſitū ex obice veniał. Sic̄ ipedimētū qđ cōtingit ex grauitatis corruptiōe: nō ꝑt tolli niſi ꝑ iteratā gn̄ationē eiuſdē. Jmpedimētuꝫ v̄o qđ erat ex aliq̄ obice oppoſito: tollit' ꝑ aliquē violentū motū remouentē ipſū obicē. Sic g̃ ⁊ veniale q̄ȝtū ad culpā remittit' per feruorē charitatis: mortale v̄o ꝑ grē infuſionē. Q̄ȝtum ad penā aūt pctīm mortale non remittit': qꝛ hꝫ penā interminabilē ⁊ eternā. Pctīm v̄o veniale dimittit' ꝑ exſolonē pene tꝑalis finite. Et h̄ gdeꝫ quō vtrūq; poſſit remitti in hac vita ſatis manifeſte appꝫ. Sꝫ in futura vita mortale pctīm non pōt remitti q̄ ad culpaꝫ. Nō n. poſt hanc vitā aīa mutat' eſſentiali mutatiōe ꝑ grē ⁊ charitatis infuſionem de nouo: culpa aūt non dimiſſa: nec pena remittit'. Sꝫ de pctō veniali gdam dixerunt ꝙ in hn̄tibus charitatē ſemꝑ dimittit' in hac vita q̄ȝtū ad culpā: ſꝫ q̄ȝtum ad penā dimittit' poſt hanc vitā per pene ſolutionē. Sꝫ h̄ quidē ſatis ꝓbabile vr' in his qui cuꝫ vſu rōnis ex hac vita decedūt. Non.n. eſt ꝓbabile ꝙ aliq̄s in charitate exñs ⁊ cognoſcens mortē ſibi iminere: nō moueat' motu charitatis: ⁊ in deū: ⁊ ꝯ oīa peccata q̄ fecit ēt venialia. Et h̄ ſufficit ad remiſſioneꝫ venialiū quo ad culpā: ⁊ fortaſſis ēt q̄ȝtum ad penaꝫ ſi ſit itenſa dilectio. Sꝫ qn̄q; ꝯtingit ꝙ aliq̄ in ipſis actibus pctōꝝ venialiū vel in ꝓpoſito venialr' peccādi preoccupant' ſomno vel aliq̄ paſſione auferente vſuꝫ rōnis: ꝑuenīant' morte: anteq̄ȝ poſſint hēre vſum rōnis: qui hus manifeſtū eſt ꝙ venialia nō remittunt' in hac vita: ⁊ tn̄ ꝓpterea nō impediunt' ꝑpetuo a vita eterna ad quā nullo mō ꝑueniūt niſi oīno immunes effecti ab oī culpa: ⁊ iđ oportet dicere ꝙ venialia remittūtur eis poſt hāc vitā ēt q̄ȝtum ad culpā eo mō: quo remittunt' in hac vita. ſ. ꝑ actū charitatis ⁊c̄. vt recitatū eſt in ꝓbatione ꝑme ꝯnis. ¶ Ad obiecta Scoti ꝯ eandem ꝯneꝫ dr' primo ꝙ ſcūs Tho. nō ponit ꝙ pctō veniali debeatur de ꝑ ſe pena eterna: ſed illā opinionē tenet Herueus q̄libet 5°. q. 33. ideo ꝯcedunt' argumēta Scoti contra illā opinionē adducta niſi ꝙ in ꝑma rōne aſſumit falſū. ſ. ꝙ pctīm mortale poſt ceſſationē actus non relinquit niſi tm̄mō reatū vel debitū pene. Hoc.n. falſuꝫ ē: qꝛ preter reatū relinqt maculā: ⁊ corruptionē boni nāe ⁊ offenſā ſeu culpā: vt alias dictū fuit. ¶ Ad argm vero q̄ vult ꝓbare ꝙ pctō veniali nō debet' pena eterna per accidens qn̄ ꝯiungit' mortali: dr' ꝙ ad illa duo que implicant' in argumento rn̄det ſanctus Tho. de malo q. 7. arti. 10. Nā ibi arguit ſic. 7° loco. De⁹ ꝑ punit citra ꝯdignū: vnde ⁊ in ꝑs. dr' ꝙ non continet in ira ſua miſeras ſuas: ſed penā pctī venialis deus nō mitigat in futuro quo ad acerbitatem quia pena purgatorij eſt maior qualibet pena ꝑñte: vt Aug⁹ dicit: ⁊ multo magis pena inferni: ergo mitigat eam q̄ȝtum ad durationē: non igitur peccatū veniale mortali cōiunctum eternaliter punitur.) Ecce argumentū. Sequit' rn̄ſio. (Dicēdum inqt ꝙ pena peccati venialis etiā cuꝫ in inferno punit' mitigat' q̄ȝtū ad acerbitatē: q̄ȝuis grauī⁹ puniat' q̄ȝ ab hoīe puniret': qꝛ maiorem grauitatē hꝫ ſm ꝙ compa-

A ꝯſecutiōe btitudinis ipeditur hō ꝑ pctīm ⁊ rōne culpe ⁊ rōne pene: aliter tn̄ ꝑ pctīm ve. ⁊ aliter ꝑ mortale

Probabile ē ꝙ aīi mortē dimittāt' oīa pctā ve. decedētium in grā ⁊ cū vſu rōnis.

raſ ad deū ꝑut punit a deo ꝙ̄ ſm ꝙ comparaſ ad ho
minē ꝑut punit ab hoīe.) Hec ille. Ex qb⁹ pʒ riſſio ad
ꝓmā ꝑtē arg^ti. ¶ Ad 2^m ſilr pʒ riſſio ex dictis ei⁹ ibidē
Argui. n. ſic 2° loco. (Sic dr̄ Deuter. 25. Pro mēſura
delicti erit plagaꝝ mod⁹: ſʒ pctm̄ veniale nō fit maius
ex eo ꝙ ꝯiūgit mortali: ḡ nō punit maiori pena. Sed
qñ ē ſine pctō mortali in hn̄te charitatē non punit pe
na eterna: ḡ nec mortali adiūctū pena eterna puniet.)
Ecce arg^m. Seqt̄ riſſio. (Dicēdū inqt ꝙ acerbitas pe
ne directe rn̄det q̄ntitati pcti: ſʒ eternitas pene rn̄det i
delebilitati illi⁹: q̄ qdē aliqñ ꝯuenit veniali pctō per ac
cidēs.) Hec ille. Item i ſolone 5. ſic dicit. (Nō ꝑꝑ ma
ioritatē culpe ipſi⁹ venialis pctm̄ veniale ꝯiunctū mor
tali diuti⁹ punit: ſʒ ꝑꝑ idelebilitatē que ꝑuenit ex adiū
cto.) Hec ille. Silr dicit ꝓma 2ᵉ. q. 87. arti. 5°. in ſolo
ne ſcdi ⁊ tertij dicit. n. ſic. (Pctō originali nō debet pe
na eterna rōne ſue grauitatis: ſʒ rōne ꝯditionis ſubie
cti. ſ. hoīs q ſine gr̄a inuenit ꝑ quā ſolā fit remiſſio pene.
Et ſilr dicēdum ē ad 3^m de veniali pctō. Eternitas. n.
pene nō rn̄det q̄ntitati culpe: ſʒ irremiſſibilitati illius.
vt dictū ē.) Hec ille. Ex qb⁹ pʒ ad 2^m ꝑtē arg^ti. ¶ Ad
Act⁹ ꝯtritio-nis q delcat pctm̄ ve. ꝑt eē i purgatorio ſʒ i ꝓprie.
arg^m 3 ꝯnē pʒ riſſio ꝑ dicta in ꝓbatiōe ꝑte ꝯnis. Pōt
ēt dici ꝙ poſt hāc vitā eſt act⁹ ꝯtritiōis: q tn̄ non ē me
ritori⁹: ſʒ tm̄ remotiu⁹ impedimēti beatitudinis. Un
de ſcūs Tho. de malo vbi ſupra arti. xi. in ſolone ſcdi
ſic dic. (In futura vita nō erit aliq̄ eēntialis mutatio
volūtatis. ſ. q̄tū ad finē vel q̄tū ad charitatē vel gr̄aʒ
pōt tn̄ eē aliq̄ accidētalis mutatio voluntatis ꝑ remo
tionē ipedimēti. Nā remouēs ꝓhibēs eſt mouēs ꝑ ac
t.c.52. cidens: vt dr̄ in 8°. phyſicoꝝ.) Hec ille. Et ad idem pōt
referri illud qd̄ dicit 4°. ſen. diſ. 17. q. 2. arti. 4°. in ſolo
ne tertie q̄ſtiūcule: vbi ſic dicit. (In ꝯtritiōe tria ꝯſide
In contritio-ne tria. rāda ſūt. Primū eſt ꝯtritiōis gen⁹ qd̄ eſt dolor. 2^m ē cō
tritiōis forma: qꝛ eſt act⁹ ꝟtutis gr̄a informat⁹. 3^m ē cō
tritiōis efficacia: qꝛ ē meritori⁹: ⁊ ſacr̄alis: ⁊ q̄dam mō
ſatiſfactori⁹. Aie ḡ poſt hāc vitā q̄ in pr̄ia ſūt ꝯtritionē
hēre nō poſſūt: qꝛ carēt dolore ꝑꝑ gaudij plenitudineʒ.
Ille vo que ſūt in Iferno carēt ꝯtritiōe: qꝛ ⁊ ſi dolorem
hēant: deficit tn̄ eis gr̄a dolorē informās. Sʒ ille q̄ ſūt
in purgatorio hn̄t dolorē de pctis: gr̄a informatū: ſʒ nō
meritoriū: qꝛ nō ſūt in ſtatu merēdi. In hac ēt vita oīa
tria ꝑdicta inueniri poſſūt.) Hec ille. Ibidem ēt dicit in
ſolone 2ᵉ. ꝙ aie in purgatorio dolēt de pctis: ſed ille do
lor nō eſt ꝯtritio: qꝛ deeſt ei ꝯtritiōis efficacia. Itē in ſo
lutione tertij dicit ꝙ pena illa quā aie ſuſtinēt in pur
gatorio ñ pt ꝓpe dici ſatiſfactio: qꝛ ſatiſfactio op⁹ meri
toriū reqrit: ſʒ largo mō dr̄ ſatiſfactio pnīe ſbite ſolo.
Hec ille. Ex qb⁹ appet ꝙ ipe vr̄ ſēſiſſe ꝙ i purgatorio ñ
eſt ꝯtritio vniuoce dcā cū ea q̄ eſt in h ſclo: nec ſatiſfa
ctio: nec meritū vniuoce vt hic. Pōt ḡ dici breuiter ꝙ
ad deletionē venialis in purgatorio ſufficit act⁹ chari
tatis in deū deteſtatiu⁹ pctōꝝ venialiū in hac vita cō
miſſoꝝ: ſiue talis act⁹ dicat ꝓprie ⁊ vniuoce ꝯtritio: ſi
ue nō: ſiue ſit meritori⁹: ſiue nō. Et h de qōne ſufficiāt.
De q̄ bn̄dict⁹ deus. Amē.

¶ Utrū in quolibet caſu teneatur ſacerdos celare pec
cata: que ſub ſigillo confeſſionis nouit. Queſtio. II.

QUarta eandē diſtinctionē iteꝝ que
rit. Utꝝ in quolibet caſu te
neat ſacerdos celare pctā q̄ ſub ſigillo
ꝯfeſſiōis nouit. Et arguit ꝙ nō: qꝛ ma
gis dʒ hō ſeruare ꝯſciaʒ ſuā ꝙ̄ famē al
teri⁹: qꝛ charitas ordinata ē. Sʒ aliqñ
aliqs pctm̄ celās icurrit ꝓprie ꝯſcie de
trimētū: ſic cū in teſtimoniū adducit ꝑ pctō illo ⁊ co
git iurare de ꝟitate dicenda: ḡ vr̄ ꝙ in aliq̄ caſu liceat
ꝯfeſſionē publicare.

In oppoſitū arguit qꝛ dicit decre. de pe. ⁊ re.
Caueat ſacerdos ne verbo vel ſi
gno vel alio quouis mō ꝓdat aliquatenus peccatorē.

In hac qōne erūt tres arti^li. In ꝑ ponēt ꝯnes
In 2°. obiectiōes. In 3° ſolones.

Quantū ad primū articulū ſit pr̄a ꝯ. Sacerdos
dʒ celare pctā ſibi ꝯfeſſa. Hāc ponit ſan
ct⁹ Tho. p̄ti di. q. 3. arti. ꝑ. q. i. quā ꝓbat ſic. (In ſacr̄is
ea q̄ exteri⁹ agūt ſūt ſigna reꝝ q̄ interi⁹ ꝯtingūt: ⁊ iō cō
feſſio q̄ qs ſacerdoti ſe ſubijcit ſignū eſt interioris q̄ qs
deo ſubijcit. Deꝰ āt pctm̄ illi⁹ q ſe ei ſubijcit ꝑ pniām te
git: vn̄ ⁊ h oʒ in ſacro pnīe ſignificari: ⁊ iō de neceſſita
te ſacri eſt ꝙ qs ꝯfeſſionē celet: ⁊ tanq̄ violator ſacri
peccat q reuelat. Et ꝑter h ſūt alie vtilitates hui⁹ cela
tiōis: qꝛ ꝑ h hoīes ad ꝯfeſſionē magis attrahūt: ⁊ ſim
plici⁹ pctā ꝯfitent.) Hec ille. Ex qb⁹ pōt formari talis
rō ꝑ ꝯne. Quicūq̄ miniſter ſacri agit exteri⁹ directe cō
tra ea q̄ ſignificant interi⁹ in ſacro peccat: ſed reuelās
pctā q̄ ꝑ ſolā ꝯfeſſionē nouit ē h: ergo ⁊c̄. ¶ 2ᵃ ꝯ. Sa
cerdos dʒ celare nō ſolū pctā ꝯfitētis: veꝝ ēt alia in cō
feſſiōe ſibi dicta ꝑ q̄ pctā ꝯfitentis poſſent deprehēdi.
Hāc ponit ſcūs Tho. vbi ſupra in ſolone 2ᵉ. q. vbi ſic
dicit. (Sigillū ꝯfeſſiōis directe ñ ſe extēdit niſi ad illa
q̄ cadūt ſub ſacr̄ali ꝯfeſſiōe: ſʒ indirecte illō qd̄ non ca
dit ſub ſacr̄ali ꝯfeſſiōe ēt ad ſigillū ꝯfeſſiōis ꝑtinet: ſi
cut illa ꝑ q̄ poſſet pctōr vel pctm̄ dep̄hendi. Nihilomi
nus illa ⁊ alia ſūmo ſtudio ſūt celāda. Tū ꝑꝑ ſcādalū.
Tū ꝑꝑ ꝓnitatē q̄ ex ꝯſuetudine accidere poſſet.) Hec
ille. Ex qb⁹ ſic pt argui. Sacerdos tenet celare oīa dcā
ꝯfitētis q̄ aliq̄ mō ꝑ vel 2° directe vel idirecte ad ſigil
luʒ ꝯfeſſiōis ꝑtinent: cū hō ſigillū non ſit aliud ꝙ̄ debi
tū celādi ꝯfeſſionē: ſʒ ad tale ſigillū ꝑtinēt non ſolum
pctā ꝯfeſſa: ſed ēt multa alia: ḡ ꝯ vā. ¶ 3ᵃ ꝯ. Sacerdos
ꝑꝑ nullū ꝓceptū eccl̄ie vel ꝓlati dʒ reuelare ꝯfeſſionē.
Hāc ponit ſcūs Tho. vbi ſupra. in ſolone ſcdi. ꝓme. q.
Ibidē. n. arguit ſic. (Id ad qd̄ qs obligat tm̄ ex ꝓce
pto eccl̄ie nō ē neceſſe obſeruari mādato eccl̄ie i ꝯtrariū
fcō: ſʒ celatio itroducta ē ex ſtatuto eccl̄ie tm̄: ḡ ſi ꝑ ec
cleſiā ꝓcipiat ꝙ qcūq̄ ſcit aliqd de tali pctō dicat: ille
q ſcit ꝑ ꝯfeſſionē dʒ dicere.) Ecce arg^m. Seqtur riſſio.
(Dicēdū inqt ꝙ ſicut ꝓceptū de ꝯfeſſiōe ſacr̄ali faciē
da ē de iure diuino: ⁊ nō pt aliq̄ diſpēſatiōe vl̄ iuſſione
hūana hō ab eo abſolui: ita null⁹ pt ad reuelatōeʒ ꝯfeſ
ſiōis ab hoīe cogi vel licētiari. Un̄ ſi ꝓcipiat ſub pena
excōicatiōis iā late ꝙ dicat ſi ſcit aliqd de pctō: nō dʒ
dicere: qꝛ dʒ eſtimare ꝙ itētio ꝓcipientis ē: ſi ſcit vt hō.
Si ēt exꝓmeret de ꝯfeſſiōe iterrogat⁹ ñ dʒ dicere: nec
excōicatōeʒ icurreret: qꝛ ñ ē ſubiect⁹ ſuo ſupiori: niſi vt
hō: hoc āt neſcit vt hō: ſʒ vt de⁹.) Hec ille. Ex qb⁹ pōt
ſic argui ꝑ ꝯne. Cōtra ea q̄ ſūt de iure diuino non pt co
gere humana iuſſio: nec ad oppoſitū licētiare: ſed cela
tio ꝯfeſſiōis ē d iure diuino: ḡ ⁊c̄. ¶ 4ᵃ ꝯ. Sacerdos d
volūtate ꝯfitētis pt reuelare pctm̄ ſibi ꝯfeſſū. Hāc po
nit ſcūs Tho. vbi ſupra arti. 2°. vbi ſic dic. (Duo ſūt ꝓ
pter q̄ ſacerdos tenet pctm̄ occultare. Pr̄io ⁊ ꝓncipalr: Cōfeſſor te-net celat pec-catum ꝯfeſſū-no ꝑꝑ duo.
qꝛ ipſa occultatio ē de eēntia ſacri inq̄tuʒ ſcit illud vt
deus: cui⁹ vicē gerit ad ꝯfeſſionē. Alio mō ꝑꝑ ſcādalū
vitādū. Pōt aūt penitēs facere vt illud qd̄ ſacerdos
ſciebat vt deus: ſciat ēt vt homo: quod facit dum licen
tiat eū ad dicendū. Et ideo ſi dicat: nō frangit ſigillū
cōfeſſionis. Tñ debet cauere ſcandalū dicendo ne fra
ctor predicti ſigilli reputet.) Hec ille. Ex qbus pōt ſic
argui. Ceſſante cauſa ceſſat effect⁹: ſed confitens dans
licētiā

licentiā ſacerdoti reuelandi ſuā confeſſionē tollit cām celationis: ergo ⁊ effectū. Et in h̄ primꝰ articulꝰ terminat.

Quantū ad ſcḋm artm arguēdū ē ꝯ ꝯnes. Et quidē ꝯ p̄mā ꝯnē: vel eiꝰ ꝓbationes arguit ſic Durādus dicēs ꝙ rō ad ꝯnē adducta non valet. Cū enī illō qḋ agit interiꝰ ꝑ xp̄m repńtet exterius ꝑ miniſtrū ſcīs ⁊ v̄bis: vl̄ altero eoꝝ q̄tū ad p̄ncipalē effectū ſacri: nō tn̄ oꝫ ꝙ oēs circunſtātie repńtent. Verbi grā miniſter baptizās ſcō ſuo q̄ lauat exterius: ⁊ v̄bo ſuo q̄ dicit. Ego te baptizo ⁊c. repńtat ablutionē ſpūalem a pctīs quā xp̄s facit interiꝰ: ⁊ h̄ ē effectꝰ p̄ncipal baptiſmi. Et ꝯſilr ē in ꝯfirmatiōe: ordine: extrema vnctione. Et eodē mō ē in ꝯfeſſiōe: qꝛ p̄ncipal effectꝰ quē deꝰ facit interiꝰ eſt remiſſio pctōꝝ: ⁊ iſtō repńtat exteriꝰ ꝑ miniſtrū cū dicit. Abſoluo te ⁊c. Celare aūt pctā ꝯfeſſa nō ē effectꝰ ſacri: ſꝫ obligatio miniſtri: de q̄ q̄rit vtrū vetat. Nec appet ꝙ veniat ex h̄ ipſo ꝙ illō qḋ interiꝰ agit a xp̄o dꝫ rep̄ſentari ꝑ illud qḋ gerit exteriꝰ a miniſtris. Hoc enī intelligit de effectu ſacri. ſic enī ⁊ nō alr intelligit ꝙ ſacra efficiūt qḋ ſignificāt. ¶ 2° qꝛ q̄rit qualr intelligit ꝙ xp̄s celat pctā ꝯfitētiū. Aut enī h̄ intelligit ꝑ p̄nti ſclo vel ꝑ futuro. Nō ꝑ p̄nti: qꝛ ſic xp̄s equalr celat pctā nō ꝯfeſſa ſicut ꝯfeſſa. Nō enī reuelat iſta vel illa. Si aūt intelligitur ꝑ futuro: nō appet qualr ſit veꝝ: qꝛ lꝫ ſacra ſignificent illud qḋ p̄nti alr efficiūt niſi recipiēs ſit indiſpoſitꝰ: tn̄ ꝙ ſignificēt illō qḋ in futuro ſclo agit nullꝰ vnq̄ dixit. ¶ 3°. qꝛ in futuro ſclo nō celabunt pctā ꝯfeſſa neq̄ icōfeſſa: ſꝫ oīa erūt oībꝰ manifeſta v̄tute diuina: ꝓpter qḋ ex iſto latere nō appet ꝙ ſacerdos dēat celare pctā ſibi ꝯfeſſa. ¶ Cōtra 2ᵐ ꝯnē pt argui: qꝛ ſi circūſtātie pctōꝝ ꝯfeſſoꝝ eēnt celādē ſicut ⁊ pctā ꝯfeſſa: tūc videret ꝙ tertia ꝑſona cuꝫ q̄ ꝯfitēs ꝯfitet ſe peccaſſe: caderet ſub ſigillo: cū ſit circūſtātia pctī: ⁊ aliqḋ faciens ad neceſſitatē vel bonitatē ꝯfeſſiōis in caſu. Sꝫ h̄ ꝯnō eſt falſū ꝓpter multa. Primo qꝛ tertia ꝑſona nō eſt pctm̄ neq̄ circūſtātia pctī: ſꝫ nihil aliō cadit ſb̄ ſigillo ꝯfeſſiōis niſi pctm̄ vel eiꝰ circūſtantia: ergo ⁊c. 2°. qꝛ nihil cadit ſub ſigillo ꝯfeſſiōis niſi illō ꝑ qḋ ꝯfitēs poſſet ꝓdi: ſed q̄ſq̄ ꝯfeſſor poſſet loq̄ de pctīs illiꝰ tertie ꝑſone abſq̄ ꝓditiōe ꝯfitētis. ergo ⁊c. 3°. qꝛ hora tp̄s ⁊ locꝰ nihil faciūt ad expſſionē pctī: ideo nō cadūt ſub ſigillo ꝯfeſſiōis: ergo a ſimili nec tertia ꝑſona. 4°. qꝛ rō q̄re tenet ꝯfeſſionē celare ē: qꝛ p̄ſumit ꝙ deꝰ celet remittēdo: ſꝫ nō ſic p̄ſumitur de pctō tertie ꝑſone ꝓdito. ergo ⁊c. 5°. qꝛ nihil cadit ſub ſigillo ꝯfeſſiōis qḋ nō ſpectat ad iudiciū illiꝰ fori: ſꝫ tertia ꝑſona nō eſt hꝰ. ergo ⁊c. 6°. qꝛ genꝰ pctī eſt magis intimū rei q̄ circūſtātia: ſꝫ genꝰ pctī nō cadit ſub ſigillo: qꝛ licitū ē ꝯfeſſori dicere: talis ꝑſona ꝯfeſſa ē mihi de oībꝰ pctīs ſuis: ergo multominꝰ circūſtātia tertie ꝑſone. 7°. qꝛ ꝯfeſſor pt loq̄ de pctīs ꝯfitētis nō referēdo ad ipm̄: ergo multo magis de pctīs nō ꝯfitētis. 8°. qꝛ ſi ſic. tūc ſigillū ꝯfeſſiōis eēt in p̄iudiciū obſeruātie diuine: qꝛ tūc nō poſſet corrigi tertia ꝑſona accuſata i ꝯfeſſiōe. ¶ Cōtra 3ᵐ ꝯnē argr: qꝛ rō ꝓ illa ꝯne potiſſima eē vr̄ iſta ꝙ eccl̄ia non pt mutare illa q̄ ꝑtinēt ad v̄itatē articuloꝝ ⁊ ſacroꝝ: cuꝫ p̄lati eccl̄ie nō ſint dn̄i: ſꝫ miniſtri nō fūdatores: ſꝫ executores. Sꝫ ad celationē ꝯfeſſionis tenet miniſter ex nā ſacri: ergo in h̄ nō pt ꝑ aliquē diſpēſari. Sed iſta rō vr̄ deficere in minori: qꝛ lꝫ ex nā ſacri ꝯfeſſiōis ⁊ abſolutiōis teneat penitēs ad faciēdū pniam ſibi iniūctaꝫ: tn̄ papa pt cū eo diſpēſare vt nō teneat eaꝫ facere: nec ꝓpter h̄ dr̄ v̄itatē ſacri mutare. ¶ 2°. qꝛ ex nā ſacri ſacerdotij tenet ſacerdos celebrare: pt tn̄ papa cū eo diſpenſare licite: vt nō celebret. ¶ 3°. qꝛ rō ꝑ ſctm̄ Tho. adducta vr̄ nō valere: cū enī dicit ꝙ occultatio ē de nā ſacri. Hoc nō vr̄ valere: qꝛ illa occultatio non ꝑtinet ad formā nec ad mām ſacri. Silr ſine tali occultatiōe remaneret ꝑfectū ⁊ integrū ſacrm̄: ergo vr̄ ꝙ ſup h̄ papa poſſꝫ diſpēſare. ¶ Cōtra 4ᵐ ꝯnē arguit ꝑ Durādū: ꝓ qꝛ ſi licētia ꝯfitētis nō ſufficit ad dicendū id qḋ auditū eſt in ꝯfeſſiōe niſi hēat noua noticia: tūc nō ſufficiūt verba ꝑ q̄ nō hētur de pctō noua noticia: ſed ſolū de p̄cedēte noticia dat licētia. ſed ꝑ hec v̄ba licētio te ad dicendū illud qḋ a me in ꝯfeſſiōe audiſti: nō dat aliqua noua noticia: aliogn oīs audiēs hec v̄ba acciperet noticiam de pctō dicto in ꝯfeſſiōe: ſꝫ ſolū dat licentia: qꝛ nec plus v̄ba ſonant: ergo ꝑ illā nunq̄ eſt licitū ſacerdoti dicere qḋ audiuit in ꝯfeſſiōe. ¶ 2°. qꝛ ſi talis licētia ſufficeret: eēt via ad reuelationē ꝯfeſſionū: ⁊ ſuſpitionē criminū: qꝛ iudex hn̄s aliquē ſuſpectū de aliq̄ crimine poterit ei dicere: da ſacerdoti licētiā dicēdi qḋ audiuit de te. Si dat licētiā: ⁊ data valeat: hēbit teſtimoniū ꝯ ſe. Si nō dat: ⁊ dare poſſit: vt ponit tua opinio: merito hēbit ampliꝰ ſuſpectꝰ: ⁊ ita nō erit vſq̄quaq̄ ſecretū qḋ dictū erat in ꝯfeſſiōe: cū oporteat vel talē licentiā dare ad reuelationē ꝯfeſſiōis: vel icurrere notā grauis ſuſpitōis. Meliꝰ eſt ergo vt dicat ꝙ talis licētia nec v̄ba q̄ ſonāt talē licētiā ſufficiūt: ſꝫ oꝫ ꝙ penitēs dicat ſacerdoti extra ꝯfeſſionē in gn̄ali vel in ſp̄ali pctm̄: qḋ vult alteri reuelari. ¶ Ad idē arguit ab alijs ꝑ: qꝛ ſic iudex de crimine occulto qḋ vidit nō pt iudicare reū ꝑ h̄ ꝙ reꝰ dat ei licētiā vt iudicet eū ſm̄ ꝙ ſcit vel vidit: ergo a ſili in ꝓpoſito. ¶ 2°. qꝛ in lege nāe ſolus auctor eiꝰ pt diſpenſare ſicut de pluralitate vxoꝝ: ſꝫ de lege nāe eſt celare crimē ergo ⁊c. ¶ 3°. qꝛ nō minꝰ oꝫ celare qḋ audiuit in ꝯfeſſione q̄ ſi vidiſſet occultū: ſꝫ tūc nō poſſet licētiare de dicendo: qꝛ ſicut nō pt mihi dare licētiā vt occidā eū: ſic nec ꝙ diffamē eū. ¶ 4°. qꝛ tenet obedire p̄lato in licitis ⁊ honeſtis. ſi ergo de licentia ꝯfitētis lꝫ ſibi reuelare: ergo tūc tenet p̄lato ꝯcipiēti reuelare obedire: qḋ falſum eſt. ¶ 5°. qꝛ ſicut qḋ ꝑtinet ad foꝝ exteriorē de nulliꝰ licentia pt ꝑtinere ad foꝝ ꝯſciētie: ſic. ſ. q̄ſi de licētia pape ex his q̄ dixi tibi in foro exteriori poſſis me abſoluere in penitētia: niſi iteꝝ dicā tibi vt ꝯfeſſori: ſic nec econuerſo q̄ dicta ſūt in hoc foro de nullius licētia poſſunt dici in alio foro: niſi alr dicat. Et in h̄ ſecūdus articulus terminatur.

Quantū ad 3ᵐ articulū rn̄dēdū ē obiectiōibꝰ ſupra dictis. Et q̄dē ad p̄mū Durādi ꝯ p̄mā ꝯnē negat hꝰ: qꝛ celatio pctī a deo ē effectꝰ p̄ncipalis vl̄ ꝑ effectꝰ p̄ncipalis huiꝰ ſacri ⁊ nō ſola circūſtātia. qḋ pꝫ. Nā remiſſio pctī ⁊ īfuſio grē ē effectꝰ p̄incipalis huius ſacramēti: ipſa aūt peccati remiſſio ē eius tectio ⁊ occultatio. Silr charitas tegit pctā vel formalr vel effectiue: ⁊ ſic tectio pctī eſt effectꝰ huius ſacri. De p̄dictis glo. ſuper primo p̄ſa ꝑs. 31. ſic dicit. Si eniꝫ deus texit pctā noluit aduertere: ſi noluit aduertere noluit animaduertere: id eſt punire: noluit agnoſcere: ſꝫ ignoſcere. Nō ergo dixit peccata tecta tā q̄ ibi ſint ⁊ viuāt: ſed ita deleta vt deus nō videat: id eſt puniat eternaliter. Videre. n. dei eſt pctā punire. vnde alibi dicit. Auerte faciē tuaꝫ a peccatis meis. Et dicit hoc a ſimili. Ita enī teguntur pctā in baptiſmo: ſicut egyptij inſequentes iſrahelitas tecti ſunt in mari rubro ⁊c. Hec gloſa. Ex quibus patet ꝙ occultatio ⁊ tectio pctōꝝ ꝑ deū non aliud eſt q̄ peccatoꝝ deletio remiſſio ⁊ abolitio. Cōſtat aūt ꝙ h̄ ē ꝑ effectꝰ p̄ncipalis ſacramēti pn̄ie: ⁊ nō ſola circunſtātia. Ad hoc facit qḋ legit ꝓuer. 10. Vniuerſa delicta operit charitas. Cuiꝰ ſimile habet Jacobi. 5. Charitas operit multitudinē pctōꝝ. Cū ergo effectus huius ſacramēti

Cōtra ꝓba. prime ꝯcluſionis arguit Dur. d. 21. q. 4.

Cōtra ſcḋaꝫ ꝯcluſionē arguitur: vt recitat Pe. d. 21. q. 2. Vtꝝ cadat ſb̄ ſigillo ꝯfeſ. tertia ꝑſona cū q̄ ꝯfitēs cōfitetur ſe peccaſſe.

Cōtra quartam ꝯcluſionem arguit ꝑ Dur. vbi.

tudine ferat̃ ſurſū:cū hec ſit nã ei⁹ niſi nã ei⁹ mutet̃:ſic cū hec ſit nã ꝯfeſſiõis ꝙ obliget ꝯfeſſorē ad ſecretū:ꝑt qdē de ſcõ reuelare manēte nã ꝯfeſſiõis:ſ; nõ ꝑt nõ tenerī ad celādū:niſi nã ꝯfeſſiõis mutet̃ quã ſol⁹ de⁹ mutare ꝑt. Et qd dr̃ de ſatiſfactiõe nõ valet:qꝛ nõ ꝯſequit̃ ꝑ ſe nãꝫ ꝯfeſſiõis:ſ; mediāte ꝑcepto hoĩs ꝗ iniūgit. Uñ in pena taxata in iudicio dei papa nõ ꝑt diſpēſare ne ſol-uat̃:ſ; poſſit diſpēſare vel ſolui:ſ; in taxata ab hoĩe ſic:ꝗ ipſe ꝗ dedit:vl̃ ſuperior. Sic papa ꝑt diſpēſare cum ordinato in ſacris ꝙ ꝯhat m̃rimoniū:qꝛ caſtitas nõ eſt ānexa ordini ſacro ex nã ſacri:ſed ex ſtatuto humano. Hec Pe. ꝛ hri. Ad 2ᵐ dicit ꝙ nã ſacerdotij nõ eſt ꝙ teneat̃ celebrare:ſ; ꝙ poſſit celebrare. Et hāc ꝑtãtem papa nõ ꝑt ſibi auferre:qꝛ nihil aliud ē ſacerdotium ꝙ̃ ꝑtãs celebrãdi. Qr āt teneat̃ celebrare nõ ē ex nã ſacri: vt ſacramētū ē:ſ; ex gñali rõne q̃ nõ d; in vanū recipe grãz dei. Clarior tñ ē rõ:quã ſcũs Tho. tāgit:qꝛ ſ. ita ē de ꝑcepto diuino ꝯfeſſionē celare ſic facere. Uñ ſic papa nõ ꝑt diſpēſare in 2°. ita nec in p°. Hec Pe. ꝛ hri. ꝯformiter dcis ſci Tho. in ꝓbatiõe recitatis. ¶ Ad 3ᵐ dr̃ ꝙ celatio vl̃ occultatio ꝯfeſſiõis dr̃ eē de nã ſacri pnie triplici rõne. Pria ē:qꝛ eſt ꝑs formal̃ nõ poſitiua:ſ; negatiua: vl̃ ꝑuatiua ipſi⁹ ſacri pnie:ſic abſolo ꝯfeſſoris dr̃ pars formal̃ poſitiua euſdē ſacri. Et ſic abſolutio ſignificat remiſſionē pcti interiorē:ꝛ ei⁹ deletionē in relatione ad hoĩez:ſic celatio ꝯfeſſoris ſignificat eādē remiſſionē ꝛ obligationē in relatione ad deū. 2° ē:qꝛ ſi talis celatio nõ eēt ꝑs ſacri inq̃tū eſt cã remiſſiõis pcti:ē tñ ꝑs ei⁹ inq̃tū ē ꝑfectū ſigᵐ abolitiõis reat⁹ ex ꝑte hoĩs ꝛ offēſe ex ꝑte dei. 3° eſt:qꝛ ꝛ ſi tal̃ celatio nullo mõ poſſet dici ꝑs ſacri:tñ obligatio ad talē celationē eſt ꝓpa paſſio ꝯñs ipm ſacrm in miniſtro ſacri ꝗ ex h ipſo ꝙ tale ſacramētū miniſtrat obligat̃ ad h⁹ celationem. Et ad h ꝯcordat Pe. dicēs. Qr Tho. dicit ꝙ occultatio ē de eſſentia ſacri:nõ eſt ſic itelligēdū ꝙ ſit ei⁹ mã vl̃ forma: cū dicat in ſolone p̄mi argˡⁱ ad p̄mã qõnē ꝙ ꝑceptum de ꝯfeſſiõe celāda ꝯſeqtur ipm ſacrm:eēntia aũt ſacri nõ ꝯſequit̃ ſacrm:ſ; intelligit ꝙ de eēntia id ē natura ſacri ſit obligatio ad occultationē:ſic diceret̃ de eēntia leuis ſurſū ferri:vl̃ ſic de eēntia m̃rimonij ē reddere debitū:id eſt obligatio ad h ipſū:in q̃ nõ ꝑt papa diſpēſare. Ceũs eñi in ꝑceptis diuinis papa aliqñ diſpēſet. ſic in votis q̃ꝝ redditio ē de iure diuino:nõ ſic tñ in ꝑceptis ſacralib⁹:qꝛ nõ ꝑt diſpēſare ꝗn hõ dēat baptizari ꝛ ꝯfiteri. Nõ ꝗ ſ; ꝑꝑ ſuꝑioris obediētiã vel ꝑceptū: qꝛ nemo tenet̃ obedire alicui in illo in q̃ eſt illi ſuꝑior. Sic aũt delegat⁹ a papa ē maior ordinario in cã ſibi cõmiſſa:vñ in illo nõ tenet̃ ſibi obedire:ſic ſacerdos in h ꝙ audit ꝯfeſſionē eſt vicari⁹ xp̄i rõne characteris ꝛc̃. Hec Pe. ꝛ hri. Uerũtñ ꝙ dicit ꝑceptum de occultatiõe ꝯfeſſiõis ꝯſeq ad ipm ſacrm nõ legi in ſcripto ſcti Tho. Et dato ꝙ ita dicat:itelligi ꝑt de ꝯña logicali: ſic aĩal ſeqt̃ ad hoĩez:nõ aũt de ꝯña phyſica vl̃ metaphyſica: q̃ totū ſeqtur ad partē:ꝛ accidēs ad ſubiectuz. Ad aliud āt qd in argᵗᵒ infert̃ .ſ. ꝙ ſine tali celatiõe eſt perfectū ſacrm. Dr̃ ꝙ nõ eſt ꝑfectū in ꝗñe ſigni:vt dcm̃ ē:ſ; poſſet dici ꝑfectū in genere cãe vel ꝑfectione p̄maria: non aũt ſcḋaria:ꝛ multis alijs modis poteſt ad h dici. ¶ Ad p̄ᵐ ꝯ 4ᵐ ꝯnē dr̃ negãdo minorem. Per h.n. ꝙ ꝯfitēs dat ꝯfeſſori licētiã reuelãdi pctã prius ſibi ꝯfeſſa dat ſibi nouã notitiã de pctis:ꝛ ſi nõ notitiã ꝗd ſunt: ſaltē notitiã qꝛ ſũt:aut ſi ſũt:aut ꝑꝑ ꝗd ſunt. Cognoſcit eñi nouiter pctã illa q̃tū ad aliquã eoꝝ ꝯditionē:puta ꝙ ſcit ea vt hõ:nõ ſolū vt de⁹:ꝛ ꝙ ſũt in ꝑtãte ei⁹ nõ ſolū vt mã abſolutionis:ſ; ēt vt mã ꝯſilij ꝛ collationis cū

Papa ꝑt diſpēſare cū ordinato in ſacris ꝙ poſſit ꝯhere matrimoniū.

Preceptū de celatiõe ꝯfeſſiõis ꝯſequitur ſacrm pnie: ꝗ ſenſus.

alio:ꝛ ſalutifere inquiſitionis apud ſuperiorē:vel doctiorē ſe:ꝛ ſic nouo mõ cognoſcat ea:qꝛ nouo mõ ſunt ĩ ꝑtãte ſua:ꝛ ipſe h ſcit nouiter. Uerũtñ Pe. ad hoc argᵐ ſic dicit. Sicut illud qd ego tradidi tibi vt depoſitũ ſine noua receptiõe ꝛ traditiõe poſſum facere ꝙ hēas illud vt donū vel mutuū dicendo. Qd hēbas vt depoſitum hēas vt mutuū vel donum:qd ēt vr̃ facere dãdo tibi licentiã vtendi ad volũtatem tuã:hoc eñi faciendo videt̃ ꝙ illud qd prius hēbat̃ vt depoſitū:non amplius hēatur vt depoſitū:ꝛ ꝗ prius alienãdo furtum committebat:ſic vtēs depoſito nũc licite vteris:ꝙ̃uis lex depoſiti ſit de iure diuino:qꝛ eſt in fauorē deponētis:cui ꝑt renũciare:ꝛ ſicut a ꝑncipio poterat credere vt depoſitū:vel vt donū:ſic ex poſt facto ꝑt mutare ꝓpoſitū: ita ēt dicendū eſt in ꝓpoſito:ꝙ ſicut ꝯfitens potuit illud dicere ꝑ modū ſimplicis narratiõis vt hoĩ:quod dixit vt deo:ſic poſtea poteſt facere ꝙ illud quod erat dictum vt deo habeat vt hõ:ſine hoc ꝙ iterum ſibi dicat. Ex hoc ſolum ꝙ dicit iam nõ habeas illud vt dictū in cõfeſſione:ſed vt dictū ſimpliciter:ꝛ in foro exteriori:licz papa hoc nõ poſſit:qꝛ in eius fauorē nõ ſtatuit deus: ſ; ꝯfitentis. Et ſi dicat:do tibi licentiã dicendi ad libitũz hoc eſt dicere ĩ effectu:ꝙ habeas hoc vt homo. Unde ꝛ ſi nõ poſſit licentiare per modū diſpenſantis ꝛ directe:poteſt tñ indirecte per hoc ꝙ ex nũc incipit illud habere cõmiſſum vt homo:ꝛ nõ vt deus:ꝛ ſic mutat̃ titulus ſciendi ſicut titul⁹ habendi. Jd nõ eſt fractio ſigilli: ſicut in exemplo prius adducto nõ eſt fractio depoſiti. Si ergo dicat̃. Papa nõ poteſt licētiare:ergo nec iſte. Non eſt ſimile:quia hoc non eſt in fauorem pape: ſed cõfitētis:vel qꝛ papa nõ poteſt facere ꝙ ſciat vt homo: ſicut papa nõ poſſet dicere habenti alienū depoſitum habeas illud vt mutuū vel donū:qꝛ non eſt ſuũ: ꝛ mutuum dicit̃ quaſi de meo ſit tuū:ꝛ dare eſt accipientis facere:hoc aũt poteſt facere deponens:qui eſt dñs. Et ſi dicat̃ ꝙ celatio cõfeſſionis eſt de iure diuino. ſi ergo non valet licētia pape:nec toti⁹ militãtis eccleſie:multominꝰ licentia priuate perſone valet. Dicēdū ꝙ imo qñ eſt in fauorem concedentis. Põt enim vir licētiare vxorem ad vouendū caſtitatē:ꝛ ex tunc nõ tenetur ei debitū reddere:qꝛ licz de iure diuino ꝯiux teneat̃ reddere debitū petēti:tñ qꝛ eſt in fauorē petentis:ille contra hoc põt licētiare:qd papa nõ poteſt. Unde qñ interdicit̃ illis ꝗ cõtra interdictū eccleſie ꝯtrahũt ne ſil̃ cohabitēt:intelligit̃ petendo debitū:nõ reddendo. Jtem cū dicit̃ ꝙ confeſſor nõ poteſt hoc dicere:niſi alio mõ ſciat ꝛc̃. Dicēdū ꝙ alio mõ ſcire contingit dupliciter: vno mõ qꝛ hoc ſciat ꝑ aliã ſcientiã ſᵐ rem:ꝛ ſic poteſt facere ali⁹ a cõfitente ꝙ ille aliter ſciat. Alio mõ ꝙ aliter ſciat ſᵐ modū ſciēdi:ꝛ ꝙ ſecretū habeat nõ vt ſecretū:ꝛ hoc ſolū põt facere ille ꝗ commiſit ſine hoc ꝙ illud iterum ſibi replicet:ꝛ ſimiliter ꝙ illud qd vſq; nũc habuit vt de⁹:āmodo habeat vt homo. Et vterq; modus ſufficit ad hoc ꝙ liceat dicere. Sicut eñi ſigillum ꝯfeſſionis eſt de iure diuino:ſic ſigillū ſecreti: qꝛ reuelare archana eſt ꝯtra ſacrã ſcripturã. Sicut ꝗ nullus ꝑt facere ad min⁹ ꝑuatus ꝙ aliꝗ licite reuelet alterius ſecretū ꝙ̃dm ſcit illud vt ſecretū:ſed hoc poteſt facere ille ꝗ commiſit tale ſecretū dicēs:ex tũc non habeas ſb ſecreto:ꝛ eo ipſo ꝙ licētiat eū ad dicendū: videtur dicere ꝙ non plus habeat̃ vt ſecretū:nec plus reputat̃ reuelator ſecreti ſi dicit. Sic in ꝓpoſito:licz ſit maius ſigillū confeſſionis ꝙ̃ ſecreti:ꝛ ſi non ē hic noua noticia: eſt tñ nou⁹ modus noticie qui ſufficit. Hec Pe. Cū p̄dictis ꝯcordat btūs Tho. p̄ſti diſ. q. 3. arti. 2. in ſolutio-

Aliqua que nõ põt papa: põt iferior ēt circa ſacra.

nẽ ꝑmi. Arguit.n.ſic Qđ nõ pt ſupioꝛ nõ pt iferioꝛ: ſed
Papa nõ poſſet aliquẽ licẽtiare ꝙ pctm̃ qđ ſcit in ꝯfeſ-
ſiõe dicat alteri: ꝰ nec ille ꝗ ꝯfitet pt illũ licẽtiare.) Ec
ce argm̃. Seqꝛ rñſio. (Dicẽdũ ꝙ Papa nõ pt licẽtiare
eũ vt dicat: qꝛ nõ pt facere ꝙ ſciat vt hõ: qđ pt facere il
le ꝗ ꝯfitet.) Hec ille. Itez ibidẽ in ſolone ſcdi ſic dicit.
(Nõ ex h tollit illđ qđ pp cõe bonũ iſtitutũ ẽ: qꝛ ſigil
lũ ꝯfeſſiõis nõ frãgit: qꝛ dr qđ alio mõ ſcit.) Hec ille.
¶ Ad 2m rñdet Pe. dicẽs ꝙ ex h nõ ſeqꝛ aliqđ icõ-
ueniẽs: qꝛ ſi talis nõ obedẽperet iudici dicẽti de ſacerdo
ti licẽtiã reuelãdi: nulla ſuſpitio oꝛit: qꝛ h facere nõ te-
net: nec teſtẽ ꝯ ſe ꝑducere. Unñ in iure: teſtis ñ dz coꝛq̃-
ri ꝯ dñm: ſz ꝓ dño. Si tñ q̃rit a dño an velit ſeruũ toꝛ-
q̃ri: ſi dicat nolo: nõ pp h ẽ ſuſpitio ꝯ eũ de delicto: qꝛ
alia de cã pt h nolle q̃ qꝛ ſibi ꝯſcius. Et ſilr ẽ in ꝓpoſi
to: qꝛ nõ vult ꝙ ille de ꝯfeſſiõe loq̃t pp ſcãdalũ forte.
Si ãt det illi licẽtiã: nõ pp h parat ſibi ꝯ iudiciũ: ſi ipo
nat ſibi falſũ: qꝛ poterit dicere: dedi ſibi licẽtiã dicendi
qđ ſibi dixi: ſz h ñ dixi ſibi. Et vnꝰ teſtis ñ pbat niſi vl
let ſtare dcõ eiꝰ: nec tũc ẽt ſacerdos tenet dicere: lz poſ-
ſit. Itẽ qꝛ ex audiẽtia ꝯfeſſiõis ꝯfeſſoꝛ ẽ obligatus ad
medẽdũ illi: iõ licẽtia ꝯfitẽtis non dat ei ꝙ poſſit h re
uelare niſi ad bom̃ ꝯfitẽtis: ⁊ nõ alr. Hec Pe. ⁊ bñ. Et h
concedit ſctũs Tho. i ſili. Arguit.n.ſic vbi s. (Si poſſz
ſacerdos licẽtiari videret dari pallium malitie malis ſa
cerdotibꝰ: qꝛ poſſẽt pretẽdere ſibi datã eẽ licẽtiã: ⁊ ſic ipu
ne peccarẽt.) Ecce argm̃. Seqꝛ rñſio. (Dicẽdũ īngt ꝙ
ex h nõ dat aliq̃ ipunitas malis ſacerdotibꝰ: qꝛ immi
net eis ꝓbatio ſi accuſant: ꝙ de licẽtia ꝯfitẽtis reuela-
uerit.) Hec ille. Ita dico i ꝓpoſito in caſu q̃ ꝯfeſſoꝛ fal
ſũ iponeret ꝯfitẽti: iminet ei ꝓbatio ꝙ illa in ꝯfeſſione
audierit. ¶ Ad pm̃ alioꝝ rñdet Pe. dicẽs ꝙ nõ valz ſi
militudo: qꝛ ñ lz indicare ex his q̃ vidit vt ꝑſona: niſi
videat vt iudex: ſiue ſit obligatꝰ ad ſecretũ: ſiue ñ. Sed
ad h ꝙ hõ loq̃t de aliq̃: ſufficit ꝙ illđ hẽat vt hõ: ⁊ nec
oz ꝙ illđ hẽat vt hõ iudex. Licẽtia ãt loq̃ndi fac ꝙ hẽ
at vt hõ: ñ ãt ꝙ hẽat vt iudex.) Hec ille. ¶ Ad 2m di-
cit qꝛ regla iuris ẽ ꝙ vnicuiq; lz renũciare his q̃ ꝓ ſe i-
troducta ſũt Ul dicẽdũ ꝙ lex nãe ẽ ꝙ tãdiu celet q̃-
diu dz vt deꝰ: ſic dcm̃ eſt de depoſito vl de mr̃imonio.
¶ Ad 3m dic ꝙ hꝰ vã ẽ i caſu in q̃ nõ liceret illi ꝓdere
ſeipſũ nec liceret ꝑ aliũ: ſed vbi agit ad eiꝰ bom̃ puta ꝙ
diceret illi ꝗ poſſz ꝓdeſſe vl abſoluẽdo vl ꝯſulẽdo vbi
nolata pſona h meliꝰ faceret: tũc ſecꝰ eẽt. ¶ Ad 4m. di-
cit Pe. ꝙ argm̃ ſoluit ſeipſũ: qꝛ ñ tenet aliqs obedire ꝑ-
lato in oibꝰ licitis: puta in leuãdo feſtucã: ſz in illis in ꝗ
bꝰ ꝑlatꝰ ẽ: qđ nõ ẽ in occultis. Sz ſi poneret pctm̃ alias
ptinẽs ad cognitionẽ iudicis: forte ꝑ ifamiã iuris: tũc il
le teneret: qꝛ tũc ipemet ꝯfitẽs teneret dicere ṽitatez.
Dico ꝙ nõ deret dicere: ſz peccaret. Nec ꝑ ꝯñs teneret
qꝛ fori nõ ſũt miſcẽdi. Nõ.n. ex ꝯfeſſione fcã corã iudi
ce laico: dãnat ꝗs corã eccliaſtico. Sz multo minꝰ hic
ñ tenet teſtificari qñ ex ſuo teſtimonio nihil pt indica
ri ẽt cũ alio teſtimonio.) Hec ille: ⁊ bñ ꝯcorditer ſctõ
Tho. pcio. q̃libet. q. 15. vbi q̃rit. Utꝝ religioſus tenea
tur ſecretũ fidei ſue comiſſũ reuelare ꝑlato ꝑcipienti.
Dicit.n. ꝙ ſecretũ auditũ in ꝯfeſſiõe nullo mõ dz reue
lare ꝑlato ꝑcipiẽti. Silr dicit 4° q̃libet. q. 12. vbi q̃rit.
Utꝝ ſubditꝰ teneat obedire ꝑlato precipiẽti reuelatio
nẽ criminis occulti. Ibi.n. dicit ꝙ pctm̃ ſi ſit ſimplr oc
cultũ: ita ꝙ nullo mõ ꝑuenit ad notitiã multoꝝ: nõ eſt
reuelãdũ ꝑlato ꝑcipiẽti. ¶ Ad 5m. dic Pe. ꝙ argm̃ veꝝ
ꝯcludit ꝙ ea q̃ dcã ſũt in foro ꝯſcie de nulliꝰ licẽtia poſ
ſũt dici in alio foro: niſi alr dicant: vt ex h ferat ſnia
ſz alr ſic: vt dcm̃ eſt. Hec Pe. ⁊ bñ. ¶ Ad argm̃ ꝯ ꝯnez

ſcdi Tho. pꝰti di. q. 3. arti. ꝑ. q. 4. in ſolone tertij dicit.
Hõ nõ adducit in teſtimoniũ niſi vt hõ: ⁊ iõ abſq; le-
ſione ꝯſcie põt iurare ſe neſcire qđ ſcit tñ vt deꝰ. Hec
ille. Durãdus ṽo vr̃ velle ꝙ iſta rñſio impfecta eſt niſi
ampliꝰ addat. Ingt.n. ſic. Sciẽs aliqd ſolũ ꝑ cõfeſſio-
nẽ ſi inducit in teſtẽ: ⁊ cogit iurare de ṽitate dicenda:
pt ſine ſcrupulo ꝯſcie dicere ſe neſcire: qꝛ cũ loquat vt
ſubditꝰ: qꝛ coactꝰ: nõ tenet rñdere niſi de his q̃ ſcit vt
ſubditꝰ. Et qꝛ ſacerdos audiẽs ꝯfeſſionẽ nulli ẽ ſubdi
tus: niſi xp̃o: cuiꝰ vicẽ gerit: vt ſubditꝰ aũt cuicũq; alte-
ri: nihil ſcit de ptinẽtibꝰ ad ꝯfeſſionẽ: iõ pt ſecure ſe ne-
ſcire dicere. Si aũt nõ cogit: ſz ſponte teſtificat vel i
cõi locutiõe dicit ſe nihil ſcire mentit: qꝛ lz neſciat vt
ſubditꝰ hoi pp qđ excuſat: cum cogit: ſcit tñ: ⁊ iõ negãs
abſolute ſe ſcire: mentit. Qđ pz: qꝛ ſi diceret ſcio: verus
diceret: ꝰ ſi dicat neſcio: falſũ dicit. Impoſſibile ẽ.n. ꝙ
vtraq; ps ꝯdictiõis ſit ṽa relata ad idem. Hec Durã-
dus. Sz ꝯ h replicat Pe. dicẽs De teſte oẽs ꝯcedũt ꝙ
pt dicere iuratꝰ ſe neſcire id qđ neſcit niſi ꝑ ꝯfeſſionez:
qꝛ neſcit vt ſubditꝰ ⁊c. Sic in iure ẽ argm̃. l. ꝙ veniẽs in
q̃tũ alia pſona ꝯ iuramẽtũ qđ preſtitit vt alia pſona:
nõ eſt piurus. Nec obſtat exceptio rei iudicate: niſi ſit
eadẽ res: eedẽ pſone: ⁊ eadẽ cauſa petẽdi. Sed ꝯ illud
qđ ſingulr dicũt. ſ. in cõi locutiõe nõ coactũ mentiri: ſi
dicat ſe neſcire ẽ: qꝛ ſicut loq̃ndo vt teſtis coactus loq-
tur vt ſubditꝰ hoi tñ: ⁊ iõ de his q̃ nõ nouit vt ſubditꝰ:
pt dicere neſcio: lz alr ſciat. Sz illud nõ dz exprimi: qꝛ
iam iuueret ſe alr ſcire: ita qñ ſponte teſtificat: vel in
cõi locutiõe loqtur vt hõ: ⁊ nõ vt xp̃i vicariꝰ: pt dicere
ſe neſcire: ⁊ iõ intelligendũ eſt de his que nouit vt hõ.
Ad id ꝰ quod dicũt ꝙ ipſe negat ſe ſcire abſolute: ⁊ tñ
ſcit: ꝰ mentit. vera ẽ maioꝛ ſub h ſenſu ꝙ ꝗ negat ſe
ſcire aliqd oĩ mõ dicẽs: nullo mõ ſciẽdi ſcio illđ: ſi ſcit
illud aliq mõ mentit: ⁊ peccat ſi iuret: ſi tñ illa negati-
ua ſit ita vlis ſm mentẽ ſic ẽ ſm ṽba. Alias cũ ſermo
ſit ſubiectꝰ intẽtiõi: ⁊ nõ ecõtra: q̃tūcũq; ṽba ſint gña-
lia: ſi loq̃ns itẽdat ſe reſtrigere ⁊ audiẽs ſilr dz itellige
re: nõ eſt mẽdaciũ. Et ſic ẽ in ꝓpoſito: qꝛ ꝗ ꝯfeſſionẽ au
diuit: nõ itẽdit de illis loq. Qui ãt eũ audit in cõi locu
tiõe vl in q̃cũq; depoſitiõe coacta vl ſpõtanea nõ dz i
telligere de ꝯfeſſiõe: de q̃ nõ lz rñdere: nec deponere.
Sermões.n. regrẽdi ⁊ recipiẽdi ſũt ſm mãm. Ad aliđ
ãt qđ dicũt ꝙ ſi vna ps ꝯdictiõis eſt ṽa: reliq̃ eſt falſa.
Dicẽdũ ꝙ veꝝ eſt: ſz ꝯdictio nõ ẽ niſi vniꝰ: ⁊ eiuſdẽ: ⁊
ſm idẽ. Dr̃ ãt aliqd ſcire duplr vno mõ ꝑ ꝯfeſſionez: ⁊
vt deꝰ: alio mõ in vulgari: ⁊ vt hõ. 32. q. i. Hoc ṽe dr̃ ꝗs
ſcire qđ audiuit: vl vidit: vl alias ꝯſciꝰ fuit. Dicere ergo
ſcio vt hõ: ⁊ neſcio vt hõ ꝯdicũt: ⁊ altera exñte falſa: al
tera eſt ṽa. Et ṽa eſt illa q̃ dicit: neſcio vt hõ. Et iſta eſt
falſa: ſcio vt hõ: ſi ſic loq intẽdat. Silr ſcio vt deꝰ: eſt ve
ra: neſcio vt deꝰ: ẽ falſa. Unñ ſi dicit. Nõ audiui h in cõ
feſſiõe: cũ audiſſet: apte mentiret: ſed ſi dicat neſcio vt
hõ: vera ẽ: ſcio vt deꝰ: vera ẽ: nec ꝯdicit. Si ꝰ dicat ſim
pliciter ſcio: ſi intẽdat dicere vt hõ: mentit: ſi ãt vt deꝰ:
veꝝ dicit. Sz delinqt ſi ꝑ h in notitiã pſone poſſit de-
ueniri: vel pt veraciter dicere: neſcio vt deꝰ: nec aliter:
qꝛ ꝓprie loq̃ndo ipſe neſcit: qꝛ ignorat veꝝ ille ꝯfitẽdo
veꝝ dixerit an nõ. Unñ Greg. Nihil minꝰ ſcio q̃ qđ ꝑ
ꝯfeſſionẽ ſcio. Et pari rõne vr̃ ꝙ poſſit ipſum purgare
qñ venit ꝑmo ad purgandũ: ⁊ poſtea confeſſus ẽ ei cri
men: qꝛ ſicut vbi ẽ teſtis coactꝰ iurat ꝙ neſcit: ⁊ veꝝ eſt
vt homo: ita ⁊ nũc iurat ꝙ credit eũ veꝝ iuraſſe: ⁊ veꝝ
eſt vt homo: qꝛ non vt deus purgat eũ: ſicut xp̃s dixit.
Ego ãt non aſcendã ad diem feſtũ hunc: ⁊ tñ aſcendit:
nec fuit mẽdaciũ: qꝛ veꝝ fuit in manifeſto. Similiter
quãdo

Ad iſto ꝯfeſſo
ri liceat ꝓde-
re pctm̃ ꝯfitẽ
tis ꝗ coactus
dat ꝯfeſſori li
cẽtiã vt dicat
pctm̃ ſuũ con
tra ſe in iudi
cio.

Ad arg. alio
rũ ꝯ eãdem.

Cõfeſſoꝛ põt
iurare ſe ne-
ſcire pctm̃ qđ
tñ nouit i cõ
feſſione.

qñ dixit:de die āt ⁊ hora illa nemo ſcit nec fili⁹ hoīs
veꝝ ē ſꝫ ꝙ hō:⁊ ꝑ ſciā3 acq̄ſitā:ſ3 ꝑ īfuſa3. Hec Pe.
⁊ hn̄. Uerūtñ in dictis ei⁹ ⁊ ſci Tho. ⁊ Durādi ſil̄ oc/
currit dubiū q̄uo duę ꝓpōnes ſingl̄ares de oīo eodē
ſubō ⁊ ꝑdicato ⁊ copula ſolū dn̄tes ſꝫ affirmatiōe3
⁊ negationē negant ē ē ᷣdictorie pp aliā ⁊ aliā itētio
nē ꝓferētis eas:potiſſime vbi nō īteruēit eq̄uocatio:
nec amphibologia:nec ali⁹ mod⁹ multiplicitatis hn̄s
ortū ex icōplexo vel ᷣplexo:cuiuſmōi ſunt iſte due.
ego ſcio h:ego non ſcio h. Iſte.n.vñr hr̄e oīa req̄ſita
ad ᷣdictionē:q2 ſūt ad idē.ſ.ꝑdicatū:⁊ ſꝫ idē.ſ.de eo/
dē ſubō:⁊ ſil̄r:q2 ambe ſūt de ineſſe ſine termino mo
dali:⁊ re⁹ eiuſdē tp̄is:vtraq3.n.eſt de p̄ñti:nec aliq̄ ad
ditio fit ad ſubm:vl̄ ꝑdicatū:vel copulā vni⁹ ꝓter ne
gationē:q̄ nō ſiat ad ſub3 vel ꝑdicatū vel copulā al/
teri⁹:ſ3 ꝓferens eas formet duas cathegoricas ī mē/
te de diſſimilib⁹ ſubiectis:aut ꝑdicatis:aut copulis:⁊ iō
hn̄ videreť ꝙ ille mētales nō eēnt ᷣdictorie:q2 non
hn̄t oīa req̄ſita ad ᷣdictionē:ſecus aūt de illis duab⁹
vocalib⁹:niſi dicať ꝙ in illis duab⁹ vocalib⁹ eſt mul
tiplicitas pp h vbū ſcio:qđ in ſe ᷣtinet variā eq̄uoca
tionē vel multiplicitatē. Tū q2 pōt iportare q̄nq3 no
ticiā v̄itatis neceſſarie:⁊ q̄nq3 noticiā v̄itatis ᷣtingen
tis:vel q̄nq3 noticiā certā:⁊ q̄nq3 noticiā opinatiuā:
vel dubitationē:vel ſuſpitionē. Sil̄r q̄nq3 noticiam
hoīs:vt hō:q̄nq3 noticiā hoīs vt dei vicari⁹ eſt:⁊ mul
tas alias eq̄uocatiōes. Talis aūt eq̄uocatio impedit
ᷣdictionē ꝓpōnū vocaliū:dato ꝙ ſint de eodē ſubō
ꝑdicato ⁊ copula:potiſſime q2 in talib⁹ nō totum qđ
affirmať in vna:negať totū ⁊ totalr̄ in alia:ſicˀ eſt in
ꝓpoſito:iō vtraq3 taliū q̄ vñr ᷣdictorie:pōt eē vera
ſil̄ cū alia. Nec obſtat ſi additiones ⁊ reſtrictiones:q̄
fiunt in mente nō exprimanť in voce:q2 voces ſunt
ad placitū:⁊ ꝓferens vocē pōt ſigñare aliqđ ſibiipſi:
qđ nō ſigñat:nec ſigñare intēdit alteri:vñ voces ille
nō ᷣdicunt apud dicētē:⁊ ſi apud audiētē ᷣdicant:q2
aliud ſignificāt audienti:⁊ aliud dicenti. 2ᵐ dubiū
eſt in dictis Pe. cū dicit ꝙ ᷣfeſſor pōt ᷣfitentē pur/
gare aſſerēdo qđ credit eū veꝝ iuraſſe:q2 credit hoc
vt hō ⁊c. Hoc.n.nō vř veꝝ:q2 licꝫ ᷣfeſſor neſciat vt
hō peccata ᷣfeſſi:nec ꝙ ᷣfeſſus iuret veꝝ vel falſu3:
verūtñ ex hoc nō ſeq̄ť ꝙ ᷣfeſſor vt hō:credit eū ve/
rum iurare:nec ꝙ debeat h credere:nec iurare aut
aſſerere ꝙ alius dicat veꝝ:nec ꝑbere teſtimoniū ſue
falſitati. Nō.n.iſta ſunt ᷣdictoria:nec ᷣtraria īme/
diata:quoꝝ alteꝝ oporteat eē veꝝ:ſcꝫ neſcio vt hō ꝙ
iſte falſu3 dicat vel iuret:⁊ credo vt hō:vl̄ ſcio vt hō
ꝙ iſte veꝝ iuret:q2 pōt ᷣtingere caſus ꝙ neutrū ſcit:
⁊ neutrū credit:neutrū opinať:de neutro cogitat vt
hō. Qđ aūt addiť de dictis xp̄i veꝝ eſt:ſ3 nō multum
eſt ad ꝓpoſitū:q2 deus eſt actor rerū ⁊ ſignoꝝ men/
taliū vocaliū ⁊ ſcriptoꝝ ⁊ alioꝝ quorūcūq3:⁊ iō in po
teſtate ſua eſt adhibere res:⁊ ñ ſolū ſigna ad ſigñan/
dū iuxta ſuū hn̄placitū. Nō taliter vō nec tante eſt
in poteſtate hoīu3:⁊ ſi aliqualr̄ voces ⁊ ſigna huma/
nitus inuenta ſint in hoīu3 ptāte:nō tñ in poteſtate
iuridica ad vtendū ſignis hmōi in deceptionē ꝓxi/
mi ᷣ cōe3 vſu3 ſignoꝝ apud hoīes. Utrū aūt iuramē/
tū obliget ſꝫ intētionē recipiētis:nō eſt multū ad ꝓ
poſitū neceſſariū:ſed ſup h dicit ſcūs Tho. 3⁰ ſen. di.
39. q. i. ar. 3⁰ in ſolone tertie q̄ſtiūcule. (Ubi iuramē/
tū (inquit) ꝓmiſſoriū obligat hac neceſſitate:vt cul
pa euiteť. vñ obligat ad oē illō faciēdū q̄ nō facto
culpa icurriť. Diſtinguēdū eſt ḡ in eo ꝗ iurat:aut.n.
ſimplr̄:aut doloſe iurat. Si iurat doloſe ex duabus

Utrꝫ iuramē/ tū obliget ſm̄ inten/ tionē iurātis aut recipiētis.

ꝑtib⁹ pōt culpa ſeq̄.ſ.ex fractiōe ſacramēti:⁊ ex do/
lo. Quis ḡ ex ipſa rōne iuramēti inīq̄tū iuramētu3
nō obliget ad ſuādū ip̄3:niſi ſꝫ ſuā intētionē:tñ ex
neċitate iuramēti inīq̄tū fuit doloſū:obligať ad ſuā
dū:talr̄ ꝙ ex ei⁹ dolo ali⁹ nō ledať:⁊ h ē qñ ſꝫ itēn/
tionē recipiētis implet iuramētū. Si aūt ſimplr̄ iu/
ret abſq3 oī dolo:tūc ī foro ᷣſcie nō obligať:niſi ſm̄
ſuā itētionē:ſ3 in foro ᷣtētioſo vbi itētio ignorať ob
ligať ſm̄ ꝙ vba cōiter accipi ſolent.) Hec ille. Sile
dicit 2ᵃ 2ᵉ. q. 89. arti. 7⁰ in ſol. 4ⁱ. (Dōm (inqt) ꝙ qñ
nō eſt eadē itētio iurātis:⁊ ei⁹ cui iurat:ſi h ꝓuenit
ex dolo iurātis d3 iuramētō ſuari ſꝫ ſanū itellectu3
ei⁹ cui iurať. Si aūt iurās dolū nō adhibeat:obligať
ſꝫ itētionē iurātis. Hec ille. Et hec ð q̄ōne ſufficiāt.
De qua benedictus deus. Amen. Diſ. XXII.

¶ Utrū pn̄ia interior ſit res ſacri pn̄ie. Qō. I.

Circa vigeſimāſecūdā diſtinctio/
nē 4ⁱ ſniaꝝ q̄riť p̄⁰. Utrum
pn̄ia iterior ſit res ſacri pn̄ie. Et argui
tur ꝙ nō:q2 res ſacri nūq̄3 eſt cā ſacra
lis ſigni:ſed econuerſo quandoq3:ſed
penitentia interior eſt cā exterioris.ḡ
non eſt res eius.

In oppoſitū arguiť:q2 illō qđ imediate cau
ſat effcm̄ ſacri eſt res exterio/
ris ſacri:ſicˀ p3 de charactere:ſ3 pn̄ia iterior eſt q̄ ime
diate cāt remiſſiōe3 pctōꝝ q̄ ē vltīa res ſacri h⁹.ḡ ⁊c.

In hac q̄ōne erūt tres articuli. In p̄ ponenť
ᷣnes. In 2⁰ obiectiones. In 3⁰
ſolutiones.

Quantū ad p̄ᵐ articulū ſit p̄ᵃ ᷣ. In ſacro pn̄ie:
ſacrale ſignū eſt exterior pn̄ia:ita ꝙ ē
ſacrm̄:⁊ nō res ſacri. Hāc ponit ſcūs Tho. p̄ñti diſ. q.
2. ar. p̄ in ſol. p̄ᵉ q̄ſtiūcule:vbi ſic dicit. (In q̄li3 ſacro
fit q̄dā ꝓmotio vel motus ſuſcipiētis ad aliquā ſcita
tē. In motib⁹ aūt corꝑalib⁹ q̄nq3 illud qđ moueť nō
cooꝑať ad motū niſi recipiēdo impſſionē agētis tñ:
ſicut ᷣtigit in gnātione q̄ aliqđ accipit p̄mā ꝑfectio/
nē ſui eē:q̄ eſt ēt p̄ᵐ p̄nᵐ actiuū ī ipſo. Sil̄r ēt qñ acq
rit aliquā ꝑfectionē ſuꝑadditā q̄ limites ſue for⁹ ex/
cedit:ſicˀ cū paries depingiť:vel cū aer illuminatur.
Q̄nq3 aūt ꝑfectio p̄us ſuſcepta eſt ſufficiēs p̄nᵐ illi⁹
mot⁹:⁊ tūc opať motū illū:ſicˀ p3 ī motu locali nāli:
⁊ in ſanatione q̄ fit v̄tute nāe tñ. Q̄nq3 aūt ꝑfectio
habita nō ſufficit ad oꝑandū effectū:ſ3 cooꝑať agēti
exteriori:ſicˀ p3 cū ars nām adiuuat. ⁊ ſꝫ hos tres mo
dos ēt eſt mot⁹ ad ſcitatē:vñ in baptiſmo ꝗ eſt ſp̄ua/
lis vite regnātio tota ſcificatio ē ex exteriori:nec ſu/
ſcipiēs ſacrm̄ ſe h3 actiue ad illā ſcificationē:ſ3 tñ vt
recipiēs. Uñ ſignū ſacrale ibi ē mā exteri⁹ appoſita:
nō āt aliqs act⁹ ex pte baptizati. Et ſil̄r eſt in ᷣfirma
tiōe:eucharīſtia:extrema vnctione:⁊ ordie q̄ ordinā
tur ad aliquā ſcitatē ſuꝑadditā p̄ᵉ ſcitati in bap⁰ ſu/
ſcepte. vñ ēt ᷣſeruata gr̄a baptiſmali illa locū habe/
rēt:ſ3 in ꝓmotiōe ad ſcitatē ꝑ viā merēdi ſufficit p̄n
cipiū:qđ itus hr̄ ſcꝫ gr̄a:⁊ iō ſine aliq̄ exteriori adiu/
cto ad hanc ꝓmotionē hn̄s gr̄a3 ꝑ act⁹ ſuos ꝑtingit:
q2 ī eo ſp̄ualis vita ē itegra:ſ3 ī eo ꝗ poſt bap̄ᵐ morta
liter peccat ſp̄ualis vite integritas vl̄ ſcitas tolliť:q2
gr̄a ⁊ charitas tolluť:ſ3 tñ ad huc vita ſp̄ualis māet
in ſui radice.ſ.ī fidei ſacro:ſicˀ ī eo ꝗ pn̄itioſe īfirmať
adhuc manet radix vite ī corde:⁊ iō ad reꝑationē in
tegritatis ꝑcipue ī bap⁰ ſuſcepte hō cooꝑari pōt ꝑ id
qđ adhuc remāet:nō tñ ſufficit niſi exteri⁹ adiuueť:
pp h ꝙ vita ſp̄ualis nō ē itegra:⁊ iō ī ſacro pn̄ie qđ

Diuerſa ſa/ cramenta di/ uerſimode ꝑ mouēt ſuſci/ piētes ad ſan ctitatē.

ad ꝓdictā reparationē ordinaꝭ ſacrāle ſignū nō ē aliq̄ mā exteri⁹ appoſita: ſꝫ exteriores act⁹ qb⁹ hō ad ſalutē ſuaꝫ opaꝭ: ⁊ cōplemētū opatiōis ab extriſeco ſignaꝭ p abſolutionē ſacerdotis ſicͭ mā in aliis ſacris p miniſtri ſcificationē efficaciā ſacrālem recipit: ⁊ iō exterior pnia eſt ſacrale ſignū in ſacro pnie.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ formari talis rō p ꝯne. In ſacrāli ſcificatiōe q̄ hō p actū proprīū coopaꝭ exteriori ſcificāti ſacrāle ſignū nō eſt aliq̄ mā exteri⁹ hoi apposita: ſꝫ act⁹ hūani tā recipiētis q̄ cōferētis ſacrm. ſꝫ pnie ſacrꝫ eſt hō. g̃ ⁊c. ℂ 2ᵃ ꝯ. In ſacro

Uide de hoc ad pᵐ co. 4ᵒ pnie res prima q̄ ſe hꝫ ſicut res ⁊ ſacrm ē ipſa pnia interior. Hāc ponit ſ. Tho. vbi ſupra in ſolone 2ᵉ q̄ſtiūcule. dicēs. (Res ſacri cuiuſlibꝫ ſuo ſacro c⁹ dr res proportionaꝭ: ⁊ exterior āt pnia q̄ eſt ſacrm tm̄ in pnia eſt ſacrꝫ vt ſignū tm̄ ex pte act⁹ penitētis: ſꝫ vt ſignū ⁊ cā ſil̄ ſi ꝯiungaꝭ act⁹ penitētis cū actu miſtri: ⁊ iō interior pnia ē res exterioris pnie: ſꝫ vt ſignata tm̄ p act⁹ pēitētis: vt ſignata āt ⁊ cāta p actus eoſdē adiūcta abſolone miniſtri p quā aliquo mō ad grāꝫ diſpōiꝭ: ſicut ēt in ſacro eucariſtie corp⁹ xpi verū ē res ſignificata tm̄ p ſpēs panis ⁊ vini: ſꝫ cāta p vba miſtri: ⁊ illa duo ꝯiūcta ſil̄ ſūt ſignū ⁊ cā.) Hec ille. Et ibidē in ſolone pmi ſic dicit. (Pnia interior pt ꝯſiderari dupl̄r. Uno mō put eſt act⁹ qdā virtutis: ⁊ ſic interior pnia eſt ois cā exterioris: ſicut ⁊ in aliis virtutib⁹ act⁹ interiores ſunt cā exterioꝝ. Alio⁹ put ē act⁹ opans ad ſanationē pcti: ⁊ ſic ptinet ad pnie ſacrꝫ: ⁊ ita interior pnia nō eſt cā exterioris: ſꝫ effect⁹ vel ſignatum illi⁹. Nō. n. hꝫ efficaciā opandi ꝯ morbū pcti niſi ex ſuppoſitiōe propoſiti exterioris pnie ⁊ abſolonis deſiderio: q̄uis pnia interior ꝯ morbū pcti opans pcedat tpe exteriorē pniaꝫ: ſicut iuſtificatio a pctō interdū pcedit ſacrꝫ bapt̄ pp illi⁹ ppoᵐ.) Itē i ſolone 2ᵉ ſic dī. (Quis pnia interior vt eſt act⁹ qdā virtutis nāliter ſignificeꝭ p exteriorē: tm̄ inq̄tū eſt ſanatiu⁹ morbi. ſic ex inſtitutiōe diuina hꝫ p hāc ſignari ⁊ cāri.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ formari talis rō p ꝯne. Illō eſt res prima ſacri pnie qō ſignaꝭ ⁊ efficiꝭ p ſacrm exteri⁹ prime ⁊ nō vltimate. ſed pnia interior ē hō. g̃ ⁊c. ℂ 3ᵃ ꝯ. In ſacro pnie vltimata res q̄ ſic eſt res q̄ nō ſacrm remiſſio pctōꝝ p grām. Hāc ponit ſcūs Tho. vbi ſupra i ſolone 3ᵉ. q. dicēs. (Res vltima alicui⁹ ſacri eſt nō tm̄ quā efficit actualr̄ diſpēſat⁹. ſꝫ ēt quā efficit in propoſito exiñs: ſicut pꝫ de bapt⁹ in adultis: ⁊ iō cū pnia in propoſito exiñs ſacrm efficiat remiſſioneꝫ pctōꝝ nō ſolū quo ad penā: ſed ēt q̄ ad culpā: remiſſio pctōꝝ vtroqꝫ mō eſt res ipſi⁹ pnie ſacrī: q̄ aliqñ tpe pcedit ſacrm exteri⁹: aliqñ aūt in ipſo ſacro efficiꝭ: qꝛ qñ aliqs accedit ad ꝯfeſſionē attritus nō plenarie ꝯtritus ſi obicē nō ponat in ipſa confeſſiōe ⁊ abſolone daꝭ ſibi grā ⁊ remiſſio pctōꝝ. vñ dicit glo. ſup illō ps. Cōfeſſio ⁊ pulchritudo in ꝯſpectu eius. Si amas pulchritudinē: ꝯfitere vt ſis pulcher. id eſt iuſt⁹.) Hec ille. Et ibidē arguit ſic. (Pnia dr̄ 2ᵃ tabula poſt naufragiū: ſicͭ baptiſmus pma. ſꝫ baptiſmi res vltima eſt remiſſio pctōꝝ. g̃ ⁊ pnie. Itē curatio illi⁹ morbi ē res in ſacro ad qō curādū eſt inſtitutū: ſꝫ pnia eſt inſtituta ad curādū morbuꝫ actualis pcti. g̃ remiſſio ei⁹ ē res h⁹ ſacri.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ multiplex rō p ꝯne. Et in hō pm⁹ articul⁹ terminaꝭ.

Cōtra 1ᵃᵐ ⁊ 3ᵃᵐ ꝯcloñes arguit pet. de palu. di. 4. q. pma. QUANTŪ ad 2ᵐ articulū arguꭒ ꝯ ꝯnes. Et qdē ꝯ duas vltimas arguit Pe. de palu. pbādo q̄ pter pniam interiorē ⁊ pcti remiſſionē ſit ponēda tertia res hui⁹ ſacri q̄ dicaꭒ ornat⁹. ⁊ ſic cū ſctūs Tho. de hō nō faciat mētionē in pñti diſtinctiōe vr̄ min⁹ cōplete aſſignare res hui⁹ ſacri. Probat āt Pe. q̄ talis ornat⁹ ſit ponēdus. p̄ ſicut qñ hō qñqꝫ pfecte ꝯteriꭒ de pctō cū propoſito ꝯfitēdi ⁊ ſatiſfaciēdi. ⁊ tūc eſt ſufficiēter diſ

B. in ſacro pnie pter penitētiā interio

poſitus ad grām. vñ ſtatim ſuſcipit eā ſine ornatu medio: ſicut p bapᵐ flaminis ſine aliquo charactere. Aliqñ vō eſt attrit⁹: ſꝫ nō ꝯtritus: ſed ſupueniēs ꝯfeſſio ⁊ abſolutio vi clauiū attritionē facit ꝯtritionē vt recipiat grām: cū g̃ ſm legē cōem nulli deꭒ grā niſi intus ſufficienter diſpoſito: ex quo ipſe nō eſt ſufficiēter diſpoſit⁹ p actū ſuū intrinſecū vt ſupponiꭒ. g̃ eſt diſpoſit⁹ p aliqd aliō ⁊ illud vocamus ornatū. vñ res ⁊ ſacrꝫ in pnia ē aliqñ pnia interior: vt qñ ſufficiēter de ſe ꝯteriꭒ: qꝛ ē diſpō neceſſitās ad grāꝫ vt character aliqñ eſt ornatus a ſacro impſſus: vt qñ nō eſt act⁹ ꝯtritiōis de ſe perfect⁹: ⁊ ipſe ſubmittit ſe clauib⁹: ⁊ ſm hō nō ſil̄ ꝯcurrūt iſte due res ⁊ variaꭒ res ſacri: ⁊ nō ſemp ipmiꭒ ornatus. Si autē dicam⁹ q̄ grā ſacrālis eſt alia a grā gratū faciēte: diceꭒ q̄ ſp ipmiꭒ ornatus ēt cū ꝯtritiōe: nec ſupfluit: qꝛ ꝯtritio eſt diſpō ⁊ res ⁊ ſacrm re⁹ grē gratū faciētis: ornatus vō re⁹ grē ſacrālis. g̃ pōt dici q̄ ſꝫ ſacra ipmimentia charactere ipm imp̄mūt ſemp ſiue recipiēs diſpoſitus ſit ſufficiēter ad grāꝫ p ꝯtritionē ſiue nō: qꝛ de alio ſeruit character. ſ. qꝛ deputat ad aliqd ſacrū. ⁊ cōſignat ⁊ diſtiguit: tñ ſacra ipmimētia ornatū tūc ſolū imp̄mūt qñ in ſuſcipiēte deficit ſufficiēs diſpō. Uel pt dici q̄ ſicut illa ſemp imp̄mūt characterē. ita ⁊ iſta ornatuꝫ pp diſpōnē ad grāꝫ ſacrālē: ⁊ ſi nō pp aliā: qꝛ ad vtrāqꝫ diſponūt. Uerumtñ vr̄ q̄ nō ſolū attritus: ſꝫ ꝯtritus ēt ſꝫ nō ita egeat recipit ornatū: qꝛ ex quo nō ponit obicē nō eſt cā q̄ pueꭒ effectū ſacri: ⁊ tūc maior grā infundeꭒ pp duplicē diſpōnē. ſ. ſacri ⁊ liberi arbitrij: qñ aūt ſic eſt ſictus q̄ nō ꝯcurrit eēntia ſacri: puta in mrīmonio: qꝛ intēdit decipe nō ꝯtrahere: vel in pnia: qꝛ nullo mō penitet vel celat aliqd. aut in aliis qñ hꝫ ꝯtrā diſpōnē: ſicut in receptiōe eucariſtie extreme vnctiōis ſi hꝫ conſciam mortalis de quo non penitet nullū ornatū recipit: in q̄ differt ornatus a charactere: qꝛ characterē recipit ꝯtritus attritus ⁊ ſict⁹. dū tñ velit vex ſacrm recipe: ornatū vō nō recipit niſi ꝯtrit⁹ vel attrit⁹. ℂ 2ᵒ pbat q̄ in oī ſacro noue legis ipmiꭒ aliqd pter actū ſuſcipiētis qō eſt ſufficiēs diſpō ad grām ēt gratū facientē ſiue illud ſit character vt in trib⁹: ſiue ſimplex ornat⁹ vt in aliis. ita q̄ in eucariſtia pter illō qō ē res ⁊ ſacrꝫ extra ſuſcipientē: ⁊ anteq̄ ſuſcipiaꭒ. id eſt corp⁹ xpi vex in ſuſcipiente: ſit ēt ornatus q eſt res ⁊ ſacrꝫ: ⁊ ſic ſicut q̄dā ſacra hñt vnū ſacrm tm̄. puta ſola vba ſicut pnia ⁊ mrīmoniū: ſi ita eſt: ⁊ alia res ſimul ⁊ vba: vt oīa alia. ſic q̄daꝫ ſacra ſunt q̄ hñt pro re ⁊ ſacro vnū tm̄: ſicut illa q̄ non p ſe regrunt actū ſuſcipiētis: alia āt p re ⁊ ſacro hñt duo diuerſa tm̄: ⁊ hō adhuc differēter: qꝛ vel vtraqꝫ eſt in ſuſcipiēte ſicut actus interior eſt vna res ⁊ ſacrꝫ in mrīmonio ⁊ pnia. alia eſt ornat⁹: ⁊ ſic vtrūqꝫ eſt in ſuſcipiente. In eucariſtia aūt vna res eſt i ſuſcipiēte: ⁊ alia in mā. ℂ 3ᵒ pbat q̄ nō ſolū in illis: ſed in oī ſacro ipmiaꭒ ornatus ſic. Ubicūqꝫ ſm legē cōem ē remiſſio pcti actualis mortalis. ⁊ p ꝯñs grē infuſio ibi eſt aliq̄ diſpō ſufficiens alia pter motū liberi arbitrij: qꝛ vbicūqꝫ eſt mot⁹ liberi arbitrij ſufficiēter diſponēs ad grāꝫ: ibi ſtatiꝫ eſt grā: nec p ꝯñs eſt pctm̄ mortale: grā āt nō infundiꭒ ſm legē cōem niſi ſufficiēter diſpoſito: qꝛ de⁹ dat vnicuiqꝫ ſm ſuā virtutē: ſed oē ſacrm noue legis ſi digne accipiatur remittit pctm̄ mortale ſi inuenit: ⁊ ſi nūq̄ inueniret nūq̄ tolleret. Si g̃ qōlibet ſacrm aliqñ pt tollere pctm̄ mortale. g̃ aliqñ inuenire pt: tūc aūt nō eſt diſpō ſufficiens ex pte liberi arbitrij cū qua nō ſtat pctm̄ mortale: qꝛ illa eſt ꝯtritio. g̃ ex ope operato infundiꭒ alia diſpō propter qō vr̄ q̄ ad hoc q̄ ſacrm cōferat grām non requiꭒ aliqs actus reſpectu effectus ſacri in ſuſcipiente: vel g

rē ⁊ pcti remiſſionē ſit ponēd⁹ ornatus ꝯ 3. 3. dur. arg. 2ᵒ.

Utrum in oī ſacro ipmiatur ornatus.

gerit

gerit ꝑſonā eius. ſed tñ reſpectu ſacri q̄. ſ. ipſe velit recipere ſacr̄m ſi ſit adultus: ⁊ hēat vſum liberi arbitrij: vel alius ꝓ eo: vel q̄ ipſe voluerit: ſed reſpectu effect⁹ ſacri ſolū regrit q̄ nō ponat obicē: ⁊ q̄ faciat qđ ſacri ſuſceptio regrit. puta in m̄rimonio qđ intēdat ꝯhere ⁊ nō recolat de pctis ⁊c. ¶ Cōtra eaſdē ꝯnes arguit Durādus potiſſime ꝯ z^{am} ꝓbādo q̄ pnia iterior nō ſit res huius ſacri: q2 illud qđ eſt ſi͂l res ⁊ ſacr̄m ſupponit illđ qđ eſt ſacr̄m tm̄ tanq̄ cām inſtr̄alē vel cām ſine q̄ nō: ſed pnia interior non ſupponit illud qđ agit̄ exterius in ſacro pnie. imo vt cōiter ꝑcedit. ḡ non eſt res ⁊ ſacr̄m. ¶ z⁹ arguit. q̄ nec ornat⁹ de quo loqtur Pe. ſit res huius ſacri ꝓxima nec remota: q2 iſta diſpō vel ornat⁹ eſt po⁹ vel habitus: non pōt eē po⁹: q2 ꝑ talē ornatū non ꝓducit̄ nouus actus: po⁹ aūt reſpicit actū ⁊ nouā nouuz: nec habitus: q2 ꝑ habitū hēmus nos ad actū bn̄ vl̄ male. ḡ nō eſt habitus. ¶ 3⁹ ad idē: q2 illa diſpō vel ornatus aut remanet amiſſa grā: ⁊ ſic eēt indelebilis ⁊ multiplicaret̄ ſolo nūero in eodē: cū ꝯtingat eūdē pluries recipe ſacr̄m pnie. Aut nō remanet amiſſa grā: ſʒ cū ea daret̄ ⁊ cū illa amitteret̄. h̄ āt eēt fruſtra: q2 ſi nō pōit̄ niſi ꝑꝑ ornatū aīe: ⁊ nō ꝑꝑ opationē vel modū opandi vt dctū eſt: grā aūt ſatis ornat aīam ſine vllo alio: vr̄ q̄ fruſtra pōit̄. Hec Durādus. ¶ 4⁹ pōt argui ꝯ eandem z^{am} ꝯnē. q2 res ſacroꝝ nō ſūt de iure nālı. ſʒ mere de iure diuino: ſʒ pnia iterior cū ſit act⁹ vtutis ē de iure nāli. ḡ nō ē res ſacri pnie. Et in h̄ ſcđs articulus terminat̄.

Cōtra eādē ꝯclonē argu. Dur.

Quantū ad 3^{m} articulū rñdēdū eſt obiectionib⁹ ſupradictis. Et gdē vtrū de mēte ſancti Tho. fuerit q̄ ornatus de q̄ loqt̄ Pe. ⁊ Ber. de ganaco ſit ꝑma ⁊ ꝓxima res ſacri pnie: nō recolo me legiſſe alicubi i dictis ei⁹ expſſe: nec ſub vocabulo ornat⁹ imo videret̄ ex dictis eius q̄ diſpō vel ꝑparatio hoīs adulti rōne vtētis ad grām: nō ſit aliqua forma ꝑ modū actus ꝑmi ſe hn̄s: ſed ſolum aliqͣ motus liberi arbitrij ſe hn̄s ꝑ modū actus ſecūdi: qđ pʒ. nā 4⁹. ſen. diſ. 17. q. i. arti. 3⁹ i ſolone z^{e} q̄ſtiūcule ſic dicit. (Grā q̄ dat̄ ad recte viuēdū ⁊ ad remiſſionē pctōꝝ ꝑ pri⁹ reſpicit volūtatez q̄ alias potētias. ꝑ eā enim peccat̄ ⁊ recte viuitur: ⁊ iđo oʒ q̄ infuſio grē iuſtificātis ſit ſm̄ talē modū q̄ voluntati cōpetat: ⁊ ꝓpter h̄ oʒ q̄ a tali infuſiōe oīs rō violētie excludat̄: q2 violentie volūtas capax nō eſt. Ad hoc aūt q̄ violētia ab actione tollat̄ oʒ q̄ patiēs cooperet̄ agēti ſm̄ modū ſuū. vn̄ in illis q̄ nata ſunt agere regrit̄ q̄ actiue cooperent̄. In illis aūt q̄ nata ſunt recipe tm̄ ⁊ nō agere ſicut mā ꝑma: ſufficit ad violentiā tollēdaz nālis inclinatio ad formā: ⁊ ex h̄ dr̄ gnātio nālis: ſʒ q̄tum eſt ibi de ꝯrietate: tm̄ eſt ibi de violētia. vn̄ qn̄ voluntas nō hʒ actū ꝯrium: ſicut eſt in pueris ſine violentia volūtatis pōt īfundi grā ꝑ ſacr̄m: ſicut pueris baptizatis: ⁊ ſine ſacro: ſicut pʒ in ſcificatis in vtero: ſʒ qn̄ volūtas hʒ actū ſuū ſicut eſt in adultis regrit̄ actus volūtatis ad grām ſuſcipiēdā aīam ad datorē ordināꝰ: ⁊ iđ ad iuſtificationē q̄ fit ꝑ infuſionē grē regrit̄ motus liberi arbitrij in deū.) Hec ille. Et ſilis dicit prima z^{e}. q. iij. arti. 3. Et ſiliter de veritate. q. 28. arti. 3⁹. 4. ⁊ 5. Itez in multis locis dicit q̄ diſpō volūtatis ad grām quam cōfert ſacr̄m: nō eſt aliud q̄ motus ꝯtritionis: ⁊ nō aliqͣ ornatus vel actus ꝑmus diſtinctus a ꝯtritione ſicut pʒ 4⁹ quolibet. q. 10. vbi dic̄ q̄ accedētes ad ſacr̄ʒ pnie nō ꝑfecte ꝯtriti vtute clauiū grām ꝯtritionis ꝯſequuntur: dūmodo non ponāt obicē ſpūi ſcōꝛ: idē eſt in alijs ſacr̄is noue legis in qbus grā cōfert̄. Silis dicit 4⁹ ſen. diſ. 18. q. i. arti. 3⁹. in ſolone ꝑme q̄ſtiuncule. ⁊ multis alijs locis. vn̄ de illo ornatu quē ponit Pet. ⁊ Bernar. de ganaco ⁊ gdā alij nō multū expſſe loqt̄ ſcūs Tho. quo ad ſacr̄m pnie quātū potui ꝑpēdere in dictis ſuis. Pōt tn̄ dici q̄ in vtute ⁊ ſrialr̄ ⁊ iplicite ꝯcedit talem ornatū vel aliquā diſpōnē ad grām q̄ ſe hēat ꝑ modum actus ꝑmi: ⁊ nō ſit motus liberi arbitrij tm̄: qđ pʒ: q2 ſʒ ipm ꝑmus ⁊ imediat⁹ effectus ſacroꝝ noue legis ē grā ſacr̄alis q̄ eſt repatio alicuius defectus ex pctō relicti ꝑ aliqđ ſpāle auxiliū dei: ⁊ talis grā ſacr̄alis eſt diſpō ad grāz gratū faciētē. Vn̄ de veritate. q. 27. arti. 7. in fine pncipalis ſolonis ſic dic̄. (Sacr̄a nō ꝑueniūt directe ⁊ imediate ad ipſaz grāz de qua nūc loqmur: ſed ad proprios effectus q̄ dn̄r grē ſacr̄ales: ad quos ſeqtur īfuſio grē gratū facientis vel augmētū eius.) Hec ille. Item arti. 5⁹. i ſolone. 12^{i} argumēti ſic dicit. (Sicut diuerſe vtutes ⁊ diuerſa dona ſpūs ſancti ad diuerſos actus ordinant̄: ita ēt diuerſi ſunt effectus ſacroꝝ vt diuerſe medicine pcti ⁊ ꝑticipationes vtutes dn̄ice paſſiōis: q̄ tn̄ a grā gratū faciēte depēdent ſicut vtutes ⁊ dona. ſed virtutes ⁊ dona nomē ſpāle hn̄t ꝑꝑ h̄ q̄ act⁹ ad quos ordinant̄ ſunt māifeſti. vn̄ ēt ſm̄ nomē a grā diſtiguunt̄. Defect⁹ aūt pcti ꝯ quos ſacr̄a īſtituunt̄ latētes ſunt: vn̄ ſacroꝝ effectus nomē ꝓpriū nō hn̄t: ſʒ noīe grē noīantur. dn̄r. n. grē ſacr̄ales: ⁊ penes hos ſacr̄a diſtinguunt̄: ſicut penes proprios effectus. ꝑtinent ēt iſti effectus ad grām gratū facientē: q̄ iſtis effectib⁹ ꝯiungit̄: ⁊ ſic cuz iſtis ꝓprijs effectib⁹ hn̄t effectū cōem: q̄ eſt grā gratuʒ faciens: q̄ ēt ꝑ ſacr̄m nō hn̄ti dat̄: ⁊ hn̄ti auget̄.) Hec ille. Itez arti. 4⁹. in ſolone tertij ſic dicit. (Ultim⁹ finis rn̄det ꝑ agenti tanq̄ ꝑncipalis pncipali: ſed non ꝑncipaliter agētibus nō attribuit̄ vltimus finis: ſʒ diſpō ad finem vltimum: ⁊ ſic ſacr̄a dn̄r eē cā grē ꝑ modū inſtr̄orū diſponētiū.) Hec ille. Itē 4⁹ ſen. diſ. i. q. i. arti. 4. in ſolone ꝑme q̄ſtiūcule ſic dicit. (Sacr̄a inq̄tū ſūt iſtr̄a diuine grē iuſtificātis ꝑtingant inſtr̄alr̄ ad aliquē effectū in aīa q̄ ꝑ correſpōdet ſacr̄is: ſicut eſt character vel aliquid hꝫ. Ad vltimū aūt effectū q̄ eſt grā nō ꝑtingūt ēt inſtr̄aliter niſi diſpoſitiue: inq̄tū hoc ad qđ ꝑtingūt effectiue inſtr̄aliter eſt diſpō q̄ eſt neceſſitas q̄tū in ſe eſt ad grē ſuſceptionē.) Hec ille. Ibidē ēt ante ꝑdicta vba ſic dicit. (Alij dicūt q̄ ex ſacr̄is cōlegit̄ in aīa vnū qđ eſt ſacr̄m ⁊ res ſicut character vel aliqͣ ornatus aīe in ſacr̄is nō im̄ꝑmētibus characterē ⁊c. vt recitatū fuit. i. diſ. huius. 4^{i}. arti. ꝑ. q. 3⁹. Et lʒ illud dicat recitādo dctā alioꝝ. tn̄ ꝑ ſequētia vr̄ illud approbare ⁊ exponere: nec vllatenus iꝓbare. Ex qbus ⁊ multis alijs ſilibus pʒ q̄ diſpō ad grām gratū facientē quā inſtr̄alr̄ effectiue ꝑ ⁊ directe ſacr̄a iducūt in aīam ſm̄ mentē eius eſt ipſa grā ſacr̄alis: q̄ gdem nō eſt ſolus motus liberi arbitrij: imo aliqđ ſe hn̄s ꝑ modū actus ꝑmi ſiue ſit poſitiuū ſiue ꝑuatiuū: ⁊ ſi tale qđ vocet̄ ornatus: ꝯcedēda ſunt dicta Petri: ⁊ negāda ſunt dicta Durādi. Si āt ꝑ talē ornatū intelligat aliqđ 4^{m}: qđ nec ſit grā gratū faciēs: nec grā ſacr̄alis: nec motus liberi arbitrij: negāda ſunt dctā Petri: q2 poneret pluralitatē reꝝ ſine neceſſitate: ⁊ ſine ſufficienti rōne ⁊ ſine auctoritate. Pro ꝑdictis facit qđ dicit ſcūs Tho. 4⁹ ſen. diſ. 17. q. i. arti. 3. q̄ſtiuncula z^{a} in ſolone tertij vbi ſic dicit. (Per bap^{m} ēt adulti grāz ſuſcipere p̄nt i dormiēdo: q2 q̄uis nō aſſit actualis diſpō ex actuali motu volūtatis: adeſt tn̄ habitualis diſpō ex motu liberi arbitrij ꝑcedēte. Qui quidē qn̄qʒ ad grām ſuſcipiēdā ſufficiēter diſponit: ⁊ tūc grā infundit̄ ſtatī: qn̄qʒ aūt inſufficiēter: ⁊ tūc talis inſufficiētia nō pt̄ ſuppleri niſi ꝑ aliū actū liberi arbitrij: vel ꝑ ſacr̄um: qđ ad grām diſpoſitiue opatur: ⁊ ꝓpter hoc ſine ſacro nullus adultus iuſtificari pōt niſi actualr̄ motu liberi arbitrij

Quō ponat vel nō ponat ornat⁹ i ſacro pnie ſʒ. ſ. th.

exiſtente.ſed p ſacrm poſtea tn̄ pceſſit motus liberi ar bitrij phibens fictionē.) Hec ille. Ex qbus ſatis p₃ q̄ ſm̄ mētē eius ſacrm cāt in ſuſcipiēte adulto aliquā diſ poſitionē q̄ nō eſt actus ſcōs nec motus liberi arbitrij. Itē 3ª pte.q.62.arti.2° ſic dicit.(Sacra ordināt ad q̄ſ dā ſpāles effect⁹ neceſſarios in vita xpiana: ſicut bap tiſmus ordinat ad quādā ſpālē regnationē q̄ hō mori tur vitijs ⁊ fit mēbrū xpi:q qdē effectus eſt aliqd ſpāle pter act⁹ potētiaꝝ aīe:⁊ eade rō eſt in alijs ſacris. ſicut ḡ vtutes ⁊ dona addūt ſup grām cōiter dictā quādā p fectionē determinate ordinatā ad pprios actus poten tiaꝝ:ita grā ſacralis addit ſup grām cōiter dictā ⁊ ſup vtutes ⁊ dona quoddā diuinū auxiliū ad ɔſeqndū ſacri fi nē:⁊ p hūc modū grā ſacralis addit ſup grām donorū ⁊ vtutū.) Hec ille. Ex qbus appet q̄ p̄ma res ⁊ p̄mus ⁊ directus effectus ſacri pnie eſt aliqd diuinū auxiliū diſ ponens ad grām gratū facientē q̄ eſt finis ſacri:qd nec eſt act⁹ liberi arbitrij:nec actus alicui⁹ vtutis aut doni: ⁊ ɔſiter q̄ nō eſt ipſa ɔtritio interior:cū illa ſit qdaꝫ ac tus virtutis pnie. Quis aūt ſit p̄mus ⁊ directus effect⁹ ſacri pnie ⁊ alioꝝ oſdit ſcūs Tho.3ª pte.q.65.arti.p̄mo vbi ſic dicit.(Sacra ordinant ad duo.ſ. ad pficiēdum hoīem in his q̄ ptinēt ad cultū dei ſm religionem vite xpiane:⁊ ēt in remediū ɔ defectū pcti. vtroqꝫ aūt mō ɔueniententer ponunt ſeptē ſacra. vita.n. ſpūalis ɔformi tatē h₃ ad vitā corpalē:ſicut ⁊ cetera corpalia ſilitudi nē quādā hñt ſpūaliū. In vita enim corpali dupl'r ho pficit. vno:q̄tū ad ppriā pſonā. alio mō p reſpectū ad totā cōitatē ſocietatis in qua viuit:qꝛ hō nāliter ē aīal ſociale:reſpectu aūt ſui pficit hō in vita corpali dupl'r. vno⁹ p ſe acqrendo.ſ. aliquā pfectionē vite. alio⁹ p acci dens.ſ. remouendo ipedimenta vite puta egritudines vel aliqd hm̄.p ſe aūt pficitur corpalis vita tripl'r. p̄ qdē p gnationē p quā hō icipit eſſe ⁊ viuere:⁊ loco huius in ſpūali vita eſt baptiſmus q̄ eſt ſpūalis regnatio ſm il lud ad Titū 3°. Per lauacrū regnationis ⁊c̄. 2° p aug mentū quo aliqs pducit ad pfectā quātitatē ⁊ vtutē. Et loco huius in ſpūali vita eſt cōfirmatio:in qua dat ſpūs ſcūs ad robur. vn̄ dr̄ diſcipulis iā baptizatis Lu ce vltimo. Sedete in ciuitate quouſqꝫ induamini vtu te ex alto. 3°.p nutritionē qua conſeruat vita in hoīe ⁊ vtus loco huius in ſpūali vita eſt eucharīſtia. vnde dr̄ Joh.6°. Niſi māducaueritis carnē filij hoīs ⁊c̄. Et hec qdem ſufficerēt hoī ſi hēret ⁊ corporal'r ⁊ ſpūaliter im paſſibilē vitā:ſed qꝛ hō interdū icurrit īfirmitatē ſpūa lē ⁊ corpalē.ſ. pctm̄. iō neceſſaria eſt hoī curatio ad in firmitatē:que qdē duplex eſt:vna qdeꝫ eſt ſanatio que ſanitateꝫ reſtituit. et loco huius in ſpūali vita eſt pnia. ſm illud. Sana aīam meā qꝛ peccaui tibi. Alia aūt eſt reſtitutio valitudinis p̄ſtine p ɔuenientē dietā ⁊ exerci tiū:⁊ loco hui⁹ in ſpūali vita ē extrema vnctio q̄ remo uet pctōꝝ reliqas:⁊ hoīem paratū reddit ad finalem gloriā obtinēdā. vn̄ dr̄ Jaco.5°. Et ſi in pctis ſit dimit tent ei. Perficit ēt hō in ordine ad totā cōitatē dupl'r. Uno⁹ p h̄ q̄ accipit ptātē regēdi multitudinē ⁊ exercē di actus publicos:⁊ loco hui⁹ in ſpūali vita eſt ſacrum ordinis ſm illō Heb.7°. Qꝛ ſacerdotes hoſtias offerūt nō ſolū p ſe:ſed ēt p populo. 2° q̄tū ad nālē ppagatio nē:qd fit p mrimoniū tā in vita corpali q̄ in vita ſpūa li:eo q̄ eſt non ſolū ſacrm:ſed nāe officiū. Ex his ēt p₃ numerus ſacroꝝ ſm q̄ ordinant in remediū ɔ defe ctū pcti:qꝛ baptiſm⁹ ordinat ɔ carētiā vite ſpūalis. cō firmatio ɔ īfirmitatē animi q̄ in nup natis inuenit. Eu chariſtia ɔ labilitatē animi ad peccādū. Pnia ɔ pctm̄ actuale poſt baptiſmū cōmiſſuꝫ. Extrema vnctio ɔ re liqas peccatorum que ſcilicet non ſunt ſufficienter per pniam ſublate aut ex ignorātia aut ex negligētia. Or do ɔ diſſolutionē mltitudinis. Mrimoniū in remediū ɔ ɔcupiſcētiā pſonalē:⁊ ɔ defectuꝫ multitudinis q̄ per mortē accidit.) Hec ille. Silr̄ dicit 4°. ſen. diſ.2.q.1.ar ti.2°in ſolone p̄me q̄ſtiūcule. Ex qb⁹ p₃ q̄ p̄m⁹ ⁊ dire ctus effect⁹ ſacri pnie:⁊ eius p̄ma res eſt ſanatio pcti ac tualis q̄ qdē potius dr̄ repatio q̄ ornatus:pt tn̄ dici or natus eo mō loquēdi q̄ iuſtificatio ipi⁹ vocat renoua tio ⁊ ſanatio vt oſdit ſcūs Tho.4° ſen. diſ.17.q.1. arti. p̄ i ſolone 3ᵉ q̄ſtiūcule. vbi ſic dicit.(Juſtitie rectitudo: metaphorice ſanitas aīe dr̄ ⁊ nouitas ipſi⁹:eo q̄ ſanitas cōmenſurationē debitā in ptib⁹ corpis ipoꝛtat:nouitas āt integritatē ⁊ vtutē ⁊ decorē h₃:⁊ p₃ q̄ hec oīa rectitu do potētiaꝝ aīe q̄ iuſticia dr̄ ɔtinet p ſilitudineꝫ:ſed qꝛ res aliq̄ nō eſt ita vni ſilis q̄n ēt alijs poſſit aſſimilari: inde eſt q̄ ea q̄ metaphorice dr̄r:nō ita ɔueniūt vni q̄n ēt alijs cōuēire poſſint:ſicut leo metaphorice ⁊ deus ⁊ diabolus dr̄. vn̄ ſanitas ⁊ nouitas p ſilitudinē itegritatē grē ſignificare pñt q̄ p culpā tollit. vn̄ culpa ēt ſilitudi narie dr̄ vetuſtas ⁊ lāguor aīe:⁊ ēt pñt ſignare itegrita tē nāe quā tollit pena q̄ ēt vetuſtas ⁊ languor dr̄. ſed qꝛ culpa eſt cā pene. iō vetuſtas in vetuſtate ⁊ languor in languore includit ſicut effectus in cā:⁊ p₃ ḡ q̄ ipſa iuſti ficatio:p quā grā acgrit ⁊ culpa tollit:renouatio ⁊ ſana tio dici pōt: q̄uis ēt ablatio pene renouatio ⁊ ſanatio dici poſſit.) Hec ille. Sed oꝛit dubiū ex p̄dictis. Si.n. pximus effect⁹ ⁊ p̄mus ſacri pnie eſt ſanatio vl' iuſtifica tio:tūc vr̄ 2° ɔ falſa q̄ dicit ɔtritionē vel pniam iterio rē eē p̄mā rē ſacri pnie:⁊ ſilr̄ 3ª q̄ dicit q̄ remiſſio pctō rū ē vltima res ⁊ vltim⁹ effect⁹ ſacri. S₃ dōm eſt q̄ re miſſio peccatorum ⁊ ſanatio ⁊ renouatio pōt ſumi tri pliciter. Uno mō p ipſa actuali mutatiōe de ſtatu pcti ad ſtatū iuſticie:q̄ dr̄ actual' iuſtificatio ⁊ ſanatio. ⁊ ſic eſt vltima:vel ſaltē 2ª res ſacri pnie. 2° mō p termio ad quē illi⁹ mutatiōis:q̄ eſt iuſticia ſanitas ⁊ grā: ⁊ ſic ē 3ª ⁊ vltima res ſacri hm̄. 3° mō p pn̄ actiuo vel paſſiuo iterioꝝ diſponēte ad illā mutationē:⁊ ſic pnia interior cū aliq̄ abſoluto vtute ſacri cāto eſt p̄ª res hui⁹ ſacri:⁊ pōt dici ſanatio pcti:⁊ ſi nō formal'r tn̄ cāliter. Illud āt additū pnie iteriori:⁊ p ſacrm cātū ſeorſuꝫ acceptū vel ſil' ſūptū cū iteriori pnia pt dici ornat⁹ ⁊ p̄ma res ſacri pnie. Ubi ſciēdū eſt q̄ cū pnia iterior ſit p̄ma ps huius ſacri:ipſa ſm eēntiā ſuā ⁊ q̄ ad pductionē ſuā ⁊ iceptio nē nō pt eē p̄ma res hui⁹ ſacri:aut ei⁹ effect⁹:qꝛ idē non ē effect⁹ ſuipſi⁹:nec aliqd totū itegrale efficit ſuā p̄mā ptē:nec poſterior ps p̄orē. Sed veꝝ eſt q̄ poſterior ps totius pt dare aliqd cōplemētū p̄ori pti:ſicut aīa corpi ⁊ forma ſue māe. Et p hūc modum pnia exterior q̄ eſt ſacrm ⁊ nō res pt pficere pniaꝫ iteriorē tripl'r. p̄ mō au gēdo ⁊ intēdēdo eā. ⁊ faciēdo de attritiōe ɔtritionē. 2° formādo eā p grām ⁊ charitatē. 3° dādo ei vtutē ſanā di pctm̄:⁊ ſic iterior pnia dr̄ p̄ma res exterioris pnie. ſ₃ ornatus de quo fit ſermo ē p̄ma res exterioris pnie tan q̄ ſignatū ⁊ cātū ab ea:nō ſolū q̄ ad 2ᵃᵐ pfectionē aut vtutē:ſ₃ ēt ſm eēntiā ſuaꝫ. iō iſte ornatus eſt eēntialior effect⁹ ſacri pnie q̄ pnia iterior q̄ non eſt effect⁹ niſi ſm qd ⁊ q̄ ad ei⁹ accñtalia. Silr̄ p̄us nā efficit ⁊ cātur orna tus a ſacro pnie q̄ pnia iterior formet aut ſit effectus ſacri imo forte ornat⁹ iſte h₃ aliquā cālitatē ſup pniam iteriorē q̄ ad ei⁹ cōplemētū ⁊ formationē:ſic p̄m⁹ ⁊ eēn tialis effect⁹ aliq̄l'r eſt cā ſequētiū effectuū:⁊ hñ ſtat q̄ vtrūqꝫ iſtoꝝ pt dici p̄ª res h⁹ ſacri vocādo p̄mā rē illud qd eſt res ⁊ ſacrm̄:dū₃ vtra iſtaꝝ ſit p̄or aliq̄li ordine. Et ſiliter veꝝ eſt q̄ pcti remiſſio vel ſanatio eſt vltia res

Juſtificatio ipi⁹ pt dici ſanatio ⁊ renouatio.

Utꝛuꝫ p̄mus effectus pnie ſit ſanatio ⁊ iuſtificatio.

bul⁹ ſacri nõ ſimplr̃:ſʒ iter effectus q̃s ſacrum attingit inſtrũalr̃ effectiue:gr̃a v̄o eſt vltima res ad quã nõ attingit effectiue:ſʒ ſolũ diſpoſitiue. vel forte ſicut ornat⁹ ⁊ interior pñia dr̃ p̄ma res ſacri: ſic remiſſio pcti ⁊ gr̃a gratũ faciẽs pñt dici 2ᵃ ⁊ vltia:ſʒ iter eas ſit ordo: ⁊ alr̃ ſe hẽat ſacr̃m ad cãndũ vnã q̃; aliã. põt.n. dici vltima res q̃cq̃d eſt res ⁊ nõ ſacr̃ʒ:patʒ ãt q̧ ſic p̄ma res ſacri baptiſmi q̃ eſt character nõ imp̄mit̃ niſi p actualẽ ſuſceptionẽ baptiſmi aq̃:ſʒ res vltia baptiſmi pcipi pt̃ p ſolũ ppoſitũ ⁊ deſideriũ baptiſmi ſicut oñdit. ſ. Tho. 4ᵒ diſ. 4ᵗ. q. vlti. arti. 3. q. 3ᵃ. ⁊ 4. ſic p̄ma res ſacri pñie q̃ dr̃ ornat⁹ nõ ſuſcipit̃ niſi p actualẽ ſuſceptionẽ ſacri pñie: ſʒ vltima vl̃ media res ſacri pñie pcipi põt p ſolã cõtritionẽ cũ ppoſito ⁊ deſiderio ſacri: ⁊ iõ pñia iterior ſiue ſit attritio ſiue cõtritio efficaci⁹ diſpõit ad gr̃aʒ cũ actuali ſuſceptione ſacri q̃; ſine illa: qꝛ ibi eſt duplex diſpõ. ſ. cõtritio ⁊ ornat⁹ ⁊ vtraq; eſt diſpõ nõ ſolũ paſſiua. imo q̃libet eſt aliqualr̃ actiua inſtrũalr̃ re⁹ termini a quo remiſſiõis pcti ⁊ ſanatiõis ⁊ iuſtificatiõis: ⁊ ad hũc ſenſũ

Cõtritio ⁊ in q̃tũ ſacrũ ⁊ inq̃tũ actus v̄tutis ẽ cã remiſſiõis peccatoꝝ ſed diuerſimode.

itelligo dicta ſci Tho. 4ᵒ ſen. diſ. 17. q. 2. arti. 5. in ſolõne p̄me q̃ſtiũcule vbi ſic dicit. (Cõtritio p̃t duplr̃ cõſiderari. vel inq̃tũ eſt ps ſacri: vel inq̃tum eſt actus v̄tutis. ⁊ vtroq; mõ ẽ cã remiſſiõis pcti: ſʒ diuerſimode qꝛ inq̃tũ eſt ps ſacri p̄ opat̃ ad remiſſionẽ pcti inſtrũalr̃ ſicut de alijs ſacris in p̄ma diſtinctiõe patuit: inq̃tũ ãt eſt act⁹ v̄tutis: ſic eſt q̃ſi cã mãlis remiſſiõis pcti: eo q̧ ẽ diſpõ q̃ ẽ neceſſitas ad iuſtificationẽ. diſpõ ãt reducit̃ ad cãʒ mãlẽ ſi accipiat̃ diſpõ q̃ diſponit mãm ad recipiẽduʒ: ſec⁹ ãt d̃ diſpõne agẽtis ad agẽdũ: qꝛ illa reducit̃ ad genus cãe efficiẽtis.) Hec ille. Similia dicit 3ᵃ pte. q. 86. arti. 6. vbi ſic dicit. (Pñia ẽ v̄tus ſm q̧ ẽ pn̄ᵐ quorũdã actuũ humanoꝝ. actus ãt humãi q̃ ſunt ex pte pctõꝛũ mãliter ſe hñt in ſacro pñie: qñ ãt ſacr̃m pducit effectũ ſuũ nõ ſolũ v̄tute forme: ſʒ ẽt v̄tute mãe: ex vtroq;.n. ẽ vnũ ſacr̃m. vñ ſicut remiſſio culpe fit in bap⁹ nõ ſolũ v̄tute forme ex q̃ ẽt ipſa aq̃ v̄tutẽ recipit: ita ẽt remiſſio culpe eſt effect⁹ pñie: p̄ncipali⁹ q̃dẽ ex v̄tutẽ clauiũ quã hñt miniſtri ex q̃rũ pte accipit̃ id qð eſt formale in h̃ ſacro: ſcðario aũt ex vi actuũ penitẽtis: tñ ptĩnẽt ai actus aliqualr̃ ordinant̃ ad claues ecclie: ⁊ ſic pʒ q̧ remiſſio culpe ẽ effect⁹ pñie ſm q̧ eſt v̄tus: p̄ncipalius tñ put ẽ ſacr̃m.) Hec ille. Et ſi dr̃ q̄ h̃ q̧ ipſe in pñti diſ. q. 2. arti. p̄ q̃ſtiũcula p̄ma. in ſolõne ſcði ⁊ tertij expreſſe dicit q̧ pñia exterior q̃ eſt ſacr̃ale ſignũ vel ipſa cõfeſſio nullo mõ gr̃am cãt: ſed ſolũ v̄ba q̃ a ſacerdote abſoluẽte pferunt̃. dr̃ q̧ itelligẽdũ eſt q̧ ipſa cõfeſſio ſeorſũ accepta ſine abſolõne nõ cãt aliquo mõ gr̃am nec remiſſionẽʒ pcti cãlitate ſacrali: ſʒ cõfeſſio adiũcta abſolõne cãt diſpoſitiue remiſſionẽ pcti ⁊ gr̃e ifuſionẽ. Hoc.n. ipſe põit expſſe diſ. 17. q. 3. arti. 5. in ſolõne p̄me q̃ſtiuncule ⁊ ſilr̃ q. 2. arti. 5. q̃ſtiũcula p̄ma in ſolõne p̄mi dicẽs. (Solus deus eſt cã efficiẽs p̄ncipalis remiſſiõis pcti: ſed cã diſpoſitiua p̃t eẽ ex nobis: ⁊ ſilr̃ cã ſacralis: qꝛ forme ſacroꝛũ v̄ba ſunt a nobis plata q̃ hñt vim inſtrũalẽ grãʒ iducẽdi qua pctã remittũt̃.) Hec ille. Ex p̄dictis oĩbus pʒ q̧ ſacr̃m pñie actu ſuſceptũ pducit inſtrũalr̃ in ſuſcipiẽte aliquã diſpõnẽ ad remiſſionẽ pcti ⁊ ifuſionem gr̃e: q̃ nõ ẽ motus liberi arbitrij: ⁊ ſi illa vocet̃ ornatus cõcedẽda ſunt v̄ba Pe. q̃ nõ directe pcedũt q̄ cõnẽ: ſʒ idirecte: qꝛ. ſ. ſcũs Tho. aſſimilãs p̄mã rem ſacri pñie q̃ eſt res ⁊ ſacr̃ʒ nõ facit in pñti diſ. expſſam mẽtionẽ de tali diſpõne. ſed h̃ nõ obſtat pp duo. p̄ qꝛ vt dcm̃ eſt gr̃e ſacrales q̃ diſponũt ad gr̃am gratũ faciẽtẽ nõ hñt ppria noĩa. 2ᵒ: qꝛ ex alijs dictis ei⁹ p̃t cõcludi talis diſpõ: potiſſime cũ dicit q̧ adultus p ſacr̃ʒ p̃t ſufficiẽter diſponi ad gr̃aʒ

ſine actuali motu liberi arbitrij. Itẽ qꝛ cum ſacr̃ʒ pñie aliquã nouã diſpõnẽ efficiat qñ nõ ponit̃ obſtaculuʒ. nõ aũt efficit illã q̃ eſt actus liberi arbitrij pprie loq̃ndo vt oñſum eſt: oʒ q̧ efficiat aliã: ⁊ illa ẽ ornat⁹. Rurſus qꝛ vt alias viſũ fuit ſacr̃m pñie in ficte accedẽte hʒ effectũ recedẽte fictiõe ſm eũ: qð eẽ nõ poſſet niſi aliquẽ effectũ poſt ſe reliq̃ſſet aliũ ab actu liberi arbitrij. Et ex m̃ltis alijs pʒ q̧ illa fuit mens ei⁹. Diſcurrẽdo g̃ p argᵐ Pe. dr̃ q̧ p̄ᵐ argᵐ iplicat aliq̃ falſa vel dubia: quoꝝ p̄mũ eſt q̧ alicui adulto ſufficiẽter diſpoſito p actũ ppriũ dat̃ gr̃a p ſacr̃m: ⁊ tñ p ſacr̃m effectus eſt de attrito cõtrit⁹: iõ idiget alia diſpõne p̄ter cõtritionẽ. H̃.n. vr̃ iplicare: qꝛ ſi hʒ cõtritionẽ eſt ſufficiẽter diſpoſitus p actũ ppriũ: ſi v̄o idiget alia diſpõne nõ eſt ſufficienter diſpoſit⁹: qð eſt q̄dictio. Itẽ qꝛ Durãdus ⁊ alij oppoſite ptis dicerẽt q̧ in tali caſu ſacr̃m nõ iducit nouã diſpõnẽ: ſed pficit p̄cedẽtẽ q̃ impfecta erat: ⁊ h̃ nõ alr̃ niſi intendẽdo eã ⁊ faciendo de attritiõe cõtritionẽ ſine additione alicuius ornat⁹ diſtincti ab actu 2ᵒ. liberi arbitrij: ⁊ ſic ille rõ parũ cogeret cũ iplicaret q̄dictoria. 2ᵐ ẽ q̧

Ornat⁹ ⁊ cõtritio pñie ſil cõcurrere in pnia ad p̄ᵃᵐ rẽ ſacri pñie.

tritio pfecta ⁊ ornatus nõ ſil cõcurrũt ad p̄mã reʒ ſacri pñie: ſed pñte vno illoꝝ aliũ deeſt. H̃.n. nõ oʒ: qꝛ quãto pfecti⁹ eſt ſacr̃m q̃ ad oẽm ſui ptẽ tã ex pte mãe ⁊ ſuſcipiẽtis q̃; ex pte forme miniſtri: ⁊ tãto pfectiorẽ cãt effectũ ſacralẽ. cõſtat ãt q̧ ſacr̃m pñie cui⁹ ps ẽ pfecta cõtritio pfecti⁹ ẽ. g̃ p̄m⁹ effect⁹ ſacralis erit pfectior. ſ. ornat⁹ attẽto q̧ nulla incõpoſſibilitas ẽ iter cõtritionẽ ⁊ ornatũ: ⁊ ambo ſil̃ iũcta pfectius diſponũt ad gr̃am q̃; alterũ tñ. 3ᵐ eſt q̧ ornat⁹ eſt diſpõ ad gr̃aʒ ſacralẽ: ⁊ nõ ad gr̃am gratũ faciẽtẽ. H̃.n. nõ vr̃ valere: tũ qꝛ ſic in ſacris ipmẽtib⁹ characterẽ idẽ eſt character qð gr̃a ſacralis: nec differũt niſi forte ſicut act⁹ p̄m⁹ ⁊ actus ſcðs: ſic ita vr̃ eẽ ex ſacris ipmẽtibus ornatũ: tũ qꝛ ſacra ptingũt efficaciter directe ad gr̃am ſacralẽ ſine diſpõne media tũ qꝛ gr̃a ſacralis eſt diſpõ ad gr̃am gratũ faciẽteʒ: ⁊ iõ qð diſponit ad p̄mã diſponit ad 2ᵃᵐ. Dõm g̃ q̧ ornatũ recipit tã cõtrit⁹ q̃; attrit⁹ q̃; ẽt fict⁹: dũ tñ fictio nõ euacuet eẽntiã ſacri: vt finalr̃ dicit Pe. ⁊ alias dcm̃ eſt diſ. 17. q. i. Cetera dcã Pe. in p̄ argᵐ ſtare pñt. ¶ Ad 2ᵐ dr̃ q̧ oĩa ibidẽ dcã ſtare pñt p̄ter h̃ qð vr̃ inuere: q̧ cõſimilis ornat⁹ imp̄mat̃ in oĩb⁹ ſacris nõ ipmẽtibus characterẽ. H̃ ãt falſuʒ eſt. nã ornat⁹ impſſus in ſacro pñie ſortit̃ q̃nq; effectũ in ipſa ſuſceptiõe ſacri: q̃nq; v̄o nõ tũc: ſʒ recedẽte fictiõe: vt alias dcm̃ eſt. Sec⁹ eſt de ornatu vel diſpõne impſſa in ſacro eucharíſtie: ſicut oñdit. ſ. Tho. 4ᵒ diſ. 6⁹. q. 3. arti. 2. q̃ſtiuncula 3ᵃ in ſolõne tertij argumẽti. ſi v̄o nõ ita intelligat Pe. concedit̃ qð dicit. ¶ Ad 3ᵐ dr̃ q̧ ſi arguẽs large ⁊ cõiter vocet ornatum oẽʒ diſpõnẽ ad gr̃aʒ aliã a motu liberi arbitrij: cõcedit̃ totum argᵐ: ⁊ oĩa cõtẽta in eo. Si v̄o intẽdat diſtiguere iter characterẽ ⁊ ornatũ: ⁊ velit aſtruere q̧ ſacra imprimẽtia characterẽ ſil cũ h̃ imp̄mãt aliũ ornatũ negat̃: qꝛ ipſe character eſt ſufficiẽs diſpõ ad gr̃aʒ: ſi oĩs fictio aut q̄ria idiſpõ amoueat̃ vt alias dcm̃ fuit: nec oʒ aliũ ornatũ in ſacris characteriʒãtib⁹ ponere: qꝛ ẽt ornatus nõ ita diſpõit ad gr̃am: q̧ eo poſito ſtatiʒ adſit gr̃a: nec remota fictiõe: vt pʒ ex dictis diſ. 17. ¶ Ad p̄ᵐ Durãdi q̄ eaſdẽ cõnes dr̃ q̧ ſi maior itelligat̃ de illo qð eſt res ⁊ ſacr̃m actu: ⁊ nõ ſolũ in po⁹ vel aptitudine cõcedẽda ẽ ſʒ tũc minor ad illũ ſenſũ negat̃: qꝛ pñia iterior p illa mẽſura durationis q̃ p̄cedit abſolõnẽ nõ eſt res ⁊ ſacr̃ʒ pñie in actu: ſʒ ſolũ in po⁹ vel aptitudine: ⁊ iõ nõ oʒ q̧ p̄ſupponat pñiam exteriorẽ in actu poſitã tanq̃ cãm. Dr̃ tñ q̧ nunq̃ eſt v̄a pñia iterior niſi cũ p̄ſuppoſitiõe exterioris pñie ⁊ abſolõnis quo ad itẽtionẽ ⁊ deſideriũ

ꝛ ſi nõ q̃ ad execntionẽ. Un̄. ſ. Tho. 3° pte. q. 84. art. 5. in ſolone ſcõi ſic dicit. (Ex quo aliqs petm̄ icurrit charitas fides ꝛ miſericordia nõ liberant hoiem a petõ ſine pnia. regrit. n. charitas ꝙ hõ doleat de offenſa in amicũ cõmiſſa: ꝛ ꝙ amico recõciliari ſtudeat: regrit ẽt ipa fides vt p virtutẽ paſſiõis xp̄i q̃ in ſacr̄is eccle operat̃ q̃rat iuſtificari a petis ꝛc̄.) Siᷝle dicit ptri. di. vt recitatũ eſt in pbatione z° ↄ̃nis. Cõcordat huic ſoloni Pe. dicens ꝙ ſicut lȝ in oĩ ſacr̄o ſint iſta tria. nõ tn̄ vniformiter: q2 in qbuſdã ſacr̄is illõ qõ eſt ſacr̄m tm̄ ſunt ſola v̄ba: aliq̄n res alia. Et ſilr̄ id qõ eſt res tm̄ nõ eſt vnũ in oĩb⁹ ſacr̄is: q2 in ſacr̄is ĩprimẽtibus characterẽ res ꝛ ſacramẽtũ ſeq̄t ſacr̄m nõ ſolũ in ꝓpoſito: ſȝ in ſcõ: ꝛ ſilr̄ in ſacr̄o eucbariſtie. In alijs vͦo ſeqtur vel cãtur ab eo vel actu vel ꝓpoſito ſicut h̄. vel põt dici ꝙ pnia iterior nõ eſt ſacr̄m niſi q̄n ↄ̃iũgit̃ ↄ̃feſſiõi ꝛ abſoloni a qbus hȝ ↄ̃plemẽtũ: maxime q̄n eſt attritio ꝛ fit ↄ̃tritio: q2 ſic ſeqtur exteriorẽ vt effect⁹ cãm. Hec Pe. ꝛ ↄ̃cordat cuȝ dictis ſci Tho. in pbatiõe z° ↄ̃nis. Ibidẽ ẽt dicit Pet. ꝙ ipſa iterior pnia eſt res ꝛ ſacr̄ȝ: qõ ꝓbat̃: q2 illõ qõ cãtur ꝛ ſignat̃ ab actu exteriori q eſt ſacr̄ȝ: ꝛ vlterius cãt ꝛ ſignat aliũ effectũ ꝛ p̄ncipalẽ dr̄ eẽ res ꝛ ſacr̄m. ſȝ hõ eſt pnia iterior: q2 ↄ̃ñtẽs ſignat ſe penitere: ꝛ cũ h̄ ipſa ↄ̃feſſio ꝛ abſoloͦ habita in re ꝛ in voto eſt cã act⁹ iterioris nõ ſ̄m eẽntiã: ſȝ magis ecõuerſo: ſȝ ſ̄m efficiẽtiã: q2 ab illa hȝ v̄tutẽ ſacr̄alẽ ſine q̃ nõ valeret.) Hec ille. De p̄dictis. ſ. Tho. ſ̄. quolibet. q. 10. ſic dic̃. (Sacr̄a dupl̄r opant̃. vno⁹ ſ̄m ꝙ exhibent̃ actu. alio⁹ ſ̄m ꝙ hñtur in voto: ꝛ h̄ q2 ſacr̄a opant̃ vt inſtr̄a diuine mĩe iuſtificãtis: dei aũt eſt reſpicere ad cor hoĩs ſ̄m illõ. 1. Regũ. 16. Hoies vidẽt ea q̃ patẽt: de⁹ ãt intuet̃ cor: ꝛ iõ q̃uis res nãles nõ agãt niſi pñtialr̄ adhibite: ſacr̄a tn̄ agũt ẽt ſ̄m ꝙ ſunt in voto: ſed plenius ſacr̄alẽ effectũ iducũt q̄n actu exhibent̃: ſicut pȝ in bap°. nã cathecumin⁹ ſi ſit adultus ꝛ hẽat bap̄m in voto iã ↄ̃ſecutus ẽ effectũ baptiſmi q̃tũ ad emũdationẽ a petõ: ꝛ ↄ̃ſecutionẽ gr̄e q̃ eſt proprius effect⁹ baptiſmi: ſed q̄n actu bap̄m ſuſcipit ↄ̃ſeq̄t̃ pleñus quoſdã ſacr̄ales effectus: q2 ſuſcipit characterẽȝ ꝛ remiſſionẽ totius pene: ſi g a tn̄ eẽt q nõ p̄us hr̄et baptiſmũ in voto q̃ȝ actu baptizaret̃ ſicut p̄cipue pȝ in paruulo ſilr̄ recipit p bap̄m gr̄am remittẽtẽ culpã: ꝛ oẽȝ aliũ effectũ ſacr̄i: ꝛ h̄ ẽt ↄ̃tingeret in adulto ſi ſil̄ cũ baptizatur votũ baptiſmi hr̄e inciperet: ꝛ idẽ eſt ẽt in ſacr̄o pnie qõ ↄ̃ſumat̃ in abſolone miniſtri abſoluẽtis: cũ. n. aliqs actu abſoluit̃ ↄ̃ſequit̃ pleñarie ſacr̄i effectũ: ſed ſi añq̃ȝ abſoluat̃ hẽat ſacr̄m in voto q̄n. ſ. ꝓponit ſe ſubijcere clauibus eccle: iã v̄tus clauiũ opat̃ in ipſo ꝛ ↄ̃ſeqtur remiſſionẽ culpe. Si g a tn̄ in ipſa abſolone ſacerdotis inciperet hr̄e votũ ſacr̄i: culpa ei dimitteret̃ p gr̄am q̃ iſundit̃ in h̄ ſacr̄o ſicut in alijs ſacr̄is noue legis. vñ ↄ̃tigit ꝙ aliq nõ pfecte ↄ̃triti v̄tute clauiũ gr̄am ↄ̃tritiõis ↄ̃ſequant̃ dũmõ nõ ponãt obicẽ ſpũi ſcõ: ꝛ idẽ ẽ in alijs ſacramẽtis noue legis in qb⁹ gr̄a ↄ̃fert̃. vr̄ tn̄ eẽ drĩa iter bap̄m ꝛ pniam pp̄ h̄ ꝙ ſacr̄m pnie ſp̄ exhibet̃ adultis i qb⁹ vt plurimũ ↄ̃tritio p̄cedit tpe ↄ̃feſſionẽ ꝛ abſolonẽ baptiſm⁹ ãt multotiẽs ↄ̃fert̃ pueris in qbus votũ ſacr̄i nõ p̄cedit: appereret ãt oĩo ſimile ſi ẽt baptiſm⁹ adhiberetur adultis.) Hec ille. Ex qb⁹ oĩb⁹ pȝ ꝙ illud qõ eſt res ꝛ ſacr̄m in pnia pt̄ tpe p̄cedere id qõ eſt ſacr̄m tm̄. non ꝙ ꝓ tũc ſit actualr̄ ſignatũ: cũ ꝓ tũc nõ ſit nec fuerit ſignũ: ẽ tn̄ ſignatũ aptitudine: ſȝ ãt nõ ſit ꝓ tũc ſignatũ ſenſibilr̄: pt̄ tn̄ eẽ ſignũ actu alicui⁹ poſterioris effectus ꝛ ſilr̄ p̄t eẽ actu res ꝛ effect⁹ ſacr̄i: q2 ſacr̄m nõ ſoluȝ cãt vt eſt actu appoſitũ: imo vt eſt actu deſideratuȝ: vt pȝ ex dictis. vñ arg̃m non ꝓbat niſi ꝙ deſint aliq reſpect⁹ ſigni vel ſignati. nõ ãt ꝙ deſit eius reſpect⁹ cãe vel effectus. Põt tn̄ circa h̄ dubitari: q2 cũ cã ꝛ effectus in actu ſimul ſint. z° phyſicoꝝ. mĩꝝ vr̄ ꝙ ſacr̄ȝ exterius qõ nõdũ eſt actu realr̄ ſit cã efficiẽs effectus realis in actu. p̄ſertim cũ ſacr̄m agat p virtutẽ ſibi influxã: cuius non eſt capax nõ ens: nec ens rõnis: nec act⁹ intell̄s aut volũtatis ſaltim ens: qõ nõ hȝ aliud eẽ niſi eẽ intellȝ aut deſideratũ. Sed dõm ꝙ de⁹ q eſt effectuuȝ ſacr̄aliuȝ agẽs p̄ncipale põt agere p inſtr̄m ſacr̄i ſiue illõ ſit actu in eſſe reali nãe debito: ſiue ſit in eſſe itellecto vel deſiderato. et eãdeȝ vel ſimilẽ v̄tutẽ ĩprimere ꝛ eundẽ effectũ ꝓducere. Qz ſi obijcit̃ ꝙ ſi de⁹ iſluit virtutẽ inſtr̄alem enti qõ ſolũ hȝ eẽ intell̄m vel deſideratũ: cuȝ ens intell̄m vel deſideratũ vt ſic nõ ſit aliud ab actu itell̄s aut volũtatis: vel ſi aliud addat: h̄ nõ ſit niſi ſol⁹ reſpectus rõnis vr̄ ꝙ dicere ꝙ ſacr̄m in eẽ itellecto vel deſiderato agat nõ eſt aliõ dicere niſi ꝙ illa intellectio vel deſideriũ agat: ꝛ nõ illud qõ itelligit̃ aut deſiderat̃: q̃diu nõ hȝ aliud eẽ niſi deſideratũ vel intell̄m: ſed dr̄ ꝙ ipſa itellectio vel deſideriũ ſacr̄i põt tripl̄r ↄ̃ſiderari. p̄mõ in ſe. z° mõ ex pte ſui ſubi. 3° mõ ex pte obi: ꝛ q2 talis efficacia nõ cõpetit ſibi ex p̄ma nec ex z°. ſed ex 3° ↄ̃ſideratione. iõ dr̄ ꝙ ſacr̄m qõ eſt obm̄ talis deſiderij vel intellectiõis agit ꝓut hȝ eſſe intell̄m vel deſideratũ: ſicut finis anteq̃ȝ hẽat eẽ reale mouet efficientẽ ꝓut hȝ eẽ deſideratũ: credo tn̄ ꝙ talis efficacia nõ vniuoce attribuit̃ ſacr̄o cũ dr̄ agere ꝛ actu ſuſceptũ: ꝛ in ꝓpoſito vel voto habitũ: ſȝ analogice (Ad z̄m ↄ̃ eaſdẽ ↄ̃nes dicit Pe. ꝙ talis ornatus nõ eſt po⁹ nec hitus: ſed diſpõ: nõ ad agendũ: ſed ad patiendũ vel recipiendũ: ſicut. n. p actũ ↄ̃tritiõis eſt hõ diſpoſitus nãliter ad hñdũ gr̄aȝ gratũ faciẽtẽ. ita p iſtũ ornatũ diſponit̃ ad recipiendũ gr̄am gratũ facientẽ ꝛ ſacr̄alẽ: ꝛ p iſtũ ornatum hẽmus nos hr̄i nõ ad agendũ: ſed ad recipiẽdũ gr̄am: ꝛ eſt diſpoſitio neceſſaria ꝛ neceſſitãs nõ ſimpl̄r: ſed ſub conditione ſuppoſito ꝙ in ſuſcipiẽte ſacr̄m nõ ſit ↄ̃tritio: tũc eſt neceſſaria hec diſpõ ad gr̄am gratũ faciẽtẽ: alias nõ eſt neceſſaria: niſi ad gr̄am ſacr̄aleȝ ſi differat. Similr̄ ſuppoſito ꝙ ſuſcipiẽs ſacr̄ȝ nõ ſit fictus eſt diſpõ neceſſitans nõ ꝙ ip̄m deũ neceſſitet: ſed q2 ex dei volontate neceſſe eſt gr̄am iſundi.) Hec Pe. (Ad 3̄m dicit ꝙ nõ ſolũ iſte ornatus non manet amiſſa gr̄a: ſed nec manet q̃diu manet gr̄a: q2 cũ non ĩprimat̃ niſi vt ſit diſpõ ad receptionẽ gr̄e: ꝛ nõ ad retentionẽ vel receptionẽ intenſionis gr̄e: recepta gr̄a vel intẽſa euaneſcit. vñ nõ ẽ habitus de difficili mobilis: ſed eſt diſpõ trãſitoria: ſicut ẽ ẽt ipſe actus ↄ̃tritiõis in cuius ſupplemẽtũ maxime eſt hic ornat⁹: quo ſuppoſito nõ eſt neceſſari⁹ ad ſalutẽ: q̃tũis eẽt neceſſarius ad gr̄am ſacr̄alẽ: q2 ſola gr̄a gratum faciẽs ſufficit ad ſalutẽ. Qz ãt ſubiũgit arguẽs ꝙ gr̄a ornat aiam. g̃ fruſtra põit̃. Dõm ꝙ p̄ter gr̄am multa alia ponũt̃ ad ornatũ aie: tn̄ iſte ornatus dr̄ ornare aiaȝ diſpoſitiue: q2 diſpõit ad gr̄am q̃ eſt nitor aie: ꝛ p̄cedit eaȝ in fieri ꝛ in eẽ nãliter ſiue duret in inſtãti ſiue in tpe iꝑceptibili: q2 ſicut v̄tus ſacr̄oꝝ trãſitoria eſt: ſic iſte ornatus in quo differt a charactere: ſed tn̄ nõ ſupfluit q̃diu eſt: ſicut nõ ſupfluit medicina diſponẽdo ad ſalutẽ: poſſet tn̄ dici ꝙ ornatus eſt ordinãs: ſicut character: nec ꝓpter h̄ ſeqtur ꝙ pnia nõ poſſit iterari ſine iniuria ſacr̄i ſicut baptiſmus: q2 q̄n ſacr̄m ĩprimit talẽ diſpõnẽ ꝙ p illã ſtatim natus eſt ſeq totalis ꝛ plenus effectus ſacr̄i: tũc ſine iniuria nõ p̄t tale ſacr̄m iterari: ſicut in baptiſmo tñus character diſponit ad remiſſionẽ oĩs culpe ꝛ pene q̃tũ eſt de ſe. Et ſilr̄ eſt de alijs ĩprimẽtib⁹ characterẽ ſuo mõ: nõ ſic aũt eſt de alijs. puta pnia: q2 per

ynam

Res ſacr̄i ñ eſt ↄ̃ſilr̄ in oĩbus ſacr̄is.

Ornatus in ſacr̄o penitẽtie qd. Item ad 3̄m.

vnā ꝯfeſſionē non ſequiť ꝑfecte remiſſio quo ad penā ⁊ ſequelā. vñ qꝛ de ꝓpitiatu actualiū non dꝫ hō eſſe ſine metu: ſine iniuria pnīa repetiť. ſed de originali non debem⁹ eſſe in metu poſt baptiſmū ⁊c̄. Uñ qñ de eodē aliqͥs bis cōfiteť: nō alius ornatus nūero imprimiť. ſed prīmus intēdiť: ⁊ forte eſt vnus ſpē in vno ſacro: ⁊ intendiť ꝑ ipſius iterationē: ⁊ pari rōne remittiť ꝑ illius retardationē ⁊ forte corrūpiť ꝑ nimiā retardationē: ſicͭ habitus q acqriť ex actibus pncipaliť ita ⁊ ornatus qui acqriť ex ſuſceptione ſacri inſtrūalr. vnde character q non pōt amitti ⁊ deleri: ꝑ ꝯñs ſicut non pōt corrumpi: ita nec remitti: qꝛ remiſſio eſt via ad corruptionē: nec ꝑ ꝯñs intendi: ſed ornatus pōt intēdi ⁊ remitti. ğ corrūpi ⁊ iterādo acqri. Hec Pe. In qͥbus ſūt aliqua dubia. Primū eſt ꝙ ornatus impreſſus in ſacro pnīe ſolū ſit diſpoſitio ad recipiēdū ⁊ nō ad agendū ſi intelligat ꝙ nullo mō ad agendū nec effectiue nec formalr. hoc. n. non vr̄: qꝛ vt ſupra dictū eſt: cū gr̄a ſacr̄alis in ſacro pnīe ſit quedā ſpūalis ſanatio diſtincta a quolibet actu vīrtutis ⁊ doni. nō eſt incōueniēs ponere ꝙ ꝑ ſacr̄m pnīe inſtrūaliter ꝯferať aliqͥd ſe hñs ꝑ modū actus prīmi qḋ ſit effectiuū illius ſpūalis ſanationis: ſaltē quo ad remiſſionē termini a quo: puta reatus vel habitus pcī aut reliquiarū ⁊ vulnerꝝ ei⁹. Et hec vr̄ mens btī Tho. nā vt ſuperius fuit recitatū ipſe dicit ꝙ prīma res ſacri pnīe opať ad ſanationē pcī non ſolū diſpoſitiue ſed effectiue. Et ſi dr̄ ꝙ ipſe loqͥtur de ꝯtritione nō valet: qꝛ ſi ornatus eſt ponēdus ꝓpter cōtritionē quaſi prīma res ſacri vel tāꝙ res ⁊ ſacr̄m: multo fortius talis actiuitas pōt cōpetere ornatui: q eſt actus prīmus ꝙ ꝯtritioni q eſt act⁹ ſcḋs vt dicamus ꝙ gr̄a ſacr̄alis pnīe includit ornatū: quaſi actū prīmū: ⁊ ſanationē illā q̄ſi actū 2ᵐ. ⁊ h̄ duo ſunt ſufficiens diſpō ad gr̄am gratū facientē. 2ᵐ dubiū eſt de h̄ dicit ꝙ iſte ornatus nō ē qḋ neceſſaria diſpō niſi ad gr̄am ſacr̄alem ⁊c̄. Ut. n. dictū eſt gr̄a ſacr̄alis non reqͥrit aliā diſpōnē ꝓcedentē: qꝛ nō includit intrīſece in ſacramēto pnīe: niſi ornatū ꝑ modū actus primi ⁊ ſpūalem ſanationē ꝑ modū actus ſecūdi: quorū neutꝝ ꝓreqͥrit aliquā diſpōnē pūiā ad recipiēdū: ⁊ ornatus ſit diſpoſitio pūia ſanatiōi: nō qdem paſſiua: ſed actiua. 3ᵐ dubiū eſt cū dicit ꝙ talis ornatus non eſt neceſſarius in hñte cōtritionē. h. n. non eſt vlr̄ verꝝ: qꝛ lꝫ ſine tali ornatu poſſit induci gr̄a gratū faciens ſi adſit contritio: non tn̄ eſt gr̄a ſacr̄alis integre: nec ita īteſa gr̄a gratum faciēs: ſicut cū iſto ornatu: nec ita ꝑfecta remiſſio pcī quo ad culpā ⁊ reatū ⁊ pcī reliquias. 4ᵐ dubiū eſt de iſto ornatu vtrū ſit manens vel trāſiens: cōſtat eniꝫ ꝙ ſi ponēdus ſit in ſacro pnīe ille non ſemꝑ tranſit nec deſinit trāſeunte ſacro exteriori: alias nunꝙ ceſſante fictione hr̄et effectū trāſeunte ſacro vt dcm̄ eſt diſ. 17. qꝛ iō ſcḋm ſcm̄ Tho. ficte cōicans recedente fictione nō recipit effectū ſacri euchariſtie: qꝛ ſacr̄m illud in accedēte ficto nihil relinqͥt quod poſtea poſſit operari recedēte fictione. iō ornatus q imprimiť in ſacro pnīe nō ſtatiꝫ tranſit ſicut ornatus euchariſtie: ſed qñqꝫ durat ꝑ magnū tp̄s: donec receſſerit fictio ⁊ gr̄a ſacr̄alis ꝯpleta ſit ⁊ gr̄a gratū faciens ſit infuſa: ⁊ tūc veriſſile eſt ꝙ ceſſat: qꝛ ſi adhuc duraret: tūc ſemꝑ regulariter in 2ª abſolōne maior gr̄a īfunderet vel ꝑ plures gradus ⁊ intēſiores augereť ꝙ in prīo ſuppoſito ꝙ gr̄a prīa non fuerit īterrupta ꝑ pcīm: tenet ꝯñā: qꝛ ibi ꝯcurrerēt due diſpōnes ad gr̄am. ſ. prīm⁹ ornat⁹ adhuc durās ⁊ alius nouus ornatus vel noui gradus ſuperadditi ꝓt ſic ſi in p̄ª abſolutione accepit q̄ttuor gradus gr̄e. in 2ª acciperet ad minus qnqꝫ. ⁊ in 3ª ſex: ⁊ ſic de alijs: qḋ eſt falſum. 5ᵐ dubiū eſt: vtrū ornat⁹ vnius ſacri puta pnīe ſit eiuſdē ſpēi cū ornatu alterius: puta extreme vnctiōis vel euchariſtie. Et dōm ꝙ nō: qꝛ gr̄e ſacr̄ales ſunt ſpecifice diſtincte: tales aūt ornatus ſunt eēntiales ꝑtes gratiarꝝ ſacramētalium: vt dictū fuit. cetera dicta Pe. pn̄t ſtare in veritate.

Ornatus in ſacro pnīe ē diſpō aliquo mō actiua.

Quādum duret ⁊ qñ ceſſꝫ ornat⁹ i ſacro pnīe.

¶ Ad 4ᵐ rñdet Pe. dicens ꝙ penitere de pctō ad expiatione vt vitet gehennā: ⁊ habeat gr̄am: ⁊ cū ꝓpoſito ꝯfitendi: nō eſt de iure nāli quo hec ſunt ignota. ſꝫ diuino quo hec ſunt reuelata.) Hec ille ⁊ hñ. ¶ Ad argᵐ ꝯ qōnem pꝫ rñſio ꝑ p̄dicta in ꝓbatione 2ᵉ ꝯnis: qꝛ ibi cōtineť eius ſolutio. Et hec de qōne ſufficiant. de qua hñdictus deus. Amen.

¶ Utrū pctā per pnīam dimiſſa in aliquo caſu redeant in eo qui recidiuat. Queſtio. II.

ITerum circa eādem diſtinctionē q̄riť. Utrū pctā per pnīam dimiſſa in aliquo caſu redeāt in eo q recidiuat. Et arguiť ꝙ ſic: qꝛ ponať ꝙ aliqͥs poſt verā ꝯtritionē de pctīs ꝓteritis cadat in pcīm ⁊ moriať ſtatī. cōſtat ꝙ ad īfernū deſcendit. ğ de pctīs q̄ erāt ſibi dimiſſa ibi puniet: cū non ſit ſibi tota pena remiſſa. Ibi enim puniet eternalr: qꝛ in īferno nulla ē redēptio. ğ ſilem reatū incurrit ei quē antea hēbat: ⁊ ita vr̄ ꝙ in iſto caſu pctā dimiſſa redeāt: ⁊ ſilis eſt rō de illo q ꝯfeſſus eſt: ⁊ non ſatiſfecit plenarie.

In oppoſitū arguiť: qꝛ nullus īcurrit pcī maculā vel reatū niſi ex cōmiſſiōe ipſi⁹ pcī. ſꝫ penitēs q̄uis faceret ſimplicē fornicatione nō hēbat maculā vel reatū homicidij qḋ ſibi iā dimiſſuꝫ erat: nec poſtea fornicādo homicidiū ꝯmittit. ğ nō redit in homicidiū ſibi dimiſſum q̄tum ad culpā: neqꝫ q̄tum ad reatum.

In hac qōne erūt tres articuli. In p̄ ponēť ꝯnes. In 2º obiōes. In 3º ſolōnes.

Quantū ad p̄ᵐ articulū ſit p̄ª ꝯ. Nullū pcīm per pnīaꝫ ſemel dimiſſū nūꝙ redit i ſe ideꝫ nūero q̄ ad identitatē act⁹. ¶ 2ª. Nullū pcīm ꝑ pnīaꝫ dimiſſū redit idē nūero q̄ ad idēptitatē culpe vel macule. ¶ 3ª. Nullū pcīm ſemel ꝑ pnīam dimiſſuꝫ redit idē nūero q̄ ad idēptitatē reat⁹. ¶ 4ª. Pcīm ꝑ pnīam dimiſſū ꝓt redire nō in ſe: ſꝫ in ſuo effectu. Has q̄ttuor ꝯnes pōit. ſ. Tho. pn̄ti diſ. q. I. art. p̄. vbi ſic dicit. (Aliq̄ mō pctā redire oꝫ dicere: qꝛ h̄ auctates expſſe dicūt. Quidā ğ ſimplr h̄ ꝯceſſerūt in oī ꝑ pcīm recidiuū. nec fuit intētio eoꝝ dicere ꝙ act⁹ ille pcī idē nūero renouareť: vel eadē nūero macula que prius abſata fuerat ꝑ pnīam: qꝛ qḋ oīo in nihilū decidit idē nūero reſumi nō ꝓt. ſꝫ ita eſt ꝙ ſicut ꝑ pctā cōmiſſa aliqͥs ipediebať an̄ pactam pnīam de eis: ne gr̄am a deo reciperet: ita eiſdeꝫ ipediť poſtꝙ a ſtatu pnīe decidit ꝑ pcīm mortale q̄ recidiuat. ſic. n. dr̄ pcīm manere q̄tū ad culpā inq̄tuꝫ ex actu q iam ꝓteriit: ipediť qs a gr̄e receptiōe ſicut a quodā obſtaculo poſito īter deū ⁊ aīam. Remitti aūt quo ad culpā qñ rōne actuū ꝓteritoꝝ aliqͥs a gr̄a nō ꝓuať. Sꝫ hec opio nō ꝓt ſtare: qꝛ ad cāndū tenebras vtrūqꝫ duoꝝ ꝑ ſe ſufficit. ſ. indiſpō recipiētis. ⁊ poſitio obſtaculi. vñ ſi tenebre debeāt amoueri: oꝫ ⁊ idiſpōnem tolli ⁊ obſtaculū amoueri: ⁊ ita pnīa q̄ tenebras octī tollebat. nō ſolū tollebat idiſpōnē q̄ erat in aīa ad gr̄am ſuſcipiendā: ſꝫ ēt remouebat obſtaculū ꝓcedētis pcī. nō qdeꝫ ꝙ act⁹ ille nō ꝓceſſerit: ſed ꝙ nō hr̄et vim ipediēdi gr̄aꝫ act⁹ ꝓcedēs: q̄ qdē vis actui p̄dicto reſtitui nō poſſet niſi itereť. qḋ eſt ipoſſibile: ⁊ iō nō ꝓt dici ꝙ p̄dicto modo pctā quo ad maculā redeūt. Et iō aliq̄ dixerūt ꝙ nō re

dit pctm̄ dimiſſū p q̄dlibet pctm̄ ſeq̄ns: ſʒ p q̄ttuor tm̄ ſ. p odiū fraternū p apoſtaſiaʒ a fide ⁊ p ɔtēptū ɔfeſſionis. ⁊ p h̄ q̄ aliq̄s dolet ſe penituiſſe. vñ fecerunt v̄ſus. Fratres odit apoſtata fit ſpernitq̄ʒ fateri. penituiſſet pi get. pꝰ̄ſtina culpa redit. Sʒ hec opio minꝰ hʒ de rōne q̄ꝫ p̄ma: q: nō pōt aſſignare cām q̄re p hec q̄ttuor pctā redeāt pctā ita dimiſſa magis q̄ꝫ p alia: cū ēt alia ɔtigat q̄ñq̄ʒ cē̄ grauiora niſi q̄ ex auctatibꝰ ⁊ q̄buſdaʒ rōnibꝰ friuolis ducebanť ad dicēdū q̄ p hec pctā redirēt pctā dimiſſa: ⁊ videbať abſurdū q̄ p oē pctm̄ ſeq̄ns pctā p̄cedētia redirēt: nec ſufficit q̄ dicāt q̄ deꝰ dimittit pctā ſub ɔditione vitādi iſta q̄ttuor: q: cā ſufficiēs educit ef fectū ſuū abſolute nihil expectās a futuro: grā āt ⁊ paſſio xpī ex cuius v̄tute ſacr̄a h̄nt efficaciā ſufficiētiſſime ſe h̄nt ad oēm culpā delendā. Et p̄terea nulla rō eſt q̄re magis ſub ɔditiōe vitādi hec pctā p̄orā remittātur q̄ꝫ ſub ɔditiōe vitādi alia: cū oē pctm̄ ɔ̄ıneť grē p quaʒ fit remiſſio pctōꝝ. Et iō dōm cū aliq̄s q̄ aliq̄d pōt redire dupl'r vel in ſe: ⁊ ſic pctā dimiſſa nullo mō redeunt quo ad maculā: ⁊ p ɔ̄ſ̄is nec q̄ꝫtū ad reatū. vel in ſuo effectu. ⁊ h̄ mō pctā dimiſſa redeūt inq̄ꝫtum ex pctis dimiſſis aliq̄d in ſeq̄ntibꝰ relinq̄tur. Ex hoc. n. q̄ hō deus p pctm̄ offendit poſt remiſſionē p̄cedentiū pctōꝝ quādā deformitatē magnitudis vel igratitudinis actꝰ pcti ſequēns acq̄rit: ⁊ iō dr̄ cōiter q̄ redeūt quo ad igratitudinē.) Hec ille. Itē 3ª pte. q. 88. arti. p̄ ſic dič. (In pctō mortali ſunt duo. ſ. auerſio a deo. ⁊ ɔuerſio ad bonum creatū: q̄cq̄d āt eſt auerſiōis in pctō mortali ſm̄ ſe cōſideratū ē cōe oibus pctis mortalibꝰ: q: p q̄dlibet pctm̄ mortale hō auertiť a deo. Vñ ⁊ p ɔ̄ſ̄is macula q̄ ē per p̄uationē grē ⁊ reatus pene eterne cōia ſūt oibus pctis mortalibꝰ. Et ſm̄ h̄ intelligiť illud qd̄ dr̄ Iaco. 2°. Qui offenderit in vno factus eſt olum reus. ſed ex pte ɔuerſiōis pctā mortalia ſūt diuerſa ⁊ iterdū ɔ̄ria. ḡ ide maifeſtum eſt q̄ ex parte conuerſionis peccatum mortale ſequens non facit redire peccata mortalia prius abolita. Alioquin ſequereť q̄ homo per peccatum ɔdigalitatis reducereť in habitū vł diſpōnē auaritie p̄us abolite: ⁊ ſic ɔ̄riū eſſet cā ſui ɔ̄rij: qd̄ eſt ipoſſibile: ſed ɔſiderādo in pctīs mortalibꝰ id qd̄ eſt ex pte auerſiōis abſolute: p pctm̄ mortale ſequēs redit illud qd̄ fuerat in p̄oribꝰ pctīs añ dimiſſionē inq̄ꝫtū p pctm̄ mortale ſequēs hō p̄uať grā ⁊ fit reus pene eterne ſicut ⁊ p̄us erat. Verū q: auerſio in pctō mortali ex cōuerſione quodāmō cāťur. iō diuerſitas ɔuerſionū quodāmō diuerſitatem auerſionū īducit p cōparationē ad diuerſas ɔuerſiones ſicut ad diuerſas cās. ita q̄ ſič eſt alia ɔuerſio: ita ⁊ alia macula: ⁊ aliꝰ reatꝰ put ɔſurgit ex alio actu pcti mortalis. h̄ ḡ in q̄ōne v̄ť. Utruʒ macula ⁊ reatꝰ pene eterne ſm̄ q̄ cāba ť ex actibus pctōꝝ p̄us dimiſſorū redeāt p pctm̄ mortale ſeq̄ns. Quibuſdā ḡ viſuʒ eſt q̄ ſimpl'r h̄ mō redeāt. ſʒ h̄ nō p̄t eē: q: opꝰ dei p opus hoīs irritari nō p̄t: remiſſio āt p̄oꝝ pctōꝝ eſt opꝰ diue mīe: vñ nō p̄t irritari p pctm̄ ſequēs: qd̄ eſt opus hoīs ſm̄ illō Ro. 3°. Nūq̄d icredulitas eoꝝ fidē dei euacuauit. Et iō aliq̄ ponētes pctā redire dixerūt q̄ deꝰ nō remittit pctā penitēti poſtmodū peccaturo ſʒ p̄ſciaʒ: ſʒ ſolū ſm̄ p̄ntē iuſticiam: p̄ſcit. n. eū p h̄is pctīs eternal'r puniēdū: ⁊ tn̄ per grām facit eū p̄ntial'r iuſtū: ſed nec h̄ ſtare pōt: q: ſi cā abſolute ponať: ⁊ effectꝰ pōiť abſolute. ſi ḡ abſolute nō fieret remiſſio pctōꝝ: ſʒ cū q̄dā cōditione in futuꝝ dependente p grām ⁊ grē ſacr̄a. ſequereť q̄ grā ⁊ grē ſacr̄a nō eſſent ſufficiēs cā remiſſiōis pctōꝝ: qd̄ eſt erroneus vt pote derogās grē dei: ⁊ iō nullo mō pōt eſſe q̄ macula ⁊ reatus pctōꝝ p̄cedentiū redeāt ſm̄ q̄ ex talibꝰ acti

bus cābanť. Cōtingit aūt q̄ ſequēs actꝰ pcti v̄tual'r cōtinet reatū p̄oris pcti inq̄ꝫtū. ſ. aliq̄s 2° peccās ex h̄ iō v̄r grauius peccare q̄ꝫ p̄us peccauerat ſm̄ illud Ro. 2°. Scdm̄ duritiā tuā ⁊ cor ipenitēs theſaurizas tibi irā in die ire ex h̄ ſolo. ſ. q̄ cōtēniť dei bonitasq̄ ad p̄niaʒ expectat. multo aūt magis ɔtēniť dei bonitas ſi poſt remiſſionē p̄oris pcti. 2° pctm̄ iterať quāto maius ē h̄n̄ficiū pctā dimittere q̄ꝫ ſuſtinere pctōrē. ſic ḡ p pctm̄ ſequēs p̄niam redit quodāmō reatꝰ pctōꝝ dimiſſoꝝ p̄iꝰ nō inq̄ꝫtū cābať ex illis pctīs p̄us dimiſſis: ſʒ inq̄ꝫtū cāťur ex pctō vltimo ppetrato qd̄ aggrauať ex pctīs p̄oribus: ⁊ h̄ nō eſt pctā dimiſſa redire ſimpl'r: ſʒ ſm̄ q̄d inq̄ꝫtū. ſ. in pctō ſequēti ɔtineť.) Hec ille. Ex q̄bꝰ p̄nt formari rōnes p qualibet ɔ̄ne. et iō p prima arguitur ſic. Actus liberi arbitrij poſt ſui deſitionē ⁊ ceſſionē in nihilū nō p̄t redire v̄tute creata idē nūero. ſed ſi pctm̄ dimiſſuʒ rediret idē nūero quo ad actū: h̄ nō poſſet fieri niſi p illū modū ipoſſibilē. ḡ ⁊c̄. ¶ Pro 2ª ɔ̄ne arguiť ſic. Si pctm̄ ſemel dimiſſuʒ rediret in ſe quo ad maculā vel culpā. rediret quo ad ſuā vim. ſed 2m̄ eſt ipoſſibile. ḡ ⁊ p̄mū. Itē opus dei nō pōt irritari p opꝰ hoīs. ſʒ ſi pctm̄ dimiſſum rediret quo ad maculā opꝰ dei irritaretur p opus hoīs. ḡ ⁊c̄. ¶ Pro 3ª ɔ̄ne arguiť ſicut p 2ª. ¶ Pro 4ª arguiť ſic. Illud pctm̄ dr̄ redire in ſuo effectu. p cuiꝰ remiſſionē aliq̄d relinq̄ť in pctīs ſeq̄ntibꝰ. ſʒ pctm̄ p p̄niaʒ dimiſſū aliq̄d relinq̄ť in pctīs poſt remiſſionē ſeq̄ntibꝰ. ḡ ⁊c̄. Et in h̄ p̄mus articulus terminať.

Quātū ad 2m̄ articulū arguiť ɔ̄ ɔ̄nes. Et q̄dē ɔ̄ p̄mā arguit Pe. de palu. dicēs: clarū ē q̄ p ſolū hoīem vel nām̄ corruptū idē nūero nō redit. 2° de gn̄atiōe. ſʒ ſuppoſito q̄ ſubā actꝰ pcti ſit a deo: ⁊ ſuppoſito q̄ deus idē nūero corruptū poſſit repare ſiue ſit manēs ſiue trāſiēs: tūc ſi ſolus deus illō repararet eſſet ideʒ nūero quod p̄us m̄aliter: ſed illud qd̄ p̄ius erat pctm̄ nūc nō eēt pctm̄: q: p̄us erat pctm̄ inq̄ꝫtū ɔducebať ɔ̄ debitū ab hoīe: nō inq̄ꝫtū a deo q̄ ad nihil teneť. Nunc aūt nō ɔduciť ab hoīe: ſed a ſolo deo vt ſupponiť: ⁊ ſic pōt a deo idē pctm̄ nūero redire: nō vt pctm̄ ſed vt actus. Si aūt deus illū eūdē actū nūero repararet hoīe coagēte: totū eēt idē nūero ſm̄ māʒ: ſed erūt duo peccata ſm̄ formā: ſicut ſi hoīe 2° gn̄ante deus redderet eandē aīam nūero quā p̄us in eadē mā. eēt idē nūero filiꝰ: ſʒ eſſent due gn̄ationes: ⁊ due natiuitates: ſʒ q: pctōꝛe recidiuāte nō eſt credēdū deū miracula facere: vt ſimul ſint opa lucis ⁊ opa tenebrarū. ideo ſimpl'r dōm eſt q̄ nō redeūt quo ad eſſentiā. Si aūt a ſolo deo idē bonū opus nūero repararet nō eſſet hoīs meritū patiēdo in reparato ſicut fuit in p̄. Si aūt repareť hoīe cooperante tūc eēnt duo merita ⁊ vnus actus: q̄uis ſit dubiū vtꝝ creatura q̄ nō pōt coopari in creatiōe poſſit coopari in reparatione: ⁊ q̄dem de reparatione ſubē certū eſt: q: ibi actio hoīs terminať ad nouā qualitatē: ſed de reparatione q̄litatis q̄ ſit noua actio hoīs: ⁊ nō nouū actū eſt difficile: niſi vt in intēſione ⁊ remiſſiōe. Hec Pe. ¶ Cōtra 2m̄ ⁊ 3m̄ ɔ̄nes arguit Scotus ɔbādo q̄ pctm̄ dimiſſū pōt redire idē nūero quo ad reatū eundē q̄ eſt obligatio ad penā: q: deus pōt obligare iſtū p b. inſtāti ad eandē penam quam pro a. inſtanti: ⁊ iſte pōt obligari ad eandem ⁊ per ɔ̄ſ̄is habere eundem reatū: ⁊ voco a. ⁊ b. inſtantia inter que cadit tempus mediū in quo nō eſt ſic obligatus: aſ̄is ɔbať. q: volūtas mea pōt hoc velle nō ordiare ad penā ſub ɔditiōe ſi itez nō offendat: ⁊ ſi iterū offendat velle eū ex tunc ordinari ad eandē penaʒ. Si dicas q̄ in hoc volūtas mea non eſt iuſta ⁊ p cōſequens ſimile nō pōt cōpetere diue volūtati. Cōtra. iz.

Cōtra ſenſ ɔ̄cionē argu Pe d. 22. q. p̄ma. L. cō. 70.

q.2.cp̄s. Seruus manumiſſus ꝑꝑ ingratitudinē penē iterū ſeruitio iuſte ſubijciat. ergo ſic i ꝓpoſito. Dicet̄ ꝙ iſta rō nō ꝓbat ꝙ eadē numero redeat obligatōis ꝫ redeat obligatō ad eādē penā. Dic.n. ſūt diuerſe obligatōes ad eādē penā. Cōfirmat̄ qꝛ volitio dei ad īfligēdū ei penā ꝓ a. ⁊ ꝓ b. nō ē eadē: ſȝ alia ⁊ alia volitō diua ſ₃ rōnē ſ₃ diuerſitatē obiectoꝝ. Cōtra. Si nō peniteret tpe intermedio maneret obligatio nō tn̄ ad eādē penā: ſȝ eadē obligatio. ſȝ qcqd de⁹ põt circa creaturā manēte aliq̄ cōtinuatōe q̄ nihil ē illi⁹ voliti. põt illo circū ſcripto: qꝛ illō nō ē de eēntia illi⁹ voliti. ğ ⁊c̄. Itē actus diuus nō depēdet a pctō extrinſeco illi⁹ recidiuātis. ğ põt de⁹ de po⁹ abſoluta reducere obligatōeꝫ illi⁹ ad eādē penā quā ꝑus: ⁊ ēt eādē obligatiōeꝫ ⁊ ita eodē mō cū pctm̄ remāet p⁹ actū: qꝛ nō ē niſi obligatio ad penā: põt de po⁹ dei abſoluta pctm̄ idē redire nō ſolū i recidiuitate: ſȝ ēt i nō recidiuātē. Hec Scot⁹ i for⁹. ¶ Cōtra eādē põt argui q̄ ad h̄ ꝙ nō plene diſtinguūt de reatu: qꝛ ſic dicit Durādus diſtinguēdū ē de pena pctō debita q̄ ē duplex. Una q̄ dr̄ pena dāni q̄ ꝯſiſtit i ſola carētia gr̄e ⁊ gl̄ie. Alia ē pena ſenſus q̄ icludit dolorē mētalē de amiſſiōe viſionis diue ⁊ remorſuꝫ vel vermē ꝯſcie ⁊ penā ignis gehēne. Loquēdo de p⁹ pena dōꝫ eſt ꝙ ꝑ ſequētē culpā redeūt oīa pctā ꝑus dimiſſa q̄ ad penā dāni eis debitaꝫ: qꝛ ꝑ eā eq̄ priuat̄ hō gr̄a ⁊ gl̄ia ſic̄ ꝑ oīa ꝑcedētia pctā. Oia eniꝫ pctā mortalia in h̄ hñt ꝯuenientiā ꝙ auertūt a deo: ⁊ per ꝯñs priuāt gr̄a ⁊ gl̄ia: ꝑꝑ qḋ eq̄liſ ē effect⁹ vnius ſic̄ oīuꝫ q̄tū ad h̄. ⁊ ſic loq̄t̄ Jaco. in canonica ſua dicēs ꝙ q offenderit in vno fact⁹ eſt oīuꝫ reus. Loquēdo āt de pena ſenſus quātū ad eā nō redeūt pctā ꝑus dimiſſa niſi ſm quid: qꝛ hō nō eſt debitor tante pene vt ꝑus: eſt tn̄ debitor aliq̄tulū maioris pene q̄ſi pctā ꝑcedentia non fuiſſent dimiſſa ꝑpter ingratitudinē que eſt in pctō ſequenti.) Hec ille. Et in hoc ſecūdus articulus terminat̄.

Quantū ad 3ᵐ articulū rñdēdū eſt obiectiōib⁹ ſupradictis. Et qdē ad ea q̄ Pe. obijcit ꝯ p̄mā ꝯnē dr̄ ꝙ illud qḋ Pe. 2⁰ loco ſupponit eſt dubiuꝫ. ſ. vtrū deus qḋlibet corruptū vel annihilatū poſſit idem numero reparare ꝑſertī loquēdo de motib⁹ ⁊ actiōib⁹ q̄ tpe ꝯtinuo menſurant̄: ⁊ ad quoꝝ vnitatē ⁊ idētitatem numeralē ꝯtinuitas ſine interruptiōe requirit̄. De h̄ ſctūs Tho. 4⁰. q̄libet. q. 5. ſic dic̄. (In hieq̄ i nihilū redigi poſſe eſt q̄dā dr̄ia attendēda. Quedā.n. ſūt quoꝝ vnitas i ſui rōne hȝ duratiōis ꝯtinuitatē: ſic pȝ in motu ⁊ tpe: ⁊ iō interruptio taliū indirecte ꝯriat̄ vnitati coꝝ ſm nāꝫ. Ea vō que ꝯdictionē īplicant nō ꝯtinent̄ ſub numero deo poſſibiliū: qꝛ deficiunt a rōne entis: ⁊ iō ſi hȝ in nihiluꝫ redigant̄ deus illa nō põt eadē numero reparare. Hoc.n. eſſet facere ꝯdictoria ſil̄ eſſe vera. puta ſi motus interruptus eēt vnus. Alia vō ſūt quoꝝ vnitas non hȝ in ſui rōne ꝯtinuitatē duratiōis: ſicut vnitas reꝝ ꝑmanentiū: niſi ꝑ accidēs inq̄tū coꝝ eſſe ſubm eſt motui. ſic enim ⁊ menſurat̄ hȝ tpe ⁊ coꝝ eē eſt vnū ⁊ ꝯtinuū ſm vnitatē ⁊ ꝯtinuitatē tpis: ⁊ qꝛ nāle agens nō põt iſta ꝑducere ſine motu: īnde eſt ꝙ nāle agens nō põt hȝ reparare eadē numero ſi in nihilū redacta fuerint ſm ſubam corruptā. Sȝ deus põt hȝ reparare ſine motu: qꝛ in ei⁹ poteſtate eſt ꝙ ꝑducat effect⁹ ſine cauſis medijs: ⁊ iō põt ea eadē numero reparare: ēt ſi in nihilū elapſa fuerint.) Hec ille. Ex qbus pȝ ꝙ ſm mentē eius nullus motus vl̄ act⁹ ſucceſſiuus põt idē numero reparari: ſecus eſt de actib⁹ nō ſucceſſiuis ſȝ ꝑmanētibus: ⁊ de illis forte vera ſūt dicta Pe. ꝙ ſi deus talē actū qui ꝑus fuit pctm̄ dū fiebat ab hoīe repararet nō coagēte hoīe nec illū ꝯſeruante iā nō rediret in eē pctī: ſȝ quo ad ſuā eſſentiaꝫ. De hac mā vtrū corruptū vel annihilatū poſſit idē numero reparari: forte dicet̄ latius diſ. 44. hui⁹ 4ⁱ. ¶ Ad p̄ᵐ Scoti ꝯ ſcḋam ⁊ tertiā ꝯnes dr̄ p̄ ꝙ poſt pctī dimiſſionē quo ad maculā ⁊ offenſaꝫ vl̄ culpā ⁊ reatū poſſet de⁹ iterū obligare illū cui pctm̄ ſic dimiſſum erat ſiue recidiuet ſiue nō ad eandē penā ad quā ꝑus obligat⁹ erat ante pctī dimiſſionē. Dr̄ 2⁰ ꝙ ēt in illo caſu põt reparare eādē numero obligatōeꝫ q̄ ꝑus erat reſpectu euiſdeꝫ pene. Et h̄ hñt ꝓbant arg̃ᵗᵃ ſua. Dr̄ 3⁰ ꝙ illa obligatio ſic reparata non eēt ꝓprie reatus nec hēret rōnē reat⁹: vt nūc de ipſo loquimur: qꝛ nō q̄cunqꝫ obligatio ad penā hȝ rōnē reatus: ſȝ illa ſolū q̄ eſt effectus alicu⁹ pctī. Talis āt obligatio in caſu illo nō eēt effect⁹ alicu⁹ pctī: ſȝ ſoli⁹ dei. iō nō eſſet ꝓprie reatus: ſic̄ nec ꝑuatio gr̄e hȝ rōnē macule niſi cauſetur ex pctō. De hac mā ſic alias recitatū ē diffuſe tractat ſctūs Tho. p̄⁰ 2ᵉ. q. 86. arti. p̄. in ſolōne tertij dicens. (Macla nō eſt aliqd poſitiue i aīa: ſȝ ſignāt ꝑuatiōeꝫ q̄dam nitoris aīe in ordine ad ſuā cām q̄ eſt pctm̄. ⁊ iō diuerſa pctā diuerſas maculas inducūt. Et eſt ſile de vmbra q̄ eſt ꝑuatio luminis ex obiectu alicu⁹ corpis ⁊ ſm diuerſitatē corpoꝝ obiectorū diuerſificant̄ vmbre.) Hec ille. Itē q. 87. ar. p̄. arguit ſic 2⁰ loco. (Malū nō ē cā boni: ſȝ pena eſt bona cū ſit iuſta ⁊ a deo. ergo nō eſt effectus pctī qḋ eſt malū.) Ecce arg̃ᵐ. ſeq̄t̄ rñſio. (Dōs inq̄t ꝙ pene qdeꝫ iuſta eē põt ⁊ a deo ⁊ ab hoīe inflicta. Un̄ ipſa pena nō eſt effectus pctī directe ſȝ ſolū diſpoſitiue. ſed pctm̄ facit hoīem reū eē pene qḋ eſt malū. Dic̄ eni Diony. 4. c. de diuis noīb⁹ ꝙ puniri nō ē malū ſȝ fieri pena dignuꝫ. vn̄ reat⁹ pene directe ponit̄ effect⁹ pctī.) Hec ille. Itē ar. 6⁰. dic̄ ꝙ ceſſante macula pctī nō remanet reat⁹ ſ₃ eādē rōnē quā ꝑus: qꝛ ſi pene ſimplr̄: ſȝ ſatiſfactorie. Itē 2⁰. ſen. diſ. 42. ar. 2. i ſolōne 4ⁱ arg̃ⁱ ſic dic̄. (Puatio gr̄e ñ hȝ rōnē macle niſi ſ₃ ꝙ ex actu ꝑcedēte iducit̄: ⁊ iō ſ₃ diuerſitatē actuū ſūt ēt diuerſe macle. Cūm.n. q̄libet actu pctī mortlⁱˢ q̄libet vtus ꝑuet̄: nō tn̄ eodē mō ēſȝ actu luxurie caſtitas ꝑ ſe ꝑuat̄: ⁊ alie vtutes ex ꝯñti ſ₃ ꝙ ſūt caſtitati annexe: ꝑ furtū āt act⁹ iuſtitie ꝑ ſe: ⁊ aliaꝝ virtutū ex ꝯñti ⁊ ſic de alijs. et iō nō opꝫ ꝙ oīuꝫ pctōꝝ ſit vna macla vl̄ reat⁹.) Hec ille. Itē ibidē i ſolōne p̄ᵉ ſic dic̄. (Cā ꝓxia reat⁹ ē ipe defect⁹ ꝑ actū pctī iduct⁹: act⁹ vō ē ſic cā remota. vn̄ ñ opꝫ ꝙ trāſeūte actu reat⁹ trāſeat.) Hec ille. Quis āt ſit ille defect⁹ i q̄ fūdat̄ reat⁹ oñdit ibidē i ſolōne 5ⁱ dicēs. (In peccāte ſūt duo defect⁹. vnus q ē i ipſo actu pctī ſm ꝙ aliqs limites legis diue ⁊ rōnis recte trāſgredit̄: ali⁹ ē i ipo peccāte ꝑuatio vtutis ex ꝑori defectu act⁹ iducta. Cūm āt cū aliqs gr̄aꝫ recupat ſcḋs defectus tollat̄: nō tn̄ ex toto primus ſublat⁹ ē: qꝛ opꝫ vt q̄tū volūtati ſue obediuit ꝑter legeꝫ dei: ēt i ꝯtriū recōpēſet: vt ſic iuſtitie ſeruet̄ eq̄litas. ⁊ iō poſt gr̄aꝫ recuperā iniūgit̄ ſatiſfactio: ⁊ ē hō adhuc reus tpalis pene.) Hec ille. Cōſilia dic̄ p̄⁰ 2ᵉ. vbi ſupra vltio allegatū ē. (Act⁹ inq̄t pctī fac̄ hoīeꝫ reū pene i q̄tū trāſgredit̄ ordinē diue iuſtitie ad quē nō redit niſi ꝑ q̄ſdaꝫ recōpēſatōeꝫ pene q̄ ad eq̄litatē iuſtitie reduc̄ ⁊c̄.) Iteꝫ ar. p̄. dic̄ ꝙ ex h̄ fit hō re⁹ pene: qꝛ ꝑuertit ꝑ pctm̄ aliquē ordinē dū agit ꝯ rōnē: ⁊ ꝯ legē humanā: ⁊ ꝯ legē diuaꝫ. Un̄ triplicē penā peccans icurrit. vnā qdē a ſeipſo q̄ eſt ꝯſcie remorſus. aliā vō ab hoīe. tertiā a deo. Ex qb⁹ oīb⁹ apparet ꝙ ꝑ ſolius dei actioneꝫ pctm̄ ꝑus dimiſſum nō põt in ſe redire quo ad eundē reatū numero q ꝑus fuit: qꝛ ſi obligatio eadē numero: ⁊ ad eādē penā quā prius ꝑ ſoli⁹ dei actionē redeat: nullo mō coagente nec cōcauſante aliquo peccante. talis obligatio a ſolo deo cauſata nō hȝ rōnem reatus ꝓprie loquendo. Dr̄ 4⁰. ꝙ ratio in oppoſitū ꝑdictorū adducta non vꝫquaꝫ dicit. Si nō pe-

Nõ ſucceſſiua ſi i nihiluꝫ redigātur nõ põt de⁹ eadē numero reparare: permanentia autem oia põt.

Non oīs obligatio ad penam hȝ rōnē reatus: ſȝ ſola illa que eſt ex peccato.

niteret tpe intermedio maneret eadē obligatio ꝛc. Hoc
ſigdē non vz. Tū qꝛ interruptio pctī per pnīam facit ꝙ
ipm a cetero non poſſit cauſare reatū ſicut ante pnīam
cauſabat: nec de⁹ ſine pctō ꝯcauſante pōt cauſare reatū.
Tū qꝛ dato ꝙ deus eandē obligatiōez numero repara-
ret: nō tn̄ ſequit̄ ꝙ repareret reatū: vt dictū eſt: qꝛ reatus
aliqd aliud ꝯnotat ꝛ iportat. Tū qꝛ ꝯtinuatio actus vel
motus vel pctī vel reatus nō nihil ē actus aut mot⁹ vel
hmōi: qꝛ ſic dictū eſt: ꝯtinuatio motus eſt de rōne vnitatis
vel idēptitatis numeral̄ ipſi⁹: ꝛ ſic aliq̄ mō ptinet ad ip-
ſuz in p̄ vel ſcdo aut alio mō pſeitatis: ꝛ ſi nō ad ei⁹ eēn-
tiā: tn̄ ad ei⁹ idēptitatez numeralē: vt pz 5°. phyſi. Tū qꝛ
ſi arguēs itendat ſic arguere. Quicqd pōt de⁹ pducere
cū cā 2ª pōt pducere ſine illa: ſed reatū pōt pducere cū
cā 2ª. g̃ ꝛc. dr̄ ꝙ eſt fallacia figure dictōis: qꝛ mutat̄ qd ī
ad aliqd: cū reat⁹ iplicet reſpectū ad pctm̄ vt ad ſuā cāz.
¶ Ad ſcdaz rōnē ibidē adductā pz rn̄ſio p p̄dicta. Da-
to. n. ꝙ actus dine volūtatis nō depēdeat a pctō extrin-
ſeco: nec in eēndo nec in cāndo: tn̄ reatus ſic dependet a
pctō ꝙ nō pōt fieri: nec eē niſi cauſet̄ partialiter a pctō.
Pctm̄ aūt qd ceſſit in nihilū: nec pōt p q̄ɋcūqz potentiā
quo ad culpā reparirī: nō pōt cauſare totalr̄: nec partialr̄
nouū reatū: ꝛ multo minus reparare p̄us deletū: ꝛ ideo
actus dine volūtatis nō pōt reparare reatū p̄us deletū:
dato ꝙ poſſz reparare eādē obligatiōez a ſe ſolo cauſatā
in peccāte: ſecus ē de idignitate ꝛ de ordinatōe que ſe tz
mere ex pte peccantis q̄ ꝓprie dr̄ demeritū pene. Et hec
ſufficiāt ad obiecta Scoti. ¶ Ad obiecta Durādi dr̄ ꝙ
p pctā ſequētia nūɋ̄ redit ille idē numero reatus pene
ſenſus nec pene dāni q cauſabat̄ ex pctis p̄us dimiſſis:
ſz poſſit redire eq̄lis reatus pene dāni cāt⁹ ex ſequēti-
bus pctis. vt oñſuz eſt in pbatōe ꝯnū ex dictis btī Tho.
in 3° pte ꝛ in p̄ma 2ᵉ. ꝛ 2ᵉ ſen. in rn̄ſiōe ad obiecta Sco-
ti. Sup hoc Pe. de pa. ſic dicit. Pctā dimiſſa aliqn̄ rede
unt quo ad penā dāni: qꝛ illā equalr̄ patit̄ moriēs ī vno
mortali ſicut moriēs in oibus q̄ vnɋ̄ fecit: niſi diceret̄
ſic: ꝙ ſicut pena dāni non hz dolorē in pueris: qꝛ nō hn̄t
remorſuz ꝙ hoc ſit pp ſuū pctm̄: ſz in purgatorio ſic: qꝛ
ſciunt pp pctm̄ ſuuz ſe carere illo bono: ſic dānati tanto
amplius affligant̄ carētia btitudinis q̄to ſciunt ſe pp
plura peccata ꝛ grauiora illaz incurriſſe. Hec Pe. ꝛ bn̄.
¶ Ad argm̄ pro ꝯne rn̄det ſcūs Tho. in p̄ni diſ. q. i. art.
p̄n ſolōne q̄nti. vbi ſic dicit. (Dōz ꝙ p illa pte pene q̄ ſi
bi dimiſſa fuerat in ꝯfeſſiōe vel ꝯtritiōe nunɋ̄ puniet̄:
ſz p reſidua in eternū: vt quidā dicunt: qꝛ rōne ſoci in q̄
punit̄ eterna pena ſibi debet̄: ꝛ ſicut eſt de venialib⁹ que
ī purgatorio puniunt̄ pena tpali: ꝛ in iferno eterna. Sz
hoc nō vr̄ ſic: qꝛ veniale iō in iferno eternalr̄ punit̄: qꝛ
ſp manet: cū nō ſit ibi aliqd qd culpā poſſit delere: ſz pe
na ex hoc ipſo ꝙ ſoluit̄ expiat̄. Et iō dicunt aliq ꝙ pena
cui⁹ eſt aliqs debitor poſt culpā remiſſam in iferno pu-
nietur tpaliter. Nec pp h̄ ſeqt̄ ꝙ ſit in iferno redēptio:
qꝛ pena q̄ ſoluit̄ nō redimit̄. Nec ē iconueniēs ꝙ q̄tuz
ad aliqd accidētale pena iferni minuat̄ vſqz ad diē iu-
dicij: ſicut et augef̄.) Hec ille. Et ꝯſilr̄ rn̄det Durādus
ad illā rōnē. ¶ Sz ꝯ hāc ſolōnē arguit Pe. de pa. ex in
tentiōe pbans hāc ꝯnē: ꝙ pena debita pctō mortali ſeu
veniali et hic dimiſſo quo ad culpam nō pōt expiari in
iferno quā pbat p̄: qꝛ pena q̄ nunɋ̄ ē deo accepta nunɋ̄
eſt deo ſatiſfactoria. ¶ 2°. qꝛ ſic gaudiū ſcōꝝ ſiue eſſen-
tiale ſiue accidētale vt aureola nō hz finez: ſic nec pena
maloꝝ ſiue eēntialis q̄ eſt p mortali: ſiue accidētalis q̄
eſt p veniali. ¶ 3°. qꝛ ſi hō eēt obligatus ad pecuniā cer
ti valoris: ſoluēdo pecuniā nullius valoris vel nō tanti
nūɋ̄ liberaret̄. Et ſic eſt hic: qꝛ valor ſatiſfactiōis eſt ex

Utrū aliqua pena accidentalis in inferno poſſit minui et ex toto ſolui.

charitate. iō ꝛc. Et ſi pena eſt finita p ſe: pōt tn̄ eē infini-
ta ex ſupueniēti. vn̄ ſicut pena pctī mortalis pp pnīaz
de eterna ſit tpalis: ſic ecōuerſo pena venialis pp impe
nitentiā ꝛ mortalis ꝯcomitantiā ſit eterna. ꝛ iō ſicut in
celo eternū erit gaudiū de bonis nūc etiā factis in mor
tali: qbus nō debet̄ celū per ſe: ſic ꝛ ī iferno eternus erit
dolor de venialib⁹ pctis q̄uis eis p ſe non debeat̄ infer
nus. ¶ 4°. arguit. 15. diſ. hui⁹ vt ibidē in parte recitatuz
fuit: qꝛ nō eſt ſatiſfactio niſi grata ꝛ accepta. non eſt aūt
grata: que nō eſt grā iformata. Si dicat̄ ꝙ deus non re
tractat illud qd ſemel acceptauit ꝛc. q̄re vbi ſupra. ¶ 5°
arguit: qꝛ nō minoris valoris dz eē pecunia de q̄ ſoluit̄
debitū q̄ illa de q̄ emitur alienū: ſz per nullū opus pōt
hō mereri celū niſi ſit factū in grā. ergo nec ſoluere pe-
nam ꝛc. vt ſupra. ¶ 6°. pōt argui: qꝛ ſcūs Tho. 15. diſ. hu
ius. q. i. arti. 3°. q̄ſtiuncla 2ª. ſic dicit. (Quidā dixerūt ꝙ
poſtquā oīa pctā per pnīam in ꝯtritione dimiſſa ſunt ſi
aliqs añ ſatiſfactōez pactā in pctm̄ decidat: ꝛ ī pctō exi-
ſtens ſatiſfaciat ꝙ talis ſatiſfactio ei valeat: ita ꝙ ſi in
pctō illo moreret̄ in iferno de illis pctis non puniret̄: ſz
hoc nō pōt eſſe ꝛc. vt. 15. diſ. recitatū ē.) Itē ibidē arguit
ſic 4° loco. (Satiſfactio in q̄daz adeq̄tiōe pene ad cul-
pam ꝯſiſtit: ſz talis adequatio pene ad culpā pōt fieri ēt
ī eo q charitatē nō hz. ergo ꝛc.) Ecce argm̄. ſequit̄ rn̄ſio.
(Dōz itaqz ꝙ nō pōt fieri adeq̄tio ſufficiēs neqz ſm di-
uinā acceptationē neqz ſm equiualentiaz. Et iō rō non
ſequit̄.) Hec ille. Ex qbus pz ꝙ nulla pena ex̄ charita-
tem tolerata eſt ſatiſfactoria pro pctō mortali remiſſo
quo ad culpā non ſublato reatu. Nec talis reatus pene
tpalis reſtans poſt remiſſionē culpe pōt expiari in hoc
ſc̄lo p q̄ɋtācūqz qualēcūqz q̄ɋcūqz penā voluntarie
aſſūptā in pctō mortali. g̃ multo minus q̄cūqz vel q̄ta
cunqz vel q̄liſcūqz pena in iferno ex̄ charitatē ꝯ volun
tatē tolerata pōt expiare reatū pene tpalis debite pctō
mortali dimiſſo quo ad culpā. ¶ 7°. ꝛ euidenti⁹ pōt ar-
gui ex dictis eiuſdē. 21. diſ. huius. q. i. arti. 2°. in ſolone 3ᵉ
q̄ſtiuncule. Nam minus videret̄ ꝙ reatus pene pctī ve
nialis dimiſſi in hoc ſc̄lo quo ad culpā eſſet inexpiabilis
in inferno pp ſupueniens pctm̄ mortale q̄ reatus pctī
mortalis in hoc ſc̄lo dimiſſi quo ad culpaz. Sz primus
ſm eū nō eſt expiabilis in iferno. ergo nec ſcd̄s. hoc pro-
bat̄: qꝛ ibidē ſic dicit. Culpa nō pōt ordinari niſi p penā:
qꝛ deus nihil iordinatū relinquit. iō nunɋ̄ culpā ſine pe
na dimittit. In illis aūt q dānant̄ nō pōt aliq̄ culpa di-
mitti nec aliqs reatus tolli: cū charitate careant: p quā
ꝛ culpa purgat̄ ꝛ reatus tollit̄: ꝛ iō culpa venialis in eis
ſp manebit vel ei⁹ reatus: ſi ēt añ pctm̄ mortale: veniale
dimiſſaz fuiſſz q̄tū ad clpā remanēte reatu. Et iō dāna
ti de venialib⁹ eternalr̄ punient̄. Hec ille. Itē ibidez in
ſolone 2ᵉ ſic dr̄. (Dānati carēt charitate ꝛ grā cui⁹ vtu-
te culpa purgat̄ ꝛ reatus: ꝛ iō eoꝝ culpa vel reatus per
penā expiari nō pōt. Et ſic pz ꝙ venialia p accidēs hn̄t
mortalib⁹ adiuncta ī dānatis ꝙ nō ſūt lignū fenū ſtipu
la.) Hec ille. Ex qbus manifeſte apparet ꝙ rn̄ſio quā
dat ī p̄ni diſ. ad argm̄ p ꝯne factū repugnat dictis ei⁹ in
aliqs locis p⁹ facie. iō vr̄ dōm ꝙ in iferno nullus reatus
pene debite peccāti poſt dimiſſionē culpe pōt expiari: ſi
ue pctm̄ remiſſuz fuit mortale aut veniale: vt bn̄ pbāt
p̄dicta. ¶ Sz nūc reſtāt duo dubia. Pri⁹ eſt quō gloſa-
bit̄ aut ſuſtinebit̄ p̄dicta rn̄ſio ſcī Tho. p̄us recitata. 2m̄
eſt quō ſuſtinebit̄ ꝙ pctā dimiſſa nō redeāt ſi pctm̄ in
hoc ſc̄lo ſel̄ remiſſuz quo ad culpā ꝛ penā eternā. poſtea
in recidiuante eternaliter in inferno puniat̄. ¶ Ad pri-
mū dubiū dr̄ ꝙ illud dictū vltimū ſcūs Tho. in p̄ſenti
diſtinctiōe ꝛ rn̄ſione dixit forte inaduertenter: nō reco-
lens de

Nulla poteſt in inferno eē expiatio cuiuſcūqz pene debite.

lens de prioribus dictis ſuis in oppoſitū. Hoc enī facile contingit in tam longo opere ſicut eſt ſcriptū ſ̄rti ſen. Juxta illud Horatij in poetria. Qñqʒ bonus dormitat Homerus: verū opa longū fas eſt obrepe ſomnuʒ. Hec ille. Pōt ēt dici ꝙ ſcūs Tho. illā vltimā rñſionē nō ponit tanꝗ̄ ꝓpriā opōnē: ſʒ tāꝗ̄ recitās dicta ꝓoꝝ doctoꝝ ꝓſerti magiſtroꝝ ſuoꝝ vel ꝯcurrētū. Pōt ʒ° dici ꝙ cū ipſe loq̄ret ī illo articulo de reditu pctōꝝ dimiſſoꝝ per pniām q̄ ad culpā ꝛ reatū pene eterne. iō ꝑ illā rñſiones vel ſilīa dicta ſi q̄ reperiant̄ in libris ei° nō aliud itēdit niſi ꝙ penitēs recidiuās de q̄ fit ſermo in illo 5° argu° nō punieꝫ eternalr ex reditu p̄ʼ reatus ꝗ abolitus eſt vl̄ cōmutatus in reatū pene tpalis: nec ex z° reatu in quē primus cōmutatus ē vl̄ ſucceſſit p̄: ſʒ ſolū v̄tute tertij reat° cauſati ꝑ ſequēs pctm̄ mortale quo recidiuauit ꝛ a ſtatu pnie decidit ꝛ ī quo mortu° ē. Nec ob. qđ dic̄ ꝙ pena inferni ad indiciū pōt minui ꝛc̄. Hoc n. pōt ſane intelligi. Nō qdē ꝙ ibi tollaꝫ culpa vel reatus pene: ſʒ qꝛ dānati nō ſꝑ recolūt de multis q̄ dū actualr cogitanꝫ ab eis: inferūt eis dolorē quēdā accidētalē: ꝛ dū nō actualr cogitanꝫ nō actu cauſant dolorē ſicut dic̄ Pe. de pe. diſ. zz. Et multis alijs modis pōt ad illud dubiū rñderi cū reuerētia ſci doctoris. Hoc adiecto ꝙ ēt Auguſt. multa q̄ iuuenis dixerat retractauit. Et ſilr beās Tho. in ſūma multa correxit q̄ iuuenis dixerat ī ſcriptis ſniaꝝ: iō circa h̄ nō opʒ multū anxiari. ¶ Ad z^m dubiuʒ pʒ rñſio ꝑ ꝓdicta Pe. diſ. 15. recitata. Dōm eſt enī ad illud arg^m ꝙ in cāu arg^ti recidiuāti remiſſa erat pena eterna ſʒ pñtē iuſtitiā: nō aūt ſʒ eternā dei ꝓſciaꝫ. z° dici pōt ſʒ Pe. ꝙ ille ꝓſcit° nō fuit abſolut° a pena eterna niſi ſub ꝯditiōe. ſ. ſi ſatiſfactōeʒ in charitate in h̄ ſclo vel ſi i charitate ꝛ amicitia remittētis ꝑſeueraret: ꝛ ita non ſeq̄ꝫ ꝙ reatus dimiſſus redeat. ʒ°. pōt dici ꝙ ille de q̄ fit ſermo punieꝫ eternalr: nō tn̄ tā acerbe ac ſi pctā ꝓcedētia nō fuiſſent dimiſſa: nec punieꝫ ꝑ p̄ reatu: nec ꝑ z° directe ꝛ ꝑ ſe eternalr: ſʒ ꝑ accidēs punieꝫ eternalr ex adiūctiōe tertij reatus ꝗ cauſaꝫ ex vitio pctō mōtali. ꝛ ita nō ſeq̄ꝫ ꝙ pctm̄ ſelꝫ ꝑ pniaʒ dimiſſuʒ redeat: nec q̄ ad culpā nec q̄ ad reatū ꝓoꝛē ab illo ꝓcedentē imediate: ſʒ ſolū in ſuo effectu occaſionali: inq̄tū reatus ſequētis pcti ī eſt grauior occaſiōe ꝓcedētiū dimiſſoꝝ: ꝛ ꝓcedēs pctm̄ ē occaſio ꝛ cā ꝑ accidēs vl̄ remota: ſic̄ mā vel obiectū ſequētis igratitudinis in recidiuante. Et hec de qōne dicta ſufficiāt. De qua benedictus deus. Amen. Diſtinctio. XXIII.

¶ Utꝝ extrema vnctio ſit ſacr̄m. Qō. I.

Circa vigeſimātertiā diſtinctionē q̄riꝫ. Utꝝ extrema vnctio ſit ſacr̄m. Et arguiꝫ ꝙ nō: qꝛ ſicut oleū aſſumiꝫ ad īfirmos: ita ꝛ ad cathecuminos: ſʒ vnctio que fit oleo ad cathecuminos non eſt ſacr̄m. ergo nec extrema vnctio que fit oleo ad infirmos.

In oppoſituʒ arguiꝫ: qꝛ ſacr̄a nihil aliud ſūt ꝗ̄ q̄dā ſpūales medicine: ſʒ extrema vnctio eſt q̄dā ſpūalis medicina: qꝛ valet ad remiſſionē peccatoꝝ: vt dicit̄ Jaco. 5°. ergo eſt ſacr̄m.

In hac qōne erūt tres arti^li. In p̄ ponēꝫ ꝯnes. In z° obiectiōes. In ʒ° ſolōnes.

Quantū ad p̄^m articulū ſit p̄° ꝯ. Extrema vnctio nō eſt merū ꝛ puru ſacr̄ale: ſʒ ſacr̄ʒ. Hāc ponit ſcūs Tho. p̄ti diſ. q. i. arti. p̄. in ſolone p̄^e q̄ſtiūcule dicēs. (In his q̄ eccl̄ia viſibilr opeꝫ q̄dā ſūt ſacr̄a vt baptiſm°. q̄dā ſacr̄alia vt exorciſm°. Quoꝝ hec ē drīa: qꝛ ſacr̄m dr̄ illa actio eccl̄ie q̄ attingit ad effectuʒ p̄n^ter itentū in adminiſtratōe ſacroꝝ. Sʒ ſacr̄ale dr̄ illa actio q̄ q̄uis non ꝑtingat ad illū effectū: tn̄ ordinaꝫ aliq̄ mō ad illā p̄ncipalē actionē. Effect° aūt p̄ncipalr intentus in adminiſtratiōe ſacroꝝ eſt curatio morbi pcti. Iſa. z7°. Hic eſt oīs fruct° vt tollaꝫ pctm̄: ꝛ iō cū ad hūc effectuʒ ꝑtingat extrema vnctō vt ex v̄bis Jaco. pʒ nec ordinaꝫ ad aliud ſacr̄m q̄ſi ei annexū: cōſtat ꝙ extrema vnctio nō eſt ſacr̄ale ſed ſacr̄ʒ.) Hec ille. Ex q̄bus pʒ in forma rō ꝓ ꝯne. ¶ z^a ꝯ. Effectus p̄n^lis huius ſacr̄i eſt remiſſio pctōꝝ quo ad reliq̄as pcti: ꝛ ex ꝯſequēti etiā q̄tū ad culpam: ſi eā iueniat. Hāc ponit ſcūs Tho. vbi ſupra ar. z°. in ſolone p̄me q̄ſtiuncle dicēs. (Qđlibet ſacr̄m eſt inſtitutū p̄ncipalr ad vnū effectū: q̄uis ēt alios ex ꝯſequēti iducere poſſit. Et qꝛ ſacr̄m efficit qđ figuratiō ex ipſa ſignificatiōe ſacr̄i dʒ accipi eius p̄n^lis effectus. Adhibetur aūt h̄ ſacr̄m ſʒ modū cuiuſdā medicationis: ſic̄ baptiſmus ꝑ modū ablutiōis. Medicina aūt eſt ad expellēdū īfirmitatē: vn̄ p̄ncipalr hoc ſacr̄m eſt īſtitutū ad ſanandū īfirmitatē pcti. vn̄ ſic̄ baptiſmus eſt q̄dā ſpūalis regn̄atio: ꝛ pnīa quedā ſpūalis ſuſcitatio: ita etiā extrema vnctio eſt q̄dā ſpūalis ſanatio vel medicatio. Sic̄ autē corꝑalis ſanatio vel medicatio ꝓſupponit corꝑalē vitaʒ in medicato: ita ſpūalis ſpūalē. Et iō h̄ ſacr̄m nō daꝫ ꝯ defect° q̄b° ſpūalis vita tolliꝫ. ſ. ꝯ originale vel mortale pctm̄: ſʒ ꝯ illos defect° q̄b° hō ſpūaliter īfirmaꝫ: vt non hēat ꝑfectū vigorē ad actus vite grē vl̄ glīe. Et hic defectus nihil aliud eſt ꝗ̄ q̄dā debilitas ꝛ ineptitudo q̄ in nobis relinquiꝫ ex pctō actuali vel originali. Et ꝯ hāc debilitatē hō roboraꝫ ꝑ h̄ ſacr̄m. Sʒ qꝛ hoc robur grā facit q̄ ſecū nō compatiꝫ pctm̄. iō ex ꝯſequēti ſi iueniat aliqđ pctm̄ mortale vel veniale quo ad culpā tollit ipſū: dūmō nō ponaꝫ obex ex ꝑte recipientis. ſicut ēt de eucharīſtia ꝛ ꝯfirmatione dictū eſt. Et iō etiā Jaco. de remiſſione pcti ꝯditionalr loquiꝫ dicens. Si in pctīs fuerit dimitteꝫ ei quo ad culpā. Tn̄ non ſꝑ delet pctm̄: qꝛ nō ſꝑ inuenit. ſed ſꝑ remittit quo ad debilitatē ꝓdictaʒ quā quidā dicūt reliq̄as pctī. Qdā v̄o dicunt ꝙ eſt inſtitutū p̄ncipalr ꝯ veniale: qđ quidē nō pōt dū hec vita agiꝫ ꝑfecte curari. Et iō ſacr̄ʒ exeuntiū ſpālr ꝯ veniale ordinaꝫ: ſʒ hoc nō vr̄ verū: qꝛ pnīa ſufficiēter ī hac vita etiā delet pctā venialia quo ad culpā. Qꝛ aūt nō pōt curari poſt pactā pnīam nō auſert ꝓcedenti pnīe ſuuʒ effectū. et iterū h̄ ꝑtinet ad debilitatē ꝓdictā. Un̄ dōm eſt ꝙ p̄n^lis effectus huius ſacr̄i eſt remiſſio pctōꝝ q̄ quo ad reliq̄as pcti: ꝛ ex ꝯſequēti ēt quo ad culpā: ſi eā inueniat.) Hec ille. Ex q̄bus pōt formari duplex rō pro duplici parte ꝯnis. Pro p̄ma nāqʒ arguiꝫ ſic. Ille eſt p̄n^lis effectus ſacr̄i qui directe ꝛ p̄ncipalr ſignatur per ſacr̄m: ſʒ hoc ſacr̄m principalr ꝛ directe ſig̃t medicatōeʒ īfirmitatis ex pctō relicte. ergo ꝛc̄. Pro z^a arguiꝫ ſic. Oē ſacr̄ʒ ꝯferens grāʒ nō ponēti obicē tollit culpā ſi eā inueniat: ſʒ extrema vnctio eſt hō. ergo ꝛc̄. ¶ ʒ^a ꝯ. Mā proxima huius ſacr̄i eſt oleū ꝑ ep̄m ꝯſecratū. Hāc ponit ibidem arti. ʒ°. in ſolone z^e q̄ſtiuncule dicens. (Quidā dixerūt ꝙ oleū ſimplex eſt mā huius ſacr̄i: ꝛ in ipſa ſcificatiōe olei q̄ fit ꝑ ep̄m perficiꝫ ſacr̄m. Sʒ hoc pʒ eſſe falſuʒ ex his que de eucharīſtia dicta ſūt: vbi oſtēſum eſt ꝙ ſolum illud ſacr̄ʒ ꝯſiſtit in ꝯſecratiōe mā̄e. ꝛ iō dōʒ ꝙ h̄ ſacr̄ʒ in ipſa vnctiōe ꝯſiſtit: ſic̄ baptiſm° in ablutōe: ꝛ mā hui° ſacr̄i ē oleū ſcificatū. Pōt aūt triplex rō aſſignari q̄re exigiꝫ ſcificatio mā̄e in h̄ ſacr̄o: ꝛ in q̄buſdā alijs. Pria eſt qꝛ oīs efficacia ſacroꝝ a xp̄o deſcendit: ꝛ ideo ſacramēta illa quibus ille eſt vſus habent efficaciaʒ ex ſuo vſu ſicut tactu ſue carnis vim regeneratiuā contulit aquis. Sʒ hoc ſacr̄o nō ē vſus: nec aliq̄ corꝑali vnctiōe. ꝛ iō in oībus vnctionib° req̄riꝫ ſcificatio materie. Scđa cā eſt Cur exigiꝫ ſcificatio materie in ſacr̄o extreme vnctiōis et in q̄buſdaʒ alijs.

propter plenitudinē grē que conferē non ſolū vt tollat
culpā ſed etiā reliquias pcti: ⁊ infirmitates corporis. 3° eſt
ex h ꝙ effect⁹ ei⁹. ſ. ſanatio corpalis nō cauſaē ex mate-
rie nālis ppꝛietate: ⁊ iō opꝫ ꝙ hec efficacia ſibi p ſcifica-
tionē detur.) Hec ille. Ex ꝗbus pꝫ rō multiplex p ꝯne.
¶ 4° ꝯ. Forma huius ſacri eſt oṙo deprecatiua ⁊ nō in
dicatiua. Hāc ponit ibidē art. 4°. in ſolone 2ᵉ q̄ſtiūcle
dicēs. (Forma hui⁹ ſacri ē depcatiua oṙo: vt pꝫ per vba
Jac. ⁊ ex vſu romane eccl'ie que ſolū verbis depcatiuis
vtiē in collatōe hui⁹ ſacri. Cuius rō multiplex aſſignaē.
Pꝛio qꝛ ſuſcipiens h ſacrm eſt ppꝛijs virib⁹ deſtitutus:
vñ indiget alioꝝ oṙonibus ſubleuari. 2°. qꝛ daē exeun
tibus qui iā deſinūt eē de foro eccl'ie: ⁊ in ſolius dei ma
nu regeſcunt: vñ ⁊ ei p orationez cōmittunē. 3°. qꝛ hoc
ſacrm nō hꝫ aliquē effectū qui ſp ex operatiōe miniſtri
ꝯſequaē oībus: que ſūt de eſſentia ſacri rite pactis: ſicut
character in baptiſmo ⁊ ꝯfirmatiōe: ⁊ trāſubſtantiatio
in eucbariſtia. remiſſio pcti in pnia exiſtēte ꝯtritione q̄
eſt de eēntia ſacri pnie: nō aūt de eēntia huius ſacri: ⁊ iō
in hoc ſacro nō pōt eſſe forma indicatiui modi i ſicut in
predictis ſacris.) Hec ille. Ex ꝗbus patet multiplex rō
pro ꝯne in forma. Et in hoc pmus articulus terminaē.

Quantū ad 2ᵐ articulū arguendū eſt ꝯ ꝯnes. Et
quidē ꝯ primā arguit Pe. dicēs ꝙ eius
pbatio eſt dubia: qꝛ effectus pncipalr intentus in admi
niſtratiōe ſacroꝝ non eſt character vel ornatus: ad que
ſolū attingit actio ſacri: qꝛ hec ꝯſequiē fictus: g tn̄ ſacrꝫ
ſuſcipit: non rē ſacri. Sꝫ effectus pncipalr itentus eſt cu
ratio morbi ſpūalis que eſt p grām ad quā non attingit
ſacrm: ſꝫ diſponit niſi forte dicaē ꝙ iſta curatio eſt qdē
formalr ⁊ imediate p grāz ſacralē: ⁊ nō per grāz gratuz
facientē: ⁊ ꝙ ſacrm attingat ad gratiā ſacralem: nō aūt
ad illā: que eſt in virtutib⁹ ⁊ donis: qḋ nō eſt pbabile: qꝛ
tūc fictus reciperet gratiā curantē ſicut characterē: ſi ipſa
eſſet effectus ſacri ppꝛius ſicut illud: ⁊ ſic ſine grā gratū
faciente ⁊ charitate ſanareē hō a pctō qḋ eſt impoſſe. vñ
etiā grā ſacralis put differt a grā que eſt in virtutibus ⁊
donis forte nō eſt aliud q̄ȝ diſpoſitio ad illā que dē cha
racter vel ornatus vel effect⁹. ita ꝙ diuerſe grē que ſūt
in diuerſis ſacris ſūt diuerſe diſpōnes ad gratiā vel di-
uerſi effectus grē: qꝛ aliud eſt liberari ab originali aliḋ
ab actuali ⁊ ſic de alijs. Hec Pe. de pa. in forma. ¶ Cō
tra ſcḋaȝ ꝯnē arguit Durandus pbādo ꝙ pmus effect⁹
huius ſacri nō ſit corroboratio nāe: ꝯ debilitatē ex pctō
relictā: qꝛ talis debilitas nāe per quā patimur difficul-
tatē ad opa grē eſt tā in ſanis q̄ȝ in īfirmis. Si g̃ ppꝛius
effectus extreme vnctiōis eſt exhilaratio mētis ad tol-
lendū pdictā debilitatē ſeu difficultatez. vr ꝙ hoc ſacrꝫ
deberet ita exhiberi ſanis ſicut īfirmis: qḋ nullꝰ tꝫ. ¶ 2°.
qꝛ ſi talis exhilaratō mētis eſt ppꝛius effectus extreme
vnctiōis: tūc non deberet dari illis īfirmis qui iā pre in-
firmitate amiſerūt vſum rōnis: q̄ȝtūcunqꝫ pus petiuiſ-
ſent hoc ſacrꝫ: qꝛ in eis nō pōt eē talis exhilaratio. Hoc
aūt falſuz eſt. ¶ 3°. qꝛ pdicta debilitas nāe ſeu difficul-
tas ad opa grē ineſt oībus a nā ſicut a cā p ſe: ſꝫ pueniat
ex pctō originali ſicut a cā remouēte phibens: ſicut de
alijs defectib⁹ fuit dictū in 2° lib. ⁊ iō hꝫ rōnē defectus
nālis vel ſpūalis. Cū aūt per hoc ſacrm aliqḋ indulgea-
tur: vt in ipſa forma huius ſacri expreſſe dicit: qualr āt
pōt dici ꝙ pdictus defectus indulgeē. Hoc enī nō ſolū
eſt īpꝛopꝛie dictū: ſꝫ clare falſuz. Subdiē enī in for⁹ ver
boꝝ. Indulgeat tibi dñs quicqḋ deliqſti per viſum vel
p auditū ⁊ ſic de ceteris. g̃ p hoc ſacrm idulgeē delictū
quo ad culpā vel penā culpe debitā in toto vel in parte
vel aliq̄ȝ ſequelā: quoꝝ neutrū eſt ipſe pdictus defect⁹:

Cōtra ſcḋaȝ arguit Dur. d. 23. q. 1. arti. tertio. Utrū effect⁹ hui⁹ ſacri ſit corroboratio nāe ꝯtra debilitatē ex pctō relictam.

g nobiſcū ꝯſenerat p toto tpe vite pñtis: ⁊ pcedit oē no
ſtrum actuale pctm̄. ¶ 4°. qꝛ ſi talis exhilaratio men-
tis eſt ppꝛius effectus hui⁹ ſacri mirū eſt ꝙ in forma ei⁹
nō ſit aliq̄ mētio de illa: ⁊ ſit expſſa mētio de remiſſiōe
pctōꝝ: quā tu dicis nō eſſe effectū ppꝛiū: ſꝫ caſualr ꝯtin
gentē. Hoc enī eſt ꝯ nām forme ſacroꝝ que effi ciūt qḋ
ſignt. Melius eſt ergo ꝙ dicaē ꝙ effectus hui⁹ ſacri eſt
remiſſio pctōꝝ. ¶ 5°. qꝛ ſacra illud efficiunt qḋ ſignt: ſꝫ
per formā hui⁹ ſacri directe ſignatur dimiſſio pcti. Eſt
enī talis forma. Per iſtā vnctionē ⁊ ſuā pijſſimā miām
indulgeat tibi dñs quicqḋ deliqſti p viſuz: ⁊ ſic de cete-
ris. ergo p hoc ſacrm ſit dimiſſio pctōꝝ quo ad culpam
vel quo ad penā vl' aliā ſequelā. Sꝫ qꝛ pctm̄ pōt dimit-
ti quo ad culpā vel quo ad penā ei debitaz ſeu quālibet
aliam ſequelā. iō adhuc eſt dubiū ſm qḋ iſtoꝝ dicaē di
mitti pctm̄. Si. n. dicaē dimitti quo ad culpā: cū duplex
ſit culpa. ſ. mortalis ⁊ venialis: impoſſe eſt ꝙ p hoc ſacrꝫ
dimittaē culpa mortalis: qꝛ ſicut baptiſmus eſt ſpūalis
regeneratio: ⁊ pnia ſpūalis reſuſcitatio: ſic extrema vn-
ctio ſanatio vel medicatio. vñ exhibeē per modū medi-
cationis. in plurib⁹ enī īfirmitatibus vtunē medici vn-
ctiōe. Sꝫ ſanatio nō eſt niſi habētis vitā. ergo extrema
vnctio cū ſit ſpūalis ſanatio pſupponit vitā ſpūalē. Sꝫ
in eo in quo eſt pctm̄ mortale non eſt vita ſpūalis. ergo
extrema vnctio nō ordinaē ad dimiſſionez pcti morta-
lis quo ad culpā. Si ergo ordinaē ad dimiſſionē alicui⁹
pcti quo ad culpā: opꝫ ꝙ iſtud ſit veniale: qḋ eſt q̄ſi q̄-
dam īfirmitas in vita ſpūali. Sꝫ nec iſtud vr ꝗbuſdaꝫ:
qꝛ ꝯ vnū defectū ſufficit vnū remediū: ſꝫ ſacrꝫ pnie ſuf-
ficienter delet oē pctm̄ veniale quo ad culpā. ergo quo
ad hoc nō ordinaē aliqḋ aliud ſacrm. Ad hoc tn̄ poſſet
dici ꝙ vnū remediū ſolū eſt p ſe inſtitutū ꝯ vnū defe-
ctū interimentē vitā ſpūalē: ſicut baptiſmus ꝯ pctm̄ ori
ginale: ⁊ pnia ꝯtra pctm̄ actuale mortale: ſed ꝯtra defe-
ctū q nō interimit vitā ſpūalem ſicut eſt pctm̄ veniale
nullū ſacrm eſt neceſſariuz. Multa tn̄ remedia vtilia
ſūt ſicut pnia ⁊ ꝯfeſſio gnālis nō ſacralis: ⁊ bñdictō epa
lis. Et idē poſſꝫ eē de extrema vnctiōe nō obſtāte rōne
ſupradicta: ſꝫ qꝛ nllꝫ pctm̄ dimittaē q̄ ad culpā niſi volū
tas q̄ fuit deordinata p eā reordineē p debitā diſplicen
tiā: ēt adhuc dubiū ē qūo p extremā vnctiōez dimittaē
veniale pctm̄. cū nō appeat qḋ ipſa opeē ad talē diſpli-
cētiā. Pōt tn̄ dici ꝙ h mō opaē extrema vnctio ad di-
miſſionē pcti venialis: qꝛ p eā daē digne ſuſcipiēti q̄dā
ſpūalis hilaritas mētis: nō qdē ꝯ illā debilitatē vel dif-
ficultatē ad bonū nobis inatā vt alij dicūt: ſꝫ ꝯ oppſſio
nē quā īfirm⁹ tūc patiē tū ex debilitate corpis: tū ex me
moria pcedētiū pctōꝝ pp q̄ poſſet facilꝰ ī deſpatōez ca
dere: quā hilaritatē mētis forte vocat Jaco. alleuiatōez
cū dic. Et alleuiabit eū dñs. Ad hāc g̃ ſequē ꝯuerſio men
tis ī deū ⁊ gnālis diſplicētia oīuz debitoꝝ q̄ ſufficiat ad
deletionē oīuz pctōꝝ venialiū. ⁊ iō poſtq̄ȝ btūs Jaco. di
xit. Et alleuiabit eū dñs ſubiūxit. Et ſi in pctis ſit dimit
tenē ei: ⁊ ſic pm⁹ effect⁹ hui⁹ ſacri ē exhilaratio mētis: ſꝫ
nō pn⁹ ꝯ: nec pn⁹ itent⁹: qꝛ ille ē remiſſio pctōꝝ venia-
liū q̄ ad culpā mō q̄ dictū ē: vel q̄ ad penā i toto vl' i pte
qḋ ſignat vnctō olei qḋ ē mitigatiuū doloꝝ. Hec Durā
dus in for⁹. ¶ Cōtra 3ᵐ ꝯnē arguit idē Durādus pban
do ꝙ pma rō aſſignata q̄re mām hui⁹ ſacri opꝫ eē oleū
ꝯſecratuz: non vꝫ. ſ. qꝛ xpc nō eſt vſus vnctionibus cor
poralibus ⁊c. Qꝛ enim hoc non valeat dicit ſe probaſſe.
diſ. 7. Ibidē autē arguit ſic dicens. Qꝛ chriſma quod eſt
materia confirmatiōis opoꝛteat eſſe conſecratū: quidā
probant ſic. Quoꝛūcunqꝫ ſacramentoꝝ materia fuit
xpo applicata corpoꝛaliter: illa materia nō idiget noua
ꝯſecratiōe

Contra 3ᵐ ꝯclonē arguit Durādus ⁊ ꝯtra rōnē primā pro ꝯcluſione. vbi ſupra. q. ſcḋa

ꝯſecratione:q2 tactu xp̄i conſecrata fuit. vnde Chriſoſt. dicit ꝙ nunq̄ aqua baptiſmi peccā credentiū purgaret niſi tactu dñici corporis ſctificata fuiſſet: ⁊ iō aque baptiſmi quātū eſt de neceſſitate nō opꝫ ꝙ prius bñdicant̄ q̄ſ ſacꝛo applicent̄. Idē de mā eucbariſtie: q2 xp̄o fuit applicata ⁊ ab ipſo bñdicta. Dr̄.n. Matth.26°. ⁊ Luce.22. Accepit āt ieſus panē ⁊ bñdixit:ſilr ⁊ calicē: ⁊ iō nō opꝫ ꝙ mā prius benedicat̄ q̄ſ forma verboꝝ ſacr̄aliū ſuꝑ ipſoꝫ proferat̄. Secus aūt eſt de chriſmate ⁊ oleo ſcō et oleo ifirmoꝝ. Opꝫ.n. ꝙ prius bñdicant̄ q̄ſ exhibeātur ad vſuꝫ ſacr̄i:q2 xp̄s nō eſt vnctus viſibilib⁹ vnctionib⁹ nec fieret iniuria iuiſibili vnctioni q̄ vnctus ē pre ꝯſortibus ſuis. Sꝫ iſtud nō vr̄. Pͥo q2 ſi applicatio mãe ad xp̄m reddit eā ſanctificatā. vr̄ ꝙ non ſolū non oporteat eā ſctificari ad hoc ꝙ ſit mā bap⁹:ſꝫ etiā ſi ſanctificet̄ ꝙ fiat iniuria p̄ori ſctificationi ſi ſit eiuſdē rōnis:vel ꝙ prima fuerit iſufficiens ſi ſcđa ſit alteri⁹ rōnis ſicut ipſi dicūt de vnctiōe. 2°. q2 falſuꝫ eſt ꝙ xp̄s nō fuerit vſus vnctionib⁹ viſibilib⁹. Dr̄.n. Joan.12. ꝙ maria accepit librā vnguēti nardi piſtici ⁊ vnxit pedes ieſu. ⁊ Luce 7°. dr̄ ꝙ oſculabat̄ pedes ei⁹ ⁊ vnguento vngebat: ⁊ xp̄o mortuo vnctū eſt corpus ei⁹ ꝑ Nichodemū: vt hr̄ Joan.19. ergo falſuꝫ eſt ꝙ xp̄s nō fuerit vnctus viſibilib⁹ vnctionib⁹ Et ſi dicat̄ ꝙ xp̄s non fuit vnctus viſibilib⁹ vnctionib⁹ ꝑ modū ſacr̄i vel ſacr̄alis:ſicut fuit vſus pane ⁊ vino cōſecratis ⁊ aqua bap⁹ Joan. tanq̄ quodā ſacr̄ali. Nō ob. q2 xp̄s a ſacr̄is vel ſacr̄alibus nihil virtutis accepit: et ſi aliq̄ virtuteꝫ dedit ex ſuo tactu: dedit oībus que tetigit q̄ in vſuꝫ ſacroꝫ debebant venire.) Hec ille. ¶ Cōtra

Cōtra ḡrtaꝫ ꝯclōnē arguit petr⁹.d.23. q.1.arti ſcđo.

ḡrtā ꝯnē arguit Pe. dicēs. Qꝛ āt dicit Tho. ꝙ nullus effectus ſequit̄ ex h̄ ſacr̄o ꝯcurrentibus oībus que ſūt de eēntia ſacr̄i. vr̄ dubiū. q2 gr̄a nō eſt minoris virtutis q̄ nā: ſꝫ ꝯcurrentib⁹ cauſis nālibus ꝑ ſe ⁊ eēntialibus ipoſſibile eſt nō ſeq̄ effectū: nec aliq̄ cā per accidēs ⁊ ſine q̄ nō pōt ipedire effectū niſi ꝫ hoc ꝙ ipedit ꝯcurſuꝫ alicuius cauſe ꝑ ſe ſicut obſtaculū corporis opaci ipedit illuminationē inq̄tū ipedit ꝑſentiā illuminātis imediataꝫ

Ctrā ꝯcurrē ntbus oīb⁹ q̄ ſūt de eēntia extreme vnctiōis ſequat̄ aliq̄s effect⁹ ex hoc ſacr̄o.

qđ eſt cā ꝑ ſe ⁊ ſic de aliqs. vñ cū oē ſacr̄m noue legis ſit ꝑ ſe cā gr̄e: nō ſic ꝙ attingat gratiā: ſed q2 diſponit ad eā neceſſe eſt ꝙ ꝯcurrētibus oībus q̄ ſunt de eſſentia ſacr̄i cauſet̄ diſpoſitio ad gr̄am in oī ſacr̄o noue legis: ⁊ ꝑ ꝯñs in iſto: ⁊ iō tenendus eſt Tho. magis in ꝯtͣrio dicens. vñ ⁊ in matrimonio de cui⁹ eſſentia eſt ꝯſenſus: illo poſito nihilominus cauſat̄ ornatus: ſꝫ ꝯhentes ſint in peccato mortali:ꝫ poſtea recedente illa fictione hꝫ efficaciā: dūtā ꝯfeſſus fuerit: ſꝫ ſi ꝯſenſus ꝯhendi nō fuerit: nihil eſt actū. Sꝫ illo ꝯſenſu poſito: ſꝫ diſſentiat in bono fine. ſic in pnia nō ſolū volūtas ꝯfitendi eſt de eſſentia: ſed etiā voluntas dolēdi ⁊ abſtinendi ⁊ hꝫ que dr̄ attritio: q2 ⁊ ſi nō ꝯtritio: que q̄ꝫ eſt effectus ſacr̄i: ⁊ ꝑ ꝯñs nō de eēntia: tñ attritio eſt de eēntia. Sꝫ in hoc eſt dr̄ia īter pniaꝫ ⁊ matrimoniū: q2 oēs ꝑtes eſſentiales mr̄imonij opꝫ ſil ꝯcurrere: aliter nihil agit̄. Et dico q̄ſtū poſſibile eſt: vt.ſ. ſil ꝯſentiant: ⁊ ꝙ ꝯſenſus ſil ſit cū verbis: ſꝫ verba cum ſint q̄ſtitas ſucceſſiua nō poſſint eē ſil. In pnia aūt non opꝫ ꝙ partes eēntiales ſint ſil: ⁊ iō ſatiſfactio ſequit̄: et ꝯtritio p̄cedit: ⁊ ꝯfeſſio p̄cedit abſolōnē: ⁊ ſi ꝯtritus poſtea ꝯfiteat̄: q2 forte nō eſt obligatus ad plures ꝯterendū: ſicut nec ad pluries confitendum aut ſatiſfaciendū niſi negatiue.i. ad non complacendum: quādo cōfitet̄. Sic ſi nec ꝯtereret̄ nec attereret̄ dum tamē non hēret oppoſitū: ipſe reciperet effectū: ſi etiā nulla attritio precedat nec ꝯcomitet̄: q̄ſ nis non ſint oēs partes ſacr̄i: ſed ſolū due.ſ. ꝯfeſſio ⁊ abſolō imprimit̄ ornatus: qui recedente fictione poſtea operat̄: q2 non eſt neceſſe ꝙ ſil hē

partes ꝯcurrāt: ſicut nec de duabus formis eucbariſtie. Sed ad hoc ꝙ plenius ⁊ ꝑfectius effectus ſacr̄i eucbariſtie ſequatur: bene opꝫ ꝙ oēs partes cōcurrant. Et ideo cum ꝯtritio nō ſit de eēntia huius ſacr̄i ſicut nec baptiſmi: q2 hꝫ māꝫ exteriorē: illa ceſſante imprimit̄ ornatus hic ſicut ibi character. ¶ 2°. q2 i ſolōne tertij arguit ſic Tho. ꝙ verba idicatiua nō ſūt forma ſꝫ diſpoſitio. verū eſt qn̄ vtraq̄ꝫ verba dr̄r: q2 tunc iteraret̄ ſacr̄m cum de verbis dep̄catiuis non ſit dubiū q̄n ſint forma. alr̄ non eēt ſacr̄m ex ſola mā ⁊ diſpoſitiōe forme ſine eēntiali forma. Tñ Ambro. vſus eſt forma idicatiua dicēs. Ungo hos oculos tuos in noīe p̄ris ⁊c̄. que quidē vr̄ eadem ſcḋm ſubam. ⁊ per ꝯñs valere: q2 cū quereret̄ de officio ambroſiano: a p̄ribus decretū fuit ꝙ ambroſianuꝫ in ſua dioceſi teneret̄. gregorianū vō per orbē. Nec aliqd de his que Ambro. docuit in cultu religionis xp̄iane fuit reprobatū: ſꝫ tacite approbatū. Sꝫ Tho. dicit ꝯtͣriū ꝙ forma hec non pōt eſſe idicatiui modi: qđ verꝫ eſt de potētia ordinata: ſed de potentia abſoluta ſi aliq̄ eccleſie habeāt ſolū formā indicatiui modi ſicut ambroſiana ſaltē tꝑe Ambroſij vt dr̄: non eſt dōm ꝙ nihil ſit actū. Et ſꝫ cōueniens forma ſit indicatiua: tñ ſi ſit dep̄catiua non ꝑꝑ hoc ſacr̄ꝫ eſt irritū: ſicut in baptiſmo greci vtantur dep̄catiua: baptiçet̄ ſeruus xp̄i ⁊c̄. ita hic econuerſo. Si dicat̄ ꝙ non eſt ſilr: q2 vtendo v̄bis dep̄catiuis vbi eſt effectus certus nō eſt ꝑiculū de mēdacio ſicut ſi deprecaret̄ ꝙ ſolē faceret cras oriri: tñ ecōuerſo vti v̄bis indicatiuis. vbi effectus eſt incertus eēt periculū mēdacij. Et ꝑꝑ hoc magis pōt dici: baptiçetur ſeruus xp̄i: ⁊ nec eſt falſum ēt ſi nō itendat: q2 ſola indicatiua eſt vera vl̄ falſa: q̄ poſſit dici: vngo oculos iſtos ⁊c̄. q2 neſcit̄ vtruꝫ aīa vngat̄ oleo leticie: q2 ēt qn̄ ſacerdos dicit. Ego te baptiço: neſcit vtrū ille itendat ludere ſicut multi iudei faciunt ⁊ ſic nō eſt baptiſmus. Et ſilr qn̄ dicit. Abſoluo te neſcit ſi ē fictus. Et in ꝯfirmatiōe. ſꝫ q2 ſupponit̄ ex his q̄ exterius apparēt excuſat̄. vel refert̄ ad exteriorē actū de quo eſt certus: non ad interiorē. Silr in ꝑpoſito magis eſt veriſile ꝙ iſte ꝯfeſſus ⁊ cōicatus ⁊ timēs mortē ſit nō fictus q̄ſ de alio. ⁊ ſic pōt ſupponere vnctionē iuiſibilē: ſicut ibi ablutionē iteriorē. vel refert ſe ad vnctionem exterioreꝫ: de qua certus eſt. Nec eſt dōm ꝙ btūs Ambro. errauerit: q2 ſci non ſibi pepercиſſent in ꝯtradicendo: ſicut nec Cypriano qui rebaptiçabat baptiçatos ab hereticis nō pepercit Augſt. qn̄ hoc dāṅaret. ⁊ Paulus in facieꝫ reſtitit Petro qui iudaiçare cogebat. Hec Pe. Et in hoc ſcđs articulus terminatur.

Quātū ad 3^m articulū rñdendū eſt obiectionib⁹ ſuꝑdictis. Et iō ad obiecta ꝯ primaꝫ ꝯnem dr̄ ꝙ ſcūs Tho. nō itendit ꝑ illa v̄ba ꝙ iſtud ſacr̄m nec aliud attingat p̄ncipalr̄ ad effectū principalr̄ itentuꝫ in adminiſtratiōe vel ſuſceptiōe ſacroꝫ effectiue tanq̄ꝫ ꝑficiens: ſꝫ ſolū tanq̄ diſponēs diſpōne imediata ad ꝑfectionē vltimate intentā: quā diſpōnē efficit inſtr̄aliter: ⁊ nō tanq̄ agens p̄nl̄r. Dr̄ 2°. ꝙ gr̄a q̄ ē in v̄tutib⁹ ⁊ donis dr̄ cōi noīe gr̄e gratū faciēs. Et cū ſit ſubiectiue i eēntia aīe: ⁊ nō in aliq̄ eius po⁹ ſanat defect⁹ potētiaꝫ ꝑ pctīn relictos effectiue ⁊ nō formalr̄: q2 ab illa effluunt potētialr̄ aliq̄ ꝑfectiōes in po^m aīe q̄ tollūt formalr̄ a potētijs aīe illos defect⁹. vt in ꝑ° diſ. huius dictū fuit. Dr̄ 3°. ꝙ gr̄e ſacr̄ales diſtincte a gr̄a gratū faciēte ſūt vno mō diſpoſitiones ad gratiā gratū facientē: ⁊ alio mō ſūt ei⁹ effectus. Diſpōnes qđē inq̄ſtū eis poſitis ſublato gr̄e obice ponit̄ gr̄a: ſicut vltia diſpoſitio materie infert formā p̄ncipalr̄ intentā. Effectus vō gr̄e ſūt nō qđē quo ad ſubam diſpoſitiōis vel gr̄e prout eſt accidens talis ſpēi:

ſed quantū ad eſſe formatū ⁊ gratuitū: aut quantuȝ ad aliq̄s pfectiōeȝ ſcdaȝ. Dr̄. 4°. φ ipſemet Pe. ridet ad illud argm̄ poſt verba argi p̄miſſa ſubdēs in hūc modū. Dōm eſt ingt φ aᵐ Tho. dȝ gloſari vel itelligi ſic φ illa actio q̄ p̄ncipalr̄ attingit. i. q̄ p̄ncipalr̄ ordinat̄ ad attingendū iter actiōes ſacr̄ales q̄ ſūt ſenſibiles: ita φ nō mediāte alia actiōe ſacr̄ali ad quā ordinat̄ illa eſt ſacr̄ȝ qꝛ ſȝ vnū ſacr̄ȝ ordinet̄ ad aliud ſic ēt vnus effectus ordinatur ad aliuȝ: tñ q̄libet ſacr̄ȝ imediate ordinat̄ ad vnū effectū ſpūalē diſtinctū ad quē effectuȝ illud qđ imediate ordinat̄ ē eēntialr̄ ſacr̄ȝ: qđ vō nō imediate: ſȝ mediāte illo vel añcedenter vel ɔñr eſt ſacr̄ale illiꝰ: nō ſacr̄m. Et iſtud ē ab eccl'ia iſtitutū: ſȝ ſacr̄ȝ a deo: ſic̄ clare pȝ in bapº in q̄ ablutio ſub illa forª: ego te baptiço eſt ſolū eēntialr̄ ſacr̄m. q̄cūqȝ aūt p̄cedūt vel ſequūt̄ ſunt ſacr̄alia. Et ſilr̄ i miſſa q̄cūqȝ p̄ter formā ⁊ mām adhibēt̄. vn̄ ſeptē p̄ꝺoꝛones crucis: oſculū ⁊ oīa hꝰ i h̄ ſacr̄o ſūt cerimonialia ⁊ ſacr̄alia ex vſu eccl'ie iſtituta. ſed vnctio cū illa forª. Per iſtā vnctionē ⁊c̄. illud ſolū eſt eēntia ſacr̄i: ⁊ ſacr̄ȝ p ſe diſtinctū. Hec Pe. ⁊ bñ. ſȝ nō ſit neceſſaria tā plixa gloſa: ſȝ breuiꝰ poſſȝ rīderi mō p̄dicto.

¶ Ad p̄ᵐ ɔ̄ ſcdaȝ ɔ̄nē dr̄ p̄ φ ſcūs Tho. nō ponit φ exhilaratio mētis ſit ppꝛius effectꝰ huiꝰ ſacr̄i: ſȝ robur mētis ɔ̄ p̄dictā debilitatē ⁊ habilitatio ad actus gr̄e ⁊ glie ɔ̄ ihabilitatē ⁊ iepritudinē ad tales actꝰ relictā ex pctō: vt declaratū ē in pbatiōe ɔ̄nis. Dr̄ z°. φ ſȝ p̄dicta ieptitudo ⁊ ihabilitas ſeu debilitas equalr̄ iſit ſanis ⁊ ifirmis: nō ſeqt̄ φ h̄ ſacr̄m eq̄liter ſit vtriſqȝ exhibēdū. tum qꝛ ſacra ſcriptura p̄cipit h̄ ſacr̄m ſolū dari ifirmis ⁊ nō ſanis: vt pȝ ex v̄bis bti Jaco. 5°. c. Infirmat̄ q̄s in vob ⁊c̄. Tū qꝛ in h̄ ſacr̄o ifirmitas ſpūalis dȝ ſigñri p infirmitatē corpalē: ⁊ ſpūalis curatio p corpalē. Vñ ſcūs Tho. ſup ſenti diſ. q. z°. ar. z°. i ſolone p̄ˢ q̄ſtiūcle ſic dicit. (Hoc ſacr̄m ē q̄dā ſpūalis curatio q̄ q̄dē p corpalis curatiōis modū ſigñat: ⁊ iō illis q̄bus corpalis curatio nō cōpetit. ſ. ſanis: nō dȝ h̄ ſacr̄m ɔ̄ferri.) Hec ille. Itē ibidē in ſolutiōe pᵗ ſic dic̄. Oīs ſpūalis ſanitas ſit p̄nlis effectꝰ huius ſacr̄i. opȝ tñ φ p curatiōeȝ corpalē ſignificet̄ ſpūalis curatio: ēt ſi corpalis ſanatio nō ſequat̄. Et iō ſolis illis h̄ ſacr̄o ſpūalis ſanitas dari pōt: q̄bꝰ corpalis curatio cōpetit. ſ. ifirmis: ſic̄ ille ſolus pōt bapᵐ ſuſcipe q pōt corpalis ablutiōis p̄ticeps eē: nō aūt puer i vētre m̄ris exñs.) Hec ille. Et m̄lta alia ſilia ibidē dic̄. Tū qꝛ ſanis non imminet de p̄pinq̄ ſtatus exercēdi actꝰ glie: ſic̄ ifirmis exeuntibꝰ. de h̄ ſcūs Tho. ibidē i ſolone zᵉ. q. ſic dic̄. (Hoc ſacr̄m ē vltimū remediū qđ eccl'ia pōt cōferre q̄ſi imediate diſponēs ad gloriā: ⁊ iō illis tm̄ ifirmantibꝰ dȝ adhiberi q ſūt in ſtatu exeuntiū pp h̄ φ egritudo nata eſt mortē iducere ⁊ de piculo timet̄.) Hec ille. Itē ibidē i ſolone zᵉ ſic dicit. (Hoc ſacr̄ȝ hȝ p p̄nlᵉ effectū illā ſoſpitatē q̄ exeūtibꝰ ⁊ iter ad gloriā agētibꝰ ē neccīa.) Hec ille Ex q̄bꝰ ⁊ multis alijs pȝ φ ɔ̄ña illiꝰ argi nō vȝ. Dr̄ zº. φ illud argm̄ militat ɔ̄ Durādū: qꝛ ipſe dic̄ φ p̄nlᵉ effectꝰ huiꝰ ſacr̄i eſt remiſſio pcti venial' q̄ ad culpā vel penā: ſȝ ɔ̄ſtat φ pctā venialia plus vel eq̄ iſunt ſanis q̄ɜ ifirmis. g̃ ſi ɔ̄ña ſua valeat: h̄ ſacr̄ȝ deberet ɔ̄ferri ſanis ſicut infirmis: qđ ipſe negat.

¶ Ad zᵐ pȝ p p̄dicta: qꝛ nō eſt ɔ̄ nos. Nō eni ponimus exhilarationē mētis eē ppꝛiū effectū huiꝰ ſacr̄i ſi talis exhilaratio dicat actū zᵐ. Sȝ ponimus ſublatiōeȝ ihabilitatis ⁊ ieptitudinis ad actꝰ gr̄e ⁊ glie: ⁊ p aliqđ tñ poſitiuū ipreſſuȝ ſe hñs p modū actus p̄mi: qđ pōt dici ornatus vel ſoſpitas vel habilitatio ad actus gr̄e ⁊ glie. Et iō pōt hēre effectū in carētibꝰ vſu rōnis q tali habilitatiōe idigent. Itē h̄ argm̄ ſicut p̄cedens militat ɔ̄ factorē ſuū: qꝛ ipſe ponit p̄ᵐ effectuȝ huiꝰ ſacr̄i eē exhilaratiōeȝ mētis: ad quā ſequit̄ ɔ̄uerſio mentis in deū. Cōſtat aūt φ ifirmi q p̄ ifirmitate p̄uati ſūt vſu rōnis nō ſūt capaces talis ɔ̄uerſiōis in deū: nec talis hilaritatis quā ipſe ponit.

¶ Ad zᵐ dr̄ p̄ φ illa ieptitudo vl' ihabilitas ɔ̄ quā dat̄ h̄ ſacr̄m nō ē nālis: ſȝ ē effectꝰ pcti p ſe. L. ȝ. n. nā ſit ihabilis negatiue ad actꝰ glie q̄ſi iſufficiēs niſi aliud ſupaddat̄: nō tñ eſt ihabilis ɔ̄rie: q̄ſi hñs aliqđ ɔ̄riū exercitio illoꝝ actuū: ſȝ illa zª ihabilitas cauſatur ex pctō: quā opȝ tolli añ itroitū glie p h̄ ſacr̄ȝ vel p aliqđ equalēs. Et de tali ihabilitate in ſuo ſili loqt̄ ſcūs Tho. diſ. 47. huiꝰ 4ᵗ. q. z. art. p̄. i ſolone pᵉ q̄ſtiūcule vbi ſic dic̄. Qꝛ mūdus aliq̄ mō pp hoīeȝ factꝰ ē: opȝ φ qñ hōſȝ corpꝰ gl'ificabit̄: ēt alia corpa mūdi ad ſtatū meliorē mutēt̄: vt ſit ⁊ locus cōueniētioꝛ ⁊ aſpectꝰ delectabilioꝛ. Ad h̄ aūt φ gloriā corpis hō ɔ̄ſequat̄: opȝ p̄us remoueri ea q̄ glie opponunt̄ q̄ ſūt duo. ſ. corruptio ⁊ ifectio culpe: qꝛ vt dr̄. p̄ª. Cor. 15°. Corruptiō i corruptelā nō poſſidebit ⁊ a ciuitate glie oēs imūdi foris erūt Apoc. vlti. Et ſilr̄ opȝ elemēta mūdi purgari a ɔ̄rijs diſpōnibꝰ añq̄ɜ in nouitatē glie adducant̄ p̄portionabilr̄ ei qđ de hoīe dictū eſt. Oīs āt res corpalis ſubm ifectiōis culpe p̄prie eſſe nō poſſit: tñ ex culpa q̄dā icongruitas in rebꝰ relinquit̄ ad h̄ φ ſpūalibꝰ dedicent̄: ⁊ inde videmus φ loca in q̄bus aliq̄ crimina ſūt cōmiſſa nō reputāt̄ idonea ad aliq̄ ſacra in eis exercēda: niſi q̄dā purgatiōe p̄miſſa. Et ſȝ h̄ ex pctis hoīuȝ q̄dā inidoneitatē ad glie ſuſceptionē po mūdi recipit q̄ in vſum nr̄m cedit. vñ q̄tū ad h̄ mūdatiōe idiget ⁊c̄.) Hec ille. Ex q̄bus appet q̄liter pctm̄ inhabilitat ad glie ſuſceptiōeȝ nō ſolū nāam rōnalē q̄ pōt eē ſubm pcti. veꝝ ēt creaturas inaīatas: ⁊ q̄liter ibi relinqt ihabilitatē. Dr̄ zº φ pctm̄ nō ſolū ihabilitat ad actꝰ glie. imo ad actꝰ gr̄e ⁊ v̄tutū: ſic oñdit ſcūs Tho. p̄ª. zᵉ. q. 85. Nā p̄ articulo oſtēdit q̄liter p pctm̄ actuale diminuit̄ bonū nāe q̄ eſt inclinatio ad v̄tutē. Et art. ȝ°. oñdit q̄liter tā p pctm̄ originale q̄ɜ p actuale ihabilitat̄ aīa ⁊ ſue poᵉ ad bonū. Ait. n. ſic. (Per iuſticiā originalē rō pfecte ɔ̄tinebat iferiores aīe vires ⁊ ipſa rō a deo pficiebat̄ ei ſubiecta. Hec aūt originalis iuſtitia ſubtracta eſt p pctm̄ p̄ꝛiparētis: ⁊ iō oēs vires aīe remanēt q̄dāmō deſtitute ppꝛio ordine: quo nāliter iclinant̄ ad v̄tutē: ⁊ ipſa deſtitutio vulneratio nāe dr̄. Sūt autē q̄tuoꝛ poᵉ aīe que p̄nt eē ſubīa v̄tutū. ſ. rō in qua eſt prudētia volūtas in qua eſt iuſtitia: iraſcibilis in q̄ eſt fortitudo ɔ̄cupiſcibilis in q̄ eſt tpantia. Inquātū ergo rō deſtituit̄ ſuo ordine ad verū ē vulnus ignorātie. Inquātū vō volūtas deſtituit̄ ordine ad bonū eſt vulnus malitie. Inq̄tū vō iraſcibilis deſtituit̄ ſuo ordine ad arduū ē vulnus ifirmitatis. Inq̄tū vō ɔ̄cupiſcibilis deſtituit̄ ordine ad delectabile rōne moderatū eſt vulnus ɔ̄cupiſcētie. Sic g̃ iſta q̄tuoꝛ ſūt vulnera iflicta toti nāe humane ex pctō p̄mi parentis. Sȝ qꝛ iclinatio ad bonū v̄tutis in vnoq̄qȝ diminuit per pctm̄ actuale: iō ēt iſta q̄tuoꝛ ſunt vulnera ex alijs pctis ɔ̄ña. Inq̄tū. ſ. p pctm̄ rō hebetat̄ p̄cipue in agendis. voluntas idurat̄ ad bonū: ⁊ maioꝛ difficultas bene agendi accreſcit ⁊ ɔ̄cupiſcētia magis exardeſcit.) Hec ille. Itē ibidē arguit ſic 5° loco. (Aug. i lib. de nā et gr̄a ponit duo penalia aīe peccātis. ſ. ignorātiā ⁊ difficultatē: ex q̄bus orit̄ erroꝛ ⁊ cruciatus. Que q̄dē q̄tuoꝛ nō ɔ̄cordāt iſtis q̄tuoꝛ ſupradictis. ergo ⁊c̄.) Ecce argm̄. ſequit̄ rñſio. (Dōȝ ingt φ difficultas q̄ ponit̄ in lib. Aug. includit iſta tria que ptinēt ad potentias appetitiuas. ſ. maliciā infirmitatē ⁊ ɔ̄cupiſcentiā. Ex his enim tribus cōtingit φ aliqs non facile tendit in bonum. Erroꝛ autem ⁊ doloꝛ ſunt vulnera conſequentia. Ex hoc. n. aliqs dolet: φ infirmatur circa ea que concupiſcit.) Hec ille.

Tam p peccatū originale q̄ɜ p actuale inhabilitatur aīa ⁊ eiꝰ potētia ad bonum.

Quatuor ſt vulnera inflicta toti nature humāe ex pctō p̄mi parentis.

Item de

Item de malo.q.2.arti.11°.ſic dicit.(Sicut lumē a ſole diffundit̄ in aerem.ita grā a deo īfundit̄ aīe. Que qdez eſt ſupra nām aīe: ⁊ tñ in nā aīe vel cuiuſcūqʒ creature rōnalis ē aptitudo q̄dā ad grē ſuſceptōez: ⁊ p grāz ſuſceptā fortificat̄ in debitis actibus. Pctm̄ aūt eſt q̄dā obſtaculū īterpoſitū īter aīaz ⁊ deū ſm illud Iſa.59. Pctā nr̄a diuiſerunt īter nos ⁊ deū nr̄m: cuius rō eſt: qꝛ ſicut īterior aer domus nō illuminat̄ a ſole: niſi directe aſpiciat ſolē: ⁊ ē illuminatōis obſtaculū: qd̄ hȯ eius rectitudinē īpedit. ita aīa nō pōt illuminari a deo p grē ſuſceptionē niſi directe ꝯuertat̄ in ipm̄. Hāc aūt ꝯuerſionez īpedit pctm̄ qd̄ ꝯuertit aīaz in opp̄m: qd̄.ſ.eſt ꝯ legē dei. Vn̄ manifeſtū eſt ꝙ pctm̄ eſt obſtaculū q̄dā īpediēs grē ſuſceptōez. Oē aūt obſtaculū alicuius pfectiōis aut forme ſil̄ cū hoc ꝙ excludit formā vel pfectōez q̄cūqʒ facit ſuſceptiuū minus aptū vel habile ad forme receptionē: ⁊ vlterius p ꝯñs īpedit effectus forme vel perfectiōis in ſubiecto: ⁊ maxīe ſi obſtaculū illud fuerit aliqd̄ īherens actu vel hītu in ſubiecto. Manifeſtū eſt.n. ꝙ illud qd̄ mouet̄ vno motu non mouet̄ ſil̄ ꝯrio: et eſt etiā minus aptū vel habile vt motu ꝯrio moueat̄. Silr̄ etiā qd̄ eſt calidū eſt minus aptū vt ſit frigidū. Difficilius eñ frigidi īpreſſionē recipit. Sic ergo pctm̄ qd̄ eſt obſtaculū grē: non ſolū excludit grām: ſʒ etiā facit aīaz minus aptā vel habilē ad gratie ſuſceptiōez: ⁊ ſic diminuit aptitudinē vel habilitatē aīe ad gratiā. vn̄ cum dicta habilitas ſit q̄dā bonū nāe: pctm̄ diminuit bonum nāe. Et qꝛ gratia nām perficit ⁊ quantū ad intellm̄ ⁊ q̄ntum ad voluntatē ⁊ quātū ad īferiores aīe partes obedibiles rōni.ſ.concupiſcibilē ⁊ iraſcibilē: pctm̄ excludēdo grām ⁊ hȯ auxilia nāe dicit̄ vulnerare nāz. vn̄ ignorātia malitia ⁊ hȯ dicunt̄ vulnera ꝯſequētia ex pctō.) Hec ille. Ex qbus pʒ p̄mo ꝙ falſuʒ eſt illud qd̄ dicit arguens.ſ.ꝙ debilitas aut difficultas aut inhabilitas ad actus grē ⁊ glorie nō ſit ſequela pcti actualis ſʒ defect⁹ per ſe ꝯñs nām. Scd̄o ꝙ nō ſaiſe nec īpropzie dicit̄. Indulgeat tibi dñs ⁊c. qꝛ per illā oratione petit̄ indulgeri pctm̄ quo ad reliqas ab ipſo relictas. Tertio ꝙ falſuʒ ē aliud dictū arguentis: qꝛ tales relige vel tales defectus non prcnit oēm actū liberi arbitrij: ſʒ ꝯſequit̄ actū peccati. Nec qlibet talis defectus pſeuerat nobiſcū p totaz vitā ſaltem nō eque itenſus vno tpe ſicut alio. Ex qbus pʒ ad argm̄. ¶ Ad 4m̄ dr̄ p̄ ꝙ nō legi ꝙ ſcūs Tho. dicat ꝙ pprius effectus huius ſacri ſit exhilaratio: de qua loquit̄ arguens: ſʒ bñ dicit.i.q. huius diſ.arti.2°. q̄ſtiuncula 3°. in ſolone tertij: ꝙ in hoc ſacro res ⁊ ſacrm̄ non eſt character: ſʒ quedā interior deuotio que eſt ſpūalis vnctio.) Hec ille. Et iō ſi arguēs talē deuotionē vocet exhilarationē nō ꝯtendo. Puto tñ ꝙ illa deuotio vl̄ ſpūalis vnctio non ſit actualis: ſʒ magis habitualis ⁊ potius actus p̄mus p modū forme ꝙ̄ actus ſcd̄s per modū operatiōis. Et forte pōt vocari ornatus ⁊ diſpoſitio ad gratiam vel delibutio q̄dā ad futurā gliaz ſicut dicit ſcūs Tho. diſ.2°. huius q.i.arti.2°. in ſolone p̄ncipali q̄ſtiuncule p̄me. Dr̄ 2°. ꝙ de tali exhilaratione vel ſpūali vnctione ſatis ſit mētio in forma ſacri cum dr̄. Per iſtam ſcām vnctionē ⁊c. qꝛ p vnctionē ſignat̄ leticia iuxta illud. Vnxit te deus oleo leticie ⁊c. Dr̄ 3°. ꝙ remiſſio peccatoꝝ de qua ſit mētio in forma ſacri intelligit̄ p̄mario quo ad reliquias pcti: ſʒ ſecūdario quo ad culpā vel penā: ſi pctā quo ad hoc nō ſint prius remiſſa vt dictuʒ ē. Ita vt dicamus ꝙ p̄⁹ res huius ſacri q̄ eſt res ⁊ ſacrʒ ⁊ grā ſacralis eſt illa ſpūalis vnctio de qua dictuʒ eſt: ſed vltimus effect⁹ eſt remiſſio pctōꝝ per grāz gratū faciētem quo ad tria vel duo vel vnū tm̄.ſ.culpam penā reli

Effectus huius ſacri ē potius actus p̄mus ꝙ̄ ſecūdus: ⁊ pōt dici ſpūalis vnctio: ⁊ quidā ornatus.

gas pcti. Directe tñ ordinat̄ ad tollendū 3m̄ p̄dictoꝝ: īdirecte aūt ⁊ per accidēs ad alia duo. Et ſic pʒ ꝙ argm̄ parū vʒ. ¶ Ad 5m̄ ⁊ oīa p̄cedentia ſimilr̄ rñdet Pe. de pa. dicēs. Iſte modus p quē ponūt dimitti venialia p hilaritatē quā īfundit: ad quā ſequit̄ ꝯuerſio mētis ī deū ⁊ gn̄alis diſplicētia. non vr̄ verus: qꝛ ſicut baptiſmus dʒ dari illi q ī ſanitate illū petijt ſi ſiat furioſus: nec ſperet̄ lucidū īteruallū: qꝛ nō reqrit actū ſuſcipiētis p ſe: qꝛ ordinat̄ ad pctm̄ ꝯtractum ſine actu pprio: ſic īfirmo qui cū ſane mētis eēt petijt hoc ſacrm̄: ⁊ poſtea īcidit ī freneſim dat̄ h̄ ſacrm̄: cū ēt det̄ ei eucharistia: q tñ nō eſt capax rōnis: nec per ꝯñs huius hilaritatis nec ꝯuerſionis ad deū: nec p ꝯñs diſplicētie. vn̄ ſi principalr̄ datur pp̄ venialia: nec pōt ea delere niſi pp̄ talē conuerſionē fruſtra dat̄ illis q ſic ꝯuerti non prīt. Qn̄ eñ ſacrm̄ p ſe reqrit aliqd̄ in nulla neceſſitate dʒ dari niſi habenti illa p ſe exigita: ſicut pʒ in abſolone pn̄iali: ⁊ benedictione nupriali: q̄uis nō ſit ſacrm̄: qꝛ non dat̄ niſi ꝯſentiētib⁹: qꝛ matrimoniuʒ p ſe reqrit ꝯſenſuʒ. Si ergo reqreret p ſe ꝯſenſum in actū inungendi: reqreret aūt ſi p̄ncipalr̄ daretur ꝯ culpā actualē: non daret̄ niſi hīti ſigna ꝯtritōis ēt tunc nec iteruʒ hēret mām exterius ſic̄ nec pn̄ia nec matrimoniū niſi actū inungēdi. Hʒ aūt ſicut baptiſm⁹ ⁊ ꝯfirmatio. ergo ⁊c. 2°. qꝛ cū extrema vnctio ſit ſacrʒ exeuntiū dʒ eſſe vltimū ſacrm̄: poſt qd̄ nō reſtat aliud: ſic̄ baptiſmus p̄m̄ ante qd̄ nullū. Vn̄ etiā viaticū p̄mo datur īfirmo ꝙ̄ extrema vnctio: cū aūt cōio reqrat maximā puritatē a pctis ſi pro tpe īfirmitatis qn̄ infirmus eſt cōicandus ad deletionē venialiū eēt ꝯuenientius remediū extrema vnctio ꝙ̄ pn̄ia poſt cōfeſſionē de mortalibus ad deletōez venialiū deberet p̄cedere extrema vnctio: qꝛ quicqd eſt ꝯueniētius remediū ꝯ culpā quācunqʒ illud maxīe dʒ eſſe p̄ambulū ad eucharistiā. 3°. qꝛ nō eſt verū ꝙ debilitas ꝯ quā datur hoc ſacrm̄ ſit infirmitas nāe grā deſtitute quā tñ ſupponit hoc ſacrm̄: qꝛ iſta debilitas dʒ eſſe ppria illi tpi ⁊ ſtatui cui appropriat̄ hoc ſacrm̄: qꝛ ergo morte inſtāte eminet grauiſſima tentatio inimici q iā inſidiat̄ calcaneo: ⁊ qꝛ aīa que nāliter diligit corpus magis itenta corpi nō pōt itendere ſibi ſicut Auguſt. dicit. Depreſſio ēt ex memoria p̄cedentiū delictoꝝ: ex qbus in deſperationez labi poſſet: ⁊ viſiones terribiles q̄s patitur ⁊ hȯ ꝯcurrunt. iō tunc ex his oībus aīa debilior efficit̄ ſpecialr̄ ex pctis p̄cedentibus: ex qbus ſit timida ⁊ īfirma ad actus grē: nō ſolum habitibus in ꝯtrarium īclinantibus: qꝛ tūc prona nō eſt inclinatio ad pctm̄: ⁊ forte graui īfirmitate tales habitus corrumpunt̄: ſʒ ſit infirma meritorie: qꝛ q̄to pluries et grauioribus ꝯſenſerit pctis tāto magis meruit in tentationib⁹ deſeri: ⁊ tñ tūc grauiſſima iminet tētatio. vn̄ ⁊ q̄ſi pugil inungit̄ ꝯ demonē: ſicut ꝯfirmandus ꝯ mūdū. Hec ergo eſt īfirmitas ad actus grē differēs ab habitu pctōꝝ. vn̄ per hoc ſacrm̄ īprimitur ornatus diſponens ad augmentū grē ⁊ feruorē charitatis vt ſit hō forte ꝯ tentationē ī morte ⁊ accipiat ſpiritū ſcm̄ ad robur in pugna hac ſicut in ꝯfirmatōe in pugna corporali pſecutionis tpalis. Aliqn̄ aūt infirmus iā perdidit vſum rōnis lapſus in freneſim ita ꝙ peccare nō pōt: ſʒ ſtat in eo īfirmitas retardās ab actu glie ⁊ pena debita pctō actuali: ⁊ ꝯ hāc ēt datur. Vn̄ vt pugnās in fine vincat ⁊ vincēs ſine alio purgatorio celuʒ intret: pp̄ hec duo inungitur, ⁊ hec eſt duplex infirmitas. 4°. quia in exhilaratione eſſentiali ſacri huius ipſe īfirmus ſe habet pure paſſiue nec requirit̄ aliqs eius actus īterior nec exterior pluſq̄ in paruulo. Lʒ ritus eccleſie habeat ꝙ faciat generalez contritionē vel confeſſionez: quā ſi oīe nō poteſt facere.

ſaltem tundat pectus ſuū in ſignū doloris. ſed iſta ſūt
ante eſſentiā ſacri q̄ſi pambula. Ex quo apparet ꝙ non
datur principalr̄ ꝑpter culpam actualez: qꝛ tunc per ſe
regreret actū voluntatis: qꝛ qui creauit te ſine te: nō iu-
ſtificabit te ſine te. Vn̄ abſolo non dȝ dari niſi ꝯſitenti
⁊ interrogato an ꝓponat abſtinere ⁊ nihilominus delet
culpā ex opere operato ſi non eſt obex. Hec Pe. Prete-
rea ſubdit ꝙ effectus huius ſacri nō ſolū eſt corporalis
alleuiatio: ſed etiā ſpūalis que dr̄ hilaritas mentis non
actualis: ſȝ habitualis: qꝛ imprimit ornatū diſponentez
ad gr̄am gratū facientē: ⁊ cū hoc gr̄am ſacr̄alez que eſt
quidā habitus hn̄s ſpecialē effectū ad fortificādū ꝯ pu
gnam tūc iminentē ⁊ ad remittendū penā que poſt oia
alia ſacr̄a īpediret ingreſſuȝ regni: ꝓꝑ que duo dat̄ hoc
ſacr̄m principalr̄: qꝛ non dat̄ in ſupplementū ꝯtritiōis:
que tunc hēri non pōt. Inde eſt ꝙ ſicut ꝯtritio non totā
ſȝ partē pene deleret ſic ⁊ iſtud ſacr̄m. Propter qđ ſicut
ſine iſto ſacr̄o vinceret̄ hō a diabolo qui cū iſto vincit:
ſic cū iſto ſacr̄o citius intrat celū q̄ȝ ſine iſto. Hec Pe. ⁊
hn̄: quo ad hoc qđ dicit ꝙ hoc ſacr̄m nō principalr̄ dat̄
ad remiſſionē culpe venialis. Sȝ in dictis eius ſūt aliq̄
dubia. Primū eſt qꝛ ſcūs Tho. ꝑſenti diſ. q. 2. arti. 2°. in
ſolone 2ᵉ ⁊ 3ᵉ. q. expreſſe ponit: ꝙ hoc ſacr̄m nō dȝ furio
ſis nec amentibus dari pro tpe quo hoc ſacr̄ȝ nō cogno
ſcunt nec actualē deuotionez habent ad id. cuius opp^m
dicit Pe. Sȝ forte poſſet dici ꝙ ſcūs Tho. loquit̄ de il-
lis qui nec tūc nec ante habuerūt actualē deuotionez et
deſideriū ꝑcipiendi hoc ſacr̄m. 2^m dubiū eſt: qꝛ nō ap-
paret ex dictis Pe. qs ſit effectus principalr̄ intentus in
hoc ſacr̄o: qꝛ ſi dicis ꝙ ꝑncipalis effect⁹ eſt fortificatio ꝯ
pugnā ⁊ tentationē diabolicā ſibi iminentē: tunc ſm̄ eū
nō deberet dari carentibus vſu rōnis ſine quo nulla tē-
tatio vinci pōt. Si vo dicat ꝙ ꝑncipalis effectus ei⁹ eſt
remiſſio pctī venialis quo ad penaȝ. Non vr̄: qꝛ ad hoc
ſufficit ſacr̄m pnie: qđ hunc effectū efficacius et directi⁹
ꝯfert. Tū etiā qꝛ nō apparet ꝙ pena debita pctō actua
li in hoc ſeculo remittat̄ alicui ſine actu liberi arbitrij
quo caret furioſus. 3^m dubiū eſt ꝙ ſuſcipiēs hoc ſacr̄m
in ſtatu gr̄e ꝓꝑ precedētia pctā ſibi remiſſa deſerat̄ in
vltima tentatiōe periculoſiſſima auxilio diuo vl̄ ange-
lico cū deus in illo caſu potius adiuuet electos ſuos q̄ȝ
vnq̄ȝ alias. 4^m dubiū eſt: qꝛ vr̄ ponere pluralitatē reꝝ
ſine neceſſitate. Dicit eni ꝙ hoc ſacr̄m īprimit ornatū:
⁊ ꝑter hoc gratiā ſacr̄alem q̄ſi quendā habitū ꝑmanen
tem. Hoc aūt non vr̄: ſed potius dōm vr̄ ꝙ gr̄a ſacr̄alis
in hoc ſacr̄o nō ſit aliud q̄ȝ illa ſpūalis vnctio de qua lo
quit̄ ſcūs Tho. que pōt vocari ornatus ⁊ diſpoſitio ad
gr̄aȝ gratū facientē: ſȝ alio mō ſit eius effectus vt ſupra
dictū fuit. Dr̄ ergo ꝙ effectus ꝑncipalis huius ſacri eſt
deletio reliquiaꝝ pctī ⁊ diſpoſitio ⁊ delibatio ⁊ ꝑpara-
tio ad gl̄ie ſuſceptiōez mō prius expoſito. vn̄ ſcūs Tho.
2°. di. hui⁹. q. i. arti. 2. ſic dicit. (Duplex eſt ꝑfectio. Una
forme ad actū: ⁊ hanc quidē perfectiōez facit ordo q̄ītū
ad executiōez bonoꝝ: qꝛ dedit hoīem idoneū ad diſpen
ſationē ſacroꝝ: ſȝ quātū ad perpeſſionez difficiliū facit
dictā perfectiōez ꝯfirmatio: qua hoīem fortez reddit vt
nomen xp̄i ꝑpter preſſuras mundi ꝯfiteri nō refugiat.
Alia ꝑfectio eſt in ordine ad finē ad quē per actus ꝑue-
nitur. Et hanc quidē ꝑfectiōez quantū ad finē intra fa-
cit extrema vnctio que eſt quedā delibatio ꝑparans in
gloriā remiſſionis: q̄ītum vo ad finem ex̄ facit eucbari-
ſtia que mēbra capiti ꝯiungit.) Hec ille. Item ibidē ſic
dicit. (Quidā accipiūt numerū ſacroꝝ ſm̄ adaptatiōez
ad virtutes vt fidei rñdeat baptiſmus qđ ſacr̄ȝ fidei dr̄
ſpei extrema vnctio: per quā hō preparat̄ quodāmō ad
futurā gloriā ⁊c.) Itē ibidē in ſolone 5ᵉ ſic dicit. (Extre
me vnctionis non debuit ꝑcedere figura in veteri lege:
qꝛ extrema vnctio eſt directiuū ⁊ preparatoriū in gl̄iaȝ
quā tūc ſtatim poſt mortē ꝯſequi nō poterāt ſicut mō
pnt̄.) Itē ar. ꝑ. in ſolone 4ᵉ q̄ſtiuncule ſic dic̄. (Quidaȝ
dicunt ꝙ aliq̄ ſacr̄a ſunt inſtituta in remediū venialis
pctī ſicut eucbariſtia ⁊ extrema vnctio. Sȝ hoc non vr̄
ꝯuenienter dictū: qꝛ pnia eſt purgatiua vl̄r oīs peccati
actualis mortalis ⁊ venialis. vn̄ ad hoc non oportebit
aliud ſacr̄m inſtitui. Et ꝑterea qꝛ etiaȝ nō exiſtentibus
venialibus adhuc neceſſitas illoꝝ ſacroꝝ eſſet ad cōſu-
mandū in bonuȝ ſm̄ doctrinā Diony. ⁊c.) Hec ille. Ex
q̄bus pȝ ꝙ effectus principalr̄ intētus in hoc ſacr̄o non
eſt fortificatio ꝯ vltimā tentationē nec remiſſio venia-
liū quo ad culpā aut penā: ſed ꝑparatio ad gl̄iam aīe et
corporis per ſublatiōez reliquiaꝝ pctī īhabilitantiū ad
gl̄ie ſuſceptionē ⁊ dedicationē aīe ⁊ corporis ad gloriā.
Ex quo ſequit̄ ꝙ iſta vnctio potius aſſimilat̄ vnctioni
dedicatiue q̄ȝ ꝑugilatiue quo ad finē ad quē ordinatur:
nō dico coequali cauſe durationis. Nullus ēt doctoruȝ
antiquoꝝ hoc ſacr̄m appropriauit v̄tuti fortitudinis: ſȝ
ſolū ſacr̄m ꝯfirmatiōis vt oñdit ſcūs Tho. 2° diſ. huius
qđ tn̄ oporteret ſi dicta opinio Pe. vera eſſet. Ulterius
dr̄ ꝙ dicta Durādi īplicant ꝯdictionē: qꝛ ex vna parte
dicit ꝙ hoc ſacr̄m non eſt ꝑncipalr̄ inſtitutū ꝯ peccatuȝ
veniale: ⁊ ex alia dicit ꝙ ꝑncipalis effectus huius ſacri
eſt remiſſio pctī venialis. Conſtat aūt ꝙ oē ſacr̄m eſt i-
ſtitutū ꝓꝑ ſuum principalē effectū: ex quo ſequit̄ opp^m
primi. ſ. ꝙ hoc ſacr̄m eſt inſtitutū principalr̄ ꝯ peccatuȝ
veniale. Et hec ſufficiant ad obiecta ꝯ ſcd̄aȝ ꝯnē. ¶ Ad
primū Durandi ꝯ tertiā ꝯnē dr̄ ꝙ ꝯña non vȝ: qꝛ ſicut
dicit Pe. Tūc tantūmō fit iniuria ꝯſecrationi qn̄ ideȝ
genus ꝯſecratiōis repetit̄: non aūt qn̄ aliud ⁊ aliud: ma-
xime qn̄ vnū ad aliud ordinat̄: qꝛ ſicut in nālibus in eo
dem ſubiecto ſūt plura accidentia diuerſaꝝ rōnuȝ: non
aūt vnius: ſic nihil ꝓhibet in ſupnālibus aliqd vnū plu-
ries ſanctificari ſcificationibus diuerſi gn̄is. ſed vnius
gn̄is ſic. Sicut vnus ⁊ idē hō plura ſacr̄a ſuſcipit: ſed nō
pluries vnū de non iterabilibus. Et ſil̄r ꝯſecratio ſacr̄a-
lis precedit ꝯſecratiōez que eſt ſacr̄m in eadē mā: ſicut
poſt multas bn̄dictiōes ſup panez ⁊ vinū ꝓferunt̄ v̄ba
ꝯſecrationis: ⁊ ſic de alijs. Vn̄ mā confirmationis ⁊ ex
treme vnctionis nō bis ꝯſecrat̄ illa ꝯſecratione que eſt
ſacr̄ȝ: ſȝ poſt illā que eſt ſacr̄alis recipiat illā q̄ eſt ſacr̄ȝ.
vn̄ cū ſcificatio quā xp̄s ꝯtulit ſuo tactu aliqb⁹ materie-
bus ſacroꝝ ſit alteri⁹ rōnis a ſcificatōib⁹ ſacr̄alib⁹ ⁊ ver-
balib⁹: nihil ꝓhibȝ eas illi ſupuenire. Hec Pe. ⁊ hn̄. ⁊ cō
cordat ſcō Tho. p⁹. q. hui⁹ diſ. arti. 3°. q. 2°. vbi arguit ſic
ꝑ loco. (Hoc ſacr̄ȝ hȝ vnā ſcificatiōez ī vſu ꝑ formā ver
boꝝ: g̃ ſupfluit alia ſcificatio ſi ad māȝ ipſi⁹ fiat.) Ecce
arg^m. ſeqt̄ rn̄ſio. (Dōȝ inqt ꝙ ꝑ⁹ ſcificatio māe ē ſȝ ſe: ſȝ
2ᵃ magis ꝑtinet ad vſuȝ ipſi⁹ ſȝ ꝙ ē actu ꝯferēs effectū
ſuū: ⁊ iō neutra ſupfluit: qꝛ ēt inſtr̄a efficaciā accipiūt ab
artifice. ⁊ dū fiūt: ⁊ dū ad actū applicāt̄.) Hec ille. Iteȝ
di. 7. q. i. ar. 2°. q. 3. arguit ſic 3°. loco. (Scificatō nō ē ite-
rāda circa idē: ſȝ ꝑ formā ſacri ſcificat̄ mā: vt pȝ ī bap°:
cui⁹ mā eſt aq̄ v̄bo vite ſcificata. qđ v̄bū dicit magiſter
eē formā bap°. ergo nō dȝ aliq̄ ꝓlatiōez forme ſacr̄alis ali-
quas ſcificatio circa mām ꝯfirmatiōis adhiberi.) Ecce
arg^m. ſequit̄ rn̄ſio. (Dōȝ inqt ꝙ ſicut inſtr̄m v̄tutē inſtr̄alez
acqrit dupl̄r. ſ. qn̄ accipit formā inſtr̄i: ⁊ qn̄ mouet̄ a ꝑn
cipali agente ad effectū. ita etiā mā ſacri duplici ſcifica
tione idiget: vna q̄ inſtituit̄ mā ꝓpria ſacri: ⁊ ad hō ē ſci-
ficatio māe. alia ē qn̄ applicat̄ ad effectū ꝙ fit ꝑ formaȝ
ſacri. ⁊ iō nō fit iniuria ſanctificatiōi ſi duplex ſcificatio

Sola pnia ē ſacr̄m ordinatū ad deletionē pctī actualis.

Mā quorū-dam ſacroꝝ duplici ſcifi-catiōe ſancti-ficatur.

talibus

talib⁹ adhibeaꝛ.) Hec ille. ¶ Ad 2ᵐ rñdet Pe. ꝙ xpo viu⁹ ꝛ mortu⁹ fuit viſus vnctiōib⁹ viſibilib⁹: ſ; nō ꝑ modū ſacri. ſicꝫ viſus ē pane ꝛ vino ꝯſecratis ꝛ ꝯuerſis: nec ꝑ modū ſacralis ſicꝫ ē baptiſmo Joh. Uñ ſi pueris manū īpoſuit. nō tñ vnxit: ꝛ ſi apl'os cū oleo miſit: nō tñ illo oleo vnct⁹ ē: nec ꝑ ſe vnxit īfirmos.) Hec ille. S; ꝯ hoc ē replicatio Durā. vt pꝫ in arguendo. Sed dōm ꝙ fundaꝛ in falſa ꝯña. ſ. hec. Xpi cōtact⁹ dedit ṽtutē aliq̄bus māeb⁹ ſacralibus. ḡ dedit ṽtutē oīb⁹ q̄ tetigit venientib⁹ in vſum ſacroꝝ. Hec. n. ꝯña nulli⁹ ē exiſtētie: nec apparētie: q2 nō q̄libet xpi ꝯtact⁹ ꝯtulit ṽtutē aque vel panis: ſ; ſolū ille ꝯtact⁹ quo māam a ſe tactā inſtituebat mā ſacri. Sic aūt tetigit aquā in baptiſmo: ꝛ panē ꝛ vinū in cena. Oleū aūt aut aliā vnctionē nunq̄ tetigit illo mō: ꝛ iō nullā ſantificationem eis ꝯtulit ſuo tactu ꝑſonali: ſed ſolū māe baptiſmi ꝛ eucharíſtie. et iō argumētū nō vꝫ. ¶ Ad p̄ᵐ ꝯ 4ᵐ ꝯnē. dꝛ ꝙ nō fuit mens ſci Tho. ꝙ h̄ ſacꝫm ī aliq̄ caſu nullū cauſet effectū cōcurrētib⁹ oīb⁹ q̄ ſūt de eēntia ſacri: ꝛ nullo obice exiſtēte in recipiēte: q2 vt bñ arguit Pe. ſꝫm ſanctū Tho. in alijs locis oē ſacꝫm noue legis cauſat diſpōnē ad grāꝫ ſi nō ſit defect⁹ ex ꝑte reqſitoꝝ ad ſacꝫm: nec īpedimētū ex ꝑte ſuſcipiētis ꝑ aliq̄ fictionē. Sed credo ꝙ ītēdebat ꝙ ītegratio effcūs hui⁹ ſacri q̄ īcludit ſanationē mētis ꝛ corꝑis nō ſꝑ ponitꝛ poſito ꝑfecto ſacro: ꝛ remota oī fictiōe ex ꝑte ſuſcipiētis. Et ꝙ iſta fuerit ei⁹ mens vꝫ. Nā ꝑſenti diſ. q. i. arti. 2ᵒ in ſolone 2ᵉ q̄ſtiuncule ſic diꝫ. (Sicut baptiſm⁹ ꝑ ablutionē corꝑalē facit ſpūalē emūdationē a maculis ſpūalib⁹. ita h̄ ſacꝫm ꝑ medicationē ſacralē exteriorē facit ſanationē interiorē. Et ſicut ablutio baptiſmi hꝫ effectū corporalis ablutiōis: q2 ēt corꝑalē emūdationē facit: ita extrema vnctio hꝫ effectū corporalis medicatiōis. ſ. corporalē ſanationē. Sed in h̄ eſt dña: q2 corꝑalis ablutio ex ipa nāli ꝓꝑetate elemēti facit corporalē mūdationē: ꝛ iō ſꝑ eā facꝫ. Sed extrema vnctio nō facit corporalē ſanationē ex ꝓꝑetate nāli māe: ſ; ex ṽtute diua rōnabilꝛ operaꝛ. Et q2 rōnabilꝛ operās nunq̄ inducit effectū ſecūdariū niſi ſꝫm ꝙ expedit ad ꝑncipalē. iō ex h̄ ſacro nō ſeqꝛ corporalis ſanatio ſemꝑ: ſ; qñ expedit ad ſpūalē ſanationē: ꝛ tūc ſemꝑ eā īducit dūmō nō ſit īpedimētū ex ꝑte recipiētis.) Hec ille. Item arti. 4. q. 3. arguit ſic 3ᵒ loco. (Duplex effcūs hui⁹ ſacri ponitꝛ ī lr̄a: ſ; in ṽbis ꝑdictis nō ſit mentio niſi de vno. ſ. de remiſſione pctōꝝ: nō aūt de corporali ſanatione ad quā Jacob⁹ ordinat orōnē fidei dicēs. Orō fidei ſanabit infirmū. ḡ forma ꝑdicta eſt icōpetēs.) Ecce argᵐ. Seqꝛ rñſio. (Dōm inqt ꝙ in forma dꝫ exꝑmi ꝑncipalis effect⁹: ꝛ q̄ ſemꝑ inducitꝛ in ſacro: niſi ſit defect⁹ ex ꝑte recipiētis. Nō aūt talis effectus eſt corꝑalis ſanitas: vt ex dictis pꝫ. q̄uis q̄nq̄ ſeq̄tur: rōne cui⁹ Jacob⁹ hūc effectū attribuit orōni q̄ ē forma hui⁹ ſacri.) Hec ille. Ex quib⁹ pꝫ ꝙ h̄ ſacꝫm ſꝑ inducit ſuū effectū ꝑncipalē niſi ſit defect⁹ ex ꝑte recipiētis: ſ; effect⁹ ſecūdari⁹ nō ſꝑ inducitꝛ: ſ; tūc tm̄ qñ expedit ad ꝑncipalē effectū. ꝛ tūc ſꝑ. Si aūt Pe. intēdat ꝓbarꝛ ꝙ hoc ſacꝫm ꝛ q̄blibꝫ aliud ſacꝫm noue legis ſemꝑ hꝫ aliquē effectū in ſuſcipiēte: dūmō ꝯcurrāt oīa q̄ ſunt de eēntia ſacri ſiue ſuſcipiēs ponat obicē ſiue nō: ꝛ ꝙ nlla fictio poſſit impedire effectū hui⁹ ſacri p̄ᵐ aut vltimū: negāda ſunt dicta ei⁹. Nec valet ei⁹ ꝓbatio: q2 cū nālr agēs ꝯtrācūq; ꝑfecta ꝛ ꝑ ſe aut eſſentialis nūq̄ ꝓducit effectū in paſſo indiſpoſito ad recipiēdū ei⁹ impſſionē: ſicut pꝫ de igne reſpectu ligni excellēter frigidi ꝛ humidi. Nec valet qđ dicit de obſtaculo reſpectu illuminantis: q2 illuminatio medij nō ſolū impeditꝛ ꝑ obſtaculū vel abſentiā illumināti: imo ꝑ denſitatē medij: aut defectū diaphoneitas. Nec valet qđ dicit ꝙ Tho. tenēdus eſt in ꝯrijs dictis: q2 ipſe nō dicit ꝯriū alibi corū que diꝫ in ꝓpoſito. Immo Pe. diꝫ alibi ꝯriū eoꝝ: q̄ hic dicit. ſ. ꝙ tāta ꝛ talis poſſet eē fictio in recipiente ſacꝫm ēt baptiſmi ꝙ nullū effectū ſortireꝛ: ꝛ ſilr in ſacramēto pnīe: vt alias viſuꝫ eſt: ſ; nō oīs fictio īpediat effectū baptiſmi: nec pnīe: nec hui⁹ ſacri: ſ; aliq̄ ſic: ꝛ aliqua nō. Si. n. recipiēs h̄ ſacꝫm nūq̄ ꝯſenſit: imo ſemꝑ diſſenſit receptioni hui⁹ ſacri: nec habuit deuotionē ad ſacꝫm: ſ; ꝯtēptū ei⁹: puto ꝙ in eo caſu nullū effectū recipit ex ſacro. De hoc ſcūs Tho. pñti diſ. q. 2ᵒ. ar. 2. q. 3. in ſolone 2ᵉ ſic dicit. (Baptiſm⁹ nō reqrit motū liberi arbitrij: q2 daꝛ ꝯ originale ꝑncipalr qđ nō curaꝛ ī nobis ex nr̄o libero arbitrio. ſ; in h̄ ſacro reqritꝛ mot⁹ liberi arbitrij.) Itē ī ſolone 3ᵉ q̄ſtiūcule. diꝫ ſic. (Hoc ſacꝫ exigit actualē deuotionē ī ſuſcipiēte: ſicꝫ eucharíſtia. Unde ſicut eucharíſtia nō dꝫ dari pueris: ita nec hoc ſacꝫ.) Itē. q. i. ar. 4. q. 2. in ſolone p̄mi ſic diꝫ. (Hoc ſacꝫm ſicꝫ ꝛ ꝑdicta q̄tū eſt de ſe hꝫ certitudinē: ſed pōt īpediri ex fictiōe recipiētis: ēt ſi ſacro ſubijciat ſe ꝑ intentionē qđ nullū effectū cōſeqꝛ.) Hec ille. Ex q̄b⁹ apparet ꝙ multiplex indiſpō recipientis īpedit effectū hui⁹ ſacri puta ſi ſit puer: aut ſanus fingēs ſe infirmū: aut carēs oī deuotiōe actuali pñti ꝛ ꝑterita: ꝛ multiplex alia fictio pōt impedire oēm effectū hui⁹ ſacri. ¶ Ad 2ᵐ ꝯ eādē ꝯnē dꝛ ꝙ cū btūs Tho. fuerit italicus ꝑſumēdū eſt ꝙ ipſe bñ ſciuit formā ſacroꝝ: q̄b⁹ eccl'ie italice vtūtꝛ ꝛ ſic formas eccl'ie ambroſiane. Et ſicvꝛ ꝙ eccl'ia ambroſiana ꝯferēdo ſacꝫm extreme vnctiōis vtitꝛ non ſolū verbis indicatiuis: imo deꝑcatiuis: potiſſime q2 Ambroſius nō ignorabat ṽba btī Jacobi dicētis. Infirmaꝛ q̄s in vobis inducat p̄ſbyteros eccl'ie: ꝛ orent ſuꝑ eum vngētes cū oleo in noīe dñi: ꝛ orō fidei ſaluabit īfirmū ꝛc. ſi in pctīs ſit dimittentꝛ ei ꝛc. Ubi traditꝛ ſatis expreſſe ꝙ vnctio extrema de q̄ ibidē loqꝛ: dꝫ oīno fieri cū verbis deꝑcatiuis: nō ſolū indicatiuis: cui⁹ oppoſitū ſi fiat: mł agitꝛ. Et ſic itelligo ſcm̄ Tho. p̄ma. q. hui⁹ diſ. art. 4. q. 2. vbi arguit ſic.) In q̄buſdā eccl'ijs dñi hꝫ verba in collatione hui⁹ ſacri. Ungo hos oculos oleo ſcificato ī noīe p̄ris ꝛc. ꝛ hoc eſt ꝯforme alijs formis ſacroꝝ: ergo vꝛ ꝙ in h̄ ꝯſiſtat forma hui⁹ ſacri.) Ecce argumētū 3ᵐ. Seqꝛ rñſio. (Dicēdū inqt ꝙ ṽba illa idicatiui modi q̄ ſꝫm morē q̄rūdā ꝑmittūꝛ orōni: nō ſunt forma h⁹ ſacri: ſ; ſūt q̄dā diſpoſitio ad formā: inq̄tū intētio miſtri determinaꝛ ad actū illū ꝑ illa ṽba.) Hec ille. Ex q̄b⁹ vꝛ ꝙ ſ; aliq̄ eccl'ie ꝑmittāt orōni ṽba idicatiua ꝛ aliqne nō: q̄libet tñ vtitꝛ ṽbis deꝑcatiuis ꝛ nulla ſolis indicatiuis. ¶ Ad argᵐ ꝑncipale ꝯ ꝯnē rñdet ſcūs Tho. arti. p̄ huius diſ. q. i. in ſolutione p̄mi dicens: ꝙ oleꝫ q̄ cathecumin⁹ inungitꝛ ſua vnctiōe nō ꝓducit ad pctī remiſſionē: q2 hoc ad baptiſmū ꝑtinet: ſed aliquo mō ad baptiſmū diſponit. Et ideo nō eſt ſacꝫm illa vnctio ſicꝫ vnctio extrema. Hec ille. Qualꝛ āt ſit illa diſpoſitio quā cōfert vnctio illa ꝑcedens baptiſmuꝫ: docet diſ. 6. q. 2. ar. 3. q. 2. in ſolone p̄mi dicēs ſic. (Sacra noue legis habent effectum in conferendo gratiā: qua perfecte morbo ſubuenitur: contra quem ſacramentum ordinatur. Sed ſacralia hñt effectū in remouēdo ꝯrias diſpōnes vel impedimēta gratie: ꝛ ideo multiplicanꝛ: nec in eis gratia conferꝛ.) Hec ille. Item in ſolone p̄me q̄ſtiūcule ſic dicit. (Olei inunctio ſignificat expeditionē hoīs in pugna quā aduerſus diabolū ſuſcipit a cuius ꝑte exēptus eſt.) Hec ille. Et hec de q̄ōne ſufficiāt. De qua benedictus deus. Amen.

Diſtin. XXIIII.

Margin notes: beside "gumētū nō vꝫ. ¶ Ad p̄ᵐ ꝯ 4ᵐ": Ad argum. ꝯtra quartā.

Beside "currētib⁹ oīb⁹ …": Integratio effect⁹ huius ſacri nō ſꝑ ponitꝛ poſito ꝑfecto ſacro.

Beside "qua nō. Si. n. recipiēs …": Aliq̄ fictio īpedit effectū hui⁹ ſacri: aliqua vo non.

Beside "Itē. q. i. ar. 4. q. 2. …": Hoc ſacꝫm nō dꝫ dari pueris.

¶ Utrum ordo ſit ſacramentum. Queſtio. I.

Circa vigeſimāquartā diſtinctiões q̄rti ſententiaꝝ q̄rit̄. Utrum ordo ſit ſacr̄m. Et arguit̄ ꝙ nō: q2 ſicut prelatio ſpūalis que eſt ordo daṫ cū q̄dā ↄſecratione: ita ꝛ ꝑlatio ſecularis: q2 reges inungunt̄: ſed regia dignitas non eſt ſacramētū. ḡ nec ordo de q̄ loq̄mur.

In oppoſitū arguit̄: q2 ordo ab oīb⁹ numeratur iter ſeptē eccleſie ſacramēta.

In hac q̄one ſūt tres articli. In p̄ ponet̄ ↄ̄nes. In 2° obiectiões. In 3°. ſolones.

Quantū ad p̄ᵐ articlm ſit p̄ia ↄ̄. Ordo eccleſiaſticus in quo daṫ ſpūalis p̄tās ē ỽe ſacr̄m. Hāc ↄ̄nē quo ad tres ſui p̄tes ponit ſcūs Tho. p̄ma diſ. q.i. ar. p̄. Nā p̄mā p̄tē. ſ. ꝙ ordo ſit ꝛ debeat eē in eccl'ia ꝓbat ibidē i ſolone p̄ᵉ q. dicēs. ¶ De⁹ ſuā opa i ſua ſilitudinē ꝓducere voluit q̄ntū poſſibile fuit. vt ꝑfecta eēnt ꝛ p̄ ea cognoſci poſſet: ꝛ iō vt i ſuis opib⁹ repn̄taret̄ nō ſolū ſm ꝙ in ſe eſt: ſ3 ēt ſm ꝙ aliȝs influit: hāc legē nāle poſuit oīb⁹: vt vltīa ꝑ media ꝑficerēt̄: ꝛ media ꝑ p̄ia vt dicit Dionyſi⁹: ꝛ iō vt iſta pulchritudo eccl'ie nō deeſſet poſuit ordinē in ea: vt q̄dā aliȝs ſacra traderēt ſuo mō i h̄ deo aſſimilati q̄ſi deo cooperātes ſicut ēt in corpe nāli q̄dā mēbra aliȝs influūt.) Hec ille. Itē ibidē arguit ſic. ¶ Stat⁹ eccl'ie ē medi⁹ iter ſtatū nāe ꝛ glorie: ſ3 i nāi inuenit̄ ordo q̄ q̄dā aliȝs ſupiora ſūt: ꝛ ſilr in gloria: vt p3 i angelis. ḡ i eccl'ia o3 eē ordo.) Hec ille. Ex q̄bus p3 rō ꝑ p̄ᵃ p̄te ↄ̄nis. 2ᵃᵐ p̄tē eiuſdē. ſ. ꝙ ordo eccleſiaſtic⁹ ſit ſpūalis p̄tās vel ſaltē i ordie ↄfera̾ ſpūalis p̄tās ꝓbat ibidē in ſolone 2ᵉ q̄ſtiūcule: vbi recitat dicta magr̄i in lr̄a ponētis diffōnē ordis q̄ talis eſt. Ordo eſt ſignaculū q̄dā eccl'ie ꝑ q̄d ſpūalis p̄tās tradit̄ ordinato. Poſtea ſcūs Tho. exponēdo p̄dictā diffōnē ſic dic̄. ¶ Diffōnē quā ponit magr̄ de ordie ↄuenit ordini ſm ꝙ eſt eccl'ie ſacr̄m: ꝛ iō duo ponit. ſ. ſignū exteri⁹. ibi: ſignaculū q̄d-dā. i. ſignū q̄dā: ꝛ effc̄m iteriorē. ibi: ꝑ q̄d ſpūalis p̄tās. ꝛc̄.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone p̄mi arg̾. ſic dic̄. ¶ Signaculū nō ponit̄ in hac diffōne pro charactere iteriori: ſ3 pro eo q̄d exteri⁹ gerit̄: q̄d eſt ſignū iterioris p̄tātis ꝛ cāa: ꝛ ſic ēt ſumit̄ character in alia diffōne vel ſequēti diſtinctiōe. Si tn̄ pro iteriori charactere ſumeret̄ non eēt incōueniēs: q2 diuiſio ſacri i illa tria. ſ. quoꝝ vnum eſt ſacr̄m tm̄: ꝛ aliud res tm̄: ꝛ aliō res ꝛ ſacr̄m: nō eſt in p̄tes itegrales ꝓp̄e loquēdo: q2 illō q̄d ē res tm̄: nō ē de eēntia ſacri: q̄d ē ēt ſacr̄m tm̄ trāſit: ꝛ ſacr̄m manet̄ dr̄. Un̄ relinq̄t ꝙ ip̄e character iterior ſit eēntialr ꝛ p̄ncipalr ip̄m ſacr̄m ordis.) Hec ille. Ex q̄b⁹ p3 ꝙ ordo eſt p̄tās ſpūalis: vel ↄfert p̄tātē ſpūalē ex diffone quā3 ponit magr̄. 3ᵃᵐ p̄te ↄ̄nis. ſ. ꝙ ordo ſit ſacr̄m ꝓbat ſāctus Tho. ibidē in ſolone tertie. q. dicēs. ¶ Sacr3 nihil aliō eſt q̄3 q̄dā ſanctificatio hoīs exhibita cū aliq̄ ſigno viſibili. Un̄ cū i ſuſceptiōe ordis q̄dā cōſecratio hoī adhibeat̄ ꝑ viſibilia ſigna: ↄſtat ordinē eē ſacr̄m.) Hec ille. Ex q̄b⁹ p3 rō i forma ꝓ tertia p̄te ↄ̄nis. ¶ 2ᵃ ↄ̄. Licet ſint plēs ordies: oēs tn̄ ſūt vnū totale ꝑfectū ſacr3 ꝛ nō plura totalia ꝑfecta: nec plēs ordies totales ꝛ ꝑfecti: ſ3 vn⁹ totalis ꝛ ꝑfect⁹ ordo. Primā p̄tē hui⁹ pōit ſanctus Tho. p̄ma diſ. q. 2. ar. p̄. i ſolone p̄ᵉ q. dicēs. ¶ Ordinum multitudo inducta ē i eccl'ia ꝓp̄ tria. Prio ꝓp̄ dei ſapiētiā cōmēdādā q̄ i diſtīctōe ordinata reꝝ maxīe relucet tā in nālib⁹: q̄3 i ſpūalib⁹: q̄d ſigtū ē: q2 regia ſaba videns ordinē miniſtrātiū Salomoni nō hēbat vltra ſpm̄ deficiēs i admiratiōe ſapie ip̄i⁹. 2°. ad ſubueniēdū hūane infirmitati: q2 ꝑ vnū nō poterāt oīa q̄ ad diuina miſteria ꝑtinebāt expleri ſine magno grauamie: ꝛ iō diſtinguūt̄ ordies diuerſi ad diuerſa officiaꝛ h̄ p3 ꝑ h̄ ꝙ dn̄s Numeri. xi. dedit Moyſi. 70. ſenes ppl'i i adiutoriū. 3°. vt via ꝑficiēdi hoīb⁹ ampli⁹ daret̄: dū plēs i diuerſis officijs diſtribuunt̄: vt oēs ſint dei cooperatores: q̄ nihil eſt diuini⁹: vt dicit Dionyſi⁹.) Hec ille. Ex q̄b⁹ p3 triplex rō ꝓ p̄ᵃ p̄te ↄ̄nis. quā ꝓbat vlteri⁹ ibidē arguēdo ꝓ ↄ̄ne: q2 eccl'ia eſt corp⁹ xp̄i myſticū ſile corpi nāli ſm ap̄lm: ſ3 in corpe nāli ſūt diuerſa mēbroꝝ officia. ḡ in eccl'ia debēt eē diuerſi ordies. Itē miſteriū noui teſtamēti ē digni⁹ q̄3 miſteriū veteris. vt p3 2° Cori. 3°. ſed in veteri teſtō nō ſolū ſacerdotes: ſ3 ēt leuite miſtri eoꝝ ſcificabant̄. ḡ i nouo teſtō debēt ↄſecrari ꝑ ordis ſacr̄m nō ſolū ſacerdotes: ſ3 miſtri eoꝝ: ꝛ ita o3 ꝙ ſint plures ordines.) Hec ille. 2ᵃᵐ p̄tē ↄ̄nis ponit ibidē i ſolone 2ᵉ. Arguit. n. ſic 2° loco. ¶ Si ordo diuidit̄. aut ē diuiſio tot⁹ in p̄tes itegrales aut i p̄tes ſubiectiuas nō i p̄tes itegrales: q2 ſic nō recipent p̄dicationē tot⁹. ḡ ē diuiſio i p̄tes ſubiectiuas. S3 p̄tes ſubiectiue recipiūt i plurali p̄dicatiōnē gn̄is remoti ſicut gn̄is primi: ſic hō ꝛ aſin⁹ ſunt plura aīalia ꝛ plīa corpa aīata. ḡ ſacerdotiū ꝛ diaconatus ſicut ſūt plures ordies: ita ſūt plīa ſacr̄a: cū ſacr3 ſit quaſi gen⁹ ad ordinē.) Ecce arg̾. Seq̄t̄ ↄ̄cluſio. ¶ Dō3 intelligi ꝙ diſtīctio ordis nō eſt tot⁹ itegralis i p̄tes: neq3 totius vlīs: ſ3 tot⁹ p̄tātiui: cui⁹ hec eſt nā ꝙ ſolū ſm ↄpletā rōnē eſt i vno: i aliȝs āt eſt aliq̄ p̄ticipatio ip̄i⁹: ꝛ ita eſt hic. Tota. n. plenitudo hui⁹ ſacri ē i vno ordie. ſ. i ſacerdotio. ſ3 i aliȝs ē q̄dā p̄ticipatio: ꝛ h̄ ſignatū ē i h̄ q̄d dicit dn̄s moyſi Nūeri xi. Auferā de ſpū tuo ꝛ tradam eis: vt ſuſtēēt on⁹ ppl'i: ꝛ iō oēs ordies ſūt vnū ſacr3.) Hec ille. Ex q̄b⁹ ꝑt formari talis rō ꝓ ↄ̄ne. Totū p̄tātiuū nō p̄dicat̄ plr̄ cū ſua totalitate de p̄tib⁹ ſuis collectiue ſūptis: ſ3 ſolū ſingulariter: ſ3 h̄ ꝙ dico ſacr̄m ordis vl' ordo ē q̄dā totū p̄tātiuū reſpectu ſeptē ordinū. ḡ n̄ p̄dicat̄ cū ſua totalitate de illis plr̄: ſ3 ſingulr̄: vt poſſit dici ꝙ illi ſeptē ſūt vnū totale ꝑfectū ſacr̄m ordinis: ꝛ non plura totalia ꝑfecta ſacr̄a vel ordines ꝑfecti totales. Et in hoc primus articulus terminatur.

Quantū ad 2ᵐ articlm arg̾ ↄ̄ ↄ̄nē. Et p̄dē ↄ̄ p̄mā arguit Scot⁹ ꝓbādo ꝙ ſacr3 ordis nō ſit p̄tās ſpūalis ad aliquē actu i eccleſiaſtica hierarchia. Prio q2 ex iſta deſcriptiōe ſeq̄t̄ ꝙ epat⁹ ſit ordo cū ſit p̄tās ad aliquē actū ſpūalē i eccl'ia. vtpote: ad actū ↄfirmādi ꝛ ↄferēdi ordies ſacros: ꝛ nō tm̄ p̄tās ↄgrue exercēdi: ſ3 ſimplr̄ exercēdi: q2 n̄ ep̄s ſi attētet iſtos act⁹: vt vr̄ nihil facit. ¶ 2°. q2 ſeq̄t̄ ꝙ ſub ordie ſacerdotali nō ſit aliq̄s ordo: q̄d ē ↄ̄ oēs. Probat̄: q2 iſtā p̄tātē nō hab3 diacon⁹: nec ſubdiacon⁹: q2 ꝛ ſi ip̄e poſſit aliq̄d facere ↄgrue q̄d nō faceret laic⁹: tn̄ ſi laic⁹ attētet illud facere ſimplr̄ faceret. ¶ 3°. q2 ſeq̄t̄ ꝙ ſacerdotiū ſit duo ordines. q2 ſacerdoti ↄpetit duplex p̄tās ſpūalis. ſ. ↄficiendi euchariſtiā: ꝛ abſoluēdi penitētē q̄ nō ſūt vna p̄tās: q2 vna vr̄ p̄or altera: q2 i cena de⁹ ↄtulit p̄mā ap̄lis. 2ᵃᵐ āt nō niſi poſt reſurrectionē Joh. 20. Hec Scot⁹ i forma. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ ↄ̄nē arguit Durādus ꝓbādo ꝙ ordo i generali accept⁹ nō diuidat̄ i ſpāles ordies ſic in ſacr̄a: ſ3 ſicut i ſacr̄m ꝛ ſacr̄alia: ita ꝙ ſolū ſacerdotiū eſt ordo ꝛ ſacr̄m: cetera v̄o ſūt ordies: nō tn̄ ſacr̄a: ſ3 q̄dā ſacr̄alia: ꝛ h̄ ꝓbat p̄ ſic. Qn̄ plēs actiōes ordinātur ad vnū ſpūalē effectū ita ꝙ vna attingit illū: alie v̄o ſolū diſponūt: illa ſola q̄ p̄nr̄ attingit ē ſacr3: cetere v̄o ſūt ſacr̄alia tm̄: ſic p3 de cathecīſmo ꝛ exorciſmo re⁹ ablutōis ſub ↄ̄teriminata for⁹ v̄boꝝ: q2. n. oēs iſte actiōes ordināt̄ ad ablutiōem pctī origialis: ꝛ ad hāc attingit ſola ablutio exterior: cetere v̄o ſūt tm̄ diſpōnes. iō ſola ablutio ē ſacr̄m

Margin notes:

Qualis ſit diuiſio ſacri i ſacr̄m tm̄: ꝛ in rē tm̄: ꝛ in rē ꝛ ſacr̄m ſimul.

Multitudo ordinum i eccleſia inducta eſt ꝓp̄ tria.

Cōtra p̄mas arguit Sco. d. 24. q. i. Utrum ſacr̄m ordis ſit p̄tās ſpiritualis ad aliquē actus in eccleſiaſtica hierarchia.

Cōtra ſcōas ↄcl'onē argu it Dur. d. 24. q. ſcōa. Utrū ſol⁹ ordo ſacerdotalis ſit ſacr̄m: ceteri v̄o ſint ſacr̄alia q̄dā.

exorciʒatio aūt ⁊ cathechiʒatio ſūt ſacrālia tm̄: nūc ē ita ꝙ oēs ordinatiōes miſtroꝝ eccliē ſūt pn̄ꝰ pp ſacrm̄ eucharīſtie ↄficiēdū ⁊ miſtrādū: ad h̄ aūt attigit ptās ſacerdotalis: cetere vō ſolū diſponūt alie qdē ꝯ remotius ⁊ alie de ꝓpīquo. ḡ ſola ordinatio ſacerdotalis ē ſacrꝫ: cetere vō ſūt ſacrales tm̄. ¶ 2ᵒ. ſic. Sicˀ ptās q̄ daṫ ī baptiſmo eſt ad ſuſcipiēdū ſacrā: ſic ptās ordinis vt eſt ſacramētū eſt ad ↄficiēdū vel ↄferēdū eacorrn̄dēt eniꝫ ſibi inuicē ſicut potētia actiua ⁊ paſſiua: ſed ī ordinibꝰ ſub ſacerdotio nō ↄferṫ aliq̄ ptās ad cōficiēdū vel ↄferēdū ſacrā: vn̄ diaconꝰ q ſupior eſt īter illos ex ordīe nō hꝫ aliqd ſacrm̄ ↄficere vel ↄferre: q̄uis ſacrꝫ eucharīſtie ↄfectū a ſacerdote hēat mediāte vaſe diſpenſare vel portare ſolūmō: vel offerre. ḡ nullꝰ ordo ſub ſacerdotio eſt ꝓpē ſacrm̄. ¶ 3ᵒ. qꝛ ī ordinatōe ſacerdotis cōferṫ ptās vel deputatio p quā ordinatꝰ pt aliqd facere: qd̄ pꝰ nō poterat ēt quo ad genꝰ facti. Sicut ordinatꝰ in ſacerdotē pōt ↄficere corpꝰ dn̄i: abſoluere in foro penitēnie: qd̄ nō poterat ſine tali ordine: ſꝫ ī ordinibꝰ inferioribꝰ ſacerdotio nulla ptās vel deputatio ↄferṫ ordinato p quā poſſit aliqd qd̄ nō poterat p̄us: ſꝫ ſolū p quā lꝫ facere qd̄ nō licebat pꝰ. Quicqd.n. pōt diaconꝰ ordinatꝰ: puta legere euāgeliū miſtrare ſacerdoti. ⁊c̄. totuꝫ poterat facer̄ pꝰ: ſꝫ nō licebat ei: ⁊ ſilr eſt ī inferioribꝰ ordinibꝰ. Ergo cū ptās ſit ad poſſe: ⁊ nō ad licere: ptās que ↄferṫ ī alijs ordinibꝰ a ſacerdotio nō eſt ptās ſimpliciter: ſꝫ ſm̄ qd: nec illi ordines ſūt ordines ſimplr: cū ordo ſit ſignaculū eccliē mediāte quo ſpūalis ptās traditṫ ordinato: q̄re nec ſūt ſacrā ſimplr: ſꝫ ſm̄ qd ſiue q̄dā ſacrālia. Et qd̄ plꝰ eſt in q̄buſdā minoribꝰ nō datur ptās: p quā ordinatꝰ poſſit aliqd facere vel ei liceat qd̄ pꝰ nō poſſet vel ei non liceret: ſicut eſt de oſtiario lectore ⁊ acolitho. Oīa.n. officia p̄dictoꝝ ordinū licite faciūt nō ordiati ſīc ordiati ſꝫ vſū vſis eccliē. Vn̄ deputatio ad p̄dicta officia faciēda vꝫ eē ob inſtitutione eccliē ad ſolēnitatē diuini cultꝰ ecclia aūt nō pt iſtituere ſacrā: ſꝫ ſolū ſacrālia. ¶ 4ᵒ. ↄfirmaṫ h̄ p cōe dictū doctorū. Dicūt.n. cōiter ꝙ diſtinctio ordinū nō eſt totiꝰ integralis in ſuas ptes: nec totiꝰ vlis in ptes ſubiectiuas: ſꝫ totiꝰ ptātiui. Cuꝰ hec eſt nā ꝙ totū ſm̄ cōpletā rōnem eſt in vno: ī alijs aūt eſt aliq̄ pticipatio illiꝰ: ⁊ ita ē hic. Tota.n. plenitudo huius ſacri eſt in vno ordine. ſ. in ſacerdotio: in alijs aūt eſt aliq̄ pticipatio ordis: ex q̄ ḡ tota plenitudo ſacri eſt in ſacerdotio: ī alijs āt ſolū q̄dā pticipatio. pꝫ ꝙ nō ſūt ꝓpē ſacrā: ſꝫ q̄dā ſacrālia. Nec videō q̄re h̄ nō poſſit teneri ꝓbabilr. immo nō vꝫ ꝙ alr poſſit ſaluari dictū ſc̄ti Tho. cūꝰ ſūt vba p̄cedētia: qꝛ ſi q̄libet ordo eſt p ſe ⁊ ſimplr ſacrm̄. tūc plures ordies ſūt plura ſacrā: ⁊ nō vnū tm̄. vt ipſe dicit. Et iteꝝ ordo erit totū vle ad ſpāles ordies ⁊ ſacrm̄: ſimiliter ſpāles erūt eiꝰ ptes ſubiectiue: quia ille ſunt ptes ſubiectiue que p ſe ⁊ ſimplr recipiūt p̄dicationē totiꝰ: ⁊ ſic eēt ī p poſito: ſi q̄libet ordo eēt p ſe ⁊ ſimplr ſacrm̄: qd̄ iterū ipſe negat. Si vō oēs ordines ſūt vnū ſacrm̄: vt ptes eiꝰ quēadmodū ↄſecratio pāis ⁊ ↄſecratio vini faciūt vnū ſacrm̄ ↄpletū eucharīſtie: ſequeretur ꝙ ſpāles ordines erūt ptes integrales vniꝰ ſacri ordis: quēadmodū ī ſacro eucharīſtie ↄſecratio panis ⁊ vini ſūt ptes integrales eiꝰ hoc aūt iteꝝ ipſe negat. Nō reſtat ḡ ꝙ poſſit eiꝰ intentio ſaluari niſi mō ſupradicto. ſ. ꝙ ſacerdotiū ſit p ſe ⁊ ſimplr ordo ⁊ ſacrꝫ: cetera vō ſint ſacrālia tm̄. ¶ 5ᵒ pnˀ. Qꝛ ſi aliqd moueret ad oppoſitū h̄ potiſſime videreṫ rō quā qdā iducūt q̄ talis eſt. Oē illō in q̄ ↄferṫ gratia ex ope operato eſt ſacrm̄: ſꝫ ī ordinatiōe diaconi ⁊ ſubdiaconi grā ↄferṫ ex ope operato. ḡ ſūt ſacrā. hꝰ ꝓbaṫ ſic. Quicūqꝫ deputaṫ diuinitꝰ ad aliqd offim̄ cuꝰ executio nō pōt fieri ↄgrue ſine grā. illi daṫ grā in collatiōe officij: qꝛ deꝰ nō deficit in neceſſarijs. ſed diaconꝰ ⁊ ſubdiaconꝰ in ſua ordinatōe deputanṫ ad officia q̄ ↄgrue ſine grā exeq nō pnt: deputāṫ.n. ad ſacrā tractāda que īmūdis tāgere nefas eſt ſm̄ Dionyſiū p̄ cap. eccliaſtice hierarchie. ḡ ī eoꝝ ordiatiōe ↄferṫ eis grā. ḡ ſūt ſacrā: ſꝫ h̄ nō valet pp duo. Pͥo qꝛ oꝫ ꝓpō eſt vā ī illis opibꝰ q̄ directe ⁊ immediate ordinanṫ ad tollēdū pctm̄: qꝛ cum pctm̄ nō tollaṫ niſi p grāꝫ: actio p quā ↄferṫ grā eſt ibi p̄ncipaliſſima: ⁊ iō eſt ſacrm̄: ſīc eſt ablutio ī baptiſmo. In opibꝰ aūt q̄ nō immediate ordinanṫ ꝯ pctm̄: ſꝫ ad cōferēdū ptātē ſeu offim̄ pp aliquē finē: illa ſola opatio eſt ſacrꝫ p quā ↄferṫ ptās q̄ directe ⁊ immediate ordinatur ad finē intentū: qꝛ illa ſola eſt p̄ncipalis: ceteṙ vō ⁊ ſi eis ↄferaṫ grā: ſūt adminiculatiue: ⁊ iō ſolū ſūt ſacrales: ⁊ nō ſacrm̄: ſic aūt eſt in ordinibꝰ vt declaratū ē p̄us. iō. ⁊c̄. 2ᵒ. qꝛ poſſet dici ad minorē ꝓpoſitionē ꝙ ipa nō ſumiṫ vlr p oībꝰ ordinibꝰ ſub ſacerdotio: ſꝫ ſolū pro diaconatu ⁊ ſubdiaconatu: nec eiꝰ ꝓbatio ſe extēdit ad minores ordines de q̄bꝰ ſupꝰ facta eſt mentio: vꝫ ad oſtiariū lectorē acolithū: qꝛ officia p̄dictoꝝ ordinū poſſunt exerceri ſine grā q̄uis nō meritorie: qꝛ ſine grā nullum opꝰ eſt meritoriū: ⁊ iō p illā rōnē non ꝓbaṫ ꝙ in collatiōe p̄dictoꝝ ordinū ↄferaṫ grā. Dictū ēt Dionyſij ꝙ īmūdis ſymbola tāgere nephas eſt itelligiṫ de adminiſtratiōe ſacroꝝ q̄ nō ptinet ad diaconū vł ſubdiaconū ſꝫ ſolū ad ſacerdotē. Rurſus ſi dicaṫ ꝙ ſacrm̄ ⁊ ſacrālia debēt ſil ↄferri: cū ſacerdotio aūt nō ſil ↄferunṫ reliq ordines. Nō valet. qꝛ nō oꝫ ſacrālia ſil ↄferri cuꝫ ſacramēto: naꝫ in p̄mitiua ecclia p̄us multis diebꝰ ⁊ qn̄qꝫ pluribꝰ annis cathechiʒabanṫ aliq p̄us q̄ baptizarenṫ: ſicut legimꝰ de beato Martino: ⁊ eodē mō p̄us tpe pmoueṫ q̄s ad minores ordines gradatiꝫ anteq̄ fiat ſacerdos: vt ꝓbato ī minoribꝰ maiora comittāṫ. Hec Durādus in forma. ¶ Ab alijs ꝯ eādē arguiṫ ſic p̄. Si q̄libet ordo p ſe nō debeat dici ſacrm̄: ſꝫ oēs ſil vnū ſacrꝫ ſūt. ḡ q̄libet ordo aut eſſentialr ptinet ad ſacri ordis rōnē. ſicut ↄſecratio vini eēntialr ptinet ad ſacrm̄ eucharīſtie: ſicut ↄſecratio panis ⁊ ecōuerſo: qd̄ nullus dicꝫ: vł in vno tm̄ ↄſiſtit rō ſacri. ſ. in ſacerdotio. in alijs aūt cōcomitatiue tm̄ tanq̄ ī ſacrālibꝰ adiūctis: ⁊ hꝫ ꝓpoſitū. ¶ 2ᵒ. Qꝛ ſi ordo eſt ſacrm̄: q̄libet ordo erit ſacrm̄: ſꝫ cū ordies ſint ſeptē: ſeqṫ ꝙ ſint ſeptē ſacrā. ¶ 3ᵒ. Qꝛ ſi q̄libet ordo eſt ſacrm̄. Aut p ſe. ⁊ ſic ſūt ptes ſubiectiue: ⁊ ordo erit totū vniuerſale. Aut ſic ꝙ oēs ſūt vnū ſacrm̄: ⁊ tūc ſunt ptes integrales: ſed vtrūqꝫ eſt falſum. ḡ ⁊c̄. ¶ 4ᵒ. Illud ſolū eſt ſacrm̄ qd̄ attigit ad effectū pn̄r intentū. qd̄ vō diſponit eſt ſacrale. Et h̄ pꝫ p Tho. ſuper diſ. 23. q. i. cū ḡ ſolū ſacerdotiū attingat ad effectū p̄ncipalē illō ſolū eſt ſacrm̄: cetera vero ſacrālia. Et in h̄ ſecundus articulus terminatur.

Cōtra eādeꝫ arguitur ab alijs: vt recitat Pe. q. 24. ar. 3ᵒ.

Quantū ad 3ᵐ articlm̄ rñdēdū eſt obiectiōibꝰ ſupradictis. Et qdē ad p̄miū Scoti ꝯ p̄mā ↄnē dꝫ ꝙ ↄña illatū nō eſt incōueniēs: qꝛ epaꝰ ē ordo accipiēdo ordinē vno mō ſm̄ ꝙ videbiṫ in ſequēti qd̄ne. ideo de h̄ non ampliꝰ dꝫ pro pn̄ti. ¶ Ad 2ᵐ negaṫ ↄña. qꝛ nō ſolū ſacerdos veꝝ etiā ſubdiaconꝰ ⁊ diaconus ⁊ ceteri ordinati hn̄t ſpūalē ptātē ⁊ recipiūt characterē in ſua ordinatiōe. De h̄ ſc̄tus Tho. pn̄ti diſ. q. i. arti. 2ᵒ. in ſolone 2ᵉ queſtiūcule ſic dicꝫ. Circa hāc q̄ōnē fuit triplex opinio. Quidā.n. dixerūt ꝙ ī ſolo ordine ſacerdotali imp̄miṫ character. Sed h̄ non vꝫ veꝝ: quia actū diaconi nullus pt exercere licite niſi diaconꝰ: ⁊ ita pꝫ ꝙ hꝫ aliquā ptātē ſpiritualē in diſpēſatione ſacroꝝ

Ad argum. Sco. ꝯ p̄mā ↄclonem.

In quolibet ordine eccliaſtico imp̄miṫ character.

quã alij nõ hñt. Et ꝓp hoc alij dixerũt ꝙ in ſacris ordinibꝰ imp̃mit̃ character: nõ aũt i minoribꝰ. ſed hoc iterũ nihil eſt: qꝛ ꝑ quẽlibet ordinẽ aliqs ↄſtituit̃ ſupra plebem in aliquẽ gradu p̃tãtis ordinate ad ſacroꝝ diſpẽſationem. Unde cũ character ſit ſignũ diſtinctiuũ ab alijs ops ꝙ in omnibus character imprimat̃. Cuiꝰ etiã ſignũ eſt ꝙ ꝑpetuo manẽt ⁊ nũꝙ̃ reiterant̃: ⁊ hec eſt tertia opĩo q̃ cõior eſt.) Hec ille. Itẽ ibidem in ſolone p̃mi ſic dicit. (Quilibet ordo vł hꝫ actũ circa ipſꝫ ſacr̃m vł ordinatus ad ſacroꝝ diſpenſationẽ: ſicut oſtiarij hñt actũ admittẽdi hoĩes ad diuinorum ſacroꝝ inſpectionem: ⁊ ſic de alijs: ⁊ iõ in oĩbꝰ reqrit̃ ſpũalis p̃tãs.) Hec ille. Cũ aũt dicit arguẽs ꝙ laicꝰ põt facere quicqd põt diaconꝰ q̃uis nõ licite. ⁊c̃. Dr̃ ꝙ hoc ↄfirmat ꝓpoſitũ: qꝛ actꝰ licitꝰ ⁊ actus illicitꝰ licꝫ q̃nqꜭ ſint eiuſdẽ ſpẽi i eẽ nãe. Differũt tñ ſpẽ vel genere in eẽ moris vel iuris: ⁊ iõ laicꝰ nõ põt facere actũ eiuſdẽ ſpẽi ſecũdo mõ dicte cũ illo: quẽ põt facere ordinatꝰ: ⁊ ſic oẽs ꝙ ordinatꝰ hẽat aliquã p̃tatẽ ſpiritualẽ abſolutã vł reſpectiuã quã nõ hꝫ laicꝰ vł non ordinatꝰ. Itẽ quicqd ſit de actibꝰ exterioribꝰ: tñ character ordinis aliquẽ actũ iteriorẽ hꝫ: cui ſimilẽ nõ põt hr̃e nõ ordinatꝰ. puta ſignare diſtinguere ⁊ cõfigurare. De q̃ mã diffuſe loqt̃ ſctũs Tho. 4º diſ. huiꝰ. q. i. ar. p̃. Uerũ tñ ad hoc argm̃ diffuſiꝰ r̄ndet Pe. de palu. dicẽs. Quidã dicũt ꝙ nõ in oĩ ordie eſt character ꝓprie dictꝰ. Ubi ẽ ſciẽdũ ꝙ ſm eos cũ character ſit p̃tãs ꝑ quã opat̃ diuinas actiões: ſicut aliqd hꝫ duplr̃ rõnẽ p̃tãtis: ſic ⁊ characteris p̃tãs. n. ꝓprie dr̃ ꝑ quã poſſumꝰ i actũ i quẽ als nõ poſſemus. Sed p̃tãs ſecundum quid eſt per quã licite poſſumꝰ: qđ alias poteramꝰ ſꝫ nõ licite: ⁊ ſic character ſimplr̃ dr̃ p̃tãs ꝑ quã poſſumus i actũ i quẽ p̃us nõ poteramus: ſꝫ character ſꝫ qđ dr̃ p̃tãs ꝑ quã licite poſſumꝰ in actũ in quẽ p̃us poteramꝰ ſꝫ nõ licite: accipiendo characterẽ ꝓ p̃tãte ſimplr̃ dicta. ſic character nõ imprimit̃ niſi in ſacerdotio: nõ aũt i inferioribꝰ ordinibꝰ. Cuiꝰ rõnẽ aſſignãt. qꝛ cuicũqꜭ ↄfert̃ aliq̃ p̃tãs ſpũalis ſimplr̃ talis põt in ſpiritualem effectum in quẽ nõ poterat p̃us: vt dictũ eſt: ſꝫ ſacerdos poſt ſuã ordinationẽ põt ſpũalẽ effectũ in quẽ nõ poterat p̃us: qꝛ põt cõficere ſacr̃z eucharistie: ⁊ abſoluere in foro pñiali qđ p̃us nõ poterat. Diaconꝰ v̄o ⁊ iferiores ordies poſt ordinatiões ſuã nõ poſſunt in aliquẽ effectũ quẽ p̃iꝰ nõ poſſent: q̃uis liceat eis nũc qđ nõ licebat p̃iꝰ. P̃iꝰ enim poterat euãgeliũ legere: ⁊ ſacerdoti miniſtrare: ſꝫ nõ licebat. ergo in ordĩe ſacerdotis ↄfert̃ p̃tãs ſpũalis ſimplr̃ dicta: nõ aũt in ordine iferioꝝ: ſi ḡ character ſit p̃tãs ſpũalis. ſeqt̃ ꝙ character ꝓprie ⁊ ſimplr̃ dictꝰ imprimat̃ in ſacerdotio ⁊ nõ in iferioribꝰ ordinibꝰ. Nec eſt inſtãtia niſi de exorciſta q vr̃ in ſua ordinatiõe accipe p̃tatẽ ad effectũ ſpũalẽ. ſ. ad ipediẽdũ p̃tatẽ demonis. ſed iſtud ſm Cyprianum nõ cogit: qꝛ ipſe ponit ꝙ exorciſmꝰ nihil facit: ſꝫ tñ ſignificat illud qđ in baptiſmo poſtea efficit̃. Dicit eñi ſic. Sciãs diaboli neqtiã ꝑmanere vſqꜭ ad aquã ſalutarẽ: in aqua autẽ baptiſmi oẽm neqtiam amittere: ⁊ ita ſm ipſum exorciſta nõ hꝫ p̃tatẽ ſup demonẽ: ſed qꝛ ↄriũ tenet̃ cõmuniꝰ. iõ põt ↄcedi ꝙ in ordine exorciſte imp̃mat̃ character. Nec tñ ꝓp hoc eſt dignior ceteris ordinibꝰ: qꝛ q̃uis in hoc excedat: tñ in alio excedit̃ ãn hoc. ſ. ꝙ actus alioꝝ ordinũ magis de ꝓpinquo ſe hñt ad ſacr̃m eucharistie q̃ actꝰ exorciſte q immediate ordinat̃ ad tollendũ ipedimentũ baptiſmi ⁊ mediãte baptiſmo ad eucharistie ſacr̃m. Si v̄o character accipiat̃ ſecũdo mõ. ſ. ꝓ p̃tãte ꝑ quã licite poſſumꝰ in actũ in quẽ p̃us poteramꝰ: ſꝫ nõ licite. ſic dicẽm eſt ꝙ in oĩbꝰ ordinibꝰ imp̃mit̃ character. qꝛ ꝑ quẽlibet ordinẽ deputat̃ ordinatꝰ ad actũ q eſt ſacer vel rõne mãe vel ex relatiõe: quã hꝫ ad eucharistie ſacr̃m. Sed 5. qꝛ in ↄfirmatiõe imp̃mit̃ character ꝓprie dictꝰ ſicut in baptiſmo ⁊ ſacerdotio: ⁊ tñ ꝑ illũ nõ põt in qđ p̃us nõ poſſet etiã licite: ſꝫ tñ ex officio: ſicut miles ẽt non recipit p̃tatẽ faciẽ: ſꝫ officij ad pugnãdũ. Et vlteriꝰ qꝛ illa q̃ nõ imp̃miũt characterẽ reiterant̃. ḡ ⁊c̃. Sꝫ ad hoc diceret ꝙ illa ꝑ q̃ fiũt deputatiões ad aliqđ ſacr̃m cũ ↄſecratione illa nõ iterant̃ q̃diu res manent: licet illa conſecratio nõ imprimat characterem: nec ſit ſacramẽtum: ſꝫ importat ſolam deputationem ad aliquod ſacrũ. Hec Petrus. Mihi vr̃ ꝙ opĩo quã recitat ⁊ in pte approbat nõ eſt vera quo ad aliqua. ſ. ꝙ p̃tãs que ↄfert̃ alijs ordinibus a ſacerdotio ſit p̃tãs ſolũ ꝑ quã quis licite põt: qđ p̃iꝰ poterat ſꝫ nõ licite. Hoc. n. falſum eſt in omnibus minoribus ordinibus: vel ſaltem tribus illorum. Unde ſanctus Tho. 2º. q. huius diſ. arti. 2º arguit ſic ꝯ loco. (In quolibet actu ordinis ſpũalis debet eſſe aliqua vis ſpiritualis: quam habent ordinati pre alijs: ſed in apertione ⁊ clauſione oſtiorum non habent aliam p̃tatẽ ſpũalẽ oſtiarij q̃ alij hoĩes. ḡ hoc nõ debet poni actus ipſorum.) Ecce argm̃. Seqt̃ reſpõſio. (Quidã igr̃ dicũt ꝙ i ſuſceptione ordis dat̃ oſtiario quedã vis diuina vt arcere poſſit alios ab itroitu tẽpli: ſicut ⁊ in xp̄o fuit qñ eiecit vendẽtes de tẽplo. ſed hoc magis ptinet ad grãs gratis datas q̃ ad grãs ſacri. Et ideo dicẽm ꝙ ſuſcipit poteſtatem vt ex officio hoc agere poſſit: q̃uis etiam hoc ab alijs fieri poſſit: ſꝫ nõ ex officio: ⁊ ita eſt in omnibus actibꝰ minorum ordinum: ꝙ poſſunt per alios licite fieri: q̃uis illi nõ habeant ad hoc officium: ſicut etiam in domo nõ conſecrata poteſt dici miſſa: q̃uis conſecratio eccleſie ad hoc ordinetur: vt miſſa in ipſa dicat̃.) Hec ille. Patet ergo ex omnibus predictis ꝙ character ordis aliquis eſt poteſtas ad faciendum aliquid qđ ſine illo non poſſet fieri nec licite nec illicite: ſicut character ſacerdotij vel exorciſte: aliquis vero eſt poteſtas ad faciẽdũ aliqđ qđ ſine illo poſſet fieri: ſꝫ nõ licite. ſic character diaconatus ⁊ ſubdiaconatꝰ: aliqs v̄o eſt p̃tãs ad faciendũ aliqđ qđ ſine illo poſſet fieri licite: ſꝫ non ex officio. ſicut eſt character triũ minoꝝ ordinũ. Et ſimile eſt de charactere ↄfirmationis vt ponit ſanctus Tho. 7. diſ. 4º arti. p̃. q. 3. Utrũ aũt p̃tãs vel character ſex ordinum extendat ſe ad aliquẽ effectũ interiorẽ ⁊ ſpũalẽ in quem nõ poſſet carẽs tali ordine nõ eſt manifeſtũ: nec a doctoribus determinatũ niſi de exorciſmo: de quo dicit beatꝰ Tho. 6º. diſ. huius. q. 2. arti. 3. in ſolutione 2e. q. ꝙ ea que in exorciſmo dicunt̃ ⁊ agunt̃ aliquẽ effectũ habent in eo qui exorcizat̃: q quidẽ effectꝰ eſt debilitatio p̃tãtis demonis ne tñ poſſit i hoĩe ſicut añ baptiſmũ: ⁊ ne alia bona impediat in ipſo. Hec ille. Tñ ex hoc non directe põt cõcludi ꝙ illa actiuitas ſit in exorciſta: ſꝫ ſolũ ꝙ in verbis exorciſmi. Põt tñ ꝓbabiliter cõcedi: ꝙ ſit in vtriſqꜭ. Forte actꝰ ſuperioꝝ ordinũ aliquẽ effectũ habẽt nobis ignotũ in corpore xp̄i myſtico poſitiuum vel priuatiuũ diſponentẽ populũ ad ſacramentorũ dignã ſuſceptionẽ vel inſpectionẽ: quẽ effectũ nõ habet actus exercitus ꝑ miniſtrũ laicũ non ordinatum. Hoc aũt puto indubitãter verũ ꝙ nullus laicus põt exercere licite actũ exorciſte: qđ ſi preſumeret: nihil faceret ⁊ mortaliter peccaret: ⁊ ſic patet ad 2m Scoti. ¶ Ad 3m eiuſdẽ negat̃ ↄña: nec valet probatio vt alias dictũ fuit diſ. 19. q. i. qꝛ p̃tãs ſacerdotalis vnica eſt ſm eſſentiã abſolutam: licet habeat diuerſos actus: ⁊ ꝑ̃ter diuerſos reſpectus ⁊ habitudines ⁊ noĩa. Cũ autẽ dicit arguẽs ꝙ vna illoꝝ prius tempore data fuit aplis q̃ alia. Negat̃.

Triplex genus characteris.

Utrũ p̃tãs vł characteres ſex ordinũ extẽdat ſe ad aliquẽ effectũ interiorẽ ⁊ ſpiritualẽ i quẽ nõ poſſet carẽs tali ordine.

gaṫ. Sed ꝯcediṫ ꝙ eadem ptāꝰ primo data fuit aplis in cena quo ad vſum eiꝰ primariū ⁊ ꝑncipalē ⁊ poſt reſurrectionē fuit eis data quo ad aliū vſuȝ vel actum ſecūdariū ⁊ minꝰ ꝑncipalē mō alias expoſito. Et de ħ allegatū fuit ibidē dictū ſancti Tho. in pñti diſ. q. z. arti. 3ᵒ in ſolone zᵃ. vbi ſic dicit. (Dñs diſcipulis dedit ſacerdotalē ptātē ꝗtū ad ꝑncipalē actū añ paſſionē in cena qñ dixit. Accipite ⁊ mãducate. vñ ſubiūxit: hoc facite in meā cōmemorationē. Sed poſt reſurrectionē dedit eis ptātē ſacerdotalē ꝗtū ad actū ſecūdariū q eſt ligare ⁊ ſoluere.) Hec ille. Ibidē ēt dicit in ꝑncipali ſolone ꝙ collatio ptātis ſacerdotalis fit ꝑ ħ ꝙ dat eis aliqd qḋ ad ꝓpriū actū ptinet: ⁊ qꝛ ꝑncipalis actꝰ ſacerdotis ē cōſecrare corpꝰ ⁊ ſanguinē xpi. iō in ipſa datōe calicis ſub forma vboꝝ determinata character ſacerdotalis impmiṫ.) Hec ille. Itē diſ. 18. q. i. arti. ꝑ. q. z. in ſolone ꝑmi. ſic diṫ. (Ad duo quoꝝ vnū eſt cā alteriꝰ vna ptās ordinaṫ: ſicut in igne ad calefaciēdū ⁊ diſſoluēdū. Et qꝛ ois grã ⁊ remiſſio i corpe myſtico ex capite ſuo ꝓuenit ei: iō eadē ptās vr̄ eē ꝑ eſſentiā qua ſacerdos cōficere pōt: ⁊ qua pt̄ ligare ⁊ ſoluere: ſi iuriſdictio adſit. Nec differt niſi rōne ſm ꝙ ad diuerſos effectꝰ cōpaṫ ſicut ēt ignis dr̄ ſm aliā rōnē calefactiuus ⁊ liquefactiuꝰ: ⁊ qꝛ nihil aliud eſt character ſacerdotalis ꝗ ptās exercēdi illud ad quod principaliter ordo ſacerdotū ordinaṫ: oȝ ꝙ ſit idē qḋ ſpūalis ptās. iō character ⁊ ptās ꝯficiēdi: ⁊ ptās clauiū eſt vnū ⁊ idē per eēntiā: ſȝ differt rōne.) Hec ille. Et hec ſufficiāt ad obiecta Scoti ꝯ ꝑmā ꝯnē: ad quorū elucidationē valebūt dicēda ad obiecta ꝯ zᵃᵐ ꝯnē.

Ad arg. Durā. ꝯ ſcdaȝ cōcluſionem.

¶ Ad ꝑmū ꝯ zᵃᵐ ꝯnē rñdet Pe. ꝙ aᵘᵐ argᵗⁱ vᵃ eſt tūc ſolū qñ plures actōes ordinanṫ ſic ad vnū effectū cōeȝ ꝙ nō habēt ꝑter illū aliquē ꝓpriū effectū ex ope opato q ſufficiat ad rōnē ſacri: ſicut eſt in exorciſmo ⁊ in illis que dicunṫ añ ⁊ poſt in quolibet ordine qñ cōferṫ. Secus aūt eſt qñ quelibet actio hȝ ꝓpriū effectum ex ope opato: qui ſufficit ad rōnē ſacri. Tūc. n. qlibet eſt ſacrm̄: ſȝ qꝛ oēs illi ꝓpriȷ effectꝰ nō ſūt ꝑ ſe intēti: ſȝ ꝑ aliqd vnū: iō oēs ille actiōes ſil ſūpte faciūt vnū ſacrȝ integrū ⁊ ꝑfectū: ſȝ quelibet illaꝝ facit ſacrȝ imꝑfectū ⁊ diminutū. Hec Pe. ⁊ bñ. ħ addito qḋ aᵐ Durandi lȝ hēat aliquā apparētiā loquēdo de actōib ordinatis ab eccliā ad ꝑncipalē actionē inſtitutā a xpo: ⁊ potiſſime qñ ille diuerſe actiōes fiūt ſuꝑ eodē ſuppoſito vel ꝑſona: tñ loquēdo de diuerſis actōibꝰ ordinatis a xpo ſuꝑ diuerſis ſuppoſitis: ⁊ cū diuerſis formis ad ꝯferēdū ſpūalē grãȝ vel effectū grẽ dicta aᵐ nullā hȝ apparētiā. Sic aūt eſt de actionibꝰ que ſunt ordinationes miniſtroꝝ eccl̄ie ſub ſacerdotio. ¶ Ad zᵐ rñdet Pe. dicēs ꝙ qñ dr̄ ꝙ ordo ꝓut eſt ſacrm̄ eſt ad ꝯferēdū ſeu cōficiēdū: ſicut baptiſmꝰ eſt potētia paſſiua ad ſuſcipiēdū ea: adſdendū eſt: vel ad ꝑparādum ⁊ miniſtrādū ad ꝯficere vel cōferre. Si dicaṫ ꝙ ex ꝑte potētie paſſiue non eſt niſi vna actio que ſit ſacrm̄: alie aūt ſunt ſacrales ⁊ preparatorie. ꝗ nec ex ꝑte potētie actiue. Nō eſt ſimile. qꝛ plura reqrunṫ ad agēdū ꝗ ad patiēdū. Uel dōȝ ꝙ etiā ordinū qdā diſponūt ad ſacrm̄ ꝯferēdū ⁊ cōficiēdum diſponēdo populū. In minori aūt veꝝ dicūt niſi ō diacono q ex offō hȝ ſanguinē miniſtrare. Tñ adhuc vr̄ ꝙ nō ſit ſuꝰ gradus niſi fiat mētio in verbis ſue ordinationis. Hec Pe. ⁊ bene. Nec aᵐ argᵗⁱ eſt ſimplr̄ falſa. Illa eni ſilitudo ibidē facta de baptiſmo ⁊ ordine nō tenet per oia: ſed ſufficit ꝙ ſicut in ſacro baptiſmi ꝯferṫ potētia paſſiua ad ſuſceptionem ſacroꝝ: ſic in ſacro ordis ꝯferaṫ aliq̄ potētia actiua ad exercēdū aliquā actionē ordinatā mediate vel imediate ad ꝯficiēdū vel diſpēſandū ſacrm̄ euchariſtie vel ad ꝑparādū eiꝰ mām: vl̄ ꝓpriū ſuſcipiētē ſacrm̄: vel aliqd hō. Hāc aūt ptātē hȝ qlibet ordinatꝰ q̄licūq ordine eccleſiaſtico. ſicut oñdit ſcūs Tho. in hac diſ. q. z. ar. ꝑ. in ſolone. zᵃ. q. dicēs. (Diſtinctio ordinū eſt accipiēda ſm relationē ad euchariſtiā: qꝛ ptās ordis aut eſt ad ꝯſecrationē ipſius euchariſtie: aut ad aliqḋ miniſteriū ordinādū ad ħ. Si ꝑ mō. ſic eſt ordo ſacerdotū: ⁊ iō cū ordinanṫ accipiūt caliceȝ cū vino ⁊ patenā cū pane ad deſignādū ꝙ accipiūt poteſtatē ꝯſecrādi corpꝰ ⁊ ſanguinē xpi: cooperatio autē miniſtroꝝ eſt vel in ordine ad ipſuȝ ſacrm̄ vel in ordine ad ſuſcipiētes. Si ꝑ mō: triplr̄. Primo. n. eſt miniſterium quo miniſter cooꝑaṫ ſacerdoti i ipſo ſacro ꝗtuȝ ad diſpēſationē. lȝ nō ꝗtū ad ꝯſecrationē quā ſolus ſacerdos facit: ⁊ hoc ptinet ad diaconū. Unde i lrã dr̄ ꝙ ad diaconū ptinet miniſtrare ſacerdoti in oibꝰ q̄ agūtur in ſacris xpi. Unde ēt ipſi ſanguinē diſpēſant. zᵒ. ē miniſteriū ordinatū ad mām ſacri ordinādā in ſacris vaſis ipſiꝰ ſacri: ⁊ ħ ptinet ad ſubdiaconū. Unde in lrã dr̄ ꝙ vaſa corporis ⁊ ſanguis domini portant ⁊ oblationes in altari ponūt: ⁊ iō accipiūt calicē de manu epi: ſed vacuū cū ordinaṫ. 3ᵒ. eſt miniſteriū ordinatū ad pñtandū ad manū ſacerdoti: ⁊ hoc ꝯpetit acolitho. Ipſe. n. vt in lrã dr̄ vrceolū cū aq̄ ⁊ vino ꝑparat. Uñ accipiūt vrceolū vacuū. Sȝ miniſteriū ordinatū ad ꝑparationē recipiētiū nō pt̄ eē niſi ſuꝑ imūdos: qꝛ q mūdi ſūt iā ad ſacra ꝑcipiēda ſunt idonei. Triplex aūt eſt genꝰ imūdoꝝ ſm Dionyſiū: qdā. n. ſūt oio īfideles credere nō volētes: ⁊ hi totalr̄ ēt a viſione diuoꝝ ⁊ a cetu fideliū arcēdi ſūt: ⁊ hoc ptinet ad oſtiarios. Quidā aūt ſūt volētes credere: ſȝ nōdū inſtructi. ſ. cathecumini: ⁊ ad eoꝝ inſtructionē ordinaṫ lectoꝝ ordo: ⁊ iō ꝑma rudimēta fidei. ſ. vetus teſtm̄ eis legendū ꝯmittiṫ. Quidā v̄o ſūt fideles inſtructi: ſȝ īpedimētū hñtes ex demonis ptāte. i. energumini: ⁊ ad hos hȝ miniſterium ordo exorciſtaꝝ: ⁊ ſic pȝ rō numeri ⁊ gradꝰ ordis.) Hec ille. Ex qbꝰ pȝ ꝙ qlibȝ ordo hȝ ptātē vel ad ꝯſecrādū euchariſtiā: vel ad aliqḋ miniſteriū ordinatū ad ħ. ¶ Ad 3ᵐ rñdet Pe. de palude dicēs. Qꝛ qñ dr̄ ꝙ nō eſt ordo ſimplr̄: qꝛ nō ē ptās ſimpliciter niſi i ſacerdotio: pōt addi ꝙ imo in ſubdiaconatu ⁊ diaconatu eſt noua nō ptās: qꝛ ꝑus poterāt ꝯtrahere matrimoniū poſtea nō poſſunt: ⁊ ſi ꝯtrahāt nō eſt matrimoniū: nec ſacrm̄. Itē dicēdū ꝙ bene eſt aliqḋ verum ſacrm̄ nō ſolū ꝑ qḋ aliqs pōt agere vel pati qḋ priꝰ non poterat niſi illicite ſicut ꝑ matrimoniū accipit ptātē vnꝰ in aliū nō patiēdi aut faciēdi qḋ ꝑus nō poterat: ſȝ faciēdi licite qḋ priꝰ ñ poterat niſi illicite: ⁊ ſic eſt de diaconᵗᵘ ⁊ ſubdiaconᵗᵘ. Itē aliqd eſt ſacrȝ ꝑ qḋ daṫ ptās faciēdi ex offō qḋ ꝑꝰ poterat facere licite: ſȝ nō ex officio ſicut in ꝯfirmatiōe: ⁊ ſic eſt de minoribꝰ ordinibꝰ: quoꝝ actus etiā licite ſine illoꝝ ordīe etiā exercenṫ: nō tñ ex offō a deo inſtituto ſicut cū illis. Uel ſi ꝯcludat ꝙ nō qlibȝ ordo eſt ſacrm̄ ꝑfectū: ſȝ imꝑfectū: ꝯcedēdū eſt. Qꝛ aūt dr̄ ꝙ licere nō eſt poſſe niſi ſm qd. Dicitṫ qḋ imo ptās iuris dr̄ eē poteſtas ſimplr̄: ſicut in matrimonio ptās quam vnus hȝ i aliū nō eſt ptās facti: quā magis hȝ q opprimit alienā: ꝗ qui reddit debitū ſue: ſȝ ſolū ptās iuris: q̄ licite facit qḋ prius non poterat. Itē exorciſtatus ⁊ epatus erant ſimpliciter poteſtates ſicut ſacerdotiuȝ: qꝛ ꝑ illa pōt quis qḋ prius nō poterat. Hec Pe. ⁊ bene. Cuȝ autē cōcludit arguēs ꝙ ordo oſtiarioꝝ lectoꝝ ⁊ acolithoꝝ nō eſt niſi ex inſtōne eccleſie. ⁊c̄. Negādum eſt. Unde ſcūs Tho. vbi ſupra in ſolutione zⁱ argumenti. ſic dicit. (In ꝑmitiua eccleſia ꝓꝑ paucitatē miniſtroꝝ oia inferiora miniſteria diaconis cōmittebāṫ: vt patet

Diſtinctio ⁊ ſufficiētia ordinū eccleſiaſticorum.

Triplex genus imūdoꝝ ſpūaliter.

ꝑ Dionyſiū 3°.ca°.eccl'aſtice hierarchie.vbi dicit.(Mi
niſtroꝝ alij ſtāt ad portas clauſas tēpli:alij aliud quid
ꝓprij ordis operant:alij cū ſacerdotib' ponūt in alta-
re ſacrū panē ꝛ bñdictionis calicē. Nihilominꝰ erāt ꝑ-
dicte oēs ptātes īplicite in vna diaconi ptāte: ſꝫ poſtea
ampliat'eſt cult' diuin':ꝛ eccl'ia qđ īplicite hēbat ī vno
ordine explicite tradidit in diuerſis:ꝛ ſm h dicit magr̄
in littera ꝙ eccl'ia alios ordīes ſibi inſtituit.) Hec ille.
¶ Ad 4m rñdet Pe.dicēs ꝙ ſicut ąlibꝫ aia eſt aia:ſed
nō ꝑfecta niſi intellectiua in qua hec tres vniunt: ꝛ eſt
vna ꝑfecta aia.ſic in ꝓpoſito:niſi ꝙ ibi eſt totū ēētia
le cū toto potētiali:ꝛ eſt ibi vnitas realis nō plures aie
in hoīe.hic aūt eſt vnitas ordinis. Unde ſunt plura ſa
cramēta imꝑfecta:ſꝫ vnū ꝑfectū. Nec ēt ſacerdotiū ſi
ne alijs eſt ſacrm̄ ꝑ ſe ꝛ diſtinctū. Tūc.n. alia vel nō eſ
ſent ſacrā:vel eſſent diſtincta ſacrā a ſacerdotio. Qꝛ ēt
dicit Tho.ꝙ tota plenitudo huiꝰ ſacri eſt in ſacerdotio
intelligēdū eſt q̄tū ad eſſentiā illiꝰ qđ ꝑnr ꝛ finalir que
rit in oībꝰ ordinibꝰ:nō aūt q̄tū ad ꝑfectionē ꝛ integrita
tē accñtalē eiuſdē:nec q̄tū ad ēētiā eoꝝ que imedia-
te vt ꝓpꝰ finis querunt in ſingulo ordīe. Niſi.n.ſacer
dos ſuſcepiſſet ordinē diaconatꝰ nō licite faceret offm̄
diaconi:niſi forte īferior ꝯtineat in ſuperiori. Hec Pe.
Et vr̄ in aliqbꝰ diſcordare a ſcō Tho. Nā ſcūs Tho.in
hac diſ.q.i.ar.2.in ſolone 5ᵉ.queſtiūcule ſic dicit.(Nō
eſt de neceſſitate ſupioꝝ ordinū ꝙ aliqs ꝑus hēat mi-
nores ordines:qꝛ ptātes ſunt diſtincte:ꝛ vna quantum
eſt de ſui rōne nō reqrit aliā in eodē ſubiecto:ꝛ iō ī pri-
mitiua eccl'ia aliq ordinabant in pſbyteros q priꝰ ordi
nes inferiores nō ſuſceperāt:ꝛ tñ poterāt oia q̄ ptīt īfe-
riores ordines:qꝛ inferior ptās cōꝑhendit in ſupiori
virtute:ſicut ſenſus in intellectu.ꝛ ducatus in regno; ſꝫ
poſtea ꝑ cōſtitutionē eccl'ie determinatū eſt ꝙ ad ma-
iores nō ſe ingerat q priꝰ in minoribꝰ officijs nō ſe hūi
liauit:ꝛ inde eſt ꝙ q ordinant ꝑ ſaltū nō reordināur:
ſed id qđ omiſſum fuerat de ꝑcedētibus ordinibus eis
ꝯfert.) Hec ille. Itē ſicut recitatū fuit in ſolone ꝑcedē
tis ſm ipſū ptās diaconi ꝯprehēdit oēs īferiores v̄tute
ꝛ implicite. Dr̄ ḡ ꝙ in argumēto Durādi ſūt multi de-
fectꝰ. Primus eſt cū infert iſtā falſā ꝯñaꝫ ex dictis ſan
cti Tho. In diaconatu ꝛ inferioribꝰ ordinibꝰ eſt aliqua
ꝑticipatio ſacri ordinis:ſed in ſacerdotio eſt plenitudo
huius ſacri:ḡ ſolū ſacerdotiū eſt ſacrm̄:ꝛ reliq ordines
nō ſunt ſacrm̄:ſꝫ ſacrale. Hec.n.ꝯña nō ſeqr ex dictis
ſcti Tho. Nec eſt ſm mētē eius.nam ipſe ꝯcedit añs:
ꝛ negat ꝯñs. quod pꝫ. Nā ipſe ꝯcedit ꝙ ąlibꝫ ordo eſt
ſacrm̄.nā.q.2ᵉ huiꝰ diſ. arti. p̄ in ſolone 3ᵉ q̄ſtiūcule ſic
dicit.(Ordo dr̄ ſacer dupl'r. Uno mō ſm ſe:ꝛ ſic ąlibꝫ
ordo eſt ſacer:cū ſit ſacrm̄ quoddaꝫ. alio mō rōne mãe
circa quā hꝫ aliquē actū:ꝛ ſic ordo dr̄ ſacer q hꝫ aliquē
actū circa rē ꝯſecratā:ꝛ ſic ſūt tm̄ tres ordines ſacri.ſ.
ſacerdos ꝛ diaconus q hñt actū circa corpꝰ ꝛ ſanguinē
xp̄i ꝯſecratū:ꝛ ſubdiaconus q hꝫ actū circa vaſa conſe
crata.) Hec ille. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ ſꝫ mētē ꝛ dicta eiꝰ ąlꝫ or
do eſt ſacrm̄.ſed arguēs male exponit dicta eiꝰ: ꝛ for-
te praue intellexit. Cū.n.dicit ſanctus Tho. ī añte illiꝰ
ꝯñe ꝙ tota plenitudo huius ſacri eſt in ſolo ſacerdotio.
ꝛ in alijs eſt q̄dā ꝑticipatio:nō loqr de participatione
ſacri quo ad nomē ꝛ rōnē:ſꝫ quo ad ptātē.qꝛ illa ꝑfecte
eſt in ſacerdotio:ſꝫ participatiue in alijs. Et ꝙ loquat
de hac participatiōe pꝫ. Nā eodē articulo p̄ꝰ q̄ſtione.i.
in ſolone tertij ſic dicit.(In regno q̄uis tota ptātis ple
nitudo reſideat penes regē:nō tñ excludunt miniſtro-
rū ptātes que ſunt ꝑticipatiōes quedā regie ptātis. Et
ſil'r eſt in ordine.) Hec ille. Et hoc cōſonat dictis eiꝰ in

Nō ē de eēn
tia ſuperioris
ordis vt ali.
quis habeat
inferiores:qui
tñ poſſet oīa
que poſſet et
inferior.

cōſili mā. Nā pria pte.q.77.ar.p̄ ſic dicit.(Totū ptā-
tiuū mediū eſt inter totū vle ꝛ totū integrale. Totū.n.
vle adeſt cuilibet pti ſm totā eſſentiā ꝛ virtutē:vt aial
hoī ꝛ equo:ꝛ ideo ꝓprie de ſuis ptibus ꝑdicat. Totū
vō integrale nō eſt in qualibet parte:neqꝫ ſm totā eēn-
tiā neqꝫ ſm totā virtutē:ꝛ iō nullo mō de ſuis ptibꝰ ꝑ-
dicat:ſed aliquo modo licꝫ improꝑe ꝑdicat de oībꝰ ſil:
vt ſi dicamꝰ ꝙ paries tectū ꝛ fundamētū ſunt domus.
Totū vō potētiale ineſt ſuis partibꝰ ſm totā eſſentiaꝫ:
ſed nō ſm totaꝫ v̄tutē:ꝛ ideo quodāmodo pōt ꝑdicari
de qualibet parte:ſꝫ nō ita ꝓprie.ſicut totum vniuerſa
le:ꝛ per hūc modū Augꝰ dicit ꝙ memoria intelligētia
ꝛ volūtas ſunt vna anime eſſentia.) Hec ille. Itē poſi-
to ꝙ ſanctꝰ Tho.loqueret de participatione ſacramē
ti ordinis quo ad nomen ꝛ rationem: ꝛ non de partici
patione quo ad ptātē:adhuc argumentū peccat per fal
laciā ꝯñtis arguēdo a ꝓpoſitiōe hñte plures cauſas
veritatis ad vnā illarū. Nā cū dicitur ꝙ in alijs ordini
bus a ſacerdotio eſt quedā participatio ſacramenti or-
dinis. Hoc poteſt dupl'r intelligi.ſ.vel quia ratio ſacra
menti nullo modo ſaluat in alijs:aut qꝛ nō ita ꝑfecte
ꝛ cōplete. Ex hac aūt diſiūctiua nō licet īferre aliquaꝫ
ptē ſicꝫ arguēs facit. Secūdꝰ defectꝰ illius argumēti eſt
qꝛ cōceſſo ꝙ ąlibet ordo ſit ſacramētū ꝛ ꝑdicationem
ſacramenti recipiat:nō ſequit ꝙ ſacramētū ordinis ſe
habeat ad ſingulos ordines ſicut totum vniuerſale ad
partes ſubiectiuas ꝓpter cauſas ſtatim aſſignatas. Tū
quia nō adeſt cuilibet parti ſm totā ſuā virtutē. Tū qꝛ
nomen ꝛ rō ſacramēti prius ꝛ perfectiꝰ ſaluat in vno
ordine q̄ꝫ in alio.cuiꝰ oppoſitū eſt de toto vlı vniuoco
reſpectu ſuarū partiū. Tū qꝛ nō dicimꝰ ꝙ ąlibet ordo
ſit ꝑ ſe ꝛ diſtinctū ſacramētū penitꝰ ab alio ordine:ſed
ꝙ quilibet ordo eſt ſacramentuꝫ: ſed nō perfectū ſine
alijs.que qdē imperfectio pōt dupliciter intelligi.qꝛ ſi
loq̄mur de alijs ordinibꝰ alijs a ſacerdotio:nullū eorū
nec omnes ſimul ſine ſacerdotio hñt plenitudinem
poteſtatis ordinis:vt dictum eſt. Si vō loquamur de
ipſo ſacerdotio ſumpto ſeorſum ab alijs ordibus:defi-
cit ſibi aliqua ꝑfectio accidētalis vel ſecūdaria quam
haberet cum alijs.de qua fit mentio in ꝓbatiōne ꝯñtis:
vtputa qꝛ nō ita perfecte recommēdat aut repreſentat
diuinā ſapiētiam:nec ita ſubuenit hūane īfirmitati: nec
dat viā ꝑficiēdi pluribꝰ:ſicut faciunt ſeptem ordines
ſimul ſumpti. Et vlterius quia nō ita perfecte ſignifi-
cat rem ꝛ effectū ꝛ ptātē totalis ſacramēti ordis ſicut
faciūt oēs ſeptem ordines ſimul ſumpti:ꝛ ꝓpter mul-
ta alia. Tertius defectus argumenti eſt.quia poſito ꝙ
ſeptem ordines ſint vnū ꝑfectū ſacramētū.nō ſequit
ꝙ ſacramentū ordinis ſe habeat ad ſingulos ordines
ſicut totū integrale ad partes ſuas integrales ꝓprie
loquendo propter rōnes ꝑtactas.ſcꝫ quia totū integra
le nō adeſt alicui ſue pti neqꝫ ſm totā ſui eſſentiaꝫ: nec
ſm virtutē totaꝫ. Secus eſt de ſacramento ordinis re
ſpectu ſinguloꝝ ordinū vt dictū eſt. Nec ſaluatur ſm
totā ſuā virtutē in aliqua parte ſua:ſicut ordo in ſacer
dotio ſaluat ſm totū poſſe ſuum. ¶ Ad 5m rñdet Pe.
dicens ꝙ ſolutio quā dat arguēs ad argumentum non
valet. Primo qꝛ videt innuere ꝙ in minoribus ordi-
nibus grā nō cōferat.quod eſt falſum: qꝛ aut eoꝝ actꝰ
a carente grā nō pñt exerceri ſine peccato. ꝛ tūc eadeꝫ
ratione confertur in eis gratia ſicut in diaconatu ꝛ ſub
diaconatu. Aut pñt ſine pctō:ꝛ tunc ſaltem nō poſſunt
exerceri cū merito. Qñ aūt deus eligit aliquem ad ali
quod officiū:nō ſolum dat illud qđ eſt neceſſarium ad
hoc ꝙ exercens nō mereat penā:ſed etiam illud qđ ē

Nec ſicut to
tū integrale.
De eodē in-
fra ad 2m alio
rum.

ne c̄tum

necitum ad h ꝙ ipſe meretur ꝑmiū ⁊ mercedē: alias deficeret in neceſſarijs: qꝛ fruſtra quis laborat: ſi nec ꝑmiū: nec meritū cōſequatur: nec penā vitet: ⁊ in minoribus ordinibus adiungit: ſic agas vt ptē habeas cū illis. ⁊c. Cū aūt dr ꝙ nō oē illud in quo ex ope opato ↄfert grā eſt ſacrm: eſt ꝯ diffōnē ſacri noue legis que nō plus cōtinet niſi ſenſibile ſignū exteri⁹ ⁊ grāꝫ ſctificātē iteri⁹ ex ope opato: ita tn̄ ꝙ vel ipſa res q̄ ↄfert grāꝫ eſt ſacrꝫ ⁊ nō virtus ei⁹: ſicut cōlo nō eſt ſacrm: ſꝫ virtus ſacri: ⁊ tn̄ ex ope opato ↄfert grāꝫ: vel virtus rei q̄ ↄfert ſanctitatē eſt ſacrm ſicut in baptiſmo. Cū aūt dr ꝙ ī illis ſolis ordinibus q ordinant ꝯ petriſ ḣa eſt maior. falſū eſt. qꝛ ſolū baptiſm⁹ ⁊ pnīa ⁊ extrema vnctio ſm eos directe ordinant ꝯ petiſ tollēdū: ⁊ alia ꝯ alios defectus: ⁊ nihilominus ſūt ḣa ſacra ex h ꝙ ex ope opato ↄferūt gratiaꝫ. Et iſti ī maiorē quā mō diſtinguūt ipſi ſolebāt accipere indiſtincte ad ꝓbādū aliqd eē ſacrm. qꝛ ſ. hēbat aliqd ſenſibile exteri⁹ ꝑ qḋ iteri⁹ ſanctitas cauſabatur. Sacrꝫ eni eſt ſacre rei ſignū ita vt eā exiſtat: ⁊ ſilitudinē gerat ⁊ nihil pl⁹ reqrit. Cū vlteri⁹ dr ꝙ in opatōib⁹ q̄ pn̄r ordinant ad ↄferēdū ptātē vel offm illa ſola eſt ſacrm ꝑ quā dat ptās imediate ad illū finē. veꝝ eſt: ſi loquatur d̄ fine imediato ad quem gratia requiritur: non autē d̄ fine remoto: ſi eni ꝑ ſacerdotiū ↄferret tm̄modo ptās ⁊ nō grā ex ope opato: nō eēt ſacrm noue legis: ſꝫ ſoluꝫ antique: vel ſi ꝑ ſacerdotiū ſolū daret grā: ⁊ nō aliqua ptās. poſſet eē ſacrm in noua lege: ſicut extrema vnctio in qua nō dat ptās ꝑ quā ſup alios ↄſtituatur. g̃ ex his duob⁹ eſt ſacrm ſicut ex cā finali: qꝛ dat ptās ⁊ grā ad bene vtēdū ea. Ubicūq g̃ illa duo ↄcurrūt ibi eſt ſacrꝫ idē. ⁊c. Cū aūt dicūt ꝙ ſacrm ⁊ ſacralia nō opꝫ ſil ↄferri. veꝝ dicūt: ſicut de catheciſmo in primitiua ecclia: ſed ex h pōt argui ꝯ eos: qꝛ illud nō ſe hꝫ ad aliud ſicut ſacramētale ad ſacrm: qḋ nō pōt cū ipſo licite ↄferri: vel qḋ nō pōt cū ipſo iterari: ēt ſi ſit cū ↄſecratiōe datū: ſicut vnctio in ſcapulis ⁊ in vertice iterant: qꝛ nō fuit ver⁹ baptiſmus: ⁊ nō ſolū catheciſmus ⁊ exorciſmus. Qñ. n. eēntia ſacri defuit debēt oia ſacralia iterari: qꝛ nūq̄ dꝫ dari ſacrm niſi oib⁹ ↄcurrētib⁹ excepta neceſſitate. Cū aūt dr ꝙ dꝫ caute ſuppleri qḋ fuit omiſſuꝫ: ⁊ nihil ē iterādū de ſacris iterādis c. i. veꝝ eſt qñ illḋ qḋ fuit omiſſuꝫ nō erat eſſentiale ⁊ ꝓncipale in ſacro: ſꝫ vel erat pure ſacrale. ſicut catheciſmus omiſſus dꝫ dici ſol⁹: ⁊ non aliud: qꝛ eſt pure ſacrale: vel qñ erat eſſentiale: ſꝫ nō ꝓncipale. ſicut ſi manus impoſitio eſt omiſſa in diacono vel ſacerdote. qḋ eſſentiale eſt: ſꝫ nō ꝓncipale: illud ſolū ſupplēdū eſt: ſed ſi nec character impſſus fuiſſet oē illi⁹ characteris ſacrale repetēdū eēt: ſicut ſi ſacerdoti non fuiſſet traditus calix: oē pure ſacrale ad ordinē ſacerdotij repetēdū eēt cū illo vel ſaltem poſſet repeti: ſed qñ ſacerdotiū dat nō opꝫ. imo nō lꝫ aliquē aliū ordinē cū illo cōferri. g̃ nullus ordo eſt ad ipſuꝫ ſicut pure ſacrale. Cōfirmat aūt hui⁹ rōnis: qꝛ illud qḋ eſt tm̄ ſacrale ⁊ nō ſacrm pōt iterari ſine iniuria ſacri: qꝛ ꝑ iterationē ei⁹ qḋ nō eſt ſacrm nō fit iniuria ſacro. imo ēt qñ ſacrꝫ cōfert ſolēt ſacralia iterari ſi pu⁹ qñ fuit adhibita eēntia ſacri nō fuerūt collata: vn̄ ⁊ ī ꝓmitiua ecclia qñ cathecumini veniebāt ad baptiſmū q̄tūcūq eſſent īſtructi vt Ambro⁹ Aug⁹ ⁊ Martin⁹: nihilominus replicabatur eis id qḋ paruulis nōdū cathecizatis dr: credis: credo: ⁊ ſi factis oīb⁹ cerimonijs iueniat puer nō baptizatus: qꝛ defuit for⁹ vel mā: qñ baptizabit: replicabit totū: ſi aūt dicto toto canone. ſi nō appareat eē panē vl vinum reincipiet totū a canone: ⁊ apponet noua hoſtia. Et ſimilr qñ eſſentiale ordis eſt omiſſum ola reiterant. Hec

Pe. cū multis alijs ꝓbōnib⁹ ad h ꝙ alij ordies nō ſint pure ſacralia: ſed ſacra. Ex qb⁹ pꝫ ſolōnē Durādi ad argumētū qḋ recitat nō valere: ⁊ potiſſime qꝛ ꝯ doctrinā cōeꝫ eſt ꝙ aliqd pure ſacrale ab ecclia inſtitutū: ⁊ nllo mō a xp̄o vel mediate vl imediate ↄferat grāꝫ ex ope opato. Hoc. n. ꝑtinet ad ptātē auctoritatis vl excellētie in ſacris quā ſibi ſoli xp̄s reſeruauit: ꝫ iō nihil ē dictu ꝙ aliqs ordo ↄferat grāꝫ ex ope opato: ⁊ tn̄ nō ſit ſacrm: ſꝫ ſacrale ab ecclia inſtitutu: vel ꝙ aliq̄ actio īſtituta a xp̄o ↄferēs grāꝫ ex ope opato ſit tm̄ qd ſacrale: ⁊ nō verū ⁊ ꝓpriū ſacrm. ¶ Ad pm̄ alioꝝ rñdēt Pe. dicēs ꝙ illa rō omittit mediū. qꝛ rō ſacri cōſiſtit in oib⁹ eſſentialiter: ſꝫ nō eq̄liter. ſicut rō vite nō ↄſiſtit eq̄liter in vegetatiuo ſenſitiuo ⁊ itellctiuo: ſꝫ ī ſolo itellctiuo totalr ⁊ ꝑfecte ī alijs īꝑfecte ⁊ partialr: ſꝫ tn̄ eſſentialr: ⁊ ſic ī ꝓpoſito qlibet ordo eſt ſacrꝫ eſſentialiter: qꝛ hꝫ vtraq eſſentialia: ſꝫ nō ꝑfecte niſi ſacerdotiū. ⁊ iō ſunt vnū ſacrm ꝑꝑ ordinē ad vnū. ſ. corp⁹ xp̄i: ad quod oēs ordinant. Hec Pe. ⁊ bn̄. ¶ Ad zm̄ rñdet negādo ↄñaꝫ ibi factā. ſ. ſi ordo eſt ſacrm ⁊ qlibet ordo eſt ſacrm. g̃ ſunt ſeptē ſacra vel tredecim: qꝛ ↄſecratio panis an̄ cōſecrationē vini eſt ſimplr ſacrm ⁊ ꝑ ſe q̄tū ad h ꝙ ei cōpetat diffō ſacramēti: ⁊ eſt ibi tot⁹ effect⁹ ⁊ ↄplet⁹: ⁊ ſilr eſt de ↄſecratione vini. nō tn̄ ſūt tot ſacra ſimplr quot ſūt ↄſecrationes: qꝛ ambe ordinant ad vnū finē: g lꝫ ſit ꝑfecte ī qlibet q̄tū ad rē ſacri non tn̄ quo ad ſacrm: ſeu quo ad ſignū eſt ꝑfecte niſi ſub vtraq ſpēe: ſic eſt in ꝓpoſito: qꝛ lꝫ in quolibet ordine ſit illud qḋ ꝑ ſe ſufficeret ad totaꝫ rōnē ſacri: ⁊ iō qlibet pōt dici ſacrm: qꝛ tn̄ oēs ordies ad vnū qd pn̄r ordinant ꝑꝑ h ſunt vnū ſacrm vnitate ordinis. Hec Pe. ⁊ bene. ad cui⁹ intellectū facit illḋ qḋ dicit ſanctus Tho. 8. diſ. hui⁹. q. i. ar. ꝑmo. in ſolōne zᵉ que ſtiūcule. (Per ſe inqt vnū ſimplr ⁊ qḋ ē numero vnū trib⁹ modis dr. Uno mō ſicut indiuiſibile dr vnū vt pūctus ⁊ vnitas qḋ neq eſt multa actu neq potentia. Alio mō qḋ eſt vnū ↄtinuitate qḋ tn̄ eſt multa ī potentia ſicut linea. Tertio mō qḋ eſt vnū perfectiōe ſicut dr calciamētū vnū qḋ hꝫ oēs partes: que reqrunt ad calciamentū: ⁊ hec vnitas dr in oib⁹ illis ad quoꝝ itegritatē aliq̄ exibent ſicut vn⁹ hō: ⁊ vna domus: ⁊ qꝛ ad oē ſacrm multa ↄcurrūt ſicut mā ⁊ forma ⁊ hō. iō ob hec vnitate dr ſacrm vnū eē. Illa. n. ſunt de itegritate alicuius inſtri q̄ reqrunt ad illā opationē: ad quā inſtrm eſt ꝯputatū.) Hec ille. Et applicat h ad eucharíſtie ſacrꝫ. Silr dicit 3ᵃ pte. q. 73. ar. ꝑ. (Sic inqt dr ſᵉ metbaphiſice vnū dr nō ſolū qḋ eſt indiuiſibile vel qḋ eſt continuū: ſꝫ ēt qḋ eſt ꝑfectū. ſicut cū dr vn⁹ hō ⁊ vna dom⁹. Eſt aūt vnū ꝑfectione ad cui⁹ itegritatē ↄcurrūt oia q̄ reqrunt ad finē eiuſdē. ſicut hō itegrat ex oib⁹ mēbris neceſſarijs opationi aie: ⁊ dom⁹ ex ptib⁹: que ſūt neceſſarie ad inhabitādū: ⁊ ſic h ſacrm dr vnū. ordinat enīꝫ ad ſpūalē refectionē. ⁊c.) Hec ille. Et loqtur de eucharíſtia ⁊ in fine concludit ꝙ eucharíſtia eſt multa ſacramenta materialiter. ideo quandoqꝫ dicit ſacra ī pluralr: ſꝫ eſt vnū formalr ⁊ ꝑfectiue inq̄tū ordinat ad vnā refectionē: ⁊ ſic pōt dici in ꝓpoſito: ꝙ ſeptē ordines ſūt ſeptē ſacra mālr: ſꝫ ſunt vnū ſacrm formalr ⁊ ꝑfectiue ꝑꝑ ordinē ad vnū finē: q eſt eucharíſtie ſacrꝫ. ¶ Ad 3ᵐ rñdet Pe. ꝙ nō ſeqt ſi qlibet ordo eſt ſacrm ꝙ ſint ptes ſubiectiue: ⁊ ſacrm vle totū: qꝛ lꝫ inequalitas ptiū nō excludat totū vle: nec illud qḋ eſt ſpecies: que aliqñ eſt recipiēs magis ⁊ minus: tn̄ ptiū ſubiectiuaꝝ ſm ꝙ hō. vna nō ordinat ad aliā: nō. n. albedo min⁹ intenſa ordinat ad aliā magis intenſam: nec ambe ad 3ᵃᵐ: nec ſilr nigredo ad albedinē: ſic aūt eſt in ordinib⁹ ꝙ vn⁹

Ad arg. alioꝝ ꝯ eadē.

Per ſe vnū ſimplr ⁊ qd ē vnū numero dr trib⁹ modis.

T. c. a.

aliȝ ſubſerualiſ: ⁊ oēs ad vnū gd ordinanť īnq̄tū ſunt ſacramēta: vnde nō ſūt ptes ſubiectiue. Et qḋ dicebať ǫ ſūt īteграles. Dōm ǭ nō: qꝛ ptes ītegrales ſacri dīr aliq̄ue: quadrupliciter. Primo pp ptialitaté ſigni non rei: ſicut in eucbariſtia q̄libȝ ꝯſecratio p ſe ſumpta ꝯtinet totá rē ſacri: ⁊ tñ nō bȝ niſi ptē ſigni: nec in mã: nec i forma: vñ ſola ps rei eſt ibi vt ſacri. Cū. n. dico. Hoc ē corp⁹ meū: nō ſignifico ſanguinē nec panis ſignificat ſanguinē. 2°. partes ītegrales dīr in ſacro quoꝝ q̄libȝ p ſe nata eſt totá rē ꝯtineř ⁊ ſignificare: ſȝ ex ordie ⁊ intétione nō bȝ niſi ptē: ſȝ oēs ſil' hēt totū: ſicī in baptiſmo tres īmerſiones quaꝝ q̄libȝ p ſe poterat eē baptiſm⁹ totus: ex intētiōe volētis trina īmerſiōe baptizare vel bap^m ꝯferre: in ſola vltia ē effect⁹: ante nihil: ⁊ ſi ante tertiam moreref baptizādus: nihil actum eſſet: ⁊ eſſet totus iterandū ſi ſuſcitaretur: ſicut eſt ex parte verboꝝ ǭ ante vltimam nihil actum eſt: ſed a pncipio iterandus eſt totum ſi aliquid de ſubſtantia verborum ſit omiſſum. 3° modo dicuntur partes integrales quarū quelibet effectum habet partialem ſtatim: ⁊ eſt ſignuȝ partiale: nec vna plus q̄ alia: ſed omnes ſimul habent effectum totalem: ſicut in extrema vnctione. Omnes eniȝ vnctiones cauſant vnam perfectam curationē anime: ſed quelibet partialem: quia ſi nihil ageretur per quālibet: ſed ſolum per vltimam in virtute primarū: ſicut eſt de verbis ⁊ imerſionibus baptiſmi. Tunc ſi miniſter moreref poſt primam vnctionem: nihil eſſet actū: ſed eſſet illa vnctio iteranda ſicut de immerſionibus ⁊ verbis dictum eſt. Et preterea diſtincta ⁊ partialis ſignificatio habet diſtinctum ⁊ partialem effectum i ſacramentis que efficiunt quod ſignant vel ſignificāt. ergo hoc ſolum efficitur ex vi ſacri. i. remiſſio cōmiſſorū per viſum per iſtam vnctionem indulgeat tibi dñs gꝺ deliquiſti p viſum ſiue quo ad culpā ſiue quo ad penam ſiue quo ad reliquias. Sed ex naturali cōcomitātia ſi per aliuȝ ſenſum cōmiſit peccatum mortale: ſine quo peccatum viſus non poteſt remitti remittereť ēt. ſicut ſub ſpecie panis eſt ſanguis: quia non eſt ſeparatus a corpore. Sed ſi ſacramentum illud ordinať ꝯtra venialē culpam: cuius remiſſio non habet cōnexionē: tunc accidit vni vnctioni ǭ habeat effectum alterius. Et ſimiliter ſi contra penam vel reliquias peccati: qꝛ forte ſunt diſtincte: aut ſi infirmitas contra quā eſt ſit aliquid indiuiſibile p quālibet vnctionē ſit ad eā diſpō ſpiritualis. 4° mō dicuntur partes integrales ſacramēti quando neutra per ſe habet effectuȝ aliquem: ſȝ ambe ſimul iuncte: ita tamen ǭ effectus eſt ab vna quaſi formaliter: ⁊ ab alia quaſi materialiter: ſicut materia ⁊ forma in naturalibus: ⁊ ſic ſunt verba ⁊ elementuȝ in quolibet ſacramento: ⁊ non ſicut partes verborum ad inuicem: vel partes materie vel actionum: que ſe hñt equaliter ſicut in 2° mēbro. Nullo aūt iſtoꝝ modorū quattuor ſe hñt ordines ad inuicē: quia non quilibet ordo habet effectum totū aliuȝ ordinū ſub ſigno partiali. vt in primo mō. Nec oēs ſimul habēt vnicū effectū ad quē equaliter ſe habeāt: ⁊ nullus ſine alio aliquē: vt in 2° mēbro. Nec inequaliter: vt in quarto. Nec q̄libet hȝ ſuū effectū partialē equalē vt ex illis reſultet totus vn⁹ effectus in eodem vt in extrema vnctione: qꝛ perfecta curatio anime non eſt ex aliqua vna vnctione: ſed ex omnibus ſimul. Sed ſi nō eēnt ordines inferiores ſex ſolum ſacerdotiū haberet illum effectū principalē ad quē omnes ordines ordinanť: ſcȝ cōficere corp⁹ ⁊ ſanguinē. Hoc autem eſt cōtra naturaȝ totius integralis ǭ poſſit ſaluari in aliqua ſui parte loquendo de ethero

geneis ⁊ partibus eſſentialib⁹. Unde re' inquitur ǭ ſūt plures partes potētiales. Hec Pe. ⁊ bene. ⁊ ſubtiliter. Verūtñ qḋ dicit ǭ vna pars ſubiectiua ſm ǭ hȝ non ordinať ad aliam. videť falſum eſſe in partib⁹ ſubiectiuis ſpecie differentibus vel genere. Cōſtat eniȝ ǭ elementa ſūt pp mixta ⁊ plante propter animalia ⁊ aīalia imperfecta ꝑpter perfecta ⁊ irrationalia ꝑpter hoiēs: licȝ omnia ordinenť principaliter ad ſuum totū qḋ eſt vniuerſuȝ ⁊ ad deū qui eſt omniuȝ pncipiū ⁊ finis. De hoc ſanctus Tho. pma parte. q. 65. arti. 2°. Similiter ꝺ indiuiduis eiuſdē ſpeciei puta hūane dicit Ariſtoteles pmo politice. 4. ca°. ǭ gdā ſūt naturaliter ſerui alioꝝ. Diciť ergo ǭ quilibet ordo per ſe ſumpt⁹ eſt ſacramētū perfectū vel imperfectū: ⁊ cum hoc omnes ſeptem ordines ſunt vnum ſacramentū perfectum: nec ex prima parte huius copulatiue ſequitur ǭ ſeptem ordines ſint ſeptem ſacramēta formaliter ⁊ perfectiue: ſȝ ſoluȝ materialiter: vt ſuperius dictum fuit. Similiter ex 2^a parte dicte copulatiue non ſequitur ǭ ſeptem ordines ſint partes integrales vnius totius ex illis cōſtitutū: ſed partes potentiales propter cauſam ſuperius dictā. qꝛ. ſ. totū cuius ſunt partes adeſt cuilibet parti ſecundū eſſentiam: ſed non ſecundum totam virtutem. Et eſt ſimile quo ad aliqua ſicut ſi diceretur ǭ anima intellectiua ⁊ anima ſenſitiua ⁊ anima vegetatiua ſunt partes huius totius quod eſt anima: quia anima ſaluať in qualibet predictarum partium ſecundum totam eēntiam ⁊ nomen ⁊ rationem: ſed non ſecundum totam virtutem anime: ſed tota virtus complete ſaluatur in intellectiua: in aliȝ vero eſt participatio virtutis. Verum eſt ǭ ſecundum alium modum loquendi ipſa anima intellectiua poteſt dici totum potentiale reſpectu ſenſitiue ⁊ vegetatiue ſicut oſtendit ſanctus Tho. 3°. ſententi. diſ. 33. q. 3. arti. primo in ſolutione prime queſtiuncule dicens. (Omne totum ad tria genera reduciť. ſcȝ vniuerſale integrale ⁊ potentiale. Et ſimiliter triplex pars inuenitur dictis totis correſpondens. Integralis enim pars intrat in conſtitutionȝ totius ſicut pars domus paries. Uniuerſalis vero totius pars ſuſcipit totius predicationem: ſicut homo animalis. Potentialis vero pars neq̧ predicationem totius ſuſcipit: neqȝ in conſtitutione illius oportet ǭ veniat: ſed aliquid ꝺ potentia totius participat. ſicut patet in anima. Rationalis enim anima tota dicitur eo ǭ in ipſa omnes potentie anime congregantur. Senſibilis vero in brutis: ⁊ vegetabilis in plantis dicuntur partes anime: quia aliquid de potentia anime habent: ſed non totū. Unī dicitur in libro de plantis ǭ non habent animam: ſȝ ptem anime.) Hec ille. Ex quibus patet ǭ de toto potentiali varie loquūtur doctores: qꝛ aliqñ volūt ǭ prediceť de qualibet parte: aliqñ nō. 2°. patet ǭ vtraqȝ ꝯña facta in argumēto nō valet. ¶ Ad 4^m reſpondet Pe. dicens. Finis eſt pncipalis reſpectu eius qḋ eſt ad finem. Unde effectus pncipaliter intentus in adminiſtratiōe ſacramēti pōt dici dupliciter. vno mō tanq̄ finis ꝓprius alio mō tanq̄ finis cōmunis. Operatio aūt ſacramētalis ad finem propriū ſe habet dupliciter. Uno mō ſic ipſū cauſans ex opere opato: ⁊ eſt talis finis qui eſt de ratione ſacramēti vt ſacramentū eſt: puta gratia vł cū hoc deputatio ad aliquod ſacramentū: ⁊ tale gꝺ eſt ſacramentum ⁊ non ſacramentale tñ: quicquid enim ex opere operato cauſat gratiā eſt ſacramentū vel pars eius. Aliquādo finis ꝓpri⁹ nō ē gratia: ſȝ aliqꝺ aliud: ⁊ hoc ſiue cauſeť ex ope operato: vt exorciſmus: ſiue ex opere operante: vt cathechiſmus: ⁊ hȝ ſunt ſacramentalia ⁊

Sacrū ordis ſe hȝt ad ſingulos ordies ſicut totū ptē tiuum.

lia ⁊ non ſacramēta. Finis vō cōmunis eſt ex cuius vnitate plura poſſunt dici vnū ſacramētū perfectū: quorū quodlibet per ſe ſumptū eſt imperfectū quo ad ſignū. ſiue quo ad effectum: ſiue quo ad vtrūqȝ: ⁊ ſiue vnū ſit pfectius alio ſiue nō. Et ſic eſt in propoſito. Oēs enī ordines ad hoc ſunt vt miſſa itegre ⁊ perfecte celebretur ad quā omnes ordines per ſe aliquid operantur: nec ē aliquis ordo qui perfecte hoc poſſit ſine alijs: nec etiā ipſum ſacerdotiū: q̄uis per ſe poſſit in eſſentiā vel eucharíſtiā. Et ideo nec ſacerdotiū put eſt ab alijs diſtictū eſt ſacramentū integrū ⁊ perfectum: ſed oēs ſimul ſunt vnū pfectum ſacramentum: q2 oēs ſimul ꝯferūt ptātem ⁊ grām faciēdi oīa requiſita p ſe ad perficiendum digne vnū effectum qui eſt ſacramentū altaris. nihilominus tn̄ quodlibet per ſe ē ſacramētū: ſed imperfectum ſacrm̄ qdē: q2 ex ope opato ad aliqd ſacrū deputat: ad qđ bene agēdū ēt grām ꝯfert. Sed imꝑfectū q2 nō deputat ad illud mō ꝑfecto ſed imꝑfecto: ⁊ grām imꝑfectā tribuit iuxta ꝓportionē ad actū ad quē ordinat. Sic ⁊ traditio calicis cū forma pōt dici ſacrm̄: q2 ex ope opato dat ptātē ⁊ grām: ⁊ ſilr īpoſitio manuū cū forma dat ſpūm ſanctū: aliter eēt mēdaciū: ⁊ ptātē remittēdi pctā. Nō tn̄ ſūt duo ſacra: ſed vnū: q2 ordinantur ad vnū pfectū gradū ⁊ ptātē ſacerdotis: cui⁹ eſt duplex actus: ⁊ iō per duas formas: ⁊ duas exteriores res datur vtraqȝ ptās. Una qdē ex vi ſacrālis ex ꝯcomitātia in vtraqȝ ſilr ſicut in eucharíſtia: q̄uis ſit diſſile: q2 ibi ē duplex mā: hic vna. Hec Pe. In qb⁹ lȝ multa vā ⁊ ſubtilia dicat tn̄ aliq̄ falſa vl dubia ponit. Pmū ē ꝙ ſacerdotiū put ē ab alijs diſtictū n̄ ē pfectū ſacrȝ: nec ꝯfert ptātē ⁊ grām faciendi in miſſa vl in celebratiōe miſſe quā ꝯferūt alij ordines. Si. n. ītelligat ꝙ ſacerdotiū nō ꝯfert characterē alioꝝ ordinū: verū dicit. Si āt itelligat ꝙ character ⁊ ptās alioꝝ ordinū nō ꝯtineaꝛ virtualr in charactere ⁊ ptāte ſacerdotij: falſū ē vt ſupius oñſum ē ex dictis ſci Tho. cōcediꝛ tn̄ ꝙ ſacerdotiū put ē ab alijs diſtinctū nō eſt pfectū ſacrm̄ q̄ ad rōnē ſignificādi dictas ptātes. 2m dubiū vel falſū ē: q2 innuit ꝙ ſacerdotiū hēat ſm̄ duos act⁹ ſuos: duos characteres: vel diſtictas ptātes q̄ ad ſuū abſolutum. Hoc. n. falſū eſt ⁊ ꝯ ſcm̄ Tho. vt oñſū eſt ſupra: eiuſdē n. ptātis eſt eucharíſtiā ꝯficere: ⁊ ligare: vel ſoluere: cuius rō hēri pt ex dcis ſci Tho. in pnti diſ. q. 2. arti. 2o in ſolone p̄i arg⁹: ait. n. ſic. (Duplex ē ꝑparatio ſuſcipiētiū ſacrm̄ eucharíſtie: q̄dā remota: ⁊ hec p miſtros pficiꝛ: q̄dam pxima q̄ ſtati efficiunꝛ idonei ad ſacri pceptiōē: ⁊ hec ptinet ad ſacerdotes: q2 ēt in nālibus ab eodem agēte fit mā in vltia diſpoſitiōe ad formā ⁊ recipit formā: ⁊ q2 in pxia diſpoſitiōe ad eucharíſtiā fit aliqs per hoc ꝙ a pctis purgaꝛ: iō oīum ſacroꝝ q̄ ſūt inſtituta principalr ad purgationē pctōꝝ ē miniſter ppri⁹ ſacerdos ſ. pnie: baptiſmi: ⁊ extreme vnctiōis.) Hec ille. Ex quibus pt elici qđ dictū eſt: q2 eadē ptāte vel virtute ſacerdos diſponit ad eucharíſtiā purgādo: ⁊ ꝯficit: ⁊ confert eucharíſtiā informādo: vel illuminādo: vel pficiēdo: ⁊ ita eadē ptāte ꝯficit ⁊ abſoluit. ¶ Ad arg^m ꝯ ꝯnem reſpōdet ſcūs Tho. pnti diſ. q. 1. arti. p̄. q. 3. in ſolone tertij dicēs. (Nō oīs bñdictio q̄ hoi adhibeꝛ: vel ꝯſecratio ē ſacrm̄: q2 monachi ⁊ abbates bñdicunꝛ: tn̄ ille bñdictiōes nō ſūt ſacra: ⁊ ſilr nec regal' vnctio: q2 p hꝰ benedictiōes nō ordinaꝛ aliqs ad diſpēſationē diuoꝝ ſacroꝝ ſicut p bñdictionē ordinis: ⁊ ideo non eſt ſile. Hec ille. Et hec de q̄ne ſufficiāt. De qua benedictus deus Amen.

Diſtinctio. XXV.

¶ Utrum epiſcopatus ſit ordo. Queſtio. I.

In ſol. quarti contra ſecūdam.

Eadem poteſtate vel virtute ſacerdos ꝯficit ⁊ abſoluit.

CIrca vigeſimāquītā diſtinctionē quarti ſniaꝝ ⁊ ſinē pcedentis q̄riꝛ. Utrū epiſcopat⁹ ſit ordo. Et arguiꝛ ꝙ nō: q2 vn⁹ ordo nō depēdet a pcedenti q̄tū ad neceſſitatē ſacri: ſȝ epalis ptās depēdet a ſacerdotali: q2 nullus pōt recipere epalē niſi pri⁹ hēat ſacerdotalē: ergo epiſcopatus non eſt ordo.

In oppoſitū arguiꝛ: q2 ordo nihil aliud eſt q̄ qdā ptātis gradus in ſpūalibus diſpēſandis: ſed epi poſſunt diſpenſare aliqua ſacramēta que non poſſunt diſpenſare ſacerdotes: ſicut confirmationē ⁊ ordinē: ergo epiſcopatus eſt ordo.

In hac q̄ne ſūt tres arti^li. In p̄ ponenꝛ ꝯnes. In 2o obiectiōes. In 3o ſolones.

Quantū ad p̄m articulū ſit pma ꝯ. Epalis ptās q̄ ad aliq̄ eſt ſupior ptāte ſacerdotis non epi. Hāc ponit ſcūs Tho. 24. diſ. hꝰ. q. 3. arti. 2o. in ſolone p̄e q̄ſtiūcule: vbi ſic dicit. (Sacerdos hȝ duos act⁹: vnū pncipalē. ſ. ꝯſecrare verū corpus xpi: aliū ſecundariū. ſ. preparare pplm ad ſuſceptionem huius ſacri: vt ſupra dictū eſt. Q̄tū autē ad primū actū: actus ſacerdotis nō dependet ab aliq̄ ſuperiori poteſtate niſi diuina ſed q̄tum ad 2m depēdet ab aliq̄ ſupiori ptāte quā huāna: oīs. n. ptās que nō poteſt exire in actū niſi pſuppoſitis qbuſdā ordinationib⁹ dependet ab illa ptāte q̄ illas ordinatiōes facit: ſacerdos aūt nō pōt ſoluere nec ligare niſi pſuppoſita platiōis iuriſdictiōe qua ſibi ſubdunꝛ illi q̄s abſoluit: pōt aūt ꝯſecrare quālibet mām a xpo determinatā: nec aliud reqriꝛ q̄tum eſt de neceſſitate ſacri: q̄uis ex q̄dā ꝯgruitate pſupponaꝛ act⁹ epalis in ꝯſecratione altaris ⁊ veſtiū ⁊ hm̄oi. ito pȝ ꝙ oȝ eſſe ſupra ſacerdotalē ptātem: epalem q̄tum ad actū ſecundariū ſacerdotis: nō aūt q̄tum ad pmū.) Hec ille. Ex qbus pōt formari duplex rō pro duplici parte ꝯnis: ⁊ qdem p prima. ſ. ꝙ epalis ptās non ſit ſuperior ptāte ſimplicis ſacerdotis q̄ ad primū ⁊ pncipalē actum ſacerdotis: pbatur ſic. Ptās ſacerdotalis pōt exire in ſuum pncipalem actū non ſuppoſito aliq̄ actu ptātis epiſcopalis: ergo q̄ ad hoc ptās ſacerdotalis nō eſt inferior ptāte epali: nec ptās epalis ē ea ſupior. Quo ad 2am partē ꝯnis. ſ. ꝙ ptās epalis ſit ſuperior poteſtate ſimplicis ſacerdotis q̄ ad actū ſecūdariū eiꝰ arguiꝛ ſic. Poteſtas que nō pōt exire in actū ſuum ſecūdarium niſi preſuppoſita ordinatiōe vel actiōe alterius ptātis eſt tali ptāte inferior quo ad hoc: ſȝ ptās ſacerdotalis illo mō ſe hȝ ad ptātem epalem: g̃ ⁊c. ¶ 2a ꝯ. Epat⁹ eſt ordo accipiēdo ordinē large put ordo dr̄ tam de ſacro q̄ de offō non ſacro: non aūt ppꝛie ⁊ ſtricte put ordo eſt ſacrm̄. Hanc ponit ſcūs Tho. vbi ſupra in ſolone 2e q̄ſtiūcule dicēs. (Ordo pt accipi dupliciter: vno mō ſm ꝙ eſt ſacrm̄: ⁊ ſic ordinaꝛ oīs ordo ad eucharíſtie ſacrȝ vn̄ cum epūs nō hēat ſupiorē ptātem ſacerdote: q̄tum ad hoc epatus nō erit ordo: alio mō pōt ꝯſiderari ordo ſm ꝙ ē offīm quoddā reſpectu q̄rūcūqȝ actionū ſacrarū: ⁊ ſic cū epūs hēat ptātem in actionibus hierarchicis reſpectu corporis myſtici ſupra ſacerdotē: epatus eſt ordo.) Hec ille. Itē ibidē i ſolone 2e ſic dicit. (Ordo put ē ſacrm̄ imprimēs characterē ordinaꝛ ſpālr ad eucharíſtie ſacrȝ iq̄ ipē xpus ꝯtineꝛ: q2 p characterē ipi xpo ꝯfiguramur: ⁊ iō lȝ detꝛ aliq̄ ptās ſpūal' epo i ſui pmotiōe reſ^u aliq̄ꝝ ſacroꝝ: n̄ tn̄ illa ptās hȝ rōnē characteris ⁊ pp hoc epat⁹ n̄ ē ordo ſȝ ꝙ ordo ē q̄ddā ſacrȝ.) Hec ille. Ex qb⁹ pt formari rō p vtraqȝ pte ꝯnis: p p̄o arg' ſic: oē offīm hñs ptātē exercēdi ſacras actiōes ⁊ ꝯferēdi aliq̄ ſacra

quā nō hñt carētes tali offō eſt ordo cōiter dict⁹:ſ3 epa
tus ē h⁹ō:ḡ ⁊c. Pro 2ᵐ arguiẛ ſic. Ordo put eſt ſacramē
tum importat ptātem ordinatam ad eucharıſtie ſacra
mentum:ſ3 talē ptātē non importat epatus ſuperiorez
ſacerdotio.ḡ non eſt ordo q ſit vere ⁊ ꝓprie vel ſtricte
loquēdo ſacr̃m. Et in hoc primus articulus terminatur.

Quantū ad 2ᵐ articulū arguiẛ ꝯ ꝯnes. Et qdem
ꝯ primā ſūt multe auctātes Hiero. qui
vř ſenſiſſe ꝙ ſūma ptās ꝯſecrationis ſiue ordinis erat
ptās ſacerdotal:ita ꝙ oīs ſacerdos ꝗtū eſt de ptāte ſa
cerdotali pōt oīa ſacr̃a miniſtrare:ꝯfirmationē: oēs or
dines:oēs bñdictiōes:⁊ oēs ꝯſecratōes facere: ſed pro
pter piculū ſciſmatis fuit ordinatū vt ſacerdotes vnū
ex ipſis eligerēt q diceretẛ eps:idest ſup alios intēdēs:
cui obedirent:⁊ cui reſeruatū eſt ordines facere ⁊ h⁹ō:q̄
nō faciūt niſi ſoli epi:⁊ ꝙ eps ē maior ſacerdote ꝗtū3
ad ptātē iuriſdictiōis:ſ3 non q̄ ad ptātē ordinis vel ꝯſe
cratiōis:ſ3 ſunt pares:ꝗuis ex ordinatione eccl̃ie aliq̄
ſint reſeruata epis ⁊ ꝓhibita pſb̃ris:que qdē dicta Hie
ro. hñr in decretis diſ.93.c. legim⁹ in eſaia ⁊c. Sʒ q̄ di
cta opinio non plus eſt ꝯ ſcām Tho. ꝗ̄ ꝯ oēs alios do
ctores:⁊ rōnes ei⁹ ſufficiēter ſoluit Durādus ⁊ Pe. ⁊ di
cta Hiero. ꝯueniēter exponūt:iō eas nō recito de pn̄ti.
¶ Cōtra 2ᵃᵐ ꝯnē ⁊ ei⁹ ꝓbationē arguit Durandus di
cēs:ꝙ qcqd ſit de ꝯneiō tñ iſtoꝝ non ꝯcludit hñ ſm
mentē coꝝ. Cū.n. dicūt ꝙ ſacr̃m iportat habitudinez
ad ſacr̃m eucharıſtie:ſi itelligaẛ in ꝯſecrando tñ:con
tra eos ē:q̄ minores ordines nullā talē habitudinē ha
bēt:⁊ tñ ſm eos ſūt ſacr̃a. Si aūt intelligaẛ hec habitu
do in ꝯſecrādo vel diſponendo ad ꝯſecrationē ſeu ꝯſe
crati ſuſceptionē:iteꝝ eſt ꝯ eos:q̄ ſicut ptās minoꝝ or
dinū ē ad diſponendū ppl̄m ad ſacr̄i eucharıſtie ſuſce
ptionē:ſic ptās epalis eſt ad ordinādū miniſtrū ad eiuſ
dē ꝯſecrationē vel ꝯfectionē:ſicut ḡ ꝓpingorez ⁊ nobi
liorē habitudinē ad ſacr̃m eucharıſtie h3 ꝯſecrās ꝗ̄ re
cipiēs:ſic nobiliorē ⁊ ꝓpingorez habitudinem h3 ad il
lud ſacr̃m ptās epalis ꝗ̄ ptās minoꝝ ordinū:ḡ ſi mino
res ordines ſūt ſacr̃a ſ3 iſtos:ſeqẛ ꝙ ordinatio epalis
fortiori rōne erit ſacr̃m. ¶ 2°:q̄ ſicut ꝯſecratio panis
⁊ vini ꝯſtituūt vnū ſacr̃m tanꝗ̄ ptes ei⁹ integrales: ſic
ordinatio ſacerdotis ſimplicis ⁊ ordinatio ſūmi ſacer
dotis.i.epi ꝯſtituūt vnū cōpletū ſacr̃m ſacerdotij: cuʒ
n. ꝑfectū ſit qđ pt facere ſile ſibi:illud ſacerdotiū non
ē completū p qđ ſacerdos nō recipit ptātem ordinādi
aliū in ſacerdotē:⁊ tale ē ſacerdotiū ſimplex: ſacerdoti
um aūt ſūmū.i.epat⁹ eſt ꝑfectū ſacerdotiū:q̄ p ipſū re
cipiẛ ptās ordinādi aliū in ſacerdotē ſūmū vel ſimpli
cē:⁊ ſic ordinatio ſimplicis ſacerdotis ⁊ ordinatio epa
lis ꝯſtituūt vnū ſacr̃m ꝑfectū. ¶ 3°. q̄ ordo nō eſt ali
ud niſi grad⁹ ptātis vel miniſterij in ſpūalib⁹ diſpēſan
dis:ſ3 epi pñt diſpēſare aliq̄ ſacr̃a q̄ nō pñt diſpēſari p
ſimplices ſacerdotes:ſicut ꝯfirmationē ⁊ ordinē ſacꝝ:
ḡ epat⁹ ē ordo ⁊ ſacr̃m. ¶ Ad idē arguiẛ ab alijs.ꝓ q̄
ſatis videreẛ mirabile:ꝙ ordinatio acolithi q h3 porta
re cādelabrū vrceolū aquā ⁊ vinū eēt ſacr̃m ⁊ ordina
tio epalis ad quā vel a q̄ dependet tot⁹ ordo eccleſiaſtic⁹
nō eēt ſacr̃m. ¶ 2°. q̄ epat⁹ eſt a deo iſtitut⁹:⁊ cū ſigno
ſenſibili ꝯſecratiōis daẛ:⁊ ex ope opato ꝯfert grām vt
vř multo magis ꝗ̄ alij ordines:q̄ de⁹ nō deficit in ne
ceſſarijs:⁊ ipſe eps plus idiget ꝗ̄ qcūꝗ̄ ali⁹:ḡ vř ꝙ epa
tus ſit veꝝ ſacr̃m hñs oīa q̄ reqrunẛ ad eēntiaʒ ſacr̄i.
¶ Cōtra eādē ꝯnē ⁊ ꝯ primā inſimul arguit Aureol⁹ ꝓ
bādo ꝙ epat⁹ non ſit ali⁹ ordo diſtinct⁹ a ſacerdotio: q̄
aut eēt ordo ſupior ſacerdote:aut iferior:ſ3 nec ſic:nec
ſic:ḡ nullo mō:probaẛ hᵐ:q̄ ꝙ nō ſit iferior pʒ:q̄ infe
rius pri⁹ ſumiẛ ⁊ ꝑſupponiẛ ordini ſupiori:ſ3 ꝯſecratio
in epm nō ꝑſupponiẛ ordinatōi in ſacerdotiū ſ3 magis
ecōtra:ḡ. Q̄ ēt nō ſit ſupior pʒ:q̄ nullū actū ſupiorem
h3 vt diſtīguiẛ ꝯ ſacerdotiū pʒ:q̄ act⁹ epi vt differt a ſa
cerdotio ē ordinare:act⁹ vo ſacerdotis vt differt ab epo
ē ꝯficere corp⁹ xp̄i:ꝯſtat aūt ꝙ ꝯficere corp⁹ xp̄i eſt act⁹
melior ⁊ dignior ꝗ̄ ordinare:ḡ ⁊c. Diceẛ forte ꝙ grad⁹
epalis ē dignior eo ꝙ icludit ordinē ſacerdotalē: ⁊ vl
tra h̄ addit aliqd aliō qđ ē ſibi ꝓpriū:⁊ ābo ſūt dignio
ra ſil:ꝗ̄ alteꝝ p ſe. Cōtra q̄ hic nō cōparaẛ epat⁹ ad ſa
cerdotiū ꝗtū ad illō qđ ambo icludūt:ſ3 ꝑ ſe ꝗtum
ad illō q̄ vnuʒ differt ab alio:ſ3 ḡ epat⁹ poſſet dici ordo
nō tñ diſtinct⁹ a ſacerdotio:q̄ nō ordinaẛ ad actū ſupe
riorē actu ſacerdotis:nec ad iferiorē:nec eq̄lem. Q̄.n.
nō ad ſupiorē nec iferiorē ꝓbatū eſt. Q̄ aūt nō ad eq̄
lem pʒ. Tū q̄ ꝯficere ⁊ ordinare nō ſūt act⁹ eq̄les. Tū
q̄ in ordine hierarchico nō poſſūt eē duo eq̄lia. ¶ 2°.
ſic. Grad⁹ epalis ⁊ ſacerdotiū nō ſūt diſtincte ptātes: ḡ
nec diſtīcti ordines:añs pʒ:q̄ qñcūq̄ aliq̄ forma ſic ſe
h3 ꝙ ei debenẛ multi act⁹:ſi alter coꝝ ipediẛ: ⁊ poſtea
ꝯtingat remoueri ipediēs:nō cāuſ noua forma:nec in
ꝑma forma aliō variaẛ:niſi ꝙ remoueẛ ipediēs ꝑdis
forme:exēplū ē:q̄ in hñte aīam rōnalē vbi qñq̄ ipe
diẛ act⁹ rōnis:⁊ poſtea remoueẛ ipedimētū nō daẛ no
ua aīa vel forma:ſ3 tñ remoueẛ illō qđ ꝑus ipediebat
aīam rōnalē:ne exiret in actum rōnis:ſ3 ordinare in ſa
cerdotē ē act⁹ cōis ſacerdoti inꝗtū ſacerdos ē:⁊ tñ eſt
act⁹ ipedit⁹ in eo:probaẛ:q̄ nemo daẛ qđ nō h3: ſicut ĩ
nālib⁹ vbi forma trāſfūdit ſeipſā:ḡ ſacerdotis ē ordina
re in ſacerdotē:ſ3 h̄ ꝑtinet ad ſacerdotē q h3 illam for
mā potētē trāſfūdere ſe ipſam: vñ papa nō poſſet ordi
nes cōmittere nō ſacerdoti:poſſet āt cōmittere cuicū
ꝗ̄ ſacerdoti:ḡ vř ꝙ ꝯferre ordines ſit ꝑtinēs ad ſacer
dotē. ¶ Cōfirmaẛ:q̄ pone ꝙ aliqs ſit ſacerdos oīa illo
circūſcripto papa ꝑt ei cōmittere ordines:pone āt oīa
alia ⁊ circūſcribe ſacerdotiū:nō poterit ei papa cōmit
tere ptātē ordinādi: h̄ vř ſatis ꝓbabile:q̄ oīs forma ex
q̄ ē in actu vř ꝙ poſſit ſe cōicare in eadē ſpē:ḡ qcūq̄ ſa
cerdos poterit ordines celebrare:ḡ ſi ptās illa nō ſit i
pedita ſicut ē de ſcō:⁊ ipedimētū remoueaẛ:p h̄ qđ ſit
eps:nō daẛ ei noua ptās:ſ3 tñmō paſtina ptās ꝑius i
pedita expediẛ impedimēto remoto:⁊ hec reductio il
lius ptātis ad vſū dř ampliatio poteſtatis. Hec Aureo
lus in forma. Et in hoc ſecundus articulus terminaẛ.

Quantū ad 3ᵐ articulū rñdēdū ē obiectiōib⁹ ſu
pradictis. Et qdē ad pᵐ Durandi ꝯ 2ᵃᵐ
ꝯnē dř ꝙ diuiſio ibi poſita ē iſufficiēs:q̄ ſacr̃3 ordinis
iportat hitudinē ad eucharıſtie ſacr̃m nō in ꝯſecrando
tñ:ſ3 ſub diſiūctiōe:vel in ꝯſecrādo eucharıſtiā:vel in
miniſtrādo ꝯſecrāti vel celebrāti actualr. Cū aūt dicit
arguēs ꝙ h̄ eſt ꝯ nos:falſū eſt:nec valet ſua ꝓbatio: q̄
ptās minoꝝ ordinū eſt ad miniſtrādū actualr ꝯſecrā
ti:nō aūt ptās epalis:q̄ illa nō ordinaẛ ꝓprie ad actua
lē ꝯſecrationē:ſ3 ad corp⁹ myſticū:ꝯfirmādū:vel ordi
nādū:vł bñdicēdū:vel aliq̄ mō regendū:⁊ l3 ꝯſecrans
eucharıſtiā ꝓpingorē ⁊ nobiliorē hitudinē hēat ad eu
chariſtiā ꝗ̄ ppls recipiēs eā.nō ſeqtur q ptās epał ꝓpẛ
qua ordiēẛ ad eucharıſtiā:q̄ ē ad ordinādū miſtrū ad
ꝯſecrādū eucharıſtiā:ꝗ̄ ptās minoꝝ ordinū q̄ ē ad di
ſponēdū ppl̄m ad eucharıſtie ſuſceptionē: cui⁹ ratio ē:
q̄ ptās epalis nō eſt ad ordinandū ſacerdotē vt ē actu
cōſecrans vel abſoluens vel inūgēs infirmū:ptās aūtē
minoꝝ ordinū ē ad diſponēdū ppl̄3 vt eſt actu cōicās
vel ſuſcipiēs eucharıſtiā:nec ꝓprie ordinaẛ ad populū
vt ppls eſt:ſ3 vt cōicans:⁊ iō minores ordines ſūt ſacr̃a

Contra ſecū
dam concluſionem ⁊ ei⁹
probō. argu
it Dur. d. 24
q. 6.

Contra eandem ⁊ primā
ſimul arguit
Aur.

nõ ſit epat⁹ ꝓpᵉ loqndo:ꝛ ſic pꝫ ꝙ diuiſio quã ꝑponit argᵐ in ꝑncipio iſufficiẽs eſt. Uerũtñ ad iſtud argᵐ aliter rñdet Pe. de palude dicẽs ꝙ illa ꝑtinet ad ſacrm̃ ꝑ ſe ꝛ directe ꝑ que efficit̃:ꝛ ꝑ q̃ virt⁹ efficiẽs in opando innit̃:non aũt illa ꝑ que vtuꝫ illa acgritur: ſicut non põt dare extremã vnctionẽ niſi ſacerdos:nec pt eſſe ſacerdos niſi ſit ab epo ordinat⁹:ſꝫ ſuppoſito ꝙ ſit ordinat⁹ ad inũgendũ nõ plus regrit̃ epo:ſꝫ regrit̃ oleum ſcificatum: ꝛ vba:ꝛ ꝙ in multis locis fiat ꝛ hꝫ. Uñ ad vnitatẽ ſacri ꝯcurrũt illa q̃ ad executionẽ miniſtri regrunt̃:nõ aũt ea q̃ ꝯſtituũt miniſtrũ:ꝛ ſic illud in ꝑpoſito. Uñ nõ ẽ ſile ꝙ epo nullũ actũ exercet vt epo eſt ad h ꝙ ſacerdos celebret:ſꝫ ꝑus exercuerit:ꝛ in ipſo: ꝛ in iſtris ꝛ miniſtris ei⁹:ſꝫ ſex ordines pſbr̃o ſubminiſtrãt in actu illo:vñ put ordo ẽ ſacrm̃ in cõparatione ad euchariſtiã ſex ordines ſũt ſacrm̃:nõ aũt epat⁹: alias eẽt dignior q̃ ſacerdos:rõ hui⁹:cũ ſit cõ egnoca:nõ eſt aũt reſp⁹ ei⁹ dignior:qꝛ null⁹ act⁹ hierarchic⁹ eſt iſto dignior ꝗ debet̃ ſacerdoti in rõne ſacerdotij. Hec Pe. ꝛ ſubdit Ad ſacrm̃ dr̃ ꝑtinere nõ illõ qᵭ dat vtutẽ actiuã faciẽdi alia:ꝛ epat⁹ eẽt de ſacr̃o ꝯfirmatiõis:ſicut de ſacr̃o ordinis:qꝛ ita ꝯfert vnuꝫ ſicut reliquũ:ꝛ de ſacr̃o pnĩe: ꝛ extreme vnctiõis:qꝛ ita ordinat:miniſtrũ illoꝝ ſicut euchariſtie: vñ epat⁹ nõ eſt ordo:qꝛ ꝯfert ordinem:nec ſacerdotiũ ẽ euchariſtia:qꝛ eã ꝯficit:ſꝫ ea q̃ ſubſeruiendo ꝯcurrũt:ſꝫ put ordo dicit gradũ ſupioritatis ꝛ ſpũalẽ ptãtẽ:epat⁹ ẽ ordo. Hec Pe. ꝛ hñ. ¶ Ad 2ᵐ dr̃ ꝙ ſiſitudo ibidẽ adducta nõ valet:qꝛ ꝯſecratio panis ꝛ ꝯſecratio vini ſũt vnũ ſacrm̃ vnitate ꝑfectionis pp̄ vnitatẽ finis ad quẽ ordinant̃: vt dictũ fuit in ꝑcedenti qõne:ſꝫ ſacerdotiũ ꝛ epat⁹ nõ ordinant̃ ad vnũ ꝛ eũdeꝫ ſinẽ:ſꝫ ad diuerſos.ſ. ſacerdotiũ ad corp⁹ xp̃i veꝝ. epatus aũt ad corp⁹ xp̃i myſticũ:ideo non ẽ ſile. Cũ aũt dr̃ ꝙ ꝑfectũ eſt qᵭ põt ſibi ſile facere ꝛc̃. Nõ eſt ad ꝑpoſitũ: qꝛ ꝑpoſitio illa locũ hꝫ dũtaxat in formis eductis de potẽtia mãe:qᵭ pꝫ:nã nec aĩa rõnalis:nec ãgelus:nec grã nec charitas põt ſibi ſilia facere:q̃ntũcũq; ſint ꝑfecta. Tũ qꝛ ſi ſacerdotiũ ſimplex ꝛ epat⁹ ꝯſtituũt vnuꝫ ꝑfectũ ſacrm̃ ſacerdotij qᵭ dr̃ ſũmũ ſacerdotiuꝫ:ꝑ qᵭ aliqs pt ſibi ſile facere:q̃rit̃ de illo aggregato ſacerdotio ex talib⁹ ꝑtib⁹ etherogeneis:ex q̃ parte:vel cui⁹ ptis virtute excedit iꝑfectũ vel ẽ ꝑfectius ſacrm̃ q̃ ſimplex ſacerdotiũ. Nõ pt dici ꝙ rõne characteris ſacerdotij ſimplicis qꝛ idẽ nõ excedit ſeipſũ:nec rõne ptãtis quã epat⁹ ſupaddit ſimplici ſacerdotio:qꝛ ptãs illa imperfectior ẽ charactere ſacerdotali:cũ ſit ordinata ad actuꝫ iꝑfectiorẽ. Si dicat̃ ꝙ rõne toti⁹ aggregati: h nõ valet pp̄ duo:ꝑ̃ qꝛ iꝑfectũ additũ ꝑfectiori ꝑ modũ aggregatiõis nõ ꝯſtituit ꝑfecti⁹ inteſiue q̃ prius: ſꝫ ſolaꝫ extẽſiue. 2ᵒ qꝛ poſito ꝙ illõ aggregatũ ſit q̃damõ ꝑfecti⁹ q̃ ꝑus eẽt character ſimplicis ſacerdotij:nõ ſequit̃ ꝙ illud ſit ſacrm̃:nec ꝙ q̃libet ei⁹ pars ꝑtineat ad ſacrꝫ ordinis:nec ꝙ ſit ꝑfecti⁹ ſacrm̃:ſꝫ ꝑfectior ptãs: non.n. oĩs ptãs ꝯferẽdi ſacrm̃ ẽ ſacrm̃:aut ꝑtinẽs ad ſacrꝫ intrĩſece tanq̃ pars ſacri:ſicut pꝫ de ptãte baptizãdi vel ꝯtrahendi mr̃imoniũ:ꝛ de h dictũ eſt in ꝓbatiõe 2ᵉ ꝯñis q̃uo ptãs epalis nõ hꝫ rõnẽ characteris:qꝛ nõ ordinat̃ ſpũaliter ad euchariſtie ſacrm̃. De h Pe. Quidã dicunt ꝙ epat⁹ characterẽ iprimit:qꝛ ptãtẽ faciẽdi aliqd abſolute. Sꝫ vtius dici pt ꝙ ꝑ epatũ ampliat̃ character ſacerdotal⁹ vt ſit vn⁹ ꝛ idẽ:ꝛ iõ non iprimit characterẽ:ſꝫ ipreſſũ intẽdit ad aliq̃:ꝛ hec ẽ neceſſitas q̃re ſupponit ſacerdotalẽ:qꝛ nõ ẽ aliqd aliũ:ſꝫ ei⁹ intenſio ꝛ ꝑfectio: alias ſicut vn⁹ ordo nõ de neceſſitate ꝓſupponit aliuꝫ: ſic nec epalis dignitas ſacerdotalẽ ſupponeret. Põt ꝗ dici ꝙ epat⁹ eſt ordo:ſꝫ nõ eſt diſtinct⁹ a ſacerdotio: ꝛ ẽ ſacrm̃:ſꝫ nõ diſtinctũ a ſacr̃o ordinis:ꝛ iprimit characterẽ:ſꝫ nõ aliũ:ſicut ꝛ acolith⁹ accipiẽdo cãdelabrũ accipit ptãtẽ ad vnũ actũ:ꝛ ꝑ ꝯñs characterẽ ꝗ ẽ ptãs agẽdi:ꝛ recipiẽdo vrceũ cũ aq̃ manu accipit ptãtẽ ad aliũ actũ:ꝛ ꝑ ꝯñs characterẽ:ſꝫ qꝛ vni⁹ ꝛ eiuſdem eſt vterq; act⁹ vna ẽ ptãs:ꝛ ꝑ ꝯñs character hñs hos duos actus ſubordinatos. Et ſiliter i ſubdiacono idẽ eſt character: ꝛ idẽ ordo. Et dr̃ ſacrm̃ cũ accipit ptãtẽ legẽdi epiſtolã: ꝛ calicẽ miniſtrãdũ altari. Et ſilr ſacerdotiũ cũ accipit ptãtẽ celebrãdi ꝛ abſoluẽdi vt dictũ eſt:oĩa hec ſũt inter ſe vn⁹ ordo:vn⁹ character:ꝛ vna ps ſacri ordinis. Dr̃ ãt character iprimi in illo qᵭ ẽ pncipali⁹: ſiue qꝛ illõ eſt ꝑus ꝛ ꝑ ſeqntia nõ iprimit̃ nou⁹:ſꝫ ampliat̃ prius ipreſſus:ſiue qꝛ illud ẽ principali⁹ Et ſꝫ ꝗ primũ quo dr̃ accipit ptãtẽ ꝛc̃. iprimat̃ character in q̃libet ordine:ꝛ ꝑ ſequẽtia nõ iprimat̃:ſꝫ intendat̃:tñ a pncipaliori denolat̃:ſunt ꝗ ſeptẽ ordines:ſꝫ ſeptim⁹.ſ. ſacerdotiũ continet duplicẽ ptãtẽ in gñali.ſ. ſacerdotalẽ ꝓprie dictã:ꝛ epalẽ. Et pp̄ h aliqñ vocant̃ epi pſbr̃i: ꝛ ecõuerſo:ſicut differrẽt diaconi ꝛ leuite:ſi diacon⁹ iportaret ptãtẽ legẽdi euãgeliũ tñ: ꝛ leuita ptãtem diſpẽſandi ſãguinẽ vel miniſtrãdi: ꝛ nihil aliũ: ꝛ ꝑ h dr̃ epat⁹ nõ eẽ ordo in relatiõe ad corp⁹ xp̃i veꝝ:qꝛ.ſ. nõ eſt diſtinct⁹ a ſacerdotio. Hec Pe. Et addit vlteri⁹ ꝙ ꝓbabilr pt dici ꝙ ſi epat⁹ eẽt diſtinct⁹ a ſacerdotio eẽt qd min⁹:ꝛ poſſet fieri epo ꝗ non eẽt ſacerdos:ſicut ſacerdos ꝗ nõ eẽt diacon⁹: qꝛ vn⁹ character ẽ ab alio diſtinct⁹:nũc ãt nõ ſic ẽ: ſꝫ ſicut habit⁹ ſciẽ aliqñ auget̃ nõ inteſiue reſpectu eiuſdeꝫ ꝯñis:ſꝫ extẽſiue reſpectu alteri⁹:puta qꝛ de eodem obiecto ſub eadẽ rõne formali ꝑ nouũ exercitiũ acgrit hõ noticiã noue ꝯñis:tũc itendit̃ habit⁹ ſcie:nõ ſic ꝙ poſſit lĩpidius ſpeculari illõ qᵭ prius obſcuri⁹ ꝛ ꝓõpci⁹: qꝛ ponit̃ ꝙ nõ plus freq̃ntauerit ꝯñẽ prius notã:ſꝫ ꝑ illaꝫ habitũ ꝑ quẽ prius nõ poterat ꝯſiderare prompte niſi vnã ꝯñeꝫ quã ſolũ freq̃ntauerat:nũc põt equaliter ꝯſiderare 2ᵃᵐ:quã ſic ꝑus nõ poterat:ita character ſacerdotalis ꝗ prius nõ poterat ordinare vel ꝯfirmare : ſed tñ mõ inungere:conficere: ꝛ abſoluere nõ poteſt plus ꝯficere q̃ prius poſſet:ſꝫ ordinare ꝛ ꝯfirmare qᵭ prius non poterat:ita ꝙ eſt alia ordinatio epalis:ꝛ alia ſacerdotalis: ꝛ talis character imprimit̃ per primã: ꝛ ꝑficit̃ per 2ᵃᵐ. Sꝫ occurrit dubiũ cum itenſio potẽtie nõ faciat eã poſſe qᵭ prius nõ poterat:ſꝫ tñ itẽſius poſſe qᵭ pri⁹ poterat:q̃uo epo põt id qᵭ ſacerdos nõ poterat:ꝛ q̃re nõ plus põt ꝯficere q̃ ille ſi hꝫ characterẽ itẽſioreꝫ. Et dõꝫ ꝙ qñ effect⁹ ñ ẽ de ſe itẽſibil̃: virt⁹ itẽſa nõ plus pt i illũ q̃ remiſſa:ſic aliqñ vt⁹ viſiua pt videre aliqd qñ ẽ fortl:qᵭ ñ poterat qñ erat debil̃: qꝛ q̃nto ẽ fortior tãto ad pla ſe extẽdit:ſic ꝗ character ſacerdotal ꝑ̃ ꝛ ꝓ̃n patr ẽ ad ꝯſecrãdũ corp⁹ xp̃i:ita ꝙ ꝯſecrare ẽ ei⁹ act⁹:ſꝫ qñ extẽdit̃:tũc pt plura ꝯſecrare:qꝛ ñ ſolũ corp⁹ xp̃i : ſꝫ boleꝫ: ꝛ alia:ſꝫ nõ pt plus ꝯficere q̃ ante: qꝛ effect⁹ ille nõ eſt itenſibilis. Os ãt ꝯſecratio epalis nõ poſſit intendere characterẽ ſacerdotalẽ cũ poſſit eũ de nouo gñare:cũ alias forma ꝑ illõ intẽdat ꝑ qᵭ gñat̃:eſt ex diuina ordinatiõe:q̃ ſic ꝯtulit vtutẽ iſtis ꝯſecrationib⁹ cũ non aliter agẽdo:ſicut ſi traditio vini acolitho precederet traditionẽ cãdelabri:nihil ageret:ſꝫ illa ꝓſuppoſita ei⁹ effectũ auget. Hec Pe. ꝛ male q̃ ad multa: Primo qꝛ ponit ptãtẽ epalẽ nõ diſtigui a charactere ſacerdotali:niſi ſicut formã intẽſã a ſeipſa remiſſa. Hoc.n. ẽ ꝯ ſanctus Tho. vt pꝫ ex dcis ei⁹ allegatis ꝑ 2ᵃ ꝯñe. Et vlteri⁹ eſt i ſe falſũ ꝛ improbabile:qꝛ vbi eſt ſola itenſio forme vel potentie actiue ſine additione cuiuſcũq; noui abſoluti

Perfectum eſt quod poteſt facere ſibi ſile .4°. methe°. quis ſcalas.

intrinſeci vel extriſeci ad priorē formā que dr̄ intēdi: forma taliter itenſa nō pōt in actū vel effectuʒ alteri⁹ ſpeciei q̄ȝ pri⁹ poſſet. Cui⁹ oppoſitū ē in ꝓpoſito de ptāte epāli reſpū characteris ſacerdotal' pri⁹ habiti. 2° qꝛ nec valet ſilitudo de augmēto hitus ſciētifici reſpū nouaꝝ ꝯcluſionū: qꝛ falſū ſupponit. ſ. ꝙ tale augmētū extenſiuū poſſit fieri illo mō ſine acq̄ſitiōe alicui⁹ noui abſoluti: puta vl' nouaꝝ ſpecieꝝ itelligibiliū: aut nouoꝝ cōceptuū: aut nouoꝝ ſyllogiſmoꝝ: aut ſupadditiōe noui luminis ſupnālis: aut nouoꝝ fantaſmatū: vel noua cōbinatiōe ꝓcedētiū: aut noua ſenſatiōe exteriori. Jō illō qd̄ dr̄ de augmēto hitus ſciētifici ꝑ ſolos nouos reſpect⁹ cū ſit in ſe falſū: nullo mō iuuat ad ſaluādū intēſionē characteris ſacerdotal' ꝑ ꝯſecrationē epālē ſine additiōe cuiuſcūq; noui abſoluti: ſȝ vr̄ mera fictio. 3°. qꝛ ponit epatū eē ſacrm̄: nō tn̄ diſtinctū a ſacerdotio. Hoc n. diſcordat a ſcō Tho. ⁊ a vitate: qꝛ vel intelligit iſta duo eē vnū ſacrm̄: qꝛ 2m̄ eſt idē qd̄ p̄mū: vel qꝛ p̄muʒ ⁊ 2m̄ ſūt ptes vni⁹ ſacri cōpleti. Si p̄ mō: manifeſte dicit falſū: qꝛ mā ⁊ forma vni⁹ differūt numero vel ſpē a mā ⁊ forma alteri⁹: ⁊ poſito vno nō ponit̄ aliō. Si 2° modo: h̄ nō valet: qꝛ illa duo nō ordinant̄ directe ad vnū finē: ſȝ ad diuerſos. Silr̄ qꝛ illud 3m̄ ex ambob⁹ reſultās nullū actū hȝ ꝑfectionē actu ꝯſecratiōis ꝗ cōpetit ſimplici ſacerdotio: ⁊ ſic nō vr̄ ꝑfecti⁹ ſacerdotio intēſiue: ſȝ ſolū extēſiue. Silr̄ qꝛ character ſacerdotalis nullo mō ꝯcurrit ad effectū ſupadditē ptātis epālis: nec vtute ſacri: nec ex nāli ꝯcomitātia: nec ecōtra ptās 2ª ꝯcurrit ad effectū p̄e aliq̄ mō. Et vlteri⁹ qꝛ Pe. intelligit p̄ mō: nō 2° mō dicta ſua. Nec obſtat ꝙ epūs dicit̄ ſūmus ſacerdos: qꝛ h̄ non dr̄ ex h̄ ꝙ hēat ſupi⁹ aut ꝑfecti⁹ ſacrm̄ q̄ȝ ſimplex ſacerdos: ſed ideo qꝛ hȝ ſupiorem ptātē nō ſolū iuriſdictōis: ſȝ ordinis ⁊ ꝯſecratiōis.

Quare epiſcopus dicatur ſummus ſacerdos.

¶ Ad 3m̄ dr̄ ꝙ argm̄ non aliō ꝯcludit niſi ꝙ epat⁹ ſit ordo: ⁊ h̄ ꝯcedit̄. Nō tn̄ ꝙ talis ordo ſit ſacrm̄: qꝛ nec pt̄ eſſe ſacrm̄ ſupius ſacerdotio: nec iferi⁹: nec eq̄le: vt arguit Aureol⁹: ad qd̄ facit ſolutio ſeq̄ntis: qꝛ papat⁹ non eſt ſacrm̄: ⁊ tn̄ papa ptātē ſingularē hȝ tā in ſacralibus q̄ȝ in ſacris diſpēſandis pre ceteris epis: ideo nō valet argm̄. ¶ Ad p̄m̄ rñdet Pe. ꝙ ꝯña nō valet: qꝛ tot⁹ ordo eccliaſticus plus depēdet a papatu q̄ȝ ab epatu: de quo tn̄ hr̄ ꝯſtat ꝙ nō ē ſacrm̄ diſtinctum ab epatu: qꝛ xp̄s elegit petrū in papā pre ceteris: nec ꝑ h̄ nouaȝ ſcīficationē ſibi tribuit: vn̄ ēt epūs in papā elect⁹ nō aliter cōſecrat̄. Hec Pe. ⁊ hr̄. ¶ Ad 2m̄ dicit Pe. ꝙ pōt dici ꝙ epatus eēt ſacrȝ: non tn̄ diſtinctū a ſacro ordinis: ⁊ ſpāliter ſacerdotiȝ: qꝛ cū vnū ſacrm̄ nō ſupponat aliō: niſi ſolū baptiſmū: ſȝ vna ps ſacri ſupponat aliā: ſicut confeſſio ꝯtritionē: ⁊ ſatiſfactio ꝯfeſſionem: ⁊ p̄at⁹ ſupponit p̄ſbyteratū: iō nō eſt aliud ſacrm̄. Hec ille. Cōformiter ad ꝓcedētia dcā ſua. Sȝ h̄ vr̄ eſſe ꝯ ſcm̄ Tho. ideo dr̄ aliter: ꝙ lȝ in epāli ꝯſecratiōe ꝯferat̄ grā ex opere operato: nō tn̄ hȝ rōnē ſacri vere ⁊ ꝓprie dictū: qꝛ. ſ. non hȝ cōpletā rōnē alicui⁹ ſpeciei ſacri. Et qdē de ſacro baptiſmi. ꝯfirmatiōis: pnie: euchariſtie: extreme vnctionis: ⁊ mřimoniȝ ꝯſtat. De ſacro vō ordinis pȝ ꝙ nō hȝ perfectā rōnē illius ſacri: qꝛ nō ordinat̄ ad eucharīſtie ſacramētuȝ: ſȝ ad corp⁹ xp̄i myſticū. Nō eſt ḡ vere ⁊ ꝓprie ſacrm̄: ſȝ offm̄ vel ptās ſupueniēs ſacro ordinis: ⁊ ei⁹ characteri: ⁊ cōplemētum ei⁹ q̄ ad actū ſecūdarium ſacerdotiȝ: ⁊ ꝑfectio accidētalis: ⁊ ꝑ accñs non ꝑ ſe ꝯña characterē ſacerdotiȝ: ſicut ſpecies itelligibilis vel habit⁹ ſcientific⁹ ſupaddit̄ potētie itellectiue: vel habitus moralis potētie appetitiue: ſȝ ſilitudo nō currit ꝑ oīa: qꝛ ibi eſt ptās: hic habit⁹ ſoluȝ. Si aūt ꝗs ꝯtendat epatum eē vere ſacrm̄: hoc erit equoce vel analogice: ⁊ nō vniuoce cū ceteris ordinib⁹. Et forte h̄ intellexit ſcūs Tho. Qꝛ aūt nō oporteat oēm ꝯſecrationē in q̄ grā cōfert̄ ex opere operato eē vere ⁊ ꝓprie ſacrm̄ teſtat̄ ſanctus Tho. 2°. diſ. hui⁹. q. i. arti. 2°. i ſolone. 9ᵢ. argi dicēs (Ad quālibet eminētiaȝ ſtatus dat̄ aliq̄ ſcīficatio: cū ſit ibi neceſſariū ſpāle auxiliū grē: ſicut in ꝯſecratiōe regum monachoꝝ ⁊ monialiū: ⁊ iō ſunt actiōes hierarchice. ⁊ ꝓpter h̄ Dionyſi⁹ determinat de eis: non tn̄ hȝ rōneȝ ſacri: ſȝ ſolū illa eminētia ſtat⁹ per quā hō efficit̄ ſacroȝ diſpēſator.) Hec ille. Et itellige ꝙ diſpēſatiōe ſacramenti eucharīſtie: qꝛ ptās diſpēſandi alia ſacra vt preſcindit a ptāte diſpēſandi eucharīſtiā ꝯficiēdo vel miniſtrādo ꝯficiēti nō ſufficit ad rōnē ſacri. Nihil. n. eſt ſacrm̄ niſi hēat ordinē ad eucharīſtiā: vt oſdit ſanctus Tho. 3° pte. q. 65. arti. 3° vbi ſic dicit. (Oīa alia ſacra ordinant̄ ad eucharīſtiā ſicut ad finē: manifeſtū eſt eniȝ ꝙ ſacrm̄ ordinis ordinat̄ ad eucharīſtie ꝯſecrationeȝ: ſacrm̄ vō baptiſmi ordinat̄ ad eucharīſtie receptionē: in q̄ ēt perficit̄ aliqs ꝑ ꝯfirmationē: vt vereat̄ ſubtrahere a tali ſacro: ꝑ penitētiā etiā ⁊ extremā vnctionem ꝓparat̄ hō ad digne ſuſcipiēdū corpus xp̄i: mřimoniū vō ſignificatiue attigit h̄ ſacrm̄ in q̄ȝtū ſignificat ꝯiunctionē xp̄i ⁊ eccl'ie: cui⁹ vnitas ꝑ ſacrm̄ eucharīſtie figurat̄. Vn̄ apl's dicit Eph. 5°. Sacrm̄ h̄ magnū eſt: ego aūt dico in xp̄o ⁊ eccl'ia.) Hec ille. Jtē multū ad ꝓpoſitū. 4°. diſ. 38. q. i. art. 5. in ſolone ſcdi ſic dic̄. (In ꝯſecratione virginū: ſicut ⁊ in vnctiōe regū: ⁊ in aliqs hȝ benedictiōib⁹ grā dat̄: niſi ſit ipedimētū ex pte ſuſcipiētis: ſed tn̄ hȝ non dr̄r ſacra: qꝛ nō ſūt inſtituta ad curationem morbi peccati: ſicut alia ſacramenta.) Hec ille. Et ſimiliter poteſt dici de conſecratione epiſcopali: ꝙ licet in ea gratia cōferatur: non tn̄ eſt ſacramentū: qꝛ non ordinatur ad curationem morbi peccati. Sed tunc inſurgit dubiū quomō in cōſecratione virginū ⁊ aliqs bn̄dictionib⁹ ꝯfert̄ gratia ex opere operato: cū nō ſint a chr̄o inſtituta: ſed ab eccleſia que nō potuit talibus cōſecrationib⁹ conferre virtutē cauſandi gratiā: qꝛ hoc ꝑtinet ad ptātē excellentie q̄ ſoli xp̄o cōpetit. Dicit̄ ꝙ hȝ conſecratiōes que nō ſūt ſacramenta: ⁊ ſi non ſint inſtitute imediate a xp̄o: tn̄ eccleſia illas inſtituit ꝯſilio ⁊ inſtinctu ſpūs ſancti: ⁊ hoc ſufficit ad hoc ꝙ in eis conferat̄ grā: nō quidē ab illis: ſicut a cā inſtrumētaliter agente per aliquā virtutē in eis exiſtentē: ſicut faciūt ſacra: ſȝ ſunt cā: ſine qua nō collationis gratie: ⁊ diſpoſitiōis ad eam: ſicut dictū fuit ſuperi⁹ de circūciſione. Verūtn̄ cōſecratio epālis ab ipſo xp̄o iſtituta credit̄.

Non omnis conſecratio in qua gratia ꝯfertur ex opere operato ē vere ⁊ ꝓprie ſacramentū.

Utrum in cōſecratiōe virginum: regū ⁊ in aliis benedictionib⁹ conferatur gratia.

¶ Ad p̄mū Aureoli ꝯtra ambas ꝯnes dicit̄: ꝙ ordo epālis vt preſcindit a ſacerdotio: ⁊ non includit illud: ⁊ q̄ȝtū ad illō ꝙ ſuperaddit ſacerdotio ſimplici: eſt iferior ordine ſacerdotali quo ad ptātem ordinis: lȝ ſit ſuperior quo ad ptātē iuriſdictionis: qꝛ ad digniorē actū ordinat̄ ſacerdotiū inq̄ȝtū epatus. Et ſimiliter ē inferior ꝑ reſpectuȝ ad corpus xp̄i verum: lȝ ſit ſuperior per reſpectum ad corpus xp̄i myſticū: vt patet in ꝓbatione p̄me ꝯnis: ⁊ unde eſt ꝙ ptās epālis nō habet rōnē characteris: ſicut ptās ſacerdotalis: vt dictū eſt in ꝓbatiōe 2ᵉ ꝯnis. Tūc ad ꝓbationē ꝙ nō ſit inferior dicit̄: ꝙ ordo iferior ſi ſit ſacramentū p̄us ſumit̄ q̄ȝ ſuperior: ⁊ ꝓſupponit̄ ſuperiori de neceſſitate p̄cepti: licet nō de neceſſitate ſacramenti: ſed ordo inferior qui nō eſt ſacrm̄: ſed officium qd̄dā reſpectu quarūcunq; actionū hierarchicaruȝ pōt ſumi poſt ſuperiorē ordinē qui ē ſacrȝ. Et ſic ē in ꝓpoſito: qꝛ epat⁹ nō eſt ordo qui ſit ſacramētū: ſed ordo qui ē officiū. Exemplū hui⁹ eſt: qꝛ cōiter p̄us efficitur quis ſacerdos

cerdos ꝙ̄ magr̄ in theologia: ⁊ tñ ꝯſtat ꝙ magiſteriū ē īdignꝰ ꝙ̄ ſacerdotiū. Cū ēt ꝗ̄re ep̄atꝰ ꝓſupponit ſacerdotiū eſt eadē cū eā ꝗ̄re p̄tās ſoluēdi ⁊ ligandi ꝓſupponit p̄tātē ꝯſecrādi ⁊ ꝯficiendi corpꝰ xp̄i veꝝ: q2 .i. oīs grā ⁊ remiſſio in corpe xp̄i myſtico ex capite ſuo puenit ei: ſicut dicit btūs Tho. 18. diſ. huiꝰ. q. 1. arti. p̄. q. 2. in ſolone p̄mi argꝰ: vt alias recitatū eſt in p̄cedenti diſtictione. Et iō ſicut p̄tās abſoluēdi ꝓſupponit p̄tātē ꝯficiēdi: ita p̄tās ep̄i ſupra corpꝰ xp̄i myſticū ꝓſupponit p̄tātē ſupra corpꝰ xp̄i veꝝ ꝗ̄tū ad ea q̄ ſūt ordinis: ſ3 nō q̄ ad illa q̄ ſūt iuriſditiōis. Alia cā p̄t eē: q2 ep̄s xp̄m ꝑfecte repn̄tat ꝗ̄ ſuit ſacerdos ⁊ ep̄s. De h̄ ſcūs Tho. 4.ᵒ h̄ᵒ di. 24. q. 3. arti. 2ᵒ. q. 1. in ſolone tertiꝫ ſic dicit. (Sicut oīuꝫ reꝝ nālium ꝑfectiōes p̄exiſtūt exēplariter in deo: ita xp̄s fuit exēplar oīum offōꝝ eccliaſtico. Un̄ vnuſqſqꝫ miniſter ecclie ꝗ̄tū ad aliqd gerit typū xp̄i: ⁊ tñ ille ē ſupior ꝗ ſm maiorē ꝑfectionē xp̄m rep̄ntat: ſacerdos āt rep̄ntat xp̄m ꝗ̄tū ad h̄ ꝙ ꝑ ſeipſuꝫ aliqđ miniſterū ipleuit: ſ3 ep̄s in eo ꝙ alios miſtros iſtituit ⁊ ecclīā fundauit. Un̄ ad ep̄m ꝑtinet m̄ īcipere aliqđ diuinis obſequijs: q̄ſi cultū diuinū ad ſilitudinē xp̄i iſtituens. Et ꝓpter h̄ ep̄s ſpāliter ſpōſus ecclie dr̄ ſicut xp̄s.) Hec ille. ⸿ Ad 2ᵐ negat̄ p̄mū añs. Et ad eiꝰ ꝓbationē negat̄ hᵐ: q2 ordinare aliquē in ſacerdotē non ē actus cōis ſacerdotis in ꝗ̄tū ſacerdos ē. ita ꝙ p̄tās ſacerdotal̄ ſit potētia vel virtꝰ aut forma ꝓductiua forme eiuſdem ſpeciei: ſi nō ſit īpedita: vt arguēs fingit. Nec valet ſua prima ꝓbatio: q2 falſū ē ꝙ q̄libet forma actiua non īpedita poſſit trāſfūdere ſeipſā: ſicut p3 de itellectu agēte: ⁊ de volūtate: ⁊ coꝝ habitibꝰ. Oēs .n. tales forme ſūt p̄ncipia agendi: nō tñ ꝓducēdi formā eiuſdē ſpeciei. Idē3 p3 de aīa rōnali: ⁊ de āgelo: ꝑſerti illa ꝓpoſitio falſa ē de v̄tutibꝰ inſtr̄alibus ſacr̄alibꝰ. Nā ꝯfirmatꝰ per ſuuꝫ characterē nō p̄t aliū ꝯfirmare: nec ſubdiaconus: nec diaconꝰ virtute ſuoꝝ characteꝝ ſine pluri poſſūt aliuꝫ ſibi aſſimilare. Nec ſacerdos pōt virtute ſui characteris dare ſacerdotiū mulieri: q̄ tñ ē paſſū eiuſdē rōnis ⁊ ſpeciei cū ipſo. Et rō eſt: q2 agēs inſtr̄ale non ſortit̄ effectū niſi motū a p̄ncipali. Nūc āt deus nō mouet ordinatos ad cōicandū ſuū characterē: ſ3 ad alios effectꝰ: mouet āt ep̄m ad cōicandū ordinis p̄tātem: cuiꝰ rōnē3 ponit ſcūs Tho. diſ. 25. q. 1. arti. p̄. (Ptās ingt ep̄alis ſe h3 ad p̄tātē ordinū iferioꝝ ſicut politica q̄ ꝯtēplat bonū cōe: ad artes īferiores ⁊ v̄tutes q̄ cōtēplāt bonū aliqđ ſpāle: politica āt vt dr̄ p̄ ethiꝰ ponit legē inferioribꝰ artibus .ſ. ꝗ ꝗd debeat exercere: ⁊ ꝗ̄tū: ⁊ qual̄r: ⁊ iō ad ep̄m ꝑtinet in oībꝰ diuinis miniſterijs aliq̄s collocare. Un̄ ipſe ſolꝰ ꝯfirmat: q2 ꝯfirmati in q̄dā offō ꝯfitendi fidē ꝯſtituunt̄. Iō ēt ſolus ep̄s virgines b̄ndicit q̄ figuram gerūt ecclie xp̄o deſponſate: cuiꝰ cura ipſi p̄ncipaliter cōmittit̄. Ipſe ēt in miniſterijs ordinū ordinādos ꝯſecrat: ⁊ vaſa ꝗbus vti d3 eis determinat ſua ꝯſecratiōe: ſicut ēt officia ſclaria in ciuitatibꝰ diſtribuunt̄ ab eo ꝗ h3 excellentiorē p̄tātē ſicut a rege.) Hec ille. Ex ꝗbꝰ p3 ꝙ imaginatio arguētis de cōicatione characteris non valet. Ulteriꝰ illud qđ dicit ꝙ character ſacerdotij in ſacerdote ſimplici eſt īpeditus: ne poſſit exire in actū ſe cōicare: nō valet: q2 non appet q̄le ſit illđ impedimentū: vtꝝ ſit poſitiuū vel p̄uatiuū: vtꝝ abſolutū vel reſpectiuū. Nec vbi ſit ſubiectiue: vtꝝ in ſubiecto ipſiꝰ characteris ſacerdotalis: aut in aliorꝫ vtꝝ ſit i ipſo ſacerdote: vel extra illū: nec a q̄ cauſet̄ tale impedimētū a deo vel ab hoīe. Si dicat̄ ꝙ tale īpedimentū eſt ꝓhibitio dei vel ecclie: h̄ non valet: q2 heretici ſciſmatici ⁊ degradati: dū tñ ſint rite ordinati: ⁊ acceꝑint p̄tātē ep̄alē: poſſūt ordinare nō obſtāte ꝓhibitiōe dei ⁊ ecclesie: ⁊ ita eēt in ꝓpoſito ſi p̄tās ep̄alis nullū abſolutū adderet ſupra characterē ſimplicis ſacerdotij. De h̄ ſanctꝰ Tho. diſ. 25. huiꝰ. q. 1. arti. 2ᵒ. ſic dicit. (Quidā dixerūt ꝙ heretici ꝗ̄diu ab ecclia tolerant̄ h̄nt p̄tātē ordines ꝯferēdi: nō aūt poſtꝙ̄ fuerint ab ecclia p̄ciſi: ⁊ ſimiliter nec degradati: ⁊ alij h̄. Et hec eſt p̄ma opinio. S3 h̄ nō pōt ſtare: q2 oīs p̄tās que dat̄ cū aliq̄ ꝯſecratiōe nullo caſu ꝯtingenti tolli p̄t: ſicut nec ipſa ꝯſecratio ānullari: q2 ēt altare vel chriſma ſemel ꝯſecrata ꝑpetuo ꝯſecrata manent. Un̄ cū poteſtas ep̄alis cum q̄dā conſecratiōe det̄: o3 ꝙ ꝑpetuo maneat quantūcūqꝫ aliqs peccet vel ab ecclia p̄ſcindat̄. Et iō alij dixerūt ꝙ p̄ciſi ab ecclia qui in ecclia p̄tātē ep̄alē habuerūt retinēt p̄tātem ordinādi: ⁊ ꝓmouēdi: ſed ꝓmoti ab eis h̄ non h̄nt. Et hec eſt q̄rta opinio. S3 hoc ēt non p̄t eſſe: q2 ſi illi ꝗ fuerūt in ecclia promoti retinēt poteſtatē quā acceꝑūt: p3 ꝙ exeq̄ndo p̄tātem ſuā verā ꝯſecrationē faciūt: ⁊ iō vere tribuūt eādem p̄tātem q̄ cum conſecratiōe datur: ⁊ ſic ordinati ab eis vel ꝓmoti h̄nt eandem p̄tātem quā ⁊ ipſi. Et iō alij dixerunt ꝙ p̄ciſi ab ecclia poſſūt ordines ꝯferre ⁊ alia ſacr̄a: dūmodo formā debitā ⁊ intentionē ſeruēt: ⁊ ꝗ̄tum ad primū effectū qui eſt collatio ſacr̄i: ⁊ ꝗ̄tum ad vltimū qui ē collatio grē: ⁊ hec eſt ſecunda opinio. S3 hoc ēt non pōt ſtare: q2 ex h̄ ipſo ꝙ aliqs ab heretico p̄ciſo ab ecclia ī ſacr̄is cōicat peccat: ⁊ ita fictus accedit ⁊ grām ꝯſequi nō poteſt niſi forte in baptiſmo ī articulo neceſſitatis. Et iō alij dicūt ꝙ vera ſacr̄a ꝯferunt: ſed cū3 eis grām nō dant: nō ꝓpter ineſſicaciā ſacroꝝ: ſed ꝓp peccata recipientiū ab eis ſacr̄a ꝯtra ꝓhitionē ecclesie. Et hec eſt tertia opinio q̄ vera eſt.) Hec ille. Ex ꝗbꝰ p3 ꝙ vbi ē ſufficiēs poteſtas ꝯferendi ordines: nulla ꝓhibitio ecclesie nec aliqđ pcc̄m pōt illam īpedire ne exeat ī actū. Itē fictio eſt dicere ꝙ ep̄s in ſua ꝯſecratione nullaꝫ nouam p̄tātē accipiat: nec intēſionem vel augmentatiōe3 p̄cedētis: ſ3 ſolā remotionē impedimēti p̄oris p̄tātis. Hoc .n. eſt ꝯ formā verboꝝ ſue ꝯſecratiōis in ꝗbus nulla ſit mētio de tali remotiōe īpedimēti: ⁊ ſit mentio de collatiōe p̄tātis. De h̄ ſcūs Tho. diſ. 25. q. 1. arti. 2ᵒ in ſolutione 2ⁱ ſic dicit. (In ꝓmotiōe ep̄i dat̄ ſibi p̄tās q̄ ꝑpetuo manet: q̄uis dici nō poſſit character: q2 per eam nō ordinat̄ hō directe ad deū: ſ3 ad corpus xp̄i myſticū. Et tñ indelebilr̄ manet ſicut character: q2 ꝑ ꝯſecrationē dat̄.) Hec ille. ⸿ Ad ꝯfirmationē ⁊ quedā que ibi ſepe repetit .ſ. ꝙ papa pōt committere oī ſacerdoti collationē ordinū: dr̄ ꝙ ſi intendat loqui de collatione maioꝝ ordinū: falſū eſt ⁊ erroneū: ⁊ ꝯ determinatiōe3 ecclie. Un̄ ſcūs Tho. diſ. 25. huiꝰ. q. 1. arti. p̄ in ſolutione tertij ſic dicit. (Papa ꝗ h3 plenitudinē pōtificalis poteſtatis pōt cōmittere nō epiſcopo ea que ad ep̄ale3 dignitatē ꝑtinēt: dū tñ illa nō habeant imediatā relationē ad corpꝰ xp̄i veꝝ. Et ideo ex eius cōmiſſione aliqs ſacerdos ſimplex pōt conferre minores ordines: ⁊ confirmare. Nō aūt aliqs nō ſacerdos: nec iterū ſacerdos maiores ordines: qui habēt imediatā relationē ad corpus chr̄i veꝝ: ſupra qđ conſecrandū papa non h3 maiorē p̄tātem ꝙ̄ ſimplex ſacerdos.) Hec ille. Itē Pe. de palude. Cū decretalis dicat: ꝙ ſi ſacerdos ſimplex confirmet non ſubeſt veritas in ſacramento de conſue. c. quāto periculoſū eſt dicere ꝙ nō ſit p̄tās ſpūalis conſecratiōis in epiſcopo alia ꝙ̄ in ſacerdote. Preterea dicūt iura ꝙ ea que ſunt ordinis ⁊ ꝯſecrationis nō poteſt cōmittere papa niſi epiſcopis: de ꝯſecratiōe eccle. vl̄ al. c. aq̄: que ſi eſſent ſolū3 ordinis p̄ſbr̄alis poſſet com-

Quare epiſcopatus pre ſupponit ſacerdotium.

Epiſcopi etiam ſi ſint heretici: ſciſmatici: ⁊ degradati poſſunt conferre ordines.

Non omnia pertinentia ad epiſcopū pōt papa committere ſimplici ſacerdoti.

mittere pſbr̄is ſicut ſoluere ⁊ ligare: ergo aliq̄ ſunt pro pria ↄſecrationis ⁊ ordis ep̄alis ſupra ſacerdotē.) Hec ille cū multis alijs facientibus ad ppoſitū diſ. 24. q. 5. Itē diſ. 25. q. i. ſic dicit. (Solus ep̄s iure ſuo pt ordines ↄferre: p̄cipue maiores: q2 nō minus ē in exercitu ducē pponere q̄ milites aſcribere: ſz ad ſolū ep̄m in exerci tu eccl'ie militātis ptinet milites aſcribere p ſacr̄m cō firmationis: g̃ multo fort' ad ipſū ſolū ptinet in eccl'ia pponere duces qḋ fit p ſacr̄m ordinis p̄cipue per maio res ordines. Sz papa pōt cōmittere ſimplici ſacerdo ti ↄfirmationē ⁊ minores ordines: q2 miniſtrū ↄferen di ordines ſūmos xp̄s determinauit ſumū ſacerdotez ſ. ep̄m: quē miniſtꝝ papa nō pt mutare: miniſtrum vo ↄfirmationis ⁊ minoꝝ ordinū xp̄s poſuit ſacerdotem: quē eccl'ia determinaret: q2 nec erat aliq̄s ↄfirmād' ab hoīe quouſq3 p̄mi ↄfirmatores eēnt ↄfirmati a ſpū ſā cto. Nec minorib' ordinib' in p̄mitiua eccl'ia vtebanť. Et lz h ſit petere principiū: tn̄ ex ↄſuetudine eccl'ie ro mane q̄ iſta cōmittit ⁊ nō illa: pōt ↄuinci q̄ ita ſuit. Et certū eſt q̄ nō pt h cōmittere: q2 oē p accn̄s reducitur ad p ſe: vn̄ oȝ q̄ oē agēs agat vel in v̄tute ſua vel alteri us. Et q2 p ſe ep̄i eſt ordinare vel ↄfirmare: inde eſt q̄ ſi ordinās vel ↄfirmās non eſt ep̄s: oȝ q̄ h ſit in virtu te vī ep̄i. Vn̄ ſi elect' in papā non ſit ver' ep̄s non pōt hoc cōmittere ⁊c.) Hec ille cū multis alijs ad ppoſitū facientib'. Deniq3 illḋ fundamētuz qḋ vltimo recitat argumēt: lz ex p̄dictis pateat eē inſolidū: tn̄ ex abundan ti ad oſtendendū eius ruinā recito dictū ſci Tho. vbi ſu pra. ſ. diſ. 25. q. i. arti. p̄ in ſolone qnti. Arguit. n. ſic 5° lo co. (Plus diſtat ſacerdos a diacono q̄ ep̄s ab ep̄o: ſed ep̄s pōt ↄſecrare ep̄m: g̃ ſacerdos pōt pmouere diaco num.) Ecce arg'm. Sequiť rn̄ſio. (Dicendū inqt q̄ ad cōicandū alteri qḋ q̄s hz nō exigiť ſolūz ppinqtas: ſed cōpletio ptātis. Et q2 ſacerdos nō hz cōpletā ptātez in hierarchicis officijs ſicut ep̄s: ideo non ſequitur q̄ poſſit diacones facere: q̄uis ille ordo ſit ſibi ppinqu'.) Hec ille. Ex qb' habeť cā quare character ſacerdotij nō pt cōicare ſeipſū: nec ſacerdos ſimplex pt ordinare ſacer dotē nec diaconū. ¶ Ad arg'm ↄ̄ ↄ̄nez: ⁊ ad illḋ qḋ eſt p ↄ̄ne pȝ rn̄ſio p predicta. Et hec de q̄one ſufficiāt. De q̄ bn̄dictus de'. Amen.

Diſtinctio. XXVI.

¶ Utrum matrimonium ſit ſacr̄m. Queſtio. I.

CIrca vigeſimāſextā diſtinctionē ⁊ q̄tuor ſeqntes q̄riť. Utrū m̄rimoniū ſit ſacr̄m. Et arguiť q̄ nō: q2 oē ſacr̄m noue legis hz aliquā for mā q̄ eſt de eſſentia ſacramēti: ſed be nedictio que fit p ſacerdotē in nuptijs nō ē de eēntia m̄rimonij: g̃ nō ē ſacr̄z.

In oppoſitū arguiť: q2 dī Eph. 5° Sacramē tum hoc magnum eſt ⁊c.

In hac q̄one ſūt tres articuli. In p̄ ponentur concluſiōes. In 2° obiectiones. In 3° ſolutiones.

Quantū ad primū articulū ſit p̄ma ↄ̄. M̄rimo niū eſt vē ⁊ realr ſacr̄m. Hāc ponit ſan ctus Tho. p̄nti diſ. q. 2. arti. p̄. vbi ſic dicit. (Sacr̄z ipor tat aliqḋ remediū ſctatis hoī ↄ̄ pctm̄ exhibitū per ſi gna ſeſibilia: vn̄ cū h īueniať in m̄rimonio: īter ſacr̄a cōputať. Itē ſacr̄m ē ſacre rei ſignuz: ſz m̄rimoniū eſt hm̄: g̃ ⁊c. (Hec ille. Ex qb' pȝ rō p ↄ̄ne. ¶ 2° ↄ̄. M̄ri moniū ↄfert gr̄am. Hāc ponit ſcūs Tho. eadez. q. arti. 3°. vbi ſic dicit. (Circa h fuit triplex opinio. Quidā. n. dixerūt q̄ m̄rimoniū nullo mō eſt cā gr̄e: ſed eſt tm̄ ſi gnū. Sed h non pōt ſtare: q2 ſm h in nullo abūdaret a ſacr̄is veteris legis: vn̄ nō eēt rō aliq̄ q̄re ſacr̄is noue legis ānumeraret. Cū. n. remediū prebeat ſatiſfaciēdo ↄcupiſcētie ne in p̄cipicis ruat: dūz mens artať: habuit ēt in veteri lege ex ipſa nā act'. Et iō alij dixerūt q̄ ibi ↄferť gr̄a in ordine ad receſſuz a malo: q2 excuſať act' a pctō: q̄ ſine m̄rimonio pctm̄ eēt: ſed h eſſet nimis pa rum: q2 h ēt in veteri lege habuit. Et iō dicunt q̄ facit recedere a malo inq̄tū mitigat ↄcupiſcentiā ne extra bona m̄rimonij ferať: non āt per gr̄am illā fit aliqḋ au xiliū ad bn̄ opandū. Sz hoc nō poteſt ſtare: q2 eadem gr̄a eſt q̄ impedit pctm̄: ⁊ q̄ ad bonū inclinat: ſicut idez calor ē qui aufert frig': ⁊ q calefacit. Vn̄ alij dicunt q̄ m̄rimoniū inq̄tū in fide xp̄i ↄ̄hiť: hz vt ↄferat gr̄am adiuuātem ad illa opanda q̄ in m̄rimonio requiruntur. Et h pbabili' eſt: q2 vbicūq3 dať diuinit' aliq̄ facultas dātur ēt auxilia: qbus hō ↄuenienter vti poſſit faculta te illa: ſicut pȝ q̄ oībus potētijs aīe rn̄dent aliq̄ mem bra corpis qbus in actū exire poſſint. Vn̄ cum in m̄ri monio deť hoī ex diuina iſtitutiōe facultas vtēdi vxo re ſua ad pcreationē plis: datur ēt gr̄a ſine qua id ↄue niēter facere non poſſet: ſicut ēt de ptāte ordinis ſupra dictū eſt. Et ſic iſta gr̄a data eſt vltia res cōtenta in h ſacro.) Hec ille. Ex qbus pȝ rō in forma pro ↄ̄ne. ¶ 3° ↄ̄. M̄rimoniū q̄tuz ad illud qḋ eſt res ⁊ ſacr̄m eēntia liter eſt q̄dam relatio de gn̄e ↄiūctionis. Hāc ponit ſā ctus Tho. diſ. 27. q. i. arti. p̄. in ſolone p̄me q̄ſtiuncule. dicēs. (Cōiūctio adunationē quandā importat. Unde vbicūq3 eſt adunatio aliquoꝝ ibi eſt aliq̄ coniunctio. Ea āt que ordinať ad aliqḋ vnū dr̄ in ordine ad illud adunari: ſicut multi hoīes aduna nť ad vnā militiā vel negociationē exeq̄ndā: ex q̄ dr̄ cōmilitones adinui cem: vel ſocij negociationis. Et iō cum p m̄rimoniū or dinenť aliq̄ ad vnā generationē ⁊ educationē plis: ⁊ ite rū ad vnā vitā domeſticā: ↄſtat q̄ in m̄rimonio ē aliq̄ ↄiunctio ſm quā dr̄ maritus ⁊ vxor. Et talis ↄiunctio ex h q̄ ordinanť ad aliqd vnū eſt m̄rimoniū. Coniū ctio aūt corpoꝝ vel animoꝝ ad m̄rimoniū ↄſequiť.) Hec ille. Itē ibidē i ſolone tertij ſic dicit. (Relatio fū dať in aliq̄ ſicut in cā: vt ſilitudo in q̄litate: ⁊ in aliq̄ ſi cut in ſubiecto vt in ipſis ſilibus: ⁊ ex vtraq3 pte pōt at tendi vnitas ⁊ diuerſitas ipſi'. Quia g̃ in ſilitudine nō eſt eadē q̄litas numero: ſz ſpecie in vtroq3 ſilium: ⁊ ite rū ſubiecta ſilitudinis ſūt duo numero: ⁊ ſilr eſt de eq̄ litate: iō eq̄litas ⁊ ſilitudo oībus modis ē alia numero in vtroq3 ſilium ⁊ eq̄lium. Sz relatio q̄ eſt m̄rimonij ex vna pte hz vnitatez in vtroq3 extremoꝝ. ſ. ex parte cāe: q2 ad eandē numero generationē ordinantur: ſz ex parte ſubiecti hz diuerſitatem ſm numeꝝ: ⁊ ideo hec relatio eſt vna ⁊ multiplex. Et ſm q̄ eſt multiplex ex pte ſubiecti noīatur his nominib' vxor ⁊ maritus. Se cundū autem q̄ eſt vna: ſignificať hoc noīe m̄rimoni um.) Hec ille. Itē i ſolutiōe 2ᵉ ſic dicit. (Cū ipſa re latio nō ſit ſenſibile accn̄s: tamen cāe eius pnt eſſe ſen ſibiles: nec in ſacro requiritur q̄ ſit ſenſibile illud qḋ ē res ⁊ ſacramentuz: h enim mō ſe hz in hoc ſacramē to predicta ↄiunctio: ſed verba exprimentia ↄſenſum que ſunt ſacramentum tm̄: ⁊ cā predicte ↄiunctiōis: ſūt ſenſibilia.) Hec ille. Ex quib' pōt formari talis rō p ↄ̄ ne. Qḋ ē de gn̄e ↄiūctiōis ē ō gn̄e relationis: ſz m̄rimo nium q̄ ad illud qḋ eſt res ⁊ ſacr̄m ſimul eſt de genere ↄiunctionis: ergo ⁊c. Et in hoc p̄m' articulus terminať.

Quantū ad ſcḋm articulū arguiť ↄ̄ ↄ̄nes. Et qui dem contra p̄imā arguit Durandus di cens. Tenēdū eſt abſolute q̄ m̄rimoniū eſt ſacramen tum: cum hoc determinet eccleſia: extra de hereticis, ad abolendam.

ad abolendā: vbi numeraṫ mr̄imoniū inter alia ſacr̄a vbi dṙ ſic. Uniuerſos ꝗ de ſacr̄o corpis ⁊ ſanguinis dn̄i nr̄i ieſu xp̄i: vel de baptiſmate ſeu pcc̄oꝝ ꝯfeſſiōe: mr̄imonio ſeu ceteris ſacr̄is eccl'iaſticis alr̄ ſentire aut docere nō metuūt ꝙ̄ ſacroſcā romana eccl'ia p̄dicat ⁊ obſeruat: vīculo anathematis innodem⁹. Mr̄imonio ēt cōpetit gnāliſ rō ſacr̄i q̄ eſt ꝙ ſacr̄m eſt ſacre rei ſignū. mr̄imoniū.n. ſignificat ꝯiunctionē xp̄i ⁊ eccl'ie. Unde apl's loq̄ns de mr̄imonio Ep̄h.5°. dicit Sacr̄m h̄ magnū eſt. ego aūt dico in xp̄o ⁊ eccl'ia. Duo ḡ ſunt tenēda de mr̄imonio: nec oppoſita eoꝝ poſſūt teneri vel aſſeri ſine p̄iculo hereſis. P̄mū eſt ꝙ mr̄imoniū eſt licitum ⁊ iō Taciani ⁊ Marciani ⁊ ceteri qui nuptijs detrahūt cenſenṫ heretici. 2ᵐ eſt ꝙ mr̄imoniū eſt ſacr̄m eo mō q̄ ſacre rei ſignum dṙ ſacr̄m ⁊ dicere oppoſitum ſilr̄ eſt hereticū cum ſit ꝯ̄riū dicto apl'i iam allegato. Mr̄imoniū.n. initiatū inter ꝯiuges p ꝯſenſū animoꝝ ſignificat ꝯiunctionē chriſti ⁊ eccl'ie p fidē ⁊ charitatē. Mr̄imoniū vero ꝯſummatū ſignificat ꝯiunctionem xp̄i ⁊ eccl'ie per ꝯformitatē nature aſſūpte. Preter aūt duo p̄dicta ſūt alia duo circa mr̄imoniū: circa q̄ ſine p̄iculo hereſis licitū eſt ꝯ̄ie opinari: q̄ꝝ vnū eſt theologicū vz. Utꝝ in mr̄imonio ꝯferaṫ gr̄a ex ope opato ſicut in alijs ſacr̄is noue legis. 2ᵐ vō eſt logicū. Utrum mr̄imoniū hēat plenā vniuocationē cum alijs ſacr̄is. Hec durādus: ⁊ poſt multa dicta circa p̄mū loq̄ns de 2° ſic dicit. Sciendū īqt ꝙ cū vniuoca ſint q̄ꝝ nomē eſt cōe ⁊ r̄ōid eſt diffinitio ſm̄ illud nomē eſt eadē. diſcurrendū eſt p rōnes ſeu diffinitiones ſacr̄i in principio huius 4ⁱ poſitas: quaꝝ prior ⁊ cōior diffinitio ſacr̄i eſt ꝙ ſacr̄m eſt ſacre rei ſignū. ¶ Et ſm̄ hāc diffinitionē non eſt dubiū quin mr̄imonium ſit vniuoce ſacr̄m cum alijs. Eſt.n. ſignū ſacre rei: hid eſt ꝯiūctōis xp̄i ⁊ eccl'ie: vt p̄us dictū fuit. Cētus aliter ſit in h̄ ſacr̄o ⁊ in alijs: qꝛ in alijs ſacr̄is res ſacra cui⁹ ſunt ſignū non ſolū eſt ſignificata ſꝫ contenta: in mr̄imonio autē res ſacra cui⁹ eſt ſignū eſt ſolū ſignificata: ſꝫ nō ꝯtenta. Alie aūt ſunt diffinitiōes ſeu deſcriptiones ſacr̄i aſſignate p beatū Auguſtinū ⁊ Hugonē de ſcō victore ⁊ magiſtrum ſniaꝝ ꝗ oēs ꝯueniūt in h̄ ꝙ ſacr̄m noue legis eſt aliqḋ ſignū vel ſēſibile extrīſec⁹ hoi appoſitū ad effectū ſpiritualis ſcificatiōis: ⁊ q̄tū ad hoc mr̄imoniū nō vṙ hr̄e pfectā vniuocationē cū ſacr̄is noue legis. ¶ Primo q̄tū ad hoc ꝙ ſacr̄m eſt ſignū: qꝛ illa que exteri⁹ aguṫ in ſacr̄is noue legis excedūt dictamē rōnis nālis: cū.n. ſacr̄a ſint quadā facta ꝓſtātis fidē: ſicut fides eſt de his que rōnē nālē excedūt: ſic ea que exteri⁹ agūtur in ſacr̄is ſūt ſigna ex diua inſtōne: ⁊ excedūt dictamē rōnis nālis: vt pꝫ in ceteris ſacr̄is a mr̄imonio.ſ. i bap^mo ꝯfirmatiōe ⁊ ordie ⁊ hꝫ. de illis.n. que exteri⁹ in p̄dictis ſacr̄is agūṫ: nulla rō nālis pt reddi. De illis aūt que exteri⁹ aguṫ in mr̄imonio pōt reddi rō nālis. puta ꝙ ꝯ̄hētes mr̄imoniū ꝯſentiāt: ⁊ ꝯſenſū ſuū exp̄māt. Hoc enī dictat rō nālis de quolibet ꝯ̄ctu volūtario. ḡ illud ſignū corp̄ale vel ſenſibile qḋ eſt in mr̄imonio ⁊ i ceteris ſacr̄is nō ſumiṫ vniformiter vel vniuoce hinc ⁊ inde: qꝛ in alijs ſacr̄is illa que exteri⁹ aguṫ ſūt ſigna ſpiritualis effect⁹ ex diua inſtōne: cui⁹ nō pōt reddi rō nālis. Illud aūt qḋ exteri⁹ agiṫ in mr̄imonio dū ꝯ̄hiṫ eſt pure de dictamine rōnis nālis excepta ſignatiōe ꝯiunctiōis xp̄i ⁊ eccl'ie: ſm̄ quā dictū eſt ꝙ mr̄imoniū hꝫ cū alijs ſacr̄is q̄ndā vniuocationē. ¶ 2° pꝫ idē ex h̄ ꝙ ſacramētū eſt aliqḋ extrinſec⁹ appoſitū: ex quo pōt ſic argui. Sacr̄a ꝯſtitūt i ope opato applicato illis qui ſuſcipiūt ſacr̄m: ſed iſtud conuenit vniuoce mr̄imonio ⁊ ceteris ſacr̄is: ḡ ⁊c. aᵃ pꝫ ex his q̄ dicta ſūt de ſacr̄is noue legis: bᵃ ꝓbaṫ: qꝛ in ceteris ſacr̄is baptiſmo ꝯfirmatione ordine extreme vnctiōe ⁊ pn̄ia preter oēm actū ſuſcipiētium ſacr̄m ē aliqḋ extrīſecū qḋ eis applicatur: ſicut aq̄ in baptiſmo cū determinata forma v̄boꝝ: ⁊ in ceteris ſilr̄: ⁊ ēt in pn̄ia de q̄ minus vṙ: qꝛ preter omnē actū ſuſcipiētis applicanṫ ei v̄ba ſacerdotis abſoluētis. In mr̄imonio aūt nihil eſt de p̄dictis: qꝛ ad mr̄imoniū ſufficiūt v̄ba ꝯ̄hentiū exp̄imētia ꝯſenſū ſuū ſine quocūq̄ extrīſeco appoſito vl' eis applicato: ḡ q̄tum ad h̄ ꝙ ſacr̄m ē opus opatū hoi extrīſecus appoſitū: non eſt vniuocatio inter mr̄imoniū ⁊ alia ſacr̄a noue legis. Et ſi dicaṫ ꝙ v̄ba vni⁹ ꝯiugū alteri applicanṫ extrinſec⁹: ⁊ ecōuerſo: qꝛ vir dicit: accipio te in vxorē: ⁊ mulier dicit: accipio te in maritū. Adhuc nō eſt hic plena vniuocatio cū his q̄ extrīſec⁹ aguṫ in alijs ſacr̄is: qꝛ in alijs ſacr̄is applicatio nō fit p ſuſcipiētes ſacr̄m: ſꝫ p aliū. ⁊ iō ſacr̄m dṙ ſignū ſenſibile extrinſec⁹ appoſitū. In mr̄imonio aūt p̄dicta applicatio fit p ſuſcipiētes ⁊ non p exteriorē: quare nō ſilr̄ eſt hic ⁊ ibi. Itē mr̄imonium nō ſolū ꝯ̄hiṫ inter p̄ſētes exp̄imētes ſibi īuicem ꝯſenſuꝫ ſuū: ſꝫ inter abſentes p lr̄as vel p nunciū: ⁊ tūc non eſt applicatio vniuoca cū applicatiōe q̄ fit in alijs ſacr̄is in q̄bus oꝫ ſuſcipiētem eē realr̄ p̄ſētem ꝯferenti. Nec n. ep̄s pōt ꝯferre ordines vel ſacr̄m ꝯfirmatōis vel baptiſmi vl' extreme vnctōis vel ſacr̄alis abſolutōis peccatoꝝ his ꝗ ſūt ab eo p longa terraꝝ ſpacia remoti: ſed ſolū p̄ſētib⁹: nec ſacerdos exn̄s in hiſpanis pōt ꝯficere panē exn̄tem in india: mulier aūt exn̄s in francia ꝯ̄herе pōt cum viro exn̄te in hiſpania ⁊ eſt veꝝ mr̄imonium: quare nō eſt vniuoca applicatio hic ⁊ ibi. ¶ 3° pꝫ idē ex eo ꝙ ſacr̄m exhibeṫ ad effectū ſcificatiōis ſpūalis: ex q̄ arguiṫ ſic. Sacr̄m ꝯfert gr̄aꝫ non hn̄ti niſi ponat obicē: aut ſi hꝫ: auget eā: ſed mr̄imoniū nullū iſtorū facit: ḡ non eſt vniuoce ſacr̄m ſicut alia ſacr̄a noue legis. aᵃ ſupponiṫ: bᵃ ꝓbaṫ. Q̄ꝛ.n. mr̄imoniū non ꝯferat gr̄am nō hn̄ti: ſatis pꝫ: qꝛ h̄ ptinet ſolum ad ſacr̄a q̄ ordinanṫ ad remiſſionē culpe mortalis: vt ſunt baptiſmus ⁊ pn̄ia. Nec auget eā p̄us hn̄ti: qꝛ ꝯtinētib⁹ exiſtētibus in gr̄a: ⁊ poſtea ꝯ̄hentib⁹ non augeṫ gr̄a: ſꝫ potius minuereṫ: ſi gr̄a ⁊ charitas recipent diminutionē: qꝛ meli⁹ eſt ꝯtinere q̄ꝫ nubere ſm̄ illud Apl'i.1.Cori.7° Qui nubit hn̄ facit: ꝗ nō nubit meli⁹ facit: ḡ ⁊c. ¶ 4°. qꝛ circa ſacr̄a noue legis alia a baptiſmo ordinatio eccl'ie pt hēre vim ꝑcepti: ſꝫ nunq̄ꝫ eſt de nec̄itate ſacr̄i: ſed ordinatio eccl'ie circa matrimoniū eſt de nec̄itate matrimonij. Facit.n. eccl'ia ꝑſonas legitimas ad ꝯ̄hendū: ⁊ de illegitimis facit legitimas: vt placet: ḡ matrimoniū non eſt vniuoce ſacr̄m cū predictis. ¶ 5°. qꝛ abſq̄ baptiſmo null⁹ eſt ſuſceptiu⁹ ſacr̄i ꝓprie dicti: cū baptiſmus ſit ianua ſacroꝝ: ſꝫ añ baptiſmū ꝯ̄hunt infideles veꝝ mr̄imoniū inter ſe: ſicut fideles poſt baptiſmū: ḡ ⁊c. Nec obſtat ꝙ mr̄imoniū coꝝ non dṙ ratū: qꝛ ſi ambo baptizenṫ iam mr̄imoniū coꝝ eſt ratū: ſed non eſt magis ſacr̄m q̄ꝫ prius: vt ꝓbabiṫ: ḡ ⁊c. Probatio aſſūpte: qꝛ in oī ſacr̄o opus eſt nouo facto: cū ꝯſiſtat in ope operato: ſꝫ in tali mr̄imonio nihil ē de nouo fcm̄: ſolū.n. ſunt baptizati: baptiſm⁹ aūt eſt ſacr̄m diſtinctū a mr̄imonio. Sic ḡ tale mr̄imoniū ñ fuit ſacr̄ꝫ añ baptiſmū vniuoce cū p̄dictis: ita nec poſt: cū tn̄ ſit veꝝ ⁊ ratū. Et mirꝝ ē ꝙ aliq̄ volūt q̄reṙ plenā vniuocatōeꝫ inter ſacr̄a q̄ ſūt p̄ciſe noue leg̃: ⁊ tenenṫ ſola fide: ⁊ mr̄imoniū qḋ ñ ſolū ē i noua lege: ſꝫ fuit i veteri: ⁊ añ oēꝫ legē ſcriptā: ⁊ p ſtatu īnocētie q̄ꝫ nāe: ⁊ ē p̄ciſe de dictamine rōnis vel abſq̄ fide excepta ſignificatiōe cōiunctionis xp̄i ⁊ eccl'ie.

Utrū matrimoniū dicaṫ vniuoce ſacramentū cū alijs ſacramentis noue legis.

Utꝝ mr̄imoniū conferat gr̄am nō habentib⁹ ⁊ augeat habētib⁹.

Utꝝ mr̄imoniū infideliuꝫ poſtea ꝯuerſoꝝ ad fidem fiat ſacr̄m i ſtatu infideliū ꝯ coniū.

eccle igit̃ ⁊c. ¶ 6°. qr ſacr̃m qḋ nō eſt neceſſitatis bꝫ p miniſtros eccle diſpēſari. Uñ ſolus baptiſm⁹ q eſt ſacramētuꝫ necitatis pt p quēlibet laicū diſpēſari: ſꝫ matrimoniū nō eſt necitatis q̄tū ad quālibet pſonaꝫ: ⁊ tn̄ nō diſpenſat̃ p miniſtros eccle. Bndictio.n. nubentiū nō eſt de necitate: ḡ mr̃imoniū nō eſt ſacrꝫ. ¶ 7°. qr oē ſacr̃m bꝫ formā diſtinctā a mā: ſed h̄ non eſt in mr̃imonio. Nō.n. vba exprimētia pſenſū viri ſūt magis forma q̄ꝫ vba mulieris: nec econtra: ḡ ⁊c. ¶ 8°. qr q̄ exteri⁹ agunt̃ in ſacris ppriē ſūptis nō pnt eē de dictamie pure rōnis nālis: qr cū ſacra ſint q̄dā ꝓteſtatōes fidei: ſicut fides ē de his q̄ rōnem nālez excedūt: ſic eoꝝ q̄ exterius agūtur nō pōt eſſe rō nālis in ſacris: ſicut in baptiſmo: pfirmatōe: ⁊ ordine. In mr̃imonio aūt eoꝝ q̄ exterius agunt̃ pōt reddi nālis rō: vtpote q aſſentiāt: ⁊ pſenſū ſuū exprimāt: ḡ ⁊c. ¶ 9°. qr circa ſacra ordinatio eccle pōt hēre vim ꝓcepti: facit.n. eccla pſonas illegitimas ad ꝯhendū ⁊ de illegitimis legitias put placet: ḡ mr̃imoniū non eſt ppriē ſacr̃m. ¶ 10. qr ſacra nō deyciūt hoiem a pfectiori ſtatu: ſꝫ mr̃imonium deycit hoiēꝫ a ſtatu ꝯtinētie qui eſt melior ⁊ pfectior mr̃imonio dicēte Aplo. i. Cori. 7°. Qui nubit bn̄ facit: q nō nubit meli⁹ facit: ḡ vr̃ q mr̃imoniū non ſit ſtricte ⁊ ppriē ſacr̃m: ſꝫ ſolū large put ſacrꝫ dr̃ ſacre rei ſignū. ¶ 11°. qr rōnes ꝯtie opinionis nō mouēt: q̄ ſunt ſpāliter due. Prima eſt qr oē remediuꝫ ꝯ pctm̄ eſt ſacr̃m: ſꝫ mr̃imoniū eſt in remediū ꝯ pctm̄ inſtitutū dicente Aplo. i. Corin. 7°. Propter fornicationē vnuſqſqꝫ ſuā vxorē hēat: ḡ eſt ſacr̃m. 2ª rō eſt: qr ſi mr̃imoniū non eēt ſacr̃m cā mr̃imonij eēt pure corpalis: ⁊ ptineret ad iudicē ſclarē ⁊ non eccliaſticū: ſꝫ iſtud eſt ꝯ canones: ḡ. Sꝫ iſta argumēta nō cogunt. Nō qdem primū: qr non oē remediū ꝯ pctm̄ eſt ſacr̃m: qr ſi alicui indigenti det̃ pecunia: ē ſibi in remediū ne egeſtate cōpulſus furet̃: ⁊ ſic dat̃ ſibi in remedium ꝯ pctm̄: ⁊ tn̄ datio pecunie nō eſt ſacr̃m. Sic cū per actū matrimonij ſatiſfiat ꝯcupiſcētie: mr̃imoniū eſt remediū ne ꝯcupiſcētia feratur ad alios cōtra ꝓceſſus: puta fornicationē: adulteriū: ⁊ ſic eſt in oibus q̄ ex nā ꝯtrus ipediunt pctm̄ ne fiat. Talia aūt non ſunt ſacra: ſꝫ ſolū illa remedia q̄ ex nā actus non hñt h̄ facere: ſꝫ ex diuina īſtitutione p virtutē ſupernālem eis collatā vel aſſiſtentē: adhibitis qbuſdā ſenſibilibus: q̄rū non poſſet reddi rō nālis: qḋ non eſt in mr̃imonio. Silr̃ 2ª rō non valet: qr dr̃ q matrimoniū eſt ſacrꝫ ſaltem large. Eſto ēt q nullū eſſet ſacr̃m: adhuc cognitio ei⁹ ptineret ad iudicē eccliaſticū: qr cognitio de h̄ qḋ ē pure pctm̄ ⁊ ptinet ad ꝯſciam ſolū: nec ledit rē publicā tēpaliter: vel in reb⁹ vel pſonis ptinet ad iudicē eccliaſticū. Talis aūt eſt error circa mr̃imoniū: ideo q̄ ad h̄ cā matrimonij ē pure ſpūalis: ⁊ ptinet ad iudicē eccleſiaſticū: ideo ⁊c. ¶ Cōtram 2am ꝯnem arguit idē Durādus dicēs q circa hanc ꝯnem aliter opinant̃ iuriſte: ⁊ aliter theologi. Iuriſte.n. q nouerant textū decretoꝝ ⁊ decretaliū in qbus mens Romane eccle exprimit̃: ⁊ fuerūt expoſitores ⁊ gloſatores canonū ⁊ decretaliū: ⁊ aliq eoꝝ fuerunt de collegio cardinaliū ſcē Romane eccle: tenēt q in ſacro matrimonij nō ꝯfertur gr̃a. Goffredus.n. in ſūma ſua titulo de ſacris non iterandis dicit ſic. Fit ⁊ alia diuiſio ſacroꝝ. Quedā.n. ſunt in qb⁹ ꝯfert̃ gratia: vt. i. q. i. quicqd vt ſunt ſacra neceſſitatis ⁊ ordinis. Quedā aūt ſūt in qbus nō confertur gr̃a: vt mr̃imonia cuꝫ ꝯhant̃ ⁊ ob h̄ in eoꝝ ꝯtu precia interueniūt: vt. 32. q. 2. honorant̃. ⁊ ꝯditiōes pecuniarie: vt extra de ꝯdi. appo. i mr̃i. c. de illis. Hec Goffredus. Itē Hoſtiē. in ſūma. ꝑ li°. titulo de ſacris nō iterādis dicit: 3ª diuiſio ſacroꝝ hec ē: qr q̄dam ſunt in qbus ꝯfertur gr̃a: vt. i. q. i. quicqd. vt ſunt ſacra neceſſitatis: ordinis ſiue dignitatis. Quedā vero ſunt in qbus gr̃a nō ꝯfert̃: ſicut mr̃imonia: ſiue cū ꝯhant̃: qm̄ precia interueniunt. 32. q. 2. honorant̃. 30. q. 5. alr̄. ⁊ ꝯditiōes pecuniarie apponunt̃. extra de ꝯdi. appo. c. de illis. ſiue cū ꝯſūmant̃. 30. q. 3. connubia. qḋ nō eēt ſi p ipſū gr̃a ꝯferret̃. Nāꝫ illis in qbus gr̃a ꝯfert̃: talia ſymoniā inducūt ⁊c. Itēꝫ extra de ſymo. cū in eccliā ⁊ corpe dicit Ber. in apparatu. Pro bndictiōib⁹ nubētiū aliqd accipi phibet̃: qr p eas gr̃a ꝯfert̃: ſed p mr̃imonio aliqd dare vel recipe non eſt pctm̄. i. q. i. quicqd. 32. q. 2. honorantur. qr lꝫ ſit ſacrꝫ. per ipſm tn̄ gr̃a non ꝯfert̃. argu°. 25. q. i. nuptiarū. 32. q. 2. connubia. Itē ſup illo. c. honorant̃. notatur ſic in appatu. Si q̄ras q̄re in h̄ ſacro poti⁹ interueniat pecunia q̄ꝫ in alijs. Dicūt qdā q pp onera mr̃imonij: ſꝫ certe eadē rōne p ingreſſu monaſterij poſſet recipi pecunia pp onera q̄ ſuſtinet monaſteriū. Sed h̄ eſt rō: qr in h̄ ſacro non ꝯfert̃ gr̃a ſpūs ſci: ſicut fit in alijs: vt. i. q. i. mulier. 2. c. ſicut inuiſibil̃. Hec appat⁹. Qr aūt ſub pacto pctm̄ poſſit qs licite aliquā ſibi diſpōſare: expſſe dr̃ extra de ꝯdi. appoſi. c. de illis. Ibi.n. dr̃ q ſi aliqs ſub his vbis iuramētū alicui mulieri ꝑſtiterit. Ego te in vxorē accipiā: ſi tm̄ mihi donaueris: re⁹ periurij non hētur: ſi eā nolentē ſibi ſoluere qḋ ſibi dare petijt: nō accepit in vxorē. Sup q̄ dicit Ber. in appatu Talis ꝯditio ē licita in ſpōſalibus: vt hic pꝫ. Sꝫ ꝯſtat q p ſacris ꝯferentibus gr̃aꝫ nō lꝫ dare aut recipe pecuniā ex pacto ſeu ꝯtu alicui⁹ precij: ḡ ſm ꝑdictos doctores in ſacro matrimonij nō ꝯfert̃ gr̃a. Quoꝝ opinio an ſit va vel falſa: ⁊ allegationes q̄s de iure canonico p ſe idducunt: an bene adducant̃ p eos: vel male: nō determino q̄ ad pn̄s. Sꝫ h̄ ſolū accipio tanq̄ꝫ vex: q cū predicti doctores nouerint iura canonica ⁊ eoꝝ ſcripta ⁊ dicta hēant̃ a papa ⁊ cardinalib⁹ ⁊ a p̄latis ⁊ ceteris eccliaꝝ rectorib⁹: q̄ꝝ eſt ſpāliter ſcire qd eccla romana predicat ⁊ obſeruat: nec ſcripta eoꝝ q̄ ad ꝑdictū articulū de mr̃imonio reprobent̃ tanq̄ꝫ erronea: vel ꝯtra determinatiōi eccle: q ſentire q ſacr̃m mr̃imonij non ꝯferat gr̃am nō eſt ꝯ determinationē eccle: nec ꝯ illud qḋ eccla romana ꝑdicat ⁊ obſeruat. Huic ēt opinioni ꝯſentit magr̃ ſen. li°. 4°. diſ. 2ª. circa ꝑncipiū dicēs. Qr ſacroꝝ noue legis alia remedia ꝯ pctm̄ ꝑbent ⁊ gr̃aꝫ adiutricē ꝯferūt vt baptiſm⁹. Alia in remediū tm̄ ſūt vt ꝯiugiū. Alia gr̃a ⁊ vtute nos fulciūt: vt euchariſtia ⁊ ordo: ḡ taꝫ ex diuiſione q̄ꝫ ex dictione excluſiua cū dicit. In remediū tm̄ ſunt: vt ꝯiugiū: vr̃ magr̃ ſnīaꝝ ſacr̃m ꝯiugij a collatione gr̃e ſepaſſe. Moderni aūt theologi q̄ſi cōiter tenent q p ſacr̃m mr̃imonij ꝯfert̃ gr̃a niſi ꝯhentes ponāt obicem: ſicut fit in alijs ſacris: qbus eqparant ſacrꝫ mr̃imonij in h̄ caſu. Alias nō vr̃ eis poſſe tenere q mr̃imonium ſit ſacr̃m noue legis. Hec Durādus. ¶ Contra 3am ꝯnē arguit Aureol⁹ pbādo q mr̃imoniū nō ſit relatō realis qr relatio real̃ nō aduenit nouiter ſine mutatiōe fcā ī aliq̄ abſoluto puta in fūdamēto vel rōne fundādi: ſꝫ relatio ꝯiugis ad ꝯiugē aduenit nulla mutatiōe facta in fundamēto vel rōne fundādi. Fundamētuꝫ ei⁹ eſt corpus: rō vo fundādi eſt act⁹ voluntatis. Mō nulla mutatiōe fcā in corpe: ſolo actu volūtatis aduenīete ⁊ conſenſu coniūc̃ relatio nulla fcā mutatiōe reali: ſed tm̄ mō eſt ibi p actū volūtatis. Talis aūt relatio eq̄ bene eſt reſpect⁹ rōnis ſicut illa q̄ aduenit p actū intellect⁹. Hec Aureolus. ¶ 2°. ꝯ eandeꝫ ꝯnē arguit Pe. de palu. pbādo q vinculū mr̃imoniale ſit aliqd abſolutū in corpe. Et q ſit aliqd abſolutū pꝫ ſic pbat: qr oē ſacrꝫ noue legis eſt cauſa

Contra rationes pro cōclusione.

Contra ſecūdam concluſionem arguit Dur. vbi ſupra. primo.

Contra tertiam cōcluſionem arguit Aur.

Contra eandē arguit petrus de palu.

eſt eī gr̄e diſponēdo ad eā:ꝛ ſicut ip̄m ēt b⁹ charactere ꝫ ipſe character eſt diſpō in aīa ornatus: ita ꝛ hec ipſū met vinculū ꝯiugale eſt diſpō:ꝛ ſic eſt aliqd abſolutū cū diſpō ſit in p̄ma ſpē q̄litatis vel z⁹ ꝛ nō in gn̄e relo nis:ꝙ āt ſit diſpō in corpe.ex h̄ vr̄:qꝛ gr̄a ſacr̄alis ī mr̄i monio eſt ꝯ carnis ꝯcupiſcētias pp̄ quā melius eſt nu bere q̄ vri.vbi āt eſt morb⁹ ibi ꝛ medicia:ꝛ ſi viculū ē ī ip̄o corpe ſubiue:tūc eēt hn̄ cā q̄re corrūpeꝛ corruptōe ipſi⁹ corpis.ſicut in morte mariti corrūpiꝛ vinculuꝫ in corpe ei⁹:ſicut ꝛ oīs diſpō corporea: ꝛ p ꝯn̄s iſta q̄ ē ad gr̄am ſacr̄alē:q̄ eſt vt ſciat hō ſuū vas poſſidere in ſcifi catōe:p quā gn̄atiua ordinaꝛ:ꝛ alia q̄ ad bonū vſuꝫ cō iugij regrunꝛ:ſed qūo corrūpiꝛ corruptiōe obi:cū diſti ctoꝝ oboꝝ abſolutoꝝ corruptio vnius nō ſit corruptio alterius:nec gn̄atio vnius ſit gn̄atio alteri⁹.imo q̄ ſunt vnū corrūpunꝛ ſimul ꝛ ſil gn̄anꝛ:ꝛ diuerſa ſeorſuꝫ:ma xime qn̄ vnū non eſt cā alteri⁹.pōt.n.abſolutū deſtrui nō ſolū p ſe ſiu corruptōe:ſꝫ p accn̄s corruptiōe ſue cāe in ꝯſeruari.nō eſt āt vn⁹ ꝯiuꝝ cā alteri⁹:nec eēntia cō iugij in vno eſt cā eēntie viculi in alio. Ūn̄ dōm ꝙ ſicꝫ corrupto colore corrūpiꝛ viſio:q̄uis viſio ſit aliqd ab ſolutū:nō qꝛ color ſit ei⁹ cā.qꝛ idē eēt ſi viſio eēt a deo effectiue:ſꝫ qꝛ ē termin⁹ ei⁹ a quo depēdet:ſic qꝛ in mr̄i monio vinculū qđ eſt in vno ꝯiugū hꝫ alteꝝ p termio ꝫ illo deficiēte deficit:ſicut viſio lꝫ nō ſit relo:ſꝫ qualī tas abſoluta:tn̄ neceſſario ꝯn̄a icludit reſpectū ad viſi bile ſicꝫ ad terminū:ꝛ ide ē ꝙ illo re⁹ deſtructo deſtruiꝛ ꝛ ipſa viſio.ſic ꝛ in ꝓpoſito. ¶ Arguūt ēt alij vt dicit Pe.ꝙ tale vinculū ſit in aīa ſubiue p̄ꝗ ſacr̄alis diſpō eſt ad gr̄am gratū faciētē q̄ eſt ex pte aīe ſepate: ꝛ vbi eſt gr̄a ſubiue ibi ēt dꝫ eē ipſa diſpō:ꝛ tunc vr̄ ꝙ ſiue ſit relo ſiue aliqd abſolutū nō poſſit deleri:qꝛ aīa q̄ eſt ei⁹ ſubm̄:ꝛ oīa q̄ eſt eius obm̄ ſunt icorruptibilia:vn̄ cū ta lis relo nō corrūpaꝛ corruptōe ſubi nec obi:nec a ꝯrio qđ nō hꝫ:nec p pctm̄ cū ſit in pctōrib⁹ p ꝯn̄s nec p mor tē alteri⁹ nec vtriuſqꝫ ſicut:nec ſilitudo qua vna aīa rō nalis alteri aſſimilaꝛ poſtq̄ create ſunt nō corrūpiꝛ in eternū:nec tn̄ vna eſt cā alterius. pōt eñ ꝓbabilr̄ ſuſti neri ꝙ adhuc tale vinculū morte ꝯiugū alteri⁹ corrūpi tur:qđ pꝫ triplr̄.p̄ qꝛ illō qđ eſt ab agēte ꝛ ꝯſeruāte p in tellectū pp̄ certū finē fine deficiēte deficit. Ūn̄ motus celi quē āgelus facit pp̄ gn̄ationē:illa deficiēte ceſſabit qꝛ angelus nō plus mouebit ad effectū poſtq̄ nō plus mouebiꝛ a fine:ſic qꝛ de⁹ ad actus corpales lꝫ median te ſacr̄o:h̄ vinculū impſſit.ide eſt ꝙ altero mortuo a q̄ vel ad quē nō poſſit hꝰ act⁹ exerceri:de⁹ deſinit ꝯſerua re ne fruſtra ꝯſeruet:ꝛ ſic deſinit eē viculū p ſubtractio nē influētie cāe ꝯſeruātis:ſec⁹ aūt eſt de charactere q ē ad act⁹ ſpūales ꝓpter qđ eſt idelebilis.Sꝫ ꝯ h̄ ē.qꝛ cha racter nō eſt niſi ad act⁹ vie:ſicut baptiſmi ad recipien dū hic alia ſacr̄a.cōfirmatōis ad ꝯſitendū corā tyrā no ordis ad ꝯficiēdū ꝛc̄.q̄ oīa ꝓpria ſunt huic vite put diſtinguiꝛ ꝯ aliā.ḡ hō nō deberet indelebilr̄ hr̄e chara cterē ſi ſolū hꝫ actū vl̄ effectū in hac vita mortali ꝛ nō in alia in q̄ ceſſat collatio ꝛ ſuſceptio ſacr̄oꝝ. Ad h̄ poſ ſet dici.qꝛ ſicut remanēt ꝛ repant v̄tutes cardinales in pr̄ia quo ad act⁹ circa finē:ſic ꝛ characteres:etenīꝫ gdā ſpūales ornatus ſcōꝝ noui teſtī ex charactere baptiſma li reſpectu antiquoꝝ q nō habuerūt hāc cōformitateꝫ ad xp̄m:ꝛ ſilr̄ ꝯfirmatoꝝ erit ſpūalis gloria re⁹ nō cōfir matoꝝ q̄ſi militū xp̄i:ꝛ ſilr̄ ordiatoꝝ q̄ſi xp̄i miniſtro rū.ſꝫ vinculū mr̄imonij nō eēt ad gl̄iam ſꝫ ignominiā cū ſtat⁹ ꝯiugatoꝝ ſit infim⁹ p rꝑe gr̄e qn̄ vinculuꝫ iſtō eſt aliqd reale.nā tꝑe legis qn̄ ꝑferebaꝛ ꝯiugiū v̄ginita ti nō erat aliqd reale.vn̄ nō pōt manere realr̄. ¶ z⁹ pꝫ

Cōtra eādeꝫ arguūt alij vt recitat pe. 4. d.31.q.1.ar.1⁹ ꝙ vinculuꝫ mr̄imonij ſit ſubiue ī aīa.

idē ſic.qꝛ ſicꝫ pp̄ maximā egritudinē ſcīa a ſenſibilibus acq̄ſita corrūpiꝛ in intellr̄u:ſic ꝛ vinculū p mortē hn̄ts lꝫ ſit in aīa:ꝛ ēt p mortē alteri⁹ q̄ſi obi:ſicut ſcīa p corru ptionē organi fantaſie in litargia ꝛ furia:qđ ē corruptio obi nō ſubi. Sed ꝯ h̄ qđ dcm̄ eſt ſciam corrūpi p egri tudinē eſt illud qđ dicunt doctores ſciam remanere in aīa ſepata:ꝫ tn̄ magis corrūpi deberet p mortē q̄ per aliā minorē trāſmutationē:pp̄ qđ videreꝛ alicui ꝙ cuꝫ dr̄ ſciāꝫ corrūpi p egritudinē itelligiꝛ quo ad vſuꝫ ꝛ ac tū:qꝛ in pte ſenſitiua corrūpiꝛ ſpēs ꝛ aliq hitus corriſ pōdētes:quos oꝫ de nouo gn̄ari:ſi debeat in actū exire:ſꝫ eēntia hitus itellectualis nō corrūpiꝛ ꝛc̄. Sed ſuſtinē do dictū cōe pōt dici ꝙ iſta ſtant ſimul.ſ.habitū ſcīe in itellectu ꝛ virtutis in volūtate corrūpi p īfirmitatē:nō p mortē.nā p īfirmitatē vita durāte corrupto obō itel lectus ꝛ p ꝯn̄s volūtatis:qđ eſt organū fantaſie oꝫ:ha bitū itellectualē ceſſare ab actu.ſola aūt ceſſatio actus corrūpit habitū ex actibus acq̄ſitū:ſicut ſubtractio ca lefaciētis remittit ꝛ tādē corrūpit calorē aq̄ h̄ ē in via qn̄ nihil ſic firmaꝛ in aīa qn̄ poſſit corrūpi.ſed in mor te ſicut aīa ſepatur a corpe incorruptibilis.ſic in ipſa q̄ cūqꝫ tūc ſunt vt ſpēs ꝛ habitus imobiliter firmantur. vnde ſicut freq̄ntia actuū nō cāt in ipſa habituꝫ nouū ſic nec ceſſatio actuū corrūpit habitū antiquū. Itē non ē ibi ceſſatio actuū qꝛ oīs diſpō ꝛ pfectio diſponit ꝛ pfi cit ſuū ſubm̄ diuerſimode ſm̄ diuerſuꝫ modū eſſendi eius.vn̄ hitus ꝛ ſpēs aīe ꝯiuncte vſuꝫ ſiue actū ſuū nō hn̄t ſine ſpē fantaſtica:qꝛ tūc eſt nā aīe itelligēs ꝛ vo lēns ſpeculari fantaſmata.ſed qn̄ eſt ſepata hꝫ modus intelligēdi ꝛ volēdi ꝯformē angelis ſicut modū eſſen di.vn̄ tūc pōt vti ſpēbus ꝛ habitib⁹ ſuis ſine fantaſma te. ¶ 3⁹ pꝫ idē ſic. Pōt eñ imaginari ꝙ ſicut p ꝯſenſū expſſuꝫ cāt vinculū ſpūale:qꝛ ſignat ꝯiunctionē xp̄i ꝛ eccl̄ie ſpūalē:ꝛ ſignando cāt p ꝯn̄s ꝯiunctionē aīoꝝ quā ēt ſignat vt rē ꝯtētā:ſic p cōiunctionē corporum ſequētē ſignificātē ꝯiūctionē xp̄i ꝛ hūane nāe cāꝫ vī culū corpale.ſicut ḡ corrūpiꝛ viſio corrupto viſibili ad qđ eſt.vel ſubtracto ab eo pn̄tia:ſic qꝛ vinculū mr̄imo niale corpale ꝛ ſpūale eſt ad alteꝝ in ordine ad actus vite huius mortalis:cui hō funditus moriꝛ p mortē nā lem.ide eſt ꝙ tūc corrūpit vtrūqꝫ. Sed p mortē ciuilē qua cogitat q̄ del ſunt.tolliꝛ ſpūale qđ erat ad cogitan dū q̄ mūdi ſunt:ſicut ſublata itellectiōe tolliꝛ volitio: ēt ſi nō eēt ab ea cā:qꝛ eſt tale obm̄:ad qđ hꝫ neceſſa riā habitudinē.ſicut ſcibile ſublatū aufert ſciam. Dec Pe.in forma. Et in hoc ſcđs articulus terminaꝛ.

Ad arg. Du. ꝯ p̄mam.

Quantū ad 3ᵐ articulū ridēdū eſt obiōnibus ſu pradictis. Et quidē q̄tū ad oba Durādi ꝯ p̄mā ꝯnē ſciendū ē ꝙ ipſe in ſuo ꝓpoſe tenebat ꝙ ma trimoniū nō erat ꝓpie ſacr̄m.ſed viſis obiōnibus:que ꝯ ſcripta ſua in hac mā p alios iducebanꝛ coactus fuit in vltimo ope cautius loq:vt.ſ. ꝯfiteret mr̄imoniuꝫ eē vere ꝛ ꝓpie ſacr̄m:ſꝫ nō vniuoce cū alijs ſacr̄is noue legis:ſed adhuc iſta coloratio nō vꝫ:ſicut oſdit Pe.ð palu.dicens. Illi de p̄dicta opione ad ꝓbandū ꝙ mr̄i moniū nō ſit ꝓpie ſacr̄ꝫ arguūt ex diuerſitate h⁹ ſacr̄i ad alia:de quo vt appeat ꝙ male arguūt Sciendūꝫ in gn̄ali ꝙ cōſimiles rōnes poſſet ꝓbari nullū ſacr̄ꝫ ꝛ ſacr̄m vniuoce cū alijs:qꝛ nō eſt aliqđ ſacr̄m qđ nō ha beat aliqd ſibi ꝓpriuꝫ:in quo differt ab oī alio. vn̄ ſi de illo ſumaꝛ maioꝝ ſm̄ ꝙ ꝯuenit alijs affirmatiue vl̄ ne gatiue:ꝛ minoꝝ ꝓportionaꝛ cōcludeꝛ nō eſſe ſacr̄m.v bi gr̄a.ex pte miniſtri ſuſceptiui māe vel forme.naꝫ de baptiſmo dicā ꝙ oē ſacr̄m eſt aliđ q̄ purū elementuꝫ corpale:vt pꝫ inductiđ in alijs a baptiſmo. Et pꝫ rōne

q2 cū ſacrm̄ ſit ꝓteſtatiuū fidei q̄ nō eſt nāle gd ꝺʒ habere ꝑ mā aliqd nō nāle. ſed baptiſm⁹ hʒ ꝑ mā elemētū. ğ nō eſt ſacrm̄. Preterea oē ſacrm̄ miniſtraṫ a miniſtro eccliē ēt in neceſſitate. ſicut pʒ de alijs: ſʒ baptiſm⁹ in extrema nccītate miniſtraṫ ēt a nō ſacerdote. ğ nō ē ſacrm̄. Silr de confirmatiōe: q2 ſacrm̄ nō hʒ niſi vnaʒ mām corñdētē vni forme. ſʒ iſtō hʒ duplicē mām. ğ ꝛc. Silr q2 papa mutat ei⁹ miſtrū: qō nō facit in alijs. 3° de eucbariſtia: q2 oē aliō ſacrm̄ cōſiſtit in vſu māe: ꝛ nō eius ꝯſecratiōe. 4° de pnīa: q2 nō hʒ mām exteriorē: ſicut hñt alia. 5° de ordine: q2 papa in aliqb⁹ mutat miniſtrū: ꝛ q2 hʒ formā impatiuā qō nō hʒ aliō ſacrm̄. ꝛ vr̄ ꝯ rōnē ꝙ hō impet illa q̄ nō ſunt a ſe: ſʒ a deo. 6° ō extrēa vnctiōe: q2 hʒ formā ſolū dep̄catiuā: qō nō hʒ aliqō aliud. Dōm eſt ğ ad oīa iſta ꝙ ſicut xp̄s eſt vere ꝛ ꝓprie hō: ſʒ aliqd hēat qō nullus ali⁹ hō hʒ: ꝛ aliq̄ caret q̄ null⁹ ali⁹ caruit: q2 hʒ illa q̄ ſunt de eēntia hoīs vē ꝛ ꝓprie. ſ. aīam rōnalē ꝛ corp⁹ organicū: poſita aūt eſſentia rei ponit ipſa oī alio remoto: ita ſeptē ſūt ſacr̄a noue legis vere ꝛ ꝓprie dcā: ſʒ qōlibet hēat aliqd ſingulare vł careat ſingulari: q2 hoc nō obſtāte qōlibet eſt ſignuʒ ꝛ ꝛ cā grē: qō ſufficit ad eēntiā ſacr̄i. Hec Pe. Itē ibidē. ſi ſingt iſti intelligāt ꝙ mr̄imoniū nō eſt ita ꝑfectū ſacrʒ ſicut alia. verꝫ dicūt: q2 cū ſacr̄a noue legis abundent a ſacr̄is veteris legis in cāndo poti⁹ q̄ȝ in ſignando. illud eſt ꝑfecti⁹ qō magis cāt grām. ſʒ mr̄imonium iter alia min⁹ cāt grām: ſʒ ꝑius ſignificet. ğ ſimplr̄ eſt imꝑfectū⁹ ſacrm̄ inter oīa ſacr̄a noue legis. ſed eque ꝓprie eſt ſacramētū noue legis ſicut aliqō alioꝝ: ſicut aſinus ē ꝓprie aīal ſicut hō: ſʒ nō ſit eq̄ ꝑfectū aīal: q2 ille q̄ ſūt de rōne aīalis. puta ſubā aīata ſenſibilis eque ꝓprie cōpetunt aſino ſicut hoī: ſʒ nō eque ꝑfecte: q2 eē ſubaʒ ꝛ hr̄e aīam ꝛ ſenſuʒ nō cōuenit aſino metaphorice ſicut nec hoī. ſed ꝓprie vtriqʒ: ſʒ non eſt ſubā eq̄ ꝑfecte aīa ꝛ ſenſus in bruto ſicut in hoīe. Ita ꝛ in propoſito: q2 de rōne ſacr̄i noue legis nō ſunt niſi duo. ſ. ꝙ ſit cā ꝛ ſignū grē: vtrūqʒ āt nō equoce: nec metaphorice: ſʒ ꝓprie ꝯuenit mr̄imonio: ſʒ nō eque ꝑfecte ſicut alijs. ğ eſt vē ꝛ ꝓprie ſacrm̄ ſicut alia: ſʒ nō eque ꝑfectū. Iuriſte āt ꝛ g negāt mr̄imoniū ꝯferre grām nō pñt ſaluare mr̄imoniuʒ eē ſacrʒ noue legis. Hec Pe. ꝛ hñ. ꝛ ꝯformiter dcis ſancti Th. pīma pte. q. 29. arti. 4. vbi arguit ſic. 4° loco. (Perſona in hoībus ꝛ angelis nō ſignat relōnē. ſʒ abſolutuʒ aliqd. ſi ğ in deo ſignaret relōnē: diceret equoce de deo ꝛ hoīb⁹ ꝛ angelis.) Ecce argm̄. ſeqtur rñſio. (Dōʒ ingt ꝙ diuerſa rō min⁹ cōis nō facit equocatiōnē in magis cōi: ſʒ eni eq ꝛ aſini ſit alia ꝛ alia ꝓpa diffinitio. tñ vniuocanṫ in noīe aīalis: q2 cōis diffinitio aīalis conuenit vtriqʒ. vñ nō ſeqtur ꝙ ſʒ in ſignificatiōe ꝑſone diuine ꝯtineaṫ relatio: nō aūt in ſignificatione ꝑſone angelice vel hūane ꝙ nomē ꝑſone equoce dicaṫ.) Hec ille. Itē q. 13. artic. 10. in ſolone pīmi ſic dicit. (Noīum multiplicitas nō attēdiṫ ſm̄ noīs p̄dicationē: ſed ſm̄ ſignificationē: hoc eni nomē hō de quocūqʒ p̄diceṫ ſiue vere ſiue falſe vno mō dr̄. ſed tūc multiplr̄ diceret ſi ꝑ hoc nomen hō intēderemus ſignare diuerſa. puta ſi vn⁹ hō intēderet ſignare ꝑ hoc nomē hō: illud qō vere eſt hō. alius intēderet ſignare eodē noīe lapidē vł aliqd aliō ꝛc.) Itē de po° dei. q. 9. arti. 4. arguit ſic 6° loco. (Nullū nomē ſignat res diuerſoꝝ geneꝝ niſi equoce: acutuʒ eni equoce dr̄ in ſaporib⁹ ꝛ magnitudinib⁹. manifeſtū eſt āt ꝙ ꝑſona in angelis ꝛ hoīb⁹ non ſignat relōnē ſed aliqd abſolutū. ſi ğ in deo ſignificet relōnē erit equoce dcm̄.) Ecce argm̄. ſeqtur rñſio. (Dicēdū ingt ꝙ hoc qō ꝑſona aliud ſignificat in deo ꝛ hoīe ꝑtinet ad diuerſitatē ſuppoſitionis magis q̄ȝ ad diuerſaʒ ſignificationē huius cōis qō eſt ꝑſona: diuerſa aūt ſuppō nō facit equiuocationē: ſed diuerſa ſignificatio.) Hec ille. Et ad pleniorē intellm̄ eius in p̄ncipali rñſione articuli ſciēduʒ ꝙ btūs Thomas ſic dicit. (Sciēdū ꝙ ꝓpria rō noīs ē quā ſignat nomē ſm̄ phm̄ 4° methaphiſice. Illud aūt cui attribuiṫ nomē: ſi ſit recte ſumptū ſub re ſignata ꝑ nomē: ſicut determinatū ſub indeterminato dr̄ ſupponi ꝑ nomē. ſi aūt nō ſit recte ſumptū ſub re noīs dr̄ copulari ꝑ nomen: ſicut hoc nomē aīal ſignat ſubām aīatā ſenſibilē: ꝛ albū ſignat colorē diſgregatiuū viſus. hō vō recte ſumiṫ ſub rōne aīalis ſicut determinatuʒ ſub īdeterminato. Eſt eniʒ hō ſubā aīata ſenſibilis tali aīa ſcʒ rōnali. ſub albo vō qō eſt extra eſſentiā eius nō directe ſumiṫ. vñ hō ſupponiṫ noīe aīalis: copulaṫ vō noīe albi: ꝛ q2 īferius qō ſupponiṫ ꝑ nomē cōe: ſe hʒ ad cōe ſicut determinatū ad indeterminatū id qō erat ſupp^m ſit ſignatū determinatiōe appoſita ad cōe. aīal eniʒ rōnale ſignat hoīeʒ. Sed ſciēdū ꝙ aliqd ſignatur duplr̄. vno mō formalr̄. alio mō mālr̄. Formalr̄ gdē ſignatur ꝑ nomē id ad qō ſignandū nomē eſt p̄ncipalr̄ impoſitū: qō eſt rō noīs: ſicut hoc nomē hō ſignat aliqd cōpoſituʒ ex corꝑe ꝛ aīa rōnali. Mālr̄ vō ſignaṫ ꝑ nomē id: in quo talis rō ſaluaṫ: ſicut hoc nomē hō ſignat aliqd hñs cor ꝛ cerebrū. ꝛ hꝫ ꝑtes ſine qbus nō pōt eē corpus aīatū aīa rōnali. Scōm hoc ğ dōm ē ꝙ hoc nomē ꝑſona cōiter ſumptū nihil aliud ſignat q̄ȝ ſubaʒ indiuiduā rōnalis nāe: ꝛ q2 ſub ſubā īdiuidua rōnalis nature ꝯtineṫ ſubā īdiuidua. id eſt incōicabilis ꝛ ab alijs diſtincta taʒ dei q̄ȝ hoīs q̄ȝ angeli. opʒ ꝙ ꝑſona diuina ſignificet ſubſiſtens diſtictū in nā diuina: ſicut ꝑſona humana ſignat diſtinctū ſubſiſtēs in nā humana. Et hec eſt formalis ſignatio tā ꝑſone diuie q̄ȝ ꝑſone humane. ſed q2 diſtinctū ſubſiſtens in nā humana nō eſt aliqd niſi ꝑ indiuidualē mām indiuiduatū: ꝛ ab alijs diſtinctum. iō opʒ ꝙ hoc ſit māle ſignatū: cū dr̄ ꝑſona humana. Diſtinctū vō incōicabile in nā diuina nō pōt eē niſi relo: q2 oē abſolutū eſt cōe ꝛ īdiſtinctū in diuinis. relatio aūt in deo idē eſt ſm̄ rē qō eius eēntia: ꝛ ſicut eēntia in deo idē eſt ꝛ hñs eſſentiā vt diuinitas ꝛ deus. ita idē eſt relatio: ꝛ qō ꝑ relōnē referṫ. vñ ſeqtur ꝙ ideʒ ſit relo: ꝛ diſtinctū in nā diuina ſubſiſtens. Patet ğ ꝙ ꝑſona diuina cōiter ſumpta ſignat ſubaʒ īdiuiduā rōnalis nāe ꝑſona vō dīna formali ſignatione ſignat diſtinctū ſubſiſtens in nā diuina: ꝛ q2 hꝫ nō pōt eſſe niſi relo vel relatiuū. iō māli ſignatione ſignat relōnē vel relatiuū ꝛc.) Hec ille. Ex qbus pʒ ꝙ qñcūqʒ aliqō nomē dr̄ de multis ſm̄ eandē formalē ꝛ cōeʒ ſignificationē vel rōnē: quoꝝ tñ eſt alia ꝛ alia ſignatio vel rō ꝓpria vel mālis: nō iō tale cōe nomē dr̄ de illis multiplr̄ aut equoce nec ꝓpter diuerſitatē taliū ꝓpriaꝝ vel māliū ſignificationū īpediṫ niſi aliud īteruenat vniuocatio talis cōis noīs: ſicut eſt in ꝓpoſito cū hꝫ nomē ſacrum noue legis dicaṫ de mr̄imonio ꝛ alijs ſacr̄is ſm̄ vnā ꝛ eandē cōeʒ formalē rōnē ꝛ ſignatonē: ſʒ mr̄imoniū hēat aliq̄ propria q̄ nō ꝯueniūt alijs ſacr̄is: ꝛ ſilr̄ ſʒ cū hoc cōe ſacrʒ dr̄ de mr̄imonio īteruenīat alia ſuppō ꝛ alia ſignificatio mālis q̄ȝ cū dr̄ de baptiſmo ꝯfirmatōe aut alijs. nō tñ ꝓpter hꝫ ſeqtur ꝙ hꝫ nomē ſacrm̄ noue legis equoce vel min⁹ vniuoce dicaṫ de mr̄imonio q̄ȝ de alijs ſex eccleſie ſacr̄is. vñ logica arguētis in hac mā nō trāſcēdit in altitudine ꝑuū pontē ꝑiſien ſeʒ. ¶ Nūc dōm reſtat ad ſingulas ei⁹ rōnes in ꝑticulari. Et gdē ad pīmā rñdet Pe. dicens ꝙ illa q̄ exteri⁹ aguṫ in ſacr̄is inq̄ȝtū ad ſacramētū ꝑtinent: ſunt ſigna nō nālia. ſʒ inſtituta: ſm̄ le

autem

Nō ſuppoſitio noīs nō ſit idem qō ſignatio eiuſ. dē ſm̄. ſ. tho. circa me. T. co. 2 a.

De rōe ſacr̄i no. le. ſunt niſi duo.

ſūt nihil ꝓhibet ea eſſe res nāles. ſicut aqua ⁊ ablutio aque ē res nālis. ſʒ ꝙ ipſa ſit ſignū ablutiōis a pctō actu nō hʒ a nā: ſʒ tn̄ aptitudinē: a deo āt actu. Cā aūt ſit cā illius ablutionis totalr̄ hʒ a deo. Et ſilr̄ ꝯſenſus ⁊ vba ſm ſe ſunt a nā ⁊ ſunt nālia: ſʒ ſʒ ꝙ ſunt ſacra: a deo. nā ꝯiunctio maris ⁊ femine non hʒ a nā ꝙ actu ſignificet ꝯiūctionē xpi ⁊ eccl'ie: al's quicūq; ſciret iſtā ſciret illā: ſicut vidēs fumū cognoſcit ignē. Cuius ꝯriū appet in iudeis ⁊ ſarracenis vel paganis: in qbus ſunt matrimonia: ⁊ nō fides: imo Adā in hoc nō cognouit myſteriū xpi ⁊ eccl'ie niſi ſpū ꝓphetie: ⁊ multo minus ex nā ſua hīt ꝙ ſint cā grē. vn̄ nec ante nouā legē hūerūt: ꝗuis hērent rōnē ſigni: a diuina igr̄ iſtitutione hīt ea q̄ in mr̄imonio gerunt ꝙ ſint ſacrum: ⁊ id vn̄ formalr̄ ſunt ſacrm. ſed id ꝙ ſunt mālīter hīt a nā ſicut aqua oleū ⁊ chriſma: qꝛ aſſumere aliqd in māā ſacri nō tollit eius nām. ſed dat ei nouā efficaciā. Hec Pe. Et ꝯcordat dictis ſcī Tho. pma diſ. huius. q. i. arti. p. q. 5. in ſolone 4.ᶦ vbi ſic diī. ⸿ Res ſenſibilis ſm pdictā ſilitudinē ex nāli ꝓprietate pluribꝰ eſt ꝯformis: ⁊ iō q̄ntū eſt de ſe eq̄liter pt qōlibet illoꝝ ſignare. Ad h ḡ ꝙ ad vnū determinet ⁊ ſit certa ſua ſignatio. oʒ ꝙ accedat iſtitutio q̄ determinet ad vnū: ⁊ ſic repñtatio q̄ eſt ex ſilitudine nālis ꝓprietatis iportat aptitudinē quādā ad ſignandū: ſʒ determinatio ⁊ cōplementū ſignificatiōis eſt ex iſtitutione.) Hec ille. Uerū tn̄ appet mihi ꝙ p pdicta non

Sacrm mři mōij ē ſignū ⁊ ſacre rei cō tente: ⁊ ſacre non cōtente: ⁊ qd vtraq;.

plene ſatiſſit rōni Durādi: qꝛ predicta nō oñdunt quō mr̄imoniū ex diuina inſtitutiōe ſit ſignū ſacre rei cōtēte in h ſacrō: ſed ſolum quō eſt ſignū rei ſacre nō ꝯtente. ſ. ꝯiunctionis xpi ⁊ eccl'ie. Et iō ſciēda ſunt duo. p̄ q̄ ſit res ſignata ⁊ ꝯtenta. 2.ᵒ quō mr̄imoniū ex inſtitutiōe ſignificet talē rem ſacrā ꝯtentā. Pro p̄ ſciendū ꝙ ſcūs Tho. pīti diſ. q. 2. arti. p̄. in ſolone 4.ᶦ ſic dicit. ⸿ Unio xpi ad eccl'iam nō eſt res ꝯtenta in h ſacrō: ſed res ſignata ⁊ nō ꝯtenta: ⁊ talē rē nulliū ſacrm efficit: ſed hʒ aliā rē ꝯtētā ⁊ ſignatā quā efficit vt dicef. Magr̄ āt poſuit rē non ꝯtentā: qꝛ erat huius opinionis ꝙ nō hr̄et aliquā rē ꝯtētā.) Hec ille. Et in ſolone qnti argumēti ſubdit.

Quid ī hoc ſacrō dicatur ſacrm tm: vel res tm: vel res ⁊ ſacrm ſil.

⸿ In hoc ſacrō ſunt illa tria: qꝛ ſacra tm̄ ſunt actus exterius appentes: ſed res ⁊ ſacrm eſt obligatio q̄ innaſcit viri ad mulierē ex talibꝰ actibus. ſʒ res vltima ꝯtēta ē. effectus huius ſacri. nō ꝯtēta aūt eſt res quā magiſter determinat.) Hec ille. Uerū qꝛ dici pōt ꝙ illa obligatio q̄ eſt res ⁊ ſacrm nāliter ſignatur p vba ꝯſenſum exp̄mētia: ⁊ nō ex diuina inſtitutiōe: iō nondū eſt plene ſatiſfactū. Iō 2.ᵒ loco ſciēdū eſt ꝙ talis obligatio q̄ eſt res ⁊ ſacrm ſignaf p exteriora nāliter: vt eſt obligatio: ſicut hn̄ ꝓbat arguēs: ſʒ nō ſignatur nāliter: ſed ſolū ex diuina inſtitutiōe inq̄ntū eſt ſacra: ⁊ actu ſacrans hoīes. De hoc ī ſimili ſcūs Tho. 3ᵃ pte. q. 60. arti. 2ᵒ ſic dicit. ⸿ Signa dant hoībus quoꝝ eſt p nota ad ignota puenire: ⁊ iō ꝓprie dr̄ ſacrm quod eſt ſignū alicuius rei ſacre ad hoīes ptinentis: vt. ſ. ꝓprie dicaf ſacrm ſm ꝙ nunc de ſacris loqmur: qō eſt ſignū rei ſacre inq̄ntū eſt ſcificans hoīes.) Hec ille. Itē in ſolone pmi argumēti ſic dicit. ⸿ Creature ſenſibiles ſignant qd ſacrum. ſ. ſapiētiam ⁊ bonitatē diuinā inq̄ntū ſunt in ſeipſis ſacra: nō aūt inq̄ntū nos p ea ſanctificamur: ⁊ iō non pñt dici ſacra: ſm ꝙ nunc loqmur de ſacris.) Hec ille. Ex qbus pʒ ꝙ in quolibet ſacrō noue legis ea q̄ exterius agunf ſignant ex inſtitutiōe diuina aliquod ſacrū vt ſacrās ⁊ ꝯtentū in ipſo ſacrō qualem ſignationē non hʒ ex ſrāli ꝓprietate. Cōſimile dicit pma huius. q. i. arti. p̄ q̄ſtiuncula pma in ſolone ſcōi vbi ſic dicit. ⸿ Res ſenſibiles nō ſūt ſigna diuinoꝝ vt ſunt ſacrātia. ſʒ vt ſunt in ſeipſis ſacra.

ſacrm aūt dʒ intelligi ſignū rei ſacre vt eſt actu ſacrās ⁊ iō nō oʒ ꝙ oēs res ſenſibiles ſint ſacra.) Hec ille. Itē in ſolone tertij ſic dicit. ⸿ Quāuis ſerpēs eneus eſſet ſignū rei ſacre ſacrantis. nō tn̄ inq̄ntū ſacrans eſt actu: qꝛ non ad hoc adhibeaf vt aliqs ſanctificationis effectus pciperef: ſed ſolū effectus exterioris curatiōis: ⁊ ſimilis eſt rō de imagine crucis q̄ ponif tn̄ ad repñtandū.) Hec ille. Ex qbꝰ pʒ quod dcm̄ fuit. 2.ᵒ ſeqtur ꝙ ſi matrimoniū nō aliter ſit ſacrm: niſi qꝛ eſt rei ſignū modo quo dicit arguēs: tunc nō plus hʒ rōnem ſacri q̄ ſacra veteris legis: aut q̄ ſerpens eneus vel imago crucifixi. qō ē falſum: qꝛ tūc nō deberet plus cōnumerari ſacris noue legis q̄ pdicta. ⸿ Ad 2ᵐ rñdet Pe. dicēs: ꝙ matrimoniū hʒ formā diſtinctā a māā: qꝛ verba ſūt forma ⁊ ꝯhentes ſunt māā: nec diſtinguif hic māā: in qua id eſt ſuſcipiēs: ⁊ māā ex qua ſicut in eucharīſtia ⁊ alijs: qꝛ matrimoniū eſt ꝯtctus pſonarū ⁊ nō rerū vt dicūt iuriſte. vn̄ ſicut in ꝯtctibus rerū res q̄ trāſferunf p ꝯiunctionē ipſam ſunt māā: ſic corpus quod tranſfert quo ad ptātē eſt māā in matrimonio: qꝛ cū dico: accipio te in meam: quaſi trāſfero corpus meū in ptātē: ⁊ ſicut cū aliqs vēdit ſe ad pcium pcipiendū eſt vera venditio: ⁊ tn̄ vēditio reqrit māām diſtinctā a forma q̄ eſt expreſſio cōſenſus: qꝛ ipſemet q tranſfert ſeipſum eſt illa māā. ita ⁊ hic. Uel pōt dici ꝙ ſicut in eucharīſtia eſt duplex forma: ⁊ duplex māā. vnum tn̄ ſacrm ſic ⁊ hic cū dr̄: accipio te in meā: ⁊ do tibi meipſum in virū: eſt vna forma. ſ. verba ⁊ vna māā ex qua. ſ. ipſe q loqtur vel corpus eius: ⁊ alia māā in qua: id eſt obiectū in qō tranſfit: ſicut cū dico: hoc eſt corpus meū: ⁊ vlterius qñ illa ait: accipio te in meū ⁊ do tibi me in vxorē. eſt forma verbū: ⁊ māā ex qua ipſa loquens: ⁊ māā in qua recipiēs: ⁊ ſic diuerſis reſpectibus vnū eſt formale reſpectu alterius. Hec Pe. ⁊ ſatis ꝓbabiliter. ſed in aliqbus nō vr̄ ſequi viā ſancti Tho. ſicut in hoc ꝙ dicit māām in ſacrō eſſe ipſas pſonas: vel corpora ꝯhentium. nā ſcūs Tho. pīti diſ. q. 2. arti. p̄. arguit ſic 2.ᵒ loco. ⸿ Sacrm ſm Hugonē eſt māle elemētū. ſed mr̄imoniū non hʒ p māā aliqō māle elementū. ḡ non eſt ſacrm.) Ecce argᵐ. ſeqtur rñſio. ⸿ Dicēdū ingt ꝙ ſacrum matrimonij pficif p actum eius q ſacrō illo vtif ſicut pnia. ⁊ ideo ſicut pnia non hʒ aliā māām niſi ipſos actus ſenſui ſubiectos q ſunt loco mālis elemēti ita eſt de mr̄imonio.) Hec ille. Dicaf ergo ad argᵐ ꝙ hn̄ ꝓbat ꝙ māā ⁊ elementū extrinſecus appoſitū in ſacramento mr̄imonij ⁊ in alijs equiuoce dr̄ ⁊ nō vniuoce: ſi loquamur de ꝓpria rōne huius vel illius materie ⁊ de ſignato māli elementi ⁊ materie ſacri. ſed loquendo de cōi ⁊ formali ſignato elemēti ⁊ materie ſacralis non eſt ibi equiuocatio: ſed ſufficiēs vniuocatio qō pʒ: qꝛ cōis ⁊ formalis ſignatio elementi ſacralis eſt ꝙ ſit viſibilis forma inuiſibilis grē. Hoc aūt cōe eſt materie oīuʒ ſacramētoꝝ. De hoc btūs Tho. pma diſ. huius. q. i. arti. p̄. in ſolone. 5. q. q̄ eſt. Utrū diffinitio Hugonis de ſcō victore q̄ eſt talis. Sacrm eſt corpale vel māle elementū extrinſecus oculis ſuppoſitū: ex inſtitutione ſignificās ex ſilitudine repñtans ex ſcificatiōe inuiſibilē grām ꝯtinens: ſit cōpetens. In ſolone eniʒ illius qōnis ſic dicit. ⸿ Dicēdū ꝙ diffinitio Hugonis ō ſcō victore eadē eſt cū diffinitione quā magiſter ponit in lr̄a. hoc excepto ꝙ addit cām ſignationis q̄ eſt inſtitutio: ⁊ cāʒ efficientie q̄ eſt ſanctificatio. Idē eſt enim dictum māle elementū exterius oculis ſuppoſitū ex inſtitutiōe ſignificans qō inuiſibilis grē viſibilis forma ex ſilitudine repreſentans. Id enim qō dr̄ vt imaginē gerat ⁊ ex ſanctificatione inuiſibilem grām ꝯtinens. idē eſt ei qō dr̄ vt

Sacr̄m ē ele-
mētū q̄ͦ ſen-
ſus.

cā exiſtat.) Hec ille. Ite3 ibidem in ſolone 2ͥ ſic dicit.
(Elementū accipit cōiter ꝓ q̄libet corꝑali viſibili ſiue
ſit elemētū ſimplex ſiue elemētatū: ⁊ vtitur tali mō lo-
quēdi ꝑpter verbū Aug. q̄ dicit. Accedit verbū ad ele-
mentū: ⁊ fit ſacr̄m: in baptiſmo enim qui eſt ſacrorum
ſanua mā eſt elementū ſimplex.) Hec ille. Ex q̄bus p3
ꝙ l3 m̄ale elementū quod applicat̄ matrimonio vel
opus operatū extriſecus appoſitū ſuſcipiētibus matri-
moniū ſit alterius rōnis ꝓprie ⁊ diſtincte q̄ꝫ m̄ale ele-
mentū qđ applicat̄ exterius in alijs ſacr̄is: ⁊ applicatio
fiat ꝑ alios applicantes: ⁊ tam in p̄ntia q̄ꝫ in abſentia: ⁊
alio mō ſm̄ locū vel tēpus ⁊ h̄ꝯ circunſtantias: ex hoc
nō impedit̄ vniuocatio ſacr̄i huius ad alia: q2 oīa cōue-
niunt in vna cōi rōne ſacr̄i: ⁊ in vno formali ſigr̄ato: l3
differāt q̄ꝫtū ad ꝓprias rōnes ⁊ ſigr̄ata m̄alia: ⁊ q̄ꝫtum
ad id qđ ſupponit̄ ꝑ nomen: cuius rō p3 ex p̄dictis. Di-
citur vlterius ꝙ poſito ꝙ illa diffinitio ſacr̄i quā ponit
Hugo non cōpeteret vniuoce m̄rimonio ⁊ alijs ſacr̄is
ſufficit ꝙ diffinitio quā ponit magiſter vniuoce dicat̄
de illis. ſ. ꝙ ſacr̄m eſt inuiſibilis gratie viſibilis forma:
ita vt eius imaginē gerat: ⁊ cā exiſtat: ⁊ ideo nō o3 mul-
tum curare de diffinitiōe Hugonis in ꝓpoſito: q2 ē fal-
lacia ꝯñtis arguere negatiue ab illa diffōne ad diffini-
tionē ſacr̄i in cōi: ⁊ ſic p3 ad oēs replicas īductas ꝯ̄ ſolu-
tionē in argumēto recitatā. Utrū aūt in hoc ſacr̄o idē3
ſit forma ⁊ mā diuerſis reſpectibus: vel ipſa v̄ba ꝯ̄hen-
tium ſint tn̄ forma: ⁊ alij actus exteriores ſint mā: nō
multū variat ꝓpoſitū. q2 vtrum q3 vr̄ ſatis ꝓbabile: tn̄
de hoc aliq̄d dicet̄ in ſequentibus potiſſime in ſolone.
7ͣ. ❡ Ad 3ᵐ negat̄ minor. Dicit̄ enim ꝙ matrimoniū
confert gr̄am non h̄nti niſi ponat obice3. Nec valet ꝓ-
batio in oppoſitū: q2 non ſola illa ſacr̄a q̄ ordinant̄ ad
remiſſionē culpe: cōferunt gr̄am non h̄nti. imo alia: vt
p3 de euchariſtia ordine ꝯfirmatione: ⁊ gn̄aliter de rō-
ne ſacr̄i noue legis eſt ꝙ ſit inuiſibilis gr̄e viſibilis for-
ma: ita vt eius imaginē gerat ⁊ cā exiſtat. Et de hoc vi-
debit̄ in ſolutione argumentoꝝ ꝯ̄ 2ᵐ ꝯ̄nem. vn̄ illa ꝓ-
batio nihil valet. Dicit̄ 2º ꝙ matrimoniū auget gr̄am
prius h̄nti. nec valet huius iꝓbatio expꝛ̄ſſe falſū3 aſſu-
mens. ſ. ꝙ ꝯtinentibus exiſtētibus in gr̄a: ⁊ poſtea nubē-
tibus gr̄a nō augeat̄. Et cū dr̄ ꝙ melius eſt ꝯtinere q̄ꝫ
nubere ⁊c̄. parū valet ad ꝓpoſitū. q2 apl'us ibi facit cōpa-
rationē inter duos ſtatus: vel duo gn̄a actuū3 vel duas
ſpēs caſtitatis ⁊ tēperantie: nō aūt inter vnū ſtatum: ⁊
ſacr̄m potiſſime quo ad cālitatē gratie: ſacr̄m enī3 ma-
trimonij confert aliquā gr̄a3 ex ope operato quā nō cō-
fert ſtatus ꝯtinentie illo modo: l3 mereat̄ gr̄am ex ope-
re operante maiorē q̄ꝫ ſtatus nuptialis qđ qualiter fiat
oſtendit ſcūs Tho. p̄mi diſ. q. 2. arti. 3º arguit enim ſic
3º loco. (Gratia ordinata ꝯ̄ vuln' pcti neceſſaria eſt oī-
bus h̄ntibus illud. ſed in oībus inuenit̄ concupiſcētie
vulnus. ſi ergo in m̄rimonio det̄ gr̄a ꝯ̄ vuln' cōcupiſcē-
tie. deberent oēs hoīes matrimonium ꝯ̄here: ⁊ ſic eſſet
valde ſtultū a matrimonio abſtinere.) Ecce argᵐ. ſeq-
tur r̄ſiſo. (Dicendū ꝙ illa rō ꝓcederet niſi ꝯ̄ concupi-
ſcētie morbū poſſet aliquod efficacius remediū adhi-
beri: adhibet̄ aūt maius remediū ꝑ opa ſpūalia: ⁊ car-
nis mortificationē ab illis q̄ matrimonio non vtunt̄.)
Hec ille. Itē 4º loco arguit ſic. (Infirmitas ñ accipit
medicamentū ab eodem a quo accipit intenſionē. ſed
ꝯcupiſcentia itendit̄ ꝑ actū matrimonij: q2 ſicut dicit
ph'us inſatiabilis eſt cōcupiſcentie appetitus: ⁊ ꝑ opatio-
nem congruā. ḡ in m̄rimonio non confert̄ remedium
gr̄e ꝯ̄ concupiſcentiā.) Ecce argᵐ. ſequit̄ r̄ſiſo. (Dicen-
dū ꝙ ꝯ̄ ꝯcupiſcentiā pōt preſtari remediū dupl'r. vno

mō ex p̄te ipſius ꝯcupiſcentie vt repꝛimat̄ in ſua radi-
ce: ⁊ ſic remediū p̄ſtat m̄rimoniū ꝑ gr̄am q̄ confert̄ in
eo. Alio mō ex p̄te actus: ⁊ hoc modo dupl'r. vno modo
vt actus ad quē cōcupiſcentia iclinat turpitudine care-
at: ⁊ hoc p̄ſtatur ꝑ bona matrimonij q̄ honeſtāt carna-
lem ꝯcupiſcentiā. Alio mō vt actus turpitudinem h̄ns
impediat̄ qđ fit ex ipſa nā actus: q2 dum cōcupiſcentie
ſatiſfit in actu cōiugali: ad alias cōcupiſcētias non ita
incitat. ꝑpter qđ dicit apl's. Melius eſt nubere q̄ꝫ vri.
q̄ꝫuis enim opa ꝯcupiſcentie ꝯſiderata ſm̄ ſe nata ſint
cōcupiſcentiā augere: tn̄ ſm̄ ꝙ rōne ordinant̄ ipſa3 re-
pꝛimunt: q2 ex ſimilibus actib' ſimiles relinquunt̄, ha-
bitus ⁊ diſpōnes.) Hec ille. Ex q̄bus p3 ꝙ l3 actus cōti-
nentis ſint efficaciores ad ꝯcupiſcentiā repꝛimēda3 q̄ꝫ
actus matrimonialis nihilominus ſacr̄m matrimonij
cōfert gr̄am ex opere opato repꝛimentē cōcupiſcentiā:
quā non h̄ret continens anteq̄ꝫ nuberet: ⁊ quā ꝯtinētie
ſtatus non ꝯferebat. Ite3 ſicut dicit ſcūs Tho. 2º 2ͤ. q.
152. arti. 4º in ſolone ſcđi. (L3 v̄ginitas ſit melior q̄ꝫ cō-
tinētia cōiugalis: pōt tn̄ coniugatus eē melior q̄ꝫ virgo
duplici rōne. p̄ q̄dē ex p̄te ipſius caſtitatis: ſi. ſ. ille q̄ eſt
ꝯiugatus h̄eat aīum magis paratū ad virginitatem ſer-
uandā ſi oporteret q̄ꝫ ille q̄ eſt actu virgo. vn̄ Aug' in-
ſtruit v̄ginem in lib. de bono ꝯiugali vt dicat: ego non
ſu3 melior q̄ꝫ Abraā. ſed vt dicat: melior eſt caſtitas ce-
libū q̄ꝫ caſtitas nuptiaꝝ. Et rōnē poſtea ſubdit dicens.
Qđ enim ego nunc ago: melius illi egiſſent: ſi tūc agen-
dū eſſet. Quod aūt illi egerunt. ego nō ſic agerē etia3 ſi
nunc agendū eſſet. 2º q2 forte ille q̄ non eſt virgo h̄et
aliam excellētiorē virtutē. vn̄ Aug' in lib. de virginita-
te. vn̄ ſcit virgo q̄ꝫuis ſollicita q̄ dei ſunt cogitet ne for-
te ꝑpter aliā incognitam ſibi infirmitatē nō ſit matu-
ra martyrio. illa v̄o mulier cui ſe p̄ferre geſtiebat. iam
poſſit bibere calicē dn̄ice paſſionis.) Hec ille. Itē in ſo-
lutiōe p̄mi ſic dicit. (Meritū non ſolū penſat̄ ex gene-
re actus: ſed magis ex aīo opantis. Habuit aūt Abrahā
aīum ſic diſpoſitū vt paratus eſſet virginitatē ſeruare
ſi eſſet tpi ꝯgruū. ex quo meritū ꝯtinentie cōiugalis in
ipſo equat̄ merito ꝯtinentie virginalis in Joāne reſpe-
ctu p̄mij ſubalis: nō āt reſpectu p̄mij accn̄talis.) Hec
ille. Pe. v̄o de palu. ad h̄ argᵐ in v̄tute ſic r̄ndet dicens
ꝙ ꝑ matrimoniū hō nō excidit a ſtatu ꝑfectionis: ſ3 ꝑ
actū m̄atrimonij. vt p3 in btā virgine cuius ꝑfectio nō
eſt īminuta ꝑ matrimoniū. Uel dōm ꝙ ſacr̄a ſubueni-
unt hoī ſm̄ oēm ſtatū: pn̄ia. n. non facit hoīe3 decidere
a gr̄a vel ꝑfectione: ſed ſuppoſito ꝙ exciderit pn̄ia ip-
ſum excipit ne damnet̄. Et ſic ſicut pn̄ia l3 non ſit niſi
peccantiū ⁊ de peccatis non tn̄ ꝑpter hoc facit peccare
ſed q̄ꝫtū eſt poſſibile ſuppoſito peccato facit ad innocē-
tiam redire. ſic matrimoniū: l3 quo ad actum ſuu3 nō
ſit niſi imꝑfectorum: ⁊ cū imꝑfectione. tn̄ hoc ſuppoſi-
to quantu3 poſſibile eſt facit ad ꝑfectionem tendere: ⁊
⁊ minus ab ea declinare. Hec ille ⁊ bene. Preter hoc
qđ dicit ꝙ actus m̄rimōij nō eſt niſi imꝑfectorū. Hoc
enim falſum eſt. vt p3 ex dictis. ſed h̄rī vez eſt ꝙ talis
actus pro tp̄e iſto repugnat ſtatui ꝑfectionis. q2 vt dicit
ſcūs Thomas. 2ª 2ͤ. q. 184. arti. 4. in ſtatu ꝑfectionis
ꝓprie dr̄ eſſe aliq̄s non ex hoc ꝙ h3 actū dilectionis ꝑ-
fecte: ſed ex hoc ꝙ obligat ſe ꝑpetuo cū aliqua ſolēnita-
te ad ea q̄ ſunt imꝑfectionis: cōtingit ēt ꝙ aliqui ſe ob-
ligant q̄ non ſeruāt: ⁊ aliq̄ implent ad quod nō ſe obli-
gauerant: vt p3 Math. xxiº. de duob' filijs: quoꝝ vn'
patri dicēti operare in vinea. r̄ndit nolo: poſtea abijt: al-
ter r̄ndens ait: eo ⁊ tn̄ non iuit: ⁊ ideo nihil ꝓhibet ali-
quos eſſe perfectos q̄ non ſunt in ſtatu ꝑfectionis: ⁊ ali-

Cōtra cōcu-
piſcentiā pōt
p̄ſtari reme-
dium, dupl'r.

Cōiugat' ſit
eē melior q̄ꝫ
virgo.

Quare ordinatio humā ſtatuti ē ð neceſſitate ſacri matrimonij potiꝰ ꝗ̄ aliorum.

quos eſſe in ſtatu perfectionis: qui non ſunt perfecti.) Hec ille. Patet ergo ꝙ nec mr̄imonij ſacrm̄ nec actꝰ eius derogat nec repugnat de ꝑ ſe ꝑfectioni que ꝯſiſtit in ꝑfecta dilectione dei ⁊ ꝓximi: ſed ſtatu ꝑfectionis derogat ſm̄ cõem curſum non ſacrm̄ mr̄imonij: ſed actus eius. Et ꝙ argm̄ ſolū cõcludit ex dicto apl̄i ꝙ potior eſt caſtitas ꝯtinentis ꝗ̄ cõiugis: nõ aūt ꝙ ſit ꝑfectior charitas vel gr̄a: q2 ꝑfectio non ꝯſiſtit eſſentialr̄ in caſtitate: ſed in charitate. vt pꝫ ex dictis ſancti Th. vbi ſupra nec virginitas eſt potiſſima virtutū: ſꝫ potiſſima pars tẽperantie vel caſtitatis dici põt. vt dicit ſctũs Th. vbi ſupra. ¶ Ad 4m̄ r̄ndet Pe. dicens ꝙ in illis ſacris que hn̄t ꝓ mā vel forma aliqd non ſubm̄ humano ſtatuto humanū ſtatutū nihil pt̄ mutare ſicut eſt in baptiſmo ⁊ eucharistia: nõ enim non aqua fit aqua. nec nõ panis aut cū humano verbo. ſed in illis ſacris in qbus materia ⁊ forma fundanť ſup illō qđ iure nāli ſubiacet ſtatuto humano. ſicut fundamẽtum põt mutari ꝑ hoieꝫ. ita ⁊ fundatū: ⁊ ſic eſt hic: q2 matrimoniū ꝓut eſt ſacrꝫ nove legis ꝑſupponit mr̄imoniū ꝓut eſt quidā ꝯctus ꝑſonarū de iure nāli: ⁊ poſtea ſupaddit illud qđ eſt proprium ſacro nove legis. ſ. ſignificationem ⁊ cãlitatem. Si aūt matrimoniū non eſſet ſacrm̄: ſubeſſet ſtatuto hūano ſicut ⁊ ꝯctus rerū. Homo enim ꝙ eſt: cõitatis eſt. Etiā debet ſe exponere morti ꝓ re publica ſi oꝫ. vnde ſicut ſtatutū humanū pt̄ facere ꝙ nõ valeat alienatio ꝑ ſe facta de rebus eius. vtpute facta a furioſo prodigo vel minore: ita ⁊ põt facere ꝙ nõ valeat alienatio de ſe ipſo. ſicut enim ſeruus non põt dare id qđ hꝫ. ita nec ſe ipſum dare vel vendere ſine dn̄i volūtate. ſic ⁊ homo cõitatis ꝯ iuſtā ordinationē rectoris non põt ſe dare in ſeruū vel vaſallum: nec ꝑ ꝯñs in maritū. ſicut ergo piſtor põt mutare mām ſacri eucharistie: q2 illa mā eſt pāis: ⁊ ipſe põt facere de pane non panē: ⁊ ecõuerſo. ſic q2 in mr̄imonio eſt hō potens dare ptātẽ corporis ſui: eccleſia que põt hanc ptātem hn̄ti auferre: ⁊ cui abſtulit rurſus dare: põt ſic per accn̄s mutare māꝫ ſacri: ſicut etiā q2 mā confirmationis ⁊ extreme vnctionis eſt oleū cõſecratum: ⁊ chriſma cõſecratū ꝯſecratione ꝑ eccleſiaꝫ celebrata ſine determinatione ritus a xp̄o põt ex parte ꝯſecrātiū ſibi ſubiecte eccl̄ia mām mutare: q2 põt de oleo ꝯſecrato facere non ꝯſecratū ꝑ ſolā admixtionē ⁊ ſimilr̄ de chriſmate: ⁊ ſimilr̄ põt ſtatuere ꝙ oleū deſineret eſſe ꝯſecratū: ſed in conſecratione epi q̄ ſacrꝫ eſt credunť aliqua verba eſſe ſubalia ⁊ a xp̄o tradita: que mutari non pn̄t quo ad ſubam.) Hec ille. Et hn̄ cõcordiťr ſancto Thome. 34. diſ. hūius. q. i. arti. ꝑ in ſolõne 4i vbi ſic dicit. (Perſone illegitime ad matrimoniuꝫ ꝯhendum dnr̄ ex eo ꝙ ſunt contra legem qua mr̄imonium ſtatuitur. Matrimoniū aūt inq̄tum eſt officiū nāe ſtatuitur lege ciuili ⁊ eccleſie: ⁊ ideo ex qualibet dictaꝝ legū põt aliqua ꝑſona ad matrimoniū effici illegitima. Nec eſt ſimile de alijs ſacris q̄ ſunt ſacra tm̄. ſꝫ q2 lex nālis ſm̄ diuerſos ſtatus recipit diuerſas determinatiões ⁊ ius poſitiuū ēt variať ſm̄ diuerſas hoīuꝫ ꝯditione in diuerſis tꝑibus diuerſas ꝑſonas illegitimauit.) Hec ille. Itē diſ. 40. q. i. arti. 4. in ſolõne 2i ſic dicit. (Matrimoniū non tm̄ eſt ſacrm̄: ſed ēt officiuꝫ: ⁊ ideo magis ſubiacet ordinatiõi miniſtroꝝ eccl̄ie ꝗ̄ baptiſmus: qui eſt ſacrm̄ tm̄. q2 ſicut contractus ⁊ officia humana determinanť legibus humanis: ita ꝯctus ⁊ officia ſpūalia lege eccl̄ie.) Hec ille. ¶ Ad 5m̄ r̄ndet Pe. ꝙ matrimoniū ꝓut eſt ſacrm̄ nove legis imp̄mit ornatum ꝗ vocať vinculum vel nexus: ⁊ nõ ſolū eſt relatio rõnis: ſed res abſoluta diſponens ad gr̄aꝫ ꝓut hꝫ ſpūa liter ꝑficere: vt ſciat vas ſuū poſſidere ⁊c̄. vñ ſicut ſi cõfirmeť quis vel ordineť ante baptiſmū non imprimiť character: ⁊ ideo non eſt ſacrm̄: ⁊ ideo nihil eſt actū: ſed ſi velit recipere characterē totum eſt iterādum: ita per matrimoniū ꝯctum ante baptiſmū nihil reale eſt impreſſum: ⁊ ſic nõ eſt formalr̄ ⁊ ꝓprie ſacrm̄: qđ ſemꝑ realem effectū hꝫ. ſed ſi poſt baptiſmū de novo conſentiant: vel in p̄ conſenſu ꝑſiſtant: tūc imp̄mitur ornatus ille: ⁊ gr̄a niſi ponant obicē: ⁊ ſic matrimoniū non eſt ſacramentū ante baptiſmū ſicut nec aliud: lꝫ concurrant eſſentialia ſacri: ſicut ēt ꝗ̄uis oīa concurrant ad confirmationē ⁊ ordinē ante baptiſmū: que poſt nõ eſt ordo: nec confirmatio: q2 ſubiectū oīs ſacri nove legis alterius a baptiſmo eſt hõ baptizatus. vñ ſicut ſi fieret bruto ꝗcquid fit hoī in confirmatione ⁊ ordinatione nihil eſſet actū ſic de non baptizato: ſed q2 matrimonium p̄ter hoc ꝙ eſt ſacrm̄ eſt aliquid aliud: ſicut ante baptiſmū eſſet vera vnctio olei vel chriſmatis: ſed non cõfirmatio vel ordo. Et ſi confirmatio eſſet equiuocum ad vtrūq3: tunc eſſet cõfirmatio vno mõ: alio mõ non ſic: q2 matrimoniū eſt nomen ꝯctus ⁊ nomen ſacri: ideo ē verū matrimoniū ante baptiſmū ꝓut dicit ꝯctum ꝑſonarū: ſed non ꝓut dicit ſacrm̄. Qđ aūt dicit Augꝰ ꝙ baptiſmus nõ ſoluit bigamiā: q2 de ſacro agiť nõ de pctõ. Accipit ſacrm̄ māliter ⁊ aptitudinalr̄: non formalr̄ ⁊ actualiter: hoc aūt pꝫ ſic: q2 ſi coniugū infideliū vnus cõuertať ad fidē ſine alio conuerſus põt ꝯhere. ergo non erat inter eos reale vinculū: qđ fuiſſet ſi poſt baptiſmū ꝯctum fuiſſꝫ. vñ matrimoniū eſſe ratū poſt baptiſmū ponit aliqd abſolutū ⁊ nõ purū ens rõnis quale ſolum erat ꝑ matrimoniū vt eſt aliquid humanū. Hec Pe. ⁊ bene. Cum aūt replicat arguens ꝯ hoc ⁊ cõtra r̄ſionē ſibi datam ꝙ tale mr̄imoniū non eſt magis ſacrm̄ poſt baptiſmū ꝗ̄ p̄us: q2 in oī ſacro opus eſt novo facto ⁊c̄. Diciť ꝙ verū eſt accipiendo factuꝫ cõiter ꝓ quacunq3 actione īmanente vel trāſeunte: ⁊ iō in caſu argumenti opꝫ ꝙ tales hēant novū cõſenſum: vel novā electionē ⁊ approbationē antiqui conſenſus ⁊ novā expreſſioneꝫ ꝯſenſus ꝑ verba: vel aliud equipollens verbis. Aliter enī ſolus baptiſmus non faceret matrimoniū antiquū eē denuo ſacrm̄ nove legis. Cū aūt dicit vlterius ꝙ matrimonium fuit ante oēm legē ⁊c̄. ſolutū eſt prius: q2 veꝝ eſt ꝓut matrimoniū dicit offm̄ vel ꝯctum: non aūt ꝓut eſt ſacrm̄. Qꝫ aūt dicit ꝙ eſt p̄ciſe de dictamine rõnis nālis ⁊c̄. ſolutum eſt ſupra: q2 hoc penitus falſuꝫ ē: non enim naturali rõne ſed fide teneť ꝙ matrimoniū ordineť ad reprimendū concupiſcẽtiam ⁊ cõferat gratiam ⁊ multa alia de qbus ſupra dictū fuit. Vtrū autē ſit verū qđ dicit Pe. de illo ornato abſoluto diſponẽte ad gr̄aꝫ dubiū eſt. ſed de hoc videbitur in ſequẽtibus. ¶ Ad 6m̄ r̄ndet Pe. dicens ꝙ maior illius eſt negāda: q2 neceſſitas non facit ſacrm̄ miniſtrari a non ſacerdote: q2 baptizatus in mortali moriens attritus plus indiget pn̄ia ꝗ̄ cathecuminus ſanus baptiſmo: q2 nec ē in periculo mortis: ⁊ ſi moreretť ſaluaretur baptiſmo flaminis. iſte aūt niſi vi clauiuꝫ attritio fiat ſibi contritio: dānabiť. Et ſi dicať ꝙ hoc accidit: q2 põt cõteri ſi vult. Non valet: q2 ponať ꝙ poſtꝗ̄ eſt cõfeſſus attritus nõ cõtritus laico ꝑdit vſum rõnis: tunc non põt conteri: nec põt ei ſubueniri niſi ꝑ abſolõneꝫ: q2 nec põt cõicare: q2 nec valt os apire: vel non hētur eucharistia: vel nõ põt inungi: q2 deeſt ſacerdos: tunc ergo ita eſt ei neceſſaria abſolutio ſicut paruulo baptiſmus: ⁊ tm̄ nõ põt abſolui a nõ ſacerdote: cū tm̄ paruulus poſſit baptizari a nõ ſacerdote. Hoc ergo nõ eſt ſolū ꝓpter neceſſitatē. Preterea plus

Matrimoniū q̄ imprimit in aīa ſacrm̄ matriꝰ qd ſm̄ pe.

debet faueri neceſſitati cõiũctio q̃ neceſſitati vnius ꝑ/
ſone. ſed ordo q eſt neceſſarius cõiũcti in nulla neceſſi
tate põt cõferri niſi ab ordinato. puta ſi nõ eſſet in mũ/
do aliq̃s epũs: nec aliquis ſacerdos non poſſet fieri epũs
nec ſacerdos a nõ epõ. q̃ cũ illius nõ eſt neceſſitas. Dicẽ
dũ eſt ergo q illud ſacrũ: cuius tota efficacia eſt ex mã
⁊ forma non ex ptãte miniſtri illud põt cõferri ab alio
q̃ a miniſtro eccl'ie in neceſſitate ⁊ extra neceſſitatem:
lʒ non debeat niſi in neceſſitate: ſicut eſt de effectu eu/
chariſtie in indigne ſuſcipiente: q2 tota virtus cõferẽdi grãʒ
eſt in eo qd̃ ſuſcipit: ⁊ lʒ non debeat miniſtrari niſi a ſa
cerdote excepta neceſſitate: niſi tñ ſit periculum impediens a
pte ſuſcipiẽtis tñ ſibi valet ſuſceptũ a laico: quẽ credit
ſuũ curatũ q̃ a non curato. Ita ẽ de baptiſmo cuius to
ta virtus eſt mã ⁊ forma: ⁊ nõ in miniſtro. vñ ẽt extra — Quare matri-monium poſſ[it] celebrari ſine miniſtro eccl'ie
neceſſitatem põt: ſed non dʒ miniſtrari niſi a pſbytero.
Matrimoniũ aũt eſt hm̃oi: q2 eius virtus non eſt in mini
ſtro eccleſie: ⁊ ideo non ꝓpter hoc q non eſt neceſſariũ
fit: cũ ſit neceſſariũ cõiũcti: ſicut baptiſmus pſone ſingu
lari: ſed q2 virtus eius non eſt in miniſtro eccleſie: põt
eius eſſentia haberi ſine miniſtro. ſed forte non debet
niſi in facie eccl'ie ⁊ p ſacerdotẽ celebrari ſi poſſit habe
ri. ſin aũt põt ſine pctõ ſine ſacerdote ꝯhi: ⁊ non alia ſa/
cramenta loquẽdo de ptãte iuris: h̃ eſt q2 fundat in iu/
re nãli. Cetera vero queq; ſacra quo ad eſſentialem pfe
ctionẽ requirunt virtutem miniſtri: vñ in nullo caſu pñt
ſine illo celebrari: ẽt extrema vnctio q̃ non debet dari
niſi exiſtenti in articulo neceſſitatis.) Hec ille. ⁊ bene.
Põt tñ breuius dici q maior argumenti ſoluʒ. hʒ verũ
q̃n ſacrm̃ hʒ aliud ꝓ mã vel forma ab actu ſuſcipiẽtis
ſacrm̃. ſed vbi mã ⁊ forma ſacri non ſunt aliud ab acti
bus ſuſcipientiũ: tunc non opʒ ſacrm̃ miniſtrari p mi/
niſtrum eccl'ie: ſed ipſemet ſuſcipiens põt ꝯferre ſacrm̃.
ſic aũt eſt i matrimõio vt dicet. ¶ Ad 7m pʒ riſio p
pdicta in ſolone 2e argumenti. Dicit enim q in ſacro
matrimonij pſone ꝯhẽtes ſunt loco materie: vba vero
ſunt loco forme ſm opinionẽ Pe. vel ſm opinionẽ ſan
cti Tho. actus ipſoꝝ ꝯhentiũ ſunt loco materie ⁊ for/
me: qd̃ põt quadrupl'r intelligi. pͦ mõ vt dicat q verba
vnius ſunt mã: ⁊ verba alterius ꝯſenſum exprimentia
ſint loco forme: non tñ ſic q vtrunq; ſit mã ⁊ forme.
ſed ſicut dicimus q vltima vnitas numeri ẽ formalis
ad oẽs pcedentes: ⁊ alie ſunt mãles reſpectu vltime: ſic
in matrimonio vba ꝯiugis primo pferentis ſunt mã: ⁊
vba vltimo pferẽtis ſunt forme: nec mirũ ſi vltimo p
lata dicant formalia: cũ ſint cõpletiua ſacri ſicut vlti
dña cõplet rõnem ſpẽi: ⁊ vltima ſyllaba ſignificationẽ
dictiõis: vel totius pcedẽtis orõnis: ⁊ ſic de multis ſilr/
bus. Alio mõ põt ſic intelligi vt dicat q in ſacro matrimo
nij ꝯſenſus interior expſſus aliq̃ mõ ⁊ ſenſibilis fact' ſe
hʒ loco mãe: ⁊ vba p q̃ exprimit ſunt loco forme. 3o mõ
poſſet dici q ipſe actus loquẽdi ſe hʒ loco mãe: ⁊ vba p
illũ actũ formata ⁊ expſſa ſe hñt loco forme. actus eñ — Actus loquẽdi differt a vbo actõ realr.
dicendi differt a vbo dicto realiter: cũ pmũ ſit actio. 2m
ſit qualitas: ⁊ ſubm vnius q̃lq; differt a ſubiecto alte/
rius. nã actus dicẽdi nõ eſt ſubiue extra dicentẽ: ⁊ tñ v
ba dicta p totũ aerem diffundũt. 4o poſſet dici q ac
tus ipſe loquẽdi ſimul cũ verbis ſunt forma: relig vero
actus ꝯcurrentes pter verba tenẽt vicẽ mãe. ſed primi
duo modi ſunt magis ad mẽtẽ beati Thome. nã vt ſu/
pra recitatũ fuit in ſolone 2i matrimoniũ nõ hʒ aliam
mãm niſi ipſos actus ꝯhentiũ. Et ſimil'r diſ. 26. q. 2. art.
p. in ſolone pmi ſic dicit. vba q̃b' ꝯſenſus matrimonialis
exprimit ſũt forma h' ſacri: nõ aũt bñdictio ſacerdotis
q̃ eſt quoddã ſacrale.) Hec ille. Poſt pdicta oia appa/
ret mihi q multũ ꝓbabiliter poſſet ſuſtineri dictum
Pe. quo ad hoc q in ſacro matrimonij vba cõſenſum
exprimentia ſunt loco forme: corpora aũt ꝯhentiũ: que
mutuo in ptãtem tradunt ſint loco mãe. Et hoc valet
ad explanationẽ eoꝝ q̃ in pma diſtinctione dicta ſunt
de rebus ⁊ verbis ſacroꝝ.) Hec ille. ¶ Ad 8m riſum
eſt in ſolone primi. q2 fere idẽ ſunt primũ ⁊ 8m. ¶ Ad
9m pʒ ex ſolone quarti: q2 fere idẽ ſunt 9m ⁊ 4m. vt pʒ.
¶ Ad 10m pʒ ex ſolutiõe tertij. ¶ Ad 11m riñdet Pe. di/
cẽs q ſolones ibidẽ recitate nõ ſufficiũt: nõ q̃dẽ pma:
q2 illud qd̃ ꝯfert remediũ ꝯ pctm̃ grãm adiutricẽ con
ferendo ex opere opato eſt ſacrm̃: cum hoc ſit diffinitio
eius: ⁊ hoc cõpetit matrimonio: q2 nõ ex nã actus ꝯfert
grãm: lʒ aliãs pbeat remediũ: ſed ex diuina inſtitutiõe
hʒ cõferre grãm adiutriceʒ ad hoc q ſciat vnuſquiſq;
ſuũ vas poſſidere in honore ⁊ ſanctificatiõe: nec pt red
di rõ nãlis quare deus dedit iſtis verbis q ex ope ope
rato ꝯferant grãʒ magis q̃ orationi dñice: que ſanctior
eſt: nec cõfert eã niſi ex opere opante: nec ipſa bñdictio
⁊ cõſecratio virginũ q̃ plus ſanctitatis vr̃ hẽre confert
grãm ex opere operato ſicut iſtud. vñ cũ omne ſenſibi
le ſignũ a deo inſtitutũ in remediũ ꝯ pctm̃ ꝯferẽs grãʒ
adiutricẽ ex opere opato: ⁊ ſignans eã ſit ſacrʒ noue le
gis: ⁊ matrimoniũ hec oia hẽat ſm theologos: ſeqtur q
eſt ꝓprie ſacrm̃. Ad 2m ſolonẽ quaʒ dant dõm q lʒ rõ
nõ ſit multũ efficax: q2 multe cãe ſunt eccl'iaſtice: q̃ nõ
ſunt de ſacris: ſed vel de ſacralibus vel de alijs. Solu/
tio tñ quã dant q error circa matrimoniũ nõ ledit reʒ
publicã tpaliter in rebus vel pſonis nõ vr̃ valere: q2 le
dit rem publicã ꝑtus incertus ⁊ bonũ matrimonij cedit
in bonũ ciuilitatis: ⁊ ſm h̃ eſt a iure nãli ꝓut eſt in offi
ciũ ciuilitatis: ⁊ rei publice intereſt dotatas eẽ mulieres
⁊ ꝯiugatas ad replendã liberis ciuitateʒ. ff. ſolu. ma. l. i.
vnde leges puniunt ſpurios ⁊ baſtardos: nec admit/
tunt ad dignitates. Hec Pet. ⁊ bene preter hoc qd̃ di/
cit de ꝯſecratione virginũ q nõ conferat grãm ex ope
re opato. Huius enim oppoſitũ viſum fuit in pcedenti
q̃ne. Et in veritate ſolutio quã Durandus ad primã rõ/
neʒ q̃ eſt ſancti Thome deriſibilis eſt: q2 ſi matrimoniũ
nõ dat aliter remediũ ꝯ ꝯcupiſcentiam q̃ rõne actus
ſui ſine quacunq; collatione grẽ: tunc ſicut recitatũ eſt
in pbatiõe 2e ꝯnis matrimoniũ noue legis non plus ẽẽt
ſacrʒ q̃ matrimoniũ veteris legis: vel q̃ matrimonij in/
fideliũ: qd̃ eſt erroneũ. De ſolone ad 2m rõnẽ nõ curo: — Ad argu. ꝯ 2m ꝯclone.
q2 nõ eſt ſancti Tho. ¶ Ad oia argumẽta ꝯ ꝯnẽ 2m p
ter vltimum dr̃: q iuriſte frequẽter falſe opinantur in
theologica facultate niſi ſint inſtructi in eadẽ: ſicut ꝯ
pari theologi frequẽter falſe opinant in mã legũ ciui/
lium ⁊ decretaliũ niſi iſtructi fuerint in eiſdẽ. Et de ta/
libus iuriſtis dici põt illud pmi de aia. Nõ ꝯtingit tex
toriã ingredi in fiſtulis. Motiuũ aũt eoꝝ peccat p fal/
laciã ꝯñtis: vel ſm non cãm vt cãm: non enim iõ lʒ da/
re pecuniã p matrimonio cõtrahẽdo: q2 matrimoniũ non
ꝯfert grãm: vt ipſi putant: ſed pp aliud vt docet ſanct'
Tho. 2a 2e. diſ. huius q. 3. arti. 2o q. i. vbi arguit ſic 2o loco.
(Matrimoniũ ẽ qd̃dam ſacrm̃: ſed matrimoniũ aliq̃n
contrahit interueniẽte pactione de aliqua pecunia ſol/
uẽda ſine pctõ. q̃ ſacra licite pñt vendi.) Ecce argumẽ/
tum. ſeqtur riſio. (Dicẽdum inqt q matrimoniũ non
ſolum eſt ſacrm̃: ſed ẽt nature officiũ. Et ideo ex illa p/
te qua eſt ſacrm̃ in diſpẽſatione miniſtroꝝ eccl'ie conſi
ſtens nõ cadit ſub emptione. vñ ſm canones cõmittit
ſymoniam q p bñdictione nubentiũ pecuniã exigit. ſʒ
ex illa pte qua eſt in officiũ nãe nihil ꝓhibet p matri/
monio pciuũ accipe: vel ꝯditionẽ de re tpali accipien/
da

da interponere.ſicut nec in alijs officijs ciuilibus ⁊ cor poralib⁹.) Hec ille.¶ Ad dictū magri in lraꝫ diſ.2ᵉ rn̄ det ſctūs Tho. in expoſitione lr̄e. vbi ſic dicit.(Quorū alia in remediū ⁊c. Sed ꝯ: qꝛ oīa ſacr̄a noue legis ſunt in remediū ⁊ cōferunt grām. ergo diſtinctio illa nulla eſt. Et dicēdū ꝙ iſta diſtinctio ſacrorū ſumit̄ ſm illud ad qḋ ꝓncipalr̄ ordinatur: qꝛuis ergo diuina aliquo mō grām ꝯferunt ⁊ in remedium ſint: quedā tñ principalr̄ ordinata ſunt in remedium ꝯ aliquem ſpālem morbū vt matrimonium ꝯ ꝯcupiſcentiam: quedā vero de ſui ꝓma intētione ſunt ordinata ad remediū morbi ⁊ ad grām: ſicut baptiſmus q̄ eſt ſpūalis regñatio ꝑ quaꝫ ve tus hō corrumpit̄ ⁊ nouus gñat̄. quedā aūt qꝛ grām ꝓ ſupponūt ordinant̄ ad eccleſie ꝑfectionem: ſicut eucha riſtia: ⁊ ſic intelligēda ſunt vba magiſtri.) Hec ille. Cū aūt dicit arguens ꝙ papa hꝫ penes ſe ſcripta iuriſtaruꝫ opinantiū in mr̄imonio non ꝯferri grām ⁊c. Dicitur ꝙ argᵐ hn̄ ꝓbat ꝙ illa opinio non eſt ꝯ determinationeꝫ romane eccl̄ie: ſed non ꝓbat qn̄ ſit ꝯ dicta ſcōrū docto rū ab eccl̄ia approbatoꝝ: multas aūt tales opiniones ꝯ rias dictis ſcōꝝ eccleſia romana diſſimulat: ſicut pꝫ de ꝯceptiōe btē marie: ⁊ in alijs aliqͣ c⁹ cām ignoro. Qꝛ aūt opīo iuriſtaꝝ ſit ꝯ dicta ſanctoꝝ arguit ſctūs Tho. diſt. 26. q. 2. arti. 3. dicēs.(Aug⁹ dicit ꝙ mr̄imoniū eſt egro tis in remediū: ſed non eſt egrotis in remediū niſi inq̄ tum aliquā efficaciā hꝫ. ḡ hꝫ aliquā efficaciaꝫ ad repri mendū ꝯcupiſcentiā: ſed ꝯcupiſcentia nō reprimit̄ niſi ꝑ grām. ḡ in matrimonio ꝯfert̄ grā.) Hec ille. De capi tulis aūt ꝑ dictos iuriſtas allegatis manifeſte pꝫ inſpi cienti ea ꝙ nō ꝯcludant ꝓpoſitū eoꝝ: ſed oīo impertinē ter adducunt̄. ſicut pꝫ de. c. cōnubia. ⁊ de. c. honoratur 32. q. 2. ex qͥbus nullo mō pt̄ hēri ꝙ ſacrm̄ mr̄imonij nō conferat graꝫ. Similr̄ nec ex. c. mulier nec ex. c. ſicut nec ex capitulo quicquid inuiſibilis grē ⁊c. q̄ allegat appara tus decreti ſup. c. honorant̄. 32. q. 2. ⁊ ponuntur. i. q. i. po teſt hēri ꝓpoſitū: qꝛ auctoritates ſctoꝝ ibidē adducte aſſerūt in aliqͥbus ſacr̄is ibidē nōiatis gratiam ꝯferri: ſed non negant grām cōferri in alijs nec in aliquo illo rū ſit expſſa mētio de mr̄imonio.¶ Ad ꝓmū ꝯ 3ᵘᵐ cō

Ad argu. ꝯ 3ᵘᵐ.

cluſionē ⁊ ad ſequētia dr̄ ꝓ ꝙ ſatis ꝓbabile eſt ꝙ ex ſo lo ꝯſenſu ꝯiugū q̄ eſt ſubiectiue in volūtate nulla rela tio realis cauſet̄ in corpore illorū: ſꝫ nihil ꝓhibet ex ta li conſenſu ⁊ ꝯtractu inito in fide xp̄i ſm formā eccl̄ie cōcurrente vtute diuina cāri aliquā relōneꝫ realem in aīa: vel in aliqua eius po⁹ q̄ ſit ex inſtitutiōe diuina ꝓ xima diſpō ad grām gratū facientem. Et hoc vr̄ eſſe de mēte ſancti Tho. diſ. 27. hui⁹ q. i. arti. 2ᵒ in ſolone ꝓ me queſtiūcule. vbi ſic dicit.(In oībus ſacr̄is ē aliqua ſpūalis operatio mediante mālī opatione q̄ eaꝫ ſignat. ſicut ꝑ ablutionē corpalē in baptiſmo ſit ablutio īteri or ſpūalis. vn̄ cū in matrimonio ſit q̄dam ſpūalis ꝯiun ctio inq̄tū mr̄imoniū eſt ſacrm̄ ⁊ aliqua mālis ſm ꝙ eſt in officiū nāe ⁊ ciuilis vite opꝫ ꝙ mediante mālī fi at ſpūalis vtute diuina. vn̄ cū ꝯiunctiones mālium ꝯ ſēuū fiant ꝑ mutuū ꝯſenſum. oꝫ ꝙ hoc mō fiat matri monialis ꝯiunctio.) Hec ille. Itē ibideꝫ arguit ſic ꝓ lo co.(Sacr̄a nō ſunt a volūtate humana: ſed ab inſtitu tione diuina: ſed ꝯſenſus ad voluntatē ꝑtinet. ḡ non eſt cā mr̄imonij: ſicut nec alioꝝ ſacroꝝ.) Ecce argᵐ. ſequi tur rn̄ſio.(Dicēdū inqͭ ꝙ ſacroꝝ ꝓma cā eſt diuina vtus q̄ in eis opatur ſaluteꝫ: ſed cauſe 2ᵉ inſtrales ſunt mālēs opationes ex diuina inſtitutiōe efficaciā hn̄tes: ⁊ ſic ꝯſenſus in matrimonio eſt cā.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone 2ⁱ. ſic dicit.(Matrimoniū nō ē ipſe ꝯſenſus ſed vnio q̄dam ordinatoꝝ ad vnū quā ꝯſenſus facit.) Hec ille. Itē diſ. 26. q. 2. arti. 3ᵒ i ſolone 2ⁱ ſic dicit.(Si cut aqua baptiſmi ſimul cū forma verboꝝ non opat̄ īmediate ad grām: ſed ad characterē: ita actus exterio res ⁊ vba exprimentia ꝯſenſum directe faciūt nexū quē dam qui eſt ſacrm̄ mr̄imonij: ⁊ hꝰ nexus ex virtute di uine inſtitutiōis diſpoſitiue opatur ad grām.) Hec ille. Ex qͥbus pꝫ ꝙ ſm mentē eius ꝯſenſus ꝯiugum in fide xp̄i ꝯtrahentiū matrimonij ſacrm̄ cāt quendā ſpūaleꝫ nexū: ⁊ quandā ſpūalem ꝯiūctionē ⁊ vnionē inter illos q̄ ꝓncipale eſt in ſacro matrimonij. Cū aūt ſm eaꝫ for ma ſpūalis hn̄s eſſe ꝑmanens ſine fluxu nō poſſit eſſe ſubiue in re corporali: opꝫ ſm eū dicere ꝙ talis relatio nexus ⁊ ꝯiunctionis ſit in aīa rōnali. Iteꝝ cū ſacrm̄ ſit qḋ veraciter realeꝛ oꝫ ꝙ illa relō ſit realis hn̄s eſſe ceſ ſante oī actu intellꝰ creati: potiſſime cū ſit effectus cāe realis: ⁊ cā diſpoſitiua ad effectū realē.¶ Ad 2ᵐ qḋ eſt Pe. ⁊ oīa ſequētia dr̄ ꝓmo ꝙ nulla neceſſitas apparet ponēdi talē ornatū abſolutū diſtīctū a nexu vinculo ⁊ ꝯiunctiōe relōnis: quos ponit ſctūs Tho. eē ꝓximā diſ poſitionē ad graꝫ. nec cogit ꝓbatio Pe. qꝛ nō oīs diſpō eſt de ꝓma ſpē qualitatis ſm doctrinā ſci Tho. qḋ ꝓꝫ tū qꝛ aliqua pura ꝓuatio pt̄ eē diſpō ad formā: vt pꝫ de remotione obſtaculi inter ſolē ⁊ aerē: tū qꝛ rō ꝓpinqui tatis pōt eſſe diſpō ad lucē ⁊ calorē: tū qꝛ aliqua diſpō q̄ eſt q̄litas eſt de 2ᵃ ſpē qualitatis puta character q̄ eſt q̄dā potētia ſpūalis: tum qꝛ figura q̄ eſt de 4ᵃ ſpē qua litatis pōt eē diſpō ad agendū ⁊ patiendū: potiſſime in ꝓpoſito: illud qḋ eſt diſpō non ex nā rei: ſed ex diuīa in ſtitutione pōt eē indifferēter abſolutū vel reſpectiuū. verūtn̄ veriſile eſt ꝙ ꝓter talē ornatū relatiuū īp̄mat̄ aliqua qualitas diuinitus fundās illū realē reſpectuꝫ. Et ad h̄ vr̄ declinare ſctūs Tho. di. 31. q. i. arti. 3ᵒ in ſolo ne qͣrti argumēti. vbi ſic dicit.(In ſacr̄is in qͥbus imp̄ mit̄ character tradit̄ ptās ad actus ſpūales: ſed in mr̄i monio ad actus corpales. vn̄ mr̄imonium rōne ptātis quā in ſeinuicē cōiuges accipiunt ꝯuenit cū ſacr̄is in qͥ bus imp̄mit̄ character: ⁊ ex hoc hꝫ inſepabilitatē vt in lr̄a dr̄. ſed differt ab eis inq̄tum ptās illa eſt ad actus corpales: ⁊ ꝓpter hoc nō imp̄mit characterē ſpūalē.) Hec ille. Ex qͥbus pꝫ ꝙ ꝑ ſacrm̄ mr̄imonij tradit̄ aliq̄ ptās vel po⁹. Potentie aūt vel ptās nōiant aliqḋ abſo lutuꝫ: potiſſime po⁹ que eſt ꝓnᵐ actus: ⁊ iſto mō poſſet ſtare dcm̄ Pe. Dr̄ 2ᵒ ꝙ tale vinculū ſiue ſit qḋ abſolu tū ſiue qḋ relatiuū: ꝯuenīētius dr̄ eē in aīa q̄ꝫ in corpo re ſubiue: qꝛ lꝫ ordinet̄ ad reꝓmendū morbū ꝯcupiſcē tie q̄ ſubiue eſt in corpe. non ſeqtur ꝙ ſit ſubiue in cor pore: ſed ꝙ diſponat ad graꝫ a qua fluit aliqs effectus in corpore: vl̄ in potētijs appetitiuis corpi affixis: cuiuſ modi eſt vis cōcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis in quas fluit a grā exñte in eēntia aīe ſubiue vt⁹ tēperātie ⁊ fortitudīs. Et forte ſūt duo nexus q̄ꝝ vn⁹ quē dicit mālē ē in cor pore vel toto ꝯpoſito ſubiue ali⁹ vero quē vocat ſpūa lem eſt in anime ſubiectiue. Hoc. n. vr̄. ſ. Tho. ſentire diſ. 27. q. i. vt recitatū eſt in ſolone ꝓmi argumēti ſtati ꝓcedētis. Dr̄ 3ᵒ ꝙ nō eſt multū ad ꝓñs ꝓpoſitū: vtruꝫ tale viculū corrūpat̄ vl̄ deſinat eē ꝑ mortē an nō. Et q̄ ad h̄ hn̄ dicit Pe. ꝙ veriſimilius ē ꝙ ſic.¶ Ad argᵃ ꝯ ꝯnē pꝫ ſolo ꝑ ꝓdicta. Et hec de q̄ōne ſufficiant. De quo bn̄dictus deus. Amen.

Diſtinctio. XXX.

¶ Utrū matrimonium beate marie virginis habuerit aliq̄ bona excuſantia illḋ. Q̄ō. I.

CIrca trigeſimā diſtictionē ⁊ aliq̄s ſequētes querit̄. Utrū matri moniū btē marie vginis hūerit aliq̄ bo na excuſātia illḋ. Et arguit̄ ꝙ ſic. qꝛ ma trimoniū eius fuit vniuoce mr̄imoniū cū mr̄imōio alioꝝ: ſꝫ mr̄imoniū aliorū

hʒ aliqua bona excuſantia vt pʒ p magiſtrū diſt.31.ꝗ̃ ꝛ m̄rimoniū beate Marie virginis habuit illa.

In oppoſitū arguit̄ :q2 ſm phm.8° ethicorū amicicia ꝗ̃ eſt inter virū ꝛ vxorē ē naͣlis:ꝛ icludit in ſe honeſtū vtile ꝛ delectabile.ſʒ illud qđ de ſe eſt honeſtū nō indiget aliqua excuſatiōe.ergo nec m̄rimonio debent bona excuſantia attribui.

In hac q̄ōne ſunt tres articuli. In p̄ ponent̄ ͻnes. In 2° obiectiōes. In 3° ſolōnes.

Quātū ad p̄m articulū ſit p̄ma ͻ. M̄rimoniū dʒ hr̄e aliq̄ bona excuſantia illud. Hāc ͻneʒ ponit ſcūs Tho.diſ.31.q.1.arti.p̄ dicēs. (Nullus ſapiēs dʒ iacturā aliquā ſuſtinere niſi p aliq̄ recōpēſatiōe alicuius eq̄lis vl̄ melioris boni.vn̄ electio alicuius qđ aliquā iacturā annexā hʒ indiget alicuius boni adiūctiōe p cuius recōpēſationē ordinet̄ ꝛ honeſtet̄. In ͻiunctione aūt viri ꝛ mulieris rōnis iactura accidit: tū q2 pp vehemētiā delectatiōis abſorbet̄ rō:vt nō poſſit aliqd intelligere in ipſa vt phs dicit:tū ēt ꝓpter tribulationeʒ carnis quā oʒ tales ſuſtinere ex ſollicitudine tpaliū.vt pʒ.1.Corin.7°.ꝛ iō electio talis ͻiunctiōis nō pōt eē ordinata niſi p recōpenſationē aliquoꝝ ex qb⁹ dcā ͻiunctio honeſtet̄.ꝛ hec ſunt bona ꝗ̃ m̄rimoniū excuſant ꝛ honeſtū reddūt.) Hec ille. Que aūt ſint illa bona oñdit in arti.ſequēti dicens. (M̄rimoniū eſt offiꝯ nāe.ꝛ eſt ſacr̄m eccl̄ie. Inq̄ntū ꝗ̃ eſt quoddā officiū nāe duob⁹ ordinat̄ ſicut ꝛ q̄libet alius vtutis actus.quoꝝ vnū exigitur ex pte ipſi⁹ agētis:hoc eſt intētio finis debiti:ꝛ ſic ponit̄ bonū m̄rimonij ꝓles. Aliud exigit̄ ex pte ipſius actus q eſt bonus in gn̄e ex h̄ q cadit ſupra debitā māꝫ. Et ſic eſt fides p quā hō ad ſuā accedit ꝛ nō ad aliā.ſed vlteri⁹ hʒ aliquā bonitatē inq̄ntū eſt ſacr̄m:ꝛ hoc ſignatur ipſo noīe ſacri.bona ꝗ̃ matrimonij ſunt fides ꝓles ꝛ ſacr̄m.) Hec ille. Et ibidē exponit quid ſignat ꝓles ꝛ ſacrum ꝑut dn̄r bona m̄rimonij. Ex qbus pʒ rō p ͻne in forma. ¶ 2ª ͻ. Per p̄dicta bona act⁹ m̄rimōij excuſat̄ a pctō:ꝛ non ſine illis. Huius p̄mā ꝑtem ponit ſcūs Tho.diſ.31.q.2.arti.p̄.vbi ſic dicit. (Act⁹ aliqs dr̄ excuſari dupl̄r. Uno mō ex pte faciētis ita q nō iputet̄ faciēti in culpā q̄uis ſit malus vel ſaltim nō in tantā culpā:ſicut ignorātia dr̄ excuſare i toto vl̄ in pte. Alio mō dr̄ excuſari actus ex pte ſui.ſ.ita q nō ſit malus:ꝛ hoc mō p̄dicta bona dn̄r excuſare actū m̄rimonij. Ex eodē aūt hʒ actus aliqs q nō ſit malus in gn̄e moris:ꝛ q ſit bonus:q2 nō eſt aliqs actus indifferēs. Dr̄ aūt aliqs actus humanus bon⁹ dupl̄r. Uno° bonitate virtutis:ꝛ ſic actus hʒ q ſit bonus ex his ꝗ̃ ipſum in medio ponunt:ꝛ hoc faciūt in actu m̄rimonij fides ꝛ ꝓles. Alio° bonitate ſacri ſm q actus nō ſolū eſt bonus:ſed ēt ſcūs dr̄. Et hāc bonitatē hʒ actus m̄rimonij ex indiuiſibilitate ͻiunctionis ſm quā ſignat ͻiunctionē xp̄i ꝛ eccl̄ie ſeu ad eccliam:ꝛ ſic pʒ q dicta bona ſufficiēter actū matrimonij excuſāt.) Hec ille. 2ᵃᵐ vero ptē ͻnis pōit eadē q.arti.2° dicens. (Sicut bona matrimōij ſm q ſunt in habitu faciūt in habitu m̄rimoniū ſanctū ꝛ honeſtum ita ēt ſm q ſunt in actuali intētione faciunt actū m̄rimonij honeſtū q̄ntum ad illa duo bona m̄rimonij:que ipſius actū reſpiciunt. Un̄ q̄n cōiuges ͻueniūt.ſ.cā prolis pcreāde vel vt ſibi inuicē debitū reddāt ꝗ̃ ad ꝓleʒ ꝛ fidē ptinēt totalr̄ excuſāt̄ a pctō. ſacri aūt bonū non ptinet ad vſuꝫ m̄rimonij:ſed ad eius eſſentiā: vn̄ facit ipʒ honeſtū:nō aūt actū eius:vt p h̄ actus abſq3 pctō reddat̄:q2 alicuius ſignificatiōis cā ͻueniunt:ꝛ iō ſolū duobus modis ͻiuges abſq3 oi pctō ͻueniunt.ſ.cā ꝓlis pcreande vel debiti reddendi.alias ſemp eſt pctm̄ veniale ad minus.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone 2ⁱ ſic dicit. (Si aliqs p actum m̄rimōij intēdat vitare fornicationē in ͻiuge non eſt aliqđ pctm̄:q2 hoc eſt q̄dā redditio debiti qđ ad bonū fidei pertinet.ſed ſi intēdat vitare fornicationē in ſe.ſic eſt ibi aliq̄ ſupfluitas:ꝛ ſm hoc eſt ibi pctm̄ veniale:nec ad hoc m̄rimoniū eſt īſtitutū niſi ſm īdulgētiā ꝗ̃ eſt de pctis venialib⁹.) Hec ille. Ex qbus pōt formari rō p vtraq3 pte ͻnis. Pro p̄mo q̄dē arguit̄ ſic. Illa ꝗ̃ actū reddūt bonū bōitate vtutis ꝛ bonitate ſacri excuſant actū a pctō:ſed hoc faciunt bona m̄rimonij:q2 cōcurrūt in actu m̄rimonij.ꝗ̃ ꝛc. Pro 2ª arguit̄ ſic. Actus humanus cadens ſup indebitā māꝫ vel nō relatus ad debitū finē nec veſtit⁹ debitis circūſtantijs eſt pctm̄:ſed actus m̄rimonij carēs p̄dictis bonis eſt hōi.ꝗ̃ ꝛc. ¶ 3ª ͻ. Btā Maria nō obſtante voto vgīnitatis p eam emiſſo ͻxit vex m̄rimoniū. Primaꝫ ptem huius ͻnis ponit ſcūs Tho.diſ.30.q.2.arti.p̄.in ſolone p̄me q̄ſtiuncule dicēs. (In btā vgīne debuit apparere omne illud q pfectionis fuit.virginitas autē q̄uis in ſe ſit optima:tn̄ p tpe illo ei matrimoniū pferebat̄ ꝓpter expectationē hn̄dicti ſeminis p gn̄ationē ventum:ꝛ iō btā virgo vouit virginitatē tanq̄ optimaꝫ ꝛ ſibi acceptiſſimū:non tn̄ ſimpl̄r:ſed ſub ͻditione honeſtiſſimo:hac.ſ.niſi deus aliter ordinaret.nec cōditionē appoſuit vt dubitaret:an vellet virgo pmanere:ſed an deberet:ꝛ h̄ eſt qđ Aug⁹ dicit in lr̄a q ꝓpoſuit ſe pſeueraturā virginē niſi deus aliter ordiaret.) Hec ille. Itē 3ª pte.q.28.arti.4°.ſic dicit. (Perfectiōis opa magis ſunt laudabilia ſi ex voto celebrāt̄. virginitas aūt in matre dei ſumme debuit pollere:ꝛ iō ͻueniens fuit vt vgīnitas eius ex voto eſſet deo ͻſecrata. vex q2 tpe legis oportebat gn̄ationi inſiſtere tam viros q̄ mulieres:q2 ſm carnis originē cultus dei ꝓpagabat̄ anteq̄ ex illo pplō xp̄s naſceret̄ mater dei non credit̄ anteq̄ deſponſaret̄ Ioſeph abſolute virginitatē vouiſſe:ſʒ lʒ eā in deſiderio habuerit:ſup hoc tn̄ volūtatē ſuā diuino cōmiſit arbitrio:poſtmoduꝫ vō accepto ſponſo ſm q mores illius tpis exigebāt:ſimul cū eo votū vgīnitatis emiſit.) Hec ille. Item ibidē in ſolone p̄mi ſic dic̄. (Quia videbat̄ eē lege ꝓhibitū nō dare opam ad relinquendū ſemen ſup terrā:iō non ſimpl̄r virginitatē vouit dei genitrix:ſʒ ſub ͻditiōe ſi deo placeret:poſtq̄ aūt innotuit hoc eſſe deuꝫ acceptū abſolute vouit anteq̄ ab angelo ānunciaret̄.) Hec ille. Ex qbus pʒ rō p p̄ma pte ͻnis. 2ᵃᵐ ptē cōclonis ponit idē 3ª pte.q.29.arti.2.vbi ſic dic̄. (M̄rimoniū ſiue cōiugiū dr̄ vex ex hoc q ſuā pfectionē attingit. Duplex eſt aūt rei pfectio: p̄ma ꝛ 2ª. Prima q̄dem pfectio in ipſa forma rei cōſiſtit ex qua ſpēm ſortit̄. 2ª aūt pfectio conſiſtit in opatione rei p quā res aliqual̄r finē ſuū attingit:forma aūt m̄rimonij ͻſiſtit in quadā idiuiſibili ͻiūctiōe aioꝝ:p quā vn⁹ coniugū idiuiſibil̄r alteri fidē ſeruare tenet̄: finis aūt m̄rimonij eſt ꝓles gn̄anda ꝛ educāda. Ad quoꝝ p̄mū ꝑuenit̄ p ͻcubitū cōiugalē.ad 2ᵐ p alia opa viri ꝛ vxoris qbus ſibymuicē obſequūt̄ ad ꝓlē nutriendā. Sic ꝗ̃ dōm eſt q q̄ntū ad p̄mā pfectionē oio vex fuit m̄rimoniū virginis matris dei ꝛ Ioſeph.non tn̄ cōſenſit in copulā coniugalē niſi ſub cōditione ſi deo placet. vnde ꝛ angelus vocat Mariā cōiugē Ioſeph dicens. Ioſeph noli timere accipe Mariā cōiugem tuā:qđ exponens Aug⁹ de nuptijs ꝛ concupiſcentia dicit. Cōiunx vocat ex p̄ma deſponſationis fide:quā concubitu nec cognouerat nec fuerat cogniturus. Q̄ntū vō ad 2ᵃᵐ pfectionē ꝗ̃ eſt p actū matrimonij ſi referat̄ hoc ad carnalem cōcubitū:p quē ꝓles gn̄atur:non fuit illud matrimoniū ͻſūmatū. Unde Ambro⁹ ſup Lucā. Nō te moueat q Mariā ſcriptura coniugē vocat. Non enī virginitatis

Actus aliqs ē excuſabilis

Quale fuerit votū vgīnitatis btē vgīnis.

Solū duob⁹ modis actus m̄rimonij excuſat̄ a pctō.

ereptio:

erceptio:ſed coniugij teſtificatione nuptiaruꝫ celebratio declarat̃. Dabuit tñ illud matrimoniũ ẽt ſcdaꝫ pfectionem q̃tũ ad plis educatiõeꝫ. vñ Aug. in lib. de nuptijs ⁊ ↄcupiſcentia dicit. Oẽ nuptiaꝝ bonũ impletũ eſt in illis parẽtib⁹ xpi: ples fides ⁊ ſacr̃ꝫ. Prolẽ cognoſcimus ipm dñm ieſuꝫ. Fidẽ q2 nullũ adulteriũ. ſacr̃ꝫ q2 nullũ diuortiũ. ſolus ibi nuptialis ↄcubitus non fuit.) Dec ille. Sile dicit. 30. diſ. 4ᵗ. q. 2. ar. 2. ⁊ 3. Ex qbus pꝫ rõ pro ſcda pte ↄnis in for⁹. ❡ 4ª ↄ. Illud matrimoniũ fuit licitũ: nec idiguit aliq̃ excuſatiõe ſicut alia. Primã partẽ hui⁹ ponit ſctũs Tho. 30. diſ. hui⁹. q. 2. arti. p̃. in ſolone 2ᵉ q̃ſtiuncule dicẽs. (Cõueniẽs fuit matrẽ xpi mr̃imonio eẽ ↄiunctã. Tũ pp cauſas in lr̃a aſſignatas. Tũ etiã pp alias: quarũ prima eſt vt ſignificaret eccleſiã q̃ eſt vgo ⁊ ſponſa. 2ª vt p ioſeph genealogia marie texeret̃. Nõ eni erat ↄſuetudo apud hebreos ex pte mulierũ genealogiã cõputare. 3ª vt virginibus excuſatio tolleret̃ ſi de fornicatiõe iſamarent̃. 4ª. vt xps nuptias ſua natiuitate approbaret. 5ª. vt maior pfectio vginitatis in btã virgine oñderet̃: dũ in ipſo mr̃imonio vgo pmanſit.) Dec ille. Itẽ ibidẽ in ſolone p̃ͥ dic̃ ſic. (Poſt votũ virginitatis abſolute factũ nõ põt aliq̃s in mr̃imoniũ ↄſentire ſine pctõ: q2 ſi ſit votũ ſolẽne nõ fit matrimoniũ verum. Si aũt ſit votũ ſimplex vez eſt mr̃imoniũ qd̃ ſequit̃: tñ peccãt ↄhentes. Votũ aũt btẽ virginis non fuit ſolẽneſꝫ ſimplex in corde expſſuꝫ: nec abſolutũ ſed ſub ↄditione: vt ex lr̃a pꝫ. Et iõ potuit ſine pctõ ex ſpãli ſpũs ſcĩ ↄſilio cuius diſpoſitio ↄditionalr̃ in ſuo voto cadebat in mr̃imoniũ ↄſentire.) Dec ille. Eadẽ ponit 3ª pte. q. 29. vbi art. p̃. aſſignat duodecim rõnes qbus fuit ↄueniens mariã mr̃imonio eẽ ↄiunctã. Et in pcedenti q̃one. ſ. 28. arti. 4ᵒ. vbi arguit ſic 3ᵒ loco. (Glo. Dierony. dic̃. p̃. Timothe. 5ᵒ. ꝙ vouẽtibus vginitatẽ nõ ſolũ nubere: ſꝫ etiã velle nubere dãnabile eſt: ſꝫ mater xpi nullũ pctm̃ dãnabile habuit. cũ ergo deſpõſata fuerit vr̃ ꝙ vginitatis votũ nõ emiſit. (Ecce argᵐ. Seq̃t̃ rñſio. (Dõm ꝙ vbũ illud intelligendũ eſt de illis q̃ caſtitatẽ abſolute vouẽt qd̃ quidẽ mater dei nõ fecit anteq̃ȝ ioſeph deſpõſaret̃. ſed poſt deſponſatiõeꝫ ex cõi volũtate ſiľ cũ ſponſo ſuo votũ virginitatis emiſit.) Dec ille. Ex qbus põt formari rõ pro pma ↄnis pte. Id qd̃ hꝫ multiplicẽ ↄuenientie rõnẽ ⁊ nihil ↄ̃ rectã rõnẽ licitũ eſt: ſꝫ matrimoniuꝫ btẽ marie fuit hõ. ergo ⁊c̃. Pro ſcda pte ↄnis arguit̃ ſic. Ceſſante cã ceſſat effectus cauſe adeq̃tus: ſꝫ cã q̃re matrimoniũ reqrit aliq̃ bona ipm excuſantia nõ fuit matrimoniũ btẽ marie: cũ neuter ↄiugũ aliq̃ȝ iacturã ex illo matrimonio reportauerit: ſꝫ potius magnũ bonũ. ergo nõ oportuit ꝙ hẽret aliq̃ bona excuſantia ⁊ recõpẽſantia dãnũ. Et in hoc primus articulus terminatur.

Quãtũ ad 2ᵐ articulũ arguendũ eſt ↄ̃ ↄ̃nes. Et quidẽ ↄ̃ pmã arguit Scotus pbando ꝙ non iõ ↄiugũ dꝫ hẽre aliq̃ bona excuſantia actũ pp dãnum rõnis qd̃ hõ in illo actu incurrit. Primo q2 in ſtatu innocentie fuiſſꝫ matrimoniũ hñs illa bona: nec tñ fuiſſent tunc excuſantia actũ carnalẽ: cũ tũc nõ fuiſſet ibi aliqd̃ dãnũ. g̃ nec nũc ponẽda ſũt tanq̃ȝ excuſantia illũ actũ. ❡ 2ᵒ. q2 in mr̃imonio ioſeph ⁊ marie nõ oportuit ponere aliq̃ excuſantia: nec vir in matrimonio ſpũali cũ pari voto caſtitatis ↄiugũ. ❡ 3ᵒ. q2 multo magis puãt hõ vſu rõnis p ſomnũ q̃ȝ p iſtũ actũ. ⁊ magis ſm̃ itentiões vñ p̃ ethico. dr̃ ꝙ felix nõ differt a miſero niſi ſꝫ mediatã vite. ſ. in vigilia. ⁊ ſꝫ extẽſioneꝫ: q2 ſomnus diu priuat: iſte aũt actus ẽ q̃ſi momẽtaneꝰ. ergo nullo ſꝫ rectã rõnẽ deberet ſe exponere ſomno niſi eẽnt aliq̃ bona excuſantia ⁊ meliora iſtis: qd̃ tñ nõ ↄcedit̃. Dicet̃ forte ꝙ ibi ſũt bona excuſantia, neceſſitas nãe ⁊ ↄfortatio organoꝝ: q2 ſine ſomno eſſet nimia debilitatio ⁊ hebetatio viriũ ſenſitiuaꝝ: ⁊ p ↄñs ipediret̃ intell̃s: q2 intell̃s ipedit̃ ipedito fantaſmate. Aliter dr̃ ꝙ non patit̃ pprie gs dãnũ in ſomno ſicut in iſto actu: q2 poſt ſomnũ vigoratur intell̃s: ſꝫ poſt iſtũ actũ hebetat̃ ita ꝙ p iſtũ actũ nõ tm̃ puat̃ gs illo bono: ſꝫ reddit̃ minus aptus et habilis ad aliqd̃ bonũ poſt illũ actũ. Oppᵐ eſt de ſomno. Sꝫ ↄ̃ iſta arguit̃: q2 ppetuus vſus rõnis ẽ maius bonũ q̃ȝ act⁹ vtutis: ⁊ iõ g p aliquẽ actũ priuaret ſe ppetuo vſu rõnis peccaret mortalr̃: ſꝫ carẽtia vſus rõnis p momẽto nõ ẽ tãtũ malũ: ſicut actus oppoſit⁹ actui vtutis: nec qd̃cũq3 priuãs vſum rõnis ad tps eſt pctm̃. Nã nimia tormẽta ita ipediant vſuꝫ rõnis ſicut voluptates: ⁊ tñ martyres ſcienter ſe exponẽtes ad talia tormẽta nõ peccabãt: ſed merebant̃. ❡ Cõtra eandẽ arguit Aureolus: q2 nullus actus vtutis indiget aliq̃ excuſante: ſꝫ actus mr̃imonij eſt actus vtutis. ergo ⁊c̃. ❡ Cõtra ſcdaꝫ ↄnẽ arguit Durãdus ⁊ alij qdã probãtes ꝙ cognoſcẽs vxorẽ ad vitandũ fornicatiõeꝫ nõ in vxore: ſꝫ in ſe non peccet. Prio gs plus tenet̃ gs ſibi q̃ȝ alteri: ſꝫ indiſtincte pp vitandã fornicationẽ in ↄiuge petẽs debitũ non peccat. ergo multo minus pp vitandã in ſe. ❡ 2ᵒ. q2 non põt dici ꝙ vitare fornicationẽ in alio ptineat ad redditionẽ debiti pluſq̃ȝ vitare in ſeipſo: q2 reddere debitũ eſt cũ petit̃ expſſe vel interptatiue qñ ſcit illã tentari de ſeipſo. Sꝫ qñ non petit ab iſto: nec tentat̃ de iſto: ſꝫ ſpãliter de alio. tũc ſi cognoſcat̃ nõ eſt redditio: ſꝫ pure petitio: ſicut ⁊ ſi p ſe peteret. ❡ 3ᵒ. q2 paſſio nõ eſt pctm̃ niſi deordinet hoiem: ſꝫ qñ rõ eã ordinat ⁊ eã puenit ⁊ reprimit: tũc ipſa nõ deordinat. vñ cũ hõ hunc actũ eligat ne paſſio ad pctm̃ ipellat eũ nõ eſt pctm̃. ❡ 4ᵒ. q2 ſi paſſio pcedẽs fuit vitioſa q2 forte tẽtatus de aliena puenit iudiciũ rõnis: tñ nõ ſequit̃ ꝙ act⁹ ſequẽs ſit vitioſus g nõ ſeq̃t̃ ex paſſiõe: ſꝫ iperat̃ a rõne volẽte corrigere qd̃ omiſit vľ amiſit. ❡ 5ᵒ q2 actus g nõ ẽ de ſe malus ⁊ ordinat̃ in bonũ finẽ non fit male de q̃ q̃rit̃: ſꝫ actus mr̃imonij ẽ hõ. g̃ ⁊c̃. ❡ 6ᵒ. q2 qñ pnˡᶦˢ finis nõ ẽ poſſ: licitũ ẽ itẽdere ſecũdariũ finẽ. ſꝫ pnˡᶦˢ finis mr̃imonij eſt liberoꝝ pcreatio. ſecundari⁹ aũt ẽ vitatio fornicatõis magis in ſeipſo q̃ȝ i alio. vñ apl̃s pp fornicationẽ vitandã vult ꝙ hẽat vnuſq̃ſq3 ſuam: ⁊ vnaq̃q3 virũ ſuũ. Vñ ſi ſenes ⁊ ſteriles g prolẽ hẽre nõ pñt: pp fornicationẽ vitãdã ↄ̃hant: nõ peccant: q2 lꝫ ad ſcdꝫ finẽ ↄuenire: ad quẽ lꝫ ↄ̃here. ergo ſi tibi lꝫ ↄ̃here: ⁊ p ↄñs petere pp prolẽ vbi ẽ poſſ: ſic vbi illa nõ ẽ poſſ. Et ſic lꝫ ↄ̃here pp vitandã fornicationẽ in ſeipſo: ſic pp hoc lꝫ ↄuenire ⁊ debitũ petere. Nõ ſic aũt lꝫ conuenire pp ſanitatẽ: q2 illa nõ eſt finis mr̃imonij: nec pncipalis nec ſecũdarius. vñ ⁊ ſi hõ aliter nõ poſſit ſanari niſi cognoſcẽdo vxorẽ nõ pp h̃ deberet eã cognoſcere: q2 quãuis finis eẽt bon⁹. tñ nõ eẽt bon⁹ hꝫ actus: q2 ſic dr̃ vulgo: iſta cauda nõ ẽ in iſto vitulo. ſicut nec pp hoc liceret baptiçari. g̃ ⁊c̃. ❡ Cõtra tertiã ↄnẽ arguit Scotus pbando ꝙ btã vgo nõ vouerit caſtitatẽ ſolũ ſub ↄditiõe. ſ. niſi deus aliter diſponeret. Primo q2 in oĩ voto q̃tũcũq3 abſoluto itelligit̃ hec ↄditio ſi deo placet: q2 nullus dꝫ deo offerre aliqd velit ipſe aut nolit: nec ordinate intendit ſic offerre. ergo cũ iſta ↄditiõe ſic itellecta ſtat votũ ſimplr̃ ⁊ abſolute. ❡ 2ᵒ. q2 ſci ↄiunctant hoc ex illo vbo iterrogatõis ei⁹ ad gabrielẽ quõ fiet iſtud qm̃ virũ non cognoſco. Si. n. tñ mõ nõ cognouiſſet ⁊ ſine firmo ppoſito nunq̃ȝ cognoſcẽdi: nlla eẽt qõ: q2 in poſtez cognitacũ nõ eẽt ſteril̃ ↄcepiſſꝫ. ⁊ iõ fuit qd̃ de mõ ſupnãli. q2 firmiſſime vouerat vľ diſpoſuerat ſe nũq̃ȝ cognoᵈᵉˢ a viro ⁊ ad hũc itell̃ꝫ exponit Aug. Spũs ſcũs ſuperueniet i te.

Cõtra tertiã ↄcluſionẽ arguit Sco. d. 30 q. ſcda. Vtrũ beata virgo vouerit caſtitateꝫ ſub ↄditione.

¶ 3°. qꝛ dicentes ipſaʒ non ſimplr vouiſſe hoc ponunt: qꝛ ſi ſimplr vouiſſet non potuiſſꝫ ꝯhere matrimoniū. ſed hoc non vꝫ: qꝛ illa duo ſunt cōpoſſibilia: qꝛ in ꝯctu matrimonij eſt mutua datio corpoꝝ: ⁊ carnalē copulaʒ nō niſi ſub ꝯditiōe iplicite ſi petat̄. vn̄ ꝯhentes cum ꝓpoſito ſtatim vouēdi caſtitatē vere ꝯhunt. Hec aūt ꝯditio non pͥudicat voto caſtitatis poſito etiā ꝯctu matrimonij: niſi illa ꝯditio ponat̄ in effectu. ergo vbi eſt certitudo ſimplr ꝙ nunꝗ̄ ponat̄ in effectu: ibi in nullo pͥudicat voto caſtitatis ꝯctus mr̄imonij: ſꝫ h̄ fuit talis certificatio. Ex quo eni Math. ꝓ hēmus ꝙ angelus iſtruxit Joſeph dicens. Noli timere accipere Mariā in cōiugem tuā: multo magis idubitāter ꝯcluditur ꝙ ipſa ꝑ angelū vel imediate a deo anteꝗ̄ deſponſaret̄ ipſi ioſeph fuit certitudinalr edocta: noli timere accipe ioſeph virū iuſtū in ꝯiugē. Ecce eni ſpūs ſcūs dabit tibi eū in cuſtodem ⁊ teſtē virginitatis q tecū pari voto cōtineat: et in multis tibi ad cuſtodiā virginitatis ꝯgruentibus obſequat̄. Nec mirū de iſta ꝓbabilitate cū quicqd factū eſt in ioſeph per viſionē angelicā totū factū eſt rōne Marie que fuit imediata in illa ineffabili ⁊ mirabili ꝯceptiōe. ſ. vnigeniti filij dei. Jtē adultera hꝫ ptātē corporis viri ſui: qꝛ per matrimoniū fuit ſibi data ⁊ indefectibilr data: ⁊ tn̄ non hꝫ nec hēre pōt vſum illius ꝑꝑ pctm̄ prohibens perpetuo vſum ſtāte ptāte data in matrimonio. Multo magis ergo ꝑꝑ aliquā cām honeſtā poſſet ordinare ꝙ aliꝗ̄ daret alteri ptātem corporis ſui ſine intentione vnꝗ̄ dandi vſuʒ. Et multo magis liceret ꝯhere ſi ſciret dictū coniugē nunꝗ̄ peccaturū. ¶ 5°. arguit ꝑ exemplū dicens ꝙ hꝫ exemplū hēri pōt extra de vbo. ſig. c. ex̄p̄e qui ſeminat li. 6°. vbi dr̄ ſilr ꝙ retēto dn̄io ꝯcedere alijs vſum nō eſt inutile: qꝛ vſus eſt neceſſariꝰ vtentibus. Et a ſilī in ꝓpoſito ꝯcedere ptātem corporis ſui ad talē actū ſi petatur. retento tn̄ vſu ſibi: qꝛ ab illo nō petet̄ non eſt inutile. Tn̄ iſtud exemplū patit̄ calūniam: qm̄ non ita vr̄ ꝙ vſus poſſit reſeruari dn̄io tradito ſicut eꝯ: qꝛ poſterius magis tradit̄ ſine priori ꝗ̄ eꝯ. ſꝫ quo ad hoc vtꝛꝫ alicui pōt cōpetere vnum ſine alio. Jn ꝓpoſito tn̄ maria nec vſum ſibi retinuit auctoritate ſua: ſed certificata fuit a ſpū ſcō ꝙ nunꝗ̄ alius cui vſus debebat̄ illū exigeret. ¶ 6°. arguit ꝑ aliud exemplū: qꝛ ſi quis ꝯxiſſet ſponſalia cū iuramēto: ⁊ poſt vouiſſet virginitatē: vr̄ illi ꝯſulendū ꝙ ꝯſumaret ſpōſalia ꝯhendo de facto: vt ſeruaret fidem in iuramēto: ⁊ tn̄ vt ſeruaret votū: ſtatim ante ꝯſumationē deberet hō volare ad ordinem. ergo lꝫ iſti dare poteſtatem corporis ſui coniugi ꝯhendo vere matrimoniū ratum: ⁊ tamen cū intentiōe nunꝗ̄ dandi vſum. Uidet̄ etiaʒ ex parte ſui hoc ꝙ ſcit nunꝗ̄ illā vſum petiturū. ergo multo magis liceret ꝯhere ſi ſciret ꝓdictū coniugē nunꝗ̄ petiturū. Hec Scotus. Et in hoc ſecundus articulus terminatur.

Decretal̄ periculoſiſſima ⁊ per Joan. 22 ſuſpenſa ꝓpter periculū animarum ex illa iminens.

Quantū ad 3m articulū rn̄dendū eſt obiectionibꝰ ſupradictis. Et quidem ad primū Scoti dr̄ ꝙ ꝯſia ibidē facta nullius eſt apparētie: qꝛ actus matrimonij in ſtatu innocētie nullā hēret iacturā annexā: ſed mō hꝫ: iō lꝫ tunc non eguiſſet excuſatione vel recōpenſatione: tn̄ pro ſtatu iſto indiget. Un̄ bona que nunc excuſant matrimoniū: tūc fuiſſent ꝑficientia matrimoniū: ſꝫ non excuſantia: nūc aūt ꝑficiant ⁊ excuſant: ſicut ꝓ illo ſtatu grā non deleret peccata: ſed gratum faceret deo. Nunc aūt hꝫ triplicē actum. ſ. delere peccata: ſanare nām: ⁊ gratuʒ facere deo. De hoc ſic dicit Pe. Actus carnalis ſm̄ ꝙ eſt in officiū nature indiget excuſatiōe: cum indifferenter ſe habeat ad actū matrimonij ⁊ fornicationis. Excuſat̄ autē per circūſtantias que trahunt eum ad hoc ꝙ ſit actus matrimonij. Et ille circūſtātie ſūt bona ꝓlis fidei ⁊ ſacrīg actus carnalis ēt tpe inocētie redditus fuiſſet bonus: ꝙ aūt nō dicat̄ ꝓ tpe illo idiguiſſe excuſatiōe: ꝓ tāto eſt: qꝛ durāte ſtatu illo nō erat poſſe actū carnalē illis circūſtātijs carere ſicut mō. Hec Pe. ⁊ hn̄. vn̄ ſtatu inocentie durante quandoqꝫ actus carnalis fuiſſet actus matrimonij: nō ſoluʒ mālr quo ad ſubaʒ. imo ꝗ̄tū ad oēs circūſtantias ꝟtutis: nec poterat aliter eē. Nūc aūt nō ois actus carnalis ēt iter cōiuges ē actus mr̄imonij formalr: nec actus ꝟtutis. ¶ Ad 2m pꝫ ꝑ idē. loqͥtur eni de mr̄imonio ꝯſumato ⁊ ꝑfecto vltimata ꝑfectiōe q̄le nō fuit mr̄imoniū marie ⁊ ioſeph: nec mr̄imoniū ſpūale: de quo arguēs loquit̄. iō nō ſeqt̄ ſi matrimoniū iperfectū nō eget excuſatiōe ꝙ mr̄imoniū ꝑfectū nō egeat: cū tota neceſſitas excuſatiōis ortū hēat ex actu mr̄imonij exercito vel intento: ⁊ nō ex ipſa eēntia mr̄imonij. Nec etiā ex actu niſi ꝓ quāto actus ille penalis eſt mō ꝓdicto: aut inhoneſtus eēt ſine bonis ꝓdictis. imo nec eēt actus virtutis nec actus mr̄imonij: qꝛ ꝓdicta bona ꝑficiunt actū illū non ꝑ modū cauſe extrinſece: ſꝫ per modū ꝓncipij formalis ⁊ circūſtantie intrinſece put eſt actus virtutis. De hoc ſcūs Tho. in 4°. diſ. 31. q. 1. arti. ꝓ. in ſolōne ſcōi ſic dic. (Jſta bona q̄ mr̄imoniū honeſtāt ſūt de rōne matrimonij: ⁊ iō nō idiget eis q̄ſi exterioribus ꝗbuſdā ad honeſtādū: ſꝫ q̄ſi cauſantibus in ipo honeſtatē q̄ ei ſm̄ ſe cōpetit.) Hec ille. Jtē in ſolōne ſcōi ſic dicit. (Matrimoniū ex hoc ipſo ꝙ eſt in offm̄ vl̄ remediū hꝫ rōnē vtilis ⁊ honeſti: ſꝫ vtrunqꝫ eoꝝ ei cōpetit ex hoc ꝙ hꝫ bona hꝫ ꝗbus ſit officioſuʒ: ⁊ remediū ꝯcupiſcētie adhibēs.) Hec ille. Jtē in ſolōne q̄rti ſic dic. (Aliqͣs actus honeſtat̄ ⁊ virtute q̄ſi ꝓnꝰ elicitiuo ⁊ ex circūſtantijs q̄ſi formalibus ꝓncipijs ipſius. Hoc aūt mō ſe hn̄t ꝓdicta bona ad matrimoniuʒ ſicut circūſtantie ad v actus virtutis. ex ꝗbus hꝫ ꝙ actus virtutis eſſe poſſit.) Hec ille ⁊c. ¶ Ad 3m dr̄ ꝙ rn̄ſiōes ibi recitate ſufficiēter euacuant argm̄: ſꝫ ad replicā ibidē factā dr̄: ꝙ lꝫ ꝓuatio vſus rōnis momētanea vel abnegatione ſpūs non ſit pctm̄ aut culpa: eſt tn̄ pena. ideo indiget aliꝗ̄ recōpenſatiōe: q̄ dr̄ excuſatio. Et ſilr electio talis pene ſꝫ ſe eēt culpa: niſi itenderent̄ dicta bona ꝓponderātia tali pene. iōqꝫ inſtātia de martyrio nō vꝫ: qꝛ ēt electio talis pene culpa eēt ſi ſm̄ ſe eligeret̄. De ꝓdictis ſcūs Tho. p̄mi diſ. 31. q. 2. ar. ꝓ. vbi arguit ſic. (Si bonū malo addat̄ in gn̄e moris totū efficit malū: nō āt totū bonū: qꝛ vna circūſtātia mala facit actū malū: nō autē vna bona facit ipꝫ bonū. Sꝫ actus ꝯiugalis ſꝫ ſe ē malus: alias excuſatiōe nō indigeret. ꝗ̄ bona mr̄imonij adiūcta nō pn̄t ipꝫ bonū facere.) Ecce argm̄. Seqt̄ rn̄ſio. (Dōꝫ ingt ꝙ rō illa pcederet ſi malū qd̄ iſeparabilr cōcomitat̄ ꝯcubitū eēt malū culpe: nūc aūt nō eſt maluʒ culpe: ſꝫ pene tn̄: que eſt inobedientia ꝯcupiſcentie ad rōnē.) Hec ille. Jtē in ſolōne primi ſic dicit. (Per actū matrimonij nō iacturit hō dānū rōnis ꝗ̄tū ad habitū: ſꝫ ſolū ꝗ̄tū ad actū. Nec eſt iconueniens ꝙ aliqꝫ actus melior ſꝫ genus ſuū iterrūpat̄ ꝑ aliꝗ̄ minus bono actu. Hoc. n. ſine pctō fieri pōt: ſicut pꝫ in eo q ab actu ꝯtēplationis ceſſat vt interdū actioni vacet.) Hec ille. Ex ꝗbꝰ pꝫ ad argm̄. De ꝓdictis Pe. de pa. dicit ꝯ rōnē Durandi. Cōtra hāc rōnē ingt eſt: qꝛ per iſtā rōnē ois actus idifferens equalr indigeret bonis excuſantibꝰ. Et ſic comedere: qꝛ pōt hn̄ ⁊ male fieri: nec differt ſpē comeſtio ſpata ab itēperata niſi in gn̄e moris: idigeret excuſatione. Si dicat̄ ſicut ipſi dicūt ꝙ nō ita abſorbet̄ ibi rō ſicut hic. ergo nō ſola idifferētia ⁊ identitas ſpēi cum malo actu eſt cā: ꝓpter qd̄ inde ſumenda eſt rō: ꝙ rōnes abſorbet.

Aliquid

Aliquid enim eſt indifferens dupliciter. Uno mȏ per
oimodā equalitatē abſtrahēdi a bono ⁊ malo: ⁊ iſti nō
aſſignant aliq̄ bona excuſantia. Alio° ſic ꝙ poſſit bn̄ et
male fieri: magis tn̄ de ſe tendit ad malū q̄ȝ ad bonū: ⁊
ſibi relictū eſt malū niſi aliquo addito trahat ad bonū.
Exemplū primi eſt leuare feſtucā. Exemplū ſcd̄i eſt in
ſomno ꝗ bn̄ ⁊ male pōt eligi: ⁊ tn̄ qꝛ in eo ligat liberū
arbi^m: vt nō poſſit bn̄ cogitare nec bn̄ velle h₃ detrimē-
tū boni rōnis annexū. vn̄ ſm̄ ſomnū in ſe ꝯſideratū nō
differt felix a miſero ꝑ ethico. Un̄ non pōt ſomnus eligi
niſi male: niſi pp̄ aliqd̄ bonū recompenſans illud tpale
dānū rōnis: puta qꝛ poſt ſomnuȝ hō ꝓmptior ſurgit ad
bonuȝ virtutis: qꝛ nimia vigilia ēt vſum rōnis ꝑderet.
Et iō ſomnus de ſui nā̄ reqr̄it bona excuſantia: puta cō
ſeruationē indiuidui: generationē viriū nālium: vel aliam
fortificationē digeſtionis ⁊ hm̄ōi. Et ita eſt hic: qꝛ vacans
ꝯiugio cogitat q̄ mūdi ſūt: ⁊ diuiſus eſt: ⁊ in actu illo ni-
hil intelligere pōt: vn̄ indiget bonis excuſantibus. Hec
Pe. ⁊ bn̄. Niſi ꝑ quarto vr̄ innuere ꝙ bona matrimonij
ſint extrinſeca ⁊ ſupaddita ipſi actui matrimonij: quod
nō eſt veꝝ. ¶ Ad arg. Aureoli p₃ riſio per dicta ſancti
Tho. allegata ⁊ recitata in ſolone ſcd̄i. Un̄ ſciendū ꝙ
de actu matrimonij ꝯtingit loqui dupl̄r. Primo° mālı-
ter ⁊ quo ad eius ſubam: ⁊ ſic cū de ſe ſit indifferens ad
bonū ⁊ malū indiget excuſatiōe extrinſeca. ſ. circūſtan-
tijs ꝯſtituentibus cū in medio virtutis ⁊ facientibus cū
eſſe actū mr̄imonij formal̄r: qꝛ actus ille quo ad ſubaȝ
ſuam nō h₃ oia que ſunt de rōne virtutis: nec eſt actus
virtutis niſi māliter vl̄ in po° aut aptitudine. 2° mȏ cō-
tingit loq̄ de actu matrimonij formal̄r ꝑut cōprehēdit
ſubaȝ actus ⁊ oēs circūſtātias virtutis. Et vt ſic adhuc
indiget excuſatiōe intrinſeca ꝑut oē exigere dr̄ indige-
re eo mȏ loquendi: quo dr̄ ꝙ oē totū indiget ſuis parti-
bus. i. exigit partes. Et iſto mȏ ois actus virtutis mora-
lis indiget excuſatione intrinſeca. i. debitas circūſtan-
tias exigit ſine qbus eſſet vitioſus. Et potiſſime actus
carnalis qui ſp̄ h₃ annexam penā ⁊ incōmoduȝ rōnis:
vt ſupra dictū eſt. Sic ergo actus matrimonij quantū-
cunq₃ virtuoſus indiget excuſatiōe q̄ltercūq₃ ꝯſiderēt
vocando excuſationē recōpenſationē dāni vl̄ pene: nō
aūt excuſationē a culpa que inſit: ſ₃ que ineſſet ſi dictis
circūſtantijs careret. ¶ Ad primū ꝯ ſcd̄aȝ ꝯnem rn̄det
Pe. dicēs ꝙ hō plus tenet pctm̄ ꝓpriū vitare q̄ȝ aliū
a pctō retrahere: ſ₃ plurībus modis pōt ſe a pctō retra-
here q̄ȝ aliū. Un̄ ſicut vir qui pōt ſeipſ₃ aliter cohibere:
magis eligit ad hoc voluptatē abſorbētē rōnē q̄ȝ aliud
ſobriū reddens peccat. Sic ſi mulierē quā includendo
vel aliter poterat cohibere magis eligit cohibere cū ſua
voluptate: non eſt dubiū ꝙ peccat: qꝛ non niſi pp̄ volu-
ptatem ꝑfert hoc mediū alij medio magis ꝯſono rōni:
⁊ equiualēti ad finē. S₃ ſi vir timens in vxore etiā īclu-
ſa alias dānabiles corruptelas: nō putans eā aliter me-
lius cohiberi q̄ȝ per actū quē non ipſa petit: pp̄ hoc ſolū
debitū petit non peccat ſicut nec in ſeipſo. Et ſil̄r: quia
vxor non h₃ virū corrigere ſi videt viruȝ de alijs tenta
tum: ⁊ inter alias volentē ꝯuerſari: pp̄ hoc ſolū impetit
vt ipm̄ cohibeat: ſil̄r excuſat. Hec Pe. ⁊ bn̄. ¶ Ad 2^m
dicit ꝙ veꝝ eſt ꝙ nō plus tenet vitare fornicationeȝ in
alio q̄ȝ in ſeipſo: nec ad redditiōeȝ debiti ꝑtinet hoc vel
illud niſi ꝑut large reddere bonū fidei reſpicit. Ad bo-
num enī fidei ꝑtinet ꝙ neuter aliā copulā requirat: nec
mutuā copulaȝ renuat. Si ergo mutua copula alias nō
querat: ſed ne alias requirat iſta expetit vel pro ſe: vel
pro alio in caſu: in quo nō apparet melius vitanda q̄ȝ ꝑ
illum modū: tūc fidelitas excuſat.) Hec ille. ¶ Ad 3^m
dicit ꝙ a^m eſt veru: ⁊ b^m falſa: qꝛ paſſio rōnē deordinat
qn̄ finē poterat eq̄ hēre nō ꝑdendo vſuȝ rōnis ſi pp̄ vo-
luptatē alias actū eligit abſorbentē rōnē nō plus ꝯferē-
tem ad debitū finē. Hec Pe. ¶ Ad 4^m dicit ꝙ verum
ꝯcludit rō ſi non poſſet defectuȝ corrigere eque bn̄ aliq̄
alio mȏ nō abſorbente rōnem. Dicūt. n. ſic aliq̄ monia-
les. Uolumus multū dormire: qꝛ q̄ȝdiu dormimus ni-
hil mali cogitamus ⁊ qn̄ vigilamus multis malis cogi-
tationibus occupamur. Et bn̄ dicerēt ſi nō meliori mȏ
vigilando ⁊ orādo diabolo reſiſterēt q̄ȝ delectatōe ſom
ni: qua caro fota fortior reſurgit. Et iterū. ſicut nihil ma
li cogitant ſic nihil boni faciunt: ⁊ forte tunc tp̄s orandi
tranſit. ita ⁊ hic. Si ꝗs enī tentatus obdormiret vt dor-
miens ſine pctō pollutiōe delectaret: certū eſt ꝙ pecca-
ret: qꝛ vigilando ⁊ orādo potius tentatōeȝ debuit repri-
mere q̄ȝ dormiēdo in duello ſe facere īpotentē reſiſtere
qūo īpotentē ſe facit ꝗ actui illi ꝯſentit. Hec Pe. ¶ Ad
5^m dicit ꝙ ipſe eligens potius matrimoniū q̄ȝ virginita
tem: vt ſic non peccat: qꝛ non tenet ad illā niſi velit. S₃
ſi dicatur ꝙ peccat: qꝛ eligit pati detrimentuȝ in bonis
rōnis. Dōm ꝙ excuſat: qꝛ ſi hoc facit intentōe ꝓlis quā
ſperat: recōpenſat dānū per hoc qd̄ eſt bonū prolis. Si
aūt facit hoc intentione vitādi fornicatōeȝ: quā pp̄ fragi
litatē ſuam ꝓbabil̄r timet aliter ſe vitare nō poſſe: ⁊ nō
pp̄ voluptatē quā magis vult vitare ſic q̄ȝ aliter: ſ₃ non
q̄rens voluptatē pp̄ ſe: ſed ſolū pp̄ hoc vt ſic fornicatio-
nem melius vincat hoc facit nō peccat. et ſic intelligit̄
melius eſt nubere q̄ȝ vri. Hec Pe. ¶ Ad 6^m dicit ꝙ pp̄
finē ſecundariū l₃ conuenire qn̄ ꝑncipalis nō ſperatur:
nec ſecūdarius melius hēri pōt. Nā ſi aliter poſſet hēri
ſine detrimento rōnis ⁊ ꝯuenit cū detrimento vt pote
cū voluptate: culpa ē.) Hec ille. Et bn̄ ⁊ ꝯcorditer dictis
ſci Tho. Et facit ad ꝯfirmatōeȝ ꝑdictorū: qꝛ matrimo-
nium ꝑut eſt officiū nāe includit quēdā ꝯctum aliq̄lis
iuſticie: que ſp̄ eſt ad alteꝝ. Et iō matrimoniū per ſe or-
dinat ad ſatiſfaciendū aliene petitiōi: ⁊ nō ꝓprie neceſ-
ſitati. Uerumtn̄ ꝑ maiori declaratione ꝑdictoꝝ ponit
Pe. duas ꝯnes dicēs. Hic ſūt due opiniones. Una dicit
ꝙ petere debitū pp̄ vitandā fornicatōeȝ in ſeipſo ⁊ non
in altero ſp̄ eſt pctm̄: qꝛ ois ſupabundantia petitiōis eſt
pctm̄: ſed ois petitio debiti: que eſt pp̄ hanc ſolā cām ſp̄
eſt ſuperabundātie petitiōis. ergo ⁊c̄. Alij dicunt opp^m.
Propter qd̄ ſic vr̄ diſtinguenduȝ vt ſint due ꝯnes: quia
aut ipſe cognoſcit vxorē cā vitādi in ſeipſo fornicatōeȝ
q̄ȝuis poſſit aliter vitare: ſ₃ magis vult iſto mȏ delecta-
bili q̄ȝ alio nō delectabili domādo carnem vel fugiēdo
aliaꝝ cōſortia: vel nō loquēdo ſolus cū ſola: ⁊ ſic poſſet
facil̄r euitare: ſ₃ magis vult cū voluptate q̄ȝ ſine illa: et
tūc peccat venial̄r: qꝛ ꝑfert voluptatē carnis abſorben-
tē rōnē ei qd̄ ꝯſeruat vſum rōnis: ⁊ eq̄ attingit ad fineȝ.
Sicut ſi hō ſitiens potēs ſatiſfacere neceſſitati nāe bi-
bēs limphatū minus delectabile qd̄ nō ledet caput: et
eligit ſiti extinguere cū vino forti qd̄ ē magis delectabile
qd̄ inebriabit eū vel ī toto vl̄ ī pte: peccat nō rōne finis:
ſ₃ rōne medij incōpetētis. Hec eſt p^a ꝯ. Et in h̄ ſenſu ve
ra eſt p^a opio. 2^a ꝯ eſt ꝙ ſi ipſe iō actū illū exercet ad
vitandū in ſeipſo fornicatōeȝ: nō qꝛ delectabilior: ſ₃ qꝛ
non pōt ꝑ tunc alio mȏ meliori ipſaȝ vitare: ita ꝙ volu
ptas in nullo mouet: ſ₃ ſolū amor vitāde fornicationis
quā ꝑ tunc non pōt melius vitare: qꝛ neceſſe h₃ loq̄ diu
in ſecreto ⁊ loco ſuſpecto alteri mulieri: ⁊ expertus eſt
ſe de ea tentatū ſepe: ſ₃ qn̄ ſemel viſus eſt in illo actu: ad
multos dies refrigeratus nō tentat: tūc nullū pctm̄ eſt:
ſi ꝓles non ſperet: qꝛ tunc ſemp illa premittenda eſſet.
Hoc autem reducitur ad bonū fidei: quo continet non

Matrimo-
niū per ſe or-
dinat ad ſatiſ
faciendū alie
ne petitioni: ⁊
non ꝓprie ne
ceſſitati.

Aliq̄ñ l₃ pe-
tere debitum
ad vitandam
fornicationes
in ſe. De eo-
dē ad primū
⁊ quintum.

ſolum debitum reddere:ſed ad aliam nō accedere. Nā ſi ſemꝑ debitū redderet:ꝛ tñ ad aliam accederet contra bonū fidei nihilominus faceret. Unde ſi ꝓpter hoc peteret debitū a ſua:ne idebitū exigat ab extnea:ꝑꝑ fidelitatē hoc facit:ꝛ bono fidei deſeruit.ꝛ hec eſt ſcda ꝯ.ꝛ in h ſenſu vera eſt ſcda opio. Hec Pe.ꝛ hꝰ. ❡ Ad pᵐ Scoti ꝯ tertiam ꝯnē rñdet Pe.ꝙ lꝫ ꝯditio diuine volūtatis intelligi debeat in oi voto ꝛ ꝓpoſito:tñ perfectionis eſt illā exprimere.et ſic fuit hic. Hec Pe.ꝛ hꝰ. Ideo dōꝫ ad argᵐ ꝙ lꝫ cum tali cōditione itellecta habitualr ꝛ non actualr nec expreſſa verbalr:ſtet votū abſolutū. Si tñ illa ꝯditio actualr ſit intellecta voluta ꝛ expreſſa votuꝫ nō eſt abſolutū:ſꝫ mere conditionatū:ꝛ tale fuit votuꝫ beate virginis ante eius deſponſatiōeꝫ: excepta vocali expreſſiōe quā nondū habuerat vt dictū eſt in 4ᵃ ꝯne. Ad zᵐ dicit ꝙ beata virgo ante annunciatiōeꝫ gabrielis votū duplex vouerat de virginitate ſeruanda. Priᵐ fuit añ deſponſationē eius:ꝛ illud fuit ꝯditionale ꝛ mētale dūtaxat. zᵐ fuit poſt deſponſatiōeꝫ ꝛ ante aduentū gabrielis ꝛ iſtud fuit abſolutū ꝛ non ſolū mentale.imo verbale ꝛ cū teſte.ſ.ſponſo ſuo:qui ꝯcorditer cū ipſa perpetuā virginitatē vouit. Et iō argᵐ non cogit ꝙ ante matrimoniū virginitatē abſolute vouiſſet:ſꝫ ſoluꝫ ante annunciationē gabrielis. Hec ſolutio pꝫ ex dictis ſancti Tho.prius recitatis in tertia ꝯne. Opinio arguentis eſt expreſſe ꝯ Augᵐ vt pꝫ ex dictis eius per magiſtrū recitatis diſ.3ᵃ.cap.zᵒ.vbi etiā ponit iſtam ſolutionē in ſnia ex dictis Auguſt. ❡ Ad 3ᵐ negatur hᵐ:qꝛ votū de virginitate ſeruanda abſolute factū ante ꝯctuꝫ mrimonij: ꝛ ſilr conditio de virginitate ſeruāda iterpoſita in ꝯctu facit matrimoniū nulluꝫ eē. Jdōqꝫ ſi btā virgo tale votum emiſiſſꝫ:nō ꝯtꝑiſſet veꝝ matrimoniū cum Joſeph vel illud attentando peccaſſet. De hoc ſcūs Tho.ꝑſenti diſ.q.z.ar.ꝑ.qſtiuncula zᵃ.vbi arguit ſic ꝑ loco. (Uouentibus virginitatē velle nubere:non ſolū nubere dānabile eſt vt Hierony.dicit. ſed nihil dānabile debuit eſſe in btā virgine.ergo poſtq̄ virginitatē vouit non debuit nubere.) Ecce argᵐ.ſeqꝛ rñſio. (Dōꝫ ꝙ poſt votū virginitatis abſolute factū non pōt aliqa in matrimonio ꝯſentire ſine petō ꝛc.vt recitatū ē in qrta ꝯne.) Jtē in ſolutione ſcdi ſic dic. (Btā virgo anteq̄ ꝯheret cum Joſeph fuit diuinitus certificata ꝙ ioſeph in ſili propoſito erat:ꝛ iō nubendo nō ſe cōmiſit periculo. Nec tñ ꝓpter hoc aliquid veritati matrimonij deperijt: qꝛ illud ꝓpoſitū non fuit in ꝯſenſu ꝯditionaliter appoſitū. Talis eni ꝯditio cū ſit ꝯ bonū matrimonij.ſ.prolē procreādam matrimoniū tolleret.) Hec ille. De predictis Pe. de pa.ſic dicit. Btā virgo ꝯſenſit nō ſolū in cohabitationem domus:ſꝫ etiam in copulā coniugalē. Silr aūt in copulā carnalem ſub ꝯditione:ſi deus eam iuberet:ꝛ ſic non fregit votū pmū. Pꝫ qꝛ conſenſus in ſolū conuictum vel cohabitationē non faceret matrimoniū:alias inter fratres ꝛ ſorores parentes ꝛ liberos poſſet eſſe matrimoniū. zᵐ pꝫ ꝙ in copula coniugali eſt eſſentia matrimonij.vñ ꝯſenſus in illaꝫ ſolā etiā ſi de nullo alio cogitetur facit verū matrimoniū:qđ pōt eſſe īter ſteriles habentes ipotentiā coeundi. Silr multo magis īter potentes:ſꝫ nolentes carnalr cōmiſceri. Sicut eēt verus baptiſmus:ſi aliqs intenderet baptiçari: lꝫ non curaret de re ſacrī:ꝑꝑ quā tñ eſt principalr baptiſmus. 3ᵐ pꝫ.ſ. ꝙ non cōſenſit in carnalē copulā ſimplr ꝛ explicite:qꝛ hoc fuiſſet ꝯ votū virginitatis:nec excluſit eā ſimplr et explicite:qꝛ irritaſſet matrimoniū ſm cōiorē opinionē: qꝛ fuiſſet ꝯtra ſubam vel ſaltem cōtra bonū matrimonij ꝛ contra finem principalem:qui aliter haberi nō poteſt. Uel ſi non irritaſſet matrimoniū:quia non eſt conditio inhoneſta:ſꝫ contraria:tamen non debuit aliquid exprimere abſolute in matrimonio quod lege cōmuni eſſet contra matrimoniū antequā ſibi reuelatuꝫ eſſet. 4ᵐ patet:ſcilicet ꝙ non fecit cōtra votum:quia vel nihil cogitauit de carnali copula:vel non cōſenſit in eam niſi ſub conditione ſi deus eā iuberet:ſperans ſibi a dño reuelandū quid faciendū eſſet. Et ſimilr ipſa non vouerat nō contrahere matrimoniū:ſed non cognoſcere virum:niſi deus ordinaret. Hec Pe.ꝛ bene. Ex predictis ergo pꝫ ꝙ qui vouit abſolute ꝛ ſimplr virginitatē ſi poſtea ꝯhat dando corpus ſuum coniugi ad carnalē copulam non abſolute:ſꝫ ſub conditione illa:ſi petaꝛ peccat mortaliter veniendo auctoritate ꝓpria cōtra votū:ꝛ ꝙ ille ꝯtractus ꝑiudicat abſoluto voto caſtitatis:quia quī taliter vouit non pōt ſine petō dare corpus ſuū carnali ꝯiugi:quod ſemel deo dedicauit: vl ſaltē promiſit abſolute:niſi hoc fiat auctoritate dei vel eius locū tenentis. Sicut nec monialis ꝑfeſſa pōt contrahere cū illa cōditione:q̄tūcunqꝫ ſit certificata ꝙ coniunx cui ſe dat nunq̄ petet ab ea carnalē copulā:qꝛ non ſolum ei dānabile eſt dare vſuꝫ corporis:imo dare poteſtatē ſui corporis. ❡ Ad 4ᵐ dr̄ ꝙ ſimilitudo ibidē adducta non vꝫ:quia bene poſſe eſt aliquē ex culpa ſua vel ex cā honeſta priuari vſu ſue rei remanente ptāte ſuꝑ rem. Sicut cum coniuges poſt matrimoniū rite ꝯctū ꝛ conſumatū pari conſenſu vouēt continentiā. Sed ſecus eſt in caſu argumēti:vbi mulier poſt votū abſolutū cōtinentie non hꝫ poteſtatē nec auctoritateꝫ dandi ſine peccato corpus ſuū carnali coniugi auctoritate ꝓpria:nec abſolute nec ſub conditione.ſi tamen hoc fieret auctoritate dei vel ꝑlati:ſecus eſſet. Et ad hunc ſenſum dicit ſcūs Tho.vbi ſupra in ſolone tertij. (Copla carnalis cecidit ıplıcite ſub ꝯſenſu btē virginis ſicut actus ıplicite continetur in potentia. Potentia aūt ad carnalē copulā non contrariaꝛ virginitati:nec aliqd diminuit de puritate illius niſi rōne actus:qui quidē nunq̄ fuit in ꝓpoſito beate virginis ſed erat iam certificata ꝙ actus nunq̄ ſequi deberet.) Hec ille. Qꝛ aūt btā virgo non vouerit virginitatē ſimpliciter ꝛ abſolute anteq̄ de hoc eſſet ſpāliter diuinitus edocta:nec in pmo voto ſuo.oſtendit ſcūs Tho.dupliciter rōne. Primā tāgit 3ᵃ pte.q.28.ar.4.vbi arguit ſic. (Dr̄ Deutro.7ᵒ. Non erit apud te ſterilis vtriuſqꝫ ſexus: ſterilitas aūt ſequiꝛ virginitatē.ergo ſeruatio virginitatis erat contra preceptuꝫ legis veteris. Sed adhuc lex vetus habebat ſtatum antequā chriſtus naſceretur.ergo non potuit licite beata virgo virginitatem vouere pro tpe illo.) Ecce argumentum. Sequitur reſponſio. (Dicendum inquit ꝙ quia videbatur eſſe lege prohibituꝫ non dare operā ad relinquendū ſemen ſuꝑ terrā:iō nō ſimplr virginitatē vouit dei genitrix:ſꝫ ſub ꝯditione:ſi deo placeret. Poſtq̄ autem innotuit hoc eſſe deo acceptum ꝛc.) vt ſupra i ꝯne 3ᵃ. Jtē in ꝑſenti diſ.q.z.ar.ꝑ.qſtiuncula pma in ſolone pmi ſic dic. (Beata virgo fuit confiniū veteris ꝛ noue legis:ſicut aurora diei ꝛ noctis: ꝛ ideo votū eius ſapuit nouā legē inquantū virginitatē vouit:ꝛ veterem inquantū conditionē appoſuit.) Hec ille. Scdaꝫ rōnē aſſignat ibidē. Arguit eni ſic ſcdo loco. (Uotum virginitatis pertinet ad ꝑfectionē conſilioꝝ: ſed talis perfectio debuit a xpo inchoari q venit legem ꝯſilijs adimplere.ergo ante xpi aduentū nō debuit virginitatē vouere.) Ecce argᵐ.ſequitur rñſio. (Dicendū ꝙ ꝑfectio ꝯſilioꝝ q̄tū ad cōſumationē incipere debuit a xpo:ſed q̄tū ad aliquā inchoationē conuenienter a matre eius incepit.) Hec ille. Silr dicit tertia parte vbi ſupra in

Cōſenſus btē ꝟginis in matrimoniū: nō ſolū fuit in copulam coniugalem: ſed et in carnalem: ſub conditione tamen.

pus in ſolone ſcdi. (Sicut gr̃e plenitudo pfecte qdē fuit in xp̃o: ⁊ tñ aliqua eius inchoatio pceſſit in matre eius et obſeruatio conſilioꝝ: que per gratiā dei fit: pfecte qdeꝫ īcepit in xp̃o: ſꝫ aliquo mō fuit icboata in vgine matre eius.) Hec ille. Quo autē votū ſimplex vel ſolēne īpediat matrimoniū: dicet̃ latius in ſequētibus. ¶ Ad 5m dicit̃ ꝙ lꝫ poteſtas corporis poſſet ↄcedi retento vſu et nō ↄceſſo: tñ talis datio illicita ē ei q vouit abſolute caſtitatē vt dictū eſt. Et ſilr ſi ↄditio illa de retentōe vſus apponeret̃ in ↄſenſu matrimonij potiſſime: ſi exprimeret̃ exterius: matrimoniū nullū eſſet vt dictuꝫ eſt: iōqꝫ hoc non hꝫ locū in btā virgine: que licite ⁊ vere ↄtraxit: iō votū ſuū pcedens matrimoniū nō fuit abſolutū: ſed ↄditionatū. Exemplū aūt qd̃ adducit̃ de illa decretali dubiū eſt apud multos: qꝛ vr̃ eis ꝙ implicet ↄdictionē ꝙ aliquis licite vtatur aliq̃ re: ⁊ ꝙ nullā habeat ptātē: nec aliqd̃ ius vtendi ea: qꝛ nihil fit iuſte niſi qd̃ fit iure. iōqꝫ decretalis illa multis fuit in laqueū ⁊ erit niſi bñ intelligat̃ ⁊ gloſet̃. Nec opꝫ tenere ſniaꝫ excōicationis quā ↄditor illius tulit ↄ gloſantes: qꝛ papa Joan. xxii. ſuſpendit illā ſniam tanq̃ periculoſaꝫ: ſicut hr̃ in cronicis Bern. guidonis. ¶ Ad 6m dr̃ ꝙ conſiliū qd̃ arguēs dat malū eſt ⁊ peruerſum: qꝛ taliter vouens poſt ſponſalia iuramēto firmata ex quo firmiter pponit ſeruare cōtinentiā non dꝫ ↄhere matrimoniū ad deludendū mulierem ⁊ decipiendū: que putat ſibi tradi ptātem ⁊ vſum corporis viri potiſſime: qꝛ vir ↄhens cū tali intentione actu ⁊ explicite appoſita in cōſenſu: non ↄhit veraciter matrimoniū: ſꝫ ſimulate: ⁊ cōmittit ſacrilegiū abutens ſacro eccleſie: ⁊ cōmittit fictionē ⁊ mendaciū facti. Nec vꝫ qd̃ dicit arguens ꝙ ad ſeruandū iuramentū dꝫ ↄtrahere ⁊c. Hoc eniꝫ non opꝫ: qꝛ dato ꝙ non ↄhat: dum tñ religionē itret excuſat̃ a reatu piurij. De hoc Pe. de pa. ſic dicit. De ſponſalibus iuramēto firmatis dicunt quidam ꝙ peccat itrans religionē ipſis nō impletis: cū poſſit intrare añ carnalē copulā: ſicut ille qui iurauit ſoluere vſuras: q̃uis ſtatiꝫ poſſit ſolutas repetere: tñ rōne iuramenti tenet̃ ſoluere. de iureiurando. debitores. Et q vouit intrare religionē ſi in ep̃m eligat̃ tenet̃ prius intrare religionē: ſꝫ iterato poſſit ad ep̃atuꝫ redire. de voto. c. per tuas vidimus. Hoc ēt eſt ſecurius. extra eodeꝫ cōmiſſam tutius ⁊c. Sed Inno. ⁊ Hoſtiē. ſunt ↄ ſup illud ſuſpirat. vñ Innocen. ſic dicit. Votū fecerat: aliogn ſi alligatus eſſet: vel pape dixiſſet: dñe ſtatim volo itrare. Papa reſpōdiſſet: amice ⁊ tu intra: ⁊ nō dixiſſet ꝙ ↄheret: cum talis ↄctus eſſet ad decipiendū. Et glo. dicit ibidem: ſi vult pōt intrare ⁊ non ↄhere: qꝛ eniꝫ id qd̃ de ſe bonū eſt ⁊ non impeditiuū maioris boni iurat̃ iplendum eſt: ſicut ſoluere vltra ſortē nō eſt malū: lꝫ recipere ſit malū. Imo ſupererogare eſt perfectionis: ⁊ pp hoc iurans vſuras ſoluere tenet̃. Sed intrare religionē nō eſt malū: nec ep̃atus impeditiuū: cum etiam religioſus ſit magis diſpoſitus: ⁊ iō tenetur ſeruare votū: ſꝫ matrimoniū: lꝫ non ſit malū: eſt tñ impeditiuū maioris boni ſ. religionis: qꝛ lꝫ poſt matrimoniū poſſit itrare ante copulam: tñ de mille nō inuenit̃ vnus q hoc faciat. vnde volēti intrare religionē nō obſtat iuramentū ſpōſaliū. Qd̃ autē dicit̃ ibi. Tutius. Dico ꝙ tutius eſt matrimonium infra tēpus ſtatutuꝫ ↄhere q̃ꝫ in deliberando tp̃s ↄtra iuramentū protrahere. Sꝫ ſi ante tēpus velit itrare: nō eſt periurus qui legis auctoritate deſerit iuramētum. ff. q ſatiſdare cogant̃. l. vlti. Hec Pe. ⁊ bñ. Nā ſm qd̃ dic̃ Inno. ⁊ ſilr glo. ſup illo. c. cōmiſſaꝫ. ex̃ de ſpōſalibus. Lꝫ ille q poſt ſponſalia iuramēto firmata habuit ppoſitū vouendi caſtitatē vel intrandi religionē: poſſit

Utrū aliquis poſſit p⁹ ſponſalia iuramēto firmata religionem ingredi.

interim ſine pctō ↄhere matrimoniū: ⁊ ſine pctō nō ↄhere: tamen ſi actualiter vouiſſet: nō poſſꝫ licite contrahere ſine pctō: nec hoc ei ↄſulendū eēt. ¶ Ad argm p et ↄtra ↄnem pꝫ reſponſio per pdicta. Et hec de qōne ſufficiant. De qua bñdictus deus. Amē. Diſtin. XXXIII.

¶ Utrum votū continentie annexū ordinibus ſacris īpediat: ne ordinat⁹ poſſit hēre ſil̃ duas vxores. Qō. I.

CIrca diſtinctionē trigeſimātertiā: ⁊ q̃ſdaꝫ alias ſequentes q̃rit̃. Utrū votum ↄtinentie annexū ordinibus ſacris ipediat ne ordinat⁹ poſſit hēre ſil̃ duas vxores. Et arguit̃ ꝙ non: qꝛ nihil impedit̃ niſi a ſuo ↄrio: ſꝫ ordo nō eſt ↄrius matrimonio: cū vtrūqꝫ ſit ſacrū ⁊ duo matrimonia ſint duo ſacramenta. ergo nō impedit matrimoniū: nec duo matrimonia ſimul. Et ſimilr poteſt argui ꝙ votum continentie non impediat matrimoniū: qꝛ Clemens papa dicit ꝙ votum ſimplex non dirimit matrimonium contractum.

In oppoſituꝫ arguitur: qꝛ habere plures vxores nunquā licuit alicui ſine diſpenſatiōe per diuinā inſpirationē habita: vt dicit quedam decretalis de diuortijs. ergo ⁊c.

In hac qōne erūt tres artil. In pmo ponet̃ ↄnes. In 2o obiectiōes. In 3o ſolones.

Quantū ad primū articulū ſit prima ↄcluſio. Lꝫ habere plures vxores ſil̃ ſit aliquo modo contra legē nature: tñ talis pluralitas qñdoqꝫ fuit licita ex dei diſpenſatiōe. Primā partē huius ponit ſanctus Tho. 33. diſ. huius. q. i. arti. pmo. vbi ſic dic̃. (Quia homo inter cetera aīalia rōnē finis cognoſcit ⁊ proportionē operis ad fineꝫ. ideo nālis conceptio ei indita: qua dirigit̃ ad operandū cōuenienter: lex nālis vel ius nāle dr̃: in ceteris aūt eſtimatio nālis vocet̃. Bruta eni ex vi nature īpellunt̃ ad agendū ↄuenientes actiones magis q̃ꝫ regulent̃ quaſi pprio arbitrio agentia. Lex vo nālis nihil aliud eſt q̃ꝫ ↄceptio boni: nāliter hoi īdita qua dirigit̃ ad conuenienter agendū in actionibus proprijs ſiue cōpetant ei ex nā gñis: vt gn̄are comedere ⁊ hm̃: ſiue ex natura ſpēi: vt rōcinari ⁊ ſimilia. Oē aūt illud quod actionē inconuenientē reddit fini quē natura ex opere aliquo intendit: cōtra legē nature eſſe dicit̃. Pōt autē actio aliq̃ nō eſſe ↄueniens fini vel principali vel ſecundario. Et hoc ſit ſic: ſiue ſic: hoc ↄtingit dupliciter. Uno mō ex aliquo qd̃ oīno īpedit finem: vt nimia ſuperfluitas: aut defectus comeſtionis impedit ſalutē corporis: quaſi principalē finē comeſtionis: ⁊ bonā habitudineꝫ in negocijs exercēdis: qui eſt finis ſecūdarius. Alio modo ex aliquo qd̃ facit difficilē aut minus decenteꝫ peruentionē ad finē principalē vel ſecūdariū: ſicut inordinata comeſtio quātū ad tēpus indebitū. Si ergo actio ſit īconueniēs fini: q̃ſi oīno phibens finē pncipalē directe per legē nāe: prohibet̃ primis pceptis legis nāe: que ſunt in opabilibus: ſicut ſunt cōes aī ↄceptōes in ſpeculatiuis. Si autem ſit incompetens fini ſecūdario quocunqꝫ modo aut etiam principali vt faciens difficilem aut minus conuenientem peruentionem ad ipſum prohibetur: non quidē primis preceptis legis nature: ſed ſecundis: que ex primis deriuātur: ſicut ↄcluſiones in ſpeculatiuis ex principijs per ſe notis fideꝫ habent: ⁊ ſic dicta actio ↄtra legē nāe eſſe dr̃. Matrimoniū ergo hꝫ p fine pncipali plis pcreationē ⁊ educationē: q qdeꝫ finis competit hoi ſcḋm nām ſui gñis: vnde ⁊ alijs aīalibus eſt cōis: vt dicit̃ in. 8. ethico. et ſic bonum matrimonij aſſignat̃ proles. Sꝫ pro fine ſecūdario: vt dicit phs ha-

bet in hoībus ſolum cōmunicationē operū que ſunt neceſſaria in vita: et ſcđm hoc fidez ſibi inuicē debēt: que eſt vnum de bonis matrimonij. Hʒ vlterius aliū finez inquātū in fidelibus eſt. ſ. ſignificationē coniunctionis xp̄i et eccleſie: et ſic bonū matrimonij dicit̄ ſacramentū. Uñ primus finis reſpōdet matrimonio hoīs inq̄ntū eſt animal. Secūdus inquantū eſt hō. Tertius inquantuz eſt fidelis. ergo pluralitas vxoꝝ neqʒ totalr̄ tollit: neqʒ aliqualr̄ īpedit primū finē: cum vnus vir ſufficiat pluribus vxoribus fecūdandis et educādis filijs ex eis natis: ſed ſcđʒ finem et ſi non totaliter tollit: multū tñ īpedit eo ꝙ nō facile pōt eſſe pax in familia. vbi vni viro plures vxores iungant̄: cū non poſſit vnus vir ſufficere ad ſatiſfaciendū pluribus vxoribus ad votū: et q2 cōicatio pluriū in vno officio cauſat litē. ſicut figuli corrixantur ad inuicē. Et ſilr̄ plures vxores vnius viri. Tertiū autē finē totaliter tollit: eo ꝙ ſicut xp̄s ē vnꝰ ita vna eccl̄ia. Et ideo pʒ ex p̄dictis ꝙ pluralitas vxorū quodāmō eſt ꝯtra legē nāe: et quodāmō non.) Hec ille. Ex q̄bus pōt formari talis rō pro prima parte ꝯnis. Illud qđ nō tollit nec aliq̄liter īpedit primū et principalē finē quē nā intendit in matrimonio: ſʒ aliq̄liter īpedit fines ſecundarios a nā intentos eſt aliquo mō ꝯtra legē nāe: et quodāmō non. ſʒ pluralitas vxorū eſt hmōi. ergo et c̄. Scđaʒ partem ꝯnis ponit ibidē arti. 2º. dicēs. (Pluralitas vxoruʒ dr̄ eſſe ꝯtra legē nāe: non q̄ntum ad prima p̄cepta eius: ſʒ quantū ad ſcđa: que q̄ſi ꝯnes a p̄mis deriuant̄ preceptis: q2 actus humanos variari opʒ ſm̄ diuerſas ꝯditiones perſonaꝝ et tpoꝝ et aliaꝝ circūſtantiaꝝ. iō ꝯnes p̄dicte a p̄mis preceptis legis nāe non ꝓcedunt vt ſp efficaciā habentes: ſʒ in maiori parte. talis enī eſt tota mā moralis: vt pʒ per pħm in lib. ethico. Et iō vbi eoꝝ efficacia deficit: licite ea pretermitti pñt: ſed q2 non eſt facile determinare hmōi varietates: iō illi ex cuius auctoritate lex efficaciā hʒ reſeruat: vt licētiā prebeat legē pretermittendi in illis caſibus: ad quos legis efficacia non ſe dʒ extendere. Et talis licentia diſpēſatio dr̄. Lex autez de vnitate vxoris nō eſt humanitus: ſʒ diuinitus īſtituta: nec vnq̄ verbo aut lr̄is tradita: ſed cordi īpreſſa: ſicut et alia que ad legē nāe q̄litercūqʒ ꝑtinent: et iō in hoc a ſolo deo diſpenſatio fieri potuit per inſpirationē intermediam. Que quidē principalr̄ patribus ſcīs facta eſt: et ꝑ eoꝝ exēplū ad alios deriuata eſt eo tpe: quo oportebat predictū nāe preceptū p̄termitti: vt maior eēt multiplicatio plis ad cultū dei educande. Semꝑ eniʒ principalior finis magis cōſeruandus eſt q̄ ſecūdarius: vñ cum bonū prolis ſit p̄ncipalis finis mr̄imonij: vbi ꝓlis multiplicatio neceſſaria erat: debuit negligi ad tēpus īpedimentuʒ: qđ poſſet in ſecūdarijs finibus euenire. Ad qđ remouendū preceptū prohibēs pluralitatē vxorū ordinatur: vt ex predictis pʒ.) Hec ille. Ex q̄bus pōt formari talis rō pro ſcđa parte ꝯnis. Qñcūqʒ ſecūdaria precepta legis nāe carent vtilitate et efficacia: et eoꝝ obſeruatio preiudicat maiori bono: licite pñt p̄termitti interueniente diſpēſatione legiſlatoris: ſʒ ſic eſt de p̄ceptis nāe ꝓhibentibus pluralitatē vxoꝝ. ergo et c̄. ¶ 2ª ꝯ. Uotuʒ ſolēne impedit matrimoniū ꝯhendū: et dirimit ꝯtractum. ſed votū ſimplex ſʒ impediat ꝯhenduʒ: non tñ dirimit ꝯtractuʒ. Primā partē huius ꝯnis ponit ſcūs Tho. diſ. 38. huius 4ᵗⁱ. q. i. arti. 3º. in ſolone tertie q̄ſtiuncule. vbi ſic dicit. (Oēs dicūt ꝙ votū ſolēne ſicut impedit mr̄imonium ꝯhendū: ita et dirimit iam ꝯtractum. Quidā autē aſſignant pro cā ſcandalū. ſed hoc nihil eſt: q2 etiā votū ſimplex ſcandalū hʒ q̄nqʒ: cum ſit quodāmō publicū. Unqʒ etiam īſolubilitas matrimonij eſt de neceſſitate veritatis vite: que non eſt ꝑꝑ ſcandalum dimittenda. et iō alij dicunt ꝙ hoc eſt ꝑꝑ ſtatutū eccleſie. Sed hoc etiaʒ non ſufficit: q2 ſʒ hoc eccleſia poſſet ꝯtrium ſtatuere: qđ non vr̄ veꝝ. Et iō dōm cū alijs ꝙ votū ſolēne ex ſui nā hʒ ꝙ dirimat matrimoniū ꝯtractū: inquātū. ſ. hō per ipſuʒ amiſit poteſtatē ſui corporis: deo illud ad perpetuā ꝯtinentiam tradens: et iō non pōt ipſuʒ tradere in p̄tātem vxoris matrimoniū ꝯhendo. Et q2 matrimoniū qđ ſequitur tale votū nullū eſt: iō votum predictū dirimere dicit̄ matrimoniū ꝯtractum.) Hec ille. Scđam partē cōcluſionis ponit ibidē in ſolone ſcđe q̄ſtiuncule dicens. (Per hoc aliqua res deſinit eē in p̄tāte alicuius per qđ tranſit in dn̄ium alterius. Promiſſio autē alicuius rei non transfert eam in dn̄ium illius cui promittitur: et iō nō ex hoc ꝙ aliq̄s rem aliquā promittit: deſinit illa res eſſe in p̄tāte ſua. Cum ergo in voto ſimplici non ſit niſi ſimplx̄ promiſſio ꝓprij corporis ad continentiā deo ſeruandā facta: poſt votuʒ ſimplex adhuc manet hō dn̄s ſui corporis. et iō poteſt ipſuʒ dare alteri. ſ. vxori: in qua datione matrimonij ſacr̄m ꝯſiſtit: qđ indiſſolubile eſt. Et ꝑꝑ hoc ſimplex votū q̄uis īpediat matrimoniū cōtrahendū: q2 peccat matrimoniū ꝯhens poſt votū ſimplex continentie: tñ q2 verus ꝯtractus eſt: non pōt per hoc mr̄imoniū dirimi.) Hec ille. Ex q̄bus pōt formari rō ꝑ vtraqʒ parte ꝯnis. Pro prima arguit̄ ſic. Quicquid facit ꝯtractum donationis ꝓprij corporis vxori eſſe nullum dirimit matrimoniū ꝯtractum poſt hoc: ſʒ votū ſolēne cōtinentie hmōi eſt. igit̄ et c̄. Pro ſcđa arguit̄ ſic. Qđ non inualidat donationē proprij corporis vxori non dirimit matrimoniū ſequēs: ſed votū ꝯtinentie ſimplex eſt hmōi. igitur et c̄. ¶ 3ª ꝯ. Ordo ſacer impedit matrimoniū ꝯhendum: et dirimit iam ꝯtractum. Hanc ponit ſcūs Tho. diſ. 37. q. i. arti. p̄. vbi ſic dicit. (Ordo ſacer de ſui rōne hʒ ꝙ matrimoniū īpedire debeat: q2 in ſacris ordinibus cōſtituti ſacra vaſa et ſacra pertractāt: et ideo decens eſt: vt munditiā corporalē per cōtinentiā ſeruent. ſed ꝙ actu impediat matrimoniū ex ꝯſtitutione eccleſie hʒ. Tamen aliter apud latinos q̄ apud grecos: q2 apud grecos īpedit matrimoniū ꝯhendum ſolū ex vi ordinis. ſed apud latinos īpedit ex vi ordinis: et vlterius ex voto ꝯtinētie qđ eſt ordinibus ſacris ꝯnexū. Qđ etiam ſi q̄s verbotenus non emittit: ex hoc ipſo ꝙ ordinē ſuſcepit ſm̄ ritus occidentalis eccleſie: intelligit̄ emiſiſſe. Et iō apud grecos et alios orientales ſacer ordo impedit matrimoniū ꝯhendū: non tñ matrimonij p̄us ꝯtrī vſum. Poſſūt. n. matrimonio p̄us ꝯtcto vti: q̄uis non poſſint de nouo ꝯhere. Sʒ apud occidentalē eccleſiā īpedit mr̄imoniū et mr̄imonij vſum: niſi forte ignorante et ꝯdicente vxore: vir ordinē ſacrum ſuſceperit: q2 ex hoc non pōt ei aliqđ preiudiciū generari.) Hec ille. Ex q̄bus poteſt formari talis ratio. Nullus vouens ſolēniter ꝯtinentiā pōt matrimoniū ꝯtrahere: ſʒ q2 ordines ſacri habent annexuʒ ſolēne votū ꝯtinentie. ergo tales īpediunt matrimoniū ꝯtrahendū et dirimūt iam contractū poſt ordinis ſuſceptionem. Et in hoc primus articulus terminat̄.

Ordo ſacer apud grecos et alios orientales impedit mr̄imoniū ꝯhendūʒ: ſʒ nō dirimit ꝯtcū: ſed apud latinos et occidētales facit vtrumqʒ.

Quātū ad 2ᵐ articulū arguendū eſt ꝯtra ꝯnes. Et quidē ꝯtra primā arguit Aureolus probando: ꝙ habere plures vxores ſit contra primariū ius nature: et ꝙ nullo modo poſſit ibi cadere diſpenſatio. Et arguit primo ex auctoritate chriſti Matthe. 19. Cū enī quereret̄ ab eo de libello repudij quo dimiſſa vna aliā ducebat̄: dicit ꝙ nunq̄ fuit licitū: ſed propter duritiam cordis eorum conceſſum fuit populo iſrael. ſed nō fuiſſet ſemꝑ illicitū niſi fuiſſet ꝯtra ius nature. Dices forte ꝙ ex quo repudiabat vnā: non fuit illicituʒ ducere aliā.

Contra p̄mā ꝯcluſionē arguit Aur. Utrū habere plures vxores ſit ꝯ p̄marium ius nāe: et ꝙ nulla cadat diſpenſatio ibi.

Contra:

Contra:q2 ſtatiꝫ xp̄s ſubdit. Et ſi duxerit aliā mechaꝫ. Itē glo. ſuper Gen. cap. 4°. reprehendit lamech qui fuit pmus hn̄s plres vxores: ⁊ certū eſt ꝙ tūc nō erat aliud ius ꝙ̄ ius nature. ¶ 2° ſic. In ɔctu matrimonij eſt eq̄litas iter virū ⁊ vxorē: ⁊ hoc vt vꝫ ex dictamine rōnis nālis. ſed ɔ̄ ius nāe eſt ꝙ vna vxor ſit pluriū viroꝝ: eſt. n. ɔ̄ finem matrimonij. ſ. ɔtra bonū prolis: nā tūc ples nō poſſet ɔgrue educari: ɔfunderet̄ enim proles: nec eēt q̄ miniſtraret ⁊ nutrimentū ⁊ mores iuxta exigentiaꝫ ꝑꝑ diſtractionē alterius parentū: quē oporteret pluribꝰ debituꝫ exhibere. ¶ 3°. ſic. In ɔctu m̄rimonij daꝫ ſimplr ptās corporis nō pro certa portione tp̄is. Hoc premiſſo arguit̄ ſic. Illud eſt illicitū ſimplr qḋ eſt ɔtra nāꝫ iuſti ɔctus: ſed ɔ̄ nām ɔctus m̄rimonialis eſt hēre plures vxores. ergo ⁊c. hꝰ probat̄: q2 ɔtra nām ɔctus matrimonij eſt ꝙ non totū corpus vnius coniugū ⁊ ſꝫ omne tp̄s ſit in ptāte alterius: ſꝫ ſi vir habeat plures vxores nō totū corpus viri ſemꝑ erit in ptāte vxoris. Probatur: q2 q̄libet hēret ius in corpus viri ſm̄ totū tēpus: aut ſꝫ partem tm̄. Si primo mō hꝫ ꝓpoſitum. ſi 2° mō. ſequit̄ ꝙ vir obligat̄ ad nulli reddendū debitū. ergo obligat̄ ad pctm̄. Probat̄ añs: q2 oībus ſil' reddere debitū eſt ipoſſibile. aut ergo reddet vni ⁊ non alteri: ⁊ tūc erit iniuſticia. aut nulli ⁊ hꝫ ꝓpoſitū. aut alicui nūc ⁊ alteri tūc: ⁊ nō apparet cur pus iſti ꝙ̄ illi. ¶ 4°. Cōtractus m̄rimonialis eſt ɔctus itenſiſſime amicitie: ſꝫ ex. 9°. ethicoꝝ amicitia intenſiſſima non eſt poſſibilis ad plures. cuius rō eſt: q2 plures pñt eē iter ſe diſcordes: ⁊ ex cōſequenti inducerent diſcordiā in tertio: cū quilibet eoꝝ eēt amicus in ſūmo. Cū ergo illud ſit tollendū qḋ impedit talē amicitiam. ergo talis pluralitas eſt tollenda. ¶ 5°. Q2 ſile eſt de nāli inſtinctu in alijs aīalibus ⁊ nāli iudicio in hoībꝰ. Ratio ſilitudinis: q2 vtrunq2 ſequit̄ debitū cōditionis nāe: ſed inſtinctus nāe in alijs aīalibus facit ꝙ tp̄e aſſociationis tm̄ ſit vna vnius. ergo ita erit multo fortius in hoīe. Hec ille. ¶ Contra candē ɔ̄nem arguit per oppꝰ Durandus dicens: ꝙ quicq̄d ſit de ɔ̄ne: tñ ratio ibidem adducta patit̄ calūniā. Q2 enī primo dicit̄ ꝙ pluralitas vxoꝝ impedit finē ſecundariū matrimonij qui eſt pax in familia: non vꝫ: q2 hunc finē non īpedit per ſe pluralitas vxoꝝ: ſꝫ malitia vel protervia: vna enī exiſtente litigioſa vxore pax impedit̄. pluribus autē exiſtētibus pacificis nō impedit̄. Per accidens ergo impedit̄ finis ſecundarius matrimonij vna vel pluribus exiſtētibꝰ vxoribus ⁊ nō per ſe: ſꝫ facilius poſſit īpediri ex pluralitate vxorū. que aūt per accidens cōtingunt: ſub arte non cadunt. Et iō ſicut licitū eſt ɔ̄here cum vnica exiſtente litigioſa non obſtāte ꝙ finis ſecūdarius matrimonij aliqualr īpediat̄: ſic vt vꝫ licitum eſt q̄ntuꝫ eſt de iure nāli ɔ̄here cū pluribꝰ: ſꝫ ex hoc ſequat̄ turbatio pacis q̄nq2. ¶ 2°. Q2 cōicatio operū que ſunt neceſſaria in vita humana nō eſt finis ſecūdarius matrimonij ꝑ ſe: ſꝫ ſolūꝫ per accidēs: q2 preter ꝓcreatōeꝫ ꝓlis ⁊ eius educatōeꝫ oīa alia opera domus pñt melius fieri per viruꝫ ꝙ̄ per mulierē ſicut dicit Auguſt. tractans illud verbuꝫ qḋ hꝫ Gen. 2°. de formatiōe mulieris qḋ dixit dn̄s. Nō eſt bonum hoīem eſſe ſolū: faciamus ei adiutoriū ſile ſibi: dicens ꝙ illud adiutoriū fuit ꝑꝑ ꝓcreationē prolis: ⁊ eius educationē: ad que neceſſaria eſt mulier: q2 oīa alia poſſunt melius fieri per virū ꝙ̄ per mulierē. ergo ⁊c. ¶ 3°. Q2 q̄n finis ſecūdarius ꝑiudicat principali negligēdus eſt finis ſecundarius ꝑꝑ principaleꝫ: ſꝫ principalis finis matrimonij eſt gn̄atio ⁊ educatō prolis cui q̄nq2 pōt ꝑiudicare ille ſecūdarius qui eſt pacifica habitatio cum vnica vxore: vel forſitan ipſa ē ſterilis. ergo in hoc caſu licitū fuit ꝑtermittere ſecundariū finē ꝑꝑ primariū: qḋ ſit accipiendo cū ꝑma vxore ſterili aliā ſcdāꝫ. ¶ 4°. q2 cum dꝛ ſcdo ꝙ ex diuina diſpenſatione licuit hēre plures vxores ꝑꝑ multiplicatōeꝫ fideliū: non vꝫ valere: q2 diſpenſatio que facta dꝛ fuiſſe primo abrahe: in cuius domo primo refulſit fides: aut fuit facta pro eo: aut pro oībus poſteris. Nō pro eo tm̄: q2 alij non fuiſſent excuſati accipiendo plures vxores: ſi pro oībus. aut eis innotuit aut nō. Si nō innotuit diſpenſatio nō fuerunt excuſati a tranſgreſſiōe. Si innotuit: cum nō innotuerit eis verbo: innotuit exemplo ſolū. Sꝫ hoc mō eque innotuit infidelibꝰ ſicut fidelibus. ergo eque licuit infidelibus hēre plures vxores ſicut fidelibus. qḋ eſt cōtra illud qḋ dicunt ꝙ cā diſpenſandi fuit multiplicatio fideliū ad cultum dei. Et ſine dubio ſatis durum eſt ꝙ oēs infideles peccauerint ducendo plures vxores ꝑcipue cū de agar quā accepit abraam poſt ſarā natus ſit yſmael: cuiꝰ ſucceſſores oēs fuerunt infideles ⁊ habuerunt plures vxores. Irrationabile etiā videt̄ ꝙ apud oēs ifideles ratio nālis fuerit adeo obumbrata ꝙ iudicauerint pluralitatem vxorū licitā ſi ipſa eſſet ɔtra ius nāle: nec eſſet licita niſi ex diſpenſatiōe diuina: ſi diſpenſatio talis vocetur diuina reuelatio ſpecialr facta ſi alicui ſcdā fuit. ¶ 5°. Q2 alij dicunt ꝙ primi qui habuerunt plures vxores nō potuerunt licite ɔ̄here cum ſcdā viuente ꝑma: cū qua ſimpliciter primo ɔ̄xerant niſi de ɔ̄ſenſu eius. cuius rō eſt: q2 duobus ɔtrahentibus inter ſe ſimplr quilibet tranſfert totam ptātem corporis ſui in alterū: ⁊ iō ſine cōſenſu eius non pōt obligare alteri corpus ſuum. Potuit tñ de cōſenſu eius ex cauſa: ſi. ſ. vxor ſit ſterilis vel ꝑꝑ paucitateꝫ humani gn̄is. et ſic fuit in abraā vt habet̄ Gen. 16. ⁊. 32. q. 3. c. Dixit ſara ad abraā: ecce cōcluſit me dn̄s ne parerem: ingredere ad ancillā meam: ſi faltē ex ea ſuſcipiam filios. Ecce ꝙ de volūtate vxoris ſterilis ꝓpter ſterilitatē eius accepit ſcdāꝫ. Hoc modo ⁊ hac de cā habuit Jacob plures vxores: q2 de voluntate rachelis creditur: ꝙ lya ſuppoſuerit ſe ei. Uoluit. n. rachel parcere verecūdie ſororis antiquioris cū eſſet cōſuetudo apud ipſos vt antiquiores primo traderent̄ ad nuptias. De voluntate etiā duaꝝ earū ingreſſus eſt ad ancillas earuꝫ. Ad ancillā quidē rachel ꝓpter eius ſterilitatē vt habet̄ Gen. 30. Ad ancillā vero lye poſtq̄̄ lya credidit ſe deſiſſe parere. Proceſſu vō tp̄is mos inoleuit habere plures vxores de voluntate ꝑme tacita vel expreſſa vel cōſuetudine ſuꝑ hoc obtēta. Nec in hoc vident̄ peccaſſe. vñ Ambro. dicit ⁊ hꝫ in littera ⁊ recitat̄. 32. q. 4. obijcitur: ꝙ q̄n mos erat pctm̄ nō erat. Et iō antiquis iuſtis non fuit pctm̄ ꝙ pluribus feminis vtebant̄. Neq2 ɔtra nāꝫ hoc faciebant: cū non laſciuiendi ſed gignēdi cā hoc facerent. Nec contra morē: q2 eo tp̄e ea fiebant. Nec ɔtra preceptū: q2 nulla lege erat prohibitū. Qḋ aūt dicit Innocē. ꝙ nunq̄̄ licuit hēre plures vxores ſimul niſi cui fuit diuina reuelatiōe ɔceſſuꝫ. Exponendū eſt non de reuelatione q̄ eſt ſpālis iſpiratio: ſꝫ de īteriori dictamine q̄ ſciuerunt antiq ꝑres ꝙ ꝓ multiplicatione gn̄is humani licuit hēre plures vxores de voluntate ꝑncipalis vel de ɔ̄ſuetudine ſuꝑ hoc obtēta. Sicut. n. lex nālis nō ē ſcripta in codice: ſꝫ īpreſſa in mente: ſic dictamē rōnis quo ſcitur: in quo caſu lex nō aſtringit cū ſit q̄dā legis īterpretatio pōt dici diſpēſatio: ⁊ q2 eſt mētī a deo īpreſſa: iō vocat̄ diuina diſpēſatō. Et ſic exponit ipſemet Innocē. dctm̄ ſuū. ſ. q̄d intelligat per reuelationē dicens: ꝙ q̄nq2 mos interdum etiam fas cenſet̄: vt fas referatur ad cauſam ꝓpter quā licuit: mos vō ad ɔ̄ſuetudineꝫ obtentā ſuppoſita cauſa. ¶ 6°. confirmat̄ predicta opinio ab alijs: q2

Contra eandē ɔcluſionē arguit Dur. d. 32. q. 1.

Utruꝫ ex hoc ꝙ pluralitas vxorū īpedit aliquā paceꝫ in familia ſequat̄ ꝙ ſit illicitū hēre plures vxores: q̄ ſit ɔ̄ legē nāe.

licet ex cauſa renunciare iuri ſuo:non minus in parte ꝙ̃ in toto:ſ3 per hoc ꝙ vir emittit votũ caſtitatis in totum preiudicatᷣ alteri:ſed per hoc ꝙ ꝯbit cũ ſcḋa ſolũ in pte. ergo ſi de licẽtia eius ⁊ ꝯſenſu l3 emittere votũ ſicut pa ri ꝯ enſu matrimonia emiſerunt ꝑꝑ bonũ caſtitatis:pa ri rõne ꝑꝑ ſterilitatẽ vxoris vel multiplicatiões3 huma ni gñis de licẽtia ṗme vxo ris licuit accipe ſcḋa3. ⸿ 7°. ad ide3. Q2 ſicẽ eſt ꝯ legẽ nãe ſupinducere ſcḋa3:ſic ⁊ ey cere caſta3; ſed abrahã voluit eycere agar ſuadẽte ſara: nec ſupinduxiſſ3 agar niſi angelo reuelãte ⁊ illud ẽ ſcri ptũ.nihil ãt plus ſcriptũ eſt de ſcis pr̃ibus hñtibus pla res vxores niſi ꝙ ꝯſentiẽtib⁹ primis ꝑꝑ ſterilitatẽ alias ducebãt:ſicut abrahã rogatu ſare duxit agar:⁊ ſicut Ja cob ad rogatũ ṗmarũ illaꝝ ancillas duxit ſic ⁊ de aliis nõ eſt aũt ſcriptũ:dixit dñs ad abrahã audi vocẽ ſare i gredię̃do ad agar.ergo ⁊c̃. ⸿ 8°. Q2 qḋ nulla lege eſt ꝓ hibitũ põt eẽ ꝯſuetudine licitũ:iſtud aũt eſt h°. Et tunc mos erat:crimen nõ erat:vt Aug. dicit. ⸿ 9°. arguitᷣ ab aliis ꝙ ex pape diſpenſatõe liceat alicui hẽre duas vxo res ſil:q2 hoc eẽt oĩno ꝯ rõnẽ.ſi gͣ diceret ꝙ ſicut papa diſpenſat in ſolẽni voto ꝯtinentie ꝑꝑ bonum cõe: ſicut diſpenſatũ fuit cum q̇da3 monacho de gñe regio aragonũ:vt ꝯheret ꝑpter defectũ heredis:ſic diſpenſare põt: vt ṗnceps habens vxorẽ ſterilẽ de qua nõ poſſ3 ſuſcipe re prolẽ ea viuente ⁊ ꝯſentiẽte acciperet aliã. Nec mi nus eſt ꝯ ius nãle ⁊ diuinũ non ſoluere votũ ꝙ̃ plurali tas vxorũ:q2 ⁊ ſi vtrunq3 cadat ſub ṗcepto:non tñ indi ſpenſab:lr. ⸿ Cõtra ſcḋam ꝯnẽ arguit Scotus ꝓbãdo ꝙ rõ nõ valeat aſſignata cur votũ ſolẽne ipediat matri moniũ plus ꝙ̃ votũ ſimplex:q2.ſ.per votu3 ſolẽne dat aliq̇s ius in ſe ⁊c̃. q2 l3 illa rõ ſit ꝓbabilis.tñ h3 inſtãtia: q2 vouens in voto ꝑuato dat corpus ſuũ deo quãtu3 ad actũ voti.ergo nõ poſſet poſtea dare corpus ſuũ cõiugi ad actũ ꝯtrariũ. Non.n.minus trãſfert a ſe illud qḋ dat imediate deo:ꝙ̃ ſi mediante hoĩe vicario. Si ḋr ꝙ de⁹ noluit vti ptãte corporis imediate ſibi dati: vt ſimplr̃ datio ſequẽs ad ꝯiugiũ nulla eſſet:voluit aũt ſic eẽ de datione ſibi facta mediãte hoĩe. S3 hoc non v3 q2 ſcri ptura nõ exprimit illã voluntatẽ dei:nec illã voluntatẽ eius. Nec v3 ſi dicatᷣ ꝙ vouens ſolẽniter mittit in poſ ſeſſionẽ illũ cui vouet:nõ aũt vouens ꝑuate:ſed q̃ſi pro mittit. S3 ꝯ:q2 oĩa intrinſeca voto vt reſpicit actũ volũ tatis ꝑ quẽ obligat ſe vouẽdo:⁊ trãſfert dñiu3 ſuũ in al terũ:q2 per ſolã voluntatẽ eſt dñs ⁊ transfert dñiu3:oĩa inꝙ̃ illa ſunt eq̃lia hincinde.ergo nõ magis eſt datio h̃ ꝙ̃ ibi:vel ſola ꝓmiſſio hic ꝙ̃ ibi. ⸿ Cõtra candẽ ꝯnem arguit Aureolus ipugnãdo qḋdã dictũ ibidem ꝯtentus in virtute:vel ſaltẽ apparenter.ſ.ꝙ papa vel eccľia non põt votũ ſolẽne ꝯtinentie relaxare. ⁊ arguit ſic:q2 votũ nõ eſſet actus latrie niſi ſit rõnabilr ⁊ licite factũ. Non põt ergo interpretatio voti vergere in ꝑiudiciũ cõitatis vel ſalutis vouẽtis. Et ſi votũ ꝑꝑ talem rõnẽ nõ teneat ex eadẽ cã põt votũ cõmutari: ſicut votũ ꝑegrinatiõis in votũ religionis. S3 hoc nõ d3 fieri ꝓpria auctõitate:ſ3 ad illũ ꝑtinet cõmutatio ad quẽ ꝑtinet interpretari quid ſit maius vľ minus bonũ:cuiuſmodi eſt papa vel ꝑela tus. Et rõ eſt:q2 in voto eſt obligatio ⁊ ꝯtctus inter deũ ⁊ hoĩes:cõmutatio ergo d3 fieri de ꝯſenſu cuiuſlibʒ par tis. Locum aũt partis dei t3 dei vicarius papa ⁊ ꝑlatus in ordine ad ſuũ ſubditũ. ⸿ 2°. q2 frequenter factũ eſt ꝙ talis diſpẽſatio eſt ꝑꝑ maius bonũ:q2 maius bonũ ẽ capax xp̃ianitatis vel ꝓmotio fidei ⁊ ſilia que ꝯſequũtᷣ q̃nq3 ex iſtis diſpẽſationib⁹ ꝙ̃ ꝯtinentia cuiuſcũq3. Nã ꝯtinentia non h3 bonitatẽ ex ſe:ſ3 ex circũſtantia:q2 ex ꝯtinentia itellectus vigoratᷣ ad ꝯtemplationẽ veritatis

⁊ diuinoꝝ. Item q2 ꝯtinentia eſt bonũ ꝑuatũ:qḋ non eſt tantũ bonũ ſicut bonũ cõe.) Hec ille. ⸿ Primo ad idẽ arguit Durandus:q2 huic diſpenſationi non ob.niſi excellentia mãe:ſi non poſſit fieri recõpenſatio:vľ ſolẽ nitas adhibita. S3 neutrũ iſtoꝝ põt obſtare.ergo ⁊c̃. h⁹ probatᷣ quo ad vtranq3 partẽ. Et quidẽ ꝙ primũ nõ ob ſtet oſtenditᷣ. Fuerunt.n.quidã dicentes ꝙ in voto cõti nentie nõ põt diſpenſari ꝑꝑ excellentiã materie: q2 oĩs diſpenſatio in voto reqrit cõpenſatiões3:ſ3 ꝯtinentia nõ põt per bonũ aliqḋ cõpenſari ſm illud qḋ hr̃. Eccl. 26°. Nõ eſt digna põderatio aĩe ꝯtinentis:⁊ q2 per eam maxĩ ꝓbat hõ de hoſte domeſtico:⁊ perfectiue cõformatᷣ hõ xp̃o q̃tũ ad puritatẽ mentis ⁊ corpis.ergo in voto con tinentie non põt diſpenſari ꝑꝑ defectu3 cõpenſationis. S3 iſtud non v3:q2 virginitas vel ꝯtinentia non eſt ali quid bonũ ſm ſe:ſ3 ſolũ medicina:q̃tenus ipedientia li beram ꝯtemplationẽ diuinoꝝ3 remouet. Ad hoc.n.or dinatᷣ vt p3 ꝑ apoſtolũ ṗmo. Cor. 7°. Ex hoc ſic arguitᷣ. Finis eſt melior his que ſũt ad finẽ:ſ3 cõtemplatio eſt finis virginitatis vel ꝯtinentie.ergo eſt aliquid melius vtroq3. Cũ ergo poſſit diſpenſari in voto ꝯtemplatiõis vel orationis non obſtante eius dignitate:fortiori rõne põt diſpenſari in voto ꝯtinentie. Nec ob. qḋ dicitᷣ ꝙ nõ eſt digna ⁊c̃. q2 hoc eſt veru3 de bonis exterioribus vel corporalib⁹ ꝑtinentibus ad ꝑuatã perſonã:ſ3 bonũ ſpi ritale vel bonũ cõe gentis vel regni ꝑponderat bono ꝯtinentie. Magis etiã ꝯformamur deo per bonũ ꝯtem plationis qḋ ꝑtinet ad aĩam ꝙ̃ per bonũ cõtinentie qḋ ꝑtinet ad corpus. P3 ergo prima pars minoris ꝙ votũ ꝯtinentie non eſt diſpenſabile rõne materie. Q2 autem non ſit indiſpẽſabile rõne ſolẽnitatis:qḋ fuit ſcḋa pars minoris ꝓbatᷣ. Ubi ſciendũ ꝙ quidã dicunt ꝙ tale vo tũ eſt indiſpẽſabile rõne ſolẽnitatis: q2 ſicut hr̃ Leuiti ci vltimo:qḋ ſel ſcĩficatũ eſt dño:non põt in alios vſus cõmutari. S3 per ſolẽne votũ ꝯtinentie ſolẽ in religio nis profeſſione ⁊ ſacri ordinis ſuſceptione ſcĩficatᷣ quis dño:⁊ ſemel ſcĩficatus ſemꝑ manet ſcĩficatus.ergo nõ põt deputari ad alios vſus:⁊ maxime ꝯrios: vt eſt vſus matrimonij. Maior p3 ex auctoritate allegata. Mino rem declarant quãtũ ad vtranq3 ſui partẽ:q2 ſolẽnitas adhibetᷣ vnicuiq3 rei ſm illius rei ꝯditionẽ. Sicut ſolẽ nitas militie ꝯſiſtit in apparatu equoꝝ ⁊ armorũ ⁊ con curſu militũ:q2 hoc militie ꝯgruit:⁊ ſolẽnitas nuptiarũ ꝯſiſtit in ornatu ſponſi ⁊ ſponſe ⁊ ꝯuentu amicorũ que nuptijs ꝯgruant. Et ſilr̃ cum votũ ſit promiſſio deo fa cta ſolẽnitas voti accipitᷣ ſm illud ſpũale. Qḋ ad deu3 pertinet.ſ.ſm aliquã ſpecialẽ benedictionẽ vel ꝯſecra tionem:quoru3 vtrunq3 fit in ꝓfeſſione certe regule:⁊ ſacri ordinis ſuſceptiõe. Sic aũt ꝯſecratus nunꝙ̃ conſe crationẽ amittit q̃diu manet:q2 in rebus inaiatis ide3 p3. Calix enĩ ſemel ꝯſecratus q̃diu manet integer ſꝑ re manet ꝯſecratus:nec eſt in ptãte ꝑlati cuiuſcũq3 ꝙ ſel ꝯſecratũ deſinat eẽ ꝯſecratu3. ⁊ ſic p3 minor ꝓ vtraq3 parte. ſequitᷣ ergo ꝯ.ſ.ꝙ ꝯſecratus dño ꝑ ſolẽne votum ꝯtinentie nõ põt ꝑ quẽcũq3 ꝑlatũ ad vſus matrimonij deputari. Hoc tñ intereſt vt iſti dicũt iter ſolẽnizationẽ voti ꝑ ſuſceptões3 ſacri ordinis:⁊ ꝑ ꝓfeſſiones3 religiõis: q2 ſolẽnitati ordinis nõ eſt annexũ votũ ꝯtinentie eẽn tialiter:ſ3 ſolũ ex ſtatuto eccľie:ꝑꝑ qḋ votũ ꝯtinentie ſe h3 ad eũ accidentalr̃:⁊ ecõtra. Et iḋ in tali voto põt di ſpẽſari ꝑ eccleſiã nõ obſtante ꝯſecratiõe:cui nõ ꝯiungitᷣ votũ ꝑ ſe:ſ3 votũ ꝯtinentie eẽntiale eſt ſtatui religiõis ꝑ quẽ hõ totalr̃ renunciat ſeclo dei ſeruitio mãcipatus: qḋ nõ põt ſtare ſil̃ cũ matrimonio in quo icũbit neceſ ſitas ꝓcurande vxoris ⁊ ꝓlis ⁊ familie ⁊ rerũ:que ad h̃ requiruntᷣ

Utrum liceat habere plres vxores ex diſpẽſatione pape.

Ad idẽ argu it Dur. d. 37 q. ſcḋa.

Utrum pape ex hoc nõ poſ ſit in voto ſo lẽni ꝯtinẽtie diſpẽ.arc: q2 deficiat com penſatio.

requirunt̃:ꝛ ideo ↄſecratio que fit in pfeſſione religionis hꝫ eſſentialiter annexū votū ↄtinētie. Propter qḋ ſicut nō pōt fieri ꝙ ſemel ↄſecrat᷒ deo ꝑ pfeſſionē religionis nō maneat ↄſecrat᷒:ſic nō pōt fieri ꝙ poſt votū ↄtinētie tali bñdictione ↄſecratū pfeſſus poſſit trāſferri ad ↄriū actū mr̄imonij:ſed ḡegḋ ſit de iſta ↄne:rō tñ iſta nō cogit. Qḋ.n.dr̄ in maiori ꝙ illḋ qḋ ſemel ē dn̄o ↄſecratū nō pōt i alios vſus cōmutari: verū eſt paſſim ꝛ indifferēter.pōt tñ i caſu ꝓ magna neceſſitate. Unde Dauid ꝛ q̄ cū eo erāt comederūt panes dn̄o ↄſecratos nec peccauerūt:qꝛ neceſſitas excuſauit eos:vt hr̄.i. Regū.21°.ꝛ hodie ſi q̄s laicus periculoſe ſitiret: nec haberet cū quo biberet:niſi cū calice cōſecrato: nō peccaret ſi in eo biberet:ꝛ ſi in talib᷒ excuſat neceſſitas perſonalis:fortiori rōne vtilitas cōis. Et ſilr̄ videret̃ dōꝫ i propoſito ꝙ cōſecrat᷒ dn̄o ꝑ votū ↄtinētie ſolēnizatū poſſet diſpēſatiue tradi ad matrimoniū pp bonū cōe. Qḋ etiā dr̄ in minori ꝙ ꝑ ſolēne votū ↄtinētie ↄſecrat̃ q̄s dn̄o:poſſet dici ꝙ illa ↄſecratio que fit in ſacri ordis ſuſceptiōe ꝛ pfeſſione religiōis olo ꝑ accidēs ſe hꝫ ad votū ↄtinētie:ꝛ h̄ ipſi ↄcedūt de ↄſecratiōe: que eſt in ſuſceptiōe ſacri ordinis. Idē ēt vr̄ de bñdictiōe q̄ eſt in pfeſſione religiōis:qꝛ ad pfeſſionē nulla benedictio ex neceſſitate reqrit̃:ſꝫ ſolū emiſſio voti in manu plati: ꝛ q̄ ſi nulla adderet̃ bñdictio vera eēt pfeſſio:ꝛ eq̄ obligaret apud deū ꝛ hoīes ſicut habita bñdictiōe: quēadmodū dr̄ de eo q̄ manet in religiōe anno ꝓbōnis tranſacto q̄ reputat̃ vere pfeſſus abſqꝫ bñdictione aliq̄:qꝛ etiā bñdictio addit̃.illa magis reſpicit bonū vel votuꝫ obediētie q̄ ↄtinētie:qꝛ eſt bñdictio hitus q̄ ē ſignū ꝙ deferētes ſimile habitū viuant in ſili obediētia:pp qḋ vr̄ ꝙ ſicut pōt diſpēſari in voto ↄtinētie ſolēnizato per ſuſceptionē ſacri ordis.ita q̄ñ ſolēnizat̃ ꝑ pfeſſionē religiōis. ¶ 2°.ad idē. Qꝛ.n.ſolēnizatio voti nō obſtet q̄n tale ſit diſpēſabile.pꝫ conſiderādo q̄d ſolēnitas addat ad votū.addit.n.ſolū quādā pfectionē accidētalē: ſicut enim in ſacris ꝛ ceteris reb᷒ differūt ea q̄ ſūt de neceſſitate ab hiis q̄ ſūt de ſolēnitate: ita i votis. Utrobiqꝫ.n. res eſt pfecta eſſentialr̄ excluſa ſolēnitate: ita ꝙ ſolēnitas nō addit niſi quēdā decorē accidētalē. Cū q̄ votuꝫ ſit eſſentialr̄ quedā pmiſſio:ac ꝑ h̄ q̄dā obligatio: quicq̄d obligatiōis eſt in voto totū eſt ibi excluſa ſolēnitate. Eſt aūt in voto duplex obligatio. Una ſolius pmiſſionis:poſtquā res nō dꝫ alteri tradi:ꝛ hec ſola eſt i voto ſimplici:alia eſt pmiſſionis ꝛ traditiōis rei pmiſſe poſtquā res nō pōt alteri tradi:cū pmiſſus iā ſit adeptus dn̄iū rei:ꝛ hec ē i voto pfecto. Eſſentialr̄.n.pficit̃ votū: cū ſit quedā pmiſſio in h̄ ꝙ res pmiſſa tradit̃: ꝛ ex h̄ hꝫ votū ꝙ dirimat mr̄imoniū iā ↄtū:ēt ſi nulla ſolēnitas adderet̃. que q̄ñ addit̃ nihil obligatiōis addit:ſed ſolū quēdā decorē. Ex quo ſic pt̄ argui. Illud ſine quo votū eſt eēntialiter pfectū:nec addit voto aliquā obligationē:nō impedit q̄n in voto poſſit fieri diſpēſatio:ſꝫ ſolēnitas voti eſt hm̄oi.vt declaratū eſt.q̄ nō impedit q̄n in voto cōtinētie q̄ñtūcūqꝫ ſolēnizato poſſit diſpēſari. ¶ 3°.ad pncipale argnit̃.qꝛ ſꝫ Bernardū:qḋ ꝑ charitate inſtitutū eſt:ↄ charitatē militare nō dꝫ.ſꝫ ſi nō poſſꝫ diſpēſari in ſolēni voto ↄtinētie: tūc aliq̄ñ militaret ↄ charitatē:ſicut q̄ñ pro diſpēſatiōe pax vni᷒ regni poſſet acq̄ri.q̄ i tali caſu poſſꝫ diſpēſari. ¶ Cōtra eādē arguit Pe. de palu. pbādo ꝙ pp̄ poſſit diſpēſare in ſolēni voto religiōis.qꝛ q̄ rōne obligatio ad actū mr̄imoniale nō eſt eſſentialis mr̄imonio:eadē rōne obligari ad caſtitatē nō eſt eſſentiale ad religionē.ſed ſicut in matrimonio eſt ipſe ↄtus trāſiēs:ex quo cauſat̃ vinculū qḋ eſt eſſentiale matrimonio ad quod conſequitur obligatio ad reddendum debitum ꝛ ius petendi quaſi actio:ſic in religiōe eſt ipſa pfeſſio q̄ſi ↄtus facti trāſiēs ex qua innaſcit̃ vinculū ad ipſam religionē:ꝑ qḋ q̄ſdiu viuit dr̄ religioſus talis religiōis:ſicut ↄiunx talis coniugis. Niſi ꝙ vinculū matrimoniale eſt quedā res abſoluta vel reſpectiua:ſicut character ꝛ ornatus i aliqꝫ ſacris. Uinculū aūt religiōis nō eſt res:ſꝫ relatio rōnis ſicut eē ↄſecratū in calice vel altari. Itē ipaꝫ eſſentiā religiōis ↄſeq̄t̃ obligatio ad act᷒ religiōis etiā poſitiuos: vt ē obedire:ꝛ ꝓuatiuos vt ē ñ hr̄e ppriū:ꝛ ñ vti ↄiugio: ſic obligatio ad actū ↄiugij ſeq̄t̃ vīculū ↄiugij. Niſi ꝙ i mr̄imonio obligatio ē firmata de iur̄ dīno nō ſolū ſm̄ ſe:ſed ſm̄ ꝙ eſt acceſſoria ſacramenti a deo inſtituti. ſed obligatio ad ea que ſunt religionis eſt quideꝫ de iure diuino ſm̄ ſe:quia dicit. Uouete ꝛ reddite dn̄o deo veſtro:ꝛ nō ratione ei᷒ qḋ ſequit̃:qḋ nō eſt ſacramētuꝫ: ſed quedā cōſecratio ab homine adinuēta: ſicut nō vti calice ad vſus ꝓphanos ſm̄ ſe ſuppoſita cōſecratione eſt de iure diuino:qꝛ ꝓhibet ſcā ꝓphanari:ſed nō rōne cōſecrationis que eſt per hoīe:ꝫ ita ꝙ ſicut papa poteſt diſpenſare vt calix vendat̃ etiā non conflatus: ſic ꝛ ꝙ monachus manens monachus vxoret̃.qꝛ ſupra votuꝫ ſimplex nō fit per pfeſſionē:niſi qḋ eſt poſitiuū:ſed in voto ſimplici pōt papa diſpenſare. ergo ꝛ in iſto rōne voti:ſed obligationē pūt eſt ex ſacramēto eccleſie pōt ipſe remittere.ergo ꝛ totalē. ¶ 2°.ꝙ papa poſſit diſpenſare in voto cōtinentie ſolēnizato per pfeſſionē: ſic ꝙ matrimoniū poſtea cōtractū teneat arguit: quia papa ſtatuit illud ꝙ ipſe cū vult deſtituit. Unde ſicut pōt facere ꝙ mr̄imoniū teneat in gradu ab eccleſia prohibito:ita ꝛ ꝙ teneat poſt pfeſſionē cui᷒ ſolēnitas eſt per eccleſiā inſtituta que facit tales pſonas inhabiles. Non eni ſubſtantia voti facit pſonā illegitimā que eſt a iure naturali vel diuino: ſed ſolēnitas que eſt ꝑ eccleſiā. Et pōt eſſe ſufficiens cā diſpenſandi: vt ſarracenus rex cū tota terra pmittat ↄuerſionē ſi ſanctimonialis ſibi det̃ cui᷒ amore captus eſt: ſicut Jacob conſenſit dare dinā filio regis ſichē alienigene ꝓpter circuncīſioneꝫ: aut ſi reginn cōcupiſcens monachū ſimiliter. ſic enim Moyſes duxit vxorē ethiopiſſam alienigenā. Et ꝙ h̄ poſſit licere.patet.qꝛ licꝫ papa nō poſſit facere ꝙ pfeſſus nō fuerit pfeſſus:pōt tñ facere ꝙ nō ſit obligat᷒ religioni:nec ad vota religionis:qꝛ in oī obligatione itelligit̃ auctoritas pape excepta. Sicut non pōt facere ꝙ calix non fuerit cōſecratus:ſed bene pōt ipſum deordinare ab hoc ꝙ per cōſecrationē erat dedicatus:vt ſi ꝓhibeat ꝙ cum calice ſancti Dionyſij non celebretur in memoriā ꝛ reuerentiā illius. Unde nō erit monachus obligatus ad caſtitatē:ſi papa irritat obligationē tanq̄ꝫ eccleſie cōtrariam:ꝛ maioris boni impedimentū:ꝛ per ↄn̄s poterit cōtrahere: ꝛ ſic de alijs votis: ſicut fecit regi aragonū patris monacho quē ꝓpter defectum heredis compulit exire monaſteriū ꝛ ad matrimoniūꝫ contrahendū:qui vxoratus fuit liberat᷒ a voto caſtitatis. Unde nec poſt mortē vxoris tenebat̃ continere ꝛ paupertatē hēre. vnde filios heredes habuit. Nec ꝑ ↄn̄s obedire:quia nō poteſt tolli vnū de eſſentialibus quin tollant̃ alia ſm̄ quoſdam. Unde ꝙ ipſe vxore impḡnata redijt ad monaſteriū fuit pfectiōis: ꝛ ſm̄ hoc poteſt dici ad decretalē ꝙ verū eſt ꝙ q̄ſdiu obligat᷒ eſt regule ñ pt̄ ſibi dari licētia:q̄ caſtitas eſt ſibi annexa. Unde cum monachus fit epiſcopus nō habet propriuꝫ: nec poteſt teſtari niſi ꝺ priuilegio ſpeciali. nec eſt liberatus ab obedientia. Unde ſi reſignans epiſcopatui re

Contra eandem arguit Pe. de pal. d.38.q.4°.

Contrā pp̄ poſſit diſpēſare i voto ſolenni religionis ſic ꝙ monach᷒ manēs mōach᷒ vxoret̃.

dent ad clauſtrū:tenet̄ obedire ſine noua pfeſſione:ſic̄
pz i Raymūdo q poſtq̄ reſignauit: lait⁹ fact⁹ ē magr̄
ordis. Per h̄ ēt pz q pp pōt de regularib⁹ facere ſecla
res. ¶ 3ᵒ. pbat q pp pt ſimplr̄ facere de mōacho non
monachum: q2 eē monachū eſſentialr̄ eſt eē obliga-
tū ad tria vota p talē modū pfitēdi:lz aūt papa nō poſ
ſit facere q iſte nō fuerit ſic obligat⁹:q2 nec de⁹ poſſet:
pōt tñ facere q q ſic fuit obligat⁹ nō pl⁹ ſit obligatus.
q2 aut hoc phibet votū vel ius diuinū:aut ſtatutū hu
manū:nō pmū: q2 in voto vt votū eſt pp pōt diſpēſar̄:
nec etiā ſtatutū hūanū:q2 oē ſtatutū iuris poſitiui amo
uere pōt:ſicut q pp pt facere q religioſus nō ſit obliga
tus ad paupratē aut caſtitatē vel obediētiā:q2 lz iſta vo
ta dicant̄ ſubalia religiōis pinſq̄ alia:ex h̄ q ſine iſtis
nō eſt religio:q poſſet eē ſine alijs:nihilomin⁹ tñ q̄ in
regula ⁊ ſtatutis ɔtinent̄ alia ſicut iſta: eque ſūt eēntia
lia religioni illa ſicut iſta:alias vna religio nō differret
eſſentialr̄ ab alia:cū oīa religio ɔtineat iſta tria: ⁊ m lre
eq̄liter:quā q rōne pp pōt diſpēſare in illis:ita ⁊ i iſtis.
Iſtis aūt trib⁹ amotis nō ſtat religio:q papa pt facer̄ d
monacho nō monachū. Si dicat̄ q rō nō valet: quia
al. qs plat⁹ diſpēſat in ſilētio:q nō diſpēſat in caſtitate.
Dōz q h̄ nō valet:q2 illa diſpēſatio eſt ſm regulā ſibi
ɔmiſſam:⁊ nō iſta:papa vō diſpēſat nō q2 ɔmittit̄ ſibi
in regula:ſz iure ſuo:tanq̄ ille in cui⁹ pudiciū nihil po
tuit ɔmitti:⁊ qua rōne papa pōt diſpēſare i oib⁹ eēntia
lib⁹ eiuſdē:fortiori rōne in vno vel duob⁹:ſz vez eſt q
tūc nō manet monach⁹:ſi aut ab oib⁹ vel aliqb⁹ abſol
uat̄:q2 tria illa ſunt de eēntia monachat⁹. ¶ 4ᵒ. arguit
q2 rōnes pro pte oppoſita ⁊ inſtātie ɔ pdicta nō valent.

Arguit ɔtra rones pro cõ cluſione.

Q2 n. in voto ɔtinētie ſolēnizato p pfeſſionē religionis
papa nō poſſit diſpēſare arguūt aliq q̄druplicater. Pri
mo:q2 abdicatio ppᵉtatis ⁊ cuſtodia caſtitatis adeo
ſunt annexa regule monachali: vt ɔ eā nec ſūmus pōti
fex valeat licētiam indulgere extra d ſtatu monach.
cū ad monaſteriū in fine. 2ᵒ. q2 ɔſecrata ppetuo durāt
ɔſecrata:q̄diu ⁊ ille res. 3ᵒ. q2 papa nō pōt diſpēſar̄ in
mr̄imonio nō ɔſumato:ſz pfeſſio ſoluit mr̄imoniū nō
ɔſumatū:⁊ ſic eſt forti⁹ vinculū:⁊ p ɔñs min⁹ diſpēſa-
bile. 4ᵒ. q2 ſi pp poſſet i ſolēni voto ɔtinētie diſpēſar̄.
tūc iſte cū quo diſpēſaret poſſet licite ad ſeculū reuer-
ti:⁊ ɔhere mr̄imonialr̄:ſz ponam⁹ q intraſſet religionez
poſt mr̄imoniū iniciatū ⁊ nō ɔſumatū:⁊ eo pfeſſo vxō
ei⁹ ɔtraxiſſet cū alio:tūc ſeq̄ret̄ q aliq̄ viuēte vxore legi
tima poſſet cū alia ɔhere:h̄ aūt nō vr̄. q̄re ⁊c̄. Sed iſte
inſtātie nō valēt. Nō q̄dē prima:q2 dr̄ q papa nō poſ-
ſet diſpēſare:ſz irritare:vel nō pōt diſpēſare q̄diu ille
manet monach⁹:q2 eſſentialiter eſt h̄ illi annexū:ſz pa
pa pōt facere d monacho nō monachū. Silr̄ nec 2ᵃ va
let:q2 dr̄ q ſolēnitas voti put dirimit mr̄imoniū poſt
ɔtractū quo ad iſtū effectū eſt p eccliaz:que ſtatuit tales p
ſonas inhabiles:⁊ ſic dz itelligi illō de voto c. i. li. 6. alr̄
falſuz eēt ſi itelligeret̄: q eēntia ſua eēt p eccliaz: cū ſa
cer ordo q eſt vez ſacrū nō ſit p eccleſiam: ſz q irritet
mr̄imoniū eſt annexū vtriq̄ ex ſtatuto eccl'ie:⁊ nō de
iure nāli quo ſolū pr̄ ⁊ mr̄ ſunt inhabiles: nec de lege
diua:ſz aūt nō poſſit fieri q̄n ɔſecratū fuerit ɔſecratū:
pōt tñ fieri q ex ɔſecratiōe nō ɔſequat̄ illō qō ex ſolo
ſtatuto eccl'ie ipm ɔſequit̄:cō eſt eē inhabile ad matri
moniū. Ulteri⁹ 3ᵃ inſtātia nō valet. q2 dr̄ q pfeſſio ſol
uit vinculū mr̄imonij nō ɔſumati nō ex ſtatuto eccle-
ſie:ſz ex h̄ q eſt mors ciuilis. Unñ pfiteri vitā heremiti
cā ſoluit mr̄imoniū:ſicut pfiteri vitā cenobiticā:pt āt
papa diſpēſare i morte ciuili:q2 pōt hr̄mitā cogere ad
ſpetū redire:vō ⁊c̄. Itē q2 i morte ciuili nō eſt aliquod
reale amouēdū:ſic̄ eſt i mr̄imonio:qō ex ſtatuto dei eſt
q mors ciuilis q̄ eſt diſpēſabilis p hoīem tollat matri
moniū diſpēſabile p hoīem. Deniq̄ 4ᵃ nō valet. q2 dr̄
q ſicut nō eſt icōueniēs poſt mr̄imoniū ɔſumatū al
tez mori:⁊ ſic mr̄imoniū ſolui:⁊ nihilomin⁹ ſi mortu⁹
ſuſcitaret̄ poſſet ɔhere cū alia p⁹ viuēte:ſic nō eſt icō
ueniēs q poſt matrimoniū iniciatū p ingreſſuz religio
nis:⁊ p mortē ſpūalē ſolutū:ſi religioſus p diſpenſatio
nē ſuſcitet̄ ad vitā ciuilē q contrahat cum alia prima
viuente:nec propter hoc habet plures vxores:ſz vnam
tñ:quia cū pma fuit ſolutum matrimoniū. Hec Pe.

¶ Ad idē arguit Godofredus. xiᵒ. quolibz. q. 17. dicēs: Ad idē argu Godo.
q ad reformationē pacis vbi immineret periculum vel
perturbatio eccleſie vel in aliquo tali caſu pōt diſpēſa-
ri in tali voto:quia ſi nō poſſet:aut h̄ eſt quia nō poteſt
recompenſari per eque bonuz vel melius: aut propter
votū aut ppter ſolēnitatē voti. Sed nulluz iſtoz impe
dit. Primū nō. q2 virginitas vel cōtinētia monachalis
nō eſt de eſſentia virtutis ɔtinētie. ſed eſt quidā grad⁹
accidētalis ſuperaddit⁹:ſicut abſtinere a carnib⁹ nō eſt
de eſſentia eius in quo principaliter conſiſtit virtus ab
ſtinentie. ſed eſt quoddaz accidētale additū: ppter qō
caſtitas Iohis nō prefert̄ matrimonio Abrahe. Uitā-
re aūt periculuz diſcordie ex qua poſſet cōturbari pax
eccleſie:⁊ reformare pacē:in tali caſu eſt ſatis mai⁹ bo
nū q̄ illud accidentale ſupadditū ſup bonū cōtinentie
cōiugalis. Bonū eni cōe meli⁹ ē ⁊ diuinius q̄ bonū ſin
gularis pſone adeo q oportet act⁹ maioris perfectiōis
de ſe itermittere:ſcz act⁹ vite cōtēplatiue: vt exerceāt̄
actus minus pfecti:ſcz actus vite actiue ppter bonuz
cōe:nec eſt ɔ hoc quod dicitur Eccleſiaſtici. 26. Nō eſt
digna ponderatio ɔtinentis aie. Tū q2 ibi nō accipitur
cōtinentia pro ſpāli virtute:ſed pro oi:tum quia matri
moniū nō tollit bonum continentie ſimpliciter:ſed tñ
q̄tum ad illū gradū accidētalē. 2ᵐ etiā nō īpedit: ſcz
obligatio voti. q2 votū fatuū nō obligat:ſz ſi aliquis ſic
voueret ſeruare aliquid q ſi totus mūdus periret nō
dimitteret:fatuū eſſet. q nō obligaret tale votū. Suffi-
cit eni q ppter ppriū comodū vel ppria ſponte non
intendat qō vouit mutare:⁊ ille etiā cuius eſt diſcernere
in quo caſu expedit ſeruare votū: pōt in diſpenſatione
voti:extra de iureiurando. venientes. 3ᵐ etiā nō impedit
ſcz ſolēnizatio. Primo q2 oē illud qō ex ſtatuto eccle-
ſie habet vigorē per eccleſiā pōt mutari:⁊ in eo papa
pōt diſpenſare. ſed oēs ſolēnizationes ⁊ oēs religiones
ſuperaddite religiōi xpiane habent vigorē ex ɔfirma-
tiōe eccleſie. q ⁊c̄. Sicut eni ɔtinētia ānexa ordini ſacro ē
ex ſtatuto eccleſie:ita etiaz dicta ſolēnizatio. ppter qō
ita pōt diſpenſari in vno ſicut in alio. 2ᵒ. q2 nulla ſancti
ficatio cuiuſlibet religionis ab hoīe cōficte debet pu-
dicare religioni xpiane:in qua imprimitur aliqd idele
bile ī aīa:ſz ſi talis ſanctificatio impediret mr̄imoniū
p qō tolleret̄ pturbatio eccleſie ⁊ religionis xpiane:tūc
pudicaret religiōi xpiane. ergo ⁊c̄. 3ᵒ. q2 ſanctificatio
q̄ aliqd deputat̄ cultui dīno:licet repugnet actib⁹ con-
trarijs. ſ. inhoneſtis ⁊ vitioſis:nō tñ repugnat actib⁹ ho
neſtis in caſu neceſſitatis exercēdis: ſz ſint ſimplr̄ minus
boni q̄ act⁹ religiōis. ſ. act⁹ ɔtēplatiōis:ſic̄ pz q epi pp
neceſſitatē cōitatis tenent̄ intermittere act⁹ ɔtēplatiōis:
vt vacēt actib⁹ vite actiue:⁊ religioſus in neceſſitate pr̄is
teneret̄ itermittere obſuātias religiōis pp laborē ma
nuū ad ſubueniēdū pr̄i:ſz act⁹ mr̄imonij ⁊ act⁹ hōeſti:
ſz nō ſint ita boni:ſic act⁹ religioſoz ſimplr̄ loquēdo tñ
in caſu tāte neceſſitatis eēnt magis boni ⁊ magis neceſſ q̄
act⁹ religioſoz. q ſanctificatio religionis non impedit

quia

quin in aliquo casu tāte necessitatis posset dispēsari cū
religioso ꝙ mřimoniū ɔ̄trahat. Decretalis aūt illa ď statu
monachoꝝ. cū ad monasteriū nō dicit īpossibilitatez
ſʒ notat difficultatē: sicͭ dr̄ nō posse fieri qđ nō sine ma-
gna cā pōt fieri.) Hec ille. ¶ Ad idē arguit Henric⁹. 5⁹.

Ad idē argu it Henric⁹.

quolibet. q. 27. Cōtingit aliq̄ dicūt ꝙ semel sanctificatū
deo nō pōt ī alios vsus mutari: vt dr̄ Leuitici vltio: qꝛ
nō pt̄ fieri vt sanctificatū sanctificationē amittat vt pa
tet ī calice. Solēnitas aūt voti ɔ̄sistit ī q̄dā ɔ̄secratiōe
qua aīa deo sanctificatͬ: ⁊ iō nō pōt nō eē sanctificata: si
cut semel fact⁹ sacerdos nō pōt nō eē sacerdos: ⁊ sic pa
pa in voto ɔ̄tinētie dispēsare nō pōt nisi qn̄ ē accn̄talr̄
annexa voto. vt pʒ ī sacro ordīe tūc. n. pp̄ pōt dispēsare
nō aūt qn̄ essentialr̄ est annexa: vt ī voto religiōis: hoc
inquā nō valet. qꝛ sanctificatū nō pt̄ mutari ī alios vs⁹
ɔ̄rios ꝑ dispēsationē: pōt tn̄ mutari ī vsū magis ꝓficuū
in q̄ v̄tute saluat votū: vt si vrgēte necessitate lapides
altaris ī aliū vsum ɔ̄uerterentͬ: nec est drīa siue ēentia-
liter siue accn̄talr̄ sit ānexa voto: qꝛ q̄litercūqʒ ꝗs obli
get se voto vel iuramēto: sꝑ itelligitͬ excepta auctās su
ꝑioris: vt ex̄ ď iureiurādo. veniētes. Sciēdū tn̄ ꝙ ī ma
lo qđ auertit a fine vt est pctm̄ mortale: vel retrahit vt
est veniale: nō cadit dispēsatio nec dei: nec hois: qꝛ sicͭ
de⁹ ī se peccare nō pt̄: ita nec creatura se auertere: nec re
trahere: aliud aūt est malū: qꝛ ē occasio mali: vt ē vsus
diuitiaꝝ ⁊ ꝑpaliū: sup quo malo cauēdo inducta sūt sta
tuta legis positiue: quorū q̄dā sūt imediate a deo: vt sa
cr̄a: ⁊ alia q̄ ꝑtinēt ad credēda: ⁊ ī talib⁹ solus de⁹ dispē
sat. Alia sūt īstituta ꝑ hoiez: ⁊ illa hn̄t dispēsationē pro
loco ⁊ tpe. Et iō qꝛ viuere ī mřimonio: vl ex̄ hr̄e ꝑpalia
vel nō: sunt ab instōne humana: nec ɔ̄rianͬ iuri diuino
vel nāli: in talib⁹ dispēsare pōt. imo dʒ: cū videt h̄ esse

Cōtra tertiā ɔ̄clōnē argu it Sco. d. 37. q. vnica. Qrā mřimo niū īpeditͬ ꝑ sacros ordi nes pp̄ h̄ ꝙ hn̄t annexu ʒ votum conti nentie.

bonū rei publice. Hec ille in forma. ¶ Contra 3ᵃᵐ ɔ̄nē
arguit Scot⁹ ꝓbādo ꝙ nō iō mřimoniū impeditͬ ꝑ sa
cros ordies. qꝛ hn̄t annexū votū ɔ̄tinētie. qꝛ id votum
aut sic ē annexū ꝙ illud vouet suscipiēs: aut tn̄ mō qꝛ
ex ꝑcepto ecclie est q̄si annexū. qꝛ teneretͬ seruare ac si
vouerel. nō p̄io mō. qꝛ nullus vouēs vouet nolitū: sed
iste suscipiēs ordinē sacrū explicite hʒ ī volūtate nō cō-
tinerͬ: vt ē possibile. ꝗ ipse nō vouet ɔ̄tinētiā. Si dicas
ꝙ vouet in facto quod facit in suscipiēdo ordinē sacꝝ:
qꝛ antiq̄ p̄res latini vouerūt: ⁊ iste suscipit sile signum.
Cōtra. nullus tenetͬ ex voto ad votū factū ab alio. si hʒ
votū ɔ̄riū. ¶ ꝑ̄. suscipiūt oriētales idē signū: ⁊ tn̄ sine
voto castitatis. Si 2⁹. mō: ꝗ ɔ̄hēs simplr̄ ɔ̄hit. ꝓbatur
ex̄ de mřimonio ɔ̄ iterdictū ecclie ɔ̄cto: ex līra: lʒ ɔ̄ iter
dictū trāsire ad 2ᵃ vota nō debuerit: nō est tn̄ ɔ̄ueniēs
vt h̄ sacr̄m ɔ̄iugij dissoluatͬ. Alia tn̄ pn̄a dʒ eis īponi:
qꝛ ɔ̄ ꝓhibitionē ecclie h̄ fecerūt. ꝗ si tn̄modo est anne
xū votū ɔ̄tinētie ordini sacro ex ꝑcepto ecclie: segͬ ꝙ
nō simpliciter illegitimat ad ɔ̄hēdū: vl̄r. n. ī iure statu
tū ꝓhibēs h̄ fieri nō illegitimat: nisi ɔ̄tineat talē sniaz:
si ɔ̄ctū fuerit dirimatͬ: vel si copulati fuerint nō sūt ali
q̄liter copulādi.) Hec ille. Et ī h̄ 2⁹ articul⁹ terminatͬ.

Ad arg. Au reo. ɔ̄ p̄mā ɔ̄clonem.

Quantū ad 3ᵐ articlm̄ r̄ndēdū ē obiectiōib⁹ su-
pradictis. Et q̄dē ad p̄ᵐ Aureoli ɔ̄ p̄maz
ɔ̄nē dr̄ ꝙ illō nō aliō ɔ̄cludit: nisi ꝙ null⁹ hō pt̄ dispen
sare sup pluralitate simultanea vxoꝝ: nō aūt cōcludit
quin deus super hoc possit dispensare nec quin eius
auctoritate pluralitas vxoꝝ aliqn̄ fuerit: aut ī futuraz
possit eē licita. Et ad hūc itellectū arguit Pe. de pa. dis.
33. q. 1. ar. 1. q. 3. ꝙ in lege noua de nulli⁹ licētia talis plu
ralitas liceat ēt vxore sterili ɔ̄sentiēte: ⁊ papa dispēsan-
te: qđ dicit patere tripl̄r. P̄rio ꝑ illud qđ dr̄ Math. 19.
Quicūqʒ dimiserit vxorē ⁊ aliā duxerit mechatͬ: si ꝗ di

missa vxore nō lʒ aliā ducere: multo min⁹ ipsa retenta
qꝛ magis lʒ hr̄e vnā vxorē post aliā q̄ͫ duas siͫ. Sʒ ad
hoc dicūt q̄dā ꝙ logͬ qn̄ vxore dimissa ipsa inuita ī ei⁹
ꝑiudiciū alia supinducitͬ: nō aūt qn̄ h̄ fit de ipsius volū
tate. Sʒ hec solutio non valet. qꝛ plus licet facere viro
contra bonum matrimonij vxore fornicante ⁊ inuita:
q̄ͫ non fornicante ⁊ voluntaria: qꝛ ipsa fornicante ⁊ in-
uita licet viro intrare religionez: vel suscipere sacramē
tum ordinis si non est bigamus: etiaʒ si illa sit suspecta
de incōtinentia: sicut patet per effectum: nō tn̄ de licen
tia ipsius caste hoc licet. Si ergo vxore fornicante non
licet aliā superinducere etiam si ipsa est sterilis: multo
min⁹ nec ipsa licentiante. 2⁹. quia xp̄s reduxit matri-
moniū ad p̄mā eius institutionē: qn̄ dixit: ab initio nō
fuit sic: sʒ tūc dictū est: erunt duo in carne vna: nō tres
vel quattuor: ⁊ adherebit vxori sue: non duabus vel tri
bus. ergo contra hoc non valet assensus priuatorum
nec dispensatio hois. Sed ad istam rōnē dicunt quidā
ꝙ natura humana fuit p̄mit⁹ instituta nō solū q̄ͫtuʒ
ad ea que sūt necessitatis: sed q̄ͫtū ad multa que sunt
perfectionis: sicut matrimoniū tūc fuit institutuʒ s̄m
statū suum optimū: a quo tn̄ si deficeret nō ꝓpter hoc
esset malū aut illicitū: nō enim omne quod deficit ab
optimo est malū. Est enī ī in bonis dare bonū ⁊ melius
sicut in malis est dare malū ⁊ peius: optim⁹ ergo stat⁹
matrimonij est vni⁹ cum vna: sed nō est malus vnius
cum plurib⁹ si subsit causa: non esset ergo oino contra
rationē si quis diceret ꝙ sicut papa dispensat in solēni
voto continētie ꝓpter bonū cōe. sic ⁊ in ꝓposito. Sed
aduertendū ꝙ istō nō semper licuit: vnde an̄ Abrahā
non fuit dispensatum: nec ab Abraham vsqʒ ad Moy
sen sine inspiratione ad patres: vnde Abrahā simul ha
buit Saram ⁊ Agar deo dispensante: sed non fuit dispē
satū cū alijs a genere Abrahā. qꝛ non solū pp̄ multipli
cationē sobolis: alias an̄ diluuiū aut stati post fuisset cō
cessum: cū nec filijs Noe: nec Lamech licuerit: sed pp̄
augmentū cult⁹ diuini: qđ nō erat in alijs gētib⁹: sicut
⁊ circūcisio. Itē a Moyse vsqʒ ad xp̄m non solū licuit
regibus. imo ēt sacerdotib⁹: qꝛ de vtraqʒ tribu xp̄s erat
nasciturus: de qua xp̄s nō erat nasciturus: ⁊ Samuelis Moy
ses legislator nō ꝓhibuit sicut nec fecit Helcana ⁊ sub
legeꝗ nō erat de tribu regali: nec ēt sacerdotali: ix̄ Deu
tero. 21. de vxore odiosa ⁊ dilecta agēdo: supponitͬ tūc
licitū fuisse hr̄e plures vxores: puta ꝓpter sterilitatem
sed magis fit mētio de rege: qui plures pōt tenere: in le
ge aūt euāgelica nūq̄ͫ licuit: nec licebit: nec iudeis: nec
alijs modo licet. Lege aūt ciuili eū qui binas vxores
habuerit concomitatur infamia: nec vnq̄ͫ licuit nisi pp̄
multiplicationē diuini cultus: ꝗ tunc fiebat per carnis
ꝓpagationē: vnde cū mō fit multiplicatio cult⁹ diui ꝑ
generationē spiritualē: inde est ꝙ mřimonia restrīgen-
da sūt: ⁊ nō ampliāda. 3⁹ rō specialis quare min⁹ po-
test hoc fieri nūc q̄ͫ tūc. est. quia sicut spōsalia cōi con-
sensu facta auctoritate ecclesie dissoluunͬ vl̄ aliās co-
pulas requirūt: quia non est ibi aliquod vinculū sacra
menti: sicut an̄ legē nouā nō erat aliqđ vinculuʒ reale
in matrimonio: sʒ pura relatio rōnis. sicut ex hoc ꝙ ali
quis dat se in seruū a quo pōt manumitti ⁊ liber fieri:
sic in sacramentis illius legis: nec character: nec aliqđ
hōi imp̄mebatͬ: ⁊ ideo nisi quia matrimoniū erat a deo
institutum ꝓpria voluntate potuisset dissolui: vnde sʒ
leges gentiles qui cōsiderabāt matrimoniū solum vt
quēdam contractū: indifferenter sibi poterant dare li-
bellū repudij: sed quos deus coniūxit homo nō separet
vnde non licebat nisi dei auctoritate: nō ꝓpter vincu-

lum reale:ſed dei ordinatiõe qui nolebat matrimoniũ
diſſolui:nec plures vxores ſit hẽri niſi diſpẽſatiue: nũc
aũt ſicut in alijs ſacrĩs imprimit̃ character idelebilis:
ſic ⁊ i mr̃imonio vinculũ vſq; ad mortẽ nãlẽ vel ciuilẽ:
vnde q2 ligamẽ manẽs ipedit cũ alia ↄ̄hẽre. ppterea ḡ
hoc ligamẽ amouere nõ põt diſpẽſare nõ p̃t. Hec Pe.
in forma. ⁊ bñ. ⁊ ↄformiter ſcõ Tho. diſ. 33. q. i. ar. 2°. in
ſolõne tertij argumẽti. vbi ſic dicit. (Ueniẽte xp̃o fuit
tp̃s plenitudinis gratie xp̃i p̄ quã cult⁹ dei i oẽs gentes
ſpũali ppagatiõe diffuſus eſt: ⁊ iõ nõ eſt eadẽ rõ diſpen
ſatiõis nũc q̃ erat añ xp̃i aduẽtũ qñ cult⁹ dei ppagatio
ne carnali multiplicabat̃ ⁊ ↄ̄ſeruabat̃.) Hec ille. Jte3
ibidẽ i ſolõne 2ⁱ. ſic dicit. (Jn quadã decretali õ diuor
tijs dr̃ q̄ nũq̃ licuit alicui hr̃e plres vxores ſine diſpẽſa
tiõe p̄ diuinã inſpirationẽ hitã: nec tñ talis diſpenſatio
dat̃ ↄ̄ rõnes q̃s de⁹ nãe iſeruit: ſ3 pᵃter eas: q2 ille rõnes
nõ ſũt ordinate ad ſp: ſ3 in plib⁹. Sicut ẽt nõ eſt ↄ̄ nã3
qñ aliq̃ accidũt in reb⁹ nãlib⁹ miraculoſe: pter ea q̃ fre
quẽter ſolẽt euenire.) Hec ille. (Ad itellectũ hui⁹ ſo
lutiõis facit pbatio 2ᵉ ptis hui⁹ ↄ̄nis. Et ſilr illõ qð di
cit ſcũs Tho. diſ. 33. q. 2. ar. 2°. in ſolõne p̄me. q. vbi ſic
dicit. (Diſpẽſatio in p̄ceptis p̄cipue que ſũt aliq̃ modo
legis nãe eſt ſicut mutatio curſus rei naturalis: q̄ qde3
põt mutari dupl̃r. vno mõ ex aliq̃ cã nãli per quã alia
cã nãlis ipedit̃ a curſu ſuo: ſicut eſt in oĩbus que in mi
nori pte caſualit̃ accidũt i nã: ſ3 p̄ hũc modũ ñ variat̃
curſus rex nãliũ que ſũt ſp: ſ3 que frequẽter. Alio mõ
p̄ cãm penit⁹ ſupnãlẽ. ſicut i miraculis: ⁊ h̄ mõ põt mu
tari curſus nãlis nõ ſolum qui eſt ordinatus vt ſit fre
quẽter: ſ3 ẽt q̄ eſt ordinatus vt ſit ſemp̄: vt p3 in ſtatiõe
ſolis tp̃e Joſue: ⁊ reditu eius tp̃e Ezechie: ⁊ de eclypſi
miraculoſa tp̃e paſſionis xp̃i. Hec ẽt rõ diſpẽſatiõis in
p̄ceptis legis nãe qñq; eſt i cauſis iferiorib⁹: ⁊ ſic diſpẽ
ſatio cadere põt ſupra 2° p̄cepta legis nature: nõ aute3
ſupra prima: q2 illa ſũt quaſi exiſtẽtia ſemp̄: aliqñ aũtẽ
eſt tñ in cauſis ſupiorib⁹: ⁊ tũc põt eẽ diſpẽſatio diuini
tus ẽt ↄ̄ p̄ma p̄cepta legis nature rõne alicuius diuini
myſterij ſignificãdi vel oñdẽdi: ſicut p3 de diſpẽſatiõe
p̄cepti Abrahe facti de occiſione filij innocentis: tales
aũt diſpẽſatiões nõ fiũt cõiter ad oẽs: ſ3 ad aliquas ſin
gulares pſonas: ſicut ẽt õ miraculis accidit.) Hec ille.
Et applicat ad ſepabilitatẽ mr̃imonij ⁊ plitatẽ vxorũ.
Ex qb⁹ p3 ad p̄mũ argᵐ. (Ad 2ᵐ dr̃ q̄ ſi aᵐ itelligat̃
vſq; tã de p̄ñti q̃ de p̄terito: falſa eſt. q2 nulla lege fuit p̄
miſſa pluralitas maritorum: ſicut fuit permiſſa plura
litas vxoru3. ideo non eſt omnimoda equalitas hinc ⁊
inde. De h̄ btũs Tho. diſ. 33. q. i. ar. p̄. arguit ſic. 8°. loco.
(De lege nature ẽ: qð tibi nõ vis fieri alteri ne feceris:
ſ3 vir nullo modo vellet q̄ vxor alia3 vi2 hẽret. ḡ vir
ↄ̄ legẽ nãe faceret ſi aliã vxorẽ ſupinduceret.) Ecce ar
gumẽtũ. Seq̄t̃ r̃ñſio. (Jllud inq̄t p̄ceptum: qð tibi nõ
vis fieri alteri ne feceris: intelligi d3 eadẽ pportiõe ſer
uata: nõ. n. ſi p̄latus nõ vult ſibi reſiſti a ſubdito ipe ſub
dito reſiſtere nõ d3: ⁊ iõ nõ o3 q̄ ex vi illi⁹ p̄cepti ſi vir
nõ vult q̄ vxor ſua hẽat aliũ virũ q̄ ipſe nõ hẽat alia3
vxorẽ: q2 vnũ vi2 hr̃e plures vxores nõ eſt ↄ̄ p̄ᵒ p̄cepta
legis nãe: ſ3 vnã vxorẽ hr̃e plures viros eſt ↄ̄ p̄ᵒ p̄cepta
legis nature: eo q̄ p̄ hoc q̃tum ad aliqd totaliter tolli
tur: ⁊ q̃tũ ad aliqd impedit̃ bonũ prolis qð eſt p̄ncipa
lis finis. Jn bono enĩ plis intelligit̃ nõ ſolũ pcreatio:
ſ3 ẽt educatio: ipſa aũt pcreatio prolis ⁊ ſi nõ totaliter
tollatur: quia contingit poſt p̄mã impᵹnationẽ iteru3
mulierẽ impᵹnari: vt dr̃. 9°. de aialib⁹. tñ multũ impe
dit̃: q2 vix põt accidere: qn corruptio accidat q̃tum ad
vtrũq; fetũ: vel q̃tũ ad altex: ſ3 educatio totalr̃ tollit̃.

Quod tibi non vis fieri alteri ne feceris: quis [illegible].

ca. 4°.

q2 ex hoc q̄ vna mulier haberet plures maritos ſeque
ret̃ incertitudo plis reſpectu p̄ris cui⁹ cura neceſſaria
eſt in educãdo: ⁊ ideo nulla lege aut ↄ̄ſuetudine eſt per
miſſum vna3 vxorẽ hr̃e plures viros ſicut ecõuerſo.)
Hec ille. (Ad 3ᵐ reſpõdet ſcũs Tho. ibidem. Arguit
enĩ ſic. 7°. loco. (Cõtra lege nãe ẽ q̄ hõ ſe ad ipoſſibi
le obliget: ⁊ vt qð vni datũ eſt alteri det̃: ſ3 hõ ↄ̄hẽs cũ
vna vxore ſui corpis ei p̄tãtẽ tradit: vt ſit neceſſe redde
re debitũ cum petierit. ergo contra legem nature eſt. ſi
poſtea alteri poteſtatem ſui corporis tradit: quia nõ po
teſt ſimul vtriq3 reddere debitum ſi ſimul peterent.)
Ecce argumentum. Sequitur reſponſio. (Dicendum
inquit q̄ vir per matrimoniũ non dat ſui corporis po
teſtatem vxori q̃tum ad omnia: ſed ſolum q̃tum ad
illa que matrimoniũ requirit: nõ aute3 requirit matri
moniũ vt quolibet tempore vxori petenti debitu3 vir
reddat: niſi q̃tum ad illud quod principaliter eſt iſtitu
tum: ſc3 bonum prolis: ſc3 q̃tum ſufficit ad impᵹnatio
nẽ: req̄rit aũt h̄ mr̃imoniũ inq̃tũ eſt remediũ inſtitu
tum: qð eſt ſecundarius illius finis vt quolibet tempo
re petenti debitum reddat̃: ⁊ ſic patet q̄ accipiens plu
res vxores non ſe obligat ad ĩpoſſibile conſiderato p̄n
cipali fine matrimonij: ⁊ ideo pluralitas vxorum non
eſt ↄ̄tra prima p̄cepta legis nature.) Hec ille. Ex qbus
patet ſolutio ad argumẽtũ Aureoli quia ex hoc q̄ vir
haberet plures vxores non obligaretur ad nulli reddẽ
dum debitum. (Ad 4ᵐ dicitur q̄ habere intẽſiſſimã
amicitiam ad vxores non eſt principalis finis matri
monij: ſed ſecundarius: ⁊ ideo ex diſpenſatione dei põt
contra matrimonium ſine tali intenſiſſima amicitia.
Sufficeret enim q̄ hñs plures vxores quãlibet dilige
ret intenſius alijs non ſuis vxorib⁹: licet nullã diligeret
intenſiſſime vel nõ vtrãq3 intẽſiſſime diligeret. Ad h̄
intelligẽdum facit dictũ ſci Tho. in ſimili pposito diſ.
33. q. i. arti. 2°. vbi arguit ſic. 5°. loco. (Jn diſpẽſatiõe nõ
debet p̄termitti maius bonũ pp̄ter minus bonũ: ſed fi
des ⁊ ſacr̃m que non videtur poſſe ſeruari in matrimo
nio q̃ vn⁹ vir pluribus ↄ̄iugib⁹ ↄ̄iũgit̃ ſũt meliora q̃ p
lis multiplicatio. ḡ intuitu huius multiplicationis di
ſpẽſatio p̄dicta fieri nõ debuiſſet.) Ecce argumentu3.
Seq̄t̃ r̃ñſio. (Dõm inq̄t q̄ ples ſm q̄ eſt bonũ matri
monij includit fidẽ ad deũ ſeruãdã: q2 ſm q̄ ples ex
pectat̃ ad cultum dei educãda ponit̃ mr̃imonij bonũ
Fides aũt ad deũ ſeruãda eſt potior q̃ fides vxori ſer
uãda: q̃ ponit̃ bonũ mr̃imonij: ⁊ q̃ ſignificatio que pti
net ad ſacr̃m: q2 ſignificatio ad fidei cognitionem ordi
natur: ⁊ ideo nõ eſt inconueniẽs ſi pp̄ bonũ plis aliqd
detrahit̃ alijs duobus bonis: nec tamẽ oĩo tollũtur. q2
etiam fides manet ad plures: ⁊ ſacr3 aliq̃ mõ. q2 q̃uis
non ſignificetur coniunctio xp̃i ad eccleſiam inq̃tũ eſt
vna ſignificatur tamen diſtinctio graduum in eccleſia
per plitatem vxorũ. que quidem eſt non ſolu3 in eccle
ſia militante: ſed etiam triumphante: ⁊ ideo illorum
matrimonium ſignificabat coniunctionem xp̃i ad ec
cleſiam non ſolum militantem: vt quidam dicunt: ſed
etiam triumphantem: vbi ſunt diuerſe mãſiões.) Hec
ille. (Ad 5ᵐ dicitur q̄ ratio illa probat q̄ pluralitas
vxorum eſt contra ſecundaria principia iuris nature:
non autem contra primaria. Pro cuius intellectu ſciẽ
dum q̄ ſanctus Tho. vbi ſupra arti. p̄. arguit ſic 4° lo
co. (Jus naturale ẽ quod natura omnia animalia edo
cuit: vt dicitur in principio digeſtorum: ſed natura non
docuit hoc omnia animalia q̄ ſit vna vnius: cu3 vnus
mas in multis animalibus pluribus feminis coniũga
tur. ergo non eſt contra legẽ nature habere plures vxo

res.)Ecce argumentum. Sequitur reſponſio.(Dōm ingt: ꝙ ius nāle multipliciter accipit. Primo mō enī ius aliqđ dr̄ nāle ex ꝑncipio. qꝛ. ſ. a nā̄ eſt inditum: ⁊ ſic diffinit Tulliꝰ in 2°. rhetorice dicens. Ius nāle eſt qđ non opinio genuit: ſed quedā innata vis inſeruit. Et qꝛ etiā in rebꝰ nālibus dicunt aliq motus nāles: nō qꝛ ſint ex principio intrinſeco: ſꝫ qꝛ ſunt ex principio ſupiori mouēte: ſicut motus qui ſūt in elemētis ex impſſione corporū celeſtiū nāles dicunt: vt dicit cōmentator. 3°. celi. ideo ea que ſunt de iure diuino dicunt eē de iure nāli cū ſint ex impreſſione ⁊ infuſione ſupioris principij. ſ. dei: ⁊ ſic accipit ab Iſidoro q dicit: ꝙ ius nāle eſt qđ lege ⁊ euāgelio ꝯtinet. 3° modo dr̄ ius nāle nō ſolum a principio: ſꝫ a mā̄. qꝛ de nālibus eſt: ⁊ qꝛ natura ꝯ rōnē diuidit: a qua homo eſt homo. ideo ſtrictiſſimo modo accipiēdi ius nāle: illa que ad hoīes tm̄ ptinēt: ⁊ ſi ſint de dictamine rōnis nālis nō dicunt eē de iure nāli: ſed illa tm̄ que nālis rō dictat de his que ſunt hoī aliiſque animalibꝰ cōia: ⁊ ſic dat dicta diffinitio. ſ. Ius nāle eſt qđ nā̄ oia animalia docuit. Pluralitas ḡ vxorum q̄uis non ſit ꝯ ius nāle acceptū 3° modo: eſt tm̄ ꝯ ius nāle 2° modo acceptū. qꝛ iure diuino ꝓhibet: ⁊ ēt ꝯ ius nāle p̄ modo acceptū: qꝛ natura dictat animali cuilibꝫ ſꝫ modū ꝯuenientē ſue ſpeciei: vnde ēt quedā aīalia: in qbꝰ ad educationē ꝓlis reqrit ſollicitudo vtriuſq. ſ. maris ⁊ feminenāli inſtinctu ſeruāt cōiūctionē vniꝰ ad vnū: ſicut pꝫ in turture ⁊ colūba ⁊ hꝫ.) Hec ille. Ex quibꝰ pꝫ ad argm̄. Itē ibidē 9° loco arguit ſic. (Quicqd eſt ꝯ nāle deſideriū eſt ꝯ legē nature: ſꝫ zelus viri ad vxorem ⁊ vxoris ad virū nāle eſt: qꝛ in oībꝰ inuenit. cū ḡ zelus ſit amor nō patiēs ꝯſortiū in amato. vr ꝙ ꝯ legē nature ſit ꝙ plures vxores hēāt vnū vir.) Ecce argm̄. Sequit reſpōſio.(Dōm ingt ꝙ nālis inclinatio l appetitiua ſeqtur nālē ꝯceptionē in cognitiua: ⁊ qꝛ nō eſt ita ꝯ nālē cōceptionē ꝙ vir habeat plures vxores ſicut vxorē hr̄e plures viros: ideo affectus vxoris nō ita refugit cōſortiū in viro: ſicut ecōuerſo: ⁊ ideo tā in hominibus q̄ȝ in alijs animalibꝰ inuenitur maior zelus maris ad feminā q̄ȝ ecōtra.) Hec ille. Finaliter dr̄ ꝙ dato ꝙ rōnes ꝑcedētes ꝓbarēt ꝙ pluralitas vxoꝝ eſſet ꝯ prima principia iuris naturalis: ex hoc nō poſſet ꝯcludi quin deus in tali pluralitate poſſet diſpenſare: ſicut pꝫ l ſolone primi: ſꝫ ſolū ꝙ nullus homo in hoc poſſet diſpēſare: ⁊ ideo iſta gnqꝫ argumēta in nullo vulnerāt ꝯnem.

Ad arg. ꝯ eādē cōcluſionem.

℄ Ad argumēta 2° loco inducta cōtra eādē ꝯnē p oppoſitū ad ꝑcedētia nūc dicēdū eſt. Et ad pm̄ū gdē dr̄ ꝙ pluralitas vxoꝝ lꝫ nō de p ſe hēat impedire pacē domus: ⁊ in aliquo caſu poſſit cōpati pacē: tn̄ pro ſtatu nature corrupte vt in pluribꝰ impedit pacē familie: ⁊ raro eā patit: cū pariat zelotipiā: ⁊ multa alia incōuenientia: ⁊ defectus eā ꝯcomitent: vt pꝫ in probatione ꝯnis. ars aūt ⁊ lex nō ſolū ꝯſiderāt ea que ſūt p ſe: vez etiaꝫ ea que accidūt: vt in pluribꝰ. Et ad hoc faciūt argumēta Aureoli: ⁊ ea que dicta ſūt in ꝓbōne pme ptis ꝯnis huius: potiſſime qꝛ ꝯpatibilitas pacis ⁊ pluralitatis nō cōtingit ſine corpis ⁊ anime virtute: que nō ineſt hoī a nā̄. imo pauci ad eā ēt cū exercitio attingūt: ideo nālis inclinatio talē pluralitatē refugit: ⁊ aliq̄liter deteſtat. ℄ Ad 2m̄ dr̄ negādo aña cū ſit expſſe ꝯ phm̄. 8°. ethicoꝝ cap°. 9°: vbi ſic dicit. Viro aūt ⁊ vxori amicitia ſm nāꝫ vr̄ exiſtere. Homo. n. nā̄ aīal coniugale magis q̄ȝ politicū: ⁊ quāto pꝛiꝰ ⁊ neceſſariū magis. domus: ciuitate: ⁊ filioꝝ ꝓcreatio cōis animalibꝰ: alijs gdē ḡ aīalibꝰ in tm̄ cōicatio eſt. Hoīes aūt nō ſolū ꝓcreatiōis filioꝝ gfa cohabitāt: ſꝫ ēt eoꝝ que in vitā: ꝯfeſtim. n. diuiſa ſūt opa: ⁊ ſunt altera viri ⁊ vxoris. Sufficiūt ḡ ad inuicem ad cōe ponētes ꝓpria. Hec ille. Ad dictū vero Augꝰ dr̄ ꝙ intelligēdū eſt pro ſtatu innocētie: ſecus aūt eſt pro ſtatu nature tali grā̄ deſtitute ⁊ ſibi derelicte: in quo aliq̄ opa multo ꝯueniētius fuit p feminā q̄ȝ p marē. ℄ Ad 3m̄ dr̄ ꝙ illud argumētū ꝓbat ꝙ ex diuina diſpēſatiōe licuit hr̄e plures vxores: nō aūt ꝙ auctoritate ꝓpria. Alias cuilibet nūc liceret: ſi argumētū valeret: hr̄e plures vxores. In ꝑceptis. n. nāe nō ſolum primarijs: ſed etiā ſecūdarijs ſolꝰ deꝰ pōt diſpēſare: ⁊ ꝑſertiꝫ i mr̄imonio qđ nō ſolū eſt nature offm̄: ſed etiā legis dei ſacrm̄ requirēs ad ſui cōplemētuꝫ tria bona: ſcꝫ prolē. fideꝫ. ⁊ ſacrm̄: quoꝝ 2° aliqualiter repugnat pluralitas vxoꝝ: vt ſupra dictū eſt. Talis etiā pluralitas iure diuino ꝓhibet vt dictū eſt in ſolutione ꝯ Aureoli. ℄ Ad 4m̄ dr̄ pmo ꝙ diſpēſatio de pluralitate vxoꝝ pmo facta fuit p internā inſpirationē: ⁊ ſecūdario p exēplū ſanctorū patrum deriuata eſt ad alios fideles dūtaxat: vt dictū eſt in probatione 2e partis prime concluſionis. De hoc ſanctꝰ Tho. diſ. 33. q. 1. arti. 2°. vbi arguit ſic 3° loco.(Si aliqđ eſt licitum ex diſpenſatione: hoc non licet niſi illis in quibus diſpēſatio fit: nō aūt legit aliqua diſpenſatio cōmunis in lege cum omnibus facta. Cū ḡ oēs cōiter q volebant plures vxores accipere in veteri teſtamento: nec ex hoc reprehendantur in lege aut prophetis. videtur ꝙ non fuerit ex diſpenſatione licitū.) Ecce argm̄. Sequit reſponſio.(Dicendum inquit ꝙ qualis eſt lex talis debet eſſe diſpenſatio legis: ⁊ quia lex nature eſt in cordibus impreſſa non oportuit diſpenſationem eorum que ad legem nature pertinet lege ſcripta dari: ſed per internam inſpirationem fieri.) Hec ille. Cum aūt dicit arguens ꝙ ſi talis diſpenſatio innotuit poſterioribus exemplo priorum: tunc eque innotuit infidelibus: ſicut fidelibus. ergo ⁊c. Dicit ꝙ fidelibꝰ innotuit exēplo priorum: ⁊ verbo atqꝫ doctrina patrū ꝙ talis pluralitas vxorum in populo dei erat licita. infidelibꝰ aūt non ſic innotuit: iđ ſi infideles imitati ſūt exēplū ſctōrū patrum non excuſantur a peccato: quia diſpenſatio illa ad eos non ſe extendebat: ſed tm̄ ad populum dei.

Infidelibus ip̄ fuit p̄ tm̄ hr̄e plos vxores.

Dicit 2°. ꝙ nō eſt incōueniens ꝙ omnes infideles plures vxores habētes in hoc peccauerint nec ꝙ ratio naturalis in eis circa hoc obſcurata fuerit: qꝛ circa multa alia ⁊ deteriora ⁊ grauiora errabant contra legem nature. De hoc ſanctus Tho. vbi ſupra arti. 3°. q. 1. in ſolutione pmi. ſic dicit.(In gentilibus q̄ntum ad multa lex nature offuſcata erat: vnde accedere ad concubinam: malum non reputabant: ſed paſſim fornicatione quaſi re licita vtebant.) Itēꝫ ibideꝫ arguit ſic 2° loco.(Ius poſitiuum a iure naturali profectum eſt: vt dicit Tullius: ſed ſm ius poſitiuum ſimplex fornicatio non ꝓhibebat. imo potiꝰ in penā ſm antiquas leges mulieres lupanaribus tradende condemnabant. ergo habere concubinam non eſt contra legem nature.) Ecce argumētum. Sequitur reſponſio.(Dicendū ꝙ ex predicta obſcuritate in quam ceciderunt gentiles deo debitaꝫ gloriam non reddentes: vt dicitur Ro. p̄. lex illa proceſſit ⁊ nō ex inſtinctu legis nature: vnde ꝑualente religione xp̄iana lex illa extirpata eſt.) Hec ille. Ibidem etiam dicit in ſolutione 3e. q. ꝙ habere concubinaꝫ proprie dictā eſt contra pꝰ precepta legis nature: que nō recipiūt diſpēſationem. Habere autem plures vxores eſt cōtra ſecundaria ꝑcepta legis nature que ſunt diſpenſabilia vñ nimirū ſi gētiles errabant circa ſecundaria ꝑcepta: cū errarent circa pmaria. ℄ Ad 5m̄ dr̄ ꝙ illa opinio ibidem recitata falſa eſt: ⁊ multū improbabilis: vt oſten

Hr̄e ꝯcubinā ē ꝯ prima ꝑcepta legis nature.

dit Pe. de palu. dicēs. Cõmunis opinio hʒ ꝙ nec de cõ ſenſu alteri⁹: nec pp ſterilitatē vnꝗ̃ licuit hřē plēs vxo res niſi diuina diſpēſatione. Quod pbat̃. qꝛ nõ plus iu ris hʒ vir in vxorē ꝙ̃ ecõtra quo ad eēntialia mr̃imo nij: nec plus indiget ꝓle mulier ꝙ̃ virⁱ: ſʒ nunꝗ̃ de licē tia viri ſterilis licuit vxori ducere aliū virū. ḡ nec econ uerſo: lʒ vnū ſit grauius alio: ⁊ innaturaliꝰ: quia nõ ſolū nãle: ſʒ nec ius publicū priuatoꝝ pactionibꝰ tolli vł mu tari põt: ſicut alibi dr̃: ⁊ multo minꝰ ius diuinū: vnde ſi vxorē plures viros hřē nõ põt fieri licitū ꝑ qõcūꝗ̃ pa ctū: qꝛ eſt ꝯ finē mr̃imonij: vt eſt nãle a natura generis ergo nec virū hřē plēs vxores: qꝛ cõtra finē mr̃imonij quod eſt bonū fidei: ⁊ cõtra ſocietatē ſcḋm ꝙ eſt natura le a natura ſpeciei: ⁊ cõtra bonū ſacrī: qꝛ xp̄s eſt ſpõſus vnius ſpõſe: lʒ nõ eque ſicut primū. Hec Petrus. ⁊ be ne. pſertim loquēdo de ꝯhēūbus matrimoniū ſimpli citer: ⁊ trãſſerentibꝰ totã ptãtem corpis in alteꝝ: ⁊ non ad tp̄s determinatū: qḋ addo qꝛ alr̃ ꝯdiceret dictis ſcti Tho. recitatis in ſolutione 2ⁱ ⁊ tertij argumēti Aureo li. ¶ Ad 6ᵐ reſpõdet Petrus dicēs. ꝙ duo nõ poſſunt eſſe domini eiuſdē rei in ſolidū vel poſſeſſores: vñ ſi alicui dedi vſum in nemore meo: de eius volūtate poſ ſum dare alteri. qꝛ ſe cõpatiūtur ꝙ quilibet accipiat ſu am neceſſitatē qḋ eſt accipe ptē ⁊ nõ totū: nõ aũt ſine li cētia eius: ſi ꝑ hoc paraſ̃ ſibi pīudicium. Si aut vēdidi vſūfructū de licētia eius manēte primo vſufructu fie ri nõ põt ꝙ aliꝰ habeat totū vſūfructū cū in vna re nõ poſſint eē plures vſuſfructus: ſicut plres vſus: qꝛ vſuſfru ctus eſt ius plenū vtēdi fruēdi rebꝰ ſalua reꝝ ſubſtãtia: ergo inter eos ſi primꝰ vult partiri vſuſfructus: ſʒ nõ po teſt ab vtroꝗ̃ in ſolidū hēri. Sic ē ī ꝓpoſito. qꝛ natura mr̃imonij eſt ꝙ ꝯiunx habeat plenã poteſtatē ⁊ plenū dñium in corpore alteriꝰ: qñ ergo ducta pma ducit 2ᵃᵐ aut dat ſibi partē poteſtatis aut totã. Si totã. ḡ pma de ſinit eſſe vxor: qꝛ nõ põt haberi a duobus in ſolidū. Si partē. ḡ mutaſ̃ nã mr̃imonij: qḋ ſolus actor nature pt. Sicut ſi acciperet vxorē vſqꝫ ad paſca ꝑ hoc. n. non põt meretrix dare ptãtē corpis ad horã: qꝛ illud põt daſ̃ in perpetuū. qꝛ natura illius actus eſt vt congruat ſcḋm ꝙ natura intēdit ex eo. hoc aũt regnt ꝙ totalr daſ̃ ⁊ nõ partialiter dimidieſ̃. Quãdo aũt vnꝰ vouet caſtitatē õ licētia alterius nullus accipit poteſtatē ad actus carna les ſup corpus alterius vouētis: nec ī pte nec in ſolidū: vnde nõ eſt ſimile. Hec Petrus. ⁊ bene. Dū tñ itelliga tur ſine preiudicio illoꝝ que dicta ſunt ad 3ᵐ Aureoli de viro habēte plures vxores: aliter falſuʒ diceret Pe trus. ¶ Ad 7ᵐ reſpõdet idē Petrꝰ ꝙ cū illis fuit diſpē ſatū ꝑ inſpirationē: ſʒ nõ ſic ſcriptū: magis aũt de repu dio agar ſcripta eſt diſpēſatio: qꝛ magis ſcripta phibi tio ſepationis qñ dictū eſt. Relinquet patrē ⁊ matrem ⁊ adherebit vxori ſue. ergo nõ adherere caſte ſic debuit reuelari ⁊ ſcribi: ſicut Abrahe fuit ꝑ ꝓphetiã Ade reue latū: ⁊ poſtea a Moyſe ſcriptū: nõ ſic aũt nõ hřē plures vxores erat in ſcriptura phibitū: ſʒ hřē plures regi fuit interdictū: ſicut ḡ erat in tabulis cordis ſcripta phibi tio: ſic ſufficiebat cordis diſpēſatio: ⁊ iſta ſolo ē Inno cētij in decretali gaudemus: qꝛ nihil tã nãle ꝙ̃ vnum qḋqꝫ diſſolui eo genere quo ligatū eſt: vt dr̃ alibi: vnde pceptū qḋ hʒ obligationē ex inſpiratõe hʒ diſpēſationē ex ſola inſpiratõe. Hec Petrꝰ. ⁊ bene. ⁊ cõcorditer ſctō Tho. vt pʒ ex dictis ad 4ᵐ. Itē diſ. 33. q. i. arti. 3ᵒ. q. 3. in ſolutione tertij ſic dicit. ¶ Sicut in lege Moyſi ꝑ diſpē ſationē licebat dare libellū repudij ad vitãdū vxoricí diū. ita ex eadē diſpēſatiõe licuit Abrahe eijcere Agar ad ſignificãdū myſteriū qḋ aplꝰs explicat Gal. 4ᵒ. Q2

etiã ille filius heres nõ fuit: ad myſteriū ptinet: vt ibi dē. pʒ: ſicut etiã ad myſteriū ptinet ꝙ Eſau filius libere heres nõ fuit: vt pʒ Ro. 9ᵒ. Et ſilr ꝑ myſteriū factū ē: vt filij Jacob ex ancillis ⁊ liberis nati heredes eēnt: vt dicit Aug⁹. qꝛ xp̄o naſcūtur in baptiſmo filij ⁊ heredes tã ꝑ bonos miniſtros: quos liberi ſignificãt: ꝙ̃ ꝑ malos qui ꝑ ancillas ſignificantur. Hec ille. ¶ Ad 8ᵐ rñdet idē Petrꝰ ꝙ pluralitas vxoꝝ phibita erat lege nature ⁊ mos ille inoleuit ex diua inſpiratõe vel diſpēſatõe: ⁊ nõ ex nature corruptiõe ſicut ſimplex fornicatio. iō ⁊c̃. Et addit Petrus: ꝙ illa ſolutio que daſ̃ in gnto ar gumento ad decretalē gaudemꝰ. qꝛ nulli licuit: niſi ſi bi fuit diua diſpēſatiõe ꝯceſſum. i. de dictamine rõnis interioris: nõ eſt ad mētē decretalis. Hec Petrus. ⁊ be ne. ⁊ cõcorditer beato Tho. vt pʒ ex allegatis in ſolone primi argumēti Aureoli de illa decretali. Itē diſ. 33. q. 1. arti. 2ᵒ. q. 3ᵒ. arguit ſic 2ᵒ loco. ¶ Aug⁹ dicit de duabus vxoribus ꝙ qñ mos erat pctū nõ erat: ſʒ tpe legis erat talis ꝯſuetudo ꝙ repudiata alium vir ducebat Deut. 24ᵒ. igiř ⁊c̃. Ecce argumētū. Seqtur rñſio. ¶ Dõm in quit ꝙ in illo verbo Aug¹. mos nõ ponit̃ pro ꝯſuetudi ne: ſed pro actu honeſto ſcḋm ꝙ a more dicitur aliquis morigeratus. quia eſt honoꝝ moꝝ. ⁊ ſicut a more pro phetia moralis nominatur. Hec ille. Uerũtamē. q. i. arti. i. in ſolutione 2ᵉ videt̃ ſcũs Tho. aliter ſentire: naʒ ibidē ſic dicit. ¶ Sicut dicit Tullius. res a natura perfe ctas ⁊ a conſuetudine approbatas legum virtus ⁊ relī gio ſanxit: vnde pʒ ꝙ illa que lex naturalis dictat qua ſi ex primis principijs legis nature deriuata nõ habēt vim coactiuam ꝑ modū precepti abſolute: niſi poſtꝗ̃ lege diuina vel humana ſancita ſunt: ⁊ hoc eſt quod di cebat Aug⁹. ꝙ non faciebant cõtra preceptum: qꝛ nul la lege erat phibitum. Hec ille. Item ibidem in ſolu tione primi exponens illud Aug¹. Quando mos erat peccatū nõ erat ⁊c̃. ſic dicit. ¶ Cõſuetudo nõ preiudicat legi nature qñtum ad prima precepta ipſius que ſunt quaſi cõmunes animi cõceptiones in ſpeculatiuis: ſed ea que ex iſtis trahuntur vt ꝯcluſiões ꝯſuetudo auget vt Tullius dicit in 2ᵒ. rhetorice. et ſilr minuit. ⁊ hʒ eſt preceptum legis nature de vnitate vxoris. Hec ille. In quibꝰ videt̃ velle ꝙ ſola ꝯſuetudo excuſabat plura litatem vxorū ab omni peccato tam fideles ꝙ̃ infide les. Sed dicendū ꝙ ipſe loquitur de conſuetudine di uinitus inſpirata tñ: ⁊ ꝙ iſto modo intelligat patet ex his que dicit arti. 2ᵒ. que allegata ſunt pro 2ᵃ pte ꝯnis. ideo nõ eſt contradictio in dictis eius ad inuicē: nec ad dicta Petri de palude. ¶ Ad 9ᵐ reſpõdet Petrꝰ ꝙ ſi cut papa non ex eo ꝙ papa poteſt miracula facere: qḋ eſt ſuper naturã: ſic nec põt in pluralitatē vxorum qḋ eſt contra legem nãlem diſpenſare ꝓpter quãcũꝗ̃ ne ceſſitatem puta vltra mare: vt ibi multiplicētur habi tatores: vel rege habēte vxorē ſterilē ꝓpter heredem: vel ſi regina ſarracenoꝝ vellet cum ſua gente cõuerti: ſi ꝯiungatus quilꝫ eã duceret: que videtur iuſte cauſe: quia nõ põt vinculum tollere: nec valet argumētū: qꝛ nõ eſt ſimile. Si eni papa pt diſpēſare ī voto ſolēni ī h eſt: quia illud ſupra ſimplex votuʒ nõ addit niſi aligd poſitiuū ⁊ morte ciuilē: põt aũt papa diſpēſare in voto ſimplici pure poſitiuo: ⁊ in morte ciuili: puta de ſeruo facere liberū: ⁊ monachū vel heremitã cogere ad epa tum ꝑ quod hʒ vacare mũdo cui abrenunciauerat: ſʒ ſi monachus cū quo diſpēſat cõſumato matrimonio ī trauit viuēte illa nõ põt papa eum alteri copulare ob ſtante ligamine nõ voto: ſi autem ſolutus erat: vel car nali copula nõ ſecuta ꝓfitēdo ſoluſ̃ fuit: tūc põt: ſed in iſto non.

Quãdo mos erat plꝛes vxo res hře peccã nõ erat. Au g⁹ ergo ſenſus

iſto non mortuo ciuiliter:nec nãliter: q̃uis eo mortuo
ſit vidua vxoris nõ põt diſpẽſare:q2 nõ põt ligamẽ tol
lere. Hec Petrus ⁊ bene quo ad aliq̃.patet ꝙ ꝯ legem
nãlẽ eſt mřimoniũ carnale diſſolui p hoĩeꝫ:ſꝫ male dic
q̃ ad h ꝙ mřimoĩũ ſpũale qd ꝯhiꝫ p ſolẽnẽ pfeſſionẽ
virginitatis aut ꝯtinẽtie cũ deo poſſit p papã diſſolui:
cũ 2m mřimoniũ videaꝫ eẽ indiſſolubili9 ⁊ inuiolabili9
cũ meli9 pfectu9 ⁊ ſolẽni9 ſit q̃ p̃mum: vt teſtaꝫ aplš.i.
Cori.7°.Et ſcũs Tho.diſ.38.q.i.ar.3°.queſtiũcula 3°ar
guẽdo ad oppoſitũ.q.dicẽs.(Ille g faꝫ votũ ſolẽne cõ
trahit mřimoniũ ſpũale cũ deo: qd eſt multo digni9 q̃
materiale mřimoniũ ⁊c.⁊ de hoc diceꝫ in ſequẽtib9 rñ
do ad argumẽta ꝯ 2m ꝯnẽ. ¶ Ad ea que obijcit Sco
tus ꝯ 2m ꝯnẽ dr ꝙ 2a ſolutio ibidẽ recitata bona eſt: ⁊
ſm mẽtẽ ſci Tho.vt pꝫ in pbõne ꝯnis.Et ad improba
tionẽ illi9 ſolutiõis dr ꝙ poſito ꝙ in voto ſimplici act9
volũtatis vouẽtis eſſet ꝯformis ſilis aut equalis actui
volũtatis g eſt i voto ſolẽni:nõ tñ act9 exteriores ipſi9
vouẽtis ſunt equales aut ꝯſiles in vtroqꝫ voto:nec cir
cũſtãtie loci tpis modi ⁊ pſonaꝝ corã qb9 emittiꝫ votũ
nec act9 interior hꝫ equalẽ virtutẽ obligãdi q̃ ad deuꝫ
⁊ hoĩes hic ⁊ ibi.De pdictis ſcũs Tho.diſ.38.q.i.ar.2°.
in ſolutiõe 3°.q.ſic dicit.(Votũ dr ſolẽne ex h ꝙ hꝫ cõ
pletã vim obligandi:ea eñi ad rei ſolẽnitatẽ ptinere di
cunꝫ que ei ꝯpletũ eẽ tribuũt: votũ aũt cũ eẽntialiter
ſit pmiſſio:cõplemẽtũ ſue virtutis accipit ſicut ⁊ pro
miſſio:cuius quidẽ obligatio tũc cõpleꝫ qñ aliqs h qd
pmittit i pñti dat:q̃ dãmõ ponẽs eũ cui fit pmiſſio in
corpali poſſeſſione alicui9 rei:vñ hře poſſit qd pmittit:
ſicut ſi aliqs fruct9 agri pmitteret:⁊ pmittẽdo agrum
daret:⁊ ſilr ſi ſeruitiũ aliqd pmitteret:⁊ ſe in ſeruũ da
ret:⁊ ideo tc votũ ſolẽnizari dr qñ aliqs pñtialr ſe dat
deo:diuinis ſe ſeruitijs mancipãdo: qd fit p ordis ſacri
ſuſceptionẽ:⁊ p pfeſſionẽ certe regule debito mõ facte
ſcꝫ i manu eius g dꝫ recipe:⁊ aliqs circũſtãtijs ſeruatis
que ſm iura determinãꝫ:alias eñi nõ eẽt votũ ſolẽne
q̃tũcũqꝫ go pfitereꝫ:q2 ex tali pfeſſiõe nõ fieret ſub
ptãte coꝝ g religiõi pſunt.) Hec ille. Itẽ ibidẽ in ſolo
ne 2°.q.ſic dicit.(Diuiſio voti i puatũ ⁊ ſolẽne eſt diui
ſio totius potẽtialis in ptes ſuas:cui9 pfecta virt9 eſt in
vna ſuaꝝ ptiũ:i alijs aũt quedã pticipatio: ſicut aĩa dr
diuiſi in rõnalẽ ſenſibilẽ ⁊ vegetabilẽ:virtus aũt voti eſt
obligatio gdẽ vtus ꝯplete eſt in voto ſolẽni cui9 obliga
tio nullo caſu iterari põt:ſꝫ incõplete in voto puato:cu
ius obligatio aliq̃ cãu itteraꝫ.) Itẽ ibidẽ arguit ſic 2° lo
co.(Diuiſio dꝫ eẽ p ea que ſunt eẽntialia rei: ſꝫ puatuꝫ
⁊ ſolẽne nõ diuidũt votũ p aliqd qd ſit eẽntiale rei: q2
votũ eẽntialr eſt q̃dã obligatio deo facta: q̃tũ aũt ad
deũ nõ differt obligatio vtrũ fiat in ſecreto vel coram
plurib9.g pdicta diuiſio eſt incõpetẽs.) Ecce argm.Se
quiꝫ rñſio.(Dõm ĩngt ꝙ dicta diuiſio daꝫ p ea q̃ ſunt
eſſentialia voto:illud.n.ex quo votũ hꝫ vim obligandi
eſt ſibi eſſentiale: vnde nõ eſt verum ꝙ obliget eq̃liter
oĩbus modis:nec quo ad deũ:nec quo ad hoĩes.) Hec
ille. Itẽ arti.3°.q.3.in ſolone p̃mi ſic dicit.(Votũ ſim
plex nõ min9 dr obligare q̃ ſolẽne in his que ad deuꝫ
ſpectãt:ſicut eſt ſeparatio a deo p pctm mortale:q2 mor
talr peccat frãgẽs votũ ſimplex ſicꝫ ſolẽne: q̃uis gui9
pctm ſit frãgere ſolẽne: vt ſic opatio in genere accipia
tur:nõ in determinata q̃titate reat9:ſed q̃tũ ad matri
moniũ p qd hõ hoĩ obligaꝫ:nõ oꝫ ꝙ ſit eq̃lis obligatio
nis etiã in genere:q2 ad q̃dã obligat votũ ſolẽne ⁊ non
ſimplex.) Hec ille. Item ibidẽ 3°.loco arguit ſic.(Vo
tum ſolẽne nihil habet qd non poſſit votum ſimplex
hẽre ⁊c.) Et reſpõdet.(Dicẽdũ ꝙ votũ ſolẽne hꝫ ex

bibitionẽ ppřij corpis quã ñ hꝫ votũ ſimplex ⁊c.) Itẽ
2° 2°.q.88.arti.7°.arguit ſic p̃mo loco.(Votũ eſt q̃dã
pmiſſio facta deo:ea vo que exteri9 aguntꝫ ad ſolẽnita
tem ptinẽtia nõ videnꝫ ordinari ad deũ:ſꝫ ad hoĩes. g
p accidẽs ſe hñt ad votũ: nõ g ſolẽnitas talis eſt ppria
cõditio voti.) Ecce argm. Sequiꝫ rñſio.(Dõꝫ ꝙ hõ ſo
lẽnitas nõ ſolũ ptinet ad hoĩes: ſꝫ deũ inq̃tũ hꝫ aliq̃
ſpũalẽ ꝯſecrationẽ ſeu bñdictionẽ:cui9 de9 eſt auctor:
⁊ ſi hõ ſit miniſter ſm illud Numeri.6°. Inuocabunt
nomẽ meũ ſup filios iſrael:⁊ ego bñdicã eis. Nã votũ ſo
lẽne hꝫ fortiorẽ obligationẽ apd deũ q̃ votũ ſimplex:⁊
grauius peccat g illud trãſgrediꝫ. Qd aũt dr ꝙ votum
ſimplex nõ min9 obligat apud deũ q̃ ſolẽne: intelligẽ
dũ ẽ q̃tũ ad h ꝙ vtriuſqꝫ trãſgreſſor peccat mortalr.)
Hec ille. Ex qb9 pꝫ p̃ ꝙ forti9 obligat votum ſolẽne q̃
ſimplex aut puatũ nõ ſolũ quo ad act9 exteriores: imo
q̃tum ad ipm iteriorẽ volũtatis. 2°. ꝙ in voto ſolẽni
eſt pfecta datio ⁊ exhibitio ppřij corpis:nõ aũt i voto
ſimplici. 3°.ꝙ in voto ſolẽni eſt quedã ꝯſecratio ⁊ dedi
catio pſone ad dei obſequiũ:q̃ non eſt in voto ſimplici.
4°.ꝙ ſolẽne votũ forti9 obligat q̃ ſimplex:non ſolum
quo ad hoĩes.imo quo ad deum:ex quibus pꝫ ad argm.
¶ Ad ea que 2°.loco ꝯ 2m ꝯnẽ inducunꝫ dr p̃ in gñali
ꝙ btũs Tho.fuit alteri9 opinionis in 4°.ſen. ⁊ alteri9
in ſũma:ipſe nempe 4°.ſen.diſ.38.q.i.ar.4°.q̃ſtiũcula
p̃ma in ſolone tertij ſic dicit.(De voto ꝯtinẽtie eſt du
plex opinio. Quidã.n.dicũt ꝙ nullus pt i eo diſpẽſare:
Sꝫ hui9 rõ diuerſa reddiꝫ a diuerſis:gdã.n. dicũt ꝙ h
accidit:q2 votũ ꝯtinẽtie non põt ptermitti ſine h ꝙ ad
ꝯnũ voti aliqs delabaꝫ:qd nũq̃ lꝫ: ſꝫ votũ paupertatis
põt ptermitti aliq̃ mõ:qd nõ erit directe ꝯ votũ: ſicꝫ cũ
aliqs hꝫ pecuniã nõ ſuo:ſꝫ eccl'ie noĩe:ſꝫ h nihil eſt: q2
ſic votũ de abſtinẽdo aliq̃ die determinata a carnib9
nõ reciperet diſpẽſationẽ:aut votũ de pegrinatiõe:quod
eſt abſurdũ.Et iõ alij aſſignãt aliã rõnẽ dicentes:ꝙ h
ꝯtingit q2 votũ ꝯtinẽtie nõ recipit recõpenſationẽ me
lioris boni:eo ꝙ nõ eſt digna põderatio aĩe ꝯtinẽtis:vl
iõ:q2 p ꝯtinẽtiã hõ ð domeſtico inimico triũphat: vt q
dã dicũt: vel ideo.q2 p religionẽ hõ pfecte ꝯformatur
xpo: vnde in voto ꝯtinẽtie qd in voto religionis inclu
diꝫ ⁊ in alijs votis eẽntialib9 religioni nõ põt diſpenſa
ri:vt gdã dicũt.ſꝫ h etiã nõ vr ſufficienter dictũ: q2 bo
nũ cõe eſt multo melius q̃ bonũ priuatuꝫ: pp qd hõ ẽt
interdũ ab ocio ſcẽ contẽplatiõis remoueꝫ: q̃ eſt optia
ps iudicio dñi Luce.io.vt vtilitati p̃ximoꝝ vacet. Et
ideo vt alij dicũt pbabilius vr:ꝙ ſi cõis vtilitas totius
eccl'ie vel vni9 regni vel puincie expoſceret poſſet ꝯue
niẽter in voto ꝯtinẽtie ⁊ in voto religionis diſpenſari:
quãtũcũq̃ eẽt ſolẽnizatũ. Nõ.n.p votũ pt aliqs ſe deo
obligare ab eo in quo alteri teneꝫ: vñ talis poſſet imi
nere neceſſitas ꝙ poſſet alicui iuſte phiberi ne ꝯtinen
tiã aut religionẽ voueret:eadẽ neceſſitate manẽte pt ẽẽ
diſpenſari in voto iã facto.) Hec ille. Sꝫ in 2° 2°.q.88.
ar.xi°.tenet oppoſitũ.Dicit.n.ſic.(In voto ſolẽni cõti
nẽtie tria poſſunt ꝯſiderari: p̃ gdẽ mã voti.ſ.ipſa conti
nẽtia.2° ppetuitas voti.cũ.ſ.aliqs voto ſe aſtringit ad
ppetuã obſeruãtiam ꝯtinẽtie.3°.ipſa ſolẽnitas voti.Di
cũt g gdã ꝙ votũ ſolẽne ꝯtinẽtie eſt ĩdiſpẽſabile rõne
ipſi9 ꝯtinẽtie:q̃ nõ recipit dignã recõpẽſationẽ: vt patꝫ
ex auctoritate eccle. 26°. Ois põderatio non eſt digna
aĩe ꝯtinẽtis:cuius rõnẽ gdã aſſignãt:q2 p ꝯtinẽtiaꝫ hõ
triũphat de domeſtico hoſte:vel q2 p ꝯtinẽtiã hõ ꝯfor
maꝫ xpo ſꝫ puritatẽ aĩe ⁊ corpis: ſꝫ h nõ vr efficaciter
dici:q2 bona aĩe:vtpote ꝯtẽplatio ⁊ orõ ſunt multo me
liora bonis corporis:⁊ magis nos deo ꝯformãt: ⁊ tñ pt

Ad argum Sco. ꝯ ic dꝫ coclusionẽ.

Differ votũ ſolẽne ⁊ votũ ſimplex.

Ad arg. Ma reo. ꝯ eandẽ ſcõ am.

diſpēſari in voto orōnis vel ɔtēplatiōis: vñ nō vr eē rō quare nō poſſit diſpēſari in voto ɔtinētie: ſi reſpiciatur abſolute ad ipaʒ ɔtinētie dignitatē. preſertim cū aplus .i. Cori. 7°. ad ɔtinētiā inducat ꝑꝑ cōtēplationē dicens: ꝙ mulier innupta cogitat que dei ſunt. finis aūt potior eſt his que ſūt ad finē: ⁊ ideo alij rōnē hui⁹ aſſignāt ex ꝑpetuitate ⁊ vtilitate hui⁹ voti dicētes: ꝙ votū ɔtinētie nō pōt ꝑtermitti niſi ꝑ id qđ eſt oīno ɔ̄riū: qđ nunq̄ lʒ in aliquo votorū. ʒ hoc eſt manifeſte falſum: qꝛ ſicut vel carnali copula eſt ɔtinentie ɔ̄riū: ita comedere carnes vel bibere vinū eſt ɔ̄riū abſtinētie a talib⁹: ⁊ tñ i hꝫ votis pōt diſpēſari: ⁊ iō alij vr ꝙ etiā in voto ſolēni cōtinētie poſſit diſpēſari ꝑꝑ aliquā cōeʒ vtilitatē ſeu neceſſitatē: vtputa in exēplo de pacificatione terraꝝ ex aliq̄ mr̄imonio ɔ̄hēdo. ſʒ qꝛ decretalis extra de ſtatu mōachoꝝ in fine illi⁹. c. cū ad monaſteriū: dicit ꝙ nec ſummus pōtifex pt ɔ̄ cuſtodiā caſtitatis monacho licētiaʒ dare: ideo alr vr dicēdū: ꝙ ſicut hr̄ Leuiti. vlti. illō qđ ſemel ſanctificatū eſt dn̄o nō pōt in alios vſus commutari: nō aūt pōt facere aliqs eccl̄ie p̄latus: vt illō qđ eſt ſanctificatū ſanctificationem amittat in reb⁹ inanimatis. puta ꝙ calix ɔſecratus deſinat eē ɔſecrat⁹ ſi maneat itegr: vñ multo min⁹ h̄ pt facere aliqs p̄latus: vt hō deo ɔſecrat⁹ q̄diu viuit ɔſecrat⁹ eē deſiſtat. ſolennitas aūt voti ɔſiſtit in q̄dā ɔſecratiōe ſeu bn̄dictiōe vouētis: ⁊ iō nō pōt fieri ꝑ p̄latū eccl̄ie ꝙ ille q votū ſolēne emiſit deſiſtat ab eo ad qđ eſt ɔſecrat⁹. puta ꝙ ille qui eſt ſacerdos nō ſit ſacerdos: lʒ poſſit p̄latus ob aliquā cām executionē ordis inhibere. Et ſili rōne ꝑp nō pōt facere ꝙ ille q eſt ꝓfeſſus religionē non ſit religioſus: lʒ q̄dā iuriſte ignoranter ɔ̄riū dicāt. Eſt ḡ ɔſiderandū vtrū ɔtinētia ſit eēntialr annexa ei ad qđ votū ſolēnizat̄: qꝛ ſi nō eſt ei eēntialr annexa pōt manere ſolēnitas ɔſecratiōis ſine debito ɔtinētie: qđ nō pōt cōtingere ſi ſit eēntialr annexū ei ad qđ votū ſolēnizat̄. non eſt aūt eēntialr annexū debitū ɔtinētie ordini ſacro: ſʒ ex ſtatuto eccl̄ie: vñ vr ꝙ ꝑ eccl̄iaʒ poſſit diſpēſari i voto cōtinētie ſolēnizato ꝑ ſuſceptionē ordis ſacri. Eſt autē debitū cōtinētie eēntiale ſtatui religionis ꝑ quē hō abrenūciat ſeculo totalr dei ſeruitio mācipatus: qđ nō pōt ſimul ſtare cū mr̄imonio in quo incūbit neceſſitas ꝓcurādi vxoris ⁊ ꝓlis ⁊ familie ⁊ rerū: que ad h̄ requirunt̄: vñ aplus dicit .i. Cori. 7°. ꝙ q cū vxore eſt ſollicitus eſt que ſūt mūdi q̄ō placeat vxori: ⁊ diuiſus eſt: vñ nomē monachi ab vnitate ſumit̄ ꝑ oppoſitū ad diuiſionē p̄dictā: ⁊ iō in voto ſolēnizato ꝑ ꝓfeſſionē religiōis nō pōt ꝑ eccl̄iaʒ diſpēſari: ⁊ rōnē aſſignat decretalis: qꝛ caſtitas eſt annexa regule monachali.) Hec ille. Ex q̄bus pʒ ꝙ in ſūma correxit qđ dixerat in ſcripto: ⁊ iō dictū ſūme tenēdū eſt. ❡ Ad p̄mū ḡ argumētū Aureoli in oppoſitū dr̄: ꝙ ɔ̄ſeq̄ ibidē facta nō valet. Interp̄tatio voti nō pōt vergere in p̄iudiciū cōtrarium vel ſalutis vouētis. ḡ votū ſolēnizatū ꝑ ꝓfeſſionē religiōis pt caſſari vel cōmutari auc̄tate pape: qꝛ idiſpēſabilitas illa i nullo p̄iudicat bono cōi vel ſaluti vouētis. imo multū confert vtriq̄: ⁊ diſpēſatio oppoſita obeſſet: cū non ſit congruū mediū ad talē finem plus q̄ ſeparatio ɔiugū aut pluralitas vxoꝝ vel maritoꝝ. Et de hoc ſanctus Tho. 2° 2e vbi ſupra arguit ſic p̄ loco. (Una rō diſpēſādi in voto eſt ſi ſit ipeditiuū melioris boni. ſʒ votū ɔtinētie etiā ſi ſit ſolēnizatū pōt eē impeditiuū melioris boni: nā bonū cōe eſt diuinius q̄ bonū vnius: pōt aūt ꝑ continētiā alicuius impediri bonū cōe tot⁹ multitudinis: puta ſi ꝑ ɔ̄ctū mr̄imonij aliquarū ꝑſonaꝝ que ɔtinētiam vouerūt poſſet pax patrie ꝓcurari. ḡ videt̄ ꝙ i ſolenni voto continentie poſſit diſpenſari.) Ecce argumentum. Sequitur reſponſio. (Dicendum ꝙ periculo rerum humanarum eſt obuiandum per res humanas: non autem per hoc ꝙ res diuine conuertantur in vſum humanū: ꝓfeſſi aūt religionē mortui ſunt mundo ⁊ viuūt deo: vnde nō ſunt reuocandi ad vitā humanā occaſione cuiuſcū q̄ euentus.) Hec ille. Et pro hac ſolutione facit dictū Alberti: qđ recitat̄ in ſūma confeſſoꝝ libro .3°. q. 62. Uotū ingr ɔtinentie nō recipit diſpēſationē: qꝛ ꝑ nihil melius pōt recōpēſari. Nec valet illud qđ dr̄ de vtilitate regni vel ꝓuincie. qꝛ non ſunt facienda mala vt eueniant bona: vnde temporib⁹ beati Mathei apl̄i. Effigenia virgo deo dedicata noluit nubere regi cū ſe xp̄ianū fieri cū oī ꝑplo ſuo ꝓmitteret: nec Matheus ad hoc ɔſentire voluit: ita ꝙ ēt mortē poti⁹ ſuſtinuit. Hec Albertus 4°. ſen. diſ. 38. ❡ Ad 2m dr̄ ꝙ cū decretalis cū ad monaſteriū: extra de ſta. monach. expſſe dicat ꝙ in hoc papa nō pōt licentiā dare: nō eſt veriſimile ꝙ papa aliq̄n diſpenſauit cuʒ monacho ſolenniter ꝓfeſſo religionem: potuit tñ ɔtingere ꝙ diſpenſauerit cū nouitio vl cū ꝓfeſſo ꝓfeſſiōe nō ſolēnizata: vel ſi diſpenſauerit cū monacho ſolenniter profeſſo: hoc nō fecit auctoritate ꝓpria ⁊ ordinaria: ſʒ ſpeciali cōſilio ſpūs ſci: ſicut in multis alijs fieri ɔtigit: vtputa q̄n mutauit formā baptiſmi baptizando in noīe dn̄i ſine expreſſa inuocatione trinitatis. Cū aūt dr̄ ꝙ mai⁹ bonū ⁊c. rn̄ſum eſt in ſolone p̄mi. Et vlteri⁹ ſctūs Tho. illud ſoluit. arguit .n. vbi ſupra 2° loco. (Latria eſt nobilior virtus q̄ caſtitas: ſʒ ſi qs vouerit aliquem actuʒ latrie: puta offerre deo ſacrificiū pōt in illo voto diſpēſari. ḡ multo magis pōt diſpenſari in voto continentie qđ eſt d̄ actu caſtitatis.) Ecce arg̃m. Seq̄ rn̄ſio. (Dōs ingr ꝙ in voto tpalis ɔtinentie pōt diſpenſari ſicut ⁊ in voto temporalis orationis: vel tpalis abſtinentie: ſʒ ꝙ in voto ɔtinentie per ꝓfeſſionem ſolennizato nō poſſit diſpenſari: hoc nō eſt inq̄ntum eſt actus caſtitatis: ſʒ inq̄ntum incipit ad latriā ꝑtinere ꝑ ꝓfeſſionem religionis.) Hec ille. Ex quibus pʒ ꝙ argumentū peccat ſm nō cauſam vt cauſam: qꝛ nec ideo votū ɔtinentie per ꝓfeſſioneʒ religionis ſolennizatū eſt indiſpēſabile: qꝛ caſtitas ſit ſūmū bonū virtutis: nec iō qꝛ maius nō reperiat̄: ſʒ iō qꝛ eſt qđ ɔſecratū ⁊ deo dedicatum: qđ nullo modo licʒ violari: nec ꝑꝑ maius aut minus aut eq̄le bonū: ⁊ ꝑferri qꝛ talis diſpēſatio vel tranſmutatio eſt lege dei ꝓhibita: vt patet Leuiti. vlti. ❡ Ad 3m dicit̄ ꝙ prima pars minoris vera eſt: ſed in probatione eius aſſumitur quoddam falſum ſcʒ ꝙ continentia vel virginitas non ſit bonum ſm ſe: ſed ſoluʒ quaſi medicina vel medium ad aliud: hoc enim falſuʒ eſt: quia omnes concedunt ꝙ virginitas eſt virtus ſpecialis: ſed omnis virtus eſt de per ſe bonis honeſtis: etiam illa que preſupponit malū vt penitētia. ergo ⁊ virginitas. ❡ Nec valēt motiua Durādi ⁊ alioꝝ ad oppoſitū: arguūt eniʒ tripliciter: primo ſic. Abſtinere ab eo quod eſt ſm ſe cōueniens ⁊ bonum nō poteſt eſſe bonum per ſe: ſed per virginitatem abſtinet homo a matrimonio qđ eſt ſm ſe bonum. ergo virginitas non eſt de ſe bona: eſt tamē bona vt medicina. Matrimoniū enim propter diſtractionem mētis ⁊ curas adiunctas reddit hominē quaſi infirmū ad vacādum contemplationi diuinorum: virginitas autem hec īpedimēta tollit quaſi medicina. ergo ⁊c. ❡ 2°. ſic. Illud non eſt ſm ſe bonum: ſed ſolū ꝑ modum medicine qđ non fuiſſet bonum in ſtatu innocentie ſiue nature ſane: ſed infirme: ſed virginitas non fuiſſet bona in ſtatu innocentie: quo natura fuit ſana

eſt aūt

Cōpenſatio magni boni cōis nō pt eē rō ſufficiens diſpēſandi i ſolenni voto continentie.

Ad arg. Du. r. d. ɔ̄ eādē cōcluſionem. Utrū cōtinētia ſeu virginitas ſit bōa ſi ſolū i ordine ad aliud: ſed ēt ſʒ ſe: ꝙ nō ꝓbat Durā. d. 33. q. 4.

eſt aũt bona in ſtatu nãe infirme: ꝗ ꝛc. ¶ 3°. qꝛ ſicut ſe
bꝫ ieiunare ad comedere: ſic virginitas ad mr̃imoniũ:
ſꝫ comedere adhibitis debitis circũſtantijs eſt bonũ
de ſe: ieiunare aũt non eſt bonũ niſi ꝑ modum medici
ne: inq̃ntum ꝑ ieiuniũ conſumunt̃ in corpe ſuperfluita/
tes humoꝝ: vel reddit̃ corpus diſpoſitum ad act⁹ vir/
tutum moraliũ per repreſſionem ↄcupiſcẽtiarum: ꝛ ꝑ
ↄñs ad act⁹ virtutũ intellectualiũ: ergo ſilr̃ virginitas
nõ eſt bona ſm̃ ſe: ſed ſolum ꝑ modum medicine: inq̃
tum ꝑ eam tollunt̃ impedimenta q̄ diſtrahunt hoīem
a ↄtemplatione diuinoꝝ: vnde .i. Cor. 7°. Mulier in/
nupta ꝛ virgo cogitat que dei ſunt: vt ſit ſancta corpo/
re ꝛ ſpũ. ¶ Sed iſta motiua nõ valent: non quidem pri/
mum: qꝛ aⁿᵗ arg̃ⁿ eſt vera q̃ndo illud bonũ quod tolli/
tur nõ eſt priuatiuũ maioris boni qđ per priuationem
redditur: ſicut trãſmutatio que ex aere fit ignis eſt gña
tio ſimplr̃ ꝛ corruptio ſm̃ quid: ꝛ per ↄñs eſt bona ſim
pliciter ꝛ ꝑ ſe: ſed mala ꝑ accidens ꝛ ſm̃ quid: ꝛ qꝛ licet
inq̃ntum eſt corruptio ſit quoddã malum priuãs aliqđ
ꝑ ſe bonum: puta formam aeriam: qꝛ loco eius reddit
melius .ſ. formã ignis: que non cõpatiebatur ſecum for
mam aeris corruptã: ideo eſt ſm̃ ſe bonũ. Et ſimiliter
qꝛ virginitas priuat mr̃imonium qđ eſt bonũ minus
puta corporis: ꝛ reddit bonũ anime ꝛ rõnis quod eſt me
lius: qđ act⁹ mr̃imonij nõ cõpatiebat̃: inde eſt ꝙ virgini/
tas eſt ſm̃ ſe bona: vtpote gñatiua maioris boni ꝑ cor/
ruptionẽ minoris boni. Nec 2ᵐ motiuũ valet: qꝛ aⁿᵗ ẽ
falſa: qꝛ mr̃imoniũ eſt ſm̃ ſe bonũ: ꝛ tñ non erit in ſta/
tu nãe ſaniſſime: idest in ſtatu glorie: vbi non nubent
neq; nubent̃: ſimiliter nec cibus nec potus. Uel dicen
dum ꝙ aⁿᵗ eſt vera inq̃ntum hꝫ: cũ autem in virginitate
ſint duo .ſ. vnũ malum qđ eſt priuatio delectationis: ali
ud bonũ .ſ. liber vſus rõnis ꝛ ↄtemplationis: ipſa fuiſ/
ſet in ſtatu inocentie quo ad 2ᵐ. ꝛ nõ quo ad primũ: qꝛ
tũc fuiſſet maior delectatio q̄ nũc: ꝛ ẽt maior ↄtempla
tio q̄ nunc ſine ea: ꝛ ſic bñ ſequitur ꝙ virginitas non eſt
ſm̃ ſe totã bona: ſed ſm̃ vnã partem mala q̄ nãe ſane
non ↄuenit: ꝛ ſm̃ aliam bona q̄ nãe ſane ↄuenit: ex hac
aũt que eſt finis ei⁹ denominat̃ ſimpliciter bona. Nec
valet tertiũ motiuũ: qꝛ ſimile eſt q̃tum ad hoc ꝙ ſicut
cibus eſt ad ↄſeruationẽ indiuidui: ſic mr̃imoniũ ad
ↄſeruationẽ ſpeciei: ſꝫ diſſimile eſt q̃tum ad hoc ꝙ co
meſtio nõ abſorbet rõnem: ſicut ille act⁹: ſed põt homo
ↄtemplari mãducando: vnde Aug⁹. Ne ſole vobis fau
ces ſumãt cibum: ſꝫ aures eſuriant vbuꝫ dei: ꝑꝑ hoc .n.
legitur in menſa religioſis: ꝛ ſic in iſto bono non eſt pri
uatio maioris boni: ſicut in mr̃imonio. Item 2°. qꝛ co/
meſtio eſt neceſſaria cuilibet ad ſalutẽ proprij boni: nõ
aũt matrimoniũ: vñ non eſt ſimile. Hec Petrus ꝛ be
ne. Ex quibus pꝫ ꝙ virginitas eſt qđ bonum ſm̃ ſe: hoc
addito ꝙ act⁹ ei oppoſitus q̃tumcũq; circũſtantiona/
tus ſemꝑ habet malum annexum pro ſtatu nãe corru/
pte: vt ſupius dictũ eſt: ꝛ delectatio ſibi adiuncta ẽ po/
ti⁹ beſtialis q̄ humana: nec eſt ſm̃ ſe vel ꝑ ſe bona: ſꝫ ẽ
appetibilis quaſi medicina contra triſtitiam: vt hẽtur
7°. ethi⁹. ca°. 14°. ꝛ vltio. Ille etiã actus reſoluit corp⁹:
nec ẽ ꝑ ſe bon⁹: ſꝫ in ordine ad finẽ: ꝛ plura incõuenien
tia hꝫ q̄ virginitas. Ad 2ᵐ. ꝙ 2ᵃ ps minoris hui⁹ argu
tertij ꝑncipal̃ falſa ẽ: nec valet ei⁹ ꝓbatio p̄ᵒ q̄. ſ. videt
ad rõnẽ ſci Tho. ibi recitatã: qꝛ falſe exponit illam au/
ctoritatẽ Leui. vlti. ſ. ꝙ illđ qđ eſt ſemel dño ↄſecratũ
non p̄t in alios vſus cõmutari paſſim ꝛ īdifferenter: ſꝫ
bñ in caſu neceſſitatis: hoc .n. falſũ eſt: ꝛ ↄ intentũ littere.
Qđ aũt adducit̃ de Dauid: nõ valet ꝑꝑ tria. Primũ ẽ
qꝛ ꝓbabilr̃ põt ꝛ dꝫ credi ꝙ tãtus ꝓpheta ꝛ tante ſcien/

Nõ excuſatur Dauid in hoc qđ comedit panes ꝓpoſitionis cũ pueris ſuis.

tie diuinitus īſpiratus attẽtauit comedere panes ꝓpoſi
tionis dño ↄſecratos: alias nõ comeſtur⁹: ſicut nec lice/
ret alicui laico in q̃ntacũq; neceſſitate famis eẽt con/
ſtitut⁹ ꝓpria auctoritate ſatiare ventrẽ ſuũ de hoſtijs cõ/
ſecratis: liceret tñ ei ſi diuinit⁹ ei inſpiraret̃. 2ᵐ eſt ꝙ il/
li panes nõ erant dño totalr̃ ↄſecrati ꝑ modum holo/
cauſti: qn poſſent cedere in vſũ hoīum. Sec⁹ eſt de eo
qđ totalr̃ dño ↄſecrabat̃ per modũ holocauſti: qꝛ de il/
lo nulli hoīum edere licebat: nec in alios vſus ↄuerte/
re. Ille aũt qui religionẽ profitet̃ domino ↄſecrat̃ per
modũ holocauſti. De hoc ſcũs Tho. in tractatu de ꝑfe
ctione ſpũalis vite ca°. 12°. ſic dicit. (Triplex votũ .ſ.
paupertatis ↄtinẽtie ꝛ obediẽtie ↄgrue religiõi adaptat̃.
Nã ſicut dicit Aug⁹. 10. de ciuitate dei: religio nõ quẽli
bet: ſꝫ dei cultũ ſignificare vr̃: vñ ꝛ Tulli⁹ dic̃ i rhetori
ca: ꝙ religio eſt q̄ cuidã ſuperiori nãe quam diuinã vo
cãt: cultũ cerimoniãq; offert: cult⁹ aũt ſoli deo exhibit⁹
in ſacrificij oblatiõe oñdit̃. offert̃ aũt deo ſacrificium
de exterioꝛib⁹ reb⁹ qñ aliquis eas ꝑꝑ deum largit̃ ſꝫ il
lud Heb. vltio. Beñficentie ꝛ cõionis nolite obliuiſci:
talib⁹ enim hoſtijs ꝓmeret̃ deus. Offert̃ ẽt deo ſacrifi/
ciũ de corpe proprio: dũ qui xp̄i ſunt carnẽ ſuam cruci
figunt cũ vitijs ꝛ ↄcupiſcẽtijs: vt aplš dicit Gal. 5°. vn/
de ꝛ ipſe dicit Ro. 12. Exhibeatis corpa vr̃a hoſtiã vi
uentẽ ſanctã deo placentẽ. Eſt ẽt 3ᵐ ſacrificiũ deo acce
ptũ qñ aliqs ſpũm ſuũ offert deo, ſm̃ illud p̄s. Sacrifi
cium deo ſpũs ↄtribulat⁹. Sꝫ ſciendũ eſt ꝙ ſicut dicit
Greg⁹ ſuꝑ Ezechielẽ. Hoc inter ſacrificiũ ꝛ holocauſtũ
diſtat ꝙ oẽ holocauſtũ ſacrificiũ eſt: ſꝫ non oẽ ſacrifici
um eſt holocauſtum: in ſacrificio .n. ps pecudis: in holo
cauſto vo totũ pecus offerri ↄſueuerat: cũ ergo aliquis
ſuũ aliqd vouet deo: ꝛ aliqd non vouet ſacrificiũ eſt:
cũ vero oẽ qđ hꝫ: oẽ quod viuit: oẽ quod ſapit oĩpoten/
ti deo vouerit: holocauſtũ eſt: qđ quidem īpletur ꝑ tria
vota ꝑdicta: vñ manifeſtũ eſt eos ꝑ hꝰ vota deo emit/
tunt: q̄ſi ꝑꝑ holocauſti excellentiã antonomatice reli/
gioſos vocari.) Hec ille. Silr̃ dicit 2ᵃ 2ᵉ. q. 186. arti. 7°.
vbi ſic dic̃. (Religiõis ſtatus tripliciter põt ↄſiderari.
Uno mõ ſm̃ ꝙ eſt q̄ddã ꝑfectionis exercitiũ tenden
di in ꝑfectionẽ charitatis. Alio mõ ſm̃ ꝙ gerat huma
nũ animũ ab exterioꝛib⁹ ſollicitudinibus. 3°. mõ ſm̃
ꝙ ẽ quoddã holocauſtũ per qđ aliqs ſe ꝛ ſua totalr̃ of/
fert: ꝛ ſm̃ h̃ ex his tribus votis integratur religiõis ſta/
tus.) Hec ille. Et declaratis p̄mis duobus de 3° ſic di/
cit. (Holocauſtũ eſt cũ aliqs totũ qđ hꝫ offert deo: vt
dicit Greg⁹ ſuꝑ Ezechielẽ. Hꝫ aũt homo triplex bonũ
ſm̃ p̄hm̃ ꝑ ethi⁹. Primo quidẽ exterioꝝ rerum q̄s quis
totalr̃ deo offert ꝑ votum volũtarie paupertatis. 2ᵐ aũt
bonũ proprij corporis: qđ aliquis ꝑcipue offert deo per
votum ↄtinẽtie: quo abrenũciat maximis delectatiõi/
bus corporis. 3ᵐ aũt bonũ eſt aie: quod aliqs totalr̃ of/
fert deo ꝑ obedientiã qua aliqs offert deo ꝓpriam vo/
lũtatem: per quã homo vtit̃ omnib⁹ habitibus ꝛ potẽ
tijs aie.) Hec ille. 3ᵐ aũt ꝑꝑ qđ non valet ad ꝓpoſitũ
exemplum Dauid eſt: quia ſecus eſt de cibo ſacro: ꝛ ſe
cus eſt de virginitate deo dedicata. De hoc ſcũs Tho.
2ᵃ 2ᵉ. q. 88. arti. 11°. in ſolutione tertij argumenti ſic di
cit. (Cib⁹ directe ordiat̃ ad ↄſeruationẽ ꝑſone: ꝛ ideo
abſtinẽtia cibi directe põt vergere in ꝑiculum ꝑſone:
vñ ex hac parte recipit votũ abſtinẽtie diſpẽſationem:
ſꝫ coit⁹ non ordinatur directe ad ↄſeruationem ꝑſone:
ſꝫ ad ↄſeruationẽ ſpeciei: vnde nec directe abſtinen/
tia coitus per continẽtiam vergit in periculum perſo/
ne: ſed ſi per accidens ex ea aliquod periculum perſo/
nale accidat: poteſt aliter ſubueniri ſcꝫ per abſtinentiã

Religionis ſtatus tripliciter conſiderari poteſt.

Cur votũ ſolẽne abſtinẽtie a cibo ſit recipe diſpẽſationẽ: nõ de votũ ↄtinẽtie

vł alia corpalia remedia.) Hec ille. De ꝑiculo aũt qḋ ṗe
ex h accidere cõitati rñdet ibidẽ in ſolone pͥ: vt ſupra
fuit recitatũ. Ex qͣb⁹ł nullo caſu ꝑlat⁹ eccłie qͨcũqꝫ pȏt
auctũtate ꝑpa virginẽ ꝑ ꝓfeſſionẽ religiõis deo dedica
tã ad ſclm ⁊ ad ꝯhẽdũ mřimoniũ reuocare: ſec⁹ eſſet ſi
ei diuinit⁹ h inſpiraret̃: ſicͭ de pluralitate vxoꝝ dictũ eſt.

Debitũ ꝯti-
nẽtie nõ ꝑ ac
cidẽs ſꝫ ꝑ ſe
ãnexũ ẽ ei ꝗ
religioni ꝯſe
crat.

Dr̃ 3ᵒ. principalr̃ ꝙ ꝯſecratio q̃ fit in ꝓfeſſiõe religiõis
nõ ſe hꝫ ꝑ accñs ad votũ ꝯtinẽtie: ſꝫ ẽẽntialr̃ ⁊ ꝑ ſe: de-
bitũ ꝯtinẽtie ẽ ãnexũ religiõi ꝯſecrate. Nec valet ꝓba
tio in oppoᵐ. Tũ qꝛ ſupponit falſũ. ſ. ꝙ votũ ꝯtinentie
ſolẽnizet̃ idifferẽter ꝑ quãcũqꝫ ꝓfeſſionem religionis.
Dui⁹. n. oppoᵐ dictũ eſt ſupra. Tũ ẽt qꝛ ſupponit ꝙ ſo-
lẽnis ꝓfeſſio ⁊ ꝯſecratio fcã in illa principalr̃ reſpiciat
act⁹ exterioꝛes ⁊ ſpecialr̃ obediẽtie. Dui⁹. n. oppoᵐ verũ
ẽ: qꝛ talis ꝯſecratio reſpicit totũ hoīem: ⁊ oĩa bona que
hꝫ: ſꝫ votũ obediẽtie ſit ꝑncipalr̃. Tũ qꝛ ſuſceptio ſacri
oꝛdinis ẽ ſimplex ſacrificiũ: ꝓfeſſio ṽo ſolẽnis eſt holo
cauſtũ: ideo nõ valet adeq̃tio hui⁹ ad illã quo ad ꝓpo-
ſitũ. Tũ qꝛ ſupponit ꝙ ꝯſecratio religioſi ꝑncipalr̃ cõ-
ſiſtat in bñdictiõe verbali ꝑlati: ⁊ nõ in obligatione to
tius hoīs ⁊ eoꝝ q̃ ad eũs ꝑtinent: ⁊ multa alia falſa ipli
cat ⁊ ſupponit. Dr̃ 4ᵒ. ꝙ 2ᵃ ꝓbatio 2ᵉ ꝑtis minoris q̃ ꝓ
cedit de additiõe ſolẽnitatis ad votũ: nõ valet: funda-
tur. n. in q̃dã falſo. ſ. ꝙ ſolẽnitas voti non addat ad vo
tũ ſimplex niſi q̃ndã decoꝛẽ accidẽtalẽ: ſicͭ ſolẽnitates
addũt ad ſacrã decoꝛẽ: ſꝫ nõ aliq̃d eſſentiale ſacramen
tis. hoc. n. falſũ eſt: vt dictũ fuit ſupra rñdẽdo ad obie
cta Scoti ꝯ 2ᵘᵐ ꝯnẽ. Itẽ ꝙ aliḃ ſit de ſolẽnitate voti ⁊
de ſolẽnitate ſacri oñdit ſcũs Tho. di. 38. q. i. arti. 2ᵒ. q̃-
ſtiũcula 2ᵃ. vbi arguit ſic 4ᵒ loco. (Sicͭ votũ hꝫ q̃d q̃
ꝑtinẽt ad ſolẽnitatẽ: ita mřimonium ⁊ alia ſacrã: ſꝫ in
mřimonio nõ diſtinguit̃ mřimoniũ ſimplex a ſolẽni:
ꝗ nec in voto talis diſtĩctio eẽ dꝫ.) Ecce argᵐ. Sequit̃
rñſio. (Dicẽdũ inq̃t ꝙ mřimoniũ ⁊ alia ſacrã hñt ple
nũ effectũ ſuũ pretermiſſis hiis q̃ ad ſolẽnitatẽ ſacri ꝑ-
tinẽt: ꝑꝑ h ꝙ hñt efficaciã ex diuina virtute ⁊ nõ ex in
ſtitutiõe humana: ſed votũ qḋ obligat ꝑ id qḋ ab hoīe
eſt: nõ hꝫ ꝑfectam vim obligãdi niſi debita ſolẽnitate
adhibita: ⁊ iõ votũ diſtinguit̃ ꝑ ſolẽne ⁊ nõ ſolẽne: non
aũt mřimoniũ aut aliud ſacrm̃.) Hec ille. Ex qͣb⁹ pꝫ ꝙ
ſilitudo quã arguẽs ꝓponit non valet: nec ꝑ ꝯñs ꝓba-
tio ſuꝑ illa fũdata. (Ad 2ᵐ ꝑncipale negat̃ bᵉʳ: qꝛ ta
lis idiſpẽſabilitas nõ militat ꝯ charitatẽ: cũ ꝓcedat ex
ꝑfecta dilectiõe dei ⁊ ꝓximi: vñ argᵐ paꝝ hꝫ apparen-
tie: qꝛ ſili mõ ꝓbaret̃ ꝙ papa poſſet diſpẽſare in plura-
litate vxoꝝ vel maritoꝝ: ⁊ multa alia falſa ſeq̃rent̃: ſi
modus ille arguẽdi valeret. (Ad pᵐ petri dr̃ ṗ ꝙ aſ-
ſumit dubiũ: ⁊ foꝛte falſũ in illa ſilitudine quã ponit. ſ.
ꝙ obligatio ad act⁹ religiõis nõ ſit eſſentialis ipſi reli-
giõi: ſicut nec obligatio ad act⁹ mřimonij eſt ẽẽntialis

Obligatio
ad actus reli
giõis ẽ eſſen
tialis ipſi re-
ligiõi: nõ ſic
ł obligatiõe
mřimonij ad
act⁹ ꝯiugales
ẽ eſſentialis
mřimonio.

mřimonio. Dui⁹. n. oppoᵐ vł ſentire btũs Tho. 2ᵃ 2ᵉ.
q. 183. arti. ṗ. vbi dicit (ꝙ illḋ ſolũ vr̃ ad ſtatũ hoīs ꝑti
nere qḋ reſpicit obligationẽ ꝑſone hoīs ꝑut. ſ. hõ eſt ſui
iuris vel alieni: ⁊ h nõ ex aliq̃ leui cã vel de facili mu-
tabili: ſꝫ ex aliq̃ ꝑmanẽte: ⁊ h ẽ qḋ ꝑtinet ad rõnẽ ſer
uitutis vel libertatis: vñ ſtat⁹ ꝓprie ꝑtinet ad liberta-
tẽ vel ſeruitutẽ ſiue in ſpũalib⁹ ſiue in ciuilibus.) Hec
ille. Itẽ. q. 183. arti. 5ᵒ. ſic dicͭ. (Ad ſtatũ ꝑfectiõis reqͥri-
tur obligatio ꝑpetua ad ea q̃ ſunt ꝑfectionis cũ aliqua
ſolẽnitate: vtrũqꝫ aũt hoꝝ cõpetit religioſis ⁊ epĩs: reli
gioſi. n. voto ſe aſtringũt ad h ꝙ a reb⁹ ſclaribus ſe ab
ſtineãt quib⁹ licite vti poterãt ad h ꝙ liberi⁹ deo vacẽt
in q̃ ꝯſiſtit ꝑfectio pñtis vite. Hoꝝ ẽt obligatio fit cũ
q̃dã ſolẽnitate ꝓfeſſiõis ⁊ bñdictiõis ⁊c̃. Itẽ. q. 186. ar
ti. ṗ. per totũ dicit ꝙ religio nolat ſtatũ ꝑfectiõis. Ex q

bus appet ꝙ religio ẽẽntialr̃ ⁊ intrĩſece iportat ſtatũ: ⁊
ꝙ ſtatus ſpũalis ẽ obligatio ad opa perfectionis: ⁊ cõ
ſeq̃nter ꝙ religio ſit ẽẽntialr̃ ⁊ intrĩſece q̃dã obligatio.
Dr̃ 2ᵒ. ꝙ ſiue obligatio illa ſit de ẽẽntia religiõis: ſiue
paſſio ꝑ ſe ꝯñs ad eſſentiã religiõis ipſa alr̃ obligat ad
ꝯtinẽtiam q̃ꝫ vinculũ mřimonij ad actũ ꝯiugalem: qꝛ
obligatio religiõis ad ꝯtinẽtiã eq̃pollet ꝑcepto negati-
uo: qḋ obligat ad ſemꝑ ⁊ ꝓ ſemꝑ: vinculum aũt matri
monij hꝫ viꝫ ꝑcepti affirmatiui qḋ nõ obligat ad ſem-
per: ſꝫ ꝓ loco ⁊ tpe determinatis: ⁊ cũ certis ꝯditiõib⁹.
iõ ſilitudo paꝝ valet. Dr̃ 3ᵒ. ꝙ falſuꝫ eſt ꝙ papa poſſit
diſpẽſare ꝙ monach⁹ manẽs monach⁹ vxoꝛet̃: nec va-
let ꝓbatio: qꝛ in ſolẽni ꝓfeſſiõe religionis addit̃ ſupra
votũ ſimplex aliq̃d diuinũ: ⁊ nõ mere poſitiuũ aut hu
manũ. ſ. ꝯſecratio ⁊ q̃ddã holocauſtũ vouẽtis ⁊ ꝓfiten
tis: qḋ non lꝫ violari: nec in vſus humanos cõuerti: vñ
lꝫ ꝓfeſſio mãliter ſit q̃d humanũ: tñ formalr̃ eſt quid
diuinũ. Dui⁹ ſilr̃ in alio ꝓpoſito dicit ſcũs Tho. ꝺ ma-
lo. q. 2. arti. 4ᵒ. in ſolone. 13. vbi ſic dicͭ. (Iuſta ⁊ bona
poſſũt duplr̃ ꝯſiderari. Uno mõ formalr̃: ⁊ ſic ſemꝑ ⁊

Iuſta ⁊ bo-
na ſi formalr̃
ſũmũt̃ ſemꝑ ⁊
vbiqꝫ ſũt ea-
dẽ: ſec⁹ mate
rialiter.

vbiqꝫ ſũt eadẽ: qꝛ ꝑncipia iuris q̃ ſunt in nãli rõne non
mutant̃. Alio mõ mãliter: ⁊ ſic nõ ſũt eadẽ iuſta ⁊ bo-
na vbiqꝫ ⁊ apud oẽs: ſꝫ oꝫ ea lege determinari. Hoc cõ
tingit ꝑꝑ mutabilitatẽ nãe humane: ⁊ diuerſas ꝯditio-
nes hoīm ⁊ reꝝ ſm diuerſitatẽ locoꝝ ⁊ tẽpoꝛuꝫ: ſicut
ſemꝑ iuſtũ eſt ꝙ in emptiõe ⁊ vẽditiõe fiat cõmutatio
ſm equalens: ſꝫ ꝓ mẽſura frumenti iuſtũ eſt vt in tali
loco vel tpe tñ det̃: ⁊ in alio loco vel tpe non tñ det̃ ſꝫ
plus vel min⁹.) Hec ille. Sic in ꝓpoſito dico ꝙ huma-
nũ ⁊ poſitiuũ eſt ꝙ in ꝓfeſſiõe ſeruetur hec aut illa foꝛ
ma ṽboꝝ: aut aſſumat̃ talis habit⁹ vel talis: ſꝫ ꝙ ꝓfi-
tẽs abrenũciet mũdo ⁊ abneget ſemetipſũ: ⁊ ſequatur
xp̃m ꝑ viam ꝯtinentie paupertatis ⁊ obedientie: de iure
diuino ẽ: ⁊ ſilr̃ ꝙ manũ mittens ad ꝑfectionis aratruꝫ
nõ reſpiciat retro: in q̃ precipit̃ perſeuerãtia religionis
vſqꝫ ad finẽ: diuinũ preceptũ eſt: nõ humanũ: ſicut ⁊ il-
lud. Uouete ⁊ reddite dño ⁊c̃. Nec papa accepit ptãteꝫ
ꝯ veritateꝫ vite vel doctrine vel iuſtitie: nec ad deſtru-
ctionẽ perfectiõis: ſꝫ ad edificationẽ: ſicut de ſeipſo te-
ſtat̃ Paulus. 2. Coꝛi. 13ᵒ. Non eñi poſſum⁹ aliq̃d aduer
ſus veritatẽ: ſꝫ pro ṽitate: ⁊ poſt. Ptãtẽ dedit mihi dñs
in edificationẽ: ⁊ nõ in deſtructionẽ vr̃aꝫ. Dr̃ 4ᵒ. ꝙ oẽꝫ
obligationẽ q̃ mere ẽ ex ſtatuto eccłie: nec hꝫ ãnexã cõ
ſecrationẽ ꝑ modũ holocauſti ꝑceptã ex iure diuino vł
ꝯſultã: ⁊ ei⁹ ſublatio vł diſpẽſatio ṽgit in edificationeꝫ
⁊ nõ in deſtructionẽ: papa pt tollere: ſꝫ h nõ hꝫ locuꝫ in
ꝓpoſito: qꝛ relinq̃nti ꝑfecte ſclm ꝑcipit̃ nõ reuerti ad
relicta: nec aſpicere retro: alias dr̃ inept⁹ ad regnũ dei: ſi
cut pꝫ Luce. 9ᵒ. Itẽ Math. 24ᵒ Qui in tecto ẽ nõ de
ſcẽdat tollere aliq̃d de domo ſua: ⁊ qui in agro eſt ⁊c̃.
(Ad 2ᵐ dr̃ ṗ ꝙ ihabilitas monachi ſolenniter ꝓfeſſi
ad mřimonium ꝯhendũ nõ eſt iducta ex ſolo ſtatuto ec
cleſie: ſed ex iure diuino tã in veteri q̃ꝫ in noua lege: vt
dictũ eſt. Dr̃ 2ᵒ. ꝙ exẽplũ addnctũ ꝺ Dina ⁊ Moyſe nõ
ẽ ad ꝓpoſitũ: qꝛ neuter eoꝝ erat dedicat⁹ deo ꝑ modũ
holocauſti: ſicut ẽ religioſus ſolenniter ꝓfeſſus. Dicit̃
3ᵒ. ꝙ papa nõ pȏt tollere obligationẽ religioſi ſolenni-
ter ꝓfeſſi ad vota ꝑncipalia religionis quibus abrenũ-
ciatur mũdo ⁊ dedicat̃ deo: ⁊ lꝫ in obligatione anteq̃
fiat: itelligat̃ excepta auctoꝛitas pape: tñ ex q̃ aliq̃ ob-
ligatio facta ẽ auctoꝛitate in hiis q̃ ꝯcernũt holocauſta
dei: papa talem obligationẽ irritare nõ poteſt ꝑſertim
cũ talis diſpẽſatio vel irritatio eẽt ꝯtra ꝑceptuꝫ dei vel
eius conſilia: ⁊ cederet in prophanationem ſanctoꝛuꝫ:
cuiuſmodi eẽt in ꝓpoſito. Dicitur 4ᵒ. ꝙ illud qḋ dicit̃

de calice

de calice ſci Dionyſij vr̃ falſū: ⁊ iſtō cū p̄cedentib⁹ vr̃ eē adulatio pape: ⁊ p̄tātis ei⁹ temeraria ā̄pliatio ꝯ̄ p̄cepta ⁊ ꝯſilia dei. Dr̃ 5°. ꝙ exemplū adductū de rege aragonū non ꝯcludit: q2 p̄t dici ꝙ ille nō erat ſolēniter pfeſſus: vel ꝙ papa h̄ fecit ex ſpāli ꝯſilio ſpūs ſci: ⁊ non ex ordinaria p̄tāte: nō audeo addere 3m. ſ. ꝙ errauerit in tali fcō: non tāgente fidē: tñ ſm nōnullos illud non eēt multū inconueniēs ſm qđ dicit in ſuo ſīl̃i ſanctus Tho. 9° q̄libet. q. vlti. q̄ q̄rit: vtꝝ oēs ſancti q̄ ſunt p eccliam canonizati ſint in glīa: vel aliq̄ eoꝝ ſint in inferno. Dic. n. ſic. (Aliqđ pōt iudicari poſſibile ſ3 ſe cōſideratū qđ relatū ad aliqđ extrinſecū impoſſibile inuenit. Dico ḡ ꝙ iudiciū eoꝝ qui p̄ſunt ecclie errare in q̄buſcūq3 ſi pſone eoꝝ tm̄ inſpiciant poſſibile eſt: ſi vō ꝯſideret diuina p̄uidētia que eccliam ſuā ſpū ſcō dirigit vt nō erret ſicut ipſe p̄miſit Joā. 14°. ꝙ ſpūs ſanct⁹ adueniēs doceret oē3 veritatē de neceſſarijs. ſ. ad ſalutē: certū eſt ꝙ iudiciū vniuerſalis ecclie in his errare que ad fidē ꝑtinent īpoſſibile ē: vñ magis ē ſnie pape credēdu3 ad quē ꝑtinet de fide determinare: quā in iudicio ꝑferet: q̄3 quorūlibet hoīum ſapientium in ſcripturis opinione: cū Cayphas q̄uis neq̄3 tñ q2 pōtifex legat̃ etiā3 inſcius ꝓphetaſſe. Joā. xi°. In aliq̄s vō ſenteīijs q̄ ad ꝑticularia fcā pertinēt vt cū agit̃ de poſſeſſionib⁹ vel de criminib⁹: vel de hōi poſſibile ē iudiciū ecclie errare ꝓpter falſos teſtes ⁊c̃.) Hec ille. (Ad 3m dr̃ p̄ ꝙ ſicut papa non pōt facere q̄n monach⁹ profeſſus fuerit obligat⁹ ad tria vota religiōis: ita nec pōt facere ꝙ deſinat q̄diu viuit eē ad illa tria obligatus: q2 h̄ ꝓhibet iure diuinū. Luce 9°. ⁊ Leuiti. vltio. Nec valet qđ dr̃ de voto: q2 in ꝓfeſſiōe religiōis non ſolū eſt votū: immo holocauſtum: qđ non l3 alicui in humanos vſus ꝯuertere. Dr̃ 2°. ꝙ obligatio ad ſilētiū vel abſtinentia a carnibus nō eſt ita eſſentialis religioni: ſicut obligatio ad tria vota: ⁊ h̄ ſiue loq̄mur de ipſa religiōe ſimplr̃ ⁊ in gn̄e: ſiue de religiōe ꝯ̄cta ad aliquā ſpēm: nec ſeq̄tur ꝙ vna religio non differat eſſentialr̃ ab alia. De h̄ ſcūs Tho. 2ª 2e. q. 188. arti. p̄. vbi arguit ſic. (Ea q̄ in eēntialib⁹ cōueniūt non diuerſificant̃ niſi ſm ſe vel ꝑ accñs: ſ3 ſine trib⁹ votis eſſentialib⁹ religiōis nō eſt aliq̄ religio: ḡ vr̃ ꝙ ſpēs religionū non diuerſificent̃ niſi ſolū ꝑ accñs.) Ecce argm̄. Sequit̃ r̄ñſio. (Dicēdu3 ꝙ tria eſſentialia vota religiōis ꝑtinent ad exercitiū religiōis: ſicut quedā principalia ad q̄ oīa alia reducunt̃: ad obſeruādum aūt vnūquodq3 eoꝝ diuerſimode ſe p̄t aliq̄s diſponere: puta ad ſeruādū votum ꝯtinētie ſe diſponit aliq̄s ꝑ loci ſolitudinē ꝑ abſtinentiā: ⁊ ꝑ mutuā ſocietatē: ⁊ per multa alia hō. Et ſm h̄ p3 ꝙ cōitas eſſentialiū votorū cōpatit̃ diuerſitatē religionū. Tū ꝓp diuerſas diſpoſitiones. Tū ꝓp diuerſos fines.) Hec ille. Item quō tria vota aliter cadūt ſub ꝓfeſſiōe q̄3 exteriores obſeruantie oñdit. q. 186. ar. 9°. vbi ſic dicit. (In regula ꝯtinetur aliqđ duplr̃: vno mō ſicut finis regule puta ea q̄ ꝑtinent ad act⁹ virtutū: ⁊ hoꝝ tranſgreſſio q̄tū ad ea q̄ cadunt cōiter ſub p̄cepto obligat ad mortale: q̄tu3 vō ad ea q̄ excedūt cōiter neceſſitatē precepti: nō obligat ad mortale: niſi ꝓp ꝯtemptū: q2 religioſus nō tenet̃ eſſe ꝑfect⁹ ſ3 ad ꝑfectionē tendere: cui ꝯ̄riat̃ perfectionis ꝯtent⁹. Alio mō ꝯtinet̃ aliqđ in regula ꝑtinēs ad exteri⁹ exercitiū: ſicut ſunt oēs exteriores obſeruātie: inter q̄s ſunt q̄dā ad q̄s obligat̃ religioſus ex voto ꝓfeſſiōis. Votu3 aūt ꝓfeſſiōis reſpicit p̄ncipalr̃ tria p̄dicta. ſ. paupꝑtatē continentiā ⁊ obediētia3: alia vero oīa ad hec ordinant̃: ⁊ idō trāſgreſſio hoꝝ obligat ad mortale: alioꝝ aūt trāſgreſſio nō obligat ad mortale niſi ꝓp ꝯtemptu3 regule: q2 h̄

Una religio differt eſſentialr̃ ab alia.

Qualis ꝯtēptus ꝯ̄riat̃ ꝑfectioni.

directe ꝯ̄riaret̃ ꝓfeſſioni ꝑ quā aliq̄s vouet regularem vitā: vel ꝓp preceptū ſiue oretenus a p̄lato factu3 ſiue in regula expreſſū: q2 h̄ eſſet facere ꝯ̄ obediētie votu3.) Hec ille. Ex q̄b⁹ p3 ꝙ abſtinētia carniū vel ſilentiū q̄ tūcūq3 ꝯtineant̃ in regulis vel ſtatutis religiōis: nō ſūt ita eſſentialia aut ſubſtātialia religiōi in gn̄e vel in ſpecie: ſicut ꝯtinētia obediētia ⁊ paupꝑtas: ⁊ ꝯ̄ter nō ita pōt papa diſpēſare ī vltimis trib⁹ votis ſicut in p̄mis. (Ad 4m dr̃ ꝙ rōnes inducte ꝑ parte nr̃a male ſoluūtur: ⁊ q̄ dē r̄ñſio ad p̄m non valet: q2 inualidū h3 fundamētū. ſ. ꝙ papa poſſit facere de monacho nō monachum: nec gloſa decretalis valet: cū deſtruat textum: ad qđ facit gloſa ordinaria ſuꝑ dicto. c. q̄ ſic dicit. Vincēti⁹ ⁊ Joā. dixerūt ꝙ papa nō pōt diſpēſare vt monachus hēat ꝓpriū extra monach⁹: ſ3 de monacho pōt facere non monachū. Aliq̄ dicūt ꝙ p̄t diſpēſare ꝓp plenitudinem p̄tātis ꝙ monachus hēat ꝓpriū q2 ip̄e p̄t auferre ſubſtātiā: ⁊ de nihilo pōt aliqđ facere. Et exponunt ꝙ hic dr̃ non pōt licentiā indulgere: ideſt nō ꝯgruit p̄tāti illius. ſ3 puto veꝝ ꝙ papa in his duob⁹ non pōt indulgere: vt lr̃a iſta dicit: et ſi vellet: nā ꝯ̄ votū caſtitatis diſpenſare non pōt ⁊c̃. Hec glo. cū multis ibidē ad h̄ ꝓpoſitū allegatis. Silr̃ nec r̄ñſio ad 2am rōnē valet: q2 ſupponit ꝙ ſbabilitas ſolēniter ꝓfeſſi ad mr̄imoniū ꝯ̄hendū: ⁊ ad reſpiciēdū retro ſit mere de ſtatu ecclie: ⁊ nō de iure diuino: cui⁹ oppoſitum eſt veꝝ. Vlteri⁹ ſolutio ad 3am rōnē nō valet: q2 ſupponit ꝙ idō ſolū ꝓfeſſio ſolēnis ſoluit mr̄imoniū non ꝯſūmatū: q2 ē quedā mors ciuilis cōis religioſo ⁊ heremite. Hoc āt non ē veꝝ: imo eſt ſpālis cā in ꝓfitēte cenobita q̄ nō ē in puro heremita: q2. ſ. ſolēniter ꝓfeſſus religionē in manu p̄lati: effect⁹ eſt ſpōſa xp̄i ⁊ ꝯ̄xit mr̄imoniū ſpūale cū xp̄o: qđ non l3 vilaten⁹ corporalr̃ maculari: eſt ēt effect⁹ holocauſtū dei: qđ non l3 in ꝓphanos ⁊ ſclares vſus ꝯuerti: ſec⁹ de puro heremita. Nec tñ vr̃ ſufficiēter ꝓbari ꝙ papa diſpēſare poſſit in morte ciuili ſimplr̃ ꝑ h̄ ꝙ heremita vel religioſus cōpellit̃ ad aſſumendū prelaturā: q2 per h̄ nō redit ad vitam ſclarem: nec ad ꝓphanos vſus aut ſclares: ſ3 poti⁹ ad ꝑfectionis ſtatū ⁊ gradū altiorem q̄3 prius. ſicut oñdit ſcūs Tho. 2ª 2e. q. 184. ar. 7°. vbi ſic arguit. (Nulli l3 a maiori ſtatu ad minorē tranſire: h̄ enī3 eſſet retro aſpicere: ſ3 pōt aliq̄s a ſtatu religiōis tranſire ad ſtatu3 ep̄alem. Dicit̃ enim. 18. q. i. ꝙ ſacra ordinatio de monacho ep̄m facit: ḡ ſtatus ep̄oꝝ eſt ꝑfectior q̄3 ſtatus religioſoꝝ.) Hec ille. Iteꝝ. q. 88. arti. xi°. in ſolutione 4i ſic dicit. (Religioſus q̄ fit ep̄s ſicut nō abſoluit̃ a voto cōtinētie: ita nec a voto paupꝑtatis: q2 nihil d3 hēre ꝓpriū: ſ3 ſicut diſpēſator bonoꝝ cōiū ecclie ſilr̃ ñ abſoluit̃ a voto obediētie: ſ3 ꝑ accñs obedire ñ tenet̃: ſi ſuꝑiorē non hēat: ſicut ⁊ abbas monaſterij q̄ ñ ē a voto obediētie abſolut⁹.) Hec ille. 4a rō pꝫ valent⁹ ſolo vim ei⁹ ſufficienter euacuatā: ō de illa ꝑtranſeo. (Ad arg. Hodo. ſufficiēter r̄ñdet Bernardus de gānaco ad ſingula dicta ei⁹ ſic dicēs. Aliq̄ dicit q̄ non ſūt vera: puta ꝙ ꝯtinētia monachal̄ non eſt de eſſentia virtutis ꝯtinētie. Hoc enī ē abſolute veꝝ: ſ3 vt eſt monachal̄: falſum eſt: q2 eſt de eſſentia ꝯtinētie deo ꝑ votū dedicate. Vbi ſciendū eſt ꝙ ſicut q̄dam virtutes ſunt gn̄ales ſicut latria: q2 vtitur actu aliaꝝ virtutū ad cultū diuinū: ⁊ ideo actu ꝯtinentie vtit̃ cum q̄s ꝓpter deū ꝯtinētiā vouet: ⁊ ideo continentia monachalis verum eſt ꝙ non eſt de eſſētia cōtinentie ſimpliciter: ſicut nec homo de eſſentia animalis: ſed tamen eſt de eſſentia continentie deo dedicate vt ſic: ⁊ ideo talis continentia eſt ſpecialis virtus: que h3 aliqđ de ꝯtinētia ſimplr̃ dicta: ⁊ aliqđ de latria: vñ

nõ ē gradus ꝯtinētie:ſ3 ſpēs. Et idē poſſet dici de abſti nētia carniũ:ſ3 nõ ſit ſiĺe de abſtinentia a carnib⁹: ⁊ de abſtinētia ab actu carnali vĺ mr̃imonio:q2 abſtinere a mr̃imonio ꝑꝑ deũ ꝑncipali⁹ eſt ꝙ̃ abſtinere a carnib⁹: q2 act⁹ carnalis magis retrahit ab actuali dilectiõe di uina: ꝙ̃ nõ abſtinere a carnibus:⁊ ideo continentia eſt ꝑncipale votum in omni religiõe: non aũt abſtinere a carnib⁹:non ē aũt ſufficiēs arg^m ꝙ ꝯtinētia monachalis nõ preferaẗ ꝯtinētie ſimpl̃r:q2 celibat⁹ Joānis non ꝓferẗ mr̃imonio Abrahe:q2 certũ eſt ꝙ ꝯtinentia mo nachalis ꝓferri d3 ꝯtinētie ſimpl̃r:q2 ē actus latrie vt monachalis:⁊ q2 deo dicata eſt nõ ad tēpus:ſ3 ſemper: eq̃tur tñ ei mr̃imoniũ Abrahe ꝑꝑ duo. Prio q2 ex tan ta charitate Abrahã vtebaẗ actu ꝯiugali ſicut Joānes celibatu:vñ ⁊ vterq3 vtrũq3 ad deuz ordinabat. 2°. q2 mr̃imoniũ Abrahe erat nõ ſolũ ad multiplicãdum ho mines corporaĺr:ſed ēt ſpiritualr̃:q2 nati de Abrahe3 iſtructi erãt in cultu diuino qḋ neceſſariũ erat ꝑ illo tē pore:ħ tñ nũc non h3 locũ:vñ ꝯtinētia monachaĺ deo dicata ad ſemꝑ eſt melior ꝙ̃ ꝯtinentia ſimpl̃r: vel etiã ꝙ̃ mr̃imoniũ. Talis ĝ ꝯtinētia virtus quedã eſt ſpecia lis:ſ3 non ſemꝑ fuerit:ſicut nec oēs ſpēs latrie ſemper fuerũt. Qḋ ãt dicit ꝙ meli⁹ eſt hēre pacē eccl̃ie ꝙ̃ con tinere:q2 cõis ⁊ diuini⁹:ſoluũt aliq ⁊ dicũt ꝙ non:imo meli⁹ eſt ꝯtinere ſicẗ monachus ꝯtinet ꝙ̃ qḋcũq3 crea tu3:q2 ꝯtinētia monachalis ex ħ ꝙ deo dicaẗ in perpe tuũ bonũ:quoddã diuinũ eſt:⁊ infinitũ valorē aliquo modo ꝯtiȝ:vñ incõtum bonũ diuinum eſt prepõderat oĩ bono creato:nec ē eq̃ ponderatio aie continentis: ſi aũt accipiaẗ ꝯtinentia ſm ſe:vel incõtũ eſt bonum ſin gularis ꝑſone:pax eccl̃ie eſt melior:non tñ incõtu3 eſt deo dicata ⁊ bonũ diuinũ. Nec valet ſolutio qua3 dat ad auctitate3 eccl̃i.q2 non eſt ꝯſuetudo ſcripture ꝑ con tinētiam accipere oēm virtutē. Tum ēt q2 mr̃imoniũ tollit ꝯtinentiã deo dicatã:ꝯtinentia.n.deo dicata dire cte opponiẗ matrimonio:⁊ ſic ꝑ⁹ ratio nõ valet. 2ª pōt ſolui:q2 nõ perit tot⁹ mundus:ſi religioſus iſte nõ ꝯtiȝ: q2 multe alie vie ſunt ꝑhas periculo occurri ꝑt. Jtē da to ꝙ periret:iſte magis teneẗ vitare periculũ dãnatio nis ꝓprie ꝙ̃ ipſius mũdi. Nec valet vt dicant ꝙ papa h3 diſcernere in q̃ caſu debeat obſeruari votũ:q2 in il lo caſu d3 ſeruari votũ in q̃ papa dat licẽtiam ſpēlē ſer uandi ⁊ vouēdi:ſ3 hec eſt in oĩ religiõe approbata a pa pa:⁊ ideo oē tale votũ tenendũ eſt:vñ ſ3 in voluntate pape eēt ante igreſſũ religionis ꝙ iſte poſſet vouere: vel nõ:tñ poſtq̃ vouit voto de q̃ licentiã dedit: votum t3:nec ꝑt reuocare:cũ ſit factu3 ſuꝑiori.ſ.deo:ſicut nec vir pōt reuocare votũ vxoris poſtq̃ ei licentiã vouēdi dedit:ſ3 vxor non poſſit vouere ſine licẽtia viri. ❡ Ad 3^m rõnem dicēdũ eſt ſm alios ꝙ a^s eſt falſa:q2 aliqḋ pōt hēre vigorē ex ſtatuto eccl̃ie:qḋ nõ pōt mutari ex eccl̃ie ſtatuto:ſicut calix ꝯſecrat⁹ ⁊ aqua bñdicta nõ ꝑt nõ eſſe bñdicta:ita anteq̃ iſte voueret ꝯtinentiam:po terat eccleſia facere ꝙ nõ voueret:ſ3 poſtq̃ vouit:dica tus ē deo:⁊ nõ pōt amplius nõ eſſe ꝯſecratus deo ꝑ cõ tinētiam ꝑpetuã:ritus tñ oēs exteriores q̃ ſunt in reli gionib⁹ vel ſatiſie:⁊ nõ ſunt de neceſſitate forme vel mãe pōt eccleſia mutare. De eo aũt q̃ eſt ordinatus ad ſub diaconatũ dicimus idē quod de religioſo:ſ3 fortius ſit in religioſo ꝙ̃ in ſubdiacono:q2 religioſus frangendo votũ ꝯtinentie frangit omnia alia vota ſcilicet obediē tie:quia tenetur reddere debitum vxori:ſi eſſet verus vir:⁊ paupertatis:quia oportet habere bona vnde pai deat vxori ⁊ proli:que duo in ſubdiacono non ſunt:⁊ iḋ minus videtur ꝙ debeat diſpenſari cum religioſo ꝙ̃ cum ſubdiacono. ❡ Ad aliud quod poſtea dicit de ſan ctificatione religionis ab homine conficte: dicendum ꝙ falſum dicit:quia nulla fictio vel conficio eſt ĩ hoc ꝙ religiones ſunt:ſed confirmatio ⁊ approbatio eccle ſie:que regitur ſpiritu ſancto:⁊ religiones approbate a curia romana non ſunt ficte ab homine: ſicut iſte fin git:ſed inſpirate a ſpiritu:⁊ a ſancta eccleſia confirma te:ſic enim poſſet dici de eccleſia conſecrata ⁊ aqua be nedicta ⁊ aliys que a ſanctis patribus inuenta ſũt ⁊ cõ firmata ⁊ approbata per eccleſiam:vnde melius ⁊ ve rius loqui potuiſſet. ❡ Ad aliud dicendum ꝙ actus matrimoniales licet ſint honeſti:tamen contrary ſunt non continentie ſimpliciter:ſed cõtinentie deo in ꝑpe tuum dicate. Per predicta patet ad oĩa que dicit. Hec Bernardus ⁊ hĩ:⁊ ꝯcorditer ſancto Tho. Decretalis vo ꝑ arguētē inepte gloſaẗ:ſicut p3 inſpiciēti gloſam ordinariã:quã ſuꝑius induximus⁹: ❡ Ad vltimũ qḋ ē Henri.p3 riſſo ꝑ ꝑdicta:nã act⁹ mr̃imony eſt ꝯrius virginitati ⁊ ꝯtinētie deo dedicate: cui⁹ oppo^m dicit arguēs. Silr aliḋ falſu3 aſſumit ꝙ in aliq̃ caſu liceat lapides altaris ꝯſecratos ꝓphanare manente ꝯſecra tione. Cũ aũt dicit ꝙ in oĩ obligatiõe itelligiẗ aucto ritas ſuꝑioris excepta ⁊c. ſolutũ eſt ꝑus:q2 hoc veru3 eſt niſi votũ vĺ obligatio fiat de licẽtia Pape:cuius eſt ſolēnis ꝓfeſſio in religione ꝑ eccl̃iam approbata ⁊ ꝯfirmata. Cũ aũt dicit ꝙ viuere in mr̃imonio vel ex̃ eſt q̃d inſtitutũ ꝑ hoīe3 ⁊c. Dr̃ ꝙ religiones q̃ ad ſuũ formale ſunt inſtitute a xp̄o q̃ in euãgelio ꝯſulit ꝯtinentiã obedientiã paupertatē:⁊ ꝑcepit ponentem manũ ad aratrũ nõ reſpicere retro. Sed quo ad ſuũ mãle:ſc3 quo ad modũ ⁊ diſpoſitione3 ſeruandi illa tria:⁊ quo ad exteriores ritus ⁊ obſeruãtias ſũt inſti tute ab eccleſia ⁊ apoſtolis inſpirate ſpiritu ſcõ:ſicut p3 de Paulo ⁊ Matheo q̃ ſacras virgines velabant: ⁊ de Dionyſio apoſtoloꝝ ꝯtemporaneo q̃ laudat ſta tũ monachalē vt ꝑfectũ 6°.ca°.eccl̃iaſtice hierarchie. Et recitat ſcũs Tho. 2ª 2ᵉ.q.184. ar.5°. ideo nõ op3 ꝙ Papa poſſit in talibus:ex quo facta ſunt:diſpenſa re:vel facere de monacho nõ monachũ:vel de aqua bñdicta nõ bñdictã:vel de re ꝯſecrata nõ ꝯſecrata3: q2 hoc eſt ꝯ ꝑceptũ diuinũ:vt dictũ eſt. ❡ Ad argu menta Scoti ꝯ 3^m ꝯnē rñdet virtualr̃ Durã.diſ.37. q.i.vbi arguit ſic. Si ſacer ordo ipedit mr̃imoniu3: aut ħ eēt rõne ordinis:aut rõne voti annexi:aut rõ ne ſtatuti eccl̃ie. Nõ rõne ordinis:q2 ſic oĩs ordo im pediret:qḋ nõ eſt veꝝ de minorib⁹ ordinib⁹:nec rõ ne voti annexi:q2 tunc ordo ⁊ votũ nõ eēnt duo ipe dimēta:ſed vnũ. Nec rõne ſtatuti:q2 mr̃imoniũ con tractũ ꝯtra interdictũ eccleſie nõ dirimiẗ:⁊ ſic ordo ſacer ſ3 ipediret mr̃imoniũ ꝯtrahendũ:ſaltē nõ diri meret ꝯtractũ. Ecce argumentum. Seqẗ reſponſio. Dõm inquit ꝙ ordo ſacer impedit mr̃i^m ꝯhēdu3 ⁊ dirimit ꝯctũ nõ rõne ordis abſolute:ſ3 rõne q̃ ſacer ordo diſpoſitiue. Nec rõne voti adiũcti:q2 ex nullo ſtatuto votũ pōt ãnecti alicui ſcõ:niſi vouēs volũta rie ꝯſentiaret ſi vbo dicat:⁊ mēte nõ ꝯſentiret:q2 vo tũ ē mere vouētis:ſ3 ipedit ꝯpletiue ex ſtatuto eccl̃ie facientis ꝑſonas illegitimas ad ꝯhēdũ poſtq̃ ſacru3 ordinē receperũt. Et qḋ dr̃:ꝙ mr̃imoniũ ꝯctũ ꝯ in terdictũ eccleſie nõ dirimiẗ. Dõm eſt ꝙ eccl̃ia aliq̃ iterdicit ſimplici ꝓhibitõne ne fiãt:ſ3 ſi fcã fuerit nõ mutat. Alia vo iterdicit nõ ſolũ ꝓhibēdo ne fiãt:ſ3 ſta tuēdo vt irritũ ſit ⁊ inane ſi ꝯ ſtatutũ fiãt:⁊ tũc nõ ſo lũ ꝓhibeẗ faciēdũ:ſ3 irritaẗ fcm̃. Prio mõ iterdiciẗ mr̃imo^m ꝯhi tpe feriato:⁊ in plurib⁹ caſib⁹:ſ3 2° mõ ꝓhibetur

Celibat⁹ ioã nis nõ ꝓferẗ matrimonio habrae ꝑpter duo.

Qua rõne or do ſacer ipe diat mr̃imo niũ ꝯhēdũ ⁊ dirimat ꝯctũ

ꝓhibet in ſuſceptiōe ordis.) Hec ille. Et eādē ſolōnez dat Petr⁹ de vbo ad vbū in forma. Ex qb⁹ pꝫ ad dicta Scoti: qꝛ ſtatutū eccl'ie ꝓhibēs ꝯſtitutū i ſacris ordini b⁹ ꝯtrahere: ptinet vⁱtualr ſniaꝫ de q̄ logr̄ argueñ: ⁊ ió ille-gitimat tales pſonas ad ꝯtrahēdū mr̄imoniū ſicut pꝫ ex ꝯ-ſuetudine ⁊ vſu romane eccl'ie circa h̄. Et ex decretali quā allegat ſctūs Tho. diſ.37.q.i.art.p̄.q̄ pcipit tales di mittere vxores p⁹ ordinationē acceptas. Sciēdū tn̄ q̄ cū Scot⁹ Durād⁹ ⁊ Petr⁹ dicūt q̄ votū ꝯtinētie n̄ pōt ānecti alicui ſcō vl' ſacro: niſi faciēs tale ſcm̄ aut ſuſci-piēs tale ſacrū ītēri⁹ ꝯſētiat. Hoc pt dupliciter intelligi. Primo mō q̄ act⁹ interior volūtatis poſſit p pāꝝ hoīez an-necti exteriorib⁹ actiōib⁹ vl' paſſiōib⁹ agētis aut patiētis: ⁊ ſic verꝫ dicūt. Alio mō q̄ debitū ⁊ obligatio ad ea q̄ ſūt voti poſſit ānecti exteriorib⁹ actiōib⁹ vl' paſſiōib⁹: ⁊ ſic falſū dicūt pdicti doctores: ⁊ ſctūs Tho. verꝫ dicit i h̄ q̄ eccl'ia occidētal' pt ānectere ⁊ de ſcō ānexit votū cō-tinētie ſacris ordib⁹. ¶ Ad argm̄ ꝯ ꝯnē rn̄det ſanctus Tho. di.37.q.i.art.p̄.in ſolōne p̄ⁱ: vbi ſic dicit. (Ordo ſacer nō hēat ꝯtrarietatē ad mr̄imoniū inq̄tū ē ſacrꝫ: hꝫ tn̄ repugnātiā quādam ad ipſum rōne act⁹ ſui q ſpi-rituales actus impedit.) Hec ille. Et hec de q̄ōne ſuffi-ciāt. De qua bn̄dictus deus. Amē. Diſtinctio. XLIII.

¶ Utrū corruptū vel ānihilatū per dei potentiaꝫ poſ-ſit idem numero reparari. Queſtio. I.

CIrca q̄dragēſimātertiā diſti. ⁊ q̄ſ-dā ſeq̄ntes q̄rit̄. Utꝝ corru-ptū vl' ānihilatū p dei po^{tem} poſſit idez numero repari. Et arguit̄ q̄ n̄: qꝛ dicit phs i 2°. de gn̄atiōe: q̄ ea q̄ꝝ ſuba cor-rūpit̄ nō reiterāt̄ eadē numero: ſꝫ coꝝ q̄ i nihilū rediguut̄ ſuba corrumpitur: ergo eadem numero iterari non poſſunt.

In oppoſitū arg': qꝛ dic Aug⁹ 22°. de ciuita-te dei. Si caro humana oīb⁹ piſ-ſet modis nec vlla ei⁹ materies in vllis nāe latebris re-māſiſſet: vn̄ vellet eā repareret oipotēs: ſꝫ ſi nulla mā re-manet de re corrupta qd corrūpit̄ i nihilum redigit̄: g̃ deus id qd in nihilū ē redactū: pōt idē numero repare.

In hac q̄ōne erūt tres articuli. In primo po-nentur ꝯnes. In 2°. recitabūtur obiectiones. In 3°. ponentur ſolutiones.

Quantū ad p̄m arti. ſit p̄ ꝯ. Nullū corruptū pōt p agēs nāle idē nūero repari. ¶ 2ª. Per di-uinā po^{tem} res pmanēs ſi fuerit corrupta vel ānihilata pt eadē numero repari. ¶ 3ª. Nulla res ſucceſſiua cor-rupta vl' ānihilata pt q̄cūq̄ po^e eadē numero repari. Has tres ꝯnes ponit ſctūs Tho. 4°. q̄libet. q.5°. vbi ſic dicit. In his q̄ in nihilū redigi pnt ē q̄dā dn̄ia attēdēda: q̄dā.n. ſūt q̄ꝝ vnitas i ſui rōne hꝫ durationis ꝯtinuita-tē: ſicut pꝫ in motu ⁊ tpe: ⁊ ió interruptio taliū ēt directe ꝯ-riat̄ vnitati coꝝ ſꝫ numeꝝ: ea vō q̄ ꝯdictionē iplicant nō ꝯtinent̄ ſub nūero deo poſſibiliū: qꝛ deficiūt a rōne entis: ⁊ ió ſi hꝫ i nihilū rediganſt: de⁹ ea nō pt eadē nu-mero repare. Hoc.n. eē facere ꝯdictoria ſil' eſſe vera: pu-ta ſi mot⁹ interrupt⁹ eēt vn⁹. Alia vō ſūt q̄ꝝ vnitas n̄ hꝫ i ſui rōne ꝯtinuitatē durationis: ſicut vnitas reꝝ pmanen-tiū niſi p accñs: inq̄tū eē coꝝ ē ſubiectū motui. ſic.n. ⁊ mēſurant̄ hꝫ tpe: ⁊ coꝝ eē ē vnū ⁊ ꝯtinuū ſm vnitatē ⁊ ꝯtinuitatē tpis: ⁊ qꝛ nāle agēs nō pt illa pducere ſi-ne motu: inde ē q̄ agēs nāle nō pt hꝫ repare eadē ſꝫ nu-meꝝ: ſi i nihilū redacta fuerit: vl' ſm ſubam corrupta: ſꝫ de⁹ pt hꝫ repare ſine motu: qꝛ i ei⁹ ptāte ē q̄ pducat effect⁹ ſine cauſis medys: ⁊ ió pōt eadē numero repare ēt ſi i nihilū elapſa fuerit.) Hec ille. Itē ibidē i ſolōne tertia ſic dic. (Per h̄ q̄ aliqd rducit̄ i nihilū: interrūpit̄ ꝯtinuatio eēdi: q̄ ptinet ad vnitatez mot⁹ ⁊ coꝝ q̄ ꝯſe-quant̄ ad motū.) Hec ille. Ex qb⁹ poſſūt formari rō-nes p q̄libet triū ꝯnū. Pro p̄ª arguit̄ ſic. Aliētas mot⁹ ⁊ mutatiōis īfert alietatē coꝝ q̄ p motū aut mutatiōez pducunt̄: ſꝫ qd his pducit̄ p agens nāle: duplicat motu vl' mutatiōe pducit̄: g̃ nō ē idē numero: ſꝫ ſpecie. Pro 2ª arg' ſic. Qd nō iplicāt ꝯdictionē ē deo poſſibile: ſed pmanēs corruptum vl' ānihilatū idē numero repari ſi-ne motu ⁊ mutatiōe nullā iplicat ꝯdictionē: g̃ ⁊c. Pro 3ª arg' ſic. Nullū iplicās ꝯdictionē ē deo poſſibile: ſed ſucceſſiuū ānihilatū vl' corruptū idē numero reparari claudit ꝯdictionē: g̃ ⁊c. De 2ª ꝯne tn̄ alr vr̄ ſenſiſſe. 4°. ſniaꝝ. diſ. 44. q.i. arti. p̄. q̄ſtiūcula 2ª. vbi arguit ſic 3° loco. (Un⁹ hō nō ē ſi ē plures aialia: g̃ ſi n̄ ē idē aial: nō ē vn⁹ hō numero: ſꝫ vbi nō ē idē ſenſus non ē idē aial: qꝛ aial diffinit̄ p ſenſū p̄^m q ē tact⁹: vt pꝫ 3°. de aīa: ſen-ſus aūt cū nō maneāt in aīa ſepata vt quidā dicūt nō pnt idē numero reſumi: g̃ i reſurrectiōe nō erit hō re-ſurgēs idē aial numero: g̃ nec idē hō.) Ecce argm̄. Seq-tur rn̄ſio. (Dicēdū q̄ rō illa optie ꝯcludit ꝯ illos q po-nūt aiam ſenſibilē ⁊ rōnalē diuerſas eē in hoīe: qꝛ ſm h̄ aīa ſenſitiua in hoīe nō eēt icorruptibil': ſicut nec in alys aialib⁹: vn̄ in reſurrectiōe non eēt eadē aīa ſenſiti-ua: ⁊ p ꝯn̄s nec idē aial. nec idē hō. Si āt ponam⁹ q̄ ea-dem aīa ſm ſubam in hoīe ſit rōnalis ⁊ ſenſibilis: nul-las in h̄ anguſtias patiemur: qꝛ aial diffinit̄ p ſenſuz q ē aīa ſenſitiua ſicut p formā eſſentialē: p ſenſū āt q ē po^a ſēſitiua cognoſcit̄ ei⁹ diffinitio: ſicut p formā accidentalē q̄ maximē ptē ꝯfert ad cognoſcēdū qd qd ē: vt in p̄ de aīa dr̄: poſt mortez g̃ manet aīa ſenſibil' ſicut ⁊ aīa rōnal' eadē ſm ſubam: ſꝫ po^e ſenſitiue ſm q̄ſdā nō manent: q̄ qdez po^e cū ſint accñtales ꝓprietates: eaꝝ varietates idētitatē toti⁹ aialis auferre nō poſſunt: nec ēt partiuꝫ aialis: nō enim dicant̄ potentie pfectiones vel act⁹ or-ganoꝝ niſi ſicut principia agendi: vt calor in igne.) Hec ille. Similia dicit 4° contra gentiles ca. 80. ⁊ 81°. Ex q̄ bus videtur velle q̄ accidentia ⁊ forme ſubales q̄ruꝫ eſſe p corruptionem vel annihilationē eſt interruptū: non poſſunt eadez numero quacūq̄ virtute reparari. Et in hoc primus articulus terminatur.

Quantū ad 2^m articulū arguēdū ē ꝯ ꝯnes. Et q̄-dē ꝯ primā arguit Scot⁹ ꝓbādo q̄ per agens nāle aliqd deſtructū poſſit idez numero repari. Pri° p illō 8' metaphiſice ca° 3°. Si agēs idē: ⁊ mā ea-dē: effect⁹ erit idē: qꝛ nō aſſignat diuerſitatē effect⁹ poſ-ſibilē niſi pp diuerſitatē efficiētis vl' māe: ⁊ poſſibile ē idē eſſe efficiens ⁊ eandem mām reſpectu 2ⁱ pducti: g̃ poſſibile ē 2^m pductū eē idē cum p̄ pducto. h^{ꝯ} ꝓbatur qꝛ ⁊ ſi frequēter in corruptiōe fiat diſperſio vel diuiſio māe: tn̄ oppo^m eſt in multis caſib⁹: puta q̄ includetur ignis intra vrinale: ⁊ ibi corrūpat̄ in aerē: deinde ex iſto aere generet̄ ignis p reflexionē radioꝝ ſolarium: tunc mā incluſa erit eadē. Conſimiliter ſi ex ſolido genere-tur ſolidū: vbi preciſe forma geniti pōt ſequi formam corrupti: ſequitur q̄ qua rōne tota mā prefuit ſub for-ma corrupta: pari rōne eadē tota erit ſub forma gn̄an-di. Dicet̄ forte q̄ illud dictū phi dꝫ intelligi cū hac cō-ditione ſm ipſum 5°. phyſicoꝝ q̄ nō ē tm̄mō numera-tio forme pp alietatē ſubiecti vel māe: ſꝫ etiā tpis. Ul' forte alr dicet̄ q̄ Ariſtoteles lꝫ aſſerat q̄ ſi agēs ſit ali-ud ⁊ mā alia effect⁹ eſt alius: non tn̄ ex oppoſito antece-dentis: ſi agens idē ⁊ mā eadem: ſequit̄ q̄ effectus ſit idē: vn̄ in fine ꝯcludēdo ait: ſi g̃ idē ꝯtingit ex materia idē facere palā: qꝛ pncipiū qd ē vt mouēs idē: nam ⁊ ſi

Right margin notes:
t.c.63.
t.c.xi.
Contra primā ꝯcluſiões arguit Sco. d.43 q.3.
t.c.12.
t.c.44.

mā altera ⁊ mouēa ⁊ qđ pfectū ē:ſupple cū mouēs ali
ud qđ fcm ē erit aliđ. ¶ Sȝ ꝯ̄ primam riſionē arguit̄
qꝛ ſi agēs agat nūc in a.iſtāti vſqꝫ ad iſtās b.cauſabit
idē:ḡ ſi cauſet ī a.⁊ in tpe ītermedio īter a.⁊ b.deſtrua
tur illđ cātū:⁊ iteꝝ agat in inſtāti b.cauſabit illđ idē:⁊ȝ
ꝯña ex ħ ꝙ ꝯtinuitas tpis ītermedij nihil fac̄ ad idēti
tatē pmanētis qꝛ bȝ eē idē in illo tpe ⁊ in terminis illi
us tpis. Si negeꝰ aſſūptū:qꝛ in b.iſtāti nō p̄t cā ſecun
da a cā vlī puta celo hēre eādē īfluētiā quā habuit in
iſtāti a.⁊ iđ nō poterit tūc cāre idē. ¶ Contra ħ arguit̄
dupli̅r. Pˀrio qꝛ ſilis īfluētia ſuffic̄ ad idētitatē effect⁹:
ſi.n.in iſtāti a.eēt aliđ agēs approximatū paſſo pduce
ret̄ idē in numero qđ illđ agēs pducit:⁊ tñ īfluētia nō
eēt eadē numero cū influētia iſti⁹:ſȝ tñ nō ſilis: nunc
aūt in alio iſtāti puta b.erit īfluētia ſilis ꝗ̄ fuit in iſtan
ti a. ¶ 2ᵒ.qꝛ iſta īfluētia nō eſt aliqđ abſolutū receptū
in cā inferiori:ſȝ ē tñ mō ordo in cauſando ad cām ſu
piorē ꝯtinue q̄ntū ē de ſe coagētē.ḡ nō erit alia īfluen
tia ſic̄ nec ali⁹ ordo cāe ſupioris ad īferiorē:igit̄. ¶ 3ᵒ.
qꝛ aut ſimpl̄r ē īpoſſibile idē numero bis pduci: ⁊ tūc
ſeqtur ꝙ de⁹ ħ nō poterit:aut nō ſimpl̄r eſt īpoſſibile:⁊
tūc ſeqtur ꝙ in cauſalitate coꝝ:in qb⁹ fuit prius iſtud
poſſibile ⁊ nūc erit:ſȝ pri⁹ fuit in cauſalitate reꝝ nāliū:
ḡ ⁊ nūc erit. ¶ 4ᵒ.qꝛ ſi vbi ē ꝯtinua actio agētis nālis
reᵘ pducti:ſic̄ ē in ſole reᵘ radij:ſi p p̄ iſtanti pduceret
radiū ⁊ in tpe hito ꝯſeruaret in vltio iſtāti puta b.erit
idē radi⁹:cū nō depēdeat illa idētitas radij in ſecundo
iſtāti ab exiſtētia eius ī tpe ītermedio:qꝛ ſine illa exiſtētia
poſſet idē numero eē pductū ī eodē iſtāti:ḡ ſequit̄ ꝙ
eē ī illo ītermedio deſtructo poſſet eē idē in vtroqꝫ ex
tremo. ¶ 5ᵒ.qꝛ po⁹ ad formā ſemel pductam adhuc re
māſit ī mā̄ deſtructa illa forma:vl̄ q̄cūqꝫ mō ceſſante:
ḡ poſt corruptionē illi⁹ forme iteꝝ p̄t pduci eadem for
ma ī numero p agēs nāle. Aſſūptū pbat̄:qꝛ ſi de⁹ redu
ceret eādē formā qđ nō negat̄ ſibi poſſibile:illa faceret
p ſe vnū cū mā̄ ſic̄ pri⁹:ḡ ī mā̄ erat po⁹ reᵘ ei⁹ eadē que
pa⁹:ꝯña vō pbat̄:qꝛ nihil ē ī po⁹ māe qđ ñ poſſit redu
ci in actū p agens nāle. ¶ 6ᵒ.qꝛ negatio illa ꝗ̄ ſuccedit
corruptiōi rei ē eiuſdē rōnis cū negatione ꝗ̄ p̄cedit rei
pductionē:ſȝ illa negatio ꝗ̄ p̄cedit gñationē rei nō īpe
dit ei⁹ pductionē:ḡ nec illa ꝗ̄ ſeqtur īpedit qn eadem
res pducat̄. ¶ 7ᵒ.qꝛ variato poſteriori nō opȝ variari
pri⁹:ſȝ vnitas rei p̄or eſt ꝙ̄ ei⁹ pmanētia:⁊ pmanentia
poſterior ē vnitate rei:ḡ variatio in pmanētia ſeu ī cō
tinuatiōe durationis ꝗ̄ ē p mediā corruptionē īter gña
tionē rei ⁊ ei⁹ repationē nō īpedit ei⁹ vnitatē. ¶ 8ᵒ. ar

Utrū ſi actioñ ē vna ſequat͂ ꝙ nec termin⁹ actiōis poſ ſit eē vnus.

guit ꝙ pbatio ꝯñis nō valeat ꝗ̄ ꝯſiſtit in ħ.ſ.ꝙ ſi actio
vl̄ mot⁹ nō poſſit repari idē numero:ꝙ nec termin⁹ mo
tus vl̄ actiōis. Et ħ tripliciter. Pˀrio qꝛ duo mot⁹ diffe
rētes ſm ſpēm vt mot⁹ rect⁹ ⁊ circularis p̄nt eē ad eun
dē terminū vel locū numero: vt pȝ.7ᵒ.phyſicoꝝ. 2ᵒ. qꝛ
Aug⁹.3ᵒ.de trinitate caᵒ 9ᵒ.dic̄ ꝙ gñatio vniuoca ⁊ eq
uoca p̄nt ad idē terminari:aliq̄.n.ſūt que p̄nt gñari ex
putrefactiōe:⁊ nihilomin⁹ ex ppagatiōe. 3ᵒ.qꝛ in ppoſi
to reſurrectio ⁊ nālis ppagatio ad idē terminant̄ nu
mero:⁊ tñ ſūt diuerſe actiōes ſm ſpēm differētes: ⁊ iđ
nō ſequit̄ ſi mutatio vl̄ actio nō ē vna:ꝙ iđ nō ſit for
ma vna: vl̄ idē termin⁹. ¶ 9ᵒ.qꝛ auctitas phi 2ᵒ de gña

t.c.vlt.

tiōe ad oppo^m allegata nō ꝯcludit ppoſitū: qꝛ intentio
phi ē ꝙ ea q̄ꝝ ſubā nō depit:redeūt eadē numero: ſic̄
ſol ē idē numero ī q̄libet circulatiōe:ſȝ ea q̄ꝝ ſubā de
perit ſi ē nece eadē nūero redire:ſȝ non ītēdit ꝙ nō ſit
poſſibile. Hec Scot⁹. ¶ Cōtra eādē ꝯ̄nem arguit Au

Cōtra eādē ꝯcluſionē ar gu.ī Aur.

reol⁹ dubitatiue ingrēdo:qꝛ nō appet rō q̄re nō poſſit
p agēs nāle idē numero redire:niſi pp diuerſitatē tem

poris p̄cedētis ⁊ ſeq̄ntis:ſȝ ħ nō valet:qꝛ idētitas tpis
nō reqrit̄ ad idētitatē effect⁹. Quia ſi ſic ſeq̄rent̄ mul
ta icōuenientia. Pˀrimū ē:qꝛ capio ignē ⁊ ſtupā:tūc in il
lo iſtāti poſſū applicare ignē ad ſtupā:pono ꝙ non ap
plicē p illo iſtāti:ſȝ p alio:aut ḡ erit idē ignis gñat⁹ in
ſtupa q fuiſſet ſi ī illo iſtāti applicat⁹ fuiſſet:aut non: ſi
ſic ḡ varietas tpis nihil fac̄ ad varietatē effect⁹: ſi nō ħ
vr̄ manifeſte incōueniēs ꝙ ille ignis nūq̄ potuiſſet p
duci ab aliq̄ igne niſi ī illo iſtāti. 2^m ē qꝛ pono ꝙ ignis
calefaciat aliqđ calefactibile vſqꝫ ad certū gradum: ⁊
tūc ceſſet calefacere:pono ꝙ poſt modicā horā īcipiat
iteꝝ calefacere illđ idē. Hoc poſito manifeſte pȝ:ꝙ ea
dē numero ītēſiōe ītēdit nunc iſtū calorē illi⁹ calefacti
bil̄ ꝗ̄ ītēdiſſet ſi prius calefactio nō ceſſaſſet: ḡ idētitas
tpis nihil fac̄ ad ppoſitū. Hec Aureol⁹ ī forma. ¶ Cō
tra 2^am ꝯ̄nē arguit Durādus ī hūc modū dicēs ꝙ ſal

Cōtra ſcdā ꝯcluſionē ar gui Dur.ī. 43.q.3.ar. ſcdo.

ua reuerētia po^e diuine cui ſubeſt oē poſſibile vr̄ ꝙ nul
lū pmanēs corruptū vl̄ ānihilatū p̄t idē numero repa
rari:qđ p̄t multipliciter pbari. Pˀrio ſic. Nō plus p̄t de
us nūc agēs p volūtatē:ꝙ̄ ſi ageret ex necītate nāe:ſȝ ſi
de⁹ ageret ex necītate nāe nō poſſet eādē rem numero
corruptā repare:ḡ nec agēs p volūtatē: a^{ns} pȝ qꝛ poſſe
reſpicit po^{am}:eādē āt po^{am} ſupponim⁹ ī deo ſi ageret ex
necītate nāe:quā hȝ agens p volūtatē: volūtas.n.ñ ad
dit nec auget po^{am}:imo q̄cq̄d p̄t p ſolā po^{am} p̄t:ſȝ p vo
lūtatē hȝ ꝙ po^a ſm formā volūtatis exeat ī actū: vñ
p volūtatē nō hȝ niſi libertatē vtendi po^a:quā nō ha
beret ſi ageret ex necītate nāe: vñ phi q poſuerūt deū
agere ex necītate nāe poſuerūt ī eo tātā po^{am} q̄ntā nos
ponim⁹.ſ.īfinitā. h^{ns} declarat̄:qꝛ ſi de⁹ ageret ex necīta
te nāe lȝ ageret p po^{am} īfinitā:ageret tñ mō alioꝝ agen
tiū nāliū: pp qđ lȝ poſſet pducere pfectiorē effectū ꝙ̄
alia:nō poſſet tñ corruptū repare ſic̄ nec alia. ¶ Cōfir
mat̄ qꝛ p̄r in diuinis gñat filiū ex necītate nāe:⁊ ab oī
bus ꝯceditur:ꝙ ſi diuina gñatio īterrūperet̄ ⁊ iteraret̄ ꝙ
eſſet alia gñatio ⁊ ali⁹ filiu⁹:⁊ ſi ħ eſſet ī deo reᵘ diuinoꝝ:
fortiori rōne eſſet ī eo reᵘ creaturaꝝ. ¶ 2ᵃ rō talis eſt.
Agens nāle nō p̄t repare idē ſm numeꝝ:ḡ nec de⁹:aīs
ſupponit̄: pbat̄ ꝯña:qꝛ ſi agens nāle nō poſſet repara
re idē ſm numeꝝ: ⁊ de⁹ poſſit:ħ erit vel pp diuā virtutis
agentis: vl̄ pp differentē modū agendi:ex pte.n. ter
mini ñ p̄t eſſe dña:cū ponat̄ idē termin⁹ reᵘ vtriuſqꝫ
agentis ⁊ actiōis:nō pp differentē modū agendi: vtpo
te qꝛ de⁹ agit ſiñ motu ⁊ mutatiōe:nā vō ſi:qꝛ ī repatiōe
rei ꝗ̄ ad formā corruptā a q̄cūqꝫ fiat ē vā mutatiō:qꝛ ſu
biectū ſe hȝ alr̄ nūc ꝙ̄ pˀus.ſ.mā̄ recipiens formā ꝗ̄ pri
us fuit ſpoliata: vñ ſi lumine corrupto de⁹ repet ipȝ:
eſſet vā mutatio ſic̄ ſi ſol reparet illđ. Iteꝝ ꝙ aliqđ rei
remaneat idem nūero:magis vr̄ facere ꝙ illđ cui⁹ erat
pars poſſit idem numero redire ꝙ̄ ſi nihil remaneret:
qꝛ pl⁹ eſt repare vtrāqꝫ ptē ꝙ̄ alterā tñ: ſed ī motu ⁊
mutatiōe aliqđ rei corrupte remanet.ſ.mā̄ vl̄ ſubm: in
ānihilatiōe āt ageli nihil remanet:ḡ facili⁹ vr̄ ꝙ res cor
rupta repet̄ p motū ⁊ mutationē ꝙ̄ res ānihilata per
creationē vl̄ recreationē:ḡ mod⁹ agendi p motum ⁊
mutatiōē nō īpedit agens nāle pluſꝙ̄ diuinū qn poſ
ſit idē numero repare. Iteꝝ nec pp̄ter differentē vir
tutē agendi vtpote qꝛ de⁹ agit infinita virtute: agens
vō nāle finita:qꝛ effect⁹ finitus q ſm ſpeciem ſuā pōt
pduci ⁊ pducit̄ a virtute finita nunꝙ̄ exigit infinita
tem virtutis in cauſa ſua:niſi pp̄ter modū quo pducit̄
puta ſi pducat̄ p creationē: vl̄ alio mō q creature nō
cōpetit:ſȝ oīs forma nālis in reb⁹ generabilib⁹ ⁊ corru
ptibilib⁹:excepta aīa rōnali:ē quedā effect⁹ finit⁹:q ſm
ſpēm ſuā p̄t pducit ⁊ pducit̄ a v̄tute finita:ḡ nūꝙ̄ req

rit in ꝓducēte v̄tutē īfinitā niſi ꝓducaṫ p creationē: vł
tali mō q creature nō cōpetat: ſꝫ eiꝰ ꝓductio in ſcḋa ꝓ-
ductiōe ēt ſi fiat a deo ē p verā mutationē ſicꝫ ſi fieret a
creatura: vt ſtatī dictū eſt: ḡ repatio rei corrupte nō ne-
ceſſario reqrit v̄tutē īfinitā: differentia ḡ v̄tutis īfinite
in agēte non p̄t eē cā q̄re deꝰ poſſet repare idē numero:
nō aūt nāqd ḡ ē in cā q̄re nā nō poſſit: abſqꝫ dubio vł
eē illō qḋ tāgit pl̄ius 2ᵒ de gn̄atiōe. ſ. q̄ idē manēs idē
ſp natū eſt facere idē: ad h̄ āt q̄ agēs faciat idē nume-
ro: oꝫ q̄ maneat idē in ſe q̄ ad v̄tutē: ⁊ ideꝫ in h̄itudine
ad paſſū vel ꝓductū q̄ ad actionē: cū aūt actio nāe in-
terrūpaṫ nō manet eadē h̄itudo agētis ad paſſū vel ꝓ
ductū: nec eadē h̄itudo reparari p̄t: ⁊ iō nō p̄t reparari
idē ꝓductū ſm numeꝝ: iſtud ēt inueniṫ in deo p cōpa
ratiōnē ad ea q̄ꝝ ſubſtātia deperijt in toto vel in pte:
q̄ actio dei in creaturā īterrūpiṫ: ⁊ iō nō manet eadeꝫ
h̄itudo dei agētis ad creaturam p p̄ma rei ꝓductiōe ⁊
eiꝰ repationē: ⁊ hec rō cōis ē ad ea q̄ ſūt ſucceſſiua ⁊ ꝑ-
manētia. ¶ 3ᵃ rō talis ē q̄ idē locꝰ acqriṫ pluribꝰ moti-
bus localibꝰ: ſꝫ eadē forma ſm nām vel ſm numeruꝫ
nō acqriṫ pluribꝰ actiōibus: ⁊ cā eſt: q̄ motꝰ nō termi-
naṫ ad locū vt ſit: ſꝫ vt mobile ſit in loco: ⁊ iō nō oꝫ lo-
cū variari nālıter: ſꝫ formā oꝫ variari actiōe p quā for-
ma acqriṫ. Ex h̄ p̄t ſic argui. Si eadeꝫ forma numero
ſit in mā pluribꝰ actiōibꝰ: oꝫ q̄ vtraqꝫ actio vel ſaltē al
tera termineṫ ad formā: nō vt ſit ſimplr: ſꝫ vt ſit in mā
vel in ſubiecto: ⁊ q̄ p h̄ ad eandē formā terminaṫ gn̄a-
tio hoīs ⁊ eiꝰ reſurrectio: q̄ vł vtraqꝫ actio vel ſaltē al-
tera terminaṫ ad aīam: nō vt ſimplr ſit: ſꝫ vt ſit in mā
ſꝫ in hīs q̄ꝝ ſubā deperijt vtraqꝫ actio. ſ. ꝓductiōis ⁊ re-
patiōis terminaṫ ad formā vt ſit: ⁊ nō ſolū vt ſit in h̄
ſ. mā vel ſubiecto: ḡ īpoſſibile eſt q̄ he due actiōes ter-
mineṫ ad eandē formā. ¶ 4ᵃ rō talis ē: q̄ ſi deꝰ crea
ret angelū: ⁊ poſtea ānihilaret: ⁊ deīde repararet: verū
eēt dicere q̄ āgelus bis fuit realr: ⁊ non numeratione
agētis puta dei q vnꝰ ē: nec cuiuſcūqꝫ extrīſeci ab ange
lo: q̄ ſi deꝰ nihil feciſſet niſi angelū quem ānihilatū po
ſtea repaſſet: adhuc eēt veꝝ dicere q̄ āgelus bis fuiſ-
ſet: qḋ nō poſſet v̄ificari niſi numeratiōe angeli vł du-
rōnis eiꝰ: qḋ idē ē. ¶ 5ᵃ rō talis ē: q̄ eandē formaꝫ pu-
ta lumē idē numero repari: aut ē poſſibile ſimplr: aut
īpoſſibile ſimplr: ſi ſit poſſibile: ḡ erit poſſibile virtute
nāe: probaṫ: q̄ qñcūqꝫ aliqs effectꝰ eſt ſimplr poſſibil:
⁊ cā eſt eq̄ potēs nūc ⁊ prius: ex tali cā pōt idem effectꝰ
ꝓduci nūc vt priꝰ: ſi ḡ repatio eiuſdē luminis ē effectꝰ
ſimplr poſſibil: ḡ cā nālis que p̄ facit: ⁊ eo corrupto ma
net eq̄ potēs vt prius: poſſet illū modū eſſendi ſꝫ nume
rū repare. Hoc aūt eſt falſū: relinqtur ergo q̄ repatio
eiuſdē luminis ſm numeꝝ eſt ſimplr īpoſſibilis. talis
āt effectꝰ ſubterfugit oēm cām: ḡ p nullā virtutem pōt
idē lumē ſm numeꝝ repari. ¶ 6ᵃ rō eſt q̄ multiplica-
to eo a q̄ p ſe ⁊ totalr vel eſſentialr depēdet effectꝰ: mł-
tiplicaṫ effectꝰ: ſꝫ ꝓductū illo mō depēdet a ꝓductiōe:
ḡ īpoſſibile ē eſſe vnum productū ⁊ duas ꝓductiones.
¶ 7ᵃ q̄ h̄ expſſe dicit frater Tho. 4ᵒ. ſen. diſ. 44. ar-
ti. p. q̄ſtiūcula. 2ᵃ. in ſolone tertij argꝰ: qḋ fuit tale. Unꝰ
hō non eſt plura aīalia ⁊c̄. Ad qḋ ridet q̄ illa rō ꝯclu
dit optie ⁊c̄. vt priꝰ recitatū eſt. Ex qbus clare pꝫ q̄ in-
tētio eiꝰ eſt q̄ ea q̄ꝝ ſuba in aliq̄ deperijt non p̄nt ſm nu
meꝝ repari. Hoc idē dicit in eodē 4ᵒ. diſ. 12. arti. 2ᵒ. q.
4ᵃ in corpe ſolonis. et in vltia pte. q. 77. arti. 5ᵒ. ⁊ ideꝫ p
oīa dicit. Hec āt p̄s fuit eiꝰ opus vltimū ⁊ finale: vt pꝫ
ex eiꝰ incōpletiōe. Hec Duraïdus. ¶ Cōtra eādē arguit
Aureolꝰ ꝓbādo q̄ corruptū redire idē numero aliquo
mō īplicet ꝯdictionē: ꝓ q̄ illō q̄ appḣenſio oībꝰ alijs ſtā
tibꝰ eiſdē ītellectꝰ neceſſario ponit diuerſitatē numera-
lē circa illō. īpoſſibile ē q̄ illo ſtāte ſtet numeralis vni
tas: ſi. n. illō poſſet ſtare cū idētitate numerali: ītellectꝰ
ꝯcipiēs illō nō neceſſario poneret circa illō diuerſitatē
numeralē: ḡ ſi appḣenſo aliq̄ oībus alijs ſtātibꝰ eiſdem
ītellectꝰ neceſſario ponit diuerſitatē numeralē: vł im-
poſſibile q̄ illo ſtāte fiet idētitas numeralꝭ: ſꝫ appḣen
ſo h̄ q̄ aliqd fuit corruptū ⁊ redijt: oībꝰ alijs ſtātibꝰ pa-
ribus: ītellectꝰ neceſſario ponit circa illō diuerſitatē nu-
meralē: ḡ ſtante h̄ q̄ aliqd ſit corruptū ⁊ poſtea redie-
rit: īpoſſibile ē q̄ illō ſit idē numero: aīꝰ pꝫ q̄ ſi intelle-
ctꝰ cogiṫ eſtimare ⁊ ponere diuerſitatē numeralem: ne
ceſſario oꝫ q̄ h̄ ſit ex nā terminoꝝ ſic occurrentiū in-
tellectui q ſtatī appḣendit talē diuerſitatē ſine ꝑſcru-
tiōe. hoc ꝓbaṫ: accipio. n. eundē motorē numero idē celuꝫ
mobile: eandē terrā circa quā moueaṫ: volo q̄ oīa iſta
ſint eadē hodie ⁊ cras: poſtea ꝯſidero reuolutiōes celi
ab oriēte in occidēs: ⁊ ecōtra q̄ ſunt hodie: ⁊ vlteriꝰ con
ſidero reuolutiōes q̄ erunt cras: quero vtꝝ iſte vbieta-
tes ⁊ reuolutiōes vel circulatiōes ſint eedem hodie ⁊
cras: ſeu hodie ⁊ heri: aut nō: ſi nō hētur ꝓpoſitū. Si ve
ro īntellectꝰ ꝯſiderat iſtas eē eaſdē hodie ⁊ cras. Contra
q̄ tūc nō ꝯcipet plures motꝰ: nec hodie ⁊ cras: nec du-
os dies: q̄ p diuerſas reuolutiōes ſūt alij ⁊ alij dies: ḡ
īntellectu appḣēdente diē hodiernā ⁊ craſtinaꝫ eēnt du-
o vnꝰ: ḡ īntellectꝰ non hꝫ vñ numeret iſtas vbietates ex
numeratiōe celi vel motoris vł terre: circa quā moue-
tur: q̄ iſta manēt hodie ⁊ cras eadē numero: ḡ h̄ hꝫ ex
nā interruptiōis: q̄ eo ipſo q̄ reuolutio ⁊ dies ꝯcipiṫ vt
īterrupta ꝯcipiṫ vt numerata. Silr ſol moueṫ ab oriē-
te: ⁊ fit aer lucidꝰ: ⁊ aſcēdēte ſole ceſſat aer eē lucidus ⁊
⁊ poſt ſole redeūte iteꝝ fit lucidꝰ: pꝫ q̄ īntellectꝰ non ap
ꝓhēdit p̄mā lucē ⁊ ſecūdā eē eādē: ⁊ tñ manet ideꝫ
ſol ⁊ idē aer: vñ ḡ: certe nō niſi q̄ īntellectꝰ appḣendit lu
cem corruptā: ⁊ poſt redeūtē interruptā: ⁊ ex h̄ neceſſa
rio numerat ipſā oībꝰ alijs ſtātibꝰ eiſdē. Silr idē pꝫ de
lumine cādele pluries abſcōſe ⁊ diſcoopte q̄ īntellectꝰ
neceſſario numerat h̄ ſolo cōprehēdēs q̄ lumē interrū-
piṫ ⁊ redit. ¶ 2ᵒ. arguit ſic: q̄ ſicꝫ ſe hꝫ q̄ntitas ꝑmanēs
ad ſuā dimēſionatū: ſic q̄ntitas ſucceſſiua ad ſuū q̄ntū:
ſꝫ ſi īterrūpaṫ q̄ntitas ꝑmāſiua neceſſario nūeraṫ ſuū q̄n
tū: nec manet idē numero: ſicꝫ lignū añ diuiſionem erat
vnū nūero: ⁊ poſt diuiſionē ē plura: ḡ ſic erit de q̄ntita-
te ſucceſſiua q̄ illō q̄ ē q̄ntū ſucceſſiuū cuiꝰ ē ipm du-
rās: ſi īterrūpaṫ: neceſſario cedit ī alietatē numeralē: ſed
eē tꝑale in q̄ntū ſignificanṫ p v̄ba ſunt q̄dā durabilia ⁊
mēſurata tꝑe ḡ īpoſſibile ē q̄ ſi ſint īterrupta ſm tꝑs
ſint eadē numero. ¶ Cōfirmaṫ: q̄ ſicꝫ ſe hꝫ motꝰ ad ſu
am durationē: ita qes ad ſuā ꝑmanētiā: q̄ tꝑs mēſurat
oīa iſta: ſꝫ īterrupta duratiōe motꝰ nō p̄t ꝯcipi idē qui
ꝑus: q̄ nō ē idē tꝑs: ḡ ita ē de qete ⁊ ꝑmanētia. ¶ 3ᵒ. ar
guit ſic. Quia īterrupto īntellectu alicuiꝰ: īterrumpiṫ ⁊
ipꝫ: ⁊ illo nō redeūte nō redit: oppoᵐ. n. īplicat ꝯdictio-
nē: ſꝫ de īntellectu vniuſcuiuſqꝫ eē ⁊ actꝰ ē duratio ⁊ tē-
pus: q̄ talia ſignificata p modū v̄bi nō p̄nt intelligi ſi-
ne tꝑe ⁊ duratione: ſꝫ idē tꝑs ⁊ eadē duratio nullo mō
p̄t redire eadē numero ſi īterrūpaṫ: ḡ nec eē aut q̄cūqꝫ
aliꝰ actꝰ talis: hoc ꝓbaṫ p̄: q̄ eē ⁊ ea q̄ ſignificanṫ p v̄ba ī
cludūt ī ſuo īntellectu ipꝫ tꝑs: vt pꝫ p cōmentatorē 4ᵒ.
phyſicoꝝ. q dic̄ q̄ formalꝭ rō motꝰ in q̄ntum ē paſſio: eſt
q̄ ſit mutatio ꝯiuncta tꝑi: ⁊ ſubdit q̄ verba ſunt impo
ſita formis fluentibꝰ: fluxus aūt intelligi non poteſt ſi-
ne tꝑe: ſꝫ ꝓbaṫ hoc quo ad aliā p̄tē: ſcꝫ q̄ non poſſit idē
tēpus aut idē motꝰ redire idē numero: q̄ impoſſibile ē
motū ſeu tꝑs corruptū ⁊ rediēs ꝯtinuari: alias tempus

Contra eandem concluſionem argu. Aure.

rediēs nō fuiſſet īterruptū: nec corruptū illud qḋ redi-
it. ¶ Cōfirmaṫ p̄. q̄ꝛ rō q̄re aliqui imaginanṫ ꝙ corru
ptū poſſit idē numero redire ē q̄ꝛ capiūt ꝙ tp̄s non ſit
de eētia ⁊ itellectu reiꝰ tñ de ol itellectu q̄ res expri-
miṫ p vbū. ¶ Cōfirmaṫ 2°. q̄ꝛ īpoſſibile ē ꝙ aliqḋ bis
viuat niſi duplici viuere: ſꝫ ḡ pri° fuit mortu° ⁊ poſtea
reuixit: bis vixit: ḡ oꝫ ꝙ ſit duplex viuere ḡ duplex eſ-
ſe: aⁿ pꝫ p ſile: q̄ꝛ īpoſſibile ē aliqḋ bis moueri vno mo
tu: ḡ īpoſſibile ē aliqḋ bis viuere: niſi p duplex viuere.
¶ 4°. arguit q̄ꝛ variata cā variaṫ effect°: ſed cā idēti-
tatis in forma corrupta ⁊ redeūte eſt idemtitas mãe ⁊
agētis ſm actū: ipſi° aūt corrupti lꝫ ſit eadē mã: nō tñ ē
idē agēs formalr̄ ⁊ in actu: agēs. n. formalr̄ ⁊ in actu ē
p actionē ⁊ formalē pductionē: ſꝫ pductio ⁊ actio non
ē eadē q̄ redit poſt īterruptionē: ḡ nec agēs in actu: qḋ
reqriṫ ad idētitatē numeralē. Confirmaṫ q̄ꝛ ſicē actio
ſpecificaṫ ex termino ⁊ forma: ſic numeratur ex ipſo: ſi
ḡ nō poſſit redire eadē actio: nec eadē forma. ¶ Con-
tra 3ᵃᵐ ꝯnē arguit Aureol° pbādo ꝙ oēm rē ſucceſſiuā
corruptā p̄ter tp̄s p̄t de° eandē numero repare ſiue illa
ſit mot°. ſiue actio: ſiue relatio. Prio ſic. De° p̄t facere
q̄cq̄d facere nō ē nō facere: ⁊ ꝙ ſcḋ nō īplicat ꝯdictio
nē: ſꝫ ſi de° faciat aliqḋ q̄cq̄d ſit ſiue pmanens ſiue ſuc
ceſſiuū: qḋ fuit ſub p̄oritate eē ſub poſterioritate: nulla
ē ꝯdictio: q̄ꝛ ꝯdictio ē affirmatio ⁊ negatio eiuſdem de
eodē: ſꝫ in pposito nō ſeq̄ṫ affirmatio ⁊ negatio eiuſdē
p̄dicati de eodē ſubiecto. Si. n. dicaṫ ꝙ ſubiectū priori
tatis ⁊ poſterioritatis ē idē numero: nō negaṫ idem de
eodē. q̄ꝛ ſubiectū p̄oritatis vl̄ poſterioritatis nō ē ipſa
p̄oritas vl̄ poſterioritas: ſi. n. ſubſtratū prioritatis ⁊ po
ſterioritatis eēt idē qḋ p̄oritas ⁊ poſterioritas: ꝯdictio
eēt ꝙ de° repararet aliqḋ corruptū pri°. q̄ꝛ tūc faceret
ꝙ p̄oritas eēt poſterioritas. ¶ 2°. q̄ꝛ de° p̄t facere ꝯ re-
pugnātiā itellectuū: vbi ñ p̄ōt īferri ꝯdictio p̄mi modi:
lꝫ ḡ repugnet itellectui ligare qḋ idē numero repetatur
cuiꝰ rō eſt: q̄ꝛ duratio ē de coītellectu rei: nō variata du
ratiōe itellect° variat neceſſario ipſū durās: pp qḋ cōi
ter dr̄ ꝙ res pmanēs nō menſuraṫ tp̄e: lꝫ inq̄ꝫ h̄ repu
gnet itellectui ligare: q̄ꝛ tñ p̄t arguere ꝙ ibi nō eſt ꝯdi
ctio: q̄ꝛ p̄dicatū affirmatū ⁊ negatū nō dr̄ de eodeꝫ: q̄ꝛ
nō ē idē res durās ⁊ ſua duratio: ſiue res p̄or ⁊ ſua p̄ori
tas: ḡ ⁊c. Hec Aureol°. ¶ Cōtra eādeꝫ ꝯnē arguiṫ ab

Contra tertiā concluſionē m arguit Aur.

alijs: q̄ꝛ nulla rō adducta p illa ꝯne ſiue a ſcō Tho. ſi-
ue a Godofredo in 2°. q̄libet. q. 2° ſiue ab Henrico. 7°.
q̄libet. q. 14. ſiue ab ipſo Durādo efficaciter ꝯcludit p-
poſitū: qḋ pꝫ diſcurrēdo p ſingulas rōnes eoꝝ. Godo-
fred° nāq̄ꝫ arguit ſic p̄ loco p illa ꝯne. Quia ponere vni
tatē cū īterruptiōe eſſendi in illis: de quoꝝ vnitatis rō
ne ē ꝯtinuatio: īplicat ꝯdictionē: q̄ꝛ ponēdo ꝯtinuatio-
nē eſſendi negaṫ īterruptio: ⁊ ponēdo īterruptionē: ne-
gaṫ ꝯtinuatio: ⁊ ſic ponēdo vnitatē in talib° cū interru
ptiōe ē īplicare ꝯdictionē: ſꝫ oīa ſucceſſiua ſicut mot° ⁊
tp̄s includūt in rōne ſue vnitatis ꝯtinuitateꝫ eſſendi:
q̄ꝛ eoꝝ vnitas ē eoꝝ ꝯtinuitas: ḡ ponere vnitatē in tali
bus cū īterruptione ē ponere ꝯdictoria: qḋ ponit ḡ di-
cit eūdē motū ḡ fuit repari: q̄ꝛ diſcōtinuat° eſt. ¶ 2° rō
eiuſdē talis ē: q̄ꝛ ḡ ponit ea eē ſil̄ de q̄ꝝ rōne ē nō eē ſil̄
ꝯdictionē īplicat: ſꝫ de rōne p̄oris ⁊ poſterioris in mo-
tu ⁊ tp̄e ē nō eē ſil̄: ḡ ḡ ponit ea eē ſil̄ īplicat ꝯdictionē:
ſꝫ ḡ ponit p̄tē mot° vel tp̄is p̄teritā eādē numero repa
ri nō ſolū ponit pri° ⁊ poſteri° eſſe ſil̄: ſꝫ ēt eē idē: q̄ꝛ p̄te
ritū pri° ⁊ poſtea reparatū: ⁊ ſic ſeq̄tur ꝙ pri° ⁊ poſterius
ſint idē ⁊ p ꝯñs ſil̄. ¶ 3° ſua rō ē ita: q̄ꝛ ponaṫ ꝙ mobi
le moueaṫ ab a. in c. p b. ſi ḡ eadē p̄s numero mot° que
p̄ceſſit p̄t poſtea repari: ſeq̄iṫ ꝙ p̄s mot° q̄ fuit ab a. in
b. poſſit reparari poſtea dū mobile moueaṫ ab a. b. in
c. ſꝫ h̄ īplicat ꝯdictoria: q̄ꝛ ſeq̄reṫ ꝙ idē mobile moue-
reṫ ſil̄ plurib° motib° differētib° ſolo numero: ⁊ ꝙ eodē
tp̄e moueret ad b. ⁊ a b. ḡ eādē p̄tē mot° numero q̄ pre-
ceſſit poſſe repari īplicat ꝯdictionē. He ſūt rōnes Go-
dofredi q̄ videnṫ eē eedē cū pbatione ſci Tho. p 3° ꝯ
ne īducta: ⁊ cū pbatiōe Henrici. 7°. q̄libet. q. 14. Pre-
dicte tñ rōnes nō videnṫ valere: nō q̄dē prima: vñ ad

Contra p̄dictas rationes, inducit Dur. d. 43. q. 4.

illā r̄ndet Durādus dicēs ꝙ q̄cq̄d ſit de ꝯne: rō tñ prīa
vr̄ ſolubil̄: cū. n. dr̄ ꝙ oē ſucceſſiuū ad ſui vnitatem nu
meralē reqrit ꝯtinuitatē: eo ꝙ ſua vnitas ē ſua ꝯtinui-
tas. Dicēdū ꝙ ꝯtinuitas q̄ reqriṫ ad vnitatē mot° non
eſt ꝯtinuitas ei° cū alio motu: q̄ꝛ ſiue hac q̄libet mot° ē
vn° in ſe: nec ē ꝯtinuitas eiuſdē mot° ad ſeipſū: q̄ꝛ ideꝫ
nō ꝯtinuaṫ ſibi ipſi: ſꝫ ē ꝯtinuitas p̄tiū ꝯnectēdū eūdeꝫ
motū: ſola ḡ īterruptio huic ꝯtinuitati ꝯria ſolueret vni-
tatē mot°: nūc aūt ita ē ꝙ īterruptio q̄ eēt īter p̄mum
motū ⁊ ei° reparationē nō ſolueret illā ꝯtinuitatē: nec eſ-
ſet ei ꝯria: ponim° . n. ꝙ ſicē p̄ia vice p̄tes motus fuerūt
ꝯtinuate: ita ⁊ in ei° reparatione: interruptio ḡ q̄ poneret
ſolū argueret ꝙ mot° p̄ exiſ ⁊ poſtea repat° nō eſſent
duo mot° ꝯtinuati ꝯſtituētes p ſuā ꝯtinuationē vnum
tertiū motū: ſꝫ ñ argueret q̄n eēt idē mot° p̄ exiſ ⁊ po-
ſtea repat°. Qḋ aūt plus aſſumiṫ ꝙ mot° reqrit ad ſui
vnitatē ꝯtinuitatē eſſendi. Dicēdū ꝙ ꝯtinuitas eſſen-
di quā reqrit mot° nō eſt ꝙ ſit ꝯtinue ⁊ ſemp: alioq̄n h̄
p̄t poni dato ꝙ mot° corrupt° idē numero repareṫ: q̄ꝛ
tā p̄ma vice q̄ꝫ ſecūda poniṫ ꝙ ei° duratio eēt ꝯtinua:
ſucceſſiōe ſuaꝝ p̄tiū ꝯtinua. Hec Durādus. Silr̄ ſecū-
da rō nō vr̄ valere: q̄ꝛ vt pꝫ p dicta Aureoli ꝯ 3ᵃᵐ ꝯnē
recitata: nulla ꝯdictio ē ꝙ illud qḋ fuit ſubiectū priori
tatis: poſtea ſit ſubiectū poſterioritatis. 3° deniq̄ꝫ rō nō
vr̄ valere: imo ſicē dicit Durand° illa rō clare deficit: q̄ꝛ
cū dr̄ ꝙ ſi de° poſſet repare eūdē motū ſm numeꝝ: tūc
p̄ma p̄s mot° q̄ trāſiṫ ab a. in b. poſſet repari dū adhuc
durat ſcḋa p̄s q̄ trāſiṫ a b. in c. Dicēdū. n. ꝙ h̄ ñ eſt veꝝ
qḋ ēt pꝫ in pmanētib°: ſi. n. ponam° ꝙ de° poſſet repare
albedinē corruptā in aliq̄ cui ſucceſſiſſet nigredo op-
poſita: vl̄ alia albedo numero differēs a p̄ria: tñ nō di
cerem° ꝙ de° poſſet repare eādē albedinē ſtante nigre-
dine in eodē ſubiecto vl̄ alia albedine numero differē
te: nō. n. p̄ñt oppoſita eē in eodē ſil̄ ſubiecto: nec duo ac
cidētia ſolo numero differētia. Silr̄ in pposito prima
p̄s mot° nō p̄t repari manēte ſecūda: ſꝫ nullū argᵐ eſt ⁊
nō p̄t h̄ mō repari: ḡ nullo mō: imo ē fallacia ꝯñtis p-
cedēdo a deſtructiōe īferioris ad deſtructionē ſupioris
aliqḋ. n. īplicat ꝯdictionē vno mō qḋ nō implicat alio
mō. Hec Durand°: vr̄ ḡ ꝙ rōnes ille nō ſufficienter p-
bēt ꝯnē. ¶ Ulteri° vr̄ ꝙ nec rōnes q̄b° Durād° eādem
pbat ꝯnē valeāt: p̄mittit. n. Durād° q̄uō ſucceſſiua vl̄
trāſeūtia differūt a pmanētib°: ex q̄b° arguit ad ppoſi-
tū. P̄ria differētia ē: q̄ꝛ res pmanēs duratiōe ſua non
īterrupta p̄t pluries ſumi ſm ſe totā ⁊ ſm q̄alibet p̄tē
ſui: vt hō vl̄ lapis. Succeſſiua vō ⁊ gnalr̄ trāſeūtia non
p̄ñt pluries ſumi ſm ſe: nec p aliqḋ ſui duratiōe ſua nō
īterrupta. 2° differētia ē q̄ꝛ res pmanētes ſūt res pprie
⁊ ſimplr̄: vt hō: lapis: albedo: nigredo: ⁊ ſic de ceteris.
Res aūt ſucceſſiue nō ſūt res p̄pe ⁊ ſimplr̄: ſꝫ ſolū q̄daꝫ
reꝝ hītudines vl̄ q̄dā reales modi eſſendi: cui° rō ē: q̄ꝛ
illḋ qḋ adueniēs alicui nō reddit ipſū magis cōpoſitū
q̄ꝫ pri° nō eſt res p̄pe ⁊ ſimplr̄: ſꝫ talia ſūt oīa trāſeūtia
⁊ ſucceſſiua: vt mot° tp̄s ⁊ hmōi: nō. n. celū ē magis cōpoſi
tū q̄ꝫ ſi ſtaret: q̄ꝛ mot° ad locū nihil variat circa reꝫ: vt
dr̄ 8° phyſicoꝝ: ⁊ idē ē de motu ad formā q̄ntū eſt pre-
ciſe de rōne mot°: q̄ꝛ nullā cōpoſitionē ponit ſm ſe cir
ca ſubiectū

ea ſubm ꝓter illa q̄ eſt forme terminātis motū:ꝛ ē res ꝑmanēs. ¶ Ex pͦ ꝯtra arguit ſic. Min⁹ eſt rē iā exñtē ꝯſeruare ne corrūpať q̄ʒ corruptā repare: ſʒ in ſucceſſiuis ꝛ trāſeūtib⁹ deus nō pōt rē ꝯſeruare ne corrūpať. ḡ fortiori rōne nec pōt corruptā repare: maior vr̄ māifeſta: ſʒ minor ꝓbať qꝛ ſi aliqͦd ſucceſſiuū vel trāſiēs poſſet ꝯſeruari diu eſt in eē ne corrūpereť: tūc poſſet pluries ſumi: ꝛ ſic eēt ꝑmanēs ꝛ nō trāſiēs. Sed dicet aliqs ꝙ de rōne trāſeūtis eſt ꝙ nō poſſit pluries ſūmi cōtinue: ꝛ ſua duratiōe nō iterrupta: qꝛ tūc eēt ſtās ꝛ nō trāſiēs: ſʒ nihil ꝓhibet qn poſſit pluries ſūmi ea iterrupta nec ꝑ h̄ erit ſtans: ſʒ q̄libet vice erit fluēs ꝛ trāſiens. ꝓpter qͦd maior vr̄ falſa: qꝛ magis vr̄ eē ꝯ rōnē ſucceſſiui vel trāſeūtis ꝙ poſſit ꝑmanere ne corrūpatur q̄ʒ poſſit repari poſtq̄ʒ corruptū eſt. Sʒ iſtō nō vʒ: qꝛ ſi idē ſucceſſiuū puta idē mot⁹ nūero ꝑt repari. vex eēt dicere ꝙ mobile ſubm eēt bis motū realr. Illud āt non diceret rōne nūerandōis ſubi: qꝛ illō eſt vnū: nec rōne nūeratiōis ſpacij: qꝛ ſilr eſt vnū. ḡ opʒ ꝙ ſit rōne nūeratiōis mot⁹ vel duratiōis ei⁹. vel mēſure extrīſece. ſi rōne nūeratiōis mot⁹ hr̄ ꝓpoſitū: qꝛ ois realis nūer⁹ eſt pluriū rex. ꝛ ita mot⁹ ꝑcedēs ꝛ ſequēs nō eēnt vnus motus realr: ſed plures: qͦd eſt noſtrū ꝓpoſitū. Si dicať ꝙ hoc eſt ꝑ nūerationē duratiōis: in idē redit: qꝛ duratio motus nō eſt aliō q̄ʒ motus: ꝛ iō ſi vnū nūerať realiter: ꝛ aliud: nec rōne menſure extrīſece vel cuiuſlibet alterius extrinſeci: qꝛ de⁹ poſſet facere ꝙ eēt ſolū mot⁹ p̄mi mobilis: ꝛ illū poſſet iterrūpere ꝛ iterato repare: ꝛ eēt vex dicere ꝙ celū eſſet bis motū nō ꝑ nūerationē alicui⁹ mēſure extrīſece: qꝛ nulla eēt: nec ꝑ nūerationē ſubi vel ſpacij aut mouētis. ḡ ꝑ nūerationē mot⁹ vl' duratiōis: qͦd idē eſt. Itē eūdē motū poſſe repari vl' ē poſſibile ſimplr vl' ipoſſibile ſimplr: ſi ſit poſſibile ſimplr. ḡ erit poſſibile v̄tute nāe. ꝓbatio: qꝛ qñcūqꝫ aliqs effectus ē ſimplr poſſibilis: ꝛ cā eſt eq̄ potēs nūc ꝛ pri⁹. ex cā tali ꝑt idē effect⁹ ꝓduci nūc ſicͭ pri⁹. ſi ḡ repatio eiuſdē mot⁹ ſit effect⁹ ſimplr poſſibilis. ḡ cā nālis q̄ p̄ facit: ꝛ eo corrupto remanet eq̄ potēs vt pri⁹: poſſet illū motū eūdē nūero repare. hoc āt eſt falſū. relinqtur ḡ ꝙ reparatio eiuſdē mot⁹ ſm nūerū eſt effectus ſimplr ipoſſibilis: talis āt effect⁹ ſubterfugit oēm cām. ḡ ꝑ nullā v̄tutē pōt mot⁹ idē nūero repari. Itē ſi motus poſſet idē nūero repari: eodeʒ mō poſſet ꝛ tps: ꝛ ſic dies q̄ ꝑceſſit: poſſet ſtati repari: ꝛ nō ſolū ſemel: ſʒ ſpe: ꝛ ita tot⁹ decurſus tpis eſto ꝙ duraret in īfinitū nō eēt realr niſi vnus dies. imo vna breuiſſima hora vel breuiſſima ꝑs vni⁹ hore: qꝛ idē arg⁹ pōt fieri de hora ꝛ de pte hore ſicut de tota die: q̄ oia ſūt abſurda. ḡ ꝛc. ¶ Ex zͦ ꝯtra arguit ſic ſʒ idē ſubʒ poſſet eē ſucceſſiue ſub oppoſitis formis vl' habitudib⁹. ipoſſibile tñ eſt ꝛ ꝯdictionē iplicat ꝙ oppoſitax formax vel hitudinū vna ſit alia: nec ſil' nec ſucceſſiue: ſicut poſſibile eſt ꝙ eadē aq̄ p̄us ſit calida ꝛ poſtea frigida: vel ꝙ idē hō p̄ ſedeat ꝛ poſtea ſtet. ſʒ ipoſſibile eſt ꝙ caliditas ſit frigiditas: vel ꝙ ſedere ſit ſtare: ſʒ ſi idē ſucceſſiuū vel trāſiēs poſſet repari: ſeqͥť ꝙ vna hitudo ſit alia. ḡ ipoſſibile eſt ꝙ idē ſucceſſiuū vel tranſiens repareť: minor ꝓbať: qꝛ ſicut dictuʒ eſt ſucceſſiua nō ſunt ꝓprie res ſʒ hitudines rex: ſicut motus eēntialiter eſt ſucceſſio vl' hitudo ſucceſſiōis mobilis in loco ꝛ ꝑ eādē rōnē ptes motus ſūt eēntialr ptes ſucceſſiōis: ptes āt ſucceſſiōis ſunt pri⁹ ꝛ poſteri⁹: vel poti⁹ p̄oritas ꝛ poſterioritas: ita ꝙ qñ dr̄ ꝙ vna ꝑs mot⁹ ē poſterior ꝛ alia p̄or: non eſt p̄dicatio denoiatiua alicui⁹ hitudinis addite ad ptes motus: ſʒ eſt eēntialis: qꝛ ptes mot⁹ ſūt eēntialr ipſa hitudo p̄oritatis ꝛ poſterioritatis exñtis mobilis ſm aliā ꝛ aliā ptē in loco: ſicut mot⁹ eſt eēntialiter ſucceſſio ei⁹ ꝑ totū locū. ſi ḡ pars mot⁹ q̄ ꝑterijt poſſet repari eadē nūero: tūc hitudo p̄oritatis efficereť hitudo poſterioritatis qͦd ē impoſſe: vt dctū fuit. pʒ ḡ ꝙ ſucceſſiua vt motus ꝛ tps non pnt eadē nūero repari. Hec Durādus. Sʒ ꝙ iſte rōes nō ſufficiēter ꝯcludāt ꝓpoſitū imo ſint ſolubiles oſdit Pe. d' palu. dicēs ꝙ ad rōnes illas Durādi pōt iſtari: qꝛ Durādus ad ſuā p̄mā rōnē hn̄ inſtat: nec ſoluit ad iſtātiā: ſʒ ꝯ arguit adducēdo nouā rōnē ad ꝯnē: ꝛ pōt iſtantia ꝯfirmari ſic. Plus enī vr̄ aliqd de nouo ꝓducere qͦd nūq̄ʒ hūit eē illud q̄ʒ illud ꝙ aliqͦd eē habuit illo ꝑdito repare. ſi ḡ plus ē aliqd corruptū repare q̄ʒ exñs ne corrūpať ꝯſeruare: ſilr maius eſt illō qͦd nunq̄ʒ fuit ꝓducere q̄ʒ ꝓductū cōſeruare: ſed motū q nunq̄ʒ fuit ꝑt de⁹ de nouo ꝓducere. ḡ magis ꝓductū ne flueret ꝛ deſineret: ꝯſeruare: ꝯña falſum. ḡ ꝛ añs: ꝛ ſic ſi rō hn̄ ꝯcludit ꝙ motus nō pōt poſtq̄ʒ fuit repari: ita ꝯcludit ꝙ anteq̄ʒ fuit nō potuit ꝓduci: ꝓpter qͦd eſt dōʒ ꝙ maior eſt v̄a ex pte agētis: qꝛ nō eſt minoris v̄tutis ꝓducere ꝛ repare q̄ʒ ꝓductū ꝯſeruare: ſʒ nō ex pte effect⁹. ſunt. n. aliq effect⁹ qb⁹ repugnat ꝯſeruari eodē mō nūc ꝛ pri⁹ ſicut ſucceſſiua: nō āt ꝓduci: iō pnt ꝓduci ad eēndū: nō aūt ꝯſeruari in eſſendo. ¶ Ad zᵐ rōnē vt dicit ꝑt iſtari: qꝛ ex ſola nūeratione hitudōis vel habitudis pōt dici aliqd eſſe bis habituʒ ſine h̄ ꝙ hñs vel habitū ſit multiplicatū: ſicut corpus humanū fuerit in reſurrectiōe bis aiatū vl' vnitū ſine binario corpox ꝛ aiax ex ſola hitudine cox ad inuicem mltiplicata. ita ꝛ in ꝓpoſito. Itē ſi vltīa ſpera moueret nihil eēt ibi hñs niſi celū: nec habitū niſi mot⁹: nec vbi: nec aliqs termin⁹: ꝛ tñ diceret bis motū ſi eius motus īterrūpereť ſicut alia corpa q̄ moueť ad vbi ꝛ locū. ḡ. ¶ Ad ȝᵐ pōt dici ꝙ idē nūero repari eſt poſſe ſimplr: ꝛ tñ ē ipoſſibile nāe: qꝛ q̄ñis nā agēns ꝛ ſubi ſint eque po⁹ ſicut p̄us: ex q̄ ſeqtur ꝙ eque ꝑfectū effectū pnt producer ſicut p̄us: non tñ ſe hnt eodē mō numeralr ad inuicē ſicut p̄mo: ſʒ ſolūmō eodē ſpē: ꝛ iō ſ eūdē effectū ſpē pnt nō nūero: ſʒ āt mā nō eodē mō ſe hēat ad deuʒ poſtq̄ʒ hūit formā quā p⁹ qñ eā a deo recipiebat: de⁹ tñ eodē mō ſe hʒ ad oīa: ꝛ vlteri⁹ ēt de⁹ ex pte ſibi nullam habitudinē reqrit: vn̄ ſicͭ ſine ſubō ꝑt ꝓducere effectuʒ ſic ſine h̄ ꝙ ſubm hēat eandē hitudinē pōt eūdē effectū iprimere. ¶ Ad 4ᵐ dicit ꝙ hn̄ ꝯcludit niſi ꝙ eſt ibi petitio p̄ncipij: qꝛ cū ꝯtinuitas ſit tota cā vnitatis in reb⁹ ſucceſſiuis motu ꝛ tpe: null⁹ diceret tps poſſe repari ꝑ negaret d' motu. Sʒ ſi dicať ꝙ poſt diē iudicij erit vna dies nihil ad ꝓpo⁹: qꝛ loqmur d' die q eſt motus celi: tūc āt nō erit. ſʒ aliqs diceret ꝙ nullū eſt incōueniens ſi ſit idē dies nūero heri ꝛ hodie: ſicut nō eſt icōueniens: ſi eſt idē aſin⁹ germani ſuſcitat⁹ ꝛ mortu⁹: ꝛ ocul⁹ ꝑdit⁹ ꝛ reſtitut⁹. ¶ Ad 5ᵐ dicit ꝙ ſupponit multa falſa in ꝓlogo ſuo. Pͥmo ꝙ oēs res ꝑmanētes ſint res ꝓprie ꝛ ſimplr dicte: qꝛ h̄ eſt ꝯ eū q dicit ꝙ relō eſt res ꝑmanens: q̄ tñ eſt hitudo. ꝛ ꝑ ꝯñs nō eſt res ꝓprie ꝛ ſimplr ſm eū. ēt ſm eū ſequētia ſex pdicamēta nō ſunt res: ſed hitudines: q̄rū tñ ſit hitus ꝛ vbi pnt hr̄e eē ꝑmanēs: qͦd eſt ꝯ ſuā diſtictionē. zͦ qꝛ cū mot⁹ ſit act⁹ entis ī po⁹: ꝛ ex actu ꝛ po⁹ ꝓprie dicta ſit cōpoſitio v̄a ꝛ ꝓpria: vr̄ ꝙ ois mot⁹ cū ſuo mobili faciat vnā cōpoſitiōeʒ. Nec obſtat qͦd dicit. qꝛ nō variat aliqd circa ſubm: qꝛ vex ē de motu ad vbi in mobili icorruptibili: ſʒ falſum eſt de mobili corruptibili qͦd ꝑ motū calefit: mot⁹ āt ad formā ꝑ ſe variat aliqd circa ſubm q̄ʒtū ad accñtalia: ſʒ q̄ʒtuʒ ad ſubaʒ nō niſi ꝑ accñs inq̄ʒtū gñatio ꝛ corruptio ſūt termini alteratōis extrīſeci. ȝͦ qꝛ ꝯtinuitas ſucceſſiua q̄

Contra ꝓdictas rōes Durādi inuehit Pe. d' palu. di. 43. q. 3. ar. 1. ꝑmo.

ꝑ eſſentiā eſt mot⁹ nō eſt ꝺitudo: ſicut nec cōtinuitas ma
nēs: vt linea: ſupficies: corpus: q2 ſi iſte ſpēs quātitatis
ponunē in pdicamēta: ⁊ ſicut diuiſibilitas in ea q̄ in-
ſunt ē rō cōis quātitatis: ita ꝯtinuitas ois quātitatis cō
tinue tā pmanētis q̄ʒ ſucceſſiue: dr̄ia āt diuiſiua alicu⁹
pdicamēti nō vr̄ eē ſpēs alteri⁹: cū pdicamēta ſint im
pmixta. vn̄ cū ꝯtinuitas ⁊ ꝺoritas ſint dr̄ie quātitatis:
q2 p⁹ diuidit ꝫ diſcretū. z⁹ ꝫ pmanētē: vr̄ ꝙ iſta nō ſint
eēntialr ꝺitudines q̄ ſunt de gn̄e relonis. Hec Pe. Ex
qb⁹ vr̄ ꝙ rōnes Durādi nō ſufficiēter pbāt ꝯnē iſtam.
Rōnes alio-rū p eadē cō-cluſiōe quas adducit per. vbi ſupra. ¶ Ulteri⁹ vr̄ ꝙ nec rōnes q̄rūdā alioꝝ ad eādē ꝯnem
ſufficiāt. arguūt. n. ſic p⁹. q2 ſicut ꝯtinuitas ē ꝺ rōe linee
ſic de rōne tpis: ſʒ de⁹ nō pt̄ facere ꝙ linea diſcōtinua
ſit vna: q2 cū n̄uerus cauſet ex diuiſiōe ꝯtinui: ꝫdictio ē
ꝙ ſit ꝯtinuū actu diuiſū: ⁊ nō ſit ibi nūer⁹: ⁊ ſic eēt vnū
⁊ nō vnū: ſʒ multa. ḡ ſilr ex q̄ mot⁹ eſt iterrupt⁹ non eſt
vn⁹. ¶ z⁹ arguūt. q2 de⁹ nō pt̄ facere ſpēʒ gn̄is alicu⁹
ſil cū oppoſitis dr̄ijs: ſic̄ nō poſſet facere aliqḋ aial qḋ
ſil eēt rōale ⁊ irrōnale: ſʒ pn̄s ꝑteritū ⁊ futuꝝ ſūt dr̄ie
ꝑ ſe eēntiales in motu ⁊ tpe. ḡ nō pt̄ facere de ꝑterito p̄
ſens: vt. ſ. qḋ ē ꝑteritū idē nūero ſit pn̄s. ¶ 3⁹ arguūt q2
ꝫdictio eſt ꝙ idē ſibipſi ſuccedat: cū āt poſteri⁹ ſucce-
dat priori facere de motu ꝑterito pn̄tē ē facere ꝙ vnū ⁊
idē: ⁊ ſm̄ idē ſit pri⁹ ⁊ poſteri⁹: ⁊ ſibipſi ſuccedat. imo ꝙ
ſit ⁊ nō ſit: q2 qḋ pteriit n̄ ē: ⁊ qḋ ē n̄ ꝑteriit. Hec ſūt
rōnes eoꝝ. ¶ Sʒ iſte nō videnē valere ad ppoſitū cō
cludēdū: vt dicit Pe. Nā ꝫ pmā eſt iſtātia: q2 ſic̄ de⁹ nō
pt̄ facere ꝙ due linee ſil exiſtes in actu diuiſe ſint vna:
ſic ēt nō pt̄ facere ꝙ duo mot⁹ ſil exiſtes diſcontinuati
ſint vn⁹. nec de h̄ eſt qō. Sʒ ſic̄ pt̄ facere ꝙ linea anni
hilata eadē nūero repeē: ⁊ hēbit eādē nūero ꝯtinuitatē
quā pri⁹ nō obſtāte diſcōtinuitate tpis q̄ fuit media: ſic
⁊ motū q fuit cū ſua ꝯtinuitate repabit nō obſtāte ꝙ
ſua ꝯtinuitas fuerit interrupta: ſicut ⁊ ꝯtinuitas linee
fuit ānihilata. ¶ Silr vt dicit z⁹ rō vr̄ nō valere ſi mo
tus ē alia res a tpe: q2 lʒ nō poſſit fieri de ꝑterito pn̄s: ſi
cut nec de albedine nigredo: ſi tn̄ h̄ eſt vex: tn̄ ſic̄ ſubʒ
qḋ eſt albū fit nigrū: ſic vr̄ ꝙ mot⁹ q erat ſubʒ tpis ꝑte
riti vel futuri fiat ſubum tpis pn̄tis. imo plus vr̄ ꝙ de
vno ꝫrio fiat aliḋ formalr: q2 nō ē maior incōpoſſibili
tas iter ꝫria pprie dcā puta albedinē ⁊ nigredinē q̄ʒ in
ter foꝛas ſubales diſtictas p dr̄ias oppoſitas puta aia-
tū inaiatū: ſʒ de⁹ poſſet ſubito facere ꝺ trūco vitulū: ⁊ ꝺ
nō vino vinū: ⁊ eꝫ. ḡ de albedie nigredinē: ſʒ ibi ē ſubʒ
cōe qḋ remanet: ⁊ forma cedit forme: nō vna fit alia. iḋ
⁊c̄. ¶ Deniqʒ 3⁹ rō nō vr̄ valere: vt dic̄ Pe. q2 diceret
ꝙ de⁹ nō poſſet facere q̄n ꝑteritū ſit ꝑteritū: ſʒ idipſum
qḋ eſt ꝑteritū pt̄ reſumere vt ⁊ fuerit ꝑteritū: ⁊ nihilo-
min⁹ ſit pn̄s ⁊ futuꝝ. ſi. n. de⁹ celū dū mouet ānihilaret
⁊ poſtea repararet: nihil phibet vt vr̄ ꝙ cū eadē latione
q̄ pri⁹ mouebaē ipm repararet. iḋ ⁊c̄. ¶ Ulterius Ber. ꝺ
gānaco in ipugnationib⁹ Henrici q̄libet 7⁹. q. 14. argu
it ꝙ de⁹ poſſet eūdē motū nūero reparare: q2 ſicut iterru
ptio in eē alioꝝ nō ipedit ppi idēptitatē ordis ad potē-
tiā diuinā: ſic nec in motu. ḡ ⁊c̄. Ubi ſciēdū ꝙ Berñ. ibiḋ
iducit aliq̄s rōnes gn̄ales ad pbādū ꝙ deus oē corru-
ptū vl ānihilatū pt̄ idē nuō reparē dicēs. Corrupta aliq̄
forma: certū eſt ꝙ mā māet eadē nūero: ⁊ ēt po⁹ ad for
mā ſm̄ ꝙ mā ē ſua po⁹: ſʒ ſm̄ ꝙ in mā diſtiguim⁹ iſtā
potētiā p reſpect⁹ diuerſos ad formas diuerſas nō ma-
net eadē po⁹. Po⁹ aūt h̄ z⁹ mō dcā dicit ordinē ad ta-
lē vel talē formā: ſʒ in mā non manet ampli⁹ ordo ad
formā corruptā eandē nūero reparādā: q2 mā nō ē p ſe
in po⁹ ad formā q̄ p agēs nāle nō pt̄ i ea itroduci: q2 po⁹
paſſiua nō extendiē ſe vltra actiuā q̄ ſibi correſpondet n̄ al
lū āt agēs nāle pōt eandē formā nūero repare: cū non
poſſit eādē trāſmutationē nūero repetere. ḡ in mā non
remanet po⁹ ad eādē nūero formā q̄ corrupta ē repan-
dā: ſʒ ad eādē in ſpē ſolū. Identitas āt talis po⁹ nihil fa
cit ad h̄ ꝙ idē nūero reſurgat. hn̄ tn̄ manet mā in po⁹
ad eādē formā. ſʒ hec po⁹ nō eſt nālis: ſʒ obediētialis: q2
ſolū reſpectu dei q pt̄ in mā facere qcqd nō iplicat ꝫdi
ctionē: qḋ nō eſt ſi eadē forma nūero repeē. In mā āt
ꝑter potētiā nālē: eſt po⁹ obediētialis ſicut ⁊ in ceteris
creaturis: ⁊ q2 nulla corruptio vel ānihilatio diminuit
de dina po⁹ aliqḋ: ſicut de⁹ potuit hanc formā pducere
anteq̄ʒ pduceret: ita pōt poſtq̄ʒ corrupta eſt: vel ēt ānihi
lata. vn̄ ſi mā pma annihilaret de⁹ poſſet eādē nūero
reparare: cū eius ānihilatio nihil ſubtrahat dine potētie.
Itē dina po⁹ eo ꝙ po⁹ hʒ quēdā ordinē ad oia p ipſam
poſſibilia ſaltē rōnis: q2 entis ad nō ens nō eſt niſi relo
rōnis. Iſte aūt ordo nō tolliē ex pte dine po⁹ p annihi-
lationē cuiuſcūqʒ: q2 ita pt̄ dei po⁹ circa nihil ſicut cir-
ca aliqḋ: vn̄ eque pōt pducere lapidē de mā ⁊ de nihi-
lo. ḡ annihilatio rei nō ipedit q̄n deus poſſit eā repare.
Ex quo ēt pʒ ꝙ iterruptio in eē nō ipedit q̄n de⁹ eādeʒ
rē nūero poſſit repare: q2 eūdē ordinē quem hʒ po⁹ dei
ad illḋ eſſe: ſp hʒ: ita ꝙ lʒ fiat iterruptio in ipſo eē: nūq̄ʒ
tn̄ in illo ordine q̄n ſp illḋ eē depēdeat a po⁹ dei: lʒ qn̄ il
lud eē eſt in actu: po⁹ dei influat: qn̄ aūt nō eſt: nō influ
it: ⁊ iḋ infinities pōt idē nūero q̄tiēſcūqʒ corruptū vel
annihilatū fuerit repare: ⁊ h̄ eſt ppriū deo: ⁊ nulli alte
ri agenti: cuius po⁹ nō hʒ eundē ordinē ad rē q̄ eſt: ⁊ ad
illā q̄ nō eſt cū po⁹ creata nō reſpiciat nihil q̄ſi potens
aliqḋ de nihilo pducere ſicut po⁹ dei. Itē qḋ pducitur p
eandē actionē nūero pōt eē ideʒ nūero ēt in nālib⁹: ſed
de⁹ eadē actiōe nūero pducit h̄ pductū cū p̄ pducit:
⁊ cū ſcḋo: q2 ex pte dei nō diuerſificaē actio: nec ex pte
eius i quo recipiē: q2 h̄ nō diuerſificat neceſſario actio-
nē qḋ nō reqriē ad eā: receptio aūt in ſubo nō reqriē in
actiōe dina q̄ nullū ſubm neceſſario reqrit: nec termi-
nus diuerſificat: q2 ſicut de⁹ ꝯcepit h̄ pductū pducere
qn̄ p̄ pducit: ita ēt qn̄ annihilatū eſt pt̄ idē ꝯcipe ꝙ ite
rū īfinities pducat: vn̄ ſicut ꝯcept⁹ dinus ſemp fertur
ſup h̄ pductū q̄tiēſcūqʒ annihileē: ita pōt ⁊ po⁹ q̄ agiē
ſemp p eandē actionē. Qḋ pʒ in ſilī: edificator. n. pt̄ cō
cipere eādē domū nūero quā ꝑus fecit q̄ mō corrupta
eſt ⁊ pducere eādē ſpē: nō nūero: q2 alia ⁊ alia actione
agit nūc ⁊ ꝑus: alia aūt ⁊ alia actio reqrit aliū ⁊ alium
terminū: ſʒ q2 de⁹ eadē actiōe ſemp agit. idē frequēter
pōt eē termin⁹ ſue actiōis. nō ḡ identitati potētie mā
vel cuiuſcūqʒ creature iponēdū eſt qḋ poſſit idē nūero
reſurgere: ſʒ dine potētie q̄ pōt qcqd nō iplicat ꝫdictio
nē. hic aūt nulla ꝫdictio eſt cū iterruptio in eē re⁹ dine
potētie nō faciat aliquā diuerſitatē in eē.) Hec ille. Et
poſtea ſubdit: ſicut ſupradictū eſt iſta arg⁹ ita ꝯcludūt
de ſucceſſiuis ſicut de pmanentib⁹: q̄re ⁊c̄. ¶ Ultimo
arguiē ꝫ ea q̄ dicit ſcūs Tho. in 4⁹ ⁊ ſupra recitata ſūt
arguit ſiqdē Scot⁹ ꝙ aliqḋ totalr ānihilatū poſſit per
dei potētiā idē nūero reparari. Primo q2 ad h̄ ē auctas
Aug⁹ 22⁹ de ciuitate dei ca. 2⁹ vbi loquēs de carne ho-
minū reddēda i reſurrectiōe. Et ſi ingt oībus periſſet
modis: nec vlla eius mā in vllis nāe latebris remāſiſ-
ſet: vn̄ vellet eā repararet oipotēs. ḡ totalr corruptū ⁊ de
ſtructū in totali eē pōt idē nūero reparari. ¶ z⁹. q2 ſi de
ſtructū eēt annihilatū. illḋ nihil ſequēs annihilationē
eēt eiuſdē rōnis cū nihilo qḋ eēt termin⁹ a quo creatio
nis. pʒ q2 iſte mutatiōes oppoſite hn̄t idē p termino
vna p termino a q̄ alia p termio ad quē. ſʒ nihilū pce
dens creationē nō repugnabat q̄n illḋ cui oppoſiē poſ-
ſet creari.

ſet creari.ğ ꝛ poſt annihilationẽ poterit recreari idẽ numero.❡ Cõfirmaꝶ rõ:qꝛ planũ eſt ꝙ ex ꝑte cãe manet eadẽ ꝑtãs:ex ꝑte aũt lapidis eſto ꝙ lapis ſit ãnihilatꝰ: tãta eſt poſſibilitas ſimplr ad eẽ poſt ãnihilationẽ quãta añ creationẽ:qꝛ nõ magis icludit ꝯdictionẽ:nec illõ nihil ĩ quo ceſſet lapis magis ꝑuat poſſibilitatẽ: qꝛ nõ ꝑuat niſi tãq̃ oppoſitũ:ſꝫ eidẽ ꝛ eẽntialr opponebaꝶ añ creationem .ğ ꝛc.❡ 3°.qꝛ in hoĩe eſt aliqua entitas poſitiua q̃ neqꝫ eſt ꝑs mãlis:nec formalis:nec ꝑtes ſicꝫ ꝓbatũ eſt in 3°.Et arguiꝶ ſic.qꝛ aliqd ẽ ibi cãtũ a cauſis intriſecis:ſꝫ nec cã mãlis nec cã formalis eſt cãta a cauſis intrinſecis:nec ambo ſil.eſt ğ ibi aliq̃ alia entitas a cauſis diuiſim acceptis :ꝛ illa deſtruiꝶ:aliogn hõ nõ eſſet vere mortuus : qꝛ nõ eẽt corruptio totalis entitatis hoĩs : ꝛ tñ illa entitas repabiꝶ eadẽ nũero:aliogn nõ eſſet idẽ hõ.ğ.❡ 4°.qꝛ ſi deꝰ in h iſtãti ꝛ in toto tpe medio vſqꝫad b.ꝛ in iſtãti b ꝯſeruaret iſtõ eẽ ꝓcedẽdũ eẽt ꝙ eẽt oĩo idẽ nũero.ğ ſi in a .ꝯſeruat ꝛ idẽ in b.inſtãti. ꝛ in tpe nõ ꝯſeruet:erit idẽ:ꝛ tñ erit ĩterruptũ in tpe intermedio.ꝓbaꝶ ꝯña:qꝛ identitas iſtiꝰ eẽ vt eſt in b.ad ſeipm vt eſt in a.nõ depẽdet eẽntialr ex ꝯſeruatiõe ꝑ illo tpe medio:qꝛ neqꝫ vt a cã foꝛali:neqꝫ vt a cã mãli nec vt a q̃cũqꝫ cã eẽntiali. Hoc ẽt ꝓbaꝶ alr:qꝛ alioquĩ nõ poſſet deꝰ idẽ eſſe cãre in aliquo inſtãti poſteriori ꝙ in inſtãti ꝑoꝛi:qꝛ ſi inſtãti priori cãt ꝛ in tpe ſequẽti cõſeruat illud eẽ vt ꝯſeruatũ in tpe eẽntialr regreꝛeꝶ ad identitatẽ illius cãe in iſtãti b.ꝛ ſi tũc nõ eẽt ꝯſeruatũ in illo tpe:ſꝫ ꝑ cãtũ in b.nõ poſſet creari idẽ.❡ 5°.qꝛ diuerſitas poſterioꝝ nõ arguit diuerſitatẽ prioꝝ eẽntialiter:iꝫ illa inſtãtia ad ipm eẽ ꝑmanẽs ſut eẽntialr poſteriora.vñ ꝛ idẽ eſſe manet in ꝗbuſcũqꝫ iſtãtibꝰ ſuccedẽtibus.ğ ſiue fiat ꝯtinuatio iter illa inſtãtia ſiue non. nõ minꝰ ipm eſſe poterit idẽ eſſe.Uel ſic.ſi idẽ eẽ eſſet in a.ꝛ in tpe ſequẽti in.b.eẽt idẽ in a.ꝛ in b.ğ ſi deſtruatur poſteriꝰ eo qð ẽ durare in tpe itermedio :adhuc nõ neceſſario ſeq̃reꝶ ex h diuerſitas eiꝰ in a.ꝛ in b.❡ 6°.qꝛ ex illa radice ꝙ eẽ ſimplr iterruptũ vel deſtructũ non ꝑt redire idẽ:ſequunꝶ multa incõueniẽtia. Primũ eſt ꝙ deꝰ nõ poſſet reſuſcitare brutũ idẽ nũero:cuius oppoſitũ nõnũq̃ legiꝶ factũ miraculoſe a ſanctis: vt pꝫ de tauro quẽ ſuſcitauit ſctũs Siluester:vt hꝫ in legẽda eiꝰ ꝛ h negare deo eẽ poſſibile vr̃ eẽ magne ĩfidelitatis: ꝛ tñ aĩa eiꝰ ſenſitiua iterrupta ẽ ꝛ deſtructa.2ᵐ eſt qꝛ oĩa accñtia q̃ corrũpunꝶ in corruptiõe hoĩs vel añ reſurrectionẽ nõ poſſent eadẽ nũero redire:ꝛ tũc hõ reſuſcitatus nõ hẽt eãdẽ ꝓpriã paſſionẽ nũero quaꝫ pꝰ:qꝛ iſta ꝓpria paſſio nõ mãſit poſt mortẽ:qꝛ erat totꝰ vt totꝰ ꝛ nõ tñ aĩe:ſꝫ ꝯñs eſt impoĩe ꝙ ſit idẽ ſub ſpẽ:ꝛ nõ hẽat eãdẽ ꝓpriã paſſionẽ. 3ᵐ eſt:qꝛ potẽtie aĩe ſenſitiue q̃ ſm te ſunt accñtia:cũ nõ ſint accñtia ſolius aĩe:ſꝫ totiꝰ cõpoſiti ꝑ de ſenſu:ꝛ ꝑmo de ſomno nõ poſſent redire eedẽ:ꝛ ita hõ reſuſcitatꝰ nõ hẽret eãdẽ potẽtiã viſiuã vel auditiuã. 4ᵐ eſt ꝙ nõ hẽret eãdẽ quantitatẽ nũero:qꝛ illa nõ manet nec in mã ſola manẽte:nec ĩ aĩa itellectiua.igiꝶ ꝛc.❡ 7°poſitio tua deficit:qꝛ totũ eſſe hoĩs põt manere nõ ĩterruptũ. Primo qꝛ vt ꝓbatũ eſt entitas totalis iterrũpiꝶ. 2°.qꝛ eſſe aĩe itellectiue nõ eſt totale eẽ hoĩs vt tu accipis:qꝛ oẽ ens hꝫ aliquod eẽ:ſed hõ vt hõ eſt aliquod ens:ꝛ nõ tñ aĩa.ğ hꝫ aliquod eẽ ꝓpriuꝫ: ꝛ nõ tñ eſſe aĩe. 3°.qꝛ ꝯdicis tibi:qꝛ alibi dicis ꝙ ſtatꝰ aĩe in corpe eſt ꝑfectioꝛ q̃ ſtatus eius extra corpꝰ:qꝛ ẽ ꝑs cõpoſiti:ꝛ aĩa ꝑs mãlis eſt reꝰ totius.Cõtra h arguitur.qꝛ quod hꝫ totalr idẽ eſſe nõ eſt imꝑfectiꝰ ex h ſolo ꝙ nõ cõicat alteri idẽ eſſe:ſed ꝑ te aĩa ſeꝑata hꝫ totaliter idem eſſe qð ꝯiũcta.imo eſſe qð eſt totale eſſe hominis qð cõicaꝶ corpori.ğ ipſa in nullo eſt imꝑfectioꝛ ꝑ eo ꝙ non cõicat idem eſſe corpi.maioꝛ appet:qꝛ ꝑfectio nãliter ꝑſupponiꝶ ei qð eſt cõicare ꝑfectionẽ.ğ nõ eſt maioꝛ vel minoꝛ ꝑ h ꝙ cõicat vel non cõicat:ꝛ hoc maxime ſi ꝑ talem cõicationẽ nullũ aliud eſt eſſe totius q̃ iſtud idem. 4°.qꝛ in hoĩe eſt aliqua forma ſubalis alia ab aĩa intellectiua:ꝛ ꝑ ꝯñs cũ cuiuſlibet forme ſit dare eſſe.aĩa intellectiua nõ eſt totale eſſe cõpoſiti.ğ ꝛc.❡ 8°.qꝛ tunc cũ in morte xp̃i relatio maternitatis q̃ erat in virgine ad xp̃m fuit ĩterrupta in paſſione xp̃i. ſeq̃tur ꝙ poſt paſſionẽ nõ eſt eadẽ mater nũero q̃ priꝰ Hec Scotus in formo.❡ Cõtra eãdẽ ꝯnẽꝫ arguit Aureolus:ꝛ ꝑmo ꝓbat ꝙ dicere ꝙ niſi realitas q̃ in morte fuit corrupta redeat eadẽ nũero in reſurrectione:eſt derogare veritati reſurrectiõis:imo negare reſurrectionem:tũ qꝛ reſurrectio eſt eius qð cecidit iteꝝ ſurrectio niſi aũt aliqd corruptũ ꝛ ꝑdens eſſe iteꝝ redeat:nõ ſtat veritas diffõnis reſurrectiõis.ğ nec veritas diffiniti:qꝛ ille caſus nõ eſt localis:ſꝫ ſm entitatẽ in nõ eſſe. tũ 2°. qꝛ forte corrupto corrũpiꝶ eius humanitas q̃ eſt tertia entitas diſtincta a mã ꝛ forma:ꝛ illa eadeꝫ nũero redibit in reſurrectiõe.tũ 3°.qꝛ dato oppoſito ſequunꝶ innumerabilia incõuenientia. vtputa ꝙ ſanguis xp̃i quẽ reſumpſit in paſſione nõ fuit idem nũero ꝛ ante paſſionẽ qꝛ ille fuit corruptus:nec eius forma ſubalis mãſit: cũ non ſit aĩatus aĩa xp̃i.Similr ꝙ capilli ſanctoꝝ quoꝝ conſtat formã ſubalem in morte corrũpi nõ reſurgent idem nũero ꝯ illud euãgelij.Capillus de capite veſtro nõ peribit.Silr ſeq̃tur ꝙ nõ redibit eadẽ ꝓpria paſſio indiuidui:qꝛ illa ꝑ te eſt accñs ꝛ corrũpiꝶ in morte.Sequiꝶ ẽt ꝙ non redibit eadẽ maſculinitas ꝛ femineitas: ſimilr nec eadẽ filiatio.Similr ſequitur ꝙ nõ redibit eadẽ caro nũero:qꝛ caro humana nõ dicit ſolam mãꝫ ꝛ formã.ſed dicit ẽt mãm accñtibus effectam.ex 2° de aĩa vbi habeꝶ ꝙ caro eſt mediũ calidi ꝛ frigidi ꝛ humidi ꝛ ſicci. Itẽ ꝙ ſenſus tactus nõ redibit idẽ nũero ac ꝑ hoc nec ideꝫ aĩal.ſimilr nec idem oculus: q̃ oĩa ſunt ꝯ ſacrã ſcripturã.❡ 2°. ꝓbat ꝙ dicere ꝙ nullũ corruptum poſſit idem nũero redire diuina virtute derogat diuine oĩpotentie:tũ qꝛ Augꝰ 22° de ciuitate dei vbi q̃rens quõ caro comeſta a ꝗmibꝰ icinerata ꝛ diſperſa reſurgeret ꝛ redibit eadẽ.dicit hoc nõ eẽ difficile apud illum q̃ nouit oẽs ꝑtes:ꝛ dato ſm eã ꝙ nõ remoueret:ſꝫ oĩbus ꝑiſſet modis vt nulla eius mã in vllis nãe latebris remãſiſſet.vñ ſi vellet:repararet eã altiſſimus oĩpotens:tũ qꝛ in ꝑñꝰ caꝰ q̃rens de cicatricibus martyruꝫ ſi remanebũt ꝛ redibũt.dicit ꝙ apð oĩpotẽtẽ poſſibile ẽ ꝙ redeãt:ꝛ h opꝫ ꝯcedere de xp̃o ſm textum euãgelij: cũ apparẽs aplis poſt reſurrectionẽ dixit. videte manꝰ meas ꝛ pedes meos:qꝛ ego ipſe ſum.ğ redierunt eedẽ cicatrices. Aliter non fuiſſet efficax argᵐ xp̃i ad ꝓbandũ reſurrectionẽ:diceretꝶ.n.ſibi ꝙ nõ ſut iſte cicatrices ſed alie:tũ qꝛ Damaſ.q̃rens poſſibilitatẽ reſurrectiõis nõ vadit ad aliud q̃ ad reſurrectionẽ xp̃i. vñ libro 4°. ca. vltimo dicit. Non ens factũ ꝛ effluxum reparare poterit idem iteꝝ oĩpotens:tũ qꝛ textus canonis hoc idẽ oñdit. vt pꝫ de virga virtute diuina ꝯuerſa in ſerpentẽ: ꝛ iterũ redeunte eadem nũero: ꝛ de manu Moyſi que prius fuit facta leproſa q̃ poſtea redyt ad priorẽ ſtatũ. tũ qꝛ miracula ſanctoꝝ hoc teſtãꝶ. vt pꝫ de tauro queꝫ ſanctus Siluester ſuſcitauit. Hec ille. Et in hoc ſcðus articulus terminatur.

Quãtũ ad 3ᵐ articulũ rñdendũ eſt obiõibus ſuꝑ predictis.Et iõ ad primũ Scoti ꝯ primã ꝯnem dr̃ ꝙ auctoritas ph̃i q̃ adduciꝶ de 3° ca.8ᵈ meꝰ

Ulterꝫ eẽ aĩe itell:ue ſit totale eẽ hoĩs.

Ad idẽ ad q̃ ſcot.arguit Aur.

Si agēs idē ⁊ mā eadem effectus erit idē.8. phyſi. ꝙ ſenſus. nō eſt ad ꝓpoſitū vſquequaqꝫ.qꝛ phs nō loqtur ibidē de identitate vel diſtinctiōe nūerali:ſed ſolū de ſpecifica.qđ pꝫ ꝑ expoſitionē ſancti Th. ſup eodē loco:vbi ſic dicit.(Qꝛ phs ſupius dixerat ꝙ vna erat mā oīuꝫ.poſſet aliqs dubitare quō ex vna mā diuerſitas rerꝫ pcederet. Antiqui.n.nāles attribuebāt hoc caſui tollentes cām agentē:ponētes ꝑ raritatē ⁊ denſitatē ex vna mā rerū diuerſitatē ꝓduci. Hoc ḡ remouet phs ⁊ dicit primo ꝙ ɔtigit vna mā exiſtē fieri diuerſa ꝑꝑ cām mouētem:aut qꝛ eſt alia ⁊ alia cā mouēs:aut qꝛ eadē cā mouens ſe hꝫ ad opandū diuerſa diuerſimode. Uidemus enim ex ligno fieri archā ⁊ lectū ab vno artifice ſm diuerſas formas artis q̄s apud ſe hꝫ: qꝛ vero lꝫ mā pma ſit cōis oībus:tn̄ materie ꝓprie vel ꝓxime ſunt diuerſe diuerſoꝝ. Ne ḡs totā diuerſitatē rerꝫ attribuat mouenti:⁊ nullo mō māli pncipio ſubiungit ꝙ in ꝗbuſdā diuerſoꝝ ex neceſſitate eſt diuerſa mā ꝓpria. Nō eniꝫ quodlibet natū eſt fieri ex mā qualibet: ſicut ſerra nō fit ex ligno:nec ēt eſt in ptāte mouentis vt hoc fiat.nec enim pt facere ſerrā ex lana vel ligno q̄ ꝓpter ſuā molliciem nō ſunt apta ad opus ſerre qđ eſt ſecare.pꝫ igit ꝙ diuerſitas rerū eſt ex mouente ⁊ mā.ſi ḡ ɔtingat aliquod idem ſm ſpēm fieri ex alia ⁊ alia mā vt phialaꝫ ex argento ⁊ auro.manifeſtū eſt ꝙ pn̄ mouēs erit idē ſm artem.ſi enim mā eſſet diuerſa ⁊ mouēs diuerſum neceſſe eſſet ꝙ ēt factū eſſet diuerſum.) Hec ille. Ex ꝗbus ⁊ multis alijs dictis phi eodē ca° pꝫ ꝙ ipſe non intendit ꝙ ad identitatem nūeralem agentis ⁊ materie ſequat̄ identitas nūeralis effectus:ſed ſolū ſpecifica: ⁊ ad diuerſitatem ſpecificā illoꝝ ſequit̄ diuerſitas ſpecifica effectus. Utrū aūt ille idē effectus numero ꝗ producit̄ ab vno agēte poſſet ꝓduci ab alio agente eiuſdē ſpēi de eadem mā vel ſubiecto.viſum fuit in 2° ꝙ nō: lꝫ arguens oppoſitū dicat in 2° ſen.in quo plane ɔ̄dicit ſibyipſi qꝛ nūc dicit ꝙ ſi agens ſit alius nūero: effectus erit alius nūero. Huic ſoloni ɔcordat Durādus rñdēs ad hoc argumentū in hac forma. Dicendū inqt ꝙ agēte ⁊ mā ſeu ſubiecto manētibus eiſdē ſm numeꝝ non opꝫ eſſe eundē effectū ſm numeꝝ:qꝛ ſi vnitas agentis ⁊ mãe ſeu ſubiecti ſufficit ad vnitatē effect°:tūc ſequeret̄ ꝙ eadē nūero circulatio celi q̄ fuit heri eſſet hodie ⁊ cras:⁊ ſic ſemꝑ qꝛ idem nūero celū manet ⁊ eadē numero intelligētia mouens.hoc aūt eſt abſurdū. Ipſi ēt ſibyipſis ɔ̄dicunt:qꝛ alibi dicunt ꝙ ſi in aliquo inſtanti appropinquaret ignis ligno gn̄aret hūc ignē:⁊ ſi in alio inſtanti appropinquaret alius ignis eidē ligno gn̄aſſet eundē ignem nūero.ergo ſm eos diuerſitas agentium ſm numerū nō cāt diuerſitatem nūeralem effectus:q̄re nec identitas identitatē. ergo ſuppoſito eodē ſubiecto ⁊ eodē agente ſm numerū:nō eſt neceſſe effectū eē eundē ſm numeꝝ. Quod aūt dicit phs 8° meta. ꝙ di-
Tex.cō.12. uerſitas effectus eſt ex diuerſitate agētis vel materie. intelligēdū eſt de diuerſitate ſpecifica:ſicut phs exemplificat de archa ⁊ lecto q̄ fiunt ex ligno ꝓpter aliam ⁊ aliam formam exiſtem in mente artificis q̄ mouet ad vtrūqꝫ.vn̄ pluralitas nūeralis effectuū nō cadit ſub illa regula. Hec Durandus. Sed hāc rn̄ſionē quo ad aliqua conat̄ Petrus labefactare dicens ꝙ ſolutio illa q̄ ad illud ꝙ dicit de diuerſitate ⁊ identitate agētis ⁊ patientis non vr̄ valere:qꝛ ſi diuerſa agentia ꝓducūt vnū effectū nō ꝓpter hoc ſeqtur eꝯ ꝙ vnū plura vel diuerſa:qꝛ in diuinis pater ⁊ filius ſpirant vnū:ſed nō ꝓpter hoc filius duos. Nec in creaturis videmus neceſſe:qꝛ ad vnū effectum ɔcurrant quattuor cauſe ꝙ quelibet caꝝ faciat plures effectus.imo neceſſe eſt ɔ̄riuꝫ. Solutio aūt alia lꝫ ſit bn̄ ad mentē phi:tn̄ a ſimili pōt argui ꝙ ſicut diuerſitas ſpecifica effectus nunq̄ eſt niſi ex diuerſitate agentis vel patientis ſpecifica:ſic nec nūeralis niſi ex nūerali.ꝓpter ꝙ pōt dici qđ idē manens idē ⁊ eodem mō ſe hn̄s ſpecie:idem facit ſpecie ſiue illđ eē ſpecificū ſit ſm ſubam vel ſm accn̄s abſolutū vel relatiuū:quod tunc ɔcurrit neceſſario ad agendum:ſicut idē approximatū agit:non approximatū vero nō agit: cū agere ⁊ nō agere differant pluſq̄ ḡre. Inter agēs āt ⁊ patiens non eſt dr̄ia in his niſi in habitudine ꝓpinquitatis ⁊ diſtātie. Et ſimilr̄ qꝛ approximās nūc ⁊ prius nō eſt idem nūero:ſicut nec motus localis:cuius eſt terminus:ita nec effectus eius nunc ⁊ prius eſt idem nūero. ſecus aūt in deo vbi nulla ē variatio ꝑ hoc: qꝛ nūc cāt ⁊ prius. Hec Petrus. Et addit ꝙ nō ſeqtur. Eſt idē numero agens ⁊ mā.ergo idem eſt effectus:qꝛ ſi idē hō ꝑ eandē viam vadat ⁊ redeat.nō ꝓpter hoc eſt eadē itio nec ambulatio:qꝛ in pma volet hēre nouam mercedē ⁊ iuſte.nō ſic in ſecunda. Similr̄ ſi dicat̄ ꝙ ambulatio nō eſt res ꝑmanēs:ſed ſucceſſiua. Dicēdum ꝙ motus ita eſt effectus:ſicut res ꝑmanēs.vn̄ ſi ad vnitatē agentis ⁊ materie ſeqtur vnicus effectus:ita tenebit in motu ſicut in re ꝑmanente. Rurſus qꝛ ſi ḡs eadē pēna in eadē tabula reſcribat lr̄am deletam:vel in eadeꝫ cera nūero:non ꝓpter hoc eſt eadē lr̄a nec figura numero q̄ prius. Rurſus idem agens.ſ. ſol gn̄auit non coagente agente ꝑticulari niſi forte cōtinuitate. puta vermes in terra:nec ꝓpter hoc reſuſcitauit eundeꝫ vermē nūero. Similr̄ ſi vxor nutriret̄ ſolis carnibus filioꝝ ſuoꝝ cognita a pr̄e eoꝝ regn̄aret idē nūero ſi rō illa valeret:qꝛ idem nūero agens ꝗ prius deus hō ſol idē patiens eadem mā menſtruū in viro qđ eſt falſum.ideo ⁊c̄. Hec Petrus ⁊ bn̄.niſi quo ad illa in ꝗb° impugnat ſolutionem Durādi. Cū enim dicit ꝙ diuerſa agētia ꝓducūt eūdē effectū ⁊c̄.ſi intelligat ꝙ quodlibet illoꝝ ꝓducat illum effectū.puta tanq̄ cā efficiens totalis ⁊ ſufficiens non tanq̄ ps cauſe totalis ⁊ ꝑ ſe ſufficiētis:⁊ quodlibꝫ illoꝝ ꝓducat effectū in eodē gradu ⁊ ordine cāliṫatis: puta tanq̄ imediata ꝓpria ⁊ ꝓxima:⁊ nō ꝙ vnū ſit cā vlis:aliud cā ꝓxima:nec vnū tanq̄ efficiēs mediatū: ⁊ aliud imediatuꝫ:ſed ꝙ quodlibet ſine alio ſufficeret ꝓducere:tunc falſum ſupponit:qꝛ caſus ille nunq̄ contingit. Ille enim calor ꝗ ꝓducit̄ a duobus calidis non poſſet idē nūero ꝓduci ab vnico illoꝝ vt viſum fuit 2° ſniarū. Si aūt intelligat ꝙ duo agētia alio mō poſſint ɔcurrere ad ꝓductionem eiuſdeꝫ effectus in nūero q̄ ſit dictū nō eſt ad ꝓpoſitum. Nec valet quod dicit de patre ⁊ filio ꝓducētibus vnicū ſpūm ſanctū:qꝛ pater ⁊ filius in tali ꝓductiōe nō ſunt duo pncipia ſpūs ſancti: ſed vnū. Nec agūt duab° actionibus:ſed vna.nec ſunt plura agētia ſubſtantiue:lꝫ ſint plures agentes adiectiue. Qđ āt vlterius dicit de quattuor cauſis ſpecifice diſtinctis ɔcurrentibus in creaturis ad eūdē effectum in creaturis.non valet ad ꝓpoſituꝫ: qꝛ ſolum loqmur de pluralitate cāuum efficientiuꝫ. Dr̄ ergo ꝙ impoſſibile eſt eundē effectū numero a diuerſis efficientibus totalibus ꝑ ſe ſufficiētibus ſimul vel ſucceſſiue ꝓduci:⁊ ꝙ diuerſificato efficiente ꝑ ſe ſufficiēte:diuerſificat̄ effectus:nec tn̄ opꝫ ꝙ ad identitatē ſolius efficiētis vel ſolius mãe aut ſubiecti vel amboꝝ ſequat̄ ideꝫ effectus nūero:nec hoc vult phs.tn̄ ſm dicta Scoti ſicut identitas cauſarum infert identitatem effectus.ita diuerſitas. diuerſitateꝫ effectus:ſicut pꝫ ex recitatis in 2° ſen. Cū aūt vlterius dicit Petrus ꝙ vr̄ poſſe argui. ꝙ ſicut diuerſitas ſpecifica effectuū ſemꝑ reqrit aliquā diuerſitatem

ſitatez ſpecificã in cã efficiente. ita diuerſitas nũeralis effectuum regrit diuerſitatez numeralẽ in cã rẽ. Dicit ꝙ non valet ꝯña. qꝛ plura regrunt ad diſtinctionẽ ſpecificam ꝗ̃ ad numeralẽ. Conceditur tñ ꝙ in cauſis ⁊ effectibus creatis diſtĩctio nũeralis effectuũ neceſſario regrit aliquã diſtinctionẽ in cauſis efficiẽtibus vel mãlibus: ſed non opꝫ ꝙ talis diſtinctio ſit ſm̃ realẽ diuerſitatem ſube ipſius efficientis vel mãe: ſed ſufficit aliqua diſtinctio accñtalis. puta qꝛ alia actione vel motu aut mutatione agit nunc ꝗ̃ prius. Ad diuerſitatẽ aũt motus vel actionis ſufficit interruptio tp̃is. cetera dcã Petri ſtare pñt. ❡ Ad 2ᵐ qḋ eſt replica ꝯ primã rñſionem ibidẽ recitatã. Dicit p̃mo ꝙ illa rñſio bona ẽ ſi intelligat mõ ſtatim expreſſo ſcꝫ ꝙ diuerſitas nũeralis effectus põt ꝯtingere ex ſola alietate actionis ꝗ̃ cõtingit ex interruptione tp̃is. Dicit 2° ꝙ prima replica contra illã rñſionẽ non valet. qꝛ ꝯña p̃ncipalis non vꝫ: nec eius ꝓbatio: qꝛ lꝫ cõtinuitas tp̃is intermedij nihil faciat ad identitatem rei ꝑmanentis vt ꝑmanẽs eſt. facit tñ ad eius vnitatẽ ⁊ identitatẽ vt ſubeſt motui vel mutationi: ⁊ a qua depẽdet vt a ꝑ ſe cã: ⁊ vt a p̃ncipio quo vel qḋ. ſic aũt eſt de oĩ ꝓducto ab agente nãli. Cũ ergo nullũ agens nãle poſſit actionẽ p̃teritam reſumere: ꝯñter nec põt terminũ illius actiõis iterũ ꝓducere: qꝛ nũꝗ̃ due actiones eiuſdẽ ordinis pñt terminari ad eũdẽ effectũ in nũero: ꝑ quaꝝ quãlibet realr de non eſſe in eſſe ꝓducat realiter: ⁊ ꝑ aliam nõ ꝓduceret: ſed prius exiſtẽs alicui mãe cõicaret vel vniret ſicut patebit ex poſt dicẽdis. Illa aũt que arguens adducit de influẽtia nihil valent. tũ qꝛ cũ dicit ꝙ ſimilis influentia cũ alio agente ſufficit ad idẽtitatem effectus q̃ ꝓducit ab iſto agente in ſe falſum eſt. ⁊ vt prius dictũ eſt ꝯdicit dictis in p̃mo argumẽto. vbi vult ꝙ cã ⁊ effectus ſe ꝯſequũt in identitate ⁊ diuerſitate: tũ 2°. qꝛ falſũ aſſumit in 2ª forma ſcꝫ ꝙ iñfluẽtia celi nõ ſit aliqḋ abſolutũ: ſꝫ pura relatio. Huius eñ falſitas pꝫ: qꝛ talis influentia eſt p̃ncipiũ agendi realiter: qḋ nõ cõpetit puro reſpectui: ⁊ ꝓpter multa alia illud 2ᵐ argᵐ non vꝫ. Cõcordat huic rñſioni Durãdus. Arguit enim ſic. Unitas ⁊ entitas effect⁹ exñtis in tribus ſignis tp̃is dependet ꝑ ſe a cã ſua cõſeruante ⁊ ab actione ꝑ quã ꝯſeruatur que actio interrũpit ſi effectus ſit in ſcḋo ſigno: ⁊ nõ in p̃mo vel 3°. Actio aũt interrupta ⁊ maxime nãlis nõ põt ꝑ nãm eadẽ numero redire: quare nec terminus actionis. Hec ille. Sed iſta ſolutio non placet Petro. Ideo aliter rñdet dicẽs ꝙ exñtia hodierna vt ſit eadẽ cum ante heſterna depẽdet ab heſterna non ſimplr nec reſpectu dei: ſꝫ ſm̃ qd ⁊ reſpectu creature: que creatura ꝯſeruando ante heri: ⁊ ceſſando cõſeruare heri ſi hodie reincipiat cõſeruare non eodẽ modo ſe hꝫ nũc ſicut prius: qꝛ eſt mutata de ocio in actũ: qꝛ omne agens creatũ refert realr ad paſſiuũ: qḋ deo nõ ꝯuenit. Ideo creatura agit aliud nũc ꝗ̃ prius neceſſario: qꝛ hꝫ ſe aliter nunc ꝗ̃ prius: ⁊ nõ eodẽ modo: ⁊ ꝑ oppoſituꝫ ſemꝑ ſe hñs nũc vt prius ſi de neceſſitate nãe ageret: ſemꝑ ageret eundẽ effectũ quẽ prius: niſi effectui repugnaret ſtare ſicut motui: vel qꝛ agit vt vult. facit hoc qñ vult: ⁊ non qñ non vult. Hec Petrus. Mihi tñ vr̃ ꝙ rñſio Durandi dum tñ non extendat ad deũ eſt bona: ⁊ ſm̃ mentẽ ſancti Tho. vt pꝫ in ꝑ articulo. ❡ Ad 3ᵐ p̃ncipale dr̃ ꝙ idez nũero ꝑmanens bis ꝓduci non eſt ſimplr impoſſibile: ſed ſimplr poſſibile reſpectu dei: nõ aũt reſpectu creature. Iõ ꝯña ſecũda ibidẽ facta nõ valet. qua dr̃: hoc non eſt ſimplr ĩpoſſibile. ꝗ eſt in cãlitate oĩum eoꝝ in q̃b⁹ fuit. ſꝫ ẽ fallacia ꝯñtis. Concordat huic ſolutioni Petrus ſolvẽdo 5ᵐ Durandi ꝯ 2ᵐ ꝯnẽ qḋ eſt huic ſimile. Dicit eñ ſic. Idẽ nũero reparari eſt poſſibile ſimplr: ⁊ tñ eſt impoſſibile nãe. qꝛ ꝗ̃uis nã agentis ⁊ ſubiecti ſint eque potentis ſicut prius. ex quo ſequit ꝙ eque ꝑfectum effectum pñt ſicut p̃us: nõ tñ ſe hñt eodẽ modo numeralr ad inuicẽ ſicut prius: ſed ſolũ eodẽ mõ ſpecie: ⁊ ideo in eũdẽ effectum ſpecie pñt nõ numero: ſꝫ aũt mã non eodem mõ ſe habeat ad deũ poſtꝗ̃ habuit formã vt prius qñ eã a deo recipiebat: deus tñ eodẽ mõ ſe hꝫ ad oĩa. Et vlterius ẽt de⁹ ex pte obiecti nullã habitudinẽ regrit: vñ ſicut ſine ſubiecto põt ꝓducere effectuꝫ: ſic ſine hoc ꝙ ſubm hẽat eandẽ habitudinẽ põt eundẽ effectũ imprimere. Hec Pe. Ad hoc ẽt faciũt bñ dicta Herui. de gãnaco ꝯ Henricũ recitata ꝯ 3ᵐ ꝯnẽ: ſcꝫ qualiter forma corrupta vel deſtructa nõ amplius remanet in po ª nãli mãe in ordine ad actum nãlem: ſꝫ remaneat in poª obediẽtiali mãe in ordĩe ad deũ: ⁊ de h̃ amplius poſtea dicet. ❡ Ad 4ᵐ dicẽdum eſt ſicut ad 2ᵐ rñdet Durãdus: qꝛ ſcꝫ in caſu argumẽti ſi radius ꝓduceret ꝯtinue a ſole in p̃mo ⁊ vltimo inſtãti ⁊ tp̃e intermedio: tũc cõtinue maneret eadẽ actio ⁊ mutatio: ideoqꝫ nimirũ ſi cõtinue ꝑmaneret idẽ nũero effectus. Secus aũt ẽ vbi radius non ꝓducit nec ꝯſeruat tp̃e intermedio: qꝛ tũc interrumpit p̃ma actio a cuius identitate nũerali dependet identitas nũeralis radij: ideoqꝫ radius in vltio inſtanti ꝓductus nõ eſt idẽ nũero ꝗ pri⁹: ſꝫ idẽ ſpecie. ſi aut ⁊ ꝓductio vltima cũ prima. ſiue ꝗ idẽtitas radij in vltimo inſtãti depẽdeat ab exñtia eius in tp̃e intermedio ſiue nõ: tñ ꝯſtat ꝙ depẽdet a p̃ma ꝓductione: ꝗ̃ qꝛ non põt reſumi: nec ꝯñter identitas radij: ſꝫ eſt alius ⁊ alius. Põt ẽt rñderi ad hoc ſicut rñdet Petrus ad 2ᵐ ꝯ formã. ideo ſicut dicit ad 2ᵐ dicat ad 4ᵐ. ❡ Ad 5ᵐ pꝫ rñſio ex dictis Herui. ſuperius recitatis. Si eñ loquimur de poª materie quo ad ſuũ abſolutum. añs eſt verum. ſed ꝯña nõ vꝫ. Si võ loquamur de poª materie ꝗ̃ ad abſolutũ ⁊ quo ad ordinẽ: quẽ dicit ad formaꝫ. tunc ꝯña bona eſt. ſꝫ añs eſt falſum. Nec eius ꝓbatio in hoc ſenſu ꝓcedit: ſed dũtaxat in p̃mo. vide ergo ꝑ longum dicta Herui. qꝛ optime faciunt ꝓ hac ſolõne. Et ſiliter ea ꝗ̃ dicta ſunt in ſolõne ſcḋi argumenti de poª nãli ⁊ obediẽtiali. ❡ Ad 6ᵐ rñdet Durandus dicens ꝙ negatio p̃cedens ꝓductionẽ rei ⁊ ſequẽs ſunt eiuſdez rõnis quantũ eſt de nã negationis: ⁊ ſm̃ hoc neutra ĩpedit ꝓductionẽ rei: ſed ſequẽs negatio. nõ quatenus negatio ſolũ: ſed quatenus interrũpens entitatẽ rei p̃exñtis: facit ꝙ ꝓductio ſequens non eſt eadẽ cũ p̃cedẽte: ꝓpter qḋ nec res ꝓducta põt eſſe eadẽ. Hoc aũt non facit negatio. Hec Durãdus. Sed iſta ſolutio nõ placet Petro dicit enim: ꝙ iſta ſolutio nõ valet: qꝛ cõcluderet ꝙ nec deus põt idẽ numero reparare: ꝯ ſolõnem ſuã eſt: qꝛ negatio p̃cedens tollit oẽꝫ entitatẽ rei: nõ aũt eſt plus entitatẽ rei interrũpere ad tp̃s aliquod p̃cedens: ⁊ ad tp̃s ſupponere: ꝗ̃ ipſam ad omne tp̃s p̃cedens negare: quanto enim aliqḋ plus diſtat ab entitate: tanto minus põt fieri ens. vñ ſi non obſtante ꝙ res nunꝗ̃ habuit eẽ eadez nũero põt ꝓduci: multo magis ſi ſemel habuit eẽ dum tñ hoc ei nõ repugnet: nec agenti. ꝗ qḋ eſt talis ꝙ non põt pluries fieri: ſed tm̃ ſemel: tunc ſimilr res illa põt fieri tm̃ ſemel nõ pluries vt motus. Fieri enim terminat ad eſſe: ⁊ cui repugnat pluries eẽ ⁊ fieri. Idẽ eſt qñ repugnat agenti vt creature. nã ſicut alicui creature repugnat pluries agere vnũ effectũ in ſpecie: vt corporali ꝗ̃ fatigat: ⁊ tandẽ deficit: ſicut aialia ceſſant generare. ſic repugnat toti creature eundẽ effectũ nũero ſepi⁹ agere: qꝛ oĩs creatura aliter ſe hꝫ poſtꝗ̃ egit ꝗ̃ ante. vñ

Ad do ꝯtinuatio tp̃is ꝯcurrat ad identitatẽ rei ꝑmanẽtis.

For⁹ deſtructa vel dubilata nõ remanet ãplius in poª nãli mãe ſed in obediẽciali tm̃.

non pōt agere ſicut ante in oībus ꝛ ꝑ oīa:ēt ſi aliāſ non
ſit ex ꝑte effectus repugnātia. Nec eſt dicēdū ꝙ nō ſit
defectus ex ꝑte effectus nec agentis:ſed ipſius actiōis:
q2 vbi eſt actio ſimplex ſine motu ꝛ mutatione nihil ei
repugnat niſi qḋ repugnat ꝑncipio vel termino:motui
aūt ꝛ mutationi aliqḋ repugnat ex ſe qḋ neutri extrēo
repugnat:vt ſimultas vel aliqḋ hm̄oi. Hec Petrus. Mi-
hi tn̄ apparet ꝙ rn̄ſio Durādi intellecta ꝑ ſe de actio-
ne creature eſt ad mentē beati Tho.talis enim actio ē
cū mutatione ꝛ ceſſante termino productio ceſſat:nec
pōt eadē nūero reſumi:ideo3 nec eius terminus pōt ac-
tiōe creature reſumi:vel idē nūero repari. ſecus eſt de
actione dei q̄ nunq̄ ceſſat aut interrūpit̄ ꝓpter quācū
q3 ceſſationē effectus ꝑ eam ꝓducti:ꝛ ideo qcūq3 effe-
ctus ꝑ eā ꝓductus quātūcunq3 deſtruat̄ pōt ꝑ eam re-
produci:ꝛ ſic p3 ꝙ non eſt idē:nec ſimile de vtraq3 ac-
tione. Qḋ aūt dicit Petrus de īterruptiōe entitatis ad
ſpēc de negatione eius q̄tū ad oē tp̄s ꝑcedēs ꝛ cetera
nō v3 ꝯ illud qḋ dictū eſt:q2 nō dicimus ꝙ ſola īterru-
ptio entitatis ꝑus exiſtētis ſit totalis cā īpoſſibilitatis re-
parationis annihilati vel corrupti:ſ3 ꝙ īterruptio enti-
tatis ꝛ actiōis creature ꝑexiſtentis eſt cā īpoſſibilitatis
reparationis rei corrupte vel annihilate ꝑ agens creatū:
ꝛ ꝑ actionē creati cui repugnat pluries ſumi eandē nu-
mero cū interruptiō. Cā aūt pe. aſſignat totalē rōne3
hui9 īpoſſibilitatis exiſtis variatiōis ipſius agētis crea-
ti:q2 aliter ſe hēt poſtq̄ egit q̄ ſe hēret anteq̄ ageret:
non vr̄ ſufficiens:q2 vbi agens nō aliter ſe h3 nūc q̄ pri9
ꝰ ſm aliqḋ abſolutiuū vel relatiuū qḋ ſit ꝑn̄m actiōis
vel termini vel effect9 eius quātūcūq3 varieē ſm alia
īpꝑtinentia ad actionē vel terminū vel effectū nō vr̄
ꝙ ex ſola tali alteritate īpoſſibilitet̄ ad aliqḋ qḋ prius
erat ſibi poſſibile:ſed ſic eſt de illa alteritate quā ponit
pe. ḡ illa ſola nō eſt cā quare agēs creatū nō pōt repro-
ducere corruptū qḋ pri9 ꝓduxerat. op3 ergo aſſignare
aliā cām facietē ad ꝓpoſitū. Nec appet alia niſi illa q̄
dicta eſt. vbi ꝑſertim manet idē agēs ꝛ mā quo ad oīa
ꝑncipia actiōis ꝛ termini vel effectus:ꝛ qḋ ſic rn̄ſio Du-
randi bn̄ intellecta ſit ad mentē ſancti Tho.p3.nā ipſe
quolibet 4°.art.5.arguit ſic.3°.loco.(Dn̄a ē cā nūeri.ſ3
nihilū nō facit aliquā dn̄am:q2 nō entis nō ſunt ſpēs
neq3 dn̄e ſm phm.ḡ ꝙ redactū eſt in nihilū pōt repa-
rari.) Ecce argm̄. ſeqtur rn̄ſio.(Dicēdū ꝙ nihilū nō eſt
dn̄a alicuius entis:ſed ꝑ hoc ꝙ aliqḋ reducit̄ in nihilū
interrūpit̄ ꝯtinuatio eſſendi q̄ ꝑtinet ad vnitatē mot9:
ꝛ eoꝝ q̄ ꝯſequunt̄ ad motu3.) Hec ille. Ex qbus p3 ꝙ
dictu3 eſt ꝛc.(Ad 7m̄ rn̄det pe.d.ꝙ l3 virtute diuina
poſſit prius ꝑmanere variato poſteriore.tn̄ ſm nām ſe
pe neceſſe eſt variato poſteriori variari ꝑus ſicut mu-
tatio accītium magis facta abijcit a ſubā:ꝛ ſic nāliter
variata rei ꝑmanētia:l3 poſteriore variat̄ vnitas:l3 re-
ſpectu dei nō ſemꝑ ſit neceſſe. Hec pe. ꝛ bn̄:cui ꝑt addi
ꝙ argm̄ ꝓcedit ſm nō cām vt cām:q2 vnitas rei ꝑma-
nētia ſm numeꝝ in 2° ꝓductiōe poſt corruptionē non
īpedit̄ ꝓpter ſolā variationē in ꝑmanētia ꝛ ꝯtinuatiōe
eēndi:ſed ꝓpter variationē alicuius poꝝ ꝑcedētis vni
tatē ꝛ entitatē rei ꝓducte.ſ.ipſi9 ꝓductiōis q̄ eſt cū mu
tatione loquēdo de agēte creato:ꝛ iō variato priori ne-
ceſſe eſt variari poſteri9:oē.n. ꝓductū ab agente creato
poſterius eſt mutatiōe:ꝛ ꝑſuppōit eā vt cām ſui. vt p3
ex dictis in 2° ar.ꝛ amplius patebit in iſto 3°.iō variata
mutatiōe variat̄ ꝓductū a creatura.(Ad 8m̄ dr̄ ꝙ ꝑ
batio ꝯn̄a bn̄ ītellecta ſufficiēter ꝯcludit nec fundat̄ ī
falſo. vbi ſciendū ꝙ ſicut dicit Durādus:qn̄ aliqḋ de-
pēdet ab alio ꝑ ſe ꝛ de neceſſitate:multiplicato eo neceſ
ſario ip̄3 o3 multiplicari.ſ3 for9 ꝓducta ꝑ ſe ꝛ ex neceſſi
tate depēdet a ſua ꝓductiōe.imo eſt idē ſm aliquos q̄
dato magis hēret̄ ꝓpoſitū.ergo plurificata actiōe ne-
ceſſe ē formā ꝓductā multiplicari. Cōſtat āt ꝙ alia ac
tio eſt ſm numeꝝ illa ꝑ quā res ꝓducit̄ ꝑ°:ꝛ illa ꝑ qua3
2° repat̄.ḡ ꝛ forma q̄ eſt termin9 ꝑme ꝓductōis ē alia
ſm numeꝝ ab illa q̄ eſt terminus ſcde:ꝙ aūt ille actio
nes ſunt due ꝛ nō vna.p3 q2 quelibet eaꝝ eſt mot9 vel
mutatio ſequēs motū:ſed motus q ſunt in diuerſis tpi
bus ꝛ mutatiōes ſequētes tales motus ſunt ex neceſſi-
tate diuerſi mot9 ꝛ mutationes q̄tū eſt de curſu nāe:ꝛ
cōis doctrina phi h3 h3 ꝙ vnitas tpis ſeqtur ad vnita-
tem motus ꝛ actiōis:q̄re ꝛc. ſeqtur ḡ ꝯcluſio ꝑncipalis
ꝙ nā nō pōt eādē formā nūero repare. Qḋ aūt dicit ar
guens ꝙ duo mot9 differētes ſm ſpēm ꝛc. Dicendū ꝙ
nō eſt ſile de actionib9:quaꝝ quelibet ꝓducit terminū
actionis vt ſit:ꝛ de actionibus quaꝝ neutra vel ſalte3
alia nō ꝓducit terminū actionis vt ſit:ſ3 vt ſit in h vel
aliud in ipſo. Pluralitas.n.primaꝝ actionū neceſſario
ponit pluralitatē terminoꝝ:nō aūt pluralitas ſecūda-
rū:q̄les ſūt duo mot9 locales:ꝛ ſilr ḡnatio ꝛ reſurrectio
ex qbus p3 ad ꝑmā ꝛ tertiā inſtātias adductas. Ad 2m̄
vō dr̄ ꝙ nō fuit intētio Aug.ꝙ ꝓductū ꝑ ꝓpagationē:
ꝛ poſtea corruptū poſſit idē nūero repari ꝑ putrefactio
nē:vel ecōuerſo:nec ꝙ ꝓpagatio ꝛ putrefactio poſſint ꝯcurre
re ad idē nūero ꝓducēdū.ita ꝙ ꝑ quālibet actionē ꝓ-
ducat̄ totū:q2 illa ſūt īpoſſibilia:ſ3 voluit dicere ꝙ ali
que ſunt q̄ ſcdm ſuā ſpēm pnt ꝓduci ꝑ ꝓpagationē ꝛ ꝑ
putrefactionē.ſ3 h nō eſt ꝯ ꝓpoſitū nr̄m. Hec Durād9.
Pe. vō dicit ꝙ rn̄ſio ad dictū aug. nō ſufficit:q2 ſic due
ḡnationes equoce nō neceſſario terminant̄ ad effectū
equocū:ſed vniuocū. vt mus ꝑ putrefactionē genit9 ſe-
minādo aliū ḡnat vtriq3 ſue ſpēi:ex femella ſimili mō
ꝑ putrefactionē ḡnata.q̄nq3 āt maſculus ꝛ femina ſūt
vni9 ſpēi:ꝛ genitū eſt eis vniuocū:q̄uis equoce cu3 eis
ḡnatū:ſicut adā ꝛ eua ſilr ꝓducti genuerūt filios eiuſ-
dē rōnis:l3 nō ſilr ꝓductos:ꝙ aūt ab equo ꝛ aſina ḡne
tur burdo vel mulus:q2 coeunt cū femella alteri9 ſpēi.
vn̄ aliter dicendū ꝙ ꝯtingit duas ḡnationes termina-
ri ad idē ꝓductū:qn̄ termin9 ꝑ ꝑmā ꝓductus eſt:ꝛ per
2am̄ nō eſt ꝓductus ſed cōicatus:ſicut nutritio ꝛ ḡnatio
terminant̄ ad idē.qn̄ vō ꝑ vtrāq3 termin9 ꝓducit̄ per
nām:ſūt duo ꝓducta ſicut ꝛ due ꝓductiōes:ſ3 reſpectu
dei nō o3.q pōt multiplicare media ad vnū extremū.
Nec obſtat de ḡnatiōe vniuoca:q2 diceret aliq ꝙ ille
ḡnationes ſunt vniuoce intrinſece ꝯſiderate:q2 recipiūt
ſpēm a termino ad quē:ſ3 extrīſece : put dr̄ vniuoca q̄
eſt ab agēte vni9 rōis:ꝛ equoca q̄ eſt ab alio:ſunt equo
ce.ſic enī oīs ḡnatio in qua ꝯcurrūt agēs vle ꝛ ꝑticula
re eiuſdē rōis h3 rōnē vniuoce ꝛ equoce:q2 equoce ex-
trīſece:ſ3 vniuoce intrīſece. Hec Pe. Mihi vr̄ ꝙ īpoſ-
ſibile eſt q̄cūq3 vīute idē ꝓductū bis ꝓduci duplici ac
tiōe creata:q̄ ſit ꝑ ſe cā ipſi9 ꝓducti:ſ3 nō eſt īcōueniēs
idē ꝓduci ꝑ ꝓductiōe creata tanq̄ ꝑ ſe cā:ꝛ ſi corrūpit̄
poſtea vel annihilat̄ iterato ꝓduci ꝓductiōe increata
tanq̄ ꝑ ſe cā. Qz ſi cōcurrat ꝓductio creata cū increata
illa ſecūda ꝓductio creata non erit ꝑ ſe cā:ſed ꝑ accñs
illius ꝓducti:ſed ſolū ꝓductio icreata.(Ad 9m̄ rn̄det
pe.ꝙ rn̄ſio quā dat Scotus ad dictū ariſtotelis nō va-
let:q2 aut ipſe intelligit ꝙ eſt poſſibile ꝑ nām:ſed nun-
q̄ vel raro ꝯtingit.aut ipſe ītelligit ꝙ frequēter vel ſp
ꝯtingit.ſi 2° mō manifeſte eſt ꝯ intentionē phi:q2 ſi il-
lud cōtingit ſemꝑ.ſ.idē numero repari.ḡ eſt neceſſe :ꝛ
nō ſolū poſſibile:q2 ſempiterna ſunt neceſſaria. Si aūt
ꝯtingit frequēter:ꝛ raro oppoſitū:tūc phs debuit dice-
re magis

re magis φ redeūt ꝙ φ nō redeūt: qr id qđ eſt raro ⁊ p accñs non cadit ſub arte: ſed id qđ eſt frequenter eſt ponēdū a phyſico. ſi aūt īcelligit p mō φ eſt poſſibile. ſed raro vel nunꝙ cōtingit falſum eſt: qr ṽtutes nāles agunt frequenter vel vt ſemp. ſi ergo virtus nāe eſt ad idē nūero repandū. g̃ vel frequēter vl ſemp idē nūero repat: ⁊ ſic cū nāliter agat: agit vt ſemp qñcūqȝ aget: ⁊ ſic eadē erit nūero circulatio q̄ fuit hodie ⁊ heri ēt ſi fuiſſet īterrupta. qđ oēs dicūt ēt deo eē ipoſſibile: ⁊ eadē eclypſis nūero ſemp rediret: ⁊ illuminatio aeris ⁊ ſtellarꝫ ſemp eadē nūero redibit: ex quo nā illuminantis ⁊ illuminabilis hoc pōt. Hec Pe. ⁊ bñ. ¶ Ad agᵐ aureoli ȝ eandē ꝯnem dr̄ φ peccāt ſm nō cām vt cāȝ. qr cā quare p agens nāle non pōt corruptū idē nūero redire nō eſt diuerſitas tpis pcedentis ⁊ ſequentis: vt arguēs putat: ſed diuerſitas pme mutationis cū ſcđa. Dr̄ 2° φ in pmo caſu ibidez recitato ille ignis g pductus fuiſſet ex ſtupa in a inſtanti ſi actiuū fuiſſet applicatuꝫ paſſo in nullo alio inſtanti pduci potuit: vbi oēs cāe nāles tā ſupiores ꝙ īferiores vles ⁊ pticulares agētes ⁊ māles q̄ ꝯcurrebāt in a inſtāti ꝯcurriſſent: ⁊ eodē mō ſe habuiſſent q̄libet in ſe ⁊ in ordine ad alios in alio inſtanti: ſicut ꝯcurrebāt ⁊ ſe hēbāt in a inſtāti: ⁊ eadē actiōe egiſſent in alio īſtāti qua egiſſent in a inſtanti: alr̄ nō. Nec tñ ſeqtur: ſi tūc fuiſſet pductus idē ignis in alio inſtāti g erat pducēdus in a. φ iō ſilr idē ignis poſt ſui corruptionē fuiſſet repatus in alio inſtāti: qr aliud eſt loq de effectu nunꝙ pducto ⁊ de effectu corrupto: qr effectꝰ pducibilis nāliter: ſi nōdū eſt pductꝰ eſt in poᵃ nāli actiua efficiētis ⁊ paſſiua nāli ſubi vel māe: ſecꝰ eſt de poᵃ effectu corrupto: vt patuit ſupiꝰ ex dictis Bernardi de gānaco. Dr̄ 3° φ in 2° caſu ibidē recitato falſum ſine q̄cūqȝ pbatione aſſumit̃. ſ. φ intēſio calorꝫ īterrupta ſit eadē nūero cū itenſiōe nō iterrupta: vt patuit ex dictis ⁊ patebit īferius ex dicēdis ⁊c̃. ¶ Ad argumēta durandi ȝ ſcđam ꝯnē nūc dicendū eſt: ⁊ qdem ad primū rñdet Pe. d. φ maior ē va. ſ. deū nō plus poſſe pper hoc φ agit libere ꝙ ſi ageret neceſſario: ꝙuis aliq dicāt φ minus: qr ſi ageret nec̃io pduxiſſet mundū ab eterno: ſi tñ eſſet pducibilis: īmo niſi ab eterno pduxiſſet: nūꝙ pduxiſſet: qr idē manēs idē ⁊c̃. ſed ſi libere nō potuit vt dicūt: ſed minor eſt falſa: ⁊ ad pbationē dōm φ licȝ deus ageret tūc ſicut creature quo ad modū nō tñ quo ad ṽtutē: qr poſſet pducere angelū ⁊ celū qđ nulla nā pōt: ēt ſi de neceſſitate ageret. ita ⁊ ſi de neceſſitate ageret nō ſequit̃ φ nō poſſet idē nūero repare p h̄ φ creatura h̄ nō pt. Ad id de filio dōm eſt p itereptionē: qr ſi p impoſſibile diuina gnatio interrūperet̃: ⁊ rediret: eſſet eadē nūero ⁊ idē filius: qr vnūquodqȝ agit̃ ſicut natū ē agi: vñ illō qđ nō ē natū eē niſi nūero idē. nō pt multiplicari: pper qđ ſi non maneret prior gnatio vel ſpiratio rediret eadē: qr hmōi nō ſunt nata multiplicari. ſicut. n. deus gnat deū. ſic pſona pſonā. Et ēt genitū dȝ diſtingui a genitore facit ibi numerꝫ pſone gnate ⁊ gnantis. nō aūt dei gnati ⁊ gignētis: ſed ſunt vnꝰ deus genitus ⁊ gignēs: nō aūt vna pſona: qr pſonalitas nata eſt multiplicari: nō aūt diuinitas. Hec Pe. Sed vr̄ in aliqbus deficere. pmo in h̄ φ ꝯcedit maiorē Durādi: illa. n. vr̄ falſa. nā ſi deus ageret mere nāliter nō poſſet in tot oppoſita: ſicut nūc pōt. puta in ꝯdictoria vt eſt pducere mundū ⁊ nō pducere: annihilare ⁊ nō annihilare: talia eni pōt nūc: ⁊ tūc non poſſet: qr nā determinata eſt ad vnū: ſicut pȝ φ qr deus nā pducit ad intra filiū ⁊ ſpūm ſanctū: iō non pōt nō pducere illos. nec pbi ꝯcederent deū poſſe ceſſare a pductiōe mūdi. vel poſſe mūdū a ſe pductū annihilare ſicut fides ꝯcedit. iō ⁊c̃. ¶ Ad 2ᵐ rñdet Pe. ⁊ dicit φ pꝰ ps pceſſus ꝯcedēda ē. ſȝ ad 2ᵐ dōm eſt φ ſicut aſinus pducibilis ṽtute finita non pōt creari niſi ṽtute īfinita: qr iſte modꝰ repugnat ṽtuti finite. ſic dico φ pducere eūdē effectū ſpē cū prius nō repugnat: ſȝ pducere eūdē nūero cū corrupto repugnat ṽtuti create. vñ ad illud qđ 3° dr̄ ꝯcedendū eſt φ diuerſa habitudo hoc facit: qr quāuis habitudo ctiā realis nō ſit p ſe pnᵐ actionis: tñ illa eſt cā ſine q̄ nō actionis: qr agens approximatū agit: elongatū nō agit: tñ eſſe prope ⁊ longe ſine habitudines. vñ qr oē agens creatū reale refert̃ ad ſuū paſſum: qr poᵃ paſſiua refertur ad actiuā ſibi coordinatā: īnde eſt φ aliter ſe hȝ qđ agit vel egit ꝙ anteꝙ egiſſet. pper qđ aliū effectū producit ꝙ prius: deus aūt ſemp eodē modo ſe hȝ realr̄: ⁊ ſolum ſe hȝ diuerſimode ſm rōnē: qđ nihil variat: alias ſi diuerſitas habitudis ipediret effectū eē vnuȝ: cū aīa in reſurrectōe hēat aliā habitudinē ꝙ prius: qr corrupto corpore ꝯſeruabat̃ p ſe a deo: nūc aūt in corpore: eſſet alia aīa: ⁊ p ꝯñs nō fieret idē hō: ⁊ lȝ in hoc ſit diſſimile: qr ibi eſt effectus formalis: ⁊ hic effectiuus: tñ illa ppoſitio idē manens idez. ita tenet in cā formali ſicut in agēte ⁊ plus: qr varietas ⁊ vnitas cauſe formalis multo magis variat vel vnit effectū ꝙ illa q̄ eſt cā agētis. Et g̃ iſte aſinus non gnat aſinū eūdē nūero quē ille ēt ſi eēt eadē mā nūero pōt reduci in diuerſitatē nūeralē gnantium: φ aūt aſinus 2° gnans ēt ſi eēt eadē mā numero nō gnat eundē quē prius: eſt qr nō hȝ eandē habitudinē ad mām nūc quā prius: qr illa quā prius habuit corrupta eſt: hec autez noua eſt. ſicut g̃ approximatus agit: non approximatus non agit: ſic approximatus vna vice gnat vnū approximatus alia vice gnat aliū. In deo aūt non eſt differēs approximatio niſi pura rōe. vñ non eſt ſile. Hec Pe. ⁊ vr̄ mihi φ male quo ad multa. Primo qdem in h̄ φ cōcedit primā ptem pceſſus argumēti. puta φ diuus modus agēdi nō ſit cā cur deus pōt corruptū vel annihilatū idē nūero repare: non aūt agens creatū. puta qr agens nāle agit cū motu vel mutatione: non aūt deus. Ille ſi quidē pceſſus nō ꝯcludit ȝ hunc dicendi modū g eſt ſancti Tho. nā cū dicat Durandus ⁊ Scotus poſt Durandū φ in tali repatione ē vera mutatio a quocūqȝ fiat ⁊c̃. dr̄ φ falſum eſt in caſu quo angelus vel mā prima poſt annihilationē repareturꝫ: qr ſicut in taliū creatione nulla eſt mutatio: ita nec in eorūdē repatione: ⁊ ſilr ſi totū ꝯpoſitū eēt annihilatū cū oībus ptibus ſuis: ⁊ totū ſimul in inſtanti recrearet̃: ibi nulla eſſet mutatio. Itez in caſu quo forma eēt corrupta mā remanēte: qñ poſtea forma repat̃ ⁊ vnit̃ priori māe virtute diuina: lȝ ibi ſit vera mutatio: tñ illa mutatio nō eſt in opere diuino p ſe cā nec repatiōis forme in identitate nūerali: nec vnionis eius ad mām qr deus ſine quacūqȝ mutatiōe poſſet formā reparare ⁊ māe vnire creando totū ꝯpoſitū ⁊ quālibet eius partem ⁊ oīa eius accñtia in inſtanti: vbi cōſtat φ nulla eſſet vera ⁊ pprie dicta mutatio: ſecus eſt de agente creato qđ non pōt agere niſi tranſmutādo mām aut ſubiectū de poᵃ ad actū: ⁊ ꝯñter niſi cū mutatione q̄ de p ſe ē cā ſui termini ⁊ effectus ſeq̄ntis. pȝ ergo φ ſimilitudo non valet: qr qñcūqȝ deus aliquē effectū pducit interueniente motu vel mutatione: illa mutatio de p accñs ſe hȝ ad effectū a deo pductuꝫ: qr ſine illa poſſet eque illū pducere. Itē cū ſecūdo loco dicit Durandus φ facilius videret̃ producere aliqd cū motu ꝙ ſine illo ⁊c̃. Dr̄ φ facilius eſt pducere cū motu vel mutatione aliqd quod pōt eſſe terminus motus ⁊ creationis de p ſe:

Ad arg. aur. ȝ eādē ꝯclo-nem.

Ad arg. Du rā. ȝ 2ᵐ cō-cluſionē.

2° de gen. t. c. 53.

2° phiſ. t. c. 70.

ꝙ ſine motu ꝑ ſolā creationē: ſed illud qḋ corruptū eſt
non pōt vlterius eē terminus motus vel mutatōis de
ꝑ ſe: q̄z nec ꝓcedētis nec ſequētis ō ꝑ ſe. ſʒ bñ pt eē termi
nus creatiōis: iō facili⁹ pt reproduci ꝑ creationē ꝙ̄ per
mutationē de ꝑ ſe: ꝛ ſic pt reparari ꝑ deū ꝗ pt creare: ꝛ nō
ꝑ creaturā q̄ nō pt niſi ꝑ mutationē agere vł ꝓducere.
2° vř Pe. deficere in h ꝙ totā ipoſſibilitatē reparabilis
corrupti re⁹ virtutis create reducit ad diuerſitatē hītudi
nis im pria ētis ad actionē. vt ſupra dcm̄ ē. Ex h. n. ſeqꝛ
vt deducit Aur. ꝙ ignis illū calorē quē potuit hodie ꝓ
ducere in aliq̄ mā ſʒ nō ꝓduxit nūq̄ȝ in futuꝝ poterit
nec vnq̄ȝ pus potuit ꝓducere niſi dūtaxat hodie: q̄z nū
ꝙ̄ eodē mō ſe hūit aut hēbit nūeralr in ſe ꝛ in ordine
ad paſſū ſic hodie: ſʒ poterit aut poſſit ſe hr̄e eodē mō
ſm ſpēz. Ui ḡ dōm ꝙ ſola diuerſa hītudo agētis nālis
ad ſuū paſſū q̄ ad identitatē vel diuerſitatē actionis ꝛ
mutatiōis vni⁹ ab alio ſit in cā ꝛ nō q̄cūqȝ alia hītudo
q̄ nec ē actio nec eſt pn̄m ei⁹ de ꝑ ſe: nec termi aut effe
ctus actiōis. Cū āt dicit Durād⁹ ꝙ actio dei iterrūpiť q̄
ꝓ ꝓducitꝛ poſtea corruptū reparatꝛ falſuȝ ē: q̄z actio dei
q̄ effect⁹ ꝑ ſe ab eo ꝓducitꝛ nō eſt quodcūqȝ accńs ab
ſolutū vel relatū: ſʒ ē diua itellectio ꝛ volitio vt dcm̄ ē
2° ſcn̄. verū āt iterrūpať aliq̄ reſpect⁹ rōis dei ad crea
turā nō multū eſt ad ꝓpoſitū. q̄z Her. de gānaco dicit
ꝙ nō. vt ſupra viſuȝ fuit: ꝛ dato ꝙ ſic: nō ipoſſibilitaret
deū ad ſua poſſibilia. ¶ Ad 3m rńdet Pe. ꝛ dič ꝙ imo
diuerſe actiōes ꝓductiue pñt eē ad eūdē terminū rea
lē ēt nō ſolū ſʒ cū itēſio ꝛ remiſſio: ꝛ diuerſe itēſiōes ꝛ
remiſſiōes pñt eē ad vnū terminū realē q̄ ſūt ad h: nō
ꝙ termin⁹ ſit: ſʒ ꝙ magis vł min⁹ ſit. imo actiōes q̄ ſūt
ad h ꝙ terius ſit: q̄z ꝙ actō ꝛ mot⁹ differāt a terio pȝ: q̄z
actio ē in ꝑdicamēto actiōis ꝛ mot⁹ in ꝑdicamēto quā
titatis termini āt eoꝝ extra. imo q̄ñ ē augmētū vel de
cremētū ꝯtinuū: ibi ē duplex q̄titas dr̄ns ſpē. ſ. manēs
ꝛ fluens vel manēs ꝛ fluxus: alr̄ nō poſſent eē diuerſi
mot⁹ reales intēſio ꝛ remiſſio niſi termin⁹ differret re
q̄z q̄cūqȝ vni ꝛ eidē ſunt eadē: iter ſe ſunt eadē. ḡ mot⁹
intēſionis ꝛ remiſſiōis augmēti ꝛ decremēti pñt eē di
uerſi ſine diuerſitate termini ex diuerſitate tēporuȝ: q̄z
dr̄nt ab ipſis terminis: nō eſt aūt rō q̄re mot⁹ vel actio ꝓ
ductiua magis ſit idē cū ſuo termio q̄ȝ de actiōe altera
tiua. ḡ nō oȝ ꝓductiua eē diſtīcta ꝓpter diſtīctionē ꝓ
ductionū. vn̄ aliq̄ diceret ꝙ q̄ñ plura agētia cōcurrūt
ad vnū effectū ꝓducēdū. ſunt ibi plures ꝓductiōes: ſi
ne actio ſit in agēte ſiue in patiēte ſi actio ē eē ab h: q̄z
tūc actiōes ſunt ab his: ꝛ ſi dicať ꝙ non eſt ſic: q̄z ibi ſi
eēnt plures actiōes eēt tm̄ vna paſſio: ſʒ q̄ñ bis ꝓducitꝛ
res: rei ē duplex ꝓduci nō vȝ: q̄z i ḡnatiōe ꝛ reſurrectio
ne ē duplex pati ꝛ recipe: q̄z mā bis paſſa eſt: ꝛ bis reci
pit formā. pt ḡ aliq̄d plures recipi ꝛ plies dari ēt ſi cor
ruptū. ſʒ bñ veꝝ ē ꝙ nō pt bis ꝓduci niſi ſit corruptū.
ſʒ ſi ſemel ē corruptū poterit iteꝝ ꝓduci. nec oporttebit
diſtīgui ꝓductū pm a 2° ꝓducto ꝓꝑ diſtīctionē ꝓductio
nū: q̄z ꝓductio differt re vł ſaltē rāli hītudie a ꝓducto.
Hec Pe. Mihi vř ꝙ idē ꝓductū nūero nō poteſt de
pendere per ſe a duabus productionibus creatis reali
ter diſtinctis: q̄z ꝓductio ꝛ ḡnaliter ōis actio creata trā
ſiens quo ad ſuum materiale eſt eadem realr̄ cum ter
mino ſuo ſicut motus ꝛ mutatio: ſʒ differūt a termino
q̄ ad ſuū formale: vt viſum fuit 2° ſcn̄. Cū āt dicit. Pe.
ꝙ actio ē in ꝑdicamēto actiōis ꝛc̄. Dicendū ꝙ ſm Ari
ſtotelem 3° phy. actio ꝛ paſſio ꝛ motus quo ad ſuū ma
teriale ſunt in eodem predicamento cum ſuis termi
nis: ſʒ quo ad formalia ſua. ſ. habitudines quas impor
tant ad alia predicamēta pertineant. Cūqȝ vlterius di
cit Pe. de intēſione ꝛ remiſſione ꝛ augmēto ꝛ decremē
to ꝙ niſi realr̄ differant a termino nō poſſent eē diuer
ſi motus ꝛc̄. negať ꝯña: q̄z termin⁹ ad quē ipſius inten
ſionis realr̄ differt a termino ad quē ipſius remiſſiōis:
terminus ēt intēſionis caloris nō eſt ipſe calor abſolu
te ꝛ ſimplr̄ ꝛ ſine pluralr̄: ſed calor ſub eſſe ꝑfecto: ꝛ alia
vo eſſe eiuſdeȝ caloris differunt realr̄: ſʒ calor manet
idē ſm eſſentiā vt viſuȝ fuit in p̄ ſcn̄. ꝛ idē dico de mo
tu augmēti ꝛ decrementi ꝙ dr̄nt realr̄: non ſolū ꝓpter
diuerſas habitudines: imo ꝓpter diuerſos termios ab
ſolutos ad quos ſunt: ſʒ aliquod abſolutū idē manet ī
vtroqȝ terminoꝝ augmēti ꝛ decrementi: ſicut ēt eadē
qualitas ſm eſſentiā eſt ꝑs termini intēſionis ꝛ remiſ
ſionis. Ulterius cū dicit Pe. ꝙ q̄ñ plura agētia concur
runt ꝛc̄. ibi ſunt plures actiones ꝙ ſicut in illo caſu ōia
illa agētia ꝯcurrūt: ꝛ q̄ſi vnū ꝑfectū agēs. ita oēs illi ꝑ
ticulares actiones ſunt vna cōpleta actio: cui correſpōdet
vna paſſio: ꝛ ſic oēs ille actiones identificanť quo ad
ſuū māle ꝛ abſolutū qḋ eſt forma ꝓducta: ſʒ diuerſifi
canť quo ad habitudines ad diuerſa agētia. ex q̄bus oī
bus īfero ꝙ ipoſſibile eſt plurificari ſm eſſentiā ꝓdu
ctiōes creatas: ꝑ quaꝝ quālibet terius h nō eē ī eē ꝓdu
citꝛ quin plurificetꝛ ꝓductū: cū ꝓductio create quo ad
eius māle ſit eadē cuȝ termino realr̄. Dico ḡ aliter ad
argm̄ ꝙ. ſ. idem ꝓductū pōt ꝓduci duplici actiōe ꝓdu
ctiua: vna creata q̄ identificatꝛ ſuo termino: ꝛ alia icrea
ta q̄ eſſentialr̄ differt ab illo termino: nec vllo mō ſibi
identificatꝛ. Qz aūt ꝓducatꝛ duplici ꝓductiōe create de
nō eē ſimplr̄ ad eē nō eſt poſſibile. Diſſimilitudo vero
quā ponit arguēs de motu locali ꝛ de motu ad formā: ſʒ
ꝙ. ſ. idē locus pōt acq̄ri plurib⁹ motib⁹: nō aūt eadē for
ma ꝛc̄. nō eſt ſufficiēs: ſed rō ꝛ cā illius dicti eſt: q̄z loc⁹
eſt terminus extriſecus motus localis. nā termin⁹ eius
intrinſecus eſt ipm̄ vbi: ꝛ iō diuerſi motus pñt termina
ri ad eundē locū: nō aūt ad idē vbi ſm numeꝝ. forma
vo eſt terminus intriſecus motui ꝑ quē acq̄riť: ꝛ ſimiliter
ꝓductionis create qua ꝓducitꝛ: iō impoſſibile eſt eādē
formā ſm numerū ꝓduci duplici ꝓductiōe creata: q̄z
tunc eſſet duplex ꝓductio: ꝛ non duplex: ſed vna. ſecus
aūt eſt de ꝓductione increata q̄ nullo mō eſt eadē cū
aliqua forma creata aut alia creatura: ꝛ iō nō eſt ipoſſi
bile q̄dem ꝓductū duplici ꝓductiōe ꝓduci: quaꝝ vna
ſit creata ꝛ alia increata. ¶ Ad 4m rńdet Pe. d. ꝙ in il
lo caſu angelus eēt bis creatus nō nūero creati vel cre
antis: ſed nūero creationis: ſicut intēſum ꝛ remiſſuȝ eſ
ſet bis motū ēt ſi in mūdo nihil aliud eēt nūero mot⁹:
ꝛ bis paſſum nūero paſſionis: ꝛ non alterius. Hec Pe.
ꝛ bñ. Dum tñ loq̄tur de creatione paſſiua: q̄z illa tunc
numerareťꝛ nō aūt creatio actiua: que eſt ipſa diuina eſ
ſentia ꝛ volitio: q̄z illa nō nūerareť in illo caſu. Sʒ for
te dicet aliq̄ ita identificatꝛ paſſio ſuo termio vł plus
ꝙ̄ actio creata. ſʒ ꝓpter talē identitatem actiōis create
cū ſuo termino tu neges duas actiōes creatas termina
tas ad eundē terminū. ḡ ſilr̄ debes negare duas paſſio
nes terminari ad eundē terminū: ſʒ mō ꝯceſſiſti duas
creatiōes paſſiuas poſſe terminari ad eundē angelū. ḡ
ꝛc̄. Dř ꝙ creatio paſſiua nō eſt ꝓprie paſſio ſʒ ſignifice
tur mō paſſiōis: nec eſt ꝓprie mutatio: vt oñdit ſanct⁹
Tho. pma pte. q. 45. ar. 2. paſſio. n. ꝓprie dicta iplicat
mutationē q̄ nō eſt in creatiōe: ſʒ talis creatio iportat
hītudinē creature ad creatorē cū quadaȝ nouitate ſiue
icepciōe: vt pȝ ibidē ar. 3. i ſolone tertꝗ. ꝛ iō creatio paſ
ſiua nō eſt eadē cū ſuo termio: nec icludit illū itriſece
ſic paſſio ꝓpe dcā icludit ſuū terminū. ¶ Ad 5m rńſuȝ
eſt ſoluendo 3m ſcoti ꝯ pmā ꝯnē: iō de hoc nihil plus

Diuerſa eſſe forme q̄ ſunt terminus intenſiōis ꝛ remiſſionis differūt realiter.

¶ Ad 6m

¶ Ad 6ᵐ dicit Pe. ꝙ minor eſt falſa ſimpliciter: q2 effe
ctus depēdet ex actiōe ⁊ agente q̄ ſūt duo diſtincta ſup
poſita: ⁊ ex agēte ⁊ patiēte q̄ ſilr ſūt diſtincta: ⁊ ex agēte
vlī ⁊ pticulari: ⁊ ex maſculo ⁊ femina fetus: ⁊ tn̄ nō opꝫ
multiplicari effectū. Si dicaꝛ ꝙ inſtātie currūt de illis
q̄ꝝ qōlibet ꝑ ſe nō eſt cā ſufficiēs ⁊ q̄ ſūt mediate: ſꝫ ꝓ
ductio ꝓducti ē illud a q̄ depēdet ꝓductū īmediate: ⁊ a
q̄ ſolo ꝑfecte: q2 poſita ꝓductiōe poniꝛ productū oī alio
circūſcripto. Dōꝫ ꝙ veꝝ ē: ſꝫ ꝑꝑ hoc poſſiīs duab⁹ ꝓdu
ctionibus ſucceſſiue per quaꝝ primam ꝓductū fuit cor
ruptū aī ſcōaꝫ: nō opꝫ ſcōaꝫ ad aliud ꝓductū termina
ri. Cū. n. ꝓductio poſſit terminari ad oē poſe produci: ⁊
illud corruptū ſit poſe ꝓduci ſicut ꝓus: q2 nō eſt magis
elongatū ab entitate ꝑ annihilatōeꝫ q̄ ante creationē.
ḡ ſi aū erat poſe ꝓduci ⁊ nūc eſt poſe. Sꝫ q̄diu durat ꝓ
ductū nō eſt poſe ꝓduci deſtincta ꝓductiōe: nō q2 diſtet
ab entitate: ſꝫ q2 hꝫ entitatē ꝓductā: ⁊ qō ꝓduciꝛ de no
uo nō ē anteq̄ ꝓducaꝛ. Hec Pe. Mihi videꝛ ꝙ nullus
effectus creatus depēdet in gn̄e cāe efficiētis neceſſario
nec eēntialr a q̄cūqꝫ actiōe aut ꝓductiōe creature: quia
ſine q̄cūqꝫ ꝓductione creature qlibet effectus creatus
poſſet a ſolo deo ꝓduci: ⁊ ſine ei⁹ actiōe nullus effectus
pōt ꝓduci. Sola ḡ diuina actio ⁊ ꝓductio eſt a q̄ effectus
creatus neceſſario vel eēntialr depēdet: q̄ ad ſuū fieri ⁊ quo
ad ſuū eē. Diuina vō actio nō eſt multiplicabil. ſꝫ ī ſe vna
manēs pōt oēꝫ effectū creatū ꝓducere ⁊ ꝓductū anni
hilare ⁊ annihilatū reproducere niſi eius vnitati īterru
ptio tpis repugnet. Et iō minor argⁱ negāda eſt ꝑꝑ fal
ſam iplicationē: ſiue loquaꝛ de actiōe creata ſiue de in
creata. Etſi eniꝫ aliqn̄ dictū ſit ſuperi⁹ ꝙ aliqs effectus
depēdet de ꝑ ſe ex actiōe creata: hoc itelligēdū ex ſuppo
ſitiōe ⁊ ꝯditiōe. ſ. ſi ꝓducaꝛ ab agēte creato: nō āt ſimplr
⁊ abſolute. Uñ in tali ꝑſeitate ⁊ neceſſitate multū admi
ſceꝛ de ꝑ accidētalitate ⁊ ꝯtingētia. ¶ Ad 7ᵐ dr̄ ꝙ ſcūs
Tho. iſtā qōnē. ſ. vtrū annihilatū ꝑ dei potentiā poſſit
ideꝫ numero reparari: nō legiꝛ a ꝓpoſito ꝑtractaſſe: niſi
in qōne de q̄libet ſupra allegata: ⁊ ibi explicauit mēteꝫ
ſuā tenēdo ꝙ ſic. In ſcripto vō ⁊ ſūma vbi nō diſcutie
bat ꝑncipalr hāc qōnē: ſꝫ de illa incidētalr loquebaꝛ: lo
cutus eſt vt plures ſui tpis loquebanꝛ doctores: ⁊ viſus
eſt dicere ꝙ nō. Nec tn̄ ex dictis ei⁹ pōt plene inferri ꝙ
hoc ſit ipoſe diuine potētie: ſꝫ ꝙ hoc nō ꝯtingit de po⁹ dei
ordinata. Et forte. 4. 4. diſ. hui⁹. ⁊. 4. ꝯ genti. vbi tractat
de idētitate reſurgētiū nō aliud itendebat niſi ꝙ poſito
⁊ ꝯceſſo illo pn̄⁹ Ariſ. ſcdo de gn̄atiōe. Quoꝝ ſuba corrū
piꝛ ⁊c. nō ꝑꝑ hoc ipediretꝛ idētitas hoīs reſurgētis: quia
nulla ps eēntialis hoīs ꝑ mortē cedit penitus in nihilū
tenēdo ꝙ in hoīe non ſit alia for⁹ ſubalis niſi aīa rōna
lis: ſꝫ ponentes in hoīe aliā formā ſubalē corporalē di
ſtinctā ab itellectiua: ꝯceſſo illo dicto Ariſt. non pñt ſal
uare ita facilr ꝯ phōs gentiles verā reſurrectōeꝫ corpo
rū: nec idētitatē reſurgētiū ⁊ mortuī. Utrū aūt illud di
ctū Ariſt. ſit verū vel nō: vr̄ ibidem ſcūs Tho. dicere ꝙ
veꝝ eſt ad mentē Ariſt. ſꝫ nō ad ꝓpoſitū. Ipſe nāqꝫ di.
4. 4. q. i. ar. i. q. z. ꝑ loco arguit ſic. (Phs dic. z. ō gn̄atio.
Quecūqꝫ hn̄t ſubaꝫ incorruptibilē mota nō iteranꝛ ea
dē numero. ſꝫ talis eſt ſuba hoīs ſcḋm pn̄teꝫ ſtatū. ḡ poſt
mutationē mortis nō pōt reiterari ideꝫ numero.) Ecce
argᵐ. Seqꝛ riſſio. (Dōꝫ: ingt ꝙ phs loqꝛ de reiteratiōe
q̄ fit ꝑ motū vel mutatōeꝫ nālē. Oſndit eni dūas circu
latiōis q̄ eſt in gn̄atiōe ⁊ corruptiōe ad circulatōeꝫ que
ē in motu celi: q2 celū ꝑ motū localē redit idē numero
ad pn̄ᵐ motus: q2 hꝫ ſubaꝫ icorruptibilē motā. Sꝫ gn̄a
bilia ⁊ corruptibilia redeūt ꝑ gn̄atōeꝫ ad idē ſpē ⁊ nō ad
idē numero: q2 ex hoīe gn̄aꝛ ſemē ex quo ſanguis: ⁊ ſic
deinceps q̄uſqꝫ ꝑueniaꝛ ad hoīem non eundē numero
ſꝫ ſpē: ⁊ ex igne generaꝛ aq̄: ⁊ ex aq̄ terra: ex q̄ ignis: non
idē numero ſꝫ ſpē. vn̄ pꝫ ꝙ rō īducta ſcḋm itentiōeꝫ phī
nō eſt ad ꝓpoſitū.) Hec ille. Ex q̄ pꝫ ꝙ mēs ei⁹ eſt ꝙ iſ
corruptū nō poſſit redire idē numero ꝑ mutatōeꝫ nālē
pōt tn̄ redire idē ꝑ actōeꝫ ſupnālē. Silr cū 3ᵃ pte. q. 77.
ar. 5. dicit ꝙ illud qō in nihilū decidit non redit idē nu
mero: itelligit ꝙ hoc non pōt ꝯtingere ſine nouo mira
culo: vt pꝫ ex vbis ei⁹ ī fine articuli. Et eodē mō itelligē
da ſūt vba ſilia q̄ ponit in eadē mā. iz. diſ. q. i. ar. z. q. 4.
¶ Ad arg. Aureoli rn̄deꝛ ⁊ ad pⁱᵐ dr̄ ꝙ illud ⁊ oīa argᵗᵃ
ei⁹ ſequētia ſi qd ꝓbent ſolū ꝓbant ꝙ ſucceſſiuū corru
ptū reparari idē numero iplicat ꝯdictōeꝫ: ⁊ ſilr de ꝑma
nētibus q̄tū ad eſſe ſubm motui ⁊ ſucceſſiōi: nō aūt ꝓ
bant de entitate ꝑmanēte: vt abſtrahit a motu ⁊ a mu
tatiōe qn per dei potentiā poſſit eadē numero reparari
quātūcūqꝫ fuerit corrupta vel annihilata. Uñ ad iſtud
primū negaꝛ minor: loquēdo de entibus ꝑmanētibus:
ſꝫ ſit vera de ſucceſſiuis: de qbus ꝓcedit probatio: puta
de circulationibus celi: ⁊ de illuminationib⁹ aeris inter
ruptis que fiunt cū mutatiōe. Si eni illuminatio aeris
fieret a ſole ſine ſucceſſione ⁊ mutatione ſicut fiet poſt
diē iudicij: tūc radius a ſole ꝓcedēs ſine mutatiōe ⁊ ſuc
ceſſione dato ꝙ interrumpereꝛ poſſet a deo idē nume
ro reparari. Nec itellectus infallibilis exiſtens neceſſa
rio intelliget numerū vel diſtinctionē inter radiū ꝑmo
ꝓductū ⁊ ſcḋo reparatū. Si aūt itellectus ſequēs fanta
ſie fallacias ponat īter illa numerū vel differentiā nihil
ad propoſitū: q2 intellectus talia ſepe falliꝛ. Et per ideꝫ
pꝫ ad illud qō dicit de lumine candele. ¶ Ad zᵐ ꝯcedi
tur ꝯcluſio illata de entitate ſucceſſiua eſſentialiter vel
denoīatiue inquantū hꝫ: ⁊ de entitate ꝑmanente prout
dependet a tēpore vel motu vel mutatione tanq̄ effe
ctus vel terminus. Sꝫ de entitate ꝑmanente inquantū
ꝑmanens eſt: nihil ꝯcludit vt dictū fuit. ¶ Ad ꝯfirma
tionē ibi factā diciꝛ ꝙ motus ⁊ quies tpe menſuranꝛ: ⁊
lꝫ ꝑmanentia inq̄tū hꝫ abſtrahāt a motu ⁊ gete: ⁊ ꝯſir
a tpe. non opꝫ ꝙ iterruptio ꝑmanentie ipediat vnitatē
rei ꝑmanentis in ordine ad diuinā potentiā: ſicut interru
ptio motus ⁊ quietis repugnat eoruꝫ vnitati. ¶ Ad 3ᵐ
negaꝛ minor. Nam tp̄s non eſt de intellectu eſſe ꝑma
nentis: nec de per ſe cointellectu exiſtentie ipſius intel
ligibilis. ſi āt tp̄s coītelligaꝛ ipſi eē ꝑmanēti: hoc eſt de
ꝑ accidēs ꝑꝑ iperfectionē nr̄i intellꝰ qui ꝓ iſto ſtatu nō
intelligit ſine fantaſmate: ⁊ admiſceꝛ continuū ⁊ tp̄s. De
hoc ſcūs Tho. ꝑma parte. q. 85. ar. 5. vbi arguit ſic zᵒ lo
co. (Di cōpoſitiōi adiungiꝛ tp̄s p̄ſens vꝫ pteritū vel fu
turū: ſꝫ intellꝰ abſtrahit a tꝑe ſicut ⁊ ab alijs partib⁹ cō
diuidētibus. ergo intellꝰ nō intelligit cōponendo ⁊ diui
dēdo.) Ecce argᵐ. Sequiꝛ riſſio. (Dōm īquit ꝙ intellꝰ
abſtrahit a fantaſmatibus: ⁊ tn̄ non intelligit actu niſi
ꝯuertendo ſe ad fantaſmata: ⁊ ex ea parte qua ſe ad fan
taſmata conuertit: cōpoſitioni ⁊ diuiſioni itellectus ad
iungitur tēpus.) Hec ille. Itē primo ſen. diſ. 8. q. z. ar. 3.
ſic dic. (Enunciatio nō pōt fieri de aliq̄ niſi ſcḋm ꝙ cadit ī
cognitōeꝫ. Oē āt cognoſcēs cognoſcit ſcḋm modū ſuū: vt
dic Boe. in li. de ꝯſolatōe. ⁊ iō q2 rō nr̄a cōnālē hꝫ ſcḋm ſta
tū vie accipe cū tpe ꝑꝑ hoc: q2 eius cognitio oriꝛ a ſenſi
bilibus que in tpe ſūt: iō non pōt formare enunciationē
niſi per verba tēporalia. Uñ ⁊ cogitur de deo enunciāo
verbis tēporalibus vti: q̄uis itelligat eum ſupra tēpus
eſſe.) Hec ille. Ex qbus pꝫ ꝙ tp̄s nō eſt de cointellectu
eſſe rei ꝑmanentis de per ſe: ſꝫ de ꝑ accidēs. ⁊ iō ſubſtā
tie ſeparate nō neceſſario cointelligunt tēpus cum eſſe:
nec cum alijs actibus: qui tēpore nō menſuranꝛ: ſed in

Nullus effe
ctus creatus
dependet eēn
tialr ab actio
ne alicuius
creature: ſed
ſolū a diuina.

ſtanti vel euo aut eternitate. Dr̃ ſcḋo ꝙ dictū Cōmētatoris allegatū itelligiẗ de vbis adiectiuis: cuiuſmōi ſūt curro ambulo: nō aūt de vbis ſubſtātiuis: cuiuſmōi eſt hoc vbū eſt. alias iſta eēt falſa. de⁹ ē. immo ly ē nō poſſet vere affirmari de aliq̄ ſuba: nec de aliq̄ re ꝑmanente: ſꝫ ſolū de ſucceſſiuis: qꝛ ſignificaret ſolū formā fluētē ⁊ eſſe fluēs. Dr̃ 3° ꝙ dato ꝙ tp̄s eēt de cointellcu ipſi⁹ eſſe quo ad oēs intelligētē: tn̄ iſta ꝯña nullā hꝫ apparētiā. Tp̄s cointelligiẗ ipſi eſſe. g̊ vbi eſt vel cointelligiẗ aliud tp̄s: eſt vel coītelligiẗ aliud eē: qꝛ ſi valeret: tūc nullus hō poſſꝫ itelligere idē eſſe ꝑmanēs diuerſis tp̄ib⁹: nec itelligere ꝙ aliqḋ eē ꝑmanens idē numero duret vl̄ durauerit ꝑ duas horas ſi ad variatōeꝫ tp̄is variaẗ eē. Dr̃ 4° ꝙ iterruptio tp̄is p̄teriti ⁊ futuri ſine aliq̄ ꝯtinuātē illa pōt intelligi cū idētitate numerali eiuſdē eē ꝑmanētis. Puta ſi celū ſtaret: ⁊ poſtea iterū moueret: ⁊ ideꝫ hō viueret cū p̄ ⁊ cū 2° motu celi ⁊ termino gete itermedia: ſicē forte accidit tp̄e Joſue cū ſol ſtetit. vn̄ pꝫ ꝙ variatio tp̄is nullo mō īfert nō idētitatē eē ꝑmanētis. ❡ Ad primā ꝯfirmationē dr̃ negādo minorē. Nā aīa ſeparata pōt cōcipere deū eſſe nō cointelligēdo tp̄s. Qḋ euidēter patebit poſt diē iudicij: qn̄ nō erit tp̄s ꝯtinuū de q̄ arguēs loquiẗ. ❡ Ad ſcḋaꝫ ꝯfirmatōeꝫ dr̃ negādo añs. Nec vꝫ ꝓbatio ꝑ ſile de motu ⁊ moueri cū eſſe ⁊ viuere: qꝛ ſit cōparatio de actu ſucceſſiuo ⁊ fluēte ad actū ſtantē ⁊ permanēteꝫ. Prius.n. eēntialr̃ eſt in tp̄e. ſcḋo v̊o ꝑ accidēs. iō binari⁹ act⁹ fluētis eſt ſꝑ ſꝫ eēntiā numerus: ſꝫ res ꝑmanēs pōt numerari ꝑ accidēs pence aliqḋ extrinſecū ſicē dr̃. 4. phy. de nūc ꝙ eſt idē ſꝫ ſubaꝫ: ſꝫ multiplex ſꝫ eē. De hoc in ſili ſcūs Tho. 4. ſen. diſ. 49. q. 3. ar. 1. in ſolone. 3. q. ſic dic̄. (Aliqḋ dr̃ eē in tp̄e dupl'r. Uno⁹ ꝑ ſe: alio mō ꝑ accidēs. Qꝛ aūt de rōne tp̄is eſt p̄us ⁊ poſterius: ⁊ illud ꝑ ſe ineſt alicui qḋ ꝯuenit ei ſcḋꝫ rōneꝫ ſue ſp̄ei: iō illa ꝑ ſe ſūt in tp̄e in q̄bus requiriẗ ad cōplementū ſue ſp̄ei aliqḋ qḋ in futuꝝ expectaẗ. ⁊ hoc mō mot⁹ ē in tp̄e. nō.n. cōpleẗ ſp̄ēs motus imediate niſi ꝑueniaẗ ad terminū. Et ſilr̃ geſ ē in tp̄e: eo ꝙ geſcere ē eodē mō ſe hēre nunc ⁊ poſtea: ⁊ ſic de rōne getis ē vt aliqḋ in futurū expecteẗ. Per accidēs v̊o aliqḋ dr̃ eē in tp̄e: ad cui⁹ ſp̄ei cōplemētū nihil reqriẗ qḋ in futurū expecteẗ: ſicut eſſe hoīeꝫ qḋ in vno iſtanti cōpleẗ: ſꝫ eſt ꝯiunctū motui q ꝑ ſe ē in tp̄e ꝑut eē hoīs dr̃ eē variabile.) Hec ille. ❡ Ad 4m dr̃ ꝙ argm illud ꝯcludit ꝙ corruptū nō pōt reparari idē numero ꝑ agēs creatū: nec ꝑ actioneꝫ creatā: quia due actiōes create numero differētes nō p̄nt terminari ad eūdē terminū: g̊ ꝑ q̄libet illaꝝ ꝓducaẗ ſimpl'r de nō eſſe ad eē. Secus eſt de diuina actiōe a qua ſola oē ꝓductū eēntialr̃ vel neceſſario depēdet: ⁊ q̄ nunq̄ iterrūpiẗ nec eēntialr̃ minuiẗ aut multiplicaẗ. Et ꝑ idē pꝫ ad ꝯfirmatōeꝫ ibidē factā. ❡ Ad p̄m Aureoli ꝯ tertiā ꝯneꝫ negaẗ minor. Et ad ꝓbatōeꝫ ei⁹ dr̃ ꝙ lꝫ ex reparatione alicui⁹ motus corrupti in idētitate numerali nō ſequaẗ ꝯdictio: de qua logẗ argm. ſequūẗ tn̄ alie ꝯdictōes: puta ꝙ talis motus ē vnus cū priori ⁊ nō eſt vnus cū priori: vt dedit ſcūs Tho. ⁊ Godofre. Dr̃ vlteri⁹ ꝙ ex tali reparatiōe ſeqẗ ꝙ idē ſubm ſil' ⁊ ſel' eſt ſubm p̄oritatis ⁊ poſterioritatis: ⁊ nō ſolū ſucceſſiue: ⁊ hoc reſpectu vni⁹ ⁊ eiuſdē: ⁊ ꝙ ꝯtria ſil' in ſūt eidē ſubo: ⁊ q̄libet ꝑ ſe ⁊ eēntialr̃. qḋ pꝫ. Nā accipio motū localē q ſcūs fuit ſuꝑ lineā rectā a.b.c. ꝯſtat ꝙ p̄a ps motus q ē de a. in b. eſt eēntialr̃ p̄or illa pte motus q eſt de b. in c. Nā p̄oritas ⁊ poſterioritas eſt eēntialr̃ de rōne motus in cōi: ⁊ talis p̄oritas et poſterioritas in ſingulari eſt de rōne hui⁹ motus in ſingulari. Nā da opp̄m ꝙ illa pars motus q̄ eſt de b. in c. ſit prior ea q̄ eſt de a. in b. nō poſſet eſſe idē motus q prius

Tunc ꝯtradictiōes claudat hoc: qḋ ſucceſſiua eadem numero reparēẗ. De eodeꝫ ad tertiam iſtantiā Dur. contra Godo.

ſcḋꝫ numerū. imo nec ſcḋꝫ ſp̄ēm: qꝛ primus motus erat rectus: iſte aūt reflexus ⁊ termini vni⁹ differūt ſcḋꝫ ſp̄ēꝫ a terminis alterius: vt hr̃ 8° phy. Tūc pone ꝙ ille mot⁹ poſt ſui corruptionē repareẗ: ꝯſtat ꝙ ptes hēbūt eundē ordinē quē prius cū ſit illis eēntialis: ⁊ cū hoc hēbūt ordinē opp̄m: qꝛ p̄ma pars motus erit poſterior ſcḋa: qꝛ erit reproducta ⁊ reparata poſt illā: ⁊ poſt ei⁹ corruptiōeꝫ: et ſic ſil' ⁊ ſel' erit p̄or ⁊ poſterior illa: ⁊ hoc tā per ſe ⁊ eēntialiter ſicut tp̄s reproductiōis eſt poſteri⁹ tp̄e p̄me ꝓductionis. Itē ſcḋꝫ oēs impoſſe eſt tp̄s corruptū idē numero reparari: ſꝫ hoc ſequiẗ: ſi motus ideꝫ numero repareẗ. Qḋ ꝓbaẗ: qꝛ lꝫ nō ſit niſi vnū primū ⁊ principale tp̄s ſubiectiue exiſtens in motu p̄' mobilis: tn̄ ſicut oñſuꝫ fuit in ſcḋo ſen. q̄libet motus p̄ſertim localis vniformiter hꝫ ſuū propriū tp̄s ſibi ſubiectiue īherēs qḋ nō eſt aliud q̄ȝ numerus p̄oritatis ⁊ poſterioritatis abſtractiue vl̄ p̄oritatis ⁊ poſterioritatis ptis motus ꝯcretiue. Cū ergo reparato motu repareẗ eadē p̄oritas ⁊ poſterioritas ⁊ idē numerus p̄oritatis ⁊ poſterioritatis i motu: ſeqẗ ꝙ repeẗ idē tp̄s numero. Ex alia pte ſequiẗ ꝙ nō ē idē: ſꝫ aliud tp̄s. g̊ ꝯdictoria. ❡ Ad ſcḋꝫ eiuſdē pꝫ r̄nſio per p̄dicta: qꝛ includit multa falſa. Primū eſt ꝙ duratio ſit de itellectu cuiuſlibet exiſtentie: potiſſime duratio q̄ eſt tp̄s. 2m eſt ꝙ repugnet cuilibet intellectui ligare ꝙ ꝑmanens corruptū ideꝫ numero repareẗ: vel ꝙ hoc repugnet humano itellectui. 3m eſt ꝙ itellectus non ſꝑ variata duratione variet ip̄m durans neceſſario. 4m eſt ꝙ nulla ꝓprie dicta ꝯdictio ſequaẗ: ſi motus corruptus ponaẗ idē numero reparari: vt pꝫ ex dictis. ❡ Ad argm ſcḋo loco addacta ꝯ tertiā ꝯnē diciẗ ꝙ rōnes Durādi ⁊ alioꝝ que poſt illas poſite ſunt patiunẗ multas inſtantias: ⁊ ꝓbabiles ſolones ſicut ex dictis. Petri ſuperius oñſuꝫ. rōnes aūt Godofredi que in idē redeunt cū rōnibus ſci Tho. iſuſficienter ſoluit ⁊ calūniaẗ Durandus ſicut oñdit. Pe.d. ꝙ iſtantia ad primā rationē nō vꝫ: qꝛ ille motus nō eſt vnus: cuius partes nō copulanẗ ad aliquē vnū terminū cōem: cū iſta ſit diffinitio continui: ſꝫ motus ſm nāꝫ interrupti ꝑꝑ hoc ſolū partes non copulanẗ ad vnū: qꝛ eſt iterruptus: nec eſt alia rō. ergo ſi motus q fuit ante heri ⁊ nō heri repareẗ hodie ꝑꝑ interruptōeꝫ diei heſterne: nl'la ps hodierne cū parte ante heſterne copl'abiẗ ad terminū cōem. ergo impoſſe eſt ꝙ iſti duo motus ſint vnū quoꝝ oēs partes ſunt ad inuicē diſcontinuate. Hec Pe. Pōt etiā dici ꝙ ꝯtinuitas que requiriẗ ad idētitatē motus numeralē nō eſt ꝯtinuitas eius cū alio motu: ſꝫ cū ſeipſo: ſꝫ ꝙ totū tp̄s ipꝫ menſurās ſit continuū. Hoc aūt eſſe nō pōt ſi motus poſt corruptionē repareẗ: qꝛ gn̄atio ⁊ corruptio eiuſdē motus nō p̄nt eſſe ꝯtinue: ſꝫ opꝫ eſſe tp̄s mediū: vt hr̃. 8. phy. ❡ Ad inſtantiā ꝯ ſcḋaꝫ rōnem pꝫ r̄nſio ex his que dicta ſunt ad argm Aureoli ꝯ tertiam ꝯnem. ❡ Ad inſtantiā ꝯ tertiā rōnem dr̃ ꝙ ſufficienter euacuat argm. Non eni ſequiẗ ſi deus pōt reparare p̄mā partē motus: ꝙ in quolibet tp̄e poſſit eam reparare: nec ꝙ durāte tertia parte motus hoc fieri poſſit: niſi forte ſi cut ex impoſſi ſequiẗ q̄libet: qꝛ in tali reparatione ꝯtingunt aliqua eque iṗoſſibilia ſicut illud: vt oſtenſum eſt ſoluendo ad argumenta Aureoli contra eandē ꝯcluſionem: puta ꝙ oppoſita ſimul inſint eidē: ⁊ ꝙ aliquid excedat in durando durationeꝫ ſibi adequatam: ⁊ ꝙ ideꝫ tempus numero repareẗ: ⁊ tn̄ non ſit ideꝫ tp̄s: ⁊ multa alia. ❡ Ad argm Ber. de gānaco ꝯ eandē concluſioneꝫ dr̃ ꝙ non eſt ſile de ꝑmanentibus ⁊ de ſucceſſiuis: quia res ꝑmanens poſt ſui corruptionē nō perdit rōneꝫ producibilis: ⁊ iō manet ideꝫ ordo diuine potentie ad eam que p̄us. Res aūt ſucceſſiua poſt ſui corruptiōeꝫ perdit

rónem

rōnem producibilis ⁊ poſſibilis deo per accidēs. vñ nulla poꝰ creata nec increata hꝫ vlterius ordinē ad illā: qꝛ ad impoſſe nulla ordinat̄ poꝰ. De hoc in ſilī ꝓpoſito dicit btūs Tho. pͥ pte. q. 25. arti. 4. vbi arguit ſic ſcdo loco. (Quicqd deus potuit facere pōt: cū eiꝰ poꝰ nō minuat̄: ſꝫ deꝰ potuit facere anq̄ ſortes curreret ꝙ non curreret: ḡ poſtq̄ cucurrerit pōt deꝰ facere ꝙ nō cucurrerit.) Ecce argᵐ. Seqt̄ rñſio. (Dōꝫ igr ꝙ ſicut deo q̄ſtū ptinet ad pfectōeꝫ diuine potētie oīa pōt: ſꝫ tñ quedā nō ſubiacent eius potētie: qꝛ deficiunt a rōne poſſibilium: ita ſi attēdat̄ immutabilitas diuine potentie qcqd deus potuit pōt: aliq̄ tñ olim habuerunt rōnē poſſibiliū dū erant fiēda: que iā deficiunt a rōne poſſibiliū dū facta ſunt. et ſic dr̄ ea nō poſſe: qꝛ ea nō pñt fieri.) Hec ille. Et ſilr dicit pͥmo ſen. diſ. 42. q. 2. ar. 2. ¶ Ad argᵐ Scoti vltio loco poſita dr̄ ꝙ pbāt tertiā ꝯnē: ⁊ iprobant illud qđ ſcūs Tho. viſus eſt tenuiſſe. 4. ſen. diſ. 44. q. 1. ar. 1. Sꝫ in q̄libetis expreſſit mentē ſuā. idō ad predicta argᵃ non opꝫ dicere: qꝛ pro nobis faciunt: excepto. 7ᵒ in quo vult pbare ꝯtra ſcūꝫ Tho. ꝙ nō totū eē hoīs remaneat in aīa ſeparata: cuius oppᵐ dicit ſcūs Tho. in multis locis. vt puta. 4ᵒ. ſen. diſ. 44. q. 1. ar. 1. q. 2. in ſolone pͥ. vbi ſic dic̄. (Aliorū gñabiliū ⁊ corruptibiliūꝫ forᵃ nō eſt per ſe ſubſiſtens vt poſt compoſiti corruptōeꝫ remanere valeat: ſicut eſt de aīa rōnali que eē qđ ſibi in corpe acquirit̄. ēt poſt corruptionē retinet: ⁊ in participatōeꝫ illiꝰ eē corpus ꝑ reſurrectionē adducit̄: cū nō ſit aliud eē corporis: ⁊ aliud eē aīe in hoīe: aliꝰ eēt ꝯiunctio aīe ⁊ corporis accidētalis. Et ſic nulla īterruptio facta eſt in eē ſubāli hoīs: vt non poſſit idē numero redire ꝓp interruptōeꝫ eēndi: ſicut accidit in aliqs rebus corruptis: quaꝝ eē oīno interrūpit̄ forᵃ non remanēte.) Hec ille. Item. 4. ꝯ gen. c. 81. ſic dicit. (Ex inqt 3ᵒ obijcit̄ ꝙ eē nō eſt vnū: qꝛ nō eſt ꝯtinuū falſo innitit̄ fundamēto. Manifeſtū eſt eni ꝙ materie ⁊ forme vnū ē eē: nō. n. mā hꝫ eē in actu niſi per formā. Differt tñ q̄tuꝫ ad hoc aīa rōnalis ab alijs formis. Nā eē aliaꝝ formaꝝ nō eſt niſi in cōparatiōe ad māꝫ: nō ſic eſt de aīa rōnali. Hꝫ eniꝫ aliq̄ operationē abſqꝫ participatiōe corporalis organi. ſ. itelligere. vñ etiā eē ſuū nō eſt ſolū in ꝯcreatione ad mām. Eē ergo eius qđ erat cōpoſiti manet in ipſa corruptiōe diſſoluto ⁊ reparato corpe in reſurrectiōe idē eē reducit̄ qđ remāſit in aīa.) Hec ille. Idē ponit in de ſpūalibus creaturis. q. 2. in ſolutione tertij. vbi ſic dic̄. (Aīa hꝫ eē ſubſiſtens inq̄tuꝫ eē ſuū nō dependet a corpe: vtpote ſupra mām corporalē eleuatū: ⁊ tñ ad huius eē cōionē recipit corpus: vt ſic ſit vnū eē aīe ⁊ corporis: qđ eſt eē hoīs. Si aūt ſm aliud eē vniret̄ ſibi corpus: ſequit̄ ꝙ eēt vnio accidētalis.) Hec ille. Itēꝫ in q̄onibus de aīa. q. 1. in ſolone pͥ ſic dic̄. (Lꝫ aīa habeat eē cōpletum: non tñ ſequit̄ ꝙ corpus ei accidentalr̄ vniatur. Tum qꝛ illud idē eē qđ eſt aīe cōicatur corpori vt ſit vnū eē totius cōpoſiti. Tum etiā qꝛ ⁊ ſi aīa poſſit per ſe ſubſiſtere: non tñ hꝫ completam ſpēm: ſꝫ corpus aduenit ei ad cōplementū vel complectionē ſpēi.) Hec ille. ¶ Tūc ad pͥmā īprobationeꝫ huius quā adducit Scotus dr̄: ꝙ lꝫ humanitas q̄ dr̄ entitas totalis corrūpat̄ in morte hoīs: tñ illa nō eſt eē totale hoīs: loquēdo de eē exiſtentie quo totus hō actu ſubaliter exiſtit. Eē eni exiſtētie hoīs differt realr̄ a q̄libet pte hoīs ⁊ ab humanitate ⁊ ab hoīe ⁊ ab hoc hoīe poſſet tñ humanitas dici totale eē hoīs loquēdo de eē eēntie: ſꝫ de hoc nō loquimur nunc: ſꝫ de eē exiſtētie. Qualr̄ aūt iſta humanitas eadē numero in reſurrectōe reparet̄: oñdit ſcūs Tho. 4. ꝯ genti. c. 81. d. (De humanitate nō eſt intelligendū ꝙ ſit quedā forᵃ ꝯſurgens ex ꝯiunctōe forme ad mām q̄ſi realiter ſit alia ab vtroqꝫ: qꝛ cum per formā mā fiat hoc aliqd actu: vt dr̄ ſcdo de aīa. illa tertia forma ꝯſis nō eſſet ſubalis ſꝫ accidentalis. Dicunt aūt quidā ꝙ forma partis eadē eſt ⁊ forma totius. ſed dr̄ forma ptis ſm ꝙ facit mām eē in actu: forma v̄o totius dr̄ ſm ꝙ cōplet ſpēi rōneꝫ. Et ſcdꝫ hoc humanitas non eſt aliquid realiter q̄ aīa rōnalis. vñ pꝫ ꝙ corrupto corpore non cedit in nihilū. Sꝫ qꝛ humanitas eſt eēntia hoīs: eſſentia aūt rei eſt quā ſignat diffinitio: diffinitio aūt rei nālis nō ſignat tm̄ formā: ſꝫ formā ⁊ mām: neceſſariū eſt ꝙ humanitas ſignificet aliquid cōpoſitū ex forma ⁊ mā ſicut hō: differenter tñ. Nā humanitas ſignificat ꝓncipia eēntialia ſpēi tam formalia q̄ mālia cum preciſione principioꝝ indiuiduantiū: dr̄ eni humanitas ſm quā aliqs eſt hō. Hō autē nō eſt aliqs ex hoc ꝙ hꝫ ꝓncipia indiuidualia: ſꝫ ex hoc ꝙ hꝫ ꝓncipia eēntialia ſpēi. et ita humanitas ſignificat ſola principia ſpēi. vñ ſignificat per modū partis. Hō aūt ſignificat principia eſſentialia ſpēi: ſꝫ non excludit principia īdiuidualia a ſui ſignificatiōe. Nā hō dr̄ qui hꝫ humanitatē: ex quo non excludit̄ qn alia hēre poſſit. et ꝓpter hoc hō ſignificat̄ per modū totius: ſeruat eni principia eēntialia ſpēi in actu: indiuiduantia v̄o in potētia. Sortes v̄o ſeruat vtrunqꝫ in actu. vñ pꝫ ꝙ ⁊ hō in reſurrectione redit: ⁊ eadē humanitas numero ꝓp aīe rōnalis permanentiā ⁊ māe vnitatē.) Hec ille. Silia ponit 4ᵒ. ſen. diſ. 44. q. 1. ar. 1. q. 2. in ſolone ſcdi. ¶ Ad ſcdaꝫ pbationem dr̄ ꝙ ſcdm ꝓdicta totale eē exiſtentie ſubalis hoīs non eſt aliud q̄ eē exiſtētie ſubſtantialis anime ſiue cōiuncte ſiue ſeparate: licet eē totale hoīs ꝓut includit eē ſubāle ⁊ eē accidentale: ⁊ ſilr̄ abſolutū ⁊ reſpectiuū ſit aliud ab eē aīe. Et ſilr̄ vt prius dictū eſt eē quidditatiuū hoīs: qđ dr̄ eē eēntie ſit aliud q̄ eē eēntie ⁊ q̄dditatis aīe: illoꝰ q̄ aīa hꝫ q̄dditatē ⁊ nāꝫ ſpecificā ꝑ proprie. Et ad hꝫ īprobatōeꝫ dr̄: ꝙ lꝫ totū puta totꝰ hō hēat aliud eē eēntie q̄ aīa: non tñ opꝫ ꝙ hēat aliud eē exiſtētie. Preſerti qꝛ aīa hūana cū ſit ſubſiſtens ſecum fert ſꝑ eē exiſtentie ⁊ ſubſiſtentie: qđ non cōpatit̄ ſecū in eodē toto vel ſuppoſito vel cōpoſito aliud eē actualis ſubſiſtentie. vt pꝫ per predicta. ſecus eſt in ſuppoſito xp̄i vt dictū fuit 3ᵒ. ſen. ¶ Ad tertiaꝫ īprobationē dicit̄ ꝙ in dictis ſcī Tho. bene itellectis in hac mā nulla eſt vera ⁊ exiſtens ꝯdictio: ⁊ ſi minus bene illū capientibꝰ ſit apparens. Iſta eni ſine ꝯdictione ſtant ſil ꝙ ideꝫ eſt eē aīe ꝯiuncte ⁊ aīe ſeparate: ⁊ tñ ꝙ aīa ꝯiuncta perfectiorē ſtatū vel pfectius eē nāle hꝫ q̄ ſeparata: qa ille exceſſus non attendit̄ quantū ad aliqd intrinſecuꝫ vel eſſentiale ipſi eē ſubāli aīe: ſed quantū ad aliqd extrinſecū vel accidentale: vtputa qꝛ aliquos effectus hꝫ corpori ꝯiuncta: quos non pōt hēre a corpore ſeparata. De hoc ſcūs Tho. i de ſpūalibꝰ creaturis. q. 2. vbi arguit ſic 5ᵒ loco. (Forma nō eſt ꝓp mām: ſed materia ꝓpter formā: vñ aīa nō vnit̄ corpi vt pficiat̄ corpꝰ: ſꝫ magis corpus ſi aīa eſt forᵃ eiꝰ vnit̄ ei ꝓp aīe pfectiōeꝫ. ſed aīa ad ſui pfectiōeꝫ nō īdiget corpe cū ſine corpe poſſit eē ⁊ intelligere. ḡ aīa nō vnit̄ ei vt forᵃ.) Ecce argᵐ. Sequit̄ rñſio. (Dōm īquit ꝙ nulla pars hꝫ pfectionē nāe ſeparata a toto. vñ cum aīa ſit pars humane nature: non hꝫ perfectionē nāe ſue niſi in vnione ad corpꝰ. Qđ pꝫ ex h̄ ꝙ in virtute ipſiꝰ aīe eſt ꝙ fluant ab ea quedā potētie q̄ nō ſūt actus organoꝝ corporaliuꝫ ſm ꝙ excedit corporis ꝓportionē. Et iterū ꝙ fluant ab ea potētie: que ſunt actus organoꝝ inquātū pōt contingi a materia corporali. Non aūt eſt aliqd perfectū in ſua nā niſi actu explicari poſſit: ꝙ in eo virtute continet̄. Unde aīa lꝫ poſſit

T. c. xlj.

Differenter hō ⁊ humanitas ſignificant totū cōpoſitū ex aīa ⁊ corpore.

Eē creature diſtiguitur a q̄libet pte cōpoſiti ⁊ a forma totiꝰ euiſdem.

eſſe ꝛ intelligere a corpore ſeparata: tñ non hꝫ ꝑfectionē ſue nature cū eſt ſeparata a corpore. vt Aug. dicit. 12. ſuper geñ. ad lřam.) Hec ille. Ex ꝗbus pꝫ ꝙtum ad ꝗd aīa ꝯiuncta eſt ꝑfectior nāli ꝑfectione ꝙ̄ ſeparata. Nec vꝫ obiectio in oppm̄ facta: qꝛ maior illa argi eſt falſa. Et ad ꝓbatiōeꝫ illi᷒ dr̄: ꝙ lꝫ aliq̄ ꝑfectio ꝓſupponat̄ ei qȯ ē agere vel cōicare ꝑfectiōeꝫ: qꝛ aliq̄ actus prius ē aliq̄ ō eſſe: tñ oīs cā efficiēs creata ꝑfectior eſt dū actu cauſat ꝙ̄ dū non cauſat niſi in poᵃ: ꝛ dū eſt ſub operatione ꝙ̄ dū ē ſub ſolo habitu: ꝛ dū cōicat ꝙ̄ dū nō cōicat ꝑfectiōeꝫ. vñ ſcūs Tho. de poᵃ dei. q. 7. ar. 10. ſic dic̄. (Opꝫ illud qȯ hꝫ ſꝑ rōnē patientis ꝛ moti ſiue cauſati hēre ordinē ad agens ſiue mouens: cū ſꝑ effectus a cā perficiat̄ ꝛ ab ea dependeat. vñ ordinat̄ ad ipm ſicut ad ſuū perfectiuū. Agentia aūt ſiue mouētia vel cāe aliqñ hñt ordinē ad patiētia vel mota vł cāta inq̄tū. ſ. in ipſo effectu vł paſſione vel motu attendit̄ quoddā bonū ꝛ ꝑfectio mouētis vel agentis: ſicut maxīe pꝫ in agētibus vniuocis que ꝑ actiōeꝫ ſue ſpēi ſilitudinē inducūt: ꝛ ꝑ ꝯñs eē ꝑpetuū ſue ſpēi ſm ꝙ eſt poſſe ꝯſeruāt. Pꝫ ēt hoc idē in oībus alijs que mota mouēt vel agūt: ꝛ ſilr in oībus in ꝗbus qȯcunqꝫ bonū ꝓuenit cāe ex effectu.) Hec ille. Itē 4. ſen. diſ. 48. q. 1. arti. 2 in ſolone. 2. q. ſic dic̄. (Cū res magis ſit in actu ſm ꝙ eſt operās ꝙ̄ ſm ꝙ eſt potēs operari erit vltima ꝑfectio vniuſcuiuſqꝫ rei ſua opatio ꝑfecta. vñ res dr̄ eē ꝑꝑ ſuā operatiōeꝫ.) Hec ille. Sile dicit pᵃ 2ᵉ. q. 3. ar. 2. ꝛ pᵃ pte. q. 6. ar. 3. (Perfectō inq̄t rei triplex eſt. Prima ꝗdē ſcdꝫ ꝙ in ſuo eē ꝯſtituit̄. 2ᵃ vō put aliq̄ accidētia ei ſupaddunt̄ neċa ad ſuā ꝑfectā operatiōeꝫ. 3ᵃ vō ꝑfectio alicui᷒ eſt ꝑ hoc ꝙ ad aliqd aliud attingit ſicut ad finē.) Hec ille. Itē. 4. ſeñ. vbi ſtatiꝫ dictū fuit ſic dic̄. (Ultimus finis rei in ipſa acceptus eſt illud per qȯ ꝯiungit̄ ſuo fini exteriori qui eſt pñᵐ ꝑfectiōis ſue. Deo autē q eſt vltimus finis reꝝ res dupl̄r ꝯiungi pñt. Uno mō ꝑ modū aſſimilatiōis: ꝛ ſic illa dr̄ eē deo cōiunctiſſima q̄ ſūt deo ſilia. Et ſcdꝫ hoc opꝫ illud in vnoq̄qꝫ eē vltimū finē eius ſcdꝫ ꝙ maxīe deo aſſimilatur. Unūqȯqꝫ aūt ſcdꝫ hoc ad dei ſilitudinē accedit ſcdm ꝙ eſt actu: recedit vō ſcdꝫ ꝙ eſt in poᵃ: ꝛ idō illud per qȯ res maxīe ē in actu eſt vltim᷒ finis ei᷒.) Hec ille. Itē 3ᵒ ꝯ gen. c. 20. (Quelibet res tēdit in diuīe bonitatis ſilitudinē ſicut in finē. Diuīe aūt bonitati aſſimilat̄ aliqd ꝙ̄tum ad oīa que ad ꝓpriā ꝑtinent bonitateꝫ. Bonitas aūt rei nō ſolū in ſuo eſſe ꝯſiſtit: ſꝫ in oībus alijsque ad ſuā ꝑfectiōeꝫ requirunt̄. Manifeſtū eſt ergo ꝙ res ordinant̄ in deū: ſicut in finē non ſolū ſcdꝫ eſſe ſubale: ſꝫ ēt ſcdꝫ ea q̄ ei accidūt ꝑtinētia ad ꝑfectionē: ꝛ ēt ſcdꝫ ꝓpriā opationē que ēt ꝑtinent ad ꝑfectiōeꝫ rei.) Hec ille. Et in ſequēti. c. ſic dicit. (Ex his ēt apparet ꝙ res tēdūt in diuīā ſilitudinē etiā in hoc ꝙ ſūt cāe alioꝝ. Tēdit. n. in diuīā ſilitudinē res creata ꝑ ſuā opationē. Per ſuam aūt opatiōeꝫ vna res fit cā alterius. ergo in hoc itendūt ēt aſſimilari ī diuīā ſilitudinē: vt ſint alioꝝ cāe.) Hec ille. Et multis ſubiūctis ꝯcludit ſic. (Prius eſt vnūqȯqꝫ in ſe ꝑfectū ꝙ̄ poſſit alteꝝ cāre. Hec ergo ꝑfectio vltio accidit rei vt alioꝝ cā exiſtat. Cū ergo ꝑ multa res creata in diuīā ſilitudinē tēdat. hoc vltimū ei reſtat vt diuīā ſilitudinē q̄rat ꝑ hoc ꝙ ſit alioꝝ cā.) Hec ille. Et in pñᵒ c. 21. ſic dic̄. (Ex pmiſſis aūt manifeſᵐ eſſe pōt ꝙ vltimū ꝑ qȯ res vnaq̄qꝫ ordinat̄ ad finē eſt eius opatio.) Hec ille. Ex ꝗbus pꝫ ꝙ cū aīa vnita vel cōiuncta corpori ſit magis in actu ꝙ̄ ſeparata ꝛ pluriū effectuū cauſa tā in gñe cāe formalis ꝙ̄ efficiētis: ꝙ ipſa ꝯiuncta ꝑfectior ē ſcdꝫ nām ſuā ꝙ̄ ſeparata. Ad qȯ facit: qꝛ ꝑfecti᷒ attingit finē ſuum primū ꝛ nālem. ſ. ꝯtinere nām ꝗdā ſpecifi

Deo vt vltio fini res dupliciter coniungi poſſunt.

cam integrā. ſ. humanitateꝫ ꝛ perſonā humanā. De hoc btūs Tho. de aīa. q. 1. in ſolone 7ᵃ ſic dic̄. (Aīa vnit̄ corpori ꝓpter bonū ſubale qȯ eſt ſubalis perfectio: vt. ſ. cōpleat̄ ſpēs humana: ꝛ ꝓpter bonū qȯ eſt ꝑfectio accidētalis. vt. ſ. perficiat̄ in cognitōe intellectiua quā aīa acq̄rit ex ſenſibilibus.) Hec ille. Itē in ſolone. 12. ſic dicit. (Anima hꝫ aliq̄ depēdentiā ad corpus inq̄tū ſine corpore non ꝑtingit ad cōplementū ſpēi. Nec tñ ſic dependet a corpore: q̄n ſine corpore poſſit eſſe.) Itē in ſolone 16. ſic dic̄. (Principia eēntialia alicui᷒ ſpēi ordinant̄ nō tm̄ ad eſſe: ſed ad eſſe ſpēi. Lꝫ ergo aīa poſſit eſſe per ſe: non tñ pōt eſſe in cōplemento ſue ſpeciei ſine corpore.) Hec ille. Cū aūt dicit arguēs ꝙ ſcdꝫ opinionē ſci Tho. nullū nouū eſſe acquirit̄ per hoc ꝙ aīa cōicat ſuum eē toti cōpoſito ꝛc̄. dr̄ ꝙ lꝫ non acquirat̄ aliud eſſe ſubale exiſtentie: acquirit̄ tñ noua nā ſpecifica: nouū ſuppoſitum ꝛ ꝑſona: large loquēdo de nouitate vt accipit̄ pro ſceptione vel reparatōe. Ex ꝗbus pꝫ ꝙ argᵃ nō ꝓcedūt. ¶ Ad q̄rtā improbatōeꝫ negat̄ antecedēs. ꝛ ad eius ꝓbationē patuit ſcdo ſen. q̄d dicendū ſit. ¶ Ad argᵗᵃ aureoli vltimo inducta pꝫ rñſio ex ꝓdictis. Quippe oīa illa ꝓbant ſcdꝫ ꝯnē noſtrā. licꝫ Durandus ad oīa talia ꝓbabiliter rñderet: tñ teneo cum ſcō Tho. in qȯlibet. vñ ſumpte ſūt ꝯnes. Qualitercūqꝫ eni ſenſit in ſcriptis vel viſus fuerit ſenſiſſe in tertia parte: determinatio q̄olibet: videt̄ mihi rationabilior: qꝛ ibi ſolū tractauit iſtā materiā a ꝓpoſito ꝛ in forma. In alijs vō locis incidenter ſolum: ꝛ cum ſuppoſitione: ꝛ reſpōdendo magis ad hoīem ꝙ̄ ad rem. ¶ Ad argᵐ contra concluſionē patet reſponſio per predicta. Et hec de queſtione ſufficiāt. De qua benedictus deus. Amen.

Diſtin. XLIII.

¶ Queritur vtrum reſurrectio omnium mortuorū erit in eodem inſtanti. Queſtio. II.

Terū circa quadrageſimātertiā diſtinctioneꝫ querit̄: vtrum reſurrectio oīum mortuoꝝ erit in eodem inſtanti: ꝛ arguit̄ ꝙ non: qꝛ nullus reſurget in inſtanti. ergo ꝛc̄. ꝯña pꝫ. Añs probat̄: qꝛ nullus motus localis pōt eſſe in inſtāti nec ſubito vt hr̄ in de ſenſu ꝛ ſenſato: ſed ad reſurrectioneꝫ exigitur aliq̄ motus localis in collectione cineꝝ. ergo nō fiet in īſtanti nec ſubito.

In oppoſitū arguit̄. qꝛ prima cor. 15. dr̄. Oē quidem reſurgemus in momēto: in ictu oculi. ergo reſurrectio oīum erit ſubito.

In hac qōne erunt tres articuli. In primo ponentur concluſiones. In ſecundo recitabantur obiectiones. In tertio ponentur ſolones.

Quantū ad primū articulū ſit prima ꝯ. Reſurrectio mortuoꝝ nō ſolū fide tenetur: imo nāli rōne probabil̄r ꝯuincit̄. Hanc ponit ſcūs Tho. 4. ꝯtra genti. c. 79. vbi ſic dicit. (Ad oſtēdēdū reſurrectionem carnis futurā euidēs rō ſuffragat̄: ſuppoſitis his q̄ in ſuperioribus oñſa ſunt. Oñſum eſt eniꝫ in ſcdo: aīas hoīum eē imortales. Remanēt ergo poſt corpora a corporibus abſolute. Manifeſtū eſt ēt ex his que in ſcdo dicta ſunt ꝙ aīa corpori nāliter vnit̄: eſt eni ꝑ ꝯ eēntiā ſuā forma corporis: eſt ergo ꝯ nām aīe abſqꝫ corpore eſſe. Nihil aūt qȯ eſt ꝯ naturam pōt eſſe perpetuū: nō ergo perpetuo anima erit abſqꝫ corpore. Cum ergo perpetuo maneat: oportet eā corpori iterato cōiungi: qȯ eſt reſurgere. Immortalitas ergo animarū exigere videtur reſurrectionem corporum eſſe futuram. Adhuc oſtenſū eſt ſupra in 3ᵒ. naturale hominis deſideriū ad felicitatē tendere. Felicitas autem vltima eſt felicis perfectio.

Cuicunqȝ ergo deeſt aliquid ad perfectionē nondū hȝ felicitatē perfectā: qꝛ nondū eius deſideriū totalr̄ quietatur. oē eni imperfectū perfectiōez ꝯſequi nāliter concupiſcit. Aīa aūt a corpore ſeparata eſt aliquo mō imperfecta: ſicut oīs pars ex̄ totū ſuū exiſtens: aīa enim nāliter eſt pars humane nāe. Nō ergo pōt hō vltimā felicitatē conſeq niſi aīa iterato corpori ꝯiungat̄: pſertim cū oñſum ſit in hac vita hoīem ad vltimā felicitatē nō poſſe ꝑuenire. Iterū ſicut in 3° oñſuȝ eſt: ex diua ꝓuidentia peccantibus pena debet̄: ⁊ bene agentibus premiū. In hac aūt vita hoīes ex aīa ⁊ corpe ꝯſtituti peccāt vel recte agunt: debet̄ ergo hoībus ⁊ ſcđm aīam ⁊ ſȝ corpus premiū vel pena. Manifeſtū eſt aūt ꝙ in hac vita premiū vltime felicitatis conſeq non pñt ex his que in 3° oñſa ſunt: multotiens ēt pctā in hac vita non puniunt̄ quimo vt vr̄ Job 21°. Hic ipi viuunt cōfirmati ſūt ſublimatiqȝ diuitijs. Neceſſariū eſt ergo ponere iteratā cōiunctionē vt hō in corpore ⁊ in aīa pmiari ⁊ puniri poſſit.) Hec ille. Qꝛ aūt aīa humana ſit icorruptibilis et immortalis vt ſupponit̄ in pdictis. oñdit ſanctus Tho. in multis locis vt in pª parte. q. 75. art. 6. vbi ſic dicit. (Neceſſe eſt dicere aīam humanā quā dicimus intellectiuā pñm ēē incorruptibilē. Dupl'r enim aliqđ corrūpit̄. vno° p ſe: alio mō p accidēs. Impoſe eſt aūt aliqđ ſubſiſtens gñari aut corrūpi p accidēs. i. aliq̄ gñato vel corrupto. Sic eni alicui cōpetit gñari ⁊ corrūpi ſicut ⁊ eſſe qđ p gñationez acqrit̄ ⁊ p corruptōez amittit̄. vñ qđ p ſe hȝ eſſe nō pōt corrūpi vel gñari niſi p ſe. que vo non ſubſiſtunt vt accidētia ⁊ forᵉ mālēs: dicunt̄ fieri ⁊ corrūpi p gñatōez ⁊ corruptōez cōpoſitoꝝ. Oñſum eſt enim. ē. ꝙ aīe brutoꝝ nō ſunt ſubſiſtētes: ſȝ ſola aīa humana. Vñ aīe brutoꝝ corrūpunt̄ corruptis corpib°: aīa aūt humana non poſſet corrūpi: niſi per ſe corrūperet̄. qđ qdē oīno eſt impoſe nō ſolū de ipſa: ſȝ de q̄libet ſubſiſtēte qđ eſt for° tm̄. Manifeſtū eſt eni ꝙ illud qđ ſm ſe ꝯuenit alicui iſeparabile eſt ab eo: eē āt p ſe ꝯuenit forᵉ que eſt actus: vñ mā ſm h acqrit eē in actu qđ acqrit formā: ſȝ hoc āt accidit in ea corruptio ꝙ ſeparat̄ ab ea for°. Impoſſibile eſt aūt ꝙ for° ſeparet̄ a ſeipa: vñ impoſe eſt ꝙ for° ſubſiſtens deſinat eſſe. dato ēt ꝙ aīa eſſet ex mā et for° cōpoſita vt qdā dicūt adhuc oporteret ponere eā icorruptibilē. Nō eni inuenit̄ corruptō niſi vbi inuenit̄ ꝯrietas: gñatiōes eni ⁊ corruptōes ex ꝯrijs ⁊ in ꝯria ſūt. Vñ corpora celeſtia: qꝛ nō hñt māȝ ꝯrietati ſubiectam icorruptibilia ſūt. In aīa aūt intellectiua nō pōt eē aliq̄ ꝯrietas. recipit eni ſm modū ſui eſſe: ea vo q̄ in ipſa recipiunt̄ ſunt abſqȝ ꝯrietate: qꝛ ēt rōnes ꝯrioꝝ in ipſo intellectu nō ſūt ꝯrie: ſȝ eſt vna ſcia ꝯrioꝝ. impoſe eſt ergo ꝙ aīa intellectiua ſit corruptibilis. Pōt ēt huiꝰ rei accipi ſignū ex hoc: ꝙ vnūqđqȝ nāliter ſuo mō eē deſiderat: deſideriū āt in reb° cognoſcibilib° ſequit̄ cognitōez. Sēſus aūt nō cognoſcit eē niſi ſub hic ⁊ nūc: ſȝ intell'ſ apphēdit eſſe abſolute ⁊ ſȝ oē tpˢ. vñ oē hñs intell'm deſiderat nāliter eſſe ſp. Nāle aūt deſideriū non pōt eē inane. oīs ergo intelligibilis ſuba eſt incorruptibilis.) Hec ille. Siſco ⁊ plures rōnes ponit 2° ꝯ gen. ca. 79. di. (Manifeſte oñdi pōt aīaȝ humanā nō corrūpi corrupto corpe. Oñſum eſt eni ſupra oēm ſubaȝ intelligibileȝ eē incorruptibilē: aīa aūt eſt quedaȝ ſuba intellectualis vt oñſum eſt: opȝ ergo aīaȝ humanā incorruptibilē eſſe. Adhuc nlla res corrūpit̄ ex eo in quo ꝯſiſtit ſua pfectō: he eni mutatōes ſūt ꝯrie. ſ. ad corruptōez ⁊ ad pfectōez. Perfectio aūt aīe humane ꝯſiſtit in abſtractiōe q̄dā a corpe: pficit̄ eni aīa ſcia ⁊ ṽtute. ſcđm ſciaȝ āt tāto magis pficit̄: q̄to imālia ꝯſiderat. Virtutis āt pfectio ꝯſiſtit in h ꝙ hō paſſiōes corpis non ſeqt̄: ſȝ eas ſm rōnez tpet ⁊ refrenet: non ergo corruptio aīe ꝯſiſtit in hoc ꝙ a corpe ſeparat̄. Si āt dicat̄ ꝙ pfectio aīe ꝯſiſtit in ſeparatiōe eiꝰ a corpe ſm opationē: corruptio āt in ſepatōe eiꝰ ſcđȝ eē: nō ꝯueniēter obuiat̄. Opatio. n. rei demſat ſubſtantiā ⁊ eē ipſiꝰ: qꝛ vnūqđqȝ opat̄ ſȝ ꝙ eſt ens: ⁊ ꝓpria opatio rei ſequit̄ eiꝰ nām. Non pōt ergo pfici opatio alicuius rei niſi ſm ꝙ pficit̄ ipſiꝰ ſuba. Si g̃ opatio aīe pficit̄ in relinquēdo corpꝰ ⁊ corporea ſuba ſua ineē ſuo nō deficiet p hoc ꝙ a corpe ſeparat̄. Itē ꝓpriū pfectiuū hoīs ſm aīaȝ eſt aliqđ icorruptibile. ꝓpria āt opatio hoīs inq̄tū hꝰ eſt itelligere. Per hāc eni dr̄t a brutis et a plātis ⁊ inaiatis. Intelligere aūt vlium eſt ⁊ icorruptibiliū inq̄tū hꝰ. Perfectiōes eni opȝ eē pfectibilibꝰ proportionatas. ergo aīa humana ē icorruptibil'. Amplius. Impoſe eſt appetitū nālē eē fruſtra: ſȝ hō nāliter appetit ꝑpetuo manere. qđ pȝ ex h ꝙ eē eſt qđ ab oībꝰ appetit̄: hō āt p itell'ȝ apphēdit eē: nō ſolū vt bruta aīalia: ſȝ ſimpl'r ꝯſeqt̄ g̃ hō ꝑpetuitatē ſȝ aīaȝ: q̄ eē ſimpl'r ⁊ ſm oē tpˢ apphēdit. Itē vnūqđqȝ qđ recipit̄ in aliq̄ recipit̄ in eo ẓm modū eiꝰ in q̄ ē. Forᵉ āt reꝝ accipiunt̄ in itell'u poſſ. put ſūt itelligibiles actu: ſūt āt itelligibiles actu p ut ſūt imālea ⁊ vleſ: ⁊ p ꝯñs icorruptibiles. g̃ itell'ſ poſſibilis eſt incorruptibil'. ſȝ ſic pbatū eſt. ē. itell'ſ poſſ eſt aliqđ aīe hūane. eſt g̃ aīa humana icorruptibil'. Adhuc eē itelligibile ē ꝑmanētius q̄ eē ſenſibile: ſȝ id qđ ſe hȝ i reb° ſenſibilib° p modū pˢ recipiētis eſt icorruptibile. ſ. mā pª. multo ergo fortiꝰ itell'ſ poſſ q eſt receptiuus formarū itelligibiliū. Ergo aīa hūana cuiꝰ intell'ſ poſſ eſt pars eſt icorruptibil'. Ampliꝰ. Faciēs eſt honorabiliꝰ facto vt ēt Ariſt. dicit. ſȝ intell'ſ agens facit actu itelligibilia vt ex pmiſſis pȝ. Cū ergo itelligibilia actu inq̄tū hꝰ ſint icorruptibilia: m'lto fortiꝰ itell'ſ agēs erit icorruptibilis. ergo ⁊ aīa hūana: cuiꝰ eſt lumē intell'ſ agens: vt ex pmiſſis pȝ. Itē nulla forma corrūpit̄ niſi vel actione ꝯrij vel p corruptionē ſui ſubiecti vl' p defectū ſue cauſe. Per actionē qdē ꝯrij: ſicut calor deſtruit̄ p actionez frigidi. Per corruptōez āt ſui ſubi ſicut deſtructo oculo deſtruit̄ vis viſiua. Per defectū āt cauſe ſicut lumē aeris deficit deficiēte ſolis pñtia: q̄ erat ipſiꝰ cā. ſed aīa humana nō pōt corrūpi p actionē ꝯrij. Nō eſt. n. aliqđ aīe ꝯriū cū per intell'm poſſibilē ipa ſit cognoſcitiua ⁊ receptiua oium ꝯrioꝝ. Sil'r aūt neqȝ p corruptōez ſui ſubi. Oñſum eſt eni ſupra ꝙ aīa humana eſt forma nō depēdens a corpore ſm ſuū eſſe. Sil'r aūt neqȝ p deficientiā ſue cauſe: qꝛ non pōt hēre aliq̄ cām niſi eternā. Nulloꝰ ergo aīa humana pōt corrūpi.) Hec ille cū m'ltis alijs. Item cap. 55. pbat. 12. rōnibus ꝙ oīs ſuba itellectualis eſt incorruptibilis: ⁊ eaſdē rōnes in virtute ponit in q̄ōnibus de aīa. q. 14. ¶ 2ª ꝯ. L3 reſurrectio ſola diua virtute pficiat̄: tñ angeli cooperabunt̄ ad aliqđ pambuliū reſurrectōi. Primā partē huiꝰ ꝯnis ponit ſcūs Tho. 4. diſ. 43. q. i. arti. i. in ſolone. 3. q. vbi ſic dr̄. (Motus ſiue actio aliq̄ tripl'r ſe hȝ ad nām. Eſt eni aliqs motus ſiue actio cuꝰ nā nec eſt pñm nec terminus: ⁊ tal' motꝰ q̄nqȝ eſt a pñº ſupra nāȝ: vt pȝ de glificatiōe corpis: q̄nqȝ aūt a pñº alio q̄cunqȝ: ſicut pȝ de motu violēto lapidis ſurſum: q terminat̄ ad quietē violentā. Eſt etiā aliqs motus cuius principiū ⁊ terminus eſt nā: vt patet in motu lapidis deorſum. Eſt etiam aliquis motus cuius terminus eſt natura: ſed nō principiuȝ: ſed quādoqȝ aliquid ſupra naturā: ſicut patet in illuminatiōe ceci: quia viſus nālis eſt: ſed illuminationis pñm eſt ſupra naturā. Q̄nqȝ aūt aliqđ aliud: vt patet de acceleratōe florū vel fructuum per artificiū facta. Qꝛ autē pncipiū ſit natura ⁊ non ter-

Z. c. 19.

Motus ſiue actio triplicir ſe hēt ad naturam.

minus eſſe non põt: qꝛ principia nãlia ſunt ad effectus
determinatos diffinita: vltra quos ſe extendere nõ poſ-
ſunt. Operatio ergo vel motus primo mõ ſe habens ad
nãm nullo mõ põt dici nãlis: ſ; eſt vel miraculoſa ſi ſit
a pñcipio ſupra nãm: vl̃ violenta ſi ſit ab alio quocũqꝫ
pñº. Operatio aũt vel motus ſcðo mõ ſe hñs ad nãꝫ: eſt
ſimplr̃ nãlis. S; operatio que tertio mõ ſe h; ad nãm
non põt dici ſimplr̃ nãlis: ſed ſꝫ gd inq̃tũ. ſ. pducit ad
illud qð eſt ſcðm nãm: ſ; vel dr̃ miraculoſa vl̃ artificia
lis aut violenta. Nãle enĩ pprie dr̃ qð ſꝫ nãm eſt. Scðꝫ
aũt nãm dr̃ eẽ hñs nãm ⁊ que ꝯſequunt̃ nãm: vt p; zº.
T c.5. phyſi. vñ motus ſimplr̃ loquẽdo nõ põt dici nãlis: niſi
eius pñm ſit nã. Reſurrectiõis aũt pñm nã eſſe non põt:
q̃tũis ad vitam nãe reſurrectio termineẗ. Nã enim eſt
pñm motus in eo in quo eſt vl̃ actiuũ: vt p; in motu gra
uiũ ⁊ leuiũ: ⁊ in alteratiõibus nãlib⁹ aialiũ: vel paſſiuũ
vt p; in gñatione ſimpliciũ corpoꝝ. Paſſiuũ aũt pñm
nãlis gñationis eſt po⁹ paſſiua nãlis: que ſp̱ h; aliq̃ȝ po-
T.c.13. tentiã actiuã ſibi correſpõdentẽ in nã: vt dr̃. 9. metaph.
Nec q̃tũ ad hoc dr̃t: ſiue rñdeat paſſiuo actiuũ pñm in
nã reſpectu vltime pfectionis. ſ. forme: ſiue reſpectu di-
ſpõnis: que eſt neceſſitas ad formã vltimaꝫ: ſicut eſt in
gñatione hoĩs ſm poſitioneꝫ fidei: vel ẽt de oĩbus alijs
ſm opõnẽ Platonis ⁊ Auicẽne. Nullũ aũt actiuũ pñm
reſurrectionis eſt in nã neqꝫ reſpectu ꝯiunctiõis aĩe ad
corpus: neqꝫ reſpectu diſpõnis q̃ eſt neceſſitas ad taleꝫ
ꝯiunctionẽ: qꝛ talis diſpõ non põt a nã induci niſi deter
minato mõ per viam gñatõis ex ſemine. Vñ ⁊ ſi ponaẗ
eſſe aliq̃ po⁹ paſſiua ex parte corporis ſeu etiã ĩclinatio
q̃cunqꝫ aĩe ad ꝯiunctõeꝫ: non eſt talis q̃ ſufficiat ad rõ
nem motus nãlis. Vñ reſurrectio ſimplr̃ loquendo eſt
miraculoſa ⁊ non nãlis niſi ſm gd.) Hec ille. Ex qbus
põt argui p̱ prima parte ꝯnis: qꝛ nullũ pñm actiuũ crea-
tum põt aiaꝫ ſeparatã corpori ꝯiungere. Scðaꝫ võ par-
tem ꝯnis ponit idẽ ibidẽ articlo ſcðo in ſolõne zᵉ qõnis
vbi ſic dic̃. (Sicut Aug. dicit. 3. de trinitate q̃ ſicut cor-
pora craſſiora ⁊ iferiora p̱ ſubtiliora ⁊ potẽtiora quodã
ordine reguntur: ita oĩa corpora a deo regunẗ per ſpm̃ vi-
te rõnalẽ. Et hoc ẽt Greg. 4. dial. tãgit. vñ in oĩbus que
corporalr̃ a deo fiũt vtiẗ deus miniſterio angeloꝝ. In
reſurrectõe aũt eſt aliqd ad trãſmutationẽ corpoꝝ perti
nens. ſ. collectio cinerũ ⁊ coꝝ p̃paratio ad reparationeꝫ
humani corporis. vñ q̃tum ad hoc vteẗ deus miniſte-
rio angeloꝝ: ſ; aĩa ſicut a deo imediate creata eſt: ita i-
mediate a deo corpori vnieẗ iterato ſine aliq̃ operatõe
angeloꝝ. Silr̃ etiã gloriã corporis ipſe faciet ſine mini-
ſterio angelorũ: ſicut ⁊ aĩam imediate glĩficat. et iſtud
miniſteriũ angeloꝝ vox dr̃ ſm vnã expoſitionẽ q̃ tan-
gitur in lr̃a.) Hec ille. Itẽ arguẽdo recitat illud prime
theẗ. 4. Ubi diciẗ q̃ dñs in voce archangeli deſcẽdet
de celo ⁊ mortui reſurgent: ergo reſurrectio mortuoꝝ
miniſterio angeloꝝ complebiẗ. Et qbus p; rõ pro ſcða
parte ꝯnis: qꝛ in oĩ corporali trãſmutatõe diuinitus facta
de⁹ vtitur angelico miniſterio: ſ; reſurrectio mortuorũ
eſt h̃mõi ergo ⁊c. ❡ 3ᵃ ꝯ. In reſurrectione erit aliqd qð fiet
in iſtanti: ⁊ aliqd qð fiet in tp̱e. Hãc ponit ibidẽ ar. 3º. in
ſolõne. 3. qõnis. vbi ſic dicit. (In reſurrectõe aliqd fiet
miniſterio angeloꝝ ⁊ aliqd virtute diuina imediate vt di
ctũ eſt. Illud ergo qð miniſterio angeloꝝ fiet non erit
in iſtanti ſi inſtans dicat idiuiſibile tp̱is: erit tñ in iſtan
ti ſi iſtans accipiaẗ pro tp̱e imperceptibili. Illud aũt qð
fiet vtute diuina imediate fiet ſubito. ſ. in termino tp̱is q̃
angeloꝝ opus complebiẗ: qꝛ vtus ſupioꝝ iferiorẽ ad pfe
ctionẽ adducit.) Hec ille. Itẽ arguẽdo p̱ iſta ꝯne ſic di
cit. (Uirtus infinita ſubito operaẗ: ſ; ſicut dic̃ Damaſ.
crede reſurrectionẽ futurã diuina virtute de qua ꝯſtat q̃
infinita eſt. ergo reſurrectio fiet ſubito.) Hec ille. Ex q-
bus põt argui pro vtraqꝫ parte ꝯnis in ſil̃ ſic: oĩs motus
fit in tp̱e: ſimplex võ mutatio in iſtanti: ſ; in reſurrectio
ne angeli operabunẗ per motũ localẽ: deus võ p̱ ſimpli
cem mutationẽ vel pductionẽ. ergo opus angelorũ erit
in tp̱e: opatio võ diuina erit in iſtanti. ❡ 4ᵃ ꝯ. Oẽs hoĩes
reſurgent ſil̃ ⁊ in eodẽ inſtanti. Iſtã ꝯnẽ ponit aplˢ pri-
ma cor. 15. dicens. In momẽto in ictu oculi ⁊c. Per que
vba cõiter doctores ꝯcludunt: q̃ oĩuꝫ reſurrectio erit in
eodẽ inſtãti. Eãdẽ ꝯnẽ ponit virtualr̃ ſctũs Tho. 4. ſen.
diſ. 43. arti. 3. q. 3. Nã vt recitatũ eſt ſtatim ibidẽ dicit:
q̃ illud qð fiet virtute diuina in tali generali reſurrectõe
fiet in inſtãti. Itẽ ibidẽ in ſolõne pmĩ ſic dic̃. (Ezechiel
loquebaẗ pplo rudi: ſicut ⁊ Moyſes. vñ ſicut Moyſes
diſtinxit opa ſex dieꝝ per dies vt rudis ppl̃s cape poſſet
q̃uis oĩa ſil̃ ſint facta ſm Augu. ita Ezechielis diuerſa
q̃ in reſurrectiõe futura ſũt expreſſit diſtincte: q̃uis oĩa
ſil̃ ſint futura ĩ iſtãti.) Itẽ ibideꝫ arguit ſic. (Oĩs ſonus
tp̱e menſuraẗ: ſ; ſonus tube cã erit reſurrectõis. ergo re
ſurrectio fiet ĩ tp̱e ⁊ nõ ſubito.) Ecce argm̃. Seqẗ rñſio.
(Dõm inqt q̃ idẽ vr̃ eẽ de ſono illo ⁊ de formis ſacroꝝ
ſ. q̃ in vltimo iſtanti plãtõis effectũ ſuũ hẽbit.) Hec il
le. Itẽ in ſolõne pᵉ 4ᵉ. q. ſic dic̃. (Vñ reſurrectio erit: nõ
erit tp̱s: ſ; terminus tp̱is: qꝛ in eodẽ inſtãti in quo ceſſa-
bit motus: erit reſurrectio mortuoꝝ ⁊c.) Hec ille. Ex q-
bus põt argui p̱ ꝯne ſic. Oĩum reſurrectio erit in vltio
iſtanti ſonitus tube angeˡᶜ ⁊ in vltio iſtãti motus celi: ſ;
illud nõ erit niſi vnũ ⁊ nõ multa. g̃ oĩuꝫ reſurrectio erit
in eodẽ iſtanti. Et in hoc pmus articulus terminaẗ.

Quãtũ ad zᵐ articulũ arguendũ eſt ꝯ ꝯcl̃ones. Et quideꝫ ꝯ primã arguit Scotus dupliciter. Contra fundamentũ prime ꝯcl̃ões arguit Sco. d. 43. q. ſcða ad arg.
Primo ꝯ fundamentũ ꝯcl̃onis. ſ. q̃ rões pbantes imor-
talitatẽ aĩe nõ ſũt efficaces. Scðo q̃ ꝯceſſo illo funda-
mẽto rões pbãtes reſurrectiõeꝫ nõ ꝯuincũt. ❡ Cõtra
pᵐ arguit ſic. Qꝛ pma rõ nr̃a que fundaẗ in hac ppõne
q̃ nãle deſideriũ nõ eſt fruſtra ⁊c. Illa inqt pbatio non
vꝫ: qꝛ aut arguiẗ de nãli deſiderio pprie dicto: ⁊ illud
nõ eſt aliqs actus elicitus: ſ; ſola ĩclinatio nãe ad aliqd
⁊ tũc planũ eſt q̃ nõ põt pbari deſideriũ nãle ad aliqd
niſi pmo pbeẗ poſſibilitas in nã ad illud: ⁊ p̱ ꝯñs ecõuerſo
arguẽdo eſt petitio pñcipij. Aut arguiẗ de deſiderio nã-
li minus pprie dicto q̃. ſ. eſt aliqs actus elicitus: ſ; ꝯcor-
diter inclinatiõi nãli: ⁊ tunc certũ eſt q̃ nõ põt probari
q̃ aliqð deſideriũ elicitũ ſit nãle illoˢ niſi prius probeẗ
q̃ ad illud idẽ ſit nãle deſideriũ pmo mõ. Et ſi arguas
illud nãliter deſideraẗ qð apphenſo ſtatim actu elicito
deſidereẗ: qꝛ iſta pronitas nõ vr̃ eſſe niſi ex ĩclinatione
nãli. Hoc vnoˢ negareẗ pmo: qꝛ vitioſus ſtatim ĩclinaẗ
ad deſiderandũ ſm ſuũ habitũ illud qð ei offerẗ. Sed
qꝛ nã nõ ſtatim ex ſe eſt vicioſa: nec in oĩbus: ⁊ qlibꝫ ſta
tim appetit illud apphenſuꝫ: ſequiẗ q̃ illud deſideriuꝫ
nõ ẽ vitioſuꝫ. ergo iſta rñſio nõ ẽ gñalis. Iõ põt dici q̃
opꝫ oſtendere illam apprehenſionẽ eſſe ſcðꝫ rectam rõ
nem ⁊ non erroꝝᵐ. Alioquin ſi ad apprehenſionẽ erroꝝᵐ
ſtatim omnes appetant actu elicito: non ſequiẗ illud eẽ
ꝯſonũ inclinatiõi nãli nature. Imo magis oppoſitũ. Nõ
eſt autẽ manifeſtũ per rationẽ naturalẽ q̃ rõ oſtendẽs
hoĩem ſemp̱ eſſe tanquã appetibile ſit recta ⁊ non erro-
nea: qꝛ prius opꝫ oſtendere q̃ iſtud poſſet cõpetere hoĩ.
Breuiter ergo oẽ mediũ ex deſiderio nãli vr̃ eſſe ineffi-
cax: quia ad efficaciaꝫ eius oportet oſtendere vel poten-
tiã nãlem eſſe in natura ad illud: vel q̃ apprehenſio ad
quã ſtatim ſequiẗ deſideriũ illud ſi eſt actus elicitus: ſit
apprehenſio certa ⁊ non erronea. Et hoꝝ pmũ eſt idem
cũ ꝯne

eam ꝯne que cõcludit̃ ex deſiderio nãli. 2ᵐ aũt eſt diffi cilius vel minus notũ ꝯne iſta. Et ſi dicat̃ ꝙ deſideriũ nãle hoĩs ad imoꝛtalitatẽ pꝛobat̃ ex hoc ꝙ nãliter fu git moꝛtẽ. Non vꝫ: qꝛ equalr ꝯcluderet de bruto. ¶ 2°. pncipalr arguit ad idẽ: ꝙ illa rõ que adducit̃ ad idẽ oſtendẽdũ ex imãlitate ipſi⁹ aĩe: que iſfert aĩam nõ hẽre potentiã ad non eſſe non vꝫ: qꝛ lꝫ mã ſit illud quo res põt eſſe ⁊ nõ eſſe: nõ tñ eſt ſic itelligendũ ꝙ mã eſt qua res cuius ipſa eſt pars põt eẽ ⁊ non eſſe: ſꝫ ſic ꝙ mã eſt qua res: cuius ipſa eſt pars vel que recipit̃ in ipſa põt eſſe et non eſſe. alioquin forma ignis nõ poſſet non eſſe: qꝛ mã nõ eſt pars forme ignis. ¶ 3°. arguit ꝙ illa rõ que ſumitur ex idẽtitate eẽ ipſius aĩe in coꝛpoꝛe ⁊ ex̃ coꝛpus non valeat: qꝛ ſi intelligit̃ aĩam per ſe hẽre eſſe idẽ in toto ⁊ ex̃ totum put per ſe eſſe diſtinguit̃ ꝯ ineſſe accñtis: hoc mõ forma ignis ſi eſſet ſine mã: hẽret p ſe eſſe: ⁊ tũc poſſet ꝯcludi ꝙ forma ignis eẽt incoꝛruptibilis. Si aũt intelligit̃ de eſſe per ſe ꝙ cõpetit cõpoſito vl̃ ſuppoſito in gñe ſubẽ: falſum eſt ꝙ aĩa ſine coꝛpoꝛe hẽat per ſe eſſe: qꝛ tunc eẽ eius nõ eſſet cõicabile alteri: qꝛ in diuĩs etiã per ſe eſſe iſto mõ receptũ eſt incõicabile: tñ quolꝫ mõ intelligat̃ rõ deficit aĩa hꝫ per ſe eſſe ſine coꝛpoꝛe. ergo nõ indiget coꝛpoꝛe. Quia in ſcđo itellectu antecedẽs eſt falſum: in p̃ ꝯña non vꝫ: qꝛ niſi addas. Id qđ nãliter ſiue ſine miraculo hꝫ per ſe eſſe primo mõ. Sꝫ hec ꝓpoſitio eſt credita: ⁊ nõ per nãlem rõnem oſtenſa. ¶ 4°. qa pncipalr arguit: qꝛ illa rõ que fundat̃ in hoc ꝙ aĩa non eſt ſeparabilis a ſeipſa ⁊c̃. nõ ꝯcludit: quia nõ oĩs coꝛruptio eſt per ſeparationẽ alicuius ab alio. Accipiendo. n. eſſe angeli ſi illud ponat̃ aliud ab eẽntia non eſt ſeparabile ab ipſo: eſt tñ diſiunctibile per ſucceſſiones oppoſiti ad ipm eẽ.) Hec ille. ¶ 2° loco arguit ꝙ rõnes ꝓbãtes

Utraꝫ rõnes glo. ſ. Tho. pꝛobat aĩam non poſſe ꝑpetuo manere extra coꝛpus ſine efficacẽs.

aĩam nõ poſſe ꝑpetuo remanere ex̃ coꝛpus ſint inefficaces. Pꝛio quidẽ: qꝛ pꝛima rõ que fundat̃ in hac ꝓpõne. Nulla pars ex̃ totũ eſt ꝑfecta ⁊c̃. nõ ꝓcedit: qꝛ illa maxima nõ eſt vera: niſi de pte que recipit aliq̃s ꝑfectiões in toto. aĩa rõnalis aũt nõ recipit ſed cõicat. vñ rõ põt foꝛmari ad opp̃ᵐ: qꝛ nõ repugnat alicui eque ꝑfecto in ſe manere: lꝫ alteri nõ cõicet ſuã ꝑfectionẽ. Hoc autem apparet ex cã efficiẽte: cui nõ repugnat q̃tũcũqꝫ manere ſine ſuo effectu. Sꝫ aĩa manet eque ꝑfecta in eẽ ſuo ꝓpꝛio ſiue ꝯiuncta ſiue ſeparata tñ i hoc hñs dñiaꝫ ꝙ ſeparata nõ cõicat ſuũ eẽ alteri. ¶ 2°. qꝛ ſcđa rõ fundata ſup hoc ꝙ ſeparatio aĩe a coꝛpe eſt violẽta ⁊c̃. nõ ꝓcedit: qꝛ dicet̃ ꝙ duplex eſt iclinatio nãlis: vna ad actum pꝛimũ ⁊ iꝑfecta ad ꝑfectũ: ⁊ ꝯcomitat̃ potentiã eſſentialẽ. alia ad actũ ſcđm ⁊ ꝯcomitat̃ potentiã accñtalẽ. De p̃ᵃ veꝝ eſt ꝙ oppoſitũ eius eſt violẽtũ ⁊ nõ ꝑpetuũ: qꝛ ponit iꝑfectionẽ ꝑpetuã quã phs habuit p iconueniẽti: qꝛ ponit in vniuerſo eẽ aliqñ ablatiuas cuiuſcũqꝫ iꝑfectiõis. ſed ſcđa iclinatio ⁊ ſi ꝑpetuo ſuſpendat̃ nullũ violentũ ꝓpꝛie dr̃: qꝛ nec iꝑfectio. Nũc aũt iclinatio aĩe ad coꝛpus eſt tñ 2ᵃ: vel diceret̃ ſm Auicẽnã ꝙ appetitus aĩe ſaciatus eſt p hoc ꝙ ꝑficit coꝛpus: qꝛ illa cõiunctio eſt ad hoc vt aĩa mediãte coꝛpe acq̃rat ſuã ꝑfectiões p ſenſus quã nõ poſſit acq̃rere ſine ſenſib⁹. ⁊ p ꝯñs: nec ſine coꝛpe: ſcl̃ ãt ꝯiũcta acq̃ſiuit q̃tũ ipm ſimplr appetqꝫ acq̃rere illo⁹. ¶ 3°. pnᵗᵉʳ: qꝛ 3ᵃ rõ fũdata ſup iuſtitia dei retribuẽtie nõ vꝫ: qꝛ nõ appet p rõnẽ nãlẽ ꝙ ſit vnus rectoꝛ hoĩuꝫ ſꝫ leges iuſtitie retributiue ⁊ punitiue. Et eſto ꝙ ſic diceret̃ ꝙ vnuſq̃ſqꝫ in bono actu ſuo ſit retributõ ſufficiẽter ſic dic̃ Aug. Iuſſiſti dñe ⁊ ita eſt: vt ſit ſibi pena oĩs pctõꝛ: ita ꝙ ipſꝫ pctm̃ eſt p̃ᵃ pena pcti. Hec Scot⁹. ¶ Cõtra 2ᵃᵐ ꝯnẽ arguit Aureo. ꝓbãdo ꝙ opio nr̃a hꝫ ponere ꝙ aĩa btã põt ꝟtute ꝓpꝛia ſe vnire coꝛpoꝛi oꝛganico ⁊ diſpoſito: ⁊ ita ꝙ reſurrectio nõ ſolũ fiat diuĩa virtute quo ad vnionẽ aĩe ⁊ coꝛpoꝛis. Quero

Utrum aĩa ſeparata beata poſſit virtute ꝓpꝛia ſe vnire coꝛpoꝛi oꝛganico, diſpoſito.

inq̃t qđ itelligis p talẽ vnionẽ: quã tu ponis eẽ relatõẽꝫ iter aĩam ⁊ coꝛpus. Aut itelligis intimã pñtialitatẽ aĩe ad coꝛpus: aut vltra iſtã intimã pñtialitatẽ dicit aliqđ agere fluens ab aĩa in coꝛpus. mõ aĩa põt in iſtos duos reſpect⁹ in oꝛdĩe ad coꝛp⁹ ꝑfecte diſpoſitũ. Tũ qꝛ põt ſe facere itime pñtẽ coꝛpi ꝑfecte diſpoſito: ⁊ põt ꝓpꝛia virtute coꝛp⁹ ꝑfecte diſpoᵐ aĩare. ergo ⁊c̃. De pñtialitate. ſ. ꝓbo aſſumptũ: qꝛ ſicut aĩa poſt reſurrectionẽ exiſtens i celo põt ſe ⁊ coꝛp⁹ ꝓpꝛiũ facere itime pñs alicui coꝛpi in terra ſic ſepata coꝛpi diſpoſito. Cõfirmat̃: qꝛ ſicut angelus põt ꝓpꝛia ꝟtute ſe trãſmutare de vna pñtialitate ad aliã q̃ careret de nõ pñte facere pñtẽ ſe alicui: ita vr̃ ꝙ aĩa ſepata poſſit facere ſe pñtẽ itime ſuo coꝛpi. Scđꝫ ſilr ꝓbo. ſ. de aĩare: qꝛ oẽ agens reſpectu illius qđ dr̃ ab eo ꝓfluere hꝫ poᵗᵉᵐ: mõ aĩare ⁊ viuificare dr̃ ꝓfluere ab aĩa. ergo ⁊c̃. ¶ 2°. loco arguit: ꝙ vnio aĩe cum mã nõ iportet ꝯiunctionẽ ſeu copulatõẽꝫ: q̃ ſit hitudo mera poſitiua: ſꝫ magis aliqđ ꝑuatiuũ. ſ. indiuiſionẽ. Nõ enĩ aĩa ⁊ coꝛpus ſũt ꝓpꝛie copulata vel vnita in aliq̃ medio: ⁊ ſꝫ potius ſũt vnũ idiuiſuꝫ i actu. Et hͦ ꝓbat̃ duplici rõne. Pꝛima eſt: qꝛ nõ eſt maioꝛ vnitas duaꝝ ꝑtiũ ligni cuiuſdẽ ꝯtinui ſub q̃titate q̃ſ ſit cõpoſiti ex mã ⁊ foꝛᵉ: ſꝫ vnitas partiũ ligni ſub q̃titate non eſt vnitas: que ſit copulatio aut q̃dã habitudo poſitiua: ſꝫ eſt vnitas oĩmode indiuiſiõis: eo ꝙ ps eſt oĩno idiuiſa in actu ab alia parte: alias nõ eſſet vnitas ꝯtinuatõis. 2ᵃ rõ eſt qꝛ ſm ꝙ oẽs dicũt tres ſunt ſubſtãtie. ſ. mã ⁊ foꝛma ⁊ cõpoᵐ ex his: qđ non eſt res ſupaddita: ſꝫ reſultans ex duabus. Tunc ſic: cõpoſitũ nõ eſt altera partiũ nec ambe vt iuncte ſũt qꝛ nõ ꝯiungant̃ ꝓpꝛie: ſꝫ diuidunt̃ abinuicẽ in actu. Et hoc mõ dĩm eſt ꝙ ſunt vna res indiuiſa in qđdã tertiũ reſultans. Pꝛobat̃ ergo ꝙ ſit dare talẽ tertiã rem: ⁊ per ꝯñs ꝙ mã ⁊ foꝛma ſunt idẽ in actu: ⁊ p ꝯñs indiuiſa in illa re. quia entitas cõpoſiti eſt vna res: res autẽ ⁊ vnũ cõuertunt̃ ⁊ vnũ et indiſtinctũ ſunt idẽ. Quero qđ eſt ſubm̃ illius idiuiſionis ⁊ indiſtinctiõis: aut illud eſt mã ⁊ foꝛma: ſic ꝙ qđlibet eoꝝ ſm ſuam entitatẽ ſit indiuiſum ab alio: aut illud eſt res 3ᵃ que ſit addita: aut illud eſt vtrũqꝫ. ſ. mã ⁊ foꝛma vt ſũt indiuiſa. Nõ p̃mo mõ: qꝛ idiuiſio non põt fundari in rebus diuiſis. Nec ſcđo mõ: qꝛ tunc cõpoſitũ eſſet res tertia cõpoſitaꝝ eſſet diuiſa ab aliꝫ. Opꝫ ergo dare tertiũ. ſ. ꝙ illã indiuiſionẽꝫ fundat vtrũqꝫ. ſ. mã ⁊ foꝛma: ⁊ hoc mõ reſultatiue ꝯſtituant vnũ indiuiſuꝫ. ¶ Cõfirmat̃ per dictũ phi appꝛobantis dictũ Licrofon. qui dicit ꝙ nõ dꝫ ꝯcedi iſta: hõ eſt albus: ſed hõ albet: qꝛ in p̃ma ꝓpoſitiõe notat̃ diuiſio iter ſubm̃ ⁊ pꝛedicatũ: qđ non notat̃ in ſcđa. ⁊ Ariſt. quidẽ dicit ꝙ ſubiectũ ⁊ foꝛma ſunt duo in poᵃ: ſꝫ nõ in actu. Hec Aureolus. ¶ Cõtra eandẽ ꝯnẽ tendũt in virtute arg⁹ hẽrici q̃libꝫ. xi. q. 14. vbi q̃rit. vtꝝ aĩa ſeparata nõ ipedita poſſit reuniri virtute ꝓpꝛia coꝛpoꝛi diſpoſito. Dicit enĩ ſic. aĩa cũ ſit foꝛᵃ que nõ educit̃ de poᵃ mãe ſꝫ creat̃: ⁊ per nãm vel eẽntiã ſit pñs ſuo ꝑfectibili vt pꝛopꝛiũ actiuũ cũ ꝓpꝛio paſſiuo: actionẽ que eſt eſſe: aĩa ex ſeipſa agit nãliter in ꝓpꝛiũ coꝛpus cũ eſt ei appꝛoximata: ſicut calidũ appꝛoximatũ calefactibili perficit ipſius in eſſe calido. Pꝛopinꝫ enim actiuum appꝛoximatum ſuo paſſo impoſſibile eſt non agere pꝛopꝛiam actionẽꝫ. et ideo aĩa vnita coꝛpoꝛi cõicat ei vires ſuas: vt foꝛma mãe. Et ideo cum vnita fuerit coꝛpoꝛi ſuo diſpoſito: vt ſe hẽat ad ipm ſicut nãlis ꝑfectio agit in ipm ꝑfectiões que eſt eſſe: ita tñ ꝙ lꝫ aĩa non impedita volũtate trãſferat ſe in coꝛpus ſuũ ⁊ ei intimet̃: p hͦ tñ nõ vnit̃ ei ſic.

Nam tam oia ꝙ angelus pōt ſe tranſferre in lapidē: ſꝫ ſic intimata corpori ſuo diſpoſito vt nāle actiuū ꝓprio paſſiuo nāliter: nō voluntarie niſi volūtate cōcomitāte vnitur corpori ⁊ dat ei eſſe ſubale. Sicut ſi ſub ſpēbus ſacri virtute diuina reiterat̄ ſuba panis: ille ſpēs illi ſubeſſent cē accñtale ſicut pūs: ⁊ ſicut graue nō īpeditū facit ſe deorſum ⁊ vnit ſe ei vt termineſ appetitus eiꝰ. Sꝫ hoc aliter eſt in graui: aliter in aīa: qꝛ graue per pondus grauitatis: aīa ꝑ pōdus amoris volūtarij ferſ ad ſuum corpus ⁊ ei intimaſ: tñ ꝑ pondus amoris nālis vniſ ei ⁊ quieſcit nālis appetitus. Et ſic ꝓpria virtute pōt ſe trāſferre ad ſuū corpus non īpedita.) Hec ille. ¶ Cōtra tertiā ꝯnē arguit Durādus ꝓbando ꝙ reſurrectio mortuorū quātum ad organiçatiōeꝫ corpoꝝ nō fit in īſtāti. Primo qꝛ impoſſe eſt motū localē fieri in īſtanti: ſꝫ ſi organiçatio corporū in reſurrectione ſubito fieret: motus localis fieret in īſtanti. ergo iſta organiçatio nō fiet ſubito. Maior ſupponiſ. ſꝫ minor ꝓbaſ: qꝛ pulueres ex qbus formabiſ corpus vl' erūt maioris q̄ntitatis aut minoris q̄ corpus formādū aut eq̄lis: ſi maioris q̄ntitatis ⁊ corpus formeſ ex eis ſubito: ſequiſ ꝙ aliqd de loco puluerꝫ remanebit vacuū: aut ad illū mouebiſ alia ps aeris circūſtātis in īſtanti. vacuū aūt nō pōt eē: ergo iſte motus erit in inſtanti. Si autē ſint minoris q̄ntitatis q̄ corpus formandū idem ſequiſ: qꝛ corpus formatū ſubito occupabit maiorē locū: ſꝫ hoc nō poterit eē niſi ſubito cedat ei aliq̄ pars aeris circūſtātis: ceſſio aūt illa nō poterit fieri ſubito: niſi qꝛ pars illa aeris que diciſ cedere ſubito moueſ de loco: ⁊ ſic idē qđ prius. Si aūt eq̄lis: idē ſequiſ: qꝛ organiçatū aliter figurabiſ q̄ pulueres: ex qbus formabiſ. ſed in figuratione noua neceſſe eſt eē nouū ordinē ⁊ nouā poſitionē partiū ſubiecti ſm dextrū ⁊ ſiniſtrū ante ⁊ retro: ſi ergo corpus formabiſ ſubito noua poſitio partiū fieret ſubito. Sꝫ talis non pōt fieri niſi cū locali ceſſiōe corꝑis circūſtantis. ergo motus localis eſſet in īſtanti. Forte diceſ ad hāc rōnē ꝙ motus localis pōt diua vtute fieri in īſtāti: ſꝫ hoc nō poſſit fieri vtute nāe: illa autē ceſſio q̄ localiter cedet ps aeris corꝑi reſurgēti fiet virtute diua. Nā ſicut corpus motuꝫ ab aliq̄ expellit aliud de loco ſuo ⁊ cogit ipm moueri: ⁊ tñ corpus expulſum ꝓprie nō moueſ a corꝑe expellēte: ſꝫ a motore eius: ita in ꝓpoſito deus formans corpus maius q̄ ſint pulueres: ex qbus formabiſ formādo tale corpus expellet ptes aeris circūſtātis de locis ſuis in īſtanti. Sꝫ iſta rñſio nō vꝫ valere: qꝛ ꝙ dꝛ ꝙ motus localis vtute diua pōt fieri in īſtanti nō eſt veꝝ: qꝛ ſile eſt de alteratiōe ꝑ quā forᵃ educiſ de eſſe īperfecto ad eſſe ꝑfectū per medios gradus: ⁊ de motu locali ꝑ quē mobile q̄cunqꝫ virtute moueaſ ꝑtrāſit de extremo in extremū ꝑ mediū. Sꝫ talis alteratio nō pōt fieri in īſtanti: ſed neceſſario fit in tpe. ergo ⁊ oīs motꝰ localis. Maior pꝫ: qꝛ magis vꝫ ꝙ talis alteratio poſſit fieri in īſtanti q̄ aliqs motus localis. Videmus. n. in gñe alterationū ꝙ aliq̄ pōt fieri in īſtanti etiā per nām vt illuminatio aeris: ſꝫ nullū motū localē videmus fieri in īſtāti. ergo q̄ntū eſt ex gñe eorū magis repugnat motui locali fieri in inſtanti q̄ alterationi. In ſpāli aūt poniſ ſilis cā vtrobiqꝫ: qꝛ poniſ ꝙ nō ſit ꝓceſſus ab extremo in extremū niſi ꝑ mediū: qꝛ ſi nō eſt poſſe talē alterationē eē in inſtanti: impoſſe eſt aliquē motū localē fieri in īſtanti. Minor ꝓbaſ: qꝛ ſequereſ ꝙ ſubm alteratiōis ſil' eſſet magis ꝑfectuꝫ ⁊ minus ꝑfectū ſm eandē formā vel ſpēm: qꝛ in eodē īſtanti eēt ſub forma ſm gradū mediū ⁊ ſm gradū ꝑfectū. Illud aūt eſt impoſſe: qꝛ tūc idē poſſet ſil' eſſe magis ⁊ minus calidū ⁊ magis ⁊ minus albū: qđ eſt impoſſe: qꝛ magis ⁊ minus dꝛ ꝑ oppoſitionē ⁊ incōpoſſibilitatē: cū poſſint eē termini motus ſeu mutatiōis. Itē ſi motus localis poſſet fieri in īſtanti: ſeq̄reſ ꝙ mobile ſil' eēt in medio ⁊ in termino. Si. n. prius eſſet in medio q̄ in termino iā nō eſſet motus in īſtanti ſꝫ in tpe: qꝛ pūs ⁊ poſterius duratione neceſſario reqrunt tpꝰ: ſꝫ idē corpus eſſe ſil' in diuerſis locis localr' eſt impoſſe q̄cunqꝫ vtute. ergo impoſſe eſt ꝙ mobile ſil' ſit in medio ⁊ in termino: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ motus localis fiat in īſtanti. ¶ 2ᵒ. pñcipalr' arguit ꝯ ꝯnē ꝓbando ꝙ aiatio ⁊ organiçatio nō fiāt in eodē inſtāti: qꝛ aiatio eſt quedā mutatio. ſꝫ termini mutatiōis qui ſūt ħitus ⁊ priuatio ſm phm 7ᵒ. ⁊ 5ᵒ. phyſi. non pñt eſſe ſil' tpe in eodē ſubo. ergo aiationē ꝑceſſit tpe in corꝑe organiçato ꝙ ſubijciſ aīe priuatio actualis exiſtens ipſiꝰ aīe. et ſic aiatio corꝑis ⁊ eius organiçatio nō fuerunt ſil. Forte diceſ ad hāc rōnē ꝙ illa aiatio nō erit mutatio: qꝛ oīs inductio forᵉ in paſſuꝫ: quā nō ꝑceſſit ipm paſſuꝫ tpe: non eſt mutatio: ſꝫ ē paſſio de gñe paſſiōis: ꝙ nō ſit mutatio pꝫ qꝛ oīs mutatio ē īter terminos oppᵒˢ q nō cōpatiunſ ſe inuicē in eodē ſubo ꝓ eodē īſtanti. ḡ vbi eſt vera mutatio opꝫ terminū a quo ꝑexiſtere in ſubo añ introductionē termini ad quē. Si ergo ſubꝫ nō ꝑexiſtit nō erit mutatio: erit tñ paſſio: qꝛ oīs receptio paſſio q̄daꝫ eſt: ſꝫ iſta rñſio nō vꝫ: ſꝫ eni poſſit eē aliq̄ paſſio ſeu receptio q̄ nō ſit vera mutatio: tñ aiatio q̄ erit in reſurrectione erit vera mutatio: qꝛ ſubm ſe hēbit aliter tūc q̄ pūs. Mā eni q̄ recipieſ aīa fuit pūs īmediate ſub forᵃ puluerꝫ. Non enim vt iſti imaginanſ ꝑcedet formatio corꝑis nāliter aiationē. imo aiatio ꝑcedet nāliter formationē. Si eniꝫ formatio corꝑis ꝑcederet aiationē ꝑcederet eā vt diſpō māe in fieri ſolū: qꝛ illa nō manet cū forᵃ: ſed talis formatio vt iſti dicūt in eodē īſtanti eſt cū aīa. ergo ſil' eēt ⁊ nō eēt. Itē deꝰ i agēdo ñ īdiget diſpōnē fieri: qꝛ pōt q̄libet formā introducere in mām īmediate poſt q̄cunqꝫ aliā. Nō eni eſt limitatus ad agēdū ꝑ determinata media ſicut agētia nālia. Cū ergo aiatio fiet vtute diua: pꝫ ꝙ nō reqrit aliq̄ diſpōnē in fieri ꝑcedētē. Nec pōt dici ꝙ formatio corꝑis ſit diſpō in eē: ⁊ ꝙ ꝑcedat aiationē: qꝛ oīs diſpō in eē ſequiſ formā ſubalē q̄ īmediate ꝑficit mām: ⁊ prius ordine nāe q̄ q̄cunqꝫ alia ꝑfectio. ¶ Contra q̄rtā ꝯnē arguit Durādus. Dicit. n. ꝙ non oēs reſurgēt in eodē inſtāti: ſꝫ pūs reſurgēt illi q fuerunt mortui q̄ illi q in aduētu xpi inuenienſ viui: ⁊ nihilominus morienſ vt reſurgāt. Et dicit ꝙ h̄ opꝫ ponere maxīe ꝓpter auctoritatē ſcripture. dicit eniꝫ apls pᵃ theſ. 4. ꝙ mortui q in xpo ſūt reſurgent pˢ. Deide nos q relinqmur ſil' rapiemur cū illis in nubibus obuiā xpo ī aera. Ex quo pꝫ ꝙ qñ mortui iā reſuſcitati obuiabūt xpo in aera: tūc ſil' rapienſ illi q viui inuenienſ: ſꝫ illi in ipo raptu morieſ: ⁊ deide reſuſcitabūſ. ergo poſteriꝰ reſuſcitabūſ q̄ pmi: qꝛ cū primis reſuſcitatis adhuc vixerunt vita mortali. Hoc ēt cogūt vba auctoritatis. Dꝛ eni ꝙ illi q pūs mortui: hoc aūt nō pōt intelligi de pmitate dignitatis apud deū: qꝛ multi q in aduētu xpi inuenienſ viuꝫ erūt maioris meriti ⁊ maioris dignitatis apud deū q̄ aliq eorū q pmus fuerūt mortui. Nec pōt intelligi de pōitate nāe: qꝛ inter indiuidua eiuſdē ſpēi nō eſt ordo nāe: opꝫ ergo ꝙ intelligaſ de pōitate tpis: ꝙ iā aliqs reſuſcitatis illi q in aduentu xpi viui reperienſ: cū illis rapienſ adhuc viuentes vita mortali: ac deinde morienſ: ⁊ poſtea reſuſcitabunſ.) Hec ille. Et in hoc ſcđo articulꝰ termineſ.

Quantū ad 3ᵐ articulū rñdēdū eſt obiectionibꝰ ſupradictis. Et qdē ad pᵐ eoꝝ q̄ Scotus ꝑ loco arguit ꝯ primā ꝯnē. dꝛ p ꝙ nāle deſideriū ꝓprie dictū in cognoſcētibꝰ ꝑ ſenſuꝫ aut intellꝫ eſt actus elicitꝰ: ⁊ nō ſola

Cōtra tertiā ꝯcluſionē arguit Dur. d. 43. q. 4.

Utrū reſurrectio mortuorū quātuꝫ ad organiçationē corporum fiat in īſtanti.

Utrū virtute diuina poſſit motus fieri ī inſtanti.

Nãle deſide/riũ in cognoſ/ſcẽtibus qd.

τ nõ ſola iclinatio nãe ad aliqd: ſicut oñdit ſctũs Tho. prima pte.q.82.ar.1.τ 2.ᵒ vbi oñdit ꝙ volũtas aliqd appetit nãliter τ ex neceſſitate. Idẽ ponit.q.60.ar.1.dicẽs: ſp ꝑus ſaluaẽ in poſteriori.nã aũt eſt ꝑor ꝙ̃ intellectus: q2 nã cuiuſcũqꝫ rei eſt ei⁹ eſſentia. vñ id qð eſt nãe oꝫ ſaluari ẽt i hñtibus intellectũ: eſt aũt hoc cõe oĩ nature vt hẽat aliquã inclinatiõeꝫ q̃ eſt appetit⁹ nãlis vel amor que tñ iclinatio diuerſimode iuenit̃ i diuerſis naturis in vnaq̃qꝫ ſm modũ ei⁹: vñ i nã intellectuali inuenit̃ nãlis iclinatio ſm volũtatẽ: in nã vͦ ſenſitiua ſm appetitũ ſenſitiuũ: in nã vͦ carẽte cognitione ſm ſolũ ordinẽ nãe i aliqd.) Hec ille. Ex qb⁹ ꝯcludit ꝙ in angelis eſt aliq̃ dilectio nãlis: q̃ nõ eſt ſolus ordo nãe in aliqd: immo act⁹ elicit⁹. Sĩle ponit ꝑma 2ᵉ.q.10.ar.1.vbi ꝯcludit ꝙ volũtas mouet̃ ad aliqd nãliter: τ ꝙ talis mot⁹ nãlis volitiõis eſt ꝑn⁹ oĩuꝫ aliaꝝ volitionũ τ motuũ volũtatis: nec tñ oꝫ ꝙ talis nãlis volitiõis mot⁹ ſp inſit volũtati: ſꝫ tñ dũ eſt i aliq̃ diſpõne determinata: vt pꝫ in ſcdo argumẽto. Itẽ ð vitate.q.22.ar.5.τ.4.ſen. di.49.q.1.ar.3.τ multis aliis locis. Dr̃ 2ᵒ ꝙ ꝑ rõnẽ nãlẽ ſufficiẽter ꝓbat̃ ꝙ in nã aĩe rõnalis vel intellect⁹ hũani ẽ potẽtia nãlis ad ꝑpetuitatẽ τ ſp eẽ: vt pꝫ ex dictis phĩ.3.ð aĩa. Sãct⁹ Tho.ẽt 2ᵒ ꝯ gen.ca.54.oñdit multipliciter rõne nãli ꝙ ſubẽ intellectuales ſũt incorruptibiles: τ ꝙ nõ hñt potẽtiã ad nõ eẽ. Arguit.n.ſic 2ᵒ loco. qð ꝑ ſe alicui ꝯpetit ꝯ neceſſitate τ ſp τ iſepabilr eidẽ ineſt: ſicut rotũdũ ꝑ ſe qdẽ ineſt circulo ꝑ accñs aũt eri: vñ es qui dẽ fieri nõ rotũdũ eſt poſſibile: circulũ aũt nõ eẽ rotũdũ ẽ ipoſſibile: eẽ aũt ꝑ ſe ꝯſeq̃t̃ ad formã. per ſe.n.dicim⁹ qð eſt ſcðm ipm: vnũqðqꝫ aũt habet eẽ ſm formã. Subẽ igĩ ipẽ q̃ nõ ſũt forme pñt ꝑuari eſſe ſm ꝙ amittũt formã: ſic es ꝑuat̃ rotũditate ſm ꝙ deſinit eſſe circulare. Subẽ vͦ q̃ ſũt ipſe forme nũq̃ pñt ꝑuari eẽ: ſicut ſi aliq̃ ſubã eẽt ipſe circulus nũq̃ poſſet fieri nõ rotũda: oſtẽſum eſt aũt ſupra ꝙ ſubẽ itellectuales ſũt ipſe forme ſubſiſtẽtes: impoſſibile eſt g̃ ꝙ eẽ deſinant. g̃ ſũt icorruptibiles. ❡ Itẽ 3ᵒ loco arguit ſic: i corrupto remoto actu manet potẽtia: nõ.n.corrũpit̃ aliqd i oĩo nõ ens: ſicut nec gñat̃ ex oĩo nõ ente. In ſubis ãt itellectualib⁹ vt oñſum eſt act⁹ eſt ipm eẽ: ipa aũt ſubã eſt ſicut potẽtia. ſi g̃ ſubã itellectual̃ corrũpat̃ remanebit poſt ſuã corruptionẽ: qð eſt oĩo ipoſſibile: oĩs g̃ ſubã intellectualis eſt icorruptibilis. ❡ Itẽ 4ᵒ loco arguit ſic. In oĩ qð corrũpit̃ oꝫ ꝙ ſit potẽtia ad nõ eẽ: ſi qd g̃ eſt i quo nõ eſt po⁹ ad nõ eẽ: h̃ nõ poteſt eẽ corruptibile. in ſubã aũt itellectuali nõ eſt potẽtia ad nõ eẽ. Manifeſtũ eſt.n.ex dictis ꝙ ſubã ꝯpleta eſt ꝓpriũ ſuſceptiuũ ipſi⁹ eẽ. ꝓpriũ aũt ſuſceptiuũ alicui⁹ act⁹ ita cõpat̃ vt potẽtia ad actũ illũ ꝙ nullo⁹ eſt in po⁹ ad opp̃m. Sicut ignis ita ꝯpat̃ ad calorẽ vt po⁹ ad actũ ꝙ nullo⁹ eſt in po⁹ ad frigĩ: vñ nec in ipſis ſubis corruptibilib⁹ ẽ po⁹ ad nõ eẽ i ipſa ſubã ꝯpleta niſi rõne materie. In ſubis aũt itellectualib⁹ nõ eſt mã: ſꝫ ſũt ſubẽ ꝯplete ſimplices. g̃ in eis nõ eſt potẽtia ad nõ eẽ: ſũt g̃ icorruptibiles. ❡ Itẽ. 5ᵒ loco arguit ſic: i quibuſcũqꝫ ẽ cõpoſitio po⁹ τ actus id qð tenet locũ ꝑme potẽtie ſeu ſubiecti ꝑmi eſt incorruptibile: vñ ẽt in ſubis corpalib⁹ mã ꝑ⁹ ẽ icorruptibil: ſꝫ in ſubis itellectualib⁹ id qð tenet locũ ꝑme po⁹ τ ſubi eſt ipſa eaꝝ ſubã ꝯpleta. g̃ ſubã ipa ẽ icorruptibilis: nihil aũt ẽ corruptibile niſi ꝑ h̃ ꝙ ſua ſubã corrũpitur. g̃ oẽs nãe itellectuales ſũt icorruptibiles. ❡ Item 7ᵒ loco arguit ſic: corrup⁹ mutatio q̃dã eſt quã oꝫ eẽ terminũ mot⁹: vt ꝓbatũ eſt i phyſicis: vñ oꝫ ꝙ oẽ qð corrũpit̃ moueat̃. oſtẽſum eſt aũt in nãlib⁹ ꝙ oẽ qð mouetur eſt corp⁹: oꝫ g̃ oẽ qð corrũpit̃ eẽ corp⁹ ſi ꝑ ſe corrũpat̃: vel eẽ alienã formã ſeu vtutẽ corpis a corpe depẽdẽtẽ ſi corrũpat̃ ꝑ accñs. Subẽ aũt itellectuales non ſunt corpa neqꝫ vtutes ſeu forme a corpe depẽdẽtes. g̃ neqꝫ ꝑ ſe neqꝫ ꝑ accñs corrũpunt̃: ſũt g⁹ oĩo icorruptibiles. ❡ Itẽ 13ᵒ τ vltimo loco arguit ſic: quecũqꝫ icipiũt eẽ τ deſinunt per eãdẽ potẽtiã hñt vtrũqꝫ. eadẽ.n.ẽ po⁹ ad eẽ τ ad nõ eẽ: ſꝫ ſubẽ itellectuales nõ potuerũt icipe eẽ niſi ꝑ potẽtiã ꝑmi agẽtis: nõ.n.ſũt ex mã q̃ ꝑfuerit. g̃ nec eſt aliq̃ potẽtia ad nõ eẽ ipſaꝝ niſi i ꝑ agẽte ſꝫ ꝙ põt nõ influere eis eẽ: ſꝫ ex hac ſola po⁹ nihil pt dici corruptibile. Tũ q2 res dñr neciẽ τ ꝯtigẽtes ſm potentiã que in eis eſt: τ nõ ſm potẽtiã dei: tũ ẽt q2 de⁹ q ẽ inſtitutor nãe nõ ſubtrahit reb⁹ id qð ꝓpriũ naturis eaꝝ. oſtenſum ẽ aũt ꝙ ꝓpriũ ẽ naturis itellectualib⁹ ꝙ ſint perpetue: vñ h̃ eis a deo ñ ſubtrahet̃: ſũt g̃ ſubẽ itellectuales ex oĩ pte incorruptibiles. Hec ille cum multis aliis rõnib⁹ ad idẽ ꝓpoſitũ faciẽtib⁹. ❡ Dr̃ 3ᵒ ꝙ apprehẽſio q̃ aĩa rõnal̃ apphẽdit icorruptibilitatẽ vel imortalitatẽ eẽ ſibi poſſibilẽ τ appetibilẽ rõne nãli ꝯuincit̃ eẽ recta τ nõ erronea. qð pꝫ: tũ ex phõ 3ᵒ de aĩatum ex rõnib⁹ ꝑcedẽtib⁹: tũ ex aliqb⁹ ſequẽtibus. Sctũs Tho. enĩ vbi ſupra arguit ſic: ſicut ſenſibile eſt obiectũ ſẽſus. ita itelligibile ẽ obiectũ itellect⁹: ſenſ⁹ ãt ꝓpa corruptione nõ corrũpit̃ niſi ꝑꝑ excellẽtiã ſui obiecti. ſicut viſus a valde fulgidis: τ audit⁹ a fortib⁹ ſonis. τ ſic de aliis. Dico aũt ꝓpa corrupᵉ: q2 ſenſus ẽt cõrũpit̃ ꝑ accñs ꝑꝑ corruptionẽ ſubiecti: q̃ tñ modus corruptiõis nõ pt accidere i itellectui: cũ nõ ſit act⁹ corpis alicui⁹ q̃ſi a corpe depẽdẽs: vt ſupra oñſum eſt. pꝫ ãt ꝙ nec corrũpit̃ per excellẽtiã ſui obiecti: q2 dũ itelligit valde itelligibile nõ min⁹ immo magis itelligit min⁹ itelligibilia. g̃ itellectus nullo⁹ eſt corruptibilis. Ampli⁹. Intelligibile eſt ꝓpa ꝑfectio itellect⁹: vñ itellect⁹ i actu τ itellectũ i actu ſũt vnũ. qð g̃ ꝯuenit itelligibili inquãtũ eſt itelligibile oꝫ ꝯuenire itellectui inquãtũ hui⁹: q2 ꝑfectio τ ꝑfectibile ſũt vni⁹ gñis. Intelligibile aũt iquãtũ hui⁹ ẽ neciũ τ incorruptibile: neciã.n.ꝑfecte ſunt intellectu itelligibilia: ꝯtingẽtia vͦ inquãtũ hñ deficienter ſolũ: nec hr̃ de eis ſcia: ſꝫ opinio: vñ τ corruptibiliũ ſciam hꝫ ſm ꝙ ſũt incorruptibilia inquãtũ.ſ.ſũt vlia. oꝫ g̃ itellectũ eẽ icorruptibilẽ: adhuc vnũqðqꝫ ꝑficit̃ ſm modum ſue ſubẽ. ex mõ g̃ ꝑfectiõis alicui⁹ rei pt accipi mod⁹ ſubẽ ipſi⁹: intellect⁹ aũt nõ ꝑficit̃ ꝑ motũ: ſꝫ ꝑ h̃ ꝙ eſt extra motũ ꝯſiſtẽs ꝑficit̃.n. ſm intellectũ aĩa ſcia τ prudẽtia ſedatis ꝑmutationib⁹ corpis τ aĩe paſſionũ. vt pꝫ ꝑ phũ.7.phyſicoꝝ. Mod⁹ g̃ ſubẽ itelligẽtis ẽ ꝙ eẽ ſuũ ſit ſupra motũ: τ ꝑ ꝯñs ſupra tps: eẽ ãt cuiuſlibet rei corpalis ſubiacet tpi τ motui. impoſſibile eſt g̃ ſubaꝫ itelligibilẽ eſſe corruptibilẽ. Pre. Impoſſibile eſt nãle ðſideriũ eẽ inane. nã.n. nihil fac̃ fruſtra: ſꝫ qðlibꝫ itelligẽs nãlr ſidẽrat eẽ ꝑpetuũ: nõ ſolũ vt ꝑpetuet̃ i eẽ ſm ſpẽm: ſꝫ hꝫ in indiuiduũ. qð ſic pꝫ. nãlis.n. appetit⁹ quibuſdã ineſt ex apprehẽſiõe: ſicut lup⁹ nãlr deſiderat occiſionẽ aĩaliũ ð qbus paſcit̃: τ hõ nãlr deſiderat felicitatẽ: quibuſdã vero abſqꝫ apprehẽſiõe ex ſola iclinatiõe nãliũ ꝑncipioꝝ: q nãlis appetit⁹ in qbuſdã dr̃: ſicut graue appetit eẽ deorſũ. Utroqꝫ ãt mõ eſt in reb⁹ nãle deſideriũ eſſendi: cui⁹ ſignũ eſt. q2 τ ea que cognitiõe carẽt reſiſtũt corrũpẽtib⁹ ſm virtutẽ ſuoꝝ nãliũ ꝑncipioꝝ: τ ea que cognitiõeꝫ hñt reſiſtũt eiſdẽ ſm modũ ſue cognitiõis: illa g̃ cognitiõe carẽtia quoꝝ ꝑncipiis ineſt vt⁹ ad ꝯſeruãdũ eẽ ꝑpetuũ. ita remaneãt ſp eadẽ ſꝫ nu⁹: appetũt nãlr eẽ ꝑpetuũ ẽt ſcðm idẽ nũero: quoꝝ vͦ ꝑncipia nõ hñt ad hoc vtutẽ: ſꝫ ſolũ ad ꝯſeruãdũ eẽ ꝑpetuũ: ſꝫ idẽ ſpẽ: etiaꝫ ſic nãliter appetũt ꝑpetuitatẽ: hãc g̃ dr̃iam oꝫ in his inue

Intellectus eẽ icorruptibilẽ multiplr demõſtrat.

T.c.10.

Q̃3 intelligẽs deſiderat eẽ ꝑpetuũ ſꝫ indiuiduũ.

niri gb⁹ deſideriū eēndi ineſt cū cognitōe: vt. ſ. illa que nō cognoſcūt eē niſi vt nūc: ōſideret eē vt nūc: nō aūt ſp: qꝛ eē ſempiternū nō appetūt: deſiderāt tñ eē ſpēi ꝑpetuū abſqꝫ cognitiōe: qꝛ vt⁹ generatiua que ad hoc deſeruit ꝑambula eſt: ꝛ nō ſubiacet cognitiōi: illa ḡ q̄ eē ꝑpetuū cognoſcūt ꝛ apphēdūt deſiderāt ipꝫ nāli ōſideſio. hoc aūt ꝯuenit oīb⁹ ſubſtās intellectualib⁹: oēs ḡ ſubſe intelligētes nāli deſiderio appetūt eē ꝑpetuū. ḡ ipoſſe ē ꝙ eē deficiāt.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ arguēs multa falſa aſſumit: ꝑmum eſt ꝙ nullū deſideriū nāle nec appetitus nālis ꝓprie dict⁹ ſit act⁹ elicit⁹: ſꝫ oīs talis ſit ſola inclinatio vel ordo nāe ad aliqd. Hui⁹. n. falſitas manifeſte pꝫ i brutis: quoꝝ appetit⁹ ſūt nāles: ꝛ nullo⁹ liberi de qb⁹ ꝯſtat ꝙ ſūt act⁹ ſcōi ꝛ act⁹ eliciti. 2ᵐ eſt ꝙ nulla rōne nāli ꝯuīcat imortalitatē vl ꝑpetuitatē eē hōi nāliter deſideratā vel poſſibilē nālr. ⸿ Dr̄ 4° ꝙ ſanctus Tho. nō itendit ꝯcludere imortalitatē aīe ex nāli deſiderio ꝑpetuitatis q̄ſi demōſtratiue: ſꝫ ſolū ꝓbabilr: vel ſi demōſtratiue: ñ tñ dēmōſtratiōe ꝑp qd ꝛ a ꝑori: ſꝫ demōſtratiōe qꝛ ꝛ a poſteriori: ꝛ q̄ſi ꝑ ſignū quoddā: qd pꝫ: nā in q̄ōnib⁹ de aīa. q. 14. vbi tractat hāc māam cū ꝓbaſſet iſtā ꝯnē ꝑ alia media ſubdit. ⸿ Relinqꝛ igr̄ aīaꝫ hūanā eſſe incorruptibilē: ſignū āt hꝰ ex duob⁹ accipi pt: ꝑ qdē ex pte itellect⁹: qꝛ ea q̄ ſūt in ſeipſis corruptibilia ſm ꝙ in tellectu ꝑcipiunꝛ incorruptibilia ſūt. Eſt. n. itellect⁹ apprehēſiu⁹ reꝝ in vlī ſm quē modū nō accidit eis corruptio. 2° ex nāli appetitu q in nulla re fruſtrari pōt: videmus. n. hoīb⁹ appetitū eſſe ꝑpetuitatis: ꝛ hꝰ rōnabilr: qꝛ cū ipm eē ſm ſe ſit appetibile: oꝫ ꝙ ab itellectu q apphēdit eē ſimplr ꝛ non ꝛ nūc appetaꝛ nāliter eſſe ſimplr: ꝛ ſm oē tpꝰ: vñ vr̄ ꝙ iſte appetit⁹ nō ſit inanis: ſꝫ ꝙ hō ſm aīaꝫ itellectiuā ſit icorruptibil. ⸿ Hec ille. Et eodē modo: loquēdi vtiꝛ in⁹ ꝑma pte: vt patuit in ꝓbōne ꝯnis. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ talē ꝓbōnē vocat ꝓbōnē ꝑ ſignū: ꝛ iſta ſufficiāt ad exſufflādū inſtātiā Scoti ꝯ illā rōnem ſci Tho. ⸿ Ad 2ᵐ dr̄ ꝑ. ꝙ rō ſci Tho. ꝯ quā inſtaꝛ nō fundaꝛ ſup illa ꝓpōne. ſ. ꝙ oē corruptibile hēt māꝫ ex qua vl māꝫ q̄ ſit ps ei⁹: ſꝫ ſup hac ꝓpōne: oē corruptibile hꝫ māꝫ ex q̄ vel māꝫ in q̄: a q̄ depēdet ſm ſuū eē nālr: que qdē euidēs eſt vel demōſtrabilis rōne nāli: aīa aūt rōnal neutro⁹ hꝫ māꝫ: vt oſdit ſcūs Tho. i multis locis potiſſime in q̄ōnib⁹ ð aīa. q. 1. vbi ſic dic. ⸿ Hoc aliqd ꝓpe dr̄ indiuiduū i gne ſube. Dicit. n. phs i ꝑdicamētis ꝙ p̄ᵉ ſube idubitāter hꝰ aliqd ſignificāt. 2ᵉ vo ſube ꝛ ſi videanꝛ hꝰ aliqd ſignificare: magis tñ ſignificāt q̄le qd indiuiduū aūt in gne ſube nō ſolū hꝫ vt poſſit ꝑ ſe ſubſiſtere: ſꝫ ēt ꝙ ſit aliqd ꝯpletū in aliq̄ ſpē: vñ phs in ꝑdicamētis manū pedes ꝛ hꝰ noiat ptes ſubaꝝ magis q̄ ſubas ꝑmas vel ſcdas: qꝛ lꝫ nō ſint in aliq̄ ſic̄ in ſubo qd ꝓpriū ſube eſt: nō tñ ꝑticipāt ꝯplete nāam alicui⁹ ſpeciei: vñ nō ſūt i aliq̄ ſpē. nec i aliq̄ generꝛ niſi ꝑ reductionē duob⁹ ḡ exñtib⁹ de rōne ei⁹ qd eſt hꝰ aliqd qdā verū qꝫ aīe hūane abſtulerūt dicētes aīaꝫ eē armo⁹ᵃ: vt ēpedo. aut ꝯple⁹ᵒⁿᵉᵐ vt Gal. aut aliqd hꝰ: ſic. n. aīa neqꝫ ꝑ ſe ſbſiſtēt neqꝫ eēt aliqd ꝯpletū i aliq̄ ſpē: vl i aliq̄ gne ſube eēt for⁹ tñ ſilis alijs mālib⁹ formis: ſꝫ hec pō ſtare nō ꝑt: nec q̄tū ad aīaꝫ vegetabilē: cui⁹ opatiōes oꝫ hēre aliqd ꝑnciplū ſupgrediēs qualitates māles actiās ꝛ paſſiuas q̄ i nutriēdo ꝛ augmētādo ſe hñt inſtrālr tñ: vt ꝓbaꝛ 2° de aīa. ꝯplexio aūt ꝛ armōia q̄litates elītares nō trāſcēdūt. Silr āt nec ꝑt ſtare q̄tū ad aīaꝫ ſenſitiuā cuius opatiōes ſūt i recipiēdo ſpēs ſine mā: vt ꝓbaꝛ 2° ð aīa: cū tñ q̄litates actiue ꝛ paſſiue vltra māꝫ nō ſe extēdāt: vt pote māe diſpōnes exñtes: multo aūt min⁹ pōt ſtare q̄tū ad aīam rōnalē: cui⁹ opatiōes ſūt i abſtrahē

T.c.50

T.c.30.

do ſpēs nō ſolū a mā: ſꝫ ēt a ꝯditiōib⁹ mālibus indiuiduātib⁹ oīb⁹ iqd reqriꝛ ad cognitionē vlīs: ſꝫ adhuc aliqd amplius ꝓprie i aīa rōnali ꝯſiderari oꝫ: qꝛ nō ſolūꝫ abſqꝫ mā ꝛ ꝯditiōib⁹ māe ſpēs itelligibiles accipit: ſed etiā nec i ꝓpria ei⁹ opatiōe poſſibile eſt cōicare aliqd organū corpale: vt ſit aliqd corporeū organū itelligēdi ſicut oculus eſt organū vidēdi: vt ꝓbaꝛ in 3° ð aīa: ꝛ ſic T.c.6. oꝫ ꝙ aīa itellectiua ꝑ ſe agat: vt pote ꝓpriā opationem hñs abſqꝫ corpis cōione: ꝛ qꝛ vnūqdqꝫ agit ſm ꝙ eſt actu: oꝫ ꝙ aīa intellectiua hēat eē ꝑ ſe abſolutū ñ depēdēs a corpe: forme. n. q̄ hñt eē depēdēs a ſubo: ñ hñt ꝑ ſe opationē: nō. n. calor agit: ſꝫ calidū. Et ꝑp hꝰ poſteriores phi indicauerūt ptē aīe itellectiuā eē aliqd ſubſiſtēs ꝑ ſe: dicit. n. Ariſto. 3° de aīa: ꝙ itellect⁹ vr̄ eē ſuba q̄dā T.c.16. ꝛ nō corruptibilis: ꝛ in idē redit dcm̄ Platonis ponētis aīam imortalē ꝛ ꝑ ſe ſubſiſtentē eo ꝙ mouet ſeipſam. large. n. accipit motū ꝓ oī opatiōe: vt ſic itelligaꝛ ꝙ intellect⁹ mouet ſeipm: qꝛ ſeipſo opaꝛ. Sed vlteri⁹ poſuit Plato ꝙ aīa nō ſolū ꝑ ſe ſubſiſteret: ſꝫ ēt ꝙ hrēt i ſe ipſa ꝯpletā naturam ſpēi. Ponebat enīꝫ totā naturam ſpēi hūane in aīa eſſe diffiniēs hoiem nō eſſe aliqd cōpoſitū ex aīa ꝛ corpe: ſꝫ aīam corpe vtētē: vt ſit cōpoſitio aīe ad corp⁹ ſicut naute ad nauē: vel ſicut indutī ad veſtē: ſꝫ hec poſitio ſtare nō pōt: manifeſtū eſt. n. illō q̄ viuit corp⁹ aīam eē: viuere aūt eſt viuētiū eē: aīa ḡ eſt id quo corp⁹ hūanū hꝫ eē actu. hꝰ aūt eſt forma. eſt ḡ aīa corpis hūani for⁹. Itē ſi aīa eſt in corpe ſicut nauta in naui nō daret ſpeciē corpi: nec ptib⁹ ei⁹: cui⁹ ꝯriū apparet ex hꝰ ꝙ recedēte aīa ſingule ptes corpis non retinēt nomē ꝑſtinū niſi equoce. Dr̄. n. equoce oculus mortui ſicut oculus pictus aut lapideus: ꝛ ſile eſt de alijs ptib⁹. Pre. Si aīa eēt i corpe ſicut nauta in naui ſequereꝛ ꝙ vnio aīe ꝛ corpis eēt accñtalis: mors ḡ que ſignificat eoꝝ ſepationē nō eēt corruptio ſubalis: qd pꝫ eſſe falſuꝫ. relinqꝛ ḡ ꝙ aīa eſt hꝰ aliqd vt ꝑ ſe potēs ſubſiſtere: nō q̄ſi hñs ꝯpletā ſpēm: ſꝫ q̄ſi ꝑficiēs ſpēꝫ humanā. vt eſt forma corpis: vñ ſil ē forma: ꝛ hoc aliqd: qd qdē ex ordine formaꝝ nāliū ꝯſiderari pōt: inueniꝛ. n. inter formas iferioꝝ corpoꝝ tāto aliq̄ altior: q̄to ſupiorib⁹ ꝑncipijs magis aſſilaꝛ ꝛ appropinq̄t: qd qdē ex opationib⁹ ꝓprijs ꝑpēdi pt: forme. n. elemētoꝝ q̄ ſūt īfime ꝛ materie ꝓpinqſſime nō hñt aliquā opationē excedentē q̄litates actiās ꝛ paſſiuas vt raꝝ ꝛ denſuꝫ ꝛ alie hꝰ q̄ videnꝛ eē māe diſpōnes: ſup has aūt ſunt forme mixtorum corpoꝝ que ꝑter ꝑdictas hñt aliquā opationeꝫ ꝯſītē ſpēm quā ſortiunꝛ ex corpibus celeſtib⁹: ſicut ꝙ adamas attrahit ferrū nō ꝑp calorē aut frig⁹ aut hꝰ: ſꝫ ex q̄dā ꝑticipatiōe vtutis celeſtis. Sup has āt formas ſūt iteꝝ aīe plātaꝝ q̄ hñt ſilitudinē nō ſolū ad ipa celeſtia corpa: ſꝫ ad motores ipſoꝝ: inq̄tū ſūt ꝑn⁹ cuiuſdā mot⁹: qbuſdā ſeipſa mouētib⁹. Sup has aūt ſūt vlteri⁹ aīe brutoꝝ que ſilitudinē iā hñt ad ſubaꝫ mouētē celeſtia corpa: nō ſolū in opatiōe q̄ mouēt corpa: ſꝫ ēt in hꝰ ꝙ etiā i ſeipſis cognoſcitiue ſūt: lꝫ brutoꝝ cognitio, ſit tñ mō māliū ꝛ mālr: vñ organis corpeis indigēt. Sup has aūt vltime ſunt aīe hūane que ſilitudinē hñt ad ſupiores ſubas in generꝛ cognitiōis: qꝛ īmālia cognoſcere pñt itelligēdo. In hꝰ tñ ab eis differūt ꝙ cognitiōeꝫ īmālē itellect⁹ ex cognitiōe q̄ eſt per ſenſuꝫ māliū aīe hūane naturā acquirendi hñt. Sic ergo ex opatiōe aīe hūane modus eē ipſius cognoſcēti pōt: inquantū enim hēt opationē materiā trāſcēdentem: eſſe ſuuꝫ eſt ſupra corpus eleuatū nō depēdēs ex ipſo: inquātum immālē cognitionem ex māli nata eſt acqrere: manifeſtū eſt ꝙ ꝯple⁹ ſue ſpēi eſſe nō pōt abſqꝫ corporis vniōe: non

cui

enī aliqd ɔpletū eſt in ſpē:niſi hēat ea que requirūtur ad ɓpriā opatione ſpēi:ſic ergo aīa hūana inquantum vnit corpi vt for°:⁊ hʒ eē eleuatū ſupra corpꝰ nō depēdēs ab eo:manifeſtū eſt q̄ ipa eſt in cōfi° corpaliū ⁊ ſeparatꝝ ſubaꝝ cōſtituta.) Hec ille. Eādē ponit ſnīam p° pte.q.75.ar.2°. Itē 2° ꝫ gen.ca.51°. vbi arguit ſic.(Forme ſm ſe a mā depēdētes nō ipſe ɓp̄e hñt eē:ſʒ cōpoſita p ipſas. Si g̊ nāe intellectuales eēnt hꝰ forme ſeq̄retur q̄ hrent eē māle:ſicut ⁊ ſi eēnt ex mā ⁊ for° ɔpoſite. Adhuc. Forme q̄ p ſe nō ſubſiſtūt ñ pnt p ſe agere: agūt aūt ɔpoſita p eas. Si g̊ nāe intellectuales eēnt hꝰ forme:ſeq̄reť q̄ ipe nō itelligerēt:ſʒ ɔpoſita ex eis ⁊ ex mā:⁊ ſic intellectus eēt cōpoſitus ex mā ⁊ forma:qđ ē impoſſibile. vt oñſuꝫ eſt.ſ.in ɓcedēti ca°. Amplius. Si intellectus eēt forma in mā ⁊ nō ſubſiſtēs p ſe:ſeq̄reť q̄ illud qđ recipiť in intellectu recipeť in mā. Hꝰ enim forme que habent eſſe ī mā organizatū:nō recip.ūt aliqd qđ in mā nō recipiať:cū g̊ receptio formaꝝ i itellu nō ſit receptio formaꝝ in mā:impoſſe eſt q̄ intellus ſit for° mālis. ¶ Ꝑ. Dicere q̄ intellectꝰ ſit forma nō ſubſiſtēs:ſʒ materie imerſa idē eſt ſm rē ac ſi dicať q̄ intellectus ſit ɔpoſitus ex mā ⁊ forma. Differūt aūt ſolum ſm nomē:nā p̄mo° diceť intellā forma ipſa ɔpoſiti.2° mō vō diceť intellā eē ipʒ ɔpoſitū ex mā ⁊ forma ſi ergo falſum eſt intellectū eſſe cōpoſitū ex mā ⁊ for° falſuꝫ erit q̄ ſit forma non ſubſiſtēs: ſʒ mālis.) Hec ille. Eādē ſnīam in ſpāli ɓbat de aīa intelligibili cap°. 60. vbi reprobat pōnē Alexā. ⁊ ca.61. vbi reprobat opionē Galieni ⁊ multis alijs locis. Dr 2° q̄ inſtantia quā adducit arguēs de forma ignis nō hʒ apparētiā:qꝛ lʒ for° ignis nō hēat mām ex qua hʒ tñ māꝫ in qua: a qua ſʒ ſuū eē depēdet nāliter:nō ſic eſt de aīa rōnali:⁊ de hoc ſatis ſupra dictū eſt. ¶ Ad 3m dr p̊ q̄ diffinitio quā facit arguēs eſt inſufficiēs:qꝛ aīa nō hʒ p ſe eē ſolū ɓut per ſe eē diſtinguitur ꝫ ineſſe accñtia:nec hʒ illud p ſe eſſe qđ ɔuenit ſuppoſito de genere ſube:ſʒ medio mō.qꝛ.ſ. p ſe ſubſiſtit:ſʒ nō eſt aliqd ɔpletū in aliq̄ ſpē in genere ſube:vñ ipſa eſt hoc aliqd:ſʒ non ſuppom:nec pſona:vt dictū eſt in ſolone ſcđi. De h ſcūs Tho. de aīa.q.1.vbi arguit ſic p̊ loco.(Si aīa hūana ē h aliqd ipſa eſt ſubſiſtēs ⁊ hñs p ſe eē ɔpletū:qđ aūt aduenit alicui poſt eiꝰ eſſe ɔpletū:aduenit ei accidētaliter vt albedo homini: corpꝰ igr vnitū aīe aduenit ei accidētaliter:ſi g̊ aīa eſt hoc aliquid non eſt forma ſubalis corpis.) Ecce argm. Seqtur rñſio.(Dōm inqt q̄ lʒ aīa hēat eē completuꝫ nō tñ ſeqtur q̄ corpꝰ ei accidētaliter vniať:tū qꝛ illud idē eē qđ eſt aīe cōicať corpi:vt vnū eē ſit totius cōpoſiti:tū quia etiaꝫ ⁊ ſi poſſit per ſe ſubſiſtere:nō tñ habʒ ſpēm ɔpletā:ſed corpꝰ aduenit ei ad cōpletionē ſpēi.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone.9.ſic dicit.(Eſſe in alio ſicut accñs in ſubiecto tollit rōnem eius quod eſt hoc aliquid:eſſe autēꝫ in alio ſicut ptē quō aīa eſt ī hoīe nō omnino excludit qn illud qđ eſt in alio poſſit hoc aliquid dici.) Itē in ſolone.17.ſic diť.(Licet eē ſit formaliſſimū inter oīa:tñ eſt ēt maxīe cōicabile:lʒ nō eodē modo ab inferioribꝰ ⁊ ſupioribus cōiceť:ſic g̊ aīa ⁊ corpꝰ eē participant:ſed non ita nobiliter corpꝰ ſicut aīa.) Item in ſolone.18.ſic dicit.(Quāuis eē aīe ſit eťiā quodāmodo corpis:nō tñ corpus attingit ad eſſe aīe pticipandū ſm totā ſuā nobilitatē ⁊ vtutē:⁊ ideo eſt aliqua opatio aīe in qua nō cōicat corpus.) Hec ille. Itē p̄ma pte.q.75. arti.2.in ſolone p̄me ſic dicit.(Hoc aliqd pt accipi dupliciter.vno° p quocūq; ſubſiſtente. Alio mō pro ſubſiſtēte ɔpleto in nā alicuius ſpēi.p̄o mō excludit inherentiā accñtis ⁊ forme mālis.2° mō excludit eťiā ptis imperfectionē:vñ manꝰ poſſet dici hoc aliqd p̄mo°:ſʒ nō 2°. ſic ergo cum aīa hūana ſit ps hūane ſpēi:pōt dici h aliquid p̄mo mō q̄ſi ſubſiſtēs:ſʒ nō 2°: ſic eni ɔpoſitum ex aīa ⁊ corpe dr hoc aliqd.) Hec ille. Dicať 2° q̄ p ſe eē diuini ſuppoſiti nō eſt cōicabile multis eo° q̄ vlē cōicať plibꝰ indiuiduis:nec illo° q̄ forma cōicať māe vel ſubiecto:nec ſilr eſt cōicabile alicui ſuppoſito creato:ſʒ tñ cōicabile eſt alicui nature create nō ſic q̄ natura p illud p ſe eē:p ſe ſubſiſtat:ſʒ ſic q̄ nā creata trahať ad pticipationē illius eſſe. De hoc ſcūs Tho.3.pte.q.2.arti.6.in ſolone.2.ſic dicit.(Illō qđ aduēit alicui poſt eiꝰ eſſe ɔpletū accñtaliter aduenit:niſi trahať in cōionē illius eē ɔpleti:ſicut in reſurrectiōe corpꝰ adueniet aīe p̄exñti:nō tñ accñtaliter:qꝛ ad idē eſſe aſſumeť:vt.ſ.corpus hēat eſſe vitale p aīam nō ſic eſt de albedine:quia aliud eſt eſſe albū:⁊ aliud eſt eſſe hoīs: cui aduenit albedo. verbū aūt dei ab eterno eſſe completū habuit ſm hypoſtaſim ſiue perſonā:ex tempore aūt aduenit ei nā humana nō q̄ſi aſſumpta ad vnū eſſe ɓut eſt nature:ſicut corpꝰ aſſumiť ad eſſe aīe:ſed ad vnū eſſe ɓut eſt hypoſtaſis vel per ſe:⁊ iđ hūana nā non vniť accñtalr filio dei.) Hec ille. Idem ponit 3° ſen.di.6.q.vltia ar.vltio. ¶ Dr 3° q̄ euidenti rōne pōt ɓbari aīam humanā habere per ſe eſſe ⁊ ſubſiſtere: ⁊ eſſe hoc aliqd. Et lʒ de h ſatis ſupra dictū fuerit:tñ ex abundanti diceť amplius in ſequenti ſolone. ¶ Ad 4m dr primo q̄ aliqd eſt deſtructibile a deo vel annihilabile ſine ſeparatiōe duorum abinuicē:quoꝝ vnū alio deſtructo maneat:ſʒ illud qđ eſt ſic deſtructibile nō dr ɓprie corruptibile. De h ſcūs Tho. p̄ma parte queſtione.75.ar.2.ſic dicit in ſolutiōe ſcđi argumēti.(Sicut poſſe creari dr aliquid nō per potentiā paſſiuā:ſʒ ſolū pp potentiam actiuā creātis:que ex nihilo pōt ɓducere:ita cū dr aliqd vertibile in nihil:nō importať in creatura potentie ad nō eſſe:ſʒ in creatore po° ad h qđ eſſe nō influat. Dr aūt aliqd corruptibile p h q̄ ineſt ei potentia ad nō eſſe.) Hec ille. Itē de potētia dei.q.5.arti.3°.ſic dicit.(In rebus a deo factis dicitur aliqd eſſe poſſibile dupliciter:vno modo p potentiā facientis tñ:ſicut antequā mūdus fieret:poſſibile fuit mundum fore nō per potentiā creature que nulla erat: ſed ſolum per potentiā dei qui mūdū in eſſe ɓducere poterat. Alio modo per potentiā que eſt in rebus factis:ſicut poſſibile eſt corpus ɔpoſitū corrumpi:ſi ergo loquimur de poſſibilitate ad non eſſe exñtie reꝝ factaꝝ dupliciter circa hoc aliqui opinati ſunt. Auicēna nāq; poſuit q̄ quelibet res p̄ter deū habebat in ſe poſſibilitatē ad eſſe ⁊ ad non eſſe:cum enim eſſe ſit p̄ter eſſentiam cuiuslibet rei create:ipſa natura rei create per ſe conſiderata poſſibilis eſt ad eſſe ⁊ ad nō eſſe:neceſſitatem vero eſſendi nō hʒ niſi ab illo:cuius natura eſt ſuum eſſe ⁊ per ɔñs eſt per ſe neceſſe eſſe:⁊ h eſt deus. Cōmentator vero in.xi.metaphy.⁊ in libro de ſubſtātia orbis cōtrariū ponit.ſ.q̄ quedā res create ſunt in quaꝝ natura nō eſt poſſibilitas ad non eſſe:quia q̄ in ſua natura hʒ poſſibilitatē ad non eſſe nō pōt ab extrinſeco acqrere ſempiternitatem:vt.ſ.p naturā ſit ſempiternū: ⁊ hec quidē poſitio videtur rōnabilior. Potentia enim ad eē ⁊ ad nō eē ñ ɔuenit alicui niſi rōne materie q̄ eſt pura potentia:materia etiam cum non poſſit eſſe ſine forma non poteſt eſſe in potentia ad non eſſe: niſi quatenus exiſtens ſub forma vna eſt in potentia ad aliaꝫ formā. Duplr autem poteſt contingere q̄ in natura alicuꝰ rei non ſit poſſibilitas ad nō eſſe:vno modo per hoc q̄ res illa ſit forma tñ ſubſiſtens in ſuo eſſe: ſicut ſubſtantie incorporee:que ſunt penitus immāles. ſi enim forma

Intellus ſeu aīa itellectiua nō eſt forma a mā depēdens

Nā hūana ñ vniť verbo accidētaliter.

Duplr pt cōtingeť q̄ i nā alicuius ñ ſit poſſibilitas ad nō eſſe.

ex hoc φ ineſt materie eſt pñᵐ eſſendi in rebus mãlib⁹ nec res mãlis poterit nõ eẽ niſi p ſepationẽ forme: vbi ipſa forma in ſuo eẽ ɔſiſtit nullo⁹ nõ eẽ poterit: ſicͣ nec põt aliqd a ſeipſo ſepari. Alio⁹ p h φ in mã nõ ſit po⁹ ad aliã formã: ſꝫ tota mãe poſſibilitas ad vnã formam terminetᷣ: ſicut eſt in corpib⁹ celeſtib⁹ in qb⁹ nõ eſt for maꝝ ɔ̃rietas: ille ğ ſole res in ſua nã hñt poſſibilitatẽ ad nõ eẽ in qb⁹ eſt mã ɔ̃rietati ſubiecta. Aliqs võ reb⁹ ſm ſuã naturã ɔpetit neceſſitas eẽndi: poſſibilitate nõ eſſendi ab eaꝝ nã ſublata: nec tñ per h remouetᷣ qn ne ceſſitas eſſendi ſit eis a deo: qꝛ vnũ neccium ẽt eẽ cã al teri⁹: vt dᷣ 5⁰ metaph. Ipſius.n. nãe create cui cõpetit ſempiternitas: cã ẽ de⁹. In illis ẽt reb⁹ i qb⁹ eſt poſſibi litas ad eẽ ꝛ ad nõ eẽ mã pmanet: forme võ ſicut ex po tẽtia mãe educuntᷣ in actũ in reꝝ gñatiõe: ita in corru ptione de actu reducuntᷣ in h φ ſunt in po⁹: vñ relinqtᷣ φ in tota nã nõ eſt aliq̃ potentia p quã ſit poſſibile ali qd cadere in nihilũ. Si aũt recurramus ad potẽtiã dei facientis: ſic ɔſiderãdũ eſt φ duplr dᷣ deo aliqd ipoſſi bile eſſe: vno mõ qꝛ eſt ſm ſe impoſſe: qꝛ nõ eſt natũ ali cui potẽtie ſubqci: ſicut ſũt illa que ɔ̃dictionẽ implicãt. Alio⁹ ex eo φ eſt neceſſitas ad oppoſitũ: qð qdẽ duplr ɔtingit in aliq̃ agẽte: vno⁹ ex pte potentie actiue nãlis: que terminatᷣ ad vnũ tñ: ſicut potẽtia calidi eſt ad ca lefaciẽdũ: ꝛ hoc modo de⁹ pr̃ generat filiũ: ꝛ nõ põt nõ generare. Alio modo ex parte finis vltimi in quẽ que libet res de neceſſitate tendit: ſicut ꝛ hõ de neceſſitate vult beatitudinẽ: ꝛ ipoſſibile eſt eũ velle miſeriã: ꝛ ſilr de⁹ de neceſſitate vult ſuã bonitatẽ: ꝛ impoſſe eſt eũ vl le illa cũ qbus ſua bõitas eẽ nõ põt. ſicut dicim⁹ φ im poſſibile eſt deũ mẽtiri: aut velle mẽtiri: creaturas au tẽ ſimplr nõ eẽ: nõ eſt in ſe impoſſibile q̃ſi ɔ̃dictionem implicãs: alias ab eterno fuiſſent: ꝛ h iõ eſt qꝛ non ſunt ſuũ eẽ vt ſic cũ dᷣ creatura nõ eſt oppoſitũ pdicati ĩclu datᷣ in diffõne ſubiecti vt ſi dicatᷣ: hõ nõ eſt aĩal rõna le. Dmõi.n. ɔ̃dictionẽ iplicãt: ꝛ ſũt ſm ſe ipoſſibilia. Si milr de⁹ nõ pducit creaturas ex neceſſitate nãe: vt ſic potentia dei determinetᷣ ad eẽ creature: ſilr ẽt nec bo nitas dei a creaturis depẽdet: vt ſine creaturis eſſe non poſſit: qꝛ p creaturas nihil diuine bonitati adiungitur. Relinquitᷣ ğ φ nõ eſt impoſſibile deũ res ad nõ eẽ de ducere: cũ nõ ſit neceſſariũ eũ reb⁹ eẽ pbere. niſi ex ſup poſitione ſue ordinatiõis ꝛ pſcie: qꝛ ſic ordinauit ꝛ pre ſciuit vt res ppetuũ eẽ teneret.) Hec ille. Sile põit z⁹ ɔ̃ gen. ca. 54. vt recitatũ eſt ſupius. ſ. φ res nõ dᷣ corru ptibilis ex ſola potẽtia agẽtis ad deſtruẽdũ: niſi ĩ re ſit potẽtia paſſiua ad nõ eẽ. Idẽ ponit ca. 39. Itẽ de aĩa. q. 14. in ſolutiõe. 19. ſic dicit. (Illud qð eſt ex nihilo verti bile eſt in nihil niſi manu gubernãtis ɔſeruetᷣ: ſꝫ ex h nõ dᷣ aliqd corruptibile: ſꝫ ex eo φ hꝫ in ſe aliqð prici piũ corruptionis: corruptibile.n. ꝛ incorruptibile ſunt pdicata eſſentialia.) Hec ille. Itẽ in ſolone. 5. dicͭ. (Cor ruptibile ꝛ incorruptibile ſunt pdicata eſſentialia: quia cõſequuntᷣ eſſentiã ſicut pncipiũ formale vel materia le: nõ aũt ſicut pncipiũ actiuũ: ſed principiũ actiuũ ppe tuitatis aliquoꝝ eſt extrinſecũ. Dᷣ z⁹ φ nihil eſt corru ptibile tanq̃ hñs in ſe pncipiũ actiuũ intrinſecum vel paſſiuũ ad nõ eẽ: niſi p ſepationẽ forme ab ipſo: ꝛ amiſ ſionẽ pprie forme: ꝛ hoc loquẽdo de corruptibili p ſe. De hoc ſcũs Tho. de aĩa queſtiõe. 14. ſic dicit. (Neceſ ſe eſt aĩam hũanã oĩno incorruptibilẽ eſſe. Ad cui⁹ evi dẽtiã ɔſiderãdũ eſt φ illð qð p ſe ɔſequitᷣ ad aliqd nõ põt remoueri ab eo: ſicut ab hoĩe nõ remouetᷣ φ ſit ani mal: neq̃ a numero φ ſit par vel impar. Manifeſtum eſt aũt φ eẽ p ſe ſequitᷣ formã: vnũqðq;.n. hꝫ eẽ ſꝫ pro priã formã: vñ eẽ a forma nullo mõ põt ſepari: corrũ puntᷣ ğ cõpoſita ex mã ꝛ forma p h φ amittũt formã ad quã ɔſeqtur eẽ: ipſa aũt forma p ſe nõ põt corrũpi: ſꝫ p accñs corrupto cõpoſito corrũpitᷣ inquãtũ deficit eſſe cõpoſiti qð eſt p formã ſi forma ſit talis que nõ ſit hñs eẽ: ſꝫ ſit ſolũ quo cõpoſitũ eſt. ſi ğ ſit aliq̃ forma q̃ ſit hñs eẽ: neceſſe eſt illã formã incorruptibilẽ eẽ: nõ.n. ſepatᷣ eẽ ab aliq̃ habẽte eẽ: niſi p hoc φ ſepatur forma ab eo: vñ ſi id qð hꝫ eẽ ſit ipſa forma: impoſſibile eſt φ eſſe ſepetᷣ ab eo. Manifeſtũ eſt aũt φ pncipiũ quo hõ intelligit eſt forma hñs eẽ: ꝛ nõ ſolum ens ſicut quo ali quid eſt: intelligere.n. vt phs pbat 3⁰ de aĩa nõ ẽ actus expletus p organũ corpale: nõ.n. poſſet inueniri aliqð corpale organũ qð eẽt receptiuũ oĩuꝫ nãrũ ſenſibiliũ pſertim quia recipiens dꝫ eẽ denudatũ a nã recepti: ſi cut pupilla caret colore: oẽ aũt organũ corpale hꝫ aliq̃ naturã ſenſibilẽ: intellectus võ quo itelligim⁹ ẽ cogno ſcitiuus oĩum naturaꝝ ſenſibiliũ: vñ ipoſſibile ẽ φ ei⁹ opatio q̃ eſt intelligere exerceatᷣ p aliqð organũ corpa le: vñ apparet φ intellꝰ hꝫ opationẽ p ſe in q̃ nõ cõicat corp⁹: vnũqðq; aũt opatᷣ ſcðm φ eſt: que eni p ſe hñt eẽ p ſe opantᷣ: que võ nõ hñt eẽ p ſe: nõ hñt p ſe opatio nẽ: nõ.n. calor calefacit: ſꝫ calidũ: ſic.n. pꝫ φ pncipiũ in tellectiuũ quo hõ intelligit hꝫ eẽ eleuatũ ſupra corpus nõ depẽdẽs a corpore. Manifeſtũ eſt etiã φ hõ princi piũ intellectiuũ nõ eſt aliqd ex mã ꝛ forma ɔpoſitũ: ꝛ qꝛ ſpẽs recipiũtur in ipſo immãliter: qð declaratᷣ ex h φ intellꝰ eſt vniuerſaliũ q̃ cõſiderantᷣ ex abſtractione a mã ꝛ mãlibus ɔditionib⁹. Relinqtᷣ ğ φ intellectiuũ pñᵐ quo hõ itelligit ſit forma hñs eẽ: vñ neceſſe eſt φ ſit incorruptibilis: ꝛ h eſt qð dicit phs φ intellus ẽ q̃dã diuinũ ꝛ ppetuũ. Oñſum eſt ẽt in ſupiorib⁹ qõnib⁹ φ pncipiũ itellectiuũ quo hõ itelligit nõ eſt aliq̃ ſuba ſepata: ſꝫ eſt aliqd formaliter inherẽs hoĩ: qð eſt aĩa: vl pars aĩe: vnde reliquitᷣ ex predictis φ aĩa humana ſit incorruptibilis.) Hec ille. Dᷣ 3⁰ φ iſtãtia quã affert ar guẽs de eſſe angeli nõ valet: tũ qꝛ eẽ angeli nõ eſt cor ruptibile nec deſtructibile per potẽtiã intrinſecã: ſed ſo lũ p potentiã agentis: ideo eſt ſimplr incorruptibile. Tũ qꝛ nõ ſolũ in angelo eſſe eſt incorruptibile ꝛ ſilr in aĩa. verũ etiã ĩ aſino eẽ nõ ẽ corruptibile p ſe: ſꝫ ſoluꝫ p accñs. vt oñdit ſcũs Tho. ð aĩa. q. i. i ſolone. 14. vbi ſic dicit. (Illud qð ppe corrũpitᷣ nõ eſt neq; forma neq; mã neq; ipſum eẽ: ſed cõpoſitũ. Dicitᷣ autẽ eẽ corporis corruptibile inquãtũ corp⁹ p corruptionẽ deficit ab il lo eſſe qð erat corpori ꝛ aĩe cõe: qð remanet ĩ aĩa ſubſi ſtente ꝛc.) Hec ille. Tũ qꝛ inſtãtia eſt ad ppoſitũ nr̃m pluſq̃ ad oppoſitũ: qꝛ cũ ſole creature ſint corruptibi les vel deſtructibiles: in oĩ autẽ creatura ſit cõpoſitio eſſe ꝛ entis: quã cõpoſitionẽ opꝫ tolli in corruptione vl deſtructione cuiuſlibet entis qualecũq; ſit illud: cõpõ aũt nõ tollatᷣ niſi p ſepationẽ ɔpoſitoꝝ: apparet mani feſte φ nulla corruptio põt cogitari niſi p ſepationẽ ali cuius ab aliquo: ꝛ ideo pꝫ φ inſtantie illate ɔ̃ pbatio nẽ cõcluſionis ſunt indiſciplinate ꝛ proterue. (Ad pᵐ eoꝝ q̃ idẽ Scotus z⁹ loco inducit ɔ̃ primam concluſio nem dᷣ φ rñſio ibidẽ aſſignata ꝛ rõ in oppoſitum for mata nõ valet: qꝛ vtrũq; fundatᷣ in hac falſa ppoſitio ne. ſ. φ aĩa maneat eque pfecta extra ſuũ totũ ꝛ a cor pe ſepata ſicut ɔiuncta: ꝛ φ nullã pfectionẽ acqrat ex ɔiũctiõe ei⁹ ad corp⁹. Hui⁹ aũt falſitas oñſa eſt in pce denti. q. ſoluẽdo ad argumẽta Scoti vltimo loco ɔtra 3ᵐ ɔcſonẽ: vbi oñſũ eſt q̃uo aĩa ɔiũcta pfectior eſt q̃ ſi pfectiõe q̃ ſit dũ eſt ſepata: qꝛ. ſ. ĩ aliquos effectus põt ɔiũcta in quos nõ põt dũ eſt ſepata. Tũ z⁹ qꝛ ſeparata nõ hẽt

Margin notes (left): T. c. 6. — Nulla ẽ res que poſſit nã liter in nihi lũ cadere. — Vñ dicatᷣ res eẽ corruptibi lis.

Margin notes (right): T. c. 4. — Ad argũ. Sco. ɔ̃ cõc. z⁹ lo. induc.

nō hꝫītegrā naturā ſpēi:nec finē ad quē nālr ordina
tur. Tū 3° q2 vt recitatū eſt in hac qōne ſupius in ſolo
ne ſcdi inquātū aīa humana opationē hꝫ nālis trāſcē
dētē eē ſuā eſt ſupra corp° eleuatū nō depēdēs ex ipō.
Inquātū vō nālē cognitionē ex nāli nata eſt acqrere
manifeſtū eſt ꝙ ꝯplemētū ſue ſpēi nō hꝫ abſq3 corpis
vnione:nō.n.aliqd ꝯpletū eſt in ſpē niſi hēat ea q̄ req
runt ad ꝓpriā opationē ſpēi:ꝛ multa alia ſupius ꝯtra
iſtā ꝓteruā dicta ſunt. ❡ Ad 2ᵐ dr̄ p̄ ꝙ inclina° nālis
aīe ad corp° nō eſt ſolū 2° mōꝛꝫ ē p̄ mō ibidē dicto.ſ.
ſicut īpfecti ad pfectū:ꝛ potentie eēntialis ad actū p̄ᵐ:
qd̄ pꝫ ex pcedētib°:q2 aīa rōnalis inclinat ad corp°. tū
ad ꝯſtituēdū naturā ꝯpoſitā ꝛ integrā ſue ſpēi. Tū ad
acqrēdū potētias organicas q̄s nō pōt hr̄e a corpe ſe
parata. Tū ad acqrēdū ſuū nālē finē ſubalē: vt patuit
iā in hac qōne q̄3 in pcedēti. Dr̄ 2° ꝙ dictū Auicē. paꝝ
vꝫ in hac mā:q2 poſito ꝙ appetit° aīalis vel itellectua
lis aīe hūane eēt ſaciatus:exquo acqſiuit ſemel in cor
pore pfectionē 2ᵃᵐ puta hītus ſciaꝝ ꝛ virtutū: tū appeti
tus nālis q̄ appetit pfectionē p̄mā q̄ eſt itegritas natu
re ſpecifice ꝛ ꝯplemētū potētiaꝝ ab eſſentia aīe fluen
tiū nullo mō eēt ſaciat° q̄diu eſt aīa ſepata a corpe: iō
neutra riſio vꝫ. ❡ Ad 3ᵐ dr̄ p̄ ꝙ p rōnē nālē appet ꝙ
de° eſt hoīuꝫ rector ſm leges iuſtitie retributiue ꝛ puni
tiue: h̄ eni oſ̄dit ſctūs Tho. 3° ꝯ gen. p multa capitula.
nā.64.ca°. pbat.x.rōnib° ꝙ deus ſua puidētia res gu
bernat ꝛ cap°.75. pbat.9.vel.x.rōnibus ꝙ diuina pui
dētia ptingit vſq3 ad ſingularia generabilia ꝛ corrupti
bilia.ꝛ cap°.90. pbat ꝙ electiōes hūane volūtatis ſub
dant diuie puidētie. Itē caplis.110.111.112. oſ̄dit ꝙ crea
ture rōnales ſpāli quadā rōne diuine puidētie ſubdū
tur. Itē capi°.114.ꝛ.8.caplis ſequētib° pbat ꝙ leges dā
tur diuinitus hoīb°. Itē cap°.140. pbat ꝙ act° hoīuꝫ pu
niunt ꝛ pmiant a deo dicēs. Ex pmiſſis āt manifeſtū
eſt ꝙ act° hoīuꝫ puniunt ꝛ pmiat a deo. Ei°.n.eſt pui
re vel pmiare cui° eſt legē iponere: legis.n.latores per
pmia ꝛ penas legis obſeruātiā inducūt:ſꝫ ad diuinā ꝓ
uidētiā ptinet vt leges hoībus iponeret: vt ex ſupradi
ctis pꝫ. g̃ ad eū ptinet punire vel pmiare. ❡ P̄. Ubicū
q3 eſt aliqs debit° ordo ad finē:oꝫ ꝙ ordo ille ſeruatus
ad finē ducat:receſſus aūt ab ordine finē excludat. Ea
eni que ſunt ad finē neceſſitatē ſortiunt ex fine.ſ. vt ea
neceſſe ſit eē ſi finis debeat ſeq:ꝛ eis abſq3 ipedimēto
exiſtib° finis ꝯſequat. De° aūt ipoſuit actib° hoīuꝫ or
dinē aliquē in reſpectu ad finē boni: vt ex pdictis patꝫ:
oꝫ g̃ ꝙ ſi ille ordo recte poſit° ē:ꝙ itēdētes p illū ordiᵐ
finē boni ꝯſequant:qd̄ eſt pmiari:recedētes aūt ab illo
ordie p pctm̄ a fine boni excludit:qd̄ ē puniri. Adhuc.
Sicut res naturales ordini diuine puidētie ſubdūtur.
ita ꝛ actus humani: vt ex pdictis pꝫ: vtrobiq3 aūt ꝯtin
git debitū ordinē ſeruari vel etiā ptermitti: h̄ tn̄ inter
eſt ꝙ obſeruatio vel trāgreſſio debiti ordis ē i ptāte hu
mane volūtatis ꝯſtituta:nō aūt in ptāte naturaliū reꝝ
eſt ꝙ a debito ordine p ſe deficiāt: vel ipſum ſequant:
oꝫ aūt effectus cauſis p cōueniētiā riidere. Sicut er
go res nāles cū in eis debitus ordo nāliū pncipioꝝ ꝛ
actionū ſeruat ſeqt ex neceſſitate nāe ꝯſeruatio ꝛ bo
nū in ipſis:corruptio aūt ꝛ malū cū a debito ꝛ nāli or
dine recedit. Ita ēt in reb° hūanis oꝫ ꝙ cū hō volunta
rie ſeruat ordinē legis diuit° ipoſite ꝯſequat bonū nō
velut ex neceſſitate:ſꝫ ex diſpenſatiōe gubernātis:qd̄ ē
pmiari:ꝛ ꝯrio malū cū ordo legis fuerit ptermiſſus: ꝛ
hoc eſt puniri. Amplius. Ad pfectā dei bonitatē ptinet
ꝙ nihil in reb° inordinatū relinquat. Un̄ in reb° nāli
b° videmus ꝯtingere ꝙ oē malū ſub ordie alicui° boī

ꝯcludit:ſicut corruptio aeris eſt generatio ignis:ꝛ occi
ſio ouis ē paſt° lupi: cū g̃ act° hūani diue puidētie ſub
dant ſicˀ ꝛ res nāles:oꝫ malū qd̄ accidit i hūanis acti
b° ſub ordie alicui° boni ꝯcludi: hoc aūt ꝯueniētiſſime
fit p h̄ ꝙ pctā puniunt:ſic.n.ſub ordine iuſtitie que ad
eq̄litatē reducit ꝯprehēdūt ea q̄ debitā quātitatē exce
dūt:excedit aūt hō debitū ſue quātitatis gradū:dū vo
lūtatē ſuā diuine volūtati pfert.faciēdo cōtra ordina
tionē dei:q̄ qdē ineq̄litas tollit dū ꝯ volūtatē ſuā hō
aliqd pati cogit ſm ordinationē diuā:oꝫ g̃ ꝙ pctā hūa
na diuit° puniant:ꝛ eadē rōne bona facta remuneratio
nē accipiāt. Itē. Diuina puidētia nō ſolū diſponit reꝝ
ordinē:ſꝫ etiā mouet oīa ad ordis ab eo diſpoſiti execu
tionē: vt ſupra oſ̄ſuꝫ eſt: volūtas aūt a ſuo obō mouet
qd̄ eſt bonū vel malum. Ad diuā g̃ puidētiā ptinet ꝙ
hoīb° bona ꝓpōat in pmiū vt volūtas ad recte pcedē
dū moueat:ꝛ mala ꝓponat i penā ad h̄ ꝙ inordinatio
nē vitet. ❡ P̄. Diuia puidētia hoc mō res ordinauit ꝙ
vna alteri pſit:ꝯueniētiſſime aūt hō pficit ad finē taꝫ
ex bono q̄3 ex malo alteri°: dū exercitat ad bn̄ agendū
p h̄ ꝙ videt bn̄ agētes pmiari: ꝛ dum reuocat a male
agēdo p h̄ ꝙ videt male agētes puniri. Ad diuinam g̃
puidētiā ptinet ꝙ mali puniant: ꝛ boī pmient.) Hec
ille. Ex qb° pꝫ q̄3 veriſibilis ſit illa ꝓteruia quā pōit ar
guēs p loco:ꝛ ꝯria euidenti rōni nāli. Dr̄ 2° ꝙ 2° ꝓter
uia eq̄ veriſibilis eſt:nā ſctūs Tho. vbi ſ° cap°.144. pro
bat nāli rōne manifeſte vel euidēti ꝙ de° punit pctā p
expletiā alic° nocitui dicēs. (Nō ſolū āt g ꝯ deū peccāt
puniēdi ſūt p h̄ ꝙ a fine ꝓpe° excludūt:ſꝫ etiā p expiē
tiā alicui° nocitui:pena.n. oꝫ ꝓportionabilr̄ riidere cul
pe: vt ſ° oſ̄ſū eſt. In culpa aūt nō ſolū auertit mens ab
vltio fine:ſꝫ ēt idebite ꝯuertit i alia q̄ſi in fines. Nō ſo
lū g̃ puniēd° ē g ſic peccat p h̄ ꝙ excludit a fine:ſꝫ etiā
p h̄ ꝙ ex aliqa reb° ſentiat nocumētū. Amplius. Pene in
ferunt p culpis vt timore penaꝝ hoīes a pctīs retrahā
tur. vt ſ° dictū eſt:null° aūt tiet amittere illud qd̄ nō de
ſiderat adipiſci:g g̃ hn̄t volūtatē auerſā ab vltio fine:ſi
timēt excludi ab illo:nō g̃ p ſolā excluſionē ab vltio fi
ne a peccādo reuocarent:oꝫ g̃ peccātib° aliā penā adhi
beri quā timeāt peccātes. Itē. Si q̄s eo qd̄ eſt ad finem
inordinate vtat nō ſolū fine pūat:ſꝫ ēt aliud nocumen
tū icurrit: vt pꝫ in cibo iordinate ſūpto:q nō ſolū ſani
tatē nō ꝯfert:ſꝫ ēt egritudinē iducit:ꝙ aūt in reb° crea
tis finē cōſtituit:eis nō vtit ſm ꝙ oꝫ referēdo.ſ.ad vl
timū finē:nō g̃ ſola oꝫ puniri p h̄ ꝙ btitudine careat:
ſꝫ ēt p h̄ ꝙ aliqd̄ nocumētū ab ipſis expiat.) Hec ille
cū qbuſdā aliqſ. Ex qb° i fine ꝯcludit. (Per h̄ igr̄ exclu
dit opio Algazel q poſuit ꝙ pctōrib° hec ſola pena red
det ꝙ affliget ꝓ amiſſiōe vlti finis.) Ex pdictis oīb°
appet ꝙ rōnes nāles ſci Tho. pbātes futurā hoīuꝫ re
ſurrectionē multū ꝓbabiles ſunt:ꝛ ſi forte nō demon
ſtrēt cū ſit articulus fidei:inſtātie vō ꝯ eas adducte ſūt
multū iprobabiles ꝛ ꝓteruie. ❡ Ad argumēta Aureoli
ꝯ 2ᵃᵐ ꝯnē iducta dr̄ p̄ ꝙ vnio aīe ad corp° quā dicim°
aīam ꝓpa vtute nō poſſe facere pōt 3° iportare:p̄ qdē
actionē vel paſſionē q̄ aīa vnit corpi: vel q̄ ex aīa ꝛ cor
pe fit vnū. 2° pōt iportare vnitatē ꝛ indiuiſionē aīe ad
corp° i q̄dā nā vel pſona ex eis reſultāte:ꝛ i q̄dā eē cōi
aīe ꝛ corpori:q̄ qdē vnitas ē termin° pdicte actionis. 3°
pōt dicere ꝛ iportare relōnē aīe ad corp° ꝯnītē pdictaꝫ
actionē:ꝛ ꝙ tot modis pōt accipi pꝫ ex dictis bti Tho.
in multis locis pferti 3° ſen. diſ.5.q.p̄ma arti.i.in ſolo
ne p̄ᵉ.q. vbi ſic dicit. (Unio relō q̄daꝫ eſt:ois aūt relō
ſm phm̄.5. metaphyſice fundat vel ſupra quātitatē:
aut aliqd qd̄ reducit ad genus quātitatis:aut ſupactio

Alia ſepata i clinat ad cor p°. Ad arg. Hēr. contra ſcdam ſi.

Ad arg. Au reo. ꝯ ſcdam ꝯclonem.

T.c.20. Fundamētū relonis qd̄ē quadruplex.

ne ⁊ paſſione:vnũ aũt reducit̃ ad gen⁹ quãtitatis q̃ſi
ꝑncipiũ quãtitatis diſcrete:⁊ ſup ipſũ fundat̃ idẽtitas
ſm ꝙ eſt vnũ in ſuba:⁊ eq̃litas ſm ꝙ eſt vnũ in quãti
tate:⁊ ſilitudo ſm ꝙ ẽ vnũ ĩ q̃litate:vnitio aũt ẽ q̃daꝫ
actio vel paſſio q̃ ex multis efficit̃ aliq̃ mõ vnũ: ⁊ hãc
actionẽ ſeq̃t̃ iſta relo que eſt vnio.)Hec ille. Itẽ in eo-
dẽ 3⁹ diſ.2.q.2.arti.2.in ſolone.3.q.ſic dicit.(Nã relo-
nis eſt vt in aliis reꝝ gñib⁹ cãm hẽat:qꝛ minimũ hꝫ õ
Co.19. nã entis vt dicit cõmẽtator in.xi.metaphyſice : vñ q̃ꝫ-
uis relo ꝑ ſe nõ terminet motũ:qꝛ ĩ ad aliqd nõ ẽ mot⁹
T.c.10. vt ꝓbat̃.5.phyſicoꝝ:tñ ex hoc ꝙ mot⁹ terminat̃ ꝑ ſe
ad aliqð ens:de neceitate cõſeq̃t̃ relo aliq̃: ſicut ex h ꝙ
mot⁹ alterationis terminat̃ ad albedinẽ:ↄſeq̃t̃ relo ſili
tudĩs ad oĩa alba. Silr ẽt ad h ꝙ mot⁹ gñationis termi
net̃ ad formã ↄſeq̃t̃ hec relo ſm quã mã dr̃ eẽ ſub for
ma.)Hec ille. Itẽ ibidẽ in ſolone ꝑmi ſic dicit.(Nihil
ꝓhibet accñs eẽ me⁹ ĩ ↄiũctiõe ſubali:ſicᷣ ↄiũctionem
ↄria.ĩpoſſibile ẽ tñ vt ſit mediũ ↄiũctionẽ cãns.)Iteꝫ
diſtin.1.q.1.arti.1.ſic dicit.(Unio aliquoꝝ duoꝝ vl̃ triũ
põt eẽ tripl̃r:vno mõ ſm ꝙ aliq̃ nõ vniunt̃ adinuiceꝫ
niſi ꝑ ↄiũctionẽ coꝝ ĩ aliq̃ vno:q̃dã vo ecõuerſo vniũt̃
ꝑ ↄiũctionẽ coꝝ adinuicẽ ⁊ ĩ aliq̃ vno qð ex coꝝ ↄiun-
ctiõe cõſtituit̃:q̃dã vo ꝑ ↄiũctionẽ coꝝ adinuicẽ: ſꝫ nõ
in aliq̃ vno:qꝛ ex coꝝ ↄiũctiõe nihil reſultat. Pri⁹ hoꝝ
cõtigit.4.modis:qꝛ vel illð vnũ ĩ quo ↄiũgũt̃ eſt ideꝫ
nũero.ſicut duo brachia ↄiũgũt̃ ĩ pectore:vl̃ duo rami
q ſe nõ tãgũt niſi ĩ vno trunco: vl̃ vnũ ſm ſpẽm : ſicut
ſortes ⁊ plato in hoĩe:vel vnũ gñe:ſicut hõ ⁊ aſin⁹ ĩ aia
li:vl̃ vnũ in analogia ſeu ꝓportiõe:ſicᷣ ſuba ⁊ q̃litas in
ente:qꝛ ſicut ſe hꝫ ſuba ad eẽ ſibi ðbitũ: ita ⁊ q̃litas ad
eẽ ſuo gñi cõueniẽs. Quedã vo ↄiũgũt̃ adinuicẽ ⁊ vltra
hoc ĩ aliq̃ vno eẽ coꝝ ↄiũctiõe ↄſtituto:ſicᷣ mã ⁊ forma
qꝛ forma ↄiũgit̃ mãe vt ꝑfectio ei⁹:⁊ ambo ↄiũgũt̃ in
nã cõi:⁊ ſilr eſt de ꝑtib⁹ quãtitatis ↄtinuatis adinuicẽ:
ita ꝙ ex eis ꝓuenit aliqð totũ:in quo due ꝑtes cõicãt:
ea vo q̃ vniũt̃ adinuicẽ ⁊ nõ in aliq̃ vno ſũt ſicᷣ accñs ⁊
ſubiectũ:ex qb⁹ nõ efficit̃ vnũ ꝑfect⁹ accñs ⁊ ſbm ꝑ-
tes dici poſſint : vt ꝓbat̃ in.8.metaphyſice.)Hec ille.
Ex qb⁹ pꝫ ꝓpoſitũ. Dr̃ 2⁹ ꝙ relo vnionis aĩe ad corp⁹
nõ ſolũ dicit intimã ꝓrĩalitatẽ aĩe ad corp⁹ ꝑ idẽtita
tẽ ſitus:aut loci:aut ꝓrĩtiã motoris ad mobile: ſꝫ dicᷣ re
lationẽ ↄſtitutẽ actionẽ:aut illã actionẽ:aut terminũ ꝑ ſe
illius actiõis:quoꝝ nullũ aia põt efficere ꝓpa virtute.
Dr̃ 3⁹ ꝙ alere ⁊ viuificare nõ ꝓfluit ab aia tanq̃ꝫ a ꝑn-
cipio effectiuo:qꝛ illud eſt de⁹:ſꝫ tãq̃ꝫ a ꝑncipio formali
qð ꝑſupponit actionẽ efficiẽtis reducẽtis materiã õ po
tẽtia ad actũ:⁊ faciẽtis vnũ ex mã ⁊ forma: ⁊ ↄiũgẽtis
Ad h ꝙ ali- vnũ alteri:ex hoc ſcũs Tho.2⁹ ↄ gen.capᵉ.67.(Ad h
qd ſit forma ingt ꝙ aliquid ſit forma ſubſtantialis alterius duo re-
ſubalis alicu- quiruntur:quorum vnum eſt vt forma ſit ꝑncipiũ eẽn-
ius duo req- di ſubaliter ei cuius eſt forma:ꝑncipiũ aũt dico non ef
runtur. fectiuũ ſꝫ formale q̃ aliqd eſt ⁊ denoiat̃ ens. 2ᵐ eſt ꝙ
forma ⁊ materia ↄueniãt in vno eẽ:qð nõ ↄtigit de ꝑn-
cipio effectiuo cuꝫ eo cui dat eſſe:⁊ hoc eſt in quo ſubſi
ſtit ſuba ↄpoſita:que eſt vna ſm eẽ ex mã ⁊ forma con
ſtãs.)Hec ille. Itẽ caplo.70. ſic dicit.(Aia vnit̃ corpi
vt forma ei⁹. Forma aũt vnit̃ mãe abſq; oĩ medio:per
ſe eni ↄpetit forme ꝙ ſit act⁹ corpis ⁊ nõ ꝑ aliqd aliud.
vñ nec eſt aliqd vnũ faciẽs ex mã ⁊ forma niſi agẽs ꝙ
potẽtiã reducit ad actũ: vt ꝓbat Ariſtoteles:nam mã ⁊
forma hñt ſe vt potẽtia ⁊ act⁹.)Hec ille. Dr̃.4.ꝙ arᵐ
imaginat̃ falſũ.ſ.ꝙ ꝑfecta diſpõ corpis ad receptionẽ
aĩe rõnalis poſſit eẽ vel fieri ſine vniõe aĩe ad corpus.
Hoc eni falſũ eſt:qꝛ ꝑus nã aia vnit̃ mãe ⁊ ĩformat eã
⁊ dat ei eẽ corporeitatĩ quã mã recipiat aliqð accñs vl̃

diſpõnẽ quãcũq;:ſꝫ ſil̃ duratiõe aia dat vltimã ꝑfectio
nẽ ſubalẽ mãe:⁊ ꝑfectã diſpõnẽ accñtalẽ. Hoc aũt q̃lr
poſſit fieri oñdit ſcũs Tho. õ aia.q.9.vbi ſic dicit.(Cũ
forme reꝝ nãliũ ſint ſicut numeri:in qb⁹ eſt diuerſitas
ſpẽi addita vel ſubtracta vnitate:vt dr̃ in.8.metaphy- T.c.10.
ſice:oꝫ ĩtelligere diuerſitatẽ formaꝝ nãliũ ſꝫ quas cõ
ſtituit̃ mã in diuerſis ſpẽb⁹:ex h ꝙ vna addit ꝑfectio-
nẽ ſup aliã:vt puta ꝙ vna forma ↄſtituit in eſſe corpa
li tñ:huc eni oꝫ eẽ ĩfimũ gradũ formaꝝ nãliũ: eo ꝙ
mã nõ eſt in potẽtia niſi ad formas corpales: que.n.in
corporea ſũt imãlia ſũt:vt ĩ ꝑcedẽtib⁹ oñſũ ẽ: alia aũt
ꝑfectior forma ↄſtituit mãm in eẽ corpali:⁊ vlteri⁹ dat
ei eẽ vitale:⁊ vlteri⁹ forma aial̃ dat ei ⁊ eẽ corpale:⁊ eẽ
vitale:⁊ ſup h addit eẽ ſenſitiuũ:⁊ ſic eſt in aliis:oꝫ g̃ in
telligere ꝙ forma ꝑfectior ſm ꝙ cõſtituit mãm ĩ ꝑfe-
ctiõe ĩferioris gradus q̃ cũ mã ↄpoſitũ ↄſtituit:intelli-
gat̃ vt mãle reſpectu vlterioris ꝑfectiõis: ⁊ ſic vlterius
ꝓcedẽdo:vt pote in mã ꝑ⁹ ſm ꝙ ↄſtituta eſt in eẽ cor-
poreo eſt potẽtia reſpectu vlterioris ꝑfectiõis que eſt
vita: ⁊ exinde eſt ꝙ corp⁹ eſt gen⁹ corpis viuẽtis ⁊ aia
tũ ſiue viuẽs eſt dña:nã gen⁹ ſumit̃ a mã:⁊ dña a for⁹:
⁊ ſic quodãmõ eadẽ forma ſm ꝙ ↄſtituit mãm ĩ actu
inferioris gradus eſt media ĩter mãꝫ ⁊ ſeipſam ſm ꝙ
cõſtituit eã in actu ſupioris gradus:mã aũt ꝓut ĩtelligi
tur ↄſtituta ĩ eẽ ſubali ſm ꝑfectionẽ ĩferioris gradus:
ꝑ ↄñs ĩtelligi ꝑt vt accñtib⁹ ſubiecta:nã ſuba ſm illum
inferiorẽ gradũ ꝑfectiõis neceſſe eſt ꝙ hẽat aliq̃ accñ-
tia ꝓpa:que neceſſe eſt ei ineſſe:ſicut ex mã ↄſtituta in
eẽ corpeo ꝑ formas ſtati ↄſeq̃t̃ vt ſint in ea dimẽſiões
ꝑ q̃s ĩtelligit̃ mã diuiſibilis ꝑ diuerſas ꝑtes:vt ſic ſꝫ di
uerſas ꝑtes ſui poſſit eẽ ſuſceptiua diuerſaꝝ formaꝝ. Et
vlteri⁹ ex q̃ mã iã ĩtelligit̃ ↄſtituta in eẽ q̃dã ſubali ĩtel
ligi põt ſuſceptiua accñtiũ:qb⁹ diſponit ad vlteriorem
ꝑfectiõeꝫ ſm quã mã ſit ꝓpa ad altiorẽ ꝑfectionẽ ſuſci
piẽdã. Hẽ aũt diſpoſitiões ꝑintelligũt̃ vt iducte ab agẽ
te in mãm:ſꝫ ſint q̃dã accñia ita ꝓpria forme:ꝙ nõ niſi
ex ipſa forma cãnt̃ in mã. Unñ nõ ꝑintelligũt̃ in mã fo
me q̃ſi diſpoſitiões:ſꝫ magis forma ꝑintelliget̃ eis : ſicᷣ
cã effectui. ſic igr̃ cũ aia ſit forma ſubalis: qꝛ ↄſtituit ho
minẽ ĩ determinata ſpẽ ſube nõ eſt aliq̃ alia for⁹ ſubal̃
media ĩter aiam ⁊ materiã ꝑmã:ſꝫ hõ ab aia ipſa ꝑfici
tur ſm diuerſos gradus ꝑfectiõis:vt ſic.ſ.corp⁹ ⁊ aiatũ
corpus:⁊ aial ⁊ aial rõnale:ſꝫ oꝫ ꝙ mã ſm ꝙ ĩtelligit̃
vt recipiẽs ab ipſa aia rõnali ꝑfectiões ĩferioris grad⁹:
puta ꝙ ſit corp⁹:⁊ aiatũ corp⁹:⁊ aial ĩtelligat̃ ſolũ cum
diſpoſitiõib⁹ ↄueniẽtib⁹:ꝙ ſit materia ꝓpria ad aiam
rõnalẽ ſꝫ ꝙ dat vltimã ꝑfectionẽ. ſic g̃ aia ſm ꝙ ẽ for
ma dãs eẽ nõ hꝫ aliqd aliud mediũ inter ſe ⁊ materiã
ꝑmã.)Hec ille. Itẽ.4.ſen.diſ.17.q.ꝑma ar.4.in ſolo-
ne 2ᵉ.q.ſic dicit.(In generatiõe nãli que eſt terminus
alterationis in eodem inſtanti terminatur alteratio
ad diſpõnẽ q̃ eſt neceſſitas:⁊ generatio ad formaꝫ:⁊ tñ
ſm ordinẽ nature vtrũq; ẽ pri⁹ altero aliquo⁹:qꝛ diſpõ
que eſt neceſſitas ꝑcedit formã ſꝫ ordinẽ cãe mãlis: ſꝫ
forma eſt ꝑor ſm ordinẽ cãe formalis:⁊ ſm hunc mo-
dũ illa qualitas ↄſumata eſt etiã formalis effectus for
me ſubal̃ ſm ꝙ for⁹ ſubalis eſt cã fore accñtalis ⁊ cete
ra.)Et p⁹ pauca ⁊ ſubdit.(Qualitates q̃ ĩtroducũt̃ ſil̃
cũ forma ſubali quodãmõ formant̃ ꝑ formã ſubalẽ : ⁊
ſic q̃lites ꝑdicte añ ſui ↄſumationẽ ⁊ forme ĩtroductio
nem nõ erãt formate:ſꝫ in formis.)Hec ille. ¶ Ad 2ᵐ
ꝑncipale dr̃ ꝑ ꝙ aia ⁊ corpus ſũt vnita in aliq̃ medio:⁊
cũ hoc inter ſe:vt ꝑus dictũ fuit:nec ꝓpe ſũt vnũ ĩdiui
ſum in actu: eo⁹ quo fingit arguens ſꝫ ꝓprie loquendo
cõſtituũt vnũ 3ᵐ.ſ.naturã vel ſuppo⁹ qð ex eis reſultat

vt diffuſe viſū fuit. 3° ſen. impꝓpe tñ dicūtur vnũ in actu inquātū vniūt i vno eē: t i vno 3° me° ex eis reſultāte: t ſic itelligēda ſūt dcā doctoꝝ. d. ꝙ mā t for^a: act° t po^a ſūt vnū. Dr̃ 2° ꝙ p̃^a rō adducta ad ꝓbādū eſſum ptū iſ negatū ñ vꝫ: qꝛ lꝫ ꝯcludat ꝙ iter aiaꝫ t corp^s: vł formā t ſuā mām ſit vnitas negatiua vel p̃uatiua: t in diuiſio q̃ ad eē t nām t ſuppoſitū: nō tñ ꝯcludit gn cuꝫ tali vnitate ſtet eēntial̃ diſtinctio foꝛe a mā: t eꝯ: nec qñ vnū referal̃ ad aliud ratione vniōis. Dr̃ 3° ꝙ 2° rō ad idē ꝓpoſitū adducta nō vꝫ: qꝛ dr̃ ꝙ ꝯpo^m ē 3ª res diſticta a q̃libꝫ ptiuꝫ t ambab^o ſil̃ ſūptis ſic̃ effect^s diſtiguitur a ſuis cauſis mō ał̃s expoſito. Itē ꝙ mā t for^a non ꝓp̃e dr̃r vnū nec idē i illa tertia re: ſꝫ vnita i illa tertia entitate: vt dcm̄ eſt. Itē ꝙ vnitas t idiuiſio ꝯpoſiti t illi^s 3^e entitatis nō fūdal̃ i mā: nec i for^a: nec i vtraqꝫ: ſꝫ in illa entitate 3^a q̃ dr̃ būenitas vel bō. ❡ Ad ꝯfirmationē dr̃ ꝙ nō eſt mēs p̃hi ꝙ ſbm̄ t foꝛa ſint vnū i actu ſic ꝙ ſbm̄ ſit foꝛa: vel eꝯ: qꝛ h̃ iplicat ꝯdictionē: nec ſit ꝙ aliqd idē nūero ſit foꝛa: t illō idē ſit ſbm̄: ita ꝙ p̃dicel̃ de vtroqꝫ ſeorſū ſūpto: nec ſit ꝙ illud 3^m p̃dicel̃ de ambob^o copulatī ſūptis puta dō mā t foꝛa ſūt ꝯpo^m ſꝫ mēs ei^s t alioꝝ auctēticoꝝ fuit ꝙ act^s t po^a mā t forma ꝯſtituūt vnū 3^m: vel ſūt idiuiſa i vno eē vel ſuppoſito vel nā: qꝛ nō h̃nt diſticta eē: nec diſticta ſuppoſita. nec tñ ſequit̃. ſunt ſic idiuiſa. g̃ ſūt vnū ꝓp̃e loquēdo: ſꝫ ꝙ ſūt i vno t ꝯſtituūt vnū vel ꝙ ſūt vnita adinuicē: t in tertio. Et ſi q̃ril̃ vlteri^s qd fūdat idiuiſionē māe ad formā: t eꝯ: dr̃ ꝙ diuiſio argutētie ē iſufficiēs: qꝛ tal̃ idiuiſio nō fūdal̃ i eis aliq̃ triū modoꝝ quos poīt: ſꝫ 4° mō. ſ. ꝙ fūdal̃ i vtroqꝫ vt ꝯſtituunt 3^m. qđ reſultat ex

Ad arg. Hērici ꝯ eādem ꝯclūſionem.

eis: vel vt actualr̃ p idē eē cōe vtrobiqꝫ. ❡ Ad obiecta Hērici ꝯ eādē ꝯcluſionē rīdet Bernard^s de gānaco i pugnatiōib^s p̃fati q̄lꝫ dicēs: ꝙ qđ ſuppōit ipoſſ. ſ. ꝙ cō p^s ſit diſpo^m diſpōne totali ad aiaꝫ ſine gñatiōe nāli q̃ inducit diſpōnē nečitantē ad aiaꝫ rōnalē: nō q̃ p̃extitit ſꝫ q̃ creal̃ cū iſūdil̃: ſꝫ ſic̃ ipſe dr̃et p diſpōnē ſupnālē: qꝛ illā foꝛaꝫ q̃ nečitat mām ad aiaꝫ rōnalē poſſet deus inducere: qđ ſi fieret: tūc aia p̃exñs i corpe ſic diſpoſito vniri poſſet ei vt foꝛa: t h̃ ꝓp̃a v̄tute: ſꝫ ꝙ alr̃ ſupponal̃ aliquo^d corp^s ſuū eē diſpoſitū q̃dm ē i ea alia foꝛa nō pōt eē: ſuppoſita tñ oimoda diſpōne q̃ regril̃ ad mām: quā aia dꝫ iformare credo veꝝ eē qđ dic̃ ꝙ aia nō ipedita ſi vnil̃ ei p̃t ſe ei ꝯiūgere ſic̃ foꝛa māe: ſꝫ qꝛ mā nō p̃t diſpōi ad h̃ niſi p agēs ſupnāle vel nāle p gñatiōeꝫ: iō dr̃ magis ꝙ h̃ fiat nō ꝓp̃a v̄tute q̃ꝫ v̄tute ꝓp̃ia. Tñ ſuppoſita diſpōne ꝓp̃a v̄tute p̃t ſe vnire: vt ſic in inſtāti i q̃ diſpō ſūme ad aiaꝫ rōnalē creādā: ſi tūc aia rōnalis creata iſ: t q̃ fuit i alio corpe vniret ſe illi: māe poſſꝫ idē facere qđ aia q̃ ð nouo creal̃: qꝛ ſic̃ illa q̃ nūc creal̃ hꝫ v̄tutē iformādi mām: ſic t illa q̃ creata eſt. immo hec ē mā ſua: cui^s aptitudo ei auferri nō p̃t. Cōſtat aūt ꝙ aia ita ſe poſſꝫ ꝓp̃a v̄tute vnire māe ſic diſpoſite ſic̃ vnit ſe alq̃ corpi vt aeri vel lapidi: t iſta vnio eſt motoris ad mobile: qꝛ cū ſupponil̃ oimoda diſpō q̃ regritur ad eā: iō nō ſolū tali corpi ſic diſpoſito vnil̃ vt motor. imo ēt vt forma: vñ ſic̃ vna aq̃ vnita cū alia facit vnū ſuppo^m: t tñ prius erāt duo ſuppoſita: ſic aia vnita ſue māe diſpoſite facit vnū ſuppoſitū t vnil̃ ei vt foꝛa materie. Hec Ber. t male. Quātūcūqꝫ. n. mā diſponal̃ ad aiaꝫ rōnalē ſiue p agēs ſupnāle ſiue p agēs nāle nll̃o^s aia rōnalis ꝓp̃a v̄tute p̃t effectiue ſe vnire māe vt for^a: ſꝫ illā vnionē effectiue facit agēs cāns diſpōnē p̃fectaꝫ t vltimatā. De^s qdē vt agēs p̃ncipale: agēs v̄o creatum inſtrſalr̃. Et aūt aia rōnalis non poſſit h̃ facere optime ꝓbat Scot^s: qꝛ vt dic̃ cā equoca ſimplr̃ nobilior ē ſuo

effectu: vt dicit Aug^s in li° 83. q. q. 24. t ſup gen. ad litterā: t Auicē. 6. ſue metaphyſice. Sed bō p̃fecti^s ens ē q̃ꝫ aia: qꝛ totū ē p̃fecti^s ſua pte. g̃ aia nō p̃t eē cā effectiua bois: eēt aūt ſi iſta eēt cā effectiua iſti^s vniōis: quare tc̃. Itēꝫ 2° phyſicoꝝ dicit p̃hs ꝙ foꝛa t efficiēs nō coincidūt in idē ſm numeꝝ: ſꝫ aia ē foꝛa bois. g̃ nō p̃t eē cā efficiēs illi^s. Hec Scot^s: nec valēt motiua Hērici: quia aia rōnalis nō ē p̃n^m effectiuū eēndi ſuo corpi: ſꝫ ſolum foꝛale: vt ſupra dcm̄ ē: nec hꝫ iclinationē nālē ad corp^s aiandū effectiue: ſꝫ ſolū foꝛalr̃: ꝙ nō vꝫ. ❡ Ad p̃^m Durādi ꝯ 3^{am} ꝯnē rīdet ipſemet dicēs ꝙ nō oꝫ ponere motū localē fieri in inſtāti dato ꝙ organizatio fiat i iſtāti qꝛ cū collectio pulueꝝ fiat p̃us tp̃e miſterio angeloꝝ: p̃t de^s facere ꝙ pulueres ex q̃bus corpa formabūl̃ ſint eiuſdē quātitat̃ t figure cū corpib^s formādis: t tūc aer^m nō hēbit locū: qꝛ corp^s foꝛatū occupabit p̃ciſe illū locū quē pulueres occupabāt: vel dato ꝙ corp^s formādū ſit maioris quātitatis q̃ꝫ pulueres p̃t dici ꝙ de^s p̃t annihilare ptē aeris circūſtātis quātuꝫ ſufficit p occupatione corpis formādi: t iſtud eſt ꝯuenien^s dr̃e: q̃ꝫ ponere motū localē fieri in inſtāti: qꝛ illō eſt poſſe ſꝫ oēs: motū āt localē fieri i iſtāti ē ſimplr̃ ipoſſe. Silr̃ ſi corp^s formandū ſit minoris q̃titatis meli^s eēt t poſſibili^s ꝙ loc^s ad modicū tp̃s remaneret vacu^s: q̃ꝫ ꝙ ptes aeris vniti illuc moueāl̃ i iſtāti: p vt vacuū dic̃ vltimū ꝯtinētis nō h̃ntis actu aliqđ corp^s ꝯtētū ſic̃ poſſꝫ oīa ānihilare que ſūt īfra celū: celo manēte i ſua figura. Poſſꝫ ēt dici ſm aliq̃s ꝙ rarefactio t ꝯdēſatio cū ſint alteratōes p̃ñt fieri i iſtāti: ad rarefactionē aūt ſeql̃ maioꝛ quātitas q̃ ſꝫ iſtos ð nouo gñal̃ i t p ꝯdēſatiōeꝫ p̃t aer occupare mioꝛē locū: t p rarefactionē maiorē locū: t ſic cedere alteri vł iplere locū alteri^s: t nō p motū localē. ❡ Ad 2^{am} rōnē dicit ꝙ pꝫ rñſio: qꝛ nō poīl̃ ꝙ orgāiza^o p̃cedat tp̃e vł nā alatōeꝫ: ſꝫ eꝯ alatio ordie nāe p̃cedit organizatōeꝫ: ēt ſbm̄ ei^s ē ſola mā: q̃ p̃us fuit ſub for^a pulueris: t poſtea efficil̃ ſub aia: t ſic ē ibi v̄a mutatio. Hec Durādus in foꝛa. ❡ Sꝫ iſtas rñſiones refutat Pe. de pa. d. ꝙ ꝯſitēdū ē cū alijs ꝙ reſur^o fiat in iſtāti q̃ ad orgāizationē t alationē: nō aūt q̃ ad pulueꝝ collectionē: ſꝫ illa fiet tēpe ipceptibili. Ad iſtātiā ð orgāizatōe dōꝫ ꝙ qñ corp^s foꝛandū ē mai^s: nō oꝫ ponere ānihilationē: nec qñ ē min^s ponere vacuū: qꝛ iſta ſūt mōſtra in nā: nec p rarefactionē vt Durād^s dic̃ ꝙ illa p̃t fieri i iſtāti cū p̃hs videatur velle ꝙ illa ſp̃ ē cū motu locali vel ſui ſubiecti vel ꝯtinētis. Et iteꝝ ē ꝯ ſm iſtū: qꝛ alteratio p quā ſbm̄ fit magis t min^s tale nō p̃t fieri i iſtāti: ſꝫ h̃ ē ꝯdenſatio t rarefactio: qꝛ qñ de raro fit dēſū: h̃ ē qꝛ fit min^s rarū t ecōuerſo de dēſo fit raꝝ p h̃ ꝙ fit min^s dēſū qđ ē p iteſiōeꝫ t remiſſiōeꝫ: nō ē g̃ i nā rarefactio ia t ꝯdēſatio ꝙ fiat ſubito plus q̃ꝫ q̃cūqꝫ alia alteratio: q̃ꝫuis deus ſubito poſſit ð dēſo facel̃ rariſſimū: ſic̃ ð albiſſimo nigerimū: p̃t g̃ poī ꝙ illō fiat p gñatōeꝫ t corruptiōeꝫ: qꝛ ſi corp^s formādū ē mai^s corpe cineꝝ: tūc corrūpel̃ cineres: t tñ ð aer̃ q̃tū dꝫ dꝫ occupari: t oīa illa ꝯuertēl̃ in māꝫ hūani corpis i q̃ aia iſuſa gñabil̃ organizatio t quātitas ſubito. Si aūt corp^s ſit futuꝝ min^s tūc ð cinerib^s tñ ꝯuertel̃ i corp^s hūanū q̃tū erit nečiuꝫ: ſupfluū āt i aerē ꝯuertel̃: t vtrūqꝫ p gñatiōeꝫ t corruptionem. Si v̄o corp^s formādū ſit futuꝝ eq̄le nihilomin^s tñ an gulariter pp pōnē alicubi erit mai^s t alicubi min^s lateralr̃: t ibi fiet ptialr̃: ſic̃ ſi fieret totalr̃ ſi ex oī pte eēt maius vł min^s: vbi āt eq̄le ibi eq̄lr ꝯuertēl̃ cineres: t conuerſio t gñatio t corruptio fiet: qꝛ corrūpēdū reſoluel̃ vſqꝫ ad p̃mā mām: t for^a ſubal̃ ſibi vniel̃: ſi ē aia vł cōmūicabil̃: ſi ē aeris: forme v̄o accñtales i ꝯpoſito gñāl̃

Aia nō p̃t eē cā effectiua vnionis cum corpore.

T. c. 70.

Ad arg. Durā. ꝯ tertiā cōcluſionem.

de po⁹ ꝯpoſiti educte. ¶ Ad 2ᵐ iſtātiā q̄ dicūt organizationē ſeq̄ alationē nō ſolū i eē ſz in fieri vt̄ ꝯ p̄hm q̄ dicit ꝙ actus actiuoꝝ ſūt i patiēte ⁊ diſpoſito: ⁊ ꝙ dicat illā que eſt in fieri nō manere. Dōm ꝙ ēt illa diſpō q̄ ē cū aīa īfūdit̄ ⁊ manet illa i eē ſeqt̄ formā i fieri ex pte agētis: ſz ex pte mā eſt ecōuerſo: nihilomin⁹ ⁊ ipe pōt ſuſtētari: q2 cū mā ſit indifīs ad oēz formā ex pte eius nulla diſpō reqrit̄ reᵘ cuiuſcūqꝫ forē: ſz ſolū ꝙ ſit nuda a oi forma: q2 p eēntiā ē diſpoſita ad oēz formā quaz agēs pt̄ īducere: vn̄ tota īdigētia ē ex parte agētis. Hec Pe. Mihi vt̄ ꝙ rīſio Durādi q̄ ad illō qd̄ pōit d̄ annihilatōe ⁊ d̄ vacuo icōueniēs ē: ⁊ q̄ ad h̄ bn̄ dic̄ Pet. ſz q̄ ad illud quod dicit de rarefactione ⁊ condenſatione ſ3 ctibilibus in inſtanti bene dicit ⁊ melius q̄ Pe. q2 ſm viā Pe. i reſurʳ aīa nō refuaret vnq̄ illō idē corp⁹ nūero qd̄ hūit: q2 ſp alia mā ſibi adderet̄ vl' aliqd de antiq̄ ſibi ſubtraheret̄: niſi i caſu raro ꝯtigēte. ſ. vbi corp⁹ cinez eēt ſīlis ⁊ eq̄l' q̄titatis ⁊ figure. Ut̄ ſt illō qd̄ dic̄ Durād⁹ de rarefactiōe ⁊ ꝯdēſatione ꝯdicat aliqs dictis eiuſdē nō ē curādū ad p̄ns. Itē cū dic̄ Pe. ꝙ i mā cinerū ꝯuerſoꝝ i aerē cōicabit̄ for⁹ aliq̄ reſidui aeris: ⁊ nō ꝯrīabit̄ nouatī vz ⁊ fūdat̄ i q̄dā falſo ꝙ q̄lz forā ſubal' ſit tota i toto ⁊ tota i q̄lz pte eadē nuʳᵒ ſz eēntiā: h̄. n. verū eſt d̄ ſola aīa rōnali. Itē ꝙ dic̄ p̄hm ſēſiſſe ꝙ act⁹ recipit̄ niſi in po⁹ diſpoſita ⁊ ceteris parib⁹ vz. Inter mām eni ⁊ ſuā formā ſubalē ſm ꝙ dat p̄ᵐᵃ pfectionē ⁊ iſumā nihil eſt mediū: vt ſ̄ dcm̄ fuit. Itē cū dic̄ ꝙ mā p ſui eſſentiā ē diſpoſita ad oēz formā quā agēs pt̄ iducere falſū ē vno⁹ ſz alio⁹ poſſit ꝯcedi: vt dcm̄ fuit i ſolōne p̄mi argⁱ Aureoli ꝯ ſcd̄az ꝯnē diffuſe. ¶ Ad obīa Durādi ꝯ 4ᵐ ꝯnē rn̄det Pe. d. Probabili⁹ vt̄ ꝙ oēs ſil' in ictu ocli i nouiſſima tuba reſurgēt: ⁊ iō ad p̄ᵐ dōz ē ꝙ illi q̄ repient̄ viui moriet̄ i raptu: q2 rapti ⁊ pax i morte decēti ⁊ ꝓpe illū raptū: qd̄ aūt ꝓpe eſt nihil differre vt̄ 2⁹ phy. Et ad argᵐ dōz ꝙ mortui q̄ i xp̄o ſūt. i. in fide xp̄i formata mortui ſūt reſurgēt p̄ᵒ p̄mitate dignitatis: q2 i reſurᶜᵉᵐ vite reᵘ maloꝝ q̄ reſurgēt i reſurᶜᵉᵐ iudicij: vn̄ dic̄ mortui q̄ i xp̄o ſūt reſurgēt p̄mi: deide nos ſil' rapiemur ⁊c̄. Hec Pe. Nichola⁹ vō d̄ lyra i ſua poſtilla exponēs illā auctātē apl'i ſic dic̄. Iſta p̄oritas ⁊ poſteriori tas nō pt̄ referri ad actū reſurgēdi: ita ꝙ aliq̄ reſurgāt p̄ᵒ alijs p̄oritate tp̄is: q2 oēs reſurgēt i eodē iſtāti ſz ꝙ dr̄ p̄ᵃ cor. 15. Oēs qdē reſurgem⁹: ⁊ ſubdit̄. In momēto: in ictu ocli ⁊c̄. Nec pt̄ h̄ accipi p̄oritas dignitatis: q2 patres ve. teſta. i reſurᶜᵉ nō erūt digniores apl'is q̄ erūt aſſeſſores iudicis Matth. 19. Sedebitis ſup ſedes. 12. ⁊c̄. De q̄b⁹ dic̄ h̄ apl's: deide nos ⁊c̄. Propter qd̄ ſaluo meliori iudicio vt̄ mihi ꝙ iſta p̄oritas ⁊ poſterioritas ſit referēda ad gētē i xp̄o p bonā mortē: ſic itelligēdo Iſam: ⁊ mortui q̄ i xp̄o ſt̄. i. regeſcūt i ei⁹ fide mortui: p̄ᵒ reᵘ nr̄i q̄ adhuc viuim⁹ reſurgēt cū poſteri: deide nos q̄ viuim⁹ ſupple gescem⁹ i xp̄o i ei⁹ fide moriēdo: ⁊ ſil' rapiemur cū illis: iā reſuſcitati cū ipſis obuiā xp̄o venienti ad iudiciū i aera ⁊c̄. Hec ille. Nichola⁹ vō d̄ lyra exponēs illū locū ſic dicit. Sup h̄ eſt duplex opīo qdā dicūt ꝙ p̄mitiui ſci iā mortui reſurgēt pri⁹ tp̄e q̄ vltimi q̄ tūc inuenient̄ viui. Ad illō apl'i rn̄dēt ꝙ reſurrectio ſingloꝝ erit i momēto: nō tn̄ oīuz ſil'. Alij dīt ꝙ p̄mitiui ſci reſurgēt p̄us dignitate q̄ vltī: ⁊ ad obm̄ dīt ꝙ apl's loqt̄ hic in pſona coꝝ q̄ in fine viui inuenient̄ nō i pſona ſua: ſz nūq̄ aliqs ſcōꝝ vltimoꝝ dignior erit aliq̄ p̄mitiuorū. Hec ille. ¶ Ad arᵐ ꝯ ꝯnē rn̄det ſctūs Tho. diſtin. 43. q. p̄ma ar. 3⁹. i ſolone q̄rti. d. ꝙ ꝯgregatio cineꝝ que ſine motu locali eē nō pōt fiet miſte⁹ angeloꝝ: ⁊ iō erit in tp̄e: ſz īꝑceptibili ꝑꝑ facilitatē opandi q̄ cōpetit ange-

lis.) Hec ille. Et hec de qōne dicta ſufficiāt. De qua benedictus deus. Amen.

Diſtin. XLIIII.

¶ Utrum in reſurrectione anima reſumat idem corp⁹ numero quod prius habuit. Queſtio. I

Circa quadrageſimāquartā diſtinctionē p̄ q̄rit̄. Utrū in reſurrectione aīa reſumat idē corp⁹ nūero qd̄ pri⁹ hūit: ⁊ arguit̄ ꝙ nō: q2 corp⁹ hūanū p corruptionē vſqꝫ ad elemēta reſoluit̄: ſz ille ptes elemētoꝝ in q̄s corp⁹ humanū reſolutū eſt nō ꝯueniūt cū corpore hūano qd̄ i ea reſolutū eſt niſi i mā p̄ᵃ: q̄ mō q̄lz alie ptes elemētoꝝ cū p̄dcō corpe ꝯueniūt. Si āt ex alijs ptib⁹ elemētoꝝ corp⁹ formaret̄ nō diceret̄ idē nūero. g̃ nec ſi ex illis ptib⁹ corpus repet̄ erit idem numero.

In oppoſitū arguit̄: q2 ſicut dicit Dama. li. 4. Reſurʳ ē ei⁹ qd̄ cecidit 2ᵃ reſurrectio: ſed hoc corpus qd̄ nūc gerimus per mortem cecidit. ergo idem numero reſurget.

In hac qōne erūt tres articli. In p̄ ponent̄ ꝯnes. In 2⁹ obieᶜᵉˢ. In 3⁹ ſolones.

Quantū ad p̄ᵐ articlm ſit p̄ma ꝯ. Ad vitatē reſurrectiōis reqrit̄ ꝙ aīa reſumat idē corp⁹ nūero qd̄ p̄us hūit. Hāc ponit. ſ. Tho. 4⁹. ſen. diſ. 44. q. 1. ar. 1. i ſolone p̄ᶜ. q. vbi recitatis diuerſis erroꝝb⁹ ſinaliter ſic ꝯcludit. (Predicti errores hereticoꝝ deſtrui p̄nt ex h̄ ꝙ vitati reſurreᶜᵗⁱᵒ p̄iudicāt quā ſacra ſcriptura ꝓfitet̄: nō. n. reſurrectio dici pt̄ niſi aīa ad idē cōp⁹ redeat: q2 reſurrectio eſt iterata ſurrectio: eiuſdē aūt eſt ſurgere ⁊ cadere: vnde reſurrectio magis reſpicit corpus quod poſt mortem cadit q̄ animam que poſt mortem viuit ⁊ ita ſi nō eſt idez corpus quod anima reſumit nō dicit̄ reſurrectio: ſz magl' noui corpis aſſūptio.) Hec ille. Itē Job. 19. dicit̄ in carne mea videbo deū ſaluatorē meuz loquitur autē de viſione poſt reſurrectionem: quod pz ex hoc ꝙ precedit: in nouiſſimo die de terra ſurrectur⁹ ſum: ergo idē numero corpus reſurget. ¶ Scda ꝯ. Ad idētitatē reſurgentis reqritur ꝙ habeat eādem materiam numero quā prius habuit. Hāc ponit ſcūs Tho. vbi ſupra arti. 1. in ſolutione 3ᶜ. q. que querit. Utrum oporteat puluereꝫ humani corporis ad eādem partem corporis que in eas diſſoluta eſt redire: vbi ſic dic̄. (In hac qōne dz cōſiderari quid fieri poſſit ſine idētitatis p̄iudicio: ⁊ qd fiet vt cōgruētia ſeruet̄. Quātū g̃ ad primū ſciēdū eſt ꝙ in hoīe p̄nt accipi diuerſe ptes totius. Unomodo diuerſe homōgenee vt diuerſe ptes carnis vel diuerſe partes oſſis: alio modo diuerſe partes diuerſaꝝ ſpēꝝ toti⁹ etherogenei. ſ. os ⁊ carnē. ſi g̃ dicat̄ ꝙ ps mā redibit ad aliā ptē eiuſdē ſpēi: h̄ nō faciet varietatē: niſi in ſitu ptiū: ſit⁹ aūt ptiū variat⁹ nō variat ſpēz in totis hōgeneis: ⁊ ſic ſi mā vni⁹ ptis redeat ad aliam nullū p̄iudiciū ꝯrīabit̄ idētitati toti⁹: ⁊ ita eſt ēt in exēplo qd̄ ponitur in l'ra ꝙ ſtatua non redit eadem numero ſcd̄m formā: ſed ſcd̄m materiā: ſic aūt ſtatua eſt hōgenea: q̄tū ad nō ſcd̄m formā accidentalē. Si aūt dicat̄ ꝙ materia vni⁹ ptis redit ad aliam ptē alteri⁹ ſpēi: ſic de neceſſitate nō ſolū variat̄ ſitus ptiū: ſed etiā identitas ipſaꝝ: ita tn̄ ſi tota materia aut aliqd qd̄ erat de vitate hūane nāe i vna i aliā trāſferat̄: nō aūt ſi aliqd qd̄ erat in vna pte ſuperfluū transferat̄ in aliā: ablata aūt identitate ptiū auferetur idētitas totius ſi loquamur de partibus eſſentialibus: non autem ſi loquamur de partibus accidentalibus: ſicut ſunt capilli ⁊ vngues de q̄b⁹ vt̄ loq̄ Aug⁹: ⁊ ſic pz qualiter tranſlatio materie de parte in partem tollit identitatem totius: ⁊ qualiter

non

Ad arg. Durā. ꝯ quartaꝫ ꝯcluſionem.

L. c. 50. Mortui q̄ i xp̄o ſunt reſurgēt primi quo ſenſu.

nõ:ſed loquẽdo ſcdꝫ ꝯgruẽtiã:magis ꝓbabile eſt ꝙ ẽẽ
ſitus priũ idẽ ſeruabit̃ i reſurrectiõe:ꝑcipue quãtũ ad
ptes eſſentiales ⁊ organicas:quãuis forte nõ quãtũ ad
ptes accñtales:ſicut ſũt vngues ⁊ capilli.) Hec ille. Si
mile dicit in ſolõne ad 3m pe.q. ¶ Tertio ꝯ. Si anima
Petri informaret corp9 vel mãꝫ corpis Pauli nõ eẽt
idẽ Petrus ꝗ p̃us. Hec ꝯ põt haberi ex dictis ſci Tho.
p.q̃lꝫ.q 6. vbi ſic dic̃. (Ad hoc ꝙ aliqd ſit idẽ nũero re
quiritur identitas p̃ncipioꝝ eẽntialiũ. Unñ qñcũqꝫ prin-
cipioꝝ eẽntialiũ i ipſo idiuiduo variet̃:neceſſe eſt iden
titatẽ numeralẽ ipſius idiuidui variari. cuiuſlibꝫ aũt
rei eẽntialia ſunt mã ⁊ for9. Unñ ſi accñtia variẽt̃ ⁊ mu
tentur remanẽtib9 p̃ncipijs eẽntialib9 indiuidui ipſuꝫ
idiuiduũ remanet idẽ. Cũ ꝗ p̃ncipia eẽntialia hoĩs ſint
aĩa ⁊ corp9:⁊ hec remaneãt:ſeq̃t̃ ꝙ reſurget eadẽ aĩa
⁊ idẽ corp9. Dõm eſt ꝙ corpa hoĩum reſurgẽt eadẽ nu-
mero.) Hec ille. Itẽ 2° ꝯ gen.ca9.81. ſic dicit. Et aũt
ipoſſe ſit vnã aĩaꝫ diuerſis corpib9 vniri ſic pꝫ. Anie.n.
hũane nõ dñne ſpẽ ab inuicẽ:ſꝫ ſolo nũero:aliogn ⁊ ho
mines ſpẽ differrũt. Dña aũt ꝫ numerũ eſt ꝫ p̃ncipia
mãlia.opꝫ ergo diuerſitatẽ aĩaꝝ hũanaꝝ ſcdꝫ aliquid
mãle ſumi.nõ aũt ita ꝙ ipſius anie ſit mã ꝑs.oñſum
eſt.n.ſupra ꝙ ſuba intellectualis nullã mãꝫ hꝫ. Relin
quitur ꝗ ꝙ ſcdm ordinationẽ ad diuerſas materias ꝗ
bus aĩe vniunt̃:diuerſitas ⁊ plĩtas aĩorũ ſumit̃ eo mõ
quo ſupra dict̃ i eſt. Si ꝗ ſunt diuerſa corpa:neceſſe eſt
ꝙ hẽant diuerſas aĩas ſibi vnitas.nõ ꝗ vna pluribus
vnitur. Adhuc. oñſuꝫ eſt ſupra aĩam vniri corpi ſicut
formã:formas aũt oꝫ eſſe ꝓprijs materijs ꝓportiona-
tas cũ ſe habeant adinuicẽ ſicut potẽtia ⁊ actus:ꝓprio
aũt act9 ꝓprie potẽtie correſpondet.non ꝗ vna aĩa pluribus
corporib9 vnit̃.) Hec ille. Ex qb9 pꝫ multiplex ꝓba-
tio cõcluſionis. Et in hoc p̃mus articulus terminatur.

Quantum ad 2m articulũ argũt̃ ꝯ ꝯnea põt9 ꝫ 3m ꝯ quã arguit Duran. di. ꝙ cui
cunqꝫ mãe aĩa vniat̃ in reſurrectiõe:ex quo eſt eadeꝫ
for9 ſcdm numeꝝ:ꝑ ꝯñs erit idẽ Petrus ſcdm nume-
rũ. Añs ꝓbatur ꝑ ſic ex nã mãe:ẜm Phm.7.meta.mã
ſcdm ſe:nec eſt qd:neqꝫ quãtũ:neqꝫ quale:nec aliud ꝑ
dicamentoꝝ:nec tñ eſt nihil:nec negatio:nec p̃uatio:ſꝫ
eſt tñ pura potẽtia ſuſceptiua formaꝝ corpaliũ ⁊ p̃ua-
tionũ:⁊ iõ dicit btũs Aug.12.confe\. ꝙ mã nec eſt cor-
pus:nec forma:nec aliqd de ſe formatũ:⁊ ſic eſt ꝓprie ni-
hil:⁊ tñ nõ eſt nihil:ſed eſt aliqd iforme receptiuũ oĩuꝫ
formarũ ⁊ Cõmentator de ſuba orbis dicit ꝙ mã ſub-
ſtantiat̃ ꝑ poſſe. Ex quo pꝫ ꝙ ad intrinſecã nãm mãe
nulla actualitas oĩo ꝑtinet:ſed pura potẽtialitas ad re-
cipiendũ q̃ñcũqꝫ actualitatẽ in mã poſſibilẽ recipi. ex
hoc arguit̃ ſic. Qñ aliqd nullã diuerſitateꝫ hꝫ ex ſe:ſed
oẽm quã hꝫ vł hrẽ põt trahit ex alio nõ ſolũ effectiue:
ſed ẽt formalr̃:tale dꝫ iudicari idem vel diuerſuꝫ ex
alio:ſed mã p̃ma in ſe ⁊ ex ſe nullaꝫ diuerſitateꝫ hꝫ ad
aliã mãꝫ:ſꝫ oẽm quã hꝫ vel habere põt trahit ex alio.ſ.
ex forma ſibi idita:⁊ ex dante formã. ex vno formalr̃
⁊ ex alio effectiue.ꝗ mã dꝫ iudicari eadem vel diuerſa
ſolũ ex forma ſibi indita. exiñte ꝗ eadẽ forma ola mã
ſibi vnita nũc ⁊ p̃us dꝫ iudicari eadẽ. Si aũt hoc:⁊ cõ-
poſitũ. maior de ſe manifeſta eſt. minor probat̃ ex nã
mãe:que eſt ꝙ mã ſit pura potẽtia. vt ſtatim dictũ eſt
qꝛ ex quo mã eſt pura potẽtia de ſe nõ hꝫ aliqd eẽ:ſed
ſolũ poſſe eſſe:ſꝫ totũ ſuũ eſſe eſt a forma:⁊ ꝑ ꝯñs idẽ-
titas ⁊ diuerſitas:cũ ab eodẽ hẽat qd̃lꝫ eſſe ⁊ eẽ vnum
in ſe:⁊ diuerſum ab alio. mã ꝗ cũ de ſe nullã hẽat iden
titatẽ:ſed ſolũ potentiã ad entitatẽ ex ſe nõ hꝫ aliquã
diuerſitatẽ:ſed ſolũ potentiã ad diuerſitatẽ. Et hoc eſt

ꝙ dicit Cõmentator ſup ẜm metaphy.ꝙ in fundamẽ
to nãe nihil eſt diſtinctũ. Uocat aũt fundamentũ nãe
mãꝫ p̃mã. ⁊ pꝫ minor. ſequit̃ ergo ꝯcluſio. ¶ Scdo ſic.
Niſi tota vnitas mãe ⁊ cõpoſiti eẽt a forma:tunc aĩal
qd nutrit̃ poſt ꝯuerſionẽ alimẽti nõ eſſet ſimplr̃ idem
qd p̃us ⁊ quo ad eſſentiã. ꝯñs eſt falſum. ꝗ ⁊ añs. Falſi-
tas ꝯñtis pꝫ per dama.lib.4.ca.5. vbi dicit ꝙ panis et
vinũ ⁊ aq̃ in corpus ⁊ ſanguinẽ comedẽtis tranſmutã
tur:nec tñ fit aliud corpus q̃ꝫ p̃.⁊ idẽ vr̃ ſentire arguens
p̃mo de gñõne. eſt ẽt ad h rõ:qꝛ ſi aĩal eẽt aliud eſſen
tialr̃ poſt nutrimentũ q̃ꝫ ante:aut eſſet aliud ꝫ totum
aut ẜm partẽ ſolũ. Nõ ẜm totum vt de ſe pꝫ. tunc enĩ
in omni nutri9 eſſet noua gñãtio:qd eſt falſum. Nec ꝫ
ptes:qꝛ aut ẜm formã:aut ẜm mãm. Non ẜm formã:
qꝛ vt dicit̃ in primo de generatiõe in hoc differt nutri- Tex. cõ. 41.
tio a gñõne ꝙ in nutritione nõ accipit mã nouã formã
que prius nõ fuit:ſed fit ſolũ ſub forma que prius exti-
tit. In gñõne aũt accipit materia nouam formaꝫ: que
oĩno non fuit nec ẜm materiam:qꝛ aut ẜm totum:aut
ẜm partem. non ẜm totum:qꝛ materia aĩalis ꝑexiſtẽs:
non ſimul tota abijcitur. ⁊ alia totaliter noua inducit̃
vt de ſe pꝫ. nec ẜm partem:qꝛ materia nõ habet de ſe
partem ⁊ partem in eſſentia ſua circũſcripta partiali-
tate q̃ntitatiua de qua nõ loquimur. ꝗ idem aĩal pmãſit̃
tus quo ad ſubſtantiã in toto ⁊ in parte eſt ante nutri-
tionẽ. ⁊ poſt. ⁊ ſic pꝫ falſitas cõſequẽtis:ꝓbatio ꝯñe:qꝛ
per nutritionẽ forma aĩalis fit de nouo in materia ali-
menti:que ſi de ſe haberet aliquã vnitatem preter illã
quã habet a forma. tunc materia poſt nutritionem dif
ferret a materia ante nutritionem:ſicut differt totuꝫ a
parte:⁊ per ꝯñs eſſet aliud aĩal ſaltem in parte. pꝫ ꝗ ꝙ
materia de ſe nullã hꝫ identitatẽ aut diuerſitatem niſi
quã hꝫ a forma:⁊ ſic manẽte eadem forma:erit eadem
materia vnicũqꝫ veniat:⁊ per ꝯñs idem compoſitum.
¶ Tertio arguit:qꝛ rões ꝑtis oppoſite nõ ꝓcedũt. Ar-
guũt.n. ſic qdã dicentes ꝙ ſi anima Petri vniret̃ ma-
terie nõ quã hic hũit:ſed illi quã Paulus hũit nõ eſſet
hõ idẽ numero ſimpliciter:qꝛ variato vno de illis que
ſunt de neceſſitate ad vnitatem compoſiti variat̃ cõ-
poſitum:ſed ſic eſt hic. ꝗ ⁊c. Maior ab oĩbus cõcedit̃.
ꝓbatio minoris quo ad illam partẽ ꝙ.ſ. vnitas cõpoſi
ti dependet non ſoluꝫ ex forma:ſed ex forma ſimul et
materia:qꝛ ab illo hꝫ aliquid vnitatem a quo entitatẽ
ſed cõpoſitum hꝫ entitatem eſſentialẽ non ſoluꝫ a for-
ma:ſed a forma ⁊ materia ſimul:alias tota entitas et
eẽntia hominis eſſet in aĩa ſeparata. ergo ⁊ vnitatẽ eẽn
tialẽ. Itẽ ꝓbatio ꝙ materia nõ ſit vna vnitate ſue eẽn
tie que eſt potentia a forma:qꝛ vnum cõuertit̃ cuꝫ en-
te. Unñ ſicut in materia eſt triplex entitas. ſic ⁊ triplex
vnitas. eſt eniꝫ in materia p̃ma potẽtia q̃dã a ſolo deo
effectiue:⁊ a nullo alio quomocũqꝫ. 2° participat a for-
ma eẽ actuale. 3° a q̃ntitate eẽ extẽſum. ꝑ debet̃ vnitas
ſubſtãtialis potẽtialis. 2° vnitas ſubſtãtialis actualis:
3° vnitas accidentalis que eſt p̃ncipiuꝫ numeri. modo
iſta vltima numeratur nũero quãtitatis cuius eſt effe
ctus formalis ita ꝙ illi qui dicunt ꝙ in augmẽto tota
q̃ntitas ꝑexiſtẽs corrumpitur ⁊ noua generat̃ non pñt
ſaluare ꝙ ſit idẽ quãtũ pueri ⁊ ſenex:ſꝫ ſit idẽ hõ. ⁊ ſilr̃
ſi in corpore xp̃i viuo ⁊ mortuo reſuſcitato nõ eẽt eadẽ
quantitas numero:non eſſet idẽ quãtuꝫ numero. Sed
quo ad 2m eſt vnitas actualis ſubſtãtialis a forma ſub
ſtãtiali. vñ iſta eſt tota a forma ſubſtantiali ⁊ ſola. ſicut
p̃ma a for9 accñtali. 3° ẽ vnitas põlis quã hꝫ a ſe nõ ab
alio formalr̃:ſicˇ nec entitatẽ vbi gr̃a. In gñãtõ ⁊ corru
ptõ ẽ vna mã nuõ nũeroſitat̃ eẽntiali põli:nõ actua

limet accidẽtali. Hãc rõnẽ aliq deducũt alr dicẽtes ſic
ꝓb eodẽ hȝ aliqd vnitatẽ ⁊ entitatẽ in ſe:⁊ diſtinctionẽ
ab alio:ſed mã hȝ entitatẽ eẽntialẽ nõ a for͂:nec per
for͂:ſȝ nõ ſine for͂.ꝰ hȝ vnitatẽ ĩ ſe ⁊ diſtinctionẽ ab
alio nõ a for͂:nec ꝑ for͂ nõ ꝰ hȝ mã totã vnitatẽ ⁊ di
ſtinctionẽ a for͂:ſic ſupponũt ꝓces rõnes. Probatur
minor tripl'r. Pͥo qꝛ mã eſt ingenerabilis ⁊ ĩcorrupti
bilis:vt dr̃ ꝑ phyſicoꝝ:ſȝ nulla entitas q̃ ſit in mã per
Tex.cõ.43. for͂ vel a for͂ eſt ĩgnãbilis ⁊ ĩcorruptibilis cũ ꝑ gnõ
nẽ acq̃rat ⁊ ꝑ corruptionẽ amittat̃.ergo ⁊c̃. Itẽ 2ͦ.real'
ꝯpõ ẽ ad minꝰ duoꝝ realr differẽtiũ:ſȝ mã ⁊ for͂ faciũt
ꝯpõnẽ eẽntialẽ vel realẽ.ꝰ ſunt duo realr diſtincta:qͦd
nõ eſſet niſi mã ſȝ ſe hr̃et aliquã realẽ vnitatẽ ꝑter illã
quã hȝ for͂. Itẽ 3ͦ ſubȝ manet idẽ ſub vtroqȝ termino
trãſmutatiõis:ſȝ mã ẽ ſubȝ trãſmutatiõis q̃ ẽ a for͂ in
formã.ꝰ eadẽ eſt mã ſub diuerſis formis:qͦd nõ poſſet
eẽ ſi mã hr̃et totã vnitatẽ ſuã a for͂. Sȝ ꝙ iſte rõnes ñ
ꝯcludãt pȝ:qꝛ cũ mã de ſe ſit ĩ pura põ ad eẽ ex tali enti
tate ꝯpetit ei duplex diſtinctio:vna qua diſtiguit̃ a pu
ro nõ ente:ꝑ h̄ ꝙ ipſa ẽ aliq̃ mõ ens. Alia q̃ diſtinguit̃
ꝓb actu ꝑ h̄ ꝙ ipſa ẽ poͣ:⁊ de hac duplici diſtĩctiõe ꝓ
cedit rõ:q̃ ꝓbat ꝙ mã hȝ aliquã entitatẽ ⁊ vnitatez in
ſe:ꝑ quã eſt ĩgnãta ⁊ ĩcorruptibilis:⁊ alia a for͂ realr:⁊
ſubȝ trãſmutatiõis q̃ eſt a for͂ ĩ formã:⁊ ad h̄ ſufficit
entitas põlis ſolũ ⁊ vnitas ꝓportionabil'r ei corñdẽs.
Sȝ de hac nõ loqmur:ſȝ ſolũ q̃rimus de diſtinctione
mãe a mã ⁊ eiꝰ vnitate. Talẽ aũt diſtinctionẽ ĩpoſſe ẽ
ĩuenire in mã ſȝ ſe:cũ oĩs mã ſit pura poͣ tñ:⁊ ꝑ hoc
vna nõ põt diſtingui ab alia ſȝ cõez rõnẽ poͣ:cũ in hac
ꝯueniãt. Nec ſcđm nũeralẽ diſtinctionẽ poͣ a poͣ:qꝛ nu
merꝰ eoꝝ:q̃ ſũt vniꝰ rõis ſupponit actualitatẽ eoꝝ ſeu
entitatẽ actualẽ eoꝝ q̃ nũerant̃:ſi ſũt actu pl'a. Si aũt
ſolũ pñt eẽ ⁊ nondũ ſũt pñt qđẽ pl'a eẽ ſȝ nũex:ſȝ nõ
dũ ſũt. Cũ ꝰ mã ñ hẽat aliquã entitatẽ actualẽ ſcđȝ ſe:
ſȝ oẽȝ quã hȝ hẽat ꝑ formã ⁊ a for͂. Cõſequẽs ẽ ꝙ ſm
ſe nõ pt hr̃e aliquẽ nũex q̃ diſtiguat̃ actu ab alia mã.
Si ãt aliq̃ dr̃et ꝙ tota diſtĩctio nũeral'ẽ qđẽ ꝑ formã
vel a for͂:ſȝ ſolũ quãtũ ad fieri:nõ aũt q̃tũ ad ꝯſerua
ri:⁊ ꝑ h̄ mã q̃ ẽ fcã ꝑ for͂ diuerſa nũero a q̃cũq alia
mã ſꝑ remanet alia:nec recipit aliã vnitatẽ nũeralem
ſub q̃cũqȝ for͂ fiat de nouo:ſȝ ſꝑ retinet ꝑexitez:⁊ ſic
nõ oȝ ꝙ mã q̃ ſit ſub alia for͂ ſit eadẽ nũero cũ oĩ mã
q̃ ꝑꝰ fuit ſub eadẽ. Dĩm ꝙ nõ vȝ:qꝛ ſȝ in cauſis efficiẽ
tibꝰ aliqd poſſit eẽ cã ĩ fieri ⁊ ñ ĩ ꝯſuari:nõ tñ ĩ cauſis
for͂alibꝰ. Nihil.n.põt eẽ albũ ſine albedie.cũ ꝰ for͂ ſit
cã ẽtitatis ⁊ vnitatis mãe:ꝑ quã vna diſtigait̃ ab alia
nõ efficiẽs:ſȝ for͂alis:ĩpoſſe eſt talẽ diſtĩctionẽ fieri vel
ꝯſuari ſine for͂. Pȝ h̄ ꝙ remanẽte eadẽ for͂a ſȝ nũex
q̃cũqȝ mã aducĩat:⁊ vñcũqȝ eſt idẽ hõ ſcđȝ nũex:ꝑꝑ
h̄ ꝙ tota vnitas actual' cuiuſcũqȝ rei eſt a for͂a. ¶ 4ͦ
arguit:qꝛ ſȝ hãc viã euadũt̃ multe difficultates q̃ ſunt
circa mãȝ reſurrectiõis:ſicẽ illa de coſta Ade de qua
for͂atũ eſt corpꝰ mulieris:vt dr̃.gen.2ͦ.⁊ ita illa q̃ q̃rit̃:ſi
aliq̃s hõ nutrit̃ ex carnibꝰ alteriꝰ hoĩs:⁊ de ſupfluo ali
mẽti generet̃ aliꝰ hõ:ĩ q̃ illoꝝ talis reſurgẽt. Scđm.n.
ea q̃ dcã ſũt ꝑꝰ nõ dr̃nt q̃tũ ad vnitatẽ nũeralẽ reſurgẽ
tis ĩ q̃ tal' mã reſurgat cũ ipſa de ſe nullez hẽat vnita
tẽ aut pluralitatẽ:ſȝ oĩa iſta ꝯpetũt ei ꝑ formã q̃ ſi eſt
eadẽ totũ ꝯpoſitũ erit idẽ. Hec Durã. ¶ Cõtra eãdem
ꝯnẽ arguit Jo. de neapoli. 2ͦ q̃dlȝ.q.6. vbi ſic dic̃. (Si
aĩa Petri vniret̃ mãe Pauli vl' lapidis eẽt idẽ Petrꝰ
nũero q̃ fuit:qͦd põt ſic ꝓbari. Exñte eadẽ for͂a nũero:⁊
eadẽ mã eſt idẽ ꝯpoͣ nũero:ſȝ ſic eſt in ꝓpoſito.ꝰ ⁊c̃.
Maior pȝ de ſe:qꝛ ſicut entitas real' ꝯpoſiti dependet
intrinſece ⁊ eſſentialr ex ſola entitate mãe ⁊ for͂; ſic ⁊

vnitas nũeralis ex vnitate nũerali. Minor ẽt q̃tũ ad
vnã ꝑtẽ ſupponit̃.ſ.ꝙ ſit eadẽ for͂:ſȝ q̃tũ ad aliã decla
rat̃. Ad cuiꝰ euidentiã ſciẽdũ eſt ꝙ duplex vnitas at
tribuit̃ mãe.ſ.intrĩſeca ⁊ eẽntial':⁊ illa eſt poͣ q̃daȝ de
gñe ſubẽ:⁊ q̃tũ ad tales vnitatẽ dr̃ eſſe vna mã oĩum
gnãbiliũ ⁊ corruptibiliũ:ſeu ĩuicẽ trãſmutabiliũ:vt pȝ
in ꝑ de gnõne:⁊ alia eſt ſupueniẽs.ſ.vnitas actual':⁊ hec Tex.cõ. 17.
eſt ẽt duꝑ qꝛ q̃dã ẽ ſubal':quã.ſ.hȝ a for͂ ſubali rõne cꝰ
dr̃ eſſe vna mã ĩ vno ꝯpoſito:⁊ q̃dã eſt actual' accñtal'
quã hȝ a quãtitate dimẽſiua ſȝ quã dr̃ eſſe vna mã ge
nerati ⁊ corrupti:qꝛ for͂ eaꝝ ſuccedũt ſibi in eadez ꝑte
mãe:mã aũt ꝑtialitatẽ hȝ a quãtitate dimenſiua:ſȝ cõ
ſtat ꝙ ſi aĩa Petri vniret̃ mãe lapidis vl' Pauli eſſet
eadẽ mã q̃ ꝑꝰ extitit ſub for͂ Petri ꝑ mõ identitatis ⁊
2ͦ. Ad vnitatez ẽt nũerales ꝯpoſiti iſte due vnitates
mãe ſufficiũt:nec req̃rit̃ 3ͦ. Qͦd ꝓbat̃ dupl'r. Pͥo qꝛ
pl'es ꝑtes mãe q̃titatiue diſtĩcte pñt ꝯcurrere ⁊ de fcõ
ꝯcurrũt ad vnũ nũero:vt pȝ de diuerſis ꝑtibꝰ mãe elto
rũ ꝯcurrẽtibꝰ ad gnãtionẽ mixti qͦd eſt vnũ nũero:⁊ õ
mã cibi ⁊ cibati q̃ ꝑꝰ nutritionẽ ſũt ĩ nutrito:qͦd ẽ vnũȝ
nũero. 2ͦ qꝛ ſi aliq̃ mulier de carnibꝰ hũanis nutriret̃:
ſic ꝙ mã fetꝰ fuiſſet ſub for͂ ſubali alteriꝰ hoĩs:⁊ tãdẽ
ꝓles ꝯtinue de hũanis carnibꝰ veſceret̃:ꝯſtat ꝙ in re
ſurrectiõe finali mã talis ꝓlis eẽt ſub formis illoꝝ ho
minũ q̃x carnibꝰ talis ꝓlis nutrita fuiſſet:⁊ tñ̃ eiꝰ pa
rs:⁊ ꝑ ꝯñs ſub for͂ talis ꝓlis eẽt alia mã iſto mõ ab ea
que ꝑꝰ fuit ſub eadẽ for͂:⁊ tñ talis eẽt idẽ hõ in nũero
q̃ ꝑus fuit ꝑꝑ vnitatẽ nũeralẽ for͂ ſubalis:⁊ ꝑꝑ vnitatẽ
mãe nũeralẽ ꝑͣ ⁊ 2ͣ de tribꝰ ꝑdictis q̃uis deeſſet
3ͣ.ꝰ ꝑdicte due ſufficiũt ad vnitatẽ nũeralem ꝯpoſiti:
nec req̃rit̃ 3ͣ. Per qͦd ẽt pȝ ꝯ ꝓncipalis:ꝙ ſi aĩa alicuiꝰ
hoĩs deſineret eẽ in tota ſua mã ⁊ de nouo vniret̃ toti
alicui alteri mãe eẽt idẽ hõ nũero q̃ fuit. ¶ 2ͦ ꝓncipa
liter qꝛ hãc 2ͣ ꝯnem cũ ꝑdicta ſcđa rõne expͥſſe ponit
Aug. 22. de ciuitate dei.ca.20. vbi agẽs de reſurrectiõe
finali querit de illis q̃ veſcũt̃ carnibꝰ hũanis ſub q̃ for
ma reſurgẽt.⁊ rñdet ꝙ ſub for͂a illoꝝ q̃x fuerunt ille
carnes:⁊ mã in tali hoĩe deꝰ aliũde ſupplebit:⁊ nihilo
minus erit idẽ hõ nũero q̃ fuit. vñ dicit ſic. Querit̃ cuiꝰ
caro hoĩs mortui ẽt ſit viuẽtis caro:cui potiꝰ eoꝝ in re
ſurrectiõe reddat̃:vt pote q̃ſpiã ꝯfectus fame atqȝ cõ
pulſus veſcat̃ cadaueribꝰ hoĩuȝ:⁊ ſubdit rñſionẽ pau
cis interpoſitis. Reddet̃ caro illi hoĩ:cuiꝰ caro hũana
ꝑmitus eẽ cepit ſua. Illi vͦo quẽ fames exinaniuit ab eo
q̃ põt ẽt exalata reuocare reddet̃:⁊ ſubdit qͦd eſt ad ꝓ
poſitũ. q̃uis ⁊ ſi oĩbꝰ ꝑijſſet modis:nec vlla eius mães
in vllis nãe latebris remãſiſſet:vñ vellet eã repararet
ops. ¶ 3ͦ qꝛ hec vr̃ eẽ ſnĩa Jo. bap. math. 3. Potẽs eſt
deus de lapidibꝰ iſtis ſuſcitare filios Abrahe. ex q̃ vr̃
ꝙ aĩe filioꝝ Abrahe q̃ iã mortui erãt poſſent vniri ma
terie lapidis:⁊ eẽnt nihilominꝰ idez filij Abrahe q̃ fue
rãt vñ dicit Tho. ſup math. ꝑdicta vͣba exponens:in q̃
dei indicat potentiã:vt q̃ de nihilo cũcta fecerat:poſſit
⁊ de ſaxis duriſſimis ꝓplm ꝓcreare. Prima.n. ſũt ru
dimenta fidei credere deuȝ poſſe q̃cqd velit. Hec Jo.
Et in hoc ſcđs articulus terminatur.

Quantũ ad tertiũ artͣ rñdendũ eſt obiectioni
bus ſupradictis. Et q̃dez ad ꝑͣ Duran.
dr̃ ꝑ ꝙ vtiqȝ vex ẽ ꝙ mã ꝑꝰ ĩ ſui pura eẽnꝰ ꝯſiderata ñ
ĩcludit ĩtrĩſece actualitatẽ aliꝗ.ꝰ ꝑdicamẽto ꝙ:ſȝ poͣ
ſubales ⁊ eſſenͣ põlem ad recipiendũ q̃lȝ tales:ſm tñ
certũ ordinez. Dr̃ 2ͦ ꝙ mã ꝑꝰ ꝑus q̃ ſit ſubea diuerſis
formis ⁊ ꝯſiderata ꝑ illo ꝑoꝛi:vt ꝑcedit vnionez ſui ad
for͂ nullã hȝ ꝑtitionẽ:nec diſtõnẽ actualẽ ĩ ſe:nec vna
mã aut ꝑs mãe ad aliã: hȝ tñ ordinẽ ad diuerſas for

mas

mas qbus põt ſubyci:⁊ ꝯſiter potẽtiã ad actualẽ diſtin
ctionẽ:⁊ ad ſui ꝑticipationẽ ſ3 numeꝝ:ita ꝙ ſ3 diuer/
ſas ſui ptes ſubyciaꝛ diuerſis formis vni⁹ rõnis:⁊ di
uerſaꝝ rõnũ. Dr̃ 3ᵒ ꝙ diuerſe ptes mãe poſtq̃ fuerũt
ſub diuerſis formis vnius vel diuerſaꝝ rõnũ ꝑpetuo
retinẽt aliquẽ ordinẽ: vel iclinationẽ: vl ꝓportionẽ: aut
reſpcũ3: vel aliquã bitudinẽ ad formas ſub qb⁹ fuerũt:
quẽ vel quã nõ hñt ad formas qb⁹ nũq̃ iformate fue/
rũt. Sic mã q̃ fuit ſub for⁹ Ade h3 aliquẽ re⁹ᵒ ad aiaꝫ.
Ade quẽ nõ h3 ad aiaꝫ xpi vel alteri⁹ cui⁹ nũq̃ fuit ps
Dicit 4ᵒ ꝙ l3 vna ps mãe nõ hẽat actualẽ diſtinctio/
nẽ ab alia pte mãe: nec actualẽ vnitatẽ: aut idẽtitatem
ſubalẽ: aut accñtalẽ ad ſeipſaꝫ vel ad aliã effectiue: aut
formalr̃ ex ſeipſa: ſed ex efficiẽte:⁊ ex for⁹ ſubali: aut ac
cidẽtali: tñ talis diſtinctio ⁊ vnitas mãe ad mã3 nõ ſo
lũ depẽdet ex efficiẽte effectiue:⁊ a for⁹ formalr̃: veruꝫ
ẽt ſubiue ⁊ fũdamẽtalr̃ ex ipa mã: ſicut cetere relões
depẽdẽt ex fũdamẽto ⁊ ſubo:⁊ termino:⁊ iõ ad idẽtita
tẽ talis reſpcũs ñ ſufficit vitas for⁹: niſi cũ h ſit vnitas
ſubi ⁊ mãe. nõ g̃ ſeqꝛ ꝙ ſtãte vnitate for⁹ ſubalis ois
mã ſibi ſubiecta ſit eadẽ: nec ꝙ oẽs mãe vnite aie Pe
tri ſil vel ſucceſſiue ſint eadẽ mã. Dr̃ 5ᵒ ꝙ illa ꝓ⁹ rõ ſe/
ipſaꝫ deſtruit: qꝛ ſi ex idẽtitate for⁹ ſeqꝛ idẽtitas mãe.
g̃ ꝑ oppoᵐ ex diuerſitate formaꝝ ſeqꝛ diuerſitas mãe
rũ eis ſubiectaꝝ. Cũ g̃ mã ꝓ ſubta aie Petri:⁊ mã ſcdo
ſubiecta eidẽ maneãt ſub diſtictis formis ſubalib⁹ ⁊ ac
cidẽtalib⁹: qꝛ mã q̃ deſyt eẽ ſub aia Petri nõ ẽ annihi
lata: ſ3 iformaꝛ aliq̃ alia for⁹ ſubali diſtincta ab aia
Petri. g̃ ille mãe ſũt actualr̃ diſtícte:⁊ ex alia pte zᵐ te
ſũt actualr̃ idiſtícte. g̃ ſil ſũt actualr̃ diſtícte ⁊ idiſtícte
qõ ẽ ꝯdictio. De ꝑdictis Pe. de. p. ſic dicit. Põt dici ꝙ
mã q̃ eſt ſub vna for⁹ diſtĩguiꝛ eẽntialr̃ ab illa q̃ ẽ ſub
alia. Ex q̃ aũt ſemel diſtícta ẽ ꝑ q̃ſcũq3 formas trãſeat
diſtícta remaneat ſi redeat ad eandẽ forᵃᵐ. Vñ ſi aia
Petri vniaꝛ mãe Pauli q̃ remãſit i oſſib⁹ vl reliquiys
pauli ꝑꝑ vnitatẽ for⁹: hñ mã q̃ nũc ẽ Pe. h3 eãdẽ actu/
alitatẽ nũero quã mã olĩ Petri hñit: ſ3 loq̃ndo de eẽn
tia mãe i ſe ñ ẽ idipſũ qõ illa ẽ: nec qõ illa fuit: qꝛ mã q̃
fuit Petri ſ3 entitatẽ ſuã põl eẽ: aut corrupta ẽ: aut remã
ſit. Nõ põt dici ꝙ ſit corrupta: qꝛ ẽ icorruptibil. Et pte/
rea: ſi eẽt corrupta: mã ſuccedẽs nõ eẽt iſta: qꝛ ens non
eſt nõ ens. Si aũt nõ ẽ corrupta. ſ3 ſub for⁹ oſſis vel re
liqaꝝ ei⁹: nõ põt dici ꝙ mã ſuccedẽs ſit idipſu3 qõ mã
ꝑcedens: cũ diſtĩguanꝛ formis: nec ꝙ ſit aliqd qõ illa
fuit: qꝛ ipa eſt idip3 qõ fuit: qꝛ nũq̃ corrupta fuit ꝑꝑ
qõ reſtat ꝙ iſta mã ẽ mã Petri. Illa aũt nõ ẽ mã Pe/
tri: ſ3 fuit: qꝛ nõ iformaꝛ nũc aia Petri: ſed ꝑus: ꝑꝑ qõ
Pe. nõ ẽ ille q fuit: qꝛ nõ h3 ptẽ eẽntialẽ quã ꝑus hñit:
ſ3 h3 aliq̃ quã nũq̃ hñit. Si qs g̃ velit ſuſtinere ꝯẽm
opinionẽ põt dicere ad ꝑmã rõnẽ Durãdi. ꝙ mã h3 di
uerſitatẽ a for⁹ mõ q̃ dcm̃ eſt: qꝛ ſicẽ quãtitas ſi migra/
ret de ſubo in ſubm daret idẽ eẽ q̃tũ diuerſis: q̃ tñ ha/
berẽt diuerſa eẽ ſubalia. eꝫ aũt ſi vnũ ſubꝫ trãſiret de
quãtitate i quãtitatẽ hẽt diuerſa eẽ quãta:⁊ vnuꝫ eſſe
ſubale qõ ꝯuertiꝛ cũ ente: ſ3 q̃ ſil hñt vnã quãtitatem
ſunt vna ſuba ꝑfecta: q̃ ſil duas: diuerſe: ſic ẽ de mã re⁹
forme: qꝛ trãſiẽs de forma i formã retinet vnitatẽ eẽn/
tialẽ potẽtialẽ recipiẽs diuerſas actuales. vnde ſũt due
vnitates in cõpoſito: q̃uis nõ ſit niſi vna for⁹:⁊ h eſt ſi
gnũ ꝙ hãc vnitatẽ nõ h3 mã a ꝯpoſito: alias non eſſet
niſi vna vnitas mãe ⁊ for⁹: ſicut vnitas nũeralis i vno
quãto nõ eſt niſi vna oĩuꝫ vna quãtitate affectoꝝ. Vl/
teri⁹ ſi for⁹ migraret de mã i mãꝫ daret idẽ eẽ accñta/
le mãeb⁹ hñtib⁹ diuerſã eſſentiã: ſ3 qñ actu due forme
iformãt mãꝫ faciũt ipſaꝫ diſtíctã ⁊ qñ vna for⁹ iſtas

mãs facit oẽs vnã actu. Et aũt mã non ſit qd: vel q̃le
vel quãtũ ⁊c. Verũ ẽ actu: ſ3 po⁹. ſic ẽ qd: qõ nõ ẽ aliõ:
qꝛ eſt i ꝑte ſube:⁊ ide eſt ꝙ ꝑ actuaꝛ ꝑ qd:⁊ nõ ꝑ q̃le
vel q̃tu ⁊c. Hec P. ⁊ hñ. ¶ Ad zᵐ dicit. P. ꝙ nutritus
mutaꝛ ſubalr̃: qꝛ nutritio eſt mutatio ſubalis nõ acci/
dẽtalis. vñ alimẽtũ nutrit inquãtũ qd: qꝛ ex nõ ſubye
nõ fit ſuba: nec ex nõ quãtis quãtũ: g̃ cũ nutritio ſit ꝑꝑ
reſtaurationẽ deꝑdite ſube deꝑdiꝛ ⁊ reſtauraꝛ: nõ aũt
tota: nec pars que eſt forma: nec pars que eſt materia:
ſ3 ꝑ ptes: aliter tñ deꝑdiꝛ: ⁊ alr̃ reſtauraꝛ: nã cũ ex re/
ſolutione nutriti ꝯtigat alalia gnãri: qõ nõ eſt ſine ma/
teria põt dici ꝙ illa mã que ꝑ deꝑditionẽ ⁊ ꝯſũptionẽ
hũidi a calido ꝯſũiꝛ eſt alia mã actualr̃ ab illa q̃ rema
net: qꝛ diſtĩguiꝛ ꝑ formã ei⁹ qõ gnãꝛ inde. Materia
ṽo q̃ addiꝛ cũ ſit ſub eadẽ for⁹ nõ diſtĩguiꝛ ab illa: cui
addiꝛ:⁊ ſic in additiõe fit mutatio ſcdm ptẽ eẽntialeꝫ
mãlẽ: nõ actualeꝫ: ſed potentialẽ: qꝛ facta additione eſt
potentia facta in toto ad maiorẽ quãtitatẽ ꝑ augmen/
tũ q̃ prius nõ erat. Qñ aũt dr̃ ꝙ ſi materia hẽret de ſe
vnitateꝫ retineret eã. Dcm̃ ꝙ mã vnitatẽ eſſentialeꝫ
h3 de ſe ⁊ a ſe: ſ3 ois diſtinctio eſt ꝑ actũ. Vñ nõ diſtin/
guitur vna materia ab alia niſi qñ eſt ſub alia forma.
Propter qõ illa que addiꝛ ſub eadẽ forma nullo mõ
diſtĩguiꝛ: ſed illa que ſeparatur diſtĩguiꝛ: qꝛ fit ſub alia
forma: ſiue ſeparetur quanta qõ magis vr̃: ſiue nõ quã
ta: per hoc ꝙ eſt ſub quãtitate: quando actio ꝑmo eam
attingit. Hec Pe. ⁊ concorditer dictis ſancti Tho. vñ
ſanctus Tho. ſententialiter ſoluit illud argᵐ in multis
locis. Nam prima parte. q. 119. arti. primo arguit ſic. 5.
loco. (Si alimentuꝫ in virtutem humane nature trã/
ſiret: nihil eſt in homine qõ nõ poſſet recedere ⁊ repa/
rari: qꝛ id qõ in hoie generatur ex alimento:⁊ recedere
⁊ reparari poteſt. Si ergo diu viueret ſequeretur ꝙ ni/
hil qõ in eo materialiter fuit in principio ſue generatio
nis finaliter remaneret in ipſo:⁊ ſic nõ eſſet idẽ hõ per
totam vitam: cum ad hoc ꝙ aliquid ſit idem numero
requiratur identitas materie. Hoc aũt eſt incõueniẽs:
nõ ergo alimentũ tranſit in virtutẽ3 humane nature.)
Ecce argumentũ. Sequiꝛ reſpõſio. (Dcm̃ (inquit) ꝙ ſi/
cut phs dicit in primo de generatione quando aliqua Tex. cõ. 30.
materia per ſe conuertitur in ignem dicitur ignis gene
rari: quando autem conuertitur in igne3 preexiſtenteꝫ
dicitur ignis nutriri: vnde ſi tota mã ſil amittat ſpẽm
ignis ⁊ alia mã ꝯuertaꝛ i ignẽ: erit ali⁹ ignis nũero. Si
ṽo paulatim cõbuſto vno ligno aliud ſubſtituaꝛ:⁊ ſic
deinceps quouſq3 oĩa ꝑma ligna ꝯſumãꝛ ſemꝑ rema/
net idẽ ignis nũero: qꝛ ſꝑ illud qõ addiꝛ trãſit in ꝑexi/
ſtens:⁊ ſilr̃ eſt intelligendũ in corꝑib⁹ viuentib⁹: in qb⁹
ex nutrimento reſtauraꝛ id qõ per calorem naturaleꝫ
conſumetur.) Hec ille. Simile ponit zᵒ ſen. diſ. 30. q.
z. arti. ꝑmo in ſolutione quarti argumẽti. o. (Cũ illud
qõ aduenit ex alimento ad gnãtũ fit ꝑmixtũ ei qõ ꝑus
erat:⁊ ſimplr̃ vnũ effectũ ex ambobus fit: ſꝑ fit deꝑdi/
tio in vtroq3 ꝓportionabiliter: vñ oꝫ ꝙ de vtroq3 re/
maneat ꝓportionabiliter:⁊ iõ nũq̃ contingit ꝙ totuꝫ
illud qõ prius erat abſcedat: ita ꝙ nihil prioris mate/
rie remaneat: ſ3 ſemꝑ manet aliqd:⁊ illud qõ aduenit
eſt vnuꝫ cũ eo qõ ꝑerat effectum:⁊ iõ eadẽ mã ⁊ ideꝫ
indiuiduũ manet ꝑ totã vitã: ſicut p3 etiaꝫ in igne: qui
nutritur lignis: ſꝑ. n. manet idẽ nũero ignis: q̃uis qbuſ/
daꝫ lignis appoſitis alia ꝯſumanꝛ: qꝛ illõ qõ aduẽit ſꝑ
efficiꝛ vnũ cuꝫ eo qõ ꝑerat:⁊ magis eẽt ſilr̃ ſi heret cõ
mixtio ſcdm totũ: ſicut eſt i nutrimẽto. Secus aũt eẽt
ſi ex mã aduenientẽ generareꝛ ignis vel caro ſeorſum:
tũc enĩ ꝓpter diodã diuerſitatẽ mãe eẽt diuerſitas ſe/

eādē nūeꝝ.) Hec ille. Sile dicit ꝑ q̄libet.q.5.in ſolone ſcōi. (Ueritas igr hūa^e nāe ⁊ cuiuſlꝫ alteri^9 rei ē a ſpē ⁊ iō cū illō qḋ ē ī hoīe maneat ſꝫ ſpēꝫ q̄uis nō maneat ſꝫ māꝫ nihilominꝰ vitas hūane nāe dr̄:nec deſinit hō idē eē nūero ꝑꝑ mutatiōeꝫ q̄ ē ſꝫ māꝫ:qꝛ nō tota mā ſil' a for^a abſtrahit̄:vt alia tota ſil' for^am accipiat. Hoc enī eēt gn̄atio ⁊ corruptio. ſic̄ ſi tot^9 vn^9 ignis extingueret̄:⁊ ali^9 tot^9 accēderet̄:ſꝫ aliq̄ ꝑs māe ꝯſūit̄:⁊ aliq̄ in locū ei^9 ſubrogat̄:q̄ efficit̄ vna mā cū ꝑcedēti vl ꝑexiſtēti:ꝑ h̄ q̄ ei adiūgit̄ ad ſuſcipiēdū eādē formā humanā corpis:ſic̄ ſi vnū lignū ignis ꝯſumat̄:⁊ aliō loco ei^9 appōat̄ erit idē ignis nūero.) Hec ille. Ex qb^9 ꝑꝫ ꝑ q̄ nullo^a eſt ſile de alietate māe q̄ aduenit nutrito:⁊ ō alietate māe q̄ aducērit aīe Petri in caſu nr̄o. Nā in ꝑ caſu ſp rēanet vna mā ſꝫ nūeꝝ aliq̄li vnitate ⁊ idētitate:nō aūt in z^o caſu:⁊ iō ī z^o caſu nō eēt idē idiuiduū nūero ſic̄ ī ꝑ. Si aūt q̄rat̄ vtꝝ ī ꝑ caſu ſit vnū ⁊ idē idiuiduū nūero ſimplr̄. Dōꝫ mihi vr̄ q̄ ē idē ſimplr̄ q̄ ad for^am:nō aūt ē idē oīo ſimplr̄ q̄^m ad māꝫ:potiſſime cū Phs dicat z^o de gnōne q̄ nutriti q̄lꝫ ꝑs manet eadeꝫ ſꝫ ſpēꝫ nō ā manet eadē z^m māꝫ:qs.n.neſciat q̄ mā aīalis nutrimēto vtētis ꝑ calorē nālē aliqd dēpdētis:⁊ ꝑ v̄tutē nutritiuā aliqd reſtaurātis nō hꝫ tātā vnitateꝫ vel idētitatē a ꝑn^o vſqꝫ ad finē:q̄tā hꝫ mā corpoꝝ celeſtium:nec q̄tā hēbit mā corpoꝝ glificatoꝝ:⁊ iō non oꝫ q̄rere tātā vnitatē aut idētitatē ſꝫ nūeꝝ ī gnābilib^9 ⁊ corruptibilib^9. ī qb^9 ē ꝯtinua ꝑditio ⁊ acq̄ſitio māe q̄ta eſt ī corpib^9 celeſtib^9:aut ī ſubiecta ſepatis. (Ad 3^m dr̄ ꝑ:q̄ rōnes oppoſite ꝑtis ſunt ꝓbabiliores. Uariato enī aliq̄ ꝑncipioꝝ eēntialiū ſpēi vel indiuidui intrinſecoꝝ:neceſſe eſt ſpēꝫ vel idiuiduū intrinſece variari:nec eē oīo idē qḋ ꝑ^o. De h̄.ſ.Tho.ꝑ^a pte.q.119.ar.ꝑ ſic dicit. (Scḋm phꝫ ſcḋo meta. h̄ mō ſe hꝫ vnūqḋqꝫ ad vitatē ſicut ſe hꝫ ad eē. Illō ḡ ꝑtinet ad vitatē nāe alicuius qḋ ē de ꝯſtitutiōe nāe ipſius:ſꝫ nā pōt ꝯſiderari dupliciter. vno^o in cōi ſꝫ rōnē ſpēi. Alio mō ſꝫ q̄ eſt in h̄ indiuiduo. Ad vitatē ḡ nāe alicui^9 in cōi ꝯſiderate ꝑtinꝫ for^a ⁊ mā in cōi accepta. Ad vitatē aūt nāe in h̄ ꝑticulari ꝯſiderate ꝑtinet mā idiuiduāta ſignata:⁊ for^a ꝑ hāc māꝫ idiuiduata:ſicut ō vitate nāe hūane in cōi eſt aīa ⁊ corpus:ſꝫ de vitate nāe hūane ī Petro vel Martino eſt hec aīa ⁊ h̄ corpus.) Hec ille. Dicit̄ z^o q̄ īprobatio illaꝝ rōnū nō ſufficit:qꝛ fundat̄ in hac falſa ꝯſna. ſ. diſtinctio actualis nūeralis vni^9 māe ab alia mā nō eſt ſine for^a:ſꝫ ꝑ for^am. ḡ ex vnitate forme ſeq̄t̄ vnitas materie. Iſta aūt ꝯſna nullius eſt valoris. Tum qꝛ vnitas actualis māe ad māꝫ lꝫ quo ad actualitatē ſit a for^a ⁊ in genere cāe formalis:tn̄ talis vnitas quo ad ſuū mālē ⁊ in gn̄e cāe mālis eſt ab ipſa mā:⁊ ideo ſola vnitas for^e nō infert vnitatē māe ad māꝫ:niſi ſil' cū h̄ eē hu^a ſit illius. Tū qꝛ ⁊ ſi oēs māe:q̄ ſil' actuant̄ eadem for^a ſubāli ꝯſtituant vnā mām numero ex illis reſultantē nō tn̄ opꝫ q̄ illa q̄ nouiter aduenit ſit idipſuꝫ qḋ illa q̄ ꝑfuit:nec q̄ mā digiti ſit mā pedis. Tū qꝛ ſi diſtantes māe ſucceſſiue fuerūt ſub eadē for^a:⁊ poſtea ſunt ſub diuerſis formis ſubālib^9:īprobabile eſt dīcē:q̄ illa que vltimo eſt ſub aīa rōnali ſit vna ⁊ eadē ſꝫ numerū cū aliꝫ trib^9 q̄ ſunt ſub aliꝫ formis:cū diſtinctio formaꝝ neceſſario arguat diſtictionē māeꝝ eis ſubiectaꝝ:⁊ ꝑꝑ multa alia ꝑdicta ꝯſna nō valꝫ. Unī ad diſtinctionem māeꝝ ſufficit diſtictio formaꝝ qb^9 ſil' actualr̄ īformātur:ſed ad actualē vnitatē māeꝝ nō ſufficit vnitas forme ſubālis:q̄ ille māe ſucceſſiue informate fuerunt. Cōcedit̄ tn̄ q̄ ſicut māe ſil' ſubiecte diſtinctis formis ſunt actualr̄ diſtincte:ita māe ſil' ſubiecte eideꝫ forme ſunt vna mā:vel ꝯſtituāt vnā mām. (Ad q̄rtū dr̄:q̄ ille difficltates lꝫ euaderet̄ ꝑ illā viā:nō tn̄ ſine mlto incōuenientī:⁊ dū euaderēt vnā inciderent in multas alias difficiliores. Opinio aūt cōis ſancti Tho. euadit illas difficultates ſine quocūqꝫ incōuenienti:vt diffuſe ꝑꝫ ꝑ ipꝫ diſ.44.q.ꝑ^a ar.z^o in ſol.4.q. et ad hoc forte aliqd inferi^9 dicet. (Ad argumēta Ioānis de neapoli ꝫ eandē ꝯnē ꝑꝫ rn̄ſio ꝑ predicta:ſed ex abundanti dr̄ ad ꝑ^m negādo minorē ꝑncipalē:qꝛ ī illo caſu non eſſet eadē mā ſcḋm nūeꝝ ſub for^a.p.que pu^a erat ſub eadē. Nec valꝫ ꝓbatio ei^9:qꝛ in illo caſu mā ſcḋo aduenieꝭ nō haberet aliquā triū vnitatū quas arguens ponit in ordine ad mām q̄ prefuit ſub for^a.p. Nō qdē ꝑmā:qꝛ lꝫ oium gnābiliū ⁊ corruptibilium ſit vna mā vnitate eſſentiali potētiali ſcḋm rōnē:nō tn̄ ſcḋm numerum. Aliud eſt.n.loq de mā ꝑ^a abſolute:aliud de mā ꝑ^a hu^9 indiuidui ſꝫ q̄ oſidit ſcūs Tho.z^o ſen.diſ.30.q.z.arti.ꝑ:vbi ꝫ quoſdā dītes q̄ mā eq̄liter ſe hꝫ ad recipiendū oēs q̄titates:ſicut ad recipiendūꝫ oēs formas:⁊ q̄ q̄tūcūqꝫ paꝝ ſit de mā ꝑma in quouis paruo corpore pōt recipere quātālꝫ quātitatē:adeo q̄ ex grano milij poſſet fieri tot^9 mūdus ⁊c. Contra iſtos inq̄t inter alia ſic dicit. (Qn̄ loquimur de mā exiſtente in hac re:iam dimittim^9 ꝯſiderationes māe abſolute. Nō.n.pōt accipi illud māe qḋ eſt in hac re:niſi ſꝫ q̄ ē diuiſū ab illa pte māe q̄ eſt ī alia re. Diuiſio aūt nō accidit māe niſi ſꝫ q̄ ꝯſiderat̄ ſub dimēſionib^9 ſaltē īterminatis:qꝛ remota quātitate vt ꝑ phyſicoꝝ dr̄ ſuba erit idiuiſibilis. Tex.cō.15.
Unī ꝯſideratio māe h^9 rei eſt ꝯſideratio māe nō abſolute:ſed māe ſub dimēſione exiſtētis. vnī nō opꝫ vt qḋ ꝯuenit māe iquātū eſt abſoluta ⁊ ꝑ^a ꝯueniat māe exiſti in hac re put accipit̄ in hac re exiſtens:qꝛ ex h̄ recedi tur a ꝯſideratiōe ꝑme māe. vnī mā q̄ eſt ī hac re exiſtens nō eſt in po^a ad totā quātitatē mūdi:ſꝫ vſqꝫ ad determinatū qḋ q̄tū pōt ꝑ rarefactionē ꝯſeq ⁊c.) Hec ille. Dicit̄ 4° q̄ in illo caſu mā z^o adueniēs for^e Petri nō hēret ſcḋm vnitatē cū mā q̄ ꝑ ſubfuit eidē for^e. ſ. vnitatē ſubālē actualē:qꝛ talis vnitas nō ſolū dependet a for^a:imo a mā:vt ſepe dictū eſt:⁊ iō variata mā variatur talis vnitas. Impoſſe nāqꝫ eſt illas māes eē idē vel vnū eſſentialr̄ actualr̄:q̄ ſūt actu ſub diſtictis formis:⁊ de qbus vrificant̄ inūerabilia ꝯdictoria. Sic aūt eſt de mā ꝑ ſubiecta for^e.p.⁊ de mā ſcḋo adueniēte:vt de ſe ꝑꝫ. (Ad z^m ꝑncipalr̄ dr̄ q̄ Aug. nō ē illi^9 opionis q̄ poſſit eē idē hō ſꝫ nūeꝝ hrē ſucceſſiue duas māes totaliter abinuicē diſtictas ⁊ in nullo cōicantes:nec q̄ mā q̄ ē ſub vna for^a ſit eadē nūero vnitate eēntiali:ſubāli:aut accn̄tali:pōli:vl' actuali:cū mā q̄ ē ſub alia for^a:nec q̄ duo hoīes ſil' hēant eādē māꝫ:ſic̄ hꝫ dīcē iſte qui arguit. Sꝫ vult q̄ idē hō z^m nūeꝝ pōt hrē duas māes ſucceſſiue z^m aliquā ſui ꝑtē diſtictas. De h̄.ſ.Th.diſ.44.q.1.ar.z^o.q.4.vbi.3.loco arguit ſic. (Nō pōt eē q̄ idē ī diuerſis hoīb^9 reſurgat. ſꝫ pōt eē q̄ aliqd fuit de vitate nāe hūane ī diuerſis hoīb^9:ſic̄ ſi aliqs carnib^9 hūanis veſcat̄ q̄ ī ſbaꝫ ei^9 trāſeūt. ḡ nī reſurget ī aliq̄ qcqd fuit de vitate hūane nāe ī ipō. Si dicat̄ q̄ nī qcqd ē ī carnib^9 cōeſtis ē ō vitate hūa^e nāe:⁊ ita aliqd eoꝝ poterit reſurger ī ꝑ ⁊ aliqd ī z^o. Cōtra de vitate hūa^e nāe maxie vr̄ eē illō qḋ a parētib^9 trahit̄:ſꝫ ſi aliqs nī cōedēs niſi carnes hūanas filiū gnāret:oꝫ q̄ illō qḋ fili^9 a parētib^9 trahit fuerit de carnib^9 alioꝝ hoiuꝫ q̄ ipē ſume cōedit:qꝛ ſemē ē de ſupfluo alimēti:vt ꝓbat phs ī li^o de aīalib^9. ḡ illō qḋ ē de vitate hūane nāe in iſto puero fuit eē de vitate hūane nāe ī aliꝫ hoīb^9 q̄ꝝ carnes pr̄ cōedit. Si dicat̄ q̄ illō qḋ erat de vitate hūane nāe in carnib^9 hoiuꝫ

Tex.cō.35. Tex.cō.4.

boīꝫ cōeſtoꝝ nō trāſit ī ſemē: ſꝫ illō qđ erat ibi de vi‑
tute hūane nāe nō exiſit. Cōtra. Ponat ꝙ aliqs cibet
ſolis embryis ī qbꝰ nihil eē vr̄ qđ nō ſit de vitate hūa‑
ne nāe: qꝛ totū qđ ē ī eis a genitibꝰ trahit. Si ḡ ſupflui‑
tas cibi ꝯuertit in ſemē: oꝫ ꝙ illō qđ fuit đ vitate hūa‑
ne nāe ī embryis: q̄ ēt ad r̄ſurrectionē ꝑtinēt poſtq̄ͣ ani‑
mā rōnalē ꝯceperūt: ſic ēt de vitate hūane nāe ī puero
q ex tali ſemie gnāt: ⁊ ſic cū nō poſſit idē reſurgere in
duobꝰ nō poterit reſurgere ī q̄lꝫ ꝗcqđ fuit de vitate hu‑
māe nāe ī ipo.) Ecce argm̄. Seqͣt r̄ſio. (Dōꝫ (igr̄) ꝙ
ſcđm ꝑmā opinionē facile ē ad h̄ r̄ndere: qꝛ carnes co‑
meſte ſcđm illā opinionē nūq̄ͣ ſūt đ vitate hūane nāe
in comedēte: fuerūt aūt de vitate hūane nāe ī eo cuiꝰ
carnes comedunt: ⁊ ita reſurgēt ī ꝑ ⁊ nō in 2°. Sꝫ ſcđꝫ
2am opinionē: ⁊ 3am: vnuſqſqꝫ ī illo reſurget in q̄ magis
acceſſit ad ꝑfectā ꝑticipationē vtutis ſpēi. Et ſi eq̄lr in
vtroqꝫ acceſſerit reſurget ī illo ī q̄ ꝑ fuit: qꝛ ī eo ꝑ hūit
ordinē ad reſurrectionē ex ꝯiūctiōe ad aiaꝫ rōnalem
illiꝰ hoīs: ⁊ iō ſi in carnibꝰ comeſti fuit aliq̄ ſupfluitas
q̄ nō ꝑtineret ad vitatē hūane nāe ī ꝑ reſurgere poterit
in 2°. Aliās illō qđ ꝑtinebat ad vitatē hūane nāe in ꝑ
reſurget ī eo: ⁊ nō ī 2°. Sꝫ in 2° loco eiꝰ ſumet vel aliqđ
de eo qđ ex aliis cibis in carnē ſcđi ꝯuerſus ē: vel ſi nul‑
lo cibo vnq̄ͣ paſtus fuiſſet: niſi carnibꝰ hūanis: diuina
vtus aliūde ſuppleret q̄ntū indiget ad ꝑfectionē q̄ntita‑
tis: ſicut ſupplet ī illis q an ꝑfectā etatē decedūt. Nec
ꝑ h̄ ꝑiudicat idētitati ī nūero: ſicut nec ꝑiudicat ꝑ h̄
ꝙ ꝑtes ſcđꝫ māꝫ fluunt ⁊ refluūt. Ad 4m dō: ꝙ ſꝫ ꝑmam
opinionē facile ē ſoluere: qꝛ ponit ꝙ ſemē ſi eſt ex ſup‑
fluo alimēti. Vn̄ carnes cōeſte nō trāſeūt in ſemē ex
q̄ puer gnātur. ſed ſcđm alias duas opiniones dicēduꝫ
eſt ꝙ nō ē poſſe ꝙ totū qđ fuit ī carnibꝰ cōeſti ꝯuertat
in ſemē: qꝛ pꝰ multā depurationē cibi ꝑuenit ad deco‑
ctionē ſemis qđ ē ſupfluitas vltimi cibi: illō aūt qđ đ
carnibꝰ comeſtis in ſemē ꝯuertit magis ꝑtinet ad vita‑
tē hūane nāe in eo q ex ſemie generat: q̄ͣ ī illo ex cuiꝰ
carnibꝰ ſemē ē generatū: ⁊ iō ſcđm rōnē pꝰ datā h̄ qđ
in ſemē ꝯuerſuꝫ ē reſurget in eo q ex ſciētie naſcitur: ⁊
reſiduum nature reſurget in illo ex cuiꝰ carnibꝰ cōe‑
ſtis ſemē ē gnātū. Ad 5m dōꝫ: ꝙ embrio non ꝑtinet ad
reſurrectionē an aiationē ꝑ aiaꝫ rōnalē: ī q̄ ſtatu puero
multū adueīt ſupra ſubaꝫ ſemis đ ſibi nutritū: qꝛ puer
in vtero mr̄is nutrit: ⁊ iō ſi aliqs embrya veſcat: ⁊ ex
ſupfluo illiꝰ cibi generet aliqs: illud qđ erat in ſuba ſe‑
minis reſurget ī eo: q ex ſcie generat: niſi in illo ꝯtine‑
ret aliqđ qđ fuiſſet đ ſubſtātia ſemis ī illis ex q̄ꝝ car‑
nibꝰ cōeſtis ſemē gnātū eſt: qꝛ h̄ reſurget ī ꝑ: ⁊ nō in 2°
Reſiduū aūt carniū comeſtaꝝ qđ nō eſt ꝯuerſuꝫ ī ſe‑
men ꝯſtat ꝙ reſurget in ꝑmo: vtriqꝫ diua poꝰ ſupplēte,
qđ deeſt.) Hec ille. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ ī nullo caſu aia reſur‑
gēns vniet māe totalr noue: qꝛ ī corpe ſūpto aliqđ ꝑ‑
cedētis māe remaneat. Illō aūt qđ diua vtute ſupple‑
bit faciet vnū cū priori māi: ⁊ ſic erit idē corpꝰ qđ prius
aliq̄lr vnitate: ⁊ ſi nō diodā. (Ad 3m dr̄: ꝙ in illo dcō
Io. bap. l. ſuſcitare nō ſumit ꝑ reſuſcitare eoꝰ q̄ loqui
mur. ſ. de reſurrectiōe mortuoꝝ: ſꝫ ꝑ creare vel gnāre:
vt ſit ſenſus ꝙ deꝰ pōt ex lapidibꝰ creare nouū populū
q ꝑtineat ad filios Abrahe ſpūales: vel ēt carnales cor‑
ꝑa ſi lapides ꝯuerteret ī panes ex qbꝰ cōeſtis a iudeis
gnārent ſemen: q̄ iudeꝰ gigneret filios. Tūc. n. ad ſfaꝫ
ex lapidibꝰ gnārent noui filij abrahe: ſi āt loqt de re‑
ſuſcitatiōe filioꝝ abrahe ꝑmortuoꝝ. iō argm̄ nō eſt ad
ꝑpoᵐ. Qđ ēt pꝫ ꝑ expōnē Hiero. ī arguendo adducteꝫ
ī q̄ dr̄: ꝙ q nihilo cūcta fecerat: poſſꝫ đ ſaxis duriſſimis
populū ꝯcreare. Vn̄ arguēs vr̄ ꝑalogiſare ſophiſmate

equocatōis. (Ad argm̄ 3 ꝯnē r̄ndet. S. T. diſ. ꝑſti. q.
pꝰ ar. ꝑ in ſolone tertij. d. (Illud qđ itelligit ī mā ante
formā remāet ī mā poſt corruptiōeꝫ: qꝛ remoto poſte‑
riori adhuc pōt remanere prius. Oꝫ aūt vt Cōmetatoꝛ
dicit ī ꝑmo phyſi. ⁊ ī liᵒ de ſuba orbis in mā gnābiliū ⁊
corruptibiliū an forᵐᵃᵐ ſubalē itelligere dimēſiones nō
terminatas ſm quas atēdit māe diuiſio: vt diuerſas for‑
mas in diuerſis ꝑtibꝰ recipe poſſit: ⁊ pꝰ ſeꝑationeꝫ forᵉ
ſubalis a mā: adhuc ille dimēſiones manent eedē: ⁊ ſic
mā ſub illis dimēſiōibꝰ exñs q̄cūqꝫ formā accipiat: hꝫ
maiorē idētitateꝫ ad id qđ ex ea gnātū fuerat q̄ aliq̄
alia ꝑs māe ſub quacūqꝫ forᵉ exñs: ⁊ ſic eadeꝫ mā ad
corpꝰ hūanū reꝑandū reducet que prius eiꝰ mā fuit.)
Hec ille. Verūtn̄ ꝑōnē illā de dimēſiōibꝰ iterminatis
ꝑcedētibꝰ formā in mā ⁊ remanētibꝰ in mā pꝰ receſſū
forᵉ ſubalis ī ſuis vltimis determiatiōibꝰ reprobauit.
Iō alr̄ dōꝫ ē: ꝙ. ſ. mā q̄ ſemel fuit ſub forᵉ Petri: ⁊ fuit
pars Petri aliquā hītudinē hꝫ ad Petrū: ⁊ ad aiaꝫ Pe‑
tri quā nō hꝫ ad alias formas ſub qbꝰ nunq̄ͣ fuit: ⁊ ad
alia cōpoſita quoꝝ nūq̄ͣ fuit pars. Et hec de queſtiōe
ſufficiant. De qua benedictus deus. Amen.

(Vtrū corpa ſanctoꝝ poſt reſurrectionem erunt im‑
paſſibilia. Queſtio. II.

Tertiū circa quadrageſimā q̄rtam
diſ. querit. Vtrū corpa ſan‑
ctoꝝ poſt reſurrectionē erūt ipaſſibilia.
Et arguit ꝙ nō. Oē. n. mortaleꝫ ē paſſi‑
bile: ſꝫ hō poſt reſurrectioneꝫ erit aial
rōnale mortale. Hec. n. eſt diffō hoīs q̄
nūq̄ͣ ab eo ſeꝑabit. ḡ corpꝰ erit paſſibile.

In oppoſitū arguit: qꝛ oē paſſibile eſt corru‑
ptibile: qꝛ paꝰ magis fcā abijcit
a ſuba: ſed corpa ſanctoꝝ poſt reſurrectionē erunt in‑
corruptibilia: vt dr̄ ꝑma cor. 15. Seminat in corruptio‑
ne: ſurget in icorruptiōe. ḡ erūt ipaſſibilia.

In hac qōne erūt tres arti. In ꝑ ponēt ꝯnes.
In 2° obiectiones. In 3° ſolones.

Quantū ad pm̄ arti. ſit pª ꝯ. Corpa ſcōꝝ pꝰ reſur‑
rectionē erūt paſſibilia paᵒⁿᵉ cōiter dcā
ꝓut oīs receptio dr̄ paꝰ. (Scđa. Corpa ſcōꝝ pꝰ reſur‑
rectionē ſi erūt paſſibilia paſſiōe ꝓpe dcā q̄ ē motꝰ ꝑ‑
ter nāꝫ: vl̄ abiectio aliꝰ ꝯuenietis: aut receptio alicuiꝰ
diſcōuenietis. (Tertia. Talis ipaſſibilitas ꝓueniet ex
pleno dñio aīe ſ. corpꝰ. Has tres ꝯnes pōit. ſ. T. ꝑſti di.
q. 2ᵉ ar. 1. ī ſol. pꝰ. q. vbi ſic dic. (Paꝰ dr̄ 2ᵉ vno° cōiter: ⁊
ſic oīs receptio paꝰ dr̄: ſiue illō qđ recipit ſit ꝯueniens
recipiēti ⁊ ꝑfectiuū illiꝰ: ſiue ꝯriū: ⁊ ab hꝫ paſſiōis ſmo
nōe corpa glioſa ipaſſibilia ſi dnr̄ cū nihil qđ ē ꝑfectio
nis eis ſit auferēdū. Alio° dr̄ ꝓpe: quā ſic diffinit Dam.
li. 2° ſic. d. (Paꝰ eſt motꝰ ꝑter nāꝫ. Vn̄ imoderatꝰ mo‑
tus cordis paꝰ eiꝰ dr̄ ſed moderatꝰ dr̄ eiꝰ opatio. Cuiꝰ
rō ē: qꝛ oē qđ patit trahit ad fines agētis: qꝛ agēs aſſi‑
milat ſibi patiēs: ⁊ iō patiēs iq̄ntū hꝫ trahit ex termi‑
nos ꝓpos ī qbꝰ erat. Sic ḡ ꝓpe accipiēdo paſſionē nō
erit ī corpibꝰ ſcōꝝ reſurgētiū potētas ad paſſionē: ⁊ iō
ipaſſibilia dnr̄. Hꝫ aūt ipaſſibilitatis rō a diuerſis di‑
uerſimode aſſignat. Qdā. n. attribuūt eā ꝯditiōi elto‑
rū: q̄ alr̄ ſe hēbūt tūc in corpe hūano q̄ mō ſe hnt. Di‑
cūt. n. ꝙ elta remanebūt ibi ſꝫ ſubam: ſꝫ q̄litates actiue
⁊ paſſiue ab eltis auferent. Sꝫ h̄ nō vr̄ verū: qꝛ q̄lita‑
tes actiue ⁊ paſſiue ſūt de ꝑfectione eltoꝝ. Vn̄ ſi ſiue
eis reparet elta ī corpe reſurgētis eēnt minoris ꝑfectio‑
nis q̄ mō ſint. Et ꝑterea. Cū q̄litates ille ſint ꝓpa acci‑
dētia eltoꝝ ex forma ⁊ mā illoꝝ cāta vr̄ valde abſur‑
dū ꝙ cauſa maneat: ⁊ effectus tollatur. Et ideo dicimus

aliq ꝙ manebũt q̃litates: ſʒ nõ debẽt ꝓpꝛias actiões diuina vtute illõ faciẽte ad ꝯſuationẽ humani corpis. Sʒ hoc ẽt ñ vr̃ poſſe ſtare: qꝛ ad mixtionẽ reqrif actio actiuaꝝ ⁊ paſſiuaꝝ q̃litatũ: ⁊ ſm̃ p̃dñiũ vni⁹ vl̃ alterius mixti efficiũt diuerſe ꝯplões: qd̃ oꝫ ponere ĩ corpe reſurgẽtis: qꝛ erũt ibi carnes ⁊ oſſa: ⁊ hõ ꝑtes qb⁹ ñ ꝯpetit vna oib⁹ ꝯplo. Et p̃terea. Scđo hec ipaſſibilitas ñ poſſʒ poni dos ĩ btis: qꝛ nõ poneret aliquã diſpõnẽ ĩ ſuba impaſſibili: ſʒ ſolũ ꝓhibitionẽ paſſionis ab exteriori. ſ. diuina vtute: q̃ ẽt poſſet idẽ facere de corpe hoĩs ĩ ſtatu h⁹ vite. Et iõ aliq dñt ꝙ ĩ ipo corpe erit aliqd ꝓhibẽs paſſionẽ cor^m glioſoꝝ. ſ. nã gnāli corpis: quã ponũt venire in ꝯpõnẽ corpis humani ad ꝯciliãdũ elemẽta in q̃dã armõia: ꝑ quã poſſint eẽ debita mã aĩe rõnalis: ſʒ tñ ĩ ſtatu h⁹ vite pp̃ dñiũ nãe elemẽtaris corp⁹ humanum patif ad ſilitudinẽ alioꝝ elemẽtoꝝ: ſʒ ĩ reſurrectione dñabif nã. ſ. corpis: ⁊ iõ corp⁹ humanũ reddet ipaſſibile ad ſilitudinẽ corpis celeſtis. Sʒ hoc nõ põt ſtare qꝛ corpus gnāli nõ venit m̃alr ad ꝯpõnẽ corpis humani: vt in 2° li° ẽ oñſũ. Et p̃terea. Impoſſe ẽ dr̃e ꝙ aliq̃ vt⁹ nãl q̃l eſt vr̃⁹ corpis celeſtis trãſferat corp⁹ humanũ ad ꝓprietatẽ glĩe q̃lis eſt ipaſſibilitas corpis glioſi: cũ imutatio nẽ corpis humani aplus attribuat vtuti xp̃i: qꝛ q̃lis celeſtis: tales ⁊ celeſtes p^a cor. 15. ⁊ phil. 3. Reformabit corp⁹ humilitatl nr̃e ⁊c̃. Et p̃terea. Nõ p̃t nã corpis celeſtis ita dñari in corpe humano: qn nã elemẽtaris remãeat: cui ex ſuis eẽntialib⁹ p̃ncipiis paſſibilitas ineſt. Et iõ alr̃ dõʒ eſt: ꝙ oĩs pa° fit ꝑ victoriã agẽtis ſup patiẽs: alias non traheret ipʒ ad ſuos terminos. Impoſſe eſt aũt ꝙ aliqd dñef ſupꝛa patiẽs: niſi ĩquãtũ debilitaf dñiũ ꝓpe for^e ſupꝛa mãʒ patiẽtis: loq̃ndo de paſſione q̃ ẽ ꝯ nãʒ: de q̃ nũc loqmur. Nõ. n. põt mã ſubqci vni ꝯrioꝝ ſine hoc ꝙ tollaf dñiũ alteri⁹ ſup illã: vl̃ ſaltẽ diminuaf. Corp⁹ aũt humanũ ⁊ qcq̃d ĩ ipo erit ẽ ꝑfecte ſubʒ aĩe rõnaliſſ ⁊ ipſa erit ꝑfecte ſubiecta deo: ⁊ iõ in corpe glioſo non poterit eẽ aliq̃ mutatio ꝯ diſpõnẽ illaʒ q̃ ꝑficiũt ab aĩa: ⁊ ita corpa illa erũt ipaſſibilia. Hec ille. Ex qb⁹ p̃nt formari rõnes ꝯ q̃lʒ triũ ꝯnũ. Pro p̃° argĩ ſic. Oẽ receptiuũ for^e ꝯueniẽtis ẽ aliq̃lr paſſiuũ: ſʒ corpa ſcõꝝ p⁹ reſurrectionẽ erũt hõ. g̃ erũt paſſiua paſſiõe cõiter dicta. Minor ꝓbaf: qꝛ ſenſus beatoꝝ ſentiẽt oĩa ſibi ꝯuenientia: ſʒ q̃lʒ ſenſatio fit cũ receptiõe ſpẽi ſenſibil̃ in organo corpeo. g̃. Pro 2° ꝯne arguit ſic. Nihil ipoꝛtans violẽtiã aut iordinationẽ nãe ponẽdũ ẽ ĩ corpib⁹ glioſis btõꝝ: ſʒ hõ eſt pa° ſtricte ſumpta. g̃ ⁊c̃. Pro 3° ꝯne arguif ſic. Forma ſubalis ꝑfecte dñans ſue mãe excludit ab ea paſſionẽ cuiuſʒ agentis ad ꝑuationẽ talis for^e ⁊ inducentis oppoſitã: ſʒ poſt reſurrectionẽ aĩa perfecte dñabitur ſue mãe. ergo ⁊c̃. Maioꝛ pʒ ꝑ ex^m for^e cele^m corpum. Et in hoc p̃mus articulus terminatur.

Contra 3^am concluſionem arguit Sco. 4. di. 49. q. 13.

Quantũ ad 2^m arti^m arguẽdũ eſt ꝯ ꝯnes ſinglr̃ ꝯ 3^am ꝯtra quã Sco. arguit. ꝓbãdo ꝙ impaſſibilitas corpis glioſi nõ ꝓueniat ex pleno dñio aĩe ſup corp⁹: nec ex ceſſatiõe mot⁹ celi. Nõ qdẽ pp̃ p̃^m. Qꝛ aĩa nõ repugnat q̃litatib⁹ elrãribus q̃ ſũt ĩ corpe ſuo: ẽt ĩquãtũ ꝯrie ⁊ nõ reducte ad mediũ: ĩ q̃ ſũt actiue: pʒ qꝛ ſupponit eas in ſuo ſuſceptiuo: ⁊ nihil repugnat ei qd̃ exigit in ſuo ſuſceptiuo. Nec ẽt repugnat effectib⁹ illarũ q̃litatũ: qꝛ ſi agũt mutuo nõ agũt niſi actiõe vniuoca: ſaltẽ effcũs illi nõ repugnãt aĩe vſqʒ ad magnã intenſionẽ: qꝛ cũ hõ ſtãt cũ aĩa: ſʒ ĩtẽdanf vſqʒ ad magnum gradũ. g̃ tũc nõ repugnabit aĩe vt ẽ for^a ĩformans. Si ergo aĩa ꝓhibet actiões illaꝝ q̃litatũ nõ pp̃ repugnantiã ſui ad actionẽ illaꝝ: ſʒ pp̃ ĩperiũ ſui ꝑ actũ voluntatis q̃ſi ex pleno dñio ſup corp⁹: hoc nõ vr̃ ꝓbabile: qꝛ ſupremus angel⁹ ꝑ ſolũ ĩpiũ ſue volũtatis nõ põt ĩpedire actionẽ alicui⁹ cãe nãlis. Cãe. n. nãles nõ obediunt ãgelis ad nutũ q̃tũ ad actiõeʒ ⁊ alterationẽ eaꝝ. Dicetur forte ꝙ ĩperiũ volũtatis nõ ꝓhibet q̃litates illas adinuicẽ agere: ſʒ ex aĩa plenarie btã redundat ĩ corp⁹ q̃dã q̃litas ꝓhibẽs hõ paſſionẽ corruptiuã: ſicut duricies ẽ q̃dã ipaſſibilitas. ſ. ꝓhibẽs hãc paſſionẽ q̃ ẽ facilr̃ ſcidi. Sʒ ꝯ hoc: qꝛ illa q̃litas ñ ẽ q̃litas celeſtis: tũ qꝛ nec ꝑ ſpicuitas: nec lux nec lumẽ. Tũ qꝛ corp⁹ hũa^m cũ ſit mixtũ nõ ẽ receptiuũ q̃litatis celeſtis. Uel g̃ erit q̃litas elrãris: vel ꝓpꝛia mixti: ſed ſiue ſic ſiue ſic nõ ĩpedit oẽm actiõeʒ vl̃ paſſionẽ. Pʒ hoc ẽt in exẽplo: qꝛ licet duricies ꝓhibeat ſciſſionẽ: nõ tñ ꝯbuſtionẽ: vl̃ aliã paſſionẽ deſtructiuã. Hoc ẽt ꝓbaf ꝑ rõnẽ: qꝛ oẽs for^e eiuſdẽ ſuſcepti ꝓximi ſunt eiuſdẽ generis phyſici ex. 5. ⁊. 10. metha. ſed oẽs tales ſunt ꝯrie vl̃ medie vt hr̃ in eodẽ. 10. Oẽs aũt hõ nõ ꝓhibẽt actionẽ mutuã: imo ſũt p̃ncipia actiõis mutue. g̃ iſta q̃litas ẽ elrãris: vl̃ mixti: ⁊ per ꝯñs eiuſdẽ ſuſceptiui nõ ꝓhibebit oẽʒ paſſionẽ corruptiuã: ſʒ magis erit p̃n^m agẽdi ⁊ patiẽdi. Iteʒ illa q̃litas aut repugnat aliis q̃litatib⁹: ⁊ tũc nõ ꝓhibet oẽʒ actionẽ: qꝛ eſt eiuſdẽ rõis: aut nõ repugnat: ⁊ tũc nõ ꝓhibet actiõeʒ alic⁹ illaꝝ ĩ aliã: qꝛ iſte alie ſũt ĩter ſe repugnãtes: ⁊ ita p̃ncipia mutuo agẽdi: ⁊ ita nulli eaꝝ actiõi repugnat. Qꝛ ẽt ceſſatio mot⁹ celi ñ ſit cã h⁹ ipaſſibilitatis ꝓbaf. Tũ qꝛ ꝯ hoc eſt articulus. ſtante celo approximato igne ſtupe: ꝙ ignis nõ corrũpat ſtupã: error. Tũ qꝛ ſm̃ phʒ 2° de gñatione mot⁹ celi ꝓ̃ratõ ẽ cã gñatiõis: qꝛ adducit generãs. g̃ timmõ facit ad pñtiaʒ vl̃ approximationeʒ gñãtis re⁹ mãe. ergo ſi ſine motu hr̃ eadẽ pñtia vl̃ approximatio eq̃ foret gñatio. Exe^m h⁹. Si ſubito ꝑ diuinã potẽtiã ſol fieret pñs aeri ſicẽ nũc fit ꝑ motũ eodeʒ mõ illũinaret ⁊ calefaceret ſibi ſuppoſita: ſicut nũc calefacit: imo tũc qdeʒ nõ ceſſaret agere q̃uſqʒ totalr̃ corrupiſſet ſibi ſuppo^m ſi poſſet corrũpere ſe. Nũc aũt qꝛ nõ moraf ſup paſſũ ſuppoſitũ: min⁹ agit efficaciter in ipʒ. ¶ Cõtra eãdeʒ ꝯneʒ arguit Aure. ꝓbãdo ꝙ iſta ipaſſibilitas nõ ꝓueniat ex aliq̃ for^a paſſiua: qꝛ impaſſibilitas corpoꝝ nõ ſolũ ꝯſiſtit ĩ nõ poſſe pati obiectiones for^e ꝯuenientis: ſed ẽt tranſlationem violentaʒ de loco ad locũ. Sʒ hanc ſcđaʒ ipaſſibilitatẽ nõ videf hr̃e poſſe corp⁹ ꝑ aliquã q̃litatẽ: qꝛ ſic opoꝛteret ꝙ per illã fieret forti⁹ ⁊ vl̃ius in reſiſtendo q̃ ſit quecũqʒ potentia motiua creata. Probaf ꝯñs ꝑ Ariſto. ĩ de motu aĩaliũ ꝑ dicit ꝙ opʒ potẽtiã reſiſtẽtis fortiorẽ quidẽ eẽ po^e mouẽte: ſʒ nõ eſt dare vt vr̃ aliquã potentiã in corpore glioſo excedẽtẽ vim motiuaʒ oĩum angeloꝝ ⁊ vel alioꝝ mouẽtiũ. g̃ ⁊c̃. ¶ Scđo: qꝛ illa vtus tolleret paſſibilitatẽ obiectiuã ĩpediẽdo agens ne ageret. Aut g̃ hoc erit ſubtrahendo actionẽ agẽti: aut paſſionẽ materie: ſʒ nulla vt⁹ creata põt ſuſpẽdere vtutẽ actiuaʒ ab agere: nec mãʒ a pati: eo ꝙ nulla vtus creata p̃t ſepare ſubiectũ a ſua ꝓpꝛia paſſione: agere aũt vr̃ p̃m a paſſio eſſe vtutis actiue: ſicut calefacere caloris: ⁊ hoc paſſiuo p̃ſente: ſilr̃ paſſio mãe eſt pati ſm̃ Cõmẽtatorẽ 2° celi ⁊ mũdi. ¶ Tertio. qꝛ nulla vtus creata põt auferre illud qd̃ ꝯuenit alicui in 2° dicendi ꝑ ſe: ſed ꝯpoſito ex elementis ꝯuẽit ꝑ ſe ſcđo mõ pati ⁊ corrũpi: qꝛ p̃mo celi ⁊ mũdi dr̃ ꝙ per ſe eſt qd̃ oẽ corruptibile corrũpaf: ⁊ oẽ paſſibile patiaf. ¶ 4°. nunq̃ꝫ obiectiua paſſio põt ab aliq̃ forma ĩpediri: niſi ꝓpter manutenẽtiã forme contrarie ſʒ q̃cunqʒ forma manuteneaf in corpe glioſo non eſt tante actiuitatis ꝙ poſſit reſiſtere oĩ agẽti ꝯrio. g̃ nulla talis forma in corpe glioſo põt ſic manuteneri vt per hoc excludaf oĩs paſſio obiectiua. Dices ꝙ illa qualitas eſt

Tex. cõ. 53.
T. cõ. 22. t. ...
Tex. cõ. 55.
Uerũ ipaſſibilitas corpis glioſi fit pp̃ aliquã formã paſſiuã inherentem.
Tex. prima.
Tex. cõ. 20.
t. 126.

tas ē ligās formā cū mā: vl̄ vnā formā cum alia: ꝛ red/
dēs īpossibilē separi ab alia: ꝛ iō lꝫ forma nō hēat de se
ꝙ possit manuteneri in sūbo ꝑ resistētiā ei⁹ ꝯ oē corru/
ptiuū: tñ h̄ ꝑt hēre mediāte illa q̄litate. Cōtra. qꝛ tunc
oporteret ꝙ q̄litas illa fūdaret formalem ꝯrietatē ab
actiuis q̄ apta nata sūt agere in corp⁹: ex q̄ eēt corpi rō
resistēdi oī agēti ꝑposito: seqꝛ ꝙ illa q̄litas posset cō
pati oē ꝯriū: qꝛ si posset diminui: posset corrūpi: ꝛ ita n̄
redderet corp⁹ icorruptibile. Hec aureol⁹. ¶ Cōtra eā/
dem ꝯclusionē arguit durādus ꝓbādo ꝙ īpassibilitas
corpoꝝ gl'iosoꝝ nō erit ꝑ aliquā formā inherentē: sꝫ so
lū ꝑ dinā v̄tutē assistētē btis: ꝛ ꝓhibētē actionē cuiusli
bet extrīseci īferētis passionē: qđ ꝓbat ꝑ sic: qꝛ sic statui
btoꝝ repugnat passio ꝯ nām: sic ꝛ mot⁹ localis ꝯ volū/
tatē: inq̄litas āt īportat violētiam ꝛ disciplinā in cogno
scētib⁹: sꝫ ꝙ corpa btā nō possint moueri ꝯ volūtatem
nō ꝯuenit eis ꝑ aliquā v̄tutē inherentē. sꝫ solū ꝑ dināꝫ
v̄tutē eis assistētē: ḡ idē sentiēdū ē de passiōe q̄ est ꝯtra
nāꝫ: ꝓbatio minoris: si. n. eēt in corpib⁹ btis ꝑ aliquam
v̄tutē itrīsecā ꝙ nō possēt ab alio moueri ꝯ volūtateꝫ:
oꝫ ꝙ in q̄libet btō eēt tāta v̄t⁹ in resistēdo q̄nta eēt in q̄
cūq; alio īpellēdo: istō āt nō est veꝝ: qꝛ z^m h̄ oꝫ in mi/
nimo btō ad h̄ ꝙ nō posset moueri ꝯ volūtatē eē tan/
tā v̄tutē q̄nta ē in q̄cūq; hoīe vl̄ angelo: aliogn si non
eēt tāta posset moueri ab alio ꝯ volūtatē: ponere āt in
minimo beato eq̄lē v̄tutē cū oīb⁹ aliqᵃ tā hoīb⁹ q̄ ange
lis icōueniēs ē: cū z^m nām angeli excedāt hoīes: ꝛ scđoꝫ
gl'iaꝫ sint grad⁹ tā in hoīb⁹ q̄ in angelis ḡ ꝛc. ¶ Scđa
rō tal' est: qꝛ passibilitas ꝑp̄e dicta ꝛ corruptibilitas si/
bi corrīdēt: ḡ ꝛ īpassibilitas ꝛ icorruptibilitas: sꝫ incor
ruptibilitas btōꝝ nō erit ꝑ aliquā v̄tutē iherētē: vt pro
habit: ḡ nec īpassibilitas: ꝓbat minor: qꝛ effectus cōis
req̄rit cām cōem: sꝫ icorruptibilitas p⁹ resurrectionem
erit cōis bonis ꝛ malis: ḡ in eis erit ꝑ aliquā cāꝫ cōem:
sꝫ in malis icorruptibilitas nō erit ꝑ aliquā formam in
herentē: ḡ nec in bonis. Qꝫ āt in malis nō sit icorrupti/
bilitas ꝑ aliquā formā inherētē: ꝓbat ex dictis alioꝝ
q̄ tenēt oppositā opinionē: hoc. n. expsse ꝯcedūt. Et pro
bat ꝑ rōnē: qꝛ cū passio ꝑp̄e dcā sit via ad corruptiōeꝫ:
vt dr̄ z^o de gñatōe: si aliq̄ forma ꝓhiberet corruptiōeꝫ
in dānatis ꝓhiberet ꝛ passionē: qꝛ ad vtrūq; se extende
ret v̄t⁹ ei⁹: nec ageret libere vt vnū ꝓhiberet: aliō v̄o ꝑ/
mitteret: cū ḡ in dānatoꝝ corpib⁹ nō ꝓhibeat passio ꝑ/
p̄ie dcā. pꝫ ꝙ nō ꝓhibebit corruptibilitas ꝑ aliquā for
mā inherētem. ¶ Tertia rō tal' est: ꝙ aug⁹. in ep̄la ad
diosco^m: sic dic̄. Sic ab igne fornaci caldeoꝝ abstulit d̄
us v̄tutē cōburēdi q̄ntū ad aliq̄d: qꝛ. s. corpa pueroꝝ il/
lesa ꝑuata sūt: sꝫ mā sic q̄ntū ad aliq̄d: qꝛ illo igne cōbu/
rebant ligna: ita auferet ab oīb⁹ corruptionem: ꝛ dimit
tet eis nāꝫ mō ꝑdicto. s. īpediēdo excessū actiōis: ꝛ sic ī
passibilitas erit in corpib⁹ btōꝝ ꝑ h̄ ꝙ v̄tus dina bea/
tis assistēs ꝓhibebit actionē cuiuslibet extrīseci iferen/
tis corruptionē. ¶ Quarta rō ē: qꝛ effect⁹ ꝑuatiu⁹ non
req̄rit nisi cām ꝑuatiuā: sꝫ eē īpassibile ē quidā effect⁹
ꝑuatiu⁹: ḡ nō req̄rit nisi cām ꝑuatiuā: nō ḡ oꝫ ꝙ corpa
gl'iosa sint īpassibilia ꝑ aliquā formā inherētē. Hec du
rādus. ¶ Cōtra eādē ꝯnē arguit Henricus. 9. q̄libet. q.
16. vbi sic dic̄. Oꝫ ꝙ illō ꝑ qđ corp⁹ beatū est īpassibile
sit tale ꝙ ꝓseruet ip̄m ne ab aliq̄ interiori vl̄ exteriori
pati possit: nisi a solo deo: nec h̄ poni ꝑt v̄tus elementa
ris vt argutū est: nec celestis: qꝛ celū nō venit incōposi
tionē cuiuscūq; corpis: oꝫ ḡ ꝙ sit aliq̄d positiuū supnā
le ꝑ qđ corp⁹ btī oīno sit īpassibile: dicit āt aliq ꝙ hec
v̄tus nō erit aliō q̄ gl'ia aīe ꝑ quā corpus suum erit ple
narie subm sibi: ꝑꝑ qđ in corpore nō poterit eē aliqua

Cōtra eādē ꝯclusiones ꝛ ad idē argu. Dur. dist. 44. q. 4. ar. 2.

Cōtra eādez ꝯclusionē arguit Henric⁹

passio ꝯ ei⁹ dispositionē: qꝛ passio nō fit ab aliq̄ agēte in
passū nisi qꝛ dn̄iū forme debilitat' supra patiēs: sꝫ hoc
nō sufficit: qꝛ q̄ntūcūq; corp⁹ sit subm aīe nō erit īpassi/
bile si nihil receptiuū sit in corpe ꝑ qđ in se vel a se sit
īpassibile: qꝛ ꝙ nō patiat' h̄ hꝫ ex illa subiectiōe: vt di/
cūt. Ex h̄ ḡ btī hēbit ꝙ nunq̄ patiet': sꝫ nō ꝙ q̄ntū ē de
se sit īpassibile: nos āt q̄rim⁹ cāꝫ īpassibilitatis: q̄ nec pa
ti possit. si. n. dn̄ium aīe sup corp⁹ non ꝑt debilitari: pos
set tñ debilitari dn̄iū alicui⁹ q̄litatis: ꝛ si nūq̄ debilita
ret': ꝛ sic posset fieri passio a q̄litate vincēte: nos āt que
rim⁹ corpus impassibile qđ ex se necē est nō pati: vñ ex
ista rōne nō ꝑt poni corp⁹ īpassibile ꝑꝑ gl'iā aīe nisi ꝑpo/
nēdo ꝙ aīa in hoīe det eē corporeū: vt hō nō sit cōposi
tus nisi ex aīa ꝛ mā p^a: vbi nō video aliquā mixtioneꝫ
nec formā elemēti: nec illā que ē ex elemētis: nec aliaꝫ
corruptionē q̄ sepationē aīe a mā: nūc āt nos ponim⁹
sepationē aīe a corpe qđ hꝫ eē corpeum ꝑ formā q̄ re/
sultat ex elemētis: ex ꝗbus cōponit': q̄ per suā p̄ntiā cō
tinet aīam: qꝛ si sola aīa sit forma in hoīe nō video cāꝫ
corruptiōis: siue aīa sit gl'ificata: siue nō: qꝛ si corp⁹ hu/
manū ex se passiuū ē z^m aliā formā q̄ sit aīa: oꝫ ꝙ sit i/
passibile ex dispositiōe positiua z^m se ꝑter aīam: ꝛ ꝙ i/
mutet corp⁹ imediate: cū de passibili fit īpassibile: ꝛ si/
militer hō de mortali fact⁹ imortal' non nouā vitaꝫ as
sumēdo: sꝫ q̄ndā modū vite: ita ꝙ si ꝑ īpossibile aīa n̄
gl'iosa corpi existi cū tali dispositiōe ꝯiungeret': imor/
talis eēt hō. Si āt hō eēt cōposit⁹ ex aīa ꝛ sola mā p̄ia:
cū materia p̄ia ex se sit icorruptibilis sicut corpus cūꝫ
illa dote nō pōt poni ista via ꝙ sit ex se corruptibilis.
Hec Henricus. Et in hoc scđs articulus terminatur.

Quantū ad z^m articulū r̄ndendū ē obiectiōib⁹ su
pradcis. Et q̄dē ad arg^m Scoti ꝑ loco i/
ducta ꝯ ꝯnes. s. de dn̄io aīe btē sup corpus gl'iosū. Dr̄ ꝑ̄
ꝙ aīa btā non ꝓhibet actionē q̄litatū elemētariū adi/
uicē in corpe gl'ioso ꝑꝑ repugnātiaꝫ sui ad tales q̄lita/
tes: vel ad eaꝝ effectus: nec solū ꝑꝑ solū imperiū volū
tatis: sꝫ z^m: qꝛ. s. ex aīa plenarie btā redūdat q̄dā q̄litas
ī corp⁹ ꝓhibēs hꝫ passionē corruptiuā: sicut in arg^{to} re/
citat': v; l lꝫ īpassibilitas ſm rōeꝫ nois videat' īportare
solā p̄uationē: tñ cā ei⁹ erit in corpibus gl'iosis aliqua
forma passiua. De h̄. S. Tho. p̄ma di. q. z^a. arti. ꝑ. in so/
lutiōe z^e. q. sic dic̄. (Impassibilitas ꝑt dup' ꝯsiderari vl̄
z^m se: vl̄ z^m cām suā: si z^m se ꝯsideret': qꝛ solā negatiōeꝫ
vel p̄uationē īportat: nō suscipit magis ꝛ min⁹: sꝫ erit
eq̄lis in oībus btis. Si aūt ꝯsideret' z^m cāꝫ suā: sic erit
in vno maior q̄ in alio: cā aūt ei⁹ est dn̄ium aīe sup cor
pus: qđ q̄dem dn̄iū creat' ex h̄ ꝙ fruit' deo inuiolabili
ter: vñ in illo q̄ perfecti⁹ fruit': est maior īpassibilitas.)
Hec ille. Itē ibidē p̄ma. q. in solōne scđi sic dic̄. (For/
ma ligat po^m mā: determinādo ip̄sam ad vnū ſm ꝙ
dn̄at' sup eā: ꝛ qꝛ in reb⁹ corpalib⁹ non ꝑfecte dn̄at' for/
ma supra māꝫ: nō ꝑt ꝑfecte ligare ip̄ā quin recipiat in/
terdū ꝑ aliquā passionē dispōnē ꝯriā forme: sꝫ in sctis
post resurrectionē aīa dn̄abit' supra corp⁹: nec illō dn̄i
um aliquo⁹ poterit auferri: qꝛ ip̄a erit imutabilr deo
subiecta: qđ n̄ fuit in statu inocētie: ꝛ iō in corpib⁹ illis
manet eadē po^a ad formā aliā que nūc ē q̄ntū ad sub/
stātiā potētie: sꝫ erit ligata ꝑꝑ victoriā aīe supra corp⁹:
vt nūq̄ in actū passiōis exire possit. Hec ille. Itē arti.
z^o ī solōe p^e. q. sic dic̄. (Corp⁹ gl'iosū erit oīo subꝫ aīe glo
rificate n̄ solū vt nihil ī eo sit qđ resistat volūtati sp̄us
qꝛ h̄ fuit ēt ī corpe Ade: sꝫ ēt vt sit ī eo aliq̄ ꝑfectio efflu
ens ab aīa gl'ificata in corp⁹ ꝑ quā habile reddat' ad ꝑ/
dictā subiectiōeꝫ: q̄ q̄dē ꝑfectio dos gl'ificati corpis dr̄
aīa aūt ꝯiungit' corpi nō solū vt forma: sed vt motor:

Cā incorruptibilitatis i corpib⁹ gl'iosis ē aliq forma passiue subiectiue existēs i corpe gl'ioso.

⁊ vtroq̃ mō oꝫ ꝙ corpus glioſuꝫ aīe glificate ſit ſūme ſubiectū ⁊c̄. Itē diſt. 49. q. 4. articulo. 5. in ſolōne ter‑tie. q. ſic dicˀ. (Aīa ē ſorma corpis ⁊ motor: vñ cū dotes corpis ad h̄ ordinenf̄ vt corpˀ pfecte ſubijciaf̄ aīe: hoc erit vt ſubijciaf̄ ei pfecte: ⁊ ſicut forme: ⁊ ſicut motori. Sufficientia quattuor do‑tium anime. A forma āt ī mā tria cāntˀ. ſ. eē ſubſtantiale: vires: ⁊ for me ſcharie. ſ. accidētaleſ: ⁊ āboꝝ ꝯſeruatio: corpˀ ḡ glo rioſū inq̄ntū pfecte ſubdiᷓ aīe q̄ntū ad eē ſubſtantiale qḋ ab ea hꝫ: ſic ē dos ſubtilitatis. Ex h̄. n. corpˀ glioſuꝫ ſubtile dˀ ꝙ pfecte ab aīa iformaᷓ in q̄ntuꝫ vō pfecte ſubdiᷓ ei vt forme z^m formas accñtaleſ q̄ ſunt in cor‑pore ab aīa: ſic ē dos claritatis. Inq̄ntū vero corpˀ glio‑ſū pfecte ab aīa ꝯſeruaᷓ: ſic ē dos ipaſſibilitatis. Ex h̄ n. ipaſſibile dˀ qḋ ex vi aīe ꝯſuaᷓ imune ab oī leſiōe. ſꝫ in q̄ntū corpus pfecte ſubdiᷓ aīe vt motori: ſic ē dos agilitatis: corpus. n. ſm̄ h̄ dˀ agile ꝙ ad oēs actˀ aīe eſt expeditū ⁊ preparatū.) Hec ille. Itē ibidē ī ſolone. 2ᵉ. q. ſic dicˀ. (Btitudo vel glīa pncipalr ē ī mēte: ſꝫ p q̄ndā redūdātiā deriuaᷓ ēt ad corpˀ: vt btitudo hoīs ſꝫ cor‑pus dicaᷓ: ſm̄ ꝙ iperiuꝫ aīe deo ꝯiūcte pfecte exegᷓ: ⁊ vñ ſic diſpoſitiōes q̄ ſūt in aīa beā ad pfectā opationē q̄ deo ꝯiūgiᷓ: dicūᷓ aīe dotes: ita diſpoſitiōes q̄ ſūt in cor pore glioſo ex q̄bˀ corpˀ efficiᷓ pfecte aīe ſubiectuꝫ dicūᷓ corpis dotes.) Hec ille. Ex q̄bˀ appet ꝙ z^m mētem eiˀ q̄lꝫ dos corpis glioſi eſt aliq̄d poſitiuū ſubiectiue exiñs in corpe glioſo. Tū q: h̄ reqrit pfecta ſubiectio corpis glioſi ad aīaꝫ. Tū q: h̄ reqrit nobilitas ipaſſibilitatis regiminis excedēs ipaſſibilitatē p̄ˀ ſtatˀ adē. Tū q: h̄ re‑qrit ipaſſibilitas pr̄ie excedēs ipaſſibilitateꝫ viē: q̄ poſ‑ſet pſtari alicui p ſolā v̄tutis diuine aſſiſtētiā: vt in pro batiōe ꝯcluſiōis dictū fuit: p hac pte arguit. p. de. p. d. ꝙ pbabile vˀ ꝙ ipaſſibilitas ſit p aliq̄d poſitiuū ex pte aīe q̄ ipſa ita p h̄ dñeᷓ corpi: vt a ſua ſubiectiōe nō poſ ſit eripi: nec auferri ſibi: ſic. n. in originali iuſtˀ aīa erat ſubā deo: ⁊ corpˀ aīe: ita multo magis in glīa: pp̄ qḋ ſic btitus hꝫ q̄bˀ pfecte deo ſubdiᷓ: ſic pbabile ē ꝙ beāt bi tus q̄bus ꝯueniētiˀ pſit corpi: non q̄bus corpi alligeᷓ: ne corrūpaᷓ ſic aīe forme: q: ipſa ē incorruptibiſ: nec vt ipſa ē ꝯiūgaᷓ corpi: q: nihil cadit mediū: ſed magis ꝯſeqtur vnionē illā: ſiue ſit in eē aīe reˀ corpis: ſic grā reˀ dei: ſiue in potētia itellectˀ aut volūtatis vt ꝫ volun tatē nihil ī corpe patiaᷓ: qḋ eēt pena: ſiue ille btitus ſit vna de dotibˀ aīe: ſiue grā magis pfcā: ſiue aliq̄d aliud. Itē in corpe h̄ ēt poni pt: vt ſic per ſanitatē nālem eſt magis ſubm̄ aīe: ſic ⁊ p talē btitū q ſanitas ⁊ vigor dˀ: q: vnūqḋq; agiᷓ ſicut natū eſt agi. Vñ cū corpus ſit natū retineri ab aīa certa p̄iodo: mediātibˀ q̄buſdaꝫ q̄litati‑bus: nō eſt icōueniēs ſuperinfūdere q̄litates q̄bˀ perpe tuo ibi teneaᷓ. Et ſi dicaᷓ ꝙ ille q̄litates ſūt pp̄ interio rem ꝯſūptionē in mixtis: nō eſt vex̄: imo ēt in ſilibˀ q̄ nō pñt corrūpi ab itra: ſꝫ tñ ab extra ſūt q̄litates q̄bˀ defēdunt ſe a corruptiōe violēta: ⁊ ne ḡ pfectior corporū iferioꝝ: q̄ nō ſolū diua ptectiōe: ſꝫ a ſe defendunᷓ: illis deſit: ſic ⁊ hic: ⁊ ſic beati ſꝫ diuina ptectiōe poſſint a pec cato pſeruari qḋ ledit aīam: tñ ēt itra ſe hñt aliq̄d quo pñt ſe pſeruare: ſic ⁊ q̄uis diua v̄tus eq̄ ſine forma ihe rēte poſſit pſeruare corpˀ a ꝯrio: tñ ad nobilitatē cor̄ p tinet nō ſubijci alij corpi: a q̄ nō ſolū nō patiātur: ſꝫ nec poſſint pati: vñ tūc nō poterūt nec a luce celeſti altera ri nec a calore vl̄ frigore: ⁊ h̄ pp̄ ſe. Itē alr fuit corpus xp̄i incorruptibile in triduo: ⁊ alr poſt reſurrectionē: ſꝫ in triduo erat icorruptibile p v̄tutē aſſiſtētē ſolū: ḡ poſt reſurrectiōeꝫ p virtutē inherentē. Iteꝫ qñ xp̄s aſſūpſit ſilitudines dotiū ambulādo ſup aq̄s ⁊ h̄ mō non pp̄ h̄ ha buit doteſ: ſꝫ tūc hūit v̄tutē aſſiſtētē: ḡ dotes dicūt ali‑

q̄d intrīſecū in eis poſitiuū: vñ aplš dicˀ ꝙ oꝫ corrupti bile iduere incorruptibilē: ⁊ ꝙ imutabunᷓ: ⁊ mlta alia q̄ notāt q̄litates iformātes. Hec. p. ⁊ hñ. Dˀ 2ᵒ ꝙ p̄ia iprobatio hˀ ꝯcluſiōis nō vꝫ: q: pcedit ex iſufficienti diui ſiōe: dˀ. n. ꝙ ipaſſibitas ⁊ q̄libet alia dotiū corpis glioſi nō eſt q̄litas celeſtis: nec q̄litas elemētaris: nec q̄litas corpis mixti: ſꝫ q̄litas ſupnālis: nō depēdens effectiue ex actiōe alicuiˀ corpis: nec ex q̄cūq; actiōe vel paſſiōe ſeu mixtiōe corporum reſultās: pt tñ dici q̄litas mixti ſubiectiue: q: ſubm̄ eiˀ erit mixtū. ſ. corpˀ humanū: ⁊ iō cū ſit ſupnālis pt phibere oēm actiōeꝫ corpis intrinſe‑caꝫ vl̄ extrīſecā ſubi ppꝛij corruptiuā. De h̄ ſcūs Tho. di. 43. q. i. arti. p̄. i ſolone 3ᵉ. q. ſic dicˀ. (Eſt aliq̄s motˀ ſi ne actio cuiˀ nā nō eſt pnciᵐ: nec terminˀ: ⁊ talis motˀ qſiq; ē a pncipio ſupra nām: vt pꝫ de glificatiōe corpo ris ⁊c̄.) Itē di. 44. q. 2ᵃ arti. p̄. q. i. ī ſolone tertij ſic dicˀ. (Qualitates elemētares ſūt iſtr̄a aīe: vt pꝫ 2ᵒ de aīa: vbi dˀ ꝙ calor ignis in corpe aīal regulaᷓ in actu nutriēdi p v̄tutē aīe: qñ āt agēs ē pfectū: ⁊ ita nō ē aliq̄s defectˀ in iſtr̄o: nulla actio pcedit ab iſtr̄o niſi z^m diſpoſitiōem pncipalis agētis: ⁊ iō in corpibˀ ſcōꝝ poſt reſurrectiōeꝫ nulla actio vl̄ paſſio poterit puenire a q̄litatibˀ elemen taribˀ q̄ ſit ꝫ diſpoſitionē aīe q̄ itēdit ꝯſeruare corpˀ.) Hec ille. Dˀ 3ᵒ: ꝙ 2ᵃ iprobatio ꝯcluſiōis nō vꝫ: cuꝫ. n. dˀ ꝙ oēs forē eiuſdē ſuſceptiui p̄xīmi: ſūt eiuſdē gñis phyſi ci ⁊c̄. Hoc ſolū hꝫ vex̄ in formis nāliter educibilibˀ de poᵃ ſubi: ⁊ ad q̄s ſubm̄ ē in poᵃ paſſiua nāli: nō aūt de illis ad q̄s ſe hꝫ ſolū in poᵃ obediēnali: cuiˀ ſūt q̄litates corpis glioſi. De h̄. S. T. diſ. 48. q. 2ᵃ. arti. p̄. in ſolone tertij ſic dicˀ. (Pro tāto dˀ deˀ die. 7. a nouis creatuᷓ cō dēdis ceſſaſſe: q: nihil poſtea fcm̄ ē qḋ p̄us nō pceſſerit in aliq̄ ſilitudine z^m genˀ: vel ſpēm: vel ad minˀ ſicut in pncipio ſeminali: vel ēt ſicut in poᵃ obediēnali. Dico ḡ ꝙ nouitas mūdi futura pceſſit q̄dē in opibˀ. 6. dieꝝ in q̄dā remota ſilitudine. ſ. in glīa vl̄ grā angeloꝝ: pceſſit ēt in poᵃ obediētie: q̄ creature tūc ē indita ad talē noui tatē ſuſcipiēdā a deo agēte.) Hec ille. Sile dicˀ p̄ᵃ par te. q. 73. arti. p̄. in ſolone tertij argⁱ. Dˀ 4ᵒ ꝙ tertia im probatio ſupradicte ꝯcluſionis nō valet. Tū q: ſuppo nit illḋ qḋ ſtatī negatū eſt. ſ. ꝙ q̄litas q̄ dˀ ipaſſibilitas ſit eiuſdē gñis cū q̄litatibˀ elemētaribus. Tū q: ſuppo nit ꝙ forma alteri nō repugnās ſi phibet actionē illiˀ dˀ. n. ꝙ ipaſſibilitas nō repugnat q̄litatibˀ elementari bus: ſꝫ cōpatiᷓ eas. Nec phibet oēm actiōem vl̄ paſſio nē illaꝝ: ſꝫ ſolū actiōeꝫ vl̄ paſſionē q̄ ſit ꝫ diſpoſitionē aīe: ⁊ eiˀ nāleꝫ itentionē ⁊ inclinationē: q̄ intēdit ꝯſerua re corpˀ: vt dictum ē. Dˀ 5ᵒ ꝙ a pncipio dici potuit ꝙ ſꝫ aīa inq̄ntū eſt forma iformās nō repugnet q̄litatibus elemētaribˀ actiuis ⁊ paſſiuis: nec oībˀ effectibˀ illaruꝫ: aut actiōibus ⁊ paſſiōibus: tñ inq̄ntū ipſa ē forma pfe cte dñans ſue māe: ⁊ pfecte eā ſibi ſubijciens: ⁊ ligans eiˀ poᵗᵐ: ⁊ determinās eiˀ ꝯfuſionē ad vnū actū: ipſa vt ſic repugnat inordinatis actiōibˀ ⁊ paſſiōibˀ q̄litatum ſui ſuſceptiui p q̄s poſſet ab eiˀ dñio ⁊ ſubiectione eripi ⁊ ad aliā diſpoſitionē diſponi: iſto mō. n. forma celi do minaᷓ ſue māe ſm̄ multos q ponūt in celo māꝫ eiuſ dē rōnis cū mā corpoꝝ gñabiliū ⁊ corruptibiliuꝫ: ⁊ iō aīa ſic dñans ſuo corpi phibet oēm paſſionē abiectiuā tā ab itrīſeco q̄ ab extrīſeco: ⁊ tale dñium eſt p̄ˀ cā for malis impaſſibilitatis: ſꝫ cā p̄xīa dici poſſit aliq̄ q̄litas efluēs ab aīa in corpˀ ſic ſibi ſubꝫ: ⁊ ſic pꝫ ꝙ argˀᵃ Sco ti p̄ loco ꝫ ꝯcluſionē inducta nō pcedūt. ¶ Ad ea vō q̄ 2ᵒ loco ꝫ eādē ꝯnem iducit. dˀ p̄ ꝙ ceſſatio motˀ celi ē aliq̄lis cā incorruptibilitatis corpoꝝ tā hīoꝝ q̄ dāna toꝝ: ſꝫ diua iuſtˀ ſit cā pncipalis talis incorruptibilita‑

tis. De

Dos corpo‑ris glioſi eiuſmodi qua litas ſit: ⁊ a q̄ depēdens.

⁊ c. 50.

Ad ea q̄ ſecū do lo. inducit Sco. contra eandem.

tis. De hoc S. T. diſt. 44. q. 3ª. arti. p in ſolone zª. q. ſic dicit. (Cū i oi motu oportet eē aliqd pnm̄ mot9 zª aliq9 mot9 vel mutatio a mobili remouet. Uno9 p h q deeſt pnm̄ motus. Alio9 p hoc q pnm̄ ipedit. Corruptio aūt mutatio qdā ē. Uñ duplr pōt ꝯtingere vt corp9 qd ex ꝯditione ſuoꝝ pncipioꝝ corruptibilitatē hꝫ icorruptibile reddat. Uno9 ex hoc q pnm̄ ad corruptionē mouens totalr tollit: & h mō corpa dānatoꝝ icorruptibilia erūt. Cū n. celū ſit pnm̄ alterās p motū ſuū localē. & oia alia agētia ſcda in vtute ipſi9 agāt. & qſi ab ipo mota: oꝫ q ceſſante motu celi nihil ſit agēs qd poſſit p alterationē aliq corp9 trāſmutare a ſua nāli ppetate. Et iō poſt reſurrectionē motu celi ceſſante nlla qlitas erit ſufficiēs vt corp9 hūanū alterare poſſit a ſua nāli qlitate. Corruptio āt ē termin9 alteratōis ſic & gnō: vñ cōpa dānatoꝝ corrūpi nō poterūt. Et h defuit dine iuſticie: vt ppetuo vinctos ppetuo puniāt: qd dina iuſtitia reqrit: ſic ēt nūc corruptibilitas corpoꝝ deſuit dine puidētie p quā ex aliqb9 corruptis alia gnānt. Alio9 ꝯtingit ex h q pnm̄ corruptōis ipedit. Et h mō corp9 Ade icorruptibile fuit: qꝛ ꝯrie qlitates in corpe hoīs exiſtes ꝯtinebant p grām inocētie: ne ad diſſolutionē corpis agere poſſent: & mlto plus ꝯtinebant in corpib9 glioſis q erūt oino ſubta ſpūi. Et ſic in corpib9 btōꝝ poſt cōez reſurrectionē ꝯiūgēt duo pdicti modi icorruptibilitatis.) Hec ille. Itē ibidē i ſolone 3ª. q. ſic dic. (Pricipalis cā qre corpa dānatoꝝ ab igne nō ꝯſumēt erit dina iuſtitia: q eoꝝ corpa ad penā ppetuā ſūt addicta. Sed dine iuſtitie ſuit ēt nālis diſpō ex pte corpis patiētis: & ex pte agen9: qꝛ cū pati ſit recipere qddā. zª ē modus paſſionis ſm q aliqd in alio recipi pōt zª. Pōt. n. aliq forma recipi in aliq ſubto ſꝫ eē nāle māl: ſic calor recipit ab igne in aere. Et ſm hūc modū receptōis ē vn9 modus paſſiōis q dr paſſio nāe. Alio9 aliqd recipit i altero ſpūalr p modū cuiuſdā itētōis. ſic ſilitudo albedinis recipit in aere & i pupilla. Et hec receptio aſſilat illi receptiōi q aia recipit ſilitudines reꝝ. Et ſꝫ hūc modū receptōis ē ali9 modus paſſiōis: q vocat paſſio aie. Dr g poſt reſurrectionē motu celi ceſſante non poterit corpus aliqd alterari a ſua naturali qlitate. vt dcm̄ ē: nullū corp9 pati poterit paſſiōe nāe. Unde qntum ad hūc modū paſſiōis corpa dānatoꝝ ipaſſibilia erūt: ſic & incorruptibilia. Sed motu celi ceſſante adhuc remāebit paſſio q eſt p modū anime: qꝛ aer ſole illuminabitur. & coloꝝ ſpēs deferet. Uñ ſm hūc modū paſſiōis corpa dānatoꝝ paſſibilia erūt. Et qꝛ tali paſſiōe ſenſus pficit iō in corpib9 dānatoꝝ ſenſus pene erit ſine mutatione nālis diſpōnis. Corpa vo glioſa & ſi recipiant aliqd: & qdā nō patient in ſentiēdo: nō tn̄ paſſibilia erūt qꝛ nihil recipiēt p modū afflictiui & leſiui: ſic recipiēt corpa dānatoꝝ: q ob h paſſibilia dr.) Hec ille. Dr zª q pª iprobatio h9 miſſiōis q fundat i arti. pariſieñ nō valet. Tū qꝛ articuli pariſienſes idigēt bona correctiōe. vt dicit Godofredus. 8. quolꝫ. q. 5. potiſſime vbi tāgunt doctrinā ſci Tho. Tū qꝛ articuli illi tā p eccleſiā q p vniuerſitatē pariſienſem reuocati ſunt. vbi tāgūt dictā doctrinā. Tū qꝛ articulus ille recipit gloſam ſic dcā xpi & ſanctoꝝ & canōis: q ſūt maioris auctoritatis. Pōt. n. ſic gloſari q erroneū ē aſſerere q ſtāte celo ignis approximat9 ſtupe nō poſſꝫ ſtupā corrūpere p qcūqꝫ potentiā creatā vl icreatā: qꝛ h eēt derogare dine oipotētie. Nō āt ē erroneū ſi itelligat: q h nō pōt fieri p cās nāles: nec ſine miraculo. Et mltis alijs modis pōt articulus gloſari. Dicit 3ª. q zª. iprobatio nō vꝫ. Nō. n. mot9 celi ē cā gnōnis & corruptiōis tātūmō: qꝛ adducit & abducit generās & corrūpēs: ſicut ſoli qꝛ ſic ad pñtiā aut abſentiā ſolis vel alteri9 celeſtis corpis: vez ēt qꝛ oēs alij mot9 corpales nāles & alteratiui corpoꝝ depēdēt ab illo ſicut a pmo ſui gnīs: & ſic ab actiōe eē ſupioris: ſcꝫ ſube ſeparate. De h btūs Tho. de po9 dei. q. 5. arti. 8. ſic dic. (Sicut hētur in lib. de cauſis q pª cā retrahit actionē ſuā a cāto: oꝫ q cā zª retrahat actionē ſuaꝫ ab eodē: eo q cā zª hꝫ h ipm qd agit p actionē cāe pª: in cui9 virtute agit. Cū āt oē agēs agat ſm q ē in actu oꝫ ſm h accipere ordinē cāꝝ agentiū ſm q ē ordo eaꝝ in actualitate. Corpora āt iferiora min9 hūt d actualitate q corpora celeſtia. Nā in corporib9 iferiorib9 nō ē tota potētialitas cōpleta p actū: eo q mā ſubſtās vni forme remanet in potētia ad aliā formā: qd nō ē in corporib9 celeſtib9. Nā mā celeſtis corporis nō eſt in po9 ad aliā formā: vñ ſua potentialitas tota eſt terminata p formā quā hꝫ. Subſtātie vo ſeparate ſūt pfectiores in actualitate q ēt corpa celeſtia: qꝛ nō ſunt ꝯpoſite ex mā & forma: ſed ſunt qdā forme ſubſiſtentes: q tn̄ deficiūt ab actualitate dei q eſt ſuū eſſe: qd de alijs formis ſeparatis nō ꝯtingit. Sicut ēt videm9 q elemēta ēt ſe ſuperēt iuicē ſm gradū actualitatis: eo q aq plus hꝫ d ſpē q terra: & aer q aq: & ignis q aerā: ita eſt ēt in corporib9 celeſtib9: & in ſubſtātijs ſeparatis. elēta g agūt i virtute corpoꝝ celeſtiū: & corpa celeſtia agūt in vtute ſubſtantiarū ſeparataꝝ. Uñ ceſſante actiōe ſube ſeparate opꝫ q ceſſet actio corporis celeſtis: & ea ceſſante opꝫ q ceſſet actio corporis elemētoꝝ. Sed ſciēdū q corp9 hꝫ duplicē actionē. vnā qdē ſm pprietatē corporis. vt ſcꝫ agat p motū. Hoc enī eſt ppriū corporis. vt motū moueat & agat: aliā āt actionē hꝫ ſm q attingit ad ordinē ſubſtātiaꝝ ſeparatarū. & aliqd participat de mō ipſarū ſicut nāe iferiores ꝯſueuerūt aliqd participare de pprietate nāe ſuperioꝝ. vt apparet in qbuſdā aīalib9 q pticipāt aliquā ſilitudinē prudētie q eſt ppria hoīum. Hec āt eſt actio corporis q nō eſt ad trāſmutationem māe: ſꝫ ad qddā diffuſionē ſilitudinis forme in medio ſm ſilitudinē ſpūalis intētōis: q recipit de re in ſenſu vel itellectu. Et h mō ſol illuminat aerē: & color ſpēm ſuā multiplicat in medio. Uterqꝫ āt modus actiōis in iſtis iferiorib9 cātur ex corporib9 celeſtibus. Nā ignis calore ſuo trāſmutat mām ex virtute corporis celeſtis & corpora viſibilia multiplicāt ſuas ſpēs in medio vtute luminis: cui9 fons eſt i celeſti corpe. vñ ſi actio vtriuſqꝫ corporis celeſtis ceſſaret. nulla actio in iſtis iferioribus remaneret. ſꝫ ceſſante motu celi remāebit pª actio & nō zª: & iō ceſſante motu celi erit qdā actio in iſtis inferiorib9 illumiatiōis & imutatiōis medij a ſenſib9: nō aūt erit actio p quā trāſmutat mā: quā ſeqt gnō & corruptio.) Hec ille. Ex qb9 pꝫ q actio nālis ipſius ignis depēdet ab actiōe celi: & actio celi ab actiōe ſube ſeparate: q qdē actio ē mot9 localis celi. vñ ſcūs Tho. vbi ſupra. q. 6. arti. 3ª. ſic dicit. (Cū idē manēs idē ſemp natū ſit idē facere: qd āt gnātur vl corrūpit aut alterat vel auget vl dimuit nō ſemp eodē mō ſe hꝫ: oꝫ q illud: qd ē gnāns & mouēs ad hꝫ nō ſit ſemp eodē mō ſe hñs: ſꝫ aliter & aliter. Hoc āt nō pōt eē ſuba ſeparata: qꝛ ois talis ſuba eſt imobilis: oē. n. qd mouet ē corp9 vt. 6. phy. pbat. vñ illud qd ē imediata cā reducēs formā de po9 in actū p gnōnē & alterationē eſt corp9 alr & alr ſe hñs: ſm q accedit & recedit p motū localē. & ide ē q ſuba ſeparata ſuo iperio in corpe cāt imediate motū localē: & eo mediāte cāt alios mot9 qb9 mobile acqrit aliq formā. & hoc rōnabilr accidit. Nā mot9 localis ē pm9 & pfectiſſim9 motuū. vtpote q nō variat rē qntū ad rei inti

Ceſſante motu celi ceſſabit ois mot9 nālis i iſtis iferiorib9. nō tn̄ ois actō qcūqꝫ mō. ſed ante me.

Tex. cō. 32.

ſeca:ſʒ ſolū ꝗ̄tū ad exterioꝛē locū:⁊ iō ꝑ pͥͫ motū loca/
lē corporalis nā a ſpūali mouet̄ ⁊c̄.) Hec ille. Jtē ib i/
dē in ſolone ſcdi ſic dicit.(Forme reꝝ nālium in mēte
ãgelica exiſtes ſunt magis actuales ꝙ̄ forme q̄ ſūt in
mā:⁊ pp̄ hͦ ſunt imediatū pͥnͫ ꝑfectioꝛis opōnis q̄ eſt
itelligere. Operatiōis vͦ q̄ eſt actio mām trāſmutãs:
nō ſunt imediatū pͥnͫ:ſʒ mediãte volūtate: ⁊ volūtas
mediãte vtute: ⁊ vtus imediate mouet motū localez:q̄
mediãte eſt cã alioꝝ motuū: ⁊ eſt cã iductiōis forme in
mā.) Hec ille. Siĺr dicit pͣ pte.q.iio.arti.2ᵒ in ſolone
ſcdi.d.(Jllō qō pōt vtus iferioꝛ pōt vtus ſupioꝛ:nō tñ
eodē mō:ſʒ excellentioꝛi mō:ſicut itellus cognoſcit ſen
ſibilia excellētioꝛi mō ꝙ̄ ſenſus. ⁊ ſic angelus excellen
tioꝛi mō trāſmutat mām corꝑalē ꝙ̄ agētia corꝑalia.ſ.
mouēdo ipa agētia corꝑalia.tãꝙ̄ cã ſupioꝛ.) Hec ille.
Et in pͣ ar.illiꝰ.q.allegat dcm̄ Aug.3ᵒ de trinitate.d.(ꝙ
oīa corꝑa regunt̄ ꝑ ſpūm vite rōnalē:⁊ dcm̄ Gregoꝛij.
4.dial.d.ꝙ in hͦ mūdo viſibili nihil niſi ꝑ creaturā iui
ſibilē diſponi pōt. Ex qbꝰ pʒ ꝙ ceſſante motu celi ignis
nō poſſet ſine miraculo ſtupā corrūpere. Uerū tñ de hͦ
adhuc erit ſmo cū de pene tractabit̄ dānatoꝝ:ſed hec
ꝓ nūc ſufficiūt ad argumēta Scoti ꝓ artu.ꝑiſienſi. Di
cit̄ 4.ᵒ ꝙ auctoꝛitas phi ſcdo de gnōne inepte allegat̄
ad ꝓpoſitū:qꝛ phus ibi nō loq̄t̄ de motu pͥmi mobilis:
quē nos dicimꝰ cām oīum alioꝝ motuū: ⁊ ad cuiꝰ ceſſa
tionē dicimꝰ oēs alios ceſſaturos:ſʒ loq̄t̄ de motu zo
diaci:vel oblīq circuli:qō pʒ:qꝛ poſt dicta vba ſubdit:
qm̄ aūt ꝯtinua ē in rebꝰ gnō ⁊ corruptio.dicimꝰ āt cāʒ
eē allationē gnōnis.māifeſtū ꝙ vna certa allatiōe nō
ꝯtingit fieri ābo:qꝛ ꝯ̄ria ſūt.idē.n.⁊ ſiĺr hñs ſp̄ idez na
tū eſt facere:quo circa gnō ſemꝑ erit aut corruptio.opʒ
āt multos eē motꝰ ⁊ ꝯ̄rios:aut allatiōe aut ineq̄litate.
ꝯ̄rioꝝ.n.ꝯ̄ria cā.iōq3 nō pͣ allatio cā eſt gnōnis ⁊ corru
ptiōis:ſʒ q̄ circa obliquū circulū. Jn hac.n.⁊ ꝯtinuū ieſt
⁊ moueri duos motꝰ. Neceſſe.n.ſi erit ſp̄ ꝯtinua gnō ⁊
corruptio ſp̄ aliq̄d moueri.vt nō deficiãt trāſmutatio/
nes. Duo aūt vt nō altex ꝯtingat ſolū ꝯtinuitatis gdē
q̄ totius allatio cāpſitie vͦ ⁊ abſentie iclinatio.contin
git eñi qn̄q3 longe fieri:qn̄q3 ꝓpe:ineq̄lr vero diſtãtia
ineq̄lis erit motus quo circa ſi in adueniēdo ⁊ ꝓpe eē
gnāt ⁊ in recedēdo lōge fieri idipſuz corrūpit.) Hec il/
le in forma. Et vocat allationē totiꝰ pͥͫ motuʒ localē.
vel motū pͥmi mobilis quē ſequunt̄ oīa corꝑa celeſtia
inclinationē vͦ vocat motū zodiaci ⁊ oblīq circuli. Cū
aūt dicit ꝙ pͣ allatio nō eſt cā gnōnis ⁊ corruptiōis in
telligit ꝙ nō eſt cā ꝓxima ⁊ imediata talis varietatis:
ſcʒ ꝙ mō ſit gnō mō corruptio:ſʒ cā imediata ſiliꝰ eſt
motꝰ oliqui circuli. Q.n.motꝰ pͥmi mobilis ſit cā oīuʒ
alioꝝ ꝓxima vel remota teſtat̄ ipe.8.phy.in multis lo
cis ꝑſertiʒ cap.15.qō icipit. At vͦ aliud ſa.pͥn.⁊c̄. Jbi.n.
oñdit ꝙ motus localis ē pͥoꝛ alijs cãlitate ⁊ tēpoꝛe. Di
cit eñi ſic.(Ampliꝰ hinc ꝯſiderãtibus erit māifeſtū ꝙ
loci mutatio pͣ.pͥͫ eñi ſicut in alijs ſic ⁊ in motu. Dice
tur vtiq3 pͥmū multifarie. Dicit̄ aūt pͥus quo nō exiſte
nō erunt alia:illud vero ſine reliquis: ⁊ qō ſm̄ ſubām:
⁊ qō tpe. Quare qm̄ motū gdē neceſſe eſt eē:ꝯtinue āt
ꝗ ꝯtinuus aut ꝗ ꝯſir. Magis aūt ꝗ ꝯtinuus. ⁊ dignius
eſt ꝯtinuū ꝙ̄ ꝯſir eſſe:dignius āt ſemꝑ accipimꝰ in nā ſi
poſſibile eſt. Poſſibile eſt aūt ꝯtinuū eē. Manifeſtabi
tur aūt poſterius:nūc āt hoc ſupponat̄: ⁊ hūc neq3 vnū
aliū poſſibile eē. Scdm̄ aūt loci mutationē neċe latio
nē eē pͥmā.neq3 eñi vna neceſſitas eſt augmētari neq3
alterari qō fert̄:neq3 fieri:aut corrūpi. Horū aūt neq3
ꝯtiget aliquē fieri niſi ꝯtinuꝰ ſit quē mouet pͥͫ mouēs)
Hec ille. Siĺe dicit Cōmētatoꝛ cōmēto.56. Ubi ſic aīt

Ceſſante motu celi ignis nō poſſet ſtupā ſibi approximatā cōrūpere.
Tex.cō.56.

pͥꝰ ſcdm̄ nām eſt illud:qō cū nō fuerit nō erit 2ᵐ:et
cū fuerit nō dū neceſſe erit ſʒ. U.g. vnū ⁊ duo qꝛ vnū
nō fuerit:nō erūt duo:⁊ ſi vnū fuerit nō ē neċe vt duo
ſint. Et talis eſt diſpō motꝰ localis ad ceteros motus:
qꝛ cū alij motꝰ fuerint erit motꝰ localis:⁊ cū motꝰ loca
lis fuerit nō ſeq̄t̄ vt alij motꝰ ſint ⁊c̄.ſeq̄t̄ motꝰ localis
eſt pͥoꝛ ceteris ſm̄ nām ⁊ ſm̄ cām ⁊c̄. ⁊ cōmēto.6.dicit
ꝙ ille motꝰ localis q̄ eſt pͥoꝛ alijs eſt motꝰ circularis pͥ
mi mobilis. Ex pͥdictis pʒ ad argumēta Scoti.2ᵒ loco
iducta ꝯ̄ ꝯ̄nē. ❧ Ad pͥͫ Aureoli ꝯ̄ cādem qō eſt idē in
ſuba cū pͥmo argumēto Durãdi:rñdet Pe.de.pa.dicēs
ꝙ nō eſt ſile de motu locali q̄ eſt a foꝛtioꝛi vtute: ⁊ non
eſt ꝑ ſe ad corruptionē:vñ dos ipaſſibilitatis nō ꝑſe ab
illa paſſiōe ꝑſeruat: ⁊ de alia paſſiōe q̄ imediate fit a ſo
lo corꝑe:qm̄ abſurdū eſt corꝑꝰ glorioſuʒ eē ſubm̄. Nec
videt̄ incredibile vel ipoſe ponere i corꝑe hūano glio/
ſo nobilioꝛē ⁊ foꝛtioꝛē vtutē oī alia q̄ ſit in q̄cūq3 alio
corꝑe:ſicut nobilioꝛē ⁊ ꝑfectioꝛē claritatem ꝙ̄ in ſole.pp̄
qō ſi ē in eo q̄litas ꝑ quā poſſit reſiſtere inteſiſſᵐᵒ caloꝛi
⁊ frigoꝛi ⁊ inciſiōi:ſicut ⁊ ꝑ duriciē adamas ferro ⁊ cali
bi reſiſtit:nullū ipoſe ē ēt de motu locali:ſi ē in eo q̄li/
tas ꝑ quā a nullo corꝑe poſſit ipelli. Nec pp̄ hͦ erit imo/
derate vtutis ſi trāſcēdit vtutē alteriꝰ corꝑis ignobilio
ris:ſed reꝰ angeli nō oʒ:qꝛ nec corꝑꝰ notū eſt eē vtuoſiꝰ
angelo:nec ēt aīa.q̄ ne patiat̄ a ſpū ē ꝑ diuinā ꝓtectio/
nē:ſed ne a corꝑe eſt ꝑ ꝓpͥā q̄litatē. Dicunt ēt aliq ꝙ
aduerſus ſpūm ēt reſiſti poſſet per q̄litatē: ⁊ aduerſus
oēm vtutē in corpore vel in aīa:qꝛ multo maioꝛ virtꝰ.
reqͥrit̄ ad agēdū ꝙ̄ ad reſiſtēdū:qꝛ nā agēdo ſe multi/
plicat ⁊ ſe ſeruat in ſiĺi trñ:ſʒ reſiſtēdo ꝯſeruat ſe in ſe/
ipſa:ad qō nō hʒ maioꝛē iclinationē:vt qbuſdaʒ vr̄. vñ
q̄uis iꝑfectiſſimus caloꝛ ſit ꝑfectioꝛ maxio frigoꝛe:
qꝛ ſm̄ totā ſpēm excedit:nihilominꝰ tñ magnū frigꝰ re
ſiſtit paruo caloꝛi. ⁊ q̄uis minimꝰ ãgelus hēat nobilio/
rem vtutē grauitate terre:nō tñ pp̄ hͦ poſſet mouere to
tā terrā.ita ⁊ ſi vtus in corpore glorioſo vel in aīa eſſet
ad reſiſtēdū motui angeli:nō pp̄ hͦ eēt nobilioꝛ ſimplr̄
vtute angeli:nō tñ oʒ ponere vtutē ꝑ quā reſiſteret oī/
bus ãgelis ſimul:ſicut nec ꝑ quā reſiſteret deo. Hoc.n.
eſt ipoſe:nec eſt neċe.in illis q̄ in qbꝰ illa vtus nō ſuffi/
cit.dīna vtus ſubuenit. Jn qbꝰ aūt illa pōt ſufficere di/
gnitatē corꝑis ⁊ aīe decet eā hr̄e. Hec Pe. ⁊ hrī. ❧ Ad
2ᵐ negat̄ minoꝛ.nec valet eiꝰ ꝓbatio:qꝛ agere in qōcū
q3 ſubm̄ nō eſt ꝓpͥa paſſio vtutis actiue:ſʒ ſolū agere in
paſſum diſpoͫ. ⁊ actiōis eiꝰ ſuſceptiuū. Siĺr nec pati a
q̄cūq3 actiuo eſt propͥa paſſio māe:ſʒ poſſe pati a de/
terminato agēte.vñ ſi iſta rō aliq̄d valeret:eā ꝯcluderʒ
ꝙ in celo aut in q̄cūq3 alio corpore nō ē aliq̄ q̄litas ꝓ/
hibens actionē ignis in illō. ❧ Ad 3ᵐ ſiĺr negat̄ minoꝛ
qꝛ pati ⁊ corrūpi nō ē ꝓpͥa paſſio cōpoſiti ex elītis:ſed
hr̄e potētiā ad pati ⁊ corrūpi: ⁊ illa remanet in corpore
hūano glorioſo.ſed illa poᵃ nō poterit exire in actū pp̄
ſupueniēs ipedimētū.vt ſupra dcm̄ ē.vñ hoc arguīt
tñ ſoluit ſcūs Tho.di.pͥta.q.2.artu.pͣ. q.i. in ſolone.2.
vbi ſic dicit.(Duplex ē poᵃ:ligata ⁊ libera. Et hͦ nō ſo/
lū eſt vex de poᵃ actiua:ſʒ ēt paſſiua. Foꝛma.n.ligat po
tētiā māe ⁊c̄.) vt ſupra recitatū fuit i pͥaᵒ huiꝰ articuli.
❧ Ad 4.ᵐ pʒ rñſio ex ſolone pͥmi. ⁊ vltenus rñſio quā
recitat arguēs ſufficiēter euacuat argumētum: vt pʒ ex
dictis ſtatim ad 3ᵐ. Et ad eiꝰ iꝓbationē dr̄ ꝙ corpus
glorioſum per illā q̄litatē reſiſtere poterit oī corrupti/
uo ligãdo potētiā māe: ⁊ determinādo eā ad vnum ne
poſſit recipere aliq̄d ꝯ̄riū vel repugnās diſpōni que ꝑ
ficit̄ ab aīa vel ꝑfecto dominio aīe ſuper corꝑꝰ:nō aūt
q̄ perficit̄ fundādo nouā ꝯ̄plexiōnē:vel auferendo aliq̄
ab actiuis

Et ſi ī corꝑe vel ī aīa glorioſa eēt vrꝰ ad reſiſtēdū motui ãgeli nō pp̄ hͦ eēt nobiliꝰ ſimplr̄ vtute ãgeli.

ab actiuis que nata ſunt agere in corp⁹.ſicut q̃litas celi ipm pſeruãs a corruptiõe vel paſſiõe abiectiua nõ hȝ ɔ̃riũ:lȝ nõ ſit per oĩa ſiſe:q̃ mã celi ſ;ȝ ſe nullo mõ ẽ in po⁹ ad corruptionẽ:nec ad peregrinas ĩpreſſiões ſ;ȝ po nẽtes in celo mãm alteri⁹ rõnis a mã corpoꝝ ĩferioꝝ: ſed ſufficit iſta ſĩlitudo ꝙ nõ oȝ q̃litatẽ corporis glorio ſi eẽ formalr̃ ɔ̃riã q̃litatib⁹ actiuis ⁊ paſſiuis: q̃ura ſic rõ reſiſtẽdi eoꝝ actioni.℄ Ad pᵐ Durandi pȝ rñſio:q̃ idẽ eſt cũ pᵐo argumẽto Aureoli.℄ Ad zᵐ reſpõdet Pe.o.ꝙ nõ eſt ſiſe in corpore dãnatoꝝ ⁊ btõꝝ:cuȝ ibi nihil ſupernãle pertinẽs ad grãm ⁊ dignitateȝ poni debeat:ſicut hic.Et pterea cũ ibi ſit paſſibilitas ſine corru ptiõe:hic vᵒ neutꝝ:nõ oȝ ꝙ ſit eadẽ cã.vbi eſt tã dĩũs effectus.Hec Pe.⁊ bñ.Uerũtamẽ de h̄ multa ſunt ſu perius dicta dũ ad argumẽta Scoti rñdeř:q̃ aliunde ꝓuenit ĩpaſſibilitas ⁊ ĩcorruptibilitas beatoꝝ q̃ȝ dãna toꝝ.pᵐa ex duplici cã.ſcd̃a ex vna illarũ tñ.℄ Ad 3ᵐ rñdet Pe.o.ꝙ dĩua vtus aſſiſtens nõ excludit a corpori bus glorioſis formã intrinſecã inherenteȝ.Hec ille et bñ.Nã ex dictis Aug.haberi pt ꝙ ĩpaſſibilitas.Corpo ris glorioſi eſt qd poſitiuũ extrĩs in corpe ab aĩa glorio ſa deriuatũ.Au.n.in epiſtola ad dioſcoꝝ.taȝ potẽti nã de⁹fecit aĩam vt ex eius pleniſſima btĩtudine redũdet in corpus plenitudo ſanitatis ⁊ incorruptionis vigor. Hec Aug.⁊ recitaȓ a.S.T.tertia pte.q.14.arti.p.z.q. 54.arti.zᵒ.⁊ multis alijs locis.℄ Ad 4ᵐ rñdit Pe.o. ꝙ effectus pꝰatiu⁹ nõ reqrit cãȝ poſitiuã formalẽ:nul lũ.n.talẽ hȝ cãm.ſed neceſſe eſt ꝙ hẽat cãm poſitiuam tã efficientẽ q̃ȝ fundamẽtalẽ.nunq̃.n.aliqd hȝ rõnem cãe:niſi ſit poſitiuũ:ſed cã poſitiua inflũit in effectũ po ſitiuũ:⁊ ſic cauſat ipm.ſed effectuȝ pꝰatiuũ nõ cauſat influẽdo directe:ſ;ȝ p ſubtractionẽ ꝓprie ĩfluẽtie:vt eẽt de deo ſi res annihilaret:⁊ de nauta ſi iter pericula ma ris nauẽ nõ regeret:vel ĩpediẽdo influẽtiã alteri⁹:ſicut obſtaculũ poſitũ in feneſtra cauſat tenebrã ĩpediendo illuminationẽ ſolis:⁊ eodẽ mõ terra ĩterpoſita inter ſolẽ ⁊ lunã cauſat eclypſim. Similr̃ ĩpaſſibilitas nõ põt ali cui ɔ̃uenire niſi p nãm ad quã ſequiȓ pꝰatio pᵐcipioꝝ mediantib⁹ qb⁹ ineſt alicui paſſibilitas vel p nãm im pedientẽ paſſionẽ q̃ ab aliquo poſſet fieri.⁊ vtroqȝ mõ ĩpaſſibilitas eſt a cã poſitiua vel inherente vel aſſiſten te.Hec Pe.⁊ bñ.Cõcordat.n.dictis ſancti Tho.in pᵐ⁹ tertij articuli recitatis.℄ Ad obta Henrici rñdit Ber nardus de gãnaco in ĩpugnatõe illi⁹.q.o.Cũ dicit Hen ricus ꝙ q̃ntũcũqȝ corp⁹ ſit ſubm aĩe ſi nihil ſit recepti uũ in corpe ⁊c̃.ex h̄ hebiȓ ꝙ ſit ĩpaſſibile:q̃ nõ patieȓ: ſed tñ de ſe erit paſſibile.Dõm ꝙ dos iſta eſt aliqd po ſitiuũ in corpore vt ſit pfecte ſubm quodãmõ vel rea liter vel ſ;m ĩtellectũ.nec eſt incõueniẽs ſi corp⁹ cõpoᵐ ex ɔ̃rijs ſue nãe relictũ ſit ſic paſſibile:nec hic q̃rimus ꝙ ſit ĩpaſſibile niſi inq̃ntũ eſt glorioſum. Qꝫ aũt dicit ꝙ poſſet debilitari dñiũ q̃litatis in corpore.ɔ̃dictio eſt: q̃ ſi nõ põt debilitari dñium aĩe ſuper totũ corpus:im poſſibile eſt ꝙ debiliteȓ aliqua qualitas: vel diſponaȓ aliquo mõ ɔ̃ria iſti dñio.Qꝫ aũt aliqd̃ corpus ex ſe ſit neceſſe nõ pati de cõpoſito ex ɔ̃trarijs.ĩpoſſibile eſt ni ſi per aliqd̃ additũ hoc poni:niſi ponẽdo ꝙ aĩa dat eſſe incorporeũ.Dõm ꝙ aĩa dat totũ eſſe ſubſtantiale qd̃ eſt in hoĩe:cũ ipſa includat vtutes oĩum formarũ ordi ne eẽntiali pᵐceᵐ.nec hõ eſt cõpoſitus niſi ex aĩa ⁊ mã appropriata aĩe que hȝ cõditiones ɔ̃uenientes opera tionibus aĩe:vt ſunt organa quibus omnibus aĩa dat eſſe ſubſtãtiale abſqȝ alia forma ſubſtãtiali:⁊ ita vera mixtio eſt in hoĩe ſicut in alijs:q̃ aĩa dat illud eſſe qd̃ daret forma ſubſtantialis mixti.Preter hoc aũt eſt in hoĩe forma mixti accidentalis:que reſultat ex ꝓportio ne pᵐmaꝝ qualitatũ:⁊ diuerſe ex diuerſa ꝓportiõe:ſicut eſt duricies oſſis:⁊ mollities carnis.⁊ ſic de alijs.forme ẽt elemẽtoꝝ ſunt in vtute in hoĩe:ſicut in alijs mixtis: ⁊ eodẽ mõ ac ſi ꝓponereȓ in homie alia forma ſubſtã tialis pter aĩam.Et eodẽ mõ ſunt actiones ⁊ paſſiones qualitatũ in hoĩe ac ſi illa forma ponereȓ: que nõ pᵐus faceret actionẽ vel paſſionẽ q̃litatũ q̃ȝ faciebat aĩa.Fi nalis aũt corruptio hoĩs nulla eſt niſi ſeparatio aĩe a corpore ad quã diſponunt actiones ⁊ paſſiones qualita tũ.vnde figmentũ eſt ponere illam aliaȝ formã. Qꝫ ãt dicit ꝙ mã eſt incorruptibilis ſicut corpus cum dote. Dõm ꝙ eſſentia materie incorruptibilis eſt:ſed diſpo ſitiones que requiruntur in ea vt ſit materia ꝓpria aĩe: ſunt corruptibiles quãtũ eſt de ſe:ſicut in alijs mixtis. Hec her.⁊ bene.℄ Ad argumẽtũ ɔ̃tra ɔ̃clõnẽ reſpon dit ſcũs Tho.di.44.q.z.arti.1.q.1.in ſolõne pᵐ argumẽ ti vbi ſic dicit.(Dõȝ ꝙ ſ;m Anſel.mortale poniȓ in diſ finitiõe hoĩs a philis qui nõ crediderũt hoĩem totũ ali quando poſſe eſſe ĩmortalẽ:q̃ nõ viderunt hoĩes niſi ſ;m hũ⁹ mortalitatis ſtatum.Uel põt dici ꝙ ſ;m phm in 8ᵒ metaphy.q̃ differẽtie eẽntiales ſunt nobis igno te vtimur q̃nqȝ differentijs accñtalibus ad ſignifican dũ eẽntiales dñias que ſunt accñtaliũ cauſe.vnde mor tale nõ poniȓ in diffinitiõe hoĩs q̃ſi ipſa mortalitas ad eſſentiã hoĩs pertineat:ſed q̃ illud qd̃ nunc eſt cã paſſi bilitatis ⁊ mortalitatis ſ;m pñtẽ ſtatũ.ſ.ɔ̃poſitio ex cõ trarijs eſt de eſſentia hominis.Sed tunc nõ erit cã ei⁹ propter victoriã anime ſuper corpus.) Hec ille.Et hec de queſtione ſufficiãt.De qua benedictus deus in eter num.Amen. Mortale nõ eſt de diffõne hoĩs. Lex.cõ.ſ.

Diſtin. XLIIII.

℄ Utrum corpus glorioſum per dotẽ ſubtilitatis poſſit eſſe in eodeȝ loco ſimul cũ alio corpore. Qõ. III.

VLterius circa q̃dragesimãq̃uartam diſtinctionẽ q̃riȓ. Utrũ corp⁹ glioſum p dotẽ ſubtilitatis poſſit eſſe in eodẽ loco ſimul cũ alio cor pore.℄ Et argũȓ ꝙ ſic:q̃ vt dr̃ Phil. 3.Reformabit corp⁹ hũilitatis nr̃e ɔ̃fi guratũ corpi claritatis ſue.Sed corp⁹ xpi potuit ſimul eſſe cũ alio corpe in eodẽ loco.vt pȝ p h̄ ꝙ poſt reſurre ctionẽ intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis.vt dr̃.io.xx. ergo etiã corpa glioſa rõne ſubtilitatis poterũt eſſe cuȝ alijs corporibus nõ glorioſis ſimul in eodẽ loco.

In oppoſitũ arguiȓ:q̃ dicit Boetius in lib.de trini.In nũero dñiam varietas accñtiũ facit.nã tres hoĩes neqȝ gñe:neqȝ ſpẽ:ſ;ȝ ſuis ac cidentib⁹ diſtãt.Nã ſi vl̃ oĩno cũcta ad hec accñtia ſe paremus:tñ loc⁹ ẽ cũctis diuerſus quẽ vnũ fingere nullo modo poſſumus.ergo ſi ponanȓ duo corpora in eodeȝ loco:erunt vnum corpus numero.

In hac qõne erũt tres arti.In pᵐ poneȓ ɔ̃nes. In zᵒ obiectiones.In 3ᵒ ſolones.

Quantum ad pᵐ articulũ ſit pᵐ ɔ̃.Corpora btõ rũ erũt ſubtilia pp plenũ dñiũ aĩe ſup corp⁹ vt pfecte ĩformat ⁊ p aliq̃ȝ formã eis inheren tẽ q̃ dr̃ dos ſubtilitatis.Pᵐmã partẽ hui⁹ ɔ̃clonis po nit ſanctus Tho.diſt.44.q.zᵒ arti.zᵒ in ſolone pᵐme qõnis.vbi ſic diȓ.(Nomẽ ſubtilitatis a vtute penetrã di eſt aſſumptũ.Unde zᵒ de gnõne dr̃.ꝙ ſubtile eſt re pletiuũ partibus ⁊ pᵐtiũ partibus.Qꝫ aũt aliqd̃ corpus ſit penetratiuũ ɔ̃tingit ex duobus.Pᵐmo ex paruitate q̃ntitatis pᵐcipue ſ;m ꝓfunditatẽ ⁊ latitudinẽ:nõ ãt ſ;m lõgitudinẽ:q̃ penetratio fit in ꝓfundũ: vñ longitudo penetrationi nõ obſtat.zᵒ ex paucitate mãe. vnde rara Lex.cõ.lo.

ſubtilia dicim⁹. Et qꝛ in corpib⁹ raris forma p̄dominatur mãe magis: iõ trãſlatuꝫ ē nomē ſubtilitatis ad illa corpa q̄ optime ſubſtãt forme: ⁊ pficiunt̄ ab eo mõ cõpletiſſimo: ſic dicim⁹ ſubtilitatē nãe eē in ſole ⁊ luna ⁊ hꝫ aliqs. Sicut ēt aurū vel aliqd hꝫ pōt dici ſubtile qr̄ pfectiſſime ꝯplet̄ in eē ⁊ vtute ſue ſpēi. ⁊ qꝛ res icorpee q̄ntitate carēt ⁊ mã: nomē ſubtilitatis ēt ad eas trãſfertur nō ſolū rōne ſue ſubeiꝫ rōne ſue vtutis. ſic. n. ſubtile dr̄ penetratiuū: qꝛ ptingit vſqꝫ ad intima rei: ita ēt dr̄ aliqs itellus ſubtilis ex h̄ q̄ ptingit ad iſpiciēda intrinſeca pn̄⁹. ⁊ ꝓpetates nãles rei latētes. Et ſilr dr̄ aliqs hr̄e viſuꝫ ſubtilē: qꝛ aliqd mīmū pōt viſu ptingere: ⁊ ſilr eſt de aliqs ſenſib⁹. Et ſm h̄ diuerſi diuerſimode ſubtilitatē corpib⁹ glioſis attribuerūt. Quidã. n. heretici vt Augu. narrat attribuerūt eis ſubtilitatē ſm modū q̄ ſpūales ſube ſubtiles dr̄r. d. q̄ in reſur̄ corp⁹ vertet̄ in ſpm̄. ⁊ rōne hui⁹ corpa reſurgētiū Apl̄us ſpūalia noīat p̄⁹ corin. i5. Sed h̄ nō pōt ſtare. p̄ qꝛ corp⁹ in ſpm̄ trãſire nō pōt: cū nō cōicēt in mã: vt Boetius oñdit in lib. de duab⁹ naturis. 2⁹ qꝛ ſi h̄ eēt poſſe: tūc corpore in ſpm̄ ꝯuerſo nō reſurgeret hō q̄ ex aīa ⁊ corpe nãlr cōſtat. 3⁹ qꝛ ſi Apl̄us ſic itelligēdo noīaret corpa ſpūalia pari rōne noīaret corpa aīalia: qꝛ in aīam ſunt ꝯuerſa: qd̄ pꝫ eē falſuꝫ. vn̄ qdã aliꝫ heretici dixerūt q̄ corp⁹ in reſurrectiōe remanebit: ſꝫ hēbit ſubtilitatē ſm motuꝫ rarefactiōis. ita q̄ corpa hūana in reſur̄ erūt ſilia aeri vel vēto. vt Grego. narrat i. i4. moraliū. ſꝫ h̄ nō pōt ſtare: qꝛ dn̄s poſt reſurrectionē corp⁹ palpabile habuit. vt pꝫ luce vltimo. qd̄ p̄cipue ſubtile credēdū ē. Et p̄terea corp⁹ hūanū cū carnib⁹ ⁊ oſſibus reſurget ſicͭ ⁊ corpus dn̄i. vt dr̄ luce vltio. Spūs carnē ⁊ oſſa nō hꝫ ſicͭ me videtis hr̄e. Et Job. i9. dr̄. In carne mea videbo deuꝫ ⁊c̄. Nã ēt carnis ⁊ oſſis p̄dictã raritatē nō patit̄. ⁊ iõ ē aſſignãdus corpib⁹ glioſis ali⁹ ſubtilitatis modus. vt dicãtur ſubtilia pp̄ ꝯpletã corpis pfectionē. Sꝫ hāc ꝯple⁰ᵐ qdã eis attribuūt rōne q̄nte eēntie q̄ in eis tūc maxie dn̄abit̄. Qd̄ nō pōt eē. p̄ qꝛ nihil de q̄nta eēntia pōt venire in ꝯpōnē corpis humani. 2⁹ qꝛ dato q̄ veniret in ꝯpōnē corpis hūani nō poſſet itelligi q̄ dn̄aret̄ magis q̄ nūc ſupra nãm eſtarē: niſi ita eēt q̄ tūc eēt in corpibus hūanis plus ſm q̄ntitatē de nã celeſti: ⁊ ſic corpora hūana nō eēnt eiuſdē nãe vel ſtature niſi forte minueret̄ in hōie elētaris nã: qd̄ ip̄ugnat itegritati reſurgētiū vl̄ ita q̄ nã elētaris iduceret ꝓpetates nãe celeſtis ex eī⁹ dn̄io in corpe: ⁊ ſic nãlis virt⁹ eēt cū ꝓpetatis glioſe: qd̄ vr̄ abſurdū. Et iõ aliꝫ dicūt q̄ dicta cōple⁹ ex q̄ corpa hūana glioſa ſubtilia dicent̄ erit ex dn̄io aīe glificate: q̄ eſt for⁹ corpis ſup ipm̄: rōne cuius corp⁹ glioſuꝫ ſpūale dr̄ q̄ſi oīno ſubm̄ ſpūi. Prima ēt ſubīo q̄ corp⁹ aīe ſubyci̇t̄ eſt ad pcipiēdū eē ſpecificuꝫ: put ſubyci̇t̄ ſibi vt mã forme. Et deide ſubyci̇t̄ ſibi ad alia opera aīe put eſt motor. ⁊ iõ prima rō ſpūalitatis in corpe eſt ex ſubtilitate: deinde ex agilitate: ⁊ aliꝫ ꝓpetatib⁹ corpis glioſi. Et pp̄ h̄ Apl̄us in ſpūalitate tengit dotē ſubtilitatis: vt magiſtri exponūt. vn̄ Greg. dicit. i4. moraliū q̄ corp⁹ glioſuꝫ dr̄ ſubtile p effectum ſpūalis potētie.) Hec ille. Ex qbus pōt formari talis rō p̄ p̄⁹ pte ꝯnis. Corp⁹ nō pōt dici vel imaginari ſubtile eē niſi ex paruitate mãe vel q̄ntitatis aut ex cōpletiſſima ſui pfectione per formã: ſꝫ corpora glioſa nō erunt ſubtilia p̄mis duobus modis. g̃ 3ᵒᵐ. Ille aūt tertius modus pōt 2⁹ intelligi. ſ. ex nã q̄nte eēntie: aut ex ꝯpleto dn̄io aīe beate ſuper corp⁹. Primus modus non eſt ꝓbabilis. reſtat ergo ſcōs. Scōam vo partē ꝯcluſionis ponit di. 44. q. 2⁹ arti. 3⁹ in ſolone p̄me. q. vbi ſic dic̄. (Corp⁹ glioſuꝫ erit oīno ſubm̄ aīe glorificate nō ſolū vt nihil ſit in eo qd̄ reſiſtat volūtati ſpūs: qꝛ hoc fuit ēt in corpore ade. ſꝫ ēt vt ſit in eo aliqua perfectio effluens ab aīa glificata in corpus per quã habile reddit̄ ad p̄dictã ſubiectionē que qdē perfectio dr̄ dos corpis glificati. Aīa ēt ꝯiungit̄ corpori nō ſoluꝫ vt forma: ſed vt motor: et vtroqꝫ mō opꝫ q̄ corpus glioſum aīe glificate ſit ſūme ſubm̄ vn̄ per dotē ſubtilitatis ſubyci̇t̄ ei totalr̄ ⁊ inq̄ãtum eſt forma corporis dãs eſſe ſpecificū: ⁊ per dotē agilitatis ſubyci̇t̄ ei iq̄ãtū eſt motor. vt. ſ. ſit expeditū ⁊ habile ad obediēdū ſpūi in oīb⁹ actiōib⁹ ⁊ motib⁹ aīe.) Hec ille. Silr̄ dicit di. 49. q. 4. ar. 5. in ſolone 2ᵉ. q. vbi ſic dicit. (Scōꝫ h̄ hō eſt p̄riceps btitudinis q̄ ad imaginē dei exiſtit. Imago ēt dei p̄mo ⁊ p̄ncipalr̄ in mēte cōſiſtit: ſꝫ per q̄ndã deriuationē ēt in corpore hōis q̄dã repſentatio imaginis iuenit̄ ſm q̄ opꝫ corp⁹ aīe eē ꝓportionatū. Vn̄ btitudo vel glīa p̄mo ⁊ p̄ncipalr̄ eſt in mēte: ſꝫ per q̄ndã redūdãtiã deriuat̄ ēt ad corpus. vt btitudo hōis ſm corp⁹ dicat̄ eē ſm h̄ q̄ iperiū aīe deo ꝯiūcte perfecte exequit̄. vn̄ ſicͭ diſpōnes q̄ ſūt in aīa beata ad perfectã operationē q̄ deo ꝯiungit̄ dr̄r aīe dotes: ita diſpōnes q̄ ſunt in corpore glioſo: ex qb⁹ corp⁹ efficit̄ pfecte ſubm̄ aīe dr̄r corpis dotes.) Hec ille. Ex qbus pōt argui p 2ᵃ parte ꝯnis ſic. btitudo corpis glioſi ⁊ eī⁹ dotes ꝓportionant̄ btitudini aīe glioſe ⁊ eī⁹ dotibus: ſꝫ btitudo aīe ⁊ eī⁹ dotes ſunt q̄dã forme poſitiue inherētes aīe btē. g̃ ſilr̄ eſt de btitudine corporis glificati ⁊ eī⁹ dotibus: quarū vna dr̄ dos ſubtilitatis. Itē h̄ idē apparꝫ ex diffōne dotis quã ponūt cōiter doctores vt recitat. S. T. di. 49. q. 4. ar. p̄mo q̄ talis ē. Dos eſt perpetuus ornat⁹ aīe ⁊ corporis: vite ſufficiēs: in eterna btitudine iugiter perſeuerans. g̃ ⁊c̄. ⁋ 2ᵃ ꝯclo. Corpus glorioſum nō hꝫ rōne ſue ſubtilitatis q̄ poſſit eē ſil' cū alio corpe i eodē loco localr̄. Hãc ponit. S. T. di. 44. q. 2. ar. 2⁹ i ſolone. 2. q. vbi ſic dicit. (Nō pōt dici q̄ corpus glioſuꝫ rōne ſue ſubtilitatis hēat q̄ poſſit eſſe cuꝫ alio corpe in eodē loco niſi p ſubtilitatē auferat̄ ab eo illud quo ꝓhibet̄ nūc eē ſil' cū alio corpe in eodē loco. Dicūt ēt qdã q̄ ꝓhibet̄ ad h̄ in iſto ſtatu rōne corpulētie p quã hꝫ q̄ repleat locū: q̄ qdē corpulētia ab eo p dotē ſubtilitatis tollet̄. Sed h̄ nō pōt ſtare pp̄ duo. p̄ qꝛ corpulētia quã dos ſubtilitatis aufert: eſt ad defectū ptinens: puta aliq̄ inordinatio mãe nō pfecte ſubſtantis ſue forme. Totū. n. qd̄ ad integritatē corporis ptinet in corpe reſurget tã ex pte forme q̄ ex parte mãe: qꝛ q̄ aliqd̄ corp⁹ ſit repletiuū loci: h̄ hꝫ per illd̄ qd̄ eſt de integritate nãe eius. ⁊ nō ex aliquo defectu nãe. Cū enī plenū opponat̄ vacuo illud ſolū nō replet locū: quo poſito in loco: locus nihilomin⁹ remanet vacuus. Vacuū aūt diffinit̄ in. 4. phyſi. q̄ eſt locus nō plenus corpore ſenſibili. Dr̄ aūt aliqd̄ corpus eſſe ſenſibile ex mã ⁊ forma ⁊ nãlibus accidentibus: que oīa ad integritatem nãe pertinent. ꝯſtat etiã q̄ corpus glioſuꝫ erit ſenſibile etiã ſm tactū: vt pꝫ in corpore dn̄i luce vltimo. Nec ei deerit mã: aut forma: aut nãlia accn̄ta. ſ. calm ⁊ frigidū ⁊ hꝫ. vn̄ pꝫ q̄ corpus glioſuꝫ nō obſtãte dote ſubtilitatis replebit locuꝫ. inſania. n. videret̄ dicere: q̄ loc⁹ vbi eēt corp⁹ glioſuꝫ eēt vacu⁹. 2⁹ rō p̄dicte pōnis nō valet: qꝛ ipediret exiſtentiã corpis cū alio corpe in eodē loco eſt in plus q̄ replere locū. Si ēt ponam⁹ dimēſiōes eē ſeparatas ſine mã: ille dimēſiōes nō replēt locū. vn̄ qdã ponētes vacuū dixerūt vacuū eē locū: in quo ſunt hꝫ dimēſiōes ſine aliquo corpe ſenſibili: ⁊ tn̄ iſte dimēſiōes ꝓhibent̄: ne ſint ſimul cuꝫ alio corpe in eodē loco. vt pꝫ p p̄hm̄. 4. phy. ⁊ in 3⁹ metaph. vbi hꝫ

p incōueniēti

Dña inter ſiõnē corpis glioſi. ⁊ corpor o Aīe ad aīam.

Quid ꝓhibeat corpus ne ſit ſimul cū alio corpe in eodē loco.

Tex. cō. 63.

Tex. cō. 9.

pro ſcōueniēti ꝙ corpus mathematicū qḋ nihil aliud
eſt ꝙ̄ dimēſiões ſepate ſint ſimul cū corpe nāli ſenſibi
li. Uñ dato ꝙ ſubtilitas corpis glioſi auferret ab eo ħ
qḋ eſt replere locū: nō tñ ſeq̄ret ꝙ pp̄ ħ poſſet eſſe cū
alio corpe in eodē loco: qꝛ remoto eo qḋ eſt in minus:
nō pp̄ ħ remouet̄ qḋ in plus eſt. Dōm ergo vr̄ ꝙ illud
qḋ nunc impedit corpus noſtrū ne ſit ſimul cum alio
corpore in eodē loco nullo mō poterit ab eo remoueri
per dotē ſubtilitatis. Nihil enī pōt ꝓhibere corpus ali-
quod ne ſit ſimul ſituatū cū alio corpore in eodē loco
niſi ꝙ in eo requirit diuerſum ſitum. Nihil enī eſt im
pedimentū identitatis niſi qḋ eſt cā diuerſitatis. Hanc
aūt diſtinctionē ſitus nō requirit aliq̄ corporis q̄litas:
qꝛ corpori nō debet̄ ſitus rōne ſue qualitatis. vnde re-
moto a corpore ſenſibili ꝙ ſit calm aut frigidū graue
aut leue nihilominus in eo manet neceſſitas ꝑdicte di
Ex. cō 76. ſtinctiōis. vt pꝫ p phm. 4. phy. ⁊ etiā per ſe planū eſt.
Silr mā ēt nō pōt inducere neccitatē ꝑdicte diſtinctio-
nis: qꝛ mā̄e nō aduenit ſitus niſi mediāte quātitate di-
menſiua. ſimilr etiā nec forme ſitū hꝫ niſi ex mā ſitū
habente. Reſtat ergo ꝙ neceſſitas diſtinctiōis duorū
corpoꝝ in eodē ſitu cauſat̄ a nā q̄titatis dimēſiue: cui
ꝑ ſe ɔuenit ſitus. Cadit enī in diffinitione eius: qꝛ q̄ti-
tas dimenſiua eſt quātitas hñs ſitū. Et inde eſt ꝙ re-
motis oībus aliis que ſunt in re: talis diſtinctionis ne-
ceſſitas inuenit̄ in ſola quātitate dimēſiua. Si enī acci
piat̄ linea ſeparata oꝫ ꝙ ſi ſint due linee: vel due ptes
vnius linee ꝙ ſint diſtincte in ſitu. alias linea addita li
nee nō efficeret maius qḋ eſt ɔtra cōmunē animi ɔce-
ptionē. Et ſilr eſt de ſenſibilib⁹ ⁊ corruptibilib⁹ mathe-
maticis: ⁊ qꝛ mā̄e debet̄ ſitus inquātū ſubſtat dimēſio
ni. ex inde ꝑdicta neceſſitas deriuat̄ ad māṁ ſituatā:
vt ſicut nō eſt poſſibile eē duas lineas vel duas ptes li
nee niſi ſint diſtincte ſm ſitū: ita ipoſſibile eſt eſſe duas
materias vel duas partes mā̄e niſi ſit diſtinctio ſitus.
Et qꝛ diſtinctio mā̄e eſt pn̄m diſtinctionis indiuiduoꝝ
inde eſt ꝙ Boetius dicit in libro de trinitate ꝙ duob⁹
corporibus vnū locū fingere nullo mō poſſum⁹. vt hāc
ſaltē acci^m varietatē diſtinctio indiuiduorū requirat.
Subtilitas aūt a corpore glioſo dimēſionē nō aufert.
vnde nullo mō auferet ſibi ꝑdictā neceſſitatē diſtin-
ctionis ſitus ab alio corpe: ⁊ ita corpus glorioſū nō ha
bebit rōne ſue ſubtilitatis ꝙ poſſit eſſe cū alio corpe. ſꝫ
poterit eſſe ſimul cū alio corpore operatiōe virtutis di
uine. Sicut ēt corpus petri nō habuit ex aliq̄ ꝓꝓetate
indita ꝙ ad aduentū eius ſanarent̄ īfirmi: ſꝫ ħ fiebat
virtute diuina ad edificationē fidei. ita faciet v̄tus di-
uina vt corp⁹ glioſum poſſit eſſe ſil̄ cū alio corpe ad ꝑ-
fectionē glie.) Hec ille. Ex q̄b⁹ pōt argui ꝯ ɔ̄ne ſic. Cā
manēte manet effectus: ſed cū dote ſubtilitatis manet
cā incōpoſſibilitatis duoꝝ corpoꝝ ad ſimul exiſtendū
in eodē loco. ergo cū illa dote manet effectus. ❡ 3° ɔ̄
Diuina virtute duo corpora pñt ſimul eſſe in eodē lo-
co. Hāc ponit ſanctus Tho. di. 4. 4. q. 2. ar. 2° in ſolone
3ᵉ. q. vbi ſic dic̄. (Propter hoc necē eſt duo corpora in
duobus locis eſſe: qꝛ diuerſitas mā̄e requirit in ſitu di
ſtinctionē. ⁊ iō videmus ꝙ qñ cōueniunt duo corpa in
vnū deſtruit̄ eſſe diſtinctū vtriuſq;. ⁊ acquirit̄ vtriuſq; ſi-
mul vnū eſſe diſtinctū. vt pꝫ in mixtionib⁹. Nō pōt ḡ
eſſe ꝙ duo corpora remaneant duo: ⁊ tñ ſint ſimul niſi
vtriuſq; ɔſeruet̄ eſſe diſtinctū qḋ ꝑus hēbat. ſꝫ ꝙ vtrū-
q; erat ens indiuiſum in ſe: ⁊ diuiſum ab aliis. Hoc ēt
eſſe diſtinctū dependet a ꝑncipiis eēntialibus rei ſicut
a cauſis ꝓximis: ſed a deo ſicut a cā ꝑma: ſicut ſupra di
ctū eſt ꝙ eē accñtis depēdet a ſubto ſicut a cā ꝓxima:
ſed a deo ſicut a cā ꝑma. ⁊ qꝛ cā ꝑma pōt ɔſeruare rem
in eſſe ceſſantibus cauſis ſecundis. vt pꝫ per ꝑmā ꝓpō-
nem libri de cauſis. iō diuina v̄tute ⁊ ea ſola pōt fieri
vt accñs ſit ſine ſubto. vt pꝫ in ſacr̄o altaris: ⁊ ſilr diua
v̄tute ⁊ ea ſola fieri pōt ꝙ corpi remaneat eē diſtinctū
ab alio corpe: q̄uis ei⁹ mā nō ſit diſtincta in ſitu ab al
teri⁹ corpis mā. ⁊ ſic miraculoſe fieri pōt ꝙ duo corpa
ſint in eodē loco. Jtē btā virgo miraculoſe filiū ſuū pe
perit: ſꝫ in illo partu oportuit duo corpa ſil̄ eē in eodē
loco: qꝛ corp⁹ pueri exiēs clauſtra pudoris non fregit. ḡ
pōt fieri miraculoſe ꝙ duo corpa ſint in eodē loco. Jtē
ħ idē pōt oñdi ꝑ ħ ꝙ dñs intrauit ad diſcipulos ianuis
clauſis Joā. xx.) Hec ille. Ex q̄bus pōt formari multi-
plex rō ꝓ ɔ̄ne. Et in ħ ꝑmus articulus terminat̄.

Quantū ad 2^m articulū arguendū eſt ɔ̄ ɔ̄nes. Et Contra p^am ɔcloñem ar-
q̄dē ɔtra ꝑmā arguit Durādus ꝓbādo guit Duran. di. 44. q. 5.
ꝙ dos ſubtilitatis nō eſt qualitas inherēs corpi glioſo
perfecte (inq̄t). Subiectio corpis ad aīaꝫ quo ad opa-
tiones cognitiuas ⁊ appetitiuas vr̄ ꝑtinere ad dotē ſub
tilitatis. ⁊ hec ſubiectio pōt ītelligi vel q̄tū ad opōnes
ſenſitiuas ꝑcaſe. vt nihil ſit in corpore quo puritas taliū
opationū īpediat̄: ſicut nunc fit in nobis frequēter pp̄
groſſitiē ⁊ īpuritatē ſpirituū deſeruiētiū opōnib⁹ ſenſi
tiuis: ⁊ oīs n. talis īpuritas ſegregabit̄ a corpib⁹ glioſis.
vel pōt intelligi talis ſubiectio pp̄ ꝑfectā obedientiam
quā tūc hēbūt vires ſenſitiue appetitiue ad rōnē: que
obe⁹ nō eſt mō qñ caro ɔcupiſcit aduerſus ſpiritū ob ħ
corp⁹ nūc dr̄ aīale ab aīalitate: qꝛ mot⁹ anīales magis
ſunt in nobis ſm īpedimētū ſenſualitatis q̄ ſm dicta-
mē rōnis: ſꝫ tūc dicet̄ corp⁹ ſpūale: qꝛ oēs tales motus
erūt plenarie ſubti ſpūi. Quocūq; ēt modoꝝ accipiat̄
ſpūalitas nō vr̄ neceſſariū ꝙ dicat aliq̄ q̄litatē ſupnā-
lē inherentē corpib⁹ glioſis: qꝛ ſubtilitas ꝑmo mō ac-
cepta. ſ. ꝓ puritate operationū ſenſitiuaꝝ pōt eē ꝑ ſolā
puritatē hūoꝝ ⁊ ſpūum deſeruientiū operatiōibus
ſenſitiuis. 2° mō aūt accepta pōt eē ꝑ diuinā ꝓuiden-
tiā aſſiſtentē. Nec apparet hñ qūo ꝑ aliq̄ q̄litatē inhe
rentē hoc eē poſſit: qꝛ actus cuiuſcūq; q̄litatis ſiue nā-
lis ſiue ſupnālis nō eſt liber: ſed neceſſarius: ⁊ iō ad idē
ſemꝑ inclinat. ſed obediētia viriū ſenſitiuarū ad rōnē
vel intellectū nō pōt eſſe ſm inclinationē ad idem: qꝛ
qñq; ſm rectā rōnē aliq̄d eſt appetendū: qñq; v̄o eius
oppoſitū. iō ⁊c̄. Et q̄uis ſm hāc viam ſubtilitas nō ſit
aliqua forma habitualis: ſicut nec ipaſſibilitas: pōt tñ
dici dos: qꝛ dos ſponſe: ex qua iſtud nomen tractū eſt.
ɔſiſtit nō ſolū in illis que ſponſum ornāt ⁊ circunſtant
q̄ſi intrinſece: ſed etiā in his que aſſiſtūt extrinſece: vt ſi
ad tuitionē eius darē ei certā cuſtodiā militū. Hec Du
randus. ❡ Cōtra 2^am ɔ̄nē arguit̄ ab aliis ꝓbādo ꝙ ꝑ Contra 2^am ɔcluſionē ar-
dotē ſubtilitatis corpus glioſum poſſit eſſe cū alio cor- guit ab aliis:
pore. Primo qꝛ cuiuſlꝫ dotis corporis glorioſi eſt ali- vt recitat Sco.
quis ꝓprius effectus: ſed dotis ſubtilitatis nō videt̄ eē diſ. 49. q. 16.
aliq̄s effectus niſi penetrare aliud corp⁹. ⁊ facere ſe ſi-
mul cum eo: ſed hec eſt forma creata: ⁊ dat̄ corporibus
glorioſis. ergo poſſunt ſe facere ſimul cum alio corpo-
re nō ſubtili penetrādo ipm. ❡ 2°. Qꝛ illud poſſit eſſe
per virtutem creatā. ꝓbatur qꝛ xp̄s inquātū deus poſ-
ſet facere ꝙ corpus glorioſum eſſet cum glorioſo: nec
tñ ſequitur ꝙ poſſet ſe facere ſimul cum non glorioſo:
igitur non eſt tm̄ per diuinā potētiā: ſed ꝑ aliq̄d qḋ eſt
in eo. ſed ħ non vr̄ aliud q̄ dos ſubtilitatis. ḡ ⁊c̄. ❡ 3°.
Si ſubtilitas nō eēt rō eēndi cū alio corpore. tūc corp⁹
poſt reſurrectionē eēt in onus aīe. Anima enim quātū
eſt ex ſe pōt eē cū quocūq; corpe: ⁊ ſi corp⁹ nō poſſet eē
cū alio copore iam eſſet ſibi in onus: qꝛ nō poſſet cū il-

lo illud qḋ poſſet ſine ipſo:qḋ eſt ꝯtra Aug.x.de ciuita
te dei.¶ 4°.Sic deus poſſet facere vnū corp⁹ ꝓ nūc
cū alio corpore:ita pōt ipm ꝯſeruare per aliqḋ tp̄s ꝛ ꝑ
petuo.igit̄ a ſimili poterit ſibi dare aliq̄ formā ꝑ quā
ſit cū alio corpore:ꝛ per quā perpetuo ꝯueniat ſibi eſſe
cū alio ꝓ libito volūtatis ſue.¶ 5°.Magis videt̄ de
corporibus glorioſis ꝙ per ſubtilitatē ſuā poſſint ſe fa
cere ſimul cū alio corpore q̄ꝫ de aliys non glorioſis:ſed
aliqua alia corpora inueniunt̄ que pñt ſe facere ſimul
Ut ꝛ ignis ſit i eodem loco cū ferro ignito.ꝛ ſic pāis vino iſuſus: cū ipſo vino.
cū alio corpore vt ignis cū ferro:ꝛ vinū cū pane.Ignis
eni in ferro op3 ꝙ vere ſit:q2 ferrū ignitū h3 ꝓpriā ope
rationē ignis ꝛ ferri ſeu actionē.vnde ſi eſt acutū cōbu
rit ꝛ ſcindit.Nec pōt dici ꝙ ſit ibi in aliena mā:q2 due
forme ſubſtātiales ſpecifice nō pñt perficere ſimul eā
dem partē mãe.De ē vinū ſit vbiq3 in pane p3:q2 vini
humiditas eſt in pane:ſed humiditas nō pōt ſeparari
Tex.cō.iij.
a ꝓprio ſubto.vt p3 per pħm.2° de aīa de humido aq̄
ꝛ aeris:l3 minus ſit ſenſibile.vnde qñcunq3 īprimunt̄
digiti in aere vel in aq̄ ſm cū intercipit̄ aqua inter di
gitos.Qḋ p3 q2 manet humiditas que non ſeparat̄ ab
eis.ḡ m̄lto magis hoc pñt corpora glorioſa.Hec argu
Contra 3ᵐ ꝯcluſionem arguit Duran.di.44.q.6.
menta recitat Scotus tanq̄ aliena.¶ Cōtra 3ᵐ cō
cluſionē arguit Durandus ꝓbando ꝙ per nullā poten
tiam poſſit fieri ꝙ duo corpora ſint ſimul in eodē loco
ꝓprio:ſiue ꝙ ſint indiſtincta ſm ſitū:q2 corpus nō ipe
dit̄ eſſe ſimul cū alio corpore niſi rōne quātitatis:q2 ni
hil pōt ꝓhibere quin corpus poſſit eſſe ſimul cum alio
corpore in eodē loco niſi illud per quod vnū corpus re
quirit diſtinctū ſitū ab alio:nihil eni eſt īpeditiuū iden
titatis:niſi qḋ eſt cā diuerſitatis.Sed ſola quātitas eſt
illud per qḋ vnū corpus requirit diſtinctū ſitū ab alio.
ergo ſola quātitas ſm nām īpedit ſimultatē plurium
corpoꝝ in eodē loco.hoc ſuppoſito ꝓbat̄ ꝙ duo corpora
ex hoc ꝙ habent diſtinctas quātitates non poſſint eſſe
ſimul in eodē loco ṗmo ſic.Nō min⁹ neċe eſt duo cor
pora diſtingui abinuicē ſitu ꝛ pōne q̄ꝫ duas partes eiuſ
dem corporis:ſed partes q̄ntitatiue eiuſdē corporis ſic
neceſſario diſtinguunt̄ ſitu ſeu pōne ꝙ īpoſſibile ē eas
ſimul eē ſimultate oppoſita huic diſtinctioni.ergo ſilr
duo corpora a deo diſtiguunt̄ ſitu ꝛ pōne ꝙ nō pñt eē
ſimul ſimultate illi diſtinctiōni oppoſita.vtraq3 ṗmiſ
ſarū ꝓbat̄.Et ṗmo maior ſic:q2 actualis diuiſio ꝓtius
quātitatis nō tribuit partib⁹ diuiſis ꝙ poſſint eē plus
ſimul q̄ꝫ ante diuiſionē:ſed vna quantitas efficit̄ due
ſola diuiſione.ḡ ſimultas que repugnat partibus eiuſ
dem quātitatis repugnat q̄buſcunq3 duabus quātita
tibus.ꝛ iterū due quātitates inter ſe diuiſe pñt vniri et
fieri partes eiuſdē quātitatis:ſicut ecōuerſo partes vni
us diuidi pñt ꝛ fieri quātitates diſtincte.ꝓpter qḋ oīno
vr̄ idē eſſe iudiciū de quātitatibus diuiſis ꝛ de partib⁹
eiuſdē quātitatis.precipue q2 quelibet pars quātitatis
eſt quātitas.Et ſic p3 maior.ſ.ꝙ quā īpoſſibilitatē hñt
ꝑtes eiuſdē quātitatis vt ſint ſimul:eandē hñt q̄cunq3
corpora.Minor ꝓbat̄.ſ.ꝙ ꝑtes eiuſdē quātitatis ſic di
ſtinguunt̄ ſitu vel pōne:ꝙ nullo mō pñt ſimul eſſe ſi
multate oppoſita tali diſtinctiōi:q2 de intrinſeca ꝛ eēn
tiali rōne quātitatū ſine qua nō eſt poſſibile quātitatē
eſſe vel intelligi eſt ꝙ habeat ꝑtē extra partē ſeu infra
qḋ vocat̄ ad pleniꝰ diſtingui pōne vel ſitu qui eſt ordo
partiū in toto:que diffinitio vel diſtinctio ſm pōnem
ꝛ ordo repugnat ſimultati partis in parte.vel partis cū
parte.Unde ꝯtra rōnē quātitatis eſt ꝙ partes ei⁹ ſint
ſimul:ſed ſemper vna eſt extra aliā.ꝛ nō in alia:vel cū
alia.Alioquin due nō eſſent aliquid maius vna:nec to
tum maius parte:qḋ eſt īpoſſibile.Et ſic p3 minor.ſeq̄t̄

ergo ꝯclō ṗncipalis.ſ.ꝙ duo corpora vel due quantita
tes neceſſario diſtinguunt̄ ſitu ſeu poſitione ſic ꝙ īpoſ
ſibile eſt ea eſſe ſimul:ſed neceſſario vnū eſt extra aliḋ
ꝛ nō in alio:nec cū alio pōne vel ſitu indifferēs.¶ Se
cūdo ꝓbat̄ ſic idē ꝛ eſt eadē virtus rōnis cū ṗcedente.
Q2 ſi duo corpora poſſunt eē ſimul:ita ꝙ quantitates
eoꝝ ſint indiſtincte ſm ſitum vel poſitionem mō quo
expoſitū eſt:per eandē rōnē partes eiuſdem quātitatis
poſſunt ſuper ſe replicari:ita vt ſint indiſtincte poſitōe
nec vna ſit extra aliā:ꝛ tñ poterit replicari vt tota re
plicatio fiat ſuꝑ vnā minimā partē:ita ꝙ extra eā non
ſint alie:ſed in ea vel cū ea ſimul.Hoc aūt vr̄ īpoſſibi
le:q2 tūc maximū corpus poſſet ꝯtineri localiter a mi
nimo loco.ſ.a ſolo loco illius partis:ſuper quā fcā eſſet
replicatio:ꝛ ſic totus vnus mons maximus poſſet in
trare per foramē acus:ꝛ totū celum ꝯtineri in minima
burſa ſaluata quātitate vtriuſq3.ſ.montis ꝛ celi:qḋ nō
videt̄ poſſibile:quare ꝛc̄.¶ 3° ſic.Sicut ꝑtes q̄ntitatis
ſucceſſiue vt ſunt tp̄s ꝛ motus hñt inter ſe ordinē dura
tionis:ſic partes quantitatis permanentis hñt inter ſe
ordinez poſitionis:ſed nulla virtute pōt fieri ꝙ partes
quantitatis ſucceſſiue vt ſunt partes temporis ꝛ mot⁹
ſint ſimul duratione:cum de ratione earum ſit prius ꝛ
poſterius ſm durationem.ergo ſimiliter nulla virtute
fieri pōt ꝙ partes quantitatis permanentis ſint ſimul
poſitione:ꝛ per eandez rōnem he due quantitates di
uerſorū corporum:cum idē iudiciū ſit vtrobiq3:ꝓ eo
ꝙ quelibet pars quantitatis eſt quantitas vt dcm̄ fuit
quare ꝛc̄.¶ 4°.Quia ſicut ſe hñt duo accidentia eiuſ
dem ſpēi ad idem ſubm̄.ſic duo corpora ad locum:ſed
duo accidentia eiuſdē ſpēi nō pñt ſimul eſſe in eodem
ſubiecto.ergo nec duo corpora in eodē loco.Minor ꝓ
batur:q2 duo accidentia eiuſdem ſpēi vel ſunt equalis
gradus vel inequalis putaq2 vnū eſt itenſius alio.Si
ſint inequalis gradus:īpoſſibile eſt ꝙ ſint ſimul in eo
dem ſubiecto:alioquin idem ſubm̄ eſſet magis album
ꝛ minus albū:qḋ videt̄ implicare ꝯtradictionē.Et ite
rum termini motus vel mutationis ſunt incompoſſibi
les:ſed hm̄ōi accidētia pñt eſſe termini motus vel mu
tationis ſm alterationē intēſionis ꝛ remiſſiōis.q̄re ꝛc̄.
Si vō ſunt eiuſdē gradus idē ſequit̄.Nā ſubm̄ nō eſt
in potentia ad aliquā formā niſi mediante mutatiōe:
ſed ſubm̄ habens aliquā formā nō pōt mutari ad ſimi
litudinē eiuſdē gradus ṗore manēte:q2 idē non pōt ſi
mul eſſe tale formaliter in actu.ꝛ tale in potentia:ſ3 il
lud ſequeret̄ ſi ſubm̄ habens aliquā formā poſſet mu
tari ad ſimilitudinē:ergo ꝛc̄.¶ 5°.Q2 rōnes que ſunt
ꝓ parte oppoſita ſunt ſolubiles.qḋ p3 diſcurrēdo per
ſingulas.ṗmo qdā arguūt ꝙ duo corpora non pñt eſſe
Ut xp̄s natus ſit clauſo virginis vtero.
ſimul in eodē loco:q2 xp̄s natus eſt clauſo matris vte
ro:remanſit eni virgo poſt partū:ſed iſtud non potuit
eſſe niſi corpus xp̄i naſcēdo ſimul eſſet cū corpore ma
tris.quare ꝛc̄.Sed iſta rō non valet.dicit̄ eni ꝙ veriſ
ſimū eſt beatā mariā virginē permanſiſſe in partu et
poſt partū ſicut ante.Fuit eni virgo non ſolū ex caren⁹
experiē delectatiōis veneree per quā experientiā virgi
nitas ꝓprie amittit̄:ſ3 ēt ꝑꝑ integritatē membri corpo
ralis.Nec tñ ꝑꝑ hoc in natiuitate xp̄i fuerunt duo cor
pora ſimul.ſ.corpus xp̄i cum corpore matris:q2 eſt ali
us modus poſſibilis.ſ.ꝙ virtute diuina fuit facta dila
tatio neruoꝝ ꝛ meatuū nāliū:nō ruptio aliqua vel fra
ctio aliqua:ſicut ſm Aug.14.de ciuitate dei.factū fuiſ
ſet in oībus mulieribus:ſi ſtatus inocentie duraſſet:q2
tunc peperiſſent ſine dolore q nūc eſt pena peccati ſm
ſententiā domini gen.3.vnde ꝓles nata fuiſſet per di
latationem

latationē membroꝝ naturaliū: ⁊ nō ꝑ fractionē vel di-
uiſionē: que nō pōt eē in ſentientibus ſine dolore. ⁊ hūc
modū videnť tenere Gregorius niſſen⁹ ⁊ Ambro. ſup
illo verbo luce 2°. Omne maſculinū ⁊c. Ibi eniȝ dicit
Gregorius niſſen⁹ ſic. Hoc āt legis decretū in ſolo in-
carnato deo ſingulariter ⁊ ab alijs differenter ipleri vi
deť. ipſe nanqȝ ſolus ineffabiliter ꝯceptus ac incōpre-
henſibiliter editus virginalē vterū aperuit nō ante cō
nubio reſeratū: ſeruans poſt partū mirabilē īuiolabilr
ſignaculū caſtitatꝭ. Et Ambro. diť ibidē. Nō .n. rurſus
coitus vulue virginalis ſecreta reſerauit: ſed imacula-
tū ſemē īuiolabilr vtero ſpūſſanctus infudit. Et ſub-
dit qđ eſt ad ꝓpoſitū. ſ. qui ḡ vuluā ſanctificauit alie-
nam. vt naſcereť ꝓpheta hic eſt ꝗ aperuit matris ſue
vuluā. vt imaculat⁹ exiret. ¶ 2° arguūt qdā dicētes. ꝙ

Uerum xp̄s reſurrexerit clauſo tumulo.

xp̄s poniť ſurrexiſſe clauſo tumulo qđ nō potuit eē ni-
ſi ſimul eſſet corpus xp̄i cuȝ lapidibus ſepulchri. Sed
hec rō nō valet: q2 ex nullo textu ſacre ſcripture habeť
ꝙ xp̄s reſurrexit clauſo ſepulchro: ⁊ iđ aſſertio ꝯtraria
nō ꝑiudicat fidei neqȝ ſcripture. Et ſi ex dictis aliquo-
rū ſanctoꝝ habereť ꝙ xp̄s reſurrexit clauſo ſepulchro
accipiendū eſt ꝑ opinione. ⁊ ſi hoc dcm̄ eēt approbatū
per eccleſiā: tūc ridendaȝ eſſet ſicut in ſolone terrę ar
gumēti ſtatim diceť. ¶ 3° arguūt qdaȝ ꝙ xp̄s poſt re-

Uerum xp̄s itrauit ad diſcipulos per clauſas ianuas.

ſurrectionē intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis vt ha
beť Jo. xx. Sed hoc nō ꝯcludit: q2 hoc eſt abſolute ve-
rū. ſ. ꝙ cū fores eſſent clauſe venit Jeſus: ſed non dř ꝙ
intrauerit per ianuas clauſas. Cū .n. corpus glorioſum
poſſit moueri per aerē ſicut per terrā: ⁊ xp̄s diuina vir-
tute potuit corpus ſuū oſtēdere ⁊ occultare ꝓut voluit
potuit intrare ad diſcipulos per feneſtras: vel ꝑ aliquē
aliū locū: ⁊ tunc ṗmo oſtendere quādo fuit corā diſci-
pulis: ſed nō per ianuas clauſas. ⁊ ſi per ianuas clauſas
intrauit: potuerūt ſubito claudi: ⁊ ſubito aperiri: ita vt
apertio ⁊ clauſio lateret diſcipulos. Et q2 res dicuť fieri
qñ innoteſcit: iđ dicunť fuiſſe clauſe: q2 apertio earuȝ
nulli apparuit. et ħ mō poſſet dici ſurrexiſſe clauſo ſe-
pulchro: ſi illđ alicubi legereť. Uel poſſet dici ꝙ xp̄s
rōne qua deus habuit in ſua poteſtate corpus ⁊ figurā
corporis ſui: ita ꝙ potuit figurā corporis ſui mutare in
figurā anguſtā: ⁊ ſic intrare per quācūqȝ rimā ianuarū
eis remanētib⁹ clauſis. Et ꝗuis aliq dicāt hoc nō fuiſ-
ſe ꝯueniens: nullus tñ dicit ꝗn fuerit poſſibile xp̄o in-
quātū deus. Cōuenienti⁹ aūt videť ponere moduȝ qui
ab oībus crediť eſſe poſſibilis ꝗ̄ ponere illū qui a plu-
ribus īpoſſibilis reputať. beatus etiā Augu. videť hūc
moduȝ tenere. Poteſt ēt aliter reſponderi ad ṗdictas
tres inſtantias dicendo ꝙ ſi deus pōt facere ⁊ facit ꝙ
idē corpus xp̄i ſit ſimul in celo ⁊ in ſacramento abſqȝ
hoc ꝙ ſit in medio: multo fortius pōt facere ꝙ idē cor
pus ſit ſucceſſiue in locis diſtantibus: ⁊ nō in medio. et
ſic potuit deus facere ꝙ corp⁹ xp̄i fuiſſet prio in vtero
matris: ⁊ poſtea extra abſqȝ ħ ꝙ fuiſſet in medio ſimť
cū corpore matris: ⁊ idē pōt dici de egreſſu xp̄i ex ſepul
chro clauſo: ⁊ de ingreſſu ad diſcipulos ianuis clauſis.
⁊ ſi iſtud eſt poſſibile deo: qđ ṗma facie apparet poſſibi
lius ꝗ̄ illud qđ fide tenem⁹ de ſimultate exiſtie realis
corporis xp̄i in celo ⁊ in ſacramēto: ⁊ de ſimultate eiuſ
dem in pluribus ſacramentis: tūc ṗdicte inſtantie ſunt
ꝑte ex dictis ſcripture ſunt clare ſolute: ⁊ omnes aucto
ritates ſanctoꝝ doctoꝝ ṗdicta loca ſcripture exponen
tiū. ¶ 4° arguunt qdā: q2 corpus celeſte nō pōt diuidi

Ut recitat petrus de palu. di. 44. q. 3ª.

ſaltē quātū ad ſubiam ſperarū. vnde dř Job. 37. ꝙ celi
velut ſolidiſſimi ꝗ̄ſi ere firmati ſunt. Si ḡ corpus glio-
ſum nō poſſet ſimul eſſe cū alio corpore: nūquā corpus
xp̄i aſcendiſſet ad celū empyreum: nec corpora ſancto-
rū poſt reſurrectionē illuc aſcēderēt: qđ eſt erroneum.
Sed dōm ꝙ ſiue ponať celuȝ diuiſibile per nām: ſiue
virtute diuina nō opȝ ponere corpus xp̄i in aſcenſu ad
celos ſimul fuiſſe cū corporibus ſperarū: ſed ceſſit cor-
pori xp̄i. Et ſi dicať ꝙ omne diuiſibile eſt corruptibile.
Dōm ꝙ nō opȝ: q2 diuiſio nō arguit corruptibilitatem
in illis: in ꝗbus eſt: ſed addit facilitateȝ: q2 corruptibile
diuiſum in plures partes facili⁹ corrumpiť ꝗ̄ ſi eſſet
integrū: q2 ſingule partes nō poſſunt tantum reſiſtere
corrumpenti quantū totū integrū. Diuiſio tñ non dat
eis corruptibilitatē: ſed ſupponit: qđ pȝ: q2 ſi eēt quātuȝ
mathematicū: quātūcūqȝ divideret nō corrūperetur.
nō .n. corrūpereť a ꝯtrario: q2 quātitas nō hȝ ꝯtrariū:
nec corruptione ſubiecti: q2 ſubm non hȝ vt poniť: nec
diuiſione ad minima: q2 tale quātū ſm ſe diuiſibile eſt
in infinitum: nec eſt poſſibile ꝑuenire ad minimū: nec
ꝯiunctū toti: neqȝ ſeparatū a toto: pȝ ergo ꝙ diuiſio nō
arguit corruptibilitatē ſaltem illā que fieret virtute di
uina. Nec celi dnr ſolidiſſimi quin poſſint diuina vir-
tute diuidi: ⁊ ṗbere tranſitū corporibus glorioſis ad ce
lum empyreum. ſed dicunť ſolidiſſimi: q2 nāliter ſunt
incorruptibiles. Uideť etiaȝ ꝙ rōnabiliter oporteat ħ
ponere: q2 niſi celuȝ ſit ſm aliqđ diuiſibile ita vt cedat
corpori glorioſo: neceſſariū eſt ꝙ corpora glorioſa nun-
quam poſſint eſſe in celo niſi ſemper ſint ſimul cū alio
corpore: qđ forte reputarēt aliqui ſatis abſurdū. ¶ 5°
arguunt quidam: q2 corpus non impediť eſſe cum alio
corpore niſi rōne quātitatis: ſed virtute diuina fit ꝙ in
ſacramēto altaris eſt corpus xp̄i ſimul cum quātitate
panis. ergo eadē virtute poſſet fieri ꝙ ſimul eſſet cum
ſubſtantia panis. ergo duo corpora eſſent ſimul. Sȝ di-
cendū ꝙ corpus xp̄i ꝓut ſpectat ad genus ſubſtātie eſt
vere in ſacramento altaris: nec illud eſt cōtra dicta: ni-
ſi ponať ꝙ in eodē ſacramento ſit quantitas corporis
xp̄i: q2 ſola quantitas impedit coexiſtentiā pluriuȝ cor-
porū in eodem loco. Sicut aūt oſtenſum fuit prius nō
eſt verum ꝙ quantitas xp̄i ſit in hoc ſacramēto: nec ex
vi conuerſionis vt omnes concedūt: nec ex aliq̄ ꝯcomi
tantia: quāuis vnū ab altero nō ſepareť: vt plenius fuit
ſupra declaratū. Item ſm oēs corpus xp̄i nō eſt in ſa-
cramēto altaris quātitatiue: ſed ſub qualibet parte ho-
ſtie quātūcūqȝ minima eſt totū corp⁹ xp̄i: vnde nō po-
teſt ibi videri nec a ſeipſo nec ab alio vt fuit declaratū
in ṗcedentibus: nec vt ſic competebat corpori xp̄i ali-
quis motus vel actio ſeu paſſio. Quādo aūt querimus
vtrū virtute diuina vnū corpus poſſit eſſe cum alio. in
telligimus hoc de exiſtentia quantitatiua vtriqȝ corporis
⁊ iđ nō eſt ſimile hinc ⁊ inde. ¶ 6° principaliter arguit
q2 tenentiū partē oppoſitā ꝓbabilior modus ponendi
eſt illoꝝ qui dicūt ꝙ modus quo eſt poſſibile duo cor-
pora eſſe in eodē loco talis eſt. Quātitas eni ꝑ quā cor-
pus ꝯpareť ad locū hȝ duo facere. ſ. reddere corp⁹ ꝗtū
⁊ occupare locū. ṗm̄ eſt act⁹ eius formalis. 2m̄ eſt actus
eius ꝗſi cauſe efficientis. Ex quo pōt triplr argui. ṗmo
ſic. Sicut ſe habet calor ad calefaciendū: ſic quantitas
ad occupandū locum. ſed virtute diuina poteſt fieri ꝙ
calor ṗſens calefactibili non calefaciat ipm vt factum
fuit in fornace babyl. reſpectu trium puerorū. ergo ea-
dem virtute fieri poteſt ꝙ quantitas ṗſens loco nō oc
cupet locum: ⁊ ſic alia quātitas poterit eſſe ſimul cum
ipſa. ¶ 2° ſic. Uirtute diuina pōt fieri ꝙ ṗus maneat
amoto poſteriori: cum hoc nō implicet aliquā cōtradi-
ctionē ſeu repugnantiā intellectui: ſed dare eſſe quātū
ſubito per ṗus cōpetit quātitati ꝗ̄ occupare locū: q2 ſile

eſt act⁹ formalis qui ſimul eſt cum forma in ſubiecto. ali⁹ autē eſt actus eius vt efficientis reſpectu alterius qui frequenter eſt tempore poſterior. ergo virtute diuina pōt fieri ꝙ corpus maneat quantū: ⁊ nō occupet locum. ⁊ ſic idem qḋ prius. ❡ 3° ſic. Nō vꝫ ꝙ duo corpora impediant̄ ſimul eſſe in eodē loco niſi qꝛ nō appareret per quid diſtinguerent̄: ſꝫ illud nō impedit: qꝛ corpora ſuis quantitatibus diſtinguunt̄ nō per loca: q̄uis per diſtinctionē locoꝝ appareat vel manifeſtet̄ diſtinctio corpoꝝ. Dato etiā ꝙ diſtinguerent̄ per loca: deus tamē pōt facere per ſe: qḋ pōt facere mediantib⁹ cauſis ſecūdis: ⁊ ita pōt diſtinguere duo corpora: ⁊ diſtinctionem eoꝝ ꝯſeruare abſq; diſtinctione locoꝝ. quare ⁊c. Iſte inquā modus inter ceteros probabilior eſt: ſed tñ nō valet nec cōcludit. ❡ Dicit̄ enī ad p̄mum ꝙ nō eſt ſimile de calefactione reſpectu caloris: ⁊ de occupatione loci reſpectu quātitatis: qꝛ per calefactionē fit aliq̄ nā in calefacto. ſ. calor: qui virtute diuina pōt impediri ne fiat ꝯſeruando qualitatē oppoſitā: ꝓpter qḋ calidū p̄ñs calefactibili pōt virtute diuina impediri: ne calefaciat. ſed ad occupare locū nō ſequit̄ aliqua nā abſoluta ex p̄ñtia locati ad locum. vel ecōtra. Sed ex h̄ ſolū occupat̄ locus a locato: qꝛ locatū hꝫ infra locū diſtenſionē ſuarū partiū. Cum ergo hoc ſit eſſentiale locato ꝓut eſt quantū: impoſſibile eſt ꝙ locatū ſit in loco: ⁊ ꝙ nō occupet ip̄m: ac per ꝯſequēs ſit icōpoſſibile alteri ſic occupanti. Similiter ſecūda ratio nō valet. Dicit̄ enī ꝙ deus pōt facere ꝙ corpus ſit quantū: ⁊ ꝙ non occupet locum: qꝛ pōt facere corpus ſine loco. ſed ſuppoſito ꝙ corpus ſit in loco non pōt fieri ꝙ non occupet locum: qꝛ nō eſt p̄us. imo nec aliud realiter eſt q̄uis eſſe in loco q̄ꝫ occupare locum: qꝛ occupare locum eſt in loco habere partes poſitione diſtinctas ⁊ diſtantes adinuicem: ⁊ ab omni alia quantitate. ⁊ iſtud non eſt aliud q̄ꝫ eſſe quantum. nec in ꝓpoſito facit difficultatem corpus continens aliud: in quo contentum dicitur eſſe ſicut in loco: qꝛ ſi duo corpora ponerentur eſſe in eodē loco continente. ⁊ p̄us corpus totaliter annihilaret̄. nō ꝓpter hoc p̄cedentia corpora deſinerent ſimul eſſe. Et q̄uis iſta ſimultas nō eſſet ſm̄ locum: eſſet tamen ſm̄ poſitionē partiū: que ſemper eſt incōpoſſibilis quantitati. cum diſtantia partiū quantitatis ſit eſſentialiter intrinſeca quantitati. Similr̄ tertium nō ꝯcludit. dicit̄. n. ꝙ deus nō poteſt conſeruare diſtinctionem corpoꝝ ſine diſtinctione locorum: quia poteſt facere plura corpora: q̄ꝝ tñ neutrū ſit in loco. Non tamen poteſt facere ꝙ duo quāta ſint diſtincta: ⁊ partes eorum ſint poſitione indiſtincte: cum hoc ſit ꝯtra intrinſecam rōnem quantitatis: ⁊ quia hoc ſequitur ſi ponerentur plura corpora in eodem loco. ideo illud non eſt poſſibile. Ad formam ergo rationis dicendū ꝙ non ꝓhibentur plura corpora eſſe in eodem loco: quia locus ſit cauſa diſtinctionis corporū: ſed qꝛ diſtinctio corporum requirit diſtinctā poſitionē eorum. quā nō cōpatitur vnitas loci. Sic ergo videt̄ ꝙ duo corpora quātitatiue ſumpta nulla virtute poſſunt ſimul eſſe in eodem loco. Si autem alterum eorum non compararetur ad aliud quantitatiue: ſicut eſt de corpore xp̄i in ſacramēto. vel alio modo deo poſſibili: licet nobis ignoto. tunc vnum corpus poſſet eſſe ſimul cum alio in eodē loco. ſed alterū non eſſet ibi localiter: nec quantitatiue. Hec Durandus. ❡ Cōtra eādē ꝯnē arguit Sco. iprobādo modū ponēdi quo dr̄ ſolū deū poſſe facere duo corpa ſimul in eodē ſitu. Primo qꝛ vel manēt p̄n⁹ eſſentialia illorum corpoꝝ vt ſunt in vno loco. diſtincta. vel nō: ſi ſic. ergo ſolus deus non conſeruat: quia cum cauſis ſecundis manentibus ⁊ concurrentibus conſeruat: cui⁹ ꝯtrariū dr̄ in pōne. Si nō: ſequit̄ ꝙ deus ꝯſeruat ⁊ nō ꝯſeruat vnū ⁊ idē ſimul: qꝛ ꝯſeruat ſm̄ te illud eſſe diſtinctū eis: nō ꝯſeruat: qꝛ nō ꝯſeruat niſi qḋ eſt: ſed mā illius eſt mā iſtius: ⁊ forma illius eſt forma iſtius. g̃ nō ſunt diſtincta: ergo nec ꝯſeruat vt diſtincta: ⁊ ſic ponis ꝯtradictoria. Et ſi dicas ꝙ deus pōt ꝯſeruare illa corpora diſtincta ſine diſtinctione p̄ncipioꝝ intrinſecorū illoꝝ. Hoc nō valet: qꝛ deus nunq̄ꝫ ꝯſeruat nec pōt cōſeruare rē ſine ſuis p̄ncipijs eēntialibus vt hoiem ſine aīa ⁊ corpore humano. g̃ nec diſtinctas res pōt ꝯſeruare ſine diſtinctis p̄ncipijs eſſentialib⁹. Talia autē ſunt materia ⁊ forma. ergo ⁊c. ❡ 2° ſic. Aut ſitus eſt formale diſtinctiuū ⁊ eſſentiale quātitatis: aut accñtale ⁊ caſuale. Si formale ⁊ eſſentiale. g̃ deus de potentia abſoluta non poteſt conſeruare quantitatem diſtinctā ab alia ſine ſitu: ſicut deus nunquā poteſt facere effectū cauſe formalis ſine ipſa. vt hoiem ſine aīa. albū ſine albedine: qꝛ eſt contradictio. Si aūt ſitus ſit accidētalis aut caſualis rō diſtīctiōis q̄ntitatis. g̃ ante illud habuit cām eſſentialē formalē diſtinctionis ꝓpriā: ⁊ tūc deus ꝯſeruat illa diſtincta ſm̄ ſuas cās p̄ores ſine illo qḋ eſt accidentalis rō. vel ſi eſt caſualis. tūc ꝯſeruat cām ſine effectu: qḋ eſt poſſibile. ❡ 3°. Qꝛ in cauſis eiuſdē ordinis nō eſt circulus: ſed diſtincta quantitas eſt cauſa diſtinctionis ſitus effectiua: vt tu accipis in vna rōne. cōtra aliā opinionē. ergo ecōuerſo ſitus nō pōt eſſe cauſa effectiua diſtinctionis quātitatis. ❡ 4°. Qꝛ inter quātitatē ⁊ quantitatē nō eſt repugnātia formalis: nec inter ſitum ⁊ ſitum: nec inter vbi ⁊ vbi. Qḋ ꝓbat̄. qꝛ quecūq; forme quantumcūq; ſint cōtrarie: ſi ſint in diuerſis nihil ſibi repugnat: ſed duo vbi ſunt in diuerſis. g̃ non repugnāt. vnde dato ꝙ in h̄ corpe ſit hoc vbi: ⁊ in alio aliud vbi. iſta duo nō repugnāt reſpectu corporis ſibi ſubiecti: qꝛ h̄ vbi eſt in vno corpore. ⁊ aliud eſt in alio. Si ergo eſt impoſſibilitas ꝙ iſta duo vbi ſint in diuerſis. hoc nō eſt ꝓpter repugnantiā quā habent inter ſe abſolute: nec etiam vt comparant̄ ad ſubm̄. Opꝫ ergo ꝙ ſit propter comparationem ad eundem terminum reſpectu cuius accipiuntur. Sed nec ſic eſt incompoſſibilitas: quia duos reſpectus extrinſecos eſſe in diuerſis non ad diuerſos terminos nō eſt impoſſibile: quia nec eſt impoſſibile de reſpectibus intrinſecis aduenientibus. vt duos reſpect⁹ ſimilitudinis in diuerſis ad vnū ſimile. Hoc ēt pꝫ: qꝛ incōpoſſibilitas q̄nti ad q̄ntū coexiſtendi in eodē loco eſt ſicut incōpoſſibilitas cāe eēndi ſine ſuo effectu nālis: ſꝫ cū cā ſit p̄or ſuo effectu: ⁊ omne p̄us nāliter deus poſſit ꝯſeruare ſine poſteriori non eſt impoſſibile quantum eſſe ſit cum quanto: et quantum eſſe ſine ſuo effectu: qui eſt eſſe in loco diſtincto. ❡ Cōtra eandem concluſionem arguunt alij, vt recitat Scotus ꝙ per nullam potentiam duo corpora poſſunt eſſe ſimul. Primo quia ſm̄ Boetiū primo de trinitate. In numero differentiam accidentium varietas facit. Et ſequitur. Locus ſemper eſt diuerſus: corporū duorū locum vnū nullo modo fingere poſſumus. Ex hoc ſic arguit̄. ſi varietas loci in nūero differentiam facit: contradictio eſt ꝙ duo corpora ſint in eodē loco. ❡ 2°. qꝛ dimenſio eſt formalis rō repugnandi duo corpora eſſe in eodem loco: qꝛ ſm̄ p̄hm̄ 4° phyſi. ſole dimenſiones faciunt per ſe diſtare: non per paſſionē: nec per aliquid aliud. Tūc ſic. Si formalis rō repugnādi duo corpa eē ſimul eſt diuiſio diſtincta. tūc manente dimēſiōe: que eſt formalis rō huius repugnātie. impoſſibile eſt duo corpora

Cōtra eādē argu‍it Sco. di. 4. q. 16.

Cōtra eādē ꝯclonē arguunt alij. vt recitat Scot⁹ vbi ſupra.

Tex. cō 76.

corpora eē ſimul. Confirmatur ſic. Sic ſe videnē habere due dimenſiones ad eſſendū in eodez loco: ſicut duo accidentia contraria ad idem ſubiectū: ſed duo accidēta ꝯtraria non poſſunt eſſe ſimul in eodem ſubiecto ergo nec duo corpora habētia diſtinctas dimēſiones pñt eſſe ſimul in eodem loco. Maior probaē: qꝛ quicquid inducit vnū ꝯtrarioꝝ expellit reliquū. ergo qui mouet vnum corpus ad locū expellit reliquū. Sed hoc nō fieret: ſi poſſent eſſe ſimul in eodē loco. ergo. Quꝫ autez duo accidentia ꝯtraria non poſſunt eſſe ſimul in eodē ſubiecto per aliquā potentiā. pꝫ 4°. metaphy. vbi dicit phūs ꝙ ſi ꝯtraria ſunt in eodē: pari rōne ꝯ ꝯtradictoria. ⸿ 3° ſic. In corpore nāli non ſunt niſi iſta. ſ. materia ꝯ forma ꝯ qualitates ꝯ quantitates: ſed formalis rō repugnandi duo corpora eſſe in eodem loco nō eſt materia nec forma ſubſtantialis nec qualitates: qꝛ corpus aliquod pōt rareſieri ꝯ ꝯdenſari manente eadē mā ꝯ forma ꝯ qualitatibus ſola quantitate mutata: ſed tamen corpus condenſatū ꝯ rarefactū occupat alium ꝯ aliuꝫ locū. ⸿ 4°. Nam duo indiuiſibilia non poſſunt eſſe īmediata: quia tūc nō eſſent duo ex. 6. phyſi. ergo a ſimili poteſt argui. Si duo corpa ſunt ſimul īmediata: non remanent duo eadem enī ratio que eſt de vno: eſt de alio. ⸿ 5°. quia a puncto ad punctū non pōt trahi niſi vna linea recta: ſed ſi duo corpora eēnt ſimul: poſſent trahi due linee recte ab vno puncto corporis continentis ad aliuꝫ punctum eiuſdem corporis contenti: quia in duobus corporibus. ergo ꝛc̄. Et in hoc ſecundus articulus terminatur.

Quantū ad 3ᵐ articulū reſpondendū eſt obiectionibus ſupradictis. Et quidez ad obiecta Durandi ꝯtra primā ꝯnem ridet Pe. de pa. d. Quicqd iſti dicant. videē probabilius ꝙ ſubtilitas ſit aliqd poſitiuū exiſtens in potentijs per moduꝫ habitus: qꝛ gratia perficit naturā ſicut ipſa nata eſt perfici. Potentie autē aīe inferiores nate ſunt perfici ad ſuas operationes ꝯ ad obediendū rōni per habitus nāliter acquiſibiles. ergo ad hoc vt iſta fiant perfectius. ꝯueniens eſt infundi habitus ſupernāles: qui ſiue ſint vnus ſiue plures: vnius doris noīe deſignanē propter vnitatē finis in generali. Et quidē de appetitu ſenſitiuo ꝯ memoratiuo eſt pbabile in quibus ex frequentia actuum ſolent habitus generari nāliter. Sed de potentijs apphenſiuis ſenſuū exteriorū ꝯ aliquoꝝ interiorū: in quibus nulli habitus naturaliter acquirunē non concludit ratio: ſꝫ potius oppoſitū: niſi dicamus ꝙ ideo in eis nāles habitus nō ponuntur: quia non experimur ex frequentia actuum eas perfici plus ꝙ̄ ex primo actu. qō ſi poſſent pari ratione haberent habitus ſicut alie. Quia ergo non eſt dubitandū ꝙ per gloriā perficienē earū operationes ꝯ delectationes perfectiores ſequenē: probabile eſt ꝙ hoc fiat ꝑ habitus. qui etiā faciant operationes cōnaturaliores: ꝯ per ꝯñs promptiores faciliores ꝯ delectabiliores. et iō argumēta in oppoſitū non ꝯcludūt. ⸿ Ad primū ergo dr̄: ꝙ non ꝯcludit de appetitiuis in qbus quanto nā eſt ꝑfectior tanto plus ꝯcupiſcunt aduerſus ſpūm: tū nec in alijs cōcludit: qꝛ ſicut intellectus quātūcūqꝫ depuratis fantaſmatibus ꝯ potētijs ſubſeruientibus indiget habitu ad ꝑfectius operandū: ꝯ voluntas ad obediendū: ꝙ̄uis organa vel ob groſſiciē ſui vel ſpirituū non patiantur: qꝛ intellectus organū non hꝫ: nec per ꝯñs ſpiritu vtitur ꝯ obiectū eius eſt ſpūale. ita eſt in ꝓpoſito. Si dicatur ꝙ hoc eſt: qꝛ itellectus non pōt intendi cū ſit euiternus iō aliter hꝫ ꝑfici. ſ. extrinſece: qꝛ non pōt intrinſece. non vꝫ: qꝛ hoc eſſet īperfectionis in itellectu poſſe perfici ſolum extrinſece: cū perfectio tanto ſit nobilior ꝯ ꝑfectior ꝙ̄to interior. ſi ergo potentie organicate pñt intendi: et veriſimile ſit eas ītendi: maxīe in ſtatu illo perfectiſſimo. īmo ꝙ̄ in dānatis vt maiorē penam ſentiant: nihilominus potētie ſenſitiue cū tota ſui intentione nō habēt maiorē ꝑfectionez in ſuo gn̄e ꝙ̄ intellectus per nām in vltimo ſui exiſtens: ꝑꝑ qō ſi illi non ītenſionali neceſſarius eſt habitus ad vltimatā ꝑfectionē reſpectu ſue operationis pari rōne ꝯ potentijs ſenſitiuis: quaꝝ operatio tunc eſt ſūme ꝑficienda. ⸿ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ illa ratio ꝓbat non poſſe eſſe aliquē habitum in appetitu ſenſitiuo: qō eſt ꝯtra cōmunē opinionē. Propter qō dicenduꝫ ꝙ determinaret ad vnuꝫ non māliter: ſed formaliter ei redderet potentiā bene mobilē a rōne. vt obediret rationi in appetendo ꝯ refutādo cum tali ꝯ tali modo. Sic eniꝫ habitus virtuoſus inclinat nō ad aliqd appetendū vel fugiendū: qꝛ nō eſt ad operari abſolute: ſed ad ſic appetendū. i. prout recta ratio dictabit: qꝛ appetitus ſuperior mouet inferiorē: ſicut ſpera ſuperior mouet inferiores: vt dr̄ 3° de aīa. Vn̄ ſicut inferior ſpera nata eſt obedire ſuperiori ad oēm motū illius. puta pmi mobilis ꝯ ſcdi: ꝯ nō ad vnū tantū: ſed ad oēm motū quo illa mouetur ſic habitus ꝑficit appetitū ſenſitiuū ad oē imperiū rōnis: ſicut ꝯ ſanitas diſponit corpus totū vt ſit bene obediens aīe: nō ad hanc vel ad illam: ſed ad oēm operationem: ꝯ nihilominus hꝫ ſūt quedaꝫ qualitates nāles: et nō potētie rōnales que ſūt ad vtrūqꝫ. iōqꝫ ꝛc̄. Hec Pe. ꝯ bene quo ad multa. Sūt tū in dictis eius aliq̄ dubia vel falſa ſicut ꝯ in dictis Durādi. Primū eſt: qꝛ dos ſubtilitatis nō eſt hitus vnus. aut multi ordinatus ad ꝑficiendū poᵐ partis ſenſitiue apphenſiuas vel appetitiuas. Hoc. n. ꝑtinet ad dotē agilitatis. ſed ordinaē ad hoc ꝙ corpus ſit ſubiectū ꝑfecte aīe: vt participet actū primuꝫ qui eſt eē ſubale. De hoc ſcūs Tho. diſ. 49. q. 4. art. 5. in ſolone. 3. q. ſic dič. ⸿ Aīa eſt forma corporis ꝯ motor. vn̄ cū dotes corpis ad hoc ordinenē vt corpus ꝑfecte ſubijciatur aīe: hoc erit vt ſubijciaē ei ꝑfecte ꝯ ſicut forme ꝯ ſicut motori. A forma aūt in mā tria cauſanē. ſ. eē ſubſtantiale vires ꝯ forme: ſꝫ alie. ſ. accidētales: ꝯ amboꝝ conſeruatio. Corpus ergo glorioſuꝫ inquantuꝫ perfecte aīe ſubditur quantū ad eſſe ſubſtātiale qō habet ab ea: ſic eſt dos ſubtilitatis. Ex hoc enī corpus glorioſum ſubtile dicič ꝙ perfecte ab aīa īformatur ꝛc̄.) vt ſupra recitatū fuit. Item ibidem in ſolutione ſecundi argumenti ſic dicit. ⸿ Agilitas nō ſolū pertinet ad motum: ſed etiaꝫ ad ſenſum: ꝯ ad omnes alias operatiōes aīe. vt ſm hoc dicatur corpus glorioſuꝫ eſſe agile: qō eſt perfecte habilitatū ad oēs operationes que per corpus exercentur.) Hec ille. Itē diſ. 44. q. 2. ar. 3. q. pma arguit ſic 3° loco. ⸿ Inter operatiōes aīalis ſenſus ē nobilior ꝯ pꝛior ꝙ̄ motus. Sꝫ non aſſignaē corporibus glioſis aliq̄ ꝓprietas que ꝑficiat ea ad ſentiendū. ergo nō dꝫ eis attribui agilitas per quā perficianē ad motū.) Ecce argᵐ. Sequiē riſio. ⸿ Dicēdū inquit ꝙ per dotē agilitatis corpus glorioſum reddeē habile non ſolū ad motuꝫ localem: ſed ad ſenſum ꝯ ad oēs alias operationes aīe ꝑ corpus exequendas.) Hec ille. Secundū eſt: quia non videtur verum ꝙ aliqua naturalis potentia anime ſit intenſibilis aut remiſſibilis: vt dicit Pe. Tertiū eſt ꝙ hitus ꝟtutis nō determinet ad vnū māliter: ſed tm̄ formaliter. ſ. ad modū. Hoc enim falſum eſt: quia habitus temperantie determinat per modum inclinationis ad obiectum tēperantie: puta ad mediū in delectatōibus tactus: ꝯ non ſolum ad modum operandi. Et ſimiliter iuſticia ꝯ alie virtutes morales. De hoc ſcūs Tho. 3. ſen. diſ. 23. q. 1. ar. 4. q. 2. in ſolutione. 4. ſic dicit. ⸿ Mediuꝫ determinaē

Dos ſubtilitatis in corporibus glioſis ad quid.

Habitus virtutis nō ſolū determinant ad vnum modum operandi ſꝫ etiaꝫ ad vnū obiectū

per virtutem intellectualem:ſcilicet prudentiam ꝛ moralem ſed diuerſimode:quia prudētia determinat medium per modum dirigentis ꝛ oſtendentis. Sꝫ virtus moralis per modū exequentis ꝛ inclinantis in mediū. vnde dicit Tullius ꝙ operatur per modū nāe.) Hec ille. Item prima parte.q.1.arti.6. in ſolone tertij arg^ti. ſic dic.(Dupl'r ↄtingit aliquē iudicare. Uno modo per modū inclinationis:ſicut qui hꝫ habitū virtutis recte iudicat de his que ſunt ſcd̄ꝫ virtutē agenda inquantū ad illa inclinat̄. Unde ꝛ in ethicis dr̄ ꝙ virtuoſus eſt menſura ꝛ regula humanoꝝ actuū. Alio mō per modū cognitionis:ſicut aliqs inſtructus in ſcientia morali poſſꝫ iudicare de actibus virtutis ēt ſi habitum non hēret.) Hec ille. Quō autem idē habitus poſſit inclinare nunc ad hunc actū:nūc ad oppoſitū vel ad diuerſa obiecta. oñdit ſcūs Tho.pma ſcde qōne.54.art.2.ꝛ.4. vide ibi alia dicta Petri ſtare poſſunt bn̄ intellecta. ¶ Ad primū ↄtra ſcd̄aꝫ ↄnem dicit̄ negando minorē:qꝛ dos ſubtilitatis hꝫ aliū effectū ꝙ̄ penetrare aliud corpus: ꝛ facere ꝙ duo corpora ſint ſil':vt patet per predicta. ¶ Ad ſcd̄ꝫ dicit̄ ꝙ per diuinā potentiā corpus glorioſū eque pōt eſſe ſil' cum alio corpore glīoſo. imo potius. De hoc ſcūs Tho.diſ.44.q.2.arti.2.in ſolone quarte qōnis ſic dic.(Corpus glorioſū rōne ſue ꝓprietatis nō hꝫ ꝙ poſſit eſſe cū alio corpore glīoſo in eodem loco:ſicut nec vt ſit cū corpore non glīoſo. Diuina aūt virtute poſſet fieri vt duo corpora glorioſa eſſent ſil':vel duo non glorioſa: ſicut glorioſū ꝛ nō glorioſū. Sed tn̄ non eſt ↄ̄ueniēs ꝙ corpus glīoſū ſit ſil' cum alio corpore glīoſo: tum qꝛ in eis ſeruabit̄ debitus ordo qui diſtinctionē requirit. tum qꝛ vnū corpus glīoſum nō ſe opponet alteri ꝛ ſic nunꝙ̄ duo corpora glīoſa erunt ſil'.) Itē in ſolone quarte qōnis ſic dic.(Corpus glīoſū nō hēbit ꝙ ſit cū alio corpore ſil' rōne ſubtilitatis:ꝛ ſi hoc hēret vt eſſet cum alio corpore:nō tn̄ cum corpore glorioſo.) ¶ Ad 3^m dr̄ ꝙ aīa beata reſumpto corpore glīoſo poterit eſſe ſil' cū quocunqꝫ alio corpore eſſe voluerit:non tn̄ propria virtute: ſꝫ diuino miraculo. De hoc ſcūs Tho. vbi ſupra in ſolutione ſexte qōnis ſic dicit.(Corpori glīoſo ſcd̄ꝫ nāꝫ ſuam cōpetit vt reſiſtat cuilibet alteri tranſeunti:ita ꝙ nō poſſit ſil' eſſe cum eo in eodē loco:ſꝫ miraculoſe hoc pōt diuina virtute ↄtingere ad nutū ipſius ꝙ ſit cū alio in eodem loco:ꝛ ſic non reſiſtet ei tranſeunti.) Hec ille. ¶ Ad 4^m negatur ↄſequentia:qꝛ per nullā formā creatam aufert̄ a corpore glīoſo illud.qd̄ eſt prin^m incōpoſſibilitatis coexiſtēdi alteri corpori:vt pꝫ in probatione ↄnis. ¶ Ad 5^m negatur minor.ꝛ ad eius probationē pꝫ rn̄ſio per dicta ſci Tho.in ſcripto ſup Boetiū de trini. in illa qōne qua querit. Utrū duo corpora poſſint itelligi eſſe in eodē loco. Ibidē eni in ſolone 5^i arg^ti ſic dicit. (In ferro ignito nō ſunt duo corpora:ſꝫ vnū corpus habens quidē ſpeciem ferri:ſꝫ aliquas qualitates ignis.) Hec ille. Completius tn̄ reſpondet Pe.de pa.d. In ferro ignito non ſunt ſil' ignis ꝛ ferrū. Cuius rō eſt : qꝛ forma ignis non cōpatitur in mā̄ quā perficit tantā denſitatem quantā hꝫ materia ferri:nec forma ferri compatitur tantā raritatē: quantā requirit forma ignis. Dicendum ergo ꝙ cum ferrū ignit̄: vtiqꝫ ignitio ferri nō eſt niſi vehemens alteratio a q̄litatibus ignis: rōne cuius pōt aliud ignire:ꝛ ſic vbi ferrū eſt nō eſt ignis : ſꝫ ardor vel cauma. Si que tn̄ ſunt poroſitates in ferro:nihil ꝓhibet qn ibi ſit ignis verus gn̄atus vel in nā̄ aeris prius ibi exiſtentis vel in ſubtilioribus partib^9 que reſoluunt̄ a ferro. De pane aūt intincto vel ibibito in vino vel aq̄ dōꝫ eē:ꝙ vbi eſt poroſitas ibi ſolū eſt vinū vel ſola aq̄.

Beatus poterit ſil' eē cū alio corpore prout voluerit ſed non niſi diuina virtute.

Ubi aūt eſt panis in ſolidus nihilominus humectatus ibi eſt ſolus panis:alteratus tn̄ a q̄litatibus aque vel vini:quoꝝ ſub̄a corrupta ē:ꝛ ſic nunꝙ̄ eſt ſil' ferrū ꝛ ignis: nec panis ꝛ vinū. Hec Pe.ꝛ bn̄. ¶ Ad primū Durādi ↄtra tertiam concluſionē reſpondet Pe.de pa.dicens ꝙ maior eſt vera ꝛ minor falſa. Ad probationē poſſet negari maior:ſed ſcd̄m veritatē minor eſt falſa:qꝛ non eſt de formali ratione quātitatis ꝙ partes eius ſitu diſtinguant̄. Qd̄ probatur dupliciter. Primo ſic:quia quantitas non includit in ſua eſſentia nec in ſuo eſſe formal'r ꝛ eſſentialiter ſitū:nec per ↄſequens diſtinctionē ſitus ſeu poſitionis que eſt poſterior:qꝛ coordinationes predicamentoꝝ ſunt ipermixte:vnde cū ſitus ſeu poſitio ſit aliud predicamentū diſtinctū a quātitate:ſiue differāt vt res ꝛ res:ſiue vt modus a re:ſaltē ratiōe formali differant ꝛ quidditatiue:ꝛ ſic non eſt de rōne ſue eſſentie: nec per ↄſequens ſui eē:cū nihil cadat mediū inter eēntiam ꝛ eſſe:nec eſſe vnius ꝑdicamenti deſerit ſuā eſſentiam vt tranſeat ad aliam. ergo deus pōt facere q̄titatē ſine hoc ꝙ partes eius ſint diſtincte ſitu:qd̄ ſolū impedit ſimultatē corporū in loco. 2° qꝛ illud non eſt de rōne alicuius:qd̄ eſt extra completā eius diffinitionē:ꝛ poteſt res eſſe poſita ſua diffinitione vt alio circū ſcripto. Sed completa diffinitio quātitatis eſt:ꝙ quantū eſt diuiſibile in ea que inſunt:propter qd̄ eſſe partibile: ꝛ habere partes eſt completa ratio quantitatis:ꝙ autē ille partes ſint diſtincte ſitu vel loco hoc accidit. Ponatur ergo per poſſibile vel impoſſibile ꝙ aliqd habeat partes:ꝛ ille non diſtinguātur ſitu:quero vtrū eſt quātitas vel non. Si dicas ꝙ nō:ergo habeo diffinitionē ꝛ non diffinitū. Si autē dicas ꝙ ſic.ergo eſſe partē extra partem non eſt eſſentia quantitatis. Si aūt dicatur ꝙ ſpecies abundat a genere:ꝛ quantitas continua vt eſt quātitas non includit niſi ſolū partibilitatē:ſed vt eſt continua determinat modū partibilitatis cum ſitu. Poteſt dici ꝙ ꝛ ſi determinaret ſibi ſitum:non tamen propter hoc diſtinctionem ſitus. Nam punctū eſt vnitas poſita ꝛ tamen duo puncta que ſunt in extremitatibus duarū linearū contiguarū habent vnū met ſitum:ꝛ nihilominus ſunt vere puncta ꝛ vere poſita ꝛ ſituata. Et ita etiā oēs partes quantitatis que eſſent in eodē loco eſſent ſituate ſeu poſite:ſꝫ non ſitu ſeu poſitione diſtincte. Hoc tn̄ non eſt verum:quia vnum predicamentū nunꝙ̄ eſt differentia alterius ſpecifica:lꝫ ſpecies relationū innoteſcant aliquando per ſpecies alioꝝ.5.metaphyſice. Sꝫ aptitudo ad hoc bene poteſt dici eſſentialis ꝛ ſpecificās quantitatē continuā permanentē. Permanentia autē videtur eſſe differentia quantitatis continue reſpectu ſucceſſiue ꝛ non ſitus. Si autem dicatur ꝙ continuum eſt cuius partes copulantur ad aliquē vnum terminū cōmunem qd̄ ſupponit diſtantiam partium extremarū a media. Dicendum ꝙ non eſt verū. Magis eniꝫ copularentur termino cōmuni ſi ab illo non diſtarent: nec ꝑ conſequens abinuicem:ꝙ̄ per hoc ꝙ diſtant:ſicut prius dicebatur ꝙ ſi eſſet partibile partibus nō diſtantibus eſſet vera quantitas. Et quia nihil eſt in genere qd̄ non ſit in aliqua ſpecie eius.oportet ꝙ eſſet in aliqua ſpecie. Si autem non eſſet in ſpecie quantitatis cōtinue ꝛ permanentis:in nulla alia eſſe poſſet. Non enim in diſcreta que ſupponit continuā. Nec in ſucceſſiua : cum ſucceſſio ſimultatem excludat. Eſſet ergo in ſpecie quantitatis continue permanentis:ꝛ ſic ei accidit quo ad eſſentiam habere in partibus diſtinctionem ſitus. Hec Pe. Et in idem redit ſolutio quā dat Ioā.de neapo.ad predictam rationem in ſuo 2° quolibꝫ.q.4. Dicit eni ꝙ de

intrinſeca ꝛ formali rõne q̄titatis ꝯtinue eſt ꝙ habeat partē ex̄ partē.i.diſtinctā a parte realiter:nõ aũt ſitualiter.imo ſitus quantũ ad totuꝫ eius ambitum eſt extra intrinſecam ꝛ formalem rationem quãtitatis:cum ſit aliud predicamentũ a quantitate. Unũ enim predicamentũ eſt extra extrinſecã ꝛ formaleꝫ rõnem alterius

Habere poſitionē eſt diſferentia q̄titatis: ꝙ ſenſus. Uide ad 6.co.ſcḋa.

mere ꝛ accidentalr̄ ſe habens ad ipſm. Phs aũt in predicamentis dicit:ꝙ hēre poſitioneꝫ eſt dr̄ia quãtitatis: nõ intendēs ꝙ p̄dicamentũ ſitus ſeu poſitionis ſit dr̄ia ſpecifica ſpēi quãtitatis ꝓp rationē iam dictã:ſꝫ circũloquens dr̄iam quãtitatis ꝯtinue ꝑmanentis.d.ꝙ tale p̄dicamentũ eſt p̄dicamẽto q̄titatis q̄ſi accidẽtale: ſicut ꝛ dr̄ias ſpecificas frequẽter circũloquimur ꝑ accidẽtia. vel per hēre poſitionē. Phs non itelligit hēre ſitũ quẽcunq̄ꝫ:ſꝫ ſolũ habere partē ꝑmanentē realiter diſtinctã ab alia parte:ꝛ ei ꝯtinuatã. Unde cõ ſueuit dici ꝙ hēre poſitionē vt eſt dr̄ia quãtitatis p̄dicta duo includit.ſ.ꝑmanentiã ꝛ continuitatē: ſed ꝓut eſt ſp̄ale predicamentuꝫ īportat hēre partes in diuerſis partibus loci ordinatas. ꝛ hoc eſt qḋ alij dicũt ꝙ poſitio vt eſt ſp̄ale predicamẽtũ dicit ordinẽ partiũ alicuius totius in loco: vt aũt dr̄ dr̄ia quãtitatis dicit ordinē partiũ in toto:non aũt in loco. Et ſilr̄ dr̄m eſt ꝙ de intrinſeca ꝛ formali rõne quãtitatis eſt hēre partē iuxta partē.i.a parte nõ ſeparatã:nõ autem iuxta partē in ordine ad locum.i.parteꝫ diſtantē loco ab alia parte. Uel dr̄m ꝙ de intrinſeca ꝛ formali rõne quãtitatis eſt hēre partē extra partem vel iuxta partē ſitu vel poſitiõe nõ actu ſꝫ aptitudine:ſicut ꝛ de intrinſeca rõne accidẽtis eſt ineſſe ſubiecto non actu: ſed aptitudine:quo mõ etiaꝫ accidentis eſſe eſt ineſſe. Hec Jo. ꝛ hu. Uterq̄ꝫ enĩ ꝯcordat in hoc dictis ſci Tho. diſt.

T.c.5. 44.q.2.arti.p̄.q.1.in ſolone primi. vbi ſic dicit. (Scḋꝫ phm in.8.metha.qꝛ dr̄ie eſſentiales ſũt nobis icognite vtimur q̄nq̄ꝫ differẽtijs accidẽtalibus ad ſignificandũ dr̄ias eſſentiales que ſũt accidẽtaliũ cauſe. vñ mortale nõ ponit̄ in diffinitiõe hōis.q.ipſa mortalitas ad eſſentiã hōis ꝑtineat:ſꝫ qꝛ illud qḋ eſt cã mortalitatis ſcḋm p̄ſentē ſtatũ.ſ.cõpoſitio ex ꝯtrijs eſt de eẽntia hōis ꝛc̄.) Itē diſ.x.q.1.arti.2.q.4.i ſolone tertij ſic dicit. (Sic q̄titatē p̄ſupponit:ꝛ qꝛ q̄titas xp̄i nullam habitudinē hꝫ ad dimenſiones panis.iḋ etiã nec ſitus partiũ corporis xp̄i. Et iḋ q̄uis corpus xp̄i ꝓut ē ſub ſacrõ hẽat partes diſtinctas ꝛ ſituatas ſitu nãli:non tñ eſt aſſignare in partibus dimenſiõis panis. vbi ſingule partes corporis xp̄i iaceant:nec tñ ſequitur ꝙ dicat̄ corpus xp̄i confuſuꝫ:qꝛ ſcḋm ordinē illũ nõ comparat̄ ad diuiſiões exteriores.) Hec ille. Itē arti.3.q.3.in ſolone ſcḋi ſic dicit. (Cõfuſio opponit̄ ordini ꝑtiũ que ꝑtinent ad rõneꝫ ſitus: ꝛ quia corpus xp̄i non eſt ſitualr̄ ſub ſacrõ:iḋ non ſequit̄ ibi aliqua ꝯfuſio partiũ ex hoc ꝙ in quolibet ſignato hoſtie ē totũ corpus ꝛ quelibet pars. Cũ uis enĩ non ſit accipere ordinē partiũ ſꝫ cõparationē ad partes hoſtie:tñ eſt accipere ordinē ipſaruꝫ partium ad inuicē in corpore xp̄i ſcḋm quãtitatē propriã.) Hec ille. Ex q̄bus pꝫ q̄uo eſt duplex ſitus:ꝛ ꝙ ſitus qui dicit ordinē partiũ in loco non eſt de intrinſeca rõne partiũ q̄titatis dimẽſiue:ſꝫ accidit ei. ¶ Ad 2m r̄ndet Petr̄ ꝑ negando maiorē: qꝛ nõ ſequit̄ ſi ꝑtes q̄titatũ diuerſaꝝ p̄nt eſſe indiſtincte ꝙ ꝓpter hoc partes eiuſdē q̄titatis:qꝛ etiã nãliter partes ſuperficiei ꝯtinentis ꝛ ꝯtente ſũt ſitu ꝯiuncte ꝛ imediate nõ diſtãtes:qꝛ locus ꝛ locatũ ſunt ſil̄: ꝛ tamen partes ſuperficiei alterius inter ſe ſunt ſitu diſtincte. Et ſic falſo aſſumebat̄ in primo argũo ꝙ maior diſtinctio requirit̄ in partibus q̄titatis diuiſe q̄ꝫ indiuiſe. Et rõ huius poſſet dari:quia ꝯdictio eſt ꝙ aliqua ſint diſtincta ꝛ plura inter ſe:ꝛ tñ careant oĩ cauſa diſtinctionis. Quãtitas autem inquãtũ accidens hꝫ indiuiſibiliter diſtingui ſubiecto:ſed ꝓpter hoc inquãtũ tale accidens diſtinguit̄ ſitu: qḋ ei cõpetit etiã ſi non hēret ſubm. Quãdo aũt quãtitates ſunt diuerſoruꝫ corporũ ſi ſint indiſtincte ſitu:adhuc remanent diſtincte ſimplr̄ ſubiectis: ꝛ ad effectum ſufficit altera cauſaꝝ quãdo quelibet eſt ſufficiens. Sꝫ in eadē quantitate indiuiſa ꝯfuſa diſtinctione ſitus nõ remanet diſtinctio ſubiecti:qꝛ eſt idē ſubm. Nec poteſt dici ꝙ diſtinguant̄ diſtinctis partibus ſubiecti: cũ magis ecõuerſo hec diſtinctio inſit ſubiecto ab ipſa q̄titate. Unde deus qui põt facere duo corpora eſſe in eodē loco q̄ſi ſunt phyſica:non poſſet ibi duo corpora mathēca qꝛ nõ diſtinguunt̄ ſubiecto:qḋ eſt verũ:niſi faceret ſcḋꝫ miraculũ qḋ eſt ſibi poſſibile:qꝛ illã diſtinctionē quã habent accidentia a ſubiectis põt eis dare ꝛ ꝯſeruare ſine ſubiectis:ſicut duas albedines ſeparatas poſſet facere. Propter qḋ aliq̄bus vr̄ ꝙ poſſet facere duo accidentia ſolo numero dr̄ia in eadē parte ſubiecti quantũ ad hoc ſaltē ꝙ defectus diſtinctionis nõ īpediret:ſꝫ aliud forte impediret. Sꝫ iſta ſolutio nõ eſt bona vt videbitur poſtea. vñ ſtandũ eſt in ſolone primi argĩ cõcedendo ꝙ idem ſit de replicatiõe eiuſdē q̄titatis ſupra ſeipſaꝫ ꝛc̄. Nec ſequit̄ impoſſe:qꝛ ſci dicunt ꝙ deus poſſet facere camelũ per foramen acus tranſire:qḋ forte non eẽt per cõpreſſionē in minimã figurã ſalua eius vita : que non pateret̄ oſſium fractionē:ſꝫ per hoc ꝙ partes ſe inuiceꝫ ſubintrarent vt ita dixerim ſublata ab eis diſtinctione ſitus:preter minimã ꝛ minorē foramine acus : vt poſſet tranſire. Si enĩ duo corpora diſtincta ꝛ integra ꝛ incorrupta vnire põt in vno loco:multo magis diuerſas partes eiuſdē corporis puta manus ꝛ pedes. Hec Pe. Concordat Joan. de nea. vbi ſupra.d.ꝙ virtute diuina magnũ corpus poſſet eſſe in loco paruo ꝛ minimo eq̄li vni parti eius:vt corpus xp̄i totũ eſt in minima parte ſacri. Et hoc forte innuit ſaluator Math.19. vbi dicit ꝙ facilius eſt camelũ per foramen acus exire q̄ꝫ diuitē intrare i regnũ celoruꝫ. Et ſubdit paucis interpoſitis. Apud hoīes hoc eſt impoſſe:apud deuꝫ aũt oĩa ſunt poſſibilia. Hec Jo. ꝛ bene. Cõcordãt enĩ vtriſq̄ꝫ in hoc ſcũs Tho. diſt.44.q.2.arti.2.in ſolone.5.q. vbi querit. Utrũ corpus glorioſuꝫ poſſit eſſe in loco minori ſe. vbi ſꝫ dicat ꝙ nunq̄ꝫ hoc fiet etiã per miraculũ in corpore glorioſo nõ tñ negat q̄n poſſet fieri in corpore non glĩoſo. ¶ Ad 3m reſpondet Petrus.d.ꝙ dici põt vt bis replicatũ eſt: ꝙ diuerſe partes diuerſoꝝ motuum p̄nt eſſe ſil̄ tempore:ꝛ ipſi toti motus ſiue in eodē ſubiecto differẽtes ſpecie:vt idem homo ſimul currit ꝛ caleſcit ſiue in diuerſis vt duo ſil̄ currunt:ſed non diuerſe partes eiuſdem motus. ꝛ ſimiliter diuerſorum corporum quãtitates ſimul eſſe poſſunt:ſed non eiuſdem quãtitatis diuerſe etiam partes propter rationeꝫ tactam in ſecũdo argumento. Sed iſtud non valet propter rationē ipſoruꝫ:que bene probat in primo argumento ꝙ quantitas diuiſa nõ minus requirit diſtinctionē q̄ꝫ indiuiſa. Dicenduꝫ eſt ergo ad exẽpla de diuerſis ſuperficiebus ꝛ motibus:que ſunt ſimul plus q̄ꝫ diuerſe partes eiuſdem:ꝙ hoc non eſt ꝓpter diuerſitatē ſubiectorũ. vt dicebatur in ſolutione ſecundi argumenti:ſed propter hoc ꝙ comparantur ad inuicem non vt quãta:ſed vt indiuiſibilia ꝛ termini quãtitatis:quia ſuperficies eſt indiuiſibilis ſcḋm profunditatē. Unde ſup̄ficies ꝯtinēs ꝯtenta ꝛ ꝯtenta ꝯuexa ſunt ſil̄ ſcḋm ꝓfunditatē ſcḋm quã nõ ſunt partes : ſꝫ termini diuerſaꝝ q̄titatũ. ſꝫ ſup̄ficies ꝯuexa ꝯtinẽtis. ꝛ ſilr̄ ꝯuexa ꝯtẽti nõ ſũt magis ſil̄ q̄ꝫ ſi eẽnt eiuſdē q̄titatis:imo tñ

nec plus nec minus diſtant adinuicem. Et ſilr de motibus ꝯcurrentibus: qꝛ ꝯcurrunt adinuicē ſicut due linee ꝯiunguntur ſcḋm latitudinē: ſi vna poneretur iuxta aliam. Per idē eni eſſet ac ſi duo puncta ponerentur ſil que non faciūt aliqd maius. Motus eni hꝫ partes que ſunt ꝑus ⁊ poſterius ⁊ nō vnā iuxta aliud. Si aūt ponerentur duo motus diuerſi: quoꝝ vnus eēt prioꝛ ⁊ alius poſterioꝛ: ſic nō poſſent eſſe magis ſil duratione q̄ꝫ partes eiuſdē motus. Dōꝫ eſt ergo ꝙ ſicut impoſe eſt duas q̄ntitates diuerſas eſſe indiſtinctas ſitu: ſic impoſe eſt de diuerſis ꝑtibus eiuſdē quātitatis. Et ad rōnē que tacta eſt ꝯ hoc in ſolone ſcḋi argi dōꝫ eſt: ꝙ poſita cauſa formali in habentibus māꝫ: deus pōt ſupplere oēm aliā cāſitatē. Lꝫ ergo dicatur ꝙ partes q̄ntitatis differant ſubiecto ⁊ ſitu: vtraqꝫ tn̄ eſt dr̄ia extrinſeca ⁊ nō eſſentialis: qꝛ tn̄ ſubm q̄ꝫ ſitus ſunt extra eſſentiaꝫ q̄ntitatis cū vna pars q̄ntitatis differat ab alia formalr intrinſece ſeipſa cū ſit forma. Actus eni formalr ſeipſo diſtinguitur a quibuſcunqꝫ diſtinguitur. Propter qḋ ſi partes eiuſdē q̄ntitatis habētis ſubiectum ſuū vel numeruꝫ ſup ſe replicate fiant ſitu indiſtincte ſublata diſtinctiōe effectiua vel mālī ſubiecti: ⁊ ſublata diſtinctiōe accidētali ⁊ extrinſeca ſitus: deo cōſeruante effectiue: remanet eius formalis ⁊ eēntialis et itrinſeca diſtinctio quā hn̄t ex ſeipſis formalr: ſicut ſublatis q̄ntitatibus duoꝝ hoīum ſublata eēt diſtinctio numeralis accidētalis exterioꝛ q̄ erant duo q̄ntal: ſed remaneret alia que eēnt duo hoīes: ⁊ mlti multitudine ſubali ab vno qḋ ꝯuertitur cum ente. Propter qḋ dōm eſt ad argm: ꝙ minoꝛ eſt vera ſꝫ maioꝛ falſa: qꝛ nō ſic ſe habēt partes q̄ntitatis ꝑmanētis ad pōneꝫ ſicut ꝑtes q̄ntitatis ſucceſſiue ad ſucceſſionē: qꝛ ſucceſſio eſt dr̄ia ſpecifica ⁊ eēntialis motus ⁊ tpis. vn̄ non pōt fieri motus ſine ſucceſſiōe plus q̄ꝫ hō ſine rōne. ſꝫ poſitio nō eſt dr̄ia q̄ntitatis: cū ſit aliud ꝑdicamentū: ſed hn̄ eſt ꝑpria paſſio eius a q̄ deus pōt ſeparare ſubm: ſicut prius a poſteriori. ſed hēre ꝑtes eiuſdē rōnis eſt ꝑpria qdditas q̄ntitatis: ⁊ nihil plus: non aūt hēre partes abſolute: cū hoc hēat ſubā cōpoſita. q̄ q̄ntitas manēs ꝑ eēntiā ſuā eſt apta nata hēre ſitū: ⁊ per ſe ꝑ mō hꝫ aptitudinē ad diſtinctōeꝫ ſitus qꝛ cū ꝑpria paſſio fluat imediate a ꝑncipijs eſſentialibus ſubi: pōt dici ꝙ per eſſentiā eſt aptuꝫ natum ad illā: ſed actualis inherētia ꝑtinet ad ſcḋꝫ modum ꝑſeitatis. Hec Pe. Et in idē redit ſolutio Joan. ne. d. ꝙ maioꝛ argi eſt neganda qḋ probatur ex dictis Durandi: qꝛ ſm eū eiuſdē rōnis eſt diſtinctas quātitates eſſe ſil pōne: ⁊ diſtinctas ꝑtes eiuſdē q̄ntitatis: ⁊ pari rōne ſcḋꝫ eū ſequitur ꝙ eiuſdē rōnis ſit diſtinctos motus eē ſil duratōe ⁊ diſtinctas partes eiuſdē motus: ſi motus ⁊ ꝑtes eius ſic ſe hn̄t ad durationē: ſicut q̄ntitas ꝑmanens ad poſitionē: ⁊ tn̄ per nullā potentiā due ꝑtes motus pn̄t eſſe ſil duratione ēt ſcḋꝫ eū. duo aūt motus diſtincti pn̄t eē ſil duratione: ēt nō aliter. Rō aūt predicte iterceptōis ⁊ dr̄ie eſt: qꝛ ſucceſſio partis poſt partē ſeu hēre ꝑus ⁊ poſterius in ꝑtibus ſuis eſt eēntiale tpi: qḋ nihil aliud eſt q̄ꝫ q̄ntitas motus ſucceſſiua: ſiue prius ⁊ poſterius numerata in motu. vt pꝫ. 4°. phyſi. Et ēt motui: qḋ pꝫ duplr. Primo: qꝛ moueri eſt aliter ſe hēre nūc ⁊ ꝑus eēntialr vt pꝫ. 6°. phyſi. ergo de itrinſeca ⁊ formali rōne motus eſt hēre ꝑus ⁊ poſterius in ꝑtibus ſuis. 2°. qꝛ motus ē actus entis exiſtentis in poa. vt pꝫ 3°. phyſi. nihil autē eſt in poa ad id qḋ hꝫ: ſꝫ ſolū ad id qḋ habiturū eſt poſtea: ergo motus eēntialr hꝫ duo in ſe vnū prius: rōne cuius dr̄ eſſe actus: ⁊ aliud poſterius ad qḋ mobile exiſtit in potentia. Habere aūt poſitionē ſeu ſitum in partibus ſuis vel diſtinctionē ſitualē quantū ad partes ſuas nō eſt eſſentiale q̄ntitati ꝑmanenti vt per ꝑdicta iam pꝫ. Dōm ergo ad maiorem ꝑdicte rōnis qua dicitur ꝙ ſicut quātitas ſucceſſiua ſe hꝫ ad durationē ſeu ſucceſſionē ſcḋm durationē: ſic quātitas ꝑmanens ſe hꝫ ad poſitionē ⁊c. ꝙ nulla eſt ſilitudo: vt iam declaratū eſt: ſed ad permanentiā ſeu ſimultatē ſcḋꝫ durationē. ⁊ per ꝯñs ſicut īpoſſibile eſt plures partes quantitatis ſucceſſiue vt motus ⁊ tēpoꝛis eſſe ſimul duratiōe: ſic impoſe eſt plures partes q̄ntitatis permanentis: ſuppoſita eius permanentia nō eſſe ſil duratiōe non autem ſequitur ꝙ non poſſint eſſe ſil poſitione. Hec Pe.

¶ Ad 4m reſpōdet Petrus. d. ꝙ nō eſt ſile de duobus accidentibus reſpectu vnius ſubiecti ⁊ de duobus coꝛpoꝛibus reſpectu vnius loci: qꝛ accidentia ſe habent informatiue ad ſubm: coꝛpoꝛa aūt ſe habēt ad locū extrinſece. Itē forte quāuis duo accidētia abſoluta nō poſſunt eē in eodeꝫ ſubiecto vt due albedines: tn̄ ab aliquibus ponitur ꝙ duo accidentia reſpectiua pn̄t eſſe in vno ſubiecto: ſicut in vno patre due ꝑnitates reſpectu duoꝝ filioꝝ. Nec eſt dubiū quin in duobus ſubiectis ſint duo accidētia reſpectiua per cōparationē ad vnū: ſicut in duobus filijs ſunt due filiationes per comparationē ad vnū patrē. ⁊ iſtud vt videtur pōt ſufficere ad ꝑpoſitū qꝛ vbi vel eſſe in loco dicit reſpectū coꝛpoꝛis ad locum. Propter qḋ nihil ꝓhibet quin duo coꝛpoꝛa ſil habeant duo vbi reſpectu eiuſdē loci. Hec Pe.

¶ Ad 5m dicitur ꝙ ſolutiōes date ad dicta ſanctoꝛū ⁊ auctoꝛitates ſacre ſcripture nō valent. De hoc Pe. Poſſunt inqt impediri ſolones ad auctoꝛitates. Primo de natiuitate xp̄i non valet dilatatio illa: qꝛ nō eſt de mēte ſanctoꝛuꝫ qui dicunt oſtiū concluſum ſemꝑ fuiſſe beatū vterū. Qꝛ aūt aliqui dicunt eū aperuiſſe exponendū eſt ſicut dr̄ infernū aperuiſſe. Hꝫ.n. clauē dauid qui aperit ⁊ nemo claudit ⁊c. qꝛ eni nemo exit de domo clauſa niſi ſibi aperiatur oſtiū ⁊ de iferno nullus exire poterat: xp̄s autē inde exiuit: et alios extraxit ⁊ exire inde fecit: ꝑꝑ hoc dicitur ꝙ infernū aperuit: non qꝛ eius ingreſſum fregerit nec dilatauerit. ita xp̄s qꝛ de matre exiuit dr̄ vterū aperuiſſe: quia ſine apertiōe nullus filius exijt. Et ſic ad moduꝫ aperientis exeundo ſe habuit: nō ꝙ dilatauerit: qꝛ talis apertio ēt ſine fractione opponitur clauſiōi ⁊ nō ſolū fractioni. Sci aūt dicūt nō ſolū clauſum pudoꝛis ſignaculū: ſed etiaꝫ ipm vterū ⁊ poꝛtā in domo dn̄i clauſam: ⁊ ꝙ poꝛta illa clauſa erit ꝑncipi ⁊ nō aperietur: ⁊ dn̄s intrat ⁊ exit per eā ⁊ multa hꝫ. Ad aliā de ſepulchro dicendū per intereptionē: bene refert comeſtoꝛ voceꝫ auditā: ſic potuit xp̄s clauſo ꝓdire ſepulchro. ⁊ lꝫ non ſit articulus fidei: tn̄ ſi recipitur auctoꝛitas: nō eſt ad menteꝫ eoꝝ exponere: ꝙ ſubito apertū ſit ⁊ ſubito clauſum. immo intelligunt ꝙ ante oēm apertionē exiuit ianuis clauſis. certū eſt ꝙ ꝑ feneſtras potuit ingredi: ſꝫ nō ſic intelligūt ſci. Et lꝫ nō ſit impoſſibile deo coꝛpus etiam imoꝛtale in minimā figurā redigere: tn̄ non cōuenit coꝛpoꝛi imoꝛtali: qḋ ſine fractiōe oſtium videtur nō poſſe fieri. et multo magis illud dicere debuerūt in xp̄i natiuitate. Nā quātitas foꝛmice ſufficit ad magnitudineꝫ coꝛpoꝛis aīati primo aīa rōnali. vn̄ cum ſalua virginitate cruoꝛ meſtruus ⁊ vrine exeant: potuit ſic coꝛpus xp̄i ab ipſo cōprimi vt ſine fractiōe ⁊ dilatatione exiret: ⁊ viuus hō remaneret. De 4°. ſ. de celo veꝝ dicunt: qꝛ ſicut cedit aer auibus volantibus: ſic illud ſcōꝝ coꝛꝑibus innumerabilibus vl imoꝛtalibus hac atqꝫ illac diſcurrētibus: qꝛ ſicut ſcintille in arundineto diſcurrent. De 5° autē dōm: ꝙ lꝫ quātitas xp̄i ſit in altari: tamē non eſt ibi localiter: ideo non eſt multuꝫ ad ꝑpoſitū. Hec Pe. Jo. autē de nea. magis extenſe dicit de predictis. Iſte inquit reſpōſiones non valent: ſed vi-

dentur

dentur erronee ⁊ periculoſe: vtpote ꝯ cōem doctrinam eccleſie ⁊ auctoritates ſanctoꝝ: ⁊ ēt aliq̄ ꝯ auctoritates ſacre ſcripture. Et arguo primo ꝯtra oēs ſimul: quia Aug. homel. 119. ſuꝑ Joan. exponēs illud Joan. 20. Uenit ieſus ianuis clauſis: dicit ſic. Moli aūt corporis vbi diuinitas erat oſtia clauſa non obſtiterunt. Jlle q̄ppe non eis apertis intrare potuit: quo naſcente virginitas mr̄is inuiolata ꝑmanſit. Sꝫ ꝯſtat ꝙ moli corporis non plus obſtare poterat vterus virginalis aut ſepulchrū aut celū ⁊ q̄ꝫ oſtia. Et q̄libꝫ iſtoꝝ obſtat moli alterius corꝑis per ſolā q̄ntitatē vt oēs concedunt: obſtitiſſet autē q̄libet iſtoꝝ moli corporis xp̄i: ſi non potuit eſſe ſil' cū vtero virginali in partu vel cū ſepulchro in reſurrectione: aut cū celo in aſcenſione. ſꝫ ſcđꝫ intentionē Aug. corpus xp̄i cum q̄libet illoꝝ eſſe potuit. Preterea arguit̄ ſpālit̄ contra illud qđ dr̄ de partu virginis: q2 ſi in eius partu fuit facta tanta dilatatio meatuū ⁊ rimaruꝫ nāliū q̄nta ſufficit ad egreſſum pueri de vtero: cū talis dilatatio ſit quedā apertio ſm̄ illos de oppoſita opi. vt pꝫ per Greg. nicenū ⁊ Ambro. quos inducunt ſequeret̄ ꝙ xp̄s fuiſſet natus de vtero virginali nō clauſo ſꝫ aperto: ⁊ ſi nō per diuiſionē aut fractionē ſaltem per predictā dilatationē tantā q̄nta ponit̄ ad egreſſuꝫ pueri de vtero qđ eſt ꝯ Greg. in homel. ſuꝑ illud Jo. 20. Una ſabbatoꝝ cū fores eēnt clauſe ⁊c̄. vbi ait ſic. Jllud corpus dn̄i intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis: qđ vꝫ ad humanos oculos ꝑ natiuitateꝫ ſuā clauſo exiuit virginis vtero. Quid ergo mirū ſi ianuis clauſis poſt reſurrectōeꝫ in eternuꝫ iā victurus intrauit: qui moriturus veniēs nō apto vtero v̄ginis exiuit. Et beda in homel. ſuꝑ illō Matth. vltio Et accedēs reuoluit lapideꝫ ⁊c̄. dic̄. Qui mortalis clauſo vtero v̄ginis potuit mūdū īgredi ipſe victurus immortalis clauſo ſepulchro potuit reſurgēdo exire. Hec aūt oia ſcđꝫ ꝓdicta falſa eēnt: ſicut ⁊ falſo diceret̄ contentū in aliquo vt bladū in ſacco exire de eo clauſo ⁊ nō apto ſi exiret per orificiū dilatatuꝫ: dato ꝙ nō eēt facta aliq̄ fractio vel ſciſſio in eo. Clauſuꝫ enī ⁊ apertū opponunt̄ vt habitus ⁊ ꝓuatio. ſicut ⁊ falſo diceret̄ quieſcēs qđ q̄liter cūq3 moueret̄. falſum aūt eſt qđ dr̄ ꝙ ſcđm Aug. 8. de ciui. dei in ſtatu inocētie fuiſſet facta talis dilatatio in partu oīs mulieris abſq3 ruptione ⁊ fractiōe q̄cunq3. Quia ex verbis Aug. nihil tale habet̄: ſꝫ ſolū ꝙ mulier ꝯcepiſſet ſine corruptiōe ⁊ peperiſſet ſine dolore. dicit. n. ſic. Nulla corruptiōe itegritatis iſunderet gremio maritus vxoris: q2 ita nūc potuit vtero ꝯiugis ſalua integritate feminei gēitalis viri ſemē imitti: ſicut nūc pōt eadem itegritate ſalua ex vtero virginis fluxus meſtrui cruoris emitti. ⁊ iſta ad pariendū nō doloꝝ gemitus: ſꝫ maturitatis ipulſus feminea viſcera relaxaret. Et q̄uis in ſenſibilib9 fractionē vel diuiſioneꝫ dolor nāliter ꝯſequat̄: tn̄ a tali dolore mulier fuiſſet ꝓſeruata virtute dei qui pōt oēm cām abſoluere ab oī effectu eī nāliter ꝯuēte: ſicut eſt dolor reſpectu talis fractōis vel ruptōis. Auctoritatē aūt Ambro. q̄ allegat̄: itroduc̄ frāt Tho. in 3ª pte ſūme. q. 28. ar. 2. in ꝓ arg9 ad probandū ꝙ mr̄ xp̄i nō fuerit v̄go in partu. ⁊ exponit eā ſic dicēs ꝙ Ambro. dicit hoc exponens illud qđ euangeliſta. ſ. lucas de lege īducit. Oē maſculinū adaperiens vuluā ⁊c̄. Qđ ḡ dē vt Beda dicit ꝯſuete natiuitatis more loquit̄: nō ꝙ dn̄s ſacri vētris hoſpitiū qđ igreſſus ſcificauerat egreſſus deuirginaſſe credēdus ſit. Unī illa adaptio nō ſignificat reſerationē clauſtri pudoris v̄ginei: ſꝫ ſolū exitū ꝓlis de vtero mr̄is. Oia ſūt v̄ba frīs Tho. vn̄ incōgrue ꝓdicta auctoritas introducit̄: ſꝫ trahit̄ ad aliū ſenſum. vt ſ. adaptio illa denotet dilatatōeꝫ ꝓdictā: ⁊ non ſolū exitum ꝓlis de vtero qđ falſum eſt. Quedā aūt gloſa marginalis dicit ſuꝑ Lucā 2ª. ꝙ illud de Ambro. a falſario eſt appoſitū. ⁊ poſtea ſubdit predictā expoſitiōeꝫ fratris Tho. Et ſimile eſt de auctoritate Greg. niceni. quā vna cū ꝓdicta auctoritate Ambro. itroducit frater Tho. ſuper illud Luce 2ª. qđ eſt iā allegatū. Oē maſculinū ⁊c̄. Rn̄ſiones ēt q̄s dat ad illud de reſurrectōe xp̄i clauſo ſepulchro nō valent. Nō ꝑma: q2 ex dictis ſacre ſcripture hr̄ aliq̄liť ꝙ xp̄us reſurrexerit clauſo ſepulchro. q2 Matth. 26. dr̄ ꝙ mulieres viſitantes ſepulchrū dicebāt ad inuicē q̄s reuoluet nobis lapidē ⁊c̄. de angelo ēt legit̄ Matth. vltio ꝙ accedēs reuoluit lapidē. ⁊ ꝯſtat ꝙ xp̄s iam ſurrexerat. vt oēs ꝯcedunt. Aut ergo xp̄s ſurrexit aperto ſepulchro: qđ poſtmodū clauſuꝫ ē: aut clauſo ſepulchro. Primū dici nō pōt: q2 talis clauſura q̄ntū eſt de nā ſua generaſſꝫ fidē ſeu opinionē ꝙ xp̄s ſurrexiſſet clauſo ſepulchro: ſicut eccleſia nunc tꝫ ꝓp ꝓdicta verba euangeliſtaꝝ: ⁊ ſic xp̄s reſurgens fuiſſꝫ actor falſe fidei ſeu opinionis de ſe ⁊ de ſua reſurrectiōe: qđ falſum eſt. Et ꝑma talis clauſura fuiſſet facta oīno fruſtra: q2 non ad tenendū ſepulchrū mundus: cū non obſtante eā illa angelus mouebat lapidē. Nec ēt ad aſtruendū reſurrectionē: q2 corpus xp̄i nō eē in ſepulchro: ſed reſurrexiſſe magis apparere poterat ſepulchro apto q̄ꝫ clauſo. ergo relinquit̄ aliud mēbrū. ſ. ꝙ xp̄s reſurrexit clauſo ſepulchro. Et hoc eſt qđ dicit Chryſo. ſuꝑ illud Luce. 24. Et inuenerūt reuolutū lapidē a monumento. Amotus eſt inq̄t lapis poſt reſurrectōeꝫ ꝓp mulieres: vt credant reſurrexiſſe dn̄m videntes monumentū vacuuꝫ corpore. ⁊ Beda in homel. ſuꝑ illud Matth. vltio. Et accedens reuoluit lapidē ⁊c̄. dicit ſic. Nō vt egreſſuro dn̄o ianuā pandat: ſꝫ vt egreſſus eius iā facti hoīs ꝓſtet indiciū. Et ſubdit illud qđ allegatū fuit. Jpſe enī factus imortalis clauſo ſepulchro potuit exire reſurgendo ⁊c̄. Nec illud qđ dicunt ſcī exponēdo euangelia ꝯformiter textui euāgelij accipiendū eſt pro opione vt iſte dicit. ſꝫ magis accipienduꝫ eſt pro veritate ab eccl'ia approbata. Nec vꝫ alia rn̄ſio quā dat. ſ. ꝙ ſepulchrū fuerit ſubito apertū et ſubito clauſum: ⁊ dicat̄ reſurrexiſſe clauſo ſepulchro: q2 res dicit̄ fieri q̄n inoteſcit ⁊ talis clauſio ⁊ apertio nulli apparuit. Q2 q̄uis res dicat̄ fieri q̄n inoteſcit: nulla tn̄ res dicit̄ fieri quādo fit eius oppoſitū. Falſo enī diceretur hō fieri albus: quādo fit vel eſt niger. Clauſio aūt ⁊ apertio ſūt oppoſita. ergo falſo diceret̄ xp̄m reſurrexiſſe clauſo ſepulchro. ſi ſcđm veritatē ſurrexit ſepulchro aperto: q̄ntūcunq3 talis clauſio ⁊ apertio latuiſſet. Rn̄ſiones aūt quas dat ad illud de ingreſſu xp̄i ad diſcipulos ianuis clauſis nō valent. Non enī vꝫ prima: q2 eſt ꝯ Aug. in quodā ſermone paſcali. vbi ſic dicit ad litteram ꝯ predictū errorē. Nōnulli de hac re ita mouent̄ vt pene periclitent̄: aſſerentes ꝯ dīna miracula iudiciū rōcinationū ſuarum. ſic eniꝫ diſputant. Si corpus erat: quō per oſtia clauſa intrare potuit. ſi cōprehendunt modū non eſt miraculū. vbi deficit rō: ibi eſt fidei edificatio. ⁊ infra: queris a me ⁊ dicis: ſi per oſtia clauſa: vbi eſt corporis motus: ⁊ ego rn̄deo: ſi per mare ambulauit: vbi ē corporis pondus: ſꝫ fecit illud dn̄s. ſic ergo ſm̄ Aug. nō ſolū intrauit ianuis clauſis ſꝫ etiā per oſtia clauſa. Nec vꝫ ſi dicatur ꝙ Aug. non dicit hoc ex ꝑſona ſua: ſed alterius ab eo querētis. Quia Aug. talem queſtionē repulliſſet tanq̄ falſum ſupponentem: ſi chriſtus per oſtia clauſa non intraſſet: ſed per feneſtram cum oſtia eſſent clauſa. Et non oſtendiſſet modum quomodo per oſtia clauſa itrauit in ſimili: q2 ſcilicet per mare ambulauit. 2ª ēt rn̄ſio non vꝫ: q2 expreſſe cōtradicit ſcripture Joā.

Probatur ex ſacra ſcriptura ⁊ ex dictis ſcōꝝ ꝙ xp̄s exiuit ex clauſo v̄ginis vtero.

Similiter ex dictis ſacre ſcripture ⁊ ſcōꝝ habet̄ ꝙ intrauerit ad diſcipulos ꝑ oſtia clauſa.

aliȷ ꝙ manebūt q̄litates:ſʒ nō debēt ꝓpas actiōes diuina vtute illō facicēre ad ꝯſuationē hūani corꝑis. Sʒ h ēt n̄ vr̄ poſſe ſtare:q2 ad mixtionē reqrit̄ actio actiuaꝝ ⁊ paſſiuaꝝ q̄litatū:⁊ ſm̄ pdn̄ūʒ vni⁹ vl̄ alterius mixti efficiūt̄ diuerſe ꝯplōnes:qδ oꝫ ponere i corꝑe reſurgētis:q2 erūt ibi carnes:⁊ oſſa:⁊ hꝫ ptes gb⁹ n̄ ꝯpetit vna oīb⁹ ꝯplo. Et ꝑterea. Scδʒ h ipaſſibilitas n̄ poſſʒ poni vos i bris:q2 nō poneret aliquā diſpōnē i ſuba im paſſibili:ſʒ ſolū ꝓhibitionē paſſionis ab exteriori. Diuina vtute:q̄ ēt poſſet idē facere de corꝑe bois i ſtatu h⁹ vite. Et iō aliȷ dīt ꝙ i ipo corꝑe erit aliqd ꝓhibēs paſſionē cor^m glioſoꝝ.ſ.nā gnāi corꝑis:quā ponūt venire in ꝯpōneꝫ corꝑis hūani ad ꝯcaliādū elemēta in q̄daꝫ ermōia:ꝑ quā poſſint eē debita mā aie rōnalis:ſʒ tn̄ i ſtatu h⁹ vite ꝑꝑ dn̄iuʒ nāe elemētaris corꝑ⁹ hūanum patit̄ ad ſilitudinē alioꝝ elemētoꝝ:ſʒ i reſurrectione dn̄abit̄ nā.5.corꝑis:⁊ iō corꝑ⁹ hūanū reddet̄ ipaſſibile ad ſilitudinē corꝑis celeſtis. Sʒ h nō pōt ſtare q2 corpus gnāi nō venit mālr ad ꝯpōnē corꝑis hūani:vt in z⁰ li⁰ ē oñſuʒ. Et ꝑterea. Impoſſe ē dīe ꝙ aliq̄ vt⁹ nāl q̄l eſt vt⁹ corꝑis celeſtis trāſferat corꝑ⁹ hūanū ad ꝓprietatē glīe q̄lis eſt ipaſſibilitas corꝑis glioſi:cū imutationē corꝑis hūani aplus attribuat vtuti xp̄i:q2 q̄lis celeſtis:talis ⁊ celeſtes p⁹ cor.15.⁊ phil.3. Reformabit corꝑ⁹ hūilitatꝭ nr̄e ⁊c̄. Et ꝑterea. Nō ꝑt nā corꝑis celeſtis ita dn̄ari in corꝑe hūano:gn nā elemētaris remāeat:cui ex ſuis eēntialib⁹ p̄ncipijs paſſibilitas ineſt. Et iō alr̄ dōꝫ eſt:ꝙ oīs pa⁹ fit ꝑ victoriā agētis ſuꝑ patiēs: alias non traberet ipꝫ ad ſuos terminos. Impoſſe eſt aūt ꝙ aliqd dn̄et̄ ſupra patiēs:niſi iq̄ntū debilitat̄ dn̄iuʒ ꝓpe for^e ſupra māʒ patiētis:loq̄ndo de paſſione q̄ ē ꝯ nāʒ:de q̄ nūc loqmur. Nō.n.pōt mā ſubijci vni ꝯrioꝝ ſine hoc ꝙ tollat̄ dn̄iuʒ alteri⁹ ſuꝑ illā:vl̄ ſaltē diminuat̄. Corꝑ⁹ aūt hūanū ⁊ q̄qd i ipo erit ē ꝑfecte ſubʒ aie rōnalis:ſic̄ ⁊ ipſa erit ꝑfecte ſubiecta deo:⁊ iō in corꝑe glioſo non poterit eē aliq̄ mutatio ꝯ diſpōnē illaꝫ q̄ ꝑficit̄ ab aia: ⁊ ita corꝑa illa erūt ipaſſibilia. Hec ille. Ex qb⁹ pn̄t formari rōnes ꝯ q̄lʒ triū ꝯnū. Pro p⁹ argr̄ ſic. Oē receptiuū for^e ꝯueniētis ē aliq̄lr paſſiuū:ſʒ corꝑa ſcōꝝ p⁹ reſurrectionē erūt hꝫ.ḡ erūt paſſiua paſſiōe cōiter dicta. Maior ꝓbat̄:q2 ſenſus beatoꝝ ſentiēt oīa ſibi ꝯuenientia:ſʒ q̄lʒ ſenſatio fit cū receptiōe ſpēi ſenſibil̄ in organo corꝑeo.ḡ. Pro z⁹ ꝯne arguit ſic. Nihil iportans violētiā aut iordinationē nāe ponēdū ē i corꝑib⁹ glioſis btōꝝ:ſʒ hꝫ eſt pa⁹ ſtricte ſumpta.ḡ ⁊c̄. Pro 3⁹ ꝯne arguit̄ ſic. Forma ſubalis ꝑfecte dn̄ans ſue māe excludit ab ea paſſionē cuiuſlʒ agentis ad ꝑuationē talis for^e ⁊ inducentis oppoſitā:ſʒ poſt reſurrectionē aia perfecte dn̄abitur ſue māe. ergo ⁊c̄. Maior pꝫ ꝑ ex^m for^e cele^m corꝑum. Et in hoc p̄mus articulus terminatur.

Contra 3^am ꝯclōnem arguit Sco.4.di.49.q.13. Quantū ad z^m arti^m arguēdū eſt ꝯ ꝯnes ſinglr̄ ꝯ 3^am ꝯtra quā Sco. arguit. ꝓbādo ꝙ impaſſibilitas corꝑis glioſi nō ꝓueniat ex pleno dn̄io aie ſuꝑ corꝑ⁹:nec ex ceſſatiōe mot⁹ celi. Nō qdē ꝑꝑ p^m. Q2 aia nō repugnat q̄litatib⁹ elr̄aribus q̄ ſūt i corꝑe ſuo:ēt iq̄ntū ꝯrie ⁊ nō reducte ad mediū:i q̄ ſūt actiue:pꝫ q2 ſupponit eas in ſuo ſuſceptiuo:⁊ nihil repugnat ei qδ exigit in ſuo ſuſceptiuo. Nec ēt repugnat effectib⁹ illarū q̄litatū:q2 ſi agūt mutuo nō agūt niſi actiōe vniuoca: ſaltē effcūs illi nō repugnāt aie vſq3 ad magnā intenſionē:q2 cū h ſtāt cū aia:lʒ itēdant̄ vſq3 ad magnum gradū.ḡ tūc nō repugnabit aie vt ē for⁹ iformans. Si ergo aia ꝓhibet actiōeꝫ illaꝝ q̄litatū nō ꝑꝑ repugnantiā ſui ad actionē illaꝝ:ſʒ ꝑꝑ iꝑiū ſui ꝑ actū voluntatis q̄ſi ex pleno dn̄io ſuꝑ corꝑ⁹:h nō vr̄ ꝓbabile:q2 ſuꝑremus angel⁹ ꝑ ſolū iꝑiū ſue volūtatis nō pōt ipedire actionē alicui⁹ cāe nālis. Cāe.n.nāles nō obediunt āgelis ad nutū q̄ntū ad actiōeꝫ ⁊ alterationē eaꝝ. Dicetur forte ꝙ iꝑiū volūtatis nō ꝓhibet q̄litates illas adinuicē agere:ſʒ ex aia plenarie btā redundat i corꝑ⁹ q̄dā q̄litas ꝓhibēs hꝫ paſſionē corruptiuā: ſicut duritiés ē q̄dā ipaſſibilitas.ſ. ꝓhibēs hāc paſſionē q̄ ē facilr̄ icidi. Sʒ ꝯ h:q2 iſta q̄litas n̄ ē q̄litas celeſtis:tū q2 nec ꝑ ſpicuitas:nec lux.nec lumē. Tū q2 corꝑ⁹ hūa^m cū ſit mixtū nō ē receptiuū q̄litatis celeſtis. Uel ḡ erit q̄litas elr̄aris:vel ꝓpria mixti:ſed ſiue ſic:ſiue ſic:nō ipedit oēm actiōeꝫ vl̄ paſſionē. Pꝫ h ēt in exēplo:q2 licet duritiés ꝓhibeat icīſionē:nō tn̄ ꝯbuſtionē:vl̄ aliā paſſionē deſtructiuā. Hoc ēt ꝓbat̄ ꝑ rōnē:q2 oēs for^e eiuſdē ſuſcepti ꝓximi ſunt eiuſdē generis phyſici ex.5.⁊.x. metha.ſed oēs tales ſunt ꝯrie vl̄ medie vt hr̄ in eodē. x. Oēs aūt hꝫ nō ꝓhibēt actionē mutuā:imo ſūt p̄ncipia actiōis mutue.ḡ iſta q̄litas ē elr̄aris:vl̄ mixti:⁊ per ꝯn̄s eiuſdē ſuſceptiui nō ꝓhibebit oēꝫ paſſionē corruptiuā:ſʒ magis erit p̄n^m agēdi ⁊ patiēdi. Iteꝫ illa q̄litas aut repugnat alijs q̄litatib⁹:⁊ tūc nō ꝓhibet oēꝫ actiōnē:q2 eſt eiuſdē rōis aut nō repugnat:⁊ tūc nō ꝓhibet actiōeꝫ alic⁹ illaꝝ i aliā:q2 iſte alie ſūt iter ſe repugnātes:⁊ ita p̄ncipia mutuo agēdi:⁊ ita nulli eaꝝ actiōi repugnat. Q2 āt ceſſatio mot⁹ celi n̄ ſit cā h⁹ ipaſſibilitatis ꝓbat̄. Tū q2 ꝯ h eſt articulus.ſtante celo approximato igne ſtupe:ꝙ ignis nō corrūpat ſtupā:error. Tuʒ q2 ſm̄ phꝫ z⁹ de gnātione mot⁹ celi ꝑtātō ē cā gnātiōis: q2 adducit generās.ḡ tm̄mō facit ad pn̄tiaꝫ vl̄ approximationeꝫ gnāntis re⁹ māe. ergo ſi ſine motu hr̄ eadē pn̄tia vl̄ approxīatio eq̄ foret gnātio. Exē^m h⁹. Si ſubito ꝑ diuā potētiā ſol fieret pn̄s aeri ſic̄ nūc fit ꝑ motū eodeꝫ mō illūinaret ⁊ calefaceret ſibi ſuppoſita: ſicut nūc calefacit:imo tūc qdeꝫ nō ceſſaret agere q̄uſq3 totalr̄ corrupiſſet ſibi ſuppo^m ſi poſſet corrūpere ſe. Nūc aūt q2 nō morat̄ ſuꝑ paſſū ſuppoſitū:mi⁹ agit efficaciter in ipꝫ. ¶ Cōtra eādeꝫ ꝯneꝫ arguit Aure. ꝓbādo ꝙ iſta ipaſſibilitas nō ꝓueniat ex aliq̄ for⁹ paſſiua:q2 impaſſibilitas corꝑoꝝ nō ſolū ꝯſiſtit i nō poſſe pati abiectionē for^e ꝯuenientis:ſed ēt tranſlationem violentaꝫ de loco ad locū. Sʒ hanc ſcδaꝫ ipaſſibilitatē nō videt̄ hr̄e poſſe corꝑ⁹ ꝑ aliquā q̄litatē:q2 ſic oporteret ꝙ per illā fieret forti⁹ ⁊ vlti⁹ in reſiſtendo q̄ꝫ ſit quecūq3 potentia motiua creata. Probat̄ ꝯn̄a ꝑ Ariſto.i de motu aialiū ꝑ dicit ꝙ opꝫ potētiā reſiſtētis fortiorē quidē eē po⁹ mouētē:ſʒ nō eſt dare:vt vr̄ aliquā potentiā in corꝑe glioſo excedētē vim motiuaꝫ oīum angeloꝝ:vel alioꝝ mouētiū.ḡ ⁊c̄. ¶ Scδo:q2 illa vtus tolleret paſſibilitatē obiectiuā ipediēdo agens ne ageret. Aut ḡ h erit ſubtrahendo actionē agētis:aut paſſionē materie: ſʒ nulla vt⁹ creata pōt ſuſpēdere vtutē actiuaꝫ ab agere:nec māꝫ a pati:eo ꝙ nulla vtus creata ꝑt ſeꝑare ſubiectū a ſua ꝓpa paſſione:agere aūt vr̄ p̄ma paſſio eſſe vtutis actiue:ſicut calefacere caloris:⁊ hoc paſſiuo ꝑſenter:ſilr̄ paſſio māe eſt pati ſm̄ Cōmētatorē z⁹ celi ⁊ mūdi. ¶ Tertio.q2 nulla vtus creata pōt auferre illud qδ ꝯuenit alicui in z^m dicendi ꝑſe:ſed ꝯpoſito ex elementis ꝯuēit ꝑ ſe ſcδo mō pati ⁊ corrūpi:q2 p̄mo celi ⁊ mūdi dr̄ ꝙ per ſe eſt qδ oē corruptibile corrūpat̄:⁊ oē paſſibile patiat̄. ¶ 4⁹. nunq̄ꝫ obiectiua paſſio pōt ab aliq̄ forma ipediri:niſi ꝓpter manutenētiā forme contrarie ſʒ q̄cunq3 forma manuteneat̄ in corꝑe glioſo non eſt tante actiuitatis ꝙ poſſit reſiſtere oi agēti ꝯrio.ḡ nulla talis forma in corꝑe glioſo pōt ſic manuteneri vt per hoc excludat̄ oīs paſſio obiectiua. Dices ꝙ illa qualitas eſt

Tex.cō.33.
T.cō.22.⁊ ſi.
Tex.cō.55.
Utrū ipaſſibilitas corꝑis glioſi ſit ꝑꝑ aliquā formā paſſiuā inherentem.
T.ec. prima.
Tex.cō.80.
c.186.

tas ē ligās formā cū mā: vl' vnā formā cum alia: ꝛ reddēs ipossibilē separi ab alia: ꝛ iō ſʒ forma nō hēat de se ꝙ possit manuteneri in subō ꝑ resistētiā ei⁹ ꝯ oē corruptiuū: tn̄ h̄ ꝑt hēre mediāte illa q̄litate. Cōtra. qꝛ tunc oporteret ꝙ q̄litas illa fūdaret formalem ꝯrietatē ab actiuis q̄ apta nata sūt agere in corp⁹: ex q̄ eēt corpi nō resistēdi oī agēti ꝑposito: sequit ꝙ illa q̄litas posset cōpati oē ꝯriū: qꝛ ſi posset diminui: posset corrūpi: ꝛ ita nō redderet corp⁹ icorruptibile. Hec aureol⁹. ¶ Cōtra eādem ꝯclusionē arguit durādus ꝓbādo ꝙ ipassibilitas corpoꝝ gliosoꝝ nō erit ꝑ aliquā formā inherentē: ſʒ solū ꝑ diuinā v̄tutē assistētē btis: ꝛ ꝓhibētē actionē cuiuslibet extrinseci iferētis passionē: qḋ ꝓbat ꝑ sic: qꝛ sic statui btōꝝ repugnat passio ꝯ nām: sic ꝛ mot⁹ localis ꝯ volūtatē: ināliꝭ āt iportat violētiam ꝛ disciplinā in cognoscētib⁹: ſʒ ꝙ corpa btā nō possint moueri ꝯ volūtatem nō ꝯuenit eis ꝑ aliquā v̄tutē inherentē. ſʒ solū ꝑ diuinā v̄tutē eis assistētē: ḡ idē sentiēdū ē de passiōe q̄ est ꝯtra nāꝫ: ꝓbatio minoris: ſi. n. eēt in corꝑib⁹ btis ꝑ aliquam v̄tutē itrīsecā ꝙ nō possēt ab alio moueri ꝯ volūtatē: oꝫ ꝙ in q̄libet btō eēt tāta v̄t⁹ in resistēdo q̄nta eēt in q̄cūqꝫ alio ipellēdo: qḋ āt nō est veꝝ: qꝛ z^m h̄ oꝫ in minimo btō ad h̄ ꝙ nō posset moueri ꝯ volūtatē eē tantā v̄tutē q̄nta ē in q̄cūqꝫ hoīe vl' angelo: aliogn ſi non eēt tāta posset moueri ab alio ꝯ volūtatē: ponere āt in minimo beato eq̄lē v̄tutē cū oīb⁹ aliꝭ tā hoīb⁹ q̄ȝ angelis icōueniēs ē: cū z^m nām angeli excedāt hoies: ꝛ scḋꝫ gl'iaꝫ sint grad⁹ tā in hoīb⁹ q̄ȝ in angelis ḡ ꝛc. ¶ Scḋa rō tal' est: qꝛ passibilitas ꝑꝑe dicta ꝛ corruptibilitas sibi corrn̄dēt: ḡ ꝛ ipassibilitas ꝛ icorruptibilitas: ſʒ incorruptibilitas btōꝝ nō erit ꝑ aliquā v̄tutē iherētē: vt prohabit: ḡ nec ipassibilitas: ꝓbat minor: qꝛ effectus cōis reqrit cām cōem: ſʒ icorruptibilitas p⁹ resurrectionem erit cōis bonis ꝛ malis: ḡ in eis erit ꝑ aliquā cāꝫ cōem: ſʒ in malis icorruptibilitas nō erit ꝑ aliquā formam inherentē: ḡ nec in bonis. Qꝫ āt in malis nō sit icorruptibilitas ꝑ aliquā formā inherētē: ꝓbat ex dictis alioꝝ ꝗ tenēt oppositā opinionē: hoc n. expsse ꝯcedūt. Et probat ꝑ rōnē: qꝛ cū passio ꝑꝑe dcā sit via ad corruptiōeꝫ: vt dr̄ z° de gn̄atiōe: ſi aliq̄ forma ꝓhiberet corruptiōeꝫ in dānatis ꝓhiberet ꝛ passionē: qꝛ ad vtrūqꝫ se extenderet v̄t⁹ ei⁹: nec ageret libere vt vnū ꝓhiberet: aliḋ v̄o ꝑmitteret: cū ḡ in dānatoꝝ corꝑib⁹ nō ꝓhibeat passio ꝑprie dcā. pꝫ ꝙ nō ꝓhibebit corruptibilitas ꝑ aliquā formā inherētem. ¶ Tertia rō tal' est: ꝙ aug⁹. in epl'a ad dioscoꝝ: sic dic̄. Sic ab igne fornacis caldeoꝝ abstulit ḋs v̄tutē cōburēdi q̄ntū ad aliqḋ: qꝛ. s. corpa pueroꝝ illesa seruata sūt: ſʒ mā sit q̄ntū ad aliqḋ: qꝛ illo igne cōburebant ligna. ita auferet ab oīb⁹ corruptionem: ꝛ dimittet eis nāꝫ mō ꝑdicto. s. īpediēdo excessū actiōis: ꝛ sic ipassibilitas erit in corꝑib⁹ btōꝝ ꝑ h̄ ꝙ v̄tus diuina beatis assistēs ꝓhibebit actionē cuiuslibet extrinseci iferentis corruptionē. ¶ Quarta rō ē: qꝛ effect⁹ ꝑuatiu⁹ non reqrit nisi cām ꝑuatiuā: ſʒ eē ipassibile ē quidā effect⁹ ꝑuatiu⁹: ḡ nō reqrit nisi cām ꝑuatiuā: nō ḡ oꝫ ꝙ corpa gl'iosa sint ipassibilia ꝑ aliquā formā inherētē. Hec durādus. ¶ Cōtra eādē ꝯnē arguit Hēricus. 9. q̄libet. q. 16. vbi sic dic̄. Oꝫ ꝙ illḋ ꝑ qḋ corp⁹ beatū est ipassibile sit tale ꝙ ꝑseruet ipm ne ab aliq̄ interiori vl' exteriori pati possit: nisi a solo deo: nec h̄ poni ꝑt v̄tus elementaris vt argutū est: nec celestis: qꝛ celū nō venit icōpositionē cuiuscūqꝫ corꝑis: oꝫ ḡ ꝙ sit aliqḋ positiuū supnāle ꝑ qḋ corp⁹ btm̄ oīno sit ipassibile: dicūt āt aliq ꝙ hec v̄tus nō erit aliḋ q̄ȝ gl'ia aīe ꝑ quā corpus suum erit plenarie subm sibi: ꝑꝑ qḋ in corpore nō poterit eē aliqua passio ꝯ ei⁹ dispositionē: qꝛ passio nō fit ab aliq̄ agēte in passū nisi qꝛ dn̄iū forme debilitat supra patiēs: ſʒ hoc nō sufficit: qꝛ q̄ntūcūqꝫ corp⁹ sit subm aīe nō erit ipassibile ſi nihil receptiuū sit in corꝑe ꝑ qḋ in se vel a se sit ipassibile: qꝛ ꝙ nō patiat h̄ hꝫ ex illa subiectiōe: vt dicūt. Ex h̄ ḡ btī hēbit ꝙ nunq̄ȝ patiet: ſʒ nō ꝙ q̄ntū ē de se sit ipassibile: nos āt q̄rim⁹ cāꝫ ipassibilitatis: q̄ nec pati possit: ſi. n. dn̄ium aīe sup corp⁹ non ꝑt debilitari: posset tn̄ debilitari dn̄iū alicui⁹ q̄litatis: ꝛ ſi nūq̄ȝ debilitaret: ꝛ sic posset fieri passio a q̄litate vincēte: nos āt querim⁹ corpus impassibile qḋ ex se neccē est nō pati: vn̄ ex ista rōne nō ꝑt poni corp⁹ ipassibile ꝑꝑ gl'iā aīe nisi ꝑonēdo ꝙ aīa in hoīe det eē corporeū: vt hō nō sit cōpositus nisi ex aīa ꝛ mā p^a: vbi nō video aliquā mixtioneꝫ nec formā elemēti: nec illā que ē ex elemētis: nec aliaꝫ corruptionē q̄ȝ sepationē aīe a mā: nūc āt nos ponim⁹ sepationē aīe a corꝑe qḋ hꝫ eē corꝑeum ꝑ formā q̄ resultat ex elemētis: ex ꝗbus cōponit: q̄ per suā p̄māā cōtinet aīam: qꝛ ſi sola aīa sit forma in hoīe nō video cāꝫ corruptiōis: siue aīa sit gl'ificata: siue nō: qꝛ ſi corp⁹ humanū ex se passiuū ē z^m aliā formā q̄ȝ sit aīa: oꝫ ꝙ sit ipassibile ex dispositiōe positiua z^m se ꝑter aīam: ꝛ ꝙ imutet corp⁹ imediate: cū de passibili fit ipassibile: ꝛ similiter hō de mortali fact⁹ imortal' non nouā vitaꝫ assumēdo: ſʒ q̄ndā modū vite: ita ꝙ ſi ꝑ ipossibile aīa nō gl'iosa corꝑi existi cū tali dispositiōe ꝯiungeret: imortalis eēt hō. Si āt hō eēt cōposit⁹ ex aīa ꝛ sola mā p̄ma: cū materia p̄ma ex se sit icorruptibilis sicut corpus cuꝫ illa dote nō pōt poni ista via ꝙ sit ex se corruptibilis. Hec Hēricus. Et in hoc scḋs articulus terminatur.

Quantū ad z^m articulū rn̄dendū ē obiectiōib⁹ supradictis. Et q̄dē ad arg^m Scoti ꝑ loco iducta ꝯ ꝯnē. s. de dn̄io aīe btē sup corpus gl'iosū. Dr̄ ꝑ ꝙ aīa btā non ꝓhibet actionē q̄litatū elemētariū adiuicē in corꝑe gl'ioso ꝑꝑ repugnātiaꝫ sui ad tales q̄litates: vel ad eaꝝ effectus: nec solū ꝑꝑ solū imperiū volūtatis: ſʒ z^m: qꝛ. s. ex aīa plenarie btā redūdat q̄dā q̄litas i corp⁹ ꝓhibēs hm̄ passionē corruptiuā. sicut in arg^to recitat: vn̄ ſʒ ipassibilitas sm̄ rōeꝫ noīs videat iportare solā priuationē: tn̄ cā ei⁹ erit in corꝑibus gl'iosis aliqua forma passiua. De h̄ S. Tho. p̄mi di. q. z^a. arti. p̄. in solutiōe z^e. q. sic dic̄. (Impassibilitas ꝑt dupl' ꝯsiderari vl' z^m se: vl' z^m cām suā: ſi z^m se ꝯsideret: qꝛ solā negatiōeꝫ vel priuationē iportat: nō suscipit magis ꝛ min⁹: ſʒ erit eq̄lis in oībus btis. Si aūt ꝯsideret z^m cāꝫ suā: sic erit in vno maior q̄ȝ in alio: cā aūt ei⁹ est dn̄iam aīe sup corpus: qḋ q̄dem dn̄iū creat ex h̄ ꝙ fruit deo inuiolabiliter: vn̄ in illo q perfecti⁹ fruit: est maior ipassibilitas.) Hec ille. Itē ibidē p̄ma. q. in solone scḋi sic dic̄. (Forma ligat po^am māe determinādo ipsam ad vnū sm̄ ꝙ dn̄at sup eā: ꝛ qꝛ in reb⁹ corꝑalib⁹ non ꝑfecte dn̄at forma supra māꝫ: nō ꝑt ꝑfecte ligare ipsā quin recipiat interdū ꝑ aliquā passionē dispōnē ꝯriā forme: ſʒ in sctis post resurrectionē aīa dn̄abit supra corp⁹: nec illḋ dn̄ium aliquo⁹ poterit auferri: qꝛ ipsa erit imutabilr deo subiecta: qḋ nō fuit in statu inocētie: ꝛ iō in corꝑib⁹ illis manet eadē po^a ad formā aliā que nūc ē q̄ntū ad substātiā potētie: ſʒ erit ligata ꝑꝑ victoriā aīe supra corp⁹: vt nūq̄ȝ in actū passiōis exire possit. Hec ille. Itē arti. z° i solne p^e. q. sic dic̄. (Corp⁹ gl'iosū erit oīo subꝫ aīe glorificate nō solū vt nihil i eo sit qḋ resistat volūtati spūs qꝛ h̄ fuit ēt i corꝑe Ade: ſʒ ēt vt sit i eo aliq̄ ꝑfectio effluens ab aīa gl'ificata in corp⁹ ꝑ quā habile reddat ad ꝑdictā subiectiōeꝫ: q̄ q̄dē ꝑfectio dos gl'ificati corꝑis dr̄: aīa aūt ꝯiungit corꝑi nō solū vt forma sed vt motor:

Cōtra eādē ꝯclusiones ꝛ ad idē argu. Dur. dist. 44. q. 4. ar. 2.

Cōtra eādeꝫ ꝯclusionē arguit Hēric⁹

Cā incorruptibilitatis i corꝑib⁹ gl'iosis ē aliq̄ forma passiue subiue exis i corꝑe gl'ioso.

Sufficientia quattuor dotium anime.

⁊ vtro𝔮ꝫ mō oꝫ ꝙ corpus gl'ioſuꝫ aīe gl'ificate ſit ſūme
ſubiectū ⁊c̄. Itē diſt. 49. q. 4. articulo. 5. in ſolone ter-
tie. q. ſic dic̄. (Aīa ē ſoꝛa corpis ⁊ motoꝛ: vn̄ cū dotes
corpis ad h̄ ordinent̄ vt corp⁹ pfecte ſubyciat̄ aīe: hoc
erit vt ſubyciat̄ ei pfecte: ⁊ ſicut forme: ⁊ ſicut motori.
A forma āt i mā tria cāntˀ. ſ. eē ſubſtantiale: vires: ⁊ for
me ſcōarie. ſ. accidētales: ⁊ ꝯboꝝ ꝯſeruatio: corp⁹ ġ glo
rioſū inq̄ntū pfecte ſubdit̄ aīe q̄ntū ad eē ſubſtantiale
qd̄ ab ea hꝫ: ſic ē dos ſubtilitatis. Ex h̄. n. corp⁹ glioſuꝫ
ſubtile dr̄ ꝙ pfecte ab aīa iformat̄ in q̄ntuꝫ v̄o pfecte
ſubdit̄ ei vt forme zᵐ formas accītales q̄ ſunt in cor-
pore ab aīa: ſic ē dos claritatis: inq̄ntū vero corp⁹ glio-
ſū pfecte ab aīa ꝯſeruat̄: ſic ē dos īpaſſibilitatis. Ex h̄
n. īpaſſibile dr̄ qd̄ ex vi aīe ꝯſuat̄ imune ab oī leſiōe.
ſꝫ in q̄ntū corpus pfecte ſubdit̄ aīe vt motori: ſic ē dos
agilitatis: corpus. n. ſm̄ h̄ dr̄ agile ꝙ ad oēs act⁹ aīe eſt
expeditū ⁊ preparatū.) Hec ille. Itē ibidē i ſolone. zᵉ. q.
ſic dic̄. (Btitudo vel gl'ia pncipalr̄ ē i mēte: ſꝫ p q̄ndā
redūdātiā deriuat̄ ēt ad corp⁹: vt btitudo hoīs ſꝫ cor-
pus dicat̄: ſm ꝙ iperiuꝫ aīe deo ꝯiūcte pfecte exeq̄t̄ ⁊
vn̄ ſic diſpoſitiōes q̄ ſūt in aīa hñā ad pfectā opatiōnē
q̄ deo ꝯiūgit̄: dr̄r aīe dotes: ita diſpoſitiōes q̄ ſūt in cor
pore glioſo ex qb⁹ corp⁹ efficit̄ pfecte aīe ſubiectuꝫ dr̄r
corpis dotes.) Hec ille. Ex qb⁹ appet ꝙ zᵐ mētem ei⁹
q̄lꝫ dos corpis glioſi eſt aliqd poſitiuū ſubiectiue exñs
in corpe glioſo. Tū qꝛ h̄ reqrit pfecta ſubiectio corpis
glioſi ad aīaꝫ. Tū qꝛ h̄ reqrit nobilitas īpaſſibilitatis
regiminis excedēs īpaſſibilitatē p¹ ſtat⁹ adē. Tū qꝛ h̄ re
qrit īpaſſibilitas pfēe excedēs īpaſſibilitateꝫ vie: q̄ poſ-
ſet pſtari alicui p ſolā ꝟtutis diuine aſſiſtētiā: vt in pro
batiōe ꝯcluſiōis dictū fuit: p hac pte arguit. p. dc. p. d.
ꝙ pbabile vr̄ ꝙ īpaſſibilitas ſit p aliqd poſitiuū ex pte
aīe q̄ ipſa ita p h̄ dn̄et̄ corpi: vt a ſua ſubiectiōe nō poſ
ſit eripi: nec auferri ſibi: ſic̄. n. in originali iuſt⁹ aīa erat
ſuba deo: ⁊ corp⁹ aīe: ita multo magis in gl'ia: pp qd̄ ſic̄
hītus hꝫ qb⁹ pfecte deo ſubdit̄: ſic pbabile ē ꝙ hēat hi
tus qbus ꝯueniētī⁹ pſit corpi: non qbus corpi alliget̄:
ne corrūpat̄ ſic̄ alie forme: qꝛ ipſa ē incorruptibil': nec
vt ipſa ē ꝯiūgat̄ corpi: qꝛ nihil cadit mediū: ſed magis
ꝯſeq̄tur vniōnē illā: ſiue ſit in eē aīe re⁹ corpis: ſic̄ gr̄a
re⁹ dei: ſiue in potētia itellect⁹ aut volūtatis vt ꝫ volun
tatē nihil i corpe patiat̄: qd̄ eēt pena: ſiue ille hītus ſit
vna de dotib⁹ aīe: ſiue gr̄a magis pfcā: ſiue aliqd aliud.
Itē in corpe h̄ ēt poni pt: vt ſic̄ per ſanitatē nālem eſt
magis ſubm aīe: ſic ⁊ p talē hītū q ſanitas ⁊ vigor dr̄: qꝛ
vnūqdq; agit̄ ſicut natū eſt agi. Un̄ cū corpus ſit natū
retineri ab aīa certa piodo: mediātib⁹ qbuſdaꝫ q̄litati-
bus: nō eſt icōueniēs ſuperinfūdere q̄litates qb⁹ perpe
tuo ibi teneat̄. Et ſi dicat̄ ꝙ ille q̄litates ſūt pp interio
rem ꝯſūptionē in mixtis: nō eſt veꝝ: imo ēt in ſilib⁹ q̄
nō pñt corrūpi ab itra: ſꝫ tñ ab extra ſūt q̄litates qb⁹
defēdant ſe a corruptiōe violēta: nē ġ pfectioꝛ corporū
īferioꝝ: q̄ nō ſolū dīna ptectiōe: ſꝫ a ſe defendunt̄: illis
deſit: ſic ⁊ hic: ⁊ ſic̄ beati lꝫ diuina ptectiōe poſſint a pec
cato pſeruari qd̄ ledit aīam: tñ ēt itra ſe hñt aliqd quo
pñt ſe pſeruare: ſic ⁊ q̄uis dīna ꝟtus eq̄ ſine forma ihe
rēte poſſit pſeruare corp⁹ a ꝯtrio: tñ ad nobilitatē coꝝ p
tinet nō ſubyci aliy corpi: a q̄ nō ſolū nō patiātur: ſꝫ nec
poſſint pati: vn̄ tūc nō poterūt nec a luce celeſti altera
ri: nec a calore vl' frigore: ⁊ h̄ pp ſe. Itē alr̄ fuit corpus
xp̄i incorruptibile in triduo: ⁊ alr̄ poſt reſurrectionē: ſꝫ
in triduo erat icorruptibile p ꝟtutē aſſiſtētē ſolū: ġ poſt
reſurrectiōeꝫ p virtutē inherentē. Itēꝫ qñ xp̄s aſſūpſit
ſilitudines dotiū ambulādo ſup aq̄s ⁊ hꝫ: non pp h̄ ha
buit dotes: ſꝫ tūc hūit ꝟtutē aſſiſtētē: ġ dotes dicūt ali-
qd intrīſecū in eis poſitiuū: vn̄ apl's dic̄ ꝙ oꝫ corrupti-
bile induere incorruptibilē: ⁊ ꝙ īmutabunt̄: ⁊ m'lta alia
q̄ notāt q̄litates īformātes. Hec. p. ⁊ hñ. Dr̄ zᵒ ꝙ prīa
īprobatio h⁹ rñſiōis nō vꝫ: qꝛ pcedit ex īſufficienti diui
ſiōe: dr̄. n. ꝙ īpaſſibilitas ⁊ q̄libet alia dotiū corpis glioſi
nō eſt q̄litas celeſtis: nec q̄litas elemētaris: nec q̄litas
corpis mixti: ſꝫ q̄litas ſupnālis: nō depēdens effectiue
ex actiōe alicui⁹ corpis: nec ex q̄cūq; actiōe vel paſſiōe
ſeu mixtiōe corporum reſultās: pt tñ dici q̄litas mixti
ſubiectiue: qꝛ ſubm ei⁹ erit mixtū. ſ. corp⁹ humanū: ⁊ iō
cū ſit ſupnālis pt pbibere oēm actiōeꝫ corpis intrinſe-
caꝫ vl' extrīſecā ſubi ppꝛiꝫ corruptiuā. De h̄ ſctūs Tho.
di. 43. q. i. arti. p̄. i ſolone zᵉ. q. ſic dic̄. (Eſt aliq̄s mot⁹ ſi
ue actio cui⁹ nā nō eſt pnciᵐ: nec termin⁹: ⁊ talis mot⁹
qn̄q; ē a pncipio ſupra nām: vt pꝫ de gl'ificatiōe corpo
ris ⁊c̄.) Itē di. 44. q. zᵃ arti. p̄. q. i. i ſolone tertiꝫ ſic dic̄.
(Qualitates elemētares ſūt īſtr̄a aīe: vt pꝫ zᵒ de aīa: vbi
dr̄ ꝙ caloꝛ ignis in corpe aīal' regulat̄ in actu nutriēdi
p ꝟtutē aīe: qñ āt agēs ē pfectū: ⁊ ita nō ē aliq̄s defect⁹
in īſtr̄o: nulla actio pcedit ab īſtr̄o niſi zᵐ diſpoſitiōem
pncipalis agētis: ⁊ iō in corpib⁹ ſcōꝝ poſt reſurrectiōeꝫ
nulla actio vl' paſſio poterit pueniri a q̄litatib⁹ elemen
taribꝫ q̄ ſit ꝫ diſpoſitionē aīe q̄ itēdit ꝯſeruare corp⁹.)
Hec ille. Dr̄ zᵒ: ꝙ zᵃ īprobatio rñſiōis ñ vꝫ: cuꝫ. n. dr̄ ꝙ
oēs forme eiuſdē ſuſceptiui prīi: ſūt eiuſdē gn̄is phyſi
ci ⁊c̄. Hoc ſolū hꝫ veꝝ in formis nāliter educibilib⁹ de
po⁹ ſubi: ⁊ ad q̄s ſubm ē in po⁹ paſſiua nāli: nō aūt de
illis ad q̄s ſe hꝫ ſolū in po⁹ obediētiali: cui⁹ ſūt q̄litates
corpis glioſi. De h̄. S. T. diſ. 48. q. zᵃ. arti. p̄. in ſolone
tertiꝫ ſic dic̄. (Pro tāto dr̄ de⁹ die. 7. a nouis creaturꝫ cō
dēdis ceſſaſſe: qꝛ nihil poſtea fctm̄ ē qd̄ prius nō pceſſerit
in aliq̄ ſilitudine zᵐ gen⁹: vel ſpēm: vel ad min⁹ ſicut in
pncipio ſeminali: vel ēt ſicut in po⁹ obediētiali. Dico ġ
ꝙ nouitas mūdi futura pceſſit qdē in opib⁹. 6. dieꝝ in
q̄dā remota ſilitudine. ſ. in gl'ia vl' gr̄a angeloꝝ: pceſſit
ēt in po⁹ obediētie: q̄ creature tūc ē indita ad talē noui
tatē ſuſcipiēdā a deo agēte.) Hec ille. Sil'r dic̄ p⁹ par-
te. q. 73. arti. p̄. in ſolone tertiꝫ arg̃ᵗ. Dr̄ 4ᵒ ꝙ tertia im-
probatio ſupradicte ꝯcluſionis nō valet. Tū qꝛ ſuppo-
nit illd̄ qd̄ ſtati negatū eſt. ſ. ꝙ q̄litas q̄ dr̄ īpaſſibilitas
ſit eiuſdē gn̄is cū q̄litatib⁹ elemētaribus. Tū qꝛ ſuppo
nit ꝙ forma alteri nō repugnās ſi pbibet actionē illi⁹
dr̄. n. ꝙ īpaſſibilitas nō repugnat q̄litatib⁹ elementari-
bus: ſꝫ cōpatit̄ eas. Nec pbibet oēm actiōem vl' paſſio
nē illaꝝ: ſꝫ ſolū actiōeꝫ vl' paſſionē q̄ ſit ꝫ diſpoſitionē
aīe: ⁊ ei⁹ nāleꝫ itentionē ⁊ inclinationē: q̄ intēdit ꝯſerua
re corp⁹: vt dictum ē. Dr̄ 5ᵒ ꝙ a pncipio dici potuit ꝙ lꝫ
aīa inq̄ntū eſt forma īformās nō repugnet q̄litatibus
elemētarib⁹ actiuis ⁊ paſſiuis: nec oīb⁹ effectib⁹ illaruꝫ ⁊
aut actiōibus ⁊ paſſiōibus: tñ inq̄ntū ipſa ē forma pfe-
cte dn̄ans ſue māe: ⁊ pfecte eā ſibi ſubyciens: ⁊ ligans
ei⁹ poᵉᵐ: ⁊ determinās ei⁹ ꝯfuſionē ad vnū actū: ipſa vt
ſic repugnat inordinatis actiōib⁹ ⁊ paſſiōib⁹ q̄litatum
ſui ſuſceptiui p q̄s poſſet ab ei⁹ dn̄io ⁊ ſubiectione eripi
⁊ ad aliā diſpoſitionē diſponi: iſto mō. n. forma celi do-
minat̄ ſue māe ſm multos q ponūt in celo māᵐ eiuſ
dē rōnis cū mā corpoꝝ gn̄abiliū ⁊ corruptibiliuꝫ: ⁊ iō
aīa ſic dn̄ans ſuo corpi pbibet oēm paſſionē abiectiuā
tā ab itrīſeco q̄ꝫ ab extrīſeco: ⁊ tale dn̄ium eſt p⁹ cā for
malis impaſſibilitatis: lꝫ cā pxīa dici poſſit aliq̄ q̄litas
effluēs ab aīa in corp⁹ ſic ſibi ſubꝫ: ⁊ ſic pꝫ ꝙ argᵗᵃ ſco
ti p̄ loco ꝫ ꝯcluſionē inducta nō pcedūt. ¶ Ad ea v̄o q̄
zᵒ loco ꝫ eādē ꝯnem īducit. dr̄ p̄ ꝙ ceſſatio mot⁹ celi ē
aliq̄lis cā incorruptibilitatis corpoꝝ tā hoꝝ q̄ꝫ dānā-
toꝝ: ſꝫ dīna iuſt⁹ ſit cā pncipalis talis incorruptibilita-
tis. De

Dos corporis glioſi cuiuſmodi qualitas ſit: ⁊ a q̄ depēdeat.

t c. fa.

Ad ea q̄ ſecūdo lo. induc. ꝫ co. contra eandem.

tis. De hoc. S. T. diſt. 44. q. 3ª. arti. p̄ in ſolone 2ᵉ. q. ſic dicit. (Cū ī oī motu oportet eē aliqḋ p̄nᵐ motᵘ 2ᵉ aliqs motᵘ vel mutatio a mobili remouet̃. Uno° p̄ h̄ q̄ deeſt p̄nᵐ motus. Alio° p̄ hoc q̄ p̄nᵐ ipedit̃. Corruptio aūt mutatio q̄dā ē. Unā duplr pōt ɔtingere vt corpᵘ qḋ ex ɔditione ſuoꝝ p̄ncipioꝝ corruptibilitatē hꝫ icorruptibile reddat̃. Uno° ex hoc q̄ p̄nᵐ ad corruptionē mouens totalr tollit̃: t h̄ mō corpa dānatoꝝ icorruptibilia erūt. Cū n. celū ſit p̄nᵐ alterāis p̄ motū ſuū localē. t oīa alia agētia ſcdā in v̄tute ipſiᵘ agāt. t q̄ſi ab ipo motu: oꝫ q̄ ceſſante motu celi nihil ſit agēs qḋ poſſit p̄ alterationē aliq̄ corpᵘ trāſmutare a ſua nāli ꝓꝓetate. Et iō poſt reſurrectionē motu celi ceſſante nlla q̄litas erit ſufficiēs vt corpᵘ hūanū alterare poſſit a ſua nāli q̄litate. Corruptio āt ē terminᵘ alteratōis ſic̃ t gnō: vñ corpa dānatoꝝ corrūpi nō poterūt. Et h̄ deſuit diuine iuſtitie: vt ꝑpetuo viuētes ꝑpetuo puniāt̃: qḋ diuina iuſtitia reqrit: ſic̃ ēt nūc corruptibilitas corpoꝝ deſuit diuine ꝓuidētie p̄ quā ex aliqbᵘ corruptis alia gnānt̃. Alio° ɔtingit ex h̄ q̄ p̄nᵐ corruptōis ipedit̃. Et h̄ mō corpᵘ Ade icorruptibile fuit: qꝛ ɔrie q̄litates in corpe hoīs exiſtes ɔtinebant̃ p̄ grām inocētie: ne ad diſſolutionez corpis agere poſſent: t mlto plus ɔtinebunt̃ in corpibᵘ glioſis q̄ erūt oīno ſubiecta ſpūi. Et ſic in corpibᵘ btōꝝ poſt cōez reſurrectionē ɔiūgēt̃ duo p̄dicti modi icorruptibilitatis.) Hec ille. Itē ibidē ī ſolone 3ᵉ. q. ſic dic̃. (Principalis cā q̄re corpa dānatoꝝ ab igne nō ɔſumēt̃ erit diuina iuſtitia: q̄ eoꝝ corpa ad penā ꝑpetuā ſūt addicta. Sed diuine iuſtitie fuit ēt nālis diſpō ex pte corpis patiētis: t ex pte agenᵗⁱˢ: qꝛ cū pati ſit recipere qḋdā. 2ᵉ ē modus paſſionis ſm̄ q̄ aliqd in alio recipi pōt 2ᵉ. Pōt n. aliq̄ forma recipi in aliq̄ ſubto ſꝫ eē nāle mālr: ſic̃ calor recipit̃ ab igne in aere. Et ſm̄ hūc modū receptōis ē vnᵘ modus paſſiōis q̄ dr̃ paſſio nāe. Alio° aliqd recipit̃ ī altero ſpūalr p̄ modū cuiuſdā itētōis. ſic̃ ſilitudo albedinis recipit̃ in aere t ī pupilla. Et hec receptio aſſilat̃ illi receptiōi q̄ aīa recipit ſilitudines reꝝ. Et ſꝫ hūc modū receptōis ē aliᵘ modus paſſiōis: q̄ vocat̃ paſſio aīe. Qꝛ ḡ poſt reſurrectionē motu celi ceſſante non poterit corpus aliqḋ alterari a ſua naturali q̄litate. vt dcm̄ ē: nullū corpᵘ pati poterit paſſiōe nāe. Unā q̄tum ad hūc modū paſſiōis corpa dānatoꝝ ipaſſibilia erūt: ſic̃ t incorruptibilia. Sed motu celi ceſſante adhuc remāebit paſſio q̄ eſt p̄ modū anime: qꝛ aer ſole illuminabitur. t coloꝝ ſp̄ēs deferet. Unā ſm̄ hūc modū paſſiōis corpa dānatoꝝ paſſibilia erūt. Et qꝛ tali paſſiōe ſenſus ꝑficit̃ iō in corpibᵘ dānatoꝝ ſenſus pene erit ſine mutatione nālis diſpōnis. Corpa v̄o glioſa t ſi recipiant aliqd: t q̄dāmō patiant̃ in ſentiēdo: nō tñ paſſibilia erūt qꝛ nihil recipiēt p̄ modū afflictiui t leſiui: ſic̃ recipiēt corpa dānatoꝝ q̄ ob h̄ paſſibilia dicūt.) Hec ille. Dr̃ 2ᵒ q̄ pᵃ iꝓbatio hᵘ miſſiōis q̄ fundat̃ ī arti. pariſieñ nō valet. Tū qꝛ articuli pariſienſes idigēt bona correctiōe. vt dicit Godofredus. 8. quolꝫ. q. 5. potiſſime vbi tāgunt doctrinā ſcī Tho. Tū qꝛ articuli illi tā p̄ eccleſiā q̄ p̄ vniuerſitatē pariſienſem reuocati ſunt. vbi tāgūt dictā doctrinā. Tū qꝛ articulus ille recipit gloſam ſic̃ dcā xp̄i t ſanctoꝝ t canōiſq̄ ſūt maioris auctoritatis. Pōt n. ſic gloſari q̄ erroneū ē aſſerere q̄ ſtāte celo ignis approximatᵘ ſtupe nō poſſꝫ ſtupā corrūpere p̄ q̄cūq3 potentiā creatā vl icreatā: qꝛ h̄ eēt derogare diuine oīpotētie. Nō āt ē erroneū ſi itelligat̃ q̄ h̄ nō pōt fieri p̄ cās nāles: nec ſine miraculo. Et mltis alijs modis pōt articulus gloſari. Dicit̃ 3ᵒ. q̄ 2ᵃ. iꝓbatio nō vꝫ. Nō n. motᵘ celi ē cā gnōnis t corruptiōis tātūmō: qꝛ adducit t abducit generāis t corrūpēs: nec ſolū qꝛ fac̃ ad pñtiā aut abſentiā ſolis vel alteriᵘ celeſtis corpis: verū ēt qꝛ oēs alij motᵘ corpales nāles t alteratiui corpoꝝ depēdēt ab illo ſicut a p̄mo ſui gnīs: t ſic̃ ab actiōe eē ſupioris: ſcꝫ ſubē ſeparate. De h̄ btūs Tho. de poᵃ dei. q. 5. arti. 8. ſic dic̃. (Sicut hētur in lib. de cauſis qū pᵃ cā retrahit actionē ſuā a cāto: oꝫ q̄ cā 2ᵃ retrahat actionē ſuaꝫ ab eodē: eo q̄ cā 2ᵃ hꝫ h̄ ipm qḋ agit p̄ actionē cāe pᵉ: in cuiᵘ virtute agit. Cū āt oē agēs agat ſm̄ q̄ ē in actu oꝫ ſm̄ h̄ accipere ordinē cāꝝ agentiū ſm̄ q̄ ē ordo earū in actualitate. Corpora āt iſeriora minᵘ hūt d̄ actualitate q̄ corpora celeſtia. Nā in corporibᵘ iſerioribᵘ nō ē tota potētialitas cōpleta p̄ actū: eo q̄ mā ſubſtās vnī forme remanet in potētia ad aliā formā: qḋ nō ē in corporibᵘ celeſtibᵘ. Nā mā celeſtis corporis nō eſt in poᵃ ad aliā formā: vñ ſua potentialitas tota eſt terminata p̄ formā quā hꝫ. Subſtātie v̄o ſeparate ſūt ꝑfectiores in actualitate q̄ ēt corpa celeſtia: qꝛ nō ſunt ɔpoſite ex mā t forma: ſed ſunt q̄dā forme ſubſiſtentes: q̄ tñ deficiūt ab actualitate dei q̄ eſt ſuū eſſe: qḋ de alijs formis ſeparatis nō ɔtingit. Sicut ēt videmᵘ q̄ elemēta ēt ſe ſuperāt inuicē ſm̄ gradū actualitatis: eo q̄ aq̄ plus hꝫ d̄ ſpē q̄ terra: t aer q̄ aq̄: t ignis q̄ aer: ita eſt ēt in corporibᵘ celeſtibᵘ: t in ſubſtātijs ſeparatis. eīnfa ḡ agūt ī virtute corpoꝝ celeſtiū: t corpa celeſtia agūt in v̄tute ſubſtantiarū ſeparataꝝ. Unā ceſſante actiōe ſubē ſeparate opꝫ q̄ ceſſet actio corporis celeſtis: t ea ceſſante opꝫ q̄ ceſſet actio corporis elemētoꝝ. Sed sciēdū q̄ corpᵘ hꝫ duplicē actionē. vnā q̄dē ſm̄ ꝓprietatē corporis. vt ſcꝫ agat p̄ motū. Hoc enī eſt ꝓpriū corporis. vt motū moueat t agat: aliā āt actionē hꝫ ſm̄ q̄ attingit ad ordinē ſubſtātiaꝝ ſeparatarū. t aliqd participat de mō ipſarū ſicut nāe iferiores ɔſueuerūt aliqd participare de ꝓprietate nāe ſuperioꝝ. vt apparet in q̄buſdā aīalibᵘ q̄ ꝑticipāt aliquā ſilitudinē prudētie q̄ eſt ꝓpria hoīum. Hec āt eſt actio corporis q̄ nō eſt ad trāſmutationem māe: ſꝫ ad q̄dā diffuſionē ſilitudinis forme in medio ſm̄ ſilitudinē ſpūalis intētōis q̄ recipit̃ de re in ſenſu vel itellectu. Et h̄ mō ſol illuminat aerē: t color ſpēm ſuā multiplicat in medio. Uterq3 āt modus actiōis in iſtis iſerioribᵘ cātur ex corporibᵘ celeſtibus. Nā ignis calore ſuo trāſmutat māam ex virtute corporis celeſtis t corpora viſibilia multiplicāt ſuas ſpēs in medio v̄tute luminis: cuiᵘ fons eſt i celeſti corpe. vñ ſi actio vtriuſq3 corporis celeſtis ceſſaret. nulla actio in iſtis iſerioribus remaneret. ſꝫ ceſſante motu celi remāebit pᵃ actio t nō 2ᵃ: t iō ceſſante motu celi erit q̄dā actio in iſtis inferioribᵘ illuminatiōis t imutatiōis medij a ſenſibᵘ nō aūt erit actio p̄ quā trāſmutat̃ mā: quā ſeq̄t̃ gnō t corruptio.) Hec ille. Ex qbᵘ pꝫ q̄ actio mālis ipſius ignis depēdet ab actiōe celi: t actio celi ab actiōe ſubē ſeparate: q̄ q̄dē actio ē motᵘ localis celi. vñ ſcūs Tho. vbi ſupra. q. 6. arti. 3ᵒ. ſic dicit. (Cū idē manēs idē ſemꝑ natū ſit idē facere: qḋ āt gnātur vl corrūpit̃ aut alterat̃ vel auget̃ vl diminuit̃ nō ſemꝑ eodē mō ſe hꝫ: oꝫ q̄ illud: qḋ ē gnāns t mouēs ad hec nō ſit ſemꝑ eodē mō ſe hñs: ſꝫ aliter t aliter. Hoc āt nō pōt eē ſubā ſeparata: qꝛ oīs talis ſuba eſt imobilis: oē n. qḋ mouet̃ ē corpᵘ vt. 6. phy. ꝓbat̃. vñ illud qḋ ē imediata cā reducēs formā de poᵃ in actū p̄ gnōnē t alterationē eſt corpᵘ alr t alr ſe hñs: ſm̄ q̄ accedit t recedit p̄ motū localē. t ide ē q̄ ſuba ſeparata ſuo iperio in corpe cāt imediate motū localē: t eo mediāte cāt alios motᵘ qbᵘ mobile acqrit aliq̄ formā. t hoc rōnabilr accidit. Nā motᵘ localis ē p̄mᵘ t ꝑfectiſſimᵘ motuū. vtpote q̄ nō variat rē q̄tū ad rei intri

Ceſſante motu celi ceſſabit oīs motᵘ nālis ī iſtis iferioribᵘ. nō tñ oīs actō q̄cūq3 mō. ſed ante me.

Tex. cō. 32.

ſeca: ſʒ ſolū cōtrā ad exteriorē locū: τ iō p̄ p̄ᵐ motū localē corporalis nā a ſpūali mouet̄ τc̄.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone ſcdi ſic dicit. (Forme rerū nālium in mēte āgelica exiſtes ſunt magis actuales q̄ forme q̄ ſūt in mā: τ pp̄ h̄ ſunt imediatū p̄nᵐ pfectioris opōnis q̄ eſt itelligere. Operatiōis vō q̄ eſt actio mām trāſmutās: nō ſunt imediatū p̄nᵐ: ſʒ mediāte volūtate: τ volūtas mediāte v̄tute: τ v̄tus imediate mouet motū localeʒ: q̄ mediāte eſt cā alioꝝ motuū: τ eſt cā iductōis forme in mā.) Hec ille. Silr̄ dicit p̄ᵒ pte. q. ūo. arti. zᵒ in ſolone ſcdi. d. (Illō qō pōt v̄tus iferior pōt v̄tus ſupior: nō tn̄ eodē mō: ſʒ excellentiori mō: ſicut itellus cognoſcit ſenſibilia excellētiori mō q̄ ſenſus. τ ſic angelus excellentiori mō trāſmutat mām corpalē q̄ agētia corpalia. ſ. mouēdo ipa agētia corpalia. τ ā q̄ cā ſupior.) Hec ille. Et in p̄ ar. illiᵒ. q. allegat dcm̄ Aug. zᵒ de trinitate. d. (q oīa corpa regunt̄ p ſpūm vite rōnalē: τ dcm̄ Gregorij. 4. dial. d. q in h̄ mūdo viſibili nihil niſi p creaturā iuiſibilē diſponi pōt. Ex qbᵒ pʒ q ceſſante motu celi ignis nō poſſet ſine miraculo ſtupā corrūpere. Ueruītn̄ de h̄ adhuc erit ſmo cū de pena tractabit̄ dānatoꝝ: ſed hec p nūc ſufficiāt ad argumēta Scoti p artu. piſienſi. Dicit̄ 4ᵒ: q auctoritas phi ſcdo de gnōne inepte allegat̄ ad ppoſitū: qꝛ phus ibi nō loqt̄ de motu p̄mi mobilis: quē nos dicimᵒ cām oīum alioꝝ motuū: τ ad cuiᵒ ceſſationē dicimᵒ oēs alios ceſſaturos: ſʒ loqt̄ de motu zodiaci: vel obliq circuli: qō pʒ: qꝛ poſt dicta v̄ba ſubdit: qm̄ aūt ꝯtinua ē in rebᵒ gnō τ corruptio. dicimᵒ āt cāʒ eē allationē gnōnis. māifeſtū q vna certa allatiōe nō ꝯtingit fieri ābo: qꝛ ꝯria ſūt. idē. n. τ ſilr̄ hñs ſp ideʒ natū eſt facere: quo circa gnō ſemp erit aut corruptio. opʒ āt multos eē motᵒ τ ꝯrios: aut allatiōe aut inequalitate. ꝯrioꝝ. n. ꝯria cā. iōqʒ nō p̄ᵒ allatio cā eſt gnōnis τ corruptiōis: ſʒ q̄ circa obliquū circulū. In hac. n. τ ꝯtinuū ieſt. τ moueri duos motᵒ. Neceſſe. n. ſi erit ſp ꝯtinua gnō τ corruptio ſp aliqd moueri. vt nō deficiāt trāſmutatiões. Duo aūt vt nō alteꝝ ꝯtingat ſolū ꝯtinuitatis qdē q̄ totius allatio cāpꝛitie vō τ abſentie iclinatio. contingit eni qnqʒ longe fieri: qnqʒ ppe: inequali vero diſtātia inequalis erit motus quo circa ſi in adueniēdo τ ppe eē gnāt τ in recedēdo lōge fieri idipſuʒ corrūpit.) Hec ille in forma. Et vocat allationē totiᵒ p̄ᵐ motuʒ localē. vel motū p̄mi mobilis quē ſequunt̄ oīa corpa celeſtia. inclinationē vō vocat motū zodiaci τ obliq circuli. Cū aūt dicit q p̄ᵒ allatio nō eſt cā gnōnis τ corruptiōis intelligit q nō eſt cā pxima τ imediata talis varietatis: ſcʒ q mō ſit gnō mō corruptio: ſʒ cā imediata illiᵒ eſt motᵒ obliqui circuli. Qꝛ. n. motᵒ p̄mi mobilis ſit cā oīuʒ alioꝝ pxima vel remota teſtat̄ ipe. 8. phy. in multis locis pſertiʒ cap. 15. qō icipit. At vō aliud fa. p̄n. τc̄. Ibi. n. oñdit q motus localis ē p̄or alijs cāliſate τ tēpore. Dicit eni ſic. (Ampliᵒ hinc ꝯſiderātibus erit māifeſtū q loci mutatio p̄ᵃ. p̄ᵐ eni ſicut in alijs ſic τ in motu. Dicetur vtiqʒ p̄mū multafarie. Dicit̄ aūt p̄us quo nō exiſte nō erunt alia: illud vero ſine reliquis: τ qō ſm ſubam: τ qō tpe. Quare qm̄ motū qdē neceſſe eſt eē: ꝯtinue āt q ꝯtinuus aut q ꝯñr. Magis aūt q ꝯtinuus. τ dignius eſt ꝯtinuū q̄ ꝯñr eſſe: dignius āt ſemp accipimᵒ in nā ſi poſſibile eſt. Poſſibile eſt aūt ꝯtinuū eē. Manifeſtabitur aūt poſterius: nūc āt hoc ſupponat̄: τ hūc neqʒ vnū aliū poſſibile eē. Scdm̄ aūt loci mutationē neceſſe latione eē p̄mā. neqʒ eni vna neceſſitas eſt augmētari neqʒ alterari qō fert̄: neqʒ fieri: aut corrūpi. Horū aūt neqʒ ꝯtiget aliquē fieri niſi ꝯtinuᵒ ſit quē mouet p̄ᵐ mouēs) Hec ille. Sile dicit Cōmētator cōmēto. 56. Ubi ſic ait

Ceſſante motu celi ignis nō poſſet ſtupā niſi approximatā corrūpere.

Tex. cō. 56.

p̄uᵒ ſcdm̄ nām eſt illud: qō cū nō fuerit nō erit zᵐ: et cū fuerit nōdū neceſſe erit h̄. U. g. vnū τ duo qꝛ vnū nō fuerit: nō erūt duo: τ ſi vnū fuerit nō ē neceſſe vt duo ſint. Et talis eſt diſpō motᵒ localis ad ceteros motus: qꝛ cū alij motᵒ fuerint erit motᵒ localis: τ cū motᵒ localis fuerit nō ſeqt̄ vt alij motᵒ ſint τc̄. ſeqt̄ motᵒ localis eſt p̄or ceteris ſm nām τ ſm cām τc̄. τ cōmēto. 6. dicit q ille motᵒ localis q eſt p̄or alijs eſt motᵒ circularis p̄mi mobilis. Ex p̄dictis pʒ ad argumēta Scoti. zᵒ loco iducta ꝯ ꝯnē. ¶ Ad p̄ᵐ Aureoli ꝯ cādem qō eſt idē in ſuba cū p̄mo argumēto Durādi rñdet Pe. de. pa. dicēs q nō eſt ſile de motu locali q eſt a fortiori v̄tute: τ non eſt p ſe ad corruptionē: vñ dos ipaſſibilitatis nō pſe ab illa paſſiōe pſeruat: τ de alia paſſiōe q̄ imediate fit a ſolo corpe: an abſurdū eſt corpᵒ glorioſuʒ eē ſubm. Nec videt̄ incredibile vel ipoſe ponere i corpe hūano glorioſo nobiliorē τ fortiorē v̄tutē oī alia q̄ ſit in q̄cūqʒ alio corpe: ſicꝫ nobiliorē τ pfectiorē claritatem q̄ in ſole. pp qō ſi ē in eo q̄litas p quā poſſit reſiſtere inteſiſſimo calori τ frigori τ inciſiōi: ſicut τ p duriciē adamas ferro τ calibi reſiſtit: nullū ipoſe ē ēt de motu locali: ſi ē in eo q̄litas p quā a nllo corpe poſſit ipelli. Nec pp h̄ erit imoderate v̄tutis ſi trāſcēdit v̄tutē alteriᵒ corpis ignobilioris: ſed reᵐ angeli nō oʒ: qꝛ nec corpᵒ natū eſt eē v̄tuoſiᵒ angelo: nec ēt aīa. q̄ ne patiat̄ a ſpū ē p diuinā ptectionē: ſed ne a corpe eſt p ppriā q̄litatē. Dicunt ēt aliq q aduerſus ſpūm ēt reſiſti poſſet per q̄litatē: τ aduerſus oēm v̄tutē in corpore vel in aīa: qꝛ multo maior virtᵒ. reqrit̄ ad agēdū q̄ ad reſiſtēdū: qꝛ nā agēdo ſe multiplicat τ ſe ſeruat in ſilr̄ trñ: ſʒ reſiſtēdo ꝯſeruat ſe in ſe ipſa: ad qō nō hʒ maiorē iclinationē: vt qbuſdaʒ vr̄. vñ q̄uis iperfectiſſimus calor ſit pfectior maxio frigore: qꝛ ſm totā ſpēm excedit: nihilominᵒ tn̄ magnū frigᵒ reſiſtit paruo calori. τ q̄uis minimᵒ āgelus hēat nobiliorem v̄tutē grauitate terre: nō tn̄ pp h̄ poſſet mouere totā terrā. ita τ ſi v̄tus in corpore glorioſo vel in aīa eſſet ad reſiſtēdū motui angeli: nō pp h̄ eēt nobilior ſimplr̄ v̄tute angeli: nō tn̄ oʒ ponere v̄tutē p quā reſiſteret oībus āgelis ſimul: ſicut nec p quā reſiſteret deo. Hoc. n. eſt ipoſe: nec eſt neceſſe. in illis q in qbᵒ illa v̄tus nō ſufficit. diua v̄tus ſubuenit. In qbᵒ aūt illa pōt ſufficere dignitatē corpis τ aīe decet eā hr̄e. Hec Pe. τ bñ. ¶ Ad zᵐ negat̄ minor. nec valet eiᵒ pbatio: qꝛ agere in q̄cūqʒ ſubm nō eſt ppa paſſio v̄tutis actiue: ſʒ ſolū agere in paſſum diſpoᵐ. τ actiōis eiᵒ ſuſceptiuū. Silr̄ nec pati a q̄cūqʒ actiuo eſt propria paſſio mā̄e: ſʒ poſſe pati a determiato agēte. vñ ſi iſta rō aliqd valeret: eq̄ ꝯcluderʒ q in celo aut in q̄cūqʒ alio corpore nō ē aliq̄ q̄litas phibens actionē ignis in illō. ¶ Ad ʒᵐ ſilr̄ negat̄ minor qꝛ pati τ corrūpi nō ē ppa paſſio cōpoſiti ex elntis: ſed hr̄e potētiā ad pati τ corrūpi: τ illa remanet in corpore hūano glorioſo. ſed illa poᵃ nō poterit exire in actū pp ſupueniēs ipedimētū. vt ſupra dcm̄ ē. vñ hoc argumētū ſoluit ſcūs Tho. di. pñti. q. z. artu. p̄. q. i. in ſolone. z. vbi ſic dicit. (Duplex ē poᵃ: ligata τ libera. Et h̄ nō ſolū eſt veꝝ de poᵃ actiua: ſʒ ēt paſſiua. Forma. n. ligat potētiā mā̄e τc̄.) vt ſupra recitatū fuit i p̄nᵒ huiᵒ articuli. ¶ Ad 4ᵐ pʒ rñſio ex ſolone p̄mi. τ vlterius rñſio quā recitat arguēs ſufficiēter euacuat argumentum: vt pʒ ex dictis ſtatim ad ʒᵐ. Et ad eiᵒ iprobationē dr̄ q corpus glorioſum per illā q̄litatē reſiſtere poterit oī corruptiuo ligādo potētiā mā̄e: τ determinādo eā ad vnum ne poſſit recipere aliqd ꝯriū vel repugnās diſpōni qua pficit̄ ab aīa vel pfecto dominio aīe ſuper corpᵒ: nō aūt q̄ perficit̄ fundādo nouā ꝯrietatē: vel auferendo aliq̄ ab actiuis

Et ſi i corpe vel i aīa glorioſa eēt v̄tᵒ ad reſiſtēdū motui āgeli nō pp h̄ eēt nobilior ſimplr̄ v̄tute āgeli.

ab actiuis que nata ſunt agere in corp⁹. ſicut q̄litas celi ipm pſeruās a corruptiõe vel paſſiõe abiectiua nõ hꝫ ↄriū: ſꝫ nõ ſit per oia ſile: qꝛ mā celi hꝫ ſe nullo mõ ē in po⁹ ad corruptionē: nec ad peregrinas impreſſiões hꝫ po nētes in celo mām alteri⁹ rõnis a mā corpoꝝ iferioꝝ: ſed ſufficit iſta ſilitudo ꝙ nõ oꝫ q̄litatē corporis glorio ſi eē formalr ↄriā q̄litatib⁹ actiuis ꝛ paſſiuis: q̄ꝛ ſic rõ reſiſtēdi eoꝝ actioni. ¶ Ad pᵐ Durandi pꝫ rñſio: qꝛ idē eſt cū pmo argumēto Aureoli. ¶ Ad 2ᵐ reſpõdet Pe. d. ꝙ nõ eſt ſile in corpore dānatoꝝ ꝛ btõꝝ: cuꝫ ibi nihil ſupernāle pertinēs ad grām ꝛ dignitatē poni de beat: ſicut hic. Et pterea cū ibi ſit paſſibilitas ſine corru ptiõe: hic võ neutꝝ: nõ oꝫ ꝙ ſit eadē cā. vbi eſt tā dũs effectus. Hec Pe. ꝛ hrī. Uerūtamē de h multa ſunt ſu perius dicta dū ad argumēta Scoti rñdet: qꝛ aliunde ꝓuenit impaſſibilitas ꝛ icorruptibilitas beatoꝝ q̄ꝫ dāna toꝝ. pma ex duplici cā. ſcda ex vna illaꝝ tm̄. ¶ Ad 3ᵐ rñdet Pe. d. ꝙ dina vtus aſſiſtens nõ excludit a corpori bus glorioſis formā intrinſecā inherentē. Hec ille et hrī. Nā ex dictis Aug. haberi pt ꝙ ipaſſibilitas. Corpo ris glorioſi eſt qd poſitiuū extiſ in corpe ab aia glorio ſa deriuatū. Au. n. in epiſtola ad dioſcoꝝ. tā potēti nā de⁹ fecit aiam vt ex eius pleniſſima btitudine redūdet in corpus plenitudo ſanitatis ꝛ incorruptionis vigor. Hec Augu. ꝛ recitat a. S. T. tertia pte. q. 14. arti. p. ꝛ q. 54. arti. 2°. ꝛ multis alijs locis. ¶ Ad 4ᵐ rñdit Pe. d. ꝙ effectus puatiu⁹ nõ reqrit cāꝫ poſitiuā formalē: nul lā. n. talē hꝫ cām. ſed neceſſe eſt ꝙ hēat cām poſitiuam tā efficientē q̄ꝫ fundamētalē. nunq̄ꝫ. n. aliqd hꝫ rõnem cāe: niſi ſit poſitiuū: ſed cā poſitiua influit in effectū po ſitiuū: ꝛ ſic cauſat ipm. ſed effectuꝫ puatiuū nõ cauſat influēdo directe: ſꝫ p ſubtractionē ꝓprie iſluētie: vt eēt de deo ſi res annihilaret: ꝛ de nauta ſi iter pericula ma ris nauē nõ regeret: vel ipediēdo influētiā alteri⁹: ſicut obſtaculū poſitū in feneſtra cauſat tenebrā ipediendo illuminationē ſolis: ꝛ eodē mõ terra iterpoſita iter ſolē ꝛ lunā cauſat eclypſim. Similr ipaſſibilitas nõ põt ali cui ↄuenire niſi p nām ad quā ſequit puatio pncipioꝝ mediantib⁹ qb⁹ ineſt alicui paſſibilitas vel p nām im pedientē paſſionē q̄ ab aliquo poſſet fieri. ꝛ vtroqꝫ mõ ipaſſibilitas eſt a cā poſitiua vel inherente vel aſſiſten te. Hec Pe. ꝛ hrī. Cõcordat. n. dictis ſancti Tho. in pn° tertij articuli recitatis. ¶ Ad obta Henrici rñdit Ber nardus de gānaco in ipugnatõe illi⁹. q. d. Cū dicit Hen ricus ꝙ q̄tūcūqꝫ corp⁹ ſit ſubm aie ſi nihil ſit recepti uū in corpe ꝛc. ex h hēbit ꝙ ſit ipaſſibile: qꝛ nõ patiet: ſed tñ de ſe erit paſſibile. Dõm ꝙ dos iſta eſt aliqd po ſitiuū in corpore vt ſit pfecte ſubm quodāmõ vel rea liter vel ſm itellectū. nec eſt incõueniēs ſi corp⁹ cõpoᵐ ex ↄrijs ſue nāe relictū ſit ſic paſſibile: nec hic q̄rimus ꝙ ſit ipaſſibile niſi inquātū eſt glorioſum. Qꝛ aūt dicit ꝙ poſſet debilitari diſtū q̄litatis in corpore. ↄdictio eſt: qꝛ ſi nõ põt debilitari dñiam aie ſuper totū corpus: im poſſibile eſt ꝙ debilitet aliqua qualitas: vel diſponat aliquo mõ ↄria iſti dñio. Qꝛ aūt aliqd corpus ex ſe ſit neceſſe nõ pati de cõpoſito ex ↄtrarijs. a. ipoſſibile eſt ni ſi per aliqd additū hoc poni: niſi ponēdo ꝙ aia dat eſſe incorporeū. Dõm ꝙ aia dat totū eſſe ſubſtantiale qd eſt in hoie: cū ipſa includat vtutes oium formarū ordi ne eēntiali pceᵐ. nec hõ eſt cõpoſitus niſi ex aia ꝛ mā appropriata aie que hꝫ cõditiones ↄuenientes opera tionibus aie: vt ſunt organa quibus omnibus aia dat eſſe ſubſtātiale abſqꝫ alia forma ſubſtātiali: ꝛ ita vera mixtio eſt in hoie ſicut in alijs: qꝛ aia dat illud eſſe qd daret forma ſubſtantialis mixti. Preter hoc aūt eſt in hoie forma mixti accidentalis: que reſultat ex ꝓportio ne pmaꝝ qualitatū: ꝛ diuerſe ex diuerſa ꝓportõe: ſicut eſt duritiei oſſis: ꝛ mollities carnis. ꝛ ſic de alijs. forme āt elemētoꝝ ſunt in vtute in hoie: ſicut in alijs mixtis: ꝛ eodē mõ ac ſi ꝓponeret in homie alia forma ſubſtā tialis pter aiam. Et eodē mõ ſunt actiones ꝛ paſſiones qualitatū in hoie ac ſi illa forma poneret: que nõ pus faceret actionē vel paſſionē q̄litatū q̄ꝫ faciebat aia. Si milis aūt corruptio hois nulla eſt niſi ſeparatio aie a corpore ad quā diſponunt actiones ꝛ paſſiones qualita tū. vnde figmentū eſt ponere illam aliaꝫ formā. Qꝛ āt dicit ꝙ mā eſt incorruptibilis ſicut corpus cum dote. Dõm ꝙ eſſentia materie incorruptibilis eſt: ſed diſpo ſitiones que requirunt in ea vt ſit materia ꝓpria aie: ſunt corruptibiles quātū eſt de ſe: ſicut in alijs mixtis. Hec her. ꝛ bene. ¶ Ad argumētū ↄtra ↄclõnē reſpon dit ſcūs Tho. di. 44. q. 2. arti. 1. q. 1. in ſolõne pᵐ argumē ti vbi ſic dicit. (Dõꝫ ꝙ ſm Anſel. mortale ponit in dif finitiõe hois a phis qui nõ crediderūt hoiem totū ali quando poſſe eſſe imortalē: qꝛ nõ viderunt hoies niſi ſm hui⁹ mortalitatis ſtatum. Uel põt dici ꝙ ſm phm in 8° metaphy. qꝛ differētie eēntiales ſunt nobis igno te vtimur q̄nqꝫ differentijs accñtalibus ad ſignifican dū eēntiales dñias que ſunt accñtaliū cauſe. vnde mor tale nõ ponit in diffinitiõe hois q̄ſi ipſa mortalitas ad eſſentiā hois pertineat: ſed qꝛ illud qd nunc eſt cā paſſi bilitatis ꝛ mortalitatis ſm pñtē ſtatū. ſ. ↄpoſitio ex cõ trarijs eſt de eſſentia hominis. Sed tunc nõ erit cā ei⁹ propter victoriā anime ſuper corpus.) Hec ille. Et hec de queſtione ſufficiāt. De qua benedictus deus in eter num. Amen.

Mortale nõ eſt de diffinitiõe hois. Tex. cõ. ſ.

Diſtin. XLIIII.

¶ Utrum corpus glorioſum per dotē ſubtilitatis poſſit eſſe in eodeꝫ loco ſimul cū alio corpore. Qõ. III.

VLterius circa q̄dragesimā quartam diſtinctionē q̄rit. Utrū corp⁹ glioſum p dotē ſubtilitatis poſſit eſſe in eodē loco ſimul cū alio cor pore. ¶ Et arguit ꝙ ſic: qꝛ vt dr̄ Phil. 3. Reformabit corp⁹ hūilitatis nrē ↄfu guratū corpi claritatis ſue. Sed corp⁹ xpi potuit ſimul eſſe cū alio corpe in eodē loco. vt pꝫ p h ꝙ poſt reſurre ctionē itrauit ad diſcipulos ianuis clauſis. vt dr̄. io. xx. ergo etiā corpa glioſa rõne ſubtilitatis poterūt eſſe cuꝫ alijs corporibus nõ glorioſis ſimul in eodē loco.

In oppoſitū arguit: qꝛ dicit Boetius in lib. de trini. In nūero dñiam varietas accñtiū facit. nā tres hoies neqꝫ gñe: neqꝫ ſpē: ſꝫ ſuis ac cidentib⁹ diſtāt. Nā ſi vl' oino cūcta ad hīs accñtia ſe param⁹: tñ loc⁹ ē cūctis diuerſus quē vnū fingere nllo modo poſſumus. ergo ſi ponant duo corpora in eodeꝫ loco: erunt vnum corpus numero.

In hac qõne erūt tres arti. In p ponent ↄnes. In 2° obiectiones. In 3° ſolones.

Quantum ad pᵐ articulū ſit p° ↄ. Corpora btō rū erūt ſubtilia pp plenū dñiū aie ſup corp⁹ vt pfecte iformat ꝛ p aliq̄ꝫ formā eis inheren tē q̄ dr̄ dos ſubtilitatis. Primā partē hui⁹ ↄclõnis po nit ſanctus Tho. diſt. 44. q. 2ᵃ arti. 2° in ſolõne prime qõnis. vbi ſic dic. (Nomē ſubtilitatis a vtute penetrā di eſt aſſumptū. Unde 2° de gnõne dr̄. ꝙ ſubtile eſt re pletiuū partibus ꝛ pciū partibus. Qꝛ aūt aliqd corpus ſit penetratiuū ↄtingit ex duobus. Primo ex paruitate q̄titatis ſcꝫ ipius ſm ꝓfunditatē ꝛ latitudinē: nõ āt ſm lõgitudinē: qꝛ penetratio fit in ꝓfundū: vñ longitudo penetratiõi nõ obſtat. 2° ex paucitate māe. vnde rara Tex. cõ. lo.

ſubtilia dicimꝰ. Et qꝛ in corpibꝰ raris forma pdominatur mãe magis: ideo trãſlatuʒ ē nomē ſubtilitatis ad illa corpa q̄ optime ſubſtãt forme: ꝛ pficiunť ab eo mō cõpletiſſimo: ſic dicimꝰ ſubtilitatē nãe eē in ſole ꝛ luna ꝛ hmõi alijs. Sicut ēt aurū vel aliqd hmõi pōt dici ſubtile qn̄ pfectiſſime ꝯpleť in eē ꝛ vtute ſue ſpēi. ꝛ qꝛ res icorpee qntitate carēt ꝛ mã: nomē ſubtilitatis ēt ad eas trãſfertur nō ſolū rōne ſue ſubẽ ſʒ rōne ſue vtutis. Sic .n. ſubtile dr̃ penetratiuū: qꝛ ptingit vſqʒ ad intima rei: ita ēt dr̃ aliqs itellus ſubtilis ex h̄ ꝙ ptingit ad iſpiciēda intrinſeca pnꝰ. ꝛ ꝓpetates nãles rei latētes. Et ſilr dr̃ aliqs hr̃e viſuʒ ſubtilē: qꝛ aliqd minimū pōt viſu ptingere: ꝛ ſilr eſt de alijs ſenſibꝰ. Et ſm h̄ diuerſi diuerſimode ſubtilitatē corpibꝰ glioſis attribuerūt. Quidã .n. heretici vt Augu. narrat attribuerūt eis ſubtilitatē ſm modū q̄ ſpūales ſube ſubtiles dr̃r. d. ꝙ in reſurꝰ corpꝰ vertet in ſpm. ꝛ rōne huiꝰ corpa reſurgētiū Aplus ſpūalia noiat pꝰ corin. 15. Sed h̄ nō pōt ſtare. p̄ qꝛ corpꝰ in ſpm trãſire nō pōt: cū nō cõicēt in mã: vt Boetius oñdit in lib. de duabꝰ naturis. 2ꝰ qꝛ ſi h̄ eēt poſſe: tūc corpore in ſpm ꝯuerſo nō reſurgeret hō q̄ ex aīa ꝛ corpe nãlr cõſtat. 3ꝰ qꝛ ſi Aplus ſic itelligēdo noiaret corpa ſpūalia pari rōne noiaret corpa aīalia: qꝛ in aīam ſunt ꝯuerſa: qd̄ pʒ eē falſuʒ. vn̄ qdã alij heretici dixerūt ꝙ corpꝰ in reſurrectiōe remanebit: ſʒ hēbit ſubtilitatē ſm motuʒ rarefactiōis. ita ꝙ corpa hūana in reſurꝰ erūt ſilia aeri vel vēto. vt Grego. narrat l. 14. moraliū. ſʒ h̄ nō pōt ſtare: qꝛ dñs poſt reſurrectionē corpꝰ palpabile habuit. vt pʒ luce vltimo. qd̄ pcipue ſubtile credēdū ē. Et pterea corpꝰ hūanū cū carnibꝰ ꝛ oſſibus reſurget ſicut ꝛ corpus dñi. vt dr̃ luce vltio. Spūs carnē ꝛ oſſa nō hʒ ſicut me videtis hr̃e. Et Job. 19. dr̃. In carne mea videbo deuʒ ꝛc̄. Nã ēt carnis ꝛ oſſis pdictã raritatē nō patiť. ꝛ iō ē aſſignãdus corpibꝰ glioſis aliꝰ ſubtilitatis modus. vt dicãtur ſubtilia pp̄ ꝯpletã corpis pfectionē. Sʒ hãc ꝯpletiōem qdã eis attribuūt rōne qnte eēntie q̄ in eis tūc maxie dñabiť. Qd̄ nō pōt eē. p̄ qꝛ nihil de qnta eēntia pōt venire in ꝯpōnē corpis humani. 2ꝰ qꝛ dato ꝙ veniret in ꝯpōnē corpis hūani nō poſſet itelligi ꝙ dñaret magis q̄ nūc ſupra nãm eleuatē: niſi ita eēt ꝙ tūc eēt in corpibus hūanis plus ſm qntitatē de nã celeſti: ſic corpora hūana nō eēnt eiuſdē nãe vel ſtature niſi forte minuerenť in hōie eleuaris nã: qd̄ īpugnat itegritati reſurgētiū vł ita ꝙ nã eleuaris iduceret ꝓpetates nãe celeſtis ex eiꝰ dñio in corpe: ꝛ ſic nãlis virtꝰ eēt cā ꝓpetatis glioſe: qd̄ vr̃ abſurdū. Et iō alij dicūt ꝙ dicta cõpleꝰ ex q̄ corpa hūana glioſa ſubtilia dicenť erit ex dñio aīe glificate: q̄ eſt forꝰ corpis ſup ipm: rōne cuius corpꝰ glioſuʒ ſpūale dr̃ q̄ſi oīno ſubm ſpūi. Prima āt ſubtio q̄ corpꝰ aīe ſubijciť eſt ad pcipiēdū eē ſpecificuʒ: put ſubijcit ſibi vt mã forme. Et deide ſubijciť ſibi ad alia opera aīe put eſt motor. ꝛ iō prima rō ſpūalitatis in corpe eſt ex ſubtilitate: deinde ex agilitate: ꝛ alijs ꝓpetatibꝰ corpis glioſi. Et pp̄ h̄ Aplus in ſpūalitate tetigit dotē ſubtilitatis: vt magiſtri exponūt. vn̄ Greg. dicit 14. moraliū ꝙ corpꝰ glioſuʒ dr̃ ſubtile p effectum ſpūalis potētie.) Hec ille. Ex qbus pōt formari talis rō p pꝰ pte ꝯnis. Corpꝰ nō pōt dici vel imaginari ſubtile eē niſi ex paruitate mãe vel qntitatis aut ex cõpletiſſima ſui pfectione per formã: ſʒ corpora glioſa nō erunt ſubtilia pmis duobus modis. g̃ 3ᵒ. Ille aūt tertius modus pōt 2ꝰ intelligi. l. ex nã qnte eēntie: aut ex ꝯpleto dñio aīe beate ſuper corpꝰ. Primus modus non eſt pbabilis. reſtat ergo ſcds. Scdam vo partē ꝯclonis ponit di. 44. q. 2ᵒ artī. 3ᵒ in ſolone pme. q. vbi ſic dič. (Corpꝰ glioſuʒ erit oīno ſubm aīe glorificate nō ſolū vt nihil ſit in eo qd̄ reſiſtat volūtati ſpūs: qꝛ hoc fuit ēt in corpore ade. ſʒ ēt vt ſit in eo aliqua perfectio effluens ab aīa glificata in corpus per quã habile reddiť ad pdictã ſubiectionē que qdē perfectio dr̃ dos corpis glificati. Aīa āt ꝯiungiť corpori nō ſoluʒ vt forma: ſed vt motor: et vtroqʒ mō opʒ ꝙ corpus glioſum aīe glificate ſit ſūme ſubm vn̄ per dotē ſubtilitatis ſubijciť ei totalr: inquãtum eſt forma corporis dãs eſſe ſpecificū: ꝛ per dotē agilitatis ſubijciť ei inquãtū eſt motor. vt. ſ. ſit expeditus ꝛ habile ad obediēdū ſpūi in oībꝰ actiōibꝰ ꝛ motibꝰ aīe.) Hec ille. Silr dicit di. 49. q. 4. ar. 5. in ſolone 2ᵉ. q. vbi ſic dicit. (Scdʒ h̄ hō eſt pticeps btitudinis ꝙ ad imaginē dei exiſtit. Imago āt dei pmo ꝛ pncipalr in mēte cõſiſtit: ſʒ per qndã deriuationē ēt in corpore hoīs qdã repñtatio imaginis iueniť ſm ꝙ opʒ corpꝰ aīe eē ꝓportionatū. Vn̄ btitudo vel glia pmo ꝛ pncipalr eſt in mēte: ſʒ per qndã redūdãtiã deriuať ēt ad corpus. vt btitudo hoīs ſm corpꝰ dicať eē ſm h̄ ꝙ iperiū aīe deo ꝯiūcte perfecte exequiť. vn̄ ſic diſpōnes q̄ ſūt in aīa beata ad perfectã operationē q̄ deo ꝯiungiť dr̃r aīe dotes: ita diſpōnes q̄ ſunt in corpore glioſo: ex qbꝰ corpꝰ efficiť pfecte ſubm aīe dr̃r corpis dotes.) Hec ille. Ex qbus pōt argui p 2ᵃ parte ꝯnis ſic. btitudo corpis glioſi ꝛ eiꝰ dotes ꝓportionanť btitudini aīe glioſe ꝛ eiꝰ dotibus: ſʒ btitudo aīe ꝛ eiꝰ dotes ſunt qdã forme poſitiue inherētes aīe hōis. g̃ ſile eſt de btitudine corporis glificati ꝛ eiꝰ dotibus: quarū vna dr̃ dos ſubtilitatis. Itē h̄ idē appʒ ex diffõne dotis quã ponūt cõiter doctores vt recitat. S. T. di. 49. q. 4. ar. pmo q̄ talis ē. Dos eſt perpetuus ornatꝰ aīe ꝛ corporis: vite ſufficiēs in eterna btitudine iugiter perſeuerans. g̃ ꝛc̄. ¶ 2ᵃ ꝯclo. Corpus glorioſum nō hʒ rōne ſue ſubtilitatis ꝙ poſſit eē ſil' cū alio corpe i eodē loco localr. Hãc ponit. S. T. di. 44. q. 2. ar. 2ᵒ i ſolone. 2. q. vbi ſic dicit. (Nō pōt dici ꝙ corpus glioſuʒ rōne ſue ſubtilitatis hēat ꝙ poſſit eſſe cuʒ alio corpe in eodē loco niſi p ſubtilitatē auferať ab eo illud quo ꝓhibeť nūc eē ſil cū alio corpe in eodē loco. Dicūt āt qdã ꝙ ꝓhibeť ad h̄ in iſto ſtatu rōne corpulētie p quã hʒ ꝙ repleat locū: q̄ qdē corpulētia ab eo p dotē ſubtilitatis tolleť. Sed h̄ nō pōt ſtare pp̄ duo. p̄ qꝛ corpulētia quã dos ſubtilitatis auferret: eſt ad defectū ptinens: puta aliq̄ inordinatio mãe nō pfecte ſubſtantis ſue forme. Totū .n. qd̄ ad integritatē corporis ptinet in corpe reſurget tã ex pte forme q̄ ex parte mãe: qꝛ ꝙ aliqd̄ corpꝰ ſit repletiuū loci: h̄ hʒ per illd̄ qd̄ eſt de integritate nãe eius. ꝛ nō ex aliquo defectu nãe. Cū eni plenū opponať vacuo illud ſolū nō replet locū: quo poſito in loco: locus nihilominꝰ remanet vacuus. Vacuū aūt diffiniť in. 4. phyſi. ꝙ eſt locus nō plenus corpore ſenſibili. Dr̃ aūt aliqd̄ corpus eſſe ſenſibile ex mã ꝛ forma ꝛ nãlibus accidentibus: que oīa ad integritatem nãe pertinent. ꝯſtat etiã ꝙ corpus glioſuʒ erit ſenſibile etiã ſm tactū: vt pʒ in corpore dñi luce vltimo. Nec ei deerit mã: aut forma: aut nãlia accñtia. ſ. calm ꝛ frigidū ꝛ hmõi. vn̄ pʒ ꝙ corpus glioſuʒ nō obſtãte dote ſubtilitatis replebit locuʒ. inſania .n. videreť dicere: ꝙ locꝰ vbi eēt corpꝰ glioſuʒ eēt vacuꝰ. 2ᵒ rō pdicte pōnis nō valet: qꝛ ipediret exiſtentiã corpis cū alio corpe in eodē loco eſt in plus q̄ replere locū. Si āt ponamꝰ dimēſiōes eē ſeparatas ſine mã: ille dimēſiōes nō replēt locū. vn̄ qdã ponētes vacuū dixerūt vacuū eē locū: in quo ſunt hmõi dimēſiōes ſine aliquo corpe ſenſibili: ꝛ tn̄ iſte dimēſiōes ꝓhibenť: ne ſint ſimul cuʒ alio corpe in eodē loco. vt pʒ p phm̄. 4. phy. ꝛ in 3ᵒ metaph. vbi hʒ

p incõueniēti

Dña inter ſbonē corpis glioſi. ꝛ corpꝰ aīe ad aīam.

Quid ꝓhibeat corpus ne ſit ſimť cū alio corpe in eodē loco.

Tex. cō. 63.

Tex. cō. 6.

pro icõuenienti ꝙ corpus mathematicũ qḋ nihil aliud eſt ꝙ̃ dimẽſiões ſepate ſint ſimul cũ corpe nãli ſenſibili. Vñ dato ꝙ ſubtilitas corpis glioſi auferret ab eo h̃ qḋ eſt replere locũ:nõ tñ ſeq̃ret̃ ꝙ ꝑꝑ h̃ poſſet eſſe cuꝫ alio corpe in eodẽ loco:qꝛ remoto eo qḋ eſt in minus: nõ ꝑꝑ h̃ remouet̃ qḋ in plus eſt. Hõm ergo vr̃ ꝙ illud qḋ nunc impedit corpus noſtruꝫ ne ſit ſimul cum alio corpore in eodẽ loco nullo mõ poterit ab eo remoueri per dotẽ ſubtilitatis. Nihil enĩ põt ꝓhibere corpus aliquod ne ſit ſimul ſituatũ cuꝫ alio corpore in eodẽ loco niſi ꝙ in eo requirit diuerſum ſitum. Nihil enĩ eſt impedimentũ identitatis niſi qḋ eſt cã diuerſitatis. Hanc aũt diſtinctionẽ ſitus nõ requirit aliq̃ corporis q̃litas: qꝛ corpori nõ debet̃ ſitus rõne ſue qualitatis. vnde remoto a corpore ſenſibili ꝙ ſit calm̃ aut frigidũ graue aut leue nihilominus in eo manet neceſſitas ꝑdicte di-

Tex. cõ 76. ſtinctiõis. vt pꝫ ꝑ phũm. 4. phy. ⁊ etiã per ſe planũ eſt. Silr mã ẽt nõ põt inducere nec̃itatẽ ꝑdicte diſtinctionis:qꝛ mãe nõ aduenit ſitus niſi mediãte quãtitate dimenſiua. ſimilr etiã nec forma ſitũ hꝫ niſi ex mã ſituꝫ habente. Reſtat ergo ꝙ neceſſitas diſtinctiõis duorũ corpoꝝ in eodẽ ſitu cauſat̃ a nã q̃titatis dimẽſiue: cui ꝑ ſe ꝯuenit ſitus. Cadit enĩ in diffinitione eius:qꝛ q̃titas dimenſiua eſt quãtitas hñs ſituꝫ. Et inde eſt ꝙ remotis oĩbus aliis que ſunt in re:talis diſtinctionis neceſſitas inuenit̃ in ſola quãtitate dimẽſiua. Si enĩ accipiat̃ linea ſeparata oꝫ ꝙ ſi ſint due linee:vel due ptes vnius linee ꝙ ſint diſtincte in ſitu. alias linea addita linee nõ efficeret maius qḋ eſt ꝯtra cõmunẽ animi ꝯceptionẽ. Et ſilr eſt de ſenſibilib⁹ ⁊ corruptibilib⁹ mathematicis:⁊ qꝛ mãe debet̃ ſitus inquãtũ ſubſtat dimẽſioni. ex inde ꝑdicta neceſſitas deriuat̃ ad mãm ſituatã: vt ſicut nõ eſt poſſibile eẽ duas lineas vel duas ptes linee niſi ſint diſtincte ſm ſitũ:ita ĩpoſſibile eſt eſſe duas materias vel duas partes mãe niſi ſit diſtinctio ſitus. Et qꝛ diſtinctio mãe eſt pn̄m diſtinctionis indiuiduoꝝ inde eſt ꝙ Boetius dicit in libro de trinitate ꝙ duob⁹ corporibus vnũ locũ fingere nullo mõ poſſum⁹. vt hãc ſaltẽ accñ̃ varietatẽ diſtinctio indiuiduoruꝫ requirat. Subtilitas aũt a corpore glioſo dimẽſionẽ nõ aufert. vnde nullo mõ auferet ſibi ꝑdictaꝫ neceſſitatẽ diſtinctionis ſitus ab alio corpe:⁊ ita corpus glorioſuꝫ nõ habebit rõne ſue ſubtilitatis ꝙ poſſit eſſe cũ alio corpe. ſꝫ poterit eſſe ſimul cũ alio corpore operatiõe virtutis diuine. Sicut ẽt corpus petri nõ habuit ex aliq̃ ꝓprietate indita ꝙ ad aduentũ eius ſanarent̃ ĩfirmi:ſꝫ h̃ fiebat virtute diuina ad edificationẽ fidei. ita faciet v̓tus diuina vt corp⁹ glioſum poſſit eſſe ſil̃ cũ alio corpe ad ꝑfectionẽ glie.) Hec ille. Ex qb⁹ põt argui ꝓ ꝯne ſic. Cã manẽte manet effectus:ſed cũ dote ſubtilitatis manet cã incõpoſſibilitatis duoꝝ corpoꝝ ad ſimul exiſtendũ in eodeꝫ loco. ergo cũ illa dote manet effectus. ¶ 3° ꝯ diuina virtute duo corpora pñt ſimul eſſe in eodeꝫ loco. Hãc ponit ſanctus Tho. di. 4. 4. q. 2. ar. 2° in ſolone 3ᵉ. q. vbi ſic dic̃. (Propter hoc nec̃e eſt duo corpora in duobus locis eſſe:qꝛ diuerſitas mãe requirit in ſitu diſtinctionẽ. ⁊ iõ videmus ꝙ qñ cõueniunt duo corpa in vnũ deſtruit̃ eſſe diſtinctũ vtriqꝫ. ⁊ acquirit̃ vtriqꝫ ſimul vnũ eſſe diſtinctũ. vt pꝫ in mixtionib⁹. Nõ põt g̃ eſſe ꝙ duo corpora remaneant duo:⁊ tñ ſint ſimul niſi vtriqꝫ ꝯſeruet̃ eſſe diſtinctũ qḋ ꝓus hẽbat. ſꝫ ꝙ vtrũqꝫ erat ens indiuiſum in ſe:⁊ diuiſum ab aliis. Hoc ãt eſſe diſtinctũ dependet a ꝑncipiis eẽntialibus rei ſicut a cauſis ꝓximis:ſed a deo ſicut a cã ꝑma:ſicut ſupra dictũ eſt ꝙ eẽ accñtis depẽdet a ſubto ſicut a cã ꝓxima: ſed a deo ſicut a cã ꝑma. ⁊ qꝛ cã ꝑma põt ꝯſeruare rem in eſſe ceſſantibus cauſis ſecundis. vt pꝫ per ꝑmã ꝓpõnem libri de cauſis. iõ diuina v̓tute ⁊ ea ſola põt fieri vt accñs ſit ſine ſubto. vt pꝫ in ſacro altaris: ⁊ ſilr diuina v̓tute ⁊ ea ſola fieri põt ꝙ corpi remaneat eẽ diſtinctuꝫ ab alio corpe:q̃uis eī⁹ mã nõ ſit diſtincta in ſitu ab alteri⁹ corpis mã. ⁊ ſic miraculoſe fieri põt ꝙ duo corpa ſint in eodẽ loco. Itẽ btã virgo miraculoſe filiũ ſuũ peperit:ſꝫ in illo partu oportuit duo corpa ſil̃ eẽ in eodeꝫ loco:qꝛ corp⁹ pueri exiẽs clauſtra pudoris non fregit. g̃ põt fieri miraculoſe ꝙ duo corpa ſint in eodẽ loco. Itẽ h̃ idẽ põt oñdi ꝑ h̃ ꝙ dñs itrauit ad diſcipulos ianuis clauſis Joã. xx.) Hec ille. Ex qbus põt formari multiplex rõ ꝓ ꝯne. Et in h̃ ꝑmus articulus terminat̃.

Quantũ ad 2ᵐ articulũ arguendũ eſt ꝯ̃ ꝯnes. Et qdẽ ꝯtra ꝑmã arguit Durãdus ꝓbãdo ꝙ dos ſubtilitatis nõ eſt qualitas inherẽs corpi glioſo perfecta (inqt) Subiectio corpis ad alaꝫ quo ad opationes cognitiuas ⁊ appetitiuas vr̃ ꝑtinere ad dotẽ ſubtilitatis. ⁊ hec ſubiectio põt ĩtelligi vel q̃tũ ad opõnes ſenſitiuas ꝑcaſe. vt nihil ſit in corpore quo puritas taliũ opationũ ĩpediat̃: ſicut nunc fit in nobis frequẽter ꝑꝑ groſſitiẽ ⁊ ĩpuritatẽ ſpirituũ deſeruiẽtiũ opõnib⁹ ſenſitiuis:oĩs. n. talis ĩpuritas ſegregabit̃ a corpib⁹ glioſis. vel põt intelligi talis ſubiectio ꝑꝑ ꝑfectã obedientiam quã tũc hẽbũt vires ſenſitiue appetitiue ad rõneꝫ:que obe° nõ eſt mõ qñ caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpiritũ ob h̃ corp⁹ nũc dr̃ aiale ab aialitate:qꝛ mot⁹ aĩales magis ſunt in nobis ſm ĩpedimẽtũ ſenſualitatis q̃ ſm dictamẽ rõnis:ſꝫ tũc dicet̃ corp⁹ ſpũale:qꝛ oẽs tales motus erũt plenarie ſubti ſpũi. Quocũqꝫ ãt modoꝝ accipiat̃ ſpũalitas nõ vr̃ neceſſariũ ꝙ dicat aliq̃ q̃litatẽ ſupnãlẽ inherentẽ corpib⁹ glioſis:qꝛ ſubtilitas ꝑmo mõ accepta. ſ. ꝓ puritate operationũ ſenſitiuaꝝ põt eẽ ꝑ ſolã puritatẽ humoꝝ ⁊ ſpũum deſeruientiũ operatiõibus ſenſitiuis. 2° mõ aũt accepta põt eẽ ꝑ diuinã ꝓuidentiã aſſiſtentẽ. Nec apparet hñ quõ ꝑ aliq̃ q̃litatẽ inherentẽ hoc eẽ poſſit:qꝛ actus cuiuſcũqꝫ q̃litatis ſiue nãlis ſiue ſupnãlis nõ eſt liber:ſed neceſſarius:⁊ iõ ad idẽ ſemꝑ inclinat. ſed obediẽtia viriũ ſenſitiuarũ ad rõnẽ vel intellectũ nõ põt eſſe ſm inclinationẽ ad idem:qꝛ qñqꝫ ſm rectã rõnẽ aliqd eſt appetendũ:qñqꝫ v̓o eius oppoſitũ. iõ ⁊c̃. Et q̃uis ſm hãc viam ſubtilitas nõ ſit aliqua forma habitualis:ſicut nec ĩpaſſibilitas:põt tñ dici dos:qꝛ dos ſponſe:ex qua iſtud nomen tractũ eſt. ꝯſiſtit nõ ſolũ in illis que ſponſum ornãt ⁊ circumſtant q̃ſi intrinſece:ſed etiã in his que aſſiſtũt extrinſece: vt ſi ad tuitionẽ eius darẽ ei certã cuſtodiã militũ. Hec Durandus. ¶ Cõtra 2ᵃᵐ ꝯnẽ arguit̃ ab aliis ꝓbãdo ꝙ ꝑ dotẽ ſubtilitatis corpus glioſum poſſit eſſe cũ alio corpore. Primo qꝛ cuiuſlꝫ dotis corporis glorioſi eſt aliquis ꝓprius effectus:ſed dotis ſubtilitatis nõ videt̃ eẽ aliqs effectus niſi penetrare aliud corp⁹. ⁊ facere ſe ſimul cum eo:ſed hec eſt forma creata: ⁊ dat̃ corporibus glorioſis. ergo poſſunt ſe facere ſimul cum alio corpore nõ ſubtili penetrãdo ipm̃. ¶ 2°. Qꝛ illud poſſit eſſe per virtutem creatã. ꝓbatur qꝛ xp̃s inquãtũ deus poſſet facere ꝙ corpus glorioſum eſſet cum glorioſo: nec tñ ſequitur ꝙ poſſet ſe facere ſimul cum non glorioſo: igitur non eſt tm̃ per diuinã potẽtiã:ſed ꝑ aliqd qḋ eſt in eo. ſed h̃ non vr̃ aliud q̃ dos ſubtilitatis. g̃ ⁊c̃. ¶ 3°. Si ſubtilitas nõ eẽt rõ eẽndi cũ alio corpore. tũc corp⁹ poſt reſurrectionẽ eẽt in onus aĩe. Anima enim quãtũ eſt ex ſe põt eẽ cũ quocũqꝫ corpe:⁊ ſi corp⁹ nõ poſſet eẽ cũ alio corpore iam eſſet ſibi in onus:qꝛ nõ poſſet cũ il-

Contra p^m cõcluſionem arguit Duran. di. 44. q. 5.

Contra 2^m cõcluſionẽ arguit ab aliis vt recitat ſco. diſ. 49. q. 16.

lo illud qđ poſſet ſine ipſo: qđ eſt ↄtra Aug. x. de ciuitate dei. ℂ 4°. Sic deus poſſet facere vnū corp⁹ p nūc cū alio corpore: ita pōt ipm ↄſeruare per aliqđ tpˀs ꝛ ꝑpetuo. igit̃ a ſimili poterit ſibi dare aliq̄ formā ꝑ quā ſit cū alio corpore: ꝛ per quā perpetuo ↄueniat ſibi eſſe cū alio ꝑ libito volūtatis ſue. ℂ 5°. Magis videt̃ de corporibus glorioſis ꝙ per ſubtilitatē ſuā poſſint ſe facere ſimul cū alio corpore q̄ꝫ de aliqᵃ non glorioſis: ſed aliqua alia corpora inueniant̃ que pñt ſe facere ſimul

Utꝝ ignis ſit i eodem loco cū ferro ignito. ꝛ ſilr pāis vino iſuſus: cū ipſo vino.

cū alio corpore vt ignis cū ferro: ꝛ vinū cū pane. Ignis enī in ferro opꝫ ꝙ vere ſit: qꝛ ferrū ignitū hꝫ ꝓpriā operationē ignis ꝛ ferri ſeu actionē. vnde ſi eſt acutū cōburit ꝛ ſcindit. Nec pōt dici ꝙ ſit ibi in aliena mãa: qꝛ due forme ſubſtãtiales ſpecifice nō pñt perficere ſimul eãdem partē mãe. Qꝛ et vinū ſit vbiqꝫ in pane pꝫ: qꝛ vini humiditas eſt in pane: ſed humiditas nō pōt ſeparari

Tex. cō. iiij.

a ꝓprio ſubto. vt pꝫ per phm. 2° de aīa de humido aq̄ ꝛ aeris: lꝫ minus ſit ſenſibile. vnde qñcunqꝫ iprimunt̃ digiti in aere vel in aq̄ ſm eū intercipit̃ aqua inter digitos. Qđ pꝫ qꝛ manet humiditas que non ſeparat̃ ab eis. g̃ m l'to magis hoc pñt corpora glorioſa. Hec argumenta recitat Scotus tanq̄ꝫ aliena.

Contra 3ᵃᵐ ↄcluſionem arguit Duran. di. 44. q. 6.

ℂ Cōtra 3ᵃᵐ cōcluſionē arguit Durandus ꝓbando ꝙ per nullā potentiam poſſit fieri ꝙ duo corpora ſint ſimul in eodē loco ꝓprio: ſiue ꝙ ſint indiſtincta ſm ſitū: qꝛ corpus nō ipedit̃ eſſe ſimul cū alio corpore niſi rōne quãtitatis: qꝛ nihil pōt ꝓhibere quin corpus poſſit eſſe ſimul cum alio corpore in eodē loco niſi illud per quod vnū corpus requirit diſtinctū ſitū ab alio: nihil enī eſt ipeditiuū identitatis: niſi qđ eſt cā diuerſitatis. Sed ſola quãtitas eſt illud per qđ vnū corpus requirit diſtinctū ſitū ab alio. ergo ſola quãtitas ſm nãm ipedit ſimultatē plurium corpoꝝ in eodē loco. hoc ſuppoſito ꝓbat̃ ꝙ duo corpora ex hoc ꝙ habent diſtinctas quãtitates non poſſint eſſe ſimul in eodē loco pmo ſic. Nō min⁹ neceē eſt duo corpora diſtingui abinuicē ſitu ꝛ pōne q̄ꝫ duas partes eiuſdem corporis: ſed partes q̄titatiue eiuſdē corporis ſic neceſſario diſtinguunt̃ ſitu ſeu pōne ꝙ ipoſſibile ē eas ſimul eē ſimultate oppoſita huic diſtinctioni. ergo ſilr duo corpora a deo diſtiguunt̃ ſitu ꝛ pōne ꝙ nō pñt eē ſimul ſimultate illi diſtinctioni oppoſita. vtraqꝫ pmiſſarū ꝓbat̃. Et pmo maior ſic: qꝛ actualis diuiſio ꝑtiū quãtitatis nō tribuit partib⁹ diuiſis ꝙ poſſint eē plus ſimul q̄ꝫ ante diuiſionē: ſed vna quantitas efficit̃ due ſola diuiſione. g̃ ſimultas que repugnat partibus eiuſdem quãtitatis repugnat qbuſcunqꝫ duabus quãtitatibus. ꝛ iterū due quãtitates inter ſe diuiſe pñt vniri et fieri partes eiuſdē quãtitatis: ſicut ecōuerſo partes vnite diuidi pñt ꝛ fieri quãtitates diſtincte. ꝓpter qđ oino vr̃ idē eſſe iudiciū de quãtitatibus diuiſis ꝛ de partib⁹ eiuſdē quãtitatis. precipue qꝛ quelibet pars quãtitatis eſt quãtitas. Et ſic pꝫ maior. ſ. ꝙ quā ipoſſibilitatē hñt ꝑtes eiuſdē quãtitatis vt ſint ſimul: eandē hñt q̄cunqꝫ corpora. Minor ꝓbat̃. ſ. ꝙ ꝑtes eiuſdē quãtitatis ſic diſtinguunt̃ ſitu vel pōne: ꝙ nullo mō pñt ſimul eſſe ſimultate oppoſita tali diſtinctiōi: qꝛ de intrinſeca ꝛ eētiali rōne quãtitatū ſine qua nō eſt poſſibile quãtitatē eſſe vel intelligi eſt ꝙ habeat ꝑtē extra partē ſeu iuxta qđ vocat̃ ad pñs diſtingui pōne vel ſitu qui eſt ordo partiū in toto: que diffinitio vel diſtinctio ſm pōnem ꝛ ordo repugnat ſimultati partis in parte. vel partis cū parte. Unde ↄtra rōnē quãtitatis eſt ꝙ partes ei⁹ ſint ſimul: ſed ſemper vna eſt extra aliā. ꝛ nō in alia: vel cū alia. Alioquin due nō eſſent aliquid maius vna: nec totum maius parte: qđ eſt ipoſſibile. Et ſic pꝫ minor. ſeq̃t ergo ↄclō pncipalis. ſ. ꝙ duo corpora vel due quantitates neceſſario diſtinguunt̃ ſitu ſeu poſitione ſic ꝙ ipoſſibile eſt ea eſſe ſimul: ſed neceſſario vnū eſt extra aliđ ꝛ nō in alio: nec cū alio pōne vel ſitu indifferēs. ℂ Secūdo ꝓbat̃ ſic idē ꝛ eſt eadē virtus rōnis cū pcedente. Qꝛ ſi duo corpora poſſunt eē ſimul: ita ꝙ quantitates eoꝝ ſint indiſtincte ſm ſitum vel poſitionem mō quo expoſitū eſt: per eandē rōnē partes eiuſdem quãtitatis poſſunt ſuper ſe replicari: ita vt ſint indiſtincte poſitōe nec vna ſit extra aliā: ꝛ tñ poterit replicari vt tota replicatio fiat ſup vnā minimā partē: ita ꝙ extra eā non ſint alie: ſed in ea vel cū ea ſimul. Hoc aūt vr̃ ipoſſibile: qꝛ tūc maximū corpus poſſet ↄtineri localiter a minimo loco. ſ. a ſolo loco illius partis: ſuper quā fcā eſſet replicatio: ꝛ ſic totus vnus mons maximus poſſet intrare per foramē acus: ꝛ totū celum ↄtineri in minima burſa ſaluata quãtitate vtriuſqꝫ. ſ. montis ꝛ celi: qđ nō videt̃ poſſibile: quare ꝛc̃. ℂ 3° ſic. Sicut ꝑtes q̄titatis ſucceſſiue vt ſunt tpˀs ꝛ motus hñt inter ſe ordinē durationis: ſic partes quantitatis permanentis hñt inter ſe ordinē poſitionis: ſed nulla virtute pōt fieri ꝙ partes quantitatis ſucceſſiue vt ſunt partes temporis ꝛ mot⁹ ſint ſimul duratione: cum de ratione earum ſit prius ꝛ poſterius ſm durationem. ergo ſimiliter nulla virtute fieri pōt ꝙ partes quantitatis permanentis ſint ſimul poſitione: ꝛ per eandeꝫ rōnem hᵉ due quantitates diuerſorū corporum: cum idē iudiciuꝫ ſit vtrobiqꝫ: ꝓ eo ꝙ quelibet pars quantitatis eſt quantitas vt dcm̄ fuit quare ꝛc̃. ℂ 4°. Quia ſicut ſe hñt duo accidentia eiuſdem ſpēi ad idem ſubm. ſic duo corpora ad locum: ſed duo accidentia eiuſdē ſpēi nō pñt ſimul eſſe in eodem ſubiecto. ergo nec duo corpora in eodē loco. Minor ꝓbatur: qꝛ duo accidentia eiuſdem ſpēi vel ſunt equalis gradus vel inequalis puta: qꝛ vnū eſt itenſius alio. Si ſint inequalis gradus: ipoſſibile eſt ꝙ ſint ſimul in eodem ſubiecto: alioquin idem ſubm eſſet magis album ꝛ minus albū: qđ videt̃ implicare ↄtradictionē. Et iterum termini motus vel mutationis ſunt incompoſſibiles: ſed hmōi accidētia pñt eſſe termini motus vel mutationis ſm alterationē intēſionis ꝛ remiſſiōis. q̄re ꝛc̃. Si vō ſunt eiuſdē gradus idē ſequit̃. Nā ſubm nō eſt in potentia ad aliquā formā niſi mediante mutatiōe: ſed ſubm habens aliquā formā nō pōt mutari ad ſimilitudinē eiuſdē gradus pore manēte: qꝛ idē non pōt ſimul eſſe tale formaliter in actu. ꝛ tale in potentia: ſꝫ illud ſequeret̃ ſi ſubm habens aliquā formā poſſet mutari ad ſimilitudinē: ergo ꝛc̃. ℂ 5°. Qꝛ rōnes que fiunt ꝓ parte oppoſita ſunt ſolubiles. qđ pꝫ diſcurrēdo per

Utꝝ xp̄s natus ſit clauſo virginis vtero.

ſingulas. pmo gdē arguūt ꝙ duo corpora non pñt eſſe ſimul in eodē loco: qꝛ xp̄s natus eſt clauſo matris vtero: remanſit enī virgo poſt partū: ſed iſtud non potuit eſſe niſi corpus xp̄i naſcēdo ſimul eſſet cū corpore matris. quare ꝛc̃. Sed iſta rō non valet. dicit̃ enī ꝙ veriſſimū eſt beatā mariā virginē permanſiſſe in partu et poſt partū ſicut ante. Fuit enī virgo non ſolū ex caren⁹ experiē deſectatiōis veneree per quā experientiā virginitas ꝓprie amitit̃: ſꝫ ēt ꝑꝑ integritatē membri corporalis. Nec tñ ꝑꝑ hoc in natiuitate xp̄i fuerunt duo corpora ſimul. ſ. corpus xp̄i cum corpore matris: qꝛ eſt alius modus poſſibilis. ſ. ꝙ virtute diuina fuit facta dilatatio neruoꝝ ꝛ meatuū nāliū: nō ruptio aliqua vel fractio aliqua: ſicut ſm Aug. 14. de ciuitate dei. factū fuiſſet in oibus mulieribus: ſi ſtatus inocentie duraſſet: qꝛ tunc peperiſſent ſine dolore q nūc eſt pena peccati ſm ſententiā domini gen. 3. vnde ꝓles nata fuiſſet per dilatationem

latationẽ membroꝝ naturaliũ: ⁊ nõ ꝑ fractionẽ vel di‑ uisionẽ: que nõ põt eẽ in ſentientibus ſine dolore. ⁊ hũc modũ videnꝭ tenere Gregorius niſſen⁹ ⁊ Ambro. ſup illo verbo luce 2°. Omne maſculinũ ⁊c̃. Ibi eniꝫ dicit Gregorius niſſen⁹ ſic. Hoc aũt legis decretũ in ſolo in‑ carnato deo ſingulariter ⁊ ab aliis differenter ĩpleri vi‑ deꝭ. ipſe nanqꝫ ſolus ineffabiliter ꝯceptus: ac incõpre‑ henſibiliter editus virginalẽ vterũ aperuit: nõ ante cõ‑ nubio reſeratũ: ſeruans poſt partũ mirabilẽ inuiolabilr̃ ſignaculũ caſtitatꝭ. Et Ambro. dic̃ ibidẽ. Nõ .n. rurſus coitus vulue virginalis ſecreta reſerauit: ſed imacula‑ tũ ſemẽ inuiolabilr̃ vtero ſpũſſanctus infudit. Et ſub‑ dit qḋ eſt ad ꝓpoſitũ .ſ. qui ĝ vuluã ſanctificauit alie‑ nam. vt naſcereꝭ ꝓpheta hic eſt ꝗ aperuit matris ſue vuluã. vt imaculat⁹ exiret. ❡ 2° arguũt qdã dicẽtes. ꝙ xp̃s poniꝭ ſurrexiſſe clauſo tumulo qḋ nõ potuit eẽ ni‑ ſi ſimul eſſet corpus xp̃i cuꝫ lapidibus ſepulchri. Sed hec rõ nõ valet: qꝛ ex nullo textu ſacre ſcripture habeꝭ ꝙ xp̃s reſurrexit clauſo ſepulchro: ⁊ iõ aſſertio ꝯtraria nõ ꝑiudicat fidei neqꝫ ſcripture. Et ſi ex dictis aliquo‑ rũ ſanctoꝝ habereꝭ ꝙ xp̃s reſurrexit clauſo ſepulchro accipiendũ eſt ꝑ opinione. ⁊ ſi hoc deũ eẽt approbatũ per eccleſiã: tũc ridendũ eſſet ſicut in ſolone tertiꝫ ar‑ gumẽti ſtatim diceꝭ. ❡ 3° arguũt qdaꝫ ꝙ xp̃s poſt re‑ ſurrectionẽ intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis vt ha‑ beꝭ Jo. xx. Sed hoc nõ ꝯcludit: qꝛ hoc eſt abſolute ve‑ rũ .ſ. ꝙ cũ fores eſſent clauſe venit Jeſus: ſed non dꝭ ꝙ intrauerit per ianuas clauſas. Cũ .n. corpus glorioſum poſſit moueri per aerẽ ſicut per terrã: ⁊ xp̃s diuina vir‑ tute potuit corpus ſuũ oſtẽdere ⁊ occultare ꝓut voluit potuit intrare ad diſcipulos per feneſtras: vel ꝑ aliquẽ aliũ locũ: ⁊ tunc ꝑmo oſtendere quãdo fuit corã diſci‑ pulis: ſed nõ per ianuas clauſas. ⁊ ſi per ianuas clauſas intrauit: potuerũt ſubito claudi: ⁊ ſubito aperiri: ita vt apertio ⁊ clauſio lateret diſcipulos. Et qꝛ tes dicũꝭ fieri qñ innoteſcit: iõ dicunꝭ fuiſſe clauſe: qꝛ apertio earuꝫ nulli apparuit. et ꝰ mõ poſſet dici ſurrexiſſe clauſo ſe‑ pulchro: ſi illḋ alicubi legereꝭ. Uel poſſet dici ꝙ xp̃s rõne qua deus habuit in ſua poteſtate corpus ⁊ figurã corporis ſui: ita ꝙ potuit figurã corporis ſui mutare in figurã anguſtã: ⁊ ſic intrare per quãcũqꝫ rimã ianuarũ eis remanẽtib⁹ clauſis. Et ꝗuis aliq dicãt hoc nõ fuiſ‑ ſe ꝯueniens: nullus tñ dicit qn fuerit poſſibile xp̃o in‑ quãtũ deus. Cõuenienti⁹ aũt videꝭ ponere modũ qui ab oibus crediꝭ eſſe poſſibilis ꝗ̃ ponere illũ qui a plu‑ ribus ĩpoſſibilis reputaꝭ. beatus etiã Augu. videꝭ hũc moduꝫ tenere. Poteſt ẽt aliter reſponderi ad ꝑdictas tres inſtantias dicendo ꝙ ſi deus põt facere ⁊ facit ꝙ idẽ corpus xp̃i ſit ſimul in celo ⁊ in ſacramento abſqꝫ hoc ꝙ ſit in medio: multo fortius põt facere ꝙ idẽ cor‑ pus ſit ſucceſſiue in locis diſtantibus: ⁊ nõ in medio. et ſic potuit deus facere ꝙ corp⁹ xp̃i fuiſſet prĩo in vtero matris: ⁊ poſtea extra abſqꝫ ꝰ ꝙ fuiſſet in medio ſimꝭ cũ corpore matris: ⁊ idẽ põt dici de egreſſu xp̃i ex ſepul‑ chro clauſo: ⁊ de ingreſſu ad diſcipulos ianuis clauſis. ⁊ ſi iſtud eſt poſſibile deo: qḋ ꝑma facie apparet poſſibi‑ lius ꝗ̃ illud qḋ fide tenem⁹ de ſimultate exñie realis corporis xp̃i in celo ⁊ in ſacramẽto: ⁊ de ſimultate eiuſ‑ dem in pluribus ſacramentis: tũc ꝑdicte inſtantie ſim‑ pte ex dictis ſcripture ſunt clare ſolute: ⁊ omnes aucto‑ ritates ſanctoꝝ doctoꝝ ꝑdicta loca ſcripture exponen‑ tiũ. ❡ 4° arguunt qdã: qꝛ corpus celeſte nõ põt diuidi ſaltẽ quãtũ ad ſubam ſperarũ. vnde dꝭ Job. 27. ꝙ celi velut ſolidiſſimi ꝗ̃ſi ere firmati ſunt. Si ĝ corpus glio‑ ſum nõ poſſet ſimul eſſe cũ alio corpore: nũquã corpus

xp̃i aſcendiſſet ad celũ empyreum: nec corpora ſancto‑ rũ poſt reſurrectionẽ illuc aſcẽderẽt: qḋ eſt erroneum. Sed dõm ꝙ ſiue ponaꝭ celuꝫ diuiſibile per nãm: ſiue virtute diuina nõ opꝫ ponere corpus xp̃i in aſcenſu ad celos ſimul fuiſſe cũ corporibus ſperarũ: ſed ceſſit cor‑ pori xp̃i. Et ſi dicaꝭ ꝙ omne diuiſibile eſt corruptibile. Dõm ꝙ nõ opꝫ: qꝛ diuiſio nõ arguit corruptibilitatem in illis: in qbus eſt: ſed addit facilitateꝫ: qꝛ corruptibile diuiſum in plures partes facili⁹ corrũpiꝭ ꝗ̃ ſi eſſet integrũ: qꝛ ſingule partes nõ poſſunt tantum reſiſtere corrumpenti quantũ totũ integrũ. Diuiſio tñ non dat eis corruptibilitatẽ: ſed ſupponit: qḋ pꝫ: qꝛ ſi eẽt quatũ mathematicũ: quãtũcũqꝫ divideret nõ corrũperetur. nõ .n. corrũpereꝭ a ꝯtrario: qꝛ quãtitas nõ hꝫ ꝯtrariũ: nec corruptione ſubiecti: qꝛ ſubm non hꝫ vt poniꝭ: nec diuiſione ad minimũ: qꝛ tale quãtũ ſꝫm ſe diuiſibile eſt in infinitum: nec eſt poſſibile ꝑuenire ad minimũ: nec ꝯiunctũ toti: neqꝫ ſeparatũ a toto: pꝫ ergo ꝙ diuiſio nõ arguit corruptibilitatẽ ſaltem illã que fieret virtute di‑ uina. Nec celi dñr ſolidiſſimi quin poſſint diuina vir‑ tute diuidi: ⁊ ꝑbere tranſitũ corporibus glorioſis ad ce‑ lum empyreum. ſed dicunꝭ ſolidiſſimi: qꝛ nãliter ſunt incorruptibiles. Uideꝭ etiaꝫ ꝙ rõnabiliter oporteat ꝰ ponere: qꝛ niſi celuꝫ ſit ſꝫm aliqd diuiſibile ita vt cedat corpori glorioſo: neceſſariũ eſt ꝙ corpora glorioſa nun‑ quam poſſint eſſe in celo niſi ſemper ſint ſimul cũ alio corpore: qḋ forte reputarẽt aliqui ſatis abſurdũ. ❡ 5° arguunt quidam: qꝛ corpus non impediꝭ eſſe cum alio corpore niſi rõne quãtitatis: ſed virtute diuina fit ꝙ in ſacramẽto altaris eſt corpus xp̃i ſimul cum quãtitate panis. ergo eadẽ virtute poſſet fieri ꝙ ſimul eſſet cum ſubſtantia panis. ergo duo corpora eſſent ſimul. Sꝫ di‑ cendũ ꝙ corpus xp̃i ꝓut ſpectat ad genus ſubſtãtie eſt vere in ſacramento altaris: nec illud eſt cõtra dicta: niſi ponaꝭ ꝙ in eodẽ ſacramento ſit quantitas corporis xp̃i: qꝛ ſola quantitas impedit coexiſtentiã pluriũ cor‑ porũ in eodem loco. Sicut aũt oſtenſum fuit prius nõ eſt verum ꝙ quantitas xp̃i ſit in hoc ſacramẽto: nec ex vi conuerſionis vt omnes concedũt: nec ex aliq̃ ꝯcomi‑ tantia: quãuis vnũ ab altero nõ ſepareꝭ: vt plenius fuit ſupra declaratũ. Item ſꝫm oẽs corpus xp̃i nõ eſt in ſa‑ cramẽto altaris quãtitatiue: ſed ſub qualibet parte ho‑ ſtie quãtũcũqꝫ minima eſt totũ corp⁹ xp̃i: vnde nõ po‑ teſt ibi videri nec a ſeipſo nec ab alio vt fuit declaratũ in ꝑcedentibus: nec vt ſic competebat corpori xp̃i ali‑ quis motus vel actio ſeu paſſio. Quãdo aũt querimus vtrũ virtute diuina vnũ corpus poſſit eſſe cum alio: in‑ telligimus hoc de exñia quantitatiua vtriuſqꝫ corporis: ⁊ iõ nõ eſt ſimile hinc ⁊ inde. ❡ 6° principaliter arguit qꝛ tenentiũ partẽ oppoſitã ꝓbabilior modus ponendi eſt illoꝝ qui dicũt ꝙ modus quo eſt poſſibile duo cor‑ pora eſſe in eodẽ loco talis eſt. Quãtitas eni ꝑ quã cor‑ pus ꝯparaꝭ ad locũ hꝫ duo facere. ſ. reddere corp⁹ ꝗ̃tũ ⁊ occupare locũ. p̃m eſt act⁹ eius formalis. 2m eſt actus eius ꝗ̃ſi cauſe efficientis. Ex quo põt tripl'r argui. ꝑmo ſic. Sicut ſe habet calor ad calefaciendũ: ſic quantitas ad occupandũ locum. ſed virtute diuina poteſt fieri ꝙ calor ꝑſens calefactibili non calefaciat ipm vt factum fuit in fornace babyl. reſpectu trium puerorũ. ergo ea‑ dem virtute fieri poteſt ꝙ quantitas ꝑſens loco nõ oc‑ cupet locum: ⁊ ſic alia quãtitas poterit eſſe ſimul cum ipſa. ❡ 2° ſic. Uirtute diuina põt fieri ꝙ ꝑus maneat amoto poſteriori: cum hoc nõ implicet aliquã cõtradi‑ ctionẽ ſeu repugnantiã intellectuũ: ſed dare eſſe quãtũ ſubto per ꝑus cõpetit quãtitati ꝗ̃ occupare locũ: qꝛ ille

Utrum xp̃o reſurrexerit clauſo tumulo.

Utrum xp̃o intrauit ad diſcipulos per clauſas ianuas.

Ut recitat petrus de palu. d. 44. q. 3°.

eſt act⁹ formalis qui ſimul eſt cum forma in ſubiecto. ali⁹ autē eſt actus eius vt efficientis reſpectu alterius qui frequenter eſt tempore poſterior. ergo virtute diuina pōt fieri ꝙ corpus maneat quantū: ⁊ nō occupet locum. ⁊ ſic idem qḋ prius. ¶ 3° ſic. Nō vr̄ ꝙ duo corpora impediant̄ ſimul eſſe in eodē loco niſi qꝛ nō appareret per quid diſtinguerent̄: ſȝ illud nō impedit: qꝛ corpora ſuis quantitatibus diſtinguunt̄ nō per loca: ſ̄nis per diſtinctionē locoꝝ appareat vel manifeſtet̄ diſtinctio corpoꝝ. Dato etiā ꝙ diſtinguerent̄ per loca: deus tamē pōt facere per ſe: qḋ pōt facere mediantib⁹ cauſis ſecūdis: ⁊ ita pōt diſtinguere duo corpora: ⁊ diſtinctionem eoꝝ ꝯſeruare abſq3 diſtinctione locoꝝ. quare ⁊c. Iſte inquā modus inter ceteros probabilior eſt: ſed tñ nō valet nec cōcludit. ¶ Dicit̄ eni ad p̄mum ꝙ nō eſt ſimile de calefactione reſpectu caloris: ⁊ de occupatione loci reſpectu quātitatis: qꝛ per calefactionē3 fit aliq̄ nā in calefacto. ſ. calor: qui virtute diuina pōt impediri ne fiat ꝯſeruando qualitatē oppoſitā: ꝓpter qḋ calidū p̄ſis calefactibili pōt virtute diuina impediri: ne calefaciat. ſed ad occupare locū nō ſequit̄ aliqua nā abſoluta ex p̄ītia locati ad locum. vel ecōtra. Sed ex h̄ ſolū occupat̄ locus a locato: qꝛ locatū h3 infra locū diſtenſionē ſuarū partiū. Cum ergo hoc ſit eſſentiale locato ꝑut eſt quantū: impoſſibile eſt ꝙ locatū ſit in loco: ⁊ ꝙ nō occupet ip̄m: ac per cōſequēs gn ſit icōpoſſibile alteri ſic occupanti. Similiter ſecūda ratio nō valet. Dicit̄ eni ꝙ deus pōt facere ꝙ corpus ſit quantu3: ⁊ ꝙ non occupet locum: qꝛ pōt facere corpus ſine loco. ſed ſuppoſito ꝙ corpus ſit in loco non pōt fieri ꝙ non occupet locum: qꝛ nō eſt p̄us. imo nec aliud realiter eſt q̄tum eſſe in loco ꝙ̄ occupare locum: qꝛ occupare locum eſt in loco habere partes poſitione diſtinctas ⁊ diſtantes adinuicem: ⁊ ab omni alia quantitate. ⁊ iſtud non eſt aliud ꝙ̄ eſſe quantum. nec in ꝓpoſito facit difficultatem corpus continens aliud: in quo contentum dicitur eſſe ſicut in loco: qꝛ ſi duo corpora ponerentur eſſe in eodē loco continente. ⁊ p̄us corpus totaliter annihilaret̄. nō ꝓpter hoc p̄cedentia corpora deſinerent ſimul eſſe. Et quāuis iſta ſimultas nō eſſet ſm̄ locum: eſſet tamen ſm̄ poſitionē partiū: que ſemper eſt incōpoſſibilis quantitati. cum diſtantia partiū quantitatis ſit eſſentialiter intrinſeca quantitati. Similr̄ tertium nō ꝯcludit. dicit̄. n. ꝙ deus nō poteſt conſeruare diſtinctionem corpoꝝ ſine diſtinctione locorum: quia poteſt facere plura corpora: quoꝝ neutrū ſit in loco. Non tamen poteſt facere ꝙ duo quāta ſint diſtincta: ⁊ partes eorum ſint poſitione indiſtincte: cum hoc ſit ꝯtra intrinſecam rōnem quantitatis: ⁊ quia hoc ſequitur ſi ponerentur plura corpora in eodem loco. ideo illud non eſt poſſibile. Ad formam ergo rationis dicendū ꝙ non ꝓhibentur plura corpora eſſe in eodem loco: quia locus ſit cauſa diſtinctionis corporū: ſed qꝛ diſtinctio corporum requirit diſtinctā poſitionē eorum. quā nō cōpatitur vnitas loci. Sic ergo videt̄ ꝙ duo corpora quātitatiue ſumpta nulla virtute poſſunt ſimul eſſe in eodem loco. Si autem alterum eorum non compararetur ad aliud quantitatiue: ſicut eſt de corpore x̄pi in ſacramēto. vel alio modo deo poſſibili: licet nobis ignoto. tunc vnum corpus poſſet eſſe ſimul cum alio in eode3 loco: ſed alterū non eſſet ibi localiter: nec quantitatiue. Hec Durandus. ¶ Cōtra eādē ꝯnē arguit Sco. iꝓbādo modū ponēdi quo dr̄ ſolū deū poſſe facere duo corpa ſimul in eodē ſitu. Primo qꝛ vel manēt p̄n⁹ eſſentialia iſtorum corpoꝝ vt ſunt in vno loco. diſtincta q. vel nō: ſi

Cōtra eādē argu⁊ Sco. di. 4. q. 16.

ſic. ergo ſolus deus non conſeruat: quia cum cauſis ſecundis manentibus ⁊ concurrentibus conſeruet: cui⁹ ꝯtrariū dr̄ in p̄ōne. Si nō: ſequit̄ ꝙ deus ꝯſeruat ⁊ nō ꝯſeruat vnū ⁊ idē ſimul: qꝛ ꝯſeruat ſm̄ te illud eſſe diſtinctū eis: nō ꝯſeruat: qꝛ nō ꝯſeruat niſi qḋ eſt: ſed mā illius eſt mā iſtius: ⁊ forma illius eſt forma iſtius. g̊ nō ſunt diſtincta: ergo nec ꝯſeruat vt diſtincta: ⁊ ſic ponis ꝯtradictoria. Et ſi dicas ꝙ deus pōt ꝯſeruare illa corpora diſtincta ſine diſtinctione p̄ncipioꝝ intrinſecorū illoꝝ. Hoc nō valet: qꝛ deus nunꝙ̄ ꝯſeruat nec pōt cōſeruare rē ſine ſuis p̄ncipijs eēntialibus vt hoīem ſine aīa ⁊ corpore humano. g̊ nec diſtinctas res pōt ꝯſeruare ſine diſtinctis p̄ncipijs eſſentialib⁹. Talia autē ſunt materia ⁊ forma. ergo ⁊c. ¶ 2° ſic. Aut ſitus eſt formale diſtinctiuū ⁊ eſſentiale quātitatis: aut accñtale ⁊ caſuale. Si formale ⁊ eſſentiale. g̊ deus de potentia abſoluta non poteſt conſeruare quantitatem diſtincta3 ab alia ſine ſitu: ſicut deus nunquā poteſt facere effectu3 cauſe formalis ſine ipſa. vt hoīem ſine aīa. albū ſine albedine: qꝛ eſt contradictio. Si aūt ſitus ſit accidētalis aut caſualis rō diſtīctiōis q̄titatis. g̊ ante illud habuit cām eſſentialē formalē diſtinctionis ꝓpriā: ⁊ tūc deus ꝯſeruat illa diſtincta ſm̄ ſuas cās p̄ores ſine illo qḋ eſt accidentalis rō. vel ſi eſt caſualis. tūc ꝯſeruat cām ſine effectu: qḋ eſt poſſibile. ¶ 3°. Qꝛ in cauſis eiuſdē ordinis nō eſt circulus: ſed diſtincta quantitas eſt cauſa diſtinctionis ſitus effectiua: vt tu accipis in vna rōne. cōtra aliā opinionē. ergo ecōuerſo ſitus nō pōt eſſe cauſa effectiua diſtinctionis quātitatis. ¶ 4°. Qꝛ inter quātitatē ⁊ quantitatē nō eſt repugnātia formalis: nec inter ſitum ⁊ ſitum: nec inter vbi ⁊ vbi. Qḋ ꝓbat̄. qꝛ quecūq3 forme quantumcūq3 ſint cōtrarie: ſi ſint in diuerſis nihil ſibi repugnat: ſed duo vbi ſunt in diuerſis. g̊ non repugnāt. vnde dato ꝙ in h̄ corpe ſit hoc vbi: ⁊ in alio aliud vbi. iſta duo nō repugnāt reſpectu corporis ſibi ſubiecti: qꝛ h̄ vbi eſt in vno corpore. ⁊ aliud eſt in alio. Si ergo eſt impoſſibilitas ꝙ iſta duo vbi ſint in diuerſis. hoc nō eſt ꝓpter repugnantia3 quā habent inter ſe abſolute: nec etiam vt comparant̄ ad ſubm̄. Op3 ergo ꝙ ſit propter comparationem ad eundem terminum reſpectu cuius accipiuntur. Sed nec ſic eſt incompoſſibilitas: quia duos reſpectus extrinſecos eſſe in diuerſis non ad diuerſos terminos nō eſt impoſſibile: quia nec eſt impoſſibile de reſpectibus intrinſecis aduenientibus. vt duos reſpect⁹ ſimilitudinis in diuerſis ad vnū ſimile. Hoc ēt p3: qꝛ incōpoſſibilitas q̄ti ad q̄tū coexiſtendi in eodē loco eſt ſicut incōpoſſibilitas cāe eēndi ſine ſuo effectu nāli: ſȝ cū cā ſit p̄or ſuo effectu: ⁊ omne p̄us nāliter deus poſſit ꝯſeruare ſine poſteriori non eſt impoſſibile quantum eſſe ſit cum quanto: et quantum eſſe ſine ſuo effectu: qui eſt eſſe in loco diſtincto. ¶ Cōtra eandem concluſionem arguunt aliq; vt recitat Scotus ꝙ per nullam potentiam duo corpora poſſint eſſe ſimul. Primo quia ſm̄ Boetiū primo de trinitate. In numero differentiam accidentium varietas facit. Et ſequitur. Locus ſemper eſt diuerſus: corporū duorū3 locum vnu3 nullo modo fingere poſſumus. Ex hoc ſic arguit̄. ſi varietas loci in nūero differentiam facit: contradictio eſt ꝙ duo corpora ſint in eode3 loco. ¶ 2°. qꝛ dimenſio eſt formalis rō repugnandi duo corpora eſſe in eodem loco: qꝛ ſm̄ p̄hm̄ 4° phyſi. ſole dimenſiones faciunt per ſe diſtare: non per paſſionē: nec per aliquid aliud. Tūc ſic. Si formalis rō repugnādi duo corpa eē ſimul eſt dimiſio diſtincta. tūc manente dimēſiōe: que eſt formalis rō huius repugnātie. impoſſibile eſt duo

Cōtra eādē ꝯclonē argu unt aliq. vt recitat Scot⁹ vbi ſupra.

Tex. cō 76.

corpora eē ſimul. Confirmatur ſic. Sic ſe videnť habere due dimenſiones ad eſſendū in eodē loco: ſicut duo accidentia contraria ad idem ſubiectū: ſed duo accidē ta ꝯtraria non poſſunt eſſe ſimul in eodem ſubiecto. ergo nec duo corpora habētia diſtinctas dimēſiones pñt eē ſimul in eodem loco. Maior probať: qꝛ quicquid inducit vnū ꝯtrarioꝝ expellit reliquū. ergo qui mouet vnum corpus ad locū expellit reliquū. Sed hoc nō fieret: ſi poſſent eſſe ſimul in eodē loco. ergo. Cū autē duo accidentia ꝯtraria non poſſint eſſe ſimul in eodē ſubiecto per aliquā potentiā. pꝫ 4°. metaphy. vbi dicit pħus ꝙ ſi ꝯtraria ſunt in eodē: pari rōne ꝯ ꝯtradictoria. ❡ 3° ſic. In corpore nāli non ſunt niſi iſta. ſ. materia ꝯ forma ꝯ qualitates ꝯ quantitates: ſed formalis rō repugnandi duo corpora eſſe in eodem loco nō eſt materia nec forma ſubſtantialis nec qualitates: qꝛ corpus aliquod pōt rareſieri ꝯ ꝯdenſari manente eadē mā ꝯ forma ꝯ qualitatibus ſola quantitate mutata: ſed tamen corpus condenſatū ꝯ rarefactū occupat alium ꝯ aliū locū. ❡ 4°. Nam duo indiuiſibilia non poſſunt eſſe imediata: quia tūc nō eſſent duo ex. 6. phyſi. ergo a ſimili poteſt argui. Si duo corpa ſunt ſimul imediata: non remanent duo eadem eni ratio que eſt de vno eſt de alio. ❡ 5°. quia a puncto ad punctū non pōt trahi niſi vna linea recta: ſed ſi duo corpora eēnt ſimul: poſſent trahi due linee recte ab vno puncto corporis continentis ad aliud punctum eiuſdem corporis contenti: quia in duobus corporibus. ergo ꝛč. Et in hoc ſecundus articulus terminatur.

Quantū ad 3ᵐ articulū reſpondendū eſt obiectionibus ſupradictis. Et quidē ad obiecta Durandi ꝯtra primā ꝯnem ridet Pe. de pa. d. Quicquid iſti dicant. videť probabilius ꝙ ſubtilitas ſit aliqd poſitiuū exiſtens in potentijs per modū habitus: qꝛ gratia perficit naturā ſicut ipſa nata eſt perfici. Potentie autē aie inferiores nate ſunt perfici ad ſuas operationes ꝯ ad obediendū rōni per habitus nāliter acquiſibiles. ergo ad hoc vt iſta fiant perfectius. ꝯueniens eſt infundi habitus ſupernāles: qui ſiue ſint vnus ſiue plures: vnius dotis noīe deſignanť propter vnitatē finis in generali. Et quidē de appetitu ſenſitiuo ꝯ memoratiua eſt ꝓbabile in quibus ex frequentia actuum ſolent habitus generari nāliter. Sed de potentijs apprehenſiuis ſenſuū exteriorū ꝯ aliquoꝝ interiorū: in quibus nulli habitus naturaliter acquiranť non concludit ratio: ſꝫ potius oppoſitū: niſi dicamus ꝙ ideo in eis nāles habitus nō ponuntur: quia non experimur ex frequentia actuum eas perfici plus ꝙ̄ ex primo actu. qđ ſi poſſent pari ratione haberent habitus ſicut alie. Quia ergo non eſt dubitandū ꝙ per gloriā perficienť earū operationes ꝯ delectationes perfectiores ſequenť: probabile eſt ꝙ hoc fiat ꝑ habitus. qui etiā faciant operationes cōnaturaliores: ꝯ per ꝯñs promptiores faciliores ꝯ delectabiliores. et iđ argumēta in oppoſitū non ꝯcludūt. ❡ Ad primū ergo dr̄: ꝙ non ꝯcludit de appetitiuis in qbus quanto nā eſt pfectior tanto plus ꝯcupiſcunt aduerſus ſpm̄: tn̄ nec in alijs cōcludit: qꝛ ſicut intellectus qñtūcūqꝫ deparatis fantaſmatibus ꝯ potētijs ſubſeruientibus indiget habitu ad pfectius operandū: ꝯ voluntas ad obediendū: ꝙ̄uis organa vel ob groſſiciē ſui vel ſpirituū non patianť: qꝛ intellectus organū non hꝫ: nec per ꝯñs ſpiritu vtitur ꝯ obiectū eius eſt ſpūale. ita eſt in ꝓpoſito. Si dicatur ꝙ hoc eſt: qꝛ itellectus non pōt intendi cū ſit eternus iđ aliter hꝫ pfici. ſ. extrinſece: qꝛ non pōt intrinſece. non vꝫ: qꝛ hoc eſſet īperfectionis in itellectu poſſe perfici ſolum extrinſece: cū perfectio tanto ſit nobilior ꝯ pfectior ꝙ̄to interior. ſi ergo potentie organice ꝑñt intendi: et veriſimile ſit eas itendi: maxīe in ſtatu illo perfectiſſimo. imo ꝯ in dānatis vt maiorē penam ſentiant: nihilominus potētie ſenſitiue cū tota ſui intentione nō habēt maiorē pfectionē in ſuo gñe ꝙ̄ intellectus per nām in vltimo ſui exiſtens: ꝑꝑ qđ ſi illi non itenſionali neceſſarius eſt habitus ad vltimatā pfectionē reſpectu ſue operationis pari rōne ꝯ potentijs ſenſitiuis: quaꝝ operatio tunc eſt ſūme pficienda. ❡ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ illa ratio ꝓbat non poſſe eſſe aliquē habitum in appetitu ſenſitiuo: qđ eſt ꝯtra cōmunē opinionē. Propter qđ dicendū ꝙ determinaret ad vnū non māliter: ſed formaliter ei redderet potentiā bene mobilē a rōne. vt obediret rationi in appetendo ꝯ refutādo cum tali ꝯ tali modo. Sic enim habitus virtuoſus inclinat nō ad aliqd appetendū vel fugiendū: qꝛ nō eſt ad operari abſolute: ſed ad ſic appetendū. i. prout recta ratio dictabit: qꝛ appetitus ſuperior mouet inferiorē: ſicut ſpera ſuperior mouet inferiores: vt dr̄ 3° de aīa. Unđ ſicut inferior ſpera nata eſt obedire ſuperiori ad oēm motū illius. puta pͥmi mobilis ꝯ ſcđi: ꝯ nō ad vnū tantū: ſed ad oēm motū quo illa mouetur ſic habitus pficit appetitū ſenſitiuū ad oē imperiū rōnis: ſicut ꝯ ſanitas diſponit corpus totū vt ſit bene obediens aie: nō ad hanc vel ad illam: ſed ad oēm operationem: ꝯ nihilominus hꝫ ſūt quedā qualitates nāles: et nō potētie rōnales que ſūt ad vtrūqꝫ. iđqꝫ ꝛč. Hec Pe. ꝯ bene quo ad multa. Sūt tn̄ in dictis eius aliq̄ dubia vel falſa ſicut ꝯ in dictis Durādi. Primū eſt: qꝛ dos ſubtilitatis nō eſt hitus vnus. aut multi ordinatus ad pficiendū poᵃˢ partis ſenſitiue apphenſiuas vel appetitiuas. Hoc. n. ꝑtinet ad dotē agilitatis. ſed ordinať ad hoc ꝙ corpus ſit ſubiectū pfecte aie: vt participet actū primū qui eſt eē ſubale. De hoc ſcūs Tho. diſ. 49. q. 4. art. 5. in ſolone. 3. q. ſic diť. (Aia eſt forma corporis ꝯ motor. vñ cū dotes corpis ad hoc ordinenť vt corpus pfecte ſubijciatur aie: hoc erit vt ſubijciať ei pfecte ꝯ ſicut forme ꝯ ſicut motori. A forma aūt in mā tria cauſanť. ſ. eē ſubſtantiale vires ꝯ forme: ſꝫ aie. ſ. accidētales: ꝯ amborū conſeruatio. Corpus ergo glorioſū inquantū perfecte aie ſubditur quantū ad eſſe ſubſtātiale qđ habet ab ea: ſic eſt dos ſubtilitatis. Ex hoc eni corpus glorioſum ſubtile diciť ꝙ perfecte ab aia īformatur ꝛč.) vt ſupra recitatū fuit. Item ibidem in ſolutione ſecundi argumenti ſic dicit. (Agilitas nō ſolū pertinet ad motum: ſed etiā ad ſenſum: ꝯ ad omnes alias operatiōes aie. vt ſm̄ hoc dicatur corpus glorioſū eſſe agile: qđ eſt perfecte habilitatū ad oēs operationes que per corpus exercentur.) Hec ille. Itē diſ. 44. q. 2. ar. 3. q. pͣma arguit ſic 3° loco. (Inter operatiōes aialis ſenſus ē nobilior ꝯ pͦr ꝙ̄ motus. Sꝫ non aſſignať corporibus glioſis aliq̄ ꝓprietas que pficiat ea ad ſentiendū. ergo nō dꝫ eis attribui agilitas per quā perficianť ad motū.) Ecce argᵐ. Sequiť rñſio. (Dicēdū inquit ꝙ per dotē agilitatis corpus glorioſum reddeť habile non ſolū ad motū localem: ſed ad ſenſum ꝯ ad oēs alias operationes aie ꝑ corpus exequendas.) Hec ille. Secundū eſt: quia non videtur verum ꝙ aliqua naturalis potentia anime ſit intenſibilis aut remiſſibilis: vt dicit Pe. Tertiū eſt ꝙ hitus virtutis nō determinet ad vnū māliter: ſed tm̄ formaliter. ſ. ad modū. Hoc enim falſum eſt: quia habitus temperantie determinat per modum inclinationis ad obiectum temperantie: puta ad mediū in delectatōibus tactus: ꝯ non ſolum ad modum operandi. Et ſimiliter iuſticia ꝯ alie virtutes morales. De hoc ſcūs Tho. 3. ſen. diſ. 23. q. 1. ar. 4. q. 2. in ſolutione. 4. ſic dicit. (Medius determinať

Dos ſubtilitatis in corporibus glioſis ad quid.

Habitus virtutis nō ſolū determinant ad vnum modum operandi: ſꝫ etiā ad vnū obiectū.

per virtutem intellectualem:ſcilicet prudentiam ꝛ mo-
ralem ſed diuerſimode:quia prudētia determinat me-
dium per modum dirigentis ꝛ oſtendentis. Sꝫ virtus
moralis per modū exequentis ꝛ inclinantis in mediū.
vnde dicit Tullius ꝙ operatur per modū nāe.) Hec
ille. Item prima parte.q.1.arti.6°. in ſolōne tertij argti.
ſic dicit.(Dupl'r ꝯtingit aliquē iudicare. Uno modo per
modū inclinationis:ſicut qui hꝫ habitū virtutis recte iu-
dicat de his que ſunt ſcdꝫ virtutē agenda inquantū ad
illa inclinatur. Unde ꝛ in ethicis dr ꝙ virtuoſus eſt men-
ſura ꝛ regula humanoꝝ actuū. Alio mō per modū co-
gnitionis:ſicut aliqs inſtructus in ſcientia morali poſſꝫ
iudicare de actibus virtutis ēt ſi habitum non hēret.)
Hec ille. Quō autem idē habitus poſſit inclinare nunc
ad hunc actū:nūc ad oppoſitū vel ad diuerſa obiecta.
oſtēdit ſcūs Tho.pma ſcde qōne.54.art.2.ꝛ.4.vide ibi
alia dicta Petri ſtare poſſunt bn̄ intellecta. ¶ Ad pri-
mū ꝯtra ſcdaꝫ ꝯnem dicitur negando minorē:q2 dos ſub-
tilitatis hꝫ aliū effectū ꝙ̄ penetrare aliud corpus: ꝛ fa-
cere ꝙ duo corpora ſint ſil': vt patet per predicta. ¶ Ad
ſcdꝫ dicitur ꝙ per diuinā potentiā corpus glorioſuꝫ eque
pōt eſſe ſil' cum alio corpore glioſo. imo potius. De hoc
ſcūs Tho.diſ.44.q.2.arti.2.in ſolōne quarte qōnis ſic
dicit.(Corpus glorioſuꝫ rōne ſue ꝓprietatis nō hꝫ ꝙ poſ-
ſit eſſe cū alio corpore glioſo in eodem loco:ſicut nec vt
ſit cū corpore non glioſo. Diuina aūt virtute poſſet fieri
vt duo corpora glorioſa eſſent ſil': vel duo non glorioſa:
ſicut glorioſuꝫ ꝛ nō glorioſuꝫ. Sed tn̄ non eſt cōueniēs
ꝙ corpus glioſuꝫ ſit ſil' cum alio corpore glioſo: tum qa
in eis ſeruabitur debitus ordo qui diſtinctionē requirit.
tum q2 vnuꝫ corpus glioſum nō ſe opponet alteri ꝛ ſic
nunꝙ̄ duo corpora glioſa erunt ſil'.) Iteꝫ in ſolōne qn-
te qōnis ſic dicit.(Corpus glioſuꝫ nō hēbit ꝙ ſit cū alio
corpore ſil' rōne ſubtilitatis: ꝛ ſi hoc hēret vt eſſet cum
alio corpore:nō tn̄ cum corpore glorioſo.) ¶ Ad 3m dr
ꝙ aīa beata reſumpto corpore glioſo poterit eſſe ſil' cū
quocunqꝫ alio corpore eſſe voluerit:non tn̄ propria vir-
tute: ſꝫ diuino miraculo. De hoc ſcūs Tho. vbi ſupra in
ſolutione ſexte qōnis ſic dicit.(Corpori glioſo ſcdꝫ nāꝫ
ſuam cōpetit vt reſiſtat cuilibet alteri tranſeunti:ita ꝙ
nō poſſit ſil' eſſe cum eo in eodē loco: ſꝫ miraculoſe hoc
pōt diuina virtute ꝯtingere ad nutū ipſius ꝙ ſit cū alio
in eodem loco: ꝛ ſic non reſiſtet ei tranſeunti.) Hec ille.
¶ Ad 4m negatur ꝯſequentia:q2 per nullā formā crea-
tam aufertur a corpore glioſo illud.qd eſt prinm incōpoſ-
ſibilitatis coexiſtēdi alteri corpori: vt pꝫ in probatione
ꝯnis. ¶ Ad 5m negatur minor. ꝛ ad eius probationē pꝫ
riſſio per dicta ſci Tho. in ſcripto ſup Boetiū de trini.
in illa qōne qua querit. Utrū duo corpora poſſint itelli-
gi eſſe in eodē loco. Ibidē eni in ſolōne 5i argti ſic dicit.
(In ferro ignito nō ſunt duo corpora: ſꝫ vnū corpus ha-
bens quidē ſpeciem ferri: ſꝫ aliquas qualitates ignis.)
Hec ille. Completius tn̄ reſpondet Pe. de pa.d. In fer-
ro ignito non ſunt ſil' ignis ꝛ ferruꝫ. Cuius rō eſt: q2 for-
ma ignis non cōpatitur in mā quā perficit tantā denſi-
tatem quantā hꝫ materia ferri:nec forma ferri compa-
titur tantā raritatē: quantā requirit forma ignis. Dicen-
dum ergo ꝙ cum ferrū ignitur: vtiqꝫ ignitio ferri nō eſt
niſi vehemens alteratio a q̄litatibus ignis: rōne cuius
pōt aliud ignire: ꝛ ſic vbi ferrū eſt nō eſt ignis: ſꝫ ardor
vel cauma. Si que tn̄ ſunt poroſitates in ferro:nihil ꝓ-
hibet qn ibi ſit ignis verus gn̄atus vel in nā aeris prius
ibi exiſtentis vel in ſubtilioribus partibꝰ que reſoluuntur
a ferro. De pane aūt intincto vel ibibito in vino vel aq̄
idē eſt:ꝙ vbi eſt poroſitas ibi ſolū eſt vinū vel ſola aq̄.

Ubi aūt eſt panis in ſoliduꝫ nihilominus humectatus
ibi eſt ſolus panis: alteratus tn̄ a q̄litatibus aque vel vi-
ni: quoꝝ ſuba corrupta ē: ꝛ ſic nunꝙ̄ eſt ſil' ferrū ꝛ ignis:
nec panis ꝛ vinū. Hec Pe. ꝛ bn̄. ¶ Ad primū Durādi
ꝯtra tertiam concluſionē reſpondet Pe. de pa. dicens ꝙ
maior eſt vera ꝛ minor falſa. Ad probationē poſſet ne-
gari maior: ſed ſcdm veritatē minor eſt falſa:q2 non eſt
de formali ratione quātitatis ꝙ partes eius ſitu diſtin-
guantur. Qd probatur dupliciter. Primo ſic:quia quanti-
tas non includit in ſua eſſentia nec in ſuo eſſe formaliter
ꝛ eſſentialiter ſitū:nec per ꝯſequens diſtinctionē ſitus
ſeu poſitionis que eſt poſterior:q2 coordinationes predi-
camentoꝝ ſunt ipermixte: vnde cū ſitus ſeu poſitio ſit
aliud predicamentū diſtinctū a quātitate: ſiue differāt
vt res ꝛ res: ſiue vt modus a re: ſaltē ratiōe formali dif-
ferunt ꝛ quidditatiue: ꝛ ſic non eſt de rōne ſue eſſentie:
nec per ꝯſequens ſui eē: cū nihil cadat mediū inter eēn-
tiam ꝛ eſſe: nec eſſe vnius ꝓdicamenti deſerit ſuā eſſen-
tiam vt tranſeat ad aliam. ergo deus pōt facere q̄titatē
ſine hoc ꝙ partes eius ſint diſtincte ſitu: qd ſoluꝫ impe-
dit ſimultatē corporū in loco. 2° q2 illud non eſt de rō-
ne alicuius: qd eſt extra completā eius diffinitionē: ꝛ po-
teſt res eſſe poſita ſua diffinitione ol alio circūſcripto.
Sed completa diffinitio quātitatis eſt: ꝙ quantū eſt di-
uiſibile in ea que inſunt: propter qd eſſe partibile: ꝛ ha-
bere partes eſt completa ratio quantitatis: ꝙ auteꝫ ille
partes ſint diſtincte ſitu vel loco hoc accidit. Ponatur
ergo per poſſibile vel impoſſibile ꝙ aliqd habeat par-
tes: ꝛ ille non diſtinguātur ſitu: quero verū eſt quātitas
vel non. Si dicas ꝙ nō: ergo habeo diffinitionē ꝛ non
diffinitū. Si autē dicas ꝙ ſic. ergo eſſe parteꝫ extra par-
tem non eſt eſſentia quantitatis. Si aūt dicatur ꝙ ſpe-
cies abundat a genere: ꝛ quantitas continua vt eſt quā-
titas non includit niſi ſolū partibilitatē: ſed vt eſt conti-
nua determinat moduꝫ partibilitatis cum ſitu. Poteſt
dici ꝙ ꝛ ſi determinaret ſibi ſitum: non tamen propter
hoc diſtinctionem ſitus. Nam punctū eſt vnitas poſita
ꝛ tamen duo puncta que ſunt in extremitatibus duarū
linearū contiguarū habent vnū met ſitum: ꝛ nihilomi-
nus ſunt vere puncta ꝛ vere poſita ꝛ ſituata. Et ita etiā
oēs partes quantitatis que eſſent in eodē loco eſſent ſi-
tuate ſeu poſite: ſꝫ non ſitu ſeu poſitione diſtincte. Hoc
tn̄ non eſt verum: quia vnum predicamentū nunꝙ̄ eſt
differentia alterius ſpecifica: ſꝫ ſpecies relationū inno-
teſcant aliquando per ſpecies alioꝝ.5.metaphyſice. Sꝫ
aptitudo ad hoc bene poteſt dici eſſentialis ꝛ ſpecificās
quantitatē continuā permanentē. Permanentia auteꝫ
videtur eſſe differentia quantitatis continue reſpectu
ſucceſſiue ꝛ non ſitus. Si autem dicatur ꝙ continuum
eſt cuius partes copulantur ad aliquē vnum terminuꝫ
cōmunem qd ſupponit diſtantiam partium extremarū
a media. Dicendum ꝙ non eſt verū. Magis eniꝫ copu-
larentur termino cōmuni ſi ab illo non diſtarent: nec ꝑ
conſequens abinuicem: ꝙ̄ per hoc ꝙ diſtant: ſicut prius
dicebatur ꝙ ſi eſſet partibile partibus nō diſtantibus
eſſet vera quantitas. Et quia nihil eſt in genere qd non
ſit in aliqua ſpecie eius. oportet ꝙ eſſet in aliqua ſpecie.
Si autem non eſſet in ſpecie quantitatis cōtinue ꝛ per-
manentis: in nulla alia eſſe poſſet. Non enim in diſcre-
ta que ſupponit continuaꝫ. Nec in ſucceſſiua: cum ſuc-
ceſſio ſimultatem excludat. Eſſet ergo in ſpecie quanti-
tatis continue permanentis: ꝛ ſic ei accidit quo ad eſſen-
tiam habere in partibus diſtinctionem ſitus. Hec Pe.
Et in idem redit ſolutio quā dat Ioā. de neapo. ad pre-
dictam rationem in ſuo 2° quolibꝫ.q.4. Dicit eni ꝙ de

ſimulece

Beatus poterit ſil' eē cū alio corpore prout voluerit ſed non niſi diuina virtute.

intrinſeca ⁊ formali rõne q̄titatis ꝯtinue eſt ꝙ habeat partẽ ex̄ partẽ.i.diſtinctā a parte realiter: nõ aũt ſitnaliter. imo ſitus quantũ ad totuꝫ eius ambitum eſt extra intrinſecam ⁊ formalem rationem quātitatis: cum ſit aliud predicamentũ a quantitate. Unũ enim predicamentũ eſt extra extrinſecā ⁊ formaleꝫ rõnem alterius mere ⁊ accidentalr̄ ſe habens ad ipm̄. Phs aũt in predicamentis dicit: ꝙ hẽre poſitioneꝫ eſt dr̄ia quātitatis: nõ intendẽs ꝙ ꝑdicamentũ ſitus ſeu poſitionis ſit dr̄ia ſpecifica ſpẽi quātitatis ꝓꝑ rationẽ iam dictā: ſꝫ circũloquens dr̄iam quātitatis ꝯtinue ꝑmanentis.d.ꝙ tale ꝑdicamentũ eſt ꝑdicamẽto q̄titatis q̄ſi accidẽtale: ſicut ⁊ dr̄ias ſpecificas frequẽter circũloquimur ꝑ accidẽtia. vel per hẽre poſitionẽ. Phs non itelligit hẽre ſitũ quẽcunqꝫ: ſꝫ ſolũ habere partẽ ꝑmanentẽ realiter diſtinctā ab alia parte: ⁊ ei ꝯtinuatā. Unĩ cõſueuit dici ꝙ hẽre poſitionẽ vt eſt dr̄ia quātitatis ꝑdicta duo includit.ſ.ꝑmanentiā ⁊ continuitatẽ: ſed put eſt ſpãle predicamentuꝫ iportat hẽre partes in diuerſis partibus loci ordinatas. ⁊ hoc eſt qð alij dicũt ꝙ poſitio vt eſt ſpãle predicamẽtũ dicit ordinẽ partiũ alicuius totius in loco: vt aũt dr̄ dr̄ia quātitatis dicit ordinẽ partiũ in toto: non aũt in loco. Et ſilr̄ dðm eſt ꝙ de intrinſeca ⁊ formali rõne quātitatis eſt hẽre partẽ iuxta partẽ.i.a parte nõ ſeparatā: nõ autem iuxta partẽ in ordine ad locum.i.parteꝫ diſtantẽ loco ab alia parte. Uel dðm ꝙ de intrinſeca ⁊ formali rõne quātitatis eſt hẽre partẽ extra partem vel iuxta partẽ ſitu vel poſitiõe nõ actu ſꝫ aptitudine: ſicut ⁊ de itrinſeca rõne accidẽtis eſt ineſſe ſubiecto non actu: ſed aptitudine: quo mõ etiaꝫ accidentis eſſe eſt ineſſe. Hec Jo. ⁊ hñ. Uterqꝫ enĩ ꝯcordat in hoc dictis ſcĩ Tho. diſt.
T. c. 5. 4.4.q.2.arti.ꝑ.q.1.in ſolõne primi. vbi ſic dicit.(Scðꝫ phm̄ in.8.metha.q2 dr̄ie eſſentiales ſũt nobis icognite vtimur q̄nqꝫ differẽtijs accidẽtalibus ad ſignificandũ dr̄ias eſſentiales que ſũt accidẽtaliũ cauſe. vñ mortale nõ ponit̃ in diffinitiõe hoīs.q.ipſa mortalitas ad eſſentiā hoīs ꝑtineat: ſꝫ q2 illud qð eſt cā mortalitatis ſcðm ꝑſentẽ ſtatũ.ſ.cõpoſitio ex ꝯ̄trijs eſt de eẽntia hoīs ⁊c.) Jtẽ diſ.x.q.1.arti.2.q.4.i ſolone tertij ſic dicit.(Sicꝰ ꝙ eruatẽ ꝑſupponit: ⁊ q2 q̄titas xp̄i nullam habitudinẽ hꝫ ad dimenſiones panis.ið etiā nec ſitus partiũ corporis xp̄i. Et ið q̄uis corpus xp̄i put ẽ ſub ſacrõ hẽat partes diſtinctas ⁊ ſituatas ſitu nālī: non tñ eſt aſſignare in partibus dimenſiõis panis. vbi ſingule partes corporis xp̄i iaceant: nec tñ ſequitur ꝙ dicat̃ corpus xp̄i confuſuꝫ: q2 ſm ordinẽ illũ nõ comparat̃ ad diuiſiões exteriores.) Hec ille. Jtẽ arti.3.q.3.in ſolone ſcði ſic dicit.(Cõfuſio opponit̃ ordini ꝑtiũ que ꝑtinent ad rõneꝫ ſitus: ⁊ quia corpus xp̄i non eſt ſituatr̄ ſub ſacrõ: ið non ſequit̃ ibi aliqua ꝯfuſio partiũ ex hoc ꝙ in quolibet ſignato hoſtie ẽ totũ corpus ⁊ quelibet pars. Oꝫ enĩ non ſic accipere ordinẽ partiũ ſꝫ cõparationẽ ad partes hoſtie: ſꝫ tñ eſt accipere ordinẽ ipſaruꝫ partium ad inuicẽ in corpore xp̄i ſm quātitatẽ propriā.) Hec ille. Ex q̄bus ꝑꝫ quo eſt duplex ſitus: ⁊ ꝙ ſitus qui dicit ordinẽ partiũ in loco non eſt de intrinſeca rõne partiũ q̄titatis dimẽſiue: ſꝫ accidit ei. ¶ Ad 2m̄. r̄ndet Petrꝰ ꝑ negando maiorẽ: q2 nõ ſequit̃ ſi ptes q̄titatũ diuerſaꝝ pñt eſſe indiſtincte ꝙ ꝓpter hoc partes eiuſdẽ q̄titatis: q2 etiā nãliter partes ſuperficiei ꝯtinentis ⁊ ꝯtente ſũt ſitu ꝯiuncte ⁊ imediate nõ diſtãtes: q2 locus ⁊ locatũ ſunt ſil: ⁊ tamen partes ſuperficiei alterius inter ſe ſunt ſitu diſtincte. Et ſic falſo aſſumebat̃ in primo argº ꝙ maior diſtinctio requirit̃ in partibus q̄titatis diuiſe q̄ȝ indiuiſe. Et rõ huius poſſet dari: quia ꝯ̄dictio eſt ꝙ aliqua ſint diſtincta ⁊ plura inter ſe: ⁊ tñ careant oĩ cauſa diſtinctionis. Quātitas autem inquātũ accidens hꝫ indiuiſibiliter diſtingui ſubiecto: ſed ꝓter hoc inquātũ tale accidens diſtinguit̃ ſitu: qð ei cõpetit etiā ſi non hẽret ſubm̄. Quãdo aũt quātitates ſunt diuerſoꝝ corporũ ſi ſint indiſtincte ſitu: adhuc remanent diſtincte ſimplr̄ ſubiectis: ⁊ ad effectum ſufficit altera cauſaꝝ quãdo quelibet eſt ſufficiens. Sꝫ in eadẽ quantitate indiuiſa ꝯfuſa diſtinctione ſitus nõ remanet diſtinctio ſubiecti: q2 eſt idẽ ſubm̄. Nec poteſt dici ꝙ diſtinguant̃ diſtinctis partibus ſubiecti: cũ magis ecõuerſo hec diſtinctio inſit ſubiecto ab ipſa q̄titate. Unĩ deus qui põt facere duo corpora eſſe in eodẽ loco q̄ſi ſunt phyſica: non poſſet ibi duo corpora mathe^ca q2 nõ diſtinguunt̃ ſubiecto: qð eſt verũ: niſi faceret ſcðꝫ miraculũ qð eſt ſibi poſſibile: q2 illā diſtĩctionẽ quā habent accidentia a ſubiectis põt eis dare ⁊ ꝯſeruare ſine ſubiectis: ſicut duas albedines ſeparatas poſſet facere. Propter qð aliq̄bus vr̄ ꝙ poſſet facere duo accidentia ſolo numero dr̄ia in eadẽ parte ſubiecti quantũ ad hoc ſaltẽ ꝙ defectus diſtinctionis nõ ipediret: ſꝫ aliud forte impediret. Sꝫ iſta ſolutio nõ eſt bona vt videbitur poſtea. vñ ſtandũ eſt in ſolone primi argi cõcedendo ꝙ idem ſit de replicatiõe eiuſdẽ q̄titatis ſupra ſeipſaꝫ ⁊c. Nec ſequit̃ impoſe: q2 ſcĩ dicunt ꝙ deus poſſet facere camelũ per foramen acus tranſire: qð forte non eẽt per cõpreſſionẽ in minimā figurā ſalua eius vita: que non pateret̃ oſſium fractionẽ: ſꝫ per hoc ꝙ partes ſe inuiceꝫ ſubintrarent vt ita dixerim ſublata ab eis diſtinctione ſitus: preter minimā ⁊ minorẽ foramine acus: vt poſſet tranſire. Si enĩ duo corpora diſtincta ⁊ integra ⁊ incorrupta vnire põt in vno loco: multo magis diuerſas partes eiuſdẽ corporis puta manus ⁊ pedes. Hec Pe. Concordat Joan. de nea. vbi ſupra.d.ꝙ virtute diuina magnũ corpus poſſet eſſe in loco paruo ⁊ minimo eq̄li vni parti eius: vt corpus xp̄i totũ eſt in minima parte ſacri. Et hoc forte innuit ſaluator Math.19. vbi dicit ꝙ facilius eſt camelũ per foramen acus exire q̄ȝ diuitẽ intrare i regnũ celoꝝ. Et ſubdit pauca interpoſitis. Apud hoīes hoc eſt impoſe: apud deuꝫ aũt oīa ſunt poſſibilia. Hec Jo. ⁊ bene. Cõcordãt enĩ vterqꝫ in hoc ſcũs Tho. diſt.4.4.q.2.arti.2.in ſolone.5.q. vbi querit. Utrũ corpus glorioſuꝫ poſſit eſſe in loco minori ſe. vbi lꝫ dicat ꝙ nunq̄ȝ hoc fiet etiā per miraculũ in corpore glorioſo nõ tñ negat q̄n poſſet fieri in corpore non glorioſo. ¶ Ad 3m̄ reſpondet Petrus.d.ꝙ dici põt vt his replicatũ eſt: ꝙ diuerſe partes diuerſoꝝ motuum pñt eſſe ſil̃ tempore: ⁊ ipſi toti motus ſiue in eodẽ ſubiecto differẽtes ſpecie: vt idem homo ſimul currit ⁊ caleſcit ſiue in diuerſis vt duo ſil̃ currunt: ſed non diuerſe partes eiuſdem motus. ⁊ ſimiliter diuerſorum corporum quātitates ſimul eſſe poſſunt: ſed non eiuſdem quātitatis diuerſe etiam partes propter rationeꝫ tactam in ſecũdo argumento. Sed iſtud non valet propter rationẽ ipſoꝝ: que bene probat in primo argumento ꝙ quantitas diuiſa nõ minus requirit diſtinctionẽ q̄ȝ indiuiſa. Dicenduꝫ eſt ergo ad exẽpla de diuerſis ſuperficiebus ⁊ motibus: que ſunt ſimul plus q̄ȝ diuerſe partes eiuſdem: ꝙ hoc non eſt ꝓpter diuerſitatẽ ſubiectorũ. vt dicebatur in ſolutione ſecundi argumenti: ſed propter hoc ꝙ comparantur ad inuicem non vt quāta: ſed vt indiuiſibilia ⁊ termini quātitatis: quia ſuperficies eſt indiuiſibilis ſcðm profunditatẽ. Unĩ ſuꝑficies ꝯtinẽs ꝯcaua ⁊ ꝯtenta ꝯuexa ſunt ſil ſcðm ꝓfunditatẽ ſm quā nõ ſunt partes: ſꝫ termini diuerſaꝝ q̄titatũ. ſꝫ ſuꝑficies ꝯuexa ꝯtinẽtis. ⁊ ſilr̄ ꝯuexa ꝯtẽti nõ ſũt magis ſil̃ q̄ȝ ſi eẽnt eiuſdẽ q̄titatis: imo tñ

Habere poſitionẽ eſt diſferentia q̄titatis: ſꝫ ſenſus. Vide ad 6. co. ſcða.

nec plus nec minus diſtant adinuicem. Et ſilr de motibus ꝯcurrentibus: q2 ꝯcurrunt adinuicē ſicut due linee ꝯiungunt̃ ſcḋm latitudinē: ſi vna poneret̃ iuxta aliam. Per idē eni eſſet ac ſi duo puncta ponerent̃ ſil' que non faciūt aliqd maius. Motus eni hꝫ partes que ſunt prius ⁊ poſterius ⁊ nō vnū iuxta aliud. Si aūt ponerent̃ duo motus diuerſi: quoꝝ vnus eēt prior ⁊ alius poſterior: ſic nō poſſent eſſe magis ſil' duratione q̄ꝫ partes eiuſdē motus. Dōꝫ eſt ergo ꝙ ſicut impoſſe eſt duas q̄ntitates diuerſas eſſe indiſtinctas ſitu: ſic impoſſe eſt de diuerſis ꝑtibus eiuſdē quātitatis. Et ad rōnē que tacta eſt ꝯ hoc in ſolōne ſcḋi argti dōꝫ eſt: ꝙ poſita cauſa formali in habentibus mãꝫ: deus pōt ſupplere oēm aliā cāūtatē. Licꝫ ergo dicat̃ ꝙ partes q̄ntitatis differant ſubiecto ⁊ ſitu: vtraqꝫ tñ eſt dr̃ia extrinſeca ⁊ nō eſſentialis: q2 tã ſubm q̄ꝫ ſitus ſunt ext̃ eſſentiaꝫ q̄ntitatis cū vna pars q̄ntitatis differat ab alia formalr intrinſece ſeipſa cū ſit forma. Actus eni formalr ſeipo diſtinguit̃ a q̄buſcunqꝫ diſtinguit̃. Propter qḋ ſi partes eiuſdē q̄ntitatis habērēt ſubiectum ſuū vel numerꝫ ſuꝑ ſe replicate fiant ſitu indiſtincte ſublata diſtinctiōe effectiua vel mãli ſubiecti: ⁊ ſublata diſtinctiōe accidētali ⁊ extrinſeca ſitus: deo cōſeruante effectiue: remanet eius formalis ⁊ eēntialis et itrinſeca diſtinctio quā hēt ex ſeipſis formalr: ſicut ſublatis q̄ntitatibus duoꝝ hoīum ſublata eēt diſtinctio numeralis accidētalis exterior q̄ erant duo q̄nti: ſed remaneret alia que eēnt duo hoīes: ⁊ mlti multitudine ſubali ab vno qḋ ꝯuertit̃ cum ente. Propter qḋ dōm eſt ad argm: ꝙ minor eſt vera ſꝫ maior falſa: q2 nō ſic ſe habēt partes q̄ntitatis ꝑmanētis ad pōnēꝫ ſicut ptes q̄ntitatis ſucceſſiue ad ſucceſſionē: q2 ſucceſſio eſt dr̃ia ſpēcifica ⁊ eēntialis motus ⁊ tp̄is. vñ non pōt fieri motus ſine ſucceſſiōe plus q̄ꝫ hō ſine rōne. ſꝫ poſitio nō eſt dr̃ia q̄ntitatis: cū ſit aliud ꝑdicamentū: ſed hꝫ eſt ꝓpria paſſio eius a q̄ deus pōt ſeparare ſubm: ſicut prius a poſteriori. ſed hēre ptes eiuſdē rōnis eſt ꝓpria q̄dditas q̄ntitatis: ⁊ nihil plus: non aūt hēre partes abſolute: cū hoc hēat ſuba cōpoſita. q̄ q̄ntitas manēs ꝑ eēntiā ſuā eſt apta nata hēre ſitū: ⁊ per ſe ꝑ mō hꝫ aptitudinē ad diſtinctōēꝫ ſitus q2 cū ꝓpria paſſio fluat īmediate a ꝑncipijs eſſentialib' ſubi: pōt dici ꝙ per eſſentiā eſt aptuꝫ natum ad illā: ſed actualis inherētia ꝑtinet ad ſcḋꝫ moduꝫ ꝑſeitatis. Hec Pe. Et in idē redit ſolutio Joan. ne. d. ꝙ maior argti eſt neganda qḋ probat̃ ex dictis Durandi: q2 ſm eū eiuſdē rōnis eſt diſtinctas quātitates eſſe ſil' pōne: ⁊ diſtinctas ptes eiuſdē q̄ntitatis: ⁊ pari rōne ſcḋꝫ eū ſequit̃ ꝙ eiuſdē rōnis ſit diſtinctos motus eē ſil' duratōe ⁊ diſtinctas partes eiuſdē motus: ſi motus ⁊ ptes eius ſic ſe hñt ad duratōnē: ſicut q̄ntitas ꝑmanens ad poſitionē: ⁊ tñ per nullā potentiā due ptes motus pñt eſſe ſil' duratione ēt ſcḋꝫ eū. duo aūt motus diſtincti pñt eē ſil' duratione: ēt nāliter. Rō aūt predicte itercepcōis ⁊ dr̃ie eſt: q2 ſucceſſio partis poſt partē ſeu hēre prius ⁊ poſterius in ꝑtibus ſuis eſt eēntiale tp̄i: qḋ nihil aliud eſt q̄ꝫ q̄ntitas motus ſucceſſiua: ſiue prius ⁊ poſterius numerata in motu. vt pꝫ. 4°. phyſi. Et ēt motui: qḋ pꝫ duplr. Primo: q2 moueri eſt aliter ſe hēre nūc ⁊ prius eēntialr vt pꝫ. 6°. phyſi. ergo de itrinſeca ⁊ formali rōne motus eſt hēre prius ⁊ poſterius in ꝑtibus ſuis. 2°. q2 motus ē actus entis exiſtis in poa. vt pꝫ 3°. phyſi. nihil aūtē eſt in poa ad id qḋ hꝫ: ſꝫ ſolū ad id qḋ habiturū eſt poſtea: ergo motus eēntialr hꝫ duo in ſe vnū prius: rōne cuius dr̃ eſſe actus: ⁊ aliud poſterius ad qḋ mobile exiſtit in potentia. Habere aūt poſitionē ſeu ſitum in partibus ſuis vel diſtinctionē ſitualē quantū ad partes ſuas nō eſt eſſentiale q̄ntitati ꝑmanenti vt per ꝑdicta iam pꝫ. Dōm ergo ad maiorem ꝑdicte rōnis qua dicit̃ ꝙ ſicut quātitas ſucceſſiua ſe hꝫ ad durationē ſeu ſucceſſionē ſcḋm durationē: ſic quātitas ꝑmanens ſe hꝫ ad poſitionē ⁊c. ꝙ nulla eſt ſilitudo: vt iam declaratū eſt: ſed ad permanentiā ſeu ſimultatē ſcḋꝫ durationē. ⁊ per ꝯñs ſicut īpoſſibile eſt plures partes quantitatis ſucceſſiue vt motus ⁊ tēporis eſſe ſimul duratiōe: ſic impoſſe eſt plures partes q̄ntitatis permanentis: ſuppoſita eius permanentia nō eſſe ſil' duratiōe non autem ſequit̃ ꝙ non poſſint eſſe ſil' poſitione. Hec Pe. ¶ Ad 4m reſpōdet Petrus. d. ꝙ nō eſt ſile de duobus accidentibus reſpectu vnius ſubiecti ⁊ de duobus corporibus reſpectu vnius loci: q2 accidentia ſe habent informatiue ad ſubm: corpora aūt ſe habēt ad locū extrinſece. Itē forte quāuis duo accidētia abſoluta nō poſſunt eē in eodeꝫ ſubiecto vt due albedines: tñ ab aliquibus ponit̃ ꝙ duo accidentia reſpectiua pñt eſſe in vno ſubiecto: ſicut in vno patre due ꝑ̄nitates reſpectu duorū filiorū. Nec eſt dubiū quin in duobus ſubiectis ſint duo accidētia reſpectiua per cōparationē ad vnū: ſicut in duobus filijs ſunt due filiationes per comparationē ad vnū patrē. ⁊ iſtud vt videt̃ pōt ſufficere ad ꝓpoſitū q2 vbi vel eſſe in loco dicit reſpectū corporis ad locum. Propter qḋ nihil ꝓhibet quin duo corpora ſil' habeant duo vbi reſpectu eiuſdē loci. Hec Pe. ¶ Ad 5m dicitur ꝙ ſolutiōes date ad dicta ſanctorū ⁊ auctoritates ſacre ſcripture nō valent. De hoc Pe. Poſſunt inge impediri ſolones ad auctoritates. Prio de natiuitate xp̄i non valet dilatatio illa: q2 nō eſt de mēte ſanctoruꝫ qui dicunt vterū concluſum ſemꝑ fuiſſe beatū vterū. Q2 aūt aliqui dicunt eū aperuiſſe exponendū eſt ſicut dr̃ infernū aperuiſſe. Hꝫ.n. clauē dauid qui aperit ⁊ nemo claudit ⁊c. q2 eni nemo exit de domo clauſa niſi ſibi aperiat̃ oſtiū ⁊ de iferno nullus exire poterat: xp̄s aūtē inde exiuit: et alios extraxit ⁊ exire inde fecit: ꝓꝑ hoc dicit̃ ꝙ infernū aperuit: non q2 eius ingreſſum fregerit nec dilatauerit. ita xp̄s q2 de matre exiuit dr̃ vterū aperuiſſe: quia ſine apertiōe nullus filius exijt. Et ſic ad moduꝫ aperientis exeundo ſe habuit: nō ꝙ dilatauerit: q2 talis apertio ēt ſine fractione opponit̃ clauſiōi ⁊ nō ſolū fractioni. Sci aūt dicūt nō ſolū clauſum pudoris ſignaculū: ſed etiaꝫ ipm vterū ⁊ portā in domo dn̄i clauſam: ⁊ ꝙ porta illa clauſa erit ꝑncipi ⁊ nō aperiet̃: ⁊ dn̄s intrat ⁊ exit per eā ⁊ multa hō. Ad aliā de ſepulchro dicendū per interemptionē: bene refert commētor vocēꝫ auditā: ſic potuit xp̄s clauſo ꝓdire ſepulchro. ⁊ lꝫ non ſit articulus fidei: tñ ſi recipitur auctoritas: nō eſt ad menteꝫ eoꝝ exponere: ꝙ ſubito apertū ſit ⁊ ſubito clauſum. immo intelligunt ꝙ ante oēm apertionē exiuit ianuis clauſis. certū eſt ꝙ ꝑ feneſtras potuit ingredi: ſꝫ nō ſic intelligūt ſci. Et lꝫ nō ſit impoſſibile deo corpus etiam imortale in minimā figurā redigere: tñ non cōuenit corpori imortali: qḋ ſine fractiōe oſſium videt̃ nō poſſe fieri. et multo magis illud dicere debuerūt in xp̄i natiuitate. Nā quātitas formice ſufficit ad magnitudineꝫ corporis alati primo aīa rōnali. vñ cum ſalua virginitate cruor meſtruus ⁊ vrina exeant: potuit ſic corpus xp̄i ab ipſo cōprimi vt ſine fractiōe ⁊ dilatatione exiret: ⁊ viuus hō remaneret. De 4°. ſ. de celo veꝝ dicunt: q2 ſicut cedit aer auibus volantibus: ſic illud ſcḋꝫ corpibus innumerabilib' vl' imortalib' huc atqꝫ illuc diſcurrētib': q2 ſicut ſcintille in arundineto diſcurrent. De 5° aūtē dōm: ꝙ lꝫ quātitas xp̄i ſit in altari: tamē non eſt ibi localiter: ideo non eſt multuꝫ ad ꝓpoſitū. Hec Pe. Jo. aūtē de nea. magis extenſe dic̃ de predictis. Iſte inquit reſpōſiones non valent: ſed videntur

dentur erronee ⁊ periculoſe: vtpote ꝫ cõem doctrinam
eccleſie ⁊ auctoritates ſanctoꝝ: ⁊ ēt aliq̄ ꝫ auctorita-
tes ſacre ſcripture. Et arguo primo ꝯtra oēs ſimul: quia
Aug. homel. xix. ſup Joan. exponēs illud Joan. xx. Ue-
nit ieſus ianuis clauſis: dicit ſic. Moli aūt corporis vbi
diuinitas erat oſtia clauſa non obſtiterunt. Ille q̄ppe non
eis apertis intrare potuit: quo naſcente virginitas mr̄is
inuiolata pmanſit. Sꝫ ꝯſtat ꝙ moli corporis non plus
obſtare poterat venter virginalis aut ſepulchꝝ aut ce-
lū ⁊ q̄ꝫ oſtia. Et q̄libꝫ iſtoꝝ obſtat moli alterius corpis
per ſolā q̄ntitatē vt oēs concedunt: obſtitiſſet autē q̄li-
bet iſtoꝝ moli corporis xp̄i: ſi non potuit eſſe ſil cū vte-
ro virginali in partu vel cū ſepulchro in reſurrectione:
aut cū celo in aſcenſione. ſꝫ ſcōꝫ intentionē Aug. corpus
xp̄i cum q̄libet illoꝝ eſſe potuit. Preterea arguit̄ ſpāli-
ter cōtra illud q̄d dr̄ de partu virginis: q2 ſi in eius par-
tu fuit facta tanta dilatatio meatuū ⁊ rimarū nāliu
q̄nta ſufficit ad egreſſum pueri de vtero: cū talis dilata-
tio ſit quedā apertio ſm illos de oppoſita opi. vt pꝫ per
Greg. nicenū ⁊ Ambro. quos inducunt ſequeret̄ ꝙ xp̄s
fuiſſet natus de vtero virginali nō clauſo ſꝫ aperto: ⁊ ſi
nō per diuiſionē aut fractionē ſaltem per predictā dila-
tationē tantā q̄nta ponit̄ ad egreſſuꝫ pueri de vtero q̄d
eſt ꝫ Greg. in homel. ſup illud Jo. xx. Una ſabbatoꝝ
cū fores eēnt clauſe ⁊c̄. vbi ait ſic. Illud corpus dn̄i itra-
uit ad diſcipulos ianuis clauſis: q̄d vꝫ ad humanos ocu-
los p natiuitatē ſuā clauſo exiuit virginis vtero. Quid
ergo mirū ſi ianuis clauſis poſt reſurrectōeꝫ in eternū
iā victurus itrauit: qui moriturus veniēs nō apto vtero
v̄ginis exiuit. Et beda in homel. ſup illō Math. vltio
Et accedēs reuoluit lapideꝫ ⁊c̄. dic̄. Qui mortalis clau-
ſo vtero v̄ginis potuit mūdū igredi ipſe victurus imor-
talis clauſo ſepulchro potuit reſurgēdo exire. Hec aūt
oia ſcōꝫ p̄dicta falſa eēnt: ſicut ⁊ falſo diceret̄ contentū
in aliquo vt bladū in ſacco exire de eo clauſo ⁊ nō apto
ſi exiret per orificiū dilatatuꝫ: dato ꝙ nō eēt facta aliq̄
fractio vel ſciſſio in eo. Clauſuꝫ enī ⁊ apertū opponunt̄
vt habitus ⁊ p̄uatio. ſicut ⁊ falſo diceret̄ quieſcēs q̄d q̄li-
tercūqꝫ moueret̄. falſum aūt eſt q̄d dr̄ ꝙ ſcōm Aug. xiii.
de ciui. dei in ſtatu inocētie fuiſſet facta talis dilatatio
in partu oīs mulieris abſqꝫ ruptione ⁊ fractiōe q̄cunqꝫ.
Quia ex verbis Aug. nihil tale habet̄: ſꝫ ſolū ꝙ mulier
ꝯcepiſſet ſine corruptiōe ⁊ peperiſſet ſine dolore. dicit. n.
ſic. Nulla corruptiōe integritatis ifunderet gremio ma-
ritus vxoris: q2 ita nūc potuit vtero ꝯiugis ſalua integri-
tate feminei gēitalis viri ſemē imitti: ſicut nūc pōt ea-
dem integritate ſalua ex vtero virginis fluxus meſtrui
cruoris emitti. ⁊ īfra ad pariendū nō doloꝝ gemitus: ſꝫ
maturitatis ipulſus feminea viſcera relaxaret. Et quā-
uis in ſenſibilib⁹ fractionē vel diuiſioneꝫ dolor nāliter
ꝯſequat̄: tn̄ a tali dolore mulier fuiſſet p̄ſeruata virtute
dei qui pōt oēm cām abſoluere ab oī effectu eā nāliter
ꝯſite: ſicut eſt dolor reſpectu talis fractōis vel ruptōis.
Auctoritatē aūt Ambro. q̄ allegat̄: itroduc̄ ſcūs Tho.
in iii⁰ pte ſūme. q. xxviii. ar. ii. in ꝓ arg⁹ ad probandū ꝙ mr̄
xp̄i nō fuerit v̄go in partu. ⁊ exponit eā ſic dicēs ꝙ Am-
bro. dicit hoc. exponens illud q̄d euangeliſta. ſ. lucas de
lege iducit. Oē maſculinū adaperiens vuluā ⁊c̄. Q̄d q̄-
dē vt Beda dicit ꝯſuete natiuitatis more loquit̄: nō ꝙ
dn̄s ſacri vētris hoſpitiū q̄d igreſſus ſcificauerat egreſ-
ſus deuirginaſſe credēdus ſit. Uñ illa adaptio nō ſigni-
ficat reſerationē clauſtri pudoris v̄ginei: ſꝫ ſolū exitū p-
lis de vtero mr̄is. Oia ſūt v̄ba fr̄is Tho. vn̄ incōgrue p̄-
dicta auctoritas introducit̄: ſꝫ trahit̄ ad aliū ſenſum. vt
ſ. adaptio illa denotet dilatatōeꝫ p̄dictā: ⁊ non ſolū exi-
tum p̄lis de vtero q̄d falſum eſt. Quedā aūt gloſa mar-
ginalis dicit ſup Lucā ii⁰. ꝙ illud de Ambro. a falſarijs
eſt appoſitū. ⁊ poſtea ſubdit predictā expoſitiōeꝫ fratris
Tho. Et ſimile eſt de auctoritate Greg. niceni. quā vna
cū p̄dicta auctoritate Ambro. itroducit frater Tho. ſu-
per illud Luce ii⁰. q̄d eſt iā allegatū. Oē maſculinū ⁊c̄.
Reſſiones ēt q̄s dat ad illud de reſurrectōe xp̄i clauſo
ſepulchro nō valent. Nō p̄ma: q2 ex dictis ſacre ſcriptu-
re hr̄ aliq̄lr ꝙ xp̄us reſurrexerit clauſo ſepulchro. q2
Math. xxvi. dr̄ ꝙ mulieres viſitantes ſepulchꝝ dicebāt
ad inuicē q̄s reuoluet nobis lapidē ⁊c̄. de angelo ēt legit̄
Math. vltio ꝙ accedēs reuoluit lapidē. ⁊ ꝯſtat ꝙ xp̄s
iam ſurrexerat. vt oēs ꝯcedunt. Aut ergo xp̄s ſurrexit
aperto ſepulchro: q̄d poſtmodū clauſuꝫ ē: aut clauſo ſe-
pulchro. Primū dici nō pōt: q2 talis clauſura q̄ntū eſt
de nā ſua generaſſꝫ fidē ſeu opinionē ꝙ xp̄s ſurrexiſſet
clauſo ſepulchro: ſicut eccleſia nunc tꝫ pp̄ p̄dicta verba
euangeliſtaꝝ: ⁊ ſic xp̄s reſurgens fuiſſꝫ actor falſe fidei
ſeu opinionis de ſe ⁊ de ſua reſurrectiōe: q̄d falſum eſt.
Et p̄ma talis clauſura fuiſſet facta oīno fruſtra: q2 non
ad tenendū ſepulchꝝ mundus: cū non obſtante eā illa
angelus mouebat lapidē. Nec ēt ad aſtruendū reſurre-
ctionē: q2 corpus xp̄i nō eē in ſepulchro: ſed reſurrexiſſe
magis apparere poterat ſepulchro apto q̄ꝫ clauſo. ergo
relinquit̄ aliud mēbꝝ. ſ. ꝙ xp̄s reſurrexit clauſo ſepul-
chro. Et hoc eſt q̄d dicit Chryſo. ſup illud Luce. xxiv. Et
inuenerūt reuolutū lapidē a monumento. Amotus eſt
inq̄t lapis poſt reſurrectōeꝫ pp̄ mulieres: vt credant re-
ſurrexiſſe dn̄m videntes monumentū vacuuꝫ corpore.
⁊ Beda in homel. ſup illud Math. vltio. Et accedens
reuoluit lapidē ⁊c̄. dicit ſic. Nō vt egreſſuro dn̄o ianuā
pandat: ſꝫ vt egreſſus eius iā facti hoīs p̄ſter indiciū. Et
ſubdit illud q̄d allegatū fuit. Ipſe eni factus imortalis
clauſo ſepulchro potuit exire reſurgendo ⁊c̄. Nec illud
q̄d dicunt ſcī exponēdo euangelia ꝯformiter textui euā-
gelij accipiendū eſt pro opione vt iſte dicit. ſꝫ magis ac-
cipienduꝫ eſt pro veritate ab eccl̄ia approbata. Nec vꝫ
alia rn̄ſio quā dat. ſ. ꝙ ſepulchꝝ fuerit ſubito apertū et
ſubito clauſum: ⁊ dicat̄ reſurrexiſſe clauſo ſepulchro: q2
res dicit̄ fieri qn̄ inoteſcit ⁊ talis clauſio ⁊ apertio nulli
apparuit. Q2 q̄uis res dicat̄ fieri qn̄ inoteſcit: nulla tn̄
res dicit̄ fieri quādo fit eius oppoſitū. Falſo eni diceretur
hō fieri albus: quādo fit vel eſt niger. Clauſio aūt ⁊
apertio ſūt oppoſita. ergo falſo diceret̄ xp̄m reſurrexiſ-
ſe clauſo ſepulchro. ſi ſcōm veritatē ſurrexit ſepulchro
aperto: q̄ntūcunqꝫ talis clauſio ⁊ apertio latuiſſet. Reſ-
ſiones aūt quas dat ad illud de ingreſſu xp̄i ad diſcipu-
los ianuis clauſis nō valent. Non enī vꝫ prima: q2 eſt ꝫ
Aug. in quodā ſermone paſcali. vbi ſic dicit ad litteraꝫ
ꝫ predictū errorē. Nōnulli de hac re ita mouent̄ vt pe-
ne periclitent̄: aſſerentes ꝫ dīna miracula iudiciū rōci-
nationū ſuarum. ſic eniꝫ diſputant. Si corpus erat: quō
per oſtia clauſa intrare potuit. ſi cōprehendunt modū
non eſt miraculū. vbi deficit rō: ibi eſt fidei edificatio.
⁊ infra: queris a me ⁊ dicis: ſi per oſtia clauſa: vbi eſt cor-
poris motus: ⁊ ego rideo: ſi per mare ambulauit: vbi ē
corporis pondus: ſꝫ fecit illud dn̄s. ſic ergo ſm Aug. nō
ſolū intrauit ianuis clauſis ſꝫ etiā per oſtia clauſa. Nec
vꝫ ſi dicatur ꝙ Aug. non dicit hoc ex pſona ſua: ſed al-
terius ab eo querētis. Quia Aug. talem queſtionē repu-
liſſet tanq̄ falſum ſupponentem: ſi chriſtus per oſtia
clauſa non intraſſet: ſed per feneſtram cum oſtia eſſent
clauſa. Et non oſtendiſſet modum quomodo per oſtia
clauſa itrauit in ſimili: q2 ſcilicet per mare ambulauit.
ii⁰ ēt rn̄ſio non vꝫ: q2 expreſſe cōtradicit ſcripture Joā.

Probatur ex ſacra ſcriptura ⁊ ex dictis ſcōꝝ ꝙ xp̄s exiuit ex clauſo v̄ginis ventre.

Similr ex dictis ſacre ſcripture ⁊ ſcōꝝ habet̄ ꝙ itrauerit ad diſcipulos p oſtia clauſa.

penultimo que dic̄. Ingreſſus eſt ad diſcipulos cum fo res eēnt clauſe ⁊ clauſis ianuis. Qd totū falſuʒ eēt: ſi in greſſus fuiſſet ianuis apertis: q̃tūcūqʒ fuiſſent ſubito apte vel ſubito clauſe: vt pʒ p p̄dicta de reſurrectione q̃ facta eſt clauſo ſepulchro. Nec vʒ ēt 3ª reſpōſio pp duo. Primo: q2 aut ſimplr aut ſaltē nō minus eſt ĩpoſe cor pus hoīs manēte nā humana in figurā taleʒ mutari q̃ duo corpora eē in eodē loco. Aīa enīʒ eſt actus corporis

E. c. 6. organici: vt dr ſcdo de aīa. vñ regrit figurā determina tā in corpore cuiꝰ eſt actus. Et p̄terea: icōueniēs eſt dice re de corpore xp̄i qd erat ĩpaſſibile poſt reſurrectōeʒ: q fuerit tranſmutatū de figura ppria nāli in figurā tā ex neam ⁊ innālē. 2º q2 ſcdʒ hāc rñſionē xp̄s nō intraſſet p oſtia clauſa: ſʒ magis p rimā oſtioꝝ vt ēt ipſe exp̄mit ⁊ ſic clauſa oſtia xp̄i corpori obſtitiſſent. ⁊ vtrūqʒ eſt ꝯ ſcōꝝ auctoritates vt pʒ p p̄dicta. Rñſio ēt quā dat ad illud de aſcenſu xp̄i ad celos nō vʒ: q2 ſm eā corpꝰ cele ſte moli corpis xp̄i obſtitiſſʒ: ſi ſil cū eo ſtare nō poſſʒ ꝯ auctoritatē Aug. iā allegatā. Et p̄terea apud phōs nō mi nus reputaret̄ impoſe celū poſſe ſcindi vt pʒ in ſcdo ce li ⁊ mūdi: q̃ duo corpora eē in eodē loco. Cū ergo opor teat ponere q duo corpora fuerint in eodē loco in nati uitate ⁊ reſurrectiōe ⁊ igreſſu xp̄i ad diſcipulos vt pʒ p p̄dicta: ꝯueniētius eſt ponere q ēt in aſcēſiōe ſic fuerit

Corpa ſcōꝝ tranſeūt per ſperas celeſtes ſine earū diuiſione. q̃ q celuʒ fuerit ſciſſum: q2 qd pōt fieri p pauciora fru ſtra fit p plura. Hec Jo. de ne. ꝯcordat ſcī Tho. di. 44. q. 2. arti. 2. q. 2. i ſolōne 3i argi. d. (Corpꝰ glioſuʒ trāſibit ſperas celoꝝ ſine eoꝝ diuiſiōe nō ex vi ſubtilitatis: ſed ex diuīa v̄tute: que eis ad nutū i oībus ſubueniet.) Hec ille. ¶ Ad 6m pn̄le dr q motiua Scoti ibidē pro ꝯne re citata pbabilia ſūt: ⁊ ꝯuenienter ꝯneʒ declarāt. Nec rñ ſiones date ad illa valēt. Rñſio ſi quidē ad pm non vʒ. Primo: q2 lʒ ex hoc q corpus dr occupare locū non ſp cauſet̄ aliq̄ forª abſoluta in loco vel locato: tñ ex hoc q corpus incipit occupare locū ſequit̄ expulſio alterꝰ cor poris ab eodē loco: ⁊ aliq̄ motus localis vel rarefactio aut ꝯdenſio nāliter loquēdo q eſt alius effectus a diſtē ſione partiū ⁊ cōmenſuratiōe loci ⁊ locati. Et hūc effe ctū deus pōt ſuſpēdere ꝯſeruando p̄ſitiam locati ad lo cū: ⁊ ſic duo corpora poterūt ſil eē in eodē loco: q2 ſcdm locatū ex ſuo aduētu nō expellet pm locatū ab eodē lo co. Scdo q2 illa rñſio aliud falſuʒ aſſumit. ſ. q idē ſit for malr ⁊ eſſentialr occupare locū q hēre diſtenſionē ſua rum partiū īfra locū. Hoc enī falſuʒ eſt: q2 occupare lo cū īportat aliud q̃ diſtenſionē partiū in loco hēre vt di ctū eſt. ſ. expulſionē p̄cedentiū dimenſionū ab illo loco ex aduētu ſequētiū: ⁊ incōpatibilitatē aliaꝝ dimenſio nū in eodē loco: ſʒ bñ veꝝ eſt q idē eſt hēre diſtēſionē partiū dimēſiōis in loco ⁊ eē in loco localiter. Et lʒ iſta duo nāliter ſint inſeparabilia. ſ. eē in loco localr ⁊ occu pare locū: tñ q2 ſunt eſſentialr diſtincta deus pōt vnuʒ ab alio ſeparare: ⁊ facere q corpus ſit localr: ⁊ tñ nō oc cupet locū nec expellat per ſuā locationē paſſiuā alterꝰ corporis locationē paſſiuā in eodē loco: ſʒ coexiſtentiaʒ ⁊ ſimultatē alterꝰ in eodē loco patiat̄. Silr rñſio ad ſe cundū nō vʒ: q2 fundat̄ in quodā falſo ⁊ ſtatiʒ negato. ſ. q idē ſit formalr hēre diſtenſionē partiū in loco ⁊ occu pare locū. Huius enī falſitas pʒ: q2 occupatio ⁊ diſten ſio dīr in ordine ad diuerſos terminos: diſtenſio enim dicit habitudinē partiū locati inter ſe: ⁊ in ordine ad lo cū. ſʒ occupatio dic̄ habitudinē ad aliud corpus locabi le in eodē loco: ⁊ incōpatibilitatē vnius cū alio reſpectu eiuſdē loci. ⁊ ſic ſūt hitudines diuerſe: p̄ius nā eſt eſſe in loco q̃ occupare locū. Silr rñſio ad tertiū non vʒ: q2 imaginat̄ quoddā falſuʒ. ſ. q diſtinctio duoꝝ corporuʒ formalr ꝯueniat ex diſtinctōe ſitus aut poſitōis extrin ſece: qui eſt ordo partiū in loco: vel in aliq̃ extrinſeca di menſione. Hoc enī falſuʒ eſt: q2 talis extrinſeca poſitio nec per ſui idētitatē idētificat locata: nec per ſui diuerſi tatē diuerſificat ea. Sicut manifeſte pʒ cū ideʒ corpus trāſeat de loco ad locū: ⁊ duo corpora in eodē loco ſibi ſuccedant. Sʒ bene veꝝ eſt q poſitio ītrinſeca que eſt ordo partiū in toto p ſui idētitatē vel diuerſitatē idēti ficat ⁊ diuerſificat corpora. Nō poſito q duo corpora eēnt in eodē loco: adhuc poſitio vnius illoꝝ intrinſeca eſſentialr differret ab intrinſeca pōne alterius: quia ille due habitudines eēnt in diuerſis ſubiectis: ⁊ cū hoc hē rent diuerſa fundata ⁊ diuerſos terminos: q2 diſtincte partes diſtinctorū totorū. ergo illa imaginatio vana eſt: et ꝯſequenter oīa fundata ſupra illā. Verūtñ ꝯceditur q ſine diuino miraculo vna illaꝝ poſitionū non pōt eē ſine alia: puta poſitio intrinſeca ſine pōne extrinſeca: ⁊ ad di uerſitatē intrinſece ſequit̄ variatio pōnis extrinſece. Et ad hunc ſenſum itelligēda ſūt verba bti Tho. vbi loqui tur de iſta mā. vtpute pmo quolibet. qō. 21. vbi ſic dicit. (Diſtinctio ſm ſitū pmo ⁊ per ſe ꝯuenit quātitati dimē ſiue que diffinit̄ eſſe quātitas poſitionē habens. vnde ⁊ partes in ſubiecto ex hoc ipſo diſtinctionē hñt ſcdm ſi tum: q2 ſunt ſubiecte dimēſioni. Et ſicut eſt diſtributio diuerſarū partiū corporis vnius ſcdm diuerſas partes vnius loci per dimēſiones: ita pp dimenſiones diuerſa corpora diſtinguunt̄ ſcdm diuerſa loca. Duo enī corpora facit actualis diuiſio materie corporalis: duas aūt par tes vniꝰ corpis diuiſibilitas potētialis.) Hec ille. Item p̄ſti diſ. q. 2. ar. 2. q. 3. in ſolōne ſcdi argi ſic dic̄. (Poſito q in eodē loco ſint duo corpora p miraculū non ſequit̄ aliqd ꝯ cōes aī conceptiōes: neqʒ ꝯ diffinitionē linearū neqʒ ꝯ ꝯnē geoᵉ. Quātitas enī dimenſiua in hoc differt ab oībus aliis accidentibus: q2 hʒ ſpālē rationeʒ indiui duatiōis ⁊ diſtinctiōis. ſ. ex ſitu partiū p̄ter rōnē indiui duationis ⁊ diſtinctōis q̄ ſibi et aliis accidētibꝰ cōis eſt ſ. ex mā ſubta. ſi ḡ vna linea pōt itelligi diuerſa ab alia vel q2 ē in alio ſubto q̃ ꝯſideratio nō eſt niſi de linea nā li: vel q2 diſtat ſitu ab alio: que conſideratio eſt de linea mathe^ca ēt q̄ itelligit̄ p̄ter māʒ. ſi ḡ remoueat̄ mā: non pōt eē diſtinctio lineaꝝ niſi ſʒ diuerſuʒ ſitū. Et ſilr nec punctoꝝ nec ſupficieꝝ aut q̄rūqʒ dimēſionū. ⁊ ſic geo metra nō pōt ponere q vna linea addat̄ alteri tāq̃ di ſtincta ab ea niſi ſit diuerſa in ſitu ab ea. ſʒ ſuppꝰ diſtin ctiōe ſubi ſine diſtictōe ſitꝰ ⁊ diuo miraclo itelligent̄ di uerſe linee q̄ nō diſtant ſitu pp diuerſitatē ſubi: ⁊ ſilr di uerſa pūcta eē.) Hec ille. Silr dic̄ i ſcripto ſup Boe. de tri. ⁊ p̄ q̄libet. q. 22. i ſolōne 2i. vbi ſic dic̄. (Duas lineas rectas mathe^cas īfra duo puncta eſt impoſe eē: q2 in eis nulla alia rō diſtinctōis pōt intelligi niſi ex ſitu. ſʒ duas lineas nāles eē īfra duo puncta eſt ĩpoſe qdē per nāʒ: ſʒ poſe p miraculū: q2 remanet alia rō diſtinctiōis in dua bus lineis nālibꝰ ex diuerſitate ſubiectoꝝ corpoꝝ q̄ cō ſeruat̄ v̄tute diuīa ēt remota diuerſitate ſitꝰ.) Hec ille. Et hec ſufficiāt ad dicta Durādi. ¶ Ad pm Scoti ꝯ eun dē ꝯnē dr q i caſu q̄ p diuīū miraculū duo corpa ſūt in eodē loco ⁊ ꝯſeruant̄ a deo i ſua diſtinctōe in eodē loco manēt p̄nª eēnᵗⁱᵃ itrinᶜᵃ diſtīctōis illoꝝ corpoꝝ q̄ ad ſuā entitatē. ſ. due mãe due forme ſubales ⁊ due dimenſio nes: ſʒ nō manent q̃tū ad ſufficientes virtutē cauſandi nāliter diſtinctionē illoꝝ corpoꝝ: ſʒ hēant aliqualē v̄tu tē diſtinctiuā: cui ſupaddit̄ v̄tutis diuine miraculuʒ. Cauſa rō ēt q2 due diſtincte mãe vel dimēſiōes nō ſūt nāliter nate diſtinguere duo corpa niſi put ſunt in diuerſis ſiti bus ⁊ locis. In tali autem caſu deficit diuerſitas ſitus

exterioris

exterioris ⁊ locāiō non ſufficiunt nāliter ad cauſanduꝫ numeralē diſtinctionē corpoꝝ. Cū eñi non cōpetit illis nāliter talis modus eſſendi: ꝯr̄r non cōpetit eis nāliter talis modus cauſandi vel agēdi ſub tali mō. Cū autē ꝫ hoc obijcit̄ ꝙ tunc nō ſolus deꝰ ꝯſeruat illā diſtinctōēꝫ ſ; cū cauſis ſecūdis ⁊c̄. Dr̄ ꝙ l; cauſe ille ꝯcurrant: tñ ille ſole nō ſufficerent ſub tali mō eēndi niſi ſpāliter deo ꝯcurrente ꝫ ſolitum curſuꝫ nāe. Jōq; deus ſolus dr̄ hoc facere: q; ꝑncipalr̄ ⁊ inſolite hoc facit ꝑſtat dimenſionibꝰ talē modū eēndi: ⁊ ſub tali mō cauſandi diſtinctionē corpoꝝ ⁊ vlterius: q; tollit a q̄ntitate dimenſiua ſuū ſolitū ⁊ nālē effectū: qđ nulla cā ſcđa facere pōt. ſ. expellere aliā dimēſionē ab eodē ſitu. De ꝑdcīs ſcūs Tho. z. q̄libe. q. zo. ſic dic̄. (Pħs dicit in. 4. phy. ꝙ ſicut ſubintrante cubo ligneo in aquā opꝫ ꝙ cedat tñ de aqua vel aereita opꝫ ꝙ cederent dimēſiones ſeparate ſi vacuuꝫ poneret̄. Cū ergo glīa non tollat dimēſiones corporis. dico ꝙ corpus glioſuꝫ nō pōt nāliter eē in eodē loco cū alio corpore ꝑꝑ aliq̄; ꝓprietatē inditā.) Hec ille. Jtē. q. ſequenti ſic dic̄. (Duo corpora eē in eodē loco ꝓhibent̄ ꝑꝑ dimēſiones: q; mā corporalis ſm̄ dimenſiones diuidit̄: dimēſiones āt ſm̄ ſitū diſtinguunt̄. Deus autē qui eſt oīum cā ꝑma pōt ꝯſeruare effectū ineſſe ſine cauſis ꝑximis. Unī ſicut ꝯſeruat i ſacro altaris accidētia ſine ſubiecto: ita pōt ꝯſeruare diſtinctōēꝫ māe corporalis et dimenſionū in ea abſq; diuerſitate ſitus. Miraculoſe ergo pōt fieri ꝙ duo corpora ſint in eodē loco ⁊c̄.) Hec ille. Jtem ſuꝑ Boe. de trini. (Jn his inq̄t que apud nos ſūt que oēs eſſe corpora cōſitent̄ ad ſenſuꝫ videmus ꝙ adueniēte vno corpore ad aliquē locū aliud corpus ab illo expellit̄. vnde experimento pꝫ talia duo corpora in eodē loco eē non poſſe. Quidā aūt dicunt ꝙ nō ꝓhibētur duo hoꝝ corpora ad hoc ꝙ ſint ſil̄ ꝑꝑ corporeitateꝫ vel ꝑꝑ aliq̄d qđ ſit de rōne corporis inquantuꝫ corpus. Sic eñi ſequeret̄ oīa duo corpora ꝓhiberi ab hoc qđ ē eſſe ſil̄. ſ; dicunt ꝙ ꝓhibent̄ ab hoc ꝑꝑ corpulentiā ipſorum: ſed q̄cq̄d ſit illud qđ corpulentiā nomināt ſiue denſitas ſiue īpuritas vel corruptibilitas aliquoꝝ corporuꝫ vel ēt aliqua nā ſpālis nāe gīali corporeitatis ſuperaddita non pōt eſſe cā huius ꝓhibitionis. Jnuenitur eniꝫ duplex cōparatio corpoꝝ ad locū: vna ſm̄ quā ponit̄ in illo vel in illo determinato loco. et hec cōparatio ſequitur nām ſpālem huius vel illius corporis. ſicut ꝙ grauia ex nā grauitatis ſunt deorſuꝫ: leuia aūt ſurſuꝫ. Alia vō cōparatio eſt ſm̄ quā dr̄ eſſe ſimpl'r in loco. ⁊ hec cōparatio ſequit̄ corpus ex ipſa nā corporeitatis non ꝑꝑ aliud additū: zm̄ hoc eñi corpꝰ ē in loco qđ loco ſe cōmetit̄. Hoc aūt eſt ſcđꝫ ꝙ eſt dimēſionatuꝫ dimēſionibus eq̄libus ⁊ ſilibꝰ dimēſionibꝰ loci. Dimēſiones aūt inſunt cuilibet corpori ex ipſa corporeitate. Eſſe aūt plura corpora in eodē loco vel nō eſſe: non reſpicit locū determinatū: ſ; locū abſolute. Unī opꝫ ꝙ cā huius īpedimēti referat̄ ad nām corporeitatis: ex qua ꝯuenit oī corpori in q̄ntū eſt corpus ꝙ natū ſit eſſe in loco. et ſi vltima ſpera nō ſit in loco: hoc nō eſt niſi q; nihil pōt eſſe ex̄ ipſaꝫ: nō aūt ꝑꝑ defectū ꝑdicte aptitudinis. Et iō alij concedunt ſimpl'r ꝙ nulla duo corpora pñt eſſe in eodē loco. et rōnem huius referūt ad ꝑncipia mathe^ca^ que opꝫ ſaluari in oībus nālibus. vt dicit̄. z. celi. Sed hoc non videtur ꝯueniens: q; mathe^ca^ non ꝯtingit eſſe in loco niſi impropꝛie ⁊ ſilitudinarie: vt dr̄ primo de gñatione. ⁊ iō rō ꝑdicti īpedimenti nō eſt ſumenda ex ꝑncipijs mathematicis: ſ; ex ꝑncipijs nālibus q̄bus ꝓpꝛie locus debetur. Preterea rōnes mathe^ce^ non ſufficienter cōcludunt in mā iſta. ⁊ ſi enim mathe^ca^ ſaluent̄ in nālibus: tñ nālia addunt aliq̄d ſuper mathe^ca^. ſ. materiā ſenſibilē. Et ex hoc addito poteſt aſſignari ratio alicuius in nālibus: cuius ratio in mathematicis non poterit aſſignari. Jn mathematicis eñi non pōt aſſignari rō diuerſitatis harūꝫ duarū linearū niſi ꝓpter ſitū. Unī remota diuerſitate ſitus non remanet pluralitas linearū mathe^caꝝ^: ⁊ ſimil'r nec ſuperficieruꝫ aut corporū. ⁊ ꝑꝑ hoc non pōt eſſe vt corpora mathematica ſint plura ⁊ ſint ſil̄. ſil'r de lineis ⁊ ſuperficiebus. ſ; in corporibus nālibus poſſet aſſignari ab aduerſario alia rō diuerſitatis. ſ. ex mā ſenſibili ēt remota diuerſitate ſitus. ⁊ iō rō illa: que probat duo corpora mathe^ca^ nō eſſe ſil̄. non eſt ſufficiens ad ꝓbandum duo corpora nālia nō eſſe ſil̄. Et iō accipienda eſt via Auicen. qua vtitur in ſufficiētia ſua in tractatu per quē aſſignat cām ꝓhibitōis ꝑdicte ex ipſa nā corporeitatis per ꝑncipia nālia. Dicit enim ꝙ non pōt eſſe cā huius ꝓhibitionis niſi illud cui ꝑmo ⁊ per ſe ꝯuenit eſſe in loco. Hoc eſt eñi qđ natū eſt replere locū. Forme autē nō ꝯuenit eē in loco niſi per accidēs: quāuis aliq̄ forme ſint prin^a^ quo corpus inclinat̄ ad hunc vel illū locum. Sil'r nec mā per ſe conſiderata: q; ſic intelligit̄ preter oīa alia gñia. vt dr̄. 7. metha. vñ opꝫ ꝙ mā ſm̄ ꝙ ſubeſt ei qđ hꝫ primā cōparationē ad locū hoc ꝓhibeat. Comparatur aūt ad locū ſub dimenſionibus: ⁊ iō ex nā materie ſubiecte dimenſionibus prohibent̄ plura corpora eſſe in eodē loco. Opꝫ enim eſſe plura corpora in q̄bus nā corporeitatis inuenit̄ eſſe diuiſa: que quidē non diuidit̄ niſi diuiſione māe: cuius diuiſio cū ſit ſolū ſcđm dimēſiones reſpectu quoꝝ eſt ſitus: impoſe eſt hāc māꝫ eſſe diſtinctā ab illa niſi q̄ñ eſt diſtincta ſcđꝫ ſitū: quod non eſt q̄ñ duo corpora ponunt̄ in eodē loco. vñ ſequit̄ illa duo corpora eē vnū corpus: qđ eſt impoſe. Cū ergo mā dimēſionibus ſubiecta īuenit̄ in q̄buſcūq; corporibus: opꝫ quelibet duo corpora ꝓhiberi ex ipſa nā corporeitatis: ne ſint in eodeꝫ loco.) Hec ille. Et ſubdit in ſolōne ꝑmi arg. (Sic duobꝰ corporibꝰ in eodē loco poſitis pōt aliq̄ nālis cā inueniri diuerſitatis: ſic diuina virtus pōt ea q̄uis ſint vnita in ſitu in ſua diſtinctione ꝯſeruare. ſic miraculoſe duo corpora eſſe in eodem loco fieri pōt.) Hec ille. Ex q̄bus ſequunt̄. 6. primū eſt ꝙ nālis effectus corpꝛeitatis ⁊ corpꝛis ꝑhiſici eſt expellere aliud corpus de ſuo ꝓpꝛio loco ex ſuo aduētu ad locū illū. zm̄ eſt ꝙ diſtinctio corpoꝝ ꝑhiſicorū cauſat̄ ex diſtinctione dimenſionū vel ex diſtinctione māe per dimēſiones diſtincte. 3m̄ eſt ꝙ nāliter diſtinctio dimenſionū ſil̄ cauſat diſtinctionē corpoꝝ: ⁊ diſtributioneꝫ eoꝝ per diuerſa loca ⁊ ſitus exteriores. 4m̄ eſt ꝙ diuina virtute dimēſiones poſſunt ſuſpendi a ſcđo effectu: l; nō ſuſpēdant̄ a primo. 5m̄ eſt ꝙ in caſu nr̄o dimenſiones diſtinguunt duo corpora formalr̄: nō tanq̄; cā ſufficiens aut ꝑncipalis aut mō nāli: ſ; principalis cā efficiēs diſtinctiua: nō q̄deꝫ formalis nec māliſ: ſ; ſupplens inſufficientiā ꝑncipioꝝ formaliū ⁊ māliuꝫ: ⁊ conferens eis nouū moduꝫ eēndi ⁊ cauſandi eſt diuina virtus. 6m̄ eſt ꝙ deus pōt cōſeruare effectū ſecundariū cauſe formalis q̄ñ cā prima formalis nō ſufficit ad eius ꝯſeruatōēꝫ l; non poſſet cōſeruare primariū eius effectum ſine ſufficientia cāe formalis vt pꝫ in ꝓpoſito de duplici effectu dimenſionuꝫ: quoꝝ quilibet pōt dici formalis: l; ſcđs non ita propꝛie ſit formalis ſicut ꝑmus: ſ; poſſit dici effectus q̄ſi cauſe efficiētis. ¶ Ad zm̄ dr̄ ꝙ ſitus qui eſt dr̄ia q̄titatis vel illam circūloquit̄ eſt formale ⁊ eſſentiale diſtinctiuum quantitatis dimenſiue: nec per quācunq; potentiā partis vnius quātitatis poſſunt ab inuicē diſtingui ſine diuerſitate talis ſitus: nec vna quātitas ab alia: ſed ſitus q

Duplex cōparatio corporis ad locū.

Situs qui ē dr̄ia q̄titatis ē eēntiale diſtinctiuū dimenſionū. nō aūt ſitus qui eſt ꝑdicamentum.

nominat ſpāle predicamentū non eſt formale prin^m diſtinctiuū q̄titatū:ſed ꝯſequit̄ formale p̄n^m diſtinctiuū ſicut effectus cāʒ a qua tñ nō pōt nāliter ſeparari ſicut in ſili dicit Boe.de loco.vñ ſcūs Tho.ſuper Boetiū de trini.in.q.qua q̄rit. Utruʒ loci varietas aliqd faciat ad diuerſitatē ſ₃ numerū ſic dicit.(Diuerſitas ſcōʒ numerū cauſat̄ ex diuiſione māe ſub dimenſionib⁹ exiſtētis. Ipſa etiaʒ materia ſm ꝙ ſub dimenſionibus exiſtit ꝓhibet duo corpora eē in eodē loco:inquātū opʒ duorū corpoꝝ diſtinctas eſſe mās ſcōm ſitū. Et ſic pʒ ꝙ ex eadē cauſat̄ diuerſitas ſm numerū ex quo cauſat̄ diuerſitas locoꝝ in diuerſis corporibus. Et iō ipſa diuerſitas locoꝝ in ſe ꝯſiderata eſt ſignū diuerſitatis ſm numerū ſicut eſt de alijs actibus ꝑter dimēſiones ꝑmas itermīnatas. Sʒ ſi diuerſitas loci ꝯſideret̄ ſm cāʒ ſuā:ſic planū eſt ꝙ diuerſitas loci eſt cā diuerſitatis ſcōʒ numeꝝ. ꝛ iō Boeti.ait ꝙ varietas accidentiū facit diuerſitateʒ ſcōʒ numeꝝ:q2 oībus alijs remotis in locoꝝ diuerſitate hoc ineuitabilr verificari ꝯſtituit:q2.ſ.nullū aliud accidentiū q̄ exterius apparēt in re cōpleta:eſt ita propinquū ad cāim diuerſitatis ſcōʒ numeꝝ ſicut diuerſitas locorū.) Hec ille. Et ſicut ipſe dicit de loco:idēm eſt de ſitu qui eſt ordo partiū in loco. Talis enī ſitus nō eſt formale diſtictiuū q̄titatis: niſi q̄tū ad ſuā cāʒ q̄ eſt ſitus q̄ ē dn̄a q̄titatis:ex illo enī ſitu itrinſeco cauſat̄ ſit⁹ exterior:ꝛ iō nō oīno accidētalr aut caſualr ſe hʒ ad diſtinctionē q̄titatū. Nā eius vnitas vel diſtinctio eſt nāle ſignū vnitatis vel diſtinctiōis q̄titatis rōne ꝑdicta. Pōt tñ ſolus deus ꝯſeruare diſtinctos ſitus iteriores ꝛ diſtinctas q̄titates ſine diſtinctōe ſitus exterioris vel loci:q2 pōt ſuſpēdere cāʒ a ſuo effectu vt dictū fuit. Et iō ſimul tas ſitus exterioris cū pluralitate interioris miraculoſa eſt:q2 ſitus interior nō eſt natus diſtinguere quātitates ad inuicē niſi ſil' diſtinguat eas ſcōʒ ſitū exteriorē. De h̄ ſcūs Tho.primo q̄libet.q.21.ſic dicit.(Sicut eſt diſtinctio diuerſaꝝ partiū vnius corpis ſcōm diuerſas partes vnius loci ꝑ dimēſiones:ita ꝑꝑ dimēſiones diuerſa corpora diſtinguunt̄ ſcōʒ diuerſa loca ꝛc̄.) vt ꝑus allegatū eſt in rñſionibus ad Durandū. ❡ Ad 3^m pʒ ſolutio per ꝑdicta:ꝯcludit enī ꝙ ſit⁹ exterior nō eſt cā effectiua nec formalis diſtinctiōis ſi ſcōm ſe accipiat̄: ſʒ ſi accipiatur ſcōm primā cām ſuā ꝛ radicē ſic diſtinguit quātitates. ❡ Ad 4.^m dicit̄ ꝙ diuerſa vbi exiſtia in diuerſis corporibus ſubiectiue reſpectu eiuſdē termini.ſ.loci nāliter repugnant ꝛ incōpoſſibilitatē hñt rōne incōpoſſibilitatis ſuaꝝ cāꝝ:quaꝝ vna aliā excludit.ſ.diuiſio diuiſionē. Et cū dicit arguēs ꝙ duo reſpectus extrinſecus aduenientes ſūt cōpoſſibiles reſpectu vnius termini ꝛc̄. Dr̄ ꝙ h̄ eſt verū qñ neuter illoꝝ totaliter adequat terminū:vt pʒ in exēplis per eū adductis:ſecus eſt qñ alter illorum adequat ꝛ cōprehēdit ſuū terminū ſicut eſt in ꝓpoſito: q2 corpus locatū nāliter adequat ſuū ꝓpriū locū ꝛ ecōuerſo:ꝛ iō nāliter impoſſe eſt duo corpora ſil' eē in eodē loco: vl' duo vbi eē ſil' reſpectu eiuſdē termini.ſ.loci. Illud autē qō dicit de incōpoſſibilitate q̄ti ad q̄tū exiſti in eodē loco ꝛc̄. Cōcedit ſilitudo vt pʒ multiplr ꝑ ꝑdicta: q2 in tali miraclo q̄titates dimēſiua priuat̄ ſuo ꝓprio effectu q̄ eſt excludere aliā dimēſionē:ꝛ cum hoc nouū modū cauſandi diſtinctōeʒ q̄ti a q̄to.ſ.ſine diſtinctione ſitus exterioris. ❡ Ad arg^a vltio inducta ꝯ ꝯnē pʒ rñſio per ꝑdicta. vñ ad p̄^m qō ſumit̄ ex dictis Boetij de trini.ſatis oñſuʒ eſt quō vnitas vel varietas locorū ſe hēat ad vnitatē vel diſtinctionē corpoꝝ. ❡ Ad 2^m dr̄ ꝙ incompoſſibilitas duoꝝ corpoꝝ ad ſil' exiſtendū in eodē loco nō eſt effectus formalis q̄titatis:ſʒ effectus.q.cāe. efficientis. vel ſi ſit effectus formalis:nō tñ ꝑmarius ſed ſecūdarius vt dictū eſt. Tales āt effectus pōt deus ſuſpēdere a ſuis cauſis vel tales cāe a talib⁹ effectibus:cū poſſit ſuſpendere albedinē ab actu albandi ſubm ſuū p̄n^le vt pʒ in euchariſtia qō eſt maius. ❡ Ad cōfirmationē negat̄ ſilitudo ibidē poſita:q2 alteri⁹ modi eſt repugnātia duoꝝ corpoꝝ ad ſil' exiſtendū in eodē loco ꝛ duorū ꝯtrarioꝝ ad ſil' informandū idē ſubm:q2 ꝑma eſt.q.duaꝝ cāꝝ efficientiū. 2° eſt.q.duaꝝ cāꝝ formaliū. Deus autē pōt ſuſpendere effectū cāe efficientis:non āt cāe formalis potiſſime effectū primariū ꝛ mere formalē quē cauſat in ꝓprio ſubiecto qō non eſt in ꝓpoſito. ❡ Ad 3^m rñdetur ſicut ad ſcōʒ:q2 duo corpa eē in eodē loco nō eſt repugnantis mere formalis: ſʒ cauſe efficientis. ❡ Ad 4^m dr̄ ꝙ duo indiuiſibilia in ꝯtinuo nō pñt eſſe imediata. vt hr̄.6.phy. Pñt tñ eſſe ſil' ſicut pʒ.4.phy. de ſuperficie locantis ꝛ locati. Et vlterius ſilitudo illa nō eſt ad ꝓpoſitū:q2 indiuiſibilia nō ſunt ꝓprie in loco ſicut ſūt corpora. ❡ Ad 5^m rñdet btūs Tho.diſ.44.q.2.arti.2.q.3.in ſolone ſecūdi. vbi ſic dic̄.(Suppoſita diſtinctiōe ſubiecti ſine diſtinctiōe ſitus ex diuino miraculo itelligētur diuerſe linee que nō diſtant ſitu ꝑꝑ diuerſitatē ſubiecti:ꝛ ſilr diuerſa puncta. Et ſic due linee deſignate in duobus corporib⁹ que ſūt in eodē loco trahunt̄ a diuerſis punctis ad diuerſa pūcta: vt nō accipiamus punctuʒ ſignatū in loco:ſʒ in ipſo corpore locato:q2 linea nō trahitur niſi a puncto qō eſt terminus eius ꝛc̄.) Hec ille. ❡ Ad arg^m pro ꝯne reſpōdet ſcūs Tho.d.ꝙ corpus xp̄i non habuit ex dote ſubtilitatis ꝙ poſſit eſſe cū alio corpore in eodē loco:ſʒ hoc factū eſt virtute diuinitatis poſt reſurrectiōeʒ ſicut in natiuitate. vñ Greg.in homel.d.ꝙ illud corpus dñi itrauit ad diſcipulos ianuis clauſis qō ad humanos oculos ꝑ natiuitatē ſuā clauſo exijt vtero vginis. vñ nō opʒ ꝙ rōne ſubtilitatis h̄ ꝯueniat corporibus glorioſis. Hec ille. Et hec de q̄ōne ſufficiant. De qua benedictus deus. Amen.

Diſtin. XLIIII.

❡ Utrū aīa ſeparata poſſit pati ab igne corpeo. Qō. II.

Vlterius circa diſtinctioneʒ quadrageſimāquartā queritur vtrū aīa ſepata poſſit pati ab igne corporeo. Et arguit̄ ꝙ nō:q2 oē qō patit̄ recipit aliqd ab agēte. ſi ergo aīa patiat̄ ab igne corpeo: opʒ ꝙ aliqd ab eo recipiat:ſʒ oē qō recipit̄ in aliquo eſt in eo ꝑ modū recipientis. ergo qō recipit̄ ab igne in aīa non eſt in eo materialiter ſed ſpiritualiter:ſed forme rerum in aīa ſpūaliter exiſtentes ſunt perfectiones illius. ergo ſi ponatur ꝙ aīa patiatur ab igne corporeo: hoc non erit in eius penam:ſed magis in eius perfectionē.

In oppoſituʒ arguit̄:q2 eadem rō eſt de aīabus ſeparatis ꝛ de oībus ꝙ ab igne pati poſſint:ſed oēs ab igne corporeo patiunt̄:cum puniant̄ ab illo igne a quo corpora dānatoꝝ poſt reſurrectionem patientur:quē oportet eſſe corporeum. ergo aīe ſeparate ab igne corporeo pati poſſunt.

In hac q̄ōne erūt tres arti^li. In p̄ ponet̄ ꝯnes. In 2° obiectiōes. In 3° ſolones.

Quantū ad p̄^m articulū ſit p̄^a ꝯ. Ignis iferni affliget corpa dānatoꝝ:non tñ alterabit ea a ſua nāli q̄litate. Hāc ꝯnē ponit ſcūs Tho.p̄ti diſ.q.3.ar.1.in ſolone.3.q. vbi ſic dic̄.(Prin^l' cā q̄re corpa dānatoꝝ ab igne nō ꝯſumenť erit diuina iuſtitia q̄ eoꝝ corpora ad penā ꝑpetuā ſunt addicta:ſʒ diuine iuſtitie ſeruit etiā nālis diſpoſitio ex pte corpis patientis ꝛ ex pte agentiū ꝛc̄. put allegatū fuit in.q.de impaſſibilitate beatoꝝ

rñdendo

ridendo ad arg^m Scoti z^o loco [illegible] ibidē in ſolone tertij argumēti ſic dicit [illegible] qꝛ corpa dānatoꝝ ab igne īferni p ali[illegible] nō ledunꝰ ꝙ pꝑ h̄ ab igne nō affligenꝰ [illegible] ſolū eſt natū delectare vel affligere ſenſu[illegible] actiōe nāe cōfortādo vel corrūpēdo [illegible] agit actiōe ſpūali:qꝛ qꝛ ſenſibile eſt i [illegible] ad ſentiētē delectat:cōrio āt qꝛ ſic h̄z in ſup[illegible] defectu: vñ ēt colores medij delectāt: ⁊ voce[illegible] nātes offendūt auditū.) Hec ille. Jtē 4° ʒ [illegible] dicit.(Forte aūt alicui pōt impoſſe videri ꝙ m[illegible] corpa ſint paſſibilia:non tñ corruptibilia: cū oīs p[illegible] magis facta abijciat a ſubā: videmus.n.ꝙ ſi corp^o in igne pmaneat finalr̄ ꝯſumeꝰ:dolor ēt ſi ſit nimis tenſus aīaȝ a corpe ſeparat:ſꝫ h̄ totū accidit ſuppoſita trāſmutabilitate māe de forma in formā:corp^o aūt hu manū poſt reſurrectionē nō erit trāſmutabile de for^a in formā:neq; in bonis neqȝ in malis:qꝛ in vtriſq; tota liter pficieꝰ ab aīa quātū ad eē nature:ita vt iā non ſit poſſibile hāc formā a tali corpe remoueri neqȝ aliā in troduci:diuina vtute corp^o aīe tali ſubijciēte: vñ ⁊ po^a que eſt i mā pria ad oēm formā in corpe hūano rema nebit quodāmō ligata p vtutē aīe ne poſſit in actū alte rius forme reduci:ſꝫ qꝛ corpora dānatoꝝ quātū ad ali quas ꝯditōes nō erūt aīe totalr̄ ſubiecta:affligenꝰ ſm̄ ſenſum a ꝯrietate ſenſibiliū:affligenꝰ.n.ab igne corpo reo inquātū q̄litas ignis pp ſui excellētiā ꝯriaꝰ eq̄lita ti ꝯplexiōis ⁊ armonie q̄ eſt ſenſui cōnālis: ſꝫ eā ſolueꝰ nō poſſit:nō tñ talis afflictio aīaȝ a corpe poterit ſepa rare:cū corp^o ſub eadē forma ſemp neceſſe ſit remane re.) Hec ille. Ex qbus pōt formari rō pro vtraqȝ parte ꝯnis. Pro pria ſigdē.ſ.ꝙ ignis affliget corpa dānatoꝝ arguiꝰ ſic. Tāgibile in pportionatū armonie tact^o ap proximatū ſenſui ⁊ corpi nō oīo ſubo dñio aīe natū eſt affligere ſenſuȝ:ſꝫ ignis inferni taliter ſe hēbit ad cor pora dānatoꝝ ⁊ tactū illoꝝ.g̃ affliget ea. Pro ſcda pte arguiꝰ ſic. Ceſſante prio motu ceſſabit oīs motus cōpo rū alteratiu^o a ſua nāli diſpōne:ſꝫ poſt reſurrectionem ceſſabit pm^o motus.ſ.q eſt primi mobilis.igr̄ ⁊c. ¶ z^a ꝯ. Aīa ſeparata pōt pati ⁊ affligi ab igne corpeo. Hanc ꝯnē pbat ſctūs Tho. pſtū diſ.q.3.ar.3.in ſolone.3.q.dic enim ſic.(Suppoſito ꝙ ignis inferni ſit ver^o ignis cor poreus oȝ dicere ꝙ aīa ab igne corpeo penas patiaꝰ:cū dñs illū ignē diabolo ⁊ angelis ei^o patū eē dicat Mat th.25.q icorporei ſūt ſicut ⁊ aīa:ſꝫ qūo pati poſſit mul tipliciter aſſignaꝰ. Quidā.n.dixerūt ꝙ h̄ ipꝫ qđ ē ignē videre:ſit aīe ab igne pati: vñ Gre.l.4.dial.dicit. Jgnē eoipſo patiꝰ aīa quo videt:ſꝫ iſtud nō vꝛ ſufficere:qꝛ qđ libet viſum ex hoc ꝙ vꝛ eſt pfectio vidētis: vñ nō pt in ei^o penā cedere inquātū viſū eſt:ſꝫ qñqȝ inquātū eſt pu nitiuū vel ꝯtriſtās:vel p accñs inquātū.ſ.appꝑhēdiꝰ vt nociuū: vñ oȝ ꝙ pter h̄ ꝙ aīa illū ignē videt ſit aliq̄ cō paratio aīe ad ignē:ſꝫ quā ignis aīe noceat: vñ alij dixe rūt ꝙ q̄uis ignis corpeus nō poſſit aīaȝ exurere: tñ aīa apprehēdit ipſaȝ vt nociuū ſibi:⁊ ad talē apprehēſionē afficiꝰ timore ⁊ dolore: vt in eis impleaꝰ qđ dꝛ. Trepi dauerūt timore vbi nō erat timor: vñ Gre.4.dial.dic. ꝙ aīa qꝛ cremari ſe ꝯſpicit cruciaꝰ:ſꝫ h̄ iterꝫ nō vꝛ ſuf ficere. qꝛ ſm̄ h̄ paſſio aīe nō eēt ſm̄ rei veritatē: ſꝫ tm̄ ſm̄ apparētiā:q̄uis.n.poſſit eē vera paſſio triſtitie vel doloꝝ ex aliq̄ falſa imaginatiōe vt Aug.dicit.3. ſup ge ne.ad lraȝ:tñ non pōt dici ꝙ ſm̄ illā paſſionē ve patia tur a re:ſꝫ a ſſimitudine rei quā ꝯcipit: ⁊ iterum iſte mo dus paſſiōis magis recederet a reali paſſione q̄ ille q ponit p imaginarias viſiōes:cū ille dicaꝰ eē per veras

[illegible]ginatōes reꝝ:quas anima ſecū defert. Jlle aūt per [illegible]as ꝯceptiōes quas aīa errās fingit: ⁊ iterū nō eſt pro [illegible]bile ꝙ aīe ſeparate vel demones:que ſubtilitate īge [illegible] pollēt putarēt ignē corporeū poſſe ſibi nocere: ſi ab [illegible] nullatem^o grauarenꝰ: vñ alij dicūt ꝙ oȝ ponere aīaȝ [illegible] realr̄ ab igne corporeo pati. vñ ēt Greg.in.4.dial. dicit. Colligere ex dictis euāgelicis poſſum^o:ꝙ incēdiū [illegible] nō ſolū vidēdo.ſꝫ ēt expiēdo patiaꝰ:ſꝫ hec tali mō [illegible] ponit:dicūt.n.ꝙ ignis ille corpore^o ꝯſiderari pt du [illegible].vno mō ſm̄ ꝙ eſt res q̄dā corpea: ⁊ h̄ mō nō hēbꝫ [illegible] in aīam poſſit agere. Alio modo ſm̄ ꝙ eſt inſtrumē [illegible] diuine iuſtitie vindicātis. Hoc.n.diuine iuſticie or [illegible] vt anima que peccando rebus corporalibus [illegible]dit:etiam in pena ſubdaꝰ:inſtrumentū autē [illegible]m agit in virtute ꝓprie nature:ſed etiaȝ in vir [illegible]lis agentis: ⁊ ita non eſt inconueniens ſi il [illegible] agat in vi principalis agentis in ſpiritum [illegible] demonis:per modum etiaȝ quo de ſacra men[illegible] eſt:ꝙ aīam ſanctificāt:ſed iſtud etiam non v[illegible] ſufficere:quia omne inſtrumētuȝ in illud circa qđ inſtrumētaliter opaꝰ:hēbꝫ ꝓpriā actionē ſibi cōnālē:⁊ nō ſolum illā actionē ſm̄ quaȝ agit in virtute pncipalis agētis:imo exercēdo ꝓpriā actionē oȝ ꝙ effi ciat hāc ſecūdā ſicut aq̄ lauādo corp^o in baptiſmo ſan ctificat aīam: ⁊ ſerra ſecādo lignū pducit ad formā do mus: vñ oȝ dare igni aliquā actionē in aīaȝ que ſit ꝯnā lis ad hoc ꝙ ſit inſtrumentum diuine iuſtitie peccata vindicātis. Et ideo dicendū eſt ꝙ corpus in ſpiritū nā liter agere nō pōt:nec ei aliquo modo obeſſe: vel ipſuȝ grauare:niſi ſm̄ ꝙ aliquo modo vniꝰ corpi.ſic.n.inue nimus ꝙ corp^o qđ corrūpiꝰ aggrauat aīam Sapie.9. Spiritus aūt vniꝰ corpori dupl'r. vno^o vt forma māe vt ex ipſis fiat vnū ſimplr̄: ⁊ ſic ſpūs vnitus corpi: ⁊ viui ficat corp^o: ⁊ a corpe aliq̄liter aggrauaꝰ:ſic aūt ſpūs ho minis vel demonis igni corporeo nō vniꝰ: alio mō ſicꝰ mouēs mobili vł ſicut locatū loco: eo mō quo incorru ptibilia ſunt in loco: ⁊ ſm̄ h̄ ſpūs incorporei creati lo co diffinianꝰ:ita exiſtēs in vno loco ꝙ nō in alio. Quis aūt res corpea ex ſua nā hēat ꝙ ſpūm incorporeū loco diffiniat:nō tñ hꝫ ex nā ſua ꝙ ſpūȝ icorporeū loco dif finitū detineat vt ita alligeꝰ illi loco ꝙ ad alia diuerte re nō poſſit:cū ſpūs nō ſit in loco nāliter:ita ꝙ loco ſub daꝰ:ſꝫ ſup h̄ addiꝰ igni corpeo inquātum eſt inſtrumē tum diuine iuſticie vindicātis ꝙ ſic detineat ſpiritum: ⁊ ita efficitur ei penalis retardans eum ab executione ꝓprie volūtatis ne.ſ.poſſit operari vbi vult: ⁊ ſecundū ꝙ vult: ⁊ hunc modum ponit Greg.4.dial. Exponens enim qūo anima incēdiū experiēdo patiatur ſic dicit. Dum veritas peccatorem diuitem cruciari phibet: quis ſapiens animas reproboꝝ teneri in ignib^o neget. ⁊ hoc etiam Julianus dixit vt in littera magiſter dicit. Si vinctus hoīs ſpiritus in corpore^o tenetur in corpore. cur nō etiam poſt mortem corporeo igne teneatur: Au gu.etiam.21.de ciuitate dei dicit:ꝙ ſicut anima in ho minis conditiōe coniūgitur corpori : vt dans ei vitam q̄uis illud ſit ſpūale: ⁊ hoc corporale: ⁊ ex illa cōiūctio ne concipit vehementem amorem ad corpus:ſic ligaꝰ igni vt accipiens ab eo penam: ⁊ ex illa cōiūctione con cipit horrorē.oportet ergo omnes pdictos modos colli gere in vnum vt perfecte videatur qūo anima ab igne corporeo patiatur: vt.ſ.dicamus:ꝙ ignis ſcđm naturā ſuam habet ꝙ ſpūs incorporeus ei coniungi poſſit: vt loco locatum:ſed inquātum eſt inſtrumentum diuine iuſtitie habet vt ipſum quodāmodo teneat alligatum ⁊ in hoc veraciter ignis ille eſt ſpiritui noxi^o: ⁊ ſic aīa

ignē vt nociuū ſibi vidēs ab igne cruciaꝛ: vñ Gre. in. 4. dial. oīa ꝑ ordinē tāgit vt ex ꝑmiſſis et⁹ auctoritatibus pꝫ.) Hec ille. Similia dicit q̄lꝫ 2°. q. 13. (Pati ingt mł tiplr dr: vno⁹ pati cōiter dictū idē eſt qḋ recipe: ſm ꝙ ſentire ⁊ itelligere eſt quoddā pati: ⁊ h̄ mō aīa ꝯiūcta corpi patiꝛ a reb⁹ corpeis ſentiēdo ⁊ intelligēdo: ſꝫ an ſeparata a corpe poſſit h̄ mō a reb⁹ corporeis pati: altercatus qōnis eſt ꝑꝑ quoſdā q dicūt: ꝙ aīa ſeparata a corpore: ⁊ ēt angelus pōt accipe cognitionē a reb⁹ ſenſibilibus. ſed ſi etiā hec opinio eſſet vera: tñ pati ſentiēdo vł intelligēdo eſt perfici nō puniri: niſi forte ꝑ accñs iquātū illud qḋ ſentitur vel intelligiꝛ repugnat volūtati: ſꝫ ipſum ſentire ſm ſe ꝯſideratū penale nō eſt: alio modo dr pati ꝓprie loquēdo ſm ꝯrietatē agētis ad patiēs prout. ſ. pati dicimur: cū aliqd nobis adueniat qḋ ē cōtrarium nature vel volūtati noſtre: ⁊ ſꝫ hoc iſto modo ⁊ triſtitia paſſiones dicunꝛ. Et hec qdē paſſio dupl̄r ēē pōt: vno modo ꝑ receptionem forme ꝯrie: ſicut aqua patiꝛ ab igne inquātum caleſit: ⁊ per ꝯñs diminuitur eius qualitas naturalis: ⁊ hoc modo aīa ſeparata nō pt pati ab igne corporeo: qꝛ nec caleſieri pōt: nec deſiccari nec ſm formā: aut qualitatē q̄cunqꝫ ignis corporei immutari. Alio modo dr pati omne illud qḋ quocūqꝫ mō impediꝛ a ſuo ꝓpo ipetu vel inclinatiōe: ſicut ſi dicamus lapidē deſcēdētē pati cū ipediꝛ ne deorſū pueniat ⁊ ſicut dicimus hoīem pati cū detineꝛ vel ligaꝛ ne vadat quo vult: ⁊ ita ꝑ modū alligatiōis cuiuſdā aīa patitur ab igne corporeo. vt Aug. dicit. 21. de ciuitate dei: nō enim hoc eſt ꝯ naturā ſpūs corpi alligari: cū videam⁹ aīam naturaliter alligari corpi ad viuificādū ipm. Demones ēt ꝑ nigromātiā ꝑtāte ſupiorū demonū alligātur aliquib⁹ imaginib⁹ vel aliqbus alys reb⁹. vñ multo magis poſſunt ſpūs alligari diuina virtute igni corporeo: nō vt dent vitā: ſꝫ vt accipiāt penā. vt Aug. dicit. Sed qꝛ qḋ eſt minoris virtutis nō pōt ſua vtute ligare illḋ qḋ eſt maioris virtutis: inde eſt ꝙ nullū corp⁹ pōt ligare ſpūm qui eſt maioris virtutis: niſi aliqua ſupiori virtute: ⁊ ꝑꝑ hoc dr ꝙ ignis corporeus agit in aīam ſeparatā nō ꝓpria virtute: ſed inquātū eſt inſtrm̄ diuine iuſtitie vindicātis.) Hec ille. Sil̄r dicit 3°. quolibet. q. 23. ⁊. 4. ꝯ gentī. cap. 90. Ex quibus pōt formari talis rō pro ꝯne. Quicqd impediꝛ a ſuo ꝓprio motu vel iclinatione ab aliquo: patiꝛ ab illo: ſed aīa ſeparata impediꝛ ꝑ ignē corporeū a ſua ꝓpa inclinatiōe. ḡ ⁊c. ¶ Tertia ꝯclo. Priuatio diuine viſionis eſt pncipalis pena dānatoꝝ. Hāc ponit. S. T. in multis locis: nā in qōnibus de aīa. q. 21. ſic dicꝛ. (Maxia ḡ afflictio dānatoꝝ erit ex eo ꝙ ſepabūtur a deo: 2° vo ex hoc ꝙ rebus corpalib⁹ ſubdenꝛ ⁊ in infimo ⁊ abiectiſſimo loco icludēꝛ.) Hec ille. Itē 3° ꝯ gentiles ca. 141. (De rōne pene ingt eſt ꝙ ſit malū ꝯrīū volūtati: malū aūt eſt ꝑuatio boni: vñ oꝫ ꝙ ſm diām ⁊ ordinē bonorum ſit etiā dīa ⁊ ordo penaꝝ. Eſt aūt ſūmū bonū hoīs felicitas: que eſt vltimus finis eius. q̄to ergo aliqd eſt huic fini ꝓpinqui⁹: tanto ꝑeminet itra hoīs bonū. Huic aūt ꝓpingſſimū eſt virtus: ⁊ ſiqd aliud qḋ ad bonā opationē hoīem pficiat q̄

Ordo iter penas dānatoꝝ

ꝑuenit ad btitudinē: cō ſeqtur aūt ⁊ debita diſpō rōnis ⁊ viriū ſubiectaꝝ: poſt hoc aūt ⁊ corpis incolumitas: que neceſſaria eſt ad expeditā opationē: demū aūt ea que exterius ſunt: quibus quaſi adminiculantibus vtimur ad virtutē: erit ḡ maxima pena hoīem a btitudine excludi: poſt hāc aūt virtute ꝑuari ⁊ ꝑfectione quacunqꝫ nālium virtutum aīe ad bene agendum. De hinc aūt nāliū potētiaꝝ anime deordinatio: poſt hoc aūt corpis nocumētū demū aūt exterioꝝ bonoꝝ ſublatio.) Hec ille. Et ſil̄r dicit in multis alys locis. Ex qbus pōt formari talis ratio pro ꝯcluſione: illa pena eſt maxima pena dānatorū per quam priuatur vltimo fine ſumme deſideratorū: ſꝫ priuari diuina viſione ⁊ fruitione eſt hmōi. ergo ⁊c. Et in hoc primus articulus terminatur.

Cōtra hāc ꝯclonē arguit Duran. d. 44. q. 10.

Quantum ad 2ᵐ articulū arguēdū eſt ꝯ ꝯnes. Et quidem contra primam arguit Durādus: ⁊ primo ꝯ ꝯnē in ſe ⁊ arguit primo ſic. Illud quod nihil reale abycit: ſed ſolū ponit illud qḋ eſt nature conueniens: non affligit: nec inducit veraꝫ paſſionē que ſit vere afflictiua: ſed per ſpiritualem imutationeꝫ nihil reale abycitur: ſed ſolum ponitur illud qḋ eſt nature cōueniens: qꝛ talis receptio eſt perfectio ſenſuum. ergo per talem imutationē nihil affligiꝛ: nec talis receptio eſt paſſio vere afflictiua: vtraqꝫ premiſſarum de ſe patet. ¶ 2° ſic. Per illḋ qḋ eſt cōe beatis ⁊ dānatis nō pōt poni afflictio dānatoꝝ: ſed ſpiritualis immutatio ſenſuum a ſenſibilibus eſt cōis beatis ⁊ dānatis: ergo per illam non poteſt poni afflictio dānatorum. maior patet: qꝛ poſita cauſa cōmuni ponitur effectus cōis: ⁊ iō ſi cauſa afflictionis eſſet i beatis ⁊ dānatis: ſequitur ꝙ afflictio ſimiliter eſſet eis cōis: quod non eſt veruꝫ: minor ſimiliter patet de ſe: qꝛ ſenſus beatorum immutabuntur ſimpliciter a ſenſibilibus ſicut ſenſus dānatorū: alioqn non cognoſcerent ſenſibilia: que damnati cognoſcunt. ſi aūt dicatur ꝙ beati apprehendent ignem ſeu imutabunꝛ ſicut dānati ab illo: non tamen apprehendunt ipm vt nociuū vel leſiuū q̄ō dānati ipm apprehendent. Cōtra: qꝛ aut ille ignis erit in corporib⁹ dānatorum leſiuus: aut non: ſi non: ⁊ tu dicis ꝙ apprehendent eum vt leſiuum. ergo iſta apprehenſio erit falſa: ⁊ ſic non affligentur ſm veritatem ab igne: ſed ſoluꝫ ex ſua falſa apprehenſione ſeu eſtimatione: qḋ eſt incōueniens: ⁊ iterum vnde inerit dānatis illa falſa eſtimatio ꝙ iudicent illum ignem vt eis nociuum: ſi in veritate non ſit eis nociuus: non poteſt dici ꝙ a deo: qꝛ de⁹ nulli imittit falſum iudicium: ſicut nec ꝑuerſum appetituꝫ: nec ex ſeipſis: quia dānati poſt reſurrectiōeꝫ erūt eque perfecti ſeu perfectiores ſicut nunc ſunt: ⁊ ideo ſicut nūc pñt recte iudicare d̄ igne. vtrū ſit eis nociu⁹: vł non: ita tunc poterunt: vt videtur. Et iterum quicquid ſit de alys ſenſibilib⁹ aliorum ſenſuū: ⁊ maxime viſus ꝙ poſſint imutare ſenſuꝫ intēſionaliter ſine reali ⁊ naturali imutatione. qḋ tamen non oēs concedūt: ſenſibilia tamen tactus: ⁊ maxime calor non videꝛ imutare ſenſum tactus niſi naturali mutatione: vel ſaltē non ſine ea: calor enim nō vr̄ in medio vel organo cauſare niſi calorem: vel ſi cauſet aliqd aliud: non tamen ſine calore: propter quod nō bene apparet q̄ō calor ignis poſſit ſenſum tactus immutare ſpūaliter: ⁊ non naturaliter. Si vero ille ignis ſit eis vere leſiuus habetur ꝓpoſitum. ſ. ꝙ dānati affligentur vera paſſione naturali ab igne illata: quod pꝫ ſic: obiectum tempore vel nā precedit actum potentie: ſed ignis vt vere leſiuus: immo vt actu ledens eſt obiectum actualis apprehenſionis vel actualis afflictionis ſequentis in dānatis. ergo pri⁹ tēpore vel ſaltē natura ignis ledit corpora dānatoruꝫ q̄ apprehendatur: ⁊ q̄ ſequatur dolor in eis: ſed illa leſio ex quo precedit omnem immutationē ſpiritualem nō poteſt eſſe niſi ꝑ mutationem realē ⁊ naturaleꝫ. quare ⁊c. Sic ergo patet ꝙ dolor ſenſibilis qualis ponitur in dānatis non pōt cauſari per ſolā imutationē ſpiritualē ſeu intēſionalēꝫ ꝙ dicꝛ ꝙ ſenſibilia ꝓportionata delectāt: improportionata vero offendunt: dato ꝙ nō immutent imutatione naturali: vt colores ⁊ ſoni: nō valꝫ: qꝛ quātis

qꝛ quālꝫ triſtitia poſſit cauſari ex oībꝰ illis que nobis nolētibus accidūt. vt oñdit Aug.14.de ciuitate dei. dolor tñ ſenſibilis ſm eūdē non eſt niſi ex leſione carnis ꝓueniēs:ꝓdicta ĝ ſenſibilia quātūcūq̄ iꝓportionata cāre poſſent triſtitiā ſeu diſplicētiā:ſꝫ dolorē ſenſibilē nihil pōt cāre niſi ꝙ corpꝰ imutat realr. ¶ 2° ꝑncipalr arguit ↄ̄ ꝓbationē ↄ̄nis:qua dr̄:ꝙ qꝛ celū ꝑ motū ſuū eſt primū alterās:iō ceſſante motu celi ceſſabit oīs alteratio:illud enī nō pt teneri ſaltē piſiꝰ:cū ſit articulꝰ cōdēnatus. Dicit.n.articulꝰ:ꝙ dicere ꝙ ceſſante motu celi ſi ignis eēt iuxta ſtupā nō cōbureret illā: error. Jtem illa rō vr̄ repugnare poſitioni:qꝛ ꝑmū alterās eſt cauſa oīs alteratiōis:ꝛ nō cuiuſdā tm̄. ſi ĝ ꝑ ceſſationē motꝰ celi tāq̄ ꝑmi alterātis ceſſent alie alteratiōes oꝫ dicere ꝙ oēs ceſſent: ꝛ nō q̄dā ſic:ꝛ q̄dā nō. qḋ eſt ↄ̄ eos qui dicūt ꝙ ceſſabit actio nālis:nō aūt intenſionalis. Jtē. qꝛ iſta diſtinctio alterationū ſeu paſſionū eſt ſatis dubia: qꝛ oīs alteratio quā facit ſenſibile in mediū vel in ſenſum vr̄ eē nālis ꝛ realis:nālis gdē. qꝛ eſt ex ꝑncipiis nālibus nālr agētibus; realis vero:qꝛ ꝑ eā ſit ꝛ realis forma in ſuſceptiuo:que hꝫ totū ſuū eē circūſcripta oī operatiōe aīe. Uerū eſt ꝙ imutatio taliū ſenſibiliū nō corrūpit aliqḋ per ſe:ſꝫ ſolū illa que ſunt a ſenſibilibꝰ tactꝰ: qꝛ ↄ̄ſiſtētia corpis ꝑ ſe depēdet ex qualitatibꝰ tāgibilibus ꝛ nō ex aliis ſenſibilibus:ideo imutationes q̄litatū tāgibiliū ptīt ꝑ ſe ꝑtinere ad corruptionē corpis:nō aūt ille que ſūt ab aliis:ꝓp h̄ tñ nō dꝫ dici ꝙ imutatio que ſit a qualitatibꝰ tāgibilibꝰ ſit realis ꝛ nālis: illa vo que ſit ab aliis ſenſibilibus nō ſit realis ꝛ nālis:ſꝫ ſolū intēſionalis:oēs.n.ſūt reales ꝛ nāles; ꝛ eq̄liter dependēt a primo alterāte:ꝛ ideo ſi imutatio alioꝝ ſenſibiliū puta coloꝝ ꝛ ſoni poſſunt eē ceſſante motu celi: eadē rōne poterit eē imutatio nālis ſm qualitates tangibiles. Jtē nullo modo vr̄ ꝙ celū rōne ſui motus localis ſit cā alicuiꝰ alteratiōis:nec illius que eſt ab illo immediate:nec cuiuſcūq̄ alteriꝰ. Primo. qꝛ ꝑncipiū quo alterās alterat nāliter eſt aliq̄ qualitas alterantis: ſiue vniuoca cū termino alteratiōis ſiue equoca:ſꝫ motꝰ localis non eſt aliqua qualitas corporis celeſtis:nec aliq̄ forma abſoluta. ĝ nō pōt eſſe principium ſeu ratio alicuius alteratiōis:maior pꝫ. qꝛ ſola forma pōt eē principiū quo aliqḋ agit. illa aūt reſpectu alteratiōis nō pōt eē forma ſubalis:vt pꝫ ꝑ Ariſtotelē de ſenſu ꝛ ſenſato: nec quātitas. qꝛ illa nullius actōis eſt ꝑncipiū:imo abſtrahit ab oī actiōe ꝛ paſſione. nec relatio vt pꝫ.5.phyſi. relinqtur ĝ ꝙ ſit aliq̄ qualitas:ꝛ ſic patꝫ maior; minor de ſe manifeſta eſt:ꝛ nihilominus hr̄.8°.phy. vbi dr̄ ꝙ motꝰ localis nihil variat in celo:ꝛ iō ſolus ille motꝰ ei attribuit. ¶ 2°. qꝛ ipoſſibile eſt ꝙ aliqḋ hñs ꝑncipium agēdi eque ꝑfectū vt prius:ꝛ paſſum eque diſpoſitum vt prius:nō poſſit agere ſicut prius: ſed ceſſante motu celi ignis remanebit ita calidus ſicut prius:ꝛ ſtupa eq̄ diſpoſita vt calefiat ſicut prius. ĝ eis approximatis neceſſario ignis cōburet ſtupā ſicut priꝰ:ꝛ eodē mō cum corpa dānatoꝝ ſint vere paſſibilia:carēt.n.dote ipaſſibilitatis quā hñt corpa beatorum:poterūt vere calefieri ꝛ imutari ab igne ſicut nūc imutant̄:ceſſatio ĝ motꝰ celi nō ipedit verā ꝛ nālē alterationē corpoꝝ: qꝛ motus eius ad illā nō reqrit̄:ſꝫ ꝗuis reqrat̄ ad alterationē gñationis ꝛ corruptōis ꝛ aliaꝝ mutationū ꝑ h̄ qḋ adducit alterās.ſ.ſolē ꝛ alia aſtra reſpectu diuerſaꝝ priuū terre:que ſui preſentia agunt vbi prius non agebāt:ꝛ propter ſui abſētiā ñ agūt vbi ꝑus agebāt. Hec ille. ¶ Cōtra eādē ↄ̄nē arguit Scotꝰ ꝓbādo ꝙ ceſſante motu celi agētia inferiora poſſent agere:qꝛ nō eſt rō agēdi ex ꝑte cauſe particularis niſi quia habet formam ſufficienter actiuam ꝛ paſſum ſufficienter approximatum. Et ſi dicas ꝙ cum hoc requiritur aliud agens vlē.ſ.celū: volo nō inquātū motū localiter:qꝛ motus localis non eſt ſibi rō agēdi in ſuo ordine:nihil.n.facit motus localis ſm pħm 2° de gñatiōe:niſi ꝙ eſt adducēs generās. hoc eſt ꝑ ipm ſit approximatio agētis hñtis v̄tutē actiuā ꝓpriā:ꝛ approximatio ad paſſum eſt habitudo ſiue aſpectus ad corpus celeſte hñs determinatā rōnē cauſe ſupioris reſpectu cauſe iferioris ſuppoſite:que oīa haberet etiā ſi quieſceret. ĝ reqſita ad actionē:eſſent tūc que nunc. Hec ille. ¶ Cōtra eādē ↄ̄nē arguit Aureolꝰ ꝓbādo ꝙ organa ſenſuū dānatoꝝ puta tactꝰ caleſient realiter. Primo qꝛ apphēſio excellētis calidi eſt quedam calefactio trahēs mediū armonie tactus ad extremū. ſꝫ ita erit in dānatis. ĝ ꝛc. ¶ 2° ſic. Nā ſcriptura dicit ꝙ dānati mittent̄ in ignē ꝛ ardebunt. ¶ 3°. qꝛ auctates ſcōꝝ patꝝ Aug. ꝛ Greg. idē ſonāt:nec diſtinguūt paſſionem intēſionalē a reali. ¶ 2° loco vult ꝓbare ꝙ non poſſit eſſe in ſenſu paſſio intēſionalis ſine reali:qꝛ paſſio intēſionalis actio eſt realis. Primo. nā ſm Ariſtotelē 2° de aīa excellēs ſenſibile corrūpit ſenſum:ꝛ h̄ pꝫ per expiētiā in viſu reſpectu intēſiſſimi coloris: ꝛ in auditu reſpectu excellētis ſoni:ſꝫ ipoſſibile eſt ꝙ aliq̄ actio corrumpat ſenſum niſi ſit actio realis: vt cum apprehenſione concurrat realis tranſmutatio. ¶ 2°. nam ibidem philoſophus dat drīam inter ſenſū ꝛ intellectū: qꝛ intellectꝰ poſt excellēs itelligibile fortius intelligit: ↄ̄rio aūt eſt de ſenſu:nā auditus poſt maximū ſonum minus audit:qḋ nō eſſet niſi potētia auditiua trāſmutaret̄ realr. ¶ 3°. qꝛ ad expiētiā pꝫ ꝙ poſt viſionē intēſam coloris viridis remanet potentia viſiua alterata adeo vt alia videantur ſibi viridia. Silr poſt maximū lumē apparēt oīa luminoſa:qḋ nō eēt niſi apprehenſio ſenſuū eſſet cum reali trāſmutatione. Silr idem pꝫ: qꝛ ad ſenſationē odoꝝ ſiūt in ſenſu reales trāſmutatiōes. nā ꝓuocāt ꝛ curāt reuma:nō ĝ opatio ſenſus eſt abſtracta:ſicut opatio itellectus. ¶ 4°. qꝛ dicit pħs 2° de aīa ꝙ viſio eſt quedā coloratio:ſilr auditio eſt q̄dā ſonatio ꝛ rō eſt qꝛ obiectū ſenſibile actuat ꝛ quodāmō trāſmutat ſenſum ad ſui ſilitudinē realē. ¶ 5°. qꝛ organa ſenſuū exiſtūt in quadā ſpoliatione a forma apphēdēda: in quodā medio inter extrema: viſus.n.eſt ſpoliatꝰ ab excellēti colore ꝛ lumine: ideo eius organū conſiſtit in quadā diaphoneitate:ꝛ ſilr tactus cōſiſtit in medietate qualitatū tāgibiliū recedēte ab extremis:tale aūt mediū extremoꝝ in quolibet organo ſenſuum vocat Ariſtoles armoniā. Tūc ſic. Cōprehēſiōes ſenſuū non ſūt niſi mutatiōes medioꝝ:ſed hꝫ imutatiōes mediorum reales tranſmutationes. ergo immutationes ſenſuum ſūt paſſiōes trāſmutatiue:ꝛ hinc ē ꝙ magis facte abijciūt a ſenſu pro tāto:qꝛ ſenſibilia agētia ſm ſuas extremitates corrūpūt ꝓportionē ſenſus:pro tāto qꝛ trahūt eā a medio ad extremū. Nec Ariſtoteles intēdit ꝙ hꝫ trāſmutatiōes ſenſuū ſint generaliter ſalus ꝛ ꝑfectio niſi de mutatiōe ſenſus vſq̄ ad gradus q ꝓportionāt̄ armonie organi:a qua cum exeūt trahūt mediū ad extrema:ideo cōprehenſio ſumme calidi in ſenſu tactus non eſt aliud q̄ calefactio. Silr cōprehenſio excellentis coloris in viſu eſt quedā coloratio trahēs mediū ad extrema:ꝛ iō abijcit a ſuba. Hec ille. ¶ Cōtra eādē cōcluſionē arguit Hēricus quolibet.11.q.8.d. Dicūt qdā ꝙ ſola apphēſio ſine imutatione reali pōt cāre dolorē: ꝛ maiorē q̄ ſi eēt ibi realis imutatio:ſicut erit in corporibus dānatoꝝ:qꝛ ignis nō imutabit corpa eoꝝ cōburē

Utrū motꝰ celi ſit cā alicuiꝰ alterationis in inferioribus.

T.c.10.

T.c.59.

Cōtra eādē ↄcluſionem arguit Sco.d.49.q.2.

T.c.55.

Cōtra eādē arguit Aur.

T.c.118.

T.c.140.

Cōtra eādē ꝛ ad idem arguit Hēricꝰ

doiſʒ ꝑ ſpēʒ itēſionalē caloꝝ imutabit excelliue: ad q̄ ſequit̄ maximus dolor: ſed quō hoc poſſit fieri nō ſatis non video: q2 ſi in tali immutatione nulla ſit abiectio: nihil recipit̄ niſi ſenſibile ſʒ ꝙ ſenſibile. Ħ aūt nō cauſat dolorē. ſʒ delectationē: vn̄ nō affligeret eā niſi ſupnāliter ſenſus ꝑfectiſſimos: ſi ergo oʒ ponere corpa dānatoꝝ vere affligi: nec ſit ibi imutatio corruptiua: nec de⁹ imitat dolorē. q2 tūc pro nihilo eēt ibi ignis: tūc ſi ꝑcipeꝛ corruptiua imutatio vbi nō eſt: deceptio eēt: ſicut eſt in doctorib⁹ ꝗ ſomniāt ſe cōburi. Hec ille. Itē Bernardus ibidē ſic dicit. Poſitio illa q̄ ponit corpa dānatoꝝ affligi ꝑ intēſionalē imutationē nō nālē vel realē: nō eſt multū rōnabilis: q2 lʒ appħēderēt illā imutationē intēſionalē: tn̄ cū Ħ ſcirēt ꝙ in nullo ꝑt eis noceꝛ: ꝛ iō nō appħēderēt dolorē. Itē illa imutatio intēſionalis nō fit ab igne niſi ꝑ imutationē nālem: alr̄ nō plus affligeret eos calor ignis p̄ntis: q̄ abſentis: q2 ex quo nō imutat realr̄: ſufficeret ꝙ calor eēt imaginatus. Ea enī que imaginamur frequēter pl⁹ mouēt q̄ ea q̄ in picturis videm⁹. Ille igr̄ ignis non plus faceret in eis q̄ ignis pict⁹: ꝗ reduceret eis ad memoriā veꝝ ignē abſqꝫ hoc ꝙ aliquā realē imutationē faceret in eis: ſicut aliq̄ dicūt ꝙ ignis verus nullā realē imutationē facit i eis. Hoc aūt eſt idē dicere ac ſi negareꝛ illa afflictio fieri ꝑ veꝝ ignē. Itē appħēdere nocumētū qđ nullo mō nocere pōt eſt deceptio: ꝛ ſic deciperenꝛ dānati: ꝛ iō hec poſitio nō eſt multū tenēda. Hec ille. ¶ Cōtra ſcdam cōcluſionē arguit Durādus. d. ꝙ hec opio ꝓbabilis ē ponēdo ꝙ aīa ſepata vel angel⁹ ſit in loco ꝑ eēntiā ſuam: q2 tūc ꝑt ꝟtute diuina detineri in loco ne moueretur ad quē vellet: nō bn̄ appet quō virtus detētiua ſit in igne. Hoc tn̄ nō obſtāte poſſet dici ꝙ dr̄ detineri ab igne. q2 detineꝛ in igne: ꝛ ſic ab eo patiꝛ eo mō quo deſiderās mortē ꝛ faſtidiēs vitā dicit. ꝙ aīa patiꝛ a ſuo corpe in quo detineꝛ. Et nihilomin⁹ graue vr̄ aliqb⁹ ꝙ iſte ſit totus modus q̄ aīa vel demones patiūꝛ: q2 ſm̄ hūc modū eq̄liter patereꝛ aīa vel demō ſi detinereꝛ i pulcherrima camera ꝛ optie ornata ſicut patiꝛ ab igne: q2 non poniꝛ pati niſi quatenus detineꝛ. Hoc aūt nō reputaꝛ a deo penale cōiter ſeu graue: ſicut ꝑdicam⁹ eē graueʒ penā dānatoꝝ hoīuʒ vel demonū. Et ꝯfirmaꝛ. q2 ſicut aīe dānatoꝝ detinēꝛ in iferno. ſic aīe pueroꝝ decedentiū in ſolo originali i libo. Si ꝗ ſola detētio eſt afflictio ſeqꝛ ꝙ aīe decedētiū in originali tn̄ affligunꝛ q̄tū demones ꝛ aīe dānatoꝝ. qđ nō vr̄ ꝯueniēs. Si vō ſpūs ponaꝛ eē i loco ꝑ opationē. tūc nō bn̄ appet q̄liter patiaꝛ a loco ꝑ detētionē: q2 opationū q̄dā manēt i agēte vt intelligere ꝛ velle: ꝛ ꝑ iſtas nō pōt ſpūs eē magis in loco q̄ per eēntiā. Alie vō ſūt q̄ trāſeūt i mām exterioreʒ ꝛ ꝑ has ſolas ꝑt ꝯpetere ſpūm eē in loco: q̄ten⁹ mouet vl̄ facit circa locū vl̄ circa corp⁹ exn̄s i loco. Hec aūt opatio lʒ poſſit ꝯuenire angelis: nō tn̄ ꝑt ꝯuenire aīab⁹ ſepatis: q2 aīa ſepata nec mouet ad formā: qđ ē cōe ſibi ꝛ angelis: nec ꝑt mouere aliqđ corp⁹ ad locū: q2 cū hēat determinatū mobile. ſ. corp⁹ cui vniꝛ vt for⁹: mediāte quo mouet qcqđ mouet: ſepata ab eo nihil aliđ ꝑt mouere. ſi ꝗ ſpūs nō ſit i loco niſi ꝑ opationē: ꝛ nullā taleʒ ꝑt hr̄e aīa ſepata: ſeqꝛ ꝙ ipa nō ſit i loco: ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ ibi nō detineaꝛ nec ꝑ detētionē affligaꝛ. Itē ꝓbaꝛ de aīa ꝛ angelis ſil' eſto ꝙ vtriqꝫ cōueniat opari circa locū ꝙ nō affligānꝛ ꝑ detētionē in loco. Quia ſi eē i loco ē opari in loco: eē ſeu detineri violēter in loco eſt operari in loco violenter vel contra voluntatem: ſed illud non ꝑt competere aīe ſepate vel angelo. ꝗ ꝛc̄. Maior de ſe ꝑʒ. Minor ꝓbaꝛ. q2 magis ꝑt hō cogi ad opandū q̄ angelus vl̄ aīa ſepata: ſʒ hō nō ꝑt cogi coactiōe ſimplr̄ dicta ad opandū ea q̄ ꝺpēdēt ex libero arbitrio: q̄uis poſſit ipediri ne faciat qđ vellet facere: nā ſi ꝑ violētiā man⁹ alicui⁹ hoīs appliceꝛ ad ꝑcutiēdū aliū talis nō ꝑcutiet actiue: q2 ꝑncipiū actiuū opatiōis nō ē i illo: ſʒ mereꝛ paſſiuū: ꝛ multo magis vr̄ ꝙ aīa ſepata vl̄ āgel⁹ nō poſſit cogi ad aliquā actionē dependētē a libero arbitrio. taliſ aūt ē oīs actio quā hʒ vel hr̄e ꝑt aīa ſepata vl̄ āgel⁹ circa locū: q̄re ſi eē i loco ē opari i loco: ꝛ detineri i loco ē opari i loco violēter. ꝑʒ ꝙ nec āgel⁹ nec aīa ſepata pōt violēter detineri i loco: nec ꝑ ꝯñs affligi ꝑ violētā detētionē. Si vō dicaꝛ ꝙ nō ſūt i loco nec detinereꝛ i loco ꝑ actionē ſuā i locū: ſʒ poti⁹ ꝑ actionē quā recipiūt a loco. Cōtra. detineri a loco ſuppōit eē i loco. ſi ꝗ paſſio ſpūs in loco ē ꝑ detētionē i loco: ſeqꝛ ꝙ paſſio i loco ſuppōit eē i loco: ſʒ poſteri⁹ ꝑſupponēs ſuū prius nō ē cā ei⁹. ꝗ pati a loco nō ē rō aīe vl̄ āgelo ꝙ ſit i loco. Hec ille i forma.

¶ Cōtra eādē arguit Hēric⁹. 8. q̄lʒ. q. 34. D. Quidā dicūt ꝙ ſpūs alligaꝛ igni: ꝛ nō ꝑt ſepari: ꝛ ipediꝛ ab agendo q̄ agere cupit: ꝛ i Ħ ſūme affligiꝛ: ſʒ Ħ mō nō patiꝛ ab igne iferēte paſſionē niſi occaſiōalr̄: ſʒ ipe i ſe hȝ dolorē excitari: ꝛ ſic cor hoīs excitaret paſſionē iracundie ad p̄ntiā repugnātis. 2⁹ dicūt alij ꝙ patiꝛ ab igne nō vt eſt nā iflictiua: ſʒ vt ē iſtr̄ʒ diuine iuſticie: ſʒ ſic nō pl⁹ patereꝛ ab igne inq̄ātū eſt calid⁹ q̄ ab aere. iō dōʒ ē ꝙ ignis affligit ſpūm iq̄ātū calid⁹: ꝛ eodē gn̄e afflictiuū quo affligit ſenſū. ¶ Cōtra tertiā ꝯnē arguit Aureol⁹ ꝓbādo ꝙ miſ'ia dānatoꝝ ꝑncipali⁹: formali⁹: ꝛ eēntiali⁹ ꝯſiſtat i diſplicētia de deo eterna q̄ i carētia diuine viſiōis vel i afflictiōe penali. Pr̄io ſic: in illo actu ꝯſiſtit iſelicitas dānatoꝝ ꝗ eſt ſūmū malū illoꝝ. ꝑʒ. q2 ſicut felicitas ē ſūmū bonū formale btōꝝ: ſic infelicitas dānatoꝝ ē ſūmū malū formale illoꝝ: ꝛ ſic felicitas btōꝝ ꝯſiſtit i ſūmo bono eēntialr̄: ſic iſelicitas dānatoꝝ i ſūmo eoꝝ malo: ſʒ malignari i diuinitate ſiue diſpliceꝛ de diuinitate: qđ idē ē. eſt ſūme malū formale dānatoꝝ: ꝛ mai⁹ q̄ nō videre diuinitatē. ꝓbaꝛ. q2 nō videre diuinitatē vt ſic nō hʒ rōnē detectabil' ꝛ culpe: vt formeꝛ ſic rō. Illud qđ hʒ maiorē rōnē deteſtabil' ꝛ fugibil' hʒ maiorem rationem mali ad potentiam cui ineſt: ſed diſplicere de diuinitate habet rationem deteſtabilis ꝛ fugibil' pl⁹ icōpabiliter q̄ non videre deum: q2 non videre deū: ē tm̄mō malū nō vidēti: ſʒ diſplicere ꝛ odiū illud ſūt act⁹ ꝗ q̄tū ē ꝺ ſe ꝑuarēt diuinitatē: ſi poſſent. oīs. n. q odit aliū q̄tū ē ꝺ ſe vellet illū nō eē: ꝛ iō odire diuinitatē eſt velle nō eē diuinitatē. ¶ Cōfirmaꝛ Ħ ex diffōne felicitatis quā pōit Ariſto. p̄ ethi. d. ꝙ ē opatio hoīs ſʒ maximū bonū ei⁹ i vita ꝑfecta. ꝗ ꝑ oppoſitū iſelicitas eſt opatio ſm̄ maximū malū hoīs i vita ipfectiſſima: ſed nulla ē opatio q̄ ꝯſiſtat i tāta deteſtabilitate ꝛ hitriali malo: q̄ illa q̄ ē abominatio ꝛ diſplicentia diuinitatis. ꝗ ꝛc̄. ¶ 2⁹ ſic. Btitudo ꝛ iſelicitas opponūꝛ. Tūc ſic. Maior eſt oppoſitio iter act⁹ ꝯrios poſitiue q̄ iter actū ꝛ ꝑuationē ei⁹. ꝛ iō mai⁹ malū ē illō qđ oppōiꝛ bono ꝯrie q̄ illō qđ oppoiꝛ ꝑuatiue tm̄mō. ꝑʒ. n. ꝙ ꝑus ē iniuſte agerē: q̄ ſolū n̄ agerē iuſte ꝑuatie: ſic ꝗ cū ifeli^{ras} ꝯſiſtit i malo maxie oppoſito btitudini: oʒ ꝙ ꝯſiſtat i actu oppoſito ꝯrie: nō actu oppoſito ꝑuatiue: ſʒ btitudo ꝯſiſtit i actu viſiōis ſm̄ aliq̄s: vl̄ ſm̄ alios ꝛ meli⁹ i vltiata cōplacētia diuinitatis: q̄ ē delectatio q̄dā vltiata ꝺ deo viſo oppoſitū aūt viſiōis nullū ē niſi oppoſitū ꝑuatie puta nō videre: oppoſitū aūt ꝯplacētie ꝯrie ē ipſa diſplicentia. ꝗ i illa maxie ꝯſiſtit iſelicitas. ¶ 3⁹ ſic. Btitudo ꝯſiſtit i generatiōe vltimi finis. ꝗ ꝑ oppoſitū iſelicitas conſiſtit in ingeratiōe vltimi finis: ſed ingeratio in diuinitate nō

Cōtra ſcdaʒ ꝯclōnē arguit Duran. d. 44. q. xi. ar. 2. opin. 4⁹. Verū ſpūs dānati affligūꝛ ab igne cōpoꝛeo ſolūʒ per modū alligationis ſeu detētiōis in eo

Cōtra eādeʒ arguit Hēricus.

Cōtra tertiā ꝯclōnē arguit Aureo.

te nō eſt aliud ꝙ diſplicētia de illa. pbat̄. quia p oppo
ſitū gĕratio eſt ſūma ꝯplacētia i illa. ğ infelicitas dāna
toꝝ ꝯſiſtit in quadā diſplicētia vltimi finis: ꝛ p ꝯñs di
uinitatis: iſta aūt diſplicētia non eſt aliud ꝙ odire deū:
ꝛ diſplicere i eo. Hec aureo. Et i ħ z⁹ articul⁹ termiat̄.

Quātū ad 3ᵐ articl'z rñdēdū ē obiectōib⁹ ſupra di
ctis ꝛ qdē ad pᵐ eoꝝ q̄ Durād⁹ p loco obÿ
cit ꝯ p̄mā ꝯnē dr̄ negādo minorē: qꝛ nō oīs ſpūal' vl' in
tēſional' imutatio ſēſuū ē ꝯueniēs nāe aial': nec ipſi ſē
ſui. imo aliq̄ ē diſcōueniēs tā ſenſui exteriori ꝙ iterio
ri: vt pꝫ ꝺ viſiōe extremoꝝ coloꝝ i exceſſu: ꝛ ꝺ auditiōe
diſproportionatoꝝ ſonoꝝ. vñ Pe. ꝺ pa. ad dicta Durā
di rñs ſic dr̄. Si qs vult ſuſtinere p̄mā opionē pt̄ ſic ar
guere ꝯ ſcđam q̄ pōit corpa affligēda p paſſionē natu
re nō aie deo cōruptionē ipediēte: qꝛ calor imiſſus aut
differt ſpē a calore nāli: aut nō: ſi differt ſpē nō ſentit̄ a
ſenſu eiuſdē rōnis: ſic a viſu nō ꝑcipit̄ glioſa claritas ſi
differt a luce cōi. Si aūt ſēſus illū calorē nō ꝑcipet: nec
appetit⁹ doleret: ſi aūt ſit eiuſdē ſpēi cū calore cōi: p ꝯñs
eſt eiuſdē ſpēi cū calore mixti ꝛ nāl' corpis hūani: nā ſic
grauitas quā trahit corp⁹ hūanū ē eiuſdē ſpēi cū graui
tate elemētoꝝ grauiū: a q̄ꝝ p̄dñio ſꝫ q̄ntitatē eā trahit
ſic ꝛ calor quē trahit ab elemētis leuib⁹ p̄dñantib⁹ ſm
vtutē ē eiuſdē ſpēi cū ipis. duo aūt accñtia eiuſdē ſpēi ñ
ſūt i eodē ſbto: vt calor febrilis nō ē ali⁹ nūō cū calore
nāli: cū ſit idē ſpē: qꝛ eodē ſēſu ꝑcipit̄: ꝛ ē i eodē ſubto.
vñ febrilis calor nō ē aliō ꝙ calō nālis inālr ꝛ imedia
te ꝛ iꝑportiōabilr itēſus. Silr qñ hētic⁹ ꝯburit̄: nō ē
ali⁹ calor ꝙ corpis itēſus: cū q̄ſꝫ ps mixti ſit mixta: ꝛ p
ꝯñs calida: ſic ſi tepidū calefiat nō ē caloris imiſſio: ſꝫ
itēſio: ſuppoſito q tepiditas ſit eiuſdē ſpēi cū calore: ħ
aūt ē icōueniēs ponere i corpe dānati. ſ. q hēat febrē cō
tinuā ꝛ q nālis calor eoꝝ ponat̄ ex̄ nāꝫ ſuā i qb⁹ nālia
debēt manere itegra: ꝛ ſic mēbra ita ꝛ. 4. hūores i debi
ta ꝑportiōe ꝑpetuo ꝯſuari. tenēdo aūt iſtā opionē pt̄ rñ
deri ad. 5. rōes factas ꝯ ꝯnē. ¶ Ad p̄mā q̄ dr̄ q paſſio
q̄ nō abÿcit: ſꝫ pficit nō affligit ꝛc̄. Solo veꝝ ē p ſe vl'
de ſe: ſꝫ rōe ſue cāe ſic: qꝛ poſita cā imediata ponit̄ effe
ct⁹: ꝛ ſublata cā remota: ſic manēte luce i luna ānihila
to ſole ipa illūiaret aerē. ignis aūt mediāte calore ipſo
cāt ſēſatiōeꝫ: ꝛ illa imediate cāt dolorē: qñ ē calor imo
derat⁹. ſuppoſito ğ q calor imꝑſſus deſit: ſi tñ eſſet illa
ſenſatio quā ſolet cāre calō imoderat⁹: ſeqt̄ idē effcus.
ſic ſol ſolet illūinādo calefacere: ꝛ calefaciēdo gnāt: ſic
ğ pfūdū terre nō illūinet: qꝛ opacū nō ē illūinabile: il
lud tñ calefac: ꝛ calefaciēdo gnāt mineralia i viſcerib⁹
terre: ita calor ignis g calefaciēdo ſolꝫ ſenſū imutare: ꝛ
p ħ appetitū ꝯtriſtare: ſi ñ calefaciat: ſꝫ imediate ſēſa
tionē faciat: eq̄lr affliget. q aūt afflictio imediate cauſe
tur a ſenſatiōe ꝛ nō calefactiōe appet. qꝛ appetit⁹ aial'
a nullo mouet̄ niſi mediāte apphēſiōe: ꝛ q de⁹ pt̄ face
re ſenſationē ſine calefactiōe ꝑbabit̄ i ſolone 5ᵗ argᵗⁱ.
ſꝫ q ignis ħ poſſit vtute diua appet: qꝛ vtrūq ē i vtute
ignis. ſꝫ ordie q̄dā. vñ ſic ſublata diſpōne ſubiecti ꝑce
dēte p lucē ſol. ſol facit zᵐ effcm̄ ꝛ 3ᵐ ſine pᵒ eq̄lē gnan
do mineralia i viſcerib⁹ terre: pt̄ mō diua vtute vl' ordi
natiōe ipediēte pᵐ effcm̄ ignis q ē calefacere nihilomi
n⁹ hēbit ſꝫ q ē ſēſū imutar̄: ꝛ 3ᵐ q ē dolor appetit⁹. Hec
Pe. ꝛ bñ ꝑter ħ qō vr̄ tenet̄ cū Durādo. q oīs ſenſatio
pficit ſēſū q̄liſcūq ſit qō. S. T. negat. Ubi ſciendū q
ſpēs rei ſenſibil' vl' ipa ſēſatio pt̄ ꝯparī ad ſēſū duplr ſꝫ
duo q̄ ſūt i ſēſu. ſ. ipa po⁹ ſēſitiua ꝛ organū ei⁹. q̄ ad pᵐ
oīs ſenſatio pficit ſēſūm aūt q̄ ad zᵐ: qꝛ organū ſēſ⁹ p ſē
ſationē obꝰ diſcōueniētiū nō pficit: ſꝫ iphat̄ ꝛ affli
git̄. ¶ Ad zᵐ rñdet. P. q cū dr̄. q cōe dānatis ꝛ btis ñ

Oīs ſenſatio pficit ſenſū q̄ ad potētiā ſꝫ non oīs quo ad organum.

eſt cā afflictiōis dānatis. veꝝ ē niſi p aliqd adiūctū vl'
amotū ex altera pte. Pōt. n. effcāe alic⁹ cāe ipediri du
plr. vno⁹ pp agēs ꝯriū. alio⁹ pp diſpōnē ꝯriā. vñ ignis
q ꝯbuſſit caldeos nō ꝯbuſſit pueros: ſꝫ eoꝝ vīcula: ꝛ cō
triſtauit caldeos: ꝛ letificauit pueros. Hoc aūt ñ fuit qꝛ
nō eēt calor eiuſdē rōnis: vl' qꝛ ñ fuerit ꝑceptio caloris
hic ꝛ ide: ſꝫ qꝛ nā ignis ē ꝯburere q̄ fuit ipedita in pue
ris a deo: nō aūt i miſtris regis pp eoꝝ ſeuiciā: i illis pp
eoꝝ inocēciā. ita ꝛ ħ corp⁹ btī poſitū i igne nō min⁹ ſen
tiret calorē ignis tactu imoderatū ꝙ corp⁹ dānati: ſꝫ
tñ nō ſeq̄ret̄ afflictio i iuſto deo ipediēte pp ei⁹ inocen
tiā: q̄ ſeq̄ret̄ i altero pp ſuā nāꝫ deo nō ipediēte: ſꝫ pmit
tēte pp culpā. zᵒ p ꝯriā diſpōnē ſic ad calefactionē cer
ſeqt̄ rarefactio: qꝛ nā calefactiōis ē rarefacere ſbm nō
ꝯrio mō diſpoſitū: ſꝫ i ouo nō ſeqt̄ rarefactio ſꝫ ꝯdēſa
tio pp ꝯriā diſpōnē. ita ꝛ i dānatis ſēſationē imoderati
caloris ſeqt̄ nālr afflictio: qꝛ nō ē ibi dos ipaſſibilitatꝭ
q̄ ipediat formalr: ſꝫ ñ ſic i btis pp dotē ipediētē. Hec il
le ꝛ bñ: ꝛ ꝯformiter dctis. S. T. 4. ꝯ gēti. ca. 89. vbi ſic
dr̄. (Qꝛ dānatoꝝ corpa q̄tū ad aliq̄s ꝯdīnōes ñ erūt
aie totalr ſbta affliget̄ ſꝫ ſenſū a ꝯrietate ſēſibili: vt ſu
pra allegatū ē.) Itē ca. 86. (Corp⁹ pfectū p aiaꝫ fruētē
deo imune erit ab oī maloꝝ q̄tū ad actū ꝛ q̄tū ad po
tētiā. q̄tū ad actū qdē: qꝛ nulla in eis erit corruptio: nul
la deformitas: null⁹ defect⁹. Quātū ad poᵗᵐ vō qꝛ ñ po
terūt pati aliqd qō ſit eis moleſtum: ꝛ pp ħ ipaſſibilia
erūt: q̄ tñ ipaſſibilitas ñ excludit ab eis paſſionē q̄ ē de
rōne ſēſ⁹. vtēt̄. n. ſenſib⁹ ad delectationē ſꝫ illa q̄ ſtatui
icorruptiōis nō repugnāt.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ q lꝫ imu
tatio ſpūal' ſēſ⁹ tact⁹ ſit cōis btis ꝛ dānatis: tñ btōs nō
affligit: qꝛ corpa eoꝝ pfcē erūt ſbᵗᵃ aie: affliget aūt dāna
tos rōne oppoſita. ¶ Ad 3ᵐ rñdet Pe. q cū dr̄ q app
hēdēt ve vel falſe ꝛc̄. ħ pt̄ ſolui duplr. Prio q ñ pp di
uerſimode apphēdere: ſꝫ pp diuerſimode recipe. Naꝫ
corp⁹ btī recipit ſēſationē nō vt leſiuā: ſꝫ vt letificatiuā
deo ipediēte vel diſpōne ſibi ibērēte. corp⁹ vō dānati
vt leſiuā deo ñ ipeᵗᵉ: nec q̄ dote carētia q p⁹ ē afflictō
ꝛ leſio ꝙ apphēdat̄. vl' pt̄ dici zᵒ q btūs ſi poneret ma
nū i igne iudicaret ignē leſiuū aptitudie: nō aūt ledētē i
actu: ꝛ ſic nec timet: nec dolꝫ. ſcit. n. q ñ ledit: nec ledet
pp alterū ꝺ dcīs cāis: vl' vtrūq. tact⁹ aūt dānati ꝑcipit ca
lorē ignis ꝯiūctū nō ſibi ipſiū: ꝛ iudicat q ledit: ꝛ ledet
ipꝫ ſp i futuꝝ: ꝛ iō ſp horret ꝛ tiet reᵘ futuꝝ. Itē ad iſtā
ſēſationē ſeqt̄ poſteri⁹ nā: ſꝫ ſil' tpe afflictio vl' dolor. 3ᵒ
apphēdit̄ vt ledēs actu vl' leſionē illā veꝫ: ꝛ ſic nō ē ſlꝫ
iudiᵐ: nec obꝫ ē p⁹ actū: ſꝫ añ: ſic ēt p⁹ dolꝫ hō ꝙ ꝑcipiat
ſe dolet̄ ñ tñ p⁹ dolꝫ ꝙ ꝑcipiat nālr illō qō ē cā doloꝛ̄.
in q̄ tñ ñ oꝫ q iudicet ipꝫ eē cāꝫ doloris q̄uiſq exꝑiat̄.)
Hec ille. Sꝫ iſta ſolo ꝛ ꝑcedētes ñ videt̄ aſſignare mo
dū q̄ ignis ille ſit realr leſiu⁹ vl' actu ledēs corp⁹ dānati
pluſq corp⁹ btī: ſi tāgeret illū ignē. q̄rit̄. n. q̄ ſit iſta leſio
corpalis: aut ē ſēſus ignis: aut ſenſatio ab illa cāta: aut
dolor ſēſationē ꝯñs: aut aliqd ꝯñs dolorē: ꝛ aliqd ꝑce
dēs: nō pt̄ dici q ſit ſenſus ignis aut ſēſatio: qꝛ illa duo
recipi pnt i ſenſu btōꝝ: i qb⁹ tñ leſio recipi nō pt̄: nec pt̄
dici q illa leſio ſit dolor: qꝛ obꝫ doloris ſenſibil' ñ ē idē
qō dolor. leſio aūt ē obꝫ doloris ſēſibil'. vt oñdit. ſ. Tho.
p⁹ zᵉ. q. 30. ar. i. ꝛ 3ᵒ. pte. q. 15. ar. 5: ꝛ mltis alÿs locꝭ. Silr
nec pt̄ dici q ſit aliqd ꝯñs dolorē: qꝛ obꝫ ꝑcedit actuꝫ
nā vl' tpe: ſi aūt dicat̄ q ſit aliqd ꝑcedēs dolorē iſte non
aſſignat q ſit i corpe dānati. iō dōm vr̄ q leſio corpis
que eſt obm ꝛ cā doloris ſenſibilis ipſius dānati ē ali
quid ꝑus nā ꝑcedēs illū dolorē: qō ſic eſt ꝑpꝛ̄ꝫ dānati
q nō ꝯuenit btō: nec ꝯuenire pt̄. hoc aūt vr̄ eē coacta
detētio ab illo igne: ꝛ coacta ſenſatio illi⁹ ipediēs liber

Aut ē illa leſio corpalis ab igne q̄ cāt dolorē i corpib⁹ dānatoꝝ. De eodē ad 5ᵐ.

tatē ſentiēdi alia delectabiliaꝛ eſſendi quo velletꝛ co
acta ꝯiūctio cū obiecto tā diſcōueniēti organo tactus:
violētās v̄tutes appꝛehenſiuas ⁊ appetitiuas ⁊ motiuas
ipſi⁹ dānati: ſicut poſtea lati⁹ exꝑmet̄. Hāc .n. ꝯpationem
hēt ille ignis ad corp⁹ dānati: quā nō pt hr̄e ad corpus
hti. ¶ Ad 4ᵐ rñdet Pe. d. Cū dr̄ q tact⁹ nō ē ſine nāli
mutatiōe ⁊c. Dōm q iſta rō ē ꝯ argnētē. qꝛ tūc ſenſus
corpis glorificati nō ꝑcipet ignē a q nō pt caleſieri: vn̄
dōm q oīs ſenſatio fit p imutationē itēſionalē p ſe ⁊
foꝛalr ēt i ſenſu tact⁹: qꝛ manifeſtū ē gcgd ſit ō ſpē ca-
loris: q ſentire calorē nō ē caleſieri: ſʒ gdā ſenſus cum
imutatiōe ſpūali hñt ēt nālē ⁊ ſubſtātialē vl̄ ꝓcedētes
ſicut olfact⁹. qꝛ odor nō deferť ad organū niſi cū q̄daʒ
fumali euapoꝛatiōe: vel ſequēte ſicut guſtabile p nutriti-
uū corrūpiť: ſʒ ꝑus guſtať. audit⁹ vō cū motu locali im
mutať a ſono: quē tñ aliqñ deſerit: ⁊ vbi ceſſat mot⁹ lo
calis ſpēs ſoni vltra trāſit: ſic ſpēs odoris vltra euapo-
rationē vt ꝯmētatoꝛ dic̄ fetorē cadauerū vultures vl-
tra mare ſenſiſſe vſq ad quē locū nō potuit q̄cūq re-
ſolo ſe extēdere. Silr multi dicūt corpa ſcōꝝ ſine reſo
lutiōe odorāda p ſolā ſpūalē imutationē: ita ēt hic q̄-
uis p nām calor nō imutet tactū ſine calefactiōe ſenſi-
bili ſupnālr aūt ſic: imo qñq nālr. ſicut .n. ceſſante po
ſteriore qñq durat ꝑus ſic qñq durat poſteri⁹ i actio
nib⁹ ⁊ effectib⁹ ꝑore ſublato. ſicut curſus nāe eſt ꝑ nutri-
ri. z⁹ augeri. 3⁹ gnare nāle aūt eſt q ceſſantib⁹ duobus
vltimis manet pᵐ: ſicut alalia ſp nutriūť. nō aūt ſp augē
tur: ſʒ qñq poſtq̄ deficit augmētū: qd ē ſm ꝑt eē gnā-
tio: ſic ⁊ hic calor pt ad ſentiēdū imutare: qñ ñ pt aliqd
calefacere. Hec Pe. ⁊ bri: ⁊ ꝯcorditer. S. T. pma di. q.
z. ar. ꝑ in ſolone 3ᵉ. q. vbi ſic dicit. (Organa ſentiēdi im
mutātur a reb⁹ q̄ ſūt extra aīam duplr. vno⁹ imutatio
ne nāli qñ .ſ. organū diſponiť eadē q̄litate nāli q̄ diſpo
niť res q̄ agit in ipʒ: ſicut cū man⁹ fit calida ⁊ aduſta ex
tactu rei calide: vl̄ odora fera ex tactu rei odoriſer. alio
mō imutatōe ſpūali qñ recipiť q̄litas ſenſibilis i iſtro
ſm eē ſpūale .i. ſpēs ſiue ipa intētio q̄litatis: ⁊ nō ipa q̄
litas ſicut pupilla recipit ſpēm albedis: ⁊ tñ ipa nō effi
ciť alba. pria ḡ receptio nō cāt ſenſationē p ſe loquen
do. qꝛ ſenſus eſt ſuſceptiu⁹ ſpēꝝ ſine mā: vl̄ ꝑter māʒ .i.
ꝑter eē māle qd hēbat extra aīaʒ vt dr̄ z⁹ de aīa: ⁊ hec
T. c. xii. receptio imutat nāʒ patiētis: qꝛ recipiť q̄litas h̄ mō ſʒ
eē māle: vn̄ iſta receptio nō erit i corpib⁹ glioſis: ſed z⁹
q̄ p ſe facit ſenſū i actu: ⁊ nō immutat nāʒ recipiētis.)
Hec ille. Itē ibidē in ſolone ſcdi ſic dic̄. (Paſſiuū reci
pit actionē agētis ſm modū ſuū: ſi ḡ aliqd ſit qd natū
ſit imutari ab actiuo nāli ⁊ ſpūali imutatiōe: imutatio
nālis ꝓcedet imutationē ſpūalē. ſicut eē nāle ꝓcedit eē in
tētionale: ſi aūt natū ſit imutari tm̄ ſpūalr: nō oʒ q im
muteť nālr: ſicut pʒ ō aere q nō eſt receptiu⁹ coloris ſʒ
eē nāle: ſʒ ſolū ſm eē ſpūale. ⁊ iō h̄ ſolū mō imutať: ſic
ecōuerſo corpa inalata imutātur p q̄litates ſenſibiles
In corpib⁹ glorioſis erit tm̄ immutatio ſenſuū ſpūalis. ſolū mālr ⁊ nō ſpūalr. In corpoꝛib⁹ aūt glioſis nō po-
terit eē aliq̄ imutatio nālis: ⁊ iō erit ibi ſpūalis imuta-
tio tm̄.) Hec ille. Itē. q. 4. i ſolone pmi ſic dicit. (Qua
litates q̄s tact⁹ ꝑcipit ſūt ille ex qb⁹ ꝯſtituiť corp⁹ aia-
lis. Per q̄litates aūt tāgibiles corp⁹ aialis ſm ſtatū pñ
tē natū ē imutari imutatiōe nāli ⁊ ſpūali ab obō tact⁹
⁊ iō tactus dr̄ maxie mālis iter alios ſenſus: qꝛ pl⁹ hʒ ō
mālī imutatiōe adiunctū. nō tñ māli imutatio ſe hʒ
ad actū ſentiēdi q ꝑficiť imutatiōe ſpūali niſi p accñs
⁊ iō i corpib⁹ glioſis a qb⁹ ipaſſibilitas excludit nālē
imutationē erit imutatio a q̄litatib⁹ tāgibilib⁹ ſpūalis
tm̄: ſicut ⁊ i corpe Ade fuit: qd nec ignis vrere nec gladi⁹
ſcidere potuiſſʒ: ⁊ tñ hoꝝ ſēſū hūiſſʒ.) Hec ille. Silia

dicit de corpib⁹ dānatoꝝ pmi di. q. 3. ar. i. q. 3. p totū.
¶ Ad. 5. rñdet Pe. d. q cū dr̄ q dolor ſenſibil nō ē ni-
ſi ex leſiōe carnis ꝓueniēs: veꝝ eſt ſʒ curſū nāe: ſʒ de⁹
pt alr facere: qꝛ leſio carnis q̄ ē calefactio nō ē cā foꝛal
doloris ſenſibilis cū dolor ſenſibil nō poſſit eē niſi i ap
petitu: calor aūt eſt in elemēto ⁊ mixto ⁊ iaiato. ḡ dolor
ñ ē effcūs formalis ei⁹: q nūq̄ pt ſubtrahi a ſua cā: vbi
cūq .n. eſt calor ibi eſt calere: ſʒ nō vbicūq eſt ſic rare-
ſcere vel hō q̄ ſūt effcūs differētes ⁊ nō foꝛales. Itē nō
eſt cā mālis: q̄ſi appetit⁹ nō ſit nat⁹ iformari doloꝛ niſi
diſponať p calefacere: qꝛ ꝓpriū ſuſceptibile nō recipiť
mediāte extraneo ⁊ cōi: vn̄ cū ꝓpꝛiū ſuſceptiuū viſiōis
ſit po⁹ viſiua: cōe aūt ſpēs que eſt in aere ſic i oculo: ma-
le dr̄ q ſpēs diſponat oculū paſſiue ⁊ receptiue ad viſio
nē ſicut lux diſponit ad ſpēm ⁊ paſſiue ⁊ receptiue ſm
quoſdā: q̄uis aliq hoc negēt: ⁊ ſilr ſi in organo tact⁹ reci
piať calor nō ē diſpō paſſiua ad recipiēdū dolorē: ma-
xie cū cognitio cadat media: ⁊ qꝛ ille calor nō eſt noua
caliditas addita: ſʒ nālis itēſa. De⁹ aūt pt facere effcm ſi-
ne cā nō formali ⁊ māli: iō v̄tute dei pt eē dolor ſenſi-
bilis ſine alia leſiōe carnis. Hec Pe. ⁊ bꝛiꝑter h̄ q po
nit ignē iferni i nullo ledere corp⁹ dānati. vl̄ ſi ponat le
ſionē nō aſſignat q̄ ſit illa. Veꝝ .n. q ille ignis nō cale
facit corp⁹ dānati: nec aliquā ei⁹ formā ſubalē aut accñ
talē corrūpit aut lēdit aut remittit: nec aliquā nouā q̄li
tatē hñtē eē nāle imꝑmit: ſʒ alio⁹ pt ei nocere ⁊ illō le-
dere mō ſupradicto: oʒ .n. dicere q aliqd vel alio modo
ageret i ſenſū damnati quod vel quomodo non ageret
in ſenſum hti: ⁊ hoc ſiue i v̄tute ꝓpa: ſiue vt eſt inſtrm
diuine iuſtitie vindicatiis. Sciēdū ēt eſt: q cū dic̄ Duran
dus q ſenſatio excellētiſſimoꝝ ſenſibiliū ſi ſit ſine cor
pali leſiōe nō cāt dolorē ſenſibilē: ſʒ triſtitiā iterioꝛem
⁊c. Ad h̄ dici pt ꝑ. q ignis iferni dato q i v̄tute propria
nō poſſʒ imediate cāre talē dolorē niſi ꝑus nā noceret
corpi. vl̄ lederet illō aliq̄ mō: tñ p v̄tutē ſibi a deo iſtu
ſā poſſet imediate talē dolorē cāre nō ꝑ⁹ cāndo aliquā
leſionē i corpe: ſʒ ſolā ſenſationē ſui. vt dic̄ Pe. ⁊ bri. Di
ciť z⁹. q ille ignis ⁊ ſi v̄tute ꝓpa nō poſſet cāre i dāna-
to dolorē ſenſibilē imediate ſine corpali leſiōe ꝓpe di
cta: poſſet tñ mediate talē dolorē cāre ꝑſuppoſita vio
lēta detētiōe ſpūs i illo. vt ſic talis ordo in penis q ille
ignis ꝑ cāt dānato coactā ſenſationē ⁊ detētionē. z⁹ ex
hac ſenſatiōe ſil cū aliq̄ iterioꝛi ꝑceptiōe h⁹ nocumēti ſe
gť triſti⁹ iterioꝛ. 3⁹ ex hac iterioꝛi triſt⁹ redūdat i ſēſuaⁱᶜ Ordo in penis ſenſuum in dānatis.
dolor ſenſibil p modū q̄ i alio ꝓpo⁹ oñdit. S. T. 4. ſē.
di. i7. q. z. ar. 3. i ſolone pme. q. vbi ſic dicit. (In contri
tiōe eſt duplex dolor. vn⁹ i ipa volūtate q eſt eēntialr
ipa ꝯtritio: q̄ nihil aliud eſt q̄ diſplicētia peccati ꝑteri
ti. ali⁹ dolor eſt i pte ſenſitiua q cātur ex p dolore vl̄ ex
neceſſitate nāe ſm q vires iferiores ſequūť motū ſupio-
ris: vl̄ ex electiōe ſm q hō penitēs i ſe ipo hūc doloreʒ
excitat vt ō pctis doleat: ⁊ neutro mō opʒ q dolor iſte
ſcdꝰ ſit maxim⁹. qꝛ vires iferiores vehemēti⁹ moueť
ab obiectis ꝓprijs q̄ ex redūdātia ſupioꝝ viriū: ⁊ iō ma-
ior dolor eſt in ſenſitiua pte ex leſiōe ſenſibili q̄ ſit ille
q in ipa redūdat ex rōne ⁊c.) Hec ille. Itē. 4. ſen. di.
5o. q. z. ar. 3. q. z. i ſolone pmi ſic dic̄. (Pōt dici q p ver
mē ſpūalem caro affligiť ſm q paſſiōes aie redūdāt
in corp⁹: ⁊ h̄ ⁊ i futuro.) Hec ille. Ex qb⁹ pʒ q ex triſti
tia iterioꝛi qñq redūdat dolor ſenſibilis i pte ſenſitiua
ſine leſiōe corpali: ⁊ h̄ manifeſte expiť qlʒ in ſeipſo: qꝛ
ex iterioꝛi triſtitia vehemēti qlʒ iterdū non ſolū ſenſi
bilr dolet: imo fletꝛ qñq moriť. Dr̄ 3⁹ q ille ignis le-
dit aliq̄ mō corpora dānatoꝝ: leſio .n. corpalis dupl̄r
ſumi pt. vno modo pro ſolutione cōtinuitatis: vl̄ corru

ptiōe vl alteratiōe aliqua naturali vel paſſione abiectiua alicui⁹ ꝯuenientis: ⁊ h mō ille ignis nō ledet corpa: nec ſenſus corpeus dānatoꝝ. vt ſepe dcm̄ eſt: alio⁹ p immiſſiōe alicui⁹ q̄litatis aut forme vl ſenſatiōis: vl alteratus quocūq; mō diſcōuenientis corpi: aut organis ſenſuū: ⁊ h mō ignis iferni ledet corpa dānatoꝝ: cū ei⁹ diſpō ſit iproportiōata ⁊ diſcōueniēs organo viſus ⁊ olfatus ⁊ tact⁹ audit⁹ ⁊ guſt⁹. vn̄ iſte ſenſatiōes ſtati ledent corpa dānatoꝝ mō pdictoꝝ: iō nō eſt icōueniēs ſi ſtatī ⁊ imediate ꝯcurrēte tn̄ aliq̄ ſenſatiōe iterioꝝ q̄ iudicatur mal⁹ ⁊ diſcōueniēs corpi cāt dolorē ſēſibilem exteriorē ⁊ iteriorē in dānato. Dolor. n. cū ſit paſſio appetitus ſenſitiui pſupponit eſtimationē mali. talē aūt eſtimationē nō hꝫ ſenſus exterior niſi ꝯcurrēte ſenſu interiori: niſi poneremus aliquā delectationē nālē ⁊ dolorē nālē i ſenſib⁹ nō pſupponētē eſtimationē boni vl mali in eodē ſuppoſito: ſꝫ itelligētia q̄ mouet nām: ſic dicūt aliq phī ⁊ medici ponētes ſenſū quēdā q dr̄ ſenſus nature. verūtn̄ talis amor nālis vel appetit⁹ aut delectatio aut dolor nālis in ſenſib⁹ ſubiectiue eēt: is nō vr̄ eē act⁹ elicit⁹: ſꝫ q̄dā hītudo ſenſus ad obm̄ ꝯueniens vel diſcōueniēs: ⁊ d tali dolore nō loq̄mur i ꝓpoſito: ſꝫ de dolore q eſt paſſio ⁊ mot⁹ abſolut⁹ diſtinct⁹ a ſenſatione: ⁊ talis dolor ē i appetitu ſenſitiuo vel itellectiuo. ſufficit aūt in ꝓpoſito q̄ ignis iferni ledit corpa dānatorū multiplr̄. vtputa iproportiōabilr̄ diſcōuenienter monēdo ⁊ detinēdo ⁊ impediēdo potētias apphēſiuas ⁊ appetitiuas ⁊ motiuas orgāicas ⁊ cōpi affixas: ⁊ h ſufficit ad cāndū imediate dolorē ſēſibilē exteriorē. ¶ Ad arg⁹ Durādi z⁹ lo. idacta ꝯ eādē ꝯnē rīdet Pe. ⁊ ad pmū qd̄ fundat̄ i articlo pīſien. dicit ſic. Ad articlꝫ dici pōt q̄ error eſt dicere: q̄ ceſſante motu celi ignis nō cōbureret ſtupā ēt vtute diua q̄ſi ignis aliqd poſſit i vtute mot⁹ celi qd̄ nō poſſit i vtute dei: ⁊ ſic itēdebāt illi q ꝯ articlm̄ de igne iferni ꝓbabāt q̄ ceſſante motu celi ignis nullo⁹ poſſet affligere dānatos: ſꝫ dicere q̄ ignis nō poſſit h p nām ſuā nō eſt erroneū. ſicut nec dicere vginē nō poſſe pere p nām ſuā: dū tn̄ nō dicat̄ nec etiā p vtutē diuā: q̄ ēt nō iudicat̄ erroneū q̄ aliq dicūt nullā creaturā poſſe aliquē effcm̄ ꝓducere: ſꝫ deū oia agere: ⁊ creaturā eē ſolū cām ſine q̄ nō vult de⁹ agere: ⁊ nō cām agētē vel dātē eēꝫ ſolū traſmutātē. vt Auicēna ponēs oēs formas ab extrīſeco. Hec Pet. ⁊ bn̄. q̄ ēt opi. Hugonis de ſcō Uictore p̄ li⁹ de ſacris pte. 6⁹ ca. vicio. nō reputatur error q ponit. 6. opeꝝ quoꝝ. 4. dicit eē ſoli deo poſſibilia: ⁊ duo ſiue plura ſūt poſſibilia creature. ſ. ꝯiūcta diſiūgere vel ſepata coniūgere. vbi ēt dicit. oē opus creature nihil eē. ideoq; ille articul⁹ ſane itelligēdus ē. ¶ Ad z^m rīdet Pe. d. q̄ cū dr̄. q̄ ceſſante pma cā ois alterationis ceſſat ois alteratio: ſic̄ ceſſante actione dei ceſſaret ois actio ⁊c̄. Solo celum eſt p^m agēs re^a ois actiōis corpee: ſꝫ differūt q̄ actiōis q̄ ē mot⁹ vt alteratio ꝓpe dicta: ⁊ q̄ p ſe eſt termin⁹ motus: celū eſt cā p ſuū motū. vn̄ q̄ motus localis celi p ſe eſt pmus motus: ⁊ p^m eſt cā alioꝝ: iđe eſt q̄ illo motu ceſſante ceſſaret ois motus nālis: nō aūt mot⁹ violētus: vel ꝓgreſſiuus. vel quo āgel⁹ mouet corp⁹ q nō ſic hꝫ ordinē ad illūꝫ illaꝝ actionū q̄ nō ſūt mot⁹: nec p ſe: nec p accns terminī mot⁹: celū eſt cā p ſimplicē iſluxū ſue lucis: ſicut magis alteri⁹ vtutis. talis aūt eſt imutatio ſpūalis. vn̄ durāte illuminatiōe poterit eē viſio que nullā aliā imutationē regrit. hāc aūt nō regrūt alij ſenſus: alſ nō haberēt opatiōes ſuas in tenebris: qd̄ falſuꝫ eſt: ſꝫ ſicut viſibile nō in virtute ſua: ſꝫ in vtute celi: a quo eſt oē lumē imutat viſuꝫ: ſic ⁊ aliq̄ virtus in cuius virtute alia ſenſibilia imutāt intēſionalr̄ eſt in celo: que virt⁹ agit nō p motū: ſicut nec lux: nā q̄ iflux⁹ lune ſit cā flux⁹ ⁊ refluxus maris nō eſt p lumē ſuū ſꝫ q̄ſdā: q̄ ēt i defectu lucis hꝫ hūc effcm̄: ⁊ nō erit poſt diē iudicij qn̄ erit lux lune ſicut lux ſolis: ſꝫ poſſꝫ dici q̄ illud erit pp aliā diſpōnē maris q̄ ambiet ex oi pte terrā. vn̄ tūc erit tanta ꝓfunditas aq̄ vt radius nō ptinget vſq; ad ꝓfūdū. Propter qd̄ in ꝓfundiſſimo mari nō eſt ſalſedo: radio ſolis nō potēte penetrare vſq; ad ꝓfundū ad eleuādū vaporē terreſtrius admixto eſt cā ſalſedinis. Nā q̄ diſpō diuerſa ſit in cā. pꝫ: q̄ pp h mare mediterraneum nō hꝫ fluxū ⁊ refluxū: nec valet illa ſolō: q̄ aq̄ ita lipida ⁊ pſpicua erit qn̄ ſupficiē terre illuminabūt ſol ⁊ luna: ſꝫ veꝝ eſt q̄ ex ſupficie terre ſolidate nullus vapor reſoluit̄: q̄ ſit cā ſalſedinis vel fluxus ſicut nūc. eſt quicqd ſit de h: lune nō ē cā oīuꝫ p lucē: ſꝫ cū h p aliā vtutē q̄ cū nulla ſuba deſtituat̄ ꝓpa opatione corpa celeſtia que aliqn̄ deſtituunt̄ lumīe hn̄t aliā vtutē a lumine: ⁊ ſicut illuminatio nō depēdet a motu celi: ſic nec influentia aliaꝝ vtutū que reſpiciūt actiōes: q̄ nō ſūt motus ſꝫ ſimplices mutatiōes: ⁊ que ſūt ſolus ⁊ ꝑfectio: ſꝫ tūc vr̄ q̄ ceſſante motu celi nō poſſit eē aliq̄ ſenſatio alia a viſu: cū oēs alie ſint cū motu nāli que eſt corruptio vl alteratio: vel mot⁹ localis: ſicut ēt ceſſabit gnātio ⁊ corruptio que nō ſūt motus: ſꝫ p ſe termini motus. Et dōꝫ q̄ nō eſt ſile: q̄ gnātioni ⁊ corruptioni p ſe debet̄ mot⁹ nō ſolū pp agēs: ſꝫ pp h q̄ oꝫ ꝯrias diſpōnes expellere ⁊ ꝓpias īducere. Ois aūt ſenſus eſt imediate diſpoſitus ad ſenſatiōnē q̄ nō hꝫ ꝯriū in ſenſu: ⁊ iō ſenſationi accidit q̄ ipſa ſit terminus mot⁹ ex defectu agētis vel alia cā: pp qd̄ tūc ſine motu erūt iſte imutatiōes. Hec Pe. ⁊ bn̄. Uerū in q̄ōne de ipaſſibilitate hōꝝ allegata ſūt dicta. S. T. de potētia dei. q. 5. articlo. 8. gb⁹ aſſignat aliā rōnē: quare imutatōes nāles ceſſabūt ceſſante motu celi: nō aūt imutatiōes intēſiōales vel ſpūales quere ibi. Itē de potētia dei. q. 5. ar. 10. arguit ſic 8⁹ loco. (Ois mot⁹ nālis cuiuſcūq; corpis a motu celi d̄pēdet: ſꝫ mot⁹ cordis ſine q̄ nō pt eē hūani corpis vita: eſt motus nālis. g̃ ceſſante motu celi remanere nō poterit: ⁊ p ꝯñs nec hūani corpis vita.) Ecce arg^m. Seqt̄ rn̄ſio. (Dōm īngt q̄ mot⁹ cordis in hoīe cāhit ex nā aīe rōnalis: que a motu celi n̄ depēdet: ⁊ iō mot⁹ ille nō ceſſabit motu celi ceſſante.) Hec ille. Per oppoſitū aūt de motu cordis i alijs aīalib⁹ ab hoīe: ſic dicit eadē. q. ar. 9. (Eſſe plātaꝝ ⁊ aīaliū viuere quoddā eſt: qd̄ in reb⁹ corpalib⁹ ſine motu nō exiſtit: vn̄ aīalia deficiunt ceſſante motu cordis: ⁊ plāte ceſſante nutrimēto. In his aūt rebus nō eſt aliqd̄ motus pncipiū nō depēdēs a pmo mobili: q̄ ipſe aīe aīaliū ⁊ plātaꝝ totalr̄ ſubijciūtur impſſionib⁹ celeſtiū corpoꝝ: vn̄ motu celi ceſſante nō poterit in eis mot⁹ remanere nec vita: ⁊ ſic pꝫ q̄ i illa mūdi innouatione res pdicte nō poterūt remanere.) Hec ille. Itē de malo. q. 16. ar. x. in ſolōne. 5. ſic dicit. (Motus nāles inferioꝝ corpoꝝ depēdēt ex motib⁹ celeſtiū corpoꝝ ⁊ cāt̄ ab eis. ptr̄ eſt aliq mot⁹ fieri i corpib⁹ iferiorib⁹ ex aliqb⁹ alijs cāis: puta ab ipſa hoīs volūtate: ⁊ eadē rōne a demone vl angelo: q̄uia diſpō corpoꝝ ſcḋm quā ſūt ſuſceptiua tal̄ mot⁹ aliq̄r a corpe celeſti depēdeat.) Hec ille. ¶ Ad z^m rīdet Pe. d. q̄ cū dr̄ q̄ diſtictio eſt nulla. q̄ ois imutatio eſt nāl ⁊c̄. Dōm q̄ conſiderando de qb⁹ arguit. pt dici q̄ imutatio itēſional̄ eſt imutatio nālis va ⁊ real: ſicut alia imo magis nālis: q̄ pficit nāꝫ: illa deſtruit: ⁊ magis real̄. quia nobilior res eſt ſenſatio q̄litatis q̄ ipſa qualitas: ſꝫ diſtiguit̄ paſſio aīe a paſſiōe nāe eo mō q̄ z⁹ de aīa forma q̄ ē aīa diſti

Ad arg. Durā. z⁹ lo. idacta ꝯ pō eiuſdē ꝯcluſiōe.

Ad artī. pīſien. q̄ ceſſante motu celi ignis nō poſſet cōburere ſtupā ſibi approximatam error.

Uerū ceſſāte motu celi nec eē ſit q̄ ceſſent ſen ſatio nes alioꝝ ſenſuū a viſu.

gaiꝛ a forma que eſt nã: que eſt determinata ad vnũ: il
la aũt nõ. vñ vocaꝛ paſſio nãe que eſt rei nõ inquantũ
eſt aiata: ſꝫ inquãtũ bꝫ aliquã ↄditionẽ ẽt ↄpetẽtẽ iaia
tis: paſſio võ aie que eſt ꝓpria aiatoꝛuꝫ: ſicut calefieri
eſt cõe animatis ⁊ inaiatis: ſꝫ ſentire calorẽ eſt proprie
animatoꝛuꝫ: propter qđ illa eſt paſſio nature: hec autẽ
anime: dicitur aũt paſſio hec naturalis: illa autẽ aialis:
vel propter hoc ꝙ natura eſt ꝑncipium motꝰ ⁊ quietis:
vnde illa que eſt per motũ vocetur naturalis: que aũt
per ſimplicẽ ⁊ inſtãtaneã mutationẽ aialis. vel qꝛ illa
eſt deſtructiua nature. iſta aũt ſaluatiua aie: ſed dꝛ itẽ/
ſionalis non realis: qꝛ non eſt res illa que ſentitur: ſed
eiꝰ ſimilitudo: quia lapis non eſt in aia: ſed ſpecies lapi
dis: que tñ ſpecies eſt vã res: ſiue differat ab actu ſiue
nõ. Hec Pe. ⁊ bene. Uerꝫ tñ ſctũs Tho. aliter intelligit
illaꝫ diſtinctionem de duplici imutatione vel paſſione
q̃ꝫ Pe. ſicut dictuꝫ eſt in ſolutiõe quarti. Itẽ diſ. 44.
q. 3. ar. p̊. in ſolutione tertie q̃õnis ſic dicit. (Cũ pati ſit
quodã recipere duplex eſt modus paſſionis ſcđꝫ ꝙ ali
quid in aliquo dupliciter recipi põt. poteſt enĩꝫ aliqua
forma recipi in aliquo ſubiecto ſecundũ eſſe naturale
materialiter: ſicut calor recipitur ab igne in aere: ⁊ ſm
hũc modũ receptiõis eſt vnꝰ modus paſſiõis qui dici
tur paſſio nature: alio mõ aliquid recipitur in alio ſpi
ritualiter per modũ cuiuſdã intenſionis: ſicut ſimilitu
do albedinis recipitur in aere: ⁊ in pupilla: ⁊ hec rece
ptio aſſimilatur illi receptioni qua aia recipit rerum ſi
militudines: ⁊ ſcđm hũc modum receptionis eſt alius
modus paſſionis: qui vocatur paſſio aie ⁊c̃.) Hec ille.
Itẽꝫ prima pte. q. 7. ar. 3. ſic dicit. (Eſt aũt duplex imu
tatio: vna naturalis ⁊ alia ſpiritualis: naturalis quidem
ſm ꝙ forma imutabilitatis recipiꝛ in imutato ſm eẽ
naturale: ſicut calor in calefacto. Spiritualꝛ autẽ ſcđm
ꝙ forma imutabilitatis recipiꝛ i imutato ſcđꝫ eſſe ſpi
rituale vt forma coloris in pupilla: que nõ ſit ꝑ h̃ colo
rata.) Hec ille. Itẽ de poᵃ dei. q. 5. ar. 8. ſic dicit. (Corpꝰ
hꝫ duplicẽ actionẽ: vnã quidẽ ſm ꝓprietatẽ corpis. vt. ſ.
agat per motum. hoc enĩ eſt propꝛium corpoꝛis: vt mo
tum moueat ⁊ agat. Aliam autem actioneꝫ habet ſm
ꝙ attingit ad ordineꝫ ſubſtãtiaꝝ ſeparataꝝ ⁊ pticipat
aliqđ de medio illoꝝ: ſicut nature iferiores ↄſueuerũt
aliqđ pticipare de ꝓprietate nãe ſupioꝛis: vt apparet
in quibuſdã aialibꝰ q̃ pticipãt aliquã ſilitudinem pru
dẽtie que eſt ꝓpria hoĩs. hec aũt eſt actio corpis q̃ non
eſt ad tranſmutationem materie: ſed ad quãdam dif/
fuſionem ſilitudinis forme in medio ſcđm ſilitudineꝫ
ſpũalis intẽſionis: que recipitur de re in ſenſu vel itel/
lectu: ⁊ hoc modo ſol illuminat aerem: ⁊ color ſpeciem
ſuã multiplicat in medio.) Hec ille. Ex quibus pꝫ ꝙ in
probatio diſtinctionis non valet: nec eſt ad mentẽ ſan
cti Tho. quia vt apparet ſcđm eum non omnis immu
tatio paſſio vel actio dicitur naturalis: cuius ꝑncipiuꝫ
eſt corpus naturale. (Ad 4ᵐ rñdet Pe. ꝙ ſicut quã/
titas nõ eſt principiũ: nec ratio calefaciendi: eſt tamen
cauſa ſine qua non. vnde calor ſeparatus a quantitate
non eſt natus calefacere: ſic licet motus localis non ſit
virtus celi qua agit: nec etiã per ipm acquiratur virtus
celo ſicut aliquid motu locali calefit: ⁊ ſic põt calefacere
tñ eſt tamen cauſa ſine qua nõ celo reſpectu alteratio
nis ⁊ motuũ ꝓprie dictoꝝ inferius: ⁊ illorum qui ꝑ ſe
ſunt termini horum motuũ. ita ꝙ ſicut cor non viuifi
caret niſi moueretur: ⁊ ceſſante motu cordis ceſſaret
eius viuificatio: q̃uis nõ ꝑ motuꝫ viuificet. ita in celo.
⁊ quidẽ nã oportet dicere: ꝙ ſi ignis non motus calefa
ciat ꝙ ſimiliter celuꝫ faceret: qꝛ cum ſit corpus quinte

Nõ oĩs immutatio actio vł paſſio cuius pnᵐ ē corpꝰ nãle ē nãlis.

ẽntie põt in agendo diuerſificari ſicut ⁊ in eẽndo: vt ſi
cut habet aliam naturã ad eẽndũ: ſic aliã naturam ad
motum: vt ſcꝫ non poſſit mouere niſi motũ: ⁊ nõ ſoluꝫ
ad diuerſitatẽ actionis eius requiriꝛ motus: ſed etiam
propter ſubſtãtiã actionis. qđ patet manifeſte in motu
ꝑmi mobilis. Cõſtat enĩ ꝙ ille motus nõ ẽ fruſtra: aut
ergo motus ille eſt ꝓpter actionẽ illius mobilis: aut al
terius: quia cum non ſit propter eſſe vel conſeruari. nõ eſt
ꝙ ſit propter operari ipſiuſmet celi cryſtallini vel alte
rius: qꝛ nõ põt dici ꝙ hoc ſit ꝓpter hoc qđ aliqñ elõgeꝛ
a terra vel appropinquat: ſicut eſt õ planetis: quoꝝ ſũt
ſpere vel circuli eccẽtrici: qꝛ illa ſpera eſt concentrica.
Nec ꝓpter aliquã ſuaꝝ ptiũ elongãdam vel appropi
nãdam: qꝛ oẽs ſunt vniformes: vñ tñ valet ꝑs dextе
ra ſicut ſiniſtra: vñ cũ nõ reqraꝛ ꝑꝑ diuerſitatẽ opatio
nis. ꝫ ꝑꝑ ſubam. Si dicaꝛ ꝙ motus eius eſt ꝑꝑ diuerſi
tatẽ opationum: nõ eius ſed celorum ſtellatoꝝ: vtputa
ad hũc finẽ ꝙ ſuppoſitũ hẽat duos motus: qꝛ angelus
qui mouet imediate celũ cryſtallinũ: ⁊ mediãte eo fir
mamẽtũ motu raptus multo magis poſſet mouere fir
mamẽtũ motu illo imediate: ⁊ nihilominus moueretur
motu alio ab alio motore ſicut nũc. ꝫ motus ille eſt nõ
ſolũ ꝑꝑ differẽter agere. ſed ꝑꝑ agere. Hec ille. ⁊ bene
quo ad aliqua. vꝛ tñ eẽ de mẽte. S. T. ꝙ motus celi ſit
ei rõ agẽdi: ⁊ nõ ſolũ cã ſine qua nõ inq̃tũ. ſ. ille motꝰ
eſt actio ſube ſepate: vt ẽt recitatũ fuit in. q. de impaſſi
bilitate hõꝝ aĩpe. n. in de poᵃ dei. q. 5. ar. 8. ſic dicit. (Si
cut dꝛ in liᵒ de cauſis qñ cã pꝰ retrahit actionẽ ſuã a cã
to: oꝫ ꝙ ẽt 2ᵃ cã retrahat actionẽ ſuã ab eodẽ. eo ꝙ cã
2ᵃ hꝫ h̃ ipꝫ ꝙ agit ꝑ actionẽ cãe ꝑmeaꝛ cuiꝰ vtute agit.
Cũ aũt oẽ agẽs agat ſm qꝛ eſt actu: oꝫ ſm h̃ accipe or
dinẽ cãꝝ agẽtiũ ſm ꝙ eſt ordo eaꝝ in actualitate ⁊c̃.
vt ſupra recitatũ fuit.) Itẽ. 4. ſẽ. diſ. 1. q. 1. ar. 4. q. 2. i ſo
lutiõe 4. argumẽti ſic dicit. (In re corpali nõ pt eẽ vir
tus ſpũalꝛ ſm eẽ ↄpletũ: pt tñ ibi eẽ ꝑ modũ intẽſiõis: ſi
cut in inſtrũis motis ab artifice eſt virtus artis: ⁊ ſermo
audibilis exñs cã diſciplie: vt dꝛ in libro de ſenſu ⁊ ſen
ſato continet intẽtiones anime quodã modo: ⁊ motus
celi eſt virtꝰ ſube ſeparate mouẽtis ſm phõs ⁊c̃.) Itẽꝫ
prima parte. q. 110. ar. 2. in ſolutione ſcđi ſic dicit. (An
gelus excellẽtiori mõ tranſmutat materiã corpalẽ q̃ꝫ
agentia corporalia. ſ. mouẽdo ipa agentia corpalia tan
q̃ꝫ cauſa ſuperior.) Hec ille. Similiter dicit de potẽtia
dei. q. 6. ar. 3. in ſolutiõe ꝑmi. (Licet ingꝛ naturalis po
teſtas angeli vel demonis ſit maior q̃ꝫ naturalis ptãs
corpis: nõ tñ eſt ad h̃ ꝙ imediate formã i mã inducat
ſꝫ mediãte corpe hñ h̃ facit nobiliꝰ q̃ꝫ corpꝰ: qꝛ pᵐ mo
uẽs ꝑncipaliꝰ ẽ i agẽdo q̃ꝫ 2ᵐ.) Hec ille. Sile dic latiꝰ ð
malo. q. 16. ar. 9. ⁊ 10. Cũ aũt dič Durãdꝰ: ꝙ oẽ ꝑncipiuꝫ
q̃ alterãs vł mouẽs mouet ẽ aliq̃ q̃litas i ipo. Dicẽduꝫ
eſt: ꝙ h̃ ⁊ ſi ↄcedaꝛ de agẽte ꝑncipali: qđ agit ꝑ ꝓpriam
formã: tñ gñalr ſlꝫ eſt de oi agẽte inſtrũli qđ mouet vt
motũ. In tali enĩ agẽte ꝑncipiũ mouẽdi pt eẽ motũ ab
extrinſeco motoꝛe: vt dicit ſanctus Tho. in multis lo
cis: celum autem reſpectu ſubſtantie ſeparate ſe habꝫ
vt inſtrũm: ⁊ ideo motis ſubſtantie ſeparate poteſt celo
eſſe ratio agendi potiſſime: attẽto ꝙ in illa motione eſt
virtus ſubſtantie ſeparate per modum intẽſionis: que
eſt quedam qualitas vt dictum fuit. (Ad quintuꝫ re
ſpondet Pet. d. ꝙ ſicut elementa ⁊ mixta quo ad eſſe
dependent ab eſſe celi: ⁊ extra eius contiᵘᵐ nõ ſunt na
ta cõſeruari ſicut nec gñari: ſic ⁊ eoꝝ opatio dependet
ab opatiõe celi. vñ cũ opatio celi q̃ ẽ ad motũ ſuppõat
motũ: nullus agens inferiꝰ eſt hñ diſpoſitũ ad mouere:
nec patiens ad moueri: niſi ſuppoſito motu celi ſine q̃
non

Motꝰ ce lo rõ agẽdi ⁊ nõ ſolũ vel ſine qua nõ.

319

nō eſt actio illa celi a q̄ dependent inferiora. Hec. p. Et ꝯcordat dictis ſci Tho. de po° dei. q. 5°. ar. 8. in ſolone q̄rti argumēti ſic. (Illō qḋ eſt de pfectiōe eſſi nō auferē ei. Hoc aūt eſt de pfectione cuiuſlz entis ꝙ agat ſibi ſile: diffuſio. n. ipſi° eſſe deriuaṫ a p̄ bono in oīa entia. ḡ vr ꝙ elemēta in illa ꝯſumatione agent ſibi ſilā: ꝛ ſic erit ī eis actio. Itē ſicut ꝓpriū ē ignis eē calidū: ita ēt ꝓpriū ei° eſt calefacere: ſicut. n. calor deriuaṫ a pn̄cipijs eēntialibus ignis: ita calefactio deriuaṫ a calore. Si ḡ in illa reꝝ ꝯſumatiōe ignis ꝛ ei° calor remanebit vr ꝙ ēt calefactio rēanebit.) Ecce argᵗ. Sequiṫ rn̄ſio. (Ad 4ᵐ (inquit) dōm ꝙ īferiora nunq̄ attingunt ad gradū pfectiōis ſupiorū. Hoc aūt eſt de rōne pfectiōis ſupmi agentis ꝙ ſua pfectio ſibi ſufficiat ad agēdū oī alio agēte remoto. vn̄ h̄ īferioꝛib° agētib° attribui nō pōt. ¶ Ad 5ᵐ dōm: ꝙ ignis ꝓpriū eſt calefacere ſuppoſito ꝙ hēat aliq̄ actionē: ſz ei° actio depēdet ab alio vt dcm̄ eſt.) Hec ille. ¶ Ad argᵗ Scoti ꝯ eandē ꝯnez pz rn̄ſio tā p ſtatū dicta q̄z ſupra dicta in q̄ōne de īpaſſibilitate btoꝝ. ¶ Ad argᵗ Aureoli p̄ loco ꝯ eandē ꝯnē inducta dr. Et ad p̄ᵐ negaṫ aīs: q꞉ ſenſatio excellēter calidi nō eſt calefactio ꝓprie dicta: ſz ſit receptio ſpēi caloris vel cū tali receptione. De hoc Cōmentator ſcdo de aīa cōmento. 35. ſic dicit. Poſſumus ꝯcedere viſionē eſſe coloratā: ꝛ ꝙ ēt videns eſt coloratū. Videm° enim ꝙ qn̄ ꝯprehendit colorē efficiṫ q̄ſi coloratū quoquo mō: ꝛ cā in hoc eſt: q꞉ ſentiēs recipit ſenſibile: ꝛ aſſimilaṫ ei: viſus enim recepit colorē quē recipit corpus ex̄ aīaꝫ: ꝛ dīnt ī h̄ ꝙ receptio ſēſibilitatis eſt ſpūal: ꝛ receptio corpis ex̄ aīam eſt m̄alis. ſentiens. n. recipit ſenſibile nō m̄aliter: ꝛ q꞉ ſenſus recipit ſenſibilia quoquo mō: dicāṫ ēt de ſenſu quoquo mō: ꝛ q꞉ ſenſus recipiūt ſenſibilia extra māꝫ: iō ſenſibilia qn̄ fuerint abſtracta a mā efficiunṫ in ſenſibus. Senſus. n. ꝛ imaginatiōes nō ſunt colores ſenſibilcomeqꝫ ſapores: nec alie qualitates ſenſibiliū q̄ ſunt ex̄ aīam in mā: ſed actio ſenſibilis extra aīam in mā in mouendo ſenſibile: ꝛ actio ſenſusque eſt in ſentiēte eſt eadē actio: ſz modus eſſe ſenſibilis extra aīam differat a mō ſui eē in ſenſibilitate. Hec ille. Ex quibus ꝛ alijs poſtea dicendis apparet ꝙ organa ſenſuū ad h̄ ꝙ fiat ſenſatio nō neceſſario nec ꝑ ſe reqrunt aliquā receptionē niſi ſpiritualēꝫ: ꝛ ſi alia concurrat: illa ſe ꝑ accn̄s ſe hꝫ ad ſenſationē. ¶ Ad 2ᵐ dr: ꝙ corpa dānatoꝝ veraciter ardebūt: q꞉ ab igne ardente torquebunṫ: ꝛ ardorē ꝛ calorē in ſeipſis recipiēt mō ꝑdicto. ¶ Ad tertiū dr: ꝙ argᵐ ab auctoritate negatiue nō valꝫ. Et ꝑterea ipſi ſancti dubitatiue in multis locis locuti ſūt: vtrū ille ignis ſit m̄alis: aut corporalis: an mere ſpiritualis. De hoc ſcūs Tho. p̄mi diſ. q. 3°. ar. 2°. q. p̄° in ſolone p̄mi ſic dicit. (Damaſ. nō negat illum igneꝫ eē m̄alem ſimplr̄: ſed ꝙ nō eſt m̄alis talis qualis apud nos eſt: eo ꝙ qbuſdā ꝓprietatibus ab hoc igne diſtinguiṫ. Uel dōm ꝙ q꞉ ignis iſte nō m̄alr alterat corpa: ſz quadā ſpūali actiōe agit in ea ad punitionē: ꝛ iō dr nō m̄alis eſſe nō quātū ad ſubam: ſed quātū ad punitiōis effectū in corpib°: ꝛ multo amplius etiaꝫ in animab°.) Hec ille. ¶ Ad argᵗ eiuſdē ſcdo loco inducta ꝯtra eandē ꝯclonē de facili pꝫ rn̄ſio per ꝑdicta. Sed ex abundāti dr ad p̄ᵐ ꝙ aliq̄ paſſio pōt dici realis dupl'r quātū ad ꝓpoſitū pertinet. Primo ꝓut res diſtinguiṫ ꝯ nihil: ꝛ ſic ꝯceditur: ꝙ oīs paſſio ſenſus vl' intellectus eſt realis. Scdo q꞉ nō ſolū diſtinguiṫ a nō ente: ſed q꞉ per eū paſſum aſſimilaṫ agenti q̄tū ad forᵐᵃ que eſt pn̄cipiū agendi q̄ ad modū eſſendi: ꝛ ꝑ eā realr̄ tranſmutaṫ cū abiectione alicuius ſibi ꝯuenientis: ꝛ h̄ paſſio vel īmutatio corporū dānatoꝝ nō dr realis: licꝫ p̄mo mō realis dici poſſit. Tūc ad hꝰ improbationem dr: ꝙ excellens ſenſibile nō corrūpit ſenſuꝫ ꝑꝑ īmutationē ſenſibilis inquātū eſt ſenſibile: ſꝫ ꝑꝑ aliqḋ ſibi de ꝑ accn̄s adiunctū. ſ. trāſmutationē nālē concurrentem cū itentionali. hic aūt ꝯcurſus nō erit in ſenſatiōe beatoꝝ nec dānatoꝝ. Un̄ illud argᵐ nimis ſe extendit: eq̄ enī ꝓbaret ꝙ corpa beatoꝝ imutareṫ a ſua nāli diſpōne realr̄ ſicut corpa dānatoꝝ: ꝛ de hꝰ ꝯcurſus nullitate pꝫ multiplr̄ ꝑ ꝑdicta. ¶ Ad 2ᵐ dīn: ꝙ po° ſenſitiua auditiua vel viſiua vel alia quecūqꝫ poſt maximū ſenſibile debilitaṫ in ſentiēdo minus ꝑꝑ aliquā nālē trāſmutationē ꝛ debilitationē ſui organi ab obiecto ſuo: nō inquantū mouet intentionalr̄: ſꝫ nālr̄. De hoc ſcūs Tho. p̄ma ſcde. q. 22. ar. 2. in ſol. tertij ſic dicit. (Dupl'r organū pōt tranſmutari. Uno mō trāſmutatione ſpirituali ſcḋm ꝙ recipit intentionem rei: ꝛ hoc per ſe inueniṫ in actu apprehenſiue virtutis ſenſitiue: ſicut oculus īmutatur a viſibili: nō ita ꝙ coloreṫ: ſꝫ ita ꝙ recipiat intentioneꝫ coloris. Eſt aūt alia tranſmutatio nālis organi ꝓut organū tranſmutaṫ quantū ad ſuā nālē diſpōneꝫ puta ꝙ calefit aut īfrigidaṫ: vel alio° ꝯſilꝫ trāſmutaṫ: ꝛ hꝰ trāſmutatio ꝑ accn̄s ſe hꝫ ad actū apꝓhēſiue virtutis ſenſitiue: puta cū oculus fatigaṫ ex forti intuitu: vel diſſoluiṫ ex vehemētia viſibil.) Hec ille. ¶ Ad 3ᵐ dr eodē mō. q꞉ ex illis expiētijs ſolū hr̄ ꝙ aliqn̄ ꝯcurrūt ꝑdicte due trāſmutatiōes: nō aūt ꝙ vtraqꝫ ſit ꝑ ſe cā ſenſatiōis: aut necīa ad ſenſationē. De h̄. ſ. T. p̄° pte. q. 78. ar. 3. ſic dicit. (Ad opōnē ſenſus reqriṫ īmuta° ſpūalis ꝑ quā inten° ſpūal for° ſenſibilis fiat in organo ſenſus. Alioqn̄ ſi ſola īmutatio nālis ſufficeret ad ſentiendū oīa corpa nālia ſentirent: dū alteranṫ: ſꝫ in qbuſdā ſenſib° inueniṫ īmuta° ſpūal tm̄ ſicut in viſu. In qbuſdā aūt cū īmutatiōe ſpūali eſt nālis: vel ex pte obi tm̄: vel ēt ex pte organi: ex pte obi aūt inueniṫ trāſmutatio nālis ſcḋm locū in ſono: qui eſt obm̄ auditus. naꝫ ſonus ex percuſſione cauſatur ꝛ aeris commotione. Secūdū vero alterationem in odore qui eſt obiectum olfatus. Oportet enim per calidum alterari quoquo modo corpus ad hoc ꝙ ſpīret odorem: ex parte auteꝫ organi eſt immutatio naturalis in tactu ꝛ guſtu: nam ꝛ man° tangens calida calefit: ꝛ lingua humectaṫ ꝑ humiditateꝫ ſapoꝝ. Organū v̄o olfatus aut auditus nulla nāli immutatione īmutaṫ in ſentiēdo niſi ꝑ accn̄s. Uiſus aūt q eſt abſqꝫ īmutatiōe nāli ꝛ organi ꝛ obi eſt maxime ſpūalis ꝛ pfectio: inter oēs ſenſus ꝛ cōior: ꝛ poſt h̄ auditus: ꝛ deinde olfatus qui hn̄t īmutationē naturalem ex pte obiecti. Motus. n. localis eſt perfectior ꝛ vlior ꝛ p̄or q̄ motus alteratiōis: vt ꝓbaṫ in 8° phy. tactus autē ꝛ guſtus ſūt maxīe m̄āles: ꝛ inde eſt ꝙ alij tres ſenſus nō ſiūt ꝑ mediū ꝯiūctū: ne aliq̄ nālis trāſmutatio pertingat ad organum: vt accidit in his duobus ſenſibus.) Hec ille. Ex quibus pꝫ p̄ ꝙ poſt intenſam viſionem coloris aut luminis pōt remanere in oculo ſpēs coloris aut lumīs: nō aūt realis color: aut reale lumē. 2° ꝙ poſt auditioneꝫ magni ſoni pōt aliquandiu remanere in organo auditus ſpecies ſoni: vel aliquę eius reliquie. 3° ꝙ odoris ſpēs recipiṫ in organo odoratus nō aūt odor: ſꝫ odor realis poſſit ꝑtingere ad cerebruꝫ: ꝛ ad alias ptes corpis: ꝛ dato ꝙ aliq̄ qualitas ſenſibilis reciperet in aliquo organo ſenſus ſcḋm eſſe reale: illa receptio nullā faceret ſenſationē. ¶ Ad 4ᵐ dr: ꝙ dictuꝫ Ariſ. falſe: ꝛ ꝯ ei° opiōnē exponiṫ: qḋ pꝫ: nā in 2° d̄ aīa ꝛ multis locis dicit: ꝙ gnāl'r veꝝ eſt de oī ſenſu ꝙ ſenſibile poſitū ſupra ſenſuꝫ nullā facit ſenſationē. Tū ēt

Ad ſenſatiōnē nō ꝑ ſe requiriṫ niſi immutatio ſpūalis. De eodē ad 2ᵐ ꝛ ad 3ᵐ ſcdo loco

Tex. cō. 54.

Tex. cō. 116.

qꝛ ibidē ꝑte.a.zz.ſm trāſlationē Cōmētatoꝛis ſic dicit.
Dōm eſt vlr de oī ſenſu ꝙ ſenſus eſt recipiēs formas
ſenſibiliū ſine mā ꝛc̄.vbi Cōmentatoꝛ ꝯmēto.iz9.ſic
dicit. Receptio formaꝝ ſenſibiliū ab vnoquoqꝫ ſenſu
eſt receptio abſtracta a mā. Si.n.reciperet eas cū mā:
tūc idē eē hērent in aīa ꝛ ex̄ aīam:ꝛ iō in aīa ſunt intē-
ſiōes ꝛ ꝯphēſiones:ꝛ ex̄ aīam nō ſunt intēſiones nec cō
prehēſiones:ſʒ res nāles nō ꝯphēſe oio:ꝛ iſta acceptio
q̄ eſt in ſenſib⁹ abſtracta a mā ſilis eſt receptioni cere
ad figurā annuli. Recipit.n.eā ſine annuli mā cū eodē
mō recipit eā ſiue fuerit auri ſiue ferri ſiue cupri.ꝛ ſm
hūc modū patit̄ vnuſqſqꝫ ſenſus ab eis qb⁹ nālr ſunt
ſnati pati ſiue coloꝛe ſiue ſono:ſʒ nō patit̄ ab eo ſm ꝙ
eſt coloꝛ vel ſonus:qm̄ ſi ita eēt:ꝯtingeret ꝙ cū reciperet
ipſʒ eēt coloꝛ aut ſon⁹.nō itēſio. Jntēſio.n.coloꝛis alia ē
a coloꝛe ſʒ ꝙ eſt in hac diſpōne ꝛ itēſione:qd̄ dicit ob-
ſeruādo ſe ab itēſionib⁹ quas recipit itellect⁹. Jlle.n.ſūt
vle s. iſte.n.ſunt tm̄ iſte. Hec Cōmētatoꝛ. Jtē ꝯmento
lʒ4.ſic dicit. Si neceſſe eſt vt oē ꝯphenſibile a viſu ſit
coloꝛatū:ꝛ viſus ꝯphēdit ꝯphēſionē coloꝛis.ḡ ꝯtinget
ex h̄ vt ipſa ꝯphēſio ſit coloꝛata:qd̄ eſt inopinabile.)
Hec ille. Et ꝑ multa alia dicta phī ꝛ Cōmētatoꝛis pʒ:
ꝙ ſenſus inquātū hō nō recipit foꝛ^am ſui obīi vniuoce:
ſʒ tm̄mō ei⁹ ſpēm vel itēſionē. Ad dcm̄ ḡ phī dr̄ ꝙ nō
itendit aliud:niſi ꝙ viſio ſit actio coloꝛis:ꝛ auditio eſt
actio ſoni:vt pʒ ꝑ expōnē Cōmētatoꝛis:ꝛ alioꝝ docto-
rū. ¶ Ad ſ^m dr̄:ꝙ lʒ ſenſus organū teneat mediū iter
extrema ſuoꝝ ſenſibiliū:ꝛ ꝯphenſio ſenſus ſit q̄dā mu-
tatio medij:q̄ aliq̄ mō pōt dici realꝭ:tm̄ fallacia ꝯñtis ē
ex h̄ ꝯcludere ꝙ termin⁹ taliū mutationū ſit q̄litas di-
ſtincta ꝯ itēſionē. Nec ſeq̄t̄ ſi ſenſus ꝑ talē receptionē
aliqñ ledat̄ ꝙ foꝛ^a recepta ſit foꝛ^a nālis diſtincta ꝯ iten-
ſionē:qꝛ tales intēſiones pñt ꝯtriſtare ꝛ ledere:vt pʒ in
ſomniātib⁹ ꝛ foꝛtiter imaginātib⁹. vñ Cōmētatoꝛ vbi
ſupra ꝯmēto.izi.ſic dicit. Ex h̄ qd̄ dixim⁹ ꝙ ſenſus ē
intēſio declarabit̄ cā ꝑp quā ſenſibilia intēſa corrūpūt
iſtrm̄ ſenſuū:qm̄ qñ mot⁹ fact⁹ a ſenſibili fuerit foꝛtioꝛ
q̄ ſentiēs poterit tollerare:ꝛ diſſoluet̄ iſta itēſio:ꝑ quā
ſentiens eſt ſentiens:ꝛ remāebit coꝛp⁹ ſine ſubiecta in-
tenſione q̄ eſt ſenſus:ſic̄ diſſoluit̄ ꝯſonātia coꝛdaruꝫ ꝛ
neumata q̄ ſunt itenſio extra in eis cū foꝛtiter tāgunt̄
ꝛ mouent̄ motu foꝛtiori q̄ poſſunt tollerare. Hec ille.
De p̄dictis ſcūs Tho.4.ſen.di.ſ.q.z.ar.i.in ſol.z^e.q.ſic
dicit.(Qꝛ po^e ap̄ꝯhēſiue ſenſitiue ſunt tm̄ paſſiue in re-
cipiēdo ſpēm:q̄ q̄dē nō recipit̄ in ſenſu ꝑ modū rei:ſʒ ꝑ
modū itēſiōis:iō in opōne haꝝ viriū eſt q̄dē aliq̄ mō
pati quātū ad h̄ ꝙ ſūt vires nāles ꝛ quātū ad h̄ ꝙ ali-
qd̄ recipit̄. Et ꝑp h̄ dr̄ z^o de aīa ꝙ ſentire eſt qōdā pa-
ti:ſed qꝛ ſenſus nō mouet̄ a ſenſibili ſm ꝯditionē mo-
uētis:cū foꝛ^a ſenſibil' nō recipiat̄ in ſenſu ſm eē nāle
pꝑt eſt in ſenſibili:ſʒ ſʒ eē ſpūale qd̄ eſt ꝑpriū ſenſui:
iō nō hʒ ꝯrietatē ad ſenſuꝫ ſʒ ꝙ eſt ꝑfectio ei⁹:niſi ſm
ꝙ excedit ꝑpoꝛtionē ſenſus:iō nō ꝑprie dr̄ aīa pati ſʒ
has vires niſi ſʒ ꝙ excellentia ſenſibiliū corrūpit ſen-
ſuꝫ aut debilitat.) Hec ille. Ex qb⁹ pʒ ꝙ opīo Aure. eſt
ꝯ phm̄ ꝛ ꝯ vitatē:potiſſime qꝛ ſʒ illā viā nō ſolū ꝓba-
ret̄ ꝙ ſenſus exterioꝛ coloꝛaret̄:imo ſenſus interioꝛes:
ꝛ ēt intellect⁹ poſſet:ꝛ multa alia falſa. ¶ Ad obiecta
Henri. ꝯ eādē ꝯnē pʒ rñſio ꝑ p̄dicta:qꝛ ignis inferni in
vtute ꝑpria ꝑ ſolā imutationē intēſionalē pōt cauſare
interioꝛē triſticiā:ꝛ ꝑ illā pōt cāre doloꝛē ſenſibilē mō
prepoſtero. Deus ēt pōt ꝯferre dicto igni vtutē cāndi
imediate doloꝛem ſenſibilē talē ꝛ tm̄ q̄lē ꝛ quātū cā-
ret mediāte reali imutatiōe obiectiua. Dictū eſt ēt ſu-
pra ꝙ ille ignis pter illā ſpūalē imutationē talia incō-
moda infert coꝛpib⁹ dānatoꝝ. De p̄dictis ſcūs Tho.
p̄^a z^e.q.35.ar.z.in ſol.tertij argumēti ſic dicit.(Senſi-
bilia tactus ſunt doloꝛoſa nō ſolū inquantū impropoꝛ-
tionata vtuti ap̄ꝯhenſiue:ſʒ ēt iquātū ꝯriant̄ nāe. Ali-
quoꝝ vō ſenſuū ſenſibilia pñt eē iꝑpoꝛtionata vtu-
ti apprehēſiue:nō tm̄ ꝯriant̄ nāe:niſi in oꝛdine ad ſenſi-
bilia tactus:vñ ſolus hō q eſt aīal ꝑfectū in cognitiōe
delectat̄ in ſenſibilib⁹ alioꝝ ſenſuū ſm ſeipſa. Alia vō
aīalia nō delectant̄ in eis niſi ſʒ ꝙ referunt̄ ad ſenſibi-
lia tactus:ꝛ iō de ſenſibilib⁹ alioꝝ ſenſuū nō dr̄ eē do-
loꝛ ſm ꝙ ꝯriat̄ delectatiōi nāli:ſʒ magis triſtitia:que
ꝯriat̄ gaudio aīali.) Hec ille. Jtē ar.7° ſic dicit.(Do-
loꝛ interioꝛ ꝛ exterioꝛ in vno ꝯueniūt:ꝛ in duob⁹ diffe-
rūt. Cōueniūt q̄dē in h̄ ꝙ vterqꝫ eſt motus appetitiue
vtutis. Differunt aūt ſʒ illa duo q̄ ad triſticiam ꝛ dele-
ctationē reqrunt̄.ſ.ſm cām q̄ eſt bonū vel malū ꝯiun-
ctū:ꝛ ſʒ ap̄ꝯhenſionē. Cā.n.doloꝛis interioꝛis eſt ma-
luꝫ ꝯiunctū:qd̄ repugnat appetitui. Cā aūt doloꝛis ex-
terioꝛis eſt malū ꝯiunctuꝫ qd̄ repugnat coꝛpi:doloꝛ ēt
exterioꝛ ſeq̄t̄ apprehēſionē ſenſus:ꝛ ſpālr tact⁹. Doloꝛ
aūt interioꝛ ſeq̄t̄ ap̄ꝯhenſionē iterioꝛē imaginatiōis.ſ.
vel ēt rōnis ꝛc̄.) Hec ille. Ex qb⁹ appʒ ꝙ ad ſenſatio-
nē exterioꝛē tactus q̄ eſt de malo ꝯiuncto repugnan-
ti coꝛpi ſeq̄t̄ doloꝛ exterioꝛ:ꝛ ſilr qm̄ ſenſibilia tactus
ex h̄ ꝙ ſūt iꝑpoꝛtionata vtuti ap̄ꝯhēſiue ſunt dolo-
roſa. Jdeoqꝫ ignis inferni:lʒ nō imutet nāli imutatione
obiectiua coꝛpa dānatoꝝ:tm̄ ſola ſenſatio cābit doloꝛē
exterioꝛē. De h̄.S.T.8.qōl.ar.18.ſic dicit.(Jgnis ꝛ
nō ꝛ hō nō agūt i coꝛpa dānatoꝝ actōe nāe:ita ꝙ relin-
quant̄ ſuas q̄litates i coꝛpib⁹ dānatoꝝ ſʒ eē nāe:ſicut
ignis relinquit caloꝛē in lignis q̄ facit eē calida. Alio-
qn cū ꝯria nō poſſint eē ſil' i eodē:opoꝛteret coꝛpa dāna-
toꝝ ſuas q̄litates ꝑdere:ꝛ ſic trāſmutata nā organoꝝ:
fieret pena min⁹ ſenſibil':ſed agūt in coꝛpa dānatoꝛum
actiōe ſpūali iꝑmendo.ſ.ſuas q̄litates in coꝛpib⁹ dam-
natoꝝ ſʒ eē ſpūale ꝑ modū q̄ ſpēs coloꝛis ſūt in aere
ꝛ pupilla:nō ita ꝙ fiant coloꝛata. vñ coꝛpa dānatoꝝ ſen-
tient afflictionē ignis ſine h̄ ꝙ ꝯuertant̄ i nāꝫ ignis:ꝛ
iō varietas penaꝝ nō faciet eis aliqd̄ refrigeriū. Nunc
enī refrigeriū ex alternatione penaꝝ ꝑueniens cāt̄ ex
trāſmutatiōe nāe:in q̄tuꝫ ꝑ frigus aq̄ ſupfluitas calo-
factiōis remittit̄:ꝛ ſic ad mediū venit qd̄ eſt delectabi-
le.) Hec ille. Silr ponit.8.q̄lʒ.q.xi. ¶ Ad p̄^m Bernar.
ꝯ eādē ꝯnē dr̄ ꝙ iſta pō ē rōnabilioꝛ q̄ oppoſita. Nec
vʒ qd̄ dr̄ ꝙ ſʒ hāc viā dānati ſciūt vel pñt ſcire ꝙ ignis
inferni i nullo pōt eis nocere. Hoc ſiq̄dē falſum eſt:qꝛ
ille ignis veraciter nocet eis imittēdo mediate vl' ime-
diate in vtute ꝑpria:vel aliena doloꝛē exterioꝛē:ꝛ tri-
ſtitia interioꝛeꝫ:q̄ duo ſūt multū nociua eis. Et pter il-
lam actioneꝫ iflatiuā hʒ aliā actioneꝫ ipeditiuā ꝛ detē-
tiuā:vt ſupra patuit. ideoqꝫ doloꝛē nō ſolū interioꝛē:ſʒ
exterioꝛē cāre pōt. ¶ Ad z^m dr̄:ꝙ ignis imaginat⁹ vel
pict⁹ nō ꝯiūgit̄ tactui ſic̄ ignis iferni ꝯiūget̄ coꝛpi ꝛ ta-
ctui dānatoꝝ. Jdeoqꝫ imaginatio nō cāt doloꝛē exterio-
rē imediate ſic̄ exterioꝛ ſenſatio tact⁹ nata eſt cāre. Et
vlteri⁹ imaginatio illi⁹ ignis ſola nō pōt eē ita diſcō-
ueniēs:nec tā multiplr nociua coꝛpib⁹ damnatoꝝ:ſic̄
ignis realr ſenſatus ꝛ ꝯiunctus illis:vt pʒ ex dictis. Et
vlterius nō ꝯgruit oꝛdini diuine ꝓuidētie ꝙ ꝑ ſolam
imaginationeꝫ ignis ſine quocūqꝫ pñtia illius coꝛpoꝛa
damnatoꝝ crucient̄. vñ.S.T.pñti diſ.q.3.ar.z^o.q.i.ſic
dic̄. Quicqd dicat̄ h̄ igne q aīas ſepatas cruciat:h̄ igne
tm̄ q̄ cruciabunt̄ coꝛpa dānatoꝝ poſt reſurrectionē oꝫ
dr̄e ꝙ ſit coꝛpeus:qꝛ coꝛpi nō pōt ꝯueniēter aptari niſi
pena coꝛpea. vñ Greg.4.dial.ex h̄ ipſo ꝓbat ignē ifer-
ni eſſe

Scdm̄ phm̄ ꝛ Cōmenta-toꝛē ſenſus nō recipit foꝛ^am ſui obī vniuo-ce:ſʒ tm̄ ſpēꝫ ſeu itētionē.

Tex.cō.izz.

Cur ī ſenſibi-lib⁹ alioꝝ ſen-ſuū a tactu nō bī ꝑ ſe doloꝛ ſʒ ſolū triſti-tia.

ni eſſe corporeū:q꜒ reprobi poſt reſurrectionē in eum detrudent̄.) Hec ille. ¶ Ad 3ᵐ pꝫ ꝑ p̄dicta:dānati .n. ſi decipiunt̄ iudicādo iſtū ignē eſſe nociuū.eſt.n. veraciter eis nociu⁹. Tū q꜒ cāt in eoꝝ tactu ſui ſilitudinē intenſeꝫ:q̄ eſt multū diſcōueniēs ei. Tū q꜒ excludit oēꝫ ſenſationē ꝯueniētē. Tū q꜒ detinet v̄tutes appħēſiuas interiores in ꝯſideratione ſui:qḋ eſt viliſſimū obꝫ. Tū q꜒ cāt dolorē ⁊ triſticiā in v̄tutib⁹ appetitiuis. Tū q꜒ detinet corpa dānatoꝝ ꝑ modū carceris:⁊ īpedit libertatē arbitrij diuertēdi: ⁊ multa alia nocumēta īfert oīb⁹ ſenſib⁹ exteriorib⁹ ⁊ interiorib⁹:⁊ v̄tutib⁹ appħēſiuis ⁊ appetitiuis ⁊ motiuis: vt ſepe tactū fuit. ¶ Ad argumēta Durādi ꝯ ſcōaꝫ ꝯnē r̄ndet. P. Et p̄dē ad p̄ᵐ ſic dicit. Si dicat̄ ꝙ ſpūs ſit in loco ꝑ eſſentiā v̄r ſeq̄ tria incōueniētia. Primū eſt ꝙ cū oēs ſpūs dānati eq̄lr detineātur ſeq̄t̄ ꝙ oēs eq̄lr affligant̄:ſed h̄ nō vꝫ:q꜒ dicet̄ ꝙ ſupbior plus affligit̄. Et ſi inſtet̄ ꝯ h̄:q꜒ aliq̄ñ min⁹ ſupbus eſt grauior petōr puta luxurioſus humilis. Dōꝫ ē ꝙ veꝝ eſt de ſupbia put eſt ſpāle petm̄:ſꝫ q̄to aliq̄s ē grauior petōr ī iferno tāto plus odit deū:qḋ eſt maxia ſupbia:⁊ tāto pl⁹ diſplicet ei iuſti⁹ dei:⁊ ꝑ ꝯñs plus affligit̄ de alligatiōe illa q̄ q̄to ē eis magī nociua:tāto magī penoſa. 2ᵐ incōueniēs eſt:q꜒ dānat⁹ ī camera pulchra ita affligeret̄ ſicͭ in igne. Et ad illḋ dōꝫ ꝑ ꝙ cū alligari cuicūq꜒ loco ſit penoſuꝫ ſpūi ⁊ nociuū vt pote ꝯ libertatē ⁊ dignitatē ſuā:alligari tñ viliſſimo loco ē eis magis penoſiſſimo penoſī̄ᵐ. Hui⁹ aūt eſt centrū terre maxime diſtās a celo digniſſimo corpꝫ. Sꝫ vlteri⁹ ibi alligari igni q̄ debēt affligi viliſſi⁹ corpa dānatoꝝ adhuc eſt eis magis penoſuꝫ:ſꝫ ꝯ iſtḋ vltimū ſit illḋ Mat. 25. Ite maledicti in ignē eternū ꝗ pat⁹ eſt diabolo ⁊ angelis ei⁹:q̄ſi ille pūs ſit ꝑꝑ demones q̄ ꝑꝑ hoīes. 3ᵃ inſtātia eſt de pueris ⁊ pr̄ib⁹ in limbo detētis. Sꝫ h̄ facile ſolut̄:q꜒ volūtas eoꝝ cū ſit iuſta vult illū carcerē:⁊ ſic nō affligebat p̄res:nec pueros affligit:q꜒ nihil volitū eſt penoſuꝫ. Et ſi de aiab⁹ purgatorij inſtet̄. Dōꝫ ꝙ ille carcer eſt eis penoſus:q꜒ ſꝫ volūtari⁹:tñ ē eis ꝑꝑ petm̄ ꝓpriū ꝗ ꝯtinue eſt ꝯ volūtatē illoꝝ:q꜒ de petis cōtⁱ dolēt:⁊ ꝑ ꝯñs ō pena ꝯtre. ſecus aūt ē de petō origiali cui nō debet̄ ꝯtritio. Sꝫ ſciēdū in iſta p⁹ pte deductionis ꝙ nūq̄ dōꝫ eſt ꝙ ſpūs ſic ſit ī loco ꝑ eēntiā q̄ſi eēntia ſit ſibi rō eēndi in loco:ſic .ſ. ꝙ indigeat loco ad ſui ꝯſeruationē:ſicͭ graue vl̄ leue:vl̄ ꝙ circūſcribat̄ loco ſicͭ q̄tas:ſꝫ ſic ꝙ ei⁹ eēn⁹ vē eſt ī loco diffinitiue:q꜒ ſic ē hic ꝙ nō alibi:ſꝫ poſſit eē nuſq̄. Si aūt angelus ē ī loco ꝑ opōnē ſic ꝙ ſicͭ quātitas eſt ſube rō eēndi in loco:ſic ⁊ ſpūi opatio. Pōt r̄nderi ad iſtātias ēt dato ꝙ eēn⁹ angeli eſſet nuſq̄ vel vbiq꜒. Un̄ ad illud qḋ dr̄ de opōne manēte pōt dici ꝙ dato ꝙ ei⁹ itelligere ⁊ velle ſꝫ ſituatione ⁊ diſpōne abſtraherēt a loco ſicͭ eſſentia:tñ neċio hr̄et cogitare ꝯ volūtatē de iferno ⁊ igne eius:ꝑꝑ qḋ īpediret̄ ꝯſiderare alia q̄ magis vellet ꝯſiderare:q꜒ .n. nō itelligit oia ſil̄ īpedit̄ ab itellectiōe vni⁹ ꝑ itellectionē alteri⁹. Et ꝯſtat ꝙ magis eſt ſpūi deſiderabile ⁊ delectabile ꝯtēplari altiſſimas cās q̄ corpalia. vn̄ penoſuꝫ ē valde ſpūi ſi ꝯ volūtatē cogitat ō iferiori ei⁹ igne ꝯtinue:⁊ ꝙ de eo ſꝑ hēbit cogitare. Sicͭ ēt hoī bono penoſū ē q̄ñ occurrūt ſibi turpes cogitatiōes:vl̄ q̄cūq꜒ ꝯ volūtatē ſuā:potiſſiͤ de re odio hita:⁊ de q̄ nūq̄ vellet recolere. Hoc āt ē poſe:q꜒ ſicͭ ſpūs ſepat⁹ ſꝑ actu itelligit ſe ꝑꝑ actualē p̄ntiā ſue eēn⁹:ſic pōt de⁹ facere ꝙ ſꝑ itelligat aliq̄d aliḋ vel ꝑ ſpēm q̄ ſꝑ ſit in actu vel alr̄. Et ꝑ h̄ vel nō cogitat alia:vl̄ nō delectat̄ in eis:ſicͭ faceret ſi nihil ꝯ ſuā volūtatē cogitaret:vt ſic diceret̄ diabolus ſꝑ ſecū ferre ignē ſuū ꝑ ꝯtinuā ei⁹ cogitationē ꝑ

quā ipſe ſm̄ intellcm̄ appħēdētē ⁊ volūtatē renitēteꝫ eēt ſꝑ alligat⁹ ēt ſi dr̄ē iudicij:⁊ vbiq꜒. 2ᵃ inſtātia ē de opōne trāſeūte ſi ꝑ eā ſit angel⁹ in loco vt ſic detentus affligat̄ vt canis vel equus cū eſt alligat⁹ ad mouēdā rotā:q̄ aq̄ trahit̄ de puteo:vel dānatus ad fodiēda metalla:q꜒ h̄ nō pōt ꝯuenire aie q̄ nō eſt nata mouere corpus niſi mediāte ſuo corpe. Et dōꝫ ꝙ ſi ita eēt quāuis neſciam⁹ q̄ eēt illa opō:nā nō eēt ignis ſucceſſio:q꜒ ille ignis ſuccēſſione nō īdiget:nec eēt motio ei⁹ circularis:ſicut ī ſpera ſua mouet̄:q꜒ ad h̄ ſufficeret vn⁹ demon:tñ q̄cūq꜒ ſit illa motio:ſi ꝯuenit angelo nāl̄r:poſſet cōuenire aie ſupnāl̄r. Si .n. de⁹ dedit adamāti ⁊ magneti v̄tutem mouēdi ferrū ſine ꝯtactu quā alia corpa non hn̄t:nullū incredibile eſt ſi miraculoſe det eādē v̄tuteꝫ alteri corpi. Et ſil̄r ſi ſpūs angelic⁹ a nā hꝫ mouere corpus:nullū incōueniēs vel īpoſe vr̄ ꝙ hāc v̄tutē ſupnāliter det deus aie:vl̄ ad boᵐ ſuū:ſicͭ cū apparet ī corpib⁹ aſſūptis ꝓ petēdis ſuffragijs:vel ad malū ſuuꝫ vt in dānatis. ¶ 3ᵃ inſtātia eſt cōis vtriq꜒ .ſ. ꝙ non poſſit ſpūs ſepat⁹ violētari ad opōnē:ſicͭ nec hō ad illā q̄ eſt liberi arbitrij. vbi dōꝫ eſt p̄ ꝙ ſi ī ſpū eēt v̄t⁹ nāl̄r motiua alia ab itellectu ⁊ volūtate:ceſſaret iſtātia. Sꝫ ſuppoſito ꝙ ꝑ libᵐ arᵐ ⁊ nō neċitate nāe moueat:dōm ꝙ nō pōt eē in li⁹ arbi⁹ aliq̄ volitio ab īpo elicita ꝯ volūtatē. Eſſet .n. ꝯdictio ꝙ vellet aliq̄d elicitiue ⁊ electiue:⁊ ipſāmet volitionē nollet:ſꝫ nō eſt īpoſe ꝙ deus poſſit īprimere in li⁹ arbi⁹ actū itelligēdi ⁊ volēdi re⁹ cū⁹ liᵐ arbiᵐ ſe hꝫ pure paſſiue:ſicͭ eſt forte ī pr̄ia. in patiendo aūt nihil eſt liᵐ. Qḋ āt nō eſt liberū vt ſic cogi pōt. vn̄ vr̄ nō īpoſe ꝯ volūtatē īprimere neċio volitionē mouēdi aliq̄d:ad quā volitionē neċiā ſeq̄t̄ ita motio:ſicut ad liberā:⁊ ſic ſpūs erit alligat⁹ ad opandū. Si dicatur ꝙ imo eſſet ꝯdictio ꝙ eēt act⁹ volūtarius ⁊ inolūtari⁹. Dōꝫ ꝙ eēt volūtari⁹:q꜒ a volūtate:ſꝫ ꝯ q꜒ ab alio. Uel ſi de⁹ nō pōt ſibi īpmere actū 2ᵐ niſi placitū:poſſꝫ tñ ſibi īprimere aliquā aliā q̄litatē:ad quā ita neċio ſeq̄retur motus:ſicͭ ad ſuū velle liᵐ. ¶ Ad 4ᵃᵐ inſtantiā de paſſiōe dōm:ꝙ cū dr̄ ſpūs eē ī loco ꝑ paſſionē nō itelligit̄ ꝙ h̄ ſit ꝑ receptionē aliquā for⁹ nāl̄ a loco:ſꝫ dr̄ eē in loco ꝑ paſſionē .i. ꝑ diſpōnē:ſicͭ locatū patit̄ a loco a q̄ circūſcribit̄:ſꝫ diffiniri loco nō ita ponat aliq̄d in diffinito ſicut circūſcribi ponit vbi in circūſcripto vel locato. Ulteri⁹ aūt q̄ñ ſic loco diffinit̄:ꝙ ēt inuit⁹ detinet̄ tūc dr̄ pati penā:q꜒ ꝯ volūtatē ⁊ libertatē ei⁹ eſt:⁊ ſicut ad glīaꝫ btōꝝ eſt ꝙ ſūt ꝓlati nobiliſſimo corpi:ſic ecōuerſo ad triſticiā maloꝝ eſt ꝙ ſūt alligati viliſſimo corpori. Prout ḡ pa⁹ dicit afflictionē:ſic nō ſūt ipſi in loco ꝑ paſſionē:ſꝫ ecōuerſo patiunt̄ ⁊ affligūt̄ ꝑ h̄ ꝙ ſūt in loco ꝯ volūtatē. Sꝫ put pa⁹ dicit quācūq꜒ hitudinem paſſiuā ad locū:ſic ipſi ſūt ī loco ꝑ paſſionē .i. ꝑ diſpōnē ſue eēnᵉ:qḋ eſt cōe bonis ⁊ malis:q̄ ſuppoſita:nec ē ſibi liᵐ arbiᵐ locū petere:⁊ ſicͭ btō ſpūi loc⁹ ꝗ ōbet̄ nobiliſſimo corpi ſibi ꝯceſſus:quāuis illo non egeat:eſt ſibi ad gauᵐ rōne diuī:⁊ ſic aiab⁹ eſt gauᵐ eſſe in celo ēpyreo quē ſciūt locū eſſe nobiliſſimū ſuis corpib⁹ deputādū ⁊ ꝑ hoc etiā eſt gaudiū angelis. qḋ ſibi ēt eſt deputatū:ſic ecōuerſo de loco dānatoꝝ corpoꝝ: quib⁹ ſpūs alligant̄ ſic ꝙ nō p̄ñt petere locū nobiliſſimoꝝ corporum quem ꝓus hēbant vel hituri erant:qḋ eſt eis valde miſtabile:nec vr̄ īpoſe corpi dari v̄tutē detinēdi ſpm̄ ſuppoſita diſpōne eēntie ⁊ limitatiōe v̄tutis. Ex qb⁹ vr̄ ꝙ fortior angelus poſſꝫ ſiſtere min⁹ fortē. virtus ḡ creata ſiſtēdi angelū vr̄ ēt cōicabilis corpi:vel ſi illa v̄tus nō eſſet in corpe:ex q̄ tñ v̄tute aliq̄ detinent̄ infra corpus dicet̄ a corpe detineri ꝑ ꝯñs affligi:q꜒ idē ouīt̄ ſibi mā.

priſtandi. Hec. P. ꝛ biſ q̄ ad multa: vł tñ nõ ire ad mẽ-
tẽ ſci Tho. q̄ ad modũ ponẽdi aiam ſepatã vel angelũ
aut demonẽ eẽ in loco: nam ipſe nõ ponit ꝙ ſola eẽntia
ſpũs ſepati ſit ei rõ eẽndi in loco: nec ſola actio in locũ
nec ſola pa° a loco: ſꝫ ꝯtactus vtutis. vñ in q̃onibus de
Cõtactus v̄tutis ẽ rõ eē ſepat. ac āgelo. ꝯſiſtendi ĩ loco. aia. q. xi. querẽs quõ aia ſepata ab igne corpeo patiaꝛ:
arguit ſic. 15. loco. (Si dicat ꝙ ignis agit in aiaꝫ inquã
tũ detinet eã vt ſibi alligatã. Cõtra ſi aia alligaꝛ igni
ꝛ ab eo detineꝛ: oꝫ ꝙ aliq̃ mõ ei vniat. Nõ aũt vniuꝛ
ei vt for°: q: ſic aia viuificaret ignẽ. Nec vniꝛ ei vt mo
tor: q: ſic magis pateret ignis ab aia q̃ ecõuerſo. Non
eſt aũt alius mod° q̄ ſuba incorpea corpi vniri poſſit. g̃
aia ſepata nõ põt alligari corpi: neqꝫ ab eo detineri.)
Ecce argm. Seqꝛ rñſio. (Dõm (inquit) ꝙ aia nõ vniꝛ
igni penit° vt for°: q: nõ dat ei vitã vt Aug. dicit. Sed
vniꝛ ei eo mõ quo ſpũs vniũꝛ locis corpeis. ſ. p ꝯtactũ
v̄tutis: quãuis ẽt nõ ſunt eoꝝ motores.) Hec ille. Itẽ
p̃q̃ l3. q. 4. ſic dicit. (Qualr angelus ſit in loco corpeo
ꝯſiderari põt ex mõ q̄ corp° eſt in loco. Eſt. n. corpus ĩ
loco p ꝯtactũ loci: ꝯtactus aũt corpis eſt p quãtitatẽ di
menſiuã: q̄ in angelo nõ inuenit: cũ ſit incorpore°. Sꝫ
loco eius eſt in eo quãtitas v̄tualis. Sicut g̃ corpus eſt
in loco p ꝯtactũ quãtitatis dimẽſiue: ita angelus eſt in
loco p ꝯtactũ v̄tutis. Si qs aũt velit ꝯtactũ v̄tutis opa
tionẽ vocari pp hoc ꝙ opari eſt ꝓprius effect° v̄tutis.
Dicaꝛ ꝙ angelus eſt in loco p opationẽ: ita tñ ꝙ p ope
rationẽ nõ intelligaꝛ ſola motio: ſꝫ q̃cũqꝫ vnitio q̄ ſua
v̄tute ſe vnit corpi pſidẽdo vel ꝯtinuãdo vel quocũqꝫ
alio°.) Hec ille. Ex qb° pꝫ ꝙ ſpũs põt eẽ in loco corpa
li nõ ſolũ p actionẽ imanentẽ vel trãſeuntẽ: ſꝫ p qualẽ-
cunqꝫ vnitionẽ eius ad locũ factã v̄tute ꝓpria: ꝛ mul-
to forti° v̄tute diua. Itẽ q̄ ad illud qð obycit Durãdus
de actione imanẽte arguit ſic ſcũs Tho. in. xi. q. de aia
17°. loco. (Qð alligaꝛ alicui ꝛ detineꝛ ab eo: ipediꝛ per
ipm a ꝓpria opatione: ſꝫ ꝓpria opõ aie eſt itelligere q
q̄ ipediri nõ põt p alligationẽ ad aliqd corporeũ: q: in
telligibilia ſua in ſe hꝫ: vt dꝛ 3° de aia: vñ nõ oꝫ ꝙ eꝛ ſe
Tex. cõ. ix. ꝛ 3°. 4. cõ. 37. ꝛ 38. querat. g̃ aia ſepata nõ puniꝛ p alligationẽ ad ignẽ cor
poreũ.) Ecce argm. Seqꝛ rñſio. (Dõm (inqt) ꝙ licꝫ
aia ex hᵒ alligatiõe nõ ipediaꝛ ab intellectuali opõne:
ipediꝛ tñ a quadã nãli libertate: q̄ eſt abſoluta ab oĩ al
ligatõe ad locũ corpalẽ.) Hec ille. Itẽ ꝯ illð qð obycit
Duran. de alligatione ad pulchrã camerã arguit ſic ibi
deꝫ. S. T. loco. 18. (Sicut ignis p modũ iſtũ põt deti
nere aiam: ita ꝛ alia corpalia: ꝛ magis inq̃ntũ ſũt groſ-
ſiora ꝛ grauiora. Si g̃ aia nõ puniꝛ niſi p detentionem
ꝛ alligationẽ: eius pena nõ debeꝛ ſoli igni attribui: ſed
magis alijs corpib°.) Ecce argm. Seqꝛ rñſio. Dõꝫ ꝙ
q: pena gehene nõ ſolũ eſt aĩalarũ: ſed ẽt corpoꝝ: pp h
poniꝛ ignis maxie pena gehenalis: q: ignis eſt maxie
corpoꝝ afflictiuus. Nihilomin° tñ alia erũt afflictiua
ſm illud: ignis ſulfur ſpũs pcellaꝝ ꝛc. Cõpetit ẽt amo-
ri inordiato qð eſt p̄n̄m peccãdi: vt ſicut celũ empyreũ
rñdet igni charitatis: ita ignis ĩferni rñdeat inordiate
ꝯcupiſc vel cupiditati. De h aũt qð dicit. P. ꝙ de° poſ-
ſet imittere ſpũi ſepato intellectionẽ vel volitionẽ ad
quã ſpũs ſe hrẽt mere paſſiue: nullo° actiue: vꝛ mihi
ꝙ iplicat ꝯdictionẽ: q: oĩs actio imanẽs vł eſt ipꝫ agẽs
ſicut in deo: vł eſt ab agẽte tanq̃ ab h: vt dꝛ 3°. phyſi. ꝛ
Tex. cõ. 19. xi. meta. Vñ ſi aliq̄ q̄litas iprimereꝛ intellectui vel vo
luntati: ad quã nullo° ſe hrẽt actiue: illa nõ eſſet eoꝝ
actio: ſed mere pa° vel termin° paſſionis. Verũtñ ſcũs
Tho. aliqñ viſus eſt acgeſcere illi opioni pſertiꝫ q̄ ad
viſionẽ diuine eẽntie vt pꝫ de v̄itate. q. x. arti. xi. vbi ſic
dicit. (Aliqua actio põt alicui ꝯuenire 2r. Vno° ſic ꝙ
illi° actionis p̄n̄m ſit in operãte ſicut in oĩb° nãlr operã
tib° videm°. Alio° ſic ꝙ p̄n̄m illius opõnis vel mot° ſit dꝛ. 49. q. 1. Ad arg. He ri. ꝯtra ſcdaꝫ ꝯcl[u]ſionem.
a p̄n° extrinſeco: ſicut eſt in motib° volũtarijs: ꝛ ſic eſt
in opõnib° miraculoſis q̄ nõ fiunt niſi v̄tute diua ꝛc.
Sed de h forte alias latior erit ſmo. (Ad oba Her.
ꝯ eandẽ ꝯnẽ pꝫ rñſio p pdicta. Ad illud. n. qð p̄ dicit ꝙ
ſm hãc viã ignis nõ inferret paſſionẽ ꝛc. negaꝛ ꝯñtia.
Nã in ſpũ alligato corpi eſt duplex pa°. p̄° eſt q̄ detine
tur: ꝛ iſta eſt ab igne imediate. 2a vo eſt dolor exiſtẽs
in appetitu: ꝛ iſta nõ cauſaꝛ imediate ab igne: ſꝫ mediã
te p̄a paſſiõe ꝛ itellectiõe illi° illo° q̄ obꝫ mouet volun
tatẽ vel intellectũ angeli vel alteri° ſpũs ſepati: de q̄ ẽ
alia qõ. Cũ aũt dicit ꝙ iſto° nõ pateretꝛ ab igne plus q̃
ab aere ꝛc. rñſum eſt ſupra. De iſtis. ſ. Tho. xi. q. de aia
ſic dicit. (Ad inueſtigandũ quõ ignis corpore° aie vel
demoni poſſit eſſe nociu° conſiderãdũ eſt ꝙ nocumen
tũ alicui nõ inferꝛ ſm ꝙ recipit illð q̄ pficiꝛ: ſꝫ ſm ꝙ
a ꝯrio ſuo ipediꝛ. vñ pa° aie ab igne nõ eſt ſm receptio
nẽ tm: ſicut patiꝛ intellect° ab itelligibili: ꝛ ſenſus a ſen
ſibili: ſꝫ ſꝫ ꝙ aliqd patiꝛ ab altero ſm viaꝫ ꝯrietatis ꝛ
obſtaculi. Hoc aũt ꝯtingit dupłr. Impediꝛ. n. aliqd a
ſuo ꝯrio. Vno° q̃tũ ad ſuũ eẽ qð hꝫ ex aliq̄ for° inherẽ-
tẽ: ſic patiꝛ aliqd a ſuo ꝯrio p alterationẽ ꝛ corruptio
nẽ: ſicut lignũ ab igne ꝯburiꝛ. Alio° ipediꝛ aliqd ab ali
quo obſtãte vel ꝯriãte q̃tũ ad ſuã iclinationẽ: ſicut nã-
lis inclinatio lapidis eſt vt feraꝛ deorſuꝫ. Impeditur
aũt ab aliq̄ obſtãte ꝛ vim inferẽte vt p violẽtiã qeſcat
vel p violẽtiã moueaꝛ. Neuter aũt modus paſſiõis pe
nalis eſt in re carẽte cognitiõe: nã vbi nõ põt eſſe dolor
ꝛ triſtitia non ꝯpetit rõ afflictionis ꝛ pene. ſed in hñte
cognitionẽ ex vtroqꝫ mõ paſſiõis ꝯſeqꝛ afflictio ꝛ pe-
na: ſꝫ diuerſimode: nã pa° q̄ eſt ſcðꝫ alterationẽ a ꝯrio
infert afflictionẽ ꝛ penã ſenſibilẽ ꝛ dolorẽ: ſicut ſenſibi
le excellẽs corrũpit armoniã ſenſus: ꝛ iõ excellẽtie ſen-
ſibiliũ ꝛ maxie tangibilẽ dolorẽ ſenſibilẽ ꝯferũt: ꝯtem
perationes aũt eoꝝ delectãt pp ꝯuẽiẽtiã ad ſenſuꝫ. 2a ãt
pa° nõ ifert dolorẽ ſenſibilẽ: ſꝫ itenorẽ triſtitiaꝫ q̄ oriꝛ
ab hoĩe vł ab aĩali ex h ꝙ aliqd aliq̄ vi iteriori appbẽ
diꝛ vt repugnãs volũtati vel cuicũqꝫ appetitui. vñ ea
q̄ ſũt ꝯria volũtati vł appetitui affligũt: ꝛ magis inter
dũ q̃ ea q̄ ſũt doloroſa ſꝫ ſenſum: pœeligeret. n. aliqs
v̄berari ꝛ ſenſuꝫ grauiter affligi q̃ vitupia ſuſcipe vel
alia hᵒ q̄ volũtati repugnãt. Scðm g̃ p̄m modũ paſſio
nis aia nõ pt pati penã ab igne corpeo. Nẽ ipoſe eſt ꝙ
ab eo altereꝛ vel corrũpaꝛ: ꝛ iõ nõ eo mõ ab igne affli-
giꝛ: vt ab eo dolorẽ ſenſibilẽ patiaꝛ. Põt aũt pati aia
ab igne corpeo 2o. paſſiõis iõꝫm p hᵒ ignẽ ipediꝛ a ſua
iclinatiõe vel volũtate: qð ſic pꝫ. Aia. n. ꝛ q̄lꝫ incorpea
ſuba quãtũ eſt de ſui nã nõ obligaꝛ alicui loco: ſꝫ tran
ſcẽdit totũ ordinẽ corpaliũ. Qꝫ g̃ alligeꝛ alicui ꝛ deter-
mineꝛ ad aliquẽ locũ p neceſſitatẽ eſt ꝯ ei° nãꝫ ꝛ ꝯriũ ap-
petitui nãli: ꝛ h dico ñ iquãtũ ꝯiũgiꝛ corpi: cui° ẽ for°
nãlis: ĩ q̄ aliquã pfectionẽ ꝯſeqꝛ. Qꝫ ãt aliq̄ ſpũal ſuba
alicui corpi obligeꝛ nõ ẽ ex v̄tute corpis potẽtis ſubaꝫ
incorpeã detinere: ſed eſt ex v̄tute alicuius ſuperioris
ſube alligantis talẽ ſpũalẽ ſubaꝫ tali corpi. Sicut etiã
arte magica pmiſſiõe diuina v̄tute ſupiorũ demonuꝫ
aliqui ſpũs reb° aliqb° alligãꝛ vt ãnulis vel imagini-
bus vel hᵒ reb°: ꝛ p hũc modũ aie ꝛ demones alligan-
tur v̄tute diuina in ſui penam corpeo igni: vnde Aug.
dicit. xi. de ciuitate dei. Cur non dicamus q̃uis miris
tñ veris modis ẽt ſpũs incorpeos poſſe pena corpo-
ralis ignis affligi: ſi ſpũs hoĩum ẽt ipſi pfecto incorpo
rei ꝛ nunc poterũt includi corpalib° mẽbris: ꝛ tũc po-
terunt corpoꝝ ſuoꝝ vinculis inſolubilib° alligari. Ad

berebũt

derebãt.ḡ ſpũs ⁊ demones:ſʒ incorpei corpeis ignib⁹ cruciandi accipientes ex ignib⁹ penã nõ dantes ignib⁹ vitã:⁊ ſic verũ eſt ꝙ ignis ille inquantũ diuina virtute detinet aĩam alligatã agit in aĩam vt inſtrm̃ diuine iuſticie:⁊ inquãtũ aĩa appbẽdit illũ ignẽ:vt ſic ſibi nocitiuũ interiori triſticia affligit. Que qdẽ magna eſt:cũ cõſiderat ſe infimis reb⁹ ſubdi:que nata fuit deo p fruitione vniri. Maxĩa ḡ afflictio dãnatorũ:erit ex eo ꝙ a deo ſepabunt. 2° vo ex h ꝙ reb⁹ corpalibus ſubdent:⁊ in infimo ⁊ abiectiſſimo loco detrudent.) Hec ille. ¶ Ad obã Aureoli ꝯ tertiã ꝯcluſionẽ dr̃ gnãlr p̃.ꝙ qcqd ſit de pbationib⁹:tn̄ ꝯ nõ pcedit ꝯ ꝯnẽ noſtrã. Cõcedit.n.ꝙ maxima miſeria dãnatorũ ⁊ eorũ maximũ malũ nõ ꝯſiſtit in triſticia:nec in q̃cũqʒ priuatiõe diuine viſiõis:aut q̃licunqʒ dolore:ſed in eorũ puerſa opatiõe ⁊ culpa. Dr̃ tn̄ ꝙ eorũ pena nõ ꝯſiſtit in tali miſeria:ſʒ in priuatiõe vel dolore aut triſticia. Pro p̃ma pte hui⁹ ſolonis btũs Tho. 4.ſcri.diſ.50.q.2.ar.1.i ſol.6.q.ſic dicit.(Poſt diẽ iudicij erit vltima conſumatio bonorũ ⁊ malorũ:ita ꝙ nihil erit vlteri⁹ addẽdũ de bono vel malo. vñ bona voluntas in btis nõ erit meritũ:ſʒ pmiũ:⁊ mala volũtas in dãnatis nõ erit demeritũ:ſʒ pena tm̄. Opationes enim virtutis ſũt pcipue in felicitate:⁊ eorũ ꝯrie ſunt pcipue in

Cap.14. miſeria:vt dr̃ pethi.) Hec ille. Itẽ p̃ª 2ᵉ.q.39.ar.4.probat ꝙ triſticia nõ eſt ſũm̃ bois malũ. Oĩs.n.triſticia ſeu dolor aut eſt de h qđ eſt vẽ malũ:aut ẽ de aliq̃ appenti malo:qđ ẽ vẽ bonũ. Dolor aũt ſeu triſticia q̃ eſt de vẽ malo nõ põt eẽ ſũm̃ malũ. Eſt.n.aliqd eo peiꝰ.ſ.vel nõ iudicare eẽ malũ illud qđ ẽ vẽ malũ:vel ẽt nõ refutare illud. Triſtitia aũt vel dolor qui eſt de appenti malo qđ eſt vẽ bonũ nõ põt eẽ ſũm̃ malũ:qꝛ peiꝰ eẽt oĩno alienari a vero bono. vñ ipoſſe eſt ꝙ aliq̃ triſtitia vel dolor ſit ſũm̃ bois malũ.) Hec ille. Itẽ p̃ª pte.q.48.ar 6.ſic dicit.(Culpa hʒ plus de rõne mali q̃ʒ pena:nõ ſolũ q̃ʒ pena ſenſibilis vel q̃ ꝯſiſtit in priuatione bonorũ corpaliũ:cuius penas plures attendũt:ſʒ ẽt vĩr accipiẽdo penã ſm ꝙ priuatio grẽ vel glorie pene q̃dã ſũt:cui⁹ duplex eſt rõ ⁊c̃. Sĩle ponit ĩ malo.q.1.art.5.⁊ multis alijs locis. Ex qb⁹ pʒ p̃ª ps ſolonis.ſ.ꝙ malũ ⁊ miſeria dãnatorũ ꝯſiſtit in eorũ puerſa electione vel opõne ⁊ nõ in aliq̃ triſtitia vel dolore aut priuatione alicui⁹ boni. Sʒ p 2ª pte ꝯnis ſolonis.ſ.ꝙ i tali culpa nõ ꝯſiſtat pncipalr̃ eorũ pena:pʒ qꝛ nulla culpa iquãtũ hmõi eſt pena. De h.S.T.de malo.q.1.ar.4.i ſolone p̃mi ſic dicit. (Cũ de rõne culpe ſit ꝙ ſit volũtaria:de rõne aũt pene ꝙ ſit ꝯ volũtatẽ.ipoſſe eſt ꝙ idẽ ſm idem ſit pena ⁊ culpa:qꝛ idẽ ſm idẽ nõ põt eſſe voluntariũ ⁊ ꝯ voluntatẽ:ſʒ ſm diuerſa nihil h phibet. Et enim qđ volum⁹ põt eſſe aliqd ꝯiunctũ qđ nãlr voluntati repugnat:⁊ q̃rẽdo qđ volumus icurrim⁹ in illud qđ nollemus. Et h in peccantib⁹ accidit. Dũ.n.inordinate afficiuntur ad aliqđ bonũ creatũ incurrunt ſepationẽ a bono increato ⁊ alia hmõi que nõ vellent. Et ſic idem ſm diuerſa põt eſſe culpa ⁊ pena:ſʒ nõ ſcđm idẽ.) Hec ille. Uide totũ articulũ. Sĩle ponit p̃ma 2ᵉ.q.86.ar.2°.⁊ multis alijs locis. vbi ſummarie ponit ꝙ pena ⁊ culpa triplr̃ dĩnt. Primo quidẽ qꝛ culpa eſt malũ actionis:pena aũt eſt malum ipſius agentis. Scđo qꝛ culpa eſt voluntaria:ſʒ pena eſt ꝯ voluntatẽ. 3° qꝛ culpa eſt in agẽdo. Pena vo in patiẽdo. Ex qb⁹ pʒ falſitas opinionis cuiuſdam moderni di.ꝙ glʒ dãnatus plus puniẽ a ſeipſo q̃ʒ a deo. Opinabat̃.n.ꝙ culpa inquãtũ hmõi eẽt pena:⁊ ꝙ ſũmũ malũ eſſet ſũma pena ſicut Aureo. ¶ Ad argm̃ pncipale ꝯ ꝯnẽ rñdet.S.T.diſ.44.ar.3.q.3ª.in ſolone.4. (Dõm (inquit) ꝙ ignis agit in aĩam nõ p modũ influentie:ſʒ p modũ detinẽtis:vt ex dictis pʒ:⁊ idẽ rõ nõ eſt ad ppõm.) Hec ille. Et hec de qõne ſufficiant de qua benedictus deus in eternũ. Amen. Diſ. XLV.

¶ Utrũ ſci q ſũt in patria cogſcãt orones nr̃as. Qõ.I.

Circa q̃dragẽſimãqntã diſtinctionẽ q̃rit. Utrũ ſci q ſũt in patria cognoſcãt orones nr̃as. Et arguit ꝙ nõ:qꝛ ſicut ſci poſt mortẽ videt vbũ ita ⁊ angeli de qb⁹ dr̃ Mat.18. angeli eorũ ſp videt faciẽ p̃ris. Sʒ angeli vbũ videtes nõ pter h oĩa cognoſcũt:cũ a neſcia miores a ſupiorib⁹ purgent̃:vt pʒ p Diony.5.ca.celeſ.hiera.ḡ nec ſci quãuis videãt vbũ in eo orones nr̃as cognoſcũt:nec alia q̃ circa nos aguntur.

In oppoſitũ arguit̃:qꝛ ſup illũ Job.14. Siue nobiles fuerint filij ei⁹:ſiue ignobiles nõ itelligeret dicit btũs Greg. in libro moraliũ. Hoc de aĩab⁹ ſcĩs ſentiẽdũ nõ eſt:qꝛ q intus oĩpotẽtis dei claritatẽ vident nullo⁹ credendũ eſt ꝙ ſit foris aliqd qđ ignorent.ḡ ſancti orones ſibi factas cognoſcunt.

In hac qõne erũt tres articli. In p̃ ponent̃ ꝯnes. In 2° obiec̃ões. In 3° ſolones.

Quantũ ad p̃m̃ artim̃ ſit p̃ª ꝯ. Beati videt in vbo orones vocales eis directas. ¶ 2ª. Bti videt in vbo deuotiões mentales eorũ q eis afficiunt̃ ⁊ cogitatiões. Has duas ꝯnes ponit ſcũs Tho. p̃ti di.q.3°.ar.4.vbi ſic dicit.(Diuina eẽntia eſt ſufficiẽs mediũ cognoſcẽdi oĩa:qđ pʒ ex h ꝙ deus vidẽdo eẽntiam ſuã oĩa intuet̃:nõ tn̄ ſequit̃ ꝙ qcũqʒ eẽntiã dei videt oĩa cognoſcat:ſed ſolũ q eẽntiã ꝯphẽdit:ſicut nec aliq̃ pn° cognito ꝯn̄a ẽ oĩa cognoſci q̃ ex pn° cognoſcuntur: niſi tota vtꝰ pncipij ꝯprehẽdat̃:vñ cũ aĩe ſcõrũ diuinã eẽntiã nõ ꝯphẽdãt nõ eſt ꝯueniẽs:vt oĩa cognoſcãt q̃ p diuinã eẽntiã cognoſci põt. Uñ ẽt de qbuſdã inferiores angeli a ſupiorib⁹ edocent̃:quãuis oẽs diuinã eẽntiã videant:ſed vnuſqſqʒ btũs tn̄ de alijs reb⁹ neceſſe eſt vt in diuina eſſentia videat:quãtũ pfectio btitudinis reqrit. Hoc aũt ad pfectionẽ btitudinis reqrit̃ vt hõ hẽat qcqd recte velit. Hoc aũt recta volũtate qlʒ vult vt ea q̃ ad ipʒ ptinẽt cognoſcat. Uñ cũ nulla rectitudo deſit ſcis volũt cognoſcere ea q̃ ad ipſos ptinẽt:⁊ idẽ oʒ ꝙ illa in vbo cognoſcãt. Hoc aũt ad eorũ gliam ptinet ꝙ auxiliũ idigẽtib⁹ pbeãt ad ſalutẽ:ſic.n.dei coopatores efficiunt̃:quo nihil eſt diuinius:vt dicit Diony.3.c.eccleſia.hierar. Uñ pʒ ꝙ ſci cognitionẽ hñt eorũ q̃ ad h requirunt̃:⁊ ſic manifeſtũ eſt ꝙ in vbo cognoſcũt vota ⁊ orones ⁊ deuotiões hoium q ad eorũ auxiliũ ꝯfugiunt.) Hec ille. Ex qb⁹ põt formari rõ p vtraqʒ ꝯne ſic:qlibʒ btũs oĩa illa videt in diuina eẽn° q̃ ptinẽt ad ſue btitudinis pfectionẽ:ſʒ cogſcere cogitatiões affectiones ⁊ voces btis directas ptinet ad pfectionẽ ſue btitudinis.ḡ bti talia cognoſcunt. Et in h p̃m⁹ articulus terminat̃.

Quantum ad 2m̃ artim̃ arguit̃ ꝯ ꝯnes. Et qdẽ Durã.ꝯ ĩbas arguit i hũc modũ.d. In btis hoib⁹ ⁊ angel ponit̃ triplex cogn°.ſ.nãl btifica ⁊ q̃dã media q̃ eſt reuelato°. Si q̃rat̃ ĩ p̃ª cogn° an p eã bti cogſcãt orones nr̃as. Dõʒ eſt ꝙ nõ ſaltẽ aĩe ſepate. Et h pʒ 2ᵉ.ꝯ qꝛ nãlis cogn° aĩe ſepate nõ ẽ pfectior q̃ʒ nãlis cogn° euiſdẽ aĩe ꝯiũcte:aliogn fugiẽdũ eſſet aĩe vniri corpi:ſi ex ei⁹ vniõe ipa efficeret̃ ipfectior:ſʒ aĩa ꝯiuncta corpi nõ cognoſcit nãli cognitione cogitationes cordium nec exteriora facta abſentiũ. ergo ſimilr̃ aĩa ſeparata nõ põt cognoſcere cognitione nãli orones noſtras mẽtales nec vocales viuorũ abſentium. 2° quia nãlis cognitio aĩe ſepate cõis eſt bonis ⁊ malis:ſʒ mali

Cõtra ĩbas ꝯclu.s arguit Duran. diſ.45 q.4. artĩ.ſcđo.

nō cognoſcūt:nec cogi^ta^:nec facta viuentiū:ſicut dicit btūs Greg.ſumēs arg^m de aīa diuitis epulonis q̄ ignorabat ſtatū ⁊ fcā ſuoꝝ fratrū.ğ nec aīe btē cognoſcunt nāli cogni^e fcā vl̄ cogitata viuētū.Si aūt q̄raꝛ an btī cogni^e btā cognoſcāt oꝛones nr̄as mētales vel vocales Dōm eſt ꝙ nō:qꝛ illa q̄ qn̄qꝫ cognoſcunꝛ:⁊ qn̄ꝫ nō:nō ꝑtinēt ad cogni^ōm btāꝫ:ſed cog^e ſi quā hñt btī de oꝛonibus nr̄is mētalib^9 vl̄ vocalib^9 nō ſꝑ ē in eis:qꝛ ſi cogni^tio taliū ſꝑ eſſet in eis:eadē rōne ⁊ cog^e oīuꝫ alioꝝ ꝑticulariū ꝯtingentiū:⁊ ſic nō indigerēt ꝙ eis aliqd reuelareꝛ:qḋ falſuꝫ eſt:cū angeli q̄ nō ſūt aīab^9 iferiores ꝑ reuelationē purgenꝛ a neſcia mſtaꝝ reꝝ:vt pꝫ ꝑ dio^m. ğ tal̄ cog^e nō eſt btā.Minoꝛ iā pꝫ:ſed maioꝛ ꝓbaꝛ:qꝛ cog^e btā eſt vna cognitio ſꝑ manēs re^a vni^9 ꝑncipalis obi eodē mō ſꝑ ſe hñtis:⁊ iō ipoſſe ē ꝙ ꝑ eā aliqd de nouo cognoſcaꝛ niſi ſit aliq̄ muta^o in obo repñtāte:vel i ipſa opōne:vel vtroqꝫ mō.Cōſtat aūt ꝙ in obo nō pōt eē aliq̄ muta^o:nec i actōe qn ſit alia ſꝫ nūeꝝ:niſi forte ſm itenſionē mutareꝛ.In ſimplicib^9.n.formis nō inueniꝛ aliḋ gen^9 mutatōis.Muta^o aūt ſm intēſionem nō eſt i btitudie:alioqn btitudo eſſentialr augereꝛ:qḋ nullus ponit ēt ſi eēt ñ ſufficeret ad h̄ ꝙ aliqd ḋ nouo cogſcereꝛ:ſꝫ ſolū ad h̄ ꝙ ꝑus cognitū itenſi^9 cognoſcereꝛ.Reſtat ğ ꝙ in cogni^e btā nō eſt muta^o niſi ſit alia ſꝫ nūeꝝ:⁊ ſic nō eēt eadeꝫ btitudo q̄ ſꝑ aliqs eſt btūs: qḋ eſt incōueniēs.Relinqꝛ ğ ꝙ ea q̄ nō ſꝑ cognoſcūꝛ a btis:nō cognoſcanꝛ cognitione btā:⁊ hec fuit maioꝛ Minoꝛ ꝓbata ē:iō ſeqꝛ ꝯ.Si aūt loq̄mur de cognitione reuelōnis:ſic dōm eſt ꝙ oēs btī cognoſcunt oꝛones nr̄as ſiue mētales ſiue vocales:q̄ ad eos dirigūꝛ:qꝛ ſꝫ btm̄ Aug.⁊ hr̄ in lr̄a diſ.49.Ad btitudinē reqritur ꝙ vnuſqſqꝫ bēat qcqd vult:nec velit aliqd iordinate:ſꝫ qlꝫ recta volūtate vult cognoſcere ea q̄ ad ipſꝫ ꝑtinēt: ⁊ iō btī qb^9 nulla rectitudo deeſt:volūt cognoſcere ea q̄ ad ipſos ꝑtinēt ⁊ cognoſcūt:ſed oꝛones quas ad eos dirigimus:ad eos ꝑtinēt tanq̄ ad mediatores īter nos ⁊ deū.ğ btī illas oꝛones cognoſcūt:⁊ tn̄ h̄ nō fit cognitione nāli vel btā:vt ꝓbatū eſt.Relinqꝛ ꝙ ſit cog^e reuelatoria q̄ ꝑtinet ad btitudinē accitalē.Hec Duran. in fo^r.¶ Cōtra eaſdē ꝯnes poſſent adduci multa argumenta angitoꝝ doctoꝝ que recitata fuerūt 3^a. ſen. dum de ſcia aīe xp̄i tractareꝛ:ſed nō opꝫ hic recitare. Et in hoc ſcḋs articulus terminatur.

Quantū ad tertiū articulū rñdendū eſt ad obia Durā.Ad q̄ Petrus in hūc modū dicit. Poſſet inquit ſuſtineri ꝙ ſcī ēt viſione btifica viderēt oꝛones noſtras:qꝛ illa viſiōe ñ ſolū vidēt diuinā eēntiā: ſꝫ ēt qcqd ad eos ꝑtinet:vt arguēs dicit:ſꝫ ad ipſos ꝑtinēt oꝛones ad eos directe vt ipſe arguēs ꝯcedit.ğ illas vidēt viſione btā.Nec obſtat ꝙ illa viſio nō variaꝛ:qꝛ poſſe eſt ꝙ btūs a ꝑn^o ſue viſionis ⁊ beatitudinis videat in deo oēs oꝛones ad ſe dirigendas in perpetuum:⁊ ſic poſtea ꝑ hoc illa viſio nō mutaꝛ.Nec obſtat ſi dicaꝛ ꝙ quāto aliqs limpidius videt deū:tanto plura in ipſo videt.Cōtingit aūt plus orari ſanctū minus vidēteꝫ deū:iō ⁊c̄.Dōm.n.ꝙ ꝑ^a ꝓpō eſt v̄a de viſis ꝑ ſe ꝑficientib^9 itellectū:ſicut ſunt qdditates credibiles:non aūt de ſingularibus.Uel pōt dici ꝙ de nouo ea cognoſcit cognitione nō intenſa:ſed extēſa ad plura obiecta: ſicut aliqs obſcurius vidēs ſpeculū plura videt in ipſo qn̄qꝫ q̄ aliqs vidēs clarius.ſicut ſi obſcurius vidēs in facie ſua bēat plures maculas vel res alias q̄ ois videt in ſpeculo viſoꝛ ⁊ nō ali^9 clarioꝛis viſus:q pauciora hꝫ in facie ſua.Et ꝑ eandē rōnē ſi videnti ſpeculū ſupueniat macula in facie ſua vl̄ claritas q̄ ꝑus nō erat:videbit illaꝫ de nouo in ſpeculo:nō vtiqꝫ viſiōe interrupta nec intenſa:qꝛ nec poſitio:nec ſpēs eiuſ:nec obiectum: nec lumen ſunt intenſa:que ſunt tota cauſa eius:ſꝫ viſione extenſa:ita ⁊ in ꝓpoſito poteſt imaginari:qꝛ lꝫ in hoc ſit diſſimile:ꝙ diuina eſſentia quantū eſt in ſe oia repreſentat:⁊ nō relucēt in ea ex ꝑte ſua aliq̄ de nouo ſicut in ſpeculo:tn̄ in alio eſt ſile.ſ.ꝙ ſm ꝙ vidēs deū eſt diuerſimode diſpoſitus nō ſolū per lumē glorie:ſꝫ etiā per diſpoſitionē nālem ꝯcurrentē diuerſa ei diuina eſſentia repreſentat.Et ſi de nouo diſponaꝛ alr etiā lumine nō mutato plura repreſentabit.Sicut ēt aliq dicunt ꝙ poſt reſurrectionē anima deum clarius videbit ēt lumine nō intenſo.Qḋ aūt dicit arguens de cognitione reuelato^e nō vr̄ valere:qꝛ reuelatio nō eſt de illis que ſpālit̄er ad vnūquēqꝫ ꝑtinēt:ſed de illis que gnāliter ad ſtatū eccleſie pertinent:de quib^9 in vis eſt reuelatio ꝓphie:que tn̄ poſtq̄ reuelata ſunt a deo immediate vel mediante angelo ſuperioꝛe:ſtatiꝫ cognoſcunꝛ viſione beatifica ſm quoſdā.Hec.p.⁊ bn̄ quātū ad ea que dicit in prima ſolōne.Concoꝛdat enim ſcūs Tho.prima pte.q.12.ar.10.vbi querit.vtrum videntes deum per eſſentiam ſimul videant omnia que in ipſo vident:⁊ reſpondet ſic.(Ea q̄ videnꝛ in v̄bo nō ſucceſſiue:ſed ſimul videnꝛ.Ad cuius euidentiā videndum eſt ꝙ nos ñ poſſumus ſimul multa itelligere:qꝛ multa per diuerſas ſpēs intelligimus.A diuerſis aūt ſpēbus nō pōt vnus intellectus ſimul actu in formari ad itelligendū per eas:ſicut nec vnū corpus poteſt ſimul diuerſis figuris figurari.Uñ ꝯtigit ꝙ qn̄ aliq̄ mlta vna ſpē intelligi poſſunt ſimul intelliguntꝛ:ſicut diuerſe partes alicuius totius.ſi ſingule ꝓprijs ſpēbus intelliganꝛ ſucceſſiue intelligūtur:⁊ nō ſemel.Si aūt intelligantur oēs vna ſpē totius:ſimul intelligunꝛ.Oñſuꝫ eſt aūt ꝙ ea que videnꝛ in deo:nō videnꝛ ſingula ꝑ ſuas ſilitudines:ſed oia per vnā eſſentiā dei.vnde ſimul ⁊ non ſucceſſiue videnꝛ.)Hec ille.Item ibidem allegat dictū Aug.vltimo de trinitate ad ꝓpo^m ſic.d.(Nō erūt volubiles cogitationes noſtre ab alijs in alia eūtes atqꝫ redeuntes:ſed omnē ſciam noſtrā ſimul vno ꝯſpectu videbimus.)Hec ille.Ex qbus pꝫ ꝙ aīa beata tot ⁊ eadem videt in verbo per viſionem beatificam in ꝑmo inſtanti ſue beatitudinis:quot ⁊ que ꝑus ibidem viſura eſt in eternum.Ex predictis ſimilr patꝫ ꝙ alia q̄ poſtea ſubdit Petr^9 nō ſūt ꝓbabilia:puta ꝙ eadē viſione beatifica nō intenſa:ſed extēſa btūs nūc videat plura:nunc pauciora:vel ꝙ de nouo videat aliq̄ nulla facta mutatione in viſione beatifica.Qḋ aūt inducit de videntibus ſpeculū:quoꝝ vnus hꝫ plures maculas in facie ⁊c̄.nō valet ꝓpter multa.Primo qꝛ illi taliter videntes facies ſuas in ſpeculo vidēt per diuerſas ſpecies alterius rōnis:⁊ nō per vnicā ſpēm nūero:nec rōne:iō nimirum ſi diuerſa videant:⁊ q plura ibi viderit remiſſius videat ſpeculuꝫ.Scḋo qꝛ ille q de nouo aliquā faciei ſue nouiter emergentē maculā videt:ꝑ aliā ſpēꝫ quā prius videt:ſecus eſt de vidētibus diuinam eſſentiā. 3°. qꝛ vt alias diceꝛ viſio reꝝ in diuina eſſentia nō per oia aſſimilatur viſioni reꝝ in ſpeculo:⁊ ꝑ multa alia ſimilitudo nō valet.Ulterius illa que dicit Petr^9.de reuelato^a cog^ne peꝝ valēt:qꝛ reuelatio pōt eſſe de ꝑtinentib^9 ad aliquē beatū in ꝑticulari.¶ Ad argumētū ꝯtra ꝯcluſionē reſpōdet ſanctus Tho.ꝑn̄cipali diſ.qōne.3.arti.ꝑmo in ſolutione q̄rti ſic dicēs.(Cū videntes verbum non ſit neceſſariū omnia in v̄bo videre:vidēt tn̄ ea q̄ ad ꝑfectionē btitudinis eoꝝ ꝑtinēt. Hec ille.Et hec de qōne ſufficiant.De qua btdictus

Btī tot vidēt in verbo ꝑ viſionē btificā in ꝑmo inſtāti ſue btitudinis quot ibidē viſuri ſūt in eternū.

deus. Amen. Diſ. XLVI.XLVII.ꝛ.LXVIII.
¶ Utrū xp̄s in gn̄ali ꝛ vltimo iudicio iudicās ſʒ for.am humanā ſit oſſurus reprobis formā diuī. Qō. I.

Circa quadrageſimā ſextā. 47am ꝛ 48am di. querit̄. Utrū xp̄s in gn̄ali ꝛ vltimo iudicio iudicās ſcd̄ʒ formā hūanā ſit oſſurus reprobis formā diuinā. Et arguit̄ ꝙ ſic. Qꝛ ſi non hoc potiſſime videret̄ qꝛ diuinitas ſine gaudio videri nō pōt: ſʒ hoc non vʒ: qꝛ ea q̄ ſunt in affectu nō de neccītate ſequunt̄ ad ea que ſunt in itellectu. vn̄ Aug. dic̄. Precedit itellect9: ꝛ ſeq̄t̄ tardus aut nl'ſ affect9. Sʒ viſio ad itellectū ptiet: gaudiū aūt ad affcm̄. ğ pōt eē vi9 diuinitatis ſine gaudio.

In oppoſitū arguit̄: qꝛ dr̄ Jo. 17. Hec eſt vita eterna vt cognoſcāt te ſolū veꝝ deū. Ex q̊ pʒ ꝙ eēn9 btitudis in dei viſiōe ꝯſiſtit: ſed de rōne btitudinis eſt gau.m ğ diuinitas ſine gau. videri nō pōt: ꝛ p ꝯñs nō videbit̄ in iudicio a dāatis.

In hac qōne erūt tres articli. In p̊ ponent̄ ꝯ̃nes. In 2° obiec.es. In 3° ſolones.

Quantū ad p̄m artim ſit p° ꝯ̃. Xp̄s in vltio iudicio iudicabit nō ſolū in nā hūana: ſʒ ēt ſm nām hūanā. Hāc ponit. S. T. 4. diſ. 48. q. 1. ar. 1. vbi ſic dicit. (Judiciū aliqd̄ dn̄iū i iudicādo reqrit. Un̄ Ro. 4. Tu quis es q iudices alienū ſeruū: ꝛ iō ſm h̄ xp̄o cōpetit iudicare ſʒ ꝙ hʒ dn̄iū ſup hoīes: de qb9 aget̄ finale iudim. Ipſe aūt eſt noſter dn̄s nō ſolū rōne creationis: qꝛ dn̄s ipſe eſt de9: ipſe fecit nos ꝛ nō ipſi nos: ſʒ ēt rōne redēptionis qd̄ ei cōpetit ſcd̄ʒ nāʒ hūanaʒ. vn̄ Ro. 14. In hoc xp̄s mortuus eſt ꝛ reſurrexit: vt viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ dn̄et̄. Ad p̄miū aūt vite eterne nobis bona creationis nō ſufficerēt niſi redēptionis bn̄ficiū adderet̄ ꝑpter ipedimentuʒ qd̄ nāe hūane create ſupuenit ex pctō p̄mi parētis. vn̄ cū illud finale iudiciū ad hoc ordinet̄: vt aliq admittant̄ ad regnū: ꝛ aliq excludant̄ a regno: ꝯueniēs eſt vt ipſe xp̄s ſcd̄ʒ nām hūanā cuius redēptionis bn̄ficio hoīes ad regnū admittunt̄ illi iudicio p̄ſideat. Et h̄ eſt qd̄ dr̄ Act. 10. ꝙ ipſe ꝯſtitut9 eſt a deo iudex viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ: ꝛ qꝛ per redēptionē generis hūani nō ſolū hoīes reparati: ſʒ vl'r totā creaturā ſʒ ꝙ tota creatura repato hoīe melioratur: vt hr̄ Collo. p̄mo: pacificans ꝑ ſanguinē crucis eius: ſiue q̄ in terris ſiue que in celis ſunt: iō nō ſolū ſup hoīes: ſʒ ſup vniuerſaʒ creaturā xp̄s ꝑ ſuā paſſionē dn̄iuʒ ꝓmeruit ꝛ iudiciariā ptāēē Mat. vltio. Data eſt mihi oīs poteſtas in celo ꝛ in terra.) Hec ille. Itē 3a pte. q. 59. ar. 2. vbi querit. Utrū iudiciaria poteſtas ꝯueniat xp̄o ſʒ ꝙ hō ſic dicit (Chriſo. vr̄ ſentire ꝙ iudiciaria ptās n̄ ꝯueīat xp̄o ſʒ ꝙ hō: ſʒ ſʒ ꝙ eſt deus. Un̄ auctoritatē Jo. 5. qua dicit̄. Ptātē dedit ei iudiciū facere: qꝛ fili9 hoīs eſt ꝛc̄. ſic exponit. Poteſtatē dedit ei iudiciū facere: qꝛ filius hoīs eſt. Nolite mirari h̄. Nō. n. ꝑpea ſuſcepit iudim: qm̄ hō eſt: ſʒ qꝛ ineffabilis dei filius eſt ꝑpea iudex eſt. Qꝛ vo ea q̄ dicebant̄ erant maiora q̄ ſʒ hoīeʒ: iō hāc opionē ſoluens dicit. Ne miremini qꝛ fili9 hoīs eſt: etenīʒ ipſe filius dei eſt: qd̄ qdē ꝓbat ꝑ reſurrectionis effectū: vn̄ ſubdit: qꝛ venit hora in q̄ oēs q in monumentis ſunt audient vocē filij dei. Sciendū tn̄ ꝙ q̄uis apud deuʒ remaneat p̄maria auctoritas iudicādi: hoībus tn̄ committit̄ a deo iudiciaria ptās reſpectu eoꝝ q eoꝝ iuriſdictioni ſubdunt̄: vt dr̄ Deutro. 50. qd̄ iuſtuʒ eſt iudicate. Poſtea ſubdit̄: qꝛ dei eſt iudiciū: cui9. ſ. auctoritate vos iudicatis. Dictū eſt aūt ſupra ꝙ xp̄s ēt in nā hūana eſt caput totius eccleſie: ꝛ ꝙ ſub pedibus eius deus oīa ſubiecit: vnde ꝛ ad euʒ pertinet ēt ſʒ nāʒ humanaʒ hr̄e iudiciariā poteſtatē: ꝑpter qd̄ Aug. p̄dictā auctoritatē euangelij ſic eſſe dicit intelligendā: poteſtatē dedit ei iudiciū facere: qꝛ filius hoīs eſt. Nō qdē ꝑpter ꝯditionē nāe: qꝛ ſic oēs hoīes h9 ptātē haberēt vt Chryſo. obijcit. Sʒ hoc ꝑtinet ad gratiā capitis quā xp̄s in nā hūana accepit: cōpetit aūt xp̄o hoc mō ſm nām hūanā iudiciaria ptās ꝑꝑ tria. Primo qdē ꝑꝑ cōuenientiā ꝛ affinitatē ipſius ad hoīes: ſicut. n. deus ꝑ cauſas medias tanq̄ ꝓpinquiores effectib9 operat̄: ita iudicat per hoīem xp̄ʒ: vt ſit ſuauius iudiciū hoīb9. vn̄ Apoſto. dicit Heb. 4. Nō enim habemus pontificē q non poſſit compati īfirmitatib9 noſtris tentatū ꝑ oīa ꝑ ſiīlitudieʒ abſqʒ pctō. Adeamus ğ cū fiducia ad thronum gratie eius. 2° qꝛ in finali iudicio vt dicit Aug. ſup Joā. erit reſurrectio corpoꝝ mortuoꝝ q̄ ſuſcitat deus ꝑ filium hoīs: ſicut ꝑ eundē ſuſcitat aīas inquantū eſt filius dei 3° qꝛ vt dicit Aug. in libro de vbis dn̄i. Rectuʒ erat vt iudicandi viderent iudicē. Judicādi. n. erāt boni ꝛ mali: reſtat vt in iudicio for.a ſerui bonis ꝛ malis oſſideretur for9 dei ſolū bonis ſeruaret̄.) Hec ille. Ex qb9 pōt ſic formari rō ꝑ ꝯ̃ne. Judicare hoīes xp̄o ꝯpetit aliqualr ſm illā nām ſm quā hʒ dn̄iuʒ ſup hoīes: ꝛ ptātē introducendi hoīes ad regnū: vel excludēdi: ꝛ ſʒ quā eſt caput eccl'ie. Sʒ oīa hec ꝯpetūt xp̄o nō ſolū ſm nām diuinā: ſed ēt ſm hūanā. ğ xp̄o ꝯpetit iudicare nō ſolum ſm nām diuinā: ſʒ ēt ſm hūanā. ¶ 2a ꝯ̃. Chriſti diuinitas in iudicio a ſolis bonis videbit̄. Hāc ponit ſanctus Tho. diſ. 48. q. 1. ar. 3. vbi ſic dicit. (In q̄lʒ appetibili ſiue delectabili duo p̄nt ꝯſiderari. ſ. illud qd̄ appetit̄ vel eſt delectabile: ꝛ id qd̄ eſt rō appetibilitatis vl' delectabilitatis in ipſo. Sicut aūt ſm Boetiū in libro de hebdoma. id qd̄ eſt hr̄e aliqd pōt p̄ter q̄ ipm̄ qd̄ eſt: ipʒ vo eſſe nihil aliud p̄ter ſe hʒ admixtū: ita illud qd̄ eſt appetibile vl' delectabile pōt hr̄e aliō admixtū: vn̄ nō ſit delectabile vel appetibile: ſʒ illō qd̄ eſt rō delectabilitatis: nihil admixtū hʒ vel hr̄e pōt ꝑꝑ qd̄ nō delectabilis ſit vel appetibilis. Res ğ q̄ ſūt delectabiles ꝑ ꝑticipationē bonitatis q̄ eſt rō appetibilitatis ꝛ delectabilitatis p̄nt appr̄hēſe nō delectare: ſʒ illud qd̄ ꝑ eēntiā ſuā eſt bonitas: ipoſſe eſt ꝙ eēntia ei9 appr̄hēſa nō delectet: vnde cū de9 eēntialr ſit ipa bonitas nō pōt diuinitas ſine gaudio videri.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone. 4. ſic dicit. (Triſtitia nō noiat diſpōnē: ſʒ paſſionē. Oīs aūt paſſio a cā ꝯ̃ria fortiori ſupueniēte tollit̄: ꝛ nō eā tollit: ꝛ ita triſtitia dānatoꝝ tolleret̄: ſi deū ꝑ eſſentiā viderēt.) Itē ibidē i ſolone p̄mi ſic dic̄. (Impij manifeſte cognoſcent xp̄ʒ eſſe deū nō ꝑ h̄ ꝙ diuinitatē ei9 videant ſʒ ꝑ manifeſtiſſima diuinitatis indicia.) Hec ille cū multis alijs ibidē ad ꝓpo.m facietib9. Ex qb9 pōt ſic argui ꝑ ꝯ̃ne. Dānandi in iudicio vidēdo xp̄ʒ nō gaudebūt: ſed triſtabunt̄: ſʒ ſi viderēt ei9 diuinitatē gauderēt ꝛ nō triſtarent̄. ğ nō videbūt xp̄i diuinitatē. ¶ 3a ꝯ̃. In vltimo iudicio q̄lʒ poterit legere in ſua ꝛ aliena ꝯſcia oīa merita ꝛ demerita ꝓpria ꝛ aliena. Hāc ponit ſcūs Tho. diſ. 43. q. 1. ar. 5. in ſolone qōnis 2e. vbi ſic dicit. (In vltimo ꝛ cōi iudi° opʒ ꝙ diuina iuſti° oīb9 euidēter appeat q̄ nūc in pleriſqʒ latet. Sn̄ia aūt ꝯdēnās vel p̄mians iuſta eē nō pōt niſi ſʒ merita vel demerita ꝓferat̄: ꝛ iō ſic̄ oʒ ꝙ iudex ꝛ aſſeſſor iudicis merita cāe cognoſcāt ad h̄ ꝙ iuſtā ſn̄iam ꝓferāt: ita oʒ ad h̄ ꝙ ſn̄ia iuſta appareat ꝙ oīb9 ſn̄iaʒ cogſcētib9 merita inoteſcāt: vn̄ qꝛ ſic̄ cuilʒ nō erit ſua p̄miatio vl' dānatio: ita ꝛ oīb9 alijs inoteſcet: oʒ ꝙ ſicut q̄libet ſua merita vel demerita reducet ad memoriā: ita etiaʒ aliena eius cognitioni ſub

faceant. Et hec eſt pbabilior ⁊ cōior opio. Quis Magiſter in lr̃a 3nū dicat.ſ. ꝙ pctā q̄ ſūt p pniam deleta in iudicio alijs nō patefiēt: ſ3 ex h̃ ſeqꝭ ꝙ ēt nec pnia de peccatis illis pfecta nō cognoſcaꝭ: an q̄ multū detraherēꝭ ſcōꝝ glorie ⁊ laudi dìne: q̄ tā miſericorditer ſactos ſuos liberauit.) Hec ille. Ex qb⁹ pōt ī for⁹ ſic argui pro ꝯne. Quicūq3 manifeſte ⁊ euidēter cognoſcit aliquam ſnīa3 eē iuſtā cognoſcit merita ſniāꝝ: ſ3 qlʒ in finali iudicio cognoſcet manifeſte ⁊ euidēter ſnia3 ſui ⁊ alioꝝ eē iuſtā. g̃ cognoſcet manifeſte ſua ⁊ aliena merita vel demerita ⁊c̃. ⁋ 4⁹ ꝯ. Probabile eſt ꝙ illō iudiciū quātū ad diſceptatione ⁊ ſnīam fiat mentalr̃ ⁊ nō vocalr̃. Hāc ponit ſcūs Tho. diſ. 47. ar. i. in ſol. z. q. di. (Quid circa hanc ꝯnē ſit veꝝ p certo diffiniri nō pōtest pbabilius eſtimaꝭ ꝙ totū illud iudiciū: ⁊ quo ad diſcuſſionē: ⁊ q̄ ad accuſatione maloꝝ: ⁊ cōmēdationē bonoꝝ: ⁊ q̄ ad ſniam vtcrq3 mentalr̃ pficiaꝭ. Si .n. vocalr̃ ſingulos facta narrarenꝭ ineſtimabilis magnitudo tpis ad h̃ exigereꝭ: ſicut ēt Aug. dicit. z4. de ciuitate dei: ꝙ ſi liber ex cui⁹ ſcriptura oēs iudicabunꝭ: vt dr̃ Apoca. zo. carnalr̃ cogiteꝭ: qs ei⁹ magnitudinē aut longitudinē valeat eſtimare: aut quāto tpe legi poterit: in q̄ ſcripte ſunt vite vniuerſoꝝ: non aūt minus tps regriꝭ ad narrādū oretenus ſingulos facta: q̄ ad legēdū ſi eēnt in libro mālī ſcripta. Unī pbabile eſt ꝙ illa q̄ dicunꝭ Matth. z5. nō vocaliter: ſ3 mētalr̃ itelligēda ſunt eſſe pficienda.) Hec ille. Ex qb⁹ pōt formari rō p ꝯne. Ad vltimū iudiciū non reqriꝭ inextimabilis magnitudo tpis: ſed ſi illud fieret vocalr̃ illa exigereꝭ. g̃ ⁊c̃. Et in h̃ primus articulus terminatur.

Contra p^m. ꝯclonem arguit Sco. di. 49. q. 6.

Quantū ad z^m articulū arguiꭍ ꝯ ꝯnes. Et qdē ꝯ p^m arguit Sco. p qd aliō eſt dicere xp̄s in for⁹ hūana iudicabit: ⁊ aliud xp̄s ſcōm formā hūanā iudicabit. vera eni3 eſt iſta ꝙ xp̄s in for⁹ humana creat alas: ſ3 nō iſta. ſcōm hūanitatē creat: imo qcqd fecit verbū ex q̄ nām hūanā aſſūpſit: qꝛ faciēs nā3 humanā nō depoſuit: h̃ fecit ī nā hūana: niſi diſtinguas hoc qō eſt in nā hūana ad intellectū ei⁹ qō dr̃ ſcō3 nā3 vbi notaꭍ nō tm̄ cōcomitantia ad actū: ſ3 cāſitas nāe hūane reſpectu act⁹. Si p̄mo mō itelligas ꝙ ī nā hūana iudicabit: nō eſt qō niſi eadē iſti. An qn̄ iudicabit deponet nām hūanā. ergo op3 ad h̃ ꝙ ſit alia qō ꝙ hēaꭍ alius intellectus q magis proprie exprimiꭍ ſic. Scōm nām hūanā iudicabit: ſed hoc eſt falſu3 loquēdo de iudicare p̄ncipalr̃. Qō pbaꭍ: qꝛ iudiciū p̄ncipale eſt pfecta ⁊ ꝓpria determinatio ei⁹ qō reddēdū eſt alicui ſm̄ merita. Iſta aūt determinatio pfecta includit pfectu3 dictamē intellect⁹ ꝙ hoc ſit reddendū: ⁊ pfectā determinationē volūtatis p velle efficax ſufficiens ex ſe ad executionē illius determinati: ſed xp̄s ſcōm nām hūanā nō pōt hr̃e tale velle reſpectu premij reddēdo illud iudicato: qꝛ nō pōt hēre iperiū p̄ncipalr̃ efficax ꝯiūgendi alam aliquā obiecto btīfico: qꝛ ſcōs Aug. de vidēdo deū in eius ptāte eſt videri. Si vult eni vr̃: ⁊ ſi nō vult nō vr̃. ⁋ Scdo: qꝛ rō ꝯnis nō val3: loqndo d p̄ncipalr̃ iudicare: qꝛ xp̄s p actū redēptionis nō meruit p̄ncipale dn̄iu3 reſpectu hoīs. Probaꭍ. nā iquātū redēptor hūit rōnē cāe meritorie p nobis: cā aūt que tm̄ eſt meritoria nō pōt eē p̄ncipalis: nō .n. cāt: niſi qꝛ ab alia cā p̄ncipaliori acceptaꭍ: q̄ p p iſtud acceptū p̄ncipalr̃ cāt. g̃ eſto ꝙ trinitati teneamur tāquā dn̄o ſupremo p p redēptionē q̄ſi nouo iure vltra ius dn̄ij qō h3 ex creatiōe qō verū eſſet: ſi tm̄ bonū eēt nobis redēptio: vt accepta a trinitate q̄ſtū creatio: adhuc nō ſeqꭍ ꝙ xp̄s ſ3 nām hūanā rōne redēptionis obligemur: vt ſupremo dn̄o. ⁋ 3⁹ qꝛ alia rō nō val3: qꝛ xp̄s nō introducit iquātū redemptor vt p̄ncipalis itroducēs: ſ3 tm̄mō vt cā meritoria. Hec Sco. in for⁹. ⁋ Cōtra z^m ꝯnē arguit idē dupl̄r. Primo pbādo ꝙ dīna eēntia pōt videri ſine h̃ ꝙ vidēs eū gaudeat. Prio qꝛ oē abſolutū p̄us alio pōt ſine ꝯdictiōe eſſe ſine eo. S3 viſio dīne eēntie eſt abſolutū aliqd ſaltē ab oī reſpectu ad gaudiū: ⁊ ē p̄us nālr̃ alio: nō .n. obiectū delectat: niſi p̄us apphēſu3. g̃ ſine ꝯdictione poſſet viſio illius eēntie eē in aliq̄ ſine delectatiōe. nec iſtud negaret ph̄s niſi qꝛ poneret cōnexionē cāꝝ ſimpl̄r neceſſariā: ita ꝙ ſcōm eū neceſſariū eſt ſimpl̄r cauſe prime coagere ſcdis: ſcō3 ꝙ pōt coagere eis. Cogendo aūt nāe rōnali iā vidēti diuinā eēntiā quātum pōt coagere ſeqꭍ delectatio: qꝛ cā ꝓxia illius delectationis quātū eſt ex ſe: neceſſitatur ad illū effectum: ſed theologi negāt illā ꝓpōnē. Ad qdcūq3 neceſſitaꭍ cā ſecunda: q̄ſtū eſt ex ſe: neceſſitaꭍ cā p⁹: qꝛ negāt p^m cām neceſſario coagere cāe ſcde q̄ſtū pōt. ⁋ z⁹ qꝛ rō tua nō valet. Non .n. pbat niſi ꝙ illa rō delectabilitatis q̄ eſt diuina bonitas nō poſſit eē nō delectabilis. S3 nō ſeqtur. g̃ nō pōt nō delectare: qꝛ delectabile dicit aliqd in ſe: vel ſi dicit reſpectū nō niſi aptitudialē: q neceſſario ꝯſeqꭍ fundamētū: ſed delectabile dīꭍ effectū poſteriorē cōtingenter cauſabilē: maxie ex ꝯtigenti determinatiōe volūtatis ad coagēdū ipſi delectabili. ⁋ 3⁹. qꝛ illa auctoritas Jo. 17. hec eſt vita eterna ⁊c̃. nō iuuat: qꝛ ſ3 ph̄m .i z. metaphy. act⁹ itellect⁹ eſt vita. g̃ act⁹ itellectus eterni eſt vita eterna: ſi actu actu: ſi aptitudie: aptitudie. Nūc aūt viſio die eēntie: ſi cōcedereꭍ ī dānatis: ſ3 non eſſet eterna actu: tm̄ aptitudie q̄ſtū eſſet ex pte act⁹: vel poſſibilis: vel apta nata vt eſſet eterna: ſed ſi ex hoc inferas g̃ btitudo: nō ſeqꭍ. Immo ſi tu dicas xp̄m dicere ꝙ hec eſt btitudo vt cognoſcāt te ⁊c̃. tu nō accipis textū euangelij ſ3 quādā gloſa3 ſpēaliorem intellect⁹ lr̃e. Si g̃ vis pciſe pōderare vba3 ſine oī gloſa ſoluo tibi ꝙ eſt vita eterna. Si aūt p alias gloſas vis arguere ꝙ loqꭍ de btitudine. g̃ lʒ mihi addere gloſa3 nō diſtrahētem: vt cognoſcāt te amando ⁊ fruendo. Hec Scotus. ⁋ z⁹ loco ꝯ eandē ꝯnē arguit idē Sco. pbādo ꝙ btūs nō neceſſario fruaꭍ deo: ⁊ ꝙ clara dei viſio nō infert neceſſario ī volūtate appetitū vel dilectionē ſui. Prio qꝛ btītas nō pōt eſſe cā prior opationis q̄3 po⁹: ſed ſemp ſcda: qꝛ illud eſt potētia quo ſimpl̄r poſſumus. Unī habitus non vtiꭍ po⁹: ſ3 po⁹ habitu: ſicut cā ſcda ⁊ inſtr̄o. Cā aūt prior nō determinaꭍ ad agendū: nec p ꝯn̄s neceſſitaꭍ p cām ſcdam: ſed ecōtra. g̃ nullus habitus aut lumen glīe neceſſitat volūtatē ad fruendū deo. ⁋ z⁹ qꝛ beata vgo habuit in via maiorem charitatem charitate alicui⁹ btī inferioris gradus: ⁊ tm̄ iſta charitas non neceſſitabat eam ad fruendū deo: ēt qn̄ ꝯtemplabatur deū. ⁋ 3⁹ qꝛ eſto ꝙ lumē glīe neceſſitet intellectū ad vidēdū oē obiectū p̄ie: tm̄ ſi volūtas ſit cā imperans illam viſionē pōt nō imperare. Cōtingenter .n. ꝯiūgit itelligētiā memorie illius obti: qō ꝯtingēter amat. Ur̃ aūt ꝙ illi hēat ſic ꝯiūgere: qꝛ p Aug. de trinitate in multis locis in gignitione vbi pfecti ꝯcurrit volūtas ſic copulans. Illa aūt viſio ē vbū pfectū ſ3 eū. 15. de trinitate ergo nullus hīt⁹ neceſſitat in p̄ia volūtatē ad fruēdu3 deo. ⁋ 4⁹. qꝛ volūtas beata eſt eadē po⁹ q̄ fuit nō btā. g̃ btā eā pōt quantum eſt ex pte potentie in quēcunq3 actū in quē p̄us poterat: qꝛ nihil eā neceſſario impedit: nec deficit neceſſario aliqd requiſitū: ſ3 forte nō poſſit poſſibilitate propinqua peccare: quia impedita eſt vel ſuſpenſa vel preuenta per actionem cauſe ſuperioris preuenientis ⁊ continue agentis ad oppoſitum: ſe3 ad actum

Utrū diuina eēntia poſſit ab aliquo videri ſine gaudio. De h̃ ſupra ꝯclone ſcda.

Lex. cō. 39.

actum beatificū: ꝛ ſicut cauſa ſupior pōt poͣ abſoluta
agere ad oppoſitum: nō tñ potētia ordinata: ſic ſimplr
poſſibile eſt ipedimētū ceſſare ꝛ volūtatē peccare: ſed
nō eſt poſe potētia ordinata ipediēs ceſſare: nec ēt ē in
ꝓpinqua poteſtate volūtatis peccare: qꝛ nō eſt in pote
ſtate ei᷒ ꝙ iped iēs ceſſet: ſicꝫ nō eſt in poteſtate cāe ſcḋe
actio ꝑme. ℂ 5ᵒ. Qꝛ ꝯtra libertatē volūtatis eſt ꝙ de-
termineť ad bene velle ꝑ quēcūqꝫ habitū inherentez
ſibi: qꝛ ipſa nō eſſet volūtas niſi eēt cā ꝑoꝛ reſpectu ſui
habitus: ꝛ ita nata vti habitu ꝛ determinare ipſum ad
agēdū. ꝛ nō determinari ab ipſo ſic: ꝙ oppoſitū nō ſit ī
ſua poteſtate: qꝛ ſic ipſa totalr q̄tū ad illud ſubiaceret
habitui. ℂ 6ᵒ. Qꝛ ſi volūtas beata neĉio frueret̃ deo. ħ
videret̃ ꝑ tāto ꝙ viſio beatifica cū includat ꝑfectionē
cuiuſlibet alterius finis intrinſeci: nō relinqt volūtatē
in potētia reſpectu alterius: ꝛ tollit oēm ꝑuatione: ſicut
forma celi a ſua mā. ſed illud motiuū nullū eſt: qḋ pꝫ:
qꝛ nulla forma pōt auferre ꝑuationem a ſuſceptiuo qḋ
natū eſt recipere aliā formā: qꝛ manēte in ea aptitudi-
ne ad recipiēdū nō pōt tolli carētia niſi ponaꝛ illa: nec
alr tollit niſi ſicut illud tollit. Forma ḡ celi cū nō icln
dat in ſe formas īferioꝝ ſimplr nec eminenter eo mō
quo eēa infinitū icludit oīa alia: ſeqꝛ ꝙ nō tollit a ſua
mā ꝑuationē iſtaꝝ formaꝝ: ꝛ tñ mā eſt capax iſtarū.
vñ iſta via videt̃ irrationabilis ponēdi celū icorrupti-
bile: qꝛ per iſtā viā nō tollit̃ corruptibilitas iquātū eſt
ex ꝑncipijs intrinſecis: lꝫ ſaluet̃ ꝙ nō poſſit corrumpi
ab agēte nāli: qꝛ iſta forma ita ꝯtinet alias ꝙ per aliqḋ
agens nāle nō pōt expelli. Exēplū huius pꝫ in aīa itel-
lectiua q̄ eſt forma ꝑfectior forma celi: nō tñ tollit ali-
quā ꝑuationē aliaꝝ formaꝝ: imo nec ꝯſtituit corp᷒ in-
corruptibile reſpectu agētis nālis pro quāto aliq̄ for-
mā ꝯcolūtē reqrit ad quā pōt nāle agēs attingere cor
rūpendo. Sola ḡ forma infinita ſi poſſet mām̄ ꝑficere
poſſet ꝑ viā iſtā auferēdo. ſ. ꝑuationē ꝯſtituere ꝯpoſitū
icorruptabile. Tamē adhuc eēt dubiū an ſuſceptiuum
eſſet in poͣ ad alias formas ſub ꝓprijs rōnibus q̄s hꝫ
in illa forma vna infinita. Hec Scotus. ℂ Cōtra ean
dē arguit Godofre. 2ᵒ q̄libeto. q. i. ꝓbando ꝙ deus pōt
ſuſpēdere actū volūtatis manēte apta viſione: qꝛ ſicut
deus pōt ſubtrahere influentiā ſuā reb᷒ q̄tū ad ſuum
eē ſubſtātiale ꝛ redigere eas in nihilū: ꝛ ita pōt ſubtra-
here influētiā ſuā q̄tū ad ꝑfectiōes ſcḋas. ſ. q̄tū ad ope
ratiōes: ita ꝙ pōt ſubtrahere reb᷒ opōnes ſuas: ſicꝫ ſub-
traxit ab igne in camino puerorum: ꝛ pōt manēte vna
actōe aliā ſubtrahere niſi ſit de rōne eius: ſicut de rōne
amādi eſt hr̃e obm̄ cognitū. ꝛ iō lꝫ nō poſſit ipſum di-
ligere ſine cognoſcere: pōt tñ cāre cognitiōes boni ſine
eius amore: qꝛ nō ita depēdet eq̄liter cognitio ab amo
re: ſicut ecōtra. ℂ 2ᵒ. Qꝛ rō inducta ꝓ ꝯñe ꝙ viſio dei
eſt beatitudo que nō pōt eſſe ſine dilectione ꝛ delecta-
tione nō valet. Diceret̃. n. ꝙ vidēs deū ꝛ nō amās eēt
beatus quo ad qḋ iquātū haberet ꝑncipalē actū beati-
tudinis: nō tñ eēt btūs ſimplr: qꝛ ad eē beatū ſimplr
ꝯcurrit actus vtriuſqꝫ potētie.) Hec ille. ℂ Ad idē ar-
guit ibidē Bernardus de gānaco. d. ꝙ ꝯriū ꝯñis eſt ꝓ-
babilius: qꝛ volūtas in nihil fert̃ niſi ſuppoſita diuina
īfluētia ſine moueat̃ a ſe ſiue ab obto. Hāc aūt īfluen
tiā deus pōt ſubtrahere a volūtate: ꝛ iō ſicꝫ inſtrumētū
nō mouet̃ ſubtracta influētia ꝑncipalis agētis: ſic nec
volūtas diligēdi deū fert̃ in eū niſi deus actū volitio-
nis influat: quē tñ pōt nō influere: cū ſit eēntialr poſte
rior q̄ act᷒ itellus.) Hec ille. ꝛ idē argumētū facit ꝯtra
Henricū. 12. quolꝫ. q. 5. ℂ Cōtra eādē arguit Durādus
di. 48. q. 2. di. Cū queriť an diuinitas poſſit videri ſine

gaudio vel delectatiōe. aut q̄rit̃ de poteſtate dei: aut ḋ
nā rei. Si q̄rit̃ de ptāte dei: ſic dōm eſt ꝙ de potentia
abſoluta poſſet facere ꝙ intellectus creatus videret ip
ſum nude ꝛ aperte: ꝛ tñ non delectaret̃ neqꝫ gauderet.
Cuius rō eſt: qꝛ qñ duo actus ſunt ſubordinati in rōne
ꝑoris ꝛ poſterioris: prior actus pōt eſſe ſine poſteriore
abſqꝫ aliq̄ ꝯdictiōe. ſꝫ viſio diuine eēntie ꝛ q̄cunqꝫ co-
gnitio ſe hꝫ ad gaudiū ſeu ad delectationē volūtatis
vt ꝑoꝛ: qꝛ volūtas nō pōt gaudere vel delectari in aliq̄
niſi ꝑcognito. ergo nō iplicat ꝯdictionez ponere viſio-
nē ſine gaudio vel delectatiōe. ſed deus pōt facere ge-
qḋ nō iplicat ꝯdictionem. q̄re ꝛc̄. Si āt q̄rit̃ de nā rei
ſic dōm eſt ꝙ ad viſionē diuine eēntie nudā ꝛ aptā ne
ceſſario ſeqt̃ gaudiū vel delectatio. Cui᷒ rō eſt: qꝛ ſum-
mū bonū pñs. ꝛ cognitū. ꝛ nihil hñs admixtū de rōne
mali neĉio delectat loquēdo de neceſſitate rei ſiue or-
dinis nālis in reb᷒ creatis. vñ ꝛ diffinit̃ delectatio per
cām ſuā. qḋ eſt ꝯiunctio ꝯuēiētis cū ꝯueniēti cū ei᷒ ꝑce
ptiōe. Sed deus viſus eſt ſummū bonū: nihil hñs de
admixtione mali: cū ipſe in eēntia ſua ſit bonitas: ꝛ ei᷒
viſio ſit ſūma ꝛ ꝯuenientiſſima bois ꝑfectio. ḡ ipſe ſic co
gnitus neceſſario cāt delectationē in cognoſcēte. Et ad
hāc intētionē ꝓcedit argumētum factū in ꝯriū. ſ. ꝙ vi
ſio dei eſt beatitudo ad quā neceſſario ſequit̃ gaudiū
vel delectatio. Hec Durandus. ℂ Cōtra eādē ꝯñē poſ
ſent adduci multa argumenta que recitat Adam. 12. q.
prima. ſed in ſcḋo recitata ſunt ꝛ ſoluta. iō hic non opꝫ
ea replicare iterū. ℂ Cōtra 3ᵃᵐ ꝯñē arguit Durandus Contra 3ᵃᵐ ꝯclone argu it Durā. diſ. 47. q. ſcḋa.
dicēs ꝙ nō oꝫ ad hoc vt ſnīa iudicio appareat iuſta ꝙ
quilibet cognoſcat ſigillatim oīa merita vel demerita
alioꝝ: ſed ſufficit ꝙ cognoſcat illos qui erūt a dextris
eē bonos ꝛ iuſtos: quibus dicet̃. venite benedicti ꝛc̄. Il-
los aūt q erunt a ſiniſtris cognoſcat eſſe malos ꝛ inin-
ſtos: quibus dicet̃. ite maledicti ꝛc̄. ℂ 2ᵒ. Qꝛ nō occur-
rit aliqua auctoritas ſacre ſcripture que expreſſe dicat
ꝙ pctā alicuius in ſpeciali ſiant aliqꝫ nota: q̄tuis ſit ex-
preſſa auctoritas beati Augu. ꝙ q̄libet in ſpāli ſua pec
cata cognoſcet. Dicit eñi ſcḋo de ciuitate dei ꝙ oīa vni
co mentis intuitu enumerabunt̃. Qḋ aūt cognoſcit̃ ſo
lum in genere nō enumerat̃. ℂ Cōtra 4ᵃᵐ ꝯñē arguit Cōtra 4ᵃᵐ ꝯclonē argu it Duran. di. 47. q. prima arti. ſcḋo.
Durandus. d. ꝙ lꝫ diſcuſſio meritoꝝ ꝛ demeritoꝝ fiat
tñ mentaliter: tamē ſnīa ꝓferet̃ vocaliter. qḋ ꝓbat̃:
qꝛ xp̄s iudicabit vt deus ꝛ vt homo. ergo iudiciū eius
fiet nō ſolū diuino mō: ſed etiā humano. Fiet autē di-
uino mō ꝑ hoc ꝙ merita ꝛ demerita vniuſcuiuſqꝫ ad
memoriā imperceptibiliter reuocabunt̃: ꝛ ſic diſcuſſio
coꝝ erit mētalis. Modo aūt hūano fiet: ſi ſnīa ſit vo-
calis. ergo vtroqꝫ mō fiet iudiciū. ſ. mentalr ꝛ vocalr.
ℂ Scḋo. Qꝛ ſnīa debet coaptari his ꝯtra quos fertur.
ergo ſicut in iudicio particulari fert̃ ſnīa mentalr vel
ſpūaliter ꝯtra aīas exutas corporibus que ſunt mere
ſpiritꝰ: ita in iudicio gnāli dꝫ ferri ſnīa ꝯ aīas reſūptis
corporibus ꝑtim ſpūaliter. ꝛ ꝑtim corpaliter fiet diſcuſ-
ſio mētaliter: qm̄ ſi fieret vocaliter: requireret̃ longiſſi-
mū tp̄s. prolatio vo ſnīe fiet vocaliter: qꝛ poterit ferri
modico tp̄e. Hec ille. Et in ħ ſcḋus articulus terminat̃.

Quantū ad tertiū articulū rñdēdū eſt obiectio-
nibus ſupra dictis. Et q̄dē ad obta Sco-
ꝯtra ꝑmā ꝯñē dicit̃ ꝙ nō ꝓcedūt ꝯ itellectū ꝯñis. Nō
eñi itendit ſctūs Tho. ꝙ xp̄s ſcḋm ꝙ hō hēat principalr Xp̄s cōpetit iudiciaria po teſtas ſꝫ nāꝫ hūanā: ſꝫ au ctoritatē q̄ſi ſecūdaria.
iudicare illo mō quē arguēs iprobat: ſed tm̄ mō ꝙ ipſe
xp̄s ſꝫ ꝙ hō iudicabit auctoritate ſecūdaria ſub ꝑma-
ria auctoritate q̄ reſidet apud trinitatē: ſicut pꝫ ꝑ dicta
eius in ꝓbatione ꝯcluſionis allegata de 3ᵒ pte. q. 59. ar-
ticulo 2ᵒ. Item diſt. 48. q. i. articulo i. arguit ſic ꝑ loco.

Judiciū auctoritatē requirit in iudicāte:ſed auctoritas
ſup viuos ⁊ mortuos eſt in xp̄o ſm ꝙ deus.ſic.n.ē dn̄s
⁊ creator oīum.ḡ i for̄ diuinitatis iudicabit.)Ecce ar-
gumētū.Seqꝰ rn̄ſio.(Dōm(inqt) ꝙ in xp̄o ſm diui
nā nām eſt auctoritas dn̄ij reſpcū vniuerſalis creatu
re ex iure creationis:ſed in ipſo ſm nām hūanā eſt au-
ctoritas dn̄ij quā ꝓmeruit ꝑ paſſionē:⁊ eſt q̄ſi auctori-
tas ſcd̄aria.ſ. acq̄ſita:ſ; p̄ᵃ ē nālis ⁊ eterna.)Hec ille.
Itē ibidē i ſolōne q̄rti ſic dic̄.)In illa viſiōe Danielis
māifeſte exp̄mitꝰ ordo iudiciarie ptātis.q̄ qdeꝫ ſicut in
p̄ᵃ origine eſt in ipſo deo:⁊ ſpālīꝰ in p̄re q̄ eſt fons totꝰ
diuinitatis:⁊ iō p̄ ꝓmittitꝰ ꝙ antiquꝰ dieꝝ ſedit. Sed a
p̄re iudiciaria ptās traducta eſt in filiū nō ſolū ab eter
no:ſ; diuinā nāꝫ:ſ; ēt in tpe ſ; hūanā:in q̄ eā meruit:
⁊ iō ſubiūgitꝰ in viſione p̄dicta.ecce in nubibꝰ celi q̄ſi fi
lius hōis veniebat:⁊ vſqꝫ ad antiquū dieꝝ ꝑuenit:⁊ d-
dit ei ptātē ⁊ honorē ⁊ regimē.)Hec ille.Iteꝫ 3ᵃ pte.q.
59.arti.3ᵒ ſic dicit.(Nihil ꝓhibet vnū ⁊ idē deberi ali
cui ex diuerſis cauſis:ſicut glīa corpis reſurgētis debi-
ta fuit xp̄o nō ſolū ꝑꝑ ꝯueniētiā diuinitatis ⁊ ꝯgruētiā
⁊ ꝑꝑ glīā aīe:ſ; ex merito humilitatis ⁊ paſſionis.Silr
dōꝫ eſt ꝙ iudiciaria ptās hoī xp̄o cōpetit ⁊ ꝑꝑ diuinaꝫ
ꝑſonā:⁊ ꝑꝑ capitꝭ dignitatē:⁊ ꝑꝑ plēitudinē gr̄e hitua-
lis:⁊ tn̄ ēt ex merito eā.obtinuit vt.ſ.ſ; dei iuſticiā iu-
dex eēt q̄ ꝓ dei iuſticia pugnauit:⁊ vicit:⁊ iiuſte iudica
tꝰ ē.Un̄ ſic dicit apoſtolꝰ.Et ego vici:⁊ ſedi i throno pa
tris mei.In throno aūt itelligitꝰ iudiciaria poteſtas ſ;
illō pſalmiſte.ſedet ſup thronū ⁊ iudicat iuſtitiā.)Hec
ille cū multis alijs hn̄ faciētibꝰ ad ꝓpoſitū.Cū aūt di
cit arguēs in p̄ argumēto ꝙ iudiciū p̄nlᵉ reqrit ꝑfectū
actum itellus.⁊ ꝑfectā dterminationē volūtatis ⁊c.dr̄
ꝙ l; xp̄s ſm ꝙ hō nō hēat ꝑfectiſſimū actū itelligēdi.
volēdi:aut operādi.habet tn̄ actꝰ ſufficiētes q̄tū ꝑtinet
ad ſecūdariā auctoritatē iudicādi.vnde ſcūs Tho.diſ.
48.q.p̄ᵃ arti.p̄ 2ᵒ loco arguit ſic.(In iudice reqritꝰ po-
teſtas iuincibilis.vn̄ eccleſiaſtici.7.Noli q̄rere fieri iu-
dex niſi valeas virtute irrumpere iniq̄tates.S; virtꝰ
iuincibilis ꝯuenit xp̄o ſm ꝙ deꝰ eſt.ḡ in forma diuini
tatis iudicabit.ecce argumētū.(Seqꝰ rn̄ſio.(Dōꝫ ꝙ
q̄uis xp̄s ſm ꝙ hō nō hēat a ſe iuincibilē ptātem ex
nāli v̄tute humane ſpēiei:ſ; ex dono diuinitatis ēt in nā
hūana hꝫ iuincibilē ptātē ſ; ꝙ oīa ſunt ſubiecta pedibꝰ
eiꝰ.p̄ma cor.12.⁊ Hebre.2ᵒ.⁊ iō iudicabit in nā hūana
q̄dē:ſed ex v̄tute diuinitatis.)Hec ille.Itē 3ᵃ pte.q.59.
arti.2ᵒ arguit ſic.(Ad iudiciariā ptātez ꝑtinet p̄miare
bene agētes:ſicē ⁊ punire malos.Sed p̄miū bonorum
operꝝ eſt beitudo eterna q̄ nō datꝰ niſi a ſolo deo.Dicit
enī Augu.ſup Io.ꝙ ꝑticipatiōe dei fit aīa btā:nō aūt
ꝑticipatiōe aīe ſancte.ḡ vꝰ ꝙ iudiciaria poteſtas nō cō
uenit xp̄o ſm ꝙ hō eſt:ſed ſm ꝙ eſt deꝰ.)Ecce argu-
mētū.Seqꝰ reſpōſio.(Dōm ꝙ ſolius dei eſt ſui ꝑtici-
patiōe aīas beatas facere.Sed adducere hoīes ad bti-
tudinē inq̄tū eſt caput ⁊ auctor ſalutis eoꝝ xp̄i eſt ſ;
illud Hebre.2ᵒ.qui multos filios in glīam adduxerat
auctorē ſalutis eoꝝ ꝑ paſſionē ꝯſumari.)Hec ille.Itē
ibidē in ſolōne tertij ſic dicit.(Cognoſcere occulta cor
diū ⁊ dyiudicare ꝑ ſe q̄deꝫ pertinet ad ſolū deū:ſed ex
influētia diuinitatis ad aīam xp̄i ꝯuenit ēt cognoſcere
⁊ dyiudicare occulta cordiū.)Hec ille.¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ
deficit in duobꝰ.Primo q2 ſupponit ꝙ ſcūs Tho.opi-
netꝰ ꝙ xp̄s ſm hūanitatē p̄ncipalr̄ iudicet p̄ncipalitate
⁊ auctoritate p̄maria:qd̄ falſum eſt.vt pꝫ ex dictis.Se
cūdo q2 ſupponit ꝙ xp̄s ſm ꝙ hō nō hēat aliā rōnem
cāſitatis reſpectu ſalutis humane quō ad gr̄am ⁊ glīaꝫ
niſi dūtaxat ꝑ modū meriti.Illius falſitatē oſtēdit

ſcūs Tho.in multis locis potiſſime 3ᵃ pte.q.48.ar.6ᵒ
vbi ſic dic̄.(Duplex eſt efficiēs p̄ncipale ⁊ inſtrumēta-
le.efficiēs q̄dē p̄ncipale hūane ſalutis deus eſt:q2 vero
xp̄i humanitas eſt diuinitatis inſtrm̄ ex ꝯſequenti oēs
actiones ⁊ paſſiones xp̄i inſtrumētalr̄ opantꝰ in virtu-
te diuinitatis ad ſalutē hūanā.Et ſm hoc paſſio xp̄i ef
ficaciter cauſat ſalutē hūanā.)Hec ille.Itē ibidē in ſo
lutione tertij ſic dic̄.(Paſſio xp̄i ſm ꝙ cōparatꝰ ad di
uinitatē vt inſtrumētū eius agit ſalutē noſtrā ꝑ modū
efficiētis.Inquātū vo cōparatꝰ ad volūtatē anime xp̄i
agit ꝑ modū meriti.Scd̄ꝫ vero ꝙ ꝯſideratꝰ in ipſa car-
ne xp̄i agit ꝑ modū ſatiſfactionis iq̄uātū per eā libera
mur a reatu pene.Per modū redēptiōis vo inquātum
ꝑ eā liberamur a ſeruitute culpe.Per modū ēt ſacrifi-
cij inquātū per eam liberamur ⁊ reconciliamur deo.)
Hec ille.Itē 3ᵃ pte.q.59.arti.3ᵒ vbi querit.Utrum xp̄s
ex meritis ſit adeptus iudiciariā ptātē.arguit ſic.2ᵒ lo-
co.(Iudiciaria ptās cōpetit xp̄o in quā ē caput nr̄m:ſ;
gr̄a capitis nō cōpetit xp̄o ex meritis:ſed ꝯſequitꝰ pſo-
nalē vnionē diuine ⁊ hūane nāe.ſm illud.vidimꝰ glīā
eiꝰ.q.vnigeniti a p̄re plenū gr̄e ⁊ veritatis:⁊ de plenitu
dine eiꝰ oēs accepimꝰ:qd̄ ꝑtinet ad rōnē capitꝭ.ḡ vꝰ ꝙ
xp̄s nō habuit ex meritis iudiciariā ptātem.)Ecce ar-
gumētū:ſeqꝰ rn̄ſio.(Dōm(iquit)ꝙ rō illa ꝓcedit ex
pte gr̄e capitis ⁊c̄.)Ad 3ᵐ pꝫ ſolutio ꝑ p̄dicta:q2 xp̄s ſ;
ꝙ hō nō ſolū introducit in glīam vt cā meritoria:ſ; ēt
vt cā efficiens iſtrumētalis.vt pꝫ ex dictis.Ad oīa iſta
argumēta ſufficienter ſoluit Durandus ⁊ Pe.de palu.
poſt eū ꝑ vnā diſtinctionē quā faciūt.vide illos.¶ Ad
argumenta Scoti p̄mo loco ꝯtra ſcd̄am.ꝯnēꝫ inducta
ſufficienter ſoluit Durādus.Unde argumēta Durādi
ꝯtra 2ᵐ ꝯnē inducta ſunt ſolōnes argumētoꝝ Scoti.
Nec opꝫ addere:puto enī ꝙ ſanctus Tho.ita intellige-
bat ſicut Durandus explicat.Conceditꝰ enī ꝓ p̄mo ar-
gumento ꝙ de potētia dei abſoluta viſio diuine eēntie
poſſet eē in intellectu hūano.nullo actu delectationis
vel dilectionis dei exñte in volūtate:ſ; hoc nō eſt poſ-
ſibile de poᵃ dei ordinata:nec ſm nālē ordinē actuum
itellus ⁊ voluntatis.¶ Ad 2ᵐ dr̄:ꝙ mediū rōnis bene
pōderatū nō ſolū ꝯcludit ꝙ deus clare viſus non pōt
eē indelectabilis.imo ꝙ taliter viſus neceſſario dele-
ctat ⁊ neceſſario diligitur.loquēdo de neceſſitate ꝑep-
poſita:ſicut bene ꝓbat Durādus.vt ſupra recitatū eſt.
Itē ſanctus Tho.p̄ma parte.q.62.arti.8.⁊.q.82.arti.p̄
⁊ 2ᵒ:⁊ de veritate.q.24.arti.8.⁊ multis alijs locis.⁊ ad
hoc hn̄ facit rō Ade p̄mo ſen.q.12.vbi ſic arguit in ſnīa
Non minus imo plus natū eſt ſummū bonū clare ap-
prehenſum delectare volūtatē:⁊ eā ad ſui amorē attra
here q̄ ſumma miſeria dānatorꝫ experta ⁊ euidenter
apprehenſa nata ſit voluntatem cōtriſtare.⁊ ea ad ſui
odiūꝫ mouere:ſed talis miſeria experta neceſſario cāt
odium ⁊ triſtitiam ꝯſiteꝫ.ḡ viſio dei neceſſario cauſat
ſui dilectionem ⁊ delectationē ꝯſequentē.¶ Ad 3ᵐ he
ne ridet Durādus.d.q̄daꝫ dicunt ꝙ per illud verbum Hec eſt vita eterna vt co-gnoſcā te ſo-lū veꝫ deū.
Ioā.17.hec eſt vita eterna:nō itelligitur ꝙ viſio dei ſit
beatitudo vel pertinens ad beatitudinē.ſed ſicut dicūt
actio intellectus eſt quedā vita vt dicitꝰ.12.metaphyſi. Tex.cō.39.
⁊ per ꝯſequens actio intellectꝰ ſi ſit eterna eſt vita eter
na:ſed nō opꝫ ꝙ ſit beatitudo:q2 noīe vite eterne ſolūꝫ
deſignatꝰ ibi operatio vitalis eterna.Sed illud nō ſolū
eſt abſurduꝫ:ſed valde periculoſum.ſi enim noīe vite
eterne nō deſignatur niſi actio vitalis eterna.⁊ nō bea
titudo ipſa:tunc poteſt dici ꝙ damnati habebant vitā
eternā:q2 hēbunt aliquam actionē vitalem eternam:
puta dolorē vel triſtitiam mentalē de amiſſione beati
tudinis.

tudinis: ꝛ dolorē ſenſibilē de afflictiōe corporis p ignē
qđ nullus dicit. Scriptura etiā ꝯtradicit que vitā eter
nā pmittit ſolis beatis Matth. 25. Ibunt hi. ſ. mali in
ſuppliū eternū: iuſti vero in vitā eternā. In loco etiam
ꝑallegato. ſ. Jo. 17. vita eterna pmittit iuſtis in pmiū
vnde ante verba ꝑdicta pmittit. Dediſti ei poteſtatē
oīs carnis vt oē qđ dediſti ei det eis vitam eternā. Et
ſtatim ſubiungit. Hec eſt aūt vita eterna ꝛc. Cōſtat āt
ꝙ pmiū bťoꝝ eſt btitudo. ergo viſio dei vel eſt btitu
do vel ptinēs ad beatitudinē. Hec Durandus ꝛ bn̄. Cō
cordat ſcūs Tho. 4. diſt. 49. q. 1. arti. 2. q. 3ª in ſolutiōe
q̄rti. vbi ſic dicit. (Vita eterna q̄ a ſanctis hēbit. dicit
ſꝫm ꝑticipationē eternitatis: nō ſolū q̄tū ad defectum
finis p quē modū ēt damnatoꝝ pena eterna dicit: ſed
vlterius quātū ad remotionē oīs mutationis: nō ſolū
in actu quā etiā euū excludit: ſed etiā in potentia: quia
ſancti ex hoc ipſo ꝙ deo adherebūt eternitatē ex diui
no munere ꝯſequunt. vt. ſ. tranſmutari non poſſint: qđ
deus hꝫ ex nā: rōne cuius eternus eſt.) Hec ille. cum
multis alijs ibidē ad ꝓpoſitū facientibus. ¶ Ad pmū
eoꝝ que 2º loco ꝯtra eādem ꝯnem inducit Scotus dr
ꝙ habitus qui dicit lumen glorie. pōt dupliciter ꝯſide
rari. Primo mō vt eſt quedā qualitas habitualis inhe

Lumen glīe pōt duplr ꝯſiderari: ꝛ vno mō neceſſitat volūtatē: nō alio.

rens potētie intellectus. Scđo mō vt eſt lumē offerēs
voluntati ſuū perfectiſſimū obm ſub omni rōne boni
ꝛ appetibilis ſꝫm oēm ꝯſiderationē: ꝛ excludens oēm
falſam eſtimationē practicā de volendo vel nolendo.
Scđo mō neceſſitat voluntatē: lꝫ nō pmo mō neceſſi
taret. Dicit vlterius ꝙ ille habitus cū ſit ſubiectiue in
intellectu qui eſt potentia prior ꝛ altior voluntate. hꝫ
quodāmodo rōnem cāe pme reſpectu voluntatis. Tū
ex parte ſubiecti. Tū ex parte obiecti: qđ facit eſſe pńs
tam intellectui q̄ voluntati. Obiectū enim pus eſt po
tentia vel actu potentie. Et vlterius vt perfecta quali
tas ligat mentes beatoꝝ cum deo vt ſint vnꝰ ſpūs cū
illo. De ꝑdictis. S. T. 3. ꝯ gen. 62. ſic arguit. (Impoſ
ſibile eſt ꝙ aliquis a bono quo fruit velit diſcedere ni
ſi ꝓp aliqđ malū qđ in fruitiōe illius boni eſtimat. ſal
tē ꝓp hoc ꝙ eſtimet īpedimentū maioris boni. Nihil
eni fugit niſi ſub rōne mali: ſed in fruitiōe illius viſio
nis nō pōt eſſe aliqđ malū: cū ſit optimū ad qđ creatu
ra itellectualis pōt ꝑuenire: neqꝫ ēt pōt eē ꝙ ab eo q il
la viſione fruit: eſtimet eſſe in ea aliqđ malū. vel aliqđ
eo melius: cum illa viſio illius ſūme veritatis oēm fal
ſam eſtimationē excludat. Impoſſibile eſt ergo ꝙ ſub
ſtantia intellectualis que deū videt illius viſione care
re velit.) Hec ille. ¶ Ad 2m dr ꝙ ſimilitudo nō valet:
qꝛ beata virgo nō hēbat in via lumen glorie in intelle
ctu: q̄uis hēret ꝑfectā charitatē in volūtate. De h ſcūs

Reſpōſ q̄rtū volūtas ꝛ intellꝰ neceſſitent. De eoꝝ ad 3m. 4m. ꝛ 5m.

Tho. pma pte. q. 82. arti. 2. ſic dic. (Volūtas nō ex ne
ceſſitate vult q̄cūqꝫ vult. Ad cuius euidētiā ꝯſiderā
dū eſt ꝙ ſicut intel. [illegible] nāliter ꝛ ex neceſſitate inhe
ret pmis pncipijs: ita voluntas vltimo fini. Sunt autē
q̄dā itelligibilia q̄ nō habent neceſſariā ꝯnexionē ad
pma pncipia: ſicut ꝯtingētes ꝓpōnes: ad quarū remo
tionē nō ſequit remotio pmoꝝ pncipioꝝ: ꝛ talibus nō
ex neceſſitate itellectus aſſentit. Quedā aūt ſunt ꝓpō
nes neceſſarie q̄ hñt neceſſariā ꝯnexionē cū pmis pn
cipijs: ſicut ꝯcluſiones demrābiles: ad quarū remotio
nē ſequit remotio pmoꝝ pncipioꝝ: ꝛ his itellꝰ aſſen
tit cognita neceſſaria ꝯnexione ꝯcluſionū ad pnª p de
mōſtratiōis deductionē: nō aūt ex neceſſitate aſſentit
anteq̄ hō neceſſitatē ꝯnexionis p demrātionē cogno
ſcat. Similr ēt ex parte volūtatis. ſunt. n. q̄dā ꝑticu
laria bona: que nō hñt neceſſariā ꝯnexionē ad btitudi
nē: qꝛ ſine his pōt aliqs eſſe beatus: ꝛ his voluntas nō
de neceſſitate inheret. Sunt aūt quedā hñtia neceſ
ſariā ꝯnexionē ad beatitudinem: quibus. ſ. hō deo ad
heret: in quo ſolo vera beatitudo ꝯſiſtit. Sꝫ tñ anteq̄
per certitudinē diuine viſionis neceſſitas huiꝰ ꝯnexio
nis demonſtret: volūtas nō ex neceſſitate deo inheret:
nec his que dei ſunt. Sed volūtas videntis deū ꝑ eēn
tiam ex neceſſitate inheret deo: ſicut nūc ex neceſſitate
volumus eſſe beati.) Hec ille. Itē de veritate. q. 24.
arti. 8. ſic dicit. (Diuinā eēntiā videntes cognoſcēt ipm
deū eſſe finem maxime amādū: cognoſcēt etiā omnia
que ei vniūt vl que ab eo diſtingūt: in ꝑticulari cogno
ſcentes deū nō ſolū in ſe: ſed ꝓut eſt ratio alioꝝ. Et ex
hac cognitiōis claritate ita mens roborabit ꝙ in infe
rioribus viribus nullus motꝰ inſurgere poterit niſi ſꝫm
regulā rōnis. vñ ſicut nūc imutabiliter bonū in gnāli
appetimꝰ: ita imutabilr in particulari bonū debitū ap
petūt mentes beatoꝝ: ſupnālem aūt inclinationē volū
tatis erit in eis charitas ꝑfecta totalr ligās eos cū deo:
vnde nullo mō peccm̄ in eis eſſe poterit: ꝛ ſic erunt per
grām ꝯfirmati.) Hec ille. ¶ Ad 3m dicit ꝙ ſiue volun
tas ſperet viſionem beatificā ſiue nō: q̄cūqꝫ mō ſit ipſa
nō pōt illā ꝯtingenter imperare: qꝛ voluntas nihil im
perat niſi preoſtendat ſibi per intellectū ſub aliq̄ rō
ne boni. reſpuere aūt dei viſionem: aut fruitionem: aut
ſuſpendere intellectū a tali viſione: vel volūtatē a ta
li fruitione: nō pōt apparere bonū alicui beato: nec ali
cui nō beato videnti deum: qꝛ vt dictū fuit: viſio illius
ſumme veritatis oēm falſam eſtimationē excludit tā
ſpeculatiuā q̄ practicā: tam in vniuerſali q̄ in particu
lari: ꝛ potiſſime in his que ſunt circa deū. De hoc in ſi
mili ſcūs Tho. de veritate. q. 24. arti. 8. vbi arguit ſic
ſcđo loco. (In potāte liberi arbitrij eſt vti grā. vel non
vti: nā liberū arbitriū a gratia cogi nō pōt: ſed ſi liberū
arbitriū gratia infuſa nō vtatur decidit in malū. ergo
nulla grā ſuperueniens pōt liberum arbitrium in bono
cōfirmare. Pre. Liberū arbitriū hꝫ dominiū ſui actꝰ:
ſed vti gratia eſt quidē actus liberi arbitrij. ergo in po
teſtate liberi arbitrij nō eſt vti gratia: vel nō vti.) Ecce
argumen. ā. Sequit reſponſio. (Dōm ꝙ in ꝑtāte libe
ri arbitrij eſt nō vti habitu cum hoc ipſum qđ eſt non
vti habitu ſibi ꝓponit ſub ſpē boni: qđ de grā in beatis
accidere nō pōt. ꝛ per h pꝫ ſolo. ad 3m.) Hec ille. ¶ Ad
q̄rtū negat ꝯña. nec valet ꝓbatio: qꝛ aliq̄ deficiūt vo
luntati beate ad eliciēdū aliquē actū: que nō deficiebāt
ſibi ante beatitudinem. ſ. falſum iudiciū rōnis quo ali
qđ nō bonū oſtēdit ſub ſpecie boni. De hoc ſcūs Tho.
de veritate. q. 24. arti. 8. ſic dicit. (Liberū arbitriū per
grām ꝯfirmari pōt in bono. Qđ quidē ex hoc apparet
ꝓp hoc eni nāliter liberū arbitriū creature in bono cō
firmari nō pōt: qꝛ in nā ſua nō hꝫ ꝑfecti ꝛ abſoluti bo
ni rōnē: ſꝫ cuiuſdā boni particularis. Huic āt bono ꝑfe
cto ꝛ abſoluto. ſ. deo liberū arbitriū p grām vniet. vñ
ſi fiet ꝑfecta vnio: vt ipſe deꝰ ſit libero arbitrio tota cā
erō agēdi in malū flecti nō poterit. Qđ qdē in beatis
ꝯtingit. qđ ſic pꝫ. volūtas. n. nālr tendit in bonū ſicut in
ſuū obm. ꝙ aūt aliqñ in malū tēdat. hoc nō ꝯtingit ni
ſi qꝛ malū ſibi ſub ſpē boni ꝓponit. Malū. n. eſt inuo
luntariū. vt dicit Dionyſiꝰ. 4. capi. de di. no. vñ nō pōt
eſſe peccatū in motu voluntatis. ſ. ꝙ malū appetat niſi
in apprehenſiua vtute defectus ꝑexiſtat. p quē ſibi ma
lū vt bonū ꝓponit. Hic aūt defectꝰ in rōne pōt duplr
accidere. Uno mō ex ipſa rōne. Alio mō ex aliquo ex
trinſeco. Ex ipſa qdē rōne: qꝛ ineſt ei nāliter ꝛ imutabi
liter ſine errore cognitio boni in vniuerſali. ſꝫ boni qđ

eſt finis q̄ȝ boni qđ eſt ad finē. non aũt in particulari.
Sed circa hoc errare pōt: vt eſtimet aliqđ eē finē: qđ
nō eſt finis. vel eē vtile qđ nō eſt vtile. Et pp̄ h̄ ēt volū
tas nāliter appetit bonū qđ eſt finis. ſ. felicitatē in gnā
li. Et ſilr̄ bonū qđ eſt ad finē. Unuſqſqȝ. n. appetit vtili
tatē ſuā: ſed in hoc vel in illo fine appetendo aut in hoc
vel in illo vtili eligendo incidit peccatū voluntatis. ſȝ
ex aliquo extrinſeco rō deficit: cum pp̄ vires interiores
que intenſe mouenť in aliqđ intercipiť actus rōnis. vt
nō limpide ꝛ feruenter ſuū iudiciū de bono voluntati
ꝓponat: ſicut aliquis hn̄s rectā eſtimationē de caſtita
te ſeruanda. per ꝯcupiſcentiā delectabilis appetit ꝯͤriū
caſtitati: pp̄ hoc ꝙ iudiciū rōnis aliqualiter a ꝯcupiſcē
tia ligať. vt dicit philus. 7. ethicoꝝ. Utrūqȝ aũt iſtoꝝ ď
fect⁹ rōnabilr̄ a beatis tolleť ex ꝯiunctione ipſoꝝ ad
deum. Nam diuinā eēntiā videntes cognoſcent ipſuȝ
deū eſſe finē maxime amandū. ꝛc̄. vt dictū fuit in ſolu
tione ſcdi.) Itē eadē. q. ar. 2ᵒ ſic dič. (Tota rō liberta
tis ex ipſa cognitione dependet. Appetit⁹ enī cognitio
nem ſequiť: cū appetitus nō ſit niſi boni qđ ſibi per vī
cognitiuā ꝓponiť. ꝛ ꝙ qńqȝ appetitus videat cognitio
nem nō ſequi. hoc eſt ideo qꝛ nō circa idem accipiť ap
petitus vt cognitionis iudiciū. Eſt enī appetitus de par
ticulari operabili. Judiciū vero rōnis qńqȝ eſt de aliq̄
vniuerſali qđ eſt quandoqȝ ꝯͤrariū appetitui. ſed iudi
cium de hoc pticulari operabili vt nūc nunq̄ȝ pōt eſſe
ꝯͤrariū appetitui. Qui enī vult fornicari quāuis ſciat
in vniuerſali fornicationē malū eſſe: tñ iudicat ſibi vt
nunc bonū eſſe hunc fornicationis actū: ꝛ ſub ſpē boni
ipſum eligit. Nullus enī intendens ad malū operať. vt
Dionyſius dicit: ꝛ iō ſi iudiciū cognitiue nō ſit in ptāte
alicuius: ſed ſit ei aliunde determinatū: nec appetitus
erit in ptāte eius ꝛc̄.) Hec ille. ¶ Ad 5ᵐ negať añs. nec
valet ꝓbatio: qꝛ lȝ volūtas ſit ꝓoꝛ habitu ſibi inherēte
eſt tñ poſterior intellectu ꝛ ſuis habitibus: ꝛ vltra hoc
eſt poſterior deo: qui per habitū voluntati impreſſum
determinat eā neceſſario vel ꝯtingēter ad aliquid. De

Uoluntas nō pōt cogi.

hoc. S. T. de veritate. q. 22. arti. 8. vbi querit. Utrū de⁹
poſſit cogere voluntatē ſic dicit. (Deus pōt mutare vo
luntatē de neceſſitate: nō tñ pōt eā cogere. Quātūcūqȝ
enim voluntas imuteť in aliqđ nō dť cogi in illud. cu
ius rō eſt: qꝛ ipm velle aliqđ eſt inclinari in illud. Co
actio aũt vel violētia eſt ꝯͤria inclinationi illius rei que
cogiť. cum ḡ deus volūtatē imutat facit vt p̄cedēti in
clinationi ſuccedat alia inclinatio ita ꝙ p̄ma auferatur
ꝛ ſecunda manet. vnde illud ad qđ inducit volūtatem
nō eſt ꝯͤriū inclinationi nō exiſtēti: ſed īclinatiōi q̄ p̄us
inerat. vnde nō ē violētia: nec coactio: ſicut lapidi rōne
ſue grauitatis ineſt inclinatio ad locū deorſuȝ. Hac ſi
inclinatione manente ſi ſurſum ꝓiciať. erit violētia.
Si aũt deus auferat a lapide inclinationē grauitatis: ꝛ
det ei inclinationē leuitatis: tūc ferri ſurſum nō erit ei
violentū. et ita ēt mutatio mot⁹ volūtatis pōt eē ſine
violētia. Et p hūc modū ītelligēdū eſt ꝙ deus volūta
tes imutat ſine h̄ ꝙ volūtatē cogat. Pōt aũt deus vo
lūtatē imutare ex h̄ ꝙ ipſe in volūtate operať: ſicut ēt
in nāꝫ. Unᷓ ſicut oīs actio nālis eſt a deo: ita oīs actio
volūtatis īquātū eſt actio nō ſolū eſt a volūtate vt ab
īmediato agente: ſȝ ēt a deo vt a p̄mo agēte: ḡ vehemē
tius īprimit. Unᷓ ſicut volūtas pōt imutare actū ſuuȝ
in aliud: ita etiā ꝛ multo amplius deus. Immutat aũt

De⁹ immutat voluntatē.

volūtatē dupl'r. Uno modo mouēdo tm̄: qñ. ſ. volūtas
mouet ad aliqđ volēdū ſine hoc ꝙ aliq̄ȝ formā impri
mat volūtati: ſicut ſine appoſitiōe habitus aliq̄n⁹ facit vt
hō velit qđ p̄us nō volebat. Alio vō mō īprimēdo ali
quā formā in ipſam volūtatē. ſicut enī ex ipſa nā quā
deus volēti dedit inclinať volūtas in aliquid volendū
ita ex aliquo ſuperaddito qđ eſt grā vel virtus inclina
tur vlterius ad aliquod volēdū in quo ad qđ prius non
erat determinata nāli inclinatiōe. Sed hec qdē īcline
tio qńqȝ eſt pfecta: qńqȝ īperfecta. Quᷓ qdeȝ eſt pfecta
ita facit neceſſariā inclinationē in id: ad qđ determinat:
ſicut per nāꝫ de neceſſitate inclinať volūtas in appe
tendo finē: ſicut ꝯtingit in beatis: in qbus charitas pfe
cta inclinat ſufficienter in bonū nō ſolū q̄tuȝ ad finē
vltimū: ſed ēt quātum ad ea que ſunt ad finem. Aliq̄
vero forma ſupaddita nō eſt vſquequaqȝ pfecta: ſic in
viatoribus: ꝛ tūc ex forma ſup addita voluntas īclinať
qdē. ſed nō de neceſſitate.) Hec ille. Silr̄ dicit p̄ᵃ pte.
q. 105. arti. 4. Ex qb⁹ oīb⁹ pȝ. ꝙ oīa iſta argumenta fun
danť in debili ꝛ falſo fundamento. ſ. ꝙ lumen glīe aut
charitas vel grā p̄rie ſe hēant ad ītellectū ꝛ volūtateȝ
beati vt q̄dā cāe ſcđe. Hoc enī falſum eſt. Sed potius
ſe hn̄t ad ītellectū ꝛ volūtatē vt q̄dā impreſſiones cāe
p̄me pfecte mouentes ad finē a p̄ma cā intentū. Cum
aũt dicit arguens: ꝙ volūtas nō eſt nata determinari
ab habitu ad agendū: ſed ecōtra. ꝛc̄. dť ꝙ illud veꝝ eſt
de habitu q qńqȝ dormit: ꝛ qńqȝ vigilat. ſed de hitu
q de nā ſua ſp̄ vigilat falſum eſt. Et de hoc in ſequenti
ſolōne diceť. ¶ Ad 6ᵐ dť p̄mo ꝙ. S. T. nō aſſignat il
lā rōnē in ꝓpoſito: cur. ſ. volūtas beata neċio fruatur
deo: quā tāgit arguēs: ſed illā q̄ ſuperius recitata eſt: qꝛ
ſcȝ clare vidēti deū euidēter apparet deū eē ſūmū bo
nū: ſūme ꝯueniēs vidēti: ꝛ ei⁹ vltimatā pfectionem: et
ſūme diligēdū a vidente: nihil hn̄s odibile vel triſtabi
le. Nec pōt eidē apparere ſub rōne boni qđ tale bonuȝ
odiat: vel ꝙ ab eius dilectiōe ceſſet: nec ꝙ ei⁹ dilectionē
ſuſpēdat pp̄ quēcūqȝ aliū finē īntrinſecū vel extriſecū.
Et vlterius qꝛ hitus grē ꝛ charitatis p̄rie neċio īclinat
volūtatē ad diligēdū ꝛ fruēdū. Dť 2ᵒ ꝙ. S. T. ī ſūma
aſſignat cām īcorruptibilitatis celi de q̄ ſit ſermo ꝙ. ſ.
celū iō ſit incorruptibile: qꝛ mā ei⁹ lȝ de ſe ſit in po⁹ ad
aliā formā. tñ for⁹ quā hȝ includit oēs alias formas: et
p illū modū replet totā potētialitatē ſue mãe: et tollit
oēȝ p̄uationē ab illa. qđ pȝ manifeſte p̄ᵃ pte. q. 66. ar. 2ᵒ
vbi īꝓbat illā opinionē. d. (Suppoſito ꝙ nl'a for⁹ q̄
ſit in corpe corruptibili maneat vt ſubſtracta gnōni et
corruptiōi ſeqť ex neċitate ꝙ nō ſit eadē mā corrupti
biliū ꝛ īcorruptibiliū. Mā. n. ſm̄ illud qđ eſt: eſt in po⁹
ad formā. ḡ oꝫ qđ mā ſm̄ ſe ꝯſiderata ſit in po⁹ ad for
mas oīum illoꝝ q̄ꝝ eſt mā cōmunis. Per vnā aũt for
mā nō ſit in actu niſi q̄tū ad illā formā. remanet ḡ in
po⁹ q̄tū ad oēs alias formas. Nec h̄ excludiť ſi vna il
laꝝ formaꝝ ſit pfectior: ꝛ ꝯtinēs in ſe vtute alias for
mas: qꝛ po⁹ q̄tū eſt de ſe ſe hȝ ad pfectū ꝛ īperfectum.
Unᷓ ſicut qñ eſt ſub forma īpfecta eſt in po⁹ ad formā
pfectā. ita eȝ. Sic ḡ mā ſm̄ ꝙ ē ſub forma corpis īcor
ruptibilis erit adhuc in po⁹ ad formā corpis corrupti
bilis: ꝛ cū nō hēat eā in actu: erit ſil' ſub for⁹ ꝛ p̄uatiōe:
qꝛ carētia forme in eo qđ ē po⁹ ad formā ē p̄uatio. Hec
at ē diſpō corpis corruptibilis. īpoſſe ē ḡ ꝙ corpis corru
ptibilis ꝛ incorruptibilis p nāꝫ ſit vna mā.) Hec ille.

Impoſſe ē ꝙ corpis corruptibilis ꝛ icō ruptibilis p nāꝫ ſit vna mā.

Diciť tertio ꝙ in alio ꝓpoſito ſcūs Tho. vtiť illa ſili
tudine. ſ. ꝙ forma celi iō ieſt īamiſſibilr̄ ſue mãe: qꝛ re
plet totā ei⁹ potētialitatē: nec ē ī po⁹ ad aliā formā. De
h̄. S. T. 2ᵒ 2ᵉ. q. 24. arti. 11. vbi q̄rit. Utꝝ charitas ſe
mel hita poſſit amitti. dič ſic. (Tertio⁹ pōt ꝯſiderari
charitas ex pte ſubti qđ ē vtibile ſm̄ arbitriȝ libertatē.
Pōt ēt attēdi ꝯpō charitatis ad h̄ ſubm ꝛ ſȝ vleȝ rōnē
quo cōpať forma ad māꝫ: ꝛ ſm̄ ſpālē rōnē quo ꝯpať

habitus

habitus ad potētiā. Eſt āt de rōne forme ꝙ ſit in ſubto amiſſibiliter qñ nō replet totā potētialitatē mãe: ſicut pʒ in formis gnãbiliū: q2 mã eoꝝ ſic recipit vnā formā ꝙ remanet in ea poᵃ ad aliā formā: q̄ſi nō replete tota potētialitate mãe p vnā forᵃᵐ. ꝛ iō vna forᵃ pōt amitti p acceptionē alterius. Sed forma corꝑis celeſtis: q2 replet totā potētialitatē mãe. ita ꝙ nō remanet poᵃ in ea ad aliā formā. ſ. amiſſibilr inē. Sic ḡ charitas pr̃ie q2 replet totā potētialitatē mētꝭ rōnalis ī quātū. ſ. oīs actualis motꝰ eiꝰ ferī in deū: inamiſſibilr hētur. Charitas āt vie nō ſic replet potētialitatē ſui ſubti: q2 nō ſp actu fertur in deū. vñ qñ actu nō ferī in deū pōt aliqd occurrere p qd charitas amittaī. Habitui vo ꝓpriū eſt vt iclinet potētiā ad agēdū: qd ꝯuenit hitui ī quātū facit illō videri bonū qd ei ꝯuenit. malū āt qd ei repugnat. Sic eñ guſtus dȷudicat ſapores ſm ſuā diſpōnem. ita mēs hoīs dȷudicat de aliq̄ faciendo ſm ſuā hitualeȝ diſpōnē. vñ phs dič. 3. ethi. ꝙ qualis vnuſqſqȝ eſt talis finis
ca.1.circa fi. vr̄ ei. Ibi igiī charitas inamiſſibilr hr̄ vbi illud qd cōuenit charitati nō pōt videri niſi bonū. ſ. ī pr̄ia. vbi deꝰ vr̄ vel p eēntiā q̄ eſt ipſa eēntia bonitatis: ꝛ iō charitas pr̃ie amitti nō pōt. Charitas āt vie in cuius ſtatu nō vr̄ dei eēntia ꝛ ipſa eēntia bonitatis pōt amitti.) Hec ille. Silia ponit in de virtutibꝰ. q. 25. Ex qbꝰ pʒ ꝙ ipſe nō ponit ꝙ celi mã ſit ex nã ſua nata recipere aliā formā ab illa quā hʒ: ſed ꝙ tota ſua potētialitas repleī p illā formā: ꝛ h̄ ſuffic̄ ad ſuū ꝓpoſitū oñdēdū. vt pʒ. ¶ Ad argumēta Godofredi ꝛ Durandi ꝛ Bernardi pʒ ſolo p ſ̄dicta: q2 verū ꝯcludūt ſed nō ꝯ̄ itellectū ꝯ̄nis. ¶ Ad obta Durandi ꝯtra tertiā ꝯ̄nē dr̄ ad p̄mū ꝙ illa gnãlis ꝛ ꝯfuſa cognitio qua iudicandoꝝ aliq videbunī eſſe a dextris xp̄i. ꝛ aliq a ſiniſtris nō ſufficeret ad ꝑfecte cognoſcēdū diuinā iuſtitiā. vt dictum eſt. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ multe auctoritates ſcripture ꝛ dicta ſanctoꝝ teſtātur
Multe dcē ſcripture et ſcōꝝ teſtātur ꝙ oia dcā et fcā ſingulorꝝ ī iudicio cognoſcēt ab oībus. ꝙ dicta ꝛ facta vniꝰ erūt aliꝭ nota. Qd pʒ. nã ſuper illud pᵃ cor. 4. Illuminabit abſcōdita tenebrarū. dicit gloſa. geſta ꝛ cogitata bona ꝛ mala tūc apta ꝛ nō erunt oībus. Itē Jo. chryſo. ꝛ recitaī. 4. ſen. di. 17. c. Cuȝ ḡ ꝛc. ſic dicit. Nūc āt ſi recordeꝛis peccatoꝝ tuoꝝ ꝛ frequēter ea in ꝯſpectu dei ꝓnūties ꝛ p eis deprecaꝛis. illa delebunī. Si vo obliuiſceris: tūc eoꝝ recordaberis nolēs qñ publicabunī ꝛ ꝓferenī oīum amicoꝝ ꝛ inimicorū ſanctoꝝ ꝛ in cōſpectu angelorum. Hec ille. Et Anſel. in libro de ſimilitudinibus ſimilia dicit. et multi aliꝭ ſancti. ¶ Ad pᵐ Durandi ꝯ̄ quartā ꝯ̄neȝ dr̄ ꝙ ſilitudo ibi addita nō valet. vñ ſcūs Tho. diſt. 47. arti. 1. q. 2. arguit ſic. (Xp̄s ſʒ formā hoīs iudicabit: in q̄ corꝑalr ab oībus poſſit videri. ḡ vr̄ eadē rōne ꝙ corꝑali voce loquaī vt ab oībꝰ audiaī.) Ecce argumētū. Seqī rñſio. (Dōm (inquit) ꝙ xp̄s corporalr apparebit vt ab oībꝰ iudex corporalr cognoſcaī: qd qdē ſubito fieri poterit: ſed locutio que tēpore mēſuraī reqreret tꝑis ꝓlixitatē
In iudicio vñ erit duplex ſnia: ꝛ earuȝ vna erit mentalis alia vo ꝓbabile ē ſore vocalem. ſi vocalꝭ locutiōe iudiciū ꝑficereī.) Hec ille. Ubi ſciēdū ꝙ in iudicio illo erit duplex ſnia. q̄daȝ particularis cuiuſlibet: qua adiudicabiī tali ꝛ tante pene vel tali et tanto premio. Et iſta fiet mentalis ſicut ꝛ diſcuſſio meritoꝝ. Alia vo erit ſnia gnãlis. vna p beatis alia p dānatis. et de iſta generali probabile eſt ꝙ fiat vocaliter q2 nō requirit tēporis ꝓlixitatē ſicut pᵃ reqreret. Et h̄ illa ꝑma itelligit ſcūs Tho. vt credo. vnde vbi ſupra arguit ſic. (Snia dʒ ꝓportionabilr rñdere teſtimonio ꝛ accuſationi ꝛ excuſationi: ſʒ teſtimonium ꝛ ēt accuſatio vel excuſatio mentalis erit. Unde Ro. 2ᵒ. Teſtimoniū illis reddēte ꝯſcia ipſoꝝ ꝛ inter ſe inuicē cogitationuȝ accuſantiū aut ēt defendentiū in die cū iudicabit dñs occulta hoīum. ḡ videī ꝙ illa ſnia mentalr cōpleaī.) Hec ille. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ ꝯcludit de ſnia gnãli nō āt de particulari. vt pʒ p ſ̄dicta. Et iterum pʒ ꝙ ſnia plus dʒ coaptari accuſationi vel excuſationi q̄ ipm iudicādū: cōſtat aūt ꝙ illa diſcuſſio erit tm̄ mētalis. ¶ Ad argumētū p ꝯ̄ne rñdet. S. T. di. 48. q. 1. ar. 3. in ſolone. 3. o. (Uerbum Aug. ē itelligēdū qñ id qd appꝛhēdiī p itellectū ꝑcedētē ē bonū p ꝑticipationē ꝛ nō p eēntiā ſicut ſunt oēs creature. Uñ pōt in eis eſſe aliqd q̄re affectus nō moueaī. Silr etiā in via deꝰ cognoſceī p effectus: ꝛ itellus nō attingit ad ipſam eēntiā bonitatis eiꝰ: vñ nō oʒ ꝙ itellectū affectus ſequaī: ſicut ſequereī ſi eēntiaȝ eius qui eſt ipſa bonitas videret.) Hec ille. Et hec de queſtione ſufficiāt: de qua benedictus deus in eternū. Amen.

Diſtin. XLIX.

¶ Utrum vltima beatitudo vel felicitas humana ſit aliqꝭ actꝰ eternus. Qō. I.

Circa q̄dragēſimā nonā diſtinctionē querī. Utꝝ vltima beatitudo vel felicitas hūana ſit aliqꝭ actꝰ eternus. ¶ Et arguiī ꝙ nō: q2 btitudo ē homini cōicabilis: ſʒ eternitas nō pōt ei cōmunicari: q2 qd ī tēpore factū eſt nō pōt eſſe eternuȝ. ḡ vltima beatitudo hūana nō eſt aliquis actus eternus.

In oppoſitū arguiī: q2 vltima hoīs btitudo in dei viſione ꝯſiſtit: ſʒ in h̄ ꝯſiſtit vita eterna. vt pʒ Jo. 17. Hec eſt vita eterna: vt cognoſcāt te. ḡ btitudo hūana eſt aliqꝭ actꝰ eternus.

In iſta q̄ōne erūt tres arti. In p̄ ponenī ꝯ̄nes. In 2ᵒ obtiōes. In 3ᵒ ſolones.

Quantū ad pᵐ articulū ſit pᵃ ꝯ̄. Felicitas hūana eſt actus ꝛ nō hitus. Hāc ponit. S. T. di. 49. q. 1. ar. 2. in rñſiōe ſcdē. q. vbi ſic dič. (Ultimꝰ finis rei in ipſa acceptꝰ eſt id p qd res ꝯiūgiī ſuo fini exteriori q eſt ꝑnᵐ ꝑfectiōis ſue. Deo aūt q eſt vltimꝰ finis reꝝ res 2ʳ ꝯiungi pñt. Uno mō p moduȝ aſſimilatiōis: ꝛ ſic dr̄ illa res eſſe deo ꝯiūctiſſima q̄ ē deo ſimillima. Et ſm h̄ oʒ illud in vnaq̄qȝ re eē vltimū finem eiꝰ ſm q̄ maxīe deo aſſimilaī. Unūqdqȝ aūt ad dei ſimilitudinē accedit ſm ꝙ eſt actu: recedit vo ſm ꝙ eſt in poᵃ: iō illud p qd res maxīe eſt in actu: eſt vltimꝰ finis eiꝰ. Alio mō ꝑtingēdo ad ipm deū: q̄ qdē ꝯiūctio ſoli creature rōnali poſſibilis eſt: q̄ pōt ipſi deo ꝯiungi p cognitionē ꝛ p amorē: eo ꝙ deꝰ eſt obm opōnis eiꝰ: nō āt opōnis alicuiꝰ alteriꝰ creature. Quocūqȝ āt mō ꝯſidereī vltima ꝑfectio hoīs q̄ eſt vltimꝰ finis eiꝰ oʒ eā ponere in genere actꝰ. Si. n. ꝯſideremꝰ modū ꝯiūctionis ad deū q̄ eſt cōis oībꝰ creaturis: cū res magis ſit in actu ſm ꝙ eſt oꝑans q̄ ſʒ ꝙ eſt potēs oꝑari: ꝯ̄ vltima ꝑfectio vniuſcuiuſqȝ rei ſua oꝑatio ꝑfecta. Uñ res dr̄ eē pp ſuā opōnē. Silr ſi ꝯſideremꝰ ꝯiūctionē q̄ eſt appropriata rōnali creature. vltima ꝑfectio hoīs in opōne cōſiſtit: hitus. n. nō ꝯiūgiī obto niſi mediāte actu: ꝛ iō oʒ ꝙ btitudo ponaī in genere actꝰ. Tñ hec 2ᵃ ꝯſideratio ꝓpinquiꝰ iducit ī ꝯſiderationē btitudinis q̄ pᵃ: q2 btitudo nō niſi rōnalis creature.) Hec ille. Itē ibidē ar-
guit ſic. (Phs dicit p̄ ethi. ꝙ felicitas eſt opō ſʒ ꝑfectā cap.9.
virtutem. Ꝓ. Illud pp qd eſt res: eſt vltimus finis rei: ſʒ oīs res eſt pp ſuā opōnē. vt dr̄ 2ᵒ celi ꝛ mūdi. ḡ ꝓpa Tex. cō. 17.
opō hoīs ē vltimꝰ finis eiꝰ: ꝛ ita btitudo ē actꝰ qdam. Preterea hō ſʒ h̄ ē btūs ꝙ maxīe ꝑtigit ad deū: ſʒ ſʒ h̄ ꝙ actu agit maxime deo aſſimilaī: q2 ſic ē maxīe in actu remotꝰ a potētialitate. ḡ btitudo hoīs ꝯſiſtit ī eiꝰ opōne.) Hec ille. Ex qbꝰ appet multiplex rō in forᵃ p

ꝯne. ¶ 2ᵃ ꝯ. Btitudo ſeu felicitas hoīs eſt act⁹ eternitate mēſurat⁹: vel vita eterna. Hāc ꝯnez ponit. S. T. vbi ſupra in ſolone. 3. q. vbi ſic dič. (Uita dupl'r dicit. Primo mō ipm eē viuentis: qꝛ vt dr in 2° de aīa. viuere viuētis eſt eē. Ex hoc aūt aliqd dr viuēs ꝙ pōt ſeipſum mouere ſm aliq̄ȝ actionē: vn̄ ꝛ plante dr̄r viuere ex hoc ꝙ mouēt ſe ſm augumētū. Et aīalia vlteri⁹ inquātū mouēt ſe ſm locū: ꝛ inquātū mouēt ſe ad ſentiēdū. In hoīe aūt vlteri⁹ inquātū pōt ſe mouere ad volēdū ꝛ intelligēdū. Cuiuſlibet aūt potentie pfectio eſt ſuus actus: vn̄ 2° trāſlatū ē nomē vite ad ſignificādū opōnē ad quā aliqs ſeipȝ mouet: ſic ſentire dr vita aīalis: ꝛ itelligere vita hoīs. Et ſm hūc modū vnuſqſqȝ illam opōnē ſuā vitā reputat cui maxime itēdit: q̄ſi ad hoc ſit totū ſuū eē artatū ſꝫ quē modū loquēdi dr iſte ducit talē vel talē vitā. ꝛ ſic epicurei poſuerūt btitudinē eē vitā voluptuoſam. Operatio aūt nō mēſurat̄ tpe niſi ſm ꝙ eſt motui adiūcta: vn̄ ꝛ opōnes q̄ nō adiūgūtur motui: ſed termino motus nō mēſurant̄ tpe: ſꝫ iſtanti. vt pȝ de illuminatiōe. ꝛ iō ſi eſt aliq̄ opatio oīno trāſcēdens motū: talis opatio nō mēſurabit̄ tpe: ſꝫ menſura q̄ eſt ſupra tēp⁹. Uiſio aūt dei q̄ ponit̄ eē btitudo hoīs nō pōt eē actio tpe mēſurata ſm ſeipſam: cū nō ſit ſucceſſiua: nec ex pte videntis: aut viſi: cū vtrūqȝ ſit extra motū. vnde ſicut nec tpe: ita nec inſtāti qd̄ eſt termin⁹ tpis pōt mēſurari. Simil'r nec euo: qꝛ euū ſꝫ ꝙ ab eternitate diſtinguit̄ ptinet ad creaturas imutabiles. Hec aūt viſio excedit nālē potētiā creature: cū nulla creatura ex ſuis nālibus ad eā poſſit ptingere. vn̄ ꝓpria menſura ei⁹ eſt eternitas: ꝛ iō viſio dei q̄ eſt ipſa btitudo: eſt ipſa vita eterna.) Hec ille. Eādē ꝯnē ponit p̄ma pte. q. 10. arti. 3. vbi ſic dič. (Eternitas ve ꝛ ꝓpe in ſolo deo ē: qꝛ eternitas imutabilitatē ꝯſequit̄. ſolus aūt de⁹ ē oīno imutabilis. Scd̄m tn̄ ꝙ alia ab ipſo imutabilitatē pcipiunt. ſm hoc aliq̄ ei⁹ eternitate pticipāt. Quedā ḡ eterna dr̄r quātū ad hoc ꝙ imutabilitatem ſortiunt̄ a deo: ꝙ nunq̄ eſſe deſinunt ꝛ ſm hoc dr eccl'ia. i. de terra ꝙ in eternū ſtat. Quedā ēt eterna l' ſempiterna dr̄r pp diuturnitatē duratōis: lꝫ corruptibilia ſint: ꝛ ſic i ps dr̄r mōtes eterni: ꝛ deutro. 33. de pomis colliū eternoꝝ. Quedā aūt ampli⁹ pticipāt de rōne eternitatis inquātū hbent itrāſmutabilitatē. vel ſm eſſe: vl' vlterius ſꝫ operationē: ſicut angeli ꝛ btī qui v̓bo fruunt̄: qꝛ quantū ad illā viſionē verbi non ſunt in ſanctis volubiles cogitatiōes. vt dicit Aug. 15. de trinitate. Beati ꝛ vidētes deū dr̄r hr̄e vitā eternā ſm illud Joā. 17. Hec eſt vita eterna vt cognoſcā te. ꝛč.) Hec ille. Silr̄ dič. 3. ꝯ gen. c. 61. vbi ꝓbat q̄druplici rōne ꝙ p viſionē dei aliqs fit particeps vite eterne. Ex qb⁹ pōt formari rō p ꝯne ſic. oīs operatio creata trāſcēdēs motū ꝛ terminū mot⁹ ꝛ oēȝ mutabilitatē tā in actu q̄ȝ in potētia mēſurat̄ eternitate participatiue: ſed actus qui eſt hūana vltima btitudo eſt hmōi. igit̄ ꝛ in h̄ p̄m⁹ articulus terminat̄.

Quantum ad 2ᵐ articulū arguēdū eſt ꝯ ꝯnes. Et qdē ꝯ p̄ᵃᵐ arguit Scot⁹ ꝓbādo ꙩ btitudo nō ꝯſiſtat in opōne. Qꝛ nullū agēs eſt pfectius ex hoc ꝙ per actionē ſuā aliqd ꝓducit: ſꝫ operās eſt aliquo mō cā ſue opōnis. ḡ nō eſt ſimpl'r perfectior per ſuā operationeȝ. beatus vero eſt ſimpl'r perfectior per ſuā beatitudinē. ḡ ꝛč. Maior ꝓbat̄: qꝛ effectus nō eſt ſimpl'r perfectio agentis: cū agens vel ſit eque perfectū: puta ſi eſt vniuocū: vel ē illo perfecti⁹: puta ſi ſit eq̄uocū. ¶ Confirmat̄. Qꝛ ſi ſimpl'r fit de iperfectiori perfecti⁹. ḡ ſimpl'r mutat̄. icōueniēs aūt eſt agēs in eo ꙩ agens mutari ſm p̄hm. 3. phyſi. qꝛ tunc in eo ꙩ eſſet in actu eſſet in potētia. ¶ Cōfirmat̄ etiā. Qꝛ btūs nō eſt cā effectiua ſue beatitudinis: qꝛ tūc btificaret ſe: eſt aūt cā effectiua ſue operationis. ḡ ꝛč. Dicet̄ forte ꙩ in actu ſunt duo. ſ. ſubſtātia act⁹: ꝛ forma a qua hȝ perfectionē ꝛ ſm p̄ᵐ p̄nᵐ eius eſt potentia nālis. Cūraȝ ad 2ᵐ p̄nᵐ eius eſt hītus. ¶ Si ḡ ille ſit acquiſit⁹. ꝛč. ſicut tu ponis. ¶ Cōtra hoc argui t̄. Prius eſſentialr̄ nō pōt depēdere ab aliq̄ cā a qua nō depēdeat poſteri⁹ eēntialr̄. ſꝫ act⁹ eſt p̄or eſſentialr̄ ſua forma: aliogn non nečio illa forma ꝓſequeret actū ad ſuū eē. ḡ ſi itell'us creat⁹ eſt cā ſubſtātie act⁹. tūc illa forma dependebit ab intellectu creato: ꝛ nō niſi in aliq̄ gn̄e cāe: qꝛ nihil videt̄ eēntialr̄ dependere ab aliq̄: qd̄ nō eſt cā eius: loquēdo de actu puro q̄cūqȝ. ¶ Itē. Illa forma nō eſt niſi aliq̄ ꝯditio ipſius act⁹. Potētia aūt q̄ elicit actū nō elicit illū nudū: ſꝫ cū tali vel tali ꝯditiōe ſeu circūſtātia. ergo potentia nō tm̄ eſt cā ſubſtātie act⁹: ſꝫ ēt illi⁹ forme act⁹. Itēȝ ꙩ hītus ſit cā diſtincta a po⁹ ꝛ alicui⁹ diſtincti oīno vr̄ ꝓbabile. Tum qꝛ nō eſt niſi cā 2ᵃ reᵘ poᶜ. cā aūt 2ᵃ ꝛ p̄ᵃ nō hn̄t diſtinctos effectus ſibi ꝓprios. Tum qꝛ reᵘ neutri⁹ eſſet hec p̄ᵃ ꝛ illa 2ᵃ: qꝛ ille effectus ꝓprius habitui eſſet nečio forme abſoluta: qꝛ relatio nō eſt per ſe terminus actiōis vel agētis: nō eſt aūt ꝓbabile actionem attingentē obm̄ btificū icludere duo abſoluta. ¶ 2° p̄ncipalr̄ arguit̄ ſic. Qꝛ hītus eſt perfectio ſimpl'r nobilior actu: ſꝫ btitudo eſt pfectio nobiliſſima. ḡ magis ꝯſiſtit in hītu q̄ȝ in actu. ꝓbatur maior. Tū qꝛ 2ᵐ p̄hm 3° topicoꝝ. bonū diuturni⁹ eſt meli⁹: ſꝫ hit⁹ ē bonū diuturni⁹ tanq̄ȝ pmanēn⁹ q̄ȝ act⁹: qꝛ hītus eſt de difficili mobilis: actus aūt ſtati trāſit. Tū qꝛ hītus eſt aliq̄ cā act⁹ aliogn nō facili⁹ nec pfecti⁹ ageret hn̄s hītuȝ q̄ȝ nō hn̄s. nō aūt eſt cā niſi effectiua: qd̄ pȝ diſcurrēdo p cāe: ꝛ nō effectiua vniuoca. vt pȝ. ḡ eq̄uoca: ac p h̄ nobilior. ¶ 3° qꝛ abſolutū ſine ꝯdictōe pōt manere abſqȝ re⁹ fundato in eo: qꝛ eſt p̄us nālr̄ tali reᵒ. ſed reſpect⁹ ad obm̄ fundat̄ in opōne ḡ opatio pōt eſſe ꝛ manere ſine re⁹ ad obȝ. ſꝫ ſine eo nō eſt btitudo: aliogn eſſet btitudo. ꝛ non in obto btifico. ¶ 4°. Qꝛ nulla opatio imediate pficit eſſentiā: ſꝫ ſolū potentiā: ſꝫ btitudo imediate pficit eſſenciā aīe. ḡ btitudo nō ꝯſiſtit in opōne. Minor ꝓbat̄ qntupl'r. Primo qꝛ nobiliori pfectōi correſdet nobili⁹ pfectibile: ſꝫ btitudo eſt nobiliſſima pfectio: eſſentia aūt eſt nobili⁹ pfectibile q̄ȝ po⁹ ſm reȝ: ſi differāt realr̄: ꝛ ſaltē rōne. ſi differāt rōne: qꝛ q̄lis eſt ordo aliquoꝝ diſtinctoꝝ realr̄. talis eſt ordo eorūdē ſm rōnē: qn̄ ſola rōne diſtinguunt̄. ḡ. Prima ꝓpō lꝫ hēat inſtātiā de pfectōib⁹ alteri⁹ rōnis ſm gen⁹: puta de ſubſtātiali ꝛ accn̄tali. ſiqdem pfectio ſubalis: qꝛ dat eſſe ſimpl'r: regrit pfectibile ſꝫ qd eſt. ſ. in po⁹: pfectio aūt accn̄talis qꝛ dat eſſe ſm qd regrit pfectibile ſimpl'r. ſ. ens in actu. tn̄ de pfectiōib⁹ accn̄talib⁹ cōpatis iter ſe vr̄ eſſe vera cōparādo ad pfectibilia receptiua actuū: qꝛ ſi iperfecti⁹ eſt capax alicui⁹ accn̄tis: qd̄ mexie pficiat illud accn̄talr̄: ſupi⁹ nō pōt ſūme pfici accn̄talr̄ illa pfectōe: nec alia niſi excellentiori. ideo ꝓbat̄ eadē minor. Qꝛ qcqd ē imediatū ſuſceptiuū accidentalitatis: ſi poſſit p ſe eē: poſſet p ſe recipere illud ꝛ nō aliud niſi mediāte illo. ḡ ſi po⁹ aīe poſſet eſſe ſeparata ab eſſentia poſſet recipere btitudinē: ꝛ p ꝯñs eſſet btā: eſſentia aūt nō ſine illa: ꝛ ita nā nō itellectualis poſſet eſſe btā: qꝛ accn̄s ꝛ nā itellectualis manens in ſe nō poſſet eſſe btā: qꝛ carens imediato ſuſceptiuo btitudinis. ¶ 3° ad idem. Qꝛ nā intellectualis nō eſſet btā niſi per accn̄s: ſicut lignū calefacit: qꝛ calm̄. ꝯñs eſt icōueniēs: qꝛ perfectio per accn̄s nō eſt eēntialr̄ perfectio illi⁹ cui⁹ eſt per accn̄s. Cōſequētia ꝓbat̄. Qꝛ ita ineſſet

Tex. cō. 37.

Diuerſi diuerſimodē pᵗicipāt eternitatē q̄ ſoli deo ꝓprie ꝯpetit.

Cōtra p̄mā ꝯcluſionē arguit Scotus 4°. diſt. 49. q. p̄ma.

Tex. cō. 18.

Cap. p̄mo.

Utrū btitudo imediate pficiat eēntiam aīe. Idē vide ſupra q. 2.

nãe beatificabili btitudo p accñs mediũ: ſic calefacere ineſt ligno mediãte calore. ¶ 4ᵒ ad idẽ. Sñs eſt glĩa ↄſumata: ſʒ grã eſt ṗncipalr in eẽntia aĩe ꝛ redũdat in poᵃ ſub rõne hitꝰ ꝛ virtutis. ğ ꝛc. ¶ 5ᵒ. Qꝛ btitudo eſt p quẽdã illapſum vel circũintellectionẽ obti btifici reᵒ btificabilis: ꝛ iſte illapſus vel circũintellectio potiꝰ eſt in eẽntia q̃ȝ in poᵃ. Nã ex illapſu in eẽntiã redũdat vel deriuat in potẽtias. nõ ãt ecõuerſo: qꝛ a potiꝰ fit redundãtia vel deriuatio in poſteriꝰ: ꝛ nõ eȝ. Illud.n. eſt ṗncipaliꝰ tale a quo aliud eſt tale: ꝛ nõ eȝ. Aſſũptũ pbat. qꝛ btitudo ṗncipaliꝰ ↄſiſtit in obto icreato iquãtũ eſt bonũ volũtatis create. Ipſa ãt aĩa vel nã angelica mediãte volũtate trãſformat vt ↄuertat in illud. put eſt poſſibile vi amoris ſm qȝ dicit Dionyſius: qȝ amor eſt vis trãſformatiua ꝛ ↄuerſiua amãtis in amatũ. Et Hugo ſup illud: calidũ acutũ ꝛ ſemp feruidũ. Amor vnuȝ facere vult dilectũ cũ ipſo.ſ. amante. Et poſt. Dilectuꝰ igerit ſe. vt ſi fieri poſſit hoc ipſe ſit qḋ ipſe.ſ. quẽ amat ꝛ ſic miro quodã mõ icipiat expelli ꝛ exire a ſe. Ex his arguit ſic. Ut nã amãs exeat ex ſe ꝛ icipiat eẽ amat. nõ põt eẽ fieri niſi p circũincaſſionẽ non aũt aĩe aut nãe create illabẽtis diuinitati: ſʒ potiꝰ eↄ: vt in nã tali nihil appeat niſi ſũme vel diuie diſpõnes. imo vt nõ appeat aliud eẽ q̃ȝ deꝰ: ſicut ferrũ cãdens igne lucet ꝛ ardet vt ignis: q̃ſi nõ ſit nec appeat eẽ aliud q̃ȝ ignis. Hec Scotus. ¶ Cõtra eãdẽ ↄnẽ arguit Hẽricus 3ᵒ q̃libet. q. 12. vbi q̃rit. Utrũ btitudo ṗncipaliꝰ pficiat eẽntiã aĩe vel potentiã: ꝛ rñdet ſic. Dõm (inqᵗ) qȝ ſm Auicen. ꝛ alios pħos bonũ qḋ eſt btitudo hoĩs nõ reſpicit eẽntiã aĩe. ſʒ ſolũ potẽtiã mediãte opõne. Sʒ iſti nõ viderũt vnã btitudinẽ q̃ ↄſiſtit nõ ſolũ in actu itellectꝰ ꝛ volũtatis in qbꝰ nõ eſt niſi btitudo creata: ſed ṗncipaliꝰ ↄſiſtit in obto qḋ eſt btitudo increata q̃ deus eſt iquãtũ ẽ bonuȝ volũtatis: q̃ ſe trãſformat in illud q̃tũ poſſibile eſt ſʒ nãm: ꝛ h̄ vi amoris ſm quẽ elicit vt hitu volũtatis volitio vera. Unde Hugo ſup 7ᵐ capᵐ celeſtis hierarchie dicit. Sicut dilectũ nõ vadis: adhuc foris amas. ꝛ ſequit. Amor.n. te facere vult vnũ cum illo: qꝛ ſi dilectio ſupereminet ſcie: ꝛ maior eſt intelligẽtia. Plus enim diligit q̃ȝ intelligit: ꝛ intrat dilectio ꝛ appropinq̃t. vbi ſcia foris ſtat qḋ fit nõ per h̄ qȝ hõ illabat diuinitati: ſʒ diuinitas aĩe. Sicut ferrũ candeſcit ex h̄ qȝ ignis pfundat ſe in ferro: ꝛ nõ per h̄ qȝ ferrum pfundat ſe in igne. Illapſus aũt magis fit in eẽntia aĩe q̃ȝ in potẽtijs ſicut grã ꝛ glĩa q̃ eſt grã ↄſumata ṗncipalr eſt in eſſentia: ꝛ ex redundantia in potẽtijs ſub rõne hitus ꝛ virtutis. Per talẽ enĩ illapſum aĩa inflãmat ꝛ illuminat ardore charitatis: ꝛ p vt eſt poſſibile dei formalitatẽ habet: vt q̃ſi nõ ſit nec appareat aliud eẽ q̃ȝ deus. Sicut ferrũ cãdens in igne lucet ꝛ ardet. vt q̃ſi non appareat eẽ aliud q̃ȝ ignis: nec diſtinctũ qd ab eo. Deinde per hãc rimationẽ diuinitas illabit potentijs.i. ſubſtantie put hʒ rõnẽ potentie: vñ eſt vnꝰ illapſus: nec põt fieri illapſus in eẽntia qn redundet in potẽtijs. Dico ğ qȝ btitudo ṗncipaliꝰ pficit eẽntiã q̃ȝ potẽtias qꝛ in illa ṗncipaliua hꝛ deus q eſt btitudo: ꝛ pficit illã quodãmõ p ſuaȝ eẽntiã. Potẽtias aũt aĩe nõ niſi p illas opatiões terminatas ad eẽntiã ſub rõne veri ꝛ boni: ſʒ pceptio huius perfectiõis nõ ↄueniat aĩe niſi per potentias. Hec ille. ¶ Cõtra eãdẽ ↄnẽ arguit Aureolus pbãdo qȝ btitudo nõ ↄſiſtat in opõne ſm ſuã rõnẽ abſolutã. put ẽ q̃daȝ q̃litas abſoluta: ſʒ potiꝰ put eſt exhibitiua obti in eſſe pñtiali. Primo ſic. Opatio nr̃a ſub illa rõne eſt btificatiua ſub qua eſt ſaciatiua: qꝛ btitudo eſt ſũma ſacietas iuxta illud Aug. Beatus eſt q hʒ qcqd vult. Sʒ operatio nõ eſt ſaciatiua vt eſt talis q̃litas: ſed vt exhibitiua obti beatifici in eẽ pñtiali. ğ ꝛc. Maior nota eſt. ꝛ pbata per Augu. 19. de ciuitate dei. Minor pȝ: qꝛ ſolum finis hʒ ſaciare: nõ aũt illud: qḋ eſt ad fineȝ vt ſic. operatio aũt in rõne qua eſt q̃litas ṗciſa exhibitione obti. eſt ens ad finẽ ꝛ nõ ipſe finis. Silr vt ſic eſt bonũ finitum ꝛ limitatũ: nullũ aũt tale bonũ ſaciat. Item vt ſic diſtinguit a deo: nullũ aũt bonũ ſaciat niſi deus ex primo ↄfeſſ. Itẽ vt ſic relinqᵗ potẽtiã ad aliã operationeȝ puta aliã viſionẽ: nõ ğ vt ſic ↄtinet oẽȝ formã: ꝛ p ↄñs vt ſic nõ ſaciat. ğ per oppoſitũ ipſa ſaciat inquãtũ eſt finis: ꝛ h̄ hʒ iquãtũ eſt exhibitiua finis: ꝛ vt ſic eſt ifinitũ ꝛ ſũmũ bonũ: ꝛ virtualr ↄtinẽs oẽ bonũ. Iſta tñ nõ cõpetũt operatiõi formalr: ſʒ extrinſece iquãtuȝ eſt exhibitiua ſũmi boni ꝛ ifiniti. Ex quo pȝ qȝ vt ſic nõ relinqᵗ potentiã ad aliud: qꝛ oẽ bonũ ↄtinet actualr in eo qḋ exhibet. ¶ 2ᵒ ſic. Phs dicit ṗmo ethi. qȝ bonũ accipit p vnũ q̃lis eſt oĩs bonitas ordinabilis in finẽ. Ulteriꝰ obm btificũ eſt vltimꝰ finis: actꝰ võ eſt finis ſub fine. His ſuppoſitis arᵒ. ſic. In oĩ ordiabili in finẽ ꝛ in oĩ eo qḋ eſt finis ſub fine rõ eius qḋ eſt ordinabile in finem nõ accipit penes abſolutũ: ſʒ in ↄnexiõe ad finẽ: q̃ cõnexio ↄſiſtit in exhibitiõe ipſiꝰ finis. Hec ppõ apparet in exẽplo. Si enĩ appeto potionẽ exhibẽtẽ ſanitatẽ: nõ eã appeto pp abſolutũ: ſʒ ṗciſe vt ordinat ꝛ ↄnectit ſanitati. ſi.n. appeteret rõne abſoluti: iã nõ appeteret pp aliud: ſʒ pp ſe: ſed bonitas actꝰ btifici eſt bonitas ordinabilis in fineȝ: nec appetit pp ſe: ſʒ pp aliud: nec btificat pp ſe: ſed pp obm qḋ exhibet pñs. ğ nõ btificat nec rõ eiꝰ iquãtũ eſt btitudo ſũmi hʒ penes eiꝰ abſolutũ: ſʒ penes exhibitionẽ finis. ¶ Cõfirmat: qꝛ qñ aliqd non ↄpetit alicui p ſe ꝛ ṗmo: ſʒ per aliud: nõ ↄpetit ſibi per rõnẽ ſui abſoluti: ſʒ ex ↄnexione ad illud: ſed btificare nõ ↄpetit operatiõi per ſe ꝛ ṗmo: ſed ex rõne obti. ğ ꝛc. vñ ſi deꝰ faceret abſolutũ operatiõis ſine exhibitione obti nõ btificaret. Si aũt per ipoſſibile faceret exhibitioneȝ obti remoto abſoluto ipſius actꝰ btificaret. Uñ ex h̄ põt ſic argui. Illud eẽntialr ↄſiſtit in eo quo poſito ꝛ remoto oĩ alio ponit: ꝛ quo remoto oĩ alio poſito remouet: ſʒ ſic eſt de exhibitiõe obti. ğ. ¶ Cõfirmat: qꝛ ſm Augu. beatus eſt q hʒ qcquid vult: ꝛ nihil male vult. i. q hʒ qcqd recte vult. Iſta aũt habitio nõ ↄſiſtit in abſoluto operationis: qꝛ illo volito nõ ex h̄ habetur volitũ ex ſe bonũ: ſʒ ↄſiſtit in exhibitione obti qua exhibitione hꝛ pñtialr oẽ bonũ in q̃dã rõne eminenti. Hec Aureolus. ¶ Cõtra 2ᵃᵐ ↄnẽ arguit Scotꝰ pbãdo qȝ viſio btifica nõ mẽſurat eternitate. Primo qꝛ ſʒ te ṗnᵐ actꝰ q̃tũ ad ſubſtãtiã eſt poᵃ: ſed ſm formã ſuam ṗnᵐ eiꝰ eſt hitus. Et ſi hitꝰ ſit infuſus perfectio actionis erit a cã exteriore q̃ cãt habitũ. Ex h̄ arguit ſic. Impoſſibile eſt actũ iquãtũ informatũ: ſm quã rõnem tu dicis actũ btificatũ eẽ magis permanẽtẽ vel imutabiliorem eẽ q̃ȝ ſm ſubſtantiã: qꝛ ipoſe eſt illud qḋ ineſt alicui per accñs eſſe imutabilius eo cui ineſt. ğ ſi actꝰ ſm ſubſtantiã mẽſurat euo: qꝛ eſſe eiꝰ ſm te mẽſurat euo ſequit qȝ actus iquãtuȝ informatus vel habituatꝰ hꝛet maiorẽ imutabilitatẽ q̃ȝ eui. Itẽ qꝛ apparet manifeſte falſuȝ qȝ aliqḋ creatũ mẽſuret eternitate vt diſtinguitur ↄtra euũ: qꝛ ſi euũ includat ſucceſſionẽ ſine potentialitatẽ ad deficiendũ. hoc videt ↄpetere cuilibȝ creato: qḋ nõ eſt pprie tẽporale. Eternũ enĩ ſicut eſt totum ſimul actualis caret potentia nõ eſſendi. ¶ Tertio. qꝛ tua pbatio nõ valet. Nõ enim ſequit. creatura intellectualis nõ põt ex ſuis nãlibus in btitudinẽ. ğ btitudo in ſua nã eſt eminentioris permanentie q̃ȝ creatura in-

Utrum ex h̄ ſolo dicat btitudo ↄſiſtere i opõne qȝ operatio exhibȝ obm in eſſe pñtiali.

Cap. 7

Cõtra 2ᵃᵐ ↄclonem arguit Sco. di. 49. q. 6. de ſecũdo dubio.

tellectualis. Qꝛ eſt accñs eiꝰ: ⁊ licet tale acciñs qd nõ ꝯſequatur pñꝰ ſubiti: nec ſubeſt cãlitati huius ſubti: eſt tñ in ſe qdá minus nobile ⁊ minus pmanẽs. ℂ Quarto. Qꝛ nõ aliter viſio ꝗ̃ triſtitia damnatorum eſt eterna pȝ: qꝛ Matth. 25. dicitˀ. Ite maledicti in ignẽ eternũ: ⁊ multa talia ponunt̃ in ſcripturis. Conſtat aũt ꝙ illa pena nõ eſt eterna aliqua eternitate diſtincta ab euo vl̃ tp̃e ppetuo. g̃ ꝯſimilr ppetuitas btitudinis nõ eſt ꝓprie eternitas: nec neceſſe eſſe: ſed cui poſſibilis eſſe ⁊ non eſſe: tñ ppetuo ꝯſuari.) Hec ille. Et i h ſcdꝰ articulꝰ terminat̃.

Ad argumẽ. Sco. ꝯ pmaȝ ꝯcluſionẽ. Quantũ ad 3ᵐ articulũ rñdẽdũ eſt obiectionibꝰ ſupra dictis. Et qdẽ ad pᵐ Scoti ꝯ pᵐᵐ ꝯcluſiones dr̃ ꝙ ꝓp ſiue loq̃mur de actione tranſeũte ſiue imanẽte maior eſt falſa. Qd pȝ. qꝛ corpꝰ nãle agẽs actione trãſeũte aliq̃ ꝑfectionẽ ⁊ bonũ ꝯſequit̃ ex actione ſua vt oñdit ſctũs Tho. de poꝰ dei. q. 7. arti. 10. vbi ſic dicit.

Omne agẽs creatũ iquã tũ ẽ agẽs ꝯſequit̃ aliq̃ ꝑfectionẽ. (In relatiõibꝰ que ꝯſequunt̃ actionẽ ⁊ paſſionez ſiue virtutẽ actiuã ⁊ paſſiuã eſt ſemꝑ mutuꝰ ordo ex vtraqȝ pte in creaturis. Opȝ nanqȝ ſemꝑ illud: qd hȝ rõnẽ patientis ⁊ moti ſiue cãti ordinẽ hr̃e ad agens vel mouens: cũ ſemꝑ effectꝰ a cã perficiat̃: ⁊ ab ea depẽdeat. vñ ordinat̃ ad ipm ſicut ad ſuũ perfectiſſimuȝ. Agẽtia aũt ſiue mouẽtia vel etiã cãe hñt aliquẽ ordinẽ ad patientia vel mota vel cauſata: inquantũ in ipſo effectu vel paſſione vel motione inductis attẽdit̃ qdã bonũ ⁊ perfectio mouẽtis vel agentis. Sicut maxime pȝ in agentibus vniuocis: que per actionez ſue ſpẽi ſimilitudinẽ inducũt: ⁊ per ꝯñs eſſe perpetuũ ꝓprie ſpẽi ſcḋm ꝙ eſt poſſibile ꝯſeruãt. Patet h etiã idez in oĩbus aliis q̃ mota mouẽt vel agũt: que ex nã ſua ex ipſo ſuo motu ordinant̃ ad aliquos effectus ꝓducendos. Et ſimiliter in oĩbus: in qbus qdcũqȝ bonũ cãe ꝓuenit ex effectu.) Hec ille. Et de hoc amplius dicet̃ in ſequẽtibus. Dicetur 2ᵒ ꝙ qcqd ſit de actiõe trãſeũte: tñ actio imanens perficit formalr̃ ipm agens: ⁊ facit ipm de iperfectiori perfectius. De h ſctũs Tho. pᵒ 2ᵉ. q. 3. arti. 2. in ſolone

Tex. cõ. 15. tertij ſic dicit. (Sicut dr̃ i. 9ᵒ meta. Duplex ẽ actio. vna q̃ ꝓcedit ab operante in exteriorez mãm ſicut vrere ⁊ ſecare: ⁊ talis oꝑatio nõ põt eẽ btitudo. Nã talis actio nõ eſt perfectio agẽtis: ſed magis patientis. vt ibidẽ dr̃. Alia eſt actio manẽs in ipſo agente. vt ſentire intelligere velle: ⁊ hmõi actio eſt actꝰ ⁊ ꝑfectio agentis: ⁊ talis operatio põt eſſe btitudo.) Hec ille. Itẽ ibidez in ꝓncipali rñſione ſic dicit. (Scḋm ꝙ btitudo hoĩs ẽ aliqd creatum in ipſo exiſtẽs neceſſe ẽ dicere ꝙ btitudo hoĩs ſit oꝑatio. Eſt. n. btitudo vltima hoĩs ꝑfectio. Unũqdqȝ aũt in tñ ꝑfectũ eſt iquãtũ eſt in actu: nã poꝰ ſine actu iperfecta eſt. Opȝ g̃ btitudinẽ in vltimo actu hoĩs ꝯſiſtere. Manifeſtũ eſt aũt ꝙ operatio eſt vltimus actus

Tex. c. 2. operãtis: vñ ⁊ actus ſecundus a phõ nominat̃ in 2ᵒ de aĩa: nã habẽs formã põt eſſe in poꝰ operãs: ſicut ſciens eſt in poꝰ ꝯſiderans: ⁊ idẽ eſt in aliis rebus: quaȝ vnaqueqȝ dr̃ eſſe ꝓpter operationẽ. vt dicit̃ in 2ᵒ celi. neceſ

Tex. cõ. 17. ſe eſt ergo beatitudinem hoĩs operationẽ eſſe.) Hec ille. Similia dicit. 4. ſen. vt pȝ in probatione ꝯcluſionis. Item 3ᵒ ꝯtra Gentiles ca. 25. ſic dicit. (Cum aũt omnes creature etiam intellectu carentes in deũ ordinent̃ ſicut in vltimũ finẽ. ad hunc aũt finẽ pertingunt oĩa inquantũ de ſimilitudine eius aliquid participant: intellectuales creature aliquo ſpãli mõ ad ipm pertingunt ſcȝ per ꝓpriã operationẽ intelligendo ipm. vnde opȝ ꝙ intelligere deũ ſit vltimus finis itellectualis creature. Ultimus. n. finis cuiuſlibet rei deus eſt. Intendit ergo vnũquodqȝ deo ꝯiungi ſicut vltimo fini quãtũ eſt magis ſibi poſſibile. Uicinius aũt ꝯiungit̃ deo aliqd ꝑ h ꝙ ad ipſam ſubſtantiã eius aliquo mõ pertingit: quod ſit dũ aliqd cognoſcit de diuina ſubſtantia ꝗ̃ dum cõſequit̃ aliq̃ eius ſimilitudinẽ. Subſtãtia g̃ intellectualis tendit in diuinã cognitionẽ ſicut in vltimũ finẽ. Itẽ ꝓpria operatio cuiuſlibet rei eſt finis eius. Eſt enĩ 2ᵃ ꝑfectio eius: vnde qd ad ꝓpriã operationez bene ſe hȝ dicit̃ bonũ ⁊ virtuoſum. Intelligere aũt eſt ꝓpria operatio ſubſtãtie intellectualis: ipſa g̃ eſt finis eius. Qd g̃ eſt ꝑfectiſſimũ in hac oꝑatione: hoc eſt vltimus finis: ⁊ ꝓcipue in operatiõibus q̃ nõ ordinant̃ ad aliq̃ operata ſicut eſt itelligere ⁊ ſentire. vide ibi: ⁊ nota ibidẽ. ca. 22. quõ oẽ agens vel ꝓducẽs vel mouens q̃licũqȝ actiõe vel motu in hoc ꝙ agit: aliq̃ ꝑfectionez ꝯſequit̃: qꝛ. ſ. ꝑ hoc aſſimilat̃ deo: qui nõ ſolũ eſt bonus in ſe: ſed eſt cã bonitatis in aliis. Unde in pñꝰ capitulo ſic dicit. Ex premiſſis manifeſtũ eſſe põt ꝙ vltimũ per qd vnaqueqȝ res ordinat̃ ad finẽ eſt eius oꝑatio: diuerſimode tñ ſcḋm diuerſitatẽ oꝑationis. Nã q̃dã operatio rei eſt vt aliud mouentis ſicut calefacere ⁊ ſecare. Quedã vͦo eſt operatio rei vt ab alio mote ſicͭ calefieri ⁊ ſecari. Quedã vͦo operatio eſt perfectio operantis actu exiſtẽtis in aliud trãſmutandũ nõ tendens. Hmõi aũt operatio eſt ſicut intelligere ſentire ⁊ velle ⁊c. lege totuȝ caplm. Dicit̃ 3ᵒ ꝙ pma ꝓbatio maioris nõ valet: qꝛ agens producens effectũ vniuocũ vel equocũ per talẽ ꝓductionẽ ꝑficit̃ in hoc: ꝙ ſic ꝓducendo attingit ſuũ vltimũ finez q eſt perfectior omni tali agente ⁊ actione ⁊ effectu. Uñ ſanctus Tho. 3. ꝯ Gẽ. ca. 21. ad propoſituȝ optime ſic dicit. (Corpoꝝ celeſtium inquantũ mota mouẽt finis motꝰ eorũ eſt conſequi diuinam ſimilitudinez in hoc ꝙ ſint aliorum cã. Sunt aũt cãe alioꝝ per hoc ꝙ cauſant generationẽ ⁊ corruptionẽ ⁊ alios motus in iſtis inferioribus. Motus ergo corpoꝝ celeſtiũ inquantũ mouent ordinant̃ ad generationẽ ⁊ corruptionẽ in iſtis inferioribus. Nõ eſt aũt icõueniẽs ꝙ corpa celeſtia moueãt ad generationẽ horum inferiorum: q̃uis hec inferiora corpora ſint celeſtibus corporibus indigniora: cum tñ finem oporteat eſſe potiorem eo qd eſt ad finem: generans aũt agit ad formã generati: cũ tñ generatuȝ nõ ſit dignius generãte: ſed in agentibus vniuocis ſit eiuſdẽ ſpẽi cũ ipſo. Intendit enim generãs formã generati q̃ eſt finis generationis non quaſi vltimũ finez: ſed ſimilitudinẽ eſſe diuini in perpetuatione ſpẽi ⁊ in diffuſione bonitatis ſue per hoc ꝙ aliis formaȝ ſue ſpeciei tradit: ⁊ aliorum ſit cauſa. Similiter autem corpora celeſtia licet ſint digniora inferioribus corporibus: nõ tñ intendũt generationẽ eoꝝ in formas generatoꝝ in actũ educere per ſuos motus q̃ſi vltimũ finẽ: ſed per h ad diuinam ſimilitudinẽ intẽdẽtes q̃ſi ad vltimũ finẽ in hoc ꝙ cauſe alioꝝ exiſtant.) Hec ille. De hoc vide amplius de potentia dei. q. 5. arti. 4. per totum. ℂ Dicitur 4. ꝙ. 2ᵃ ꝯfirmatio adducta ad probationem dicte maioris nõ valet. Tũ qꝛ phs. 7. phy. c. 5. negat ꝯñtiã ibidẽ Tex. cõ. 14. factã. Hoc ꝓbat̃. g̃ alterat̃ vel mutat̃: ſic ꝓbat ibidẽ de acq̃ſitiõe ſciaꝝ. virtutũ: vicioꝝ: ⁊ vl̃r q̃litatuȝ de pᵃ ⁊ q̃rta ſpẽ. Tum qꝛ nõ eſt incõueniẽs dicere. oẽ agens creatum dũ de ocio exit in operationẽ aliquo mõ mutari: ſicut dicit phs ibidẽ. vñ ſctũs Tho. p ſen. di. 8. q. 3. arti. p in ſolone quarti ſic dicit. (In oĩbꝰ: in qbus operatio dĩt a ſubſtãtia opȝ eſſe aliquem modum motus ex hoc ꝙ exit de nouo in oꝑationez: qꝛ acquirit̃ in ipſo operatio q̃ ꝓus nõ erat ⁊c.) Hec ille. Cũ aũt dicit arguens ꝙ icõueniẽs ẽ agẽs in eo ꝙ agẽs mutari ⁊c. Dicit̃ ꝙ etiam ipſe deus inquãtuȝ intelligit ⁊ vult dr̃ ſe mouere moto q eſt actus ꝑfecti: licȝ nõ motu q eſt actus imperfecti.

perfecti. De hoc vide ſcm̄ Tho. prima parte. q. 18. arti. 3. ℭ Dr̄ 5° ꝙ alia ꝯfirmatio non vꝫ: qꝛ viſio ibidē recitata ſufficiens eſt: bt̄us Tho. eni ponit eā p̄ri. diſ. q. i. arti. 2°. q. 2. in ſolōne ſcḋi. vbi ſic dic. (In actu duo ꝯſiderāda ſūt. ſ. actus ſub̄a ⁊ for̄a ipſi⁹ a qua ꝑfectōez hꝫ. Actus ergo ſcḋꝫ ſuā ſub̄aꝫ p̄n̄ᵐ eſt n̄āle po³: ſꝫ ſcḋꝫ ſuā formaꝫ prin̄ᵐ eſt ei⁹ h̄itus. Si ergo h̄itus ille ſit acq̄ſitus: totalr̄ nr̄i actus cā erimus. Si v̄o fuerit infuſus ei⁹ ꝑfectio erit a cā exterori: que habitū cauſat. Actus autēꝫ nī nō ponitur eſſe btitudo niſi rōne ſue ꝑfectionis ex qua hꝫ ꝙ fini exteriori nobiliſſime ꝯiungat: ⁊ ideo noſtre btitudinis non ſumus nos cā ſꝫ deus.) Hec ille. Tunc ad primā īprobationē huius reſponſionis dr̄ ꝙ nō eſt imaginandꝫ ꝙ in actu btifico ſeu viſione btā ſint intrinſece duo abſoluta realiter diſtincta: quoꝝ vnius principiuꝫ ſit intellectus ⁊ alterius principiū ſit lumen glorie: aut alius habitus vel ſpēs creata aut dīna eſſentia ſupplēs vicem ſpēi. Sꝫ ſic ꝙ illa viſio beatifica hꝫ in ſe duo diſtincta ſcḋm rationē. Primū eſt ꝙ ille actus in generali eſt intellectio cognitio viſio ⁊ hꝫ. ⁊ ſcḋꝫ hanc conſiderationem principiū eius eſt intellectus: qꝛ actus vitalis eſt a principio intrinſeco: ⁊ actio imanens idem hꝫ pro ſubiecto ⁊ pro agente. 2ᵐ eſt ꝙ talis actus eſt itellectio vel cognitio vel viſio talis obiecti in ſpāli: ⁊ hoc hꝫ non quidē a potentia intellectiua: ſꝫ ab habitu vel ſpecie vl̄ aliquo ſupplente vicem ſpēi: qḋ determinat actū ipſius potentie ad tale obiectū: ſicut pꝫ in ſilī de intellectione lapidis: vel ſpē eius intelligibili: que a potētia intellectiua hꝫ ꝙ imaterialis ſit ⁊ intellectualis: ſꝫ a fantaſmate hꝫ ꝙ ſit ſpēs talis obiecti determinate ſicut oñdit ſctūs Tho. diffuſe ſcḋo ꝯ gen. cap. 76. per totū. Item in p̄ri diſ. q. 2. arti. i. in ſolōne. 15. arg̃ⁱ ſic dicit. (Mediū i viſione corporali ⁊ intellectuali inuenit̄ duplex. Primuꝫ eſt mediū ſub quo vr̄. ⁊ hoc eſt qḋ ꝑficit viſuꝫ ad videndū in ḡnali: nō determinans viſum ad aliqḋ ſpāle obiectū ſicut ſe hꝫ lumen corporale ad viſum corporalē: ⁊ lumē intellꝰ agentis ad intellm̄ potentialē. 2ᵐ eſt mediū quo vr̄: ⁊ hec eſt forma viſibilis qua determinat̄ vterqꝫ viſus ad ſpāle obm̄: ſicut per formā lapidis ad cognoſcendū lapidē ⁊c. Dr̄ ergo ad arg̃ᵐ ꝙ totus actus viſiōis btifice ſcḋꝫ qḋlibet ſui abſolutū eſt ab vtroqꝫ. ſ. a potētia itellectiua ⁊ ab habitu glīe ⁊ ab eo qḋ ſupplet vicē ſpēi. ſ. dīna eēntia. Sꝫ a po³ hꝫ ꝙ ſit cogitatio vel itellectio in ḡnali: ab habitu autē vel ſpē ꝙ ſit viſio determinate talis obiecti: ita ꝙ ſcḋꝫ diuerſas rōnes ē ab eiſdē. Et qꝛ ſcḋa conſideratio eſt formalior ⁊ determinatior: iō ſan. Tho. dicit. ꝙ actus ille ſcḋm ſubaꝫ ſuā eſt a po³ nāli: et ſcḋꝫ ſuā formā eſt ab h̄itu. vn̄ pꝫ ꝙ arguens nō capit in hoc caſu ſcm̄ Tho. ℭ Ad ſcḋaꝫ īprobatiōeꝫ pꝫ ꝑ idē: qꝛ forma: de qua ſan. Tho. loquit̄ non eſt aliqḋ abſolutuꝫ diſtinctū a ſub̄a ipſi⁹ actus: ſꝫ ipſemet actus ſcḋꝫ vnā cōſideratōeꝫ eſt formalis ad ſeipꝫ: ⁊ ꝑꝫ aliā mālis: ſicut pꝫ de aīa humana. ℭ Ad 3ᵘᵐ pꝫ ꝑ idē. Dr̄ eni ꝙ h̄itus vel ſpēs itellectualis nō eſt cā alicuius abſoluti realr̄ diſtincti ab eo cuius p̄n̄ᵐ eſt nālis po³. Sꝫ bn̄ eſt cā alic⁹ abſoluti ꝑ ſe ſcḋꝫ vnā rōnē ꝯſiderati: cuius p̄n̄ᵐ nō eſt nālis po³ ꝑ ſe: q̄ꝫtū ad illam rōnē. Et qꝛ relatio btificatiui ꝑ ſe cōſequit̄ actū viſionis put terminat̄ ad obm̄ btificum ⁊ nō ꝑ ſe vt reſpicit ſubm̄: ⁊ vt eſt talis cognitio in ſpāli. iō eſt cognitio in ḡnali nec vt egredit̄ a po³ itellectiua. Habitus vero ⁊ forma intellectualis ꝑ quas elicit̄ viſio beatifica ſunt cauſa illius actus prout terminatur ad tale obiectum. ideo relatio btificatiui nō conſequit̄ illū actū vt eſt a po³ ſola: ſꝫ vt eſt ſil̄ a potētia ⁊ ab h̄itu glīe: ⁊ a forma intellectuali: qua elicit̄ viſio. Et ita nō ſequit̄ ꝙ intellꝰ btificet ſe: ſꝫ cōicet actū beatificū. ℭ Ad ſcḋꝫ principale neganda eſt ſimplr̄ maior. De hoc ſctūs Tho. p̄ma 2ᵉ. q. 71. ar. 3. ſic dicit. (H̄it⁹ medio mō ſe hꝫ inter potentiā ⁊ actū. Manifeſtū eſt aūt ꝙ actus et in bono ⁊ in malo p̄eminet potētie vt dr̄. 9. metha. Meli⁹ eſt eni bn̄ agere q̄ꝫ poſſe bn̄ agere. ⁊ ſilr̄ vituperabili⁹ eſt male agere q̄ꝫ poſſe male agere. vn̄ etiā ſequit̄ ꝙ habit⁹ in bonitate ⁊ malicia mediū gradū obtineat inter potētiam ⁊ actū. vt. ſ. ſicut h̄itus hōis bonus vel malus p̄eeminet in bonitate vel malicia po³: ita etiā ſubdat̄ actui. Qꝛ ⁊ ex h̄ apparet ꝙ h̄itus nō dr̄ bonus vel malus niſi ex hoc ꝙ inclinat ad actū bonū vel malū. vn̄ ꝑꝑ voluntatē vel maliciā actus dr̄ h̄itus bonus vel malus: ⁊ ſic potior eſt actus in bonitate vel malicia q̄ꝫ h̄itus.) Hec ille. Tūc ad primā ꝓbatōeꝫ maioris dr̄ ꝙ nō ꝓbat niſi ꝙ h̄itus ſcḋꝫ qḋ eſt potior actu. vn̄ ſan. Tho. vbi ſupra ſic r̄ndet ad illḋ arg̃ᵐ. (Nō̄m ingt ꝙ nihil ꝓhibet aliqḋ eſſe altero ſimplr̄ potius: qḋ tn̄ ſcḋꝫ quid ab eo deficit: ſimplr̄ eni potius iudicat̄ qḋ p̄eminet q̄ꝫtū ad illud qḋ per ſe ꝯſiderat̄ in vtroqꝫ. Scḋꝫ qḋ āt qḋ p̄eminet q̄ꝫtuꝫ ad id qḋ per accn̄s ſe hꝫ ad vtrūqꝫ. Oñſuꝫ eſt aūt ſcḋm ipſaꝫ rōnē actus ⁊ h̄itus ꝙ actus eſt potior in bonitate vel malicia q̄ꝫ h̄itus. Qꝫ aūt ſi h̄itus ē diuturnior q̄ꝫ act⁹ accidit ex eo ꝙ vtrunqꝫ inuenit̄ in tali nā q̄ nō pōt ſp̄ agere: ⁊ cuius actio eſt in motu trāſeūte. vn̄ ſimplr̄ act⁹ potior eſt tā in bonitate q̄ꝫ in malicia. ſꝫ h̄itus eſt potior 2ᵐ qḋ.) Hec ille. ℭ Ad ſcḋaꝫ ꝓbatiōeꝫ eiuſdē maioris r̄ndet ibidem in ſolōne 3ⁱ di. ꝙ h̄itus eſt cā actus in ḡne cauſe efficiētis: ſꝫ act⁹ eſt cā h̄itus i ḡne cauſe finalis: ſꝫ quā cōſequit̄ rō boni ⁊ mali: ⁊ iō in bonitate ⁊ malicia actus p̄minet h̄itui. Hec ille. Cū aūt dicit arguens ꝙ cā efficiēs equiuoca ē nobilior ſuo effectu: dr̄ ꝙ hoc eſt verū de cā efficiēte totali ⁊ p̄n̄lī. Nō āt de cā ꝑtiali ⁊ inſtr̄ali. H̄itus āt nō ē cā totalis act⁹ nec p̄n̄lis nec p̄maria. Poſſet ēt dici ꝙ h̄itus nō eſt cā act⁹ vniuoca nec equiuoca ꝓprie loquēdo: qꝛ illa diuiſio dat̄ de cā p̄n̄lī ⁊ nō de cā inſtr̄ali: ſicut in ſilī dicit ſan. Tho. de virtute ſacrāꝝ diſ. i. 4ⁱ. q. i. ar. 4. q. i. in ſolōne q̄rti arg̃ⁱ. ℭ Ad 3ᵐ p̄n̄le dr̄ ꝙ reſpectus opationis ad obiectū neceſſario innaſcit̄ vel manet poſitis vel manēte ſuo ſubō fundamēto ⁊ termino. potiſſime in rōne obi. ⁊ qꝛ opatio btifica nullo⁰ pōt manere in ſuo ꝓprio ⁊ p̄n̄lī ſubō nō manēte obiecto ſuo ⁊ p̄ñte ipſi itellectui in rōne obiectum eēntia dīna ſit formale elicitiuū illi⁹ opatiōis vnita po³ intellectiue ꝑ modū ſpēi itellectualis. iō īplicat ꝯdictōeꝫ: ꝙ talis opatio ī ſuo ꝓprio ⁊ p̄n̄lī ſubō maneat ſine reſpectu ad obiectū. ℭ Ad 4ᵐ negat̄ minor. Et ad primā ꝓbatiōeꝫ eius dr̄ ꝙ ſꝫ eēntia aīe ſcḋm vnā ꝯſideratōeꝫ ſit ꝑfectior q̄ꝫ ſue po³ put. ſ. eēntia eſt ſub̄a ⁊ ſubſiſtit. po³ v̄o ſūt accidētia nō ſubſiſtētia ſꝫ īherentia: tn̄ ſcḋm aliā ꝯſideratiōeꝫ po³ aīe: ꝓſerti intellꝰ ⁊ volūtas ſūt ꝑfectiores ⁊ nobiliores ipſa eēntia aīe: inquātū. ſ. comparant̄ ad eā vt actus ad po³ᵃᵐ. Et q̄cunqꝫ mō ſit de hoc. Verūtn̄ eēntia aīe cōſiderata vt actuata potētijs ſuis eſt qḋ ꝑfectius q̄ꝫ ꝯſiderata vt in ſe nuda: ⁊ iō ipſa vt ſub potentijs eſt ꝑfectius ſuſceptibile ⁊ ꝑfectibile ⁊ maioꝝ ꝑfectionū q̄ꝫ ꝯſiderata in ſe vt p̄cedit potētias. Iḋqꝫ illa ꝓbatio nō vꝫ: quia falſo imaginat̄: ꝙ opatio btifica recipiat̄ in potētia aīe ⁊ non in eſſentia. Perfectius eni ſꝫ nō imediatius recipitur in eſſentia q̄ꝫ in potentia vt poſt dicetur. Et de hoc alias ſepe dictuꝫ eſt: quō potentia aīe ſit ſubm̄ alicuius accidētis. ſup hoc vide ſan. Tho. de virtutibus. q. 3. vbi q̄rit verū po³ aīe poſſit eſſe ſubiectū v̄tutis: ⁊ p̄ma ſcḋe. q. 50. ar. 2. ℭ Ad 2ᵘᵐ ꝓbatiōeꝫ eiuſdē minoris dr̄ ꝙ cū potētie anime ſint naturales ꝓprietates ⁊ ꝓprie paſſio-

Mediuꝫ in viſione tā intellectuali q̄ꝫ corporali eſt duplex.

T. c. 13.

Actus eſt potentior in bonitate vel malicia q̄ꝫ habitus ſimplr̄ ⁊ ecōuerſo aūt ſcḋm quid.

nes anime non videtur ꝙ ſint ſeparabiles ab ipſa eēn-
tia anime: ⁊ ſic imaginatio illa non valet. Item poſito:
ſed non conceſſo ꝙ potentie anime eſſent ſeparabiles
ab anima: nō tamē ſequit̄ ꝙ potentia anime taliter ſe-
parata poſſet btificari: qꝛ ipſa nō eſt ꝑncipale nec ſubā-
le ſuſceptiuū nec elici^m btitudinis: nec opatio btifica cū
ſit actio imanens ⁊ vitalis poſſet in tali accidēte ſepara
to recipi. Itē3 dato ꝙ poſſet recipi in tali ſubo ſub rōne
q̄ eſt viſio aut volitio: ita ꝙ illō accn̄s ꝑ eā videret aut
vellet aut vitalr̄ opereret̄ mō tn̄ ſub rōne q̄ eſt btitudo
ſ3 forte ſub alia rōne. Sicut ēt nūc l3 intell's bti ꝑ ſe. ſit
imediatū ſuſceptiuū viſionis btifice: non tn̄ intell's ꝓ-
ꝓrie dr̄ btūs ſ3 aīa: qꝛ nō videt vt qd: ſ3 vt quo aīa videt
Et multas alias iperfectiones hēret tale accn̄s ſic ſepa-
ratū ꝓꝑ q̄s non poſſ3 dici btūs. Itē dato ꝙ aliq̄ mō poſ-
ſet dici btūs: non tn̄ ꝓprie nec ſimplr̄ ſ3 iproprie: ⁊ ſcd̄m
qd. ¶ Ad 3um ꝓbationē dicte minoris negat̄ p^a ꝯn̄a ibi
dē facta: qꝛ po^a aīe: l3 ſe hēat ad eēntia3 aīe vt accn̄s ad
ſubm: tn̄ eſt eius nālis ꝓprietas ꝯn̄s eā iſeparabilr̄: ⁊ eſt
ei ꝑ ſe rō agēdi: ⁊ rō recipiendi actus ꝑmos ⁊ ſcd̄os ſup-
uenientes: ita vt nā intellectual' ſit ꝑn^le agēs ⁊ recipiens: ⁊
po^a nō ē qd agit nec qd recipit: ſ3 quo agit̄ ⁊ recipit̄. ſili-
tudo āt quā adducit arguēs de ligno calido nō eſt ad ꝓ-
poſitū ꝓꝑ multa. Tū qꝛ calor nō ineſt ligno niſi violen-
ter ⁊ de ꝑ accn̄s: ⁊ nullo^o ꝑ ſe. Tū qꝛ calor nō pōt eē ꝑn^m
actionis imānentis: ⁊ iō non v3 ſilitudo. ¶ Ad 4um ꝓ-
bationē dr̄ q^o accipiēdo gliā3 ꝓ btitudine: gr̄a ꝯſumata
pōt dici glia: vt ſit ꝑdicatio ꝑ cām nō per eēntiā: qꝛ. ſ. ha-
bitus gr̄e ꝯſumate eſt ꝑn^m actuū btificoꝝ: ſicut nūc eſt
ꝑn^m actuū meritoriū: ⁊ iō non ſequit̄ ꝙ actus btificus
ſit ſubiectiue imediate in eode3 ſubo in quo eſt gr̄a q̄ i-
mediate ꝑfic̄ eēntiā aīe. vt oſ̄dit ſcūs Tho. p^a 2^e. q. iio.
ar. 4. Uerū tn̄ ꝓprie loquēdo nō oīs glia eſt btitudo: ſ3
ſolū glia q̄ ꝯſiſtit in actu 2° imediate attingēte diuina3
eēntiā: ſicut in ſili dic̄ ſcūs Tho. ꝑmi di. q. 4. ar. 2. i ſolō
ne 3^i vbi ſic. (Uiſio inqt duplr̄ pōt accipi vno^o actualr̄.
i. ꝓ ipſo actu viſionis: ⁊ ſic viſio nō ē deꝰ: ſ3 ē ipſa btitu-
do. Alio^o pōt accipi hītualiter. ⁊ ꝓ hītu quo talis opatio
elicit̄. i. ꝓ ipſa glie claritate: q̄ aīa diuinitus illuſtrat̄ ad
deū videndū: ⁊ ſic deꝰ eſt ꝑn^m btitudinis: nō aūt eſt ipſa
btitudo.) Hec ille. ¶ Ad 5um dicet̄ rn̄dēdo ad dcā hēri
ci. ¶ Ad obiecta hērici rn̄det Her. de gānaco ipugnan-
do ꝑdictū q̄libet ſic di. Nō vr̄ ꝙ btitudo ꝑn^lius ꝑficiat
eēntiā aīe q̄ potētias mō quo Henricus dicit. qꝛ certū ē
ꝙ aīa nō btificat̄ niſi ſcd̄3 ꝙ attigit deū aliter qꝫ ē btā
q̄ antq̄ eēt btā: ſ3 antq̄ eēt btā attigebat deū ꝑ illapſu3:
qꝛ ita ꝑfecte deꝰ illabit̄ aīe an̄ btitudine3 ſicut poſt. g̃ in
illa attigētia op3 ꝙ ꝯſiſtat btitudo: ⁊ hoc nō eſt niſi per
opatōes q̄ imediatiꝰ reſpicit po^a q̄ eēntiā: ⁊ iō imedia-
tius btificant̄ po^e. Nihilominus tn̄ adhuc ꝑn^lius btifi-
cat̄ eēntia q̄ po^a: ſ3 nō ſcd̄m modū ꝑdictū ſ3 ſcd̄3 aliū:
qꝛ l3 aīa ꝑ potētias imediate attingat deū: tn̄ ipe po^e nō
ſūt operātes ꝑncipalr̄: ſ3 vel inſtrūaliter vt rō agendi ex
ꝑte agētis: opatio aūt ꝑncipaliꝰ aptat̄ agēti q̄ rōni agen
di: ſicut calefactio igni magis q̄ calori: ⁊ iō ꝑncipalius
btificat̄ eēntia q̄ po^a. Si dicat̄ ꝙ aliter illabit̄ deꝰ aīe
btē q̄ aſ̄: qꝛ an̄ nō illabit̄ ꝑ modū obiecti: ſ3 btē illabit̄
ꝑ modū obiecti. Nō mutat ꝓpoſitū: qꝛ eſto ꝙ illabat̄ ꝑ
modū obiecti qꝛ eſt btā: nihilominꝰ aīa nō attingit ip3
vt obm̄ niſi ꝑ po^as: ⁊ ſic adhuc imediatius btificabant̄
po^e: l3 aīa ꝑncipaliꝰ: tn̄ nō ꝯcederet̄ ꝙ deus illabat̄ aīe
ꝑ modū obiecti. vn̄ rō illapſus ē eadē i aīa btā ⁊ nō btā
⁊ ēt in oī creatura: q̄ eſt ifinitas diuine ſimplicitatis. Cū g̃
dicit ꝙ ꝑhi g poſuerūt btitudinē in operatione ꝯſiſtere
nō nouerunt verā beatitudinē. Dō3 ꝙ l3 nō nouerīt ꝙ

Natura intel-
lectualis da-
to ꝙ hēat bti-
tudinē medi-
ante intelle-
ctu qui e acci-
dens eius: nō
tamē dicitur
beata per ac-
cidens.

Uiſio actua-
lis ē ipſa bti-
tudo: hitua-
lis vo ē deꝰ.

in clara dei viſiōe btitudo ꝯſiſtit: tn̄ ſicut ipſi poſuerūt
btitudinē formalr̄ ꝯſiſtere in operatione ⁊ obiectiue in
deo ſic ⁊ nos in clara dei viſione ponimus formalē bti-
tudinē ⁊ eēntialē: ſ3 obiectiuā in deo: q̄ nō eſt nr̄a btitu-
do increata: niſi ſcd̄m ꝙ attingit̄ a nobis per operatōe3
potentiaꝝ. Qd p3: qꝛ certū eſt ꝙ modus nr̄e btitudinis
d3 accipi ſcd̄3 modū btitudinis diuine q̄ eſt ꝑma ⁊ nālis
btitudo: ſ3 deus nō dr̄ eē btūs eo ꝙ eſt in ſe: ſ3 eo ꝙ co-
gnoſcit ſe: ⁊ fruit̄ ſe. ergo nos non dicemur bti ex eo ꝙ
deus eſt in nobis abſolute: ſ3 eo ꝙ clare videamus eū: ⁊
fruimur eo. P̄. Cōiſſimus modus quo deus eſt in crea-
turis nō pōt eſſe ſpālis rō ꝑ quā hō eſt btūs: ſ3 illapſus
eſt cōiſſimus modus quo deꝰ eſt in creaturis. g̃ non pōt
eſſe rō qua eēntia aīe ſit btā. vn̄ iſte illapſus aliud opat̄
q̄ btitudinē. ſ. ꝯſeruatiōe3 rei ⁊ opari. Qd dicit de fer-
ro cādente. Dōm ꝙ multo ſimpliciꝰ illabit̄ deus aīe q̄
ignis ferro ſi tn̄ ignis ſit: ⁊ nō magis exceſſiue caloris: ſ3
hoc ſile nihil v3 ad btitudinē: cū btitudo nō hat ꝑ illa-
pſum vt oſ̄ſum eſt. Cū aūt dr̄ ꝙ ꝑus illabit̄ aīe q̄ potē-
tijs. verū ē: ſ3 nihil facit ad btitudinē q̄ nō eſt ꝑ illapſu3.
Qd āt dic̄ de gr̄a ⁊ glia. Nō v3 ad ꝓpoſitū: qꝛ gr̄a ⁊ glia
q̄ nō eſt aliud q̄ gr̄a ꝯſumata nō ſūt opatiōes: ſ3 gdā
hītus aīa3 eleuātes ⁊ acceptā deo reddētes. Btitudo āt
vera de q̄ loqmur in operatōe nō in hītu cōſiſtit: ⁊ iō l3
gr̄a ⁊ glia q̄ eſt gr̄a ꝯſumata ſint ꝑus i eēntia aīe: tn̄ bti-
tudo ꝑ ꝑius eſt in potētijs ⁊c̄. Hec Bernardus ⁊ bene.
¶ Ad arg^a Aureoli ꝯ eandē ꝯnē dr̄ ꝙ ꝓprie nō militāt
ꝯ ꝯnē: ſ3 exponunt ⁊ declarāt intell'3 eius. Ubi notādū
ꝙ in opatiōe btifica q̄tuor attēdi pn̄t. Primū eſt ſua
q̄litas ⁊ entitas abſoluta. 2^m eſt eē ſuū ꝑ modū iheren-
tie. 3^m eſt reſpectus ad ſubm vel potiꝰ eius ꝓpriū ſubm
qd ⁊ q̄le ſit. 4.^m eſt reſpectus ad obm btificū. Scd̄3 pri-
mā ꝯſideratōe3 h3 ꝙ ſit btificatiua i po^a nāe intellectua
lis formalr̄ tanq̄ potiſſima ꝑfectio recepabilis in eadē
formalr̄ ⁊ ſibi ꝯueniētiſſima. S3 ex hoc ſine pluri non
h3 ꝙ actu btificet ſicut nec albedo ex ſua abſoluta eēn-
tia h3 ꝑciſo oī alio ꝙ actu dealbet: quia ſi nō iformaret
ſub3 nō dealbaret. Et a ſili viſio dei ſi ꝑ poſſe vel ipoſſe
ſeparet̄ ab oī ſubo nō btificaret actu: eēt tn̄ btificatiua
in po^a. puta ſi iformaret ſubm ꝓportionatū. Quātū ad
ſcd̄a3 ꝯſideratōe3. ſ. quo ad ſuū eē: p3 per ꝑdicta: qꝛ ſi h3
eſſe ſubſiſtēs ⁊ ſeparatū ab oī ſubo nihil btificat forma
liter in actu: ſicut q̄titas ſubſiſtēs nihil q̄tificat: ſ3 ſi in-
heret q̄tificat formalr̄: ⁊ ſilr̄ albedo. Si aūt talis viſio
creata iheret ⁊ hēat eē ſue nāe debitū: tūc btificat for-
malr̄: ita ꝙ nā rōnalis ſine tali eēntia ⁊ ſine tali eē non
pōt eē formalr̄ btā. Quātū ad tertiā ꝯſideratōe3. ſ. q̄ ad
reſp^m ad ſubm dr̄ ꝙ talis viſio nō eſt nata btificare in-
differēter qdlibet ſubm: ſ3 ſolū ſubiectū ſibi ꝓportiona
tū qd eſt forma vel nā ſubalis viuens itellectualis ad
imaginē dei facta. Un̄ ſi ꝑ impoſſe poneret̄ in aliquo ac
cidēte ſeparato vl' in aliq̄ ſuba nō itellectuali nec facta
ad imaginē dei. puta in lapide: nō ex hoc btificaret tale
ſubm. Quantū ad q̄rtā ꝯſideratōe3. ſ. quo ad reſpectū
ad obm dr̄ ꝙ talis reſpectus ꝯſideratus quo ad btitudi-
nē mediā inter ſuū fundamentū ⁊ terminū nulloꝰ bea-
tificat. S3 ꝯſideratus ex ꝑte ſui fundamēti qd eſt viſio:
⁊ ex parte ſui termini qd eſt obm btificū h3 ꝙ ſit cōple
tiuū btitudinis formalis inq̄tū. ſ. eſt ꝯiunctio ꝑfectiſſi-
ma nāe itellectualis cū ſuo ꝑfectiſſimo obiecto ꝑ actū
ꝑfectiſſimū: ⁊ eſt exhibitio btitudinis obiectiue: non tn̄
q̄licūq3 ꝑn̄tia vt dictū eſt ꝯ Henricū. S3 tali ꝑn̄tia que
eſt terminus ⁊ ob3 viſiōis ⁊ fruitōis: qꝛ nulla alia ꝑn̄tia
ſufficit ad beatitudinem. De oībus iſtis ſcūs Tho. ꝑmi
diſ. q. i. ar. 2. q. 2. in ſolone quinti. ſic dic̄. (Cūus oē acci-
dens in

dens inq̃tũ hꝫ ſic ſuba ignobilius: tñ aliqđ accidens ĝ̃tum ad aliqđ põt eſſe ſuba dignius. Accidẽs enĩ põt cõſiderari dupl'r. Uno° ſcđꝫ ꝙ inheret ſubiecto: ex quo hꝫ rõnẽ accidẽtis: ⁊ ſic oẽ accidẽs eſt indignius ſuba. Alio mõ põt ꝯſiderari in ordine ad aliqđ ext̃: ⁊ ſic aliqđ accidens põt eſſe ſuba nobilius inquãtũ per ipm aliq̃ ſuba ꝯiungit̃ nobiliori ſe. Et hoc mõ btĩtudo creata ⁊ gr̃a et hꝫ ſũt aliqđ nobilius nãe aĩe cui iherent. Eſt ẽt alia ꝯſideratio ſcđꝫ quã oẽ accidẽs ſuba nobilius eſt: inquãtuꝫ ſ. ſuba cõparat̃ ad accidẽs ſibi iherens vt po° ad actũ.) Hec ille. Et ſilr̃ dicit in multis locis. Ex qbus pꝫ ꝙ operatio creata quã dicimus eẽ formalez beĩtudinẽ ex hoc ꝯtẽplatiue formal'r btĩficat: q2 ꝯiũgit deo tãq̃ obiecto. Et ſic p̃dicta .4. req̃runt̃ ad formalẽ btĩtudinẽ nãe creatẽ: nec alteꝝ illoꝝ ſufficit ſine reliq̃s tribus. ❡ Ad p̃mũ Scoti ꝯ̃ ſcđaꝫ ꝯñe dr̃ ꝙ fundat̃ ĩ falſo. Supponit. n. ꝙ ſcũs Tho. opinet̃ ꝙ opatio btĩfica q̃tũ ad ſubaꝫ mẽſuret̃ euo: ⁊ q̃tũ ad ſuã pfectionẽ vel formã menſuretur eternitate. hoc aũt ſcũs Tho. nunq̃ ſõniauit. et iõ arg^m non pcedit. Uerũtñ ſcũs Tho. ponit ꝙ eẽ angeli vl' aĩe rõnalis mẽſurat̃ euo: ⁊ eoꝝ eſſentia vel ſuba menſurat̃ ipſo nũc eui. Operatio aũt btĩfica menſurat̃ eternitate nõ q̃ſi mẽſura adequata: ſꝫ p q̃dã pticipatiõeꝫ. vñ ſi ꝯ̃ hoc itẽdat arguẽs ꝯcludere: dr̃ ad arg^m negãdo añs tãq̃ oĩno falſuꝫ: q2 nullũ accñs eſt pprie loquẽdo mutabile: ⁊ tñ ſubm eius eſt mutabile. Potiſſime in pposito: ſuba angeli multipl'r mutabilis eſt. vtpote ſubm diuerſaꝝ mutationũ exiſtẽs ſcđꝫ cogitatiões ⁊ volitiões. ſed operatio btĩfica dr̃ imutabil'r ſimpl'r. Tũ q2 cũ ſit actus ſcđs: ⁊ nihil hñs de po° paſſiua: non põt eſſe ſubm motus aut mutatiõis. Tũ ſcđo: q2 p nullius creature ſolã vel p̃n^cipalem potentiã põt incipe aut deſinere augeri vel minui: itendi aut remitti: aut q̃uolibet variari. Tũ 3°. q2 eſt opatio deiformis q̃dẽ ⁊ ſupnãlis: ⁊ pticipatio diuine operatiõis ⁊ diuine imutabilitatis ⁊ diuine ſimultatis. Et ad h̃ faciũt verba ſcĩ Tho. p̃mi diſ. q. i. ar. 2. q. 3. in ſolõne tertij. vbi ſic diĉ. (Eternitas nõ eſt cõicabilis hoĩ: ita ꝙ ſit ei° mẽſura adeq̃ta vel eliciens qđ in ipſo eſt. Põt tñ hoĩ cõicari ſcđꝫ q̃dã participatiõeꝫ: vt ſicut hõ fit pticeps diuine opatiõis in videndo deũ. ita ſit pticeps eternitatis qua diuina opatio mẽſurat̃. ⁊ ſic ipſa eius opatio dr̃ vita eterna.) Hec ille. ❡ Ad 2^m pꝫ per p̃dicta: q2 pcedit de eterno p eſſentiã: ⁊ nõ de eterno per pticipatiõeꝫ. Ad hoc. n. ꝙ aliqđ poſſit dici eternũ p pticipatiõeꝫ nõ req̃rit̃ carẽtia oĩmoda po° nõ eẽndi: ſꝫ ſufficit immutabilitas ſupradicta. ❡ Ad 3^m dr̃ ꝙ pbatio ꝯñis hñt itellecta v3: q2 nõ ſolũ ſtat in hoc ꝙ eſt aliqđ iproducibile a creatura: ſed vltra hoc: q2 ẽ q̃dã pticipatio vite diuine btĩtudinis diuine operationis ⁊ imutabilitatis. ❡ Ad 4.^m dr̃ ꝙ maior eſt manifeſte falſa ⁊ erronea. vñ ſcũs Tho. vbi ſupra in ſolutione q̃rti arg^i: ſic diĉ. (Uita eterna q̃ a ſcis hẽbit̃ dr̃ 2^m pticipatiõeꝫ eternitatis nõ ſolũ q̃tũ ad defectũ finis p quẽ modũ ẽt dãnatoꝝ pena dr̃ eterna: ſꝫ vlteri° q̃tuꝫ ad remotionẽ oĩs mutatiõis: nõ ſolũ in actu: quã ẽt eũ iſcludit: ſꝫ ẽt in po°: q2 ſcĩ ex hoc ꝙ deo adherebũt ſtabilitatẽ ex diuino munere ꝯſequunt̃: vt. ſ. tráſmutari nõ poſſint: qđ de° hꝫ ex nã: rõne cuius dr̃ eternus.) Hec ille. Et ad pbatiõeꝫ maioris r̃ndet ſcũs Tho. p̃° pte. q. x. art. 3. in ſolõne ſcđi vbi ſic diĉ. (Ignis iferni dr̃ eternus pp interminabilitatẽ tñ: eſt tñ in penis eoꝝ tranſmutatio ſcđm illud Iob. 24. Ad nimiũ calorẽ tranſibũt ab aq̃s niuiũ. vñ ĩ iferno nõ ẽ vera eternitas ſꝫ magis tp̃s ſcđꝫ illud ps. Erit tp̃s eoꝝ ĩ ſcl'a.) Hec ille. ❡ Ad arg^m ꝯ̃ qõnem pꝫ ſolutio per predicta. Et hec de qõne ſufficiant. De quo benedictus deus. Amen.

❡ Utrum beatitudo vltima hoĩs conſiſtat eſſentialiter in actu intellectus. Queſtio. II.

VLterius circa eandẽ diſtinctõeꝫ q̃rit̃. Utꝝ btĩtudo vltia hoĩs ꝯſiſtat eẽntal'r in actu itell'c. Et arguitur ꝙ nõ: q2 btĩtudo vltia hoĩs ꝯſiſtit in pfecta ꝯiunctiõe hoĩs ad deũ: ſꝫ perfectius hõ deo ꝯiungit̃ p voluntatẽ q̃ per intell'ꝫ. vñ dicit Hugo de ſcõ vic. ſup. 7°. cap. eccl'iaſtice hierarchie ſup illud mobile ⁊ acutũ ⁊c̃. Dilectio ſupereminet ſcientie: ⁊ maior eſt intelligẽtia. Plus enĩ deus diligitur q̃ intelligatur. Intrat dilectio vbi ſcientia foris ſtat. ergo beatitudo magis cõſiſtit in dilectiõe q̃ in cognitiõe: ⁊ in voluntate q̃ in intellectu.

In op^m argnit̃. q2 Io. 17. dr̃. Hec eſt vita eterna vt cogĩcãt te veꝝ deũ ⁊ quẽ miſiſti Ieſuꝫ xp̃ꝫ ſꝫ vita eterna ẽ btĩtudo: ipſa ĝ btĩtudo ĩ cognitiõe ꝯſiſtit.

In hac qõne erũt tres arti^li. In p̃ ponet̃ ꝯ̃nes. In 2° obiectiões. In 3° ſolones.

Quãtũ ad p̃m^m articulũꝫ ſit p̃° ꝯ̃. Ultia hoĩs felicitas vl' btĩtudo nõ ꝯſiſtit eẽntial'r ĩ aliq̃ actu volũtatis. Hãc ponit ſcũs Tho. p̃mi diſ. q. i. ar. i. in ſolone ſcđe. q. vbi ſic dicit. (Btĩtudinẽ eẽ in volũtate põt itelligi dupl'r. Uno° ita ꝙ ſit voluntatis obm: ⁊ ſic btĩtudo cũ ſit vltimus finis: ⁊ ex fine eſt rõ boni qđ eſt volũtatis obiectũ: opꝫ ponere beatitudinez eſſe in volũtate. Alio mõ ita ꝙ ſit aliqs actus volũtatis: ⁊ ſic btĩtudo in volũtate eſſe nõ põt. Btĩtudo enĩ vltimũ finẽ hoĩs importat: finis autẽ vltimus hoĩs dupl'r põt accipi. Unus in ipſo: ⁊ alius ex̃ ipm. In ipſo ſicut opatio rei dr̃ eſſe finis eius: cum oĩs res ſit pp ſuã operationẽ. Finis vero ex̃ ipm eſt illud: ad qđ per ſuã operatiõeꝫ ptingit. Nõ autẽ q̃libꝫ operatio põt dici finis: ſꝫ illa q̃ fini exteriori p̃mo ꝯiungit: ⁊ hoc dico q̃ñ res finẽ ex̃ ſe hꝫ. Tunc enĩ opꝫ ꝙ finis exterior ſit q̃ſi vltimus: ⁊ finis iterior qui eſt operatio ſit ad illũ ordinatus. Sicut videmus ꝙ res nãles p operatiões q̃s hñt ptingunt ſcđm aſſimilatiõeꝫ q̃dã ad diuinã bonitatẽ: que eſt eaꝝ exterior finis. Nõ eſt autẽ poſſe vt ipſe volũtatis actus ſit vltim° finis alicuius: quãtũ obiectũ volũtatis ſit finis hoc ipꝫ ꝙ ẽ velle: ⁊ q̃libet ali° actus volũtatis nihil aliud eſt q̃ ordinari aliqđ ad aliud. vñ p̃ſupponit aliũ finẽ. ⁊ iõ ſi ipꝫ velle dicat̃ eſſe volitũ: opꝫ p̃ſupponere aĩ hoc aliqđ eẽ volitũ. Nõ eniꝫ põt ibi itelligi ĩ aliq̃ po° reflexio ſup actũ ſuũ: niſi actu ſuo in quẽ ſit reflexio ꝯ̃us terminato p obꝫ ppriũ: qđ ſit aliud ab ipſo actu po°. al's act° illi° po° oporteret in ĩfinitũ pcedere. Si. n. itell's itelligit ſe itelligere: opꝫ ꝙ itelligat ſe itelligere aliqđ. Et ſi dicas ꝙ itelligit ſe itelligere h̃ ꝙ ẽ ſe itelligere: adhuc opꝫebit aliũ ponere: ⁊ ſic ĩ infinitũ. Pꝫ ĝ ꝙ ipꝫ itelligere nõ põt eẽ p̃^m obꝫ intell'c: et eadẽ rõne nec ipꝫ velle põt eẽ p̃^m obꝫ volũtatis. Cũ ĝ p̃^m obm volũtatis ſit finis vltim°. ĩpoſſe ẽ ꝙ aliqs act° volũtatis ſit vltim° finis volũtatis. Nec ẽt põt dici ꝙ aſſecutio finis exterioris ſit p actũ volũtatis imediate. Intelligit̃. n. act° volũtatis aĩ aſſecutiõeꝫ finis vt mot° q̃dã ĩ finẽ: poſt aſſecutiõeꝫ do vt q̃etatio q̃dã ĩ fine. Nõ põt ãt eẽ ꝙ volũtas nũc q̃etet̃ in fine: in quẽ p̃us tẽdebat: niſi q2 volẽs alio° ſe hꝫ ad finẽ q̃ p̃us: vel eẽ ꝯ̃. Illud ĝ qđ facit volũtatẽ h̃ mõ ſe hr̃e ad finẽ vt volũtas q̃etet̃ in ipſo ẽ vltimus finis iterior: q̃ p̃ ꝯiungit exteriori fini. Sicut ſi alicuius finis exterior ſit pecunia: finis interior erit poſſeſſio pecunie: per quã hõ ſic ſe hꝫ ad pecuniã vt voluntas in ea quietet̃. Cũ ergo vltim° finis q̃ſi exterior humane volũtatis ſit deus. nõ põt eẽ ꝙ aliqs actus voluntatis ſit inferior finis: ſed ille actus erit vltimus finis ĩ

Operatio beatifica dr̃ imutabilis ſimpliciter.

Btĩtudo eſt in volũtate ſicut obiectum: non aũt ſicut actus illius.

terior quo primo hoc mō ſe hēbit hō ad deū vt volūtas geret in ipſo. Hoc āt eſt viſio dei ſcdʒ intrⁿ:qr p hāc fit q̄ſi qdā ↄtact⁹ dei ad itellʒ:cū oē cognitū ſit in cognoſcē te ſcdʒ q̄ cognoſcit̄.ſicut ēt corpal' tact⁹ ad delectabile corporeū iducit getatōeʒ affect⁹. Et iō vltim⁹ finis hoīs eſt i actu itellc.ꝛ ita btitudo q eſt vltim⁹ finis hoīs in itellectu ↄſiſtit.tn̄ illud qd eſt ex pte volūtatis.ſ.getatio ipſi⁹ in fine:qd pōt dici delectatio:ē q̄ſi formalr cōplēs rōnē btitudinis ſicut ſapientiēs viſiōi in q̄ ſuba btitudinis ↄſiſtit:vt ſic volūtati attribuat̄ p⁹ habitudo ad finē ſcdʒ q̄ aſſecutōeʒ finis appetit:ꝛ vltia ſcdm q̄ in fine iā aſſecuto getat̄.) Hec ille. Eādē ↄnē cū ſili probatōe ponit pᵃ zᵉ.q.3.ar.4.d. (Ad btitudinē duo reqrūt̄.vnū qd ē eēntia btitudinis. Aliud qd eſt q̄ſi p ſe accn̄s eius.ſ.delectatio ei adiuncta. Dico g̃ q̄ q̄tū ad illd qd eſt eēntialr btitudo ipſa:ipoſſe eſt q̄ ↄſiſtat i actu volūtatis. Manifeſtū eſt eni q̄ btitudo ē ↄſecutio finis vltimi: ↄſecutio āt finis nō ↄſiſtit in ipſo actu volūtatis. Volūtas enim fert̄ in finē ꝛ abſentē cū ipʒ deſiderat:ꝛ pntē cū in ipſo regeſcēs delectat̄. Manifeſtū ē āt q̄ ipm deſideriū finis nō eſt ↄſecutio finis:ſʒ ē mot⁹ ad finē. Delectatio āt aduenit volūtati ex h̄ q̄ finis eſt pns:nō āt ecōuerſo ex h̄ aliqd ſit pns q̄ volūtas delectat̄ i ipſo. Opʒ ergo aliqd aliud eē q̄ʒ actū volūtatis p qd ipſe finis ſit pns volūtati. et hoc manifeſte appet circa fines ſenſibiles. Si eni ↄſeq pecuniā eēt p actū volūtatis:ſtatim a pn⁹ cupidus ↄſecut⁹ eēt pecuniā q vult eā hēre.ſʒ a pn⁹ qdē ē abſens ei:ↄſequit̄ āt ipaʒ p hoc q̄ manu eā apphendit vl aliq̄ hō.ꝛ tunc iā delectat̄ in pecunia hita. ſic ergo ꝛ circa itelligibilē finē ↄtigit. Nā a pn⁹ volumus ↄſeq finez itellectualē:ↄſeqmur aūt ipʒ p hoc q̄ fit pns nobis per actū intellc: ꝛ tūc volūtas delectata ↄquieſcit in fine iā adepto. Sic ergo eēntia btitudinis in actu itellc ↄſiſtit: ſʒ ad volūtatē ptinet delectatio btitudinē ↄſns ſcdm q̄ dicit Aug.x.ↄfeſſionū q̄ btitudo eſt gaudiū de veritate: qr.ſ.ipʒ gaudiū ē ↄſumatio btitudinis.) Hec ille. Itē 3ᵒ ↄ genti.cap.26.pbat.8.rōnibus:q̄ nullus actus volūtatis eſt eēntialr ipſa btitudo. Et īter ceteras arguit ſic.8ᵒ loco. (Si aliqs actus volūtatis eēt ipa felicitas:hic act⁹ eēt aut deſiderare aut amare aut delectari. Impoſſe eſt aūt q̄ deſiderare ſit vltimus finis: ē eni deſideriū ſcdʒ q̄ volūtas tēdit in id qd nōdū hʒ:hoc āt ↄriat̄ rōni vltimi finis. amare ēt nō pōt eē vltimus finis. Amat̄.n. bonū nō ſolū qn̄ hr̄:ſʒ ēt qn̄ non hr̄: ex amore eni eſt q̄ nō hitū deſiderio querat̄:ꝛ ſi amor iā hiti pfectior ſit.h̄ cauſat̄ ex hoc q̄ bonū amatū hr̄. Aliud ergo eſt hr̄e bonū qd eſt finis q̄ʒ amare. Silr aūt nec delectatio eſt finis. Ipm eni hēre bonū eſt cā delectatōis. vel dū bonū nūc hitū ſentimus:vel dū prius habitū memoramur: vel dū in futuro habendū ſperamus. Nō eſt ergo delectatio vltimus finis:nullꝰ ergo actus volūtatis pōt eē ſubalr ipſe felicitas.) Hec ille. Ex qbus oibus pʒ multiplex rō in forma p ↄne. (Zᵃ ↄ. Ultima felicitas hoīs ↄſiſtit eēntialr in actu intellc. Hec ↄ pʒ per ſupradicta. Et vlteri⁹ pbat̄ ex dcis ſci Tho.3ᵒ ↄ gē.vbi ſupra arguit.n.ſic. (Cū btitudo ſit ppriū bonū itellectual' nāe.opʒ q̄ ſcdʒ id itellectuali nāe ↄueniat qd eſt ſibi ppriū. Appetitus aūt nō eſt ppriū itellectual' nāe:ſʒ oibus rebus ineſt:licʒ ſit diuerſimode in diuerſis.q̄ tn̄ diuerſitas pcedit ex hoc q̄ res diuerſimode ſe hīt ad cognitōeʒ. Qui eni oino cognitōe carēt hīt appetitū nālē tm̄.q vo hīt cognitōeʒ ſenſitiuā:ꝛ appetitū pportionabilē cognitiōi hīt.ſ.ſenſualitatē. Qui vo hīt cognitioneʒ intellectuā hīt appetitū q dr̄ volūtas:volūtas g̃ zᵐ q̄ ē appetit⁹ nō ē ppriū itellectualis nāe.ſʒ ſolū ſcdʒ q̄ ab itellectu dependet. Intellc aūt ſcdʒ ſe ppriꝰ eſt intellectuali nāe. Btitudo ergo vel felicitas in actu intellc ↄſiſtit ſubaliter ꝛ principalr magis q̄ʒ in actu volūtatis. Itē ſi alicuius rei ſit aliq̄ res exterior finis:illa eius opatio dicet̄ ēt finis vltimus p quā pmo ↄſequit̄ rē illā: ſicut hiis qbus pecunia eſt finis:dr̄ ēt poſſidere pecuniā finis:nō autez amare nec ↄcupiſcere. Finis āt vltimus ſube itellectualis de⁹ eſt. Illa ergo opatio hoīs eſt ſubalr btitudo vel felicitas p quā pmo attingit ad deū. Hꝰ aūt eſt intelligere.nā velle nō poſſumus qd nō itelligimus. Eſt ergo vltima felicitas hoī in cognoſcēdo deū p intellʒ ſubalr: nō in actu volūtatis.) Hec ille. Ex qbus pʒ multiplex rō in for⁹ pro ↄne. (3ᵃ ↄ. Ultima felicitas hoīs nō ↄſiſtit i opatōe itellc practici:ſʒ ſpeclatiui. Hāc ponit ſcūs Tho.pᵃ zᵉ.q.3.ar.5.vbi ſic dic. (Btitudo magis ↄſiſtit i opatiōe itellc ſpeculatiui q̄ʒ practici. Qd pʒ ex trib⁹.pᵒ qdē ex h̄ q̄ ſi btitudo ē hoīs opatio:opʒ q̄ ſit optia opatio hoīs. Optia āt opatio hoīs ē illa q̄ eſt optie po̅ reſpectu optimi obi.optia āt po⁹ eſt itellc:cuius obm opᵐ eſt bonū diuū:qd qdē nō eſt obm intellc practici:ſʒ ſpeculatiui.vñ in tali opatiōe.ſ.ↄtēplatiōe diuoꝝ maxie ↄſiſtit btitudo. Et qr vnuſqſqʒ vr̄ eē illd qd eſt optimuz in eo vt dr̄.9.ꝛ.x.meta.iō talis opatio ē maxie ppria hoi.ꝛ maxie delectabil'. zᵒ.appet idē ex h̄ q̄ ↄtēplatio maxie q̄rit̄ p p ſeipaʒ. Actus aūt intellc practici nō q̄rit̄ pp ſe ipʒ:ſʒ pp actionē:ipe ēt actiōes ordinat̄ ad aliquē finez vñ manifeſtū eſt q̄ vltimus finis nō pōt ↄſiſtere in vita actiua q̄ ptinet ad itellʒ practicū. 3ᵒ.idē appet ex hoc q̄ in vita ↄtēplatiua hō cōicat cū ſupiorib⁹.ſ.cū deo et angelis:qb⁹ p btitudinē aſſimilat̄:ſʒ in hiis q̄ ptinēt ad vitā actiuā ēt alia aialia cū hoīe aliq̄liter cōicāt:ſʒ imgfecte:ꝛ iō vltia ꝛ pfecta btitudo q̄ expectat̄ in vita futura tota ↄſiſtit i ↄtēplatōe. Btitudo āt iperfecta q̄lis hic hēri pōt.pᵒ qdē ꝛ pncipalr ↄſiſtit in ↄtemplatione: ſecūdario vo in operatiōe intellc practici ordinantis actiones ꝛ paſſiones humanas vt dicit̄ in.10.ethi.) Hec ille. Eandē ↄnē ponit cū ſilibus probationibus pnti diſ.q.4. ar.1.in ſolone tertie qōnis. ex qbus pʒ multiplex ratio in forma pro ↄcluſione. Et in hoc pmus ar.terminat̄.

Quantū ad zᵐ articulū arguendū eſt ↄ ↄnes. Et quidē ↄ primā arguit Scotus pbādo q̄ btitudo pncipalr ↄſiſtit in actu volūtatis pluſq̄ʒ in actu intellc. Quia finis ex̄ eſt ſimplr optimū ꝛ ſūme volendū.ergo inter ea que ſūt ad ipm:qd eſt ſibi imediatius: ꝛ magis imediate tēdit in ipm vt in finē vltimū:eſt pncipalius i btitudine formalr:ꝛ magis finis itra:ſʒ actus volūtatis imediatius tēdit in deū vt in finē vltimū in q̄ʒ finis vltimus inquātū hꝰ ſit propriū obiectū volūtatis ꝛ ipſius velle.ergo ꝛc. Maior probat̄.illud eni eſt magis volendū volūtate libera:qd appetitui nāli eſt magis appetendū nāliter.ſed hꝰ eſt qd eſt ppinquius vltimo fini q ſimplr maxie appetit̄ nāliter. (zᵒ. Qr volūtas pōt velle ſuū actū ſicut intellc intelligere ſuū actū. Aut ergo vult ſuū actum pp intelligere aut ex̄ aut neutrū pp alterū:ꝛ loquor de velle ordinato. Nō pmū.g ſm Anſel.ſcdo cur deus hō cap.ꝓ.ordo puerſus eſt velle amare vt itelligeret. Nec 3ᵐ:qr in ordinatis per ſe ad eandē finē eſt aliqs ordo inter ſe tanq̄ʒ ad finē ſub fine. ergo zᵐ.et hoc vult Anſel. (3ᵒ. Si btitudo ſit ſūme volēda: ergo illud eſt maxie btitudo:ita qd iter itrinſeca eſt ſūme volēdū.ſʒ hꝰ eſt aliqd velle. Plus eni appetit volūtas pfectioneʒ ſui in fine vltimo q̄ʒ perfectionem intellc:ꝛ hoc recte loquendo de appetere liberior:ſicut nāliter plus appetit appetitu naturali. (4ᵒ. Quia pfectiſſimus habitus voluntatis in via perficit eam ſecundum

Btitudo eſt gaudium de veritate:qs ſenſus.

Contra pᵐ mas ↄclūes arguit Sco. d.49.q.4.

dum capacitatẽ quã hz pro tunc. ergo ſi ille eſt nobilior quocũ qz habitu intellꝰ: capacitas voluntatis ꝑ via eſt maior vel aliqd maius ꝙ̃ capacitas intellꝰ. ergo ⁊ ꝑ patria: qr vel eſt eadẽ capacitas hic ⁊ ibi: loquẽdo de capacitate remota q̃ eſt ſcðm gradũ nãe capacitatis: vel illa correſpõdet ibi ꝓportionabilr̃ iſti hic loquẽdo de capacitate ꝓpinq̃: qr pᵒ capacitas nõ põt ſaciari niſi ꝑ aliqd proportionabilr̃ ꝑficiens eã. g̃ nõ niſi ꝑ nobilius ſi illa eſt aliqd nobilius. ¶ 5ᵒ. Qr ſi nullꝰ actus volũtatis eſſet eẽntialr̃ btitudo vel de eẽntia btitudinis. g̃ deus poſſet ſeparare oẽ gaudiũ ⁊ delectatõẽs a btitudine. Et ſic aliqs poſſet eẽ btũs ⁊ non gauderet: nec cõplaceret ſibi in illa qd vr̃ abſurdũ. ¶ Confirmat̃: qr ꝑfectius eſt aliquid ſi de eẽntia eius ſit aliq̃ ꝑfectio ſiue qd includit eſſentialr̃ aliq̃ ꝑfectionẽ ꝙ̃ ſi non eẽt niſi ↄcomitans. ſed de rõne btitudinis eſt ꝙ ſit ꝑfectio maxia: magis aũt eſſet perfecta ſi de rõne eius eẽt delectatio. ¶ 6ᵒ. qr pena eẽntialr̃ eſt triſtitia. ergo ꝓmiũ erit eſſentialr̃ gaudiũ. Añs pz: qa oẽm actũ volũtatis volũtas elicit volũtarie ⁊ delectabiliter: ⁊ nihil tale põt ei eẽ penale: qr ois actus ꝑter triſtitiã eſt volũtarius ⁊ delectabilis reflectendo ſe ſuper actũ. Sicut eni volens volo me velle: ita nolens volo me nolle: ſz nullũ voluntariũ vr̃ eẽ penale. ergo btitudo eẽntialr̃ ⁊ formalr̃ non vr̃ eſſe niſi gaudiũ ⁊ delectatio ſiue actus delectabilis. ¶ Cõfirmat̃: qr malũ qd eſt inhoneſtũ ꝑtinet ad penã per ſe. ergo oẽ bonũ honeſtuz ꝑ ſe ꝑtinet ad ꝓmiũ: ⁊ malũ pene ꝑ ſe ꝑtinet ad triſtitiã ſicut bonũ cõmodi ad gaudiũ. Hoc eni eſt volũtariũ ⁊ delectabile ſicut aliud eſt inuoluntariũ ⁊ triſtabile. ergo ꝓmiũ eẽntialr̃ icludit gaudiũ ⁊ delectatõẽs. Hec Scotus i 4ᵒ.

Cõtra eãdẽ arguũt alij vt recitat Pe. de pa. d. 49. q. 5. ar. ſcðo.

¶ Cõtra eãdẽ ↄnẽ arguũt alij vt recitat Pe. de pa. Prio ſic. Illa poᵃ q̃ eẽntialr̃ ꝑtinet ad imaginez dei: eſt qz eiꝰ capax ⁊ ꝑticeps btitudinis eẽ põt: ſz voluntas ẽ eẽntialr̃ ps imaginis. g̃ ⁊c̃. Si dicat̃ ꝙ maior hz inſtantiã in itellectu agẽte q̃ ẽ ps imaginis: nec tñ hz actũ in btitudie. Dõm ꝙ maior ꝓpoſitio itelligit̃ de poᵃ paſſiua: cũ btificari ſit pati ⁊ recipe. ¶ 2ᵒ ſic. Ois actus per quẽ imediate ⁊ ꝑfecte attingit̃ obm btificũ ſub rõne q̃ ẽ btificũ ẽ eẽntialr̃ btificus: ſz actꝰ volũtatis ẽ hꝰ. g̃ ⁊c̃. Maior pz dupl'r. Prio qr finis q̃ eẽntialr̃ ẽ actꝰ q̃ imediate hr̃ finis gr̃a cuiꝰ. Dico aũt imediate: qr ꝓp h̃ i actu reflexo nõ põt eẽ btitudo: qr nõ attigit obm btificũ immediate: ſz mediate actu recto. 2ᵒ ꝓbat̃ eadẽ maior: qr ſicut ois actus q imediate attingit viſibile obm inq̃tũ eſt viſibile eſt eẽntialr̃ ⁊ formalr̃ viſio. ſic ois actus qui attingit imediate obm btificũ vt ẽ btificũ obiue ẽ eẽntialr̃ ⁊ formalr̃ btitudo ſubiue. Et ſi dicat̃ ad hãc maiorẽ: ꝙ vera eſt qñ attingit obm nõdũ htũ: ſz hic eſt iam htũ ꝑ actũ itellꝰ. iõ ⁊c̃. Dõz ꝙ nõ eſt htũ oĩ mõ q̃ hẽri põt imediate qd reqrit̃ ad verã btitudinez: nec ꝫ opz addere. Prio qr ſi viſio iterrũpet̃ ⁊ poſtea videret̃: ſic̃ fuit in Paulo: ita eẽt btifica 2ᵒ viſio ſic̃ pᵃ. Uñ viſio nõ hz rõnẽ btitudinis qr pᵃ talis cognitio vie eẽt btifica: ſed qr imediata. Et ſi dicat̃ ꝙ illa ꝓoritas ⁊ poſterioritas q̃ fuit i Paulo accidit: accipiat̃ ſcðz illos q dicũt ꝙ btitudo auget̃ itenſiue in reſurrectiõe. ⁊ ꝙ itenſio ſit ꝑ generationẽ ⁊ corruptõẽz. Tũc. n. ꝑ ſe viſio poſt reſurrectõẽz ꝓſupponit viſionẽ añ: nec tñ ẽ minus btifica ſcðz eoſdẽ. Minor pz. ſ. ꝙ actus volũtatis in pria imediate fert̃ i deũ ſub rõne q̃ obm btificũ: qr deꝰ eſt obm btificũ ſub rõne q̃ eſt ois boni bonũ ⁊ ſũmũ bonũ. volũtas aũt in pria eſt ꝑfectiſſima. Nõ eſt aũt poᵃ ꝑfectiſſima niſi qñ imediate i obo ſuo iuenit rõnẽ ois ſui boni. Cũ aũt eius obm ſit bonũ in cõi: nõ eſt ꝑfecta niſi attigat ſũmũ bonũ i rõne ois boni. Itẽ. Actꝰ intellꝰ nihil ponit circa obz q̃ ſicut iuenit obm btificũ: ſic ſimplex ⁊ imediatũ repñtat ipz volũtati. ¶ 3ᵒ ſic. poᵃ q̃ hz actũ eẽntialẽ i merito hz actũ eẽntialez in ꝓmio: ſz volũtas ẽ eiꝰ hꝰ. g̃ ⁊c̃. Maior pz: qr ſi albũ iquãtũ albuz ⁊ ꝑ ſe diſgregat: hoc eſt ꝑ albedinẽ q̃ eſt albũ: ſz merẽs inq̃tũ merens vel ſaltẽ ꝑ ſe ꝓmiat̃ rõne meriti: qr ↄuenit oĩ ⁊ ꝑ ſe: ſz nõ ſoli: cum aliq ſint hti ſine merito. ſic̃ ẽt ignis ꝑ ſe ẽ calidus: ꝙ̃uis aliqs nõ ignis ſit calidus vel ꝑ ſe vt aer: vl' ꝑ accidẽs vt aq̃. ergo merẽs dz ꝓmiari ſz illud ⁊ ꝑ illud ꝑ qd ⁊ ſcðm qd meruit: ⁊ pari rõne poᵃ q̃ hũit eẽntialr̃ actũ i merito: hẽe dz actũ eẽntialẽ i ꝓmio. Dico aũt poᵃ: qr ſecꝰ ẽ de hitu ẽ. n. aliqs hitꝰ q hũit eẽntialr̃ actũ i merito ſic̃ fides: qa ſine fide ipoſſe eſt placere deo: q̃ tñ nõ hz actũ in pria: qr nõ manet: ſz poᵃ ibi manet. Dico aũt q habuit formalr̃ ⁊ ſubiue: nõ qd in alio efficit: ſic̃ intellꝰ agẽs: qr repugnat btitudini eẽntiali ꝙ efficiat̃ a poᵃ creata: ſz dz recipi i ea. Minor pz: qr diligere deũ ẽ ꝑ eẽntiã actꝰ meritoriꝰ. nec ↄcludit rõ qn alie poᵉ poſſint btificari vel accidentalr̃. vt organice vel eẽntialr̃ vt intellꝰ: qr credere vl' iudicare eſt de eẽntia meriti ſic̃ eligere. ¶ 4ᵒ. qr poᵃ eẽntialr̃ libera eſt eẽntialr̃ btificabil'. ſz volũtas ẽ hꝰ. g̃ ⁊c̃. Maior pz: qr opꝑᵃ nota ſũt fieri circa idẽ nõ ꝑ accidẽs ſz ꝑ ſe. Uñ cũ ſalus btitudis ⁊ dãnatio miſerie ſint oppᵒˢ ⁊ nihil eſt ꝑ ſe dãnabile dãnatõe ꝑfecta. ſ. quo ad penã dãni ⁊ ſenſus niſi hñs vſuz liberi arbitrij. ergo nihil ẽ ꝑ ſe btificabile niſi hñs vſuz liberi arbitrij. ꝙ aũt puulꝰ btificatur ẽ ꝑ accidẽs. Poᵃ aũt ꝑ eẽntiã liᵃ. ꝑ eẽntiã ẽ btificabilis: ſz volũtas ẽ hꝰ ſcðz oẽs. ergo ⁊c̃. Si dicat̃ ꝙ intellꝰ agẽs eſt liber: qr imãlis: ⁊ tñ nõ ẽ btificabil'. Dõz ꝙ nõ oẽ imãle eſt liberũ: nec ois poᵃ imãlis eſt liᵃ eẽntialr̃: ſz illa q̃ eſt ſubm actus liberi: nõ ꝓp hoc ꝙ ipm patit̃: ſed ꝑ hoc ꝙ actꝰ ſuus elicitꝰ vl' iperatꝰ ẽ in ptãte ſua: qd ẽ de itellectu poſſi ⁊ volũtate: nõ de agẽte q penitus agit de neceſſitate nãe: tñ cũ ẽt poᵉ organice ⁊ pure actiue vt vegetatiua btificent̃ in pria ſaltem accidẽtalr̃: toto corpore btificato nõ eſt negandũ qn intellꝰ agens btificet̃ ꝑ accidẽs: ꝙ ⁊ actum nãlem in intellectu poſſibili multo nobiliꝰ eliget ꝙ̃ in via. Hec Pe. Et ſubdit ꝙ iſte rõnes bene ↄcludunt ꝙ actus volũtatis eſſentialr̃ eſt de eẽntia btitudinis actiue: que eſt in pria: ↄſiſtens in dilectiõe dei ⁊ ꝓximi: g eſt ciuitas ciuiũ ſupnorũ ⁊ regnũ dei nõ carens felicitate politica.

Contra eandem arguũt alij vt recitat Dur. d. 49. q. prima.

¶ Cõtra eandẽ ↄnẽ arguunt alij vt recitat Durãdus. Prio: qr btitudo ↄſiſtit in actu nobiliſſimo: ſz actus volũtatis eſt nobilior actu intellꝰ. ergo ⁊c̃. Maior pz ex pᵒ ethi. ⁊ x. Minor probat̃: qr ille actꝰ ẽ nobilior i q̃ ⁊ ſcðz quẽ ſumꝰ liberi ꝙ̃ ille ſcðz quẽ nõ hẽmus libertatẽ: ſz ſcðz actũ volũtatis ſumus liberi. non aũt ſcðm actũ intellꝰ: qui neceſſitat̃ ab obiecto. ergo ⁊c̃. ¶ 2ᵒ. qr btitudo ↄſiſtit in operatiõe que elicit̃ a poᵃ ꝑfecta per nobiliſſimũ habitũ: ſz voluntas ꝑficit̃ nobiliori habitu ꝙ̃ intellꝰ. ergo in operatiõe volũtatis magis ↄſiſtit btitudo ꝙ̃ in operatõe intellꝰ. Maior pz vbi ſupra.

Utrum actus voluntatis ſit nobilior actu intellectus. Ad idẽ ar. 4. 5.

Minor probatur: qr nobilior habitꝰ eſt charitas ꝙ̃ ꝗcunqz alius vt pz per aplm. i. corin. 13. charitas aũt ꝑficit volũtatẽ. q̃re ⁊c̃. ¶ Tertio in operatõe illius potentie conſiſtit btitudo ꝓncipalis: que magis reſpicit obiectũ ſub ratione qua eſt beatificum: ſed talis eſt voluntas magis itellectus. quare ⁊c̃. Maior videtur manifeſta: qr operatiões rationẽ ſumunt ex obiectis. Minor probat̃: qr rõ obiecti beatifici eſt ꝙ ſit ſũmũ bonuz ⁊ perfectũ: ſed ſub hac ratione volũtas potiſſime reſpicit ſuũ obiectuz: cum rõ boni ſit rõ obiecti voluntatis. ¶ 4ᵒ. In illo actu conſiſtit principaliter beatitudo: per quẽ perfectius itellectus vnit̃ deo. ſz talis eſt actus volũtatis magis ꝙ̃ intellꝰ. ergo ⁊c̃. Maior patet: qa bea-

titudo noſtra conſiſtit in vnione ad ſūmū bonum. Minor probat̃: q2 vnio aīe cū deo inchoat̃ in viſione: ſ3 cōſumat̃ in delectatiōe que ptinet ad voluntatē. Et itez dicit Hugo de ſcō vi. ſup. 7. cap. cele. hierarchie q̄ dilectio ſupeminet ſcie: ⁊ maior eſt itelligentia. Plus eni diligit̃ deus q̄ꝫ itelligat̃: ⁊ itrat dilectio vbi ſcīa foris ſtat. Item qđ eſt poſterius gn̄atiōe eſt pus pfectiōe: ſ3 actus voluntatis eſt poſterior actu intellc̄s. ergo eſt perfectior. ſed in pfectiori actu pncipalius ꝯſiſtit btitudo. ergo ⁊c̄.

¶ 5°. In optimo actu cōſiſtit btitudo ſiue felicitas: ſed actus volūtatis eſt melior actu intellc̄s. ergo ⁊c̄. Maior nota eſt: ſ3 minor pbat̃: q2 ille actus eſt melior quo efficimur meliores. ſed per actū voluntatis dicimur boni ſimplr̃ loquēdo ⁊ vnus melior altero: ſcđm aūt actum intellc̄s nullus dicit̃ bonus: nec vnus melior alio loquēdo ſimplr̃: ſed ſolū cū determinatiōe: vtpote bonus clericus vel bō. quare ⁊c̄. 2°. q2 ille actus eſt melior cuius oppm̄ eſt peius: ſ3 dilectioni dei opponit̃ odium dei: qđ eſt peius ignorātia vel īfidelitate que opponit̃ cognitōi dei. ergo diligere deuz eſt melius q̄ꝫ cognoſcere ipm̄. Et ſic p3 minor: ſequit̃ ergo ꝯ.

¶ 6°. Premiū rńdet merito: ſed meritū magis ꝯſiſtit in actu volūtatis q̄ꝫ in actu intellc̄s. ergo ⁊ premiū. ergo ⁊c̄.

¶ 7°. Si in actu voluntatis non ꝯſiſteret btitudo: tūc videns deuz ⁊ non delectatus in ipſo eſſet btūs. hoc autē eſt falſuz ⁊c̄. Añs p3: ſed probat̃ falſitas ꝯſequētie: q2 ſi videns deū non delectaret̃ poſſet triſtari: q2 viſio dei nō excludit triſtitiaz niſi inferat delectationē. Qui aūt triſtat̃ miſer eſt: nam triſtitia eſt quedā miſeria: ⁊ ſic idē ſil̄ eſſet btūs ⁊ miſer qđ eſt impoſe. Hec argm̄ recitat Durādus: ⁊ ſunt p maiori parte ſumpta ex dictis Henrici in ſuis quolibetis.

¶ Cōtra ſcđaz ꝯnē ⁊ precedentē arguit Scotus pbando: q̄ btitudo non ꝯſiſtat ⁊ formalr̃ nec eēntialr̃ in vnica operatōe. Primo q2 btitudo ꝯſiſtit ſil̄ in actu intellc̄s ⁊ voluntatis. qđ p3: q2 btitudo cōſiſtit in pfecta vnione btificabilis cū deo: hec aūt ꝯcludit viſionē ſcđz oēm potentiā ſm̄ quā nā illa eſt vnibilis deo. Sed bō eſt tā intellectus q̄ꝫ volūtas: q2 ſic̄ deus ſub rōne qua eſt ſūmuz verū eſt imediatū obiectū intellc̄s: ita ſub rōne qua eſt ſūmū bonum eſt imediatū obiectū volūtatis. ergo ⁊c̄.

¶ 2°. Per quā virtutē aliqd mouet̃ ad terminū p eandem qeſcit in termino: ſ3 tam p intem̄ q̄ꝫ per voluntatē nā intellectualis mouet̃ in deū. ergo p vtranq3 poᵗᵃᵐ in ipſo qeſcat. ſed btitudo eſt pfecta quies nāe intellectualis in deo. ergo ⁊c̄.

¶ 3°. Qñ ad perfectionez alicuius in actu pmo plura reqrunt̃: ad pfectionē eiuſdē in actu 2° plura requirunt̃: illis primis proportionalia: ſed ad perfectionez nature intellectualis in actu primo requiruntur plura. ſ. intellectus ⁊ voluntas: quia ſi eſſet ſine altera nō eſſet pfecta in actu pmo. ergo ad pfectiōez eius in actu ſcđo reqruntur multi actus ſcđi iſtis pmis correſpondentes. ergo btitudo que eſt cōpletiſſima pfectio nāe intellectualis in actu ſcđo reqrit iſtos duos actus ſcđos. Maior probat̃: q2 nā non pōt eſſe pfecte qeta: niſi qđlibet per ſe ptinens ad eius nālē perfectionē quietet̃. Da eni q̄ aliqđ tale nō quietet̃. ergo nā nō ſcđz qđlibet ſui intrinſecū quietat̃. ergo nō pfecte. Perfectio. n. qetatiua totius nāe includit p ſe qetatiōez cuiuſlibet actus p̄ per ſe ptinētis ad ipaz nāz.

¶ 4°. q2 Auguſt. dicit. 13. de trim. q̄ btūs eſt q bʒ quicqd vult. ſed nō tm̄ recte vult bō vnam operatōez ſ3 plures: q2 ſi recte vult fruitionē recte vult viſionē ſine qua nō eſt fruitio. Si etiaz recte vult viſionē recte vult fruitionē: q2 ſm̄ Anſel. ſcđo cur deus bō. Nā itellectualis ad h̄ accepit intellc̄z ad diſcernendū bonū a malo vt p volūtatē bonū diligat ⁊ malū odiat. Itē ex eadē auctitate ſi per vnā operationē pōt habere qcqd vult: aut ergo per operationē volūtatis: et tunc ſequit̃ q̄ deſcriptio Aug. equiualet iſti. Btūs eſt q vult qcqd vult: q2 hēre eſt velle: cū oīs operatio volūtatis ſit velle. ſed viator vult qcqd vult. ergo ipſe eſt hic btūs. Si aūt illud hēre ſit per actuz intellc̄s. tunc ſequit̃ q̄ btūs eſt qui itelligit qcqd vult: ⁊ tunc ſequit̃ vt pus: q̄ vl̄ viator ē btūs: q2 itelligit qcqd vult vel op3 dicere q̄ illud hēre non ꝯſiſtit in ſolo actu voluntatis: nec ſolius intellc̄s: nec in q̄cunq3 vnica operatiōe.

¶ 5°. q2 btitudo ꝯſiſtit in operatione q̄cunq3 per qđ btūs diſtinguitur a non btō per ſe: ſed beatus per ſe diſtinguit̃ a non beato per actū intellectus: q2 beatus videt obiectū btificum: nō aūt non btūs. Diſtinguit̃ etiaz per actum voluntatis: q2 ſi cauſe ſint diſtincte ⁊ effectus. ſed actus intellectus eſt cā actus voluntatis: q2 ea poſita ponit̃ ille actus: ⁊ illa non poſita nō ponitur et remota remouet̃. Hec Scotus in forma.

¶ Contra tertiaz ꝯnem arguit Pe. de pa. d. In patria ſicut in via eſt duplex felicitas ſ. ſpeculatiua ⁊ practica: cum qcqd perfectiōis eſt in via eminentius ſit in pria. Loquēdo ergo de felicitate contēplatiua: illa ꝯſiſtit in actu itellectus: nō ſolū puro aut eſſentialr̃: imo totaliter ad quā qcunq3 actus voluntatis ſiue ſit dilectio: ſiue delectatio aut fruitio non ſe h3 eſſentialr̃: imo nec ꝯſequenter nec accidentalr̃: q2 non pōt aliquis actus voluntatis ſequi intellc̄z pure ſpeculatiuū. Ille eni ſpeculatiuus qui nō dicit de proſequibili aut fugibili: nunq̄ꝫ mouet 3° de aīa. Et inde eſt q̄ habitibus ſpeculatiuis in itellectu nullus habitus correſpondet in voluntate: ſ3 ſolū habitibus intellc̄s practici. ſicut partibus prudētie correſpōdēt habitus morales in appetitu.

¶ 2°. Poſſumus loqui de btitudine ſupernāli actiua: ⁊ illa cōſiſtit in actu intellc̄s practici antecedenter ſicut et oīs actus voluntatis: ⁊ in actu volūtatis eſſentialr̃: ⁊ in actu delectatōis ꝯſequenter: vel ſcđz rem ſi differūt re vel ſcđm ratione ſi differunt ratione tm̄. Ciuitas enim ciuiū ſupernoꝝ ⁊ eoꝝ felicitas ꝯſiſtit in dilectione dei ⁊ ſui ⁊ pximi ordinata qualē requirit illa. et ſic pōt dici btitudo pax ⁊ regnū dei. S3 principalitas eſt penes voluntatē: q2 oīs cognitio practica ordinat̃ ad voluntatez ſic̄ ad finez: q2 finis practice eſt opus ſcđo metaphyſice

¶ 3°. Si loquamur de btitudine put dicit ſtatū aggregatū ex illa duplici felicitate: ſic conſiſtit quidez in actu vtriuſq3 eēntialr̃: ſed in actu intellc̄s principalr̃: q2 illud qđ eſt minus in toto aggregato eſt principalius. hō autē eſt felicitas ꝯtemplatiua non actiua: cū iſta ſit pp̄ter illam ſm̄ phm̄. Vñ cum btitudo ſit finis: ⁊ non ad operationē ſicut ad finē hoc eſt differenter: q2 btitudo contemplatiua eſt oīum actionū finis ſui generis ⁊ aliorū. vñ eſt ſimplr̃ finis quo: l3 nō ſit finis gratia cuius: quia hoc eſt ipſum obiectum. ſed beatitudo actiua eſt finis actionū practicarum: ſed non oīum ſimplr̃. immo ipſa ordinat̃ ad ꝯtemplatōez: que ſine illa poſſet turbari. Dilectio ergo dei in pria l3 non ordinet deum in aliud: tamen ipſamet ordinatur in viſionem: ſicut minus bonū eiuſdem ſubiecti ad aliud maius bonū eius. S3 in hac deductione dubiū eſt q̄ beatitudo ſūma nō habet fruitionē annexam: ſed beatitudo minor. ſ. actiua: cū tamē dicat phs. 10. ethi. cap. 8. ꝯſideratio ſapientie h3 mirabiles delectationes ⁊ puriſſimas ⁊ fortes. ſed illud non eſt niſi mediante actu practico: qui dictat deuz eſſe ſūmū bonum vel ſūme amanduz ⁊ hō. Hec Pe. Et ſubdit q̄ quattuor rōnes ſcđo loco poſite contra primam concluſionem probant illud quod dictū eſt de beatitudine practica. Et in hoc ſecūdus articulus terminatur.

Quartū

Quantum ad tertium articulū ridendū eſt ob-
ectionibus ſupradictis. Et quidez ad
primū Scoti ꝯ primā ꝯnē negaṫ minoꝛ. Nā actus vo-
luntatis nō imediatius tendit in vltimū finē e℞.ſ.deū
ꝙ̄ actus intelleͤ:ſed eꝯ:qꝛ prima ꝯiunctio hñi ad deū eſt
per actum intelleͤ. ita ꝙ illa ꝯiunctio eſt ṗoꝛ ordine nāe
quaſi pſuppoſita ab oībus alijs ⁊ eſt ṗoꝛ cauſalitate: qꝛ
viſio illa eſt cā oīum aliaꝝ coniunctionū:⁊ eſt menſura
aliaꝝ:qꝛ qui itenſius videt itenſius diligit ⁊ fruiṫ deo.
De hoc plura dicta ſunt in ꝓbatione prime ꝯnis. Item
ſcūs Tho. primo q̄libet.q.19. ſic diċ. (Felicitas ſiue bti-
tudo ꝯſiſtit in operatiōe ⁊ nō in habitu. vt phs ꝓbat ꝑ
ethi. Vñ btitudo hoīs pōt comparari ad aliq̄ potentiā
aīe dupl'r. Uno mō ſicut obiectū potentie: ⁊ ſic btitudo
precipue cōparaṫ ad voluntatē:nolat enim btitudo vlti-
mū finē hoīs ⁊ ſūmū bonū ipſius. Finis aūt ⁊ bonum
ſūt obiectū volūtatis. Alio mō ſicut actus ad potentiā:
⁊ ſic btitudo originaliter ⁊ ſubaliter conſiſtit in actu in-
tellectus. Formaliter aūt ⁊ cōpletiue in actu volūtatis
qꝛ impoīe eſt ipſuz actum volūtatis eſſe vltimū finem
hoīs. Ultimus eni finis hoīs eſt illud qđ eſt primo deſi
deratū. Nō aūt pōt eſſe ꝙ ꝑmo volitū ſit actus volun-
tatis. Prius.n.eſt potentiā ad aliqđ obiectū ferri ꝙ̄ fe-
raṫ ſuper actum ſuū. Prius eni intelligiṫ actus alicuꝰ
potentie ꝙ̄ reflexio eius ſup actū illū. Actus aūt termi-
natur ad obiectū:⁊ ita q̄libet poᵃ prius ferṫ ad obiectuz
ꝙ̄ ad actū ſuū. Sicut viſus prius videt colorē ꝙ̄ hō vi-
deat ſe videre colorē:⁊ ita etiā volūtas ꝑus vult aliqđ
bonū ꝙ̄ velit ſe velle. Et ſic actus volūtatis nō pōt eſſe
ꝑmo volitū:⁊ per ꝯñs nec vltimus finis. Sz quotienſ-
cūqz aliqđ bonū exterius deſideratū eſt vltimus finis:
ille actus vr̄ eſſe nobis q̄ſi finis iterioꝛ quo ꝑmo pfecte
attingimus ad ipm̄:ſicut dicimus ꝙ comeſtio eſt finis
⁊ btitudo eius ꝗ ponit finē ſuū cibū:⁊ poſſeſſio eiꝰ ꝗ po-
nit finē ſuū pecuniā. Finis aūt nr̄i deſiderij deus eſt. vñ
ille actus quo ꝑ cōiungimur ei eſt originalr ⁊ ſubaliter
nr̄a btitudo:ſz qꝛ illa opatio pfectiſſima eſt ⁊ obiectum
ꝯuenientiſſimū:ideo ſequiṫ maxia delectatio:que quidē
decorat ipſaz opationē ⁊ pficit eā ſicut pulchritudo iu-
uentutē. vt dicit phs.x.ethi. Vñ illa delectatio que vo-
lūtatis eſt formalr cōplet btitudinē:⁊ ita btitudinis vl
time origo eſt in viſione: cōplementū vō in fruitione.)
Hec ille. Si vō dicaṫ ꝙ actus intelleͤ non tendit in deū
ſub rōne finis vltimi ⁊ btitudinis ſz ſub rōne veri: actꝰ
aūt volūtatis tendit in deū ſub rōne vltimi finis ⁊ bti-
tudinis ⁊ ſūmi boni. ergo ⁊c̄. Diciṫ ꝙ hoc nō obſtat:ex
iſtis eni hñ ꝯcludiṫ ꝙ vltimus finis ⁊ btitudo ⁊ ſūmū
bonū inquātū hꝫ ſūt obiectū volūtatis potius ꝙ̄ itelleͤ
qđ ꝯceditur. Sz nō ſequiṫ ꝙ ſint eiꝰ actus:ſz potiꝰ intelleͤ
qꝛ inter bona formalr inherentia creature viſio vr̄ eſſe
ſūmū bonū ⁊ vltimus finis iterioꝛ ⁊ formalis btitudo.
Ex h.n. ꝙ actus volūtatis tēdit in btitudinē ⁊ vltimuz
finē ⁊ ſūmū bonū arguiṫ vt pꝫ ex ꝑdictis: ꝙ nullꝰ actꝰ
volūtatis ē vltimus finis nec btitudo nec ſūmū bonū.
Sciendū tñ eſt ꝓ itellectu ampliori ꝑdictoꝝ ꝙ cum dr̄
ꝙ intelleͤ vel actus eius non ferṫ in deū ſub rōne boni
vel finis vel inquantū eſt obiectū btificū. ſz ſolū ſub rō
ne veri vel inquantū eſt primū bonū vel ꝑma veritas
⁊ hꝫ:tales locutiones pñt dupl'r intelligi ⁊ duplicē hēre
ſenſuz. Si eni ꝑ tales locutōes itelligaṫ ꝙ rō boni vl fi
nis aut btitudinis nō ſe hēat ad actū itelleͤ vt terminās
nec vt mouēs falſuz eſt:qꝛ intelleͤ ꝑus nā ⁊ cāſitate at-
tingit in deo rōnē boni ⁊ finis ⁊ obiecti btifici ꝙ̄ volun
tas. imo volūtas ꝑ actū ſuū talia non attingeret niſi ꝗa
ꝑus attincta ſūt ꝑ intelleͤ ⁊ oñſa volūtati. Si aūt intelli

gaṫ ꝙ tales rōnes ſe hñt ad actū intelleͤ vt terminātes
ſz nō vt mouentes veꝝ eſt:qꝛ formalis rō ⁊ motiua ad
actū intelleͤ eſt rō veri. Sz q̄libet alia rō obiecti pōt eē
mālis ⁊ terminatiua actus intelleͤ. Et ſic bonū eſt obm̄
māle intelleͤ: ſz veꝝ formale. ⁊ per oppoᵐ de actu volūta
tis ad quē verū ſe pōt hēre in rōne terminantis ⁊ obie-
cti mālis:licz bonū ſit obiectū voluntatis motiuū ⁊ for
male. Sic ergo pꝫ ꝙ intelleͤ prius ⁊ imediatius ferṫ in
obiectū beatificū ſub q̄cunqz rōne ꝯſideratū ꝙ̄ volun-
tas:lꝫ voluntas feraṫ in ipm̄ formalius: ſz hoc nō ꝯclu-
dit aliqđ ꝯtra predicta. Ulterius ſciendū ꝙ lꝫ rō ſūmi
boni ⁊ vltimi finis ſit cōis rō obiecti beatifici vt beati-
ficū eſt: ⁊ iſto mō formaliꝰ reſpiciat volūtatē tñ rō pri-
mi veri ⁊ prime veritatis eſt ſpālis rō obiecti beatifici
vt btificū eſt:⁊ iſto mō formalius reſpicit intellectum.
vñ Aug. in.10. ꝯfeſſionū di. beatitudo eſt gaudiū de ve-
ritate que deꝰ eſt. Ex ꝗbus pꝫ ꝙ obiectū beatificū prin-
cipalius ⁊ imediatius ⁊ prius multiplici prioritate reſpi
cit intellectū ꝙ̄ voluntatē. ¶ Ad ſcđm dicitur ꝙ lꝫ vo
luntas beati vel viatoris ordinata velit aliquos actus
intelleͤ ꝓpter dilectionē dei. non tñ illum actum intelleͤ
qui eſt viſio dei: imo oēs actus proprios ⁊ aliarū poten
tiarum ordinat in viſionē dei ſicut in finem: inquantū
omnes alij ſunt diſpoſitiui aut inductiui aut ꝯſeruatiui
aut pfectiui illius viſionis. De hoc ſcūs Tho. 3. ꝯ genti.
ca. 25. ſic dicit. (Nō opꝫ ꝙ oē illud quo res cū 3ᵒ perfici
tur ſit finis illius rei. Eſt eni aliqđ perfectio alicuius du
pliciter. Uno mō vt habentis iam ſpēm. Alio mō vt ad
ſpēm habendā. Sicut pfectio domus ſcđz ꝙ iā hꝫ ſpēz
eſt illud ad qđ ſpēs domus ordinaṫ.ſ. habitatio. Nō.n.
domus fieret niſi ꝓꝓ hoc: vñ ⁊ in diffinitione domus opꝫ
hoc poni ſi debeat diffinitio eē pfecta. Perfectio vō ad
ſpēm domus eſt tā illud qđ ordinaṫ ad ſpēm ꝯſtituēdā
ſicut ꝑnꝰ ſubalia illiꝰ ꝙ̄ illud qđ ordinaṫ ad ſpēz in cō-
ſeruatōez ſicut appodiacula que ſūt ad ſuſtentationē
domus: ꝙ̄ ēt illa que faciūt ad hoc ꝙ vſus domꝰ ſit cō-
uenientioꝛ:ſicut pulchritudo domus. Illud ergo qđ eſt
pfectio rei ſcđz ꝙ iā hꝫ ſpēm eſt finis ipſius: vt finis do
mus eſt hitatio. Et ſilr ꝓpria operatio rei cuiuſlibet que
eſt q̄ſi vſus eius eſt finis ipſius. Perfectiōes āt que ſūt
rei ad ſpēm nō ſunt finis rei: imo res eſt finis ipſarum:
mā eni ⁊ forma ſunt ꝓꝓ ſpēm. Lꝫ eni forma ſit finis ge
nerationis: nō tñ eſt finis gñati ⁊ ſpēm habentis. imo ad
hoc q̄riṫ forma vt ſpēs ſit cōpleta. Silr cōſeruantia rē
in ſua ſpē vt ſanitas ⁊ vis nutritiua lꝫ pficiant aīal: non
tñ ſūt eius finis: ſz magis ecōuerſo. Ea etiā ꝗbus aptaṫ
res ad ꝓprias operatiōes ſpēi pficiendas ⁊ ad debitū fi
nē ꝯgruentius ꝯſequendū nō ſūt finis rei: ſz magis ecō
uerſo ſicut pulchritudo hoīs ⁊ robur corporis ⁊ alia hꝫ.
de ꝗbus dicit phs ꝑ ethi. ꝙ organice deſeruiūt felicita-
ti. Delectatio aūt eſt pfectio opatiōis: nō ita ꝙ ad ipſaz
ordineṫ opatio ſcđm ſuā ſpēm:ſz ordinaṫ ad alios fines:
ſicut comeſtio ordinatur ſcđm ſuam ſpēm ad conſerua
tionē individui:ſed eſt ſilis pfectioni que ordinatur ad
ſpēm rei. Nam ꝓpter delectationē attentius ⁊ decētius
opationi iſiſtimus in qua delectamur. vñ phs dicit. 10.
ethi. ꝙ delectatio perficit operationē ſicut decoꝛ iuuen
tutem: que quidē eſt propter eum cui ineſt iuuentus: et
non econtra.) Hec ille. Itē ibidez arguit ſic. (Delecta-
tio nihil aliud eſſe vr̄ ꝙ̄ quietatio voluntatis in aliquo
bono cōuenienti:ſicut deſiderium eſt inclinatio volun-
tatis in aliquod bonum cōſequendū. Sicut aūt hō per
voluntatē inclinaṫ in finem ⁊ quietaṫ in illo: ita corpa
nālia habent inclinatōes nāles in finis ꝓprios que quī-
dem qetanṫ fine iam adepto. Ridiculuz autem eſt di-

Cōiunctō cū deo per intellectū eſt ṗoꝛ aliis natura: cauſalitate: et ē mēſura aliarum.

Bonū cōparaṫ ad itellectū vt obiectum māle et terminatiuū: verum autē vt formale et motiuū. Ad voluntatē ē ecōuerſo.

gere φ finis motus corporis grauis non ſit eſſe in loco ꝓprio: ſed quietatio inclinationis que in hoc tendebat. Si eni hoc ꝓ̃ncipalr nã intenderet vt inclinatio quietaret̃ non daret eã. Dat aũt eam vt per hoc in locũ ꝓpriũ tendat: quo ꝯſecuto q̃ſi fine ſequit̃ inclinationis quietatio. talis vo non eſt finis: ſed ꝯcomitans finẽ. Nec ergo delectatio eſt finis vltimus: ſʒ ꝯcomitans illũ. Multo ergo magis nec aliqs actus volũtatis ali⁹ eſt felicitas.) Hec ille. Et ſicut dicit de delectatiõe φ ordinet̃ vt in finem in viſionẽ dei: q2 facit ad hoc vt attentius videat̃: ita dico de dilectiõe. Niſi enʒ deus diligeret̃: eius viſio nõ quereret̃ nec placeret nec ei inſiſteret̃ ꝑfecte. Ex eadẽ radice ꝓbat Durandus φ opatio volũtatis nunquã eſt pp ſe finaliter: ſed pp operatiõeʒ intellꝰ dĩ. Sicut ſe hʒ appetitus nãlis ad formã nãlem: ſic appetitus ſenſitiuus ad potentiã ſenſitiuam ⁊ voluntas ſeu appetitus itellectiuus ad potentiã intellectiuã: ſʒ appetitus nãlis ſic ſe hʒ ad formã nãlem: φ nec appetitus nãlis: nec aliquis actus eius eſt pp ſe: ſʒ ordinat̃ finalr ad aliq̃ perfectionẽ rei nãlis. ergo ſilr vr̃ de appetitu ſenſitiuo ⁊ intellectiuo φ neuter eoꝝ nec actus eorũ eſt pp ſe: ſed pp aliq̃ aliam perfectionẽ appetentis. Maior de ſe patet. ſʒ minor probat̃: q2 appetitus rei nãlis. puta grauis ad eſſe deorſum. ⁊ actus eius. ſ. motus ad locũ nõ habitũ: ⁊ quies in loco habito nõ eſt pp ſe. Hoc clarũ eſt quantũ ad actũ appetitus nãlis: qui eſt moueri ad locũ non habitũ. Nunq̃ eni motus eſt pp ſe: ſed pp terminuʒ: cum motus habeat rõnem vie: ⁊ non finis. Idem ſilr pʒ de quiete in loco: q2 ꝓpter eandẽ cãm mouet̃ ad locum: et quieſcit in loco: ⁊ huius eſt cã ꝯſeruatio rei in loco nãli: q2 res nãles perfectiue cõſeruant̃ in locis ſuis ⁊ virtuoſius operant̃. Hoc etiã vr̃ ſatis clarũ in appetitu ſenſitiuo: q2 ad hoc vr̃ eſſe datus aĩalibus: vt ꝓſequant̃ ꝯuenientia nãe ⁊ fugiant nociua: ita φ appetitus ſenſitiuus nunq̃ eſt pp actum ſuũ: ſed ꝓpter aliam perfectioneʒ in appetente. Appetunt eni aĩalia cibum non habitũ ꝓpter ꝯſeruationẽ nature ⁊ delectant̃ in habito pp eãdẽ cãm. Propter qõ natura adhibuit delectatiões talibus operatiõibus: vt aĩalia in his ꝑſiſtant. Conſequens ergo eſt φ ita ſit in voluntate. ſ. φ nulla eius opatio querat̃ pp ſe: ſed ꝓpter aliqd melius. Nulla aũt eſt in nobis ꝑfectio melior actu volũtatis preter actum intellꝰ. ergo actus voluntatis eſt ꝓpter actũ intellꝰ. Hec durandus. Eandẽ rõnem ꝓlixius ⁊ ꝑfectius deducit Godofredus ſcdo quolibet. q. io. vide ibi: q2 multuʒ bene arguit pro iſta ſolone. Item ſcũs Tho. 4. ſen. diſ. 49. q. i. ar. z. q. z. in ſolone primi. ¶ In quolibʒ inqt ordine oĩa que ſũt ad finẽ cooperant̃ ad vltimũ fineʒ. Unĩ cum ꝑfecta operatio hoĩs ſit vltimus finis ei⁹ ſicut ⁊ vniuſcuiuſq3: oẽ bonum hoĩs cooperat̃ ad ꝑfectã ipſius operationẽ. Sicut ad perfectã operatiõeʒ hoĩs in hac vita cooperant̃ habitus: quibus actus eliciunt̃: ⁊ alia bona nãlia ſicut ꝓ̃ncipia actiua: ⁊ bona exteriora ſicut inſtrũalr neceſſaria ad ꝑfectam operationẽ. Ita ergo oĩum bonoꝝ aggregatio ponitur eſſe btitudo inquantũ oĩa bona ꝯgregata coadiuuant ad operationẽ perfectiſſimã hoĩs que eſt eẽntialr ipſa btitudo ⁊c.) Item ipſa dilectio dei ſpãli mõ ordinat̃ ad viſionẽ dei inquãtũ facit rectitudinẽ volũtatis. vñ ſcũs Tho. ꝓ̃ma ſcdẽ. q. 4. art. 4. ſic dicit. ¶ Rectitudo voluntatis requirit̃ ad btitudinẽ antecedenter ⁊ ꝯſr. Antecedenter quidẽ: q2 rectitudo voluntatis eſt per debitũ ordinẽ ad finẽ. Finis aũt cõparat̃ ad illud qõ ordinatur ad fineʒ: ſicut forma ad mãm. Unĩ ſicut mã non põt ꝯſequi formã niſi ſit debito mõ diſpoſita ad ipſaʒ: ita nihil ꝯſequit̃ finẽ niſi ſit debito modo ordinatũ ad

Operatio voluntatis nunq̃ eſt pp ſe finaliter: ſed propter operationem intellꝰ.

Rectitudo voluntatis requirit̃ antecedenter ⁊ conſequenter ad beatitudineʒ.

ſpm: ⁊ iõ nullus põt ad ipſeʒ ꝑuenire: niſi habeat rectitudinẽ volũtatis. Cõcomitãter ãt q2 btitudo vltia ꝯſiſtit in viſiõe diue eẽntie q̃ eſt ipſa eẽntia bonitatis: ⁊ ita voluntas videntis dei eẽntiã ex neceſſitate amat qcqd amat ⁊ ſubordinat ad deũ: ſic̃ volũtas nõ videntis dei eẽntiã ex neceſſitate amat qcqd amat ſub cõi rõne boni: ⁊ hoc eſt qõ facit volũtatẽ rectã. vñ manifeſtũ eſt φ btitudo nõ põt eẽ ſine recta volũtate.) Hec ille. Ex quibus pʒ φ volũtas btĩ nõ ordinat viſionẽ dei in dilectiõeʒ dei: ſed eꝯ̃. Preſerti q2 dilectio dei ꝓcedẽs vel ꝯcomitãs btitudinẽ reddit btĩn dignũ diua viſiõe: q2 alias idignus eẽt ⁊ ſic ſe hʒ vt diſpõ ad viſionẽ: ⁊ vt mediũ ad finẽ. Cõcedit̃ tñ φ ꝑter illã viſionẽ ꝯcurrunt multi actus intellꝰ practici q̃s volũtas ordinat in dilectiõeʒ dei ſic̃ in finẽ: ⁊ ita itellexit Anſel. q2 ſi de itellectõe ꝯtẽplatiua patrie loqueret̃ falſuʒ diceret. loq̃bat̃. n. de itellectiõibus vie non patrie. Uel ſi de itellectiõib⁹ pñie: itelligẽdũ eſt de practicis nõ de ſpeculatiuis. ¶ Ad 3ᵐ dr̃ φ voluntas plus ꝓ̃n^lius^ vult actũ intellꝰ q̃ eſt viſio dei q̃ȝ quẽcũq3 actum ꝓpriũ: q2 viſio dei ẽ ei⁹ ꝓ̃n^le^ obm poſt deũ. Plus ãt diligit q̃libet po^a^ ꝓ̃n^le^ obm ſuũ q̃ȝ actũ ſuũ: q2 actus nõ hʒ bonitatẽ nec appetibilitatẽ nec ꝑfectiuitatẽ niſi ex obiecto: loq̃ẽdo de obiecto ꝓ̃n^li^ volũtatis: qõ eſt vltimus finis. Nec vʒ rõ in oppoᵐ: q2 volũtas cũ non ſit ꝓprie volẽs: ſʒ vt quo aĩa vult: ipſa plus ⁊ nãlius appetit illõ qõ eſt maior ꝑfectio aĩe vel hoĩs: et plus ⁊ nãlius appetit illud qõ eſt magis bonũ toti cõpoſito q̃ȝ qõ eſt bonũ ſibi formalr: ⁊ q2 viſio dei ẽ potiſſima ꝑfectiõ aĩe formalr. dato φ nõ ſit potiſſima ꝑfectio formalr ipſi⁹ volũtatis ſʒ obĩalis tñ: iõ aĩa ꝑ volũtatẽ plus appetit actũ intellꝰ q̃ȝ actũ volũtatis. ¶ Ad 4ᵐ dr̃ φ capacitas intellꝰ eſt maior incõparabilr q̃ȝ capacitas volũtatis: q2 intellꝰ ẽ capax diue eẽntie ꝑ modũ forme itelligibilis ſupplẽtis vicẽ ſpẽi ⁊ actus ꝓ̃ vitalr imãentis ad actũ zᵐ. Eſt etiã capax luminis glĩe a q̃ depẽdet tota ꝑfectio actuũ btificoꝝ nõ ſic volũtas. Nec vʒ ratio i oppᵐ. q2 capacitas intellꝰ eſt in recipiẽdo: capacitas ãt volũtatis in mouẽdo. Priᵐ reſpicit ꝓmiũ. zᵐ reſpicit meritũ: iõ capacitas itellꝰ minus iplet̃ in via q̃ȝ capacitas volũtatis. Sec⁹ ẽ in pñia. vñ de iſta cõparatõe btĩuũ ⁊ actuũ volũtatis in via ⁊ in pñia loqt̃ ſcĩ Tho. in diuerſis locis. Nã pñti di. q. i. ar. i. q. z. in ſolone 3ᵉ ſic dicit. ¶ Charitas ꝑ tãto dr̃ eẽ altior v̄tus ceteris: q̃ ſũt in via: q2 ipſa ordinat oẽs alias in deũ: ipſa ẽ ẽt cui⁹ erit in pñia vltia ꝯtatio in deo. Hoc tñ nõ dat ei φ actus ei⁹ ſit ſuba btitudinis: ſʒ vel inclinatio q̃dã in btitudineʒ ſic̃ in ſtatu vie: vel ꝯtatio in ipſa ſicut in ſtatu pñie.) Hec ille. Itẽ ꝓ̃ᵃ zᵉ. q. 3. ar. 4. arguit ſic. 4ᵒ loco. ¶ Si btitudo ẽ aliq̃ opatio opʒ φ ſit nobiliſſima opatio hoĩs: ſʒ nobilior opatio eſt dilectio dei q̃ eſt actus volũtatis q̃ȝ cognitio q̃ eſt opatio itellꝰ: vt pʒ per Apoᵐ ꝓ̃ma cori. iz. ergo vr̃ φ btitudo ꝯſiſtat in actu volũtatis.) Ecce argᵐ. Seq̃t̃ rñſio. ¶ Hõʒ inqt φ dilectio dei ꝑeminet cognitiõi i mouẽdo: ſʒ cognitiõ eſt ꝑuia dilectiõi in attingẽdo. non enim diligit̃ niſi cognitũ: vt dicit Aug. x. de trini. Et iõ itelligibilẽ finẽ ꝓ̃ attingemus per actionẽ itellꝰ: ſic̃ ⁊ finẽ ſenſibilẽ ꝓ̃ attingimus ꝑ actiõeʒ ſenſus.) Hec ille. Itẽ 8ᵒ. q̃libʒ. q. i9. arguit ſic. ¶ Premiũ rñdet merito: ſʒ meritũ ꝓ̃cipue ꝯſiſtit in volũtate. ergo ⁊ btitudo q̃ eſt ꝓmiũ.) Ecce argᵐ. Sequit̃ rñſio. ¶ Hõʒ inqt φ meritũ ꝯſiſtit in agẽdo: premiũ vo in recipiẽdo. Actio vo ꝓ̃ ꝑtinet ad volũtatẽ eo φ ipſa mouet alias vires: ſʒ receptio ꝓ̃us ꝑtinet ad intellꝰm q̃ȝ ad voluntateʒ. Unĩ ꝓmiũ per ꝓ̃us attribuit̃ itellectui: meritũ aũt volũtati.) Hec ille. ¶ Ad 5ᵐ dr̃ ꝓ̃. φ multi negarẽt: φ deus poſſet ſepare oẽm actũ volũtatis potiſſime delectatio-

nem vel

nē vel dilectionē dei ab actu viſiōis dei:q2 inter talem viſionem ⁊ delectationē eſt nālis ꝯnā:vñ Henricus.12. quolꝫ.q.5.arguit ſic. Uidere ⁊ diligere ſūt diuerſa ſm rē.talia aūt pt deꝰ abinuicē ſepare.g ⁊c̃. Ecce argm. Se quif riſio. Dōm (ingt) ꝙ aliqua ſic ſunt diuerſa re ꝙ vnū eoꝝ pt poꝰ ſaltē obediētie eē ſine altero:ſicut ſuba ⁊ quātitas dimēſiuatiua ⁊ hoꝝ deus pt vnū facere ſine altero. Alia ſūt q lꝫ ſint diuerſa:hñt tñ ꝯnexionē adin‑ uicē ſic ꝙ vnū eoꝝ ex ordie nāe ſue nō pōt eē ſine alte‑ ro. vñ volūtas ⁊ itellectꝰ ſic ꝯnectunť in obō circa deū ꝙ vnū eoꝝ ſine altero eē nō pt. Si aūt itellectus ſpe‑ culatiue poſſit deū intelligere ⁊ volūtas non diligere: alia qō eſt. Hec ille ⁊c̃. Conſile dicit Godofredus qlibꝫ 2ᵒ.q.1. Dr̃ 2ᵒ ꝙ dato ꝙ actꝰ viſiōis dine eēntie poſſet ſe pari ab actu dilectiōis dine ⁊ fruitiōe in tali caſu vidēs deū ⁊ nō amās eēt btūs quo ad aliqd inquātū hrēt pn cipalē actū btitudis:nō tñ eſſet btūs ſimplr. q2 ad eſſe beatū ſimplr ꝯcurrit actꝰ vtriuſqꝫ poť. Hec ſūt vba Go dofre. vbi ſupra. Dr̃ 3ᵒ ꝙ arᵐ iſtud ſi aliqd ꝯcludat: nō plus pt ꝯcludere qꝫ ꝙ actꝰ volūtatis eſt vnoꝰ de eſſen‑ tia viſiōis:nō aūt alioꝰ. De h Durādꝰ in riſiōe.7.argu mēti.3ᵒ loco ꝯ ꝯnē recitati ſic dicit. Btitudo ꝑut inclu dit oēm ꝑfectionē hoīs nata eſt totalr appetitū hūanū getare.ſed ſic nō loqmur de btitudine:ſꝫ ſolū vt inclu‑ dit vnicū bonū īter alia perfectiſſimū:⁊ illud bonū na tū eſt getare appetitū hūanū non totalr rōne ſui ꝑciſe ſꝫ potiſſime ꝯpatiōe cuiuſcūqꝫ alteriꝰ boni ſingularis: q2 ad ipm ſeqť delectatio maioꝛ quacūqꝫ alia:ſi g vtu‑ te dina fieret ꝙ intellectus clare videret deū: ⁊ nō de‑ lectaretť in ipa:hoc nō eēt q2 viſio itellectꝰ nō eēt de ſe ſufficiēs quātū eſt de ſe maxie getare volūtatē:ſꝫ quia ꝓhiberetť vtute dina ꝯſecutio talis getatiōis: ⁊ tūc hō btūs eēt ī habēdo id qō īter oīa bona hūana eſt potiſſi mū.ſꝫ non in hñdo gcqd natū eſt ꝯſeq ad ipſum. Hec ille. Unī pro itellectu hui9 riſiōis ſciēdū ꝙ Durādꝰ in ꝑncipio.q.ponit talē diſtinctionē de btitudine di. Bti‑ tudo finalis pt accipi duplr.vnoꝰ ꝑut īcludit oē illud qō ꝑtinet ad ꝑfectionē hoīs: ſiue ſm corpꝰ ſiue ſcōm aīam:⁊ ſic ſumiť ab Aug.2ᵒ de trinitate: ꝙ beatꝰ eſt q hꝫ gcqd vult ⁊ nihil mali vult.ꝯſtat.n.ꝙ gl3 recte vult nō tñ ꝑfectionē vnā vl̃ vnū bonū:ſꝫ oē illō q indiget ⁊ ꝑtinet ad ꝑfectionē eiꝰ:⁊ ſic ēt loquitur ō btitudine Boe tius 3ᵒ de ꝯſolone.d.ꝙ btitudo eſt ſtatꝰ oīuꝫ bonoꝝ ag gregatiōe ꝑfectꝰ:⁊ ſic ad btitudinē hoīs ꝑtinet gcqd ꝑ‑ tinet ad ꝑfectiōeꝫ hoīs ſiue ſm aīaꝫ ſiue ſm corpꝰ: ⁊ h mō nō intēdimꝰ qrere ō btitudine. Utrū ꝑncipalr ꝯſi ſtat in viſiōe dine eēnť:q2 iā ſoluta eēt qō.īmo nulla eſ ſet qō.q2 btitudo h mō ꝯplectiť oēm ꝑfectionē itelle‑ ctus ⁊ volūtatis ⁊ corpis:nec tota ꝯſiſtit in aliq̄ deāruꝫ ꝑfectionū:⁊ ꝑ ꝯñs nec tota ꝑncipalr ī aliq̄ actu eoruꝫ. Alioꝰ dr̃ btitudo illō qō eſt optimū īter oīa bona ⁊ oēs ꝑfectiōes hūanas:⁊ ō iſta ꝑcedit qō:in q actu vl̃ in qua ꝑfectiōe ꝯſiſtat ꝑncipaliꝰ:⁊c̃. Hec ille ⁊ hñ ꝑ oia:⁊ dcla rat itellectū ſci Tho.i ꝑma ⁊ 2ᵒ ꝯne. ¶ Ad ꝯfirmatio nē pꝫ riſio ꝑ ꝑdicta.cōcludit.n.ꝙ actus volūtatis ē in trinſece de eēntia btitudis pᵒ ſūpte.nō āt 2ᵒ.q2 btitu‑ do 2ᵒ ſūpta nō icludit oēꝫ ꝑfectionē dei intriſece: nec eēntialr:nec formalr:ſꝫ vtualr ⁊ cālr vt dcm ē pus ⁊c̃. ¶ Ad 6ᵐ dr̃ p ꝙ ſicut btitudo 2ᵒ ſūpta nō ꝯſiſtit eēn tialr i gaudio:ſꝫ i obō gaudij qō deꝰ ē ⁊ dei viſio. ſic ꝑ‑ portionabilr pena dānatoꝝ 2ᵒ ſūpta ꝯformiter ꝑcedē ti diſtinctiōi date de btitudie nō ꝯſiſtit i triſtitia:ſed in obō triſtitie qō eſt ꝑuatio dine viſiōis:⁊ h ꝑncipalr: ſꝫ triſtitia ⁊ odiū dei ⁊ hꝰ actus volūtatis deteſtabiles ꝑ‑ tineāt īntrinſece ad penā ⁊ miſeriā vl̃ ſaltē ad malū co‑ rū dānatoꝝ pᵒ ſūpta. Dr̃ 2ᵒ ꝙ nullus actꝰ volūtatis quo ad ſuū abſolutū eſt eēntialr malū:⁊ ꝑ ꝯñs nec pena: ſꝫ ſolū rōne alicuiꝰ ꝑuatiōis adiūcte:⁊ de hoc hñ dic Gre goriꝰ de ari° 2ᵒ ſen.diſ.34. Ibi enī pōit.4.ꝯnes. quarū ꝑma eſt ꝙ malitia ſeu malū vñ p aliqd denoiať malū qō vocari pōt malū ꝑ ſe vel malū ſimplr nō eſt aliqua entitas:ſꝫ pura ꝑuatio: ſeu defectꝰ boni debiti. 2ᵃ ꝯ eſt. ꝙ malū denoiatiue ſūptū qō iuxta Anſel. nō ſimplr dr̃ malū:ſꝫ malū alicui vel ad aliqd:eſt aliq̄ entitas. Dein de arguit contra primam concluſionem. Et in ſcdo lo co arguit ſic. Q2 ſm Anſel.i de ꝯceptu vginali ca.5. quā‑ uis malū qō eſt iniuſtitia ſp̄ſit nihil:incōmoditas tñ q malū eſt:vñ incōmoda dñr mala:aliqñ nihil eſt: vt ce citas ⁊ ſurditas:⁊ aliqñ vr̃ eē aliqd:vt triſtitia ⁊ doloꝛ. g aliqō malū ē entitas. Nec pōt dici ꝙ triſtitia ⁊ doloꝛ ſint mala tñmō ō noiatiue: vt videlꝫ eo ꝑ ſe dicantur mala:q2 ꝑuāt eū in q ſūt aliq̄ bono ſibi debito: qꝛ̄ vbi oīo nulla abſētia alicuiꝰ boni ſeqreť ex ipis adhuc ipſa met ſm ſeipſa eſſent qdā mala hñtis:⁊ illi ꝑ ipſa malū eſſet:qꝛ̄ doleret ⁊ triſtareť. ¶ Cōfirmať. Quia pena inqꝫtū eſt pena eſt quoddā maluꝫ: vñ malū diuidiť in malū culpe ⁊ pene:triſtitia aūt ſm ſe eſt pena. g ſm ſe eſt qddā malū. ¶ 3ᵒ. ſi triſtitia nō eēt ſꝫ ſe malū:ſꝫ ꝑ ſe q2 aliq̄ bono ꝑuat triſtē.ſeqretur ꝙ ſi qs ꝑuareť illo bono:nec tñ hrēt triſtitiā ſicut poſſibile eſt ſaltē ꝑ dinā potētiā:tñ malū ille patereť ⁊ tā male illi eēt qꝫtū eēt ſi cū h ꝙ ꝑuareť illo bōo ēt actualr magnā hrēt triſtᵐ qō vr̃ abſurdū ꝯcedere. ¶ 4ᵒ. Quia ſm h oīs pena eēt pena dāni:⁊ nulla eēt pena ſenſus:qō eſt ꝯ cōem diſtin ctionē doctoꝝ. Ecce argumēta eius. Seqtur riſio eiꝰ ad ꝑdicta. Ad pᵐ ingt dr̃.ꝙ doloꝛ ⁊ triſtitia ⁊ quecunqꝫ alie entitates que dicunť incōmoditates vel incōmo‑ da ac ꝑ h mala nō ſunt malitie ſeu mala 2ᵒ accipiēdo malū:ſed pᵒ tñ.ſ.denoiatiue ex aliq̄ boni ꝑuatiōe que eſt ſm ſe malū: ⁊ h pꝫ:q2 nihil dr̃ cōmodū vl̃ incōmo‑ dū niſi ad aliud: vñ qō eſt vni cōmodū:alteri eſt incō modū.quicqd aūt alicui eſt incōmodū iō eſt incōmo‑ dū:q2 nocet:⁊ iō nocet:q2 aliq̄ bono ꝑuat: vt deducitur ex ſnia Aug.de moribꝰ manicheoꝝ. Et cū arguiť ꝯtra hoc.q2 vbi nulla oīo ꝑuatio boni ſequereť:adhuc doloꝛ ⁊ triſtitia eēnt ſm ſe quedā mala hñtis:⁊ ꝑ illa eēt ſibi male.negať:qnimo dr̃ ꝙ ſi nullo ſuo bono ꝑ illa ꝑuare tur:nō minus hñ eſſet ei cū illis qꝫ ſine illis. Qō pꝫ.q2 nequaqꝫ ſibi nocerēt illa.iō vō eſt illi male:q2 nocent ꝑuādo.ſ.eū aliq̄ bono ſuo ſaltem delectatione illa nāli ter aīaꝫ ꝯnte:aut aliq̄ gradu eiꝰ qua in ſe geſcit ⁊ dele‑ ctať:dū nihil ſentit aduerſi: ⁊ hec eſt illa delectatio ex qua ꝑuenit vt gs nālr ēt inexꝑta deuitat aduerſa ſm ſniaꝫ Augꝰ.8.ſuꝑ gen.ad l̃ram ca.25.de ꝑuis. Et ſi dica tur ꝯ h ꝙ multa patiunť doloꝛē ⁊ triſtitiā que non de lectanť ſic in ſeipſis vt pote aīalia irrōnalia:q2 talium aīe nō ſunt cognoſcitiue ſui:ac ꝑ h nec in ſeipſis ſeu de ſeipſis pñt delectari. Dōꝫ ꝙ aſſūptū falſuꝫ eſt.ſ.ꝙ non ſunt cognoſcitiua ſui:⁊ exꝑſſe eſt ꝯ determinationē Au‑ gu.ibidē ſuꝑ gen. vbi euidēter oñdit oppoᵐ:⁊ ſilr de liᵒ arbiᵒ ca.8. ¶ Ad ꝯfirᵐ dr̃ ꝙ cū dr̃ ꝙ pena ē iqꝫtū pena malū ſi accipiať ꝯcte ad 2ᵐ modū tñ ꝑpō ē falſa.ſi vō accipiať cōiter ad pᵐ ⁊ 2ᵐ modū. eſto ꝙ eēt vā: ⁊ ſilr minoꝛ ſūpta ſub ea nō ꝯcludiť ꝯ ꝑpoſitū.q2 nō ſeqtur quelꝫ pena eſt malū.g quelꝫ eſt mala 2ᵒ mō accipien‑ do malū. ¶ Ad 3ᵐ ꝯcedo ꝙ ſi qs priuareť illo bono: ⁊ nō hrēt triſtitiā:nō minꝰ malū hērēt:nec minꝰ male eſ ſet ſibi qꝫ ſi ſimul cū illa ꝑuatiōe magnā triſtitiā hēret dūmō ꝑ illā triſtitiā nllo alio bono ꝑuareť: nec gradu boni:⁊ iō q2 ipſe nihil ampliꝰ ſibi noceret:ac ꝑ h nec de

Per ſe ſeu ſimplr malū eſt pura ꝑuatio.

Utrū doloꝛ ſeu triſtitia ſit ꝑ ſe malum.

terioꝛē faceret. ¶ Ad 4m dōm ꝙ iſta locutio: pena dā-ni pt eē intrāſitiua: vt ſit ſenſus. pena que eſt dānū: & ſic loquunt doctores cū diſtiguūt de pena dāni: & pena ſenſus: ꝑ penā dāni itelligētes dānū ipm ſeu ꝑuationē alicuius boni: ꝑ penā vō ſenſus aliqd ſenſibile nocumē-tū. Alio° iſta locutio pōt eē trāſitiua vt dicat pena dā-ni: pena cāns dānū vel inferēs dānū ſeu quā ɔſeqt dā-nū. Pōt ḡ ɔña illud intelligi tripl̄r. Uno° ſūmendo pe-nā dāni determinate p° trī. alio° vt ſumat pena damni determinate z° trī. 3° mō vt ſumat cōīter ad pmū & ſm modū. ſi ſumat p°. negāda eſt ɔña: & ſilr ſi ſcdo mō ſumat. Si vō 3° mō ſumatur ſuppoſito ꝙ oīs pena ſit malū ɔcedēdū ē ɔña ꝗtū ad illā ptē. oīs pena ē pena dāni: ſz pro alia pte qua dr̄ ꝙ nulla eſt pena ſenſus: ne-gāda eſt ɔña. nā pena ſenſus ēt pena dāni eſt .i. quā ɔſe-quur vel cōcomitat malū. Hec ſūt verba Gregoꝛij in forma: ꝑ que pz rñſio ad 6m Scoti. ¶ Ad ɔfirmatiōēz ibidē factā dr̄. ꝙ opatiōes vtutis cuiuſcūqz ptis ptinet ad beatitudinē p° dictā: ſz nō ad btitudinē z° dictā: vn̄ S. T. 4. ſen. di. 50. q. z. ar. 1. i ſolone. 6. q. ſic dicit. (Bo-na voluntas in btis nō erit meritū: ſz pmiū: & malevolū-tas in dānatis nō erit meritū: ſz pena trī. Opatiōes. n. vtutis ſunt pcipue in felicitate: & eaꝝ ɔrie ſūt ppue in miſeria: vt dr̄ p ethi.) Hec ille. ¶ Ad pm Petri ɔ eādē ɔnē dr̄ negādo maioꝛē: ſi itelligat ꝙ act° cuiuſlibet po-tētie ptinētis ad imaginē ſit vl eē poſſit beatificus per eſſentiā vl btitudo z° ſūpta in diſ. Durādi. Sufficit. n. ꝙ ptineat ad beatitudinē aliquo°. puta añcedēter: vel cōcomitāter vel ɔſter aut ɔpletiue: mō q̄ ſupius eſt ex-preſſum. Inſtātia ē ſ addūcta in argumēto de itellectu agēte male ſoluit: nā beatitudo nō ſolū cōſiſtit in pati imo in agere. vel ɔſiſtit in ſola receptiōe tūc ar m impe-dit ſeipſum: qꝛ volūtas eſt potētia actiua: & ɔſter ipa ni-hil ageret ad beatitudinē. ¶ Ad zm negat maioꝛ: qꝛ il-le ſolus act° eſt beatificus ꝓprie loquēdo quo p attigit obm beatificāt ꝑ quē fit pñs ipſi beato: & ꝑ quē hr̄ obz & ꝗ ɔtinet vtualr oēs ſequētes. & eſt mēſura illoꝝ: talis aūt eſt ſolus actus intellectus: & nō aliqs actus volūta-tis: ꝑſectum dilectio. vnde in h bene dicit Durād°. Bti-tudo ingt nō pōt ɔſiſtere in aliq actu ꝗ nō reqrit deuz viſum & pñtē: ſz amoꝛ beniuolētie: quē oz hr̄e ꝑfectus ex rōne ſua nō reqrit deū vt viſuz & pñtē. ḡ in tali amo-re nō ɔſiſtit btitudo. Maioꝛ de ſe pz. Sed minoꝛ pro-bat. qꝛ amoꝛ beniuolētie pōt eq̄liter ꝑfectus eſſe ad ab-ſentē: ſicut ad pñtē: equali eni affectu & equale bonum volo amico abſenti ſicut preſenti: & ſi volo ei° pñtiā. h nō ptinet ad amorē amicitie vel beniuolētie: ſz ɔcupiſc. qꝛ ꝑ hoc nō volo amico aliqd bonū: ſz mihi inqtū ei° pñtia eſt mihi delectabilis. Hec ille & bene. Ex pdictis pz quid ſit dōm ad pmā ꝓbationē illius maioꝛis iam negate: qꝛ ſupponit ꝙ ꝑ quēlibet actū imediate attigē-tē finē habeat finis. Hoc. n. falſum eſt: qꝛ nunq̄ ꝑ actū volūtatis habet finis: nec ꝑ illū fit pñs alicui vt ſupi° multipl̄r eſt oſtēſuz. Silr nec valet z° ꝓbatio. qꝛ viſio reqrit viſibile vt pñs: nō ſic eſt de quolibet actu attin-gēte obiectū beatificum: & multe alie diſſimilitudines pnt aſſignari. Cū vltei° dicit arguēs ꝙ obiectū beati-ficū nō hr̄i ꝑ actū intellectus oi mō quo natuz eſt hēri &c. Dr̄ ꝙ obm beatificū nō hr̄ nec fit pñs niſi ꝑ actum intellectus: quo fit quidā ɔtactus iter intellectū & intel-ligibile: vt ſupra dcm̄ fuit. Cū aūt dicit de interruptiōe viſiōis nō vz ad ꝓpo m. qꝛ actus intellectus pcedit actū volūtatis nō ſolū pmitate tpis: ſz nāe & ꝑfectiōis. Ta-lis aūt pmitas non eſt iter duas viſiōes de qbus loqui tur arg m. & pter hoc falſū opinat ꝙ viſio aie beate iter-

ca. 14. Ad arg. que adducit Petr. ɔ eandem ɔcluſ.

rūpat in reſurrectiōe. Cū aūt dicit ꝙ deus eſt obz bea-tificū ſub rōne qua eſt ſummū bonū &c. opz addere ꝙ deus ſub tali rōne eſt obm beatificū creature q̄ſi in hi-tu: ſz nō eſt beatificū in actu ɔpleto niſi vt eſt pñs & hi-tus. Hic aūt hz creatura ꝑ actū intellectus. Cū aūt di-cit ꝙ intellectus nihil ponit circa obz beatificū &c. Dr̄ ꝙ ꝑ actū intellectus deus hr̄ a beato: & fit ei pñs. ipe ēt actus intellect° eſt quoddā obiectuz beatificū ſumme poſt deū deſideratū: vt oñdit. S. T. diſ. 49. q. 1. articu-la. 3. in ſolone argumento z. 1. q. Itē ſi arg m illud vz: vtiqz ꝓbaret ꝙ qlz actus charitatis quo diligit de° i via eēt beatificus. ꝓbat ɔña: qꝛ qlibet talis attingit deum ſub rōne qua eſt obm beatificū: qꝛ ꝑ illam hō deo valt ſummā beatitudinē: & ſummuz bonū: vt oñdit. S. T. pma pme. q. 109. ar. 3. in ſolone pmi & p° z°. q. 23. & mul-tis alijs locis. vn̄ pz arg m nō valere. ¶ Ad 3m dr̄ negā-do maioꝛē vt ſupra patuit ex dictis. S. T. in p quolibz cū reſpōdebat ad quartū Scoti. qꝛ pre m ɔſiſtit in reci-piēdo: & meritū in agēdo. ideo pre m attribuit itellectui qui eſt receptiuus: meritū vō volūtati que eſt pncipalr motiua. Tūc ad ꝓbationē dr̄ ꝙ merēs inquātū merēs tēdit ad finē: ſed pmiatus inquantū pmiat° hz finem. vn̄ ſicut nō oz finē & ea que ſunt ad finē eē vni° rōnis: ſic nec meritū cū pmio: ſed ſufficit ꝙ idē ſuppoſitū ſit qd meruit & qd pmiat: & ꝙ volūtas q̄ meruit hēat deū pro pmio: nō tn̄ hz eū ꝑ actū ꝓpriū: ſed ꝑ actū intelle-ctus: nec opz ꝙ pmiū ſit actus volūtatis: ſz obm: & pz in ſili. curſoꝛ. n. meruit pedib°: nō tn̄ pmiat in pedib°: ſed in manu vel alia pte coꝛpoꝛis. ¶ Ad 4m dr̄ ꝙ cū liber-tas ɔſiſtat i mouēdo vel agēdo & nō i patiēdo: meritū au-tē cōſiſtat in agēdo: & pmiū i patiēdo: potētia ex eo ꝙ ē eēntialr & pncipalr libera nō hz ꝙ ſit pmiabilis ſubie-ctiue: ſz obiectiue. hz tn̄ ex liberalitate ꝙ ſit pncipalis in merēdo: vt ſepe dcm̄ eſt: & ita pz ꝙ nullus actus vo-lūtatis eſt eēntialr vel ſubalter vltia & potiſſima hoīs btitudo: nō tn̄ negat qn aliqs act° volūtatis pertineat ad vltimā beatitudinē ꝑ modū formalis ꝑfectiōis vt ſupra dicebat: nō negat ēt qn actus voluntatis in pñia poſſit ptinere ad beatitudinē practicā: que tn̄ nō erit po-tiſſima hoīs beatitudo: & de h poſtea dicet. ¶ Ad argu-mēta 3° loco recitata ɔ ɔnē rñdet Durād°. Et ad pmū ſic dicit. Dōz eſt per interēptionē minoꝛis: qꝛ actus vo-lūtatis nō eſt nobilioꝛ actu intellectus. imo ecōtra. Et cū dr̄ ꝙ imo: qꝛ actus volūtatis eſt liber: nō aūt actus intellectus. Dōm ꝙ libertas pōt ſumi dupl̄r. vno mo-do ꝓut opponit coactiōi: & ſic intellectus eſt liber i in-telligēdo: ſicut volūtas in volēdo. qd pz: qꝛ illud ſo m eſt coactū: qd eſt ɔ inclinationē rei: ſz nullū intelligere eſt ɔ inclinationē intellectus: imo eſt ſcdm inclinationem eius. Silr. n. intellectus inclinat ad intelligēdū ſic vo-lūtas ad volēdū: cū itelligere ſit ſua ꝑfectio. ḡ ipoſſibi-le eſt ꝙ intellectus intelligēdo cogat: ſicut nec volun-tas in volēdo. imo breuiter nulla potentia: nec cogniti-ua: nec appetitiua reſpectu ꝓprij actus poteſt cogi: quia nec h inuenit in potētijs naturalib°. nō eni cogit ignis ad calefaciēdū: nec graue ad deſcēdendū: nec viſus ad uidēdū: ſemꝑ. n. coactio eſt ɔtra naturā. Uerū qꝛ pt cō-tingere ꝙ intellectus aſſentiat alicui: cuius oppoſitum volūtas magis acceptaſſet: ideo voluntas hic cogit in actu impato: nō tn̄ elicito: quatenus hoc fit ɔtra ei° in-clinationē. nō tamen intellectus: cuius iclinatio eſt ad oīa intelligendū. Alio modo ſumit libertas ꝓut oppo-nitur neceſſitati: & ſic nō oz ꝙ actus ſit nobilioꝛ. qui eſt liberioꝛ. alioquin nobilius eſſet in deo velle alia a ſe q̄ ſeipm: & in nobis nobilioꝛ eſſet voluntas eoꝝ: que ſūt

ad finē

ad finē que libere volumus ꝙ̄ volūtas finis quē neceſ
ſario volam⁹:que oīa ſūt falſa:ꝛ iteꝝ ſi ꝓꝑ libertatem
ponereť felicitas ī actu volūtatis deberet pōi ī actu li-
bero:ꝛ nō ī actu neceſſario.ſꝫ act⁹ volūtatis ī pr̄ia reſpe
ctu dei erit neceſſarius ꝛ nō liber:ſiue ī diligēdo deum
amore amicitie vel beniuolētie:ſiue fruēdo deo amo-
re ꝯcupiſc.ģ ī nullo actu volūtatis ī pr̄ia ꝯſiſtit btitudo
Itē nec illud veꝝ eſt ꝙ intellꝰ nō ſit liber ſicut volun-
tas.ſꝫ.n.intellꝰ neceſſitať q̄ ad p̄ͦ p̄n⁹:q̄ de ſe clarā ꝯti
nēt vitatē:nihilomin⁹ tn̄ nō neċitať reſpectu ꝯnū q̄ de
ducunť ex p̄mis p̄ncipijs:ſꝫ gbuſdā libere aſſentit: ex-
ceptis his q̄ hn̄t ꝯnexionē ꝛ neċiaꝫ deductionē ex ipis.
Silr volūtas neceſſitať reſpectu finis:ſꝫ libertatē hꝫ re⁹
coꝝ q̄ ſūt ad finē:niſi ſint talia q̄ habeāt neceſſariā col
ligātiā cū fine.ģ tot mōis liber eſt ꝛ neceſſarius intellꝰ
tā practicus ꝙ̄ ſpeculatiu⁹ in iudicādo:quot modis volū
tas libera eſt ī eligēdo. Qd aūt ꝯſueuit dici ꝙ voluntas
impat intellectui vt ſupius ſuo iferiori negādū eſt:imo
potius volūtas eſt inclinatio data intellectui ad ꝓſecu
tionē ſue ꝑfectiōis ſicut appetitus reꝝ nālīū eſt datus
eis ad aſſecutionē ſue ꝑfectiōis in nālis:vn̄ ſicut ibi appe
titus nō impat forme nāli:ſꝫ eſt iclinatio ꝯſīs propter
ꝯſequendam ꝛ conſeruandā eius ꝑfectionem ꝓꝑ h̄ di
ci poſſit ꝙ ſit aliqd nobilius forma rei vel ei⁹ opatiōe
ſic volūtatis iclinatio eſt data itellectui ad ꝓſequēdū
ꝑfectionē quā intellꝰ iudicat ſibi ꝯueniētē: nec p̄t dici
ꝙ ipſa ſit nobilior intellectu aut ꝙ imperet itellectui ad
ꝓſecutionē ei⁹ qđ ꝑ itellectū dictatū eſt. Hec Durād⁹
ꝛ bene.quātū ad argumēti ſolonē ꝑtinet:ſꝫ aliq̄ dubia
interſerat potiſſime de libertate itellectus ꝛ volūtatis
ꝛ de impio volūtatis ad intellectū q̄ reqrūt aliā ꝑſcru-
tationē plixiorē. ¶ Ad 2ᵐ dicit:ꝙ nō p̄t ꝓprie ꝯpatio
fieri īter charitatē ꝛ ceteros habit⁹ hui⁹ vite qs coꝝ ſit
nobilior:qꝛ nō ſunt hꝫ vite hītus ſic diſpati ꝙ vn⁹ poſ
ſit eē ſine alio:ꝛ ecōuerſo.qꝛ charitas in via nō p̄t eē ſi-
ne fide ꝛ ſpe:fides āt ꝛ ſpes p̄nt eē ſine charitate: ꝙ̄uis
nō ſufficiāt ad meritū:ꝛ ſic loquiť aplꝰ p̄ma cor.13.vt
pꝫ ex textu circa p̄n⁹ illius capl̄i:ꝛ ſi ꝯpemus has duas
habitudines pꝫ ꝙ fides ꝛ ſpes plus p̄cellāt charitatem
ꝙ̄ charitas fidē ꝛ ſpē:qꝛ fides ꝛ ſpes ſine charitate ali-
qd ſūt.ſꝫ nō ſufficiāt ad meritū:charitas aūt ſine fide
ꝛ ſpe oīo nihil eſt nec in ſe nec quo ad meritū:ꝛ ad h̄ p̄t
dici ꝙ charitas īter habitus vie nobilior eſt:nō tn̄ inter
oēs hītus ſimplr: qꝛ lumē glīe ſm ponētes ipm̄ eſt no-
bilior hītus charitate:nec oꝫ ꝙ hītus q eſt p̄nci⁹ reſpe
ctu meriti ſit p̄ncipale p̄n⁹ reſpectu p̄mij: cū meritum
ꝛ p̄miū q̄ſi 3rias ꝯditiōes hēant:qꝛ meritū ꝯſiſtit ī ex-
hibitiōe nr̄a.p̄miū aūt magis in receptiōe. Hec ille:ꝛ
bene quo ad vltimā ptē ſolonis ꝯformē p̄dictis:ſꝫ pri-
ma ps falſa ſit vel dubia. ¶ Ad 3ᵐ dicit.ꝙ volūtas mi
nus reſpicit obiectū ſuū vt beatificū ꝙ̄ intellꝰ:qꝛ volū
tas nō pōt ferri niſi in cognitū:ꝓꝑ qđ oē qđ offerť vo-
lūtati ꝛ ſub oī rōne ſub qua offerť q̄cūqꝫ ſit illa ſiue rō
btificātis.ſiue quecūqꝫ alia:oꝫ ꝙ p̄us ſit oblatū intelle
ctui:ꝛ ab eo apprehēſum. Et ꝙ dr̄ ꝙ obiectū hꝫ rōnes
beatificātis inquātū eſt bonū ꝑfectū:bonū aūt eſt obꝫ
volūtatis.Dōꝫ ꝙ bonū cadit ꝑ ſe ꝛ p̄us ſub obiecto in
tellectus ꝙ̄ volūtatis:ſꝫ qꝛ bonū eſt obm̄ adequatū vo
lūtati:nō aūt intellectui q ꝯſiderat aliqd magis cōe.iō
magis ꝯſueuit dici ꝙ bonū ſit obm̄ volūtatis ꝙ̄ itelle
ctus. Poſſemus aūt ecōuerſo arguere. qꝛ potētia q̄ fer-
tur in obm̄ p̄us ꝛ magis cōe vel ſm rōnē cōiorē:nobili
or eſt:ſꝫ intellꝰ reſpectu volūtatis eſt hꝫ.ģ intellꝰ eſt
nobilior volūtate:ꝛ ſic in actu volūtatis min⁹ oꝫ ꝯſiſte
re beatitudo. Hec Durādus:ꝛ bn̄ quo ad hoieꝫ: ſꝫ quo

ad rē aliq̄ dubia aſſumat que ſanū regrūt intellectuꝫ:
puta ꝙ intellꝰ p̄us ferť in bonū ꝙ̄ volūtas. Hoc.n.ve
rū eſt mālīter:ſꝫ nō formalr. ¶ Ad 4ᵐ dicit.ꝙ actus
volūtatis ſequēs actū viſiōis aut eſt amor beniuolen-
tie:aut ꝯcupiſc.ſi ſit amor beniuolētie:ꝑ ipꝫ nō vnimur
deo intimius ꝙ̄ ꝑ ſolū intellm̄ eo ꝙ amor beniuolen-
tie eſt ad abſentē ſicut ad p̄ſentē:ꝛ iō ſi ſit ad p̄ntē: hoc
eſt rōne viſiōis totalr. Si aūt ſit amor ꝯcupiſc:idē ſeqť
qꝛ amor ꝯcupiſcētie nō hꝫ deū pro īmediato obō ſcdꝫ
aliquē actū ꝑ quē vnimur deo:ꝛ de⁹ nob:ꝓꝑ qđ ꝑ amo
rē ꝯcupiſc nullo⁹ vnimur deo īmediate:ſicut ꝑ viſionē
vnimur deo. Et cū dr̄ ꝙ vnio aīe ad deū inchoať in vi
ſiōe:ꝛ ꝯſumať in delectatiōe.Dōm eſt ꝙ verū eſt cōſu
matiōe accñtali:ꝓꝑ hoc.n.delectatiōes adiūcte ſūt opa
tiōib⁹ vt ꝑmaneať in eiſdē:ꝛ ſic redūdat in ipam opa-
tionē diuturnitas:ipſa ēt delectatio eſt quedā accñta
lis ꝑfectio p̄cedētis opationis:eēntialr aūt ꝛ īmediate
vnimur deo tm̄ ſola viſiōe quātū viſiōe ſil ꝛ delectatio
ne:qꝛ delectatio nō eſt immediate de deo:ſꝫ de viſiōe
dei:ſꝫ eſto ꝙ aīa plus vniať deo fruitiōe ꝙ̄ viſiōe:hoc
erit pro tāto ꝙ vnio ſm fruitionē includit ſeu ſuppōit
eā q̄ eſt ſm viſionē:ꝛ nō ecōtra:maior aūt eſt vnio ſm
duo ꝙ̄ ſm vnū:ex quo bene ſequiť ꝙ ꝑfectius cōſiſtit
beatitudo in viſione ſimul ꝛ delectatiōe ꝙ̄ in ſola vi-
ſione:qđ vtiqꝫ verū eſt:qꝛ in viſiōe ꝛ delectatiōe ſimul
cōtineť illud qđ pertinet ad beatitudinē eſſentialem ꝛ
accñtalē:in ſola aūt viſiōe ꝯtineť illđ qđ ꝑtinet ad bea
titudinē eſſentialr:minimū aūt bonoꝝ adiūctū beati-
tudini reddit ipſam eligibiliorē.vt dr̄ p̄ ethi. Ex hoc tn̄ Ca.8
nō ſequiť ꝙ ꝑ ſolam delectationeꝫ plus vniamur deo
ꝙ̄ per ſolam viſionem:imo oppoſitū: dcm̄ ēt Hugōis
de ſancto vic.ꝙ dilectio p̄eminet ſcientie ꝛc. Intelligē
dū eſt pro ſtatu vie:ꝛ quo ad rationem meriti quēad-
modū dcm̄ eſt p̄us de charitate reſpectu fidei ꝛ ſpei:ꝛ
pro eodē ſtatu verū eſt ꝙ plus diligitur deus ꝙ̄ cogno
ſcať quo ad intenſionē actus:nō aūt quo ad ꝯditioneꝫ
obiecti:qꝛ nihil poteſt diligi niſi cognitū:nec ſic intrat
amor:niſi vbi p̄us itrat cognitio:ſed bene poteſt aliqđ
intenſius diligi ꝙ̄ cognoſci:quia intenſio dilectiōis eſt
ſm bonitatem obiecti.qđ enim apprehenditur ſub rō-
ne maioris boni magis diligiť ꝙ̄ illud quod apprehen
ditur ſub rōne minoris boni. Poteſt autem eſſe ꝙ ma
ius bonum minus cognoſciť:ꝛ minus bonum magis:ꝛ
tunc voluntas maioris boni eſt intenſior ꝙ̄ cognitio ꝛ
voluntas minoris boni eſt remiſſior ꝙ̄ cognitio:ꝛ ſic
eſt de cogniᶜ dei in via reſpectu dilectiōis ei⁹:qꝛ cogni
tio vie ſꝫ ſit de ſummo bono:non tamen eſt ſūma:ſꝫ in Qđ ē poſte-
patria quādo cognitio erit in ſuo ſūmo ſine quocunqꝫ ri⁹ gñatione
enigmate:non erit minor dilectio cognitione. Et ꝙ ad eſt p̄ı⁹ ꝑfe
ditur ꝙ illud quod eſt poſterius generatione ꝛc. Dicen ctiōe quo ad
dum ꝙ illud quod eſt prius in generatione ꝛ ſe habꝫ ſuo.
in rōne materie vel ſubiecti reſpectu alterius:eſt imp-
fectius ſicut eſt de materia reſpectu forme:ſed inter ꝑ-
fectiōes dn̄tes genere prior eſt perfectior: ſicut forma
ſubſtantialis eſt perfectior qualibet accidentali ipſaꝫ
cōſequente ordine nature:quia ille ordinanť finalr ad
conſeruandum formā in materia:ſicut qualitates p̄ce
dentes ordinanť ad ipſam acquirendā.nunc eſt ita ꝙ
viſio ꝛ delectatio ꝯſequens non ſe habent vt materia
ꝛ forma:ſed vt due perfectiones quarum ſcda ordina-
tur ad p̄mā:vt eni deſideriū ordinatur finaliter ad ali
qd acquirēdū.ſic delectatio ad ꝑmanēdū in eo quādo
eſt acquiſituꝫ: ꝛ perfectior eſt viſio p̄cedens ꝙ̄ delecta
tio ſequens. Si dicať iterum ꝙ ſm Diony.amor tranſ
format amantē in amatū:non autem cognitio: ꝛ ita ꝑ

amorē intimius vnimur deo ꝙ̄ per cognitionē. Dicen
dum ꝙ transſformatio iſta nō eſt conuerſio aīe vel ali
cuius ptinētis ad animā in deū vel quācūqꝫ rē amatā:
hoc.n.eſt abſurdū: ſꝫ eſt ꝯformitas amātis ad amatū
ſi ſit amor amicitie ꝗtenus amicus eſt alter ipſe: ⁊ ami
coꝝ eſt cōformiter viuere: vel eſt inclinatio ad ꝯſequē
dū rē amatā: ſi ſit amor ꝯcupiſc. quōcūqꝫ aūt accipiaꝉ
trāſſformatio: aliqd dꝛ trāſſformare dupl'r.ſ.inclinādo
vel formal'r. ſi inclinādo: ſic eſt amor: ex amore.n.incli
naꝉ aliqs ad viuēdū ꝯformiter cū amico: ⁊ ad ꝯſequē
dū rē amatā. ſi formal'r. ſic nō eſt amor: ſꝫ aliqd aliud
ab amore. ſicut ꝯformitas amicoꝝ eſt: vl' in ſili habitu
quo ad corp': vel in ſimili actu puta ſtu'. vena'. vl' quo
cūqꝫ alio. Sil'r ꝯſecutio rei amate amore ꝯcupiſc non
eſt formal'r p actū amoris: ſꝫ p aliū actū: pfect' autē
trāſſformat illud qḋ trāſſformat formal'r ꝙ̄ illud quod
trāſſformat inclinatiue. Tūc ad ppoſitum. Amor tranſ
format in deū p modū inclinātis. inclinat.n.ad hoc vt
deus habeaꝉ: ⁊ vt ei ſiles ſimus aliqualiter: ſed ipſa trāſ
formatio formalis ꝯſiſtit in hīc: ⁊ aſſimilari deo: qḋ fit
p viſionē: cū.n.appuerit: ſimiles ei erim': q2 videbim'
eum ſicuti eſt vt dꝛ pma Jo.3°. Et q2 ſm eſt pfectius ꝙ̄
pmū. iō perfectius transſformaꝉ in deū per intellectuꝫ
in quo eſt talis tranſſformatio formal'r: ꝙ̄ p volūtatem
que ſolū inclinat ad talē trāſſformationē. Hec Duran
dus: ⁊ bene per oīamiſſ pro quāto dicit deū non eē ime
diatū obm̄ delectationis: nec amoris cōcupiſc. Hoc eni
dubiū eſt apud multos: ſed dīſhoc alias. Ad hoc tn̄ ar^m
breuius ſoluit ſctūs Tho. in pmi diſ.q.i.ar.i.q.2. in ſolo
ne.5.d. (Per affectū pfectius homo deo ꝯiungiꝉ ꝙ̄ p
intellectū inquantū ꝯiunctio que eſt p affectū ſuperue
nit pfecte cōiūctioni que eſt p intellectū pficiēs ⁊ deco
rās eā: ſꝫ tn̄ opꝫ ꝙ pma ꝯiūctio ſemp ſit per intellectū.
Dilectio tn̄ pus inclinat in perfectā ꝯiūctionē appeten
dā ꝙ̄ intellectus pfecte ꝯiūgaꝉ: quāuis nō pus ꝙ̄ intel
lectus quo qūo cognoſcat: eo ꝙ appetitus nō pōt eē in
cognitū oīno: ⁊ ideo dicit Hugo ꝙ ſcia foris manet vbi
dilectio intus eſt.) Hec ille. (Ad 5^m rndet Durād' ꝙ
actus voluntatis nō eſt melior actu intellectus: imo de
terior. Et cū pbaꝉ ꝙ imo. quia ille act' eſt melior quo
efficimur meliores: cōcedit: ⁊ tūc ad minorē dꝛ p inte
remptionē. pōt.n.aliqs dici bonus vel ſimpl'r ⁊ abſolu
te: q2 eſt in ſe pfectus: ⁊ talē bonitatē magis hꝫ hō per
intellectū ꝙ̄ per volūtatē: vnde ſcie ſunt ſimpl'r melio
res habitib' pficiētib' volūtatē. Alio modo pōt aliqs
dici bonus bōitate relata ⁊ ordiata ad aliquid acqrē
dū: ⁊ ſic magis bō dꝛ bon' p volūtatē ⁊ per habitus p
ficientes appetitū ꝙ̄ p intellectum: ſed q2 hec bonitas
hꝫ rōnē meriti: ideo reſpicit meritū: pma āt magis re
ſpicit pmiū: ideo ſimpl'r ⁊ abſolute meliores ſunt actus
⁊ habitus intellectus ꝙ̄ voluntatis. Ad ſcḋam pbatio
nē eiuſdē minoris cū dꝛ ꝙ illud eſt magis bonū cui op
poniꝉ maius malū. Dōm ꝙ ibi eſt duplex defect': pri
mus: q2 illa eſt intelligēda in bonis diſperatis: quoꝝ
vnū nō ſupponit aliud: vt ſi dicaꝉ ꝙ iuſtitia eſt melior
liberalitate: ⁊ iniuſtitia peior illiberalitate: ſed inter bo
na quoꝝ vnū ſupponit alterū nō hꝫ locū: ſicut nō ſeqꝉ.
euechia eſt maius bonū ꝙ̄ ſanitas. ġ cacochia ē maius
malū ꝙ̄ egritudo: q2 euechia icludit ſanitatē: ⁊ nō ecō
tra: vt apparet ex 2° thopi. Sic in ppoſito diligere iclu
dit cognoſcere: ⁊ nō ecōtra: ⁊ iō nō oꝫ ſi odire deuꝫ eſt
maius malū ꝙ̄ ignorare: ꝙ diligere ipſuꝫ ſit maius bo
nū ꝙ̄ cognoſcere. Scḋs defectus eſt: q2 oppoſitio non
eſt vtrobiqꝫ vniformiter: odiū eni opponiꝉ dilectioni
ꝯrie: ignorātia vō nō opponiꝉ cognitōi ꝯrie: ſꝫ puatiue.

Illud ē magis bonū cui opponiꝉ maius malum: que ſcalſus.

Hec Durādus. Pria pars hui' ſolōnis.ſ.ad pmā pba
tionē minoris aliqual'r cōcordat: ⁊ in aliquibus diſcor
dat a.S.T. Jpſe nāqꝫ pma 2^e.q.66.ar.3.querit. Utrū
virtutes morales pemineāt intellectibus ⁊ in pncipali
rnſione ſic dicit. (Aliqd pt dici maius vel minus alio
dupl'r. vno' ſimpl'r. alio' ſm qd. nihil aūt phibet aliqd
eſſe meli' ſimpl'r vt phari ꝙ̄ ditari: qḋ tn̄ nō eſt meli'
ſm quid.i.neceſſitatē patiēti. Simpl'r aūt cōſideratur
vnumquodqꝫ quando conſideratur ſecundum ppriā
rationem ſue ſpeciei. hꝫ autē virtus ſpēm ex obiecto.
vnde ſimpl'r loquēdo illa virtus eſt nobilior: q̄ hꝫ nobi
lius obiectū. Manifeſtū ē aūt ꝙ obꝫ rōnis eſt nobili'
ꝙ̄ obiectū appetitus: rō.n.apprehēdit aliqd in vli: ſed
appetitus tēdit ī res q̄ habēt eſſe pticulare: vn̄ ſimpl'r
loquēdo virtutes intellectuales que pficiūt rōnē ſunt
nobiliores ꝙ̄ morales que pficiūt appetitū: ſꝫ ſi conſi
dereꝉ virtus in ordine ad actū: ſic virtus moralis que
perficit appetitū: cuius eſt mouere alias potētias ad ac
tū nobilior eſt. Et q2 virtus dꝛ ex hoc ꝙ eſt pncipiū ali
cuius actus: cū ſit pfectio potētie. ſeqꝉ etiā ꝙ rō vir
tis magis cōpetat virtutibus moralibus ꝙ̄ virtutibus
intellectualibus: ꝙ̄uis virtutes intellectuales ſint no
biliores hītus ſimpl'r.) Hec ille. Jtē ibidē in ſolōne pri
mi ſic dicit. (Uirtutes morales ſunt magis pmanētes
ꝙ̄ intellectuales pp exercitiū eaꝝ in his: que ptinēt ad
vitā cōem: ſed manifeſtū eſt ꝙ obiecta diſciplinarum
que ſunt neceſſaria ⁊ ſemp eodē modo ſe hn̄tia ſūt per
manētiora ꝙ̄ obiecta virtutū moraliū: que ſunt quedā
pticularia agibilia. Q2 aūt vtutes morales ſint magis
neceſſarie ad vitā humanā nō oſtendit eas eſſe nobilio
res ſimpl'r: ſꝫ quo ad hoc. gnimo virtutes itellectuales
ſpeculatiue ex hoc ipſo ꝙ nō ordinanꝉ ad aliud. ſicͭ vti
le ordinaꝉ ad finē: ſūt digniores. hoc.n.cōtingit q2 ſm
eas quodāmodo inchoaꝉ in nobis btitudo que ꝯſiſtit
in cognitōe vitatis.) Hec ille. Jtē ibidē in ſolōne ſcḋi
ſic dicit. (Scḋꝫ vtutes morales dꝛ hō bonus ſimpl'r: ⁊
non ſm intellectuales ea rōne: quia appetitus mouet
alias potentias ad ſuum actuꝫ: vnde per hoc non pba
tur ꝙ virtus moralis ſit melior niſi ſm qd.) Hec ille.
Ex quibus hꝛ ꝙ habitus ⁊ actus intellectuales ſūt ſim
pl'r nobiliores habitib' moralibus: ⁊ in hoc veruꝫ dicit
Durādus. 2° ꝙ p habitus ⁊ actus morales non dꝛ hō
bonus ſimpl'r potius ꝙ̄ per habitus intellectuales vie
⁊ in via: ⁊ in hoc male dicit Durandus. 3° ꝙ p habit'
intellectuales patrie homo potius diceꝉ bonus ſimpl'r
ꝙ̄ p habitus pficientes appetitū: quia pfectio vie ⁊ per
fectio prie ſe habent ſicut meritum ⁊ premium: ſicut
finis ⁊ ea que ſunt ad finem: ſicut agere ⁊ recipere: ⁊ in
hoc vterqꝫ concordat. (Ad 6^m dicit Durandus ꝙ pre
miū rndet merito ſcḋm quātitatē. ſic ꝙ maius pmiū
debeꝉ minori merito: ſed nō oportet ꝙ in eo pmieꝉ in
quo meruit: miles eni vincendo duellū meretur coro
nam. vincit aūt brachys pugnādo: ⁊ tn̄ nō coronaꝉ in
brachys: ſꝫ in capite. Et rō huius eſt: q2 p meritū acqui
ritur pfectio deficiens merenti: cui nō ſolū pōt deficeꝉ
pfectio potētie: que eſt elicitiua meriti. ſed etiam perfe
ctio cuiuſcūqꝫ alterius pōtētie. ⁊ ſic ſuprema perfectio
non poteſt pertinere ad potentiam: in qua eſt meritū:
cum illa ſecūduꝫ omnem actum ſuum ad aliquid per
fectius ordineꝉ. Hec ille: ⁊ bene. (Ad ſeptimū dīc ſic
beatitudo put includit omnē pfectionē hoīs ⁊c̄. prout
ſupra recitatū ē in ſolōne ad 5^m Scoti. Poſtea ſubdit
Q2 aūt addiꝉ ꝙ ſi videns deum poſſet nō delectari: ſe
quiꝉ ꝙ poſſet triſtari ⁊ ſic eſſet miſer ⁊c̄. Dicenduꝫ ꝙ
nō ſequiꝉ: q2 triſtitia nō poteſt eſſe niſi de aliquo hīta
apprehenſo

Habit' ⁊ actus itellectuales ſūt ſimpl'r nobiliores habitib' moralibus.

appꝛebenſo ſub rōne mali ꝛ noliti: deus autem vel viſio ei⁹ ſi ponat̄ ſola nō pōt hr̄e rōnē mali ꝛ noliti: ꝛ iō quāuis poſſet virtute diuina ſuſpēdi act⁹ delectatiōis ne ſequeret̄ ad viſionē: nō poſſet tn̄ in vidēte deū cāri triſtitia neq̃ȝ de deo neq̃ȝ de ei⁹ viſiōe. Si aūt de aliquo alio obiecto poſſet ineſſe triſtitia: ſequeret̄ ꝙ idē ſimul eēt bt̄ūs ꝛ miſer ſm̄ aliud ꝛ aliud. hoc eēt btūs optimā pfectionē q̄ eſt eſſentia btitudīs: rōne cuius eēt beatus: ꝛ triſtitiā d̄ alio rōne cui⁹ eēt miſer: ꝛ iſta nō repugnāt. Hec Durādus: ꝛ bn̄. De iſta mā̄ inuenies multa ī impugnatiōib⁹ Bernardi de gānaco ȝ Hēricū potiſſime q̄li bȝ.i.q.iz. qua querit. Utrū volūtas ſit altioꝛ potentia q̄ͣ intell̄s. Itē quolȝ.x.q.x. vbi querit. Utrū opatio volūtatis ſit pp̄ opationē intell̄s.ꝛ.q.xi. vbi querit. Utrū intell̄s magis vniat̄ intellecto q̄ͣ volūtas volito. Item iz.quolȝ.q.5. vbi querit. Utrū deus poſſit facere ꝙ intellectus itelligat deū: ꝛ volūtas nō diligat. Itē.iz.quolȝ. q.i. vbi querit. Utrū de⁹ poſſit videri a btō ſub rōne veri: abſq̃ȝ hoc ꝙ videat̄ ſub rōne bōi.ꝛ.q.z°. vbi querit. Utrū de⁹ poſſit plus diligi q̄ͣ cognoſci: ꝛ multis alijs locis. Itē nota dicta Godo.z°.quolȝ.q.x. vbi q̄rit. Utꝝ act⁹ volūtatis ſit nobilioꝛ q̄ͣ act⁹ itell̄s: q2 valde faciūt ad declarationē p̄dictoꝝ: ꝛ ad ſolonē p̄dictoꝝ argumētoꝝ.

Ad argum. Sco. ȝ ſcðaȝ ↄclōnem.

℄ Ad argumēta Scoti ȝ ſcðaȝ ↄnē dr̄ p̄mo in generali: ꝙ btitudo put includit oēȝ pfectionē beati nō ↄſiſtit in vnica opatione: ſȝ in plib⁹: put aūt nolat pfectiſſimā opationē btī ſic ↄſiſtit in vnica opatiōe: ꝛ hec ſunt dicta ſm̄ diſtinctionē Durandi. Itē ſm̄ modū loquēdi Petri. Btitudo ↄtēplatiua ↄſiſtit in vnica opatiōe: ſed practica ↄſiſtit in multis: ꝛ ſilr̄ btitudo aggregata ex ↄtēplatiua ꝛ ex practica. Itē ſm̄ modū loquēdi ſcti Tho. Btitudo ſubalr̄ ꝛ eſſentialr̄ in vnico actu: ſed ſumpta quo ad oīa ad eā ptinētia vel ſubalr̄ vel foꝛalr̄ ſic includit plēs act⁹.ſ. intell̄s ꝛ volūtatis: ꝛ iō ſi Scot⁹ intēdat ȝ p̄dictā poſitionē arguere falſum ↄcludit. Si vero ↄcordat p̄dictis: ↄcedunt̄ argumēta ſua pro quanto nō ſunt ȝ intell̄m ↄnis. ℄ Ad p̄ᵐ ḡ dr̄ ꝙ pfecta vnio cū deo pōt duplr̄ itelligi. p̄ modo per modū intēſiōis: ꝛ ſic nō reqrit vnionē ſm̄ oēm potētiā aīe cū deo: ſȝ ſolū vnionē p actū pfectiſſimū: ꝛ talis eſt ſolus actus intellectus. z° pōt intelligi ꝛ dici pfecta vnio p modū extēſiōis: ꝛ iſta reqrit vnionē ſm̄ oēm potētiā vnibilē deo ꝛc̄. Btitudo autē ſumpta quo ad ſuū ſubale nō cōſiſtit in pfecta vnione z° dicta: ſȝ in perfecta vnione p̄° dcā. ↄcedit̄ tn̄ ꝙ btitudo ſumpta put includit oēȝ pfectionē beati vel beatitudinē ↄtēplatiuā ꝛ practicā: vel ſubale btitudis ꝛ accn̄tale. ſic reqrit̄ ad pfectā vnionē z° dictā.ſ.p modū extēſiōis. ℄ Ad zᵐ dr̄ ꝙ beatitudo quo ad ſuū ſubale nō importat getē in deo. ſȝ ſolū quo ad ſuū accn̄tale: ꝛ h̄ ↄpetit voluntati. De h̄.S.T.

Ad beatitudinē regrit̄ pax.

p̄̄ti diſ.q.i.ar.z. in ſolone.4.q. ſic dicit. (Ad beatitudinē reqrit̄ pax: nō que ſit ipſa eētia beatitudinis: ſed ſi cut remotio coꝝ que p̄t beatitudinē īpedire.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone.4. argumēti ſic dicit. (Ultimus finis rei nō eſt ges: ſed opatio rei: cuius pfectio nō pōt eē niſi re pfecta exiſte. motus aūt eſt actus impfecti: ꝛ ſm̄ hoc quies ad quā terminat̄ motus: eſt fini propinquioꝛ q̄ͣ ipſe motus: ꝛ ſic motus ordinat̄ in getē ſicut in finē.) Hec ille. Itē articulo.i. in ſolone.z.q. ſic dicit. (Beatitudo que eſt vltimus finis hoīs in intellectu cōſiſtit̄: illud qđ eſt ex pte volūtatis.ſ. getatio ipſius in fine: qđ pōt dici delectatio: eſt quaſi formalr̄ cōplēs rōnē btitudis ꝛc̄. ſicut ſupra ī pbōne p̄ᶜ ↄnis recitatū ē.) Itē p̄mo z°.q.3.ar.4. in ſolone p̄mi ſic dicit. (Pax ptinet ad vltimū finē hoīs: nō quaſi eētialr̄ ſit ipſa beatitudo: ſȝ q2 aīter ꝛ ↄſiter ſe hȝ ad ipſam. Añcedenter ḡdē inquātū iā remota ſunt oīa pturbātia ꝛ impediētia ab vltimo fine. ↄſiter vero inquātū iā hō adepto vltio fine remanet pacatus ſuo deſiderio getato.) Itē p̄ma zᵉ.q.4.ar.z°. ſic dicit. (Opȝ ex neceſſitate ꝙ opatio intell̄s q̄ eſt viſio ſit potioꝛ delectatiōe. Delectatio enim ↄſiſtit in q̄dā getatiōe volūtatis. Q2 aūt volūtas ī aliq̄ getet̄ nō eſt niſi pp̄ bonitatē ei⁹ in quo getat̄. ſi ḡ volūtas getat̄ in aliq̄ opatiōe: ex bonitate opatiōis pcedit getatio volūtatis: nec volūtas querit bonū pp̄ getationē. ſic.n. ipē actus volūtatis eēt finis: qđ eſt ȝ p̄miſſa: ſȝ nō ↄtingit ꝙ in opatiōe getet̄: q2 opatio eſt bonū eius. vn̄ manifeſtū eſt ꝙ p̄ncipali⁹ bonū eſt ipſa opatio ī q̄ getat̄ volūtas q̄ͣ getatio volūtatis in ipſo.) Hec ille cū multis alijs faciētib⁹ ad ppoᵐ. Dr̄ vlteri⁹ ꝙ poſito: ſed nō ↄceſſo ꝙ duplex ges ptineret eſſentialr̄ ad btitudinē aliquo⁹ ſūptā nō tn̄ ad btitudinē d̄ qua loqt̄.S.T. vel Durādus. aut Petrus in ſuis diſtinctiōib⁹ in ſenſu quo negāt actū volūtatis eē de eētia btitudis. ℄ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ nō plus ↄcludit niſi ꝙ btitudo vno⁹ ſūpta icludit duos act⁹: qđ ↄcedit̄. cū q̄ ſtat ꝙ vn⁹ illoꝝ actuū eſt pfectioꝛ alio ꝛ ſubalioꝛ ꝛ eētialioꝛ btitudī.ſ. actus itellectus: q in ſe ſumptus eſt ſuba btitudis alio⁹ ſumpte. Act⁹ aūt volūtatis nunq̄ͣ in ſe ſumptus pōt eē vltim⁹ finis: ſȝ aliqd vltimi finis: vt poſt dicet̄. ℄ Ad 4ᵐ dr̄ ꝙ lȝ hō recte velit plēs opatiōes: nō tn̄ vt finē vltimū ꝛ iō nō ſeqtur ꝙ quelȝ opatio ab eo recte volita ſit de ſuba btitudinis. ſicut lȝ hō recte velit bonū ſui corpis: nō tn̄ ſeqtur ꝙ bonū corpis ptineat eſſentialiter vl̄ ad ſubam btitudis. ideo arᵐ paꝝ vȝ. Sicut.n. dcm̄ eſt ſuperi⁹ ſola illa opa⁹ eſt ſuba vel de ſuba btitudinis per quā hr̄ de⁹: ꝛ p quā ſit pūs hoī obiectū ad quā cetere opatiōes ordinant̄: ꝛ a qua depēdēt ꝛ mēſurant̄. Hec autē eſt ſola viſio itellectualis diue eſſentie. ℄ Ad ↄfirmationē factā ex eadē auctoritate dr̄: ꝙ p vnā opationē hȝ btū a gcqd vult formalr̄ vel cauſaliter.ſ. per opatiōeȝ intellectus. Et ad hō improbationē dr̄: ꝙ ↄſitia nō vȝ: q2 lȝ p aliquā intellectionē diue eētie btūs hēat gcqd vult nō ſequit̄ qđ arguēs infert. ḡ iſte due ppoſitiones eqpollēt.ſ. btūs eſt q hȝ gcqd vult: ꝛ btūs eſt q itelligit gcqd vult: ſed eſt fallacia ↄſitis: arguēdo affirmatiue a particulari ad vl̄e. Diffinitio.n. eqpollet ppoſitiōi vl̄i. vn̄ lȝ aliqua intellectio ſit eſſentialr̄ beatitudo: ꝛ p eaȝ homo habeat gcqd vult: nō tn̄ q̄libet itellectio eſt hō: ſed ſola illa qua diua eſſentia intellectualr̄ vr̄. Itēȝ ad hoc ꝙ illa ↄſitia valeret: oȝ addere hoc.ſ. ꝙ hr̄e ꝛ itelligere eēnt idē ↄuertibilr̄ in btitudine ſic ꝙ oē hr̄e eſſet intelligere: ꝛ oē intelligere eſſet hr̄e: qđ eſt falſum: nec vllo modo ſeqtur ex dictis.S.T. De p̄dictis.S.T.3°. ȝ gen.ca°.63. ſic dicit. (In illa felicitate que puenit ex diuina viſiōe oē deſideriū hūanū implet̄ ſm̄ illud ps. Qui replet in bonis deſideriū.t.ꝛ oē humanū ſtudium ibi ſuā cōſumationē accipit. qđ gdē pȝ diſcurrenti p ſingula. eſt.n. quoddā deſideriū hoīs inquantū intellualis eſt de cognitione vitatis: qđ gdē hoīes ↄſequunt̄ p ſtudiū vite cōtēplatiue: ꝛ hoc manifeſte in illa viſiōe ↄſumabit̄: q̄ſi p viſionē p̄me veritatis oīa que intell̄s nālīter ſcire deſiderat ei inoteſcēt. Eſt ēt quoddā hoīs deſideriū ſm̄ ꝙ hȝ rōneȝ: qua inferioꝛa diſponere poteſt. qđ gdē ↄſequunt̄ hoīes p ſtudiuȝ vite ciuilis ꝛ actiue: qđ deſideriū principaliter eſt ad hoc vt tota hoīs vita ſm̄ rōnē diſponat̄: qđ eſt viuere ſm̄ virtutē. cuiuſlibet enī virtuoſi finis in opando eſt pprie virtutis bonū: ſicut fortis vt fortiter agat. Hoc aūt deſideriū tūc oīo cōplebit̄: q2 rō in ſūmo vigoꝛe erit diuino lumie illuſtrata

ps.102.

ne a recto deficeret poſſit. Pſequunt etiam ciuilem vitã quedã bona
quib⁹ homo indiget ad ciuiles operatões: ſicut honoris ſublimi
tas quam homines inordinate appetentes ſuperbi ⁊ ambitioſi
fiunt: ad ſummã autem altitudinem per illã viſionem diui homines ſubli
mantur inquantum deo quodãmodo vniuntur: ⁊ propter hoc ſicut ipſe
de⁹ rex ſeculorum eſt: ita ⁊ beati ei coniuncti reges dicuntur Apo. xx. re
gnabunt cum xpo. Conſequitur etiam ciuilem vitã aliud appetibile:
quod eſt fame celebritas: per cui⁹ inordinatum appetitum homines
inanis glorie cupidi dicuntur. Beati autem per illã viſionem redduntur ce
lebres: non ſecundum hominum qui decipere ⁊ decipi poſſunt opinionem: ſed
ſecundum veriſſimam dei ⁊ beatorum omnium cognitionem: ⁊ ideo illa beatitu
ps.149. do in ſacra ſcriptura frequentiſſime gloria nominatur ſicut in ps.
dicitur. Exultabunt ſancti in gloria. Eſt etiam aliud in ciuili vita appe
tibile. ſ. diuitie per cui⁹ inordinatum appetitum ⁊ amorem homines
illiberales ⁊ iniuſti fiunt. In illa vero beatitudine eſt omnium bo
norum ſufficientia: inquantum beati perfruuntur illo quod comprehendit bo
norum omnium perfectionem: propter quod dicitur Sap. 8. Uenerunt mihi
ps.iii. omnia bona pariter cum illa. ⁊ in ps. dicitur. Gloria ⁊ diuitie in domo
ei⁹. Eſt etiam 3ᵐ deſiderium hominis quod eſt ſibi ⁊ aliis animalib⁹ cõe:
vt delectationib⁹ fruatur: quod homines maxime proſequuntur ſecundum vi
tam voluptuoſam: ⁊ per ei⁹ immoderantiam intemperati ⁊ incontinentes
fiunt. In illa vero felicitate eſt delectatio perfectiſſima: tanto qui
dem perfectior ea que eſt ſecundum ſenſum quã etiam animalia bruta perfruuntur:
quanto intellect⁹ eſt altior ſenſu: ⁊ quanto illud bonum in quo dele
ctamur mai⁹ eſt omni ſenſibili bono: ⁊ magis intimum ⁊ magis
continue delectans: quanto etiam illa delectatio eſt purior ab omni per
mixtione contriſtantis aut alicui⁹ ſollicitudinis moleſtantis:
de qua dicitur in ps. Inebriabuntur ab vbertate dom⁹ tue ⁊c.
ps.35. Eſt etiam naturale deſiderium omnib⁹ reb⁹ cõe per quod conſeruationem
ſui deſiderant ſecundum quod poſſibile eſt per cui⁹ immoderantiam homines
timidi redduntur: ⁊ nimis a laborib⁹ ſibi parcentes. quod quidem
deſiderium tunc complebitur: quando beati perfectam ſempiternitatem con
ſequuntur ab omni nocumento ſecuri ſecundum illud Iſa. ⁊ Apoca.
Non eſurient neque ſitient amplius ⁊c. ſic ergo patet quod per diuinam
viſionem conſequuntur ſubſtantie intellectuales verã felicitatem in qua
omne deſiderium quietatur: ⁊ in qua eſt plena ſufficientia omnium bonorum
que ſecundum Ariſto. ad felicitatem requiruntur. vnde ⁊ Boe. dicit quod
beatitudo eſt ſtat⁹ omnium bonorum aggregatione perfect⁹. Hec
ille. Item per hanc ſolutionem facit illud quod dicit ſanctus Tho. p° 2ᵉ
q. 3. ar. 4. vbi arguit ſic. 5. loco. Aug. dicit 13. de trinita
te quod beatus eſt qui habet omnia que vult: ⁊ nihil mali vult: ⁊ poſt pauca
ſubdit. Propinquat beato qui bene vult quecunque vult: bona enim beatum fa
ciunt quorum bonorum iam habet aliquid ipſam. ſ. voluntatem. ergo beatitudo conſi
ſtit in actu voluntatis.) Ecce argumentum. Sequitur reſponſio. Dicendum in
quod ille qui habet omnia que vult: ex hoc eſt beatus quod habet ea que vult:
quod quidem eſt per aliud quam per actum voluntatis: ſed nihil male velle re
quiritur ad beatitudinem: ſicut quedam debita diſpoſitio ad ipſam. voluntas
autem ponitur in numero bonorum que beatum faciunt prout eſt inclina
tio quedam ad ipſa: ſicut mot⁹ reducitur ad gen⁹ ſui termini.
vt alteratio ad qualitatem.) Hec ille. Ad 5ᵐ negatur ma
ior. quia homo diſtinguitur ab aſino ⁊ per ſe non ſolum per ſua eſſentia
lia. immo etiam per propriam paſſionem. ſic autem eſt in propoſito. quia licet frui
tio vel delectatio beati non ſit de ſubſtantia beatitudinis: eſt tamen ei⁹ ac
cidens per ſe: ⁊ ideo beatus per ſe diſtinguitur a non beato non ſolum per
actum intellectus. quinimo per actum voluntatis: quia licet act⁹ volunta
tis non ſit optimum: eſt tamen aliquid optimi. De hoc S. T. 4. ſen
ten. diſ. 49. q. 3 ar. 4. in ſolutione. 3. q. ſic dicit. De delecta
tione fuit triplex opinio. vna fuit Epicureorum qui ponebant de
lectationem inquantum huiuſmodi eſſe optimum: volentes per hoc etiam omnem
delectationem eſſe bonam: alia fuit opinio Stoicorum ⁊ Plato
nicorum qui ponebant omnem delectationem eſſe malam. 3ª fuit opinio
Ariſtotelis ⁊ peripateticorum qui poſuerunt quaſdam delecta
tiones eſſe bonas: ⁊ quaſdam malas: ⁊ quod nihil prohibet aliquam
delectationem eſſe optimam in genere humanorum bonorum. Dele
ctatio autem operationem conſequitur: vnde cum aliqua operatio ſit optimum
in genere humanorum bonorum: conſequens eſt quod felicitas ⁊ delectatio
ipſam conſequens optimum erit. nec iſta duo ſunt conſiderãda quaſi
duo bona: ſed quaſi vnum bonum. ſicut enim ex perfectione ⁊ perfecti
bili fit vna res perfecta: ita ex delectatione ⁊ operatione fit
vna perfecta operatio que eſt felicitas: cum ergo delectatio ſit opera
tionis perfectio. vt dicitur. x. ethicorum. quod autem horum ſit propter Ca.4°.
alterum eligendum vtrum. ſ. delectatio propter operationem vel e con
uerſo philoſophus ibi inſolutum relinquit. Sed tamen ſecundum rei veritatem
dicendum videtur quod delectatio ad operationem ordinetur ſicut ad fi
nem: ſicut ⁊ omnes perfectiones 2ᵉ non propter aliud ſunt niſi propter ſua per
fectibilia perficienda. Delectatio autem eſt ſicut quedam perfectio opera
tionis ſuperueniens. vt decor iuuentuti: vnde delectatio ad opera
tionem ordinatur. ſic ergo proprie loquendo aliqua delectatio non eſt
optimum: ſed eſt aliquid optimi. ſ. felicitatis. Felicitas enim dele
ctationem includit. vt patet per philoſophum. x. ethicorum.) Hec ille. Idem Ca.6.
dicit p° 2ᵉ q. 4. ar. 2. vbi querit. Utrum principalius in beatitudi
ne ſit delectatio quam viſio. Item q. 34. ar. 3. vbi querit. Utrum
aliqua delectatio ſit optimum. Item p° 2ᵉ q. 2. art. 6. ſic dicit.
(In vnaquaque re aliud eſt quod pertinet ad ei⁹ eſſentiam: aliud eſt
proprium accidens illi⁹: ſicut in homine aliud eſt animal rationale mortale:
aliud quod eſt riſibile. eſt ergo conſiderandum quod omnis delectatio eſt
quoddam proprium accidens: quod conſequitur beatitudinem vel aliquam
beatitudinis partem. Ex hoc enim aliquis delectatur quod habet aliquod bonum
ſibi conueniens in re vel in ſpe vel ſaltem in memoria. bonum autem
conueniens ſi ſit perfectum eſt ipſa hominis beatitudo: ſi autem
ſit imperfectum eſt quedam beatitudinis participatio vel propinqua vel re
mota vel ſaltem apparens. vnde manifeſtum eſt quod nec ipſa de
lectatio que conſequitur bonum perfectum eſt ipſa eſſentia beatitudinis: ſed quedam
conſequens ad ipſam ſicut per ſe accidens.) Hec ille. Similia dicit ibi
dem q. 3. ar. 4. vt recitatum fuit in probatione prime concluſionis. Ad
argumentum Petri contra 3ᵃᵐ concluſionem dicitur in communi quod ſi ipſe intendat ponere quod
ad dei viſionem contemplatiuam ⁊ ſpeculatiuam null⁹ ſequitur ac
t⁹ voluntatis qui ſit dilectio aut delectatio: ſed preter illam vi
ſionem requiratur ali⁹ act⁹ realiter differens a diuina viſione: qui
dicatur act⁹ intellect⁹ practici: ad quem ſequitur act⁹ volunta
tis. falſum dicit: quia ſicut beatus eodem actu ſimplici quo videt deum
videret creaturas in deo. prout oſtendit. S. T. p° parte. q. 12. ar
ti. 8. 9. ⁊ x. ⁊ 4. ſen. diſ. 49. q. 2. ar. 5. Ita multo fortius
quilibet beatus eodem actu quo videt diuinam eſſentiam videt eam
ſub ratione entis ⁊ veri ⁊ boni ⁊ ſumme diligibilis: ⁊ ad ta
lem cognitionem ſequitur dilectio dei ⁊ delectatio in deo vi
ſo: nec requiritur ali⁹ act⁹ intellectus diſtinct⁹ a clara diuine eſſen
tie viſione: nec aliqua compoſitio: aut diuiſio: nec ſyllogizatio
quia dicta viſio virtualiter omnia talia continet. Dicitur quod 2°
clara viſio dei eſt ſimpliciter cognitio ſpeculatiua ratione prin
cipalis obiecti. ſ. dei quod non eſt operabile a vidente: ſed cum hoc eſt cogni
tio ſecundum quid practica inquantum eſt regula omnium intelligendorum ⁊
volendorum ⁊ agendorum a beato vidente deum. vt oſtendit. S. Tho.
prima parte. q. 62. ar. 8. ⁊ p° 2ᵉ. q. 4. ar. 4. Et huiuſmodi ſimile eſt de bicu
theo⁰ in via que eſt principaliter ſpeculatiua: ⁊ ſecundum quid practica
vt oſtendit. S. T. prima parte. q. 1. ar. 4. ⁊ de cognitione dei qua
cognoſcit ſe ⁊ alia. vt oſtendit ibidem. q. 14. ar. 16. ⁊ in de veri
te. q. 3. art. 3. ⁊ multis aliis locis. alia dicta Petri ſtare
poſſunt bene intellecta. Ad principale argumentum contra concluſionem patet reſponſio per
ſupius dicta. Et hec de. q. ſufficiant. De qua benedictus
deus in eternum. Amen.

Utrum omnes homines appetant beatitudinem. Queſtio. II.

VLterius circa eandem diſtinctionem queritur. Utrum omnes homines
appetant beatitudinem. Et arguitur quod non. null⁹
enim vult illud quod ignorat vt patet per Aug. in
libro de trinitate. ⁊ per philoſophum: qui dicit 3° de anima
quod obiectum voluntatis eſt appetibile apprehenſum.
ſed non omnes cognoſcunt beatitudinem: cum multi circa beatitudinem
errauerint. ergo non omnes appetunt beatitudinem.

In oppoſitum

In oppoſitũ arguitˀ: qꝛ boeti⁹ 3⁹ de ꝯſolatione ꝓbat ꝙ mẽtib⁹ oium boiuꝫ ve ri boni cupiditas ẽ inſita. Verũ aũt bonum dicit beati tudinem ergo beatitudo ab omnibus appetitur.

In hac qõne erũt tres articli. In pͦ ponentˀ ꝯ nes. In z⁹ obiec^{nes}. In 3⁹ ſolones.

Quãtũ ad pͦ^m articlm ſit pͦ^a ꝯ. Queliꝫ creatura rõ naĺ nãlr ſuã btitudinẽ appetit. Hãc ponit ſcũs Tho. pͥti diſ. q. i. ar. 3. in ſolone pͦ^e. q. vbi ſic dicit. (In oi ordie mobiliũ ꝛ motoꝝ opꝫ ſecũdos motores ordiari i finẽ pͥ^i motoꝛ p diſpõnẽ ipꝛeſſaꝫ eis a pͦ moto re. ſicͭ pꝫ cũ aia movet manũ: ꝛ man⁹ baculũ: ꝛ baculus pcutit qͦ ẽ finis itẽt⁹ ab aia bacul⁹ ꝛ man⁹ tẽdũt ad ſu finẽ ab aia itẽtũ p hoc ꝙ aia eis ipꝛimit mediate vĺ ime diate: ſꝫ h diſtat i motibus naturalibus ꝛ violentis: qꝛ in motibus violẽtis impꝛeſſio relicta a pͦ motore i ſe cũdis motorib⁹ ẽ pter eoꝝ nãꝫ: ꝛ iõ opatio ꝯñs ex tali ipꝛeſſiõe ẽ eis difficilis ꝛ laborioſa: ſꝫ i motib⁹ nãlibus impꝛ̃ſſio relicta a pͦ motore i ſcdis motorib⁹ ẽ eis ꝯnãl: ꝛ iõ opͦ hãc ipꝛeſſionẽ ꝯña ẽ ꝯueniẽs ꝛ ſuauis: ꝛ iõ dĩ Sap. 8. De⁹ oia ſuauiter diſpõit: qꝛ vnaq̃q; res ex nã ſibi di mit⁹ idita tẽdit i id ad qͦ p diuinã ꝓuidẽtiã ordinatˀ ſm exigẽtiã ipꝛeſſiõis recepte: ꝛ qꝛ oia ꝓcedũt a deo iquan tũ ẽ bon⁹. vt dic̃ Aug. ꝛ Diony. iõ oia creata ſꝫ impꝛ̃ſſio nẽ a creatore receptã iclinãtˀ i bonũ appetẽdũ ſm ſuũ modũ. vt ſic i reb⁹ q̃dã circulatõ iueniatˀ: dũ a bono egre diẽtis i bonũ tẽdũt. Hec ãt circulatio i q̈buſdã creatu ris ꝑficitˀ: i q̈buſdã ãt remãet ipꝑfecta. ille .n. creature q̃ nõ ordinãtˀ vt ꝑtigãt ad illõ pͦ^m bonũ a q̃ ꝓceſſerũt: ſꝫ ſolũmõ ad ꝯſidã ei⁹ ſĩlitudinẽ qualẽcũq; nõ ꝑfecte h̃c circula^{tõem} h̃nt: ſꝫ ſolũ ille creature q̃ ad ipꝫ pͦ^m pͥn^m alĩq̃ ꝑtigerˀ pñt. qͦ ſolũ ẽ rõnaliũ creaturaꝝ: q̃ deũ ipꝫ aſſeq̃ pñt p cogni^{tõem} ꝛ amorẽ: i q̃ aſſecutiõe btitudo ea rũ ꝯſiſtit. vt pꝫ ex dictis: ꝛ iõ ſic q̃lꝫ alia res nãlr appetit ſuũ bonũ ita q̃lꝫ cre^{ra} rõal nãlr ſuã btitudinẽ appetit.) Hec ille. Itẽ pͦ^a z^e. q. 5. ar. 8. ſic dic̃. (Btitudo põt z^r ꝯſi derari. vno⁹ ſꝫ cõẽꝫ rõnẽ btitudis: ꝛ ſic neceſſe ẽ ꝙ oĩs hõ btitudinẽ velit. rõ ãt cõis btitudis ẽ vt ſit bonũ ꝑfe ctũ. cũ ãt bonũ ſit obꝫ vo^{tis}: ꝑfcm bo^m alic⁹ ẽ: qͦ totalr ei⁹ volũ^{ti} ſatiſfac̃. vñ appetere btitudinẽ nihil aliõ ẽ q̃ appetere vbi vo^{tas} ſaciet: qͦ q̃lꝫ vlt. alio⁹ poſſum⁹ log̃ d btitudie ſꝫ ſpãlẽ rõnẽ q̃tũ ad illõ in quo bti^{do} ꝯſiſtit ꝛ ſic nõ oẽs cog̃ſcũt btitudinẽ: qꝛ neſciũt cui rei rõ bti tudis ꝯueniat: ꝛ p ꝯñs q̃tũ ad h nõ oẽs eã volũt.) Hec il le. Ex q̈b⁹ pt formari rõ multiplex p ꝯne. pͦ^a ſic. q̃lis ẽ iclĩatio i reb⁹ rõabilib⁹ ad appetẽdũ ſuũ bonũ tal̃ ẽ in cliatio rõabiliũ vĺ itelligibiliũ ad appetẽdũ btitudinẽ: ſꝫ pͦ^a ẽ nãlis. g̃ ꝛc̃. Itẽ z^o ſic. q̃lꝫ nãlr appetit bonũ ꝑfcm qͦ totalr ei⁹ volũtati ſatiſfaciat: ſꝫ h ẽ appeterˀ btitu^{dem} g̃ ꝛc̃. Itẽ pͦ^a z^e. q. x. ar. i. ſic dic̃. (Sic̃ dic̃ Boe. i li⁰ de dua b⁹ naturi. ꝛ ph̃s. 5. metap. nã dĩ mĺtiplr. q̃nq; .n. dĩ pͥn^m itriſecũ i reb⁹ mobilib⁹: ꝛ tal̃ nã ẽ vĺ mã vĺ for⁹. vt pꝫ ex z^o phy. Alio⁹ dĩ nã q̃lꝫ ſuba vĺ qͦcũq; ens: ꝛ ſꝫ h il lud dĩ nãle rei eẽ qͦ ꝯuẽit ei ſꝫ ſuã ſubaꝫ: ꝛ h ẽ qͦ p ſe ineſt rei. In oĩb⁹ ãt ea q̃ nõ p ſe iſũt reducũtˀ i aliq̃d qͦ p ſe ieſt. ſic̃ i pͥn^m: ꝛ iõ neceſſe ẽ ꝙ h mõ accipiẽdo nãm ſp pͥn^m i his q̃ ꝯueniũt rei ſit nãle: ꝛ h manifeſte appꝫ in itelln̄. nã pͥn^a itellcual̃ cognitiõis ſũt nãlr nota: ſilr ẽt pͥn^m motuũ volũ^{riorũ} oꝫ eẽ aliq̃d nãlr volitũ. Hoc ãt eſt bonũ i cõi i qͦ volũtas nãlr tẽdit ſic̃ ꝛ q̃lꝫ po^a i ſuũ obꝫ ꝛ ẽt ipe finis vltim⁹ q h mõ ſe hꝫ i appetibilib⁹: ſic̃ pͥma pͥncipia demõſtrationũ in itelligibilib⁹: ꝛ vĺr oĩa illa q̃ ꝯueniũt volẽti ſꝫ ſuã nãꝫ. nõ .n. p volũtatẽ ſolũ appe tim⁹ ea q̃ ptinẽt ad po^{tiam} volũtatis: ſꝫ ẽt q̃ ptinẽt ad ſin gulas po^{as}: ꝛ ad totũ hoiẽꝫ. vñ nãlr hõ vult nõ ſolũ obꝫ

Btitudo ab oi hoie deſi deratˀ ſm rõ nẽ cõeꝫ btitu dis nõ ãt ſm ſpecialem.

T. c. ſi.

T. c. iz.

volũtatis: ſꝫ ẽt alia q̃ ꝯueniũt aliꝭ potẽtiꝭ: vt cognitio nẽ vĩ q̃ ꝯuenit itellectui ꝛ eẽ ꝛ viuere ꝛ alia hꝫ q̃ reſpi ciũt ꝯſiſtẽtiã nãlẽ: q̃ oĩa apꝑhẽdũtˀ ſub obo volũtatis ſic̃ q̃dã ꝑticularia bona.) Hec ille. Itẽ ibidẽ arguit ſic. pͦ lo. (Agẽs nãle diuiditˀ ꝯ volũtariũ. vt pꝫ i pͥncipio ſe cũdi phy. Nõ g̃ voluntas ad aliq̃d nãlr movetˀ.) Ecce arg^m. Seq̃tˀ rñſio. (Dõm ingt ꝙ volũtas diſtiguitˀ cõ tra nãꝫ: ſic̃ vna cã ꝯ aliã. q̃dã .n. fiũt naturaliter: ꝛ q̃daꝫ volũtarie. Eſt aũt ali⁹ mod⁹ cãndi ꝓpꝛius volũtati q̃ ẽ dña ſui act⁹ pter modũ q ꝯuenit nãe q̃ ẽ determinata ad vnũ: ſꝫ qꝛ volũtas i aliq̃ nã fundatˀ: neceſſe eſt ꝙ ꝑ pͥi⁹ modus nãe quãtũ ad aliq̃d ꝑticipetˀ in volũtate: ſi cut qͦ eſt pͥoris cãe ꝑticipatˀ in poſteriori. Eſt .n. pͥus in vnaq̃q; re ipꝫ eẽ qͦ eſt p nãꝫ: q̃ȝ velle qͦ eſt p volũtatẽ ꝛ ide ẽ ꝙ volũtas aliq̃d nãlr vult.) Hec ille. Ex q̈b⁹ pt argui p ꝯne. oĩs nã iclinatˀ ad aliq̃d nãlr ꝛ p ſe ſm ſuũ modũ: ſꝫ volũtas ẽ q̃dã nã. g̃ ꝛc̃. Hoc aũt nõ pt eẽ niſi ꝓpꝛiũ ꝛ p ſe obm ei⁹: ſic̃ bonũ ſub cõi rõne boi: ꝛ illõ in q̃ ꝑfecte iuenitˀ rõ ſui obi: ſic̃ ẽ vltim⁹ finis: ꝛ oĩa ſibi ne ceſſario ãnexa g̃. (¶ z^a ꝯ. Btitudo ꝛ vltim⁹ finis a q̃lꝫ appetitˀ aliq̃li neceſſitate. ſ. q̃ ad ſpecificationẽ act⁹ non ãt neceſſario q̃ ad ei⁹ exercitiũ. Hãc ponit. S. T. pͦ^a z^e. q. x. ar. z. vbi ſic dicit. (Volũtas movetˀ dupl̃r. vno⁹ q̃ tũ ad exercitiũ act⁹: alio mõ quãtũ ad ſpecificationẽ q̃ eſt ex obo. pͦ mõ g̃ volũtas a nullo obo ex neccitate mo uetˀ. Põt .n. aliq̈s de q̃cũq; obo nõ cogitetˀ: ꝛ p ꝯñs nec actu velle illud: ſꝫ quãtũ ad z^m modũ motõis volũtas ab aliq̃ obo ex neceſſitate movetur: ab aliq̃ aũt nõ. In motu .n. cuiuſlꝫ potẽtie a ſuo obo. ꝯſiderãda ẽ rõ per quã movet potẽtiã. Viſibile .n. movet viſũ ſub rõne co loris actu viſibilis. vñ ſi color ꝓponeretˀ viſui: ex ne ceſſitate movet viſuꝫ: niſi aliq̈s viſuꝫ auertat: qͦ ptiet ad exercitiũ act⁹. Si ãt ꝓponeretˀ aliq̃d viſui qͦ nõ oĩ b⁹ mõis eẽt coloratũ i actu: ſꝫ ſm aliq̃d eẽt tale: ſꝫ aũt aliq̃d nõ tale: nõ ex neceſſitate viſus videret tale obm. Poſſet .n. itẽdere ad ipꝫ ex ipſa parte q̃ non eẽt colora tũ: ꝛ ſic viſus ipm nõ videret: ſic̃ aũt coloratũ i actu eſt obm viſus: ita bonũ ẽ obm volũtatis. vñ ſi ꝓponatur aliquod obm volũtati qͦ ſit vĺr bonũ: ꝛ ſm oẽꝫ ꝯſide rationẽ: ex neccitate volũtas i illud tẽdet ſi aliq̃d velit nõ .n. poterit velle oppoſitũ. ſi aũt ꝓponatˀ ſibi aliquod obm qͦ nõ ſm q̃lꝫ ꝯſideratiõnẽ ſit bonũ: nõ ex neccitate volũtas fertˀ i illud: ꝛ qꝛ defect⁹ cuiuſcũq; bõi hꝫ rõnẽ nõ boni: iõ illõ ſolũ bonũ qͦ ẽ ꝑfectũ: ꝛ cui nihil deficit ẽ tale bonũ ꝙ volũtas nõ pt nõ velle: qͦ ẽ bea titudo. alia ãt q̃lꝫ ꝑticularia bona iquantũ deficiũt ab aliq̃ bono pñt accipi vt nõ bona: ꝛ ſm hãc ꝯſideratio nẽ pñt repudiari vel appꝛobari a volũtate: ꝛ pt i idẽ fer ri ſm diuerſas ꝯſideratiões.) Hec ille. Silia dicit pͦ^a pte. q. 8z. ar. 4. ꝛ. z. Itẽ de veritate. q. zz. ar. 5. ꝛ. 6. Iteꝫ ꝛ multo lati⁹ deducit iſtã ꝯnẽ de malo. q. 6. ar. i. vbi mul tis pmiſſis ꝛc̃ h ſic iſert. pꝫ g̃ ꝙ ſi ꝯſideretˀ mot⁹ volũ tatis ex pte exercitij act⁹ nõ movetˀ ex neccitate. Si ãt ꝯſideretˀ mot⁹ volũtatis ex pte obi determinãtis actũ volũtatis ad h aut illud: ꝯſiderãdũ ẽ ꝙ obꝫ movẽs vo lũtatẽ ẽ bonũ ꝯueniẽs apꝑhẽſũ. vñ ſi aliq̃õ bonũ ꝓpo natˀ qͦ apꝑhẽdatˀ i rõne boni: nõ ãt i rõne ꝯuenientis: ſi movebit volũtatẽ. cũ aũt ꝯſilia ꝛ electiones ſint circa particularia: quoꝝ ẽ act⁹ reqritˀ ꝙ illõ qͦ apꝑhẽditˀ vt bonũ ꝛ ꝯueniẽs: apꝑhẽdatˀ vt bonũ ꝛ ꝯueniẽs i ꝑticula ri: ꝛ nõ i vlĩ tñ: ſi g̃ apꝑhẽdatˀ aliq̃d vt bonũ ꝛ ꝯueniẽs ſm oĩa ꝑticularia q̃ ꝯſiderari pñt ex neceſſitate move bit volũtatẽ: ꝛ pp h hõ ex neceſſitate appetit btitudi nẽ: q̃ ſm Boetiũ ẽ ſtat⁹ oĩum bonoꝝ ꝯgregatiõe ꝑfe ct⁹. Dico ãt ex neccitate q̃tũ ad determinationẽ act⁹: qꝛ

nō pt velle oppoſitū:nō ãt quãtū ad exercitiū actus:qꝛ
pt aliqñ nō velle tūc cogitat᷑ de btitudine:qꝛ ẽt ipi act⁹
intellꝰ ⁊ volūtatis pticulares ſūt. Si aūt ſit tale bonū
qđ nō iucial᷑ eē bonū ſʒ oia pticularia q̄ ɔſiderari pñt:
nō ex nečitate mouebit ẽt q̄tū ad determinationē act⁹
poterit.n.aliqñ velle ei⁹ oppoſitū ẽt de deo cogitans:qꝛ
forte ẽ bonū vł ɔueniēs ſm aliud pticulare ɔſideratū.
ſicͭ qđ ẽ bo ͫ ſanitati nō ẽ bonū dlectatiōi:⁊ ſic ð aliis.)
Hec ille. cū multis pcedētib⁹ ⁊ ſequētib⁹ faciētib⁹ ad
declarationē ɔnis. Ex qb⁹ pt ſoꝛari rō p vtraq; pte ɔ̄/
nis. Pro zͣ qdē arg᷑ ſic. Nullū nō nečario apphēſū eſt
nečio actu volitū:ſʒ oē obʒ vo ͥͭ p ſtatu vie ẽ ɔtingēter
⁊ nō nečio apphēſū.ğ ⁊c. Pro pria pte arguit᷑ ſic. Obʒ
volūtatis qđ ſʒ oēʒ ſui ɔſiderationē bʒ rōnē boni ⁊ nl
lā rōnē mali neceſſario appetitur a volēte quo ad ſpe
cificationē actus:ſʒ beatitudo ⁊ vltim⁹ finis eſt hmōi.
ergo ⁊c. Et in hoc primus articulus terminatur.

Quantū ad zᵐ articłm arguēdū ẽ ɔ̄ ɔ̄nes:⁊ qdē
ɔ̄ ambas arguit ſic Scot⁹ pbãdo:ꝙ ipli
cat ɔ̄dictionē ꝙ oēs appetãt btitudinē i vlī apphēſā:ñ
aūt i pticulari.qꝛ btitudo i vlī apphēſa appetit᷑ nečio
pp h ꝙ i ea ẽ oīs rō boni ⁊ nulla rō mali:nec defectus
bōi:cū ãt i btitudine i pticulari apphēſa pleni⁹ īueniat᷑
rō oīs bōi q̄ i btitudie vlī.ſeq̄t᷑ ꝙ tūc finē ſeu btitudi/
nē i pticłari apphēſā oēs nečio appeterēt. ¶ zº. Qꝛ vłe
nō icludit maiorē pfectionē q̄ pticulare.imo magis vł̄
pticulare addere pfectionē ſup vłe.ğ btitudo i vłi non
dicit maiorem perfectionem q̄ in particulari. Si ğ
ipoſſe ſit nō appetere btitudinē i vłi apphēſā:qꝛ i ea nō
eſt aliq̄ rō mali.multo min⁹ poterit finis apphēſus i p
ticulari ñ appeti. ¶ 3º. Si volūtas nečio appeteret bti
tudinē i vłi.iſta nečitas dʒ poni i volūtate pp nālē icli
nationē volūtatis i btitudinē:ſʒ iclinatio nālis ẽ ad pti
culare:⁊ nō ad aliqd vłe.ğ mlto magis ponet᷑ nečitas
in volūtate i appetēdo finē vltimū in pticulari. ¶ 4º.
Si intellꝰ nō pl⁹ dubitat ð fine i pticulari q̄ i vlī:q̄re
nō appeteret:nō vł̄ rō. Hoc aūt nō ẽ aliđ dicere niſi ꝙ vo
lūtas idē appetit nečio:⁊ nō nečio:qđ eſt ɔ̄dictio. ¶ 5º.
Quia nečitas i cā iferiori nō pt determiare modū agē
di cāe ſupiori:ſicͭ nec ipſ pt determinare ad agendū cā
ſupior.ğ ſi nečio agat:h hēbit p intriſecū potētie ſue.vt
nā illi⁹ cāe. Si ğ vo ͭᵃˢ hēat nečitatē ad volēdū aliqd
ex illa nečitas ɔuēit ei ex rōe ſua:⁊ nō ex aliq̄ cā iferio/
ri:⁊ tūc vlteri⁹ arguo. Cā ſupior ſi nečio agit eadē neči
tate mouet cā iferiores ad agēdū:q̄p actiōes nečio re
grūt᷑ ad actionē ſui.cū ğ i aliq̄ volūtatis actiōe i volē
do regrat᷑ apphēſio i intellu:ſeq̄t᷑ ꝙ ſi voluntas nečio
velit btitudinē:ꝙ nečio determiet intellm ad ſp ɔſide
rādū ð btitudie:qđ ẽ falſū. ¶ 6º. Quia illa ppō i q̄ fun
dat᷑ tua poſitio:falſa ẽ.ſ.hec. Illud i q̄ nō ẽ aliq̄ rō ma
li nec defect⁹ bōi nečio ẽ volitū a volūtate. Falſitas ãt
h⁹ pʒ.qꝛ volūtas reſpectu cuiuſcūq; act⁹ volēdi vel no
lēdi libera ẽ ⁊ a nłlo obō nečitat᷑:nō tñ volūtas pt nol
le vel odire btitudinē:nec velle miſeriā.vñ deberet ſic
argui.qꝛ volūtas ñ pt reſilire ab illo obō i q̄ nłla ẽ ratio
mali nec defect⁹ boni.ğ volūtas nō pt odire aut dete/
ſtari btitudinē:⁊ h verū eſt:ſʒ ex h ñ ſeq̄t᷑ ꝙ nečio velit
btitudinē. Hec Scot⁹ i foꝛ⁹. ¶ Cōtra eandē ɔ̄nē argu
unt alij vt recitat Durãd⁹:⁊ p̊ pmittūt quādã diſtinctio/
nē.zº arguūt. Dicūt.n.ꝙ duplex ẽ appetit⁹.ſ.nāl ⁊ ele/
ctiu⁹ accipiēdo appetitū electiuū nō ſolū pro appetitu
ɔ̄ſe cognitionē coꝛ:q̄ ſūt ad finē:ſʒ p oī appetitu ɔ̄ſe/
te cognitionē itellectiuā:q̄ ſola fert᷑ i btitudinē:⁊ diffe/
rūt iſti duo appetitus q̄tū ad act⁹ ſuos:qꝛ act⁹ appeti/
t⁹ nāl nō ẽ aliqꝰ act⁹ elicit⁹:ſʒ ẽ aliq̄ nāl iclinatio ad il

Cōtra eādē ɔclōnē argu unt alij vt recitat Dur.d. 49.q.a.

Utrū act⁹ appetitus nālis ſit act⁹ elicit⁹

lud qđ appetit᷑:act⁹ ãt appetit⁹ electiui vt nūc loqmur
nō eſt ſola nāl iclinatio.ſʒ ẽ qdā act⁹ elicit⁹ q dᷓ velle.
ꝙ ãt act⁹ appetit⁹ nāl nō ſit aliqꝰ act⁹ elicit⁹ pbat᷑ ſic.
qꝛ act⁹ appetit⁹ nāl ſp ẽ ſtāte nā c⁹ ẽ appetit⁹:ſʒ nos nō
expimur ꝙ aliqꝰ act⁹ elicit⁹ ſit ſp i nob maxie i itellu ⁊
volūtate:ð q̄p appetitu re ͫ btitudis agit᷑.ğ tal act⁹ nō
eſt elicit⁹. Cōfirmat᷑ p illđ qđ dicit phs zº poſterioꝝ ɔ̄
Platonē:ꝙ icōueniens eſt i nob eſſe nobiliſſimos hit⁹
⁊ ꝙ lateāt nos:⁊ fortiori rōe icōueniēs ẽ nos hrē nobi
liſſimos act⁹ q lateāt nos. Et iterū appetit⁹ nāl cōis ẽ oī
b⁹ cognoſcētib⁹:⁊ ñ cognoſcentib⁹:⁊ ñ ſolū actui:ſʒ po ͤ.puta
mãe:ſʒ ɔſtat ꝙ appetit⁹ nāl i ñ cognoſcētib⁹ ñ ẽ aliqꝰ act⁹
ſʒ eſt ſola iclinatio nāl rei ſicͭ appetit⁹ mãe eſt ei⁹ iclinatio
ad foꝛaʒ ſicͭ dicͭ phs p̊ phy.ꝙ mã appetit foꝛaʒ:⁊ actus
appetit⁹ grauis eſt iclinari deorſū:moueri.n.deorſū eſt
act⁹ grauitas ⁊ ñ ipſi⁹ grauis vt determiat phs.8.phy.
ğ ſilr act⁹ appetit⁹ nāl i q̄cūq; re ñ eſt aliqd elicitū:ſed
eſt pura iclinatio rei nāl ad ſuā pfectiōeʒ.hoc ſuppoſito
dᷓ ad ɔ̄nē ꝙ ſi loq̄mur ð appetitu nāli ſic oēs hoīes ð
nečitate ⁊ ſūme appetūt btitu ͥᵉᵐ:⁊ ꝙ de nečitate appe
tãt pbat᷑ ſic. q̄ʒ res ipfecta nata pfici p aliā nāli appeti
tu appetit illā:p quaʒ pficit᷑ foꝛalr:⁊ h ſtati pʒ.qꝛ nāli
appetitu qđlibʒ ipfectū appetit ſuā pfectiōem:cū talis
appetitus nō ſit aliud q̄ nālis inclinatio ipfecti ad ſuā
pfectioneʒ. Eſt etiā hec inclinatio neceſſaria.cū nō ſeq̄
tur cognitionem ſine q̄ nō eſt libertas:ſʒ nā hūana q̄/
tū eſt de ſe eſt impfecta.ſūma aūt pfectio appetibilis
eſt btitudo.ğ omnes hoīes de neceſſitate appetūt bti/
tudinē. Qđ ãt ſūme appetãt eā tali appetitu.ſ.nāli pba
tur ſic. Illđ i cui⁹ ptãte nō ẽ agere i ei⁹ ptãte ñ ẽ remiſſe
agere:ſʒ ſicͭ nečio agit.ſic toto cōatu agit:ſʒ nā hūana
⁊ q̄cūq; alia quantū ad appetitū naturalē non hʒ in po
teſtate ſua appetere vł nō appetere:ſed neceſſario appe
tit qcqd appetit.ğ non eſt in eius ptãte remiſſe appete
re:ſʒ nečio appetit toto conatu.hoc aūt eſt ſūme appe
tere.ergo ⁊c. Iſte aūt appetit⁹ nō eſt appetit⁹ volunta/
tis:ſʒ intellꝰ:qꝛ beatitudo eſt actus ⁊ pfectio intellꝰ: ap
petitu aūt naturali vnūquodq; appetit ſuā perfectiōeʒ
⁊ nō aliud.⁊ ideo appetitu nāli intellectus appetit bea
titudinem:⁊ nō voluntas. Hec Durandus de proprio.
¶ Poſtea ſubdit. Utrū ãt omnes hoīes ex neceſſitate
appetant btitudineʒ actu elicito q eſt velle ſequens co
gnitionem duplex eſt mod⁹ dicendi.vn⁹ eſt ꝙ volun/
tas nō vult ex neceſſitate btitudinem ſibi ppoſitā i vlī
ſiue i pticulari ſed libere. Et iſtud pbat᷑ p̊ ſic. Nulla ne
ceſſitas pt eſſe in actiōe cāe ſupioris a neceſſitate actio
nis potentie iferioris.qꝛ h includit ɔ̄dictionem.qđ.n.
neceſſitatur ab alio eſt iferi⁹ vt ſic:⁊ iō ſi ſupior po ͤ ne
ceſſitaret᷑ p iferiorem iā nō eſſet ſupior ſʒ iferior:ſʒ vo
lūtas iter omnes pōs eſt ſupior.ergo nō pōt neceſſita/
ri i actiōe ſua ex actiōe cuiuſcūq; alteri⁹ potentie. Si ğ
in ea ſit neceſſitas:oʒ ꝙ illā hēat ex ſe. Tūc arguit᷑ ſic.
Po ͤ ſuperior que hʒ neceſſitateʒ reſpectu ſue actiōis ea
dem neceſſitate mouet potentias ſibi ſubiectas:ſʒ vo
lūtas pt mouere omnes alias potentias.ğ ſi ipſa neceſſi
tat᷑ ad aliqd volendū:oʒ ꝙ neceſſario moueat omnes
alias potentias ad oñdendū ſibi ſuū volitū. Hec ãt ẽ fal
ſū:qꝛ ſi potentie iferiores neceſſitarent᷑ ad oñdendū vo
lūtati ſuū obm reſpectu cuius ipſa neceſſitat᷑ ad volen
dū.ſeq̄ret᷑ ꝙ illud obm ſemp eſſet oñſum ⁊ ſp volitū:
qđ eſt manifeſte falſum. ¶ zº. Qꝛ null⁹ hitus acq̄ſit⁹
quantūcūq; ſit intenſus pōt tm̄ iclinare voluntatem.
quātū appetit⁹ nālis:ſed ſi voluntas neceſſitaretur ad
volendū:tūc tm̄ inclinaretur in obiectum ſuum p ali/
queʒ hitū acquiſitū:quantū iclinat᷑ p appetitū nāleʒ

Hec ſūt arg. Sco. ⁊ arguit ad idē᷑ qđ ſupra mme diatr.

qꝛ vtroqꝫ mō īclinaref ex neceſſitate. ḡ voluntas nullo actu elicito ⁊ ꝯcurrēte quocūqꝫ bītu acq̄ſito ꝗcūq̄ꝫ īteſo neceſſitaf ad aliqd volēdū: ſꝫ libere vult quicqd vult ēt btitudinē tam in vlī ꝗ̄ in particulari. ℂ 3°. Cōfirmaf hoc ꝑ auctoritatē btī Aug. in enchi. 8. c. vbi ſic dicit. Neqꝫ. n. tūc aut volūtas non erit. aut libe dicenda nō eſt: ꝗ̄ btī eē ſic volum⁹ vt eē miſeri nō ſolū nolumus: ſꝫ nequaꝗ̄ ꝓrſus velle poſſum⁹. Ecce ꝙ liberam dicit voluntatē in volēdo btitudinē. Ūn̄ ſi volūtas habeat aliquē actū reſpectu btitudinis ille act⁹ erit velle: ⁊ reſpcū miſerie erit nolle. Sꝫ nō eſt neceſſariū ꝙ volūtas hēat aliquē actū poſitiuū: qꝛ ꝓpoſito ſibi quolꝫ obiecto bono vel malo pōt ſuſpēdere oēm actum volūtatis. ℂ 4°. Qꝛ ſi aliqd moueret ad opp̄m: potiſſime hꝰ videref eē auctoritas Aug. 13. de trinit. c. 4. d. ꝙ oēs btitudinē appetūt vt vitas clamat. Et idē dicit Anſel. de caſu diaboli. c. 4. Sꝫ illō qō appetif ab oīb⁹ vr̄ neceſſario appetiuā ꝯtigētia iſūt vni ⁊ nō alteri. ḡ btitudo neceſſario appetif. Itē Aug. in enchi. dicit ꝙ miſeri eē nō ſolū nolum⁹: ſꝫ nūꝗ̄ velle poſſum⁹. ḡ ex oppoſito: ſic volum⁹ eē btī: ꝙ neceſſario hꝰ volum⁹. Et ꝓbaf ꝯñs: qꝛ ſicut ſe hꝫ nolle ad miſeriā ſic velle ad btitudinē: ⁊ iterū oē nolle cauſaf ex aliq̄ velle: nec eſt aliqō velle ex q̄ ſequaf nolle eē miſeꝛ: niſi velle eē btm̄. Sꝫ iſta nō debent mouere: qꝛ auctoritas btī Augu. 13. de trinitate ⁊ Anſel. d caſu diaboli itelligunf de appetitu nāli: q̄ q̄lꝫ creatura rōnalis neceſſario appetit btitudinē. Non aūt de actu elicito. Illō aūt Aug. in enchi. nō facit ad ꝓpoſitū: qꝛ veꝝ eſt ꝙ nō poſſum⁹ velle miſeriā: ſꝫ nō ſeqf. ḡ ō neceſſitate nolum⁹ miſeriā: qꝛ poſſū⁹ cīrca vtrūqꝫ ſuſpēdere oēꝫ actionē tā nolēdi ꝗ̄ volēdi: ⁊ iō neuter ē neceſſari⁹ ſimplr ⁊ abſolute: ſꝫ ſub ꝯditiōe. ſ. ſi hēam aliquē actū poſitiuū circa aliqō coꝝ: qꝛ reſpcū btitudīs nō poſſuꝫ hr̄e niſi illū q eſt velle: nec reſpcū miſerie niſi illū q ē nolle. ℂ Cōtra eandē ꝯnē arguit Durā. ex ꝓprijs ꝓbādo: ꝙ volūtas nō neceſſario appetit btitudinē ſm̄ cōez rōnē btitudīs vbi dicit ꝙ duplex eſt actus appetitus. Quidā eſt efficax q eſt de re hīta vt delectatio: vel eſt mot⁹ ad rem hīdā: vt ſi ſit deſideriū efficaciter inclināo ad ꝑfruitionē rei: ⁊ tali appetitu nō neceſſario volum⁹ btitudinē ꝓpoſitā ſolū ſm̄ cōeꝫ rōnē btitudīs: qꝛ tā delectatio ꝗ̄ deſideriū efficax ſūt reſpcū boni ꝓpoſiti ī ꝑticulari: de q̄ delectamur ſi ſit hītū: ⁊ ī q̄ tendim⁹ ſi ſit nō hītū. Fruitio eñi rei vel ꝓſecutio ad eā reſpicit ſinglaria. Eſt āt ali⁹ act⁹ appetit⁹ ſeu volūtatis q nō eſt velle efficax: ſꝫ velle ꝯditionatū ſeu q̄dā velleitas: q̄ dicimur velle ēt ea q̄ q̄ñqꝫ ſūt īpoſſibilia nobis: ⁊ hꝰ mō oēs volūt btitudinē ſm̄ cōem rōnē. Propoſito. n. cuicūqꝫ ꝙ boñ eſt hrī hr̄e ⁊ malo carere: nullus eſt q q̄dā velleitate nō tendat in hoc. Sꝫ qꝛ nō eſt efficax: iō nō euidenter exꝑimur: qñ potī⁹ vr̄ eſſe velle hītuale magis ꝗ̄ actuale. ⁊ hec vr̄ eē intētio btī Aug. 13. de trinitate. c. 8. q ꝓbat ꝙ ſicut oēs hoīes volūt eē btī ita volūt eē īmortales. Cōſtat āt ꝙ illud velle nō eſt efficax: ſꝫ ſolū q̄dā velleitas: qꝛ ſicut nullus vellet bono carere: ſꝫ potī⁹ ſꝑ bonū hꝛeꝛ vellet ſꝑ eē: qꝛ ſine eē nō poſſet btīi hr̄e. ℂ Cōfirmaf. Qꝛ nullus appetit qō reputat ſibi īpoſſe: ſꝫ dānati ſciūt btitudinē eē ſibi īpoſſe. ḡ eā nō appetūt efficaciter. ℂ Contra eādē ꝯnē arguunt alij vt recitat Aureo. ꝑ ſen. di. ꝑ⁹ Primo: qꝛ dicit Aug. ꝑ retractationū. ca. 9. Nihil eſt tā in ꝑtāte volūtatis ꝗ̄ ipſa volūtas. Ex q̄ colligif ꝙ ſi act⁹ volūtatis ſit in ꝑtāte volētis: multo magis imediate: ſꝫ in ꝑtāte volētis eſt velle finē ⁊ nō velle mediāte itellectu: pōt. n. auertere itellectū a ꝯſideratione finis: q̄ ſcō ſi volet. ḡ ſtatī ꝯſiderare poterit ſi velle. ℂ Scdo. Qꝛ agens qō neceſſitaf ad agendū eadē neceſſitate remouet ꝓhibens actionē: ſi pōt. Qō pꝫ de graui qō de neceſſitate mouef deorſuꝫ: iō de neceſſitate remouet oē ꝓhibēs motū ſi pōt: ſꝫ volūtas nō remouet ꝓhibēs ⁊ īpediens illā a volitiōe finis ſine ꝯſideratione intellect⁹: ⁊ tñ poſſet figendo itellectū ⁊ manutenēdo ipſꝫ in ꝯſideratione finis. ḡ cū nō faciat volitionem finis nō neceſſario eliciebat. ℂ 3°. Qꝛ īpoſſe eſt extremū alicui⁹ coordinatiōis reſpicere extremū alteri⁹ coordinatiōis ſub quacūqꝫ neceſſitate qñ tanta neceſſitate reſpiciat qōcūqꝫ mediū neceſſario reqſitū īter extrema: ſꝫ volitio finis eſt q̄ſi vnū extremū coordinatiōis oīum volitionū aliaꝝ: finis aūt eſt aliud extremū oīum volitionū: mediū aūt inter iſta duo extrema volitionū. ſ. ⁊ finiū eſt ꝯſideratio ipſius finis: hec aūt ꝯſideratio nō eſt neceſſaria: imo pōt eā ſuſpēdere volūtas. ḡ nec appetit⁹ aut cōnexio volūtatis cū fine erit de neceſſitate. ℂ 4°. Quicqd neceſſario qeſcit ī aliq̄ ſibi pñte: neceſſario manutenet illud pñs ſibi ſi pōt: ſicut pꝫ de graui qō manutenet ſe in centro in q̄ de neceſſitate qeſcit. Et ſilr appetitus ſenſitiuus rꝫ ſenſum in illo ſenſibili in q̄ neceſſario delectaf ⁊ qeſcit: ſi tñ pōt illud pñs hr̄e. Cuꝰ rō eſt: qꝛ ꝙ aliqd qeſcat neceſſario ī aliq̄ ſibi pñte: hꝰ eſt ꝑꝑ cōuenientiā ꝑfectā: ⁊ ꝑꝑ eandeꝫ vult neceſſario ſibi ꝯiungi: ⁊ ita q̄ꝫtū pōt facit ꝙ ꝯiūctio ſit pñs ⁊ in actu: ſꝫ voluntas nō neceſſario rꝫ finē ſibi pñtē ꝑ ꝯſiderationē: ⁊ tñ pōt. ḡ nō vr̄ neceſſario qeſcere in fine appꝛhēſo. ℂ 5°. Oē agens de neceſſitate: neceſſario agit vſqꝫ ad vltimū poſſe ſue: vt pꝫ de graui qō toto īpetu mouef inferius. Et rō hui⁹ eſt: qꝛ ſicut in ꝑtāte ſua nō eſt actus: ita nec intentio actus: ſed voluntas nō ferf de neceſſitate in finē appꝛhenſuꝫ ſꝫ vltimū potentie ſue: nō. n. exꝑimur nos intenſiſſime: ⁊ ſꝫ conatū ardentiſſimū diligere btitudinē appꝛhenſaꝫ. ḡ nec dilectio finis ſit ī volūtate de neceſſitate. ℂ 6°. Qꝛ potentia libera ꝑ ꝑticipationē nō magis libere tendit in obm̄ ꝗ̄ illa q̄ eſt libera ꝑ eſſentiā: ſꝫ itellect⁹ in cōſiderādo de fine vltimo nō neceſſitaf a volūtate. ḡ nec volūtas neceſſitabif ad tendenduꝫ in obm̄. ℂ 7°. Qñ agentia ſunt ordinata: ſi neceſſitas eſt ī ſuꝑiori: ⁊ in oībus alijs erit. Sꝫ volūtas eſt ſuꝑior in toto regno aīe ⁊ mouet intellectū ad ꝯſiderādū de fine. ḡ ſi ipſa neceſſitaf reſpcū finis: ⁊ intellect⁹ neceſſitabif ad ꝯſiderādū de fine: cuius oppoſitū exꝑimur. ℂ Cōtra eādē arguit ipſe Aur. ꝓbando: ꝙ vltimo fine q̄litercūqꝫ citra intuitiuā notitiā appꝛhēſo: voluntas nō neceſſario elicit actum cōplacētie aut deſiderij reſpcū illius. Primo: qꝛ illud nō neceſſario volūtas diligit aut deſiderat: in q̄ defectū reperit boni: ⁊ rōnē alicui⁹ mali: lata. n. ſuꝑ illā rōnē mali aut defectum boni apparet ꝙ nō neceſſario cōplacebit: ſꝫ bonū ſūmū apprehenſuꝫ in vlī hꝫ: vt ſic appꝛhenſuꝫ defectū boni ⁊ rōnē alicuius mali. vlē. n. eſt in po⁴: ⁊ idcirco ī vlī fine appꝛhenſo ꝯſideraf ſub q̄dā īꝑfectiōe: vñ in eē cognito ē īꝑfectū: ꝑut ē potētiale obſcurū: nō ſatians: nō q̄etans: q̄ oīa iclūdūt defectū alicui⁹ boni: ⁊ rōnē mali. ḡ nō apparet ꝙ ſic ꝯceptū neceſſitaret volūtatē ad ꝯplacēdū in ſe ⁊ delectādū vel q̄etandū. Nec valꝫ ſi dicaf ꝙ ſaltē neceſſitabit ad deſiderādū. Nullū nāqꝫ deſideriuꝫ hꝫ neceſſitatē niſi q̄ten⁹ cōplacētia ex q̄ oriſ eſt neceſſaria. cū ḡ volūtas nō neceſſario cōplaceat in fine ſic appꝛhēſo: neqꝫ neceſſario illū deſiderabit: alioqn neceſſitā dependeret a ꝯtingēti: qō ē īpoſſe. Nec obuiat ſi dicaf ꝙ ī ſummo bono ſic appꝛhenſo nō inuenif aliqs defectus: ſꝫ in mō appꝛhendēdi. Hoc qdē nō obſtat: qꝛ modus appꝛhendēdi ſūme facit ad hꝰ ꝙ obꝫ moueat cū bonū appꝛhenſuꝫ moueat volūtatē: vt pꝫ 3° ethicoꝝ: ⁊ in 6° dr̄: ꝙ mēs practica mouet. Ūn̄ clare appꝛhenſuꝫ alr̄ mouet ꝗ̄ cō-

Circa vltimo fine qualitcūqꝫ appꝛhēſo voluntas neceſſario eliciat actū ꝯplacētie aut deſiderij reſpcū illius.

Cap. 10.
Cap. 3°.

ſuſe ⁊ diminute. Hoc.n.mō ñ gētat:vt pʒ. ℂ z°. Sub
illo actu nō ē volūtas ꝺ neċitate ꝗ pt ipediri ⁊ caſualr
⁊ deliberate:ſed ſtante apphenſiōe ſūmi boni poſe eſt
vt illud bō nō appetat:nec volūtas ſit ſub actu deſide-
rij:poſe mōꝫ eſt ex inaduertentia:⁊ inattētiōe:vt pʒ:q2
diſputantes de ſūmo bono vel ſtudētes circa māꝫ vl
timi finis nō ſūt in ꝯtinuo appetitu:alias ſeqret ꝙ le-
gēs p° ethi.⁊.x.eēt in ꝯtinuo appetitu vltimi finis:qꝺ
null⁹ experiṫ. Poſe eſt ēt ex deliberatiōe:q2 pōt cōcipi
deſideriū finis ſub rōne īpeditiue maioris boni:puta i-
gſinōis veritatis circa vltimū finē:q2 non bñ vident
affectāt veꝝ. Multis ēt alijs cāis pōt homo ſe figere ⁊
munire ne dū ꝯſiderat vltimū finē illū deſiderat:puta
q2 illud eſt vanū ⁊ inutile:⁊ multa talia.ꝫ volūtas non
neċio deſiderat finē ſic apphēſū. ℂ 3°. Q2 ꝗuis hec di
ſputatio ſit de vna expientia:q̄lʒ.n.rediens ad ſeipſuꝫ
videre pōt qꝺ expiṫ:nihilomin⁹ tñ conādū eſt declara
re. Nullus.n.act⁹ de neċitate expſs in itellectu vel volū
tate vr̄ poſſe latere nos. vñ q̄lʒ experiṫ qñ dubitatiue
aliqd cognoſcit:vel qñ certitudinalr:⁊ pari mō oʒ ex-
periri qñ ꝯplacet imobilr:aut ꝯtingenter:vt oñdit q̄lʒ
laicus facta ſibi interrogatiōe de ſūmo bono:vtꝝ vel-
let ipſʒ hr̄e rñderet vtiqʒ ꝙ vellet:⁊ ſi vltra interroga-
reṫ an poſſet nō velle:rñderet vtiqʒ:q2 velle illud non
cāret:imo plus vellet ꝓ ſtatu iſto aliqd aliud.ꝫ pʒ:ꝙ il-
lud nō volebat de neċitate. ℂ 4°. Q2 nullus actus vo-
luntatis eſt neceſſarius niſi act⁹ reflexus ſup illū ſit ne
ceſſarius:dū volūtas reflectiṫ ſup illū. vbi gr̄a. Volun
tas nō ꝯplacet neċario in aliq̄ niſi placeat ſibi ꝯplacen
tia dū reflectiṫ ſup eā. Alioqn ſi nō neċario ꝯplacet in
ꝯplacētia pōt ſibi diſplicētia ꝯplacere.⁊ ſi ꝯplacebit tñ
ſtabiliter ⁊ violēter:qꝺ eſt ipoſe:cū oīs mot⁹ ꝯplacētie
ſit ſpontaneus:ſed clarū eſt ꝙ act⁹ volūtatis q̄ reflecti
tur ſup ꝯplacētiā finis vltimi nō ē neċarius:imo mul-
ti nolūt:ꝙ illa ꝯplacētia ſit neċia:vt ipſi ꝗ iſtā ꝑtem te
nent:⁊ iteꝝ ꝯplacentia nō hʒ in ſe:vñ neceſſario cōpla
ceat:cū nō ſit magnū bonū hoiem in tali ꝯplacētia oc-
cupari.ꝫ nec ꝯplacentia vltimi finis erit neċario in vo
luntate. ℂ 5°. Q2 in nullo imobilitaṫ volūtas niſi qete
tur in illo:ſʒ in ꝯplacētia vltimi finis ſic apphēſi volū-
tas nō expiṫ qetē:aut ſui qetationē.ꝫ nec ibi imobilita
tur. videṫ.n.eē repugnantia ꝙ ꝯplaceat imobilr in ali-
quo:⁊ tñ nō qeteṫ:ſʒ poti⁹ nō qeſcat in eo. ℂ 6°. Q2 nul
lus amor ꝯcupiſcētie eſt in voluntate neċio:niſi amor
amicitie ſit neceſſari⁹:ex quo amor ꝯcupiſcētie ꝓcedit.
Alr̄ effectus eēt neceſſarius:⁊ cā cōtingens:qꝺ eſt ipoſ
ſibile. Sʒ ꝯplacere in vltimo fine ſic vlr apprehēſo nō
eſt niſi amor ꝯcupiſcētie:nec.n.ꝺſiderare eū eſt niſi cō-
cupiſcere. Nō.n.cōcipiṫ vt qꝺdā ſubſiſtēs qꝺ poſſit cō
placere amore amicitie:ſʒ poti⁹ vt q̄dā ꝑfectio ⁊ bonū
appetētis:nūc aūt oīs talis ꝯcupiſcentia oritur ex amo
re ſui ipſius. Sʒ cōſtat ꝙ amor amicitie q̄ q̄s ſe amat
nō eſt neceſſarius:ſʒ cōtingēs:⁊ in nr̄a ꝑtāte. Alioqn nō
poſſemus nos plus vel min⁹ amare. nec caderet vtus ⁊
viciū circa iſtū amorē:cū vtus ſit hitus electiuus:⁊ cuꝫ
de eis q̄ neċario ſunt nō vituperemur.ꝫ ſi ꝯtigit circa
iſtū amorē agere ⁊ errare:imo ⁊ ſeipſʒ ꝯdēnare ꝑꝑ deū
neceſſe eſt ꝙ nullius boni ꝯcupia re° ſui iſte imobilr ⁊
neceſſario voluntati. Hec ille. ℂ Ulteri⁹ arguit ꝓban- Idē ſcđo lo. Cōtra rōnes S.T. p°.q. 82.ar.p°.z.z° 12°.q.x.ar.1°. Tex.cō.91.
do ꝙ fūdamēta ſci Tho. ꝓ hac ꝯne ñ valeāt:⁊ colligit
ex dictis ſci Tho. in diuerſis locis.x. rōnes p° eſt hec.
Dicit.n.phs in z° phy.ꝙ ſicut ſe hʒ itellect⁹ in ſpecula
bilib⁹:ſic ſe hʒ finis i agibilib⁹. Sʒ itellect⁹ de neċitate
adheret pncipijs i ſpeculabilib⁹:ꝗuis ꝯnib⁹ adhereat
ꝯtigēter.ꝫ volūtas vltio fini neċio adheret:ꝗuis ꝯtin
gēter adhereat hiis q̄ ſūt ad finē. ℂ Cōtra iſtā rōnē ſic
dicit Aure.d.ꝙ iſta rō euidēter ē deducibilis ad opp°
ſic arguēdo. Sicut ſe hʒ pn°ᵐ i ſpeculabilib⁹:ſic finis in
agibilib⁹:ſʒ ſic ſe hʒ pn°ᵐ in ſpeculabilib⁹ re° itellectus
ꝙ nō ſolū vl̄ſſimū pn°ᵐ de quolʒ eē vel nō eē ⁊c̄. neceſ
ſitat itellectū:imo ēt q̄lʒ pn°ᵐ ꝑticulare ꝑ ſe notū:ſicut
pʒ in mathematicis.ꝫ ſic ſe hēbit finis re° volūtatis ꝙ
nō ſolū finis vl̄ſſim⁹ ⁊ vltim⁹ neceſſitabit volūtateꝫ:
imo ēt q̄lʒ finis ꝑticularis. Honor āt:⁊ voluptas:⁊ ſci-
entia ſūt ꝑ ſe appetibilia bona:⁊ q̄dā fines:vt pʒ p° ethi
coꝝ.ꝫ apphenſo honore:aut voluptate: volūtas neċio
cōplacebit ⁊ deſiderabit:ſi rō tua ſit bona. Et ꝯfirmaṫ
q2 phs z° phy.nō loqṫ de pncipijs vl̄ſſimis:nec de fi- Cap.6. Tex.cō.9.
ne vltio:ſʒ de q̄lʒ pn°:⁊ de q̄lʒ fine de q̄ manifeſte pʒ:
ꝙ nō mouet neċio volūtatē:alias hūiles nō ꝯtēneret
honores:nec tēperat⁹: voluptates. ℂ P̄. Q̄ñcunqʒ ex
vna ſilitudine repta inter aliq̄ arguiṫ:oīs ſilitudo ē fal
lacia ꝯñtis.ſʒ phus ⁊ Cōmentator aſſilant pn°ᵐ fini z°
phy.in ordie ad ꝯnes:⁊ ea q̄ ſunt ad finē dicēdo:ꝙ quē
admodū ſi pnci⁹ ſūt ꝯnes ſūe eodē mō ſi fines ſunt ea
q̄ ſūt ad finē ſūt:volēs ex ħ ꝯcludere ꝙ nō eſt in eis ne
ceſſitas ſimplr:ſʒ ꝯditionata:vt pʒ ibidē.ꝫ ꝯcludēs ex
hoc neċitatē ſimplr in volūtate re° finis facit fallaciā
ꝯñtis. ℂ z° rō eſt hec. Omnis motus reduciṫ ad im-
mobile:ſicut pʒ de motu aialiū. Aial.n.nō moueretur
niſi alicui imobili inniteret vt pʒ. Sʒ volūtas moueṫ
ad diuerſa obā:⁊ ſe hʒ ad ea mobilr ⁊ ꝯtigēter.ꝫ neceſ
ſe eſt ꝙ in aliq̄ obo imobilr figaṫ. Illud aūt nō pōt eē
niſi vltim⁹ finis.ꝫ fineꝫ vltimum vult de neceſſitate.
ℂ Contra iſtam rationem dicit:ꝙ eſt deducibilis ad
oppo°ᵐ ſic arguēdo Oīs mot⁹ reduciṫ ad aliqd immo
bile:ſʒ volūtas deſiderās ꝑ ſe ſanitatē moueṫ ad potio
nē.ꝫ in illa motiōe oʒ aliqd imobile repiri. Sʒ ħ ē fal
ſuꝫ:q2 nec imobilitaṫ voluntas in deſiderio ſanitatis:
nec i deſiderio potionis.ꝫ nō eſt veꝝ ꝙ oīs mot⁹ volū
tatis reducaṫ ad aliqd:i q̄ volūtas imobilr qeteṫ. Nec
valet ſi dicaṫ ꝙ i appetitu potiōis ꝑꝑ ſanitatē nō opʒ
poni aliqd imobile:q2 appetit⁹ ſanitatis eſt ꝑꝑ felicita
tē. Nō valʒ inquā:q2 dicit phs p° meta.ꝙ ſcire appetiṫ Tex.cō.
ꝑꝑ ſe:eſto ꝙ nullū aliud bonū debeat euenire:manife
ſtat aūt ħ ſenſuū delectatio.ꝫ in iſto motu pciſo q̄ q̄s
appetit aliqd ꝑꝑ ſcire:aut ꝑꝑ videre nō occurrit aliqꝺ
obʒ cui volūtas inhereat imobilr ⁊ de neċitate. ℂ P̄.
Jō aialia nō moueṫ niſi alicui imobili innitanṫ:q2 mo-
uenṫ ꝑꝑ ipulſionē:ꝑs aūt expellēs aialis neċe eſt,vt fi-
gaṫ:ſʒ volūtas nō mouet ſe ꝑ expulſionē:ſʒ ꝑ ꝓpriā li-
bertatē.ꝫ nō indiget aliq̄ imobili. ℂ 3° rō eſt hec. Uo-
lūtas neċio vult illꝺ cui⁹ ꝑticipatiōe vult qcqd vult:ſʒ Herri.q.22.ar 11.ſcđo.
ꝑticipatiōe btitudis vult qcqd vult.ꝫ btitudinē neċio
vult. ℂ Cōtra iſtā rōnē iſtat.d.ꝙ pōt deduci euidēter
ad oppo°ᵐ p ſic. Volūtas nō neċio vult illꝺ:ſine cui⁹ ꝑti
cipatōe aliqd vlt:ſʒ volūtas appetit itellectū ⁊ noticiā
veritatis:eſto ꝙ nihil aliꝺ dēat euenire:imo ꝑſcindēdo
eē bo°ᵐ ꝑter ipſʒ ſcire.ꝫ volūtas ñ neċio vlt finē vltimū
q̄ ꝑſciſo adhuc ꝑt appetere aliqd ꝑꝑ ſe. ℂ P̄. Volūtas
nō neċio vult illꝺ:cui⁹ ꝑticipatione vlt qcqd vlt:cū nō
determiaṫ circa ea de neċitate q̄ vlt:ſʒ volūtas quātū
cūqʒ velit aliqd ꝑticipatiōe vltimi finis:nō tñ neċitaṫ
ad illꝺ volēdū.ꝫ nec de neċitate volet finē. ℂ P̄. Uo
lūtas vlt illꝺ cui⁹ ꝑticipatiōe vult qcqd vlt ſʒ eos:ſed
eſtimās deū eē ſūmū bo°ᵐ eſtimat ꝑticipatiōe ei⁹ volē
dū qcqd vult.ergo manente illa eſtimatione de neceſ-
ſitate vult deū. Hec aūt eſtimatio manet in quolibʒ fi
deli.ꝫ fidelis de neceſſitate vult deū:cui⁹ oppoſitū ipſi
dicūt. ℂ P̄. Volūtas ꝑt velle oē qꝺ ꝑticipat rōnē vlti
mi finis

mi finis:ſed libertas ⁊ expientia libertatis eſt magna
ꝑs vltimi finis ⁊ ſūmi boni.ğ pñte ſūmo bono volun-
tas pōt vti ſua lıbtate in nō volēdo finē. Aut ğ volun-
tas vteꝝ ſua libertate:⁊ tñ nolet vti:⁊ ſic cogeꝝ in nolē
do finē:qḋ eſt incōueniēs manifeſtū. ℂ 4ᵒ rō eſt. Qꝛ
motus ſcḋi motoris ꝑ īpſſionē p̄mi mouētis tendit in
eundē finē q̄ tēdit p̄ᵐ mouēs. Si.n.nō:tam nō moueꝝ
ꝑ impſſionē p̄mi mouētis in ip̄z:ſ3 volūtas moueꝝ in
oīa q̄ vult ex deſiderio vltimi finis.ğ nihil vult in quo
nō includaꝝ deſideriū vltimi finis.nec ēt reſilit ab ali
quo niſi ex deſiderio vltimi finis:ſequiꝝ ğ ꝙ nō pōt re
ſilire a fine:⁊ ꝑ ɔñs vult finē de neceſſitate ſi ſit oſtēſuz
ℂ Cōtra hāc rōnē inſtat.d.ꝙ iſta rō pōt deduci ad op-
poſitū ſic. Agens.n.2ᵐ nō agens ſcḋm impſſionē p̄mi
nō neceſſario tendit in ip̄z ꝑ oppoᵐ ꝑpōnis coꝝ:ſ3 vo-
lūtas pōt appetere aliquos fines ſcḋario ꝑꝑ ſe ⁊ p̄ſe
L.ci.2ᵒ. Lap.8. abſq3 īpſſione p̄mi finis:appetit.n.eos eſſe ꝙ nullū bo
nū debeat euenire ſ3 phm̄ p̄ meta.⁊ p̄ ethicoꝝ.ğ non
neceſſario moueꝝ in vltimū finē. ℂ R. Uoluntas ap-
petit ſuā libertatē ⁊ vſū3 libertatis ſue ꝑꝑ impſſionem
vltimi finis:ſ3 volēdo ſuā libertatē ſuſpendet actū ſuū
circa vltimū finē.ğ ex impſſiōe vltimi finis pōt ſuſpē-
dere actū circa ip̄z. ℂ 5ᵃ rō eſt. Illud qḋ nālr eliciꝝ:ne
ceſſario eliciꝝ:ſ3 deſideriū finis nālr eliciꝝ a voluntate
ipſo oñſo:oīs.n.nō vult ⁊ appetit nālr ſibi bonū iuxta
illud p̄mi ethicoꝝ. Oīa bonū appetūt:⁊ illud p̄mi me-
taphy.oīs hoīes nō ſcire deſiderāt:⁊ illud Boety. In-
ſerta eſt nobis nālr boni veriq3 cupiditas.ğ volūtas d
neceſſitate appetit vltimū finē ſibi oñſum ꝑ itellectū.
ℂ Cōtra hāc rōnē inſtat.d.ꝙ iſta rō ad oppoᵐ reduci
tur manifeſte h̄ mō. Illḋ qḋ nālr eliciꝝ:neceſſario elici
tur.ſed volūtas neceſſario elicit deſideriū reᵘ multoꝝ
ſm̄ eos:ponūt.n.ꝙ volūtas vult nālr itellectū veruz:
⁊ ſuppoſito eē ⁊ viuere ⁊ multa alia.ğ volūtas de neceſ
ſitate deſiderabit eē:⁊ ſcire ⁊ multa alia appbēſa:⁊ nō
ſolū vltimū finē:hoc aūt eſt ɔ̄ experientiā:qꝛ multi
Cap.9. prīa diſ q. bᵃ ar.3ᵒ.ca.lᵒ. deſiderant nō eē:⁊ nō viuere. Uñ ⁊ fortis nō ſperans
aliā vitā exponit ſe morti:vt p3 3ᵒ ethicoꝝ. ℂ 6ᵃ ratio
talis eſt. Qḋ eſt idē apḋ oēs tale eſt imobile:vt pa3.5.
ethicoꝝ:ſed velle btitudinē cōe eſt apud oēs ſ3 Augu.
13.de trinitate caplo.8.dicētē. Oēs btī eſſe volunt:⁊ in
fra. Illa vā eſt ⁊ ꝑſpecta ⁊ examinata ⁊ eliquata ac cer
ta ſnīa beatos eſſe oēs hoīes velle. Et īfra. Hoc veritas
clamat:⁊ nā ɔpellit:cui ſūme bonus ⁊ imutabilr btūs
indidit. Et phs.x.ethicoꝝ dicit:ꝙ volumᵘ qdē oēs bo-
na:eligimus aūt nequaq̄:⁊ multa alia dicit de iſta ma
teria Aug.13.de trinitate.ergo.vꝝ ꝙ voluntas neceſſa-
rio appetit btitudinē ꝑ intellectū appbenſam. ℂ Con
tra iſtā rōnē iſtat.d.ꝙ rō pōt reduci in oppoſitū in hūc
modū. Illud eſt neceſſariū qḋ eſt idē apud oēs:ſ3 oēs
volūt vilie emere ⁊ care vēdere:vt ibidē de mimo re-
citat Augu.qui dixit oībᵘ extātibᵘ in foro:⁊ multa alia
ſunt que oēs volūt cōiter:qꝛ ad illa nālr īclinamur
ergo iſta ⁊ multa alia de neceſſitate vellemᵘ:cuiᵘ oppo
ſitū expimur. ℂ 7ᵃ rō eſt. Sicꝰ ſe h3 vbū malū vel ap-
parēs reſpectu ꝑſecutiōis vel deſiderij:ſic vbū bonū
vel apparēs reſpectu fuge ⁊ reſilitionis.ſed malū vbū
vel apparēs nō pōt a volūtate deſiderari vel ꝑſequi.
igiꝝ verbū bonū vel apparēs nullo mō pōt reſpui. Ta
le aūt eſt btitudo vel finis vltimᵘ.ğ ab illa oñſo ꝑ itel-
lectū volūtas nō pōt reſilire. ℂ Cōtra hāc rōnē iſtat
dicēs ꝙ rō pōt deduci in oppoſitū ſic. Uolūtas pōt ꝑ-
ſequi qcqd itellectus pōt iudicare ſub rōne boni:ſed
ſuſpenſio volitionis finis vltimi pōt appbendi ſub rō-
ne boni iquātū in illa ſuſpenſione eſt magna libertas:
⁊ inq̄tū illa volitio includit quādā inutilē occupatio-
nē:occupari videl3 in cōtinua meditatione reᵘ finis.ğ
nō apparet:cur volūtas nō poſſit ꝑſequi illā ſuſpenſio
nē. ℂ 8ᵃ rō eſt. Qꝛ ſi illḋ qḋ minᵘ vꝝ ineſſe ineſt.⁊ id qḋ
magis:ſ3 minᵘ vꝝ ꝙ btitudo vlis cognita ⁊ ɔfuſe tra-
hat imutabilr volūtatē q̄3 de obo btifico clare viſo.ğ
cū illa de neceſſitate fruaꝝ:mlto fortius ho clare viſo.
ℂ Cōtra hāc rōnē inſtat reducēdo rōnē in oppoſitum
ſic. Si illud qḋ minus vꝝ ineſſe ineſt:⁊ illud qḋ magis
ſed minus vꝝ ꝙ btitudo appbenſo vt ſummū bonū cō
fuſuz:⁊ vlr traheret imutabilr volūtatē q̄3 de deo ap-
prehenſo vt ſūmū bonū:⁊ ſic certitudinalr eſtimato:
qm̄ ꝑticularia magis mouēt q̄3 vlia ⁊ in moralibᵘ.ğ ſi
ſūmū bonū vlr ⁊ confuſuz trahat:dū apprehēdit imu
tabilr volūtatē:multo fortius deus cū eſtimabiꝝ ſum
mū bonū trahet ad ſe imutabilr voluntatē ad ſe dili-
gendū:cuius oppoſitū ipſi dicūt. Nec val3 ſi dicaꝝ ꝙ
h̄ ſolū teneꝝ ꝑ fidē. Nō val3 inq̄3. Tū qꝛ h̄ teneꝝ ꝑ rō-
nē ꝙ deus eſt ſummū bonū.⁊ illud quo maius excogi-
tari nō pōt ſm̄ Anſel.ꝑ ſolo. Tū qꝛ l3 teneaꝝ per fidē
⁊ ꝑ firmā eſtimationē eque efficaciter mouebit ac ſi
teneretꝝ ꝑ ſciam:ſicut dicit phs.7.ethicoꝝ ɔ̄ volentez Cap.3ᵒ.
euadere ſermonē Socratis dicentis:ꝙ impoſſibile eſt
agere ɔ̄ ſciam:vt p3 ibidē. ℂ 9ᵃ ratio eſt. Qꝛ ab illo nō
pōt volūtas reſilire vbi nullaz rōnē inuenit mali:ſed
reperit rōnez oīs boni:ſed in deo clare viſo nullā mali
reperit rōnē:īmo plenitudinē oīs boni.ğ a dilectione
illius reſilire nō pōt. Et confirmatur qꝛ voluntas mo-
ueꝝ ex aliquo cur ſcḋm Anſelmū. ℂ Cōtra hāc rōnez
inſtat reducens eam in oppoſitū ſic. Si ab illo reſilire
nō pōt volūtas vbi nullam rōnē mali inuenit:ſ3 potiᵘ
omnis boni.ergo cum in deo concepto a viatore ſub rō
ne oīs boni viator nihil tale reperiat ſtante iſta eſtima-
tione nō poterit reſilire:⁊ ſic nullus poterit peccare niſi
fiat prius hereticus. Et ad confirmationez dicendum:
ꝙ volūtas in reſiliendo habebit aliqḋ cur:ſc3 experiē-
tiaz ꝓprie libertatis. ℂ xᵃ rō eſt. Obiectū qḋ replet to
tam capacitatez potentie:īmo excedit eā: ſic implet ⁊
mouet illā:ꝙ nō pōt reſilire ab illo:maxime ſi moueꝝ
ſcḋm inclinationem nature. Sed deus eſt obiectum
implens totam capacitatē voluntatis:⁊ in ip̄m diligen
dū volūtas nālr inclinatur.ergo ipo pñte īpoſſibile
eſt ꝙ reſiliat ab eodē. ℂ Contra hāc rōnem inſtat ſic.
Obm̄ qḋ nō replet totā capacitatē potētie:nō attrahit
imobiliter voluntatez:ſed tale eſt deus:qḋ patet dupli
citer. Primo quidem:qꝛ nō replet niſi mediāte actu
dilectionis:dilectio vero illa nō replet totā potentiam
volūtatis:cū volūtas ſit in potētia ad multas alias di-
lectiones. 2ᵒ vero qꝛ illud nō ſatiat qḋ relinquit deſide
riū poſſibile reſpectu alteriᵘ obi:nūc aūt deo pñte ad-
huc pōt volūtas in multis alijs complacere:⁊ forſitan
in experientia ꝓprie libertatis.ergo nō attrahit imobi
liter volūtatē:ſic ergo qcqd ſit de ɔcłone rōnes nō ſūt
multū ſtabiles:⁊ illud eſt maxime rōnabile ꝙ ſi ſūmū
bonū vlr ɔſideratū ⁊ appbenſuz trahat imobilr vo-
lūtatē:qm̄ ſtante firma eſtimatōe ꝙ h̄ ſummū bonū
ſit ſolus deᵘ:ipſe deᵘ ſic appbēſus imobilr moueat vo-
lūtatē. Hoc aūt videꝝ neceſſarium qꝛ ſupra maiore ꝑ
intellectū:⁊ ei adherēte ꝑ volūtatē:ſi ſit firma opinio
de minori abſq3 hoc ꝙ nō ſit ſcīa:ſtati ɔcluſio eſt voli
ta:vt patet.7.ethicoꝝ. Uñ ſi volo oē dulce:⁊ lacte de- Ca.4ᵒ.⁊.5ᵒ
mōſtrato dicere hoc ē dulce:ſtati3 ɔ̄ eſt volita.ſ.h̄ lac.
Pari rōne ſi de neccitate volo ſūmū boᵐ cognito ꝙ deᵘ
ſit tale ſūmū boᵐ:ſtati ğ ſeqꝝ ꝙ deᵘ eſt volitᵘ de neceſ
ſitate:tū qꝛ ſtante ɔnexione formalis obiecti ſuper qḋ

⁊ reſpectu ordinis. In fine reſpectu obiecti quedam eſt indeterminata volũtas q̃ntũ ad ea que ſũt ad finẽ: inquãtũ ad ipſũ finẽ multis vijs ꝑueniri põt: ⁊ diuerſis diuerſe vie ꝯpetũt ꝑueniẽdi in ipſũ: ⁊ iõ nõ potuit eſſe appetit⁹ volũtatis determiat⁹ in ea q̃ ſũt ad finẽ: ſicͭ ẽ in reb⁹ nãlib⁹: q̃ ad certũ finẽ ⁊ determiatũ nõ hñt niſi certas ⁊ determiatas vias: ⁊ ſic pȝ: ꝙ ſicͭ res nãles de neceitate appetũt finẽ: ita ⁊ ea q̃ ſũt ad finẽ: vt nihil ſit i eis accipe: qđ poſſunt appetere: ⁊ nõ appetere. Sȝ volũtas de neceitate appetit finẽ vltimũ vt nõ poſſit ipſũ nõ appetere: ſȝ nõ de neceitate appetit aliqđ eoꝝ q̃ ſunt ad finẽ. vñ re⁹ hõ eſt in ptãte ei⁹ appetere h̃ vł illđ. 2ᵒ eſt volũtas ideterminata re⁹ act⁹: qꝛ ẽt circa obȝ determiatũ põt vti actu ſuo cũ voluerit: vel nõ vti. Põt.n. exire in actũ volẽdi re⁹ cuiuſlȝ: ⁊ nõ exire: qđ in reb⁹ nãlib⁹ nõ ꝯtingit. Graue.n. ſꝑ deſcẽdit deorſũ in actu: niſi aliqd ꝓhibeat: qđ ex inde ꝯtigit: qꝛ res ianiate nõ ſũt mote a ſeipſis: ſed ab alio. Vñ i eis nõ eſt mouẽri: ⁊ nõ moueri. Res aũt aiate mouẽtͬ a ſeipſis: ⁊ inde eſt ꝙ volũtas põt velle: vel nõ velle. 3ᵒ indeterminatio volũtatis eſt re⁹ ordinis in finẽ iquãtũ volũtas põt appetere illđ qđ ſȝ vitatẽ in finẽ debitũ ordinatͬ: vel ẽt ſȝ apparẽtiã tñ: ⁊ hec indeterminatio ex duob⁹ ꝯtigit. ſ. ex indeterminatiõe circa obȝ in his q̃ ſũt ad finẽ: ⁊ circa intellectuȝ ex ideterminatiõe apꝑhẽſiõis: q̃ põt eẽ recta ⁊ non recta ⁊c̃. Et poſt multa ſubdit. (Cũ ẽt volũtas dicatͬ libera in quãtũ neceitatẽ nõ hȝ: libertas volũtatis in tribus ꝯſiderabitͬ. ſ. quãtũ ad actũ in quãtũ põt velle: ⁊ nõ velle. et quãtũ ad obm in q̃ntũ põt velle h̃: vel illđ: ⁊ eius oppoᵐ. et q̃ntũ ad ordinẽ finis in q̃ntũ põt velle bonũ ⁊ malũ: ſȝ q̃ntũ ad pᵐ hoꝝ ineſt libtas volũtati i q̃lȝ ſtatu nãe re⁹ cuiuſlȝ obi. 2ᵐ vͦo eſt re⁹ q̃rũdã obꝫoꝝ. ſ. re⁹ eoꝝ q̃ ſũt ad finẽ ⁊ nõ ipſius finis: ⁊ ẽt ſȝ quẽlȝ ſtatum nãe. 3ᵐ vͦo nõ eſt re⁹ oĩuȝ illoꝝ: ſȝ q̃rũdã eoꝝ. ſ. q̃ ſunt ad finẽ: nec re⁹ cuiuſlȝ ſtat⁹: ſȝ illi⁹ tñ in q̃ nã deficere põt: nã vbi nõ eſt defect⁹ in apꝑhẽdẽdo ⁊ ꝯferẽdo: non põt eẽ volũtas mali ẽt i his q̃ ſũt ad finẽ: ſicͭ pȝ i btis.) Hec ille. Itẽ de malo. q. 6. arti. vnico in ſolõne ſeptimi ſic dicit. (Actiuũ nõ mouet niſi qñ ſuperat vtutẽ paſſiui. Cũ aũt volũtas ſe hẽat in po⁹ re⁹ boni vlis: nullũ bonũ ſuperat vtutẽ volũtatis q̃ſi ex neceitate ipſaȝ mouẽs niſi id qđ eſt ſȝ oẽm ꝯſideratiõnẽ bonũ. Et h̃ eſt ſolũ bonũ ꝑfectũ qđ eſt btitudo: qđ tñ volũtas põt nõ velle actu: qꝛ põt auertere cognitionẽ btitudinis in q̃ntuȝ mouet itellectũ ad ſuũ actũ: ⁊ quãtũ ad h̃ nec ipſaȝ btitudinẽ ex neceitate vult: ſicut ẽt aliqs nõ ex neceitate caleſieret: ſi poſſet calidũ a ſe repellere cum vellet.) Hec ille. Ex qb⁹ pȝ: ꝙ ſȝ mẽtẽ ei⁹ volũtas nõ neceitatͬ ad volendũ actu btitudinẽ q̃ ad exerciᵐ act⁹: ſȝ ſolũ q̃ ad ſpecificationẽ ei⁹. ¶ Ad 6ᵐ dr̃: ꝙ ꝓpõ ibidẽ recitata va ẽ ſi hñ itelligatͬ: vt pȝ ꝑ ꝑdicta. Vñ iſtđ arᵐ ſicͭ ꝓcedẽs ꝓcedit ex falſo itellectu dictoꝝ ſci Tho. vt ꝑallegata demõſtrãt. Sciendũ tñ eſt ꝑ itellectu ꝯnũ ⁊ ſolonũ ad oba ꝯ ꝯnes: ꝙ cũ ſcũs Tho. d. ꝙ volũtas nõ neceio ſed ꝯtingẽter vult aut appetit vltimũ finẽ ſub rõne cõi vltimi finis apꝑhẽſuȝ q̃ ad exercitiũ act⁹: ⁊ ꝙ re⁹ cuiuſlȝ obi põt elicere velle vł ſuſpẽdere actũ volitiõis: vł ſilia vba: hoc nõ eſt ſic itelligẽdũ: ꝙ ſtãte apꝑhẽſiõe practica vltimi finis volũtas poſſit oẽm actũ volẽdi circa illũ ſuſpẽdere: vł nullũ actũ elicere: h̃. n. repugnat dictis ei⁹: potiſſime qꝛ ex parat volũtatẽ re⁹ vltimi finis: ⁊ intellectũ re⁹ pᵐi pncipij. Cõſtat aũt ꝙ ipoſſe eſt intellectũ ꝓponi pᵐ pnᵐ: qn ſtatiȝ hẽat actualẽ aſſenſuȝ re⁹ illius. Pariformiter g̃ hȝ dr̃e ꝙ ꝓpoſito vltio fine volũtati ꝑfectim practice: vt puta. vtꝫ ſit appetẽdus: vel nõ ſtatiȝ volũtas elicit actũ volẽdi finẽ vltimũ. Hõm g̃ ꝙ volũtas nõ neceio elicit actũ volẽdi circa vltimuȝ finẽ abſolute ꝓ tãto qꝛ põt apꝑhẽſionẽ practicaȝ finis ſuſpẽdere: ⁊ ſic mediãte tali ſuſpẽſione apꝑhẽſionũ põt ſuſpendere actũ ꝓpriũ volẽdi finẽ. Cũ hoc tñ ꝯſtat ꝙ voluntas neceio elicit actũ volẽdi circa finẽ vltimũ neceſſitate ſuppõnis. ſ. ſtãte practica apꝑhẽſiõe vltimi finis: ⁊ iſtud hñ facit ad inteᵐ ꝑdictoꝝ ⁊ ſeq̃ntiũ: qꝛ volũtas nõ põt ſuſpẽdere actũ volitiõis vltimi finis: niſi ꝑus ſuſpendat apꝑhẽſionẽ practicã ei⁹: ⁊ ſic mediãte põt ꝓpriũ actũ ſuſpendere: nõ aũt imediate. Et vlteri⁹ nec ꝓpriũ actũ: nec alteri⁹ põt directe iperare: nec ſuſpẽdere niſi quãtũ tale iperiũ vel ſuſpenſio ꝓponitͬ ſibi ꝑ itellectũ ſub rõne boni: ⁊ cũ h̃ practice. ¶ Ad arg⁹ 2ᵘ loco iducta ꝯ ꝯnẽ: ⁊ ꝑ Durãdũ recitata dr̃ pᵒ ꝙ nãlis appetitus volũtatis q̃ volũtas nãlr vult finẽ ẽ act⁹ elicit⁹ vt oñdit. ſ. T. pᵃ pte. q. 60. ar. pᵒ vbi ſic dicit. (Semꝑ pᵐ ſaluatͬ in poſteriori. Nã aũt ẽ prior q̃ itellect⁹: qꝛ nã vniuſcuiuſqȝ rei ẽ eẽn⁹ ei⁹: vñ illđ qđ ẽ nãe oȝ ſaluari ẽt i hñtib⁹ itellectuȝ. Eſt aũt h̃ cõe oĩ nãe vt hẽat aliquã iclinationẽ q̃ ẽ appetit⁹ nãlis vł amor: q tñ diuerſimode repitͬ in diuerſis naturis in vnaq̃q; ſȝ modũ ei⁹. vñ in nã itelligibili iuenitͬ iclinatio nãlis ſȝ volũtatem. In nã vͦo ſenſitiua ſȝ appetitũ ſenſitiuũ. In nã vͦo carente rõne ſȝ ſolũ ordinẽ nãe in aliqd.) Hec ille. Ex qb⁹ apparet ꝙ appetit⁹ nãlis in volũtate non eſt ſolus ordo ei⁹ in aliqd. Silr dicit de vitate. q. 22. ar. 5. ⁊ pᵃ 2ᵉ. q. 10. ar. pᵒ. (Sicut (inqt) dicit Boeti⁹ in liᵒ de duab⁹ nãis: ⁊ phus. 5. meta. nã dr̃ multipliͬ: qñqȝ. n. dr̃ pnᵐ intrinſecũ reb⁹ mobilib⁹: ⁊ talis nã eſt mã vel for⁹: vt pȝ ex 2ᵒ phyſicoꝝ. Alio⁹ dr̃ nã q̃lȝ ſubã: vel qđlȝ ens: ⁊ ſȝ h̃ illđ dr̃ eẽ nãle rei qđ ꝯuenit ei ſȝ ſuã ſubaȝ: ⁊ h̃ eſt ideȝ qđ ꝑ ſe ineſt rei. In oĩb⁹ aũt ea q̃ nõ ꝑ ſe iſũt reducũtͬ ad aliqđ qđ ꝑ ſe ineſt: ſicͭ in pnᵐ: ⁊ iõ neceſſe eſt ꝙ h̃ mõ accipiẽdo nãȝ ſꝑ pnᵐ in eis q̃ ꝯueniũt rei: ſit nãle. Et h̃ mãifeſte appet in itellectu. Nã pn⁹ itellectualis cognitionis ſũt nãle nota. Silr ẽt pnᵐ motuũ volũtarioꝝ oȝ eẽ aliqđ nãlr volitũ. Hoc aũt eſt bonũ in cõi: in qđ volũtas nãlr tendit: ſicut ⁊ q̃lȝ po⁹ in ſuũ obȝ: ⁊ ẽt ipſe finis vltim⁹ q h̃ mõ ſe hȝ i appetibilib⁹: ſicͭ pᵃ pncipia demõſtrationis i itelligibilib⁹: ⁊ vlr oĩa q̃ ꝯueniũt volenti ſm ſuã nãȝ. Nõ. n. ꝑ volũtatẽ appetim⁹ ſolũ ea q̃ ꝑtinent ſolũ ad poᵐ volũtatis: ſȝ ẽt ea q̃ ꝑtinent ad ſingulas potentias: ⁊ ad totũ hoieȝ. Vñ nãlr hõ vult non ſolũ obȝ volũtatis: ſȝ ẽt alia q̃ ꝯueniũt alijs potẽtijs: vt cognitionẽ veri q̃ ꝯuenit itellectui: ⁊ eẽ: ⁊ viuere: ⁊ hõ alia q̃ reſpiciũt ꝯſiſtẽtiã nãlẽ q̃ oĩa apꝑhẽdũtͬ ſub obo volũtatis ſicͭ q̃dã ꝑticularia bona.) Hec ille. ¶ Tunc ad pᵐã ꝓbõnẽ illi⁹ aſſũpti dr̃: ꝙ ad h̃ ridet in for⁹ ſanctus Tho. pᵃ. 2ᵉ. vbi ſupra: arguit. n. ſic. (Illđ qđ eſt alicui nãle ineſt ei ſemꝑ: ſicut igni eẽ calidũ. Sed nullus mot⁹ ineſt volũtati ſꝑ. g̃ nullus mot⁹ eſt nãlis volũtati.) Ecce arᵐ. Seqͬ rñſio. (Dõȝ (igr̃) ꝙ i reb⁹ nãlib⁹ id qđ ẽ nãle q̃ſi ꝯns forᵐ tñ: ſꝑ ieſt, ſicͭ calidũ igni: qđ aũt ẽ nãle ſicͭ ꝯns mãȝ: nõ ſꝑ actu ieſt: ſȝ qñqȝ ſȝ poᵐ tñ. Nã for⁹ eſt actus mã vͦo potentia. Motus aũt eſt actus exñtis in po⁹: ⁊ iõ q̃ ꝑtinẽt ad motũ: vel que ꝯſequuntͬ motũ in reb⁹ nãlib⁹ nõ ſꝑ inſunt. ſicut ignis nõ mouetͬ ſꝑ ſurſuȝ: ſȝ qñ eſt extͣ locũ ſuũ. Et ſilr nõ opȝ ꝙ volũtas q̃ de po⁹ i actũ reducitͬ: dũ aliqd vult: ſꝑ actu velit: ſȝ ſolũ qñ eſt in aliq̃ diſpõne determinata. Volũtas aũt dei q̃ eſt act⁹ purus ſꝑ eſt in actu volẽdi.) Hec ille. Ex qb⁹ pȝ: ꝙ nõ oȝ quẽlibȝ appetitũ nãleȝ ſꝑ actu eẽ ſtante nã: cui⁹ eſt. Per idẽ pȝ ad ꝯfirmationẽ ibi adductã. ¶ Ad aliã iprobationeȝ dr̃: ꝙ appetit⁹ nãlis ſicͭ

Tex. cõ. 5.
Tex. cõ. 11.

Scđo phyſi. co. 91

ꝑus dictū eſt diuerſimode eſt in diuerſis:ḡō nō oꝫ ſi in
aliq̄b⁹ nō ſit aliud q̄ ſola iclinatio:puta i nō cognoſcē
tibus:ꝙ ita ſit i ſenſibilib⁹ vel itelligibilib⁹.vñ illa ar
gumēta paꝝ hñt efficacie.¶ Ad argumēta aūt q̄ ibi
dē recitant̄.ſ.ꝙ nō oēs appetāt btitudinē appetitu q̄
ſit act⁹ elicit⁹:q̄ ēt ſūt Scoti rñdet Durādus di. ꝙ ge
ḡdiſt de ꝯnetiā arg⁹ nō valēt.Qḋ pꝫ diſcurrēdo p ſin
gula.Cū.n.ṗ dr̄ ꝙ nulla po⁹ ſupioꝛ necitat̄ ab īferioꝛi
pōt dici:ꝙ imo:ꝛ ſi nō cāſr:tñ ꝯſecutiue:ſicut itellect⁹
neceſſario appḣēdit ꝙ ṗ ſibi offert̄ a virib⁹ ſenſitiuis:ꝛ
tñ intellect⁹ eſt altioꝛ po⁹ q̄ ſenſus.Itē falſum eſt qḋ
poſtea aſſumit̄.ſ.ꝙ volūtas ē ſupioꝛ itellectu. Hoc.n.
nō eſt veꝝ.imo poti⁹ ꝯtrū.Nā opꝫ ꝙ volūtas ferat̄ in
qḋcūqꜫ fert̄ ſcḋꝫ formā ꝛ dictamē intelle:cū ipſa non
poſſit ferri niſi i cognitū. Ex quo ſeq̄t ꝙ ꝑpoſitio quā
aſſumūt nō ē vera.hec.ſ.volūtas ea neceſſitate mouet
potētias:q̄ neceſſitate mouet̄ i ſuū obꝫ.Hoc.n.nō ap
paret:ſꝫ mouet eas ſolū eo mō q̄ itellect⁹ indicat eſſe
mouēdas:ꝛ iō q̄tūcūqꜫ volūtas ferret̄ necīo in ſuum
obꝫ:nō oꝫ ꝙ volūtas moueret necīo alias potētias ad
ſemꝑ oñdēdū ſibi ſuū obꝫ:niſi intellectus indicaret ꝙ
tale obm ē ſibi ſꝑ necīo oñdēdū:qḋ nō oꝫ.Hec Durā.
ꝛ bñ.¶ Ad 2ᵐ dicit:ꝙ cū dr̄ nullus hītus acq̄ſit⁹ pōt
tñ inclinare volūtatē ad volēdū:quātū appetit⁹ nālis.
Dōm ꝙ nō eſt ad ꝑpoᵐ:q2 nō loq̄mur de iclinatione
volūtatis in ſuū obꝫ ꝑ aliquē hītū acq̄ſitū:ſꝫ ꝑ ipſam
met nām po⁹ que hꝫ necīā btitudinē ad aliqḋ obꝫ:vt i
ipſuꝫ ferat̄ actu elicito:ꝛ illa iclinatio pōt eē ita efficax
ſuppoſita pñtia talis obi:ſicut inclinatio appetit⁹ nāl.
Et iteꝝ ſi intellectus ꝗ dr̄ hīt⁹ ṗncipioꝝ eſt aliqḋ acq̄
ſitū:ꝯſtat ꝙ iclinat eque efficaciter poᵐ itellectiuam
ad aſſentiendū neceſſario ṗmis ṗncipijs ſibi ꝑpoſitis
ſicut appetit⁹ nālis ipſi⁹ itellect⁹ iclinat ipꝫ ad itellige
re.Et eadē pōt eē in volūtate ſi hēat aliquē tale hītū.
Hec Durādus:ꝛ bñ.¶ Ad 3ᵐ dicit:ꝙ ad auctoritates
bti Auguſti.pōt dici ꝙ loq̄t de libtate a coactiōe q̄ co
actio nūq̄ eſt in volūtate:nō aūt de libertate a necīta
te imutabilitatis q̄ eſt in volūtate re⁹ multoꝝ:vel ſal
tē aliq̄ꝝ. Hec ille.Et ꝯformiter dictis. S.T. ṗ⁹ pte.q.
82.ar.ṗ vbi ſic dicit.(Nālis neceſſitas nō repugnat vo
lūtati:q̄nimo nece eſt ꝙ ſicut itellect⁹ ex necītate inhe
ret ṗmis ṗncipijs:ita volūtas ex necītate ihereat vltio
fini:qui eſt btitudo.Finis.n.ſe hꝫ in opatiuis ſic ṗnᵐ in
Tex.cō.91. ſpeculatiuis:vt dr̄ 2⁹ phyſicoꝝ.Opꝫ.n.ꝙ illḋ qḋ ineſt
nālr alicui ꝛ imobilr:ſit fundamētū ꝛ ṗnᵐ oīuꝫ alioꝝ:
q2 nā rei eſt ṗᵐ in vnoquoqꜫ:ꝛ oīs mot⁹ ꝑcedit ab aliq̄
imobili.)Hec ille.Sile dicit de vitate.q.22.ar.5.(Si
cut(inq̄t)pōt accipi ex vbis Aug.in.5. de ciuitate dei
duplex eſt neceſſitas.ſ.coactiōis:ꝛ hec in volūtatē nul
lo mō cadere pōt:ꝛ neceſſitas nālis inclinatiōis ꝛ tali
necītate volūtas aliqḋ vlt ꝛc̄.)¶ Ad 4ᵐ dictū rñdet
Durā.di.ꝙ rñſiones ad arg⁹ ibidē date nō valēt.Cum
enī dr̄ ṗ ꝙ auctoritas Aug.ꝛ Anſel.itelligunt̄ de appe
titu nāli:ꝛ nō de actu elicito:pꝫ expſſe ꝙ nō eſt veruꝫ.
Dicit.n.13.de trinitate ca.3.in fine:ꝙ ſi ille mim⁹ q̄ pro
miſit ſe dicturū qḋ oēs vellēt:ꝛ dixit: vili vultis eme
re ꝛ care vendere:ſi inq̄ dixiſſet.Oēs bti eē vultis:mi
ſeri eſſe non vultis:dixiſſet aliqḋ qḋ nullus in ſua non
agnoſceret volūtate.Quicq̄d.n.aliḋ q̄ſq̄ latenter velit
ab hac volūtate q̄ oīb⁹ ꝛ in oīb⁹ ſatis nota eſt nūq̄ re
cedit.Et ꝯſtat ꝙ loq̄t de volūtate ſeu actu voluntatis
elicito:ḃ q̄ mim⁹ dixerat.Vili vultis emere:ꝛ care vē
dere:ꝛ nō loq̄t ſolū de appetitu nāli volūtatis. Itē 4⁹
caplo eiuſdē libri iquirit cū oēs velint btitudinem:an
oēs eā nouerūt.Cōſtat aūt ꝙ velle ſequēs noticiaꝫ eſt
act⁹ elicit⁹.Itē.5.caplo dicit ꝙ oēs hoies btī eē volūt:
idqꜫ vnū ardētiſſimo amore appetūt.Et ſubiungit ꝙ
nullus pōt amare qḋ neſcit:ꝛ ita loq̄t de amore ſequē
te cognitionē.Anſel.ēt de caſu diaboli caplo.12.circa
finē dicit.Oēs q̄ppe volūt eſſe btī:ꝛ loq̄t de btitudine
abſolute q̄ includit cōmodū:de q̄ loq̄t di. Iuſticiā nō
oēs volūt:cōmodū vō nō ſolū oīs nā rōnalis:ſꝫ oē qḋ
ſentire pōt:vult. Nā nullus vult niſi qḋ aliq̄ mō putat
ſibi cōmodū:ꝛ ſic loq̄t de velle qḋ ſeq̄t cognitionē ꝙ
velle ē act⁹ elicit⁹.ꝛ ſic expoſitio q̄ exponūt dicta Aug.
ꝛ Anſel. nō eſt:vt pꝫ clariſſime ītuēti dicta eoꝝ in ṗdi
ctis locis.Hec Durā.ꝛ bñ.¶ Ad ṗᵐ Durādi ꝯ eandeꝫ
ꝯnē dr̄ ꝙ appetit⁹ vel volitio btitudinis ſꝫ cōem rōnē
nō eſt ſolū hītualis:imo actualis:nec eſt ſolū velleitas
vel appetit⁹ ꝯditionalis:imo velle abſolutū:cū ſit ṗnᵐ
ꝛ cā oīum alioꝝ actuū volūtatis:cā aūt nō eſt debilioꝛ
ſuo effectu.Tūc ad h⁹ iꝑbationē dr̄:ꝙ illa ꝑbatio ñ
valꝫ ꝑꝑ multa.Primo q2 falſuꝫ aſſumit.ſ.ꝙ volūtas
nihil abſolute ꝛ efficaciter velit niſi ꝑportiōet̄ ſibi ſub
rōne pticulari:vel ꝑꝑ rōnē pticlarē:ꝛ nō vlē.Hui⁹ fal
ſitas pꝫ:q2 volūtas efficaciter.i.abſolute pōt odire fu
gere:ꝛ deteſtari aliqḋ i vli:vt oñdit.S.T.ṗ⁹.2ᵉ.q.29.
arti.6.vbi q̄rit.Utrū odiū poſſit eē alicuius in vli:ꝛ in
rñſiōe ṗncipali ſic dicit.(De vli ꝯtigit loq̄ 2ʳ.Uno⁹ ſꝫ
ꝙ ſubeſt intētioni vlitatis.Alio⁹ de nā:cui talis itētio
attribuit̄.Alia eſt.n.ꝯſideratio hoīs vlis:ꝛ alia hoīs in
eo ꝙ hō.Si ḡ vlē accipiat̄ ṗ mō:ſic nulla po⁹ ſenſitiue
ptis:nec appḣēſiua neqꜫ appetitiua pōt tēdere in vlē:
q2 vlē fit ꝑ abſtractionē a mā idiuiduali in q̄ radicat̄
oīs vtus ſenſitiua.Pōt tñ aliq̄ po⁹ ſenſitiua ꝛ apꝓhēſi
ua ꝛ appetitiua ferri in aliqḋ vlr:ſicut dicim⁹ ꝙ obm
viſus eſt coloꝛ ſꝫ genus:nō q2 viſus cognoſcat colorem
vlem:ſꝫ q2 ꝙ coloꝛ ſit cognoſcibil̄ a viſu nō ꝯuenit co
lori iq̄ntū eſt hic coloꝛ:ſꝫ inq̄ntū coloꝛ ſimplr. Sic
ꝛ odiū ſenſitiue ptis pōt reſpicere aliqḋ in vli:q2 ex nā
cōi aliqḋ aduerſat̄ aiali:ꝛ nō ſolū ex eo ꝙ eſt pticlaris
ſicut lup⁹ oui:vñ odit lupū gnālr:ſꝫ ira ſꝑ cāt̄ ex aliq̄
pticulari:q2 ex actu ledētis:act⁹ aūt pticulariū ſūt.Et
ꝑꝑ h̄ dicit phus ꝙ ira ſꝑ eſt ad aliqḋ pticulare:odium
vō pōt eē ad aliqḋ i gnāe:ſed odiū qḋ eſt i pte intellecti
ua.cū ſeq̄tur vlem appḣēſionē intellectus pōt vtroqꜫ
mō eē reſpcū vlis.)Hec ille.Ex q̄b⁹ pꝫ:ꝙ velle ꝛ nolle:
amoꝛ:odiū volūtatis pñt eē abſolute ꝛ efficaciter obti
ꝑpoſiti in vli. 2⁹ illa iꝑbatio deficit:q2 male appli
cat diſtinctionē de volūtate efficaci ꝛ inefficaci.Illam
enī diſtinctionē mutuauit a ſcō Tho.ṗ⁹ pte.q.19.arti.
6⁹.vbi q̄rit.Utꝝ volūtas dei ſꝑ ipleat̄:ꝛ diſtinguit ibi
dē de volūtate ā̄ncedēte ꝛ ꝯñte:ꝛ illḋ qḋ.S.T. vocat
volūtatē ā̄ncedētē:iſte appellat volūtatē inefficacē:ꝛ
illud qḋ.S.T.vocat volūtatē ꝯñtē:iſte appellat volū
tatē efficacē:ſꝫ applicatio nō valꝫ in ꝑpoſito:q2 volū
tas ꝯñs ꝛ efficax ꝑprie eſt:qua aliqḋ volum⁹ ꝯſidera
tis oīb⁹ circūſtātijs pticularib⁹.Volūtas aūt āñs ꝛ in
efficax eſt q̄ aliqḋ volum⁹ ſꝫ primā ſui ꝯſiderationē:
nō tñ ꝯſideratis pticularib⁹ circūſtātijs.Cōſtat aūt ꝙ
iſta diſtictio i ꝑpoſito nullū ꝑſus hꝫ locū:q2 btitudo
ſꝫ cōem rōnē ꝯſiderata nullā hꝫ rōnē nō eligibilitatis
ſꝫ ſꝫ oēm ꝯſiderationē eligibilis appet. 3⁹ ꝑbatio vel
improbatio illa nō valꝫ.q2 ſicut i ſupioꝛib⁹ rñſionibus
dictū eſt beatitudinis appetitus in vniuerſali ſemꝑ eſt
appetitus alicuius btitudis pticularis. Dr̄ vlterius ꝙ
arguēs male exponit dicta bti Aug.q2 ſicut ipſemet ꝓ
bauit ꝯ argu⁹ Scoti ꝙ appetit⁹ btitudinis eſt act⁹ eli
citus:ita hꝫ ꝯſeꝗ̄ter ponere ꝙ ille appetit⁹ eſt abſolutus:
ꝛ volūtas nō ſolū āñs:ſꝫ ꝯñs cū Aug. dicat illū amo
rē btitudinis

Potētia ſenſitiua nō pōt ferri in aliqḋ vlē:licꝫ ferat̄ in aliqḋ vlr.

rē btitudis eē ardētiſſi:ꝛ.19.de ciuitate dicitq illud
eſt finis boni nři pp qđ amant̄ cetera:illđ aūt pp ſeipſz
Ꝙ aūt dicit arguēs de imortalitate vel appetitu illius
dr̄ q nō eſt ſile:qꝛ imortalitas nō ita noiat p ſe obꝫ vo
lūtatis ſic btitudo. 2° dr̄ q imortalitas nālr appetit̄
volūtate ꝯñte:ꝛ actu elicito iplicite.ſ.in appetitu btitu
dinis:ſꝫ forte nō explicite:ꝛ ita itelligēda ſunt dicta ſci
Tho.p° 2°.q.x.ar.p.q̄ ſupiꝰ recitata ſūt. ¶ Ad ꝯfirma
tionē dr̄ q nullus nālr appetit qđ ē ſibi ipoſe p ſe:ꝛ ex
ꝯditiōe nāe. Nihil tñ ꝓhibꝫ illđ qđ aliqđ nālr appetit
eē ſibi ipoſe p accñs ex aliq̄ ꝯditiōe indiuidui. Sic āt
eſt in ꝓpoſito de dānatis reꝰ appetitꝰ btitudinis q nālr
appetūt btitudinē:ſꝫ ſit eis ipoſſis p accñs:volūtas enī
ꝛ appetitus nālis in eis manet:vt oñdit. S. Th. di.50
q.2.ar.p.q.pᵒ:ipſemet ēt Durā.rīdet ad h̄ argᵐ vidēs
eꝰ ineffficaciā di.cū in dānatis nā remaneat itegra ipſi
appetūt appetitu nāli btitudinē. Et ſi dicat̄ q appetitꝰ
nālis nō pōt eē fruſtra. Dōm q verꝫ ē in tota ſpē:nihil
tñ ꝓhibet q i aliqbꝰ idiuiduis ſpēi fruſtret̄. De appe
titu aūt q eſt actꝰ elicitꝰ dōꝫ:q dānati nō appetūt btitu
dinē i ſpāli appetitu efficaci laborādo vel conādo ad
aliquā btitudinē:cū ſciāt h̄ ſibi ipoſe:ſꝫ appetitu ꝯdi
tionato appetūt eā inquātū hꝫ rōnē cōmodi. Vellent
enī ſi eēt eis poſſibile eā hr̄e q̄tenꝰ eſt qđdā cōmodum
ꝛ ſilr appetūt btitudinē in gnāli.ſ.bñ hr̄e. Hec Duran.
ꝛ bñ. Hoc addito q nō ſolū ꝯditiōali appetitu:ſꝫ appe
titu abſoluto appetunt beatitudinem:quia iſte appe
titus nō eſt in ptāte eoꝝ:cū inſit eis a do ꝛ a nā. ¶ Ad
pᵐ eoꝝ q̄ recitat Aureo. dr̄ p q auctoritas Aug. ibidē
adducta itelligēda eſt de volūtate electiua:qꝛ illa ple
niſſime eſt in ptāte volitiue poˢ:nō aūt de volūtate nā
li:qꝛ illa nō eſt totalr i ptāte volūtatis. Pro hac ſolōne
ꝛ ꝓcedenti facit dictū ſci Tho.4.ſen.di.50.q.2.ar.p in
ſol.pᶜ.q. vbi ſic dicit. (In dānatis pōt duplex volūtas
ꝯſiderari.ſ. volūtas deliberatiua ꝛ voluntas nālis. Et
nālis qdē nō eſt eis ex ipſis:ſed ex auctore nāe q in nā
poſuit hāc iclinationē q̄ dr̄ nālis volūtas:ſꝫ voluntas
deliberatiua eſt eis ex ſeipſis ſcđm q in ptāte eoꝝ ē in
clinari p affectū ad h̄ vel illđ ꝛc.) Siſe dic de demōi
bus pᵃ pte.q.64.ar.2.in ſolōne qrti argumenti. Item
ꝓ iſta ſolōne facit illđ qđ dicit de vitate.q.22. ar.5. ibi
enī arguit i oppᵐ qōnis 7° loco ſic. (Ex eo q aliqđ vo
luntariū eſt dr̄ eſſe in nobis:ita q nos ſumꝰ dñi illiꝰ:ſꝫ
illud qđ eſt in nobis:ꝛ tuꝰ dñi ſumꝰ poſſumꝰ velle ꝛ ñ
velle.g oē qđ volūtas vult pōt velle ꝛ nō velle:ꝛ nō ꝺ
neceſſitate aliqđ vult.) Ecce arᵐ. Sequit̄ rñſio. (Dōꝫ
inquit q illa rō ꝓcedit de voluntate ſm q volūtas ē.
Hoc.n.eſt ꝓpriū volūtati inquātū eſt voluntas q ſit
dña ſuoꝝ actuū.) Hec ille. Pro cuius intellectu ſciē
dū q in ꝓncipali ſolōne illius articuli ſic dicit. (Nā ꝛ
volūtas h̄ mō ordinata ſunt vt ēt ipſa volūtas q̄dam
nā ſit:qꝛ oē qđ in rebꝰ inuenit̄ nā qdē dr̄:ꝛ iō in volun
tate oꝫ inueniri nō ſolū illud qđ volūtatis eſt:ſꝫ ēt qđ
eſt nāe. Hoc aūt eſt cuiuſlꝫ nāe create vt adeo ſit ordi
nata in boᵐ nālr appetēs illud:vñ ꝛ volūtati ipſi ineſt
quidēꝫ nālis appetitꝰ boni ſibi ꝯuenientis:ꝛ pter h̄ hꝫ
appetere aliqđ ſꝫ ꝓpriā determinationē nō ex neceſſi
tate:qđ ei ꝯuenit iquātū eſt volūtas. Sicut āt eſt ordo
nāe ad volūtatē:ita ſe hꝫ ordo eoꝝ q̄ nālr vult volun
tas ad ea reᵐ q̄ ꝑ nō determinat̄ ex nā ꝛc.) Vide totuꝫ
articulū. Itē ibidē i ſolōne qrti ad oppᵐ ſic dicit. (Vo
lūtas iquātū ē rōnalis ad oppoſita ſe hꝫ: h̄.n. eſt ꝯſide
rare ipam ſꝫ h̄ qđ eſt ei ꝓpriū:ſꝫ put ē q̄dā nā nihil ꝓ
hibet eā determiari ad vnū.) Hec ille. Et ſilr̄ dicit in
multis locis. ¶ Ad 2ᵐ dr̄:q maior eſt vā ſi itelligatur

de agente ex neceſſitate qđ neceſſitat̄ quātū ad exerci
tiū actus:ſicut pꝫ in ſilitudine ibidē adducta de grauis
volūtas aūt nō ſic neceſſitat̄ ad agēdū:vt ſupra dictū
eſt. Nō.n.neceſſ̄io agit:nec actū elicit:niſi cū eſt in certa
diſpōne.ſ.cū offert̄ ſibi obm qđ eſt finis. Stāte.n. tali
oñſione neceſſ̄io vult neceſſ̄itate ꝯñe:nō aūt ꝯñtis:ꝛ ex ſup
poſitione:nō aūt ſimplr. ¶ Ad 3ᵐ pꝫ ſolo p ꝓcedentia:
concludit.n.q volūtas nō neceſſ̄io vult finē q̄ ad exerci
tiū eiꝰ:cū q̄ ſtat q neceſſ̄io vult finē q̄ ad ſpecificationeꝫ
actꝰ. Qꝛ.n. volūtas nō vult finē q̄ ad exerciᵐ:niſi ſibi
oñdat̄ p intellectū:illa aūt oñſio eſt ꝯtingēs:iō ꝯñter
exercitiū volēdi finē eſt ꝯtigēs:nec hꝫ in via q̄cunqꝫ
neceſſ̄itatē:niſi ex ſuppōne:ꝛ cōditionatā nō abſolutam:
puta ſi offerat̄ ſibi p itellectū:vt dictuꝫ eſt. ¶ Ad 4ᵐ
pꝫ p idē:cū.n.ges volūtatis in vltio fine nō ſit niſi per
aliquē actū dilectionis vel deſiderij vel delectationis:
ſicut volūtas nō neceſſ̄io exercitat tales actus niſi ſub cō
ditione:ita nec neceſſ̄io q̄eſcit in fine q̄ ad exercitiū actꝰ:
niſi ex ſuppōne:ſꝫ ſolū q̄ꝫᵐ ad ſpecificationē actus. Iō
ſilitudo de gete grauis in centro nō eſt ad ꝓpoᵐ:quia
ibi nō eſt exerciᵐ actꝰ ꝯtigētis:ſꝫ ꝑuatio motꝰ cū ptia
finis:ꝛ ſic iterū eſt ibi neceſſitas ex ſuppōne nō ſimplr
nec abſoluta:ꝛ ſic eſt i ꝓpoſito. Silr nec valꝫ ſilitudo
de appetitu ſenſitiuo:qꝛ ille neceſſitatur q̄ ad exercitiū
ſui actꝰ,nō ſic aūt volūtas. ¶ Ad 5ᵐ pꝫ p idē qꝛ maior
eſt vā de agēte qđ ꝛ agit neceſſ̄io q̄ ad exercitiū actꝰ:vt pꝫ
in ſilitudine ibidē adducta de graui:non aūt eſt vā de
agēte qđ nō neceſſitat̄ ad exerciᵐ ſui actꝰ:ſꝫ ſolū q̄ ad
eius ſpecificationē:iō nō oꝫ q volūtas intēſiſſime ve
lit vltimū finē actualr:ꝛ quo ad intēſionem actus vel
exercitij. Sciendū tñ q lꝫ volūtas in via nō appetat
intēſiſſime vltimū finē ſibi practice oñſum q̄ ad iten
ſionē actꝰ:tñ intēſiſſime illū appetit q̄ ad rōnē appetē
di:qꝛ.ſ.illū pp ſe appetit:alia vō pp ipſꝫ. Itē finē qñqꝫ
intenſiſſime appetit:qꝛ in quolꝫ appetitu appetit̄ finis
iplicite vel explicite. ¶ Ad 6ᵐ dr̄:q bñ ꝯcludit q vo
lūtas nō neceſſitat̄ pluſq̄ꝫ intellectꝰ q̄ ad exercitiū actꝰ.
qđ ꝯcedit̄. ¶ Ad 7ᵐ pꝫ p idē:qꝛ ꝓcedit de neceſſitate
quo ad exercitiū nō de neceſſ̄itate q̄ ad ſpecificationeꝫ:ꝛ
iō nō ꝯcludit niſi ſic vt ꝓcedens. Ex qbꝰ pꝫ q iſta argu
mēta nullā efficaciā hñt ꝫ ꝯñē bñ itellectā. Vñ ꝛ eoꝝ
inefficaciā Aure. oñdit dicēs:q oēs ille pñt reduci ad
oppoᵐ ꝫ arguentē:pma nāqꝫ pōt ſic reduci. Nihil eſt
tā in ptāte volūtatis q̄ꝫ ipſa volūtas:ſꝫ in eiꝰ ptāte eſt
actꝰ itellectꝰ:ꝛ eo mediāte pōt velle finē:ꝛ ñ velle:auer
tēdo itellectū a ꝯſideratiōe finis.g ſtāte ꝯſideratione
finis pōt velle ꝛ nō velle finē:hic eſt fallacia figure di
ctionis mutādo qđ in quale ſubam in modū. Nō.n.ſe
quit̄ volūtas hꝫ in ptāte ſua actū.g imediate hꝫ:nec ſe
quit̄:nihil eſt tam in ptāte volūtatis q̄ꝫ ipſa volūtas.g
nihil imediatius. Vñ qꝛ volūtas mouet ſe mediāte ar
bitrio:vt pᵃ motio paſſiua ſit in liᵒ arbiᵒ ab ipſa volun
tate. 2ᵃ vō motio paſſiua ſic eſt i volūtate ſicut nauta
mouet ſe mediāte naue:idcirco nō dꝫ iferri q imedia
te poſſit:ſicut nec nauta imediate ſe poſſet mouere niſi
p nauiꝫ. ¶ Scđa vō ſic reducit̄. Agēs qđ neceſſitatur
ad agēdū eadē neceſſ̄itate remouet ꝓhibēs:ſi pōt:ſꝫ appe
titus bruti pōt figere imaginationē i id qđ appetit.cū
g de neceſſ̄itate appetat:ꝓ poſſet figere imaginationeꝫ in
appetibili:ꝛ p ꝯñs remouere ꝓhibēs:qđ eſt nō imagia
bile:ſeqt̄ q ſp imaginabit̄ appetibile vnū ꝛ idē. Hoc
aūt eſt ſlꝫ.g cū hᵐ ſit vā q̄ ad vtrāqꝫ ptē.ſ.q appetitus
bruti mouet̄ ad appetibile:ꝛ q appetitꝰ eiꝰ figit imagi
natiōeꝫ in appetibili:ſic pꝫ de cāibꝰ q ex appetitu ima
ginant̄ lepore:vñ appetitus figit oculos ꝛ ſenſus exte

Voluntas in via appetit in tenſiſſime vltimū finē:ꝗ ſenſus.

rioꝛēs in appetibili: ꝛ nõ apparet cur ēt imaginationeꝫ nõ ſigat. reſtat vt maioꝛ argumēti ſit falſa. ¶ Tertia quoqꝫ õſicit vt vĩ. Appetit⁹ .n. bruti q eſt vnũ extremũ: ꝛ appetibile qḋ eſt aliḋ extremũ: nec̃io ſe reſpiciũt tñ imaginatio q̃ eſt me⁹ nõ nec̃io mãuteneť i ꝯſideratione appetibilis: vt dcm̃ eſt ſtatī. ¶ 4ª q̃qꝫ rõ pi mõ ſtringiť in bruto. Et itez. illḋ qḋ neceſſario queſcit l aliq̃ nõ nec̃io mãutenet illḋ ſi ab aliqb⁹ abducať. Sꝫ multa ſũt q̃ p̄nt auertere itellm̃ a ꝯſideratiõe vltimi finis vꝫ ꝯnexio ſpẽꝝ ex q̃ oriť ꝙ itellect⁹ trãſeat ſubito diſcurſiue ab vno i aliud. Adhuc ēt occupatiões ſenſuũ de qb⁹ ꝯſtat ꝙ auertere p̄nt. Et adhuc famee ꝛ ſitis ꝛ indigētie coꝛpales: de qb⁹ ēt ꝯſtat. Ad huc ēt appetitus ꝓſequendi finē realr̃: ꝛ ea q̃ ſunt ad finē: q qdē oriť ex deſiderio finis vel coꝝ que ſunt ad finē. ǧ nõ eſt iconueniēs ꝙ volũtas nõ manuteneat ꝓpe⁹ volitionē finis in ſe: aut ꝯſiderationē ei⁹ in itellectu. ¶ 5ª võ ſic põt reduci. Agens neceſſario agit de neceſſitate ſcḋꝫ vltimũ po⁹: ſꝫ itellect⁹ moueť a fantaſmate de nec̃itate. ǧ itellect⁹ ſꝫ vltimũ po⁹ ſue ꝛ intenſiſſime itelligeret qḋlibet obꝫ i fantaſmate lucēs. Hoc ãt eſt falſuz. ǧ ꝛ maioꝛ: ꝑt eni eē ꝙ volũtas aliqñ magis aliqñ min⁹ in vlti⁹ fine ꝯplaceat: vel ꝑꝑ ꝯfuſiorē ꝯſiderationē: vel ꝑꝑ maioꝛē occupationeꝫ erga ſenſibilia: vel ꝑꝑ multas alias cãs. ¶ 6ª rõ põt reduci ſic. Potētia libera ꝑ pn̄ᵐ nõ magis tēdit libere in obm̄ q̃ꝫ illa q̃ eſt libera ꝑ eēntiã: ſꝫ intellectus põt ſe ſuſpendere a cõſideratione finis. ǧ ꝛ volũtas a volendo finē. Hucuſqꝫ hñ ꝯcludit rõ. ǧ eq̃ immediate nõ ſeqť: q2 mutať modus de magis in modũ immediatõis. ¶ Septĩa q̃qꝫ ſic reduciť. Qñcũqꝫ agen⁹ ſunt oꝛdinata: ſi neceſſitas ē in ſupioꝛi: ꝛ i iferioꝛi: ꝛ oibus aliys. ſed dato ꝙ volũtas neceſſario velit finē appꝛehenſuꝫ in cõi nõ ꝑꝑ hoc neceſſitať ſimplr̃ qn poſſit libere iperare intellectui vt ꝯſideret de his ꝑ q̃ finis ille vltim⁹ attingať: ꝛ po⁹ executiue vt exequať: ꝛ p̄nt talia eſſe multa. ǧ adhuc manebit libera volũtas. ꝛ tota cooꝛdinatio coꝝ que ſunt ad finē. Hec Aureo. ꝛ hñ q̃ ad hõiem. ¶ Ad ea q̃ Aureo. ꝓ loco ex ſe ꝫ ꝯnem ꝓponit dĩ in gnãli ꝙ nõ aliud ꝯcludũt: ſicut nec ꝓcedentia niſi ꝙ volũtas nõ neceſſario vult finem vltimũ in cõi ꝯſiſuz q̃ ad exercitiũ actus abſolute: ſed nõ ꝯcludunt qn velit illũ neceſſario q̃ ad ſpecificationē actus: nec qn velit illũ neceſſario quo ad exercitiũ actus ex ſuppõne ꝛ ex conditionalitate. Uñ ad primum argumentum dĩ: ꝙ reſponſio quam 2ª loco arguēs recitat ſufficiēter euacuat arg̃ᵐ: nã in fine vltiõ ſm̃ rõnē cõeꝫ finis vltimi vel btĩtudinis nullus appꝫ boni defect⁹: nec icludiť aliq̃ rõ mali ex ꝑte obiecti: ſꝫ poti⁹ oĩs rõ boni: q̃uis in mõ apꝑhendēdi ꝛ ex ꝑte apꝑhendētis ſit aliq̃ impꝫfectio: ꝛ iõ ex h̃ bñ ꝛ optie ꝯcludiť ꝙ volũtas nõ neceſſario vult illã ꝯfuſam apꝑhenſionē intellect⁹: nec ſuã volitionē ꝯñtē talē apꝑhenſionē: q2 in talib⁹ actib⁹ eſt defect⁹ alicui⁹ boni: ꝛ rõ alicui⁹ mali: ꝛ hec ē rõ q̃re volũtas ñ neceſſario moueť ab obo q̃cũqꝫ q̃ ad exercitiũ actus: ſꝫ qn neceſſario moueať q̃ ad ſpecificationē act⁹: ratio nullo⁹ ꝯcludit: q2 i btĩtudine ſm̃ rõneꝫ cõem btĩtudinis apꝑhenſa: nec defect⁹ boni: nec alio rõ mali repiť: nec vꝫ qḋ dĩ ḋ alietate apꝑhēſiõis: q2 btĩtudo ſic apꝑhēſa ē ꝑ ſe obꝫ volũtatis: nõ ãt in pticulari: vel ſm̃ rõnē pticularē mãlem aut accñtalē apꝑhēſa: ꝛ h̃ ſufficit ad h̃ ꝙ ſimplr̃ nec̃ario velit finē in cõi apꝑhēſum q̃ ad ſpecificationē: ꝛ q̃ ad exercitiũ nec̃itate ſuppõnis. ¶ Ad 2ᵐ dicitur negãdo minoꝛē: ꝛ ad primã ꝓbationeꝫ eius dĩ ꝙ nulla inaduertētia finis vltimi ſtat cũ apꝑhēſione

Nõ q̃re volũtas i via nõ nec̃io moueť a quocunqꝫ obio quo ad exerci⁹ act⁹.

ei⁹ ſcḋm ꝓpriã ei⁹ rõnem ſm̃ quã eſt ꝑ ſe obm̄ voluntatis. Qꝫ ãt dicit de diſputatiõe ꝛ ſtudio libri eth̃. ñ obſtat: q2 in talib⁹ locutiõib⁹ ꝛ lecturis nõ ꝯtinue apꝑhēdiť btĩtudo ſcḋm ꝓpriã rõnē ꝛ ꝑ ſe: ſꝫ qñqꝫ ſcḋꝫ rõnē mãlē ꝛ accñtalē vel pticularē: ſic aũt apꝑhenſa non nec̃ario mouet: ſicť nec de⁹: aut ei⁹ viſio. Et vlterius: ſicut ſupra dictũ fuit: nõ oĩs apꝑhenſio vltimi finis vt ſic nec̃ario mouet volũtatē q̃ ad exercitiũ: niſi ſit practica. In talib⁹ ãt diſputatiõib⁹ aut lectionibus ſolũ ꝛ dũtaxat ē ſpecifica finis apꝑhēſio: q̃ vt ſic nihil aut ꝑuꝫ mouet: q2 nihil dicit de ꝓſeq̃ndo aut fugiēdo: vel nõ dicit aliqd vt ꝯueniēs iſti: ho⁹ ãt apprehēſuꝫ ſi nõ apꝑhendiť vt ꝯueniēs apꝑhendenti non mouet: vt in ꝑ articulo dcm̄ eſt in ꝓbatiõe ſcḋe ꝯnis. Qꝫ ãt ſcḋo induciť: nõ aliḋ ꝯcludit niſi ꝙ volũtas ñ neceſſario appetit deſideriũ finis: nec ꝯſiderationeꝫ ei⁹: qḋ ꝯcediť: ꝛ iõ arg̃ᵐ ꝯcludit ꝙ volũtas non nec̃ario appetit finē q̃ ad exercitiũ act⁹: ſꝫ non ꝯcludit ꝙ ſtãte ei⁹ apꝑhēſiõe practica ſm̃ ꝓpriã rõnē poſſit nõ mouere: q2 illa diſtractio de q̃ loquiť arguēs: nõ ſtat cũ firma apꝑhēſiõe finis. ¶ Ad 3ᵐ pꝫ ꝑ ideꝫ: q2 non aliḋ ꝯcludit niſi ꝙ volũtas nõ nec̃ario vult apꝑhenſionē aut deſiᵐ finis: q2 tales act⁹ aliq̃lē impꝫfectionē iportãt: ſꝫ nõ ꝯcludit ꝙ nõ nec̃ario velit vltᵐ fineꝫ practice ſm̃ ꝓpriã ꝛ ꝑ ſe rõnē apꝑhenſũ: ꝛ ſic idē qḋ ꝓus. ſ. ꝙ exercitiũ act⁹ nõ eſt ſimplr̃ nec̃ariũ: ſꝫ ei⁹ ſpecificatio ē ſimplr̃ nec̃aria: vt ſepe replicatũ ē. ¶ Ad 4ᵐ negať maioꝛ: cui⁹ rõ pꝫ ex ſepe dcis: nã obm̄ alic⁹ volitiõis ē ꝑ ſe obm̄ volũtatis: non tñ ei⁹ volitio: ꝛ iõ nõ oꝫ ꝙ tãta nec̃itate volũtas ferať in volitionē illi⁹ obi reflexe: q̃nta ferť in obm̄ recte: ſicut ē in ꝓpoſito de vltiõ fine ꝛ ei⁹ volitiõe: nec valet ꝓbatio: quia peccat ꝑ fallaciã ꝯñtis: q2 in virtute ſic arguit: cõplacētia finis põt diſplicere: ǧ ſiľ põt eſſe cõplacentia finis: ꝛ diſplicētia cõplacētie finis: q̃ ꝯña penitus nihil valet: ſꝫ ſolũ ꝯcludiť ꝙ diſplicētia illa ꝑt eē: vel poſt vel añ cõplacētiã: non ãt ꝙ ſiľ eſſe poſſit. ¶ Ad quintũ negať maioꝛ tãq̃ꝫ nulli⁹ appꝫentie aut ꝓbabilitatis deſideriũ .n. nãle ꝑt eē de re abſente imobilr̃: ſicť graue extra locũ ſuum naturaliter appetit centruꝫ ꝛ immobiliter: q̃es võ vel delectatio nõ eſt niſi de re p̄nte: ſicut graue nõ q̃eſcit in centro niſi dũ ibi eſt. ſic in ꝓpoſito volũtas nãlr̃ ꝛ imobilr̃ appetit vltimũ finē nõ hitũ: ſed nõ q̃eſcit in eo: niſi dũ realr̃ ꝛ actualr̃ hꝫ illuꝫ. De hoc. S. T. ꝓ⁹ 2ᵉ. q. 23. arti. 4. ſic dicit. (Diuerſitas actiui vel motiui quãtũ ad v̇tutē mouēdi accipi põt in paſſionib⁹ aĩe ad ſiľitudinē agētiũ nãliũ. Oē .n. mouēs trahit q̃dãmõ ad ſe patiēs: vel repellit. trahendo qdeꝫ ad ſe tria facit in illo. Prio qdē dat ei inclinationē vel aptitudinē vt i ipm̄ tendat: ſicut cũ coꝛp⁹ leue qḋ ē ſurſuꝫ dat leuitatē coꝛpi genito: ꝑ quã hꝫ iclinationē ꝛ aptitudinē ad h̃ ꝙ ſit ſurſuꝫ. Scḋo ſi coꝛp⁹ genitũ eſt extra locũ ſuũ ꝓpriũ dat ei moueri ad locum. Tertio dat ei q̃eſcere i loco: cũ ad illũ ꝑuenit: q2 ex eadem cã aliqd q̃eſcit in loco: ꝑ quã mouebať ad locũ: ꝛ ſilr̃ intelligendũ eſt de cã repulſionis: motibus aũt appetitiue ptis bo⁹ hꝫ q̃ſi v̇tutē attractiuã: malũ aũt v̇tutē repulſiuã. Bonũ ǧ ꝑ qdē in po⁹ appetitiua cãt quãdaꝫ inclinationeꝫ ſeu aptitudinē ſeu cõnãlitatē ad bonuꝫ: qḋ ꝑtinet ad paſſionē amoꝛis: cui ꝑ ꝯ̃riũ r̃ndet odiũ ex ꝑte mali. Scḋo ſi bonũ ſit nõdũ hitũ dat ei motũ ad aſſequendũ bonũ amatũ: ꝛ h̃ ꝑtinet ad paſſioneꝫ deſideriȷ vel ꝯcupiſcētie: ꝛ ex oppoſito ex ꝑte mali ē fuga vel aboſatio. 3ᵒ cũ adeptũ fuerit bonũ dat appetitui q̃etationē quandam in ipſo bono adepto: ꝛ hoc pertinet ad delectationem

Nõ tñ a nec̃itate ferť volũtas in volitionē ſui ꝑ ſe obi: q̃uis ferať in ipſum obiectum.

Naturalibꝫ naliter diligit ſe amore amicicie neceſſario quo ad ſpecificatiõeꝫ actꝰ nõ aũt quo ad exercitiũ.

cretionẽ vel gaudiũ:cui opponiť ex pte mali dolor vel triſtitia.) Hec ille. ¶ Ad 6ᵐ negaẽ minor. Dr̃.n.ꝙ qlibet diligit ſe nalr amore amicicie ⁊ neceſſario q̃ ad ſpecificationẽ actꝰ:ſꝫ nõ neceſſario quo ad exercitiũ:ſic dictũ ẽ de appetitu vltimi finis. Nec vꝫ iprobatio huius. Dr̃.n.ꝙ ſicut in appetitu vltimi finis põt eſſe meritũ ⁊ demeritũ:ſꝫ nalr ⁊ neceſſario appetaẽ:ſic circa amorẽ ſui:q2 in tali amore eſt aliqđ determinatũ ⁊ neceſſariũ a nã:puta ꝙ hõ velit ſibi ipſi bonũ:aliqđ aũt eſt ibi nõ determinatum a nã:puta ꝙ hõ velit ſibi ipſi tale bonuꝫ vel tale.iõ rõne pmi nõ eſt ibi virtus aut viciũ:ſꝫ rõne ſcđi. De hoc in ſilli. S.T. priti di.q.1.arti.3.q.3. vbi q̃rit. Utrũ aliqs appetẽdo btitudinẽ mereaẽ ĩ rñſiõe ſic dič. (Bonũ qđ ẽ obꝫ voluntatis eſt ĩ rebꝰ ⁊c̃.) vt ſupra recitatũ eſt in pñ'huiꝰ articuli rñdẽdo ad 3ᵐ Scoti. Itẽ ibiđ arguit ſic p loco. (Nalibꝰ nõ meremur:ſꝫ appetitꝰ btitudinẽ hoi nalis aliás nõ eẽt cõis oibꝰ.ğ nullus appetẽdo btitudinẽ mereẽ.) Ecce argumẽtũ. Seqẽ rñſio. (Dõm ꝙ ĩ appetitu btitudinis ſp cũ eo qđ eſt nale ꝯiungiẽ aliqđ voluntariũ non nale:⁊ ſic põt ibi cadere rõ meriti vel demeriti.) Hec ille. Itẽ in ſolone ſcđi ſic dicit. (Cũ nullus poſſit vitare qn btitudinẽ aliquoꝰ appetat:põt tñ vitare ꝙ ñ appetat eã eo mõ quo appetẽda eſt. Silr dicit de veritate.q.22.arti.7. vbi q̃rit. vtrũ aliqs mereaẽ volẽdo illud:qđ de neceſſitate vult.ait.n.ſic. (Differẽter ẽ aliqđ ꝯpuitum hoi ⁊ ceteris aialibus tã ſm corpus q̃ ſm animã ⁊c̃.) vt ſupra recitatũ fuit. vñ pꝰ pdicta.ſbdit. (Qñ ğ hõ ex ppa rõne adiutꝰ diuina grã apphendit aliqđ ſpãle bonũ vt ſuã btitudineꝫ:in quo ṽe ſua btitudo ꝯſiſtit:tũc mereẽ:nõ ex hoc ꝙ appetit btitudineꝫ:quã nalr appetit:ſꝫ ex hoc ꝙ appetit hoc ſpãle:qđ non nalr appetit: vt viſionẽ dei:in q̃ ſm veritatẽ ſua btitudo ꝯſiſtit. Si ṽo aliqs per rõnẽ erroneã deducaẽ:vt appetat aliquid ſpãle vt ſuã btitudinẽ:puta delectationes carnales:in qbꝰ tñ ſm rei veritatẽ ſua btitudo nõ ꝯſiſtit:ſic appetẽdo btitudinẽ dmereẽ:nõ q2 appetit btitudinẽ:ſꝫ q2 indebite appetit. Patet ğ ꝙ volẽdo illũ:qđ qs naliter vult ſm ſe:neqꝫ eſt meritoriũ neqꝫ demeritoriũ:ſꝫ ſꝫ ꝙ ſpecificaẽ ad hoc vel ad illud:põt eẽ meritoriũ vl' demeritoriũ. Et hoc mõ ſancti mereñẽ appetẽdo deuꝫ vel vitã eternã.) Hec ille. Et ſicut dicit de appetitu btitudinis:ita dꝫ dici de amore quo quis diligit ſeipſum:ſic pꝫ pª pᵉ.q.77.arti.4. vbi querit. Utrũ amor ſui ſit pñᵐ oĩs pcti. Itẽ directꝰ ad ppoſitũ pª 2ᵉ.q.29.arti.4. ſic dicit. (Impoſſibile ẽ ꝙ aliqs p ſe odiat ſeipſꝫ. Naturaliter enĩ vnũqđqꝫ appetit ſibi bonũ:nec põt aliqđ ſibi appetere niſi ſub rõne boni. Nã malũ eſt pter bonitatem. vt dicit Diony.4.ca.de di.no. Amare aũt aliqđ ẽ ei velle bonũ:vñ neceẽ eſt ꝙ aliqs amet ſeipſum:⁊ ipoſſe eſt ꝙ aliqs ſeipſm odiat per ſe loquendo. Per accñs tñ ꝯtingit ꝙ aliqs ſeipſm odiat.⁊ hoc dupl'r. Uno mõ ex parte boni qđ ſibi aliqs vult. Accidit enĩ qñqꝫ illud qđ appetiẽ eſſe ſm qđ bonũ ⁊ ſimpl'r malũ:⁊ ſm hoc p accidens vult ſibi malũ:qđ eſt odire ſeipſꝫ. Alio mõ ex pte ſuppoſiti:cui vult bonũ. vnũqđqꝫ enĩ maxime eſt illud qđ eſt pncipalius in ipſo:vñ ciuitas dr̃ facere illud:qđ rex facit q̃ſi rex ſit tota ciuitas. Manifeſtũ ẽ aũt ꝙ hõ eſt maxime mẽs hoĩs. Contingit aũt ꝙ aliq̃ eſtimant ſe maxime eſſe id:qđ ſunt ſm nãm corporalẽ ⁊ ſenſitiuam. Unde amant ſe ſm id qđ ſe eſſe eſtimãt:ſꝫ odiũt id qđ ſunt vere:dũ volunt ꝯria rõni. Et vtroqꝫ mõ ille qui diligit iniquitatẽ odit nõ ſolũ aiam ſuã:ſꝫ ẽt ſeipſꝫ.) Hec ille. Similia dicit 2ª 2ᵉ.q.25.arti.7ᵒ vbi q̃rit. vtrũ pctõres diligãt ſeipſos.⁊ rñdet di. (Amare ſeipſm vnoꝰ eſt cõe oibus. Alio mõ eſt ꝓpriũ bonoꝝ. 3ᵒ mõ eſt propriũ maloꝝ.ꝙ.n.aliqs amet id:qđ ſeipſm eſſe eſtimet hoc cõe eſt oibus. Homo aũt dr̃ eẽ aliqđ dupl'r. Uno mõ ſm ſubſtãtiã ſuã ⁊ nãm:⁊ ſm hoc oẽs eſtimãt bonum cõe ſe eſſe id qđ ſunt.ſ.ex aĩa ⁊ corpore ꝯpoſitos: ⁊ ſic ẽt hoĩes boni ⁊ mali diligunt ſeipſos:ĩquantũ diligũt ſui ipſoꝝ ꝯſeruationẽ. Alio mõ dr̃ hõ eẽ aliqđ ſꝫ pncipalitatẽ:ſicut pnceps ciuitatis dr̃ eſſe ciuitas. Unñ qđ pncipes faciũt:dr̃ ciuitas facere. Sic autem nõ oẽs eſtimãt ſe eſſe id qđ ſunt. pncipale enĩ in hoĩe eſt mẽs rõnalis.ſcđariũ aũt eſt natura corporalis ſenſitiua.q̃rꝝ pmũ Apo. nominat hoiem interiorẽ.ſcđꝫ hoiem exteriorẽ. vt pꝫ.2.cor.5. boni aũt eſtimãt pncipale in ſeipſis nãm rõnalẽ:ſiue interiorẽ hoiem:⁊ ſm hoc eſtimãt ſe eẽ id qđ ſunt. Mali aũt eſtimãt pncipale in ſeipſis nãꝫ ſenſitiuã ⁊ corporalẽ.ſ.exteriorẽ hoiem. vñ nõ recte cogitãtes ſeipſos nõ vere diligũt ſeipſos:ſed diligũt id qđ ſeipſos eẽ reputant. Boni aũt vere cogitãtes ſeipſos: vere ſe diligunt ⁊c̃.) Hec ille. ¶ Ad pᵐ eorũ que Aureo. 2ᵒ loco ꝓponit dr̃:ꝙ rõ q̃ ibidẽ recitaẽ bona eſt: ⁊ illaꝫ ponit. S.T. in multis locis. vt puta pª pte.q.82.arti. pº ⁊ 2ᵒ. pª 2ᵉ.q.x.arti.2. Nec vꝫ reductio quã facit arguẽs ꝯ hãc rõnẽ. Dicẽ.n.ꝙ lꝫ itell's de neceſſitate aſſentiat aliqbꝰ pncipijs pticularibꝰ circa pᵐ pñᵐ vltimũ:tñ hoc nõ eſt niſi q2 iſta pñᵃ ſecũdaria hñt euidentẽ ꝯnexionẽ cũ pmo. Et ſimil'r ꝯcediẽ ꝙ voluntas vult neceſſio nõ ſolũ vltimũ finẽ. veꝝ ẽt alia q̃ hñt euidentẽ ꝯnexionem cũ vltĩo fine:ſicut oñdit. S.T. pª pte.q.82.arti.2ᵒ. vbi ſic dicit. (Sicut itellectꝰ nalr īheret pmis pncipijs:ita voluntas neceſſio vltimo fini. Sunt aũt q̃dã itelligibilia q̃ nõ hñt neceſſariã ꝯnexionẽ ad pª pñª:ſicut ꝯtingentes ꝓpõnes:ad quarũ remotionẽ non ſequiẽ remotio pmi pncipij:⁊ talibus nõ ex neceẽitate itellectꝰ aſſentit. Quedam aũt ꝓpões neceſſarie ſunt q̃ hñt neceſſariã ꝯnexionẽ cũ pmis pncipijs:ſicut ꝯnes demõſtrabiles:ad quaꝝ remotionẽ ſequiẽ remotio pmoꝝ pncipioꝝ. Et hõ itellectus ex neceẽitate aſſentit cognita ꝯnexiõe neceẽia ꝯnuꝫ ad pñª p demõſtrationis deductionẽ:nõ aũt ex neceẽitate aſſentit anq̃ʒ hõ neceſſitatẽ ꝯnexiõis p demõſtrationem cognoſcat. Silr ẽt ex pte voluntatis:ſunt.n.q̃dã pticularia bona q̃ nõ hñt neceẽiaꝫ ꝯnexionẽ ad btitudinẽ:q2 ſine his põt aliqs eẽ btũs:⁊ hõ voluntas nõ de neceẽitate inheret. Sunt aũt q̃dã bona hñtia neceẽiam ꝯnexionẽ ad btitudinẽ:qbꝰ.ſ.hõ deo adheret:in quo ſolo vera btitudo ꝯſiſtit:ſꝫ tñ anq̃ʒ p certitudinẽ diuine viſionis neceſſitas huiꝰ ꝯnexionis demõſtreẽ:voluntas nõ ex neceẽitate deo inheret:nec his que dei ſunt. Sed voluntas vidẽtis deũ ex neceſſitate inheret deo:ſicut nũc ex neceẽitate volumꝰ eẽ btĩ.) Hec ille. ¶ Ad ꝯfirmationẽ ibidẽ p loco factã dr̃ ꝙ poſitio. S.T. nõ ſolũ inheret dictis Ariſto. veꝝ ẽt Aug. ⁊ Boe. Et lꝫ phs.2ᵒ phy.⁊.6.⁊.7. ethi. non ſolũ loquaẽ de pncipijs vniuerſaliſſimis:nec ſoluꝫ de vltimo fine:tñ ex illa ſilitudine quã īducit iter finẽ in agibilibꝰ ⁊ pñᵐ in ſpeculabilibꝰ põt rõnabil'r argui ſimilitudo:quã ſcũs Tho. īducit.ſ.ꝙ eo mõ ſe hꝫ vltimꝰ finis ad voluntatẽ:quomõ pᵐ pñᵐ ad intellectũ:quo ad neceſſio mouere:attẽto ꝙ phs p ethi.ca.p ⁊.9. ſepe dič ꝙ vltimꝰ finis opabiliũ pp ſe appetiẽ:⁊ oĩa alia pp illum appetunẽ. Et 3ᵒ ethi. dicit ca.13. ꝙ deſideriũ finis nõ eſt ſpõtaneũ:ſꝫ nale:qđ maxime opꝫ itelligi de deſiderio finis vltimi:attẽto ꝙ in eodẽ lib.ca.x. dicit ꝙ p ſe bonũ eſt ſimpl'r ⁊ ſm veritatẽ volũtabile vnicuiqꝫ aũt qđ vr̃. Et.7.ethi.ca.8. ſic dicit. In actiõibꝰ aũt ꝙ cuiꝰ grã pncipiũ:quẽadmodũ in mathe. ſuppõnes:neqꝫ vtiqꝫ illic rõ edoctiua pncipioꝝ:neqꝫ hic:ſed virtus nalis vel aſſuefactiua eiꝰ qđ eſt recte oppinari circa pñᵐ. Et qbꝰ ⁊

Modo ĩ volẽdo illũ qđ qs nalr vult: puta btitudinẽ: poſſit cadere meriti vel demeriti.

pluribꝰ aliꝗs dictis eius apparet ꝙ appetitꝰ vltimi finis eſt ex nã: appetitꝰ aũt finis pticularis eſt ex aliq̃ hitu vł paſſiõe vel aliq̃ alio ſupadditoo nãe. Et vlteriꝰ apparet ex dictis ꝙ pͥm̃ appetibile ſic ſe hꝫ ad appetitũ ſicut pͥm̃ itelligibile ad itellectũ: ⁊ ita obꝛio arguẽtis nõ pcedit: qꝛ lꝫ ex illo dicto phi zͦ phy. nõ hẽat illa maxia ſancti Tho. hꝫ tñ ex aliꝗs dictis eiuſdẽ: ⁊ ex dctis Aug. ⁊ Boetij: ⁊ vlteriꝰ ex rõne nãli potiſſime: qꝛ vltimꝰ finis eſt finis p ſe: ſic ꝙ nõ p aliud: ſicut pͥm̃ pͥn̄m̃ eſt p ſe pͥn̄m̃. ⁊ nõ p aliud. Nõ ſic eſt de aliꝗs pͥncipꝗs: nec de aliꝗs finibꝰ ⁊ iõ pͥmo pͥnꝰ pportiõari oꝫ vltimꝰ finis: nõ aliꝗ. ¶ Ad zᵐ̃ ꝯfirmationẽ pꝫ p pdicta: qꝛ ex dictis phi nõ ſolum habet̃ ſilitudo: quã arguẽs recitat: ſꝫ illa: in q̃. S. T. ſe fũdat: ⁊ iõ nõ eſt in pceſſu eiꝰ fallacia ꝯñtis: ſꝫ in pceſſu arguẽtis eſt ignorãtia dictoꝝ Ariſto. vel inaduertẽtia

Lec. 6ᵉ. hꝰ attẽto potiſſimũ ꝙ phs dicat in pͥ politice ꝙ finis cuiuſlibet artis ſũme ⁊ in ifinitũ dſideret̃: ex q̃ vult ꝯcludere ꝙ ille ꝗ deſiderat pecuniã vt finẽ in ifinitũ ⁊ ſine termino deſiderat pecuniã. Sic in pposito dr̃ ꝙ nõ ſolũ finis vltimꝰ ſm̃ veritatẽ: ſꝫ qlibet finis vltimꝰ ſm̃ falſam eſtimationẽ in ifinitũ ẽt ſũme deſideret̃: nõ quidẽ quo ad actꝰ exercitiũ vel itẽſionẽ: ſꝫ quo ad eiꝰ ſpecificationẽ: ⁊ hõi deſiderãti q̃titatẽ. Põt ẽt dici ꝙ qꝫ finis ſiue vltimꝰ ſiue nõ vltimꝰ de p ſe ⁊ vt finis eſt ab ab eo cui finis eſt neccio deſiderat̃ quo ad ſpecificationẽ actꝰ: lꝫ p accñs poſſit nõ appeti put nõ iudicat̃ nec eſtimat̃ finis. ſicut pecunia inquantũ hõ põt odiri: nõ ãt vt eſtimat̃ finis. Impoſſibile nãqꝫ eſt finẽ de per ſe odiri vel reſpuiꝫ id illud: in quo cõſtituit̃ finis poſſit odiri ⁊ reſpui. ſed hͦ eſt odire finem de p accñs. ¶ Ad zᵐ̃ dr̃ pͦ ꝙ illa rõ quã arguẽs recitat bona eſt ⁊ illã ponit. S. T. in multis locis. vt pꝫ ex ſupiꝰ dictis. Dr̃ zͦ ꝙ reductio arguẽtis ad oppoſitũ nihil vꝫ. cũ. n. dicat ꝙ in deſiderio potiõis pp ſanitatẽ nihil eſt imobilr̃ deſideratũ: falſum eſt. Tũ qꝛ in tali deſiderio pͥncipalr̃ dſiderat̃ vltimꝰ finis ⁊ btitudo: q̃ fixe ⁊ imobilr̃ deſiderat̃. Tũ qꝛ ipſa ſanitas vt eſtimat̃ finis de per ſe ⁊ imobilr̃ appetit̃. p itellectu pdictoꝝ. S. T. pͥmi diſ. q. pͦ arti. 3.

Cap. 8. in ſolone. 4. q. ſic dic̃. (Scd̃ꝫ phm̃. 7. ethico. in ordine appetibiliũ eo mõ ſe hꝫ finis: ſicut pͥn̄m̃ in ordine itelligibiliũ. Qꝛ aũt illud qd̃ eſt pͥm̃ in q̃libet genere ⁊ maxime eſt cã eoꝝ q̃ ſũt pͦ: ſicut cognitio pͥncipꝗ in ſpeculatiuis eſt cã cognitiõis oĩuꝫ alioꝝ: ⁊ ſilr̃ appetitꝰ finis eſt cã appetẽdi oĩa alia q̃ ſũt ad finẽ. Vñ cũ btitudo ſit finis hũane nãe: qcqd voluntas appetit facere ad btitudinẽ ordinat. Qd̃ ẽt experimẽto pꝫ. qcunqꝫ eni appetit aliqd appetit illud iquãtũ eſt eſtimatũ bonũ: p hͦ ãt ꝙ aliqs hꝫ aliqd qd̃ eſtimat bonũ reputat ſe vt btitudini ppinquiorẽ: qꝛ additio boni ſup bonũ facit appropinq̃re bono pfecto: qd̃ eſt btitudo: ⁊ iõ qlꝫ appetitꝰ in btitudinẽ ordinat̃.) Hec ille. Itẽ ibidẽ i ſolone ſexti argumẽti ſic dicit. (Sicͣ in itelligibilibꝰ nõ oꝫ vt oĩbꝰ ꝯñibus demõſtrationibus pͦ pͥnꝰ eẽntialr̃ igrediant̃ q̃ſi actualr̃ cogitata: ſꝫ virtute tñ: dũ demõſtratio ꝯficitur ex his q̃ p pͦ pͥnꝰ ſimĩ btitudis ⁊ q̃ualꝫ oẽ deſideriũ ad btitudinẽ referat̃: nõ tñ oꝫ ꝙ i oĩ dſiderio de btitudine actualr̃ cogitet̃: ſꝫ deſideriũ btitudis ẽ virtute in oĩbꝰ aliꝗs deſiderꝗs: ſicut cã in effectu.) Hec ille. Silr̃ dicit pͦ zᵉ. q. pͦ ar. 6. (Neceſſe eſt (inqt) oĩa q̃ hõ appetit appetat pp vltimũ finẽ. Et hͦ apparet duplici rõne. Pͥo qꝛ qcqd hõ appetit: ſub rõne boni appetit. qd̃ qdẽ ſi nõ appetatur vt bonũ pfectũ qd̃ eſt vltimꝰ finis: neceſſe eſt vt appetat̃ vt tendẽs in bonũ pfectũ: qꝛ ſp ichoatio alicuiꝰ ordinat̃ ad ꝯſumationẽ illiꝰ: ſicut pꝫ tã in his q̃ ſunt a nã: q̃ in his q̃ ſũt ab arte: ⁊ iõ oĩs ichoatio pfectiõis ordinat̃

in pfectionẽ ꝯſumatã: q̃ eſt p vltimũ finẽ. Scd̃o qꝛ vltimus finis hͦ mõ ſe hꝫ in mouẽdo appetitũ ſicut ſe hꝫ in aliꝗs motiõibꝰ pͥm̃ mouẽs: manifeſtũ ẽ ãt ꝙ cãe ſcde mouẽtes nõ mouẽt niſi ſꝫ ꝙ mouent̃ a pͥmo motore. Vñ ſcda appetibilia nõ mouẽt appetitum niſi in ordine ad pͥm̃ appetibile: qd̃ eſt vltimꝰ.) Hec ille. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ ſolutio quã arguẽs recitat eſt ſufficiẽs. Dr̃ 3ͦ ꝙ iprobatio illiꝰ ſolonis nõ vꝫ. Unde ad dcm̃ Ariſt. ibidẽ allegatũ virtualr̃ rñdet. S. T. pͦ zᵉ. vbi ſupra in ſolone pͥmi ⁊ ſecũdi. Arguit. n. ſic pͥmo loco. (Ea q̃ ad vltimũ finẽ ordinant̃ ſerioſa dr̃: qꝛ vtilia: ſed iocoſa a ſerꝗs diſtinguunt̃. g ea q̃ hõ iocoſe facit nõ ordinat in vltimũ finẽ.

Lec. zᵉ. Preterea phs dicit in pͦ metha. ꝙ ſcie ſpeculatiue pp ſeipſas q̃rũt̃: nec tñ põt dici ꝙ q̃libet earũ ſit vltimꝰ finis. g nõ oĩa q̃ hõ appetit appetit pp vltimũ finẽ.) Ecce duo argumẽta pͥm̃ ⁊ zᵐ̃. Seqt̃ rñſio. (Dõm (inqt) ꝙ actiones ludicre nõ ordinant̃ ad aliquẽ finẽ extrinſecũ: ſꝫ tñ ordinant̃ ad bonũ ipſiꝰ ludẽtis put ſunt delectãtes vł requiẽ pſtãtes. Bonũ ãt hoĩs ꝯſumatũ eſt vltimꝰ finis eiꝰ. Et ad zᵐ̃ ſilr̃ dicẽdũ ꝙ ſcia ſpeculatiua q̃ appetit̃ pp ſe appetit̃ vt quoddã bonũ ſpeculantis qd̃ ꝯprehẽdit̃ ſub bono ꝯpleto qd̃ eſt vltimꝰ finis.) Hec ille. Ex qbꝰ pꝫ q̃liter itelligi oꝫ dcm̃ Ariſt. in pͦ metha. ꝙ ſcire appetit̃ pp ſe ⁊ nõ pp aliud. qꝛ. ſ. nõ appetit̃ pp aliquã vtilitatẽ exterioꝛẽ loquendo de ſcire ſpeculatiuo: cũ quo ſtat qd̃ appetit̃ pp finẽ iterioꝛẽ: q ẽ pfectũ hoĩs

Tex. cõ. 46. bonũ. Dr̃ 4ͦ ꝙ nõ ſolũ in aĩali oĩs motꝰ pcedit ab aliquo imobili. imo ẽt in vniuerſo pͥm̃ mouẽs ſimplr̃ oꝫ eẽ imobile. vt pbat̃. 8. phyſi. Et ſilr̃ in qlꝫ ordine mouentiũ ⁊ mobiliũ pͥm̃ mouẽs in tali ordine eſt imobile illo motu: quo mouet alia. ¶ Ad 3ᵐ̃ dr̃ ꝙ rõ ibidem p ꝯñe recitata bona eſt. ⁊ eã ponit. S. T. in multis locis pſertim de veritate. q. zz. arti. z. vbi q̃rit. Utrũ oĩa appetãt ipm̃ deũ. Itẽ pͥmo ⁊ 3ͦ ꝯ gen. in multis capl̃is iplicite tali vtit̃ medio. Dr̃ zͦ ꝙ pͥa reductio quã arguẽs ꝯ pdictã rõnẽ facit nõ vꝫ: qꝛ fundat̃ i illo falſo pus negato. ſ. ꝙ noticia veritatis appetat̃ pp ſe: ⁊ nõ pp btitudinẽ. hũiꝰ. n. falſitas ſupeꝛiꝰ eſt oñſa. Dr̃ 3ͦ ꝙ zͣ reductio nõ vꝫ: qꝛ vt pus dcm̃ eſt voluntas nõ ſolũ neccio vult vltimũ finẽ: imo multa alia q̃ hñt euidẽtẽ ꝯnexionẽ ad ipm̃. Dr̃ 4ͦ ꝙ tertia reductio nõ vꝫ pp multa. pͥmo qꝛ reputat icõueniẽs illõ: qd̃ eſt verũ. ſ. ꝙ voluntas nãliter vel neccio appetat deũ. hͦ. n. verũ eſt ſm̃ ſanũ itellectũ: ſcꝫ ꝙ voluntas nõ põt de p ſe odire deũ. imo vt ſic nãlr̃ appetit deũ quo ad ſpecificationẽ actꝰ. De hͦ. S. T. de veritate. q. zz. ar. zͦ. ſic dic̃. (Oĩa nãlr̃ appetũt deũ implicite. nõ aũt explicite. Ad cuiꝰ euidẽtiã ſciẽdũ eſt ꝙ ſecũdaria cã nõ põt iſluere in ſuũ effectũ niſi iquãtũ recipit virtutẽ pͥe cãe. Sicut ãt iſluere cãe efficiẽtis ẽ agere: ita iſluere cãe finalis eſt appeti ⁊ deſiderari. Et iõ ſicut ſcdariũ agẽs nõ agit niſi p virtutẽ pͥmi agẽtis exiſtẽ in eo: ita ſcdariꝰ finis nõ appetit̃ niſi p vtutẽ finis pͥncipalis in eo exñtẽ: put. ſ. eſt ordinatũ i illũ: vel hꝫ ſilitudinẽ eiꝰ. ⁊ iõ ſicut deꝰ pp hͦ qd̃ eſt pͥm̃ efficiẽs agit in oĩ agẽte: ita pp hͦ qd̃ eſt vltimꝰ finis appetit̃ in oĩ fine. Sed hͦ eſt appetere ipm̃ deũ iplicite. ſic. n. virtus pͥme cãe eſt in zͣ. vt pͥn̄m̃ in ꝯñibꝰ. Reſoluere ãt ꝯñes in pͥnꝰ vel ſcdas cãs in pͥmas ẽ tñ vtutis rõnalis. vñ ſolũ rõnalis nã põt ſecũdarios fines in ipm̃ deũ p q̃ddã viã reſolonis deducere. vt ſic ipm̃ explicite appetat. ⁊ ſicut in demõſtratiuis ſciẽtꝗs nõ recte ſumit̃ ꝯñ niſi p reſolonẽ

Ad hͦ ꝙ appetitꝰ creature rõnalis ſit rectꝰ oꝫ ꝙ appetat deũ explicite actualr̃ habitu.

in pͦ pͥnͣ: ita appetitꝰ creature rõnalis nõ eſt rectꝰ niſi p appetitũ explicitũ ipſius dei actu vel hitu.) Hec ille. Itẽ pͦ pte. q. 60. ar. 5. ꝯcludit ꝙ nãli dilectiõe angelus ⁊ hõ plus ⁊ pͥncipaliꝰ diligũt deũ q̃ ſeipſos. Itẽ ibidẽ in ſolone.

in ſolone q̄rti argumẽti ſic dic. (Deꝰ ſm ꝙ eſt vle bonũ a quo depẽdet oẽ bonũ nãle diligiĩ nãli dilectione ab vnoquoqꝫ:ĩquãtũ vo eſt bonũ btificãs ſupnãlr oẽs ſup nãli btitudine ſic diligiĩ dilectiõe charitatis) Hec ille. 2° deficit illa reductio:qꝛ poſito vel ↄceſſo ꝙ deꝰ nõ necio diligaĩ explicite a viatore:ſꝫ mere ↄtingẽter ſꝫ aliq̃ rõnẽ:puta ĩquãtũ ẽ pͥnᵐ ſupnãlis btitudĩs vl̃ hꝫ reductio fcã male ſumiĩ.deberet.n.ſic argui.volũtas necio diligit vl̃ vlt illõ cᵒpcipatiõe vlt gcgd vlt: ſꝫ volũtas pcipatõe dei vult gcgd vlt.g̃ ⁊c. ⁊ tũc negareĩ minor. Ũn̄ reductio ſyllogiſtica quã facit arguẽs eſt ex.4.terminis:⁊ iõ nõ vꝫ:cũ nõ ſit in aliq̃ figura. Dr̃ 5° ꝙ reductio q̄rta nõ vꝫ:qꝛ ſi aliqd ↄcludat: h̃ ſolũ cõcludere põt ꝙ volũtas nõ necio vult vltimũ finẽ quo ad exercitiũ actᵒ:qꝛ q̃ ad h̃ ſolũ hꝫ ↄtingentẽ libertatẽ reᵐ vltimi finis. Et h̃ ↄcediĩ loquẽdo de viatore. g nõ videt deũ p eẽntiã.ſed nõ ↄcludit gn necio velit vltimũ finẽ q̃ ad ſpecificationẽ actᵒ. Si ãt arguẽs loq̃tur de fine vltio clare viſo:argᵐ nõ vꝫ:ſꝫ ẽ fallacia ↄñtis:q̃ ſi ſi ſic argueret.volũtas videntis deũ põt velle expiri ſuã libertatẽ.g̃ põt velle expiri ſuã libertatẽ i ſuſpẽdẽdo actũ dine dilectõis.vbi plãe ẽ fallacia ↄñtia. Lꝫ.n. volũtas btã videns deũ poſſit vl̃ velle expiri ſuã libtatẽ vl̃ ea vti i mlꝰis:nõ tñ circa ſuſpẽſionẽ dine dilectionis.cuiꝰ rõ ẽ:qꝛ illa ſuſpẽſio nõ pt oñdi ſibi ſb rõne bõi ſꝫ ſub ipediᵗᵒ ſũmi boni. De h̃ btũs Tho. i mltis loci. Potiſſime 3° ↄ̃ gen.c.62.vbi pbat ꝙ videntes deũ i ppetuũ cũ videbũt.iter cetera arguit ſic. (Impoĩe ẽ ꝙ aliqs a bono q̃ fruiĩ velit diſcedere niſi pp aliqð malũ qð i fruitiõe illiᵒ bõi eſtimaĩ ſaltẽ pp h̃ ꝙ eſtimaĩ ipedimẽtũ maioris bõi:ſic.n.nihil appetiĩ niſi ſb rõne bõi ita nihil fugiĩ niſi ſb rõe mali:ſꝫ i fruitiõe illiᵒ viſiõis ñ pt eẽ aliqð malũ:cũ ſit optimũ ad qð creatura itellectual̃ pueñire pt:nꝫ ẽt pt eẽ ꝙ ab eo g illa fruiĩ viſiõe eſtieĩ i ea eẽ aliqð malũ.vl̃ aliqd ea meliᵒ:⁊ cũ viſio illiᵒ ſũme vitatis oẽm falſaꝫ eſtiatiõnẽ excludat:ipoĩe ẽ g̃ ꝙ ſba itellẽal̃:q̃ deũ videt:vnq̃ꝫ illa viſiõe carere velit.) Hec ille. Itẽ ð vitate.q.24.ar.8.arguit ſic 2° loco. (In ptãte lib.arbi.ẽ vti gr̃a vl̃ ñ vti:nã libe.arbi. a gr̃a cogi nõ pt:ſꝫ li.arbi.gr̃a ſupiſuſa nõ vtaĩ ↄcidit i malũ g̃ nllã gr̃a ſupueniẽs pt li.arbi.ↄfirmare i bono.) Ecce arᵐ. Seqĩ rñſio. (Dõm (inqt) ꝙ i ptãte libe.arbi. ẽ ñ vti bĩm cũ h̃ ipꝫ qð ẽ nõ vti bĩtu põt ſibi ppoñi ſb ſpẽ boni:qð de gr̃a i btis accideĩ ñ pt.) Hec ille. Siliãponit pͥᵃ pte.q.62.ar.8.vbi q̄rit:vtꝝ ãgelᵒ btũs peccaĩ poſſit. ❡ Ad 4ᵐ dr̃ pͥ ꝙ rõ illa q̃ ibidẽ recitaĩ bõa ẽ.vt pꝫ i pbõne ↄ̃nis. Dr̃ 2° ꝙ pͥᵃ reductio ↄ̃ hãc ibidẽ fcã:nõ vꝫ:qꝛ hᵃ ibidẽ aſſũpta falſa ẽ.vt pꝫ ex pcedẽtibᵒ.volũtas.n.nihil vlt niſi vltimũ finẽ:vl̃ aliqd aliõ pp ipꝫ:qð ãt obijciĩ de appetitu ſcie ſupra ſolutũ ẽ. Dr̃ 3° ꝙ 2ᵃ reductio ↄcludit ꝙ viator ñ necio vult vltimũ finẽ q̃ ad exercitiũ actᵒ:qꝛ illa ſuſpẽſio actᵒ itellᵉs de fine vltimo ↄſiderãtis pt ſibi ppoñi ſub ſpẽ boni:⁊ h̃ ↄcediĩ: ſꝫ nõ ↄcludit h̃ de videtẽ diuinã eẽntiã ⁊ btõ:vñ nõ vꝫ vt dictũ ẽ frequẽter. ❡ Ad 5ᵐ dr̃ pͥ ꝙ rõ ibidẽ recitata bõa eſt dũ tñ necitas de q̃ fit ſmo ſane itelligaĩ.ſ.q̃ ad ſpecificationẽ actᵒ:nõ ãt q̃ ad exercitiũ. Dr̃ 2° ꝙ reductio ibidẽ facta nõ vꝫ:qꝛ lꝫ aliqs poſſet appetere nõ eẽ de p accñs:⁊ nõ viuere.ſemp tñ cũ h̃ appetit p ſe eẽ ⁊ viuere ⁊ itelligere. De h̃.S.T.4.ſen.di.5.q.2.ar.pͥ i ſolone 3ᵉ.q. Itẽ di.49.q.i.ar.3.q.4.arguit ſic.4° loco. (Hõs nullo mõ põt ad btitudinẽ ordinari:niſi forte ſub ſpe vite ↄſequẽde poſt mortẽ:qꝛ btitudo nõ niſi viuẽtis ẽ: ſed gdã mortẽ ſeipſos pati voluerũt vel a ſeipſis vl̃ ab alijs ſub nlla ſpe future vite.g̃ nõ oẽ qð gs vult pp btitudinẽ vlt.) Ecce argᵐ. Seqĩ rñſio. (Dõꝫ (inqt) ꝙ aliq ſine ſpe future vite morti ſe expoſuerũt 2ᵉ. Uno mõ pp opõnẽ vtutis ſic̃ illi g vt ſaluareĩ pr̃ia vl̃ vt aliq̃ inhoneſta vitarẽt mortẽ ſuſtinere pelegerũt. Et h̃ gdẽ i btitudinẽ ordinabãt ſꝫ eoꝝ eſtimationẽ:nõ gdẽ ↄ̃ſeq̃dã poſt mortẽ:ſꝫ in ipſo opere tũc ↄ̃ſeq̃dã:qꝛ facere pfectus opᵒ vtutis qð erat in ſuſtinẽdo mortẽ:erat ab eis maxime deſideratũ:in q̃ btitudinẽ ponebãt. Alio mõ pp tedũ miſerie quã ſuſtinebãt:quã p mortẽ vitare ſe eſtiabãt. Uitare ãt miſeriã ⁊ appetere btitudinẽ in idẽ coincidũt:⁊ iõ ↄſtat ꝙ deſideriũ eoꝝ g mortẽ ſuſtinere voluerũt ad btitudinẽ ordinabaĩ.) Hec ille. Ex gbᵒ appꝫ ꝙ in q̃lꝫ appetitu volũtatis appetiĩ btiᵈᵒ iplicite: ⁊ ſilr eẽ ⁊ viuere ſine gbᵒ btitudo eẽ nõ põt:lꝫ nõ eẽ p accñs appetere poſſit:ſed h̃ totũ eſt ex nãli amore eẽndi. Oẽ ſiqdẽ odiũ cãtur radicalr ex aliq̃ amore vt oñdit. ſcũs Tho.pͥᵃ 2ᵉ.q.29.arti.2°.⁊ arti.4.in ſolone ſecundi.vbi dicit ſic. (Nullᵒ vlt ſibi malũ nec facit niſi ĩquãtũ apprehẽdit illõ ſub rõne boni.nã ⁊ illi g iterimũt ſeipſos h̃ ipm qð eſt mori apphẽdũt ſub rõne boni ĩquãtuꝫ ẽ terminatiuũ alicᵒ miſerie vl̃ doloris.) Hec ille. ❡ Ad 6ᵐ dr̃ ꝙ rõ ibidẽ recitata bona ẽ ſane itellecta:⁊ illã ponit btũs Tho.i pͥmi di.q.i.ar.3. Dr̃ 2° ꝙ reductio ↄ̃ illã rõnẽ facta nõ vꝫ:qꝛ aſſumit manifeſte falſuꝫ.ſ.ꝙ oẽs hoĩes velint vile emere:⁊ care vẽdere ſic̃ pꝫ p Augu. vbi recitaĩ.ſ.13.de trinitate.c.3.vbi ſic dicit. Scio ipſe hoĩeꝫ cũ venal̃ codex fuiſſꝫ ei oblatᵒ pcijq: eiᵒ ignaꝝ:⁊ iõ gddã exiguũ poſcẽtẽ cerneret vẽditorẽ iuſtũ pciũm qð mlto ãpliᵒ erat nec opinãti dediſſe. Quid ſi ẽt ſit gſq̃ꝫ tãta neqtia poſſeſſus.vt vili vẽdat q̃ dimiſerũt parẽtes:⁊ care emat q̃ ↄſumãt libidines.nõ ẽ vt opinor incredibilis iſta luxuries:⁊ ſi q̄ranĩ tales repiunĩ: aut ẽt nõ q̄ſiti fortaſſis occurrãt:g neqtia maiore q̃ꝫ theatrica ppõ vel pnũciatõi theatrice iſultẽt magno pcio ſtupra emẽdo puo ãt rura vẽdẽdo. Longtõis ẽt gr̃a nouimus q̃ſdã emiſſe frumẽta carius ⁊ viliᵒ vẽdidiſſe ſuis ciuibᵒ. Illõ ẽt qð vetᵒ poeta dixit Enniᵒ:oẽs mortales ſeſe laudari exoptãt:pfecto ð ſeipſo ⁊ de hijs q̃s expᵗᵒ fuerat ↄiecit in alijs:⁊ vr̃ pnũciaſſe oĩuꝫ hoĩum volũtates. Hec Augu.in forᵃ. ❡ Ad 7ᵐ pꝫ rñſio p ea: q̃ dcã ſunt ad.3ᵐ ⁊ 4ᵐ.ↄcludit.n.qðdã verũ:ſꝫ nihil ↄ̃ itellũꝫ ↄ̃ra. ❡ Ad 8ᵐ dr̃ pͥ ꝙ illã rõnẽ nõ reperio explicite in dictis ſci Tho.põt tñ elici ex dictis eiᵒ:qꝛ ſm eũ volũtas necio vult vtrũqꝫ.ſ.btitudinẽ i coĩ ↄceptã in via ⁊ deũ clare viſũ i pr̃ia.ſꝫ magis necio deũ clare viſuꝫ:qꝛ illũ necio vlt duplici mõ.ſ.q̃ ad ſpecificationẽ actᵒ:vnq̃ꝫ tũ nõ põt eũ nolle vel reſpuere vel odire:⁊ q̃ ad exercitiũ actᵒ ĩquãtũ nõ pt ſuſpẽdere actũ volutõis circa deũ:secᵒ ẽ de btitudie i coĩ rõe apphẽſa i via:vt ſepiᵒ fuit recitatũ. Et ꝙ deũ clarẽ viſuꝫ necio volũtas velit i multis locis oñdit. S.T. potiſſime pͥᵃ pte.q.60.ar.5° i ſolone qnti argumẽti.vbi ſic dic. (Cũ i deo ſit idẽ eiᵒ ſubã ⁊ bonũ cõe:oẽs g videt ipaꝫ dei eẽntiã eodẽ motu dilectiõis mouenĩ i ipſaꝫ dei eẽntiã put ẽ ab alijs diſtincta ⁊ ſm ꝙ ẽ qðdã cõe bonũ. Et qꝛ ĩquãtũ ẽ cõe bonũ nãlr amaĩ ab oĩbᵒ:gcũqꝫ videt eũ p eẽntiã:ipoĩe ẽ gn eũ diligat. Sꝫ illi g nõ vidẽt eẽntiã eius:cogſcũt eũ p aliq̃s pticulares effectᵒ:g iterdũ eoꝝ volũtati ↄ̃rianĩ:⁊ ſic h̃ mõ dr̃ odio hr̃e deũ:cũ tñ ĩquãtũ eſt bonũ cõe oĩuꝫ: vnũ qðqꝫ nãlr plus diligat deũ q̃ꝫ ſeipſum.) Hec ille. Siĩe dicit.2ᵃ 2ᵉ.q.34.ar.pͥ:⁊ 4.ſen.di.48.q.i.ar.3°.de veritate.q.22.ar.2° in ſolone tertij. (Deus (inqt) pt 2ᵒ ↄſiderari.ſ.vl̃ i ſe vl̃ i ſuis effectibᵒ. In ſe gdẽ cũ ſit ipſa eẽntia bonitatis nõ põt nõ diligi:vñ ab oĩbᵒ videntibus eũ p eẽntiã diligiĩ:⁊ ibi q̄tũ gs cognoſcit tñ diligit. ſꝫ in

Experientia pͤc libertatis nõ ẽ ſufficiẽs cur ſuſpẽdẽdi actũ beatificũ.

Quidaꝫ ſine ſpe future vite morti ſe expoſuerũt duplr.

aliqb⁹ effectib⁹ ſuis ĩquãtũ ſunt ↄ̃rũ volũtati:ſicẽ ſũt pene illate vel ꝓcepta q̃ gr̃a videnĩ ipſe de⁹ refugit: ⁊ quodãmõ odio hẽtur. ⁊ tñ oꝫ ꝙ illi ꝗ eũ q̃tũ ad aliq̃s effect⁹ odiũt: in alijs effectib⁹ eũ diligãt: ſicẽ. ſ. ipſi demones ſm Diony. 4°. c. de di. no. appetũt eẽ ⁊ viuere nãlr ⁊ in h̃ ipm deũ appetũt ⁊ diligũt.) Hec ille. Et ſilia dicit in multis locis. Dr̃ 2°. ꝙ reductio facta ↄ̃ illã rõnez nõ vꝫ qꝛ ſupponit falſum. ſ. ꝙ de mẽte ſcĩ Tho. ſit ꝙ de⁹ appћẽſus vt ſũmũ bonũ poſſit reſpui vl̃ odiri. H̃. n. falſũ ẽ vt pꝫ ꝑ ꝓdicta. De⁹. n. appћẽſus ſub rõne ſũmi vel ꝓut ꝓn^m oĩs boni nãe vel grẽ neĉio diligiẽ quo ad ſpecificationẽ act⁹: ſꝫ qꝛ in via nõ ſemꝑ actualr̃ appћẽdiẽ ſub tali rõne: ſed poti⁹ vt ꝓhibitoꝛ ⁊ punitoꝛ culparũ vel ſub alia rõne ĩpertinẽte ad rõnez ſũmi boni. iõ in via ꝑt nõ diligi vl̃ odiri aut reſpui q̃ ad illas rõnes. ¶ Ad 9^m pꝫ ꝑ ꝓdicta. rõ eñi ibidẽ adducta ẽ ſufficiẽs ⁊ eius ĩpugnatio nõ vꝫ. Dr̃. n. ꝙ ſtãte illa eſtimatiõe ꝙ in deo eſt rõ oĩs boni ⁊ carẽtia oĩs mali volũtas neĉio appetit deũ ſub illa rõne. Cũ ãt arguẽs ĩfert ꝙ nullus poterit peccare niſi ꝓus fiat heretic⁹. Dr̃ ꝙ iſta ↄ̃ñtia ẽ deriſibilis. Tũ qꝛ multi pñt peccare mortalr̃ fruendo creaturis nihil actualr̃ cogitãdo de deo: nec de eius bonitate: aut malitia: ⁊ ſic nõ oꝫ eos erronee iudicare circa deũ: nec effici hereticos. Tũ qꝛ dato ꝙ ille ꝗ peccat actualr̃ cogitet de deo: nõ opꝫ ꝙ iudicet eũ carere aliq̃ bono in ſe: vel hr̃e aliqđ malũ in ſe: ſꝫ ſufficit ꝙ appћẽdat eũ vt actorẽ effectuũ ſibi diſplicibiliũ: ⁊ ſic auertatur ab eo vel odiat eũ: ⁊ ſic nõ opꝫ ꝙ erronee circa fidẽ iudicet de deo. Tũ qꝛ dato ꝙ aliq̃s peccatoꝛ erronee iudicet de deo: puta deũ eẽ iniuſtũ ꝓhibitorẽ ⁊ punitorez peccatoꝝ: vel iniuſtũ flagellatorẽ bonꝫ in corꝑe vl̃ in bonis. iſte erroꝛ in ꝑticulari nõ ↄ̃ſtituit hereticũ potiſſime ſi talis erroꝛ ꝓueniat ex aliq̃ paſſiõe ire vel triſticie vel hꝫ. Ad hereſiꝫ. n. ꝓprie dictã reqrĩ ꝑuerſuz iudiciũ ex electiõe ꝓcedẽs ⁊ ꝑtinax adheſio ad illđ. vt oñdit ſcñs Tho. 2° 2^e. q. xi. ar. 2. Dr̃ vlteri⁹ ꝙ lꝫ illa eſtimatio: de q̃ loqtur arguẽs maneat in q̃lꝫ fideli habitu nõ tñ ſemꝑ manet actu: ⁊ in eius abſentia volũtas põt auerti a deo ꝓuatiue vel ↄ̃rie ſine q̃cũqꝫ hereſi. Ulterius dr̃ ꝙ nõ q̃libet dilectio vel appetit⁹ aut volitio dei excludit pctm̃ mortale: ſicẽ pꝫ ex dictis. nam demones ⁊ dãnati ⁊ ipſi ꝗ odiũt deũ diligũt eũ. Sed ſola dilectio charitatis qua iniẽ ſpũalis amicitia cũ deo: ⁊ ꝗ hominis volũtatẽ diuine totalr̃ ſubijcit volũtati excludit peccatũ mortale. Pꝫ ğ ex ꝓdictis ꝙ ↄ̃ñtia: i q̃ ſe fundat arguẽs penitus nihil vꝫ. Tum qꝛ illa eſtimatio: de q̃ loqĩ non ſemꝑ actu manet i quolꝫ fideli. Tũ qꝛ nõ oĩs dilectio dei repugnat peccato mortali. Tũ qꝛ non oĩs peccans mortalr̃ falſe iudicat circa credẽda. Tũ qꝛ nõ oĩs falſe iudicans circa credenda eſt heretic⁹. ¶ Ad x^m dr̃ ꝓ ꝙ illã rõnẽ nõ legi explicite in ſcõ Tho. ſꝫ iplicite ↄ̃tineatur ⁊ elici poſſit ex dictis ei⁹. dicit. n. ꝓ° pte. q. 82. arti. 2. in ſolone ſcđi arg^i. ¶ Mouẽs tũc ex neceſſitate cauſat motũ in mobili qñ poteſtas mouẽtis excedit mobile: ita ꝙ tota poſſibilitas mobilis ſubdaĩ mouẽti. Cũ ãt poſſibilitas volũtatis ſit reſpectu boni vl̃is ⁊ ꝑfecti: nõ ſubijciĩ tota ei⁹ poſſibilitas alicui ꝑticulari bono: et iõ nõ ex neceſſitate moueĩ ab illo.) Hec ille. Item. 2° 2^e. q. 24. ar. xi. vbi q̃rit. vtꝝ charitas ſemel hita poſſit amitti ſic dic. ¶ De rõne forme eſt ꝙ ſit in ſubĩo amiſſibilr̃: qñ nõ replet totã potẽtialitatẽ mãe: ſicut pꝫ in formis ꝗnãbiliũ: qꝛ mã eoꝝ ſic recipit vnã formã ꝙ remanet in ea po^a ad aliã formã q̃ſi nõ repleta tota potẽtialitate mãe ꝑ vnã formã. ⁊ iõ vna forma põt amitti ꝑ acceptionẽ alteri⁹. Sꝫ for^a celeſtis corporis qꝛ replet totã mãe potẽtialitatẽ ita ꝙ nõ remanet in ea po^a ad aliaꝫ formã inamiſſibilr̃ ineſt. Sic ğ charitas patrie qꝛ replet totã potẽtialitatẽ rõnalis mẽtis ĩquãtũ. ſ. oĩs motus actualis ei⁹ ferĩ i deũ inamiſſibilr̃ hẽtur. Charitas ãt vie nõ ſic replet potẽtialitatẽ ſui ſubĩi: qꝛ nõ ſꝑ actu ferĩ in deũ. vñ qñ actu nõ ferĩ i deũ põt aliqđ occurrere ꝑ qđ charitas amittaĩ.) Hec ille. Silia dicĩ i q̃õnib⁹ de ṽtutib⁹. vbi q̃rit. Utꝝ charitas ſel hita poſſit amitti. Dr̃ 2° ꝙ reductio ↄ̃ illã rõnẽ nõ vꝫ: qꝛ h^a ibidẽ aſſũpta falſa eſt. nec vꝫ ei⁹ ꝓ^o ꝓbõ. Dr̃. n. ꝙ dilectio dei in pñia ſic dr̃ replere totã potẽtiã. nõ ꝗn ꝑmittat ⁊ ↄ̃patiatur ſecũ aliũ actũ volũtatis: ſꝫ iõ qꝛ oĩs ali⁹ act⁹ volũtatis regulaĩ ꝑ eã. vñ btũs Tho. de ṽtutib⁹ vbi ſupra ſic dicit. ¶ Charitas iplet potẽtialitatẽ ſui ſubei ſm ꝙ ſuuꝫ ſubm̃ reducit in actum dilectiõis. ⁊ iõ in pñia vbi ſꝑ in actu charitas diligit deũ ex toto corde ſuo: ⁊ nihil aliđ diligit niſi actualr̃ referẽdo i deũ charitas iamiſſibilr̃ hẽtur. Sꝫ in ſtatu vie charitas nõ iplet totã potẽtialitatẽ aĩe q̃ nõ ſꝑ actualr̃ moueĩ in deũ oĩa in ipm actualr̃ itẽdẽ referẽs: ⁊ iõ charitas viatoꝝ amiſſibilr̃ hẽtur q̃tũ ẽ ex pte ſubĩi.) Hec ille. Silia dicit ꝓ^a pte. q. 62. ar. 8. vbi q̃rit. Utꝝ angel⁹ btũs poſſit peccare. ait. n. ſic. ¶ Hoc mõ ſe hꝫ vidẽs deũ ad ipꝫ deũ: ſicẽ ꝗcũqꝫ nõ vidẽs deũ ad cõem rõnẽ boni. Impoſſe ẽ ãt ꝙ aliq̃s qđcũqꝫ velit ⁊ opereĩ niſi attẽdẽs ad bonũ. vl̃ ꝙ velit diuertere a bono ĩquãtũ hꝫ. btũs ğ nõ põt velle vl̃ agere niſi attẽdẽs ad deũ. Sic ãt volẽs vel agẽs nõ põt peccare.) Hec ille. Itẽ ibidẽ in ſolone ſcđi ſic dic. ¶ Uolũtas angeli btĩ ſe hꝫ ad opp^a q̃tũ ad multa faciẽda vel nõ faciẽda: ſꝫ q̃tũ ad ipm deũ quem videt eẽ eſſentiã bonitatis nõ ſe hꝫ ad oppoſita: ſꝫ ad ipꝫ oĩa dirigit qđcũqꝫ oppoſitoꝝ eligat: qđ ſine pctõ eſt.) Hec ille. Silr̃ 2ª ꝓbatio nõ vꝫ: qꝛ lꝫ volũtas vidẽtis deũ ſit in po^a ad multa obĩa: tñ in oĩb⁹ vult deũ: ⁊ de⁹ eſt rõ volẽdi oĩa alia: nec oppoſitũ põt ↄ̃tingere: cũ oĩa alia obĩa referãĩ actualr̃ in deũ ſicẽ in finẽ. vt dcm̃ eſt: finis ãt eſt rõ volẽdi illud qđ eſt ad finẽ. De h̃. S. T. de ṽitate. q. 24. ar. 8. vidẽtes deũ ꝑ eẽntiã cogñcẽt ipm deũ eẽ finẽ maxie amãdũ: cogñcẽt ẽt oĩa q̃ ei vniũt: vl̃ q̃ ab eo diſiũgũt in ꝑticulari: cogñcẽtes deũ nõ ſolũ in ſe: ſꝫ ꝓut eſt rõ aliorũ: ⁊ ex hac cognitiõis claritate in tm̃ mens roborabiĩ ꝙ in inferiorib⁹ virib⁹ nullus mot⁹ iſurgere poterit niſi ſm reglam rõnis. vñ ſicẽ imutabilr̃ bonũ in gnãli appetim⁹: ita imutabilr̃ in ꝑticulari bonũ diuinũ appetunt mẽtes btõꝝ.) Hec ille. De h̃ ẽt ſatis dcm̃ ẽ ſupra. Dr̃ 3° ꝙ ſuſpẽdere actũ dilectiõis dei ad experiẽdũ ꝓpriã libertatẽ nõ põt appere bonũ vidẽti deũ ꝑ eſſentiã. vt ſupra dcm̃ fuit: ⁊ iõ nõ põt eẽ volitũ a vidẽte deũ loq̃ndo de po^a dei ordinata: ſec⁹ forte poſſet ↄ̃tingere de po^a dei abſoluta: ⁊ ſm hãc diſtinctiõez itelligo oĩa ſupradicta. Dr̃ 4° ꝙ iudicato per itellꝫ ꝙ de⁹ ſit ſummũ hoĩs bonũ neccĩũ eſt neceſſitate ſuppõnis ꝙ volũtas velit deũ ſtãte actuali aſſenſu ꝓmiſſaꝝ: de ꝗb⁹ arguẽs logĩ. nõ tñ ſegĩ nec ↄ̃cludiĩ ꝙ voluntas neĉio velit deũ neceſſitate abſoluta: nec quo ad exercitium act⁹: qꝛ talis aſſenſus nõ ſemꝑ eſt in itellectu: nec quo ad ſpecificationẽ act⁹ ꝗn. ſ. volũtas poſſit reſilire a deo ſꝫ aliq̃ ↄ̃ditionẽ ↄ̃ſideratõ: qꝛ ſꝑ i tali ſyllogiſmo lꝫ aſſenſus maioris ſit neceſſari⁹: tñ ſꝑ in via aſſenſus minoris eſt ↄ̃tingẽs ⁊ mobilis ⁊ nõ neceſſ: puta ꝙ deus ſit ſũmũ hoĩs bonũ: aut ꝙ ei⁹ viſio vel fruitio ſit hoĩ poſſibilis ſimplr̃: aut in aliquo caſu. ⁊ iõ aſſenſus ↄ̃ñis ſemꝑ eſt nõ neceſſ in via: ⁊ pariformiter dilectio dei ↄ̃ñe illũ ſillogiſmum nõ eſt neccĩa ſimplr̃: nec abſolute: ſed mõ ſupi⁹ ſepedicto. Dr̃ 5° ꝙ ↄ̃nexio mãlis obĩi. ſ. dei cũ obĩo formali. ſ. btĩtudi

ne q̃dã

Stãte eſtimatiõe ꝙ in deo ſit oẽ bonũ aliq̃s pt peccare abſqꝫ h̃ ꝙ fiat hereticus.

Charitas patrie replet totã capacitatẽ mẽtis rõalis ꝗs ſenſus.

ne q̄ſdiu ſunt⁹ in via ꝯtingēter credit eē poſſibilis ꝑ itel
lectū:cū nullā ſup̄ h̄ h̄eāt euidentiā:ſz ſolū aſſenſuz fi
dei:ꝛ ꝯſiter talis ꝯnexio vel tale ꝯnexū ꝯtingēter deſi
derat̄:ſperat̄ ꝛ amat̄:nec eſt ibi aliq̄ nec̄itas ī itellectu
aut volūtate niſi ex ſuppōne. ¶ Sz ꝯ aliqua p̄dicta ar
guit Scotus p̄bando q̄ fine vltimo clare viſo in p̄ria
volūtas nō de nec̄itate fruat̄:et ſi fruit̄ eleuata ꝑ hitū
charitatis. Primo q̄z vna potētia nō h̄z niſi vnū moduz
agēdi.nā ſi h̄ret plures iam nō eſſet vna. Sed volūtas
eſt vna ſimplex po⁹:cui⁹ modus eſt agere libere ꝛ con
tingenter:ergo agit̄ reſpectu cuiuſcūqz.aget ꝯtingenter ꝛ nō
de neceſſitate:ꝛ ꝑ ꝯñs reſpectu finis etiā clare app̄hen
ſi in patria. ¶ 2° q̄z neceſſitas agendi non pōt eſſe niſi
per aliquid intrinſecū p̄n° actiuo:ſed obīm clare viſum
nō eſt aliqd itrinſecū volūtati.ḡ nō dabit voluntati vt
de neceſſitate ferat̄ in ip̄z. ¶ 3° q̄z diuerſa approxima
tio paſſi ad agēs nō cāt aliq̄ȝ neceſſitatē:ſz tm̄mō itēſio
rē actionē:ſic̄ p̄z ō calido reſpcū calefactibilis plus vł
min⁹ approximati. Sz p̄ñtia finis clare viſi nō vr̄ eſſe
niſi maior approximatio ad volūtatē:cū.n.app̄hende
ret in vīi ꝛ obſcure q̄ſi videbat̄ diſtare:cū āt clare ꝛ in
p̄ticulari.vr̄ eē approximatū.ḡ ꝑ iſtā viſionē nō īfert̄
nec̄itas volētis:ſz crēſcit gradus intēſior volūtatis in ea.
¶ 4° Si volūtas nec̄io vult finē ſic app̄hēſuz aut ad
iſtū nec̄ariū volitōis actū mouetū fin):aut potētia:aut
vtrūqz. Si finis:p̄z q̄ nō eſt nec̄itas:q̄z de⁹ ad nullum
actū creatū nec̄io mouet. Si po⁹:p̄z q̄ nulla erit nec̄i
tas ſi agēs ſic ꝯtingēs. ſi vtrūqz p̄z ꝑ idē:q̄m vtrūqz cō
tingēs ē in mouēdo.ḡ idē qd̄ p̄us. ¶ 5° q̄z q̄n p̄n̄ᵐ elici
tiuū nō nec̄io elicit:h̄ñs illō nō nec̄io agit:ſz eadē cha
ritas pōt eē in volūtate deo clare viſo ꝛ nō viſo:ſic̄ p̄z
in raptu. Paul.nō.n.h̄ūit aliā charitatē in raptu ꝛ aliā
poſt raptū:ꝛ tñ poſt raptū ñ nec̄io eliciebat actū. ḡ nec
volūtas h̄ñs charitatē de nec̄itate diliget deū clare vi
ſum. ¶ 6° q̄z habitus nō mutat potētiā:nec modū agē
di ipſi⁹:ſz voluntas agit libere ꝛ ꝯtingēter. ḡ q̄ñtūcūqz
eleuet̄ in p̄ria:adhuc aget ꝯtingēter ꝛ libere.nō ḡ ō ne
ceſſitate fruet̄. Hec Scot⁹.ꝛ vident̄ eē ꝯ multa dicta
in ſolonibus argumētoꝝ p̄cedentiū. ¶ Ad oīa iſta rn̄
det Aureo. Ad p̄ᵐ dicit q̄ iſta rō pōt reduci in oppoſi
tū ſic. Unius potētie eſt vn⁹ modus agēdi:puta īmobi
liter vel ꝯtingēter:ſed diuina volūtas vna eſt.ḡ ſi mo
uet̄ reſpectu creaturarū ꝯtingēter:ꝛ reſpectu ſue boni
tatis mouebit̄ ꝯtingenter. vel ſi neceſſario ꝛ imobilr
reſpectu ſui:ꝛ eodē mō reſpectu creaturarū:cui⁹ oppo
ſitū ipſi dicūt. Nā diua volūtas eſt vna ꝛ eadē po⁹:ꝛ tñ
q̄nqz mouet̄ ꝯtingēter:ꝛ q̄nqz nec̄io. Nā ſ̄z varietatē
obiectoꝝ nō eſt icōueniēs q̄ in obīm volūtas mouetur
q̄nqz neceſſario:q̄nqz ꝯtingēter. Unī ꝯtingentia ꝛ ne
ceſſitas nō variant potētiā:q̄z nō inſunt ſibi abſolute:
ſz in ordine ad obiecta:ſicut p̄z de itellectu ꝑ reſpectu
p̄ncipioꝝ imutabilr verū dicit:reſpectu vō ꝯñū pōt ve
rū ꝛ falſum dicere ꝯtingenter. ¶ Ad 2ᵐ dicit q̄ illa rō
ex eodē videt̄ deficere. Neceſſitas.n.agēdi nō ineſt p̄n
cipio actiuo per aliquod intrinſecū tm̄:ſed pōt ꝯſurge
re ex cōparatione māe ad obīm:ꝛ ex cōcurſu amboꝝ.
¶ Ad 3ᵐ dicit q̄ pōt reduci ī oppoſitū ſic. Diuerſa ap
proximatio nō facit variationē niſi ſm̄ magis ꝛ min⁹
ſm̄ eos:ſed vltimus finis clare viſus in p̄ria ꝛ cognit⁹
cōfuſe in via nō differt niſi ſm̄ diuerſam approxima
tionē ſm̄ eos.ḡ dilectio vie ꝛ dilectio p̄rie nō differunt
niſi ſm̄ magis ꝛ minus:cuius oppoſitū ipſi dicūt. Seq̄
ret̄ eni q̄ ſi vna eſſet beatifica ꝛ reliqua. ¶ Ad 4ᵐ di
cit q̄ reducit̄ in oppoſitū ſicut p̄cedens.neceſſitas eni
ibi orit̄ nō ex fine tm̄:neqz ex po⁹ tm̄: ſed ex po⁹ reſpe
ctu talis obiecti. ¶ Ad 5ᵐ dicit q̄ pōt reduci in oppoſi
tū ſic. Stante eodē p̄nci⁹ elicitiuo ſtat eadē neceſſitas
ſm̄ eos:ꝛ ſm̄ vitatē.ſi ꝓpoſitio illa vā ē q̄ ſi ſtet idem
hit⁹:ꝛ idē mod⁹ ipſi⁹:ſz eadē eſt charitas vie ꝛ p̄rie.ḡ ſi
charitas p̄rie ē p̄nᵐ elicitiuū act⁹ btifici: eodē mō erit ī
via:qd̄ nō ſeqtur:vt appet ꝯſilr Paulo exiſte in raptu.
volūtas charitate elicita poterat deū imutabilr dilige
re:ꝛ tñ poſt raptū ꝯtingēter ꝑ eūdē hitum charitatis.
¶ Ad 6ᵐ dicit q̄ p̄t reduci ī oppoſitū ſic. Hit⁹ nō imu
tat potētiā nec modū agēdi:ſz ꝑ h̄ q̄ mouet̄ imutabili
ter nō tollit̄ nec mutat̄ libertas volūtatis q̄ ē ꝓpri⁹ mo
d⁹ volūtatis:ſicut p̄z ī deo ꝑ libere ꝛ tñ imutabilr firma
tur ī ſuā bonitatē.ḡ p̄t poni hit⁹ in volūtate vel obīm a
q̄b⁹ hēbit imutabilitatē. Hec Aureolus ī forma:ꝛ ſatis
ꝯformiter ſcō Tho.q̄ ad tria. Priᵐ ē q̄ nō ē icōueniēs
vnā poᵐᵐ volitiuā velle aliqd nec̄io:ꝛ aliqd nō nec̄io:ſz
cōtingēter. 2ᵐ eſt q̄ aliq̄ po⁹ volitiua re⁹ eiuſdē obiecti
agit nec̄ie ꝛ libere:ꝛ q̄ nō oīs neceſſitas repugnat liber
tati:ſz aliq̄ ſic ꝛ aliq̄ ñ. 3ᵐ ē q̄ ñ ē icōueiēs potētiā voliti
uā ꝑ aliquē hitū ſupadditum neceſſitari ꝛ imobilitari
ad volēdum aliqd vel nolēdū. De p̄ ſūt multa p̄us di
cta:ſz adhuc ex abūdāti recito dictū ſci Tho. de vitate
q.23.ar.4. vbi ſic dic̄. (Cuiuſlibz volūtatis eſt duplex
volitū p̄mū ē ī qd̄ volūtas fert̄ ſm̄ ſuā nāz:eo q̄ ꝛ ipſa
volūtas nā q̄dā eſt:ꝛ nālē ordinē ad aliqd h̄z. Hoc ē āt
qd̄ volūtas nāliter vult:ſicut hūana volūtas nālr ap
petit btitudinē:ꝛ reſpectu hui⁹ voliti volūtas neceſſita
tē h̄z: cū ī ipm tēdat ꝑ modū nature:nō.n.p̄t hō velle
nō eē btūs:aut eē miſer. Secūdaria vō volita ſūt que
ad h̄ p̄ncipale volitū ordinat̄ ſicut in finē:ꝛ adhec duo
volita h̄ mō ſe hēt volūtas diuerſimode.ſic̄ intellc̄s ad
p̄ncipia q̄ nāliter nouit:ꝛ ad ꝯnes q̄s ex eis elicit. volun
tas ḡ dīna pro principali volito id qd̄ nāliter vult ꝛ qd̄
eſt q̄ſi finis volūtatis ſue eſt ipſa ſua bonitas:ꝓp quam
vult q̄cqd aliō a ſe vult. reſpectu ḡ illius p̄ncipalis vo
liti qd̄ eſt ſua bonitas: volūtas dīna neceſſitatē h̄z non
q̄dē coactiōis:ſz nālis ordinis q̄ libertati nō repugnat
ſm̄ Aug. 5° de ciuitate dei.nō eni p̄t de⁹ ſe nō velle eē
beatū:ꝛ ꝑ ꝯñs ſe non eſſe intelligētē vel potētē vł q̄ō
cūq: eorum que rō eius bōitatis includit: ſed reſpectu
nulli⁹ alteri⁹ voliti neceſſitatē h̄z ꝛc̄.) Hec ille. Sile di
cit p̄ma pte.q.19.arti.3°. ꝛ multis aliꝭ ſupius recitatis.
Pro 2° p̄ūcto ſcūs Tho. dicit ī multis locis:q̄ libertas
ꝛ naturalis neceſſitas non repugnāt:ſicut patet ex ſta
tim allegatis. Itē de veritate.q.24.arti.5°.in ſolatione
argumentoꝝ ad oppoſitū q̄ōnis ſic dicit in ſolutione
tertij. (Libertas ſm̄ Aug. opponit̄ neceſſitati coactio
nis:nō aūt neceſſitati nālis inclinatōis.) Simile dicit
q.24.ar.8.in ſolutōe.5. Itē p̄ma parte.q.82.ar.p̄.in ſo
lutiōe primi ſic dicit. (Neceſſitas nālis ñ aufert liber
tatē volūtatis. vt Aug⁹. dicit 5°. de ciuitate dei.) Itē de
veritate.q.24.ar.p̄.in ſolutione.20. argumēti.ſic dicit.
(Cū electio ſit q̄ddā iudiciū ō agēdis vł iudiciū cōſeq̄
tur:de h̄ p̄t eē electio qd̄ ſub iudicio noſtro cadit. Iudi
ciuz aūt in agēdis ſumit̄ ex fine:ſicut de ꝯcluſiōibus
ex p̄ncipijs:vn̄ ſicut ō p̄mis p̄ncipijs nō iudicamus ea
examinādo:ſz nāliter eis aſſentimus:ꝛ ſm̄ ea oīa alia
examinam⁹.ita ī appetibilib⁹ de fine vltimo non iudi
camus iudicio diſcuſſiōis ꝛ examinatiōis: ſed nālr ap
probamus:ꝓp qd̄ etiā de eo nō eſt electio: ſed volūtas.
Hēmus ḡ reſpectu ei⁹ liberā volūtatē:cū neceſſitas nā
lis inclinationis libertati nō repugnet ſm̄ Augu. 5°. de
ciuitate dei.nō aūt liberū arbitriū ꝓprie loquēdo: cū
nō cadat ſub electione.) Hec ille. Pro. 3° p̄ūcto. ſ. Tho.
de veritate.q.22.ar.8.ſic dic̄. (De⁹ imutat volūtatē 2°.

Uno mō mouēdo tm̄:qr̄.ſ.mouet voluntatē ad aliq̄d volēdū ſine h̄ qḋ iprimat volūtati aliq̄ formā: ſicˀ ſine appoſitiōe alicui⁹ hītus vt hō velit h̄ qḋ nō volebat. Alio mō iprimēdo aliq̄ formā in ipſaʒ volūtatē. ſicut eni ex ipſa nā quā de⁹ volūtati dedit: inclinaˀ volūtas in aliq̄d volēdū:ita ex aliq̄ ſupadditoſicˀ ē gr̄a vl̄ virt⁹ inclinaˀ vl̄ ten⁹aia ad volēdū aliq̄d ad qḋ p̄ua nō erat determinata nāli iclinatiōe. Sʒ hec q̄dē iclinatio ſup addita qn̄qʒ eſt pfecta:qn̄qʒ iperfecta. Qn̄ q̄dē eſt pfecta:ita facit nālē iclinationē i id ad qḋ determinat ſicˀ p nāʒ de nec̄itate iclinaˀ volūtas in appetēdo finē: ſicˀ ↄtingit in beatis:in q̄b⁹ charitas pfecta iclinat volūtatē nō ſolū ↄ̄tū ad finē vltimū:ſʒ ēt ↄ̄tū ad ea q̄ ſunt ad finē. Aliqn̄ vō forma ſupaddita nō eſt vſquequaqʒ pfecta:ſicˀ i viatorib⁹:ꝛ tūc ex forma ſupaddita volūtas iclinaˀ q̄dē:ſʒ nō de nec̄itate.) Hec ille. Ex q̄b⁹ pʒ rn̄ſio ad oīa ſupradicta. ¶ Sed ↄ̄ p̄dicta pōt īſtari pbādo ꝙ in dictis ſci Tho. ſit duplex ↄ̄dictio. p̄ma qr̄ vt ſupra allegatū fuit:ipſe dicit de veritate.q.zz.ar.6° ꝙ iō volūtas dˀ libera:qr̄ nō hʒ nec̄itatē. Ex quo vˀ ſenſiſſe ꝙ nec̄itas libertati repugnat:cui⁹ oppoſitū dicit i aliqs locis vltio recitatis. ¶ z° ↄ̄dictio vˀ in ei⁹ dictis:qr̄ i p̄dicta.q.4.ar.dicit ꝙ volūtas re⁹ cuiuſlʒ obīi ꝛ p q̄cunqʒ ſtatu nāe nō nec̄io elicit actū volēdi:ꝛ q̄ videnˀ ꝙ volūtas in p̄ria nō nec̄io elicit actū voldi ēt re⁹ dei clare viſi. ¶ Ad p̄ᵐ iſtoꝝ dˀ ꝙ nec̄itas repugnat libertati volūtatis put volūtas ↄſideraˀ vt volūtas elicitiua:ꝛ vt libe.arbi.nō aūt put ↄſideratur vt nā determinata nālr̄ ad vnū obm̄ mō ſupius expoſito. ¶ Ad zᵐ dˀ ꝙ volūtas p ſtatu p̄rie re⁹ cuiuſlʒ obīi pōt actū aliquem elicere ꝛ nō elicere:puta actū nō btificū:nec ptinentes de pſe ad btitudinē. Cū q̄ ſtat ꝙ actū btifice fruitionis nec̄io elicit nec̄itate ſuppōnis.ſtāte clara dei viſione ꝛ iudicio practico qḋ illud obm̄ eſt ſibi ſūme ↄueniēs. Et h̄ itellige d̄ po⁹ dei ordinata:qr̄ forte de po⁹ dei abſoluta viſio illa eē poſſet in itellectu nō exiſte fruitiōe vel delectatione in volūtate:rōnē p̄dictoꝝ aſſignat in ſuo ſimili ſcūs Tho.in de virtutib⁹.q.z5.dicēs.(Hīt⁹ v̄tutis inclinat hoīem ad recte agēdū ſm̄ ꝙ p ipm̄ hō hʒ rectā eſtimationē de fine:qr̄ vt dˀ.3.ethico. q̄lis eſt vnuſq̄ſqʒ talis finis vˀ ei:ſicut.n.guſtus iudicat de ſapore ſm̄ ꝙ eſt effcūs aliq̄ bona vel mala diſpōne:ita illud ꝙ eſt ↄueniēs hoī ſm̄ hitualē diſpōnē ſibi inherētē eſtimaˀ ab eo vt bonū:qḋ āt ab h̄ diſcordat eſtimatur vt malū ꝛ repugnās. vn̄ ꝛ Apoſtolus dicit p̄.corin. z°.ꝙ aial̄ꝭ hō nō pcipit ea q̄ ſunt ſp̄ūs dei. Cōtingit tn̄ qn̄qʒ ꝙ illud:qḋ videˀ alicui ſm̄ iclinationē hitus: nō videaˀ ei bonū pp aliq̄d aliud:ſicut luxurioſo ſm̄ iclinationē ppꝛ hit⁹ vˀ bonū delectatio carnalis:ſed ſm̄ rōnis deliberationē vl̄ auctoritatē ſcripture vˀ ei ↄ̄riū ꝛ iō hn̄s hitū luxurie ex hac eſtimatiōe ↄ̄ hitum qn̄qʒ agit. Et ſilr̄ hn̄s hitū v̄tutis qn̄qʒ agit ↄ̄ iclinationē p ppꝛ hitus ſm̄ ꝙ aliq̄d ei alr̄ vˀ ſm̄ aliquē aliū modū: puta p paſſionē vel aliquā aliā ſurreptionē vl̄ ſeductionē. Tūc ḡ ↄ̄ hitū charitatis null⁹ agere poterit:qn̄ nullꝰ hr̄e poterit aliā eſtimationē d̄ fine ꝛ obīo charitatis q̄ ſm̄ inclinationē charitatis. Hoc āt erit in p̄ria. vbi dei eēntia videbiˀ q̄ ē eēntia ipſa bonitatis. Un̄ ſicut nūc nullus pōt aliq̄d velle niſi ſub cōi rōne boni:nec bonū ſub rōne boni pōt nō amari:ita ꝛ tūc h̄ bonū qḋ ē de⁹ nullus poterit nō amare. Et pp h̄ nullus vidēs deūʒ p eēntiā pōt ↄ̄ charitatē agere.) Hec ille. Silr̄ dicit i z° z°.q.z4.ar.xi.ꝛ multis alijs locis. Ex q̄b⁹ pōt argui ꝙ ſicut vidēs diuinā eēntiā nō pōt velle vel agere ↄ̄ charitatē:p tāto qr̄ illud agere vel velle nō pōt ſibi ppo ni practice ſub rōne boni.ſic in pպoſito dicaˀ ꝙ vidēs deū nō pōt ſuſpendere actū volitionis circa deum ſibi practice euidēter oſtēſuꝫ:qr̄ talis ſuſpēſio nō pōt ſibi pponi practice ſub rōne boni:aut volibilis:aut pſequibilis. Et iſtud ↄfert ad itelligētiā oīuʒ p̄dictoꝝ. ¶ Ad argumētū p̄ncipale in p̄n⁹ obm̄ rn̄det ſcūs Tho. pīn diſtinctione.q.i.ar.3.q.v.i ſolōne p̄mi.d.(Sicut viſibile eſt duplex.i.p ſe:ſicut colo:ꝛ p accn̄s ſicut hō:ita etiaʒ appetibile ꝛc̄.) ſicˀ ſupra recitatū fuit i ſolōne argumētorum Scoti. Et hec de.q.ſufficiant: de qua benedict⁹ deus. Amen.

¶ Utrum intellectus creatus ex ſolis nālibus poſſit pting[e]re ad videndū deū p eēntiā. Qō. IIII.

Vlterius circa eādē 49ᵐ diſtinctionē q̄nˀ. Utꝝ itellect⁹ creat⁹ ex ſolis nālib⁹ poſſit ptingere ad vidēdū deū p eēntiā. Et arguitur ꝙ ſic:qr̄ dˀ in.3.de aīa. ſicut ſe hʒ viſus ad viſibile. ita ſe hʒ intellus ad itelligibile:ſed viſus nō ipediˀ a viſione alicuius niſi aliq̄ q̄ttuor modoꝝ. Uno mō pp corruptioneʒ viſus:ſicut qn̄ ē aliq̄ macula in pupilla qḋ nō pōt dici de itellectu angelico ēt in ſtatu nāliū:qr̄ angeli ſūt ſpecula mūda ꝛ clariſſima. vt dicit Dionyſius.4.c. de diuinis nominibus. Alio mō pp abſentiā viſibilis: nec h̄ pōt dici in pպoſito:qr̄ de⁹ eſt p̄ns oī itellectui:qr̄ oīa ipleṫ. 3° mō ex h̄ ꝙ viſibile nō eſt viſibile in actu:ſicˀ colores in tenebris:nō eni fiūt viſibiles actu niſi p luceꝫ. qḋ ēt in pպoſito dici nō pōt:qr̄ ipſe de⁹ p ſeipm̄ eſt viſibilis:cū ſit lux itelligibilis vt pʒ Jo.p̄.4° mō pp excellentiā obīi qḋ coreſpōdet ſenſui. Nec h̄ i pպoſito locū hʒ:excellētia.n.intellectualis nō corrūpit itellectū ſicˀ excellentie ſenſibiliū corrūpūt ſenſū. vt dˀ 3° de aīa. ḡ nihil ipedit quin intellectus creatus ex ppꝛijs naturalibus deum videre poſſit per eſſentiam.

Ex tex.c.3. Viſus pōt ipediri a viſione q̄ttuor modis.

In oppoſitū arguˀ. qr̄ Ro.6. dˀ gratia dei vita eterna:ſed videre deū p eēntiā eſt vita eterna ſm̄ illud Jo.17. Hec eſt vita eterna vt cognoſcant te ꝛc̄. ḡ videre deū p eēntiā ↄuenit itellectui creato per grām:ꝛ nō per nām.

In hac q̄ōne erūt tres articuli. In p̄ ponēˀ ↄ̄nes. In z° obiectiōes. In 3° ſolones

Quantum ad p̄ᵐ articulū ſit p̄⁹ ↄ̄. Impoīe ē ꝙ aliq̄s itellect⁹ creatus p ſua nālia ſola dei eēntiā videat. Hāc ponit ſcūs Tho. p̄° pte.q.iz. ar.4. vbi ſic dicit.(Impoſſibile ē ꝙ aliquis intellectus creatus per ſua nālia ſola dei eſſentiam videat. Cognitio enim ↄtingit ſm̄ ꝙ cognitum eſt in cognoſcente:cognitū aūt eſt in cognoſcēte ſm̄ modū cognoſcentis. vn̄ cuiuſlibet cognoſcētis cognitio eſt ſm̄ modū ſue nāe. Si ḡ modus eēndi alicui⁹ rei cognite excedat moduʒ nāe cognoſcētis:oʒ ꝙ cognitio illi⁹ ſit ſupra nām illius cognoſcētis. Eſt āt multiplex modus eēndi reꝝ. Quedā eni ſūt quoꝝ nā nō hʒ eē niſi in hac mā̄ iduiduali: ꝛ hmōi ſūt oīa corporalia. Quedā vō ſūt q̄ꝝ nāe ſunt p ſe ſubſiſtētes nō in mā̄ aliq̄:q̄ tn̄ nō ſūt ſuū eē: ſʒ ſūt eſſe hn̄tes:ꝛ hui⁹ ſūt ſube icorporee q̄s āgelos dicim⁹. Soli⁹ āt dei ppꝛi⁹ modus eēndi eſt vt ſit ſuū eē ſubſiſtēs. ea ḡ q̄ nō hn̄t eē niſi in mā̄ indiuiduali cognoſcere eſt nobis ↄnāle:eo ꝙ aīa nr̄a:p quā cognoſcim⁹ eſt forma alicui⁹ mā̄e. q̄ tn̄ hʒ duas v̄tutes cognoſcitiuas. vnam q̄ eſt act⁹ alicui⁹ organi corpei:ꝛ huic ↄnāle ē cognoſcere res ſm̄ ꝙ ſūt in mā̄ iduiduali. Un̄ ſenſus non cognoſcit niſi ſingularia. Alia vō v̄tus cognoſcitiua ei⁹ eſt itellus q nō ē act⁹ alicui⁹ corpalis organi:vn̄ p itellectū ↄnāle ē nobis

nobis cogſcere nãa q̃ qdẽ nõ hñt eẽ niſi in individuali mã ſm q̧ abſtrahunt̃ ab ea p ↄſideratões ĩtellis. Un̄ ſm ĩtellectũ poſſum⁹ cogſcere hõi res in vli qđ ẽ ſupra facultatẽ ſenſus. Intellectui aũt ãgelico ↄnãle ẽ cogſcere nãa nõ in mã exiſtẽs: qđ ẽ ſupra facultatẽ nãlẽ ĩtellect⁹ hũane aĩe ſʒ ſtatũ p̃ntis vite q̃ corpi vnit̃. Relinqt̃ ĝ q̧ cogſcere ipʒ eẽ ſubſiſtẽs ſit ↄnãle ſoli ĩtellectui diuo: ꝛ qđ ſit ſupra facltatẽ cuiuſlʒ ĩtellis creati: qꝛ nulla nã creata ẽ ſuũ eẽ: ſʒ hʒ eẽ pticipatũ. nõ põt igr̃ ĩtellect⁹ creat⁹ deũ p eẽntiã videre niſi de⁹ p grãz ſe ĩtellectui creato ↄiũgat vt ĩtelligibile ab ipſo.) Hec ille. Eãdẽ ↄnẽ ponit cũ ſili pbatiõe. 4⁰. ſen. di. 49. q. 2. ar. 6. ꝛ de vitate. q. 8. ar. 3. ꝛ 3. ↄ gen. ca. 52. ꝛ multis alijs locis. Ex qb⁹ põt for̃ari talis rõ p ↄne. Nulla po⁹ cogſcitiua põt nãlr cogſcere qddita tẽ vl̃ eẽntiã obti qđ ẽ ſibi nãlr ĩpropoꝛtiõatũ in eẽ cogſcibili: ſʒ ſic ſe hʒ oĩs ĩtellis creatus re⁹ dĩne eẽntie. ĝ ꝛc. ⸿ 2ᵃ ↄ. Intellis creat⁹ ad videndũ deũ ĩdiget adiutorio lumĩs glie. Hãc ponit. S. T. p⁹ pte. q. 12. ar. 5. di. (Oẽ qđ eleuat̃ ad aliqd qđ excedit nãz ſuã: oʒ q̧ diſponat̃ aliq̃ diſpõne ad talẽ formã. Cũ ĝ vt⁹ nãlis ĩtellis creati nõ ſufficiat ad dei eẽntiã videndã: oʒ q̧ ex dĩna grã ſupaccreſcat ei vtus ĩtelligẽdi. Et h augmẽtũ vtutis ĩtellectiue illuminationẽ ĩtellis vocam⁹ ſicꝫ ꝛ ipʒ ĩtelligibile vocat̃ lucẽ vel lux. Et iſtud lumẽ: de q̃ dr̃ apoca. 21. q̧ claritas dei illuminabit eã. ſ. ſocietatẽ beatoꝝ deũ videntiũ. Et ſm h lumẽ efficiunt̃ deiformes. i. deo ſimiles ſʒ illud. 1. Joã. 3. Cũ appuerit ſiles ei erim⁹.) Hec ille. Eãdẽ ponit de vitate. q. 8. ar. 3. vbi ſic dicit. (Ad h q̧ deus p eẽntiã videat̃ opʒ q̧ eẽntia dĩna vniat̃ q̃dãmõ intellectui vt for⁹ ĩtelligibilis. Perfectibile aũt nõ vnit̃ forme niſi poſtq̃ eſt in ipſo diſpoſitio q̃ facit pfectibile receptiuũ talis forme: qꝛ ppꝛi⁹ act⁹ fit in ppꝛia po⁹: ſic corp⁹ nõ vnit̃ aĩe vt forme niſi poſtq̃ fuerit organizatũ ꝛ diſpoſitũ. Un̄ oʒ et in ĩtellectu eẽ aliq̃ diſpõnẽ: p quã efficiat̃ perfectibile tali forme q̃ eſt dĩna eẽntia. qđ ẽ aliqd intelligibile lumen ꝛ ſi qdẽ ſit nãle: ex nãlib⁹ pncipijs ĩtellis videre deũ p eẽntiã poterit: ſed qđ ſit nãle eſt ĩpoſſe. ſp. n. vltima diſpoſitio ad formã ꝛ forma ipſa ſunt vni⁹ ordinis in h q̧ ſi vnũ eſt nãle ꝛ reliquũ. Eſſentia aũt dĩna nõ eſt for⁹ nãlis ĩtelligibilis ĩtellus creati. qđ ſic pʒ. Act⁹. n. ꝛ po⁹ ſemp ſunt vni⁹ generis: vñ po⁹ in gñe q̃titatis nõ reſpicit actũ q eſt in gñe q̃litatis. Un̄ for⁹ nãlis ĩtellus creati nõ põt eẽ niſi ſit illius generis: in q̃ eſt po⁹ ĩtellis creati. Un̄ for⁹ ſenſibilis q̃ eſt alteri⁹ generis nõ põt eẽ for⁹ illi⁹: ſʒ forma ĩmãlis tm̄: q̃ eſt gñis ſui. Sicut aũt forma ſenſibilis eſt infra gen⁹ ĩtellectiue potẽtie create. ita diuina eſſentia eſt ſupra ipſam. vñ eẽntia diuina nõ eſt forma: ad quã ſe extẽdit nãlis facultas ĩtellus creati. Et iõ lumẽ illud ĩtelligibile p qđ ĩtellis creat⁹ fit in vltima diſpõne vt ↄiũgat̃ eẽntie diuine vt forme ĩtelligibili: nõ eſt nãle: ſʒ ſupra nãm. Et h eſt lumẽ glie: de q̃ in pſal. In lumine tuo videbim⁹ lumẽ. Nãlis ĝ facultas cuiuſlʒ ĩtellis creati determinat̃ ad aliq̃ formam creatã ĩtelligibilẽ: alr̃ tñ in hoĩe: alr̃ in angelo. Quia in hoĩe ad formã ĩtelligibilẽ a ſenſu abſtractã: cuʒ oĩs ei⁹ cognitio oriat̃ a ſenſu. In angelo aũt ad formã ĩtelligibilẽ nõ abſtractã a ſenſu vel acceptã: ꝛ pcipue ad formã: q̃ ẽ eẽntia ſua. ꝛ iõ cognitio dei: ad quã ãgelus nãliter puenire põt eſt vt cognoſcat ipm p ſubam angeli videntis. Et iõ dr̃ in libro de cauſis q̧ intelligẽtia ĩtelligit illud: qđ eſt ſupra ſe p modũ ſube ſue: qꝛ inquãtũ eſt creata a deo ſubſtãtia ſua eſt q̃dã ſilitudo dĩne ſubſtantie vel eẽntie. ſed cognitio dei ad quã hõ nãlr põt puenire eſt vt cognoſcat ipm p formã ſenſibilẽ q̃ lumĩne intellectus agẽtis abſtracta eſt a ſenſibilib⁹. ꝛ ideo Ro. 1. ſup illo. Inuiſibilia dei ꝛc. dicit gloſa q̧ hõ adiuuat̃ ad cognoſcẽdũ deũ p creaturas ſenſibiles p lumẽ nãlis rõnis. Cognitio aũt dei q̃ eſt p formã creatam nõ eſt viſio ei⁹ p eẽntiã: ꝛ iõ neqʒ hõ: neqʒ angelus põt puenire ad deũ p eẽntiã vidẽdũ ex puris nãlib⁹.) Hec ille. Eãdẽ ſniam ponit. q. 12. ar. 2. ꝛ q. 20. arti. 2. ꝛ multis alijs locis. Ex qb⁹ põt formari rõ p ↄne duplex. pma talis eſt. Nulla po⁹ põt eleuari ad eliciẽdũ actũ ſupnãlẽ niſi ſupaddita ſibi vtute ſupnãli: ſed ĩtellus creatus re⁹ viſionis dei per eẽntiã eſt hõ ↄ. ĝ talẽ actũ nõ põt elicere ſine ſupnãli vtute ĩtellectiua. Hãc aũt dicim⁹ lumẽ glie. 2ᵃ talis eſt. Nullus ĩtellus creat⁹ põt deũ per eẽntiã videre niſi eẽntia diuina ſibi vniat̃ per moduʒ forme ꝛ ſpẽi ĩtelligibilis: ad h aũt requirit̃ diſpõ ſupnãlis quã dicim⁹ lumẽ glie. ĝ ꝛc. Et in h pm⁹ ar. terminat̃.

Contra pᵃᵐ ↄcloñem arguit Sco. di. 49. q. 11.

Quãtũ ad 2ᵐ articulũ arguit̃ ↄ ↄnes ꝛ qdeʒ ↄ pᵃᵐ arguit Scot⁹ ĩpugnẽdo pbationeʒ eius: q̃ ſic arguit̃. Cognitio cuiuſcũqʒ cognoſcẽtis eſt ſm modũ ſue nãe. ĝ ſi modus eẽndi alicuius rei cognite excedat modũ nãe cognoſcẽtis: oʒ q̧ cognitio ipſi⁹ rei ſit ſupra facultatẽ nãe cognoſcẽtis. Hoc. n. inquit Scot⁹ nõ ſeqt̃: qꝛ arguit ex ppõibus non ſillogiçatis: nec video q̧ iſta ↄñtia teneʒ niſi iſto mõ arguere q̧ ſi modus cognitiõis ẽ ſʒ cogſcẽtẽ. ĝ nlla cognitio nãlis excedit modũ nãe cogſcẽtis. ĝ nulla cognitio nãlis eſt de obto: cui⁹ cognitio excedit modũ nãe cogſcẽtis: cũ ĝ modus cognitiõis ſit ſʒ modũ cogſcibilis. ſi modus eẽndi rei cognite excedat modũ cognoſcẽtis: cognitio ei⁹ erit ſupnãlis. Sic. n. arguẽdo argumẽtũ tʒ: ſʒ tũc vna ppõ ẽ falſa. ſ. hec. modus cognitiõis ẽ ſm moduʒ cognoſcibilis: ꝛ hec ſilr̃ q̧ nulla nãlis cognitio ẽ de obto: cui⁹ nã excedit modũ nãe cogſcẽtis: qꝛ lʒ cognitio nõ ſit ſupra nãʒ cognoſcẽtis: ẽ tñ obti hñtis modũ cognoſcibileʒ ꝛ modũ nãe vltra modũ nãe cognoſcẽtis. alr̃ nũq̃ ĩpfecti⁹ cogſceret pfecti⁹ nãlr: nec tũc ãgelus ĩfim⁹ poſſet nãlr cognoſcere ãgelũ ſupmũ. ⸿ 2⁰. Qꝛ ſi rõ ↄcluderet: tũc ĩtellis hñs cũ lumine glie vl̃ q̃cũqʒ hitu charitatis non poſſet ptigere ad viſionẽ dĩne eẽntie: qꝛ modus nãe cognoſcẽtis cũ oĩbus illis eẽt ĩferior in ĩfinitũ mõ nãe cognite. ⸿ 3⁰. Qꝛ nõ oʒ ĩter obʒ ꝛ poᵃᵐ eẽ pportionẽ eq̃litatis: ſʒ poti⁹ ſilitudĩs q̃ ẽ ĩter actiuũ ꝛ paſſiuũ: q̃ nõ ẽ ſm pportionẽ vtutis q̃ reddat q̃titatẽ vtualẽ alteri⁹: ſʒ opʒ eſſe pportionẽ motiui ad mobile: ita q̧ hic obm poſſit mouere ꝛ illa po⁹ ĩmutari ab illo. vñ obm dʒ pportionari potẽtie receptiue motiõis: ſic opatiuũ pportionat̃ termino ſue opõnis: ꝛ nõ q̃tũ ad pportionẽ duplicis vel triplicis vel alic⁹ alteri⁹. ⸿ 4⁰. Qꝛ ordinatũ ad finẽ pportionat̃ illi ſim in attingẽdo ipʒ: ꝛ tñ ordinatũ cũ oĩb⁹ additis eſt finitũ: ꝛ finis ẽ ĩfinit⁹. ergo ſic in pppoſito lʒ cognitũ ĩ ſe ſit nã ĩfinita: tñ põt cogſci nãlr a cogſcẽte hñte nãʒ finitã. ⸿ 5⁰. Qꝛ ſi loq̃mur d pportione geometrica: tũc nlla ẽ pportio finiti ad ĩfinitũ: qꝛ finitũ q̃tiẽſcũqʒ ſũptũ nũq̃ reddit ĩfinitũ. Et iſto mõ ſic entitas creata ẽ ĩpꝛopoꝛtiõata ẽtitati ĩcreate ĩ ẽtitate: ita ꝛ ĩtelligibilitate: ſʒ ex h nõ ſeqt̃ q̧ ſit ĩtelligibile ĩpꝛopoꝛtiõabile: niſi loquẽdo vniformiter de pportiõabilitate geometrica: ſʒ nõ ſeqt̃ q̧ ſit ĩtelligibile ĩpꝛopoꝛtiõatũ vtuti cognitiue ipſi⁹ cognoſcẽtis: qꝛ pportio obti ad poᵃᵐ ẽ de alio foro. Hec Scot⁹. ⸿ Cõtra eãdẽ arguit Durãdus ſic di. Nihil eadẽ ſub rõne forali obti excedit pportionẽ po⁹ p ſe: poſſet tñ excedere p accñs: ſicut claritas ſolis ĩ ſe excedit viſuʒ noctue: pp h q̧ organũ viſus ĩ noctua ledit̃ ꝛ diſſoluit̃ a claritate ſolis in rota ſua: ſʒ ſi h nõ eẽt viſus noctue poſſet clare ꝛ manifeſte

Cõtra eãdeʒ ↄcloñem arguit Duran. diſt. 49. q. 2. ad 1ᵐ ↄ 5ᵉ opi. p de aĩa. 1. c. 65.

videre ſolē:qđ ſatis innuit pħs in quodā ſīli cuz dicit ꝙ
ſi ſenex hrēt oculū iuuenis:videret vt iuuenis.ḡ excel/
ſus obtī ſup poᵃᵐ nō pōt eē cā cognitiōis obſcure ꝛ cō/
fuſe niſi ꝑ accñs:vł rōne organi vt ĩ potētijs ſenſitiuis:
vł rōne modi cogſcēdi vt ĩ poᵃ itellectiua:q̄ nō cogſcit
nālr deū:vł ſubſtātias ſeparatas niſi ꝑ creaturas cor/
porales:q̄ ſunt īferioris gradus:nec pñt ꝑfecte repſenta
re eū.Dis.n.poᵃ hʒ ꝓportionē cū oī eo:qđ cadit ſub rō/
ne ſui obti.Deus aūt cadit ſub rōne entis:q̄ eſt fořalis
rō obti intellus.)Hec ille.℄ Cōtra zᵃᵐ ↄnem arguit
Sco. pbādo ꝙ lumē glie nō ſit neċū ad h̄ ꝙ intellus
creatᵘ deū ꝑ eēntiā videat.Qz ſi tale lumē diſtinctum
ab actu viſionis ꝛ fruitionis reqraẗ.Aut h̄ erit ad h̄ ꝙ
itellus ſit ſuſceptiuᵘ viſiōis:aut ad h̄ ꝙ ſit actiuᵘ illiᵘ.
ſed nec h̄ nec illō vt patebit.ḡ ꝛc.Minor ꝓbaẗ.ꝙ.n.
nō reqraẗ ad h̄ ꝙ itellˀs ſit receptiuus btitudinis pba/
tur.Qz rō recipiēdi btitudinē nō pōt eē aliqḋ hitus:qz
nullo mō per hitū recipiẗ actᵘ:qz cū hitus generẽẗ ex
actibᵘ:ſequeẗ ad actᵘ.ḡ hitus nō eſt rō recipiēdi actum
in via:ꝛ multo magis nec in pñia.zᵒ ad idē:qz ſuſcepti/
uū qđ ordinaẗ ad multas formas maxime ordinatur
ad ꝑfectiſſimā:ſʒ aīa hūana ordinaẗ ad plures formas
ſupnāles:quaꝝ ꝑfectiſſima eſt btitudo.ḡ aīa humana
maxime ordīaẗ vt ꝑficiaẗ btitudine.ḡ ſi aīa hūana ſit
īmediatū ſuſceptiuū alicuiᵘ illaꝝ:maxime erit īmedia
tū ſuſceptiuū btitudis:qz maxīe illa ꝑficiẗ.Diceẗ for/
te ꝙ hitus reqriẗ vt ꝑfectiᵘ ꝑficiaẗ btitudie:vñ hitus
tūc reqriẗ ꝑꝑ ꝑfectionē btitudis.Cōtra.Tunc ſeqẗ ꝙ
aīa hūana ſm ꝙ ꝑficiẗ btitudine non ꝑficiaẗ ſimplr:
ſʒ ille hitus ſimplr:ꝛ tūc ille hitᵘ videret:ꝛ charitas di
ligeret deū:ꝛ aīa hūana nō niſi ꝑ accñs ꝛ ſm qd:ſʒ ſic
ſupficies eſt ꝑ ſe colorata:nō aūt ſubā niſi ꝑ accñs me/
diante ſupficie.igiẗ aīa hūana in puris nālibᵘ eſt īme/
diatū ſuſceptiuū btitudinis.℄ Sed ꝓbaẗ alia ps.ſ.ꝙ
nec tale lumē ponēdū ſit ꝑꝑ opōnē eliciendā:qz aut h̄
erit neċū ꝑꝑ obm.aut ꝑꝑ poᵃᵐ.Nō ꝑꝑ obm:qz cū ipʒ
ſit in ſe pñs ſufficit ad cāndū actū viſionis q̄ntuʒ eſt ex
pte obti.Itē qz ſi aliqḋ reqreẗ ex pte obti:hoc eēt ſpēs
obti:quā tñ tu nō ponis.Nec pōt dici ꝙ illud lumē ſit
neċū ꝑꝑ itellectū vt eliciat opōnē.qz forte itellˀs ſe hʒ
ibi mere paſſiue.Tū ēt qz hitᵘ nō ē ſimplr pñᵐ agēdi:
ſed ſic agēdi.Nā alr hitus eēt poᵃ.ḡ itellus hʒ quo ſim
pliciter pōt acqrere btitudinē:ſʒ nō hēat q̄ tal'r poſſet ī
btitudinē niſi mediāte aliq̄ hitu.℄ zᵒ.pncipalr arguit
ſic.Omni poᵉ paſſiue in nā correſpōdet aliq̄ poᵃ actiua in
nā:ſʒ in aīa eſt poᵃ paſſiua q̄ nālr eſt receptiua btitudi/
nis.ḡ ſibi corrñdet aliq̄ poᵃ actiua nālis.ergo itellectᵘ.
ſine tali hitu ſola nāli actiōe pōt ↄſeq btitudinē.℄ zᵒ
Qz ꝑfectio īferior pōt vĩtualr ↄtineri in ꝑfectione ſu/
periori.vt pʒ in eēntiali ordine ſpērū.Sed qđcūqʒ ac/
cidēs eſt īꝑfectiᵘ q̄ſ ſit nā intellectualis.ḡ ſi aliq̄ nā itel/
lectualis indigeat tali hitu ad ↄſeqndū ſuū finē:ſiet aliq̄
nā intellectualis in tāto gradu in q̄to hitus ē neċiᵘ nāe
itellectuali īferiori.ḡ poterit ex puris nālibᵘ ↄſeq btitu
dinē.Hec Sco.℄ Cōtra eādē arguit Aureo.multiplr
ꝛ pmo vult ꝓbare ꝙ lumē glie nō reqraẗ ad h̄ ꝙ illo
mediāte itellˀs agēs coopereẗ diuine eſſentie in cāndo
viſionē btificā.Prio.Qz qđ ē itellectū in actu ꝛ nullo
mō itelligibile in poᵃ pōt de ſe ſufficiēter cāre itellectio/
nē in itellectu abſqʒ h̄ ꝙ aliqḋ ſibi coopeẗ:ꝑꝑ h̄.n.po/
niẗ itellˀs coopari fantaſie:qz fantaſma eſt itelligibile
in poᵃ ꝛ nō itelligibile in actu.vñ Cōmētator.z.de aīa
ↄmēto.xi.dicit ꝙ ſi vlia eēnt extra aīas ſicut poſuit Pla
to nō īdigeremᵘ itellectu agēte:neqʒ eēt aliq̄ neceſſitas
in ponēdo illū.Videmᵘ ēt ꝙ calor in actu pōt gnāre
calorē abſqʒ aliquo coagēte:ꝛ ſenſibile ſenſationē.ſed
ↄſtat ꝙ deᵘ nō ē itelligibilis ĩ poᵃ:imo ē ſūme itelligi/
bilis in actu.ḡ pōt ſui itellectionē cāre ĩ poᵃ abſqʒ h̄ ꝙ
coagat ſibi itellˀs agēs.℄ zᵒ.Qz actio itellˀs agētis ē pn
cipalis:fantaſmatis āt īſtrumētalis.Aut ḡ in viſiōe btī
fica itellˀs agēs ē pncipalis:ꝛ eēntia diuīa agēs īſtrumē
tale:aut eʒ.Sʒ nō pōt dici pᵐ:qz tūc hō ex puris nāli/
bus pncipalr btificareẗ.Nec pōt dari zᵐ:qz tūc varia/
biẗ actiuitas agētis:ꝛ fieret ō agēte pncipali agēs īſtru/
le.ḡ nullo mō cāt viſionē btificā.℄ zᵒ.Quia illō qđ hʒ
mere ꝛ eēntialr rōnē redditi ꝓ merito debʒ eē totalr a
pmiāte effectiue:ꝛ nllo mō a pteᵐ recipiēte.Nā ſi deẗ
oppoᵐ:nō hēbit ex toto rōnē pmij:ſʒ ꝑtialr tñ.Sʒ con
ſtat ꝙ viſio btifica ē totalr merces ꝛ pteᵐ qđ ꝓ merito
reddiẗ.ḡ ex toto ē a deo pmiāte.℄ Cōfirmaẗ ꝑ illud.
phi pᵒ ethi.Si aliqđ ē donū deoꝝ hoibᵘ rōnabile ē feli
citatē dei datū eē maxie hūanoꝝ q̄nto optimū.℄ 4ᵒ.
Illud qđ hʒ ſūmū ꝛ īfimū in vtute vł hēt qđlʒ mediū
ſʒ ↄſtat ꝙ itellˀs agēs hʒ in vtute itētiōes reꝝ mālīū q̄
ſunt īfime.ḡ ſi hʒ in vtute viſionē btificā q̄ ſūma ē īter
itellectiōes:ſeqẗ ꝙ hēbit in vtute oēs itellectiōes crea
turaꝝ poſſibiliū dato ꝙ ſint infinite poſſibiles ſm op.
multoꝝ:ꝛ ſm h̄ erit īfinitus in vtute.ergo.℄ Quito.
Quācūqʒ in aliquo gñe īueniẗ aliqḋ ignobiliᵘ excedens
facultatē nāe:vł ꝙ nobiliſſimū in illo genere multo for/
tius excedat.ſed īter ea q̄ ſpectāt ad intellectū repiunẗ
q̄dā q̄ nām excedūt:nec ſunt in vtute itellus agētis ali
quo mō.vt donū fidei.vel habitus ſapientie.ꝛ intellus
ↄſtat aūt ꝙ iſta ignobiliora ſunt q̄ actus viſionis btē.
ergo viſio btā nullo mō ↄtineẗ in virtute itellˀs agētis.
℄ zᵒ loco ꝓbat ꝙ nō exigiẗ lumē glie ad vigorādū in/
tellectū poſſibilē vt ſuſcipiat btificā viſionē aut ad ip
ſuʒ eleuādū aut ponēdū ī eē ꝓtātiuo vt poſſit ſuſcipere.
Primo qz illud nō īdiget vigorari reᵘ alicuiᵘ obtī:qđ
ab illo obto paſſiōe abiectiua nō patiẗ.Propter h̄ eñi
oculus noctue īdiget vigoratiōe ſi dʒ aſpicere totaʒ ſo/
lis:quia obtūeretur:ꝛ aliqḋ abijcereẗ a ſubā eius rōne
ſue mālitatis ꝛ paſſibilitatis.Sed cōſtat ꝙ intellectus
poſſibilis non patitur paſſione abiectiua:cū ſit īmate/
rialis ab obto quocunqʒ etiaʒ a diuina eſſentia.immo
magis perficitur.ergo non indiget vigoratione ad hoc
ꝙ diuinam eſſentiam intueatur.℄ Et confirmaẗ per
illud tertij de anima.Intellectus poſtq̄ intellexit ma
xime itelligibilia nō minᵘ intelligit.imo magis.℄ zᵒ.
Sicut ſe hʒ mā pᵃ in genere ſcibiliū:ſic intellus poſſibi
lis in genere intelligibiliū:ſʒ nullus diceret ꝙ mā pma
īdigeat vigorari:cū nullū vigorē intrinſece hēat:ſed ſit
pura poᵃ ſcipiue reᵘ nobiliſſime forme q̄ eſt aīa rōnalis
ſm ſic opināntes.imo eā īmediate ſuſcipit.ḡ intellˀs poſ
ſibilis īmediate poterit ſuſcipere nobiliſſimū actuʒ:ad
queʒ eſt in poᵃ.ſ.viſionē diuine eēntie:nec itellˀs vigorabi
tur cū ſit poᵃ pura.℄ zᵒ.Qz aut illud lumen eleuaret:
aut vigoraret itellectū poſſibilē tāq̄ diſpō medians in/
ter poᵃᵐ ꝛ actū in recipiēdo:ſicut mediat ſupficies īter
corpus ꝛ colorē:qz ꝓpriū ē ſupficiei pmo colorari:ꝛ me
diante ea ineſt corpori.Aut ſicut diſpō medians inter
potētiā ꝛ agēs in patiēdo:ſicut mediat mollicies inter
ceram ꝛ ſigillum.Nō.n.mediat īter cerā ꝛ figurā qua/
ſi figura pᵒ inſit mollicici:ſed inter cerā ꝛ ſigillū.qz nec
ſigillum poſſet figurā iprimere:nec cera pati niſi rōne
mollicici.Sed nō pōt dici ꝙ reqratur talis hitᵘ ꝑꝑ pᵐ
mum.Tū qz actus viſionis pᵒ ineſſet illi hitui.ꝛ ꝑ cōſe/
quēs eēt pᵒ btūs:ꝛ iō ſi ſepareẗur ab itellectu:fieret be
atus:ſicut ſupficies colorata.Tū qz actᵘ btificᵘ īmedia
te ꝑficit itellectū ꝛ volūtatē:ī qbus conſiſtit imago tri
nitatis:

Contra 2am ↄclonem ar/ guit Sco. di. 49. q. xi.

Utrum lumē glie ſit neċ ā ad eliciēdus actū btitudis ad idē.ſ. per Aur. ꝛ Dur.

Utrum lumē glie ſit neċū ad vigorādū itellʒ poſ. vt ſit potens ſuſcipere btificā viſionē.

nitatis:qꝛ ex hoc ꝙ aīa eſt imago dei beatitudinis ꝑticeps eē pōt. Tū qꝛ nullꝰ actus imediateꝰ ꝑficit intellm̄ ꝙ̄ viſio diuine eēntie:ꝑcipue cū itellꝰ poſis ſit ſusceptiuū imediatū oīs actꝰ. Nec pōt ēt dari ſcḋz. Tū qꝛ tale mediuꝫ nō reqrit̄ niſi ꝓp defectū agētis. vn̄ deꝰ poſſet ipmere oēꝫ figurā in cera:nec idigeret mollicie. Tū qꝛ deꝰ pōt imediate itellectui imprimere ꝙcqd itellꝰ pōt imediate recipe. Immediate aūt pōt recipe viſionē btificā: ſic ꝓbatū ē. g̊ nō reqrit̄ lumē ad eleuādū vl̄ vigorādū itellꝫ poſſz. ℂ 3ᵒ. loco ꝓbat̄ ꝙ lumē glie ponendū eſt directe ꝓp intellꝫ agentē:ſꝫ ꝯſecutiue ꝓp intellꝫ poſſz. Primā partē ꝓbat:qꝛ ꝯſtat ꝙ lumē glie nō ponit̄ niſi ad eleuādū ⁊ vigorādū ⁊ ampliādū lumē nāle:qḋ eſt defectiuū:ſic diffinit decretal̄.li.7.ti.de heret.ca.ad nr̄az. Sꝫ nullū lumē nāle ē i intellꝰu niſi lumē itellꝰs agētis:aliogn ſi itellꝰs poſis hēat claritatē ꝑ ſe ⁊ nō ſit oīs claritas eiꝰ nālis ex ꝑte itellꝰs agētis:ſeqt̄ ꝙ ſūt i nobis duo lumia ⁊ ſupfluꝫ alteꝝ:qꝛ ſufficit vnū. Un̄ itellꝰs poſis ſolū hꝫ recipe:ſꝫ vigor claritas ſm̄ quā recipit eſt itellꝰs agēs. g̊ lumē glie ponēdū ē directe ⁊ ꝑ ſe ex parte itellꝰs agētis: cuiꝰ defectū ſupplet. ℂ 2ᵒ. qꝛ lux illa icorpea in q̄ ⁊ ſub q̄ ſm̄ Aug. mēs rōnalis videt ꝙcqd videt. oꝑꝫ ꝙ ſit lux vitalis ꝑ eēntiā vɫ ꝑ se intellꝰa in actu vel ſaltē reducibilis aliq̄ mō ad iſtā lucē:nō eni pōt hēre ꝑ ſe aliq̄ q̄litas nō vitalis introitū ad actū vitalē ꝑ modū clarificantis ⁊ illuminātis:niſi ꝑ hoc ꝙ reducat̄ ad illud lumē qḋ eſt ꝑ eēntiā vita. Et eſt exēplū ad h̄ ꝙ figura nullā cālitatē hēat ꝑ ſe ſup actū penetrādi niſi q̄teɴꝰ ē diſpoſitio ferri qḋ penetrat. ſed ꝯſtat ꝙ lumē glie eſt lux q̄dā icorporea in q̄ ⁊ ſub q̄ vr̄ diua eēntia:nec tn̄ eſt lux vitalis per eēntiā: g̊ neceē eſt ꝙ reducat̄ ad illud qḋ ē claritas vital̄ ꝑ eēntiā: ⁊ illud eſt itellꝰs agens. ℂ 3ᵒ. Qn̄ aliqd ꝯſtituit̄ ſufficiēter ex trībꝰ: ſi ponit̄ aliqd ad itendendū:poni oꝫ ex ꝑte illiꝰ ſub cuius btitudine intendit̄. Exēplū eſt ad h̄ de domo:ad quā ꝯcurrūt paries fūdamētū ⁊ tectū. Si ꝗs aūt vellet domū ampliare ex parte tecti nō adderet ex ꝑte fundamenti:ſꝫ ꝯſtat vt dicit ſe ꝓbaſſe ꝙ ad actū cognoſcēdi ꝯcurrit itellꝰs poſis:⁊ q̄litas actualis repſentatiua obiecti:que cōi noīe, dr̄ actꝰ ⁊ claritas aut vigor ſpūalis ipſius aīe:que nō eſt aliud ꝙ̄ intellꝰs agens. Concurrit aūt intellꝰs poſis receptiue:q̄litas vō aſſimilatiue ⁊ repſentatiue:claritas vō agētis q̄ſi directiue ⁊ illuſtratiue:qꝛ in illa ⁊ ſub illa cernit̄ obm̄. Cōſtat ēt ꝙ lumen glie ponit̄ ad actum btificū ꝯcurrere ſub iſta btitudine vt.ſ.in eo ⁊ ſub eo videat̄ obm̄:igit̄ reducit̄ ad claritatē intellꝰs agētis ꝑ ſe directe. ℂ 2ᵒ vō pars ꝓpoſitōis pꝫ:qꝛ qn̄ aliqd eſt ꝑfectio alicuiꝰ aut ampliatio eiꝰ:neceſſe ē ꝙ ꝯcomitatiue ⁊ ꝯſecutiue ſit ampliatio effectꝰ formalis illiꝰ in ſubo in q̄ recipit̄: vt qꝛ lux ē i diaphano ſubie: ſi luci ſtellari addat̄ lux lunaris in diaphano:q̄ſis vna lux itendat aliā de ꝑ ſe ⁊ directe:tn̄ diaphanū erit lumīnoſius ꝯſecutiue ⁊ ꝑticipatiue. Sꝫ intellꝰs agens eſt ꝑfectio intellꝰs poſis ⁊ actus in eo:cū nō ſit niſi claritas ⁊ vigor itellectual̄. g̊ lumē glie qḋ ponit̄ ad intelligendū et ampliādū claritatē agētis ꝑticipatiue in poſſz redūdabit. vn̄ intellꝰs poſis dr̄ clarus ⁊ vigoroſus claritate ⁊ vigore:q eſt itellꝰs agēs ſic diaphonū dr̄ claꝝ claritate q̄ ē lux corpea. Cū g̊ vigoret̄ claritas nālis ꝑ lumē glie:ſeqtur ꝙ itellꝰs poſis ſit clarior ⁊ luminoſior ꝙ̄ aū ⁊c̄. Ambe ēt ꝑtes ꝓpoſitōis ſil̄ patēt in exēplo oculi corpalis: q qn̄ caligat:idiget illuſtrari ſi deberet videre aliquē colorē. Cōſtat.n.ꝙ talis illuſtratō ē ꝓp defectū ꝯnālis claritatis:⁊ iō ponet̄ directe ad vigorādū illā:⁊ tn̄ ꝑticipatiue diaphonū oculi eēt vigoroſiꝰ et magis illuminatū. ℂ 4ᵒ loco ꝓponit q̄tuor dubia ꝯ̄ pōnē ſuā ⁊ nr̄az. Primū dubiū ē:qꝛ quēcūqꝫ vigorē pōt deꝰ dare ꝑ aliqḋ reale accidēs: vr̄ ꝙ poſſit dare itellectui alicui ꝑ eēntiā. vn̄ illū gradū vigoris quē poſſet dare oclꝰo noctue ꝑ q̄litatē ſupadditā ad vidēdū rotā ſolis dedit oculo aqle per ſuā nāꝫ. Poterit g̊ facere aliquē itellꝫ q hēbit ꝑ eēntiā tātā claritatē q̄tā hꝫ itellꝰs iferior cū lumie glie ſupadditō:⁊ ſic tal̄ itellꝰs nō idigebit lumie glie. ℂ 2ᵐ dubiū ē:qꝛ illā claritatē in q̄ defic̄ itellꝰs in nālibꝰ ꝯſtitutis. vr̄ ꝙ poſſit ſupplere ꝑfectō actꝰ btifici ⁊ claritas ſua. ℂ 3ᵐ dubiū ē:qꝛ deꝰ imediate pōt facere ꝙcqd fac̄ mediante creatura:ſꝫ mediāte claritate lumis glie fac̄ ꝙ itellꝰs videt deū. g̊ imediate poterit ſine illa. ℂ 4ᵐ dubiū ē:qꝛ q̄litas q̄ ē alicui accidētal̄ pōt alteri eē ꝯnālis vt caliditas q̄ ē accidētal̄ i aq̄ ē ꝯnālis igni. Poterit g̊ deꝰ lumē glie alicui ꝯnāle facere:⁊ ꝑ ꝯñs itellꝰs ille videbit deū i lumine nāli. ℂ 5ᵒ loco recitat opiōnē q̄rūdā.d.ꝙ defectiuo nō ē ibi lumē aliḋ niſi ipa viſio clara ⁊ facial̄.q̄ dr̄ hitꝰ rōne ꝑpetue ꝑmanētie:⁊ dr̄ lumē rōne manifeſtatiōis obi:qꝛ diuīā eēntiā manifeſtat. Nec q̄cūqꝫ auctitates cogūt vt aliud lumē ab actu ponat̄. Illḋ.n.qḋ dr̄ in ꝑs. In lumie tuo videbimꝰ lumē:pōt ſic itelligi ꝙ i lumine q ē actꝰ videbimꝰ lumē obiectiuū qḋ ē deꝰ. 2ᵒ. Illa auctitas q̄ ſcribit̄ apo. 21. ꝙ ciuitas illa nō eget ſole ⁊ luna:ſꝫ claritas dei illuminabit eam. itelligit̄ de claritate actus btifici:qua vniuerſa ciuitas btōꝝ illuminabit̄. 3ᵒ. Iſta auctitas Iſa. 60. ſcripta. Non erit tibi ampliꝰ ſol ad lucēdū ⁊ ſplēdor lumē nō illuminabit te:ſꝫ erit tibi dñs i lucē ſempiternā. itelligit̄ ſcḋz gl. iterlinearē d̄ viſiōe diuine eēntie:⁊ ita nō de hitu:ſꝫ de actu. 4ᵒ. Illa pꝰ ad tymothe᷑. Lucē hitat i acceſſibilē: quē nemo hoīm̄ vidit ſꝫ glo. Aug. exponit̄ ꝙ nemo eū videt niſi ex dono eius actꝰ āt cū ſit ſupnālis ē donū dei. 5ᵒ. Illa pꝰ Io. 3. Siles ei erimꝰ qm̄ videbimꝰ eū ſicuti ē. nō pōt exponi ſic̄ aliq exponūt ꝙ exigat̄ hitꝰ q faciat iſtā ſiſitudinē: qm̄ expſſe auctitas dic̄ ꝙ viſio faciet eā. 6ᵒ. Illa ſaluatori matth. 5ᵒ. Btī mūdo corde:qm̄ ipi deū videbūt:nō cogit ponere talē hitū q ſit lumē glie:qꝛ iſta cordis mūdicia ſe hꝫ ꝑ modū meriti:cui repromittit̄ viſio dei:lumē aūt ſi poneret̄ nō eēt pm̄ merēdi. 7ᵒ. qꝛ decretal̄. 7ᵒ ex̄ de heretīcis. c. ad nr̄az q̄ dic̄ iter alios errores illū q ponit ꝙ aīa rōnal̄ ꝑ nāꝫ pōt eē btā: q qꝫ nō idigemꝰ lumine glie eleuāte ad deū vidēdū ⁊ hīe fruēdū: nō ꝯcludit hitū: qꝛ ſic̄ hitꝰ eleuat poām̄ effectiue: ſic actꝰ eleuat formalr̄: qm̄ error ē, dicere ꝙ nō idigeamꝰ lumie.ſ. actu ſupnāli. Et ꝙ iſte ſit itellꝰs. pꝫ ex pnᵒ articl̄i: qꝛ dr̄ ꝙ aīa rōnal̄ pōt eſſe btā ꝑ nāꝫ. Hoc āt ſufficiēter excludit̄: dato ꝙ nō ponat̄ hitus ſupnālis:ſꝫ actꝰ. 8ᵒ. Illa auctitas Aug. d. ꝙ aīa niſi ꝑticipatōe diui lumis nō ē btā. itelligit̄ de lumie obiuo qḋ deꝰ ē. q ꝑticipat̄ ꝑ actū. Et vlr̄ nullꝰ auctitas vr̄ ex ſuo vō itellꝰu ponere hitū vl̄ lumē diſtinctū ab actu: q̄re cū deꝰ ⁊ nā nihil faciāt fruſtra:⁊ ꝑcipue i ſtatu illo ꝑpetuo ⁊ finali:⁊ non appeat vlla necitas aut auctitas q̄ debeat poni:negādus ē tal̄ hitꝰ vl̄ lumē glie pter actū. Hec Marcolus in q̄dā q̄libꝫ. lꝫ nō eodē ordie. ℂ Cōtra eandē ꝯ̄nē arguit Durādus dicēs ꝙ lumē glie reqrit̄ ad ꝯformādū intellꝫ vt eliciat actū btifice viſionis: nō pōt itelligi niſi duplr̄. Unoᵒ ꝙ ꝑ ꝯformatōez itellꝰs nr̄i a lumie glievtus eiꝰ itēdat̄ ⁊ itēſa eleuet̄ ad viſionē diue eēntie: ad quā ꝓpa ꝑtingere nō poterat. Alioᵒ ꝙ itellꝰs nr̄ ⁊ illud lumē tanq̄ duo iperfecta agētia: ſuppleāt vicē vniꝰ ꝑfecti agētis reſpectu talis viſionis: quēadmodū duo trahūt nauē: quoꝝ duorū neuter ſufficeret per ſe trahere: ⁊ due cādele cāt lumē itenſuꝫ: qḋ neutra ꝑ ſe ſufficeret cāre. Primū dici nō pōt ꝓp duo. Primū eſt: qꝛ intellꝰs nr̄ nō ē forme ſuſcipiēs magis ⁊ minus. 2ᵒ. qꝛ illud qḋ intēdit

Utrū lumen glie ſit ponēdum directe ꝓpter intellꝫ agentē.

Utrū lumen glorie ſꝫ non directe:tn̄ ſaltem cōſecutiue reqrat̄ ꝓp intellꝫ poſſꝫ.

per ſe:aliud eſt tale formalr̃ vel virtualr̃: ſicut illud qđ
intendit̃. Ubi grã illud qđ itendit calorẽ eſt calidũ for
malr̃ vt ignis: vel virtualr̃ vt ſol ĩtẽdit calorẽ aeris. Di
co ãt p ſe: qꝛ ↄ̃tñ p accñs ↄfortat ⁊ itendit: ſicẽ calidũ cir
cũſtãs cõbarit: vel frigidũ circũſtãs ĩtẽdit calidũ: de q̃
nihil ad pñs. Lumẽ aũt glĩe nõ ẽ tale formalr̃ q̃lis eſt
intellſ nr̃: nec virtualr̃: qꝛ lumẽ glĩe nõ eſt cãtiuũ virtu
tis itellectiue. g̃ lumẽ glĩe nõ põt ↄfortare intellm̃ nr̃m
ipſꝫ itendẽdo. 2m ẽt dici nõ põt: qꝛ ſi intellſ creatus ⁊ lu
mẽ glĩe ſupplerẽt vicẽ vni᷒ pfecti agẽtis: tũc qđlibet eo
rũ hẽret ſilem virtutẽ reſpectu actus itelligẽdi ſicẽ duo
trahẽtes nauẽ reſpectu tractus nauis: ⁊ ita lumẽ glorie
eẽt q̃dã po᷒ itellectiua ſicut itellſ nr̃: qđ eſt iconueniẽs.
Et ſi dicat̃ q̄ lumẽ corpale ↄfortat viſuꝫ: ⁊ tñ viſus nõ
itendit̃ nec remittit̃ p illud: nec viſus ⁊ lumẽ corpora
le ſũt duo iperfecta agẽtia ſuppletia vicẽ vnius agentis
pfecti: ⁊ ſic eodẽ mõ vt vr̃ põt eẽ circa intellꝫ nr̃m: ⁊ lu
men glĩe. Dõm eſt q̄ nõ vꝫ: qꝛ lumẽ corpale nõ reqrit̃
tanq̃ ↄfortans viſuꝫ: q ſcđm ſe põt in obꝫ ſibi pñtatũ: ſꝫ
requirit̃ vt diſpoſitio medij ⁊ organi ad ſuſcipiẽdũ ſpẽs
coloris ſm ponẽtes viſionẽ fieri p ſpẽm: qꝛ mediuꝫ vel
organũ nõ recipit ſpẽs coloris: niſi ſit actu illuminatũ:
qꝛ color nõ eſt natus facere ſpẽm ſuã in organo vel me
dio niſi ſint illuminata. ergo in viſiõe btã non reqrit̃ lu
men glĩe vt ↄfortans intellm̃. Nec ex pte obi q̃ſi dans
ei virtutẽ mouẽdi intellm̃: cũ eẽntia dĩna poſſit hoc de
ſe ſine q̃cunqꝫ v̄tute create. Si ergo aliq̃ mõ reqrit̃: h
erit ad diſponẽdũ intellm̃ ad ſuſcipiendũ actionez obi
queẽadmodũ dictũ eſt de lumine corporali reſpectu me
dij ⁊ organi: qđ ptinet ad ſequẽtẽ articulũ. ¶ 2o loco ar
guit q̄ lumẽ glĩe nõ reqrat̃ ad ſuſcipiendũ actũ viſiõis
btẽ que eſt for᷒ ſupnãlis ⁊ iproportionata nãe. Cũ eniꝫ
dr̃ q̄ nullũ ſubm eſt ſuſceptiuũ forme ſupnãlis niſi di
ſponat̃ p aliq̃ diſpoſitiõez ſupnãlẽ: nõ ẽ verũ: qꝛ diſpoſi
tio ſupnãlis eſt quedã forma ſupnãlis. Illa ergo aut re
cipit̃ imediate in nã: aut mediante alia diſpõne. Si im
mediate eadem rõne ⁊ q̃libet alia forma ſupnãlis. Si
mediate. Aut diſpõ media erit nãlis. aut ſupnãlis: ſi ſup
nãlis: hr̃ q̄ nulla ex nãlibus eſt capax forme ſupnãlis.
Si ſupnãlis: querat̃ quõ recipit̃ in ſubo. Aut mediante
diſpõne nãli aut ſupnãli. Et ſic pcedit̃ in ifinitũ niſi ſte
tur in hoc q̄ forma ſupnãlis recipiat̃ imediate in intel
lectu abſqꝫ diſpõne ſupnãli. ¶ 3o. arguit ↄ̃ vtrãqꝫ opi
nionẽ cõiter. Quia ſi reqrit̃ diſpoſitio ſupnãlis ad elici
endũ actũ aut ſuſcipiendũ ipm: hoc nõ eſt niſi pp excel
ſum obiecti ſup potentiã vt p ipm ſit pportionata obo
q̃ ſcđꝫ ſe diſtat in infinitũ ab ipſo. Sꝫ pp hoc nõ opꝫ q̄
requirat̃ diſpoſitio ſupnãlis: qꝛ ea addita adhuc tñ di
ſtat po᷒ ab obo ſicut pñs. ſ. in infinitũ. ergo ad hoc non
requirit̃ aliq̃ diſpoſitio ſupnãlis: cũ nulla for᷒ vel diſpõ
poſſit exigere intellꝫ ad illđ qđ nõ põt ſcđꝫ ſeipſꝫ: nec ad
recipiẽdũ formã ſupnãlẽ vel actũ. opꝫ ponere ſp diſpõ
nẽ ſupnãlẽ: alſ eẽt pceſſus i ifinitũ. ¶ 4o. arguit. Qꝛ qc
qd ſit de ſcđ an tale lumẽ glĩe ſit i itellu btõ: tñ de poſſi
tꝫ frater Tho. lib. 4. diſ. 49. q̄ btã viſio põt cõicari hoi
exñti i pñis diſpõnib᷒ vie: ⁊ ita nõ hñti lumẽ glĩe. ¶ 5o.
arguit ſic. Ubicũqꝫ nã ⁊ vĩ᷒ po᷒ ſe extẽdit ad obꝫ: pñta
to obo imediate ⁊ p ſe: ⁊ excluſo oĩ ipedimẽto enigma
cauſante neceſſario ſequit̃ cognitio clara ⁊ manifeſta q̃
lis poſſibilis eſt iter talẽ potentiã ⁊ tale obm ſm quẽcũ
qꝫ modũ. ſed intellſ nõ de ſe põt in dinã eſſentiã tanq̃
in obm ⁊ totũ ipedimentũ clare ⁊ manifeſte cognitõis
dĩne eẽntie eſt: qꝛ cognoſcit̃ p mediũ iferioris gradus
q̄ eſt eẽntia creata: qđ mediũ põt excludi vt pbabit̃. er
go hoc excluſo ⁊ pñtata dĩna eſſentia itellectui ſcđm

ſe imediate ſequit̃ cognitio clara ⁊ manifeſta q̃lis poſ
ſibilis eſt itellectui nr̃o reſpectu diuine eſſentie. Maior
pꝫ: qꝛ ex quo po᷒ põt in obiectũ de nã ſua ipſum cogno
ſcere: ⁊ ſi ipedimentũ cauſans obſcurã cognitõez exclu
datur: ↄ̃ñs eſt q̄ po᷒ cognoſcat obiectũ clare quãtũ poſ
ſibile eſt. Minor probat̃: qꝛ intellſ noſter de ſe põt co
gnoſcere diuinã eſſentiã. Nã phi probauerunt deũ eſſe
q̃dam nãm ſubſiſtentẽ intelligibilẽ habentẽ oẽm per
fectiõez. Qꝛ aũt hec cognitio eẽt nobis obſcura ⁊ eis cã
eſt: qꝛ nãli ordine nõ cognouerũt: nec nos cognoſcimus
deũ niſi ex creaturis: que cũ ſint iferioris gradus: nõ re
pñtant ipm clare ⁊ manifeſte. Hoc aũt ipedimentuꝫ
põt amoueri a v̄tute dĩna: q̃ põt oẽ qđ nõ implicat ↄ̃di
ctionẽ. Qꝛ aũt itellſ nr̃ g ſꝫ ordinem nãe nõ cõſurgit in
dei cognitionẽ niſi ex creaturis poſſit ipm hẽre pñtez
ſcđꝫ ſe: ⁊ ſic eũ cognoſcere excluſa pus cognitiõe creatu
rarũ nullã ↄ̃dictionẽ iplicat: qꝛ in actõibus ſupnãlibus
videmus q̄ deus modũ agẽdi imutat. Hoc ẽt atteſtat̃
oĩs opinio circa iſtã mãm: qꝛ oẽs ponunt q̄ deus in vi
ſione btã imutabit illũ ordinẽ: quo nunc cognoſcimus
ipm ex creaturis: ⁊ repñtabit̃ itellectui nr̃o nullo alio
precognito. et hec fuit minor. ſequitur ergo ↄcluſio. Et
hanc viã hñt tenere neceſſario illi q dicunt q̄ deus põt
viſionẽ imediatã ſue eẽntie cõicare hoi exiſtenti in pu
ris diſpõnibus vie: qꝛ iſti excludunt ſpẽm repreſentãtẽ
⁊ lumen glĩe a tali viſiõe. Ex quo põt ſic argui. q̄ eſſen
tia dĩna ſit pñs itellectui in rõne obi q̃ pus nõ erat ſic
ei pñs: opꝫ q̄ hoc ſit vel ex mutatiõe ſui: vel ex muta
tiõe intellſ. Nõ ex mutatõe ſui: qꝛ ipſa dĩna ẽ imutabil.
Nec ex mutatione intellſ p aliqđ receptiuũ qđ ſit ſpẽs
vl̃ lumẽ: qꝛ ſpẽs negãt: lumẽ aut ponũt vt ſit diſpõ pñie.
Ipſi autẽ dicunt q̄ talis põt cõicari intellectui haben
ti ſolas diſpoſitiones vie. oportet ergo q̄ per hoc ſolum
mutetur intellectus: qꝛ mutatur ordo nãlis: quẽ hꝫ itel
ligendo ſcđm q̄ non cognoſcit deum niſi ex creaturis.
Hec ille. Et in hoc ſecundus articulus terminatur.

Quantũ ad 3m articulum ridendũ eſt obiectioni
bus ſupradictis. Et qdẽ ad obiecta Sco
ti ↄ̃ primã ↄ̃nem dr̃ primo ad primũ: q̄ rõ ſci Tho. p
ↄ̃ne hñ itellecta pcedit recte: nec peccat in ↄ̃ñtia: nec ar
guit ex ppõnibus nõ ſyllogiçatis. Cognitio enim cũ ſit
actus ſcđs cõmẽſurat̃ forme: quã cognoſcẽs cognoſcit
vt actu p̃. Talis aũt actus pmus q eſt ſpẽs vel forma i
tellectualis cõmẽſurat̃ nãe cognoſcẽti ⁊ po᷒ cognoſciti
ue: in qua recipit̃. Et iõ ſi modus eẽndi obiecti cognoſci
bilis excedat nãlẽ modũ eẽndi nãe cognoſcitiue: potiſ
ſime qꝛ nec ẽ eiuſdẽ ſpẽi: nec eiuſdẽ gñis cũ tali nã: opꝫ
q̄ for᷒ q̃ tale obm pfecte cognoſcit̃ ſit ſupra facultatez
talis nãe cognoſcitiue: ⁊ ↄ̃ñr pfecta cognitio eiuſdẽ obi
ſit ſupra facultatẽ nãlẽ talis nãe cognoſcitiue. Sic ãt ẽ
de quolibet itellectu creato reſpectu dĩne eſſentie: qꝛ tã
intellſ angelicus q̃ humanus nãliter ſunt limitati ad
cognoſcendũ p formas intelligibiles deficiẽtes a pfecta
repreſentatiõe dĩne eẽntie: vt oſſum eſt in pmo articu
lo tñ in pbatiõe pme q̃ ſcđe ↄ̃nis. Et iõ pfecta cognitio
dĩne eſſentie: que dicit̃ viſio eſt ſupra facultatẽ natura
lem intellectus angelici ⁊ humani. Ad hunc ſenſum lo
quit̃ ſcũs Tho. 4. ſen. diſt. 49. q. 2. arti. 6. in ſolutiõe ter
tij argumenti dicẽs. (Aliqđ poteſt eſſe per ſe magis in
telligibile: qđ tñ eſt minus itelligibile alicui itellectui.
qđ de itellectu nr̃o manifeſte apparet. Facultas enim
intellſ nr̃i determinatur ad formas ſenſibiles: que per
intellm̃ agentẽ fiunt itellecte in actu: eo q̄ fantaſmata
hoc mõ ſe hñt ad intellm̃ noſtrũ: ſicut ſenſibilia ad ſen
ſum. vt dr̃. 3. de aĩa. Et ideo oportet q̄ in oẽ: qđ intelle

ctus

ctus noſter nālr itelligit, manuducaꝛ̄ p formas ſenſibiles: vt ēt Diony. dicit: ꝛ q2 ſubſtantie ſeparate q̄ ſunt p ſe maxime intelligibiles excedūt gen⁹ formaꝝ ſenſibiliū: iō intellectus noſter inuenit̄ debilis ad cognitionē eaꝝ. Et pp̄ h̄ dr̄. 2° metaphi. ꝙ intellꝰ noſter ſe hꝫ ad manifeſtiſſima nāe ſicut oculus noctue ad ſolē. Facultas aūt nālis intellect⁹ angelici q̄uis nō ſit determinata ad formas ſenſibiles: eſt tn̄ determinata ad formas creatas: q̄ ſunt ſui generis: ꝛ iō ſicut intellect⁹ noſter deficit a cognitione ſubſtātiarū ſepataꝝ: ita ꝛ multo amplius deficit intellect⁹ angelicus ſm ſuā facultatē a viſione dei p eſſentiā.) Hec ille. Itē ibidē in ſolone q̄rti ſic dicit. (Intellect⁹ creatus nō īpedit̄ ab hoc ꝙ nālr poſſit videre deū per eſſentiā ex defectu diuine eēntie q̄ſi de ſe nō ſit itelligibilis in actu: ſed ex pte intellect⁹ creati. Primo pp̄ defectū intellectiue virtutis create: cuius nālis facultas eſt determinata ad ens creatum: Hic tn̄ defectus aliter eſt in hoīe ꝛ angelo ſꝫ ſua nālia ꝯſiderādo eos. In itellectu. n. angeli nō inuenit̄ aliqs defect⁹ ſꝫ rōnē ſui generis: ſꝫ ſꝫ ꝯpatiōnē ad itellectuꝫ qui eſt extra genus ſuū. ſ. intellectū diuinū: hꝫ. n. oēm pfectionē q̄ debet̄ genere intellect⁹: in q̄ nō ꝯtinet̄ niſi intellectus creatus. Intellectus. n. increatus eſt extra genus: ſꝫ itellectus humanus patit̄ ēt defectū ſꝫ rōnē ſui generis: q2 in eo eſt lux intellectualis obumbrata. Un̄ Iſaac dicit ꝙ rō oritur in vmbra intelligentie. 2° pp̄ abſentiā intelligibilis. q̄uis. n. eēntia dina ſit itellectui cuilꝫ p̄ńs: nō tn̄ eſt p̄ńs cuilꝫ itellectui vt for⁹ itelligibilis: qḋ tūc ſolū accidit qn̄ in itellectu eſt ſufficiens diſpō ad h̄ ꝙ ſit vnibilis dine eēntie, vt forᵉ itelligibili. Tertio pp̄ exceſſuꝫ claritatis dine eēntie ſupra formā qua intellect⁹ creat⁹ nālr itelligit: ꝛ ſic p ꝯńs deficit intellect⁹ creat⁹ a vidēdo diuinā eēntiā: q̄uis īmēſitas dine eēntie intellectū nō corrūpat: ſꝫ magis ꝯfortet.) Hec ille. Siſe dicit de vitate. q. 8. arti. 3. in ſolone qnti argumēti. (Excellētia (inqt) itellectualis quāuis non corrūpat itellectū cū ꝯfortet eū tn̄ qñqꝫ excedit repreſentationē forᵉ qua itellect⁹ itelligit: ꝛ ex hac cā itelligibilis excellentia īpedit itellectū: ꝛ ſm h̄ veꝝ eſt qḋ dr̄ 2° metaph. ꝙ itellꝰ noſter ſe hꝫ ad māifeſtiſſima nāe: ſicut oculus noctue ad lucē ſolis.) Hec ille. Et ibidem in ſolone tertij ꝛ q̄rti dicit ſilia eis que dicit in q̄rto. in ſolone ſiqdē q̄rti ſic dicit. (Pro tanto dina eēntia q̄ in ſe maxie intelligibilis eſt ſit nobis min⁹ itelligibilis: q2 excedit formā a ſenſu abſtractā: q̄ nālr intelligimus. Et ſilr multo āplius eēntia dina excedit forᵐ itelligibilē tā itellect⁹ hūani q̄ȝ angelici: ꝛ iō intellect⁹ angeli min⁹ itelligit eēntiā dinā q̄uis ſit magis itelligibilis: ſicut ꝛ intellect⁹ noſter intelligit eēntiā angeli: q̄uis ſit magis itelligibilis q̄ȝ res ſenſibil.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ cū itellect⁹ creatus nālr itelligat p formas deficientes a pfecta repñtatiōe dine eēntie: qḋ ꝯtigit q2 tales forᵉ ꝯmēſurant̄ itellectui creato: ꝛ mō eēndi nāe create: q modus īproportionabilr excedit̄ a mō eēndi nāe increate: ꝯńs eſt ꝙ nulla nālis cognitio itellect⁹ creati ſit pfecta cognitio nāe increate: ac p h̄ nec eius viſio. Dr̄ 2° ꝙ forma arguēdi quā arguēs format bona eſt. nec minor illius eſt falſa: imo vtraqꝫ vera. Cū. n. dicit ꝙ vtraqꝫ haꝝ ꝓpoſitionū eſt falſa. ſ. mod⁹ cognitiōis eſt 2ᵐ modū cognoſcibilis: ꝛ ſilr hec: nulla nālis cognitio eſt ō obo: cui⁹ nā excedit modū nāe cognoſcētis ꝛc̄. Dicitur ꝙ vtraqꝫ illaꝝ eſt vera: ſi ad mentem ſancti Tho. itelligatur. De pma quidem pꝫ. Nā ſecundū euꝫ vt allegatū eſt nulla cognitio eſt pfecta niſi fiat p forᵐ perfecte repñtantem ipm cognoſcibile: ꝛ ſic oꝫ ꝙ modus cognitionis ſit ſcdm modum cognoſcibilis quo ad hoc. Scda ſilr pꝫ: q2 nulla nālis cognitio cuius pnᵐ eſt forma cōmēſurata nāe cognitiue: ꝛ difficaliter repñtās obm cognitū eſt viſio talis obiecti p eēntiā: opꝫ ergo ꝙ pfecta cognitio nālis aliquo mō cōmenſuret̄ obo: ꝛ aliquo mō poᵉ. Dr̄ 3° ꝙ īprobatio p̄dictaꝝ ꝓpoſitionū nō vꝫ: q2 vt pꝫ per p̄dicta. perfecta cognitio nālis eſt ſcdm modū cognoſcētis: nō ſolū quo ad ſui pnᵐ qḋ eſt ſpēs itelligibilis. imo quo ad ſui obm ꝛ terminū: ſicut manifeſte pꝫ 3°. de aīa: ꝛ ad experientiā: q2 aīa humana cum ſit forma in mā: ꝛ hēat eſſe ꝯcretū māe: nāliter non cognoſcit pfecte niſi eēntias reꝝ māliuꝫ q̄ hn̄t ſilem modum eēndi. ſ. in ꝯcretione ad mām: nec recipit ſpēs itelligibiles repñtatiuas pfecte aliaꝝ eſſentiaꝝ. Cū autē dicit arguēs ꝙ ex hoc ſequit̄ ꝙ nunq̄ īfimus angelus nāliter cognoſceret ſuperiorē vel ſupremū angelū: negat̄ ꝯña: q2 oēs angeli hn̄t eundē modū eēndi in gñe. ſ. ꝙ qlibet eſt ſuba ſeparata a mā: nullo⁹ a corpore dependens nec in eſſe nec in opari: ꝛ qlibet nāliter hꝫ ſpēs ſibi innatas ſufficiēter repñtatiuas oīum ſpēꝝ vniuerſi tam corporaliū q̄ȝ ſpiritualiū: ꝛ iō q2 eſt ſufficiēter in actu p̄mo reſpectu taliū: pōt ſufficiēter exire in actū ſecundū cū voluerit. Secus eſt de aīa humana: q̄ q2 nāliter eſt actus corporis nō pficit̄ nāliter ſpēbus niſi p corpus ꝛ p fantaſmata acceptis: q̄ nō repñtant eēntias nec qdditates niſi reꝝ māliū. iōqꝫ nō pōt nāliter cognoſcere qdditates habētes aliū modū eſſendi ſcdꝫ genus: puta ſubas ſeparatas ꝛ multo minus deum. De hoc ſcūs Tho. in q̄ōnib⁹ de aīa. q. 16. ſic dicit. (Aīa itellectiua humana ex vnione ad corpus hꝫ aſpectū inclinatū ad fantaſmata. vn̄ non format̄ ad intelligendū niſi per ſpēs a fantaſmatib⁹ acceptas. Et huic ēt ꝯſonat dictū Dionyſij in p̄ cap. cel. hierar. Dicit eni ꝙ impoſe eſt nobis aliter lucere diuinū radiū niſi varietate ſacroꝝ velaminum circūuelatū. In tantū ergo aīa dū vnitur corpori ad cognitionē ſubaꝝ ſeparataꝝ aſcendere pōt in qntū pōt p ſpēs a ſenſibilib⁹ acceptas manuduci. Hoc aūt non eſt vt intelligat̄ de ipſis qd ſūt: cū ille ſube excedāt omnē ꝓportionē hoꝝ intelligibiliū. Sꝫ poſſumus hoc mō de ipſis ſubꝫ ſeparatis aliquo⁹ cognoſcere: q2 ſunt ſicut p effectus deficiētes deuenimus in cās excellentes vt cognoſcamus de eis tn̄: q2 ſunt ꝛ nō qd ſunt dū cognoſcimus: q2 ſūt cauſe excellētes ſcimus de eis: q2 non ſunt tales q̄les ſūt eoꝝ effectus. Et hoc ē ſcire de eis magis qd nō ſunt q̄ȝ qd ſūt.) Hec ille. Pꝫ ergo ex p̄dictis quō opꝫ obm ꝓportionari poᵉ vel nāe cognitiue q̄tū ad modum eſſendi ꝛ quō non: quia. ſ. forme vel ſpecies intelligibiles ſufficienter nō repñtant eſſentiā vel quidditatem differentē ſcdꝫ genus in modo eſſendi a natura cognoſcitiua. Dico aūt modū eſſendi differentē ſcdm genus vel extra genus: q2 intellectualiū ſubſtantiaꝝ non eſt niſi triplex modus eēndi differens ſcdꝫ genus: ꝛ non reducibilis in ideꝫ genus. Primus eſt anime humane. Scds eſt ſubſtantiaꝝ ſeparatarum. Tertius eſt diuine eſſentie: vt patet in probatione prime cōcluſionis. Et vt breuiter omnia predicta perſtringam nullum obiectū cuius modus eſſendi naturalis excedit naturalem modum eſſendi nature cognoſcitiue tam quo ad eſſe primū ꝛ ſubſtantiale q̄ȝ quo ad eſſe ſecundū et accidentale naturale aut naturaliter acqſibile pōt pfecte cognoſci a tali potentia naturaliter. ꝛ ita intelligit ſan. Tho. et dico eſſe accidētale cauſatuꝫ per ſpēs intelligibiles.

Modus cognitionis eſt ſm modū cognoſcibil cuius nā nō excedit moduꝫ nāe cognoſcētis.

Ad 2ᵐ p̄ncipale negatur ꝯña ꝓpter duo. Primo q2 ꝓbatio ꝯńis arguit ſolū de naturali cognitione: ꝛ non de ſupernaturali. Et iō cōceditur ꝙ intellectus hūs cum lu

T. c. 39.

mine glie vel habitu charitatis vel q̄cunq̨ elevatione alis nō pōt ptingere ad viſionē dine eſſentie que ſit nā les ipſi intellectui. 2°. dicta pōſo nō vʒ: qꝛ per lumē glie intellꝰ btūs efficiꝫ ſuſceptiuus forme itelligibilis ⁊ cuiuſdā actus pmi quo mediāte ſufficit elicere ſupnāliter viſionē dine eſſentie. illa aūt forma eſt dina eēntia: vt poſtea videbiꝫ. Talis aūt viſio vt dictū eſt ſupra nālez facultatē cuiuſlibet intellꝰ creati eſt: iō argᵐ nō vʒ. Hec ſolutio fundaꝫ in quadā ſolone ſci Tho. de veritate. q. 24. ar. 8. ad q̄rtū argᵐ. ibidē. n. ſic dicit. (Ex hoc ꝙ liberū arbitriū eſt ex nihilo: ꝯuenit ei ꝙ nō ſit nāliter cōfirmatū in bono: nec hoc ei per grāʒ ꝯferri pōt vt ſit in bono nāliter ꝯfirmatū. Nō aūt libero arbitrio ſcōʒ ꝙ eſt ex nihilo ꝯuenit ꝙ nullo mō poſſit cōfirmari in bono. ſicut nec aeri ex nā ſua ineſt ꝙ nullo mō poſſit illuminari: ſʒ ꝙ nō ſit nāliter lucidus i actu.) Hec ille. Applica ad propoſitū. Intellꝰ creatus ex ſuo mō eſſendi nāli hʒ ꝙ nō poſſit deū videre nāliter: ſed non hʒ qn ex grā vl habitu glie poſſit deū videre. Itē. q. 8. ar. 3. arguit ſic. (Quātūcūq̨ perficiaꝫ intelligentia creata lumine glie ſp deus ipſaʒ in infinitū excedit. Si ergo iſte exceſſus impedit viſionē dei per eſſentiā: nunq̄ intellꝰ creatus poterit in ſtatu glie ꝑuenire ad videndū deū per eſſentiā: qd ē abſurduʒ.) Ecce argᵐ. Seqꝫ ſolutio. (Dōʒ inquit ad 14. ꝙ ꝑ lumē glie q̄uis intellꝰ creatus nō tn̄ eleuetur qn in infinitū diſtet ab eſſentia dina: tn̄ per illud lumen fit vt intellꝰ vniaꝫ eſſentie dine ſicut forme itelligibili: qd aliter fieri nō poſſet.) Hec ille. Ex qbus pʒ ꝙ cā quare intellꝰ creatus diuinā eſſentiaʒ nāliter videre non pōt: ⁊ tn̄ cū lumine glie ſupaddito hoc pōt eſt iſta: qꝛ. ſ. eſſentia dina in infinitū excedit nō ſolum intellᵐ creatū: verū ēt oēm formā qua intellꝰ creatus ſine tali lumine intelligit: qꝛ nulla talis forma ſufficiēter repreſentat dinā eſſentiā. Per lumē aūt glie hʒ formā ſufficienter repreſentantē. ſ. ipſammet diuinā eēntiā. ¶ Ad 3ᵐ dꝛ primo ꝙ inter obiectū qd eſt dina eſſentia ⁊ quēcunq̨ intellᵐ creatū nō eſt ꝓportio eq̄litatis: nec aliq̄ ꝓportio numeralis aut geometrica vl ariſmetrica: nec de hoc oportebat arguentez ſolicitari: nec talis ꝓportio requiriꝫ iter potentiā cognoſcitiuā ⁊ ſuū obiectū. Diciꝫ ſcdo ꝙ iter potentiā cognoſcitiuā ⁊ ſuū obiectū nāliter cognoſcibile ꝑfecte ab ipſa requiriꝫ ꝓportio: que eſt hītudo ſufficiēs huiꝰ ad illō. Hoc āt nō ꝯtingit niſi dū poꝰ hʒ vel hēre pōt ſpēm nāliter ſufficienter repſentatiuaʒ obiecti. Hoc aūt nulli intellectui creato ꝯuenit nāliter reſpectu obiecti: qd eſt dina eēntia. Dꝛ 3°. ꝙ radix huiꝰ defectus ⁊ iꝓportionis eſt: qꝛ modus eēndi cuiuſlibet intellꝰ creati deficit a mō eſſendi dine eſſentie: nō ſolū ſcdm ſpēm aut genus: ſed eꝫ oē genus. De pdictis ſcūs Tho. de veritate. q. 8. ar. p. i ſolone 7ª. ſic dicit. (Proportio ꝓprie loquendo nihil aliud eſt q̄ hītudo q̄titatis ad q̄titatē: ſicut ꝙ vna eſt eq̄lis alteri dupla aut tripla. Et exinde tranſlatū eſt nomē ꝓportiōis vt hītudo cuiuſlibet rei ad aliā rem ꝓportio noiet̄: ſicut dꝛ mā eſſe ꝓportionata forme: inq̄ntū ſe hʒ ad formā vt mā: etiā nō ꝯſiderata aliq̄ hītudine q̄titatis. Et ſilr intellꝰ creatus eſt ꝓportionatus ad videndū dinā eſſentiā inq̄ntuʒ ſe hʒ ad ipſaʒ q̄dāmodo vt ad formā itelligibilē: q̄uis ſcdm q̄ntitatē virtutis nulla poſſit eſſe ꝓportio ꝑꝑ diſtantiā infinitā.) Hec ille. Et itellige ꝙ ꝓportio intellꝰ creati ad diuinā eſſentiā eſt per grāʒ: nō aūt per nāʒ: niſi in poᵃ multū remota: qꝛ illam ꝓportionē ꝓximaʒ de qua ſcūs Tho. loquiꝫ facit lumen glie. vt ſupra dcm̄ ē. ¶ Ad 4ᵐ. diciꝫ ꝙ ordinatū in finē ſupnālez non opʒ eſſe ſic ꝓportionatū fini: ꝙ per nāʒ ſuā poſſit finez perfecte attingere: ſʒ ſufficit ꝙ per nāʒ vel grātiā mediate vel imediate poſſit illū attingere loquendo de attinctione perfecta: q̄lis eſt btitudo ſupernālis ⁊ viſio dine eſſentie. De hoc ſcūs Tho. de veritate. q. 8. art. 3. vbi arguit ſic. 12. loco. (Nā nō deficit in neceſſarijs: ſʒ attingere finē eſt maxime de neceſſarijs. ergo vnicuiq̨ nāe ꝓuiſum eſt vt poſſit pertingere ad finē ſuū. Sed finis ꝓꝑ quē eſt rōnalis creatura eſt videre deū per eēntiā. ergo rōnalis creatura ex puris nālibus pōt ad hanc viſionē ꝑuenire.) Ecce argᵐ. Seqꝫ ſolutio. (Dōʒ inquit ꝙ ſicut dicit phs in ſcdo celi ⁊ mundi. in rebus inueniꝫ multiplex gradus ꝑfectionis. Primus. n. gradus eſt ꝑfectiſſimꝰ vt aliqd hēat bonitatē ſine motu ⁊ ſine adminiculo alteriꝰ ſic ē ꝑfectiſſima ſanitas i eo q eſt ſanꝰ ſine adminiculo medicie. Et hic gradus ē dine ꝑfectōis. ſcdo gradus ē eiꝰ q pōt ꝯſeq ꝑfectā bonitatē cū modico auxilio ⁊ ꝑuo motu: ſic eiꝰ q hʒ ſanitatē cū modico exercitio. tertius gradus ē eiꝰ q acqrit ꝑfectā bonitatē cū multis motibus: ſicut ille qui acqrit ſanitatē cū multis exercitijs. q̄rtus gradus ē eiꝰ qd nunq̄ pōt acqrere ꝑfectā bonitatē: ſʒ aliqd de bonitate multis motibꝰ. qntus gradus ē eius qd nō pōt acqrere aliqd de bonitate: nec hʒ aliquē motū ad hoc ſic eſt gradus illiꝰ in ſanitate: q ſanari non pōt. vnde nullā medicinā accipit. Creature g irrōnales nulloᵒ ad ꝑfectā bonitatē q̄ eſt btitudo ꝑtingere poſſūt: ſʒ ꝑtingunt ad aliq̄ bonitatē iperfectā q̄ eſt earū finis nālis: quā ex vi nāe ſue ꝯſequunꫝ. Sʒ creature rōnales pnt ꝯſeq ꝑfectā bonitatē. i. btitudinē: tn̄ ad ꝯſndū eā indigēt plibꝰ q̄ nāe iferiores ad ꝯſndū fines ſuos. Et iō q̄uis ſint nobiliores: nō tn̄ ſequiꝫ ꝙ ex ꝓprijs naturis poſſint attingere ad finē ſuū ſic nāe iferiores. Ee enl btitudinē aliqd attigat ꝑ ſeipſ ſoliꝰ dei ē.) Hec ille. ¶ Ad 5ᵐ dꝛ ꝙ intellꝰ creati ad dinā eſſentiā nō eſt ꝓportio geometrica nec ariſthmetica: qꝛ loquēdo de tali ꝓportione eēntia dina eſt iꝓportionata cuicūq̨ nāe create: tā in entitate q̄ itellectualitate vel itelligibilitate. Et vlteriꝰ dꝛ ꝙ dina eēntia ē itelligibile iꝓportiōabile cuicūq̨ itellectui creato in ſolis nālibꝰ ꝯſiderato: qꝛ nullꝰ itellꝰ creatus ex ſolis nālibꝰ eſt ſufficiēter in actu ꝑ ad videndū dinā eſſentiā: ſʒ eſt iꝓportionatꝰ ad h: qꝛ nulla forᵃ creata ſubalis aut accidētalis nāliter ſuſceptibilis in tali itellꝰ aut nāliter acqſibilis in illo ſufficiēter repñtat dinā eſſentiā: ⁊ ꝯñr nō pōt exire in actū ſcdm q ſit viſio vel ꝑfecta cognitio dei vt ſepe dictū eſt. ſed ꝑ lumē glie fit ꝓportio inter intellᵐ creatū ⁊ dinā eſſentiā. De hoc ſan. Tho. diſ. 49. q. 2. arti. i. i ſolone. 6. ſic dicit. (Finiti ad ifinitū nō poſſit eē ꝓportio: qꝛ exceſſus infiniti ſup finitū nō eſt determinatus: pōt tn̄ iter ea eē ꝓportionabilitas q̄ eſt ſilitudo ꝓportionū. Sic. n. finituʒ equaꝫ alicui finito: ita ifinito infinitū. Ad h āt ꝙ aliqd cognoſcaꝫ: qñq̨ opʒ eē ꝓportiōeʒ iter cognitōeʒ ⁊ cognitū: qꝛ opʒ virtutē cognoſcētis adeq̄re cognoſcibilitatē rei cognite: eq̄litas aūt ꝓportio q̄dā eſt. Qñq̨ aūt nō opʒ eē ꝓportionē: ſicut qñ nos cognoſcimus deū aut econuerſo: ſicut cum ipſe cognoſcit creaturas: ⁊ tūc non opʒ eē ꝓportionem inter cognoſcens ⁊ cognituʒ: ſʒ proportionabilitatē tm̄. vt. ſ. ſicut ſe hʒ cognoſcēs ad cognoſcēdū: ita ſe hēat cognoſcibile ad hoc ꝙ cognoſcaꝫ. Et talis ꝓportionabilitas ſufficit ad hoc ꝙ infinituʒ cognoſcatur a finito vel econuerſo. Uel dicendū ꝙ proportio ſecundam primā nominis ipoſitionez ſignificat habitudinē quantitatis ad quātitatē ſecunduʒ aliquē determinatū exceſſum vel adeq̄tionē. ſed vlterius tranſlatū eſt ad ſignificandū oēm hītudinē cuiuſcūq̨ ad aliud: ⁊ ꝑ hunc modū dicimus ꝙ materia dʒ eſſe ꝓportionata ad formam.

Nullus ſit ꝓportio iter potentiā cognoſcitiuaʒ ⁊ ſuū obiectuʒ nāliter cognoſcibile.

Et nullo ſit ꝓportió quā hʒ per grām intellectus creatus ad videndū dinā eēntiam. T. c. 69.

mā. Et hoc mō nihil prohibet intellm̄ noſtrū q̄uis fal‑ſum ſit dici ꝓportionatū ad videndū diuinā eſſentiā infi‑nitā: non tñ ad cōprehēdendū eā: ⁊ hoc ꝓp ſuā imēſibi‑litatē.) Hec ille. Siſe dicit p̄ma parte. q. 12. ar. p̄. in ſolo‑ne q̄rti. ❡ Ad obiecta Durādi ꝯ eandē ꝯnē dr̄ p̄. ꝙ ali‑qd cadēs ſub formali rōne obiecti intellſ creati excedit ꝓportionē nālē talis poᵉ ne nāliter poſſit tale obm̄ pfe‑cte attingere: ⁊ hoc de ꝑ ſe ꝓp excellentiā obiecti ſupra actū primū q̄ talis poᵉ nata eſt actuari nāliter. Dr̄ 2° ꝙ intellſ creatus ꝓportionē hꝫ ad itelligēdū qcqd ꝯtinet ſub rōne formali obiecti ſui qđ eſt ens aliq̄li cognitiōe ſiue pfecta ſiue iperfecta ſiue ꝑ ſui eēntiā: ſiue ꝑ ſui ſili‑tudinē aut effectū cognitiōe qd eſt: vel q2 ē an ē: vel qd nō eſt. Jdq2 ꝯcedit ꝙ oīs intellſ creatus nālē ꝓportio‑nē hꝫ ad cognoſcēdū deū q̄licūq3 cognitiōe nāli. Dr̄ 3°. ꝙ excellētia alicuiᵘ ſenſibilis de ꝑ ſe excedit nālē ꝓpor‑tionē ſenſitiue poᵉ: ſicut claritas ſolis viſum noctue: et nō ſolū de ꝑ accñs. De hoc ſcūs Tho. in q̄onibᵘ de aīa. q. 16. in ſolone 5ᵉ ſic dic. (Senſus reſpᵘ ſenſibiliū excel‑lētiū duplicē patiẽ defectū. Unū qdē q2 nō pōt ipꝫ ſen‑ſibile excellēs apphendere ꝑ hoc ꝙ excedit ꝓportionē ſenſus. Aliū aūt q2 poſt excellētia ſenſibilia nō percipit minora: ⁊ hoc eſt: q2 corrūpiẽ organū ſenſus. Licꝫ ergo intellſ nō hēat aliqđ organū qđ poſſit corrūpi ab excel‑lēti itelligibili: tñ aliqđ excellēs itelligibile pōt excede‑re facultatē intellſ nr̄i in itelligēdo: et tale itelligibile ē ſuba ſeparata q̄ excedit facultatē intellſ nr̄i ſcđꝫ ꝙ eſt vniᵗᵘ corꝑi: q natus ē pfici a fantaſmatibᵘ. ⁊ nō a ſubis ſeꝑatis.) Hec ille. Dr̄ 4° ꝙ dato ꝙ oculus noctue nō le‑deret a claritate ſolis. nō tñ hoc poſito talis oculus poſ‑ſet clare videre claritatē ſolis: q2. ſ. nō eſt capax nāliter actus pᵉ reſpectu talis viſiōis. ſ. ſpēi pfecte repn̄tātis cla‑ritatē ſolis. ⁊ ꝯſilis defectᵘ nāliter ꝯdicatur oēm itellꝫ creatū reſpectu diuine eſſentie: q2. ſ. non eſt nāliter capax actus pᵉ reſpectu talis viſionis. Dr̄. 5°. ꝙ nō eſt de ꝑ acci‑dens: ſꝫ de ꝑ ſe ꝙ intellſ creatus cognoſcat deū ex crea‑turis nāliter: ⁊ ꝙ ad altiorē gradū cognitōis nūliter per‑tingere nō poſſit. Dr̄. 6°. ꝙ lꝫ intellſ creatus nō hēat nā‑liter ꝓportionē ꝓximā ad videndū diuinā eēntiā: tñ non repugnat nāe eius hēre talē ꝓportionē ꝑ gratiā vl̄ glia3 q2 nāliter eſt in poᵃ obedientiali ad ſuſcipiendū talē pro‑portionē. ❡ Ad priᵐ Scoti ꝯ ſcđa3 ꝯnem dr̄ p̄mo ꝙ lu‑mē glie neceſſariū eſt ad hoc ꝙ intellſ creatus videat deū per eēntiā: ⁊ tale lumen diſtinctū ab actu viſionis reqriẽ ꝓp duo. Prīo qdē reqriẽ ad recipiendū nō quidē ipſa3 viſionē q̄ eſt actus ſcđs: ſꝫ ad recipiendū diuinā eēn‑tiā ꝑ modū forme itellectualẽ in itellectu poſꝫ: q̄ſi diſpo‑ſitio p̄ma ad actū priᵐ. Scđo tale lumē reqriẽ ad eliciē‑dū actū viſionis. Et ꝙ iſta ſint de mēte ſan. Tho. pꝫ ex p̄dictis in p̄mo ⁊ ſcđo ar. Dr̄ 2° ꝙ argᵗᵃ ꝯ primū mēbꝝ huius diuiſiōis nō militātia nō vadūt ad mentē ſan. Tho. Nō enī ponit ꝙ lumen glie ſit ꝓxima diſpoſitio neceſſaria ad ſuſcipiendū actū ſcđm q eſt viſio. Unñ cū dr̄ ꝙ hitus nō eſt ratio recipiēdi actū in via nec in pr̄ia. pꝫ ꝙ nō eſt ꝯ ꝯnē. Cum aūt vlteriᵘ dicit ꝙ ſuſceptiuum multarū formarū maxime ordinaẽ ad pfectiſſimā: ⁊c. Dr̄ ꝙ ꝯña illa nulliᵘ eſt apparētie: q2 mutat modū ma‑ioritatis in modū imediatiōis. ſicut pꝫ in ſilī: q2 mā pri‑ma maxīe ordinaẽ ad ſuſcipiēdū aīam rōnalē: nō tñ ſe‑quiẽ. ergo imediate ordinaẽ ad ſuſcipiendū illā. Et ſilr̄ intellſ poſſibilis maxīe ordinaẽ ad ſuſcipiēdū actū 2ᵐ. nō tñ imediate. imo p̄us ordinaẽ ad ſuſcipiendū actum priᵐ q eſt ſpēs itelligibilis: ⁊ imediatiᵘ recipit cognitōe3 reꝝ māliū q̄ cognitionē ſubaꝝ ſeparataꝝ vel ipſiᵘ dei ſicut clamat tota phīa ⁊ theo. Cū aūt vlteriᵘ dr̄ ꝙ ſi hi‑

Potētia pōt in oē qđ cōti‑netur ſub ade‑q̄to obiecto ſuo: non tñ ꝑ fecte nāliter.

Lumen glie poniẽ neceſſa‑rium ad reci‑piendum nō actū ſcđꝫ hi‑tus: ſꝫ primū ⁊ ēt ad eliciē‑dum actū ſe‑cundum.

tus qui eſt lumē glie reqraẽ vt pfectius aīa vel intellſ pficiaẽ btitudine ⁊c. Dr̄ ꝙ ꝯñtia ibidē facta nō vꝫ: q2 ſi‑cut ſpecies rei viſibilis non recipiẽ in diaphano: niſi ſit actuatū lumine: nec tñ lumē recipit ſpēm coloris: ſꝫ eſt diſpoſitio ad receptionē ⁊ rō recipiendi. Sic in ꝓpoſito hitus luminis glie eſt diſpoſitio ad recipiendū actum primū: nō tñ ille habitus eſt vllo mō ſuſceptiuus talis actus p̄mi: nec actus ſcđi. De p̄dictis ſan. Tho. 3. ꝯ gen. c. 53. ſic dicit. Opꝫ aūt ꝙ ad tam nobilē viſionē intellſ creatus per aliq̄ diuine bonitatis influentiā eleuẽ. Im‑poſſibile eſt enī ꝙ illud qđ eſt forma alicuius rei ꝓpria fiat alterius rei forma: niſi res illa participet aliq̄ ſilitu‑dinē illius: cuius eſt ꝓpria forma: ſicut lux nō fit actus alicuius corꝑis niſi aliqd pticipet de diaphano. Eēntia aūt diuina eſt ꝓprie forma intelligibilis intellſ diuini: ⁊ ei ꝓportionata. Nā hec tria in deo vnū ſūt. ſ. intelligens ⁊ intellſ quo intelligiẽ ⁊ qđ intelligiẽ. Impoſſe eſt ergo ꝙ ipſa dei eēntia fiat intelligibilis forma alicuius intellſ creati niſi ꝑ hoc ꝙ aliq̄ ſilitudinē intellſ diuini itellſ creatus participat. Hec igiẽ diuine ſilitudinis participa‑tio neceſſaria eſt ad hoc qđ dei ſuba videaẽ. Adhuc. Ni‑hil eſt ſuſceptiuū forme ſublimioris niſi per aliq̄ diſpo‑ſitionē ad illius capacitatē eleuẽ: cum ꝓprius actus in ꝓpria potentia ſit. eſſentia aūt diuina eſt forma altior oī intellectu creato. Ad hoc ergo ꝙ eēntia diuina fiat intelli‑gibilis ſpēs alicuius intellꝰ creati: qđ reqriẽ ad hoc ꝙ diuina ſuba videaẽ neceſſe eſt ꝙ intellſ creatus aliq̄ di‑ſpoſitiōe ſublimiori ad hoc eleuẽ.) Hec ille. Silia di‑cit in multis aliis locis potiſſime prima parte. q. 12. art. 2. ⁊ 5. Dr̄ 3°. ꝙ argᵗᵃ facta ꝯ ſcđm mēbrū diuiſionis non ꝓcedūt. Dr̄ enī ꝙ lumen illud requiriẽ ad vigorandū intellm̄ creatū vt poſſit elicere actū ſcđm q eſt viſio di‑uine eēntie. De hoc ſcūs Tho. 3°. ꝯ gen. vbi ſupra ſic di‑cit. (Nihil pōt ad altiorē opatiōe3 eleuari niſi ꝑ hoc ꝙ eius vtus fortificeẽ. Cōtingit aūt duplr̄ alicuius virtu‑tē fortificari. Unoᵒ per ſimplicē ipſius virtutis itenſio‑nē: ſicut vtus alicuius calidi augeẽ ſcđꝫ itēſionē caloris vt poſſit elicere vehemētiorē actionē in eadē ſpē. Alioᵒ per noue forme appoſitionē: ſicut diaphani vtus augeẽ ad h ꝙ poſſit illuminare: ꝑ h ꝙ fit lucidū actu per for‑mā lucis in ipſo receptā de nouo. Et hoc quidē virtutis augmētū requiriẽ ad alterius ſpēi opationē ꝯſidā. Uir‑tus aūt intellſ creati nālis non ſufficit ad diuinā ſubam videndā. Opꝫ ergo ꝙ augeaẽ ei vtus ad hoc ꝙ ad tale3 viſionē ꝑueniat. Nō ſufficit aūt augmentū ꝑ itenſionē nālis vtutis: q2 talis viſio nō eſt eiuſdē rōnis cū viſione nāli intellſ creati: qđ ex diſtātia viſoꝝ pꝫ. Opꝫ ergo ꝙ fiat augmentū vtutis itenſiue per alicuiᵘ noue diſpōnis adeptiōe3.) Hec ille. Silia dicit pᵃ pte vbi ſupra. Cū aūt obycit arguēs ꝯ iſtā ptē diuiſiōis. Prīo q2 in tali viſiōe intellſ ſe hꝫ mere paſſiue ⁊ nō actiue ⁊c. Negādū eſt: q2 itelligere eſt actio imanēs: ⁊ idē hꝫ ꝓ ſubo ⁊ ꝓ efficien‑te. Unñ ꝑ nullū actū itelligēdi pōt intellſ creatus itelli‑gere niſi coefficiat illud vna cū obo vel ſpē intelligibili obi. Tū ēt q2 qcqd ſit de poᵃ dei abſoluta: tñ de facto vi‑ſio btifica dependet effectiue a potentia intellectiua: vt oñdit ſcūs Tho. pñti. diſ. q. 1. arti. 2°. q. 2°. in ſolutione ſe‑cundi argumēti. Et de hoc ſatis dictū fuit in q̄one qua querebaẽ. Utrū beatitudo ſit actus vel operatio. Cum aūt vlterius dicitꝰ habitus non eſt principiū ſimplici‑ter agendi ⁊c. Reſponſum eſt alias: q2 hoc gn̄aliter fal‑ſum eſt de habitibus itellectualibᵘ: qui dicunẽ ſpecies intelligibiles. Quelibet enim talis ſpecies cū ſit radica‑ta in intellectu eſt quidā habitus. ⁊ tñ eſt p̄ncipiū agen‑di ſimpliciter: ⁊ nō ſolū ſic agendi. Niſi dicamus cū ſcđ

Tho. vbi ſupra: ꝙ in actu duo cõſideranda ſunt. ſ. ſub-
ſtantia actus ⁊ forma ipſius a qua perfectõeʒ hʒ actus.
Ergo ſcdʒ ſuã ſubam principiũ eſt nãlis potẽtia: ſʒ ſcdʒ
ſuã formã principiũ eius eſt habitus. Si ergo habitus
ille ſit acqſitus: totalr nr̃i actus cã erimus. Si vo fue-
rit infuſus: eius perfectio erit a cã exteriori que habitũ
cauſat. Actus aũt noſter non ponĩt btitudo: niſi ratione
ſue ꝑfectiõis: ex qua hʒ ꝙ fini exteriori nobiliſſime con
iungaĩ: ⁊ iõ nr̃e btitudinis nos nõ ſumus cã: ſʒ deus.)
Hec ille. Et de hoc alias ſatis fuit dictũ. ¶ Ad ſcdʒ prin
cipale dĩ ꝙ in aĩa non eſt aliqua poᵃ nãlis paſſiua que
imediate nãliter ſit receptiua btitudinis quo ad actuʒ
primũ vt pʒ ex dictis. Et iõ nõ opʒ ꝙ corrideat ei aliq̃
poᵃ actiua in nã: que ſufficiat ſine ſupernãli eleuatione
educere aĩam in actũ ſcdʒ. Sʒ tam actiua q̃ʒ paſſiua in
digent eleuatiõe. ſ. intellꝰ poſſibilis qui eſt paſſiuus et
receptiuus quo ad actũ priᵐ: ⁊ actiuus quo ad actũ ſcdʒ.
¶ Ad 3ᵐ negaĩ minor. Dĩ eniʒ ꝙ lumen glie ꝑfectiuus
eſt q̃cunqʒ nã intellectuali creata ſcdʒ vnũ modũ: ſʒ ſit
iꝑfectiuus ſcdm aliũ modũ. ideo qʒ nõ põt eſſe nãle nec
vnitiue ꝯtineri in q̃cunqʒ ſuba intellectuali creata. De
hoc ſcũs Tho. in diuerſis locis. Nã pſenti diſ. q. 2ᵃ. ar. 6.
arguit ſic. 7. loco. (Ad imenſitatẽ diuine liberalitatis ꝑti
net vt creature cõicet oẽ id cuius ipſa eſt capax: ſʒ crea-
tura eſt capax huiꝰ muneris ꝙ ex ꝓprys nãlibꝰ deũ vi-
dere poſſit per eſſentiã. Ad hoc eni ꝙ deũ per eſſentiaʒ
videat põt ꝑtingere per lumẽ glie: qđ quidẽ lumẽ ſicut
eſt nãe ſuperadditũ. ita poſſet a deo eſſe nãe inditũ. er-
go alicui creature ꝯferri põt vel collatũ eſt: ꝙ ex ꝓprys
nãlibꝰ ꝑtingat ad videndũ deũ per eẽntiã.) Ecce argᵐ.
Sequiĩ rñſio. (Dõʒ inquit ꝙ nõ quicqd ſupadditĩ crea
ture põt eſſe de ꝯſtitutiõe ipſius nãe. Illud enim qđ ad
proprietatẽ nãe ſuperioris ꝑtinet nõ põt cõicari inferio
ri vt illud nãliter habeat: niſi transferaĩ in ſuperiorem
nãm. Sicut diaphano nõ põt cõicari vt abſente lucido
luceat: niſi ſiat ipm lucidũ: q̃uis ei lumen a corpore lu-
cido cõicetur. Determinari aũt ad formã intelligibileʒ
increatã eſt ꝓprietas intellꝰ increati: ⁊ iõ illud lumen ꝑ
qđ intellꝰ vnitur forme itelligibili increate cõicari qui
dẽ põt intellectui creato: ſʒ non vt ipm lumen nãliter
hẽat: niſi in nãm intellꝰ increati transferaĩ: qđ eſt impoſ
ſibile.) Hec ille. Sile dicit pma parte. q. 12. ar. 5ᵒ. in ſolu
tione tertij argⁱ ⁊ alijs locis. Et hec ſufficiũt ad obiecta
Scoti. ¶ Ad obiecta Aureoli ꝯ̄ eandẽ ꝯnem in primo
loco poſita. Dĩ primo in cõi ad oĩa ꝙ gratia cõcediĩ ꝙ
intellꝰ agens nullã hʒ actionẽ in viſione btifica: qa oĩs
⁊ ſola eius actio eſt itelligibilia in poᵃ facere intelligibi-
lia in actu: vel dato ꝙ hẽat aliã actionẽ: illa tñ ſupponit
predictã: qđ non hʒ locũ in beatifica viſiõe: in qua diuina
eſſentia ſe hʒ ꝑ modũ forme itelligibilis ꝓcipiantis vi
ſionẽ: ⁊ per modũ obiecti terminãtis eã. Illa aũt eſt ſu-
me intelligibilis in actu tã in ſe q̃ʒ reſpectu intellꝰ crea-
ti ꝑfuſi lumine glie. Jdeoqʒ conceditur ꝙ viſio btifica in
aĩa rõnali ſubiectiue ⁊ ꝑtialiter ẽ effectiue ab itellectu
poſſibili: ⁊ nullo mõ ab intellectu agente. Et multo mi-
nus in angelis in qbus nõ eſt intellꝰ agẽs de quo Ariſt.
loquiĩ diſtinctus ꝯ̄ intellʒ poſſibilẽ. De hoc ſcũs Tho.
prima parte. q. 54. ar. 4. vbi querit. Utrũ in angelis ſit
intellꝰ agens ⁊ poſſibilis: ⁊ ſilr in multis alijs locis. Dĩ
ſcdo ꝙ oĩs actualis intellectio vt dictuʒ eſt partialiter
effectiue eſt ab itellectu poſſibili: ⁊ partialiter a ſpẽ vel
forma itelligibili. De hoc ſcũs Tho. de veritate. q. 8. ar.
6ᵒ. ſic dic. (Duplex eſt actio. vna que ꝓcedit ab agẽte in
rem exteriorẽ quã tranſmutat vt eſt illuminare: que ẽt
actio noĩatur proprie. Alia vo eſt actio que nõ ꝓcedit in
rem exteriorẽ: ſʒ ſtat in ipſo agente vt ꝑfectio ipſius: et
hec ꝓprie dĩ operatio: ⁊ hec eſt ſicut lucere. He aũt due
actiones in hoc ꝯueniunt ꝙ vtraqʒ non ꝓgreditur niſi
ab exiſtente in actu ſcdʒ ꝙ eſt actu: vñ corpus nõ lucet
niſi ſcdm ꝙ hʒ luceʒ in actu: ⁊ ſilr non illuminat. Actio
aũt appetitus ⁊ ſenſus ⁊ intellꝰ non eſt ſicut actio pro-
grediens in mãm exteriorem: ſʒ ſicut actio conſiſtẽs in
ipſo agente vt perfectio eius. Et iõ opʒ quidem ꝙ intel
ligens intelligẽdo ſit vt agens ⁊ intellm̃ vt paſſum. Sʒ
intelligens ⁊ intellm̃ prout ex eis eſt effectũ vnum qđ:
qđ eſt intellʒ in actu: ſunt vnum principiũ huius actus
qui eſt itelligere. ⁊ dico ex eis efficĩ vnũ quid inquãtũ
intellm̃ coniungitur intelligenti ſiue per eſſentiã ſuam
ſiue per ſimilitudinẽ. vñ intellectus non ſe hʒ vt agens
vel vt patiens niſi per accidẽs: inquãtũ. ſ. ad hoc ꝙ itel-
ligibile vniatur intellectui requiritur aliqua actio vel
paſſio. Actio quideʒ ſcdm ꝙ intellꝰ agens facit ſpecies
intelligibiles eſſe in actu. Paſſio auteʒ ſcdm ꝙ intellꝰ
poſſibilis recipit ſpẽs intelligibiles: ⁊ ſenſus ſpẽs ſenſibi
les. Sed hoc qđ eſt intelligere conſequitur ad hanc paſ
ſionẽ ⁊ actionẽ ſicut effectus ad cãʒ. Sicut ergo corpus
lucidũ lucet qñ lux eſt actu in ipſo: ita intellꝰ intelligit
oẽ qđ eſt actu intelligibile in eo. Sciendum eſt ergo ꝙ
nihil prohibet eſſe aliqd actu vnũ ⁊ potentia alteruʒ: ſi-
cut corpus diaphonũ eſt actu quidẽ corpus: ſed poten-
tia tñ coloratũ. Et ſimilr eſt poſſibile eẽ aliquod actu
ens: qđ in genere intelligibiliũ eſt potẽtia tñ. Sicut eni
ſunt gradus in entibus actus ⁊ potentie: ꝙ aliquid eſt
potentia tantũ vt materia pma: aliqd actu tñ: vt deus
aliquid actu ⁊ potentia vt oĩa intermedia: ſic eſt in ge-
nere intelligibiliũ aliquid vt actu tñ. ſ. eſſentia diuina:
aliquid vt potentia tantũ: vt intellectus poſſibilis: qui
hoc mõ ſe hʒ in ordine intelligibiliũ ſicut mã prima in
ordine ſenſibilium: ſicut dicit Cõmentator in 3ᵒ de aĩa.
Oẽs autem ſubſtantie angelice ſunt medie habẽtes ali
quid de potentia: ⁊ aliqd de actu: non ſolũ in genere en-
tium: ſʒ in ordine intelligibiliũ. Sicut ergo materia pri
ma nõ põt agere aliquã actionẽ niſi perficiatur per for
mã: ⁊ tunc actio illa eſt quedã emanatio forme ipſius:
magis q̃ʒ materie: res aũt exiſtentes in actu poſſũt age-
re actiones ſcdm ꝙ ſunt in actu. Ita intellectus noſter
poſſibilis nihil põt intelligere anteq̃ʒ perficiatur forma
itelligibilis in actu: tunc enim intelligit rem: cuius eſt il
la forma. Nihil enim põt intelligere niſi per formã itel
ligibilem actu exiſtentẽ. Intellectus vo angeli: quia hʒ
eſſentiã que eſt vt actus in genere intelligibiliũ ⁊ pſen-
tem: põt intelligere illud qđ eſt itelligibile apud ipſuʒ ꝑ
eſſentiã ſuã non per aliq̃ʒ ſilitudinẽ ſʒ per ſeipſuʒ.) Hec
ille. Sile dicit pma pte. q. 56. ar. 1. ⁊ multis alijs locis. Ex
qbus pʒ ꝙ ſcdʒ mentẽ eiꝰ ſicut ex mã ⁊ forma ꝯſtituiĩ
vnũ efficiẽs actionũ ſenſibiliũ: ita ex itellectu poſſi ⁊ ſpẽ
itelligibili ꝯſtituiĩ vnũ effectiuũ actus itelligẽdi. Pʒ ḡ
ꝙ pᵃ duo argᵃ Aureoli ꝯ̄ ꝯnem non ꝓcedunt. ¶ Ad 3ᵐ
dĩ ꝙ viſio btifica inquantũ eſt btifica a ſolo deo eſt: et
nõ ab intellectu agente vel poſſi: ſʒ nihil ꝓhibet qn alio
mõ ſit effectiue ab itellectu poſſi: vt ſuperius dictũ fuit.
¶ Ad ꝯfirmationẽ diciĩ ꝙ ex dicto pħi habeĩ: ꝙ feli-
citas ſit a deo ſpecialr coagente. ſʒ per hoc non excludi-
tur quin felicitas ſit operatio elicita a felici. Imo expſſe
pħs ſentit oppᵐ. pmo ⁊. x. ethico. vbi vult ꝙ felicitas eſt
operatio optime poᵉ reſpectu optimi obi ⁊ ſcdʒ optimũ
habitũ. Et ſic ꝯſequẽter beatus non ſe hʒ mere paſſiue
ad ſuũ premiũ loquendo de actu ſcdo. ſecus eſt de actu
pmo: qđ eſt dos ⁊ lumẽ glie. ¶ Ad 4ᵐ ⁊ 5ᵐ diciĩ ꝙ ſo-
lũ ꝯcludunt ꝙ viſio diuine eſſentie non ꝯtineĩ in virtu-
te intellꝰ

Sicut ex mã ⁊ forma ꝯſtituiĩ vnũ efficiẽs actionũ ſenſibiliũ: ita ex itellectu ⁊ ſpẽ intelligibili cõſtituiĩ vnũ effectiuũ actus intelligendi.

346

te intellˀs agentis aut poſſibilis tanq̃ agentis p̃cipalis ⁊ ꝓpꝛie ⁊ nãli virtute potentis in illam viſionẽ quo ad actũ pꝛimũ vel ſcd̃z. Sed cũ hoc ſtat ꝙ intellˀs creatus factus diua virtute ſufficiẽter in actu p̃mo reſpectu viſionis diue eſſentie põt cũ illo actu p̃mo elicere actum ſcd̃z: ſic tñ ꝙ pꝛincipalitas agendi attribuat̃ actui p̃mo que .ſ. eſt eẽntia diua. vt in ſequẽti q̃ñe dicetur. ¶ Sʒ ꝯ p̃dicta arguit Aureolus pbando ꝙ nulla actiuitas eſt attribuenda itellectui poſſi reſpectu actus itelligẽdi. dicit eñi ſic. Oĩs actiuitas que eſt circa intellectionẽ attribuenda eſt itellectui agẽti ⁊ nulla poſi: idcirco ſoluʒ ille appellat̃ lumẽ. 3° de anima a pħo. vbi dicitur ꝙ eſt habitus vel lumen: ⁊ ab Aug. iz. de trini. c. vlti. ⁊ in pluribꝰ alijs locis. Hanc aũt ꝓpoſitionẽ pono ꝯ illã opinionẽ q̃ dicit ꝙ intellˀs poſſis eſt paſſiuus in recipiẽdo ſpẽm: ſed eſt actiuus vna cũ ſpẽ ad itellectionẽ: pꝛecipue in cõponendo ⁊ diuidẽdo ⁊ diſcurrẽdo. Sʒ hoc nõ obſtãte ꝓpoſitio oppoſita vera eſt: qđ pʒ: pꝛimo q2 ſicut ſe hʒ mã p̃ma in gñe ſenſibiliũ: ſic intellˀs poſſibilis in gñe intelligibiliũ. Sʒ p̃ma mã cũ careat oĩ actu ⁊ ſit pura poᵃ nullam hʒ actiuitatẽ in gñe ſenſibiliũ. Nec ẽt coagit forme recepte tanq̃ pꝛinᵐ agendi. ergo nec intellˀs poſſibilis hʒ aliq̃ actionẽ in gñe itelligibiliuʒ nec coagit ſicut cã partialis ſpẽi recepte ad itellectionez. ¶ z°. Q2 g oẽ dicꝰ nihil excludit: ſʒ pħs dicit 3° de aĩa ꝙ intellˀs agens eſt quo eſt oĩa facere. ergo intellectio ⁊ cõpoſitio ⁊ diuiſio ⁊ diſcurſus fiunt v̾tute intellˀs agentis actiue: poſſis autem receptiue. vñ ⁊ Cõmẽtatoꝛ 3° de aĩa cõmẽto. 3z. dicit ꝙ actio intellectus poſſibilis nõ eſt actio: ſʒ paſſio. ergo ⁊c. ¶ 3°. Si intellˀs poſſis ageret ad intellectionẽ aut ad cõpoſitionẽ ⁊ diuiſionẽ eẽt dare duo agẽtia. ſ. illud: in v̾tute cuius ſpẽs iprimit̃ itellectui poſi: ⁊ aliud virtute cuiꝰ itellectio mediante ſpẽ gignitur. Sʒ hoc eſt ſupfluũ: et ꝯ dicta pħoꝝ ⁊ ſanctoꝝ q non diuiſerũt intellˀm niſi in iſtas duas dr̃ias. ſ. in agẽtẽ ⁊ poſſibilẽ nec poſuerũt duo agẽtia. Et iterũ ſequeret̃ ꝙ multo nobilius ⁊ p̃ſtantius agens eẽt intellˀs poſſibilis q̃ ille qui appellat̃ agens, ꝓ q̃to ageret ad nobiliorẽ effectũ: puta actũ itelligendi: ille vo ad ignobiliorẽ. ſ. ad ſiĩtudinẽ. Sʒ hec ſunt abſurda. ergo oĩs actiuitas attribuẽda ẽ agẽti ⁊ nulloꝰ poſi. ⁊ hinc eſt ꝙ appellat̃ lumẽ: q2 luminis eſt manifeſtare ad ephẽs. 5°. Oẽ qđ manifeſtat̃ lumen eſt. Solus autem intellˀs agens actiue manifeſtat vt dictuʒ eſt. ⁊ iõ ſolus dr̃ lumen: poſſis vo nõ. Hec Aureo. in forma. ¶ Ad pꝛimũ iſtoꝝ dr̃ ꝙ mã p̃ma ꝯſiderata q̃ntũ ad ſuã potentialẽ entitatẽ. vt p̃ſcindit ab oĩ forma ⁊ actu p̃nullã hʒ actiuitatẽ reſpectu actus ſcd̃i. Sʒ ipſa ꝯſiderata vt participans formã ⁊ actũ pꝛimuʒ põt eſſe pꝛinᵐ actus ſcd̃i: nõ rõne ſue potẽtialitatis: ſʒ rõne forme quã participat: q2 vt ſic ex ipſa ⁊ ex forma reſultat cõpoſitũ qđ eſt ſolum agẽs in ſenſibilibus. vt oñdit Ariſt. 7°. metha. Sic ẽt intellˀs poſſis lʒ ex ſua pura potẽtialitate non hẽat qđ ſit pꝛinᵐ actionis: tñ ſuũ potẽtialẽ actũ in actu per lumẽ intellˀs agentis ⁊ ſpẽm intelligibileʒ in qua tale lumen participat̃ eſt pꝛinᵐ intellectiõis actualis imediatũ. De hoc ſcũs Tho. in q̃õnibus de v̾tutibus. q. i. ſic dic. (Eſt aliq̃ poᵃ tm̃ agens aliq̃ tm̃ acta vel mota. alia vo agens ⁊ acta. Poᵃ ergo que eſt tm̃ agens nõ idiget ad hoc qđ ſit pꝛinᵐ alicuius actus aliquo alio inducto. Vñ virtus talis potẽtie nihil eſt aliud q̃ ipſa poᵃ. Talis aũt eſt diuina potẽtia ⁊ intellˀs agens ⁊ potẽtie nãles. Vñ harũ potentiarũ virtutes nõ ſũt habitus aliq̃: ſʒ ipſe potẽtie in ſeipſis cõplete. Ille vo potentie ſunt tm̃ acte que non agunt niſi ab alijs mote: nec eſt in eis agere vel nõ agere: ſed ſcd̃z impetũ virtutis mouẽtis agunt: ⁊ tales ſunt

Utrũ aliq̃ actiuitas ſit attribuenda intellectui poſſi reſpectu actꝰ intelligendi ꝙ ſi pbatur.

T.c.17.

T.c.17.

T.c.22.

virtutes ſenſitiue ſcd̃m ſe ꝯſiderate. vñ in. 6°. ethico. dr̃ ꝙ ſenſus nullius actus eſt pꝛincipiũ. Et he potẽtie perficiuntur ad ſuos actus per aliq̃d ſupinductuʒ: qđ tñ non ineſt eis ſicut aliq̃ forma imanẽs in ſubiecto: ſʒ ſolũ per modũ paſſiõis ſicut ſpẽs in pupilla. vñ nec harũ potẽtiarũ virtutes ſunt habitus: ſʒ magis ipſe potẽtie ſcd̃m ꝙ ſũt actu paſſe a ſuis actiuis. Potẽtie vo ille ſũt agentes ⁊ acte que ita mouent̃ a ſuis actiuis qđ tñ ꝑ ea nõ determinant̃ ad vnũ: ſʒ in eis eſt agere vel nõ agere: ſicut vires aliquo mõ rõnabiles. Et he potẽtie cõplent̃ ad agẽdum per aliq̃d ſuꝑadditũ: qđ nõ eſt in eis ꝑ modũ paſſionis tm̃: ſʒ ꝑ modũ forme q̇eſcentis ⁊ manẽtis in ſubiecto: ita tñ ꝙ per eã non de neceſſitate potẽtia ad vnũ cogat̃: q2 ſic poᵃ nõ eſſet dña ſui actus. Harũ aũt potentiarũ virtutes nõ ſũt ipſe poᵉ neq3 paſſiones: ſicut eſt in potẽtijs ſenſitiuis: neq3 q̃litates de neceſſitate agentes ſicut ſũt q̃litates paſſibiles rerũ nãliũ: ſʒ ſũt habitus ſcd̃m quos põt quis agere cũ voluerit. ¶ Itẽ. q. 3°. in ſolutione gnti ſic dicit. (Inter potẽtias aĩe nõ ſunt actiue niſi intellˀs agens ⁊ vires aĩe vegetabilis que nõ ſũt aliquoꝝ hitũ ſubiecta: alie aũt potentie aĩe ſunt paſſiue: pꝛincipia tñ actionũ aĩe exiſtentes ſcd̃m ꝙ ſunt mote a ſuis actiuis.) Hec ille. ¶ Ad zᵐ dr̃ ꝙ dictũ Ariſt. non militat ꝯ ꝯnez: q2 pħs ibidẽ loquit̃ de actu pꝛimo. ſ. de ſpẽ intelligibili: nõ aũt de actu ſcd̃o qui eſt itelligere. ⁊ dato ꝙ loqueret̃ de actu ſcd̃o. nõ plus põt hẽri ex dictis eius niſi q intellˀs agens eſt quo oĩa facere tanq̃ agẽs pꝛimũ: ⁊ in cuius virtute oĩs intellectualis operatio fit: cũ quo ſtat ꝙ intellˀs poſſibilis tanq̃ agens pꝛoximũ in virtute intellˀs agentis elicit actũ ſcd̃z. Et iſtud pʒ ex dictis Ariſt. 3° de aĩa. vbi loquẽs de intellectu poſſibili ſic dicit. Cũ aũt ſic ſingula fiat vt ſciens dr̃ qui ſcd̃z actum. Hoc aũt ꝯfeſtim accidit: cũ poſſit operari per ſeipʒ. Eſt quidẽ ergo ⁊ tũc poᵃ quodã mõ: non tñ ſilr̃ ⁊ ante addiſcere aut inuenire. et ipſe aũt ſeipſum tũc põt itelligere. Hec ille. Ex q̃bus pʒ ꝙ ſcd̃m mentẽ pħi intellˀs poſſibilis factus in actu per ſpeciẽ rei intelligibilis põt operari per ſeipſuʒ. Si aũt poteſt operari per ſeipſuʒ. igit̃ actũ ſcd̃m elicere effectiue. ¶ Ad 3ᵐ dr̃ p̃mo ꝙ intellˀs agẽs ⁊ poſſibilis non reputant̃ duo agentia diſtincta ſʒ vnũ: q2 intellectus poſſibilis quicq̃d agit: agit in virtute intellectus agẽtis. De hoc ſan. Tho. in q̃õnibus de aĩa. q. 4. in ſolõne ſexti ſic dicit. (Intellˀs poſſibilis factus in actu non ſufficit ad cauſandã ſciam in nobis niſi p̃ſuppoſito intellectu agente. Si enim loquamur de intellectu in actu qui eſt in ipſo addiſcente: contingit ꝙ intellectus poſſibilis alicuius ſit in potentia quantũ ad aliq̃d: ⁊ q̃ntũ ad aliq̃d in actu: ⁊ per id qđ eſt in actu põt reduci ẽt q̃ntũ ad illud ꝙ eſt in potentia in actũ: ſicut ꝑ id qđ eſt actu cognoſcens pꝛincipia: fit actu cognoſcens ꝯnes: quas pꝛius cognoſcebat in poᵃ. Sʒ tñ actualẽ cognitionẽ p̃ncipioꝝ hẽre non põt intellectus poſſibilis: niſi per intellˀʒ agentẽ. Cognitio eñi pꝛincipioꝝ a ſenſibus accipitur. vt dicitur in fine ſcd̃i libri poſterioꝝ. A ſinibus ẽt nõ p̃nt intelligibilia niſi per abſtractionẽ intellˀs agentis: ⁊ ita pʒ ꝙ intellˀs in actu pꝛincipiorũ non ſufficit ad reducendũ intellectũ poſſibilẽ de potentia in actũ ſine intellectu agente. Sed in hac reductione intellˀs agens ſe habet vt artifex: et pꝛincipia demonſtrationis ſicut inſtrumẽta.) Hec ille. Dicitur ſecũdo ꝙ non ſequit̃ ex dictis ꝙ intellectus poſſibilis ſit maior aut nobilior intellectu agente: nec qđ agat nobiliorẽ effectũ. Cuius ratio patet ex dictis. De hoc ſanctus Tho. in de ſpiritualibus creaturis. 9. queſtione in ſolutiõe ſeptimi ſic dicit. (Sicut pꝛincipaliter ſanans eſt natura interior: ſic pꝛinci-

T.c.8.

pium principalr cauſans ſcientiā intrinſecū eſt lumen
intellectus agentis a quo cauſaẽ ſcientia in nobis dum
deuenimus p applicatōez ṗncipioꝝ vltiʒ ad aliq̄ ſpā-
lia ⁊c̃.) Itē idē in ſolōne 6ᵒ. ſic dic̃. (Spēs itelligibilis ſe
bʒ vt pnᵐ formale quo intell's itelligit. Intellʒ aūt ſiue
res itellecta ſe bʒ vt ꝯſtitutū vel formatū per opatione
intell's: ſiue hoc ſit qdditas ſimplex: ſiue cōpoſitio ⁊ di-
uiſio ppoſitōis. Duas. n. duas operatiōes intell's Ariſto.
aſſignauit 3ᵒ de aia. vnā. ſ. quā vocauit intelligentiā idi-
uiſibiliū: qua videlʒ intell's apphēdit qcqd eſt alicuꝰ
rei: ⁊ hāc Arabes vocāt formationē vel imaginationeʒ
p intellm̄. Aliā vo ponit cōpoſitionē ⁊ diuiſionē intelle
ctui: quā Arabes vocāt credulitatē vel fidē. Utriqʒ āt
hoꝝ opationū ṗintelligiẽ ſpēs itelligibilis qua fit itell's
poſſibilis in actu: qr itell's poſſibilis nō operaẽ niſi ſcḋʒ
qḋ eſt in actu: ſicut nec viſus videt niſi p hoc qḋ eſt fa-
ctus in actu p viſibilez ſpēm.) Hec ille. Dr̃ 3ᵒ q̄ intell's
agens eſt lumē ſcḋʒ ſuā eēntiā: ſʒ intell's poſſis eſt lumē
vel lucidū p participationē inquātū. ſ. recipit ſpēs fulgi
das lumine intell's agentis. vñ tā intell's agens: q̄ ſpēs
per ipſum abſtracte: q̄ prima ṗnᵒ vel ſcḋa. quia intell's
poſis ⁊ gīaliter oia q̄ ṗnt eſſe ṗnᵒ itellectualis cognitio
nis ṗnt dici lumina inquātū ſūt quedā manifeſtatiua.
De hoc ſcūs Tho. ṗma pte. q. 67. arti. 1. ſic dicit. Nomē
luminis p̄ſo quidē inſtitutū eſt ad ſignificandū illud
qḋ facit manifeſtationē in ſenſu viſus: poſtmodū autē
extenſuʒ eſt ad ſignificādū oē illud qḋ facit manifeſta-
tionē ſcḋʒ q̄ſcūqʒ cognitiōez.) Hec ille. Itē. q. 106. art. 1.
ſic dic̃. (Lumē ſcḋʒ q̄ ad intellʒ ptinet nihil aliud eſt
q̄ q̄dā manifeſtatio veritatis.) Hec ille. Itē. q. 12. ar. 2.
ſic dic̃. (Uirtus itellectualis creature lumē qḋdā itelli
gibile dr̃: q̄ſi a ṗma luce deriuatū: ſiue hoc intelligaẽ de
vtute nāli: ſiue de aliq̄ pfectōe ſupaddita gr̃e vel glie.)
Hec ille. Itē ar. 5ᵒ. ſic dic̃. (Ipʒ itelligibile vocaẽ lumē
vel lux ⁊c̃.) Silr̃ dicit de v̄itate. q. 9. art. 1. (De lumine
ingt itellectuali opʒ loq ad ſilitudinē luminis corpora-
lis. Lumen āt corporale eſt mediū quo videmus: ⁊ ſer-
uit nr̃o viſui in duobus. Unoᵒ in hoc q̄ p ipm fit viſibi
le actu: qḋ erat poᵃ viſibile. Alioᵒ in hoc q̄ ipſe viſus cō
fortaẽ ad videndū ex lumīnis nā. vñ ⁊ opʒ lumen eſſe
in compoſitiōe organi. Uñ ⁊ lumen itelligibile dici pōt
ipſe vigor intell's ad itelligendū: vel ēt illud quo aliqd
fit nobis notū ⁊c̃.) Hec ille. Ad ea q̄ idez arguēs obijcit
ꝯ eandē ꝯnē ſcḋo loco dr̃ ad pmᵐ q̄ lumen glie nō req-
ritur in viſione btīfica ad vigorandū intellm̄ poſſibilē
vigoratiōe paſſiua vel receptiua viſiōis: ſʒ ad diſponen
dū eū ad recipiēdū actuʒ pmᵐ primᵘ in dei viſione ſicut
pʒ in pbatione ꝯnis. Nec ſcūs Tho. vtitur illo mō lo-
quēdi. Dr̃ tñ q̄ requiriẽ ad vigorandū intellʒ poſſibilē
vigoratiōe actiua. vt. ſ. ſit potens elicere actū ſcḋʒ. Et ſi
ꝯ hunc ſenſum velit arguere. dr̃ q̄ maior argᵗⁱ eſt falſa:
qr ſicut pʒ ex dictis ſuperius ꝯ Durandū viſus noctue ſi
deberet rotā ſolis aſpicere: nō dū indigeret ipaſſibilita-
te ab actiōe reſolutiua organi. imo noua diſpōne vł ha
bilitate ad recipiendū actū pmᵐ. ſ. ſpēm pfectā lucis ſo-
laris. ¶ Ad ꝯfirmatōez ſilr̃ pʒ: qr arguit ſcḋʒ non cām
vt cām. Nō eni paſſio obiectiua eſt ſola vel ṗcīſa cā: q̄-
re intell's humanus vel angelicus indigeat vigoratione
ad videndū diuā eſſentiā: ſʒ aliqd aliud: vt pʒ ex dictis
ad obiecta Scoti ꝯ primā ꝯnē. ¶ Ad 2ᵐ pʒ p ṗdicta: qr
mā ṗᵐᵃlʒ nō indigeat vigorari ad recipiēdū aiaʒ intelle
ctiuā: vł aliā formā ſui gn̄is: indiget tñ diſpōne. Et vite
riꝰ dr̃ q̄ lʒ mā ṗma ⁊ intell's poſis nō hēant aliquē vi-
gorez eſſentialr in actu: hñt tñ ſubiectiue in poᵃ: qr mā
ṗma eſt ſubm̄ forme ſubalis: ⁊ intell's poſis eſt ſubiectū

Sia que cō-
currūt vt ṗn
cipalia intel-
lectualis ope
rationis ṗnt
dici lumen.

ſpēi intelligibilis ⁊ luminis nāe gr̃e ⁊ glie ⁊ multoꝝ ha
bituū: qui ſunt quidā vigores ꝯſtituentes eum itellectū
poſſibili quodā vigoroſum agens vel potius vnū vigo-
roſum agendi principiū. vt pʒ per multa ſuperius dicta.
¶ Ad 3ᵐ dicit q̄ diuiſio ibidē data eſt iſufficiens: qr lu
men glorie nō vigorat intellm̄ poſſibilez reſpectu diue
viſionis aliquo illoꝝ modoꝝ ibi expreſſoꝝ: ſed eſt de
re 3ᵐ mēbrū: qr. ſ. illud lumen vigorat intellʒ poſſibilez
ad eliciendū actum diue viſionis nō aūt recipiendū: ſʒ
ſic diſpoſitio ad recipiendū actum primū: qui eſt eēntia
diuina: que quidē receptio nō eſt per ihērentiā nec per
informationē pprie dictā: ſʒ alio mō vt in ſequēti qōne
diceẽ. ¶ Ad ea que tertio loco iducit. dicit ṗmo cōtra
q̄ non aliud ꝯcludunt niſi q̄ lumē glie daẽ. ⁊ eſt neceſ-
ſariū ad ſupplendū defectuʒ intell's agentis. qḋ ꝯcediẽ
non tñ ꝯcludunt q̄ illud lumen ſuppleat defectū itel-
lectus poſſibilis. nec q̄ tale lumen aliquo mō vigoret
intellm̄ agentē ad hoc q̄ hēat q̄lemcūqʒ actiuitatē re-
ſpectu btīfice viſiōis. Ad hanc eni agit intell's poſſibilis
⁊ nullo mō intell's agens. cuius rō eſt: qr remoto ṗori
remoueẽ poſterius in eēntialr ordinatis. Conſtat autē
q̄ ṗmus effectus intell's agētis aie rōnalis eſt abſtrahe
re ſpēs itelligibiles a fantaſmatibꝰ ⁊ deſcribere ſpēm i-
telligibilē in itellectu poſi ad quā actionē ſequunẽ alie
actiōes vł effectus in intellectu poſi: cū ergo in viſione
beā nulla talis fiat abſtractio. ſequiẽ q̄ intell's agēs ad
btīficā viſionē penitus nihil agit nec p ſe nec p lumen
ſupadditū. Dr̃ ſcḋo q̄ lumen glie ꝯfortat vigorat ⁊ ele-
uat ṗ ⁊ directe intellʒ poſſibilē aie rōnalis: ⁊ nō ſolū ex
ꝯſiti inq̄tū facit eū capacē paſſiue actus pᵐⁱ ⁊ eliciuuʒ
actiue actus ſcḋi. vt ſepe ſuperiꝰ extitit replicatū. De pre
dictis ſan. Tho. 7. q̄libet. q. 1. ſic dic̃. (Lumē glie pficit
intellm̄ ad videndū diuā eēntiā. de quo in pṡ dr̃. In lu
mine tuo videbimus lumē. Hoc aūt lumē non erit ne-
ceſſariū ad hoc q̄ faciat itelligibile in poᵗēē itelligibile
in actu ad qḋ nūc eſt neceſſariū lumē intell's agētis: qa
ipa diua eēntia: cū ſit a mā ſeparata eſt p ſe actu itelligi
bilis: ſʒ eſt neceſſariū tñ ad pficiendū intellʒ poleʒ: ad
qḋ ṗſēs nūc lumē intell's agentis valet. Predictū aūt lu-
men glie ſufficiēter pficiet intellʒ ad vidēdū diuā eēn-
tiam: eo q̄ diua eēntia totalr lux intelligibilis eſt. Uñ
lumen glie ab ea in intellm̄ deſcendēs faciet hoc in in-
tellectu reſpectu diue eēntie qḋ facit reſpectu alioꝝ itel
lectuū: que nō ſūt lux tñ ſpēs rei itellectu ſilẽ ⁊ lumen.
Sicut ſi lux ſenſibilis per ſe ſubſiſteret ad eius viſionē
ſufficeret lumen oculū perficiens ſine aliq̄ ſilitudine.)
Hec ille. Dr̃ 3ᵒ. q̄ primū argᵐ nō ꝯcludit: qr peccat per
fallaciā ꝯñtis arguendo a ppoſitōe habēre plures cau-
ſas vitatis ad vnā illaꝝ. Sicut eni dictū eſt lumen glie
ſupplet defectū intell's agentis alio mō q̄ arguēs dicat
ſ. nō vigorando intellm̄ agentē: ſʒ dando vigorē intelle
ctui poſi: quē intell's agens nō ſufficit dare: ⁊ dādo lumē
ad quē intell's agens non ſufficit. ſ. actum primū vel di-
ſpoſitionē ad illū. Cum aūt dicit q̄ oē lumen nāle intel
lectus eſt ex parte intell's agentis ꝯcediẽ. Sʒ ex hoc nō
hr̃ q̄ oē tale lumē ſit intell's agens: ſʒ potius oppoſitū.
¶ Ad ſcḋm dr̃ primo q̄ intell's agens non pprie eſt vi-
uens nec aliq̄ q̄litas vitalis aleſʒ poᵃ aie. Et ſi aliq̄ poᵃ
aie dicaẽ q̄litas vitalis p eēntiā: equoce dicetur vel im-
proprie per aliq̄ analogiā vel attributōez: qr tūc argue-
rē ſic arguēs arguit q̄ in hoīe eēnt multe vite eēntialr
diſtincte. Dr̃ ſcḋo q̄ eo mō quo ꝯcediẽ intell's agēs lux
vitalis p eēntiā: pōt ꝯcedi q̄ intell's poſſibilis eſt lux vł
lucidū vitale p eēntiā: nō q̄ eēntialr ſit lux: ſed eēntialr
poᵃ vitalis. Sufficit ergo q̄ lumē glie reducaẽ ad itellʒ
poſſibilē

Lumen glie
nullo mō re-
quirit ppter
intellʒ agētē.

347

poſſibilē: ꝛ nō ad intellꝫ agētē. Dr̄ 3° ꝙ lꝫ lumē glīe nō ſit lux vitalis: tñ eēntia diua q̄ ꝑ lumē glīe vnit̄ intellui poſſibili eſt vita: ꝛ ꝑt efficere oēs actōes vitalē quā effic̄ itellꝰ agēs attēto ꝙ itellꝰ agēs extriſece efficit actionē vitalē: q̄ ē itellio: qꝛ nec eā i ſe ſubiue recipit: nec foꝛalr itelligit: ſꝫ extriſece agit ad actōes vitalē: ſꝫ itellꝰ poſſis eā elicit: ꝛ ſubiectiue recipit. De ꝑdictis ſcūs Tho. ð vitate. q. 4ª. ar. 8° in ſolone ſcdi ſic dic̄. (Siſitudines reꝝ in artifice nō pñt ꝓpe dici vita. qꝛ nō ſūt ipſꝫ eē artificis viuētis. nec ēt ipſa eiꝰ opatio ſicut in deo accidit. Et tñ Aug. dicat ꝙ archa in mēte artificis viuit: ſꝫ h̄ eſt ſꝫ ꝙ in mēte artificis hꝫ eē itelligibile: qð ad genꝰ vite ptinet.) Dec ille. Silis dicit pria pte. q. 7ª ar. ꝑ. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ intellꝰ agēs nō eſt intēſibilis: nec remiſſibilis: nec virtꝰ eiꝰ ꝑt augeri extēſiue nec intēſiue ſic ꝙ aligd ſibi addat̄ vel infundat̄: nō. n. eſt ſubiectū alicuiꝰ habitus: nec actꝰ ꝑmi nec ſcdi. ſicut oñdit. S. Tho. in multis locis. Uirtus aūt intellꝰ poſſibilis augeri pōt: nō gdē ſic ꝙ eſſentia eiꝰ intendat̄ cū ſit nālis potentia aīe nō ſuſcipiēs magis neq; minus: ſed ſic ꝙ eſt ſuſceptiuus habituū ꝛ ſpēꝝ itelligibiliū que ſūt ꝑncipia quedā ꝛ rōnes agēdi vna cū ipſo intellectu poſſibili. ꝛ iō lumē glorie dat̄ directe ꝓp intellectū poſſibilē ꝑficiēdū: nō autē ad ꝑficiēdū intellm agētē. ſed ſupplēdū eiꝰ defectum. Qꝛ aūt intellꝰ agēs nō ſit ſuſceptiuus alicuiꝰ hītus oſtēdit ſcūs Tho. ð vtutibꝰ. q. i. vt ſupius fuit recitatū. De augmēto aūt vtutis intellꝰ poſſibilis ſupius dictū fuit recitādo dicta ſci Tho. 3 gen. ¶ Ad quartū dr̄ ꝙ fūdatur in falſo. ſ. ꝙ lumē glorie ꝑficiat vel ampliet lumen intellꝰ agētis. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ ꝙ ſiſitudo adducta de oculo potꝰ eſt ad oppoſitū ꝙ̄ ad ꝓpoſitū: qꝛ lumen corpale nō auget nec ampliat aliquā potētiā agētē viſiuā ſiſr itellectum agētē: ſꝫ ſolū potētiā paſſiuā ſiſr intellectui poſſibili: ideo tota imaginatio caſſa eſt. ¶ Ad dubia q̄ quarto loco inducit ridet ipſemet. ¶ Ad ꝑᵐ gdē dicit ꝙ claritas hītus hꝫ rōnē determinātis ꝛ appropriātis intellm in ordie ad obm. vñ reſpectu diuerſoꝝ obꝛoꝝ diuerſe ſunt ꝛ diſtincte vigoratiōes ꝑ ꝯſuetudinē acgſite ꝑut pꝫ. Claritas aūt intellꝰ eſſentialis indeterminata eſt reſpectu oīs obiecti ſicut ꝛ intellꝰ agēs: ꝛ ideo nulla claritas ſubalis intellectus agētis poſſet ſupplere vices luminis glorie: pro eo ꝙ lumē glorie hꝫ vigorē approꝑiatū ꝛ ꝓportionatū ꝛ terminatū reſpectu diuine eēntie. Lumē aūt nāle nō eſt ꝓportionatū ꝓportione approꝑiatiōis: ſꝫ eſt quoddā indifferēs: ꝛ ideo illa ꝓpoſitio nō eſt vera ꝙ gcgd claritatis ꝛ vigoris ineſt intellectui ꝑ qualitatē addiā poſſit ſibi in eē ꝑ eſſentiam: qꝛ nō vigor approꝑiatus ꝛ ꝓportionatus obiecto ꝓportione approꝑiatiōis. ¶ Ad 2ᵐ dicit ꝙ actus nō hꝫ claritatē intellectualē ꝓpiā: ſꝫ ipſam hꝫ ex intellectu agente: vñ ꝑfectio actus nō debet dici claritas: ꝛ ꝓp hoc ſupplere nō poteſt claritatē illā: que exigit̄ ex pte intellectus agētis. ¶ Ad 3ᵐ dicit ꝙ claritas luminis nō ingredit̄ actū diuine viſionis ꝑ modū cauſe effectiue: quā deus pōt ſupplere: ſꝫ ponꝰ ꝑ modū cuiuſdā integrātis ꝛ cōſtituētis vnū ꝑfectū. Hoc aūt deus ſupplere nō pōt immediate: cū nullus pꝰ eē poſſit aut ꝯſtitutiuū: ſicut videmus in ſili ꝙ illā actiuitatē que cōſurgit ex radio lune ꝛ ſtelle in aere deus nō pōt ſupplere tenendo. ſ. vicē alterius radij q̄ſi ex deo ꝛ alio radio claritas illiꝰ cōſurgat. ¶ Ad 4ᵐ dicit ꝙ ꝯnāle dr̄ duplr. Pꝛio gdē qð ineſt ab origine: ꝛ ſic nihil ꝓhibet lumē glorie poſſe eē cōnāle alicui ſicut aīe xp̄i. Scdo modo ꝯnaturale dr̄ illud qð orit̄ ex ꝑncipijs nāe: ꝛ tāquā ꝓprietas naturam gñs: ꝛ ſic nō pōt lumē glorie eſſe alicui nāle: imo ſemꝑ eſt accidēs ſepabile: ꝛ cōe ꝛ non ꝓpriū alicui creature. Hec ille in forma. Et gdē oīa poſſunt ſtare ꝑter illud qð dicit ad 3ᵐ. ſ. ꝙ claritas luminis glorie concurrit ad actū ꝑ modū ꝯſtitutiui: ꝛ nō ꝑ modū cauſe efficientis. Hoc eni falſū ē. qꝛ lumē glorie ſe hꝫ effectiue aliq̄ mō ad viſionē: ꝛ nō eſt gd ſibi intrinſecū: nec ꝯſtituit cum illo aliqð tertiū. ſicut nec hītus cū actu quē elicit. Ideo alr dicendū eſt ad illud argumētū: ꝙ peccat ꝑ fallaciā figure dictionis mutādo vnū ꝑdicamētū i aliud. ſ. ꝑdicamētū ſube qð dr̄ gd in agere: vel pati: vel relatōes. Dr̄. n. ꝙ deꝰ ſine lumine creato poſſet facere illō actiō ꝑ qð nūc intellꝰ creatus videt deū: ſed in tali caſu intellectꝰ creatus ꝑ tale actiō nihil videret: qꝛ illō ñ efficeret: cū excedat nālē facultatē ſuā: viſio autē creata eſt actio īmanēs eliciēti ꝛ ꝑducenti illā. vt ſupius dictū ē ſꝫ de hoc latius poſtea dicet̄. ¶ Ad ea que 5° loco recitat dr̄ cōiter ꝙ auctoritates ſacre ſcripture ſufficiēter oſtēdūt ꝙ tale lumen ponēdū eſt diſtinctum a viſiōe. Ad arg. ꝑ eū dē 5° lo. recitata. Lumen glīe no ē actꝰ 2ꝰ. Nec valet glo. nec riſio ad auctoritates primo ꝛ ſcdo loco inductas: qꝛ in ſacra ſcriptura ꝛ ſanctoꝝ dictis lumen vel claritas nō ꝯſueuit nominare actū ſm ꝙ eſt viſio: ſed potius ꝑncipiū videndi: ſicut pꝫ ex dictis. ſ. T. ſupius recitatis. Ex gbus pꝫ ꝙ expoſitio ꝑmaꝝ duarū auctoritatū nō valet. Dr̄ ſcdo ꝙ expoſitio tertie auctoritatis nō vꝫ: qꝛ gloſa illa ſup Iſaiā nō ē intelligēda ſic ꝙ deus ſit in lucē ſempiternā vidētibꝰ diuinā eſſentiā ꝑ modū actus ſcdi. ſic ꝙ eſſentia diuina ſit actualis viſio creature. hoc. n. impoſſibile eſt: ſed nec intelligenda eſt ꝙ deꝰ ſit habitus creature formalr inherens: ſed ſic ꝙ in tali viſiōe diua eēntia reſpectu intellectus creati ſe hꝫ ꝑ modū ſpēi intelligibilis: ꝛ qð ab ea effluit lumē glorie ſupplēs inſufficiētiā intellꝰ creati. Dr̄ tertio ꝙ expoſitio quarte auctoritatis nō militat ꝯ nos. qꝛ illa auctoritas nō multū ē ad ꝓpoſitū: qꝛ ex illa nō hr̄ niſi ꝙ deꝰ eſt lux oī creature incōprehēſibilis: nec eſt viſibilis a creatura niſi dono ꝛ gratia dei. Tamē ex mō loquēdi glo. argui ꝑt: ꝙ btūs vidēs deū nō ſolū hꝫ a deo donū qð eſt actꝰ ſcðs. ſ. viſionē actualē: ſꝫ ēt donū qð eſt actus ꝑmus ſ. hītū ꝑ quē nālis potētia actū ſuū eliciat ꝑfecte ꝓmpte dilectabilr ꝛ hñ. Donū. n. iportat largā ꝛ liberalē dationē ſm Ariſt. 4°. ethi. Dr̄. 4°. ꝙ expoſitio 5ᵉ auctoritatis nō ꝯcordat dictis antiquoꝝ magiſtroꝝ nec vitati: qꝛ ſiſitudo ꝓprie attēdit̄ ſm q̄litatē: ꝛ nō ſm agere vel pati. Itē qꝛ viſio duplr accipit̄ ſꝫ ꝙ ponit. S. Tho. ꝑmi diſ. q. 4. ar. 2°. i ſolone tertij. d. (Ca. 2°. Viſio duplr ꝑt accipi. Uno modo actualr. i. pro ipſo actu viſiōis: ꝛ ſic viſio nō eſt dos: ſꝫ eſt ipſa beatitudo. Alio modo ꝑt accipi hītualr. i. ꝑ habitū quo talis opatio elicit̄. i. pro ipſa glīe claritate: qua aīa diuinitus illuſtratur ad vidēdū deū: ꝛ ſic eſt dos ꝛ ꝑncipiū btitudinis: nō autē ipſa beatitudo.) Hec ille. Viſio duplr pōt accipi: ꝛ ſm altero modoꝝ ē dos aīe Dr̄ ḡ ꝙ viſio que ē dos aſſimilat nos deo: nō āt viſio q̄ eſt beatitudo ꝓpe loquēdo de ſiſitudine. Dr̄ 5° ꝙ expoſitio decretalis ibi non eſt ad mentē legiſlatorum: quia illa decretalis intēdit loqui de lumine glorie ad ſenſum doctoꝝ theologorū que añ illā decretalē de tali lumine locuti fuerūt: ꝛ eoꝝ ſniam ꝯfirmare: cuiuſmodi fuerat btūs Th. Albertus: Petrus ð tarātaſia: ꝛ multi alij. Cōſtat aūt ꝙ dicti doctores poſuerūt neceſſitatē luminis glorie ad videndū deū ꝑ modū habitus vel actus primi: nec vnquam dei viſionē: que ſit actus ſcðs: lumen glorie vocauerūt: ſꝫ hec opinio poſt decretalē ꝛ generale cōcilium a quibuſdā anglicis vel ſcotis eſt irroducta. 6° dr̄ ꝙ illa auctoritas Math. 5. Beati mūdo corde. nō multū facit ad ꝓpoſitū: qꝛ mūdicia cordis potius ꝯſiſtit in quadā

negatiõe q̃ĩ aliquo bitu: nec formalr̃ ĩpotẽt lumen glorie. iõ nõ oʒ ad ei⁹ gloſam ridere. 7° dr̃ q̃ auctãs Aug. viſio adducta male exponiť: qꝛ lumẽ obiectiuũ qđ eſt de⁹ nõ pt̃ ꝑrio ꝑticipari ꝑ actũ viſiõis: qꝛ ille act⁹ nõ eſt lumẽ: nec ſilitudo luminis. iõ nõ põt dici ꝑticipatio luminis qđ eſt de⁹: ⁊ ſic pʒ q̃ opĩo illa que ſic exponit auctoritates ꝓterue ridet. ⸿ Ad argu. Durãdi dicẽdum ꝯ eãdẽ ꝯnẽ dr̃ q̃ lumẽ glie reqriť ad ꝯfortãdũ intellectũ vt eliciat actũ beatifice viſiõis neutro illorũ modoꝝ in argumẽto expreſſoꝝ: qꝛ lumen glie non intẽdit potẽtiã intellectus agẽtis nec poſſibilis: nec cõcurrit cũ intellectu ad eliciẽdũ viſionẽ quaſi diſtinctũ ⁊ ꝑtiale agẽs: ſʒ tertio mõ. ſ. qꝛ eſt noua rõ agẽdi ſupaddita intellectui alteri⁹ rõnis vt ex tali lumĩe ⁊ intellũ poſſibili ⁊ eſſentia diua ſupplẽte vicẽ ſpẽi intelligibilis ꝯſtituať aliquo mõ cõſtitutiõis vnũ ꝑfectũ intelligẽs in actu: eo mõ quo dr̃ tertio de aĩa: q̃ intellectus ĩ actu eſt intellectũ in actu: nec valet qđ obijcit arguẽs cũ dicit: q̃ tũc intellectus ⁊ lumẽ glorie hẽrẽt ſilem bitudinẽ ad actũ ĩtelligẽdi. ſ. q̃ vtrũqꝫ hẽret rõnẽ potẽtie ⁊c. Dñi⁹ ꝯñe nullitas pʒ ĩ multis ſimilibus: qꝛ intellꝰ poſſibilis vna cũ ſpẽ ꝯcurrũt ad cauſandũ actũ intelligẽdi. vt pri⁹ oñſum eſt: nec tñ vtrũqꝫ hẽt rõnẽ potentie: ⁊ ſilis eſt de qualʒ potẽtie ꝑfecta ꝑ bitũ. Jtẽ mediũ dia fo̅ actu motũ ab obo viſibili ꝯcurrit cũ ſpẽ rei viſibilis ad mouẽdũ organũ ſenſus: ⁊ tñ neutrũ hʒ ſilem habitudinẽ cũ alio ad illã motionẽ. Silr̃ ſenſus cum ſpẽi rei ſenſibilis cãt ſenſationem: nec tñ vtrũqꝫ eſt potẽtia ſenſitiua: oĩa iſta patẽt. 7° phy. ⁊ ſcđo de aĩa. ideo ꝯñõ illa nõ valet. ⸿ Ad 2ᵐ dr̃ prĩo: q̃ lumẽ glorie nõ reqriť ad ſuſcipiẽdũ actũ beatifice viſiõis ĩmediate: vt ſepe dictũ eſt: ſʒ ad ſuſcipiẽdũ actũ ꝓmũ elicitiuũ illi⁹ actus ſcđi. ſ. diuã eſſentiam. vt pʒ in ꝓbatione ſcđe ꝯnĩs. Dr̃ 2° q̃ improbatio ibidẽ facta nõ militat ꝯ hꝫ qđ dictuʒ eſt. nõ. n. queĩʒ forma ſupnaturalis reqrit diſpoſitioneʒ ſupnaturalẽ: ſʒ ſolũ forma ꝑncipalis. ſicut pʒ in ſilĩ: qꝛ forma ſubalis ꝑrequirit diſpõnẽ accidẽtalẽ in mãa: ⁊ tñ nõ qđlʒ accidẽs ꝑreregrit aliã diſpõnẽ: qꝛ ſic eẽt abire in infinitũ. Silr̃ iter formas ſupnaturales eſt ordo: qꝛ nã eſt ĩmediate capax aliquaꝝ: nõ aũt oĩum: ⁊ iõ intellect⁹ creat⁹ eſt ĩmediate capax luminis glie: qđ eſt q̃dã ꝑticipatio diui intellect⁹: nõ aũt diue eẽntie vt ĩtelligibilis forme niſi mediãte tali lumine. Forma. n. ĩtelligibilis in nobis ſꝑ reqrit ꝓpriũ ſuſceptiuũ qđ eſt intellꝰ illuſtratus aliquo lumine: ipſe aũt intellꝰ nõ reqrit aliud ſuſceptiuũ ꝓpriũ ſui generis: ſʒ ſolũ animã intellectiuã. ⸿ Ad 3ᵐ dr̃ q̃ lumẽ glorie nõ reqriť ſolũ ꝑꝑ diſtãtiã potẽtie ab obiecto in infinitũ: ſʒ ꝑꝑ inappropriationẽ eius nãlẽ ad obiectũ. Silr̃ ꝑꝑ infinitũ exceſſum obiecti ſup repñtationẽ formaꝝ qua intellꝰ nãlr̃ intelligit. vt pri⁹ dictũ eſt. vñ. S. T. de v̾itate. q. 8. arti. 3°. arguit ſic 14° loco. (Quãtũcũqꝫ ꝑficiať ĩtelligẽtia creata lumine glie: ſꝑ de⁹ ipſaʒ in infinitum excedit. ſi ğ exceſſus ĩpedit viſionẽ dei ꝑ eẽntiã nũq̃ intellꝰ creat⁹ poterit ꝑuenire in ſtatu glie ad videndũ deũ ꝑ eſſentiã qđ eſt abſurdũ.) Ecce argᵐ. Seqť rñſio. (Dõʒ ingt q̃ per lumẽ glie q̃uis intellꝰ creat⁹ nõ ĩ tñ eleueť. qn̄ in infinitũ diſtet ab eo diua eẽntia: tñ ꝑ illud lumẽ fit vt intellectus vniať diue eẽntie ſicut forme ĩtelligibili: qđ alr̃ fieri nõ poſſet.) Hec ille. ⸿ Ad 4ᵐ dr̃ q̃. ſ. Tho. 4. ſen. diſtin. 49. q. 2°. ar. 7°. poſuit: q̃ miraculoſe põt fieri q̃ intellꝰ viatoris videat diuinã eſſentiam ſine lumĩe glie. ait enĩ ſic. (Cũ btitudo ſit vltim⁹ finis rõnalis creature: ſtatus vie in q̃lʒ creatura rõnali dr̃ eẽ ille ĩ q̃ a btitudine deficit. Btitudo aũt cuiuſlʒ rõnalis creatureẽ cõſiſtit in viſiõe dei ꝑ eẽntiã: opatio aũt delectabiliſſima in qua btitudo ꝯſiſtit: oʒ q̃ ſit potẽtie diſpoſite ⁊ perfecte ad digniſſimũ obm. vt pʒ. x°. ethi. Et iõ ad hꝫ q̃ creatura rõnalis ſit btã ꝑ viſionẽ dei in eẽntia ſua oʒ q̃ in hãc viſionẽ ſit potẽs ꝑ aliquã diſpõnẽ ſibi inherẽtẽ: ꝗ̃ dicim⁹ eẽ lumẽ glie. ſic aũt nulla pura creatura in ſtatu vie exñs pt̃ videre deũ ꝑ eẽntiã. Dõ. n. per diſpõnes oẽs q̃s hʒ in ſtatu vie nõ põt in aliqd ampli⁹: niſi vt intelligat quicquid intelligit per ſpecies a ſenſu abſtractas: qꝛ fantaſmata ſunt ĩtellectui nr̃o vt ſenſibilia ſenſui. vt pʒ 3° de aĩa. Jntellectus ẽt angli in ſtatu vie exñs ꝑ oẽs diſpõnes nãles vel gratuitas nõ põt ĩ aliqd ampli⁹ niſi vt intelligat oẽ qđ intelligit ꝑ formas creatas: ad quas nãlis facultas intellꝰ ei⁹ determinať. De⁹ aũt in eſſentia ſua videri nõ põt nec ꝑ aliquã formaʒ a ſenſu abſtractã: nec ꝑ aliquã formã creatã. vñ pʒ q̃ nullus intellectus pure creature in ſtatu vie exñs põt in viſionẽ dei ꝑ eſſentiã ꝑ aliquã diſpõnẽ ſibi inherẽtẽ: ſʒ ꝯtingit aliqñ diua virtute: q̃ aliq̃ res miraculoſe ꝑducať ĩ aliqd ĩ qđ nullo modo pt̃ ꝑ aliq̃s diſpõnes ſibi inherentes: ſicut qđ virgo pariat: q̃ ignis in aq̃ cõburat. Et ſilr̃ miraculoſe fieri põt diua v̾tute q̃ aliqs intellectus creatus nõ habẽs niſi diſpõnes vie eleueť ad videndũ deũ ꝑ eẽntiam: nec tñ ex tali viſiõe põt dici btũs ſimpliciter. ſʒ ſm qd tñ: ſicut etiã aliqđ corpus ĩ ſtatu grauitatis exñs põt miraculoſe ꝑticipare actũ agilitatis vel impaſſibilitatis: ſicut legiť de Abacuch Dan. vltio: ⁊ de tribus pueris ꝯſeruatis in fornace Dan. 3°. Nec tñ eoꝝ corpa erãt glorioſa. Ea aũt que fiũt miraculoſe nõ dñr poſſibilia ſm naturã in qua fiũt: ſʒ ſcđm virtutẽ faciẽtis tñ. Nõ enim dicim⁹ ꝓprie loquẽdo q̃ cecus poſſit fieri vidẽs: ſʒ q̃ de⁹ põt facere eũ videntẽ. ⁊ iõ dõm q̃ nulla pura creatura in ſtatu vie exñs põt deũ ꝑ eẽntiã videre: ſʒ de⁹ põt facere: q̃ videat adhuc in ſtatu vie ĩmanẽs. pʒ ẽt q̃ nullus hõ in ſtatu vie: nec etiã anglꝰ põt deũ ꝑ eẽntiã videre: qꝛ excedit oẽs formas ſenſibiles: ꝑ q̃s intellect⁹ nr̃ in ſtatu vie cognoſcit: ⁊ ẽt ipſam mẽtẽ nr̃am ex cui⁹ ſilitudine aliqd de ſubẽis intellectualib⁹ cognoſcim⁹.) Hec ille. Silr̃ dicit de v̾itate. q. x. ar. xi. vbi q̃rit. Vtruʒ mẽs ĩ ſtatu vie poſſit deũ ꝑ eẽntiã videre. dic̃ eñi ſic. (Aliqua actio pt̃ alicui ꝯuenire dupl̃r. Uno° ſic q̃ illi⁹ actõis ꝑnᵐ ſit ĩ agẽte vl̃ operãte. ſicut videm⁹ ĩ oĩb⁹ nãlr̃ opantib⁹. alio° ſic q̃ ꝑnᵐ illi⁹ opatiõis vel motus ſit a ꝑncipio extriſeco. ſicut eſt in motib⁹ violẽtis: ⁊ ſicut eſt in opatiõib⁹ miraculoſis que nõ fiũt niſi virtute diuina vt illuminatio ceci: ſuſcitatio mortui ⁊ hꝫ. Menti aũt nr̃e in ſtatu vie nõ põt ꝯuenire viſio dei ꝑ eſſentiã ſm ꝓmũ modũ. Mens. n. nr̃a nãli cognitiõe fantaſmata reſpicit q̃ſi obã a q̃bus ſpẽs intelligibiles accipit: vt dr̃ tertio de anĩa. vñ oẽ q̃ intelligit ſm ſtatũ vie ĩtelligit ꝑ ſpẽs a fantaſmatib⁹ abſtractas. Nulla autem ſpecies hmõi ſufficiẽs eſt ad repreſentãdũ diuã eẽntiã: vl̃ cuiuſcũqꝫ alteri⁹ ſube ſeparate: cũ quidditates reꝝ ſenſibiliũ: quaꝝ ſimilitudines ſunt intelligibiles ſpẽs a fantaſmatibus abſtracte ſint alterius rõnis ab eſſentijs ſubaꝝ imaterialiũ creataꝝ: ⁊ multo magis ab eſſentia diuina. Unde mẽs nr̃a nãli cognitione: quã in ſtatu vie experimur: nec deum nec angelos videre põt. Angeli tñ ꝑ eſſentiã videri poſſunt ꝑ aliq̃s ſpẽs ĩtelligibiles ab eoꝝ eſſentia differentes. nõ aũt eẽntia diua: que oẽ gen⁹ excedit: ⁊ ẽ extra oẽ gen⁹: ⁊ ſic nulla ſpẽs creata põt inueniri ſufficiens ad eã repñtandã. vñ oʒ q̃ ſi de⁹ ꝑ eſſentiaʒ videri debeat q̃ ꝑ nullã ſpeciẽ creatã videať: ſʒ ipſa eius eſſentia fiat intelligibilis forma intellꝰ eũ vidẽtis. qđ fieri nõ põt niſi ad

Ad arg. Durã. ꝯ eandem ſcđam.

T. c. 36.

T. c. 20.
T. c. 12°.

Nõ q̃lʒ ſola ſupnãlis reqrit diſpõnem ſupnãlem.

T. c. 6°.

T. c. 30.

T. c. 30. ⁊ 39.

ſi ad hoc intellectus creat⁹ p lumen glorie diſponat̃: ⁊ ſic in vidẽdo deũ per eſſentiã p diſpõnẽ infuſi luminis pertingat mẽs ad terminũ vie:q̃ eſt gl̃ia:⁊ ſic nõ eſt in via. ſicut autem diuine omnipotẽtie ſubiecta ſunt corpora. ita ⁊ mentes. vnde ſicut põt pducere aliqua corpora ad effect⁹: quoꝝ diſpoſitio in predictis corporib⁹ nõ inuenit̃. ſicut petrũ ſup aquas ambulare ſine h̃ q̄ dotẽ agilitatis ei tribueret:ita põt mẽtẽ ad h̃ pducere vt diuine eſſentie vniat̃ illo modo:quo ſibi vnit̃ in patria ſine h̃ q̄ a lumine glorie pfundat̃. Cũ aũt hoc contingit.oꝫ q̄ mens ab illo mõ cognitionis deſiſtat: quo a fantaſmatib⁹ abſtrahit. ſicut ⁊ corp⁹ corruptibile:cũ ei miraculoſe dat̃ act⁹ agilitatis nõ eſt ſil' in actu grauitatis: ⁊ iõ illi q̄bus hoc mõ deũ p eſſentiã videri datur oĩno ab actib⁹ abſtrahuntur. vt tota aĩa colligat̃ ad diuinã eſſentiã intuendã. vnde ⁊ rapi dicũr q̃ſi vi ſuperioris nature abſtracti ab eo qđ eis ſm nãm ↄpetebat. Sic ĝ ſm cõem curſuꝫ nullus in ſtatu vie deũ p eſſentiaꝫ videt: ⁊ ſi h̃ aliq̄bus miraculoſe ↄcedat̃ vt deũ p eẽntiã videãt:nõdũ aĩa a corpore mortali totaliter ſepata:nõ tñ ſunt totali̓r in ſtatu vie:ex quo actib⁹ ſenſuũ carẽt q̄bus in ſtatu mortalis vite vtunt̃.) Hec ille. Dr̃ z⁹ q̄. ſ. Tho. poſtea vr̃ pdictã opinionẽ correxiſſe vel expoſuiſſe. qđ pꝫ. Nã de veritate. q. 13. ar. z. ſic dicit. (Paulus i raptu vidit diuinã eſſentiam: nec tñ fuit btũs ſimpli̓r: ſed ſm quid:q̃tũs mens eius illuſtrata fuerit ſupnaturali lumine ad ipaꝫ deũ vidẽdũ. qđ qdẽ apparere põt exẽplo luminis corporalis. Inuenit̃. n. in q̄buſdã lumẽ a ſole vt q̃dã forma manẽs quaſi cõnãlis effecta. ſicut in ſtellis ⁊ carbũculo ⁊ hõ. In q̄buſdã võ recipit̃ lumẽ a ſole ſicut quedã paſſio trãſiẽs ſicut in aere. non enim efficitur lumen forma manens in aere quaſi connãlis:ſꝫ tranſit abſente ſole. Et ſil'r lumẽ glorie dupl'r mẽti infundit̃. vno modo p modũ forme cõnãlis facte ⁊ permanẽtis:⁊ ſic facit mẽtẽ ſimpl'r beatã: ⁊ hoc modo infundit̃ beatis in patria. alio modo cõtingit lumẽ glorie mentẽ humanã ſicut quedã paſſio trãſiẽs: ⁊ ſic mẽs Pauli in raptu fuit lumine glorie pfuſa vel illuſtrata. Ipſum ẽt nomẽ raptus ⁊ p trãſcũdo oſtẽdit hoc eẽ factũ. Unde nõ fuit ſimpl'r glorificatus:nec habuit dotẽ glorie:cũ illa claritas nõ fuerit effecta ꝓprietas eius. ⁊ pp hoc nõ fuit deriuata ab aĩa in corpus:nec in hoc ſtatu perpetuo pmãſit.) Hec ille. Itẽ z⁹ z⁶. q. 175. ar. 3. ĩ ſolutiõe ſcđi argumenti ſic dicit. (Diuina eſſentia videri ab intellectu creato nõ põt niſi p lumen glorie:de quo dr̃ in pſ. In lumine tuo videbimus lumẽ. qđ tñ dupl'r põt participari. vno modo p modũ forme ĩmanẽtis: ⁊ ſic btõs facit ſanctos ĩ pñia. Alio modo p modũ cuiuſdã paſſionis trãſeũtis:ſicut eſt de lumie ꝓphetie: ⁊ hoc modo lumẽ illud fuit in Paulo qñ raptus fuit: ⁊ iõ ex tali viſiõe nõ fuit ſimpl'r beatus vt fieret redũdantia ad corp⁹:ſꝫ ſolũ ſm qđ ⁊c̃.) Hec ille. Sil'e dicit de veritate. q. z⁹. ar. z. (Potentia ingt pfectior eſt qñ recipit aliqđ p modũ habitus:q̃ ſi recipiat p modũ paſſionis ſolũ: ⁊ iõ illud qđ ſupadditũ eſt aĩe xp̃i oꝫ ponere p modũ habitus. Ex vtraq̄ aũt pdictaꝝ rõnũ oꝫ in anime xp̃i aliqđ ſupadditũ ad vidẽdũ diuinã eſſentiam ponere. rõne quidẽ nature:q: videre diuinã eſſentiaꝫ eſt ſupra ↄditionẽ cuiuſlibet nature create: vnde nulla creatura põt ad hoc ptingere niſi aliquo lumine eleuet̃ in illam viſionẽ. qđ qdẽ lumen in aliq̄bus recipit̃ p modũ paſſionis quaſi ptrãſeũdo vt in raptis. In xp̃o autẽ fuit vt hit⁹ ipaꝫ aĩaꝫ btificãs a pñ⁹ ſue creatõis.) Hec ille. Ex q̄b⁹ pꝫ: q̄ mẽs eı⁹ viciata fuit q̄ null⁹ ĩ tell's creatus põt diuinã eſſentiaꝫ nec in via nec in patria videre

Lȝ Paul⁹ viderit in via diuiã eẽntiã: ñ tñ fuit beatus

In aĩa xp̃i fuit lum̃ glie. p modũ hit⁹.

niſi mediãte lumine glorie. qđ ĝ dicit. in. 4. ſen. ⁊ in de veritate. q. x. intelligẽdũ eſt ſic. q̄ p diuinã potentiã miraculoſe fieri poteſt: q̄ intellectus viatoris diuinã eẽntiam videat ſine hoc q̄ lumine glorie diſponat̃ p modũ habit⁹ ⁊ forme manẽtis:nõ tñ ſine lumine glorie ſe habẽte p modũ paſſionis trãſeũtis. ¶ Ad 5ᵐ dr̃ q̄ minor ſupponit falſũ. ſ. q̄ diuina eſſentia poſſit pñtari vl' eẽ pñs ĩ rõne obi vel forme ĩtelligibil' alicui ĩtellectui creato ſine lumie glorie. De hoc ſan. Tho. de v̓itate. q. x. ar. xi. in ſolone. xi. ſic dicit. (Diuina eſſentia ſit pñs intellectui noſtro:non tamen eſt ei cõiũcta vt forma ĩtelligibilis quã intelligere poſſit q̃diu lumine glorie nõ perfũdit̃. Ipſa enim mẽs nõ hꝫ facultatẽ videndi deũ p eſſentiã anteq̃ pdicto lumine illuſtretur:⁊ ſic deficit vidẽdi facultas ⁊ viſibilis pñtia.) Hec ille. Similia dicit. 4. ſen. vt pri⁹ allegatũ eſt ↄ obiecta Scoti ↄ primã ↄnẽ. Ex q̄bus pꝫ ad oĩa ſequẽtia:que arguens adducit. ¶ Ad argᵐ pncipale p ↄne pꝫ riſio p pdicta in pncipio tertij articuli ad oĩa Scoti. Et hec de qõne ſufficiãt. De q̃ bñdict⁹ de⁹ Amen.

¶ Utrum eſſentia diuina ab intellectu creato per aliquam ſimilitudinem videatur. Queſtio. V.

Vlterius circa quadrageſimã nõ diſtinctionẽ querit̃. Utrũ eſſentia diuina ab intellectu creato p aliquã ſimilitudinẽ videat̃. Et arguit̃ q̄ ſic. q: intellectus in actu eſt ĩtellectũ in actu. ſicut ſenſus in actu eſt ſenſibile in actu. hoc aũt nõ eſt niſi inquãtũ ſenſus ĩformat̃ ſil'itudine rei ſenſibilis: ⁊ intell's ſil'itudine rei intelligibilis vel rei intellecte. ĝ ſi deus ab intell'u creato vr̃ ĩ actu. oꝫ q̄ p aliquã ſil'itudinẽ videat̃. 3° de aĩa. t. c. 36. t. 37.

In oppoſitũ arguit̃. q: dicit Aug. 15. de tri. q̄ cũ ap'ls dicit. videm⁹ nũc p ſpeculũ in enigmate:ſpeculi ⁊ enigmatis noie q̃cũq̄ ſil'itudines ab ap'lo ſignific: te ĩtelligi pñt. q̃ acõmodate ſũt ad deũ ĩtelligẽdũ:ſꝫ videre deũ p eſſentiã nõ eſt viſio enigmatica vel ſpecularis:ſꝫ ↄ eã diuidit̃. ĝ dĩna eſſentia nõ vr̃ per ſimilitudinem.

In hac qõne erũt tres articl'i. In p̃ ponent̃ ↄ̃nes. In z⁹ obiectões. In 3° ſolones.

Quantũ ad p̃ᵐ articl'm ſit p̃ma ↄ̃. Diuina eẽntia p nullã creatã ſil'itudinẽ ipam repñtantẽ videri põt. Hãc ponit. S. T. p⁹ pte. q. 1z. ar. z. vbi ſic dicit. (Ad viſionẽ tã ſenſibilẽ q̃ intelligibilẽ duo requirunt̃. ſ. virtus viſiua: ⁊ vnio rei viſe cũ viſu. nõ. n. fit viſio in actu niſi per hoc q̄ res viſa quodãmodo eſt ĩ vidẽte: ⁊ in rebus qdem corporalibus apparet: q̄ res viſa nõ põt eſſe in vidẽte p ſuã eſſentiã:ſed ſolũ p ſuaꝫ ſimilitudinẽ: ſicut ſimilitudo lapidis eſt in oculo p quaꝫ fit viſio in actu:nõ ipſe lapis: ſi aũt eſſet vna ⁊ eadem res:que eſſet pncipiũ viſiue virtutis: ⁊ que eſſet res viſa:oporteret vidẽtẽ virtutẽ viſiuã habere ab illa re: ⁊ formã p quã videret. Manifeſtũ eſt aũt q̄ deus eſt auctor intellectiue virtutis: ⁊ ab intellectu videri põt: ⁊ cũ ipſa intellectiua virtus creature nõ ſit dei eſſentia:relinquitur q̄ ſit aliqua participata ſimilitudo ipſius dei q̄ eſt primus intellectus. vnde ⁊ virtus intelligibilis creature lumen quoddã ĩtelligibile dr̃ q̃ſi a prima luce deriuatũ: ſiue hoc intelligat̃ de virtute naturali: ſiue d' aliqua perfectione ſuperaddita gratie vel glorie. Requiritur ĝ ad vidẽdũ deũ aliqua ſimilitudo ex parte viſiue potẽtie. qua. ſ. intell's ſit efficax ad videndũ deũ:ſed ex parte rei viſe:quã neceſſe eſt aliquõ vniri vidẽti p nullam ſimilitudinẽ creatã dei eſſentia videri poteſt. Pa

mo q̄dē: q2 ſicˀ dicˀ Diony. i. c. de diui. no. p ſimilitudines īferioris ordinis rerꝫ nullo modo poſſunt ſuperiora cognoſci: ſicut p ſpēm corpis nō pōt cognoſci eſſentia rei incorporee: multo ḡ minus p ſpeciē creatā q̄ntācūqꝫ pōt videri dei eſſentia. 2°. Q2 eēntia dei eſt ipſum eſſe eiˀ qd̄ nulli forme create cōpetere pōt. nō pōt ḡ aliqua forma create eē ſilitudo repreſentās videri dei eēntiā. 3°. Q2 diuina eēntia eſt aliqd incircūſcriptū cōtinēs in ſe ſupeminēter q̄cq̄d pōt ſignificari vel intelligi ab intellectu creato: ⁊ hoc nullo mō p aliquā ſpēm creatā repńtari pōt: q2 oīs forma creata eſt determinata ſcđꝫ aliquā rōnē: vel ſapiētie: vel virtutis: vel ipſius eſſe: vl̄ alicuius hōi. vn̄ dicere deū p ſimilitudinē videri eſt dicere diuinā eſſentiā nō videri: qd̄ eſt erroneū. Dōm eſt ergo. ꝙ ad vidēdū diuinā eſſentiā req̄riˀ aliq̄ ſilitudo ex parte viſiue potētie. ſ. lumē glorie ꝯfortās intellꝫ ad vidēdū deū. de quo dicˀ in ps. In lumine tuo videbimˀ lumē: nō aūt p aliquā ſilitudinē creatā dei eſſentia videri pōt: que ipāꝫ diuinā eēntiā repńtet vt ī ſe eſt.) Hec ille. Eādē ꝯnē ponit. 4. ſen. diſ. 49. q. 2. ar. 1. ⁊ multis aliis locis. ex q̄bus patēt multe rōnes in forma pro ꝯne.

¶ 2ᵃ ꝯ. Ad vidēdū diuinā eſſentiā req̄riˀ ꝙ ipſa diuina eſſentia vniaˀ intellectui noſtro vt intelligibilis forˀ. Hanc ponit. S. Tho. 4. ſen. diſt. 49. q. 2°. ar. 1. Ubi poſitis multis falſis opionibˀ ſubiūgit. (Alius modˀ itelligēdi ſubſtātias ſeparatas poniˀ ab Auicēna ī ſua metaphiſica. ſ. ꝙ ſubſtātie ſeparate intelliguntˀ a nobis p intētiones ſuarꝫ q̄dditatū: que ſunt q̄dā ipſarꝫ ſimilitudines nō abſtracte ab eis: q2 ipſemet ſūt īmateriales: ſed impreſſe ab eis in aīabˀ noſtris: ſed hic modˀ nob nō vˀ ſufficere ad viſionē diuinā quā q̄rimus. ꝯſtat enī ꝙ oē qd̄ recipiˀ in aliquo eſt in eo p modū recipiētis: ⁊ iō ſilitudo diuine eſſentie impreſſa ab ipſo in intellectu noſtro erit p modū noſtri intellꝰ. Modus aūt itellectus noſtri deficiēs eſt a pfecta repreſentatione diuine ſilitudinis: defectˀ aūt pfecte ſilitudinis tot modis pōt accidere: quot modis diſſimilitudo inueniˀ. Uno. n. mō eſt deficiēs ſilitudo q̄n participaˀ forma ſcđm eandē rōnē ſpeciei: ſed nō ſcđm eandē modū pfectionis: ſicut eſt ſimilitudo deficiēs eius que hꝫ parꝫ de albedine ad eū q hꝫ multū. Alio mō adhuc magis eſt deficiēs q̄n non puenit ad eādē rōnē ſpēi: ſꝫ tn̄ ad eādē rōnē generis: ſicut eſt ſilitudo īter illū q hꝫ colorē citrinū: ⁊ illum q hꝫ colorē albū. Alio mō adhuc magis deficiēs eſt q̄n ad eādē rōnē generis nō ptingit: ſꝫ tn̄ ſcđm analogiā: ſicut eſt ſilitudo albedīs ad hoiem in eo qd̄ vtrūqꝫ eſt ens. ⁊ hoc modo eſt deficiēs oīs ſilitudo: que eſt in creatura recepta reſpectu diuine eſſentie. Ad hoc autē ꝙ viſus cognoſcat albedinē oꝫ ꝙ recipiaˀ in eo ſilitudo albedinis ſcđm rōnē ſue ſpēi: q̄uis nō ſcđm eūdē modū eſſendi q2 hꝫ alterˀ modi eē forma in ſenſu ⁊ in re extra aīaꝫ. Si. n. fieret in oculo forma citrini nō diceretˀ oculˀ videre albedinē. ⁊ ſilr ad hoc ꝙ intellꝰ itelligat aliquaꝫ q̄dditatē oꝫ ꝙ fiat in eo ſilitudo eiuſdē rōnis ſꝫ ſpēꝫ q̄uis forte nō ſit idē modus eēndi vtrobiqꝫ. nō. n. forma exñs in ſenſu vel intellectu eſt pncipiū cognitionis ſcđm modū eſſendi quē hꝫ vtrobiqꝫ: ſꝫ ſcđm rōnē in q̄ cōicat cū re exteriori: ⁊ ita pꝫ. ꝙ p nullā ſimilitudinē receptā in intellectu creato pōt deus itelligi. ita ꝙ eius eēntia videaˀ imediate. vnde ēt q̄dā ponētes diuinā eēntiaꝫ ſolū p hūc modū videri dixerūt ꝙ ipſa diuina eēntia nō videbiˀ: ſꝫ q̄dā fulgor quaſi radius ipſiˀ. vnde nec iſte modus ſufficit ad viſionē diuinā quā q̄rimˀ: ⁊ iō accipiēdus eſt aliˀ modus: quē ēt q̄dā phi poſuerunt. ſ. Alex. ⁊ Auerois in 3° de aīa. Cū enī in q̄lꝫ cognitiōe ſit neceſſaria aliq̄ forma q̄ res cognoſcaˀ aut videaˀ forˀ iſta: q̄ intellꝰ pficiˀ ad vidēdū ſubas ſeparatas nō eſt q̄dditas quā intellꝰ abſtrahit a rebˀ ꝯpoſitis. vt dicit pria opio: nec aliqua īpreſſio relicta a ſuba ſeparata in intellectu nr̄o vt dicebat ſecūda: ſꝫ eſt ipſa ſuba ſeparata: que cōiungiˀ intellectui nr̄o vt forma vt ipſa ſit qd̄ itelligiˀ: ⁊ q̄ intelligiˀ: ⁊ q̄cq̄d ſit de aliys ſubſtātiis ſeparatis: tn̄ iſtuꝫ modū oꝫ nos accipere in viſione dei p eēntiā: q2 quacunqꝫ alia forma formaretˀ intellꝰ nr̄ non poſſet p eā duci in eēntiā diuinā. qd̄ q̄dē nō dꝫ itelligi quaſi diuina eēntia ſit vera forma intellꝰ noſtri: vel ꝙ ex ea ⁊ itellectu noſtro efficiaˀ vnū ſimplr̄ ſicut in nālibus ex mā ⁊ forma nāli: ſed q2 ꝓportio eēntie diuine ad intellēm nr̄m eſt ſicut ꝓportio forme ad materiā. q̄ncūqꝫ. n. aliq̄ duo q̄rꝫ vnū eſt pfectius altero recipiuntˀ i eodē receptibili: proportio vniˀ illorꝫ ad alterꝫ. ſ. pfecti ad minus pfectū eſt ſicut ꝓportio forme ad materiā. ſic lux ⁊ color recipiuntur in diaphano: quorꝫ lux ſe hꝫ ad colorē ſicˀ forma ad materiā: ⁊ ita cū ī aīa recipiaˀ vis intellectiua ⁊ diuina eēntia inhabitās: ſꝫ nō p eūdē modū eēntia diuina ſe hēbit ad intellēm ſicut forma ad mām: ⁊ ꝙ h̄ ſufficiat ad hoc ꝙ intellꝰ poſſit videre ipſam diuinā eēntiā p eēntiā. Hoc mō pōt oñdi: ſicut. n. ex forma nāli: qua aliqd hꝫ eē: ⁊ ex mā efficiˀ vnū ens ſimplr̄: ita ex forma qua intellꝰ intelligit ⁊ ipſo intellectu fit vnū in intelligēdo in rebus aūt nālibˀ res p ſe ſubſiſtēs nō pōt eē forˀ alicuius mē: ſi illa res habeat mām ptē ſuiꝫ: q2 nō pōt eē vt mā ſit forma alicuius: ſꝫ ſi illa res p ſe ſubſiſtens ſit forma tn̄: nihil phibet eā effici formā alicuius mē: ⁊ fieri quo eſt ipſius ꝯpoſiti ſicut pꝫ de aīa itellectiua. In intellectu aūt oꝫ accipe ipſum intellēm in poˀ quaſi mām: ⁊ ſpēm intelligibilē quaſi formā: ⁊ intellꝰ ī actu intelligēs erit q̄ſi ꝯpōtᵐ ex vtroqꝫ. Unde ſi ſit aliq̄ res per ſe ſubſiſtēs: que nō hēat aliqd in ſe pter illud qd̄ eſt intelligibile in ipſa: talis res poterit eē forma q̄ intellꝰ intelligit: res aūt q̄libꝫ eſt intelligibilis ſcđm id qd̄ hꝫ ꝺ actu: nō ſcđm id qd̄ hꝫ de potentia. vt pꝫ. 9. metaphy. Et huiˀ ſigᵐ eſt ꝙ opꝫ formā intelligibilē abſtrahere a mā ⁊ ab oibˀ ꝓprietatibˀ materie: ⁊ iō cū eēntia diuina ſit actus purus: poterit eſſe forma qua intellꝰ itelligit: ⁊ h̄ erit viſio btificās: ⁊ iō magr̄ dicit in prima diſtī. ſcđi. ꝙ vnio aīe ad corpus eſt quoddā exēplū illius bte vnionis q̄ ſpūs vniēˀ deo.) Hec ille. Silr dicit ꝺ vitate. q. 8. ar. 1. Itē 2° ꝯ gen. cap. 50. ⁊ pᵒ pte. q. 12. ar. 2°. in ſolone tertij. Ex q̄bˀ pōt formari talis rō pro ꝯne. Ad vidēdū intellectualr̄ aliqd̄ obm req̄riˀ ⁊ ſufficit forma pfecte repreſentās illud: ſꝫ diuina eſſentia ſola ſufficit pfecte repreſentare ſeipſam in viſiōe intellectuali. ḡ illa requiritur ⁊ ſola ſufficit. Et in hoc ſecūdus articulˀ terminaˀ.

Quantum ad 2ᵐ articlm̄ arguiˀ ꝯ ꝯnes. ⁊ q̄dē ꝯ primā ꝯnē arguit Aureolus ī ſuo quolibꝫ multiplr̄: ⁊ pmo q̄dē arguit ꝯ ꝓbatiōes illius ꝯnis Dicˀ. n. ſic in forma. Si debeat tolli ſpēs a btifica viſiōe. hoc nō facit rō ſpecialis ⁊ clare noticie: nec finitaˀ ſeu limitatio ſpēi create pp opiōnē: que has rōnes aſſignat. Primā q̄dē ſic aſſignat. Nulla ſimilitudo ſpēi finita pōt repńtare diuinā eſſentiā. qd̄ pꝫ primo auctoritate diony. de di. no. c°. i. qui dicit: ꝙ p ſilitudinē inferioris ordīs rerꝫ nō poſſunt ſuperiora cognoſci: ſicut p ſpēm corporis nō pōt cognoſci eſſentia rei incorporee. Species aūt creata inferioris ordinis eſt q̄ꝫ diuina eēntia. 2°. Q2 eſſentia dei eſt ipſum ſuum eſſe: qd̄ nulli forme create cōpetit: ⁊ p ꝯñs eā repńtare nō pōt. Tertia ratio eſt. Q2 nullꝫ limitatū p rōnē ſapientie vl̄ bonitatis vel ipſius eſſe poteſt eſſe ſimilitudo eius qd̄ eſt

Diſſimilitudo ſicut ⁊ ſimilitudo ꝯtingit tribˀ modis.

T. c. 5.

T. c. 20.

Contra phãtaſiones prime concluſionis arguit Aureo.

incircūſcriptū ⁊ cōtinēs ſupeſſentialr̄ qcqd ſignificari aut itelligi ab intellectu creato pōt:ſ3 talis eſt dina eēntia.ḡ nulla creata ſpēs pōt eā repñtare. ℂ Scdam rōnez aſſignāt ex claritate intuitiue notičie:quia ſicut ait Aug.15.de trinitate cū ap̄ˀ dicit. Uidemus nūc p̄ ſpeculū in enigmate:ſpeculi ⁊ enigmatis noīe q̄cūq₃ ſilitudīes ſignificate ab ap̄ˀ itelligi pñt:que accōmodate ſūt ad intelligēdū deū:ſ3 videre deū p̄ eēntiā nō eſt cognitio enigmatica ⁊ ſpecularis: ſ3 clara ⁊ facialis.ḡ nō vr̄ p̄ ſpēm:ſed hoc dr̄e eſt dr̄e q̄ deˀ in ſe nō videat̄:ſ3 per theophāᵐ ⁊ ſpeculū:qδ eſt abſurdū vel erroᵐ. ℂ Sed his nō obſtātibˀ pbo ꝓpoſitionē. Pr̄io q2 limitatio nō impedit q̄n actˀ quo vr̄ diuina eſſentia ſit expꝛeſſiſſima ſimilitudo ipſiˀ:ſ3 actˀ quo vr̄ dina eſſentia:eſt qd limitatū ⁊ finitū.ḡ aliq̄ res limitata ⁊ finita pōt eē expreſſa ſimilitudo diuinā eſſentiā repñtās. Maioꝛ p3 p̄ Auguſtinū.7.de trinitate caˀ.16.qui ait.q̄ ſilima eſt cogˀ viſio cognitiōis rei illiˀ:vnde format̄ ⁊ ex quo gignitur: ⁊ 14.de trinitate.capˀ.17.dicit. Tūc p̄fecta erit dei ſimilitudo in mēte q̄n dei perfecta erit viſio. Apl̄s.n. Jo.ait. Scimus q̄m cū apparuerit ſiles ei erimus: q̄m videbimus eū ſicut eſt. Hinc apparet tūc in iſta imagine dei plenā ſilitudinē fieri:q̄n eius plenā p̄ceperit viſionez. Hec ille. ⁊ caˀ.6ˀ.dicit. Cogitationē qua format̄ mētis intuitˀ imaginē rei eē. Silr̄ ⁊ Anſel.dicit monol.33. q̄ nulla rōne negari pōt cognitionē rei eſſe imaginē eius tanq̄ ex eiˀ impꝛſſione formatā. Rōne ēt p3. Illud.n. qδ vltimate facit formalr̄ vt res aliq̄ mēti appareat:luceat: ⁊ ſit p̄ñs in eſſe ꝓſpecto ⁊ ꝯſpicuo eſt illiˀ rei expꝛeſſiſſima ſilitudo. hoc p3.eſſe eni3 apparēs roſe:que itellectui obijcit̄:nulla roſa exñte illud nō eſt reale:ſ3 rōnis tantū vel intētionale: ⁊ ideo nihil eſt ex ſe:ſed op3 q̄ reducat̄ ad aliqd reale ex cuius denominatiōe ſit. Illud āt in mēte ē quedā res que eſt relucētia ⁊ appītio ꝯ p̄ñtialitas ⁊ ſilitudo ꝯſpicua rei: ob3.n.qδ ſic appet ⁊ relucet relucenˀ ⁊ appītiōe expꝛeſſiua appet ⁊ lucet:ſ3 actˀ diuine viſiōis eſt illud:quo formaliter vltimate diuina eēntia mēti apparet obijcit̄ ⁊ lucet in eſſe ꝯſpicuo ⁊ ꝓſpecto:da.n.qδ nulla alia mutatione facta nec ex p̄te dei nec ex p̄te beati deus adhibilet viſionē in mēte beati: cōſtat q̄ nō eſt apparēs.lucēs:nec cōſpicua dei eēntia illi mēti:ſ3 aberit ſm eſſe ꝓſpectū ⁊ hoc eſt cōe omni actui cognitiuo. Nul9 res.n.h3 in ꝓſpectu mētis rē niſi dū actu de illa cogitat. vnde Aug.de trinitate caplo.6. Tāta eſt vis cogitatiōis:vt nec ipſa mens ſit ī ꝓſpectu ſuo:niſi dū ſe cogitat:nec alr̄ poſſit eſſe in cōſpectu ſuo niſi cogitādo. Seqtur. Multaꝝ diſciplinaꝝ p̄itus: ea que nouit eius memoria ꝯtinēt̄:nec tn̄ eſt aliqd in conſpectu mētis ſue niſi dū cogitat:⁊ libro dicit. q̄ res lucet in cogitatiōe virtute ipſiˀ.ergo ipſa viſio eſt expreſſiſſima dīne eēntie imago ı ⁊ expꝛeſſiſſima ſilitudo illiˀ. Minoꝛ āt q̄ actˀ ſit res limitata.p3.q2 eſt creata: ⁊ accidēs in determinato genere q̄litatis. ℂ Ad motiua do in oppoſitū p3. Ad primū q̄dē dr̄ q̄ ſimilitudinē eē in ferioꝝ ordinū q̄ ſit res cognita itelligi pōt dupliciter. Uno modo eſſentialr̄:quaſi ipſa ſit p̄ eſſentiā inferioꝛ ⁊ ſic ꝯſtat q̄ oīs ſimilitudo in intellectu exiſtēs vel de angˀ vel de quacūq₃ ſubā eſt ordinis inferioꝛis: cū accidēs iferius ſit ſubā:nec ſic itelligit Diony. vel pōt itelligi obiectiue: ⁊ ſic Dionyſius intēdit:q̄ p̄ ſimilitudinē iferioꝛis ordīs rep̄:hoc eſt que repñtat inferioꝛa: non pñt ſupioꝛa cognoſci. Unde exēplificat q̄ p̄ ſpē3 corpoꝛis nō pōt eſſentia icoꝛporea cognoſci.nō ḡ ex hac auctoritate poteſt inferri niſi q̄ dei eſſentia videri non poteſt p̄ ſpeciem alicuius creature ſ3 q̄n p̄ ſpeciem creatam nō repñtantē creaturā:ſed ſolā dei eſſentiā nō īfertur. vñ in argumēto ꝯmittit̄ fallacia figure dictiōis vl̄ amphiˀ cū dr̄:per ſpēm rei inferioꝛis ordis nō pñt ſupioꝛa cognoſci:q2 vel pōt itelligi intrāſitiue.ſ.p̄ ſpēm que eſt p̄ eſſentiā ſuā iferioꝛ in ordine: ⁊ ſic falſa. vel trāſitiue quaſi p̄ ſpēm q̄ eſt de re inferioꝛis ordīs: ⁊ ſic eſt vera: non ſolum comparando ſpeciem rei inferioꝛis ordinis ad cognitionem rei ſuperioꝛis ordinis. Imo etiam ecōuerſo:q2 p̄ ſpēm angeli nō pōt hō cognoſci. ℂ Ad 2ᵐ dr̄ q̄ peccat ſm nō cām vt cām:nā nō cā vt cā eſt q̄ non poſſit ſpēs repñtare deū q̄ eſt ſuū eſſe p̄p̄ h̄ q̄ ſpēs nō eſt ſuū eē:ſicut p3.q̄ ſpēs que vere eſt accn̄s ⁊ inherēs pōt repñtare ſubaꝫ ⁊ ſubſiſtēs:vñ nulla eēt rō que vellet oſtēdere q̄ angˀ nō pōt hr̄e ſilitudinē archāgeli: q2 angˀ in eſſendo ſubſiſtit:oīs autē ſilitudo accn̄talis inheret ⁊ nō ſubſiſtit: ⁊ rō huiˀ eſt:q2 repñtatio fundat̄ ſup̄ q̄litatē ⁊ cōformitatē:nō aūt ſup̄ exiſtētiā vel inherentiā. vnde accidit rei repñtanti q̄ ſubſiſtat vel inhereat;vl̄ q̄ ſit ſuū eē vel nō ſit. Cūis ēt falſuꝫ aſſumat ſ.q̄ ſpēs nō ſit ſuū eē:vt alias oñſum fuit q̄ eſſe nō eſt niſi affirmatio eſſentie vere dicēs ipſaꝫ vt Cōmētatoꝛ dicit.5.metaphy. ⁊ p̄ ꝯñs oīs res eſt ſuū eſſe realr̄:q̄uis dr̄at ſ3 modū ꝯcipiēdi. ℂ Ad 3ᵐ ob3 q̄ ꝓpō cui innit̄ nō eſt vera.ſ.q̄ illud qδ eſt incircūſcriptū ꝯtinēs in ſe ſupeminēter qcqd pōt ſignificari vel intelligi ab itellectu creato nō poſſit repñtari p̄ ſpē3 finitā ⁊ limitatā. ꝓbatū ē.n.q̄ actus viſiōis ſimillimus eſt dīne eēntie exhibēs eā p̄ñtē facialr̄ ieſſe appenti ⁊ cognito: ⁊ tn̄ eſt qd finitū. Hoc p3 ſi pōderet̄ ꝓpō:que eſt q̄ ſpēs rei infinite dr̄ infinita. Scdm h̄.n.ſcia de diuinitate eſſet infinita. vñ cū repñtatio fundet̄ ſup̄ q̄litates. ſupioꝛitas aūt ⁊ inferioꝛitas fundet̄ ſup̄ q̄ntitatē:eſt mutare quale in q̄ntū:cū arguit̄.hoc eſt ſimilitudo infiniti. ḡ hoc eſt infinitū.qδ in exēplo ſenſibili p3:q2 p̄ ſpēm in pupilla deſcribit̄ ſilitudo medietatis celi eque repñtans eaꝫ ac ſi equaret̄ ſibi in q̄ntitate. ℂ Scdo ingt. pbo ꝓpoſitionē q̄ clara notiˀ ⁊ intuitiua hoc nullo mō impediat:ꝯſtat.n.q̄ noticia rei p̄ñtis p̄ viſum corpoꝛeū apprehēſa:⁊ clara ⁊ facialis noticia nō impedit̄ p̄ h̄ q̄ ponit̄ ſpēs tanq̄ rō videndi: ⁊ p̄ ꝯñs ēt nō eſt veꝝ q̄ qui poneret diuinā eſſentiā videri p̄ ſpēm tanq̄ p̄ rōnē vidēdi poneret diuinā eſſentiā nō videri aut enigmate cognoſci. ℂ P̄. Illud qδ ponit enigˀ ⁊ tollit noticiā facialeꝫ eſt mediū creatū ſe tenēs ex p̄te obiecti:q2 attingit illō mediū ⁊ non diuinā eſſentiam p̄ ſe: nō aūt tollit facialē noticiā mediū:qδ eſt rō cognoſcēdi:q2 in illam non fert̄:ſ3 imediate in obm:q̄litas rō tendēdi ſit ſpēs. ḡ nō tollitur facial̄ noticia ſi ſpēs ponat̄ iſto modo. ℂ Qδ de Augˀ inducit̄ p3:q̄ nō intelligit de quacūq₃ creata ſimilitudine:que adhibet̄ ad intelligēdū deū ſecunduꝫ modum rōnis intelligēdi:ſed de illa que adhibet̄ ſm modū medij obiecti ſm q̄ dr̄ Ro.1. Inuiſibilia dei p̄ ea q̄ facta ſūt itellecta ꝯſpiciūt̄ ⁊ ſic ponet̄ q̄ dina eēntia videat̄ p̄ ſpeciē mediā eſt erroᵐ. vnde p3 q̄ contingit equiuocatio de medio in toto proceſſu. Hec ille.

ℂ 2ˀ p̄ncipalr̄ arguit probando:q̄ deus videtur in patria per creatam ſimilitudinē:q2 per actum que eſt vera ſimilitudo obiecti: ⁊ hoc eſt cōe omnipotētie cognoſcitiue:ſcilicet q̄ nulla alia ſpēs eſt in ea ſoꝛaliter aut ſimilitudo alia:niſi actus q̄ ſimillimˀ ē ipſi rei:ſic q̄ actˀ nō addit vltra ſpeciē niſi actualē repñtationē. Hanc aūt ꝓpōnē que vt dicit forte vr̄ noua. pbat duplici rōne. Prima fundata in auctāte ſcōꝝ tenēte ex ſe: quia ſm Auguſtinū de moꝛibˀ eccleſie contra manicheos. verus oꝛdo in ſe habet vt cum aliquid dicimus rōnez

precedat auctoritas:nam infirma poteſt videri rō:que
cum reddita fuerit: auctoritatem poſtea per quaʒ con
firmetur aſſumit:ſʒ qꝛ caligātes hoiaʒ mētes cōſuetu
dine tenebraꝝ ꝑſpicuitati aut certitudi rōnis aſpectuʒ
idoneū attēdere nequeūt:ſaluberrie ꝯſtitutum eſt vt i lu
cē veritatis aciē titubātē inducat auctoritas. ꝑ ḡ aucto
ritate in rōne fundata apparet ꝓpō.ſ.n. vl̄ i intellectu
vel in ſenſu que ſunt potētie cognoſcitiue:poneref aliq̄
ſīlitudo diſtincta ab actu:⁊ nō eēt ipſa ſīlitudo.i.ſpēs ⁊
act⁹ q̄ imprimit̄ ab obiecto.ſequeref ꝙ primū recepti
uum in ſenſu nō eſſet ipſa viſio:⁊ intellectio nō eēt pu
rū pati ab obō:⁊ hoc pʒ.qꝛ ſecūdū ponētes ſpēs diſtin
ctas realr ab actu:⁊ ſi ſil' tp̄e potentia reſpiciat vtrūq;:
tñ ordine nāe ꝑus reſpicit ſpēm:ꝑ quā facta in actu pri
mo elicit actū qui eſt cognoſcere.ut intelligere:vel videre
⁊ ita cognoſcere nō eſt puꝝ pati ab obiecto:nec ꝑmum
impſſum in potētia:ſʒ ſci ⁊ pħi dicūt ꝙ primū impſſū
ab obiecto in potētiā eſt actus ipſe: vt pote viſio ⁊ itel
lectio. Et de ſcis qdē pʒ. Naʒ Aug⁹ de quātitate aie ca⁰.
iz.dicit.Quid patiunt̄ ocli niſi ipm viſuʒ cū videāt.ſi
eni me interrogares:qd pateref egrotās: egritudinē ri
derē. Cur ḡ interrogāti qd vidēs patiaf:nō recte viſuʒ
ipſum reſpōderē. Silr.xi.de tri.ca⁰ z⁰ dicit ꝙ illa īfor
matio que viſio dr̄ a ſolo corꝑe qd vr̄ imprimit̄: ⁊ ſub
dit ꝙ tardiorib⁹ ingenijs difficile ꝑſuaderi pōt in nr̄o
ſenſu imaginē rei impreſſaʒ viſibilē formari: ⁊ eandeʒ
formā eē viſionē:⁊ infra.imago rei impreſſa ſenſui eſt
viſio ſenſus ve formatus:⁊ ꝯcludit ꝙ imago rei q̄ fit i
ſenſu eſt viſio. Silr eodē libro cap⁰.9.dicit.ꝙ.4.repe
riunt̄ ſpēs quaſi gradati nate altera ex altera. Ex ſpe
cie ꝗppe corꝑis qd cernit̄ exorit̄ illa ſpēs:que fit in ſen
ſu cernētis:⁊ ab hac ea que fit in memoria:⁊ ab hac ea
que fit in acie cogitātis:⁊ ſubdit ꝙ due iſtaꝝ ſunt viſio
nes.ſ.illa que fit in ſenſu cernētis: altera in acie cogi
tātis.ꝓpea duas in hoc aie trinitates volui cōmēdare:
vnā cū viſio ſentiētis foiaf ex corꝑe.alia cū viſio cogi
tātis formaf ex memoria. Memoriā aūt nolui: qꝛ nō
ſola viſio dei cū forma memorie cōmēdaf. Ex quo pʒ:
ꝙ forma que imprimit̄ ſenſui eſt ipſa viſio: ⁊ que imꝑ
mit̄ acici cogitātis:nō aūt illa que imꝑmit̄ memorie:
qꝛ nō eſt potētia cognitiua. Silr Anſel. monol.c.33.di
cit.ꝙ nulla rōne negari pōt:cū mēs rōnalis cogitando
intelligit:imaginē naſci in ſua cog^e.īmo ipſā cogitatio
nē eſſe imaginē:⁊ ꝯcludit ꝙ mens rōnalis cū ſe cogitā
do intelligit.hʒ ſecū imaginē ſuā ex ſe natā.i.cogitatio
nē ad ſuā ſimilitudinē quaſi ſua impreſſione formatā.
Silr pħs ſecūdo de aia expreſſe dicit:ꝙ idē eſt act⁹ ſen
T.c.130. ſibilis ⁊ ſenſus:⁊ eadem eſt actio ſenſibilis ⁊ paſſio ſen
ſus:⁊ ponit exēplū Cōmētator cōmēto.138.di.v.gratia.
Sōare eſt actio ſoni:audire eſt paſſio ſenſus audiētis.
⁊ verbi gr̄a in viſu:paſſio viſus eſt videre:ſʒ ſit in figu
ra nois agētis:actio vero ſui ſenſibilis:qd eſt color ca
ret no^e in lingua greca. Nūc aūt cū actio ſenſibilis ſit i
preſſio ſpēi:niſi ipſa ſpēs eſſet ipſa ſenſatio formaliter
ſʒ aliqd ꝯñs aliud a ſpē nō eſſet veꝝ ꝙ actio ſenſibilis
⁊ paſſio ſenſibilitatis eſſent idē ſecūdū rē. Silr pħs ter
tio de aia poſtq̄ dixit:ꝙ intelligere eſt pati declarans
T.c.2. modū illius pati dicit.ꝙ eē ſuſceptiuū ſpēi:ipſuʒ itelli
gere appellās ſpēm:⁊ id Cōmentator cōmēto.25.ait.
T.c.5. ꝙ intelligere eſt in ca⁰ paſſionis ⁊ paſſiu⁹ nō actio:⁊ tñ
eſſet actio:ſi ꝑ ſpēm intells eliceret actū. Dicit etiā cō
mēto.31.ꝙ abſtrahere nihil aliud eſt q̄ facere intentio
nes imaginatas intellectas in actu poſtq̄ erāt in potē
tia intellecte:intelligere vō nihil aliud eſt q̄ recipe has
intētiōes. Cōſtat aūt ꝙ ibi vocat intētiōes ipſas ſpēs.ḡ

ſcdm mētē ſcōꝝ ⁊ pħoꝝ nō eſt aliud ꝓct⁹ cognoſcitiu⁹
in quacūq; potētia apphēſiua niſi recep⁹ ſīlitudis aut
ſpēi aut forme rei cognite:⁊ ꝑ ꝯñs in ea nō eſt alia ſpēs
ponēda. Nec vʒ ſi dicaf:ꝙ auctoritates iſte itelligēde
ſunt ꝑ cāſalitatē ⁊ non formaliter:vt ſit ſenſus ꝙ ſpēs ſit
intellectio aut ſenſa⁹ qd eſt cā eaꝝ. Hoc vtiq; nō vʒ.tū
qꝛ ſm hūc modū poſſent oēs ꝓpōnes eſſentiales infir
mari.vnde poſſet dici ꝙ hō eſt aial ꝑ cāſalitatē. tū qꝛ ta
lis modus loquēdi in ꝓpu⁹ eſt:nec vtitaf in pħia:qꝛ eſt
cā deceptōis. In hoc.n.dr̄t pħia Ariſto. ab illa Plato
nis:qꝛ ille loquebaf metaph⁹.iſte vō ſub ꝓpꝛijs verbis.
Tū qꝛ pħs ⁊ Aug⁹ nō ꝓbarēt illud:ad qd adducūt has
ꝓpōnes:ſi intelligant̄ ꝑ cāſalitatē ſicut appet deducenti
illud ꝙ Aug⁹ dicit.xi.de trinitate. Intēdit.n.ꝓbaf quā
dā trinitatē in ſenſu:accipiēdo pro pente corp⁹ viſibile
⁊ pro ꝑle formā impſſaʒ ac viſionē ipſaʒ:pro 3⁰ vō intē
tionē copulantē.ſi ḡ intelligeret ꝙ forma ⁊ viſio eſſent
due res:⁊ ꝙ forma eēt viſio ꝑ cāſalitatē: ⁊ nō eſſentialr:
tūc hr̄et quaternitatē:qꝛ duas ꝑles impſſas ab obiecto
ſub ordine quodā.ſ.ſpeculationē ⁊ viſionē : cui⁹ oppo^m
ipſe intēdit. Silr pħs in z⁰ de aia nō ꝓbaret:ꝙ cogno T.c.131
ſcēs viſionē.ſ.ſenſus cōis cognoſceret colorē ſeu colora
tionē ex hoc ꝙ idē eſt actus ſenſitiui ⁊ ſenſibilis:niſi in
telligeret ꝙ ꝑmū impſſum a ſenſibili eſt ipſa ſenſatio:
vt a colore coloratio oculi intētionalis q̄ eſt viſio vtiq̄
Cōmētator ait:ꝙ intelligere nihil aliud eſt q̄ recipe in
tentiōes intellectas:nō pōt ḡ gloſari ꝙ hoc ſit dictū per
cāſalitatē:qꝛ falſum dr̄et:cū effectus ſit aliud a cā. ¶ Se
cūdo ſinquit idē pʒ rōne dr̄te ꝑꝑ qd. Illd eni qd exñs
in potētia cognitiua eſt ſibi formaliter rō vt res ſibi ap
pareat ꝑncipaliter obiue eſt formalr act⁹ cognoſcendi.
ꝯſtat eni ꝙ act⁹ cognoſcēdi nō eſt niſi quedā formalis
appen⁹.vnde ⁊ greci vocāt fantaſiā ⁊ appentiā: ⁊ ꝑꝑ h
Auguſtin⁹ vt ſupra allegatū eſt.9.de trinitate dicit . ꝙ
iſta eſt vis cogitatiōis ꝙ facit rē eē in cōſpectu. vnde ⁊
ꝯſpicere nihil aliud eſt q̄ in ꝯſpectu hr̄e:cognoſcere āt
⁊ aſpicere idem eſt:ſed ois ſimilitudo formalis exiſtēs
in potētia cognitiua vltimate diſpoſita eſt illud qd for
maliter facit eidē potētie rē pñtialiter ⁊ obiue appere:
⁊ hoc pʒ ex dicto pħi 3⁰ de aia per dictuʒ Anax. appro
T.c.4. bātis:ꝙ ſi intellectus hr̄et penes ſe aliq̄ ꝯnālē ſpēʒ: fa
ceret apparere illud cui⁹ hr̄et ſpēm: ⁊ ꝙ hoc ꝓhiberet
ſpēm extranei apparere:⁊ quaſi obſtrueret inte^m ⁊ ꝑ h
qd Auic.dicit:ꝙ impoſſibile erat ꝙ in intellectu rema
neret ſpēs:qꝛ cū ſit po⁹ cognitiua:ſemꝑ appereret q̄diu
in ipſo eſſet:ſpēs per quam obm apparet. ꝑꝑ idē etiam
memorie nō ponit̄ virtus apphēnſiua:qꝛ ſpēs ibi exñ
tes nō ſemꝑ faciūt lucere obm. Et rō hui⁹ pōt patere:
qꝛ ſpēi ⁊ ſimilitudinis eſt repñtare:vnde ponētes ſpēs
dicūt eas neceſſarias vt repñtent obm: ⁊ manifeſtum
eſt ꝙ ois ſimilitudo repñtatiua ſui ſīlis ⁊ exp̄ſſiua: ⁊ ꝑ
ꝯñs cū repreſentare ſit rem pñtem facere.pʒ ꝙ ſi poni
tur ſimilitudo in aliq̄ potētia cui pt̄ fieri repñtatio:qua
lis eſt cognoſcitiua exhibebit actu reʒ pñtē. igr̄ omnis
ſimilitudo exñs in potentia cognitiua vltimate diſpo
ſita eſt actus cognoſcitiuus: ſed ſi preter actū poneref
alia ſpēs ſequeref:ꝙ eēnt duo actus:qꝛ adhuc illa ſpe
cies repñtaret obm:⁊ ipſum faceret apparere. vt dicit
pħs. Sed forte diceſ ꝙ ſpēs nō ponit̄ vt repñtet obʒ:
qꝛ hoc cōpetit actui.ſʒ vt ſit intellectui rō agēdi:vel vt
cogat intellectū:ac ſi obm eēt pñs. vnde pʒ ꝙ tenʒ vi
cē obi in eliciēdo actū. Hoc aūtē nō vʒ: quātūcūq; eni
cogat:adhuc ex vi ſue eſſentie in intellectu eſt illud q̄
formaliter obʒ:cuius eſt ſimilitudo repñtatur:ac priua
liter apparet:nō enim poteſt ſpecies ſepari ab actu ſuo
ꝓprio

ꝓprio:ſ3 act⁹ ꝓpri⁹ ſpẽi eſt repñtatio. imo nõ eſt niſi re
preſentatio obi. ḡ abſqȝ h̄ ꝙ cogat ad ꝓductionẽ alte
ri⁹ ſilitudinis ipſa ſeipſa formalr repñtaret. ¶ Et ↄfir
mať. q2 qð ineſt alicui ꝑ rõnẽ cõem:ineſt cuilibet parti
cipãti illaꝝ:ſ3 actui ineſt ꝙ exhibeat obm ⁊ faciat for̃a
liter appere ex hoc ꝙ eſt ſimilitudo ⁊ repñtatio obi. ḡ
⁊ hoc inerit ſpẽi alteri ſi põať. ¶ Cõfirmať ẽt. q2 talis
ſpẽs ⁊ act⁹ nõ differrẽt niſi ſicut expſſior ſilitudo ⁊ mi
nus expſſa. ⁊ ſic ſicut maior ſilitudo ⁊ minor: ⁊ ꝑ ↄñs
nõ differrẽt niſi ꝑ magis repñtare ⁊ min⁹. in aliq̃ ḡ gra-
du faceret appere obm ſpẽs ꝓdicta: ⁊ ꝑ ↄñs eẽt quedã
cognitio ⁊ quoddã ↄſpicere. Forte ẽt diceť: ꝙ nec actus
nec ſpẽs exhibẽt obm pñs:nec ↄſtituit in eẽ apparẽti:⁊
ita rõ ceſſat:ſ3 h̄ dici nõ põt. negãs. n. qn obm aliqð eẽ
intẽtionale hẽat ⁊ ꝓſpectũ in actu intelľs:negat vle:ne
gat intẽtiões 2ᵃˢ. negat relationes rõnis: ⁊ vľr negat ẽt
ſciẽtiã eẽ de rebus: ⁊ veritatẽ oĩuȝ enũciationũ: ⁊ ponit
ꝙ aĩa nihil apprehẽdit ⁊ cognoſcat niſi ꝓprias paſſio-
nes: ⁊ illud qð eſt in eis. Negat gdem vľe: q2 conſtat ꝙ
nec actus intellectus:nec aliqd extra exiſtẽs eſt vľe: ſed
ꝑticulare iuxta dictuȝ Porphirij. Species in ſolis nu
dis puriſqȝ intellectibus poſite ſunt. Et ideo vľe nihil
eſt. vel nõ h3 eẽ niſi in aĩa obiectiue: ⁊ ſm eẽ intẽtiona
le ⁊ apparẽs. 2ᵉ aũt intẽtiones ⁊ relatiões ⁊ entia rõnis
nõ habẽt eẽ reale:nec in aĩa nec extra: ſed tñ eẽ cogni
tũ. Silr ſi actus intellectus:quo enunciatur ꝙ roſa eſt
flos terminať ad ſpẽm vel ipſuȝ actũ:ſeqť ꝙ illa ꝓpõ
eſt falſa. q2 ſpẽs roſe nõ eſt ſpẽs flor is:nec act⁹ eſt act⁹.
ſequiť etiã ꝙ ſcĩa de iſta ꝓpõne nõ eſt de reb⁹: ⁊ vľr ꝙ
gd eſt qð lucet in fantaſmate cũ ſit aliud a fantaſma-
te ⁊ ab actu intellectus neceſſe eſt ꝙ ponať ſubſiſtere
ſicut poſuit Plato: vel habeat eſſe intẽtionalr ⁊ ſm eẽ
appens: ⁊ ad hoc eẽt intẽtio Aug. 14. de tri. cap⁹. 6. vbi
dicit. ꝙ tãta eſt vis cogitatiõis ꝙ nihil eſt in proſpectu
mẽtis niſi illud vñ cogitat: ⁊ ſubdit ꝙ aĩa cogitando ſe
cõgeiat ſe: vt ſit in ſe ↄſpiciens: ⁊ ante ſe ↄſpicua: ⁊ tota
doctrina pħi ⁊ Aug. vbi loquanť de actib⁹ cognitiuis
hãc veritatẽ clamãt. ſ. ꝙ res ſũt ſm eẽ appens cognitũ
pñtiale ⁊ ꝓſpectũ vel intẽtiõale in acie cogitantis. ¶ 3⁹
ingt hoc põt ꝓbari rõne diuiſiua. ſi. n. ꝑter illã ſilitudi
nẽ: que eſt actus: ponať alia ſimilitudo in po⁹ cognitiua
vel eſſet eiuſdẽ rõnis vel alteri⁹: ſed eiuſdẽ rõnis poní
nõ poteſt. Tũ q2 accidentia eiuſdem ſpẽi ſolo numero
dñia in eodẽ ſubo plura eẽ nõ pñt. Tũ q2 q̃libȝ ex illis
ſimilitudinib⁹ eẽt formalr act⁹ cognitiu⁹: ex quo eſſent
eiuſdẽ ſpẽi: ⁊ ita bis ⁊ duplici actu cognoſceret po⁹ quic
gd cognoſceret. Nec ẽt põt dici ꝙ alteri⁹ rõnis: q2 tunc
vna eſſet nobilior alia: ⁊ act⁹ eẽt expſſior ſilitudo ⁊ no-
bilior: ⁊ ꝑ ↄñs ↄtineret pmã ſilitudinẽ i vtute. nũc aũt
due forme tales: quaꝝ vna ↄtinet aliã i vtute icõpoſſi-
biles ſunt in eodẽ ſubo. vñ q2 aĩa intellectiua ↄtinet ſen
ſitiuã icõpoſſibiles ſunt in eodẽ corpe: eẽt. n. bis aĩatuȝ
⁊ bis ſenſibile. quare ⁊ ſilitudo nobilior que eſt cogni-
tio: ⁊ ignobilior que eſt ſpẽs: cũ h̄ ↄtineať vtualr in illa
tanq̃ i eminẽti icõpoſſibiles eẽnt in eadẽ po⁹ ſil: ſeq̃re
tur. n. ꝙ idẽ bis aſſimilareť alicui. vñ q2 tetragon⁹ cõti
net trigonũ. figura tetragona ⁊ trigona icompoſſibiles
ſunt in eadẽ ſupficie. Silr q2 calidũ ↄtinet tepidũ: im-
poſſibile eſt tepiditatẽ ⁊ caliditatẽ eẽ ſil i eodẽ ſubo: ⁊
rõ ſũi põt. q2 forma dĩnata ⁊ forma eminens ſpecifice
diſtincte dñt ſicut hit⁹ ⁊ ꝑuatio: iõ dñia ſpecifica for⁹
dĩnate icludit ꝑuationẽ: dñia võ forme eminẽtis inclu-
dit hitũ oppo^m. Tales aũt dñe icõpoſſibiles ſũt i eodẽ.
¶ Cõfirmať. q2 tales forme hñt rõnẽ terminoꝝ mo-
tus: ita ꝙ ſubm tráſit ab vna in aliã. qð p3. q2 nõ ex q̃li
bet fit q̃libȝ ꝑ phyſi. ſed exiſa ſub ꝑuatiõe tráſferť a
ꝑuatiõe in hitũ: vñ q̃cũqȝ tales forme hñt ↄrietatẽ que
exigť ad terminos mot⁹: ſicut p3 de tepido ⁊ calido: q2
ↄrietas eſt diſtantia ſm ꝑuationẽ ⁊ hitũ. vt p3. x. meta
phy. cũ ḡ iſte due ſilitudines eſſent repñta⁹ᵉ eiuſdẽ rei
eẽnt in eodẽ genere. nã q̃libȝ eſt repñtatiua vni⁹ rei. dif
ferrẽt aũt ſm expſſiuũ ⁊ nobili⁹: ⁊ ꝑ ↄñs eẽnt termĩ mo
tus. vñ potẽtia cognitiua dum reduceret ad ſimilitudi
nẽ que eſt act⁹ amitteret pmã ſimilitudinẽ ſicut aqua
amittit tepiditatẽ dũ acqrit caliditatẽ. ḡ ꝑter ſimilitu-
dinẽ: que eſt act⁹ nõ eſt ponẽda alia ſilitudo i po⁹ cogni
tiua. ¶ 4⁹ igr h̄ idẽ p3. q2 ſi aliqd obſtaret ſupradictis.
hoc maxie videreť. q2 ſm h̄ vr̃ ꝙ ſpẽs in intellectu nõ
remanerẽt poſt actũ ↄſiderãdi: aut ꝙ intellect⁹ oĩa actu
ↄſideret: quoꝝ h3 ſpẽs: ſi ſpẽs ſit idipſȝ ꝙ itellectio. hoc
aũt oĩ expi⁹ repugnat: ſ3 hoc nõ obſtat. q2 dñdũ ꝙ licet
ſpẽs ⁊ act⁹ cognitiu⁹ idẽ ſint ſm ſuũ abſolutũ: dñt tñ
rõne in hoc ꝙ vbicũqȝ in potẽtia nõ apphẽſiua: aut in
tali diſpõne exñte in q̃ nõ eſt apprehẽſiua illa ſilitudo
ponať h3 rõnẽ tñ mõ ſpẽi ⁊ nõ act⁹: ⁊ iõ ſpẽs in memo
ria ſenſitiua aut in medio nõ eſt apphẽſi: nõ addiť aũt
aliud dũ eſt apphenſio niſi ſola pñtialitas: ⁊ appentia
obi: que eſt purũ ens rõnis. Omis. n. ſimilitudo ſemper
ſit apta nata pñtare obm ⁊ facere apparere: nõ tñ ꝑ ſe
hoc h3 a ſe: nec in oĩ ſubo. ⁊ ꝑꝑ hoc in memoria vľ i me
dio q̃uis ſit ſpẽs: nõ tñ obm pñtialr repñtat. Alioquin
mediũ ⁊ memoria vere cognoſcerẽt. h3 ḡ ſpẽs in potẽ-
tia cognoſcitiua vt faciat appere. q2 vtrũqȝ. ſ. potentia
⁊ ſpẽs ↄſtituũt vnũ: ad qð ſeqtur obi apparentia: ita ꝙ
q2 eſſe appens eſt eẽ vitale: ꝙ ſit hic appitio eſt ex potẽ
tia: ꝙ võ ſit talis res ſub iſta appi⁹. eſt ex ipſa ſpẽ: ⁊ iõ
Cõmẽtator. 3⁹ de aĩa cõmẽto. 18. dicit. ꝙ ſicut eẽ ſenſibi
le diuidiť in materiã ⁊ formã: ſic eẽ intẽtiõale. Dicit ẽt
ꝙ intẽtio intellecta ⁊ intelľs materialis faciũt vnuȝ in
actu ſic ꝙ intellectio actualis ↄponiť ex itellectu poſſi
bili ⁊ ſimilitudine rei q̃ vocať intẽtio itellecta. Sic er-
go ad difficultatẽ dñdũ. ꝙ ſicut ſpẽ aexñs in memoria
vel medio vel ſenſu diſtracto ꝑ fortẽ imaginationem:
vel in intellectũ ſm ponẽtes eã differre ab actu in his
eni oĩb⁹ remanet abſolutũ ſpẽi abſqȝ hoc ꝙ actu repñ
tet ⁊ exhibeat pñs obm: ⁊ tñ iſtud repñtare ⁊ ſpẽs ſola
rõne dñt: ſic in ꝓpoſito erit dato ꝙ ſpẽs nõ dñat ab ac
tu realr ſ3 ſola rõne. ſ. ſolo actuali repñtare pñam obi.
videm⁹ eni ꝙ dextrũ ⁊ ſiniſtrũ in colũna nõ dñt re: cuȝ
ſit relatio rõnis: ⁊ tñ amittũt rõnẽ dextri ſola mutatõe
facta alibi. Eſt ergo ſciẽdũ ꝙ intẽtio itellecta obiue h3
duplex ſubm. pᵐ in eo ꝙ eſt veꝝ in eẽ appenti: ⁊ h̄ ſubȝ
eſt intentio imaginata: nũq̃. n. intellectus nr̃ ferť i ali-
qð vľe aut aliquã gdditatem obiue niſi ſpeculãdo euȝ
in aliquo ꝑticulari fantaſmate: ⁊ iõ Cõmentator ait cõ
mẽto. 43. ꝙ ꝓpor⁹ intentio^m intelligibiliũ ad intẽtões
imaginatas eſt ſicut ꝓpor⁹ coloꝝ ad corp⁹ coloratũ: nõ
ſicut ꝓpor⁹ coloꝝ ad ſenſũ viſus. Intellecta. n. ſunt in
tẽtiones formaꝝ imaginatiõis abſtracte a mã: ⁊ idem
dicit cõmẽto. 18. ꝙ intẽtiones intellecte ſunt de intẽtio
nib⁹ imaginatis ſicut forme de mã: ⁊ ꝓ hoc ait ꝙ intelli-
gentẽ neceſſe eſt fantaſmata ſpeculari. 2ᵐ võ ſubm eſt
illud: per qð ſunt entia realia: ⁊ iſtud eſt intelľs poſſibi-
lis informatus ſimilitudine rei: nã totũ iſtud eſt intelle
ctio realis a qua depẽdet eẽ obiectiuũ intẽtiõis intelle
cte: ⁊ h̄ p3 ẽt per Cõmẽtatorẽ in predictis locis. Cuȝ ḡ
omne depẽdẽs corrũpať ad corruptionem illi⁹ a quo
depẽdet: neceſſe eſt ꝙ circa intellectionem ↄtingat du
plex corruptio ⁊ generatio. vna quidem in ſe quantuȝ
ad reale abſolutũ: qð per intellectionem importatur: ⁊

ſic generatur intellectio in addiſcente de nouo aut ſu-
ſcipiēte ſimilitudinem rei: ⁊ corrūpitur in obliuiſcēte.
Altera vero quantum ad eſſe proſpectum cum corrū-
pitur intentio imaginata in qua ſuſtentabatur intētio
iſta: ⁊ per conſequens intellectio quantum ad id quod
dicit obiectiue: ⁊ ideo experientia docet ꝙ abeuntibus
vel tardatis fantaſmatibus intellectio ceſſat: non qui-
dem quo ad aliquam realitatem abſolutam: ſed ꝗtū
ad actum rationis qui eſt repſentare aut exhibere vni
uerſale in proſpectu: ⁊ ideo dicit Commentator cōmē-
to .49. ꝙ intellectus quidditatis aut vniuerſalis indi-
get forma imaginatiue indiuiſibili: in qua ſuſtentetur.
⁊ philoſophus de memoria dicit. ꝙ volens intelligere
lineam ſimpliciter ponit ante ocu os lineam pedalē:
vt in linea pedali conſideret quidditatē linee ſimpli
citer. Ex his patet ad difficultatem: nam in intellectu
poſſibili remanet ſpecies ⁊ ſimilitudo ſine duplici cō ſi
deratione: non tamen vt faciens apparere: aut vt pſen
tans obiectuꝫ: ⁊ ita remanet abſolute vt ſpecies ⁊ ſimi
litudo: non autem vt intellectio: ſed dum fantaſia exi-
ſtens in ſuo actu exhibet intentionem imaginatam ſi
ue particulare fantaſiatum, tunc ſimilitudo illa rema-
nens in intellectu exhibet in eſſe obiectiuo intentioneꝫ
intellectam: que in illo fantaſmate ſuſtentatur ⁊ colli-
gatur: ⁊ propter hoc dicit Commentator cōmento .18.
ꝙ generatio ⁊ corruptio inſunt intellectui vel ſecundū
ꝙ ſūt entia ſimpliciter: ⁊ hoc cum acquirantur aut de
leantur ſecundum ſuum eſſe reale ab intellectu poſſi-
bili vel ſecundum eſſe verum: ⁊ ſic generantur ⁊ corrū
puntur in intellectu non in ſe per generationem vl cor
ruptionem forme imaginatiue. Concedendum eſt er-
go ꝙ intellectio differt a ſpecie: non quidem quo adꝗli
quid reale abſolutum: ſed quia intellectio nominat ip-
ſam ſpeciem: vt actu exhibet obiectuꝫ in eſſe preſentia
li ⁊ apparenti. Finaliter ergo dicit ad concluſioneꝫ: ꝙ
ad viſionem beatificam requiritur ſimilitudo creata:
que eſt actus viſionis. Similitudo vero que ſit viden-
di ratio: ⁊ que cooget actu ad viſionem eliciendam:
aut que terminet viſionem ⁊ mediet inter illam ⁊ di-
uinam eſſentiam: nullo modo eſt ponenda: ſed nec in
aliqua alia cognitione. Hec ille. Et in hoc ſecundus ar-
ticulus terminatur.

Quantū ad tertium articulum rñdendū eſt obie
ctionibus ſupradictis. Et quidem rñdē-
do obiectionibus ꝫ primā ꝯnem inductis primo loco
dr̄ primo in cōi: ꝙ probationes ſumpte ex limitatione
ſpeciei ſufficiēter ꝯcludunt ꝓpoſitum: ſi bene intelligā
tur. Nec valent improbationes illorum: nec probatio-
nes oppoſite ꝓpoſitionis ꝯni noſtre ꝯdictorie: qḋ patꝫ.
Nā prima ꝓbatio ſue propoſitionis ⁊ prima improba
tio noſtri fundamenti primi fundaṫ in falſo fundamē
to. ſ. ꝙ cognitio ꝓut dicit actum 2m ſit ſimilis aut ſimi
litudo rei cognite. Et ad auctoritates Auguſtini ⁊ An-
ſel. dr̄ ꝙ loquuntur de viſione: aut cognitione: aut intel
lectione quo ad ſui principiū: qḋ eſt ſpēs intelligibilis:
aut de verbo vel cōceptu: qḋ eſt terminus intellectiōis
nō aūt de ipſo actu intellectiōis quo ad ſuā eſſentiam.
De pdictis btūs Tho. ꝯtra ꝯ gen. ca. 54. ſic dicit. (Pre
miſſa dubitatio ſolui pōt faciliter ſi diligenter inſpicia
tur qualiter res intellecte in intellectu exiſtant: ⁊ vt ab
intellectu noſtro ad diuini intellectus cognitioneꝫ pro
ut eſt poſſibile procedamus. conſiderandum eſt ꝙ res
exterior intellecta a nobis in intellectu noſtro non exi
ſtit ſecundum ꝓpriam naturaꝫ: ſed oportet ꝙ ſpecies
eius ſit in intellectu noſtro per quā intellectus fiat in
actu. Exiſtens aūt in actu per hāc ſpēm ſicut per ꝓpriā
formaꝫ intelligit ipſam rem: nō aūt ita ꝙ ipſum intel-
ligere ſit actio tranſiens in rē intellectā. ſicut calefactio
tranſit in calefactū: ſed hꝫ relationē in rē: que intelligiṫ
eo ꝙ ſpēs predicta: que eſt principiū intelligibilis ope-
rationis vt forma eſt ſimilitudo illi9. Ulterius aūt cō
ſideranduꝫ eſt ꝙ intellectus per ſpēm rei formatus in
telligēdo format in ſeipſo quādam intentionem rei in
tellecte: que eſt ratio ipſius quam ſignificat diffinitio.
Et hoc quidē neceſſariū eſt: eo ꝙ intellectus intelligit
indifferenter rē abſentē ⁊ pñtē: in quo cū intellectu ꝯue
nit imaginatio: ſed intellectus hoc amplius hꝫ ꝙ etiaꝫ
intelligit rem ſeparatam a conditionibus materialib9
ſine ꝗbus in rerū natā nō exiſtit: ⁊ hoc nō poſſ. t eē niſi
intellectus intentionē ſibi pdictam formaret. Hec aūt
intētio cum ſit quaſi terminus intellectualis opatiōis
eſt aliud a ſpē intelligibili: que facit intellectū in actu:
quā oꝫ conſiderare vt intelligibilis opationis pncipiū:
lꝫ verūqꝫ ſit rei intellecte ſilitudo. Per hoc eniꝫ ꝙ ſpe
cies intelligibilis que eſt forma intellectus ⁊ intelligē
di pncipiuꝫ eſt ſimilitudo rei exterioris: ſequiṫ: ꝙ intel
lectus intētionē formet illi rei ſimilem: quia quale eſt
vnūquodqꝫ talia opaṫ: ⁊ ex hoc ꝙ intētio intellecta eſt
ſimilis alicui rei ſequiṫ: ꝙ intellectus formādo hāc intē
tionem rem illam intelligat.) Hec ille. Silis dicit de
potentia dei. q. 8. ar. p. (Intellectus noſter inquit in in
telligendo ad .4. pōt hr̄e ordinē. ſ. ad rem que intelligi
tur: ad ſpēm intelligibilē qua fit intellectus in actu: ad
ſuum intelligere: ⁊ ad conceptionem intellectus: que q
dem cōceptio a pdictis tribus differt. A re quidem itel
lecta: quia res intellecta interdum eſt extra intellectū:
cōceptio autem intellectus non eſt niſi in intellectu: ⁊
iterum conceptio intellectus ordinatur ad rem intelle
ctam: ſicut ad finem: propter hoc enim intellectus con
ceptionem rei in ſe format: vt rem intellectam cogno-
ſcat. Differt autem a ſpecie intelligibili. nam ſpēs intel
ligibilis: qua fit intellectus in actu conſideratur vt pn-
cipium actionis intellectus: cum omne agens agat ſm
ꝙ eſt in actu: qḋ fit p aliquā formā: quaꝫ opꝫ eſſe actio
nis principiū. Differt aūt ab actione intellectus: qꝛ pre
dicta conceptio conſideraṫ vt terminus actionis quaſi
quiddam per ipſam conſtitutum. Intellectus enī ſua
actione format rei diffinitionem vel ꝓpoſitioneꝫ affir
matiuam ſeu negatiuam. Hec aūt ꝯceptio intellectus
in nobis proprie dicitur verbum. Hoc enim eſt quod
verbo exteriori ſignificatur. vox enim exterior neqꝫ ſi
gnificat ipſum intellectum: neqꝫ ſpēm intelligibilem:
neqꝫ actum intellectus: ſed intellectus conceptionem:
qua mediante refertur ad rē. Hmōi igiṫ cōceptio ſiue
verbum: qua intellectus noſter intelligit rem alia a ſe:
ab alio oritur: ⁊ aliud repreſentat. Oritur quidē ab itel
lectu per ſuum actū: eſt vero ſimilitudo rei intellecte.
Cum vero intellectus ſeipſum intelligit verbum predi
ctum ſiue cōceptio eiuſdeꝫ eſt propago ⁊ ſimilitudo. ſ.
intellectum ſeipſum intelligentis: ⁊ hoc iō contingit qꝛ
effectus aſſimilatur cauſe ſecūdū ſuam formā. Forma
aūt intellectus eſt res intellecta: ⁊ ideo verbum qḋ ori-
tur ab itellectu eſt ſimilitudo rei intellecte: ſiue ſit idē
quod itellectus ſiue aliud.) Hec ille. Similia dicit pa
pte. q. 27. ar. p. dicēs. (Quicūqꝫ intelligit ex hoc ipo: ꝙ
intelligit in eo ꝓcedit aliqd itra ipm qḋ eſt ꝯceptio rei
intellecte ex ei9 noticia ꝓcedēs: quam qdē ꝯceptioneꝫ
vox ſignificat: ⁊ dr̄ vbū cordis.) Hec ille. Silia dicit
i multis locis alijs. Ex quibus pꝫ quō itelligenda ſunt
verba ſctōꝝ qui dicunt: ꝙ cognitio eſt ſilis rei cognite.

Verbū exteri9 ſignificat pcīo vbū interi9 ⁊ eo mediāte rē ad extra.

Et ſic

Et ſic pꝫ ꝙ prima ꝓbatio ꝓpōnis quā inducit arguēs
ꝯ pᵐ fundamētū. S. T. nō valet. ſ. illa quā dicebat fun
dari in dictis ſanctoꝝ. Sīlr rō ibidē adducta nō valꝫ.
Dr̄. n. ꝙ minor argumēti eſt falſa: nō enim diuina viſio q̄
ad ſui cēntiā eſt formalis apparitio diuine eſſentie: ſed
ſolū q̄ ad ſuū pnᵐ qđ eſt diuina eēntia ſupplens vicē ſpēi
vel q̄ ad ſui terminū q eſt ꝯcept⁹ vel vbū: vt ꝑdictū eſt.
Utrū aūt beati formēt vbū: cōīter tenet ꝙ nō hñt aliud
vbū a vbo increato diſtinctū ꝑ ītimā pñtiā verbi ad
intellectū eoꝝ: ſicut nec hñt aliā ſpēm intelligibilē q̄
diuinā eſſentiā. De hoc vide Henri. 4° quolꝫ. q. 8. vbi
querit. Utrū videntes diuinā eſſentiā formēt verbū: vi
de et Bernardū in impugnatione. q. eiuſdē. Potiſſime
fundamentū arguētis totalr̄ eſt inane: ſi ponat ꝙ act⁹
itelligendi nō eſt de gn̄e q̄litatis: ſꝫ de genere actōis.
Cōſtat. n. ꝙ reſpectus de gn̄e actōis nō ꝑt eſſe ſilitudo
alicuius abſoluti: nec repñtatiu⁹: niſi rōne ſui ꝓncipij
vel termini. Utꝝ aūt hoc verū ſit ꝓ nūc nō diſcutio:
qꝛ vtraqꝫ poſitio ꝓbabilis eſt. tñ ſcūs Tho. vr̄ tenere
ꝙ ſic. Dr̄ zᵒ ꝙ rñſiones q̄s dat ad ꝓma ꝯnis motiua ñ
valēt: nō qdē pᵒ. qꝛ cū ſcūs Tho. dicat ꝙ ꝑ ſilitudines
Per ſilitu dines inferio ris ordinis ñ pñt ſuperiora cognoſci q̄ ſentius.
inferioris ordinis reꝝ ⁊c. allā ꝓpōnē Dionyſij itelligit
intenſiue ſic ꝙ nulla ſpēs vel ſilitudo creata pōt di
uinā eſſentiā ſufficiēter repñtare: vt poſſit eē pnᵐ viſio
nis diuine eſſentie cui⁹ rō eſt: qꝛ data quacūqꝫ ſpē vel
ſilitudine creata deus pōt creare aliquā eſſentiā ade
quantē totā repreſentationē illius ſilitudinis: ⁊ ꝓpter
dicta ſilitudo nō eſt ꝑfecta ſilitudo diuine eſſentie: ſed
alicui⁹ creature create vel creabilis. Rurſus rñſio vel
inſtantia ꝯ zᵐ rōnē nō valet: qꝛ vt dictū eſt ois ſilitu
do creata: que nō eſt ſuū eſſe eſt adequabilis ꝑ aliquā
eēntiā creatā: que tanta ſit in reali exñtia q̄ta eſt illa
ſilitudo in repreſentando: ⁊ tñ nulla talis repreſentat
diuinā eſſentiā ꝓut in ſe eſt. Deniqꝫ inſtantia ꝯ tertiā
rōnē nō valꝫ: qꝛ vt pꝫ ex dictis ſola for⁹ infinita pōt ꝑ
fecte repreſentare obm̄ infinitū. Qđ aūt dicit de actu
viſionis ſolutū eſt. Qđ aūt dicit ꝙ ſm hoc ſcia de diui
nitate eſſet infinita nō valꝫ: qꝛ nulla ſcīa creata de di
uinitate ꝑfecte repñtat diuinitatē quo ad ſui eſſentiā
niſi illo mō q̄ dictū eſt de actu viſiōis. Qđ vlteri⁹ dicit:
ꝙ repñtatio fundat ſuꝑ qualitatē ⁊c. Nō valꝫ: qꝛ ad re
pñtandū obm̄ finitū ſufficit q̄litas finita: ⁊ ad repñtan
dū ꝑfecte obm̄ infinitū nō ſufficit qualitas finita rōne
ꝑdicta. Unū ille inſtantie parū valent: ⁊ tam motiua q̄
ꝓ ſci Tho. ſtant in ſuo vigore. ¶ Cū aūt nitatur impu
gnare motiua zᵒ loco adducta ꝓ ꝯne: dr̄ ꝙ obones ei⁹
nō ꝓcedunt. Nō qdē prima: qꝛ ſcūs Tho. nō negat qn
aliqđ obꝫ poſſit cognoſci: ⁊ clare videri ꝑ ſpēꝫ ſibi ade
quatā: ſꝫ ꝙ nulla ſpēs īꝑfecte ⁊ enigmate repreſen
tans obm̄ pōt eſſe pnᵐ facialis viſionis. Sic aūt ſe hꝫ
ois creata ſilitudo reſpectu diuine eſſentie. Sīlr nec iſtā
tia ſcđa vꝫ. Nā maior eſt falſa: dr̄ enim ꝙ viſio facialis
tollitur nō ſolū ꝑ mediū: qđ ſe tenet ex pte obiecti vꝫ et
per mediū qđ eſt rō cognoſcendi īꝑfecte ⁊ inſufficiē
ter repñtans obꝫ: vt ſepe dictū eſt: cū aūt gloſat Augᵐ.
pꝫ ꝙ gloſa nō eſt ad mentē eius: qꝛ vt ſtatiꝫ dictū eſt
nulla creata ſilitudo ſufficit ad deū facialr̄ videndum.
¶ Ad argumēta ſcđo loco ꝯ eandē ꝯnē inducta reſtat
dicere. Et qdē ad pᵐ dr̄ pᵒ: ꝙ ꝓpoſitio quā nitit ꝓbare
ſcꝫ ꝙ act⁹ intelligendi vel cognoſcendi nō addit aliqđ
abſolutū ſupra ſpēm eſt falſa: ⁊ ꝯ cōem doctrinā nō ſo
lū phoꝝ: ſed et theologoꝝ. Dr̄ ſcđo ꝙ cognoſcere vel
intelligere ꝓut noīat actū ſm nō eſt parū pati vel reci
pere: ſed dicit actionē ⁊ operationē imanentē. Nec op
poſitū huius dicit q̄cūqꝫ auctoritas: quā nō liceat nega
re: vel ad dicta Aug. dōm: ꝙ in oībus illis locis vbi dicit
viſionem eſſe ſpēm ꝑ ſilitudinē ab obo impreſſā loqt
de viſione vel cognitione ꝓut noīat actum pᵐ: nō aūt
vt dicit actū zᵐ. Jō argᵐ peccat per fallaciā equocatio
nis: talis. n. termini. ſ. ſcire intelligere cognoſcere vide
re ſunt equoci: qꝛ qñqꝫ noīant actū pᵐ: qñqꝫ actū ſm:
⁊ ꝙ iſta rñſio ſit recte ſcđm mentē ſci Tho. pꝫ: qꝛ ipſe
in multis locis ponit: ꝙ ois opatio vitalis eſt a ꝓncipio
intrinſeco ipſi viuēti: ⁊ nō totalr̄ ab extrinſeco pnᵒ: ſic
pꝫ ꝑ ea q̄ dicit de malo. q. 16. arti. xi. in ſol. ſcđi. (Opatio
(inqt) vite ſm ꝙ ꝓgreditur a potentia eſt ſemꝑ a pnᵒ
intrinſeco. ſed ſm ꝙ ꝓcedit ex obo pōt eſſe a ꝓncipio
extrinſeco: ſicut viſio cātur a viſibili.) Hec ille. Jtem
pᵒ pte. q. 18. ar. z. ſic dicit in ſolone ſcđi. (Opa vite non
pñt eē a pnᵒ extrinſeco: ſicut ſentire nutrire ⁊ augere
⁊c.) Jtē de poᵉ dei. q. z. ar. 9. ad zᵐ ſic dicit. (Principiū
viſionis nō eſt viſus tñ: ſed oculus ꝯſtās ex viſu ⁊ pu
pilla ⁊c. Ex qbus pꝫ: ꝙ obm̄ mouet potentiā imediate
dūtaxat ad actū pᵐ: q eſt aliq̄ ſpēs ipreſſa: ſed illa paſſi
ua ipreſſio nō dr̄ act⁹ vitalis: nec viſio aut cognitio vel
ſenſatio: niſi coagente poᵃ vitali: ⁊ concurrente ad actū
zᵐ: qui dr̄ eſſentialr̄ a pᵒ. Et hoc manifeſte pꝫ: qꝛ poten
tia cognitiua hꝫ multas opōnes ⁊ actus ſcđos per vni
cam ſpēm impreſſā. De hoc. S. T. de veritate. q. 8. ar
ti. 13. in ſolone ſcđi ſic dicit. (Ex vna ſpē quā intellect⁹
penes ſe hꝫ in diuerſas cogitationes ꝓcedit: ſicut ꝑ ſpe
ciē hoīs varia de hoīe poſſumus cogitare. Unū ⁊ ſi an
geli videant intellectū noſtrū figurari ꝑ ſpēm hoīs: nō
ſequit ꝙ cogitationē cordis determiate cognoſcant.)
Hec ille. Jtē. q. 9. ar. pᵒ in ſolone. x. ſic dicit. (Qñ vnus
angelus illuminatur ab alio nō infundunt ei noue ſpe
cies: ſed ex eiſdem ſpēbus: quas ꝓus habebat intellectus
eius ꝯfortatus per lumen ſupius efficit plurimū cogno
ſcitiuus: ſicut intellect⁹ noſter cōfortatus ꝑ lumē diui
nū ⁊ angelicū ex eiſdē fantaſmatibus in plenū cogni
tionem ꝑuenire pōt q̄ ꝑ ſe poſſet.) Hec ille. Sīlia dicit
ꝓma pte. q. 5. ar. 1. in ſol. ſcđi. (Ex ſpēbus (inqt) a crea
turis acceptis tanto altior elicit veritas quāto intelle
ctus humanus fuerit fortior: nec ꝑ augmentū adiuua
tur hō vt ex creaturis ꝑfectius in diuinā cognitionem
veniat.) Hec ille. Jtē. q. 12. ar. 9. i ſol. ſcđi ſic dicit. (Ali
que ſūt potētie cognoſcitiue q̄ ex ſpēbus ꝓ ꝯceptis alias
formare pñt: ſicut imaginatio ex ſpeciebꝫ pmo ꝯceptis
montis ⁊ auri format ſpēm montis aurei: ⁊ intellectus
ex ꝓcōceptis ſpēbus generis ⁊ differētie format rōnē
ſpēi. ⁊ ſilr ex ſilitudine imaginis formare poſſum⁹ i no
bis ſilitudinē eius cuius eſt imago.) Hec ille. Jtē ꝓma
pte. q. 85. arti. ſcđo in ſolone tertij vbi ſic dicit. (In pte
ſenſitiua inuenitur duplex opatio: vna ſcđm ſolā imu
tationē: ⁊ ſic perficitur operatio ſenſus ſcđm ꝙ immuta
tur a ſenſibili. Alia operatio eſt formatio ſcđm ꝙ vis
imaginatiua format ſibi aliquod idolum rei abſentis
⁊ et nunq̄ viſe. ⁊ vtraqꝫ hec opatio cōiungit in itelle
ctu. Nā pᵒ qdē ꝯſiderat paſſio itellect⁹ poſſis ſm ꝙ īfor
matur ſpē itelligibili: qua qdē formatus format ſcđo
diffinitionē vel ꝯpoſitionē ⁊ diuiſionē q̄ ꝑ vocē ſignifica
tur. Unū rō quā ſignificat nomē ē diffō: ⁊ enūciatio ſigni
ficat ꝯpoſitionē ⁊ diuiſionē intellect⁹.) Hec ille. Ex qui
bus pꝫ quō ſenſatio ⁊ itellectio qñqꝫ ſumit ꝓ actu pᵒ ⁊
qñqꝫ ꝓ actu ſcđo: ⁊ quomō in potentia cognitiua eſt
aliquis actus totaliter ꝓductus ab obo: qui nō dicitur
vitalis: ⁊ aliquis productus a potentia cum impreſ
ſione obiecti q dr̄ actus vitalis: ⁊ actus ſcđs. Dr̄ tertio
ꝙ dictū Anſel. eodē mō quo dcīū Aug. patitur expoſi
tionē ſupradictā ð actu pᵒ ⁊ zᵒ. Et pterea dicta vtriuſqꝫ

poſſūt exponi:ſi loquanť de viſione q̄ ē actus ſcđs mō
quo ſupradictū eſt:q2.ſ.act⁹ ei⁹ q̄ eſt viſio eſt ſilitudo
obiectiuo q̄ ad ſui eſſentiā:ſed quo ad ſui pncipiū vel
terminū. Dr̃ 4° q dicta phi 2° de aīa ad ppoſitū male
applicanť:⁊ ꝯ mentē ⁊ verba eius. Cū.n. dicit q eadē
eſt actio ſenſibilis ⁊ paſſio ſenſus:loqť de actu p̄:nō āt
de actu 2° cū ſenſus cōis ⁊ imaginatio ⁊ virtus cogita
tiua in abſentia ſenſibilis aliquas actiones habeat: q̄s
nō ſufficeret obiectū ſenſibile imprimere:⁊ multo am
plius intellectus. Dr̃ 5° q dicta phi 3° de aīa eodē mō
intelligenda ſunt:qđ pꝫ:q2 ipſe phs 3° de aīa diſtinguit
duplicē opōnē intellect⁹:quaꝝ 2ᵃᵐ nullo mō poſſ̄ ē
fingere eſſe purā paſſionē aut receptionem ipreſſionis
ab obō. Sicut pꝫ de operatione q̄ formať diffō:vel ppo
ſitio vel ſyllogiſmus. Dr̃ 6° q de dictis Cōmentatoris
in hac mā nō eſt multum curandū:q2 ipſe in hac mā
turpiter ⁊ pernicioſe docuit ⁊ errauit: ſicut oſidit ſcūs
Tho. in multis locis. Dr̃ 7° q auctoritates p̄dicte non
ſolū intelliganť p cāſitatē:ſꝫ p eſſentiā. Cōcedimus.n. q
viſio:cognitio:intellectio:ſenſatio ſunt eſſentialr ſpēs
imago vel ſilitudo obi ſumendo viſionē:cognitionem
ſenſationē intellectionē p actu p̄. Dato ēt q Aug. loq̄
tur de cognitione q̄ eſt act⁹ 2° nihil ꝯ nos:nec ꝯ ſuum
ppoᵐ:q2 dato q ſpēs obi ⁊ cognitio actualis ſint duo
eſſentialr diſtincta:tn̄ pñt ſumi ad mentē Aug. p vna
cōpleta cognitione vel cōpleto actu cognitionis:q ꝯple
ctiť actū p̄mū ⁊ actū ſcđm. Dr̃ 8° q dictū phi finaliter
allegatū ad eundē ſenſum pōt ⁊ dꝫ intelligi:q2.ſ. loqť
de ſenſatione put ꝯplectiť actū primū ⁊ ſcđm:⁊ ſic pꝫ
q nouitas p hanc adinuenta nō fundať in recto intel
lectu ſanctoꝝ ⁊ phoꝝ: vt patet. ¶ Ad 2ᵐ p̄ncipale dr̃
p̄ negando maiorē. Cōſtat eniꝫ q in intellectu poſſibi-
li:que eſt virtus cognitiua pfecte diſpoſita: ſunt ſimul
centum vel mille ſpēs intelligibiles:⁊ tn̄ nō ſunt ibidē
ſimul tot act⁹ intelligendi:qđ tn̄ ſequereť ſi q̄libet ſpe
cies intelligibilis exiſtēs in po° cognitiua pfecte diſpo
ſita eſſet quidā act⁹ intelligēdi:nec oꝫ recurrere ad fan
taſiā:q2 illa fuga nō hꝫ locū in angelo:nec in aīa ſepa
ta. Opꝫ ergo q act⁹ cognoſcēdi addat aliqđ abſolutū
ſupra ſpeciem q̄ eſt rō cognoſcēdi. Dr̃ g̊ q nō eſt de rō-
ne actus ſcđi cognoſcitiui q ſit formalis appentia:vel
p ipſum formalr obm appeat:ſed q pcedat ex tali ap
parentia:⁊ tendat in obꝫ ſic appens per actū primū q
dr̃ ſpecies. Et q actualis cogitatio realr differat a ſpē
intelligibili pꝫ ex dictis Aug. qui ſpēm vocat parentē:⁊
cogitationē vocat prolē:⁊ dicit 2ᵐ gigni ex p̄mo: ſicut
pꝫ.14. de ciuitate dei.ca.6. vbi ſic dicit (Multaꝝ diſci-
plinaꝝ peritus ea que nouit eius memoria ꝯtinentur:
nec eſt inde aliqđ in ꝯſpectu mētis ei⁹:niſi vñ cogitat.
Cetera in archana q̄dā noticia ſunt recōdita:q̄ memo-
ria nuncupať. Iō trinitatē ſic cōmendabimus vt illud
vñ formať cogitantis obtutus i memoria poneretur.
Ipſam vō ꝯformationē tāq̄ imaginē que inde iprimi-
tur:at illud q̄ vtrunq̄ coniungiť amorem ſeu volunta-
tem ⁊c. Itē.c.7°. ſic dicit. Ex his que memoria continē
tur recordātis acies iformať:⁊ tale aliquid gignit vbi
hō cogitat quale ante cogitationē meminerat:q2 faci-
lius dignoſcitur qđ tpe accedit:⁊ vbi pēs prolē ſpacio
tpis antecedit. Ex quo ſeqť q vbū ſine cogitatione eē
nō pōt. Cogitamus oē qđ dicimus ēt illo interiore vbo
qđ ad nullius gentis pertinet linguā. In tribus potius
illis iſta imago cognoſcitur memoria. ſ. intelligentia:⁊
volūtate. Hāc aūt nūc dico itelligētiā qua intelligim⁹
cogitantes:qñ repertis eis q̄ memoranť p̄ſto fuerant:
ſed nō cogitabanť:cogitatio noſtra formať:⁊ eam vo-
luntatē ſiue amorē ſiue dilectionē q̄ iſtam parentem
prolemq̄ coniungit.) Hec ille. Et multa ſimilia dicit in
predictis caplis:per que appꝫ q ſpecies ⁊ memoria
reſeruata differt ab actuali cogitatione:ſicut parens a
prole:nec poteſt fingi q Aug. loquiť de ſpecie h⁹ q̄ ſūt
in memoria:nō aūt de illis que ſūt in intellectu poſſi:q2
in pte intellectiua nō eſt alia po° memoratiua p̄ter in-
tellectū poſſem:ſed eſt eadē po°:vt oſidit ſcūs Tho. p̄°
pte.q.79.ar.7. Dr̃ ſcđo q ſpēs itelligibilis ⁊ act⁹ cogno
ſcendi nō differunt ſicut due ſilitudines eiuſdē obi:q̄ꝝ
vna ſit expreſſior alia:q2 actus nō eſt ſilitudo obi ſm
ſuā eſſentiā:ſꝫ rōne ſui p̄ncipij vel termini. Dr̃ 3° q p
actū intelligendi obm nō capit aliqđ nouū eſſe abſolu-
tū diſtinctū a ſpē intelligibili ⁊ ab actu intelligēdi ⁊ a
verbo qđ eſt termin⁹ act⁹. ſꝫ ſolū accipit q̄dā relationē
rōnis:vel quandā denominationē eo mō q̄ dicit phus
5°. meta. q ſcibile vel cognoſcibile dr̃ relatiue ad ſciaꝫ
vel cognitionē reſpectu nō reali ſed rōnis:q2 ſcia vel co
gnitio realiter referť ad iſꝫ. De h̄ ſcūs Tho. p̄° pte.q.
13.ar.7. ſic dicit. (Quandoq3 relatio in vno extremoꝝ
eſt res nāe:⁊ in altero res rōnis tm̄:⁊ hoc ꝯtingit q̄ncū-
q3 duo extrema non ſunt vnius ordinis:ſicut ſenſus ⁊
ſcia referunť ad ſenſibile ⁊ ſcibile:que q̄dē inq̄ntum
ſunt res quedā in eſſe nāli exiſtentes ſunt eꝫ ordinem
eſſe ſenſibilis ⁊ intelligibilis:⁊ iō in ſcia q̄dē ⁊ ſenſu eſt
relatio realis ſm q ordinať ad ſentiendū vel ſciendū.
Res tn̄ ꝯſiderate in ſe ſunt eꝫ hm̄ ordinē:vñ in eis non
eſt aliqua relatio realis ad ſcientiā ⁊ ſenſum:ſꝫ ſcđm
rōnē tm̄:inq̄ntū intellectus apprehendit eas vt ter-
minos relationuꝫ ſcientie ⁊ ſenſus. Unde phs dicit 5°
metaphy. q nō dicunť relatiue eo q ipſa referantur
ſꝫ q2 alia referunť ad ipſa.) Hec ille. Similia dicit de
po° dei.q.7.ar.10. (Quedā (inquit) ſunt ad que quidē
alia ordinanť:⁊ nō ecōtra:q2 ſunt oīno extrinſeca ab il
lo genere actionū vel virtutū:quas ꝯſequiť talis ordo.
Sicut pꝫ q ſcia referť ad ſcibile:q2 ſciens p actū itelli
gibilē ordinē hꝫ ad rē ſcitā q̄ eſt extra aīam. Ipſa vero
res que eſt extra aīam nō attingiť a tali actu:cū actus
itellectus nō ſit tranſiens in exteriorē mām trāſmutā
dam. vñ res ipſa eſt extra genus intelligibile:⁊ pp hoc
relatio que ꝯſequiť actū intellectus nō pōt eſſe in ea.
Et ſimilis eſt rō de ſenſu ⁊ ſenſibili:q2 lꝫ ſenſibile im-
mutet organū ſenſus in ſua actiōe:⁊ pp hoc hēat realē
relationē ad ipm:ſicut ⁊ alia agentia nālia ad ea q̄ pa-
tiunť ab eis:alteratio tn̄ organi non perficit ſenſum in
actu:ſed perficiť per actū virtutis ſenſitiue:cuius ſenſi
bile qđ eſt extra aīam oīno eſt expers.) Hec ille. Dicit
4° q ille .4. ꝯñtie quas ꝯtra p̄dicta infert arguens nō
pcedunt. Non q̄dē p̄ma:q2 ad ſaluandū vniuerſalis
nō opꝫ ponere tale eſſe obm abſolutū diſtinctū a ſpē ⁊
actu ⁊ ꝯceptu intellectus ⁊ a nā in ſingularibus reper-
ta:ſed ſufficit q nā q̄ eſt in indiuiduo habeat eſſe in in
tellectu per ſpēm actum ⁊ ꝯceptuꝫ ſic q eſſe qđ ꝯuenit
formaliter ſpeciei actui ⁊ ꝯceptui cōueniat nature que
eſt in indiuiduo denominatiue per quandā relationē.
Nec opꝫ aliud eſſe querere abſolutum niſi: vt dictum
eſt:eſſe relatiuū rōnis:ita q natura que eſt in idiuiduo
prout hꝫ relationē ad tria ſupradicta:quadā denomina
tione extrinſeca dicit vniuerſalis:ſicut dicit intellecta
⁊ cognita ⁊ abſtracta. Rurſus ſecunda cōſequentia nō
valet:quia ſecunde intentiones negationes:⁊ alia hu-
iuſmodi entia rōnis pro tanto dicuntur eſſe in aīa obie
ctiue:q2 aliquis conceptus talium eſt ibi ad quem hñt
reſpectum:ita q totum eſſe taliū nō eſt niſi eē ꝯcept⁹
vel actus:vel ſpēi:vł reſpectus. Nec opꝫ fingere aliud
eſſe

eē diſtinctum a ꝓdictis. Cōſilr̄ 3ª ꝯña nō valꝫ:qꝛ ad
veritatē huiꝰ ꝓpōnis. Roſa eſt flos:nō oꝫ fingere tale
eſſe obiectiuū a predictis diſtinctuꝫ:ſufficit.n.ꝙ actus
intelligēdi ꝯpoſitiuus aut diuiſiuus terminet̄ imedia
te ad ꝯceptū intellectꝰ:⁊ mediante illo terminet̄ ad rē
extra ꝓut hꝫ eſſe in ſingulari:que fundat duos conce
ptus.ſ.roſe:⁊ floris:⁊ que dr̄ eſſe obiectiue in intellectu
denominatione quadā extrinſeca:imo ſi dicta ꝓpoſi
tio verificaret̄ ſolū ꝑ tali eſſe obiectiuo per illā ꝓpō
nē:nihil intelligeret̄ de roſis ꝑticularibus:ſicut arguit
Ariſto.7° meta.ꝯ poſitionē Platonis de ideis a ſingu
laribus ſeparatis. De hac mā diffuſe loquit̄ ſctūs Th.
ꝑma pte.q.85.ar.2. Deniqꝫ 4ª ꝯña nō valꝫ:vt pꝫ ꝑ ꝓdi
cta:qꝛ nō dicimus ꝙ actus ſciendi aut intelligendi vl
timate terminet̄ ad ſpēm actū vel cōceptū intellectus
ſed dicimus ꝙ vltimate terminat̄ ad rem ꝑticularem
Immo predicta ꝯña potius militat ꝯ arguentē:qꝛ cuꝫ
tale eſſe obiectiuum quale ipſe ponit nō ſit eſſe reale:
nec ratū:ſed fantaſticū:⁊ mō apparēs mō diſparens:ſi
ſcientia nō eſt de rebus niſi ſolū quātū ad tale eē obie
ctiuū:ſeqı̄t̄ ꝙ nulla ſcientia eſt de rebꝰ ſenſibilibꝰ quas
ſentimus ſm eſſe qḋ in eis ſentimus:⁊ multa alia incō
uenientia ad hoc ſequunt̄. Finalr̄ illud qḋ dicit de eē
quidditatiuo nō cogit:qꝛ eſſe qdditatiuū reꝝ ſenſibiliū
nō eſt tale eſſe fantaſticū mō apparens mō diſparens:
ſed eſt eſſe ipſius nāe exiſtentis in indiuiduo ſuo actu
vel potentia:qḋ debet̄ ei per quādā denominationē ab
actu vel cōceptu vel ſpecie intellectus:vt ſupra dictuꝫ
eſt:tale enī eſſe obiectiuū qḋ ponit arguēs:nō pōt dici
eſſe quidditatiuū ſingulare plus ꝙ̄ eſſe ideaꝝ platoni
caꝝ:cū vtrūqꝫ ſit a ſingularibꝰ totaliter ſeparatū:nec
inſit eis actu vel potentia:imo multo minus:qꝛ tale eē
ſm arguētem nō eſt eſſe reale:nec aliq̄ vera ⁊ rata res
ꝓbabilius ergo diceret̄:ꝙ eſſe qdditatiuꝫ rei ſit ipſa
nā rei ſingularis prout includit pncipia ſpēi ſolū ⁊ dū
taxat in eē reali. In eſſe vō itelligibili eſſe qdditatiuꝫ
reꝝ ſingulariū dr̄ cōceptus formatꝰ per intellectū de
qdditate reali eſſentia aiaꝫ eā repreſentans:⁊ in quo ⁊
per quā illa qdditas exterius intelligit̄ ⁊ concipit̄ ⁊ eſt
eius eſſe obiectiuū. De hoc ſctūs Tho.4° ꝯ gen.c.xi.ſic
dicit. ¶ De intellectū īquātū intelligit̄ oꝫ eſſe in intelli
gente:aut ipſum intelligere apprehenſionē eius qḋ itel
ligitur per intellectuꝫ. Unī ēt intellectus noſter ſeipſuꝫ
intelligens eſt in ſeipſo nō ſolū vt idem ſibi per eſſen
tiā:ſed ēt vt a ſe apprehenſum in intelligendo. Intelle
ctū aūt ī itelligente eſt intētio itellecta ⁊ verbū:ſicut
ꝯceptus lapidis in intellectu eſt lapis itellectus.) Hec

Mens dū ſe cogitat põit ſe añ ſe ⁊ ge miat ſe aug go ſenſus.

ille. Dr̄ 5° ꝙ illa verba Aug.14.de trinitate.c.6.ſunt tro
pica vt pꝫ per ſequentia:ibi enim dicit ꝙ mens dum ſe
cogitat ponit ſe ante ſe:⁊ geminat ſe:qꝛ ſi mens duꝫ ſe
cogitat generat ꝯceptuꝫ ⁊ verbū ſui q eſt aliud ab ipſa:
⁊ ſic hꝫ duplex eē vnū in ſe aliud in ſuo cōceptu:vt pꝫ
inſpicienti totū 6m ⁊ 7m cm.⁊ ſic arguens fallitur:qꝛ tꝫ
ſe cū figura:⁊ nō cū re figurata. Dr̄ ſexto ꝙ dicta ꝓhoꝝ
exponenda ſunt ſicut dicta Auguſtini. ¶ Ad 3m ꝑnci
pale dr̄ ꝑmo ꝙ ſupponit falſuꝫ.ſ.ꝙ actus intelligendi
ſit expreſſa ſimilitudo obiecti:vt pꝫ per ſepius replica
ta. Dr̄ ſcdo ꝙ cōceptꝰ ſeu vbū ꝓcedēs ꝑ actū intelligē
di eſt expreſſa ſimilitudo obti:ſicut ⁊ ſpecies intelligi
bilis a q̄ ꝓcedit:⁊ qñqꝫ expreſſius repñtat obꝫ ꝙ̄ ſpēs
puta cū mediante ſpē format̄ diffō vel ꝯpoſitio aut de
mōſtratio. Et ſi ꝯ hoc itēdat arguere dr̄:ꝙ iſte due ſili
tudines ſunt alterius rōnis in creaturis. Nec valꝫ ꝑma
improbatio:qꝛ lꝫ verbū ſit expreſſior ſilitudo ꝙ̄ ſpēs:
nō iō ſeqı̄t̄:ꝙ cōtineat ſpēm eminenter vel in virtute
Cuius rō eſt:qꝛ ſpecies ſe hꝫ ꝑ modū habitꝰ impreſſi in
intellectu poſſibili ab obo vel fantaſmate virtute itel
lectus agentis:nec alr̄ pōt nālr̄ cauſari. Uerbū autē ſe
hꝫ per modū paſſionis faciliter trāſeuntis quantū eſt
de ſe:ideo nō pōt cauſare ſpēm:nec ꝯtinet illā eminen
ter ad ſenſum arguentis:nec in vtute. Nō.n.ſe habent
ſicut calidū ⁊ tepidū:vt arguens dicit. Nec ſunt eiuſdē
ordinis:cū vna ſit habitus alia paſſio:vna ſicut actus
primus:alia vt terminus actꝰ ſcdi:vna vt forma fluēs
alia vt forma fixū eſſe ⁊ quietum habens in ſubiecto.
Dr̄ tertio ꝙ illa maxima in q̄ arguens ſe fundat nullā
hꝫ apparentiā:ſcꝫ ꝙ gnālr̄ forma ꝑfectior vel actia
perfectiue ꝯtineat eminēter formā iꝑfectioreꝫ:ſicut
pꝫ de intellectu poſſibili:⁊ eius actu:⁊ ſimilr̄ de volun
tate ⁊ eius actu. Nā actus eſt perfectior potentia:non
tñ eaꝫ ꝯtinet eminēter:nec virtualr̄. Silr̄ qualitas eſt
perfectior quātitate:nec tñ cōtinet eā eminenter:⁊ ge
qd ſit de hoc:cōſtat ꝙ ambe ſunt in eodē ſil̄ ſubiecto:
ſcꝫ ſubſtātia:lꝫ quodā ordine. Dicit̄ quarto ꝙ ſilitudo
adducta de aīa intellectiua vel de trigono ⁊ de tetrago
no ad ꝓpoſitum nihil valent:qꝛ tales forme ſunt eiuſ
dem ordinis.ſ.qꝛ quelꝫ ſe hꝫ per modū forme quieſcē
tis in ſubiecto:⁊ quarū vna nō ꝑſupponit aliā in eodeꝫ
ſubiecto:nec vna dependet:nec cauſat̄ ab alia. Secus
eſt in ꝓpoſito ⁊ multe alie diſſimilitudies dari poſſūt.
Dr̄ quinto ꝙ due ꝓbationes ibidē adducte nō ſunt ad
ꝓpoſitū:qꝛ nō ſemꝑ forma imperfectior includit ꝑua
tioneꝫ ꝑfectiori forme:nec differūt ſicut habitus ⁊ pri
uatio:nec habent rōnem terminoꝝ motus:nec habent
incompoſſibilitateꝫ inter ſe:ſicut pꝫ de habitibus ⁊ po
tentijs reſpectu ſuoꝝ actuuꝫ:⁊ de diuerſis qualitatibꝰ
in eodē ſubiecto:⁊ de q̄litate ⁊ quātitate. Dr̄ ſexto ꝙ lꝫ
ſpecies ⁊ verbū inde formatū ſint ſilitudines eiuſdeꝫ
rei:nō iō ſeqı̄t̄ ꝙ ſint in eodem genere proximo:qꝛ vt
dictū eſt vna ſe habꝫ per modū habitus ⁊ actus primi
⁊ forme fixe ſtantis in ſe ſubiecto:alia vō non. Dicitur
ſeptimo ꝙ nō eſt inconueniens idē ſubꝫ ſimul ⁊ ſemel
aſſimulari eidem obiecto bis:vel per duas ſimilitudi
nes diuerſoꝝ ordinū:ſicut pꝫ ex dictis Aug.14.de tri
nitate.c.6.⁊.7.qui ponit ſpeciem reſeruataꝫ in memo
ria eſſe ſimilitudineꝫ obiecti:⁊ ſimilr̄ verbū ab ea ge
nitū:que due ſimul ſunt in intellectu:eſſet tamen incō
ueniens duas ſimilitudines eiuſdē ordinis:vel eiuſdeꝫ
rōnis eſſe ſimul in eodem ſubiecto. Dr̄ 8.ꝙ ſi modus
arguendi valeret:vtiqꝫ cōcluderet ꝙ nunꝙ̄ eadē po
tentia eſſent ſimul diuerſi habitus diuerſaꝝ rōnum:⁊
quoꝝ alter eēt alio ꝑfectior:qḋ eſt manifeſte falſuꝫ:qꝛ
in eadē voluntate ſimul ſunt habitus charitatis:ſpei:
morie:iuſticie:pietatis:⁊ multi habitus affectiui. Silr̄
in eodē intellectu ſimul ſunt hitus fidei:ſapie:itellectꝰ
ꝯſilij:ſcie ⁊ prudentie. Itē in eodē itellectu ſimul ſunt
multe ſpēs itelligibiles diuerſoꝝ oboꝝ. Alr̄ nūꝙ̄ itel
lectus poſſet formare iſtā ꝓpoſitionē:hō nō eſt aſinus
⁊ multa alia falſa ꝯcluderet argm.ſi valeret. Apparet ꝙ̄
falſitas maxie in q̄ totū ꝓceſſuꝫ fundat arguēs. ¶ Ad
quartū ꝑncipale dr̄ ꝙ rō quā arguēs ꝯ ſe inducit inſo
lubiliter ꝯcludit ꝯ eū. Nec valent ſue ꝓlixe euaſiōes.
Tū qꝛ falſuꝫ ⁊ iopinabile ē:ꝙ eadē forª ī ſe nullo mō
variata:nec itēſa:nec remiſſa ꝑ ſolā mutationē alicuiꝰ
extriſeci:qñꝫ fiat actꝰ ſcdo:⁊ actual̄ opō:⁊ actio vitalis
⁊ quādoqꝫ nō. Tū qꝛ illa fuga nō hꝫ locū in creaturis
intellectualibus:in qbus nulluꝫ eſt fantaſma:puta in
angelis ⁊ animabus ſeparatis. In illis enī ſm iſtā viā:
vel nulla eſt actualis itellectio:nec exhibitio:nec appa
rentia obiecti:vel oꝫ dicere ꝙ in eis tot ſunt ſil̄ actus

intelligendi ⁊ actuales intellectiones quot ſunt in eis ſpecies intelligibiles: quorum vtrunqz eſt manifeſte falſum. Tum quia diſtinctio de illo duplici ſubiecto ſpēi intelligibilis fictio eſt adinuenta per Cōmentatorem ad colorandū ſuū errorē de vnitate itellect⁹ poſſibilis: ⁊ cōtinuatione eius cū hoībus vt oſtendit ſcūs Tho. in multis locis: potiſſime in qōnibus de aīa. q. z. ⁊ .3. Item pma pte. q. 66. ar. i. Itez z° ꝯ geñ. c. 58. ⁊ .59. ⁊ multis alijs locis. Tū qz ſm iſtā viā intellectio actualis nō eſt eſſentialiter intellectio: ſz accidentaliter ⁊ cōtingenter: qz eadē res nūc eſt intellectio poſtea deſinit eſſe actualis intellectio. Tū qz ex hoc ſequiẜ ꝙ actualis intellectio inquātū hꝫ nullā ꝑfectionē includit: ſz ſolum reſpectū: ⁊ ita viſio diuine eſſentie inquantum eſt viſio nullam perfectionē dicit. qđ eſt erroneū. Tū qz ex hoc ſequiẜ ꝙ habens habitū intellectus vel ſapientie vel fidei vel prudentie vel ſcientie nullā ꝑfectionē intelligibilē acquirit ex hoc ꝙ actu itelligit: vel ſapit: vel credit: vel rōcinatur de agendis: vel ꝯſiderat ea q̄ ſunt ſcientie plus q̄ ſi dormiret: aut eſſet mente capt⁹: nec plus mereẜ ꝑ actus itellectus q̄ ꝑ hītus: q̄ oīa ſunt falſa ⁊ abſona: ⁊ pꝫ ꝯña: qz act⁹ ſcđs ſm illaz viam nullam rem addit ſuper actum pmū: ſz ſolū qđdā ens rōnis: per qđ nullus mereẜ. Diciẜ z° ꝙ iſta difficultas nō ita icumbit ponētibus actū ſcđm realr̄ differre a pmo: ſicut incumbit arguēti: ſz arguēs hoc fingat. Dicit eniz ſic. Iſta difficultas nō minus ſeqẜ ponētes ꝙ ſpēs realiter differt ab actu. Eſt. n. ꝑpoſitio nota ex. 9. metaphy

Ex tex. c. z. ⁊ iii. ſi. ꝙ poſito actiuo ⁊ paſſiuo diſpoſito: ⁊ vtroqz approximato: neceſſe eſt ſequi actū: ſz ſpē exiſtente in itellectu itellectus cū ſpē eſt actiuū ſufficiēs ad cauſandū actū ⁊ ipſe intellectus eſt ſufficienter diſpoſitus ad ſuſcipiēdū: ⁊ ſic actiuū eſt paſſo ſufficiēter approximatū: precipue ſi voluntas imperet actū cōſiderandi: ⁊ tñ nō ſeqtur actus quārūcunqz voluntas imperet niſi fantaſia ſit in actu ꝯformi: qz intelligentē neceſſe eſt ſemꝑ fantaſmata ſpeculari: ⁊ tamen a fantaſmate tunc nihil recipit itellectus: nec exigiẜ fantaſma vt diſponēs actiuū ad agendum: nec vt paſſuz diſponet ad ſuſcipiendum: nec ſicut approximans actiuū paſſiuo. ergo mirum eſt ꝙ actio nō ſequatur ſic: ꝙ intellectus habens ſpeciem exeat in actuz abſqz fantaſmate. Ad hoc rñdeẜ cōiter ꝙ hoc facit ordo ꝓtentiaꝝ. Sz hoc ſolutio interimit illud pncipiū. ſ. ꝙ agente approximato ⁊ paſſo diſpoſito de neceſſitate ſequitur actus. Nam ordo iſte nō videtur diſponere intellectū ad agendū aut recipiendaz: cū ſit q̄dā relatio: que nec eſt pncipiū actiōis nec paſſio

Tex. cō. 8. nis: vt pꝫ. 5. phy. Hec ille. Sed iſta reductio non valet. Dr̄. n. ꝙ minor argumenti eſt falſa: qz ſpē exiſtente in intellectu poſſibili: nō ſemper intellectus eſt actiuum diſpoſitū ſufficienter ad agendū: ſz tunc ſolū cum ſpēs eſt perfecte intenſa: ⁊ ſufficienter in actu pmo. Un̄ ſanctus Tho. z° ꝯ geñ. c. 73. reſpondēs ad argumēta Auic. dicit. (Rōnes que videnẜ in cōtrariū non difficile eſt ſoluere. Intellectus eniz poſſibilis eſt in actu perfecto formarum ſm ſpēs intelligibiles: cū ꝯſiderat actu ſm eas. Cum vo nō cōſiderat actu nō eſt in actu perfecto ſm illas: ſz ſe habet medio mō inter potentiā ⁊ actum

Tex. cō. io. ⁊ hoc eſt qđ dicit Ariſto. 3° de aīa: ꝙ cū hec pars. ſ. intellectus poſſibilis ſic ſingula ſiat vt ſciēs dr̄ qui ſꝫ actū. Hoc aūt accidit cū poſſit operari per ſeipſum. Eſt qdē tunc potentia ſciens quodāmō: nō tñ ſimiliter vt ante addiſcere ⁊ inuenire.) Hec ille. Silr̄ dicit. 4° ſen. diſ. 50. q. i. ar. i. in ſol. quinti. Item de veritate. q. 8. ar. i4. arguit ſic. i7. loco. (Intellectus angeli inquātū eſt de ſe equaliter ſe hꝫ ad oēs formas in ipſo exiſtentes. ḡ vel ſimul per oēs intelligit vel ꝑ nullā: ſed nō per nullā. ḡ ſimul per omnes.) Ecce argumētū. Sequiẜ reſponſio (Dōm (inquit) ꝙ intellect⁹ angeli non ſilr̄ ſe habꝫ ad omnes formas: quas penes ſe hꝫ: qz qñqz eſt in actu ꝑfecto vnius forme: ⁊ nō aliaꝝ: ⁊ hoc per voluntatē que reducit intellectū de tali potentia ad actū. vn̄ ⁊ Augu. dicit ꝙ cū voluerit intelligit.) Hec ille. Multa alia dicit in principali reſponſione illius articuli facientia ad ꝑpoſitū. Dicit eniz ſic. Intellectus omne qđ intelligit itelligit ꝑ aliquā for^{am}: ⁊ iđ ex formis itellectus qb⁹ intelligit opꝫ ꝯſiderari an angelus poſſit ſimul multa intelligere. Sciendū eſt ḡ ꝙ formarum q̄dā ſunt vnius generis: quedam aūt diuerſoꝝ. Forme quidē que ſunt diuerſoꝝ generuz diuerſas potentias reſpiciunt: cū vnitas generis ex vnitate potentie ſeu mãe procedat ſm pħm. Un̄ poſe eſt vnum ſubiectū ſimul perfici diuerſis formis diuerſoꝝ generū: qz tunc vna potentia non determinabitur ad diuerſos actus: ſed diuerſe: ſicut ſi aliquod corpus eſt ſimul album ⁊ dulce: albedo ineſt ei ſꝫ ꝙ participat de nā diaphoni: dulcedo aūt ſm nãz humidi. Forme vo que ſunt vnius generis vnā potentiam reſpiciunt: ſiue ſint ꝯ̄rie: vt albedo ⁊ nigredo. ſiue nō vt triangulus ⁊ quadratū. He ergo forme in ſubiecto tripliciter eſſe poſſunt. Uno mō in potentia tñ: ⁊ ſic ſunt ſimul: qz vna potētia eſt ꝯ̄riarū ⁊ diuerſarum formarum vnius generis. Alio mō ſm ꝙ ſunt in actu imperfecto: vt cum ſunt in fieri: ⁊ ſic ſimul eſſe poſſunt vt pꝫ cum aliquis dealbabiẜ: tunc enim toto dealbationis tempore albedo ineſt vt in fieri: nigredo vo vt in corrumpi. 3° mō vt in actu perfecto: vt cū iam albedo eſt in termino dealbationis: ⁊ ſic impoſſibile eſt duas formas vnius generis eē ſimul in eodē ſubiecto. Oporteret enim eandem potentiā ad diuerſos actus terminari: qđ eſt impoſſibile: ſicut ⁊ vnaz lineā ex vna parte terminari ad diuerſa puncta. Sciendū eſt ergo ꝙ oēs forme intelligibiles ſunt vnius generis quātūcunqz res: quaꝝ ſunt. ſint diuerſoꝝ generū. Oēs eniz eandez potentiam intellectiuam reſpiciunt: ⁊ ideo in potentia omnes ſimul eſſe poſſunt in intellectu. Et ſimiliter in actu incompleto qui eſt medius inter potentiā ⁊ actū completū: vel perfectū ⁊ hoc eſt ſpecies eſſe in habitu: qui eſt medius inter potentiā ⁊ operationez: ſz in actu perfecto plurium ſpecierū intellectus ſimul eſſe non poteſt. Ad hoc aūt ꝙ actu intelligat: opꝫ ꝙ ſit in actu ꝑfecto illius ſpēi ſm quā intelligit: ⁊ iđ impoſe eſt ꝙ ſil ⁊ ſemel ſm diuerſas formas itelligat. Hec ille. Ad argumentum ꝓ ꝯ̄ne rñdet ſcūs Tho. pma pte. q. iz. arti. z. in ſol. tertij. d. (Diuina eſſentia eſt ipm eſſe vnde ſicut alie forme intelligibiles: q̄ nō ſunt ſuū eſſe vniuntur intellectui ſm aliquod eſſe: quo informant intellectum ⁊ faciunt ipſum in actu: ita diuina eſſentia vniẜ intellectui creato vt intellectum in actu per ſeipſam: ⁊ faciēs itellectū in actu.) Hec ille. Et hec de. q. ſufficiāt De q̄ bn̄dictus deus in eternū. Amen.

Utrum videntes deū videant in eo oīa q̄ deus videt vel que poſſunt in ipſo videri. Qō. V.

Ultimo circa quadrageſimā nonam diſtinctionem queritur. Utrū videntes deū videant in eo oīa que deus videt: vel q̄ poſſunt in ipſo videri. Et arguitur ꝙ ſic qz qui intelligit quod maius eſt: poteſt intelligere minima vt dr̄ 3° de aīa: ſed oīa q̄ deus fecit vel facere pōt ſunt min⁹ q̄ ei⁹ eēntia.

ergo

ergo quicūqꝫ intelligit deuꝫ per eſſentiam poteſt intel
ligere oīa:que deus fecit:vel facere pōt.

In oppoſitum arguit̃:qꝛ angeli vidēt deuꝫ per eſſentiā:ꝛ tñ nō oīa ſciūt
inferiores enim angeli purgant̃ a ſuperiorib⁹ a neſcia:
vt dicit Diony.ca 6.celeſtis hierar.ipſi ēt neſciūt futu-
ra ꝯtingentia:nec cogitationes cordiū:hoc.n.eſt ſolius
dei. Nō ergo quicūqꝫ videt dei eſſentiā videt oīa.

In hac qōne erunt tres articuli. In p̊ ponent̃ concluſiones. In ſcdo obiectio-
nes. In tertio ſolutiones.

Quantum ad p̊m articulū ſit p̊ᵃ ꝯ. Nullus itel-
lectus creatus videndo dei eſſentiā
videt in ipſa oīa q̄ deus facit vel facere pōt. Hāc ꝯneꝫ
ponit ſanctus Tho.p̊ᵃ pte.q.12.arti.8.quā ſic pbat.d.
(Manifeſtū eſt.n.ꝙ ſic aliq̄ viñr in deo ſꝫ ꝙ ſūt i eo.
Oīa aūt alia adeo ſunt in deo ſicut effect⁹ in ſua cā:ſic
ḡ viñr oīa alia in deo:ſic̄ effect⁹ in ſua cā:ſꝫ manifeſtuꝫ
eſt:ꝙ quanto aliq̄ cā pfecti⁹ vr̃:tanto plures ei⁹ effect⁹
in ipſa viñr:g.n.hꝫ intellectū eleuatū ſtatim vno pnci-
pio demōſtratiuo ppoſito ex ipſo multaꝝ ꝯnū cogni-
tionē accipit:qḋ nō cōuenit ei:qui eſt debilioris itelle-
ctus:ſꝫ oꝫ ꝙ ei ſingula explanent̃. Ille ḡ itellect⁹ pōt i
cā cognoſcere oēs effect⁹ ꝛ rōnes effectuū q cām tota-
liter ꝯp̄hendit. Nullus ḡ itellect⁹ creat⁹ vidēdo deum
pōt cognoſcere oīa q̄ deus fecit vel facere pōt:hoc enī
eſſet ꝯprehendere eius virtutē.ſꝫ hoꝝ q̄ facit vel face-
re pōt tanto aliqs itellect⁹ plura cognoſcēdo ſcit:quāto
pfectius deū videt.) Hec ille. Eādē ꝯnē cū ſili pbōne
ponit.4.ſen.diſ.49.q.2.ar.5.ꝛ de vitate.q.8.ar.4.ꝛ.3.
ꝯ gen.c.56.vbi ſic dic.(Intellect⁹ creat⁹:ꝛ ſi dei ſubāꝫ
videat:nō tñ oīa cognoſcit q̄ p diuinā ſubām cognoſci
pñt.tūc n.ſolū neceſſe ē ꝙ cognito aliq̄ p̊n⁹ oēs ei⁹ effe
ctus cognoſcant̃ p ipſ:qñ p̊nᵐ ꝯpꝛehēdit̃ itellectu:ſic
enīꝫ p̊nᵐ aliqḋ ſꝫ totā vtutē ſuā cognoſcit̃:qñ oēs effe
ctus eius cognoſcant̃ g cānt̃ ex ipſo. Per diuinā autēꝫ
ſubāꝫ alia cognoſcunt̃ ſicut cognoſcit̃ effect⁹ ex cā.cū
igit̃ intellect⁹ creat⁹ nō poſſit diuinā ſubāꝫ cognoſcere
ſic ꝙ ipſaꝫ ꝯp̄hēdat:nō eſt neceſſariū ꝙ vidēdo ipſam
videat oīa q̄ p ipſaꝫ cognoſci pñt. Item. Quāto aliquis
intellect⁹ eſt altior:tāto plura cogſcit vel cogſcere pōt:
vel ſꝫ reruꝫ multitudinē vel ſꝫ earūdē plures rōnes.
Intellect⁹ aūt diuin⁹ oēm itellectū creatū excedit:plu
ra ḡ cognoſcit q̄ꝫ intellect⁹ creat⁹. Non aūt cognoſcit
niſi p h ꝙ ſuā eēntiā videt:plura ḡ ſunt cognoſcibilia
p diuinā eēntiā q̄ꝫ aliqs itellect⁹ creat⁹ videre poſſit p
ipſaꝫ:adduc quātitas vt⁹ attendit̃ ſꝫ ea in q̄ pōt. idē ḡ
eſt cognoſcere oīa in q̄ pōt aliq̄ vtus:ꝛ ipſam vtutem
ꝯprehendere. Diuinā aūt vtutē cū ſit ifinita nō pōt ali-
qs intellect⁹ creat⁹ ꝯprehēdere:ſicut nec eēntiā ei⁹.nul
lus ḡ intellect⁹ creat⁹ pōt cognoſcere oīa:in que diuina
vtus pōt.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ multiplex rō in for⁹ pro
ꝯne. (2ᵃ ꝯ. Intellectus creat⁹ vidēs diuāꝫ eſſentiam
aliq̄ mō videt in ea oīa:ꝛ aliq̄ mō nō. Hanc ponit ſcūs
Tho.tertio ꝯ gen.c.59.vbi ſic dicit.(Viſio diuine ſub-
ſtantie eſt vltimus finis cuiuſlꝫ intelligibilis ſubſtan-
tie:oīs aūt res cū puenit ad vltimū finem qeſcit nālis
appetitus eius:oꝫ ꝙ nālis appetitus ſubē intelligibilis
deum videntis oio quieſcat. Eſt aūt appetitus nālis in
tellectus vt cognoſcat oīuꝫ reꝝ gnā ꝛ ſpēs ꝛ virtutes ꝛ
totū ordinē vniuerſi qḋ demōſtrat humanū ſtudium
erga ſingula pdictoꝝ.quilꝫ ḡ diuā ſubām vidēdū co-
gnoſcit oīa ſupradicta. Amplius. In h ſenſus ꝛ intelle-
Ecc.cā.7. ctus differunt:vt pꝫ 3ᵒ de aīa ꝙ ſenſus ex ſenſib⁹ excel
lentibus corrūpit̃ vel debilitat̃:vt poſtmodū minora
ſenſibilia pcipere nō poſſit:itellectus aūt qꝛ nō corrū-
pitur nec ipedit̃ a ſuo obiecto:ſꝫ ſolū pficit̃ poſtq̄ꝫ intel
lexerit maius itelligibile:magis poterit alia intelligi-
bilia intelligere. Sūmū aūt in genere intelligibilium
eſt diuina ſuba.ḡ intellect⁹ ipſaꝫ intelligens pōt itelli-
gere oīa alia. Itē. Intellectus natus eſt oīa q̄ ſunt in re
rum nā itelligere.et q̄dā intelligit q̄ nō hñt eſſe:ſicut
negationes ꝛ priuationes ꝛ hō. Quecunqꝫ ḡ reqrunt̃ ad
pfectionē eſſe nālis:reqrunt̃ ad pfectionē eſſe intelligi
bilis:vel ēt plura. Perfectio aūt intelligibilis eſt cum
intellectus ad ſuū vltimū finē puenerit:ſicut pfectio
eſſe nālis in ipſa reꝝ ꝯſumatione ꝯſiſtit. Oīa ḡ q̄ deus
ad pfectionē vniuerſi pduxit itellectui ſe videnti ma
nifeſtat. Itē. Oīuis vidētium deuꝫ vnus alio pfectius
videat:qlꝫ tñ ita pfecte eū videt qḋ impletur tota ca-
pacitas nālis:qnimo ipſa viſio capacitatē oēm nālem
excedit. Oꝫ ḡ ꝙ qlꝫ vidēs diuinā ſubām in ipſa diuina
ſuba cognoſcat oīa:ad q̄ ſe extēdit ſua capacitas nālis.
Capacitas aūt cuiuſlꝫ itellect⁹ ſe extēdit ad cognoſcē-
dū oīa gnā ꝛ ſpēs ꝛ ordinē rerū. Hec ḡ qlꝫ videntium
deū in diuina ſubſtātia cognoſcet.hinc eſt ꝙ dominus
Moyſi petēti diuine ſubſtantie viſionē rñdet exo.33ᵒ.
Ego oſtendā tibi oē bonū:ꝛ Greg.qd eſt qḋ neſciant:q
ſcientē oīa ſciunt. Si aūt pmiſſa diligenter ꝯſiderent̃
pꝫ ꝙ q̄dāmō vidētes diuā ſubſtantiā oīa vident:q̄dā-
mō vo nō. Si.n.p oīa intelligant̃ oīa illa q̄ ad vniuerſi
pfectionem ptinēt:manifeſtū eſt ex dictis:ꝙ videntes
diuinā ſubāꝫ oīa vident vt rōnes mō inducte oſtēdunt.
Cū.n.itellectus ſit quoqūo omnia quecūqꝫ ad pfectio
nem nature ptinent:oīa ptinent ad pfectionē eſſe intel
ligibilis. Propter qḋ ſm Aug.ſup gen.ad litterā. Que-
cūqꝫ facta ſunt p dei vbū:vt in ppria nā ſubſiſterent
fiebant in itelligētia angeli vt ab angelis itelligerent̃.
De pfectione aūt nālis eſſe ſunt nāe ſpēꝝ ꝛ pprietates
ꝛ vtutes.ad nās eni ſpēꝝ intentio nāe fert̃. Indiuidua
enīꝫ ſunt pꝑter ſpēm. Pertinet ḡ ad pfectionē itelle-
ctualis ſube:vt oīum ſpēꝝ naturas ꝛ virtutes ꝛ ppria
accidentia cognoſcat. Hoc ḡ in finali beatitudine ꝯſe-
quetur per diuine eſſentie viſionem. Per cognitioneꝫ
aūt nāliū ſpēꝝ:ꝛ indiuidua ſub ſpēbus hmōi exiſten-
tia cognoſcunt̃ ab intellectu deū vidente. Si vo p oīa
intelligant̃ oīa:que deus per ſuā eēntiā cognoſcit:nul-
lus intellectus creat⁹ oīa in dei ſubſtantia videt:vt ſu-
pra oſtēſuꝫ eſt. Hinc eſt qḋ dr̃ Job.11. Forſitan dei ve
ſtigia ꝯprehendes:ꝛ oipotētē vſqꝫ ad pfectū reperies.
Excelſior celo eſt:ꝛ qd facies. Profundior inferno:ꝛ
vñ cognoſces. Longior terra mēſura ei⁹ ꝛ latior mari:
nō enim hec dicunt̃ de deo q̄ſi dimēſionib⁹ quātitati
uis deus ſit magnus:ſꝫ qꝛ ei⁹ vtus nō limitatur ad oīa
que magna eē viñr:qn poſſit ēt maiora facere. 2ᵒ q̄ꝫtū
ad rōnē reꝝ factaꝝ:quas oēs cognoſcere nō pōt intel-
lectus creatus:niſi diuinā bonitatē ꝯprehendat.rō enī
cuiuſlibꝫ rei facte ex fine ſumit̃ quē faciens intendit.
Finis aūt oīuꝫ reꝝ a deo factaꝝ eſt vt diuina bonitas
diffundat̃ in reb⁹. Sic ḡ aliquis intellectus oēs rōnes
reꝝ creataꝝ cognoſceret ſi cognoſceret oīa bona que
in reb⁹ creatis ſcdꝫ ordinē diuine ſapiēne puenire poſ-
ſunt:qḋ eēt diuinā volūtatē ꝛ ſapiētiā ꝯprehendere:qḋ
nullus itellect⁹ creat⁹ pōt.hinc eſt ꝙ dr̃ Eccleſiaſtici.8.
Intellexi ꝙ oīuꝫ opeꝝ dei nō poſſit hō inuenire rōnē.
3ᵒ quantū ad ea que ex ſola dei volūtate dependent:
ſic̄ eſt pdeſtinatio electio iuſtificatio ꝛ hō q̄ ad ſancti-
ficationē ptinent creature. Hic eſt ꝙ dr̃ p̊ᵃ cor.2ᵒ. Que
ſunt hoīs nemo nouit niſi ſpūs hoīs q in ipſo eſt:ita ꝛ
que ſunt dei nemo nouit niſi ſpūs dei.) Hec ille. Eādē

ꝯnē alio mō declarat de ỽitate.q.8.ar.4.d.(De⁹ vidē do eſſentiam ſuā quedā cognoſcit ſcia viſionis.ſ.p̄ntia ꝑterita ⁊ futura.Quedā alia ſcia ſimplicis intelligētie.ſ. q̄ pōt facere:q̄uis nec ſint nec futura ſint:nec fuerint. Impoſſe aūt vr̄ ꝙ aliq̄ creatura videns diuinā eēntiā oīa cognoſcat q̄ de⁹ ſcit ſcia ſimplicis noticie. Conſtat enim ꝙ q̄to aliqͥs cām aliquā ꝑfectius cognoſcit:ex cognitione cāe in pluriū effectuū cognitionē deuenire pt ſicut ille q ꝑfectius aliqđ demōſtrationis p̄ncipiū cognoſcit:plures ꝯnes ex eo pōt deducere.Si ḡ aliqͥs intellectus ex cognitione alicuius cāe oēs effect⁹ eius cognoſcat:oꝫ ꝙ pertingat ad ꝑfectū modū cognitionis illius cāe.⁊ ſic oꝫ ꝙ illā cām apprehendat:qđ eſt ipoſſe de eēntia diuina reſpectu intellect⁹ creati.Vn̄ ipoſſe ē ꝙ cognoſcat oīa:que ex ipſa cāri p̄nt.Poſſe tn̄ eſt ꝙ aliqͥs itellect⁹ creat⁹ eēntiam dei vidēs oīa cognoſcat q̄ deus ſcit ſcia viſionis:vt de aīa xp̄i ab oīb⁹ tenet̄. De alijs aūt videntib⁹ deū p eſſentiā duplex eſt opio.Quidam.n.dicunt ꝙ oēs angeli ⁊ aīe beatoꝝ videndo eēntiā dei neceſſe eſt vt oīa cognoſcant:ſicut q videt ſpeculū videt oīa que in ſpeculo relucent.Sꝫ hoc dictis ſanctoꝝ repugnare vr̄:⁊ p̄cipue Dionyſij q in.6.c. celeſtis hierarchie expreſſe dič angelos iferiores ab ignorātia p ſuperiores purgari:⁊ ſic oꝫ ponere angelos ſupiores cognoſcere aliq̄ que ignorāt iferiores:q̄uis oēs cōiter deū ꝯtēplent̄:⁊ iō dōm ꝙ res nō ſunt in eſſentia diuina ſicut actu diſtincte:ſed magis in ea oīa ſunt vnum:vt dicit Diony.p modū q̄ multi effect⁹ vniunt̄ in vna cā. Imagines aūt in ſpeculo reſultantes ſunt ibi vt actu diſtincte:⁊ iō modus quo oēs res ſūt in diuina eēntia ſimilior eſt mō q̄ effect⁹ ſunt in cā q̄ꝫ mō quo imagines ſunt in ſpeculo.Nō eſt aūt neceſſariū ꝙ q̄cūqꝫ cognoſcit cām cognoſcat oēs eius effect⁹ q p̄nt ex ipſa ꝓduci: niſi ꝯprehendat ipſam:qđ non ꝯuenit alicui intellectui creato reſpectu diuine eēntie:vn̄ in ſolo deo neceſſe ē vt ex hoc ꝙ eēntiā ſuā videt oīa cognoſcat q̄ facere pōt. Vn̄ ⁊ eoꝝ effectuū q ab ipſa ꝓducti ſunt tanto aliquis plures cognoſcit videndo eēntiā dei quāto plenius eā videt:⁊ iō aīe chriſti q̄ ſup oēs creaturas ꝑfecti⁹ deum videt:attribuit̄ ꝙ oīa cognoſcat p̄ntia ꝑterita ⁊ futura: alijs aūt nō:ſꝫ vnuſqͥſqꝫ ſcōm menſurā q̄ videt deum: videt plures vel pauciores effectus ex ipſo.)Hec ille. Idē.4.diſ.45.q.3.ar.1.ſic dicit.(Eſſentia diuina eſt ſufficiens mediū cognoſcendi oīa.qđ pꝫ ex hoc qđ deus vidēdo eēntiā ſuā oīa intuet̄.Nō tn̄ ſequit̄ ꝙ q̄cūqꝫ eſſentiam dei videt oīa cognoſcat:ſꝫ ſolū q eſſentiā cōprehendit:ſicut nec p̄n⁹ aliq̄ cognito ꝯn̄s eſt oīa cognoſci q̄ ex illo p̄n⁹ ꝯſequunt̄:niſi tota virtus p̄ncipij cōprehendat̄.Vn̄ cū aīe ſanctoꝝ diuinā eſſentiā nō cōprehendant nō eſt ꝯn̄s vt cognoſcāt oīa q̄ p diuinā eſſentiam cognoſci poſſunt.Vn̄ ēt de q̄buſdā inferiores angeli a ſuperioribus edocentur:q̄uis oēs diuinā eſſentiā videant.Sꝫ vnuſqͥſqꝫ btūs tn̄ de alijs reb⁹ neceſſarium eſt vt in diuina eſſentia videat:quātū btitudinis perfectio requirit.Hoc aūt ad ꝑfectionē btitudinis reqͥrit̄ vt hō hēat q̄cqͥd velit:hoc aūt recta volūtate q̄lꝫ vult vt ea q̄ ad ipm pertinent cognoſcat.vn̄ cū nulla rectitudo ſanctis deſit:volunt cognoſcere ea q̄ ad ipſos ptinent:⁊ iō oꝫ ꝙ illa in vbo cognoſcāt.Hoc aūt ad eorū gloriā ptinet:ꝙ auxiliū indigentib⁹ prebeant ad ſalutē ⁊c̄.ſicut alias recitatum fuit. Simile dicit de ỽitate.q. 8.ar.4.in ſol.12.(Cētis(inqͥt)nulla cognitio creature ſit de ſubſtantia btitudinis q̄ſi btificans:tn̄ aliq̄ cognitio creature ptinet ad btitudinē q̄ſi necīaria ad aliquē actū btī.Sicut ad btitudinē āgeli ptinet vt cognoſcat oēs qui ſuo officio cōmittunt̄.Et ſilr̄ ad btitudinē ſanctoꝝ pertinet:vt cognoſcant eos q ſua bnficia iplorāt vel ēt alias creaturas de q̄b⁹ debēt laudare deū ⁊c̄.Ex q̄bus pꝫ multiplex rō in forma pro concluſione.Et in hoc primus articulus terminatur.

Quātū ad ſcōm articulū arguitur ꝯ ꝯnes. Et q̄dē ꝯ p̄mā arguit Godofredus.6.quolibꝫ.q.3. vbi ſic dicit.(Dicunt q̄dā ꝙ deus pōt videri abſqꝫ hoc ꝙ aliqua creatura videat̄ in eo:qꝛ intellectus limitat⁹ pōt ꝯſiderare abſolutū nō ꝯſiderando relatiuū:dato ꝙ ſint idem abſolutū ⁊ relatiuū.Sꝫ deus eſt p̄nci^m cognoſcendi ſe ſcōm ꝙ eſt quid abſolutū:⁊ eſt p̄ncipium cognoſcendi creaturas ſcōm rōnē relatiōis q̄ eſt idea. ḡ intellect⁹ creat⁹ pōt videre deū nō vidēdo creaturas in ipſo:qꝛ pōt ipm ꝯſiderare nō ꝯſiderando ideā.Iſtđ nō valꝫ:qꝛ cū eſſentia diuina ex ſua infinitate ſit oīum repreſentatiua:idea aūt nō eſt aliđ q̄ꝫ eēntia diuina iquātū repn̄tatiua alioꝝ.diſtincte ḡ non pōt videre abſqꝫ viſiōe idee:nec ꝯ.Alij dicūt ꝙ quāto aliqͥs intellectus plura videt in aliq̄ p̄n⁹:tāto ꝑfectius ipꝫ itelligit. Qui aūt intelligit in aliq̄ oīa cognoſcibilia i ipſo cognoſcit ipm quātū eſt cognoſcibile:⁊ p ꝯn̄s ꝯp̄hendit ipꝫ. Sꝫ nullus intellect⁹ creat⁹ pōt deū ꝯp̄hēdere.ḡ nullus intellectus creat⁹ videt in deo oīa:ſꝫ aliq̄ ſic:⁊ aliq̄ non. Iſtud aūt nō valꝫ:vn̄ ſciendū eſt ꝙ q̄dā ſunt q̄ p diuinā eſſentiā nālr̄ repn̄tant̄:ſicut oēs q̄dditates:⁊ hec vnr̄ necīo viſa diuina eēntia.Qđ pꝫ p̄ ſic:qꝛ q̄ equalr̄ hn̄t repn̄tari p diuinā eēntiā eq̄lr̄ hn̄t videri p eā:ſꝫ oīa talia eq̄lr̄ hn̄t repn̄tari p diuinā eēntiā.ḡ eq̄lr̄ videri.Minor ꝓbat̄:qꝛ eēntia diuina eq̄lr̄ repn̄tat ea q̄ p eā ſm̄ ſuā infinitatē repn̄tant̄:ſꝫ eēntia diuina ſcōm ſuā īfinitatē hꝫ nālr̄ eē ſilitudo oīa talia repn̄tans.ḡ ⁊c̄. Nec pōt dici: ꝙ diuina eēntia ſub rōne vni⁹ idee poſſit repn̄tare vnū: ⁊ ſub rōne alteri⁹ nō repn̄tare illud:qꝛ ab illo non pendet repn̄tatio diuine eēntie:qđ ſeq̄t̄ actū intelligēdi quo eēntia diuina actu itelligit̄:ſꝫ idee ſūt hꝫ:qꝛ intelligunt̄ ꝯſtitui i actu intelligēdi q̄ diuina eēntia actu itelligit̄ vt imitabilis a diuerſis.ḡ nō pōt dici ex pte idee:ꝙ eſſentia diuina nō eq̄lr̄ repn̄tet.Sꝫ ad h̄ dn̄t q̄dā ꝙ ſic̄ deus pōt ſe oſ̄dere ſub rōne entis ⁊ veri ſine h̄ ꝙ oſ̄dat ſe ſub rōne boni ⁊ finis:⁊ p ꝯn̄s pōt videri:⁊ nō diligi:ita pōt ſe manifeſtare ⁊ ſuſpēdere actionē q̄ nata eſt creatura in ea videri:ſꝫ h̄ nihil eſt:qꝛ vtrūqꝫ qđ aſſumitur eſt ipoſſe.ſ.videri diuinā eēntiā ſine rōne boni ⁊ ſine creatura.Tū qꝛ dato ꝙ dicant veꝝ:adhuc ſtat ꝙ ſi de⁹ nō ſuſpendat actionē q̄ vr̄ creatura in eo:q̄ rōne videret̄ vna:⁊ alia:qꝛ nō eſt ꝓceſſus ab vno in aliđ:vt ab ignoto ad notū:⁊ iō vel oēs videbunt̄:vel nulla:p̄dicta aūt poſitio nō ponit ꝙ nulla.ḡ oēs.Sꝫ adhuc ad p̄dicta rn̄det̄:ꝙ qꝛ ad btitudinē ſcoꝝ vidētiū deū ptinet videre ea q̄ p̄ncipalr̄ ptinēt ad ꝑfectionē vniuerſi:iō illa vīr nō aūt alia q̄ de⁹ facere pōt.Sꝫ nec h̄ valꝫ:qꝛ lꝫ in cognitione p mediū creatū intellect⁹ magis determinet̄ ad cognoſcēdū iſta q̄ꝫ illa:tn̄ in illa cognitiōe q̄ eſt per diuinā eēntiā nō magis cognoſcūt hec q̄ꝫ illa:qꝛ ſm̄ mediū cognitiōis iudicādū eſt de cognitiōe:ſꝫ mediū eſt eēntia diuina q̄ eq̄lr̄ ſe hꝫ ad repn̄tandū hec ⁊ illa.ḡ cognitio q̄ fit p diuinā eēntiā nō plus reſpicit ꝑfectionem iſtius vniuerſi q̄ꝫ alia.¶2⁹ pꝫ h̄ ſic:qꝛ oīa creatura ſm̄ ꝙ hꝫ eē in deo eſt creatrix eēntia.ḡ eq̄lr̄ ſe hꝫ vt videatur p creatricē eēntiā.¶3⁹ qꝛ maī⁹ eſt videre īfinitatē diuine eēntie q̄ꝫ entitatē cuiuſcūqꝫ creature:ſꝫ itellect⁹ btūs efficit̄ potēs videre īfinitatē diuine eēntie.ḡ multo plus efficit̄ potēs videre in eo oēꝫ creaturā ēt poſſibilem:⁊ ſic nō eſt dare vn̄ ſtatuat̄ numerus determinatus viſibilium

tus viſibiliũ in diuina eẽntia gn oĩa videanꝉ. Si dicaꝉ ꝙ plus eſt videre diuinã eẽntiã: ⁊ res in diuina eſſentia ꝙ̃ diuinã eſſentiã tñ. Nõ v3: cũ oĩa videanꝉ ꝑ idẽ mediũ. Per idẽ ẽt p3 ꝙ ſi ſpecies reꝝ ſũt multiplicabiles in infinitum: nõ eſt incõueniẽs intellectũ creatũ ſimul videre eas per tale mediũ infinitũ. ¶ 4°. arguit cõtra ꝓbationẽ ↄ̃nis. d. Nec tñ ſequiꝉ ꝙ intellect⁹ creat⁹ l3 videat oĩa que nãlr rep̃ſentanꝉ in diuina eſſentia cõprehendat eã: q2 quantitas cognitionis põt attẽdi ⁊ extenſiue penes numeꝝ cognitoꝝ: ⁊ intẽſiue. ſ. penes maiorem limpiditatẽ. L3 aũt intellectus creatus videat tot in deo quot ipſe deus quãtũ ad qdditates reꝝ creatarum: nõ tñ videt equali limpiditate: q2 deus videt ſe ⁊ relucentia in ipſo infinita limpiditate: intellectus aũt finita: ⁊ vnus beatus videt limpidius alio: l3 oẽs equaliter videant quãtum ad numeꝝ cognitoꝝ: ⁊ q2 deus eſt claritas infinita: nullus intellect⁹ creatus ↄprehendit eũ niſi intelligat ipſaz limpiditate infinita: qđ eſt creature ipoſſe. ¶ 5° argũt cõtra illud qđ adduciꝉ de

Utrũ creature cognoſcãt in diuina eẽntia ſicut ↄcl'ones in p̃nci⁹ ſyllogiſtico.

p̃ncipio reſpectu ↄcluſionũ. Dicit. n. ꝙ hoc nõ eſt ſiſe: q2 in p̃ncipio ex quo cõcluſiones deducim⁹: nõ hñt cognoſci ipſe ↄcluſiones in actu: ⁊ ſub ꝓprijs rõnibus aut pertractationẽ vel perſcrutationẽ p̃ncipij: ſ3 in virtute ⁊ in potẽtia: ⁊ iõ põt cognoſci p̃ncipiũ ignorata ↄcl'one ⁊ ſic ꝑfectius cognoſcit p̃ncipiũ q cognoſcit p̃ncipium ⁊ concluſiones ꝙ̃ qui cognoſcit ↄrincipium tantum. Sed deus eſt rõ cognoſcendi ſil' ⁊ diſtincte in eo oĩa que in eo relucent: ⁊ ſic eadẽ ſine aliqua ꝑtractatione vel ꝑſcrutatiõe hñt cognoſci: deus: ⁊ que in eo relucẽt: ⁊ iõ nõ eſt perfectius cognoſcere deũ cũ his q̃ relucẽt in eo: ꝙ̃ cognoſcere ipm tñ: q2 nõ cõtingit cognoſcere vnũ eoꝝ in actu: ⁊ aliud in potẽtia: ſicut eſt de p̃ncipio ⁊ concluſione. S3 ↄtra hoc eſt ꝙ dicit Aug. de vidẽdo deũ ꝙ deus eſt ſpeculũ voluntariũ: ⁊ ſi vult vr: ⁊ ſi non vult nõ vr. Et dõm eſt quãtũ ad hoc: ꝙ deus eſt ſpeculum volũtariũ inquãtũ ad viſionem diuine eſſentie ſi vult vr: ⁊ ſi nõ vult nõ vr. Sed ſuppoſito ꝙ videaꝉ: nõ põt fieri ꝙ videaꝉ quantũ ad vnũ: ⁊ lateat quo ad aliđ ſc3 quãtũ ad ea que nata ſunt nãlr repreſentari in eo. Loquẽdo aũt de viſione qua deus videꝉ ꝑ creaturas mediantibus ꝗbus fiunt aliquę reuelationes ſanctis in vita iſta: põt videri quo ad vnũ: ⁊ nõ quo ad aliud: ſicut placet: ⁊ de tali viſione loquiꝉ ibi Aug. Alia autez ſunt: que nõ ita nãlr habent repreſentari per diuinam eſſentiam: ſicut qđ hoc ↄponit facere: vel illud: taliter ⁊ tali tempore: ⁊ producere vel nõ ꝓducere ea q̃ libera voluntate producit: ⁊ põt nõ ꝓducere: ⁊ potuit ẽt abſolute velle: ⁊ vel nõ velle ſe facturũ talia: ⁊ hec nõ vidẽtur niſi quãtũ deus vult. Qualr aũt lateant vt ſunt talia: ⁊ qualr poſſint de nouo reuelari ſine mutatione btitudinis: alterius negocij eſt: ⁊ de his põt intelligi illud p̃ma cor. 2°. Que ſunt hoĩes nemo nouit niſi ſpũs hoĩs qui eſt in eo: ita ⁊ que dei ſũt nemo nouit niſi ſpũs dei. Sic ergo p3: ꝙ videns deũ videt in eo oĩa nãliter relucentia: ſicut ſunt rões qdditatiue rerũ: nõ aũt ea que ſubſunt diuino ꝓpoſito. ſ. qđ intendit facere circa res: ⁊

Cõtra eadẽ arguit Dur. 4. di. 49 q. 3.

qđ nõ: ⁊ q2 p̃mũ ad eſſentiã beatitudinis ꝑtinet nõ ſc3. iõ ad perfectam btitudinẽ creature ſufficit oĩa cognoſcere quo ad p̃mũ. Hec Godofredus in forma. ¶ Contra eandẽ ↄcl'onez arguit Durandus. d. Beatus vidẽs diuinã eſſentiã cognoſcit in ipſa oẽs res creatas ⁊ creabiles cognoſcendo quid ſunt: ſed de nulla cognoſcit an ſit ex nã cognitionis diuine eſſentie. Ad cuius ꝓbationẽ premittendum eſt qualiter res create repreſentanꝉ intellectui per diuinam eſſentiã: quo viſo ꝓbabitur in

Utrũ btũs videat in deo oĩa creata ⁊ creabilia ꝙ̃ ad qđ ſunt nõ aũt ꝙ̃tũ ad an ſunt.

tentum. Quantum ad p̃mũ ſciendũz eſt ꝙ res create nõ repreſentanꝉ in diuina eſſentia ſicut res obie videnꝉ in ſpeculo: nec ſicut determinata in p̃ncipio vli ſillogiſtico: ſed ſolum ſicut creabile in ſuo p̃ncipali creatiuo. Primũ p3: q2 illud qđ repreſentaꝉ in ſpeculo repreſentaꝉ in ipſo q̃ſi ab alio impreſſum: vel ab eo reflexum ſcđm duas opiniones: que ſunt de imagine ſpeculi. Nã qdã dicũt ꝙ in ſpeculo eſt vere imago impreſſa ab obo. Alij dicunt ꝙ ſolũ ab ipſo reflectiꝉ imago vel ſpecies ad oculũ. S3 in diuina eſſentia nihil eſt impreſſuz a creaturis vel quocũq3 alio: nec aliqđ eſt ab ea reflexum: vt ſic ꝑ talẽ impreſſionẽ vel reflexionẽ aliq̃ res creata poſſet videri. g̃ res create nõ rep̃ntanꝉ in diuina eſſentia: ſicͭ in ſpeculo: accipiendo ꝓprie ſpeculũ: q2 large q̃lq3 vocatur ſpeculũ oẽ illud: in quo aliqđ ſpeculamur qualitercũq3: ſiue clare vt in filio cognoſciꝉ pater: vñ ⁊ fili⁹ ſpeculũ patris dr Sap. 7. Candor eſt enĩ3 lucis eterne ⁊ ſpeculuz ſine macula: ſiue obſcure: ſicut in creaturis ſpeculamur deũ: de qua ſpeculatiõe p̃ma Cor. 13. Uidemus nũc ꝑ ſpeculũ ⁊ in enigmate. S3 ꝓprie accipiẽdo ſpeculũ ꝓut diſtinguiꝉ ↄtra alia repreſentatiua: verũ eſt ꝙ in eſſentia diuina nõ rep̃ſentanꝉ res create ſicut in ſpeculo. 2m p3. ſ. ꝙ in ipſa nõ rep̃ntanꝉ res create ſicut ↄ̃nes in p̃ncipio vli ſyllogiſtico: q2 ꝑ p̃ncipiũ vle ⁊ ſyllogiſticũ nõ repreſentaꝉ aliq̃ cõcluſio ꝑticularis in actu ⁊ determinate niſi facta applicatione ⁊ ſumptiõe ſub ipſo: ſed ſolũ in vli ⁊ in potentia. S3 in eſſentia diuina repreſentanꝉ creature determinate abſq3 quacũq3 deductione ⁊ applicatione. g̃ nõ ſic repreſentaꝉ res in diuina eſſentia: ſicut ↄcluſiones rep̃ntanꝉ in p̃ncipio vli. Ex quo ſequiꝉ ꝙ l3 clarius videns p̃ncipiũ ſyllogiſticũ poſſit per ipſum cognoſcere plures ↄcluſiones: q2 ſcit facere plures applicationes ⁊ deductiões ꝙ̃ vidẽs minus clare: tñ iſtud locũ nõ h3 in videntibus diuinã eſſentiã q̃ in actu ⁊ determinate rep̃ntat aľs res abſq3 quacũq3 applicatione ⁊ deductione. Reſtat ergo 3m. ſ. ꝙ res create repreſentanꝉ in diuina eſſentia: ſicut cã repreſentat effectũ. Et ex hoc p3 qđ dictũ eſt. ſ. ꝙ itellect⁹ btũs videns diuinã eſſentiã videt in ipſa oẽs res creatas ⁊ creabiles quãtũ ad id qđ ſunt. Qđ ſic ꝓbari põt. Intellectus btũs videns clare ⁊ munde diuinã eſſentiam videt in ipſa oĩa: q̃ ꝑ ipſam nãlr ⁊ ex neceſſitate repreſentanꝉ: ſed diuina eſſentia repreſentat nãlr ⁊ ex neceſſitate oẽs res creatas ⁊ creabiles quantũ ad id qđ ſunt. g̃ ⁊c. Maior p3: q2 ex parte repreſentantis nõ eſt impedimentũz cum repreſentet naturaliter ⁊ ex neceſſitate determinate. Nec ex parte intellectus: cui fit repreſentatio: q2 ex quo põt in eſſentiã rep̃ntantez: poteſt in oẽs res per eã repreſentatas. Minor ꝓbatur: ꝙ enĩ3 diuina eſſentia repreſentet determinate oẽs res exiſtẽtes ⁊ poſſibiles: quantum ad id qđ ſunt nõ eſt dubiũ: q2 aliter deus nõ cognoſceret per eſſentiam ſuam oẽs res exiſtentes ⁊ poſſibiles. S3 ꝙ repreſentet eas naturaliter ⁊ ex neceſſitate ꝓbatur ſic: q2 diuina eſſentia repreſentat res creatas ſicut cã repreſentat effectuz. S3 diuina eſſentia eſt cã ſcđm potentiam omnium rerũ3 quantum ad id qđ ſunt naturaliter ⁊ ex neceſſitate: l3 non ſit cauſa actu producens niſi libere: eſt enim in potentia diuine voluntatis producere quamlibet rem: ſed non eſt in libertate diuine voluntatis habere potentiam producendi quãlibet rem: immo ex naturali perfectione diuine eſſentie eſt habere potentiam oĩa producendi. Sicut autem cauſa ſcđm actum producit effectum quo ad eius exiſtentiam: ita cauſa ſcđm potentiam reſpicit effectum ſcđm eſſentiam: vel quantũ

tus viſionis diuine eſſentie nō hʒ reduci illa varietas
vel diuerſitas:qua nunc videt̃ ſola eēntia vel creatura
nunc aūt cū aliqua creatura:ſʒ nec illa qua videt̃ nūc
iſta creatura nūc alia:ſed nec illa qua nūc vident̃ pau-
ciores:nunc plures.ğ neceſſariuʒ eſt ſi illa viſione qua
videt̃ diuina eſſentia videtur creatura ꝙ oēs creature
videant̃. Qꝛ aūt ad variationeʒ beatifice viſionis qua
videt̃ diuina eēntia:nō poſſit reduci illa diuerſitas.pʒ
qꝛ vel reduceret̃ ad diuerſitatē ſpecificā vel numeralē
in eodē gradu.vel ad intentionē act⁹ ꝛ remiſſionē act⁹.
Non pōt aūt reduci ad diuerſitatē ſpecificā quaſi act⁹
quo videt̃ diuina eſſentia nunc cum vna creatura:nūc
cum alia:nunc cū pluribus:nunc cū paucioribus:nunc
cū creatura:nūc ſine creatura ſit alterius ſpeciei:qꝛ cū
quilibet ſit beatificus:ſeq̄ret̃ ꝙ eēnt plures actus bea-
tifici differentes ſpecie:ꝛ ꝙ in qualibet reuelatione va
riaret̃ beatus ſm ſpēm:ꝛ ſua beatitudo:ꝛ eſſet beatus
ſicut cameleonta:qđ eſt inconueniens. Nec pōt reduci
ad ſolā diuerſitatē numeralē manente identitate ſpe-
cifica:qꝛ ex quo eſſent eiuſdē rōnis ꝛ eiuſdē gradus ha
berent idem obm ꝛ in eodē gradu:ac eodē modo:ꝛ ita
nō plures nec pauciores creature attingerent̃ per vnū
actū ꝙ̄ per aliū.nec pōt reduci ad intentioneʒ ꝛ remiſ-
ſionē. Tum qꝛ in quocūqʒ gradu videt̃ diuina eēntia
ſufficienter repreſentat oēm creaturā:cū ſit exemplar
indiuiſibile:qđ totū attingit̃ in quocunqʒ gradu claro
vel minus claro cognoſcat̃. Tum qꝛ nō poſſet deus ali
quid reuelare ſiue de nouo qn̄ itenderet eēntialē beati
tudinem eius:nec poſſet ſibi manifeſtare tot creaturas
quot videt Pe.in verbo qn̄ poneret in eū gradu beati-
fico Pe.qđ eſt inconueniens.ğ ad nullaʒ diuerſitatem
actus viſionis reduci pōt ꝙ nunc plures nunc paucio-
res creature cognoſcant̃. ¶ 2⁹ ꝓbat eandē ꝯditionalē
ſic. Impoſſibile eſt actū cognitiuū ad obta ſecundaria
aliter ſe hr̄e:niſi aliter ſe hēat ad obm p̄mū qđ eſt exē-
plar:ꝛ rō cognoſcendi. Et hoc pʒ:qꝛ nulla varietas eſt
in effectu qn̄ hēat reduci ad cāmꝛmaxime in cāuſalitate
formali ꝛ exēplari:ſed actus viſionis q̄ videtur diuina
eēntia.ꝛ cuʒ hoc creatura:nō ſe hʒ aliter ad obm p̄mū
qđ eſt exemplar:ꝛ iō rō cognoſcēdi creaturas ſi debēt
videri nō eſt vt videant̃ nūc plures nūc pauciores. Cō
ſtat enī ꝙ nō pōt ſe aliter hr̄e ad diuinā eſſentiā niſi qꝛ
nunc inteſi⁹:nūc remiſſius ferat̃ in eaʒ:vel qꝛ nūc vnū
nūc aliud videt de ea. Et p̄mū nō pōt dari:qꝛ opʒ actū
intendi ꝛ remitti ex manifeſtatione nunc pluriū nunc
paucioꝝ creaturarū. Nec pōt dari ſm cū in diuina eēn
tia nō ſit aliud ꝛ aliud:ipſa exiſtente in fine ſimplicita
tis.ergo nulla diuerſitas eſt in actu reſpectu diuīe eēn-
tie:que eſt exemplar ꝛ rō cognoſcēdi.ğ nec circa creatu
ras poterit eſſe diuerſitas vt cognoſcant̃ nunc plures
nūc pauciores:ꝛ per ꝯñs cognoſcerent̃ oēs.) Hec ille.
Et finaliter ꝯcludit ꝙ ſicut diuinus intellectus non at
tingit creaturas tanꝙ̄ obta ſecundaria:ſed illud ad qđ
terminat̃ eſt vnū ꝛ ſimplex.ſ.ſua eſſentia:qua attincta
vnite ꝛ equipollenter oīs creatura eſt cognita:ſic eſt ð
intellectu creato btō:qꝛ videndo diuinā eſſentiā videt
omnia:nō quidē terminatiue ꝛ formaliter:ſed eminen
ter ꝛ contentiue:quia videt diuinam eſſentiam que eſt
omnia eminenter ꝛ ſubſiſtenter.ꝛ cōtentiue. Et in hoc
ſecundus articulus terminatur.

Quantum ad 3ᵐ articulū reſpondendū eſt ob-
iectionibus ſupradictis. Et qđeʒ ad
obta Godo.reſpondet Ber.de Gan.īpugnans determi
nationē ꝯuenientē ei⁹ quolʒ. Unde ad obta ꝯtra p̄maʒ
ꝯnē quā Godo.īpugnat ſic dicit Ber. Concluſio quā tʒ
non eſt vera.ſ.ꝙ oēs beati videant oīa que relucent in
diuina eſſentia:nec diſtinguat̃ btitudo eoꝝ niſi in lim
pidius ꝛ minus limpide vidēdo. Ad primā ğ poſitionē
quā reprobat.verū.ſ.deus de po⁹tia abſoluta poſſet fa
cere ꝙ eēntia ſua videret̃ abſqʒ hoc ꝙ videret̃ ſub rō-
ne idee. Dōm ꝙ male reprobat eam:qꝛ nō ē intentio
ponētiū illā poſitionē ſic dicere.ſ.ꝙ deus videri poſſet
quin videat̃ illud:qđ eſt fundamentū idearū.ſ.eēntia
diuina que ꝑpter ſue perfectionis plenitudinē includit
in ſe oēm perfectionē realiter:que īperfectionē nō īclu
dit. Hoc aūt nō eſt idea:qꝛ idea eſt rō intellecta qua in
tellectus diuinus intelligit eēntiā ſuā imitabilē a crea-
tura:ita ꝙ idea eſt ꝓpria rō intellecta. Ad cuius euidē
tiam ſciendū ꝙ res quaſi triplex eē habēt in deo. Pri-
mo ſunt in diuina eſſentia per modū vnitum ꝛ realeʒ
ſcʒ ſʒ ꝙ omnia perfectio realis:que eſt in creaturis eſt
etiā realiter in deo quātū ad hoc ꝙ ꝑfectionē abſolu-
taʒ includit:vnde ipſe eſt realiter ſapiens:ꝛ ſic de alijs
perfectionibus. Et ſm hoc intelligit̃ verbum Anſel.in
monol.qui dicit ꝙ creatura in diuina eſſentia eſt cau-
ſatrix eēntie. Unde hoc eſſe reale nō eſt ipſius creatu-
re:ſed eſſentie diuine. Dicit̃ tñ creatura in ea eſſe:qꝛ ex
plenitudine ꝑfectionis diuine eſſentie deriuat̃ ꝑfectio
creature:nō aūt poſſet deriuari niſi fuiſſet in ea. Hic ē
ergo vnus modus quo creature ſunt in diuina eēntia.
Scōus modus eſt quo ſunt in potentia diuina:qui eſt
inferior p̄mo. Multa.n.ſunt in eſſentia diuina:que nō
ſunt in potentia diuina:ſicut ſunt perfectiones ſue:que
vt ſunt in eſſentia nō ſubſunt potentie.nō eni deus pōt
ꝓducere infinitam bonitateʒ in re differente a ſe:ꝛ ſic
de alijs. Ea ergo ſunt in potētia diuina que ſubſunt di-
uine potentie:creature aūt ſubſunt potentie diuine:et
ideo neceſſe eſt ponere ꝙ omnes creature ſunt in potē
tia ſua. Et differt iſte modus a p̄mo:qꝛ ſʒ p̄mū modū
erant ꝑfectiones realiter in deo ſm ꝙ dicimus ꝙ eēn-
tia diuina includit realiter oēm modū eſſendi mō di-
uino ꝛ ſimpliciſſimo ꝑꝑ ſuam infinitatē. In potentia
aūt diuina dicunt̃ eſſe creature nō realiter:ſed virtua-
liter:ſicut effectus eſt in cā. Unde calor ſm rem nō eſt
in ſole:ſʒ virtualiter tm̄. Sapientia ğ ꝛ ſimiles ꝑfectio
nes ſunt realiter in diuina eſſentia:ſed creature ſunt in
diuina eſſentia in potentia virtualiter. Uñ domus vel
lapis ſunt in po⁹ dei virtualiter tm̄. Tertio mō res ſūt
in intellectu diuino ſʒ ꝙ deus ab eterno cognouit res
ſe ꝓducturū:ꝛ alias ēt quas nō ꝓducit:ſed poſſet ꝓdu
cere. Et hoc mō ſunt res in intellectu diuino ſicut rō-
nes cognite q̄ ſunt in idē ꝙ idee. Unde ſm ꝙ deus co
gnoſcit eſſentiā ſuā diſtincte imitabilem ſm diuerſos
gradus in creaturis:ſunt ſm hoc idee in deo.i. intelle-
ctu diuino. Et iſte modus eſſendi differt a p̄mo ꝛ ſcōo:
qꝛ p̄mus eſt realis:ſecūdus eſt virtualis:ſed iſte terti⁹
eſt intelligibilis.vnde equus eſt in itellectu diuino vt
ratio quedā:ſm quā deus intelligit equū imitari diui-
nam eſſentiā quantū ad ꝑfectionē realē:que eſt in di-
uina eſſentia:qꝛ ipſa ꝑꝑ plenitudinē realis perfectionis
realiter imitat̃ ab omni creatura. Hoc aūt requirit ꝙ
ꝑfectio ſm quā creatura imitat̃ deū ſit realiter in deo
mō tñ oīno vnito. Intelligit ğ dicta poſitio quā repro-
bat ꝙ deus poſſet facere ꝙ intellectus creatus vide-
ret deuʒ abſqʒ hoc ꝙ videret res ſm rōnes diſtinctas
qbus intellectus diuinus itelligit creaturas imitari di
uinā eēntiā. Uñ talis itellus itelligeret diuinā eēntiā.
ꝛ ea ſm q̄ creature imitant̃ eā:ſʒ nō ſʒ ꝙ imitant̃ vel
imitari prīt. Sicut poſſum cognoſcere hūc hoīeʒ ꝛ na-
turā hūanā ſm quā eſt pater vel eē pōt:non tñ cogno

ſco eum eſſe patrē:ſ3 ſit pater vnius vel pluriū filiorū. Ita deus poſſet facere ꝙ aliq̄s intellus cognoſcat eēn tiam ſuā que imitabilis eſt a creaturis:nō tñ ſm ꝙ diſtincte imitabilis:ſed niſi cognoſcat̄ eēntia ſ3 ꝙ diſtincte imitabilis a creaturis:nō pñt in ea cognoſci creature diſtincte. Ergo deus pōt facere ꝙ eēntia ſua videat̄ abſq3 hoc ꝙ videatur aliqua creatura diſtincte in ea:⁊ ſic qȯ non videat̄ etiā ſub rōne idee. R. Certum eſt ꝙ videre poſſu3 iſtud pñ.ᵐ Omne totum eſt maius ſua parte:⁊ tñ poſſum ipſu3 ꝯſiderare:⁊ ipſa cōſideratio eſt viſio abſq3 hoc ꝙ videam d̄terminate aliq̄ ꝯnē in eo: ſicut quilibet experit̄ in ſe:ſicut eſt ēt in metaphyſicis ſciētijs. Poſſum.n.ꝯſiderare pᵐ pnᵐ de quolibet eē vl̄ nō eſſe:⁊ tñ nō deſcendendo vel ampliādo ad aliqua3 ꝯnē determinatā:⁊ tñ iſtis pñcipijs ſunt virtualr̄ veritates multoꝝ pñcipioꝝ. Q2 tñ nō diſtincte ⁊ ſm actū ꝯtinent̄ in eis:iō pñt clare intueri abſq3 ꝯnibus determinatis. Sed eſſentia diuina ꝯtinet in ſe res nō ꝑ modum diſtinctū:⁊ ſm actū diſtinctū. vnde nec ſapiētia eſt in ea diſtincta a bonitate:nec per ꝯñs perfectionis creaturarū:que in creaturis ſunt diſtincte. ergo pōt videri diuina eſſentia clare abſq3 hoc ꝙ videant̄ creature in ea. Et ad rōnē ſuā dōm ꝙ l3 eēntia diuina ſit idē realiter qȯ idea.tñ idea dicit rōnē diſtinctā ⁊ determinatam ſm quā eſſentia diuina eſt imitabilis:ita ꝙ illȯ qȯ eſſentia importat vnite ⁊ indiſtincte:idea importat diſtincte. vnde idea equi eſt diuina eſſentia inquantū ipſa eſt diſtincte imitabilis ab equo. ⁊ iō q2 idea addit ſupra eſſentiā rōnē diſtinctionis ⁊ determinationis:iō eſſentia diuina vt idea diſtincte repñtat ea q̄ repñtat ſed nō vt eſſentia:ſ3 indiſtincte. Et iō cognoſcēdo eēntiam nō op3:ꝙ diſtincte aliq̄ creatura cognoſcat̄. Sed cognoſcēdo vt idea determinate:op3 bene ꝙ cognoſcatur creatura determinate per ideā determinata3. Uñ p3 ꝙ rō nō ꝯcludit:q2 l3 eſſentia ⁊ idea ſint ide3: aliqd tñ includit̄ in rōne idee:qȯ nō includit̄ in rōne eēntie. Hec Her. Cōtra Godo. quo ad ipugnatione3 pme opinionis que eſt Henrici. 7º quolibet. q. 4. Sed in ꝓdictis ꝯtinent̄ quedā dubia vel falſa niſi bene intelligātur. Cū enī dicit ꝙ diuina eſſentia vt eēntia eſt. nō repreſentat creaturas diſtincte:ſed eēntia vt eſt idea ⁊c̄.

Diuina eēntia vt eēntia ē nō repñtat diſtincte creaturas:ſed eſt idea:q9 ſenſus. de eod. J. co. 7.

Si intelligat ꝙ diuina eſſentia ad diſtincte repreſentādum creaturas indiget aliq̄bus reſpectibus fabricatis per intellectum quaſi ſine illis ipſa nō eſſet ſufficiēs repreſentatiuū creaturarū diſtinctarū ⁊ diſtinctionis earum. falſum eſt:q2 talia entia rōnis nullā addunt ꝑfectionē ſuper diuinā eſſentiā:nec ſuper eius repñſentationem:nec ſunt intellectui diuino rō cognoſcendi creaturas ſm earū ꝓprias ⁊ diſtinctas rōnes:cū3 nihil ponāt in re. Si aūt intelligit ꝙ diuina eēntia vt eēntia eſt ⁊ ꝯſiderata ſine talib9 reſpectib9 nō h3 rōnē diſtinctoꝝ exēplariū:vel rōnū vl̄ ideaꝝ:ſic qȯ tales reſpcūs cāntaliq̄lē diſtinctionē in dīna eēntia. vt ē repñtatiua creaturarū:ſic qȯ ꝑ vnū reſpcū d̄r̄ diſtincta rō lapidis: ⁊ ꝑ aliū diſtincta rō eq̄mō ꝙ reſpectus det ei ꝙ ſit rō ꝓpria equi:ſed ꝙ ſit diſtincta diſtinctiōe ſe tenente ſolū ex parte repñſentantis:nō ex parte repñſentati:ꝯcedit̄ qȯ dicit. Itē cū dicit ꝙ in diuina eſſentia nō pñt cognoſci creature diſtincte niſi cognoſcat̄ eēntia diſtincte ſ3 ꝙ eſt diſtincte imitabilis a creaturis:pari mō diſtinguendum eſt:q2 ſi li ſm qȯ ipoztet rōnē vel cām cognoſcendi diſtinctionē creaturarū vel creaturas ſm ꝓprias et diſtinctas rōnes:falſum eſt. Si vō ly ſm qȯ ipoztat ſolā ꝯcomitantiā ad diſtinctā ⁊ ꝓpriā cognitionē creaturarū in diuina eſſentia tam reſpectu intellectus diuini q̄ creati: ſed nullo mō ſunt prioꝛes:nec aliquid conferunt ad propriā ⁊ diſtinctā cognitionē creaturarum:ſ3 ꝯferant ad diſtinctionē exemplaris vel idearū: q2 per ipſos plurificant̄ idee vel rōnes creaturarū:ſic ꝙ dicimus diuinā eſſentiā eſſe multiplex exēplar. vel qȯ eſt multiplex idea. ⁊ multiplex rō:nō aūt ꝙ ſint multorū ⁊ diſtinctoꝝ exemplar.idea:vel rō. De hoc. S. T. pmo ꝯtra Gen. ca. 55. ſic dicit. (Sic ergo p3 ꝙ eēntia diuina inquantū eſt abſolute ꝑfecta pōt accipi vt ꝓpria rō ſinguloꝝ:vñ per eam deus ꝓpriā cognitionē de oībus habere pōt. Q2 vero ꝓpria rō vnius diſtinguit̄ a propria rōne alterius:diſtinctio aūt eſt pluralitatis pñᵐ:iō op3 in intellectu diuino diſtinctionē quādā ⁊ pluralitate3 rōnum intellectarū ꝯſiderare:ſm quā illud: qȯ eſt in intellectu diuino eſt ꝓpria rō diuerſoꝝ. Unde cum hoc ſit ſm ꝙ deus intelligit ꝓprium reſpectū aſſimilationis quē h3 vnaqueq3 creatura ad ipm:relinquit̄ ꝙ rōnes rerū in intellectu diuino nō ſunt plures vel diſtincte niſi ſ3 qȯ deus cognoſcit res plurib9 ⁊ diuerſis modis eſſe aſſimilabiles ſibi.) Hec ille. Ex q̄bus p3:ꝙ ſm eum ꝑus ſm nām vel rōnē deus intelligit diſtinctionē creaturarū q̄ diſtinctionē reſpectuu3 idealiū:⁊ ꝯſequēter diſtinctio idearū ꝯſequit̄ ꝓpriā ⁊ diſtincta3 cognitionem dei de rebus:imo actū reflexum quo deus intelligit ſe intelligere creaturas diſtinctas ꝓpria cognitione:⁊ diuerſimode aſſimilabiles ſibi vel imitabiles.

P:1º ſ3 rōnē de9 itelligit diſtinctionē creaturaꝝ q̄ reſpectuū idealiu3. De eodē. J. co. 7.

Rurſus cū dicit ꝙ creature nō habēt eſſe reale in deo indiget ſano itellectu. Unde ſctūs Tho. de veritate. q. 4. arti. 6. vbi querit. Utrū res verius ſint in verbo vel in ſeipſis ſic dicit. Cū querit̄. Utrū res verius ſint in ſeipſis q̄ in verbo. diſtinguendū eſt:q2 ly verius pōt deſignare vel veritatē rei:vel veritatē ꝓdicationis. Si deſignet veritatē rei ſic ꝓcul dubio. maior eſt veritas rerum in verbo q̄ in ſeipſis. Si aūt deſignet̄ veritas ꝓdicationis ſic eſt ecōuerſo. verius.n.ꝓdicat̄ hō de re ſm ꝙ eſt in propria nā q̄ de ea ſm ꝙ eſt in verbo:nec hoc eſt ꝓpter defectū verbi:ſed ꝑꝑ ſupeminentiā illius.) Hec ille. Item pma parte. q. 18. arti. 4. ſic dicit. (Uiuere dei eſt eius intelligere. In deo aūt idē eſt intellect9: ⁊ qȯ intelligit̄. ⁊ ipm intelligere ei9. Unde q̄cq̄d eſt in deo vt intellectū eſt ipm viuere ſeu vita eius. vnde cū omnia que ſunt facta a deo ſint in ipſo vt intellecta:ſequitur ꝙ omnia in ipſo ſunt vita diuina.) Hec ille. Itē ibidem in ſolutione pmi ſic dicit. (Creature d̄r̄ eē in deo dupliciter. Uno mō inquātum ꝯtinent̄ ⁊ ꝯſeruantur virtute diuina:ſicut ea dicimus eē in nobis q̄ ſunt in noſtra poteſtate:⁊ ſic creature d̄r̄ eſſe in deo ēt put ſunt in proprijs naturis. Et hoc mō intelligēdū eſt verbum Apoſtoli. d. act. 17. In ipſo viuimus mouemur et ſumus:q2 ⁊ nr̄m eſſe ⁊ noſtrū viuere ⁊ nr̄m moueri cāſatur a deo. Alio mō d̄r̄ res eſſe in deo ſicut in cognoſcēte:⁊ ſic ſunt in deo per ꝓprias rōnes:que nō ſunt aliud in deo ab eſſentia diuina. vnde res que ſic ſunt in deo ſunt eſſentia diuina:⁊ q2 diuina eēntia eſt vita:nō autē motus. inde eſt ꝙ res hoc mō loq̄ndo in deo nō ſunt motus:ſed vita.) Hec ille. Itē ibidē in reſponſione ad tertiū ſic dicit. (Si de rōne rerū nāliū nō eēt mā:ſed tm̄ forma oībus modis veriori mō eēnt res nāles in mente diuina per ſuas ideas q̄ in ſeipſis. ꝑꝑ qȯ ⁊ Plato poſuit ꝙ hō ſeparatus erat verus hō: ſed hō mālis erat hō per participationē. Sed q2 de rōne rerū nāliu3 eſt mā. dōm eſt ꝙ res nāles verius eſſe habēt in mente diuina ſimpliciter q̄ in ſeipſis:q2 in mēte diuina habent eſſe increatum:ſed in ſeipſis habent eſſe creatu3. Sed eſſe hoc:vt pote homo vel equus:verius habent

in ꝓpria

in ꝓpria nā ꝙ̃ in mente diuina:q2 ad veritatē hoīs pertinet eē mālē:qḋ nō h3 in mente diuina. Sicut dom⁹ que eſt in mā.verior dom⁹ eſt ꝙ̃ illa que eſt in mente diuina:q2 hec eſt domus in actu:illa aūt eſt domus in potentia vel virtute.) Hec ille. Finaliter ergo dōm vr̄ ꝙ Godofredus ſufficienter iprobat opinionē quātum ad rōnē poſitionis.ſ.de ideis. Nec Ber. ſufficienter rñdet ad obiecta Godofredi:q2 tā ipſe ꝙ̃ Henricus falſe imaginant̄ ꝙ reſpectus ideales ſint dīne eēntie cā vel rō repſentandi creaturas ſcd̄3 ꝓprias ꝛ diſtinctas earū rōnes in ꝓprio gnē. Et ſilr ꝙ intellē icreat⁹ aut creat⁹ nō poſſit diſtincte cognoſcere creaturas niſi ꝑ eas nā inſpiciendo tales reſpectus imitabilitatis vel exēplaritatis aut idealitatis. Et de hoc multa dicta ſunt in p̄ ſen.

Dōm ergo ꝙ ꝯclō Henrici vera eſt:l3 ipſe male ꝓbet eam. Dīne āt eēntia pōt videri ab itellectu creato ſine hoc ꝙ repñtet ſibi aliq̄ creaturā cui⁹ rō eſt:q2 pñt ſibi vniri ita remiſſe:ꝛ cū tā modico lumīe glīe ꝙ nō vnietur ſibi vt rō alicui⁹ creature. Quāto enī magis vnit̄ ꝛ per maius lumē glīe:tāto vnit̄ ſibi vt rō pluriū. Licet enī ipſa ſit ex ſe ꝛ nō per aliqd additū rō oīum creaturarū:tñ nō op3 ꝙ cuicūq3 intellectui vnit̄ vniat̄ vt rō oīum:niſi cui vnit̄ ſm totū poſſe ſuū.ſ.intellectui diuino. Aliys aūt intellectibus vnit̄ vt rō pluriū vel paucorum ſm ꝙ ſunt magis vel minus ad hoc diſpoſiti ꝑ lumen glīe. Et ꝙ hec ſolutio ſit ſm mētē ſancti Tho.p3. Nam ipſe.4.ſen.diſt.49.q.2ª.arti.5.arguit ſic.10.loco (Sicut ſenſus ita ꝛ itellectus cognoſcit illud cui⁹ ſilitudine informat̄:ſed diuina eēntia expreſſius indicat quālibet rem ꝙ̃ aliq̄ ſilitudo alia rei.ḡ cū in illa beā viſione eſſentia diuina fiat forma itellectus noſtri: vr̄ ꝙ ſancti videntes deū videant oīa in illo.) Ecce argumētū.

Licet diuina eſſentia ſit rō oīu3: non tñ ꝯiungit̄ ſub itellectui ſm ꝙ ē rō oīum de eodem.ſ. co.8.

Sequitur viſio. (Dōm ꝙ ꝗuis eēntia diuina ſit rō oīum cognoſcibiliū.nō tñ ꝯiungitur cuilibet intellectui ſm ꝙ eſt rō oīum.iō nō ſequit̄.) Hec ille. Itē ibidē in ſolutione quarti ſic dicit. (Quāuis itellectui videntis deū ꝯiungat̄ ipſa diuina eſſentia que eſt oīu3 rō:nō tñ ꝯiungit̄ ei prout eſt oīum rō:ſed ſm ꝙ eſt rō aliquoꝝ:ꝛ tanto pluriū quāto quiſq3 plenius diuinā eſſentiā intuetur.) Hec ille. Itē de veritate.q.8.arti.4. in ſolōne ſcdi reſpondens ad argumētū ſtatim recitatū ſic dicit. (Ratio illa ꝓcedit qñ viſus ꝯiungit̄ ſilitudini ſ3 totū poſſe ſilitudinis.tunc.n. neceſſe eſt vt viſus cognoſcat oē illud ad qḋ ſilitudo viſus ſe extendit. Sic aūt itellectus creatus nō ꝯiungit̄ diuine eſſentie:ꝛ iō rō nō ſequitur.) Hec ille. ¶ Ad obīa eiuſdē Godo. ꝯtra ſanctum Tho.reſpondet Ber.d. Aliā opinionē ſolēnem ꝛ cōe3 reprobat que vera eſt. Q2 ex quo vt oſtenſum eſt deus pōt facere ꝙ eēntia ſua videat̄ abſq3 hoc ꝙ videat̄ aliqua creatura in ea:pōt facere ꝛ faciet ꝙ eoꝝ que vidēt eēntiā ſuā qdā videant plura in ea:ꝛ quidam pauciora nullus āt videt oīa que relucent in ea niſi ſolus deus. Standū eſt ergo in medio quodā.ſ.iter hoc qḋ eſt nulla videre in diuina eēntia qḋ deus poſſet facere:ꝛ inter hoc qḋ eſt videre omnia qḋ deus non poſſet facere. Dico inqua3 omnia q̄ deus poſſet facere. Ita ꝙ videntes deū vident aliq̄ i eēntia diuina:ꝛ ſm ꝙ ꝑfecti⁹ vident eam:ſm hoc plura vidēt in ea. De hoc enī ſunt illuminationes:q2 angeli ſuperiores vident in diuina eēntia:qḋ nō vident inferiores angeli. Preterea. In videndo eēntiā diuinā nulla creatura videt̄ diſtincte inquātum eēntie eſt vt oſſum eſt.ḡ ſi aliq̄ creatura videt̄ in deo hoc eſſet iquātū ſubſtat diuine po⁹:vel inquantū eſt in intellectu diuino:hoc enī triplici modo ſunt creature in deo vt oſtenſum eſt. Modus aūt eēndi in eēntia ē exclusus. Itē. Nec pñt videri oīa inquātū ſubſunt diuine potētie vel ſūt in potētia niſi potētia ipſa ꝑfecte cognoſcatur. Tunc autem perfecte aliqua potentia cognoſcit̄ qñ cognoſcunt̄ oīa ad que ſe extēdit.ḡ ſi cognoſcātur oīa:ad que diuia potētia ſe extēdit:perfecte cognoſcitur potētia diuina:ꝛ ſic cōprehēdit̄:qḋ eſt ipoſſibile. Sed forte dices ꝙ nō obſtat ad cōprehēſionē potētie:ſed obſtat ad tam clarā cōprehenſionē:ita ꝙ ſi intellectus creatus cognoſcat oīa:que ſubſunt diuine potentie comprehēdit tota3 potētiā:ſed nō ita clare: ſicut deus. Hoc aūt eſt icōueniēs ꝙ res creata totā diuinā potentiam cōprehēdat. Sed videt̄ ꝙ nō:q2 ſicut nos ponimus ꝙ beti totam eēntiam vident:ita dicā ꝙ totam diuinam potētiā vidēt. Dōm ꝙ verū eſt ꝙ totā diuina3 potētiā vidēt quātū ad id qḋ eſt:q2 vidēt eam infinitā:ſed illa infinita ad q̄ eſt nō vidēt:ꝛ ꝑ ꝯñs nō cōprehendunt eā. Sicut etiā nec dicimus ꝙ beati cōprehēdant diuinam eēntiam quā tñ totā vidēt:l3 minus clare ꝙ̃ deus. Unū hoc qḋ iſte dicit nō facit dīam in cōprehenſione diuine eēntie niſi quātū ad modū qui eſt magis vel minus clare:nō aūt quātū ad ipm cōprehenſum. Preterea. Talis cōprehēſio ponit̄ in deo reſpectu ſui:q2 deus dicit̄ cōprehēdere ſe:nō ꝙ fines ſuos in ſe includat:q2 fines nō h3:ſed q2 nihil eſt dei qḋ deus nō cognoſcat.ergo ille cōprehēdit potētiā diuinā qui cognoſcat oīa ad que ſe extēdit potētia:ita ꝙ nihil ſit de potētia qḋ nō cognoſcat etiā vſq3 ad vltimum:qḋ nō eſt ponendū in intellectu creato vel finito. ¶ 3° excluditur modus terti⁹ cognoſcēdi vel eſſendi.ſ.ꝙ beati nō pñt videre oīa q̄ ſunt in intellectu diuino:in quo diſtincte ſunt oīa ſm eſſe cognitū:ꝛ ſic infinita ſaltē ſucceſſiue:q2 cognoſcit oēs cogitatiōes hōīum quātūcunq3 ſint volubiles que vnqua3 erūt:qḋ nō poſſet facere ſimul ꝛ diſtincte itellect⁹ creatus finitus.ergo nulla via itellectus creatus pōt cognoſcere in deo oīa:que deus cognoſcit ſimpliciter. Preterea. Illḋ cui dat̄ limitatio ad certum terminū ꝛ determinatū eſt finitū:ſed ſi intellectus diuinus poſſet cognoſcere tot ꝛ nō plura:puta aliqua finita:dar̄ ei certus terminus:q2 nō poſſet cognoſcere niſi tot.ergo ſi itellectus diuinus nō cognoſceret niſi tot quot intellectus creatus:etiam eſſet itellectus limitatus:qḋ falſum eſt. Imo haberet limitationē intellectus creati:q2 intellectus creat⁹ ponit̄ ſm iſtū ſe extēdere ad tot ſicut intellectus diuinus. Si aūt dicas ꝙ itellectus creatus ſe extēdit ad infinita: ſicut diuinus. Hoc nō pōt dici:q2 ꝑ hoc reprobat̄ vnū ꝑus ſuppoſitū.ſ.ꝙ itellect⁹ creatus cognoſceret oīa:ad que ſe extēdit diuina potētia:q2 cōprehēderet eā:q2 nullus itellectus pōt videre oēs ꝯcluſiones:que ſequūtur ex aliquo ꝑncipio q̄litercūq3 ſequant̄ ab eo niſi cōprehēdat ipm:q2 tūc ſi cognoſcit oēs ꝯcluſiōes poſſibiles ſequi ex eo cōprehendit ipſum. Si ḡ aliquis intellectus cognoſceret oīa ad que diuina potētia ſe extēdit:planū eſt ꝙ cōprehenderet eā:non ſolū extēſiue.imo etiam intēſiue. Patet ḡ ꝙ ſi diuinus itellect⁹ nō cognoſceret niſi tot quot intellectus creatus beatus ꝙ eſſet limitatus. Si dicas ꝙ nō:q2 cognoſcit ea q̄ potuit producere vel nō producere:ꝛ iō eſt infinitus. Hoc nō valet:q2 ſimilr̄ quilibet intellectus creatus beāt⁹ cognoſcit multa q̄ poſſet facere:ꝛ tamē nō dicitur infinitus:ꝛ ſi iſta infinita ſint ſm ſucceſſionē. Sic ergo p3 concluſio principalis ꝙ videntes deum non vidēt omnia q̄ deus videt. Q2 ḡ ꝑmo dicit ꝙ oēs quidditates rerū vident̄ viſa diuina eēntia. Dōm ꝙ nō:l3 ḡ forte videant̄ in deo oēs quidditates rerū ꝑtinētiu3 ad ordinē ꝛ ꝑfectionē vniuerſi:nō tamē

oēs: quas deus poſſet facere: q2 ille ſunt infinite ſi ponāt̄ ſicut opʒ ponere ꝙ deus modis infinitis ſit imitabilis. ¶ Ad p̄ᵐ ḡ per qḋ hoc ꝓbat dōm: ꝙ eēntia diuina vt eēntia nō repn̄tat diſtincte creaturas: ſʒ vnite: ſʒ itellect⁹ diuinus itelligit oēs illos modos diſtincte: quibus eēntia diuina eſt imitabilis: ⁊ q2 pōt itelligi eēntia diuina abſq3 h̄ ꝙ itelligat̄ gcqd diuinus itellect⁹ itelligit: g nō ſolū itelligit diuinā eēntiā ſcḋʒ modos ⁊ ēt diſpōnes reꝝ. iō ꝑ eēntiā diuinā vt eēntia eſt nihil cognoſci pōt de creaturis: q2 eq̄lr repn̄tat oīa. ſ. vnite: ſʒ nulla diſtincte ⁊ determinate ſcḋm Tho. de veritate niſi ꝑ itellectū diuū determinate apphendentē eēntiā i cōparatione ad determinatā creaturā. Ad ꝓbationē dōm ꝙ eēntia diuia eſt nālr ſilitudo oiuʒ: q2 in ea oīa hñt fontalē ſilitudinē: non tñ diſtinctā. vñ ꝑfectio quā imitat̄ aſinus in deo nō eſt diſtincta a ꝑfectiōe quam imitat̄ āgelus: imo vna ⁊ eadē ē. ⁊ idiuiſibil': cū vtraq3 ſit idē qḋ diua eēntia. Tñ itell's diuus ꝯphēdit diuerſas rōes imitabilitatis ⁊ diſtictas: q2 nō ſʒ idē ex ꝑte imitantiū imitant̄ diuā eēntiā. Vñ eēntia ē ſilitudo oīa in ſe ꝯtinēs ꝑꝑ plenitudinē ꝑfectiōis: ſʒ nō diſticte niſi mō ꝑdicto. i. ſm ꝙ hʒ rōnē idee. Qḋ āt dicit de repn̄tatiōe eēntie ⁊ idee: dōm ꝙ diuerſa ſunt gnā repn̄tationū: q2 eēntia repn̄tat ſic̄ fundamētū: in q̄ ſunt fundamētalr ꝑfectiōes oium generū ſm ꝯmētatorē. 5. metaph. ſed idee repn̄tāt res diſtincte ⁊ ſm ſuas rōes finitas. Et iō dōm ꝙ vna idea repn̄tat vnū: ⁊ alia aliud. vñ repn̄tatio eēntie diue nō depēdet a repn̄tatiōe ideaꝝ: ſʒ magis eꝯ: cū ſic repn̄tet eēntia diua res: ꝙ nō pñt ꝑ eā diſtincte cognoſci niſi ab itellectu q cognoſcit cū apphēſiōe: ⁊ q cognoſcat q̄ō diſtincte imitabilis ē a reb⁹. Ad aliā obiectionē dōm: ꝙ lʒ eēntia diua nō poſſit videri ſine gnālib⁹ ꝑfectiōib⁹: puta ſine rōne entis boni ⁊ ſapientie: tñ pōt videri ſine ſpālib⁹: puta ſine ꝑfectōe quā lapis ꝑticipat ab ea. Ad aliā obiectionē que dicit: ꝙ eēntia ſe hʒ eq̄lr ad repn̄tādū oīa. veꝝ ē. ſed nulla diſtincte niſi ab itellectu q rōnes vnitas in ea ſcit diſtinguere ꝑ diuerſos reſpectus ⁊ ꝑfectiones ad creaturas. vñ nō plus reſpicit eēntia ꝑfectionē hui⁹ vniuerſi q̄ȝ alteri⁹: iō cū neutrū diſtincte ⁊ determinate repn̄tet: ſed mō vnito ⁊ ſimpliciſſimo: nō eſt neceſſe ꝙ q cognoſcat eēntiaʒ: cognoſcat oīa q̄ repn̄tāt niſi ꝯphēdat eā. Hec Her. In qb⁹ lʒ multa vā dicat: tñ ſepiſſime replicat illud falſuʒ ſupi⁹ iprobatū. ſ. ꝙ diua eēntia ex ſe ſine reſpectib⁹ cointellectis nō repn̄tat aliq̄ȝ creaturā diſtincte: ſʒ h̄ hʒ iquātū itelligit̄ a diuo itellectu ſub diuerſis reſpectibus ad creaturas. Hoc. n. falſuʒ eſt. Tū q2 de⁹ nō idiget aliq̄ creatura ad diſticte ⁊ ꝑfecte itelligēdū creaturas ſub ꝓprijs rōnib⁹. ḡ mlto min⁹ idiget ad h̄ reſpectib⁹ rōnis q nō ſūt aliqd i nā reꝝ: ſʒ pure entia rōnis. Tū q2 tales reſpc̄us ꝯſequunt̄ itellectionē creaturaꝝ ſub ꝓprijs rōib⁹. ꝓus nā. n. eſt itelligere extrema relonis q̄ȝ ipam relonē: nec nihil ꝯferūt ad diſtincte cognoſcēdū creaturas. Et iō dōm: ꝙ eſſentia diua ex ſe: nullo addito eſt propria ⁊ diſtincta rō cuiuſlibet creature. Sʒ ad intelligendū hoc ſunt duo notāda. Primū eſt ꝙ aliq̄ forma pōt dici ꝓpria ⁊ diſtincta rō alicuius itelligibilis dupl'r. Primo: q2 eſt ſibi adeq̄ta: ita ꝙ nō eſt rō alicui⁹ alteri⁹. Et ſic itelligēdo diua eēntia nō ē ꝓpria nec diſticta rō alicui⁹ creature: q2 nō ſic repn̄tat aſinū q̄n repn̄tet āgelū. 2ᵒ: q2 repn̄tat oīa q̄ ſunt in re itellecta tā ꝓpa q̄ȝ cōia: ⁊ oīa in qb⁹ ꝯuenit cū alijs vl' dr̄t ab eis. ⁊ ſic diua eēntia eſt ꝓpa rō oiuʒ ⁊ ſingulaꝝ creaturaꝝ: ⁊ repn̄tat oēs ꝓpe ⁊ diſtinctiſſime. 2ᵒ ſciēdū ē ꝙ lʒ eēntia diua ſit ꝓpa ⁊ diſticta rō oiuʒ ⁊ ſingularū creaturaꝝ: ⁊ oēs ꝓprie ⁊ diſtincte repn̄tet ex ſe ſola ſine aliq̄ ſupadditio: nō tñ pōt itelligi vt talis niſi cointellectis diuerſis reſpectibus ei⁹ ad creaturas: ⁊ q2 idea iportat ꝓpriā rōnē vt intellectā: iō de rōne idee eſt reſpect⁹: ⁊ ſūt plẽs idee ſm pluralitatē taliū. Tñ tales reſpect⁹ ⁊ idee vt ſic ꝯſequunt̄ ꝓpriā ⁊ diſtinctā cognitionē creaturaꝝ. imo actū reflexū q̄ de⁹ itelligit ſe itelligere creaturas. De ꝑdictis. S. T. p̄ᵃ pte. q. 14. arti. 6. in ſolone tertij argumēti ſic dic̄. (Idē nō pōt accipi vt ꝓpa rō diuerſoꝝ ꝑ modū adeq̄tionis: ſʒ diuina eēntia eſt aliqd excedēs oēs creaturas: vñ pōt accipi vt ꝓpria rō vniuſcuiuſq3 ſm ꝙ diuerſimode eſt ꝑticipabilis vel imitabilis a diuerſis creaturis.) Hec ille. Itē de veritate. q. 2. ar. 4. in ſolone ſcḋi. ſic dic̄. (De⁹ cognoſcit oīa vno qḋ ē rō pluriū. i. eēntia ſua q̄ ē ſilitudo reꝝ oiuʒ: ⁊ q2 eēntia ſua ē ꝓpa rō vniuſcuiuſq3 rei: iō de vnoquoq3 hʒ ꝓpriā cognitionē. Qualiter āt vnū poſſit eē multoꝝ rō ꝓpa ⁊ cōis ſic pōt cōſiderari. Eēntia. n. diua ſm h̄ eſt rō alicui⁹ ꝙ res illa diuinā eēntiā imitat̄. Nulla āt res imitat̄ diuinā eēntiā ad plenū: ſic. n. nō poſſet eē niſi vna imitatio ipſius: nec ſua eēntia eēt ꝑ modū iſtū niſi ꝓpria rō illi⁹: ſicut vna ſola eſt imago patris ꝑfecte eū repn̄tās. i. filius. Sed q2 res creata iꝑfecte imitat̄ diuinā eēntiā: ꝯtingit eē diuerſas res diuerſimode imitātes: in quarū tñ nūlā nō eſt aliqd qḋ nō deducat̄ a ſilitudine diue eēntie: ⁊ iō illud qḋ eſt ꝓpriū vnicuiq3 hʒ in diua eēntia qd imitet̄ ⁊ ſm h̄ diuina eēntia eſt ſilitudo rei quātū ad ꝓpriū ipſius eēntie: ⁊ ſic eſt ꝓpria ipſius rō: ⁊ eadē rōne eſt ꝓpria rō alteri⁹ ⁊ oium alioꝝ. Eſt ḡ cōis rō oium iquātū ipſa eſt res vna: quā oīa imitant̄: ſʒ eſt ꝓpria rō hui⁹ vl' illi⁹ ſm ꝙ res diuerſimode eā imitant̄. Et ſic ꝓpriā cognitionē facit diuina eēntia de vnaq̄q3 re iquātū ē ꝓpria rō vniuſcuiuſq3.) Hec ille. Ex qb⁹ ꝑʒ ꝙ ſm mentē eius diuina eēntia eſt ꝓpria rō oium: ⁊ oīa ꝓprie et diſtincte repn̄tat ꝑ ſuū abſolutū: ⁊ nō ꝑ reſpect⁹ ideales: q2 illi ſunt poſteriores tali repn̄tatōe ⁊ ꝓpa ⁊ diſtincta cognitiōe creaturaꝝ. De h̄. S. T. p̄ᵃ pte. q. 15. ar. 2ᵒ in ſolone ſecūdi ſic dicit. (De⁹ vno itelligit multa: ⁊ nō ſolū itelligit multas res ꝑ ſuā eēntiā: ſʒ ēt itelligit ſe itelligere multa ꝑ eēntiā ſuā. Sed hoc eſt itelligere plures rōnes reꝝ. vel plẽs ideas eē in itellu ei⁹. vt intellectas.) Hec ille. Itē ibidem in ſolone tertij ſic dic̄. (Hmōi reſpectus qb⁹ multiplicant̄ idee: nō cānt̄ a reb⁹: ſed a diuino intellectu cōparante eēntiā ſuā ad res.) Hec ille. Dico ḡ alr ad p̄ᵐ argumētū Godofredi. ſ. ꝙ diuina eēntia quātū eſt ex ſe eēntialr ⁊ nāliter ⁊ neceſſario repreſentat oēs creaturas: ſed ſolus intellectus diuinus eſt capax talis repn̄tationis: ⁊ ille ſolus vnit̄ ſibi vt eſt oium repn̄tatiua. Unde ſcūs Tho. ſoluit h̄ argumētum ⁊ ſimilia de veritate. q. 8. arti. 4ᵒ. Arguit eni ſic. 3ᵒ loco. (Si angelus videns deū nō cognoſcit oīa opʒ ꝙ hoc accidat vel ex defectu intellectus angelici vel ex defectu rerū cognoſcibiliū vel ex defectu medij. Sed nō ex defectu intellectus angelici cū angelus ſit ſpeculum purū ⁊ imaculatū ⁊ incontaminatū. vt dicit Dionyſius. Nec ex defectu intelligibiliū: q2 oīa ſunt in diuina eēntia cognoſcitiua. Nec ēt ex defectu medij quo cognoſcant: q2 diuina eēntia ꝑfecte oīa repn̄tat. ḡ angelus vidēs deū oīa videt. Ecce argᵐ. Seq̄t̄ rñſio. (Hoʒ (inq̄t) ꝙ angelus vidēs deū nō videat oīa cōtingit ex defectu itellus angelici q nō vnit̄ diue eēntie ſʒ totū ei⁹ poſſe.) Hec ille. Itez. io. loco arguit ſic. (Lux ſpūalis vehemēti⁹ ſe ingerit menti q̄ȝ lux corporalis oculo: ſed ſi lux corporalis eēt ſufficiēs rō oium coloꝝ igerēs ſe oculo oēs colores manifeſtaret. ḡ cū ipſe deus q eſt

De eodē 3. col. 2.

Aliq̄ forma pōt dici ꝓpa ⁊ diſticta rō alicui⁹ itelligibilis dupl'r

ſpūalis lux: ⁊ rex omnium perfecta rō menti angeli vi dentis eū ſe ingereret. āgelus eo cognito oīa cognoſceret.) Ecce argᵐ. Seqᵗ rn̄ſio. (Dōm (inqᵗ) ꝙ rō illa pcede ret ſi oculus corporalis lucē corporalē ſm totū ei⁹ poſ ſe in ſe ſuſciperet: qḋ pꝫ in ꝓpoſito nō eſſe.) Hec ille. Et ſimilia dicit pluries in eadē. q. ex qb⁹ pꝫ ad arᵐ. ¶ Ad 2ᵐ dī ꝙ creature dr̄ eē in deo nō ꝑ eēntiā creature: ſed ꝑ ſimilitudinē ⁊ rōnē creature. Ūn̄ qꝛ ſimilitudo crea ture ⁊ rō eſt creatrix eēntia. iō creatura ſcḋꝫ eſſe qḋ hꝫ in deo dr̄ eſſe creatrix eſſentia. Sicut aūt oñſum eſt: lꝫ diua eſſentia ſit rō oīum creaturarū: non tn̄ vnitur itel lectui creato vt rō oīum: nec ſcḋꝫ totū poſſe ſuū: quo. ſ. pōt actuare intellm̄ ⁊ ponere in actu ꝑ ſufficiēter ad in telligendū oīa. Ūn̄ ꝯn̄a quā arguens facit non vꝫ potiſ ſime cū infert ꝙ oīs creatura equalr̄ ſe hꝫ vt videatur per creatoris eēntiā ſcḋꝫ ꝙ dicit btūs Tho. de veritate q. 8. ar. 4. in ſolone. 12. vbi ſic dr̄. (Et nullo mō ad btī tudinē ꝑtineret creature cognitio: non tn̄ ſequiᵗ ꝙ oīs cognitio creature eq̄liter ſe hēat ad viſionē beatitudi nis. Cognita. n. aliq̄ eā in ꝓmptu eſt vt aliq effect⁹ co gnoſcanᵗ in ipſa: aliqui vo magis lateāt. Sicut pꝫ ꝙ ex pncipȳs demōſtrationis ſtatiꝫ aliq̄ ꝯnes eliciunᵗ: q̄ dam vo nō niſi ꝑ multa media. Et ad hec cognoſcenda nō pōt qlibꝫ per ſe: ſꝫ opꝫ ꝙ ab alio manuducaᵗ. Silr̄ eſt de cognitiōe rōnū intelligibiliū de effectibus reſpe ctu eſſentie diuine: qꝛ quedā ſunt latētiores: q̄dā mani feſtiores. et iō ex viſiōe diuine eēntie q̄dā cognoſcunᵗ q̄dā nō.) Hec ille. Ad hoc tn̄ argᵐ rn̄det Her. q̄ſi eadē in virtute. d. Concediᵗ ꝙ oīs creatura ſm ꝙ hꝫ eſſe in eſſentia diuina eſt creatrix eēntia: lꝫ eēntia diuina nō rep̄ſentat ſeorſum ⁊ diſtincte niſi intellectui qui cōpre hēdit eāꝫ. Hec ille. ¶ Ad 3ᵐ rn̄det Her. ꝙ maius eſt videre eēntiā diuinā abſolute q̄ entitatem creature in eēntia videri: ſed videre eēntiā diuinaꝫ ⁊ creaturas in ipſa maius eſt. Licet ēt rō nō ſequaᵗ niſi qn̄ maius hꝫ nēcīū ordinē ad min⁹: ſicᵗ qui pōt ferre centū pōt ferre xx. qꝛ centū icludit. xx. Sed vbi maius nō hꝫ nēcīū or dinē ad minus: nō nēcīo eſt verū. Nō eni qui pōt gnā re hoiem: pōt gnāre aſinū. Maius aūt eſt videre diui nam eſſentiā: que nō hꝫ nēcīū ordinē ad h̄ ꝙ ipſa viſa videanᵗ creature in ea. vt oſtenſum eſt. Minus autē ſtatuiᵗ videntibus nō ex eſſentie vt eſſentia eſt: ſed ex diuerſa virtute inſpicientiū: ⁊ ex voluntate diuina: qua manifeſtat ſe cuilibet q̄tū vult. Ad obm aūt ꝙ dicitur lꝫ videre res in eſſentia nō addat perfectionem ſupra eſſentiā. tn̄ eēntia que prior eſt: ⁊ nō ſeorſuꝫ ⁊ diſtincte rep̄ſentat neceſſario res: pōt videri abſqꝫ hoc ꝙ videa tur res i ea. Unde ſi eſſet mediū diſtincte repreſentās rō ꝯcluderet. Hec Her. ⁊ male quo ad h̄ qḋ dicit: ꝙ di uina eēntia nō eſt mediū rep̄ſentās creaturas diſtīcte mō expoſito ſupra. Dōm eſt ergo aliter ꝙ lꝫ vidēs di uinā eſſentiā per idē mediuꝫ videat deum diſtincte. ⁊ creaturā diſtincte: qꝛ diuina eēntia eſt ꝓpria rō cuiuſli bet creature: tn̄ tale mediū aliter ſe hꝫ ad oſtendendū deum ⁊ oſtendenduꝫ creaturas. Et iō neceſſario offert deū: nō aūt neceſſario offert quālibet creaturā cuilibꝫ itellectui eā videnti: ſed ſolū intellectui diuino: nō aūt creato. De hoc ſcūs Tho. de v̄itate. q. 20. ar. 5.) In co gnoſcendo (inquit) duo ſunt ꝯſideranda. ſ. illud qḋ co gnoſcitᵗ ⁊ modus cognoſcēdi. In quorꝫ vno ꝯtingit q̄li qꝫ aliqs ꝯuenire qui in altero differūt: ſicut cuꝫ vnū ⁊ ideꝫ eſt qḋ a diuerſis cognoſcitur: ab vno tn̄ minus: ab altero magis. Id aūt qḋ per ſe offerᵗ ad cognoſcenduꝫ pertinet ad id qḋ cognoſciᵗ. Quod aūt in alio cognoſci tur: pertinet ad modū cognoſcēdi eius: in quo cognoſci tur. Sicut ſi aliqs cognoſcat aliqḋ pnᵐ: ⁊ in eo accipiat cognitionē aliquarū ꝯnū cognitio ꝯcluſionuꝫ depēdet ex mō cognoſcendi pncipiū. Q̄to eni aliquis pnᵐ perfe ctius cognoſcit: tanto plures ꝯnes in eo intueᵗ. Sed q̄n tūcūqꝫ pnᵐ tenue cognoſcat: ſemꝑ ſubſtātia ipſius pn cipȳ remanet ei cognita: ⁊ iō eius cognitio nō determi nat aliquē modū cognoſcendi: ſicut determinabat co gnitio ꝯnū: que in eo cognoſcebanᵗ. Et inde eſt ꝙ eorꝫ quibus offerᵗ vnum ⁊ idē pnᵐ. omnes ipſam ſubſtan tiam pncipȳ cognoſcunt: non aūt equales numero: nec eaſdē ꝯcluſiones. Sed in hoc differūt ſicut ⁊ in modo cognoſcendi pnᵐ. Omnes aūt qui deū per eēntiā vidēt dr̄ totā eſſentiā dei videre: qꝛ nihil eſt eſſentie qḋ ab aliquo eorꝫ nō ſit viſum: cum eēntia diuina partes nō habeat: nō tn̄ oēs eam totaliter vidēt: ſed ipſe ſolus ſe totaliter videt. vt. ſ. modus cognoſcentis adequeᵗ mō rei cognite: q̄ta eni eſt cognoſcibilitas diuine eſſentie tanta eſt efficacia diuini itellectus in cognoſcēdo. Nō aūt pōt hoc dici de aliquo intellectu tantorꝫ iō nullus intellectus creatus ꝑtingit ad hoc vt ita ꝑfecte videat diuinā eēntiā ſicut ipſa viſibilis eſt: eadem rōne nullus intellectus creatus eā ꝯprehēdere pōt: ſed inter intelle ctus creatos vnus alio perfectius diuinā eēntiā videt. Et ita pꝫ ꝙ ex quo cognoſcere aliquid in v̄bo depēdet ex mō cognitiōis verbi: ſicut impoſſibile eſt ꝙ itellus creatus pertingat ad perfectū modū cognoſcēdi v̄buꝫ vt cognoſcibile eſt. ita impoſſibile eſt vt aliqs itellect⁹ creat⁹ cognoſcat oīa: que in verbo cognoſci pnt. Et hec ſunt oīa que deus pōt facere. Unde impoſſibile eſt ꝙ aīa xp̄i ſciat oīa q̄ deus pōt facere: ſicut ipoſſibile eſt ꝙ ꝯprehendat diuinā virtutē. Tūc. n. vnaqueqꝫ res ꝯpre hendiᵗ qn̄ eius diffinitio ſciᵗ: diffinitio. n. eſt virtus cō prehendens rem. Cuiuſlibet aūt virtutis diffinitio ſu mitur ex his: ad que virtus ſe extendit. Unde ſi aīa xp̄i ſciret oīa: ad que virtus dei ſe extendit cōprehēde ret virtutem dei qḋ eſt oīno ipoſſibile.) Hec ille. Item ꝓpinquius ad ꝓpoſitū ibidē in ſolone p̄ ſic dicit. (Quic quid deus pōt facere eſt minus q̄ ipſe deus: ⁊ facilius poſſet ab aīa xp̄i cognoſci ſi aīe xp̄i per ſe offereᵗ quic quid deus poteſt facere: ſicut per ſe ei p̄ſentaᵗ ipſe de⁹. Nūc aūt ea que deus pōt facere vel que fecit nō offe runᵗ aīe xp̄i in ſeipſis: ſed in verbo. ideo rō nō ſeqᵗ.) Itē in ſolutiōe ſecūdi ſic dicit. (Semper id per quod alterū cognoſciᵗ ſe hꝫ in rōne magis noti: ⁊ iō quāuis ſm aliquē modū cognoſcendi creatura ſit magis nota quo ad nos q̄ deus. tn̄ in illo mō cognitionis: quo res videnᵗ in verbo: ipſum verbū eſt magis notum q̄ res viſe in verbo.) Hec ille. Itē ꝑfectius ad ꝓpoſitum re deundo ꝓpter quid ſic dicit. 3° ꝯtra Gēn. ca. 56. in fine (Poteſt aūt (inquit) aliqs obȳcere ꝯtra p̄dicta: qꝛ dei ſubſtantia eſt aliquid maius q̄ omnia: que ipſe facere vel intelligere vel velle pōt preter ſeipſum. vnde ſi in tellectus creatus dei ſubſtantiam videre poteſt: multo magis poſſibile eſt ꝙ omnia cognoſcat: que deus p̄ter ſeipſum intelligit vel vult vel facere poteſt. Sed ſi di ligenter cōſideretur: nō eſt eiuſdē rōnis aliquid cogno ſci in ſeipſo. ⁊ in ſua cauſa. Quedam eni ſunt in ſeipſis de facili cognoſcibilia: que tamen in ſuis cauſis nō de facili cognoſcuntur. Uerū eſt ergo ꝙ maius eſt intelli gere diuinam ſubſtantiam q̄ quicquid eſt aliud p̄ter ipſum qḋ in ſeipſo cognoſci pōt. Perfectionis autēꝫ co gnitionis eſt cognoſcere diuinā ſubſtantiaꝫ ⁊ in ea oēs eius effectus videre q̄ cognoſcere diuinā ſubſtantiam ſine hoc ꝙ videantur eius effectus in ipſa. Et hoc qdeꝫ ꝙ diuina ſubſtantia videaᵗ abſqꝫ cōprehēſione ipſius

Nō cognoſcitᵗ i alio ꝑti net ad modū cognoſcendi ei⁹: i. quo co gnoſcitᵗ.

Aīa xp̄i non pōt ſcire oīa q̄ de⁹ pōt fa cere

fieri pōt. Qꝛ aūt oīa que per ipſaʒ īt elligi pñt cognoſcuntur: hoc abſqꝫ cōprehenſione non pōt accidere vt ex p̄dictis apparet.) Hec ille. Que valēt multū ad intellm oium precedentiū ⁊ ſequentiū potiſſime q̄uo illa cōditionalis ē vera. Si intellꝰ creatus videt in diuina eēntia vel in verbo oīa que deus pōt facere ipſe pfecte cōprehēderet verbū vel diuinā eſſentiā. Iſta aūt ꝯditionalis eſt falſa. Si intellus creatus videret in ſeipſis oīa que deus pōt facere ipſe pfecte cōprehenderet diuinā eſſentiā vel verbū. Lꝫ dictū ſit ꝙ illo mō videndo oīa creabilia vel deo poſſibilia aliquo mō cōprehenderet diuinā eſſentiā: ſed nō perfecte. Sed de hoc inferius plura dicenť: lꝫ hec ſit clauis ad intelligendum oīa ſequētia. Ex quibꝰ pꝫ ad argumentū ⁊ ad oīa ſilia. ❡ Ad q̄rtum pꝫ reſponſio per p̄dicta: qꝛ qui tot videt in verbo quot verbū: eque perfecte ⁊ limpide videt verbū: ſicut verbum videt ſeip̄m. De hoc ſcūs Tho. de veri. vbi ſupra arguit ſic. (Quāto aliqd perfectiꝰ cognoſciť tāto plura in eo cognoſcunť: ſed deus perfectius cognoſcit ſeip̄m q̄ꝫ anima chriſti ergo plura cognoſcit in ſeipſo q̄ꝫ anima chriſti cognoſcat in verbo. Sed deus nihil aliud cognoſcit in ſe q̄ꝫ qđ eſt vel fuit vel futuruʒ eſt: vel potuit eſſe vel fuiſſe vel futurū eē. ergo aīa xp̄i nō cognoſcit omnia iſta.) Iteꝫ ibidē. (Si anīa xp̄i ſcit quicqd deus poteſt facere. tunc omne illud qđ deus facere pōt ad aīam xp̄i terminať. Sed aīa xp̄i eſt finita: cum ergo deus infinita poſſit facere: ſequiť ꝙ infinitum terminetur ad finitū: qđ eſt impoſſibile: ergo ⁊ p̄mū. ſ. ꝙ aīa xp̄i poſſit ſcire quicquid deꝰ pōt facere ⁊ ſcire.) ❡ Ad q̄ntū dř ꝙ diſſimilitudo quā arguēs adducit nō valet: nec īfringit probationē ſancti Tho. De hoc ſcūs Tho. de veritate. q. 20. arti. 4. ſic dicit. (Intelligere oꝫ quid eſt dictu aliquid in verbo videre. Sciendaʒ ergo ꝙ nihil pōt videri in aliquo niſi illo mō quo eſt in illo. Cōtingit aūt aliqua multa eſſe in vno dupľr. Uno mō diuiſim ⁊ pluraliter: ſicut plures forme reſplēdēt in ſpeculo vnaqueqꝫ diuiſiꝫ: ⁊ ſic plures hoīes ſunt in domo. Alio mō vniformiter ⁊ ſimplr: ſicut plures effectꝰ ſunt virtute in cauſa: vt etiam cōcluſiones in p̄ncipio: ⁊ mēbra in ſemine. Quicunqꝫ ergo aliquid intueť: ꝯſequēs eſt vt illa videat que in eo ſunt multiplr ⁊ diuiſim: eo ꝙ vnūqđqꝫ eoꝝ ita offerť ſicut ⁊ illud vnū in quo cōtinenť: ⁊ pro tanto qui videt ſpeculuꝫ: videt formas in ſpeculo reſultantes. Sed qui videt aliquid vnum: non oꝫ ꝙ videat omnia illa que ſunt in eo vniformiter ſeu vnite niſi quando totā virtutē illius vnius comprehendit: ſicut q videt aliqđ p̄n^m: nō opꝫ ꝙ videat omnes cōcluſiones virtute in eo exiſtentes: niſi forte illud comprehendat. Res aūt create ſunt in deo non quidē multipliciter: ſed vnite vt dicit Dionyſius. Unde cum dicitur res eſſe in deo magis aſſimilať illi mō quo effectꝰ ſunt in cā. ⁊ ꝯcluſiōes in p̄ncipio: q̄ꝫ illo modo quo forme ſunt in ſpeculo. Et ideo non opꝫ ꝙ quicunqꝫ videt verbum: videat oīa que verbum in ſeipſo videt vt quidam dixerunt afferentes exemplum de formis que videntur in ſpeculo viſo. Ipſum enim verbum ſeipſum cōprehendit. Unde omnia que in eo virtualiter ⁊ vnite ſunt cognoſcit ſe vidēdo. Intellectus aūt creati: qui verbum non comprehendunt: nō opꝫ ꝙ videndo verbum oīa videant que in verbo ſunt.) Hec ille. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ cūꝫ res create nō ſunt diſtincte nec multipliciter in deo: ſed ſimplr ⁊ vnite: nec rōnes rerū in deo ſint diſtincte: ſꝫ vnite: ⁊ potius ſunt in deo illo modo quo cōcluſiones ſunt in p̄ncipio q̄ꝫ illo mō quo plures forme ſunt in ſpeculo: nō opꝫ ꝙ videns verbū videat oīa que

Qui videt aliqd: i q̄ ſūt aliq diuiſim vt forme i ſpeclo: v. det oīa illa ſecꝰ ſi ſīt i eo vniformiter ⁊ vnite vt ꝯcl'ones i p̄ncipio.

ſunt in verbo. Cum aūt dicit arguens ꝙ deus eſt rō cognoſcendi ſimul ⁊ diſtincte oīa in eo relucētia ⁊c. Dicitur ꝙ verū eſt reſpectu intellectus diuini comprehendentis: non aūt reſpectu alterius: cuꝰ rō ſepe dicta eſt. Ad hanc rōnē ſic reſpondet Ber. de gānaco. d. Ad aliđ aūt qđ dicit de cōmuni p̄ncipio ꝯcloņū. Dōꝫ: ꝙ ſimile eſt: qꝛ ſicut p̄n^m nō rep̄ntat q̄ꝫtū eſt de ſe ſeorſuꝫ ⁊ diſtincte ꝯcl'ones: ſic nec diuina eēntia creaturas. Sꝫ ſic q p̄n^m cognoſcit ꝯprehenſiue cognoſcit oēs ꝯcl'ones: ſic intellectus diuinus qui cōprehendit eēntiā ſuā: cognoſcit diſtincte oēs creaturas: que pñt imitari diuinā eēntiam. Et ſicut qui p̄n^m cognoſcit inquātuꝫ p̄n^m paucas ꝯcl'ones in eo videt: ⁊ qui nude cognoſcit p̄n^m nō pp̄ h̄ diſtincte aliquā ꝯcluſioneʒ cognoſcit in eo vt dcm̄ eſt: ita qui cognoſcit nude diuinā eēntiā: nō opꝫ ꝙ aliq̄ videat in ea diſtincte niſi ipſaʒ pfectionē diuinā: que vna ⁊ ſimplex eſt. Qui aūt cōprehendit eā: videt omnia ſꝫ que imitabilis eſt. Qui aūt nō cōprehēdit: nec nude ſolum videt eaʒ: ſed quaſi ſub rōne idee: videt aliqua in ea. Et qui pfectius vel ſub rōne pluriū idearum videt plā in ea: lꝫ p̄n^lis btitudo ſit i viſiōe diue eēntie vt eēntia diuina eſt: nō vt idea: qꝛ nō pp̄ creaturas: quas quis videt in deo beatior eſt ſm Aug. Hec Ber. ⁊ male quo ad aliq̄. Primo in hoc qđ dicit ꝙ diuina eēntia nō rep̄ſentat diſtincte creaturas. Si. n. intelligeret ſic ꝙ diuina eēntia nō repreſentat diſtincte ex p̄te rep̄ntātis: lꝫ rep̄ntet diſtincte ex p̄te rep̄ntabilis veꝝ dicet: ſꝫ nō ſic ipſe intelligit ideo male. De hoc. S. T. de veritate. q. 20. arti. 5. ſic dicit. (Quidaʒ dixerūt ꝙ non ſolum anīa xp̄i ſed etiā quelibet aīa beata videt in verbo q̄cqd in eo videri poteſt: hoc eſt non ſolum ea: que ſunt vel erunt vel fuerunt: ſed etiaʒ que deus poteſt facere. Qui quidem in hoc decepti ſunt: ꝙ eſtimabant modum vidēdi res in verbo ſimilem modo videndi res in ſpeculo mālī: in quo imagines ſecundū ſuam multitudinem ⁊ diuerſitatem reſultant. In deo autem rerū rōnes ſunt vnite ⁊ ſimpliciter. vt dicit Dionyſius. Si autem eſſent in eo per viam multitudinis ⁊ diuerſitatis tunc omne qđ in eo cognoſci poteſt: eo viſo cognoſceretur: ⁊ ita ab omnibus videntibꝰ deum per eſſentiā omnia viderentur: cum omnia iſta in deo cognoſci poſſint ⁊c.) Hec ille. Ex qbus pꝫ ꝙ diuina eſſentia non repreſentat creaturas diſtincte diſtinctione ſe tenente ex parte rep̄ſentantis. Qꝛ autem repreſentet creaturas diſtinctione ex parte repreſentatoꝝ ſe tenente oſtendit ſanctus Tho. de veritate. q. 12. arti. 6. in fine di. Quāuis deus ſit oīno vniformis: tamen in eo rerum cognitio diſtincte accipi poteſt: prout ipſe eſt ratio vniuſcuiuſqꝫ.) Hec ille. Secundū: in quo deficit ſolutio Ber. eſt: qꝛ ponit ꝙ diuina eſſentia vt talis eſſentia nude accepta ſine reſpectu ideali non repreſentat diſtincte creaturā. Huius enim falſitas apparet ex ſtatim allegatis: ⁊ ex multis ſuperiꝰ dictis: qꝛ diuina eēntia vt talis eēntia ſine aliquo reſpectu ſuperaddito eſt ꝓpria rō oīum creabiliū: lꝫ non ſit adequata alicui creato vel creabili. Alia que dicit ſtare poſſunt. ❡ Ad ſextū reſpondet Ber. d. Ad illud qđ dicit de Augu. ꝙ eſſentia eſt ſpeculū voluntarium. ſingle qđ dupľr pōt intelligi: vel qꝛ dicit ſpeculū volūtariū: qꝛ ſi vult videť: ſi nō vult non videť. vel loquiť de cognitione qua cognoſciť in via: qꝛ tūc reuelat ſe ſanctis quantū vult. Iſti aūt duo modi non pñt poni ſm intētionem Augu. ⁊ vt verba ſonant. primo modo verum eſt ꝙ eſſentia diuina nō videť ab aliquo niſi velit. Sꝫ tamē in hoc ꝙ ipſa videť vt eēntia nō hꝫ rōnem ſpecculi: ſed magis rōnem directe viſi. Speculum eniʒ eſt illud

Nō eodē videt res i verbo q̄ diſtīcte forme i ſpeculo. De eodē paulo. ſ.

illud in quo aliquid videtur. Si ergo fuiſſet talis intellectus Auguſt. ſicut iſte dicit: non dixiſſet ꝙ eſſentia eſt ſpeculū voluntariū: ſed ꝙ eſt res viſa voluntaria: vel obiectū voluntariū. Sed qꝛ eſſentia diuina ſub ratione qua ſpeculū eſt .i. ſub ratione qua in ea relucent creature voluntarie oſtendit ſe: ideo quantū ipſa vult: tantū in ea intellectus creatus ſpeculatur. Uel ſi vult nihil niſi eſſentiā diuinā vel aliqua ſicut placꝫ ei. Itē ſcḋo intellectꝰ eſt minus rōnalis quē īponit Augu. ⁊ falſe: qꝛ eſſentia diuina reſpectu cognitionis vie nullā hꝫ rōnē ſpeculi: imo magis ipſe creature: in quibus relucet aliqua ſimilitudo diuina rōnē ſpeculi hñt. Unde ⁊ cognitio q̄ habetur de deo per creaturas dicit̄ ſpecularis. Unde cū in via nō cognoſcamus creaturas per diuinā eēntiam: ſed ecōtra diuinā eſſentiā per creaturas: nō pōt dici ꝙ eſſentia diuina reſpectu reuelationis ſanctoꝝ ſit ſpeculum: ꝓcipue cū ſancti in via nō videant deum per eēntiam. Hec Her. Et ſatis ꝯformiter dictis. S. T. de veritate. q. 12. arti. 6. vbi querit. Utrū ꝓphete videant in ſpeculo eternitatis. dicit enim ſic. (Speculum ꝓprie loquendo inuenit̄ in rebus materialibus: ſed in rebꝰ ſpiritualibus per quādam tranſumptionē dicit̄ per ſimilitudinē acceptam a ſpeculo mālī. vt. ſ. in rebus ſpiritualibus dicatur eſſe ſpeculū illud: in quo alia repreſentāt̄: ſicut in ſpeculo materiali apparent forme rerū viſibilium. Sic ergo dicunt quidā ipſam mētem diuinā: in qua omnes rerū relucent rōnes eſſe ſpeculū quōdam ⁊ dici eternitatis ſpeculū ex hoc ꝙ eſt eternū .i. q̄ſi eternitatem habens. Dicunt ergo ꝙ iſtud ſpeculum pōt videri dupliciter. Uel ſm eſſentiam ſuā ſm ꝙ eſt beatitudinis obm: ⁊ ſic nō videt̄ niſi a beatis vel ſimplr vł ſm quid: ſicut eſt in raptu. Uel prout in eo reſultant rerum ſimilitudines: ⁊ ſic ꝓprie videt̄ vt ſpeculum: ⁊ hō modo dicunt ſpeculū eternitatis viſū a beatis angelis ante ſuā beatitudinē: ⁊ a prophetis. Sꝫ hec opinio nō videtur rationalis ꝓpter duo. Primo qꝛ ipe ſpecies rerum in mente diuina reſultantes non ſunt aliud ſꝫ rē a diuina eſſentia: ſed hꝫ ſpēs vel rōnes diſtinguunt̄ in ipſa ſm diuerſos eius reſpectus ad creaturas diuerſas. Cognoſcere ergo diuinam eſſentiam ⁊ ſpecies in illa reſultantes nihil eſt aliud q̄ꝫ cognoſcere ipſam in ſe: ⁊ relatam ad aliud. Prius eſt autē cognoſcere aliquid in ſe q̄ꝫ put eſt ad aliud cōparatum. vnde viſio qua videtur deus: vt eſt rerum ſpecies p̄ſuppōit illā qua videt̄ in ſe vt eſt eſſentia quedā ſm ꝙ eſt beatitudinis obm. vnde impoſſibile eſt ꝙ aliquis videat deum ſm ꝙ eſt ſpēs rerū: ⁊ non videat eū ſm ꝙ eſt beatitudinis obꝫ. Scḋo qꝛ ſpēs alicuius rei inuenit̄ in aliquo dupliciter. Uno modo ſicut p̄exiſtens ad rem: cuius eſt ſpēs. Alio modo ſicut a re ipſa reſultans. Illud ergo in quo apparent ſpēs rerū vt p̄exiſtentes ad rem non pōt ꝓprie dici ſpeculū: ſed magis exēplar. Illud aūt ſpeculum dici pōt in quo reꝝ ſimilitudines a rebus ipſis reſultāt. Qꝛ ergo in deo ſunt ſpēs vel rōnes rerū vt p̄exiſtentes ad reꝫ: ⁊ nō vt ab ipſis rebus reſultātes: nuſquā inuenitur dictum a ſanctis ꝙ deus ſit rerū ſpeculū: ſed magis ꝙ ipſe res create ſint ſpeculum dei. 1. Corin. 13. Uidemus nunc per ſpeculū in enigmate. Et ſic ēt filius dr̄ ſpeculum patris: put a patre in ipſo ſpēs diuinitatis recipit̄ vel reſpicit̄ ſm ꝙ habet̄ ſapi. 7. candor enim eſt lucis eterne ⁊ ſpeculum ſine macula. Qḋ igit̄ dicitur a magiſtris ꝓphetas videre in ſpeculo eternitatis: nō ſic intelligendum eſt quaſi ipſum deum eternū videant: put eſt ſpeculum rerū: ſed qꝛ aliquid creatum intuētur: in quo ipſa eternitas dei repreſentatur: vt ſic ſpeculū eternitatis intelligat̄: non ꝙ eſt eternum: ſed ꝙ eſt eternitatem repreſentans.) Hec ille. Ex qbus pꝫ ꝙ nec beati nec viatores vident creaturas in deo ꝓprie loquendo vt in ſpeculo.

Deꝰ nō pōt dici ſpeculū creature ſed exēplar econuerſo ſꝫ creature dr̄r ſpecula dei.

¶ Ad ea que finaliter dicit arguens reſpondet Her. d. De alijs aūt que deus proponit facere. verū dicit ꝙ non vident̄ ab omnibus. Ex quo pꝫ cōtradictio in dictis ſuis implicita. qꝛ ſi eſſentia diuina eſſet ſpeculum neceſſarium neceſſario oſtendens quicquid relucet in ea diſtincte: tunc oſtenderet illud: qḋ ꝓponit facere. i. ꝓpoſitū ſuū: qḋ eſt idem cum ipſo: ⁊ ꝯditiones ꝓpoſiti: que vt ſunt in eo ſunt idē qḋ ipſe. Ergo cū ipſe ponat hoc ꝙ eſſentia diuina talis nō rep̄ſentat neceſſario: qꝛ videri pōt ſine iſtis. opꝫ ꝯcludere: qꝛ nec alia repreſentat neceſſario ⁊ diſtincte intellectui ipſā nō comprehendēti. Qḋ aūt dicit p̄ᵐ. ſ. videri omnia in deo pertinet ad eſſentiam beatitudinis. Contra. Augu. eſt in libro ꝯfeſſionū qui dicit: ꝙ ꝓpter illa nō eſt qs beatior. Si aūt deū ſine illis viderit expſſe dicit ꝙ beatus eſt. ergo videre aliq̄ꝫ creaturā in deo nō ꝑtinet ad eēntiam beatitudinis. Hec Her. ⁊ ſatis conformiter dictis S. T. de v̄itate. q. 8. arti. 4. in ſolutione 12. vbi ſic dicit. (Quāuis nulla cognitio creature ſit de ſubā beatitudinis q̄ſi beatificās: tn̄ aliqua cognitio creature pertinet beatitudinē q̄ſi neceſſario ad aliquē actū beati ⁊c. vt ſupra recitatū fuit. Et iſta ſufficiūt ad obta Godofredi pro nunc. ¶ Ad obta Durandi ꝯ eādē ꝯnē dr̄ p̄mo: ꝙ res creati nō rep̄ſītant̄ in diuina eſſentia ſicut res obiec videntur in ſpeculo. et de hoc ſatis habitū eſt in p̄dictis. Dr̄ 2ᵒ ꝙ res create vel creabiles rep̄ſentant̄ in diuina eēntia ſicut ꝯnes determinate in vli principio. ſ. ſic vle non ſolum ſm p̄dicationē vel abſtractionē: ſed etiā ſꝫ virtutē: ⁊ hoc quo ad aliqua: ſꝫ quo ad alia ſit diſſimilitudo. Nec vꝫ argᵐ in oppoſitū: qꝛ maior eius eſt falſa. Qui enī ꝑfecte cognoſcit aliqḋ vle p̄nᵐ ſyllogiſticū: ſtatim illo cognito cognoſcit in illo multas ꝯcl̄ones ſine applicatiōe ⁊ ſumptiōe ſub illo. Sed arguens videtur deceptus fuiſſe in hoc ꝙ non diſtinxit inter hoc qḋ eſt nō cognoſcere ꝯcl̄onē in p̄ncipio: ⁊ hoc qḋ eſt cognoſcere ꝯcl̄onē ex p̄ncipio: q̄ tamē multū dr̄nt. Et in ſcḋo ſigdeꝫ veꝝ eſt: ꝙ ꝯcl̄o nō cognoſcit̄ ex p̄nᵒ niſi ꝑ ſumptionem minoris ſub ipſo ⁊ deductionē ſyllogiſticā: ſꝫ hō nō opꝫ eē in p̄mo. De p̄dictis ſctūs Tho. de v̄itate. q. 8. arti. 15. vbi ſic dicit. (Differt cognoſcere aliqḋ in aliquo et aliqḋ ex aliquo. Qñ. n. aliqḋ in aliquo cognoſcit̄. vno motu fert̄ cognoſcēs in vtrūqꝫ: ſicut pꝫ qñ aliquid cognoſcit̄ in aliquo vt in forma cognoſcibili: ⁊ talis cognitio nō eſt diſcurſiua. Nec differt ad hoc: vtrū aliquid videat̄ in ꝓpria ſpē vel aliena. Uiſus. n. non dr̄ ꝯferre vidēdo lapidē ꝑ ſpēm a lapide acceptā: neqꝫ vidēdo lapidē ꝑ ſpēm eius in ſpeculo reſultantē. Sꝫ tunc dr̄ aliquid cognoſci ex aliquo quando non eſt idē motus in vtrūqꝫ: ſꝫ p̄mo mouet̄ intellectus in vnū: ⁊ ex hoc mouetur in aliud. Unde hic eſt qdaꝫ diſcurſus: ſicut pꝫ in demōſtrationibus. p̄mo. n. intellectus fert̄ in p̄ncipia tm̄: ⁊ ſcḋario ꝑ p̄ncipia in ꝯcl̄ones.) Hec ille. Eādē diſtinctionē ponit p̄ma pte. q. 14. ar. 7. vbi ſic dit̄. (Procedētes a p̄ncipijs ad ꝯcluſiones nō ſimul vtrūqꝫ ꝯſiderāt: qꝛ diſcurſus talis eſt ꝓcedētis de noto ad ignotū. vnde manifeſtū eſt ꝙ qñ cognoſcit̄ p̄ᵐ adhuc ignorat̄ ſm: ⁊ ſic ſm nō cognoſcit̄ in p̄mo: ſꝫ ex p̄mo. Terminus vo diſcurſus eſt qñ ſm videt̄ in p̄mo reſolutis effectibus in cāſ: ⁊ tunc ceſſat diſcurſus.) Hec ille. Itē. q. 58. ar. 3. ſic dicit. (Inferiores intellectus hoīm per quēdā motū ⁊ diſcurſum itellectualis opōnis ꝑfectionē ⁊ cognitionē veritatis adipiſcunt̄. dum. ſ. ex vno cognito in aliḋ

Cognoſcere aliqḋ in aliq̄ ⁊ cognoſcere ex aliq̄ qd.

cognitū ꝓcedant. Si aūt ſtatim in ipſa cognitiōe ꝑncipij inſpicerent q̄ſi nota omnes ꝯcluſiones ꝯſequentes in eis diſcurſus locū nō haberet. Et hoc eſt in āgelis: q2 ſtatim in illis: que primo nāliter cognoſcunt inſpiciunt oīa quecunqꝫ in eis cognoſci poſſunt. Et iō dicuntur intellectuales: q2 etiā apud nos que ſtatim nāliter apprehendunť intelligi dicunť. vnde intellꝰ dr̄ habitus primoꝝ principioꝝ. Aīe vō humane que veritatis noticiā per quendā diſcurſum acquirūt: rōnales vocanť. qđ quidem ꝯtingit ex debilitate itellectualis luminis in eis. Si enim hērent plenitudinē intellectualis luminis ſicut angeli: ſtatim in ꝑmo aſpectu ꝑncipioꝝ totam virtutem eorum comprehenderēt intuēdo quicquid ex eis ſyllogiçari poſſet.) Hec ille. Sile dicit arti. 4. Item de veritate. q. 8. arti. x. ſic dicit. (Qui ē eleuationis intellectus ex paucis ꝑncipijs penes ſe retentis hꝫ in ꝓmptu ꝓcedere ad varias ꝯcluſiones: ad quas ꝑuenire nō pñt qui ſunt hebetioris ingenij niſi per varias inductiones ꝛ per ꝑncipia particulariter coaptata ꝯcluſionibus. vñ cum in deo ſit ꝑfectiſſima virtus ꝛ puritas actus: ipſe per vnū qđ eſt eſſentia ſua oīa operať: ꝛ oīa cognoſcit efficaciſſime. Ab ipſa aūt effluunt rōnes reꝝ intelligibiliū in angelis: non quidē ad cāndum res: ſed ad cognoſcendū. vnde quāto in angelo fuerit plus de actu ꝛ minus de potentia: tanto emanatio hꝫ rōnū minus in ipſo multiplicať: ꝛ virtꝰ eius cognitiua erit efficacior. Et ſm hoc ſuperiores angeli cognoſcūt res ꝑ formas magis vles q̄ inferiores.) Hec ille. Silia ponit pͥ pte. q. 55. arti. 3. d. (Quāto angelus fuerit ſapior: tāto per pauciores ſpēs vniuerſitatē intelligibiliū apphēdere poterit. ꝛ iō opꝫ ꝙ eiꝰ forme ſint vliores q̄ſi ad plura ſe extendentes vnaqueqꝫ earū. Et huiꝰ exēplū in nobis ꝑſpici pōt. Sunt. n. quidā qui veritatē intelligibilē capere nō pñt niſi eis particulatim per ſingula explicet: ꝛ hoc ex debilitate itellectus eoꝝ ꝯtingit. Alij vero qui ſunt fortioris intellectus ex paucis multa capere pñt.) Hec ille. Itē ibidē in rñſiōe ad 2ᵐ ſic dicit. (Cognoſcere aliquid in vniuerſali dr̄ dupl'r. Uno mō ex pte rei cognite. vt. ſ. ſolū cognoſcať vlis natura rei: ꝛ ſic cognoſcere aliquid in vli eſt imperfectius: imperfecte enim cognoſceret hoīem: qui cognoſceret de eo ſolū ē ꝙ aial. Alio modo ex parte medij cognoſcēdi: ꝛ ſic perfectius eſt cognoſcere aliquid in vli. perfectior enim eſt intellectus qui ꝑ vnū vle mediū pōt ſingula ꝓpria cognoſcere q̄ ꝗ nō pōt.) Hec ille. Ex quibus pꝫ falſitas maioris argumenti in oppoſitū deducti. ꝛ ꝙ itellectus ꝑfectus ꝛ eleuatus per vnū vle ꝑnᵐ ſyllogiſticū pōt multas cognoſcere ꝯclōnes ſine aliqua ſumptione ꝛ applicatione facta ſub ipſo. Et ſic reſtat ꝙ modus quo creature videntur in diuina eſſentia: aſſimilať illi modo quo ꝯcluſiones videnť in ꝑncipio: ſed non illi modo quo videntur ex ꝑncipio. Dr̄ 3ᵒ ꝙ dato ꝙ res create repñtenť ī diuina eſſentia eo modo quo cā repñtat effectū: ex hoc nō ſequiť: ꝙ videns diuinā eſſentiā neceſſario videat oēs quidditates reꝝ creabiliū in diuina eēntia quantū ad id qđ ſunt ſicut dicit arguēs. Nec valet ſua ꝓbatio: q2 maior argumēti eſt falſa. Nec valet ꝓbatio eius quia lꝫ nō ſit īpedimētū ex parte diuine eſſentie repñtantis eſt tñ defectus ex pte intellectus creati: qui nō vniť diuine eēntie ſm totū ſuū poſſe: nec vt eſt rō ꝛ ſpecies oīuꝫ: vt ſepe dictū fuit ſꝑus. Nec valet qđ dicit arguens ꝙ ſi intellectus poteſt in diuinā eſſentiā omnia repñſentantē pōt in omnia per eā repñſentata. huius enim ꝯñe nullitas ſuperius eſt oſtenſa. Unde ſcūs Tho. pͥ pte. q. 12. arti. 8. in ſolōne tertij ſic dicit. (Licet ſit maiꝰ videre deū q̄ omnia alia: tñ maius eſt ſic videre deū ꝙ oīa alia in eo cognoſcanť: q̄ videre ſic ipſum: ꝙ nō oīa ſeu pauciora vel plura in eo cognoſcanť. Jam enī oſtēſum eſt ꝙ multitudo cognitoꝝ in deo ꝯſequiť modum videndi ipm: vel magis perfectum vel minus ꝑfectum.) Hec ille. Itē de veritate qōne. 20. arti. 5. in ſolōne ſecūdi ſic dicit. (Semꝑ illud per quod alteꝝ cognoſciť ſe hꝫ in rōne magis noti ꝛc̄). vt ſꝑus recitatū fuit cū multis alijs ad hoc ꝓpoſitū facientibus. Dr̄ 4ᵒ ꝙ diſtinctio quā facit arguēs. ſ. ꝙ vidēs deū cognoſcit oīa creabilia q̄ntum ad illud ꝙ ſunt: ſed non an ſint non valet. De hõ Aureo in ſuo quolibet. q. 10. cōtra Durandū arguit ſic. Illa (inquit) videntur eque neceſſario viſa in diuina eēntia: que eq̄li neceſſitate ꝛ īmutabilitate repñtantur in ipſa. Sed ſtante determinatione diuine voluntatis ad exiſtentiā vel nō exiſtentiā alicuiꝰ rei diuina voluntas ꝛ ſua ḋterminatio eque īmutabilis eſt reſpectu exiſtentiaꝝ: ſicut eēntia reſpectu quidditatū. ꝗ beatus eq̄ neceſſario videndo diuinā volūtatē ꝛ eiꝰ ḋterminationē cognoſcit reꝝ exiſtētias vel nō exiſtētias: ſicut vidēdo diuinā eēntiā vidt quidditates. Cōfirmať: q2 eēntia ꝛ voluntas ꝛ nutus ſeu determinatio volūtatis idē ſūt in deo: ꝛ ideo btūs totū videt: ꝛ per ꝯñs ſicut videt repreſentata per eēntiā: ſic determinata ꝑ voluntatē. Jꝫ. Aut deus cognoſcit reꝝ exiſtentias cognoſcēdo determinationē ꝛ nutum ſue voluntatis: aut cognoſcit eas ex hoc ꝙ eſt eaꝝ ſimilitudo eminens ꝛ exēplar ſicut et quidditatū. Sed nō pōt dici pͥᵐ. q2 tunc non cognoſceret mala ꝛ pctā: cū voluntas dei non determinet voluntatem creatā ad peccādū. imo ipſa ſe ꝑdeterminat. vnde nō ſe hꝫ diuina volūtas ad talia niſi ꝑmiſſiue: ꝛ ꝑ ꝯñs nō pōt deꝰ determinate cognoſcere per ſuā ꝑmiſſiones ad quā partem ſe determinat creata volūtas: cuꝫ vtrāqꝫ partē ꝯtradictionis deus ꝑmittat. Rurſus ſi cognoſceret deus res eſſe vel nō eē ex ſola determinatiōe ſue volūtatis: iaꝫ nō cognoſceret reꝝ exiſtētias in ſe: ſꝫ potius quaſi arguitiue ex eaꝝ cā. Iterum ſi cognoſceret ꝑ hūc modū deus res eſſe vel nō eſſe. ſ. cognoſcēdo nutum ꝛ determinationē ſue volūtatis: cū beati videant diuinā eēntiā cū volūtate ꝛ quicquid eſt reale in deo: oporteblt ꝙ videant res exiſtere vel nō exiſtere ꝑ illā determinationē. Relinquiť ꝗ ꝙ deus videat exiſtētias reꝝ inquātū ſua eēntia eſt ſilitudo eminēs ꝛ exēplar nō ſolū quidditatū: ſꝫ ēt exiſtētiarū: ꝛ per ꝯñs equali neceſſitate videbūt beati exiſtētias ſicut quidditates. Si dicatur ꝙ determinatio diuine voluntatis ꝛ ſi ſit eadē cuꝫ diuina eſſentia: differt tñ rōne: ꝛ vt ſic differēs pōt occultari btīs. Non valet. Primo quidē q2 determinatio ꝑdicta ꝓut eſt cā exiſtētiarū eſt quid reale: alioquin ens rōnis eēt cā entis realis efficiēs vl ꝓductiua: qđ eſt impoſſibile. Scđo q2 oē ens rōnis fundať in ente reali. ſ. ꝙ cognito illo ente reali itellectꝰ pōt aſſurgere ad ens rōnis: qđ fundať in eo: ꝛ ꝑ ꝯñs btūs vidēs realitatē diuinitatis ꝛ eius volūtatis aſſurgere poterit ad cognoſcēdū determinationē q̄ differt ſola rōne. Et iteꝝ quō pōt eſſe ꝯtingēs determinatio volūtatis: ꝛ ꝑ ꝯñs latere intellectum beati realitate importata per ipſum: ſcꝫ diuinitate exiſtente neceſſaria. Hoc impoſſibile eſt videre. Preterea. Intentio eſt Augu. ſup Gen. cap. 28. et 29. vbi loquiť de iſta mā: ꝙ angeli beati vidētes res in verbo cognitione matutina: ac deinde in ꝓprio genere cognitiōe veſpertina nō ſolū videbant quidditates. imo exiſtentias. Unde dicit ꝙ in ipſo dei vbo ꝑus viderūt vniuerſam oēm creaturā: in quo ſcꝫ verbo ipſam non factā eſſe: ſed fiēdā fuiſſe cognouerūt. Et ſubdit: ꝙ ꝑus

videbant

videbant in verbo quō dicebat deus: fiat lux. deinde viderūt factā lucē ſicut ſcriptura dicit: ⁊ facta eſt lux. Nō eſt ergo verū ꝙ ꝑ videntes diuinam eſſentiā eque cognoſcant reꝝ exiſtentias ſicut quidditates in verbo. Hec Aureolus in forma. Et quidē bene concludit ꝯ boleꝫ: ſʒ aliquā interſerat negando ſcḋʒ rei veritatē. Preſertī de diſtinctione rōnum: qꝛ ſcḋm illā viam ꝓbaret: ꝙ quicūqʒ videt in deo vnā ideam videret oēs: ⁊ ꝙ q videt eſſentiā diuinā vt eſt rō vnius creature: videret eā vt eſt rō omniū: qḋ eſt negandū ſcḋʒ poſitionē ſci Tho. Itē aliud falſuʒ aſſumit. i. ꝙ ſtante determinatione diue voluntatis ad exiſtentiā vel nō exiſtentiā alicuius reꝝ: eq̄ neceſſaria ē volūtas reſpectu exiſtentiaꝝ ſicut eēntia reſpectu quidditatū. Hoc eni falſuʒ ē: qꝛ ꝑma neceſſitas eſt ſolū ex ſuppoſitione. alia vō nō eſt ex ſuppoſitiōe vt dictū fuit in ꝑ ſniarū. ¶ Ad obiecta Aureoli ꝯ eandē ꝯnē nūc reſtat dicere. iō ꝑmo generaliter ad oīa dr̄ ꝙ probatio ſci Tho. qua infertur ꝙ ſi intellectus creatus in diuina eſſentia videret oīa que deus videt in ea: iam cōprehēderet diuinā potētiam ⁊ virtutē creatiuā aliquo mō comprehēſionis: licʒ forte non oīmoda cōprehēſione ſufficiēs eſt ⁊ bona. Et de hoc ſatis dictuʒ fuit in ꝓcedentibus: nec opʒ vlterius replicare. Dr̄ 2° ꝙ ꝑma ꝯña in oppoſitū facta nō vʒ: quia licʒ infinitas intenſiua diue potentie ſit intimior eidē diuine potentie ꝙ̄ extēſiua ſcḋʒ vnū modū loquēdi: ⁊ hoc ſcḋm eſſentiā: infinitas extēſiua eſt diue virtuti intimior ſm̄ rōnē ⁊ ſcḋm nr̄m modū intelligendi. ſic itelligendo qꝛ vniuerſitas creabiliū q̄ eſt ifinita: vel totū ens creabile vel poſſibile ꝓportionatū diue virtuti: qḋ eſt infinitū extēſiue eſt obiectū dicte virtutis ⁊ potentie adequatū: vt virtus eſt vt potētia eſt. Et iō per talis obiecti infiniti perfectā cognitionē vel claraʒ viſionē diffinibilis eſt ⁊ cōprehēſibilis eſt diua virtus ⁊ potentia creatiua: inquantū eſt virtus vel po° imediate: ⁊ cōprehenſa tali virtute cōprehendereť diuina eēntia tanq̄ per ꝓpriaʒ ⁊ adequatā paſſionē. Non aūt ꝑ talē infinitatē intenſiuam q̄ formalr̄ non addit ſupra id: cuius eſt aliqḋ abſolutū diuinū: ſiue ſit eſſentia ſiue potētia vel virtus niſi ſolā negationē. Et idē dico de infinitate extēſiua vt ifinitas eſt: ⁊ q̄tū ad illā negationē quā iportat. Tamē vt dictū eſt: totū ens creabile vel vniuerſitas creabiliuʒ q̄ fundant talē infinitatē ſunt ſufficiēs mediū ad diffinitiue ⁊ cōprehēſiue cognoſcendā diuinā potentiā ⁊ virtutem creatiuā. Cuius rō eſt: qꝛ ꝑfecte cognito obiecto alicuius potētie pōt cognoſci ꝑfecte talis potētia vel virtus. Propriū aūt ⁊ adequatū obiectū diuine virtutis ⁊ potētie creatiue eſt vniuerſitas creabiliū: vel totū ens creabile. iō illo cognito iam habereť diffinitio diue virtutis Nō aūt ex cognitione negatōis quā iportat ifinitas intenſiua diue potētie vel extēſiua. De ꝑdictis ſcūs Tho. de potētia dei. q. i. ar. 2°. ſic dicit. ¶ Infinitū dicit duplr̄. Uno mō priuatiue: ⁊ ſic dr̄ infinitū qḋ natū eſt habere finē ⁊ non hʒ. Tale aūt infinitū non iuenit niſi in quātitatibus. Alio mō dicit infinituʒ negatiue. i. qḋ non hʒ finē. Infinitū aūt primo mō acceptū deo conuenire nō pōt. Tum qꝛ deus eſt abſqʒ quātitate. Tū quia oīs priuatio imperfectionem iportat vel deſignat que longe a deo eſt. Infinitū aūt dictū negatiue cōuenit deo q̄tū ad oīa: que in ipſo ſunt: qꝛ nec ipſe aliquo finitur: nec ei⁹ eſſentia nec ſapiētia nec bonitas nec potentia. vnde oīa in ipſo ſunt infinita. ſed de infinitate eius potentie ſpecialiter ſciendū eſt: ꝙ cū potentia actiua ſequatur actū quantitas potentie ſequiť quantitatē actus. Unūqḋqʒ eniʒ abundat tm̄ in virtute agendi quantū eſt in actu. Deus aūt eſt actus infinitus: qḋ pʒ ex hoc ꝙ actus non finitur niſi duplr̄. Uno mō ex parte agentis: ſicut ex voluntate artificis recipit q̄titatē ⁊ terminū pulchritudo domus. Alio° ex ꝑte recipientis ſicť calor in lignis determinať ⁊ q̄titatē recipit ſʒ diſpoſitōeʒ lignoꝝ. Ipſe aūt diuinus actus nō finiť ex aliq̄ agente: qꝛ nō eſt ab alio: ſʒ eſt a ſeipſo. Nec finiť ex aliquo recipiēte: qꝛ cū nihil potentie paſſiue ei admiſceať: ipſe eſt actus purus: nō receptus in aliquo: eſt eni deus ipʒ eſſe ſuū ꝑ̄ in nullo receptū vñ pʒ ꝙ deus eſt infinitus. qḋ ſic videri pōt. Eſſe hoīs terminatū eſt ad hoīs ſpēm: qꝛ receptum eſt in nā ſpēi humane: ⁊ ſile eſt de eſſe eq̄ vel cuiuſlibet creature. Eē aūt dei cū non ſit in aliquo receptū ſʒ ſit eſſe purū nō limitatū ad aliquē modū ꝑfectionis eſſendi: ſʒ totum in ſe hʒ. Et ſic ſicut eſſe in vlī acceptū ad infinita ſe poteſt extendere. ita diuinū eſſe ifinitū eſt. Et ex hoc pʒ: ꝙ ſua virtus vl̄ potētia actiua eſt ifinita. Sʒ ſciendū ꝙ q̄uis diua potentia habeat infinitatē ex eſſentia. Tamen ex hoc ipſo ꝙ comparať ad ea: quoꝝ eſt ꝑn̄ᵐ recipit quendam infinitatis modū quē eſſentia non hʒ. Nam multitudo quedaʒ in obiectis potentie inueniť. In actione eni inuenitur quedā intenſio ſm̄ efficaciā agendi: et ſic pōt potentie actiue attribui quedā infinitas ſm̄ cōformitatē ad infinitatē q̄titatis ⁊ ꝯtinue ⁊ diſcrete. Differēter quidē ſcḋm ꝙ q̄titas potētie attendiť in hoc: ꝙ pōt in multa vel pauca obiecta: ⁊ hec vocať q̄titas extēſiua. Cōtinue vō ſcḋʒ ꝙ q̄titas po° attendiť in hoc ꝙ remiſſe vl̄ itenſe agit: ⁊ ſic vocať q̄titas itenſiua. Primo aūt quātitas ꝯuenit po° reſpectu obiectoꝝ. 2° vō reſpectu actiōis. Iſtoꝝ eni duoꝝ potētia actiua eſt ꝑn̄ᵐ. Utroqʒ aūt mō diua po° eſt ifinita. Nā nunq̄ tot effectus facit ꝙ plures facere poſſit: nec vnq̄ ita itenſe operať ꝙ intenſius operari poſſit. Intēſio aūt in diuina operatiōe attendēda eſt nō ſm̄ ꝙ operatio eſt in operāte: qꝛ ſic ſꝑ eſt ifinita: cū operatio dei ſit diua eēntia: ſʒ attendēda eſt ſʒ ꝙ attingit effectū. ſic. n. a deo q̄dā mouenť efficacius q̄dā minus efficaciter.) Hec ille. Ex quibus pʒ ꝑ ꝙ ifinitas in diuinis q̄litercūqʒ ſumať: iportat formalr̄ negationeʒ. 2°, ꝙ diua potentia tripliciter pōt dici ifinita. 3° ꝙ ifinitas itenſiua ſicut ⁊ extēſiua diue potētie attēdiť ꝓprie q̄tū ad extrinſeca. vtputa qꝛ itenſiua reſpicit multiplicem motionē ⁊ paſſionē creature. Extenſiua vō reſpicit multitudinē effectuū creabiliū. ⁊ ſic ꝓprie loquēdo infinitas itenſiua nō eſt itimior diue po° q̄ ifinitas extenſiua. Uerūtn̄ ſi vocemus ifinitatē itenſiuā diue po° illaʒ infinitatē q̄ ꝯuenit ſibi ex ꝑte diue eēntie vl̄ diue actualitatis aut diui eſſe: tūc poſſet ꝯcedi ꝙ talis infinitas intēſiua itimior eſt diue po° q̄ ifinitas extēſiua. Uerūtn̄ vt dictū eſt: alius cognitio nō ita infert cōprehenſionē diue potētie. ſicut cognitio infinitatis extenſiue quo ad obiecta vt ſupra dictuʒ eſt. Dr̄ 3°. ꝙ ſcḋa ꝯña formalis vel forma arguendi non vʒ: qua. ſ. infertur: ꝙ ſi videns plura in verbo q̄ ꝑus videret ꝑfectius videt verbuʒ q̄ prius. tunc in qualibʒ reuelatione quā deus facit beato ꝑfectius videret verbū q̄ ꝑus. Nullitas eni huius ꝯñe ⁊ multarū aliarū ſequentiū pʒ: qꝛ tales noue reuelatōes facte beatis non fiunt in eis formaliter per viſionē verbi ſed alio modo ſm̄ ꝙ ponit ſcūs Tho. de veritate. q. 8. arti. 4. Ibidē enim in ſolutione. 14. argumenti ſic dicit. ¶ Uolubilitas cogitationū que a hoīe angelis remouetur duplr̄ pōt intelligi. Uno mō vt cogitatio dicatur volubilis ꝓpter diſcurſum de effectibus in cauſas: vel econuerſo: qui quidē diſcurſus rōnis eſt ꝓprius: quā claritas intellectus angelici excedit. Alio° volubilitas pōt referri ad ſucceſſionē eoꝝ: que cogitanť. ⁊ ſic ſcienduʒ eſt ꝙ quātum ad illam cognitionē qua angeli cognoſcunt

Cognita inſinitate extenſiua diuine potētie cōprehenditur de⁹: nō aūt infinitate intenſiua: licʒ hec ſit intimior ſʒ eſſe: ſed illa ſʒ noſtrū modum intelligendi.

res in verbo non pōt eſſe ſucceſſio:qꝛ per vnū; diuerſa
cognoſcunť. Sed q̄ꝫtū ad ea que cognoſcūt per ſpēs in
natas vel ꝑ illuminatiōes ſuperioꝝ eſt ibi ſucceſſio.)
Hec ille. Item ibidē in ſolone .15. ſic dicit.(Viſio beitu
dinis eſt illa:qua vř deus per eſſentiā ⁊ res in deo. Et in
iſta nō eſt aliqua ſucceſſio:nec angeli in ea proficiūt ſi
cut nec in btitudine:ſꝫ in viſiōe reꝝ per ſpēs innatas vł
ꝑ illuminatiōes ſupioꝝ pficere pnt.) Hec ille. Itē ibi
dē in ſolone 7ᵃ ſic dicit.(Alicui viatori de⁹ poſſet tot re
uelare ꝙ plura de creaturis itelligeret q̄ꝫ intellꝰ ꝯpre
henſoꝛ:⁊ ſilr deus poſſet cuilibet cōprehēſori iferiori
reuelare oīa que ſuperioꝛ intelligit:aut ēt plura. ſꝫ nunc
de hoc nō querimus. ſꝫ ſolū de hoc:an ex hoc ꝙ eēntiā
dei videt aliqꝰ intellꝰ creat⁹ ſequať ꝙ oīa cognoſcat.)
Hec ille. Silia dicit ꝑma parte .q.12.arti.10.⁊.q.105.art.
ꝑ. Itē 4°.ſen.diſ.49.q.2.arti.5.in ſolone .12. Ex qbus pꝫ
ꝙ qlibꝫ btūs in ꝑmo inſtāti ſue btitudinis tot videt in
dīna eēntia:quot vnq̄ꝫ viſurus eſt in eadē:ſꝫ poſtea poſ
ſit plura videre q̄ꝫ prius ꝑ illuminatiōeꝫ alicuius bti ſu
perioris vel reuelationē īmediatā ipſius dei. ſꝫ talia ob
iecta nouiter cognita nō cognoſcunť:nec videnť in ver
bo:nec eodem actu quo vř verbū vel dīna eſſentia:ſed
ꝑ alios actus non btificos. Dř 4°. ꝙ 3ᵃ ꝯña ꝑncipalis vł
forma arguendi qua inferť:ꝙ vidēs aliq̄ꝫ creaturā crea
ri a deo cōprehēderet virtutis ſue infinitatē ⁊c̄. non vꝫ.
Nec hꝫ apparentiā:qꝛ vt dictū fuit ex cognitione infini
tatis dīne potentie non cōprehēdiť dīna potentia. ſꝫ ſo
lum ex cognitiōe ſui ꝓprij ⁊ adeq̄ti obiecti vel termini
q̄ eſt vniuerſitas creabiliū. Dř 5° ꝙ 4ᵃ forma ibidē ad
ducta non vꝫ:qua .ſ. inferť ꝙ dīna eſſentia nō eſſet exē
plar creature niſi vt eſt viſa ſub tali gradu. Dř enim ꝙ
dīna eſſentia ſemꝑ in ſe eſt exēplar cuiuſlibet creature
ſiue videať ab intellū creato:ſiue nō videať. Talis eñ
viſio nō dat eēntie dīne:nec tollit ꝙ ſit exēplar alicui⁹
creature vel oīuꝫ. Sꝫ dř ꝙ intellꝰ creatus nō pōt vide
re diuinā eēntiā vt eſt exēplar talis vel taliū creaturaꝝ
niſi videat eā ſub tali vel tali gradu. ita ꝙ quāto ſub in
tenſiori gradu vř. tanto vt pluriū ratio vel ſpēs vel exē
plar vel idea vř. Ad ea vō que vlterius infert arguens
de viſionibus vel reuelatiōibus Petro ⁊ Lino:vel ſu
periori ⁊ iferiori btis. pꝫ riſio ꝑ ꝑdicta:qꝛ infimus btūs
pōt plura ſcire de creaturis q̄ꝫ ſupremus per dīnā reue
lationē. ſed hoc nō pōt fieri ex viſione verbi:nec per co
gnitionē matutinā:ſꝫ ſolū ꝑ veſpertinā. Dř 6° ꝙ confir
matio ꝯñr adducta non vꝫ:qꝛ lꝫ vniuerſitas producibi
liū vel creabiliū non adequet dīnam virtutē vel poten
tiam creatiuā:vt eſt quedā res vel eſſentia:tñ adequat
eā vt eſt po⁹ vel virtus relatiue dicta ad ſuū obiectuꝫ
ſic ꝙ talis vniuerſitas eſt effect⁹ ꝓpri⁹ et adeq̄tus dīne
po⁹ creatiue:⁊ eſt maximū in qꝺ pōt. Et ꝯñr ex clara ꝓ
pria ⁊ diſtincta cognitione vel viſione talis obiecti vel
termini correlatiui dīna potētia vel virtus creatiua ali
quo mō cōprehenderet. De hoc Pe. de pa. 4° ſen. diſ.
49.q.2.arti.2°. vbi ſic arguit. Non opꝫ deū cōprehendē
ad hoc ꝙ per deū videanť īfinita poſſibilia:qꝛ qñ effe
ctus nō adequant cām:pnt cognoſci per eā apprehēſaꝫ:
ſꝫ non cōprehenſaꝫ. Solutio. Qñ effectus nō adequant
cām nec ſcḋm id qꝺ eſt:neqꝫ ſcḋm id qꝺ cauſa eſt. vtpo
te qꝛ in ſe nobilioꝛ eſt:⁊ ad alios effectus pōt:⁊ tunc non
opꝫ comprehendere cauſam vt per eā cognoſcatur effe
ctus:nec vt eſt:nec vt cauſa eſt. Sicut poſſumus cogno
ſcere vermē in ſole cognoſcendo virtuteꝫ eius per quā
producit vermē non cognoſcendo illam per quā produ
cit murem nec ſubſtantiam eius. ſed quando effectus
adequat cām ſcḋm eſſentiā:non pōt perfecte cognoſci
per eam niſi cōprehēſam:ſicut in demonſtratiōe potiſ
ſima:que eſt per cāꝫ vniuocā. Et ſimiliter quando effe
ctus adequat cauſam ſcḋm ꝙ cauſa eſt:⁊ ſi non ſcḋm ꝙ
ſubſtantia eſt. adꝺ quꝺ dico non ſcḋm nobilitatē ſꝫ ſcḋꝫ
proportionē:quia nec cauſa poteſt l plura. ſꝫ ſi nobilioꝛ
ſicut in cauſa equiuoca particulari:aut ſicut in vniuer
ſali enumeratis oībus effectibus. Unde ad hoc ꝙ oēs
effectus ſolis cognoſcantur pfecte ⁊ determinate in ſo
le:oportet comprehendere ſolem ⁊ ſi non vt ſol eſt:ta
mē vt cauſa principalis coruꝫ:qꝛ oportet ipſum cogno
ſcere ⁊ quo ad virtutē qua ꝓducit vermem ⁊ q̄ produ
cit murē:⁊ ſic deinceps:ſꝫ non oporteat ipſam compre
hendere ſcḋm ꝙ ſol eſt:q̄ꝫuis etiam non poſſit bene cō
prehēdi iſta virtus rei niſi cōprehēdatur eſſentia rei:q̄
eſt ei proportionata. ⁊ ſic eſt in propoſito:qꝛ effectus dei
poſſibiles ſi non adequant ſuā cām nec quo ad eēntiaꝫ
nec quo ad nobilitatē v̄tutis. ſꝫ ſint infiniti:tñ adequāt
quo ad proportionē agēdi:qꝛ .ſ. deus non pōt plura pro
ducere q̄ꝫ poſſint ꝓduci ab eo:⁊ iō nō poſſunt cognoſci
oīa producibilia a deo diſtincte niſi pfecte cognoſcatur
virtus productiua. Et quia ſcḋm diuerſa attributa eſt ꝓ
ductiua diuerſorū:⁊ ſcḋm infinita infinitoruꝫ:non poſ
ſunt cognoſci infinita producibilia diſtincte niſi cogno
ſcantur infinita attributa diſtincte:ad quod opꝫ deum
comprehēdi cum in deo nō ſint plures pfectiones q̄ꝫ in
finite:⁊ cum dei ſubſtātia ſit eius virtus. Hec Pe. ⁊ hꝫ
quātū ad propoſitū ꝑtinet ꝑter hoc:ꝙ illud qꝺ dicit ꝙ
diuina eēntia ſcḋm infinita attributa eſt productiua di
uerſarū creaturarū infinitarū. Hoc enim eſt dubium:⁊
forte falſum. Sꝫ de hoc non eſt cura in propoſito. Dici
tur 7°. ꝙ inſtantia quā arguens inducit de proprietati
bus abſolutis aut relatiuis aut pſonis viſis in dīna eēn
tia citra comprehenſionē non vꝫ:qꝛ viſio ꝑdictoꝝ con
ſequitur neceſſario viſionē rei ⁊ eſſentie oblate videnti
quātūcunqꝫ debiliter videatur:qꝛ oīa illa eque offerun
tur in ſe ſicut diuina eēntia. Sꝫ viſio rerū creabiliuꝫ in
diuina eēntia non neceſſario conſequitur viſionē diui
ne eēntie:ſꝫ modum videndi intenſum vel remiſſum:
quia talia non offeruntur videnti diuinā eſſentiam in
ſe:ſed in alio vt ſupra dictū fuit. Conceditur tamē ꝙ ex
viſione oīum creabiliū vel producibiliū a diuina poten
tia vel virtute:ſi talis viſio fieret per ſpēs creatas ⁊ vi
ſione veſpertina:⁊ non in verbo nec viſione matutina:
ex tali viſione vniuerſitatis creabiliū non argueret pfe
cta ⁊ ſimpliciter cōprehenſio diuine potentie vel virtu
tis:ſꝫ ſolum comprehēſio ſcḋm quid:quia diuina poten
tia in tali caſu non comprehēderetur quo ad ſuū abſo
lutū:ſꝫ ſolū q̄ꝫtū ad ſuos reſpectus ⁊ hitudines:quas hꝫ
ad creaturas ꝓducibiles ⁊ nō vt quedā ſuba eſt:ſꝫ vt eſt
potētia vel virtus:aut tale qꝺ relatiue deſignatuꝫ:cum
quibus tamē ſtant dicta ſancti Tho. ſuperius recitata
ꝙ vniuerſitas creabiliū non poſſet cognoſci viſiōe ma
tutina ⁊ ex viſione verbi niſi ipſa diuina potentia ⁊ eēn
tia ſimpliciter ⁊ pfecte comprehēderentur:cuius cauſa
poſtea diceť. Dicitur 8°. ꝙ prima pars reſpōſionis quā
dat ad motiuū ſancti Tho. non valet. Cum enim dicit
ꝙ creature non videntur in diuina eſſentia ſicut in cauſa
efficiente:ſed ſicut in exemplari vel idea vel cauſa for
mali ⁊c̄. quicqꝺ ſit de hoc:qꝛ non refert ad propoſitum.
Dicitur ꝙ hoc conceſſo:adhuc non haberetur ꝙ ex viſio
ne exemplaris videanť oīa exēplata niſi exēplar cōpre
hendať:niſi ſpēs vel rō vel forma obiecti cognoſcibilis
vniať itellectui creato ſꝫ totū poſſe ſuū:qꝺ nō pōt ꝯtin
gere in viſiōe q̄ intellꝰ creatus videt dīnā eēntiā:vt ſu
perius ſepius dictuꝫ fuit. Dř 9°. ꝙ vltima pars illius re
ſponſionis

ſponſionis non valet: quia in argumento ſancti Tho. nullum incidit ſophiſma nec fallacia vł paralogiſmus: ↄceſſis his que arguens ↄcedit. Ipſe enī ↄcedit hoc añs quicunqȝ ꝑfectius videt diuinā eēntiā: plura videt in ea. Tunc recito argm̄ ſcī Tho. de veritate. q. 20. arti. 5°. vbi arguit ſic ꝓ ↄne. (Quāto aliqđ ꝑncipiū vł ꝑfecti°. tāto in eo plura cognoſcunt̄: ſȝ deus ꝑfectius cognoſcit ſeipſȝ q̄ aīa xp̄i. ergo plura in ſeipſo cognoſcit q̄ aīa xp̄i cognoſcat in v̄bo: ſȝ deus nihil aliud cognoſcit in ſe q̄ illō qđ eſt vel fuit vel futurū eſt vel potuit eſſe vel fuiſſe vł futurū eē. ergo aīa xp̄i nō cognoſcit oīa iſta.) Hec ille. Ex q̄bus p3 q̄ iſta duo ſūt ↄuertibilia: q̄ ꝑfectius cognoſcit verbū plura in verbo videt: ⁊ eↄ. ⁊ per ↄñs arguendo ab vno ad aliud nullū icidit ſophiſma. Idē dico de cognitione effectuū in cā ⁊ ↄnum in pn°. Sicut tñ predictū eſt: cognitio pluriū effectuū aliunde q̄ ex cognitiōe cauſe: vel ↄnū pluriū aliunde q̄ ex cognitiōe ꝑncipij nō infert perfectioreȝ cognitionē cauſe vel ꝑncipij. P3 ergo ex ꝑdictis q̄ ſi aliqͦ intellc̄s ex cognitione diue eſſentie videret oīa deo poſſibilia: talis cōprehēderet diuinā virtutē nō ſolū vt virtus eſt: ſȝ vt eēntia vel ſubā eſt: ſecus eſt ſi talia cognoſceret cognitiōe veſpertina. Dicit̄ 10. q̄ alia que finalr̄ arguēs adducit ad infirmandā ↄñaȝ ſcī Tho. non valēt. Qđ eniȝ dicit q̄ pn̄m in quolibet gradu cognitū eſt cā oīum ↄnū ⁊c. ſolutū eſt ſupra: q2 lȝ in q̄libet gradu cognitū ſit cauſa ↄnū: non tñ in quolibet gradu cognitū eſt actualis cā cognitiōis oīum ↄnū: ſȝ ſolū in potētia vel habitu. Nec in quolibet gradu cognitum cognoſcit̄ vt cā oīum ↄnū. Qđ aūt addit vlterius q̄ pn̄m ꝑfectius cognitū eſt cauſa ꝑfectioris cognitionis ↄnuȝ: ſȝ non eſt cā cognitiōis pluriū ↄnū falſuȝ eſt: ⁊ ↄdicit illis: que in eadē rñſione ↄceſſerat: ⁊ ꝑter hoc ↄdicit veritati. Et hec ſufficiant ad obiecta eiuſdē ↄ primā ↄnem.

¶ Ad ea que obijcit ↄ ſcd̄aȝ ↄnem dicit̄ primo q̄ argm̄ illa ſi aliqđ nō ꝓbāt aliud ↄcludūt niſi q̄ oīa que hñt vident in verbo vidēt ſil' ⁊ non vident mō plura mō pauciora nūc vnū nūc aliud. Hoc aūt nō eſt ↄ ↄcłonē nr̄aȝ nec cōtra ſan. Tho. imo pro vna ↄcłone quā ipſe ponit prima parte. q. 12. ar. 10. vbi ſic dicit. (Ea que vidētur in v̄bo non ſucceſſiue ſȝ ſil' videnť. Ad cuius euidentiam ↄſiderandū eſt q̄ iō nos non poſſumus ſil' multa itelligere: q2 multa ꝑ diuerſas ſpēs intelligimus. Diuerſis aūt ſpēbus non pōt intellc̄s vnus ſil' actu informari ad itelligenduȝ per eas: ſicut nec vnū corpus pōt ſimul diuerſis figuris figurari. Vñ ↄtingit q̄ qñ aliqua multa vna ſpecie intelligi pñt ſil' intelligunť: ſicut diuerſe partes alicuius totius. ſed ſi ſingule ꝓprijs ſpeciebus intelliganť ſucceſſiue intelligunť: ⁊ nō ſil'. Oñſuȝ eſt aūt q̄ ea q̄ videnť in deo nō videnť ſingula ꝑ ſuas ſil'itudines: ſed oīa per vnā eſſentiā dei. vñ ſil' non ſucceſſiue videnť.) Hec ille. Silr̄ dicit de veritate. q. 8. art. 4. in ſolone 7° ⁊ 14. et 15. vt ſuperius fuit recitatū. Itē. q. 20. ar. 5. ſic dicit. (Quidā dixerūt q̄ aīa xp̄i actu nō videt oīa q̄ deus pōt facere: videt tñ in habitu: ita enim ꝑfecte cognoſcit verbū: vt quicqđ velit cognoſcere ↄuertēdo ſe ad v̄buȝ eius cognitionē in v̄bo accipiat: q̄uis non ſꝑ ſpeculetur oīa in actu que pōt in v̄bo cognoſcere. Sȝ iſtud non vł verū: q2 aīa xp̄i ⁊ q̄libet btā q̄tū ad viſionē beatā. que videt verbū ⁊ res in verbo nō patiť ſucceſſionē in intelligēdo: q2 ſm̄ Aug. 14. de trini. In patria nō erunt cogitationes volubiles. vñ op3 ponere q̄ aīa xp̄i oīa que habitu videt in verbo actu eriā in eo videat. Et huic cōſonat dictū pħi qui vult felicitatē non eē ſm̄ habitū tm̄: ſed ſȝ actū. Et ꝑterea ſicut incōueniens eſt ponere operationem creatā vnam exiſtenteȝ extendentē ſe ad oīa que deus pōt facere. ita etiā inconueniens eſt ponere reſpectu eorūdem vnū habitū creatum.) Hec ille. Silr̄ ponit 3°. ↄ genti. cap. 59. Dicit̄ ſcd̄o q̄ poſitio arguentis ponentis q̄ eodē actu quo vł verbū non videť ab intellectu creato aliqua creatura cognitiōe ꝓpria diſtincta: ſȝ ſolū vt in quodā obiecto ſupeminenti noua eſt ⁊ vana: ⁊ ↄ cōem doctrinā: ⁊ ↄ ſanctoruȝ auctoritates. Dicit̄ 3° q̄ illa diſtinctio triplicis noticie beatorū: quā arguēs ponit: quaꝝ primā dicit eſſe noticiā clarā viſionē diuine eſſentie. Scd̄aȝ vō vocat noticiam matutinā: que eſt creaturarū cauſata a noticia verbi. Tertiā vō vocat veſpertinā q̄ eſt creaturarū per ꝓprias ſpēs voluntaria eſt ⁊ ↄ cōem doctrinā doctorū: qui viſionē verbi ⁊ viſionē matutinā creaturarū in verbo dicūt eſſe eundē actum realiter ⁊ non duos. Et ꝑterea oīa argm̄ta que iſte facit ↄ ponentes creaturas videri ſucceſſiue in verbo ⁊ eodem actu quo vł verbū poſſūt reduci ↄ noticiam matutinaȝ quā iſte ponit. imo ↄtra viſionē clarā diuine eēntie. Nā iſte ponit in dicta determinatione ſue ↄnis q̄ ex noticia btifica diue eſſentie tanq̄ ex cognitione cauſe vel ꝑncipij reſultat cognitio matutina creaturarū tanq̄ ↄnū ex pn° ⁊ hoc nunc vnius creature nūc alterius: nūc pluriū nūc pauciorꝫ: ſiue itenſiue aut remiſſiue ſine q̄cūqȝ mutatione vel alteritate btifice viſionis. Qđ non vł intelligibile niſi dicať ſicut dicebāt antiqui: q̄ viſio diue eēntie ſe habet reſpectu btī per modum habitus quo. ſ. pōt vti ad īfinita: ⁊ q̄ eq̄pollet vni actui vel habitui infinito qđ eſt iꝓbabile. Et iſta ſufficiūt ad obiecta ↄ ↄnes.

¶ Ad argumentū principale pro ↄcluſione patuit ſuperius rñſio per predicta. Et hec de q̄ōne ſufficiant. De q̄ in eternū benedictus deus. Amen. Diſtin. L.

¶ Utrum anima a corpore ſeparata aliquid cognoſcat vel intelligat. Qō. I.

Circa 50ᵐ diſtinctōeȝ 4ⁱ. ſen. ⁊ vltimā q̄rit̄ ꝑ. Utruȝ aīa a corpe ſeꝑata aliqđ cognoſcat vel intelligat. Et arguit̄ q̄ nō: q2 ſi aīa ſeꝑata aliqđ itelligit: op3 q̄ ꝑ aliq̄s ſpēs itelligat. Sȝ non itelligit ꝑ ſpēs inatas: q2 a pn° ē ſic tabla raſa in q̄ nihil ē ſcriptū. Neqȝ ꝑ ſpēs q̄s abſtrahit a reb°: q2 nō h3 organa ſenſus ⁊ imaginatiōis q̄b° mediātib° ſpēs itelligibiles abſtrahunť a reb°: neqȝ ēt ꝑ ſpēs ꝑus abſtractas ⁊ in aīa cōſeruatas: q2 ſic pueri nihil itelligerēt poſt mortē. Neqȝ ēt ꝑ ſpēs itelligibiles diuinitus iſuſas. Hec. n. cognitio nō eēt nālis: de q̄ nunc agit̄: ſed ḡtē. ergo aīa a corpe ſeparata nihil intelligit.

In oppoſitū arguit̄: q2 pħs dicit in ꝑ de aīa: q̄ ſi nō eſt aliq̄ operationū aīe propria nō cōtingit ipſam ſeparari: ↄtingit aūt aīaȝ ſeparari. ergo h3 aliquā operationē propriā: ⁊ maxime eā que eſt intelligere. ergo intelligit ſine corpore exiſtens.

In hac q̄ōne erūt tres artiᶜˡⁱ. In ꝑ ponēť ↄnes. In 2° obiectiōes. In 3° ſolōnes.

Quantū ad primū articuluȝ ſit prima ↄcluſio. Aīa ſeparata poteſt naturaliter aliquid intelligere. ¶ Scd̄a. Anima ſeparata nihil intelligit ꝑ ſpecies acceptas a rebus cognitis aut abſtractas ab eis poſt ſuam a corpore ſeparationē: vel in ſtatu talis ſeparationis. ¶ Tertia. Anima ſeparata quandoqȝ intelligit per ſpecies: quas recepit a rebus dum erat in corpore. ¶ Quarta. Anima ſeparata quandoqȝ intelligit per ſpecies in ipſa ſui ſeparatione a corpore ſibi diuinitus īfuſas. ¶ Quinta. Anima ſeparata quandoqȝ intelligit vidēdo ſubas ſeparatas: ⁊ in eis reꝝ ſpecies. Has q̄nqȝ ↄnes ponit ſanctus Tho. de veritate. q. 19. arti. pmo. vbi

T.c.13. ſic dicit.(Phs dicit pmo de aīa. Si nulla operationū
anime eſt ei propria: vt.ſ.poſſit eam ſine corpore habe/
re:impoſſe eſt eam animā a corpore ſeperari. Opatio.n.
cuiuſlibȝ rei eſt quaſi finis eius:cum ſit optimū in ipſa.
Unde ſicut firmiter ſm fidē catholicā ſuſtinemus φ
aīa poſt mortē remaneat a corpore ſeperata:ita ēt ſuſti
nere necē eſt φ ſine corpe exiſtens itelligere poſſit. Sȝ
modū itelligēdi difficile eſt ɔſiderare:eo φ neceſſe eſt
eā ponere hēre aliū modū intelligendi q̄ nunc hēat:cū
manifeſte appeat φ intelligere nō poſſit niſi ad fantaſ/
mata ɔuertat:que poſt mortē oīno nō remanent. Qui/
dam enī dixerūt φ ſicut nūc a ſenſibilib⁹ rebus ſpēs ac/
cipit mediātib⁹ ſenſib⁹:ita tūc accipe poterit nullo ſen/
ſu interueniente. Sȝ hoc vī impoſſe:qȝ ab extremo in ex/
tremū nō fit trāſitus niſi per mediū:ſpēs aūt in ipſa re
ſenſibili hȝ eſſe maxie mālē:in intellu āt ſūme ſpūale:
vñ opȝ φ in hāc ſpūalitatē tranſeat mediātib⁹ gbuſdā
gradibus:vt pȝ φ in ſenſu hȝ eſſe ſpūalius q̄ in re ſenſi
bili. In imaginatiōe autē adhuc ſpūalius q̄ in ſenſu:et
ſic deinceps aſcendēdo. Unū alij dicunt φ p ſpēs rerū
a ſenſibilib⁹ receptas dū erat in corpore ⁊ in ipſa aīa cō
ſeruatas poſt mortē itelligit. Sȝ hec opinio a gbuſdā ſe
quētibus opinionē Auicē.improbaṫ. Cū enī aīa itelle/
ctiua non vtaṫ organo corpali rōne intellus non pōt ali/
gd eſſe in pte intellectiua aīe:niſi in rōne intelligibilis.
In virtutibus aūt vtētibus organo corporali pōt aligd
ɔſeruari nō in rōne cognoſcibilis:ſȝ ſicut in quodā cor/
porali ſubiecto:rōne cuius ɔtingit φ quedā potētie ſen
ſitiue ſūt:que nō ſp apprehēdūt ſpēs vel itentiones in
ſe ɔſeruatas:ſicut pȝ in imaginatōe ⁊ memoria:⁊ ſic vī
φ in parte itellectiua nihil ɔſeruet niſi qō actu appbē/
diṫ:⁊ ſic nullo mō p ſpēs pus receptas a rebus aīa poſ/
ſit poſt mortē intelligere. Sȝ hoc non vī verū:qȝ oē qō
recipitur in aliquo recipiṫ in eo per modū recipientis:
cū ſuba imaterialis hēat eē magis fixū ⁊ ſtabile q̄ ſub
ſtantia corpea:in pte itellectiua recipiunṫ ſpēs firmius
⁊ imobilius q̄ in aliq̄ re māli. Et q̄uis recipianṫ in ea
ſm rōnē intelligibilis:nō tn̄ opȝ φ ſp actu intelligant:
qȝ nō ſp ſunt in ea in actu pfecto:nec in potentia pura:
ſȝ in actu cōpleto qui eſt medius iter potētiā ⁊ actū qō
T.c.6. eſt eē aligd habitualr in intellu. vñ ⁊ phs vult 3°. de aīa
φ aīa ſit locus ſpecieꝝ:vtpote eas recipiens ⁊ ɔſeruās.
ſȝ tn̄ hō ſpēs recepte primo ⁊ ɔſeruate nō ſufficiūt ad co
gnitionē:quā neceſſe eſt ponere in aīa ſeparata. Tū pp
aīas pueroꝝ. Tū etiam pp hoc φ multa erunt cognita
ab aīa ſeparata:que nūc nō cognoſcunṫ a nobis vt pene
iferni ⁊ alia hō. Et iō alij dicūt φ aīa ſepata q̄uis a re/
bus nō accipiat:hȝ tn̄ poteſtatē vt ſeipſā rebus cogno/
ſcēdis ɔformet apud rerū pñtiā:ſicut videmus φ ima/
ginatio aliq̄s formas cōponit ex ſeipſa:q̄s nunq̄ p ſen/
ſus accepit. Sȝ hoc nō pōt:qȝ impoſſe eſt φ ſit idē aligd
qō educat ſe de po^a in actū:aīa aūt nr̄a eſt in po^a ad ſili/
tudines reꝝ gbus cognoſcit. vñ opȝ φ efficianṫ in actu
nō per ipſā aīam:ſȝ per aligd quod hȝ illas ſilitudines
in actu vel p res ipſas vel per deū in quo ſūt oēs forme
in actu. Unū nec ēt imaginatio aut intellus aliq̄s formas
cōponit de nouo niſi ex aligbus pexiſtentib⁹:ſicut cōpo
nit formā montis aurei ex pexiſtētib⁹ ſilitudinibus au/
ri ⁊ mōtis. Et iō alij dicunt φ forme:gbus aīa ſepata in
telligit ſunt ei ipreſſe a deo ab ipſa ſua creatione:p quas
ſm quoſdā itelligimus ⁊ nūc:ita φ p ſenſus non requi
runṫ noue ſpēs aīe:ſȝ tm̄mō excitatur aīa ad ſpēs quas
hȝ apud ſe ituendas ſm φ Platonici dixerūt φ addi/
ſcere nihil erat niſi reminiſci. Sȝ huic opinioni experiē
tia ɔdicit. Uidemus.n. φ qui caret vno ſenſu:caret vna

ſcia. vtpote carens viſu nō pōt hēre ſcientiā de colorib⁹
qō non eſſet ſi anima nō indigeret a ſenſibus accipere
ſpecies gbus cognoſcat. Scdȝ alios vō per has ſpēs cō/
creatas aīa corpori ɔiuncta nihil itelligit a corpore ipe/
dita:intelliget aūt per eas a corpore ſeparata. Sed hoc
ēt durū vī vt ſpēs:que nāliter indite ſūt aīe:i totaliter a
corpore impedianṫ:cum tn̄ ɔiunctio corpis ad aīā nō
ſit accidētalis aīe ſȝ nālis. Non.n. iuenimus duoꝝ: que
ſunt nālia vni rei eē vnū totalr ipeditiuū alterius:alr̄s
alterū eſſet fruſtra. Diſſonat ēt hec poſitio ab opinione
phi. 3°. de aīa qui cōparat intellȝ aīe humane tabule in
qua nihil eſt ſcriptū. Et iō aliter dcm̄ eſt:φ vnūqōq̄ȝ re
cipit influentiā a ſuo ſupiori p modū ſui eē:eſſe autē aīe
rōnali acqriṫ quodāmō medio iter formas ſeparatas ⁊
formas māles. Forme enī ſeparate.ſ. angeli recipiūt a
deo eē nō depēdens ab aliq̄ mā nec in aliq̄ mā. Forme
vō māles eē a deo recipiūt ⁊ in mā exiſtēs ⁊ a mā depē
dens:qȝ ſine mā cōſeruari nō pōt. Aīe vō rōnali acqriṫ
eē a deo in mā quidē exiſtēs:inquātū eſt forma corpis:
ac p hoc ſm eē corpori eſt vnita:nō aūt a corpore depē
dens:qȝ eſſe aīe ſine corpore ɔſeruari pōt. Et iō influen
tiam a deo medio mō recipit aīa rōnalis iter angelos ⁊
ſubas māles. Recipit enī intellectuale lumen hoc mō
vt eius itellectiua cognitio habeat ordinē ad corpus in
q̄tū a corporeis potētijs accipit:⁊ ad eas reſpicere hȝ in
actu ɔſiderādo in quo inferior angelo inuenit:⁊ tn̄ hoc
lumē nō eſt corpori obligatū vt eius opatio p organū
corporeū cōpleaṫ:in quo inuenit ſuperior oī forma māli
q̄ non operatur niſi operatiōe cui cōicat mā. Sȝ qn̄ aīa
erit a corpore ſepata:ſicut eē ſuum hēbit neq̄ȝ a corpore
depēdēs:neq̄ȝ in corpe exiſtēs:ita etiā influentiā itelle/
ctualis cognitōis recipiet:vt nec ſit corpori obligata q̄/
ſi p corpus exerceaṫ:neq̄ȝ oīno aliquē ordinē ad corpus
hēat. Et iō qn̄ aīa pmo creata corpori ifundiṫ: non daṫ
ei aligd de itellectuali cognitiōe niſi p ordinē ad corpo
reas potētias. vtpote φ p intellm agentē poſſit facere
fantaſmata itelligibilia in actu q̄ ſūt po^a intelligibilia:⁊
p intellm poſſem recipe ſpēs itelligibiles ſic abſtractas.
Et inde eſt ēt φ q̄diu hȝ eſſe ɔiunctū corpi in ſtatu hu
ius vie nō cognoſcit ēt illa:quoꝝ ſpēs in ipſa ɔſeruanṫ
niſi inſpiciēdo ad fantaſmata. Et pp hoc ē nec aliq̄ re/
uelationes ei diuinus fiunt niſi ſub ſpēbus fantaſmatū:
nec ēt ipſas ſubas ſeparatas itelligere pōt. vtpote q̄ ſuf/
ficiēter p ſenſibiliū ſpēs cognoſci non pnt. Sȝ qn̄ hēbit
eē a corpore ſeparatū:tūc recipiet influētiā itellectualis
cognitōis hoc mō:quo angeli recipiūt ſine aliquo ordi/
ne ad corpus: vt.ſ. ſpēs reꝝ ab ipſo deo recipiat:nec opor
teat ad itelligēdū i actu p has ſpēs vl p eas q̄s acqſiuit
pus ad aliq̄ fantaſmata ɔuerti. Poſſet nihilomin⁹ ipſas
ſubas ſepatas vl angelos vl demones nāli cognitōe vi
dere:q̄uis nō deū:qō nulli creature ɔcediṫ ſine grā. Ex
gbus colligi pōt φ aīa poſt mortē trib⁹ modis itelligit.
Uno mō p ſpēs quas recepit a rebus dū erat in corpe.
Alio° per ſpēs in ipſa ſua ſeparatiōe a corpore ſibi infu/ Aīa ſepara ta tribus mo dis intellig.
ſas. 3° mō vidēdo ſubas ſepatas ⁊ in eis ſpēs reꝝ intuē
do. ſȝ hoc vltimū nō ſubiacet ei⁹ arbitrio:ſȝ magis arbi
trio ſube ſepate q̄ itelligētiā ſuā aperit loquēdo:⁊ clau/
dit tacēdo.) Hec ille. Eādē ſniā ponit 4°. ſen. diſ. 50. q.
1. ar. p. vbi ſic dic.(Ponētib⁹ intellȝ a potētijs ſenſitiuis
differre:neceſſe ē ponere intellm ſubā incorruptibilē eē
eo φ neceſſe eſt eū imālē ponere:nec ſȝ eſſe a mā depē
dentē. Oēm aūt hō ſubā neceſſe eſt incorruptibilē eē:
quia materia inquantū poteſt eſſe ſubiectum puatio/
nis et forme eſt corruptionis cauſa in rebus materiali/
bus. Ideo dicit phus primo de anime φ intellectus vi
detur

detur eſſe quedā ſubā ⁊ non corrumpi. Quidā vō hunc
intellm̄ incorruptibilē dixerunt non eē partē aīe huma
ne: ſꝫ eē aliquā ſubām oīno a corpore ſeparatā: aīam vō
humanā non dici intellectiuā niſi ſm̄ quādā participa
tionē intellectualitatis ex refulgētia intellꝰ ſeparati ſup
ipſam. Unū deſtructo corpore aīa humana nec remane
bat: nec itelligere aliqd poterat. Sꝫ hoc vr̄ eē ꝯ̄ itentio
nem phī. Dicit eni in 2°. de aīa de intellꝰ loquēs ꝙ itel
lectus vr̄ alterū genus aīe eē: ⁊ hoc ſolū cōtingit ſepara
ri ſicut ꝑpetuum a corruptibili. In. xi°. ēt meta˚ dicit ꝙ
aīa ē talis diſpōnis. vt. ſ. poſſit ſeparari nō tota: ſꝫ itellꝰ.
Ex quo pꝫ ꝙ intellm̄ qui eſt pars aīe ponit a corpore ſe
parari: ⁊ iō opꝫ animā intellectiuā. que eſt aīa humana
poſt corpꝰ remanere: ſicut fides ponit: ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs neceſſe ē
ꝙ intelligat: cum intelligere ſit eius ꝑpria operatio. Sꝫ
qūo intelligat diuerſimode a quibuſdā ponit̄. Quidā
eni dicunt ꝙ aīa ſeparata a rebus cognitionē accipit: ſi
cut ⁊ nunc facit. Sꝫ hec opinio vr̄ oīno irrōnabilis. Aīa
eni humana a corpore ſeparata nō poterit vti potētijs
ſenſitiuis: cū harū potētiarū actus ꝑ organa corporea
neceſſe ſit exerceri. vn̄ non erit niſi in vſu potētiarꝫ itel
lectiue partis. Intellꝰ aūt nō eſt natus accipe cognitio
nē a rebus ſenſibilibus imediate: ſꝫ mediantibus potē
tijs ſenſitiuis: cū oporteat eē quādā conuenientiā inter
recipiens ⁊ receptū. Spēs autē in ſenſibus exiſtētes ha
bent ꝯueniētiā ⁊ cū intellꝰ inquātū ſūt ſine mā: ⁊ cum
rebus mālibus inquātū ſunt cū ꝯditionibus māe. Unū
ꝯuenienter ſenſus a rebꝰ mālibus accipit: ⁊ itellꝰ a ſenſi
bus. Nō aūt intellꝰ imediate a rebus mālibus. ⁊ iō nō
pōt poni ꝙ aīa ſeparata cognitōēꝫ accipiat a rebus mā
libus. Nec ſufficit in ea ponere ſolā cognitionē q̄ fuit a
ſenſibus accepta in corpore ꝑꝑ aīas puerorū decedē
tiū in maternis vteris q̄ a ſenſibus cognitionē nō acce
perant. Et iō alij dicunt ꝙ ſicut angelus hꝫ apud ſe for
mas innatas cauſarꝫ vniuerſi: ita ⁊ aīa a ſua creatione.
ſꝫ dū eſt in corpe a corpe opprimit̄: vt illis formis vti nō
poſſit ad itelligēdū. Sꝫ vtit̄ formis q̄ a ſenſu accipit:
vel ēt ipſis formis innatis ſm̄ q̄ſdā qui poſuerūt ꝙ ad
diſcere nō eſt aliud q̄ꝫ reminiſci. ſed poſtq̄ꝫ fuerit a cor
3°. de aīa. T.c.13. pore ſeparata: vtet̄ illis formis innatis. Sꝫ illud ꝯ̄dicit
ſnīe phī qui dicit intellm̄ humanū eē ſicut tabula in q̄
nihil ſcriptū eſt. Contradicit ēt experiētie q̄ experimur
nos nihil poſſe itelligere: niſi ex ꝑceptis a ſenſu manu
ducamur ad intelligēdū. Nec eēt ꝓbabile ꝙ cum aīa
nāliter corpori vniatur totalr̄ ipedirent̄ ꝑ ꝯiunctionē ad
corpus: ne formis innatis vti poſſit. Sꝫ hoc conſonū vi
deret̄ opinioī illorꝫ qui poſuerūt aīam ante corpus crea
tā: ⁊ poſtea corpori actualr̄ ꝯiunctam. Nō eni ea q̄ vni
⁊ eidē rei nāliter inſunt ita ſe hn̄t ꝙ vnū totalr̄ impe
diat alterum: alias in nā eēt aliqd ocioſum. Et iō aliter
dōm ꝙ aīa in ſua creatiōe nullas hꝫ formas ꝯcreatas.
Nec ad hoc ꝙ poſt ſeparationē a corpore intelligat re
quirunt̄ aliq̄ forme a rebus accepte vel tunc vel prius.
Sꝫ intelliget loquēdo de nāli cognitione ꝑ influentiā a
ſubſtātijs ſupioribus deo. ſ. vl̄ angelis. et loquor de nā
li influētia. Et hoc ſic pꝫ. Intellꝰ eni nr̄ eſt medius iter
ſubas intellectuales ⁊ res corporales. Unū aīa intellecti
ua dicit̄ eē creata in oriçonte eternitatis vt dicit̄ in lib.
de cauſis. Et hoc iō: qꝛ ipſa ꝑ intellm̄ attingit ad ſubas
intellectuales. Inquātū vō actus corpis ꝯtingit res cor
porales. Oē āt mediū quāto magis appropinquat vni
extremorū: tanto magis recedit ab alio: ⁊ quāto magis
recedit ab vno tāto magis alteri appropinquat. Unū cū
aīa noſtra in ſtatu vie magis appropinquat ad corpus
cu pore eius actus exiſtēs non hꝫ reſpectū ad res intelle
ctuales niſi aliquo mō cōtingēdo corpus. Et ꝑpter hoc
anima in ſtatu huius vie nō recipit influētiā a ſuperio
ribus ſubſtātijs niſi vt cognoſcat ſub ſpēbus a ſenſibus
acceptis. vn̄ dicit Diony. primo ca. cel. hierar. ꝙ non eſt
poſſibile nobis aliter in hac vita ſuplucere diuinū ra
dium: niſi cum varietate formarū ſenſibiliū. Et iō etiā
in hac vita quāto aīa a corpore magis abſtrahit̄: tanto
magis a ſubſtantijs ſpiritualibus influxū cognitionis
recipit. Et inde eſt ꝙ quedam occulta cognoſcunt̄ in
dormiēdo ⁊ in exceſſu mētis qn̄ aīa a ſenſibus corpora
libus abſtrahit̄. Unū quādo actu erit a corpore ſepara
ta: erit paratiſſima ad recipiēdū influentiā a ſubſtātijs
ſuperioribus. ſ. deo ⁊ angelis. Et ſic per hāc influētiā co
gnitionē hēbit maiorē vel minorē ſcd̄m modū natura
lis capacitatis ipſius. Et ſicut etiā Cōmētator ſup librꝫ
de aīa: qui ponit intellm̄ poſſibilē eē ſubſtantiā ſepara
tam q̄uis in hoc erret: tn̄ q̄tum ad hoc recte dicit ꝙ ex
hoc ꝙ ponitur ſubſtantia ſeparata hꝫ reſpectū ad alias
ſubſtantias ſpūales ſuperiores vt eis intelligat. Sꝫ ſm̄
illum reſpectū quo cōparatur ad corpus nr̄m recipien
do ſpēs a fantaſmatibus: non coniungit̄ ſubſtantijs al
tioribus.) Hec ille. Siles probationes ponit prima par
te. q. 89. art. p. et in q̄onibus de aīa. q. 15. Ex qbus poſſūt
formari rōnes pro ꝑdictis ꝯ̄nibus. ❡ Pro prima qui
dē arguitur ſic. Phs dicit in ſcd̄o celi ⁊ mūdi: ꝙ oīa res T.c.17.
eſt ꝑpter ſuaꝫ operationē. vn̄ re remanēte remanet eiꝰ
operatio. Et hoc eſt qd̄ Auicē. dicit ꝙ nulla ſubſtantia
ē ocioſa. Si ergo aīa poſt mortē remanet ſicut fides po
nit. opꝫ ꝙ aliqua eius operatio remaneat: qꝛ vt dicit̄ p̄ T.c.14
mo de aīa. Si nulla ꝑpria eſt ei operatio ſine corpore
non contingit eam ſeparari: ſed intelligere eſt operatio
maxime ꝑpria anime. ergo aīa ſeparata aliqd intellige
re pōt. ❡ Pro ſcd̄a ꝯ̄ne arguit̄ ſic. Nulla ſubſtantia ca
rens organis ſenſuū ⁊ oī potentia ſenſitiua pōt abſtra
here aliquā ſpēm ab obiectis mālibus. ſꝫ aīa ſeparata
eſt hōi: ergo ⁊c̄. ❡ Pro 3° ꝯ̄ne arguit̄ ſic. Qd̄ recipitur in
aliquo recipit̄ in eo ad modū recipientis: ſꝫ aīa rōnalis
eſt incorruptibilis ⁊ ꝑpetua. ergo ſpecies intelligibiles
quas a ſenſibus accipit remanēt in ea poſt ſeparationē
a corpore. Fruſtra aūt remanerēt niſi ꝑ eas itelligeret.
ergo aīa ſeparata itelligit per formas ꝑus in corpore a
ſenſibꝰ acceptas. ❡ Pro 4° ꝯ̄ne arguit̄ ſic. Oīs ſuba in
tellectualis ſeparata recipit influxū ſpecierꝫ intelligibi
lium a deo: qbus intelligit. ſed aīa intellectiua ſeparata
a corpore eſt hōi ergo. ❡ Pro 5° ꝯ̄ne arguit̄ in eadē vir
tute. Qꝛ ſubſtantie ſeparate interiores itelligunt ꝑ illu
minationē ſubarꝫ ſeparatarꝫ ſuperiorū: ſꝫ aīa a corpore
ſepata aſſimilat̄ angelis in mō cēndi ⁊ recipiēdi ⁊ itel
ligēdi. igit̄. Et in hoc primus articulus terminat̄.

Quantū ad ſecundū articulū arguendū eſt cōtra premiſſa. Et quidē contra quattuor con Contra q̄ra et vltias con
cluſiones vltimas arguit Scotus in ſimul probando ꝙ cluſiones ar guit Sco. 4.
anima ſeparata non omnia que intelligit itelligat per d. 45. q. 2.
ſpecies prius in corpore acquiſitas: vel poſtea in ſepara
tione ſibi influxas: ita ꝙ nullam acquirat extra corpus. T.c.50.
Primo quia ⁊ ſi nō eſſet alia ratio: niſi ex iſtis duobus
principijs: quorū primū eſt ꝙ plura non ſunt ponenda T.c.59.
ſine neceſſitate ⁊ accipitur a phō primo phyſicorꝫ. ſcd̄ꝫ
eſt ꝙ de nulla natura ponēdū eſt: qd̄ derogat eiꝰ digni
tati: niſi ſit eadēs ex alio cōueniēti nature ꝙ illud ſibi
repugnet. Et illud accipi poteſt a phō ſcd̄o de gñatiōe.
Semꝑ inquit dicimus naturā deſiderare illud qd̄ me
lius ē. ⁊ ſic in toto vniuerſo ita in q̄libet eiꝰ pte ponēdū
eſt magis illud qd̄ eſt ſibi melius. ſi nō euidenter appa
reat illud ſibi nō cōuenire. Nunc aūt hic ponit̄ plurali

tas ſine neceſſitate: q2 tales ſpẽs influxe a deo vel angelis fruſtra ponunť: q2 iſta nã ſufficiẽter hʒ in ſe vñ poſſit attingere ad ſuã propriã pfectionẽ ſine talib⁹ datis iſuſis vel a deo vel ab angelis. Uñ hoc nõ vr̃ niſi quidã recurſus ad deũ vel ad angelos p hoc q nõ capiť perfectio illi⁹ nãe in ſe. Hec ẽt opinio vilificat nãm aie intellective. Sicut eni ſimplr̃ eſt nã vilior que nullã operationẽ hʒ: ita pportionabilr̃ illa vr̃ eſſe vilior que in operationẽ ſibi ↄuenientẽ non põt q̃ȝ illa que põt. Aia aũt ſeparata ſm te ex ſibi itrinſecis ẽt cum obiectis ↄcurrẽtibus non põt in aliq̃ȝ opatõeȝ ſibi ↄuenientẽ: niſi deus vel angeli dent ſibi tales ſpẽs. Lapis aũt ex ſibi intrinſecis ſine tali iſluxu mendicato põt in opatõeȝ ſibi proportionatã: q2 deſcẽdit deorſuȝ ⁊ ibi qeſcit. ergo magis vilificať aia ſʒ pportionẽ ad ſuã nobilitatẽ q̃ȝ nã lapidis. ¶ 2⁹ ſic. Q2 tu tenes alibi q duo accidẽtia eiuſdẽ ſpẽi non pnt ſil' eſſe: illa aũt ſpẽs lapidis vt obiecti iſluxa eſt eiuſdẽ ſpẽi cũ ſpecie itelligibili acqſita in corpore ab aia. Hec ergo vel illa influxa nõ poterit manere: vr̃ oportebit ſpẽȝ hic acquiſitã nõ manere. Sʒ ſcõȝ eſt falſum: q2 ſi ſubiectũ ppriũ illi⁹ ſpeciei ſit icorruptibile: et ipa ſpẽs in ſe poſſit icorrupta manere: ſequiť q iſta manebit. ergo nõ dabiť iſti a deo vel angelo alia ſpẽs lapidis: ⁊ p ↄñs vr̃ nũq̃ȝ poterit itelligere lapidẽ: vel poterit itelligere per ſpẽm priorẽ acceptã a rebus: qd negatur. Si dicas nõ dari ſpẽm aie habẽti prius ſpẽm acqſitaȝ non vr̃ rõnabile: q illa ſpẽ pfecta qualis dať alteri nõ habẽti careat iſta aia ⁊ ſaltẽ hoc hr̃ ↄ opiniones q aliq̃ intellectio eſt tunc per ſpẽm ꝑus a re acceptã. Si dicas formã infuſam ⁊ acquiſitã differre ſpẽ. ſicut virtutẽ acqſitam ⁊ infuſaȝ: que ſũt ſil' non vʒ ſilitudo. Tũ q2 ſuppoſitũ de illis virtutib⁹ eſt falſuȝ. Tũ q2 non eſt ſile: quia virtus iſuſa hẽbit aliã propriã regulã q̃ȝ acquiſita: vt ex alietate regule poſſet poni alia virtus ſm ſpẽm: q2 vtus in eẽntiali rõne virtutis dependet a regula cui ↄformatur: hic aũt nõ poterit aſſignari dr̃ia ſpecifica ſpẽi iſuſe ⁊ acqſite: q2 nõ eſt hic dr̃ia niſi tantũmõ pncipij effectiui vel modi efficiẽdi: talis ãt non diſtinguit ſpẽ. vt dicit Aug. 3⁹. de trini. cap. 9. ¶ 3⁹. Q2 actiuo ſufficiẽti ⁊ paſſiuo ſufficiẽter approximatis põt ſequi effectus: ⁊ ſi agẽs ſit nãliter agẽs: ſequiť effectus. Nunc aũt aia ſeparata habẽte lapidẽ vel aliud obiectum ſibi pñs concurrunt hec oĩa agens ſufficiẽs ⁊ paſſiuum ſufficiẽs pportionatuȝ reſpectu ſpẽi itelligibilis talis obiecti: per quẽ hr̃ cognitio abſtractiua. hoc probať: q2 intellꝰ agens cũ obiecto eſt cã actiua ſpẽi intelligibilis talis obiecti p quã hr̃ talis cognitio: nec minus cũ obiecto ex̃ q̃ȝ cũ fantaſmate de quo tu ↄcedis: q2 nihil eſt in fantaſmate pp qd ſufficiat ad cauſandã ſpẽm intelligibilẽ qn eminentius iſtc rei: cuius eſt fantaſma: intellꝰ autẽ poſſibilis eſt ſufficienter receptiuus. ¶ 4⁹. Q2 aia ſeparata põt hẽre cognitionẽ intuitiuã de rebus: ſʒ ad illã nõ ſufficit ſpẽs intelligibilis nec fantaſma: q2 fantaſma repreſentat rem exiſtentẽ ⁊ non exiſtentẽ: pſentẽ vel non preſentẽ: ⁊ per ↄñs p ipſaȝ nõ põt hẽri cognitio de re vt exiſtente in ppria nã vel de exiſtentia pſente. Talis aũt cognitio: que dr̃ intuitiua põt dici itellectiua. aliogn intellꝰ nõ eſſet certus de exiſtẽtia alicuius obiecti. ſʒ nec intellectio intuitiua põt hẽri per ſpẽm: q2 illa repreſentat indifferẽter rẽ exiſtentẽ ⁊ non exiſtentẽ. preſentẽ ⁊ nõ pſentẽ. Et ex hoc ſequiť q p ſolas ſpẽs influxas a deo vel angelis nõ eſt poſſibilis aie ſeparate cognitio ituitiua. Si ergo illa eſt poſſibilis aie ſeparate: ſequiť q erit de re in ſe ⁊ nõ per ſpẽm influxã. Etiã diſtantia imoderata obiecti ipedis iſtã intellectõeȝ intuitiuã obiecti: q2 ſm Augu. in lib. de cura p mortuis agenda. Ille aie neſciunt que hic aguntť niſi diſcãt ab angelis vel ab aiab⁹ aliqs de nouo ad eas veniẽtib⁹: que illa q̃ hic nouerũt pñt dicere illis: ſicut Joan. bapti. pdixit aiabus ſcis in limbo xp̃m eſſe deſcenſurũ: ſicut exponit Greg. illã qõnẽ ei⁹ Matth. 10. Tu es q venturus es. Nunc aũt ſi p ſpẽs iſluxas cognoſceret illas ↄditiõẽs ex pte rex: nõ oporteret talia nunciari eis a ſcis vel angelis aiabus. ¶ 5⁹. Q2 illa pbatio tue opinionis p parte negatiua. ſ. q aia non põt recipe ſpẽs a rebus: q2 nõ eſt ↄuenientia inter recipiens ⁊ receptũ non vʒ: q2 vel eſt ex q̃tuor terminis vel nõ ↄcludit propoſitũ: vel vna ppoſitio erit falſa. Si eni accipiatur p maiori q opʒ eſſe ↄuenientiã iter recipiẽs ⁊ receptuȝ ⁊ p minore q res mãlis non hʒ ↄuenientiã cũ itellectu ſolũ ſequiť q intellꝰ non recipit rẽ mãlem: nec ecõtra. Si aũt ↄcludas qd intellꝰ nihil recipiat a re mãli: erit ex q̃tuor terminis: q2 illum predicatũ nõ fuit in maiori. Si autẽ non accipias illa maiorẽ primã ſed iſtam. ſ. opʒ eſſe ↄuenientiã inter recipiẽs ⁊ illud a quo recipit. Dico q magis pprie diceref eſſe pportionẽ q̃ȝ ↄuenientiam: q2 recipiens hʒ rationẽ paſſi: ⁊ illud a quo recipit rationẽ agentis: agens aũt ⁊ paſſum opʒ eſſe pportionabilia: non aũt ↄuenientia pprie niſi extẽdendo ↄuenientiam ad pportionẽ. Immo pportio eoꝝ reqrit diſconuenientiã: q2 requiriť q vnũ eoꝝ ſit in actu tale: ⁊ aliud in potentia tale. Sic ergo illa aᵃ noua falſa erit: ſi intelligatur de ↄuenientia pprie dicta: vel ſi extendas cõuenientiã ad proportionẽ: concedatur. Et tunc hoc. ſ. res ex̃ non hʒ ↄuenientiã illo mõ cum intellꝰ erit falſa. Eſt. n. in actu virtuali talis qualis eſt intellꝰ in potẽtia formali. ¶ Confirmať dupl'r. Primo q2 tu ↄcedis fantaſma hẽre talem ↄuenientiã ad intellm̃: ⁊ tñ fantaſma eſt oppoſite cõditionis ad illud qd recipitur in intellꝰ in hoc q non repreſentat obiectũ niſi vt hic ⁊ nũc: qd itelligiť vo ſub rõne vlis eſt abſtractũ ab iſtis cõditionib⁹. Nec illa alia cõuenientia. ſ. q fantaſma eſt ſine mã extrinſeca: facit q fantaſma eſt actiuũ. Eſt eni vere in materia hoc eſt in organo extenſo: ⁊ tantũ ipediret actionem in intellm̃ exiſtere in hac mã extenſa: quantuȝ ſi exiſteret in illa mã extrinſeca. Sed tantũmõ per hoc fantaſma agit in intellm̃ poſſibilẽ: q2 eſt repſentatiuũ obiecti. ergo eque poterit iſta res in ſe: q2 eque ẽ repſentatiua ſui. Et hoc credo eſſe verũ: q2 lʒ intellꝰ poſſet abſtrahere a fantaſmate ſine mã exiſtẽte: tñ nõ põt imediate accipere cognitioneȝ a re ex̃: vt hr̃ in quodã cõmento tertij de aia. ¶ 2⁹. ↄfirmať: q2 ſequereť q angelus nõ poſſet immediate accipe cognitõeȝ a re ex̃: qd eſt improbatuȝ in ſcdo lib. diffuſe. ¶ 6⁹. arguitur: q2 alia pbatio pro parte affirmatiua. ſ. de illo influxu ſpecieꝝ non vʒ: q2 peccat ſʒ diuerſuȝ intellꝰ medij: vel hʒ alterã pmiſſam falſaȝ. Cũ eni accipiť in maiore q mediũ q̃to magis recedit ab vno extremo: tãto magis accedit ad aliũ: ſi itelligas mediũ vniformiter: ⁊ accedere ⁊ recedere: ↄcedo ſi diſformiter falſa eſt: vtpote ſi ẽ mediũ in eẽndo ⁊ recedit ab hoc extremo i eẽndo: accedit ad aliũ in eẽndo. Sil'r ſi mediũ in operãdo ⁊ recedit ab h̃ extremo i opando: accedit ad aliud in opando. Et ſi eſt mediũ in eẽndo: ſʒ nõ in operãdo ⁊ recedit ab vno extremoꝝ in eẽndo: nõ pp hoc accedit ad aliud in opando. Mõ hoc põt itelligi vel de medio in eẽndo: ⁊ ſic eſt vera: q2 quodãmõ ẽt aia ↄiuncta hʒ eſſe mediũ iter ſubaȝ ſeparatã ⁊ eſſe corporeum. Et tunc ↄclude. ergo ſeparata qñ recedit a corpe in eẽndo accedit ad ſubaȝ ſeparã in mõ eſſendi. Sʒ hoc nihil eſt ad ppoſitũ q magis accedat recipiẽdo influxũ eius pertinentẽ ad opationeȝ. Et ſi ad hoc deduceretur

ratio

ratio.manifeſtū eſt ꝙ non ↄcludit. Tūc enim aīa ſeparata magis eēt capax talis īfluentie ꝙ̄ ipſamet ↄiuncta corpori glīoſo: cū magis accedat ad eſſe ſm corpus ꝙ̄ aīa ſeparata. imo magis hoc eſt pfectius ꝙ̄ ipſa cōiuncta corpori corruptibili. Si āt accipias in minore ꝙ aīa ſepata magis recedit a corpe in operādo ꝙ̄ ↄiuncta falſum eſt: ſi itelligas vt ab obīo circa qḋ operaꝛ. Ita eniꝫ pōt a corpe ſepata cognoſcere corpus: ſicut ↄiuncta pōt ⁊ iō nō ſequiꝛ ꝙ magis accedat ad ſubam ſepatā vt ad obm cognoſcibile: vel a quo recipiat obm cognoſcibile. ¶ 7ᵒ. Qꝛ illud qḋ adducitꝛ ad ↄfirmatōeꝫ hūiꝰ ↄfirmatiōis. ſ. de ſomno ⁊ extaſi. ⁊ illud de Cōmentatore 3ᵒ de aīa videnꝛ eē figmēta. Nō eni iō in ſomno videnꝛ vera. qꝛ aīa recipit a corpore in opando vt ab obīo. Tunc eni ꝙ̄to ſomnus eēt pfundior: tāto magis talia viderētur. Hoc aūt eſt falſuꝫ: qꝛ ſomnia nō accidūt in ſomno pfundiſſimo: ſꝫ in tenui ſomno. Tūc ēt epilētici regulariter viſitarenꝛ a ſpiritibꝰ illis. vñ illō fundamētū vr̄ acceptū ex fictiōibus machometi qui dr̄ fuiſſe epilēticus ⁊ ad cooperiēdū miſeriā ſuā dixit: ſe oportere cadere qn̄ angelus loquebaꝛ ſibi. Et ſcōꝫ iſtā fictionē eius Auicē. reuerēter loquēs de lege ſua: fingit tales abſtractiones a ſenſu. 9. metaphi. vt fiat reuelatio ab angelis. Nos aūt xp̄iani nō dicimus aliquē in ſomno vel extaſi aliqd videre niſi ſit ibi alia cā poſitiua vtpote: qꝛ deus tūc eius intellm mutet. De ↄgruo aūt magis tūc diſponitur per amotionē īpedimēti: qꝛ. ſ. nō eſt diſtractus circa alia obiecta: ⁊ vehemēs occupatio circa aliud obm īpedit itenſe opari circa illud. imo magis vr̄ miraculū: ꝙ in ſomno veritas reueleꝛ ꝙ̄ in vigilis in intellu nō minus intēto circa ſenſibilia: qꝛ nāle eſt ꝙ in vigilia hō habeat vſum rōnis: nō aūt in ſomno. Illud ēt dictū Auerro. eſt planū figmentū: ꝙ. ſ. alia ſuba ſepata recipiat a ſupioribus: ⁊ tn̄ vt ↄiungiꝛ nobis nō recipiat ↄ̄dictio eſt: qꝛ nulla ſepata pōt nobis ↄiungi niſi rōne efficiētis vel mouētis. Actiuū aūt aliqḋ ſi i cēndo recipit aliqd a ſuperiori inꝙ̄tū eſt actiuū eſt recipiēs ab eodē. ¶ 8ᵒ. Qꝛ illa pbatio que īfert aīam fruſtra vniri corpi ⁊c. non vꝫ: qꝛ vnio aīe ad corpꝰ nō eſt finalr̄ pp̄ pfectiōeꝫ corporis nec ſolā pfectionē aīe: ſꝫ pp̄ perfectiōeꝫ totius ↄſiſtentis ex iſtis duobꝰ. Et iō lꝫ nulla pfectio poſſet accreſcere huic parti vel illi ꝙ̄ non poſſet hēri ſine tali vnione: tn̄ nō fruſtra vnio: qꝛ pfectio totiꝰ que p̄ncipalr̄ itendiꝛ a nā nō poſſet hēri niſi illo mō. Itē eſto ꝙ illa vnio fieret pp̄ pfectionē aīe: vt. ſ. acqreret pfectiōeꝫ ſuaꝫ ex tali vnione: nō ſequiꝛ ꝙ fruſtra vniaꝛ ſi p aliā viā poſſꝫ eā acqrere. Si enim aliqd ordinaꝛ ad finē: nō fruſtra fit ſi alio mō poſſit finis acqri. Sicut ſi ſanitas poſſit acqri per ſectionē ⁊ potioneꝫ: non fruſtra fit ſectio: ⁊ ſi p potionē poſſit ſanitas hēri. Et ita ſi cognitio poſſet acqri per vſum ſenſuum ⁊ p aliū modū ab ipſa aīa ſeparata: nō fruſtra fit vnio ex quo ipſa eſt via ↄueniens vno mō ad acqrendū pfectionē. ſ. cognitionē. ¶ 9ᵒ. Qꝛ illa pbatio que pcedit de tranſitu extremi ad extremū ſine medio non vꝫ pp̄ duo. Primo qꝛ aliqd eſt mediū vni v̄tuti qḋ nō eſt mediū alteri loquēdo de medio neceſſario ſicut in trāſferēdo corpus de loco ad locū: vbi aliqḋ eſt mediū neceſſariū v̄tuti nāli motiue. ita ꝙ virtus nālis nō pōt tranſferre corpus de vbi remoto ad aliud vbi niſi p vbi mediū: ⁊ tn̄ illud nō eſt mediū neceſſariū virtuti diuine que pōt ſubito tranſferre corpꝰ de q̄cunqꝫ vbi ad qḋcūqꝫ aliud vbi. Sic eſt in ppoſito. Nā imperfecte virtuti abſtractiue mediū neceſſariū eſt inter ſenſibile exͭ ⁊ pure intelligibile. ſ. eſſe imaginabile. ſꝫ virtuti abſtractiue pfectiori nō eſt neceſſariū iſtud mediū. Unde argꝰ poſſet reduci ad oppoſitū: qꝛ ſi actus intelſ ſeparati eēt pfectior ꝙ̄ ↄiuncti: poſſet tūc ſine tali medio tranſferre obiectū ab extremo in extremū. 2ᵒ. qꝛ dici pōt ad illud argꝰ ꝙ ſub alio extremo cadit eſſe imaginabile: quia illud eſt ſimplr̄ ſenſibile. Illud aūt extremuꝫ hꝫ ſub ſe diuerſos gradus: qꝛ alio mō in gradu ſenſibili remotiori ab itelligibili eſt ſenſibile exͭ ꝙ̄ imaginabile. Nunc autē in aliquo gradu in extremo pōt aliq̄ virtus agere: ⁊ alia minor non pōt agere: ſꝫ ab alio gradu ppinquiori. Ita hic lꝫ v̄tus abſtractiua itelſ nr̄i nō poſſit agere a ſenſibili abſtrahēdo intelligibile niſi ad h̄ gradū ſenſibilis. ſ. ab imaginabili: tn̄ alia v̄tus ſupior vl̄ efficacior pōt abſtrahere a gradu magis diſtāte. puta a ſenſibili extra. Hec Scotus in forma. Et in hoc ſcḋs articulus terminaꝛ.

Quantū ad 3ᵐ articulū rñdendū eſt obiectionibꝰ ſupradictis. Et qdē ad p̄mū negaꝛ hꝰ pro vtraqꝫ ſui parte. Et ad probationeꝫ p̄me partis dicaꝛ: ꝙ poſitio nr̄a non ponit pluralitatē ſuperfluā vel non neceſſariā: qꝛ natura aīe rōnalis ſeparate ſine influxu nouo ſpecieꝝ a ſuperiori nō hꝫ ex ſe vnde poſſit attingere ad ſuā propriā pfectionē: que eſt itelligere: qꝛ cum oīs intellectio nr̄a fiat mediāte aliqua ſpē. aīa autē ſeparata nō poſſit ex ſeipſa formare hōꝫ ſpēs: nec res mālis extra poſſit īprimere hōꝫ ſpēm in aīam ſeparatā: reſtat ꝙ ſi dꝫ intelligere ea que nō intellexit ↄiuncta corpori ꝙ hoc fiat per influxū ſpecieꝝ ab aliq̄ nā ſuperiori potiſſime a deo. Nec hic eſt recurſus ad deū vel angelos ex ignorantia nāe aīe rōnalis in ſe: ſꝫ potius ipſe arguens videꝛ ignorare nām intelſ humani tā poſſis ꝙ̄ agentis. Poſſibilis qdē: qꝛ ponit ꝙ poſſit exercere aliquā intellectionē intuitiuā ſine aliq̄ ſpecie obiecti ad hoc ↄagēte: nec ꝙ intelſ poſſibilis ſit potētia actiua: cuius oppoſitū pꝫ in 3ᵒ. de aīa per totū. Silr̄ nām intelſ agētis in hoc ꝙ ponit ipꝫ īmediate agere in rē exͭ ſine medio fantaſmate ad cauſandū ⁊ abſtrahendū ſpēm intelligibileꝫ: cum 3ᵒ. de aīa dicatur ꝙ obiectū eius eſt fantaſma rei ſenſibilis ⁊ nō ipſa res ſenſibilis. Qꝛ āt aīa ſeparata per ſuuꝫ intellm agentē nō poſſit abſtrahere ſpēm īmediate ab ipſa re ſenſibili exteriori: nec per intellm poſſibilē poſſit īmediate recipere a re māli oñſuꝫ fuit p̄us in p̄ artic. ex dictis ſcī Tho. de v̄itate. q. 19. ar. p. ⁊ 4. ſen. diſ. p̄ui. Sꝫ vltra h̄ adduco rōnes eiꝰ de v̄itate. q. 8. ar. 9. vbi pbat ꝙ intelſ angelicus nō accipit ſpēs qbꝰ itelligit a rebꝰ. Diciꝛ eni ſic. Suppoſito ꝙ angeli nō cognoſcāt res māles p eēntiā ſuā: ſꝫ p alias formas: de illis formis eſt triplex opinio. Quidā. n. dicūt ꝙ forme ille p q̄s angeli cognoſcunt ſūt a rebus mālibus accepte. Sꝫ hoc eſſe nō pōt. Intellus eni qui recipit formas aliq̄s a rebus duplr̄ ſe hꝫ ad eas. ſ. vt agens ⁊ vt patiens largo modo paſſiōe ⁊ actiōe acceptis. Forme eni que ſūt in rebꝰ mālibus aut in ſenſibus vel fantaſia: cū nō ſint oīno a mā̄ depurate: nō ſunt ſpēs itelligibiles in actu: ſꝫ poᵗ tm̄: ⁊ iō requiriꝛ ꝙ per actionē intelſ efficianꝛ intelligibiles in actu. Et hec eſt neceſſitas ponendi intelꝫ agentē in nobis. Formis aūt itelligibilibus factis nōdū per eas intelligeremus res niſi forme ille itellectui nr̄o vnianꝛ vt ſic itelligens ⁊ intelꝫ ſint vnū: ⁊ ita opꝫ ꝙ intelſ formas hōꝫ recipiat: ⁊ ſic a rebus quodāmō patiꝛ. pat. ſ. oē recipere pati quoddā eſt. Sicut aūt forma cōparaꝛ ad materiā vt actus ad potētiā: ita agens ad patiēs: cū vnūqḋqꝫ agat ſm ꝙ eſt actu: patiꝛ vō inquātū eſt potētia. Et qꝛ actus pprius ppriā potentiā reſpicit: ideo etiā proprio agenti reſpondet determinatū patiens ⁊ ecōtra ſicut ſe habet de forma ⁊ materia. vñ oportet ꝙ agens ⁊ patiens ſint vnius gn̄is: cum potentia ⁊ actus vnūqḋqꝫ genus entis

diuidant. Nõ eni albũ patiť a dulci niſi per accidens: ſʒ a nigro tñ. Res aũt mãles ⁊ intellectuales ſũt oĩno diuerſoꝝ generꝝ. Ea eni que nõ cõicant in mã nõ cõicant in gñe: vt pʒ per pħm in .5°. ⁊ .x°. metaph. vñ non põt eẽ ꝙ res mãlis imediate patiatur ab itellectu aut agat in ipm. Et iõ in nobis ꝓuidit nature ɔditoꝛ ſenſitiuas potentias: in qbus forme ſũt medio mõ inter modũ intelligibilẽ ⁊ modũ mãlez. Conueniunt ſi quidẽ cũ formis itelligibilibus inqᵭtũ ſunt forme ſine mã: cũ mãlibus vo formis inqᵭtũ nondũ ſunt a ɔditionibus mãe denudate. Et iõ põt eſſe actio ⁊ paſſio inter res mãles: et potẽtias ſenſitiuas. Et ſilr inter has ⁊ intellm. vñ ſi angeli a rebus mãlibus formas aliqͣs acciperent: oporteret angelũ hẽre potentias ſenſitiuas: ⁊ iõ hẽre corpus ſibi nãliter vnitũ. Vñ eiuſdem ſnie eſſe vr̃ angelos eſſe aĩalia: vt quidã Platonici poſuerunt: ⁊ eos a rebus mãlibus accipere: qđ auctoꝛitati ſanctoꝝ ⁊ recte rõni repugnat. ⁊ iõ alij dicunt ꝙ angelus nõ acqrit formas qbus cognoſcat accipiẽdo a rebus mãlibus: neqʒ tñ itelligit ꝑ formas innatas: ſʒ ꝙ in poᵉ eius eſt ɔformare eſſentiã ſuã cuilibet rei apud eius pñtiã: ⁊ ex tali conformitate dicũt ſeq rei cognitionẽ. Sʒ hoc iterũ nihil eſſe vr̃. Nõ eni põt aliquid alicui ɔformari niſi ſcđʒ ꝙ forma eius apud ipm ſit. Nec põt dici ꝙ ipſa eẽntia angeli eo faciẽte fiat forma rei mãlis: qꝛ eẽntia eius ſp ẽ vnius rõnis. Vñ opʒ ꝙ illa forma qua ſe rei ɔformat ſit addita eẽntie: ⁊ ꝗ ꝑmo fuit poᵃ in ipſo angelo: nõ eni ɔformaret ſe niſi ꝑus ɔformabilis eſſet. Nihil aũt reduciť de poᵃ in actũ niſi per illud qđ eſt actu. vñ opʒ apud angelũ ꝑexiſtere aliqͣs formas: ſcđʒ quas eſſet potẽs ſe reducere de poᵃ ɔformabilitatis in actũ ɔformatõis. Sicut videmus ꝙ imaginatio nr̃a format nouaʒ ſpẽm vt montis aurei ex ſpẽbus ꝗs ꝑus apud ſe hẽbat. ſ. mõtis ⁊ aurei. Et ſilr intellꝰ ex formis gñis ⁊ drĩe format diffinitionẽ ſpẽi. Vñ opʒ redire in hoc ꝙ alique forme ꝑexiſtant in angelo: ⁊ has opʒ eſſe acceptas a rebus vel innatas: ⁊ iõ dic hoc ⁊ tene ꝙ angelus hʒ formas innatas ⁊ nõ acqſitas a rebus ſm ꝙ dicit 3ᵃ opinio.) Hec ille. Itẽm .q. 10. ar. 6°. ſic dicit. (Quidã dixerũt ꝙ aĩa ſibiipſi eſt cã ſciẽtie. Nõ eni a ſenſibilibus ſcientiã accipit ꝗſi actiõe ſenſibiliũ aliquo mõ ſilitudines reꝝ ad aĩam ꝑueniant: ſʒ ipſa aĩa ad preſentiã ſenſibiliũ in ſe ſilitudines ſenſibiliũ format. Sʒ hec opinio non vr̃ rõnabilis. Nullũ eni eſt ens agens niſi ſm ꝙ eſt actu. vñ ſi aĩa formet in ſe oĩum rerũ ſilitudines: opʒ ꝙ ipſa in ſeipſa hẽat actualiter ſilitudines reꝝ: ⁊ ſic redibit opinio que ponit oĩum rerũ ſcientiã aĩe rõnali nãliter inſitã eſſe.) Hec ille. Et ſilia ponit in multis alijs locis. Ex qbus apparet ꝙ aĩa ſeparata per ſuũ intellm poſſibilẽ non põt aliqͣs ſpecieʒ recipere imediate a rebus mãlibus: nec per ſuũ intellꝫ agentẽ abſtrahere ab eis. ⁊ per ɔñs ad ſuã propriã operationẽ que eſt itelligere: indiget iflu xu ſpecieꝝ a ſuperioribus. Et ſic pʒ falſitas prime partis minoris cũ nullitate ſue ꝓbationis. Dr̃ 2°. ꝑncipalr ꝙ ꝓbatio ſcđe partis dicte minoris nõ vʒ: cũ tota virtus eius conſiſtat in hoc ꝙ oĩs potentia actiua nobilioꝛ eſt ꝗcunqʒ poᵃ paſſiua: ꝗ. ſ. nõ põt exire in actũ ſecũdũ niſi aliunde recipiat actum primũ. Hꝰ aũt falſitatẽ oñdit ſcũs Tho. prima pte .q. 79. arti. 2°. vbi arguit ſic 3° loco. (Omne agẽs eſt nobilius patiente ſʒ Auguſt. 12. ſuper gene. ad litterã ⁊ Ariſt. 3°. de aĩa. Potentie aũt vegetatiue partis oẽs ſũt actiue: ꝗ tñ ſũt iſime inter potẽtias aĩe. ergo multo magis poᵉ itellectiue que ſunt ſuꝑme oẽs ſũt actiue.) Ecce argᵐ. Sequiť rñſio. (Agẽs inqt eſt nobilius patiente ſi ad idem actio ⁊ paſſio referatur: non autem ſemper ſi ad diuerſa. Intellꝰ aũt eſt vis paſſiua reſpectu totius entis vlis: vegetatiuũ aũt eſt actiuum reſpectu cuiuſdã entis particularis. ſ. corporis ɔiuncti. vñ nihil ꝓhibet hꝰ paſſiuum eſſe nobilius tali actiuo.) Hec ille. Itẽʒ ibidem in ꝑncipali rñſione ſic dicit. (Pati dr̃ tripliciter. Uno mõ propꝛijſſime qñ. ſ. aliquid remouet ab eo qđ ɔuenit ſibi ſecundum naturam aut ſecundum propꝛiam inclinationẽ: ſicut cũ aqua frigiditatẽ amittit per calefactionẽ: ⁊ cum hõ egrotat aut triſtať. 2° mõ minus ꝓprie dr̃ aliquid pati ex eo ꝙ aliquid abijciť ſiue ſit ei conueniẽs ſiue non: ⁊ ſm hoc dr̃ pati non ſolũ qui egrotat: ſed etiã qui ſanatur: ⁊ nõ ſolũ qui triſtatur: ſʒ etiã qui letatur vel quocũqʒ mõ aliquis alteretur ſeu moueať. 3° mõ diciť aliqđ pati cõiter ex hoc ſolo ꝙ id qđ eſt in potentia ad aliqđ recipit illud ad qđ erat in potentia abſqʒ hoc ꝙ aliqđ abijciať: ſm quẽ modũ oẽ qđ exit de potentia in actũ põt dici pati etiã cum perficiť: ⁊ ſic itelligere nr̃m eſt pati. Qđ hac rõne apparet. Intellꝰ eniʒ hʒ operationem circa ens in vli. Conſiderari aũt põt: vtrum intellꝰ ſit in actu vel potentia ex hoc ꝙ ɔſiderať qũo intellꝰ ſe hẽat ad ens vle. Inueniť eni aliqs intellꝰ qui ad ens vle ſe habet ſicut actus totius entis: ⁊ talis eſt intellꝰ diuinus: qui eſt dei eſſentia: in qua originaliter ⁊ virtualiter totũ ens primo exiſtit ſicut in cã ꝑma. ⁊ ideo intellꝰ diuinus non eſt in potentia: ſʒ actus purus. Nullus aũt intellꝰ creatus põt ſe hẽre vt actus reſpectu totius entis vlis: qꝛ ſic oporteret ꝙ eſſet ens infinitũ. Vñ oĩs intellectus creatus ꝑ hoc ipm ꝙ eſt nõ eſt actus oĩum intelligibiliũ: ſʒ cõparať ad ipſa intelligibilia vt potentia ad actũ. Potentia autẽ duplr ſe hʒ ad actum. Eſt enim quedã potentia: que ſemꝑ eſt ꝑfecta per actũ: ſicut dicimus de mã corporũ celeſtiũ. Quedã aũt eſt potentia ꝗ non ſemꝑ eſt in actu: ſed ꝓcedit de potẽtia in actũ: ſicut inueniť in gñabilibꝰ ⁊ corruptibilibus. Intellꝰ ergo angelicus ſemꝑ eſt in actu ſuoꝝ intelligibiliũ ꝓpter ꝓpinquitatẽ ad primũ intellm: qui eſt actus purus. Intellꝰ aũt humanus qui eſt iſimus in ordine itellectuũ: ⁊ maxime remotus eſt a ꝑfectiõe diui intellꝰ: eſt in potentia reſpectu intelligibiliũ: ⁊ in pñᵒ eſt ſicut tabula in qua nihil ſcriptũ eſt. vt dicit pħs 3° de aĩa. Qđ manifeſte apparet ex hoc ꝙ in pñᵒ ſumus itelligentes in potentia ſolũ: poſtmodũ aũt efficimur itelligentes in actu. Sic ergo pʒ ꝙ intelligere nr̃m eſt quoddã pati ſm 3ᵐ modum paſſionis: ⁊ per ɔñs intellꝰ eſt potentia paſſiua.) Hec ille. Silia dicit multis alijs locis. Ex qbus apparet ꝙ ponere intellm eſſe potentiã paſſiuã non potenteʒ exire in actũ ſcđʒ ſine receptiõe actus ꝑmi aliunde: puta ab obiecto vel aliquo ſuperioꝛi influxu nõ eſt vilificare nãm intellꝰ humani: nec extollere ſuꝑ eã nãm lapidis qui hʒ in ſe pñᵐ actiuũ ſui deſcenſus puta grauitatẽ. Confirmať predicta rñſio per ea que alias in ꝓcedentibus qõnibꝰ fuerunt recitata. Nã ſcũs Tho. de veritate .q. 8. arti. 3. arguit ſic duodecimo loco. (Nã nõ deficit in neceſſarijs. ſed attingere fineʒ maxime eſt de neceſſarijs. ergo vnicuiqʒ nãe ꝓuiſum eſt vt poſſit pertingere ad finẽ ſuũ. Sʒ finis ꝓp quẽ eſt rõnalis creatura eſt videre deũ ꝑ eẽntiã. ergo rõnalis creatura ex puris nãlibus põt ad hãc viſionẽ ꝑuenire.) Itẽ. 13. arguit ſic. (Superiores poᵉ ſunt ꝑfectiores iferioꝛibus: ſʒ iferiores potentie per ſuã naturã poſſunt in ſua obiecta: ſicut ſenſus in ſenſibilia: ⁊ imaginatio in imaginabilia. cum ergo obiectũ intelligentie ſit deus. videť ꝙ deus per naturalia poſſit videri ab angelico itelligẽtia.) Ecce argᵐ. Sequitur reſponſio ad vtrunqʒ ſimul. (Dicẽdũ inquit ꝙ ſicut dicit pħs in ſecũdo celi ⁊ mũdi. In rebus inueniť multiplex gradus

Left margin notes: T.c.8. / T.c.12. / Ex. t.c. 4°.

Right margin notes: T.c.14. / Non eſt ɔtra nobilitatẽ humane aĩe ꝙ ſeparata ſuſcipiat ſpecies ex ſuperiori influxu.

gradus pfectiōis. prim⁹ enī gradus eſt pfectiſſimus: vt aliqͥd bonitatē ſine motu ⁊ ſine adminiculo alteri⁹ hēat: ſicut eſt pfectiſſime ſanitas in eo q eſt ſanus ſine auxilio medicine: ⁊ hic eſt gradus diue pfectiōis. 2⁹ gradus eſt ei⁹ qḋ pōt ↄſeq pfectā bonitatē cū modico auxilio ⁊ paruo motu: ſicͣ ei⁹ q hʒ ſanitatē cū modico exercitio. 3⁹ eſt gradus eius q acqrit pfectā bonitatē cū multis motib⁹. ſicut ille q acqrit pfectā ſanitatē cū multis exercitijs. 4⁹ gradus eſt ei⁹ q nūq̄ pōt acqrere pfectā bonitatē: ſʒ acqrit aliqͥd de bonitate ⁊ multis motib⁹. 5⁹ gradus eſt ei⁹ qḋ nō pōt acqrere aliqͥd de bonitate: nec hʒ aliquē motū ad hoc: ſicut eſt gradus illi⁹ q ſanari nō pōt: vnde nullā medicinā accipit: nāe ḡ irrationales nullo mō ad pfectā bonitatē: que eſt btitudo pertingere pñt: ſʒ ptingūt ad aliquā bonitatē ipfectā q̄ ē eoꝝ finis nālis q ex vi nāe ↄſeqͥt: ſed creature rōnales pñt cōſeq pfectā bonitatē. i. beatitudinē: tñ ad ↄſequēdam indigēt plurib⁹ q̄ nature inferiores ad ↄſequēdū fines ſuos: ⁊ ideo q̄uis ſint nobiliores: nō tñ ſeqͥtur q̄ ex propriis naturis poſſint ad finē ſuū ſicͣ nature inferiores.) Hec ille. Applica ad ppoſitū de intellectu poſſibili ⁊ de lapide: qꝛ lʒ intellectus poſſibilis ex ſibi intrinſecis nō ſufficiat ad acquirendū ſuā ppriā pfectionē vel pficere ſuā operationē: tñ ex actu p̄ accepto ab extrinſeco abo vel a deo exire pōt in pfectā opationē incōparabiliter excedētē oēm actionē motionē ⁊ opationē lapidis. iḋ arg⁹ nō valet. Dr̄ 3⁹. q̄ aīa ſeparata nō mēdicat ſpēs intelligibiles que ſunt principia ſue intellectiōis mere accidētalr. imo eque nāliter ſicut lapis accipit ab extrinſeco nāliter grauitatē: qꝛ talis receptio ↄſequit naturam aie ſeparate inq̄tum hᵉ. De hoc. S. T. de vitate. q. 19. art. 1. arguit ſic. (Si dicat q̄ aīa ſepata itelligat p ſpēs infuſas. Cōtra. qꝛ hᵉ ſpēs vel ſunt ei infuſe a deo vl ab angelis: ſed nō ab angelo. qꝛ ſic oporteret q̄ hᵉ ſpēs ab angelo crearent. Silr nec a deo. qꝛ nō eſt probabile q̄ de⁹ infūdet dona ſua exiſtētib⁹ in inferno. vñ ſequeret q̄ aie in inferno nō itelligerēt: ⁊ ita nō vr̄ q̄ p ſpēs infuſas aīa ſepata itelligat.) Ecce arg⁹. Sequit rñſio. (Ad qḋ dōm q̄ infuſio donoꝝ gratuitoꝝ nō ptingit ad eas que ſunt in iferno: ſʒ eoꝝ que ad ſtatū nāe ptinēt pticipatiōe nō pꝛuant: nihil. n. eſt nālis boni priuatū pticipatiōe vt dicit Dionyſi⁹ 2⁹. cap⁹. eccleſiaſtice hierarchie. Predicta aūt ſpēꝝ infuſio que fit in ſepatiōe aie a corpore ptinet ad ↄditionē nāe ſubē ſepate: ⁊ iḋ hᵉ ifuſiōe nature aie dānatoꝝ nō puant.) Hec ille. Itē prima pte. q. 89. ar. p̄. in ſolōne tertij ſic dicͭ. (Aīa ſepata nō intelligit p ſpēs innatas: neq̄ p ſpēs quas tūc abſtrahat: nec ſolū p ſpēs ↄſeruatas: ſʒ p ſpēs ex influētia diui lūīnis pticipatas: quaꝝ aīa fit pticeps ſicut ⁊ alie ſubē ſeparate: q̄uis inferiori modo. vñ tā cito ceſſante cōuerſiōe ad corp⁹ ad ſupiora ↄuertit. nec tñ pp hoc hec poſitio vel cognitio eſt nālis: qꝛ deus eſt auctor nō ſolū influētie gratuiti lumīis: ſʒ ēt nālis.) Hec ille. Itē in de aīa. q. 15. in ſolutiōe. 12. ſic dicit. (Nō eſt nāle aie vt p ſpēs influxas intelligat: cū eſt corpi vnita: ſʒ ſolū poſt q̄ eſt ſeparata.) Hec ille. (Ad 2ᵐ dr̄ q̄ ſpēs influxe aie ſeparate nō eſt eiuſdē: ſʒ alteri⁹ rōnis a ſpē acqſita ab aīa corpi ↄiūcta. Unde ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 89. arti. 5⁹. arguit ſic 3⁹ loco. (Aie ſepate habebūt reꝝ ſciētiā p influentiā diuini luminis. ſi ḡ ſciā hic acqſita in aīa ſepata remaneat. ſeqͥt q̄ erūt due forme vnī⁹ ſpēi i eodē ſubiecto qḋ eſt impoſſibile.) Ecce argumētū. Seqͥtur rñſio. (Dōm inqͥt q̄ vtraq̄ ſcientia nō eſt vnius rōnis: vñ nullū incōueniēs ſeqͥtur.) Hec ille. Itē. 4⁹. ſen. dī. 50. arti. 2⁹ arguit ſic 4⁹ loco. (Impoſſibile eſt duas

formas eiuſdē ſpēi eē in eodē ſubiecto: ſʒ aīa ſeparata recipiet aliq̄s formas intelligibiles ex influentia ſubē ſupioris: p quas poterit intelligere res. ḡ in ipſa nō pñt remanere intelligibiles forme earūdē reꝝ a ſenſib⁹ acceptę.) Ecce argumētum. Seqͥtur rñſio. (Dōʒ inqͥt q̄ forme intelligibiles a ſenſib⁹ accepte nō ſunt oio vnī⁹ rōnis cū illis formis: que īmediate ex influētia diuina ↄueniūt: qꝛ ex diuerſis impꝛimētibus diuerſe impꝛſſiones relinquunt. Sicut ēt habitus virtutis acqſite nō eſt eiuſdē rōnis cū habitu virtutis infuſe: vnde nihil prohibet vtraſq̄ formas in aīa ſepata remanere: ⁊ formas illas tūc acceptas ex influxu ſupioris ſubē eē formales ⁊ cōpletiuas reſpectu formaꝝ acqſitaꝝ a ſenſib⁹.) Hec ille. Cū aūt dicit arguēs q̄ hic nō eſt dñia niſi pncipij effectiui vel modi efficiēdi: talis aūt non diſtinguit ſpē. ⁊c. dr̄ q̄ nō ſolū eſt in ppoſito dñia vel diſtictio ex pte pncipioꝝ efficiētiū: ſʒ etiā ex pte pncipioꝝ formaliū exēplariū: nā ſpēs acqſite ab aīa corpi ↄiūcta cōformant tanq̄ exēplari q̄dditati rei mālis relucēti i fantaſmate: ſpēs vo infuſe aie ſepate ↄformant ideis que ſunt in mēte diuina ſm aliquē modū: ⁊ ēt ſpēb⁹ cōcreatis ipſis angelis: vñ ſpēs infuſe ſunt vliores ſpēb⁹ acqſitis. De hoc ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 89. ar. 1. ſic dicit. (Habet inqͥt dubitationē. Cū. n. nā ſp ordinet ad illḋ quod eſt melius: eſt aūt melior mod⁹ intelligendi p ↄuerſionē ad intelligibilia ſimplr q̄ p ↄuerſionē ad fantaſmata: debuit ſic a deo inſtitui nā aie vt modus intelligēdi melior eſſet ei nālis: ⁊ nō indigeret corpi pp hoc vniri. Cōſiderādū eſt ḡ q̄ ⁊ ſi intelligere p cōuerſionē ad ſuperiora ſit ſimplr nobili⁹ q̄ intelligere p ↄuerſionē ad fantaſmata: tñ ille modus intelligēdi put erat poſſibilis aie erat impfectior. qḋ ſic pʒ. In oībus enī ſubēis intellectualibus inuenit virt⁹ intellectiua p influētiā diuini luminis: qḋ qdē in p̄ pncipio eſt vnū ⁊ ſimplex: ⁊ quāto magis creature itellectuales diſtāt a p̄ pncipio. tāto magis diuidit iſtud lumē ⁊ diuerſificat. ſicut accidit in lineis: que a cētro egrediunt: ⁊ inde eſt q̄ deus p vnā ſuā eēntiā oīa itelligit. Supiores aūt ſubaꝝ intellectualiū ⁊ ſi p plures formas intelligāt. tñ intelligunt p pauciores ⁊ magis vles ⁊ vtuoſiores ad ↄphēſiones reꝝ pp efficaciā vtutis intellectiue que eſt in eis. In inferioribus aūt ſunt forme plures ⁊ minus vles ⁊ minus efficaces ad ↄpꝛehēſionē reꝝ inq̄tū deficiūt a virtute intellectiua ſupioꝝ. Si ergo inferiores ſubē haberēt formas in illa vlitate: in qua hñt ſupiores: qꝛ nō ſūt tāte efficacie i intelligēdo: nō accipent p eas pfectā cognitionē de reb⁹: ſʒ in quadā cōitate ⁊ ↄfuſiōe: qḋ aliq̄liter appet in hoīb⁹. Nā q ſunt debilioris intellect⁹ per vles ↄceptiōes magis intelligētiū nō accipiūt pfectaʒ cognitionē: niſi eis ſingula explicent in ſpeciali. Manifeſtū eſt aūt inter intellectuales ſubſtātias ſm nature ordinē infimas eē aīas humanas. Hoc aūt pfectio vniuerſi exigebat: vt diuerſi gradus in reb⁹ eſſent: ſi ḡ aie hūane eēnt inſtitute a deo vt intelligerēt p modū q cōuenit ſubſtātijs ſeparatis: nō haberēt pfectā cognitiōeʒ ſed cōfuſam in cōi. Ad hoc ḡ q̄ pfectam ⁊ ppꝛiam cognitionē de rebus hñe poſſent: ſic nāliter inſtitute ſūt vt corporibus vniant: ⁊ ſic ab ipſis reb⁹ ſenſibilib⁹ ppꝛiā de eis cognitionē accipiāt: ſicut hoīes rudes ad ſciētiā induci nō poſſunt niſi p ſenſibilia extra. ſic ergo pʒ q̄ pp hoc melius eſt vt aīe corpi vniant: ⁊ itelligāt p ↄuerſionē ad fantaſmata: ⁊ tñ pōt eē ſeparata ⁊ aliū modū intelligēdi habere.) Hec ille. Silia dicit in qōnibus de anima. q. 18. vbi ſic dicͭ. (Perfectio intellectualis q̄uis oīb⁹ ſubēis intellectualib⁹ adſit: nō tñ eodē mō.

Margin note (left): R. ecipe ſpēs ex ſupioꝝ influxu ↄuenit ſepate aie nāliter.

Margin note (right): Spēs infuſe in aīab⁹ ſepatis ſūt vliores ſpēbus acqſitis.

Nā in ſupioꝛib⁹ ſūt foꝛme intelligibiles rez magis vni
te ⁊ vſes. In iferioꝛib⁹ vͦo magis multiplicāt̄ ⁊ ſūt mi-
nus vſes ſm ꝙ magis recedūt ab vno ſūme ſimplici ⁊
appropinquāt ad pticularitatē rez nālū: ſʒ tn̄ qꝛ in ſu
pioꝛib⁹ ē potētioꝛ vt⁹ itellectiua. ſupioꝛes ſube i paucis
foꝛmis vſib⁹ obtinēt pfectionē itellectualē vt cogno-
ſcāt naturas rez vſqꝫ ad vltimas ſpēs. ſi aūt i iferioꝛi
b⁹ ſubis eēnt foꝛme adeo vſes ſic i ſupioꝛib⁹ cū he būt
iferioꝛē vtutē itellectiuā: nō ꝯſeq̄rent̄ ex hꝫ foꝛmis vſi
b⁹ vltimā pfectionē itellectualē: vt cogſcerēt res vſqꝫ
ad vltimas ſpēs idiuiſibiles: ſʒ remaneret eaz cognitio
in q̄dā vſitate ⁊ ꝯfuſiōe: qͦ ē cognoſcere ipfecte. Ma
nifeſtū ē āt ꝙ quāto itell̄s fuerit efficacioꝛ: tāto magis
ex paucis pōt multa colligere. cui⁹ ſignū ē. qꝛ rudib⁹ ⁊
tardioꝛib⁹ oꝫ oīa ſigillatim exponere: ⁊ exēpla pticula
ria iducere ad ſingula. Manifeſtū eſt āt ꝙ aīa hūana
eſt ifima iter oēs ſubas itellectuales: vñ ei⁹ nālis capa
citas ad recipiēdū foꝛas rez ſe hꝫ ꝯfoꝛmiter ipſis reb⁹
mālib⁹: ⁊ iō aīa hūana vnita ē corpi vt ex reb⁹ mālib⁹
ſpēs itelligibiles recipe poſſit ſm intellm̄ poſſibilē: nec
eſt ei maioꝛ vt⁹ nālis ad intelligendū q̄ʒ vt ſm hꝫ ſpēs
determinatas i cognitiōe itellectuali pficiat̄: vñ ⁊ iuſi
intellectuale qͦ pticipat: qͦ ōr intell̄s agēs: hꝫ hāc opa
tionem: vt hꝫ ſpēs itelligibiles faciat actu. Qn̄diu ḡ aīa
vnita ē corpi: ex ipſa vniōe corpis hꝫ aſpectū ad īferio-
ra a q̄b⁹ accipit ſpēs itelligibiles ꝓpoꝛtiōatas ſue itelle
ctiue vtuti: ⁊ ſic i ſcia pficit̄: ſʒ cuꝫ fuerit a corpe ſepata
hꝫ aſpectū ad ſupioꝛa tm̄: a q̄b⁹ recipit influētiā ſpēꝝ
itelligibiliū vſiū: ſʒ mīn⁹ vſr recipiāt̄ i ea q̄ʒ ſint i ſubis
ſupioꝛib⁹: tn̄ nō eſt ſibi tāta efficacia vtutis itellectiue:
vt p hꝫ gen⁹ ſpēz itelligibiliū poſſit pfectā cognitionē
ꝯſeq̄ itelligēdo ſpālr ⁊ determiate vnūqͦdqꝫ: ſʒ i q̄dam
vſitate ⁊ ꝯfuſiōe. ſic cogſcūt̄ ſpēs i pncipijs vſib⁹. Hāc
aūt cognitionē acq̄rūt aīe ſepate ſubito p modū iſtīnc-
tiuꝫ: ⁊ nō ſucceſſiue p motum vt Origenes poſuit. Sic ḡ
dōm eſt ꝙ aīe ſepate nāli cognitiōe i vſi cogſcūt oīa nā
lia: nō āt ſpālr vnūqͦdqꝫ. De cognitiōe āt quā hūt aīe ſcō
rū p grāz alia ē rō. nā ſm illā adequant̄ angelis ꝓut vi
dēt oīa i vbo.) Hec ille. Ex q̄b⁹ pꝫ ꝙ ſpēs acq̄ſite ⁊ iſu
ſe ſūt altern⁹ rōnis: nō ſolū ex diuerſitate cāe efficiētis:
ſʒ ex diuerſitate foꝛme exēplaris: ⁊ ex diuerſitate obie-
ctoꝝ q̄b⁹ adequāt̄ ⁊ ꝯfoꝛmāt̄ ſʒ vſe ⁊ pticulare. De his
etiā i ſequētib⁹ plura dicēt̄: puta q̄n̄ hꝫ ſpēs deriuant̄
exēplariter ab ideis q̄ ſūt i mēte diua. ¶ Ad 3ᵐ pn̄ˡᵉ ne
gat̄ hᵒᵃ. Nec valet ei⁹ ꝓbatio ſic pꝫ iſpiciēti dicta ad pᵐ
pncipale. qꝛ nec intell̄s agēs pt imediate agere i rē mā
lē: nec intell̄s poſſis pt imediate pati aut aliquid recipe
ab ea: ſʒ vtriuſqꝫ nālis actio ⁊ paſſio ē pcipue circa fātaſ-
mata vſ poᵃˢ ſenſitiuas. Nec valet qͦ dicit arguēs. ſ. ꝙ
intell̄s agēs eq̄ pt ꝯcurrēte obo pncipali māli cāre ſpe-
ciē itelligibilē ſicut cū fantaſmate ꝯcurrēte. Hui⁹ .n. falſi
tas māifeſte pꝫ. qꝛ ſi h̄ eēt veꝝ: tūc cec⁹ nat⁹ poſſet pūte
obo māli p ſuū intellm̄ agētē cāre nālr ſpēz itelligibi-
lē coloꝝ: cui⁹ oppoſitū euidēter appet ad ſenſuꝫ. Cū āt
dic̄ ꝙ nihil ieſt fantaſmati pp qͦ ſufficiat ad cāndam
ſpēz itelligibilē gn eminētu⁹ iſit rei cui⁹ ē fantaſma. ⁊c̄.
ſolutū eſt pus. qꝛ agēs ⁊ patiēs oꝫ eē vni⁹ gn̄is. ⁊c̄. vide
ſupra i ſolōne pmi. ¶ Ad 4ᵐ negat̄ minoꝛ. Nec valet
ꝓbatio: qꝛ poſito ꝙ p fantaſmata vſ ſpēz itelligibilem
rei mālis abſtractā vſ acceptā a re māli nō poſſit hēri
cognitio i tuitiua: h̄ ē cognitio q̄ cogſcit̄ res māt̄ actua
lr i ꝓpa nā exiſtēs. nec vt pn̄s ſʒ locū aut tp̄s. tn̄ ſec⁹ eſt
de ſpēb⁹ iſluxis: qꝛ p illas pt cogſci nō ſolū nā vſis: ſed
ēt indiuiduū ſingulare: nec ſolū ſingulare. imo ei⁹ exi-
ſtia ⁊ pn̄tia ſm tp̄s aut locū: ⁊ p ꝯñs tale idiuiduū poſſꝫ
intuitiue cogſci. De pdictis ſcūs Tho. i ō aīa. q. 20. ſic
dicit. (Quidā vt nām cognitiuā ſingulariū angel̄ ⁊ aīa
b⁹ ſepatis aſcriberēt dixerūt ꝙ hꝫ cognitionē a ſingu
larib⁹ acciperēt. Sʒ h̄ ē oīo icōueniēs. Cū .n. maxia ſit
diſtātia iter eē itelligibile ⁊ eē māle ſenſibile: nō ſtatī
foꝛma rei mālis ab itell̄u accipit̄: ſʒ p multa media ad
eū deducit̄: puta foꝛ⁹ alicui⁹ rei ſenſibilis pꝛius fit in me
dio vbi eſt ſpūalioꝛ q̄ʒ i re ſenſibili: ⁊ poſtmodū i orga-
no ſenſus: ⁊ ex inde deriuat̄ ad fantaſiā: ⁊ alias iterioꝛes
virtu: ⁊ tādē pducit̄ ad intellm̄. Hec āt media nec etiā
fingere poſſibile eſt ꝯpetere angel̄: aut aīe ſepate. Et iō
alr dōʒ eſt ꝙ foꝛme rez p q̄s intell̄s cogſcit duplr ſe
hūt ad res. Quedā .n. ſūt rez factiue: ⁊ q̄dā ſūt a rebus
accepte: ⁊ ille qdē q̄ ſūt rez factiue i tm̄ ducūt i cogni
tionē rei inquātū ei⁹ factiue ſūt vſ exiſtūt. vñ artifex p
artificiato tradit foꝛmā vſ diſpōnē māe p foꝛmā artis
cognoſcit artificiū q̄ʒtū ad id qͦ i eo cauſat: ⁊ qꝛ itell̄s
hōis nō cāt māꝫ: ſʒ accipit eā iā exñtē: q̄ ē idiuiduatio
nis pᵐ: iō artifex p foꝛmā artis puta edificatoꝛ cogſcit
domū i vſi: nō āt hāc domū i hac mām ſi inq̄ʒtū ei⁹ no
ticiā accipit p ſenſuꝫ. De⁹ aūt qꝛ p intellm̄ ſuū nō ſoluꝫ
ꝓducit foꝛmā ex q̄ ſumit̄ rō vſis: ſʒ ēt māʒ que ē idiui
duatiōis pn̄ᵐ. iō p ſuā artē cognoſcit vſia ⁊ ſingularia.
ſic aūt o diua arte effluūt res mālia vt ſubſiſtāt in pro
prijs naturis: ita ab eadē arte effluūt in ſubas intell̄ua
les ſepatas ſilitudines rez itelligibiles q̄b⁹ res cogſcūt
ſʒ ꝙ ꝓducūt̄ a deo: ⁊ iō ſube ſepate nō ſolū cognoſcūt
vſia: ſʒ ēt ſingularia: inq̄ʒtū ſpēs itelligibiles i eas a di-
ua arte emanātes ſūt ſilitudies rez ſm māꝫ ⁊ foꝛmā
nō .n. ē icōueniēs foꝛmā q̄ ē rei factiue: q̄ʒuis ſit imāl: eē
ſilitudinē rei: ⁊ q̄ʒtū foꝛᵉᵐ ⁊ q̄ʒtū ad māʒ: qꝛ ſp i aliq̄ al
tioꝛi ē aliq̄d vniformi⁹ q̄ʒ ſit i iferioꝛi nā. vñ lʒ in nā ſen
ſibili aliud ſit foꝛ⁹ ⁊ aliō ſit mā: tn̄ id qͦ ē altī⁹ ⁊ cauſa
vtriuſqꝫ vnū exñs ſe hꝫ ad vtrūqꝫ: pp qͦ ſupioꝛes ſube
⁊ imālr mālia cognoſcūt ⁊ vniformiter diuiſa: vt dicit
Dionyſi⁹. 7°. ca°. de diuis noīb⁹. Foꝛme āt itelligibiles
a reb⁹ accepte p quādā abſtractionē a reb⁹ accipiunt̄.
vnde nō ducūt in cognitionē q̄ʒtū ad illō: a quo fit ab
ſtractio: ſʒ q̄ʒtū ad id qͦ abſtrahitur tm̄: ⁊ ſic cū foꝛme
accepte i intellectu nr̄o a reb⁹ ſint abſtracte a mā ⁊ ab
oīb⁹ ꝯditōib⁹ māe: nō ducūt i cognitionē ſingularis: ſʒ
vſis tm̄. Hec ḡ eſt rō q̄re ſube ſepate pñt p intellm̄ co-
gnoſcere ſingularia: cū tn̄ intell̄s nr̄ cognoſcat vſe tm̄. *Circa cogni tionē ſingulariū alr ſe hꝫ intell̄s angeli: ⁊ alr itell̄s aīe ſeparate.*
ſʒ circa cognitionē ſingulariū alr ſe hꝫ intell̄s angeli: ⁊
alr intell̄s aīe ſepate. Dixim⁹ .n. ſupi⁹ ꝙ efficacia vtutis
intellectiue q̄ ē i angelis ē ꝓpoꝛtiōata vſitati foꝛmarū
influxaꝝ: nō aūt efficacia vtutis itellectiue q̄ ē i aīa: ſʒ
magis ē ꝓpoꝛtiōata foꝛmis a reb⁹ acceptis pp qͦ nāle
eſt aīe corpi vniri: ⁊ iō ſupra dictū eſt ꝙ aīa ſepata non
cognoſcit oīa nālia ēt ſm ꝙ ſpēs ſūt determinate ⁊ cō
plete: ſʒ i q̄dā vſitate ⁊ ꝯfuſiōe. vñ nec ſpēs influxe ſuf
ficiūt eis ad cognitionē ſingulariū: vt ſic poſſent cogno
ſcere oīa ſingularia ſicut angeli cognoſcūt: ſʒ tn̄ hꝫ ſpe-
cies influxe determināt̄ in ipſa aīa ad cognitionē aliq̄-
rū ſingulariū ad que aīa hꝫ aliquē ordinē ſpālē vſ incli
nationē: ſicut ad ea q̄ patit̄ vſ ad ea ad q̄ afficit̄ vſ quo
rū impſſiōes alique ⁊ veſtigia remanēt i ea. Oē .n. rece
ptum determinat̄ i recipiēte ſm modū recipiētis: ⁊ ſic
pꝫ quare aīa ſeparata cognoſcit ſingularia nō tn̄ oīa: ſʒ *Anima ſepata cognoſcit ſingularia: nō tn̄ oīa.*
quedā.) Hec ille. Silia dicit ō vitate. q. 19. ar. 2°. ⁊ pma
pte. q. 89. ar. 4°. ⁊ 4°. ſen. diſ. 50. q. i. ar. 2°. ⁊ multis alijs
locis. Ex q̄b⁹ pꝫ ꝙ ꝯparatio quā facit arguens iter ſpēs
intelligibiles abſtractas a reb⁹ ab aīa corpi ꝯiūcta: ⁊ in
fluxas a deo aīe ſepate: nō vꝫ: qꝛ p pmas nō pōt intelli
gi directe aliqͦ ſingulare māle in ſua ſingularitate: p

ſecũdas aũt pt: ⁊ hoc q2 ſũt impſſiones ⁊ pticipationes rõnũ idealiũ que ſunt in mẽte diuina: p quas põt cognoſci res nõ ſolũ ĩ vli: ſed ĩ ſingulari. Et p idẽ p3 q᷑ l3 per ſpẽs abſtractas nõ poſſit cognoſci intuitiue ſingulare mãle: põt tñ ſic cognoſci p ſpẽs influxas: ſicut ⁊ p ideas. De hoc ſctũs Tho. de vitate. q. 2. arti. 7°. vbi q̃rit. Utrũ de° cognoſcat ſingul. ĩ nũc eẽ vl nõ eẽ: ⁊ rñdet ſic. (Si cut ſe h3 eẽntia vlis alicui° ſpẽi ad oĩa per ſe accidẽtia illi° ſpẽi: ita ſe h3 eẽntia ſingularis ad oĩa ppria accidẽtia illi° ſingularis: cuiuſmodi ſũt oĩa accñtia ĩ eo inuenta: q2 per hoc q᷑ in ipſo indiuiduant̃ efficiũt̃ ei ppa. Intellectus aũt cognoſcẽs eſſentiã rei per eã cõprehẽdit oĩa per ſe accñtia illi° ſpẽi: q2 ſm phm oĩs demonſtratiõis per quã accidẽtia ppria de ſubiecto ↄcludũt̃ pn̈m eſt qd̃ qd eſt. vnde ⁊ cognita ppria eſſentia alicui° ſingularis cognoſcunt̃ oĩa ppria accidẽtia illi° ſingularis. qd̃ intellect° noſter: q2 abſtrahit nõ põt: q2 de eſſentia ſingularis eſt mã ſignata a qua intellus noſter abſtrahit: ⁊ poneret̃ in ei° diffõne: ſi ſingulare diffõnẽ hẽret. Sed intells diuin° q eſt apphẽſor mãe ⁊ forme: cõprehẽdit nõ ſolũ eſſentiã vlem ſpẽi: ſ3 eſſentiã ſingulare3 vniuſcuiuſq3 indiuidui: ⁊ iõ cognoſcit oĩa accidentia ⁊ cõia toti ſpẽi aut generi: ⁊ ppria vnicuiq3 ſingulari. Inter que vnũ eſt tps in quo inueniẽ vnũqdq3 ſingulare in re4 nã: ſm cuius determinationẽ dr̃ nũc eẽ vl nõ eſſe: ⁊ iõ de° cognoſcit de vnoquoq3 ſingulari qd̃ nũc eſt vl nõ eſt: ⁊ cognoſcit oĩa alia enũciabilia q̃ formari pñt vl de vlibus vl de indiuiduis.) Hec ille. Itẽ ibidẽ arguit ſic ĩ 2° loco. (Inter potẽtias aĩe ille que equaliter ſe hñt ad rẽ abſentẽ ⁊ pñtẽ vt imaginatio nõ cognoſcũt an res nũc ſit vel nõ ſit. ſ3 h̃ cognoſcũt ille potẽtie: que nõ ſũt re4 abſentiũ: ſ3 pñtiũ ſicut ſenſus: ſed intells diuin° eodẽ mõ ſe h3 ad res pñtes ⁊ abſentes: g̃ non cognoſcit res nũc eẽ vl nõ eẽ: ſ3 cognoſcit ea4 nã3 ſimpliciter.) Ecce argm̃. Seq̃t̃ rñſio. (Dõm inq̃t q᷑ ſilitudo que eſt in imaginatiõe eſt ſilitudo illi° rei tñ: nõ ãt eſt ſilitudo ad cognoſcẽdũ tps in quo res inueniẽ. Sec° aũt eſt de intellectu diuino: ⁊ iõ nõ eſt ſimile.) Hec ille. Sic in pposito dicẽdũ eſt de formis influxis angel' vl aĩe ſepate: q2 p illas pñt cognoſci accidẽtia ſingulariũ. ſc3 tps loc° exiſtẽtia vel nõ exñtia preſentia diſtantia. De hoc ſctũs Tho. de veritate. q. 8. ar. 7. in ſolõne vni° argumẽti ſic dicit. (Angel° nõ cognoſcit aliũ angelum p ſimilitudinẽ abſtractã vel impſſam: ſed p ſilitudinẽ innatã: per quã duciẽ in cognitionẽ angeli: nõ ſolũ q̃tũ ad eſſentiã ei°: ſ3 etiã q̃tũ ad oĩa accñtia ei°: ⁊ iõ p eam ſcit qñ angel° eſt diſtãs vel pñs. Itẽ eadẽ. q. ar. xi. in ſolutiõe 9ᵉ ſic dicit. (Intells angelic° per ſpẽs quã habet apud ſe cognoſcit ſingulare nõ ſolũ in ſua ſubã: ſ3 etiã ſm oĩa accñtia ei°: ⁊ iõ ſcit cuicũq3 accidẽti ſingulare variatũ ſubſſit: ⁊ ſic variatio ſingularis certitudinẽ angelice cognitiõis nõ tollit.) Hec ille. cũ multis alijs tñ ibidẽ q̃3 alibi ad ppoſitũ faciẽtib°. Ex qb° appet q᷑ aĩa ſeparata per ſpẽm influxã pt cognoſcere de aliqb° ſingularib°. an. ⁊ vbi. ⁊ qñ ſint: vel nõ ſint: ⁊ ↄſter de illis hñe cognitionẽ intuitiuã: quã petit arguẽs. Dr̃ 2°. q᷑ diſtantia loci in nullo ĩpedit cognitionẽ aĩe ſepate. ſicut arguẽs fingit. Nec valet ſua pbatio. q2 peccat per fallaciã ↄñtis arguẽdo a ppõne hñte plures cãs vitatis ad vnã illa4: q2 vt oñdit ſctũs Tho. pma parte. q. 89. arti. 7°. in ſolutiõe pmi. (Auguſtin° nõ dic̃ q᷑ pp̃ter h̃ q᷑ ibi ſunt aĩe mortuo4: ea q̃ hic ſũt vel fiũt videre nõ pñt: vt localis diſtãtia hõ ignorãtie cã eẽ credat̃: ſ3 h̃ pt pp aliud cõtingere: vt ĩfra dicet̃.) Hec illẽ. Cã3 aũt huius reddit ĩ ſequẽti articulo dicẽs. (Scd̃3 nãlẽ cognitionẽ dẽ quã nũc agit̃: aĩe mortuo4 neſciũt q̃ hic agit̃. Et h° rõ accipi pt. q2 aĩa ſeparata cognoſcit ſingularia per h̃ q᷑ quodãmodo determiata eſt ad illa: vel per veſtigiũ alicui° pcedẽtis cognitionis ſeu affectiõis vel per ordinationẽ diuinã: anime aũt mortuo4 ſm ordinationẽ diuinã: ⁊ ſm modũ eẽndi ſegregate ſũt a ↄuerſatõe viuẽtiũ ⁊ ↄiũcte ↄuerſatiõi ſuba4 ſpũaliũ: q̃ ſũt a corpore ſepate. vñ ea que apud nos aguntur ignorãt.) Hec ille. Ex qb° p3 q᷑ ea que arguẽs addit de Iohe baptiſta nõ ſunt ad ppoſitũ. q2 aĩe qb° nũciaturus deſcẽdebat ad inferni clauſtra ignorabãt ea: q̃ ipſe dicturus erat non pp localẽ diſtãtiã: ſ3 q2 nõ oĩa ſingularia ẽt locali pñtia ſciebãt. vt dctũ ẽ. Tũ ẽt q2 qcqd ſit de ſcibilib° p naturã: tñ Iohes nũciatur° erat q̃dã ſup nãm ex ſola gratuita reuelatiõe cognoſcibilia. vñ p3 q᷑ iſta additio de niſibilis eſt. ¶ Ad 5m dr̃ q᷑ pbatio illa qua pbat̃ q᷑ nec angel° nec aĩa ſeparata pñt aliqd recipere a re mãli bona eſt: ſi bene intelligat̃. Et ad eius improbationẽ dr̃ p̃ q᷑ pbatio illa in hoc pncipaliter fundat̃: q᷑ inter ſuba3 ſeparatã ⁊ rẽ mãlẽ nõ eſt talis: nec tãta: nec illa ↄueniẽtia que req̃rit̃ ĩter agẽs ⁊ patiẽs: actũ: ⁊ potẽtiã: vt ſupra patuit in ſolõne pmi ⁊ tertij. Dr̃ 2°: q᷑ ↄfirmatio pma nõ valet. q2 l3 fantaſma repñtet obm vt hic ⁊ nunc: tñ fantaſma h3 eẽ aliquo mõ ĩmãle: ⁊ intẽtionale ⁊ a mã abſtractũ: pp qd̃ cadit in idẽ gen° cũ ſuba ſeparata: ⁊ l3 ſit ſubiectiue in organo mãli ⁊ extẽſo: illud nõ ita ĩpedit ſicut ĩpediret mã extrinſeca. Nec valet qd̃ dicit ſc3 q᷑ ex hoc ſolo fantaſma eſt actiuũ in intellm poſſibilẽ: q2 eſt repñtatiuũ obiecti ⁊c̃. Uñ pro oĩb° iſtis notanda ſunt verba phi. 2° de aĩa vltĩo ca°. vbi ſic dicit. Oport3 aũt vlr de oĩ ſenſu accipere: q2 ſenſus qdẽ eſt ſuſceptiuus ſpecie4 ſine mã: vt cera anuli ſine ferro ⁊ auro recipit figurã. Accipit aũt aureũ aut eneũ ſignũ: ſ3 non in q̃tũ aurũ aut es. Silr aũt ⁊ ſenſus vniuſcuiuſq3 ab habẽte colorẽ aut ſonũ patit̃: ſ3 nõ in q̃tũ vnũqdq3 illorum dicitur: ſed inquantum huiuſmodi: ⁊ ſm rõnem ⁊c̃. Super quo dicit Cõmẽtator ↄmẽto. lix°. Receptio forma4 ſenſibiliũ ab vnoquoq3 ſenſu eſt receptio abſtracta a mã. Si. n. reciperet eas cũ mã: tũc idem eẽ haberent in anima ⁊ extra aĩa3: ⁊ iõ in aĩa ſunt intẽtiões ⁊ cõprehẽſiones: ſed extra animã nõ ſũt intẽtiones nec comprehenſiones: ſed res mãles nõ cõprehenſe oĩo.) Hec ille. Itẽ ſuper eodẽ loco dicit ſctũs Tho. in ſcripto ſup 2m de aĩa. (Phs dicit q᷑ o3 vlr accipere ⁊ cõiter oĩ ſenſui ineſſe q᷑ oĩs ſenſus eſt ſuſceptiuus ſpecierũ ſine mã. ſicut cera recipit ſignũ anuli ſine ferro ⁊ auro. ſ3 vr̃ hoc eſſe cõmune omni patiẽti. Omne. n. patiẽs recipit aliquid ab agente ſm q᷑ eſt agẽs. Agẽs aũt hoc agit per ſuam formã: ⁊ non per ſuam materiã. Omne. n. patiẽs recipit formam ſine materia. Hoc enim ad ſenſum apparet. Nõ enĩ aer recipit ab igne agẽte materiam eius ſed formam: non ergo hoc videtur eẽ ppriũ ſenſus q᷑ ſit ſuſceptiuus ſpecie4 ſine materia. Dicendũ ẽ ergo q᷑ lic3 hoc ſit cõmune omni patienti q᷑ recipiat formam ab hoc agẽte: differentia tñ eſt in modo recipiẽdi: na3 forma que in patiẽte recipit̃ ab agẽte: quãdoq3 h3 eundẽ modũ eẽndi in patiẽte: quẽ h3 in agẽte. Et hoc qde3 contingit quando patiẽs eandẽ h3 diſpõnẽ ad forma3 quã h3 ⁊ agẽs. Unũqdq3 enim recipit̃ in altero ſ3 modum recipientis. vnde ſi eodẽ modo diſponat̃ patiens ſicut diſponitur agens: eodẽ modo recipitur forma in patiẽte ſicut erat in agẽte: ⁊ tunc non recipit̃ forma ſine materia: q2 l3 illa eadẽ numero mã: que eſt agentis non fiat patientis: fit tamen quodãmodo eadem inq̃tum ſimilẽ diſpoſitionẽ mãlem acquirit ei q erat ĩ agẽ

Anima ſeparata pt p ſpẽs influxas cognoſcere ſingulare intuitiue: nõ aũt per acq̃ſitas.

Anima ſ'parata ſm nãlem cognitionẽ neſcit q̃ hic agitur.

T. c. lix.

Propriu3 eſt ſenſus recipe formas ſine mã: quo intelligitur.

te: ⁊ hoc modo aer patitur ab igne:⁊ quicquid patitur
paſſione naturali:quandoqꝫ vero forma recipitur in
patiente ſm alium modum eſſendi ꝙ̄ ſit in agente:
qꝛ diſpō materialis patientis ad recipiēdū ñ ē ſimilis
diſpōni mālı q̄ erat ī agēte:⁊ iō tūc forᵃ ꝛcipiṫ ī patiē
te ſine mā:ſic ī ꝓpoſito:qꝛ alteriᵒ modi eē hñt forᵉ in
ſenſu ⁊ ī re ſenſibili:nā ī re ſenſibili hñt eē mālē:ī ſen
ſu āt hñt eē itētōale ſiue ſpūale ⁊c̄.hec ille. Jtē pᵃ pte.
q.78.ar.3.ſic dic̄.Eſt autē zᵉ imutatio:vna nālis ⁊ alia
ſpūalis: nālis qdē ſꝫ ꝙ forᵃ imutātis recipiṫ in imuta
to ſꝫ eē nāle:ſic̄ calor ī calefacto:ſpūalis āt ſꝫ ꝙ forᵃ
imutātis recipiṫ in imutato ſm eſſe ſpūale vt forma
coloris in pupilla q̄ nō fit ꝑ hoc colorata:ad opationē
aūt ſenſus reqriṫ imutatio ſpūalis ꝑ quā itētio ſpūal'
forme ſenſibilis fiat ī organo ſenſus:alioqn ſi ſola nā/
lis imutatio ſufficeret ad ſētiēdū oīa corpa nālia ſen/
tirēt dū alteranṫ.hec ille.Ex qbꝰ pꝫ ꝙ mīrū equoce ⁊
nō vniuoce dr̄ fantaſma eē ī mā. ſicut forma ſenſibil'
qua repſentat:qꝛ forma rei ſenſibilis nullā hꝫ ſpūali/
tatē nec imālitatē nec abſtractionē:ſic̄ hꝫ fantaſma ī
organo fantaſie:⁊ iō nō ſeqṫ ſi fantaſma pt agere ī itel
lectū poſſibilē aliq̄ mō iſtraliter: qꝛ ſilr color vl' odor
q̄ ſunt in re extra pñt ſili mō agere. Pro cuius intel/
lectu ſcūs Tho.p̊ qlibet.q.3.ſic dicit. Aia humana ſi/
militudines rerum qbꝰ cognoſcit accipit a rebus. illo
modo accipiendi quo patiens accipit ab agente:quod
nō eſt itelligēdū ꝙ agēs influat in patiēs eādē nume
ro ſpēm quā hꝫ in ſeipſo:ſed gnāt ſibi ſilem educēdo
de potētia in actū:⁊ ꝑ hūc modū dr̄ ſpēs coloris dferri
a corpe colorato ī viſuꝫ.Sꝫ ī agētibꝰ ⁊ patiētibꝰ diſtin/
guēdū ē.Eſt.n.qdā agēs qd de ſe ſufficiēs ē ad īducē
dum formā ſuā ī patiēs ſicut ignis ſufficiēs ē ad cale/
faciēdū de ſe.Qdā vō agēs eſt qd nō ſufficit de ſe ad
introducēduꝫ formā ſuā in patiēs niſi ſupueniat aliud
agēs:ſicut calor ignis nō ſufficit ad cōplemētū nutri/
tiōis niſi ꝑ ṽtutē aie nutritiue:vñ ṽtus aie nutritiue ē
pncipalr agēs:calor vero ignis iſtrumētalr. Silr etiā
eſt diuerſitas ex pte patiētis:qdā.n.patiens eſt quod
in nullo coopaṫ agēti:ſicut lapis cū ꝓiciṫ ſurſuꝫ vel
lignū cū ex eo fit ſcānū:qdā vō ē patiēs qd agēti co/
opatur:ſicut lapis cū deorſuꝫ proijcitur ⁊ corpus hoīs
cū ſanaṫ ꝑ artē:⁊ ſm hoc res q̄ ſunt extra aiam tripli̕r
ſe hñt ad diuerſas potētias aie:ad ſenſus.n.exteriores
ſe hñt ſicut agētia ſufficiētia qbus patiētia ñ coopan/
tur ſꝫ tm̄ recipiūt:ꝙ.n.color ꝑ ſe nō pōt mouere viſuꝫ
niſi lux ſupueniat:nō eſt ꝯ hoc qd dictū eſt:qꝛ tam co
lor ꝙ̄ lux iter ea q̄ ſunt ex aiaꝫ cōputanṫ:ſenſus āt ex/
teriores ſuſcipiūt tm̄ a rebꝰ ꝑ modū patiēdi ſine hoc
ꝙ aliqd openṫ ad ſui formationē ꝙ̄uis iā formati ha
beant ꝓpriā opationē q̄ eſt iudiciū de ꝓprijs obiectis:
ſed ad imaginationē res q̄ ſunt extra aiam cōparanṫ
vt agētia ſufficiētia. Actio.n. rei ſenſibilis nō ſiſtit in
ſenſu:ſꝫ exinde ꝑtingit vſqꝫ ad fantaſiā ſiue imagina
tionē.tñ imaginatio eſt patiēs qd coopaṫ agēti. Jpſa
eni imaginatio format ſibi aliq̄rū rerū ſimilitudines
quas nunq̄ ſenſus ꝑcepit.Ex his tñ q̄ ſenſu ꝑcipiunṫ
cōponēdo ⁊ diuidēdo:ſic̄ imaginamur mōtes aureos
quos nunq̄ vidimꝰ ex h̄ ꝙ vidimus aurū ⁊ mōtes:ſꝫ
ad intellectuꝫ poſſibilē cōparanṫ res exteriores:ſicut
agētia ēt ī ſufficiētia.actio.n.ipſaꝝ reꝝ ſenſibiliū:nec
in imaginatione ꝯſiſtit:ſꝫ fantaſmata vlteriᵒ mouent
intellectū poſſibilē.nō aūt ad hoc ex ſeipſis ſufficiunt
cū ſint in potētia intelligibilia.intellectus aūt nō mo
ueaṫ niſi ab intelligibili in actu.vñ opꝫ ꝙ ſupueniat
actio itellectꝰ agētis cuius illuminatione fantaſmata
fiāt intelligibilia in actu ſicut illuſtratiōe lucis corpo/
ralis fiunt colores viſibiles in actu.⁊ ſic pꝫ ꝙ intelle/
ctus agens ē pncipale agēs qd agit rerū ſimilitudines
in intellectu poſſibili.fantaſmata āt q̄ a rebꝰ exterio/
ribꝰ accipiunṫ ſunt q̄ſi agētia iſtralia. Jntellectꝰ etiā
poſſibilis cōparaṫ ad res q̄rū noticiā accipit: ſicut pa/
tiens qd coopaṫ agēti.multo eni magis pot itellectus
formare qdditatē rei q̄ nō cecidit ſub ſenſu ꝙ̄ imagi/
natio.) Hec ille.Cū aūt dicit ꝙ res extra agūt in itel
lectū.intellige ꝙ h̄ eſt mediāte ſenſu ⁊ imaginatione
nō aūt imediate.Vñ 4ᵒ. quolibꝫ.q.21.ſic dicit.(Quī/
dā dicūt ꝙ aie ſeparate intelligunt abſtrahendo ſpēs
intelligibiles a rebus:ſed hoc eē nō pōt:abſtractio.n.
ſpecierū intelligibiliū a rebꝰ ſenſibilibus fit mediāte
ſenſu ⁊ imaginatiōe quoꝝ opōnes cū ſint per organa
corpalia aie ſepate attribui nō pñt.) Hec ille. Ex qbꝰ
pꝫ ꝙ pᵃ ꝯfirmatio nō valet.Dr̄ 3ᵒ ꝙ zᵃ ꝯfirmatio ſilr
nō valet:qꝛ nec angelus pōt accipere quācūq̄ cogni/
tionē a rebꝰ inālibꝰ ſicut oſtenſum fuit in zᵒ vbi reci/
tate ſunt rōnes arguētis in oppoſitum ⁊ ſolute.¶ Ad
6ᵐ dr̄ ꝙ ꝓbatio ibidē recitata ꝓ opinione nr̄a bona ē
⁊ ſufficiēter ꝯcludit dum tñ intelligaṫ illo mō quo d/
clarat eā ſcūs Tho.de veritate.q.19.arti.p̊ ꝓut recita
tū fuit articulo pmo.vñ maior dicte ꝓbatiōis ſic itel
ligēda eſt ꝙ mediū q̄to magis recedit ab vno extre/
mo quo ad modū eſſendi tanto plus accedit ad aliud
mediū quo ad modum eēndi ⁊ ꝯſequēter quo ad mo
dū opandi.De hoc ſcūs Tho.pᵃ pte.q.89.arti.p̊ ſic di/
cit. Jſta qō hꝫ difficultatē ex hoc ꝙ aia q̄diu eſt corpi
ꝯiūcta nō pōt aliqd itelligere niſi ꝯuertēdo ſe ad fan
taſmata.vt ꝑ experimētū pꝫ.Si aūt hoc nō eſt nā anie:
ſꝫ ꝑ accñs ꝯuenit ei ex h̄ ꝙ corpi alligaṫ:ſicut platoni
ci dixerūt:de facili qō ſolui poſſꝫ.nā remoto īpedimē
to corpis rediret aia ad ſuā nām vt intelligeret intelli
bilia ſimplr nō ꝯuertēdo ſe ad fantaſmata:ſicut eſt ī
alijs ſubſtātijs ſepatis:ſꝫ ſm h̄ nō eēt aia ꝑꝑ meliꝰ aie
ſꝫ ꝑꝑ peiꝰ corpori vnita.ſi peiꝰ intelligeret corpi vnita
ꝙ̄ ſepata:ſꝫ h̄ eēt ſolū ꝑꝑ meliᵒ corpis qd eſt irrōnabi
le cū mā ſit ꝑꝑ formā ⁊ nō econtra. Si aūt ponamus
ꝙ aia ex nā ſua hēat vt intelligat ꝯuertēdo ſe ad fan
taſmata cū nā aie ꝑ mortē corpoꝝ nō mutetṫ vr̄ ꝙ aīa
ſepata nālr nihil poſſit itelligere cū nō ſunt ei preſto
fantaſmata ad q̄ ꝯuertaṫ.Et iō ad hāc difficultatē tol
lēdā ꝯſiderādū ē ꝙ cū nihil opeṫ niſi īquātuꝫ ē actu.
modus opandi vniuſcuiuſq̄ rei ſeqṫ modū eēndi ip/
ſius:hꝫ āt aia aliū modū eēndi cū vniṫ corpi ⁊ cū fue/
rit a corpe ſepata.manēte tñ eadē nā ipſiᵒ anie.nō ita
ꝙ vniri cōpi ſit ei accñtale:ſꝫ ꝑ rōnē ſue nāe vniṫ cor
pori:ſic̄ nec leuis nā mutaṫ cū eſt in ꝓpo loco qd eſt ei
nāle.⁊ cū ē extra ꝓpriū locū qd eſt ei pter nām. aie g̊
ſꝫ illū modū eēndi quo ē corpi vnita cōpetit modus
itelligēdi ꝑ ꝯuerſionē ad fantaſmata corpoꝝ q̄ ſūt in
corpeis organis.cū āt fuīt a corpe ſepata ꝯpetit ei mo
dꝰ itelligēdi ꝑ ꝯuerſionē ad ea q̄ ſūt ſimpl' itelligibilia
ſic̄ ⁊ alijs ſubijs ſepatis a corpe.vñ modꝰ itelligēdi ꝑ
ꝯuerſionē ad fantaſmata ē aie nālis ſic̄ ⁊ corpi vniri:
ſꝫ eē ſepatū a corpe ē pter rōnē ſue nāe.⁊ ſilr itelligeṫ
ſine ꝯuerſiōe ad fantaſmata eſt ei pter nāꝫ. ⁊ iō ad h̄
vniṫ corpi vt ſit ⁊ opeṫ ſꝫ ſuā nāꝫ.) Hec ille. Cū āt ꝯ
h̄ obijcit arguēs:qꝛ tūc aīa ſepata eēt magis capax ta
lis iſluxꝰ ꝙ̄ aia ꝯiūcta corpi glioſo ⁊c̄. Dr̄ ꝙ loquēdo
de capacitate nāe ꝯcediṫ ꝯñs.Si āt itelligaṫ de capa/
citate gr̄e vel glīe negaṫ ꝯñs:qꝛ corpꝰ glioſum i nullo
īpedit aiam ab iſluxu ſubſtātiaꝝ ſepataꝝ. De h̄ ſcūs
Tho.pñti diſ.q.i.arti.p̊ in ſolone qnti argumēti ſic di
cit. Aia

cit. Aia hʒ eē pfecti⁹ in corpe ꝙ̄ ſepata ꝗuātū ē forma
nō aūt inquātū eſt itelligēs niſi forte ꝯiūgaꝭ corpi ta
li ꝙ eſt oīno aie ſubditū: ꝛ in nullo itellectū diſtrahēs:
ſicut erit corp⁹ glioſum. Corp⁹.n. qḋ corrūpiꝭ aggrauat
alam: ꝛ deprimit terrena inhabitatio ſenſum multa co
gitantē Sap.9.) Hec ille. Sciēdū eſt vlteri⁹ ꝙ aia btā
nullā ſpēm itelligibilē recipit de nouo in corpe glioſo
p īfluxū ſupradictū: qꝛ ſtati dū ſepaꝭ a corpe corrupti
bili ſimul totū illū īfluxū recipit: ſicut ſupra recitatū
fuit ex dictis ſci Tho. de aia. q.18. vbi ſic dic. (Hāc aūt
cognitionē acgrūt aie ſepate ſubito p modū influētie ꝛ
nō ſucceſſiue p modū mot⁹. vt Origenes poſuit.) Hec
ille. (Ad 7ᵐ dꝭ ꝙ ea q̄ btūs Tho. in ꝯfirmationē hu
ius opionis iducit de ſōno vel extaſi non ſunt figmen
ta: ſed veritates ꝯſone dictis ſctoꝝ ꝛ ſacre ſcripture.
Unde ſcūs Tho. 2ª 2ᵉ. q.172. arti. p̄. de veritate. q.12. ar.3.
recitat Augu. 12. ſup Gen. ad lrām dicentem ꝙ aie hu
Precognitio futurorū ꝯpetit aie magis i ſomnis ꝙ̄ i vigilia ꝗ ad iudiciū de p̄cognitis. — mane ſm ꝙ a ſenſibus corpis abſtrahunꝭ cōpetit futu
ra p̄uidere. Itē Gregoriū 4° dialogoꝝ dicentē ꝙ anie
exiture a corpe p reuelationē vētura cognoſcūt. Et ꝯſe
quēter ſcūs Tho. vbi ſupra 2ª 2ᵉ in ſolone p̄ᵗ argumē
ti ſic dicit. (Aia qñ abſtrahiꝭ a corpalib⁹ aptior reddiꝭ
ad pcipiēdū influxū ſpūaliū ſubaꝝ: ꝛ ēt ad pcipiēdum
ſubtiles mot⁹ q ex ipreſſionib⁹ cāꝝ nāliū in imagina
tiōe hūana relinquunꝭ: a qb⁹ pcipiēdis aia ipediꝭ cum
fuerit circa ſenſibilia occupata. Et iō Greg. dicit ꝙ aie
qñ appropinquat ad mortē p̄cognoſcit qdā futura ſub
tilitate ſue nāe: put. ſ. pcipit ēt modicas ipreſſiones: aut
ēt cognoſcit futura angelica reuelatiōe.) Itē ibidē i ſo
lutione 2ⁱ ſic dicit. (Precognitio futuroꝝ q̄ fit in ſōnis
eſt aut ex reuelatiōe ſubſtātiaꝝ ſpūaliū: aut ex corpali
cā. Utrūqꝫ aūt melius pōt fieri in dormiētib⁹ ꝙ̄ in vi
gilantibus: qꝛ aia vigilātis eſt occupata circa exteriora
ſenſibilia: vñ min⁹ pōt pcipere ipreſſiones ſubſtātiarū
ſpūaliū: vel etiā cāꝝ nāliū. Qrū tñ ad pfectionē iudicij
plus viget rō in vigilādo ꝙ̄ in dormiendo.) Hec ille.
Silia ponit de veritate vbi ſupra. Nā i ſolone p̄mi ar
gumēti ſic dic. (In cognitiōe eſt duo ꝯſiderare. ſ. rece
ptionē ꝛ iudiciū de receptis. Qrū ḡ ad iudiciū de rece
ptis potior eſt cognitio vigilātis ꝙ̄ dormientis: qꝛ iudi
ciū vigilātis eſt liberū: ſꝫ iudiciū dormientis eſt ligatū.
Lec.3°. vt dꝭ in de ſōno ꝛ vigilia. Sꝫ qrū ad receptionē cogni
tio dormiētis eſt potior: qꝛ qeſcētib⁹ ſenſib⁹ ab exterio
rib⁹ motib⁹: iteriores ipreſſiōes magis pcipiuntur: ſiue
ſint ex ſubſtantijs ſepatis: ſiue ex corpib⁹ celeſtib⁹. vñ
ſic pōt itelligi qḋ dꝭ Numeri. 23. de Balaā: q cadit. ſ.
in dormiēdo. ꝛ ſic aperiunꝭ oculi ei⁹.) Hec ille. Itē ibi
dem in ſolone 2ⁱ ſic dic. (Iudiciū nō tm̄ depēdet a re
ceptione ſpēi: ſꝫ ex h ꝙ ea de qb⁹ iudicaꝭ examināꝭ ad
aliqḋ p̄nᵐ cognitiōis: ſicut de ꝯnib⁹ iudicam⁹ eas in p̄n
cipia reſoluēdo. In ſomno ḡ ligatis exteriorib⁹ ſenſib⁹
interiores vires q̄ſi qetate ab exteriorū tumultib⁹ ma
gis pcipere p̄nt iteriores ipreſſiones factas in itellectu
vel imaginatiōe ex illuminatiōe diua vel angelica: vel
ex virtute celeſtiū corpoꝝ: aut quocūqꝫ alio mō. Sicut
tenui flegmate decurrēte ad linguā vꝭ dormiētı ꝙ dul
cia comedat. Sꝫ qꝛ p̄ᵐ p̄nᵐ nr̄e cognitiōis eſt ſenſus oꝫ
Lex.cō.60. ad ſenſum quodāmō reſoluere oia: de qb⁹ iudicamus.
Unde p̄hs dicit 3° celi ꝛ mūdi ꝙ cōplemētū artis ꝛ nāe
eſt res ſenſibilis viſibilis: ex q̄ debem⁹ de alijs iudica
Cap.3°. re. Silr dicit in .6° ethi. ꝙ ſenſus extremi ſunt itellect⁹
p̄ncipioꝝ: extrema appellans illa in q̄ fit reſolutio iudi
cātis. Qꝛ ḡ in ſōno ligati ſunt ſenſus: nō pōt eē pfectuꝫ
iudiciū niſi qrū ad aliqd hō decipiaꝭ: intēdēs reꝝ ſili
tudinibus tanꝙ̄ reb⁹ ipſis: qūis qñqꝫ dormiēs cogno

ſcat ð aliqb⁹: ꝙ nō ſūt res: ſꝫ ſilitudines reꝝ.) Hec ille.
Itē eadē. q. arti.9. ſic dic. (Ad viſionē ꝓphetie duo cō
currūt. ſ. iudiciū ꝛ acceptio ꝓprie ꝓphetie. Qñ ḡ ꝓphe
tia inſpiraꝭ diuinit⁹ vt ſit iudiciū ei⁹ tm̄ ſupnāle: ꝛ non
acceptio. tūc talis iſpiratio abſtractionē a ſenſib⁹ nō re
quirit: qꝛ iudiciū itellect⁹ nāliter eſt pfecti⁹ in vtente ſen
ſib⁹ ꝙ̄ in nō vtēte. Acceptio āt ſupnālis ꝓprie ꝓphetie
eſt ſm imaginariā viſionē: ad quā viſionē inſpirādā ra
piꝭ mens hūana ab aliquo ꝛ a ſenſibus abſtrahitur. vt
Augu. dicit. 12. ſup Gen. ad lrām. Cui⁹ rō eſt: qꝛ vis ima
ginatiua dū quis vtiꝭ ſenſib⁹ p̄ncipalr eſt itēta his q̄ p
ſenſus accipiunꝭ: vñ nō pōt eē ꝙ intētio ei⁹ p̄ncipalr fe
raꝭ ad ea q̄ aliūde accipiunꝭ: niſi qñ hō eſt a ſenſu ab
ſtract⁹. Unde qñcūqꝫ fit ꝓphetia ſꝫ viſionē imaginariā
oꝫ a ſenſibus abſtractā eē ꝓphetā. Sed hec abſtractio
duplr ꝯtingit. Uno mō ex cā nāli. Alio mō a cā aniali.
A cā nāli qdē qñ ſenſus exteriores obſtupeſcūt vel pp
egritudinē vel pp vapores ſomni ad cerebꝝ aſcēdētes
ex qbus ꝯtingit organū tact⁹ imobilitari. Ex cā vō aia
li ſicut qñ hō ex nimia attentione ad intellectualia vel
imaginabilia oīno a ſenſib⁹ exteriorib⁹ abſtrahiꝭ. Nū
quā aūt fit in ꝓphetia abſtractio a ſenſib⁹ corporalib⁹
p egritudinē ſicut fit i epilēticis: aut furioſis: ſꝫ ſolūmō
p cām nālē ordinatā. ſ. p ſōnū. Et iō ꝓphetia q̄ fit cū vi
ſione imaginaria ſemp fit vl i ſōno qñ. ſ. fit abſtractio
a ſenſib⁹ p cām nālē ordinatā: vl i viſiōe qñ fit abſtra
ctio a cā aiali. In h tñ differt prophetia in ſua abſtra
ctione a ſenſib⁹: ſiue abſtrahaꝭ p ſōnū: ſiue p viſionem
ab oībus alijs que abſtrahunꝭ a ſenſib⁹: ꝙ mens ꝓphe
te illuſtraꝭ de hiſq̄ in viſione imaginaria videnꝭ: qñ
cognoſcit ea nō eſſe res: ſꝫ aliquaꝝ rerū ſilitudines: de
qbus certū iudicium hꝫ per lumen mentis. Sic ḡ pꝫ ꝙ
inſpiratio ꝓphetie qñqꝫ fit cū abſtractione a ſenſibus
qñqꝫ nō.) Hec ille. Ex qb⁹ apparet ꝙ argumētū mul
tipliciter deficit. p̄mo qrum ad h qḋ ifert ꝙ ſi iō vera
videnꝭ in ſomno: qꝛ aia recedit a corpe i opando vt ab
obto. ꝙ tūc qrto ſomn⁹ eſſet ꝓfundior tā. Hec.n. ꝯñtia
nulla eſt: qꝛ vt pꝫ p p̄dicta ad recipiēdū influxū ſubaꝝ
ſepataꝝ vel corpoꝝ celeſtiū diſponit aliq̄ abſtractio a
ſenſib⁹: nō tñ q̄libet ad h ſufficit. Sꝫ oꝫ ꝙ fiat a cā aia
li vel a cā nāli ordinata. ꝛ nō egritudinali: nec tali ꝛ tā
ta q̄ tollat oēm opōnē ſenſuū iterioꝝ potiſſime virtu
tis imaginatiue multo min⁹ q̄ tollat oēm opōnē intel
lect⁹: qꝛ itellus ꝛ imaginatio tūc recedūt a corpe: ſꝫ itē
dunt obiectis incorporeis: puta ſpēb⁹ intelligibilib⁹: aut
imaginarijs. Tant⁹ āt poſſet eē ſōn⁹ ꝙ aia nulli obto i
tēderet. Unde illa ꝯñā nullā hꝫ apparētiā. 2° deficit i h
qḋ 2° ifert de epilēticis aut furioſis: qꝛ aie taliū nulli
obto itēdit tpe illi⁹ paſſiōis: nec corpeo: nec icorporeo:
nec mēs hꝫ iudiciū qḋcūqꝫ. 3° deficit i h ꝙ iponit iſtā
poſitionē ſumptā eē ex fictiōib⁹ machometi. 4° defi
cit in h ꝙ male iprobat Auic. 5° in h qḋ dicit ꝙ ꝯ rōnē
vꝭ ꝙ hō ſit debilior in ſōno vel extaſi ad recipiēdū in
fluxū ſubaꝝ ſepataꝝ ꝙ̄ in vigilia. Cui⁹ cā dcā ē ſupe. 6°
in h ꝙ repudiat totalr dictum Auerroys. In h.n. dicit
Auerroys verꝝ ꝙ ſubaꝝ ſepataꝝ ſupior iſluit inferiori
ꝛ iferior recipit a ſupiori alias tot⁹ pceſſus Dionyſij de
celeſti hierarchia van⁹ eēt. Et multa alia falſa ꝯtinet p̄
dictū arg ᵐ. (Ad 8ᵐ dꝭ ꝙ due iſtātie q̄s arguēs affert
ꝯ ꝓbationē ſci Tho. ibidē recitatā nō valēt. Non qdē
p̄ᵃ: qꝛ hñ verū eſt ꝙ vnio aie ad corp⁹ eſt p̄ncipalr pp p
fectionē toti⁹ ꝯſiſtētis ex aia ꝛ corpe: ſꝫ ſecūdario ē pp
pfectionē aie acqrēdā i corpe ꝛ p corp⁹. Unde ſcūs Tho.
de aia. q.1. in ſolone 7ⁱ argumēti ſic dic. (Aie vniꝭ cor
pus ꝛ pp bonū qḋ ē ſubalis pfectio vt cōpleaꝭ ſpēs hu

manaret pp bonũ qḋ ẽ pfectio accñtalis: vt.ſ.pficiat in
cognitione intellectiua quã aïa acqrit ex ſenſib⁹:hic.n.
modus itelligẽdi eſt nãlis hoi. Nec obſtat ſi aïe ſepate
puerorũ aut aliorũ hoiũ alio mõ itelligẽdi vtant:qꝛ hoc
magis cõpetit eis rõne ſepatiõis q̃ꝫ rõne ſpẽi hũane.)
Hec ille. Itẽ pteruia magna eſt dicere ꝙ ptes toti⁹ eẽn
tialis tñ ordinent in bonũ toti⁹ ſicut in finẽ:ſic ꝙ vna
ps nõ ordinet in bonũ alteri⁹. De hoc ſcũs Tho.p⁹ pte.
q.65.arti.2⁰.ſic dicit.(Si alicui⁹ toti⁹ ⁊ ptiũ ei⁹velim⁹
finẽ aſſignare.inueniem⁹ p̃mo qdeꝫ ꝙ ſingulares ptes
ſunt pp ſuos act⁹ ſicut oculus ad vidẽdũ. 2⁰ ꝙ ps ignobi
lior eſt pp nobiliorẽ ſicut ſenſus pp itellectũ: ⁊ pulmo
pp cor.ꝫ 3⁰vo oẽs ptes ſunt pp pfectionẽ totius ſic ⁊ mã
pp formã:ptes.n.ſunt q̃ſi mã totius. Ulteri⁹ ãt tot⁹ hõ
pp aliquẽ finẽ extrinſecũ:puta vt fruat deo.) Hec ille.
Itẽ pteruia eſt dicere ꝙ corp⁹hoĩs nõ ordinet ſicut in
finẽ in aĩam rõnalẽ ⁊ pfectionẽ ei⁹. De hoc.S.T.p⁹ pte
q.76.arti.5⁰ ſic dicit.(Cũ forma nõ ſit pp mãm:ſꝫ mã
pp formã:ex forma opꝫ rõnẽ accipere q̃re mã ſit talis:
⁊ nõ ecõuerſo. Aĩa aũt itellectiua ſm nãe ordinẽ infi
mũ gradũ in ſubſtãtijs itellectualib⁹ teneat tñ ꝙ nõ hꝫ
nãlr ſibi inditã notitiã veritatis ſicut angeli:ſed opꝫ ꝙ
eã colligat ex reb⁹ diuiſibilib⁹ p viã ſenſus. vt dic̃ Dio
nyſius.7⁰ ca.de diuis noib⁹. Natura aũt nulli deeſt in
neceſſarijs. vñ oportuit ꝙ aĩa itellectiua nõ ſolũ hẽret
virtutẽ intelligendi:ſꝫ etiã virtutẽ ſentiendi. Actio aũt
ſenſitiua nõ fit ſine corpeo iſtrumẽto. Oportuit g̃ aĩaꝫ i
Tex.cõ.36. tellectiuã vniri tali corpi qḋ poſſet eẽ ↄueniẽs organũ
ſenſus.) Hec ille. Silr dicit de aĩa.q.8.(Cũ(inquit)
mã ſit pp formã ⁊ nõ ec̃ↄ:ex pte aĩe opꝫ accipe rõnẽ q̃le
debeat eẽ corpus:cui vnit. Uñ in 2⁰ de aĩa dr̃ ꝙ aĩa nõ
ſolũ ẽ corpis forma ⁊ motor.ſꝫ ẽt finis. ⁊ iõ nãle eſt aĩe
humane corpori vniri:qꝛ cũ ſit ĩfima in ordine intelle
ctualiũ ſubaꝝ:ſicut mã p̃ma eſt ĩfima in ordine rerum
ſenſibiliũ:nõ hꝫ aĩa ſpẽs itelligibiles ſibi nãliter iditas
qbus in operationẽ ppriã exire poſſit q̃ eſt itelligere:ſi
cut hñt ſube ſupiores itellectuales: ſꝫ eſt in po⁹ ad eas:
Tex.cõ.14. cũ ſit ſicut tabula:in q̃ nihil eſt ſcriptũ vt dr̃.3⁰ de aĩa.
Uñ opꝫ ꝙ ſpẽs itelligibiles a reb⁹ exterioꝛib⁹accipiat
mediãtibus potẽtijs ſenſitiuis:que ſine corpeis organis
opõnes pprias hr̃e nõ pñt:vñ aĩam hũanã neceſſe eſt
corpori vniri. Si g̃ pp hoc aĩa hũana vnibilis eſt corpori
qꝛ idiget accipe ſpẽs itelligibiles a rebus mediãte ſen
ſu:nečiũ eſt ꝙ corpus cui aĩa rõnalis vnitur ſit tale vt
poſſit eſſe aptiſſimũ ad repĩentandũ itellectui ſpẽs ſen
ſibiles:ex qb⁹itellectui ſpẽs intelligibiles reſultẽt ⁊c̃.)
Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ:ꝙ valde pterue ⁊ inſufficiẽter di
ctũ eſt:ꝙ vnio aĩe rõnalis ad corp⁹ ordinet ſicut in fi
nẽ ad pfectionẽ ſubalẽ toti⁹ cõpoſiti.⁊ nõ ad pfectionẽ
accñtalẽ aĩe rõnalis q̃tũ ad cognitionẽ intellectiuaꝫ:⁊
ſic p⁹ inſtantia illata ↄtra pbationẽ ſci Tho.nõ pcedit
Similr 2ᵃ inſtantia min⁹ vꝫ. Nã ſm poſitionẽ ipſius
arguẽtis aĩa ſepata ex ſua nãli virtute põt acqrere pfe
ctã cognitionẽ intuitiuã ⁊ abſtractiuã:ↄfuſam ⁊ diſtin
ctã tã cõem q̃ꝫ ppriã oĩum qdditatũ creataꝝ tã mãliũ
q̃ꝫ immãliũ:a qua cognitiõe ipedit p corp⁹ ⁊ p corpis cõ
iunctionẽ:qꝛ ↄiũcta corpi nõ põt intelligere ſubas ſepa
ratas ppria ⁊ pfecta cognitiõe. Nec ſilr multas qddi
tates mãles:puta eas q̃s ſentire nõ põt ſicut cec⁹ colo
res.g̃ ſi ↄiũctio aĩe ad corp⁹ finalr eſt pp acq̃ſitionẽ pfe
cte ſcie ⁊ noticie itellectiue in aĩa:mãifeſte ſequit ꝙ ta
lis cõiunctio aĩe ad corp⁹ fruſtra eſt:cũ ipediat aĩam a
fine pp quẽ vnit corpori:quẽ finẽ potiori mõ ↄſeq poſ
ſet nãliter ſine corpore. Nec valet ſimilitudo de potio
ne ⁊ ſectione:qꝛ ſi potio induceret ipfectã ſanitatẽ:⁊ ipe
dit a pfecta ſanitate quã iduceret ſectio.manifeſtũ eſt
ꝙ inutilr ⁊ dãnoſe adhibet potio ↄtermiſſa ſectiõe: po
tiſſime vbi eque facile eſſet vtrãqꝫ adhiberi ipſi ſana
bili. ſic in pposito. Et iõ ſcũs Tho.dicit ꝙ aĩa ſepata a
corpe nõ põt nãlr acqrere eã pfectã ſcieꝫ p ſpẽs influ
xas:ſic põt in corpe p ſpẽs p ſenſus acceptas: qꝛ cogni
tio nãlis p ſpẽs ĩfluxas eſt ↄfuſa ⁊ ipfecta: ſicut patuit
multiplr p antedicta. Itẽ ſcũs Tho.in d aĩa.q.15.ſic di
cit.(Cõſiderãdũ ẽ ꝙ cũ aĩa rõnalis ſit infima in ordi
ne ſubaꝝ itellectualiũ:infimo ⁊ debiliſſimo mõ ptici
pat itellectuale lumẽ:ſiue itellectualẽ nãm. Nã in pri
mo intelligẽte.ſ.deo nã itellectualis eſt adeo potens ꝙ
p vnã formã itelligibilẽ.ſ.eẽntiã ſuã intelligit oĩa infe
riores vo ſube itellectuales per ſpẽs multas. Et quãto
vnaq̃qꝫ eaꝝ eſt altior:tanto hꝫ pauciores formas ⁊ vir
tutẽ magis potentẽ ad itelligẽdũ oĩa p formas paucas.
Si aũt ſuba itellectualis iferior hẽret formas ita vles
ſicut ſuperior:cũ nõ adſit ei tãta virtus in itelligẽdo re
maneret ei ſcia icõpleta:qꝛ tñ in vli res cognoſceret:⁊
nõ poſſet ḋducere cognitionẽ ſuã ex illis paucis ad ſin
gula. Aĩa g̃ hũana q̃ eſt infima ſi acciperet formas in
abſtractiõe ⁊ vlitate ↄformi ſubſtãtijs ſepatis:cũ hẽat
minimã ptẽ i itelligẽdo ipfectiſſimã cognitionẽ hr̃et.
vtpote cognoſcẽs in q̃dã ↄfuſione ⁊ vlitate. Et iõ ad hoc
ꝙ ei⁹cognitio pficiat ⁊ diſtinguat p ſingula:oꝫ ꝙ a ſin
gulis reb⁹ ſciam colligat veritatis lumine tñ itellectu agẽ
tis nečio ad hoc exiſte vt altiori mõ recipiant in aĩa q̃ꝫ
ſint in mã. Et ſic ad pfectionẽ itellectualis opõnis ne
ceſſariũ fuit aĩam corpi vniri. Nec tñ dubiũ eſt qn per
mot⁹corpeos ⁊ occupationẽ ſenſuũ aĩa ipediat a rece
ptiõe iflux⁹ ſubaꝝ ſupioꝝ. Uñ dormiẽtib⁹ ⁊ alienatis
a ſenſib⁹ q̃dã reuelatiões fiũt:q̃ nõ accidũt ſenſu vtẽti
bus. Qñ g̃ aĩa erit a corpe totalr ſepata:plen⁹ pcipere
poterit a ſubſtãtijs ſupioꝛib⁹ q̃tũ ad hoc ꝙ p hõi iſfluxuꝫ
itelligere poterit ſine fantaſmatib⁹: qḋ mõ nõ põt. Sꝫ
tñ hõi ifluxus nõ cãbit ſciam ita pfectã ⁊ ita dtermina
tã ad ſingula:ſicẽ ſcia quã hic acapit p ſenſus niſi in il
lis aĩab⁹ q̃ ſupra deriũ nãlẽ iflupũ hẽbũt aliũ ſupnãleꝫ.
g̃ ad oĩa pleniſſime cognoſcẽda ⁊ ad ipm deũ vidẽduꝫ
hẽbũt ẽt aĩe ſepate determinatã cognitionẽ coꝝ q̃ pus
hic ſciuerũt:q̃ꝝ ſpẽs itelligibiles cõſeruant in eis.)
Hec ille. ❡ Ad 9ᵐ dr̃ p̃mo ꝙ p⁹iſtãtia ⁊ calũnia ↄ pba
tionẽ ſci Tho.ibidẽ tactã nõ vꝫ: nec ipedit pbationeꝫ
pp multa. Cũ.n.dicit ꝙ aliqd ẽ mediũ nečiũ vni virtu
ti qḋ nõ eſt nečiũ alteri.verũ ẽ:qꝛ virt⁹ diuina põt ex q̃lꝫ
facere qḋlꝫ vt ita dicã:puta ex pane carnẽ:ex vino ſan
guinẽ:ex aq̃ vinũ ex ligno ſerpentẽ nõ nečio trãſmutã
do mãm p formas medias ſm ordinẽ nãe:qꝛ deus ne
ceſſario nõ ſubijcit ordini nãe:ſꝫ eſt ſupra totũ nãe or
dinẽ:⁊ nãe ordinis inſtitutor. Sꝫ nec angelus nec aliq̃
virt⁹ creata põt ordinẽ nãe imutare:nec ei⁹ media trã
ſilire:nec trãſire de extremo ad extremũ nõ trãſcẽdo
p mediũ. Et ſic appet ꝙ ſilitudo ibidẽ adducta nõ vꝫ.
Uñ ſcũs Tho.i ſimili mã ⁊ ſatis ad ppoſitũ de malo.
q.16.ar.9.ſic dic̃.(Sic̃ Aplus dic̃ Ro.13. Que a deo ſũt
ordinata ſunt. Uñ bonũ vniuerſi ẽ bonũ ordinis vt di
cit Augu.in encħ.⁊ phs i.xi.me^ce. Huic aũt ordini oẽs
creature ſubijciunt cũ ſint a deo pducte. Ipſe ãt deus
q eſt hõ ordinis cã:huic ordini pſidet:nõ ãt ei ſubijcit.
Et qꝛ vnũqḋqꝫ p ſuã formã opõnẽ ppriã hꝫ:hinc rerũ
ordo nõ ſolũ attẽdit ſm formaꝝ excellẽtiã: ſed ↄñter
ſm opõnes ⁊ mot⁹. vt.ſ.illud cui⁹eſt altior for^a ſit ẽt al
tior opõ. Et ide ẽ ꝙ ſꝫ Dionyſiũ i de celeſti hierarchia
ĩfima a ſupmis mouent p media:qḋ ẽt Augu. dic̃.3⁰ d
trinitate. Et hoc ↄuenit pportiõi q̃ ẽ nečia iter agẽs ⁊ pa
tiẽs.

tiēs. Cū.n. ſupma ī entib⁹ hēant v̄tutes maxīe vſes paſſiuas īfima n̄ ſūt ꝓportiōata ad recipiēdū effectū vlez īmediate: ſꝫ ꝑ medias v̄tutes magis ꝑticulares ⁊ ꝯ̄tractas. Sic appꝫ ēt in ipo ordine corpoꝝ celeſtiū. Nā corpa celeſtia ſūt pn̄ᵒ gn̄ationis hoīꝫ ⁊ alioꝝ aīaliū ꝑfectoꝝ mediāte virtute ꝑticulari q̄ eſt in ſeminib⁹: q̄uis q̄dā aīalia ex putrefactōe generent̄ ꝑ ſolā virtutē corpoꝝ celeſtiū abſqꝫ ſemine: qḋ accidit rōne īperfectiōis eoꝝ. Uidemus eni ſenſibilr̄ ꝙ aliqs debilis effectus ꝓducit̄ ab agente remoto: ſꝫ fortis effectus reqrit agens ꝓpinquū. Pōt eni aliqd calefieri ab igne ēt ſi ſit remotū ab igne: ſꝫ īflāmari nō pōt niſi igni ꝯiungat̄. Uñ q vult rem remotā ab igne in camino icenſo vel accēſo inflāmare: facit hoc mediante cādela. Et ſilr̄ gn̄atio ꝑfectoꝝ aīaliuꝫ cātur a celeſtib⁹ corpib⁹ mediantib⁹ ꝓpriꝫs actiuis: gn̄atio aūt īꝑfectoꝝ aīaliū īmediate. Subē autē ſpūales ſūt ſupiores ordine nāe ēt ipſis celeſtib⁹ corpibus. Uñ ꝓpria v̄tute nō pn̄t formalr̄ trāſmutare īferiora corpa. niſi adhibēdo aliq̄ actiua corpalia ꝓportionata effectibus q̄s itēdūt: ſicut hō pōt calefacere ꝑ ignē.) Hec ille. Ex qbus apparet ꝙ ordinē nālē agēdi ⁊ patiēdi vt trāſeat̄ de extremo ad extremū ⁊ nō ꝑ media a deo nāe ꝓfixa ſolus de⁹ pōt mutare: ⁊ non angelus nec aīa ſepata. Eſt ēt nālis ordo a deo īſtitutus īter formas q̄ ſūt ī mā

Ex tex. c. 16. ⁊ eas q̄ ab illis īmediate cauſant̄ in medio: ⁊ ecōtrā ad illas q̄ ex medio cauſant̄ in potentijs ſenſitiuis ⁊ eas q̄ acqrunt̄ ex ꝓdictis in itellu. vt pꝫ ex 7ᵒ phyſi. Et iō nec angelus nec aīa ſepata pōt ex q̄cunqꝫ re māli abſtrahere īmediate ſpēm itelligibilē: nec īmediate mouere ad formā aliq̄ꝫ rē corporeā: ⁊ multo min⁹ īmediate recipe formas a re corpali. Et iō ſcūs Tho. pma pte. q. 55. arti. 2ᵒ. arguit ſic 2ᵒ loco. (Lumē angelicū eſt forti⁹ q̄ꝫ lumē itellꝰ agētis in aīa: ſꝫ lumē intellꝰ agētis abſtrahit ſpēs itelligibiles a fantaſmatib⁹. g̃ lumē intellꝰ angelici pōt abſtrahere ſpēs ēt ab ipſis reb⁹ ſenſibilib⁹: ⁊ ita nihil ꝓhibꝫ ꝙ āgelꝰ itelligat ꝑ ſpēs a reb⁹ acceptas.) Ecce argᵐ. Seqt̄ rñſio. (Dōꝫ īngt ꝙ de extremo ad extremū nō ꝑuenit̄ niſi ꝑ mediū: eē āt forme in imaginatōe qḋ eſt q̄dē ſine mā: nō tñ ſine mālib⁹ ꝯditiōib⁹: mediū eſt īter eſſe forme que eſt in mā: ⁊ eē forme in intellꝰ ꝑ abſtractionē a mā ⁊ a ꝯditiōib⁹ mālib⁹. vñ q̄ntūcūqꝫ ſit potēs intellꝰ angelicus nō poſſet formas māles deducere ad eſſe itelligibile niſi ꝓus reduceret eas ad eē forme imaginatū: qḋ eſt impoſſe cū careat imaginatōe.) Hec ille. Et ſilr̄ dici pōt de aīa ſepata: qꝛ nec aīa ſepata nec angelus pōt tranſgredi ordinē nāe a deo ꝓfixū. Cū aūt dicit

Cōtradictio nē iplicat ꝙ corpus tranſferat de loco ad locuꝫ non tranſeundo ꝑ medium. arguēs ꝙ deus poſſet trāſferre corpus de loco ad locuꝫ vel de vno vbi ad aliud nō trāſeundo ꝑ mediū dubiuꝫ eſt apud multos. Nā ſcūs Tho. 4ᵒ. ſen. diſ. 44. q. 2. ar. 3ᵒ. in ſolōne tertie q̄ſtiuncule ꝓbat ꝙ ꝯ̄dictōeꝫ iplicat ꝙ aliqḋ corpus trāſferat̄ aut moueat̄ de loco ad locū: nō trāſeundo ꝑ mediū. Et ſic̄ dicit pma pte. q. 53. arti. 2ᵒ. et multis alijs locis. Et ſic pꝫ ꝙ pma inſtātia vel calūnia allegata ꝯ̄ argᵐ non vꝫ. Dr̄ 2ᵒ. ꝙ nec ſcḋa īſtantia vel calūnia vꝫqꝫ manifeſte falſuꝫ eſt: ꝙ forme exiſtentes in mā exteriori ſm eē reale ſint eiuſdē gn̄is: vel ꝙ cadant in idē extremū cū formis que ſūt in imaginatōe ſm eē itentionale. Uñ pꝫ ꝙ totū illud nō eſt niſi fuga ꝓterua ꝯ̄ veridicā demonſtratonē ſcī Tho. vt pꝫ multiplr̄ ex ſuperi⁹ recitatis. Et hec ſufficiant ad obīa Scoti. (Ad argᵐ ꝯ̄ ꝯ̄nē rñdet ſcūs Tho. pma pte. q. 89. ar. ꝓ. in ſolōne terty. vbi ſic dicit. (Aīa ſeparata nō itelligit ꝑ ſpēs innatas: neqꝫ ꝑ ſpēs q̄s tunc abſtrahat: nec ſolū ꝑ ſpēs cōſeruatas vt obiecto ꝓcedit: ſꝫ ꝑ ſpēs ex influētia diui luminis ꝑticipatas: ſicut ⁊ alie ſubſtātie ſepate: q̄uis infe

riori mō. Uñ tā cito ceſſante ꝯuerſiōe eius ad corp⁹ ad ſupiora ꝯ̄uertit̄. nec tñ ꝑꝑ hoc hec poſitio vel cognitio nō ē nālis: qꝛ de⁹ eſt actor nō ſolū īfluētie gratuiti luminis: ſꝫ nālis ēt.) Hec ille. Et hec de qōne ſufficiunt.

(Utrꝫ aīa hoīs ſepata poſſit cōpa moueri localr̄. Q. II

Ltimo circa 50ᵐ diſtinctōeꝫ 4ⁱ ſnīa. q̄rit̄. Utrū aīa hoīs ſeparata poſſit corpa mouere localr̄. Et arguit̄ ꝙ ſic. qꝛ ſubē ſpūali obedit nāliter corpus ad motū localeꝫ: ſed anima ſeparata eſt ſubſtantia ſpiritualis. ergo ſuo imperio pōt mouere corpora

In oppoſitū arguitur ſic. Qꝛ phs dicit in ſcḋo de aīa: ꝙ aīa non pōt mouere qḋcunqꝫ corpus: ſed ſolūmodo proprium.

In hac qōne erūt tres artiᵘˡⁱ. In ꝓ ponēt̄ ꝯ̄nes. In 2ᵒ obiectiōes. In 3ᵒ ſolōnes.

Quantū ad pꝛᵐ articulū ſit prima ꝯ̄. Aīa ſeparata ſua nāli virtute nō pōt mouere aliqḋ corpus. Hāc ponit ſan. Tho. ꝓᵃ pte. q. 117. arti. 4. vbi ſic dicit. (Aīa ſepata ſua nāli virtute nō pōt mouere aliqḋ corp⁹. Manifeſtū eſt eni ꝙ cū ē corpi vnita nō mouet corp⁹ niſi viuificatū. vñ ſi aliqḋ mēbꝝ corpis mortificetur. nō obedit aīe ad motū. Manifeſtū ē āt ꝙ ab aīa ſepata nullū corp⁹ viuificat̄. Uñ nullū corp⁹ obedit ei ad motū localē q̄ntū ē ex v̄tute ſue nāe: ſupra quā pōt ei cōferri aliqd v̄tute diuina.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ rō in forma ꝓ ꝯ̄ne. (2ᵒ ꝯ̄. Aīa ſeparata v̄tute diuinitus ⁊ ſupnāliter ſibi collata pōt mouere localr̄ corpora. Hec ꝯ̄ pꝫ ex dictis eius ſtatiꝫ recitatis. Et pōt ꝓbari: qꝛ aīe ſeparate ſepe apparēt in corporib⁹ aſſūptis: ⁊ ab eis localr̄ portatis ⁊ motis. De hoc ſcūs Tho. 4ᵒ. ſen. diſ. 45. q. 1. ar. ꝓ. q̄ſtiūcula 3ᵒ. vbi q̄rit. vtrū aīe in paradiſo vel ī iferno exiſtētes egredi valeāt. Et in hoc pmus articulus terminat̄.

Contra pmā ꝯ̄cloné arguit Scot⁹. 4. d. 49. q. 14. Quātū ad 2ᵐ articulū argūt̄ ꝯ̄ ꝯ̄nes. Et quideꝫ ꝯ̄ primā arguit Scotus pmo: qꝛ īconueniēs videt̄: ꝙ aīa ſeparata ſit in aliq̄ loco. vñ non poſſet mouere ſe libere: ⁊ ꝓcipue ſi ſit in loco ſibi diſcōueniēti: cū q̄ḋlibꝫ elementū moueat ſe de tali loco. (2ᵒ. Qꝛ agēs qḋ pōt hēre in ſua v̄tute actiua aliquē terminū pōt ī illū: ſꝫ termin⁹ motus localis nō ē niſi vbi: quē terminuꝫ pōt hēre aīa in v̄tute ſua: qꝛ nullū ē corp⁹. ita īperfectuꝫ qn hēat in virtute illū terminū: ⁊ ſilr̄ ad mouēdū aliud ad illū terminū: qꝛ lapis trahit ſecū aliud corpus ad locū ſuū ſi ſibi ꝯiungat̄. cū ergo aīa ſit ſusceptiua illi⁹ termini: qꝛ eſt in loco diffinitiue: opꝫ ꝙ habeat illud in virtute actiua. g̃ aīa ſeparata pōt ſe ⁊ aliud corp⁹ mouere nō organice. (Cōfirmat̄: qꝛ ſi repugnat aīe ſepate mouere aliud corpus localr̄ ſecū: aut hͦ eēt ex ſua īmālitate: aut ꝑꝑ ſuā īꝑfectionē. Nō pmo mō: qꝛ mouere ſe ⁊ aliud corp⁹ ꝯuenit nāe itellectuali vt angelo: g pōt mouere ſe ⁊ celū. Nec ſcḋo mō: qꝛ ꝯuenit corpi qḋ eſt īꝑfectius eo. Silr̄ aīa in virtute ſua hꝫ formā ꝑfectioreꝫ. ſ. intelligere ⁊ velle: non ergo ſibi repugnat rōne īperfectiōis. (3ᵒ. Qꝛ corpa glificata poſt reſurrectōeꝫ mouebunt̄ ab aīa: ⁊ non organice: ſꝫ totū corpus ſil̄ mouebit̄: nō vna pte mota ⁊ alia qeſcente: qꝛ volabūt ⁊ nō deficient: hec aūt motio ſil̄ tot⁹ corpis nō eſt ꝑ organū. g̃ tūc erit ī ea virt⁹ q̄ poterit moueri corp⁹ n̄ organice. ⁊ ſi tūc g̃ ⁊ nūc: qꝛ nl̄la noua po⁹ ſibi dabit̄ ī reſurrectiōe. Hec Sco. (Cōtra eādē ꝯ̄nē arguit Aureo. Pmo qꝛ aīa xpī deſcēdit ad īferos: ⁊ ꝯſtat qḋ nō ē dubꝫ: qn potuerit ſecū deferre vnā paleā ſi voluiſſet: aut mouere localr̄ aliqḋ corp⁹. (Confirmat̄: qꝛ aliq pie ponūt ꝙ ſecū portauit baculū iperialē. (2ᵒ ſic. Aīa cōiuncta pōt mouere ali

cognitā ꝓcedant. Si aūt ſtatim in ipſa cognitiōe ṗncī
pij inſpicerent q̄ſi nota omnes ꝯcluſiones ꝯſequentes
in eis diſcurſus locū nō haberet. Et hoc eſt in āgelis:q2
ſtatim in illis:que primo nāliter cognoſcunt inſpiciunt
oīa quecunq3 in eis cognoſci poſſunt. Et iō dicuntur in
tellectuales:q2 etiā apud nos que ſtatim nāliter appre
hendunt̄ intelligi dicunt̄. vnde intellꝰ dr̄ habitus pri
moꝝ principioꝝ. Aīe vō humane que veritatis noticiā
per quendā diſcurſū acquirūt: rōnales vocant̄. qḋ q̄
dem ꝯtingit ex debilitate itellectualis luminis in eis.
Si enim hērent plenitudinē intellectualis luminis ſi
cut angeli:ſtatim in ṗmo aſpectu ṗncipioꝝ totam vir
tutem eorum comprehenderēt intuēdo q̄cquid ex eis
ſyllogiȥari poſſet.) Hec ille. Siſe dicit arti. 4. Item de
veritate. q. 8. arti. x. ſic dicit. (Qui ē eleuationis intelle
ctus ex paucis ṗncipijs penes ſe retentis h3 in ꝓmptu
ꝓcedere ad varias ꝯcluſiones:ad quas ꝑuenire nō pñt
qui ſunt hebetioris ingenij niſi per varias inductiones
⁊ per ṗncipia particulariter coaptata ꝯcluſionibus. vñ
cum in deo ſit ꝑfectiſſima virtus ⁊ puritas actus: ipſe
per vnu3 qḋ eſt eſſentia ſua oīa operat̄:⁊ oīa cognoſcit
efficaciſſime. Ab ipſa aūt effluunt rōnes reꝝ intelligi
biliū in angelis:non q̄dē ad cāndam res:ſed ad cogno
ſcendū. vnde quāto in angelo fuerit plus de actu ⁊ mi
nus de potentia:tanto emanatio hꝰ rōnū minus in ip
ſo multiplicat̄:⁊ virtꝰ eius cognitiua erit efficacior. Et
ſm̄ hoc ſuperiores angeli cognoſcūt res ꝑ formas ma
gis vſes q̄ inferiores.) Hec ille. Silr̄ ponit ṗª pte. q.
55. arti. 3. o. (Quāto angelus fuerit ſupior. tāto per pau
ciores ſpēs vniuerſitatē intelligibiliū apphēdere pote
rit. ⁊ iō opꝫ q̄ eiꝰ forme ſint vſiores q̄ſi ad plura ſe ex
tendentes vnaqueq3 earū. Et huiꝰ exēplū in nobis ꝑ
ſpici pōt. Sunt. n. q̄dā qui veritatē intelligibilē capere
nō pñt niſi eis particulatim per ſingula explicet̄: ⁊ hoc
ex debilitate itellectus eoꝝ ꝯtingit. Alij vero qui ſunt
fortioris intellectus ex paucis multa capere pñt.) Hec
ille. Itē ibidē in rñſiōe ad 2m ſic dicit. (Cognoſcere ali
quid in vniuerſali dr̄ dupl̄r. Uno mō ex pte rei cogni
te. vt. ſ. ſolu3 cognoſcat̄ vſis natura rei:⁊ ſic cognoſcere
aliquid in vſi eſt imperfectius:imperfecte enim cogno
ſceret hoīem:qui cognoſceret de eo ſolū ē q̄ aīal. Alio
modo ex parte medij cognoſcēdi:⁊ ſic perfectius eſt co
gnoſcere aliquid in vſi. perfectior enim eſt intellectus
qui ꝑ vnū vſe mediū pōt ſingula ꝓpria cognoſcere q̄
q̄ nō pōt.) Hec ille. Ex q̄bus pꝫ falſitas maioris argu
menti in oppoſitū deducti. ⁊ q̄ itellectus ꝑfectus ⁊ ele
uatus per vnū vſe ṗnm ſyllogiſticū pōt multas cogno
ſcere ꝯcl̄ones ſine aliqua ſumptione ⁊ applicatione fa
cta ſub ipſo. Et ſic reſtat q̄ modus quo creature viden
tur in diuina eſſentia:aſſimilat̄ illi modo quo ꝯcluſio
nes vident̄ in ṗncipio:ſed non illi modo quo videntur
ex ṗncipio. Dr̄ 3° q̄ dato q̄ res create repñtent̄ i diui
ne eſſentia eo modo quo cā repñtat effectū:ex hoc nō
ſequit̄:q̄ videns diuinā eſſentiā neceſſario videat oēs
quidditates reꝝ creabiliū in diuina eēntia quantū ad
id qḋ ſunt ſicut dicit arguēs. Nec valet ſua ꝓbatio: q2
maior argumēti eſt falſa. Nec valet ꝓbatio eiuſq; eius
l3 nō ſit īpedimētū ex parte diuine eſſentie repñtan
tis:eſt tñ defectus ex pte intellectus creati:qui nō vnit̄
diuine eēntie ſm̄ totū ſuū poſſe:nec vt eſt rō ⁊ ſpecies
oīu3: vt ſepe dctū fuit ṗus. Nec valet qḋ dicit arguens
q̄ ſi intellectus poteſt in diuinā eſſentiā omnia repñ
tantē pōt in omnia per eā repñtata. huius enim ꝯñe
nullitas ſuperius eſt oſtenſa. Unde ſcūs Tho. ṗª pte. q.
12. arti. 8. in ſolōne tertij ſic dicit. (Licet ſit maiꝰ vide

re deū q̄ omnia alia:tñ maius eſt ſic videre deū q̄ oīa
alia in eo cognoſcant̄:q̄ videre ſic ipſum:q̄ nō oīa ſed
pauciora vel plura in eo cognoſcant̄. Jam enī oſtēſum
eſt q̄ multitudo cognitoꝝ in deo ꝯſequit̄ modum vi
dendi ipm:vel magis perfectum vel minus ꝑfectu3.)
Hec ille. Itē de veritate qōne. 20. arti. 5. in ſolōne ſecū
di ſic dicit. (Semꝑ illud per quod alteꝝ cognoſcit̄ ſe
h3 in rōne magis noti ⁊c̄). vt ṗus recitatū fuit cū mul
tis alijs ad hoc ꝓpoſitū facientibus. Dr̄ 4° q̄ diſtinctio
quā facit arguēs. ſ. q̄ vidēs deū cognoſcit oīa creabilia
q̄tum ad illud q̄ ſunt:ſed non an ſint non valet. De h
Aureo. in ſuo quolibet. q. 10. cōtra Durandū arguit ſic.
Illa (inquit) videntur eque neceſſario viſa in diuina
eēntia:que eq̄li neceſſitate ⁊ imutabilitate repñtantur
in ipſa. Sed ſtante determinatione diuine voluntatis
ad exiſtentiā vel nō exiſtentiā alicuiꝰ rei diuina volun
tas ⁊ ſua dterminatio eque īmutabilis eſt reſpectu exi
ſtentiaꝝ:ſicut eēntia reſpectu quidditatū. ḡ beatus eq̄
neceſſario videndo diuinā volūtatē ⁊ eiꝰ dterminatio
nē cognoſcit reꝝ exiſtētias vel nō exiſtētias: ſicut vidē
do diuinā eēntia3 videt q̄dditates. Cōfirmat̄: q2 eēntia
⁊ voluntas ⁊ nutus ſeu determinatio volūtatis idē ſūt
in deo:⁊ ideo btūs totū videt:⁊ per ꝯñs ſicut videt re
preſentata per eēntiā:ſic determinata ꝑ voluntatē. P̄s.
Aut deus cognoſcit reꝝ exiſtentias cognoſcēdo deter
minationē ⁊ nutum ſue voluntatis:aut cognoſcit eas
ex hoc q̄ eſt eaꝝ ſimilitudo eminens ⁊ exēplar ſicut et
q̄dditatū. Sed nō pōt dici ṗm. q2 tunc non cognoſceret
mala ⁊ pctā:cū voluntas dei non determinet volunta
tem creatā ad peccādū. imo ipſe ſe ṗdeterminat. vnde
nō ſe h3 diuina volūtas ad talia niſi ꝑmiſſiue: ⁊ ꝑ ꝯñs
nō pōt deꝰ determinate cognoſcere per ſuā ꝑmiſſione3
ad quā partem ſe determinat creata volūtas:cu3 vtrā
q3 partē ꝯtradictionis deus ꝑmittat. Rurſus ſi cogno
ſceret deus res eſſe vel nō eē ex ſola determinatiōe ſue
volūtatis:iā3 nō cognoſceret reꝝ exiſtētias in ſe:ſ3 po
tius quaſi arguitiue ex eaꝝ cā. Iterum ſi cognoſceret
ꝑ hūc modū deus res eſſe vel nō eſſe. ſ. cognoſcēdo nu
tum ⁊ determinationē ſue volūtatis:cū beati videant
diuinā eēntiā cū volūtate ⁊ q̄cq̄d eſt reale in deo: opor
tebit q̄ videant res exiſtere vel nō exiſtere ꝑ illā deter
minationē. Relinquit̄ ḡ q̄ deus videat exiſtētias reꝝ
inquātū ſua eēntia eſt ſiſitudo eminēs ⁊ exēplar nō ſo
lū q̄dditatū:ſ3 ēt exiſtētiarūt:⁊ per ꝯñs equali neceſſita
te videbūt beati exiſtētias ſicut quidditates. Si dica
tur q̄ determinatio diuine voluntatis ⁊ ſi ſit eadē cu3
diuina eſſentia:differt tñ rōne:⁊ vt ſic differēs pōt oc
cultari btīs. Non valet. Primo q̄de3 q2 determinatio
ṗdicta put eſt cā exiſtētiarū eſt q̄d reale: alioquin ens
rōnis eēt cā entis realis efficiēs vl̄ ꝓductiua:qḋ eſt im
poſſibile. Scḋo q2 oē ens rōnis fundat̄ in ente reali. ſ.
q̄ cognito illo ente reali itellectꝰ pōt aſſurgere ad ens
rōnis:qḋ fundat̄ in eo:⁊ ꝑ ꝯñs btūs vidēs realitatē di
uinitatis ⁊ eius volūtatis aſſurgere poterit ad cogno
ſcēdū determinationē q̄ differt ſola rōne. Et iteꝝ q̄ū
pōt eſſe ꝯtingēs determinatio volūtatis: ⁊ ꝑ ꝯñs late
re intellectum beati realitate importata per ipſum: ſc3
diuinitate exiſtente neceſſaria. Hoc impoſſibile eſt vi
dere. Preterea. Intentio eſt Augu. ſup Gen. cap. 28. et
29. vbi loquit̄ de iſta mā:q̄ angeli beati vidētes res in
verbo cognitione matutina:ac deinde in ꝓprio genere
cognitiōe veſpertina nō ſolū videbant q̄dditates. imo
exiſtentias. Unde dicit q̄ in ipſo dei vbo ṗus viderūt
vniuerſam oēm creaturā:in quo ſc3 verbo ipſam non
factā eſſe:ſed fiēdā fuiſſe cognouerūt. Et ſubdit:q̄ ṗus

videbant

videbant in verbo qn̄o dicebat deus: fiat lux. deinde vi
derūt factā lucē ſicut ſcriptura dicit: ⁊ facta eſt lux. Nō
eſt ergo verū qn videntes diuinam eſſentiā eque cogno
ſcant reꝝ exiſtentias ſicut q̇dditates in verbo. Hec Au
reolus in forma. Et quidē bene ↄcludit ꝯ boīeʒ: lʒ aliq̄
interſerat neganda ſcd̄ʒ rei veritatē. Preſertī de diſtin
ctione rōnis: q2 ſcd̄m illā viam ꝓbaretur: ꝙ qcūqʒ videt
in deo vnā ideam videret oēs: ⁊ ꝙ q videt eſſentiā diui
nā vt eſt rō vnius creature: videret eā vt eſt rō omniū:
qḋ eſt negandū ſcd̄ʒ poſitionē ſci Tho. Itē aliud falſuʒ
aſſumit. ſ. ꝙ ſtante determinatione diuine voluntatis ad
exiſtentiā vel nō exiſtentiā alicuius reꝝ: eq̄ neceſſaria ē
volūtas reſpectu exiſtentiaꝝ ſicut eēntia reſpectu q̇ddi
tatū. Hoc enī falſuʒ ē: q2 ꝓma neceſſitas eſt ſolū ex ſup
poſitione. alia vō nō eſt ex ſuppoſitiōe vt dictū fuit in ꝓ
ſniarū. ¶ Ad obiecta Aureoli ꝯ eandē ↄnē nūc reſtat
dicere. iō ꝓmo gn̄aliter ad oīa dr̄ ꝙ probatio ſci Tho.
qua iſert: ꝙ ſi intellꝰ creatus in diuina eſſentia videret
oīa que deus videt in eāiam cōprehēderet diuinā potē
tiam ⁊ virtutē creatiuā aliquo mō comprehēſionis: licʒ
forte non oīmoda cōprehēſione ſufficiēs eſt ⁊ bona. Et
de hoc ſatis dictuʒ fuit in p̄cedentibus: nec opʒ vlterius
replicare. Dr̄ 2° ꝙ ꝓma ↄña in oppoſitū facta nō vʒ: q̄a
lʒ infinitas intenſiua diuine potentie ſit intimior eidē di
uine potentie q̄ʒ extēſiua ſcd̄ʒ vnū modū loquēdi: ⁊ hoc
ſcd̄m eſſe: tñ infinitas extēſiua eſt diue virtuti intimior
ſm rōnē ⁊ ſcd̄m nr̄m modū intelligendi ſic itelligendo
q2 vniuerſitas creabiliū q̄ eſt īfinita: vel totū ens crea
bile vel poſſibile ꝓportionatū diuine virtuti: qḋ eſt infini
tū extēſiue eſt obiectū dicte virtutis ⁊ potentie adequa
tū: vt virtus eſt vt potētia eſt. Et iō per talis obiecti in
finiti perfectā cognitionē vel claraʒ viſionē diffinibilis
eſt ⁊ cōprehēſibilis eſt diuīa virtus ⁊ potentia creatiua:
inquantū eſt virtus vel poᵃ imediate: ⁊ cōprehenſa tali
virtute cōprehenderetur diuina eēntia tanq̄ȝ per ꝓprias
⁊ adequatā paſſionē. Non aūt ꝑ talē infinitatē intenſi
uam q̄ formalr̄ non addit ſupra id: cuius eſt aliqḋ abſo
lutū diuinū: ſiue ſit eſſentia ſiue potētia vel virtus niſi
ſolā negationē. Et idē dico de infinitate extēſiua vt iſi
nitas eſt: ⁊ q̄ntū ad illā negationē quā iportat. Tamē vt
dictū eſt: totū ens creabile vel vniuerſitas creabiliuʒ q̄
fundant talē infinitatē ſunt ſufficiēs mediū ad diffini
tiue ⁊ cōprehēſiue cognoſcendā diuinā potentiā ⁊ virtu
tem creatiuā. Cuius rō eſt: q2 ꝑfecte cognito obiecto ali
cuius potētie pōt cognoſci ꝑfecte talis potētia vel v̄tus.
Propriū aūt ⁊ adequatū obiectū diuine virtutis ⁊ potē
tie creatiue eſt vniuerſitas creabiliū: vel totū ens creabi
le. iō illo cognito iam haberetur diffinitio diue virtutis.
Nō aūt ex cognitione negatōis quā iportat īfinitas i
tenſiua diuine potētie vel extēſiua. De p̄dictis ſcūs Tho.
de potētia dei. q. i. ar. 2°. ſic dicit. (Infinitū dicitur dupl̄r.
Uno mō priuatiue: ⁊ ſic dr̄ infinitū qḋ natū eſt habere
finē ⁊ non hʒ. Tale aūt infinitū non iuenitur niſi in quā
titatibus. Alio mō dicitur infinituʒ negatiue. i. qḋ non hʒ
finē. Infinitū aūt primo mō acceptū deo conuenire nō
pōt. Tum q2 deus eſt abſqʒ quātitate. Tū quia oīs pri
uatio imperfectionem iportat vel deſignat que longe
a deo eſt. Infinitū aūt dictū negatiue cōuenit deo q̄ntū
ad oīa: que in ipſo ſunt: q2 nec ipſe aliquo finitur: nec eiꝰ
eſſentia nec ſapiētia nec bonitas nec potentia. vnde oīa
in ipſo ſunt infinita. ſed de infinitate eius potentie ſpe
cialiter ſciendū eſt: ꝙ cū potentia actiua ſequatur actū
quantitas potentie ſequitur quantitatē actus. Unūqḋqʒ
enīʒ abundat tñ in virtute agendi quantū eſt in actu.
Deus aūt eſt actus infinitus: qḋ pʒ ex hoc ꝙ actus non
finitur niſi dupl̄r. Uno mō ex parte agentis: ſicut ex vo
luntate artificis recipit q̄ntitatē ⁊ terminū pulchritudo
domus. Alioꝰ ex ꝑte recipientis ſicut calor in lignis deter
minatur ⁊ q̄ntitatē recipit ſʒ diſpoſitiōeʒ lignoꝝ. Ipſe aūt
diuinus actus nō finitur ex aliq̄ agente: q2 nō eſt ab alio: ſʒ
eſt a ſeipſo. Nec finitur ex aliquo recipiēte: q2 cū nihil po
tentie paſſiue ei admiſceatur: ipſe eſt actus purus: nō rece
ptus in aliquo: eſt enī deus ipʒ eſſe ſuū: in nullo receptū
vñ pʒ ꝙ deus eſt infinitus. qḋ ſic videri pōt. Eſſe hoīs
terminatū eſt ad hoīs ſpēm: q2 receptum eſt in nā ſpēi
humane: ⁊ ſile eſt de eſſe eq vel cuiuſlibet creature. Eē
aūt dei cū non ſit in aliquo receptū ſʒ ſit eſſe purū nō li
mitatū ad aliquē modū ꝑfectionis eſſendi: ſʒ totum in
ſe hʒ. Et ſic ſicut eſſe in vl̄i acceptū ad infinita ſe poteſt
extendere. ita diuinū eſſe īfinitū eſt. Et ex hoc pʒ: ꝙ ſua
virtus vl̄ potētia actiua eſt īfinita. Sʒ ſciendū ꝙ q̄uis
diuina potentia habeat infinitatē ex eſſentia. Tamen ex
hoc ipſo ꝙ comparatur ad ea quoꝝ eſt ꝓnᵐ recipit quen
dam infinitatis modū quē eſſentia non hʒ. Nam multi
tudo quedaʒ in obiectis potentie inuenitur. In actione
enī inuenitur quedā intenſio ſm efficatiā agendi: et ſic
pōt potentie actiue attribui quedā infinitas ſm cōfor
mitatē ad infinitatē q̄ntitatis ↄtinue ⁊ diſcrete. Diſcre
te q̇dē ſcd̄m ꝙ q̄ntitas potētie attenditur in hoc: ꝙ pōt in
multa vel pauca obiecta: ⁊ hec vocatur q̄ntitas extēſiua.
Cōtinue vō ſcd̄ʒ ꝙ q̄ntitas poᵉ attenditur in hoc ꝙ remiſ
ſe vl̄ itenſe agit: ⁊ ſic vocatur q̄ntitas itenſiua. Prima aūt
quātitas ↄuenit poᵉ reſpectu obiectoꝝ. 2° vō reſpectu
actiōis. Iſtoꝝ enī duoꝝ potētia actiua eſt ꝓnᵐ. Utroqʒ
aūt mō diua poᵃ eſt īfinita. Nā nunq̄ȝ tot effectus facit
qn plures facere poſſit: nec vnq̄ȝ ita itenſe operatur qn in
tenſius opari poſſit. Intēſio aūt in diuina operatiōe at
tendēda eſt nō ſm ꝙ opatio eſt in operāte: q2 ſic ſp eſt
īfinita: cū opatio dei ſit diua eēntia: ſʒ attendēda eſt ſʒ
ꝙ attingit effectū. ſic. n. a deo q̇dā mouentur efficacius q̄
dā minus efficaciter.) Hec ille. Ex qbus pʒ ꝓ ꝙ īfinitas
in diuis q̇litercūqʒ ſumatur: iportat formalr̄ negationeʒ.
2° ꝙ diua potentia tripliciter pōt dici īfinita. 3° ꝙ īfini
tas itenſiua ſicut ⁊ extēſiua diuine potētie attēditur ꝓprie
q̄ntū ad extrinſeca. vtpute q2 itenſiua reſpicit multipli
cem motionē ⁊ paſſionē creature. Extenſiua vō reſpicit
multitudinē effectuū creabiliū. ⁊ ſic ꝓprie loquēdo infi
nitas itenſiua nō eſt itimior diuine poᵉ q̄ʒ īfinitas extenſi
ua. Uerūtñ ſi vocemus īfinitatē itenſiuā diuine poᵉ illaʒ
infinitatē q̄ ↄuenit ſibi ex ꝑte diuine eēntie vl̄ diuine actua
litatis aut diui eſſe: tūc poſſet ↄcedi ꝙ talis infinitas in
tēſiua itimior eſt diuine poᵉ q̄ʒ īfinitas extēſiua. Uerūtñ
vt dictū eſt: alius cognitio nō ita infert cōprehenſionē
diuine potētie. ſicut cognitio infinitatis extenſiue quo ad
obiecta vt ſupra dictuʒ eſt. Dr̄ 3° ꝙ ſcd̄a ↄña formalis
vel forma arguendi non vʒ: qua. ſ. infertur: ꝙ ſi videns
plura in verbo q̄ʒ ꝓus videret ꝑfectius videt verbuʒ q̄ʒ
prius. tunc in qualibʒ reuelatione quā deus facit beato
ꝑfectius videret verbū q̄ʒ ꝓus. Nullitas enī huius ↄñe
⁊ multarū aliarū ſequentiū pʒ: q2 tales noue reuelatōes
facte beatis non fiunt in eis formaliter per viſionē ver
bi: ſed alio modo ſm ꝙ ponit ſcūs Tho. de veritate. q.
8. arti. 4. Ibidē enim in ſolutione. 14. argumenti ſic di
cit. (Uolabilitas cogitationū que a btīs angelis remo
uetur dupl̄r pōt intelligi. Uno mō vt cogitatio dicatur
volabilis ꝓpter diſcurſum de effectibus in cauſas: vel
ecōuerſo: qui quidē diſcurſus rōnis eſt ꝓpinquū cla
ritas intellꝰ angelici excedit. Alioꝰ volabilitas pōt re
ferri ad ſucceſſionē eoꝝ: que cogitantur. ⁊ ſic ſciendʒ eſt
ꝙ quātum ad illam cognitionē qua angeli cognoſcunt

Cognita infinitate extenſiua diue potētie cōprehenditur deꝰ: nō aūt infinitate intenſiua: licʒ hec ſit intimior ſʒ eſſe: ſed illa ſʒ noſtrʒ modum intelligendi.

res in verbo non pōt eſſe ſucceſſio:q2 per vnū3 diuerſa
cognoſcunt̃. Sed q̄tū ad ea que cognoſcūt per ſpēs in-
natas vel p̄ illuminatiōes ſuperioꝝ eſt ibi ſucceſſio.)
Hec ille. Item ibidē in ſolone.15.ſic dicit.(Viſio beati
tudinis eſt illa:qua vr̃ deus per eſſentiā ⁊ res in deo. Et in
iſta nō eſt aliqua ſucceſſio:nec angeli in ea proficiūt:ſi-
cut nec in btitudine:ſ3 in viſiōe reꝝ per ſpēs innatas vl̃
p̄ illuminatiōes ſupioꝝ pficere pnt.) Hec ille. Itē ibi-
dē in ſolone 7ª ſic dicit.(Alicui viatori de⁹ poſſet tot re-
uelare q̄ plura de creaturis ītelligeret q̄3 intell'ꝰ ꝯpre-
benſor:⁊ ſilr deus poſſet cuilibet cōprebēſori īferiori
reuelare oīa que ſuperior intelligit:aut ēt plura.ſ3 nunc
de hoc nō querimus.ſ3 ſolū de hoc:an ex hoc q̄ eēntiā
dei videt aliq̄s intell'ꝰ creat⁹ ſequat̃ q̄ oīa cognoſcat.)
Hec ille. Silr dicit p̄ma parte.q.12.arti.10.⁊.q.105.art.
ꝑ. Itē 4º.ſen.diſ.49.q.2.arti.5.in ſolone.12. Ex q̄bus p3
q̄ q̄lib3 btūs in p̄mo inſtāti ſue btitudinis tot videt in
dina eēntia:quot vnq̄3 viſurus eſt in eadē:ſ3 poſtea poſ-
ſit plura videre q̄3 prius p̄ illuminatiōe3 alicuius bti ſu-
perioris vel reuelationē īmediatā ipſius dei.ſ3 talia ob-
iecta nouiter cognita nō cognoſcunt̃:nec vident̃ in ver
bo:nec eodem actu quo vr̃ verbū vel dina eſſentia:ſed
p̄ alios actus non btificos. Dr̃ 4º.q̄ 3ª ꝯña p̄ncipalis vl̃
forma arguendi qua infert̃:q̄ vidēs aliq̄3 creaturā crea-
ri a deo ꝯprebēderet virtutis ſue infinitatē ⁊c̃.non v3.
Nec b3 apparentiā:q2 vt dictū fuit ex cognitione infini-
tatis dine potentie non cōprebēdit̃ dina potentia.ſ3 ſo-
lum ex cognitiōe ſui ꝑpri ⁊ adeq̄ti obiecti vel termini
q̄ eſt vniuerſitas creabiliū. Dr̃ 5º q̄ 4ª forma ibidē ad-
ducta non v3:qua.ſ.infert̃ q̄ dina eſſentia nō eſſet exē-
plar creature niſi vt eſt viſa ſub tali gradu. Dr̃ enim q̄
dina eſſentia ſemp̄ in ſe eſt exēplar cuiuſlibet creature
ſiue videat̃ ab intellu creato:ſiue nō videat̃. Talis enī
viſio nō dat eēntie dine:nec tollit q̄ ſit exēplar alicui⁹
creature vel oīu3. S3 dr̃ q̄ intell'ꝰ creatus nō pōt vide-
re diuinā eēntiā vt eſt exēplar talis vel taliū creaturaꝝ
niſi videat eā ſub tali vel tali gradu.ita q̄ q̄nto ſub in-
tenſiori gradu vr̃.tanto vt pluriū ratio vel ſpēs vel exē-
plar vel idea vr̃. Ad ea v̄o que vlterius infert arguens
de viſionibus vel reuelatiōibus Petro ⁊ Lino:vel ſu-
periori ⁊ īferiori btis.p3 riſio p̄ p̄dicta:q2 infimus btūs
pōt plura ſcire de creaturis q̄3 ſupremus per dinā reue-
lationē.ſed hoc nō pōt fieri ex viſione verbi:nec per co-
gnitionē matutinā:ſ3 ſolū p̄ veſpertinā. Dr̃ 6º q̄ confir-
matio ꝯñr adducta non v3:q2 ſ3 vniuerſitas producibi-
liū vel creabiliū non adequet dinam virtutē vel poten-
tiam creatiuā:vt eſt quedā res vel eſſentia:tn̄ adequat
eā vt eſt po ͣ vel virtus relatiue dicta ad ſuū obiectu3
ſic q̄ talis vniuerſitas eſt effect⁹ ꝑpri⁹ et adeq̄tus dine
po ͤ creatiue:⁊ eſt maximū in qd̄ pōt. Et ꝯñr ex clara p̄-
pria ⁊ diſtincta cognitione vel viſione talis obiecti vel
termini correlatiui dina potētia vel virtus creatiua ali-
quo mō cōprebenderet̃. De hoc Pe.de pa.4º ſen.diſ.
49.q.2.arti.2º.vbi ſic arguit. Non op3 deū cōprebendi
ad hoc q̄ per deū videant̃ īfinita poſſibilia:q2 q̄ñ effe-
ctus nō adequant cām:pnt cognoſci per eā apprebēſa:
ſ3 non cōprebenſa3. Solutio. Q̄ñ effectus nō adequant
cām nec ſcd̄m id qd̄ eſt:neq3 ſcd̄m id qd̄ cauſa eſt.vtpo-
te q2 in ſe nobilior eſt:⁊ ad alios effectus pōt:tunc non
op3 comprebendere cauſam vt per eā cognoſcatur effe-
ctus:nec vt eſt:nec vt cauſa eſt. Sicut poſſumus cogno-
ſcere vermē in ſole cognoſcendo virtute3 eius per quā
producit vermē non cognoſcendo illam per quā produ-
cit murem nec ſubſtantiam eius.ſed quando effectus
adequat cām ſcd̄m eſſentiā:non pōt perfecte cognoſci
per eam niſi cōprebēſam:ſicut in demonſtratiōe potiſ-
ſima:que eſt per cā3 vniuocā. Et ſimiliter quando effe-
ctus adequat cauſam ſcd̄m q̄ cauſa eſt:⁊ ſi non ſcd̄m q̄
ſubſtantia eſt.ad: quāt dico non ſcd̄m nobilitatē.ſ3 ſcd̄3
proportionē:quia nec cauſa poteſt ī plura.ſ3 ſi nobilior
ſicut in cauſa equiuoca particulari:aut ſicut in vniuer-
ſali enumeratis oībus effectibus. Unde ad hoc q̄ oēs
effectus ſolis cognoſcantur pfecte ⁊ determinate in ſo-
le:oportet comprebendere ſolem ⁊ ſi non vt ſol eſt:ta-
mē vt cauſa principalis eoru3:q2 oportet ipſum cogno-
ſcere ⁊ quo ad virtutē qua p̄ducit vermem ⁊ q̄ produ-
cit murē:⁊ ſic deinceps:ſ3 non oporteat ipſum compre-
bendere ſcd̄m q̄ ſol eſt:q̄uis etiam non poſſit bene cō-
prebēdi iſta virtus rei niſi cōprebēdatur eſſentia rei.q̄
eſt ei proportionata.⁊ ſic eſt in propoſito:q2 effectus dei
poſſibiles ſi non adequant ſuā cām nec quo ad eēntia3
nec quo ad nobilitatē v̄tutis.ſ3 ſint infiniti:tn̄ adequāt
quo ad proportionē agēdi:q2.ſ.deus non pōt plura pro-
ducere q̄3 poſſint p̄duci ab eo:⁊ iō nō poſſunt cognoſci
oīa producibilia a deo diſtincte:niſi pfecte cognoſcatur
virtus productiua. Et quia ſcd̄m diuerſa attributa eſt p̄-
ductiua diuerſorū:⁊ ſcd̄m infinita infinitoru3:non poſ-
ſunt cognoſci infinita producibilia diſtincte niſi cogno-
ſcantur infinita attributa diſtincte:ad quod op3 deum
comprebēdi cum in deo nō ſint plures pfectiones q̄3 in-
finite:⁊ cum dei ſubſtātia ſit eius virtus. Hec Pe.⁊ bñ
q̄ntū ad propoſitū ꝑtinet p̄ter hoc:q̄ illud qd̄ dicit q̄
diuina eēntia ſcd̄m infinita attributa eſt productiua di-
uerſarū creaturarū infinitarū. Hoc enim eſt dubium:⁊
forte falſum. S3 de hoc non eſt cura in propoſito. Dici-
tur 7º.q̄ inſtantia quā arguens inducit de proprietati-
bus abſolutis aut relatiuis aut pſonis viſis in dina eēn-
tia citra comprebenſionē non v3:q2 viſio p̄dictoꝝ con-
ſequitur neceſſario viſionē rei ⁊ eſſentie oblate videnti
quātūcunq3 debiliter videatur:q2 oīa illa eque offerun-
tur in ſe ſicut diuina eēntia. S3 viſio rerū creabiliu3 in
diuina eēntia non neceſſario conſequitur viſionē diui-
ne eēntie:ſ3 modum videndi intenſum vel remiſſum:
quia talia non offeruntur videnti diuinā eſſentiam in
ſe:ſed in alio vt ſupra dictū fuit. Conceditur tamē q̄ ex
viſione oīum creabiliū vel producibiliū a diuina poten-
tia vel virtute:ſi talis viſio fieret per ſpēs creatas ⁊ vi-
ſione veſpertina:⁊ non in verbo nec viſione matutina:
ex tali viſione vniuerſitatis creabiliū non argueret̃ pfe-
cta ⁊ ſimpliciter cōprebenſio diuine potentie vel virtu-
tis:ſ3 ſolum comprebēſio ſcd̄m quid:quia diuina poten-
tia in tali caſu non comprebēderetur quo ad ſuū abſo-
lutū:ſ3 ſolū q̄tū ad ſuos reſpectus ⁊ btitudines:quas b3
ad creaturas p̄ducibiles ⁊ nō vt quedā ſub eſt:ſ3 vt eſt
potētia vel virtus:aut tale qd relatiue deſignatu3:cum
quibus tamē ſtant dicta ſancti Tho. ſuperius recitata
q̄ vniuerſitas creabiliū non poſſet cognoſci viſiōe ma-
tutina ⁊ ex viſione verbi niſi ipſa diuina potentia ⁊ eēn-
tia ſimpliciter ⁊ pfecte comprebēderentur:cuius cauſa
poſtea dicet̃. Dicitur 8º. q̄ prima pars reſpōſionis quā
dat ad motiuū ſancti Tho.non valet. Cum enim dicit
q̄ creature non videātur in diuina eſſentia ſicut in cauſa
efficiente:ſed ſicut in exemplari vel idea vel cauſa for-
mali ⁊c̃.quicq̄d ſit de hoc:q2 non refert ad propoſitum.
Dicitur q̄ hoc conceſſo:adhuc non haberetur q̄ ex viſio-
ne exemplaris videant̃ oīa exēplata niſi exēplar cōpre-
bendat̃:niſi ſpēs vel rō vel forma obiecti cognoſcibilis
vniat̃ itellectui creato ſ3 totū poſſe ſuū:qd̄ nō pōt ꝯtin-
gere in viſiōe q̄ intell'ꝰ creatus videt dinā eēntiā:vt ſu-
perius ſepius dictu3 fuit. Dr̃ 9º. q̄ vltima pars illius re-
ſponſionis

ſponſionis non valet: quia in argumento ſancti Tho. nullum incidit ſophiſma nec fallacia vl' paralogiſmus: ↄceſſis his que arguens ↄcedit. Ipſe eni ↄcedit hoc añs q̄cunq; pfectius videt diuinã eẽntiã: plura videt in ea. Tunc recito argm̄ ſci Tho. de veritate. q. 20. arti. 5°. vbi arguit ſic p ↄne. (Quãto aliqđ pncipiũ vr̄ pfectiꝰ. tãto in eo plura cognoſcunt̃: ſʒ deus pfectius cognoſcit ſeipſ q̄ aia xp̄i. ergo plura in ſeipſo cognoſcit q̄ aia xp̄i cognoſcat in vbo: ſʒ deus nihil aliud cognoſcit in ſe q̄ illđ qđ eſt vel fuit vel futurũ eſt vel potuit eſſe vel fuiſſe vl' futurũ eẽ. ergo aia xp̄i nõ cognoſcit oĩa iſta.) Hec ille. Ex qbus pʒ q̄ iſta duo ſũt ↄuertibilia: q pfectius cognoſcit verbũ plura in verbo videt: ꝛ eõ. ꝛ per ↄñs arguendo ab vno ad aliud nullũ icidit ſophiſma. Idẽ dico de cognitione effectuũ in cã ꝛ ↄnum in pn°. Sicut tñ predictũ eſt: cognitio pluriũ effectuũ aliunde q̄ ex cognitiõe cauſe: vel ↄnũ pluriũ aliunde q̄ ex cognitiõe pncipij nõ infert perfectiorẽ cognitionẽ cauſe vel pncipij. Pʒ ergo ex pdictis q̄ ſi aliqs intellꝰ ex cognitione diue eſſentie videret oĩa deo poſſibilia: talis cõprehẽderet diuinã virtutẽ nõ ſolũ vt virtus eſt: ſʒ vt eẽntia vel ſubã eſt: ſecus eſt ſi talia cognoſceret cognitiõe veſpertina. Dicit̃ 10. q̄ alia que finalr̄ arguẽs adducit ad infirmandã ↄñaʒ ſci Tho. non valẽt. Qđ eniʒ dicit q̄ pnm̄ in quolibet gradu cognitũ eſt cã oĩum ↄnũ ꝛc. ſolutũ eſt ſupra: qꝛ lʒ in q̄libet gradu cognitũ ſit cauſa ↄnũ: non tñ in quolibet gradu cognitũ eſt actualis cã cognitiõis oĩum ↄnũ: ſʒ ſolũ in potẽtia vel habitu. Nec in quolibet gradu cognitum cognoſcit̃ vt cã oĩum ↄnũ. Qđ aũt addit vlterius q̄ pnm̄ pfectius cognitũ eſt cauſa pfectioris cognitionis ↄnuʒ: ſʒ non eſt cã cognitiõis pluriũ ↄnũ falſuʒ eſt: ꝛ ↄdicit illis que in eadẽ viſione ↄceſſerat: ꝛ pter hoc ↄdicit veritati. Et hec ſufficiant ad obiecta eiuſdẽ ↄ primã ↄnem. ¶ Ad ea que obijcit ↄ ſcđaʒ ↄnem dicit̃ primo q̄ argm̄ illa ſi aliqđ nõ pbãt aliud ↄcludũt niſi q̄ oĩa que hĩ vident in verbo vidẽt ſil'. ꝛ non vident mõ plura mõ pauciora nũc vnũ nũc aliud. Hoc aũt nõ eſt ↄ ↄcl'onẽ nr̃aʒ nec cõtra ſan. Tho. imo pro vna ↄcl'one quã ipſe ponit prima parte. q. 12. ar. 10. vbi ſic dicit. (Ea que videtur in vbo non ſucceſſiue ſʒ ſil' vident̃. Ad cuius euidentiam ↄſiderandũ eſt q̄ iđ nos non poſſumus ſil' multa intelligere: qꝛ multa p diuerſas ſpẽs intelligimus. Diuerſis at̃ ſpẽbus non põt intellꝰ vnus ſil' actu informari ad intelligendum per eas: ſicut nec vnũ corpus põt ſimul diuerſis figuris figurari. Vñ ↄtingit q̄ qñ aliqua multa vna ſpecie intelligi põt ſil' intelligunt̃: ſicut diuerſe partes alicuius totius. ſed ſi ſingule ꝓprijs ſpeciebus intelligantur ſucceſſiue intelligunt̃: ꝛ nõ ſil'. Oñiuʒ eſt aũt q̄ ea q̄ vident̃ in deo nõ vident̃ ſingula p ſuas ſilitudines: ſed oĩa per vnã eſſentiã dei. vñ ſil' non ſucceſſiue vident̃.) Hec ille. Silr̄ dicit de veritate. q. 8. art. 4. in ſol'one 7ᵉ ꝛ 14. ꝛ 15. vt ſuperius fuit recitatũ. Itẽ. q. 20. ar. 5. ſic dicit. (Quidã dixerũt q̄ aia xp̄i actu nõ videt oĩa q̄ deus põt facere: videt tñ in habitu: ita enim pfecte cognoſcit verbũ: vt quicqđ velit cognoſcere ↄuertẽdo ſe ad vbum eius cognitionẽ in vbo accipiat. Quia non ſp ſpeculetur oĩa in actu que põt in vbo cognoſcere. Sʒ iſtud non vr̄ verũ: qꝛ aia xp̄i ꝛ q̄libet hũs q̄tũ ad viſionẽ beatã. qua videt verbũ ꝛ res in verbo nõ patit̃ ſucceſſionẽ in intelligẽdo: qꝛ ſm Aug. 14. de trini. In patria nõ erunt cogitationes volubiles. vñ opʒ ponere q̄ aia xp̄i oĩa que habitu videt in verbo actu etiã in eo videat. Et huic cõſonat dictũ phi qui vult felicitatẽ non eẽ ſm habitum tm̃ ſed ſʒ actũ. Et pterea ſicut incõueniens eſt ponere operationem creatã vnam exiſtenteʒ extendentẽ ſe ad oĩa que deus põt facere. Ita etiã inconueniens eſt ponere reſpectu eorũdem vnũ habitũ creatum.) Hec ille. Silr̄ ponit 3°. ↄ genti. cap. 59. Dicit̃ ſcđo q̄ poſitio arguentis ponentis q̄ eodẽ actu quo vr̄ verbũ non videt̃ ab intellectu creato aliqua creatura cognitiõe ꝓpria diſtincta: ſʒ ſolũ vt in quodã obiecto ſupereminenti noua eſt ꝛ vana: ꝛ ↄ cõem doctrinã: ꝛ ↄ ſanctoꝝ auctoritates. Dicit̃ 3° q̄ illa diſtinctio triplicis noticie beatoꝝ: quã arguẽs ponit: quaꝝ primã dicit eſſe noticiã clarã viſionẽ diuine eſſentie. Scđaʒ vo vocat noticiam matutinã: que eſt creaturarũ cauſata a noticia verbi. Tertiã vo vocat veſpertinã q̄ eſt creaturarũ per ꝓprias ſpẽs voluntaria eſt ꝛ ↄ cõem doctrinã doctoꝝ: qui viſionẽ verbi ꝛ viſionẽ matutinã creaturarũ in verbo dicũt eſſe eundẽ actum realiter ꝛ non duos. Et pterea oĩa argta̅ que iſte facit ↄ ponentes creaturas videri ſucceſſiue in verbo ꝛ eodem actu quo vr̄ verbũ poſſũt reduci ↄ noticiam matutinaʒ quã iſte ponit. imo ↄtra viſionẽ clarã diuine eẽntie. Nã iſte ponit in dicta determinatione ſue ↄnis q̄ ex noticia btifica diue eſſentie tanq̄ ex cognitione cauſe vel pncipij reſultat cognitio matutina creaturarũ tanq̄ ↄnũ ex pn° ꝛ hoc nunc vnius creature nũc alterius: nũc pluriũ nũc paucioꝝ ſiue itenſiue aut remiſſiue ſine q̄cũq; mutatione vel alteritate btifice viſionis. Qđ non vr̄ intelligibile niſi dicat̃ ſicut dicebãt antiqui: q̄ viſio diue eẽntie ſe habet reſpectu hĩ per modum habitus quo. ſ. põt vti ad īfinita ꝛ q̄ equpollet vni actui vel habitui infinito qđ eſt iprobabile. Et iſta ſufficiũt ad obiecta ↄ ↄnes. ¶ Ad argumentũ principale pro ↄcluſione patuit ſuperius viſio per predicta. Et hec de q̃ne ſufficiant. De q̄ in eternũ benedictus deus. Amen.

Diſtin. L.

¶ Utrum anima a corpore ſeparata aliquid cognoſcat vel intelligat. Q̃. I.

CIrca 50ᵐ diſtinctiões 4ⁱ. ſen. ꝛ vltimã q̃rit̃ p°. Utruʒ aia a corpe ſepata aliqđ cognoſcat vel intelligat. Et arguit̃ q̄ nõ: qꝛ ſi aia ſepata aliqđ intelligit: opʒ q̄ p aliq̄s ſpẽs intelligat. Sʒ non intelligit p ſpẽs inatas: qꝛ a pn°ẽ ſicꝫ tabla raſa in q̄ nihil ẽ ſcriptũ. Neqʒ p ſpẽs q̄s abſtrahit a rebꝰ: qꝛ nõ hʒ organa ſenſus ꝛ imaginatiõis qbꝰ mediãtibꝰ ſpẽs intelligibiles abſtrahunt̃ a rebꝰ: neqʒ ẽt p ſpẽs pꝰs abſtractas ꝛ in aia cõſeruatas: qꝛ ſic pueri nihil intelligerẽt poſt mortẽ. Neqʒ ẽt p ſpẽs intelligibiles diuinus iſtuxas. Hec. n. cognitio nõ eẽt nãlis: de q̄ nunc agit̃: ſed gr̃e. ergo aia a corpe ſeparata nihil intelligit.

In oppoſitũ arguit̃: qꝛ phs dicit in p de aia: q̄ ſi nõ eſt aliq̄ operationũ aie propria nõ cõtingit ipſam ſeparari: ↄtingit aũt aiaʒ ſeparari. ergo hʒ aliquã operationẽ propriã: ꝛ maxime eã que eſt intelligere. ergo intelligit ſine corpore exiſtens.

In hac q̃ne erũt tres artiˡˡ. In p ponẽt ↄnes. In 2° obiectiões. In 3° ſol'ones.

Quantũ ad primũ articuluʒ ſit prima concluſio. Aia ſeparata poteſt naturaliter aliquid intelligere. ¶ Scđa. Anima ſeparata nihil intelligit p ſpecies acceptas a rebus cognitis aut abſtractas ab eis poſt ſuam a corpore ſeparationẽ: vel in ſtatu talis ſeparationis. ¶ Tertia. Anima ſeparata quandoqʒ intelligit per ſpecies: quas recepit a rebus dum erat in corpore. ¶ Quarta. Anima ſeparata quandoqʒ intelligit per ſpecies in ipſa ſui ſeparatione a corpore ſibi diuinitus infuſas. ¶ Quinta. Anima ſeparata quandoqʒ intelligit videndo ſubas ſeparatas: ꝛ in eis reꝝ ſpecies. Has qnqʒ ↄnes ponit ſanctus Tho. de veritate. q. 19. arti. pmo. vbi

T.c.13. ſic dicit. (Pħs dicit pmo de aia. Si nulla operationuꝫ
anime eſt ei propria: vt.ſ. poſſit eam ſine corpore babe-
re. impoſſe eſt eam animā a corpore ſeparari. Opatio.n.
cuiuſlibꝫ rei eſt quaſi finis eiuſ: cum ſit optimū in ipſa.
Unde ſicut firmiter ſm fidē catholicaꝫ ſuſtinemus ꝙ
aia poſt mortē remaneat a corpore ſeparata: ita ēt ſuſti
nere neče eſt ꝙ ſine corpe exiſtens itelligere poſſit. Sꝫ
modū itelligēdi difficile eſt ꝯſiderare: eo ꝙ neceſſe eſt
eā ponere bēre aliū modū intelligendi ꝙ̄ nunc bēat: cū
manifeſte appeat ꝙ intelligere nō poſſit niſi ad fantaſ-
mata ꝯuertat: que poſt mortē oīno nō remanent. Qui-
dam eni dixerūt ꝙ ſicut nūc a ſenſibilib⁹ rebus ſpēs ac-
cipit mediātib⁹ ſenſib⁹: ita tūc accipe poterit nullo ſen-
ſu interueniente. Sꝫ hoc vr̄ impoſſe: qꝛ ab extremo in ex-
tremū nō fit trāſitus niſi per mediū: ſpēs aūt in ipſa re
ſenſibili hꝫ eſſe maxie mālē: in intellu ā ſūme ſpūale:
vn̄ opꝫ ꝙ in hāc ſpūalitatē tranſeat mediātib⁹ qbuſdā
gradibus: vt pꝫ ꝙ in ſenſu hꝫ eſſe ſpūalius ꝙ̄ in re ſenſi
bili. In imaginatiōe autē adhuc ſpūalius ꝙ̄ in ſenſu: et
ſic deinceps aſcendēdo. Un̄ alij dicunt ꝙ p ſpēs reruꝫ
a ſenſibilib⁹ receptas dū erat in corpore ⁊ in ipſa aia cō
ſeruatas poſt mortē itelligit. Sꝫ hec opinio a qbuſdā ſe
quētibus opinionē Auicē. improbaṫ. Cū eniꝫ aia itelle-
ctiua non vtaṫ organo corpali rōne intellū non pōt ali-
qd eſſe in pte intellectiua aie: niſi in rōne intelligibilis.
In virtutibus aūt vtētibus organo corporali pōt aliqd
ꝯſeruari nō in rōne cognoſcibilis: ſꝫ ſicut in quodā cor-
porali ſubiecto: rōne cuius ꝯtingit ꝙ quedā potētie ſen
ſitiue ſūt: que nō ſp apprehēdūt ſpēs vel itentiones in
ſe ꝯſeruatas: ſicut pꝫ in imaginatōe ⁊ memoria: ⁊ ſic vr̄
ꝙ in parte itellectiua nihil ꝯſeruet niſi qd actu apphē-
diṫ: ⁊ ſic nullo mō p ſpēs prius receptas a rebus aia poſ-
ſit poſt mortē intelligere. Sꝫ hoc non vr̄ verū: qꝛ oē qd
recipitur in aliquo recipiṫ in eo per moduꝫ recipientis:
cū ſuba imaterialis bēat eē magis fixū ⁊ ſtabile ꝙ̄ ſub
ſtantia corpea: in pte itellectiua recipiunṫ ſpēs firmius
⁊ imobilius ꝙ̄ in aliq̄ re māli. Et ꝙ̄uis recipianṫ in ea
ſm rōnē intelligibilis: nō tn̄ opꝫ ꝙ ſp actu intelligantṫ:
qꝛ nō ſp ſunt in ea in actu pfecto: nec in potentia pura:
ſꝫ in actu cōpleto qui eſt medius iter potētiā ⁊ actū qd
T.c.6. eſt eē aliqd habitualr in intellu. vn̄ ⁊ pħs vult 3°. de aia
ꝙ aia ſit locus ſpecieꝝ: vtpote eas recipiens ⁊ ꝯſeruāſ.
ſꝫ tn̄ hᵉ ſpēs recepte prius ⁊ ꝯſeruate nō ſufficiūt ad co
gnitionē: quā neceſſe eſt ponere in aia ſeparata. Tū pp
aīas pueroꝝ. Tū etiam pp hoc ꝙ multa erunt cognita
ab aia ſeparata: que nūc nō cognoſcunṫ a nobis vt pene
iferni ⁊ alia hᵉ. Et iō alij dicūt ꝙ aia ſepata ꝙ̄uis a re-
bus nō accipiat: hꝫ tn̄ poteſtatē vt ſeipſaꝫ rebus cogno-
ſcēdis ꝯformet apud rerū pñtiā: ſicut videmus ꝙ ima-
ginatio aliq̄s formas cōponit ex ſeipſa: ꝙ̄s nunꝙ̄ p ſen-
ſus accepit. Sꝫ hoc nō pōt: qꝛ impoſſe eſt ꝙ ſit idē aliqd
qd educat ſe de po° in actū: aia aūt n̄ra eſt in po° ad ſili-
tudines reꝝ qbus cognoſcat. vn̄ opꝫ ꝙ efficianṫ in actu
nō per ipſaꝫ aiam: ſꝫ per aliqd quod hꝫ illas ſilitudines
in actu vel p res ipſas vel per deū in quo ſūt oēs forme
in actu. Un̄ nec ēt imaginatio aut intellꝰ aliq̄s formaꝫ
cōponit de nouo niſi ex aliqbus pexiſtentib⁹: ſicut cōpo
nit formā montis aurei ex pexiſtētib⁹ ſilitudinibus au-
ri ⁊ mōtis. Et iō alij dicunt ꝙ forme: qbus aia ſepata in
telligit ſunt ei ipreſſe a deo ab ipſa ſua creatione: p quas
ſm quoſdā itelligimus ⁊ nūc: ita ꝙ p ſenſus non requi
runṫ noue ſpēs aie: ſꝫ tm̄ mō excitatur aia ad ſpēs quas
hꝫ apud ſe itnendas ſm ꝙ Platonici dixerūt ꝙ addi-
ſcere nihil erat niſi reminiſci. Sꝫ huic opinioni experiē
tia ꝯdicit. Uidemus.n. ꝙ qui caret vno ſenſu: caret vna

ſcia. vtpote carens viſu nō pōt bēre ſcientiā de colorib⁹
qd non eſſet ſi anima nō indigeret a ſenſibus accipere
ſpecies qbus cognoſcat. Scdꝫ alios vo per has ſpēs cō-
creatas aia corpori ꝯiuncta nihil itelligit a corpore ſpe-
dita. intelliget aūt per eas a corpore ſeparata. Sed hoc
ēt durū vr̄ vt ſpēs: que nāliter indite ſūt aie: totaliter a
corpore impedianṫ: cum tn̄ ꝯiunctio corpis ad aīaꝫ nō
ſit accidētalis aie ſꝫ nālis. Non.n. inuenimus duoꝝ: que
ſunt nālia vni rei eē vnū totalr ipeditiuuꝫ alterius: alˀ
alterū eſſet fruſtra. Diſſonat ēt hec poſitio ab opinione
pħi. 3°. de aia qui cōparat intellꝫ aie humane tabule in
qua nihil eſt ſcriptū. Et iō aliter dōm eſt: ꝙ vnūqdqꝫ re
cipit influentiā a ſuo ſupiori p modū ſui eē: eſſe autē aie
rōnali acqriṫ quodāmō medio iter formas ſeparatas ⁊
formas māles. Forme eniꝫ ſeparate.ſ. angeli recipiūt a
deo eē nō depēdens ab aliq̄ mā nec in aliq̄ mā. Forme
vo māles eē a deo recipiūt ⁊ in mā exiſtēs ⁊ a mā depē
dens: qꝛ ſine mā cōſeruari nō pōt. Aie vo rōnali acqriṫ
eē a deo in mā quidē exiſtēs: in quātū eſt forma corpis:
ac p hoc ſm eē corpori eſt vnita: nō aūt a corpore depē-
dens: qꝛ eſſe aie ſine corpore ꝯſeruari pōt. Et iō influen
tiam a deo medio mō recipit aia rōnalis iter angelos ⁊
ſubas māles. Recipit eni intellectuale lumen hoc mō
vt eius itellectiua cognitio habeat ordinē ad corpus in
ꝙ̄tū a corporeis potētijs accipit: ⁊ ad eas reſpicere hꝫ in
actu ꝯſiderādo in quo inferior angelo inuenitṫ: ⁊ tn̄ hoc
lumē nō eſt corpori obligatū vt eius opatio p organuꝫ
corporeū cōpleaṫ: in quo inenitṫ ſuperior oī forma māli
q̄ non operatur niſi operatiōe cui cōicat mā. Sꝫ qn̄ aia
erit a corpore ſepata: ſicut eē ſuum hēbit neqꝫ a corpore
depēdēs: neqꝫ in corpe exiſtēs: ita etiā influentiā itelle-
ctualis cognitiōis recipiet: vt nec ſit corpori obligata ꝙ̄-
ſi p corpus exerceaṫ: neqꝫ oīno aliquē ordinē ad corpus
bēat. Et iō qn̄ aia pmo creata corpori īfunditṫ: non daṫ
ei aliqd de itellectuali cognitiōe niſi p ordinē ad corpo
reas potētias. vtpote ꝙ p intellm̄ agenteꝫ poſſit facere
fantaſmata itelligibilia in actu q̄ ſūt po° intelligibilia: ⁊
p intellm̄ poſſm recipe ſpēs itelligibiles ſic abſtractas.
Et inde eſt ēt ꝙ ꝙ̄diu hꝫ eſſe ꝯiunctū corpi in ſtatu hu
ius vie nō cognoſcit ēt illa: quoꝝ ſpēs in ipſa ꝯſeruanṫ
niſi inſpiciēdo ad fantaſmata. Et pp hoc ēt nec aliq̄ re-
uelationes ei diuinitus fiunt niſi ſub ſpēbus fantaſmatū:
nec ēt ipſas ſubas ſeparatas itelligere pōt. vtpote q̄ ſuf-
ficiēter p ſenſibiliū ſpēs cognoſci non pñt. Sꝫ qn̄ hēbit
eē a corpore ſeparatū: tūc recipiet influētiā itellectualis
cognitōis hoc mō: quo angeli recipiūt ſine aliquo ordi-
ne ad corpus: vt.ſ. ſpēs reꝝ ab ipſo deo recipiat: nec opor
teat ad itelligēdū i actu p has ſpēs vl̄ p eas q̄s acqſiuit
prius ad aliq̄ fantaſmata ꝯuerti. Poſſet nihilominꝰ ipas
ſubas ſepatas vl̄ angelos vl̄ demones nāli cognitōe vi
dere: ꝙ̄uis nō deū: qd nulli creature ꝯcediṫ ſine grā. Ex
qbus colligi pōt ꝙ aia poſt mortē trib⁹ modis itelligit.
Uno mō p ſpēs quas recepit a rebus dū erat in corpe. Aia ſeparata tribus modis intelligit.
Alio° per ſpēs in ipſa ſua ſeparatiōe a corpore ſibi infu-
ſas. 3° mō vidēdo ſubas ſepatas ⁊ in eis ſpēs reꝝ intuē
do. ſꝫ hoc vltimū nō ſubiacet ei⁹ arbitrio: ſꝫ magis arbi
trio ſube ſepate q̄ itelligētiā ſuā aperit loquēdo: ⁊ clau-
dit tacēdo.) Hec ille. Eādē ſniaꝫ ponit 4°. ſen. diſ. 50. q.
1. ar. p. vbi ſic dic. (Ponētib⁹ intellꝫ a potētijs ſenſitiuis
differre: neceſſe ē ponere intellꝰ ſubaꝫ incorruptibilē eē
eo ꝙ neceſſe eſt eū imālē ponere: nec ſꝫ eſſe a mā depē
dentē. Oēm aūt hᵉ ſubaꝫ neceſſe eſt incorruptibilē eē:
quia materia inquantū poteſt eſſe ſubiectum priuatio-
nis et forme eſt corruptionis cauſa in rebus materiali-
bus. Ideo dicit pħus primo de anima ꝙ intellectus vi-
detur

detur eſſe quedã ſubã ⁊ non corrumpi. Quidã vo hunc
intellm incorruptibilẽ dixerunt non eẽ partẽ aĩe huma
ne: ſʒ eẽ aliquã ſubam oĩno a corpore ſeparatã: aĩam vo
humanã non dici intellectiuã niſi ſm quãdã participa/
tionẽ intellectualitatis ex refulgẽtia intellꝰ ſeparati ſup
ipſam. Vñ deſtructo corpore aĩa humana nec remane/
bat: nec itelligere aliqd poterat. Sʒ hoc vr̃ eẽ ↄ̃ itentio/
nem phĩ. Dicit eni in 2°. de aĩa de intellu loquẽs ꝙ itel
lectus vr̃ alterũ genus aĩe eẽ: ⁊ hoc ſolũ cõtingit ſepara/
ri ſicut ꝑpetuum a corruptibili. In. xi°. ẽt meta^{ce} dicit ꝙ
aĩa ẽ talis diſpõnis. vt. ſ. poſſit ſeparari nõ tota: ſʒ itellꝰ.
Ex quo pʒ ꝙ intellm qui eſt pars aĩe ponit a corpore ſe/
parari: ⁊ iõ opʒ animã intellectiuã. que eſt aĩa humana
poſt corpꝰ remanere: ſicut fides ponit: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs neceſſe ẽ
ꝙ intelligat: cum intelligere ſit eius ꝓpria operatio. Sʒ
qũo intelligat diuerſimode a quibuſdã ponit̃. Quidaʒ
eni dicunt ꝙ aĩa ſeparata a rebus cognitionẽ accipit: ſi
cut ⁊ nunc facit. Sʒ hec opinio vr̃ oĩno irrõnabilis. Aĩa
eni humana a corpore ſeparata nõ poterit vti potẽtijs
ſenſitiuis: cũ harũ potẽtiarũ actus ꝑ organa corporea
neceſſe ſit exerceri. vñ non erit niſi in vſu potẽtiaꝝ itel/
lectiue partis. Intellꝰ aũt nõ eſt natus accipe cognitio/
nẽ a rebus ſenſibilibus imediate: ſʒ mediantibus potẽ/
tijs ſenſitiuis: cũ oporteat eẽ quãdã conuenientiã inter
recipiens ⁊ receptũ. Spẽs autẽ in ſenſibus exiſtẽtes ha
bent ↄuenientiã ⁊ cũ intellꝰ inquãtũ ſũt ſine mã: ⁊ cum
rebus mãlibus inquãtũ ſunt cũ ↄditionibus mãe. Vñ
ↄuenienter ſenſus a rebꝰ mãlibus accipit: ⁊ itellꝰ a ſenſi/
bus. Nõ aũt intellꝰ imediate a rebus mãlibus. ⁊ iõ nõ
põt poni ꝙ aĩa ſeparata cognitões accipiat a rebus mã
libus. Nec ſufficit in ea ponere ſolã cognitionẽ q̃ fuit a
ſenſibus accepta in corpore ꝑꝑ aĩas puerorũ deceden/
tiũ in maternis vteris q̃ a ſenſibus cognitionẽ nõ acce/
perunt. Et iõ alij dicunt ꝙ ſicut angelus hʒ apud ſe for
mas innatas cauſaꝝ vniuerſitatis ⁊ aĩa a ſua creatione.
ſʒ dũ eſt in corpe a corpe opp̃mit̃: vt illis formis vti nõ
poſſit ad itelligẽdũ. Sʒ vtit̃ formis q̃s a ſenſu accipit:
vel ẽt ipſis formis innatis ſm q̃ſdã qui poſuerũt ꝙ ad/
diſcere nõ eſt aliud q̃ʒ reminiſci. ſed poſtq̃ʒ fuerit a cor/
pore ſeparata: vtet̃ illis formis innatis. Sʒ illud ↄ̃dicit 3°. de aĩa. T.c.13.
ſnĩe phĩ qui dicit intellm humanũ eẽ ſicut tabula in q̃
nihil ſcriptũ eſt. Contradicit ẽt experiẽtie q̃ experimur
nos nihil poſſe itelligere: niſi ex p̃acceptis a ſenſu manu
ducamur ad intelligẽduʒ. Nec eẽt ꝓbabile ꝙ cum aĩa
nãliter corpori vniatur totalr̃ ipediret̃ ꝑ ↄiunctionẽ ad
corpus: ne formis innatis vti poſſit. Sʒ hoc conſonã vi
deret̃ opiniõi illoꝝ qui poſuerũt aĩam ante corpus crea
tã: ⁊ poſtea corpori actualr̃ ↄiunctam. Nõ eni ea q̃ vni
⁊ eidẽ rei nãliter inſunt ita ſe hñt ꝙ vnuʒ totalr̃ impe/
diat alterum: alias in nã eẽt aliqd ocioſum. Et iõ aliter
dõm ꝙ aĩa in ſua creatiõe nullas hʒ formas ↄcreatas.
Nec ad hoc ꝙ poſt ſeparationẽ a corpore intelligat re/
quirunt̃ aliq̃ forme a rebus accepte vel tunc vel prius.
Sʒ intelliget loquẽdo de nãli cognitione ꝑ influentiã a
ſubſtãtijs ſupioribus deo. ſ. vl̃ angelis. et loquor de nã/
li influẽtia. Et hoc ſic pʒ. Intellꝰ eni nr̃ eſt medius iter
ſubas intellectuales ⁊ res corporales. Vñ aĩa intellecti
ua dicit̃ eẽ creata in oriçonte eternitatis vt dicit̃ in lib.
de cauſis. Et hoc iõ: qꝛ ipſa ꝑ intellm attingit ad ſubas
intellectuales. Inquãtũ vo actus corpis ↄtingit res cor
porales. Oẽ ãt mediuʒ quãto magis appropinquat vni
extremorũ: tanto magis recedit ab alio: ⁊ quãto magis
recedit ab vno tãto magis alteri appropinquat. Vñ cũ
aĩa noſtra in ſtatu vie magis appropinquat ad corpus
ꝓpter eius actus exiſtẽs non hʒ reſpectũ ad res intelle
ctuales niſi aliquo mõ cõtingẽdo corpus. Et ꝓpter hoc
anima in ſtatu huius vie nõ recipit influẽtiã a ſuperio/
ribus ſubſtãtijs niſi vt cognoſcat ſub ſpẽbus a ſenſibus
acceptis. vñ dicit Diony. primo ca. cel. hierar. ꝙ non eſt
poſſibile nobis aliter in hac vita ſupluceré diuinuʒ ra/
diũ: niſi cum varietate formarũ ſenſibiliũ. Et iõ etiã
in hac vita quãto aĩa a corpore magis abſtrahit̃: tanto
magis a ſubſtantijs ſpiritualibus influxuʒ cognitionis
recipit. Et inde eſt ꝙ quedam occulta cognoſcunt̃ in
dormiẽdo ⁊ in exceſſu mẽtis qñ aĩa a ſenſibus corpora/
libus abſtrahit̃. Vñ quãdo actu erit a corpore ſepara/
ta: erit paratiſſima ad recipiẽdũ influentiã a ſubſtãtijs
ſuperioribus. ſ. deo ⁊ angelis. Et ſic per hꝰ influẽtiã co/
gnitionẽ hẽbit maiorẽ vel minorẽ ſcdm modũ natura/
lis capacitatis ipſius. Et ſicut etiã Cõmẽtator ſup libꝝ
de aĩa: qui ponit intellm poſſibilẽ eẽ ſubſtantiã ſepara/
tam q̃uis in hoc erret: tñ q̃tum ad hoc recte dicit ꝙ ex
hoc ꝙ ponitur ſubſtantia ſeparata hʒ reſpectũ ad alias
ſubſtantias ſpũales ſuperiores vt eis intelligat. Sʒ ſm
illum reſpectũ quo cõparatur ad corpus nr̃m recipien/
do ſpẽs a fantaſmatibus: non coniungit̃ ſubſtantijs al/
tioribus. Hec ille. Siles probationes ponit prima par
te. q. 89. art. p̃. et in q̃onibus de aĩa. q. 15. Ex qbus poſſũt
formari rões pro p̃dictis ↄ̃nibus. ¶ Pro prima qui
dẽ arguitur ſic. Phs dicit in ſcdo celi ⁊ mũdi: ꝙ oĩs res T.c.17.
eſt ꝓpter ſuaʒ operationẽ. vñ re remanẽte remanet eiꝰ
operatio. Et hoc eſt qd Auicẽ. dicit ꝙ nulla ſubſtantia
ẽ ocioſa. Si ergo aĩa poſt mortẽ remanet ſicut fides po
nit. opʒ ꝙ aliqua eius operatio remaneat: qꝛ vt dicit̃ p̃/ T.c.12.
mo de aĩa. Si nulla ꝓpria eſt ei operatio ſine corpore
non contingit eam ſeparari: ſed intelligere eſt operatio
maxime ꝓpria anime. ergo aĩa ſeparata aliqd intellige
re põt. ¶ Pro ſcda ↄ̃ne arguit̃ ſic. Nulla ſubſtantia ca
rens organis ſenſuũ ⁊ oĩ potentia ſenſitiua põt abſtra/
here aliquã ſpẽm ab obiectis mãlibus. ſʒ aĩa ſeparata
eſt hꝰ: ergo ⁊c̃. ¶ Pro 3° ↄ̃ne arguit̃ ſic. Qd recipitur in
aliquo recipit̃ in eo ad modũ recipientis: ſʒ aĩa rõnalis
eſt incorruptibilis ⁊ ꝑpetua. ergo ſpecies intelligibiles
quas a ſenſibus accipit remanẽt in eo poſt ſeparationẽ
a corpore. Fruſtra aũt remanerẽt niſi ꝑ eas itelligeret.
ergo aĩa ſeparata itelligit per formas p̃us in corpore a
ſenſibꝰ acceptas. ¶ Pro 4° ↄ̃ne arguit̃ ſic. Oĩs ſuba in
tellectualis ſeparata recipit influxũ ſpecieꝝ intelligibi
lium a deo: qbus intelligit. ſed aĩa intellectiua ſeparata
a corpore eſt hꝰ ergo. ¶ Pro 5° ↄ̃ne arguit̃ in eadẽ vir
tute. Qꝛ ſubſtantie ſeparate inferiores itelligunt ꝑ illu/
minationẽ ſubaꝝ ſeparataꝝ ſuperiorũ: ſʒ aĩa a corpore
ſepata aſſimilat̃ angelis in mõ eẽndi ⁊ recipiẽdi ⁊ itel/
ligẽdi. igit̃. Et in hoc p̃mus articulus terminat̃.

Quantũ ad ſecundũ articulũ arguendũ eſt cõtra Contra q̃tu
premiſſa. Et quidẽ contra quattuor con/ or vltias con
cluſiones vltimas arguit Scotus in ſimul probando: ꝙ cluſiones ar/
anime ſeparata non omnia que intelligit itelligat per guit Sco. 4.
ſpecies prius in corpore acquiſitas: vel poſtea in ſepara d. 45. q. 2.
tione ſibi influxas: ita ꝙ nullam acquirat extra corpus. T.c.50.
Primo quia ⁊ ſi nõ eſſet alia ratio: niſi ex iſtis duobus
principijs: quorũ primũ eſt ꝙ plura non ſunt ponenda T.c.59.
ſine neceſſitate ⁊ accipitur a phõ primo phyſicoꝝ. ſcdʒ
eſt ꝙ de nulla natura ponẽdũ eſt: qd derogat eiꝰ digni
tati: niſi ſit euidẽs ex alio cõuenienti nature ꝙ illud ſibi
repugnat. Et illud accipi poteſt a phõ ſcdo de gñatiõe.
Semꝑ inquit dicimus naturã deſiderare illud qd me
lius ẽ. ⁊ ſic in toto vniuerſo ita in q̃libet eiꝰ pte ponẽdũ
eſt magis illud qd eſt ſibi melius. ſi nõ euidenter appa
reat illud ſibi nõ cõuenire. Nunc aũt hic ponit̃ pluralit

tas ſine neceſſitate:qꝛ tales ſpēs influxe a deo vel ange
lis fruſtra ponunt̄:qꝛ iſta nā̄ ſufficiēter hꝫ in ſe vī̄ poſ-
ſit attingere ad ſuā̄ propriā̄ ꝑfectionē ſine talib⁹ datis
ī fuſis vel a deo vel ab angelis. Vn̄ hoc nō vr̄ niſi quidā̄
recurſus ad deū vel ad angelos ꝓ hoc ꝙ nō capit̄ perfe
ctio illi⁹ nāe in ſe. Hec ēt opinio viliſicat nām̄ aīe intel
lectiue. Sicut eni ſimplr̄ eſt nā̄ vilior:que nullā opera
tionē hꝫ:ita ꝓportionabilr̄ illa vr̄ eſſe vilior que in ope-
rationē ſibi ꝯuenientē non pōt q̄ illa que pōt. Aīa aūt
ſeparata ſm̄ te ex ſibi īntrinſecis ēt cum obiectis ꝯcurrē
tibus non pōt in aliq̄ opatōez ſibi ꝯuenientē:niſi deus
vel angeli dent ſibi tales ſpēs. Lapis aūt ex ſibi intrin
ſecis ſine tali īfluxu mendicato pōt in opatōez ſibi pro
portionatā:qꝛ deſcēdit deorſuꝫ ⁊ ibi q̄eſcit. ergo magis
viliſicat̄ aīa ſꝫ ꝓportionē ad ſuā nobilitatē q̄ nā̄ lapi-
dis. ❡ 2° ſic. Qꝛ tu tenes alibi ꝙ duo accidētia eiuſdē
ſpēi non pñt ſil̄ eſſe:illa aūt ſpēs lapidis vt obiecti īflu-
xa eſt eiuſdē ſpēi cū ſpecie īntelligibili acq̄ſita in corpore
ab aīa. Hec ergo vel illa influxa nō poterit manere: vl̄
oportebit ſpēꝫ hic acquiſitā nō manere. Sꝫ ſcōꝫ eſt fal-
ſum:qꝛ ſi ſubiectū ꝓpriū illi⁹ ſpeciei ſit īcorruptibile:et
ipſa ſpēs in ſe poſſit īcorrupta manere:ſequit̄ ꝙ iſta ma
nebit. ergo nō dabit̄ iſti a deo vel angelo alia ſpēs lapi-
dis:⁊ ꝑ ꝯñs vl̄ nūq̄ poterit īntelligere lapidē:vel poterit
īntelligere per ſpēm priorē acceptā a rebus:qḋ negatur.
Si dicas nō dari ſpēm aīe habēti prius ſpēm acq̄ſitaꝫ
non vr̄ rōnabile:ꝙ illa ſpē ꝑfecta qualis dat̄ alteri nō
habēti careat iſta aīa ⁊ ſaltē hoc hr̄ ꝯ̄ opinioneꝫ ꝙ aliq̄
intellectio eſt tunc per ſpēm ꝑus a re acceptā. Si dicas
formā infuſam ⁊ acquiſitā differre ſpē. ſicut virtutē acq̄
ſitam ⁊ infuſaꝫ:que ſūt ſil̄ non vꝫ ſilitudo. Tū qꝛ ſuppo
ſitū de illis virtutib⁹ eſt falſuꝫ. Tū qꝛ non eſt ſile: quia
virtus īfuſa hēbit aliā propriā regulā q̄ acquiſita:vt ex
alietate regule poſſet poni alia virtus ſm̄ ſpēm:qꝛ vtus
in eēntiali rōne virtutis dependet a regula cui ꝯforma
tur:hic aūt nō poterit aſſignari dr̄ia ſpecifica ſpēi īfuſe
⁊ acq̄ſite:qꝛ nō eſt hic dr̄ia niſi tantūmō ꝑncipij effecti-
ui vel modi efficiēdi:talis āt non diſtinguit ſpē. vt dicit
Aug. 3°. de trini. cap. 9. ❡ 3°. Qꝛ actiuo ſufficiēti ⁊ paſſi-
uo ſufficiēter approximatis pōt ſequi effectus:⁊ ſi agēs
ſit nālīter agēs:ſequit̄ effectus. Nunc aūt aīa ſeparata
habēte lapidē vel aliud obiectum ſibi pñs concurrunt
hec oīa agens ſufficiēs ⁊ paſſum ſufficiēs ꝓportionatuꝫ
reſpectu ſpēi īntelligibilis talis obiecti:per quā̄ hr̄ cogni-
tio abſtractiua. hc̄ probat̄: qꝛ intellꝰ agens cū obiecto
eſt cā actiua ſpēi intelligibilis talis obiecti ꝑ quā hr̄ ta-
lis cognitio:nec minus cū obiecto ex̄ q̄ cū fantaſmate
de quo tu ꝯcedis:qꝛ nihil eſt in fantaſmate ꝓꝓ qḋ ſuffi-
ciat ad cauſandā ſpēm intelligibilē qn̄ eminentius iſte
res:cuius eſt fantaſma:intellꝰ autēꝫ poſſibilis eſt ſuffi-
cienter receptiuus. ❡ 4°. Qꝛ aīa ſeparata pōt hēre co-
gnitionē intuitiuā de rebus:ſꝫ ad illā nō ſufficit ſpēs in-
telligibilis nec fantaſma:qꝛ fantaſma repreſentat rem
exiſtentē ⁊ non exiſtentē:ꝑſentē vel non preſentē : ⁊ per
ꝯñs ꝑ ipſaꝫ nō pōt hēri cognitio de re vt exiſtente in ꝓ-
pria nā̄ vel de exiſtentia ꝑſente. Talis aūt cognitio:que
dr̄ intuitiua pōt dici īntellectiua. alioqn̄ intellꝰ nō eſſet
certus de exiſtētia alicuius obiecti. ſꝫ nec intellectio in-
tuitiua pōt hēri per ſpēm:qꝛ illa repreſentat indifferē-
ter rē exiſtentē ⁊ non exiſtentē. preſentē ⁊ nō ꝑſentē. Et
ex hoc ſequit̄ ꝙ ꝑ ſolas ſpēs influxas a deo vel angelis
nō eſt poſſibilis aīe ſeparate cognitio ītuitiua. Si ergo
illa eſt poſſibilis aīe ſeparate:ſequit̄ ꝙ erit de re in ſe ⁊
nō per ſpēm influxā. Etiā diſtantia īmoderata obiecti
īpedit iſtā intellectōeꝫ intuitiuā obiecti:qꝛ ſm̄ Augu. in

lib. de cura ꝓ mortuis agenda. Ille aīe neſciunt que hic
agunt̄ niſi diſcāt ab angelis vel ab aīab⁹ alijs de nouo
ad eas veniētib⁹:que illa q̄ hic nouerūt pñt dicere illis:
ſicut Joan. bapti. ꝑdixit aīabus ſcīs in limbo xp̄m eſſe
deſcenſurū:ſicut exponit Greg. illā q̄ōnē ei⁹ Matth. 10.
Tu es q̄ vēturus es. Nunc aūt ſi ꝑ ſpēs īfluxas cogno-
ſceret illas ꝯditōes ex ꝑte reꝝ:mō oporteret talia nun-
ciari eis a ſcīs vel angelis aīabus. ❡ 5°. Qꝛ illa ꝓbatio
tue opinionis ꝓ parte negatiua. ſ. ꝙ aīa non pōt recipe
ſpēs a rebus:qꝛ nō eſt ꝯuenientia inter recipiens ⁊ rece-
ptū non vꝫ:qꝛ vel eſt ex q̄tuor terminis vel nō ꝯcludit
propoſitū:vel vna ꝓpoſitio erit falſa. Si eni accipiatur
ꝓ maiori ꝙ opꝫ eſſe ꝯuenientiā iter recipiēs ⁊ receptuꝫ
⁊ ꝓ minore ꝙ res māl̄is non hꝫ ꝯuenientiā cū intellectu
ſolū ſequit̄ ꝙ intellꝰ non recipit rē mālem:nec ecōtra.
Si aūt ꝯcludas qḋ intellꝰ nihil recipiat a re māl̄i : erit
ex q̄tuor terminis:qꝛ illum predicatū nō fuit in maio-
ri. Si autē non accipias illa maiorē primā ſed iſtam. ſ.
opꝫ eſſe ꝯuenientiā inter recipiēs ⁊ illud a quo recipit.
Dico ꝙ magis ꝓprie diceret̄ eſſe ꝓportionē q̄ ꝯuenien
tiam:qꝛ recipiens hꝫ rationē paſſi:⁊ illud a quo recipit
rationē agentis:agens aūt ⁊ paſſum opꝫ eſſe ꝓportiona
bilia:non aūt ꝯuenientia ꝓprie niſi extēdendo ꝯuenien
tiam ad ꝓportionē. Immo ꝓportio eorū req̄rit diſcon-
uenientiā:qꝛ requirit̄ ꝙ vnū eoꝝ ſit in actu tale:⁊ aliud
in potentia tale. Sic ergo illa aᵃ nota falſa erit:ſi intel-
ligatur de ꝯuenientia ꝓprie dicta:vel ſi extendas ꝯue-
nientiā ad proportionē:concedatur. Et tunc hᵃ. ſ. res ex̄
non hꝫ ꝯuenientiā illo mō cum intellꝰ erit falſa. Eſt. n.
in actu virtuali talis qualis eſt intellꝰ in potētia forma
li. ❡ Confirmat̄ dupl̄r. Primo qꝛ tu ꝯcedis fantaſma
hēre talem ꝯuenientiā ad intellm̄:⁊ tñ fantaſma eſt op
poſite cōditionis ad illud qḋ recipitur in intellꝰ in hoc
ꝙ non repreſentat obiectū niſi vt hic ⁊ nūc:qḋ intelligit̄
vō ſub rōne vl̄is eſt abſtractū ab iſtis cōditionib⁹. Nec
illa alia cōuenientia. ſ. ꝙ fantaſma eſt ſine mā̄ extrinſe-
ca:facit ꝙ fantaſma eſt actiuū. Eſt eni vere in materia
hoc eſt in organo extenſo:⁊ tantū īpediret actionem in
intellm̄ exiſtere in hac mā̄ extenſa:quantuꝫ ſi exiſteret
in illa mā̄ extrinſeca. Sed tantūmō per hoc fantaſma
agit in intellm̄ poſſibilē:qꝛ eſt repñtatiuū obiecti. er-
go eque poterit iſta res in ſe : qꝛ eque ē repñtatiua ſui.
Et hoc credo eſſe verū: qꝛ lꝫ intellꝰ poſſet abſtrahere a
fantaſmate ſine mā̄ exiſtēte:tñ nō pōt īmediate accipe
re cognitioneꝫ a re ex̄:vt hr̄ in quodā cōmento tertij de
aīa. ❡ 2°. ꝯfirmat̄:qꝛ ſequeret̄ ꝙ angelus nō poſſet im
mediate accipe cognitōeꝫ a re ex̄:qḋ eſt improbatuꝫ in
ſcḋo lib. diffuſe. ❡ 6°. arguitur:qꝛ alia ꝓbatio pro parte
affirmatiua. ſ. de illo influxu ſpecieꝝ non vꝫ : qꝛ peccat
ſꝫ diuerſuꝫ intellꝫ medij:vel hꝫ alterā ꝑmiſſam falſaꝫ.
Cū eni accipit̄ in maiore ꝙ mediū q̄to magis recedit
ab vno extremo:tāto magis accedit ad aliḋ: ſi intelligas
mediū vniformiter:⁊ accedere ⁊ recedere:ꝯcedo ſi dif-
formiter falſa eſt:vtpote ſi ē mediū in eēndo ⁊ recedit
ab hoc extremo ī eēndo:accedit ad aliḋ in eēndo. Sile
ſi mediū in operādo ⁊ recedit ab h̄ extremo ī opando:
accedit ad aliud in opando. Et ſi eſt mediū in eēndo:ſꝫ
nō in operādo ⁊ recedit ab vno extremoꝝ in eēndo : nō
ꝓꝓ hoc accedit ad aliud in opando. Mō hᵃ pōt intelligi
vel de medio in eēndo:⁊ ſic eſt vera:qꝛ quodāmō ēt aīa
ꝯiuncta hꝫ eſſe mediū iter ſubaꝫ ſeparatā ⁊ eſſe corpo-
reum. Et tunc ꝯclude. ergo ſeparata q̄ſi recedit a corpe
in eēndo accedit ad ſubaꝫ ſepatā in mō eſſendi. Sꝫ hoc
nihil eſt ad ꝓpoſitū ꝙ magis accedat recipiēdo influxū
eius pertinentē ad opationeꝫ. Et ſi ad hoc deduceretur
ratio

ratio. manifeſtū eſt ꝙ non ꝯcludit. Tūc enim aīa ſepa
rata magis eēt capax talis īfluentie ꝙ̄ ipſamet ꝯiuncta
corpori glïoſo: cū magis accedat ad eſſe ſcḋm corpus ꝙ̄
aīa ſeparata. imo magis hoc eſt ꝑfectius ꝙ̄ ipſa cōiun
cta corpori corruptibili. Si āt accipias in minore ꝙ aīa
ſepata magis recedit a corpe in operādo ꝙ̄ ꝯiuncta fal
ſum eſt: ſi ītelligas vt ab obīo circa qḋ operaᷓ. Ita enīꝫ
pōt a corpe ſepata cognoſcere corpus: ſicut ꝯiuncta pōt
ꝛ iō nō ſequiᷓ ꝙ magis accedat ad ſubam ſepatā vt ad
obm̄ cognoſcibile: vel a quo recipiat obm̄ cognoſcibile.
¶ 7ᵒ. Ad illud qḋ adducitᷓ ad ꝯfirmatōeꝫ huiꝰ ꝯfirma
tiōis. ſ. de ſomno ꝛ extaſi. ꝛ illud de Cōmentatore 3ᵒ de
aīa videnᷓ eē figmēta. Nō enī iō in ſomno videnᷓ ve
ra. qꝛ aīa recipit a corpore in opando vt ab obīo. Tunc
enī ꝙ̄to ſomnus eēt ꝑfundior: tāto magis talia viderē
tur. Hoc aūt eſt falſuꝫ: qꝛ ſomnia nō accidūt in ſomno
ꝑfundiſſimo: ſꝫ in tenui ſomno. Tūc ēt epilētici regula
riter viſitarenᷓ a ſpiritibꝰ illis. vn̄ illō fundamētū vr̄ ac
ceptū ex fictiōibus machometi qui dr̄ fuiſſe epilēticus
ꝛ ad cooperiēdū miſeriā ſuā dixit: ſe oportere cadere qñ
angelus loquebaᷓ ſibi. Et ſcḋꝫ iſtā fictionē eius Auicē.
reuerēter loquēs de lege ſua: fingit tales abſtractiones
a ſenſu. 9. metaphi. vt fiat reuelatio ab angelis. Nos aūt
xp̄iani nō dicimus aliquē in ſomno vel extaſi aliqd vi
dere niſi ſit ibi alia cā poſitiua vtpote: qꝛ deus tūc eius
intellm̄ mutet. De ꝯgruo aūt magis tūc diſponitur per
amotionē īpedimētꝫ: qꝛ. ſ. nō eſt diſtractus circa alia ob
iecta: ꝛ vehemēs occupatio circa aliud obm̄ īpedit itelm̄
ſe opari circa illud. imo magis vr̄ miraculū: ꝙ in ſom
no veritas reueleᷓ ꝙ̄ in vigilia in intellm̄ nō minus in
tēto circa ſenſibilia: qꝛ nāle eſt ꝙ in vigilia hō habeat
vſum rōnis: nō aūt in ſomno. Illud ēt dictū Auerro. eſt
planū figmentū: ꝙ. ſ. illa ſuba ſepata recipiat a ſupiori
bus: ꝛ tn̄ vt ꝯiungiᷓ nobis nō recipiat ꝯdictio eſt: qꝛ nul
la ſepata pōt nobis ꝯiungi: niſi rōne efficiētie vel mouē
tis. Actiuū aūt aliqḋ ſi ī cēndo recipit aliqd a ſuperiori
inꝙ̄tū eſt actiuū eſt recipiēs ab eodē. ¶ 8ᵒ. Ad illa ꝓba
tio que īfert aīam fruſtra vniri corpi: dr̄ non vꝫ: qꝛ vnio
aīe ad corpꝰ nō eſt finalr̄ ꝑꝑ ꝑfectōeꝫ corporis nec ſolā
ꝑfectionē aīe: ſꝫ ꝑꝑ perfectiōeꝫ totius ꝯſiſtentis ex iſtis
duobꝰ. Et iō lꝫ nulla ꝑfectio poſſet accreſcere huic par
ti vel illi ꝙ̄ non poſſet hēri ſine tali vnione: tn̄ nō ſit fru
ſtra vnio: qꝛ ꝑfectio totiꝰ que ṗncipalr̄ itendiᷓ a nā nō
poſſet hēri niſi illo mō. Itē eſto ꝙ illa vnio fieret ꝑꝑ ꝑ
fectionē aīe: vt. ſ. acqreret ꝑfectōeꝫ ſuaꝫ ex tali vnione:
nō ſequiᷓ ꝙ fruſtra vniaᷓ ſi ꝑ aliā viā poſſꝫ eā acqrere.
Si enim aliqd ordinaᷓ ad finē: nō fruſtra fit ſi alio mō
poſſit finis acqri. Sicut ſi ſanitas poſſit acqri per ſectio
nē ꝛ potioneꝫ: non fruſtra fit ſectio: ꝛ ſi ꝑ potionē poſſit
ſanitas hēri. Et ita ſi cognitio poſſet acqri per vſum ſen
ſuum ꝛ ꝑ aliū modū ab ipſa aīa ſeparata: nō fruſtra fit
vnio ex quo ipſa eſt via ꝯueniens vno mō ad acqrendū
ꝑfectionē. ſ. cognitionē. ¶ 9ᵒ. Ad illā ꝓbatio que ꝓcedit
de tranſitu extremi ad extremū ſine medio non vꝫ ꝑꝑ
duo. Primo qꝛ aliqd eſt mediū vni vtuti qḋ nō eſt me
diū alteri loquēdo de medio neceſſario ſicut in trāſferē
do corpus de loco ad locū: vbi aliqḋ eſt mediū neceſſa
riū vtuti nāli motiue. ita ꝙ virtus nālis nō pōt tranſfer
re corpus de vbi remoto ad aliud vbi niſi ꝑ vbi mediū:
ꝛ tn̄ illud nō eſt mediū neceſſariū virtuti diuine que pōt
ſubito transferre corpꝰ de ꝙ̄cunqꝫ vbi ad qḋcūqꝫ aliud
vbi. Sic eſt in ꝓpoſito. Nā imperfecte virtuti abſtracti
ue mediū neceſſariū eſt inter ſenſibile exᷓ ꝛ pure intelli
gibile. ſ. eſſe imaginabile. ſꝫ virtuti abſtractiue ꝑfectio
ri nō eſt neceſſariū iſtud mediū. Unde argᵐ poſſet ꝯde
duci ad oppoſitū: qꝛ ſi actus intellꝰ ſeparati eēt ꝑfectior
ꝙ̄ ꝯiuncti: poſſet tūc ſine tali medio transferre obiectū
ab extremo in extremū. 2ᵒ. qꝛ dici pōt ad illud argᵐ ꝙ
ſub alio extremo cadit eſſe imaginabile: quia illud eſt
ſimplr̄ ſenſibile. Illud aūt extremuꝫ hꝫ ſub ſe diuerſos
gradus: qꝛ alio mō in gradu ſenſibili remotiori ab itelli
gibili eſt ſenſibile exᷓ ꝙ̄ imaginabile. Nunc autē in ali
quo gradu in extremo pōt aliꝗ̄ virtus agere: ꝛ alia mi
nor non pōt agere: ſꝫ ab alio gradu ꝓpinquiori. Ita hic
lꝫ vtus abſtractiua itellꝰ nr̄i nō poſſit agere a ſenſibili
abſtrahēdo intelligibile niſi ad h̄ gradu ſenſibilis. ſ. ab
imaginabili: tn̄ alia vtus ſupior vl̄ efficacior pōt abſtra
here a gradu magis diſtāte. puta a ſenſibili extra. Hec
Scotus in forma. Et in hoc ſcḋo articulus terminaᷓ.

Quantū ad 3ᵐ articulū rn̄dendū eſt obiectionibꝰ
ſupradictis. Et qdē ad ṗmū negaᷓ hꝰ ꝓ
vtraqꝫ ſui parte. Et ad probationeꝫ ṗme partis dicaᷓ: ꝙ
poſitio nr̄a non ponit pluralitatē ſuperfluā vel non ne
ceſſariā: qꝛ natura aīe rōnalis ſeparate ſine influxu no
uo ſpecieꝝ a ſuperiori nō hꝫ ex ſe vnde poſſit attingere
ad ſuā propriā ꝑfectionē: que eſt itelligere: qꝛ cum oīs in
tellectio nr̄a fiat mediāte aliqua ſpē. aīa autē ſeparata
nō poſſit ex ſeipſa formare hōꝫ ſpēs: nec res māles extra
poſſit īprimere hōꝫ ſpēm in aīam ſeparatā: reſtat ꝙ ſi dꝫ
intelligere ea que nō intellexit ꝯiuncta corpori ꝙ hoc
fiat per influxū ſpecieꝝ ab aliꝗ̄ nā ſuperiori potiſſime
a deo. Nec hic eſt recurſus ad deū vel angelos ex igno
rantia nāe aīe rōnalis in ſe: ſꝫ potius ipſe arguens videᷓ
ignorare nām intellꝰ humani tā polis ꝙ̄ agentis. Poſ
ſibilis qdē: qꝛ ponit ꝙ poſſit exercere aliquā intellectio
nē intuitiuā ſine aliꝗ̄ ſpecie obiecti ad hoc coagēte: nec
ꝙ intellꝰ poſſibilis ſit potētia actiua: cuius oppoſitū pꝫ
in 3ᵒ. de aīa per totū. Silr̄ nām intellꝰ agētis in hoc ꝙ
ponit ipꝫ imediate agere in rē exᷓ ſine medio fantaſma
te ad cauſandū ꝛ abſtrahendū ſpēm intelligibileꝫ: cum
3ᵒ. de aīa dicatur ꝙ obiectū eius eſt fantaſma rei ſenſi
bilis ꝛ nō ipſa res ſenſibilis. Qꝛ āt aīa ſeparata per ſuuꝫ
intellm̄ agentē nō poſſit abſtrahere ſpēm imediate ab
ipſa re ſenſibili exteriori: nec per intellm̄ poſſibilē poſſit
imediate recipere a re māli oſſuꝫ fuit ṗus in ṗ artic. ex
dictis ſcī Tho. de vitate. q. 19. ar. ṗ. ꝛ 4. ſen. diſ. pritī. Sꝫ
vltra h̄ adduco rōnes eiꝰ de vitate. q. 8. ar. 9. vbi ꝓbat ꝙ
intellꝰ angelicus nō accipit ſpēs qbꝰ itelligit a rebꝰ. Dic
enī ſic. Suppoſito ꝙ angeli nō cognoſcāt res māles ꝑ
eēntiā ſuā: ſꝫ ꝑ alias formas de illis formis eſt triplex
opinio. Quidā. n. dicūt ꝙ forme ille ꝑ ꝗ̄s angeli cogno
ſcunt ſūt a rebus mālibus accepte. Sꝫ hoc eſſe nō pōt.
Intellꝰ enī qui recipit formas aliꝗ̄s a rebus dupl̄r ſe
hꝫ ad eas. ſ. vt agens ꝛ vt patiens largo modo paſſiōe ꝛ
actiōe acceptis. Forme enī que ſūt in rebꝰ mālibus aut
in ſenſibus vel fantaſia: cū nō ſint oīno a mā depurate:
nō ſunt ſpēs itelligibiles in actu: ſꝫ poᵉ tm̄: ꝛ iō requiriᷓ
ꝙ per actionē intellꝰ efficianᷓ intelligibiles in actu. Et
hec eſt neceſſitas ponendi intellꝰ agentē in nobis. For
mis aūt itelligibilibus factis nōdū per eas intelligere
mus res niſi forme ille itellectui nr̄o vnianᷓ vt ſic itelli
gens ꝛ intellꝰ ſint vnū: ꝛ ita opꝫ ꝙ intellꝰ formas hōꝫ re
cipiat: ꝛ ſic a rebus quodāmō patiᷓ. pati. ſ. oē recipere pa
ti quoddā eſt. Sicut aūt forma cōparaᷓ ad materiā vt
actus ad potētiā: ita agens ad patiēs: cū vnūqḋqꝫ agat
ſcḋm ꝙ eſt actu: patiᷓ vo inꝙ̄tū eſt potētia. Et qꝛ actus
ꝓprius ꝓpriā potentiā reſpicit: ideo etiā proprio agenti
reſpondet determinatū patiens ꝛ ecōtra ſicut ſe habet
de forma ꝛ materia. vn̄ oportet ꝙ agens ꝛ patiens ſint
eiuſ gn̄is: cum potentia ꝛ actus vnūqḋqꝫ genus diuida

diuidant. Nõ eni albũ patit a dulci niſi per accidens:ſʒ
a nigro tñ. Res aũt mãles ⁊ intellectuales ſũt oĩno di
uerſoꝝ generꝝ. Ea eni que nõ cõicant in mã nõ cõicant
in gñe: vt pʒ per phm in .5°. ⁊ .x°. metaph. vñ non põt eẽ
T.c.9. T.c.12. ꝙ res mãlia imediate patiatur ab itellectu aut agat in
ipm. Et iõ in nobis puidit nature ꝯditoꝛ ſenſitiuas po
tentias: in qbus forme ſũt medio mõ inter modũ intel
ligibilẽ ⁊ modũ mãlez. Conueniunt ſiquidẽ cũ formis
itelligibilibus inqn̄tuʒ ſunt forme ſine mã: cũ mãlibus
võ formis inquãtũ nondũ ſunt a ꝯditionibus mãe de
nudate. Et iõ põt eſſe actio ⁊ paſſio inter res mãles: et
potẽtias ſenſitiuas. Et ſilr inter has ⁊ intellm. vñ ſi an
geli a rebus mãlibus formas aliq̃s acciperent oporte
ret angelũ hẽre potentias ſenſitiuas: ⁊ iõ hẽre corpus ſi
bi nãliter vnitũ. Vñ eiuſdem ſnie eſſe vr̃ angelos eſſe
aĩalia: vt quidã Platonici poſuerunt: ⁊ eos a rebus mã
libus accipere: qd̃ auctoritati ſanctoꝝ ⁊ recte rõni repu
gnat. ⁊ iõ alij dicunt ꝙ angelus nõ acqrit formas qbus
cognoſcat accipiẽdo a rebus mãlibus: neqʒ tñ itelligit
ꝑ formas innatas: ſʒ ꝙ in poᵃ eius eſt ꝯformare eſſentiã
ſuã cuilibet rei apud eius pſentiã: ⁊ ex tali conformitate
dicũt ſeq rei cognitionẽ. Sʒ hoc iterũ nihil eſſe vr̃. Nõ
enĩ põt aliquid alicui ꝯformari niſi ſcdʒ ꝙ forma eius
apud ipm ſit. Nec põt dici ꝙ ipſa eẽntia angeli eo faciẽ
te fiat forma rei mãlis: qꝛ eẽntia eius ſp ẽ vnius rõnis.
Vñ opʒ ꝙ illa forma qua ſe rei ꝯformat ſit addita eẽn
tie: ⁊ q̃ pmo fuit poᵃ in ipſo angelo: nõ enĩ ꝯformaret ſe
niſi pus ꝯformabilis eſſet. Nihil aũt reducit de poᵃ in
actũ niſi per illud qd̃ eſt actu. vñ opʒ apud angelũ ꝑexi
ſtere aliq̃s formas: ſcdʒ quas eſſet potẽs ſe reducere de
poᵃ ꝯformabilitatis in actũ ꝯformatiõis. Sicut vide
mus ꝙ imaginatio nr̃a format nouaʒ ſpẽm vt montis
aurei ex ſpẽbus q̃s pus apud ſe hẽbat .ſ. mõtis ⁊ aurei.
Et ſilr intellꝰ ex formis gñis ⁊ dr̃ie format dffinitionẽ
ſpẽi. Vñ opʒ redire in hoc ꝙ alique forme ꝑexiſtant in
angelo: ⁊ has opʒ eſſe acceptas a rebus vel innatas: ⁊ iõ
dic hoc ⁊ tene ꝙ angelus hʒ formas innatas ⁊ nõ acqſi
tas a rebus ſm ꝙ dicit 3ᵃ opinio.) Hec ille. Item .q. 10.
ar. 6°. ſic dicit. (Quidã dixerũt ꝙ aĩa ſibiipſi eſt cã ſciẽ
tie. Nõ enĩ a ſenſibilibus ſcientiã accipit q̃ſi actiõe ſen
ſibiliũ aliquo mõ ſilitudines reꝝ ad aĩam ꝑueniant: ſʒ
ipſa aĩa ad preſentiã ſenſibiliũ in ſe ſilitudines ſenſibi
liũ format. Sʒ hec opinio non vr̃ rõnabilis. Nullũ enĩ
eſt ens agens niſi ſm ꝙ eſt actu. vñ ſi aĩa format in ſe
oĩum rerũ ſilitudines: opʒ ꝙ ipſa in ſeipſa hẽat actuali
ter ſilitudines reꝝ: ⁊ ſic redibit opinio que ponit oĩum
rerũ ſcientiã aĩe rõnali nãliter inſitã eſſe.) Hec ille. Et
ſilia ponit in multis alijs locis. Ex qbus apparet ꝙ aĩa
ſeparata per ſuũ intellm poſſibilẽ non põt aliq̃s ſpecieʒ
recipere imediate a rebus mãlibus: nec per ſuũ intellꝰ
agentẽ abſtrahere ab eis. ⁊ per ꝯñs ad ſuã propriã ope
rationẽ que eſt itelligere: indiget iſluxu ſpecieꝝ a ſupe
rioribus. Et ſic pʒ falſitas prime partis minoris cũ nul
litate ſue pbationis. Dr̃ 2°. pncipalr ꝙ pbatio ſcde par
tis dicte minoris nõ vʒ: cũ tota virtus eius conſiſtat in
hoc ꝙ oĩs potentia actiua nobilioꝛ eſt q̃cunqʒ poᵃ paſſi
ua: q̃ .ſ. nõ põt exire in actũ ſecũdũ niſi aliunde recipiat
actum primũ. Hꝰ aũt falſitatẽ oñdit ſctũs Tho. prima
pte .q. 79. arti. 2°. vbi arguit ſic 3° loco. (Omne agẽs eſt
nobilius patiente ſʒ Auguſt. 12. ſuper gene. ad litterã ⁊
Ex. t.c. 45. Ariſt. 3°. de aĩa. Potentie aũt vegetatiue partis oẽs ſũt
actiue: q̃ tñ ſũt iſime inter potẽtias aĩe. ergo multo ma
gis poᵉ itellectiue que ſunt ſupme oẽs ſũt actiue.) Ecce
argᵐ. Sequit rñſio. (Agẽs inqt eſt nobilius patiente ſi
ad idem actio ⁊ paſſio referatur: non autem ſemper ſi ad

diuerſa. Intellꝰ aũt eſt vis paſſiua reſpectu totius entis
vlis: vegetatiuũ aũt eſt actiuum reſpectu cuiuſdã entis
particularis .ſ. corporis ꝯiuncti. vñ nihil ꝓhibet hꝰ paſ
ſiuum eſſe nobilius tali actiuo.) Hec ille. Iteʒ ibidem
in pncipali rñſione ſic dicit. (Pati dr̃ tripliciter. Uno
mõ propꝛijſſime qñ .ſ. aliquid remouet ab eo qd̃ ꝯuenit
ſibi ſecundum naturam aut ſecundum propriam incli
nationẽ: ſicut cũ aqua frigiditatẽ amittit per calefactio
nẽ: ⁊ cum hõ egrotat aut triſtat. 2° mõ minus ꝓpe dr̃
aliquid pati ex eo ꝙ aliquid abijcit ſiue ſit ei conueniẽs
ſiue non: ⁊ ſm hoc dr̃ pati non ſolũ qui egrotat: ſed etiã
qui ſanatur: ⁊ nõ ſolũ qui triſtatur: ſʒ etiã qui letatur vel
quocũqʒ mõ aliquis alteretur ſeu moueat. 3° mõ dicit
aliqd pati cõiter ex hoc ſolo ꝙ id qd̃ eſt in potentia ad
aliqd recipit illud ad qd̃ erat in potentia abſqʒ hoc ꝙ
aliqd abijciat: ſm quẽ modũ oẽ qd̃ exit de potentia in
actũ põt dici pati etiã cum perficit: ⁊ ſic itelligere nr̃m
eſt pati. Qd̃ hac rõne apparet. Intellꝰ eniʒ hʒ operatio
nem circa ens in vli. Conſiderari aũt põt: vtrum intellꝰ
ſit in actu vel potentia ex hoc ꝙ ꝯſiderat quõ intellus
ſe hẽat ad ens vle. Inuenit enĩ aliq̃s intellꝰ qui ad ens
vle ſe habet ſicut actus totius entis: ⁊ talis eſt intellꝰ di
uinus: qui eſt dei eſſentia: in qua originaliter ⁊ virtuali
ter totũ ens primo exiſtit ſicut in cã pma. ⁊ ideo intellꝰ
diuinus non eſt in potentia: ſʒ actus purus. Nullus aũt
intellꝰ creatus põt ſe hẽre vt actus reſpectu totius en
tis vlis: qꝛ ſic oporteret ꝙ eſſet ens infinitũ. Vñ oĩs in
tellectus creatus ꝑ hoc ipm ꝙ eſt nõ eſt actus oĩum in
telligibiliũ: ſʒ cõparat ad ipſa intelligibilia vt potentia
ad actũ. Potentia autẽ duplr ſe hʒ ad actum. Eſt enim
quedã potentia: que ſemꝑ eſt ꝑfecta per actũ: ſicut dici
mus de mã corpoꝝ celeſtiũ. Quedã aũt eſt potentia q̃
non ſemꝑ eſt in actu: ſed ꝓcedit de potẽtia in actũ: ſicut
inuenit in gñabilibꝰ ⁊ corruptibilibus. Intellꝰ ergo an
gelicus ſemꝑ eſt in actu ſuoꝝ intelligibiliũ ꝓpter ꝓpin
quitatẽ ad primũ intellm: qui eſt actus purus. Intellꝰ
aũt humanus qui eſt īfimus in ordine itellectuũ: ⁊ ma
xime remotus eſt a ꝑfectiõe diui intellꝰ: eſt in potentia
reſpectu intelligibiliũ: ⁊ in pn° eſt ſicut tabula in qua ni
hil ſcriptũ eſt. vt dicit phs 3° de aĩa. Qd̃ manifeſte appa T.c.14.
ret ex hoc ꝙ in pn° ſumus itelligentes in potentia ſo
lũ: poſtmodũ aũt efficimur itelligentes in actu. Sic er
go pʒ ꝙ intelligere nr̃m eſt quoddã pati ſm 3ᵐ modum
paſſionis: ⁊ per ꝯñs intellꝰ eſt potentia paſſiua.) Hec il
le. Silia dicit multis alijs locis. Ex qbus apparet ꝙ po Non eſt ꝯtra
nere intellm eſſe potentiã paſſiuã non potentẽ exire in nobilitatẽ hu
actũ ſcdʒ ſine receptiõe actus pmi aliunde: puta ab ob mane aĩe ꝙ
iecto vel aliquo ſuperioꝛi influxu nõ eſt villificare nr̃m ſeparata ſu
intellꝰ humani: nec extollere ſup eũ nr̃m lapidis qui ſcipiat ſpeci
hʒ in ſe pnᵐ actiuũ ſui deſcenſus puta grauitatẽ. Con es ex ſuperio
firmat predicta rñſio per ea que alias in ꝑcedentibus ri influxu.
qõnibꝰ fuerunt recitata. Nã ſctũs Tho. de veritate .q. 8.
arti. 3. arguit ſic duodecimo loco. (Nã nõ deficit in ne
ceſſarijs. ſed attingere fineʒ maxime eſt de neceſſarijs.
ergo vnicuiqʒ nãe ꝓuiſum eſt vt poſſit pertingere ad
finẽ ſuũ. Sʒ finis ꝓꝑ quẽ eſt rõnalis creatura eſt vide
re deũ ꝑ eẽntiã. ergo rõnalis creatura ex puris nãlibus
põt ad hãc viſionẽ ꝑuenire.) Itẽ .12. arguit ſic. (Supio
res poᵉ ſunt ꝑfectiores iferioribus: ſʒ iferiores potentie
per ſuã naturã poſſunt in ſua obiecta: ſicut ſenſus in ſen
ſibilia: ⁊ imaginatio in imaginabilia. cum ergo obiectũ
intelligentie ſit deus. videt ꝙ deus per naturalia poſſit
videri ab angelica itelligẽtia.) Ecce argᵐ. Sequitur re
ſponſio ad vtrunqʒ ſimul. (Dicẽdũ inquit ꝙ ſicut dicit
phs in ſecũdo celi ⁊ mũdi. In rebus inuenit multiplex

gradus

gradus ꝑfectiōis.prim⁹ eni gradus eſt ꝑfectiſſimus:vt aliqd bonitatē ſine motu ⁊ ſine adminiculo alteri⁹ hē/ ꝛ ſicut eſt ꝑfectiſſima ſanitas in eo q eſt ſanus ſine au xilio medicine:⁊ hic eſt gradus diuine ꝑfectiōis. 2⁹ gra dus eſt ei⁹ qđ pōt ꝯſeq ꝑfectā bonitatē cū modico au xilio ⁊ paruo motu:ſicut ei⁹ q hȝ ſanitatē cū modico exer citio. 3⁹ eſt gradus eius q acqrit ꝑfectā bonitatē cū mul tis motib⁹.ſicut ille q acqrit ꝑfectā ſanitatē cū multis exercitijs. 4⁹ gradus eſt ei⁹ q nūq̄ pōt acqrere ꝑfectā bonitatē:ſȝ acqrit aliqd de bonitate ⁊ multis motib⁹. 5⁹ gradus eſt ei⁹ qđ nō pōt acqrere aliqd de bonitate: nec hȝ aliquē motū ad hoc:ſicut eſt gradus illi⁹ q ſana ri nō pōt:vnde nullā medicinā accipit: nāe ḡ irrationa les nullo mō ad ꝑfectā bonitatē:que eſt btitudo pertin gere pñt:ſȝ ptingūt ad aliquā bonitatē īꝑfectā q̄ ē eoꝝ finis nālis q ex vi nāe ꝯſeqꝛ:ſed creature rōnales pñt ꝯ ſeq ꝑfectā bonitatē.i.beatitudinē:tñ ad ꝯſequēdum indigēt plurib⁹ q̄ᷓ nature inferiores ad ꝯſequēdū fines ſuos:⁊ ideo q̄uis ſint nobiliores:nō tñ ſeqtur ꝙ ex pro prijs naturis poſſint ad finē ſuū ſicut nature inferiores.) Hec ille. Applica ad ꝓpoſitū de itellectu poſſibili ⁊ de lapide:qꝛ lȝ intellectus poſſibilis ex ſibi intrinſecis nō ſufficiat ad acquirendū ſuā ꝓpriā ꝑfectionē vel ꝑficere ſuā operationē:tñ ex actu ṗ accepto ab extrinſeco obo vel a deo exire pōt in ꝑfectā opationē incōparabiliter excedētē oēm actionē motionē ⁊ opationē lapidis.iđ arg⁹ nō valet. Dꝛ 3°.ꝙ aīa ſeparata nō mēdicat ſpēs in telligibiles que ſunt principia ſue intellectiōis mere ac cidētalr.imo eque nāliter ſicut lapis accipit ab extrinſe co nāliter grauitatē:qꝛ talis receptio ꝯſequit̄ naturam aie ſeparate inq̄ntum hᵉ. De hoc.S.T. de vitate.q.19. art.1.arguit ſic.(Si dicat̄ ꝙ aīa ſepata itelligat p ſpēs infuſas. Cōtra.qꝛ hᵉ ſpēs vel ſunt ei infuſe a deo vl ab angelis:ſed nō ab angelo.qꝛ ſic oporteret ꝙ hᵉ ſpēs ab angelo crearent̄. Silr nec a deo.qꝛ nō eſt probabile ꝙ de⁹ infūdet dona ſua exiſtētib⁹ in inferno. vñ ſequeret̄ ꝙ aie in inferno nō itelligerēt:⁊ ita nō vr̄ ꝙ p ſpēs īfu ſas aīa ſepata itelligat.) Ecce arg⁹. Sequit̄ rñſio.(Ad qđ dēm ꝙ infuſio donoꝝ gratuitoꝝ nō ptingit ad eas que ſunt in īferno:ſȝ eoꝝ que ad ſtatū nāe ptinēt ptici patiōe nō ꝑuant̄:nihil.n.eſt nālis boni priuatū ꝑticipa tiōe vt dicit Dionyſi⁹ 2°.cap°. eccleſiaſtice hierarchie. Predicta aūt ſpēꝝ infuſio que fit in ſepatiōe aie a cor pore ptinet ad ꝯditionē nāe ſube ſepate:⁊ iđ hᵉ īfuſiōe nature aie dānatoꝝ nō ꝑuant̄.) Hec ille. Itē prima pte.q.89.ar.ṗ.in ſolone tertij ſic dꝛ.(Aīa ſepata nō in telligit p ſpēs innatas:neq̄ p ſpēs quas tūc abſtrahat: nec ſolū p ſpēs ꝯſeruatas:ſȝ p ſpēs ex influētia diui lūi nis ꝑticipatas:quaꝝ aīa fit ꝑticeps ſicut ⁊ alie ſube ſe parate:q̄uis inferiori modo.vñ tā cito ceſſante ꝯuer ſiōe ad corp⁹ ad ſupiora ꝯuertit̄.nec tñ ꝓp hoc hec po ſitio vel cognitio eſt nālis:qꝛ deus eſt auctor nō ſolū influētie gratuiti luminis:ſȝ ēt nālis.) Hec ille. Itē in de aīa.q.15.in ſolutiōe.12. ſic dicit.(Nō eſt nāle aie vt p ſpēs influxas intelligat:cū eſt corpi vnita:ſȝ ſolū poſt q̄ᷓ eſt ſeparata.) Hec ille.(Ad 2ᵐ dꝛ ꝙ ſpēs influxa aie ſeparate nō eſt eiuſdē:ſȝ alteri⁹ rōnis a ſpē acqſita ab aīa corpi ꝯiūcta. Unde ſcūs Tho. ṗma pte.q.89.ar ti.5°.arguit ſic 3° loco.(Aie ſepate habebūt reꝝ ſciētiā p influentiā diuini luminis.ſi ḡ ſcia hic acqſita in aīa ſepata remaneat.ſeqꝛ ꝙ erūt due forme vni⁹ ſpēi ī eo dē ſubiecto qđ eſt impoſſibile.) Ecce argumētū. Seq tur rñſio.(Dēm ingt ꝙ vtraq̄ ſcientia nō eſt vnius rō nis:vñ nullū incōueniēs ſeqtur.) Hec ille. Itē.4°.ſen. di.50.arti.2°.arguit ſic 4° loco.(Impoſſibile eſt duas

Recipit ſpēs ex ſupiori in fluxu ꝯuenit ſepate aie nā liter.

formas eiuſdē ſpēi eē in eodē ſubiecto:ſȝ aīa ſeparata recipiet aliq̄s formas intelligibiles ex influentia ſube ſupioris:p quas poterit intelligere res.ḡ in ipſa nō pñt remanere intelligibiles forme earūdē reꝝ a ſenſib⁹ ac cepte.) Ecce argumētum. Seqtur rñſio.(Dōȝ ingt ꝙ forme intelligibiles a ſenſib⁹ accepte nō ſunt oīo vni⁹ rōnis cū illis formis:que imediate ex influētia diuina ꝓueniūt:qꝛ ex diuerſis imprimētibus diuerſe impſſio nes relinquunt̄. Sicut ēt habitus virtutis acqſite nō eſt eiuſdē rōnis cū habitu virtutis infuſe: vnde nihil pro hibet vtraſq̄ formas in aīa ſepata remanere:⁊ forſan illas tūc acceptas ex influxu ſupioris ſube eſſe forma les ⁊ cōpletiuas reſpectu formaꝝ acqſitaꝝ a ſenſib⁹.) Hec ille. Cū aūt dicit arguēs ꝙ hic nō eſt dña niſi ṗnci pij effectiui vel modi efficiēdi:talis aūt non diſtinguit ſpē.⁊c. dꝛ ꝙ nō ſolū eſt in ꝓpoſito dña vel diſtictio ex pte ṗncipioꝝ efficiētū:quīmo ex pte ṗncipioꝝ forma liū exēplariū:nā ſpēs acqſite ab aīa corpi ꝯiūcta cōfor mant̄ tanq̄ exēplari qdditati rei mālis relucēti ī fan taſmate:ſpēs vo infuſe aie ſepate ꝯformant̄ ideis que ſunt in mēte diuina ſm aliquē modū:⁊ ēt ſpēb⁹ cōcrea tis ipſis angelis:vñ ſpēs infuſe ſunt vliores ſpēb⁹ acqſi tis. De hoc ſcūs Tho. ṗma pte.q.89.ar.1.ſic dicit.(Ha bet ingt dubitationē. Cū.n.nā ſp ordinet̄ ad illđ quod eſt melius:eſt aūt melior mod⁹ intelligendi p ꝯuerſio nē ad intelligibilia ſimplr̄ q̄ᷓ p ꝯuerſionē ad fantaſma ta:debuit ſic a deo inſtitui nā aie vt modus intelligēdi melior eſſet ei nālis:⁊ nō indigeret corpi ꝓp hoc vniri. Cōſiderādū eſt ḡ ꝙ ⁊ ſi intelligere p cōuerſionē ad ſu periora ſit ſimplr̄ nobili⁹ q̄ᷓ intelligere p ꝯuerſionē ad fantaſmata:tñ ille modus intelligēdi ꝓut erat poſſibi lis aie erat imꝑfectior.qđ ſic pȝ. In oībus eni ſubīs in tellectualibus inuenit̄ virt⁹ intellectiua p influētiā di uini luminis:qđ qdē in ṗ ṗncipio eſt vnū ⁊ ſimplex:⁊ quāto magis creature itellectuales diſtāt a ṗ ṗncipio. tāto magis diuidit̄ iſtud lumē ⁊ diuerſificat̄.ſicut acci dit in lineis:que a cētro egrediunt̄:⁊ inde eſt ꝙ deus p vnā ſuā eēntiā oīa itelligit. Supiores aūt ſubaꝝ intel lectualiū ⁊ ſi p plures formas intelligāt.tñ intelligunt p pauciores ⁊ magis vles ⁊ vtuoſiores ad ꝯphēſiones reꝝ ꝓp efficaciā vtutis intellectiue que eſt in eis. In in ferioribus aūt ſunt forme plures ⁊ minus vles ⁊ mi nus efficaces ad ꝯprehēſionē reꝝ inq̄ntū deficiūt a vir tute intellectiua ſupioꝝ. Si ergo inferiores ſube habe rēt formas in illa vlitate:in qua hñt ſupiores:qꝛ nō ſūt tāte efficacie ī intelligēdo:nō acciperent p eas ꝑfectā co gnitionē de reb⁹:ſȝ in quadā cōitate ⁊ ꝯfuſiōe:qđ aliq liter appꝫ in hoīb⁹. Nā q ſunt debilioris intellect⁹ per vles ꝯceptiōes magis intelligētiū nō accipiūt ꝑfectaȝ cognitionē:niſi eis ſingula explicent̄ in ſpeciali. Mani feſtū eſt aūt inter intellectuales ſubſtātias ſm nature ordinē infimas eē aīas humanas. Hoc aūt ꝑfectio vni uerſi exigebat:vt diuerſi gradus in reb⁹ eſſent:ſi ḡ aie hūane eēnt inſtitute a deo vt intelligerēt p modū q cō uenit ſubſtātijs ſeparatis:nō haberēt ꝑfectā cognitiōeȝ ſed cōfuſam in cōi. Ad hoc ḡ ꝙ ꝑfectam ⁊ ꝓpriam co gnitionē de rebus hr̄e poſſent:ſic nāliter inſtitute ſūt vt corporibus vniant̄:⁊ ſic ab ipſis reb⁹ ſenſibilib⁹ pro priā de eis cognitionē accipiāt:ſicut hoīes rudes ad ſci entiā induci nō poſſunt niſi p ſenſibilia exēpla. ſic ergo pȝ ꝙ ꝓp hoc melius eſt vt aīa corpi vniat̄:⁊ itelligat p ꝯuerſionē ad fantaſmata:⁊ tñ pōt eē ſeparata ⁊ aliū modū intelligēdi habere.) Hec ille. Silr dicit in qō nibus de anima.q.18. vbi ſic dꝛ.(Perfectio itellectua lis q̄uis oīb⁹ ſubīs itellectualib⁹ adſit:nō tñ eodē mō.

Spēs iſfuſe in aīab⁹ ſepa tis ſūt vliores ſpēbus acqſi tis.

Nā in ſupioꝛib⁹ ſūt forme intelligibiles reꝝ magis vni
te ⁊ vlēs. In īferioꝛib⁹ vo magis multiplicāꝛ ⁊ ſūt mi
nus vlēs ſm ꝙ magis recedūt ab vno ſūme ſimplici ⁊
appropinquāt ad ꝑticularitatē reꝝ nāliū: ſꝫ tñ qꝛ in ſu
pioꝛib⁹ ē potētioꝛ vt⁹ intellectiua. ſupioꝛes ſube ī paucis
formis vlib⁹ obtinēt ꝑfectionē ītellectualē vt cogno
ſcāt naturas reꝝ vſqꝫ ad vltimas ſpēs. ſi aūt ī īferioꝛi
b⁹ ſubſis eēnt forme adeo vlēs ſicꝫ ī ſupioꝛib⁹ cū hec hñt
īferioꝛē ṽtutē intellectiuā: nō ꝯſeq̄rentꝛ ex hꝫ formis vli
b⁹ vltimā ꝑfectionē itellectualē: vt cogſcerēt res vſqꝫ
ad vltimas ſpēs idiuiſibiles: ſꝫ remaneret eaꝝ cognitio
in q̄dā vlitate ⁊ ꝯfuſiōe: qꝺ ē cognoſcere ipfecte. Ma
nifeſtū ē āt ꝙ quāto itell̄s fuerit efficacioꝛ: tāto magis
ex paucis pōt multa colligere. cui⁹ ſignū ē. qꝛ rudib⁹ ⁊
tardioꝛib⁹ oꝫ oīa ſigillatim exponere: ⁊ exēpla ꝑticula
ria iducere ad ſingula. Manifeſtū eſt āt ꝙ aīa hūana
eſt īfima iter oēs ſubas itellectuales: vñ ei⁹ nālis capa
citas ad recipiēdū ſoꝛas reꝝ ſe hꝫ ꝯformiter ipſis reb⁹
mālib⁹: ⁊ iō aīa hūana vnita ē corpi vt ex reb⁹ mālib⁹
ſpēs itelligibiles recipe poſſit ſm intell̄m poſſibilē: nec
eſt ei maioꝛ vt⁹ nālis ad intelligendū ꝙ̄ꝫ vt ſm hꝫ ſpēs
determinatas ī cognitiōe itellectuali ꝑficiaꝛ: vñ ⁊ lumē
intellectuale qꝺ ꝑticipat: qꝺ dr̄ intell̄s agēs: hꝫ hāc opa
tionem: vt hꝫ ſpēs itelligibiles faciat actu. Qñdiu ḡ aīa
vnita ē corpi: ex ipſa vniōe corpis hꝫ aſpectū ad īferio
ra a qb⁹ accipit ſpēs itelligibiles ꝓpoꝛtiōatas ſue itelle
ctiue ṽtuti: ⁊ ſic ī ſcia ꝑficiꝛ: ſꝫ cuꝫ fuerit a corpe ſepata
hꝫ aſpectū ad ſupioꝛa tñ: a qb⁹ recipit influētiā ſpērū
itelligibiliū vliū: ſꝫ min⁹ vlr recipiāꝛ ī ea ꝙ̄ ſint ī ſubſis
ſupioꝛib⁹: tñ nō eſt ſibi tāta efficacia ṽtutis itellectiue:
vt ꝑ hꝫ gen⁹ ſpēꝝ itelligibiliū poſſit ꝑfectā cognitionē
ꝯſeq̄ itelligēdo ſpālr ⁊ determiate vnūqꝺqꝫ: ſꝫ ī q̄dam
vlitate ⁊ ꝯfuſiōe. ſicꝫ cogſcūꝛ ſpēs ī ꝑncipijs vlib⁹. Hāc
aūt cognitionē acq̄rūt aīe ſepate ſubito ꝑ modū īflue
tie: ⁊ nō ſucceſſiue ꝑ motum vt Origenes poſuit. Sic ḡ
dēm eſt ꝙ aīe ſepate nāli cognitiōe īvli cogſcūt oīa nā
lia: n̄ āt ſpālr vnūqꝺqꝫ. De cognitiōe āt quā hñt aīe ſcō
rū ꝑ grāꝫ alia ē rō. nā ſm illā adequanꝛ angelis ꝑut vi
dēt oīa ī ṽbo.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ ſpēs acq̄ſite ⁊ īfu
ſe ſūt alteri⁹ rōnis: nō ſolū ex diuerſitate cāe efficiētis:
ſꝫ ex diuerſitate forme exēplaris: ⁊ ex diuerſitate obie
ctoꝝ qb⁹ adequāꝛ ⁊ ꝯformāꝛ ſꝫ vlē ⁊ ꝑticulare. De his
etiā ī ſequētib⁹ plura dicēꝛ: puta quō hꝫ ſpēs deriuanꝛ
exēplariter ab ideis q̄ ſūt ī mēte diua. ¶ Ad 3ᵐ ꝑnl̄ʳ ne
gaꝛ hᵉᵐ. Nec valet ei⁹ ꝓbatio ſicꝫ pꝫ īſpiciēti dicta ad ꝑᵐ
ꝑncipale. qꝛ nec intell̄s agēs ꝑt imediate agere ī rē mā
lē: nec intell̄s poſſis ꝑt imediate pati aut aliquid recipe
ab ea: ſꝫ vtriuſqꝫ nālis actio ⁊ paſſio ē ꝑcīſe circa fātaſ
mata vl̄ poᵐ ſenſitiuas. Nec valet qꝺ dicit arguēs. ſ. ꝙ
intell̄s agēs eq̄ ꝑt ꝯcurrēte obo ꝑncipali māli cāre ſpe
ciē itelligibilē ſicꝫ cū fantaſmate ꝯcurrēte. Hui⁹ n. falſi
tas māifeſte pꝫ. qꝛ ſi h̄ eēt veꝝ: tūc cec⁹ nat⁹ poſſet pñte
obo māli ꝑ ſuū intell̄m agētē cāre nālr ſpēꝫ itelligibi
lē coloꝝ: cui⁹ oppoſitū euidēter appet ad ſenſuꝫ. Cū āt
dicꝫ ꝙ nihil ieſt fantaſmati ꝓꝑ qꝺ ſufficiat ad cāndam
ſpēꝫ itelligibilē ꝑ eminētiā⁹ iſſit rei cui⁹ ē fantaſma. ⁊c̄.
ſolutū eſt ꝓus. qꝛ agēs ⁊ patiēs oꝫ eē vni⁹ gñis. ⁊c̄. vide
ſupra ī ſolōne ꝑmi. ¶ Ad 4ᵐ negaꝛ minoꝛ. Nec valet
ꝓbatio: qꝛ poſito ꝙ ꝑ fantaſmata vl̄ ſpēꝫ itelligibilem
rei mālis abſtractā vl̄ acceptā a re māli nō poſſit hēri
cognitioī īuitiua: h̄ ē cognitio q̄ cogſciꝛ res māl̄ actua
lr ī ꝓpā nā exiſteꝛ. nec vt pñs ſꝫ locū aut tpꝫ. tñ ſec⁹ eſt
de ſpēb⁹ īfluxis: qꝛ ꝑ illas ꝑt cogſci nō ſolū nā vliſ: ſed
ēt indiuiduū ſingulare: nec ſolū ſingulare. imo ei⁹ exi
tis ⁊ pñtia ſm tpꝰ aut locū: ⁊ ꝑ ꝯñs tale idiuiduū poſſꝫ
intuitiue cogſci. De ꝑdictis ſcūs Tho. ī q̄ aīa. q. 20. ſic
dicit. (Quidā vt nām cognitiuā ſingulariū angel̄ ⁊ aīa
b⁹ ſepatis aſcriberēt dixerūt ꝙ hꝫ cognitionē a ſingu
larib⁹ acciperēt. Sꝫ h̄ ē oīo icōueniēs. Cū n. maxia ſit
diſtātia iter eē itelligibile ⁊ eē māle ſenſibile: nō ſtatiꝫ
forma rei mālis ab itell̄u accipiꝛ: ſꝫ ꝑ multa media ad
eū deduciꝛ: puta foꝛᵃ alicui⁹ rei ſenſibilis ꝓus ſit in me
dio vbi eſt ſpūalioꝛ ꝙ̄ ī re ſenſibili: ⁊ poſtmodū ī orga
no ſenſus: ⁊ ex ide deriuaꝛ ad fantaſiā: ⁊ alias iterioꝛes
vires: ⁊ tādē ꝑducīꝛ ad intell̄m. Hec āt media nec etiā
fingere poſſibile eſt ꝯpetere angel̄: aut aīe ſepate. Et iō
alr dōꝫ eſt ꝙ forme reꝝ ꝑ q̄s intell̄s cogſcit duplr ſe
hñt ad res. Quedā. n. ſūt reꝝ factiue: ⁊ q̄dā ſūt a rebus
accepte: ⁊ ille q̄dē q̄ ſūt reꝝ factiue ī tñ ducūt ī cogni
tionē rei inquātū ei⁹ factiue ſūt vl̄ exiſtūt. vñ artifex ꝙ
artificiato tradit formā vl̄ diſpōnē māe ꝑ formā artis
cognoſcit artificiatū ꝙ̄tū ad id qꝺ ī eo cauſat: ⁊ qꝛ itell̄s
hoīs nō cāt mām: ſꝫ accipit eā iā exñtē: q̄ ē idiuiduatio
nis ꝑᵐ: iō artifex ꝑ formā artis puta edificatoꝛ cogſcit
domū ī vlī: nō āt hāc domū ī hac māmiſſ inꝙ̄tū ei⁹ no
ticiā accipit ꝑ ſenſuꝫ. De⁹ aūt qꝛ ꝑ intell̄m ſuū nō ſoluꝫ
ꝓducit formā ex q̄ ſumiꝛ rō vliſ: ſꝫ ēt māꝫ que ē idiui
duatiōis ꝑnᵐ. iō ꝑ ſuā artē cognoſcit vlīa ⁊ ſingularia.
ſicꝫ aūt a diua arte effluūt res mālēs vt ſubſiſtāt in ꝓ
ꝑijs naturis: ita ab eadē arte effluūt in ſubas intell̄ua
les ſepatas ſilitudines reꝝ itelligibiles qb⁹ res cogſcūt
ſꝫ ꝙ ꝓducūꝛ a deo: ⁊ iō ſube ſepate nō ſolū cognoſcūt
vlīa: ſꝫ ēt ſingularia: inꝙ̄tū ſpēs itelligibiles ī eas a di
na arte emanātes ſūt ſilitudies reꝝ ſm mām ⁊ formā
nō. n. ē icōueniēs formā q̄ ē rei factiue: ꝙ̄uis ſit ī māl̄: eē
ſilitudinē rei: ⁊ ꝙ̄tū foꝛᵉᵐ ⁊ ꝙ̄tū ad māꝫ: qꝛ ſꝑ ī aliq̄ al
tioꝛi ē aliq̄d vniformi⁹ ꝙ̄ ſit ī īferioꝛi nā. vñ lꝫ in nā ſen
ſibili aliud ſit foꝛᵃ ⁊ aliū ſit mā: tñ id qꝺ ē alti⁹ ⁊ cauſa
vtriuſqꝫ vnū exñs ſe hꝫ ad vtrūqꝫ: ꝓꝑ qꝺ ſupioꝛes ſube
⁊ imālr mālia cognoſcūt ⁊ vniformiter diuiſa: vt dicit
Dionyſi⁹. 7ᵒ. caᵒ. de diuis noib⁹. Forme āt itelligibiles
a reb⁹ accepte ꝑ quādā abſtractionē a reb⁹ accipiunꝛ.
vnde nō ducūt in cognitionē ꝙ̄tū ad illū: a quo ſit ab
ſtractio: ſꝫ ꝙ̄tū ad id qꝺ abſtrahitur tñ: ⁊ ſic cū forme
accepte ī intellectu nr̄o a reb⁹ ſint abſtracte a mā ⁊ ab
oīb⁹ ꝯditiōib⁹ māe: nō ducūt ī cognitionē ſingularis: ſꝫ
vlīs tñ. Hec ḡ eſt rō q̄re ſube ſepate pñt ꝑ intell̄m co
gnoſcere ſingularia: cū tñ intell̄s nr̄ cognoſcat vlē tñ.
ſꝫ circa cognitionē ſingulariū alr ſe hꝫ intell̄s angeli: ⁊
alr intell̄s aīe ſepate. Dixim⁹. n. ſupi⁹ ꝙ efficacia ṽtutis
intellectiue q̄ ē ī angelis ē ꝓpoꝛtiōata vlitati formarū
influxaꝝ: nō aūt efficacia ṽtutis itellectiue q̄ ē ī aīa: ſꝫ
magis ē ꝓpoꝛtiōata formis a reb⁹ acceptis ꝓꝑ qꝺ nāle
eſt aīe corpi vniri: ⁊ iō ſupra dictū eſt ꝙ aīa ſepata non
cognoſcit oīa nālia ēt ſm ꝙ ſpēs ſūt determinate ⁊ cō
plete: ſꝫ ī q̄dā vlitate ⁊ ꝯfuſiōe. vñ nec ſpēs influxe ſuf
ficiūt eis ad cognitionē ſingulariū: vt ſic poſſent cogno
ſcere oīa ſingularia ſicut angeli cognoſcūt: ſꝫ tñ hꝫ ſpe
cies influxe determināꝛ in ipſa aīa ad cognitionē aliq̄
rū ſingulariū ad que aīa hꝫ aliquē ordinē ſpālē vl̄ incli
nationē: ſicut ad ea q̄ patiꝛ vl̄ ad ea ad q̄ afficiꝛ vl̄ quo
rū impſſiōes alique ⁊ veſtigia remanēt ī ea. Oē. n. rece
ptum determināꝛ ī recipiēte ſm modū recipiētis: ⁊ ſic
pꝫ quare aīa ſeparata cognoſcit ſingularia nō tñ oīa: ſꝫ
quedā.) Hec ille. Silia dicit ō vitate. q. 19. ar. 2ᵒ. ⁊ ꝑma
pte. q. 89. ar. 4ᵒ. ⁊. 4ᵒ. ſen. diſ. 50. q. i. ar. 2ᵒ. ⁊ multis alijs
locis. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ ꝯparatio quā facit arguens iter ſpēs
intelligibiles abſtractas a reb⁹ ab aīa corpi ꝯiūcta: ⁊ in
fluxas a deo aīe ſepate: nō vꝫ: qꝛ ꝑ ꝑmas nō pōt intelli
gi directe aliqꝺ ſingulare māle in ſua ſingularitate: ꝑ
ſecūdas

Circa cogni tionē ſingula riū alr ſe hꝫ intell̄s ange li: ⁊ alr itell̄s aīe ſepate.

Aīa ſepata cognoſcit ſin gularia: non tñ oīa.

ſecūdas aūt pt: ⁊ hoc q꞉ ſūt impꝛeſſiones ⁊ pticipationes
rōnū idealiū que ſunt in mēte diua: p quas pōt cogno
ſci res nō ſolū i vli: ſed i ſingulari. Et p idē pꝫ ꝙ lꝫ per
ſpēs abſtractas nō poſſit cognoſci intuitiue ſingulare
mãle: pōt tñ ſic cognoſci p ſpēs influxas: ſicut ⁊ p ideas.
De hoc ſcūs Tho. de vitate. q. 2. arti. 7°. vbi q̄rit. Utrū
de⁹ cognoſcat ſingul' ſ̄ nūc eē vl nō eē: ⁊ rn̄det ſic. (Si
cut ſe hꝫ eēntia vlis alicui⁹ ſpēi ad oīa per ſe accidētia
illi⁹ ſpēi: ita ſe hꝫ eēntia ſingularis ad oīa ꝓpria accidē
tia illi⁹ ſingularis: cuiuſmodi ſūt oīa accn̄tia i eo inuen
ta: q꞉ per hoc ꝙ in ipſo indiuiduanꝫ efficiūꝫ ei ꝓpa. In
tellectus aūt cognoſcēs eſſentiā rei per eā cōpꝛehēdit
oīa per ſe accn̄tia illi⁹ ſpēi: q꞉ ſm̄ phm̄ oīa demonſtra
tiōis per quā accidētia ꝓpꝛia de ſubiecto ꝯcludūꝫ pn̄m
eſt qd̄ qd eſt. vnde ⁊ cognita ꝓpꝛia eſſentia alicui⁹ ſin
gularis cognoſcunꝫ oīa ꝓpꝛia accidētia illi⁹ ſingularis.
qd̄ intellect⁹ noſter: q꞉ abſtrahit nō pōt: q꞉ de eſſentia
ſingularis eſt mã ſignata a qua intellus noſter abſtra
hit: ⁊ poneretꝫ in ei⁹ diffōne: ſi ſingulare diffōnē hēret.
Sed intellꝰ diuin⁹ q eſt appꝛhēſoꝛ mãe ⁊ forme: cōpꝛe
hēdit nō ſolū eſſentiā vlem ſpēi: ſꝫ eſſentiā ſingularē
vniuſcuiuſq꞉ indiuidui: ⁊ iō cognoſcit oīa accidentia ⁊
cōia toti ſpēi aut generi: ⁊ ꝓpꝛia vnicuiq꞉ ſingulari. In
ter que vnū eſt tp̄s in quo inuenitꝫ vnūqdq꞉ ſingulare in
reꝝ nā: ſm̄ cuius determinationē dr̄ nūc eē vl nō eſſe:
⁊ iō de⁹ cognoſcit de vnoquoq꞉ ſingulari qd̄ nūc eſt vl
nō eſt: ⁊ cognoſcit oīa alia enūciabilia q̄ formari pñt vl
de vlibus vl de indiuiduis.) Hec ille. Itē ibidē arguit
ſic i 2° loco. (Inter potētias aīe ille que equaliter ſe ha
bēt ad rē abſentē ⁊ pſentē vt imaginatio nō cognoſcūt
an res nūc ſit vel nō ſit. ſꝫ h̄ cognoſcūt ille potētie: que
nō ſūt reꝝ abſentiū: ſꝫ pſentiū ſicut ſenſus: ſed intellꝰ
diuin⁹ eodē mō ſe hꝫ ad res pſentes ⁊ abſentes: g̊ non
cognoſcit res nūc eē vl nō eē: ſꝫ cognoſcit eaꝝ nāꝫ ſim
pliciter.) Ecce arg^m. Seqꝫ rn̄ſio. (Dōm ingt ꝙ ſilitu
do que eſt in imaginatiōe eſt ſilitudo illi⁹ rei tñ: nō āt
eſt ſilitudo ad cognoſcēdū tp̄s in quo res inuenitꝫ. Sec⁹
aūt eſt de intellectu diuino: ⁊ iō nō eſt ſimile.) Hec ille.
Sic in ꝓpoſito dicēdū eſt de formis influxis angel' vl
aīe ſepate: q꞉ p illas pñt cognoſci accidētia ſingulariū.
ſcꝫ tp̄s loc⁹ exiſtētia vel nō exn̄tia preſentia diſtantia.
De hoc ſcūs Tho. de veritate. q. 8. ar. 7. in ſolone vni⁹
argumēti ſic dicit. (Angel⁹ nō cognoſcit aliū angelum
p ſimilitudinē abſtractā vel impꝛeſſam: ſed p ſilitudinē
innatā: per quā ducitꝫ in cognitionē angeli: nō ſolū q̄tū
ad eſſentiā ei⁹: ſꝫ etiā q̄tū ad oīa accn̄tia ei⁹: ⁊ iō p eam
ſcit qn̄ angel⁹ eſt diſtās vel pn̄s. Itē eadē. q. ar. xi. in ſo
lutiōe 9ᵉ ſic dicit. (Intellꝰ angelic⁹ per ſpēs quā habet
apud ſe cognoſcit ſingulare nō ſolū in ſua ſubā: ſꝫ etiā
ſm̄ oīa accn̄tia ei⁹: ⁊ iō ſcit cuicūq꞉ accidētꝫ ſingulare
variatū ſubſit: ⁊ ſic variatio ſingularis certitudinē an
gelice cognitiōis nō tollit.) Hec ille. cū multis alijs tā
ibidē q̄ alibi ad ꝓpoſitū faciētib⁹. Ex qb⁹ appꝫ ꝙ aīa
ſeparata per ſpēm influxā pt cognoſcere de aliqb⁹ ſin
gularib⁹. an. ⁊ vbi. ⁊ qn̄ ſint: vel nō ſint: ⁊ ꝯſiter de illis
hr̄e cognitionē intuitiuā: quā petit arguēs. Dr̄ 2°. ꝙ di
ſtantia loci in nullo ipedit cognitionē aīe ſepate. ſicut
arguēs fingit. Nec valet ſua ꝓbatio. q꞉ peccat per falla
ciā ꝯñtis arguēdo a ꝓpōne hñte plures cāe vitatis ad
vnā illaꝝ: q꞉ vt oñdit ſcūs Tho. pma parte. q. 89. arti.
7°. in ſolutiōe pmi. (Auguſtin⁹ nō dicꝫ ꝙ ꝓpter h̄ ꝙ ibi
ſunt aīe mortuoꝝ: ea q̄ hic ſūt vel ſiūt videre nō pñt:
vt localis diſtātia hꝫ ignorātie cā eē credatꝫ: ſꝫ h̄ pt ꝓp
aliud cōtingere: vt ifra dicꝫ.) Hec illē. Cāꝫ aūt huius
reddit i ſequēti articulo dicēs. (Scdꝫ nālē cognitionē
de quib nūc agiꝫ: aīe mortuoꝝ neſciūt q̄ hic agūꝫ. Et h⁹
rō accipi pt. q꞉ aīa ſeparata cognoſcit ſingularia per h̄
ꝙ quodāmodo determīata eſt ad illa: vel per veſtigiū
alicui⁹ pcedētis cognitionis ſeu affectiōis vel per ordi
nationē diuiā: anime aūt mortuoꝝ ſm̄ ordinationē di
uinā: ⁊ ſm̄ modū eēndi ſegregate ſūt a ꝯuerſatōe viuē
tiū ⁊ ꝯiūcte ꝯuerſatiōi ſubaꝝ ſpūaliū: q̄ ſūt a corpoꝛe
ſepate. vn̄ ea que apud nos aguntur ignorāt.) Hec ille.
Ex qb⁹ pꝫ ꝙ ea que arguēs addit de Iohe baptiſta nō
ſunt ad ꝓpoſitū. q꞉ aīe qb⁹ nūciaturus deſcēdebat ad
inferni clauſtra ignorabāt ea: q̄ ipſe dicturus erat non
ꝓp localē diſtātiā: ſꝫ q꞉ nō oīa ſingularia ēt locali pſen
tia ſciebāt. vt dctm̄ ē. Tū ēt q꞉ qcqd ſit de ſcibilib⁹ p na
turā: tñ Iohes nūciatur⁹ erat q̄dā ſup nām ex ſola gra
tuita reuelatiōe cognoſcibilia. vn̄ pꝫ ꝙ iſta additio de
riſibilis eſt. ¶ Ad 5^m dr̄ ꝙ ꝓbatio illa qua ꝓbaꝫ ꝙ nec
angel⁹ nec aīa ſeparata pñt aliqd recipere a re mãli bo
na eſt: ſi bene intelligaꝫ. Et ad eius improbationē dr̄ p
ꝙ ꝓbatio illa in hoc pncipaliter fundaꝫ: ꝙ inter ſubaꝫ
ſeparatā ⁊ rē mãlē nō eſt talis: nec tāta: nec illa ꝯueniē
tia que reqritꝫ iter agēs ⁊ patiēs: actū: ⁊ potētiā: vt ſupra
patuit in ſolone pmi ⁊ tertij. Dr̄ 2°: ꝙ ꝯfirmatio pma
nō valet. q꞉ lꝫ fantaſma repn̄tet oīm vt hic ⁊ nunc: tñ
fantaſma hꝫ eē aliquo mō imãle: ⁊ intētionale ⁊ a mã
abſtractū: ꝓp qd̄ cadit in idē gen⁹ cū ſuba ſeparata: ⁊ lꝫ
ſit ſubiectiue in organo mãli ⁊ extēſo: illud nō ita ipe
dit ſicut ipediret mã extrinſeca. Nec valet qd̄ dicit ſcꝫ
ꝙ ex hoc ſolo fantaſma eſt actiuū in intellm̄ poſſibilē:
q꞉ eſt repn̄tatiuū obiecti ⁊c̄. Un̄ pro oīb⁹ iſtis notanda
ſunt verba phi. 2° de aīa vltio ca°. vbi ſic dicit. Opoꝛtꝫ
aūt vlr de oī ſenſu accipere: qm̄ ſenſus qdē eſt ſuſcepti
uus ſpecieꝝ ſine mã: vt cera anuli ſine ferro ⁊ auro re
cipit figurā. Accipit aūt aureū aut eneū ſignū: ſꝫ non in
q̄tū aurū aut es. Silr aūt ⁊ ſenſus vniuſcuiuſq꞉ ab ha
bēte colorē aut ſonū patiꝫ: ſꝫ nō inq̄tū vnūqdq꞉ illo
rum dicitur: ſed inquantum huiuſmodi: ⁊ ſm̄ rōnem
⁊c̄. Super quo dicit Cōmētatoꝛ ꝯmēto. lx°. Receptio
formaꝝ ſenſibiliū ab vnoquoq꞉ ſenſu eſt receptio ab
ſtracta a mã. Si. n. reciperet eas cū mã: tūc idem eē ha
berent in anima ⁊ extra aīaꝫ: ⁊ iō in aīa ſunt intētiōes
⁊ cōpꝛehēſiones: ſed extra animā nō ſūt intētiones nec
compꝛehenſiones: ſed res mãles nō cōpꝛehenſe oio.)
Hec ille. Itē ſuper eodē loco dicit ſcūs Tho. in ſcripto
ſup 2^m de aīa. (Phs dicit ꝙ oꝫ vlr accipere ⁊ cōiter oī
ſenſui ineſſe ꝙ oīs ſenſus eſt ſuſceptiuus ſpecierū ſine
mã. ſicut cera recipit ſignū anuli ſine ferro ⁊ auro. ſꝫ vꝫ
hoc eſſe cōmune omni patiēti. Omne. n. patiēs recipit
aliquid ab agente ſm̄ ꝙ eſt agēs. Agēs aūt hoc agit per
ſuam formā: ⁊ non per ſuam materiā. Omne. n. patiēs
recipit formam ſine materia. Hoc enim ad ſenſum ap
paret. Nō eni aer recipit ab igne agēte materiam eius
ſed formam: non ergo hoc videtur eē ꝓpꝛiū ſenſus ꝙ
ſit ſuſceptiuus ſpecieꝝ ſine materia. Dicendū ē ergo ꝙ
licꝫ hoc ſit cōmune omni patienti ꝙ recipiat formam
ab hoc agēte: differentia tñ eſt in modo recipiēdi: naꝫ
forma que in patiēte recipiꝫ ab agēte: quādoq꞉ hꝫ eun
dē modū eēndi in patiēte: quē hꝫ in agēte. Et hoc qdeꝫ
contingit quando patiēs eandē hꝫ diſpōnē ad formaꝫ
quā hꝫ ⁊ agēs. Unūqdq꞉ enim recipiꝫ in altero ſꝫ mo
dum recipientis. vnde ſi eodē modo diſponaꝫ patiens
ſicut diſponitur agens: eodē modo recipitur forma in
patiēte ſicut erat in agēte: ⁊ tunc non recipiꝫ forma ſi
ne materia: q꞉ lꝫ illa eadē numero mã: que eſt agentis
non fiat patientis: fit tamen quodāmodo eadem inq̄
tum ſimilē diſpoſitionē mãlem acquirit ei q erat i agē

Anima ſeparata ſꝫ ꝑ ſpēs influxas cognoſcere ſingulare intuitiue: nō aūt per acquiſitas.

Anima ſeparata ſm̄ nālem cognitionē neſcit q̄ hic agūtur.

T. c. lx.

Proprium eſt ſenſus recipere formas ſine mã: q̄uo intelligitur.

te: ⁊ hoc modo aer patitur ab igne: ⁊ quicquid patitur
paſſione naturali: quandoqꝫ vero forma recipitur in
patiente ſm̄ alium modum eſſendi ꝙ̄ ſit in agente:
qꝛ diſpō materialis patientis ad recipiēdū ñ ē ſimilis
diſpōni mālı q̄ erat i agēte: ⁊ iō tūc forᵃ ꝛcipiꝭ i patiē-
te ſine mā: ſic i ꝓpoſito: qꝛ alteriꝰ modi eē hñt forᵉ in
ſenſu ⁊ i re ſenſibili: nā i re ſenſibili hñt eē mālē: i ſen
ſu āt hñt eē ītētōale ſiue ſpūale ⁊c̄. hec ille. Itē pᵃ pte.
q. 78. ar. 3. ſic dı̄c. Eſt autē zᵉ imutatio: vna nālis ⁊ alia
ſpūalis: nālis qdē ſꝫ ꝙ forᵃ imutātıs recipiꝭ in imuta
to ſꝫ eē nāle: ſic calor i calefacto: ſpūalis āt ſꝫ ꝙ forᵃ
imutātıs recipiꝭ in imutato ſm̄ eſſe ſpūale vt forma
coloris in pupilla q̄ nō fit ꝑ hoc colorata: ad oꝑationē
aūt ſenſus regriꝭ imutatio ſpūalis ꝑ quā ītētio ſpūal'
forme ſenſibilis fiat i organo ſenſus: aliogn ſi ſola nā-
lis imutatio ſufficeret ad ſētiēdū oia corꝑa nālia ſen-
tirēt dū alterantꝭ. hec ille. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ mltū equoce ⁊
nō vniuoce dı̄ fantaſma eē i mā. ſicut forma ſenſibil'
que rep̄ſentat: qꝛ forma rei ſenſibilis nullā hꝫ ſpūali-
tatē nec imālitatē nec abſtractionē: ſic hꝫ fantaſma i
organo fantaſie: ⁊ iō nō ſeqꝭ ſi fantaſma pt agere i itel
lectū poſſibilē aliq̄ mō iſtrāliter: qꝛ ſilr color vl' odor
q̄ ſunt in re extra pñt ſili mō agere. Pro cuius intel-
lectu ſcūs Tho. ꝑ qlibet. q. 3. ſic dicit. Aia humana ſi-
militudines rerum qbꝰ cognoſcit accipit a rebus. illo
modo accipiendi quo patiens accipit ab agente: quod
nō eſt itelligēdū ꝙ agēs influat in patiēs eādē nume
ro ſpēm quā hꝫ in ſeipſo: ſed gnāt ſibi ſilem educēdo
de potētia in actū: ⁊ ꝑ hūc modū dı̄ ſpēs coloris ōferri
a corꝑe colorato i viſuꝫ. Sꝫ i agētibꝰ ⁊ patiētibꝰ diſtin-
guēdū ē. Eſt. n. qōdā agēs qd̄ de ſe ſufficiēs ē ad iducē
dum formā ſuā i patiēs ſicut ignis ſufficiēs ē ad cale-
faciēdū de ſe. Qōdā vo agēs eſt qd̄ nō ſufficit de ſe ad
itroducēduꝫ formā ſuā in patiēs niſi ſupueniat aliud
agēs: ſicut calor ignis nō ſufficit ad cōplemētū nutri-
tiōis niſi ꝑ vtutē aie nutritiue: vñ vtus aie nutritiue ē
pncipalr agēs: calor vero ignis iſtrumētalr. Silr etiā
eſt diuerſitas ex pte patiētis: qōdā. n. patiens eſt quod
in nullo coopatꝭ agēti: ſicut lapis cū ꝓiciꝭ ſurſuꝫ vel
lignū cū ex eo fit ſcānū: qōdā vo ē patiēs qd̄ agēti co-
oꝑatur: ſicut lapis cū deorſuꝫ ꝓiicitur ⁊ corpus hoīs
cū ſanatꝭ ꝑ arte: ⁊ ſm̄ hoc res q̄ ſunt extra aiam triplr
ſe hñt ad diuerſas potētias aie: ad ſenſus. n. exteriores
ſe hñt ſicut agētia ſufficiētia qbus patiētia ñ cooꝑan-
tur ſꝫ tm̄ recipiūt: ꝙ. n. color ꝑ ſe nō pōt mouere viſuꝫ
niſi lux ſupueniat: nō eſt ꝯ hoc qd̄ dictū eſt: qꝛ tam co
lor ꝙ̄ lux iter ea q̄ ſunt ex aiaꝫ cōputantꝭ: ſenſus āt ex-
teriores ſuſcipiūt tm̄ a rebꝰ ꝑ modū patiēdi ſine hoc
ꝙ aliqd opeꝛꝭ ad ſui formationē ꝙ̄uis iā formati ha
beant ꝓpriā oꝑationē q̄ eſt iudiciū de ꝓprijs obiectis:
ſed ad imaginationē res q̄ ſunt extra aiam cōparantꝭ
vt agētia ſufficiētia. Actio. n. rei ſenſibilis nō ſiſtit in
ſenſu: ſꝫ exinde ꝑtingit vſqꝫ ad fantaſiā ſiue imagina
tionē. tm̄ imaginatio eſt patiēs qd̄ coopatꝭ agēti. Ipſa
eni i imaginatio format ſibi aliq̄rū rerū ſimilitudines
quas nunꝙ̄ ſenſus ꝑcepit. Ex his tm̄ q̄ ſenſu ꝑcipiuntꝭ
cōponēdo ⁊ diuidēdo: ſic imaginamur mōtes aureos
quos nunꝙ̄ vidimꝰ ex h ꝙ vidimus aurū ⁊ mōtes: ſꝫ
ad intellectuꝫ poſſibilē cōparantꝭ res exteriores: ſicut
agētia ēt i ſufficiētia. actio. n. ipſaꝝ reꝝ ſenſibiliū: nec
in imaginatione ꝯſiſtit: ſꝫ fantaſmata vlteriꝰ mouent
intellectū poſſibilē. nō aūt ad hoc ex ſeipſis ſufficiunt
cū ſint in potētia intelligibilia. intellectus aūt nō mo
ueatꝭ niſi ab intelligibili in actu. vñ opꝫ ꝙ ſupueniat
actio itellectꝰ agētis cuius illuminatione fantaſmata
fiāt intelligibilia in actu ſicut illuſtratiōe lucis corpo-
ralis fiunt colores viſibiles in actu. ⁊ ſic pꝫ ꝙ intelle-
ctus agens ē pncipale agēs qd̄ agit rerū ſimilitudines
in intellectu poſſibili. fantaſmata āt q̄ a rebꝰ exterio-
ribꝰ accipiuntꝭ ſunt q̄ſi agētia inſtrālia. Intellectꝰ etiā
poſſibilis cōparatꝭ ad res q̄rū noticiā accipit: ſicut pa-
tiens qd̄ coopatꝭ agēti. multo eni magis pōt itellectus
formare qdditatē rei q̄ nō cecidit ſub ſenſu ꝙ̄ imagi-
natio.) Hec ille. Cū aūt dicit ꝙ res extra agūt in itel
lectū. intellige ꝙ h eſt mediāte ſenſu ⁊ imaginatione
nō aūt imediate. Vñ 4°. quolibꝫ. q. z i. ſic dicit. (Quı-
dā dicūt ꝙ aie ſeparate intelligunt abſtrahendo ſpēs
intelligibiles a rebus: ſed hoc eē nō pōt: abſtractio. n.
ſpecierū intelligibiliū a rebꝰ ſenſibilibus fit mediāte
ſenſu ⁊ imaginatiōe quoꝝ opōnes cū ſint per organa
corꝑalia aie ſeꝑate attribui nō pñt.) Hec ille. Ex qbꝰ
pꝫ ꝙ pᵃ ꝯfirmatio nō valet. Dı̄ 3° ꝙ zᵃ ꝯfirmatio ſilr
nō valet: qꝛ nec angelus pōt accipere quācūqꝫ cogni-
tionē a rebꝰ mālıbꝰ ſicut oſtenſum fuit in z° vbi reci-
tate ſunt rōnes arguētis in oppoſitum ⁊ ſolute. ¶ Ad
6ᵐ dı̄ ꝙ ꝓbatio ibidē recitata ꝓ opinione nr̄a bona ē
⁊ ſufficiēter ꝯcludit dum tm̄ intelligatꝭ illo mō quo d-
clarat eā ſcūs Tho. de veritate. q. 19. arti. p ꝓut recita
tū fuit articulo pmo. vñ maior dicte ꝓbatiōis ſic itel
ligēda eſt ꝙ mediū q̄to magis recedit ab vno extre-
mo quo ad modū eſſendi tanto plus accedit ad aliud
mediū quo ad modum eēndi ⁊ ꝯſequēter quo ad mo
dū oꝑandi. De hoc ſcūs Tho. pᵃ pte. q. 89. arti. p ſic di-
cit. Iſta qd̄ hꝫ difficultatē ex hoc ꝙ aia q̄diu eſt corꝑi
ꝯiūcta nō pōt aliqd itelligere niſi ꝯuertēdo ſe ad fan
taſmata. vt ꝑ experimētū pꝫ. Si aūt hoc nō eſt nā anie:
ſꝫ ꝑ accn̄s ꝯuenit ei ex h ꝙ corꝑi alligatꝭ: ſicut platoni
ci dixerūt: de facili qd̄ ſolui poſſꝫ. nā remoto ipedimē
to corꝑis rediret aia ad ſuā nām vt intelligeret intelli
bilia ſimplr nō ꝯuertēdo ſe ad fantaſmata: ſicut eſt ī
alijs ſubſtātijs ſeꝑatis: ſꝫ ſm̄ h nō eēt aia ꝑꝑ meliꝰ aie
ſꝫ ꝑꝑ peiꝰ corpori vnita. ſi peiꝰ intelligeret corꝑi vnita
ꝙ̄ ſeꝑata: ſꝫ h eēt ſolū ꝑꝑ meliꝰ corꝑis qd̄ eſt irrōnabi
le cū mā ſit ꝑꝑ formā ⁊ nō econtra. Si aūt ponamus
ꝙ aia ex nā ſua hēat vt intelligat ꝯuertēdo ſe ad fan
taſmata cū nā aie ꝑ mortē corpoꝝ nō mutetꝭ vı̄ ꝙ aia
ſeꝑata nālr nihil poſſit itelligere cū nō ſunt ei p̄ſto
fantaſmata ad q̄ ꝯuertatꝭ. Et iō ad hāc difficultatē tol
lēdā ꝯſiderādū ē ꝙ cū nihil opetꝭ niſi iquātuꝫ ē actu.
modus oꝑandi vniuſcuiuſqꝫ rei ſeqꝭ modū eēndi ip-
ſius: hꝫ āt aia aliū modū eēndi cū vniꝭ corꝑi ⁊ cū fue-
rit a corꝑe ſeꝑata. manēte tm̄ eadē nā ipſiꝰ anie. nō ita
ꝙ vniri cōpi ſit ei accn̄tale: ſꝫ ꝑ rōnē ſue nāe vniꝭ cor
pori: ſic nec leuis nā mutatꝭ cū eſt in ꝓpͦ loco qd̄ eſt ei
nāle. ⁊ cū ē extra ꝓpriū locū qd̄ eſt ei pter nām. aie g
ſꝫ iſtū modū eēndi quo ē corꝑi vnita cōpetit modus
itelligēdi ꝑ ꝯuerſionē ad fantaſmata corpoꝝ q̄ ſūt in
corꝑeis organis. cū āt fuit a corꝑe ſeꝑata ꝯpetit ei mo
dꝰ itelligēdi ꝑ ꝯuerſionē ad ea q̄ ſūt ſimpˡ itelligibilia
ſic ⁊ alijs ſubijs ſeꝑatis a corꝑe. vñ modꝰ itelligēdi ꝑ
ꝯuerſionē ad fantaſmata ē aie nālis ſic ⁊ corꝑi vniri
ſꝫ eē ſeꝑatū a corꝑe ē pter rōnē ſue nāe. ⁊ ſilr itelligeꝭ
ſine ꝯuerſiōe ad fantaſmata eſt ei pter nāꝫ. ⁊ iō ad h
vniꝭ corꝑi vt ſit ⁊ opetꝭ ſꝫ ſuā nāꝫ.) Hec ille. Cū āt ꝯ
h obijcit arguēs: qꝛ tūc aia ſeꝑata eēt magis capax ta
lis influxꝰ ꝙ̄ aia ꝯiūcta corꝑi glīoſo ⁊c̄. Dı̄ ꝙ loquēdo
de capacitate nāe ꝯcediꝭ ꝯñs. Si āt itelligatꝭ de capa-
citate grē vel glīe negatꝭ ꝯña: qꝛ corpꝰ glīoſum i nullo
ipedit aiam ab influxu ſubſtātiaꝝ ſeꝑataꝝ. De h ſcūs
Tho. pm̄ti di. q. i. arti. p in ſolone qrti argumēti ſic di
cit. Aia

cit. Aīa hꝫ eē ꝑfecti⁹ in corpe q̄ ſepata īquātū ē forma nō aūt inquātū eſt itelligēs niſi forte ꝯiūgat̄ corpi tali ꝙ eſt oīno aīe ſubditū: ⁊ in nullo itellectū diſtrahēs: ſicut erit corp⁹ glioſum. Corp⁹ .n. qd̄ corrūpit̄ aggrauat aīam: ⁊ deprīmit terrena inhabitatio ſenſum multa cogitantē Sap. 9.) Hec ille. Sciēdū eſt vlteri⁹ ꝙ aīa btā nullā ſpēm itelligibilē recipit de nouo in corpe glioſo ꝑ īfluxū ſupradictū: q2 ſtati dū ſepat̄ a corpe corruptibili ſimul totū illū īfluxū recipit. ſicut ſupra recitatū fuit ex dictis ſcī Tho. de aīa. q. 18. vbi ſic dicit. (Hāc aūt cognitionē acqrūt aīe ſepate ſubito ꝑ modū influētie ⁊ nō ſucceſſiue ꝑ modū mot⁹. vt Origenes poſuit.) Hec ille. ¶ Ad 7ᵐ dr̄ ꝙ ea q̄ btūs Tho. in ꝯfirmatione huius opīonis idicit de ſōno vel extaſi non ſunt figmenta: ſed veritates ꝯſone dictis ſanctoꝝ ⁊ ſacre ſcripture. Unī ſcūs Tho. 2ᵒ 2ᵉ. q. 172. arti. p̄. de veritate. q. 12. ar. 3. recitat Augu. 12. ſup Gen. ad lrām dicentem ꝙ aīe humane ſm̄ ꝙ a ſenſibus corpis abſtrahunt̄ cōpetit futura ꝑuidere. Itē Gregoriū 4ᵒ dialogoꝝ dicentē ꝙ anie exiture a corpe ꝑ reuelationē vētura cognoſcūt. Et ꝯſequēter ſcūs Tho. vbi ſupra 2ᵒ 2ᵉ in ſolone p̄ argumēti ſic dicit. (Aīa qn̄ abſtrahit̄ a corpalib⁹ aptior reddit̄ ad ꝑcipiēdū influxū ſpūaliū ſubaꝝ: ⁊ ēt ad ꝑcipiēdam ſubtiles mot⁹ q ex ipreſſionib⁹ cāꝝ nāliū in imaginatiōe hūana relinquunt̄: a qb⁹ ꝑcipiēdis aīa ipedit̄ cum fuerit circa ſenſibilia occupata. Et iō Greg. dicit ꝙ aīa qn̄ appropinquat ad mortē ꝓcognoſcit q̄dā futura ſubtilitate ſue nāe: put .ſ. ꝑcipit ēt modicas ipreſſiones: aut ēt cognoſcit futura angelica reuelatiōe.) Itē ibidē i ſolutione 2ᵉ ſic dicit. (Precognitio futuroꝝ q̄ fit in ſōnis eſt aut ex reuelatiōe ſubſtātiaꝝ ſpūaliū: aut ex corpali cā. Utrūqꝫ aūt melius pōt fieri in dormiētib⁹ q̄ in vigilantibus: q2 aīa vigilātis eſt occupata circa exteriora ſenſibilia: vn̄ min⁹ pōt ꝑcipere ipreſſiones ſubſtātiarū ſpūaliū: vel etiā cāꝝ nāliū. Q̄tū tn̄ ad ꝑfectionē iudicij plus viget rō in vigilādo q̄ in dormiendo.) Hec ille. Silr̄ ponit de veritate vbi ſupra. Nā i ſolone p̄mi argumēti ſic dic̄. (In cognitiōe eſt duo ꝯſiderare .ſ. receptionē ⁊ iudiciū de receptis. Q̄tū ḡ ad iudiciū de receptis potior eſt cognitio vigilātis q̄ dormientis: q2 iudicium vigilātis eſt liberū: ſꝫ iudiciū dormientis eſt ligatū.

Lec. 5ᵃ. vt dr̄ in de ſōno ⁊ vigilia. Sꝫ q̄tū ad receptionē cognitio dormiētis eſt potior: q2 qeſcētib⁹ ſenſib⁹ ab exteriorib⁹ motib⁹: iteriores ipreſſiōes magis ꝑcipiuntur: ſiue ſint ex ſubſtantijs ſepatis: ſiue ex corpib⁹ celeſtib⁹. vn̄ ſic pōt itelligi qd̄ dr̄ Numeri. 23. de Balaa: q cadit .ſ. in dormiēdo. ⁊ ſic aperiunt̄ oculi ei⁹.) Hec ille. Itē ibidem in ſolone 2ᵉ ſic dic̄. (Iudiciū nō tm̄ depēdet a receptione ſpēi: ſꝫ ex h ꝙ ea de qb⁹ iudicat̄ examināt̄ ad aliqd̄ p̄n̄ᵐ cognitiōis: ſicut de ꝯnib⁹ iudicam⁹ eas in p̄ncipia reſoluēdo. In ſomno ḡ ligatis exteriorib⁹ ſenſib⁹ interiores vires q̄ſi qetate ab exteriorū tumultib⁹ magis ꝑcipere pn̄t iteriores ipreſſiones factas in itellectu vel imaginatiōe ex illuminatiōe diuina vel angelica: vel ex virtute celeſtiū corpoꝝ: aut quocūqꝫ alio mō. Sicut tenui flegmate decurrēte ad linguā vr̄ dormiēti ꝙ dulcia comedat. Sꝫ q2 p̄ᵐ p̄nᵐ nr̄e cognitiōis eſt ſenſus oꝫ

Lec. 6. 60. ad ſenſum quodāmō reſoluere oīa: de qb⁹ iudicamus. Un̄ p̄hs dicit 3ᵒ celi ⁊ mūdi ꝙ cōplemētū artis ⁊ nāe eſt res ſenſibilis viſibilis: ex q̄ debem⁹ de alijs iudica-

Cap. 5ᵒ. re. Silr̄ dicit in 6ᵒ ethi. ꝙ ſenſus extremi ſunt itellect⁹ p̄ncipioꝝ: extrema appellans illa in q̄ fit reſolutio iudicātis. Q2 ḡ in ſōno ligati ſunt ſenſus: nō pōt eē ꝑfectū iudiciū niſi q̄tū ad aliqd̄ hō decipiat̄: intēdēs reꝝ ſilitudinibus tanq̄ reb⁹ ipſis: q̄uis qn̄qꝫ dormiēs cognoſcat ō aliqb⁹: ꝙ nō ſūt res: ſꝫ ſilitudines reꝝ.) Hec ille. Itē eadē. q. arti. 9. ſic dic̄. (Ad viſionē ꝓphetie duo cōcurrūt .ſ. iudiciū ⁊ acceptio ꝓprie ꝓphetie. Qn̄ ḡ ꝓphetia inſpirat̄ diuinit⁹ vt ſit iudiciū ei⁹ tm̄ ſupnāle: ⁊ non acceptio. tūc talis īſpiratio abſtractionē a ſenſib⁹ nō reqrit: q2 iudiciū itellect⁹ nāliter eſt ꝑfecti⁹ in vtente ſenſib⁹ q̄ in nō vtēte. Acceptio āt ſupnālis ꝓprie ꝓphetie eſt ſm̄ imaginariā viſionē: ad quā viſionē inſpirādā rapit̄ mens hūana ab aliquo ⁊ a ſenſibus abſtrahitur. vt Augu. dicit. 12. ſup Gen. ad lrām. Cui⁹ rō eſt: q2 vis imaginatiua dū quis vtit̄ ſenſib⁹ p̄ncipalr̄ eſt īteta hijs q̄ ꝑ ſenſus accipiunt̄: vn̄ nō pōt eē ꝙ intētio ei⁹ p̄ncipalr̄ feratur ad ea q̄ aliūde accipiunt̄: niſi qn̄ hō eſt a ſenſu abſtract⁹. Un̄ qn̄cūqꝫ fit ꝓphetia ſꝫ viſionē imaginariā oꝫ a ſenſibus abſtractā eē ꝓphetā. Sed hec abſtractio dupl’r ꝯtingit. Uno mō ex cā nāli. Alio mō a cā aīali. A cā nāli qdē qn̄ ſenſus exteriores obſtupeſcūt vel ꝑꝑ egritudinē vel ꝑꝑ vapores ſomni ad cerebꝝ aſcēdētes ex qbus ꝯtingit organū tact⁹ īmobilitari. Ex cā vō aīali ſicut qn̄ hō ex nimia attentione ad intellectualia vel imaginabilia oīno a ſenſib⁹ exteriorib⁹ abſtrahit̄. Nūquā aūt fit in ꝓphetia abſtractio a ſenſib⁹ corporalib⁹ ꝑ egritudinē ſicut fit i epilēticis: aut furioſis: ſꝫ ſolū mō ꝑ cām nālē ordinatā .ſ. ꝑ ſōnū. Et iō ꝓphetia q̄ fit cū viſione imaginaria ſemꝑ fit vl i ſōno qn̄ .ſ. fit abſtractio a ſenſib⁹ ꝑ cām nālē ordinatā: vl i viſiōe qn̄ fit abſtractio a cā aīali. In h tn̄ differt prophetia in ſua abſtractione a ſenſib⁹: ſiue abſtrahat ꝑ ſōnū: ſiue ꝑ viſionem ab oībus alijs que abſtrahunt̄ a ſenſib⁹: ꝙ mens ꝓphete illuſtrat̄ de his q̄ in viſione imaginaria videnṫ: qm̄ cognoſcit ea nō eſſe res: ſꝫ aliquaꝝ rerū ſilitudines: de qbus certū iudicium hꝫ per lumen mentis. Sic ḡ pꝫ ꝙ inſpiratio ꝓphetie qn̄qꝫ fit cū abſtractione a ſenſibus qn̄qꝫ nō.) Hec ille. Ex qb⁹ apparet ꝙ argumētū multipliciter deficit. p̄mo q̄tum ad h qd̄ īfert ꝙ ſi iō vera vident̄ in ſomno: q2 aīa recedit a corpe i opando vt ab obto. ꝙ tūc q̄to ſomn⁹ eſſet ꝓfundior ⁊c̄. Hec .n. ꝯn̄tia nulla eſt: q2 vt pꝫ ꝑ p̄dicta ad recipiēdū influxū ſubaꝝ ſepataꝝ vel corpoꝝ celeſtiū diſponit aliq̄ abſtractio a ſenſib⁹: nō tn̄ q̄libet ad h ſufficit. Sꝫ oꝫ ꝙ fiat a cā aīali vel a cā nāli ordinata. ⁊ nō egritudinali: nec tali ⁊ tāta q̄ tollat oēm opōnē ſenſuū iterioꝝ potiſſime virtutis imaginatiue multo min⁹ q̄ tollat oēm opōnē intellect⁹: q2 itellus ⁊ imaginatio tūc recedūt a corpe: ſꝫ itēdunt obiectis incorporeis: puta ſpēb⁹ intelligibilib⁹: aut imaginarijs. Tant⁹ āt poſſet eē ſōn⁹ ꝙ aīa nulli obto itēderet. Un̄ illa ꝯn̄a nullā hꝫ apparētiā. 2ᵒ deficit i h qd̄ 2ᵒ īfert de epilēticis aut furioſis: q2 aīa taliū nulli obto itēdit tpe illi⁹ paſſiōis: nec corpeo: nec īcorporeo: nec mēs hꝫ iudiciū qd̄cūqꝫ. 3ᵒ deficit i h ꝙ īponit iſtā poſitionē ſumptā eē ex fictiōib⁹ machometi. 4ᵒ deficit in h ꝙ male īprobat Auic. 5ᵒ in h qd̄ dicit ꝙ ꝯ ꝯōnē vr̄ ꝙ hō ſit habilior in ſōno vel extaſi ad recipiēdū influxū ſubaꝝ ſeparaꝝ q̄ in vigilia. Cui⁹ cā dcā ē ſepe. 6ᵒ in h ꝙ repudiat totalr̄ dictum Auerroys. In h .n. dicit Auerroys veꝝ ꝙ ſubaꝝ ſepataꝝ ſupior īfluit inferiori ⁊ īferior recipit a ſupiori alias tot⁹ pceſſus Dionyſij de celeſti hierarchia van⁹ eēt. Et multa alia falſa ꝯtinet p̄dictū argᵐ. ¶ Ad 8ᵐ dr̄ ꝙ due iſtātie q̄s arguēs affert ꝯ ꝓbationē ſcī Tho. ibidē recitatā nō valēt. Non qdē p̄ᵃ: q2 hn̄ verū eſt ꝙ vnio aīe ad corp⁹ eſt p̄ncipalr̄ ꝑꝑ ꝑfectionē toti⁹ ꝯſiſtētis ex aīa ⁊ corpe: ſꝫ ſecūdario ē ꝑꝑ ꝑfectionē aīe acqrēdā i corpe ⁊ ꝑ corp⁹. Un̄ ſcūs Tho. de aīa. q. 1. in ſolone 7ᵉ argumēti. ſic dic̄. (Aīe vnit̄ corpus ⁊ ꝑꝑ bonū qd̄ ē ſubalis ꝑfectio vt cōpleat̄ ſpēs hu

menatr pp bonũ qḋ ẽ pfectio accñtalis: vt.ſ.pficiaẗ in cognitione intellectiua quã aĩa acqrit ex ſenſib⁹: hic.n. modus itelligẽdi eſt nãlis hoĩ. Nec obſtat ſi aĩe ſepate pueroꝝ aut alioꝝ hoĩuꝫ alio mõ itelligẽdi vtunẗ: qꝛ hꝫ magis cõpetit eis rõne ſepatiõis q̃ꝫ rõne ſpẽi hũane.) Hec ille. Itẽ ꝓteruis magna eſt dicere ꝙ ptes toti⁹ eẽn tialis tñ ordineñẗ in bonũ toti⁹ ſicut in finẽ: ſic ꝙ vna ps nõ ordineẗ in bonũ alteri⁹. De hꝫ ſctũs Tho. p⁹ pte. q.65. arti.2⁰. ſic dicit. (Si alicui⁹ toti⁹ ⁊ ptiũ ei⁹ velim⁹ finẽ aſſignare. inueniem⁹ pmo qdeꝫ ꝙ ſingulares ptes ſunt pp ſuos act⁹ ſicut oculus ad vidẽdũ. 2⁰ ꝙ ps ignobi lior eſt pp nobiliorẽ ſicut ſenſus pp itellectũ: ⁊ pulmo pp cor. 3⁰ vo oẽs ptes ſunt pp pfectionẽ totius ſicut ⁊ mã pp formã: ptes.n. ſunt q̃ſi mã totius. Ulteri⁹ ãt tot⁹ hõ pp aliquẽ finẽ extrinſecũ: puta vt fruaẗ deo.) Hec ille. Itẽ ꝓteruia eſt dicere ꝙ corp⁹ hoĩs nõ ordineẗ ſicut in finẽ in aĩam rõnalẽ ⁊ pfectionẽ ei⁹. De hꝫ. S. T. p⁹ pte q.76. arti.5⁰ ſic dicit. (Cũ forma nõ ſit pp mãm: ſꝫ mã pp formã: ex forma opꝫ rõnẽ accipere q̃re mã ſit talis: ⁊ nõ ecõuerſo. Anĩa aũt itellectiua ſm nãe ordinẽ infi mũ gradũ in ſubſtãtijs itellectualib⁹ tꝫ: in tñ ꝙ nõ hꝫ nãlr ſibi inditã notitiã veritatis ſicut angeli: ſed opꝫ ꝙ eã colligat ex reb⁹ diuiſibilib⁹ p viã ſenſus. vt dicit Dionyſius. 7⁰ ca. de diuis noĩb⁹. Natura aũt nulli deeſt in neceſſarijs. vñ oportuit ꝙ aĩa itellectiua nõ ſolũ hẽret virtutẽ intelligendi: ſꝫ etiã virtutẽ ſentiendi. Actio aũt ſenſitiua nõ fit ſine corpeo iſtrumẽto. Oportuit g̃ aĩaꝫ i

Tex.cõ.36. tellectiuã vniri tali corpi qḋ poſſet eẽ ꝯueniẽs organũ ſenſus.) Hec ille. Silr dicit de aĩa. q.8. (Cũ (inquit) mã ſit pp formã ⁊ nõ eꝯ: ex pte aĩe opꝫ accipe rõnẽ q̃le debeat eẽ corpus: cui vniẗ. Uñ in 2⁰ de aĩa dr̃ ꝙ aĩa nõ ſolũ ẽ corpis forma ⁊ motor. ſꝫ ẽt finis. ⁊ iõ nãle eſt aĩe humane corpori vniri: qꝛ cũ ſit iſima in ordine intellectualiũ ſubaꝝ: ſicut mã pma eſt iſima in ordine rerum ſenſibiliũ: nõ hꝫ aĩa ſpẽs itelligibiles ſibi nãliter iditas gbus in operationẽ ꝓpriã exire poſſit q̃ eſt itelligere: ſicut hñt ſube ſupiores itellectuales: ſꝫ eſt in po⁹ ad eas:

Tex.cõ.14. cũ ſit ſicut tabula: in q̃ nihil eſt ſcriptũ vt dr̃. 3⁰ de anĩa. Uñ opꝫ ꝙ ſpẽs itelligibiles a reb⁹ exterioꝛib⁹ accipiat mediãtibus potẽtijs ſenſitiuis: que ſine corpeis organis opõnes ꝓprias hr̃e nõ pñt: vñ aĩam hũanã neceſſe eſt corpori vniri. Si g̃ pp hꝫ aĩa hũana vnibilis eſt corpori qꝛ idiget accipe ſpẽs itelligibiles a rebus mediãte ſenſu: necẽe eſt ꝙ corpus cui aĩa rõnalis vnitur ſit tale vt poſſit eſſe aptiſſimũ ad repñtandũ itellectui ſpẽs ſenſibiles: ex gb⁹ itellectu ſpẽs intelligibiles reſultẽt ⁊c.) Hec ille. Ex gb⁹ pꝫ: ꝙ valde ꝓterue ⁊ inſufficiẽter dictũ eſt: ꝙ vnio aĩe rõnalis ad corp⁹ ordineẗ ſicut in finẽ ad pfectionẽ ſubalẽ toti⁹ cõpoſiti. ⁊ nõ ad pfectionẽ accñtalẽ aĩe rõnalis q̃ꝫtũ ad cognitionẽ intellectiuaꝫ: ⁊ ſic p⁹ inſtantia illata ꝯtra ꝓbationẽ ſci Tho. nõ ꝓcedit Similr 2⁰ inſtantia min⁹ vꝫ. Nã ſm poſitionẽ ipſius arguẽtis aĩa ſepata ex ſua nãli virtute põt acqrere pfectã cognitionẽ intuitiuã ⁊ abſtractiuã: ꝯfuſam ⁊ diſtinctã tã cõem q̃ꝫ ꝓpriã oium qdditatũ creataꝝ tã mãliũ q̃ꝫ imãliũ: a qua cognitiõe ipediẗ p corp⁹ ⁊ p corpis cõiunctionẽ: qꝛ ꝯiũcta corpi nõ põt intelligere ſubas ſepatas ꝓpria ⁊ pfecta cognitiõe. Nec ſilr multas qdditates mãles: puta eas q̃s ſentire nõ põt ſicut cec⁹ colores. g̃ ſi ꝯiũctio aĩe ad corp⁹ finalr eſt pp acqſitionẽ pfecte ſcie ⁊ noticie itellectiue in aĩa: mãifeſte ſequiẗ ꝙ talis cõiunctio aĩe ad corp⁹ fruſtra eſt: cũ ipediat aĩam a fine pp quẽ vniẗ corpori: quẽ finẽ potiori mõ ꝯſeq poſſet nãliter ſine corpore. Nec valet ſimilitudo de potione ⁊ ſectione: qꝛ ſi potio inducit ipfectã ſanitatẽ: ⁊ ſectio ducit a pfecta ſanitate quã iducere ſectio. manifeſtũ eſt ꝙ inutilr ⁊ dãnoſe adhibeẗ potio ꝓtermiſſa ſectiõe: potiſſime vbi eque facile eſſet vtrãqꝫ adhiberi ipſi ſanabili. ſic in ꝓpoſito. Et iõ ſctũs Tho. dicit ꝙ aĩa ſepata a corpe nõ põt nãlr acqrere eq̃ pfectã ſciaꝫ p ſpẽs influxas: ſicut põt in corpe p ſpẽs p ſenſus acceptas: qꝛ cognitio nãlis p ſpẽs iſluxas eſt ꝯfuſa ⁊ ipfecta: ſicut patuit multiplr p antedicta. Itẽ ſctũs Tho. in q̃ de aĩa. q.15. ſic dicit. (Cõſiderãdũ ẽ ꝙ cũ aĩa rõnalis ſit infima in ordine ſubaꝝ itellectualiũ: infimo ⁊ debiliſſimo mõ pticipat itellectuale lumẽ: ſiue itellectualẽ nãm. Nã in pmo intelligẽte. ſ. deo nã itellectualis eſt adeo potens ꝙ p vnã formã itelligibilẽ. ſ. eẽntiã ſuã intelligit oĩa inferiores vo ſube itellectuales per ſpẽs multas. Et quãto vnaq̃qꝫ eaꝝ eſt altior: tanto hꝫ pauciores formas ⁊ virtutẽ magis potentẽ ad itelligẽdũ oĩa p formas paucas. Si aũt ſuba itellectualis iferior hẽret formas ita vles ſicut ſuperior: cũ nõ adſit ei tãta virtus in itelligẽdo remaneret ei ſcia icõpleta: qꝛ tñ in vli res cognoſceret: ⁊ nõ poſſet q̃ducere cognitionẽ ſuã ex illis paucis ad ſingula. Anĩa g̃ hũana q̃ eſt infima ſi acciperet formas in abſtractiõe ⁊ vlitate ꝯformi ſubſtãtijs ſepatis: cũ hẽat minimã ptẽ i itelligẽdo ipfectiſſimã cognitionẽ hr̃et. vtpote cognoſcẽs in q̃dã ꝯfuſione ⁊ vlitate. Et iõ ad hꝫ ꝙ ei⁹ cognitio pficiaẗ ⁊ diſtinguaẗ p ſingula: opꝫ ꝙ a ſingulis reb⁹ ſciam colligat veritatis lumine tñ itell̃s agẽtis necẽio ad hꝫ exñte vt altiori mõ recipianẗ in anĩa q̃ꝫ ſint in mã. Et ſic ad pfectionẽ itellectualis opõnis neceſſariũ fuit aĩam corpi vniri. Nec tñ dubiũ eſt qn per mot⁹ corpeos ⁊ occupationẽ ſenſuũ anĩa ipediaẗ a receptiõe iflux⁹ ſubaꝝ ſupioꝝ. Uñ dormiẽtib⁹ ⁊ alienatis a ſenſib⁹ q̃dã reuelatiões fiũt: q̃ nõ accidũt ſenſu vtẽtibus. Qñ g̃ aĩa erit a corpe totalr ſepata: pleni⁹ pcipere poterit a ſubſtãtijs ſupioꝛib⁹ q̃ꝫtũ ad hꝫ ꝙ p huiꝰ ifluxus itelligere poterit ſine fantaſmatib⁹: qḋ mõ nõ põt. Sꝫ tñ huiꝰ ifluxus nõ cãbit ſciam ita pfectã ⁊ ita determinatã ad ſingula: ſicut ẽ ſcia quã hic accipit p ſenſus niſi in illis aĩab⁹ q̃ ſupra dcm̃ nãlẽ ifluxũ hẽbũt aliũ ſupnãleꝫ. g̃ ad oĩa pleniſſime cognoſcẽda ⁊ ad ipm deũ vidẽduꝫ hẽbũt ẽt aĩe ſepate determinatã cognitionẽ eoꝝ q̃ pus hic ſciuerũt: q̃uoꝝ ſpẽs itelligibiles cõſeruanẗ in eis.) Hec ille. ¶ Ad 9ᵐ dr̃ pmo ꝙ p⁹ iſtãtia ⁊ calũnia ꝯ ꝓbationẽ ſci Tho. ibidẽ tactã nõ vꝫ: nec ipedit ꝓbationeꝫ pp multa. Cũ.n. dicat ꝙ aliqd ẽ mediũ necẽiũ vni virtuti qḋ nõ eſt necẽiũ alteri. verũ ẽ: qꝛ virt⁹ diuina põt ex q̃lꝫ facere qḋlꝫ vt ita dicã: puta ex pane carnẽ: ex vino ſanguinẽ: ex aq̃ vinũ ex ligno ſerpentẽ nõ necẽio trãſmutãdo mãm p formas medias ſm ordinẽ nãe: qꝛ deus neceſſario nõ ſubijciẗ ordini nãe: ſꝫ eſt ſupra totũ nãe ordinẽ: ⁊ nãe ordinis inſtitutor. Sꝫ nec angelus nec aliq̃ virt⁹ creata põt ordinẽ nãe imutare: nec ei⁹ media trãſilire: nec trãſire de extremo ad extremũ nõ trãſeũdo p mediũ. Et ſic appet ꝙ ſilitudo ibidẽ adducta nõ vꝫ. Uñ ſctũs Tho. i ſimili mã ⁊ ſatis ad ꝓpoſitũ de malo. q.16. ar.9. ſic dicit. (Sicut Apĺus dicit Ro.13. Que a deo ſũt ordinata ſunt. Uñ bonũ vniuerſi ẽ bonũ ordinis vt dicit Augu. in enchi. ⁊ phs i.xi. me^{ce}. Hinc aũt ordini oẽs creature ſubijciũẗ cũ ſint a deo ꝓducte. Ipſe ãt deus q eſt huiꝰ ordinis cã: huic ordini pſidet: nõ ãt ei ſubijciẗ. Et qꝛ vnũqḋqꝫ p ſuã formã opõnẽ ꝓpriã hꝫ: hinc rerũ ordo nõ ſolũ attẽdiẗ ſm formaꝝ excellẽtiã: ſed ꝯſiter ſm opões ⁊ mot⁹. vt. ſ. illud cui⁹ eſt altior for⁹ ſit ẽt altior opõ. Et ĩde ẽ ꝙ ſꝫ Dionyſiũ i de celeſti hierarchia iſima a ſupmis moueñẗ p media: qḋ ẽt Augu. dicit. 3⁰ de trinitate. Et hꝫ ꝯuenit ꝓportiõi q̃ ẽ necẽia iter agẽs ⁊ patiẽs.

tiõs.Cũ.n.ſupma i entib⁹ hẽant vtutes maxie vles paſ ſiuas īfima ñ ſũt ꝓportiõata ad recipiẽdũ effectũ vlez īmediate:ſꝫ ꝑ medias vtutes magis ꝑticulares ⁊ ꝯnas ſic appꝫ ēt in ipo ordine corpoꝝ celeſtiũ. Nã corpa celeſtia ſũt pn⁹ gñationis hoĩuꝫ ⁊ alioꝝ aialiũ ꝑfectoꝝ mediãte virtute ꝑticulari q̄ eſt in ſeminib⁹:ꝗuis q̄dã aialia ex putrefactõe generenť ꝑ ſolã virtutẽ corpoꝝ celeſtiũ abſqꝫ ſemine:qḋ accidit rõne īperfectiõis eoꝝ. Uidemus eni ſenſibilr ꝙ aliqs debilis effectus ꝓduciť ab agente remoto:ſꝫ fortis effectus regrit agens ꝓpinquũ. Põt eni aliqd caleſieri ab igne ēt ſi ſit remotũ ab igne: ſꝫ īflãmari nõ põt niſi igni ꝯiungať. Uñ q vult rem remotã ab igne in camino īcenſo vel accẽſo inflãmare:facit hoc mediante cãdela. Et ſilr gñatio ꝑfectoꝝ aialiuꝫ cãtur a celeſtib⁹ corpib⁹ mediantib⁹ ꝓprÿs actiuis:gñatio aũt īperfectoꝝ aialiũ īmediate. Sube autẽ ſpũales ſũt ſuꝑiores ordine nãe ēt ipſis celeſtib⁹ corpibus. Uñ ꝓpria vtute nõ pñt formalr trãſmutare īferiora corpa. niſi adhibẽdo aliq̄ actiua corpalia ꝓportionata effectibus q̄s īteñdũt:ſicut hõ põt calefacere ꝑ ignẽ.) Hec ille. Ex qbus apparet ꝙ ordinẽ nãlẽ agẽdi ⁊ patiẽdi vt trãſeať de extremo ad extremũ ⁊ nõ ꝑ media a deo nãe ꝓfixa ſolus de⁹ põt mutare: ⁊ non angelus nec aia ſepata. Eſt ãt nãlis ordo a deo īſtitutus īter formas q̄ ſũt i mã

Ex tex. c. ſ.

⁊ eas q̄ ab illis īmediate cauſanť in medio: ⁊ exinde ad illas q̄ ex medio cauſanť in potentÿs ſenſitiuis ⁊ eas q̄ acgrunť ex ꝑdictis in itellu. vt pꝫ ex 7°. phyſi. Et iõ nec angelus nec aia ſepata põt ex q̄cunqꝫ re mãli abſtrahere īmediate ſpẽm īntelligibilẽ:nec īmediate mouere ad formã aliq̄ꝫ rẽ corporeã: ⁊ multo min⁹ īmediate recipere formas a re corpali. Et iõ ſcũs Tho. ꝑma pte.q.55.arti. 2°.arguit ſic 2° loco. (Lumẽ angelicũ eſt forti⁹ q̄ꝫ lumẽ itellꝰs agẽtis in aia:ſꝫ lumẽ intellꝰs agẽtis abſtrahit ſpẽs itelligibiles a fantaſmatib⁹.ꝗ lumẽ intellꝰs angelici põt abſtrahere ſpẽs ēt ab ipſis reb⁹ ſenſibilib⁹: ⁊ ita nihil ꝓhibꝫ ꝙ ãgelꝰs itelligat ꝑ ſpẽs a reb⁹ acceptas.) Ecce arg^m. Seqť rñſio. (Dõꝫ inqt ꝙ de extremo ad extremũ nõ ꝑueniť niſi ꝑ mediũ:eẽ ãt forme in imaginatiõe qḋ eſt qdẽ ſine mã:nõ tñ ſine mãlib⁹ ꝯditiõib⁹:mediũ eſt īter eſſe forme que eſt in mã: ⁊ eẽ forme in intellꝰu ꝑ abſtractionẽ a mã ⁊ a ꝯditiõib⁹ mãlib⁹. vñ q̄ntũcũqꝫ ſit potẽs intellꝰs angelicus nõ poſſet formas mãles deducere ad eẽ itelligibile niſi ꝑus reduceret eas ad eẽ forme imaginatũ:qḋ eſt impoſſe cũ careat imaginatiõe.) Hec ille. Et ſilr dici põt de aia ſepata:qꝛ nec aia ſepata nec angelus põt tranſgredi ordinẽ nãe a deo ꝑfixũ. Cũ aũt dicit

Cõtradictionẽ īplicat ꝙ corpus tranſferat de loco ad locũ non tranſeundo ꝑ medium.

arguẽs ꝙ deus poſſet trãſferre corpus de loco ad locuꝫ vel de vno vbi ad aliud nõ trãſeundo ꝑ mediũ dubiuꝫ eſt apud multos. Nã ſcũs Tho. 4°. ſen. diſ. 44. q. 2. ar. 3°. in ſolone tertie q̄ſtiuncule ꝓbat ꝙ ꝯdictõeꝫ īplicat ꝙ aliqḋ corpus trãſferať aut moueať de loco ad locũ: nõ trãſeundo ꝑ mediũ. Et ſilr dicit ꝑma pte. q. 53. arti. 2°. et multis alÿs locis. Et ſic pꝫ ꝙ ꝑma īſtãtia vel calũnia allegata ꝯ arg^m non vꝫ. Dr 2°. ꝙ nec ſcḋa īſtantia vel calũnia vꝫ:qꝛ manifeſte falſuꝫ eſt:ꝙ forme exiſtentes in mã exteriori ſm eẽ reale ſint eiuſdẽ gñis: vel ꝙ cadant in idẽ extremũ cũ formis que ſũt in imaginatiõe ſm eẽ itentionale. Uñ pꝫ ꝙ totũ illud nõ eſt niſi fuga ꝓterua ꝯ veridicã demonſtrationẽ ſci Tho. vt pꝫ multiplr ex ſuperi⁹ recitatis. Et hec ſufficiant ad obta Scoti. (Ad arg^m ꝯ ꝯnẽ rñdet ſcũs Tho. ꝑma pte. q. 89. ar. ꝑ. in ſolone tertÿ. vbi ſic dicit. (Aia ſeparata nõ itelligit ꝑ ſpẽs īnatas:neqꝫ ꝑ ſpẽs q̄s tunc abſtrahat:nec ſolũ ꝑ ſpẽs cõſeruatas vt obiecto ꝓcedit:ſꝫ ꝑ ſpẽs ex influẽtia diui luminis ꝑticipatas:ſicut ⁊ alie ſubſtãtie ſepate:ꝗuis infe

riori mõ. Uñ tã cito ceſſante ꝯuerſiõe eius ad corp⁹ ad ſuꝑiora cõuertiť. nec tñ ꝑꝑ hoc hec poſitio vel cognitio nõ ē nãlis:qꝛ de⁹ eſt actor nõ ſolũ īfluẽtie gratuiti luminis:ſꝫ nãlis ēt.) Hec ille. Et hec de qõne ſufficiunt.

(Utrꝫ aia hoĩs ſepata poſſit cõpa moueř localr. Q. II

Ultimo circa 50^{am} diſtinctõeꝫ 4ⁱ ſnĩa. q̄riť. Utrũ aia hoĩs ſeparata poſſit corpa mouere localr. Et arguiť ꝙ ſic. qꝛ ſube ſpũali obedit nãliter corpus ad motũ localeꝫ:ſed anima ſeparata eſt ſubſtantia ſpiritualis. ergo ſuo imperio põt mouere corpora

In oppoſitũ arguitur ſic. Qꝛ phs dicit in ſcḋo de aia: ꝙ aia non põt mouere qḋcunqꝫ corpus:ſed ſolũmodo proprium.

In hac qõne erũt tres arti^li. In ꝑ poneť ꝯnes. In 2° obiectiões. In 3° ſolones.

Quantũ ad pri^m articulũ ſit prima ꝯ. Aia ſeparata ſua nãli virtute nõ põt mouere aliqḋ corpus. Hãc ponit ſan. Tho. ꝑ⁹ pte. q. ii7. arti. 4. vbi ſic dicit. (Aia ſepata ſua nãli virtute nõ põt mouere aliqḋ corp⁹. Manifeſtũ eſt eni ꝙ cũ ē corpi vnita nõ mouet corp⁹ niſi viuificatũ. vñ ſi aliqḋ mẽbꝝ corpis mortificetur. nõ obedit aie ad motũ. Manifeſtũ ē ãt ꝙ ab aia ſepata nullũ corp⁹ viuificať. Uñ nullũ corp⁹ obedit ei ad motũ localẽ q̄ꝫtũ ē ex vtute ſue nãe:ſupra quã põt ei cõferri aliqd vtute diua.) Hec ille. Ex qb⁹ pꝫ rõ in forma ꝓ ꝯne. (2° ꝯ. Aia ſeparata vtute diuitus ⁊ ſupnãliter ſibi collata põt mouere localr corpora. Hec ꝯ pꝫ ex dictis eius ſtatiꝫ recitatis. Et põt ꝓbari:qꝛ aie ſeparate ſepe apparẽt in corporib⁹ aſſũptis: ⁊ ab eis localr portatis ⁊ motis. De hoc ſcũs Tho. 4°. ſen. diſ. 45. q. i. ar. ꝑ. q̄ſtiũcula 3°. vbi q̄rit. vtrũ aie in paradiſo vel i īferno exiſtẽtes egredi valeãt. Et in hoc ꝑmus articulus terminať.

Contra ꝑmã ꝯclonẽ argu. Scot⁹. 4. d. 49. q. i4.

Quãtũ ad 2^m articulũ arguiť ꝯ ꝯnes. Et quideꝫ ꝯ primã arguit Scotus ꝑmo: qꝛ īconueniẽs videť: ꝙ aia ſeparata ſit in aliq̄ loco. vñ non poſſet mouere ſe libere: ⁊ ꝑcipue ſi ſit in loco ſibi diſcõueniẽti:cũ qḋlibꝫ elementũ moueat ſe de tali loco. (2°. Qꝛ agẽs qḋ põt hẽre in ſua vtute actiuis aliquẽ terminũ põt i illũ:ſꝫ termin⁹ motus localis nõ ē niſi vbi:quẽ terminaꝫ põt hẽre aia in vtute ſua:qꝛ nullũ ē corp⁹. ita īperfectuꝫ qn hẽat in virtute illũ terminũ: ⁊ ſilr ad mouẽdũ aliud ad illũ terminũ:qꝛ lapis trahit ſecũ aliud corpus ad locũ ſuũ ſi ſibi ꝯiungať. cũ ergo aia ſit ſuſceptiua illi⁹ termini:qꝛ eſt in loco diffinitiue:opꝫ ꝙ habeat illud in virtute actiua. ꝗ aia ſeparata põt ſe ⁊ aliud corp⁹ mouere nõ organice. (Cõfirmať:qꝛ ſi repugnat aie ſepate mouere aliud corpus localr ſecũ:aut hꝫ eẽt ex ſua īmãlitate:aut ꝑꝑ ſuã īperfectionẽ. Nõ ꝑmo mõ:qꝛ mouere ſe ⁊ aliud corp⁹ ꝯuenit nãe itellectuali vt angelo:ꝗ põt mouere ſe ⁊ celũ. Nec ſcḋo mõ:qꝛ ꝯuenit corpi qḋ eſt īperfectius ea. Silr aia in virtute ſua hꝫ formã ꝑfectioreꝫ. ſ. intelligere ⁊ velle:non ergo ſibi repugnat rõne īperfectiõis. (3°. Qꝛ corpa gl̄ificata poſt reſurrectõeꝫ mouebunť ab aia: ⁊ non organice:ſꝫ totũ corpus ſil̄ mouebiť: nõ vna pte mota ⁊ alia qeſcente:qꝛ volabũt ⁊ nõ deficient:hec aũt motio ſil̄ toti⁹ corpis nõ eſt ꝑ organũ. ꝗ tũc erit i ea virt⁹ q̄ poterit moueř corp⁹ ñ organice. ⁊ ſi tũc ꝗ ⁊ nũc:qꝛ nlla noua po⁹ ſibi dabiť i reſurrectiõe. Hec Sco. (Cõtra eãdẽ ꝯnẽ arguit Aureo. Pmo qꝛ aia xpi deſcẽdit ad īferos: ⁊ ꝯſtat qḋ nõ ē dõꝫ:qn potuerit ſecũ deferre vnã paleã ſi voluiſſet:aut mouere localr aliqḋ corp⁹. (Confirmať:qꝛ aliq pie ponũt ꝙ ſecũ portauit baculũ īperialẽ. (2° ſic. Aia cõiuncta põt mouere ali

puta alligationẽ eiꝰ ad corpꝰ vel pñdẽtiã ſupra corpus vel q̃lẽcũq3 vnitionẽ ⁊ ꝯiunctionẽ vnius ad alterũ. Dr̃ 3ᵒ ꝙ dato ꝙ aĩa ſepata ꝓpa nãli virtute faceret ſe pñſentem alicui loco vel virtute angelica fieret pñs alicui loco vel corpori. nõ tñ ꝯcedit̃ ꝙ poſſet a q̃cũq3 loco recedere vel ad quẽcũq3 locũ accedere ꝓpria virtute: qḋ pꝫ in ſimili de demonibus alligatis anulis vel imaginibꝰ v̄tute alicuiꝰ ſupioris demonis. De h̃ alias recitaui dicta ſcĩ Tho. de aĩa. q. 21. vbi ſic dicit. (Aĩa (inq̃t) ⁊ q̃libꝫ incorpalis ſubã q̃ntũ eſt de ſui nã nõ obligat̃ alicui loco ſꝫ trãſcẽdit totũ ordinẽ corpaliũ: ꝙ g̃ alliget̃ alicui ⁊ determinet̃ ad aliquẽ locũ p quãdã nec̃itatẽ eſt ꝯ nãm eiꝰ ⁊ ꝯriũ appetitui nãli. ⁊ h̃ dico nõ inquãtũ ꝯiũgit̃ corpi cuiꝰ eſt forma ſubalis nãlis: in q̃ aliq̃ pfectionẽ ꝯſequit̃. Qꝫ aũt aliq̃ ſpũalis ſuba alicui corpi alliget̃ nõ eſt ex virtute corpis potẽtis ſubam incorporeã detinere: ſꝫ eſt ex virtute alicuiꝰ ſuperioris ſube alligãtis talẽ ſpũalem ſubam tali corpori: ſicut ẽt arte magica pmiſſione diuina virtute ſupioꝝ demonũ aliq ſpũs rebꝰ aliqbꝰ alligãtur vel anulis vel imaginibꝰ vel hõ rebꝰ. Et p hũc modũ aĩe ⁊ demones alligant̃ virtute diuina in ſui pena corporeo igni. vñ Aug. dicit. 21. de ciuitate dei. Cur non dicamꝰ q̃uis miris: veris tñ modis ẽt ſpũs incorporeos poſſe pena corporalis ignis affligi ſi ſpũs hoĩum ẽt ipſi incorporei nũc pñt icludi corporalibꝰ mẽbris. ⁊ tũc poterũt corpoꝝ ſuoꝝ vinculis inſolubilibꝰ alligari. adherebũt g̃ ſpũs ⁊ demones incorporei corporeis ignibus cruciãdi. accipiẽtes ex ignibꝰ penas nõ dãtes ignibꝰ vitã.) Hec ille. Similia dicit multis aliꝭ locis. Ex qbus pꝫ ꝙ angelus bonꝰ vel malus poſſet ꝓpria virtute alligare aiaꝫ ſeparatã alicui corpori a quo recedere nõ poſſet ꝓpria virtute nãli. Dr̃ 4ᵒ ꝙ motꝰ localis ⁊ locꝰ non vniuoce: ſꝫ mere equiuoce ꝯueniũt corpibus ⁊ ſpiritibꝰ incorporeis. iõ nõ ſeq̃t̃: ſi elemẽtũ ꝓpria v̄tute põt ſe mouere de loco diſcõueniẽti ſue nãe. ita ſit de ſpiritu. Dr̃ 5ᵒ ꝙ nõ ſolũ ſpũs: immo corpꝰ ſiue ſit elemẽtũ ſiue elemẽtatũ põt violenter detineri in aliq̃ loco ne ꝓpria virtute poſſit inde recedere. ¶ Ad 2ᵐ dr̃ p̃ negãdo minorẽ ꝓ illa pte q̃ dicit ꝙ aĩa ſeparata põt hr̃e in v̄tute ſua ꝓpriũ vbi vel ſitũ ꝓprie dictũ. cũ enĩ aĩa abſtrahat a toto gñe q̃ntitatis corporee de neceſſitate abſtrahit ab vbi ⁊ a ſitu ꝓprie dictis: qꝛ talia nõ pñt ſuſcipi niſi in ſubto quãto ⁊ corporeo. vt pꝫ ex diffõne vbi ⁊ ſitus. Dr̃ 2ᵒ ꝙ eẽ in loco diffinitiue. eo mõ quo ꝯuenit ſpiritui nõ eſt idem qḋ hr̃e vel eſſe ſubm vbi: ſꝫ eſt ꝯtingere corpꝰ vel locum vel ab ipſo ꝯtingi tactu virtutis vt alias viſum eſt 2ᵒ ſnīaꝝ. Dr̃ 3ᵒ ꝙ oẽ corpꝰ phyſicũ ꝯtinet in virtute ſua terminũ q̃ ẽ vbi rõne grauitatis aut leuitatis vel alterius qualitatis ſenſibilis. aĩa aũt ſeparata taliũ capax eẽ nõ põt. Dr̃ 4ᵒ ꝙ ſimilitudo q̃ adducit̃ de lapide vel aliꝭ corporibus phyſicis q̃ ad loca ſua mouent̃. ⁊ ſecum trahũt corpora eis colligata ad ſuũ vbi ⁊c̃. nõ valet ſꝫ eſt multũ rudis. Tũ qꝛ moueri ad locũ vel eẽ in loco equiuoce dr̃ ⁊ non vniuoce de aĩa ſeparata ⁊ de corpore phyſico. Tũ qꝛ corpus phyſicũ nõ mouet nec trahit aliud corpus ſibi alligatũ de loco ad locũ. eodẽ mõ motiõis quo aĩa nata eſt mouere corpꝰ. nã aĩa nullũ corpꝰ extrinſecũ ſibi ſuppoſi taliter nõ ꝯiunctũ nata eſt mouere niſi per h̃ ꝙ mouet corpꝰ qḋ informat. ⁊ mediãte illo mouet corpꝰ extrinſecũ ſicut nec grauitas totius terre ſi eẽt ſeparata ⁊ nulli corpori phyſico formalr̃ vnita q̃ntũcũq3 alligaret̃ palee nõ pp̃ h̃ moueret eã deorſum nãlr̃ ⁊ ſine ſpũali miraculo: qꝛ ordine nãe p̃mo mouet ſubm ſuũ q̃ꝫ aliqd aliud ⁊ mediãte ſuo ſubto põt mouere alia corpa ſuo ſubto alligata. Corpꝰ ãt phyſicũ natũ eſt mouere aliud corpꝰ ſibi alligatũ tanq̃ p̃nᵐ motꝰ extrinſecũ ⁊ violẽtũ: nec oꝫ ꝙ ꝑus ordine nãe moueat aliqḋ corpꝰ tanq̃ p̃nᵐ intrinſecũ ⁊ nãle. vñ pꝫ ꝙ ſimilitudo nõ valet. ⁊ iõ nõ ſequitur ꝙ aĩa ſeparata poſſit mouere localr̃ aliqḋ corpꝰ ſi lapis hoc põt. ¶ Ad ꝯfirmationẽ dr̃ p̃mo ꝙ diuiſio ibidẽ facta nõ valet: ꝙ enĩ aĩa ſeparata nõ poſſit aliqḋ corpꝰ localiter mouere nõ ꝯtingit: nec pp̃ ſuã imãlitatẽ: nec pp̃ ſuam imperfectionem: ſed propter aliud. ſ. quia anima nãlr̃ eſt apta informare corpꝰ ⁊ eẽ pars cõpoſiti. ⁊ iõ nõ ꝯuenit ſibi mouere corpꝰ ſeparatũ niſi mediãte ꝯiũcto. Ad huiꝰ declarationẽ ſcꝫ Tho. p̃ᵃ parte. q. 117. arti. 4ᵒ in ſolone p̃mi ſic dicit. (Sube ſeparate q̃dã ſũt q̃rũ virtutes nõ determinant̃ ad aliq̃ corpora: ſicut ſunt angeli q̃ ſunt nãliter a corporibꝰ abſoluti. ⁊ iõ diuerſa corpora eis pñt obedire ad motũ ſi tñ alicuius ſubſtãtie ſpũalis ſeparate virtus motiua determinet̃ nãlr̃ ad mouendum aliqḋ corpꝰ nõ poterit illa ſuba mouere corpꝰ maiꝰ: ſꝫ minus: ſicut ſm phõs motor iferioris celi nõ poſſet mouere celũ ſuperiꝰ. vñ cũ anĩa ſm nãm ſuã determinet̃ ad mouẽdũ corpꝰ cuiꝰ eſt forma. nullũ aliud corpꝰ ſua nãli virtute mouere põt imediate.) Hec ille. Itẽ de malo. q. 16. arti. 10. in ſolone 2ⁱ ſic dicit. Aĩa hũana īfimũ gradũ tꝫ in ordine ſubaꝝ ſpũaliũ. vñ nõ hꝫ v̄tutẽ mouẽdi corpꝰ ẽt localr̃ niſi ꝓportionatũ ſibi per h̃ ꝙ eſt viuificatũ ab ipſa.) Hec ille. Dr̃ 2ᵒ ꝙ lꝫ aĩa ſeparata hẽat in virtute ſua itelligere ⁊ velle q̃ ſunt forme perfectiores q̃ꝫ mouere paleã vel aliud corpꝰ extrinſecũ. nõ tñ ſeq̃t̃ ꝙ ſi põt p̃ᵐ poſſit 2ᵐ. qꝛ p̃ᵐ ⁊ 2ᵐ nõ ſunt eiuſdẽ ordinis nec eq̃ ꝓportiõata vel ꝯueniẽtia nãe ipſius aĩe. vt pꝫ ex dictis. vñ ſi ꝯña illa valeret ſeq̃ret̃ ꝙ ãgelus poſſet cauſare ſenſationẽ: ex quo cauſat itellectionẽ q̃ eſt actꝰ perfectior ſenſatiõe. ¶ Ad 3ᵐ dr̃ p̃mo ꝙ ſi argumẽtũ valeret ꝯcluderet ꝙ aĩa rõnalis dũ eſt in corpore poſſet mouere corpꝰ motu volarꝰ ⁊ motu non organico: ex quo hꝫ potẽtiã volatiuã eãdẽ quã hẽbit poſt glorificatiões corporis: ⁊ multa alia falſa ꝯcluderet ſicut oñdit Pe. de palu. 4ᵒ ſen. di. 44. q. 4. arti. 2. ¶ Dr̃ 2ᵒ ꝙ aĩa btã poſt aſſũptionẽ corpis glĩficati nõ hẽbit nouã poᵗᵃᵐ motiuã: nec virtutẽ motiuã reᵃ corpis q̃ ſit poᵃ vel virtus nãe. hẽbit tñ nouã potẽtiã vel virtutẽ gr̃e vel glĩe. vñ Pe. vbi ſupra recitat dicta Scoti in hũc modũ in alio ꝓpoſito dicens. Utrũ aũt corpibꝰ btis ꝯpetat aliqs motꝰ quo moueat̃ corpꝰ ab aĩa nõ organice. i. nõ p a poſt prẽ: ſicut nunc fit: ſꝫ totũ ſimul ⁊ ex equo: ſicut nũc graue deſcẽdit deorſum ⁊ leue aſcẽdit ſurſum. vr̃ qbuſdã ꝙ ſic: qḋ ꝓbãtq3 in aĩa eſt virtus mouẽdi ſic actiue: ⁊ in corpe eſt vĩꝰ paſſiua optime diſpoſita vt moueat̃. g̃ talis motꝰ erit vl̃ eẽ poterit in corpibꝰ glorioſis. ꝯña pꝫ: qꝛ poſito ſufficienti motiuo ⁊ mobili ſufficiẽter diſpoſito. ſeq̃t̃ motꝰ vel ſaltẽ põt ſeq̃: aña declarat̃ q̃ntũ ad duas partes eiꝰ. p̃ ꝙ in aĩa ſit talis v̄tus motiua: qꝛ icõueniẽs videt̃ ꝙ aĩa ſeparata nõ poſſit ſe mouere ad vbi ꝯueniẽs ſibi: ſꝫ talis motus aĩe ſeparate nõ fit organice. g̃ in aĩa ſeparata eſt virtus ad mouẽdũ nõ organice: nec iſtud repugnat ſue perfectioni: qꝛ angeli q̃ ſũt perfectiores aĩabꝰ ſeparatis mouent̃ de loco ad locũ ⁊ nõ organice. Itẽ ex parte corporis vr̃ eẽ ꝯueniẽs diſpõ ad talẽ motũ. nã corpora btõꝛ ſm oẽm ſui partẽ nata ſũt ab aĩa moueri ⁊ nõ vna pars mediãte alia. Hec Scotus. Cõtra qḋ dicit Pe. iſta opinio vr̃ in ſe vera: ſꝫ ſit falſa in rõne. falſum. n. vr̃ ꝙ anĩa ſit nata mouere ſe ad oẽm locũ ſibi ꝯuenientem: qꝛ ſm nãm nullus locus eſt ſibi ꝯueniens aut diſconueniens. Item ꝙ dicunt nullam virtutem addi corpori ⁊ anĩe. ⁊ tñ ſic differẽter mouere. eſt ficticiũ: qꝛ idẽ manẽs idẽ natũ eſt agere ⁊ pati idẽ. vñ ꝙ anĩa nõ variata quo ad

potētiā actiuā mouēdi:nec corp⁹ q̄ ad po^m paſſiuā mo
ueat̄ ab illa:nouo mō nō eſt ꝓbabile. hec Pe. Cōcordat
ſcūs Tho. 4°. ſen. di. 44. q. 2. ar. 3°. q̄ſtiūcula p⁹ vbi ſic
dicit. Poſt reſurrectionē aīa ꝑfecte dn̄abit̄ corpi. Tū
pp ꝑfectionē ꝓpe virtutis. Tū pp babilitatē corpis glo
rioſi ex redūdātia glie ab aīa in ipm. iō nō erit aliq̄s la
bor in motu ſcōꝝ. ꝛ ſic dici pnt corpa ſcōꝝ agilia. Hec
ille. Itē ibidē in ſolōne 4ᵉ ſic dicit. (Sicut nā dat velo
ciorib⁹ aīalib⁹ īſtrumēta diuerſe diſpōnis in figura ꝛ q̄n
titate ita de⁹ dabit corpib⁹ ſcōꝝ aliā diſpōnē quā nunc
hēant. nō q̄dē in figura ꝛ quātitate: ſꝫ ꝓpetate glie q̄ dr̄
agilitas.) Hec ille. ¶ Dr̄ 3° ꝙ iſta ꝯn̄a nō valet: aīa pōt
mouere corpus ſibi vnitū nō organice. igit̄ pōt mouere
corp⁹ ſeꝑatū nō organice. cuius rō pꝫ ex dictis. ꝛ magis
patebit ex poſt dicendis. ¶ Ad p^m Aureoli ꝫ eādē ꝯnē
dr̄: ꝙ ꝑ illud argumētū ꝛ ꝯfirmationē ei⁹ ꝓbat̄ 2° ꝯ: ſcꝫ
ꝙ aīa ſeꝑata virtute diuina pōt mouere corpa localr̄:
ſꝫ ex h̄ nō habet̄ ꝙ h̄ poſſit ſua nāli virtute. iō nō mili
tat ꝫ p^m ꝯnē q̄ h̄ negat. ¶ Ad 2^m dico p̄ ꝙ ꝯn̄a nō vꝫ:
nec ſimilr̄ valet ꝓbatio: q2 ꝙ aīa ſeꝑata nō poſſit moue
re corpora localr̄ ponit opinio btī Tho. nō ſolū pp h̄ ꝙ
dicit arguēs ꝙ oīs aīe po⁹ motiua ſm locū ſit organica
vel ꝙ aīa nullū corp⁹ vl̄ ptē aīalis moueat īmediate: ſꝫ
ſolū mediāte organo: ſꝫ h̄ ponit pp aliud: q2. ſ. nō eſt na
ta īmediate mouere niſi corp⁹ qḋ viuificat. vt pꝫ ex ſu
pradictis. S. T. enī ꝯcedit ꝙ mot⁹ localis cordis eſt im
mediate ab aīa ēt ſine po⁹ organica. Motus aūt alioꝝ
mēbroꝝ eſt ab aīa mediāte corde ꝛ ei⁹ motu. ꝛ ꝑ poten
tiā motiuā organicā q̄ ē in corde p̄mordialr̄. Un̄ in tra
ctatu de motu cordis ſic dicit. Q2 oē qḋ mouet̄ nec̄e eſt
hr̄e motorē. dubitabile vr̄ q̄d moueat cor. ꝛ q̄lis ſit mo
tus ei⁹ ꝛc̄. Et poſt multa ſubdit. Principiū ḡ hui⁹ ꝯſide
ratiōis hinc opꝫ accipere: q2 vt dicit Ariſt. 8. phyſi. Quo
rūcunq3 p̄n^m mot⁹ in ſeipſis eſt. hec nā dicim⁹ moueri.
vn̄ aīal q̄dē totū nā ipm ſeipm mouet. corp⁹ tn̄ ei⁹ ꝯtin
git nā ꝛ extra nām moueri. Differt. n. ſm q̄lē modū qḋ
mouet̄ eueniat. ꝛ ex q̄li elemēto cōſtet. Cū enī aīal mo
uet̄ deorſum eſt q̄dē mot⁹ ei⁹ nālis ꝛ toti aīali ꝛ corpi
eo ꝙ in corpe aīalis elemētū graue ꝑdominat̄. Cū aūt
aīal mouet̄ ſurſum eſt q̄dē nālis motus aīalis: q2 eſt a
p̄n° intrinſeco ipſi⁹ qḋ eſt aīa. nō tn̄ eſt nālis corpi graui
vn̄ ꝛ magis fatigat̄ in h̄ motu. mot⁹ aūt ſm locū in aīa
libus cāt̄ur ex appetitu ꝛ apphēſiōe ſenſitiua vel intelle
ctiua. vt dicit Ariſt. 3° de aīa. In aliq̄s q̄dē aīalib⁹ tot⁹ ꝓ
ceſſus motus eſt nālis. nō. n. agūt a ꝓpoſito: ſꝫ a nā: nā
liter enī hirūdo facit nidū ꝛ aranea telā. ſolius aūt hoīs
eſt a ꝓpoſito opari ꝛ nō a nā: ſꝫ tn̄ cuiuſlibet opationis
ſue p̄n^m nāle eſt. Quis. n. ꝯnes ſcioꝝ ſpeculatiuaꝝ ꝛ pra
cticaꝝ nō nālr̄ ſciat: ſꝫ rōcinādo inueniat. p̄ma tn̄ p̄n° in
demōſtrabilia ſunt ei nāliter nota. Ex q̄b⁹ ad alia ſcien
da ꝓcedit. Silr̄ ex pte finis: q2 appetere vlt^m finē q̄ eſt
felicitas eſt hoī nāle. ꝛ fugere miſeriam: ſꝫ appetere alia
nō eſt ei nāle. ſꝫ ex appetitu vltimi finis ꝓcedit in appe
titū alioꝝ: ſic enī eſt finis in appetibilibus vt p̄n^m inde
mōſtrabile in intelligibilib⁹. vt dr̄ 2° phyſi. ſic ḡ cū mo
tus oīum alioꝝ mēbroꝝ cāent̄ ex motu cordis vt ꝓbat
Ariſt. in lib. de motu aīaliū. mot⁹ q̄dē alij pnt eē volūta
rij: ſꝫ p̄m⁹ mot⁹ q̄ eſt cordis eſt nālis. opꝫ ḡ ꝯſiderare ꝙ
mot⁹ ſurſum eſt nālis ignis eo ꝙ ꝯſequit̄ formā ei⁹. vn̄
ꝛ gnāns qḋ dat formā eſt ꝑ ſe mouēs ſm locū: ſicut aūt
formā elementi ꝯſequit̄ aliq̄s motus nālis: nihil ꝓhi
bet ꝛ alias formas alios motus ſequi nāles. videm⁹. n.
ꝙ ferrū nālr̄ mouet̄ ad magnetē: q̄ tn̄ mot⁹ nō ē ei nā
lis ſm nām grauis ꝛ leuis: ſed ſꝫ ꝙ hꝫ talē formā. ſic ḡ
ꝛ aīal inquātū hꝫ talē formam: que eſt aīa nihil ꝓhibet

hr̄e aliquē motū nālē. ꝛ mouēs hūc motū eſt qḋ dat for
mā. Dico aūt motū nālē aīalis eū q̄ eſt cordis: q2 vt di
cit Ariſt. lib. de motu aīaliū. Exiſtimādū eſt ꝯſtare aīal
queādmodū ciuitatē bene legib⁹ rectā. In ciuitate eniꝫ
q̄ ſemel ſtabilitus fuerit ordo nihil opus eſt ſeꝑato mo
narcha quē oporteat eē ad ſingula eoꝝ q̄ fiunt: ſꝫ q̄libet
facit qḋ ipſi ordinatū eſt. ꝛ fit hoc poſt hoc pp ꝯſuetudi
nem. In aīalibus aūt idē hoc pp nām fit. ꝛ q2 natū eſt
ſic vnūqḋq3 ꝯſtantiū facere ꝓpriū opus vt nihil opus
ſit in vnoquoq3 eſſe aīam. ſ. inquātū eſt p̄n^m motus: ſed
in quodā p̄n° corporis exiſtente. alia q̄dem viuere eo ꝙ
adunata ſunt: facere aūt ꝓpriū opus pp nām. ſic ḡ mo
tus cordis eſt nālis q̄ſi ꝯn̄s aīam inquātū eſt forma ta
lis corporis ꝛ p̄ncipalr̄ cordis. ꝛ forte ſm hūc itellectuꝫ
aliq̄ dixerūt motū cordis eſſe ab intelligentia inquātuꝫ
poſuerūt aīam ab intelligentia eſſe ſicut Ariſt. dicit mo
tū grauiū ꝛ leuiū eſſe a generāte iquātū dat formā que
eſt p̄n^m motus. oīs aūt ꝓprietas ꝛ motus ꝯſequit̄ aliq̄
formā ſm ꝯditionē illi⁹. ſic formā nobiliſſimi elemēti:
puta ignis ꝯſequit̄ mot⁹ ad locū nobiliſſimū q̄ ē ſurſuꝫ.
forma aūt nobiliſſima in corporib⁹ eſt aīa q̄ maxie acce
dit ad ſimilitudinē p̄ncipij motus celi. vn̄ ꝛ mot⁹ ipſoꝝ
ꝯn̄s ſimilimus eſt motu celi: ſicut enī eſt motus cordis
in aīali: ſic mot⁹ celi in mūdo: ſꝫ tn̄ nec̄e ē motū cordis
a motu celi deficere: ſicut ꝛ p̄ncipiatū differt a p̄n°. eſt aūt
motus celi circularis ꝛ ꝯtinuus. ꝛ h̄ cōpetit ei inquātū
eſt p̄n^m oīum motuū mūdi: acceſſu. n. ꝛ receſſu ſuo corp⁹
celeſte iponit reb⁹ p̄n^m ꝛ finē eēndi. ꝛ ſua ꝯtinuitate cō
ſeruat ordinē in motib⁹ q̄ fiūt ſemꝑ. motus autē cordis
p̄n^m q̄dē eſt oīum motuū q̄ ſunt in aīali. vn̄ Ariſto. dic
3° de partib⁹ aīaliū ꝙ mot⁹ delectabiliū ꝛ triſtituꝫ ꝛ to
taliter oīs ſenſus hinc incipiētes vident̄. ſ. in corde ꝛ ad
h̄ terminari. vn̄ ad h̄ ꝙ cor eēt p̄n^m ꝛ finis oīuꝫ motuū
hꝫ quēdā motū nō q̄dē circularē: ſed ſimilē circulari cō
poſitū ex tractu ꝛ pulſu. Unde Ariſto. dicit 3° de aīa ꝙ
mouēs organice eſt vbi eſt p̄n^m ꝛ finis idē. oīa aūt tractu
ꝛ pulſu mouent̄. pp qḋ oꝫ ſicut in circulo manere aliq̄d
ꝛ hinc incipere motū. Eſt etiam mot⁹ iſte ꝯtinu⁹ durā
te vita aīalis niſi in q̄tū nec̄e eſt itercidere motulā me
diā iter pulſum ꝛ tractū eo ꝙ deficiat a motu circulari.
Per hoc ḡ de facili ſoluunt̄ que in ꝯriū obijci pnt: neq3
enī dicim⁹ motū cordis eē nālē corpori inquātū eſt gra
ue vel leue: ſed inquātū eſt aīatū aīa tali. ꝛ duo mot⁹ q̄
vident̄ q̄ſi ꝯtrarij ſunt q̄ſi partes vni⁹ mot⁹ cōpoſiti ex
vtroq3 inquantū deficit a ſimplicitate mot⁹ circularis.
quē tn̄ imitat̄ inquātū eſt ab eodē in idē. ꝛ ſic nō eſt in
cōueniēs ſi q̄dāmō ſit ad diuerſas partes: q2 ꝛ mot⁹ cir
cularis ſic ē: nec oꝫ ꝙ cāet̄ ex apphēſiōe ꝛ appetitu q̄uis
cāet̄ ab aīa ſenſitiua. nō. n. cāt̄ ab aīa ſenſitiua ꝑ opōnē
ſuā: ſꝫ iquātū ē forma ꝛ nā talis corpis. Mot⁹ aūt ꝓgreſ
ſiuus aīalis cāt̄ur ꝑ opōnē ſenſus ꝛ appetit⁹. ꝛ pp h̄ me
dici diſtinguūt opōnes vitales ab opōnib⁹ aīalib⁹. ꝛ aīa
lib⁹ ceſſantib⁹ remanēt vitales. Uitales aūt appellātes
q̄ motū cordis ꝯcomitant̄. ꝛ h̄ rōnabilr̄. viuere. n. viuēti
bus eſt eē. vt dr̄ 2°. de aīa. Eſſe aūt vnicuiq3 eſt a ꝓpria
forma. Hoc aūt differt iter aīam ꝛ p̄n^m mot⁹ celi: ꝙ illud
p̄n^m non mouet̄ ꝑ ſe nec ꝑ accn̄s: aīa aūt ſenſitiua. ꝛ ſi
nō mouet̄ ꝑ ſe mouet̄ tn̄ ꝑ accidens. vn̄ ꝓueniunt in ea
diuerſe apphēſiōes ꝛ affectiōes. vnde motus celi ſp eſt
vniformis. Mot⁹ aūt cordis variat̄ ſm diuerſas app
henſiōes ꝛ affectiōes aīe. nō enī affectiones aīe cānt̄ur
ab alteratiōib⁹ cordis: ſꝫ poti⁹ cauſant eas. vn̄ in paſſio
nibus aīe vtputa in ira formale ē qḋ eſt ex pte affectōis
ſcꝫ ꝙ ſit appetitus vindicte. materiale aūt eſt qḋ ptinet
ad alterationem cordis. vtpote ꝙ ſit accenſio ſangui

nis circa

nis circa cor. Nõ aũt in reb⁹ nãlib⁹ for³ eſt pp mãm:
Tex.cõ.23. ſed ecõuerſo mã pp formã: vt ꝓbaẽ 2° phyſicoꝝ: ſ; in
mã eſt diſpoſitio ad formã. Non ğ pp h aliğs appetit
vindictã: q2 ſanguis accendiẽ circa cor: ſed ex h aliğs
eſt diſpoſitus ad iram: iraſciẽ aũt ex appetitu vindicte
Quis.n.aliq̃ variatio accidat in motu cordis ex apphẽ
ſione diuerſa ⁊ affectione: nõ tñ iſta variatio mot⁹ eſt
voluntaria: ſ; inuoluntaria: q2 nõ fit p imperiũ volun-
Tex.9°. tatis. Dicit.n. Ar. in li° de cã mot⁹ aialiũ q multotiẽs
appetente aliquomõ tñ iubente intellectu mouenẽ cor
⁊ pudenda: ⁊ hui⁹ cãm aſſignat: qm̃ neċe eſt alterari nã
li alteratiõe aialia: alteratio aũt ꝑnb⁹ h gdẽ augeri: h
aũt detrimentũ pati: vt iã moueanẽ ⁊ ꝑmutenẽ natis
hñe ꝑmutationẽ adinuicẽ. Cauſe ãt motuũ cordis ſunt
caliditas ⁊ frigiditas: q̃ deforis ⁊ intus ſunt exiſtentes
nãles: ⁊ ꝑter rõnẽ vtriq3 facti mot⁹ dictaꝝ partiũ.i.cor-
dis ⁊ pudendi alteratiões incidẽtes fiunt. Intellectus
aũt ⁊ fantaſia factiua paſſionẽ afferũt: vt ꝯcupiſcentie
⁊ irẽ: ex qb⁹ cor caleſcit ⁊ infrigidaẽ. Hec ſcũs Tho. de
motu cordis. Ex qb⁹ pz p̊ q aliğs mot⁹ cordis cauſaẽ
ab aĩa imediate ⁊ nõ organice: ſc3 mot⁹ cordis: ⁊ aliq ſi
bi ſuccẽſio cõnexi. 2° q oĩs alius mot⁹ localis aĩalis ꝑ-
ter motũ cordis cauſaẽ ab aĩa organice mediante cor
de ⁊ ſpiritibus a corde ꝓcedentib⁹ ad reliq̃ corpis mẽ-
bra. 3° q aĩa p nullã potentiã motiuã nõ organicam
mouet corp⁹: dũ eſt corpi ꝯiuncta: q2 motus cordis nõ
cauſaẽ p potẽtiã mediã inter aĩaȝ ⁊ cor plus q̃ motus
grauiũ ⁊ leuiũ: ſed ſeqẽ aĩam vt eſt for³ talis corpis.
Motus aũt alioꝝ mẽbroꝝ cauſaẽ p aliquã po^am orga
nicã: vꝫ puta mediãte ſenſitiua po° ⁊ appetitiua q̃ origi-
nanẽ in corde ⁊ capite: ⁊ p quandã potentiã executiuaȝ
q̃ eſt in neruis ⁊ muſculis ⁊ hmõ ꝑtib⁹ corpis. 4° q aĩa
ſeparata nullaȝ nãlẽ po^em h3 ad mouendũ corp⁹ ab ea nõ
viuificatũ imediate nõ organice: q2 nullã talẽ h3 i cor-
pore ſibi cõiuncto. Dr 2° pncipalr q auctoritas Ariſto
telis in li° de motib⁹ aĩaliũ nõ facit ad ꝓpoſitũ. Cõce-
dit.n. q nulla ps corpis aĩalis eſt imobilis: imo q̃libet
moueẽ ab aĩa: ſ; differenter: q2 q̃dã moueẽ ab aĩa in-
q̃tũ eſt eius for³: ſc3 cor: alie võ mediãte po^a organica.
Aĩa aũt ſeparata nõ informat aliqd corp⁹: nec h3 poten-
tiã organicã: ideo nõ eſt ſile de ꝯiũcta ⁊ de ſeparata. Dicẽ
3° q auctoritas Cõmentatoris 8° phyſicoꝝ non valet
ad ꝓpoſitũ: q2 cũ dicit q p^m mouens eſt aĩa ⁊c. ex hoc
nõ hr niſi q p^m pn^m ⁊ p° radix intrinſeca mot⁹ aĩalis
ſm locũ eſt aĩa. S3 ex hoc nõ hr q ſit pn^m ꝓximũ: lo-
quendo de reliqs motib⁹ ꝑter motũ cordis: q2 ſm eũ ⁊
Tex.cõ.49. Ariſtotelẽ 3° de aĩa: alij motus cauſanẽ p apphenſionẽ
⁊ appetitũ de ꝓriori vt ſupra viſuȝ eſt p motũ cordis.
De h motu q fit p po^am motiuã organicã ſcũs Tho. p̊ª
pte.q.76.ar.4° in ſol.ſcdi ſic dicit. (Aĩa nõ mouet cor
pus p eẽ ſuũ ſm q vniẽ corpi vt for³: ſ; p po^am motiuã
cui⁹ actus ꝯſupponit iã corp⁹ effectũ in actu p aĩaȝ: vt
ſic aĩa ſm vim motiuã ſit ps mouens: ⁊ corpus aĩatum
ſit ps mota.) Hec ille. Itẽ.q.78.ar.p̊ in ſol.4ᵢ. ſic dicit.
(Cũ is ſenſus ⁊ appetitus ſint pn^a motiua in aĩalibus
ꝑfectis: nõ tñ ſenſus ⁊ appetitus inq̃tũ hmõ ſufficiũt ad
mouendũ: niſi ſuperadderet eis aliq̃ virt⁹ alia. Nam in
imobilibus aĩalib⁹ eſt ſenſus ⁊ appetit⁹: nõ tñ hñt vim
motiuã. Hec aũt motiua nõ ſolũ eſt in ſenſu ⁊ appetitu
vt imꝑante motũ: ſ; ẽt eſt in ipſis ꝑtibus corpis: vt ſint
habilia ad obediendũ aĩe mouenti: cui⁹ ſignũ eſt q qñ
membra moueñ a ſua nãli diſpõne nõ obediũt appe
titui ad motũ.) Hec ille. Ex qb⁹ pz q ꝓximũ mouẽs
aĩal eſt po° ſenſitiua ⁊ appetitiua: ſ; p^m mouẽs ſit aĩa
vt ꝓcedit potẽtias. Et ſilr q aĩa nõ h3 aliquã potẽtiaȝ
motiuã nõ organicã. Et viden⁹ q nec aĩa nec ſue po°
ſufficiant ad mouendũ corp⁹ ſibi vnitũ: niſi tale corp⁹ Aĩa eſt p^m
ſit debite q̃lificatũ ⁊ diſpoſitũ ad exequẽdũ imperiuȝ mouẽs corp⁹
volũtatis. ğ multo min⁹ aĩa ſeparata ſufficit ad mouẽ ꝯiũctũ ⁊ diſ-
dũ corpus ſeparatũ vbi deficiũt illa tria: ſc3 apphẽſio ſen poſitũ po° ãt
ſitiua: appetit⁹ ſenſitiu⁹ ex pte aĩe: ⁊ po° executiua vel ſenſitiua ⁊ ap
obediẽtialis ex pte corpis. Dr 4° q in illo q ſaltat q̃lȝ petitiua ẽ mo
ps corpis moueẽ: ⁊ ſola aĩa gerit ſic q aĩa nõ p ſe: ſed uens px.mũ.
p accñs multũ remote moueẽ. Cor võ aĩalis moueẽ p
ſe ab aĩa motu vitali: q conſtat ex tractu ⁊ pulſu: ſed
motu aĩali q p potentias apprehenſiuas ⁊ appetitiuas
exerceẽ: cor nõ per ſe moueẽ: imo tali motu mouet oĩa
alia mẽbra: ⁊ ꝯſequẽter de p accidẽs mouet ſeipſuȝ: ſic
moueẽ nauta mouẽdo nauẽ. Sic ğ pz: q in tali motu
ſaltus aĩa nõ mouet imediate aliquã ptẽ corpis motu
aĩali: ſ; imediate mouet cor motu vitali: q̃ mediante
mouet alia mẽbra motu aĩali. Neutro aũt illoꝝ mo
doꝝ põt mouere corp⁹ ſeparatũ. Et de ꝑdictis ſcũs Th.
de aĩa.q.9.in ſolõne 6ᵢ argumẽti ſic dicit. (Aĩal diuidi
tur in duas ptes: quaꝝ vna eſt corp⁹ mobile: ⁊ alia mo
tor: ſ; oꝫ intelligere q aĩa mouet corp⁹ ſm apphenſionẽ
⁊ appetitũ. Apphenſio aũt ⁊ appetitus in hoĩe duplex
eſt. Una qdẽ q̃ eſt aĩe tm̃: nõ p organũ corpale: que eſt
ptis intellectiue: alia eſt ꝯiũcta ⁊ ptis ſenſitiue. Illa autẽ
q̃ eſt ptis itellectiue ñ mouet corp⁹ niſi mediãte ea: q̃
eſt ptis ſenſitiue: q2 cũ mot⁹ ſit circa aliqd ſinglare: ap-
phenſio vlis q̃ ẽ itellect⁹ nõ mouet niſi mediãte ꝑticla
ri q ẽ ſenſus. Sic ğ hõ vl aĩal cũ diuidiẽ in ptẽ mouen
tẽ ⁊ ptẽ motã nõ ẽ hec diuiſio i ſolã aĩaȝ ⁊ ſolũ corpus
ſ; in vnã ptẽ corpis aĩalis: ⁊ aliã. Nã illa ps corpis aĩa-
ti: cui⁹ ↄpõ ẽ apphẽdere ⁊ appetere: mouet totũ corp⁹.
S3 ſi ſupponaẽ q ps itellectiua imediate moueret: ita
q ps mouẽs in hoĩe ſit aĩa tm̃: adhuc remanebit diuiſio
ſ3 ꝑhabita. Nã aĩa hũana erit mouẽs ſ3 id qd ẽ ſupre-
mũ in ipa: ſc3 ptẽ itellectiuã motũ ãt erit nõ mã p° tm̃:
ſ3 mã p° ſ3 q ꝯſtituta ẽ in eẽ corpali: ⁊ in tali nõ p aliã
formã niſi p eãdẽ aĩaȝ. Unde nõ erit neċiũ ponere for^am
ſubalẽ mediã iter aĩaȝ ⁊ mãȝ pmã. S3 q2 ẽ i aĩali qdã
mot⁹ q nõ ẽ p apphẽſionẽ ⁊ appetitũ.ſ. mot⁹ cordis: ⁊
ẽt mot⁹ augmẽti: ⁊ mot⁹ alimẽti diffuſi p totũ corpus
qd ẽ ẽt cõe plãtis q̃tũ ad hos mot⁹. Hõs q cũ aĩa aĩa-
li nõ ſolũ det id qd eſt ꝓpriũ ſibi: ſ3 ẽt id qd ẽ iferiorũ
formaꝝ: ſic iferiores for³ ſũt pn^a nãlis mot⁹ i corpib⁹
nãlib⁹: ita ẽt aĩa in corpe aĩalis. vñ Phs dicit in 2° de ex.t.c.9.
aĩa q aĩa ẽ nã talis corpis. Et pp h opõnes aĩe diſtin-
guũẽ i aĩales: ⁊ nãles: vt ille dicanẽ aĩales q̃ ſũt ab aĩa
ſm illud qd eſt ꝓpriũ ſibi: nãles aũt q̃ ſũt ab aĩa ſ3 q
facit effectũ inferioꝝ formaꝝ nãliũ. Scdȝ h ğ dõȝ: q
ſicut ignis p ſuã formã nãlẽ h3 nãlẽ motũ q̃ tendit ſur
ſu3: ita aliq̃ ps corpis aĩati in q̃ p̊ iueniẽ mot⁹ q nõ eſt
p apphẽſionẽ h3 huc motũ nãlr p aĩaȝ. Sicut.n. ignis
nãlr moueẽ ſurſũ: ita ſanguis nãlr moueẽ ad loca pro
pria ⁊ determiata. Et ſilr cor nãlr moueẽ motu ſibi ꝓ-
prio: ſ3 ad h coopeẽ reſolõ ſpirituũ fcã ex ſanguie: qbus
cor dilataẽ ⁊ ꝯſtringiẽ: vt Ariſto. dicit: vbi agit de reſpi-
ratiõe ⁊ aſpirõne. Sic ğ p° ps i q̃ talis mot⁹ iueniẽ nõ
mouet ſeipaȝ: ſ3 moueẽ nãlr: ſic ignis: ſ3 iſta ps mouet
alias: ⁊ ſic to^m aĩal ẽ mouens ſeipſ3 cũ vna ps ei⁹ ſit mo
uẽs ⁊ alia mota.) Hec ille. (Ad 3^m dñr q auctas Com
mẽtatoris ibidẽ allegata nõ ꝓcedit ꝯ nos. Cõcediẽ.n.
q po° ſ3 locũ motiua cõis ẽ aĩe ⁊ ſubſtãtijs ſepatis cõi-
tate analogie vl gñis multũ remoti ñ ãt cõitate ſpeci-
fica: ⁊ iõ aliud oꝫ h3 po° motiua ãgeli: ⁊ aliud põ motiua
aĩe. Angel⁹.n. põt nãlr mouere corp⁹ ñ ab eo viuificatũ:
ñ ãt aĩa. De h.ſ.Tho. de malo.q.16.ar.10. ſic dicit. (In actio-

Motus localis h3 duplicē ꝯpōnes ad alios motus.

nibus virtutū activaꝝ ꝯſiderādus eſt ordo reꝝ ꝗ non ſolū attendit̃ ſm nāꝫ ipſaꝝ:ſ3 ēt ſ3 eaꝝ mot⁹:hūt etiā ipſi motus quādā rōnē:ꝛ ſm h̄ motus localis ad alios motus duplicē h3 ꝯpōnē. Uno mō q2 eſt p̄m⁹ motuū. Alio mō q2 ꝑ motuꝫ localē minima variatio fit circa mobile. Nā cū ꝑ alios motus variet̃ aliqd qd eſt intrinſecū reiputa quātitas:aut qualitas:aut ēt forma ſubalis:ꝑ motū localē variat̃ corpus ſolū ſm aliqd extrinſecū:ſc3 ſm locū:ꝛ quātū ad vtrūq3 ſm p̄dicta ꝯpetit ꝙ corꝑa moueant̃ a ſubſtātijs ſeꝑatis motu locali im mediatius ꝙ̄ alijs motib⁹. Primo qdeꝫ q2 poſteriora ꝑficiunt̃ mediantib⁹ p̄orib⁹:vn̄ ꝛ alij mot⁹ cauſant̃ a ſuba ſpūali mediāte motu locali. Alio mō q2 effectus debiles p̄nt fieri imediate a remotiori agente: vn̄ minima variatio corꝑalis q̄ fit ꝑ motū localē p̄t imediate fieri ꝑ ſubalē q̄ſi per agens remotū:nō aūt aliq̄ maior variatio:qualis eſt alioꝝ motuū. Alio mō ꝯſideret̃ ordo motuū ſ3 ordinē mobiliū:ſicut mot⁹ celi eſt p̄or motu corꝑis elementaris:ꝛ ſ3 h̄ cōpetit ſuꝑiorib⁹ ſubſtantijs ſpūalib⁹ mouē re ſupi⁹ corp⁹:ita ꝙ motor orbis ſaturni nō poſſet mouere celū ſtellatū:nec motor eius poſſet eū mouere:ſi h̄ret plures ſtellas:vt dr̄ in 2º de celo. Sicut ḡ ſuꝑiores ſubſtātie ſpūales mouent ſuꝑiora corꝑa celeſtia:ita ēt inferiores mouere p̄nt localr̄ inferiora corꝑa:q̄les ſunt demones:ſiue h̄ habeant ex cōditione nāe ſue ſ3 illos ꝗ dicūt:ꝙ demones nō fuerūt ex illis ſuꝑiorib⁹ angelis:ſ3 ex illis ꝗ ꝯficiūt̃ a deo huic terreſtri ordini ſm ꝑportionē ſue nāe:ſiue hoc ēt eis cōueniat ꝑ pena pc̄i ꝑꝑ quā detruſi ſunt a celeſtibus ſedibus in hunc aerem ſm Greg. ꝗ ponit aliq̄s de ſupmis angelis ꝑ pc̄m cecidiſſe. Aia aūt hūana infimū gradū t3 in ordīe ſubaꝝ ſpūaliū:vn̄ nō h3 virtutē mouendi corpus ēt localr̄ niſi ꝑportionatū ſibi ꝑ h̄ qd eſt viuificatū ab ipſa.) Hec ille. Ex qb⁹ p3:ꝙ l3 vis motiua ſit cōiter in angelis ꝛ in aia:tn̄ aliud obm̄ h3 vna ꝙ̄ alia. Jdēq3 nō ſequit̃ ſi angelus ꝗ eſt ſuba totalr̄ a mā ſeꝑata pōt mouere corpus ab eo nō viuificatū:ꝙ ideo ſiīr aia:cui nāle eſt eſſe formaꝫ corꝑis poſſit mouere corpus nō viuificatū ab ea. ¶ Ad 4.ᵐ dr̄:ꝙ nō facit ꝯ

Aliud eſt obm̄ potētie motiue angeli ꝛ aliud anime ſeparate.

p̄mā ꝯnē:ſ3 arguit ꝑ 2º. Tales enīꝫ aiaꝝ apparitiōes: vt ſupra allegatū fuit:ſunt inter diuina miracula computande. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ ꝙ ſilitudo ibidē adducta nō v3: q2 l3 aīa ꝯueniat cū ſubſtantijs ſeꝑatis in virtute motiua:nō tn̄ opꝫ:nec ſequit̃ ꝙ illa cōuenientia ſit ſm vniuocationē ſpecificā:ſed ſm ꝯuenientiā generis remoti vel alicui⁹ analogi:ꝛ iō nō ſeq̄t̃ ꝙ potētia motiua angeli ꝛ po⁹ motiua aīe ꝯiūcte vel ſeꝑate habeāt vniuocū obm̄:ſicut p3 ex p̄dictis. ¶ Ad argumentū p̄ncipale ꝑ ꝯne p3 rn̄ſio ex dictis ſcī Tho. ſepius recitatis. Et hec de q̄ōne ſufficiant. De qua benedictus in eternū deus. Ad cuius honorē ꝛ xp̄ifere Marie ꝛ btōꝝ dn̄ici Petri martyris ꝛ Thome doctoris hec ꝛ p̄cedētes inchoate ꝛ cōſūmate fuerunt. Hec puerilia ſcripta ſuꝑ quartum ſniaꝝ cōpleta fuerunt Anno dn̄i Milleſimo quadringenteſimo trigeſimo ſecundo: decimaoctaua die februarij Ruthene:pontificatus dn̄i Eugenij quarti anno p̄mo. Que oīa ſubijciunt̃ totali correctiōi eiuſdē ſummi pontificis:ꝛ romane eccleſie:necnon generalis concilij nunc ſedentis Baſilee.

Liber quartus defenſionum theologie diui doctoris Thome de aquino in q̄rto ſententiaꝝ edit⁹ ꝑ eximiū veritatis ſchole ꝓfeſſorem fratrē Joannem Capreoli tholoſanū ordinis predicatorum anno dn̄i milleſimo quadringenteſimo trigeſimo ſecundo feliciter explicit Mandato ꝛ impenſis heredum domini Octauiani Scoti ciuis Modoetienſis ꝛ ſocioꝝ ſūma diligentia impreſſus Uenetijs per Georgium arriuabenū. Anno reconciliate natiuitatis.1515. Die.12.auguſti.

Regiſtrum.

A B C D E F G H J K L M N O P Q R S T U X Y Z AA BB CC DD EE FF Oēs ſunt q̄terni p̄ter FF ꝗ eſt ternus

FINJS.